„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 1. **Sobotu 2. januara 1897.** **Lětnik 56.**

Serbska centralna knihownja w Budyšinje

Psches nowe lěto.

Bóh psches lube lěto nowe
Chze nje saßo dale wjesćz;
Wón chzył cźěko sdźerżećz strowe,
So bych spěwał Bożu cźesćz!

Pucź psches hory a psches doły
Wóczko dale powjedźe;
Bórsy ßwětły, bórsy cźmowy —
Tajki hižo widźećz je.

Njewěm, schto mje takle cźehnje,
Hacź to ruka Boża je,
Kiž mje njecha puschcźićz ženje,
Ale krucźe dźerži mje?

Hischcźe njeje pschewinjene,
Wójna hischcźe dale dźe;
Tola hižo pschilubjene
Je mi ſ Boha dobycźe.

Knjes — tón wocźinił je wrota,
Noha postup do prědka!
Hlada ßo kaž króna słota,
Schtoż ßo błyschcźi nasdala.

D.

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Lětusche khěžorske manevry budźa ßo w Lothringskej k ranju Metza wotbywacź. Khěžorowy hłowny kwartěr budźe sa cźaß manevrow w Urvilleskim hrodźe, kotryż je ßebi khěžor psched někotrymi lětami kupił.

— Jeje Majestosćz kralowa Karola hižo dleschi cźaß na wicź cźerpi. Hacź runje je ßo, kaž „Draždźanski Žurnal“ pische, kraloweje derjeměcźe stajnje polěpschało, a hacź runje ßu ßo wicźne bolosćze skoro cźisćze shubiłe, dyrbi ßo wona tola jara hladacź a je ßebi teho dla sapowjedźićź dyrbjała, nowe lěto ertne sbožopschecźa pschijimacź.

— W Pruskej ßo duchowni do statnych sastojnikow licźa. Pschi pschedstejazym powyschenju mſdy statnych sastojnikow budźa pak woni do prósdneho hladacź. Zyrkwinska wyschnosćz je ßo pola statneho knjeźerstwa należnje prózowała, so by ßo też na powyschenje mſdy duchownych pomyßlilo. Tole prózowanje pak njeje žaneho wuspěcha měło.

Franzowska. Něhduschi hejtmon Guillot, krajneho pscheradnistwa dla sajaty, je ßo pjecźa wusnał, so je jako jaty w lěcźe 1871 w Schcźećźinje (Stettinje) sawrjeny był. Tam je ßo wón ſ němskimi offiźerami sesnał a wot teho cźaßa je wschelake ważne potajne wojerske pißma němskemu knjeźerstwu pschedał. Parišske nowiny „Petit Journal“ chzedźa wjedźećz, so je Guillot pschi pscheßłyschenju wotkrył, so je Franzowska pschi belgiskich, němskich a schwajcarskich mjesach se ßyćźu spionow wobdata. Hejtman Guillot, kotryż w němskej ßłužbje stejesche a w runej měrje ſ generalnym stabom w Barlinje wobkhadźesche, je też se wschitkimi tymle spionami znajomstwo měł. Guillota hižo dołhi cźaß franzowszy wobhonjerjo wobkedźbowachu, schtoż wón pytnywschi do wukraja twóchny. W lěcźe 1888 franzowske knjeźerstwo ſ wěsteho źórka shoni, so Guillot w němskej ßłužbje steji. Wot teho cźaßa běchu wo jeho winje pscheßwědcźeni, tola politiske wobstejnosćze ßebi žadachu, so jeho w ßwobodźe wostajichu. Pscheradniski offiźer je mobilisaziske plany Němskej pschedał. Pódla teho wjedźesche wón wot ßwojich towarschow, ßamo wot wyßokostejazych offiźerow, ważne należnosćze wuskuschowacź. Wón ſ jenym prjedawschim ministerstwowym pschedßydu wobkhadźesche a běsche dobry pscheceźel generala Boulangera. Jeli so je wěrno, schtoż „Petit Journal“ pische, potom je Franzowska woprawdźe pscheradźena a pschedata była; pschetoż Guillot je dźě wscho ſ najlěpschich źórkow wobhonił a potom wukrajej pscheradźił.

— So ßo w franzowskim wójsku nowe kanony sawjedu, je wobsamknjena wěz. Jenotliwe kruchi tychle kanonow, kotreż ßo we wschelakich fabrikach dźěłaja, ßu pjecźa hižo k sestajenju hotowe. Hacź do lěta 1898 by móżno było 600 batterijow wuhotowacź.

Bołharska. W Sofiji je ßo ßrjedu wußudźenje pschecźiwo woßobam, dla skónzowanja něhduscheho ministra Stambulowa wobskorżenym, skóncziło. Ssudnizy ßu Bona Georgěwa, kotryż je pjecźa Stambulowa srubał, wuwinowali, Tufekcźijewej, kotryż bě mordarsku broń saradźił a pohoncźa Asowa, kotryż bě nadpadnikow se ßwojim wosom wosył, sa winowateju spósnachu a kóždemu lohke jastwo na tři lěta pschißudźichu. Dotalne jastwo ßo jimaj do khostanja saliczi.

Ruska. Po skónczenju japansko-chineskeje wójny ßebi Japanszy wot Chiny jako wójnske sarunanje połkupu Liautong wunusowachu. Dla protestow Ruskeje, k kotrymž ßo Němska a Franzowska pschisamknyschtej, dyrbjachu pak Japanszy kupu Liautong Chineskej saßo wudacź. Nětko je Ruska poßrědnisku mſdu ßebi žadajo ßo Liautongskeje połkupy ßama mozowała. Połkupa drje hischcźe pod chineskim knjejstwom dale wostanje, ſ woprawnym kujesom w njej pak budźe Ruska. Po wucźinjenju, ſ Chineskej wobsamknjenym, ma Ruska prawo psches Liautong żelesnizy do Porta Arthura a Talienwana twaricź, tam ßwoje wójnske łódźstwo a wójska shromadźećź a Chinesam pomhacź, lěpsche wobtwjerdźenja, hacź dotalne, twaricź. Połkupa ßo se żelesnizu na jenej stronje ſ Kinchau, Tientsinom a Pekingom, na druhej stronje ſ Mukdenom, se ßibirskej żelesnizu a ſ Wladiwostokom na druhej stronje swjasa. Dokelž smeje Ruska dosćź ludźi k twarej żelesnizow k ruzy, budźe twar sa někotre lěta dokonjany. Pschi kóždym sastanischcźu tychle żelesnizow ßmě Ruska telko pěschkow a kosakow postajicź, kelkoż ßo jej spodoba. Chineske wójsko ßo w Liautongu po ruskim waschnju srjaduje, a ruszy offiźerojo jo nawjeduja. Ruszy poddanojo dostanu prawo w chineskej Mandźurskej słoto pytacź a hory sa metallemi pscherywacź a ruszy pschekupzy ßmědźa w Liautongu do wschěch stron pucźowacź a ßo na kóždymkuli městnje sażydlicź. Liautong a ßużodne krajiny njemóża ßo żanej druhej mozy, khiba jenicźzy Ruskej, wotstupicź. W wobsamknjenym wucźinjenju dale steji, so ma Chineska sa 30 lět

želesnizy, wot Ruskich w Chinesskej twarjene, jich sastanischcza, twarjenja, dźěłarnje atd. pschedewsacź. To Chinesska pak ženje njesamóže, kaž w Ruskej jara derje wjedźa. Twar wulkeje žibirskeje želesnizy rucže postupuje a dyrbi sa dwě lěcze skónczeny bycź. Bjes pschetorhnjenja potom želesniza wot mórskeho brjoha wjeczorneje Europy hacź k rańschemu asiskemu mórskemu brjohej powjedże. Wuwjedźenje twara wulkeje žibirskeje želesnizy a jeje dalewjedźenje psches Chinu móže žo s wulkotnymaj twaromaj tuteho lětstotka — se Suezskim kanalom a połnóznoamerikanskej pazificskej želesnizu — kotrajž w žwětowym wikowanju a industriji powschitkowny pschewrót sbudźischtaj, khroble pschirunacź. Kajke pscheměnjenje žibirska želesniza w žwětowym wikowanju sa žobu poczehnje, hodźi žo hižo nětko pschedwidźecź. Wona wulki dźěl wikowanja mjes Europu a Chinu, kotrež žo hacź dotal s lódźemi wjedźesche, na žo storhnje a bohatstwo žibirskeje pschirody wotewri.

Sserbija. Kral Aleksander je ministerstwo, dokelž jeho politizy wjazy njepschihłoßowasche, rospuschcził, a žerbskemu pósłanzej we Winje, Schimiczej, porucził, so by nowe ministerstwo sestajał. Też skupschtina (žejm) žo pjecza rospuschczi.

Turkowska. Sultan žo se saßakłosce psched dohladowarstwom europiskich wulkomozow wobara. Pschede wschěm žo wón pschecziwo temu pschecziwja, so bychu wulkomozy turkowske finanzy kontrolowałe. Wón žo boji, so by žo jemu seschło kaž egiptowskemu khedziwej (městokralej), kotryž jenož hischcze na sdacze w Egiptowskej knježi; pschetož krajneho sarjadnistwa žu žo Jendželczenjo mozowali; kotsiž nětko w Nilowym kraju cžinja, schtož žo jim wusdanje. W awdijenzy, kotruž je tele dny ruski pósłanz pola sultana měł a w kotrejž je sultanej w zarowym mjenje nadknjejstwo w Turkowskej sarucził, tola žebi sa to sawjedźenje reformow a kontrolu finanzow žadał, je sultan wotmolwił: „Njech žym pośledni s khalifow (turkowskich sultanow), tola druhi khediv nochzu ženje bycź."

— Turkowske statne kaßy žu stajnje prózdne. 2000 reservistow wójnskeho łódźstwa tele dny psched łódźstwowym arsenalom herjekaschtaj, dokelž žo jim sastaty sold njewupłaczi a dokelž žo woni dla njedoßahanja transportskich łódźow jenož po małych dźělbach domoj wotwjesu. Jenož s nusu mózachu reservistow směrowacź, jim žlubiwschi, so žo jich pschecza bórsy dopjelnja.

Boże dźěczo.

Na njebju błyskotachu hwězdy s najrjeńschim žwětłom; powětr bě cžichi a miły. To bě tak prawje Boża nóz, so žo młodźi a stari radowachu.

W starym khěžorskim žydle nad Dunajom mjerwjesche žo po haßach s ludźimi, s dźěła žo wjeßelachu nad rjanym wjedrom, s dźěła mějachu nusne wobstaranja, so bychu k hodam poßlednje wězy nakupili. Wobliczа běchu wschelake a radostne, ale też starosczіwe. Jedyn bě s poknej móschnju sastupił do žwjedźeńszy rosžwětlenych khlamow, druhi by swonka shladował na sawjednje rjenje wupołożene twory, njemóże pak žwoju žadosc sa nimi spokojicź.

Psched wukładnym woknom shotowjenja hudźbnych nastrojow na „hrjebjach" stejesche holczka a hladasche s wudźěrazymaj woczomaj njemylena na nastroje, tam wustajene. Dźěczo khowasche ruczzy pod wjetkhim rubischkom, kotrež bě na kischiž wokoło schije swite. Husto sdychowasche s hłuboka, jeje wóczko wobroczesche žo pytajo sa nimo khwatazymi ludźimi. Czi wschak pohladowachu wokomik, žo dźiwajo, na czapnjene dźěczo. Někotsi prajichu też žobuželnje: „Hladajcze na tule holczku!" Tola kóždeho sajimowasche jeho žamžna naležnosc pschejara, dyžli so by žo dleje sastajicź mohł pschi tutym srudnym wobrasu.

Jeno jedyn knjes, kotryž chzyschе, twjerdże do žwojeho płaschcza sawaleny, kulowaty kłobuk psches czoło sczahnywschi, do khlamow sastupicź, woprascha žo, sastanywschi, s dobroczinym hłoßom: „Hejda, holczka, schto dha ty tule cžinisch? Ty dźě derkotasch kaž woßyza. Ssu dha czi hußle tule nutska naczinile, na kotrež kaž s myßlow wutorhnjena wudźěrasch? Hladaj, te wschak njejßu se schokolady abo zokorowe, też niz dźěczom k hrajkanju. Tule, wsmi žebi tónle schěßnak, kup žebi sa to klanku a poprjanz a khwataj dom do czopkleje jstwy."

Wón cžißny jej pjenjes do klina.

„Sdżerżcze žebi pjenjesy, knjeże! Njecham poprjanzow a klanki měcź. Czakam na dźědka, tón kupuje mi hußle, kotrež je Boże dźěczo tu nutska powßnyło."

Wón wsa, žo žmějo, holczku sa ruku a sczeże ju žobu do khlamow.

„Mam czesczcź, knjes s Helm!" sawoła wikowaŕ s hudźbnymi nastrojemi, sastupowazemu, hłuboko žo klonjo, napschecžo khwatajo. „Ale takle sababjeny, a w kajkim towarstwje? Je dha žo wam saßo junu njehańbity proscherski prak pschidał?"

„Chzu žebi něschto wobhladacź, a dokelž kóždy teho herza snaje, žym žo žam drastu woblekł, so bych strowjenjam wucźeknył. Schtož pak tu holczku nastupa, ta jałmožny měcź njecha. Wona je jako kupowarka do waschich khlamow sastupiła a ma myßle na wascheho »Stradivariußa«*."

„Woprawdże, to dźě je wnuczka stareho hußlerja, kiž je hižo dwanacze krócź pola mje pobył, so by žo napraschował na płaczisny nastrojow. Hdyž je je shonił, wopuschcza sdychujo khlamy. Ale, tule je wasch Stradivariuß."

Wón poda s tymi žkowami wumjekszy make, ale jara drohotne hußle. „Tole je nastroj sa waß, knjes Helm, sa najwjetscheho wumjelza we Winje a też hischcze dale Wina, jeno so móhli žo wy junu k temu pschewinycź a murje nascheho města wopuschczicź."

Helm pschimny jara spěschnje sa hußle. Też sjě hnydom sežmykom po trunach a sdasche žo, so bě wot spodźiwneho synka stareho nastroja tak pschewsaty, so na wscho sabu, schtož bě wokoło njeho. Se žwojeho wumjelskeho wopojenja pschińdże hakle saßok žebi, hdyž pschekupz na njeho sarěcza a s krutosczu kasasche:

„Won s tobu, ty khrobke prosscherske dźěczo!"

Nětkole žo wón s myßlow wutorže a wuhlada holczku, ruczzy stuknywschi, kaž do pobożnosce ponurjena, psched žobu kleczo.

„Khrobke, wrótne dźěcźisko!" sawoła pschekupz a žahasche sa dźěsczowej ruku.

„Njewotczźěrcze mi mojeho poßluchaŕstwa, wy žuchoparny człowjecze!" rjekny wumjelz roshněwany. „Wy czujecze jeno rubježnistwo a prosscherstwo, mjes tym so žnadź woßebje wobdarjene człowjeske dźěczo psched wami steji. Pój žem, holczka, a praj mi, kak czi rěkaja a schtó je twój dźěd?"

Ta scheptasche s waha: „Němerno, knjeże, to je waß Boże dźěczo wuczіko?"

Wumjelz majkasche pschecźelnje małej holczzy žołte włósi a prascheschе žo s nowa.

„Mi rěkaja Hanka, a dźěd, to je hußlaŕ Mlynk, kotryž nam khlěb saßkłuži. Ale tón stary muzik je napoł hłuchi a napoł žlepy, a khodźenje je jemu też jara wobczężne. Duž chzyła jemu jara rad dźěło wotewsacź, hdy bych jeno hußle měła!"

„A hdy by hußle měła, chzyschе ty potom po haßach piskacź?"

„Haj, knjeże, a też w korczmach", wotmolwi Hanka, dobreho wuspěcha žo zyle wěscze nadźijejo.

„Aj, aj, ty mała wumjelzownja, ty žnadź hižo něschto rosymisch wo tymle małym nastroju?"

Wona pschimny sa hußle, kotrež jej sticźeschе.

„To tola njeczińcze, knjes Helm!" sawoła wustróżany pschekupz.

„Wostajcze tu holczku, wona ma žwjeczenej ruzy! Tón nastroj kupju też tak, je mój. — Piskaj, moje dźěczo! Chzu žłyschecź, schto mózesch."

Hanka pschimny žmyk a da jemu po trunach s waha sjěsdżowacź. To běchu najczіsczіsche synki, kotrež s nastroja wuwabjowasche.

W tym wokomiku wotewrichu žo durje a storhana postawa stareho hußlerja žo pokasa.

„Ale Hanka, schto ty tola cžinisch?" sawoła se strachom. „Hlej, njesbożowne dźěczo, hižo žaha sa hußlemi, a ja nimam pjenjes k sapłaczenju. Mało schěßnakow, kotrež žym sa dołhe lěta žebi nalutował, njejßu žo hischcze pschisporike. Ludźo nochzychu dźenża stejo wostacź; tajkile wjeczor ma kóždy se žobu žamym cžinicź."

Wón pschimasche dźěczo sa ruku, a chzyschе jo s khlamow wuwjesczі. Ale wono žo s městna njehibny.

Wumjelz pohlada jemu hnuty do woczow; potom wobroczi žo k prosscherjej: „Schkoda, też ja nimam dżenża wjazy pjenjes, knjes kollega! Stradivariuß je wscho pózrjeł."

„Ach, knjeże! na niczo tajke žebi też myßlił njejßym! Wěm dźě, kak žo nam wumjelzam wjedźe. Wudawamy pjenjesy jara s lohka, duž potom nimamy, hdyž hischcze trjebamy. Dyrbicze mjenujzy wjedźecź, mój knjeże, też ja žym žo narodźił w kraju wumjelstwa, piskach něhdy na hußlach w najprěnischich orchestrach, doniž mje nusa a hubjenstwo, shubjenje wschěch mojich lubych — hacź na tule wnuczku — njeponiži na prosscherskeho hußlerja na haßy.

---

* Stradivariuß bě jara žławny shotowjeŕ hußlow; skrótka mjenuja žo jeho hußle też žame po nim: „Stradivariuß".

Helm bě ßobuželnje pschipoßkuchał, potom saſtupi ſtarzej pucź, kotryž chzyſche, ßylſy ſ wocžow ßebi trějo, ſe ßwojej wnuczku khlamy wopuſchczicź.

„Woſtańcže, pſcheczelo!“ rjekny wón; chzu wam pomhacź a chzu dźenßa ſa waß po Winſkich haßach hußlowacź. — Dajcže mi kuſk czorneje krydy, nadobny mlodźenzo!“ wobrocźi ßo na khlamowehо wuczobnika, na njeho wocźi wudźěrazeho, ſtupi pſched ſchpihel a namolowa ßebi, krydu doſtawſchi, něſchto ßmuhow do wobliczа, kiž jeho wohidźachu..

„Schto wy chzecže, knjes Helm? Schto macže myßle?“ napominaſche jeho pſchekupz ſ powyſchenym hloßom.

„Chzu Boži wjeczor tejle holczży Bożeho dźěſcźa uapiſkacź! Schto dha macže pſcheczіwo temu? Zygauſka krej ßo we mni hiba, něhduſchi dundak. Tola praju wam, to budźa moje poßlednje pryſle.“ Wón ſhładźi ßebi wloßy na czoko, ſtkóczi ßebi kulowaty klobuk hluboko do wocžow, czißny ßebi płaſchcź na ramjenje a wopuſchczi, hußle pod paźu njeßo, ſ dźěſcźom a ſe ſtarzom khlamy. Temu pak ſchepny do wucha: „Hdy bychu ßo waß praſcheli, ſchtó ja ßym, rjekńcže, ſo ßym němy a ßlepy.“

Hanka wſa rózk jeho płaſchcźa do rucźkow a krocźeſche, hlójczku ſ horda ſběhajo, pornjo njemu. Pſchekupzowe napominaze wokanje bě podarmo. Tola wón khwataſche, ſamkny khlamy a ſcźěhowaſche ſe wſchěmi ßwojimi ßłużobuikami ſpodźiwnu karawanu.

Bórſy ſaſta wumjekz, ſo by na kraßnym naſtroju hacź nanajſpodźiwniſcho ſapiſkał. Wón cźahaſche wot jeneho roſßwětleneho domn k druhemu, pſchewodźany wot wulkeje cźrjódy, kotraž jemu ſ najhorliwiſchim wokanjom pſchiwyſkowaſche.

„Tak dźěn ani Helm njepiſka!“ běſche ßłyſchecź. „Schtó drje to tola jenoż je?“

S khěžow wuſtupichu ßłużobuizy, kotſiž hußlerja do domu pſcheproſchowachu, a pjenjeſy kopjachu ßo ſtarzej w kłobuzy, kotryž na wſchě praſchenja wotmolwjeſche: „To je mój ßyn, kiž piſka, a tón je němy a ßlepy.“ —

Hanka njewotſtupi wot wumjekza. „To je Boże dźěczo ßame“, rjekny ſ cźicha ſdychujo, a rucźzy ſtykowaſche k dźaknej modlitwje. Potom ſaßo ßłuchaſche na ſynki, kotrež pak wyſkajzy, pak żałoſcźizy klinczachu. Wſchitko, ſchkoźkuli móże cźłowſka wutroba boloſcže abo radoſcže ſaczucź, ſ cźimźkuli w żedźenju ſaderkota, ſchtoż ju w ſadwělowanju jima, to ſynczeſche ſ małeho naſtroja. Schtóż pak ſynkam prawje roſymjeſche, tón wjedźeſche, ſo wo luboſcź, wo ßmilnoſcź proſchachu.

* *

Stary herz, hdyž ſa něſchto dnjow, pſchiſtojnje ſdraſcźeny, ſ Hauku w pſchekupzowych khlamach ßo pokaſa, ſo by żadane hußle kupił, proſchesche: „Knježe, prajcže mi, ſchtó je mój dobroczel, ſo mohł ßo jemu dźakowacź.“

„Tule macže jeho adreßu“, wotmolwi pſchekupz. „Ale njepytajcže teho wumjekza do tſjoch njedźeli doma; wón ma runje kwaß a njepſchińdźe do teho cźaßa do Wina wróczo.“

Hanka dźerżeſche, kaž wopojena ſe ſbożom, nowy naſtroj w rukomaj. Tež wuknjeſche zyły cźaß wot ranja hacź do wjeczora, ſo dyrbjeſche ßebi ſtary mnž poliwku ßam waricź, hdy by ſprózny a hłódny domoj pſchiſchoł. Ale wón njebě hněwny na dźěczo a by ßam pſchi ßebi prajił:

„To ma wona po mni; ruuje tajki ßym tež ja był! Bóh pak budź jej ßmilny, ſo by ßebi wjaz nabyła, dyžli ja, na tymle hroſnym ßwěcže!“

Helm ßedźeſche w pſchijomnym wobydlenju ſe ßwojej młodej mandźelſkej, kotrejž runje kuſki ßwojeje ſańdźenoſcže powjedaſche, tu buſchtaj Hanka a jeje dźěd pſchipowjedźenaj. Wumjekz pſcherěſny ſtaremu hußlerjej derje nawuknjenu rěcź, mału holczku namołwjejo, ſo dyrbi jemu a jeho młodej żonje něſchto ſapiſkacź. Ta pſchimny wutrobita a ßebi wědoma, ſo je nětkole ważny wokomik, hußle a pſchednoſchowaſche mały kruch, kiž bě ßebi pſchihotowała, ſe żadnej cźiſtoſcźu a ſ hłubokim ſaczucźom.

Wumjekz, kotremuž ßylſy do wocžow ſtupichu, praſchesche ßo: „Adelka, ſchto ty k temu měniſch?“

„Schto dha druhe, hacź ſo dyrbiſch ty tej holczży ſ wucźerjom bycź.“ Hnuta ſcźeże dźěczo k ßebi k wutrobje.

Hdyž bě Hanka ſchěſcź lět pilnje wukka, rjekny junu Helm:

„Nětkole pſchedſtaju cźe Winſkim ſnajerjam wumjekſtwa!“

A tucźi wuſnachu tež, ſo je holczka doſpołna ſaſtupjerka ßwojeho wumjekſtwa.

Tež na pucźowanjach, kotrež cźinjeſche, wobdźiwowachu jeje dary, jeje żadnu hotowoſcź, kaž tež jeje wohnjowe a wěrne ſaczuwanje. Wona doby ßebi bohatſtwo a cźeſcź, a poſdźiſcho mandźelſkeho, kotryž bě woßebny knjes. Hdyžkuli pak połna hnucźa a dźakownoſcže na ßwojeho miſchtra ſpominaſche, měnjeſche kóżdy ras: „Tak piſkał, kaž tamnu Bożu nóz, njeje Helm żenje ſaßo. Prajcže mi, ſchtoż chzecže, woſtanu ßwoje żiwe dny pſchi tym: Boże dźěczo je jemu tehdom hudźenz wodźiło.“

Ze Serbow.

S Budyſchina. Budyſka Bjeſada je lětßa na hacź dotal njeſwucźene waſchnje ßwoje hodowne wjeßele wotměła. Město hewaſcheho hodowneho wobradźenja, pſchi kotrymž ßo ßobuſtawy mjes ßobu wobdarichu, je Bjeßada tón krócź ſa natwarjomny ßerbſki dom ßwoje dary woprowała. Wſchelake dary, kotrež běchu ßobuſtawy ßobu pſchinjeßle, ßo wuloßowachu a pódla teho ßo wonjeſchka pſchedawachu. Lotterija a wonjeſchki nahladny wunoſchk — něhdże 110 hriwnow — wotcźißnychu. Tak dha je nětko tež Budyſka Bjeßada po pſchikładze druhich ßerbſkich towarſtwow ßwoju ſcherjepatku ſa ßerbſki dom wotedała. Do wuloßowanja darow mějeſche ßo krótki ſpěwny konzert. Spěwaſche ßo kwartett naſcheho ßerbſkeho hudźbnika knjeſa Kozora: „Hanka budź wjeßela“, na cźoż knjeżna Bartez ſ Tſělan jako ſoliſtka wuſtupi a ßebi ſe ſpěwom „Poſtrow domowinje“ wot kujeſa Bjarnata Krawza powſchitkowne pſchipóſnacże a khwalbu doby. K konzertej ßo dźiwadkowe pſchedſtajenje pſchiſamkny. Knjes wucźeŕ Sommer bě krótku puſornu wjeßelohru „Sſerbſke Nowiny cźißło 365“ ſeßerbſcźił. Hłownu rólu w njej, Matyja Kraſku, wón ßam wuſtojnje hrajeſche. Knjeżna Barez ſ Hornjeje Kiny jako Hanża a knjeżna Barez ſ Bobolz jako Madlena ßwój nadawk derje dokonjeſchtej. Młodeho ſalubowaneho ratarja Kokożeja knjes Wacker pſchedſtajeſche, a jako ſkładnoſtny pěßnjeŕ Jakub Krawz knjes wucźeŕ Pjech ßwój dźiwadkowy talent pokaſowaſche. Powſchitkownje bě pſchedſtajenje ſpokojaze a je pſchecże ſbudźiło, ſo by ßo pſchichodnje w Bjeßadże cźaſcźiſcho dźiwadło hrało. Wulki dźak ßłuſcha knjeżnomaj a knjeſam, kotſiž ßu nam hodowne wobradźenje ſ dźiwadłom porjeńſchili; njemějachu lohki nadawk, pſchetož dyrbjachu ſa tſi dny ßwoje róle nawuknycź.

— Naſchemu ßerbſkemu krajanej, knjeſej knjeżeŕſtwowemu aſſeſſorej Marcźinej Ocźe Hanowſkemu, je ßo titul a rjad knjeżeŕſtwoweho radźicźela ſpożcźił.

— Pokhroma mjes howjaſym ſkotom w Hornjej Kužizy a w druhich ſtronach Sakſkeje njeje hiſchcże pſchezo ſaſchła. W nowſchim cźaßu je pokhroma w Jurjezach a na knjeżim dworje w Budyſchinku wudyrika. W Jurjezach je tale wohidna khoroſcź ſa krótki cźaß hižo druhi ras ſtót nadpadła.

— (Snjeſboženje.) Na Pſchiſchcźanſkej dróſy mjes mechaniſkej pſchadownju a prjedawſchim Kſchižanez ſahrodniſtwom je ſańdźenu ßobotu rěſniſki wucźobnik, we wucźbje pola rěſniſkeho miſchtra Burkarda w Dobruſchi ſtejazy, tak njeſbożownje panył, ſo je ßo jemu rěſniſki nóż, kotryž mějeſche pſchi ßebi, k wutrobje ſtorcźił. Cźežko ſranjeneho hólza ßu hnydom do měſchcźanſkeje hojeŕnje dowjeſcź dyrbjeli. Na ſwjeżelaze waſchnje jeho rana rucže żije, tak ſo ßnadź budźe bórſy ſahojeny hojeŕnju wopuſchcźicź móz.

— W poßlednjej ſhromadźiſnje towarſtwa ſa natwarjenje płuwarnje w Budyſchinje je ßo ſa płuwarnju leżomnoſcź wojnarja Bachmanna na rózowej haßy 9 poſtajiła. Towarſtwo ma nětko 50,000 hriwnow ſakładneho kapitala a je ßo 21. dezembra do wikowanſkeho regiſtra jako towarſtwo ſ wobmjeſowanym rukowanjom ſapißało.

S Hrubjelcźiz. Wo ſbożu pſchi njeſbożu móża kwaßarjo powjedacź, kotrymž ßo tu ßobotu tydźenja kucża ſwrócźi. Se wßy po hładkej horje kucźinaj konjej ſkoku kaž dźiwje njewjedro cźerjeſchtaj a budźiſchtaj w runej měrje do hłubokeje ſtudnje ſajéloj, hdy budźiſche ßo kucża pſched ſtudnju njeſwrócźiła. Ludźo, kotſiž njeſbożowny podawk widźachu, bojachu ßo, ſo ßu ßebi kwaßarjo wſchě ſtawy ſkamali. Ale wulki dźiw, żanemu ßo njebě żaneje ſchkody ſtało; tež pohoncź a konjej běchu njewobſchkodźeni woſtali. Jenoż kucźiny kryw bě ßo rózdrěł, a dokelž khwile njebě, jón ſapłatacź, ſ rózdrjenym krywom k wěrowanju jědźechu. Hakle w Hnaſchezach je ßo poſdźiſcho ſchkoda wuporjedźiła.

S Małeje Borſchcże. Wóndano ßu dweju żónſkeju a jeneho mużſkeho, kotſiž na tudomnym knjeżim dworje w ßłużbje ſtejachu, ſajeli a do Budyſchina do pſchepytowanſkeho jaſtwa wotwjedli. Tukaju na nich, ſo ßu njedawno ſcźěnſki khamor, w kotrymž tudomny ryczeŕkubleŕ knjes Elßner ßwoje pjenjeſy khowaſche, kranyli.

S Lejna pola Budeſtez. (Meteor.) Sańdźenu ßobotu wjeczor wokoło 8 hodźin mjes Lejnom a Mniſchonzom běła żahła kula na

pola dele sleczi. Hdyž bě žo wona k semi pschibliżika, žo wona w tuczelojtych barbach módra=žołta=czerwjena sablyschcza. Na druhi dżeń žu sa meteorom pytali, tola njejžu žaneho žlěda sa nim namakali. Kaž žo sda, je žo wón do semje saryk. — W tym samym czažu žu też w Lipsku jedyn meteor widżeli. Wón žo s wopředka czěmnoczerwjenej žmusy runasche. Posdżischo žo w prěnjej tsecźinje tejele žmuhi kražnje žo blyschczata běła kula wutwori, kotraž s kuskom do pjecz dżělow rospražny. Tele jenotliwe dżěle žo teho runja se žwětłym blyschczom žwěczachu, tola hažnychu, prjedy hacž k semi doleczichu. — Dale je też w tej samej hodźinje w Auerbachu w Voigtlandże a w Shorjelzu jedyn meteor k semi panył.

S Khažowa. Druhi dżeń hodow budźische w naschej wšy na městnje, hdżež Radwořski pucź do nawišowateho wješneho pucża wjedże, wjetsche njesboże stacź mohło. Hdyž žo na wješnym pucźu dżěczi žanki wožachu, po nim Hlinjanski ryczerkublerski najenk knjes Sachsa, kotryž žo se žwojej mandżelskej na Luhowski knježi dwór na wopyt wjesesche, pschijědże. Wosej knjesa Sachsy w runej měrje dwaj hólzaj na žankach napscheczo pschihynaschtaj, tola bě jimaj mózno, w poślednim wokomiku s nich wotskoczicź. Prósdne žanki s naschika do konjow sajědżechu, kotrajž žo s tym splóschischtaj a na bok skoczischtaj. Pschi tym žo wosowy sadni dżěl wo jedyn płót wrježny, tak so hnydom sadnjej kole wotleczischtej. Konjej na to hischcze 30 krocželow s wosom, kotryž mějesche jenož dwě koležy a kotrehož wojo wyšoko stejesche, dale czerjeschtaj. Ani knjesej Sachsy, ani jeho mandżelskej, ani pohonczej, kotsiž běchu wschitzy tsjo na wosu žedžo wostali, žo njebě žaneje schkody stało; też konjej běschtej žo wscheho wobschkodżenja sminyłoj.

S Rakez. Paduch, kotryž je psched krótkim pola khlamarki Zindlerki a pjekarskeho mischtra Lorza kranył, je wušlědżeny. Czeladnik Klimant s kaczeje korczmy, pola tudomneho kublerja Schcz. žkužazy, bě poželedni czaž wjele pjenjes wudawał. Duž jeho pscheškyschachu, s wotkel je pjenjesy dostał. Na praschenja wotmolwjejo žo wón w žwojich rěczach saschmata a žo skónczinje wusna, so je paduchstwo pola Zindlerki a Lorza skucził. 26 hriwnow pjenjes a wschelake wězy, jako czažnik, schkórnje, koschlu atd., sa kranjene pjenjese nakupjene, kotrež pola njeho namakachu, žu žo Lorzej pschepodałe. Paduch nětko se žuchej hubu na wušudżenje czaka, kotrež drje zyle žnadne njebudże.

S Hucźiny. Tudomny živnoscźer Jan Schiman žrjedu je žwojej 14létnej dżowku do hole schtomy puschczecź dżěsche. Pschi tymle dżěle jena khójna na Schimanowu holzu padże, so žo ta pohłuschena na semju wali. Hakle sa dołhu khwilu žo holzy saža wědomoscź wrócźi. Bohu dżakowano njebě wona pschi padże czělnu schkodu poczerpika, a nadźijomnje tónle podawk sa nju słych scźěhwkow njesměje.

S Komorowa pola Hucźiny. Sańdżenu wutoru rano we 8 hodźinach je žo tu Jan Kschižan w žwojej sparnej komorje sa durjowu klinku wobwěžnył. Kschižan, kotryž pola žwojeho pschecźelstwa na hospodże bydlesche, bě 50létny nježenjeny a samožity dobrocźiwy cźlowjek trochu dźiwnuschkeho waschnja. Najskerje je wón do cźežkich myšlow žo samyšliwschi žwojemu živjenju kónz cźinił. Rano stanywschi chzysche po swucźenym waschnju na mlócźenje hicź. Tola dokelž do brózne njepschińdże, sa nim do komory pohladacź dżěchu, hdżež jeho wobwěžnjeneho namakachu.

S Klukscha. W jenej njedalokej wšy knježi hatowi strażniży uniformu a žwětły helm, kaž měschczanšzy policistoju, dostanu. Wóndano je žo mjenujzy zosako, so staj žo tajkaj strażnikaj jedyn druheho po haczenjach honiłoj, dokelž mějesche tón jedyn s njeju žwojeho towarscha sa ryboweho paducha. Wobaj běschtaj žo pakostnika dohladakoj, kotryž chzysche žebi s póczerakom s knježeho hata nětkotre hodowne kharpy wucźahnyczź. Tola s cźažom lubowar knježich kharpow hrožazy strach pytny a wostajiwschi kharpow a póczeraka žo do cźěkanja da. Sa paduchom běžo žo jedyn se strażnikow psches póczerak wali, a prjedy hacž bě stanył, bě też hižo druhi strażnik k njemu pschihnał. Póczerak a pódla na semi leżazeho muża wohladawschi bě wón pschežwědczeny, so ma ryboweho paducha psched žobu. S njembroscźu žo na njeho cźišnywschi jeho wón sa schiju hrabny, so žo tón pschi žamym sacźkny. W žmjertnym strasche na semi leżazy žwoje poželednje mozy žebra. Sbožownje žwojeho dajerja wottschažywschi, wón skoku cźěkasche. Tola jeho pscheseźěhar nochzysche tak bórsy žwój popad puschczicź a sa nim cźerjesche. Tak jedyn strażnik druheho honjesche, doniž žo wobaj skónczinje s dycha njewujachlischtaj. Paduch pak bě žo mjes tym w dobrym měrje mohł s prócha měcź. Ssnadź pak jeho tola lepja. So mohł lěpje běžecź, bě wón žwojej drjewjanzaj na haczenjach wot žo cźišnył. Tajle drjewjanzaj staj jeho pscheradźikoj. Cźlowjeka, na kotrehož tukaja, so jemu drjewjanzaj žkuschataj, žu sažlapili a do pschepytowanskeho jastwa wotwjedli. So pak bychu žo hatowi strażniży mjes žobu njehonili a žo njedajili, dyrbja uniformu dostacź; potom žo mjes žobu skerje sesnaja. Też kharpowi paduschi pschecźiwo temu niczo njesměja, dokelž strażnikow pschichodnje hižo nasdala spósnaja.

S Lubija. Na njedostojne waschnje staj tudomnaj dżěłacźerjej Farak a Barthel Božu nóz pscheczinikoj. W korczmje žedžo žo swadźischtaj, pschi czimž Farak žwój saczny nóż wucźahnywschi Barthela wospjet do hłowy kló. Dokelž běchu Barthelowe rany straschne, je wón dyrbjał lěkarsku pomoz pytacź.

S Lipska. Wczera wjeczor je „Sserbske blido“ w Lipsku žwoju stotu shromadźisnu mělo. Sserbske blido hižo dlěje wobsteji, ale wot 3. uasymnika 1893 žem žo protokol pische, s kotrymž žo dopokasa, so žo 22. hodownika stota shromadźisna sapiža. Sserbske blido je hižo 200 hr. sa Maczicźny dom dariło a nětko chze nowu wješelohru cźischcźecź dacź.

Se Shorjelza. Njehańbicźiwy rubježny nadpad je žo w nozy 25. dezembra tu na kowarja Langnera se Seidenberga stał. Langner bě po želesniży do Shorjelza pschijěł a žo w jenej pincźnej korczmje wopił. Na pucźu do města žo k njemu dwaj njesnataj mužskaj pschidaschtaj, kotrajž chzyschtaj jeho wjesć. Wonaj pak pjaneho do promanadow dowjedżeschtaj, cźišnyschtaj jeho tam na semju, klóschtaj jeho s nožom do hłowy a jemu 30 hriwnow pjenjes a cźažnik s rjeczasom kranyschtaj.

S Wojerez. Drjewo s kralowskeje hole budże žo tu w prěnim schtwórcźlěcźe 1897 schtwórtk 7. a 21. januara, 4. a 18. februara, 4. a 18. měrza w hoscźenzu „sloteje hwězdy“ kóždy krócź dopołdnja wot 10 hodźin na pschežadżowanje pschedawacź.

S Kasa. Tydżeńscha rosprawa wo nahłej žmjercźi tudomneho knježeho pohonczа Blažija njeje cźišcźe po wěrnoscźi spižana. Po lěkarjowym wuprajenju njeje wón na scźěhwkach snjesboženja, ale s Božej ruczku w wutrobje sajaty wumrjeł. Hdyž w knježim dworje se žuěhowym płuhom žněh wujěždżesche, jemu pocza slě bycź, tak so jemu dwójzy wotežka s ruki wupadże. Se žněhoweho płuha pak wón njeje panył, ale je w pschitomnoscźi žwědkow s njeho stupił a potom žam do žwojeho wobydlenja schoł, hdżež je žo s pomozu žwojeje mandżelskeje drastu žlekł a něhdże sa poł hodźiny, se žwojimi žwójbnymi wospjet porěczawschi, cźišche wušnył.

Se Sslepeho. Hdyž žo patorżizu popołdnju dżěcźi njewuschnje s ruczнej mlócźazej maschinu parachu, je žo njesboże stako, so je žynk krawskeho mischtra Bjatkara s ruku do koležow pschischoł. Pschi tym žo wbohemu dżěscźu jedyn porst do zyła rosmjecźe a druhi žo s dżěła rostorha.

S Mikowa. Pońdżelu 28. dezembra wjeczor w 6 hodźinach w brózni tudomneho cźěžle Matěja Petrika woheń wudyri. Płomjenja žu rožku, žyno, dwaj wosaj a žykaujowu maschinu sniczike.

— Wutoru wjeczor žo s nowa wobydlerjo nascheje wšy s wohnjom nastrózichu. Słóstniska ruka bě brózeń sahrodnika Bohušlawa Balska sapalika. Pódla twarjenja žu žo zyle žně, rožka a žyno, wosy a zyły grat do cźista spalike. Woheń žo też na hródź wupschestrje a ju teho runja do procha a popjela pschewobrocźi.

Wušudżenja.

Khostanska komora. 14létneho cźeladnika Jurja Doczka, kotryž na pośled w Lipiczu žkužesche, cźežkeho paduchstwa dla k jastwu na pjecź měžazow sažudźichu. Wón bě 14. novembra, kaž žo hižo tehdy w „Sserbskich Nowinach“ pišasche, w Eckertez hoscźenzu pobył a w njepschitomnoscźi korczmarki wokno wotwjercźił, so mohł žo w nozy do korczmarskeje jstwy kamacź a tam kranycź. Hdyž bě wo wšy wscho wocźichło, wón wotwjertnjene wokno wutłoczi a do korczmarskeje jstwy saležy. Tam wón korbik s 48 hriwnami a jedyn wěrowanski pjerschczeń namaka a krany. S kranjenymi pjenjesami žebi paduch drastu, trubki atd. nakupi. Hdyž jeho wušlědżichu, bě hižo kranjene pjenjesy hacž do 4 hriwnow pscheczinił.

Jan Běbrach, w lěcze 1869 w Kóslach narodżeny, bě 1. nov. w Lubiju dwojokoło, toczerjej Zyžej se Židowa žkuschaze, kranył a s nim do Dražđan wotjěł, hdżež paducha sajachu. Dale Běbracha winowachu, so bě 26. oktobra w Bischdorfje wótsje wokajo sjawny měr kasył. Dokelž je wobskorženy hižo wjele krócź khostany, jemu khostarnju na połdra léta, arrest na dwě njedżeli, shubjenje cźestnych

prawow na tři lěta a dowolomne podstajenje pod polizajsku nadkedźbu pschiżudźichu.

Dźěłaćeŕ Korla Ernst Kuba ſ Delnjeje Wólſchiny, hižo wóßom króć khostany, kotrehož je pſched krótkim Shorjelſka khostanſka komora k khostańi na pjećź lět saßudźiła, bě 9. auguſta w Kubſchizach dźěłaćerjej Hajnzy, hdyž tón na ſahrodźe ſpaſche, cžaßnik ſe ſaka kranył a ßo pſched žandarmom Balzerom, hdyž jeho tón we Łuſku ſadźerža, Wünſcha mjenował. Kubowe khoſtanje, jemu w Shorjelzu pſchipóſnate, na 6½ lěta khoſtańnje a tři dny arreſta powyſchichu.

K wobſamknjenju lěta 1896.

Hłóß: Kſcheſćźijenjo, ach tu njej.

Cžłowjekam ßo na ſemi
Cžaßy wſchelko wotměnjeja,
Strowym wone ſawěſćźi,
Jako ßony nimo dźeja.
Hdźež pak khoroſćź w domje je,
Pomału cžaß nimo dźe.

Lěto wſchak je dołhi cžaß,
Hdyž jo widźiſch prjedy ßebje.
Hdyž pak leži ſady naß,
Dha pſchedołhe wone njebě;
Duž pſchi lěta ſkónczenju
S krótka na njo ſpomnicź chzu.

Syma wulka njeběſche,
A ßněh porědko ßo dźěſche
Pola naß we Łužizy,
Ssańcža cźěř tak žadna běſche;
Tajka ſyma ſa žita
Pak bě jara pſchihódna.

Teho dla tež měli ßmy
Powſchitkownje žně tu rjane,
Haj to lěto dobre bě,
Kaž tak hewak bórſy žane,
Wjazy pak je ſkaſyła
Dołhotrajna mokrota.

Bohu dźak, ſo ſwarnował
Prjedy žywy pſched wſchej ſchkodu,
Hdźež pak wón je pſchipóßkał
Krupobicźe, wulku wodu,
Tam je nuſa wſchelaka
Potrjechenam naſtała.

W wuſtajeńzy w Draždźanach
Sserbjo ßebi khwalbu, ßławu
Dobychu; duž we Sserbach,
Sdźeržmy draſtu ßerbſku prawu.
Schtóž tam wſchitko widźał je,
Dyrbi prajicź: rjenje bě.

Sſłyſchachmy kak na morju
Lětßa ſtrach je ludźom hroſył,
Někotry wjaz njeje tu,
Kiž je ßo na łódźach woſył,
Wjele cžłowſkoh' žiwjenja
W mórſkich žołmach ßwój kónz wſa.

Wulke wójſka widźeli
Lětßa ßmy w naſchich ſtronach,
Hdyž manever khěžorſki
Běſche na Łužiſkich honach,
Nimo měry wulki bě,
A na wójnu podobny.

Lěto ſaßo nimo je,
Jene lěto Bożej' hnady,
Duž njech kóždy kedźbuje
Hacž wón njeje woſtał ſady
Drje na pucžu k wěcžnoſćźi,
Cžaß ßo wjazy njewróćźi.

Schto nam pſchichod pſchinjeße,
Ach, ſchtó móže dźenß to prajicź?
Hacž naß ßnano njebudźe
Do ſrudźby a ſtracha ſtajicź?
Hacž ſnadź lěto pſchichodne,
Sa naß njeb'dźe poßlednje?

Kaž nam praji pſchißłowo:
Kaž ſchtom panje, tak wón leži,
Tak je zyle wěſte to,
So do ſkaženja tón běži,
Kotryž ženje na ſemi
Na ßmjercź a ßud njemyßli,

Duž dha chzemy ſtroſchtniwi
Do noweho lěta ſtupicź,
We nim kaž ßo ſaleži
Ssebi hnadny cžaß wukupicź,
Bohu wſchitko poručźicź,
Dha chze wón też ſ nami hicź.

W Bukojnje, 27. dezembra 1896.

G. Falka, gm. p.

Přilopk.

* S Noſſena. Drohu namakanku je wotroczk kublerja S. w Hirſchfeldźe pſchi woženju pěſka ſcžinił. Něhdźe 1 meter hłuboko wón ſtary ſerſawy ſwón dory, w kotrymž běchu drohe pjenjeſy ſ 15. a 16. lětſtotka. Mjes druhimi pjenjeſami bě tam 13 ſpezicharjow, 4 połſpezicharje a 1 dukat.

* W Oppelsdorfje ßebi jena ßłużobna holza, kotruž bě jejny luby njeßwěrnje wopuſchćźił, wotmyßli, ßo wobwěßnycź. Wona ſ tutym wotpohladom, ßebi powjas a — taflu woty — wobſtarawſchi, na łubju dźěſche. Tu powjas ſa jenu hrjadu ſwjaſa a wotu wokoło ſchije, ſo ju njeby bolało. Tak ju, ſa njej pytajcy, wobwěßnjenu, tola hiſchcże żiwu namakachu. Wota a bojoſćź pſched boloſćźemi běſchtej jej żiwjenje wukhowałej.

* Wo duſchnym ſadźerženju němſkeho khěžora ſ Barlina pißaja. Njedawno kapalny miſchtyr Muck dwórſki konzert w Potsdamje wodźeſche. Khěžor bě tamny wjecžor prajił, ſo by Muckej rjad cžeŕwjeneho worjoła (hodlerja), kotryž bě ßo jemu ſpožcźił, ßam rad pſchepodał a teho dla wyſchſcheho dwórſkeho marſchalła hrabju Eulenburga napominaſche, ſo by jemu jedyn tajki rjad wobſtarał. Hrabja Eulenburg khěžoroj wotmolwi, ſo jemu mózno njeje, na měſcże tajki rjad pſchinjeſćź. Na to khěžor ſnapſchećźiwi: „Pytajcže někajkeho adjutanta, kotryž ma rjad cžeŕwjeneho worjoła pſchi ßebi.“ Po khěžorowej pſchikaſni ßo hnydom jenemu adjutantej tón rjad wotewſa a ßo khěžorej pſchinjeße, kotryž jón na luboſćźiwe waſchnje kapalnſkemu miſchtrej Muckej pſchepoda, prajizy: „Sſym jón na khwilu jenemu adjutantej wotapnycź dał; pſchetož chzych tón rjad Wam tola ßam pſchepodacź.

* Jedyn ßwójbny nan w Chemnitzy chzyſche patorżizu ßwoje dźěćźi jako rumpodich pſchekwapicź a bě ßebi teho dla brodu ſ dźěła, hacž do nohow doßahazu, k wobliczu pſchwjaſał. Dokelž pak ſe ßwojej brodu k lampje, na ſemi ſtejazej, pſcheblisko pſchińdże, ßo broda ſapali. Płomjo ßo też draſty popadże, a ſ tym ßo wobžaromny muž tak ſtraſchnje wopali, ſo dyrbjachu jeho do hojeŕnje donjeſćź.

* Wojeŕſku penſionſku kaßu je jedyn tam pſchiſtajeny ßłużobnik na njehańbicźiwe waſchnje wobkradnył. Wón pjenježny měch, kotryž bě ſ tyßaz dźeßacźhriwnowſki ſłotymi, po tajkim ſ 10,000 hriwnami pjelnjeny, wuprózdni a do njeho 600 koprowych pjenjes ßypny, kotrež běchu na tak wuſchikne waſchnje ſawalene, ſo ani po ſwonkownym napohladże pjenježneho měcha, ani po waſy rosdźěł mjes prjedawſchim a nětcžiſchim wopſchijeczom njepytnychu.

* Na hońtwje do ßmjertneho njeſboża je pońdźelu dźowka Parižſkeho milijonara barona Guſtava Rothſchilda pſchiſchła, kotraž je ßo pſched někotrymi lětami ſ zivilnym inżeńerom baronom Leoninom woženika. Koń, na kotrymž baronka jěchaſche, ßo ſtadła jelenjow, kotreż ſ lěßa wuběžachu, ſplóſchi. Baronka ßo ſ konja wjerhny a ßo wo jedyn ſchtom rěſny. Hońtwjerjo, k njej pſchihnawſchi, ju ſ roſſchcźěpjenym nopom namakachu. Lěkarjo, kotſiž ßo hnydom na pomoz ſawołachu, njemóžachu ſnjeſboženej wjazy pomhacź; wona ſa někotre hodźiny wumrje.

* W Lwowje w Galiziſkej ßu ſaßo tſjoch židow ſajeli, kotſiž młode holzy do kurwańnjow pſchehandlowachu, Też w Sakſkej ßu tajzy njekhmanizy holzy łojili, kotrymž běchu dobru ßłużbu w wukraju lubili.

* Żałoßnu ßmjercź je pſchedſtejeŕ Stendalſkeho żeleźniſkeho ſaſtaniſchcża Willgerodk poczerpił. Saſtojnik mjes wotpowßnjeny wós, k cžakazemu Barliſkemu ludźazemu cžahej ßłuſchazy, ſtupi; na dobo ßo wós ſ ranžěrowazej maſchinu k cžahej ſtorczi. Willgerodt mjes ſtorkacžej pſchińdże, kotrajž jemu wutrobno ſatłóczíſchtaj, Cžežko ſranjeneho do ſaſtaniſchcźoweje pißańnje donjeßechu, hdźež móżeſche hiſchcże ſe ßwojej mandźelſkej, kotraž bě rucże pſchiběžała, někotre ßłowa porěczecź; potom ßmjercź żałoßnje cžeŕpjazeho ſ jeho cžwilow wamó. Wjednikej ranžěrowanſkeje maſchiny ßo njemóże żaneje winy pſchipißacź, dokelž wón niczo wo tym njewjedźeſche, ſo ſaſtaniſchcźowy pſchedſtejeŕ mjes żeleźniſkimi wośami ſteji.

* (Sliw.) Połnózne balkanſke krajiny ßu ßo lětßa woſpjet ſe ſliwami domapytałe. Po powjeſćźach ſe Skople w Starej Sserbiji je tam wulki ſliw wulke powodźenje naczinił. Něki ßu brjohi pſchedreże a wody ßu wjele wßow powodźiłe a delni dźěł měſta Skopla poczrjeke. Něhdźe 1200 khěžow, mjes nimi też khěża ruſkeho konſula, je ßo ſaßypło. 9 woßobow je ßo tepiło; 3000 woßobow je bjes hoſpody.

* Żeleźniſke njeſboże w amerikańſkich ſjenoczenych ſtatach. S Atlanty w Georgiſkej pißaja: Jedyn żeleźniſki cžah blisko Birminghama w Alabamje ſ jeneho moſta 50 łohcźi hłuboko padże a ßo ſapali. Něhdźe 30 woßobow, ſ wjetſcha hewjerjo, żiwjenje ſhubi. Jenoż ßydom woßobow ßo wukhowa.

* Jeleń ſ 52 rózkami. W amerikańſkich wulkich łěßach a njepſchiwidnych prerijach (ſtepjach) ßu hiſchcże tyßazy hoborſkich wapitiſkich jelenjow żiwe, kotreż ßo ſ woßebje ßylnymi rohiſnami a rukotokſtymi rózkami, hacž do 2 metrow dołhimi, wuſnamjenja. Pódła tutych hoborſkich jelenjow nadeńdu ßo tam ßłabſche a łahdoniſche ſtworjene virginiſke jelenje. Pſchi poßlednich ßu rohiſna ſ dźeßacź rózkami hižo żadnoſćź. Cžim bóle teho dla pſchekłapi, a pſched někotrymi měßazami w wjecžornym Texaſu virginiſkeho jelenja tſělichu, kotrehož hłowu mózne rohiſna — ſ dwajapołſta rózkami debjachu. Hłowa a rohiſna ßu ßo ſa poměrnje tunju płacźiſnu, 750 dollarow wucžinjazu, do Londonſkeho britiſkeho muſeja pſchedake.

* W Awſtralſkej je zyklon (wichor) měſto Nevertire ſapuſcźił. Skoro wſchě twarjenja ßu do cžiſta wupuſczene. Dwě khěži buſchtej do powětra ſběhnjenej a ßo do kuſkow roszychnowaſchtej. Cžłowjekow je wichor na wulke dalokoſcże wotnjeßł. Wjele ſnjesboženjow je ßo ſtako. Nadrobniſche njeje ſnate; dokelž je telegraf pſchetorhnjeny.

* Se židowskimi ratarskimi kolonijemi w Argentiniskej, Nowym Yerseyu a w druhich amerikanskich wokrjeßach, kotrež je baron Hirsch w ßwojim cžaßu sakožił, ßo derje schlachcžicž njecha. Hischcže w lěcže 1895 spytachu 76 pólskich židowskich ßwójbow w Koloradže saßydlicž. Saßydleni pak ßu w ratarstwje wožahalzy namakali a ßo jedyn sa druhim shubiwschi ßo po kraju rosběželi, hdžež ßo jako rosnoscherjo s wikowanjom žiwja.

* Wo scžěhowazym paduchstwje s Kschischenewa w Ruskej pißaja: „S pschedstwy redakzije Beßarabskeho Wěstnika“ bě ßo symski mantl s mězu kranył. Tole paduchstwo pschekwapi s khróbkoscžu, s kotrejž bě ßo wuwjedło; pschetož pschedstwa bě wobßwětlena a jeje durje s redakzije běchu wotewrjene. Polizija njesamó paducha wußlědžicž. Tele dny redakzija bjesmjenity list se scžěhowazym wopschijeczom dosta: „Wyßokocžesceny knjes redaktor! Wodajcže nam paduchstwo, kotrež ßmy pola waß wuwjedli. Scže samóžity muž a móžecže ßebi nowy mantl kupicž, my pak ßmy khudži ludžo a nimamy niczo, schtož bychmy ßo woblekli. Jeli so chzecže ßwój mantl a ßwoju mězu saßo měcž, nam dobrocžiwje 20 rublow póscželcže; pschetož ßmy jich 20 cžłowjekow, kotsiž chzedža jěscž. Hdyž ßebi cžesceni měschcženjo pscheja, so bychmy jich njewobcžežowali, chzyli nam wschědnje 20 rublow dawka wotedacž. To njeje wjele; hewak budžemy dale kranycž. Budžcže pscheßwědcženy, cžesceny knjes redaktoro, so njebudžemy waschu redakziju saßo doma pytacž. Wotmolwjenje na nasch list proßymy w „Beßarabskim Wěstniku“ wocžischcžecž.“

* (Rucže rosßudny kapitan.) Maka parokłódž po schěrokim Dunaju k cžornemu morju dele jědžesche. Posdže wjecžor hižo bě, hdyž młody cžłowjek k kapitanej stupi a jeho proschesche, so by jeho pschi bližschej wßy s łódže na kraj wußadźił. To też ßo sta. Potom łódž dale jědžesche. Bórsy po tym pak druhi passažěr jara wustróżany w wulkim styku k kapitanej pschiběža sawoławschi: „Mój wacžok, mój wacžok je prjecž! mój macžok se schtyriadwazyczi tyßaz dollarami!“ — Kapitan hnydom spósna, so zuły passažěr wěrnoscž rěcži. Duž też s dobom na tamneho młodeho cžłowjeka tukasche, kotrehož bě krótko prjedy wußadźił; k wobkranjenemu pak rjekny: Budž směrom, njepraj na łódźi nikomu žaneho ßłowcžka. A wón łódž sawróczi, tak skradžu, so na Dunaju, tam runje jara schěrokim, nichtó s jeho ludźi niczo wo tym njepytny. Łódž tak wulke koło cžinjesche, so s najmjeńscha žadyn passažěr njeshoni, so ßu ßo wróczili, hdyž hižo łódž runy pucž napschecžiwo wodże jědžesche. Też ßo njebě nichtó dohladał, so je druha khorhoj wutyknjena a so je łódžine mjeno se ßmolanej płachtu pschikryte. Na dobo parnik sahwisda a snamjo woteda, so ßo łódž sastanischczu, bliži k temu ßamßnemu, na kotrymž bě tamny młody cžłowjek s njeje wustupił. Hižo też cžołm wot brjoha wotjědže a młodeho cžłowjeka s kožanym wacžokom na łódž pschiwjese. A to bě tón ßamßny, kotryž bě krótko prjedy łódž wopuschcził. Tón s wopředka měnjesche, so je na druhej łódźi derje skhowany. Bórsy pak ßo dohlada, so bě staremu kapitanej a wobkranjenemu passažérej runy pucž s wacžokom do rukow běžał. S wopředka drje mějesche to sa zyle njemóžne, ale hdyž wocži widžesche, so ßo łódž wróczi, jemu ßadko rosch poczа. Na druhim pschihódnym sastanischczu jeho kapitan s nowa wußadźi, ßo wě bjes wocžaka. Tam drje ßu ßebi teho ptacžka na lhětru khwilu do klětki ßadźili.

* (Hrjebanje žiwych w Chinje.) Mjes chinesiskimi žadławoschczemi, kotrymž Chinesojo wobschěrnje holduja a pschi kotrychž by naß s hrósbnotu syma pscheběhowała, bychmy-li na nje pschihladowacž dyrbjeli, je ßnano hrjebanje žiwych jena s najhórschich. Załostny wußud, so dyrbja ßo živi sahrjebacž dacž, tajkich podeńdže, kiž ßwójbje abo gmejnje se schkodu hroža, jako to ßu hracžzy, swucženi paduschi, njepolěpschomni opiumkurjerjo a wußadni. Wußadnych drje najwjazy tutu ßmjercž poczerpi. Franzowski mißionar Ch. Piton, kiž je wjele lět w Chinje pschebywał, w „Rańschoasiskim Lloydže“ wo mnohich padach powjeda, kiž ßu ßo we wokrjeßach, w kotrychž pschebywasche, a s dźěła psched jeho wocžomaj stałe. W Tschonglokskim wokrjeßu, hdžež mißionar Piton někotre lěta bydlesche, mějesche wón w ßußodstwje ßwójbu, kotrejž pschedstejer bě saßakły opiumkurjer. Hdyž bě opium ßwoje sahubjaze scžěhwki na nim pokasowacž poczał, ßo tón muž wjazy wo ßwoje pólne hospodarstwo njestarasche, a dokelž jemu teho dla bórsy pjenjesy k opiumej pobrachowachu, pscheda wón najprjedy ßwoje pola, potom ßwoju žonu, a potom ßwojich ßynow. Skónczńnje bě scžerpliwoscž jeho pschecželstwa wucžerpana, duž wobsamknychu, jeho wotstronicž. Ras někotsi jakni młodźi mužojo s jeho pschecželstwa k njemu do jstwy stupichu a jemu wosjewichu, so je jeho ßwójba wobsamkła, jeho živeho pohrjebacž. Sso njewobarajazy njesbožowny s nimi do blisheho doła dźěsche, hdžež běsche sa njeho hižo jama pschihotowana; jenož ßebi dobrotu wuproßywschi, so bychu jemu wobliczo s trawu wodźeli, ßo wón swólniwje živy sahrjebacž dasche. W Simonskim wokrjeßu je Piton mnohich wußadnych živych pohrjebacž widžał. Na pschikład bě w jenej ßwójbje jedyn ßobustaw s wußadom napadnjeny, a w ßmjertnym strasche, so zyku ßwójbu s wußadom natyknje, pschiwusni wobsamknychu, jeho živeho sahrjebacž. So by lóže do teho swolił, jemu rjany kaschcž kupichu a jemu pokasachu, so by ßo s tym troschtował. Woprawdže lchny ßo wbohi cžłowjek swóluiwje do teho kaschcža, kotryž hnydom s hosdžemi sabichu. Bjese wscheje komdy jeho potom s pohrjebnymi zeremonijemi, jako by semrjeł był, kluboko do semje khowachu. Mjenje swólniwy, hacž tutón, bě jedyn druhi wußadny, kiž ßo nochzysche jako morwy sahrjebacž dacž. Teho bjes wscheho wurěczowanja do hłowy morßnychu, a prjedy hacž wědomoscže nabu, jeho do ruba sawalichu a pohrjebachu. Jeneho tscežeho wußadneho narěczeschtaj dwaj proscherjej, k tutemu ßurowemu saměrej wot jeho ßwójbnych najataj, so s nimaj do jeju ßłomjaneje hěty dźěsche. Prajeschtaj jemu, so ßo, dokelž staj hižo jara wobstarnaj, natyknjenja njebojitaj. Prjedy pak, hacž do teje hěty dońdžechu, jeho najataj mordarjej s pucža do wulkeje hłubiny storczischtaj, hdžež morwy ležo wosta.

* (Njesboże na honťwje.) Hrabja Franz Nadasdy na ßwojim wobrodźenym honťwischczu sa natsělenej jelenizu ßlědžesche. Jeho hajnik Schczěpan Takacs s pßom sa nim dźěsche. Na kromje jeneje husczíny chzysche hrabja ßwoju tsělbu sawěscžicž, so by ßo w hustej drjewinje ßama njespuschczika. Bohužel pak ßo wona spuschczi, hdyž ju hrabja s ramjenja wsa, dokelž bě spuschczadko wo hakosu sawadźiko. Prask sarža a kulka hajnikej Takacsej, lědma 10 kroczelow sdalenemu, do scžehna saje. Podarmo ßo hrabja prózowasche, ßwojemu hajnikej, kotrehož ßebi wyßoko waješche, živjenje sdžerżecž. Prjedy hacž běschtaj hodžinu daloki honťwinski hrodžik dozpěłoj, bě ßo hajnik wukrawił.

(Zyrkwinske powjesce hladaj w pschiłosy.)

Drjewowa awkzija.

Na Sderjanskim hajniskim revěrje

ma ßo **wutoru 12. januara 1897**

80 ßuschizowych khójnowych dołhich hromadow

s wuměnjenjemi, do awkzije wosjewjomnymi, sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacž.

Shromadźisna a pscheßadźowanje dopołdnja w 9. hodžinach pola Cželchowa.

Hajniske sarjadnistwo.

Singerowe schijaze maschiny

— hacž dotal psches 13 milijonow pschedatych —

ßo dla ßwojeho wubjerneho twara, dla ßwojeho dokonjaneho mechaniskeho wuwjedźenja, kaž też ßwojeho noweho praktiskeho pschiprawjenja dla pschezo bóle lubuja a ßo rosschěrjeja a hodża ßo sa dom a kóždu ßwójbu jako rad widżany, najlěpschi a najwužitnischi

składnostny dar.

Wona ßo na małe wotpłacženje po dźělbach pschedawa.

Modne wumělske tykanje ßo darmo wucži.

Singer & Co., akcijowe tow.

(prjedy G. Neidlinger.)

w Draždźanach na kschižnej drósy 6.

Schparazy wolij

dźěłany sa schijaze maschiny a jěsdne kola s kosczowolijoweje fabriki H. Möbiusa a ßyna w Hannoverje dostacž pola

Clemensa Jäckela na bohatej haßy.

Pawoł Scholta, tyscherski mischtyr

na garbarskej haßy 8 **pschi žitnych wikach 6**

ßwój wulki skład **meblow, stołow, domjazeje** a **kuchinskeje nadoby** dobrocžiwemu wobkedźbowanju porucža.

Drjewowa awkzija.

Pondźelu **11. januara 1897** ma ßo na **Wutołczańskim revěrje**
46 khójn. dołhich a hałoſ. hromad.,
66 = rm knyplow a pjeńkow,
130 = krutych žerdźow,
200 schmrěk. krutych žerdźow
wot 9 hodźin na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Tudomny mlyn ſ pjekarńnju

je wot **1. hayrleje t. l.** dale na **pſchenajecźe.** Žadacźeljo chzyli ßo na podpißaneho wobroczicź.

Na **Porſchiſkim** knježim dworje 1. januara 1897.

J. T. Zimmermann.

Žiwnoſcź ſ 30 kórzami dobrych polow a łukow a 225 dawſkimi jenoſcźemi je ſ inventarom a bjes njeho hnydom na pſchedań. Wſcho dalſche wukaſa **Gerſch** w Nowej Wßy pola Hucźiny.

W Bukezach je **žiwnoſcź** ſ korczmarſkim prawom, ſ 29 kórzami dobreho pola a łuki a 310 dawſkimi jenoſcźemi na pſchedań.

Handrij Hobrak.

Nowa natwarjena khěža ſ khlamami, ſe 6% ßo danjaza, je na pſchedań. Dalſche je ſhonicź na Matekowej dróſy (Mättigſtraße) 6 po 1 ſkhodźe.

Najwyſchſche płacźiſny ſa **koſcźe, hadreſchcza** a **ſtare żeleſo** płacźa ßo na garbarſkej haßy 9.

Tam ßu też trjebane żeleſne ßypanſke, warjenſke a tepjenſke khachle na pſchedań.

Proßata

ſtrowe a ßylne, wupruhowaneje raßy ßu na pſchedań

na **Boranczańſkim knježim dworje.**

Proßata

rjaneje raßy ma na pſchedań **Brenar** w korczmje w **Małym Žiczenku.**

Proßata na pſchedań.

Proßata běłeje Yorkſhirſkeje a też czornopißaneje Berkſhirſkeje raßy, kotrež ßo jara lohko wukormja, ßu pſchezo po cźaßej pſchimĕrjenych niſkich płacźiſnach na pſchedań na knježimaj dworomaj w **Budyſchinku** a **Pſchiwczizach.**

Dobreho **rjeczaſnika** ma na pſchedań

Khorla Pětſchka w Bóſcherizach.

Semrjecźa dla ma **korczmarſku** leżomnoſcź w Brĕſynzy pola Guſki na pſchedań **C. Richter** na hoſpitalſkej haßy 2.

Rjane kaczki

jendźelſkeje najlĕpſcheje druźiny ßo k **daleplahowanju** pſchedawaja **na farje w Budyſchinku.**

Koſaze koże,

ſajecze a **kaniklaze koże** atd. jenotliwje a ſ wjetſchimi dźĕlbami po najwyſchſchich płacźiſnach kupuje

Guſtav Raucke
na garbarſkej haßy cźißło 16.

S dobom poruczam ßwój wulki **ſkład pjelſcźowych tworow** bjes molow. Wſchĕ druźiny kožow ßo derje a tunjo wudźĕłaja; proſchu też, ſo bychu ßo koże, mi k wudźĕłanju pſchepodate, wotewſake.

G. Raucke.

Howjaſe, konjaze,

cźelaze a **wowcze koże** kaž też **wowczu wołmu** pſchezo po najwyſchſchich płacźiſnach kupuje

Heinrich Lange
pſchi žitnych wikach njedaloko ßerbſkeje katholſkeje zyrkwje.

Koſaze,

liſcheze, thórjaze a **kunjaze** (mordarſke), **ſajecźe, ßornjaze, kaniklaze** a **koczę koże** po najwyſchſchich płacźiſnach kupuje

Heinrich Lange
w Budyſchinje pſchi žitnych wikach.

Hdźeſcźe tónle rjany cźaßnik kupili? Pola cźaßnikarja

Magera
na ßerbſkej haßy pſchi kaſarmach.

Wobraſy

(bildy) ßo rjenje a tunjo ſaſchkleńzuja a ſ wobłukom wobdadźa, **domowe žohnowanje** a **wobraſy** w wulkim wubjerku a tunich płacźiſnach pola

Maxa Mützy
na bohatej haßy 11.

Cźerſtwy łój punt po 30, 40 a 50 np., **cźerſtwe cźrjewa** k dźĕłanju kołbaßy, paßmo po 1 hr., loftru po 7 np. porucza

Ota Pětſchka na žitnej haßy.

Wot nětka pſchedawam **ſuſcheny połcź** punt hižo po 70 np., pſchi 5 puntach po 65 np., **wuſchkrjeny łój** punt po 50 np., pſchi 5 puntach po 45 np., **kołbaßowy tuk** punt po 50 np., pſchi 5 puntach po 45 np.

G. Hildebrand
na jerjowej haßy.

Bĕły płat,

woprawdźe dwaj łohcźej ſcheroki, ſtary łohcź po 30, 35 a 40 np. porucza

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Jako najtuńſche kupowanſke žórło we wſchĕch

wołmjanych wĕzach, ſchtaltach, ſchórzuchach, kapottach, krawattach

atd. atd.

porucza ßo woßebita pſchedawarnja

Ernſta Scheera,
w Budyſchinje,
nětko: **1 na ſeminarſkej haßy 1.**

Franz Marſchner

cźaßnikař w Budyſchinje
cźo. 9 na bohatej haßy cźo. 9
ßwój ſkład **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeczaſow** dobroczińemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płacźiſny. Porjedźenje dobre a tunje.
Pſchiſpomnjenje: Rĕcźu **ßerbſki.**

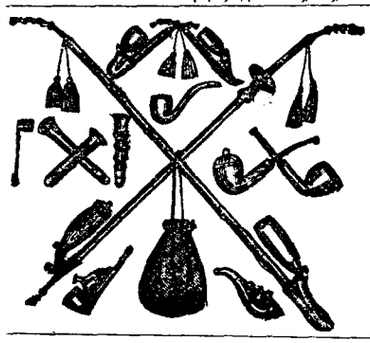

Tobakowe trubki, zigarowe natrubki, kije k wukhodźenju
w najwjetſchim wubjerku porucza

Ed. Schulze's Sohn

pſchi bohatych wrotach 26.
Najtuńſche žórło ſa ſaßopſchedawarjow. — Wuporjedźenje w mojej dźĕłarni.

Turkowſke ßłowki

nowy płód w mĕchach, kaſchcźikach a po waſy ßu tunjo doſtacź pola

Moritza Mjerwy
pſchi mjaßowym torhoſchcźu.
Deſtillazija likĕrow po ſtarych tunich płacźiſnach.

Union-kognak

po wſchĕch płacźiſnach doſtacź pola **Schieſchki** a **Rjeczki.**

Sſłódke palenzy

liter hižo po 40 np., **likĕry** liter hižo po 60 np.
porucza **Moritz Mjerwa** pódla Pětrowſkeje zyrkwje.
Deſtillazija ſnatych dobrych palenzow po ſtarych tunich płacźiſnach.

Ssmolerjez knihicźiſchczerńja

w Budyſchinje w ßerbſkim domje

knihi, ſliźbowanja, viſitne a **pſcheproſcheńſke khartki, ſaſtojniſke formularY, wuſtawki, blidne ſpĕwy** atd. atd.
we wſchĕch rĕcźach derje a tunjo cźiſchcźi.

Spěwarske

ſerbſke a němſke, najnowſcheho nakłada ſ drobnym a wulkim pißmom w woßebnych ſwjſakach w najwjetſchim wubjerku porucza

Gustav Rämſch
na bohatej haßy.

S nakładom Macžizy Sserbſkeje ßu wuſchłe a w wudawarni „Sserbſkich Nowin“ na pſchedań:

Kſchiž a połměßaz abo **Turkojo pſched Winom w lěcze 1683.** 1883. Płaczišna 40 np.

Trójniki. Sběrka powědańczkow. 1885. Płaczišna 40 np.

Nadpad pola Bukez. (1758.) S wobraſom. Druhi wudawk. 1888. Płaczišna 30 np.

Jan Manja abo **Hdże ſtatok mój?** Powědańczko ſe ſerbſkich ſtawiſnow nowiſcheho czaßa. 1889. Płaczišna 40 np.

Bitwa pola Budyſchina. (1813.) 1891. Płaczišna 50 np.

Nowe Trójniki. Sběrka powědańczkow. 1893. Płaczišna 40 np.

Sabawki. 1896. Płaczišna 40 np.

Parne a wódne młyny
w Běłym Khołmzu pola Łaſa

ſaßo dźěłaja a poruczeja **deſki, łaty a hranite drjewo** po pſchiſprawnych płaczišnach. Tež ßo ſa mſdu derje a wězywuſtojnje dźěła. **Hranite drjewo** po liſczinje rucze a tunjo.

S počeſczowanjom

rěſakowe ſarjadniſtwo
w Běłym Khołmzu pola Łaſa.

Wyßokorukata ſchijaza maſchina

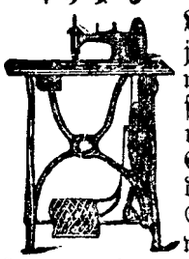

Bieſolda a Locki je najlěpſcha a najkhmańſcha ſa ßwójbu a rjemjeßlniſke dźěło. Sa jeje hódnoſcź dołhe lěta rukuju. Schijaze maſchiny wſchěch družnow ßo wotemnje wuporjedźeja. Strykowanſke maſchiny po fabrikſkich płaczišnach pſchedawam

Richard Otto,
mechanik pſchi lawſkich hrjebjach 14.

Kóždy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tuni czaßnik** kupicź, abo kotryž chze ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k czaßnikarjej **Curtej Jenczej** na ſwonkownej lawſkej haßy 5, pódla knjeſa lotteriſkeho kollektéra Jägera. — **Jenczej** pſchedawa a porjedźa ſa ßwoje dźěło ſprawnje rukujo.

Pſchedawanje a porjedźenje
wſchěch družinow **czaßnikow.**
Płaczišny najtuńſcho a rukowanje na dwě lěcze.

Gustav Mager, czaßnikaŕ
11 na ſerbſkej haßy 11
pſchi ſtarych kaſarmach.

W wudawarni „Sserb. Nowin“ ßu dostacź:

ſerbſke
kmótſaze liſty
w kaſchczikach.

W wudawarni „Sserb. Nowin“ je dostacź po 10 np.

Schtwórty
wěnz ſpěwow
ſa ſerbſku mlodoſcź.

We wudawarni „Sserbſkich Nowin“ je dostacź:

Spěwna radoſc.
Zběrka
šulskich spěwow.
Druhi wudawk.

Khěžorſki panorama
na hoſpitalſkej haßy 9 w khlamach 13. tydźeń wot 3.—9. januara 1897

Salzkammergut.

Wotewrjene dopołdnja wot 11 hodź. hacź wječor do 10 hodźin, njedźelu ſ wuwſacźom bożoßłużbnych hodźin.

Saſt. pjenjes pſchi kaßy 25 np.,
ſchulerjo niže 14 lět 10 „
ſchulerjo pſches 14 lět 15 „

Kharty w pſchedpſchedawanju po 20 np. w zigarowych khlamach k. Kulki na ſem. dróſy 4, w zigar. khlamach k. Lehmanna na bohatej haßy 2, w zigar. khlamach knjeſa Nonnenmachera na ſwonkownej lawſkej dróſy 7 a pola pſchekupza Neumanna na Lubijſkej dróſy.

Do Nowych Koperz!

Njedźelu **3. januara** budźa **reje.**
Pſcheczelnje pſcheproſchuje
Hermann Moſig.

Hłowna zhromadźizna Serbskeho towarſtwa za Khwaćicy a wokolnoſc

wotměje ſo přichodnu ſrjedu na ſwjedźenju „Třoch kralow“ w Hustec hoſćeńcu w Khwaćicach a započnje ſo popołdnju w 4 hodź. Dnjowy porjad wubſaha: Łětne rozprawy, wuradźowanja, namjety a nowowólby. Wotčakujemy wobdźělenje wšěch ſobuſtawow wěſće. Hoſćo a přećeljo našich prócowanjow ſu nam ſtajnje lubje witani. **Předſydſtwo.**

Pobocź. tow. ſerb. bur. w Małym Wjelkowje

ſměje **njedźelu 10. januara 1897** popołd. w 4 hodźinach w **Kobaniz** hoſćenzu poßedźenje, w kotrymž ßo womjeſchki atd. ſkaſaja.

Pſchedßydſtwo.

Sſwojim lubym hoſćom, pſcheczelam a popſchewaczelam pſchi pſcheſtupjenju do noweho lěta **wjele ſboża a žohnowanja** pſcheju.

Robert Steinert ſe ßwójbu
w hoſczenzu poł měßaza.

Saßo mamy bliže k ßmjerczi, dokelž je ßo saßo jene lěto minyło. Pſches proh ſtareho do noweho lěta ſtupiwſchi pſcheju kóždemu domej a cźłowjekej, k kotremuž pſchikhadźam Boži měr, Božu hnadu a Boże žohnowanje. **Wedel** w **Pßowjach.**

Běłe ſchicźe

na najlěpje wucžu. Holzy, kotrež žaneje hoſpody nimaja, wobydlenje, jědź a luboſcźiwe hladanje pola mje namakaja. Tež ßo na dobre waſchnje hlada. Proſchu, ßo hacž do 15. januara pſchipowjedźicź.

Bjenadźiz na horncźerſkej haßy 34 po 1 ſkhodźe.

Krawſkeho wucžobnika
k pſchichodnym jutram pyta
Handrij Zimmermann,
jednocźiny krawſki miſchtyr w Lubiju na Miklawſchowej dróſy cźiſło 12.

Hólcźez, kotryž chze **pjekarſtwo** nawuknycź, móže do wucžby ſtupicź pola pjekarſkeho miſchtra **Hólnika** w Demizach. Dalſche je ſhonicź pola pjekarja **Droſchütza** na hrodowſkej haßy 3.

Wucžobnik ßo pyta.

Ssyn ſprawneju ſtarſcheju ßo jutry do mojich kolonialtworowych khlamow jako wucžobnik pyta. Khodźenje do pſchekupſkeje ſchule je ſ wuměnjenjom.

Ernſt Glien.

Wuſtojny a hódny hejtman,

woženjeny abo njewoženjeny, ßo k nowemu lětu do dobreje ßłużby pyta, Sso ſamolwicź pola knjeſa pſchekupza **Th. Grumbta** w Budyſchinje.

Ssylny hólz, kotryž jutry ſchulu wopuſchczi a chze ſahrodniſtwo nawuknycź, darmotnu wucžbu namaka w wumělſkim a wikowanſkim ſahrodniſtwje **H. Schotty** na Wjeleczańſkej dróſy.

K 1. januarej 1897 ßo młódſcha ſprawna holza do ßłużby pyta. Dalſche je ſhonicź pola optika **Sturma** w Budyſchinje pod radnej khěžu.

Wotrocźkow, woženjenych pohonczow, hródźne dźowki ſa tudomne a ſwonkowne ſtrony, dźěłaczerſke ßwójby pyta **Wackerowa** na horncźerſkej haßy 2.

Wſchitkim wyßokocžeſczenym knjeſam, kotſiž ßu redakziju „Sserbſkich Nowin“ ſ dopißami w ſańdźenym lěcze dobrocźiwje podpjerali, praji ſa to najwutrobniſchi dźak a pſcheje jim, kaž tež wſchitkim cžeſczenym cžitarjam a cžitarkam „Sserbſkich Nowin“:

Daj Wam Bóh ſboże na lube nowe leto!

W Budyſchinje, 1. januara 1897.

Redakzija „Sserbſkich Nowin“.

(K temu cžißku pſchiłoha.)

Wupschedawanje

dla spuschczenja pschedawarnje.

Druheho pschedewsacza dla swój zyły tworowy skład, wobstejazy

s posamentowych, wolmjanych a bělych tworow

po khětro poniženych płaczisnach dospołnje wupschedawam.

Bruno Schulze,
8 pschi žitnych wikach 8
na rózku sukelnskeje hasy.

Sa **sasopschedawarjow pschihódna kupna skladnosc.**

Najwjetschi skład w Budyschinje.—Najtuńsche płaczisny.

Filzowe stupnje,

filzowe tosle, filzowe schkórnje, póduschе
snaty najlěpschi wudžěłk, **wurjadnje tunje.**

Pjelsczowe twory,

kaž pjelsczowe mězy, pjelszowe muffy, pjelszowe khornarje
w saruczenych jenož dobrych kajkosczach **po jara tunich płaczisnach.**

Ratarske, domjaze, dźěłanske a dźěczaze

mězy

we wschěch pomysłnych družinach a formach jara **płaczisny hódne.**

Filzowe, zylindrowe, houtwjerske a dźěczaze

klobuki

we wschěch nowosczach nětczischeho czasa nimo měry tunje.

Hugo Lehmann

22 na bohatej hasy 22 (pódla hosczenza k winowej kiczi).

Heinrich Lange

11 pschi žitnych wikach 11

porucza swój wulki skład pjelsczowych tworow dobrocziwemu wobkedźbowanju

Mužaze pjelsczowe khornarje
hižo po 3 mk. 50 np.,
mužaze pjelsczowe mězy hižo po 2 mk.,
czornkosmate muffy hižo po 2 mk.
hacž do najlěpschich wězow.

Najlěpje wudžěłane pjelsczowe koże
na najtuńscho.

Pjelzy po měrje rucze a tunjo schiju a noschene pschedźěłam.

Poruczam swój **wulki skład** hotowych pschileżazych a schěrokich

mužazych kožuchow,

pjelsczowych žaketow a paletotow
sa žónske,
pjelsczowe jupy a pucźowanske kožuchi,
krótke a dołhe dźěłanske kožuchi
sa mužskich a žónske,
pschileżaze a schěroke pjelsczowe khuty
sa žónske, kaž tež
bjes molow wobsadzenje a koże k podschiczu
samtneho pschihotowanja,
kosmate mězy hižo po 1 mk. 50 np. hacž k najlěpschim,
pjelsczowe khornarje hižo po 1 mk. 60 np. hacž k najlěpschim,
pjelsczowe muffy hižo po 1 mk.,
pjelsczowe mězy sa mužskich hižo po 70 np.,
plyschowe mězy sa hólzow hižo po 50 np.,
sukњane mězy wot najjednorischeho hacž do najwosebnischeho,
filzowe klobuki w najwjetschim wubjerku,
zylindrowe klobuki po 3 mk. a drózsche.

Skasanje po měrje a pschedźěłanje noschenych kožuchow so ruczo a tunjo wuwjedże.

F. Trulley,

Na schulerskej hasy 7. kóžkař. **Na schulerstej hasy 7.**

Philippi & Co.

w Budyschinje na bohatej hasy
poruczataj

sa žónske:
rukajzy,
schtrympy,
spódnje sukњe,
spódnje kholowy,
schtalty,
barchentowe koschle,
běłe koschle,
nózne jaki,
trjenja,
blidowe ruby,
blidowe deki,
sofowe deki.

sa mužskich:
khornarje,
manschetty,
schemisetty,
schlipsy,
pschedeschczniki,
rukajzy,
soki,
normalne koschle,
barchentowe koschle,
běłe koschle,
spódnje kholowy,
klobuki,
pucźowanske deki.

Wjedźemoj jenož dobre a najlěpsche twory a pschedawamoj po jara tunich płaczisnach.

Pschiloha k czißku 1 Serbskich Nowin.

Ssobotu 2. januara 1897.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi śmeje pschichodnu njedźelu rano w 7 hodźinach farat Räda śerbsku spowjednu rěcź, 1/2 9 hodźin diakon Sarjenk śerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje.

Tśjoch kralow śmeje diakonus Sarjenk śerbsku spowjednu rěcź, 1/2 9 hodźin farat Räda śerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje.

Pśched zyrkwinymi durjemi śmeje so kollekta sa mißionstwo mjes pohanami.

Wěrowani:

W Michalskej zyrkwi: Khorla August Wenzel, rěsnik na Židowje, se Selmu Olgu Bianku Rißlandez tam. — Jan Ernst Juuker, cźeladnik w Scźijezach, s Khrystianu Madleau Krawzez w Ratarjezach. — Jan August Rychtaŕ, hospodarski hejtman w Hrubocźizach, s Marju Augustu Rausendorfez tam.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Max Hugo, Bjedricha Gustava Kócźki, wobydlerja a fabrikarja na Židowje, ß. — Gustav Hermann, Ernsta Brody, wobydlerja a kowarja w Nowych Bobolzach, ß. — Jan Pawoł, Jana Wernera, wobydlerja a kamjenjecźeśarja w Bórku, ß. — Richard Hermann, njemandź. ß na Židowje. — Jan Pawoł, njemandź. ß. w Kelnje. — Frieda Martha, Gustava Klauśa, kublerja w Hornjej Kinje, dź. — Marja Martha, Ernsta Emila Herberga, wobydlerja a fabrikarja w Dobruschi, dź. — Marja Hedwiga, Bjedricha Augusta Henczela, wobydlerja a skakarja w Libuchowje, dź. — Marja Martha, Korle Augusta Kujawa, wobydlerja a murjerja na Židowje, dź. — Augusta Martha, njemandź. dź. w Nowych Cźichońzach. — Marja Martha, Jana Augusta Nowaka dróhowego wothladarja na Židowje, dź.

W Katholskej zyrkwi: Walter Franz, Otta Thiemanna, rěsniskeho mischtra ß. — Hana Josefa, Josefa Matyśa kowarja, dź. — Edmund Josef, Josefa Bauera schewskeho mischtra, ß. — Jan Pawoł, Josefa Kaski, krawza, ß. — Margareta Hilźbjeta, Jana Ernsta Biele, krawskeho mischtra, dź. — Ottilija Ludwika Glatzela tapezirarja dź. — Max Rudolf, Hendricha Tieße, nożerja na Židowje, ß.

Zemrjeli:

Dźeń 23. dezembra: Marja Emilia Ziegenbalgez, wobydlerka wokejeßneho wustawa na Židowje, 23 l. 8 m. 5 d. — 24. Jan Pawoł, Handrija Wudowenza, wobydlerja a dźełacźerja na Židowje, ß., 7 m. — 26. Khorla Bohhumik Schöne, krawz s Biskopiz, w wokrjeßnym wustawje na Židowje, 80 l. 11 m. 23 d. — 27. Ernst Jurij, Khorle Ernsta Scholtyj, źiwnoscźerja w Wownjowje, ß., 6 m. 4 d.

Placźisna żitow a produktow.

Żitowy dowos w Budyschinje: 3012 měchow.		W Budyschinje 24. dezembra 1896 wot hr.	np.	hacź hr.	np.	W Lubiju 31. dezembra 1896 wot hr.	np.	hacź hr.	np.
Pschenża	běła	8	24	8	53	7	94	8	35
"	żołta	7	94	8	—	7	65	7	94
Rożka		6	13	6	25	6	—	6	13
Jecźmjeń		6	71	6	79	6	27	6	80
Wowß	50 kilogr.	6	—	7	10	5	90	6	70
Hroch		7	22	11	12	8	33	9	30
Woka		6	11	6	94	6	11	6	95
Jahły		13	—	15	—	12	—	14	—
Hejduschka		15	50	16	—	13	50	14	—
Běrny		2	10	2	50	2	—	2	40
Butra	1 kilogr.	2	30	2	50	1	70	2	—
Pschenczna muka	50 "	8	50	17	50	—	—	—	—
Rżana muka	50 "	8	25	12	50	—	—	—	—
Ssyno	50 "	2	50	2	80	2	20	2	70
Ssloma	600 "	16	—	19	—	16	—	18	—
Proßata 1236 schtuk, schtuka		10	—	16	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby		4	50	5	25	—	—	—	—
Rżane wotruby		5	—	6	—	—	—	—	—

W Budyschinje placźesche: kórz pschenży (běła) po 170 puntach 14 hr. 8 np. hacź 14 hr. 50 np., żołta 13 hr. 49 np. hacź 13 hr. 60 np., kórz rożki po 160 puntach 9 hr. 80 np., hacź 10 hr. — np, kórz jecźmjenja po 140 puntach 9 hr. 39 np. hacź 9 hr. 50 np.

Na Burzy w Budyschinje pschenża (běła) wot 8 hr 38 np. hacź 8 hr. 53 np., pschenża (żołta) wot 8 hr. — np. hacź 8 hr. 9 np., rożka wot 6 hr. 13 np. hacź 6 hr. 38 np., jecźmjeń wot 6 hr. 70 np. hacź 6 hr. 88 np., wowß wot 6 hr. 50 np. hacź 7 hr. 50 np.

Draždźanske mjaßowe placźisny: Howjada 1. druźiny 64—66 hr., 2. druźiny 60—63 hr. 3. druźiny 45—50 po 100 punt. rěsneje wahi. Źiwe najlěpsche krajne świnje 42—44 hr. po 100 puntach. Cźelata 45—60 hr., po 100 puntach mjaßoweje placźisny.

Wjedro w **Londonje** 31. dezembra: Deschcźikojte.

Jěsdny plan żelesnizow

wot 1. oktobra 1896.

4. wosowa klaßa njedźelu a na sakskich śwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Draždźan.

Wosowa klaßa	1-3.	1-3.	1-3.	1-2.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-3.	2. 3.
Se Shorjelza	1,46	—	4,43	8,55	7,59	10,50	2,1	2,20	4,19	6,55	—	11,0
Rychbacha	—	—	5,5		8,24	11,15	—	2,45	4,44	7,20	—	11,48
Lubija	2,13	—	5,25		8,46	11,37	2,30	3,8	5,5	7,42	—	12,37
Budyschina	2,36	3,55	5,39	9,40	9,20	12,16	2,54	3,44	5,39	8,17	9,40	1,27
Biskopiz	—	4,25	6,35		10,5	12,54	—	4,21	6,15	8,54	10,22	—
			1-4.			1-4.						
Arnsdorfa	—	4,48	6,59		10,28	1,18	—	4,45	—	9,19	—	—
Radeberga	—	5,1	7,7		10,36	1,27	—	—	6,43	9,28	10,48	—
Do Draždźan	3,37	5,29	7,28	10,36	10,57	1,53	3,57	5,14	7,5	9,51	11,8	—

S Draždźan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	2. 3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-4.	1-2.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.	1-3.
S Draždźan	—	6,16	9,5	10,29	12,35	3,25	4,30	5,30	7,35	9,25	11,45	12,57
Radeberga	—	—	—	—	—	—		—	—	—	12,21	—
Arnsdorfa	—	6,53	9,47	—	1,11	4,0		6,6	8,10	10,2	12,31	—
					1-3.							
Biskopiz	—	7,21	10,14	—	1,34	4,24		6,29	8,41	10,27	12,56	—
Budyschina	5,14	7,57	10,46	11,31	2,4	4,54	5,32	6,59	9,4	10,57	1,24	—
Lubija	6,35	8,38	11,26	11,55	2,39	5,29		7,35	—	11,35	—	2,28
Rychbacha	7,6	8,55	11,43	—	2,56	5,46		7,52	—	11,52	—	—
Do Shorjelza	7,49	9,19	12,4	12,20	3,16	6,9	6,21	8,15	—	12,12	—	2,54

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	2-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Budyschina	5,10	7,38	10,47	1,19*	2,5	4,53	8,40
Dźěžnikez	5,19	7,53	10,56	1,32*	2,14	5,3	8,49
Budestez	5,25	8,6	11,3	1,41*	2,20	5,10	8,56
Roswodez	5,32	8,13	11,9	—	2,27	5,17	9,51
Do Wjeleczina	5,41	8,24	11,18	—	2,35	5,26	9,11

* Jěsdźi jenoż sobotu a njedźelu.

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaßa	1-4.	1-4.	1-3.	2-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Wjeleczina	6,1	8,47	11,42	—	2,59	5,47	9,41
Roswodez	6,11	8,54	11,50	—	3,9	5,58	9,49
Budestez	6,21	8,59	11,56	12,42*	3,17	6,8	9,55
Dźěžnikez	6,32	9,6	12,4	12,52*	3,28	6,19	10,3
Do Budyschina	6,42	9,14	12,12	1,4*	3,38	6,30	10,11

* Jěsdźi jenoż sobotu a njedźelu.

S Budyschina do Rakez.

S Budyschina	6,46	10,48	2,10*	5,0	9,10
Ratarjez	6,54	10,57	2,18*	5,9	9,19
Židowa	7,0	11,3	2,24*	5,15	9,25
M. Wjelkowa	7,8	11,12	2,33*	5,26	9,33
Radworja	7,20	11,26	2,55*	5,41	9,45
Kaßowa	7,28	11,36	2,52*	5,48	9,52
Njeßwaczidła	7,40	11,47	3,2*	6,0	10,2
Scheschowa	7,48	11,55	3,10*	6,8	10,10
Do Rakez	7,56	12,3	3,18*	6,16	10,18

S Rakez do Budyschina.

S Rakez	5,22	8,5	12,35	3,30*	6,52
Scheschowa	5,31	8,14	12,44	3,39*	7,1
Njeßwaczidła	5,41	8,14	12,53	3,47*	7,11
Kaßowa	5,51	8,22	1,6	3,57*	7,25
Radworja	6,0	8,43	1,15	4,4*	7,33
M. Wjelkowa	6,14	8,55	1,29	4,16*	7,46
Židowa	6,22	9,3	1,37	4,24*	7,54
Ratarjez	6,29	9,9	1,44	4,30*	8,1
Do Budyschina	6,36	9,16	1,51	4,37*	8,8

* Jěsdźi jenoż sobotu, njedźelu a śwjate dny.

S Wósborka do Lubija.

S Wósborka	7,28	10,23	1,27	6,25
Maleczij	7,36	10,31	1,35	6,33
Luwoczij	7,45	10,38	1,42	6,42
Hluschiny	7,54	10,47	1,51	6,51
Mak. Radměrij	8,1	10,53	1,57	6,59
Ketlij	8,14	11,4	2,8	7,12
Do Lubija	8,26	11,16	2,20	7,24

S Lubija do Wósborka.

S Lubija	8,50	12,0	3,15	7,50
Ketlij	9,4	12,14	3,29	8,5
Mak. Radměrij	9,16	12,25	3,40	8,17
Hluschiny	9,22	12,31	3,46	8,23
Luwoczij	9,32	12,41	3,57	8,34
Maleczij	9,40	12,49	4,5	8,42
do Wósborka	9,47	12,56	4,12	8,49

S Budestez do Hornjeho Kumwalda.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Budestez	6,22	11,12	1,42*	5,17	9,51
Wbohowa	6,34	11,24	1,54*	5,29	9,53
Kebliz	6,38	11,30	1,58*	5,34	9,51
Kumwalda	6,48	11,38	2,3*	5,44	10,12
Ssrjedźneho Kumwalda	6,55	11,45	2,12	5,51	
Do Hornjeho Kumwalda	7,1	11,51	2,18	5,57	

* Jěsdźi jenoż sobotu a njedźelu.

S Hornjeho Kumwalda do Budestez.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Hornjeho Kumwalda		8,12	12,6	2,28	8,16
Ssrjedźneho Kumwalda		8,19	12,13	2,35	8,23
Kumwalda	5,1	8,30	12,20*	2,46	8,30
Kebliz	5,7	8,38	12,26*	2,54	8,36
Wbohowa	5,11	8,42	12,30*	2,58	8,40
Do Budestez	5,22	8,53	12,41*	3,9	8,51

* Jěsdźi jenoż sobotu a njedźelu.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 2. **Sobotu 9. januara 1897.** **Lětnik 56.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Dla samjesowanja duella offizěrow je khěžor Wylem nowe lěto wukas wudał. W nim wón praji:

„Chzu, so by ßo duellow mojich offizěrow bóle hacž dotal sminyło. Pschiczíny k nim ßu husto ßnadne, woßobowe swady a sstschiwdźenja, pschi kotrychž je wurunanje s dobrym bjes schkodowanja stawoweje (schtantoweje) czesćze móżne. Offizěr dyrbi sa njeprawo měcź, czesćź druheho sranicź. Jeli so je ßo wón s pschekhwatanjom abo s roshorjenjom pscheschoł, wón ryczeńszy czini, hdyž ßo ßwojeho njeprawa njedźerži, ale k wurunanju s dobrym ruku skiczi. Runje tak dyrbi tón, kotremuž je ßo kschiwda stała, ruku, k sjednanju skiczenu, pschijecź, tak daloko hacž stawowa czesćź a dobre waschnje to wotpuschczitaj. Duž je moja wola, so dyrbi czeßna rada pschichodnje saßadnje pschi wuczinjenju czeßnych swadow ßobu skutkowacź. Wona ma tule winowatosćź se ßwědomitym prózowanjom na ßo wsacź, so by wurunanje s dobrym dozpěła.“

Khěžorowe wustupjenje pschecźiwo duellej duellsku njembrosćź, kotraž w poßlednim czaßu pschezo bóle roscźesche, studźi, a to niz jenoż mjes offizěrami, ale też mjes tymi zywilistami, kotsiž jako offizěrojo reserwy wójsku pschißkuscheja.

— Saksi armeekorps je najßylnischi němskeho wójska. Wot 15. haprleje śmeje wón 15 regimentow pěschkow, 6 regimentow jěsdnych, 3 regimenty pólneje artillerije hromadże s jenym jěsdnym wodźelenjom, 1 regiment pěschkowskeje artillerije s 9 kompagnijemi, 1 bataillon traina se 4 kompagnijemi, 3 bataillony honjerjow a 1 pionerski bataillon se 6 kompagnijemi.

— Wojerski khostanski sakoń bórsy w swjatkowej radże do wuradźenja pschińdże. Wo wschěch ważnych praschenjach je ßo mjes jenotliwymi knjeżerstwami połna pschesjenosćź dozpěła. Wyschschi wojerski ßud ßo postaji, pschi czimž ßo khěžorej prawo wobhnadźenja njepschikrótschi.

— Khěžorstwowy kanzler wjerch s Hohenlohe w februarje se ßwojej mandźelskej, rodź. prynzeßu Sayn-Wittgenstein-Berleburg, sloty kwaß ßwjeczi. Wonaj staj ßo 16. februara 1836, narodny dźeń tehdy 18 lětneje prynzeßy, w Frankfurcze nad Mainom swěrowakoj.

— Pschecźiwo dwěletnej wojerskej ßłużbje ßo s wojerskeje strony saßo wschelake wobmyßlenja ßłyschecź dadźa. Tak pruski „Wojerski tydźenik“ pische: Najwjetsche praktiske sajimanje ßo na pschewjedźenje dwělětneho ßłużbneho czaßa složuje. Wón wschěm pschedstajenym lědma pschewinjomny nadawk napoloži, sa dwě lěcze to ßame dokonjecź, schtoż prjedy sa tsi. Czrjóda wotkomandowanych wuwuczenje druheho lětnika na prjedy ženje njesnate waschnje poczeżuje a pschi tym ßo wot pschedstajenych a mużstwow pschezo wjetscha dokonjanosćź a khmanosćź żada. — Napscheczo temu ßu ßo najwustojnischi němszy generalojo sa to wuprajili, so dwělětny czaß sa wuwuczenje poknje doßaha. Nětkole je wschak dwělětny ßłużbny czaß jenoż na pruhu sawjedźeny, a móżno je, so by knjeżerstwo s tsilětnym ßłużbnym czaßom hrosyło, hdy by nochzył khěžorstwowy ßejm nusne pjenjesy sa polěpschenje wójskoweje a łódźstwoweje brónitosćze pschiswolicź. Woprawdże pak njeje żaneje myßle wjazy na to, ßo saßo k tsilětnemu ßłużbnemu czaßej wróczicź.

— Na wyschscheho dwórskeho ministra němskeje khěžorki, ßwobodneho knjesa s Mirbacha, ßo psched dlěschim czaßom w Barlinskich antisemitiskich nowinach „Generalanzeiger“ nadpady czinjachu, dokelž bě wón pjecza sa twar nowych Barlinskich zyrkwjow pola židowskich pjenjeznikow po proschenju khodźił. Hrabja Mirbach teho dla redaktora mjenowanych nowin, Sedlazeka, a spißaczela Schwennhagena dla sstschiwdźenja wobskorži a psched ßudom dopokasa, so je wón jenoż pjenjesy sa wothladanje potrěbnych khorych sběrał. Khostanska khomora redaktora Sedlazeka k jastwu na 4 měßazy, Schwennhagena k jastwu na jene lěto saßudźi. Poßlednischeho hnydom sajachu, dokelž ßo bojachu, so mohł czeknycź a ßo tak khostanja sminycź.

— Strajk bursowych žitowych wikowarjow je najnowische w stawisnach strajkow. We wjele němskich městach, kaž w Barlinje, Schczecźinje, Braunschweigu atd., ßu žitowi wikowarjo žitowu bursu rospuschczili abo ßebi salubili, so budża ßo žitowe bursy sdalowacź. Schto je s pschiczinu tehole spodźiwneho strajka? Žitowi wikowarjo maja jene postajenje noweho bursoweho sakonja, kajkež nětko w Pruskej płaczi, sa hanibne sa wikowarjow, dokelž ßo s nim pschißkodźenje jako wěrnosćź pschipósnaje, so žitowi wikowarjo žitowe płaczisny na bursy falschuja. Po tamnym postajenju mjenujzy maja sastupjerjo ratarstwa dohladowarstwo wo sapißanju płaczisnow na žitowej bursy wjesćź. Tajkemu dohladowarstwu pak ßo žitowi wikowarjo nochzedża podczißnycź. Duž pschichodnje žitowu bursu wjazy njewopytaja; na město bursy ßwobodne sjenoczenje sa žitowe a produktowe wikowanje stupi. Też sakasane bursowe termijowe wikowanje se žitom njepschestanje. Město na bursy, budża druhdże na czaß žito pschedawacź a kupowacź, kaž je to po wikowanskim sakonju dowolene.

— Psched krótkim běchu w Kamerunje mjes tamnischimi domorodnymi wobydlerjemi njeměry wudyrike. Tjoch hłownikow, kotsiž ßu lud schczuwali, ßu hnydom psched ßud stajili, kotryž je jich k wuhnanstwu na pjecź lět saßudźił. Ludźipaczerjow ßu hižo s kanonskej łódźu do Togo wotwjesli.

Awstriska. S pschipadnej njepschitomnosczu wjele czěskich pólskich a ßlowinskich sapóßłanzow ßu sjenoczeni němszy sapóßłanzy w awstriskim khěžorstwowym ßejmje na khwilu lohke dobycze sczinili. Hdyž ßo wo pschiswolenje 4000 schěßnakow sa ßlowinski gymnasij w Zelju wothłoßowasche, němszy sapóßłanzy s wjetschinu 11 hłoßow tule sumu sapowjedźichu. Njedźiwajzy teho pak Zelski ßlowinski gymnasij mjenowanu sumu dostanje. Knjeżerstwo ßebi ju wot semjanskeho ßejma pschiswolicź da a tule należnosćź potom hischcze ras psched khěžorstwowy ßejm pschinjeßy. Pódla teho mohło knjeżerstwo hischcze po druhim puczu Zelskemu ßlowinskemu gymnasijej trěbne pjenjesy saradźicź.

— W Prasy je ßo skónczńje po dołhim wojowanju młodoczeska strona měschczańskeho sarjadnistwa smozowała. Jejny kandidat dr. Podlipny je ßo sa měschczańostu wuswolił. Poplipny ßebi po wólbje pschejesche, so byschtaj pschichodnje na radnizy a gmejnje měr a pschesjenosćź knjeżikoj. Njestronicze na runoprawosćź czěskeje a němskeje rěcze dźiwajo, budże wón stajnje sa to wustupowacź, so by ßo czěska rěcź nihdże do sady njestajała. Wobydlerstwo noweho měschczańostu se sahorjenjom witasche.

Italska. Nowe lěto je ßo we wschej czichosczi prěnje wodźelenje italskich wojakow s abeßynskeje jatby, w Neaple na kraj stupiwschi, do wótzneho kraja wróczisko. Skoro wschitzy běchu po napohladże strowi a se ßłónzom spaleni. Se franjenych ßu wschitzy wotkhorili. Wschitzy powjedachu, so je po Aduaskej bitwje jich pucź do jatby w Adi-Sabeba, kotryž je tsi měßazy trał, žałostny, był. Woni žałostnu czwilu s lacznosczu a hłodom czerpjachu, běchu czisćze

nasy a buchu ſ kſchudami biczi. W Adi-Sabeba ßo pak jim lěpje dźěſche.

— Wo ſrudnych wobſtejnoſczach na Sizilſkej kupje ſ Palermo pißaja: Czežka staroſcz na wyſchnoſcze czíſchczi: liczba dźěłaczerjow bjes dźěła wſcheje druzíny tak roſcze, ſo ßo ſkoro wjazy njehodzi wobliczicz. Na ſtajnoſczi czrjódy dźěłaczerjow k kralowſkemu komiſarej a nowinſkim redakzijam pſchikhadźeja a ßebi khlěb a dźěło żadaja. W Palermo ßamym njeje mjenje dyżli 10,000 dźěłaczerjow, kotſiż hižo ſa wjele měßazow niczo dźěłacz nimaja, każ je ſ jara dowěrneho ſtatiſtiſkeho wobliczenja widźecz. A ſkoro wſchitzy czile dźěłaczerjo maja żonu, dźěczi, ſtarſcheju a druhich pſchiwuſnych ſaſtaracz. 10,000 dźěłaczerjow bjes dźěła pſchedſtaja ſ najmjeńſcha 50,000 wobydlerjow bjes khlěba. To je żadława liczba w měſcze ſ 250,000 wobydlerjemi. Pjeczina naſcheho wobydleŕſtwa hłód żiwi. Tola to njeje hiſchcze wſcho. K dźěłaczerjam bjes dźěła njeliczimy tych, kotrychż mſda je ßo ponižiła a kotſiż maja tak mało dźěła, ſo njemóża wjazy telko ſaßłużicz, ſo móhli ßebje a ßwoju ßwójbu na pſchiſtojne waſchnje ſeżiwicz. Tu ßu fabriki, kotrež maja po ſtach dźěłaczerjow w dźěle; wone ßu wſchě mſdu ponižiłe a kóżdemu dźěłaczerjej jenoż dwaj abo tſi dny wo tydźeń dźěłacz dadża. Roshorjenje mjes nuſuczerpjazymi na wohrożaze waſchnje roſcze.

Belgiſka. Belgiſki kral je ßo króny wotrjeknje, jeli ſo ßo tele wobſtejnoſcze njepſcheměnja. Kralowe wopowjedźenje je w kraju wulke dźiwanje ſbudźiło.

Franzowſka. Zar nochże ruſko-franzowſkemu pſchecželſtwu wuſtudnycz dacz. Wón je preſidentej Faurej ſczěhowaze nowolětne ſbożopſchecze póßłał: „Pſchi naſtupjenju noweho lěta je mi ſ potrěbnoſczu, Wam ßwoje najſprawniſche ſbożopſchecza póßłacz a Wam ſ mojeje ſtrony, każ tež w mjenje zaroweje najlěpſche pſchecza ſa derjemęcze Franzowſkeje wuprajicz. Mjes lubymi dopomnjenjemi runje minjeneho lěta dopomnjenje na kraßne dny, kotrež ßym we Waſchim rjanym wótznym kraju pſchebył, njewuhaßnite woſtanje.“ — Preſident Faure je ſe ſczěhowazym telegramom wotmolwił: „Ssym hłuboko hnuty ſe ßłowami, w kotrychż je Waſcha Majeſtoſcz ßwoje ſbożopſchecza wuprajiła. Dźakuju ßo Waſchej Majeſtoſczi, runje każ Jeje Majeſtoſczi zarowej ſa czucza, kotrež ſtaj ſa Franzowſku ſjewiłoj. Tež my ßebi ſe żiwym pohnuczom drohe wopomnjecze Waju pſchitomnoſcze ſbudźimy, a proſchu Waß, pſchecza pſchijecz, kotrež ſa ſboże Waſcheje Majeſtoſcze a Jeje Majeſtoſcze zaroweje, każ tež wulkowjerchowki Olgi a ſa wulkoſcz Ruſkeje pſchejemy.“ Franzowſke nowiny zarowe ſbożopſchecze żiwje roſpomiuaju, wożebje wuſběhujo, ſo je zar ßwoje ſbożopſchecza ſe ßamßneho pohnucza wotpóßłał.

— Po pſchikładze Němſkeje chzedża tež Franzowſojo ßwoje wójſko ſe ſchtwórtymi bataillonami powjetſchicz. Liczba wojakow by ßo ſ tym wo 145,000 muži poßylniła. Hižo pſchi nětcziſchej wójſkowej ßylnoſczi je Franzowſkej czežko, ſa njo doſcz khmanych ludźi namakacz. Skorži ßo na to, ſo do franzowſkeho wójſka kóżdeho bjeru, kotryż móże jenoż trochu běżecz a tſělbu njeſcz. S kajkich ßłabuſchkow by hakle wójſko ſ dźěła wobſtało, hdy by ſa njo pſchichodnje hiſchcze wjazy ludźi trjeba było.

Jendźelſka. Jendźelſka Indiſka je lětßa ſ mórom a hłodom żałoſtnje domapytana. S měſta Bombaya, hdźež mór najhórje ſakhadża, je 325,000 wobydlerjow na wßy czekko. Mjes móro-wymi woporami w Bombayu je tež wodźeŕ Jamſetjeeſkeho hoſpitala, wyſchſchi lěkaŕ Manſer, kotryż ßo ſ pſchepytanjom pſchiczinow móra ſaběraſche. Prěnja pomoz hłodumrějazym ſ Ruſkeje pſchińdże. Tele dny nětotre ruſke łódże ſ Odeßy do Indiſkeje wotjědu. Jendźelſkemu knjeżeŕſtwu tale pomoz ſ Ruſkeje luba njeje; wone ßo boji, ſo mohła ßebi Ruſka ſe ßwojimi darami mjes indiſkim ludom ſympatije dobycz. Hižo dołho ßo Jendźelſka ſtrachuje, ſo junu Ruſzy, ßebi zyku ßrjedźnu Aſiſku podczißnywſchi, ßo do Indiſkeje nawała a ſo potom jendźelſkemu knjejſtwu kónz ſczinja. Duż maja Jendźelczenjo ſa ſtraſchne, hdyż Ruſzy hłodutradazym Indiſkim żito ſczelu a ßebi ſe ßwojim dobroczelſtwom dobre mjeno mjes nimi ſczinja.

— Gladſtone, něhduſchi wjednik liberalneje ſtrony, je ſaudżeny tydźeń pſchi poměrnje dobrej ſtrowoſczi ßwoje 87. narodniny woßrjedź ßwojeje ßwójby ßwjeczik. Wón je nětko wjetſchu ſtarobu dozpěł, hacz żadyn druhi něhduſchi jendźelſki miniſterſtwowy pſchedßyda. Lord Sidmouth w ſtarobje ſkoro dozpětych 87 lět wumrje. Earl Ruſſel, pod kotrymż Gladſton pſched 30 lětami jako pokładowy kanzler ßłużeſche, ſtarobu 86 lět dozpě, 10 lět prjedy wjedniſtwo liberalneje ſtrony ſłożiwſchi. Wellingtonſki wójwoda bu 82 a Lord Grey 81 lět ſtary. Earlej Beaconsfieldej, Gladſtonowemu politiſkemu pſchecziwnikej, bě 77 lět wotměrjenych. Gladſtone ma myßle, 13. januara do Cannes (w pokodniſchej Franzowſkej) puczowacz.

Schpaniſka. Na Phiłippinſkich kupach ßu Schpaniſzy sběżkarjow pola Bulancana ſbili. Sběżkarjo ßu pjecza 1100 muži, mjes kotrymiż je tež jich general Eurebro, ſhubili. Schpaniſzy mějachu w bitwje jenoż 23 morwych a 68 ſranjenych; woni 7 kanonow ſběżkarjam wotdobuchu. Dźewjecz jatych ſběżkaŕſkich wjednikow ßu Schpaniſzy ſatſělili.

Bołharſka. Wſchitzy bołharſzy offizěrojo, kotſiż ßu ßo pſchi pſchißahanſtwach pſchecziwo wjerchej Alexandrej Battenbergſkemu a nětczíſchemu wjerchej Ferdinandej Koburgſkemu wobdźělili a teho dła do wukraja czekli, ßu ßo wobhnadźili. Woni ßmědża ßo nětko do Bołharſkeje ſaßo wróczicz. Do wójſka drje njeßmědża ſaſtupicz, tola ßo jim penſija porjadnje wupłacźi. Tym ſběżkaŕſkim offizěram, kotſiż ßu ſ Bołharſkeje czeknywſchi w ruſkim wójſku wot teho czaßa ßłużili, ßo jich ßłużbny czaß w ruſkim wójſku pſchiliczi a ßo jim po tym tež jich penſija pſchimĕri. Bołharſki ßejm je wobhnadżenju wojeŕſkich czeknjenzow žiwje pſchihłoßował. Tak je nětko poßlednje wumĕnjenje dopjelnjene, ſ kotrymż je zar Ferdinanda-Koburgſkeho ſa ſakońſkeho bołharſkeho wjercha pſchipósnał. Ruſkopſchecželna ſtrona pak ßo ſ wobhnadżenjom ſběżkaŕſkich offizěrow njeſpokoji. Wona ßebi żada, ſo bychu woni wſchitzy wyßoke měſtno a rjad w bołharſkim wójſku doſtali. Pſchi nětczíſchich wobſtejnoſczach ßnadź hiſchcze dopjelnjenje ßwojeho żadanja doczakaja.

Turkowſka. Na Kretiſkej kupje ßu ſ nowa njeměry wudyriłe Muhamedanſzy ßu pjecza ſchſcheſczijanow nadpanyli, a na wobĕmaj ſtronomaj ßu morwi a ſranjeni. Roshorjenje mjes wobydleŕſtwom roſcze. Nichtó njewĕri do měra. Jeli ſo europiſke wulkomozy rucze njeſakrocza, ſběżk, hórſchi, dyżli w minjenym lěcze, wudyri.

Amerika. Schtóż chze do ſjenoczenych połnózno-amerikanſkich ſtatow wucżahnycz, a je pſches 16 lět ſtary, dyrbi po nowym ſakonju, wot ſenata pſchijatym, dopokaſacz móz, ſo móże w kajkeżkuli rěczi czitacz abo pißacz. W ſakonju je poſtajene, ſo móże ßebi kóżdy pſchipucżowaŕ wuſwolicz, w kotrej rěczi chze pruhowany bycz, na czoż ßo jemu ſchlebjerdka papjery pſchedpołoži, na kotrejż ßu dźěle wuſtawy ſjenoczenych ſtatow w rěczi a pißnje, wot pſchipucżowarja wuſwolenymaj, czíſchczane. Jeli ſo pſchipucżowaŕ tele ſchlebjerdki njemóże czitacz, ßo pſchipucżowaŕ ſa pjenjeſy parokłódżneho towaŕſtwa, kotrež je jeho pſchiwjeſło, wróczo dowjeſe. Dale ſakoń praji, ſo ßmě wjazy dyżli 16 lět ſtary pſchipucżowaŕ, kotryż je pruhowanje wobſtał a na kraj ſtupił, ßwoju ßwójbu, ſtarſcheju, abo małoletnych wnukow ßobu pſchinjeſcz, tež hdyż tuczi czitacz njemóża. Skónczńje ßo tónle ſakoń na Kubaſkich czeknjenzow njepoczahuje, kolſiż ßu dła tamniſchich wójniſkich měſchenzow nuſowani, w ſjenoczenych ſtatach wucżek pytacz.

Najhłupiſchi w polku.

Wón běſche tež po ſwonkownym napohładże tak wurjadnje hłupy, ſo dyrbjeſche ßo ßam hejtman ßmjecz, hdyż ßo jemu ßuchi rekruta ſ njelepymi ßłowami pſchedſtaji: „Ja ßym tón Kónczak.“ Feldwebel pak powita jeho ſ rjanym a wuraſnym poſtrowom: „Wy, Kónczako, hdy byſchcze tak dołhi był, każ hłupy, byſchcze mohł ſ tſěſchneje roły picz!“

Na to bu Kónczak ſdraſczeny, a wot nětka běchu wſchě, niż runje jara wubrane żorty knjeſow pſchedſtajenych a ſtarſchich wojakow na njeho wotměrjene. Njelepoſcz Handrija Kónczaka ſ Wonez bě tak woprawdże wutrobu hnujaza. Hdyżkuli bě ßo ſchtó w rjedże wopak wobrocził, bě to tón Kónczak. Hdyż hdże w po dwu rjedże pjeczo měſto ſchtyrjoch ſtejachu, bě tón, kotryż bě ſbytkny, Kónczak, kotryż bě ßebi pſchi pſchitworjenju pſchehładał. Hdyżkuli pſchi „ſalvje“ nĕchtó tójſchto poſdźiſcho wutſĕli, bě to wěſcze Kónczak, a hdyż ßo pſchi běhanju w roſſtupjenej czrjódże do hrjebje kuli, ſchtó budźiſche to mohł bycz, khiba Kónczakez Handrij. To mózachu rěczecz, napominacz, proßycz, hroſycz, wſchitko běſche podarmo.

„Hdyż ßo roskaſuje: »Na prawy bok!« wobroczcze ßo k tej ruzy, ſ kotrejż pſchi jědźi widliczki dźerżicze“, powuczeſche jeho na jednore waſchnje feldwebel.

A woprawdże wobwjertny ßo Kónczak pſchi roskaſu na lěwy bok.

„Wy kopole“, rjekny feldwebel, „ſ kotrej ruku dha to jěſcze?“

Kónczak pokasa lěwu ruku.

„Tak, ſ tej, wy drje ſcże na poßledku hiſchcże lěwczak!“ A tak tež běſche.

„Tak dołho, ſo pokk wobſteji, njeje w nim tak hłupy rekruta byk, kaž Kónczak“, rosßudźi hejtman. A to chzyſche nješchto rěkacź.

Kónczak pak poſkhaſche na wſchě rěcże ſ njekahlazej ſcźerpnoſcźu, dźěſche potom ſaßo w měrje ßwój pucź, bě hewak pilny w ßłużbje a, ſ wuwſacźom jeho njelepoſcże, tež horliwy a běſche ſtajnje woprawdźe bojaſnje hłódny. Tak miny ßo cźaß rekrutſtwa. Kónczak dyrbjeſche dźeń jako dźeń po ſwucźowanju dowukнycź. Ale to niczo njepomhaſche. Sa ſchtyri njedźele ſkepßa wón najrjeńſchi po dwu rjad runje tak, kaž prěni tydźeń. Ssamo, hdy budźeſche ßykanje w nopje měł, budźiſche to hižo wopſchimnycź dyrbjał, měnjeſche feldwebel, kiž drje bě hižo ßebi pſchekładował, ſchto tež to ma Kónczak měſto moſhow we hłowje. Duž ßo nichtó dźiwacź njemóże, ſo běſche Kónczak bórſy ßrjedźiſchcźo wſchěch ſłych a żortnych kuſkow, kotreż ßo w bataillonje ſtawachu. Ani w ſrudnym cźaßu wukњenja nima młodoſtna wólnoſcź měra. Haj, kaž bychu ſ tym wſchě cźeźke myßle ßebi ſehnacź chzyli, myßlachu ßebi runje w cźaßu na wſchelake dwělomne żortne kuſki. A hdyżkuli bě nješchto wumyßlene, buchu wſchitzy pſchißkuſchazy jeneje jſtwy na to pſcheproſcheni k dowěrnemu wuradźenju, kotſiż ſ wjetſcha ſ wulkej wjetſchinu, najbóle pak jenohłóßnje, nuſny namjet pſchijachu, ſo ma ßo żort ſaßo na Kónczakn pospytacź.

A ſ woprawdźe wojeŕſkej akuratnoſcźu bu tajki namjet tež wuwjedźeny. Jeli ſo ßo wěz poradźi, ßmějeſche ßo zyła kompagnija temu, a ßam hejtman ßo poßměwaſche, hdyż jemu feldwebel „ſ wonka ßłużby“ wo tym rosprawjeſche. Kónczak pak hladaſche runje tak khutnje a hłupje, kaž bě to hižo jeho ſtajne waſchnje, kaž by rjekł, ſo ta zyła wěz jeho ani ſ najmjeńſcha niczo njenaſtupa. A tola běchu to druhdy hroſne kuſki, kotreż ſ nim ſworachu. Chzu nětkotre powjedacź.

Kónczak lehny ßo wjeczor na ßwój ßkomnik a ſcźeże pſchikrywa na ſprózne ſtawy. Bórſy woſjewjeſche ßmorcźenje, kaž by deſki rěſał, ſo wjele cźwilowany derje ſpi. Tež druſy towarſchojo běchu ßo do měra podali. Lampa haßny. Nózna cźma bě w komorje. Wulka cźiſchina knježi. Jeno Kónczakowe njeſtajne ßmorcźenje ju dyß a dyß pſchetorhnje. Tu nješchto ſ krótka wótſje praßny, kaž hdyż nješchto twjerde na drjewo padnje. Sa khwilu ßo to woſpjetuje. Potom ſa hiſchcże krótſchi cźaß ſ nowa. Zyle wěſte, to bě pod Kónczakowym łożom. Jeho ßußod na tu haru wozucźi. Se ſtorcźenjom wubudźi ßonjazeho Kónczaka ſe ſpanja.

„Schto dha to pſchezo klapaſch?“ da ßo do njeho.

Kónczak ſrybowa ßebi ſpanje ſ wocźow a rjekny potom po ßwojim lěnim waſchnju: „Ja tola njeklapam!“

Ale kaž by rjekł, je wſchitko na njeho, ſaklapa ßo runje nětkole ſaßo wótſje a hnydom na to ſ nowa.

„Tak, ty njeklapaſch, ty ſelkarniko, ſchtó dha to potom klepa?“

„To —“, mjakota Kónczak, kotryż je jara bojaſny —, „to, to ja njewěm.“

„To ty njewěſch, wſchako to wot twojeho borka pſchikhadźa.“

A ſaßo ßo ſaklepa. Bjes dwěla, to bě wot Kónczakoweho boka ßem. Nětkole mějeſche ßo tež jſtwiny roskaſować, kotryż bě wozucźił, do tajneje rosmołwy wobeju towarſchow.

„Hacź tón hłupak ani w nozy ßwojich hłuposcźow woſtajicź njemóże?“

Kónczak wobkrucźeſche ſ nowa ßwoju njewinowatoſcź.

Roskaſować napſchecźiwi a ſa wokomik běchu na to wurěcźowanje wſchitzy wozucźili.

„Schto dha je?“

Kónczak klepa.

Woprawdźe ſaklapa ßo ſ nowa wot jeho łoża ßem.

„To dyrbjała ßo tola ßwěza ſaßwěcźicź“, měnjeſche kompagnijiny ſchewz, kotryż jako roskaſowarjowy cźiſcźeŕ ßobu w tej komorje lěhaſche.

Wojak Jogel, hibity mały pachoł, kiž pak bě jedyn ſ najpſcheklepanſchich, ſkocźi ſ łoża a ſaßwěcźi lampu. Potom poßwěcźi pod łożo ſaſpaneho Kónczaka.

„Tu niczo njeje!“ rosprawi ſchewz.

„Wono je nětkole tež zyle wocźichło“, wobkrucźi dźeßatnik.

A woprawdźe njebě ani jeneho klepnjenja ßłyſchecź było.

„Nó, duž ſaßo haßńcźe“, porucźi ſerżant po tymle podawku, „na a wy, Kónczako, ſo budźe nětkole měr.“

„Ja dźě niczo njeczinju!“ wobaraſche ßo tón ſ płaczitym hłoßom.

Jogel lampu ſaßo haßny.

Khwilu bě ſměrom, potom ſaßo — „klep, klep!“

„To dyrbi tola cźorny ßam —“ ſakliwaſche roskaſowar. „Wy, Kónczako, jeli ſo hiſchcże junu ſaklapa, cźißnu waß ſ komory won.“

„Sknadź je to ſcherjenje!“ naſpomni nětkole Jogel.

Lědma bě to ßłowo wuprajene, to ſcźeże ßebi też hižo Kónczak pſchikrywu zyle pſches wuſchi. Wón bě jara bojaſny a pokny pſchiwěrkow.

„Klep — klep — klep!“ Kónczakej klepotachu ſuby. „Klep — klep — klep!“ Na cźoło wuſtupi jemu ſe ſtrachom pót. A pſchezo dale hórje ſakhadźachu po jeho ſdacźu duchoju wokoło jeho łoża.

Nětkole pak mějeſche tola jſtwiny roskaſować to ßyte. Wón wuſkocźi — hrabny, a Kónczak leżeſche pod ßkomnikom, ſahkowak a a pſchikrywy na nim.

To je jara ſnaty kruch, ſ cźimż w kaſarmach ſaſpanzow ſ wjetſcha wubudźuja.

Ale Kónczak ßo njehibny. Wón leżeſche na nahich deſkach a ſadżerżowaſche ßebi wuſchi. Pſchetoż hórje, dyżli prjedy, klapaſche ßo nětkole wot ſpody do łoża. Scherjenja dyrbjachu zyle bliſko bycź. Sa khwilu běſche dźeßatnik ſ nowa wußnył a druſy ſ nim. Jan Kónczak njeſańdźeli wóczka a tež Jogel njemějeſche dobreho ſpara. Jogel mjenujzy, tón pſcheklepany, bě dźě zyły kuſk naprawił. Wón to naſajtra rano ßam roskaſowarjej mjelczo wuſna. Pod Kónczakowe łożo ſa deſki bě wón nětajki klepak pſchicźinił, kotryż móżeſche ſ powjaſom, kiž hacź do jeho łoża doßahaſche, pohibowacź. Hdyżkuli by powjas ſcźahnył, by klepak do łoża ſaklapnył. Tón żort bu bórſy ſnaty, a ßam feldwebel praſcheſche ßo cźwilowaneho Kónczaka, kak ßo to po prawom ſ tymi ſcherjenjemi ma, kotreż běchu runje pod jeho łożom zyłu nóz tak hroſnje ſakhadźake. Kónczak poſpyta jeno ßo ſaßmjecź, ale wón njewotmołwi.

Sa nješchto dnjow bu nowy kuſk wumyßleny. Kónczak bě ßo ſaßo do ſpanja ponurił, a jemu ßnadź ßo runje wo jeho rjanej domiſnje w horach dźijeſche, kak ßo tam pſchekhodźuje runje do woßadneje wßy nuts. Sskónzo ßwěcźeſche tak jaßnje, a ptacźki ſpěwachu tak wjeßele, a njebjo ſdaſche ßo runacź wulkemu módremu woku, kotreż pſchecźelnje ſhładowaſche na njedźelſku radoſcź a na wjeßełych ludźi. Ssamo Kónczakej bu jara rjenje we wutrobje a jeho ſchěroka huba ſcźeże ßo wo ßnje k ſbożownemu poměrej ... Ale tu bě jemu runje, jako budźiſche jemu runje cźeżka kapa na nóß padnyła. Dźiwno, njebjo bě tak cźiſte, nihdźe ani mróczałki a ßłónczne pruhi ſpadowachu tak ßmalo na ſchtomy a liſcże. A tola — woprawdźe, tu ſ nowa kapa padże, ſaßo na ßamy kónczk noßa. A nětkole ſaßo jena a ſaßo jena. Je dha cźłowjek hdy widźał, ſ módreho njebja ßo deſchcźik hicź. Tajke ſpodźiwne njeſbože móżeſche jeno tak njeſbożowneho cźłowjeka podeńcź, kajkiż běſche Kónczak. To kapaſche ſtajnje dale, pſchezo dale ßylniſcho, doniż Kónczak pſchi tym — njewozucźi. Nětkole bě jemu jaßne, ſo bě ßo jemu jeno dźało, a ſo bě wón na ßwojim twjerdym borku w kaſarmach, a niz doma na ßłónczných łukach, tež niz duzy kemſchi ... Ale dźiwna wěz, tež tu „dźěſche ßo deſchcźik“. Tu padnje jemu runje do wotewrjeneje huby wulka kapa. Wón pſchimny ßo ſa nóß, tón bě zyły mokry. Abo dże ßnadź ßo deſchcźik pſches pſchikrywy? Kónczak myßleſche ßebi wo tutej ſpodźiwnej wěży. Ale jeno khwilu? Myßlenje bě jemu jara wobcźeżne dźěło. S dłónju ßebi mudre wobliczo trějo, wobrocźi ßo na druhi bok, a chzyſche, njedźiwajo na zyły wulki dźiw, ſaßo ſ nowa wußnycź. Ale tu padny jemu kapa do tyła, a prjedy hacź ßo dohlada, padny tež druha a tſecźa. Nětkole pak ßo jemu tola pſchitorże. Wón wulecźa ſ łoża a khelpaſche ßo hacź k blidu. Tu ſtorcźi do ławki, kotraż nětkole ſ wulkej haru na ſemju padże.

(Skónczenje pſchichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Knjeżeŕſtwowy radźicźel Pawoł Alfred Wengler je ßo ſ Budyſkeho wokrjeßneho hejtmanſtwa k Lipſcźanſkemu wokrjeßnemu hejtmanſtwu pſcheßadźił. Na jeho měſtno je knjeżeŕſtwowy radźicźel Rudolf ſ Carlowitz ſ Draždżanſkeho hamtſkeho hejtmanſtwa ſtupił.

— W kheži cźißko 13 na rěſniſkej haßy bě ſ tym woheń naſtał, ſo bě ßo na blidże ſtejaza ßwěza powalika, pſchi cźimż bě ßo blidowy kryw ſapalił a blido ſamiſchkriło. Wohnja ßo ſ cźaßom dohladawſchi jo domowi wobydlerjo ſalachu.

— Na ſwonkownej lawſkej haßy bě ßo w jenym wobydlenju, ſ kotrehoż bě jedyn pjekař wucźahnył, jena płunona (gaſowa) rola

pschi gasowym měrjaku wobschkodźika. Hdyž do jstwy, w kotrymž gasowy měrjak steji, wutoru wjeczor se žwězu stupichu, žo plun, kotryž bě žo pšches rolinu schkakobu dobył, sapali. Woheń žo njehodźesche na druhe waschnje poddušycź, hacź so swonka khěže plunowu roku pscherasychu a satykachu.

— Schtóž ma myšle, žwojemu žynej abo poručenzej Budyski gymnasij wopytacź dacź, ma to 12., 13. a 14. dźeń januara wot 11 hacź 1 hodź. pola gymnasialneho rektora, knjesa dr. Friedricha, samolwicź.

— Wschitzy mlodźenzojo, kotsiž w lěcźe 1897 dwazyte lěto žiwjenja dokonjeja, maja žo w cžašu wot 15. januara hacź do 1. februara pola wyschnoscźe teje wšy abo města, hdźež runje pschebywaja, do wojerskeje liscźiny sapišacź dacź. To žame maja tež wschitzy cźi mlodźi ludźo starschich lětnikow cźinicź, wo kotrychž wojerskej khmanoscźi wojerska wyschnoscź hischcźe rosžudźika njeje. Dale maja žo tež rekrucźa sapišacź dacź, kotsiž hacź do 1. februara teho lěta hischcźe wukas k stajenju dostali njejžu a dowolenske wopišmo wobžedźa.

Dodawk k rosprawje wo wobradźeńskim wjeczorje Budyskeje Bježady. — So je hodowny wobradźeński wjeczor tak rjany wuspěch sa žerbski musej měć, mamy žo woželbje wschelakim knjenjam a knježnam dźakowacź, kaž je to tež na drnhim městnje „Sserbskich Nowin“ w nadrobnym kwitowanju widźecź. Na prěnim městnje žlusch a dźak knjeni Gehringowej w Huszy, kotraž je wulku kopizu žwojich žlódkich kladźenych jahodkow a druhich plodow k wobradźeńskemu wjeczorej darika a se žwojimi knježnami dźowkami pschedawaka. Dale mamy žo dźakowacź hrajerkam pschi dźiwadle, knježnomaj Běrez s Hornjeje Kiny a s Bobolz, kotrejž stej wonjeschka pschedawakoj, a knježnomaj Ramschez a Rahnez s Budyschina, kotrejž žo prózowaschtej, se wschelakimi darjenymi žlódkoscźemi, kotrež pilnje pschedawaschtej, „žerbski musej w Budyschinje“ pjenježnje spěchowacź. Ssnano je lětuschi hodowny bazar w Budyschinje pestork sa wschelake žerbske towarstwa, žebi pschichodnje žwoje swježelenje podobnje srjadowacź.

— S wjele stron powjescźe pschikhadźeja, so žu tež w druhich krajinach w tym žamym cžašu druhi dźeń hodow meteory s njebješ padnycź widźeli, w kotrymž je jedyn meteor mjes Lejnom a Mnischonzom na semju dele pschileczik. W Czechach je jedyn meteor w Manetinskim wokrježu pola Spankowa do jeneho hata, hrabi Janej Lažanskemu žluschazeho, panyk. Jedyn Spankowski wobydleŕ, kotryž je meteorowy pad s najwjetscheje bliskoscźe widźał, wo tym powjeda: Běsche wjeczor 1/2 9 hodźin, hdyž domoj duzy na dobo nade mnu žyczenje sažlyschach, jako by chzyla wulka czrjóda schkórzow nisko nimo leczicź. Tón žamy wokomik bě zyła wokolnoscź kaž wo dnjo wobžwětlena, a widźach, kak w dalokoscźi 20 krocželow wohnjowa kula s powětra dele schucźi a žo s wulkim wrjeskotom pšches hatowy lód shubi. Nasajtra žo pschežwědcźich, so bě tam, hdźež bě meteor dele panyk, 20 zentimetrow tolsty lód hladko pscheraženy. Dźěra bě nimale 15 zentimetrow schěroka a runje tak dolha. Dokelž je na tamnym městnje nětkole hluboko, njebě mózno, meteor wucźahnycź. So mohko žo w naléczu, hdyž žo hat wotpuschcźi, sa nim s wuspěchom pytacź, žo padowe městno derje wosnamjeni.

— Hižo dléschi cžaš sažo khripa (influenza) knježi. Hlowubolenje, syma, schhorjenje žoldka, bluwacžnoscź, kaschel atd. žu znamjenja, na kotrychž je wona sesnacź. Wjele wobstarnych ludźi, kotsiž běchu na khripu schhorili, žu na jeje scźěhwkach wumrjeli. Jako najlěpschi žrědk pšche tule dokhotrajazu a druhdy straschnu khoroscź lěkarjo žylne poczenje poručeja. Schtóž chze žo pak ras prawje žylnje wupocźicź, njech do Budyskich měschcźanskich parnych abo irisko-romskich kupjelow dźe; s nimi žo khripa najrucźischo s cźěka wucźěri.

— W Michalskej zyrkwi w Bndyschinje je žo w lěcźe 1896 278 dźěcźi schcźiło, 137 hólzow a 141 holzow, 55 wjazy dyžli w lěcźe 1895. Mjes nimi bě 5 dwójniskich porow a 48 njemandźelskich. Pschipowjedanjow je bylo 83, 3 wjazy dyžli lěto prjedy. S nich je 62 wěrowanjow w Michalskej zyrkwi bylo. Konfirmandow bě 120, 62 hólzow a 57 holzow, 11 mjenje hacź 1895. Boże wotkasanje je wuživalo 10515 wožobow, 4137 mužskich a 6378 žónskich, 8076 Sserbow a 2448 Němzow, wscho hromadźe 484 wjazy dyžli lěto prjedy. Mjes nimi bě 120 spowjednych prěnicźkow, 199 doma woprajenych, 103 wobydlerjo wokrježneho wustawa na Židowje. Semrjeko je 156 wožobow, 15 mjenje dyžli 1895 a 44 mjenje dyžli 1894, a to 79 mužskich a 77 žónskich wožobow. Pódla teho je žo 6 semrjetych s druhich wožadow na pohrjebnischcźach Michalskeje wožady khowalo. S kollektami je žo sa skutki luboscźe a zyrkwinske saměry 1520 hr. nasběralo, dale je žo dobrowólnych darow skladowalo 4419 hriwnow.

— W Budyskej katholskej wožadźe a w diasporje, k njej pschipokasanej, bu schcźenych 167 dźěcźi (2 mjenje hacź loni), 94 hólcźatkow, 73 holcźatkow; nimo teho 5 morwych narodźenych dźěcźi. S tutych 167 bu schcźenych w katholskej zyrkwi w Lubiju 26 (loni 27), w kapali w Hajnizach 18 (loni 45). Njemandźelskich běsche w Budyschinje, Lubiju a wokolinje hromadźe 18 (loni 17). — Wěrowanjow bě 35 (loni 32); mjes nimi w Lubiju 8 (loni 4), s Hajniz 5 (loni 8; měschanych porow běsche 16, s nich w Lubiju 4; wysche teho hischcźe pschipowjedanjow 10. — Pohrjebanych bu na Mikkawschk a do Mnischonza hromadźe 79 cźěkow (loni 82), 60 na Mikkawschk, 19 (loni 25) do Mnischonza, 39 mužskeho, 40 žónskeho splaha; 6 cźěkow žem žluschazych bu hrjebanych 1 na Tuchoŕ, 2 na Hrodźischko pola Židowa, 1 do Ssmilnceje, 1 do Hrodźischcźa a 1 do Zitawy.

— Falb sa prěnju tsecźinu wulkeho rózka žuche a poměrnje symne wjedro wěschcźi. Wot žrjedź januara žo žněh wocžakuje, kotrehož žo na kónzu měžaza khětro wjele nańdźe. Syma w druhej tsecźinje pschiběra a žo kónz měžaza do tacźa pschewobrocźi. W februarje a měrzu budźe mike wjedro knježicź. W nastupanju prěnjeje tsecźiny je žo Falbowe wěschcźenje sa wěrne wopokasako.

Se Židowa. Poudźelu wjeczor wokoło 6 hodźin s kosazeje kólnje tudomneje swudowjeneje Kubizoweje woheń wudyri. Wobžedźerzy bě mózno, žwoju hilku hischcźe žiwu wukhowacź, mjes tym so wohnjowa woborć pkomjenja poddušy, prjedy hacź žo dale rosschěrichu. Spaliko je žo jenož něschto žlomy a žyna; twarjenje, s papowej tšechu kryte, stejo wosta.

S Hodźija. W naschej wožadźe, kiž ma 4387 duschow, je žo loni 162 dźěcźatkow narodźiło; wěrowanjow bě tu 32 a khowanjow 97; žwój kschcźeński žlub je tu runje 100 mlodych kschescźijanow wobnowiło a spowjednych ludźi bě tu 6965, bjes nimi 83 na khorych a žmiertnych ložach. — Nimo poručenych kollektow pschi zyrkwinych durjach, kiž 464 hr. 95 np. wucžinjachu, bu sa Božu kaschcź 25 hr., sa Gustav-Adolfske towarstwo 160 hr. 70 np. a sa mišionstwo 312 hr. 39 np. tudy skladowane. „Pomhaj Bóh“ ma s wudawarnje abo s pósta abo psches póželnicžu na 100 wotebjerarjow, a „Mišionski pósoł“ žo tu w 264 eksemplarach dźerži.

S Porschiz. Mjes howjasym skotom tudomneho knježeho dwora je pokhroma wudyrika.

S Budestez. Sandźene lěto je žo w naschej wožadźe 209 dźěcźi narodźiło (111 hólzow a 98 holzow), 32 wjazy hacź lěto prjedy, 97 wjazy dyžli psched 25 lětami a 115 wjazy, dyžli psched 50 lětami. Sandźene lěto běsche najwyschscha liczba narodźenych, kotraž je hdy w Budestczanskej wožadźe była. — Semrjeko je 86 wožobow (wot lěta 1867 žem najnižscha liczba semrjetych), 20 mjenje, dyžli w lěcźe 1895, 9 mjenje, dyžli psched 25 lětami a 2 wjazy, dyžli psched 50 lětami. — Wěrowako je žo 42 mandźelskich porow, 7 wjazy, dyžli 1895; 12 wjazy, dyžli psched 25 a tež psched 50 lětami. — Boże žwjate wotkasanje je wuživako 6152 wožobow (najwyschscha liczba spowjednych hacź dotal w Budestczanskej wožadźe), 251 wjazy, dyžli w prjedawschim lěcźi, 1099 wjazy, dyžli psched 25 a 1117 wjazy, dyžli psched 50 lětami. — Kollekty, psched durjemi Božeho doma skladowane, žu 706 hriwn. 52 np. wunješke, 89 hr. 88 np. wjazy, dyžli 1895. Wysche nich je žo sa mišionstwo mjes póhanami 870 hr. 87 np. nahromadźiło. Kolletka na žwjedźenju tsjoch kralow lětža je wunješka wscho hromadźe 130 hr. 51 np. (wot Sserbow žamych 101 hr. 83 np., to je 4 krócź tak wjele, kaž wot Němzow).

S Korsymja. Do wobydlenja fabrikarja Rudela sady tudomneho rubježneho hroda je žo sańdźenu žobotu njesnaty paduch s pomozu zuseho klucža dobył. Sa pjenjesami žlědžo je wón w kaschcźiku schijazeje maschiny móschniczku s dwěmaj hriwnomaj wucžuschlik, kotrejž je kranył a žo potom wotžalił. Hdy budźische pak kaschcźik hacź do dna pscheježdźił, by jeho pakoscźenje hischcźe lěpschi wuspěch měł; pschetož pod papjerami tam hischcźe 10 hriwnow leżesche.

S Khwaczicz. Na hlownej shromadźišnje tudomneho žerbskeho towarstwa na žwjedźenju Tsjoch Kralow žo wobsamknu, sakoženski žwjedźeń njedźelu 31. dźeń wulkeho rózka wotměcź. Wón wobsteji w žwojimaj hlownymaj dźělomaj: w pschedwjedźenju žerskeho dźiwadła a w piwnej sabawje. Sa nasche žobustawy je wobdźělenje na dźiwadle darmo. Wysche teho ma psches kóždy žobustaw jena wožoba po poniženej placźisnje k temu pschistup. Hewak žmě kóždy žobustaw tak wjele hosczi hacź chze pscheproženycź a žobu pschiwjesczi. Pscheproschenje ma žo psches wožebite khartki stacź, kiž móża žo sa tydźeń pola nascheho knihownika k. Krawza, wojnarskeho

mischtra w Khwaczizach, a pola naschich dowěrnikow dostacź. Čzujachmy žo nuczeni wschelakich ważnych winow dla postajicź, so žmědža žo jeno na spomnjene waschnje psches naschе žobustawy pscheprosčeni hoscžo na tutym naschim žwjedženju wobdźělicź. Wschě dalische a nadrobnische rosprawy wo skutkowanju a nětčzischim połoženju naschеho sjenoczenstwa podamy sa tydźeń.

S Bukojny. Brojerstwa dla je Budyske hamtske žudnistwo tudomneho kublerja Jana Linaka pod formindstwo stajiło.

S Wóßlinka. W naschej 10 wßow a 2112 duschow liczazej woßadże běsche w lěcze 1896 92 narodow. Sswjaty kschczeński žlub wobnowi 39 paczerskich dźěczi. Wěrowanjow bě 21, pohrjebow pak 42, a spowjednych běsche 2916. Bóh luby Knjes žohnuj dale naschu woßadu!

S Khrósczíz. Njeproschеny wopyt bě žebi wutoru tydženja tudomny wósnik S. domoj pschiwjesk. Hdyž bě domoj jěł, běschtej pola Prěczez na jeho wós skradžu dwě schulskej holczžy salěskej a žo hacź do Khrósczíz žobu wjeskej. S wulkej prózu s wuwopraschowanjom s dźěsczow shonichu, so stej s Makeho Ziczeńka. Na praschenje pak, kajkeje winy dla stej žo na daloke pucźowanje dakej, dźěsczi mjelczeschtej, a njebě na žane waschnje mózno, s njeju wotmolwjenje dostacź. Dokelž bě žo hižo nóz pschibližika, dyrbjachu dźěsczi w Khrósczízach psches nóz wobkhowacź. Nasajtra rano je jej tudomny gmejnski pschedstejicźeŕ do Ziczeńka k jeju starschimaj dowjedł.

S Rakez. W naschej woßadże je byko spowjednych 5039, to je 169 wjazy, dyžli lěto prjedy, se žerbskeje woßady 4137, s němskeje 739, žerbskich 169, němskich 40 wjazy, mjes nimi 97, kotsiž žu khorosče abo czělneje žłabosče dla žwjate wotkasanje doma wuživali. — Paczerskich dźěczi je byko 66, a to 47 se žerbskeje a 19 s němskeje woßady. — Narodźiło je žo 84 dźěczi, 34 mužskich a 50 žónskich, mjes nimi 2 morwej narodźenej a 14 njemandźelskich, 6 mjenje dyžli 1895. — Pschipowjedało je žo 30 porow a wěrowało je žo 21 porow w naschim Božim domje. — Wumrjeło je 54 woßobow, a to 28 mužskeho a 26 žónskeho rodu, 16 mjenje dyžli w lěcze 1895.

S Rakez. Pschi hromadźewoženju noweje czeledże žo jedyn wós pschi sajesdże do tudomneho knježeho dwora nawróczi a žo sady na bok žmykny. Pschi tym žo jedyn khamor a jena holza s wosa walischtaj. Holza je žo tak czežko wobschkodźiła, so jej njeje mózno było, nowu žłužbu nastupicź.

S Rychwałda. Ssrjedu tydženja rano wokoło 2 hodźin žu žo tudomnemu sahrodnikej Jurakej wumjenk, konjemz a žklomjana kólnja spalike. Maja sa to, so je woheń tón žamy sapaleŕ sałożił, kotryž je też w Mikowje na dwěmaj městnomaj sapalił.

S Lubija. Na shromadźisnje, na kotruž bě žo něhdże 600 ratarjow w tudomnym „Wettinskim dworje“ sańdźenu žrjedu seschło, je žo wobsamkło, ratarsku kupowarnju a pschedawarnju sałożicź. Shromadźisnu ryczerkubleŕ s Heldreich s Bellwitz, kotryž bě ju swołał, wodźesche. Po knjesu s Heldreich rěczesche sekretar sakskeho krajneho swjaska, knjes dr. Wittfeld. Wón do drobna wužitk ratarskich wužitkarskich towarstwow rospominasche a potom jaßny pschehlad wo naprawach poda, kajkeż maja žo pschi sałożenju towarstwa a pschi jeho skutkowanju stacź. Nusny žitowy sklad by žo najlěpje w Lubiju sałożił. Sa towarstwowe samery by žo na pschikład kólnja tworoweho sarjadnistwa derje pschihodźiła, kotraž je runje na pschenajecze. K wobstaranju pschedběžnych dźělow žo na to komižija wuswoli. — Žitowe wikowanje tón dźeń jara žłabje dźesche. Wikowarjo, kotsiž lohko srosumliwych pschiczinow dla sałożenje ratarskeje kupowarnje a pschedawarnje njerad widźa, ratarjow s jich žitom na sałożomne towarstwo pokasachu.

Wußudźenja.

Khostanska komora. Babu Marju Rabowskowu w Hajnizach, wot Marje Straußoweje tam dla skschiwdźenja wobskorženu, bě tudomny kawniski žud wuwinował. Skóržbniza žo teho dla na druhu instanzu wobrocźi, s czimž dozpi, so Rabowskowej 15 hr. pjenježneje pokuty abo jastwo na tsi dny pschißudźichu.

Hospodarskeho pomoznika G. H. Dittricha na Židowje bě kawniski žud k 5 hriwnam pjenježneje pokuty abo k arrestej na dwaj dnjej sažudźił, dokelž bě želesniskemu dźěłacźerjej E. Seilerej tam kschiwdu czinił. Dittrich žo pschecźiwo tutemu wußudej na druhu instanzu powoła. Tola ta prěni wußud wobkrucźi, tak so ma sažudźeny nětko khětro wjazy žudniskich khostow saplacźicź.

Kawniski žud. Živnosćerja Sahrodnika s Komorowa pola Rakez jebanstwa dla k jastwu na jedyn tydźeń sažudźichu. Wón bě loni 10. oktobra najenkej Güntherej w Njeßwaczidle dwaj kórzaj žymjeńtneje rožki wurěczał, wudawajo, so dyrbi ju sa živnosćerja Domaschku w Nowej Wßy wotewsacź. Dźěl tuteje rožki, 9 hriwnow hódny, Sahrodnik hnydom pscheda, sbytk pak Günther saßo dosta, hdyž bě žo jebanstwo wotkryło.

Murjeŕ Ernst Schmidt se Židowa bě loni 9. oktobra na garbarskej haßy harowajzy jeneho poliziſtu, kotryž jemu kasasche, so by smérom był, hanił. Schmidtej jastwo na jedyn tydźeń a arrest na 3 dny pschißudźichu.

Přilopk.

* S Lipska. Hižo dleschi czaž žu žo tudy wopaczne pruske tolerje se wschelakimi liczbami létow wudawake, tola žo njeje schlachczíło, jich wukhód wußlědźicź. 23. dezembra pak žebi w Lindenawje bydlaza žona jeneho dźěłacźerja se Schkölena pola jeneje wikowarki na Auguſtußowym torhoschczu pychu na božodźěsczowy schtom kupi a ju s tolerjom saplacźi. Kedźbliwa wikowarka, tón pjenjes sa wopaczny spósnawschi, žonu sajecź da. Duzy na polizajstwo ta žona papjeru na semju puschczi, do kotrejež běchu někotre wopaczne tolerje sawalene. W bydle sajataje žony potom gipsowe formy namakachu, s kotrymiž běchu te wopaczne pjenjesy late a nimo teho druhe wězy, k jich dźěłanju nusne. Duž žu žonineho muža hnydom do jastwa wotwjedli. Wón je 34 lět stary, w Tuchowje narodźeny a je te pjenjesy s britanija-žlěbra a wokoja dźěłał, a jeho žona je je rosnoschujzy wudawała. Wobaj, muž a žona, staj nětko statnemu rěczniſtwu pschepodataj.

* S Lipska. Tsjo dźěłacźerjo žo tepili. Ssobotu wjeczor wokoło dźewjeczich hodźin chzychu tsjo dźěłacźerjo w saksodurinskej wustajeńzy njedaloko njeje kanal pschekrocźicź. Pschi tym žo dwaj na lodże pschepadnyschtaj. Tseczi, kiž pschepadnjenymaj na pomoz khwatasche, žo też pschepadny a wschitzy tsjo žo tepichu. Czi tsjo pak běchu: czěßliski Bjedrich Schröder s Gröplingow pola Cremena a 25létny Bjedrich Wilem Korla Schmidt s Hamburga. Pomozny žobusatepjeny pak je Alfred Lehmann s Lipska. Wschitzy tsjo běchu woženjeni. Druzy ludźo, kiž běchu, jich wołanje wušłyschawschi, žo tepjazym na pomoz khwatali praja, so je jedyn wot prěnjeju dweju pschepadnjeneju w poßlednim wokomiku Lehmanna warnował, so by žebi na lód njeswěrił.

* Rudolf Falb, znaty wjedrowěschczeŕ, je we wulkej nusy. Na nosy wokhromiwschi, je wón na kožo a stok swjasany a žnadź dołhej běbnosczi napscheczo hlada. Wuczenz, kotryž je bjes samoženja, ma žonu a pjecź dźěczi wot 4—14 lět. Czažopiß „Echo“ a druhe nowiny sa Falba pjenježne dary sběraja.

* Pschi khartach žedžo je njedźelu w Erfurcze 70létny pjenježnik Kornmann wumrjeł. W hoschczenzu skat hrajo wón solo pschipowjedźi; tola prjedy hacź wuhra, žo na dobo swjese a bě sa někotre wokomiki morwy. Boża ruczka bě nahle jeho živjenje skónczika.

* Nowy žrědk psche tuberkulosu (žuchoczinu) je pjecza bakteriologa dr. F. Niemann w Barlinje wußlědźił. Nadźijomnje budże tónle žrědk lěpschi, dyžli Kochowy, na kotryž pscheð někotrymi létami wulku nadźiju stajachu, kotryž pak žo bórsy jako njehódny wupokasa.

* (Staroba luboscźi njedowobara.) W Hirschbergu w Schlesynskej je njedźelu jena 72létna wudowa hischcze ras mandźelski swjask wobsamkła, a to s 30 lět młódschim mužom. Zyrkwinske wěrowanje wobeju po starobje tak wschelakeju człowjekow žo w pschitomnoscźi běłu drastu wobleczenych druzkow a wjele pschihladowarjow sta.

* Njemjenowany skótny wikowaŕ w Bartensteinje póßka njedawno po želesniży wós žwini do Barlina. Dokelž wós hischcze pokny njebě, wón tamnischemu rěsnike W. dowoli, 5 kormjenych skopow žobu do wosa dacź, kotrež žebi tón s drjewjanej lěžyzu pscheð žwinjemi wobarnowa. Hdyž nětk tón transport do Barlina dojědże, namakachu tam w nim jenoz hischcze dweju skopow živeju; tamne 3 běchu žebi žwinje derje žłodźicź dake. Jim bě žo mjenujzy schlachczíło, powjasy, s kotrymiž bě lěžyza mjes nimi a skopami pschitwjerdźena, se subami rostorhacź a žo k skopam dobycź. Jich wobžedźeŕ njeje po tajkim jenoz 3 tucżne skopy shubił, ale dyrbjesche też hischcze sa žwoje pjenjesy wós wurjedźicź a sbytkne skopjaze koscze wotnjescź dacź.

* Dokelž žwoju njewjestu druhemu nochzyschе dacź wokoschicź, bu nowe lěto rano moleŕ Partuschek we Wrótžławju skónzowany. Hdyž wón Sylvestra w nozy žwoju njewjestu s rejow domoj pschewodźesche, žo wón s dźěłacźerjom Pokatzi, kotryž chzyschе jeho njewjestu wokoschicź, swadźi. Pokatzi nóž wucźahnywschi Partuscheka do schije kló, pschi czimž jemu wulku žilu pscherěsny. Mordarja hnydom sajachu.

* Kóždemu k warnowanju sćěhowazy podawk sdźělimy: Wyschschi sakski póstski sastojnik běsche žebi k domojwróćenju se schlesynskich kupjel sa žwojeho 12létneho žyna na dwórnischću dźěćazu khartku dacź dał. To khartkiwotebjerał sa dobre a prawe njespósna. Pschi pschepytanju teje wězy žo wukopa, so bě nan želesnizu pschećiwo lěpschemu wjedźenju wo pokojzu placźisny sjebacź chzył, krućze wudawajo, so je jeho žyn hakle dźežacź lět stary, mjes tym so žo žyn po wěrnosći sa 12 lět stareho wusna. Jebawy nan bu do cźežkeho khostanja sažudźeny.

* Njesboże na želesnizy. S Pěschcźa 30. dezembra. Se skały pschikhadźazy cźežki cźah jědźesche dźenža pschipołdnju pschećiwo signalam s połnej mozu a spěschnosću do Rakoskeho ranžěrowanskeho dwórnischća, sajědźe na wopacźne morwe kolije a prażny tam s tajkej mozu do sadźeržnika, so wot 33 wosow 7 wosow s kolije wujědźe a so žo s nich 7 zyle rosbi. Lorenz Schwarz, kiž mějesche w wosu žwoje dźěło, bu na planz rosmjećeny a bě hnydom morwy, kowaŕ Michał Szuec bu tež morjeny a cźahowy wjednik Rudolf Jatsowski cźežko wobschkodźeny. Sawinowaŕ tajkeho njesboża, lokomotiwiny wjednik Stefan Vargu, je sajaty.

* W Schumawje (w cźěskim lěžu) pola Neualbenreutha hižo psched 600 létami s kamjenjow słoto schkrějachu. Po hušytskej a tsizycźilětnej wójnje dobywanje słotu w tamnych stronach pschesta. W nowschim cźažu žu słotowopschijaze kamjenje s Neualbenreuthskich skałow w Grusonowej dźěłarni pola Magdeburga a w Nürnbergskej zyrobnej pschepytowarni pschepytacź dali. Na woběmaj městnomaj žu w póžłanych, na pěsk rosmlětych kamjenjach nimale pół prozenta słotu namakali. Duž Neualbenreuthske kamjenje poměrnje wjele słotu wopschejeja, a próza, s nich słoto wuschkrěcź, by žo derje placźiła. S nětcźischimi maschinami by žo hodźiło, wschědnje 6000 zentnarjow kamjenjow rosklepacź, s kotrychž mohło žnadź žo sa 40,000 hriwnow słotu dobycź.

* (Kat (dracź) bjes dźěła na dundanju.) Tak mjenowany khudy handwjerski w Worbisu pola Nordhausena wo make dary psched durjemi proschesche. Hdyž žo jeho praschachu, kajkeho rjemjeźka je, wón powjedasche, so je kat (hkowurubaŕ) a so w tu khwilu w žwojim powołanju žaneho dźěła njenamaka. Jeho papjery tež to dopokasachu. Po tych bě wón prjedawschemu Barlinskemu katej Krawzej s prénim pomoznikom byk; nětko žebi pucźowajzy pschihódne dźěło w žwojim powołanju pyta.

* (Wójna w měrje.) Mjes cźornymi husarami a rěsniskimi pomoznikami je žo na jenej rejtwanskej lubi w Braunschweigu njedźelu w nozy krawna bitwa bika. Rěsnizy žo do drastkomorow dobychu, mozowachu žo mjeczow, roskamachu je s dźěła a potom s nimi do wojakow pjerjechu, kotsiž žo s blidowymi a se stołowymi nohami wobarachu. Dokelž dźěł rěsniskich s galerijow piwowe schkleńzy, blesche a druhe žudobja do husarow w salu mjetasche, dyrbjachu tucźi zosacź. Hdyž pak bě žo jim schlachcźiło, žwoje mjecze s dźěła sažo dostacź, žo woni na drósty sestupachu, hdźež žo potom wojowanje dale wjedźesche. Wojazy s hrodoweje straže a wohnjowa wobora skónczńje biczkow rosehnachu. Dwaj zywilistaj běschtaj cźežko sranjenaj, někotsi husarojo žo do lazaretha donjeżechu. Wulka liczba wožobow je lohko wobschkodźenych. Někotrych biczkow žu sajeli. Mužstwam je žo arrest w kasarmach napołożił.

* S Liberza. (Kwažny nan a jeho hosćo psched žudom.) Wěz mějesche žo takle: 13. julija minjeneho léta wěrowaschtaj žo Wilhelm Oskar Linka a Julija Krećzmarjez w Dittersbachskej farskej zyrkwi. Hdyž bě wěrowanje nimo, njewjesćiny nan, Krećzmaŕ, bleschu wina se saka wucźeże a s njeje žwojemu žužodej Josefej Hildebrandej, jemu bleschu posficźiwschi, pschipi. Hdyž bě žo tež Hildebrand s njeje wokschewił, dźěsche blescha mjes kwažarjemi s ruki do ruki, a kóždy s njeje, sa tym hacź bě lacźny, wjazy abo mjenje wutrubi. Poźledni ju njewjesćininemu nanej, Franzej Krećzmarjej, wróćźi, kotryž ju s dobrym spodobanjom do saka tykny. To wschitko žo w Božim domje sta. Sso wě, so tajke spocźinanje bjes wobskoržnja wostacź njemóžesche. Ssudnistwo tež w nim pschendźenje pschećiwo sjawnemu pokojej a porjadej spósna a pschižudźi Hildebrandej 10, njewjesćininemu nanej 8 a schtyrjom druhim kwažarjam po 6 dnjach kruteje kłódy.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi smėje jutsje njedźelu rano w 7 hodźinach diakonus Sarjenk němsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin farar Räda němske a w 10 hodź. žerbske prědowanje.

Wěrowani:

W Michałskej zyrkwi: Jan Albert Max Steuer, kopist na hłownej dawkowni tu, s Marju Hannu Hedwigu Matekez na Zidowje.

Křćeni:

W Michałskej zyrkwi: Jurij Kurt, Matěja Schewcźika, wobydlerja a kamjenjecźežarja w Nadźanezach, ž. — Jurij Wylem, Jana Schustera, wobydlerja a dźěłacźerja na Zidowje, ž. — Bjedrich Pawoł, Hendricha Wylema Hillera, wobydlerja a dźěłacźerja na Zidowje, ž. — Ernst Hermann, njemandź. ž. w Malym Wjelkowje. — Hermann Wylli, Hermanna Julija Böhmy, wodydlerja a dźěłacźerja na Zidowje, ž. — Kurt Max, Bruna Pawoła Behrischa, wobydlerja a blidarja na Zidowje, ž.

Zemrjeół:

Dźeń 1. januara: Ernst Jan, Ernsta Heinricha, wobydlerja a dźěłacźerja w Kelnje, ž., 11 m. 7 d. — Hana Rosina Steglichez, nježenjena dźěłacźerka s Wjasońzy, w Zidowskim wokrjeżnym wustawje, 82 l. 3 m. 22 d. — 2. Lena Martha, Franza Michała Hoheisela, khěžerja a fabrikarja, na Zidowje dź., 7 l. 2 m. 4 d. — 6. Hermann Rudolf, Khorle Augusta Cźecha, wobydlerja a murjerja w Kelnje, ž., 10 m. 1 dź. — Jan Rudolf, njemandź. ž. pod hrodom, 3 m. 3 d.

Placźisna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 6424 měchow.		W Budyschinje 2. januara 1897				W Lubiju 7. januara 1897			
		wot		hacź		wot		hacź	
		hr.	np.	hr.	np.	hr.	np.	hr.	np.
Pschenża	běła	8	24	8	53	7	94	8	38
"	žołta	7	88	7	94	7	65	8	—
Rožka	50 kilogr.	6	13	6	25	6	—	6	13
Jeczmjeń		6	71	6	79	6	20	6	80
Wowš		6	50	7	50	5	80	6	80
Hroch		7	22	11	12	8	33	9	30
Woka		6	11	6	94	5	25	6	50
Jahły		13	—	15	—	12	—	14	—
Hejduschka		15	50	16	—	13	50	14	—
Běrny		2	10	2	50	2	—	2	40
Butra	1 kilogr.	1	90	2	40	1	60	2	—
Pschenczna muka	50 "	8	50	17	50	—	—	—	—
Rżana muka	50 "	8	25	12	50	—	—	—	—
Ssyno	50 "	2	50	2	80	2	20	2	70
Ssloma	600 "	16	—	19	—	16	—	18	—
Proßata 1236 schtuk, schtuka		7	—	14	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby		4	50	5	25	—	—	—	—
Rżane wotruby		5	—	6	—	—	—	—	—

W Budyschinje placźesche: kórz pschenży (běła) po 170 puntach 14 hr. 8 np. hacź 14 hr. 50 np., žołta 13 hr. 39 np. hacź 13 hr. 49 np., kórz rožki po 160 puntach 9 hr. 80 np., hacź 10 hr. — np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 39 np. hacź 9 hr. 50 np.

Na Burży w Budyschinje pschenża (běła) wot 8 hr. 38 np. hacź 8 hr. 53 np., pschenża (žołta) wot 8 hr. — np. hacź 8 hr. 9 np., rožka wot 6 hr. 13 np. hacź 6 hr. 25 np., jeczmjeń wot 6 hr. 70 np. hacź 6 hr. 88 np., wowš wot 6 hr. 50 np. hacź 7 hr. 50 np.

Drażdźanske mjažowe placźisny: Howjada 1. družiny 64—66 hr., 2. družiny 60—63 hr. 3. družiny 45—50 po 100 punt. rěsneje wahi. Žiwe najlěpsche krajne žwinje 40—42 hr. po 100 puntach. Cźelata 45—60 hr., po 100 puntach mjažoweje placźisny.

Wjedro w Londonje 8. januara: Pomroczene.

Drjewowa awkzija.

Schtwórtk 14. januara dopołdnja w 10 hodźinach ma žo na **Kobliczańskim hajnistim revěrje,** k Njeżwacźidliskemu majoratnemu knjejstwu žłuschazym, w wodźělenjomaj 5d a 3b, sćěhowaze khójnowe drjewo na městnje žamym na pscheżadźowanje pschedawacź:

něhdźe 45 m khojnowych schcźěpow,
3 m kuleczkow,
100 m pjenkow,
280 m walczźiny a,
150 m wuléżowanych hromadow.

Shromadźisna w drjewischću pschi Kasowsko-Wojerowskim pucźu.

W Koblizach, 6. januara 1897.

Wyschschi hajnik **Njepraschl,** Hajnik **Mittrach.**

Drjewowa awkzija.

Na **Wulkodubrawskim revěrje,** Delnjohórczańskemu knjejstwu žłuschazym, ma žo **pondźelu 11. januara 1897 dopołdnja wot 9 hodźin**

66 khójnowych wuléżowanych hromadow a
124 tołstych twjerdych hromadow

s wumenjenjemi, do awkzije wosjewjomnymi, na pscheżadźowanje pschedawacź. Pschedajomne drjewo žo derje wotwjesćź hodźi.

Połojza žadźeneje placźisny ma žo hnydom po pschiražanju saplacźicź.

Shromadźisna w hosćenzu we Wulkej Dubrawje.

Hajniske sarjadnistwo.

Drjewowa awkzija.

Pońdźelu 18. januara 1897 ma ßo na **Rjeßwaczidliſkim hajniſkim revěrje** ſcźěhowaze drjewo na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

250 rm.	khójnowych ſchcźěpow,	w drjewiſchczu
50 „	„ kuleczkow,	4. wotdźělenja
230 „	„ pjeńkow,	pſchi tak mjeno=
250 „	khójnoweje walczźiny,	wanej ſtarej
26 ſtotnjow	khójnow. walczkow,	korczmje;
30 rm.	ßuſchiz. khójnow. ſchcźěpow,	w 43. a
100 „	„ „ kuleczkow,	11. wotdźě=
95 „	„ „ dołhich hromadow	lenju.

Sapoczatk dopołdnja w 9 hodźinach w horka mjenowanym drjewiſchczu.

Hrabinſke ſ Rieſchſke hajniſke ſarjadniſtwo.
H. Riepraſchk.

Drjewowa awkzija
na Huſczanſkim hajniſkim revěrje.

Pońdźelu 18. januara rano wot 9 hodźin ma ßo w hoſczenzu w Mjedźońſu ſcźěhowaze drjewo, w Mjedźońſkim revěrje — k połnozy żeleſnizy — pſchihotowane wuléßowane drjewo, jako:

578 krutych żerdźow, 8—13 cm. delnjeje tołſtoſcźe,
320 żerdźow, 7 cm. delnjeje tołſtoſcźe,
67 rm. krutych ſchcźěpow,
420 „ mjehkich ſchcźěpow a knyplow,
59 „ walczźiny,
2550 walczkow a 96 dołhich hromadow

ſ wuměnjenjemi, w termiji woſjewjomnymi, na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

W Huſzy, 5. januara 1897. Wyſchſchi hajnik **Bluhm.**

Běły płat, woprawdźe dwaj łohcźej ſchěroki, ſtary łóhcź po 30, 35 a 40 np. porucza

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Tudomny mlyn ſ pjekarńju

je wot **1. haprleje t. l.** dale na **pſchenajecźe.** Żadacźeljo chzyli ßo na podpißaneho wobroczicź.

Na **Porſchiſkim** knježim dworje 1. januara 1897.

J. T. Zimmermanu

Żiwnoſcź ſ 30 kórzami dobrych polow a łukow a 225 dawſkimi jenoſcźemi je ſ inventarom a bjes njeho hnydom na pſchedań. Wſcho dalſche wukaſa **Gerſch** w Nowej Wßy pola Hucźiny.

W Bukezach je **żiwnoſcź** ſ korczmarſkim prawom, ſ 29 kórzami dobreho pola a łuki a 310 dawſkimi jenoſcźemi na pſchedań.

Handrij Hobrak.

Proßata na pſchedań.

Proßata běleje Yorkſhirſkeje a tež czornopißaneje Berkſhirſkeje raßy, kotrež ßo jara lohko wukormja, ßu pſchezo po czaßej pſchimérjenych niſkich płaczíſnach na pſchedań na knježimaj dworomaj w **Budyſchinku** a **Pſchiwczizach.**

Sa něhdźe 90 hriwnow **wojnarſkeho brěſoweho drjewa** je na pſchedań w Jitku pola

Jurja Jańzy.

Kruwa ſ **czeleczom** ſteji na pſchedań w Trjebjeńzy cźiſło 19.

Koſa je na pſchedań w Hornjej Borſchczi cźiſło 8.

Rjane kaczki

jendźelſkeje najlěpſcheje druźiny ßo k **daleplahowanju** pſchedawaja **na farje w Budyſchinku.**

Hdźeſcź tónle rjany cźaßnik kupili? Pola cźaßnikarja

Magera

na ßerbſkej haßy pſchi kaſarmach.

Koſaze koże,

ſajecze a **kaniklaze koże** atd. jenotliwje a ſ wjetſchimi dźělbami po najwyſchſchich płaczíſnach kupuje

Guſtav Naucke

na garbarſkej haßy cźiſło 16.

S dobom poruczam ßwój wulki ſklad **pjelſczowych tworow** bjes molow. Wſchě druźiny koźow ßo derje a tunjo wudźěłaja; proſchu tež, ſo bychu ßo koże, mi k wudźěłanju pſchepodate, wotewſałe.

G. Naucke.

Spěwarſke

ßerbſke a němſke, najnowſcheho nakłada, woßebnje do cźelazeje koże, kaž tež trajnje na jednore waſchnje ſwjaſane w wulkim wubjerku po tunich płaczíſnach porucza **Guſtav Nămſch,** knihiwjaſarńja **na bohatej haßy 21.**

Turkowſke ßłowki

nowy płód w měchach, kaſchczíkach a po waſy ßu tunjo dostacź pola

Moritza Mjerwy

pſchi mjaßnowym torhoſchczu.

Deſtillazija likěrow po ſtarych tunich płaczíſnach.

Union-koǫnak

po wſchěch płaczíſnach dostacź pola **Schieſchki** a **Rjeczki.**

Sſłódke palenzy

liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np. porucza **Moritz Mjerwa** pódla Pětrowſkeje zyrkwje.

Deſtillazija ſnatych dobrych palenzow po ſtarych tunich płaczíſnach.

Schparazy wolij

dźělany ſa ſchijaze maſchiny a jěſdne koła ſ koſczowolijoweje fabriki H. Möbiuſa a ßyna w Hannoverje dostacź pola

Clemensa Jäckela na bohatej haßy.

Singerowe ſchijaze maſchiny

— hacź dotal pſches 13 milijonow pſchedatych —

ßo dla ßwojeho wubjerneho twara, dla ßwojeho dokonjaneho mechaniſkeho wuwjedźenja, kaž tež ßwojeho noweho praktiſkeho pſchiprawjenja dla pſchezo bóle lubuja a ßo roſchěrjeja a hodźa ßo ſa dom a kóždu ßwójbu jako rad widźany, najlěpſchi a najwużitniſchi

ſkładnoſtny dar.

Wona ßo na małe wotpłaczenje po dźělbach pſchedawa.

Modne wumělſke tykanje ßo darmo wucźi.

Singer & Co., akcijowe tow.
(prjedy **G. Neidlinger.**)
w Draźdźanach na tſchiźnej dróſy 6.

Wulke wupſchedawanje.

Lowrija **naſad ſtajeneje kamjeniny,** mjes kotrejż je wjele **myjnych ßudobjow,** kaž tež wjele tyßaz druhich wězow, **pißanych, běłych** a ſe **zyblowym muſtrom,** tež wjele **porzlinowych** a **ſchklenczanych tworow** po ſnatych jara tunich płaczíſnach.

Pſchedawanje ſměje ßo w dworje w ſkładze.

Khorla Barthel
pódla Smolerjez knihicźiſchczerńje.

Schmidt & Gottschalk

bankownja a pjenjeſypſcheměnjerńja w Budyſchinje

pſchi mjaßnym torhoſchczu 14|16
telephon cźiſło 86.

Dobre pjenjezne papjery ſtajnje na ſkładze.

Konſervatiwne towarſtwo.

W **Mrózej hoſczenzu w Prječzezach** ſmeje ßo **njedźelu 10. januara** popołdnju w **3 hodźinach ſchromadźiſna,** na kotruž ßo towarſtwowe ßobuſtawy a ſe ßobuſtawami pſchiwjedźeni hoſczo ſ tutym pſcheproſchuja.

Pſchedßydſtwo.

Pobocž. tow. ßerb. bur. w Malym Wjelkowje ſmeje **njedźelu 10. januara 1897** popołd. w 4 hodźinach w **Kobaniz** hoſczenzu poßedźenje, w kotrymž ßo womjeſchki atd. ſkaſaja.

Pſchedßydſtwo.

Sſerbſke burſke towarſtwo w Minakale ſmeje njedźelu **10. wulkeho rózka** popołdnju w 3 hodź. w Pjetaſchez hoſczenzu ßwoje poßedźenje. Porjad: 1. Rosprawa a ſliczbowanje ſańdźeneho lěta. 2. Skaſanje womjeſchka atd.

Pſchedßydſtwo: A. Schawa.

Towarſtwo ßerbſkich burow w Bukezach ſmeje **njedźelu 17. januara** popołdnju ſ dypkom 4 hodźin ßwoje poßedźenje. Dnjowy porjad. Lětne rosprawy, namjety, wuradźowanja, nowowólby, ſkaſanja pſchikupnych hnojow a ßymjenja k naléczu, woßebje Probſtajſkeho wowßa a jeczmjenja, kaž tež runklizoweho ßymjenja atd.

Wo bohaty wopyt proßy naležnje **pſchedßydſtwo.**

Czeſczenym wobydlerjam w **Budeſtezach** a **wokolnoſczi** najpodwolniſcho k wjedźenju dawam, ſo ßym

drogowu, chemikalijowu, barbowu a kolonialtworowu pſchedawańju,

knjeſej **Oskarej Waltherej jun.**

ßłuſchazu, kupił a pſchedewſał a ſo ju ſ firmu

Alwin Müller

dale powjedu.

Budu ßo ßwěru prózowacz, ſo bych pſchecza ßwojich czeſczenych wotebjerarjow dopjelnił a ſo bych pſchezo bohaty ſkład wſchěch wězow, ſa rataŕſtwo, rjemjeßło a ßwójbu trěbne, dźeržał. Tež budu ßo ſtajnje ſa dobru a hódnu tworu ſtaracz; duż proſchu pſchi potrjebje, na mnje dobrocźiwje dźiwacz.

W Budeſtezach, w januarje 1897.

S poczeſczowonjam

Alwin Müller, drogiſt.

Howjaſe, konjaze,

czelaze a **wowcze kože** kaž tež **wowczu wołmu** pſchezo po najwyſchſchich płaczińach kupuje

Heinrich Lange

pſchi žitnych wikach njedaloko ßerbſkeje katholſkeje zyrkwje.

Koſaze,

liſchcze, tkhórjaze a **kunjaze** (mordaŕſke), **ſajecze, ßornjaze, kaniklaze** a **kocze kože** po najwyſchſchich płaczińach kupuje

Heinrich Lange

w Budyſchinje pſchi žitnych wikach.

Wot nětka pſchedawam **ßuſcheny połcz** punt hižo po 70 np., pſchi 5 puntach po 65 np., **wuſchkrjeny kój** punt po 50 np., pſchi 5 puntach po 45 np., **kołbaßowy tuk** punt po 50 np., pſchi 5 puntach po 45 np.

G. Hildebrand
na jerjowej haßy.

Do Trjebjenzy!

Pſchichodnu njedźelu a pońdźelu budże ßo

kóſłopiwo

toczicz, k czemuž pſchecźelnje pſcheproſchuje **T. Schmidt**

Hody.

We Kelnje ßłuži holeczo,
Tej pſchińdże do myßlow,
Hicz knjeſej Kobani,
Hdyž běſche khwilu rejwała,
Bě na dompucz ßo podała,
Sſo zuſu jaku wobleka
A potom dom do Kelnja ſchła.
Na dompucźu ßo dopomni,
So něſchto bě ßej ſabyła.
Hdyž wróczi ßo, ju lepichu,
Ju nowu jaku ßleczechu
Najprjedy ju dacz nochzyſche,
So jejna je, tak prajeſche,
Potom pak tola ſawoła:
„Ja twoju darmo njerodźu,
Sſo ſ mojej ſtarej proluju.“

Do Mniſchonza!

W **herbſkej grychcze** budże ßo ßobotu 9. a njedźelu 10. januara

kóſłopiwo

toczicz. Pſchecźelnje pſcheproſchuje **E. Bohot.**

Khěžorſki panorama na hoſpitalſkej haßy 9 w khlamach 14. tydźeń wot 10.—17. jan. 1897

Tyrol.

Wotewrjene dopołdnja wot 11 hodź. hacz wjeczor do 10 hodźin, njedźelu ſ wuwſaczom bożoßłużbnych hodźin.

Saſt. pjenjes pſchi kaßy 25 np., ſchulerjo niže 14 lět 10 = ſchulerjo pſches 14 lět 15 =

Kharty w pſchedpſchedawanju po 20 np. w zigarowych khlamach k. Kulki na ſem. drózy 4, w zigar. khlamach k. Lehmanna na bohatej haßy 2, w zigar. khlamach knjeſa Nonnenmachera na ſwonkownej lawſkej drózy 7 a pola pſchekupza Neumanna na Lubijſkej drózy.

Běle ſchicze

na najlěpje wucžu. Holzy, kotrež žaneje hoſpody nimaja, wobydlenje, jědź a luboſcziwe hladanje pola mje namakaja. Tež ßo na dobre waſchnje hlada. Proſchu, ßo hacz do 15. januara pſchipowjedźicz.

Bjenadźiz na horncźerſkej haßy 34 po 1 ſkhodze.

Džełaczerjo

dostanu hiſchcze trajne dźełko w **Lupjanſkim parnym rěſaku** pola Radworja.

Krawſkeho wuczobnika k pſchichodnym jutram pyta **Handrij Zimmermann,** jednoczinu krawſki miſchtyr w Lubiju na Mikławſchowej drózy czißko 12.

Tyſcherſkeho wuczobnika k jutram pyta **A. Richter,** tyſcherſki miſchtyr na rěſniſkej haßy.

Hólczez, kotryž chze **pjekarſtwo** nawuknycz, jutry do wuczby wosmje **Korla Broda,** pjekarſki miſchtr pſchi žitnych wikach 32.

Hólczez, kotryž chze **pjekarſtwo** nawuknycz, może do wuczby ſtupicz pola pjekarſkeho miſchtra **Hólnika** w Demizach. Dalſche je ſhonicz pola pjekarja **Droſchütza** na hrodowſkej haßy 3.

Wuczobnik ßo pyta.

Ssyn ſprawneju ſtarſcheju ßo jutry do mojich kolonialtworowych khlamow jako wuczobnik pyta. Khodźenje do pſchekupſkeje ſchule je ſ wumenjenjom.

Ernſt Glien.

Hólza, kotryž chze **ſchewſtwo** nawuknycz, pyta k jutram **Emil Indinger** w Budyſchinje.

Wuczobnika pyta **Max Kuntze,** ſchewſki miſchtr na ßerbſkej haßy 13.

Pjekarſkeho wuczobnika ſ woßebje dobrymi wumenjenjemi jutry do wuczby pyta pjekarſki miſchtyr **Pahlitzſch** na Wettinſkej drózy 20.

Hólczeza, kotryž chze **pjekarſtwo** nawuknycz, może do wuczby ſtupicz pola pjekarſkeho miſchtra **Sendy** w Njeßwaczidle.

Schulerjo doſtanu dobru, krutu penſiju na ſwonkownej lawſkej drózy 8 po 2 ſkhodomaj.

Sſłużobna holza

16—20 lětna, ßo dokuchinje w jenym Budyſkim hoſczenzu pyta. Wſcho dalſche je ſhonicz w Mnichowſkim dworje (Münchner Hof) na hornczerſkej haßy.

Dla ſkhorjenja nětcziſcheje druhu 15—17 lětnu ßłużobnu holzu k 1. februarej t. l. pytam. Sso ſamolwicz pſchi žitnych wikach 3 po 1 ſkhodze. **Marja Großmannowa.**

K 1. februarej abo k 1. měrzej ßo do dobreje ßwójby derje poruczena na warjenje ßo wuſtejaza ßłużobna holza pyta. Dalſche je ſhonicz pol. **Berthy Bulnheimoweje** na Hoſchiz haßy 36.

K 1. februarej 1897 ßo młódſcha ſprawna holza do ßłużby pyta. Dalſche je ſhonicz pola optika **Sturma** w Budyſchinje pod radnej khežu.

Pytam ßłużobne a hródźne dźowki a tajke k ßwinjom, gratmiſchtra, wotroczkow, ßrěnkow, pohonczow a rólnych pohonczow, tſeczakow, wolazych, dźełaczerſke ßwójby pſchi wyßokej mſdze do tudomnych a Draždźanſkich ſtron. **Schmidtowa** w Budyſchinje na ßerbſkej haßy 7, I.

Wulki ruczny korb je pſched něhdze 4 njedźelemi ſtejo woſtał a może ßo wotewſacz w

hrodowſkej haptyzy.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 3. **Sobotu 16. januara 1897.** **Lětnik 56.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. W Hornjej Schlesynskej žu žo pošlednje lěta wospjet sjawne shromadźisny rospuschćiłe, dokelž je žo w nich pólski rěčało. Dale je wyschnosć pschedstajenje pólskich hodownych krow sakasała. W pruskim krajnym žejmje je tule należnosć němski zentrumski sapóžłanz Stephan k rěčam pschinjeł. Pólszy sapóžłanzy žami žo pschi debacże njewobdźělichu. Sakitanje pólskeje rěče w sjawnych shromadźisnach bě žwobodomyślny sapóžłanz Munkel pschedewsał. Wón wukładowasche, so žmě žo w ludowych shromadźisnach w tej rěči rěčeć, kotraž je shromadźenym snata, po tajkim też w pólskej, jeli so žu pschipoložłucharjo Polazy. Duž žo poliziji saleži, so by ludowe shromadźisny tajkim sastojnikam wobkedźbowacź dała, kotsiž ludowu rěč snaja. Minister snutskownych należnosćow s Recke snapschećiwi, so wo praschenju, hač žmě žo jena ludowa shromadźisna rěčnych pschičinow dla rospuschćiće, wyschschi sarjadniski žud rosžudźi. Minister žam budże mjes tym pólskej agitaziji se wschěmi sakońskimi žrědkami napschećo stupacź. Konserwatiwni ministrej žiwje pschihłožowachu a pschi tejle składnosći njesamjelčachu, so bychu sa najlěpsche měli, nětčische shromadźeńske prawo pschikrótschicź.

— Kónz lěta 1895 bě žo w Pruskej wschěm kapalnikam wojeŕskich hudźbnych chorow 5. a 2. armeekorpsa sakasało, hłoby pólskich pěsnjow piskacź. Pólske nowiny mějachu tehdy wěstu nadźiju, so žo tónle sakas w běhu lěta 1896 sběhnje. Tale nadźija pak žo njeje dopjelniła. Nawopak. Kapalnikam a wojeŕskim hudźbnikam je žo wospjet sakasało, pólske hłoby piskacź, a to niz jenož pschi konzertach a dźiwadłach — też w kupanskich městach — ale też pschi pólskich kwažach, žwójbnych žwjedźenjach a jubilejach, haj, žamo pschi kóždej pschileżnosći, też w najwužschim towaŕstwje. W nowym lěće žu wyschzy kapalnikam pjateho a druheho armeekorpsa sakas najdoražnischo wospjetowali. Duž budża Polazy pólskim herzam dyrbjecź piskacź dacź, hdyž budża chzycź žwoje pólske narodne hłoby žłyschecź.

— Pruskim wučerjam nadźija na wjetschu msdu kćeje. Po sakonjowej pschedłosy, w tu khwilu w pruskim krajnym žejmje žo wuradźowazej, dyrbi sakładna msda wučerjow s najmjeńscha 900, wučeŕkow 700 hriwnow wučinicź. Nětčische dobre wobstejnosće statneje kaby dowoła, so by sa khudsche gmejny stat dźěł wučeŕskeje msdy płacźił.

— Sakoń sa kschesćijanske a konfežionalne schule, kotryž je pruske knježeŕstwo psched někotrymi lětami žejmej pschedpołożiło a potom njejabzy saho wróćiło, nětko žnadź tola hischće wuńdże. Pruski žejm je pschećiwo žłobam žwobodnokonserwatiwnych, nazionalliberalnych a žwobodomyślnych wobsamknył, knježeŕstwo napominacź, so by nowy schulski sakoń wudało.

— Žitnizy (žitne składy) žo na wjazorych městnach w Schlesynskej sałoža. Pod pschedsydstwom wyschscheho presidenta wjerćha Hatzfelda je žo w Wrótžławju konferenza měła, pschi kotrejž žo też někotsi ministerialni komisarojo wobdźělichu. Skhadźowanka wobsamknu, so maja žo na pruhu wulke žitnizy pschi pschihodnych mjeńschich schlesynskich městach, tola niz we wulkich městach, natwaricź.

— Dokelž žu žo najwjetsche žitowe bursy dla krutych postajenjow noweho bursoweho sakonja rospuschćiłe a žo s nich žitne płaćišny wjazy njewosjewjeja, nětko „Khěžorstwowy nawěschtnik“ wschědny sapiž žitnych płaćišnow s hłownych wikow podawa.

— Ahlwardt žo s Ameriki wróći. W khěžorstwowym žejmje pak, w kotrymž ma hischće wón pschezo žwoje žydło, žo sćežka saho pokaže. Wón ma pjecza myžle, žwój mandat složicź.

— W Němskej, Awstriskej a Italskej chzedża s dobom s Franzowskej nowe spěschnje tšělaze kanony sawjesćź. Mózno, so žo we wschěch tšóch trojoswjaskowych wójskach artillerija s kanonu jenakeho modella wobroni. Němski wojeński attaché we Winje, hrabja s Hülsen-Harsche, je pola khěžora Franza Josefa awdijenzu měł, w kotrejž je khěžorej pschednoschk wo modellu spěschnje tšělazych kanonow džeržał. W Italskej sawjedźenje nowych kanonow wot krajnych finanzow wotwižuje, kotrež žu nětkole jara hubjene.

— Ssadowe schtomy pschi schožejach krajej rjany pjenjes wunjeżu. Sańdźene lěto je saksa krajna kaba 169,011 hriwnow 30 np. se schožejowych žadowych schtomow dostała. Ssadowe schtomy, wožebje jabłonje, žnadnu prózu žadźenja a wothładanja sto krócź sapłacźa.

Belgiska. W Belgiskej je sozialdemokratiske schćuwanje pschećiwo knježeŕstwu a kralej tajkich rosměrow nabyło, so je žamo kral wotmyślenje žłyschecź dał, so chze žo króny wotrjez. Kaž žo sda, na čole belgiskeho knježeŕstwa žłabuschkojo steja, kotsiž žebi žaneje rady njewjedźa, kak běchu sozialdemokratow na wusdźe sdźerželi. Pschi pschichodnym rekrutěrowanju chzedża sozialdemokratojo dźěłacźerjow, kotsiž do měry poňou, schćnwacź, so bychu žo wojeŕskej žłužbje sarjekli.

Jendźelska. Mór žo w Indiskej, pod jendźelskim knjejstwom stejazej, pschezo dale rosschěrja. Naprawy k samjesowanju žadławeje khorosće žo hač dotal stake njejžu, tak so žo žame jendźelske nowiny bojecź počinaju, so žo mór też do Europy sanježe. S Indiskeje pschikhadźeja žałožne powjesće. Schtož je žo w Bombayu mórej wukhowało, do wschěch stron cźeka, rosschěrja mrětwu a skónčnje pak na mór, pak hłodu wumrje. Jeli so mór w indiskim hłownym měsće Kalkutta wudyri, potom žo wón wěsće też na Europu wupschestrje. Kalkutta ma 2 milijonaj wobydlerjow na wuskim městnje, s wjetscha do hubjenych hlinjanych hětow stłóčenych. Wschón njerjad a njeczistwo žo do žmjerdźazeho tonidła wodźi; město woprawdże na njerjadowej hromadźe steji. Studnje žu sajědojcźene, woda ma naseleń barbu, wobydlenja žu žmjercź masane, wschě wuměnjenja k pschijeczu a roswiwanju móra žo tam namakaja. So by žo wón potom na łódźe wschěch krajow njepschenjeł, njehodźi žo dowobaracź. Kalkuttaszy lěkarjo žu nětko namjetowali, najbóle sanjeschwarnjene městowe dźěle spalicź a wobydlerjam schkodu sarunacź. Praja, so žo bjes tajkeho radikalneho žrědka njehodźi, rosschěrjenju móra s wuspěchom napschećo stupicź. W někotrych stronach, kotrež žu žo s mórom hischće pschelutowałe, žałožny hłód knježi. Indiski dopisowaŕ nowin „Daily Mail“ pische, so w Jubbolpore mužojo a žony hač do kosćow wuskhnywschi bjes pomozy a bědni na drohach satradajźy mrěja. K podtłóčenju hłoda je s najmjeńscha 100 milijonow hriwnow trěbnych. W Jendźelskej nětko skónčnje wschudże sa hłódnych Indiskich hromadźa. Sańdźeny tydźeń je žo w Londonje žamym hižo 600,000 hriwnow składowało.

Ruska. Sa noweho ministra swonkownych należnosćow je žo hrabja Murawěw pomjenował. Na pošled je wón s pósłanzam w Kopenhagenje był, hdźež je žo jemu wjele dopokasmow milosće wot maćerje nětčischeho zara dostawało. Samožnosći zaroweje maćerje žo teho dla też pschipisuje, so je žo wón na

nětčźiſche wyßoke ſaſtojnſtwo powołał. Nowy miniſter ſwonkownych naležnoſćow ſda ßo jara pſchećelniwy muž byćź, kotryž roſumi, ßebi pſchećelſtwo kóždeho, ſ kotrymž wobkhadźa, dobyćź. Němzy, Awſtriſzy a Franzowſojo, wſchitzy maja jeho ſa ßwojeho dobreho pſchećela. Po ßwojim politiſkim ſmyßlenju wón k ſtaroruſkej ſtronje ßłuſcha. Nahlady a ſaßady wjećžorneje Europy wón nima ſa Ruſku ſpomožne. Pſchi wulkej ſtaćźanſkej mudroſćźi je Murawěw muž wjeleſtronſkeje ſdźěłanoſćze. Wón němſku rěćź runje tak derje kaž franzowſku wobknježi. Woßebiteho ſchkitowarja ſměja nětko w Ruſkej pſchiwißowarjo homöopathiſkeho lěkowanja; pſchetož Murawěw je ſ zykej duſchu homöopath. W wſchědnym žiwjenju hewak mjelčźiwy, wón hnydom roſtaje, hdyž ßo wo homöopathiji ſarěčźi, a wón rad pomozypotrěbnym Mattejowe elektropathiſke ßrědki dari a jim pódla teho też hiſchćze ſ pjenježnymi ßrědkami wupomha.

— Sa noweho pólſkeho generalneho gubernatora je zar wjerćha Imeritinſkeho pomjenował. Jeho maja ſa pſchećela Polakow, a Polazy ßo nadźijeja, ſo budźe wón w duchu ßwojeho pſchedkhadnika, hrabje Schuwalowa, ßwoje ſaſtojnſtwo ſaſtawaćź. S zyła ßo ſda, ſo ſa ruſkich Polakow lěpſche cźaßy pſchińdu; ſjawne potajnſtwo je, ſo je nětčźiſcha zarowa Polakam jara pſchećelnje ſmyßlena.

Najhłupiſchi w polku.

(Skónčźenje.)

Pſchi tajkej harje pak wozućźi roſkaſowaŕ. „Schto dha je ßo ſaßo wottorhło?“ ſareji po cźmje.

„Proſchu najpoßłuſchniſcho, knjes roſkaſowaćźeŕ, deſchćźik ßo dźe“, pſchiſjewi mjakotajo Kónčźak.

W ßamßnym wokomiku ßo něchtó wótſje ſaßmja, runje w tym kućze, hdźeź mějeſche Jogel, tón pſcheklepany, ßwoje lěhwo. Kónčźak pak bě ſkónčźnje maßajo lampu a ſapałki namakał a ſaßwěčźił. Jogel wuſkočźi ſ koža a też roſkaſował. Kónčźak roćźeſche ßo ſ nowa, ſo ßo deſchćźik dźe. So je hižo wot teho wſchón mokry. Poßwěčźichu k hłowam jeho borka a tu ßo hnydom zyła wěz wukopa. Nětkajki njedočźink — Jogel ßo jeno k temu poßměwaſche — bě do Kónčźakoweje pólneje bleſchki nješchto wody nałał, bě ju potom tak wuſtojnje na khlěbowu polcźku, kotraž bě nad ſahłwkom pſchicźinjena, położił, tak ſo po ſakonju pſchirody kapka po kapzy padaſche, a to Kónčźakej runje na nóß. Zyły tydźeń powjedaſche ßo jeno wo Kónčźakowym nóznym deſchćźiku. Potom pſchińdźe na to měſtno ſaßo nowy kuſk.

Junu rano wozućźi Kónčźak, ſlěſe ſe ßwojeho koža a ſajědźe do ßwojich kholowow. Njewuprajnje ßo wſchitzy ſawoſchćźerachu, hdyž ßo ſa ßnědańſke blido ßydźe. Wón njemóžeſche do teho pſchińćź, cźeho dla ßu wſchitzy tak jara wjeßeli. Hakle, hdyž jemu kruch roſkłamaneho ſchpihela pokaſachu, poča to wopſchijećź. S běłeho woblicza wuſtupowaſche jemu zyle cźorny nóß. W runej měrje poda ßo Kónčźak k mycźu. Ale runjeź ßo bóle prózowaſche, ſo by ßo wotmył, nóß woſta ßwětły a cźorny. Cźaß k wućźehnjenju bě pſchiſchoł a Kónčźak dyrbjeſche k powſchitkownemu wjeßelu ſ cźornym noßom „pſchiſtupićź“.

Feldwebel chžyſche ßo khory ßmjećź, a hejtman, kiž ßo rad na dobry rym dopomni, poča ßo ßmějo: „Sßwět lubuje, błyſchćźate woćźornićź“. Kónčźak pak dyrbjeſche ßobu na ſwućźowaniſchćźo. Napohlad bě, kaž by ßebi ßwój nóß ſ woblicza praweho tołſteho cźornucha wupoźčźił. To bě ſ zyła wjeßeły dźeń ſwućźowanja. Hdyžkuli ßo „cźah“ Kónčźaka dohlada, bě ßo po khutnoſćźi ſtało. Na zyle njeſboźe pak ßo ſta, ſo pſched ßamym woteńdźenjom domoj połkownik pſchijěcha. Wón wotjěcha frontu a pſchehlada kućze muža po mužu. Kaž pſchikhilene woſta jeho wóćźko na Kónčźaku. Druſy kußachu ßebi do hubow, ſo ßo njebychu ſaßmjeli. Kónčźak pak tu njehnuty ſtejeſche, kaž ſ kamjenja. Ani ſ mikawćźka ßo njehnu ßmjercź hłupe wobliczo. To ßamo połkownika pſchemo a ßo poßměwajo rjekny, k hejtmanej ßo wobroćźiwſchi:

„Knjes hejtman, je ßnadź nowy pſchedpiß hotowanja dla wuſchoł, kotryž noſchenje cźorneho noßa w ßłužbje a ſwonka ßłužby pſchiporućza? Abo ma tehole mužowy nóß jeno žarowanje?“

Kónčźak woſta zyły dźeń prěni muž. Hdyž kompagnija domoj cźehnjeſche, hladachu wſchitzy nimo khodźazy na njeho a dźiwachu ßo. Muž, hewak zyle prawidłownje běłeje barby, kaž wſchitzy kaukaſiſkeje raßy, ale ſ cźornym noßom; to bě też ſpodźiwna wotnoha we wojeŕſkej draſcźe. A to trajeſche nješchto dnjow, prjedy hač ßo Kónčźakowy nóß ſaßo zyle prawidłownje naturſzy a prěnjotnje pſchebarbi. Želeſny lak dźerži ßo krućze też cźłowjeſkeje koże, a ſ tym bě ſłóſtniſka ruka najhłupiſchemu w połku nóß wo ßnje woćźornika.

Pſchi wſchěch tajkich kuſkach pak ßo ſdaſche, ſo bywaſche Kónčźak dźeń a hłupiſchi. Hižo dźěſche wuwućźowanje na kónz, ale najnjeſboźownjſchi wſchěch rekrutow njebě ſ zykeje mudroſćze ſwućźowanſkich pſchedpißow ani najmjeńſchi ſapſchijał. Ani jeneho pſchimnjenja tſělby njedokonjeſche, ani jeneho wobroćźenja njewuwjedźe prawje w prawym cźaßu, najrjeńſchi nimokhód abo defilěrowanje wón kažeſche a pſchi kóždym ſhromadnym wutſělu abo „ſalvje“ wutſěli poſdźe. Hdyž ßo junu do tarcze ſ kułkami tſěleſche, budźeſche ßo pſches Kónčźaka bjes mała njeſboźe ſtało. Wón pſchedſtupi k tſělenju, měrjeſche ßo — hejtman, pſched nim ſtejo, roſkaſowaſche: „Sałoź — woheń!“ Ale runje w tym wokomiku dyrbjeſche Kónčźak porßnyćź. Wutſěł wupraßny, a kułka ſlecźa něhdźe dźeßacź kročźelow wot hejtmana do ſemje, tak ſo roſpjerchnjene kruchi kamjenja jeno tak wokoło lětachu a jedyn kruch hejtmana pod ßamym wóćźkom trjechi. To bě tola kuſk wjele, a ſo njeby ßo pſchi pruhowanju rekrutow pſched generalom ſmył ſtał, bu poſtajene, ſo ma ßo Kónčźak na tutym roſßudnym dnju něhdźe nutſkach w rumach kompagnije ſkhowaćź. Wulki dźeń pſchińdźe a Kónčźak bu „wotkommandowany“. Wón njedyrbi ßo widźećź daćź, doniž by tu general pſchebywał. Kónčźak poßłuchaſche a ßo w tym wokomiku ſhubi, ſo generalne pſchespolo ſ hłowneje ſtraże ßem woſjewjeſche, ſo ßo general bliži. General da ßebi na kaſarmſkim dworje rekrutow pſchedwjeſćź. Wón ßam roſkaſowaſche jenotliwe ſwućźowanja. To dźěſche kraßnje. Haj, hdyž Kónčźak pódla njeje, to dźe! myßleſche ßebi hejtman. Hdźe też to bě ßo hłupak ſkhował?

General da „wotſtupićź“ a rekrutam woteńćź do ßwojich jſtwow. Tam chžyſche ertne pruhowanje wo wojeŕſkim wjedźenju wotbywaćź. General ſćźěhowaſche ſ połkownikom, ſ majorom, ſ hejtmanom a ſ niſchimi wyſchkami. Woni pſchińdźechu też nimo zyrobownje. Pſched njeju ſtejachu mućzne mjezki. Do prědka kročźazemu generalej chžyſche ßo ſdaćź, ſo ßo wěko na mjezkach pohibnje. Spěſchnje ßebi roſmyßliwſchi pſchiſtupi k mjezkam, wotewri wěko a — pſched ſadźiwanym wóćźkom poſběhny ßo tak dołhi, kaž běſche, zyle „mukowy“ muž ſ woprawdźe wurjadnje hłupym wobliczom, kotryž mějeſche w ßwojich pudrowanych włoßach woprawdźe kuſłarſki napohlad. To bě Kónčźak, kiž bě ßo, ßwěru hejtmanowemu roſkaſej poßłuchajo, tu pſched krutym generalom ſkhował.

„Ale, ſchto dha wy w tych mjezkach cźinićźe? Kak wam rěkaja?“

„Ja ßym Kónčźak a ßym ßo ſkhował, ſo njebych niczo ſkaſył!“

To woſta ßłužbne potajnſtwo, kak je hejtman tutu wěz wuja ßnił. To pak bě wſchěm zyle wěſte, ſo Kónčźaka pſchi kompagniji trjebaćź njemóžachu. Spytachu ſ nim w kuchini. Kuchaŕ da jemu paleny khojeſ, kotryž bě muźſtwam k ßnědanju poſtajeny, w tołčźaku roſbuchowaćź. Kónčźak to cźinjeſche, tak ſo bě pſchedſtajeny w kuchini ſpokojom. Khwilu poſdźiſcho poruczi tutemu nowemu pomoznikej w kuchini, ſo dyrbi pſchihotowanu ßół do poliwkowych hornzow naßypaćź. Kónčźak poßłuchaſche.

Hdyž pak kuchaŕ ſa tym hładaſche, widźeſche, ſo bě poliwka něłak dźiwnje bruna. Swjerćha na njej płuwachu pak něłotre cźorne ſornjatka. Ta wěz ßo bórſy wujaßni. Kónčźak bě měſto ßele zyle jednorje cźorny roſtołczeny khojeſ do poliwkoweho hornza ßypnył. Duž ßo ſta, ſo dyrbjeſche ßo na tutym dnju kompagnija ſ wobjedom bjes juſchki ſpokojićź. S Kónčźakowej kuchińſkej ßłužbu pak bě ßo nětkole ſtało. Wotkommandowachu jeho na pomozne poßłużowanje na monturowy ſkład. Ale hižo prěni dźeń roſrěſa zyle nowy płaſchćź. Wón bě jón měſto ſtareho wumuſtrowaneho hrabnył. Na to póßła jeho monturowy wyſchk hnydom bjes komdźenja k kompagniji wróćźo. Hač ßnadź by ßo ſa konjazeho wotheladowarja hodźał? Major runje jeneho trjebaſche. Hdyž pak majoroweho konja lubuſchka tak krućze ſchtrofowaſche, ſo jemu krej ſ plezow zyrzeſche, cźißny jeho major ſ krótka ſ hródźe. Nětkole bě jaßne, ſo Kónčźaka we wójſku ſ zyła trjebaćź njemóža. Hejtman wudźěła w tym ſmyßlu pißmo na bataillon, bataillon na połk, a ſa nješchto cźaßa wuńdźe wot horka pſchikaſ, ſo ma ßo Kónčźak wotedaćź do domu marodnych na wobkedźbowanje. A tak pſchińdźe Kónčźak połkownemu lěkarjej do mozy, kotryž bě też hižo ſa tſi dny do teho pſchiſchoł, ſo je Kónčźak niz jeno najhłupiſchi muž zykeho połka, ale ſawěſćze też najbłudniſchi w zykej ſdźěłanej Europje. W tym ſmyßlu woteńdźe też roſprawa na wyſchſcheho lěkarja, kotryž wěz wyſchſchej wuſběhowazej kommiſſiji pſchednoſchowaſche.

Sa tydźeń bu Kónčźak hłupoſćze dła ſ wójſka puſchćźeny. Hejtman ßnadniſcho wodychny, hdyž bě njeſboźowneho cźłowjeka

wotbył. Na hnujaze waschnje roszohnowa ßo Kónczak se ßwojimi dotalnymi wojeŕskimi towaŕschemi, ßamo też wot Jogela, kotryż bě ſ nim tola mnoho schibakſtwa ſworał. Potom puczowasche domoj, do rjaneho cžeſkeho lěßa. Hischcže něschto dnjow ßo powjedasche wo puschczenym, potom ſhubi ßo też jeho wobras ſ pomjatka a ſ myßlow. Ale na dżiwne waschnje a ſe ſpodżiwnym pschipadom ßo jeho wopomnjecže ſaßo wobnowi. Na Kónczakowe měſtno bu druhi wojak ſ druheje kompagnije pscheßadżeny, kotremuż ßo ſ krótka Kónczakowe wotedate kruchi uniformy pschepodachu. Hdyżkuli ßo nětkole Kónczakowy naßlědnik jeho płaſchcž woblekaſche, namaka w kapßy popißanu papjeru, kotraż ßo jako liſt wupokaſa. Cžitachu a wotedachu papjern feldweblej a tón pſchedpoloži ju hejtmanej. A ſ tym mějeſche ſrudne wopomnjecže „najhkupiſcheho w pokku“ ßwój tónz.

Sa naſch ßerbſki dom

bě ßo dotal nahromadżiko: 32,388 hr. 83 np

Dale ßu ſa njón darili:

Sserbſka Bjeßada na tſělerni w Budyſchinje:		
1. wunoſchk lotterije	59 =	60 =
2. knjeni a knjeżny Gehringez w Huſzy darichu a rospſchedachu	26 =	50 =
3. Hanża Kraſkowa ſa róże	8 =	85 =
4. Madlena, jeje ßkużobniza	6 =	57 =
5. knjeżna Rhanez w Budyſchinje	4 =	30 =
6. knjeżna Ramſchez	6 =	10 =
Sserbſke towaŕſtwo w Bukezach	5 =	— =
knjes Króna w Bukezach	1 =	— =
knjes J. B. w Kh.	1 =	— =
njemjenowany bur w Hodżijſkej woßadże . . .	50 =	— =
knjes wucžeŕ Jordan w Popojzach	100 =	— =
Delnjoßerbſki wotrjad Macžizy Sserbſkeje . . .	100 =	— =
pſches k. kan. ſararja Skalu:		
w Kath. Poſle cžißko 23, 1896 kwitowane	28 =	7 =
„ „ „ „ 24, 1896 „	26 =	45 =
„ „ „ „ 1, 1897 „	41 =	44 =
k wurunanju danje	— =	4 =
knjeni A. R. w Drażdżananach	3 =	— =
klóſchtr Marinу Dol	200 =	— =
ßerbſki komponiſta k. Bjarnat Krawz	100 =	— =
k cžeſczi dr. Mukoweho Sslepianſkeho mótka w „konju“ w Budyſchinje ſkładowane . .	4 =	— =

Hromadże: 33,160 hr. 75 np

S dżakom kwituje a wo dalſche dary proßy

Bartko, ſarjadnik ßerbſkeho doma.

Ze Serbow.

S Budyſchina. (Nadpad.) Schtwórtk tydżenja wjeczor ßu w promenadże pſchi taſchbarku ßkużobnu holzu Keuſchez, na połnóznej dróſy ßkużazu, nadpanyli. Holza bě dyrbjała na tſělerńju po wjeczeŕ hicž. Hdyż w promenadże nimo jeneje kawki, na kotrejż mużſki ßedżeſche, pſchińdże, ßo tutón do njeje da. W tym ßamym wokomiku, po ſdaczu ſ kerkow, hiſchcže tſjo druſy mużſzy wuſkocžichu, kotſiż ſpytachu holzu wumozowacž. Tola ta ßo ſe wſchěmi mozami wobaraſche a wo pomoz kſchicžeſche. Kſchiki wußkyſchawſchi, ſe ßußodneje kněże jena żona ſtupi. Tu wohladawſchi, nadpadnizy zofachu. Holza na to dale na tſělerńju dżěſche. Tu ßo na dobo ſke ſcžěhwki wuſtateho ſtracha pokaſachu. Holzu tak ßylnje widliſchcža ſajachu, ſo dyrbjachu ju do měſchczańſkeje hojerńje donjeſcž. Hdyż bě holza trochu ſaßo wotkhorika, ßu jej młodeho cžłowjeka pſched-ſtajili, na kotrehoż tukaja, ſo je ßo pſchi nadpadże wobdżělik. Holza pak jeho njemóżeſche ſa nadpadnika ſpósnacž. Duż drje ßo ſcžežka poradżi, winowatych wußlědżicž.

— Po woſjewjenju wyſchnoſcže maja ßo dżěczi ſ měſchanych mandżelſtwow, to rěka mjes woßobami evangelſkeho a romſko-katholſkeho wěrywuſnacža wobſamknjenych, po rjedże w nanowym wěrywuſnacžu wocžahnycž. Tola je ſtarſchimaj wotpuſchczene, ſ wucžinjenjom, pſched ßudniſtwom wobſamknjenym, mjes ßobu něschto druhe poſtajicž, tak dołho hacž dżěczi hiſchcže njejßu ſcheſte lěto żiwjenja dozpike. Po tajkim ſa nabożne wocžehnjenje tych dżěczi, kotreż ßu hižo 6. lěto żiwjenja pſchekrocžike, tajke wucžinjenja niczo njeplacža.

— Pſched jutrami ßebi někotryżkuli nan hłowu kama, dokelż njewě, ſchto by ßwojemu ßynej wuknycž dał. Mjes rjemjeßlnikami a wucženymi wulke pſchepjelnjenje knježi. Duż je cžežko, ßo ros-ßudżicž. Jenoż jene powołanje hiſchcže pod pſchepjelnjenjom nje-cžerpi, to je wucžeŕſtwo. Woßebje pak w Sserbach wucžerjo nje-doßahaja. Duż dyrbjeli ſtarſchi, derje wobdarjenych hólzow ßebi pſchemyßlicž hacž by ßo hodżiło, jich ſa wucžeŕſke powołanje poſtajicž. Pſchewjele pjenjes k temu trjeba njeje, tola ſa to cžim wjazy dobreho pſchihotowanja ſa pſchijimanſke pruhowanje. Pſchi nětcžiſchich wobſtejnoſcžach wjeßna ſchula k temu lědma doßaha. Hólzy, kotſiż chzedża ßo wucžeŕſkemu powołanju pſchiwobrocžicž, dyrbja najprjedy lěto abo dwě lěcže realnu abo ſeminarſku ſchulu wopytacž. Do poßledniſcheje ßo dżěczi jenoż 22. a 23. januara wot 10—12 hodżin w Budyſſkim krajnoſtawſkim ſeminarje pſchijimaju. Pſchi pſchipowjedżenju maja ßo dżěczi parſchonſzy pſchedſtajicž a kſchcženſke wopißmo a wopißmo wo jětraſchczěpjenju, a tajzy, kotſiż chzedża do präparandy ſaſtupicž, kſchcženſke wopißmo, wopißmo wo woſpjetnym jětraſchczěpjenju a zenſurowe knižki ßobupſchinjeſcž. — Pſchi-powjedżenje tych, kotſiż chzedża ßo k wopytanju ſeminara ſamolwicž, ßo do 26. januara pſchijima.

— Ssußodża tſělbarja Kſchižana na hornczeŕſkej haßy ßo 10. januara ſ wulkim wuſkom wuſtróżichu. W Kſchižanez dżěłarni bě petrolejowa lampa rosbuchła, ſ cžimż bě ßo dżělba półvra ſa-paliła. S powětrowym ſtorkom, ſe ſapalenjom półvra naſtatym, ßo w dżěłarni 6 woknow wutłócži.

S Nadżanez. Po hońtwje khodżo je tudomny něhduſchi hoſcženzaŕ Hruſl ſańdżenu wutoru rano njedaloko knjeżeho dwora w Rocžzy cžěło jeneho wojaka nadeſchoł. Wone na khribjecže, ſ hłowu k jenemu kerkej pſchipréte, w wodże leżeſche. Něschto krocžel wyſche bě w rěcžzynym błócže wojeŕſki teßak ſaſchtapnjeny, a na brjoſy wojeŕſka měza leżeſche. Wſchě tele wobſtejnoſcže na to pokaſowachu, ſo bě wojak ßmjercž w wodże pytał. Morweho poſdżiſcho ſa wojaka Theodora Oskara Grübnera wot tudomneho połka (regimenta) cžo. 103 ſpósnachu. Wón bě ßo 3. januara khoſtanja ßo bojo ſ kaſarmow wotßalił, cžehoż dla ſa nim jako ſa wojeŕſkim cžeknjenzom ſ kojeŕſkim liſtom ßlědżachu.

S Ratarjez. Mjes howjaſym ſkotom tudomneho knjeżeho dwora je pokhroma wudyrika.

S Bukez. W naſchej woßadże běſche w ſańdżenym lěcže 5787 ſpowjednych a to 4653 ßerbſkich a 1134 němſkich, mjes nimi 118 woprawjenjnych a 73, kotſiż ßu prěni krócž Boże wotkaſanje wużiwali. Narodżiko je ßo 121 dżěczi, 64 hólczkow a 57 holczkow, 1 por dwójnikow, 7 morwych narodżenych a 31 njemandżelſkich. Pſchipowjedało je ßo 37 porow, a wěrowało 25. 87 woßobow (19 mjeuje dyżli w lěcže 1895) je wumrjeło. Na kolektach je ßo nadawało 1289 hr. 73 np., mjes nimi 658 hr. 38 np. ſa ſwonkowne miżionſtwo. Wyſche teho ßo hiſchcže ſa ſkutki kſchcheſczijanſkeje luboſcže 10,700 hr. wotkaſa.

S Bukojny pola Wulkich Sdżar. Sańdżeny ſchtwórtk je tu połburowku ſwudowjenu Richowu ſrudżaze njeſboże podeſchko. Hdyż wona ſ maſchinu młócžicž daſche, chzyſche wona walinu żerdż, kotraż ſ göpelom maſchinu wjerčži, pſchekrocžicž. Pſchi tym ßo ßuknja żerdże popadże a ßo wokoło njeje ſwi. W bliżſchim wokomiku, prjedy hacž mózachu maſchinu ſaſtajicž, żerdż Richowu na ſemju ſtorże a ßo ſpěſchnje wokoło wjerčžo ju k ßebi pſchitłócži. Richowej ßo noha ſ kulkow ſwiny a jena kulka ßo jej roſchcžěpi.

S Wudworja. Nowe lěto ßo 50 lět dopjelni, ſo bě tu Jakub Sarjenk na kuble ßwojeho bratra pospochi ſ pohonczom byl. Tajka dołha ßłużba je ſawěſcže cžeſcže a pſchipósnacża hódna; duż ßo njedżelu 10. wulkeho rózka Wudworjanſzy burjo a nětkſi druſy dobri ſnaczi a pſchecželjo ſeńdżechu, ſo bychu jubilarej ſboże pſcheli a jeho wobdarili. Pſchepodachu jemu ßlěbornu tobakowu tyſku a ſtoł; pódla teho jeho bratr jeho ſ rjanym kożuchom ſwjeßeli. Pſchi bohatej hoſcžinje, wot jeho bratra Miklawſcha Sarjenka wu-hotowanej, ßo pſchitomni hiſchcže dołhi cžaß ſabawjachu. Jubilarej pak pſchiwołamy: „Hiſchcže wjele lět!“

S Khwacžiz. S minjenym lětom dokonja naſche ßerb. tow. 4. lěto ßwojeho wobſtacža a ſkutkowanja. Hładajo hiſchcže ras wróczo na tutón wobßah cžaßa, wuſnawamy ſ wjeßelom, ſo je naſche ſjenocžeńſtwo, w kotrymż ßo my ſtawy pſchezo bóle jako bratſja domjazy ſacžuwamy, ßwěru pytało dopjelnicž ßwój napołożeny nadawk a ſpěchowacž ßwoje wotthknjene ſamery. W běhu poßled-njeho lěta ßłyſchachmy w 5 poßedżenjach pſchednoſchki wſchelakeho wopſchijecža. Na ßwjedżenjach bě wone khude, wotměchmy jeno ſałożeńſki ßwjedżeń. Jeno Radworſka „Meja“ naß kermuſchu wo-pyta a wuhotowa nam ſpěwanſki wjeczor. Bóle hacž doma, pak je naſche towaŕſtwo ſwonka dżěławe było. Wuſběhnycž mamy dżěławoſcž

dźiwadłoweho wotrjada, kiž w Minakale a w Porschizach dźiwadłowe pschedstajenja wuwjedźe. Sańdźene lěto sapische so, kaž kóždy wě, do stawisnow Sserbowstwa jako lěto mózneho narodneho hibanja, kiž prěni ras zyły serbski lud sjenoczi k shromadnemu, a móžemy też dźensa prajicź, jara derje poradźenemu skutkej. Wě so, so jene narodne sjenoczenstwo, kaž nasche towarstwo, do prěnich rjadow skutkowarjow stupi. Zyłe towarstwo kaž też mnohe nasche stawy su pschinjesłe sa tute dźěło nahladne woporv na czasu a na pjenjesach. Wosebje nasch knihownik k. Krawz je s njewschědnej pilnosczu mnohe strony serbskeje semje pschecźahał, sběrajo starożitnosćze a pomnjenja hódne pschedmjety sa Draždźansku wustajeńzu. Na drastnym swjedźenju pschedwjedźechu nasche stawy „Serbske kschcźisna" s naschich stron. A poslědni dźeń tuteje wustajenzy bě sasso nasch dźiwadłowy wotrjad pschitomny a dźěławy na wustajenischczu. Dale pyta nasche sjenoczenstwo swoju dźěławosćz a wliw swojich prózowanjow na zyku wokolinu rosschěricź. Teho dla wotmětwa wone wob czasz symskeho pokléta dwójzy abo trójzy swójbne wjeczory, na kotrež so wokolny serbski lud, hospodarjo a czeladnizy pscheproschuja. Prěni tajki wjeczor wotmě so kónz nasymnika. Wobdźělenje bě bohate a wuspěch pscheskapjazy. Nasche spěwanske hodźiny, so wotmětwaze kóždu wutoru wjeczor w naschich skhadźowanskich rumach, so w spoczatku jara schpatnje wopytachu, tak so chzychmy je nimale pohrjebacź, tola hlaj, wot poslednjeho swójbneho wjeczora sem dostawamy pschezo bohatschi wopyt też se sdalenischich wsow. Namołwjamy pschezo sasso a sasso, was Sserbow, so chzyli nasche prózowanje wo rosschěrjenje serbskeho spěwa podpjeracź. Runje s naschim pěknym, pózcźiwym, serbskim spěwom stajamy najkrucźische haczenja pschecźiwo wonym njeschwarnym, zusym, kóżde lěpsche saczuwanje w człowjeku morjazym niz spěwanju ale halekanju. Wschěm Sserbam njech su wucźeni abo njewucźeni, starschi abo młódschi, bohaczi abo khudźi, pschisskuscha so serbske spěwy sanoschowacź. Czinja-li to, skutkuja jako dobry pschikład na druhich. So je so runje psches nasche prózowanja w tym wjele k lěpschemu wobroczilo, dyrbja samo te wobusy, kiž nasche napominanja pak se njedorosumjenjom pak s pschinarodźenej samoprawdosczu sa njetrěbne, haj sa schkódne dźerża, pschidacź. Se strony najnadobnischich a najdostojnischich mužow serbskeho luda smy dostali czasto pschipósnawaze pokiwy, tak so wěmy, so smy s naschim postupowanjom na prawym puczu. Wuspěch poslednjeho swójbneho wjeczora pohnuwa nasz k dalschemu wudospołnjenju tuteje myslicźki. Poslednju njedźelu pschichodneho měsaza wotmějemy, da-li Bóh druhi, k kotremuž je so nam s wysokowaženeje strony wopyt a pomoz pschilubiła. Nětko pak pschistupmy k wucźinjenjam poslednje hłowneje shromadźisny. Nowowólby pschinjesechu nam pscheměnjenje w wosobje pschedsydy, Nasch wjelesasskužbny a wysokoczesczeny dotalny pschedsyda, k. wucźeŕ Wicźas, složi dla wysokeje staroby swoje sastojnstwo. Jako myto sa swoju swěrnu dźěławosćz pomjenowachmy jeho sa czesknego pschedsydu. Sa jeho nasłědnika wuswoli so k. wucźeŕ A. Łodnja. So by swjask mjes stawami czim wužschi był, sałoži so staw dowěrnikow. Trěbnosćz tehole srědnistwa wupokaja so czim nusnischa, czim bóle so towarstwo w sussodnych wsach rosschěrja. Namjet sta so zyle njewotczakano se srjedźisny stawow a namaka jenohłósne pschijecze. Sawěrnje żiwy swědk wo czerstwosczi a czikosczi nascheho towarstwa. Sa dowěrnikow wuswolichu so: sa Khwaczizy kk. kubleŕ Wjerab a żiwnosczeŕ Khorla Nowak, sa Jeschizy k. kubleŕ Albert, sa Dalizy k. Schleza młódschi, sa Wulku Dubrawu a wokolne wsy k. blidarski mischtr Schkoda, sa Měrkow a wokolne wsy k. zyhelepalerski mischtr Jan Henka, sa Kschiwu Borschcź a wokolne wsy k. Ducźman, sa Hněwsezy, Małsezy a Wownjow k. Scholta we Wownjowje a sa Brěsynku a wokolne wsy k. pschekupz Bart. Dowěrnizy su sa swonkownosćze sastupowarjo towarstwowych intereßow a srědnizy mjes sarjadnistwom a sobustawami. Swjeselaze je też położenje pokładnizy. Mějesche 232 hr. 41 np. dokhodow a 158 hr. 71 np. wudawkow, tak mamy 73 hr. 70 np. sbytka. Mamy też we naschim pokładniku, żiwnosczerju k. G. Schokcźe muża, kiž swoje sastojnstwo s wulkej swěrnosczu a swědomitosczu sastawa. Ssobustawow mamy psches 60. — Naschim lubym pschecźelam kaž też pschecźiwnikam pschiwołamy, so nasche „Sserbske towarstwo sa Khwaczizy a wokolnosćz", steji hischcźe dźensa kaž pscheds schtyrjomi lětami, na samsnym krutym sałožku narodneje saharitosczе. Wot naschego noweho wjednika wěmy, so jo wón dale powjedźe pod starym hesłom: „Boha k czesczi a Sserbam k wużitku", a so su w nim żiwe Czischinskeho słowa: „Schtoż pósnał sy sa prawo, winowatosczi, To dyrbisch dacź we skutkach k żiwjenju sroscź. Muż schpatny 'noż komdźi so kludźo: Kak sudźicź to budźa drje ludźo?" — —

Pscheproschenske khartki wo kotrychž tydźenja pisachmy, su wot jutrischeho sem pola nascheho knihownika k. wojnarskeho mischtra Krawza w Khwaczizach a pola naschich dowěrnikow dostacź.

S Njeswaczidła. Na poslednje stótne wiki bě so tu 226 howjadow, 108 khłódnych swini a 225 proßatow pschiwjedło.

S Kuha. Pjatk tydźenja wjeczor konjej tudomneho piwarza Kapy s wosom skoku domoj pschihnaschtaj. Dokelž pohoncź Witka ani na wosu njebě, ani sa nim njepschihdźe, dźěchu jeho na Khaßowski pucź won pytacź. Tu jim Radworczenjo napscheczo pschijědźechu, kotsiž ranjeneho pohoncza na wosu wjesechu. Pola Radworja běschtaj konjej do pschirowa sajěkoj a so spłóschikoj. Witka bě pschi tym s wosa panył a pod koło pschischoł. Jena noha bě so jemu skamała, a hkowa bě so khětro wobschkodźika. Wobżaromny człowjek bě na rukomaj a na jenej strowej nosy hacź k prěnjej Radworskej khěži lěsk, hdźež so hnydom sa to postarachu, so by so s wosom domoj dowjesł. We Kusy so snjesboženemu bórsy nusna lěkarska pomoz dosta.

— So su wěste a derje so danjaze hódnostne papjery hižo po 75 hr., 100 hr. a 200 hriwnach dostacź, snadź hischcze njeje doscź snate. Bankownja Schmidta a Gottschalka w Budyschinje pschi mjaßnym torhoschczu czißko 14/16 ma tajke papjery, s $3\frac{1}{3}$, $3\frac{1}{2}$ a 4 % so danjaze, we wulkim wubjerku na składze, kaž je s nawěschtkow widźecź.

S Wotrowa. Pschi hodownych swjatych dnjach je so mlynski s nascheho młyna shubił. Wě so je jeho paduch kranył, dokelž běchu so s nim něhdźe 10 hr. pjenjes pominyło. Do czesćze pak je paduch tola hischcze był, dokelž njeje pódla leżazym druhim pjenjesam sobu hicź kasał; pschetož bě psches 100 hriwnow w hromadźe. Wo shubjenej wowzy smy hacź dotal jenož słyscheli, so je so pola Draždźan namakała.

— Sańdźenu sobotu padźe wotrocźk tudomneho kublerja s pschatra na huno, pschi czimž móżesche so lohzy njesboże stacź, kotrež pak je Bóh miłoscziwje wotwobrocźił. Wotrocźk je so jenož trochu mjeswoczi sranił.

S Ralbiz. Nasche skótsawěsczerske towarstwo ma tu khwilu 123 sobustawow. Sawěsczenych je 377 kruwow a 1 byk.

S Ketliz. W naschej wosadze bě sańdźene lěto 4631 hosczi sa Bożim blidom a to 3317 Němzow a 1314 Sserbow. Lěto prjedy běsche 115 spowjednych mjenje. Na smjertnych a khorołożach dosta jich 150 Boże wotkasanje. — Narodow bě 160, mjenujzy 77 synkow a 83 dźowczicźkow, mjes nimi 8 morwych narodźenych a 22 njemandźelskich dźěczi. — Pschipowjedanjow bě tu 36, wěrowanjow jenož 32, to je 17 mjenje hacź loni. — Paczerskich dźěczi bě 93 a khowanjow 88, lěto prjedy 115. — Darow je so nahromadźiło 1290 hr. 52 np. a to psches poruczene kolletky pschi zyrkwinych durjach 462 hr. 52 np., sa wbohich Armenskich 120 hr. a sbytk wosebje sa mišionstwo mjes pohanami. — Wróczo hladajo do sańdźeneho lěta spominamy też dźaknje na nam żohnowany dźeń zyrkwinskeje visitazije, kotraž so pola nasz njedźelu Cantate psches knjesa tajneho zyrkwineho radźicźela Kellera s Budyschina wotdźerża.

S Biskopiz. Sandźenu sobotu popołdnju su tu pschi 4 gradach symy Boże njewjedro wobkedźbowali, kotrež wospjet sahrima.

S Połcznizy. Pońdźelu w zyhelnczi Emila Mengera woheń wudyri. Zyhelnicza so hacź na swonkowne murje wupali. Bohużel je w płomjenjach jedyn muż smjercź namakał, a jedyn czeladnik, tam służazy, sebi hkowu a ruzy straschnje wopali.

Se Zitawy. Na dompuczu s tsélnika so wutoru tudomnemu hejtmanej Steinej koń psches dweju schczowkazeju pßow spłóschi a tak njesbożownje se swojim jésdnym na semju padźe, so sebi tón dwójzy sczehno praweje nohi skama.

S Jabłońza. Nasch kantor Wieder, kiž je jako rodźeny Sserb serbskeje rěcze mózny, je powołanje sa kantora Sslepjanskeje wosady rad pschijał. Na jeho město je knjes hrabja Arnim-Mużakowski po naschim wutrobnym żadanju kantora Metaschka we Kucźu sa naschego pschichodneho kantora postajił.

Wußudźenja.

(Khostanska komora.) Dla lohkomyßlneho saparanja wohnja mějesche so służobna dźowka Khrystiana Karolina Marzez s Zokowa samolwicź. Hacź runje bě jej jejny hospodaŕ, kublowy najeńk Zeumer, wospjet pschikasał, so smě po czmje jenož s latarnju do swojeje komory khodźicź a latarni jenož tak dołho swěczicź dacź, doniž so njeje wußlekała, bě njepołkuschna służobna saßwěczenu petrolejowu zylindrowu lampu s deleńzy sobu horje do komory wsała a ju blisko wjercha k sczenje powßła. Potom bě so lohko-

myßlna holza ſpacź lehnyka, mjes tym ſo bě jena druha ßkužobna dźowka hiſchćże khwilu pſchi lampinym ßwětle ßwoju draſtu wuporjedźaka. Pryſkot pſchi wjerchu ſaßkyſchawſchi bě ßo poßledniſcha dźowka dohladała, ſo ßo na wjerchu miſchkori. Wſcho prózowanje, woheń ſ wodu ſalecź, bě podarmo. Holzy teho dla hnydom hoſpodarja a druhu cźeledź ſawołachu. Mjes tym bě ßo woheń rucźe pſches zyke twarjenje, kotrež bě ſtare a ſe ßkomu kryte, wupſcheſtrjek. Naſtata ſchkoda na twarjenjach 7200 hriwnow, na najenkowych mobilijach, jenoź ſ dźěła ſawěſćenych, 11 000 hriwnow wucźinjeſche. Winowata 30 lětna ßkužobna dźowka, kotruž ßu hižo ras paduchſtwa dla k jaſtwu na 10 dnjow ſaßudźili, bě ſ wopřědka ſpytała, tukanje na jeneho cźeladnika wobrocźicź, wudawajzy, ſo je wón woheń ſ wjecźiwoſcźu ſakožił. Pſched ßudom pak ßo wona ſkónczńje ſjawnje ßwoje winy wuſna. Dźiwajo na wulkoſcź naſtateje ſchkody a na bjeßwědomitoſcź a lohkomyßlnoſcź wobſkorźeneje ju k jaſtwu na woßom měßazow ſaßudźichu.

Kaž kóczka, ßo tež ßkužobna dźowka Hana Marja Nehdez ſ Kobelnja pakoſcźenja woſtajicź njemóże. Pola kublerja Winklera w Bórkn ßkužo wona ſ wocźinjenym woknom do ſamknjeneje ſtwy pěſtończe Scholcźiz ſaléſy a jej draſtu, něhdże 50 hriwnow hódnu, kradła. Wobſkorźenej, hižo tſi krócź paduchſtwa dla khoſtanej, jaſtwo na ſchěſcź měßazow pſchißudźichu.

Pohoncź Khorla Auguſt Dejka, w Hnaſchezach rodźeny a nětko w Budyſchinje na kotołſkej haßy bydlazy, bě wobſkorźeny, ſo je loni 25. novembra w ßwojim wobydlneju ßwoju žonu ſe ßekeru woſpjet na hłowu dyrił a ju ſ tym ſ wotmyßlenjom na cźěle ſranił. Dokelź pſched ßudom Dejkowa žona a jeho dwě dźěſcźi prawo ſapowjedźenja ßwědcźenja wuźiwachu, wobſkorźeny pak jenoź k temu ſtejeſche. ſo je ßwojej mandźelſkej pliſtu wotkłożił, njebě móżno, jemu dopokaſacź, ſo je žonu ſe ßekeru bił. Tak móżachu ßudniźy jenoź ſpóſnacź, ſo ßo wo lohke cźělne ſranjenje jedna, a dokelź bita mandźelſka na ßudniſtwje njebě žadała, ſo bychu jejneho muża teho dla ßudźili, dyrbjachu jeho wuwinowacź.

Pola kublerja Błažika w Ralbizach bě ßo poßlednje lěta tſi krócź jedyn paduch nuts kamał. Prěni krócź bě paduch wokno wutłóczíwſchi do domu ſaléſł a w ſadnjej ſtwje ſ zigaroweho kaſchcźika, do kſchinje ſkhowaneho, ſ najmjeńſcha 100 hriwnow kranył. Pſchi ßwojim druhim wopyćże paduch kublerjej Błažikej 200 hriwnow a 2 kuſkaj butry, hoſpodaŕſkemu pomoźnikej Błažikej konjazu deku a tſi hriwny wotewſa. Tſećźi krócź paduch ßwoju kedźbliwoſcź jenoź na jědź ſłoži. Se ſamknjeneje pinzy wón hornź něhdże ſ 30 puntami mjaßa a korb ſ 8 kanami butry a 2 butrowymaj rubiſchkomaj wotnjeßy. S pſchipadom ßo ſkónczńje jako paduch krawź Pětr Ssuchi ſ Jitka wußlědźi. Wón bě lěta dołho pola Błažikej ſchił a płatał, a ßebi pſchi tejle ſkładnoſcźi wobhladał, hdźe mohł nješchto hódne kranycź. Trojakeho cźeźkeho paduchſtwa dla Ssucheho k khoſtarni na poltſecźa lěta, k ſhubjenju cźeßnych prawow na 5 lět a k dowołomnemu podſtajenju pod polizajſku nadkedźbu ſaßudźichu.

Bóh je ßwojim kryw a ſchkit.

K pohanam bě wucźeŕ pſchiſchoł
Sjewicź pucźe k njebjeßam:
Hrabja Zinzendorfſki ßławny,
S miſſionſtwa ſnaty nam.

Dźiwichojo w ßlepej wěrje
Falſchnoh' Boha mějachu,
Rěkachu jom' w ßwojej rěcźi
„Wulki duch" a „Manitu".

Chzychu póßła ſbóžnikowoh'
Samordowacź ſaßakli,
A jom' ſ dźiwjej ruku ſedrěcź
S hłowy kožu ſ włoßami.

Se žerdkow a ſrěbnoh' płatu
Pſchi lěßu bě ſtajił ſtan,
Proſcheſche ßej k wucźbje mozy,
W Božim dźěle robocźan.

S mjelkom jako w trawje hady
Mórzy ßem ßo ſwleczechu —
Poſběhnywſchi kromku ſtana
Sarźachu we ſtróżenju.

Schto tych hroſnych ſ zoſmom torhny?
Kajka hróſba? Kajki ſtrach?
Smiju běchu wuhladnyli
Traſchnu leżo pſchi durjach.

W měrje kleczeſche muž Boži
Do modlitwy ſnurjeny,
Njeklóty ſe ßmjertnym ſubom
Jědojteje njeſtwory.

Njewidźo tej' ſleje waki
Sa dźiwich ßo modleſche;
Niczo w ßwjatym ſahorjenju
Wo tych hněwßach njepytnje.

„Duch tón wulki jeho kryje!"
Stróżeni ßej ßwědcźachu.
„Dźiw ſ tym zuſym běłym mužom!
Teho kita Manitu!"

Evangelijon ßu dali
Wot njoh' pſchipowjedacź ßej,
Sswjeczicź ßo ſe ßwjatej ſchcźeńzu
Wobrocźeni k ſbóžnikej. *

Přilopk.

* S Budyſchina. Sańdźenu ßobotu wósnik Rychtaŕ ſ Wojerez ſe ßwojim woſom w Wetźlichez młynje pod wulkim żeleſniſkim moſtom ſtejeſche. Na dobo na moſcźe cźah pſchijědźe, ſ kotrehoż ropotom ßo konjej ſpłóſchiſchtaj. S dźiwej ſpěſchnoſcźu ſ dwora cźěrjo, brunaczkaj do żeleſnych wrotow ſakoźiſchtaj. Se ßylnym ſtorkom ßo jedyn wrotowy kamjeńtny ſtołp ſłama, wrota ßo rosbichu a wós wſchón na kruchi rosleczi. W bliźſchej kowaŕni ßo wón ſaßo k nuſy hromadźe ſbi. Konjomaj ßo njebě żaneje ſchkody ſtało.

* S Korſymja. W nuſniku tudomneho kublerja J. Schneidera ßu 11. januara ſapaleŕſki liſt namakali, w kotrymž ßo Schneiderej radźi, ſo dyrbi ßwój ſkót a nadobu tak bórſy hacź móżno pſchedacź, dokelź ßo jeho twarjenja ſapala. Pißarja hrożeŕſkeho liſta njejßu hiſchcźe wußlědźili.

* (Rubjeżniſtwo.) Se Žarowa pißaja: Pſched nětkotrymi dnjemi jedyn bur ſ jeneje ßußodneje wßy ſe ßwojim woſom ſ měſta domoj jědźeſche. W Woſchiſkim lěßu jeho na dobo dwaj mužej ſadźerźeſchtaj, kotrajź ßo do njeho ſ revolvrom ſameŕiwſchi ßebi żadaſchtaj, ſo by jimaj ßwoje pjenjeſy wudał. Bur, kotrehoż ducha-pſchitomnoſcź njewopuſchcźi, ſkradźu wjetſchu ſumu pjenjes do woſoweje ßkomy puſchcźi a potom rubjeżnikomaj pjecź toleŕ pſchepoda. Taj běſchtaj ſ tym ſpokojom a ßo na ſtronu k měſtu naſtajiſchtaj. Bur pomału ſa nimaj jědźeſche a widźeſche, kak wonaj w Żarowje do Chudullez ſkorcźmy ſaſtupiſchtaj. Bur ſa nimaj do korcźmy ſaſtupi a ßebi tam wot njeju rubjene pjenjeſy żadaſche. Pytnywſchi, ſo bě ßo ſa poliziſtom póßłało, rubjeżnikaj nóż a revolwer wucźeżeſchtaj a ßo do korcźmarja, bura a hoſcźi daſchtaj. Pytaſchtaj ßo k durjam pſchedobycź a ſ revolvra tſeleſchtaj. Korcźmar, kotrehoż nětkotre kulki trjechichu, jeneho ſ rubjeżnikow ſ piwowej bleſchu do hłowy wrjeßny, ſo ßo njekraßnik bjes myßlow na ſemju wali. Druheho po dołhim bědźenju pſchemochu a wuwjaſachu, na cźoż wobeju do ßudniſtwoweho jaſtwa wotwjedźechu. Derje draſcźenaj rubjeżnikaj, kotrejuż mjeno hiſchcźe njejßu naſhonili, ſtaj hiſchcźe młodaj pachołaj.

* (Ssmjercź ſ wopalenjom). Na wopalene rany je 5 lětny ßynk wucźerja Grünberga w Wulkohajnje wumrjeł. Hólz bě ſ koża ſtanywſchi k khachlam ſtupił, ſo by ßo wohrjewał, pſchi cźimž jena ſchkra ſ wohnja ſlecźiwſchi jeho koſchulku ſapali. Hólzowy khribjet bě tak wopaleny, ſo wbohe dźěcźo ſa nětkotre dny na ßwoje rany wumrje.

* W nozy 10. januara ßu w Chemnitzy ßwětły, błyſchcźaty meteor wohladali. Wón kaž błyſk po njebju jědźeſche a żahłu ſchěroku ßmuhu na njebju ſawoſtaji, kotraž bě dleſchi cźaß widomna.

* S jenym worjechom je ßo tſilětna dźowcźicźka dźěłacźerja Hagera w Lipſku ſadußła. Dźěſcźu bě worjech do dychniźy ſajěł.

* Dołhoſcź ſakſkich ſtatnych żeleſnizow. Na kónzu lěta 1896 mějeſche Sakſka 2865,98 kilometrow żeleſnizow, to je 52,32 kilometrow wjazy hacź na kónzu lěta 1895. Nimo ſtatnych je w Sakſkej 100,91 kilometrow privatnych a wuhlowych żeleſnizow, kotrež ſtat ßobu ſarjaduje. Duź ma nětko 27,14 kilometrow wjazy w ßwojim ſarjadniſtwje hacź na kónzu lěta 1895.

* So by nuſu ſymumrějazych pomjeńſchił a jim nuſne paliło ſaradźił, ſtara ßo w Barlinje hižo wjele lět nadobny dobrocźel, kotryž kóżdu ſymu, tak bórſy hacź ducha, do radniźy pſchińdźe. Tež lětßa je wón 10,000 hriwnow woprował.

* Sadußyła a ſpalika je ßo w Barlinje jena ſtara žona, Marja Giffard rěkaza. Narodźika bě ßo 19. januara 1839 w Mira pola Venediga. Prjedy wucźerka a gouvernanta, nětko w Barlinje hižo 5 lět dołho bydleſche. Żiwa bě wot penſijow, kotrež ſ Weimara, hdźež bě ſ wucźerku była, a wot wjerha Radźiwila doſtawaſche, w kotrehoż ßwójbje bě teho runja ſ wucźerku była. Ta ſtara knjeni bě ſa ſkupu a ludźi ßo bojazu ſnata. Khěžeŕ, w kotrejež khěži wona bydleſche, ßo dźiwaſche, ſo ßo jeho podružniza wot ßrjedy nikomu njepokaſa, ani żanych nowin njewotebjeraſche. Duź pjatk jeje ſtwu, kotraž bě ſ nutſka ſamknjena, polizajſzy wotamknycź daſche. Tam tu wobydleŕku pſchi wodźe, w kotrejž bě ßo kupała, na ſemi morwu, pok leżo a pok ßedźo namakachu. Jenoź hłowu a podramjo mějeſche ſ rubjeſchcźomaj wodźetej. Jeje hłowa, ramjeni, ruzy a noſy běchu wopalene. Stwa bě zyle ſakurjena, kanapej ſ dźěła ſpaleny, blido a ſchpundowanje napalenej. Kak je woheń, kiž je najſkerje ßam wot ßo haßnył, dokelź powětra doſcź měł njeje, nichtó njewě. Nadpadne je, ſo w żoninym wobydlenju a pſchi njej żanych pjenjes namakali njejßu, runjeż běchu ju wſchitzy ßußudźo a ſnacźi ſa jara bohatu měli a ßebi powjedaja, ſo je wjele pjenjes ſtajnje w měſchku na khribjecźe noßyła.

* (Ssebi ſ jědom ſawdał.) Sso bojo, ſo wowrótni, je ßebi gymnaſialny profeßor Krob w Villachu ſ jědom ſawdał.

* Zywilna komora w Nürnbergu je tele dny ſcźěhowazu ſajimawu wěz wußudźika. Jednaſche pak ßo wo wuſkorženje 5600 hriwnow ſa wubraſchczenje ženitwy, kotrež běchu braſchczerjej ſ piß-mom ßlubjene a ſawěſczene. Po pruſkim krajnym a wſchědnym prawje bě hacź dotal dowolene, ßebi tajke myto ſa braſchczenje wu-ſkorźicź; a khěžorſtwowe ßudniſtwo je ßo pſched 4 lětami teź ſa to wuprajiko. Wobſkorženа ſtrona pak je ßo nětko na to powołaka, ſo po ſtaczańſkim ſakonju, w lěcze 1900 ſawjedźomnym, tajke ßlubjenje wuſkorźbne njeje, dokelź ſtej ſwjaſkowa rada a wjetſchina khěžorſtwoweho ßejma tajke wuczinjenje ſa napſcheczźiwne dobremu waſchnju ſpósnałej. Lud je ſ zyła też hižo nětko tajkeho napohlada a teho měnjenja, ſo dyrbjał ßo ſtórźbnik ſe ßwojej ſtórźbu wot-pokaſacź. Ssud je tu wěz po tutym napohladze wußudźił a tu ſtórźbu wotpokaſał. Hacź je ßo braſchczeŕ ſ tym wußudźenjom ſpokojił abo niz, njeje ſnate, ale ſcźeźka.

* Kajke rjekowſke ſkutki maczeŕna luboſcź ſamoże, ſcźěhowazy podawk pokaſuje. Pſched nětkotrymi dnjemi běchu ßo w Oldenburgu ſchtyri dźěczi jeneho cźěßle, pſchi Huntſko-Emſkim kanalu bydlazeho, 3, 4, 8 a 11 lět ſtare, hromadże ſ domu wotßaliłe, bjes teho ſo by jich macź, kotraž doma w hoſpodarſtwje dźěłaſche, to pytka. Dokelź bě lód na kanalu po ſdaczu doſcź tołſty, bě ßebi ſtarſchi hólz wot-myßlił, ßwojich młódſchich bratſikow ſ karu po lodze woſyczź. Khětry pucź běchu hižo jěli, hdyž ßo lód na dobo łamacź pocza, a ßo kara ſ tſjomi hólzami, na njej ßedźazymi, do wody ſhubi. Starſchi hólz, kotryž ßo ſbožownje wukhowa, ſ khloßom kſchiczo, macź a ßußodow na pomoz wołaſche. Dokelź pak nichtó njepſchińdźe, ßo jemu ßamemu ſchłachczi, jeneho ſe ßwojich bratrow wumóz. Hdyž ßo ſa druhim bratrom naczahowaſche, ßo tón jeho twjerdze pſchimny a jeho ßameho ßobu do wody ſtorhny. Nětko hakle w najwjetſchej nuſy ßo macź njeſboża dohlada; wona hnydom do jara hłubokeje wody ſa ßwojimi dźěczimi ſkoczi a dwě ſtarſchej wukhowa. Młódſche bě pod ſchkruty ſajełko, tola wona, hacź runje do ßmjercze wuſtarſchi, ſpyta teź tole wukhowacź. Sso ſchkrutow dźerżo, ßo wona hacź k dźěſczu pſchedźěła a bě jo hižo pſchimnyła, hdyž jej mozy wuń-dźechu, a wobej byſchtej ßo tepikej, hdy bychu jej ßußodża, ſ kſchicźe-njom dźěczi pſchiwabjeni, ßmjercźi njewutorhnyli.

* (Stara luboſcź njeſerſawi.) S Londona pißaja: W Spal-dingu (w Lincolnſhire) bě pſched 50 lětami muż żonu a dźěczo wo-puſchczźiwſchi do Ameriki wucźahnył. Dokelź ßo wopuſchczena żona ſe ßwojim dźěſczom ßama ſeźiwicź njemóżeſche, dyrbjeſche do khudownje. Bórſy pak ßo ſaßo woženi. Hdyž pak bě jej druhi muż wumrjeł, dyrbjeſche ßo ſaßo do khudownje podacź. Jejny prěni muż pak ßo w Amerizy teź woženi a je tam po rjadu 3 żony ſahrjebał. A hdyż bě ßo ſkónczńje w wyßokich lětach do Jendźelſkeje wrócził, jemu pſchezo hiſchcze myßle na żeńtwu dźěchu. Duż chzyſche ßo pjaty raz woženicź. Jeho njewjeſta pak ſhoni, ſo je jeho naj-prěnſcha mandźelſka hiſchcze żiwa, duż jeho wopuſchczi. Nětko wón do Spaldinga pucźowaſche, hdźež ßwoju prěnju luboſcź w khudowni namaka a ju k ßebi wſa. Nětko ſtaj hromadże żiłoj, wón w 80. a wona w 77. lěcze.

* W Londonje je ßo pońdźelu wjeczor na leżomnoſczi ruſkeho petrolejoweho towaŕſtwo 1000 połnych a 3000 próſdnych petrolejo-wych ßudow ſpaliło. Bliſki połwrowy magazin a ßußodny ſkład amerikańſkeho petrolejoweho towaŕſtwa běſchtaj w wulkim ſtraſche. S tym ſo ßo wětr k wjeczorej wobroczi, ßo hrożazy ſtrach wot połwroweho magazina wotwobroczi. Sso palazy petrolej każ rěka do rěki Themſy běżeſche.

* W Moſkwje ſtej dwě holzy ſ dobreje ßwójby po derje wot-myßlenym planje jenu ſtaru lichowarku ſadajikej a potom jejne hotowe pjenjeſy rubikej.

* Swjetzelaze pſchekwapjenje. Schědźiwza Braſſeux w Pa-riſu bě, dokelź na bjeſſpanoſcź czerpjeſche, woſpjet pola ßebje doma rejwanſke bale wotbywała. W ßwojim teſtamencze je nětko wſchitkim rejwarjam a rejwarkam, runje każ ßwojim pjeczim ßłużobnym holzam ßwoje zyke ſamożenje, dwě milijonje wucźinjaze, wotkaſaka.

* Pruhi, wot profeßora Röntgena wunamakane, ſ kotrymiż je móżno, twjerde wězy, jako koſcze, żeleſo atd., ſ mjehkimi wězami wobdate, fotografowacź, ßu pſchetrjechene. Profeßor Boſe w Kalkucze (w Indiſkej) je elektriſke wóczko wunamakał, ſ kotrymż je móżno, pſches twjerde njepſchewidne wězy widźecź a zyke cźłowjekowe nutriny widomne ſcźinicź. S dobom ſ Jendźelſkeje powjeſcź pſchińdźe, ſo je profeßor Kendrik w Glasgowje elektriſke wucho wunamakał, ſ cźimż ßo hłuchim móżno cźini, ßłyſchecź. Schto hiſchcze wſcho cźłowjekoju pſchichodne lěta njewunamakaja.

* Puki mjes wojakami a ziviliſtami. W Mnichowje ßu ßo patorżizu krwawne puki mjes 60 ziviliſtami a tſjomi artilleriſtami měli. Jedyn ziviliſt bu tak cźeźko ſranjeny, ſo je na ßwoje rany hižo wumrjeł; a ßmjercź druheho ſranjeneho ziviliſta kóżdu hodźinu wocźakuja.

* Rybak Strelau ſ Hruděſa, kotryż je w gardegrenaděrſkim regimencze khěžora Franza Joſefa ſtał, wußłużiwſchi nětkotre liſty generalnemu komandej pósła, w kotrychż ßo na dweju ſe ßwojich něhduſchich pſchedſtajenych, hejtmana ſ Marowſkeho a podwyſchka Mahlowa wobcźeżowaſche, dokelź běſchtaj jeho w jeho ßłużbnym cźaßu njepſcheſtawajzy na tajke waſchnje pſcheſcźěhałoj, ſo je trajnu ſchkodu ſ tym poczerpił. Hejtman Marowſki je ras pſchikaſał, ſo dyrbi 80 krócź w kaſarmſkim dworje tam a jow běżecź, doniż ßo njeje na ſemju walił. Drnhi krócź je jeho hejtman ſ tſélbnym toporom do hłowy ſtorcźił. Podwyſchka Mahlowa ſtórźbnik wino-waſche, ſo je jeho woſpjet ſ kſchudom bił atd. Strelaua na to wobſkorźichu, ſo je wědomje wopak wobſkorźił a kſchiwdu cźinił. Pſchi jednanju pſched khoſtańſkej komoru w Barlinje ßwědzy cźwile wobkrucźichu, kotrež bě dyrbjał jako wojak pſchětracź, tak ſo jeho ßudnizy wuwinowychu.

(Zyrkwinſke powjeſcze hladaj w pſchikoſy.)

Drjewowa awkzija
w Łutobczu.

Pońdźelu 25. januara 1897 ma ßo na **Łutobczańſkim revěrje**

70 hacź 80 twjerdych tołſtych dołhich hromadow a
20 „ 25 khójnowych tołſtych „ „
ſ wuměnjenjemi na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Shromadźiſna rano w 9 hodźinach pſchi planěrowanej łuzy w Hornim Měrkowje.

H. Kreczmar.

Drjewowe awkzije.

Ssuſchizowe drjewo, w hajniſkich revěrach **Rakeczańſkeho knjejſtwa** wudźěłane, ma ßo ſcźěhowaze dny a na ſcźěhowazych hajniſkich měſtnach na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

Wutoru 26. januara 1897 rano wot $^1/_2$9 hodźin:
135 ßuſchizowych dołhich hromadow w **Rakeczańſkim, Jitkowſkim** a **Trupinjańſkim** revěrje.

Sapoczatk pſchi ukſchiżenju Rakeczańſko-Jitkowſko-Nižowjeſczań-ſkeho pucźa.

Sſrjedu 27. januara rano wot 9 hodźin:
70 ßuſchizowych dołhich hromadow w **Jitkowſkim** a **Koßłowſkim** revěrje.

Sapoczatk pſchi wjeßnym hacze pola Jitka pſchi Schibakez mjeſy, poſdźiſcho pſchi zyhlańſkim hacze.

Schtwórtk 28. januara rano wot 9 hodźin:
25 ßuſchizowych dołhich hromadow w **Komorowſkim** revěrje.

Sapoczatk pſchi Trupinjańſko-Konjeczańſkim pucźu pſchi lětuſchim drjewiſchczu.

Wuměnjenja ßo do awkzije woſjewja.

W Rakezach, 10. januara 1897.

Wyſchſchi hajnik.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 19. januara dopołdnja w 9 hodźinach ma ßo na **Libuchowſkim revěrje** pſchi Kſchiwoborſchczańſkej mjeſy ſcźěhowaze drjewo na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

něhdźe 70 twjerdych dołhich hromadow,
„ 18 ßuſchizowych khójnowych hromadow,
„ 10 rm. twjerdych a mjehkich ſchczěpow,
„ 16 hromadow ſbytkneje walczizny a pjeńkow.

Shromadźiſna w drjewiſchczu pola Kſchiweje Worſchcze, hdźež ßo wuměnjenja woſjewja.

W Cźichońzach, 13. januara 1897.

Hajniſke ſarjadniſtwo.
May.

Drjewowa awkzija
na Drobjauſkim revěrje.

Schtwórtk 21. januara 1897 ma ßo
90 ßuſchizowych dołhich hromadow a
60 walczinowych hromadow
ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Sapoczatk dopołdnja ½10 hodźin pſchi Łupjanſko-Dubrawſkim puczu pſchi wuhonje.

W Minakale, 13. januara 1897.

Hrabinſka ſ Einſiedelſka inſpekzija.

Drjewowa awkzija.

Sſrjedu 20. januara t. l. dopołdnja w 10 hodźinach ma ßo ma **Pſchiwczanſkim ryczerkuble** w nowym hacze a parku
25 rm twjerdych ſchczępow a
59 twjerdych dołhich a hołosowych hromadow a
83 kruchow twjerdeho a mjehkeho wużitkoweho drjewa
ſa hotowe pjenjeſy ſjawnje na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Revěrſke ſarjadniſtwo.
Toepfer.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 19. jan. 1897 ma ßo na **Wutołczanſkim revěrje**
53 liſczodrjewowych hromadow, ſ nich
33 hromadow brěſow a dubow,
4 dubowych rubanſkich pjeńkow,
33 rm. kłójn. knyplow a pjeńkow,
11 kłójnowych a ſchkowroncź. dołhich hromadow
wot 10 hodźin na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Drjewowa awkzija.

Pońdźelu 18. januara 1897 ma ßo na **Njeßwaczidliſkim hajniſkim revěrje** ſcźěhowaze drjewo na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

250 rm.	kłójnowych ſchczępow,	w drjewiſchczu
50 „	„ kuleczkow,	4. wotdźělenja
230 „	„ pjeńkow,	pſchi tak mjeno-
250 „	kłójnoweje walcziny,	wanej ſtarej
26 ſtotnjow	kłójnow. walczkow,	korczmje;
30 rm.	ßuſchiz. kłójnow. ſchczępow,	w 43. a
100 „	„ „ kuleczkow,	11. wotdźě-
95 „	„ „ dołhich hromadow	lenju.

Sapoczatk dopołdnja w 9 hodźinach w horka mjenowanym drjewiſchczu.

Hrabinſke ſ Rieſchſke hajniſke ſarjadniſtwo.
H. Riepraſchk.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 19. januara t. l. dopołdnja w 10 hodźinach ma ßo w tudomnym hajniſkim revěrje
něhdźe 70 tołſtych ßuſchizowych khojnowych hromadow a
„ 500 rm. pjeńkoweho drjewa, loni puſchczeneho, bliſko Lěſkowſkeje złonizy
ſ wuměnjenjemi, prjedy woſjewjomnymi, na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

W Delnim Wujeſdźe, 9. januara 1897.

Hajniſke ſarjadniſtwo.

Drjewowa awkzija
na Łupjanſkim revěrje.

Pſchi Mjetliczan hacze ma ßo **wutoru 19. januara 1897**
300 ßuſchizowych dołhich hromadow a nětkotre twjerde dołhe hromady
ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Sapoczatk dopołdnja ½10 hodźin na Łupjanſko-Khaßowſkim puczu.

W Minakale, 13. januara 1897.

Hrabinſka ſ Einſiedelſka inſpekzija.

W Bukezach je **ziwnoſcź** ſ korczmarſkim prawom, ſ 29 kórzami dobreho pola a łuki a 310 dawſkimi jenoſczemi na pſchedań. **Handrij Hobrak.**

W Delanach je ziwnoſcź czo. 12, 6 kórzow pola a łuki a 3 kórzy kerkow wopſchijaza, ſe ßwobodneje ruki na pſchedań. Wſcho dalſche je pola wobßedźerja ſhonicź.

Proßata na pſchedań.

Proßata běleje Yorkſhirſkeje a tež czornopißaneje Berkſhirſkeje raßy, kotrez ßo jara lohko wukormja, ßu pſchezo po czaßej pſchimĕrjenych niſkich płaczińach na pſchedań na knjeżimaj dworomaj w **Budyſchinku** a **Pſchiwczizach.**

Pſchedawanje a porjedźenje

wſchĕch druźinow **czaßnikow.**

Płaczińy najtuńſcho a rukowanje na dwě lĕcze.

Gustav Mager, czaßnikaŕ
11 na ßerbſkej haßy 11
pſchi ſtarych kaſarmach.

Kóżdy, kotryż chze ßebi **dobry** a **tuni czaßnik** kupicź, abo kotryż chze ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k czaßnikarjej **Curtej Jenczej** na ſwonkownej lawſkej haßy 5, pódla knjeſa lotteriſkeho kollektĕra Jägera. — **Jencz** pſchedawa a porjedźa ſa ßwoje dźĕło ſprawnje rukujo.

W wudawaŕni „Sſerb. Nowin" ßu dostacź:

ßerbſke
kmótſaze liſty
w kaſchczikach.

We wudawaŕni „Sſerbſkich. Nowin" je dostacź:

Spĕwna radoſc.
Zbĕrka
ſulskich ſpĕwow.
Druhi wudawk.

S nakładom Macźizy Sſerbſkeje ßu wuſchłe a w wudawaŕni „Sſerbſkich Nowin" na pſchedań:

Kſchiż a połmĕßaz abo **Turkojo pſched Winom w lĕcze 1683.** 1883. Płaczińa 40 np.

Trójniki. Sbĕrka powĕdańczkow. 1885. Płaczińa 40 np.

Nadpad pola Bukez. (1758.) S wobraſom. Druhi wudawk. 1888. Płaczińa 30 np.

Jan Manja abo **Hdźe ſtatok mój?** Powĕdańczko ſe ßerbſkich ſtawiſnow nowiſcheho czaßa. 1889. Płaczińa 40 np.

Bitwa pola Budyſchina. (1813.) 1891. Płaczińa 50 np.

Nowe Trójniki. Sbĕrka powĕdańczkow. 1893. Płaczińa 40 np.

Sabawki. 1896. Płaczińa 40 np.

Sſmolerjez knihiczińſchczerńja
w Budyſchinje w ßerbſkim domje

knihi, ſliczbowanja, viſitne a **pſcheproſcheńſke khartki, ſaſtojniſke formulary, wuſtawki, blidne ſpĕwy** atd. atd.
we wſchĕch rĕczach derje a tunjo czińſchczi.

Czeſczenym wobydlerjam w **Budeſtezach** a **wokolnoſczi** najpodwolniſcho k wjedźenju dawam, ſo ßym

drogown, chemikalijown, barbown a kolonialtworown pſchedawaŕnju,
knjeſej **Oskarej Waltherej jun.**
ßkuſchazu, kupił a pſchedewſał a ſo ju ſ firmu
Alwin Müller
dale powjedu.

Budu ßo ßwĕru prózowacź, ſo bych pſchecza ßwojich czeſczenych wotebjerarjow dopjelnił a ſo bych pſchezo bohaty ſkład wſchĕch wĕzow, ſa rataŕſtwo, rjemjeßko a ßwójbu trĕbne, dźerżak. Tež budu ßo ſtajnje ſa dobru a hódnu tworu ſtaracź; duż proſchu pſchi potrjebje, na mnje dobroczińwje dźiwacź.

W Budeſtezach, w januarje 1897.

S poczeſczowonjam
Alwin Müller, drogiſt.

Wosjewjenje.

Swojim cześcźenym wotebjerarjam najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so ßym ßwoju

zokornikarńju

dźenßa knjesej **A. Voye** pschedał a wotstupił. Sa dowěrjenje, ßa cźaß mojeje dźěławoscźe mi spožcźene, ßo rjenje dźakuju, proschu, so by ßo wone też na mojeho naßlědnika dobroćiwje pschenjeßło.

S pocześcźowanjom

F. A. Trumpler.

Moje wobydlenje je na dwórnischcźowej dróšy 1 delka.

Na hornje wosjewjenje ßo poczuhujo, dowolam ßebi, wyßokocześcźenych Sserbow w Budyschinje a wokolnoscźi najpodwolnischo proßyć, so chzyli mje w mojim pschedewsacźu dobroćiwje podpjerać. Lubjo, so budu jenoż ſ dobrej a ßłódnej tworu poßłużeć, a so budu ßebi dowěrjenje, kotreż ßo mi spožći, wyßoko ważić, poručam ßo

ſ pocześcźowanjom

A. Voye, zokornikař.

W Budyschinje, 5. januara 1897.

Wosjewjenje.

Dowolam ßebi, k wjedźenju dać, so ßym **jahrodnistwo** w Žičźeńku pschedewsał. Poručam ßo cźeścźenym wobydlerjam pschi potrjebje ßadźeńkow, pletwow, pschiměsanja ßadowych schtomikow a k pschedewsacźu wschěch dźěłow, do jahrodnistwa ßłuschazych, najlěpsche poßłużenje lubjo.

Hermann Kaltschmidt w Žičźeńku.

Do Radworja!

Jutsje njedźelu wjecźor ßo pola mje **pschikhadny ßwjedźeń** ßwjecźi, na kotryž pschecźelnje pscheproschuju.

Jan Czepiz.

Towarstwo ßerbskich burow w Bukezach

śmeje **njedźelu 17. januara** popołdnju ſ dypkom 4 hodźin ßwoje poßedźenje. Djnjowy porjad. Lětne rosprawy, namjety, wuradźowanja, nowowólby, skasanja pschikupnych hnojow a ßymjenja k nalěcźu, woßebje Probstajskeho wowßa a jecźmjenja, kaž też runklizoweho ßymjenja atd.

Wo bohaty wopyt proßy należnje **pschedßydstwo.**

Ralbiczanske ßerbske burske towarstwo

śmeje **ßrjedu 20. t. m.** popołdnju w 3 hodźinach shromadźisnu w **Konjezach.** Sličźbowanje, ßymjenja a hnoje a wotwjedźenje pschinoschkow.

Sserbske burske towarstwo w Bělcźezach

śmeje **njedźelu 24. januara** popołdnju w 3 hodźinach poßedźenje dla wschelakich skasanjow. **Pschedßydstwo.**

Bliższchi lětni semester **ratarske schule** w **Budyschinje** a **ßadowniske** a **jahrodniske schule,** ſ njej sjednocźenej, ßo poňdźelu **26. haprleje** dopołdnja w 9 hodźinach sapocźnje.

Pschipowjedźenje dla pschijeźa ma ßo pola podpißaneho stacź, kotryž je też rad swólniwy, wo schuli dalsche wukasacź a pschi wuswolenju schuleiskich pensijow pomozny być.

Direktor **Brugger.**

Wot nětka pschedawam **ßuscheny połcź** punt hižo po 70 np., pschi 5 puntach po 65 np., **wuschkrjeny łój** punt po 50 np., pschi 5 puntach po 45 np., **kołbaßowy tuk** punt po 50 np., pschi 5 puntach po 45 np., dobru kołbaßu punt po 60 np.

G. Hildebrand na jerjowej haßy.

Cźerstwy łój punt po 30, 40 a 50 np., **cźerstwe cźrjewa** k dźěłanju kołbaßy, paßmo po 1 hr., loftru po 7 np. poruca

Ota Pětschka na žitnej haßy.

Ratarske towarstwo w Bukezach

śmeje poňdźelu 18. jan. wjecźor w 6 hodź. poßedźenje, w kotrymž budźe knjes ratarski radźiczel **Hähnel-Koporski** pschednoschk wo sawěscźenju pschе snjesboženje a rukowansku winowatoscź derżecź.

Wo bohaty wopyt proßy

pschedßyda.

Rakečanske serb. tow. „Lipa“

změje, njedźelu 17. wulkeho róžka popołd. w 4 hodź. swoje měsačnu hłownu zhromadźiznu, na kotruž wšě swoje lube sobustawy pšeproßuje

předsydstwo.

Djnjowy porjad: 1. Přednošk knjeza Šwuraka wo prěnich reformatorach. 2. Rosprawy. 3. Zličbowanja. 4. Nowowólby, namjety a dowuradźenje wo swójbnym wj. čorje.

Khěžorski panorama

na hospitalskej haßy 9 w khlamach 15. tydźeń wot 17.—24. jan. 1897

Němska raúscha Afrika.

Wotewrjene dopołdnja wot 11 hodź. hacź wjecźor do 10 hodźin, njedźelu ſ wuwsacźom božoßłużbnych hodźin.

Sast. pjenjes pschi kaßy 25 np., schulerjo niže 14 lět 10 = schulerjo psches 14 lět 15 =

Kharty w pschedpschedawanju po 20 np. w zigarowych khlamach k. Kulki na sem. dróšy 4, w zigar. khlamach k. Lehmanna na bohatej haßy 2, w zigar. khlamach knjesa Nonnenmachera na swonkownej lawskej dróšy 7 a pola pschekupza Neumanna na Lubijskej dróšy.

Krawskeho wuczobnika

k pschichodnym jutram pyta

Handrij Zimmermann,

jednocźiny krawski mischtyr w Lubiju na Mikławschowej dróšy cźišło 12.

Hólcźeż, kotryž chze **pjekarstwo** nawuknyć, móże do wucźby stupić pola pjekarskeho mischtra **Hólnika** w Demizach. Dalsche je shonić pola pjekarja **Droschütza** na hrodowskej haßy 3.

Hólcźeż, kotryž chze pjekarstwo nawuknyć, móże do wucźby stupić pola pjekarskeho mischtra **Pohla** na hoschiz haßy 12.

Pschichodne jutry ßo **wucźobuik** w mojich kolonialtwowych, zigarowych a spirituosowych khlamach ſ pschihódnymi wuměnjenjemi pschijima.

Paul Hofmann

na ßerbskej haßy cźišło 1.

Wuczobnik.

K jutram do ßwojich drogowych khlamow ßyna sprawneju starscheju sa wucźobnika pytam. Hospoda a jědź w domje.

Otto Engert.

Wucźobnika pyta **Max Kuntze,** schewski mischtr na ßerbskej haßy 13.

Wucźobnika k jutram pyta tyscherski mischtyr **August Richter** na rěsniskej haßy.

Hólcźeza, kotryž chze **pjekarstwo** nawuknyć, móże do wucźby stupić pola pjekarskeho mischtra **Sendy** w Njeßwacźidle.

Pjekarskeho wuczobnika

k jutram pyta **Hermann Richter,** jednocźiny mischtyr w **Bukezach.**

Schulerjo dostanu dobru, krutu pensiju na swonkownej lawskej dróšy 8 po 2 skhodomaj.

Tsjo wolazy a hródźna dźowka ßo bórsy do ßłużby pytaja na knježi dwór w Jělzy pola Hornjeho Wujesda.

Pytam ßłużobne a hródźne dźowki a tajke k ßwinjom, gratmischtra, wotroczkow, ßrěnkow, pohonczow a rólnych pohonczow, tscźakow, wolazych, dźěłacźerske ßwójby pschi wyßokej msdźe do tudomnych a Draždźanskich stron. **Schmidtowa** w Budyschinje na ßerbskej haßy 7, I.

2—3 hólzy, kotsiž chzedźa pschichodne jutry do tudomnych schulow sastupić, tunju a dobru hospodu namakaja pola **H. R. Teutschera** na kamjentnej haßy cźišło 33.

K 1. februarej abo k 1. měrzej ßo do dobreje ßwójby derje poručena na warjenje ßo wustejaza ßłużobna holza pyta. Dalsche je shonić pol. **Berthy Bulnheimoweje** na Hoschiz haßy 36.

K 1. februarej 1897 ßo młódscha sprawna holza do ßłużby pyta. Dalsche je shonić pola optika **Sturma** w Budyschinje pod radnej khěžu.

Wutrobny dźak

ßo do rowa wupraji njesabytemu pscheczelej Božeho kralestwa nascheje wožady, kiž ma njemjenowany wostacź, sa błědowaze wulke wotkasanja, podpißanemu w běhu sańdźeneho léta wupkaczene:

sa swonkowne missionstwo 2000 hr.,
sa snutskowne missionstwo 2000 =
sa missionstwo mjes židami 1000 =
sa Gustav-Adolfske towarstwo 2000 hr.,
sa wožadnych khudych 1500 hr.,
sa Bukecźanske pohrjebnischcźo 2000 hr.

Zyrkwinske pschedstejerstwo ßo nucźene sacźuwa psches podpißaneho sa tajkele bohate dary daricźelej a jeho herbej ßo sjawnje dźakowacź.

W Bukezach, 10. wulkeho róžka 1897.

W mjenje zyrkwinskeho pschedstejerstwa

K. A. Kubiza, farař.

(K temu cźišku pschiłoha.)

Pschiłoha k czišłu 3 Serbskich Nowin.

Ssobotu 16. januara 1897.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smėje jutsje njedźelu rano w 7 hodźinach farař Räda ſerbſku ſpowjednu rěcź, 1/2 9 hodźin diakonus Sarjenk ſerbſke a w 10 hodź němſke prědowanje.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** Jan Nowak, cźeladnik w Cźemjerzach, ſ Hanu Marju Balakez tam. — Jurij Max Zöbisch, pjekař w Dobruſchi, ſ Marju Auguſtu Dudźiz tam. — Jan Ludwig Glawſch, dźěłacjeŕ w Bokwizach, ſ Madlenu Sommerez ſ Hněwšez.

Zemrjeli:

Dźeń 7. januara: Jan Bohuwěr Nowak, kamjenjecźeſař w Delnjej Kinje, 64. l. 16 d. — Marja Martha, njemandź. dź. na Židowje, 1 l. 24 d. — 10. Auguſta Karolina, rodź. Eiſeltez, Samuela Auguſta Brücknera, wumjeńkarja w Sſtonej Borſchcźi, ſawoſtajena wudowa, 73 l. 10 m. 22 d. — 12. Marja Petrikez, Jana Bohuwěra Pjecha, žiwnoſcźerja w Zyžezach, mandźelſka, 42 l. 6 m. 9 d. — 13. Marja Martha, Khorle Auguſta Kujawa, wobydlerja a murjerja na Židowje, dź. 23 d.

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyſchinje: 6424 měchow.	W Budyſchinje 9. janura 1897				W Lubiju 14. januara 1897			
	wot		hacź		wot		hacź	
	hr.	np.	hr.	np	hr.	np.	hr.	np.
Pšeńcza bėła	8	24	8	68	8	—	8	53
" žołta	7	88	7	94	7	65	8	—
Rožka	6	13	6	25	6	—	6	13
Jecźmjeń	6	71	6	79	6	33	6	83
Wowß	6	50	6	80	5	90	6	80
Hroch	7	22	11	12	8	33	9	30
Woka	6	11	6	94	5	25	6	50
Jahły	13	—	15	—	12	—	14	—
Hejduſchka	15	50	16	—	13	50	14	—
Běrny	2	10	2	50	2	—	2	40
Butra 1 kilogr.	1	80	2	40	1	70	2	—
Pšeńcźna muka 50 "	8	50	17	50	—	—	—	—
Rźana muka 50 "	8	25	12	50	—	—	—	—
Ssyno 50 "	2	50	2	80	2	30	2	70
Sſtoma 600 "	16	—	19	—	16	—	18	—
Proßata 1236 ſchtuk, ſchtuka	6	—	14	—	—	—	—	—
Pšeńcźne wotruby	4	50	5	25	—	—	—	—
Rźane wotruby	5	—	6	—	—	—	—	—

W Budyſchinje płacźeſche: kórz pšeńzy (bėła) po 170 puntach 14 hr. 8 np. hacź 14 hr. 75 np., žołta 13 hr. 39 np. hacź 13 hr. 49 np., kórz rožki po 160 puntach 9 hr. 80 np., hacź 10 hr. — np, kórz jecźmjenja po 140 puntach 9 hr. 39 np. hacź 9 hr. 50 np.

Na Burſy w Budyſchinje pšeńza (bėła) wot 8 hr. 38 np. hacź 8 hr. 53 np., pšeńza (žołta) wot 8 hr. 9 np. hacź 8 hr. 24 np., rožka wot 6 hr. 13 np. hacź 6 hr. 25 np., jecźmjeń wot 6 hr. 70 np. hacź 6 hr. 88 np., wowß wot 6 hr. 50 np. hacź 7 hr. 50 np.

Draždźanſke mjaßowe płacźišny: Howjada 1. druźiny 62—64 hr., 2. druźiny 58—60 hr. 3. druźiny 45—50 po 100 punt. rěſneje wahi. Žiwe najlěpſche krajne ßwinje 40—42 hr. po 100 puntach. Cźelata 41—43 hr., po 100 puntach mjaßoweje płacźišny.

Wjedro w **Londonje** 15. januara: Pomroczene.

Winſki cźrijowy ſklad.

Wulki wubjerk mužazych, žonjazych a dźěcźazych ſchkórnjow a ſtupnjow po tunich płacźiſnach porucza

Emma Friſch

na kamjeńtnej haßy 15 pódla hoſcźenza ſkoteje krony.

Franz Marſchner

cźaßnikař w Budyſchinje

cźo. 9 na bohatej haßy cźo. 9

ßwój ſklad **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeczaſow** dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucza.

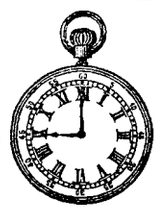

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płacźišny. Porjedźenje dobre a tunje.

Pſchiſpomnjenje: Rěcźu **ſerbſki.**

Dobra 4 np.- zigara!

100 ſchtuk po 3 mk. 20 np., 25 ſchtuk po 85 np., pſchi wotewſacźu 300 ſchtuk franko po póſcźe.

Cźiſcźeny amerikanſki petrolej

pſchi wjazy puntach punt po 11 np.

Rajß

wulkotnje rjanu tworu, wurjadnje punt po 16 np.

Jerje, najlěpſchu tworu, ßud ſa khlamarjow po 36 mk., ſchtuku po 3, 4, 5, 6 a 7 np.

porucza **Carl Noack** na žitnej haßy.

Palenzy! Ssamßny wudźělk.

	liter po 50 np.,
Khimjelcźkowy	= = 50 =
zytronowy	= = 50 =
žołdkoſelowy	= = 50 =
jatroſelowy (lěßny miſchtyr)	= = 60 =
dwójny korwejdowy	= = 60 =
= **vanillowy**	= = 60 =
= **rózowy likěr**	= = 60 =
perſikowy	= = 50 =
ſchwajzarſki hórki	= = 60 =
wiſchnjowy, malenowy a prußnizowy	= = 60 =
pópjerjomjatwicźkowy	= = 50 =
bróſtwonowy	= = 50 =
nalikowy, cźerwjeny	= = 50 =
jakorzowy	= = 50 =
ſchpanſki hórki	= = 50 =
rum	= = 80 =
cźiſty palenz	= = 28 =
woprawdźity žitny	= = 60 =
kißałowy ſprit, ßylna twora	= = 12 =

atd.

porucza najſtarſcha kolonialtworowa pſchedawarnja w Budyſchinje **Carl Noack** na žitnej haßy.

Turkowſke ßłowki

nowy płód w měchach, kaſchcźikach a po waſy ßu tunjo doſtacź pola

Moritza Mjerwy

pſchi mjaßowym torhoſchcźu.

Deſtillazija likěrow po ſtarych tunich płacźiſnach.

Union-kognak

po wſchěch płacźiſnach doſtacź pola **Schieſchki** a **Rjeczki.**

Sſlódke palenzy

liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.

porucza **Moritz Mjerwa** pódla Pětrowſkeje zyrkwje.

Deſtillazija ſnatych dobrych palenzow po ſtarych tunich płacźiſnach.

Schparazy wolij

dźěłany ſa ſchijaze maſchiny a jěſdne koła ſ koſcźowolijoweje fabriki H. Möbiuſa a ßyna w Hannoverje doſtacź pola **Clemensa Jäckela** na bohatej haßy.

Spěwarſke

ſerbſke a němſke, najnowſcheho nakłada, woſebnje do cźelazeje koże, kaž tež trajnje na jednore waſchnje ſwjaſane w wulkim wubjerku po tunich płacźiſnach porucza **Guſtaw Nämſch,** knihiwjaſarnja **na bohatej haßy 21.**

Wupschedawanje

dla spuschczenja pschedawarnje.

Druheho pschedewsacza dla swój zyky tworowy sklad, wobstejazy

s posamentowych, wolmjanych a bělych tworow

po khětro poniženych płaczisnach dospoknje wupschedawam.

Bruno Schulze,
8 pschi žitnych wikach 8
na rózku swukelnskeje haßy.

Sa **saßopschedawarjow pschihódna kupna skladnosez.**

Inventurowe wupschedawanje

po **swěschnje tunich** płaczisnach **snateje** jenoż najtrajnischeje twory.

Czorne drastne tkaniny k njewjesczinskej drascze, konfirmaziji atd., **pißane drastne tkaniny,** wschelake sbytki. **Czorne židzane tkaniny** k njewjesczinskej drascze, **gardiny, tkaniny k poczehnjenju meblow, posleschczowe tkaniny, wupjerki, barchentowe ložowe płachty, barchentowe koschle** a **kholowy** sa mužskich a žónske, **swuknjowe tkaniny, rukawate lazy** sa mužskich.

Konjaze deki po 2 a 3½ mk., hewak dwójzy tak drohо. **Běhanske tkaniny, teppichi, swlomniki, sofowe deki.**

Hermann Beermann na bohatej haßy 10.

Philippi & Co.

w Budyschinje na bohatej haßy
poručzataj

sa žónske:
rukajzy,
schtrympy,
spódnje swuknje,
spódnje kholowy,
schtalty,
barchentowe koschle,
bèle koschle,
nózne jaki,
trjenja,
blidowe ruby,
blidowe deki,
sofowe deki.

sa mužskich:
khornarje,
manschetty,
schemisetty,
schlipsy,
pschedeschczniki,
rukajzy,
soki,
normalne koschle,
barchentowe koschle,
bèle koschle,
spódnje kholowy,
klobuki,
puczowanske deki.

Wjedzemoj jenoż dobre a najlèpsche twory a pschedawamoj po jara tunich płaczisnach.

Jako najtuńsche kupowanske žórko we wschěch
wolmjanych wězach,
schtaltach, schórzuchach,
kapottach, krawattach
atd. atd.
porucza swo woßebita pschedawarnja

Ernsta Scheera,
w Budyschinje,
nětko: **1 na seminarskej haßy 1.**

Inventuru skónczíwschi wot dzenża wschu hischcze na skladze leżazu

symsku drastu

po kóždej jenoż trochu swo pschihodzazej płaczisnje wupschedawam.

Woßebje czinju na wulki wubjerk symskich **swjerschnikow** kedźbliwe.

F. Schlesinger,
5 na bohatej haßy 5.

Howjase, konjaze,
czelaze a **wowcze kože** kaž tež **wowczu wolmu** pschezo po najwyschschich płaczisnach kupuje

Heinrich Lange
pschi žitnych wikach njedaloko swerbskeje katholskeje zyrkwje.

Kosaze,
lischcze, tkhórjaze a **kunjaze** (mordarske), **sajecze, swornjaze, kaniklaze** a **kocze koże** po najwyschschich płaczisnach kupuje

Heinrich Lange
w Budyschinje pschi žitnych wikach.

Kosaze koże,
sajecze a **kaniklaze koże** atd. jenotliwje a s wjetschimi dźělbami po najwyschschich płaczisnach kupuje

Gustav Naucke
na garbarskej haßy czišło 16.

S dobom poručam swój wulki sklad **pjelsczowych tworow** bjes molow. Wschě družiny kožow swo derje a tunjo wudźěłaja; proschu tež, so bychu swo koże, mi k wudźěłanju pschepodate, wotewsake.

G. Naucke.

Schmidt & Gottschalk

bankownja
a pjenjesypschemènjerńja
w Budyschinje
pschi mjaßnym torhoschczu 14|16
telephon czišło 86.

Dobre pjenjezne papjery stajnje na skladze.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. —Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a ma a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 4. **Sobotu 23. januara 1897.** **Lětnik 56.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. W Barlinje ßu ßo po sdaczu sańdżeny tydżeń ważne wěży wuradźiłe. Awstriski minister swonkownych należnosczow, hrabja Goluchowski, je schtyri dny tam pschebywał a wospjet ſ khěžorom dołhe rosrěczenja měł. Pódla teho je hischcże wón se statnym podsekretarom sa wukrajne należnoscże, Rotenhanom, radu składował. Poßledni dżeń bě hrabja Goluchowski na hosczinje pola khěžorstwoweho kanzlera Hohenlohe. Wutoru wieczor je wón do Draždżan wotjěł, hdżež je nasajtra rano statneho ministra Metzscha wopytał. Popołdnju jeho kral Albert w audijenzy pschija, kotraž zyłu hodźinu trajesche. Kajke politiske należnoscże ßu hrabju Goluchowskeho do Barlina wjedłe, ßo sjawnosczi scżeżka wotkryje; wone ßo jenoż shudacż hodża. Prjedy hacż je ßo wón na puczowanje do němskeho hłowneho města nastajił, je wón we Winje wulku ministerstu radu wotměł, k kotrejż je ßo, schtoż je jara nadpadne, tež schef generalneho staba, baron Beck, powołał, kotryż tola ſ ministrom njeje a ßo hewak pschi ministerskich wuradźenjach njewobdźěli. Schef generalneho staba nima tež niczo pschi porjadnych wukrajnych należnosczach cżinicż. Duż drje ßmě ßo ßudźicż, so ministerska rada psched ßamym wotjěsdom Goluchowskeho do Barlina ſ wotmyßlenymi abo wocżakanymi wójnskimi pschihotami swißuje. Mózno, so je tale wójnska rada wo sawjedżenju nowych kanonow jednała, mózno pak tež je, so je ßo wona pschemënjenych politiskich wobstejnosczow dla wotměła. Pomjenowanje hrabje Murěwa sa wodżerja ruskich swonkownych należnosczow je pjecza ßobustawy trojoswjaska do njeměra stajiło; duż ßnadź ßu we Winskim wulkim ministerstwowym poßedżenju potajne wójnske wuradźenje měli. Abo ßu ßnadź we Winje a w Barlinje někajki sły wětsik dostali?

— Stołětny ßwjedżeń narodninow khěžora Wylema I. ma ßo w Pruskej ſ jena wotbywacż a tsi dny tracż. Njedżelu 21. měrza budża w zyrkwjach ßwjedżeńske Boże ßłużby. Woprawny ßwjedżeński dżeń, 22. měrza, směja ßo sjawne ßwjedżeńske akty, parady, schulske ßwjedżenje a wieczor ßwjedżeńske wobßwětlenje. Wutoru ßo sa lud swjeßelenja, sabawy atd. pschihotuja. Tutón program je ßo wschěm knjeżerstwam němskeho khěžorstwa k wjedżenju dał. — W Mnichowje je komitej sa stołětny ßwjedżeń narodninow khěžora Wylema I. wobsamknył, ßwjedżeński akt w radnizy a powschitkownu piwnu sabawu wotbywacż.

— W pruskim krajnym ßejmje ßu sakoń wo powyschenju wucżerskeje mſdy ßobotu po tsecżim wuradźenju pschijeli. Nětko je jenoż hischcże nusne, so semjanski ßejm wobsamknjeju krajneho ßejma pschihłoßuje. Loni bě hižo ras krajny ßejm wucżerjam mſdu powyschił, tola tehdy semjanski ßejm lěpsche dokhody wucżerjam njepopscha. Schtó wě, hacż budże semjanski ßejm khudym pruskim wucżerjam nětko bóle pschecżelnje smyßleny.

— Korczmař w khěžorstwowej ßejmowni, Scholta, je wupowjedżił. Wón wndawa, so je wón dla stajneho ßłabeho wopytanja poßedżenjow khěžorstwoweho ßejma wot poßlednjeho wotewrjenja khěžorstwoweho ßejma hižo něhdże wo 2500 hriwnow schkodował. Wón bě ßo teho dla na pschedßydstwo khěžorstwoweho ßejma ſ próstwu wobrocził, so bychu jemu 4000 hriwnow jako pschiběrk k jeho korczmarstwu ſ dispozisiskeho fondsa pschiswolili. Pschedßydstwo pak je tule próstwu ſ krótka wotpokasało, powjedżiwschi, so chze wschědnje jenoż jenu hriwnu jako pschiběrk sa kóždeho pinczníka pschiswolicż. Na to je knjes Scholta wosjewił, so ſ khěžorstwoßejmskeje korczmy wucżehnje, hdyż ju sapóßłanzy pschichodnje lěpje njewopytaja.

— W pruskim krajnym ßemje pólski sapóßłanz Matty ßo wobcżeżowasche, so pólsku rěcż w schuli a zyrkwi podtłóczuja. Nusy ratarstwa hodźi ßo ſ roskuskowanjom wulkich kubłow napschecżo stupicż. Tola ma ßo porokowacż, so knjeżerstwo Polakam, kotsiż chzedża sahony kupowacż, njetrěbne wobcżeżnoscże cżini. Polazy ßu ßo historiskej żelesnej nusnosczi podcżißli a na statnych nadawkach ßobu dźěłali. Njech pak tež knjeżerstwo na njesałětniwe prawo pólskeho luda dźiwa a Polakow ſa runoprawnych poddanow pschipósnaje. Prjedy ßu kschesczijanow a żidow pschesczěhali, nětko Polakow w schuli a zyrkwi pschesczěhuja. Wojerszy herzy njeßmědża wjazy pólske hłoßy piskacż. Rekrucża ßo khostaja, hdyż swonka ßłużby pólski rěcża. Polizajszy sastojnizy Polakow cżornja, to je Leckertowy a Lützowowy prozeß na sjawne pschinjeßk. Sehłaćne je wudawanje, so chzedża ßo Polazy wot Pruskeje wottorhnycż. — Kultußowy minister Bosse snapschecżiwi, so pruske knjeżerstwo jenoż ßwoje dobre prawo pschecżiwo nadpadowarskim a ſ dźěła revoluzionarnym tendenzam sakituje.

— Leckertowy a Lützowowy prozeß pschecżiwnizy nětcżischeho knjeżerstwa rad k nadpadam pschecżiwo khěžorstwowemu kanzlerej wužiwaja. To bě pońdźelu też hrabja Limburg-Stirum w pruskim ßejmje cżinił. Dżeń posdźischo je tutemu khěžorstwowy kanzleŕ wotmolwił. Wjerch Hohenlohe praji, so swonkowny hamt, kotryż dyrbi ſ nowinami wobkhadżecż, njemóże kóždeho nowinarja na jeho hódnoscż pruhowacż. Wo sadżerżenju sastojnikow politiskeje polizije chze ßo wón hacż k skóncżenju pschepytanja dalscheho ßudżenja wostajicż. Wón je tehdy sa ßwoju pschißkuschnoscż měł, Leckertowu a Lützowowu wěż psched sjawny ßud pschinjesć, dokelż je jedyn minister skschiwdżeny był. Pschi podobnych padach budże wón to pschichodnje saßo tak cżinicż. To pruskim tradizijam na żane waschnje na pschecżo njesteji. Wjerch Hohenlohe potom ministerstwo pschecżiwo porokej sakitasche, so w nim pschesjenoscże njeje. Statny sekretar ßwobodny knjes ſ Marschall njeje w zyłym prozeßu żenje postupował, prjedy hacż to njeje statnemu ministerstwu k wjedżenju dał. Wón je wot ministerstwa pschihłoßowanje k ßwojemu postupowanju dostał. We wschěch politiskich sakładnych nahladach w ministerstwje dospołna pschesjenosć knjeżi.

— Wunoschk ludliczenja wot 2. dezembra 1895 je nětko hakle „Khěžorstwowy nawěschtnik“ na sakożku sestajenja statistiskeho hamta wosjewił. Po nim je ßo w němskim khěžorstwje naliczyło 52,279,901 woßoba, ſ nich bě 25,661,250 mużskich a 26,618,651 żónskich woßobow. Schtoż wobydlerstwo jenotliwych statow nastupa, ma Pruska wobydlerjow 31,855,123, Bayerska 5,818,514, Saksa 3,787,688, Württembergska 2,081,151, Badenska 1,724,464, Elsasa a Lothringska 1,640,986. Wot lěta 1890 hacż do lěta 1895 je ßo wobydlerstwo Němskeje wo 2,851,431 woßobow pschisporiło.

— W Bayerskej budża ßo lětża wulke manevry wotbywacż. Pschi nich ßo, każ loni w Saksej, też pruszy wojazy wobdźěla. Manevry budże khěžor jako swjaskowy wójskowy roskasowarь wodźicż.

Awstriska. K rawnemu sraženju je mjes dźěłaczerjemi podkopkow awstrisko-wuherskeje żelesnizy a żandarmami w Aninje doschło. Direkzija bě nowe srjadowanje pschinoschkow k bratrowskej kschini wobsamkła, ſ czimż drje ßo dźěłaczerjo na khwilu cżężko wobcżeżichu, sa cżoż pak dyrbjachu posdźischo sa ßebje a ßwojich ßwójbnych prawo

na penſiju doſtacź. Teho dla wulka njeſpokojnoſcź knježeſche; mjes dźĕłacźerjemi ßo hižo dołho droždźeſche, woßebje žony mužow ſchkarachu, ſo bychu ßo ſpjecźowali. Sſrjedu dźĕłacźerjo pſched twarjenjom direkzije w Aninje herjekachu. Mjes žandarmami a dźĕłacźerjemi pſchimańza naſta; žandarmojo tſĕlichu, woßmjo dźĕłacźerjo a dwĕ žonje buchu ſatſĕleni. Jedyn žandarmeriſki lieutenant bu ſ cźißnjenym kamjenjom ſranjeny. So bychu rosßorjeni dźĕłacźerjo podkopki njeſapuſcźili, ßo wone ſe žandarmeriju kitaja.

Italſka. Erythraiſka kolonija pſchi cźeŕwjenym morju Italſkim ſ nowa ſtaroſcźe cźini. Sudanſzy derwiſchojo hroža, ßo do njeje walicź. Italſzy ßo boja, ſo chzedźa Sudanſzy wobtwjerdźeny Agordat nadpadnycź. Wyſchſchi roskaſowaŕ w erythraiſkej koloniji, general Vigano, je teho dla wſchitkich wojakow, tak daloko hacź je to mózno, k Agordatej póßłał a porucził, ſo maja ßo teź domoródni wobydlerjo w Saraeſkej a Hamaſenſkej k wojeſkej ßłużbje ſwołacź. Agordat je ßylnje ſ artilleriju wobrónjeny a ſe żiwnoſcźu ſaſtarany. Pſchi hrożazym nawalu Sudanſkich móża Italſzy wjeßeli bycź, ſo ßu ſ abeßynſkim kralom Menelikom měr ſcźinili; pſchetoż hewak bychu ßo nětkole do ſtraſchneho cźéßna ſahnali.

— Italſki ßejm ßo w bliźſchich dnjach ſ kralowſkim dekretom rospuſchcźi. Dokelž je ßo wón w cźaßu prjedawſcheho miniſterſtwoweho pſchedßydy Crispia wuſwolił, nima nětcźiſchi konſerwatiwny miniſter Rudini w nim žaneje dowĕrneje wjetſchiny, ſo mohł k rosrißanju ſnutskownych praſchenjow ſtupicź.

Jendźelſka. We wjecźornej ßrjedźnej Afriziy ßu pſched krótkim mórojo w Beninſkej liczbu Jendźelcźanow ſkónzowali. Jendźelſke knježeŕſtwo je teho dla wobſamkło, pſchecźiwo Beninſkim wjecźeŕſku wójnu wjeſcź. Wo Beninſkej, kotrejež hłowne město Benin rĕka, ßo żadławe wĕzy powjedaju. Pjecźo bĕli ßu w Beninje pobyli, tam żiwjenje njewoſtajiwſchi. Njeßmĕrne bohatſtwo je tam nakopjene, pſchetoż po ſwucźenym waſchnju dyrbi kóždy Beninſki kral hromadu ßłonowiny (elefantowych ſubow) nahromadźicź a njeßmĕ ju pſchedacź. Beninſzy praja, ſo ma jich kral 12,000 wojakow. Wſchĕdnje ßo po pſchikaſni cźornehо krala ſchklovojo kſchiżuja a ßo żiwi do ſakkada nowych twarjenjow ſahrjebaja. Rĕka, kotraž pola Benina nimo bĕži, je połna cźĕłkow bjes hłowy. Pſched nĕkotrymi lĕtami je jendźelſki agent Swainſon ſ kapitanom Galwayom w Beninje byk. Kral daſche Jendźelcźanomaj dwaj dnjej pſched hłownym městom cźakacź. Potom jeho pſchibóh dowoli, ſo byſchtaj do města ſtupiłoj. Najprjedy dyrbjeſche Swainſon, kotryž bĕ kralej hižo ſnaty, do jeho doma pſchińcź. Kral potom Swainſona ſa kapitanom Galwayom wuwoprascheſche. Wo jeho woßobje ßo ſměrowawſchi wón naſajtra Galwaya k rosrĕcźenju ſkaſa. Kral mějeſche na porſtach rukow a nohow pjerſchcźenje a pſchi noßu a hubje rynki. Sady njeho ſchklova ſtejeſche, kotryž muchi prjecź honjeſche a jeho ſchkrabaſche. Kral Jendźelcźanow pſcheproßy, ſo byſchtaj cźłowjecźemu woprowanju pſchihladałoj, cźemuž pak ßo taj ſarjeknyſchtaj. Galway a Swainſon ßmĕdźiſchtaj po měſcźe khodźicź. Wſchudźe cźłowjecźe cźĕła widźeſchtaj. Jene kſchiżowane na ſchtom ſ wupſcheſtrjenymaj nohomaj a rukomaj wißaſche. Druhe bĕ k ſchtomej pſchiwjaſane. Poßledniſchemu mużej bĕchu ſahłódnicź dali, dokelž bĕ ßo pſchewjele deſchcźika naſchło. Najwjazy cźĕłkow, na dróhach leżazych, bĕ ſkuſchenych. Nĕkotre bĕchu bjes hłowy, druhe bĕchu pak bjes rukow, pak bjes nohow. Nadźijomnje Jendźelcźenjo hroſnoſcźam a żadławoſcźam w Beninſkej bórſy kónz ſcźinja.

Rußowſka. Wulka liczba offiźerow němſkeho wójſka ruſku rĕcź wukuje. Wjele ſ nich je, ſo bychu ßwój wottyknjeny kónz ſkerje dozpĕli, ßo na dlĕſchi cźaß w Ruſkej ſaßydliło. Kaž ßo ſda, je ßo ruſke knježeŕſtwo nabojało, ſo móhli tucźi němſzy offiźerojo potajnoſcźe ruſkeho wójſka wobhonicź; pſchetoż wone je wobſamkło, ſo ßmĕdźa pſchichodnje němſzy offiźerojo jenoż hiſchcźe w městach ſnutskowneje Ruſkeje a to jenoż nakhwilnje pſchebywacź.

Turkowſka. Mjes nižſchim ludom muhamedanſkeho wobydleŕſtwa w Konſtantinoplu ßo njemĕrnoſcź pokaſuje, kotraž je ßo ſ powjedanjom ſjewiła, ſo je ßo jenemu żandarmej jedyn ßwjaty ſjewik a jemu pſchikaſał, jeho do Ejuboweje moſcheje pſchewodźicź, ſo by tam po Ejubowy mjecź ſchoł, dokelž je ßo cźaß k podcźißnjenju njewĕrjazych pſchibliżił. Měſtno tamneho ſjewjenja w Perje, bliſko doma měſchcźańſkeje wyſchnoſcźe, żandarmojo ſtražuja. Tele dny ßu to měſtno, pſchi kotrymž kónz rowoweho kamjenja ſe ſemje tcźi, ſ deſkami wobdali. Rowowy kamjeń je ßebi wjele Turkow wobhladało, dokelž ßo powjeda, ſo ßo wón w nozy hiba.

Stipo, paſchowoŕ.

(Wobras ſ Dalmatiſkeje.)

Mjes wótrymi kamjeńtnymi platami a kónczojtymi, huſto rosßupkanymi ſkałami, kotrež na hodźiny daloko prĕni ſtopjeń runiny lĕweho brjoha rĕki Zetiny pſchikrywaju, mjes niſkimi bukowymi, dubowymi a jakorzowymi kerkami a nĕſchto mało dubowymi ſchtomami ſa wowzami, trawu ſchcźipazymi, a khłóſchcźimi koſami kaſycź — to bĕ doŋt młodeho Stipa.

„Pſchetoż do pilneho dźĕła ßo njehodźi“ — rjekny macź — „wón cźini dźĕ wſchitko wopaki, hdyž ßo nĕcźeho dótknje; najradſcho tak dźĕło leżo woſtaji a hlada do doła a na hory, kaž by jich hiſchcźe żenje njewidźał!“

„Nó, dha njech jeno wowzy paße“, rosßudźi nan, a hólz bu wutrojeny, kaž ßo prawemu wowcźerjej pſchiſtcji.

Woſtudłe ſdaſche ßo nĕkomužkuli Stipowe żiwjenje; tola temu tak njebĕ! — Bĕ dźĕ tola telko widźecź, telko rospominacź. Na niſkej hórzy, kotraž ßo wo nĕſchto metrow nad ſkałate pódu poſbĕhuje, mějeſche tſinacźelĕtny paſtyŕ ßwoje ſtražiſchcźo. Tam najradſcho pſchebywaſche.

K nohomaj deleka cźecźe kryſtallojaßna Zetina, ſe ſelenymi brjohami wobrubjena. Po prawym brjoſy wupſcheſtrjewa ßo daloka runina ſe ſcźinowymi hajemi, młódnymi łukami a paſtwami, na kotrychž ßo tyßazy howjadow a koni paßu, ſ wyßokimi ſchtomowymi allejemi, kotrež wódniki wobdawaja, a ſ wobſchĕrnymi kerkami, w kotrychž ſpĕwaze ßokobiki ßwój ſpĕw ſanoſchuja. Se ßwojeje hórki móże Stipo ßłuchacź na cźah pucźowazych kacźkow a huß; hrajkajo, ſchucźo ſpĕwajo lĕtajo honja ßo kibity, „kiwi“ wokajzy, woko ßo paßazych ſtadkow, a hdyž je ßo wjecźor pſchibliżił, ſaklinczi zyła cźĕmna runina ſe żabjazym rjechtanjom.

Hoborſke nahe horiſka wupinaja ßo ſa ſelenymi hórkami, kotrež ſe ßameje runiny wuſtupuja, a ſady jemu ſa khribjetom Proloz, hora połna bjesdnow a ſ mnohimi wjeŕſchkami, woprawdźity Parnas, ſchtoż próſdnjeńzy a wódne żony, żórka a wile naſtupa ... Mnoho powjeſcźow wo tutych poßledniſchich ßo powjedaſche. kak huſto njeſbożownym na pomoz khwataju, kak wone ſtajnje podpjeranja raswuſwoleneho „pobratima“ a teho dla żedźeſche też Stipo ſa tym, ſo mohł junu tajku wilu wohladacź; a duż ſebra ßo a bĕżeſche po ſkalinach do cźmowych lĕßow a do żorkowych dolinow. Ale njeſetka bĕkeje knježny ſe ſłotymi włoßami a ſe ſmahowazym ſawĕſchkom; ani hada, ſ krónu na hłowje, njewuhlada, runje je tam doſcź tajkich wakow, też kiž maja rohiſna ...

Tola njeda ßo tak ßnadnje ſatraſchicź. Pſchezo ſaßo łażeſche na wyſchiny, wopytowaſche najhłubſche doliny, pſchecźuſchlowaſche ſchkałoby a rospuklinу a ßlĕdźeſche ſa ſakhownymi próſdnjeńzami.

Ras, hdyž runje pſches huſte kerki ßnowaſche, pytny mjes ſkałomaj, ſkoro pſchewißazymaj, ſchkałobu, ſ kotrejež ßo ßwĕtleſchko miſchkorjeſche. Dźĕſche ſe ßylnje pukatazej wutrobu bliże, ßuny ßo ſ dźĕru nuts a bĕ w rumnej próſdnjeńzy. Ale to njebĕ lubje ßo poßmĕwaza wila, kiž jemu napſcheczo ſtupi, ale cźmowje ſhladowazy muž ſ wuſtróżanym wobliczom pſchimny jeho wokoło wutrobnja, ſo ßo jemu dych hacźeſche. „Schtó ty ßy? Schto tu chzeſch?“ ſawoła dźiwi muž na derkotazeho hólcźeza, jeho njepuſchcźo. „Schtó je cźe ßem pſchiwjedł?“ ...

Bórſy bĕ Stipo wot ßwojeho ſaſtróżenja ſaßo k ßebi pſchiſchoł a wotmolwi bjes bojoſcźe. „Ja ßym Stipo, nanowy wowcźeŕ; pytam dom wilow. A ty ßy Vrano, kotryž nam tobak noßyſch.“

„Dom wilow ty pytaſch? A nětkole ßy mje namakał!“ ßmĕjeſche ßo Vrano roswjeßeleny. — „Dokelž pak ty moju próſdnjeńzu ſnajeſch“, pſchiſtaji krucźe, „żadam ßebi, ſo jeje nikomu njepſcheradźiſch, haj, na nju ani njeſpomniſch!“ — Na dobo pak pſchińdźe jemu na myßle, Stipu k ßwojim ſaměram jako wußlĕdźerja trjebacź. Dari jemu nĕkotre żołte, wonjaze tobakowe łopjena; nanej wſchak ßo móże prajicź, wot koho je je doſtał, tola wo próſdnjeńzy ßo njeßmĕ powjedacź ... „Dźenża wjecźor chzu nĕſchto tworow do Sini wobſtaracź“, pokracźowaſche ſchibały Vrano, „a to mohł mi ty derje poßłużicź!“

Stipo hladaſche wcźipny na njeho. „Baj, ſchto dyrbju cźinicź!“

„Ty dyrbiſch ſ wjecźora wußlĕdźicź, hacź po pucźu do Sini finanzowy ſtražnik tam a ßem njekhodźi, a dyrbiſch mi to woſjewicź. A jeli to móżeſch, dźi pſchezo dwĕ abo tſi ſta krocźeli pſchede mnu, a hdyž ſchto podhladne pytnjeſch, ſahwiſdaj a dźi ſměrom ßwój pucź dale, ſo to njeby nichtó pytnył!“

Tak ßo ſta. Bjes ſadźĕwka ſchikny Vrano ßwoju tworu na

wěste městno. To bě Stipowy prěni skutk. Po něczim bu we wschěch schibalstwach roswuczeny. Wón bě jara dobry schuler a pschekwapi czasto zwojich mischtrow s nowymi pschipadami a pschesklepanymi myzlemi.

Něhdy leżesche Vrano se zwojimi towarschemi pola Liwna, pschi zebi mějo rjany czerstwy tobak. Tez Stipo bě jako Vranowy zkužobnik pódla. Dokelz běchu finanzni strażnizy do teho pschischli, běsche pschekhod psches Prolog do Dalmatiskeje nimo měry czężki.

„Ja wschak bych wjedżak, kak zo tam dozpě, ale trjebam k temu dweju abo tsjoch noschazych skoczatow!" rjekny mlody Stipo.

„Duż to sczin!" praji Vrano spokojom.

Nasajtra — ranje zwitasche — stonachu Vrano a jeho „zobudżěkaczerjo" pod czężkim brěmjenjom po Prologu dele. Jedyn se strażnikow wuhlada podhladnych a da hnydom wschěm strażowym pomoznikam znamjo, kotsiz zo nětko na kakańzu skhowachu. Hdyż Vrano hacz na tuto městno dozpě, bu sadżerżany a dyrbjesche na bok stupicz, hdżez mějachu zo měchi, wjazy rasow derje saschite, pschepytowacz. Něschto stow krocżeli sady pschiczežeschtej dwě żonje s drjewom na wózkach. Schibale pozměwasche zo młódscha s njeju na finanzneho strażnika, pschi drósy stejazeho, a tón schczipny ju do liza: „Ty pak zy tola dżenza rano sahe stanyka, holczka!" rjekny wón a stupi zo psched nju.

Tola czerstwa holczka rjekny zo pozměwajo: „Wostaj mje, knjeże, dyrbju khwatacz, pschetoz hacz do pschipokdnja dyrbju sazo dom byczi!"

„Nó, dha stupaj jeno, stupaj, ty lubosne holczo!" sawoka strażnik wjeżele sa minjenej, hdyż wonej spěschnje dale khwataschtej . . .

Mjes tym buchu waczoki sadżerżanych pschepytowane. Zyle měrnje hladajo, bjes maka zo dżiwajo, wotewrichu měchi; w nich njebě niczo druhe, khiba hruba wolma, kotruż chzychu na witi donjeszcz.

Stipo — to bě ta młodscha holza — bě mjes tym se zwojimi drjewowymi walczkami, kotrež niczo druhe njeběchu, dyżli tobakowe waky, se schczěpkami na mylaze waschnje wobwite, psches móst psches Zetinu dozpět, a bě hižo duzy po pucżu, pschi niskej kamjentnej kawzy wjedżazym, do Karakaschizy, hdżez buchu waky skhowane a sa něschto hodżin wot Vrana pschewsate.

„Ty zy zyły hólz, Stipo", sawoka Vrano wjeżeky na njeho, „dyrbisch zwój dżěl dostacz!

* * *

Stipowe stadło mějesche hižo dawno druheho pastyrja. Pschetoz sazłużba pola Vrana bywasche tak wulka, so Stipowy nan niczo pschecziwo tutemu nowemu dżěłu njemějesche.

S wopředka bě hólczez jeno wczipnoscze dla a k woli s pascherjemi khodził, potom pak bu jemu tajne dżěło a straschne żiwjenje spodżiwnje wabjaze. Skónczńje swukny temu tak, so woprawdże żarliwje na to czakasche, so by s nowa sazo psches mjesy czahnycz mohł.

A prjedy hacz zebi na to myzlesche, bě jako mudry ptaczk wschudżom snaty, jako żadkawje khrobky a wschěch jebazych wumjekstwow zwědomy paschowar tez wot finanznych strażnikow mjenowany; haj, powjedasche zo, so Stipo s kuskanjom sakasane tworY do zyle wschědneje wězki pschemjenja a so tak njepytnjeny psches mjesy dozpěwa.

S njewopizajomnje symnej myzlu měschesche zo wjeczor do wukhodnikow. — Tu wucżeże tobakowu tysku a rjekny: „Knjeże, tule mam rjane selo, spytajcże!"

Stipo bě po krajnym waschnju, ale wozobnje sdrascżeny. Snajesche pucże zwojich wotebjerarjow a wjedżesche wěscże, komu změ schto poruczecz.

Tón knjes spytuje. — „Daj mi woptacz, Stipo", woka druhi, „schto placzi?"

„Tunjo, knjeże, dwajapjeczdżezacz; je s Herzegowiny." A bórsy je něschto rospschedał, kotrež wotebjerarjam mjelczo donjeze. Wě zo, ma rjany dobytk a je wschěm luby. To dżě je snata wěz, so sakasane wabi. Stipo namaka pschezo kupzow zwojeho „żolteho". Wjeżni ludżo jemu to pscheja, każ dżě s zyła wěmy, so maja namjesni stajnje pschecżelstwo s paschowarjemi; haj, zu dżě w njedawnych czażach a w njedalokich krajach ludżo zamo s rubježnikami dobri byli, bóle hacz je dowolene.

Niz jeno mi, ale tez druhim bě to hudańczko, kak móże Stipo sakasane tworY na zwoje městno schiknycz. Na dobo pokasa zo něhdże, widżachu, schto czini, a tola njemózachu żenje tworow pschi nim wuzlědżicz!

Druhdy pucżowasche Stipo dale do snutskowneho kraja. Tu zo sta, so jeho junu wjeczor, hdyż s Mostarskeje runiny po pucżu horje czehnjesche, kotryż we wijatych wotstawkach horje na runinu. tsi sta metrow wyzoku, wjedże, strażnizy na konjach sczěhowachu, Hdyż widżesche, so czeknycz mózno njeje, puschczi zwój wak do hłubokeje schkaby, hdżez mjes wulkimi kamjenischkami wottok tonidkoweho jězora, kiż je na wyschinje, na zwětko pschikhadża. — Tola sczěhowarjo jeho pschimnychu a wjedżechu jeho wróczo do Mostara.

Nětkole pak bě tehdom hischcże jara straschna wěz, hdyż bu něchtó jako popadnjeny do jastwa wotedaty, tez, byrnjez zo jemu niczo sle dopokasacz njemohło. — Stipo to wjedżesche, a czujesche hižo, so jemu wo hłowu pońdże; ale runje teho dla wotmyzli zebi, czeknycz.

Hdyż na wjeczornych změrkach k horje dozpěchu, hdżez rěka Narenta pschi zamej horje delka mjes hłubokimaj skalinatymaj brjohomaj schumi, skoczi s wotmachom sa bliższu skału na brjosy, storhny zwój pjesl s ramjenja a, prjedy hacz běchu strażnizy s koni doskoczili, sawi kamjeń do teho krucha drasty a czižny jón do wody, so pluskotajo dopadże, mjes tym so zo wón pod podmlětu skalinu skhowa. — Měnjo, so je jaty do symneje rěki skocził a so dale delka sazo na brjoh pschińdże, khwatachu, konje zobu czehnjo, po brjosy dele, pschi czimz pschi złabym zwětle błyschczatu zuknju pytnychu a mějachu ju sa czeknjeneho, tón pak mjes tym w měrje wulěse a dżěsche do města, so by na dołhowjeczornym kónzu na Radobolju sazo k wjeczoru khwatał. Wón wobeńdże horu Hum, salěse w nozy do schkałoby a wucżeże zwój wak, s kotrymz nětkole po tajnych sczežkach domoj czehnjesche.

(Skónczenje pschichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Na spodżiwne waschnje je pohoncz tudomneho wósnika Zimmera na Hoschiz hazby makuschk lěweje ruki shubił. Hdyż pońdżelu wjeczor konjej bow wody pschinjezy, jemu koń makuschk wotkuzny a jón pózrje. Pohoncża zu hnydom do hojernje dowjesli, hdżez zu makuschkowy kuschk pschi dłóni wotewsali.

— (Nimale zo saduzył.) W nozy 18. januara barbjerski mischtyr Moritz Pflüge, na jerjowej hazby bydlazy, se spanja wotucżi, dokelz zo jemu czežko dychasche. Stwa běsche polna kura, tola bě s wopředka czežko městno namakacz, s kotrehoz zo dym do jstwy dobywasche. Skónczńje zo dohladachu, so bě zo schpundowanje pod khachlemi s khachlowej czopkotu sapalilo. Woheń zo njehodżesche hinak poddużycz, hacz so schpundowanje wukamachu a khachle podtorhachu, schtoz zo hischcże tu zamu nóz sta. S wulkim zbożom je było, so se Pflüge s czazom wotucżił, dokelz by hewak zo sadużywschi wumjeł.

— Wobzedżerjo zadowych sahrodow zo na to dopominaju, so je najwjetschi czaz, staru skoru zadowych schtomow wotschkrabacz a kalkowacz, so bychu zo s tym psched njerodżu wobarnowake. Tez je jara wużitne, hdyż zo wschě swjadke kopjena se zadowych schtomow wotstronja a zo spala, dokelz wozebje w switych swjadkych kopjenach wjele zadej schkódneje njerodże hnězdżi.

S Jazeńzy. Ssrjedu 13. januara nascha „katholska bjezada" zwój salożeński zwjedżeń zwjeczesche, pschi kotrymz zobustawy dwaj dżiwadkowaj kruchaj pschedstajachu. Prěnja zerbska wjeżelohra „Po czeczinej zmjerczi" zo jara derje spodobasche, dokelz běsche doscz změschna. Wozebje pozledni akt bě jara żortniwy, w kotrymz bě zo knjes Michał se zwojej pjatnatej lubosczu sazo sjebał, a w kotrymz tez sa żeństwu żadazy stary Tutolak hakle na wschěm pozledku zhoni, so běsche młoduschka Marja, na kotruż běsche zebi samyzlił, hižo wudata. Druhi kruch, kotryż zo němski hrajesche, teho runja spodobanje namaka, wozebje zo rjana drasta lubjesche, kajkuż hischcże njejzmy na naschim dżiwadle widżeli. So běchu hrajerjo se zwojim pschedstajenjom pozłucharjow dospołnje spokojili, nam mózne plazanje po jenotliwych dżělach a wozebje na kónzu dopokasa. Wschitzy zo s wuspěchom pórzowachu, zwoju rólu żiwjenjawěrnje pschedstajicz. Duż wozebita zławka knjesej kantorej Hili pschizłuscha, kotryż je hrajerjow wuwoczował a pschedstajenje wodził, teho runja hrajerjam wjetschich rólow, każ kk. Winizarjez, Schwórakej a Groźy, pschede wschěm pak knjeznomaj Dynarjej a Wjeżeliz. Pozlednischej, kotrejż mějeschtej na poltsecza sta wotmolwjenjow nawukhnycz, zwój czežki nadawk derje pschewinyschtej. Wobzarowacz dyrbi zo jenoż, so mamy tak jara mało městnosczе sa nasche swjeżelenja. Někotryżkuli, kotryż rad k nam pschikhadża, njeje dżiwadło wohladał. Nadżijamy zo, so budże k létu tutemu njedostatkej wotpomhane.

S Delnjeho Hunjowa. Wutoru tydźenja rano ßu w fajmje tudomneho kublerja Goschmanna jeneho handwjerskeho morweho namakali. Po legitimaziskich papjerach, w jeho drascze namakanych, je ßo wón w Czechach narodźił. Pjenjes mějesche wón jenoż 15 np. pschi ßebi. Dwaj dnjej posdźischo ßu jeho na Hodźijskim pohrjebnischczu s polnej częsczu hrjebali.

S Lichanja. W dwaj metraj hłubokej studni sady tudomneho hroda je ßo sańdźenu ßobotu 52lětna hrodowa sarjadniczа Dietzyna tepika. Hacź je ßo wobßunyła a do studnje, kotraż bě hewak pschezo wodźeta, panyła, abo hacź je w czężkich myßlach ßmjercź ßama pytała, njeje wujaßnjene. Tepjena w hrodże ßamotna bydlesche a mějesche jón w rjedże dźerżecź, hdyż knjejstwo doma njebě. W studni je Dietzynine cżółko hacź do njedźele leżało, prjedy hacź ßu ßo jeho dohladali.

S Klukscha. Na tudomnym tak mjenowanym wjeßnym hacże je sańdźenu ßobotu popołdnju 12lětny Hermann Kaltschmidt do njesboża pschischoł. Wón ßebi ßmykacże pschipaßasche, so by ßo po lodże wosył. Jedyn ßmykacź ßebi pschicżiniwschi, wón na jenej nosy stejo ßebi druhi pschipaßowasche. Pschi tym padże, a to tak njesbożownje, so ßebi lěwu nohu wysche kulkow słama. Dla wulkeje sacżeklisny a symy mózesche lěkaŕ hakle na druhi dźeń nohu frunacź a twjerdże wobwjasacź.

S Wósborka. Jenu tudomnu wobydlerku je wóndano spodźiwne njesboże podeschło. Wona chzysche jene schwedske schtrychowancżko sapalicź, kotrehoż ßo palaza hłowczka wotskoczi a na włoßowu zelluloidowu jehłu sleczi, kotraż ßo hnydom sapali. Hdyż chzysche żona druhe schtrychowancżko sapalicź, wona palazu ból na sadnjej hłowje saczu, hdyż běchu ßo jej włoßy khětro wotßmudźiłe. To je saßo dopokasmo wo straschnosczi zelluloida, s kotrehoż ßo nětkole cżeßaki, jehły, tyski, billardowe kule atd. atd. dźełaja, k czemuż ßo prjedy róh abo kósc wuźiwasche.

S Wjeleczina. W hosczenzu k „herbskej grychcże“ běchu ßo w poßlednim czaßu wospjet mjeńsche dźełby mjaßa kranyłe. Wutoru wjeczor pak njehańbicziwosc pakostnikow tak daloko dźěsche, so hnydom pół ßwinjecza ßobu wsachu. W hosczenzskej stwě běchu w tym czaßu hischcże hosczo pschitomni.

S Wotrowa. Pjatk tydźenja sta ßo pola naß njesboże psches hładkosc. 70lětny kubleŕ Michał Wrobl dźěsche do drjewa. Woßrjedź wßy ßo wobßuny a snak padże, pschi czimż ßo do sadnjeje hłowy rana wurasy, a wbohi we womorje leżo wosta. Dowjedźechu jeho domoj, hdźeż pak hnydom k ßebi pschińdże. Po mnohosczi czeczazeje krewje ßo sdasche, jako by do wótreje ßekery padnył był, schtoż pak dźakowano Bohu tola njebě. Kak so ßo też żane dalsche frudne scźěhwki njenamakaja.

S Łubija. W tudomnym seminarje maja ßo młodźenzojo, kotsiż chzedźa ßebi wucźeŕske powołanje wuswolicź, hacź do 10. febr. samolwicź. Łubijski seminar je mjes ßwojimi wucźomzami też pschezo nětkotrych Serbow licził.

S Łubija. Tudomne dwórnischczo chzedźa pschichodne naléczo pschetwaricź. Każ je ßłyschecź, dyrbi ßo Zitawska a Habrachczańska kolija pschepołożicź a ßo podseński khód pschetwaricź.

S Biskopiz. Tudomnemu skótnemu lěkarjej 15. jan. jedyn muż s Baldanez ßwojeho pßa pschiwjedże, so by jeho na skaženosc pschepytał, dokelż bésche tón poß wot nětkotrych dnjow jara kußaty był a też ßwojeho knjesa skußał. Hdyż bě skótny lěkaŕ w pschitomnosczi wokrjeßneho skótneho lěkarja pßa morił a też snutskownje pschepytał, bě jeho skaženosc dopokasana. Pßy pak ßo teho dla w wokolnosczi sawrjecź njetrjebaja, dokelż je dopokasane, so khore skoczo njeje dwór wopuschczilo a ßo też njeje żaneho druheho pßa dótknył.

S Lěskeje pola Delnjeho Wujesda. Sańdźenu ßrjedu popołdnju s tudomneje Rjeczkez żiwnosczе woheń wudyri, kotryż wschě twarjenja do próchа a popjela pschewobrocźi. Rjeczkezom, kotsiż runje doma njeběchu, je ßo zyła drasta a domjaza nadoba do czista spalika. Jenoż s nusu bě mózno, skót płómjenjam wutorhnycź. Kak je woheń nastał, njeje snate. Se ßykawow, kotrez k haschenju pschijědźechu, bě fabrikska s Noweje Wßy nad Sprewju prěnja, druha bě Manjowska.

Se Shorjelza. (Khostanska komora.) Dla żelesniskeho njesboża, kotrez ßo loni 2. augusta na Sslepjanskim sastanischczu sta a pschi kotrym ßo dźewjecź woßobow, s dźěla pucźowarjo, s dźěla sastojniży, mjenje abo bóle cżężko wobschkodźi, mějesche ßo cżahowy wjednik Max Uhlemann s Khocźebusa samolwicź. Nastata schkoda na wosach, żelesniży a tworach też ßnadna njebě. Wobskorżeneho winowachu, so je se sanjechanjom ßwojich pschißkuschnosczow żelesniski transport do stracha stajił a wobschkodźenje dźewjecź woßobow sawinował. K wußudźenju běchu ßo nčhdże 20 ßwědkow a jako wězywustojni tajny knjeżerstwowy a twarski radźicźel Neumann s Halle, żelesniski direktor Suck se Shorjelza a żelesniski twarski inspektor Hossenfelder s Khocźebusa skasali. Wobskorżeny wobkrucźesche, so njeje winowaty; wón je wscho cżinił, so by njesboże wotwobrocźił. S wobschěrnym pscheßłyschenjom ßwědkow ßo to, schtoż wobskorżeny praji, sa wěrne wuznała. Měnjenje żelesniskeho twarskeho inspektora na to dźěsche, so jeho wobhonjenje njeje niczo podako, schtoż by wobskorżeneho sa njesboże samolwiteho cżiniło. Sastupjeŕ statneho rěcźnistwa njemózesche namjetowacź, wobskorżeneho saßudźicź a ßudnikam pschewostaji, jeho wuwinowacź. Ssudnizy jeho wot wobskórżby, so je jedyn żelesniski transport do stracha pschinjeßł a ludźi se ßwojim sanjechanjom na cżęle wobschkodźił, wuwinowachu a ßudniske khósty statnej kaßy napołożichu.

S Bukowza. Tudyscha ryczeŕkubleŕka swudowjena Wjelina bu sańdźeny tydźeń cżężko domapytana. Pschi mlócźenju s maschinu, kotruż woda cżeŕi, sta ßo nęschto na maschinje. Chzychu ju sastajicź. Pschi tym pak hrabny wulka wala 17lětnu dźowku sa drastu a pschecźißny ju nětkotre rasy, pschi cżimż buschtej jej nosy a jena ruka słamanej. Druha dźowka spytasche ju wottorhnycź, a bu pschi ßamym ßobu torhnjena, tola puschczi hischcże w prawym cżaßu. Wboha holza leži cżężko khora. Psched nęschto lětami wumrje jeje bratr też w młodostnych lětach nahłeje ßmjercże se spłóschenjom konja.

„Łužica“, měsačnik za zabawu a powučenje, čisło 11 a 12 ma tónle wobsah: Złota ryba. Pěsnił A. S. Puškin. Přełožił M. B. — Serbska narodopisna wustajeńca w Drježdźanach 1896. (Wo nastaću wustajeńcy z wobrazomaj) Łužan. — Hans Nepila-Rowniski. Spisał M. H. — Hornja a Delnja Łužica: Hornja Łužica so z njewjestu rozžohnujo; Delnja Łužica njewjestu witajo. Šyman. — Wódny muž. Napisał Jan Neruda. (Malostranske powidky: Hastrman 1876.) Přełožił Łužan. — Wobrazy z manevra. Podawa J. Zaleski. IV. Biwak (Skónčenje). — Ludowy haj. (Z Darina z młyna) R-b. — Něšto ze staršich serbskich časow. (Pokračowanje.) Po Bud. Nowinach spisał M. H.: Serbske sudy. — Štwórty delnjoserbski koncert w Bórkowach 4. oktobra 1896. Łužan. Z běskeje poesije: Dźědej. Pěsnił Bohdan Jelinek. Trawa. Pěsnił Jos. V. Sládek. Přełožił A. Černý. — Mój prěni a posledni α. — Wobrazy z manevra. Podawa J. Zaleski. V. Posledni pokhod. — Žiwjeńske wiki. J. Čišinski. — Krabat. (Powěstka z luda.) Łužan. — Wěncarka. R-b. Nimo teho dlějše a krótše rozprawy pod napismami: Serbske pismowstwo, Serbski rozhlad Należnosće towarstwow, Druzy wo Serbach, Słowjanske nowinki atd. — Cyły lětnik „Łužicy“ 1896 přinjese na 112 stronach 42 basni a 40 powědančkow a nastawkow w pěšej rěči, z 9 rjanymi wobrazami wudebjenych, wot 32 mjenowanych a njemjenowanych spisowaceli napisanych. Za 3 hriwny lětneho přinoška je to zawěsće zabawjaceho a powučaceho čitanja dosć.

Wußudźenja.

(Khostanska komora.) Dźěłacźerja Jakuba Winklera w lěcże 1874 w Kulowje narodźeneho, hižo tsi krócź paduchstwa dla khostaneho, k khostarni na dwě lěcże, k shubjenju cżeßnych prawow na pjecź lět a k dowolomnemu podstajenju pod polizajsku nadkedźbu saßudźichu. Wón bě loni w nozy 12. novembra s njesamknjeneho konjemza na knježim dworje w Boranezach 20lětneho konja, něhdże 50 hriwnow hódneho, kranył a jeho konjazemu rěsnikej Thonigej w Wopakej sa 30 hriwnow pschedał.

J. E. Scholtu, napoßled w Sahorju ßłużazeho, njekasanstwa dla k jastwu na woßom měßazow saßudźichu.

70lětny zyhelnik Mikławsch Pjetrasch s Radworja, 23 krócź khostany, bě po proschenju khodźo por toslow a sa 1 hriwnu kołbaßy kranył. Jemu khostarnju na dwě lěcże, shubjenje cżeßnych prawow na tsi lěta a dowolomne podstajenje pod polizajsku nadkedźbu pschißudźichu.

Dźěłacźeŕ Khr. Funsak s Hósdnizy, 19 krócź khostany, bě 7. nov. w Porschizach jenu koschlu dźěłacźerjej Pětschej kranył. Jeho khostanje sa to wucźini dwě lěcże khostarnje, shubjenje cżeßnych prawow na pjecź lět a dowolomne podstajenje polizajsku nadkedźbu.

Dźěłacźerka Augusta Madlena Domaschkez s Rychwałda, schtyri krócź khostana, bě loni 5. oktobra we Wjelkowach por cźrijow a 29. novembra we Wownjowje 18 hriwnow 30 np. a por schtrympow kranyła. Ju k jastwu na 6 měßazow saßudźichu.

Přilopk.

* S Mischna wo sćěhowazym wólniwym žorcźe pišaja, kotryž dyrbi žo krucźe naßwaricź. Jedyn tamnischi sastojnik bě žebi pschał, so by ras žwojich bratrow, žotrow a pschiwusnych pschi žebi widźał. Njedźiwajcy wospjetneho pscheproschenja njebě žo jemu ženje schlachćiło, ras wschitkich hromadźe swjesćź. Duž jemu jědlowa myßliczka pschipadźe, žwojim pschiwusnym w cźornokromatym kuwercźe powjesćź wo žwojej žmjercźi póßlacź a w njej pohrjebny dźeń postajicź. K tejle powjesćźi bě prósstwa pschistajena, so by žo semrjeteho pschecźe, so bychu žo wschitcy jeho pschiwusni ras pschi nim shromadźili, ſ najmjeńscha po jeho žmjercźi dopjelnikło. Sso žamo wě, so teź bratsja, žotry, wujojo a cźety w žarowanskej drascźe a ſ kwětkowej pychu do Mischna pschijědźechu a žo njemało pschekwapichu, hdyž morwoprajeneho cźerstweho a cźikeho doma nadeńdźechu. S wopředka žo „žiwy-morwy“ psched jich porokami ſ wurěcźu wobarasche, so je tutón hłupy žort někajki pschecźel, kotremuž žu jeho žwójbne naležnoscźe žwědomne, sworał. Wjecźor pak, hdyž „žarowanske towaŕstwo“ w jenej winowej korcźmje wjeßele hromadźe sedźesche, žo sastojnik roskaty wusna, proschesche, jemu jeho žort wodacź, a pschispomni, so nětk wěscźe wě, so je tutón žrědk jenicźki był, so mohł žwojich pschiwusnych pschi žebi shromadźicź.

* W Wilsdruffskim hamtskim wokrjeßu, runje tak sa Tharandt a wokolnoscź je pschikasane, pßy sawjeracź. Jeneho skaženeho pßa, kotryž bě žo do wobliczа jeneho cźeladnika sakußnył, žu w Blankensteinje satsělili.

* Husto žo njesboże stanje, hdyž žo na khwilku małe dźěcźi žame wostaja. W Plagwitzach pola Lipska dźěcźo ſ hłowu do wanje wody padźe a žo tepi. — W Löbtawje dwělětne dźěcźo snak do hornza warjazeje wody padźe a žo ſ tym tak straschnje na khribjecźe wopari, so wumrje. Macź, kotraž chzyschе dźěcźo kumpacź, bě hornz na schpundowanje stajiła a žo jenož na wokomik wot njeho wotwobrocźiła.

* S Wrótßławja, 15. januara. (Potajnstwowna žmjercź.) W jenym tudomnym domje je žo wcźera wjecźor w pósdnjej hodźinje potajnstwowa wěž podawa. W tutym domje bydlaza pychaŕnicźa na dobo kschicźo sawoła, so je jej ſ jědom sawdate. Druſy podružnizy, kiž hnydom k njej khwatachu, ju hižo w womorje namakachu. Pola njeje pak fabrikskeho knjesa R—a nadeńdźechu, kotryž chzyschе žo ſ khwatkom wotßalicź, schtož pak jemu sadźěwachu. Mjes tym běchu polizajszy sastojnizy ſ lěkarjom pschischli, poßlednischi žo prózowasche, pychaŕniczi žiwjenje wrócźicź, ale wscha jeho próza bě podarmo. Njesbožowna holza je na jara žylny jěd wumrjecź dyrbjała. Jeje wobydlenje bě polizajszy sawrjene a Pawoł R., na kotrehož tukaja, so je na holzynej žmjercźi wina, bu sajaty. R. přeje, so je jej ſ jědom sawdał, a wudawa, so je prjedy ſ njej wobkhad měł, psched někotrymi njedźelemi pak žo jeje sdalował. Wcźera wjecźor pak je jeho ta holza narěcźała, so je ſ njej domoj schoł. Tam je pschekora mjes nimaj wudyrika, w kotrejž je pschi jeho wotßalenju sa nim sawołała: „To budźesch wobžarowacź. Jutsje móžeš žo wo tym pscheßwědcźicź.“ Dale wón powjeda, so je žo po khwili, ſ njeměrom saßo do jeje wobydlenja k njej wrócźił, a so je žebi wona mjes tym se samyßkom ſ jědom sawdacź dyrbjała. Kak daloko jeho wudawanje na wěrnoscźi wotpocźuje, sawjedźene pschepytanje pokaže. — Posdźischo nowiny pišaja: Wo žamomordarstwje młodeje a žwojeho žiwjenja žo wjeßelazeje Rodewaldez, tak ta holza rěka, žana rěcź bycź njemóže. Podhladny Paul Rockisch ma chemikalsku fabriku. Kaž žo sda, bě žo wón hižo dleschi cźaß wobkhada ſ Rodewaldez nabył, duž je ju na tole waschnje wotbycź pytał. W jeho sakach žu pschi jeho sajecźu jěd namakali. Najskerje je wón tej holzy zyankali do nějakeho picźwa žypnył. Nimo teho žo najskerje druhe pscheńdźenje wukopje, dokelž je psched někotrymi lětami teź jena druha młoda holza, ſ kotrejž Rockisch wobkhadźesche, tak nahle wumrjeła. Njesbožownu žu tehdy sa žamomordarku měli a jako tajku khowali.

* (Sabicźe.) Cźežke pscheńdźenje je w městaczku Bernowje wschěch wobydlerjow do wulkeho njeměra stajiło. Tam w jenej khěži dwě žwójbje hromadźe bydleschtaj, dźěłaczeŕ Melcher a rukajzaŕ Rother, se žonomaj a dźěcźimi. Wobej žwójbje žebi hižo dołho we włožach leżitej. Winu teje pschekory woßebje Melcherzy dawaja. Wóndano popołdnju Melcher a jeho žona na dworje drjewo rubaschtaj. Duž žebi Rother na dwór po wodu pschińdźe. Hnydom mjes nim a Melcherez cźłowjekomaj swada wudyri, kiž bórsy do pukow pscheńdźe. Melcherka klumpacź drjewa shrabny a Rothera ſ nim psches khribjet morßny. Hdyž žo jej Rother wobrócź spyta, Melcher wot sady pschistupi a se žwojej cźežkej, rano hakle nawótsenej žekeru jemu do ramjenja a do schije rubacź pocźa. Rother hnydom wschón krwawy na semju padźe a sa někotre wokomiki wudycha. Bjes komudy poliziju sawołachu, też žudnistwo bórsy pschińdźe, kiž wobstejnoscź sapiža a skucźerjow do jastwa wotwjesćź da. Morjeny pódla wudowy pschirodneho žyna sawostaji. Melcherez cźłowjekow žo hewak kóždy sdalowasche. Jedyn jeju žyn dyrbjesche žo do dyrbjeńskeho wocźehnjenja dacź. Kak saßakła Melcherka je, žo w tym pokasa, so wona hischcźe do mrějazeho Rothera, na semi leżazeho, se žwojim klumpacźom pjerjesche.

* Spodźiwnu wěz Parižske nowiny „Temps“ powjedaja: Anton Deilhes bě khuduschki pišaŕ w Parisu. Jeho dźěło jeho ſ wjele ludźimi do wobkhada pschinjeße, mjes kotrymiž bě teź jědny offizěr Besson na wotpocźinku, kotryž bě na njeho jara podobny. To wobeju mužow ſ pschecźelstwom sjenocźi, a so by swonkowna podobnoscź hischcźe bóle nadpadowała, da žebi pišaŕ žwoju brodu runje tak pschiřešacź, kaž jeho pschecźel Besson. To bě ſ pschicźinu, so wobeju husto pschepósnachu, woßebje dokelž pišaŕ też wjedźesche po waschnju něhduscheho offizěra rěcźecź. Besson w lěcźe 1893 wumrje, a Deilhesej myßliczka pschipadźe, žo wot nětka Besson mjenowacź, so mohł 240 frankow pensije, kotruž bě tón dostawał, dale wotebjeracź. Po sańdźenju schtwórcź lěta žo wón k notarej poda, wot kotrehož bě žebi njebo Besson hewak pschezo wobžwědcźenje napißacź dał, kotrež dyrbjesche wón pschi wotewsacźu pensije pokasacź. Dokelž bě Deilhes něschto mjeńschi, dyžli jeho semrjety pscheczel, bě žebi wón na pucź k notarej jědnej schkórnjej ſ tołstymaj póduschomaj jeschicź dał. Notar žo ani wokomika njekomdźesche, jemu wobžwědcźenje napißacź. W pißarni jemu wschitcy Besson rěkachu; jedyn notarowy pißaŕ, kotryž stareho jěsdneho offizěra jara derje znajesche, wopacźnemu Bessonej žwoje wjeßele nad tym wupraji, so je pschezo hischcźe cźiły a strowy. „Haj, haj“, wopacźny Besson wotmolwi, „mam krutu kožu a statna kaßa mje tak lohko njewotbudźe.“ Schtyri lěta Deilhes jako Besson po žwěcźe khodźesche a to by hischcźe dołho trało, hdy budźische žo pißaŕ ras jenemu tajnemu polizistej njepscheradźił. Deilhesa w korcźmje sajachu, hdyž runje druhim hoscźom wo žwojich wójnskich skutkach powjedasche.

* (Skónzowanje jeneho žandarma.) S Cźech pišaja: Žandarmeriskeho korporala Wjazßława Bukaza žu na žałoßne waschnje skónzowali. Wón běsche žo do Dobreje Wody podał, so by tam w žłužbnych wězach ſ gmjenskim pschedstejicźerjom porěcźał. Měschcźanosta jemu wosjewi, so je ſ wonka wßy dwě njerodnej woßebje wohladał, kotrejž byschtej žo dyrbjałej sajecź. Ani wokomik žo njekomdźiwschi žandarm sa nimaj dźěsche a muža a žónsku nadeńdźe. Dokelž běschtaj njesnataj, legitimaziskich papjerow njemějeschtaj a žo spjecźiwaj pokasaschtaj, jimaj žandarm pschipowjedźi, so staj sajataj. S wobhladniwoscźu wón mužej ruzy sputa. Hdyž žo wón skhili, so by putowy sank samknył, žónska natyknjeny bajonet ſ jeho tšélby storže a jón ſ poknej mozu žandarmej do schije storcźi. Njesbožowny žo na semju swjesy, na cźož jemu žónska ſ bajonetom hischcźe do žiwota kłó a potom se žwojim kumpanom cźekny. Žandarmowu tšélbu žobu wsaschtaj, tola ju cźekajcy, runjež kaž puta, do drósyneho pschirowa cźišnyschtaj. Pol hodźiny posdźischo žandarmeriski wachtmischtyr Polewka žwojeho towarscha Bukaza mrějazeho namaka a jeho do wobydlenja gmjenskeho pschedstejicźerja w Dobrej Wodźe donjeße. Njedźiwajcy žwojeho žadławeho sranjenja mějesche hischcźe wón telko mozy, so móžesche zuseho muža a žónsku do drobna wopißacź a mènjenje wuprajicź, so je žónska, kotraž je jemu ſ tajkej wuschiknoscźu bajonet ſ tšélby wotsběhnyła, sababjeny muž była.

* (Na pluwazych lodowych schkrutach.) Na lodźe psch brjosy Marinetskeho jěsora (w Wisconsinje w poknóznej Amerizy) po žmykacźach jěsdźachu. Na dobo žo dudławy lód wot brjoha pukny a žo roskama, a schkruty ſ ludźimi, na nich žo namakazymi, do jěsora jědźechu. 35 woßobow žo ſ hnydomnej pomozu wukhowa, pjecź woßobow pak žmjercź w žołmach namaka.

* Wjele schkody žu w poknóznej Italskej poßlednje dny njepschestawaze deschcźe naczinike. W Cuneoskich stronach je žo wjele stow schwajzarskich khěžow wotplawiło, pschi cźimž je wjele woßobow do schkody pschischło. W Canelli Casale a w Cocconato je žo wjele khěžow powaliło a skót pod žwojimi rosbitkami pohrjebało. Do zyła podmlětu wjesku Noli pola Genua dyrbjachu wobydlerjo wopuscheźicź. Też wot rěkow Po a Tessin strach hrosy. Po je pola Corona hacźenja pschedrěł a zyłu krajinu póczrjeł. Jenož ſ wulkim žmjertnym strachom samóchu wobydlerjo žwoje žwójby a žwój skót wukhowacź.

* (Dźěśćowy pohrjeb.) Dźěłaćerjej D. w Barlinje, nanej pjećich žiwych dźěći, bě jeho žona saßo mału holćku porodźiła. Ta pak hižo dźeń po narodze wumrje a dyrbjesche ßo dźenß psched tydźenjom khowacź. Cźěłowy wós bě khudemu mužej pschedrohi. Duž wón tón mólćki kaschćik, w kotrymž jeho dźěćatko leżesche, pod pažu wsa a jón na Weißenseeske pohrjebnischćo njeßesche. Duzy tam pak ßo ſ dobrym pschećelom setka, ſ kotrymž dyrbjesche něhdźe na schkleńzu piwa doćź. Na prěnimaj schkleńzomaj pak doscź njemějeschtaj; duž jenu sa druhej pijeschtaj, doniž ßo jimaj nóz nimale minyła njebě. Rano sahe hakle ßo dźělischtaj. Srudny nan bě, na dźěćźo sabywschi, runy pucź domoj schoł. Hdyž bě ßo doma wuspał, ßo jeho žona woprascha, kak je pohrjeb wotběžał. Nětko hakle ßo žarowazy nan dopomni, so ſ cźěłkom na žadyn kerchow pschischoł njebě, a so je jo něhdźe w někajkej korcźmje w kaschćiku stejo wostajił. Hdźe a w kotrej korcźmje bě se ßwojim towaŕschom zyku nóz ßedźo pił, wo tym ani próschka njewjedźesche. Duž dyrbjesche ßwojeho kumpana pytacź. Ale też temu běchu wschě nózne podawki ſ myßlow wupadnyłe. Duž jimaj niczo druhe njewubu, hacź ßo na pytanje podacź. Hdyž běschtaj wjele drohow pscheběhałoj a wschelake haßy pschekschižowałoj, pytanu korcźmu namakaschtaj. Tam pak shonischtaj, so je kaschćik ſ małym cźěłkom hižo na polizajstwje wotedaty. Dokelž běsche ßo to hakle psched krótkim cźaßom stało, bě hischcźe na bürowje, hdźež jón nanej, hdyž běsche ßo sa prawehо doscź wupokasał, pschepodachu, tak so móżesche jón nětko na pohrjebnischćo donjescź a khowacź dacź.

* W Barlinje njewoženjena dźěłacźerka Kostowska wobydlenje Hoppez mandźelskeju sapali, jimaj nalutowanske knižki wo 100 hriwnach, 22 hriwnow hotowych pjenjes a debjenki kranywschi. Hoppez połdralětne dźěćźo ßo sadußy, jene schtyrilětne dźěćźo hischcźe žiwe wunjeßechu, tola też wone je posdźischo wumrjeło. Kostowska, kotruž ßu hnydom sajeli, je ßo ßwojeje winy wusnała.

* Landsbergski pschißažny ßud je želesniskeju dźěłacźerjow Tabberta a Müllera ſ Neuwedella k ßmjercźi saßudźił. Pomozny hibadłowaŕ Pichoki bě saßudźeneju w nozy 28. novembra na Neuwedelskim dwórnischću pschekwapił, hdyž ßłomu kranyschtaj. Sso bojo, so jeju pscheradźi, jeho paduchaj skónzowaschtaj.

* (Popjoł morweho w pscheßadźowanju.) Pschi jenym ßudniskim pscheßadźowanju w Lembergu ßo też popjoł morweho, w Gocźe spaleneho, pscheda. Jedyn pjenjesy pscheposchcźeŕ, na popjelnizu, ſ cźěłowom popjelom napjelnjenu, 15 hriwnow ßadźi a ju też dosta. Popjoł ßu sachodne powostanki jeneho Barlinskeho bankiera, kotrehoż pjenjeżne pschekupstwo je po jeho ßmjercźi bankrot schło.

* (Konkurßowy sarjadnik jako pschekschiwjeŕ.) W Eislebenje je konkurßowy sarjadnik Hockmayer, 8000 hriwnow konkurßowych pjenjes pschekschiwiwschi, cźeknył. Hockmeyer bě też ßobustaw měschćańskeho sarjadnistwa.

* Kak wjele metrow brody je 70lětny muž britwi woprował, je jedyn wuczeny Schotta wobliežił. S wulkim wobkedźbowanjom a pospytowanjom je wón spósnał, so mužaza broda w pscherěsku sa tydźeń 3 millimetry narosće, tak so by sa lěto 16 zentimetrow dołha była. Dokelž pak wjele mužow broda hischcźe ßylnischo rosće, praji tón Schotta, so dyrbi ßebi 70lětny muž něhdźe 7 abo 8 metrow brody wottruhacź. Hdy by pak ßebi ju ženje njetruhał, ani ſ nożemi njepschitsihał, by stónczńje jenoż něhdźe 3 metry dołhu brodu noßycź mohł.

* S Liberza, 11. januara. Žałostne njeßboże je ßo ßobotu w Heinersdorfje pola Liberza stało. Tam ßo někotre schulske dźěćźi popołdnju na ßankach wožachu, mjes nimi też 13lětny Franz Wenzel ſ Lubokaja. Někotre druhe dźěćźi tamnym ſ połnym wotmachom po horje ßo dele ßmykazym, klubu cźinjachu a ßo ſ nimi scźěkajo hałoßy napscheczźiwo tykachu, so bychu jich ſ runeje cźary pschinjeßli abo swróćźili. Też Wenzelez Franzej hałoßu napscheczźiwo dźerżachu. Dokelž pak tón kaž ſ tšelby wutsěleny ſ hory dele pschijeđźe, wón psched hałoßu sastacź, ani ßo jeje sminycź njemóżesche; duž ßo jemu hałoßa hłuboko do żiwota sakło a wotkama. Hnydom drje po wokrjeßneho lěkarja dr. Kottera do Röchlitzy póßłachu, ale tón doma njebě, duž móżesche hakle wjecźor wokoło 6 hodźin pschińcź. Wbohi hólcźeż je mjes tym žałostnu bolosćź wustał. Dr. Kotter dyrbjesche jemu tu hałoßu ſ klěschcźemi se żiwota wucźahnycź. W ßedmej hodźinje ßu potom njeßožomneho hólza po lěkarjowej poručnoscźi do Liberzskeje hojeŕnje dowjesli.

* W Jekatarinenburgu je tamnischi ßud tsi ßotry k khostanskemu dźěku w Ssibirskej saßudźił. Wone ßu w běhu 5 lět něhdźe 150 dźěćźom, jim na wocźehnjenje pschepodatym, sahłódnicź dałe. Dźěćźom, kotreż ßu najskerje wißelnische żiwjenje měli, ßu nop rosrasyłe.

* W ßyrotowni w Dallasu w Texasu woheń wudyri. 15 holzow je w płomjenjach kónz wsało, 9 je ßo wopaliło.

(Zyrkwinske powjescźe hladaj w pschikłosy.)

Awkzija wużitkoweho a paluneho drjewa.

Schtwórtk 28. januara 1897 popołdnju w 2 hodźinomaj maja ßo pschi tak mjenowanym **knježim hacźe njedaloko prjedawscheje draczownje**

brěsowe żerdźe a **wólschowe** a **wjerbowe kuleczki** a **dołhe hromady** sa hotowe pjenjesy sjawnje na pschesadźowanje pschedawacź.

Na kupowanje smyßleni ßo prosscha, so bychu ßo w mjenowanym cźaßu na městuje ßamym seschli.

W Budyschinje, 16. januara 1897.

Měschćańska rada.
dr. **Kaubler**, měschćanosta.

Drjewowa awkzija.

Na **Wulkodubrawskim** hajniskim revěrje, Rakecźanskemu knjejstwu ßłuschazym, ma ßo **wutoru 26. januara 1897 dopołdnja** wot **9 hodźinach** pschi pschihódnym wotwjesenju scźěhowaze drjewo:

39 khójnowych wuléßowanych dołhich hromadow,
23 „ ßuschizowych „ „

ſ wuměnjenjemi, do awkzije wosjewjomnymi, na pscheßadźowanje pschedawacź.

Połojza ßadźeneje płaczisny ma ßo hnydom po pschiraženju napłaczicź.

Shromadźisna w Wulkodrawskim hoscźenzu.

Hajniske sarjadnistwo.

Drjewowa awkzija.

Schtwórtk 28. januara 1897 dopołdnja w 9 hodźinach ma ßo na **Drożdźijskim revěrje**

8 brěsowych a lipowych wużitkowych kruchow,
93 brěsowych a dubowych dołhich hromadow a
35 khójnowych a schkowroncźich „

na pscheßadźowanje pschedawacź.

Shromadźisna w Schwizy pschi Wawiskim pucźu.

Hajniske sarjadnistwo w Drożdźiju, 20. januara 1897.

Büschel.

Drjewowe awkzije.

Ssuschizowe drjewo, w hajniskich revěrach **Rakecźanskeho knjejstwa** wudźěłane, ma ßo scźěhowaze dny a na scźěhowazych hajniskich městnach na pscheßadźowanje pschedawacź:

Wutoru 26. januara 1897 rano wot ½9 hodźin:

135 ßuschizowych dołhich hromadow w **Rakecźanskim, Jitkowskim** a **Trupinjanskim** revěrje.

Sapoczatk pschi schiženiu Rakecźansko-Jitkowsko-Nižowjesćańskeho pucźa.

Ssrjedu 27. januara rano wot 9 hodźin:

70 ßuschizowych dołhich hromadow w **Jitkowskim** a **Kożłowskim** revěrje.

Sapoczatk pschi wjeßnym hacźe pola Jitka pschi Schibakez mjesy, posdźischo pschi zyhlanskim hacźe.

Schtwórtk 28. januara rano wot 9 hodźin:

25 ßuschizowych dołhich hromadow w **Komorowskim** revěrje.

Sapoczatk pschi Trupinjansko-Konjecźanskim pucźu pschi lětuschim drjewischcźu.

Wuměnjenja ßo do awkzije wosjewja.

W Rakezach, 10. januara 1897.

Wyschschi hajnik.

Swjask ratarjow.

Ssobotu 30. januara popoldnju w 2 hodź. śměje saßłužbny a daloko psches mjesy němskeho khěžorstwa snaty 1. swjaskowy pschedrida

knjes khěžorstwoßejmsti sapółanz hejtman ſ Plötz-Döllingenski

w Budyschinje w **króninym salu** pschednoschk, na kotryż ßo niz jenoż ratarjo, ale też wschitzy drusy kraloßwěrni mużojo pscheproschuja.

Dnjowy porjad: pschednoschk knjesa ſ Plötza: Schto je swjask dozpił a schto ßu jeho bliżsche saměry? Pschedßydstwo śměje ßobupodpißany ratarski radźiczel **A. Steiger** ſ Budyschinka, wokrjeßny wotpóßłanz

Po poručnoscźi **Br. Böhme** w Debrikezach, hłowny wotpóßłanz.

Hulda Lindnerez w Budyschinje.

Woßebita pschedawarnja sa **schokolady, kakao, biskwity a zokrowe twory.**

Woßebje porucza **ßylnjazu schokoladu** Oty Bügera jako najlěpsche a derje ßkodźaze sarunanje sa jatrowy wolij.

Drjewowa awkzija

w Lutobcźu.

Pońdźelu 25. januara 1897 ma ßo na **Lutobczanskim rewěrje**

70 hacź 80 twjerdych tokstych dołhich hromadow a
20 „ 25 khójnowych tokstych „ „

ſ wuměnjenjemi na pscheßadźowanje pschedawacź.

Shromadźisna rano w 9 hodźinach pschi planěrowanej łuzy w Hornim Měrkowje.

H. Kreczmar.

W **Rodezach** pola Pomorz je sahrodniska źiwnoscź cźißko 27 dla dźělenja herbstwa se ßwobodneje ruki na pschedań. Wona wopschija něhdźe 12 kórzow, 137 □ prutow a je se 166,41 dawskimi jenoscźemi wobcźeżena.

Gmjenski pschedstejicźeŕ
A. Kruwjaz.

Proßata na pschedań.

Proßata běleje Yorkshirskeje a też cźornopißaneje Berkshirskeje raßy, kotreż ßo jara lohko wukormja, ßu pschezo po cźaßej pschimĕrjenych niskich płacźisnach na pschedań na knjeźimaj dworomaj w **Budyschinku** a **Pschiwcźizach.**

Wot nětka pschedawam **ßuschenu połcź** punt hiżo po 70 np., pschi 5 puntach po 65 np., **wuschkrjenu łój** punt po 50 np., pschi 5 puntach po 45 np., **kołbaßowy tuk** punt po 50 np., pschi 5 puntach po 45 np., dobru kołbaßu punt po 60 np.

G. Hildebrand na jerjowej haßy.

Cźerstwy łój punt po 30, 40 a 50 np., **cźerstwe cźrjewa** k dźěłanju kołbaßy, paßmo po 1 hr., loftru po 7 np. Ssuschene ßwinjaze mjaßo, punt po 85 np. poruczа

Ota Pětschka na żitnej haßy.

We wudawarni „Sserbskich Nowin“ je dostacź:

Spěwna radosć.

Zběrka

šulskich spěwow.

Druhi wudawk.

Kóždu njedźelu

cźerstwe pampuchi

poruczа

M. Scholcźiz pjekarnja

w Hodźiju.

Khofej tuńschi!

Poruczam **paleny khofej** punt po 1 mk. 20 np. a druhi **khofej** we wulkim wubjerku.

Paul Kretschmar
na Hoschiz haßy 20.

Cźaßniki

ſa konfirmandow!

Caßniki derje a tunjo porjedźam.

R. Mersiowsky, cźaßnikaŕ
na garbaŕskej haßy 22.

Khěžorski panorama

na hospitalskej haßy 9 w khlamach 16. tydźeń wot 24.—30. jan. 1897

Hamburg. Helgoland.

Wotewrjene dopołdnja wot 11 hodź. hacź wjecźor do 10 hodźin, njedźelu ſ wuwsacźom bożoßłużbnych hodźin.

Sast. pjenjes pschi kaßy 25 np., schulerjo niże 14 lět 10 „
schulerjo psches 14 lět 15 „

Kharty w pschedpschedawanju po 20 np. w zigarowych khlamach k. Kulki na sem. drósy 4, w zigar. khlamach k. Lehmanna na bohatej haßy 2, w zigar. khlamach knjesa Nonnenmachera na swonkownej lawskej drósy 7 a pola pschekupza Neumanna na Lubijskej drósy.

Do Lipicźa!

Jutsje **njedźelu 24.** ßo pola mje

kóſlopiwo

wutocźi.

G. Eckert w Lipicźu.

Hólcźeż, kotryż chze **pjekarstwo** nawuknycź, móże do wucźby stupicź pola pjekaŕskeho mischtra **Hólnika** w Semizach. Dalsche je ſhonicź pola pjekarja **Droschütza** na hrodowskej haßy 3.

Hólcźeż sprawneju starscheju, kotryż chze bětnaŕstwo nawuknycź, móże do wucźby stupicź pola bětnaŕskeho mischtra **Jana Nowaka** w Roswodezach pola Budestez.

Hólcźeż, kotryż chze tyscheŕstwo nawuknycź, móże do wucźby stupicź, pola tyscheŕskeho mischtra **Ernsta Pawlika** w Hrodźischcźu.

Sprawnu ródnu ßkużobnu holzu k 1. měrzej pyta rěsniski mischtyr **A. Knobloch** na hoschiz haßy 10.

Wucźobnik.

K jutram do ßwojich drogowych khlamow ßyna sprawneju starscheju ſa wucźobnika pytam. Hospoda a jědź w domje.

Otto Engert.

Wucźobnika pyta **Max Kuntze,** schewski mischtr na ßerbskej haßy 13.

Wucźobnika k jutram pyta tyscheŕski mischtyr **August Richter** na rěsniskej haßy.

Hólcźeza, kotryż chze **pjekarstwo** nawuknycź, móże do wucźby stupicź pola pjekaŕskeho mischtra **Sendy** w Njeßwacźidle.

K jutram **wucźobnika** pytam, kotremuż je stajnje dowolene, kemschi khodźicź.

Jurij Gebhard,
katholski pjekaŕski mischtyr
w Draždźanach
na Wettinskej drósy 25.

Jutry móże ſ pschihódnymi wuměnjenjemi pola mje wucźobnik do wucźby stupicź. **Jurij Melcher,** krawski mischtyr na kamjeńtnej haßy 1.

Pschichodne jutry ßo **wucźobnik** w mojich kolonialtwowych, zigarowych a spirituosowych khlamach ſ pschihódnymi wuměnjenjemi pschijima.

Paul Hofmann
na ßerbskej haßy cźißko 1.

Hólcźeza, kotryż chze kowaŕstwo nawuknycź, pyta kowaŕski mischtyr **O. Weinhold** na swonkownej lawskej haßy.

Sprawna pilna ßkużobna holza se wßow ßo hnydom abo posdźischo pyta w Budyschinje na schuleŕskej haßy 1.

Wucźobnika k jutram ſ pschihódnymi wuměnjenjemi pyta klampnaŕski mischtyr **Otto Schulz** na bohatej haßy 10 w Budyschinje.

Pjekaŕskeho wucźobnika pyta pjekaŕski mischtyr **A. Dernoscheck** na swonkownej lawskej haßy.

Wucźobnika pyta tyscheŕski mischyr **Otto Schubert** na rózowej haßy cźißko 8.

Wucźobnika, kotryż chze pjekaŕstwo dokładnje nawuknycź, pschi dobrym wobkhadźe jutry do wucźby pyta pjekaŕski mischtyr **Max Strohbach** na nowosalzskej

---

Młynski wucźobnik

móże nětko abo też jutry ſ pschihódnymi wuměnjenjemi do wucźby stupicź w Njeßwacźidliskim młynje.

Hólcźeż, kotryż chze **pjekarstwo** nawuknycź, móże do wucźby stupicź pola pjekaŕskeho mischtra **Oty Hoyera** na rózowej haßy.

Schulerjo dostanu dobru, krutu pensiju na swonkownej lawskej drósy 8 po 2 skhodomaj.

K 1. hapr. do dobreho kscheścźijanskeho doma pschi jara dobrym wobkhadźe pilnu, jara sprawnu a ródnu 17- hacź 20 lětnu holzu pytam. Jenoż zyle hódne chzyke ßo w mojim kontorje samolwicź.

Jurij Jacob
na Jurjowej drósy cźo. 4
w Budyschinje.

Bliżschi lětni semester **ratarskeje schule** w **Budyschinje** a **ßadownikeje** a **sahrodnikeje schule,** s njej sjednoczenej, ßo pónđzelu **26. haprleje** dopołdnja w 9 hodźinach sapoczńje.

Pschipowjedźenje dla pschijeczá ma ßo pola podpißaneho stacź, kotryż je też rad swólniwy, wo schuli dalsche wukasacź a pschi wuswolenju schulerskich pensijow pomozny bycź.

Direktor **Brugger.**

Sserbske burske towarstwo w Bělczezach

njesměje **njedźelu 24.** ale **31. januara** popołdnju w 3 hodźinach poßedźenje. **Pschedßydstwo.**

Burske towarstwo w Rakezach

smeje jutsje **njedźelu 24. januara** popołdnju w 4 hodź. w Sockez hosczenzu poßedźenje. Sliczbowanja sańdźeneho. lěta ßo pschedpołoża, k temu ßo wschelake rosrěczowanja pschisamknu.

Pschedßydstwo.

Sskowa lětneho dopomnjecza

na row naju dźowki **Hany Marje** rodź. Kaplerjez s Trjebjeńzy, **Ernsta Hartsteina** w Budyschinje mandźelskeje a kschescźanskeje njedźelnicze.

Semrje 27. januara 1896, 31 lět stara.

Wotpoczuj cźische w ßwjeczenej semi,
S nowa dźenß' maczamy sańny twój row;
Ziwjenja radosczź ßmjercź twoja nam slemi,
Mloda ty pschestchla ßy bědźenja dol:
Njem'żachmoj tebi też „dobru nóz" prajicź,
Chzemój psches tutón spěw pomnik cźi stajicź.
Schto je wscha rjanosczź, schto dostate sboże?
Jenoż na khwilku tu swjeßeli naß;
Njewjedra slemja też najrjeńsche róże,
Lědom ßu sakczěle, sahinu saß';
To też ty, Hana! tu w ziwjenju shoni;
Nahle ty wumrje. — Kak ßyła ßo roni!
Sserbskimaj starschimaj darjena běsche;
W Wjeleczinje rodźena, wukschczena ßy;
Na to se starschimaj do Trjebjeńz' dźésche,
Do Bukez do schule khodźesche ty:
Tam, hdźeż ßlub kschczeński ßwój znowika běsche,
Tam też do mandźelstwa sastupicź chzyńsche.
Sahe we dźěczatstwje shubila běsche
Sswojeho nana; ßmjercź jeho cźi wsa;
Druhi nan s maczerju k woltarjej dźésche,
S luboscźu sa ßwoju dźowku cźe ma.
Wón je każ prawy nan s tobu tu měnił,
Tebi a ßotsje wschu dobrotu cźinił.
Sserbskemu młodźenzej skicźila běsche
Ruku, Ernst Hartstein twój mandźelsti bě;
Dźewjecź lět w měrnym s nim mandźelstwje dźésche,
Poda jom' ßynow diwej', dźowzy też dwě,
Kotrychż wschěch sbóżnik we ranju prjecź swoka:
— Srudnaj jich daschtaj do Bukez do rowa.
Psched połdra lětom wój żadanaj běschtaj
S Pomorz do města, do sastojnstwo tu,
S nadźiju pschichoda sbożownaj dźéschtaj,
Dobyschtaj ßebi też dowěru wschu.
Bórsy tu sbożownje pschětraka běsche
Porod twój pjaty — wscha sbożowna běsche.
S wjeßelej wutrobu dom dźěch ja saßo,
Pschejach cźi s dźěczatkom strowosczź a móz;
Njeßym wschak pomyßlicź móhła ßej na to,
So du prjecź wot tebje — poßledni krócź:
Nahle ty sthori, se ziwjenja stupi,
Dźěczatko poda do mandźelskoh' ruki.
Strózaza powjesczź — kak srudne to ranje!
Pschikhwatach k tebi: schto wohladach tu?
Widźach: kak s cźłowókom tak khětsje ßo stanje;
Mandźelska radosczź — kak sniczena bu.
Sdychowach, płakach; tehd' pomyßlich ßebi,
„Bóh je cźe wołak, duż derje je tebi."
Kak běsche tebi, hdyż wohlada saßo
Dźěczatka ßwoje, kak witachu cźe;
Njeßy ty sbóżnika proßyła sa to:
Shromadź to mólczke też tu pola mje;
Sbóżnik sa dźěczatko twoje ßo stara,
Druha macź ßyrotku lubuje jara.
Tak dha spi derje, ßy wschitkomu wuschła,
Schtoż naß tu rudźi, tam pokoj ty masch,
Wěra nam praji, ßy k Jesußej dóschła,
Se ßwojim stadleschkom khwalbu jom' dasch;
Daj Bóh, hdyż poßlednje ranje b'dźe ßwitacź,
Psches hnadu sbóżnym nam saßo ßo witacź.

H. P.

Srudźenaj starschej w Trjebjeńzy a **jenicźka ßotra.**

Česćene předsydstwa našich towarstwow a bjesadow z tutym podwolnje prošu, zo bychu programy swojich założeńskich swjedźenjow, koncertow atd. po 3 exemplarach dobroćiwje na moju adresu słałe. Wułożki rad zarunam.

Mikławš Andricki, kapłan w Ralbicach.
(Post Rosenthal b. Kamenz.)

Bukečanske serb. tow.

změje, da.li Bóh, jutře njedźelu 24. wulkeho rózka pop. w 4 hodź. posedźenje. Přednošk je česć. knjez kantor **Hatnik** dobroćiwje přilubił. Wšě sobustawy, kaž też hosći přećelnje pšeprošuje

předsydstwo.

Dwě dźěłaczerskej ßwójbje

ßo k 1. hapr. pschijimatej w młózkowskich domach w **Czichońzach** pola Budyschina.

Dźěłaczerske ßwójby

pschi darmotnym wobydlenju ßo pytaja na knježi **dwór w Budyschinku.**

Dźěłaczerske ßwójby

derje poruczene, pyta

Plußniczanski knježi dwór.

Tsjo wolazy a hródźna dźowka ßo bórsy do ßłużby pytaja na knježi dwór w Jělzy pola Hornjeho Wujesda.

Spěschna ródna holza, kotraż je hižo ßłużiła, ßo do ludoweje kuchinje pyta.

Holza, najradscho tajka, kotraż je hižo ßłużiła, ßo k 2 dźěsczomaj a do lohkeho domjazeho dźěła k 1. měrzej do Draždźan pyta. Sso samolwicź s knižku na taschbarku 11 delka na liwizu.

Dla skhorjenja nětczischeho pytam młódscheho porjadneho pohonicza.

Dr. Langer w Rakezach.

Jako **wothladarka njedźelniczow** poruczа ßo młoda, sdźěłana a dowěrna žona. Dalsche je shonicź na Jägerstraße 20 po 2 skhodomaj.

Pytam ßłużobne a hródźne dźowki a tajke k ßwinjom, gratmischtra, wotroczkow, ßrěnkow, pohonczow a rólnych pohonczow, tsczakow, wolazych, dźěłaczerske ßwójby a dójki pschi wyßokej msdźe do tudomnych a Draždźanskich stron. **Schmidtowa** w Budyschinje na ßerbskej haßy 7, I.

2—3 hólzy, kotsiž chzedźa pschichodne jutry do tudomnych schulow sastupicź, tunju a dobru hospodu namakaja pola **H. R. Teutschera** na kamjeńtnej haßy cźißko 33.

K 1. sebruarej 1897 ßo młódscha sprawna holza do ßłużby pyta. Dalsche je shonicź pola optika **Sturma** w Budyschinje pod radnej khěżu.

Czeladnikow, hródźne dźowki a ßłużobne holzy k 1. merzej a k 1. haprleji pyta **Wackerowa** na hornczerskej haßy cźißko 2.

Wustojne ßłużobne a kuchińske holzy se wßow do dobreje ßłużby w tudomnych a swonkownych stronach pyta **Kynastowa** na kschidarskej haßy 3.

Sskużobne holzy, wustojneho hejtmana, wotroczkow, dźowki, dójki, pěstończe pyta **Spannowa** na małej bratrowskej haßy 5.

†

Sso wrócźiwschi wot pohrjeba nascheje horzolubowaneje mandźelskeje a maczerje, w měrje do ßwojeho sbóżnika wußnjeneje

Marje Pjechoweje rodź. **Petrikez,**

hnuje naß, knjesej diakonej **Sarjenkej** sa jeho wopyt a troscht w khorosczi, knjesej fararjej **Rädze** pschi pohrjebje sa jeho wutrobu hnnjaze, troschta polne ßkowa, kotreż je k nam rěczał, pschecźelam a snatym sa wypyt a troscht w khorosczi, sa kwětkowu pychu a pschewodźenje k rowu, Porschiskemu wojerskemu towarstwu sa wschu wopokasanu cześcź a luboscź wutrobny, hłubokosacżuty dźak a sapłacź Bóh prajicź.

W Zyżezach, 15. dźeń wulkeho rózka 1897.

Hłubokosrudźeni sawostajeni.

(K temu cźißku pschiłoha.)

Pschiloha k czišku 4 Serbskich Nowin.

Sobotu 23. januara 1897.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** směje jutše njedźelu rano w 7 hodźinach diakonus Sarjenk šerbsku spowjednu rěcź, 1/2 9 hodźin farař Räda šerbske a w 10 hodź němske předowanje.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** Wylem Max Kuba, cźeladnik w Bórku, ſ Emmu Augustu Kyrochez tu. — Jan Kubiza, skakař w Libuchowje, ſ Hanu Augustu Austej na Zidowje.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Jan August, Jana Augusta Hejduſche, dźěłacźerja w Cźichońzach, š. — Bjedrich Wylem, njemandź. š. na Zidowje. — Max Richard, Gustava Oskara Schneidera, kamjenjecźišćerja na Zidowje, š. — Hana Ida, Gustava Emila Löſſlera, pohonca na Zidowje, dź. — Lisbeta Selma, Ernsta Kócźki, cźěšle w Hrubocźizach, dź. — Emma Augusta, Jana Wuſchka, fabrikarja na Zidowje, dź.

Zemrjeli:

Dźeń 12. januara: Theodor Oskar Grübner, wojak w tudomnym 4. pěſchk. reg. cźišło 103, 21 l. 5 m., šo w Nadźanezach tepik. — Pawoł August, Khorle Augusta Melchera, thěžerja na Zidowje a dźěłacźerja, š., 6 m. 29 d. — Hana Marja Jana Nowaka, dźěłacźerja w Scźijezach, dź., 4. l. 5 m. 18 d.

Placźišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyſchinje: 3718 měchow.	W Budyſchinje 16. januara 1897 wot hr.	np.	hacź hr.	np	W Lubiju 21. januara 1897 wot hr.	np.	hacź hr.	np.
Pšeńca . . . . . běła	8	24	8	53	8	9	8	53
" . . . . . žołta	7	94	8	6	7	71	8	—
Rožka	6	25	6	31	6	—	6	13
Jeczmjeń	6	71	6	79	6	27	6	80
Wowß . . . . . 50 kilogr.	6	50	6	80	6	—	6	80
Hroch	7	22	11	12	8	33	9	30
Woka	6	11	6	94	5	25	6	50
Jahły	13	—	15	—	12	—	14	—
Hejduſchka	15	—	16	—	13	50	14	—
Běrny	2	10	2	50	2	—	2	40
Butra . . 1 kilogr. . .	1	80	2	40	1	80	2	10
Pšeńcźna muka 50 "	8	50	17	50		—		—
Ržana muka 50 "	8	25	12	50	—	—	—	—
Ssyno . . 50 "	2	50	2	80	2	20	2	70
Ssloma . . 600 "	16	—	18		16	—	18	
Proßata 1236 ſchtuk, ſchtuka . .	6	—	15	—	—	—	—	
Pšeńcźne wotruby	4	50	5	25	—	—	—	
Ržane wotruby	5	—	6	—	—	—	—	—

W Budyſchinje placźeſche: kórz pšeńcźny (běła) po 170 puntach 14 hr 8 np. hacź 14 hr. 50 np., žołta 13 hr. 49 np. hacź 13 hr. 70 np., kórz rožki po 160 puntach 10 hr. — np., hacź 10 hr. 9 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 39 np. hacź 9 hr. 50 np.

Na Burſy w Budyſchinje pšeńca (běła) wot 8 hr. 24 np hacź 8 hr. 53 np., pšeńca (žołta) wot 8 hr. 9 np. hacź 8 hr 38 np., rožka wot 6 hr 25 np. hacź 6 hr. 38 np., jeczmjeń wot 6 hr. 70 np. hacź 6 hr. 88 np., wowß wot 6 hr. 50 np. hacź 7 hr. 50 np.

Draždźanske mjaßowe placźišny: Howjada 1. družiny 62—64 hr., 2. družiny 58—60 hr. 3. družiny 45—50 po 100 punt. rěsneje wahi. Žiwe najlepšche krajne šwinje 40—42 hr. po 100 puntach. Cźelata 50—60 hr., po 100 puntach mjaßoweje placźišny.

Wjedro w **Londonje** 22. januara: Symne.

Jěſdny plan želeſnizow

wot 1. oktobra 1896.

4. wosowa klaša njedźelu a na ſakſkich šwjatych dnjach wupada.

S Budyſchina do Wjeleczina.

Wosowa klaša	1-3.	1-4.	1-4.	2-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Budyſchina	5,10	7,38	10,47	1,19*	2,5	4,53	8,40
Dźěžnikez	5,19	7,53	10,56	1,32*	2,14	5,3	8,49
Budeſtez	5,25	8,6	11,3	1,41*	2,20	5,10	8,56
Roswodez	5,32	8,13	11,9	—	2,27	5,17	9,51
Do Wjeleczina	5,41	8,24	11,18	—	2,35	5,26	9,11

* Jěſdźi jenož šobotu a njedźelu.

S Wjeleczina do Budyſchina.

Wosowa klaša	1-4.	1-4.	1-3.	2-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Wjeleczina	6,1	8,47	11,42	—	2,59	5,47	9,41
Roswodez	6,11	8,54	11,50	—	3,9	5,58	9,49
Budeſtez	6,21	8,59	11,56	12,42*	3,17	6,8	9,55
Dźěžnikez	6,32	9,6	12,4	12,52*	3,28	6,19	10,3
Do Budyſchina	6,42	9,14	12,12	1,4*	3,38	6,30	10,11

* Jěſdźi jenož šobotu a njedźelu.

S Budyſchina do Rakez.

S Budyſchina	6,46	10,48	2,10*	5,0	9,10
Ratarjez	6,54	10,57	2,18*	5,9	9,19
Zidowa	7,0	11,3	2,24*	5,15	9,25
M. Wjelkowa	7,8	11,12	2,33*	5,26	9,33
Radworja	7,20	11,26	2,55*	5,41	9,45
Kaßowa	7,28	11,36	2,52*	5,48	9,52
Njeßwacźidła	7,40	11,47	3,2*	6,0	10,2
Scheſchowa	7,48	11,55	3,10*	6,8	10, 0
Do Rakez	7,56	12,3	3,18*	6,16	10,18

S Rakez do Budyſchina.

S Rakez	5,22	8,5	12,35	3,30*	6,52
Scheſchowa	5,31	8,14	12,44	3,39*	7,1
Njeßwacźidła	5,41	8,14	12,53	3,47*	7,11
Kaßowa	5,51	8,22	1,6	3,57*	7,25
Radworja	6,0	8,43	1,15	4,4*	7,33
M. Wjelkowa	6,14	8,55	1,29	4,16*	7,46
Zidowa	6,22	9,3	1,37	4,24*	7,54
Ratarjez	6,29	9,9	1,44	4,30*	8,1
Do Budyſchina	6,36	9,16	1,51	4,37*	8,8

* Jěſdźi jenož šobotu, njedźelu a šwjate dny.

S Wósborka do Lubija.

S Wósborka	7,28	10,23	1,27	6,25
Maleczíž	7,36	10,31	1,35	6,33
Luwocźíž	7,45	10,38	1,42	6,42
Hłuſchiny	7,54	10,47	1,51	6,51
Mał. Radměriž	8,1	10,53	1,57	6,59
Ketliž	8,14	11,4	2,8	7,12
Do Lubija	8,26	11,16	2,20	7,24

S Lubija do Wósborka.

S Lubija	8,50	12,0	3,15	7,50
Ketliž	9,4	12,14	3,29	8,5
Mał. Radměriž	9,16	12,25	3,40	8,17
Hłuſchiny	9,22	12,31	3,46	8,23
Luwocźíž	9,32	12,41	3,57	8,34
Maleczíž	9,40	12,49	4,5	8,42
do Wósborka	9,47	12,56	4,12	8,49

S Budeſtez do Hornjeho Kumwalda.

Wosowa klaša	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Budeſtez	6,22	11,12	1,42*	5,17	9,51
Wbohowa	6,34	11,24	1,54*	5,29	9,53
Kebliz	6,38	11,30	1,58*	5,34	9,51
Kumwalda	6,48	11,38	2,3*	5,44	10,12
Ssrjedźneho Kumwalda	6,55	11,45	2,12	5,51	
Do Hornjeho Kumwalda	7,1	11,51	2,18	5,57	

* Jěſdźi jenož šobotu a njedźelu.

S Hornjeho Kumwalda do Budeſtez.

Wosowa klaša	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Hornjeho Kumwalda		8,12	12,6	2,28	8,16
Ssrjedźneho Kumwalda		8,19	12,13	2,35	8,23
Kumwalda	5,1	8,30	12,20*	2,46	8,30
Kebliz	5,7	8,38	12,26*	2,54	8,36
Wbohowa	5,11	8,42	12,30*	2,58	8,40
Do Budeſtez	5,22	8,53	12,41*	3,9	8,51

* Jěſdźi jenož šobotu a njedźelu.

Palenzy! **Ssamšny wudźělk.**

Khimjelcźkowy	liter po	50	np.,
zytronowy	= =	50	=
žołdkoſelowy	= =	50	=
jatroſelowy (lěčny miſchtyr)	= =	60	=
dwójny korwejdowy	= =	60	=
= **vanillowy**	= =	60	=
= **rózowy likér**	= =	60	=
perſikowy	= =	50	=
ſchwajzarſki hórki	= =	60	=
wiſchnjowy, malenowy a prußnizowy . .	= =	60	=
pópjerjomjatwicźkowy	= =	50	=
bróſtwonowy	= =	50	=
nalikowy, cźerwjeny	= =	50	=
jakorzowy	= =	50	=
ſchpanſki hórki	= =	50	=
rum	= =	80	=
cźiſty palenz	= =	28	=
woprawdźity žitny	= =	60	=
kišałowy ſprit, šylna twora	= =	12	=

atd.

porucźa najſtarſcha kolonialtworowa pſchedawarnja w Budyſchinje **Carl Noack** na žitnej haßy.

Turkowſke šlowki

nowy płód w měchach, kaſchcźikach a po waſy šu tunjo dostacź pola **Moritza Mjerwy** pſchi mjaßowym torhoſchcźu.

Deſtillazija likérow po ſtarych tunich placźišnach.

Sšłódke palenzy

liter hižo po 40 np., **likéry** liter hižo po 60 np.

porucźa **Moritz Mjerwa** pódla Pětrowſkeje zyrkwje.

Deſtillazija ſnatych dobrych palenzow po ſtarych tunich placźišnach.

Dobra 4 np.-zigara!

100 schtuk po 3 mk. 20 np., 25 schtuk po 85 np.,
pschi wotewsaczu 300 schtuk franko po pósće.

Czisczeny amerikanski petrolej

pschi wjazy puntach punt po 11 np.

Rajß

wulkotnje rjanu tworu, wurjadnje punt po 16 np.

Jerje, najlěpschu tworu, ßud sa khlamarjow po 36 mk., schtuku po 3, 4, 5, 6 a 7 np.

porucza **Carl Noack**
na žitnej haßy.

Union-kognak

po wschěch płaczisnach dostacz
pola **Schieschki a Rjeczki.**

Schparazy wolij

dźěłany sa schijaze maschiny a jěsdne koła s koscźowolijoweje fabriki H. Möbiusa a ßyna w Hannoverje dostacź pola

Clemensa Jäckela na bohatej haßy.

Winski czrijowy skład.

Wulki wubjerk mużazych, žonjazych a dźěczazych schkórnjow a stupnjow po tunich płaczisnach porucza

Emma Irisch

na kamjentnej haßy 15 pódla hoscźenza sloteje krony.

Inventuru skónczíwschi wot dczenßa wschu hischcze na składze leżazu

symsku drastu

po kóždej jenož trochu ßo pschihodźazej płaczisnje wupschedawam.

Woßebje czinju na wulki wubjerk symskich **swjerschnikow** kedźbliwe.

F. Schlesinger,
5 na bohatej haßy 5.

Schmidt & Gottschalk

bankownja
a pjenjezypschemènjerńja
w Budyschinje
pschi mjaßnym torhoschczu 14|16
telephon czißło 86.

Dobre pjenjezne papjery stajnje na składze.

Spěwarske

ßerbske a němske, najnowschcho nakłada, woßebnje do czelazeje kože, kaž tež trajnje na jednore waschnje swjasane w wulkim wubjerku po tunich płaczisnach porucza **Gustav Rämsch,** knihiwjasarnja
na bohatej haßy 21.

S nakładom Macźizy Sserbskeje ßu wuschke a w wudawarni „Sserbskich Nowin" na pschedań:

Kschiž a połměßaz abo **Turkojo psched Winom w lěcze 1683.** 1883. Płaczisna 40 np.

Trójniki. Sběrka powědańczkow. 1885. Płaczisna 40 np.

Nadpad pola Bukez. (1758.) S wobrasom. Druhi wudawk. 1888. Płaczisna 30 np.

Jan Manja abo **Hdże statok mój?** Powědańczko se ßerbskich stawisnow nowischcho czaßa. 1889. Płaczisna 40 np.

Bitwa pola Budyschina. (1813.) 1891. Płaczisna 50 np.

Nowe Trójniki. Sběrka powědańczkow. 1893. Płaczisna 40 np.

Sabawki. 1896. Płaczisna 40 np.

W wudawarni „Sserb. Nowin" ßu dostacź:

ßerbske
kmótsaze listy
w kaschczikach.

Wobrasy

(bildy) ßo rjenje a tunjo saschkleńzuja a s wobkukom wobdadźa,
domowe zohnowanje a **wobrasy**
w wulkim wubjerku a tunich płaczisnach pola
Maxa Mützy
na bohatej haßy 11.

Hdże sczetónle rjany czaßnik kupili? Pola czaßnikarja
Magera
na
ßerbskej haßy
pschi kasarmach

Kóždy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tuni czaßnik** kupicź, abo kotryž chze ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k czaßnikarjej
Curtej Jenczej
na swonkownej lawskej haßy 5, pódla knjesa lotteriskeho kollektéra Jägera. — **Jencz** pschedawa a porjedźa sa ßwoje dźěło sprawnje rukujo.

W wudawarni „Sserb. Nowin" ßu dostacź spěwy:

Ptaczi kwaß, mandźelstwo atd.

Wyßokorukata schijaza maschina

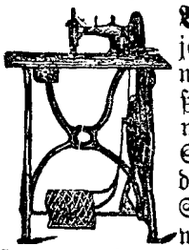

Biesolda a Locki
je najlěpscha a najkhmańscha sa ßwójbu a rjemjeßlniske dźěło. Sa jeje hódnosćź dołhe lěta rukuju. Schijaze maschiny wschěch druźnow ßo wote mnje wuporjedźeja. Strykowanske maschiny po fabrikskich płaczisnach pschedawam

Richard Otto,
mechanik pschi lawskich hrjebjach 14.

Kosaze,

lischcze, tkhórjaze a **kunjaze** (mordarske), **jajecze, ßornjaze, kaniklaze** a **kocze koże** po najwyschschich płaczisnach kupuje

Heinrich Lange
w Budyschinje pschi žitnych wikach.

Howjase, konjaze,

czelaze a **wowcze koże** kaž tež **wowczu wołmu** pschezo po najwyschschich płaczisnach kupuje

Heinrich Lange
pschi žitnych wikach njedaloko ßerbskeje katholskeje zyrkwje.

Franz Marschner

czaßnikar w Budyschinje
czo. 9 na bohatej haßy czo. 9
ßwój skład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczazow** dobroczíwemu wobkedźbowanju porucza.

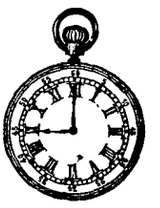

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczisny.
Porjedźenje dobre a tunje.
Pschispomnjenje: Rěczu **ßerbski.**

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. —Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 5. **Sobotu 30. januara 1897.** **Lětnik 56.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Narodniny kněžora Wylema ßu ßo w Barlinje ße žiwym wobdźělenjom wobydleŕstwa a ſ wulkej pychu ßwjećiše. Njedźiwajcy ßylneho ßněhowego mjećela kněžor ße ßwojim pſchewodom pěſchi ſ hroda do brónjeŕnje dźěſche, ßo wobjuſkazy ſ hurawołanjom wjele tyßazow, kotſiž pſchi tejle ſkładnoſći kněžorej holdujo ſbožo pſchejachu. Drohi a twarjenja běchu ßo woßebje bliſko hroda wudebiše.

— W Schćećinje ßu ßo kněžorowy narodny dźeń pſchi wjećornym piſkanju njeměry měkle. Herjekarjo ßu dwazyći wulkich kłamow ſapuſćili a ſ nich twory kranyli. Někotre woßoby ßu ſajeli.

— Wot teho cźaßa, ſo je wjeŕch Bismark potajny ruſkoněmſki ſwjaſk, kotryž je hacź do lěta 1890 pódla trojoſwjaſka wobſtał, na ſjawne dał, je mjes nim a kněžorom pſchećelſtwo pſcheſtało. Wón=dano bě kněžor ßlubił, ßo pſchi kwaßu wobdźělicź, kotryž ßo w ßwójbje jeho domoweho miniſtra, hrabje Wedella, ßwjećeſche. Shoniwſchi, ſo je na kwaß teź Wedellowy wuj, hrabja Herbert Bismark pſche=proſcheny, kněžor poruczi, ſo ma ßo hrabja Herbert Bismark ſe ſa=pißa pſcheproſchenych wuſchmórnycź, dokelž ßo nochze ſ nim ſetkacź. Kaž je kněžor pſchikaſał, tak je ßo ſtało; hrabji Herbertej Bismarkej je ßo k wjedźenju dało, ſo by jeho pſchitomnoſcź pſchi Wedellez kwaßu kněžorej ſ pohórſchkom była a ſo teho dla njeby pſcheproſchenje pſchijał. S tehole podawka hodźi ßo ßudźicź, ſo je kněžor hłuboko roshorjeny ſ pſchećiwnymi naſtawkami, ſ kotrymiž wjeŕch Bismark huſto w Hamburgſkich nowinach kněžorowu politiku pſchima a porjedźicź pyta.

— Nowy burſowy porjad, kotrehož poſtajenjow dla ßu ßo pruſke produktowe burſy dobrowólne rospuſchćiše, je ßo w pruſkim krajnym ßejmje nadróbnje rospominał. Produktowe burſy ßu ßo do ßwobodnych ſjednoćenjow pſchetworiše, w kotrychž ßo ſe žitom po tym ßamym waſchnju wikuje, tola ßo poſtajenje wobeńdźe, po kotrymž maja ſapißanje žitoweje płacźiſny ſaſtupjerjo ratarſtwa wobkedźbowacź. Hacź ßmě ßo pſchećiwo tymle ßwobodnym ſjenoćenſtwam na ſałožku ſakonja ſakroćicź, po ſdaću knježeŕſtwo ßame njewě. Hdyž budźe ßo w kněžorſtwowym ßejmje wo złach a dawkach jednacź, ßo tale naležnoſcź ſ nowa k rěčam pſchinjeße. S dobrowólnym rospuſchćenjom produktowych burſow mjenujźy burſowy dawk wjele mjenje wunjeße, hacź je finanzny miniſter do prědka woblicził. Kněžorſtwoweho kanzlera budźa ßo teho dla praſchećź, na kajke waſchnje ma ßo naſtaty njedoſtatk w kněžorſtwowych dokhodach ſarunacź.

— Wo pſcheměnjenju ſawěſćenſkeho ſakonja pſche ſnjeſboženje je ſańdźeny tydźeń kněžorſtwowy ßejm dwaj dnjej jednał. Sozialdemokrat Grillenberger powjedźi, ſo drje je jeho ſtrona ſa ſawěſćenſke ſakonje dźěłała, ſo pak ſkónčnje njeje ſa nje hłoßowała, dokelž njeje chźyła ſa nje ſamolwjenje pſchedewſacź. Po jeho měnjenju dyrbjała ßo wulka ſhromadna ſawěſćeŕnja ſa wſcho ſawěſćenje dźěłaćerjow ſałožicź. Wón ßebi žada, ſo dyrbjeli ßo teź rjemjeßlniźy, domjazy dźěłaćerjo a ßłužobni do ſawěſćenja wobſamknycź. Teź na pſchekupzow dyrbjało ßo ſawěſćenje wupſcheſtrjecź. Skónčnje wón na to ſkorźeſche, ſo ſaſtupjerjo dźěłaćerjow ßami intereßy dźěłaćerjow pſchemało hładaja.

Statny ſekretar ſ Böttticher ſnapſchećiwi, ſo ßo knježeŕſtwo w derjeměnjenju ſa dźěłaćerjow wot ſozialdemokratow njeda pſche=trjechicź. Roshlad wo ſkutkowanju ſawěſćenſkich ſakonjow podawſchi, wón praji ſo je wot lěta 1885 hacź do lěta 1895 25 milijonow woßobow něhdźe 1225 milijonow hriwnow khorobneho pjenjeſa a rentow dostało. Sozialdemokratojo budźichu, jeli ſo ßu jich próźowanja ſprawne, ſa tónle ſakoń hłoßowacź dyrbjeli; pſchetoż njepomaſany kruch khlěba je pſchezo něſchto lěpſche, dyžli žadyn khlěb.

— Spirituß ßo k ßwěćenju hiſchće mało naloži, dokelž hiſchćze pſchiſprawnych ſpiritußowych lampow njeje wunamakanych. Towaŕſtwo němſkich ſpiritußowych fabrikantow je ßo teho dla na kněžorſtwoweho kanzlera ſ próſtwu wobroćiło, ſo by praſchenje rospominał, na kajke waſchnje mohło ßo ſpiritußowe žehlaze ßwětło tak polěpſchicź, ſo by ßo mjes ludom ſkerje ſawjedło.

— Leutenanta ſ Brüſewitza, kotryž bě pſched dleſchim cźaßom jeneho mechanika ßo ſ nim ſwadźiwſchi, ſe ßwojim mjećom ſakłół, je wojeŕſki ßud pchi druhim wußudźenju k jaſtwu na tſi lěta 20 dnjow ſaßudźił. Kněžor je tónle wußud wobkrućił. Prěni wußud bě kněžor ſacźißnył, dokelž běſche ßo ſ nim ſ Brüſewitzej pſcheßnadne khoſtanje napołožiło.

— Strajk Hamburgſkich pſchiſtawowych dźěłaćerjow budźe ßnadź tak dołho tracź, hacź budźe kruta nuſa pak dźěłaćerjow, pak dźěło=dawarjow nochowacź nuſowacź. Strajkowarjo na tym wobſteja, ſo dyrbja ßo nowi dźěłaćerjo, kotſiž ßu na jich měſto ſtupili, ſ dźěła puſchćicź. Wſchitzy dźěłodawarjo ßu ßebi ſalubili, ſo do tuteho žadanja njeſwoła a ſo ſe ſtrajkowarjemi dale jednacź njebudźa, prjedy hacź woni tole wuměnjenje njeſpuſchcźa. Mjes tym pſchezo wjazy nowych dźěłaćerjow do Hamburgſkeho pſchiſtawa pſchikhadźa, hacź=runje ſtrajkowarjo jich ßamo ſ hroženjom a naßylnoſcźu wot dźěła w pſchiſtawje wotdźerźecź ſpytaja. Někotſi ſtrajkowarjo ßu ßo teho dla hižo ßudniſzy khoſtali. Skoro we wſchěch europiſkich pſchiſtawnych měſtach maja ſtrajkowarjo wotpóßłanzow, kotſiž maja na to kedźbowacź, ſo ßo žani dźěłaćerjo ſ tychle měſtow do Hamburga njepſchi=wjeſu. W Gothenburgu (w Schwedſkej) chźyſche ßo tele dny wjele morjakow ſe Stockholma na parnej łódźi „Flora“ na pućowanje do Hamburga naſtajicź. Prjedy pak hacź wotjědźechu, ſpytachu jich Hamburgſcy wotpóßłanzy narěčecź, ſo bychu ßwój wotpohlad ſpuſchćili. Skónčnje dońdźe k pukam, hdyž ſchwedſkim morjakam ſ naßylnoſcźu wobarachu, wotjěcź. Njedźiwajcy wſcheho wotradźenja a wobaranja pak ßo morjazy na łódź podachu. Na to Hamburgſcy a jich pſchiwißowarjo próſdne bleſche a wuhło na łódź mjetachu. Dokelž běſche łódź wulkeje mhły dla nuſowana bliſko brjoha woſtacź, ßo wjele ſtow dźěłaćerjow cźołmow, pſchi brjoſy ßo namakazych, ſmozowa a ſ nimi k łódźi dojědźe, ſo bychu ßo ſ nowa wotjědźazym napſcheczo ſtajili. Na ſboże ſ cźaßom poliziſtojo ſakroćichu a dal=ſchemu krejpſcheleczu ſadźěwachu. Mjes ſranjenymi ßu někotſi poliziſtojo.

— Židźi w Pruſkej pornjo kſcheſcźanam njepſchiběraju; wjele ſ nich wucźehnje, dokelž jich wikowanje hubjenje dźe. Wulki dźěł pruſkich židow je ßo do połodniſcheje Němſkeje pſcheßydliło. W Bayerſkej na pſchiklad jich liczba móznje pſchibjera, tak ſo maja tamniſchi ſtaroſaßydleni ſdźěłani židźi pſcheßylne pſchicźahanje pruſkich židow ſa ſtraſchne.

— Europiſke knježeŕſtwa ßebi ſ cźaßom na naprawy myßła, ſ kotrymiž ma ßo wobjeńcź, ſo by ßo mór ſ Indiſkeje do Europy ſanjeßł. 10. februara ſměje ßo ſkhadźowanka ſaſtupowarjow wſchěch knježeŕſtwow w Venedigu, na kotrejž budźe ßo wo wobaranju pſche=

cźiwo mórej jednacź. Ruska, Awstriska a Franzowska hižo nětkole ßławnych lěkarjow do Indiskeje póscźelu, so bychu tam mór studowali a sa ßrědkami k jeho podtłóczenju ßlědźili.

— Swady a kleski ßu husto s pschicźinu wobskórźbow dla skschiwdźenja majestosce. Zonu żeleßowjercźerja Rinki s Barlina bě tajka wobskórźba psched khostanßku komoru stajiła. Wobskorźena bě dołhi cźaß tołste pschecźelstwo se żonu jeneho tyscherja měła, hacź ßo wobej ras swadźischtej. Jena na druhu wscho móżne ske rěcźesche a skóncźnje tyscherjowa żona k statnemu rěcźnikej dźěsche, so by ßwoju prjedawschu pschecźelnizu dla skschiwdźenja majestosce, psched 3 lětami skuczeneho, wobskorźiła. Ssudnizy pak njemějachu żonjazych kleskow kedźbu a wobskorźenu wuwinowachu. Tajke wobskórźby, kotrež husto s wjecźiwosce wukhadźeja, w poßlednim cźaßu pschezo bóle pschiběraju. Duż je derje, hdyż ßu ßudnizy w tajkich wězach wobhladniwi. — Teho runja dla skschiwdźenja majestosce bě jedyn hosczenzaŕ w Biczu (w Elsaskej) wobskorźeny, kotrehoż pak wuwinowachu. Wobskorźerja pak dla wopacźneje wobskórźby k jastwu na 4 njedźele a k wupłacźenju 150 hriwnow sarunanja hosczenzarjej saßudźichu. Tak dyrbjało ßo pschezo wjecźiwym wobskórźbnikam seńcź.

— Pomnik sběžkarjam, w měrzu lěta 1848 panjenych, chzedźa radikalni ßwobodosmyßleni a sozialdemokratojo w Barlinje postajicź. Bliżsche dny ßo sjawne napominanje k składowanju pjenjes s dobom w Němskej, Schwizy a Ameriży wosjewi. 5000 sběranskich liscźinow ma ßo rosschěricź. So pruske knjeżerstwo dowoli, panjenym sběžkarjam pomnik stajicź, to drje sozialdemokratojo a jich pschecźeljo ßami njewěrja.

Awstrija. Awstriski khěžorstwowy ßejm je ßo rospuschcźił a a s dobom ßu ßo nowowólby wupißake. Hacź dotal mějachu pschi wólbach do khěžorstwoweho ßejma jenoż cźi wólbne prawo, kotsiż s najmjeńscha 5 schěßnakow dawkow płacźachu. Po nowym wólbnym sakonju pak budźa tež hižo najmjeńschi dawk dawazy stacźenjo ßobu wolicź ßměcź. Duż budźe wólbne wojowanje pschichodnje wótrische, dyżli dotal. Wulke města drje do khěžorstwoweho ßejma tež někotrych sozialdemokratow póscźelu; hacź dotal njeje w awstriskim ßejmje żadyn sastupjer sozialdemokratije ßydał.

— Czechi njedźělene wostanu. Napscheczo żadanju němskich Czechow, so bychu ßo Czechi, do cźeskich a němskich Czech dźěliłe, je khěžorowy městodżerżicźel w krajnym ßejmje powjedźił, so ma knjeżerstwo sa ßwoju krutu winowatosćź, jenosćź Czeskeje sakhowacź, a so ßo wone saßady dżerżi, so ßu Czescha a Němzy jenak wjele hódni a so maja jenak wjele prawa. Krajny ßejm smeje ßo w bliżschim cźaßu s reformu krajnoßejmskeho wólbneho sakonja saběracź, kotryż ßo na sałożku połneje prawdosce pschedźěła.

Schpanisła. Hacźrunje Schpanisźy na Kubaskej kupje sběžk porasycź njesamóża, dyrbja schpaniske nowiny tola po knjeżerstwowym żadanju jenoż wo dobycźach schpanisich brónjow pißacź. Wěrne powjesce wo Kubaskich wobstejnosćach wone khróble wocźischcźecź njeßmědźa, hewak ßo wone, każ je to knjeżerstwo tele dny wosjewiło, podcźischcża. Dokelż schpaniske njewotwißne nowiny wjedźa, so to njejßu hołe hrożenja, ßu wone wobsamkle, wo Kubaskim sběžku pschichodnje żanych powjescźi wjazy podawacź. W cźěmnosćźi a njelcźenju, jene Madridske nowiny pißaju, mjes tym so ßebi knjeżerstwo na pschemozowanje myßli, ßo hewak wulke powróczenja pschihotuja. Steji ßnadź Schpanisła hižo psched revoluziju? Hdy bychu w Schpanistej ßamej też njeměry wudyrkle, potom by sły cźaß sa knjeżerstwo pschischoł; pschetoż skoro zyke schpaniske wójsko na Kubje steji. Na podduschenje Kubaskeho sběžka w tu khwilu hischcże żanych myßlow njeje. Sběžkarjo ßo nětkole hižo do najwjetscheje bliskosce Kubaskeho hłowneho města Havanny swerja. Ssobotu ßu woni njedaloko Havanny jedyn wojeŕski transportski cźah swróczili. 137 schpaniskich jesdnych s 2 hejtmanomaj a 11 druhimi offizěrami sběžkarjo sajachu. Někotrych żelesniskich sastojnikow a pucźowarjow woni wurubichu, na cźoż jich puschcźichu. Też offizěram woni pjenjesy a runje tak też wojerskemu pokładnikej 3000 dollarow wotewsachu, kotrež mějesche pschi ßebi. Jatych potom do jeneje farmy pola Juraco dowjedźechu. Tu lieutenanta Bernarda Banosa wobwěßnychu, dokelż wón jako rodźeny Kubaski Schpaniskej ßłużesche. Druhich skóncźnje puschcźichu; njedźelu w nozy ßo tucźi do Havanny wrócźichu.

Schwedska. Norwegscy, se Schwedskej sjenocźeni, bychu skerje lěpje swjaski rostorhnyli, s kotrymiż ßu k Schwedskej swjasani. Poßledni cźaß ma ßo norwegske knjeżerstwo do spěcha, ßwoje krajne sakitanstwo polěpschicź. Każ wězy leża, móże ßo tole wójnske brónjenje, jenoż na móżnosćź pschichodneje wójny se Schwedskej poczahowacź. Psched krótkim ßu Norwegscy wobsamkli, krajnu wójnsku hotowosćź (lansturm) srjadowacź. Wschitzy mużscy, kotsiż bědni a cźělnje njekhmani njejßu, ßo sa lěto ras k wojerskemu swucźowanju swołaja. Pschedběżnje ßo krajna hotowosćź s magazinskimi tsělbami starscheho modela wobroni. Spomnjenja je hódne, so ßo też Schwedska na wójnu hotuje.

Rußowska. Hrabju Murawěwa, jako ruskeho ministra swonkownych należnosćźow, je jeho prěnje wukrajne pucźowanje do Parisa wjedło. Wón drje je psches Barlin do Kopenhagena, hdźeź mějesche jako bywschi rusti póßłanz hischcże někotre należnosce do porjada stajicź, pucźowaŕ, tola ßo njeje ani khěżorej Wylemej, ani khěżorstwowemu kanzlerej pschedstajił. Na dompucźu s Parisa wón pjecźa hakle němskeho a posdźischo też awstriskeho khěżora wopyta. S tym, so ßo hrabja Murawěw najprjedy s franzowskimi statnikami skhadźuje, mohł rjeż, ßwědcźenje Ruskeje sa twjerdosćź rusko-franzowskeho swjaska widźa. Franzowsojo se żiwym spokojenjom njeswucźeny wopyt hrabje Murawěwa witaju a maja jón sa wotmołwjenje na wopyt hrabje Gulochowskeho w Barlinje. Do Parisa je hrabja Murawěw schtwórtk wjecźor pschijeł. W elisejskim hrodźe ßu jemu wulkotnu cźestnu hosczinu wuhotowali. Hrabja Murawěw ma pjecźa wot zara poruczności, s franzowskim knjeżerstwom wo wschěch praschenjach swonkowneje politiki radu składowacź. Zarej wo to dźe, so by mjes Ruskej a Franzowskej rosdźěła měnjenjow a nahladow njebyło; wón ßo w nastupanju swonkowneje politiki w niczim rosßudźicź nochze, prjedy hacź ßo njeje pschesßwědcźił, so ßu jeho nahlady s nahladami franzowskeho knjeżerstwa pschesjene.

Turkowska. Reformy na Kretiskej kupje ßo pomału pschewjedu. Sultan je do teho swolił, so by dźeł kretiskich żandarmow s kschesczijanow wobstał. Europiske wulkomozy ßu na to bołharske knjeżerstwo napominałe, so by tsizycźoch khmanych żandarmow swuběrało a jich do Krety k srjadowanju tamnischeje żandarmerije póßłało. Bołharske knjeżerstwo je ßlubiło, so budźe po tymle napominanju cźinicź.

— S Armenskich, kotsiż ßu Turkowsku wopuschcźili, je ßo jich 40,000 do Ruskeje wobrocźiło. Ruske knjeżerstwo je s nich 22,000 w Karskim, 14,000 w cźornomórskim a sbytknych w Eriwanskim wokrjeßu saßydliło. K sežiwjenju cźeknjenzow je zyroba, hacź do nalécza doßahaza, s Moskwy a Astrachana doschła. Wjele armenskich dźecźi je na pucźowanju hłodu a symy wumrjeło.

Stipo, paschowaŕ.

(Wobras s Dalmatiskeje.)

(Skóncźenje.)

Pola Livna paschowasche Stipo junu mnoho tobaka, hdyż bě wosjewił, so wěsty dźeń jara mnoho tobaka psches mjesu pschinjeße, bjes teho, so by lepjeny byl. K temu bě ßebi jara wjele pucherjow wobstaral, kotrež s tobakom napjelni a pschiwjasa je w nozy psched hermankom tak wustojnje ßwojim wowzam, so to żane wócźko njepytny, hdyż na rańschim ßwitanju stado psches mjesy k Zetinju cźehnjesche. A hdyż posdźischo Stipo na wosu, połny s wokmu, pschińdźe, pschehladachu jemu tón wós hacź do spodka.

„Widźisch, to ßo cźi tola radźiło njeje!“ sawoła dobycźerśzy straźnik na njeho.

„Wschako hischcże wjecźor njeje!“ wotmołwi wón, saßo nakładujo wokmu, so by wotjeł. Ale wjecźor, hdyż tehole straźnika swonka ßłużby pola Sini setka, poslicźi jemu tyfku, prajo: „Zyle cźerstwy tobak! Hakle dźenßa doschoł!“

„Po tajkim tole! A ßy ty wjele psches mjesu pschinjeßł?“

„Jara mnoho!“

„Ale praj mi jeno, kak?“ ßledźesche straźnik dale.

„Borany ßu mi jón njeßke“, wußmeschowasche Stipo.

„Cźakaj jeno, to chzu wosjewicź!“

„Moje dla, daj ßo hischcże bóle wußmjecź. Ty dźe nikoho lepił njejßy!“ rjekny ßo ßmějo.

A kajke strachi mějesche wustacź, kak dyrbjesche ßo napinacź! Pak psches njepschistupne doliny, psches wjerschki horow a skały, potom psches kerki a lěßy, stajnje w nozy a w kurjawje, pschezo w strasche a njeměrje, pschezo rosbudźeny, hacź ßo jemu też poradźi, ßwój dobytk wukhowacź. Wjazy rasow dyrbjesche do wody cźeknycź, cźasto lědma se żiwjenjom woteńdźe, a tola wabjesche to jeho hischcże bóle, tak so hospodarstwo, kotrež bě po starschimaj namrěł, zyle sanjerodźi. — Jena wěz pschińdźe jemu na prěki: Stipo chzyssche ßo woženicź! Mejcźiny nan pak hidźesche tak njewobstajne żiwjenje a njechasche jemu ßwoju dźowku dacź. Duż rěkasche, ßo sebracź. Mejta, wě ßo, njeměješche niczo pschecźiwo cźerstwemu, wohnjowemu mkodźenzej, tola jeje měnjenje pola nana niczo njepkacźesche.

Hdyż bě ßo syma minyła a hdyż bě ßo runina pschi Zetinju

ßwoju spodźiwnje rjanu nalětnju drastu woblekła, kiž bě tkana ſ młódneje seleneje trawy, ſ jaßneje běliny wulkich ßněhowkow a ſ kraßneje módriny ilěriſkeje mórſkeje zyble, a hdyž ßo haje na hórkach wokolo doła ſ nowym liſćom pyſchachu: tu dźěłaſche Stipo jako pilny ratař, ſo ßo wſchitzy dźiwachu. Wo paſchowauju ani njerěčźeſche, runjeż hewak najradſcho wo tym powjedaſche; chzyſche ßwětej pokaſacź, ſo móże też derje dźěłacź.

Přěni wuſpěch jeho pilnoſćze bě nimo derje wobdźěłanych rolow a ſelenych winizow pſchi Zetinju — Mejta jemu jeho dom tak luboſny ſčźini, kaž jeno móżno. — A ſbožownaj běſchtaj wobaj žiwaj. Ssyjeſchtaj a žnějeſchtaj, ryjeſchtaj a khowaſchtaj domoj, kažkuli to cźaß ßobu pſchinjeße.

Lěcźo bě ßo minyło. Pſchińdźe cźaß, ſo tucźne kopjeno tobakoweje roſtliny trochu ſežoltnje, kaž ſloto, ſo tu a tam žołte blecźki pokaſuje, ſo hižo woń ſrakoſcźe wot njeje wukhadźa. Hońtwarja na ßewjeru doma njecźerpi, hdyž liſcźo pada, hdyž ßo dub bruni, buki ßo cźerwjenja, brěſyzy žołtnu, tehdom jeho won cźehnje tam, hdźež móże pod padazym liſcźom dźiwinu wußlědźicź: tak też derkotaſche Stipo pſchi naſymſkim powětſje, kotryž ßo ſnoſchowaſche po dalokej runinje. Njewuprajene žedźenje pſchewſa jeho wutrobu. Wón bu njeměrny, wſchón ſamyleny a njeda ßo ſe wſchej luboſcźu a pſchecźelniwoſcźu ßwojeje žony ſpokojicź ... Njedźiwajo na Mejcźine žałoſcźaze próſtwy cźehnjeſche junu rano na Prolog horje — do Boßniſkeje.

Mejcźe pſchińdźe nětkole njemało ſrudny cźas. Woßamocźena wobſtara domjaze dźěło, tola njeſkorźeſche ženje — najmjenje by to ßwojemu nanej ſkorźiła —, cźaſto trajeſche to zyły tydźeń, ſo ßo Stipo njepokaſa, a potom bě pak nimo měry wjeßeły abo njeſnjeßomnje mjerſazy. Pſchecźiwo Mejcźe, kotraž jeho proſchеſche, ſo dyrbi doma woſtacź, wobaraſche ßo ßmějo. Sa to noſchеſche jej wſchelakore wěźki, debjeńki a malicźkoſcźe ſ namórſkich měſtow, dys a dys drje też roſtorhanu drastu na ßebi a ſprózne cźěło, haj, junu wokolo noweho lěta na lěwej ruzy prawu wulku ranu wot tſělenja! —

Kak Mejta ſ rukomaj łamaſche! Kula dźě budźiſche jeho do wutrobnja trjechicź mohła; wona budźiſche wopuſchcźena wudowa była a — jeje dźěcźatko njebudźiſche nana ani ſpóſnało!

To a ta rana, kotraž jemu pomału žijeſche, běchu pſchicźina, ſo tola nětkole doma woſta.

Doniž nalécźo a lěcźo trajeſche, woſta Stipo najſtaroſcźiwiſchi a najpilniſchi nan a hoſpodař. Dźěłaſche, kaž najwuſtojniſchi ratař, plahowaſche ßad a ſkót, ſo bě to radoſcź. Woßebite ßože mějeſche ſ pcźołami, kotreż jemu w tym lěcźe rjany wunoſchk lubjachu! Ale lědma bě měd wukrany, lědma běchu worjechi a kicźe ſrake a hižo pocźa ßo jeho njeměr, kaž pola cźahazych ptacźkow delka w nižinje: jeho njecźerpjeſche doma. Ani Mejta, ani małuſchki Niko ſe ßwojimaj cźornobrunymaj wócźkomaj njemóżeſchtaj jeho ſdźeržecź. — Wón wopuſchcźowaſche jeju a khodźeſche po ßwojich ſtarych, tajnych pucźach lěto wot lěta! —

Pola Ljubuſchkow běſche junu — to bě ſpocźatk dezembra, horiny běchu hižo ſe ßněhom wodźete, doliny pak, woßebje pſchi rěźy Narencźe, ßo hiſchcźe młódnje ſelenjachu, tam delekach dźě ſymu jeno ſ naſdala ſnaja — pola Ljubuſchkow po tajkim běſche na pucźu, kotryž nad nahłym bjesdnom wjedźe, jara do wuſkoſcźow ſehnaty. Chzyſche mjenujzy ßwojich pſchecźěharjow mylicź a jim po jara wobcźeżnych ſcźeżkach pſches ſkaliny, jemu derje ſnatych, cźeknycź; ale hdyž nad bjesdnom leżeſche, hdźež ßo nadźijeſche, ſo po pſchirodnych ſkhodźeńkach do doliny dozpěje — pytny pod ßobu, pſched ßobu, ſa ßobu wobrónjenych: wón bě wobſtupjeny, a wucźeknjenje bě jemu njemóżne. Hdyž ßo wokolo rózka ſkały winy, bu wot dweju ſtražnikow, kotrajž běſchtaj ßo ſkhowałoj, hrabnjeny a, dokelž bě ßo to pſchi ßamej herzegowińſkej mjeſy ſtało, ſcźěhowazym poliziſtam pſchepodaty. Dowjedźechu jeho do Ljubuſchkow, a wón dyrbjeſche ßwój wał tobaka ßobu njeſcź. Tehdom bě bjes maka ſe ſadwělowanjom do hłubiny ſkocził, hdźež by wěſcźe ßmjercź namakał; ale pſchewodnikaj na njeho derje kedźbowaſchtaj. Pſchepodachu jeho ßudniſtwu. Tola ſchto ßebi ſ nim chzychu? Poliziſtojo běchu jeho kojili, dokelž mějachu jeho ſa dawno pytaneho ſtóſtnika; to pak wón njebě. Finanznym ſtražnikam, kotſiž ßebi jeho žadachu, njemóżeſche nětkole pſchepodaty bycź, dokelž w Herzegowinje ſakaſane njebě, tobak noßycź; duž dyrbjachu jeho puſchcźicź. „Jeli ſo by hiſchcźe junu ſ wałom mjeſu pſchekrocźił, móża dźě jeho pſchezo hiſchcźe popadnycź a do Metkowiz wotwjeſcź ...“

Tajkich kuſtow bě wjazy doživił; ale ſchto ſtarachu jeho wſchě ſtrachi, jeno popadnjenja ßo bojeſche, napinanjam a parowanjam bě jeho cźěło a jeho duch froſcźeny.

* * *

Stipo wjedźeſche woprawdźe dwoje žiwjenje. Jedyn dźěł lěta dźěłaſche a prózowaſche ßo jako najlěpſchi nan woßrjedź ßwojeje ßwójby, wobſtejazeje ſ pjecź hłowow; druhi dźěł pſcheżiwi jako paſchowař w horach a na pucźowanju, wojujo ſe wſchěmi móżnymi ſtrachami.

Tak bě to dołhe lěta ſchło. Spodźiwny pſchipad ſcźini temule dwojnemu žiwjenju nahły kónz.

Dźeń pósdnjeho naſymja, hdyž jeho najſtarſchi ßyn, Niko, tam horjeka wowzy paßeſche, hdźež bě też Stipo ßwoju młodoſcź pſchebył, a hdyž Stipo runje po Prologowej dróſy dele pſchińdźe, móżny wał na ramjenjomaj njeßo, wuléſeſchtaj ſe ſady kerkow pſchi dróſy finanznaj ſtražnikaj, kotrajž jemu ſaſtacź kaſaſchtaj! Tola — Stipo ſkoczi do boka a cźerjeſche ſe ßwojim pokładom mjes kamjenjemi a kerkami k próſdnjeńzy, wot Vrana pſchewſateje. Na njeſboże pak runje tam jeho ßyn wowzy paßeſche. Tón cźłowjeka pſches kerki běžo wuhladawſchi, ſkoczi na ſkaliſko, a dźiwaſche ßo njemało, hdyž ßwojeho nana wuhlada. Haj, wón ßo ſkoro wuſtróża, dokelž ßebi wujaßnicź njemóżeſche, cźeho dla tón tak jara khwata. Sa Stipom pak wołaſchtaj ſtražnikaj, jedyn po druhim: „Stej! Stej! abo ja tſělu!“ Niczo ßebi njemyßlo, běżeſche paſchowař runje na tamne ſkaliſko, na kotrymž jeho ßyn ſtejeſche, tu ſapraßnyſchtaj dwaj wutſělaj a hólcźez padźe, wótſje ſawoławſchi, nanej k nohomaj.

S wuſtróżenym napinanjom wrjeßny Stipo ßwój wał hłuboko do kerkow a poklakny ßo, wſchón tſchepjetajo, pſchi ßwojim ßynku, kotryž ſa morweho pſched nim leżeſche.

„Hdźe maſch tobak?“ wołaſchtaj ſtražnikaj, k njemu dokhwatawſchi.

„Tobaka nimam, kaž widźitaj, ale moje dźěcźo ſtaj mi ſatſělikoj!“ rjekny ze ſtyſknym hłoßom k nimaj, kotrajž ßo nad tym jara ſtróżiſchtaj. Nětkole ßo wſchitzy wo hólcźeza prózowachu a donjeßechu jeho do Stipoweho domu. —

„Mój Bożo!“ ſawoła Mejta ſ wutrobu hnujazym hłoßom, hdyž hólcźeza na łožo położichu. Pſchi tym pohlada na ßwojeho muža ſ tak ſrudnym wócźkom, ſo jemu kóžde wujaßnjaze ßłowo na hubomaj ſproſtny.

Lěkař, kotrehož ſawołachu, rjekny, ſo rana njeje ßmjertna, ale ſo je najkrucźiſche wothładanje nuſne. A mjelcźo poßwjeczi ßo Mejta napinazemu wothładowanju khoreho.

Wjele njedźel dyrbjeſche hólcźez we łožu woſtacź a jeno pomału rana žijeſche. Stipo a Mejta hładaſchtaj wboheho ſe wſchej woporniwoſcźu, a te dny, kotreż mějeſche wujaßnjenja tehole podawka dła na ßudniſtwje cźinicź, běchu jemu najcźežſche, dokelž bě ſdaleny wot ßwojeho lubuſchka.

Mejcźe bě ſrudny podawk wupowjedał; poſdźiſcho ženje wjazy wo tym njerěčźiſchtaj. Też žaneho poroka wot ßwojeje mandźelſkeje njeſaßłyſcha a runje tuto ſcźerpne cźerpjenje jeho najbóle boleſche.

To bě Stipowa najſrudniſcha ſyma, kotreżej bě hacź dotal doživił. Tola hdyž ßo ßněh ſhubiwaſche hacź na wjerſchki horow, hdyž bě daloka runina jeſor, nad kotrymž cźrjódy dźiwich kacźkow ſlětowachu, ſtany też mały Niko ſe ßwojeho bolоſtneho lěhwa a móżeſche po jſtwje hacź do wokna ſtupacź, ſ kotrymž do wozucźazeje ſtwórby hładaſche!

Pſchi tej ſkładnoſcźi praji Stipo ßwojej ßwěrnej mandźelſkej: „Dźenßa khwalu Boha, ſo je wſcho tak derje woteſchło, pſchetož kak budźich mohł žiwy bycź jako — mordař ßwojeho ßamßneho dźěſcźa?“

„To bě jeno dobre pruhowanje ſ njebjeß“, wotmolwi Mejta ſ nutrnym pſcheßwědčenjom, „budźmoj też ſa to dźakownaj!“ —

„Ja roſymju, ſchto ty měniſch, ty dobra žona, a twoja próſtwa je mi ßwjata. Ssym ßo tamneho njeſbožownego cźahazeho žiwjenja na pſchezo wotrjekł ſ rocźenjom! Lubju cźi, ſo na tajke waſchnje ženje wjazy wot waß njepoůdu ...“

Dźakowna pohlada Mejta na njeho a ßylſa cźicheje radoſcźe ſakcźě jej we wócźku. A tu pſchilecźachu tamne tſi dźěcźi nuts, najmłódſche ſ horſtku běłych ßněhowkow a módrocźeŕwjenych kwětkow w prawicźzy ...

„Hlej, Mejta, nětkole ſapocźina ßo nowe žiwjenje!“ rjekny Stipo, kwětki wotkhorjazemu hólcźezej podawajo a ßwojim dźěcźom hłójcźku wokoſchejo ...

„So by to też nam najlěpſche było“, ſkónczi Mejta ſ pobožnej nadźiju. —

Stipo bě pschestał paschowacź, sa to pak bu dobry ratař, kotryž bě žiwy žwojemu domej, žwojej žwójbje, a kotryž na kóžde waschnje žwoje hospodarstwo porjedžesche, ſ čžimž mějesche tež na žužodow dobry wliw.

Ze Serbow.

S Budyschina. Sa noweho pschedžydu hornjokužiskeho wokrjeżneho ratarskeho towarstwa žu knjesa ratarskeho radžičela E. Hähnela-Koporčzanskeho a sa jeho naměstnika knjesa ryčzerkublerja Reichela-Strachwaldskeho wuswolili.

— Ssněh, kotryž bě hacź dotal w lětuschej symje žadny a žnadny, je žo nam na dobo ſ wulkimi hromadami wobradźił. Jenoź ſ wulkej prózu je móžno było, wobkhad na želesnizach někak w rjedže džeržecź. S khwilemi pak je žo tola hacźił. Na Budysko-Rakeczanskej želesnizy je cźah, kotryž dyrbjesche žrjedu wječzor w 8 hodźinach do Budyschina pschijěcź, pola Ratarjez w žněsy tčazy wostał. Hakle sa schtyri hodźiny běchu žněh tak daloko wužypali, so móžesche cźah k wottykjenemu kónzej dojěcź. Dokelź běsche žo mjes tym dwanata hodźina pschibližała, dyrbjachu pučzowarjo, kotsiž běchu žo hischcże tón žamy džeń chzyli domoj wrócźicź, w Budyschinje pschenozowacź. Tež na druhi džeń rano bě cźara hakle posdže dopołdnja do rjada stajena, tak so žo wotjěsd prěnjeho rańscheho cźaha wo někotre hodźiny saposdźi. Dla wulkich sadźěwkow, kotrež mějesche lokomotiva pschewinycź, někotre dny jenoź ludźaze wosy jěsdźachu.

Tež na Budysko-Shorjelskej cźarje žu žo cźahi se žněhami bědźicź dyrbjake. Ludźazy cźah, kotryž bě schtwórtk dopołdnja 5 mjeńschinow po 9 hodźin wot Draždźan wotjěł, ſ 25 mjeńschinow saposdźenja do Budyschina pschijědže. Čžim dale cźah wot Budyschina k ranju jědžesche, čžim hubjeńscha bě cźěř, a skónčnje cźah sady Pomorz pola khěžki 16 w žněsy tčazy wosta. Do Lubija hnydom po pomoznu lokomotivu telegrafowachu. Tola też shromadnemu napinanju dweju lokomotivow žo njeschlachcźi, cźah wotwjesćź; duź žo pomozna maschina saźo do Lubija wrócźi. Pučzowarjam, kotsiž mějachu dale do Wrótžławja pučzowacź, pschetorhnjenje jěsby, žo wě, lubo njebě. Wokoło 1/4 hodźin popołdnju bliźschi porjadny cźah, kotryž bě žo na druhu koliju pschewjedł, pschijědže a pučzowarjow a póstowe požykki cźaha, kotryž w žněsy tčesche, pschija a dale wotwjese. Prjedy hacź je žo cźah se žněha wužypał, je wjazy hodźin saschło.

— Ssrjedu popołdnju žu revěrskeho hajnika Horna ſ Hainewaldy pola Žitawy, kotryž je psched dwěmaj njedźelomaj žłužobnu holzu Marju Gärtnerez w lěžu nadpanył a sadajił, do Budyskeho jastwa pschiwjedli.

S Budestez. Sańdźenu njedźelu je žo tu Raiffeisenska nalutowarnja a wupožčzernja sałożiła. Do njeje je hnydom 40 wožobow sastupiło.

S Radworja. W mjažu jeneho žwinjecźa, wot jeneho tudomneho rěsnika sarěsaneho, žu wóndano trichiny namakali. Rěsnik bě žwinjo jenemu małemu ratarjej ſ naschich stron, kotryž bě žebi jo wukormił, wotkupił. Do žwinjecźa žu drje trichiny na to waschnje pschischke, so je wone jenu wulku trichinatu mysch sežrało.

S Ralbiz. Nasche burske towarstwo mějesche žrjedu 20. jan. w Konjezach žwoju 1. lětuschu shromadźisnu. Pschedžyda poda krótki pschehlad wo dotalnym towarstwowym skutkowanju a napominasche žobustawy, so njebychu ženje ſ woczow shubili heżło: „Wschitzy sa jeneho a jedyn sa wschitkich.“ Sličzbowanje lěta 1896 pokasa nam

dokhodow 17 590 hr. 43 np.
wudawkow 16 460 = 24 =

po tajkim spytk kónz lěta 1896 1130 hr. 19 np.

K dokładnemu pschehladanju sličzbowanja wuswolischtaj žo wot shromadźisny kubleŕ Jakub Wjazžławk a Michał Wicźas ſ Konjez. Wo hnojach a žymjenjach dowuradźi wubjerk njedźelu 31. t. m. w Ralbizach. Na namjet knjesa kaplana Andrizkeho wobsamknu žo, so žobustawy wot nětka „Sserb. Hospodarja“ w towarstwje skasaja a to sa kóždy žobustaw jedyn exemplar. 14 žobustawow hnydom pschinoschk na lěto 1897 saplacźi. Ssobustawow mějesche towarstwo w sańdźenym lěcze 188.

S Tucźiz. W naschej wžy wjele mužow hacź do ranja w korczmach žyda. Žony žu žo dołho na tychle nóznych hawronow hněwake, hacź žu skónčnje žo srěczake, hamtskemu hejtmanstwu namjetowacź, so by žo sa nasche korczmy polizajska hodźina sawjedła.

S Kobjelnja. Do domu tudomneje swudowjeneje Bubnarki je žo njedźelu w nozy jedyn paduch dobył. Bubnarka, ſ ropotom se spanja žo wubudźiwschi, měnjesche, so je kóczka do komory salěsła a sawoła, so by ju wotehnała: „kez!“ W tym žamym wokomiku nimo Bubnarki cźorna postawa schußny a ſ woknom won skoczi. Kaž rano widźachu, bě paduch pó cźmje do hornza barby stupił a hornz mloka powalił, ſ čžimž drje bě wulki ropot nastał, ſ kotrymž bě žo Bubnarka wubudźiła. Pakostnikowu woßobu hischcże njejžu wußlědźili.

S Tumiz. Tudomne pčzołarske towarstwo w sańdźenym měžazu žwój 40lětny jubilej žwjeczesche. Pschi tejle składnosczi jeho žobusałožerjomaj, k. Frenzlej se Stachowa a k. Mučzinkej ſ Tumiz kóždemu pyschnu jehłu na pschedkoschliku, skoty kołcź pschedstajazu, jako czežny dar pschepodachu.

S Warnocźiz. Džěłacźer Bohumił Hinkel, w tudomnej gmejnskej khěži bydlazy, njebě žo wot 15. januara swonka žwojeho bydła pokasał. W žužodstwje ſ woprědka měnjachu, so je Hinkel do Wuhanczźiz pola Kumwalda k žwojemu žynej schoł, dokelź bě žebi psched někotrymi dnjemi na pucź do Wuhanczźiz schkórnje pożcził. Dokelź žo wón hischcże sańdźenu žrjedu njebě domoj wrócźił, jeho wobydlenje pschepytachu. Tam Hinkela na jeho kožu leżo morweho nadeńdźechu. Wón bě najskerje hižo w nozy wot 15. k 16. januarej wumrjeł.

S Lubija. Tu chzedža katholsku schulsku gmejnu sałożicź. Njedźelu je žo shromadźisna wotbywała, kotraž je wo tej naležnosczi radu składowała. Se 148 woženjenych katholskich muži w Lubiju bě žo 80—90 seschło, kotsiž nimale wschitzy wotmyślenju pschihłožowachu, so by žo katholska schulska gmejna sałożiła.

S Lubija. Ratarska kupowarnja a pschedawarnja je žo tu sańdźeny schtwórtk dosałożiła. Sa jeje pschedžydu žu ryčzerkublerja ſ Heldreicha, sa sličzbowarja ratarja Lehmanna w Lubiju, sa pschižydakow w pschedžydstwje kublerja Windricha w Hornim Kunnersdorfje, žiwnosczerja Schmidta w Starym Lubiju a ryčzerkublerja Reichela w Strahwaldže wuswolili.

— W Lubiju je žo 27. januara wulka towarstwowa mlokarnja sałożiła. Hacź dotal je towarstwu 14 ratarjow ſ 1500 litrami mloka pschistupiło. Móžno je, so žo Bischdorfska mlokarnja k Lubijskej pschisamknje.

S Jěsora. Pjatk tydźenja popołdnju je na tudomnym revěrje pschi puschczenju schtomow jedyn schtom na džěłacźerja Lorenza panył a jeho sarasył.

S Běleje Wody. Wobžarowne njesboże je žo schtwórtk tydźenja popołdnju na Běłowodźansko-Wusskidźanskim pučzu stało, hdyž dwaj pohonczej tudomneho twarskeho mischtra Wawra kóždy ſ wosom twarskeho drjewa ſ hole domoj jědžeschtaj. Hdyž chzyschce druhi wós pśches hrabinsku Mužakowsku wuskokolijatu želesnizu pschejěcź, wón na pjelskim pučzu na bok wrjeżny. Pohonczź, Bjedrich Dittmann, kotryž na wosu žedžesche, žo se žylnym storkom dele schwikny a tak njesbožownje pod koło padže, so žo jemu wobej nosy pschejědžeschtej a smjeczeschtej. Konjej pak ſ wosom, prěni wós sčěhujo, ſ měrom dale jědžeschtaj. Wołanje po pomoz snjesboženeho pohonczź prěnjeho wosa Bohužel njeżłyschesche a tak žo wobaj wosaj pschezo dale wot njeho wotżalestaj. Dokelź je na tamnym pučzu mało wobkhada, wobžaromnemu pohonczej nichtó pomoz njeposkicźi, tak so dyrbjesche wón zyku nóz žałożne bolosce czerpjo na symnej semi leżecź. Pohonczź prěnjeho wosa bě drje žo do Běleje Wody pschijěwschi dohladał, so Dittmann žwój wós njepschewodźi, tola dokelź na jeho wosu deka njeběsche, žebi wón myślesche, so je jeho towarsch deku shubił a so je ju pytajzy nasad wostał. Hdyž pak žo pohonczź hischcże nasajtra rano njebě do Běleje Wody wrócźił, wuńdźechu jeho pytacź a jeho skónčnje w žałożnym położenju hischcże žiweho nadeńdźechu. Jeho hnydom do Mužakowskeje hojernje dowjesechu, hdźež žu jemu dyrbjeli lěwu nohu pschi kolenje wotewsacź.

— Sa dołholětnu žwěrnu žłužbu je kommunalny krajny žejm pruskeho hornjokužiskeho markhrabinstwa scźěhowazym mužskim wožobam premije po 150 hriwnach wudźělił: Lěžnikej Korli Pinkawej w Zymplu, Michałej Klinej w Hbjelsku, rybakej Augustej Toppej w Hornjej Wólschinje, pohonczej Khrystianej Wolschkej w Jabłonzu; premije po 75 hriwnach: rybakej Jurjej Scholcże w Krjebi, pohonczej Wernerej w Horschowje a knježnemu nóznemu strażnikej Bérzy w Mužakowje; dale 100 hriwnow žłužobnej holzy Pawlinje Muchiz w Kobjelinje, kotraž je hižo w lěcze 1895 50 hriwnow dostała; premiju po 50 hriwnach: hospoży Marji Hermannez w Džěžach a žłužobnej holzy Ernestinje Schmidtez w Rósborku.

S Rowneho pola Sslepeho. Kak straschne je husto, małe džěczi žame doma wostajicź, staj sańdźeny schtwórtk tudomny khěžkaŕ Zur a jeho mandźelska nashonikoj. Mjes tym so bě muž na džěle, bě Zurowa na khwilku do žužodstwa, hdźež mějesche něschto wob-

staracz, woteschka, ßwoje male dźěczi wot 6 hacz do jeneho lěta ßame doma wostajiwschi. Te ßebi w maczerńej njepschitomnoszczi schwabliczki doßażechu a ßebi s nimi hrajkajo runje pod ložom woheń sadźěłachu. Hdyž ßo ložo s płomjenjom palicz počza, dźěczi schkrěczo se jstwy k ßußodej czeknychu. Tón s druhimi ßußodami do Zurowcho wobydlenja doběżawschi stwu poknu kura, ložo, poßleschczo a wjele druheje nabohy pak hižo s dźěła spalene namaka. Na sboże ßo poradźi, woheń hischcze poddußyczź. Hdy budźichu dźěczi hischcze něktore mjeńschiny dlěje wo jstwje wostake, budźichu ßo w kurje sadußyczź dyrbjake, a zyła khěża, kotraż je s drjewa kładźena a se ßlomu kryta, by ßo spalika.

S Wulkeho Dźewina pola Sslepoho. Hdyž sańdźeny pjatk dźěłaczer Henczka rano na ßwoje dźěło dźěsche, ßo na pjelśkim puczu wußuże a tak njesbožownje padże, so ßebi nohu skama.

S Dubow pola Delnjeje Wólschiny. Pjatk 15. januara je ßo twarjenje tudomneho khěžnika Bětnarja wotpaliko. Dźěłaczerja L., na kotrehoż tukaja, so je woheń sałożił, ßu do Niscżańskeho pschepytanskeho jastwa wotwjedli.

Wußudźenja.

Khostanska komora. 17lětneho czełaonika Jana Klimanta s Rakez czeżkeho paduchstwa dla k jastwu na woßom měßazow saßudźichu. Młodostny paduch bě ßo loni 2. novembra w nozy s rejow domoj duzy do domu korczmarki swudowjeneje Zindlerki nutskamak. Wón bě psches płót saléśł, jenu wokenzu wusběhnył a wokno wutłóczíwschi do jstwy saléśł, hdżeż 7 hriwnow pjenjes krany. 16. dezembra ßebi wón hižo saßo składnoscź k pakoscźenju shlada. Wón mějesche po poruczńoscźi ßwojeho hospodarja jedyn próśdny měch k pjekarjej Lorzej w Rakezach donjescź. Dokelž w pjekarjowych khlamach runje nikoho njenadeńdże, rucże s khlamoweho blida pjenjeżny kaschczik, něhdże 70 hriwnow wopschijazy, wutorże a s nim czekny. Pjenjesy rubiwschi wón próśdny kaschczik na jedyn płót powßny. Kranjene pjenjesy rucże rosbrojo, wón tukanje na ßebje wobroczi.

Přilopk.

* S Mischna. Tudy bě 19. januara 5lětne dźěczo, dokelž ßo starschiskeho khostanja bojesche, s domu czekło. Schto do starscheju ma, je s teho widżecź, so ßo hakle sa tśi dny sa nim praschecź poczeschtaj. Wbohe dźěczo ßu zusy ludźo w jenym druhim twarjenju pok'sprostnjene w pinzy namakali.

* S Zwikawy. Tudy je wěsta Brennerka s Reutha pola Neumarka na sajědojczenje wumrjeła. Wona bě ßebi s nohczom jětseschko na wobliczu wotdrapła.

* S Plauena. Ssebi kruch khléba wotkrawschi je ßebi dżenß tydżenja 18lětna holza prawe wóczko pscherésła a widżenje na nim shubiła. Wona je jara blisko widżaza, duż je ßo blisko k pokrucże skhilicź dyrbjała. Pschi tym je jej nóż s pokruty wulecźił a do wóczka sajěł.

* Nowy dokhodny dawk je w Pruskej jara dobre scźěhwki měł. Wón je wschelkich ludźi na jene dobo wobohacził. S czim? S tym so krucże na to hlada, so kóżdy ßwoje dokhody s prawdu wosjewi, abo kaž to rěka, deklarěruje. Prjedy bě w Pruskej jenoż 13 milionarow, nětko je jich tam s jenym rasom 35. S tutych sbożownych ludźi, abo najwjetschich pruskich bohaczkow, maja 23 sa lěto $1\frac{1}{4}$ milijona, 8 maja $1\frac{1}{2}$ hacz do 3 milijonow a 4 skónczńje wot 3 hacz do 7 milijonow lětnych dokhodow. Wot tutych poßlednich może jedyn wschědnje 19,000 hriwnow a kóżdu hodźinu 792 hr. pschetrjebacź. Ale żadyn wot tutych pruskich bohaczkow tola hischcze pruskeho krala s bohatstwom njedozpi, kiž njedźiwajzy na druhe ßwoje dokhody, tu khwilu lětnje 15,919,296 hriwnow jako krónsku dotaziju dostawa. Tajkich ludźi, kiž maja s najmjeńscha 1,000,000 hriwnow hotowych pjenjes, je w Pruskej 8445; a kóżdy s nich po tajkim lětnje s najmjeńscha 36,000 hriwnow danje dostawa. Wschitzy czile pjenjeżnizy płacza kóżde lěto hromadże 28,216,000 hriwnow dokhodneho dawka.

* Tśi dny prjedy hacz w Němzach ßu w Jendżelskej ßněhowe mjeczele sakhadżake. Pjatk w nozy je ßo w ßněhowym mjeczelu wjele ludźi sabkudźiło a smjersko. Wobkhad na dróhach bě s dźěła do zyła pschestał. Pschi rańschim brjosy satraschny wětr howrjesche; rybaske łódże běchu we wulkim strasche. Hromada łódźnych rospadankow, k brjohej pschiplawjenych, na to pokasuje, so ßu ßo na schěrokim morju łódże ponurike. — Se skamanjom lodu je ßo w Leizestrje tśinacze hólzow tepiko.

* W Laraskich podkopkach pola Wrótßławja, w kotrychż ßo hižo dołho pod semju pali, bě ßo murja, kotraż palazy dźěł wotsamkny, pukła. Dwaj hewjerjej chzyschtaj schkałoby pschepytacź, s kotrychż ßo sły powětr do Vicinusoweho schachta dobywasche. Jedyn hewjeŕ ßo se słym powětrom pohłuschi, druhi pak ßo wukhowa. Hdyż chzyschе posdźischo jedyn druhi hewjeŕ pohłuscheneho towarscha wukhowacź, ßo sły powětr sapali a hoborske płomjo k njebju ßapasche. Schacht ßo do zyła wupali. Wobaj hewjerjej ßo spalischtaj.

* Pschi zyganskej zwólbje, kotraż tele dny psches ranschi Habolski kraj (w Pruskej) czehnjesche, běschtaj dwaj czischcze sanjerodźenaj 16lětnaj khłopzaj, kotrajż k zyganskemu ludej njepschißłuscheschtaj. Dokelž běschtaj w Glienicku kranyoj, bě jeju żandarm saßkapał. Jenemu s nieju bě zyganski hejtman Weiß, bandźiny wjednik, do jeho ßłużbnych knižkow scźěhowaze wopißmo napißał. „Wón kranje, kżi a je léni każ schczenk, njeje k niczomu trjebacź, khiba k kranjenju.“ Pschi pschełłyschenju khłopzaj prajischtaj, so je jeju Weiß wucził, kranycź; hdy byschtaj niczo njenakradnyłoj, by jeju wón bił a njeby jimaj niczo jěscź dał. Młodeju pakostnikow ßu Spandawskemu ßudnistwu, pschepodali. Zyganska banda je tłóchła.

* Psched żandarmowym wobydlenjom w Imielinje pola Beuthena w Schlesynskej jena dynamitowa bomba rosbuchny. Wschě domowe wokna a durje ßo rosbichu. Żandarm pak njebě doma, tak so ßo jemu ßamemu żana schkoda njeje stała.

* S Mnichowa (München) pißaja: Pońdźelu rano ßu sahrodnika Thomaßa sadajeneho w ßněhowej ßepi namakali. Czaßnik a pjenjeżna mósceń pola njeho njeběschtaj. Skónzowany bě 24 lět stary a chzyschе ßo sa schtyri njedźele woženicź. Sa jeho mordarjom nimaja żaneho ßłěda.

* Najcźeżschi franzowski rekrut. W Parisu ßu tele dny rekrucźa do měry schli. Najcźeżschi rekruta noweho lětnika je kuchaŕ Olivier Flomont. Wón 310 puntow waži. Wón je ßwojimaj starschimaj podobny; pschetoż jeho macź ßo s 505 puntami cźělneje wahi hordźi. Njedźiwajzy ßwojeje tołstoscźe je Flomont czíky a wuskoczny; woßebje dobry je na nohomaj a budże po sdaczu dobry wojak. Wojeŕski krawz je jemu dyrbjał woßebitu uniformu seschicź.

* Woženjeneho skałarja Burkhardta s Hildesheima, kotryż je w nozy 3. dezembra ßwoju khěżu sapalił, pschi czimż je jeho dźěczo ßmjercź w płomjenjach namakało, je pschißażny ßud w Konstanzu k khostarni na 14 lět saßudźił.

* W Waldenburgu stej ßo pońdźelu 4lětne a 5 měßaczne dźěczo dźěłaczerja Grunzka pschi wudyrjenju wohnja w domje sadußyłej. Wonej běschtej ßo jenoż na khwilczicźku ßamej doma wostajiłej. Ludźo měnja, so je starschi hólczk se schwabliczkami hrajkajzy woheń saparał.

* W Persiskej je wulke semjerżenje było. Na kupje Kischen ßu twarjenja ßo powaliwschi 1400 cźłowjekow pod ßwojimi rospadankami pohrjebake.

* (Hońtwa na ludźi.) Baron Jan Lauffy w Nagyfalu we Wuheŕskej na hońtwje wobydlerja Valentina Nagyja satśěli, kiž bě jemu s něczim hrosył. Zyke wobydleŕstwo bě ßo na tym tak roshněwało, so burjo na pomoz se swonami pschebiwachu, tak so ßo wulka cźrjóda ludźi sběża, so by barona s jeho zyłej ßwójbu lynchowała (runy pucź sabika). Żandarmerija dyrbjesche s brónjemi sakroczicź, pschi czimż bu jedyn cźłowjek satśěleny. Baron je se ßwojej ßwójbu je wßy cźeknył. S cźeżka ßebi hdy domoj swěri. Ludźi tśělecź drje też wjazy njebudże.

* Parna łódź „Nahum Chapin“ je ßo blisko amerikanskeje kupy Fire Island s prochom a mochom ponurika.

* (Kak ßebi Amerikan żonu pyta.) Młody muż s Schleswig-Holsteina bě do Ameriki wucżahnył. Tam bě ßebi po krótkim cżaßu s wutrajnej sprózniwoscźu ßambnu farmu, ßnano tak wjele każ w Sserbach najwjetsche burske kubło, saßkużił. Mějesche też rjany sałożk w banzy, jenoż żona jemu k jeho sbożu pobrachowasche. W wokolnoscźi ßo jemu żana młoda holza njelubjesche. Duż jemu myßliczka psches hłójczku pschejédże, so chze wólbu ßlepemu pschipadej sawostajicź. Teho dla wón, hdyż njedawno saßo ras wjele kop jejow k wotpóßłanju pakowasche, na jene jejo napißa, so je nahladny młodżenz, kiž by ßo rady woženił, a też adressu pschistaji. To jejo dźowzy němskeho cżaßnikarja Zennera w. Chicago, kiž bě doma sa hosposu, do ruki padże. Ta holczka ßebi se żenjakom listowacź počza a bórsy ßo s domu shubi. Jědżesche do Brajnerda, hdżeż Katson na dwórnischczu na nju cżakasche, so by ju, każ něhdy Isaak ßwoju Rebekku do ßwojeho domu wjedł a ßebi ju sa mandżelsku wsał. Po kwaßu dostaschtaj też jeje starschej powjescź wo tym schtoż bě ßo stało, a so je Ludwig Detlef Katson kwaßny mandżelski.

* S Amsterdama. Na kónzu minjeneho lěta běchu w Amsterdamje na wotleżanej drósy prěnju ßłużobnu holzu ſ pscherěsnjenej schiju morwu leżo namakali. Wot teho dnja ßem ßu ßo w tamnej wokolnoscźi wospjet nadpady na ßłużobne holzy ſtake, kotreż ßu ſ dżěla te ßame rany do schije dostake, na kotreż je ta prěnja holza wumrjeka. Duż je bjes dżiwa, so je wschě ßłużobne holzy w tamnym Amsterdamskim dżělu wulzyschna hrosa wobjaka. W něktorych haßach ßu wschě ßłużobne holzy ßłużbu wupowjedźike, a żana wjeczor, hdyż cźma bycź poczńje, ſ domu njeńdże.

* S Dorpata. (Zimanje jeneho mordarja.) Po poruczńoscźi livlandskeho guverněra dyrbjesche ßo tudomny wobydleŕ Alexander Wilip, kotryż bě w městaczku Petschorje knjeni Nataliju Weidenbaumku a jeje dżowku skónzowak a wurubik, sajecź. Wilip ßo spjecźowasche, satšěli hajnika Hoeraka, srani polizistu Martinsona a cźekny potom. Nětk hischcźe jeho popadnyli njejßu.

* Straschneho rubjeżneho mordarja ßu we Winje wußlědżili a a saßkapili. Loni 7. februara běchu swudowjenu 71lětnu Marju Branzlowu w jejnym bydle, kotreż ßama wobydlesche, morwu namakali. Ssudniske wobhladanje dopokasa, so běchu żonu sadajili. Dale ßo wupokasa, so bě mordaŕ nalutowańske knižki, něschto hotowych pjenjes a debenki rubił. Njedżiwajzy wscheho ßlědżenja pak njebě móżno, mordarja pschimnycź. Loni 12. novembra ßo w jenym druhim dżělu Wina cźisćze podobny njeskutk sta. Saßo běchu jenu ßamobydlazu swudowjenu schědżiwizu, 70lětnu Marju Stögerowu, na běłym dnju se sadajenjom skónzowali a jej potom jeje ßnadne wěży rubili. A saßo polizija podarmo sa mordarjowym ßlědom pytasche. Poßlednje dny chżysche pak 26lětny, w tu khwilu prósdny khodżazy Ferdinand Dolegal, kotryż ßo, każ wudawasche, ſ wokolonoscherstwom żiwjeschesche, dwaj loßaj pschedacź kotrajż běschtaj ßo Marji Stögerowej krankloj. Cźlowjeka sajachu, a tu ßo pokasa, so běchu ſ nim mordarja mjenowaneje schědżiwizy sajeli. Wón drje se saßakkoscźu prěje, tola dopokasma wo jeho winje, kotreż ßo pschecźiwo njemu nasběraja, ßu woprawdże saczischcźaze.

* (Měsło pjenjes — wutšěl droba.) Tšěleny bu w Birkenwerderje pola Gellnowa jedyn koßaŕ, hdyż ßebi pola tamnischeho kublerja St. pjenjesy pominasche. Dołżnik ßo sapowjedźi, płaczicź, pschi tym ßo se ßwojim wěriczelom do pukow da a jeho ſ domu cźißny. Hdyż koßaŕ ßwój kij, kotryż bě w kublerjowym domje wostajił, żadasche, jemu jón roskłamany pschicźißnychu. S tym ßo snjembriwschi wón kublerjej wokno rosbi a potom do ßußodneho Maßawa cźerjesche. Kubleŕ ßo ſ tšělbu sa nim puschcźi, a hdyż na jeho wołanje njesasta, do njeho tšěli, so by jeho strożił. Tola na njesboże wón cźekanza do khribjeta a sadka trjechi a jeho cźeżko srani. To budża drohe koßy.

* Dżiwny kwaß je ßo w Brokwizach wotměł. Hdyż bě hoscźina a rejwanje nimo, schtoż bě hacź do schěreho ranja trako, ßo kwaßny nan k ßwojemu prěnjemu posběże — hacź dotal bě wscho mjelczako. Pschipitkowe wopschijecźe pak bě: „Lubi hoscźo a pschecźeljo! Bych rjekł, so je nětko kwaßowanja doscź. Nětk je cźaß płaczicź. Sso spodżiwajo a sdychujo kóżdy kwaßaŕ ßwój dżěl ſ pjecźimi hriwnami sapłaczi a potom móżesche ßo domoj schmatacź.

* Baron Robert Rothschild w Parisu, kotrehoż dżowka je ßo pscheđ krótkim na hońtwje sarasyła, je ßo sańdżeny tydżeń ſ wosom pschejeł. Wón je ßo ßmjertnje wobschkodżił.

* Generalny pólny marschal hrabja Blumenthal budże 30. jul. ßwój 70lětny wojeŕski ßłużbny jubilej ßwjecźicź. Hrabja Blumenthal je ßo 30. julija 1810 w Schwedtu narodżił.

* (Sswěrny hacź do ßmjercźe.) Knjes: „Augusto, mi chże ßo pschezo tak picź, so mohł ßo do ßmjercźe sapicź." — Sskużobnik: „Ach, hnadny knjeże, dajcźe mi ßobu wumrjecź."

* (Postske ßanje ſ lawinu do hłubiny storhnjene.) Sańdżenu wutoru je jena lawina na połodnischej stronje Berninaskeho pschekhóda w Schwizy póstske ßanje ſ pohonczom a konjomaj do hłubiny storhnyła. Postillon ßo sarasy, ßanje a jedyn koń ßo shubichu. Paßażeŕaj, jedyn schef pschimjesneje straże, major se Salis, a jeho pschewodnik, sady ßanjow dżeschtaj a ßo tak wukhowaschtaj.

* W New-Yorku je pjatnacźe tyßaz żonow ßwojich mużow pola tamnischich ßudnistwow wobskorżiło, so ßo wo jich seżiwjenje njestaraja. Hubjenych hospodarskich wobstejnoscźow dła je njeßmérnje wjele muży ßwoju mandżelsku a dżěcźi wopuschcźiło. Tónle njeporjad w mandżelstwach wschak ßo też pschibérazemu rospuschcźenemu żiwjenju pschipißuje, a też temu, so ßo holzy pschesahe woženja. Pokoiza holzow ßo woženi, prjedy hacź 20. lěto dozpi.

(Zyrkwinske powjesćze hladaj w pschiłosy.)

Drjewowa awkzija.

Pońdżelu 1. februara ma ßo na **Hrodżischczanskim reverje** něhdże 200 twjerdych a khójnowych dołkich hromadow na pscheßadżowanje pschedawacź.

Sapoczatk rano w 9 hodżinach w farskich łużach.

R. Uhras.

Żiwjenje sawěscźaze towarstwo „Atropos"

w Lipsku

w lěcźe 1797 założene.

Towarstwo ſ pschihódnymi wuměnjenjemi namjety na **sawěscźenje żiwjenja, wuhotowanja, wojerstwa, sastaranje staroby a podpjeranja pschi wumrjecźu** pschijima.

K saradżenju tychle sawěscźenjow poruczeja ßo sa **Hodżij a wokolnoscź: Gustav Sperling,** zyrkwinski sliczbowaŕ w Hodżiju cźißko 39 a **Heinrich Marx,** żiwnoscźeŕ w Njesdaschczach cźißko 5, sa **Njeßwadżidło a wokolnoscź:**

Handrij Patok, gmejnski pschedstejicźeŕ w Njeßwacźidle cźißko 54a,
Bohuwěr Jursch, kubleŕ w Banezach cźißko 6,
Jan Młynk, pokładnik w Sarěcźu cźißko 8b,
Ernst Schneider, krawski mischtyr w Łusy cźißko 43,
Ernst Scholta, kubleŕ w Łahowje cźißko 11,
Jan Scholta, gmejnski pschedstejicźeŕ w Wětrowje cźißko 3,
Jan Czech, gmejnski pschedstejicźeŕ w Łomsku cźißko 8.

Generalne sastupjerstwo:
Gerhard Wauer.

Hulda Lindnerez w Budyschinje.

na seminarskej drósy 6.

Woßebita pschedawarnja sa **schokolady, kakao, biskwity a zokrowe twory.**

Woßebje poruczа **ßylnjazu schokoladu** Oty Bügera jako najlěpsche a derje płodżaze sarunanje sa jatrowy wolij.

Lanu muczku, ripikowu muczku, bawlmowu ßymjenjowu wuczku, semskoworjechowu muczku, palmowe sornowe woßuchi, piwowe ßłodżisny, ßłodowe kołochi, majßowy schrót, jeczmjenjowy schrót, pschenczne wotruby, rżane wotruby, pizny gris poruczа jenoż w najlěpschej hódnoscźi

Pawol Scholta pschi żitnych wikach 18.

Matrazy

rjane a derje dżěłane poruczа

C. A. Pietsch

na hauensteinskej haßy 1.

W wudawarni „Sserb. Nowin" ßu dostacź:

ßerbske

kmótsaze listy

w kaschczikach.

We wudawarni „Sserbskich Nowin" je dostacź:

Spěwna radosć.

Zběrka

šulskich spěwow.

Druhi wudawk.

W wudawarni „Sserb. Nowin" ßu dostacź spěwy:

Ptaczi kwaß, mandżelstwo atd.

Jako rjany dar **k selenemu schtwórtkej a k kwaßam** ßo

Pruhi ſ Bożeho ßwětła

poruczeja. Dostacź po 50 np. w wudawarni „Sserbskich Nowin".

Dobrowólne pscheßadźowanje.

Po namjecże żelesniskeho dźěłaćerja Wiktawscha Pjetascha tu jako formindy makolětneje herbiny Marthy Heleny Wagnerez, maja ßo leżomnoscże, k sawostajenstwu żiwnoscżerki Marje Heleny njewoženjeneje Wagnerez w Konjezach pola Kubschiz ßłuchaze, mjenujźy:

a) khěžkarska żiwnosćź fol. 5 leżomnostnych a hypothekskich knihow, radźineho a hospitalskeho podźěla, cźißko 14 wopalneho katastra sa Konjezy, wobstejaza se sahonow cźißko 15 a 164 sahonskich knihow, kotrajź staj ſ 2460 hriwnami pola krajneho woheń sawěscźazeho wustawa taksěrowanaj, 1 hektar 15,4 ara = 2 akraj 25 □prutow leżomnoscże wopschijataj, kotrajź staj ſ 48,94 dawskimi jenoscźemi wobcźeżenaj a wot wjeßnych grychtow na 4340 hriwnow taksěrowanaj,

b) pólna a łucżna leżomnosćź fol. 4 leżomnostnych a hypothekskich knihow sa Konjezy tachanstwoweho podźěła, wobstejaza se sahona cźißko 283 sahonskich knihow, kotryż — hektar 84,3 ara = 1 aker 157 □prutow wopschija a kotryż je ſ 25,00 dawskimi jenoscźemi wobcźeżeny a wot wjeßnych grychtow na 1620 hriwnow taksěrowany,

wutoru 9. februara 1897 w 11 hodźinach dopołdnja

na **městnje ßamym** w **Konjezach** pola Kubschiz na dobrowólne waschnje na pscheßadźowanje pschedawacź.

S pokasanjom na pscheßadźowanjste wuměnjenja, na tudomnej ßudniskej taßli a w Konjecźanskej korcźmje wuwißaze, kotrež wucźahi ſ leżomnostnych knihow a wotpißmje woheń sawěscźeńskeho wobßwědcźenja a wobßedźeństwoweho sapißa wopschijeja, ßo cźi, kotrež chzedźa tele leżomnoscże kupicź, pscheproscha, ßo mjenowany dźeń w postajenej hodźinje w Wagnerez khěžkarskej żiwnoscźi w Konjezach seńcź, ßwoju ptaczenjakhmanosćź dopokasacź, ßwoje ßadźenje wosjewicź a dalsche woczakacź.

W Budyschinje, 26. januara 1897.

Kralowske hamtske ßudnistwo.
Kuntze.

Nowotwarjena khěža
se 6% ßo danjaza, je płaczišny hódno na pschedań. Też stej tam dwě wobydleni na pschenajecże. Dalsche na Matekowej drósy 6 po 1 skhodźe.

Mjeńscha khěža ſ drjewowym a wuhlowym wikowanjom je na rěsniskej haßy 7 na pschedań.

Koń, mjes 5lětnej kobłu a 3lětnym walachom wubjerk, wobaj brunaj a wote mnje wocźehnjenaj, je pola mje jako sbytny na pschedań.

Kubleŕ Miczka
w Bukojnje pola Hucźiny.

Proßata na pschedań.

Proßata běleje Yorkshirskeje a też cźornopißaneje Berkshirskeje raßy, kotrež ßo jara lohko wukormja, ßu pschezo po cźaßej pschimerjenych niskich płaczišnach na pschedań na knježimaj dworomaj w **Budyschinku** a **Pschiwcźizach.**

Wot nětka pschedawam **ßuscheny połcź** punt hižo po 70 np., pschi 5 puntach po 65 np., **wuschkrjeny łój** punt po 50 np., pschi 5 puntach po 45 np., **kołbaßowy tuk** punt po 50 np., pschi 5 puntach po 45 np., dobru kołbaßu punt po 60 np.
G. Hildebrand na jerjowej haßy.

Cźerstwy łój punt po 30, 40 a 50 np., **cźerstwe cźrjewa** k dźěłanju kołbaßy, paßmo po 1 hr., łostru po 7 np. Ssuschene ßwinjaze mjaßo, punt po 65 np. porucża
Ota Pětschka na żitnej haßy.

Najlěpschi ßuscheny połcź bjes koscźi porucża pschi wotewsaczu 5 puntow punt po 65 np., pschi 10 puntach punt po 60 np., **ßuschene mjaßo** punt po 65 np.
R. Nierth
w Budyschinje
na ßerbskej haßy cźißko 18.
Telefon 71.

Khofej tuńschi!

Poruczam **paleny khofej** punt po 1 mk. 20 np. a druhi **khofej** we wulkim wubjerku.
Paul Kretschmar
na Hoschiz haßy 20.

Wobraźy

(bildy) ßo rjenje a tunjo saschkleńzuja a ſ wobkukom wobdadźa,
domowe zohnowanje a **wobrazy**
w wulkim wubjerku a tunich płaczišnach pola
Maxa Mützy
na bohatej haßy 11.

Pschedawanje a porjedźenje
wschěch druzinow
cźaßnikow.
Płaczišny najtuńscho a rukowanje na dwě lěcźe.
Gustav Mager, cźaßnikaŕ
11 na ßerbskej haßy 11
pschi starych kasarmach.

Cźaßniki

sa konfirmandow!
Caßniki derje a tunjo porjedźam.
R. Mersiovsky, cźaßnikaŕ
na garbaŕskej haßy 22.

Kóżdy, kotryż chze ßebi **dobry** a **tuni cźaßnik** kupicź, abo kotryż chze ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k cźaßnikarjej
Curtej Jenczej
na swonkownej lawskej haßy 5, pódla knjesa lotteriskeho kollektéra Jägera. — **Jencź** pschedawa a porjedźa sa ßwoje dźěło sprawnje rukujo.

Kosaze,

lischcze, tkhórjaze a **kunjaze** (mordaŕske), **sajecze, ßornjaze, kaniklaze** a **kocze koze** po najwyschschich płaczišnach kupuje
Heinrich Lange
w Budyschinje pschi żitnych wikach.

Howjase, konjaze,

cźelaze a **wowcze koze** każ też **wowczu wołmu** pschezo po najwyschschich płaczišnach kupuje
Heinrich Lange
pschi żitnych wikach njedaloko ßerbskeje katholskeje zyrkwje.

Wyßokorukata schijaza maschina

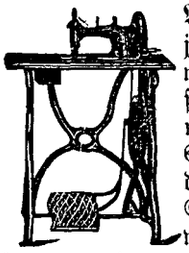

Biesolda a Locki
je najlěpscha a najtymańscha sa ßwójbu a rjemjeßlniske dźěło. Sa jeje hódnosćź dołhe lěta rukuju. Schijaze maschiny wschěch druznow ßo wote mnje wuporjedźeja. Strykowanske maschiny po fabriskich płaczišnach pschedawam
Richard Otto,
mechanik pschi lawskich hrjebjach 14.

Khěžorski panorama

na hospitalskej haßy 9 w khlamach 17. tydźeń wot 31. januara hacź do 6. februara 1897.

Riviera-Nizza-Monaco
a ruske ßwjedźenje w Toulonje.

Wotewrjene dopołdnja wot 11 hodź. hacź wjeczor do 10 hodźin, njedźelu ſ wumsacźom bożoßłużbnych hodźin.

Sast. pjenjes pschi kaßy	25 np.,
schulerjo mjże 14 lět	10 =
schulerjo pschez 14 lět	15 =

Kharty w pschedpschedawanju po 20 np. w zigarowych khlamach k. Kulki na sem. drósy 4, w zigar. khlamach k. Lehmanna na bohatej haßy 2, w zigar. khlamach knjesa Nonnenmachera na swonkownej lawskej drósy 7 a pola pschekupza Neumanna na Lubijskej drósy.

Kóżdu njedźelu
cźerstwe pampuchi
porucża
M. Scholeźiz pjekarnja
w Hodźiju.

Rěsniskeho wucźobnika k pschichodnym jutram pyta
rěsniski mischtyr **Meltka**
pschi mjaßowym torhoschcźu.

Wucźobnika pschichodne jutry pyta kowaŕski mischtyr **Greulich** psched garbaŕskimi wrotami 9.

Pschichodne jutry ßo **wucźobnik** w mojich kolonialtwowych, zigarowych a spirituosowych khlamach ſ pschihódnymi wuměnjenjemi pschijima.
Paul Hofmann
na ßerbskej haßy cźißko 1.

Hólcźeza, kotryż chze kowaŕstwo nawuknycź, pyta kowaŕski mischtyr **O. Weinhold** na swonkownej lawskej haßy.

Pjekarskeho wucźobnika pyta pjekaŕski mischtyr **A. Dernoscheck** na swonkownej lawskej haßy.

Wucźobnika pyta tyscheŕski mischtyr **Otto Schubert** na rózowej haßy cźißko 8.

Młynski wucźobnik

móże nětko abo też jutry ſ pschihódnymi wuměnjenjemi do wucźby stupicź w Njeßwacźidliskim młynje.

Hólcźez sprawneju starscheju, kotryż chze bětnaŕstwo nawuknycź, móże do wucźby stupicź pola bětnaŕskeho mischtra **Jana Nowaka** w Roswodezach pola Budestez.

Wosjewjenje.

Dowolam ßebi, k wjedźenju dacź, ßo ßym **ſahrodnistwo** w Žicźeńku pschedewsak. Poruczam ßo cźeścźenym wobydlerjam pschi potrjebje ßadźeńkow, pletwow, pschirěsanja ßadowych schtomikow a k pschedewsaczu wschěch dźěłow, do ſahrodnistwa ßłuschazych, najlěpsche poßłużenje lubjo.

Hermann Kaltschmidt w Žicźeńku.

Jesćene předsydstwa našich towaŕstwow a bjesadow z tutym podwolnje prošu, zo bychu programy swojich założeńskich swjedźenjow, koncertow atd. po 3 exemplarach dobroćiwje na moju adresu słałe. Wułožki rad zarunam.

Mikławš Andricki, kapłan w Ralbicach.
(Post Rosenthal b. Kamenz.)

Bliſchi lětni ſemeſter **ratarſkeje ſchule** w **Budyſchinje** a **ſadownikeje** a **ſahrodnikeje ſchule,** ſ njej ſjednoczenej, ßo poňdżelu **26. haprleje** dopołdnja w 9 hodźinach ſapoczńje.

Pſchipowjedźenje dla pſchijeczża ma ßo pola podpißaneho ſtacź, kotryż je też rad ſwólniwy, wo ſchuli dalſche wukaſacź a pſchi wuſwolenju ſchuleŕſkich penſijow pomozny bycź.

Direktor **Brugger.**

Sserbſke burſke towarſtwo w Bělczežach

njeſměje **njedźelu 24.** ale **31. januara** popołdnju w 3 hodźinach poßedźenje. **Pſchedßydſtwo.**

Serbske towarſtwo za Khwaćicy a wokoln.

wotměje swój

— załoženski swjedźeń —

jutře njedźelu 31. wulkeho rózka w Hustec hoſćencu w Khwaćicach. — Swjedźeński porjad wopřija: Serbske spěwy a serbske dźiwadłowe předstajenje, k kotremuž so piwna zabawa z rejemi přizamknje. — Wšě sobustawy na njón wutrobnje přeprošujemy. Přistup je darmo za sobustawy a jeneho wot sobustawa priwjedźeneho hoſća. Jeno přez wosebite khartki přeprošeni abo wot sobustawow přiwjedźeni hoſćo smědźa so wobdźělić. Započatk swjedźenja je wječor w 7 hodźinach. **Předsydstwo.**

Přispomnjenje: Štóž ma serbsku drastu, njech so we nej na swjedźenju wobdźěli. Mnozy naši horliwi Serbjo, mnohe naše horliwe Serbowki su nam slubiłe, zo přińdu w serbskej drasće, duž sćěhujće wšitcy, kiž chceće nas wopytać, tutón nadobny přikład!

Wupſchedawanje

dla pſchecźehnjenja!

Dokelž 1. haprleje tuteho lěta na

bohatu haßu cźißko 29

ſ napſchecźa hoſćenza winoweje kicźe pſchecźahnu, ßwój wulkotny tworowy ſkład, ſo bych jón pomjeńſchił, po khětro

poniżenych płacźiſnach

na pſchedań ſtaju.

W tymle **woprawdźitym a hódnym wupſchedawanju** ßo ſkładnoſcź ſkicźi, woprawdźe tunjo kupowacź.

So bych wſchemu mylenju a wopacźnemu mĕnjenju napſcheczo ſtupił, na to kedźbliwe cźinju, ſo płacźiſny, w mojim wukładnym woknje a na tworach wosnamjenjene, ßu **dotalne hiſchcźe niz poniżene** płacźiſny.

Wo dobrocźiwy wopyt proßy

H. Richterowy naßlĕd.

zentralny baſar

na ſnutskownej lawſkej haßy 6.

Pytam hnydom abo poſdźiſcho

wucžomnizu

ſ pſchiſtojneje ßwójby, kotraž móže po móżnoſcźi ßerbſki rĕcźecź

Philippi & Co.

pſchedawańja krótkich, wołmjanych a bĕłych tworow.

Hólcźez, kotryž chze **pjekarſtwo** nawuknyć, móże do wucźby ſtupicź pola pjekarſkeho miſchtra **Oty Hoyera** na rózowej haßy.

Hólcźez, kotryž chze tyſcherſtwo nawuknyć, móże do wucźby ſtupicź, pola tyſcherſkeho miſchtra **Ernſta Pawlika** w Hrodźiſchcźu.

Wucźobnik.

K jutram do ßwojich drogowych khlamow ßyna ſprawneju ſtarſcheju ſa wucźobnika pytam. Hoſpoda a jĕdź w domje.

Otto Engert.

Hólcźeza, kotryž chze **pjekarſtwo** nawuknyć, móże do wucźby ſtupicź pola pjekarſkeho miſchtra **Sendy** w Njeßwacźidle.

Hólcźez, kotryž chze **pjekarſtwo** nawuknyć, móże ſ pſchihódnymi wumĕnjenjemi do wucźby ſtupicź pola pjekarſkeho miſchtra **Richarda Schwarza** w Budyſchinje.

Tyſcherſkeho pomoznika pyta tyſcherſki miſchtyr **Jan Freund** w Porſchizach.

Pjekarſkeho wucźobnika k jutram pyta **J. Scholze,** pjekarſki miſchtyr na garbarſkej haßy 10.

Kowarſkeho wucźobnika pyta kowarſki miſchtyr **Rausendorf** w Myſchezach pola Prĕcźez.

Dźĕlacźerſke ßwójby

pſchi darmotnym wobydlenju ßo pytaja na knježi **dwór w Budyſchinku.**

Dźĕlacźerſke ßwójby

derje poruczene, pyta

Plußniczanſki knježi dwór.

Dźĕlacźerſku ßwójbu

pſchi pſchecźelnym wobydlenju a darmotnych bĕrnach k 1. haprleji abo prjedy pyta **Ratarowſki** knježi dwór.

Tſjo wolazy a hródźna dźowka ßo bórſy do ßłużby pytaja na knježi dwór w Jĕlzy pola Hornjeho Wujeſda.

Schaty

k **płokanju** a **platowanju**

pſchijima

Marja ſwud. Pachertowa

w **Smochcźizach.**

Do Wujeżka pola Bukez!

Pſchichodnu njedźelu a poňdźelu budże

kóſlopiwowy ßwjedźeń

ſ **hudźbnej ſabawu.** Sſłódne kołbaſki a k temu darmo retkej. Wo pſchecźelny wopyt proßy

Jan Mitrach.

Spěſchna ródna holza, kotraž je hižo ßłużiła, ßo do ludoweje kuchinje pyta.

Jako **wothladarka njedźelniczow** porucźa ßo młoda, ſdźĕłana a dowĕrna žona. Dalſche je ſhonicź na Jägerſtraße 20 po 2 ſkhodomaj.

Pytam ßłużobne a hródźne dźowki a tajke k ßwinjom, gratmiſchtra, wotrocźkow, ßrĕnkow, pohonczow a rólnych pohonczow, tſecźakow, wolazych, dźĕlacźerſke ßwójby a dójki pſchi wyßokej mſdźe do tudomnych a Draždźanſkich ſtron. **Schmidtowa** w Budyſchinje na ßerbſkej haßy 7, I.

2—3 hólzy, kotſiž chzedźa pſchichodne jutry do tudomnych ſchulow ſaſtupicź, tunju a dobru hoſpodu namakaja pola **H. R. Teutſchera** na kamjeńtnej haßy cźißko 33.

K 1. februarej 1897 ßo młódſcha ſprawna holza do ßłużby pyta. Dalſche je ſhonicź pola optika **Sturma** w Budyſchinje pod radnej khĕžu.

Woženjeny hejtman abo wuſtojny wotrocźk (młódſchi ludźo maja prědnoſcź) ßo bórſy na jene ryczeŕkubło pola Budyſchina do dobreje ßłużby pyta. S knihu chzyli ßo derje poruczeni ludźo pola mje ſamolwicź. **Carl Meisel** na hornczeŕſkej haßy 21 w Budyſchinje.

Młódſcha ßylna holza ſe wßy ßo k jutram do Budyſchina pyta. Wjele ſchulſkeje wucźby njeje trjeba, tola dyrbi wona pſchiſtojna, cźiſta a ſwólniwa k kóždemu dźĕłu bycź. S knihu pſchichodne njedźelſke dny dopołdnja w Budyſchinje na hornczeŕſkej haßy 21 po 1 ſkhodźe ßo ſamolwicź.

Sſłużobne a ſtwinſke holzy a pĕſtońcźe ſe wßow hnydom pyta **Kynaſtowa** na ſchidarſkej haßy (Siebergaſſe) 40.

Wróczenje czeſcze.

Kſchiwdźaze ßłowa, pſchecźiwo **Jurjej Polanej** w Hlinje ſrĕcźane, ſ tutym naſad bjeru a warnuju, je dale rosſchĕricź.

Jan Ricke w Hlinje.

We Bórku rjane holcźo je,
To žanoh' luboh' njekrydźe.
Duž dźĕſche wono do měſta,
Tam ſa 5 hriwnow ſwuběra
Ssej rjanu trubku ſa hólza.
Tón ſa lubku to holcźo wſa,
Pak ßwoju ſtaru njewjeſtu
Wón ſ myßlow puſchcźi na blaku,
Kiž ſ dźĕſćźom ſa nim ſhladuje,
Wo njeßwĕrnoſcźi powdacź wě.

(K temu cźißku pſchiłoha.)

Pschiłoha k czišku 5 Serbskich Nowin.

Ssobotu 30. januara 1897.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smėje jutsje njedźelu rano w 7 hodźinach farař Räda šerbsku spowjednu rėč, 1/2 9 hodźin diakonus Sarjenk šerbske a w 10 hodź. němske prědowanje.

Wěrowani:

W **Katholskej zyrkwi:** Jakub Nek, dźěłaćer, ſ Jdu Margaretu Matildu, rodź. Rychtarjez.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Pawol Waltař, Augusta Hermanna Nowotnika, wobydlerja a pjekařskeho mischtra pod hrodom, š. — Pawol Gerhard Richard, Augusta Schlezy, wobydlerja a dźěłacjerja w Nadźanezach, š. — Gustav Kurt, Bjedricha Gustava Arnolda, wobydlerja fabrikarja na Židowje, š. — Oskar Max, Jana Augusta Bottwara, kněžerja a fabrikarja na Židowje, š. — Jan August, Jana Socki, wobydlerja a dźěłacjerja w Hornjej Kinje, š

W **Katholskej zyrkwi:** Hana Marja, Bernarda Jana Rehorka, murjeńskeho poléra, dź. — Hana Lejna, Korle Handrija Brody, murjerja, dź. — Marja Martha, Mikławscha Hermanna, pohonca, dź. — Jan Pawol, Mikl. Schustera, hosćenzarja w Bělčežach, š. — Erna Hana, Wjazsł. Schmideka, pilnikarja, dź.

Zemrjeli:

Dźeń 17. januara: Korla Jurij, Korle Pawoła Domschki, rěsniskeho mischtra, š., 11 m. 12 d., — 21. Jan Mětowski, wumjeńkař w Sslonej Borschći, 68 l. 10 m. 29 d., — 22 Emma Augusta, Jana Bohuměra Libiche, kněžerja a fabrikarja w Hrubjelčižach, dź., 4 l. 11 m. 21 d. — Jan Alfred, Korle Augusta Trinksa, dźěłacjerja w wokrjeżnym wustawje na Židowje, š, 9 m. 6 d. — Bjedrich Pawol, Hendricha Wylema Hillera, dźěłacjerja na Židowje, š., 25 d. — 24. Bjedrich August Pawol Hensel, wobydleŕ a cźěšla na Židowje, 43 l. 1 m. 21 d.

Placźišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 4667 měchow.		W Budyschinje 23. januara 1897				W Lubiju 28. januara 1897			
		wot		hač		wot		hač	
		hr.	np.	hr.	np	hr.	np.	hr.	np.
Pšeńeza	běla	8	24	8	47	8	9	8	53
"	žołta	8	—	8	12	7	76	8	—
Rožka	50 kilogr.	6	6	6	18	6	—	6	13
Jeczmjeń		6	71	6	79	6	17	6	83
Wowß		6	50	6	80	6	—	6	80
Hroch		7	22	11	12	8	33	9	30
Woka		6	11	6	94	5	50	6	50
Jahły		13	—	15	—	12	—	14	—
Hejduschka		15	—	16	—	13	50	14	—
Běrny		2	10	2	50	2	—	2	40
Butra	1 kilogr.	1	90	2	40	2	—	2	30
Pšeńczna muka	50 "	8	50	17	50	—	—	—	—
Ržana muka	50 "	8	25	12	50	—	—	—	—
Sšyno	50 "	2	50	2	80	2	30	2	70
Ssloma	600 "	16	—	18	—	16	—	18	—
Proßata 1236 schtuk, schtuka		6	—	14	—	—	—	—	—
Pšeńczne wotruby		4	50	5	25	—	—	—	—
Ržane wotruby		5	—	6	—	—	—	—	—

W Budyschinje placźeschе: kórz pšeńzy (běla) po 170 puntach 14 hr. 8 np. hač 14 hr. 39 np., žołta 13 hr. 60 np. hač 13 hr. 80 np., kórz rožki po 160 puntach 9 hr. 69 np., hač 10 hr. 8 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 39 np. hač 9 hr. 50 np.

Na Bursy w Budyschinje pšeńeza (běla) wot 8 hr. 24 np. hač 8 hr. 53 np., pšeńeza (žołta) wot 8 hr. — np. hač 8 hr. 24 np., rožka wot 6 hr. 13 np. hač 6 hr. 25 np., jeczmjeń wot 6 hr. 75 np. hač 6 hr. 88 np., wowß wot 6 hr. 40 np. hač 7 hr. 40 np.

Dražďańske mjaßowe placźišny: Howjada 1. družiny 60—62 hr., 2. družiny 57—59 hr. 3. družiny 45—55 po 100 punt. rěsneje wahi. Žiwe najlěpšeche krajne šwinje 43—45 hr. po 100 puntach. Cźelata 50—60 hr., po 100 puntach mjaßoweje placźišny.

Wjedro w Londonje 29. januara: Mjersnjenje.

Jěsdny plan želesnizow

wot 1. oktobra 1896.

4. wosowa klaßa njedźelu a na sakskich šwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Dražďan

Wosowa klaßa	1-3.	1-3.	1-3.	1-2.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1 4.	1-3.	1-3.	2. 3.
Se Shorjelza	1,46	—	4,43	8,58	7,59	10,50	2,1	2,20	4,19	6,55	—	11,0
Rychbacha	—	—	5,5		8,24	11,15	—	2,45	4,44	7,20	—	11,48
Lubija	2,13	—	5,25		8,46	11,37	2,30	3,8	5,5	7,42	—	12,37
Budyschina	2,36	3,55	5,39	9,40	9,20	12,16	2,54	3,44	5,39	8,17	9,40	1,27
Biskopiz	—	4,25	6,35		10,5	12,54	—	4,21	6,15	8,54	10,22	—
			1-4.			1-4.						
Arnsdorfa	—	4,48	6,59		10,28	1,18	—	4,45	—	9,19	—	—
Radeberga	—	5,1	7,7		10,36	1,27	—	—	6,43	9,28	10,48	—
Do Dražďan	3,37	5,29	7,28	10,36	10,57	1,53	3,57	5,14	7,5	9,51	11,8	—

S Dražďan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	2. 3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-4.	1-2.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.	1-3.
S Dražďan	—	6,16	9,5	10,29	12,35	3,25	4,30	5,30	7,35	9,25	11,45	12,57
Radeberga	—	—	—	—	—	—		—	—	—	12,21	—
Arnsdorfa	—	6,53	9,47	—	1,11	4,0		6,6	8,10	10,2	12,31	—
					1-3.							
Biskopiz	—	7,21	10,14	—	1,34	4,24		6,29	8,41	10,27	12,56	—
Budyschina	5,14	7,57	10,46	11,31	2,4	4,54	5,32	6,59	9,4	10,57	1,24	—
Lubija	6,35	8,38	11,26	11,55	2,39	5,29		7,35	—	11,35	—	2,28
Rychbacha	7,6	8,55	11,43	—	2,56	5,46		7,52	—	11,52	—	—
Do Shorjelza	7,49	9,19	12,4	12,20	3,16	6,9	6,21	8,15	—	12,12	—	2,54

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	2-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Budyschina	5,10	7,38	10,47	1,19*	2,5	4,53	8,40
Dźěžnikez	5,19	7,53	10,56	1,32*	2,14	5,3	8,49
Budestez	5,25	8,6	11,3	1,41*	2,20	5,10	8,56
Roswodez	5,32	8,13	11,9	—	2,27	5,17	9,51
Do Wjeleczina	5,41	8,24	11,18	—	2,35	5,26	9,11

* Jěsdźi jenož šobotu a njedźelu.

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaßa	1-4.	1-4.	1-3.	2-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Wjeleczina	6,1	8,47	11,42	—	2,59	5,47	9,41
Roswodez	6,11	8,54	11,50	—	3,9	5,58	9,49
Budestez	6,21	8,59	11,56	12,42*	3,17	6,8	9,55
Dźěžnikez	6,32	9,6	12,4	12,52*	3,28	6,19	10,3
Do Budyschina	6,42	9,14	12,12	1,4*	3,38	6,30	10,11

* Jěsdźi jenož šobotu a njedźelu.

S Budyschina do Rakez.

S Budyschina	6,46	10,48	2,10*	5,0 9,10
Ratarjez	6,54	10,57	2,18*	5,9 9,19
Židowa	7,0	11,3	2,24*	5,15 9,25
M. Wjelkowa	7,8	11,12	2,33*	5,26 9,33
Radworja	7,20	11,26	2,55*	5,41 9,45
Kaßowa	7,28	11,36	2,52*	5,48 9,52
Njeßwaczidla	7,40	11,47	3,2*	6,0 10,2
Scheschowa	7,48	11 55	3,10*	6,8 10,10
Do Rakez	7,56	12,3	3,18*	6,16 10,18

S Rakez do Budyschina.

S Rakez	5,22	8,5	12,35	3,30* 6,52
Scheschowa	5,31	8,14	12,44	3,39* 7,1
Njeßwaczidla	5,41	8,14	12,53	3,47* 7,11
Kaßowa	5,51	8,22	1,6	3,57* 7,25
Radworja	6,0	8,43	1,15	4,4* 7,33
M. Wjelkowa	6,14	8,55	1,29	4,16* 7,46
Židowa	6,22	9,3	1,37	4,24* 7,54
Ratarjez	6,29	9,9	1,44	4,30* 8,1
Do Budyschina	6,36	9,16	1,51	4,37* 8,8

* Jěsdźi jenož šobotu, njedźelu a šwjate dny.

S Wósborka do Lubija.

S Wósborka	7,28	10,23	1,27 6,25
Maleczíz	7,36	10,31	1,35 6,33
Luwoczíz	7,45	10,38	1,42 6,42
Hluschiny	7,54	10,47	1,51 6,51
Mal. Radměriz	8,1	10,53	1,57 6,59
Ketliz	8,14	11,4	2,8 7,12
Do Lubija	8,26	11,16	2,20 7,24

S Lubija do Wósborka.

S Lubija	8,50	12,0	3,15 7,50
Ketliz	9,4	12,14	3,29 8,5
Mal. Radměriz	9,16	12,25	3,40 8,17
Hluschiny	9,22	12,31	3,46 8,23
Luwoczíz	9,32	12,41	3,57 8,34
Maleczíz	9,40	12,49	4,5 8,42
do Wósborka	9,47	12,56	4,12 8,49

S Budestez do Hornjeho Kumwalda.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Budestez	6,22	11,12	1,42*	5,17	9,51
Wbohowa	6,34	11,24	1,54*	5,29	9,53
Kebliz	6,38	11,30	1,58*	5,34	9,51
Kumwalda	6,48	11,38	2,3*	5,44	10,12
Ssrjedźneho Kumwalda	6,55	11,45	2,12	5,51	
Do Hornjeho Kumwalda	7,1	11,51	2,18	5,57	

* Jěsdźi jenož šobotu a njedźelu.

S Hornjeho Kumwalda do Budestez.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Hornjeho Kumwalda		8,12	12,6	2,28	8,16
Ssrjedźneho Kumwalda		8,19	12,13	2,35	8,23
Kumwalda	5,1	8,30	12,20*	2,46	8,30
Kebliz	5,7	8,38	12,26*	2,54	8,36
Wbohowa	5,11	8,42	12,30*	2,58	8,40
Do Budestez	5,22	8,53	12,41*	3,9	8,51

* Jěsdźi jenož šobotu a njedźelu.

S Kamjenza do Arnsdorfa.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.
S Kamjenza	6,3	8,50	12,8	3,5	9,3
Połcźniza	6,27	9,14	12,32	3,29	9,29
Großröhrsdorfa	6,36	9,24	12,42	3,49	9,40
Do Arnsdorfa	7,11	9,36	1,24	4,4	10,5

S Arnsdorfa do Kamjenza.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.
S Arnsdorfa	7,16	10,36	12,8	7,0	10,6
Großröhrsdorfa	7,32	10,45	1,39	7,24	10,19
Połcźniza	7,41	10,54	1,48	7,34	10,28
Do Kamjenza	7,59	11,12	2,7	7,46	10,46

Palenzy! Ssamßny wudźĕłk.

Khimjelczkowy	liter po	50 np.,	
zytronowy	= =	50	=
zołdkoselowy	= =	50	=
jatroselowy (lĕßny mischtyr)	= =	60	=
dwójny korwejdowy	= =	60	=
= **vanillowy**	= =	60	=
= **rózowy likĕr**	= =	60	=
persikowy	= =	50	=
schwajzarski hórki	= =	60	=
wischnjowy, malenowy a prußnizowy	= =	60	=
pópjerjomjatwiczkowy	= =	50	=
bróstwonowy	= =	50	=
nalikowy, czerwjeny	= =	50	=
jałorzowy	= =	50	=
schpanski hórki	= =	50	=
rum	= =	80	=
czisty palenz	= =	28	=
woprawdźity żitny	= =	60	=
kißałowy sprit, ßylna twora	= =	12	=

atd.

porucza najstarscha kolonialtworowa pschedawarnja w Budyschinje

Carl Noack na żitnej haßy.

Turkowske ßlowki

nowy płód w měchach, kaschczikach a po wasy ßu tunjo dostacź pola

Moritza Mjerwy

pschi mjaßowym torhoschczu.

Destillazija likĕrow po starych tunich płaczisnach.

Sslódke palenzy

liter hižo po 40 np., **likĕry** liter hižo po 60 np.

porucza **Moritz Mjerwa** pódla Pětrowskeje zyrkwje.

Destillazija snatych dobrych palenzow po starych tunich płaczisnach.

Dobra 4 np.-zigara!

100 schtuk po 3 mk. 20 np., 25 schtuk po 85 np.,
pschi wotewsaczu 300 schtuk franko po póscze.

Czischczeny amerikanski petrolej

pschi wjazy puntach punt po 11 np.

Rajß

wulkotnje rjanu tworu, wurjadnje punt po 16 np.

Jerje, najlĕpschu tworu, ßud sa khlamarjow po 36 mk., schtuku po 3, 4, 5, 6 a 7 np.

porucza **Carl Noack**
na żitnej haßy.

Union-kognak

po wschĕch płaczisnach dostacź

pola **Schieschki** a **Rjeczki.**

Schparazy wolij

dźĕłany sa schijaze maschiny a jĕsdne koła ſ koscżowolijoweje fabriki H. Möbiusa a ßyna w Hannoverje dostacź pola

Clemensa Jäckela na bohatej haßy.

Singerowe schijaze maschiny

— hacź dotal psches 13 milijonow pschedatych —

ßo dla ßwojeho wubjerneho twara, dla ßwojeho dokonjaneho mechaniskeho wuwjedźenja, kaž tež ßwojeho noweho praktiskeho pschiprawjenja dla pschezo bóle lubuja a ßo rosschĕrjeja a hodźa ßo sa dom a kóždu ßwóbu jako rad widźany, najlĕpschi a najwużitnischi

składnostny dar.

Wona ßo na małe wotpłaczenje po dźĕlbach pschedawa.

Modne wumĕlske tykanje ßo darmo wucži.

Singer & Co., akcijowe tow.
(prjedy G. Neidlinger.)
w Draždźanach na kschižnej drósy 6.

Winski czrijowy skład.

Wulki wubjerk mużazych, żonjazych a dźĕczazych schkórnjow a stupnjow po tunich płaczisnach porucza

Emma Irisch

na kamjentnej haßy 15 pódla hoscżenza sloteje krony.

Franz Marschner

czaßnikaŕ w Budyschinje

czo. 9 na bohatej haßy czo. 9

ßwój skład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczasow** dobroczinwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Pilnje rukowanje. Tunje płaczisny.

Porjedzenje dobre a tunje.

Pschispomnjenje: Rĕczu **ßerbski.**

Schmidt & Gottschalk

bankownja a pjenjesypscheměnjerńja w Budyschinje

pschi mjaßnym torhoschczu 14|16

telephon czisło 86.

Dobre pjenjezne papjery stajnje na składze.

Spěwarske

ßerbske a němske, najnotbscheho nakłada, woßebnje do czelazeje kože, kaž tež trajnje na jednore waschnje swjasane w wulkim wubjerku po tunich płaczisnach porucza **Gustav Rämsch,** knihiwjasarnja **na bohatej haßy 21.**

S nakładom Maczizy Sserbskeje ßu wuschłe a w wudawarni „Sserbskich Nowin“ na pschedań:

Kschiž a połměßaz abo **Turkojo psched Winom w lĕcze 1683.** 1883. Płaczisna 40 np.

Trójniki. Sběrka powědańczkow. 1885. Płaczisna 40 np.

Nadpad pola Bukez. (1758.) S wobrasom. Druhi wudawk. 1888. Płaczisna 30 np.

Jan Manja abo **Hdże statok mój?** Powědańczko se ßerbskich stawisnow nowischeho czaßa. 1889. Płaczisna 40 np.

Bitwa pola Budyschina. (1813.) 1891. Płaczisna 50 np.

Nowe Trójniki. Sběrka powědańczkow. 1893. Płaczisna 40 np.

Sabawki. 1896. Płaczisna 40 np.

Ssmolerjez knihiczischczerńja

w Budyschinje w ßerbskim domje

knihi, sliczbowanja, wisitne a **pscheproschenske khartki, sastojnske formulary, wustawki, blidne spěwy** atd. atd.

we wschĕch rĕczach derje a tunjo czischczi.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Stwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich postach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 6. | Sobotu 6. februara 1897. | Lětnik 56.

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Na domojpuczu ſ Parisa je ruſki miniſter ſwonkownych naležnoſczow, hrabja Murawěw, njedźelu w Barlinje dlěſche rosrěčenje ſ khěžorſtwowym kanzlerom wjerchom Hohenlohe a ſe ſtatnym ſekretarom ſwonkowneho hamta ſ Marſchallom měł; poſdźiſcho ſo wón pſchi hoſczinje w domje khěžorſtwoweho kanzlera wobdźěli. Pońdźelu ſo hrabja Murawěw ſ pſchewodom ſtatneho ſekretara ſ Marſchalla do Kiela poda, hdźež jeho w tamniſchim kralowſkim hrodźe khěžor w awdijenzy pſchija. Nowy ruſki miniſter ſwonkownych naležnoſczow je ſo w Němzach pſcheczelnje witał, kaž ſo to po wobnowjenju dobrych poměrow bjes Ruſkej a Němſkej ſaleži.

Tajke czeſcze, kaž w Pariſu, wſchak ſo jemu w Němzach njejßu wopokaſake; pſchetož Franzowſojo ßu ſ nim po zeremoniellu wobkhadźeli, kajkež ſo hewak jenož w monarchiſkich krajach pſched knježazymi wjerchami nałožuje. Franzowſam ſo w Němzach ujedźiwaja, ſo ßu prěnjeho zarowego miniſtra ſ wjerchowſkimi czeſczemi ßławili. Woni dyrbja, jeli ſo nochzedźa w Europje woßamocźeni a w ßwětowej politizy njemózni bycź, ſ Ruſkej wuſke pſchecźelſtwo dźerżecź. Hakle wot teho czaßa, ſo je ſo ruſko-franzowſki ſwjaſk wobſamknył, ma ſo dźě hakle ßłowo Franzowſkeje w praſchenjach ßwětoweje politiki ſaßo ſańcź. Swjeßelaze je, ſo je Ruſka tónle ſwjaſk hacź dotal k ſdźerżenju měra wuwuźiwała. Też w pſchipitkach, kotreż ßu ſo w Pariſu pſchi hoſczinach, k czeſczi hrabje Murawěwa wnhotowanych, rěczake, je ſo wuraźnje wuſběhało, ſo dyrbi ruſko-franzowſki ſwjaſk, kaž w ſańdźenoſczi, też w pſchichodźe ſ najkrucźiſchim rukowanjom měra bycź, a ſo ſo Ruſka a Franzowſka ſprawnje prózujetej, Europje měr ſakhowacź. Tam, hdźež bě ſ wopředka puczowanje hrabje Murawěwa do Franzowſkeje bojoſcź a njepokojenje ſbudźiło, ßu ſo teho dla nětko poknje ſměrowali.

— Małe dary pſchecźelſtwo ſdźerża. Zar Mikławſch II. je ßwojeho ſchidłowneho pobocźnika, wyſchka Njepokojcźiczkeho, ſe ſchtyrimi khorhojnymi bantami, ſa garde-grenaděrſki regiment poſtajenymi, ſ kotrehoż mějecźelom je zar, do Barlina póßłał. Sſrjedu pſchipołdnju ßu ſo tele banty w ſwjeßelenſkej ſahrodźe w pſchitomnoſczi khěžora regimentej ßwjedźeńſzy pſchepodałe. Khorhojne banty wobſteja ſa kóždu khorhoj ſ běłeho a czeŕwjeneho banta; czeŕwjeny pokaſuje zarowe mjenko ſ lětowej liczbu 1894, běły ruſkeho dwójneho worjoła a pißmo w ruſkej rěczi. Po pſchiwjaſanju bantow k khorhojam khěžor wyſchkej Njepokojcźiczkemu ruku ſawdawſchi ßo jemu ſa ſpożczenje bantow ſ dlěſchej rěczu dźakowaſche. Prjedy hacź je ſo wyſchk Njepokojcźiczki do Ruſkeje wrócźił, je jemu khěžor krónſki rjad ſ hwězdu ſpożcził.

— Liberalni ßo boja, ſo jich k lětu pſchi wólbach do khěžorſtwoweho ßejma zentrumſzy, antiſemitojo a konſerwatiwni do zyła sbija. So by ßo nadběh tychle ſtron ſkerje wotraſył, je ſo wot liberalnych namjetowało, ſo bychu ßo jenotliwe liberalne ſtronki ſa wólbne wojowanje ſjenocźiłe a ßo wo poſtajenju kandidatow rěczake. Wjedniſ radikalneje ßwobodomyßlneje ſtrony, Eugen Richter, wo tutym ſjenocźenſtwje hiſchcźe niczo wjedźecź nochze.

— Jako rosßudny pſchecźiwnik nětcziſchich wikowanſkich wucźinjenjow je ſo w pruſkim krajnym ßejmje rataŕſki miniſter ſ Hammerſtein wnſnał, hdyž ſo tam wo namjecźe ſapóßłanza Ringa w naſtupanju ſkótnych khoroſczow jednaſche. Njedźiwajcy teho pak wón žadanjam ſwjaſka ratarjow njepſchihłoßnje. Wón pokaſa na Franzowſku, kotraž je wukrajne žito a wukrajny ſkót, do Franzowſkeje ßo wožazy, ſ najwyſchſchim złom pocźežiła, a hdźež tola rataŕſke wobſtejnoſcźe lěpſche njejßu, dyžli w Němzach. Kuježeŕſtwo ma ſa to, ſo bychu ßo po Ringowym namjecźe wukrajnemu khoremu ſkotej němſke mjeſy ſawrjeke, jenož pſchiwożenje ruſkich huß njeßměło ßo pocźežicź. Ratarjo w raňſchich pruſkich krajinach ßu ßo na miniſterſtwo ſe žadanjom wobrocźili, ſo ßo pſchiwożenju ruſkich huß njeßmě žanych ſadźěwkow do pucza klaſcź, dokelž ßu woni na pſchiwożenje ßuchich huß pokaſani. Plahowanje huß je ſ wuwuźiwanjom rataŕſkich leżomnoſczow wróczo ſchło; duž dyrbja ßo ſ wukraja ßuche hnßy nakupowacź, kotreż ßo w Němzach wukormja a potom na wiki pſchińdu. Dowuradźenje Ringoweho namjeta ßo na ßobotu wotſtorczi.

— Kaž w Franzowſkej chzedźa też w Němſkej nationalny ßwjedźeń kóžde lěto ßwjecźicź. W khěžorſtwowej ßejmowni je ßo wóndano ſhromadźiſna měła, kotraž je wobſamkła, ſo ma ßo tónle ßwjedźeń prěni krócź w lěcze 1900 wotbywacź.

— W poßlednim czaßu ßu ſtatni rěcźnizy wulkej liczbje pólſkich nowin prozeßy napowßli. Pońdźelu je wyſchnoſcź wudawarnju pólſkich Grudźadſkich nowin pſchepytała. Pſchepytowanſki ßudnik wſchě wobkhodne knihi prjecź wſa; wſchitzy pißmikiſtajerjo a cźiſchczerjo ßu ßo pſched pſchepytowanſkeho ßudnika ſkaſali.

— Invalidojo němſko-franzowſkeje wójny pſchichodnje wjazy pjenježneje podpjery doſtanu. Po namjecźe zentrumſkeho kandidata Müllera je budgetowa komißija khěžorſtwoweho ßejma wobſamkła, ſo ma ßo ſ diſpoſiziſkeho fonda, kotryž je khěžorej ſa huadne pſchiſwolenje pſchipokaſany, mjenowanym invalidam město 1,800,000 hriwnow pſchichodnje 2,760,000 hriwnow lětnje wudźělicź. Statne miniſterſtwo temule wobſamknjenju nochze płacźicź dacź, dokelž ſtatnemu prawu napſchecźiwo ſteji. Njedźiwajcy teho wjetſchina komißije na ßwojim wobſamknjenju wobſteji a na to liczi, ſo budźe jemu też khěžorſtwowy ßejm pſchihłoßowacź.

Schpaniſka. Schpaniſke kuježeŕſtwo je dopóſnało, ſo móže jenož ſe ſawjedźenjom reformow na kupje Kuba měr a porjad ſaßo poſtajicź. Nacźiſk reformow je ſo hižo kralowej k podpißanju pſchedpołożił a ſ wěſtoſcźu ßo da wocźakacź, ſo kralowa ßwoje podpißmo ujeſapowjedźi. Nadźijomnje tole wobſamknjenje ſchpaniſkeho kuježeŕſtwa wójnje na Kubje bórſy kónz ſcźini. Sawjedźomne reformy ßu khětro dalokoßahaze, praſcha ßo jenoż, hacź ßo też woprawdźe pſchewjedu.

Turkowſka. Na kretiſkej kupje ßu ſ nowa njeměry wudyriłe. Muhamedanojo a ſchceſcźijenjo ßo mjes ßobu ſabiwaju, a rubježniſtwo a ſapalenje domow je na dnjowym rjedźe. Turkowſke wójnſke łódźe ßu ßo teho dla ſaßo k kretiſkej kupje wrócźiłe; jich muźſtwa ßu ſtajnje hotowe, po datym ſnamjenju na brjóh ſtupicź. Prjedy hacź ßo pſchi tajkich wobſtejnoſcźach ßlubjene reformy na Krecźe ſawjedu, drje hiſchcźe khwila ſańdźe. Też druhe cźežkoty ßo temu napſchecźo ſtajeja. Po poſtajenjach reformow dyrbi pokoja żandarmerije na Krecźe ſ ſchceſcźijanow wobſtacź. S wopředka je drje ßo wjele Bołharow ſa kretiſku żandarmeriju najecź dało, tola bórſy ßu ſaßo wotprajili, dokelž je jim mſda pſcheniſka, pſchijecźe ßo jenoż na tſi lěta ſtanje a ßo pſchi ſnjeſboženju żana penſija njepłacźi. Jenoż Cźornohórſzy, kotſiž ßu ßo ſamolwili, do kretiſkeje żandarmerije ſtupicź, ßu ßwoje ßłowo dźerżeli. Też w ſtarej Sſerbiji je ſaßo wo ujeměrach ßłyſchecź. Muhamedanſzy Arnowtojo ßu ſchceſcźijanſke wſy wurubili a domy ſapalili. Pſchi ſerbſkich

mjesach je ßo bitwiczka mjes ßerbskimi wojakami a Arnawtami měła. Jeneho Arnawta ßu sabili a tsjoch franili.

Katowy kschiž.

Hadrian Ssamèse shoni, so dyrbi na ßwojim pucźowanju w Appeninskich horach s póstnym wosom dale jěcź, a to bě jemu jara lubo. W tym wosu ßedźeschtaj jemu s napschecźa stary muž a holza. Pucź dźěsche nětkole psches wulkotne doły, psches hory, psches huste lěßy, so Hadrian ßo dodźiwacź njemóżesche, a bě wschón wutorhnjeny a s radosczu husto sawoła. Po něczim pocza sa ßobupucźowazych ßo sajimowacź, a mějesche najwjetsche wjeßele s tym, so jim wo holkowym Parisu powjedasche.

Hdże cźile ludźo jědźechu? — Wón ßebi rosmyßli a wotmyßli, so wustupi, hdyż tež woni wustupja, ßamo tež, hdy by w hubjenym hnězdźe pschenozowacź dyrbjał.

W małej wjesy sasta póstny wós, dokelž chzysche tu jemu s napschecźa ßedźazy wulěsczź.

„Ale tež ja tu wustupju“, rjekny spěschnje Hadrian, wokolinu ßebi khwatnje wobhladawschi.

„Schto, w Briançonje?“ woprascha ßo stary muž, ßo dźiwajo.

„Haj, w Briançonje“, snapschecźiwi tamny wjeßele.

„Ach“, rjekny stary, „schto dha chze Parižan w tejle wjelczej jamje pytacź?“

„Ssym krajinar, a runje tutu wjeß ßu mi jako dobry psched-mjet na wobrasy do bližscheje wustajeńzy wukasali.“

„W tym padźe proschu waß k ßebi k wjeczeri“, rjekny starz, wokomik ßebi rosmyßliwschi. „Mój dom je pustnikownja, do kotrejež sa pjecź a dwazyczi lět zusbnik sastupił njeje ... Wy mje njesnajecźe?“

„Ně“, wotmolwi Ssermèse, dźiwajo ßo tutemu praschenju.

Konduktěr rjekny molerjej: „Wy scźe tola saplacźili hacź do Montiersa“.

Ssermèse puschczi jemu pjenjes do dłónje. Stary a holza pohladnyschtaj na ßo, schtož ßebi Ssermèse wukładowasche, jako byschtaj we wuskoscźach byłoj.

„Ssnadź waß ja mylu?“ rjekny wón.

„Pójcźe jeno ßobu!“ praji stary. „Pola naß ßo bjes wulkich wonjedźenjow pscheproschuje, a cźi, kotsiž naschu hospodliwosczź pschijimaju, maja prawo na nasch dźak.“

Stary wjedźesche Hadriana k małej khěżży, kotraž delka pschi skale, sdalena wot druhich wjeßnych khěżow, stejesche, s jenej ruku wotewri durje, s druhej pak wotewsa klobuk a rjekny s hnutym kłoßom:

„Mój knjeże, sastupcźe pola Fulgenza Gaydosa, a budźcźe witany w jeho wobydlenju.“

„Hadrian Ssermèse dźakuje ßo wam sa hospodliwosczź, kotruž jemu skicźicźe“, rjekny młody muž, kotremuž ßo tuto waschnje rěczenja jara dźiwne sdasche.

Dowjedźechu jeho do małeje jstwiczki, kotruž stary Venedigski schpihel pyschesche a hdźež ßo we wohnischczu tepjesche, stejachu jědźny khamor, schtyrirózkate blido a někotre wjeßne stólczki, tak so po prawom wó jstwě niczo žadne njeběsche, khiba wulka, krystallowa blescha, kotraž mjes woknomaj na deszy stejesche, a w kotrejž bě kschiž. Ssermèse wobhladowasche ßebi jón se wschěch bokow, Zelestina pak bě w kuchini a sabawjesche ßo s powjedatej ßłużobnej, Fulgenz Gaydos pak dźěsche do pinzy po bleschu stareho wina.

Tutón kschiž njemějesche niczo, schtož mohło wumjelczej sajimałe byczź; pschekupz se starožitnosczemi budźische prajił, so je s tsinateho abo schtyrnateho lětstotka. S jeneho krucha duboweho drjewa wurěsowany mějesche hrubje wudźěłane figury; schtyri hałosy běchu małe, delni kónz pak bě něschto mało dleschi, a bě hischcźe zyle jaßnje widźecź, kak bě do drjewa rěsane. Móżesche ßo rjez, so bě to pasthyrjowe njedohotowjene dźěło, kotryż bě nasymu sadźěłał, pscheshał, saßo podźěłał a na poßledku na to sabył.

Hadrian, po ßwěrnym pschehladanju kschiża ßo wobroczźiwschi, pytny, so bě blido pschikryte a nanoschene. Stary Gaydos pschistupi s korbom s tsjomi bleschemi wina a sa nim Zelestina, kiž bě ßebi židźane rubischko swjasała.

Ssydźechu ßo sa blido. Pojědź bě jednora, ale niz khuda, a bě widźecź, so běchu cźile ludźo derje žiwi: ryba, ragu, ßad, jara dobry twarožk, wubjerne wino.

Wotewrjena wjeßełosczź, holzyne wjeßełe ßmjecźe a starzowe trochu ßwjatocźne rěcźe rospjerschichu tak pschecźelnje pschijateho hosczźa. Pschi poßlednjej pojědži sdasche ßo Hadrianej, so je mjes starymi pschecźelemi a so je stary muž něhdyschi rěcźnik.

Pschińdźe pak tola wokomik, so ßo sabawa hacźesche; runje bě Hadrian saßo ßłódneho wina woptał, tu ßo na dobo takle woprascha:

„Cźeho dla, mój luby knjeże, dha scźe ßo mje prjedy praschelí, hacź waß snaju, a to s tajkim kłoßom, jako byschcźe pscheßwědczeni byli, so waß woprawdźe snaju.“

Gaydos ßo sacźerwjeni, holczka sblědny a ßłużobna, kotraž runje něschto rjanych schalkow na blido stajesche, bórczesche něschto psched ßobu.

Ssermèse ßo sdasche, so ani njepytny, kajke scźěhwki jeho praschenje mějesche, pschetož praschesche ßo hischcźe junu.

„Wy scźe widźeli tamle tón kschiž?“ woprascha ßo Gaydos, na praschenje s praschenjom wotmolwjejo.

„Haj! Tón je spodźiwny; wjeßne dźěło, kotreż je wěscźe s tsinateho lětstotka, něwěrno?“

„Haj, tak s najmjeńscha praja. Sslawny starožitnosczeŕ Tirzis-Duboisseau wobkrucźa ßamo, so je s dwanateho lětstotka. To je tajke wucźenzowe měnjenje ...“

„Nimacźe wy wucźenych rady?“

„Na wopak, sabawjeja mje. Ale schto měnicźe wy wo tym kschižu?“

„Schto chzu měnicź? Wón je debił pak putniski kij abo kschižerjowu khorjoj.“

„Ně“, wotmolwi stary, kschiž se schkleńczaneje wobałki bjerjo. „Dokelž to ženje shudali njebudźischcźe, chzu wam to prajicź: To je kschiž k ßmjerczi wotßudźenych.“

„K ßmjerczi wotßudźenych?“ wospjetowasche Ssermèse ßo dźiwajo.

„Haj! Wy ßnadź njewěscźe, so buchu do lěta 1860 w krajach Sardinskeho krala k ßmjerczi wotßudźeni wěscheni.“

„Wěscheni!“ wospjetowasche Ssermèse bjes dźělbracźa.

„Haj, wěscheni. S teho dnja, so wbohi jaty, kotryż w kłódze w Miolansu žałoscźesche, tute na pół wusbèhnjene wobrasy wurèsowasche a so chzysche s tym ßmjercź nascheho Sbóżnika na jenym, ßamomordarstwo Judascha Ischariota pak na druhim pschedstajicź, je tónle kschiž pschezo poßlednje wokoschenje tych dostawał, kotsiž buchu w provinzy a diözesy Tarentskej k ßmjerczi wotprawjeni. Po kóżdym wokoschenju je cźěmny blecźk na tym ßamym sawostał a ßym je liczik: Je jich 108! Sto a woßom ßmjertnych sdychnjenjow je tuto drjewo wocźorniko ... sto a woßom krócź je tónle kschiž stóstnika na to dopomnił, so Bóh, kotryż je sa njeho wumrjeł, jeho wot wonjecźesczeneho cźěła wußwobodźenu duschu wocźakuje!“

„Spodźiwna powostanka“, rjekny Ssermèse hłuboko hnuty ... „Woprawdźe spodźiwna powostanka. Kak hłuboku želnosczź je wona sbudźała! Kak hrósbny, ale tež kak ßłódki troscht je wbohim pschinjeßła, kotrychž cźłowjeska sprawnosczź khostasche.“

„A kelko njewinowatym podacźe do wole Bożeje!“ sawoła Gaydos s wótrym kłoßom, „pschetož mjes tymi, kotsiž ßu jón se ßwojimi ßylsami macźeli, abo se ßwojej kreju woblakowali, abo se ßwojim wokoschenjom sahrěli, bě někotryżkuli njewinowaty.“

Hadrian położi jón wustróżany na blido.

„Nětkole nochzu ßo jeho wjazy dótknycź“, rjekny symnje. „To je zyle wěscźe spodźiwna powostanka ... Ale kak dha je wam do rukow pschischła?“

„Ach“, snapschecźiwi Gaydos, „to mi dopokasuje, so mje wy woprawdźe njesnajecźe, a so njemějach prawje, so ßo waß praschach, hacź wy wěscźe, schtó ja ßym.“

„Budźich ßebi lědma swěrił, wam to prajicź, prjedy hacź njebudźischcźe mi a mojej wnucźzy tu cźesczź wopokasali, s namaj khlěb a ßół jěscź.“

Pucźowarja pschewsa na dobo tyschnosczź, a wón woprascha ßo s njepokojnym kłoßom:

„Scźe wy ßnadź ßudnik byli?“

„Ně ... ach ně ...“ wotmolwi stary s cźicha. „Ssym něhdyschi kat provinzy Savoyskeje ... Ale njehańcźe mje ... Poskhajcźe na mnje! Wodajcźe mi, so ßym wascheje dowěry njewużitnje trjebał.“

Hadrian ßwojeho wustróżenja satajicź njemóżesche.

„Něhdyschi kat Savoyskeje!“ wón sawoła, winowu schkleńczku, kotruž chzysche k hubomaj sastajicź, khwatnje na blido staji, tak so padny a ßo rosrasy.

Wón ßebi njeswěri na Zelestinu pohladnycź, kotraž stany a won cźekny, dokelž zyle wěscźe psched powjedanjom cźěkasche, kotrež bě wjazy hacź jedyn krócź se ßylsami ßkyschała. —

(Skónczenje pschichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Na shromadźisnu, kotruż bě swjask ratarjow sańdźenu ßobotu do sale tudomneho hoscźenza „króny“ swołał, bě ßo nětkle 1700 woßobow sešło. Knjes ratarski radźicźel ryczeŕkubleŕ Steiger-Budyschinski pschitomnych s dlěschej rěczu powitawschi shromadźisnu se ßławu na krala Alberta wotewri. W poldrahodźinskim pschednoschku na to ßejmski sapóßłanz s Ploetz-Döllingenski nastacźe a samėry swjaska ratarjow rospominasche. Swjask ratarjow ma wotpohlad, ratarstwo sdźeržeć a nochze wobstejnoscźam nastacź dacź, kajkeż ßu nětkole w Jendźelskej, hdźež ratarstwo tak mało wunjeße, so ratarske leżomnoscźe s dźěla puste leża a ßo jako hońtwischcźa wužiwaja. Towarstwowe hłowne żadanja: Kanizowy namjet, sawjedźenje dwójneje měny, bursowe reformy, wotstronjenje měschanych transitskich składow a złowneho kredita, pschemėnjenje starobu a invalidnoscź sawėscźazeho sakonja a sawjedźenje sakonja psche rosschèrjenje skótnych khoroscźow roskładowawschi, rěcźnik stejischcźo jenotliwych politiskich stronow k swjaskej wukożowasche a pschispomni, so móża do swjaska niz jenoż ratarjo, ale wschitcy, kotziż ßu fischescźijanszy a narodnje smyßleni, sastupicź. Nětcźischi politiski hospodarski system, woßebje wikowanske wucźinjenja, kotreż ßu ratarstwu cźeżke rany sbike, dyrbja ßo wotstronicź. Khėżorstwowi sapóßłanzy, kotziż ßo k lětu pschi nowowólbach do khėżorstwoweho ßejma wuswola, smėja wo wobsamknjenju nowych wikowanskich wucźinjenjow rosrißacź. Hižo nětkole dyrbja ßo pschihoty cźinicź, so bychu te strony w nowym khėżorstwowym ßejmje wjetschinu měke, kotreż budźa ßebi khmansche wikowanske wucźinjenja żadacź. Shromadźisna rěcźnikej wótsje pschihłoßowasche a ßo jemu se ßydłow stanywschi dźakowasche. Na to ßo kralej Albertej scźěhowazy holdowanski telegram póßła: „Jeho Majestoscźi sakskemu kralej. Waschu kralowsku Majestoscź proßy s najhłubschim pocześcźowanjom nėhdźe 1500 ßobustawow swjaska ratarjow, pschekupzow a pschemyßlnikow, dźenża w Budyschinje w hoscźenzu króny sjenoczenych, wuras njekablazeje ßwėrnoscźe a poddanoscźe pschijecź chzycź.“ — Po dźeßacźmjeńschinskej pschestawzy ßo k rosrěcźenju wo ßłyschanym pschednoschku pscheńdźe. Najprěńschi ßebi knjes khėżorstwoßejmski sapóßłanz Gräfe ßkowo wuproßy. Wón ßwoju poknu pschesjenoscź s pschednoschkom knjesa s Ploetza wusběhowasche, na to pokasujo, so reformska strona żadanja swjaska ratarjow w khėżorstwowym ßejmje sastupuje. Pschi debacźe dale knjes Bar Woßyczański wo sdźerżenju mjeńschich piwarnjow, knjes Wjela-Schekecźanski wo margarinje a knjes najenk Brühl-Luhowski wo swjasku ratarjow rěcźachu. Skónczńnje ßo swjaskowemu pschedßydstwu scźěhowaza resoluzija póßła: „Nėhdźe 1700 ratarjow, pschekupzow a pschemyßlnikow, dźenża w Budyschinje shromadźenych, wobßwėdczi, so ßu dospołnje pschesjene s wotpohladami swjaska ratarjow. Woni spósnaja, so móże jenoż politika, wot njeho ßo sastupowaza, k wustrowjenju wschitkich naschich wobstejnoscźow pomhacź, woßebje pak k wukhowanju ratarstwa, wikowanja a pschemyßka, pod nětcźischej nusy cźerpjazeho, dowjescź, a so je sdźerżenje němskeho ratarstwa bjeswuměnicźe nusne sa němske khėżorstwo, kotrehoż derjehicźe je s ratarstwowym derjehicźom njerostorhniwje sjenoczene.“ Se ßławu na němskeho khėżora ßo shromadźisna skónczi.

— Měschczańske sastupjerstwo je wobsamkło, Budyskim kapitalistiskim sjenoczenstwam, jako akzijowym towarstwam, kommanditskim towarstwam na akzijach, wużitkarskim a hospodarskim (konsumskim) towarstwam, kotreż w khlamach zyrobu, drastu a podobne wėzy pschedawaju, woßebity pschemyßlowy dawk napokożicź. Każ ßo sda, chzedźa s tymle nowym dawkom Shorjelskemu konsumskemu towarstwu sadźėwacź, ßo w Budyschinje saßydlicź.

= Schulszy inspektarjo ßu po ministrowej pschikasni wschitkim schulskim pschedstejicźerstwam evangelskich schulow poruczili, so dyrbja w pschesjenoscźi s duchownymi, kotziż schulsku nakedźbu maju, ßo na to postaracź, so by ßo pschichodny schėßnaty dźeń małeho rózka na pschihódne waschnje jako schtyristałėtny narodny dźeń Filipa Melanchtona w schulach ßwjedźeńszy wobeschoł. Nasche schulske dźėcźi dyrbja shonicź, kajku wulku pomoz je Melanchton psches ßwoju hłuboku wucźenoscź woßebje w hrjeskej a hebrejskej rěcźi naschemu njebo dr. Lutherej pschi skutku zyrkwineho wobnowjenja wopokasał. Melanchton je też tón byk, kiż je nasche augsburgske wėrutwusnacźe sa spodźiwnje krótki cźaß, jako khėżor na njo cźakasche, tak wubjernje rjenje a jaßnje sestajał, so mėjesche Luther na nim ßwoje wutrobne wjeßele, a so je to ßame najwoßebnischi dźėl symbolskich knihow nascheje evangelsko-lutherskeje zyrkwje. Melanchton je też tón ßamy byk, kiż je ßo wo sakoŕenje a prawe naprawjenje dobrych schulow wulzy saßkużbny sczinił, jako tehdy s roswucźowanjom młodźiny jara hubjenje po wschėch němskich krajach stejesche. S dźiwanja na jeho wulke schulske saßkużby po wschėch Němzach dosta s najpołnischim prawom łacźanske pschimjeno: „praeceptor Germaniae“, to je, „wucźeŕ němskeho kraja“. Każ je nětko nascha najwyschscha schulska wyschnoscź ßwjedźeńske dopomnjecźe jeho schtyristałėtneho narodneho dnja na 17. dźeń małeho rózka, na kotrymż je ßo w lėcźe 1497 w Bretenje nětcźischeho Badenskeho kraja narodźił, sa schule s wukasnju postajika, tak je też nascha najwyschscha zyrkwina wyschnoscź w ßwojich wukasnjach wosjewika, so ma ßo dwaj dnaj prjedy, to je 14. dźeń małeho rózka, njedźelu Septuagesima, we wschėch naschich zyrkwjach na wulku ważnoscź ßwjedźeńszy spominacź, kotruż je Melanchton jako najważnischi pomoznik Lutherowy a najsaßkużbnischi ßobudźėłacźeŕ na skutku reformazije hacź do ßwojeho wumrjecźa s njewustawazej dźėławoscźu wopokasał, s tym napominanjom, so bychmy sa nim we wėrje błėdźili a ßebi wschitke wyßoke kubła reformazije s dźakomnej ßwėrnoscźu wobarnowali. — Wjele wustojnych pjerow je ßo na to podało, knižki sestajecź a wudacź, kotreż bychu woßebje po tym wobeńdźenym ßwjedźenju pożohnowane dopomnjecźe na Melanchtona w pomjatku a we wutrobje wobtwjerdźike. S tutym wotpohladom je też knjes farar Ssykora w Ssmilnej, kotremuż mamy ßo hižo sa wschelake rjane knihi, s nakładom nascheho lubeho ßerbskeho knihowneho towarstwa wudawane, wutrobnje dźakowacź, sa naschich ßerbskich wėrybratrow rjany dokładny żiwjenski wobras njebo Melanchtona spißał, kotryż s nėkotrymi druhimi nastawkami do wjetscheje knihi sjenoczeny nětko hižo w Ssmolerjez knihicźischcźerni ßo cźischcźi a, da-li Bóh, w bliżschim cźaßu wuńdźe. Teho dla też dyrbi kniha wot knjesa fararja Waktarja we Wóßlinku spißana hischcźe khwilu na ßwój cźischcź wocźakacź, dokelż dyrbi ßo wschak w tutym lėcźe nětko tola pschede wschėm wopißanje Melanchtonoweho żiwjenja a skutkowanja do prėdka stajicź; pschetoż to je jeho schtyristałėtne jubilejske lėto.

— Lėdma je wėricź, kajzy njedocźinkojo ßu mjes měschczańskimi hólzami. Sańdźenu pońdźelu pschipołdnju bě tsinacźelėtny pachołk, Müller rėkazy, pschi khlamach knihiwjasaŕskeho mischtra Gastorffa grot telegrafiskeho swónczka pscheresnył, so mohł tak njepytnjeny do khlamow stupicź a kranycź. Młodostnemu pachołkej ßo też schlachcźi, ßo kaschcźika, nėhdźe 80 hriwnow wopschijazeho, mozowacź, tola hdyż chzysche ßo runje s durjemi won ßunycź, ßo jeho dohladachu a jeho lepichu. Dokelż je njekhmanik hižo khostanjomnu starobu dozpił, ma wón khėtre khostanje wocźakacź.

— (Spłóschena kruwa). Sańdźenu pońdźelu rėsniszy pomoznizy tudomneho rėsniskeho mischtra Schneidera jenu kruwu se wßow po Lubijskej dróży do města cźerjachu. Błisko Nadźanowskich skałow pak ßo howjado spłóschi a twóchny. Dwaj wojakaj tudomneho połka (regimenta) prózowaschtaj ßo, snjemdrjene skocźo popadnycź. Tola kruwa ßwojeju pschescźėharjow na rohi wsa a jeju do ßnėha funkny. Na to wona prėki pśches pola k Wurizam bėżesche, posdźischo pak ßo saßo wrócźi. Na dróży ßo wono s nowa do teju wojakow da a jeju s nowa do ßnėha sbodźe. Skónczńnje pak ßo tutymaj tola poradźi, s pomozu nėkotrych skakarjow spjecźiwu kruwu pschemóz.

S Wjeski pola Budyschina. Mój dobry a ßwėrny pschecźel je khory; wón je ßo tak roshnėwał, so Sserbja na wscho móżne hromadźa, jenoż ßami na ßebje sapomnja. Teho dla mi s wokojnikom bėdny na cźornej papjerzy pißasche: „Prajcźe jim do khla . . , so to prawje njeje.“ Kak je móżno, mojeho khoreho pschecźela sa to stroweho a wjeßeleho sczinicź? Ja ßebi tak myßlu: Pschi wschėch dobrych skutkach, lubi Sserbja, kotreż wy sdobnje cźinicźe, dopomńcźe ßo też na to, so chzemy naléto ßerbski dom twaricź! — W Sserbach, w sakskej a pruskej Hornjej Łużizy, je kóżde lėto (mało prajene) 2700 kschcźischnow a 540 kwaßow. Hdy by ßo na kóżdych kschcźischnach 1 abo 2 hr., na kóżdym kwaßu 3 hr. nasbėrali, kajki by to rjany pschinoschk byk!! — Mój pschecźel je hischcźe njeżenjeny a je khory; kajka wėcźna schkoda by była, hdy by ßo jemu slė seschło! Duż lubi kmótsja a kmótry, kwaßarjo a kwaßarki, spėschnje a w skoku do dźėła, dopomńcźe ßo na kóżdych kschcźischnach a kwaßu na mojeho wboheho khoreho pschecźela a składujcźe ßwėru, a hdyż budźe mój pschecźel kóżdy tydźeń w „Sserb. Now.“ kwitowane widźecź sbėrki wot 30 kschcźischnow a 10 kwaßow, ja mėnju, potom budźe bórsy saßo strowy a wjeßeły. Cźińcźe teho dla po mojej radźe mojemu khoremu wbohemu pschecźelej k luboscźi, so bych ja saßo bórsy wot njeho list s cźornej tintu pißany dostał.

S Prėcźez. Srudnu wėrnoscź khėrluscha „Ssrjedźa w naschim żiwjenju ßmjercź tu na naß łaka“ ßmy s nowa pola naß bohużel shonicź dyrbjeli. Hdyż sańdźenu wutoru runkliżu abo rėpu s Bjarez

fajmy domoj bjerjechu, bě młody cželadnik Gusta Wjazka ſ Haßlowa do teho fajmineho dźěła saleſt, kotryž bě kaž nječkajka pěz hižo wuprósdnjeny. Duž ßo njenadźujzy ta prósdnjeńza nad tym hólzom hromadu ßypny. S hłowu a ſ wobliczom běſche drje hiſchcże ſwonka, ale tón cżeżki pjerſchczowy wjelb jemu jeho wutrobnjo tak hromadu ſmjecże, ſo ßo woboje płuzo rostorže a żołmjaza krej jeho ſadußy. Wjele, wjele żelniwych ßylſow ßo wo teho pěkneho młodźenza płacże!

S Maleſchez. Tu ßu ſańdźenu njedźelu nowe wojeńſke towarſtwo ſałożili.

S Bukez. W naſchim ßerbſkim towarſtwje ßo cżerſtwe żiwjenje hiba. Njedźelu 14. februara wjecżor budże w nim dźiwadłowe pſchedſtajenje. Hracź budże ßo ſnata żortniwa wjeßelohra: „Nankowe ſchkórnje“.

S Łuſka pola Pomorz. 15. februara ßo tu pomozna póſtſka agentura ſałoži.

S Khwacźiz. Najebacź ſymneho wětra a ſe ßněhom ſamjetanych puczow a ſcżeżkow ſeńdźechu ßo na naſchim ſałożeńſkim ßwjedźenju kowarſtwowe ßobuſtawy a lubi hoſczo ßamo ſe wßow, wjele hodźin ſdalenych, w tak bohatej liczbje, ſo bě ſala pſchepjelnjena. Najbóle drje wſchěch naſche dźiwadło k nam wabjeſche. Wone też dérje ſaruna wſchě wobużnoſcże ſymſkeho wjedra a wſchě pſcheczíwnoſcże puczow. Naſchi dźiwadźelnizy běchu też tutón ras ſaßo miſchtyrjo we wſchěch wuſtupowanjach. Hrajeſche ßo ßměſchk: „Müller, Müller, Müller!“ Rjany, żortniwy tryſk, ſ němczíny do lubeje ßerbſcżiny pſcheſoženy. Salutujemy ßebi prózu drobniſcheho wopißanja. Schtóż chze naſche ſkutki na jewiſchczu wohladacź, njech tola pſchińdże jónu k nam pohladacź. Wusběhnjemy jeno, ſo wěrnoſcź, měrnoſcź a wěſtoſcź we wuſtupowanju, też w ßnadniſchich dypkach, kiž naſchich ſkutkowarjow pſchezo bóle wuſnamjenja, dawa zyłemu pſchedwjedźenju jara żiwy a woprawny wuraz. Najbóle pak naß ſwjeßeli, ſo pſchedſtajerjej hłowneju woßobow: fabrikantaj mużſkeje draſty Müller ſ Draždźan a Plampa ſ Kukez ßo pokaſowaſchtaj w narodnej draſcże. Sswjedźeń mějachmy ſarjadowany, kaž błěduje: Najprjódży wuſpěwa ßo wot wſchěch pſchitomnych Sſerbow narodny ſpěw „Hiſchcże Sſerbſtwo njeſhubjene“. Potom powita pſchedßyda knjes wucżeŕ Łodnja ſe ſahorjazynmi a wótczińſkimi ßłowami pſchitomnych, ſkónczejo ſ tſikrócznej howrjo ßo wothłoßowazej ßławu na naſcheho lubowaneho krala Alberta a ſe ſahorjenjom ſanjeße ßo: „Krala Bóh pożohnuj!“ Po tym hrajeſche ßo dźiwadło, kotreż ßo ſe ſpěwom: „Ja Sſłowjan ßym“ wobſamknu. Na naſchich ßwjedźenjach je ſtare domjaze waſchnje, ſo ßo tute ſpěwy, kiž ßu na ſadnim boku programow wotcźiſchczane, wot wſchěch pſchitomnych horliwje ßobuſpěwaja. S dobom je to, kaž ßmy měli cżaſto ſkładnoſcź naſhonicź, wubjerny ßrědk ſa roſſchěrjenje ſnajomnoſcże ßerbſkich ſpěwow. Swjeßelaze ſcżěhwki narodneho hibanja w minjenym lěcże pytujemy też pola naß. Namołwjaze ßłowa ſe ſakſkeho wjerchowſkeho dwora, ſo dyrbimy my Sſerbjo tam, hdźež je naſchich wótzow kraßna draſta do ſabycża pſchiſchła, ju ſaßo k cżeſczi pſchinjeſcź, wothłoßuja ßo też móznje pola naß. Někotre horliwe Sſerbowki a někotſi horliwi Sſerbjo (běchu wjazy mużſkich hacź żónſkich) pſchińdżechu w pyſchnej a pſchiſtojnej draſcże naſchich prjedownikow. Móżemy prajicź, ſo woni ſ tym ſwonkowny wobras naſcheho ßwjedźenja wo wjele ſtopjeńkow poſběhnychu. Mamy wěſtu nadźiju, ſo pſchi pſchichodnych ſkładnoſcźach ßerbſka draſta pſchewahu doſtanje. Sſo wě, ſo też ßerbſka reja k cżeſczi pſchińdże. Sa młodych Sſerbow něſchto nowe, ſtarſchim Sſerbam wſchěm drje derje ſnate bě ſawołanje jeneje Sſerbowki (ßobuſtawa jeneho naſcheho ſtawa) „k ſcheńkowanju“. S tajkich woprawdże pěknych a ſ dobom radoſcź ſbudżowazych ſawjeßelenjow widźimy, na kak pſchiſtojne waſchnje ßu naſchi wótznjo ſamóhli ßo ſabawjecź. Sa młodych Sſerbow je to ſhutne a krute pohnuwanje, ſe wſchěmi ßrědkami pytacź ſdźerżecź naſchich wótzow naprawy, nałożi a poczinki w ſrudobje a wjeßelu. Sſmy ßo runje hiſchcże w prawym cżaßu dohladali, ſchto ſhubimy, hdyż wótzow namrěte waſchnje ſazpiwamy a kajke wſchi ßebi do pjeſla naßadźamy, hdyż hrabamy ſa zuſymi ſhnikymi próſdnoſcźemi.

S Łubija. Sańdźenu njedźelu wjecżor je ßo w pſchedměſcże Tiefendorfje tſécha kheże, ſwudowjenej Faſzynej ßłuſchazeje, wotpaliła. Wohnjowa wobora woheń bórſy ſala.

— Łubijſki ſchulſki inſpektor Zimmler ßo 1. haprleje do Lipſka pſcheßadźi. Na jeho měſto je ßo knjes Bach poſtajił, kotryž běſche hacź dotal ſe ſchulſkim direktorom w Rieſy.

S Rynańje. Żałoſtny napohlad ßo ßwójbnym tudomneho běleńika poſkicźi, hdyż ſańdźenu ßobotu rano do hródże ſtupichu. Schěſcź rjanych krumow po rjedże w kruwańi ſaduſchenych wupſcheſtrjenych leżeſche, teho runja dwě koſy, mjes tym ſo běſchtej dwě ßwinjecźi bliſko k ßwikinjenju. Hnydomne pſchepytanje dopokaſa, ſo běchu ßo ſkoczata ſ kurom ſadußke, kotryž bě ſ jeneje kólnje pſches ßwinjaze kłlěwy, k kruwańi pſchitwarjene, ſ dźěrami do kruwańje ſcżahnył. Kad bě ſ tym naſtał, ſo bě ßo w kólni na hacź dotal njewujaßnjene waſchnje rěs ſapalił. Hacź runje ma Thomas ſkót ſ dźěła ſawěſcżeny, wón tola ſ najmjeńſcha wo 1000 hriwnow ſchkoduje.

S Draždźan. Sſerbſke Bože ßłużby ſměja ßo lětża w tudomnej kſchižnej zyrkwi njedźelu Lätare (28. měrza), 1. njedźelu po ßwjatej Trojizy (20. junija), 14. njedźelu po ßwjatej Trojizy (19. ſept.), 2. njedźelu adventa (5. dezembra).

S Wulkich Sdźar. Tudomne wojeńſke towarſtwo, nimale ſe 120 ßobuſtawow wobſtejaze, je ßebi po pſchikładze druhich wojeńſkich towarſtwow tſélby 71. modela kupiło a je dźeń kheżorowych narodninow poßwjecźiło. Schkoda jeno bě, ſo bě tón dźeń tak wulki ßněhowy mjecźel, tak ſo je wjele ßobuſtawow wuwoſtało, a ſo bě teho dla też ßwjedźeń kheżtro ßnadnje wopytany.

S Běleje Wody. Krawe puki ßu ßo tu ßrjedu tydźenja mjes něktorymi dźěłacźerjemi měłe. Jeneho dźěłacźerja ſady wucha a do ſchije kłóchu, tak ſo dyrbjeſche lěkarſku pomoz pytacź. Kałar ſměje ßo pſched ßudom ſamołwicź.

S Mużakowa. Sſłużobnu hołzu Helenu Nowakez, kotraż bě ßo 20. januara ſhubiła, ßu pſchi rubanju loda w Nißy w parku pſchi papjerniku jako cżełko namakali.

Se Sſlepeho. W minjenym lěcże je ßo w naſchej woßadże narodźiło 111 dźěcźi, 52 hólzow a 59 hołzow. Ta wjeß, w kotrejż ßo żane njemandźelſke dźěcźo njeje narodźiło, ßu Mułkezy. — Wěrowało je ßo 23 porow. — Pacźerſkich dźěcźi je było 79; 36 hólzow a 43 hołzow. — Spowjednych wſcho do hromady 4472. — Wumrjeło je 66 woßobow. — Woßebje ſmjeßelaza ſa naſchu woßadu je była powjeſcź, ſo ßu jej k ſapłacźenju dołha dła noweho farſkeho twarjenja pożcżeneho na pomoz dali krajne ſtawy 1000 hr. a provinzialna ſynoda 600 hr., do zyła 1600 hr.

Sa naſch ßerbſki dom

bě ßo dotal nahromadźiło: 33,160 hr. 75 np.

Dale ßu ſa njón darili:

na kſchcżiſnach w Sſlepjanſkej farje	20	= —	=
Khwacźanſke ßerbſke towarſtwo na pſchichodne 100 hr.	25	= —	=
na Manjokez kwaßu w Libuchowje	3	= 70	=
hoſczo na Schymkez kwaßu w Sſlepom . . .	7	= 50	=
na miſchtyrſkim jubileju wojnaŕſkeho miſchtra Ducźmana w Wojerezach	2	= —	=
„Kath. Poſoł“ 1897 cżiſło 2	25	= —	=
k. Holak w Draždźanach	3	= —	=
k. Oto Beil = ...	3	= —	=
k. Jan Schołta-Kaczenjanſki w Draždźanach . .	1	= —	=
k. Jan Bibas-Wulkohójniczanſki w Draždźanach	1	= —	=
k. Adolf Dathe w Draždźanach	—	= 50	=
hoſcźenzaŕ Dietrich w liſchcżej jamje w Budyſchinje	15	= 15	=
wucżeŕ Sommer w Budyſchinje	2	= 37	=
fabrikant O. Cż. w K.	54	= —	=

Hromadźe: 33,323 hr. 97 np

S dźakom kwituje a wo dalſche dary proßy

Bartko, ſarjadnik ßerbſkeho doma.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Żiwnoſcźeŕ J. Mjen w Nowej Wßy pola Rakez bě wobſkorżeny, ſo je loni na Rakeczańſkim knjeżim reverje honił, hońtwinſke prawo k temu njemějo, a dźěłacźeŕ K. A. Mucha ſ teje ßameje wßy bě jemu pjecża ſwěrinu pſchihonjał. Po pſcheßkyſchenju ßwědkow wobeju wobſkorżeneju wuwinowachu.

Kawniſki ßud. Dźěłacźeŕ Auguſt Pjetraſch ſ Debßez bě loni w dezembru ſ Hajniczańſkeje pſchadownje něktore kruchi kruſchenjoweho drjewa kranył. Jemu teho dła jaſtwo na dwaj dnjej pſchißudźichu.

Cżeladnika M. Jenſcha w Jeſchizach k jaſtwu na dwě njedźeli ſaßudźichu. Wón ßam k temu ſtejeſche, ſo bě loni w dezembru hoſpodarſkemu pomoznikej Meltzy w Khwacźizach dwazyczi-hriwnowſki ſloty kranył. Tónle pjenjes bě wón ſ Meltkoweje pjenjeżneje móſchnje wſał, kotraż bě ßo tutemu ſe ſaka ßunyła.

Wósnik K. G. A. Dittrich na Żidowje ma 30 hriwnow pjenjeż-

neje pokuty sapłaczicz abo 6 dnjow w jastwje ßedzecz a pódla teho ßudnistke khósty pschedewsacz. Jeho bě Madlena Handrikowa wobskorżika, dokelž bě ju na czeszczi sranik.

Přilopk.

* W Pirnje je ßo ßobotu rano w jenym tamnischim hoscżenzu jedyn hóscż we kožu leżo satšélik. Ssamomordař je jedyn rěczńikowy expedient s Draždżan, Hillmann rěkazy. Wón bě pjenjesy pschekschiwił a wschelake jebanstwa skucził, czehož dla bě s Draždżan czeknył.

* Najhłubsche wuhlowe podkopki ßwěta ßu nětkole w Oelsnitzy w rudnych horach. Wone ßu 931 metrow hłuboke; jich sakhód leži 460 metrow nad swjerchom rańscheho morja, wone po tajkim 476 metrow pod morjowy swjerch doßahaja. Jemu najbliżsche steja Brückenbergske podkopki w Zwickawskim revěrje s 804 metrami. Dokelž jich sakhód jenož 324 metrow nad swjerchom rańscheho morja leži, ßo jich hłubokosczż na 480 metrow pod swjerchom morja wobliczi.

* Warnowanje sa maczerje, kiž ßwoje dżeczi s gumijowym wusokom smerowacz pytaja, w skorżbje leži, kotruż je prěnja khostanska komora w Barlinje 1. januara pschecżiwo pěstończi E. Engemannez wußudżika. Tu holzu bě ßebi korczmarka Elsnerka 1. septembra sa pěstończu pschistajika a bě tež ßwojeho najmłódscheho ßynka tej holzy k wothladanju pschewostajicz dyrbjała, dokelž ma wobschěrne korczmarjenje sastaracz. W nozy k 20. septembrej bě to dżeczo njemerne, a so by jo smerowała, jemu ta holza, kaž ßo to wschědnje a wschudżom wjele krócz stawa, s korkom satyknjeny gumijowy wusok do hubki tykła. Po khwili dżesczowe wótre ßmorczenje tu holzu wubudżi, a hdyž sa tym hladasche, wona widżesche, so bě dżeczo tón gumijowy wusok pózrjeło a so bě jemu tón w krku tczazy wostał. Wona bě najprjedy ßama jón wuczahnycz spytała, njebě pak to samohła. Duž rucze po nastróżanu macz półłachu, ale tež tej ßo to njeporadżi. Prjedy hacz lěkař dońdże, bě dżeczo hižo wumrjeło. Nětko wbohej pěstończi winu dawachu, so je to dżeczo s njerodu morika, dokelž je jemu to smerowadło w nozy, hdżež jo njeje stajnje wobkedżbowacz móhła, do huby tykła. W rossßudżowanju teje węży pak ßo pokasa, so bě macz ßama, kaž wjele druhich żonow, gumijowy wusok snała a nałożowała, ßnadź tež pěstończi dżeczo s nim smerowacz radżika. Tajkich wobstejnosczow dla je ßudnistwo pěstończu wuwinowało.

* 18lětny wojak artilleriskeho regimenta czißko 9 w Erfurcze, kotryż bě ßo dobrowólnje k wojerstwu samolwił, njedżelu skradżu Erfurt wopuschczi. Dokelž je wón ßyn samożiteho bura w Gothaskej wßy Tüttlebenje, pońdżelu jeneho podwyschka tam półłachu, so by, jeli móżno, czeknjenza sajał. Tutón bě woprawdże w Tüttlebenje pobył, bě ßwojemu nanej 54 hriwnow wsał a ßo potom shubił. Jeho uniformska ßuknja na wjerbje swonka wßy wißasche. Lohkomyßlny czlowjek bě hižo ras dléje na dowoleńzy wostał, czehož dla běchu jeho na ßydom dnjow do arresta tykli.

* Muż wot ßkowa. W Miltenbergu w Bayerskej bě samożity evangelski fabrikant w bjesdżeczńym mandżelstwje żiwy. Hdy by jemu Bóh dżeczo wobradżił, da ßo wón ßkyschecz, by wón ßwojim wěrybratram k polěpschenju jich zyrkwinskich wobstejnosczow 10,000 hriwnow darił. Nětko je jemu jeho mandżelska dwójnikow porodżika. Duž je wón sa twar evangelskeje zyrkwje 20,000 hriwnow darił.

* Kaž rěka, chzedża schiferowe tafle s Barlinskich schulow wuhnacz. My ßmy je wschitzy w tornistrje abo pod pażu do schulow noßyli, a ßamo hacz do poßlednjeho schulskeho dnja ßo s nimi sabjerali, s najmjeńscha pschi liczenju. Nětko dyrbjake prjecz? Dżeczi dyrbjake ßwoje prěnje pospyty w pißanju hižo na papjerje czinicz a posdżischo wschě te tyßazy exemplow na njej wuliczicz a tak wjele zentnarjow papjery njetrjebawschi skónzowacz. To by tola kusk wjele wot khudych starschich żadane było. Dobre drje njeje, so starschi wjele do schulow rěcża, ale wschо, schtož ßebi nowotarjo wumyßla a woßebje, schtož hłuboko do starschiskich móschnjow pschima, ßnano ßebi tola njemóżeja lubicz dacz. Lohko mohło kóżde dżeczo potom sa tydżeń sa 10 np. a wjazy papjery poschmóracz, schtož by sa lěto s najmjeńscha 4 hriwny płaczikło. Ale mudraczkowßzy wuczerjo praja, so schiferowe tafle czežku ruku czinja, a lěkarjo, kiž nětko też do schulow ßwój nóß tykaja, ßudża, so wocżi kónzuja, dokelž ßu czorne. Duž prjecz s nimi! Wschо pak wěrno njeje, abo tola tak wjele njepomha a, dżakowano Bohu, też njeschkodżi, schtož wuczeni ludżo sa jara spomożne abo schkódne wudawaja. Duž ßebi dowolamy, naschich knjesow schulskich inspektorow a jim husto pschejara podwolne schulske pschedstejerstwa do prědka ponižnje proßycz, so bychu naschim dżeczom te czorne schiforowe tafle wostajili, s kotrychż móża kóżdy czaß se schwampom wutrěcz, schtož ßu na nich sawinowake. Ach, so by ßo wscho druhe też tak lohże wutrěcz hodżiło, schtož ßo w schulach, psches schule a pschecżiwo schulam sawinuje. Ale sa to żadyn schwamp njeroscże.

* (Wjeßeła nóz a jeje ske sczěhwki.) Fabrikant H. s Chemnitzy mějesche 3 dny dołho w Barlinje czinicz. Pschi tej składnosczi chżysche też ras Barlinske nózne żiwjenje sesnacz. Duż ßo do snateje nózneje khofejownje poda, kotraż je na Lipsczanskej drósy. Tam jeho bórsy dwě pschewoßebnej knjeżnje pod ßwoje kschidła wsaschtej. Po krótkim czaßu ßo k tym tsjóm hischcże jedyn knjes pschitowarschi a nětko dundachu czi schtyrjo hromadże s korczmy do korczmy a běchu sa fabrikantowe pjenjesy żiwi w kraßnym wjeßelu, ale niz w czistym a pózczżiwym. Rano krótko do ßedmich namakachu dżekaczerjo knjesa H. w Humboldtowym haju zyle sprostnjeneho na awzy ßedżo. S lunkom palenza wboheho, jara ßobuwsateho muża do żiwjenja wrócżichu. Hdyż pak bě poknje k rosumej pschischoł, dyrbjesche ßebi lěkarsku pomoż pytacz, dokelž bě ßebi wobě wuschi a jenu ruku swosabił. Kak je do Humboldtoweho haja pschischoł, hacz ßu jeho tam sawjedli, abo hacz je ßo tam sabkudżił, to njewě, ale tak wjele nětko wě, so ßu wschě jeho pjenjesy a pjenjes hódne węży, na 600 hriwnow wuczinjaze, prjecz. Sczežka je saßo dostanje, dokelž ßwoje wjeßele paßmo doscż wopißacz njemóże.

* (Wulěkowany.) Seelandski bur ma honacża, kotryż kóżdy ras k woknu pschikhadżesche, hdyż bur ßwoju schkleńczku palenza s zokorom pijesche; pschetoż skludny honacż potom pschezo kusk zokora, w palenzu womaczaneho, wot bura dosta. Ras pak kapon k woknu njepschińdże. To ßo burej dżiwno bycz sesda; duż sa nim pohladacz dżesche. A hlaj, hdże jeho namaka? Na ßmjecżach, hdżež wschelke khoreßy dżekasche, na jenej nosy skakasche, schamawje a ßo motykujo do koleska wokoło běhasche a k temu dybawje spěwasche. Hdyż bur bliże sa tej wężu hladasche, wón widżesche, so bě honacż skażene, s palenzom naczinjene płody jědł, kotrež bě burowka na ßmjecże wukinyła. Tak bě ßebi hoborsku hikawku kupił. Wot teho dnja ßebi żenje wjazy k woknu po palenzowy zokor pschischoł njeje, a żona je k ßwojemu mużej prajika: „Hlaj, ty ßy khupischi, hacż twój honacż, tebje je hižo husto wot palenza hikawka storkała, a ty pschezo saßo tutkasch!“

* W Grünbergu je sańdżenu ßobotu krawz Riedel ßwoju lubu s revolvrom satšélik. Pschi pscheßkyschenju wón wudawasche, so njeje wjedżał, so je revolver natykany był.

* (S lawinu saßypnjeni.) S Bozena w Tyrolskej pißaja: Na dróży pola Martino Costrazza ßu ßo tsjo dżekaczerjo saßypli. Po napinazym dżele mózachu dweju s nich wukhowacz. Tsczeho jako czeko wuhrjebachu.

* (Schto dobry żołdk wscho snjeße.) W lěkarskich nowinach wyschschi lěkař evangelskeho hospitala w Odessy dr. Fricker powjeda. 32 lětna khora żona, kotruż mějach hojicz, bě se stroweje ßwójby. Hižo psched połdra lětom bě ßmjercże lubeho dżesczа dla w hłubokich myßlach pobyła a nětko, hdyż bě jej psched tsjómi měßazami druhe dżeczo semrjeło, jeje tehdomna khorosczż s nowa wudyri a bě jej tak czežko, so ßebi samyßli, ßebi żiwjenje wsacz. Duż počża petrolej a karbolowu wodu picz, schite jehły, małe knefle a hosdżiki pożeracz. Dokelž s tym, schtož chzysche, njedozpi, wona — do wustawa data, — k wjetschim wężam pschekrocżi, pożerasche wkłoßnizy, worzlowe pjera a groczane hosdżiki. Tola też te ju njemorichu. Duż pózrje heklowansku jehłu, kuski schkleńzy, dwě khofejowej kżiczży, widliczki, kruch żelesa atd. Hdyż ßo jeje wopraschach, kak je tajke wulke węży pózrjecz mohła, wona směrom wotmolwi: „O zyle lohży, s czronami prjedy. Wjele tych wężow je saßo wote mnje woteschło, wjele pak je jich też hischcże w żiwocże swostało, tam jich zyły sklad namakacże.“ Dokelž bě ta żona mjes tym saßo strowische myßle dobyła, ßebi wona ßama operaziju żadasche. Duż jej dr. Fricker brjuch s nożikom wotewri a do żołdka doscż wulku dżeru wurěsa, so móżesche te spożerane węży s njeho swucżahacz. A wón swucżaha: 1 klucż (dołhi 7,5 cm), 1 czajowu kżiczku (ßlěbornu — 15,5 cm), 1 druhu czajowu kżiczku — (14,7 cm), 1 widliczki (20,5 cm), 2 hosdżej (6,5 a 8,5 cm), 12 kuskow schkleńzy, 1 woknowu hoczku (9,8 cm), 1 worzlowe pjero, 9 schitych jehłow, kruch grafita, 1 kiczowe jadro, 2 staniolowej kulzy, 1 heklowansku jehłu (11,5 cm), wscho hromadże 37 wężow, kiž 261,85 gramow waża. Potom ßu jej żołdk a brjuch saßo saschili, a ju skónczńje jako sahojenu s wustawa puschczili. Se żołdka wucżahane węży ßo khowaja a ßu w „Němskim Medezinskim Tydżeniku“ wosnamjene.

* Se spodźiwnym prozeßom budźe ßo w bliźšim cźaßu jedyn Barlinski ßud saběracź. Jedyn młody pschekupz bě ßo ſ jara rjanej, ale ßmjercź khudej schwalcźu, wěstej Langez, ßlubił. K jejnym narodninam jej wón běrtlik loßa sakskeje lotterije dari, kotremuż ßoże howjesche; pschetoż wón nahladny pjenjes, 35,000 hriwnow, dobu. Lědma bě schwalcźa dobytk wupłacźeny dostała, pocźa k nawoźeni symnischa bycź, hacź skónczńje pschicźinu namaka, so ßlub sběhny. Sjebany nawoźenja je nětko ßwoju njeßwěrnu njewjestu, dokelż ßo schěsćměßacźny cźaß, sa kotryż dary salětnja, hischcźe njeje minył, wobskorźił, so by jemu pjenjesy, na lóß dobyte, wrócźiła. Jeho bywscha njewjesta pak je psches ßwojeho rěcźnika na skórźbu snapschecźiwicź dała, so móże skórźbnik jenoż pjenes, sa lóß wudaty, žadacź. Wußudźenje tejele prawneje swady ßo ſ napjatoscźu wocźakuje.

* Wo hrosnym njeskutku ſ Wulkowa w Bramborskej pißaja: Hdyż ßłużobna dźowka ratarja Schulenburga rano w 6 hodźinach krowy dejesche, ju wot sady sababjenaj mużikaj nadpanjeschtaj, wuwjasaschtaj ju a ju wumozowaschtaj. Sswojemu woporej hubu satykawschi, njekraßnikaj jón do bliskich khójcźkow dowleczichu. Tam holzy wschu drastu ſ cźeła sdreschtaj a ju skónczńje k dwěmaj schtomomaj pschiwjasaschtaj, tak so wobžaromna cźělnaha w ßněży na semi leżesche. Potom ßo słóstnikaj shubischtaj. Schulenburgezy skónczńje holzn zyle sprostnjenu namakachu. Pschiwołanemu żandarmej ßo poradźi, hischcźe tón ßamy dźeń tsjoch pachołkow, burskich ßynow, wußlědźicź, na kotrychž ßylnje tukaja, so staj njeskutk skucźiłoj. Wobydleŕstwo je ßo ſ tutym njedocźinstwom hłuboko roshorikło.

* Rěsnik Schubert w Mahlsdorfje je w żołdku jeneje krowy, wóndano sarěsaneje, ßlěborny saczny cźaßnik namakał. Jedyn cźaßnikaŕ ßo pschepokasa, so bě grat hischcźe w dobrym rjedźe, a so je cźaßnik hischcźe khětro nowy bycź dyrbjał, hdyż je do krowineho żołdka pschischoł. Na skocźeczu ßo ženje ani najßnadnischich snamjenjow jeneje khoroscźe pokasałe njejßu. Rěsnik bě krowu jenemu burej w Delnjobarnimskim wokrjeßu wotkupił, tola ßo tón njemóże dopomnicź, so je ßo hdy na jeho kuble jedyn cźaßnik shubił.

* Rubjeżneho mordarja Kruschu budźe 8. februara w Liberzu (Reichenbergu) w Cźechach pschißażny ßud ßudźicź. Kaž je snate, je Krusche Ernestinu Emmlerez w Markersdorfje psched někotrymi njedźelemi skónzował. Kruschowa mandźelska a jeho bratr Josef Krusche, kotrejuż winuja, so staj ßo pschi rubjeżnistwje wobdźělikoj, ßo teho runja psched pschißażny ßud stajitaj. — Dale śmeje ßo psched tym ßamym pschißażnym ßudom 52lětny murjeŕ a tkalz Anton Rieger ſ Hohenwalde samolwicź. Wón je pjecźa psched 26 lětami hajnika Franza Maleka, kotryż běsche w ßłużbje hrabje Clama Gallasa, skónzował.

* (Kranjene herbstwo.) S Jicźina pißaja: Psched tydźenjom jemrje w ßußodnej Witinowesy Holmanez młoda mandźelska, kotruż na Něměcźowskej Bożej roli pohrjebachu. Semrjeta bě ßwojemu mużej nimo hotowych pjenjes rjanu domjazu pomoz ßobu do żeńtwy pschinjeßła. Młody wudowz ßo tele dny do Jicźina poda, so by tam na ßudnistwje żonine sawostajenstwo srjadował. W domje bě jenoż ßwoju staru macź ſ małym dźěśćom, do sahłwcźka sawitym, wostajił. To wużischtaj jemrjeteje starschej, sastupischtaj do domu a wurubischtaj ſ njeho wschitko, schtoż tam namakaschtaj, tež jenu krowu ſ hródże ßobu wsawschi. Hdyż Holman psched wjecźorom domoj pschińdże, wón ßwój dom zyle próżdny namaka, jenoż w kolebzy leżesche mały wurubjeny herba. Sso wě, so je Holman tu wěz ßudnistwu pschepodał.

* (Sajědojcźenje krewje.) W Perigneuzu w Franzowskej jena żónska wulku mysch, kotraż bě do jejneho wobydlenja saběżała, ſ kijom saraſy. Wulka mysch pak njebě hischcźe cźischcźe morwa a żónsku do porsta kußny. Żónskej ßo ſ tym krej sajědojcźi, na cźoż je wumrjeła.

* (Sliwk.) Kaž ßo ſ telegrafiskej powjescźu ſ Jerusalema wosjewi, je ßo město Tiberias pschi Genezarethskim jězorje se sliwkom domapytało. Wjazy dyżli 70 domow je ßo spowalało, 40 dyrbi ßo, dokelż ßu padawe, podtorhacź. Někotři cźłowjekojo ßu ßmjercź we wulkej wodźe namakali. W měscźe je wulka nusa na zyrobje.

* Na italskej kupje Sardiniskej ßu ßněhowe mjecźele, wichory a sliwki njeßměrnu schkodu naczińiłe. Ssněh na wjele městnach dwaj kohcźej wyßoko leži; wobkhad na żelesnizach a parnych kódźach je pschetorhnjeny. Wulka liczba burskich twarjenjow je sapuscźena. Nusa bjes khlěbatradazymi dźěłacźerjemi żałoßnje pschibywa.

* Ssurowa syma nětkole we wschelakich seminych stronach knježi. W połnóznej Amerizy w pscherěsku thermometer 20 gradow symy po Celsiju pokasuje. New-York ma ßo se 14 gradami hischcźe poměrnje derje. Jenicźki kraj połnozneje Ameriki, kotryż je hacź dotal syma pschepuschcźika, je Kalifornisка; tam je wjedro trajnje mike.

* Satraschne ßněhowe mjecźele ßu w Schottiskej sakhadźake. W Bauffshirje ßu wschě żelesnizy sawěte. Do Macduffa ſ zyła żadyn póst ſ Aberdeena njepschijědźe. Ssněhowe płuhi w ßněży tcźazy wostanu. Żelesniske cźahi ßu wjele dnjow dołho w ßněży tcźake. S městnami ßněh 7—8 łohcźi wyßoko leži. Pornjo Schottiskej móżemy we Łużizy ſ létuschim ßněhom hischcźe jara spokojom bycź.

(Zyrkwinske powjescźe hladaj w pschikosy.)

Drjewowa awkzija.

Na **Dubjanskim** revěrje ma ßo **wutoru 9. februara dopołdnja wot 10 hodźin** w **Dubjanskim** hoscźenzu
něhdźe 41 twjerdych dołhich hromadow,
53 khójnowych a schmrěkowych dołhich hromadow a
299 = = hakosatych hromadow
sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź.

Revěrske sarjadnistwo.

Awkzija palneho drjewa.

Na **Bartskim** revěrje ma ßo **pońdźelu 8. februara 1897** mjes **Rakojdami** a **Skanezami**
něhdźe 120 brěsowych a wólschowych dołhich hromadow,
na to w Zyżez lěßu
50 rmtr. khójnowych a schmrěkowych schcźěpow,
2 = schmrěkowych bětnarskich kuleczkow a
42 schmrěkowych hakosatych hromadow
sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź.

Shromadźisna w Fieberez hoscźenzu w Rakojdach dopołdnja w 9 hodźinach.

W Dubrawzy, 3. februara 1897.

Schiele.

Drjewowa awkzija.

Na **Luhowsko-Khażowskim** hajniskim revěrje ma ßo **schtwórtk 11. februara t. l.**
něhcźe 23 wólschowych a dubowych dołh. hromad. pschi rěcźzy,
= 18 topołowych = =
= 115 brěsowych = = pschi nowym hacźe a
= 25 khójnowych = = (poßledniſche
15 metrow dołhe wużitkowe kruchi jako rjeblisny, płotowe ryhele atd. wopschijeja) na pscheßadźowanje pschedawacź.

Sapoczatk dopołdnja w 9 hodźinach pschi rěcźzy, wot 10 hodźin w nowym hacźe.

Wuměnjenja ßo do awkzije wosjewja.

Hajniske sarjadnistwo.
W. Schumann.

Hulda Lindnerez w Budyschinje.

na seminarskej dróży 6.

Woßebita pschedawaŕnja sa **cźaj, schokolady, kakao, biskwity a zokrowe twory.**

Woßebje porucza **ßylnjazu schokoladu** Oty Bügera jako najlěpsche a derje płodźaze sarunanje sa jatrowy wolij.

Lanu muczku, ripikowu muczku, bawłnowu ßymjenjowu wuczku, semskoworjechowu muczku, palmowe sornowe woßuchi, piwowe ßłodźisny, ßłodowe kołochi, majßowy schrót, jeczmjenjowy schrót, pschenicźne wotruby, rżane wotruby, pizny gris porucza jenoż w najlěpschej hódnoscźi

Pawoł Scholta pschi żitnych wikach 18.

Dobrowólne pschešadźowanje.

Po namjecźe żelesniskeho dźěłacźerja **Miklawscha Pjetascha** tu jako formindy małoletneje herbiny **Marthy Heleny Wagnerez**, maja žo leżomnoscźe, k sawostajenstwu żiwnoscźerki **Marje Heleny** njewoženjeneje **Wagnerez** w Konjezach pola Kubschiz žłuschaze, mjenujzo:

a) khěžkarska żiwnosć fol. 5 leżomnostnych a hypothekskich knihow, radźineho a hospitalskeho podźěla, cźišło 14 wopalneho katastra sa Konjezy, wobstejaza se sahonow cźišło 15 a 164 sahonskich knihow, kotrajž staj ſ 2460 hriwnami pola krajneho woheń sawěscźazeho wustawa taksěrowanaj, 1 hektar 15,4 ara = 2 akraj 25 □prutow leżomnoscźe wopschijataj, kotrajž staj ſ 48,94 dawskimi jenoscźemi wobcźeżenaj a wot wjeżnych grychtow na 4340 hriwnow taksěrowanaj,

b) pólna a łucžna leżomnosć fol. 4 leżomnostnych a hypothekskich knihow sa Konjezy tachanstwoweho podźěła, wobstejaza se sahona cźišło 283 sahonskich knihow, kotryž — hektar 84,3 ara = 1 aker 157 □prutow wopschija a kotryž je ſ 25,00 dawskimi jenoscźemi wobcźeżeny a wot wjeżnych grychtow na 1620 hriwnow taksěrowany,

wutoru 9. februara 1897 w 11 hodźinach dopołdnja

na **městnje žamym** w **Konjezach** pola Kubschiz na dobrowólne waschnje na pschešadźowanje pschedawacź.

S pokasanjom na pschešadźowanske wuměnjenja, na tudomnej žudniskej tafli a w Konjecźanskej korcźmje wuwiżaze, kotrež wucźahi ſ leżomnostnych knihow a wotpiżmje woheń sawěscźeńskeho wobžwědcźenja a wobžwědcźeństwoweho sapiża wopschijeja, žo cźi, kotsiž chcźedźa tele leżomnoscźe kupicź, pschepscha, žo mjenowany dźeń w postajenej hodźinje w Wagnerez khěžkarskej żiwnoscźi w Konjezach seńcź, žwoju płacźenjakhmanosć dopokasacź, žwoje žadźenje wosjewicź a dalsche wocźakacź.

W Budyschinje, 26. januara 1897.

Kralowske hamtske žudnistwo.
Kuntze.

W Cźornjowje pola Bukez je **khěža** cźišło 18 na pschedań.

Nowy **krowjazy wós** ma na pschedań wojnar **Schmidt** w Scźijezach.

Proźata na pschedań.

Proźata běleje Yorkshirskeje a tež cźornopiżaneje Berkshirskeje raży, kotrež žo jara lohko wukormja, žu pschezo po cźażej pschimĕrjenych niskich płacźišnach na pschedań na knjeżimaj dworomaj w **Budyschinku** a **Pschiwcźizach.**

Wot nětka pschedawam **žuscheny połcź** punt hižo po 70 np., pschi 5 puntach po 65 np., **wuschkrjeny łój** punt po 50 np., pschi 5 puntach po 45 np., **kołbaźowy tuk** punt po 50 np., pschi 5 puntach po 45 np., dobru kołbaźu punt po 60 np.
G. Hildebrand na jerjowej haży.

Cźerstwy łój punt po 30, 40 a 50 np., **cźerstwe cźrjewa** k dźĕłanju kołbaży, paźmo po 1 hr., loftru po 7 np. Ssuschene žwinjaze mjaźo, punt po 65 np. porucża
Ota Pětschka na żitnej haży.

Najlěpschi žuscheny połcź bjes koscźi porucża pschi wotewsacźu 5 puntow punt po 65 np., pschi 10 puntach punt po 60 np.,
žuschene mjaźo punt po 65 np.
R. Nierth
w Budyschinje
na žerbskej haży cźišło 18.
Telefon 71.

Howjaše, konjaze,

cźelaze a **wowcze koże** kaž tež **wowcźu wołmu** pschezo po najwyschschich płacźišnach kupuje
Heinrich Lange
pschi żitnych wikach njedaloko žerbskeje katholskeje zyrkwje.

Cźaźniki

sa konfirmandow!

Caźniki derje a tunjo porjedźam.
R. Mersiovsky, cźaźnikar
na garbarskej haży 22.

Matrazy

rjane a derje dźĕłane porucża
C. A. Pietsch
na hauensteinskej haży 1.

Kosaze,

lischcze, tkhórjaze a **kunjaze** (mordarske), **sajecze, žornjaze, kaniklaze** a **kocze koże** po najwyschschich płacźišnach kupuje
Heinrich Lange
w Budyschinje pschi żitnych wikach.

Hdźe scźe tónle rjany cźaźnik kupili? Pola cźaźnikarja
Magera
na žerbskej haży
pschi kasarmach

Pschi drohich běrnowych płacźišnach porucźam tunje warjenja jako

rajž,
krupy,
jahły,
žoki,
hróch,
atd.

po jara tunich płacźišnach.
Otto Sachse
na bohatej haży 5.

Pschi rěsanju žwini

porucża
kóždy tydźeń cźerstwje a se sarucźenjom cźišcźe mlěte
pópjer,
nowe korunschki,
naliki,
ingber,
kaž tež dale
majoran, salpeter,
kołbaźowu hejdusch
atd. atd.
Otto Sachse na bohatej haży 5.

Khofej

paleny a **njepaleny**
tuni a dobry porucża w wulkim wubjerku
Otto Sachse
na bohatej haży 5 ſ napschecźa posta.

Khofej tunischi!

Porucźam **paleny khofej** punt po 1 mk. 20 np. a druhi **khofej** we wulkim wubjerku.
Paul Kretschmar
na Hoschiz haży 20.

Khěžorski panorama

na hospitalskej haży 9 w khlamach 18. tydźeń wot 7. februara hacź do 15. februara 1897.

Khěžorske hrody

a Barlinska wustajeńza.

Wotewrjene dopołdnja wot 11 hodź. hacź wjecźor do 10 hodźin, njedźelu ſ wuwsacźom bożožłužbnych hodźin.

Sast. pjenjes pschi każy 25 np.,
schulerjo niže 14 lět 10 =
schulerjo psches 14 lět 15 =

Kharty w pschedpschedawanju po 20 np. w zigarowych khlamach k. Kulki na sem. drózy 4, w zigar. khlamach k. Lehmanna na bohatej haży 2, w zigar. khlamach knjesa Nonnenmachera na swonkownej lawskej drózy 7 a pola pschekupza Neumanna na Lubijskej drózy.

Wucźobnika

hnydom pyta rěsniski mischtyr **Heiselbetz** na kotołskej haży.

Kowarskeho wucźobnika pyta kowarski mischtyr **Rausendorf** w Myschezach pola Prěcźez.

Hólcźez, kotryž chce **pjekarstwo** nawuknycź, może do wucźby stupicź pola pjekarskeho mischtra **Oty Hoyera** na rózowej haży.

Wucźobnika pschichodne jutry pyta kowarski mischtyr **Greulich** psched garbarskimi wrotami 9.

K jutram **wucźobnika,** žyna sprawneju starscheju, ſ pschihódnymi wumĕnjenjemi pytam.
R. Nierth, rěsniski mischtyr
na žerbskej haży.

Hólcźez, kotryž chce tyscheŕstwo nawuknycź, może do wucźby stupicź, pola tyscheŕskeho mischtra **Ernsta Pawlika** w Hrodźischcźu.

Hólcźez, kotryž chce **pjekarstwo** nawuknycź, może ſ pschihódnymi wumĕnjenjemi do wucźby stupicź pola pjekarskeho mischtra **Richarda Schwarza** w Budyschinje.

Pjekarskeho wucźobnika pyta pjekarski mischtyr **A. Dernoscheck** na swonkownej lawskej haży.

Wucźobnika pyta tyscheŕski mischtyr **Otto Schubert** na rózowej haży cźišło 8.

Młynski wucźobnik

może nětko abo tež jutry ſ pschihódnymi wumĕnjenjemi do wucźby stupicź w Njeżwacźidliskim młynje.

Hólcźez sprawneju starscheju, kotryž chce bětnarstwo nawuknycź, może do wucźby stupicź pola bětnarskeho mischtra **Jana Nowaka** w Roswodezach pola Budestez.

Dwaj hólzaj, kotrajž chcźetaj wot jutrow ratarsku schulu abo druhu schulu wopytacź, dostanjetaj jĕdź bydło po poměrnej płacźišnje. Dalsche je shonicź na kotołskej haży 32 po 1 skhodźe.

Pytam hnydom abo posdźischo

wucźomnizu

ſ pschistojneje žwójby, kotraž może po możnosći žerbski rěcźecź

Philippi & Co.

pschedawarnja krótkich, wołmjanych a běłych tworow.

Česćene předsydstwa našich towarstwow a bjesadow z tutym podwolnje prošu, zo bychu programy swojich założeńskich swjedźenjow, koncertow atd. po 3 exemplarach dobroćiwje na moju adresu słałe. Wułožki rad zarunam.

Mikławš Andricki, kapłan w Ralbicach.
(Post Rosenthal b. Kamenz.)

Konſervatiwne towarſtwo.

W hoſcźenzu „mĕſta Straßburga“ w Porſchizach budźe njedźelu 21. februara popołdnju w 3 hodźinach ſhromadźiſna, na kotruž ſobuſtawy a wſchitkich towarſtwowych pſcheczelow ſ tutym pſcheproſchuje

pſchedſzyda.

Bliſſchi lětni ſemeſter **ratarſkeje ſchule** w **Budyſchinje** a **ſzadowniſkeje** a **ſahrodniſkeje ſchule,** ſ njej ſjednoczenej, ſo poňdźelu **26. haprleje** dopołdnja w 9 hodźinach ſapoczinje.

Pſchipowjedźenje dla pſchijeczа ma ſo pola podpiſzaneho ſtacź, kotryž je tež rad ſwólniwy, wo ſchuli dalſche wukaſacź a pſchi wuſwolenju ſchuleriſkich penſijow pomozny bycź.

Direktor **Brugger.**

Mißionſki pſchednoſchk.

Njedźelu 14. febrnara popołdnju 1/2 3 hodźin budźe w **Wjeliz hoſcźenzu** w **Maleſchezach** mißionar **Wjela** wo ſwojich nawjedźenjach w Surinamje pſchednoſchecź.

Pſchecźelnje pſcheproſchuje

J. Wjela.

Hólz, kotryž chze pjekarſtwo nawuknycź, może do wuczby ſtupicź pola pjekarſkeho miſchtra **Alberta Mikuta.**

2—3 hólzy, kotſiž chzedźa pſchichodne jutry do tudomnych ſchulow ſaſtupicź, tunju a dobru hoſpodu namakaja pola **H. R. Teutſchera** na kamjeńtnej haßy cźißło 33.

Jako **wothladarka njedźelniczow** porucza ſo młoda, ſdźĕłana a dowĕrna žona. Dalſche je ſhonicź na Jägerſtraße 20 po 2 ſkhodomaj.

Cźiſtu ſkužobnu holzu, niz młódſchu dyžli 17 lĕt, pyta hnydom **G. Hildebrand,** rĕzniſti miſchtyr na jerjowej haßy.

Sskužobne a jſtwinſke holzy a pĕſtończe do Budyſkich, Draždźanſkich a Lipſcźanſkich ſtron pyta **Kynaſtowa** na kſchidarſkej haßy (Siebergaſſe) 3.

Sſrĕnk ſo hnydom, a hólz, kotryž jutry ſchulu wukhodźi, ſo pytataj na jene kubło w Prĕcźezach. Dalſche je ſhonicź w Prĕcźezańſkej korczmje.

Cźiſtu ſkužobnu holzu pyta pjekarſki miſchtyr **Strehla** pod hrodom cźißło 13.

Mjenka do ſchatow

ſo jara tunjo wuſchiwaja na ſukelnſkej haßy 22 po 1 ſkhodźe.

Sbožopſchecźe

k pjecźadwažycźilĕtnemu mandźelſkemu jubilejej

Michała Mihana,

ſchewſkeho miſchtra w Jatſobju,

a jeho mandźelſkeje

Hany rodź. **Kobaniz** ſ Hucźiny

4. dźeń małcho rózka 1897.

Wamaj wjele ſboža pſcheju,
Lubowanaj mandźelſkaj,
Pſchi kotrymž chzył na waj' dweju
Wuprajicź Bóh ſwoje haj
Na tym dnju, hdźež wój nětk dwaj
Sslĕborny kwaß ſwjecźitaj.

Tón Knjes Jeſuß, kotryž prjedy
W ſpoczatku Waj mandźelſtwa
S wamaj ſwĕrował ſo tehdy
W zyrkwi pola woltarja,
Njech tež dźenża poßwjecźi
S nowa waj' ſlub mandźelſki.

Mandźelſtwa dny pſchezo bĕchu
Mjes wamaj tak mĕrniwe,
Runjež wamaj pſchinjeßechu
Wjele prózy, ſtaroſcźe,
Dha wſchak pomoz ſ wyßoka
Nad wamaj je widomna.

Tak kaž Bóh je dotal khodźił
Prjedy waj' pſches žiwjenje,
Jako dobroczĕl waj' wodźił
Pſche wſchĕ lĕta ſańdźene,
Tak chzył wón tež wot nětk hicź
S wamaj a waj pſchewodźicź.

Strowoſcź, cźerſtwoſcź, žohnowanje
Bóh ſpožcź wamaj wobĕmaj,
Njewuwoſtań tole ženje,
Doniž dźetaj pſches tón kraj,
So ſa bĕrtlik ſta lĕt ſaß'
Mohłaj ſwjecźicź ſloty kwaß.

Njech pak cźežke ſpytowanja
Wuwoſtanu ſ daloka,
Schkitowazy jandźel Boži
Njech ſo wot waj' njeſdali,
Schtož bycź mohło k waju ſchkodźe,
To njech wot waj' wotßali.

A hdyž junu ſechze dźĕlicź
Waj' tón jandźel ſlĕdnjenja,
Bóh chzył nad wamaj ſo ſmilicź
A pſches naſchoh' ſrĕdnika
Wamaj po dnjach nadźije
Dacź tam ſboże njebjeſke.

Bukečanske serbske towarſtwo

změje přichodnu njedźelu za tydźeń, **14. mał. rózka** w Heimrichec hoscźencu w Bukecach

zwjeſelenski wječor

ze serbskim dźiwadłowym předstajenjom. Hrać budźa so

„Nankowe škórnje“.

Zała wotewri so wječor w 6 1/2 hodź., započatk hraća 7 1/2 hodź. Po dźiwadłowym předstajenju jenož za wopytowarjow dźiwadła **reje.**

Wšĕ sobustawy ze swojimi swójbnymi, kaž też hoscźi z blizka a z daloka wutrobnje přeprošuje **předsydstwo.**

Cźeſcźenym Sserbam w **Ssmochcźizach** a **wokolnoſcźi** k wjedźenju dawam, ſo ßym **ſchewzownju** njebo ſchewſkeho miſchtra **Pacherta** w Ssmochcźizach pſchedewſak. Proſchu, dowĕrjenje, kotrež je ßo mojemu prjedownikej ſpožcźiło, dobroczińwje na mnje pſchenjeſcź; lubju, ſo wſchĕ dźĕła, pola mje ſkasane, na najlĕpje a po najtunijſchich płacźiſnach wuwjedu.

W Ssmochcźizach, dźeń 1. februara 1897.

Ernſt Helaß jun.

Cźeſcźenym Sserbam w **Budeſtezach** a **wokolnoſcźi** najpodwolniſcho k wjedźenju dawanoj, ſo ßmój pódla naju hłowneho dźĕła 1. februara 1897 w twarjenju cźißło 54b a 60 **wuhlowu pſchedawańju** wotewriłoj.

Budźemoj ßo ßwĕru prózowacź, ſo kóždeho wotebjerarja w kóždym naſtupanju po móžnoſcźi ſpokojimoj.

Proſcho, naju pſchedewſacźe pſchecźelniwe podpjeracź, poručźamoj ßo ſ poczeſcźowanjom

W Budeſtezach, 1. februara 1897.

Kudźela a Kſchižank.

Schaty

k plokanju a platowanju

pſchijima

Marja ſwud. Pachertowa

w **Ssmochcźizach.**

Zańdźenu wutoru je namaj Bóh luby Knjez ſtrowu dźowčičku wobradźił.

W Myšecach, 5. febr. 1897.

Wučeŕ **Mudra** a mandźelska Bertha rodź. Merziovskec.

Sſo wrócźiwſchi wot rowa naſcheho horzolubowaneho mandźelſkeho, ßwĕru ßo ſtarazeho nana a pſchichodneho nana

kublerja Handrija Ackermanna

w **Porſchizach**

wſchitkim ſa troſchtowaze wopokaſma luboſcźe a dźĕlbracźa ſe ßłowom a pißmom, kotrež ßu ßo nam ſ bliſka a ſ daloka pſchi wumrjecźu a khowanju naſcheho droheho njebocźiczkeho doſtałe, najwutrobniſchi dźak prajimy.

W Porſchizach, 31. januara 1897.

Srudźeni ſawoſtajeni.

(K temu cźißku pſchiłoha.)

Pschiłoha k čžišku 6 Serbskich Nowin.

Ssobotu 6. februara 1897.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smėje jutsje njedźelu rano w 7 hodźinach diakonus Sarjenk ſerbsku ſpowjednu rėčź, 1/2 9 hodźin farař Räda ſerbske a w 10 hodź. němske prědowanje.

Wěrowanl:

W **Michalskej zyrkwi:** Moritz Ota Uhlemann, khėžeŕ a ſchewz w Heyda pola Riesy, ſ Hanu Marju Mužikez ſ Makšez. — Jan August Neumann, wobydleŕ a ſkałaŕ pod hrodom, ſ Ernſtinu Auguſtu Tauſchez tam.

Křćenl:

W **Michalskej zyrkwi:** Guſtav Albert, Oty Khorle Reinigera, wobydlerja a młynka na Židowje, ſ. — Kurt Jurij, Jurja Maxa Zöbiſcha, wobydlerja a pjekarja w Dobruſchi, ſ. — Max Willy, Khorle Ernſta Pawola Jägera, wobydlerja a želeſništeho dźėłaćerja na Židowje, ſ. — Gertruda Lucia, njemandź. dź. na Židowje. — Martha Elſa, njemandź. dź. na Židowje. — Marja Martha, Jana Auguſta Holana, khėžerja a fabrikarja na Židowje, dź. — Hana Roſa, njebo Khorle Bjedricha Müllera, kowaŕſkeho miſchtra a woſytwarza, ponarodź. dź. na Židowje.

Zemrjeół:

Dźeń 28. januara: Jan Bohumił Günther, tkalz a dźėłaćeŕ ſ Rynaŕnje, w Židowſkim wokrjeſnym wuſtawje, 78 l. 3 m. 9 d. — 29. Jan Khorla Ernſt Riedel, wumjenkaŕ na Židowje 81 l. 23 d. — 1. febr. Pawoł Gerhard Richard, Auguſta Schlezy, wobydlerja a dźėłaćerja w Nadźanezach, ſ., 14 d. — Ernſt Wylem Ryčźeŕ, tkalz a dźėłaćeŕ ſe Sohlanda n. Spr. we wokrjeſnym wuſtawje na Židowje, 32 l. 8 m. 15 d.

Płaćišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyſchinje: 2571 měchow.	W Budyſchinje 30. januara 1897 wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.	W Lubiju 4. februara 1897 wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.
Pšeńca . . . . . běła	8	24	8	47	8	6	8	47
" . . . . . žołta	8	—	8	12	7	71	8	—
Rožk[illegible]	6	12	6	18	6	—	6	13
Jeczmeń	6	71	6	79	6	20	6	80
Wowß . . . } 50 kilogr. .	6	70	7	—	6	10	6	80
Hroch . . . }	7	22	11	12	8	33	9	30
Woka	6	11	6	94	5	50	6	50
Jahły . . . }	13	—	15	—	12	—	14	—
Hejduſchka . . }	15	—	16	—	13	50	14	—
Bėrny . . . }	2	10	2	50	2	—	2	40
Butra . . . 1 kilogr. .	2	30	2	50	1	90	2	30
Pšeničžna muka 50 " . .	8	50	17	—	—	—	—	—
Ržana muka . 50 " . . .	8	25	12	—	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 " . . .	2	70	3	—	2	30	2	80
Ssloma . . 600 " . .	16	—	18	—	16	—	18	—
Proßata 1236 ſchtuk, ſchtuka . .	14	—	19	—	—	—	—	—
Pšeničžne n truby	4	50	5	25	—	—	—	—
Rżane wotcu y	5	—	6	—	—	—	—	—

W Budyſchinje płaćeſche: kórz pšeńcy (běła) po 170 puntach 14 hr. 8 np. hač 14 hr. 39 np., žołta 13 hr. 60 np. hač 13 hr. 80 np., kórz rožki po 160 puntach 9 hr. 79 np., hač 9 hr. 88 np, kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 39 np. hač 9 hr. 50 np.

Na Burſy w Budyſchinje pšeńca (běła) wot 8 hr. 24 np. hač 8 hr. 53 np., pšeńca (žołta) wot 8 hr. 5 np. hač 8 hr. 12 np., rožka wot 6 hr. 12 np. hač 6 hr. 16 np., jeczmjeń wot 6 hr. 75 np. hač 6 hr. 88 np., wowß wot 6 hr. 50 np. hač 7 hr. 60 np.

Dražďžanſke mjaßowe płaćišny: Howjada 1. druźiny 60—62 hr., 2. druźiny 56—58 hr. 3. druźiny 45—55 po 100 punt. rėſneje wahi. Žiwe najlėpſche krajne ßwinje 45—47 hr. po 100 puntach. Czelata 50—60 hr., po 100 puntach mjaßoweje płaćišny.

Wjedro w **Londonje** 5. februara: Njewobſtajne.

Jėſdny plan želeſnizow

wot 1. oktobra 1896.

4. wosowa klaßa njedźelu a na ſakſkich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Dražďžan

Wosowa klaßa	1-3.	1-3.	1-3.	1-2.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1 4.	1-3.	1-3.	2. 3.
Se Shorjelza	1,46	—	4,43	8,55	7,59	10,50	2,1	2,20	4,19	6,55	—	11,0
Rychbacha	—	—	5,5		8,24	11,15	—	2,45	4,44	7,20	—	11,48
Lubija	2,13	—	5,25		8,46	11,37	2,30	3,8	5,5	7,42	—	12,37
Budyſchina	2,36	3,55	5,39	9,40	9,20	12,16	2,54	3,44	5,39	8,17	9,40	1,27
Biſkopiz	—	4,25	6,35		10,5	12,54	—	4,21	6,15	8,54	10,22	—
			1-4.			1-4.						
Arnsdorfa	—	4,48	6,59		10,28	1,18	—	4,45	—	9,19	—	—
Radeberga	—	5,1	7,7		10,36	1,27	—	—	6,43	9,28	10,48	—
Do Dražďžan	3,37	5,29	7,28	10,36	10,57	1,53	3,57	5,14	7,5	9,51	11,8	—

S Dražďžan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	2. 3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-4.	1-2.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.	1-3.
S Dražďžan	—	6,16	9,5	10,29	12,35	3,25	4,30	5,30	7,35	9,25	11,45	12,57
Radeberga	—	—	—	—	—	—		—	—	—	12,21	—
Arnsdorfa	—	6,53	9,47	—	1,11	4,0		6,6	8,10	10,2	12,31	—
					1-3.							
Biſkopiz .	—	7,21	10,14	—	1,34	4,24		6,29	8,41	10,27	12,56	—
Budyſchina	5,14	7,57	10,46	11,31	2,4	4,54	5,32	6,59	9,4	10,57	1,24	—
Lubija .	6,35	8,38	11,26	11,55	2,39	5,29		7,35	—	11,35	—	2,28
Rychbacha	7,6	8,55	11,43	—	2,56	5,46		7,52	—	11,52	—	—
Do Shorjelza	7,49	9,19	12,4	12,20	3,16	6,9	6,21	8,15	—	12,12	—	2,54

S Budyſchina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	2-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Budyſchina	5,10	7,38	10,47	1,19*	2,5	4,53	8,40
Dźėžnikez	5,19	7,53	10,56	1,32*	2,14	5,3	8,49
Budeſtez	5,25	8,6	11,3	1,41*	2,20	5,10	8,56
Roswodez	5,32	8,13	11,9	—	2,27	5,17	9,51
Do Wjeleczina	5,41	8,24	11,18	—	2,35	5,26	9,11

* Jėſdźi jenož ßobotu a njedźelu.

S Wjeleczina do Budyſchina.

Wosowa klaßa	1-4.	1-4.	1-3.	2-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Wjeleczina	6,1	8,47	11,42	—	2,59	5,47	9,41
Roswodez	6,11	8,54	11,50	—	3,9	5,58	9,49
Budeſtez	6,21	8,59	11,56	12,42*	3,17	6,8	9,55
Dźėžnikez	6,32	9,6	12,4	12,52*	3,28	6,19	10,3
Do Budyſchina	6,42	9,14	12,12	1,4*	3,38	6,30	10,11

* Jėſdźi jenož ßobotu a njedźelu.

S Budyſchina do Rakez.

S Budyſchina 6,46 10,48 2,10* 5,0 9,10
Ratarjez 6,54 10,57 2,18* 5,9 9,19
Židowa 7,0 11,3 2,24* 5,15 9,25
M. Wjelkowa 7,8 11,12 2,33* 5,26 9,33
Radworja 7,20 11,26 2,55* 5,41 9,45
Kaßowa 7,28 11,36 2,52* 5,48 9,52
Njeßwaczidła 7,40 11,47 3,2* 6,0 10,2
Scheſchowa 7,48 11,55 3,10* 6,8 10,10
Do Rakez 7,56 12,3 3,18* 6,16 10,18

S Rakez do Budyſchina.

S Rakez 5,22 8,5 12,35 3,30* 6,52
Scheſchowa 5,31 8,14 12,44 3,39* 7,1
Njeßwaczidła 5,41 8,14 12,53 3,47* 7,11
Kaßowa 5,51 8,22 1,6 3,57* 7,25
Radworja 6,0 8,43 1,15 4,4* 7,33
M. Wjelkowa 6,14 8,55 1,29 4,16* 7,46
Židowa 6,22 9,3 1,37 4,24* 7,54
Ratarjez 6,29 9,9 1,44 4,30* 8,1
Do Budyſchina 6,36 9,16 1,51 4,37* 8,8

* Jėſdźi jenož ßobotu, njedźelu a ßwjate dny.

S Wósborka do Lubija.

S Wósborka 7,28 10,23 1,27 6,25
Maleczíz 7,36 10,31 1,35 6,33
Luwoczíz 7,45 10,38 1,42 6,42
Hłuſchiny 7,54 10,47 1,51 6,51
Mak. Radměriz 8,1 10,53 1,57 6,59
Ketliz 8,14 11,4 2,8 7,12
Do Lubija 8,26 11,16 2,20 7,24

S Lubija do Wósborka.

S Lubija 8,50 12,0 3,15 7,50
Ketliz 9,4 12,14 3,29 8,5
Mak. Radměriz 9,16 12,25 3,40 8,17
Hłuſchiny 9,22 12,31 3,46 8,23
Luwoczíz 9,32 12,41 3,57 8,34
Maleczíz 9,40 12,49 4,5 8,42
do Wósborka 9,47 12,56 4,12 8,49

V

Ziwjenje ſawěſczaze towaŕſtwo „Atropos"

w Lipſku

w lėcze 1797 ſałożene.

Towaŕſtwo ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi namjety na **ſawěſczenje ziwjenja, wuhotowanja, wojeŕſtwa, ſaſtaranje ſtaroby a podpjeranja pſchi wumrjeczu** pſchijima.

K ſaradźenju tychle ſawěſczenjow poruczeja ßo ſa **Hodźij** a **wokolnoſcz: Guſtav Sperling,** zyrkwinſki ſliczbowaŕ w Hodźiju czíßko 39 a **Heinrich Marx,** ziwnoſczeŕ w Njeſdaſchezach czíßko 5, ſa **Njeßwadźidło** a **wokolnoſcz:**

Handrij Patok, gmejnſki pſchedſtejiczeŕ w Njeßwaczidle czíßko 54a,
Bohuwěr Jurſch, kubleŕ w Banezach czíßko 6,
Jan Młynk, pokładnik w Sarěczu czíßko 8b,
Ernſt Schneider, krawſki miſchtyr w Luſy czíßko 43,
Ernſt Scholta, kubleŕ w Lahowje czíßko 11,
Jan Scholta, gmejnſki pſchedſtejiczeŕ w Wětrowje czíßko 3,
Jan Czech, gmejnſki pſchedſtejiczeŕ w Lomſku czíßko 8.

Generalne ſaſtupjeŕſtwo:
Gerhard Wauer.

Turkowske ſlowki

nowy płód w měchach, kaſchćžikach a po wasy ſu tunjo dostacź pola

Moritza Mjerwy

pſchi mjaßowym torhoſchću.

Deſtillazija likěrow po ſtarych tunich płaćiſnach.

Sslódke palenzy

liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.

porucza **Moritz Mjerwa** pódla Pětrowſkeje zyrkwje.

Deſtillazija ſnatych dobrych palenzow po ſtarych tunich płaćiſnach.

Palenzy! Ssamßny wudźělk.

Khimjelćžkowy	liter po	50 np.,	
zytronowy	= =	50	=
žołdkoſelowy	= =	50	=
jatroſelowy (lěßny miſchtyr)	= =	60	=
dwójny korwejdowy	= =	60	=
= **vanillowy**	= =	60	=
= **rózowy likěr**	= =	60	=
perſikowy	= =	50	=
ſchwajzarſki hórki	= =	60	=
wiſchnjowy, malenowy a prußnizowy	= =	60	=
pópjerjomjatwiczkowy	= =	50	=
bróſtwonowy	= =	50	=
nalikowy, cerwjeny	= =	50	=
jałorzowy	= =	50	=
ſchpanſki hórki	= =	50	=
rum	= =	80	=
cźiſty palenz	= =	28	=
woprawdźity žitny	= =	60	=
kißałowy ſprit, ßylna twora	= =	12	=

atd.

porucza najſtarſcha kolonialtworowa pſchedawarnja w Budyſchinje

Carl Noack na žitnej haßy.

Union-kognak

po wſchěch płaćiſnach dostacź

pola **Schieſchki** a **Njeczki.**

Dobra 4 np.-zigara!

100 ſchtuk po 3 mk. 20 np., 25 ſchtuk po 85 np.,

pſchi wotewſaću 300 ſchtuk franko po póſće.

Cźiſćeny amerikanſki petrolej

pſchi wjazy puntach punt po 11 np.

Rajß

wulkotnje rjanu tworu, wurjadnje punt po 16 np.

Jerje, najlěpſchu tworu, ßud ſa khlamarjow po 36 mk., ſchtuku po 3, 4, 5, 6 a 7 np.

porucza **Carl Noack** na žitnej haßy.

Schparazy wolij

dźěłany ſa ſchijaze maſchiny a jěſdne koła ſ koſćowolijoweje fabriki H. Möbiuſa a ßyna w Hannoverje dostacź pola

Clemensa Jäckela na bohatej haßy.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Tunjo nakupiwſchi je mi móžno dźělbu **cźornego kaſchimira** a **krepa** tunjo pſchedawacź; **jenobarbne pißane draſtne tkaniny** we wſchěch hódnoſćach jara płaćiſny hódno; **pißane kaſchćžikate ſchottiſke draſtne tkaniny** hižo łohćź po 20 np.; 6/4 ſchěroke **cźerwjene hładke** a **cźerwjene ßmužkate wupjerki,** barbu njepuſchćate, łohćź po 30 np.; **zychi,** ßwěłe a cźěnne, 6/4 ſchěroke, łóhćź hižo po 20 np.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Schmidt & Gottschalk

bankownja

a pjenjeſypſchemënjerńja

w Budyſchinje

pſchi mjaßnym torhoſchću 14|16

telephon cźiſło 86.

Dobre pjenjeżne papjery ſtajnje na ſkładźe.

Franz Marſchner

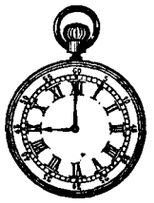

cźaßnikaŕ w Budyſchinje

cźo. 9 na bohatej haßy cźo. 9

ßwój ſklad **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeczaſow** dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaćiſny.

Porjedźenje dobre a tunje.

Pſchiſpomnjenje: Rěcźu **Herbſki.**

Spěwarſke

ßerbſke a němſke, najnowſcheho nakłada, woßebnje do cźelazeje kože, kaž tež trajnje na jednore waſchnje ſwjaſane w wulkim wubjerku po tunich płaćiſnach porucza **Guſtav Rämſch,** knihiwjaſarnja

na bohatej haßy 21.

S nakładom Maćizy Serbſkeje ßu wuſchke a w wudawarni „Serbſkich Nowin“ na pſchedań:

Kſchiž a połměßaz abo **Turkojo pſched Winom w lěcze 1683.** 1883. Płaćiſna 40 np.

Trójniki. Sběrka powědańczkow. 1885. Płaćiſna 40 np.

Nadpad pola Bukez. (1758.) S wobraſom. Druhi wudawk. 1888. Płaćiſna 30 np.

Jan Manja abo **Hdże ſtatok mój?** Powědańczko ſe ßerbſkich ſtawiſnow nowiſcheho cźaßa. 1889. Płaćiſna 40 np.

Bitwa pola Budyſchina. (1813.) 1891. Płaćiſna 50 np.

Nowe Trójniki. Sběrka powědańczkow. 1893. Płaćiſna 40 np.

Sabawki. 1896. Płaćiſna 40 np.

Ssmolerjez knihicźiſchczerńja

w Budyſchinje w ßerbſkim domje

knihi, ſlicźbowanja, viſitne a **pſcheproſcheńſke khartki, ſaſtojnſke formulary, wuſtawki, blidne ſpěwy** atd. atd.

we wſchěch rěcźach derje a tunjo cźiſchcźi.

Jako rjany dar **k ſelenemu ſchtwórtkej a k kwaßam** ßo

Pruhi ſ Božeho ßwětła

poruczeja. Dostacź po 50 np. w wudawarni „Serbſkich Nowin“.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 7. **Sobotu 13. februara 1897.** **Lětnik 56.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Statnemu sekretarej ſ Marſchallej je kněžor w nowſchim czaſu ſ nowa ſdźělił, ſo ma jeho ſadźerženje w wězach pſchecźiwo Leckertej ſ Lützowej a ſ Tauſchej ſa połnje prawe. Najlěpſchi ſacźiſchcź je na kněžora wotwolwjenje cźiniło, kotrež je ſ Marſchall pjatk tydźenja hrabi ſ Mirbachej dał. Hdyž je Leckertowy a Lützowy prozeß dobry wunoſchk měł, tón woßebje w tym wobſteji, ſo bychu, hdy bychu ßo pſchichodnje njekhmaniſtwa ſtałe, abo ßo njehorne liſty piſałe, mjes wyßokoſtejazymi ludźimi ſkucźerjo njepytali, ale w kwartěrach, hdźež Leckert, ſ Lützow a ſ Nornam bydła a ſo bychu tam tež ſkucźerjow namakali.

— Kněžor Wylem ßebi pſcheje, ſo by ßo němſke wójnſke kłódźſtwo rucźe poßylniło. Pſchi hoſcźinje pola finanzneho miniſtra ſ Miquela je kněžor roswicźe wójnſkeho kłódźſtwa Ruſkeje, Franzowſkeje, Japanſkeje atd. roſeſtajawſchi, na nuſnoſcź powjetſchenja němſkeho kłódźſtwa pokaſował. Wone dyrbi ßylne a mózne byćź, ſo mohło we wójnje krajiny pſchi raníſchim morju ſakitacź a połnózne morjo ſa wikowanſke kłódźſtwo próſdne dźerżećź, kotrež mělo Němſku ſ nuſnej zyrobu ſaſtaracź.

— Němſki kněžor je Franzowſam ſ nowa dopokaſmo ßwojeho nadobneho ſmyßlenja dał. Wón je němſkemu pósłanzej w Pariſu, hrabi Münſterej, poručił, ſo by generala Gallifeta wopytał a jemu kněžorowe ſbožopſchecźa k jeho wotkhorjenju pſchinjeßł. Tale luboſcźiwa kedźbliwoſcź kněžora Wylema ßo w franzowſkich nowinach žiwje roſpomina a powſchitkownje ßo pſchipóſnawa a ßo jeho ryćeŕſke ſmyßlenje ßławi. General Gallifet je ſ němſkofranzowſkeje wójny woßebje ſnaty ſ khrobłym jěſdnym nadpadom, kotryž wón pola Sedana pſchecźiwo 5. a 11. pruſkemu armeekorpſej nawjedowaſche — khrobły kuß, kotryž krala Wylema, naſdała nadpad wobkedźbowazeho, k wuwołanjam wobdźiwanja ſtorhny.

— Polazy ßu ſ nowa w pruſkim krajnym a kněžorſtwoßejmſkim ßejmje woſpjet na to ſkorźili, ſo pruſke knježeŕſtwo w ſchuli, zyrkwi a w ſjawnoſcźi pólſku rěcź podtłóčuje. Tež ßwobodomyßlny ſapóßłanz Jäckel w pruſkim krajnym ßejmje pſchewſcźěhanje Polakow k rěcźam pſchinjeßły, pſchecźiwo kotrymž towaŕſtwo k roſſchěrjenju němzowſtwa ſchcźuwauſku wójnu wjedźe. Pſchecźiwo wſchitkim tutym ſtórźbam a porokam miniſter ſnutſkownych naležnoſcźow ſ Recke a kněžorſtwowy kanzler ſtejiſchcźo ſaſtupowaſchaj, ſo ma pruſke knježeŕſtwo pólſke narodne hibanje ſe wſchěmi ßrědkami podtłóčicź.

— Strajk Hamburgſkich pſchiſtawnych dźěłacźerjow je ßo po jěbnacźenjedźelſkim tracźu ſkóncził. Pońdźelu dyrbi ßo ſaßo dźěłacź ſapoczećź. Praſcha pak ßo, hacź ſtrajkowarjo też dźěło namakaja. Na měſta, kotrež ßu ßamowólnje wopuſchcźili, ßu mjes tym druſy dźěłacźerjo ſtupili, a ſtatne ſarjadniſtwo tajkich, kotſiž ßu ſtrajkowali, ſ zyła wjazy do dźěła wſacź nochze. Jendźelſzy ſchcźuwarjo ßu Hamburgſkich dźěłacźerjow, jich k ſtrajkej narěcźawſchi, hanibnje w nuſy wopuſchcźili. Jenoż zyle ßnadnu ſumu ßu jendźelſzy pſchiſtawni dźěłacźerjo ſtrajkowarjam jako podpjeru pósłali. Hdy budźichu ßo Hamburgſzy ſtrajkowarjo na ßwojich jendźelſkich pſcheczelow ſpuſchcźeli, budźiſche ſe ſtrajkom hižo ſa jedyn tydźeń nimo było.

S njeporadźenjom ſtrajka roßnjemdrjeni ſtrajkowarjo ßu ßobotu wjecźor dźěłacźerjow, kotſiž běchu na jich měſto do dźěła ſtupili, nadpanyli, jich krjudowali, a tych, kotſiž ßo do woſow dróhoweje żeleſnizy wukhowachu, ſ nich ſwutorhali a jich bili. Poliziſtojo, nadpadnikam wobarajźy, ſ teßakom do nich bijachu. Tſjoch ſranjenych do hojeŕnje donjeßechu. Hdyž běchu poliziſtojo poßylnjenje doſtali a też jěſdna polizija na pomoz pſchijěchała, ßo bórſy dróhi próſdnjachu. Njeměrnizy do wulkeho pjekaŕſkeho khoda zoſachu, hdźež ßo ſ nowa poliziſtam napſcheczo ſtajichu. Tu na poliziſtow ſ woknami won kamjenje, bleſche, popjokowe kaſchcźe atd. mjetachu. Tſjo poliziſtojo ßo cźeżko ſranichu. Jenemu ßo ſ kamjenjom wobliczo ſrani, ſo njebě wjazy ſpóſnacź. Kelko woßobow ſ luda je ßo ſraniło, njehodźi ßo prajicź, dokelž ßu roſcźěkali. Też wjele morjakow ßo pſchi krwawych pukach wobdźěli. Bjes roſuma a na ßlepo ſ nožom kałachu, a ſ tym ßo ſta, ſo wjele ſtrajkowarjow ßwojich towaŕſchow ſkała. Hanjenje, ßwarjenje, herjekanje, wołanje a hwiſdanje zychon powjetſchichu. Wuſka haßa wulki pjekaŕſki khód na woběmaj kónzomaj ſawrje. Wjele woßobow poliziſtojo ſajachu. Też w druhich ſtronach Hamburga ßu ßo ſtrajkowarjo tón ßamy dźeń do dźěłacźerjow dali. Na Wilhelmsburgſkej kupi, we Łóbju leżazej, pſchi tym jedyn dźěłacźeŕ jeneho ſtrajkowarja ſatſěli. Naſajtra rano bě w Hamburgu ſaßo měr poſtajeny.

— Do nětcźiſchich turkowſkich wobſtejnoſcźow maja europiſke knježeŕſtwa mało dowěrjenja. Sultan bě dla nowoſrjadowanja turkowſkeje żandarmerije němſke knježeŕſtwo wo někotrych offizěrow a dla ſrjadowanja finanzow wo někotrych finanznych ſaſtojnikow proßył. Němſka je ßo tejle próſtwje ſ wobżarowanjom ſapowjedźiła, dokelž nětcźiſchi cźaß ſa pſchihódny nima. Franzowſku bě ſultan jenož proßył, ſo by jemu finanznych ſaſtojnikow pósłała, tola też ta je ßo ſapowjedźiła. Belgiſka je po ſdacźu poſdźiſcho wo pſchicźinach ſhoniła, kotrychž dla ßo Němſka a Franzowſka pſchecźiwjatej, offizěrow a ſaſtojnikow do Turkowſkeje pósłacź; pſchetoż wona je ßwoje ßlubjenje, ſo jeneho ſaſtojnika do finanzneje kontrolſkeje komißije póſcźele, wróćiła.

— Awſtriſki arzywójwoda Ota, kotrehož ſa trónſkeho naßlědnika kněžora Franza Joſeſa wohladuja, je ßrjedu dopołdnja do Barlina pſchijěł. Na anhaltſkim dwórniſchcźu jeho kněžor woczakowaſche. Jeho wobjimawſchi a wokoſchiwſchi wón ſ nim do kněžorſkeho hroda jědźeſche. Arzywójwoda Ota je ſe ſakſkej prynzeßu Joſefu woženjeny.

Jendźelſka. Franzowſojo njejßu ßo podarmo bojeli, ſo Jendźelcźenjo, kotſiž dyrbjachu w Egiptowſkej měr poſtajicź, żenje wjazy tutón kraj dobrowólnje njewopuſchcźa. W jendźelſkim parlamencźe je pokładowy kanzler Hicks Beach ſjawnje pſchipowjedźił, ſo ßebi Jendźelcźenjo ſ zyła na to njepomyßła, ßwoje wójſko hdy ſaßo ſ Egiptowſkeje ſcźahnyćź. Też budźe Jendźelſka w pſchichodźe wójnu pſchecźiwo Sudanſkim derwiſcham dale wjeſcź, ſo by Sudanſku ßebi podcźiſła a ju ſ Egiptowſkej ſjenocźiła. Parlament wopowjedźenjam knježeŕſtwoweho ſaſtupjerja pſchihłoßowaſche a żadane pjenjeſy k wójnje pſchecźiwo Sudanej ſ wulkej wjetſchinu pſchiſwoli. W Franzowſkej je wotkrycźe jendźelſkich wotpohladow w Egiptowſkej kněžry njeměr ſbudźił. Tola hdyž nochzedźa Franzowſojo pſchecźiwo Jendźelſkej wójnu wjeſcź, Jendźelcźenjo w Egiptowſkej woſtanu. W tu khwilu pak njeſdadźa ßo wobſtejnoſcźe hiſchcźe ſa franzowſko-jendźelſku wójnu pſchihódne byćź; pſchetoż franzowſke knježeŕſtwo je nadpadnje měrne a mjelcźiwe.

Turkowſka. Krwawne rubańzy mjes kſcheſcźijanami a mohamedanami na kretiſkej kupje ßu ſ nowa zyłu Europu do njeměra ſtajiłe. S kotreje ſtrony je ßo naſtork k nowym hroſnoſcźam dał, je pódlanſke praſchenje. Turkowſkemu knježeŕſtwu pak ßo tón króćź njemóże porok ſalutowacź, ſo wone njeje ſakhadźenju muhamedanow

ſ cžaßom napſchecžo ſtupiko. W měſcže Kaneji ßu muhamedanojo měſto, wot kſcheſcžijanow wobydlene, ſapalili a jo wupuſcžili. Kſcheſcžijanſzy wobydlerjo ßu ßo na griechiſke wójnſke ƚódže wukhowali. Nehdže 300 kſcheſcžijanow, kotſiž běchu w měſcže woſtali, ßu matroſojo kſcheſcžijanſkich ƚódžow kitali. Snutſka kraja kſcheſcžijanſzy ſběžkarjo hiſchcže ſapočzatk tuteho tydženja ſ turkowſkimi wojakami wojowachu, tola nětko je ßo po ſdacžu porjad ſaßo trochu poſtajił. Schtó pak mohł prajicž, ſo w bliſchim cžaßu ſ nowa ſběžk njewudyri? Se ßußodneje Grichiſkeje ßo ſběžkarſke hibanje pſchezo ſ nowa na Krecže ſbudžuje; pſchetož Grichiſka hižo ſjawnje lěta dołho ſa tym ſteji, ſo by kretiſku kupu, ſ wulkeho dželа ſ Grichami wobydlenu, ſ Grichiſkej ſjenocžiła. Wona je poßledńje lěta ſběžkarjow ſ wójnſkej potrjebu ſaſtarowała, grichiſzy offizěrojo ßu ßo na cžoło kretiſkich ſběžkarjow ſtajili, a ſańdženy tydžeń je Grichiſka ßamo ßwojim wójnſkim ƚódžam k kretiſkemu brjohej wotpłuwacž dała. Grichiſki prynz Jurij je ſe ſchěſcž torpedowymi ƚódžemi k Krecže wotjěł. W Grichiſkej ßo njepręje, ſo ma grichiſke ƚódźſtwo nadawk, turkowſkim wojakam ſadžěwacž, na kretiſki brjóh ſtupicž. S powjeſcžu wo wotjědženju grichiſkeho ƚódźſtwa k Krecže je ßo mjes grichiſkim ludom mózne wójnſke ſahorjenje ſapkomjeniło. We wokomiku, hdyž ßo prynz Jurij k wójnſkim ƚódźam poda, ßo jemu ſ ludowych cžrjódow k roſžohnowanju wjele ſtow krócž tſěleſche. Hdyž wón wotjědže, jemu njeliczomny lud ſ rubiſchkami machajo a ßławа wokajo ſahorjene hołdowanje wopokaſa. Prynz Jurij bě ßo ſ kralom, krónprynzom a prynzom Miklawſchom do jeneho woſa ßynył. Kralowa płakajcy pſchi jenym wokuje kralowſkeho hroda ſtejeſche. Kral we woſu ſtejeſche, kotryž mózeſche ßo ſ nuſu pſches ludowe cžrjódy pſchecžiſchcžecž a kotryž lud hacž k dwórniſchcžu pſchewodžeſche. Na domojjéſbje k hrodej krala ludowe wyſkanje pſchewodžeſche. Wo połnozy wobydleŕſtwo kralej pod hrodowymi woknami ſahorjene hołdowanje wopokaſa. Cžrjóda ſtudentow po drohach wótcžinſke ſpěwy ſpěwajcy cžahaſche.

Europiſkim knježeŕſtwam je grichiſke knježeŕſtwo pißmo póßłało, w kotrymž pſchipowjedži, ſo Grichiſka podawkam na Krecže njemóže ſměrom pſchihładowacž dła ßwojich winowatoſcžow k kſcheſcžijanam a dła ßwojich ſacžucžow k pſchiwuſnemu a jenakwěrjazemu kretiſkemu wobydleŕſtwu. To je tak wjele, kaž ſjawne pſchipowjedženje wójny Turkowſkej. Sſo ßamo wě, ſo ßebi Grichiſka njeby ſwěriła, tule krocžel cžinicž, hdy by ſepjeru pſchi jenej abo pſchi něktorych europiſkich wulkomozach njeměła. Hudaja na to, ſo je Grichiſka ſ Awſtriſkej a Jendželſkej potajne wucžinjenja cžiniła. Ruſke nowiny měnja, ſo je Jendželſka ſ nowa wupraßnjenjeny woheń na Krecže ſakoži, ſo by ſ tym Franzowſam a Ruſkim ſadžěwała, ßo ſ Egiptowſkej ſaběracž. Jeli ſo by Grichiſka ſpytała, ßo Krety mozowacž, by ſawěſcže Turkowſka pſchecžiwo njej ſ brónjowej mozu ſakrocžiła, a by niz jenož na Krecže, ale tež pſchi grichiſkich mjeſach ßamych pſchecžiwo Grichiſkej wójnu wjedła. Hacž na dalſche ßměmy ßo nadžecž, ſo turkowſko-grichiſka wójna njeby powſchitkowny europiſki měr kaſyła.

Katowy kſchiž.

(Skónczenje.)

„Haj, knjes Ssermèſe“, pocža Gaydos, kiž ßo w ſtole na wobłożenje do ſady ſlehny, ſdychujo, „pſched tſizyczi lětami ßym katowſke ſaſtojnſtwo ſaſtawał. Tuto ſaſtojnſtwo pſchekhadžowaſche w naſchej ßwójbje wot nana na ßyna wot cžaßa knježenja Emanuela Filiberta, Zeleſneje Howy, ſe wſchěmi prawami a privilegijemi. Zonu pytachmy ßebi pola bohatych Genſſkich abo Vaudſkich rěſnikow, a ſamóženje ßwójby pſchiſporjeſche ßo wot naroda k narodej.

Hdyž bě general Montesquion lěta 1792 do Savoyſkeje padnył, chzyſche to mój dźěd wužicž, ſo by hróſbnemu herbſtwu, kotrež na njeho cžakaſche, wucžeknył. Wón wupucžowa a dźěſche ſ wopacžnym mjenom do wojakow.

Woßud chzyſche, ſo tamnych ſtużeſche, kotſiž morja ..... Jako njebojaſny wojak cžepjeſche ßo wſchudžom, hdyž ßo cžepjachu, w cžaßu, hdyž bě zyła Europa ßame bitwiſchcžo. Wón wumrje, njewěm hdże, ſawoſtajiwſchi ßyrotu, mojeho nana, kotryž bě tehdom hiſchcže mały, a kotrenuž bu, hdyž bě lědma ſ młodženzſkich lět wuroſtł, a hdyž běchu Winſke wujednanja Napoleonowy ſkutk, ſ brónjemi ſjednocženych krajow hižo na pok ſniczeny, napoßledku zyle ſniczike, katowſtwo pſchepodate a dowěrjene.

Mój nan pſchiwſa tuto ſaſtojnſtwo a poßłuchaſche tak jemu ßwjatym podawiſnam ßwojeje ßwójby. A ſchto budźiſche też cžinicž chzył? Do wuhnanſtwa nochzyſche ßo jemu hicž, ani ßwojeje wboheje ſtareje macžerje wopuſchcžicž, ani ßo ſdacž ßwójbneho wobßedženſtwa, kotrež lětſtotki wobſtejeſche. Poßłuchaſche po tajkim Savoyſkemu ſenatej a wumrje ſ krótka po podawkach lěta 1848. Ja běch tehdom tſizyczi lět a woženjeny ſ Piemoncžanku, ſ rjanej ſchwaruej horjanku, kotraž mi jenicžku dźowku dari. A kak ßo Bohu dźakowach, ſo bě mi ſapowjedźił radoſcž a ßławu, ßyna měcž!

Moja dźowka, o, knjes Ssermèſe, moja dźowka bu mi na nimo měry ſrudne waſchnje ſahubjena. Běch ju duſchnemu ratarjej wudał, dołokemu pſchiwuſnemu ßwojeje żony; wona bě w Piemontſkej wukubłana była a njewjedźeſche, hdże my ßmy. Jeje muż wſa ßebi ju trochu ſ luboſcže, trochu ſe ßobuželnoſcže, a dokelž jej wěno ßobu dach, kaž hrabiuzy.

Wona dari ßwojemu mużej dźěcžo, moju maku Zeleſtinu, kotruž ſcže wy widżeli. Wobydlerjo wßy Aſteſan, hdźež bydlachu, wuſłědźichu ſkónczńje moje mjeno a moje powołanje. Jedyn ſ nich, ſda ßo mi, bě mje widżał, hdyž něhdy, njewěm dże, rubježnika wotprawich. To bě runje tón dźeń, ſo bu Zeleſtina ſchcžena, kotrejž běch kmótr ... Pſchińdźechmy ſ zyrkwje, w cžahu, ſ bantami pyſcheni, móliczke dźěcžatko leżeſche w zankach na rukomaj ßylneje żónſkeje. Mjetachu do naß ſ kamjenjemi, dyrbjachmy cžěkacž; dowolichu żónſkej, kotraž dźěcžo njeßeſche, ſo ßmědźeſche do zyrkwje wucžeknycž, ale naß hoſcžow wuhnachu ſ kamjeujemi a ſe ſakliwanjom ſe wßy. Syndikus (měſchcžanoſta), kotryž chzyſche mje jako wukonjerja ſakonja ſchkitacž, dyrbjeſche cžeknycž a ßo w ßwojim bydlenju ſawobhrodźicž. Poliziſtojo, kotrychž na pomoz wołach, buchu wuſbrónjeni; běchmy dźeßacžo pſchecžiwo dwěmaj ſtomaj!

Ale najhórſche hakle pſchińdże. Tucži dźiwi, kotſiž běchu ßurowiſchi, dyžli kanibalojo na dołokich kupach, ſkucžichu najhróſbniſchu ſłóſcž ... jenu ſ tamnych ſłóſcžow, na kotruž ßo niz jedyn, ale wſchitzy wobdźěluja.“

Gaydoſowy hłóß pocža dybawy bycž, wón ſblědny, pót ſtejeſche jemu na cžole; wón nala ßebi ſchkleńcžku wina a wupi ju na jedyn ras, ſkradžu hladaſche na ßwojeho hoſcža, kiž ſ khutnej kedžbnoſcžu poſkhaſche.

„Moja dźowka“, pokracžowaſche ſtary, „a jeje muż hižo wjedżeſchtaj, ſchto bě ßo ſtało. Macž waleſche ßo wſcha wuſtróżana we łożu a wołaſche zyłe njebjeßa na pomoz. Mój pſchichodny ßyn wſa tſělbu, ßebi wotmyßliwſchi, ſo prěnjeho, ſchtóżkuli jemu pucž ſaſtupi, potſěli. Wón chzyſche won, ale běchu jeho ſawrjeli, wokenzy buchn wot wonka ſapraßnjene a ſ hoſdźemi ſabite, wſchitke wukhody ſaracžene. Wokoło khěže nakopichu walcžkow, drjewa, ßłomy, ßyna, a to wſchitko ſapalichu.

Haj, mój knježe, cžile ßurowzy ſwažichu ßebi tule żadławoſcž a ſpalichu w jeju ßamßnym domje muża a żonu, kotrejuž jenicžka wina bě ta, ſo běſche wona katowa dźowka a wón katowy pſchichodny ßyn!

Njech ßo tón woheń, kotryž ßu ſapalili, wokoło nich wěcžnje pali!

Ani jeneho muża tu njebě, kotryž budźiſche njeſbożowneju, kotrejuż bołoſtne wołanje bu ſ rejenjom cžrjódy pohłuſchene, ſakitował.

Farař pſchińdże k tomu ... Saracžichu jemu pucž ... Wón hrożeſche, proſcheſche, płakaſche ... Wón ßam wuſtaji ßo ſtrachej ... Wón dyrbjeſche ſ hańbu a ſ bołoſcžu zoſacž a ſa dwaj dnjej ſemrje, poruczíwſchi, ſo njeßmědża jeho cžełko w tutej bohaſabytej woßadże pokhowacž.“

„Dopomnju ßo trochu na tónle podawk“, wotmołwi Ssermèſe, hłuboko hnuty ... „To bě pſched pjatnacže abo ſchěßnacže lětami, něwěrno? Něſchto lět pſched italſkej wójnu?“

„Haj, lěta 1858.“

„A tuto ßurowſtwo woſta njekhoſtane?“

„Ach, ně. Kral Viktor Emanuel chzyſche, to ßłyſchawſchi, kompagniju wojakow póßłacž, ſo by wjeß ſ wohnjom a mjeczom ſahubił. Ale kral tehdom knježeſche a — njeknježeſche ... Jedyn ſ naſchich ſtarych Savoyſkich wójwodow budźiſche wjeß doſpołnje wutupił ... Ssudnizy dachu ſchtyrjoch hłownych nawjednikow ſajecž, kotſiž buchu k ßmjercži wotßudźeni. Rosprawju prozeß ſ krótka; trajeſche dołho; něhdże ſchtyrzycžo buchn ſ dźěła na ƚódże (galery), ſ dźěła do jaſtwa wotßudźeni. Běchu dobri ludžo, kotſiž ſa ſchtyrjoch k ßmjercži wotßudźenych wo ßmilenje proſchachu.

Kral hładkowaſche ßwój wulki ſchnawzał a hladaſche na próſtwownikow ... njewotmołwjejo.

Ale general, kiž pſchi kralu ſtejeſche, rjekny wótſje: »Hdyž cžłowjek duzy na rosnjemdrjene wjelki pſchińdże, a byrnje jich ſto było, dyrbi je ſahubicž.«

Kral podpiża wotßudženje k ßmjercži ſe ßwojim wulkim podpißmom; widżu jo hiſchcže pſchezo, dokelž ßym tu papjeru w ruzy dżerżał, a hdy budźich ja chzył ... bych ju roſtorhał.“

Hadrian sawoła ßo dźiwajo:

„Schto, wy budźiśchće . . .“

„Jeho Majestośćź da mje do hrodu sawołacź“, pokracźowaśche Gaydos ſ pokhmurnej hordoścźu, „pśchetoź kat je pola naß poßledni ſemjan a prěni měśchćźan.

Buch dowjedźeny do ſala pódla kapale. Poklaknych ßo a poklonich hłowu. Kral da mi wußudźenje ſ komornikom pśchepodacź, kotryž jo mi tśchepjetajo poda.

„Scźe wy spokojom?“ woprascha ßo kral.

„Mje sprawnoścź njewjecźi, Majestoścź.“

„Ssu mje ſa wotßudźenych wo ßmilenje proßyli, wěśćźe wy to?“

„Wěm, ſo Majestoścź ſprawnoścź lubujecźe!“

„To je dobre“, rjekny kral. „Móżecźe wußudźenje wukonjecź, jeli ſo chzecźe.“

„Nĕ, Majestoścź, to by byko kaž wjecźenje.“

„Wy ſcźe pśchede mnje pśchiſchli. Wuproſchćźe ßebi hnadu. Rěcźcźe!“

Ach, kak pukotaśche mi tehdy wutroba! Wjedźach derje, ſo bě kral ſ mojej wotmołwu ſpokojom. Styknych ruzy, ſaſbĕhnych jej proſcho a rjeknych, ſ hłoßom derkotajo:

„Majestoścź, jenu hnadu Boże dla! Bych chzył ßwojeho ſaſtojnſtwa wußwobodźeny bycź a ßo do ßwojeho narodneho měſta ſ dźĕſćźom ſdalicź, pkomjenjam wukhowanym! Ssym poßledni mużſki potomnik ßwojeje ßwójby. So mnu wona wotemrje . . . Bóh budź mojim wótzam ßmilny a poßlednjemu mojeje ßwójby!“

„Dobre“, rjekny kral. „Stańcźe; wy njejſcźe wjazy kat!“

Tute ßłowa prajiwſchi wopuſchćźi kral ſal a hiſchćźe ßamßny dźeń dostach wopißmo, kotreź mje ſ katowſtwa wußwobodźi a mi moje narodne měſto ſa pśchebytk pśchipokaſa.

Sswojemu naßlĕdnikej pśchewoſtajich ßwoje wobydlenje a wſchĕ ſpodźiwne wěźy, kiž k tomu ßłuſchachu: mjecź, ßekeru a rukajźy, kotreź ßo w ßwojim cźaßu katej po kóždym wotprawjenju pśchepodawachu.

Jeno kſchiž ßebi wobkhowach, kotryž tule widźićźe a kotryž ßu ſchĕßnacźo katojo ſe Gaydoſez ßwójby jedyn druhemu wotkaſowali; prěni je jón wot ßwojeho pśchedkhadnika, wěſteho Jehannoda, doſtał.

Tón dźeń, na kotrymž buchu cźi ſchtyrjo ſapalerjo wěſcheni, pſchińdźe ke mni duchowny ſ jaſtwa a rjekny, ſo by to ſa ſkutk kſcheſcźijanſkeho wodacźa měł, jeli ſo bych jemu kſchiž pożcźił, ſo by jón kóždy mordał mojeju dźĕſćźi wokoſchał.

Wokoſchich jón ßam a potom jón jemu dach, jeho proſcho, ſo by njeſbożownym moje wodacźe pſchinjeßł . . .“

„A tola“, pſchetorže jeho Ssermèſe ſe ſměromnym hłoßom, „ſcźe jich ſatamali a jim wĕcźny woheń pſcheli.“

„To je wěrno“, pſchiſna ßo Gaydos, „ale powjedanje tuteho podawka rosbudźi mje kóždy ras, wotkrywa ſtare rany, tak ſo ßebje ßameho wjazy mózny njejßym . . . Ale we wutrobje ſpósnawam, ſo dyrbju jim wodacź . . . A hdy byſchćźe wjedźeli, kak ßo k Bohu modlu, ſo by mi dał na to ſabycź.“

Po pścheſtawzy powjedaſche ſtarz dale:

„Pożcźich po tajkim kſchiž duchownemu ſ tym wuměnjenjom, ſo by mi jón po ſchtworym wotprawjenju wróćźo pſchinjeßł. To ßo też ſta.“

„Sawoſtajićźe tutu wopomnjeńku knjeżnje Zeleſtinje?“

Wón ſhańbowa ßo hnydom tuteho hrubeho praſchenja, hdyž wuhlada, ſo jeho hoſpodowarjej wobliczo ſblĕdny. Stany, poda jemu ruku a rjekny:

„Wy ſcźe cźeſtny muž, knjes Gaydos. Proſchu, dajcźe mi ruku. Wobžaruju waß. Njeſabudu na Waß . . .“

Starz wſa ruku a pſchitłóczi ju. Potom tyknu kſchiž ſaßo do ſchkleńzy. W tym wokomiku bĕchu ſchcźerkawy póſtnych koni ßłyſchecź:

„Nĕtkole pſchijĕdźe póſt, kotryž wo poknozy do Montierſa dojĕdźe. Njewĕrju, ſo chze ßo wam molowacź naſchich wodopadow. Koża njemóżu wam pod ßwojim krywom poſkicźicź. Dźakuju ßo wam, ſo ſcźe wy nĕkotre hodźiny w mojim towarſtwje pſchebyli.“

Hadrian to póſna. Wotpi ßebi hiſchćźe junu ſe ßwojim hoſpodowarjom, bě tak kedźbny, ſo Zeleſtinineho mjena njewupraji a dońdźe potom, pſchewodźany wot Gaydoſa, k póſtnemu woſej. Roszohnowaſchtaj ßo a bórſy móżeſche Ssermèſe we woſu ſpodźiwny podawk rospominacź.

* * *

Hadrian ſe Ssermèſe wróćźi ßo pſches horu Maly Sswjaty Bernhard do Franzowſkeje. Sa nĕſchto cźaßa póßła Gaydoſej molowany wobraſk: „Jandźel wodacźa“, na kotrymž bě nadſeńſkej poſtawje wobliczo makeje Zeleſtiny dał. Spody napißa jeno te ßłowa: „K wopomnjecźu na hoſcźa.“ Njedoſta wotmołwy.

Sańdźe pjecź, ſchĕſcź lĕt. Ssermèſe bě ßo ßławny molet ſcźinił, bydleſche w pyſchnym domje a chzyſche ſ knjeżnu Johanu ſ Zarduſſe kwaß měcź. Junu rano wopyta jeho franziskanſki mnich, kotryž jemu tyſku pſchepoda, prajizy:

„Mój knjeże, mam wam tole ſe ſawoſtajeńſtwa ßwojeho woßadnika Fulgenza Gaydoſa pſchepodacź . . .“

Hadrian wotewri tyſku — w njej bě katowy kſchiž.

„Je wón wumrjeł?“ woprascha ßo wſchón hnuty.

„A je też knjeżna Zeleſtina wumrjeła?“ woprascha ßo zunje.

„Wona je miłoſcźiwa ßotra“, wotmołwi mnich, „a cźuje ßo jara ſbożowna.“

Ze Serbow.

S Budyſchina. W rěſaku Sattlera a Co. pſchi Tſĕlanſkej dróſy je wutoru popołdnju dźĕłacźerja Steglicha cźeżke njeſboże podeſchło. Hdyž na wós cźeżke hrjady nakładowachu, jena hrjada ßo dele ßunywſchi Steglichej na hłowu padże a jeho na ſemju poraſy, ſo wbohi cźłowjek myßle ſhubiwſchi jako morwy leżo woſta. Na jenym boku jeho wobliczа, kotreż bě żałoſtnje wobraženе, wócźko won wißaſche, a ſ wotmachom, ſ kotrymž bě ßo wón na ſmjerſnjenu ſemju wrjeßnył, bě ßo jemu draſta na khribjecźe roſtorhnyła. Hakle, hdyž bĕchu jeho do měſchćźanſkeje hojeźnje dowjeſli, ßo jemu myßle wrócźichu.

— W 2. měſchćźanſkim krajnoßejmſkim wólbnym wokrjeßu, měſto Budyſchin, Kamjenz, Nowoſalz a Schĕrachow wopſchijazym, kotryž je poßlednje 6 lĕt cźaßnikał Reißmann-Kamjenſki ſaſtupował, budźa lĕtßa naſnemu nowowólby. Na jich wukhod ßu mcźipni, dokelž budźa ßo po nowym wólbnym ſakonju wotbywacź. Wo poſtajenju kandidatow hacź dotal niczo ßłyſchecź njeje.

— Hajnik Horn, kotryž je pjecźa w Heinewaldźe wóndano jenu ßłużobnu holzu wumozował a ſtónzował, je pſched wjazorymi lĕtami w Frauenhainje ßłużbu mĕł. Tehdy ßu jenu holzu w tak mjenowanej cźornej dźĕrje ſadajenu namakali. Nĕtko na Horna tukaja, ſo je wón też tule holzu ſtónzował a je ßo teho dla pſchecźiwo njemu pſchepytanje ſakożiło.

S Wjeſki pola Budyſchina. Mojemu pſchecźelej ßo lĕpje dźe; ſymniza je jeho wopuſchćźika, wón je ſ koża ſtanył a ruka jemu wjazy njetſchepoze a móże też ſaßo ſ cźornikom pißacź. Wón drje je ſtrowiſchi, ale tola pſchezo hiſchćźe ſrudny, ſo ſ twarjenjom ßerbſkeho domu tak pomałku do prědka dźe. Wón mi ſ liſtom cźiſchcźanu papjerku wo jenym generalu Booth ßobu póßła. To je general ſbóżnych wójſkow; te chzedźa na kekleŕſke waſchnje ludźi do njebjeß k ſbóżnoſcźi pſchiwjeſcź. A tutón general ßwojich wĕrjazych, ſo dyrbja ſa jeho wĕż dary ſkładowacź, na tajkele waſchnje napomina: Schtóž ma wjele role, daj temu knjeſej ſahon; ſchtóž ma mało, daj jemu woßrĕdk; ſchtóž ma jenoż ſahrodku, jenu hrjadku; ſchtóž ma twarjenje, jenu ſtwicźku; ſchtóž ma kury, jenu kokoſch, tak ſo te jeja, kotreż ta kokoſch njeße, a te kurjatka, kotreż wona wuwjedźe, jemu ßłuſcheja; ſchtóž ma dokhody, dźĕl ßwojich dokhodow atd. atd. — Runje tak też dyrbimy my Sserbja cźinicź, hdyž chzemy ſa ßwój ßerbſki dom nĕſchto naſbĕracź. Naſch ßerbſki dom je też jena jara dobra wĕż; wón dyrbi k ſdźerżenju naſcheje ßerbſkeje rĕcźe, kotruż je nam Bóh luby Knjes dał, a naſcheje ßerbſkeje pobóżnoſcźe ßłużicź. Woboje hromadu ßłuſcha; jene bjes druheho njeje, kaž hižo Kilian ſpĕwa: „Sserbja, ſakhowajcźe ßwĕru, ßwojich wótzow rĕcź a wĕru.“ Teho dla ſchtóž ſa ßerbſki dom wopruje, cźini Bohu ſpodobny ſkutk. Duż cźińcźe po tamnej radźe. Wy ßerbźy burjo woprujcźe ſahon; wy żiwnoſcźerjo woßrĕdk; wy khĕżerjo ſtwicźku; wy ſahrodniży hrjadku; wy, kiž macźe kury, jenu kokoſch w jejnych jejach a kurjatach, a wy, kiž macźe mſdu, por kroſchkow wot waſcheje mſdy jako pſchinoſchk ſa ßerbſki dom. — Abo, mój buriko, ſchto budźe cźi to wjele ſchkodźecź, hdyž ty kruwu ſa 270 hriwnow abo ßwinjo ſa 135 hriwnow pſchedaſch, a potom 1 hriwnu khĕtſje do lĕweho lazneho dybſaka ßunjeſch a prajiſch: hdyž do měſta pſchińdu, ju Ssmolerjej ſa ßerbſki dom wotedam. Abo ty, kiž ty wob dźeń ſaßłużiſch 250 abo 300 np., hdyž ty kóždy tydźeń wot tych 1800 np., kiž ßy ſaßłużił, **1 np.** ſa ßerbſki dom do lĕweho dybſaka tyknjeſch, ßy ty teho dla bankerott? Nihdy niz!! Tak dźĕłajcźe ſa ßerbſki dom a bórſy nam kraßny ſteji. Pſchetoż ßerbſki dom je też Bohu ſpodobny ſkutk. A potom ßo też ſtrowoſcźi mojeho pſchecźela ſtara wjeßeloſcź pſchinamaka!

S Bukojny pola Hucźiny. Sańdźenu pońdźelu 8. februara mandźelska tudomneho kowařskeho mischtra Khěžnika w bróžni žkomu ſ pschatra mjetasche. Pschi tym žo pschehladawschi dele do komory padźe a žebi ruku skama. Hdy budźische na huno panyka, budźische žo mohła sarasyć.

S Čžornoboha. Korczma na naschej najrjeńschej kužiskej horje, městu Budyschinej žkuschaza, husto sa čžrjódy wopytowarjow, kotsiž do njeje pschikhadźeja, njedožaha. Měschczańska rada je teho dla wobsamkła, korczmařske twarjenje powjetschicź. Pschi nowotwarje budźe žo na to dźiwacź, so budźa žo pschichodnje hosczo na dležschi czaž na Čžornobosy hospodowacź móz. Jedna žo wo twařskaj projektaj, ſ kotrejuž je prěni na 14,000, druhi na 17,000 hriwnow wobliczeny. Čžornobóh też w symje wožebje wobydlerjo Budyschina rad wopytuja. Pucź je ſ wjetscha dobry; pschetoż Čžornobohowy korczmař też žamo pschi najwjetschim žněży pucźej, do Kumwalda a do Rachlowa wjedźazaj, po móžnosczi wužypuje a w dobrym rjedźe dźerži, a horka na horje je sa tuni pjenjes stajnje dobra schkleńza piwa a hódna jědź dostacź.

S Droždźija. Budyske wokrjeżne hejtmanstwo je tudomneju schulskeju hólzow Jana Augusta Ssymanka a Hermanna Augusta Krawsu, kotrajž staj 4. februara jene 5lětne dźěczo žmjerczi tepjenja w tudomnym knježim hacźe je žamžnym strachom wukhowakoj, ſ pjenježnym darom mytowakło.

S Klukscha. Sańdźenu žrjedu 3. februara je žwójbu tudomneho mlynka=najenka Gläsera srudne njesboże podeschko. Gläserka běsche ſ někotrymi pschecźelnizami do Wósborka na pschewodźenje jěła. Na domojpucźu žo pohoncź ſ jenymi druhimi žanjemi setka, a ſ pschehladanjom žo sta, so woboje žanje do žo srasychu a so žo swróczichu. Pohoncź a schtyri wožoby žo se žanjow schmórnychu, tola žo nikomu schkoda njesta, khiba Gläserzy, kotraž žebi lěwu ruku skama. Jej žo hnydom lěkařska pomoz wot Bartscheho lěkarja dosta, kotryž ruku sawjasa a wobali. Gläserez žwójbu tónle njesbožowny podawk cźim cźežscho potrjechi, dokelž je Gläsera psched někotrymi měžazami Boża ruczka sajaka, a dokelž je jemu jeho mandźelska stajnje ſ wothladarku była, kotraž je nětko žama pomozy potrěbna.

S Kotez. Tudomny kowařski mischtyr Miczka je tydźenja do njesboża pschischoł, kotrež je sa njeho žmjertny scźěhwk měło. Ssebi nadbjerany žněh ſ drjewjanzow klepajo žo wón wobžuże. Na semju panywschi žebi hlowu tak straschnje srasy, so na scźěhwkach tehole sraženja wumrje.

S Rakez. Po rosprawje, kotraž žo w poždźenju 24. wulkeho róžka tudomneho žerbskeho ratařskeho towařstwa poda, wone nětkole 180 žobustawow liczi. Dochodow je było 184 hriwnow 50 np., wudawkow 40 hr. 47 np., tak so 144 hr. 3 np. zbytka wosta, a so towařstwowe samoženje nětko 781 hriwnow 68 np. wucźini. Womjeschkow je towařstwo pschetrjebało 1265 zentnarjow, kalka 800 zentnarjow, wuhla 2496 zentnarjow a sa to 8415 hr. 97 np. wudało. Nalětnich a symskich žymjenjow žu žebi žobustawy sa 220 hriwnow 35 np. zhromadnje skasake. Hnójnischczow je žo 1040 zentnarjow pschetrjebało a žo sa nje 1853 hr. 68 np. saplaczilo. Sańdźenu njedźelu žu žo wschě tele sliczbowanja pruhowake a žo sa prawe spósnake. Duž budź tym wschitkim, kotsiž žu ſ nimi dźěło a prózu měli, wutrobny džak a žkawa!

S Kumwalda. Pjatk dopołdnja žu na Worbiskich ležomnosczach na mało žo wobkhodźazym pucźu 59lětnu tkalczu Dieżnerowu zyle sprostnjenu, tola hischcze žiwu namakali. Dokelž bě wona po sdaczu ſ Božej ruczku sajata, žo poruczi, ju do Budyskeje hojerńje dowjescź; na pucźu pak wona wumrje.

S Wóžlinka. Nasch nětczischi zyrkwinski wucźeŕ, k. Fricźa, jutry 1897 se žkužby stupi. Na jeho město žu nětczischeho druheho wucźerja, k. Starku, rodźeneho se Skanez, sa zyrkwinskeho wucźerja wuswolili.

S Draždźan. Kaž je žo hižo pišało, pschihotuje žo pola naš nowy spěwanski žwjedźeń. Hižo dležschi czaž skhadźuje žo tu wulka czrjóda holczkow a knjesow, so bychu pod nawjedowanjom žwojeho spěwanskeho mischtra, nascheho krajana knjesa Bjaruata Krawza, nasche rjane žerbske spěwy nawukli, a so bychu je njedźelu 28. februara wjeczor we wulkej rjanej sali „Musenhaus“ pschednoschowali. Pschednoschowacź budźa žo tam wschelake, zyle ſ nowa wobdźěłane hłoby ſ nascheho rjaneho pokłada ludowych hłožow. Tak pschińdźe też dźěło tych k cześcźi, kotsiž žu w žwojim czažu ſ wulkimi prózami po Sserbach czahajo nasche pěkne ludowe hłoby w ludu hromadźili; ja měnju tón ras wožebje nascheho žławneho wótczińza J. E. Ssmolerja a nascheho žwěrneho pschecźela profesora Adolfa Czerneho. Schtó njebudźe žo swjeżelicź, wužkyschawschi rjany hłóž se Sslepjanskich stron: „Běž, hoglědaj“, a delnjožerbske „Tryski“: „Lubsche buże, hoglědajsche, schto že w Błotach zowako“. S hornjožerbskich hłožow naspomnimy wožebje kwažny spěw: „Praj, kscheścźijanski cźłowjeko“ a lubosny spěw: „Dobry wjeczor, macźerka!“ To budźe pěkna sabawa sa kóždeho njedźelu 28. februara. My žo nadźijamy, so žo tam też wulka czrjóda se Sserbow seńdźe: wschako móže kóždy po konzercze hischcze derje do Budyschina dojěcź. Duž, lubi Sserbja, pschijědźcże njedźelu 28. februara na žerbski spěwanski žwjedźeń do Draždźan, kupcze žebi pak najprjedy sastupny liscźik sa konzert pola knjesa Ssmolerja w redakziji „Sserbskich Nowin“. Cźim wjazy jich pschińdu, cźim wjetschi budźe wunoschk sa „Macźicźny dom!“

— Pśches lońschu wustajeńzu a pśches drastny žwjedźeń žu žo mnosy sažo na Sserbow dopomnili; tak też Draždźanske hórske towařstwo. Wone wuhotuje wutoru 23. makeho róžka sa žwojich žobustawow w zoologiskej sahrodze „Nalětny žwjedźeń sastarskich Sserbow pschi Kamjeńskich horach.“ Knjes dr. A. Lingke w Draždźanach je k temu žwjedźeńsku hru napisał a knjes Krawz budźe se žwojimi spěwarjemi pódla też žerbski spěwacź. Też mužske spěwanske towařstwo w Plauenje pola Draždźan pschihotuje pschichodnje žerbski žwjedźeń. To běsche wulki czaž, so žo też nasche towařstwa doma w Sserbach na to dopomnichu, schto je po prawym jich pschisłuschnosczi, hewak bychu jim němske towařstwo do prědka pschischle.

— Tu sałoži žo pschichodnu njedźelu ważne towařstwo: Towařstwo sa wědomje wo sakskich ludach a jich waschnjach. Ważne je tole sałoženje też sa naš, dokelž ma žo po wustawkach też wožebje na Sserbow dźiwacź. Woni žebi w towařstwje wožebity wotrjad srjaduja. Teho dla je žo też powołanje sa sałoženje tajkeho towařstwa wot mnohich Sserbow podpisało; nadeńdźemy tam mjena: farař D. Imisch=Hodźijski, farař Jakub=Njeżwaczidlski, gymn. wyschschi wucźeŕ dr. Muka=Freibergski, farař Handrik=Sslepjanski, wucźeŕ Sommer=Budyski. Naschemu krajanej dr. Muzy běsche žo cźesć dostała, so běchu jeho do pschihotowanskeho wubjerka wuswolili. Nadźijamy žo, so też wot sdźěłanischich Sserbow mnosy temule towařstwu pschistupja, niz teho dla, so bychu lětnje 1,50 hr. sapłacźili, ale so bychu žo stowařschili k shromadnemu dźěłu. Mnohe dźěło cźaka hischcze na naš, kotrež žerbsku ludnosć nastupa. Duž dha do dźěła!

S Lipska. Tu je žo towařstwo młodych Sserbow sałożiło. Nadźijomnje žo wone runje tak rosrosce a pschibywa, kaž w Draždźanach „Čžornobóh“. Wjele sboża tutemu nowemu žerbskemu towařstwu w zusbje! Njech w nim pschezo wótcziński dobry žerbski duch knježi.

S Wojerez. Pońdźelu tydźenja na tudomnym dwórnischczu dwě lokomotiwje do žo srasyschtej a pschi tym ſ kolije skoczischtej. Cźłowjekojo na sboże njejżu do njesboża pschischli, hacź runje stej wobej lokomotiwje žylnje wobschkodźenej.

— Wojerezy pjecźa elektriske wobžwětlenje dostanu. Pschichodnu pońdźelu smeje tu wustojny elektrotechnik pschednoschk wo elektriskim wobžwětlenju a pschenjeżenju mozy. Pschi dožahazym wobdźělenju chże firma Zschiedrich a zur Linden zentralu sa dźěłanje elektriskeje mozy natwaricź. Nadźijomnje žo tónle projekt wuwjedźe.

S Kohlfurta. Na tudomnym dwórnischczu žo w poždlednim czažu czasto njesbožowne podawki stawaja. Pjatk 5. februara wjeczor wokoło 7 hodźin sažo jena ranžérowanska maschina do jeneho tworoweho czaha srasy. Lokomotiviny wjednik tworoweho czaha, kotryž chzyschе runje ſ dwórnischcza wujécź, žo dohlada, so jemu na tej žamej koliji druha lokomotiwa napscheczo jědźesche. So by wotmach sraženja wotkłabił, spyta wón, tworowy czah do sady scźischczecź, wyšokeho žněha dla pak wón njesamó wosy ſ městna hibnycź. Wožoby w ranžérowanskej lokomotiwje a tworowym czahu prjedy wotskoczichu, hacź žo lokomotiwje srasyschtej, a žo tak strachej wukhowachu. Wobej lokomotiwje pak žo cźežko wobschkodźischtej. Hnydom sałožene pschepytanje dopokasa, so je jedyn wuhibadkał sraženje sawinował.

S Běleje Wody. W Reginiych wuhlowych podkopkach je žo 2. februara dopołdnja 24lětny hewjeŕ Pawlik ſ Jabłońza sažypnył. Hacźrunje hnydom sa nim pytachu, jeho tola jako cźěło wurychu.

S Krebje. Khětru schkodu je wutoru tydźenja jedyn hoscźenzaŕ ſ Rychwałda poczerpił. Na runym pucźu mjes Rychwałdom a Krjebju žebi jeho koń nohu skama a dyrbjesche žo teho dla hnydom moricź.

Se Sslepeho. W 3. lěcze žwojeho wobstacza je nasche „Sserbske Burske Towařstwo“ sa žwoje žobustawy kupiło 7708

zentnarjow, a to: 3000 zentnarjow ßymjenika (laneho mlěteho wo=ßucha), 2500 zentnarjow Domaſchoweje rudy; 2200 zentnarjow kainita; 4½ zentnarja ſeradelle; 2 zentnarjej trawowych ßymjenjow; 1½ zentnarja kalka k futrowanju. Sapłaczíko je ßo ſa fracht 3035 hr. 90 np. a ſa twory 26,119 hr. 60 np., wſcho do hromady: 29,155 hr. 50 np. W jenotliwym je ßo wudało: ſa ßymjenik 19,500 hr. 20 np.; ſa Domaſchowu rudu 6768 hr. 65 np.; ſa kainit 2775 hr. 90 np. a ſa druhe ſbytkne 110 hr. 75 np. Sa=móženje towarſtwa je w prěnimaj dwěmaj lětomaj narоſtko na 860 hr. 96 np. a w 3. lěcze na 1116 hr. 49 np. — Wužitk tajkeho ſhromadneho kupowanja je tón, ſo ßu naſche ßobnſtawy na ßymjeniku ſalutowali 3000 hr., na Domaſchowej rudze 1250 hr. a na kainicze 1100 hr.; wſcho do hromady 5350 hr. Po tajkim ßu naſchi burja ſe ßwojim ſhromadnym kupowanjom 5350 hriwnow nalutowali.

Wußudźenjo.

Khoſtanſka komora. W Lutobczu po proſchenju khodžo, bě tkalz K. A. Fabian ſ Habrachcźiz, hižo 22 krócź khoſtany, žiwnoſczerjej Scholcze ßleborny czaßnik, na ſczénje wißazy, kranył. Na jaſtwo ſwuczenemu pakoſtnikej khoſtańnju na dwě lecze, ſhubjenje czeſtnych prawow na pjecź lět a dowolomne podſtajenje pod polizajſku nad=kedźbu pſchißudźichu.

Wumjenkańku Marju ſwudowjenu Krawczikowu w Luſchczu bě Budyſki kawniſti ßud k 5 hriwnam pjenježneje pokuty ſaßudźił, dokelž bě wona loni 2. oktobra w domje tamniſcheho gmejnſkeho pſched=ſtejiczerja Miechela domjazy měr kaſyła. Saßudźena bě ßo pſchecźiwo temule wußudej na druhu inſtanzu powołała, kotraž pak prěni wußud wobkrucźi a Krawczikowej ßudniſke khóſty napoloži.

S tymßamym njewuſpěchom běchu ßo czeladnizy Jan Hanczk ſ Njechornja, Jan Auguſt Bohot a Auguſt Měrczin ſ Worzyna pſchecźiwo wußudej Budyſkeho kawniſkeho ßuda, kotryž bě kóždemu ſ nich 15 hriwnow pjenježneho khoſtanja abo jaſtwo na tſi dny pſchißudźiło, na druhu inſtanzu wobrocźili. Woni běchu loni 15. ſeptembra, hdyž jenu lokomobilu ſ Brěſez do Worzyna wjeſechu, ſwrócźili. Na tymle njeſbožu bě po jich měnjenju wós młynka Queißera w Njechornju wina, kotryž běchu woni, dokelž na puczu ſtejeſche, dyrbjeli wobjěcź. Połni hněwa běchu woni ßo pſched Queißerez dwór ſtajili a hroſyli, ſo młynſkeho Henczela, kotryž bě pjecza wós na pucź ſtorcźił, do młynſkeho pſchirowa cźißnu a jeho ſabija. Khoſtanſka komora khoſtanje, tajkeho hroženja dla jim napoložene, wobkrucźi.

Ławniſki ßud. Hoſczenzař Scholta w Kelnje bě wikowarja Hofmanna we Luſy loni 13. dezembra w ßwojej korczmařſkej ſtwje na czeſczi ſranił. Scholtn tehodła k 5 hriwnam pjenježneje pokuty a k ſapłaczenju ßudniſtich khóſtow ſaßudźichu.

Czeladnik Richard Handrik w Sſkonej Borſchczi ma dźeń jaſtwa wotßedźecź. Wón bě loni 15. dezembra hoſczenzarjej Barthelej w Małym Wjelkowje ſ kuczoweho woſa, na dworje ſtejazeho, ſdor kranył.

17lětna Lena Barſchez ſe Sſkoneje Borſchcze k temu ſtejeſche, ſo je loni 8. dezembra ſ jeneho kamora we wobydlenju tyſcheſkeho pomoznika Härtela toleć kranyła. Jej jaſtwo na dwaj dnjej pſchi=ßudźichu.

Murjeć Joſef Maiwald w Budeſtezach dyrbi dźeßacź dnjow arreſta ſapokucźicź, dokelž je ßo loni 30. dezembra w Henkez hoſczenzu w Hajnizach njekhmanje ſadżeržał.

Přilopk.

* S Noweho Gersdorfa, 6. februara. Wo tym paßmje, wo kotrymž ßmy hižo pißali, kiž je tudy wopaczne pjenjeſy dźełało, ßmy nětko daliſche powjeſcze doſtali. W ßußodnym Spreedorfje ßu w jenej khěži njedaloko ſchprewineho žórka modelnika pſchi dźełanju dwě hriwnowſkich kruchow lepili. Jeho kaž też jeneho jeho kumpana ßu ſajili a Habrachcźiczańſkemu ßudniſtwu pſchepodali.

* Na Hutbergu pola Großſchönawy ßobotu dopołdnja dwaj mużſkaj młodu holzu namakaſchtaj, kotraž bě ßebi ſe ßamomordařſkim wotpohladom ſ britwju žily pſcherešła. Mużej ßamomordařzyne rany hnydym ſawjaſaſchtaj a ju do bydła jejneju ſtarſcheju dowjedźeſchtaj.

* Wóndano je wuhnjeć Abratzky wumrjeł, wo kotrymž ßo něhdy wjele powjedaſche, hdyž bě w lecze 1849 po ſkałowej roſpuklinje na Königſteinſku twjerdźiſnu ſaléſł. Wón tehdy na żeleſniſkim twarje dźełaſche. Ras njedźelu jemu pſchipadże, ras ßwojeho bratra, kotryž jako wojak na Königſteinſkej twjerdźiſnje ſtejeſche, wopytacź. Politi=ſkich njemčerow dła njeßmědźiſche tehdy nichtó do twjerdźiſny ſtupicź, kotryž k temu njebě powołany. Sſo rucze roſßudźiwſchi, ßebi wón ſkałowu roſpuklinu ſhlada, po kotrejž wón, kaž po wuhnju hacź k twjerdźiſninej muri horje ſaléſy. Tola dale wón njepſchińdże, dokelž bě murja pſchehładka a pſchewyßoka. Duž ßo ſchkórnje wuſu a je pſches murju cźißny. Wojerſki ſtražnik w bliſkoſczi ßo teho dohladawſchi pſches murju pohlada, pſched kotrejž Abratzky ſ wobo=drjenymaj nohomaj a rukomaj khileſche. Sſo wopraſchawſchi, czeho dła je po ſkale horje ſaléſł, wojak ßwoju tſélbu pſches murju tykny a Abratzkeho na murju horje ſczeże. Wot tam Abratzky boßy do twjerdźiſny ſkoczi, tola na njeſboże na jedyn kanonſki hóſdź a ßebi nohu ſrani. Po tamniſchich czaßowych wobſtejnoſczach jeho ſa ſpiona wobhładowachu. Hdy budźiſche jeho bratr tam njebył, by ßwoju khrobloſcź dyrbjał czeżko ſapokucźicź. Wón bě tehdy 19 lět ſtary. Skałowu roſpuklinu ßu bórſy po tym ſ wjelbom ſamurjowali, tak ſo nětko żanemu człowjekej njeje móżno, khrobolenku po Abratzkim cźinicź.

* Saßo ßu wczera na Draždźanſkim rěſniſkim dworje w jenym ßwinjeczu, ſ Barliniſkich wikow pſchiwjeſenym, trichiny namakali. Sswinjo je ſ Pomorſkeje ßem pſchiſchło a je to ßedme, kiž je lětßa na Draždźanſkim rěſniſkim dworje ſa trichinate ſpósnate.

* W Gohliſu pola Draždźan je ſchewz Hofmann na ſapoczatku wßy w ßněſy tczazy woſtał. Poſdźiſcho ßu jaho tam morweho namakali.

* S Roßweina. Czeżke njeſboże je ßwójbu kublerja Henjela w ßußodnym Etzdorfje podeſchło. Pjatk rano 22lětnu domjazu dżowku morwu w hnojowej jamje namakachu. Wjeczor prjedy bě ſ lubymi towarſchkami ßwój narodny dźeń ßwjeczíła. Najſterje je potom w duchowym ſaczěmnjenju do hnójnizoweje jamy ſkoczíła.

* Po wobſamknjenju zyrkwinſkeho pſchedſtejiczerſtwa w Leisnigu maja ßo wuſtawki ſa wěrowanja k ſpěchowanju zyrkwinſkeho wo=czehnjenja ſeſtajecź, czíſchczecź a ßo nawożenjam a njewjeſtam do wěrowanja pſchepodacź. W nich rěka: Njewjeſcze a nawożeni je pſchewoſtajene, ßebi waſchnje wěrowanja wuſwolicź, tola jenoż tajkimaj, kotrajž jako czeßny hólz a czeßna holza pſched woltař ſtupitaj, prawo na myrthowu pychu a njewjeſczínſki ſchlewjeć pſchiſteji.

* Dwělětna dżowczicżka rěſnika Lowrenza na Młynkez horje w Plawnje je pjatk pſched tydżenjom wjeczor pſches hornyk kropa padnyła, kotryž bě dżowka woteſtajiła, a je ßebi khribjet tak wo=parika, ſo je naſajtra dopołdnja wumrjeła.

* Jara ſlě je ßo wóndano dwěmaj Spandawſkimaj kołojěſdnymaj ſeſchło, kotrajž po nowej Falkenhagenſkej dróſy jědżeſchtaj. Tam jimaj rěſnik ſ kruwu napſchecźo pſchińdże. Lědom bě ßo kruwa kołojěſdneju dohładała, ßo też hižo rěſnikej wutorże a ßo na njeju wali. Jedyn ſ njeju, ſtrach wuhładawſchi, do pſchidróżneho pſchirowa czekny. Druheho pak kruwa na rohaj wſa a we wyßokim wobkuku do pſchirowa cźißny. Potom ßo njemdre ſkoczo do jeho koła da, a jo tak roſtepta, ſo żadyn kuß wot njeho zyły njewoſta.

* Prěnje wußudźenje lětuſcheho Liberzſkeho pſchißażneho ßuda pſchecźiwo 23lětnemu dźełacźerjej Joſefej Augſtej ſ Maffersdorfa (w Czechach) dźěſche. Se ßwojim nanom ßo ſwadźiwſchi, běſche wón tuteho ſ nożom do wóczka kłół, tak ſo dyrbjeſche lěkař ſtaremu mużej wóczko ſ operaziju wotſtronicź. Po tymle njeſkutku njekraßnik ſ domu czekny a wokoło dundajzy we wokolnoſczi czahaſche. Loni 19. oktobra wón w lěßu pola Freudenhöhe bliſko Weißkirchena handwjerſkeho, kłobukarja Khorlu Luckera, nadpadże, kotremuž, jeho do ſpanja kłówſchi, jeho pjenjeſy rubi. Ssudnizy ſłóſtnika k czeżkemu jaſtwu (k khoſtańni) na dwanacze lět ſaßudźichu.

* W zykej Norwegſkej je ſyma w tajkej měrje pſchiběraka, kajkuž tam ſa wjele lět njejßu měli. W něktorych ſtronach je thermometer hacź na 42 gradow ſymy po Celſiju ſpanył.

* Dwělětne dźěczo wot kundroſa nadpadnjene. Prachatizſki ſchewz A. ßebi njedawno kundroſa kupi, kotrehož do khětro dodżeržaneho khlěwa ſaczini. Kundroſej ßo w khlěwje njeſpodobaſche; duž ßo ſ zykej mozu do duri ſapjeraſche, doniž ßo pſches nje do dwora njewukama, w kotrymž ſchewzowa maka holczka pſchebywaſche a ßebi hrajkaſche. Kundros ßo hnydom ßurowje na wbohe dźěczo wali, jo k ſemi poraſy a draſtu ſ njeho torhacź pocza. Sſo wě, ſo je dźěczo ßylnje ſchkřeczecź poczało, na czož jemu macź na pomoz khwataſche, ale naſtrożana do womora padże, prjedy hacź k njemu doběża. Mjes tym też nan pſchiběża, dźěczo wußwobodźi, kundroſa ſawrje a macź ſ womora wubudźi. Dźěſczu pak ßo dale niczo ſtało njebě. Naſajtra ſchewz kundroſa pſcheda.

* (Žaba, rybjaza a pczolaza njepschecźelka.) So wona to je, drje hischcźe je mako znate; duž ju skoro nichtó sa žanu schkódnizu nima. W jenych nowinach sa powschitkowne hajnistwo pak cźitamy, so móže stara dorosćena schtyrilétna žaba kóždy dźeń 2000, 3000, hacź do 4000 mlodych kharpicźkow abo runje tak wjele kharpjazeho njerka sežracź. Wobkrucźeŕ, kiž je žo w lécze 1866 žam pokuje wo tym pscheßwědcźił, je w brjusche wulkeje hatneje žaby 4000 makych rybicźkow namakał. Runje tak wuschikna a wutrajna w kojenju je jeje cźeta, stara roßawka. Woßebje, hdyž na lukach wschelke kwětki a na polach wschelke dźecźele kcźeja, je wona tam domjaza a da žebi tam tyßazy pczokow, je se žwojim lépjazym jasykom kojo, derje seßkodźecź. Duž njeby niczo wadźiło, hdy bychu žebi tež ludźo wschudźe, kaž w Franzowskej a druhdźe, žaby k jédźi kojili; na nim je wjazy mjaßa hacź na réczných rakach a jich mjaßo je runje tak dobre.

* S Pirny. Spodźiwny a porédki napohlad je žo njedawno wobydlerjam Zehistaskeje dróhi poskicźił. Tam mjenujzy jedyn résniski na žwinjeczu, wopusch w ruzy dźerżo, wopaki žedźo domoj jéchasche. Mlody cźlowjek bésche mjenujzy na wßach po teho žerschcźaka pobył, so by jeho k réju dowjedł. Staremu žerschcźakej pak hischcźe žo se žwéta nochzysche; duž wbohemu résniskemu wschelke kußy dźékasche, tak so mějesche wón wulku nusu s nim. Na dobo jemu žwinjo, kotrež sa wuschi sa žobu cźehnjesche, mjes nosy slecźa, tak so žo wón na njo žydźe a so by žo na nim sdźerżał, žo jeho sa wopusch pschimny. Nětk žwinjo s nim po drósy s města won cźérjesche na wulke wjeßele wschéch nadróżnikow. Hakle daloko wonkach bě tak wustako, so móżesche jo jeho rajtaŕ k jeho wotžudej dowjescź.

* W Prasy je žo žrjedu tydźenja na Woktawje žakoßna wéz wotmécła. Murjeŕ, Walta rékazy, kiž w Modrjanje bydlesche a do Radotina na dźéło khodźesche, psches réku domoj dźésche, kaž kóždy ras, tak dokho hacź bě réka samjersnjena. Mjenowany dźeń wón tež, kaž hewak, se saßwécźenej lataŕnju w ruzy k Woktawje dokroczi, na lód stupi a na žadyn strach žebi njemyßlo hacź do žrjedź réki dońdźe. Na dobo pak sacźu, so žo lód pod jeho nohomaj puka, hnuwa a sběha, a Walta žo na wulkej schkrucźe po rézy dele wjesesche. Se wschej mozu wo pomoz wokajo a s latarnju snamjenja dawajzy, dyrbjesche bórsy spósnacź, so je wscha cźlowjska pomoz njemóżna. Duž wokasche wón ludźom na brjosy stejazym, bě to blisko pola Branika, žwoje mjeno a proschesche jich, so bychu jeho žonje wo jeho žmjercźi powjescź dali. Mako wokomikow po tym haßny jeho latarnja, a wón žo do žołmjazych schkrutow nurjesche, hischcźe junkrócź sawoła: „S Bohom!“ Na to žaneho žléda wo nim wjazy widźecź njebě. Snjesboženy žonu a 6 njewocźehnjenych dźécźi sawostaji.

* S Kamjenizy, (Chemnitz.) Jena holza béssche žebi psched tsjómi létami schitu jehku, kotruž mějesche prédku w drascźe tcźazy, s néczim, schtož na wutrobnje njeßesche, do wutrobna saklóła. Hischcźe na tym žamym dnju drje žo poradźi, jehku wucźahnycź, ale niz zyku, pschetož jeje kónczk bě žo wotkamał a tón njemóżachu namakacź. Bórsy mějesche ta holza tu a tam w žwojim cźéle dźiwne bolosćze a hakle nětko je jehliny kónczk s palza jeje léweje ruki wuléśt.

* S Gothy, 5. februara. Nózny straźnik tudomneje khownеje dźékacźerńje želesniskich wosow bu dźenża w nozy na žwojej žkužbje mordarsky nadpadnjeny. Wokoło jeneje hodźiny žo wón k blachańi pschibliži. Hdyž ju wotewri, so by do njeje sastupił, jemu s dźékańje zusy muž napschecźo stupi, kiž jeho hnydom s kijom abo s néczim tajkim tak do ruki praßny, so jemu latarnja wupadże. Na žmjercź jara wustróżaneho straźnika žo waliwschi, jeho k semi porasy a s néczim, na kij podobnym, do njeho pjerjesche, a žo wožebje prózowasche, so by jemu žukuju s cźéła sdŕél, pschi cźimž ju zyku rostorha. Skónczńje nadpadnik tež nóż nałożowasche, s kotrymž do nadpadnjeneho kakasche a jemu khribjet khětro roskaka. Dla straźnikoweho na pomoz wołanja dyrbjesche njedoczink skónczńje cźeknycź. Runjež bě žwérny sastojnik žmjercź wustróżany a runjež na khribjecźe s néktorych ranow krwawjesche, je tola žwoju žkužbu hacź do ranja sastał, dokelž nimo njeho w nozy žadyn druhi cźlowjek na dźékańiscźu njebě, kiž móhł jeho sastupicź. W běhu wcźerawscheho dnja pak je žo s nim tak pohórschiło, so je žo sa khoreho pschipowjedźicź dyrbjał.

* S Alexandrije w Egiptowskej franzowske nowiny pißaja, so je wodźélenje jendźelskich poliziston pod wjednistwom jeneho jendźelskeho offizéra khežu sapaliło, w kotrejž bě wóßom skóstnikow wucźek pytało. Skóstnizy žo spalichu. Tónle podawk je mjes wobydleŕstwom wulke pohorschenje sbudźiło.

* (Trichiny.) W žwójbje wésteho Dreilicha w Grebelinje žu nan a pjecź dźécźi na trichiny skhorili. Cźežko cźerpitaj nan a najstarschi žyn, se schtyrimi mlódschimi dźécźimi žo polepschuje. Trichinaŕ bě žwinjo, 20. dezembra saréśane, a bjestrichinate spósnał. Zyła žwójba bě wot spocźatka mjaßo wot njeho jédła, ale jenoż warjene, a njebě jej niczo schkodźiło. Hdyž pak bě žuschene mjaßo s wuhenja, mjenowani jo tež žyre jédźachu a skhorichu wschitzy. Nan a 17-létny žyn tak słě, so dyrbjeschtaj žo lehnycź. Lékaŕ je w nich trichiny namakał.

* (Schtyrjo skónzowani.) Psched nékotrymi méßazami shubichu žo, kaž se Sagrjeba (Agrama) pißaja, se Soljanija tsjo mužojo a jena žona. Tehdom žebi myßlachu, so žu žo w powodźenju tepili. Nétko pak žu paschtyrjo jich cźéła w jenej studni namakali. Sa mordarja maja jeneho muża s połodnischeje Wuheŕskeje.

* W Geltendorfje pola Grottkawa béchu žo w bróżni kublerja Eckerta nékotre walcźki žkomy sapalike. Nastaty kur bě do kruwaŕnje sczahnył, hdyž bě žo s nim 19 howjadow saduśko. Cźeladni žu woheń s lohkomyßlnoscźu saparali.

* (Stawisny woženjeŕnjow [woženjeńskich bürowow.) Se sakoženjom woženjeŕnjow je žo w Franzowskej sapocźatk cźinił. Bórsy po wulkej revoluziji žo tajke wustawy sakożichu, so bychu žo mlodźi ludźo mjes žobu sesnali. Prénju sjawnu woženjeŕnju, kotraž žo agence matrimoniale mjenowasche, pak knjes de Foy wotewri. Wona méjesche wulki wuspéch a mandźelstwa w najwyschschich schtantach saradźi. Kónz khéżorstwa Napoleona III. bě w Parisu 11 woženjeŕnjow, a wot teho cźaßa je žo tole saradźenstwo tak pschisporiło, so Paris nétkole wjazy dyżli 140 woženjeŕnjow liczi, s kotrychž je jena, kaž jejne knihi dopokasuja, sa 8 méßazow 202 mandźelstwow wobsamkła. Mjes tym žu tež w Némzach woženjeŕnje nastałe, tola njejžu žo tak rosschériłe, kaž w Franzowskej.

* Létża (17. januara) je wyßoki klobuk, kiž wuhnjerjej najlépje pschisteji, žwój 100 létny jubilej žwjecźił; pschetož 17. januara 1797 je žo jedyn Londonski méschcźan préni ras w tym njeplechu na drósy pokasał. Ssudnistwo je jeho sa to sjawneho pohórschka dla s zyłym prawom pokhostało, nétko pak žebi pschi wschéch žwjedźeńskich składnoscźach tu trubn stajeja.

(Zyrkwinske powjesće hladaj w pschiłosy.)

Kmótsja! Kwaßarjo!

W Sserbach, to je w sakskej a pruskej Hornjej Łužizy, je kóžde léto néhdże 2700 kschcźišnow a 540 kwaßow. Pschi tychle składnoscźach žu Sserbja wjeßeli hromadże a tam sawésće pjenjes njepobrachuje; ale kóždy ma, hdyž na kschcźišna abo kwaß dże, dybsaki połne. W tajkich cźaßach njesapomńće na **„Sserbski dom“.** Wjele bóle

Sserbšzy kmótsja!! Sserbšzy kwaßarjo!!

sběrajcźe na kóždych kschcźišnach a na kóždym kwaßu sa **Sserbski dom.** Hdy by žo na kóždych kschcźišnach 1 hr. a na kóždym kwaßu 2 hr. nahromadźikej, to by wob léto 3780 hr. wucźiniło. Tule summu móhli Sserbja lohko žmějizy pschi žwjedźenskich składnoscźach bjes kóždeje wobcźežnoscźe nadacź. Wjazy mohło žo nadacź a mjenje tež, kaž runje je. Dopomńcźe žo na to a tak sběrajcźe žwéru pschi kóždej składnoscźi

Sserbšzy kmótsja!! a žerbšzy kwaßarjo!!

Drjewowa awkzija
na Huscźanskim revérje.
Poudźelu 22. februara popołdnju w 2 hodź.

ma žo w **Hunczericźanskim hoscźenzu** scźéhowaze drjewo, w skałowym sahonje (16. wodźél.) a w Huscźanskim léßu (18. a 20. wodźél.) spuschcźane, jako:

117 rm. twjerdych a mjehkich schcźépow,
118 rm. twjerdych a mjehkich knyplow,
840 twjerdych a mjehkich walcźkow a
474 rm. twjerdeje a mjehkeje walcźiny

s wuměnjenjemi, w termiji wosjewjomnymi, na pscheßadźowanje pschedawacź.

Huscźanske hrabinske hajniske sarjadnistwo, 12. februara 1897.

Wyschschi hajnik **Bluhm.**

Dobrowólne pschedawanje.

Po pokojzy k sawostajenstwu **Jana Augusta Grögera** w **Radworju** a po druhej pokojzy jeho makolětnemu bratrej a jenickemu herbej **Mikławschej Grögerej** w **Radworju** złuschaze leżomnosćze fol. 71 leżomnostnych knihow sa Radwor, Mikecźanskeho podźěla, kotrež hromadźe 3 akry 139 □prutow wopschijeja, zu s 80,16 dawskimi jenosćemi wobcźežene a s wopalnischcźoweho sahona cźišlo 3a, 16 □prutow wulkeho a na 76 mk. taksěrowaneho, s pólnych sahonow cźišlo 291 a 292, prěnschi 1 aker 168 □prutow wopschijazy a na 1572 mk. taksěr. a poslednischi 1 aker 143 □prutow wopschijazy a na 1472 mk. tatsěrowany, a s kuczneho sahona cźišlo 326 sahonskich knihow sa Radwor, 93 □prutow wopschijazeho a na 372 mk. taksěrowaneho, wobsteja, maja zo po poruczności sakońskeho sastupjerja makolětneho herby a zobuwobzedźerja, wulkeho schrodnika Jana Schmidta w Radworju, s dobom se 1620 mk. wotpalenjesarunazeje sumy

24. februara 1897 dopoldnja w 10 hodźinach

na tudomnym zudnistwje sjawnje na pschedawanje pschedawacź.

S pokasanjom na wuwěschenku, na tudomnej zudniskej tafli a w Mischnarjez korczmje w Radworju wuwisazu, kotraž wopisanje leżomnosczow a pschedawanske wumenjenja wopschija, zo na kupjenje smysleni proscha, so bychu zo w postajenej hodźinje na tudomnym zudnistwje sešli, zo k zadźenju pschipowjedźili, zwoju placźenjakhmanosć dopokasali, zwoje zadźenje wosjewili a potom dalsche wocźakali.

W Budyschinje, 6. februara 1897.

Kralowske hamtske zudnistwo.
Kuntze.

Drjewowe awkzije.

Twjerde palne drjewo, w hajniskich rewěrach **Rakeczanskeho knježstwo** spuschczane, ma zo scźěhowaze dny a na scźěhowazych měsmach na pschedawanje pschedawacź.

Schwórtk 18. februara rano wot 9 hodźin

w **Kozlowskim rewěrje w kozy hrjebi pschi Kozlowskich kukach:**

něhdźe 100 rm. twjerdych kuleczkow,
něhdźe 200 twjerdych wolczinowych hromadow.

Sapoczatk bliško delnjeho kuczneho hata pola Kozlowa, posdźischo pola Jitka.

Pjatk 19. februara rano wot 9 hodźin

w **Kamjenjanskim rewěrje na haczenjach:**

něhdźe 25 rm. brěsowych schcźěpow,
něhdźe 220 brěsowych dołhich a hakosatych hromadow.

Sapoczatk pschi pischczan hacźe pola Kamjeneje, potom pschi hornim starym hacźe na Schczenczanskej kemschazej schcźežzy pschi krajnej na mjesy.

Wumenjenja zo do awkzijow wosjewja.

W Rakezach, w februarje 1897.

Wyschschi hajnik.

Drjewowa awkzija.

Na **Sderjanskim hajniskim rewěrje** ma zo **schtwórtk 18. februara 1897**

200 žerdźojtych klozow,
5 rm. twjerdych kuleczkow,
10 twjerdych a 80 mjehkich dołhich hromadow a
80 rm. khójnoweje walcziny

s wumenjenjemi, do awkzije wosjewjomnymi, sa hotowe pjenjesy na pschedawanje pschedawacź.

Shromadźisna dopoldnja w 9 hodźinach w **Czelchowje.**

Hajniske sarjadnistwo.
H. Kubasch.

Na pschenajecźe.

Sahrodniska žiwnosć cźo. 25 w Rakojdach se 24 korzami pola a luki a maziwnymi twarjenjemi ma zo se wschěm inventarom wot 1. haprleje t. l. pschenajecź.

W Czornjowje pola Bukez je **khěža** cźišlo 18 na pschedań.

Nowa twarjena khěža je sa 19,000 mk. pschi napłaczenju 6000 mk. na pschedań. Pschenajenski pjenjes 1132 mk. wuczini. Dalsche na Matekowej (Mättigstraße) drósy 6 po 1 schodźe.

Poz, czorny, hładki, žrěnjeje wulkosćze, s pschirěsanej wopuschu, na mjeno Ali poslučhazy, je zo saběžał. Sa myto wotedacź w **Rakeczanskej piwarni.**

Khěža s twjerdym krywom s dwěmaj korzomaj pola a luki cźišlo 1b je na pschedań. Dalsche je shonicź w Ssernjanach cźo. 19.

Ssylnu kruwu, pschi kotrejž je cźelo, ma na pschedań Grolmuß w Kamjenej pola Radworja.

Drjewo na pschedań.

Khójnowe drjewo je na pschedań w **Lipiczu** cźišlo 4 pola Minakała..

Prozata na pschedań.

Prozata běleje Yorkshirskeje a tež cźornopisaneje Berkshirskeje rasy, kotrež zo jara lohko wukormja, zu pschezo po cźasej pschimerjenych niskich placźisnach na pschedań na knježimaj dworomaj w **Budyschinku** a **Pschiwczizach.**

W Kozlowje pola Njeswaczidła je žiwnosć cźišlo 9 s 8 korzami pola, luki a rjaneje sahrody a 8 korzami wotnajateho pola, wscho w najlepschim rjedźe, se žnjowymi składami a se wschěm žiwym a morwym inventarom, sa sapoczerja zo derje pschihodźaza, dokelž sa dalsche hospodarjenje niczo pschikupicź njetrjeba, dla pschemenjenja wobzedźerja hnydom na pschedań.

Khěža na pschedań.

W **Raschowje** pola Budestez je rjana khěža cźišlo 26 s dwěmaj wobydlenjomaj hnydom se zwobodneje ruki na pschedań.

Khežorski panorama

na hospitalskej haźy 9 w khlamach 19. tydźeń wot 16. februara hacź do 23. februara 1897.

Franzowska Schwiza.

Wotewrjene dopoldnja wot 11 hodź. hacź wjeczor do 10 hodźin, njedźelu s wuwsaczom bozoskužbnych hodźin.

Sast. pjenjes pschi kasy 25 np.,
schulerjo nize 14 lět 10 =
schulerjo psches 14 lět 15 =

Kharty w pschedpschedawanju po 20 np. w zigarowych khlamach k. Kulki na sem. drósy 4, w zigar. khlamach k. Lehmanna na bohatej haźy 2, w zigar. khlamach knjesa Nonnenmachera na swonkownej lawskej drósy 7 a pola pschekupza Neumanna na Lubijskej drósy.

Hólczez, kotryž chze tyscheŕstwo nawuknycź, móže do wuczby stupicź, pola tyscheŕskeho mischtra **Ernsta Pawlika** w Hrodźischczu.

K jutram **wuczobnika,** zyna sprawneju starscheju, s pschihódnymi wumenjenjemi pytam.

R. Nierth, rěsniski mischtyr na zerbskej haźy.

Pjekarski wuczobnik

zo do Draždźan jutry 1897 s pschihódnymi wumenjenjemi pyta.

Shonicź pola Ernsta Schneidera na Zidowje cźišlo 259b.

Pjekarskeho wuczobnika pyta pjekarski mischtyr **A. Dernoscheck** na swonkownej lawskej haźy.

Kowarskeho wuczobnika pyta kowarski mischtyr **Rausendorf** w Myschezach pola Prěczez.

Mlynski wuczobnik

móže nětko abo tež jutry s pschihódnymi wumenjenjemi do wuczby stupicź w Njeswaczidlskim mlynje.

Hólczez sprawneju starscheju, kotryž chze bětnarstwo nawuknycź, móže do wuczby stupicź pola bětnarskeho mischtra **Jana Nowaka** w Roswodezach pola Budestez.

Dwaj hólzaj, kotrajž chzetaj wot jutrow ratarsku schulu abo druhu schulu wopytacź, dostanjetaj jědź bydło po poměrnej placźisnje. Dalsche je shonicź na kotolskej haźy 32 po 1 schodźe.

Wuczobnik zo pyta.

Pytam sa zwoju sakožomnu drogowu pschedawarnju, sjenocźenu s chemiskim laboratorijom, wuczobnika, zerbskeje rěcze mózneho. Sswědomite wuwuczenje zo .sarucźi.

Dr. Roeber pschi hlownym torhorschcźu 2 po 2 schodomaj.

Krajnostawski bank w Budyschinje.

Krajnostawski bank kral. saskeho hornjolužiskeho markhrabinstwa dawa **ratarske** leżomnosćze

wupowjedźliwe pożczonki po $3\frac{1}{2}$ prozenta danje w hotowych pjenjesach bjes wotcźehnjenja a

se strony banka njewupowjedźliwe wotplaczliwe pożczonki po 3 prozentach danje w hotowych pjenjesach po sarunanju kurzowoje schkodowanki a khostow, bankej s pschedaczom 3% dawskich listow nastatych.

W Budyschinje, 6. februara 1897.

Krajnostawski bank kralowskeho sakskeho hornjolužiskeho markhrabinstwa.

Bliższi lětni semester **ratarskeje schule** w **Budyschinje** a **zahrodniskeje schule,** ſ njej sjednoczenej, zo poňdželu **26. haprleje** dopołdnja w 9 hodźinach sapoczne.

Pschipowjedźenje dla pschijeczża ma zo pola podpisaneho stacź, kotryž je tež rad swólniwy, wo schuli dalsche wukasacź a pschi wuswolenju schulerskich pensijow pomozny bycź.

Direktor **Brugger.**

Towarstwo zerbskich burow.

Poboczne towarstwa zerbskich burow, kotrež chzedźa psches hlowne towarstwo **probstajski zymjentny jeczmjeń** a **wowz** skasacź, chzyke zwoju skasanku hacź do 27. februara pak knjesej **J. Ssmole-Spytecźanskemu,** pak knjesej **J. Mlynkej-Czemjercźanskemu** k wjedźenju dacź.

Pschedzydstwo.

Do Barta!

Czesczenym Sserbam w **Barcze a wokolnosczi** najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so zym **Horakez rěsnistwo** kupił a pschedewsck. Sprawne a pschecźelniwe pozłużenje lubjo proschu moje pschedewsacze dobroczinje podpjeracź.

S poczesczowanjom

Ota Rjencź w Barcze.

S tutym najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so zym zo jako

rěczník

w Budyschinje sazydlił a so zym pschi Budyskim kral. krajnym a hamtskim zudnistwje a pschi komorje sa wikowanske wězy w Zitawje pschipuschczeny. Moja pisarnja je tu na **swonkownej lawskej hazy czisło 9** po 2 skhodomaj.

W Budyschinje, 5. februara 1897.

Rěczník Siegmund Klemm.

Mißionski pschednoschk.

Njedźelu 14. februara popołdnju 1/2 3 hodźin budze w **Wjeliz hosczenzu** w **Maleschezach** mißionar **Wjela** wo zwojich nawjedźenjach w Surinamje pschednoschecź.

Pschecźelnje pscheproschuje

J. Wjela.

Do Splóska!

Jutsje njedźelu 14. februara budze zo pola mje **kóslopiwo** toczicź, na czoz pschecźelnje pscheproschuju. **Ernst Budar**

w korczmje „wodychnjenźko".

Sslużobne a hródźne dźowki rólnych pohonczow, wolazych, dźěłaczerske zwójby, kuchińske holzy a pěstonicze pyta **Spannowa** na małej bratrowskej hazy 5.

Ssrěnk zo hnydom, a hólz, kotryž jutry schulu wukhodźi, zo pytataj na jene kubło w Prěczezach. Dalsche je shonicź w Prěczezanskej korczmje.

K 1. měrzej zylnu złużobnu holzu pytam. **H. Richter** nazlěb, zentralny basar na snutskownej lawskej hazy 6.

Schtrympy zo tunjo pschischtrykuja na hoschiz hazy 7 w sadnej khěži po 2 skhodomaj.

Rjane wobydlenje

ma 1. haprleje na pschenajecze **Jan Delenk** w **Wutołczizach.**

Do Draždźan kuchińsku holzu do hrabinskeho hroda pschi 15 hr. sa zelesnizu, złużobne holzy, na warjenje zo wustejze, do Budyschina, Draždźan a ryczerkubła, jednore złużobne holzy a pěstonicze pyta **Kynastowa** na kschidarskej hazy 3.

Czistu złużobnu holzu, niz mlódschu dyzli 17 lět, pyta hnydom **G. Hildebrand,** rěsnisti mischtyr na jerjowej hazy.

Dowěrnu czistu holzu, najradscho se wzow, kotraž ma tež luboscź k dźěczom, k 1. haprleji do dobreje złużby pyta mydlarski mischtyr **Bjedrich Lieber** na zerbskej hazy czisło 4.

Pytam złużobne a hródźne dźowki a tajke k zwinjom, gratmischtra, wotroczkow, zrěnkow, pohonczow a rólnych pohonczow, tsecźakow, wolazych, dźěłaczerske zwójby a dójki pschi wyzokej msdze do tudomnych a Draždźanskich stron. **Schmidtowa** w Budyschinje na zerbskej hazy 7, I.

Bukečanske serbske towarstwo

změje **14. mał. rózka** w Heimrichec hosćencu w Bukecach

zwjeselenski wječor

ze serbskim dźiwadłowym předstajenjom. Hrać budźa so

„Nankowe škórnje"

Zala wotewri so wječor w 6 1/2 hodź., započatk hraća 7 1/2 hodź. Po dźiwadłowym předstajenju jenož za wopytowarjow dźiwadła **reje.**

Wšě sobustawy ze swojimi swójbnymi, kaž tež hosći z blizka a z daloka wutrobnje přeprošuje **předsydstwo.**

Njesapomniczka

na row

czeznеje mlodeje holzy **Hany Kroschkez,**

Handrija Kroschka, zywnoscźerja w Nizej Wzy pola Rakez,

a jeho mandźelskeje **Hanze** rodź. **Kschizankez,**

k jeje lětnemu zmjertnemu dnjej. Wumrje 14. februara 1896 zwojeje staroby 21 l. 3 m. 29 d.

Text. Psalm. 103, 13—18.

Kak Bóh tu jara dźiwnje wodźi
Naz zwoje dźěczi na semi,
Kak njerunje wón ſ nami khodźi
Tón pucź psches nasche zywjenje,
Kak husto mlodeho zmjercź wjedze
Do rowa bje wschoh' zmilenja,
Tón stary bědny sa njej zedźi,
Ta zmjercź pak jeho njezada.
Psches cźichu zmjercź je sazo wuschła
Tu czezna knjezna se zwěta,
Je do njebjeskoh' raja dóschła
Nětk Jesuzowa njewjesta,
Kiž kózdy jara lubowaiche,
Bě starschim we wschém pozłuschna,
Sso wot nich k dobrom' wodźicź dasche,
Bě sprawna duscha pobozna.
To běsche luba Kroschkez Hana,
Kiž w Nizej Wzy zo narodźi,
We Rakezanskej zyrkwi kschczena
Tam wona schulu wukhodźi,
Hdyž schulske lěta dokonjesche
Tam kschczenski zlub tež wobnowi,
Duž na złużbu tež po tym dźěsche,
Bě zwerna knjezim we dźěli.
Hdyž wjazy lět bě pozłużiła
Sso khora dom je wrócźiła,
Je lěto dołho khora była
A měła hórke bolosća,
Jej lěkař pomhacź njemózesche
Sso podda zyle Jesuzej.
Wschak tón najlěpschi lěkař běsche,
Kiž pomha w nuzy pozlednjej.
We cźerpjenjach zez pomyzlesche
Kak derje je pschi Jesuzu,
Sso stroschtna na zmjercź hotowasche,
Wschak pschi nim strowosćź dostanu.
K njej na to zmjercźe jandźel pschińdźe
A dowjedźe ju do njebja.
Tak sahe stemu zwětej wuńdźe,
Tam do wěcznеho wjeselа.
Tón srudny dźeń, mój nano luby,
A tež ty srudna macźerka,
Bě psched lětom, je sazo tuby,
Wam dźenza ſ nowa sazwita,
Haj, dźenza zo wam płacze ſ nowa
Wój bratraj, zotry sawěsce,
Hdyž wschitzy wokoł' jeje rowa
We srudobje tam stejicze.
Je cźeknyła se załosćenja,
Nětk Jesuzowa njewjesta,
Pschi nim ma sbózne wolschewjenja,
Kiž na zwěcze jo njedosta;
S njej Jesuz „paztyr" wokoł' khodźi
Na sbóznej paslwje njebjeskej,
Ju k zywej wodze rjenje wodźi,
Sso wěczaje kraznje zórlazej.
Duž njerudźacze zo psche wschu měru,
Sso dopomińce na sbózніka,
Tón wam we prawym cźazu zwěru
Wschě wasche zylsy sctrjewa,
Haj, mějcze wěste pschezwědczenje,
Schtoz cźini Bóh, wscho dobre je.
Po cźazu wy tež wschitzy rjenje
Tež sa njej wěcze pondźecze.
Bóh troschtuj dha tej starschej nětko,
Dwej' bratrow a tsi zotry tež,
Hdyž zy jim k srudźbje pózłał wschitko,
Dha pokasacź jim ſ tutym chzesch,
So Bóh zam je ta wěczna luboscź,
Tež hdyž wón srudźbu pózcźele,
Wón njewotcźehnje zwoju zmilnoscź,
Po srudźbje scźele wjeżele.
We wschěch tych wurudźenych mjenje
Tu horzy dźak nětk prajicź mam,
Kiž zu naz troschtowali rjenje
Wschém zudobam a pschecźelam,
Haj, dźak budź wschém sa pschewodźenje
Tu ſ blіska a tež ſ daloka,
A tež ja k rowu donjeżenje
Tym mlodźenzam zo prajicź da.
Tež wozebje dźak wschitkim rjenje
Tej cźeznej zónskej mlodoscźi.
Sa cźeła, kaschcza wupyschenje,
Schtoz cźinjachu wscho w luboscźi,
Dźak budź sa zwěcźki sazwěcźenje
Pschi kaschcźu, a tež we zyrkwi,
To bě kaz zwjate pozwjeczenje
Tam k jeje wěcznej sbózноscźi.
Dha spi nětk derje, luba Hana,
We twojej sparnej komorzy.
We Rakezach tam pohrjebana,
Pschi tebi my we myzlach zmy,
Ssmy tebje ſ cźeseźu pohrjebali
Haj, wupyschenu najbóle,
Cźi dobru nóz zmy zobu dali
Na sbózne sazowidzenje
Ty zy nětk ſ Bohom sjenoczena,
Nětk zy pschi zwojim Jesuzu,
S tej cźeznej krónu wupyschena,
Wón snaje zwoju njewjestu,
Tam ſ jandźelemi spěwasch rjeni
To haleluja ſ wyzoka,
Niz wobcźezena ſ bolosczemi
Ssy pschi Jesuzu sbozowna.
Naz pak, o Bozo, wucź saz' ſ nowa,
So wschitzy wumrjecź dyrbimy,
A my na tamnej stronje rowa
Psches zhadu sbózni budźemy.
Sso zwěru chzemy pschihotowacź
K tej zmjercźi, kiž tež pschińdźe k nam,
Naz starych, mlodych wotzal wołacź
A dowjesć naz k tym njebjezam.

W mjenje srudnych starschich, bratrow a zotrow
Ernst Helaz

Sjawny dźak.

Najwutrobnischi dźak knjesej duchownemu **Handrikej** w Sslepom sa jeho wulzy troschtowaze a hnujaze rjane cźelne předowanje pschi pohrjebje naju jenicźkeho zyna, kotryž je zo wot wojakow khory domoj wrócźił a nam w zwojej mlodoscźi tak sahe wumrjeł.

Domuliz srudnaj mandźelskaj
w Mulkezach pola Slepeho.

(K temu cźiłku pschikoha.)

Pschiloha k czißku 7 Serbskich Nowin.

Ssobotu 13. februara 1897.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smėje jutsje njedźelu rano w 7 hodźinach farař Räda němsku spowjednu rěcź, 1/2 9 hodźin diakonus Sarjenk němske a w 10 hodź. serbske prědowanje. — Pšched zyrkwinymi durjemi budże ßo kollekta sa woßadnych khudych sbėracź.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi**: Ernst Jan Bohuwěr Rausendorf, maschinski wjednik a wobydleř w Hrubjelczizach, ſ Lenu Schěrzez ſ Maleschez. — Bjedrich Emil Pawoł Käſtner, ſahrodniſki ziwnoſćeř w Toronzach, ſ Marju Idu Sommerez tam.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi**: Bjedrich Kurt, Ernſta Bohuwěra Wawrika, wobydlerja a murjerja na Zidowje, ß. — Jurij Kurt, njemandź. ß. w Wurizach. — Marja Bertha, Pawoła Ernſta Nowaka, hoſpodarſkeho pomoznika w Cźichonzach, dź. — Hertha, Jana Ramſcha, ziwnoſćerja w Dobruſchi, dź. — Luiſa Hildegart, Jana Bjedricha Ernſta Leiki, hoſćenzarja a najenka w Dobruſchi, dź.

W **Katholſkej zyrkwi**: Bertha Hertha, Joſeſa Hermanna Kautza, dźěłaczerja na Zidowje, dź.

Zemrjeli:

Dźeń 2 februara: Franz Xaver Jurij, Adolfa Hermanna Lukaneka, pſchekupza, ß., 1 l. 1 m. 29 d. — 6. Klara Gertruda, Wylema Oskara Ridela, měſchćanſkeho pokładnika tu, dź, 1 l. 9 m. 27 d. (na Hrodźiſchku pohrjebana. — 7. Khata ſwud. Henczlowa rodź. Pjechez, 83 l. 7 m. 10 d. — 8. Morwa narodź. dź. Jana Böhmera, khěžkarja a fabrikarja w Bobolzach. — 9. Jan Ramſch, ziwnoſćeř w Kelnje, 65 l. 3 m. 28 d. — Hana Jawrichez, hoſpoſa w Dobruſchi, 67 l. 4 m. 23 d.

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyſchinje: 5440 měchow.	W Budyſchinje 6. februra 1897 wot hr.	np.	hacź hr.	np	W Lubiju 11. februara 1897 wot hr.	np.	hacź hr.	np.
Pſchenza běła	8	24	8	47	8	6	8	47
Pſchenza žołta	8	—	8	12	7	65	8	—
Rožka	6	12	6	25	5	94	6	6
Jeczmjen	6	71	6	79	6	17	6	83
Wowß	6	60	6	90	6	10	6	80
Hroch (50 kilogr.)	7	22	11	12	8	33	9	30
Woka	6	11	6	94	5	50	6	50
Jahły	13	—	15	—	12	—	14	—
Hejduſchka	15	—	16	—	13	50	14	—
Běrny	2	10	2	50	2	—	2	40
Butra 1 kilogr.	2	20	2	50	1	90	2	30
Pſchenična muka 50 =	8	50	17	—	—	—	—	—
Rjana muka 50 =	8	25	12	—	—	—	—	—
Ssyno 50 =	2	70	3	—	2	40	2	80
Ssloma 600 =	16	—	18	—	16	—	18	—
Proßata 1236 ſchtuk, ſchtuka	6	—	14	—	—	—	—	—
Pſchenične wotruby	4	50	5	25	—	—	—	—
Rjane wotruby	5	—	6	—	—	—	—	—

W Budyſchinje płaczeſche: kórz pſchenzy (běła) po 170 puntach 14 hr. 8 np. hacź 14 hr. 39 np., žołta 13 hr. 60 np. hacź 13 hr. 80 np., kórz rožki po 160 puntach 9 hr. 79 np., hacź 10 hr. — np, kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 39 np. hacź 9 hr 50 np.

Na Burſy w Budyſchinje pſchenża (běła) wot 8 hr 24 np. hacź 8 hr. 53 np., pſchenża (žołta) wot 8 hr. 5 np. hacź 8 hr. 12 np., rožka wot 6 hr. 12 np. hacź 6 hr. 16 np., jeczmjeń wot 6 hr. 63 np. hacź 6 hr. 75 np., wowß wot 6 hr. 50 np. hacź 7 hr 50 np.

Drażdźanske mjaßowe płaczišny: Howjada 1. druźiny 60—62 hr., 2. druźiny 54—57 hr. 3. druźiny 45—55 po 100 punt. rěſneje wahi. Ziwe najlěpſche krajne ßwinje 41—43 hr. po 100 puntach. Czelata 50—60 hr., po 100 puntach mjaßoweje płaczišny.

Wjedro w Londonje 12. februara: Miholazy deſchcź.

Turkowſke ßlowki

nowy płód w měchach, kaſchćikach a po waſy ßu tunjo dostacź pola

Moritza Mjerwy

pſchi mjaßowym torhoſchczu.

Deſtillazija likěrow po ſtarych tunich płaczišnach.

Sslódke palenzy

liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.

porucza **Moritz Mjerwa** pódla Pětrowſkeje zyrkwje.

Deſtillazija ſnatych dobrych palenzow po ſtarych tunich płaczišnach.

Palenzy! Ssamßny wudźělk.

Khimjelczkowy	liter po	50	np.,
zytronowy	= =	50	=
žołdkoſelowy	= =	50	=
jatroſelowy (lěßny miſchtyr)	= =	60	=
dwójny korwejdowy	= =	60	=
= **vanillowy**	= =	60	=
= **rózowy likěr**	= =	60	=
perſikowy	= =	50	=
ſchwajzarſki hórki	= =	60	=
wiſchnjowy, malenowy a prußnizowy	= =	60	=
pópjerjomjatwiczkowy	= =	50	=
bróſtwonowy	= =	50	=
nalikowy, czeřwjeny	= =	50	=
jałorzowy	= =	50	=
ſchpanſki hórki	= =	50	=
rum	= =	80	=
czišty palenz	= =	28	=
woprawdźity žitny	= =	60	=
lißałowy ſprit, ßylna twora	= =	12	=

atd.

porucza najſtarſcha kolonialtworowa pſchedawarnja w Budyſchinje **Carl Noack** na žitnej haßy.

Union-kognak

po wſchěch płaczišnach dostacź pola **Schieſchki a Rjeczki.**

Dobra 4 np.-zigara!

100 ſchtuk po 3 mk. 20 np., 25 ſchtuk po 85 np., pſchi wotewſaczu 300 ſchtuk franko po póſće.

Czišćeny amerikanſki petrolej

pſchi wjazy puntach punt po 11 np.

Rajß

wulkotnje rjanu tworu, wurjadnje punt po 16 np.

Jerje, najlěpſchu tworu, ßud ſa khlamarjow po 36 mk., ſchtuku po 3, 4, 5, 6 a 7 np.

porucza **Carl Noack** na žitnej haßy.

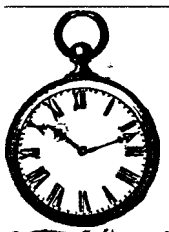

Franz Marſchner

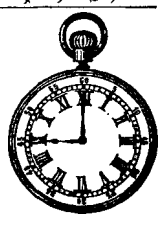

czaßnikař w Budyſchinje

cžo. 9 na bohatej haßy cžo. 9

ßwój ſklad **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczaſow** dobroczinwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczišny. Porjedźenje dobre a tunje.

Pſchiſpomnjenje: Rěczu **ßerbſki.**

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Tunjo nakupiwſchi je mi mózno dźělbu **cžorneho kaſchimira** a **krepa** tunjo pſchedawacź; **jenobarbne pißane draſtne tkaniny** we wſchěch hódnoſćach jara płaczišny hódno; **pißane kaſchćikate ſchottiſke draſtne tkaniny** hižo łohcź po 20 np.; 6/4 ſchěroke **cžerwjene hładke** a **cžerwjene ßmužkate wupjerki,** barbu njepuſchćate, łohcź po 30 np.; **zychi,** ßwěle a cžemne, 6/4 ſchěroke, łohcź hižo po 20 np.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Jenoż hischcże 10 dnjow inventurske wupschedawanje.

Zonjaze żakety po 80 np. hacż do 10 mk.,
pschedeschcżne a symske mantle
po $2^1/_2$, 3, 4, 5 a 6 mk., prjedy po 10—20 mk.,
trikotowe taille,
mużaze a hólczaze swjerschniki,
mantle, pjesle, wobleczenja, kholowy a **dżełanske kholowy**
hižo po żmješchnje tunich płaczišnach.

Otto Preuss prjedy Kloß.
na żitnej haży 4.

Schparazy wolij
dżełany sa schijaze maschiny a jěsdne koła ſ koscżowolijoweje fabriki H. Möbiusa a żyna w Hannoverje dostacź pola
Clemensa Jäckela na bohatej haży.

Woprawdże tunjo
kupuje żo nětko
w rumowanskim
wupschedawanju
zentralneho basara
H. Richetra naschlědnika
na snutskownej lawskej haży 6.

Wot 1. haprleje 1897 żo zentralny basar na bohatej haży 29 ſ napschecża hoscżenza „k winoweje kicże“ namaka.

Hulda Lindnerez w Budyschinje.
na seminarskej drózy 6.

Wożebita pschedawarnja sa **czaj, schokolady, kakao, biskwity a zokrowe twory.**

Wożebje porucża **żylnjazu schokoladu** Oty Bügera jako najlěpsche a derje żkodżaze sarunanje sa jatrowy wolij.

Ssmolerjez knihiczischczerńja
w Budyschinje w żerbskim domje
knihi, sliczbowanja, visitne a **pscheproschenske khartki, sastojnske formulary, wustawki, blidne spěwy** atd. atd.
we wschěch rěczach derje a tunjo czischczi.

Jako rjany dar **k selenemu schtwórtkej a k kważam** żo
Pruhi ſ Bożeho żwětła
porucżeja. Dostacź po 50 np. w wudawarni „Sserbskich Nowin“.

Pschi drohich běrnowych płaczišnach poruczam tunje warjenja jako
rajż,
krupy,
jahły,
żoki,
hróch,
atd.
po jara tunich płaczišnach.
Otto Sachse
na bohatej haży 5.

Pschi rěsanju żwini
porucża
kóżdy tydżeń czerstwje a se saručenjom czišcże mlěte
pópjer,
nowe koruschki,
naliki,
ingber,
każ też dale
majoran, salpeter,
kołbażowu hejdusch
atd. atd.
Otto Sachse na bohatej haży 5.

Khofej
paleny a **njepaleny**
tuni a dobry porucża w wulkim wubjerku
Otto Sachse
na bohatej haży 5 ſ napschecża posta.

Kosaze,
lischcże, tkhórjaze a **kunjaze** (mordarske), **sajecże, żornjaze, kaniklaze** a **kocże koże** po najwyschschich płaczišnach kupuje
Heinrich Lange
w Budyschinje pschi żitnych wikach.

Howjase, konjaze,
czelaze a **wowcże koże** każ też **wowczu wołmu** pschezo po najwyschschich płaczišnach kupuje
Heinrich Lange
pschi żitnych wikach njedaloko żerbskeje katholskeje zyrkwje.

Wyżokorukata schijaza maschina

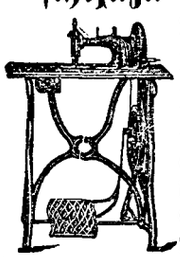

Biesolda a Locke je najlěpscha a najkhmańscha sa żwójbu a rjemješlniske dżěło. Sa jeje hódnoscź dołhe lěta rukuju. Schijaze maschiny wschěch drużnow żo wote mnje wuporjedżeja. Strykowanske maschiny po fabrikskich płaczišnach pschedawam
Richard Otto,
mechanik pschi lawskich hrjebjach 14.

Czażniki
sa konfirmandow!
Cażniki derje a tunjo porjedżam.
R. Mersiovsky, czażnikar
na garbarskej haży 22.

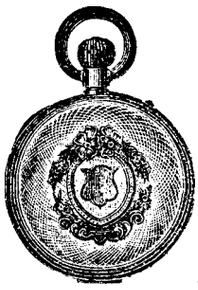

Kóżdy, kotryż chce żebi **dobry** a **tuni czażnik** kupicź, abo kotryż chce żebi jón **porjedżicź** dacź, njech dże k czażnikarjej **Curtej Jenczej** na swonkownej lawskej haży 5, pódla kujeja lotterijskeho kollektéra Jägera. — **Jencz** pschedawa a porjedża sa żwoje dżěło sprawnje rukujo.

Matrazy
rjane a derje dżěłane porucża
C. A. Pietsch
na hauensteinskej haży 1.

W wudawarni „Sserb. Nowin“ je dostacź po 10 np.
Schtwórty
wěnz spěwow
sa żerbsku młodoscź.

W wudawarni „Sserb. Nowin“ żu dostacź:
żerbske
kmótsaze listy
w kaschczikach.

We wudawarni „Sserbskich Nowin“ je dostacź:
Spěwna radosć.
Zběrka
šulskich spěwow.
Druhi wudawk.

Wosjewjenje!
Rżanu piznu mnku,
lanu mucżku,
majżowy schrót
ma na składze
Otto Säuberlich we Łasu.

Wot nětka pschedawam **żuscheny połcz** punt hižo po 70 np., pschi 5 puntach po 65 np., **wuschkrjeny łój** punt po 50 np., pschi 5 puntach po 45 np., **kołbażowy tuk** punt po 50 np., pschi 5 puntach po 45 np., dobru kołbażu punt po 60 np.
G. Hildebrand na jerjowej haży.

Czerstwy łój punt po 30, 40 a 50 np., **czerstwe czrjewa** k dżěłanju kołbaży, pażmo po 1 hr., loftru po 7 np. Ssuschene żwinjaze mjażo, punt po 65 np. porucża
Ota Pětschka na żitnej haży.

Najlěpschi żuscheny połcz bjes koscżi porucża pschi wotewsacżu 5 puntow punt po 65 np., pschi 10 puntach punt po 60 np., **żuschene mjażo** punt po 65 np.
R. Nierth
w Budyschinje
na żerbskej haży czišło 18.
Telefon 71.

Jara rjane **howjase** a **żwinjaze mjażo** punt po 55 np. porucża
C. Häcker na kamjeńtnej haży 23.

S. Beer,

prjedy Meſſow a Waldſchmidt,

pſchi **hlownym torhoſchczu 9** delka a po 1 ſchodze.

Wulke inventurſke

wupſchedawanje

hacz do poňdzele 15. februara

po zenje ſzo wróczazych tunich placzisnach.

Na pſchedań pſchiňdu wězy, pſchi inventurje po płaczisnje khětro ponižene, jako:

wupyſchene zonjaze a holczaze filzowe klobuki hižo po 50 np.,

njewupyſchene zonjaze a holczaze filzowe klobuki hižo po 20 np.

Sbytki **draſtnych tkaninow, koſchlazeho ſzukna, poßleſcheczowych tkaninow, koſchlazeho barchenta, trjenjow,** kotrez ſzu ſzo w hodownym czaßu nahromadźile.

Wolmjane, plyſchowe a zidźane khapy, ſchawle na hlowu, ramjenjaze khornarje, pjelſczowe, krimſke a plyſchowe muffy, hižo po 26 np.

Hońtwinſke lazy, normalne koſchle, ſpódnje kholowy, barchentowe a trikotowe taille, ſoki a ſchtrympy, mužaze, zonjaze a dźeczaze ſchaty, kotrez ſzu w wukładnym woknje po nahladnoſczi ſchkodowałe.

Symſke rukajzy wſcheje druziny. Dźeczaze wobleczenja, barchentowe zonjaze a dźeczaze kholowy a wſchelakore pſchedryßowane płatowe wězy.

Tole wupſchedawanje po tunich płaczisnach jenož hacz do 15. februara traje.

S. Beer,

prjedy Meſſow a Waldſchmidt.

W Budyschinje, w februarje 1897.

P. P.

S tutym najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so ßym dźenßa w ßwojim domje

pschi mjaßowym torhoschczu czißło 3

ßuknowu a bukßkinowu pschedawańnju

wotewrił.

S dołholětnej dźěławoßczu w ßuknowym wikowanju ßym nußnu wědomoßcź nadobył a je mi tak móżno, tych, kotßiż mje poczeßcża, w kóżdym naßtupanju spokojicź.

Mój ßkład je ß tworami wot najjednorischeje drużiny hacź k najwoßebnischim nowoßczam wuhotowany; tworowe pokaßki ßo rad a darmo poßkicźeja a ßo frankowane roßeßczelu.

Proßcho, so by ßo moje pschedewßacźe dobrocźiwje podpjerało, poruczam ßo

ß poczeßczowanjom

F. N. Bläsche.

S nakładom Macźizy Sserbßkeje ßu wuschke a w wudawańni „Sserbßkich Nowin" na pschedań:

Kßchiż a połměßaz abo **Turkojo pßched Winom w lěcze 1683.** 1883. Płaczißna 40 np.
Trójniki. Sběrka powědańczkow. 1885. Płaczißna 40 np.
Nadpad pola Bukez. (1758.) S wobraßom. Druhi wudawk. 1888. Płaczißna 30 np.
Jan Manja abo **Hdże ßtatok mój?** Powědańczko ße ßerbßkich ßtawißnow nowißcheho czaßa. 1889. Płaczißna 40 np.
Bitwa pola Budyßchina. (1813.) 1891. Płaczißna 50 np.
Nowe Trójniki. Sběrka powědańczkow. 1893. Płaczißna 40 np.
Sabawki. 1896. Płaczißna 40 np.

Schmidt & Gottschalk

bankownja
a pjenjeßypßcheměnjerńja
w Budyßchinje
pßchi mjaßnym torhoßchczu 14|16
telephon czißło 86.

Dobre pjenjeżne papjery ßtajnje na ßkładźe.

Wobraßy

(bildy) ßo rjenje a tunjo ßaßchkleńzuja a ß wobłukom wobdadża, **domowe żoßnowanje** a **wobraßy** w wulkim wubjerku a tunich płaczißnach pola

Maxa Mützy
na bohatej haßy 11.

Pßchedawanje a porjedźenje wßchěch drużinow **czaßnikow.** Płaczißny najtuńßcho a rukowanje na dwě lěcźe.
Gustav Mager, czaßnikaŕ 11 na ßerbßkej haßy 11 pßchi ßtarych kaßarmach.

Ziwjenje ßawěßczaze towaŕßtwo „Atropos"

w Lipßku

w lěcze 1797 ßałożene.

Towaŕßtwo ß pßchihódnymi wuměnjenjemi namjety na **ßawěßczenje ziwjenja, wuhotowanja, wojeŕßtwa, ßaßtaranje ßtaroby a podpjeranja pßchi wumrjeczu** pßchijima.

K ßaradźenju tychle ßawěßczenjow poruczeja ßo ßa **Hodźij** a **wokolnoßcź: Gußtav Sperling,** zyrkwinßki ßlicźbowaŕ w Hodźiju czißło 39 a **Heinrich Marx,** żiwnoßcźeŕ w Njeßdaßchezach czißło 5,

ßa **Njeßwadźidło** a **wokolnoßcź:**

Handrij Patok, gmejnßki pßchedßtejicźeŕ w Njeßwaczidle czißło 54a,
Bohuwěr Jurßch, kubleŕ w Banezach czißło 6,
Jan Młynk, pokładnik w Sarěczu czißło 8b,
Ernßt Schneider, krawßki mißchtyr w Łußy czißło 43,
Ernßt Scholta, kubleŕ w Łahowje czißło 11,
Jan Scholta, gmejnßki pßchedßtejicźeŕ w Wětrowje czißło 3,
Jan Czech, gmejnßki pßchedßtejicźeŕ w Łomßku czißło 8.

Generalne ßaßtupjeŕßtwo:
Gerhard Bauer.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu —Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich postach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maj so we wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a ma,a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 8. **Sobotu 20. februara 1897.** **Lětnik 56.**

Swětne podawki.

Němske khježorstwo. W khježorstwowym šejmje šu zyły sańdźeny tydźeń wo pjenježnych žadankach sa wójsko jednali. Pschi tym je sozialdemokrat Bebel, kotryž měješe šo, runje kaž jeho pschiwiššowarjo, wjele na němske wójsko hórschicź, wopomnjenja hódnu wěrnosćź prajił, na to pokasujo, so šu mkodźi ludźo se wšow, kotsiž po wojeŕskej šłužbje w městach sawostanu, najlěpschi rekrucźa sa sozialdemokratiju. To je čisćze wěrno. Mkodźi ludźo, kotsiž šu w městach lohke dźěło a wulku msdu wocźakali, rad sozialdemokratisku bludnu wucźbu jako nowy evangelion pschiwosmu, hdyž šo jich pschepjata nadźija njedopjelni. Bebelowe šłowo njech knježeŕstwo na to dopomni, so by šo po sakońskim pucźu wuludnjenju wšow napscheczo stupiło. Do teho šłuscha też pokupowanje wjetschich a mjeńschich žiwnosćzow a kubkow a jich sjenocźenje s ryczeŕkubłami. Tam, hdźeż małe rataŕstwo sańdźe, hdźeż fabriki nastanu a wschón dźěławy lud k šebi scźahnu, šo sa sozialdemokratiju płódna rola dźěła. Pschikłady sa to namakamy w pruskej hornjej Łužizy, a to wošebje w tych stronach, hdźeż šu šo Sserbjo pscheněmcźili. Na wopak w tych stronach, hdźeż hischcże Sserbstwo krucże steji, je wscha sozialdemokratiska agitazija hacź dotal bjes wuspěcha była. To šu sozialdemokratojo šami wospjet na šwojich shromadźisnach wobšwědcźili. Njedyrbjało to knježeŕstwu s powucźenjom bycź?

— Loni nasymu, hdyž rusti zar němskeho khježora wopyta, běchu někotre nowiny, mjes druhim też nowiny swjaska ratarjow „Deutsche Tageszeitung“ bajku rosnješke, so je zar też wjeŕcha Bismarka chżył s wopytom počeseźicź, so pak je ministerstwo swonkownych należnosćzow tutón wopyt sadźěwało. Jako sastupjeŕ ministerstwa swonkownych należnosćzow, kotrež šo s tym skschiwdźene widźesche, bě statny sekretar s Marschal samolwiteho redaktora nowin „Deutsche Tageszeitung“ Wegenera wobskorźił. Sańdźenu poudźelu je wušudźenje było, pschi kotrymž šu Wegenera k jastwu na dwě lěcze sašudźili.

— Swjask ratarjow je poudźelu w jenym Barlinskim zyrkusu šwoju hłownu shromadźisnu měł. Na nju bě šo něhdże 5000 wošobow seschło. Najprjódzy šo pschedšyda s Płötz šłowa jimasche, prajizy, so je swjask ratarjow tón wulki dobytk wubědźił, so šo nusa rataŕstwa wschudze pschipósnała. Dalsche dobycze je bursowy reformski sakoń. Schtož druhe žadanja nastupa, dozpicze wyschschich žitnych płacźisnow, sašopostajenje prjedawscheje šlěbroweje płacźisny a Kanitzowy namjet, dha swjask też dale na nich wobsteji. Dr. Suchsland w šwojej rosprawje praji, so ma swjask dźenša 184271 šobustawow. Dochody šo na pok milijona, wudawki na 494000 hriwnow wobliczą, tak so 6000 hriwnow sbytka wostanje. Na to Ruhland s Barlina wo ważnosćzi bursoweho sakonja sa rataŕstwo a wo poślednich podeńdźenjach na žitnych bursach rěcźesche. Po jeho pschednoschku shromadźisna s wulkim wyskanjom scźěhowazu resoluziju pschija: Hłowna shromadźisna swjaska ratarjow wobžaruje, so khježorstwowe a statne knježeŕstwo žanych naprawow njeje cźiniło, so by bursowemu sakonjej, wot 1. januara płacźazemu, poknu płacźiwosćź wuskutkowało a jeho sjawnemu pschestupjenju s wuspěchom sadźěwało. Wona s dowěru wocźakuje, so budźe pruski wikowanski minister, šwoje dohladowanske prawo wo produktowej bursy pscheczíwo njesakońskej produktowej bursy, kotraž je šo w vilskim hrodźe w Barlinje wotewrika, hnydom wužiwacź.

Jendźelska. Mór w Indiskej šo po něczim do snutskowneho kraja rosscheŕja. Sańdźeny tydźeń je na njón po wyschnosćzinskich wosjewjenjach 893 wošobow skhoriło a 866 wumrjeło. S teho je widźecź, so na mór skhorjeni skoro wschitzy wumru. Europiske knježeŕstwa šu jara mudrje na tym cźiniłe, so šu s cźažom naprawy psche sanješenje móra s Asiskeje do Europy pschikasałe. Wscho hromadźe je w Indiskej mór 5447 cźłowjekow hacź dotal jako wopor žadał. W pošlednich njedźelach liczba semrjetych pschezo bóle pschibywa.

Rušowska. Ruska šo pschi nětczischich schmatanzach w Turkowskej na wschě móžne pschipady pschihotuje. Ruske cźornomórske wójnske łódźstwo je pjecza k Konstantinoplej wotjěło. Sa jeho roskasowarja je wulkowjeŕch Alexej Alexandrowicź pomjenowany, kotryž je šo hnydom k cźornemu morju podał. Jeli so by trjeba było, krajne wójsko we wjetschej měrje do pola stajicź, šo sa jeho najwyschscheho roskasowarja wulkowjeŕch Wladimir Alexandrowicź pomjenuje, kotremuž šo jako stabowy schef general Dragomirow pschida. Wón pak, taž też wulkowjeŕch Alexej, mataj krutu poručnosćź, so mataj šo hižo nětko wschěm Dragomirowym wukasam podcźišnycź, dokelž chzedźa drje jimaj cźesćź wyschscheho roskasowaŕstwa wostajicź, so pak je s woprawdźitym samolwitym roskasowarjom general Dragomirow. Mjes Peterburgom a Barlinom žiwje depesche dźeja. Ssu nětkole pscheświědcźeni, so šo turkowske njeměry bjes powschitkowneje wójny pschewinu, jeli so Němska na stronje Ruskeje sawostanje. Khježor Wylem je pjecza do Peterburga telegrafował, so šebi pscheje, so mohł dla straschneho roswicza turkowskeho praschenja šo s zarom šam rosrěcźecź. Duž měnja, so khježor Wylem šnadź w měrzu šam do Peterburga pschijědże.

Dla spěchowanja ruskeho žitoweho wikowanja chze ruske knježeŕstwo we wschěch wukrajnych wulkich žitowych městnach, na pschikład w Triescze, Marseillu atd. wulke žitnizy se sběhanskej pschiprawu sałožicź. Też někotrym němskim městam šu tajke žitnizy pschimyšlene.

— Nowe njeměry šu šo w němskej nawjecźornej Afriziy měke. W Gobabis, hdźeż šu šo hakle pšched krótkim njeměry podtłóczíle, šu domoródni dweju wojakow němskeho kitanskeho wójska skónzowali.

Turkowska. Na kretiskej kupje šu šo hižo njepscheczelnosćze mjes grichiskim wójskom a Turkami sapocźałe. Pod wyschkom Wasosom w Plataniji pola Kaneje na brjoh stupiwschi šu Grichojo turkowske wobtwjerdźenje Aghia s nadběhom dobyli a 400 Turkow, mjes nimi 100 wojakow, pschi tym sajeli. Dalschemu wojowanju šu wulkomozy sadźěwałe. Matrosojo jich wójnskich łódźow, kotrež šu k kretiskej kupje pschijěłe, šu kretiske města Kaneju, Rethymno, Kandiju a Sitiju shromadnje wobšadźili a dwě grichiskej wójnskej łódźi sašłapili. W tu khwilu po sdacźu mjes wulkomozami polna pschesjenosćź knježi, a jeli so šo tale pschesjenosćź njepschetorhnje, budźe małe Grichiska šwój tešak bórsy do nóžnjow tyknycź dyrbjecź. Grichiska je drje na podpjeru Ruskeje liczika, tola pschi tym je šo saliczika; pschetož runje ruszy statnikojo šu radźili, so bychu wulkomozy s rasnosćzu Grichiskej napscheczo stupiłe. Też němski khježor je w tej šamej myšli pola zusokrajnych pósłanzow, kotrychž je w běhu sańdźeneho tydźenja wospjet wopytał, skutkował. Mjes tym šo Turkowska a Grichiska spěschnje na wójnu hotujetej. Pschi grichiskich mjesach w Mazedonskej šu Turkojo šwoje wójsko khětro posylnili. Pódla teho šo wójsko, kotrež šo se Syriskeje wrócźi, k grichiskim mjesam póscźele. K kretiskej kupje sultan w bliżschim cźašu wjetschu liczbu wójnskich łódźow póscźele, kotrychž mužstwa

drje smĕja nadawk, grichiske wójsko ſ Krety wuhnacź. Jeli ſo ßo na kupje porjad ſaßo poſtaji, budźa ßo wulkomozy ſa to ſtaracź dyrbjecź, ſo Kreta podobnu ßamoſtatnoſcź doſtanje, kajkuž ma nĕtko rańſcha Rumeliſka, tola ſo pſchi tym pod turkowſkim nadknjejſtwom woſtanje. So by ßo Kreta do zyła wot Turkowſkeje wottorhnyła, do teho ſultan, prjedy hacź njeje wójnu pſchecźiwo ßłabej Grichiſkej pſchĕhrał, ſe ßanym wumĕnjenjom ſwolicź njemóże. K ßamoſarjadniſtwu kretiſkeje kupy pak móże wón pſchihłoßowacź, pſchetoź pſchi tym wón ſ najmjeńſcha na ſdacźe pſchezo ſ knjeſom tuteje kupy woſtanje.

Póſtniczny żort.

Knjeni Krawzowa bĕ jara roswjeßelena, bĕſche runje maku, derje wumeblowanu jſtwiczku, kotraž bĕ jej hižo dołho próſdna ſtała, pſchenajała, a ſ tym bĕ ſaßo jenu ſtaroſcź wotbyła. Wucźerka, knjeźna Hanka Bĕdnikez, jeje młodoſtna wotnajerka, poßmĕwaſche ßo tež jara wjeßele duzy po ſkhodźe dele; bĕ dźĕ ßo jej ſkónczńje poradźiło, ſchikowanu pſchecźelnu jſtwiczku ſa pomĕrnu płacźiſnu namakacź, tak ſo móżeſche pſcheſtacź ſa wobydlenjemi ßlĕdźicź.

Jenotliwej knjeni ßamej njebĕ ßnadno, we wulkim mĕſcźe jſtwu namakacź, a jeli ſo ßo druhim tež tak dźĕſche, dyrbjeſche kóżda żónſka ßo wo to ſtaracź, ſo by ßebi ſkerje lĕpje ßamßne hoſpodarſtwo ſakoźika. Hanka poßmĕwaſche ßo ſrudnowjeßeła, ßebi myßlo, ſo drje by w najwjazy padach dobra wola k temu była, ſo pak bĕ cźaß romantiſkeje luboſcźe nimo a ſo dźĕ nawoźenjojo ſ wjetſcha bóle na pjenjeſy dźiwaja, dyžli na błyſchcź rjaneju wocźi. Tola k cźemu tak ſrudne a jĕrke myßle? Hanka poſbĕże ſ horda ßwoju hłowu, hladaſche horje a krocźeſche ßo ßmĕjkotajo dale, wſcha roswjeßelena, ſo mĕjeſche nowe wobydlenje.

Knjeni Krawzowa bĕſche mjes tym we wuſkoſcźi. Mĕjeſche mjenujzy hiſchcźe jeneho wotnajerja, a to woßebneho młodeho krajneho ſaſtojnika, a chzyſche na kóżde waſchnje temu wuńcź, ſo ßo młodaj cźłowjekaj njebyſchtaj ſpóſnakoj, dokelž ßo ſ teho niczo dobreho njenadźijeſche.

To pak móżeſche ßo jeno potom wotwobrocźicź, hdy by ßo pola wobeju hižo ſ woprĕdka wſajomne ſajimanje poddußyło, a to by ßo jeno hodźało dozpĕcź, hdy byſchtaj wotnajerjej wo ßwojim ßußodſtwje njewĕſtaj woſtałoj.

W tym wokomiku ſaſwoni knjes ſ Bohatowſkich, jeje wotnajeŕ, k ßłużbje hotowa khwataſche knjeni Krawzowa, ſo by jemu ſatepika, dokelž bĕ woßrjedź wulkeho rózka a jara ſyma. Pſchi wulkich khachlach ßwoje dźĕło dźĕłajo rjekny luboſna hoſpoſa ſ njewinowatym wobliczom:

„Jutſje, knjeże ſ Bohatowſkich, doſtanjecźe ßußodźinku, prawje luboſcźiwu ſtaru knjeni; chzecźe ßnadź ßo jej pſchedſtajicź?“

„Jeli ſo ßebi to pſcheje“, rjekny młody muž ßuſche.

„Nĕ, luby knjeże ſ Bohatowſkich, myßlu ßebi, ſo ßebi to njepſcheje“, wotmolwi knjeni Krawzowa, njewinowacźe ſhladujo, „pſchetoź mohła ßo jeno lĕdma ſ wami ſabawjecź, dokelž mało błyſchi; tola trjebacźe ßo jeno prawje bliſko ſtupicź a prawje wótſje rĕcźecź, potom roſymi, nimale derje; ßnadź by waß proßyła, ſo byſchcźe jej kuſk ſ nowin cźitali a tak cźaß ſahnali.“

„Nĕ, njeprajcźe niczo, luba knjeni Krawzowa“, rjekny nĕtkole młody muž ſpodźiwnje khwatnje, „mi je lubo, ſo żanych ſnajomſtwow njeſapocźnu; najlubſcho by mi było, hdy by wona ani njeſhonika, ſo ja tu bydlu.“

„Ani ßłowa njedyrbi ſhonicź, ſo ma żaneho ßußoda“, wobkrucźeſche knjeni Krawzowa wſcha wjeßeła, a hdyž ſe jſtwy dźĕſche, bĕ njemało horda na ßwoju leſcź. Bĕſche dźĕ nĕtkole ſ tym ſtraſchnym wotnajerjom runje tam, hdźež chzyſche jeho mĕcź, „a ſ tej młodej knjeźniczku“, myßleſche ßebi ſ ramjenjom ſcźahujo, „ſ tej wſchak budu tež hotowa.“

Naſajtra rano ſcźeże ßo knjeźna Bĕdnikez, ſcźaroſcźiwje wupikana, do noweho bydła, kotreź bĕ ßebi ſe wſchelakimi wĕzkami pſchecźelne wupyſchika, jeno ſ pok wuchom poſkhajo na ßwoju hoſpoſu, kiž powjedaſche, ſo budźe tu prawje pſchijomnje bydlicź atd. Ale po nĕcźim k ßwojemu wotpohladanju pſchekhadźejo, wopraſcha ßo knjeni Krawzowa ßo wotlakujo, hacź móże knjeźna ſpĕwacź, potom pokraczowaſche wujaßnjejo:

„Wĕſcźe, luba knjeźna, tu pódla bydli wußłużeny wyſchk a tón je druhdy trochu woboźny; cźerpi mjenujzy na hłowu a to cźini jeho njedótkliweho; to najradſcho niczo njeßłyſchi; hdy budźiſchcźe potom ſpĕwali ....“

„O roſymju“, pocźa Hanka ßobuźelnje, — „to mohło jemu wobcźeżne bycź. Nó, njebudu jemu boloſcźe cźinicź, ſmĕrujcźe ßo, luba knjeni Krawzowa; moja ſchija je tajka, ſo mohła ßo jeje ßama naſtróżecź; wote mnje njetrjeba ßo niczeho bojecź.“

Hoſpoſa móżeſche ßo lĕdma poßmĕwanja dodźeržecź, widźo, kak jej tež druhi wopor do paßłow lĕſe, a wotßali ßo pſchecźelnje ſtrowjo, knjeźna Bĕdnikez pak, ſtarajo ßo wo ßwoje małe hoſpodarſtwo, ſaby na wyſchka, ſpĕvanje a bolenje hłowy.

Tſi njedźele bĕchu ßo wot teho cźaßa minyłe, wjeßeły cźaß bliżeſche ßo kónzej, a kóżdy wjeßeły cźłowjek khwataſche teho dla, ſo by, ſchtoż móżno, krótkeho póſtniczneho cźaßa hiſchcźe wużił. Tež knjeni Krawzowa cźakaſche wjeczor podarmo na ßwojeju wotnajerjow, kotrejuż tak ſtaroſcźiwje hladaſche. Dawno bĕ hižo dwanacźe wotbiło a hiſchcźe żane jeju tak ßwĕrneju podrużniſtwow njechaſche dom pſchińcź.

Hanka bĕ tónle wjeczor jenej pſchecźelniży poßwjecźicź chzyła, ale ta a jeje macź bĕſchtej ju pſchecźelniwje pohnuwałej, ſo dyrbi ſ nimaj na bal hicź. Młoda wucźerka wobaraſche ßo wſchelako, ale to bu wſchitko wot jeju pſchecźelnizow dobycźeŕſzy ſ tym ßłowom wotpokaſane, ſo dźĕ tam jeno du, ſo bychu żort ßobu wohladałe. Skónczńje Hanka pſchiſwoli; pſchewodnik bĕ tež bórſy namakany, a to bĕ domjazy lĕkaŕ teje ßwójby, kotryž tu runje bĕſche a młodymaj knjenjomaj ßwój ſchkit poſkicźi.

Naſtajichu ßo po tajkim na pucź; knjes doktor Lĕk cźinjeſche wſcho móżne, ſo by ßwojej poruczenej knjeźnje wjeßełej do ßwjedźeńſkich ſalow pſchiwjedł, a jeho próża bĕ derje wotrunana. Woßebje Hanka ßo ßmĕjeſche, kaž wjeßełe dźĕcźo, a żortowaſche a wjedźeſche dobremu doktorej ßamemu najwjetſchu radoſcź pſchihotowacź.

Jemu bĕ bjes maka tak, jako budźiſchtej jeho hakle tutej rjanej holcźży ſe wſchĕmi kraßnoſcźemi bala ſnateho ſcźinika.

Sto krócź bĕ w pſchednoſcheŕni jako wucźeŕ widźał, kak bĕchu ſta ſtudentow na njeho kedźbnje ßłuchali, kotſiž jeho ßłowa, mohł rjez, pózerachu, a tu dyrbjeſche ßo napinacź, ſo njeby młodymaj wjeßełymaj knjeńkomaj żaneho wotmolwjenja dołżny woſtał, hdyž ßo jeho ſtajnje praſcheſchtej a ſ nim żortowaſchtej. Wón pytny, ſo temu ſroſcźeny njeje, ale ſchto ßebi chzyſche? Tola hlej! Tu pſchińdźe pomoznik, a to bĕ jemu pſchecźelſzy ſnaty prawiſnik, kotryž ßamlutki a nimale ſwoſtudźeny po ſalach khodźeſche a kotrehož ſ derje mĕnjenym ßłowom: „ſ pucźa!“ knjes doktor ſadźerża. Wón khwataſche, ſo by tutemu knjeſej ßwojej poruczenej knjeńzy pſchedſtajił a ſo by na to Hanku tutemu ßwojemu pſchecźelej pſchipokaſał.

Tutón nĕtkole poſticźi, ſdwórliwje ßo pokloniwſchi, ßwojej nowej ſnatej ruku, ſchtoż ta pſchecźelnje pſchija. Khwilu dźĕſchtaj njerĕcźo ſa doktorom, kotryž ßo, zyle ſpokojeny, nĕtkole jenicźzy ſe ßwojej nĕhduſchej pazientku, Marju, dźowku ſtareje pſchecźelniży, ſabawjeſche, tak ſo ßo ſdaſche, ſo je na Hanku a tež na jeje pſchewodnika ſabył. Jimaj tež jara wjele njebĕ wo wucźenzowſkej roſpjerſchenoſcźi, ſ kotrejž jeju doktor ſady ßebje woſtaji.

Wonaj poßmĕwaſchtaj ßo a powjedaſchtaj tak njebojaſnje, zyle w pſchesjenoſcźi, ſa ruzy ßo dźerżo, po ſalach khodźo, kaž byſchtaj ſtaraj ſnataj bykoj, a niz, kaž byſchtaj ßo hakle prĕni ras na tymle balu wuhladałoj.

Cźaß miny ßo ſpĕſchniſcho, dyžli ßo ſdaſche, a hižo bijeſche druhu hodźinu rano, tu hakle dopomniſchtaj ßo na ßwoje dobre wotmyßlenje, ſo chzetaj w dwanacźich dom bycź, a hotowaſchtaj ßo na dompucź.

Marja bĕ bórſy domoj, a hdyž bĕ potom tež doktor bórſy hacź k ßwojej khĕži doſchoł, roſżohnowaſchtaj ßo tež Hanka a jeje pſchewodźeŕ pſchecźelnje ßo ſ nim ßmĕjo.

Luboſcźiwy ſtary knjes, kiž dźĕ bĕ tola hižo khĕtro pomału a kotremuż bĕ nóż khĕtro ſymna, roſżohnowa ßo ſ wulkej ſpokojnoſcźu, wjazy krócź wokajo: „To bĕ rjany żort! Budu hiſchcźe dołho na to ſpominacź! Moja knjeźna, pſchińdźcźe derje dom, pſchewodźana wot knjeſa prawiſnika!“ Tu pſchicźercha domownik, kiž ßo ſ latarnju bliżeſche a dobrocźiwemu doktorej durje do pſchijomneho wobydlenja wotamkny, a duž bĕ rosmokwjenja kónz.

* * *

Knjeźna Bĕdnikez khwataſche, zyle ßo wotmjelknywſchi, po boku knjeſa prawiſnika do ßwojeho bydła. Nóż bĕ ſymna a njebjo bĕ ſpodźiwnje jaßne, hwĕſdy brinkotachu, twjerdźe ſmjerſky ßnĕh na tſĕchach błyſkotaſche w namódri mĕſchanym ßwĕtle, kotreż dźiwnje woteſtawaſche wot cźerwjeneho ßwĕtła latarnjow, kiž ſcźeżku roſßwĕtlachu.

Ale runje bĕ to pornjo roſßwĕtlenju baloweho ſala jeno ſchpatne ßwĕtło, njemóżeſche ßo knjes doktor prawow tola ſdźerżecź

a pschi ßwětle kóždeje noweje latarnje dźiwasche ßo pschećelnemu wobliczu a swižnemu srótej ßwojeje towarschki.

Runje spyta wopißowacź, kak sbožowny je, so je jemu runje poßledni wječor wješeleho póstniczneho cžaßa tak radostne hodźiny pschihotowal, tu sasta Hanka psched ßwojej khěžu a sćeže khětro krucže sa swónczk, prjedy hacź móżesche prawisnik ßkowo prajicź.

Hižo bě ßkyschecź, so domownik po khěži s kluczom schćerkota, tu woprascha ßo knjes doktor prawow, ßo dźiwajo: „Tule wy bydlicže, knježna Bědnikez? Tule, w tejle khěži?!"

„Tule, haj, tule. Knjes doktor, ja njerosymju, schto ßo wam to tak dźiwne sda?" rjekny wona schibakszy. Mjes tym běchu ßo durje wotamkle a mloda knjeni ßo skoro hischće bóle dźiwasche, dyžli prjedy jeje pschewodnik, dokelž tón zyle ßwědomje, kaž by doma byl, runje tak do domu sastupi.

Wona mjelczesche a njewjedżesche, schto ßo to njeczini. Hdyž pak bě mlody muž na tym, so chzysche w měrje sa njej hicź, ßo wobrocźi a rjekny:

„Wy drje scže ßo w nastupanju domoweho cžißka mylili, knjes doktor?"

„Ani s najmjeńscha, cžesćena knježna", rjekny jej wotmolwjejo mlody muž a saßmja ßo, „ja mam dospołne prawo, ßobu ßem pschińcź, dokelž w tejle khěži bydlu."

Hanka mjelczesche, saßo něschto skhodźenkow postupiwschi.

„W tejle khěži wy bydlicże?! To ßo mi, wě ßo, ani wo ßnje sdało njeje. — Wě ßo, ßym tu hakle s krótka pschicžahnyła .... bydlu tu hakle tři njedźele .... pola knjenje Krawzoweje."

„Pola knjenje Kranzoweje, je to mózno?!" sawoła nětkole jeje pschewodnik, tak jara ßo dźiwajo, so Hanka bjesdźak stejo wosta a ßlědźo na njeho hladasche.

„Wy wopschimnjecże, so ßo ja dźiwam, knježna Bědnikez", rěcžesche mlody muž dale, „hdyž ßym wam prajił, so pola ßamßneje knjenje bydlu, ale ani ßkowcžka wo waschim ßußodstwje wjedźał njejßym."

Hanka poßměwasche ßo we wuskocži. „Ja też niz, knjes doktor", rjekny trochu njewěscže, „knjeni Krawzowa je mi jeno to sdźělika, so stary, khorowaty wyschk na tamnej khódbje bydli."

Doktor ßo wješele saßmja.

„Dha drje scže wy ta stara knjeni, kotraž jara cžeżzy ßkyschi a najradscho nowiny cžita?" rjekny prawisnik.

„Kak dha by było, knježna Bědnikez", pokracžowasche knjes doktor prawow trochu lubosnischo, „hdy bychmoj, ßo sepjerajo na ßwoje dobre prawo jako ßußodaj, ßo trochu spschecźelikoj? Mi ßo sda, so budże to ßwěrne pschecźelstwo!"

Tute poßlednje ßkowa bě na pok wótsje, ale cžim nutrnischo prajił a pschimny ju sa ruku, pruhujo jej do wócžka hladajo.

Hanka njerjekny niczo, bě smylena, hladasche do semje, skónczńje da jemu ruku a lubosnje ßo ßmějo rjekny: „Duž budź, budźemoj pschecźelaj! Dobru nóz!"

Potom ßuny ßo mjelczo do ßwojeje jstwiczki, na sboże njebě knjeni Krawzowa niczo pytła.

Nasajtra, pschipoldnju po dwanacźich, saklapa knjes s Bohatowskich do duri ßwojeje hosposy a rjekny jej s wěsthym ßwjatoczńym kłoßom, so je ßebi wotmyßlił, ßwoju ßußodźinku wopytacź.

Tónle napad na jeje domjazy měr, schtož ßebi myßlesche, so je se ßwojej wuschiknoscźu na pschezo wotwobrocźiła, pschekwapi cžesćownu knjeni dospołnje. Nětkole dyrbjesche ßo jeje kża wukopacź; schto dyrbjesche ßebi młody knjes, schto knježna Hanka wo njej myßlicź?

A pschecźiwo temu ßo niczo rjez njehodźesche.

Nětkole khwatasche wón w runej měrje k jeje młodej wotnajerźy, a jej bě, jako by hižo dźiwanje ßkyschała a potom ßmjecże wobeju, so staj ßo tak njenadźizy młodaj wuhladałoj.

Ale to ßo dobra knjeni myslesche, schtož ßebi taj powjedaschtaj, to bě zyle něschto druhe: wonaj ßo hižo snajeschtaj.

Mjes tym bě ßo něschto cžaßa minyło, a junu pschiwjedże knjes s Bohatowskich knježnu Hanku Bědnikez do jstwy ßwojeje shromadneje hosposy a pschedstaji ju jako ßwoju ßlubjenu njewjestu.

A pschi tym sdźěli też wbohej knjeni Krawzowej, so móże sa měßaz wobej jstwu dale pschenajecź.

Płakajo posthasche dobra knjeni na tak njelubosnu powjescź a pschejesche młodymaj cžłowjekomaj sboże, kotrajž běschtaj jej jara lubaj.

„A wy, knjeni Krawzowa, njeßměcże pschi naju sbožu, kotreż dźě mamoj woßebje wam pschizpěwacź" — rjekny prawisnik žortnje — „zyle bjes myta wostacź. Ssym ßwoju cžetu samohł, so dyrbi wobej waschej jstwě ßebi wotnajecź, dokelž ßebi dawno hižo lubosciwu hosposu pscheje. Ta je stara njewudata, ßkyschi cžeżzy a sdaluje ßo ludźi, hewak pak lubosćź ßama."

„Knjes s Bohatowskich, nimam žanych ßkowow, so bych ßo wam dźakowała, po wschěm tym hischcże tule dobrotu! Ale móżecże mi na ßkowo wěricź, to je ßo wschitko s najlěpschim wotpohladanjom a jeno s kedźbnoscże stało."

A stara žónska ßebi ßylsu setrě, kiž jej po lizu běżesche.

„Ale, knjeni Krawzowa", sawokaschtaj wobaj, „mój dźě ßmój wam wěczny dźak dołżnaj, pschetoż bjes waschego radźeneho póstniczneho žorta njebudźichmoj dźenßa sbožownje ßo lubowazaj ßlubjenaj bykoj!"

Ze Serbow.

S Budyschina. Ssrjedu wječor bě w prěnim poskhodźe piwneho hroda we wobydlenju knjesa Pilza straschny jstwinski woheń nastał. Pěstoncža bě petrolejowu lampu powalika a petrolej bě ßo, s lampy ßo kłußnywschi, sapalił. Woheń ßo njewěrjomnje rucže meblow, drasty a gardinow popadźe a tajkich rosměrow nabu, so ßo s horzotu woknowe schkleńzy pukachu. S nusu ßo dźěcźi s palazeje jstwy wunjeßechu. Spěschnej a wuczinjazej pomozy někotrych hoscźi ßo poradźi, płomjenja poddußycź, prjedy hacź ßo woheń na ßußodne jstwy wupschestrje.

— Roshorjazy njesbožownu podawk je ßo tu sańdźenu ßobotu popoldnju wokoło 4 hodźin stał. Koń tudomneho wosotwarza Nowaka bě ßo na tworowym torhoschcźu spłóschił a bě wot tam s wosom, do kotrehož bě sapschehnjeny, po Nowosalzskej dróży na snutskownu lawsku haßu hnał. Tu wós do jeneho cžežkeho wosa saloži, pschi cžimž ßo jemu sadnja kara wottorże. Na to dźiwje skoczo s prědnjej karu skoku a wulke koła dźěkajo po lawskich hrjebjach a žitnych wikach psches bohate wrota do bohateje haßy cžěrjesche. S napschecźa khlamow pschekupza Mitascha spyta jedyn pohonc s schkodom machajzy konja sastajicź. Tola runje s tym ßo koń hischcże bóle sescheri. Na bok skoczíwschi wón do wojoweho kónza jeneho njesapschehnjeneho cžežkeho wosa sahna. Wótry kónz ßo konjej hłuboko do wutrobna dobu. Skoczo ßo nasad storhnywschi na semju padże. Krej ßo jemu s cžurami se schěrokeje a hłubokeje rany wuliwasche. Hnydom sawołany konjazy rěsnik Starka skoczeczu, jo kłówschi, ßmjertne bědźenje pschikrótschi. Pschi dźiwjej hanjeńzy koń ludźom na dróhach s wulkim strachom hrożesche; tola na sboże ßo nikomu žaneje schkody njeje stało, khiba so je na lawskich hrjebjach jene koło jeneho młodeho cžłowjeka do nohi praßko. Wosotwarz Nowak se snjesboženjom ßwojeho konja wo něhdże 800 hriwnow schkoduje.

— Kraßny meteor se ßwětłym běłym błyschczom ßrjedu wječor wokoło ½8 hodźin wot wječora k ranju k semi leczesche a zyłu wokolnosćź na někotre wokomiki wobßwětli.

— W bliżschej periodże pschißażneho ßuda ßo scžehowaze khostanske wěży wußudża: 1. Pońdźelu 22. februara dopołdnja ¾10 hodźin pschecźiwo cžěßli Gustavej Juliusej Richterej s Tucźiz dla wopacżneje pschißahi. 2. Wutoru 23. februara dopołdnja ¾10 hodźin pschecźiwo cžěßli a skakarjej Korli Augustej Wylemej Kockschej s Kumwałda dla spytaneho mordarstwa. 3. Ssrjedu 24. februara dopołdnja ¾10 hodźin pschecźiwo murjerjej Bjedrichej Gustavej Hochej w Budyschinje, narodź. w Porchowje, dla mordarstwa a wospjetneho njekasanstwa (najskerje s wusamknjenjom sjawnosće). 4. Schtwórtk 25. februara dopołdnja ¾10 hodźin pschecźiwo cželadnikej Ernstej Wylemej Adamej s Wilke dla spytaneho wumozowanja (s wusamknjenjom sjawnosće). 5. Pschipołdnju w 12 hodźinach pschecźiwo něhduschemu nalutowarnimu kontrolerej Henzy w Ssebnizy dla sastojnskeho pschestupjenja a jebanstwa. 6. Pjatk 26. februara dopołdnja ¾10 hodźin pschecźiwo schwalczi Sidoniji Adeli Musche s Khrostawy dla wospjetneho skónzowanja dźěcźi (s wusamknjenjom sjawnosće). 7. Ssobotu 27. februara dopołdnja ¾10 hodźin pschecźiwo murjerjej Hermannej Oswaldej Seydlerej s Noweho Města dla sapalenja.

— Po sdaczu skażeny poß je sańdźenu ßrjedu w Budyschinje wjazore pßu skußak a 12lětneho ßyna rěsniskeho mischtra Domschki, jenož do schkórnjoweho pjenka, kußnył. Wón je pjecża schěry a ßrěnjeje wulkosce byk. Kaž ßo powjeda, ßu tajkeho podobneho pßa schtwórtk w Debrikezach sabili.

— Pschi ßamym ßo tepik je ßo schtwórtk wjeczor murjeŕ Strauchwald. Wón w domje sahrodnika Mulanskeho s napschecża tsjóch lipow bydli a by w poßlednim cžaßu, dokelž je wotcžakujomneje wulkeje wody dla tamnischi drjewjany mosczik, do Mulanskez leżomnosće wjedźazy, wotkamany, w runej měrje po Sprejinym łodże

domoj khodźił. To wón też schtwórtk wjeczor cźinjesche; tola tón krócź ßo lód, kotryż bě ſ cźopłym wjedrom wodudławił, ßo pod nim ſłama a Strauchwald ßo do hłubiny ponuri. Sso ſ wody ſaßo ſběhnywſchi chzyſche na lód wuleścź, tola to wón njeſamó, dokelź ßo lód, hdźeź ßo jeho twjerdźe pſchimny, wotlemi. Duź ſ hłoßom wo pomoz wołaſche. Na ſboże ſamkaŕ Fiberger jeho wołanje bórfy wußłyſcha a jeho ſ pomozu druhich ludźi ſe ſymneje kupjele na ßuche wucźeże.

Se Spytez. Prěni poßoljo naléćźa, ſchkórzy, ßu ſańdźeny tydźeń ſ cźrjódami k nam pſchicźahnyke. Pſchejemy wjeßełym fifołakam, ßo radoſtnje w cźopłych ßkónczných pruhach pſchełětowazych, ſo jich kruta poſyma njeby ſaßo ſ naſcheje krajiny wuhnała.

S Radworja. Naſche ſpěwanſke towaŕſtwo „Meja“ ſańdźenu njedźelu 14. małeho róžka w tudomnym Cźepiz hoſćenzu ßwój 2. ſakoŕeńſki ßwjedźeń wotbywaſche. Hacźrunje njebě wjedro najluboſniſche, bě ſala tola pſchepjelnjena. Wſchitko ßo derje poradźi; pſchetoź ſpěwarjo a hrajerjo ßwój nawdawk derje wuwjedźechu. So běchu poßkucharjo ſpokojom, wo tym ßwědčeſche mózne plazanje a ßamo ßławawołanje pſchi ſkónczenju. Woßebitu khwalbu ſaßłużiſchtaj ßebi knjes Delenk a knjes Cźepez jako ſoliſtaj. Spěwało je ßo 1. Witajcźe hólzy ſ daloka. Chor. 2. Tak kaž ptacźik bych chzył lecźećź. Chor. 3. Dobru nóz. Solo. 4. Wbogi plějaŕ. Chor. 5. Bóh mój wucźek. Chor. Text wot knjeſa Schewcźika a hłóß wot knjeſa Sſkodeńka. 6. Stup dale, wobrocź ßo ras, njebudź hłupy. Chor. 7. Na Łużizu. Chor. 8. Khwalba hole. Solo. 9. Dźělenje. Chor, cźeſki hłóß a 10. Płakała Haniza. — W pſcheſtawkach Domanjowa kapała narodne ſchtucźki piſkaſche, kotreż pſchitomni ſe ſpěwom pſchewodźachu. Teź dwaj kupletaj ßo pſchednjeßeſchtaj. 1. Wojeŕſki ßměſchk. 2. Kwaßne wobraſy. Pſchi ćtym jako hrajerjo khwalobnje wuſtupichu kk. Lorenz, Grubert, Zyź, Heßa, Kokła a Róchor. — Konzert ſcźěhowaſche rejwanſke wjeßele, kotreż ßo ſ półſkej reju wotewri. Woſpjet ßo ßerbſke narodne reje rejwachu. Wſchitzy wopytarjo ßu ßo na ſakoŕeńſkim ßwjedźenju derje ſabawjeli, a něktoryźkuli ßo hakle bliźſche ranje dopomni, ſo je cźaß domoj.

S Porſchiz. Minjenu pońdźelu 8. februara bě tudomny kubleŕ Guda na ßanjach do Budyſchina wotjěł, ßebi pſchaj knjeſa Starki w Nowych Porſchizach najawſchi. Na dompucźu ßo koń, hdyź ßo ſ druhimi konjemi ſetka, ſpłóſchi. W hłubokim ßněźy ßo ßanje tam a jow kiwachu, tak ſo bliſko k ſchtomikam pſchińdźechu a ſa nimi wißajo woſtachu. Skónczńje kubleŕ Guda ſ hłowu wo ſchtom praßny, a to ſ tajkim wotmachom, ſo ßebi nimale nop zyle rosraſy a hnydom myßle ſhubi. Pohonczej ßo na ſboże poradźi, konja ſdźeŕżecź a ſaßo ſmĕrowacź. Duź bĕſche jemu móźno, ßo ſawróćźicź a hnydom k lĕkarjej do Budyſchina dojěcź, kotryź Gudźe prěnju pomoz poſkićźi. Snjeſboženy cźeźko khory leźi a bě ſ woprědka w ßmjertnym ſtraſche. Kaž je ßłyſchecź, ßo nětko ſ jeho ſtrowjom polépſchuje.

S Maleſchez. Jutſje njedźelu je němſka Boża ßłużba prjedy ßerbſkeje. Sserbſka Boża ßłużba ſapocźnje ßo po tajkim hakle w ½11 hodź. dopołdnja.

S Njeßwacźidła. Tudomny knjeźi pohoncź ſańdźeny pjatk konja, do ßanjow ſapſchehnjeneho, pſchejeźdźowaſche. Hdyź do Scheſchowa k zyhelnczi pſchijědźe, ßo koń pkched wokeńzami, ſ wětrom ßo bimkazymi, ſpłóſchi. Saſkocźiwſchi wón ßanje ſwróćźi, ſ kotrychź ßo pohoncź do ßněha ſchmórny. Na to koń ſe ßanjemi, na boku leźazymi, w runej měrje pſches Njeßwacźidło do Boſchiz do tamniſcheho knjeźeho dwora cźěrjeſche, hdźeź jeho ſadźeržachu. Ani pohoncź, ani koń njeběſchtaj do ſchkody pſchiſchłoj; jenoź ßanje běchu ßo něſchto wobſchkodźiłe, tola je je kowaŕ hiſchcźe tón ßamy dźeń ſwuporjedźał.

S Hunczeriz pola Huſki. Sańdźenu pońdźelu popołdnju ſtaj tu gmejnſki pſchedſtejicźeŕ Baier a jeho ßyn do njeſboža pſchiſchłoj. So byſchtaj ßwojeho młodeho konja troſchku pſchejeźdźiłoj, běſchtaj jeho do ßanjow ſapſchahnyłoj a ßamaj ßo do ßanjow ßynyłoj. Pſchi Huſcźanſkim parkn pak ßo koń něcźeho naſtróźi a ßo ſpłóſchi. Pſchi wułkej hładkoſcźi ßo ßanje ſwróćźichu, a Baier ßo wo jenu liſchku (pobocźny kamjeń) tak wrjeßny, ſo ßo jemu noha ſłama. Jeho ßyn pak ßo ſe ßanjemi kruch ßobu wlecźeſche a ßo khětro ſrani a wobodrje. Koń je ßo wſcheje ſchkody ſminył.

S Bukez. Sſerbſke dźiwadłowe pſchedſtajenja maja w Sſerbach rad, a hdźeź je ßo hdy ßerbſke dźiwadło hrało, tam je teź pſchezo wjele poßkucharjow było. Telko wopyta pak, kaž ſańdźenu njedźelu w naſchim ßerbſkim towaŕſtwje, ßmy lĕdma hdy pſchi ßanym ßerbſkim dźiwadle wohladali. Dokelź bĕſche do prědka widźecź, ſo budźe pſchi dźiwadle wułki wopyt, běchu ßo programy do prědka cźiſchcźałe a rosdawałe. Pjatk běchu hižo wſchě programy wudate, tak ſo cźi, kotſiź ßo njeběchu k temu dźerżeli, ßanecho doſtacź njemóźachu. W „Sſerbſkich Nowinach“ bě ßo woſjewiło, ſo ßo ſała 1/2 7 hodźin wotewri, tola w 6 hodźinach bě pokoja ſale hižo napjelnjena a 1/2 7 hodźin bě hižo pokna, haj pſchepjelnjena, hacź runje bě nimo měry hroſne wjedro, a hacź runje je nĕkotryźkuli w ßumpje ſkoro tcźazy woſtał. Njeliczomne cźrjódy dyrbjachu ſaßo woteńcź, ßerbſke dźiwadło njewohladawſchi, dokelź njebě móźno, jim měſtno w ſali wudobycź. W poſtajenym cźaßu knjes pſchedßyda Wojnaŕ ßwjedźeń wotewri, wutrobnje powitawſchi pſchitomne ßobuſtawy a hoſćźi, kotrychź bě ßo ſ bliſka a ſ daloka wjele ſeſchło, haj, ßamo Khwacźanſzy ßerbſzy bratſja běchu naß ſ khětro nahladnej liczbu poczeſćźili. Knjes pſchedßyda ßo wſchitkim ſa bohaty wopyt wutrobnje dźakowaſche, ßwoje wjeßele nad tym wuprajiźy, ſo w naſchich ſtronach hiſchcźe Sserbſtwo njewotebjera, ale w poknym kćenju ſteji, kaž ßu to naſche ſtrony teź loni pſchi Draźdźanſkej wuſtajeńzy wopokaſake. Na to mějeſche ßo dźiwadłowe pſchedſtajenje Towaŕſtwo bě ſa to nowe jewiſchcźo dźěłacź dało, kotreż napißmo „Tracź dyrbi Sserbſtwo ſawoſtacź“ debi. Hrajeſchtej ßo dwě wjeßelohrě: „Nankowe ſchkórnje“ a „Pſchedate kholowy“. S wjeßeloſcźu rad pſchipóſnajemy, ſo je ßo hrajeŕkam a hrajerjam poradźiło, ßwój nadawk jara derje wuwjeſcź, woßebje hdyź wopomnimy, ſo wjetſchi dźěł ſ nich prěni krócź na ßerbſkim jewiſchcźu wuſtupi. Sswoje róle běchu ſ wułkej pilnoſcźu nawukli a ſtudowali, tak ſo ßo jim njemóźe ani ſmyłka porokowacź. Duź wułki dźak a ßława jim! — Na wjeleſtrouſke żadanje budźe ßo ta ßama hra woſpjetowacź a to najſkerje njedźelu 7. měrza. Duź ßo wſchitkim tym, kotſiź ßebi ſańdźenu njedźelu njejßu móhli dźiwadło wobhladacź — mjes nimi ßu teź tajzy, kotſiź běchu ßebi ſ cźaßom program wobſtarali, tola hakle pſchiſchli, hdyź bě hižo ſala pſchepjelnjena — ſkładnoſcź poſkićźi, ßebi żorta połnu hodźinku pſchihotowacź dacź. Duź na ſaßowidźenje. K—a.

S Wichowow. Tudomneho wobydlerja Böhmera ßu, hdyź je na Wósborſkim reverje ſ tſélbu wobrónjeny a wokami wuhotowany khodźił, ſajeli a do jaſtwa wotwjedli. Dwaj jeho pſcheczelaj ſ Bartſkich ſtron, kotrajź ſtaj teho runja zuſu ſwěrinu tſélakoj a kojikoj, ſtaj ßo hižo prjedy njeho do klódy tykkoj.

S Khwacźiz. Hižo njedawno pißachmy, ſo ſmějemy poßlednju njedźelu t. m. ſaßo „ßwójbny wjecźor“. Schtoź ßmy ßebi pſchedewſali, to teź, ſechzeli Bóh, pěknje wuwjedźemy. Wobrocźamy ßo woſpjet na zyły wokolny ßerbſki lud ſ próſtwu, ſo chzyli naß wſchitzy wopytacź. Nam ßu wſchitzy Sserbjo a Sserbowki, hoſpodarjo a cźeledź jenak lubje witani hoſćo.

S Wósborka. Tudomne wobydleŕſtwo ßo njemało dźiwaſche, hdyź ſańdźenu pońdźelu tudomneho kowaŕſkeho miſchtra G. dwaj żandarmaj wotwjedźeſchtaj. Wſchelakora powjedańża, na kowarjowe ſajecźe ßo poczahowaza, naſtupa jeho wobkhad ſ kublerjom G., pſched nĕhdźe tſjomi njedźelemi tu ſemrjetym. Jateho ßu ſputaneho do Budyſkeho ßudniſtwoweho jaſtwa dowjedli.

S Khróſcźiz. Naſche ſpěwanſke towaŕſtwo „Jednota“ ßrjedu 11. februara ßwój lĕtuſchi ſpěwanſki ßwjedźeń ſ konzertom, ſhromadnej wjecźerju a ſ balom wotbywaſche. Pucźe a ſcźeźki drje ßo ſ lodowej hładkoſcźu pſchikrywachu, tak ſo bě ſtraſchne, ßo na nje pěſchi abo ſ konjemi ſważicź. Njedźiwajźy teho běſche ßo wułka ßyła wjeßełych ßankarjow ſe ßwojimi klinkotatymi konikami na pucź do Khróſcźiz podała. Myßlimy ßebi, ſo je ßo naſchim lubym wopyarjam a hoſcźam wuſtaty ſtrach ſ wjeßelom, w „Jednocźe“ namakanym, derje ſarunał. Konzert ßo pod wuſtojnym wodźenjom naſcheho wĕzywuſtojneho dirigenta knjeſa kantora Hile wotmĕwaſche. Programowe ſpěwy ßo wubjernje pſchednoſchachu a ßo woſpjet ſ móznym plazanjom pſchewodźachu. Sawod k ſpěwam ſapocźa ßo ſ poſtrowom na Łużizu a ſkónczi ßo ſe ſpěwom na dobry pſchichod. Pſchi ſhromadnej wjecźeri cźeßny Jednocźiny pſchedßyda k. Michał Kokła na wużitnoſcź ßerbſkich ſpěwanſkich towaŕſtwow ſpominaſche. Wone dyrbja niz jenoź ßwětny, ale teź duchowny ſpěw pěſcźicź a hajicź, dokelź je nam runje w nětcźiſchim cźaßu pſchileżnoſcź ſkicźena, ßo we wobojim derje wuwucźicź. Na to pokaſawſchi, ſo w naſchich ßerbſkich ſpěwanſkich towaŕſtwach kraloßwĕrny duch knjeźi, pſchejeſche wón, ſo by temu teź dale tak było, a wunjeße Jeho Majeſtoſcźi naſchemu lubowanemu kralej Albertej ßławu, kotraź tſikróćźny hrimotazy wothłóß namaka a ſe ſpěwom „Krala Bóh poźohnuj“ wuklincźa. Knjes kantor Hila hoſćźi, kotſiź běchu ßo ſ tak wurjadnje wułkej liczbu ſeſchli, ßławjeſche. Knjes wucźeŕ Sſkodeńk ſ Radwora na dołhe wobſtacźe „Jednoty“ dźiwajo praji, ſo ßo jej jejne mjeno podarmo njeje narjekło, a da-li Bóh, budźe wona lĕtßa naſymu ßwój 25lĕtny jubilej ßwjecźicź. Na jeje dalſchi kćěw a pſchibywanje

a na saßłużby jeje spŕóźniweho wjednika knjesa kantora Hile wón móznu ßławu wunjeßy. Na to hischcże ras knjes kantor Hila staże, so by dwĕmaj knjesomaj, kotrajż staj nam spĕwaj poßwjeczíłoj, jedyn wjeßeły, druhi ſrudny hnujazy, ßwój dżak wuprajił. Njech „Jednota“ dale roscże a pschibĕra, so mohła ßwój 25lĕtny jubilej w poknej pschesjenoscźi ßwjeczicź.

S Łuſka. Tudomnemu Jakubej Bamżej, kotryż je dlĕje dyżli 30 lĕt w tudomnym hrabinſkim Breßlerſkim hrodże, wſchelake ßłużby saſtawał, je kral. ministerſtwo ſwonkownych naležnoſczow ßłĕbornu medaillu ſa ßwĕrne dżĕło, ſe ſelenym bantom ßo noſchazu, ſpożczíło a ju ßrjedu pſches knjesa hamtſkeho hejtmanna ſ Craushaara-Lubiſkeho w pſchitomnoſczi jeho knjejſtwa, ſaſtojnikow, czeledże a wjeßneje wyſchnoſcże pſchepodacź dało. S pſcheczelniwymi ßłowami knjes hamtſki hejtman na njekhabłajzy ßwĕrne dopjelnjenje pſchißłuſchnoſcże pokaſa, ſ kotrymż je kn. Bamż w khutnych a wjeßełych czaßach ßwojemu knjejſtwu ßłużił a ſ czimż je ſ pſchikładom a ſnamjom młódſchej czeledżi był. Jako derjeſaßłużene myto ſa to dyrbi jeho wutrobno pódła ſchtyri druhich wuſnamjenjow, w Nĕmſkcje wulkim czaßu, w dżiwich bitwach a krwawnym bĕdżenju ſa krala a wótzny kraj dobytych, hiſchcże pjate ſa ßwĕrne dżĕło w mĕrje debicź. Wjeczor hrabinka ſ Breßlerowa w hrodże jubilarej k czeſczi maku hoſczinu wuhotowa, pſchi kotrejż ßo Bamż ſe ßwojej ßwójbu, nĕtczíſchi a na wotpoczinku ßo namakazy ſaſtojnizy a wſchitzy czeladnizy a ßłużobnizy wobdżĕlichu.

S Hornjeho Wujeſda, Sſrjedu 17. małeho rózka wjeczor w dżewjatej hodżinje ſtaj ßo tu domſke a wumjenk, tudomnemu kublerjej Korli Kmochej ßłuſchazaj, wotpalikoj. Na haſchenje bĕchu pſchijĕłe pódła Hornjowujeſdżanſkeje ßykawy Ledżborſka, Hłupończanſka, Jĕlczanſka, Porchowſka, Wulkowoßyczanſka a Lejnjanſka ßykawa. Kak je woheń naſtał, njeje hiſchcże ſnate.

S Kamjenza. Lĕtuſchi wobhlad (muſtronka) w Kamjenſkim wokrjeßu ſmĕje ßo pjatk 26. februara, ßobotu 27. febr. a pońdżelu 1. mĕrza rano 1/2 8 hodżin w tſĕleńi w Polczníży, wutoru 2. a ßrjedu 3. mĕrza rano wot 1/2 9 hodżin w Kinsbórku, ſchtwórtk 4., pjatk 5. a ßobotu 6. mĕrza rano wot 1/2 8 hodżin w Kamjenzu. Wuloßowanje budże pońdżelu 8. mĕrza dopołdnja w 9 hodżinach w Kamjenzu.

S Draždżan. Wĕſcże budże wſchĕm Sſerbam, kotſiż maja myßle, njedżelu 28. februara do Draždżan dojĕcź, ſo bychu tam póſtnizy w ßerbſkim konzercże ßwjeczíli, witane, ſo je ßo ſapoczatk hižo na 7 hodżin wjeczor poſtajił. Dokelż zyle blifko pſchi „Muſowni“ (Muſenhaus) mnohe nadróſne żeleſnizy nimo wjedu, je temu, kotryż njecha ßo pſchepoſdże do Sſerbow wrócźicź, móżno, w 9 hodżinach 25 mjeńſchinow ſ Draždżan wotjĕcź, ſo je w 11 hodżinach w Budyſchinje. Schtóż pak chże na rejach woſtacź, ma ſkładnoſcź, pak 3/4 12 hodżin, pak w 1 hodżinje do Budyſchina ßo wrócźicź. Chżemy ßo nadżecź, ſo mnoſy tam dojĕdu a ßo na ßwojich domjazych póſtniczńych pjeczwach hakle pońdżelu a wutoru wokſchewja. Knjes Sſmoleŕ w Budyſchinje ſmĕje ſa kóżdeho ſaſtupnu khartku na pſchedań.

S Draždżan. Kſchiżna zyrkej, jedyn ſ najrjeńſchich Bożich domow Sakſkeje, je ßo wutoru popołdnju ſ wohnjom do roswalinow pſchewobrocźíła. Popołdnju 27 mjeńſchinow po 3 hodżinach, hdyż bĕſche runje archidiakonus dr. Neubert jene wĕrowanje wukonjał, ßo kurowych mróczałkow dohladachu, kotreż ſ łubjowych wokniow na połodniſchej ſtronje won ſtupachu. Wohnjowej woborje ßo hnydom powjeſcź da, kotraż 1/2 4 hodżin na mĕſtno pſchijĕżże a hnydom ſapocża ſchlawchi po wĕżinych ſkhodżeńkach horje kłaſcź. Woheń bĕ w kóſkach na ſtronje kſchiżneje dróhi wudyrił, hdżeż bĕ pak ſ wobſchkodżenym wuhenjom naſtał, pak ßo ſ lohkomyßlniwoſczu jeneho klampnarja, kotryż mĕjeſche tam dżĕłacź, ſaparał. Sa krótki czaß ßo ſe ßydom ſchlawchow ßykaſche, tola pſchi wſchĕm woporniwym napinanju mużſtwow njebĕ móżno, płomjenja poddubżycź. Woheń ßo pſches zyłu łubju wupſcheſtrĕ, a ßamo do wĕżineje ſwońzy ßo wón pſchedobu. Bórſy po tym woheń na ponoſchku a na połnóznej ſtronje na nĕkotrych mĕſtnach wudyri. Koprowe płaty, ſ kotrymiż bĕ zyrkej kryta, ßo ſapłomjenichu. 1/2 6 hodżin bĕ tſĕcha jena żahłoſcź, njewopiſomnje wulkotny napohlad. Hdżeż ßo kopor ſchkrĕjeſche, módre a ſelene płomjeńczka ßapotachu. Krótko po 6 hodżin ßo tſĕcha ſaßypny, pſcheraſy zyrkwiny wjelb a wyßoko k njebju płomjenja dwójzy ßapnychu, wjele ſakraßnjenych tyßaz ſchkrow a palazych tſchĕſtkow daloko pſches wĕżiny wjerſchk wucźiſkajzy, kotreż potom jako wóhniwy deſchcź koło wokoło zyrkwje na ſemju dele padachu. 1/2 7 hodżin ßo woboje palaze kóſła a kſchiżny wjelb dele do zyrkwje ßypnychu. Nĕkotre wokomiki bĕſche cźma, tola potom płomjenja ſnutſka zyrkwje horje ßapachu, popadżechu ßo łubjow (em, porow) a wſcho ſaniczichu. Bohużel ßo ſ czaßom njejßu dopomnili, ſo bychu ßławny wulkotny wołtarny wobras profeßora Schönaua 8 metrow wyßoki a 4 metry ſchĕroki, wukhowali, tak ſo je tež tón woheń póżrjeł. 3/4 7 hodżin ßo łubje do zyrkwje dele puſchczichu, ſ nowa mózna wohnjowa trubjel k njebju ſchwihaſche a na zyłu wokolnoſcź wohnjowy deſchcź wußypa, ſ czimż tež bliſkoleżaze twarjenja do wulkeho ſtracha pſchińdżechu. Zyrkwina łódź bĕ jene żahłe płomjenjowe morjo; ßławne Silbermannowe piſchczele a kraßny wołtar bĕchu ſniczene. Hacź do 1/2 8 hodżin wĕża jako czorny ſtołp pódła ßo palazeho Bożeho doma ſtejeſche. W tymle czaßu pocża pak ßo tež ſwoniza palicź a bórſy ßo ßwĕtłe płomjenja ſ hoborſtich woknow walachu. Wokoło 1/2 9 hodżin jedyn ſwón ſ wulkim ropotom dele wrjeßny, kotrehoż bórſy druhe ſczĕhowachu. Wokoło 10 hodżin bĕ po ſdaczu wſcha dalſcha ſchkoda wotſtronjena. Wulke ſboże dyrbi ßo mjenowacź, ſo bĕſche czicho, tak ſo ßo płomjenja na bliſke ßuſodne twarjenja ſwĕcź njemóżachu. Dokelż ßo ſ wopŕedka bojachu, ſo wĕża panje, dyrbjachu ßo domy bliſko njeje wſchĕ wopuſchczicź; po mĕnjenju wĕżywuſtojnych pak ßo nadżijeja, ſo wĕża ſtejo woſtanje. — K wopalniſchczu krótki czaß po wudyrjenju wohnja prynz Bjedrich Auguſt pſchińdże, ſo by ßo wo wukhowanſkim dżĕle pſcheßwĕdcził. — Roshorjaze wokomiki bĕchu, hdyż ſpytachu wĕżnika Sowaka wukhowacź, kotremuż bĕchu płomjenja wupucź ſ jeho wobydlenja ſalehnyłe. Pſchezo huſczíſchi bu dym, mróczele kura zyłu wĕżu wobdachu. Wĕżnikowy pſchichodny nan, wyſchſchi wĕżnik Schindler, kotryż delka pſched wĕżu ſtejeſche, ßwojemu pſchichodnemu ßynej, kotrehoż żona w jenej bliſkej khĕżi żałoſczejo ruzy łamaſche, pſchiwoła: „Lĕs dele!“ Hróſbnje ßo poſkhaſche, hdyż wohnjowi woborniży ſ kurowych mróczelow na tſĕſche wĕżnikej, kotryż hacź do poßlednjeje mjeńſchiny ßwoje wobkhody czinjeſche, pſchiwołachu: „Błyſkowod!“ Błyſkowod!“ A krótko po 5 hodżinach ßo wĕżnik na ßwoje ſtraſchne delelĕſenje po błyſkowodże poda. Wocźi tyßazorych pſchihładowarjow ſtrachocźiwje jeho pſchewodżeſchtej. Hdyż wón ſkónczńje na kóſkach ſtejeſche, pſchihładowarjo hrimotajzy: „Bohu budź dżak!“ a „bravo!“ wukhowanemu wunjeßechu, kotryż ßo poł morwy do rukow wohnjowych wobornikow puſchczi. Delka pak jeho pſchichodny nan, wĕżnik Schindler, powjedaſche, ſo ßo nĕtko jeho ßón, kotryż je ßo jemu pſchi jeho wĕżniſkim jubileju wudżał, dopjelni, mjenujzy, ſo budże hiſchcże nowu kſchiżnu zyrkej twaricź widżecź. Poſdżiſcho nĕkotſi haſcherja do ßmjertneho ſtracha na tſĕſche pſchińdżechu, kotraż ßo ſady nich ſaßypny. Pucź do ſady bĕ jim ſalehnjeny. Wukhowanſki rĕbl hacź do tſĕſchineje kromy njedoßahaſche, a prjedy hacź bĕ wukhowanſka płachta wupſcheſtrjena, ßo woni na dobo w kurje a wohnju ſhubichu. Poſdżiſcho pak je ßo tola poradżiło, jich wukhowacź. 3/4 11 hodżin bĕ woheń do zyła ſałaty. Jeneho ſranjeneho, haſcherja Matthesa, w khorobnym korbje wotnjeßechu. Pódła teho je ßo jenemu wobornikej nop wobraſył a dwaj ſtaj ßo ſ łohka franikoj.

Jenoż hoke murje kraßneje kſchiżneje zyrkwje ßu ſkażeŕſkemu wohnjej napſcheczo ſtake. Schtó budżiſche ſa móżne dżeržał, ſo Draždżanſka wohnjowa wobora njebudże móz woheń na zyrkwinej łubi poddubżycź! Dżenßa Draždżanczenjo wjedża, ſo jich wohnjowa wobora hiſchcże khĕtreho wudoſpołnjenja potrjeba. Wona hiſchcże żaneje parneje ßykawy nima, ſ kajkejż ßu wohnjowe wobory wjele mjeńſchich mĕſtow — hacź Draždżany — wuhotowane. Dowĕrjenje do ßebje je wjele hódne, tola wone njeßmĕ tak daloko hicź, ſo we wulkim ſtraſche zuſu pomoz njewużije. Garniſonſka parna ßykawa budżiſche mohła dobru ßłużbu czinicź, hdy budżiſche ßo prjedy wo nju proßyło. So je ßo woheń mohł rucże roſcheŕicź a telko mozy nabycź, ma ßo wina temu pſchipißacź, ſo je ßo zyrkwina łubja jako ſkład ſa ſtare twarſke drjewo, ſtare ławki a wſchelaki druhi czapor wużiwała. Do zyrkwje ßameje pak drje ßo woheń njebudżiſche wupſcheſtrĕł, hdy budżiſche wjelb ſe ſtukowych tykow paženy njebył, ale hdy budżiſche ſ zyhelow murjowany był.

To je tſecże wohnjowe njeſboże, kotreż je kſchiżnu zyrkej domapytało. Hižo w lĕcże 1491 ßo wona, hdyż bĕ ßo ſ kapały do zyrkwje powjetſchika, wotpali. Na jeje mĕſcże nowu natwarjenu zyrkej w lĕcże 1759 w ßydomlĕtnej wójnje pruſzy wojazy, kotſiż bĕchu Draždżany woblehnyli, potſĕlichu. Na to zyrkej w jejnej nĕtczíſchej podobje wot lĕta 1864—1892 natwarichu. Sańdżene lĕto ßo zyrkej ſnutſka wobnowi. Jenoż krótki czaß je wulkotny twar ponowjeńſku twarbu pſchĕtrał.

Přilopk.

* „Ale Hanka, ty ßy lĕdy ſe ſchule a ßy ßo hižo ſ Błażiż Janom łubkowała.“ — „Ale macźerka, Błażiż Jan je ſapocżał.

* (Woheń w kasarmach.) S Warschawy piſaja, ſo ßu ßo kasarmy Roslawelſkeho regimenta (w Ssmolenſkej guberniji) wotpalike. Pjatnacźe wojakow je w plómjenjach žiwjenje ſhubiko, dźeßacźo druſy ßu ſ woknom wuſkakali a ßo pſchi tym ßmjertnje wobſchkodźili.

* S Noubaira, 5. febr. Dźenßa w nozy ßo dwaj ſababjenaj rubjeźnikaj do naſcheje měſchczańſkeje ſchule dobyſchtaj, tam direktriſu a jeje džowku pſchemóžtaj a wobej ſkneblowawſchi, jimaj 15,000 frankow rubiſchtaj, kotrež bě direktriſa k ſapłacźenju wucźerjow doſtała.

* (Tſinacźelětna jědměſcherka pſched ßudom.) Drje ženje hiſchcźe ßo pſched ßudniſtwom wo tajkej wězy jednako njeje, ſ kajkejž je ßo njedawno Londonſke polizajſke ßudniſtwo ſabjeracź dyrbjało. K temu ſaſtojnſki ßłužobnik 13lětnu holzu wſchu ſtyſknu a ſaſtróżanu bóle cźehnjenu hacź wjedźenu pſchiwjedźe, kiž Mary Jane Skull rěkaſche. Wona bě wobſkorżena, ſo je 6měßacźneho ßynka ßwojeho wuja a cźety ſ jědom morika a tež wujej a cźecźe ſ jědom ſawdacź ſpytała. Młodoſtna mordarka tež k temu ſteji. Statny rěcźnik ſdźěli ſ jeje dotalneho žiwjenja ſcźěhowaze wězy: Tſi lěta bě Mary Jane ſtara, hdyž jej wobaj ſtarſchej ſemrjeſchtaj. Duž ju jeje wuj, nanowy bratr a jeho mandźelſka k ßebi wſaſchtaj, kotrajž tehdom hiſchcźe žaneho dźěſcźa njeměješchtaj. Ta holza ßo tehdy hižo jako wjecźiwa wopokaſa. Schulu jara porjadnje wopytowaſche, a wucźerjo běchu tež ſ jeje ſadźerżenjom derje ſpokojom. Po dléſchich lětach ßo Skulliz mandźelſkimaj prěnje dźěcźo, mały ßynk, narodźi. Pſchecźiwo temu ßo Mary Jana jara ſawiſtna wopokaſa. Loni w juliju pak ßo ſta, ſo Skulliz mały hólcźk, tehdom 6 měßazow ſtary wumrje, hdyž runje wjele małych dźěcźi na židlawu mrěješe. Duž tež teho hólcźkowu ßmjercź tutej khoroſcźi pſchipiſachu, ßebi na nicźo druhe njepomyßliwſchi. Nadpadne jenož bě, ſo Mary žaneje želniwoſcźe njewopokaſa, ale bě wjeßelſcha hacź bě hdy była, tak dołho, hacź bě tón mały hólcźk žiwy. Duž pſchińdźe ras ßußodźina k Skullizom ßo na Mary Janu wobcźežowacź, ſo ju na ſtajnoſcźi wußměchuje a hudluje. Mary Jana bu pokhoſtana a roſklobjena na to ßo wona wuſna, ſo je ßwojeho małeho wujka ſ jědom morika, kotryž je pod něka jkim wudawanjom w haptyzy doſtała. Runjež bě tute wotkrycźe Skulliz mandźelſkeju žałoßnje ſrudźiło, wonaj tola ſ luboſcźu k temu dźěſcźu tu wěz ſamjelcźeſchtaj a potajiſchtaj. Pſched něhdźe dwěmaj měßazomaj Skulliz knjes a knjeni ſa wobjedom nadpadny ßłód w poliwzy pytnyſchtaj a bórſy ßo pokaſa, ſo je ßo jimaj ſ jědom ſawdako. Duž hornz, w kotrymž bě ßo poliwka warika, pſchepytachu, a w nim na dnje mnohe koprowe pjenjeſy namakachu. Daliſche wobhonjenje doda, ſo bě Mary ßwojeju dobroczelow ſ wjecźiwoſcźu dła tamniſcheho pokhoſtanja jajědojcźicź chzyła. Pſchi pſcheßłyſchenju wona wo ßwojich njeſkutkach takle ßwědcźeſche: Teho hólcźka ßym morika. Wot jeho naroda ßem moja cźeta wjele mjenje wo mnje rodźeſche hacź prjedy, a to bě mi njeſnjeßliwe. Duž do haptyki dźěch a haptykarjej prajach, ſo moju cźetu ſuby bola a ſo je mje teho dła po chloroformu póßłała. Tu ßym ſkradźu do mlokoweje bleſchki linyła a to dźěcźo je tón ßamy wjecźor wumrjeło. Zyle njehnuta pſchipoßłuchowaſche to holcźiſko na roſßudźenje jeje ſkucźenjow. Jenož junkrócź pſchetorże wona ßwojeho wuja w rěcźi ſ tym, ſo ſ trózkom na njeho ſawoła: „A je tež zyle prawje tak; cźeho dła dha ſtaj mje teho hólcźka dła ſanjechałoj, njebyſchtaj-li jeho bóle hacź mje lubo měkoj, njebych to cźiniła a jeho morika. Ja tež wjazy pſchi wamaj woſtacź njecham, dokelž widźu, ſo mje lubo nimataj!“ Tele ſpodźiwne, ſa dźěcźazu wutrobu zyle njenaturſke ſacźucźa w jeje ßudnikach dwělowanje na ſtrowym roſumje holcźizy wubudźichu, duž wobſamknychu, tu młodu jědměſcherku na jeje duchownu ſtrowoſcź pſchepytacź dacź.

(Zyrkwinſke powjeſcźe hladaj w pſchiłoſy.)

Drjewowa awkzija.

W **Huczinanſkim hoſcźenzu** ma ßo ſ Maleſchanſkeho revěra **wutoru 23. februara t. l.** dopołdnja wot 1/2 10 hodźin

167 rm. twjerdych ſchcźěpow,
32 = mjehkich =
95,5 ſtotnjow twjerdych walcźkow,
5 twjerdych dołhich hromadow,
144 mjehkich = =

ſ wuměnjenjemi, do awkzije woſjewjomnymi, ſjawnje na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Maleſchanſke hajniſke ſarjadniſtwo.

Drjewowa awkzija
na Huſcźanſkim revěrje.

Pońdźelu 22. februara popołdnju w 2 hodź.

ma ßo w **Hunczericźanſkim hoſcźenzu** ſcźěhowaze drjewo, w ſkałowym ſahonje (16. wodźěl.) a w Huſcźanſkim lěßu (18. a 20. wodźěl.) ſpuſchcźane, jako:

117 rm. twjerdych a mjehkich ſchcźěpow,
118 rm. twjerdych a mjehkich knyplow,
840 twjerdych a mjehkich walcźkow a
474 rm. twjerdeje a mjehkeje walcźiny

ſ wuměnjenjemi, w termiji woſjewjomnymi, na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Huſcźanſke hrabinſke hajniſke ſarjadniſtwo, 12. februara 1897.

Wyſchſchi hajnik Bluhm.

Drjewowa awkzija.

W **Huczinanſkim hoſcźenzu** ma ßo ſ **Połpiczańſkeho revěra pjatk 26. februara 1897** dopołdnja 1/2 10 hodźin

94 khójnowych ſchtomow, 13—29 cm. ßrěnjeje tołſtoſcźe,
309 khójnowych klozow, 12—31 cm. hornjeje a ßrěnjeje tołſtoſcźe,
} pſchihotowanych w drjewiſchcźach 54., 56. a 57. a jenotliwje w 54. hacź 58., 60. a 63. wodźělenju,

107 rm. khójnowych palnych ſchcźěpow,
160 „ „ a 3 rm. brěſowych palnych knyplow,
21 rm. khójnowych hałoſow,
103,7 ſtotnjow khójnowych a 1,5 ſtotnjow brěſowych walcźkow,
184 dołhich hromadow khójnoweje walcźiny,
100 1/2 rm. khójnowych pjenkow
} pſchihotowanych w drjewiſchcźach 33., 54., 56. a 57. wodźělenja a w wuléßowanjach 15., 27., 28. a 84. wodźělenja a jenotliwje w 45., 48., 54.—63. a 98. wodźělenju

ſa **hnydom hotowe pjenjeſy** ſ wuměnjenjemi, prjedy woſjewjomnymi, na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Kral. hajniſki rentſki hamt w **Draždźanach** a kral. hajniſke revěrſke ſarjadniſtwo w **Połpizy,** 11. februara 1897.

Garten. **Simmig.**

Koſaze,

liſchcze, tkhórjaze a **kunjaze** (mordarſke), **ſajecze, ßornjaze, kaniklaze** a **kocze koże** po najwyſchſchich płacźiſnach kupuje

Heinrich Lange

w Budyſchinje pſchi žitnych wikach.

Howjaſe, konjaze,

cźelaze a **wowcze koże** kaž tež **wowczu wołmu** pſchezo po najwyſchſchich płacźiſnach kupuje

Heinrich Lange

pſchi žitnych wikach njedaloko ßerbſkeje katholſkeje zyrkwje.

Lany wolij

ſtajnje czerſtwy porucźa

C. F. Dietrich

na jerjowej haßy.

Jerje

po 3 np. porucźa

C. F. Dietrich

na jerjowej haßy.

Hdźeſcźe tónle rjany cźaßnik kupili? Pola cźaßnikarja **Magera** na ßerbſkej haßy pſchi kaſarmach.

Deſtillazija Adolfa Rämſcha
w Budyſchinje pſchi butrowych wikach,

1868 ſałożena,

porucźa ßwoje daloko a ſchěroko ſnate wubjerne **likěry** k kwaßam, kſchcźiſnam a druhim ßwjedźeńſkim ſkładnoſcźam w cźwizach a po waſy. Woßebje dobre ßu dwójny **rózowy, nalikowy, hońtwiński** a **jatroſelowy, hornjołużiſki, žołdkoſelowy ſeleny** a **cźerwjeny zitronowy, wiſchnjowy, malenowy, prußnizowy** a **korwejdowy** liter po 60—80 np. Dale **naturſłokorwejdowy** liter po 40 np., dobry **žitny** po 70 a 60 np., a **cźiſty** cźiſko 1 a 2, liter po 32 a 30 np. Pſchi wotewſaczu 8 litrow a wjazy po 30 a 28 np.

Cźwizy k pjelnjenju ßo wupožcźuja.

Dobrowólne pscheßadźowanje.

Po położy k sawostajenstwu **Jana Augusta Grögera** w **Radworju** a po druhej położy jeho makolětnemu bratrej a jeniczkemu herbej **Miklawschej Grögerej** w **Radworju** ßłuschaze leżomnoscże fol. 71 leżomnostnych knihow sa Radwor, Mikkeczanskeho podźěla, kotrež hromadźe 3 akry 139 □prutow wopschijeja, ßu s 80,16 dawskimi jenoscźemi wobczežene a s wopalnischczoweho sahona czißko 3a, 16 □prutow wulkeho a na 76 mk. takšerowaneho, s pólnych sahonow czißko 291 a 292, prěnschi 1 aker 168 □prutow wopschijazy a na 1572 mk. takšer. a poßledníschi 1 aker 143 □prutow wopschijazy a na 1472 mk. tatšerowany, a s kuczneho sahona czißko 326 sahonskich knihow sa Radwor, 93 □prutow wopschijazeho a na 372 mk. takšerowaneho, wobsteja, maja ßo po poruczności sakońskeho sastupjerja makolětneho herby a ßobuwobßedźerja, wulkeho sohrodnika Jana Schmidta w Radworju, s dobom se 1620 mk. wotpalenjesarunazeje sumy

24. februara 1897 dopołdnja w 10 hodźinach

na tudomnym ßudnistwje sjawnje na pscheßadźowanje pschedawacź.

S pokasanjom na wuwěschenku, na tudomnej ßudniskej tafli a w Mischnarjez korczmje w Radworju wuwißazu, kotraž wopißanje leżomnoscźow a pscheßadźowanske wumënjenja wopschija, ßo na kupjeuje smyßleni prosch, so bychu ßo w postajenej hodźinje na tudomnym ßudnistwje seschli, ßo k ßadźenju pschipowjedźili, ßwojn płaczenjakhmanoscź dopokasali, ßwoje ßadźenje wosjewili a potom dalsche wocźakali.

W Budyschinje, 6. februara 1897.

Kralowske hamtske ßudnistwo.
Kuntze.

Drjewowa awkzija: Wutoru **23. februara** dopołdnja w **9 hodź.** na klóschtyrskim winizowym revěrje na Ssmjeczkeczansko-Pěskeczanskim puczu.

1800 mk. mindelschich pjenjes je na wěstu hypotheku hnydom abo posdźischo wupożczicź. Shonicź we wudawarni „Sserb Nowin".

W Czornjowje pola Bukez je **khěża** czißko 18 na pschedań.

Khěża s twjerdym krywom s dwěmaj kórzomaj pola a kuki czißko 1b je na pschedań. Dalsche je shonicź w Ssernjanach czo. 19.

Proßata na pschedań.

Proßata běleje Yorkshirskeje a tež czornopißaneje Berkshirskeje raßy, kotrež ßo jara lohko wukormja, ßu pschezo po czaßej pschimërjenych niskich płaczisnach na pschedań na knjeżimaj dworomaj w **Budyschinku** a **Pschiwczizach.**

Stary sofa, někotre stoły a **1 wobleczenje** ßu na pschedan pscheds schulerskimi wrotami 4 pódla Lehmannez młyna.

Trjebanaj **konjazaj grataj,** hischcże w dobrym rjedże, ma na pschedań ßedlarski mischtr **August Schurz** w Minakale.

Wot nětka pschedawam **ßuscheny połcź** punt hižo po 70 np., pschi 5 puntach po 65 np., **wuschkrjeny łój** punt po 50 np., pschi 5 puntach po 45 np., **kołbaßowy tuk** punt po 50 np., pschi 5 puntach po 45 np., dobru kołbaßu punt po 60 np.
G. Hildebrand na jerjowej haßy.

Czerstwy łój punt po 30, 40 a 50 np., **czerstwe czrjewa** k dźěłanju kołbaßy, paßmo po 1 hr., loftru po 7 np. Ssuschene ßwinjaze mjaßo, punt po 65 np. porucza
Ota Pětschka na žitnej haßy.

Najlěpschi ßuscheny połcź bjes koscźi porucza pschi wotewsacźu 5 puntow punt po 65 np., pschi 10 puntach punt po 60 np.,
ßuschene mjaßo punt po 65 np.
R. Nierth
w Budyschinje
na ßerbskej haßy czißko 18.
Telefon 71.

A. & W. Neuhahn

4 na ßerbskej haßy 4

porucżatej

operske schkleńzy,
ßwinske thermometry,
woknowe thermometry,
kupjelnske thermometry,
butrowe thermometry,
brille,
tłóczniki,
monokle,
kitanske brille

ßa
kowarjow,
młynkow,
kamjenjekleparjow
atd.

A. & W. Neuhahn

4 na ßerbskej haßy 4.

Matrazy

rjane a derje dźěłane porucza
C. A. Pietsch
na hauensteinskej haßy 1.

Dar

poßlednjeho seleneho schtwórtka wot njebo **Pětra Młónka** je pola knjesa Ssmolerja w Budyschinje ßa 10 np. dostacź.

Żelesne warjenske khachle s 3 rolemi a pónoju ßu tunjo na pschedań na rěsniskej haßy 15.

Wina

w snatej dobroscźi w bohatym wubjerku po poměrnych płaczisnach porucża
Gustav Küttner,
winowa pschedawarnja
a korczma
10 na ßerbskej haßy 10,
5 dalokoreczak 5.
Płaczisnowe sapißy ßo posticźeja.
Sa korczmarjow a saßopschedawarjow woßebity rabatt.

Khěžorski panorama

na hospitalskej haßy 9 w khlamach 20. tydźeń wot 21. februara hacž do 28. februara 1897.

Czechi.

Wotewrjene dopołdnja wot 11 hodź. hacž wjeczor do 10 hodźiu, njedźelu s wuwsacźom božoßłużbnych hodźin.

Sast. pjenjes pschi kaßy 25 np.,
schulerjo niże 14 lět 10 =
schulerjo psches 14 lět 15 =

Kharty w pschedpschedawanju po 20 np. w zigarowych khlamach k. Kulki na sem. drósy 4, w zigar. khlamach k. Lehmanna na bohatej haßy 2, w zigar. khlamach kujesa Nounenmachera na swonkownej lawskej drósy 7 a pola pschekupza Neumanna na Lubijskej drósy.

Wopomnjeńske a jara natwarjaze knihi sa bliski póstny czaß s napißmom

„Swjaty póst"

ßu pola knjesa Ssmolerja w Budyschinje sa 75. np. dostacź.

K jutram **wuczobnika,** ßyna sprawneju starscheju, s pschihódnymi wumënjenjemi pytam.
R. Nierth, rěsniski mischtyr na ßerbskej haßy.

Pjekarski wuczobnik

ßo do Draždźan jutry 1897 s pschihódnymi wumënjenjemi pyta.
Shonicź pola Ernsta Schneidera na Židowje czißko 259b.

Pjekarskeho wuczobnika pyta pjekarski mischtyr **A. Dernoscheck** na swonkownej lawskej haßy.

Młynski wuczobnik

móże nětko abo tež jutry s pschihódnymi wumënjenjemi do wuczby stupicź w Njeßwacźidliskim młynje.

Hólczez sprawneju starscheju, kotryž chze bětnarstwo nawuknycź, móże do wuczby stupicź pola bětnarskeho mischtra **Jana Nowaka** w Roswodezach pola Budestez.

Hólczez, kotryž chze tyscherstwo nawuknycź, móże do wuczby stupicź, pola tyscherskeho mischtra **Ernsta Pawlika** w Hrodźischczu.

Młody człowjek s pschistojneje ßwójby, 15—18-létny, kotryž chze ßo jako **piwowy wudawar** wuwuczicź, ßo hnydom pyta. Dalsche je shonicź w restaurancze **lischczeje jamy** 1 na sadnjej bohatej haßy 1 w komptoirje.

Krajnostawski bank w Budyschinje.

Krajnostawski bank kral. sakskeho hornjołużiskeho markhrabinstwa dawa **ratarske** leżomnoscże

wupowjedźliwe pożczonki po 3½ prozenta danje w hotowych pjenjesach bjes wotczehnjenja a

se strony banka njewupowjedźliwe wotpłaczliwe pożczonki po 3 prozentach danje w hotowych pjenjesach po sarunanju kurßoweje schkodowanki a khostow, bankej s pschedaczom 3% dawskich listow nastatych.

W Budyschinje, 6. februara 1897.

Krajnostawski bank kralowskeho sakskeho hornjołużiskeho markhrabinstwa.

Towarstwo ßerbſkich burow.

Poboczne towarſtwa ßerbſkich burow, kotrež chzedża pſches hłowne towarſtwo **probſtajſki ßymjeńtny jeczmjeń** a **wowß** ſkasacź, chzyłe ßwoju ſkasanku hacź do 27. februara pak knjeſej **J. Ssmole=Spyteczanſkemu,** pak knjeſej **J. Młynkej=Czemjerczanſkemu** k wjedżenju dacź. **Pſchedßydſtwo.**

Khróſczańſke Towarſtwo Sserbſkich Burow a Raiffeiſenſka kaſza

ſmějetej ſhromadźiſnu **ßrjedu 24. małeho rózka** (na ßwj. Matija) w ſchtyrjoch hodźinach pola **Wjenkez.** Też njeßobuſtawy ßu pſcheproſchene.

Dźeńſki porjad: Skótſawěſczenje. — Dźeczelowe a druhe ßymjenja. — Ssymjeńtne běrny (Original). — Sapoſdźene hnoje.

Wo bohaty wopyt proßy **pſchedßydſtwo.**

Serbske towarſtwo za Khwaćicy a wokolnosć

wuhotuje jutře njedźelu za tydźeń, **25. dźeń mał. rózka**

swójbny wječor

w Hustec hoscencu w Khwaćicach. Na njón přeprošujemy wšěch wokolnych Serbow a wšě wokolne Serbowki, njech su hospodarjo abo čeledź. Započatk je wječor z dypkom 8 hodź.

Předsydstwo.

Serbski koncert

njedźelu 28. februara, wječor w 7 hodź.

w Draždźanach

w wulkej sali hoscenca „Musenhaus“ z pomocu koncertoweju spěwarkow knježny Elly Hagedornec a Gertrudy Schönebergerec a k. kantora Hanki-Wjelećanskeho.

Woſjewjenje.

Dla porjadneje reviſije, na nowy tydźeń wotdźerżomneje, **Hodźiſſkeje nalutowarńje** ßo wſchitzy wobßedźerjo nalutowarſkich knižkow proſcha, te ßame njedźelu **21. februara** wot 11—1 hodź. pſchipołdnju abo wot 2—6 hodź. pola k. pokładnika **Wrobla** w Hodźiju na czaß reviſije wotedacź. **Pſchedßydſtwo.**

Drjewowa awkzija na Kupjanſkim revěrje.

Wutoru 23. februara 1897, dopołdnja wot 9 hodźin ma ßo na **Jatſobjanſkim revěrje**

19 rm. khójnowych kuleczkow,
102 khójnowych dołhich hromadow a
3 twjerde dołhe hromady

ja hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Shromadźiſna pſchi **hajkowym kuczným hacze.**

Kubłowe ſarjadniſtwo.

Rakečanske tow. „Lipa“

změje přichodnu **njedźelu 21. małeho rózka** popołdnju w 4 hodźinach w Křižanec hoscencu swoje **měsačne posedźenje,** k kotremuž je knjez Kruža přednošk „Přehlad Wettinskich wjerchow“ dobroćiwje přilubił. Do posedźenja přečelniwje přeprošuje **předsydstwo.**

Do Lupoje!

Jutſje njedźelu 21. februara **reje** a wutoczenje **kóſłopiwa.**

Pſchecźelnje pſcheproſchuje

Locka.

Schtrympy ßo tunjo pſchiſchtrykuja na hoſchiz haßy 7 w ſadnej khěži po 2 ſkhodomaj.

Tyſcherſkeho wucźobnika pyta tyſcherſki miſchtyr **Louis Grunzel** na ſadnjej bratrowſkej haßy 1.

Sſłużobna holza ßo hnydom do ßłużby pyta w ſchuli w Njeßwaczidle.

Zyrkwinſki wucźeŕ **Kalich.**

Hólczeż, kotryż chze khlěbowe a běłe pjekarſtwo nawuknycź, móże do wucźby ſtupicź pola **Richarda Haaſe** pſchi drjewowych wikach 11.

Pſcheměnjenja dla pſchedam hnydom jara tunjo zyły ſkład ßucheho drjewa, kaž też 1 radſtock, 1 hobanku, 1 nowu draſchlu ſ dźěrywjerczatej a wudypazej maſchinu.

Wojnaŕ **Schmidt** w Scźijezach.

Schtó pożczi ſa pjenjeſy **rjanu ßerbſku draſtu?** Poſkiczenja njech ßo we wudawarni „Sserb. Nowin“ wotedadźa.

Derje dźěłane **ſofy** a **matrazy** poruczа tunjo **E. Schubert,** tapezěraŕ a ßedlarſki miſchtr na jerjowej haßy.

Holzu ſe wßy, ſ najmjeńſcha 15 létnu, ſ lěpſcheje ßwójby, dla ſkhorjenja nětcziſcheje, hnydom abo k 1. měrzej pyta wyſchſchi ſeminaŕſki wucźeŕ **Schulze** na Leſſingſkej dróży.

Hólczeż ßo jutry do lohkeho dźěła pyta na Wettinſkej dróży 20 delka.

Holza, kotraż chze **ſchwalczíſtwo** nawuknycź, móże do wucźby ſtupicź pod hrodom czíßko 28.

Ssyn ſprawneju ſtarſcheju, kotryż chze pjekarſtwo nawuknycź, móże ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi do wucźby ſtupicź pola **Grundmanna** w Hornim Wujeſdże.

Ssylna czíſta holza, ſ najmjeńſcha 17 létna, kotraż je hižo ßłużiła, ßo k 1. hapr. do dźěcźazeje wukhowarńje na kamjeńtnej haßy pyta.

Czíſtu ßłużobnu holzu pyta pjekarſki miſchtyr **Strehla** pod hrodom czíßko 13.

Sſłużobne a kuchinſke holzy do Draždźanſkich a Lipſczanſkich ſtron pſchi 10 hacź 18 mk. měßacznej mſdy pyta **Kynaſtowa** na ſchadarſkej haßy 3.

Sſłużobne holzy, ſtwinſke holzy, kucharki, rólnych pohonczow, ßrěnkow, wolazych, dźěłaczerjo, ßwójby pyta **Spannowa** na małej bratrowſkej haßy 5.

Pſchi wulkej mſdźe ßłużobna dźowki a tajke k ßwinjom, rólnym pohonczow, ßrěnkow, ſtražnikow a dźěłaczerſke ßwójby pyta **Heynoldowa.**

Młódſcha **ßłużobna holza** ſ wßy ßo pſchi wyßokej mſdźe pyta na wulkej bratrowſkej haßy 14 delka.

Sa wjele dopokaſmow luboſczíweho dźělbracza pſchi pohrjebje naſcheho lubowaneho ßyna

Auguſta Wjazki

prajimy ſ tutym ßwój **najwutrobniſchi dźak,** woßebje Přečzeczanſkej a Myſchecźanſkej młodźinje, Ernſtej Ryczerjej a knjeſej fararjej Jakubej w Njeßwaczidle ſa troſchtowanſke ßłowa pſchi rowje.

Na Židowje, 5. februara 1897.

Hłubokoſrudźeni ſawoſtajeni.

Sſo wróczíwſchi wot rowa naſcheho lubowaneho bratra **Bohuwěra Jencza** w Bukezach, naß hnuje, ßwój **najwutrobniſchi dźak** wuprajicź knjeſej duchownemu **Kubizy** ſa wopytowanja a troſchtowanſke ßłowa na njebocźiczkeho dołhim cźežkim khorołożu, ſa wutrobuhnujazu rěcź pſchi khowanju a jeho zykej ßwójbje ſa luboſcź, dale wſchitkim druhim ſa wopokaſanje luboſcże pſchi khoroſczi, wumrjeczu a khowanju a ſa bohatu kaſchczowu pychu.

W Bukezach a Czornjowje.

Srudźeni ſawoſtajeni.

Sſo wróczíwſchi wot rowa naſcheje njeſapomniteje mandźelſkeje a maczerje, dźowki ßotry a ßwakoweje

Marje Hajnikoweje rodź. Schneiderez w Kißlizy

hnuje naß, wſchitkim tym, kotſiž ßu nam w cźežkich dnjach ſ troſchtom a pomozu k bokej ſtali, woßebje k. fararjej **Birnichej** ſa troſchtowaze ßłowa, wſchitkim pſchecźelam ſ bliſka a ſ daloka ſa wulzyſchnu pychu do kaſchcźa a ſa bohaty pſchewod k poßlednjemu wotpocźinkej ſ tutym ßwój **wutrobny dźak** wuprajicź.

W mjenje wſchitkich ſawoſtajenych hłubokoſrudźeny mandźelſki **Friedrich Jan Hajnik.**

(K temu czíßłu pſchiłoha.)

Pschiloha k czišku 8 Serbskich Nowin.

Ssobotu 21. februara 1897.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje jutsje njedźelu rano w 7 hodźinach farar Räda serbsku spowjednu rěč, 1/2 9 hodźin diakonus Sarjenk serbske a w 10 hodź němske předowanje.

Křćenl:

W **Michalskej zyrkwi:** Marja Elsa, Hermanna Richarda Wehsy, wobydlerja a šukelnika na Židowje, dź. — Pawol Ernst, Jana Ernsta Junkera, wobydlerja a dźěłaćerja w Ratarjezach, š. — Gustav Ota, Korle Ernsta Schustera, wobydlerja a skałarja na Ssokolzy, š. — Ernst Gustav, njemandź. š. w Dźěžnikezach. — Emma Marja, Jurja Sommera, wobydlerja a dźěłaćerja w Delnjej Kinje, dź. — Frida, njemandź. dź. na Židowje. — Emma Frida, Bjedricha Korle Wiki, wobydlerja a blidarja na Židowje, dź. — Max Reinhold, Bjedricha Gustava Birkenbuscha, wobydlerja a schewza w Dźěžnikezach.

Zemrjeł:

Dźeń 11. februara: Morwy narodź. š. Ernsta Fietzy, wobydlerja a dźěłaćerja na Židowje. — 13. Hertha Dora, Jana Bjedricha Augusta Urbana, wobydlerja a fabrikarja w Dobruschi, dź. 2 m. — Pětr Langa, dźěłaćeŕ w Wujeźlu pola Wósborka, w wokrjeźnym wustawje na Židowje, 70 l. 1 m. 11 d. — 14. Thyrza Dorlinka Emmy Pjekarjez, Jana Ernsta Neumanna, pschekupza w Biskopizach, mandźelska, 44 l. 8 m. 10 d. — 15. Jan August, Jana Soki, wobydlerja a dźěłaćerja w Hornjej Kinje, š., 25 d. — 16. Marja Martha, Jana Wuschka, wobydlerja a fabrikarja na Židowje, dź., 1 m. 15 d.

Płaćišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 4056 měchow.

		W Budyschinje 13. februra 1897				W Lubiju 18. februara 1897			
		wot		hač		wot		hač	
		hr.	np.	hr.	np.	hr.	np.	hr.	np.
Pšeńca	běła	8	24	8	59	8	6	8	47
"	žołta	7	94	8	—	7	65	8	—
Rožka	50 kilogr.	6	6	6	13	5	94	6	6
Ječmjeń		6	71	6	79	6	13	6	67
Wowš		6	60	6	90	6	10	6	80
Hroch		7	22	11	12	8	33	9	30
Woka		6	11	6	59	5	50	6	50
Jahły		13	—	15	—	12	—	14	—
Hejduschka		15	—	16	—	13	50	14	—
Běrny		2	10	2	50	2	—	2	40
Butra	1 kilogr.	2	20	2	50	1	90	2	30
Pšeńcžna muka	50 "	8	50	17	—	—	—	—	—
Rjana muka	50 "	7	50	11	50	—	—	—	—
Ssyno	50 "	2	80	3	—	2	40	2	80
Ssłoma	600 "	16	—	18	—	16	—	18	—
Proßata 1236 schtuk, schtuka		6	—	17	—	—	—	—	—
Pšeńcžne wotruby		4	50	5	25	—	—	—	—
Rjane wotruby		5	—	5	75	—	—	—	—

W Budyschinje płaćeschе: kórz pšeńzy (běła) po 170 puntach 14 hr. 8 np. hač 14 hr. 60 np., žołta 13 hr. 49 np. hač 13 hr. 60 np., kórz rožki po 160 puntach 9 hr. 69 np., hač 9 hr. 80 np., kórz ječmjenja po 140 puntach 9 hr. 39 np. hač 9 hr. 50 np.

Na Bursy w Budyschinje pšeńza (běła) wot 8 hr. 24 np. hač 8 hr. 53 np., pšeniza (žołta) wot 8 hr. — np. hač 8 hr. 9 np., rožki wot 6 hr. — np. hač 6 hr. 10 np., ječmjeń wot 6 hr. 25 np. hač 6 hr. 50 np., wowš wot 6 hr. 50 np. hač 7 hr. 50 np.

Drażdźanske mjaßowe płaćišny: Howjada 1. družiny 60—62 hr., 2. družiny 54—57 hr. 3. družiny 45—55 po 100 punt. rěsneje wahi. Žiwe najlěpsche krajne šwinje 41—43 hr. po 100 puntach. Cźelata 50—60 hr., po 100 puntach mjaßoweje płaćišny.

Wjedro w **Londonje** 19. februara: Rjane.

Turkowske šlowki

nowy płód w měchach, kaschćžikach a po wasy šu tunjo dostacź pola

Moritza Mjerwy

pschi mjaßowym torhoschczu.

Destillazija likěrow po starych tunich płaćišnach.

Schparazy wolij

dźěłany sa schijaze maschiny a jědne koła s koscźowolijoweje fabriki H. Möbiusa a šyna w Hannoverje dostacź pola

Clemensa Jäckela na bohatej haßy.

Inventurske wupschedawanje

po woprawdźe **šměschnje tunich płaćišnach.** Wschě tworу šo, kaž je doscź snate, s dołholětnym dźerženjom wusnamjenjeja. Poruczam s dobom sa konfirmandow, njewjesty a nawoženje **czorne** a **pißane drastne tkaniny,** wobleczenje po 3 1/2 mk., 5 hač 10 mk. a drózschо, **czorne židźane tkaniny,** wobleczenje 10 metrow sa 15—40 mk. **Spódnje šuknje, pißane a běłe, wołmjane šuknjowe tkaniny,** czerwjene atd. po 50 np., **sbytki** koschlazeho a pjeslazeho barchenta po 17 a 25 np., **poßleschczowe ruby** po 1 1/4 mk., **hotowe blusy** a **pjesle** po 1 1/4 mk., **sofowe deki,** běłe a pißane **gardiny** hižo po 16 np., **sofowe poczehnjenje** po 60 np., **kožowe šukno, šłomniki, woprawne poßleschczowe tkaniny, wupjerki** po 18 a 25 np., **koschle** a **spódnje kholowy** a **rukajzy** sa mužskich a žony, **wobšadźenski płysch, šomot** po 36 np., **poßleschczowe** a **blidowe deki, běhanske tkaniny** po 17 np., ☛ **najlěpsche kruwjaze a konjaze deki** po 2—4 mk. a wjele druheho, kaž je snate, derje a tunjo. ☛ Sa schwalcze woßebite płaćišny. ■ Tworowy skład Siegfrieda Schlesingera w Drażdźanach pola

Hermanna Beermanna

w Budyschinje na bohatej haßy 10.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Tunjo nakupiwschi je mi možno dźělbu **czorneho kaschimira** a **krepa** tunjo pschedawacź; **jenobarbne pißane drastne tkaniny** we wschěch hódnoscźach jara płaćišny hódno; **pißane kaschćžikate schottiske drastne tkaniny** hižo łohcź po 20 np.; 6/4 schěroke **czerwjene hładke** a **czerwjene šmužkate wupjerki,** barbu njepuschczate, łohcź po 30 np.; **zychi,** šwěłe a cźěmne, 6/4 schěroke, łóhcź hižo po 20 np.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Schmidt & Gottschalk

bankownja a pjenjesypscheměnjerńja w Budyschinje

pschi mjaßnym torhoschczu 14|16

telephon cźišło 86.

Dobre pjenjezne papjery stajnje na składze.

Sslódke palenzy ☛

liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.

porucza **Moritz Mjerwa** pódla Pětrowskeje zyrkwje.

Destillazija snatych dobrych palenzow po starych tunich płaćišnach.

Union-kognak

po wschěch płaćišnach dostacź

pola **Schieschki** a **Rjeczki.**

Hulda Lindnerez w Budyschinje.

na seminarskej drósy 6.

Woßebita pschedawarnja sa **czaj, schokolady, kakao, biskwity a zokrowe tworу.**

Woßebje porucza **šylnjazu schokoladu** Oty Bügera jako najlěpsche a derje šłodźaze šarunanje sa jatrowy wolij.

W Budyschinje, w februarje 1897.

P. P.

S tutym najpodwolnischo k wjedzenju dawam, so sym dzensa w swojim domje

pschi mjasowym torhoschczu czisslo 3

sukknowu a bukskinowu pschedawarnju

wotewrik.

S dolholetnej dzelawosczu w sukknowym wikowanju sym nusnu wedomoscz nadobyk a je mi tak mozno, tych, kotsiz mje poczescza, w kozdym nastupanju spokojicz.

Moj skład je s tworami wot najjednorischeje druziny hacz k najwosebnischim nowosczam wuhotowany; tworowe pokaski so rad a darmo poskiczeja a so frankowane rosescelu.

Prosscho, so by so moje pschedewsacze dobroczinje podpjeralo, poruczam so

s poczescowanjom

F. N. Bläsche.

Pschi drohich bernowych placzisnach poruczam tunje warjenja jako

rajs,
krupy,
jahły,
soki,
hroch,
atd.

po jara tunich placzisnach.

Otto Sachse
na bohatej hasy 5.

Pschi
resanju swini
poruca
kozdy tydzen czerstwje a se saruczenjom czisce mlete

popjer,
nowe koruschki,
naliki,
ingber,
kaz tez dale
majoran, salpeter,
kolbasowu hejdusch
atd. atd.

Otto Sachse na bohatej hasy 5.

Khofej
paleny a **njepaleny**
tuni a dobry poruca w wulkim wubjerku

Otto Sachse
na bohatej hasy 5 s napschecza posta.

K konfirmaziji

poruczam

czorny cheviot k wobleczenjam, czistowolmjany, dwójzyschëroki kohcz po 43, 51, 60 np. hacz do 1 mk.,

czorny kaschemir, czistowolmjany, dwójzyschëroki kohcz po 59 hacz 150 np.

pisane drastne tkaniny we wschëch so derje noschazych barbach, kohcz hizo po 19 np. hacz do najwosebnischeho;

czorny a **pisany somot** a **zidzane tkaniny**
po wschëch placzisnach.

Schtaty sa konfirmandki
po 60 np., 75, 90, 1 mk. 25 np., 1 mk. 50 np., a 2 mk. 50 np.,

koschle s zankami debjene
po 75, 100 a 140 np.

kholowy s wuschiwanjom,
spódnje sukknje s bohatym tykanjom, hizo po 1 mk. 50 np.,

saczne rubischka k konfirmaziji wuschiwane po 25 np.,

rukajzy, czorne a bele hizo po 18 np.,
teho runja **polzidzane** a **glasejowe.**

Sa konfirmandow
klobuki, czorne filzowe po 1 mk. 20 np.,
schemisetty, khornarje, sle, krawatty, manschetty, rukajzy, saczne rubischka, koschle, schlipsowe jehly, manschettowe knjesle, czasnikowe rjeczasy
a wschë druhe wezy po nadpadnje tunich placzisnach.

S. Beer prjedy **Messow a Waldschmidt**
pschi hlowym torhoschczu 9 delka a po 1 skhodze.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. —Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 9. **Sobotu 27. februara 1897.** **Lětnik 56.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. W němskim, jendźelskim a franzowskim ßejmje ßu wo poßlednich podawkach na kretiskej kupje sańdźeny tydźeń jednali. W němskim ßejmje pońdźelu sapółkanz Hasse rosprawu wo tym proschesche, so bě ßo němska wójnska łódź k Krecźe półkała. Statny sekretar ſ Marschall na to scźěhowaze wopowjedźi:

„Na wopraschenje w nastupanju kretiskeho praschenja mózu najprjódzy tole wossewicź: Jeho Majestoscźe łódź „kněžorka Augusta“ je wczera popołdnju do Kaneje pschijěła a je hnydom 50 mužom na kraj stupicź dała. Hižo popołdnju je łódź do dźěła stupiła na podłožku wucźinjenjow komandowazych offizěrow. Awstriske, ruske, jendźelske a nascha němska łódź ßu do sběžkarskeje cźrjódy tšełałe, kotraž ßo pod grichiskej khorhoju ſ njepschecźelskim wotpohladom Kaneji bliżesche.

Schtož mózu prajicź, je scźěhowaze: Cźěŕ je też tu němskej politizy jaßnje pschedsnamjenjena: rossßudźene sastupjenje sa sdźerźenje měra. Němska w rańschim kraju nima żanych woßebitych intereßow hladacź. (Jara prawje!) Cźim bóle bjes tajenja mózemy ßo na ßwój nadawk dacź, po ßwojich mozach sa sdźerźenje měra skutkowacź. Dźěło směrowanja Krety, kotreż běchu wulkomozy se wschej khutnoscźu sapocźałe, je skażene ſ postupowanjom Grichiskeje, kotreż je ludowemu prawu pschecźiwne. S powjescźow, mi pschedležazych, je widźecź, so je stupjenje grichiskich wojakow na Kretu, město so by roshorjenoscź stužiło, na wopak bjesknjejsstwo (anarchiju) pschiwjedło, kotreż ſ kóždym wokomikom pschiběra.

Daletracźe tychle wobstejnoscźow ßame na ßebi ſ nasadskutkowanjom na druhe ludy cźeźke wohroženje měra wopschija. Wohroženje měra ſ najlěpschimi a najwucźinjawischimi ßrědkami wotstronicź, je ſ bliżschim nadawkom a ſ tym ßo składnoscź skicźi, skónczny trajny porjad na kretiskej kupje sawjesćź a prawe żadanje tamnischich kschescźijanow dopjelnicź, schtož ßo jara derje hodźi, też hdyž ßo njesranliwoscź Turkowskeje sdźerźi. Wo ßrědkach, kotreż maja ßo wuswolicź, so by ßo shromadny saměr dozpił, w tu khwilu wulkomozy mjes ßobu jednaja, wo cźimž pak w tu khwilu niczo bliżsche powjedźicź njemózu. Sa to pak je mi khěžorstwowy kanzler poručił, so mam wossewicź, so ßym, tak bórsy hacź cźaß pschińdźe, rad swólniwy, wo wschěm, schtož je ßo se strony Němskeje w tymle praschenju stało, dalsche rosjaßnjeje podacź. Tak ßo wězy maja. W nowschim cźasu ßo husto, a to cźasto niz bjes wuspěcha, na kschescźijansku cźlowjeczńoscź powołaju. Měnju, so je pornjo temu wużitne na to pokasacź, so żadanja prawje srosumjenjeneje cźlowjeczńoscźe najwěscźischo a w najwjetschim wobßahu dopjelnimy, hdyž wschě mozy napinamy, so bychmy ßo wójnskeho stracha sminyli, kotryż by po cźlowschim pschedwidźenju njewuprajne hubjenstwo na daloke strony krajow pschinjeßł. (Żiwe pschihłoßowanje.)

K rěcźi statneho sekretara ſ Marschalla zentrumski sapółkanz Lieber doda, so w tutym wokomiku prawu kschescźijansku cźlowjeczńoscź w sdźerźenju europiskeho měra widźi, a ßo nadźija, so ßo wulkomozam poradźi, grichiskeho wupjeraka skludźicź. K wodźenju ministerstwa swonkownych należnoscźow ma jeho strona połne dowěrjenje.

— Khěžora Wylema je wjazy dnjow brjód (furunkel), kotryż bě pschi prawym kolenje nastał, w Hubertusstocku sadźerźał. Nětko je brjód ßo tak daloko minył, so móże khěžor saßo na prawu nohu postupicź.

— Wo falschowanju butry ſ margarinu je psched krótkim ſ nowa khěžorstwowy ßejm jednał. Jako ßrědk, ſ kotrehoż pomozu by móżno było, falschowanje lohko spósnacź, ßo fenolftalein mjenowasche. Gram fenolftaleina do zentnarja margariny směschany, ju ani po barbje, ani po ßłódze, ani po wonjenju a hustoscźi njepscheměni. Hdyž pak ßo na tajku naměschanu margarinu kapka sodoweho łuha, salmiakowy duch abo zigarowy popjeł rybuje, ßo margarina cźerwjena barbi, a hdyž je do njeje butra naměschana, ßwětłoczerwjena. Fenolftaleinowy pschiměschk móże ßo potajkim w margarinje a w butsje, ſ njej směschanej, hnydom se sodowym łuhom abo ſ zigarowym popjełom dopokasacź.

— W Hamburgu ßu dźěłacźerjo, kotsiž ßu ßo pschi strajku wobdźělili a pschi tym dźěło shubili, ſ nowa dźěłazych dźěłacźerjow nadpanyli. W khosejownjach pschi amerikanskim brjosy cźrjóda dźěłacźerjow bjes dźěła dźěłacźerjow pschi ßnědanju nadpadże. Dźěłacźerjo ßo wobarachu a wótre wojowanje nasta. Jedyn dźěłacźeŕ je ßo cźeźko franił, jeneho druheho ſ revolvrom do nohi tšělichu. Nadpadniźy cźeknychu, prjedy hacź polizija pschińdże. Revolvroweho tšělza ßu posdźischo wußlědźili.

Jendźelska. Póbla móra a khoda tsecźa cźwila Indisku domapyta. W Kalkucźe je kholera wudyrika. Sa dwaj dnjej je 160 wożobow na nju wumrjeło. Mór w měscźe Bombayu wotebjera, sa to pak ßo cźim bóle po kraju rosschěrja. Jendźelski lěkaŕ Haffkine je lěkaŕstwo pschе mór wunamakał, ſ kotrymž ßo skhorjeni schcźěpja. Hdyž ßo Haffkinowy ßrědk w sapocźatku khoroscźe nałoži, wón ſ wuspěchom skutkuje. Spodźiwnje je, so mór Eurapjanow pschelutuje. Jenoż dwejo staj na njón wumrjełoj. To drje ſ tym swißuje, sa ßu Europjenjo cźiscźischo żiwi, a so ßo lěpje żiwja. Indiszy ßu też cźiscźi, ßnadź cźiscźischi, hacź Europjenjo jich runjecźa. Tola woni ßu żiwi ßrjedź njerjada, kotryż ßami wot ßebje dawaja, abo kotryż ßo ſ jich waschnjom żiwjenja wokoło nich nahromadźuje, a tónle mokry njerjad mórej tyje. S zyła mórej włoha a mhła hojitej. Indiszy wocźakuja, so budże se sastupjenjom cźopkeho wjedra mór wotebjeracź.

Schpaniska. Swada sjenocźenych amerikanskich statow se Schpanischej dla Kuby je po krótkim wocźichnjenju saßo wudyrika. General Weyler, wyschi wjednik schpaniskeho wójska na Kubje, je ßo sarjekł, někotrych amerikanskich stacźanow puschcźicź, kotrychž je dla jich wobkhada ſ kubaskimi sběžkarjemi sajecź dał. Nad tym je w sjenocźenych statach wulke roshorjenje, kotreż ßo też w wótrej krocźeli pokasuje, kotraž je ßo w półkanzskim ßejmje w Washingtonje cźiniła, hacź runje bě ßo runje tón na rosdźěł wot senata pschecźiwo wschěm rossßudnym krocźelam sapjerał. Nětko ßo w ßejmje namjet poda, po kotrymž ßo presidentej republiki połnomóz da, so by ſ amerikanskimi wójnskimi łódźemi pschistawne města na Kubje bombarděrował, hdy bychu ßo spomnjeni amerikanszy stacźenjo hnydom se schpaniskich jastwow njepuschcźili. Ssejm drje tónle namjet hischcźe njeje pschijał, tola je wón ſ ważnym snamjenjom teho, kajku měru je roshorjenoscź Amerikanow pschecźiwo Weylerowym ßurowoscźam doßahła. Tak bórsy hacź nowy wuswolený president Mac Kinley presidentstwo nastupi, wocźakuja najrasniische sakrocźenje pschecźiwo schpaniskemu ßurowemu knježeŕstwu na Kubje. Pokasuje ßo też stajnje bóle a bóle, so je pschipowjedźeny wotpohlad schpaniskeho knježeŕstwa, na kupje ßamosarjadnistwo a druhe naprawy sawjescź, jenoż proch do wocźi europiskeje a amerikanskeje sjawnoscźe. Wołebje amerikanska sjaw-

nosćz dyrbjesche ßo směrowacź, so by knjeżerstwo sjenoczenych statow njenuczika, wójnske pschihoty pschecźiwo Schpanifkej cźinicź. Tale jebanka pak njeje molha dołho tracź. W Amerizy ßu ju bórsy pschewidźeli. Teź ßo njeje sa wěrne pokasało sjawne pschipowjedźenje generala Weylera w dezembrje, so sběžk sa někotre njedźele podtłóczi abo so jón na rańschi dźěl kupy wobmjesuje, żołmy sběžka ßo po zykej kupje kaž w dezembrje a kaž psched lětom rosliwaja. A pschi waschnju s kotrymž ßu sběžkarjo psched dwěmaj lětomaj wojowanje sapoczeli, hischcźe dźenßa wostanu. Tale queriliska wójna je sa Schpanisku bóle sahubna, hacź hdy bychu ßo sběžkarjo s wulkimi woprawdźitymi bitwami spytali.

Turkowska. Wójnske łódże, psched Kretu shromadźene, ßu dyrbjake se ßwojimi kanonami pschecźiwo kretiskim sběžkarjam sakroczicź. Njedźiwajzy wscheho warnowanja sastupjerjow wulkomozow běchu sběžkarjo, kotsiž ßu ßo pola Haleppy roslehnyli, pschecźiwo městu Kaneji wucźahnyli. Hdyž běchu jich komanděrojo wójnskich łódźow europiskich wulkomozow podarmo napominali, so bychu ßo sawróczili, so snamjo k bombardementej da. Němska łódź „khežorka Augusta“ prěnja melinitowu bombu na sběžkarske lěhwo wutseli. Na to awstriske, jendźelske a ruske łódże tsělachu. Wscho hromadźe ßo 70 krócź wutseli. Franzowske a italske łódże ßo pschi bombardemencze njewobdźělichu, dokelž ßo s bombardementom pschesta, prjedy hacź wone na rjad pschińdźechu. Mjes sběžkarjemi a w Grichiskej je drje sakroczenje wulkomozow s brónju sastróżazy saczischcź cźiniło, tola grichiske knjeżerstwo ßo s tym hischcze njeje pohnucź dało, ßwoje wójsko s Krety wróczicź. Wulkomozy ßu nětko wobsamkle, so budża, jeli so ßo Grichiska jich żadanjam njepodcźißnje, ju s brjónjowej mozu k temu nusowacź. Postajenje porjada a měra na Krecze wulkomozy ßame pschewjedu. Sultan, kotremuż ßu sastupjerjo wulkomozow tole wobsamknjenje k wjedźenju dali, je hižo prjedy teho temu pschihłoßował. A hdy by ßnadź ßo wón nětko pschecźiwo temu pschecźiwicź chzył, bychu ßo wulkomozy mało wo to starake.

So by ßo trajny porjad na Krecze postajił, Kreta konstitutionalne ßamosarjadnistwo dostanje, kotreż ßo kschesczijanskemu guvernérej podstaji. Tak ßo wójnski woheń, kotryż hrożesche zyku Europu do płomjenjow stajicź, rucze poddubży. S pschesjenoscźu europiskich wulkomozow je ßo dozpiło, so je nětko po sdaczu wschón wójnski strach wotstronjeny. Je-li so by ßebi Grichiska swěrika, ßo wulkomozam spjeczowacź, bychu po namjecze Němskeje wójnske łódże wulkomozow grichiske pschimórske města blokérowale.

Ryczeŕ.

S wulkej njesczerpnoscźu czakasche Antonio na ßobotu; tón dźeń běsche mjenujzy w Granadże bal towarstwa „Ssowa“, bě to maskowy bal, a wón mějesche ßo tam prěni ras w larvje pokasacź. Bě ßebi to s někotrymi pschecźelemi srěczak, a nimo teho chzyshche ßwoju dołho potajenu luboscź wusnacź Josefinje, rjanej holczży, dźowzy derje sastaraneho pschekupza, kotryż tu w měscze bydlesche.

Pschileżnoscź k temu bě jara pschihodna, dokelž Josefina też w larvje na bal dźěsche, a Antonio wjedźesche zyle wěscze, kajku larvu směje. Wucźini ßebi też s pschecźelom, so jeho holczżynemu nanej pschedstaji a tón jemu dowoli, so ßmě s njeju rejowacź, k temu kupi jej drohu tysku ßłódkich wězow we woßebje ßławnych konditorskich khlamach.

Antonio bě pěkny młodźenz. Bě někajku statnu ßkużbu dostał, kotraż drje bě mała, kiż pak doßahasche, so móżesche wschě ßwoje potrěbnoscze spokojicź a, dokelž ßwójby njemějesche a dokelž bě ßam sa ßo w ßnadnym wobydlenju a dokelž mějesche nadźiju na postup, móżesche rěkacź sbożowny cźlowjek.

Tamny bal wuwabi jeho s domu, chzyshche ßo jako ryczeŕ pokasacź, so by tak najwjetscheho sboża w luboscźi dozpěł. Baron de las Rosas, kotryż mějesche doma wjele bróni, ßlubi jemu nahłownik, panzar a mjecź.

Něschto nozow dźijesche ßo Antonijej wo ßwojim pschedrascźenju a wo sabawje s towarschemi a lubosnymi holczkami!

A Josefina njemóżesche ßo jemu sapowjescź, a duż chzyshche w tejle nozy sapißacź nowy staw nadźije do stawisnow ßwojeje luboscze.

* * *

Skónczńje pschińdże tamna tak żadoscźiwje wocżakowana nóz. Antonio dźěsche do baronoweho hrodu, bu rucże sdrascźeny a njepobrachowasche jemu niczo, khiba nahłownik a panzer, na njesboże njewsa larvy.

„Schtó dha budże ßebi na larvu myßlicź“, rjekny, „cźłowjek móże ßwobodnischo hladacź a dychacź, a nimo teho njewomasa ßo ani broda, ani khornaŕ.“

„Ale cźłowjecze“, rjekny baron, hdyž ßłużobnik Antonijej nahłownik dawasche, „pschenapinacże ßo pschejara. To je pschejara cżeżke zyku nóz noßycź.“

„Ně, knjes baron, to derje pońdże.“

„Nó, dobre, cźińcże, każ ßo wam lubi.“

A Antonio chzyshche bycź jako ryczeŕ wobronjeny, wuńdże won, ßydże ßo do dróżki a dojě na maskowy bal.

Antonio sastupi do baloweho sala, mějo ßo sa woprawdźiteho ryczerja; kak ßo pschetworjesche, so by na ryczerja sapodobny był! W schpihelu hladasche na ßwoje pschedrascźenje, pschekhodźujo ßomjes parami, kiż běchu w czeŕwjenych, módrych a żołtych larvach, wodźesche ßo s holzami, kiż mějachu pyschnje wuschiwane płaschcże a khodźesche wustupujo pódla holczow, kiż běchu pschehotowane, każ staroromske vestalki, a myßlesche ßebi, so ßo wschitke jemu dźiwaju, a ßam widźesche ßo w błyschczu panzera, rossßwětleneho s elektriskim ßwětłom.

Pytasche Josefinu, a po dołhim napinanju ju skónczńje wuhlada. Sapiskachu reju a ryczeŕ, podawschi Josefinje ruku, wjedźesche ju po salu. Tu pak pomału do teho pschińdże, so ßo baronowe wěschczaze ßłowa poczinaju dopjelnjecź, dokelž lědma pod nahłownikom rosymjesche, schto rěczesche. Jeho hłóß klinczesche, każ wothłóß s pinzy, horzota, kotruż czujesche, bě njesnjeßomna; lědma móżesche pod tej cżežu dychacź, kotruż hakle nětkole czujesche.

Josefina njerosymjesche ani ßłowa s teho, schtoż powjedasche.

Pospyta poßledni kusk a pocża s njeju walczik rejowacź; ale to bě dospołnje njemóżna wěz. Njewidźesche niczo, nahłownik, hibajo ßo do wschěch kónzow, rěsasche jeho pschi kóždej krocźeli do czoła a bórsy budźische Antonio woßrjedź sala bjes mała padnył.

Skónczńje njesby jemu niczo druhe, dyžli Josefinu zyle wopuschczicź; tu, dawschi ßo spósnacź, sasběże visir, dyrbjesche wodychnycź, chzyshche ßebi pót wutrěcź, kotryż jemu po wobliczu běżesche, chzyshche pohladacź, schto wona czini.

Ale njewjedźesche, kak visir posběhnjeny sdźerżecź, pschetoż njemóżesche ani s rubischkom pót wotrěcź, haj, ani s ruku na nahłownik doßahnycź, dokelž jeho panzer se żelesnymi putami pschimasche.

Tu, sadwělowawschi a sprózny, shubiwschi wschě ßwoje nadźije, njemóże ßo Josefinje ani wusnacź, a schtoż bě najbórsche, dokelž ßo nichtó wo njeho njestarasche, wotmyßli ßebi domoj hicź, wuńdże po tajkim se sala, hdyž bě tam něhdże hodźinu pschecźinił, wumucźnjeny na cżele a duschi; ani cżełko, ani dusha njemóżesche cźwilowazy nahłownik zyku dobru nóz snjescź.

Dźěsche domoj, ale dokelž rěcźesche, każ s rowa, a dokelž njemóżesche nahłownik wotpokłożicź, njechasche jemu toroženski wrota wotewricź a běsche mnoho prósstwow, snamjenjow a dopokasow trěbnych, prjedy hacź nahrabny cźłowjek spósna, so je to prawy knjes Antonio.

Hdyž bě prěni sadźěwk pschewinjeny, dyrbjesche hischcze ßydomdźeßacź skhodźenkow pschekrocźicź, kiż do wobydlenja wjedźechu; wotewri s wulkej prózu durje, a s hischcze wjetschej prózu poradźi ßo jemu, ßwěczku saßwěczicź.

Nětkole sapocża ßo wojowanje; żenje njebě ßebi nahłownik stajał a pschi khwatanju, s kotrymž bě na bal schoł, bě sabył, kak bě jón jemu ßłużobnik na hłowu stajił.

Wjercźesche s nahłownikom do wschěch kónzow, a w tejle cźěßnoscźi tłóczesche na wschitko, schtoż ßebi myßlesche, so mohł bycź knjefel, sawěraze pjero abo spinka; ale podarmo; nahłownik dżerżesche tak krucze, każ budźichu jón pschikowali. Na poßledku pschińdże jemu na myßle, ßebi někoho na pomoz sawołacź. Ale koho? Ssußodża wschitzy spachu, a potom by jara njepschistojnje było, do zuseho wobydlenja wołacź.

Wosta w durjach ßo rosmyßlejo stejo, tu sesda ßo jemu, so ßłyschi krocźele; něchtó po skhodach stupasche.

Woprawdże bě to murjeŕ Pako, stary ßußod w domje, kotryż mało na dźěło khodźesche, ale sa to po nozach pijesche, a dokelž běsche w tamnej nozy, běsche dźě ßobota, tójschto schkleńczkow wjazy storcził, wróczi ßo domoj skerje s horda a wótsje, dyžli s cźicha.

„Hejda!“ sawoła na njeho Antonio.

Pako ßo wustróża, wußłyschawschi tón hłóß, kiż ßo s rowa bycź sdasche, a wuhladawschi scherjenje, wo kotrymž ßebi njemóżesche wujaßnicź, schto mohło to bycź.

„To ßym ja, ja Antonio.“

„Boju ßo“, rjekny Pako.

„Nĕ, pschecźelo, njeboj ßo; pój mi tole pomhacź wotewricź, schtoź ßam njemóžu.“

„Dobre, pońdu.“

A khablajo sańdźe sa Antonijom do wobydlenja. Ale dokelź Pako runje tak mako wo brónjach rosymjesche, kaž Antonio, a dokelź hižo strósby njebĕsche, njemóžesche Antonijej niczo pschi tym pomhacź, hacź so ryczerja wjazy krócź s kromu nahkownika krucźe do schije kló.

„Ale kak scźe to sady saßunyli?“

„To ßo njesaßuwa, to ßo wotamka?“

„Wotamka ßo to, ale njewidźu samka. Pońdu do loża lehnycź a rano pohladnu k domowniży knjeni Nikasiji, so by tu pohladała, hacź budźe to móz wotewsacź; wona ßo na tajke wĕzy derje wusteji, dokelź bĕ jeje muź prjedy cźaßnikał, dyžli je ßem do mĕsta pschischoł.“

Antonio dyrbjesche ßo do ßwojeho woßuda podacź.

„Lehnu ßo s nahkownikow“, myßlesche ßebi.

A cźißny ßo na ložo. Ale teź to bĕ jemu cźwila, a sdasche ßo jemu, so to we ložu dlĕje traje, hacź hdyž ßo s zykym cźĕłom pschecźiwo tejle cźwili napinasche; haj, jeho bolosćze bywachu hischćze wjetsche, hischćze njesnjeßomnische. Jemu bĕsche, kaž by w skludźenskej drascźe był a srudnje cźakasche, doniž ßo njeby dniko. Ach, kak dołha bĕ to nóz.

* * *

Kaž wĕcźne helske cźwile, tak sdachu ßo Antonijej jeho cźwile teź wĕcźne, runjeż jeno krótki cźaß w nahkowniku leżesche, rospominajo wo wschĕch móżnych wĕżach, wo cźłowjeskej ßławje a bĕdźe a teź wo wbohim herzu, kiž tam w balowym salu na klavĕrje piska; na poßledku saßkyscha, so ßo durje wotwĕraja, a wuhlada, so knjeni Nikasija se ßnĕdanjom sastupuje.

Cźesćzomna domowniza budźische bjes maka schalku schokolady puschcźika, widźo, so bĕ hkowa jeje knjesa tak dźiwna. Na poßledku pak dońdźe tola nuts a spyta ßwoje ßboże.

* * *

Pschipołdnju w jĕdnacźich, hdyž baron stany, poda jemu ßkużobnik khartku w kuwercźe, na kotrymž bĕ napißane: „Nusna wĕz.“

„Hdy je tónle dopiß pschinjeßeny!“ woprascha ßo baron, drĕjo kuwert.

„Dźenßa rano do dźewjecźich!“

„Dobre!“

A w tym hischćze stejesche: „Knjes baron! Wodajcźe moju khrobłosć. Ale proschu, so chzyli Sswojemu ßkużobnikej poruczicź, so by mi pschischoł nahkownik wotewsacź, kotryž ßam wotewsacź njemóžu. Ssym hižo wschón bjes troschta. Ssym nóz kaž w jastwje pschebył, dyrbju bórsy do pißarnje na dźĕło hicź; pißam tole s wulkej prózu, lĕdma ßym ßnĕdacź mohł. — Ruku Wam koschi sadwĕłowazy Antonio.“

„Nó haj!“ sawoła baron. „Kak na cźaßu je?“

Sskużobnik na cźaßnik pohlada, kotryž na nóznym blidku stejesche.

„Napoł dwanacźich, knjeże!“

„Bĕž po tajkim spĕschnje k Antonijej, kiž cźe trjeba, ale khwataj!“

Runje dwanacźich wotewsa ßebi ryczeŕ nahkownik a bĕsche s wjeßekoscźu wschón njembry.

Sa nasch ßerbski dom

bĕ ßo dotal nahromadźiło: 33,323 hr. 97 np.

Dale je ßo sa njón dariło:

na Dubrawiz-Schiliz kwaßu w Sslepom psches knjesa Brĕsana	4 =	70 =
„Katholski Poßoł“	29 =	— =
s fonda Macźizy Sserbskeje	25 =	— =
knjes wyschschi wucźeŕ dr. Muka	1 =	— =
knjes wucźeŕ Sommer w Budyschinje	1 =	— =
knjes Jurij Mokry s Wósporcźan Jenczoweho piwa wutoczene	7 =	6 =
Draždźanski komitej pschinoschk s wustajeńzy . .	3000 =	— =
Hromadźe:	36,391 hr.	73 np.

S dźakom kwituje a wo dalsche dary proßy

Bartko, sarjadnik ßerbskeho doma.

Ze Serbow.

S Budyschina. W njewobkedźbowanym wokomiku je schtwórtk popołdnju na Wettinskej drósy 32 3létne Běliz dźĕcźo s wocźinjenym woknom 2 skhodaj wyßoko na sahrodźiny płót panyło a na nim wißajo wostało. Pschi tym je ßebi nĕkotry rjebka skamało, s kotrychž je ßo jene do płuzow storcźiło. Pódla teho je ßebi wone kruch mjaßa wot nohi wotschtapiło. Lĕkaŕ ßo nadźija so ßo dźĕsćzu żiwjenje sdźerži.

— Kak rjana a pschistojna je ßerbska narodna drasta, ßmy sańdźenu njedźelu na balu Budyskeje Bjeßady spósnali. Knjenje a knjeżny bĕchu ßerbsku drastu wobleczene na njón pschischke; jenoż nĕkotre njebĕchu ßo mohle wot modneje franzowskeje drasty dźĕlicź. Cźim bóle pornjo tutej rjanosćz ßerbskeje drasty do wocźow stupasche. Rosdźĕl mjes ßerbskej a franzowskej drastu bĕ jako ßmĕjaty nalĕtny dźeń, pódla kotrehoż bjesczucźiwy lodowy symski dźeń stejesche. To ßwoje wukoŕenje w tym namaka, so ßerbska drasta żiwjenje wudychuje, dokelź je ßebi ju lud wumyßlił, franzowsku pak Parižske schwalcźe a krawzy. Mjes wobdźĕlnikami bala ßo wschudźe pschejesche, so by ßo wot nĕtka pschezo Bjeßadźiny bal w narodnej drascźe ßwjecźił. Teź mjes knjesami widźachmy nĕkotrych w ludowej drascźe, woßebje ßo s njej lubi hosćzo s Bacźonja wusnamjenjachu. Pschi kotillonje ßo ßrjedź sala meja, s rubischcźami wupyschena, postaji. S boka sale bĕ Jurij Mokry ßwoju korcźmu postajił, w kotrejž ßo ßtódne piwo, wot knjesa Jencźa Wósborskeho k lĕpschemu Macźicźneho doma darjene, pschedawasche. Bal je ßo wschitkim, kotsiž ßu ßo pschi nim wobdźĕlili, wulzyschnje lubił.

— Nalĕtnje wobhladanje młodych ludźi, kotsiž maja do mĕry hicź, smĕje ßo w Budyskim hamtskim hejtmanstwje 9., 10. a 11. mĕrza w Biskopizach, 12., 13. a 15. mĕrza w Schĕrachowje, 16., 18., 19., 20., 23. a 24. mĕrza w Budyschinje.

— S cźopkym nalĕtnym wjedrom je sańdźeny tydźeń teź w hórskich stronach ßnĕh s wulkeho dźĕła rostał. Sprewja bĕ teho dla ßrjedu wyßoko napjata a s mĕstnami psches brjohi stupi. Pod hrodom po rĕzy s wulkej wodu tsi kacźki pschipkuwachu. Jenu s nich pschi nĕhduschej walzy popadźechu, tej dwĕ druhej pak dale płuwaschtej, a schtó wĕ, kak daloko stej ßo wjeskej, prjedy hacź je ßebi jej nĕchtó na ßuche sćzahnył. Komu ßkuscheja, njeje ßo hacź dotal wobhoniło. Hacź do wjecźora woda na rĕzy pschezo bóle pschibywasche a wjele schatow, hrjadow a wschelakeje nadoby ßobu wjedźesche. Mjes druhim teź kaschcź, prósdnej kolebzy podobny po rĕzy płuwasche. Ludźo, pschi Sprewi bydlazy, ßu ßebi wjele drjewa s wody wucźahali. Nĕkotsi ßu ßo s tym drjewom na dołhi cźaß s paliwom sastarali. S tych stron, hdźeż ßu ßo tele wĕzy wotwjedke, hischćze żanych powjesćzow njeje doschło.

— Mokoło Bjarnacźiz je mjes howjasym skotom pjecźa pokhroma wudyrika. Khorosćz je ßo se schlesynskim skotom sanjeßka. Nadźijomnje ßo wyschnosćzi poradźi, ju bórsy podtłócźicź, so by ßo ratarstwo noweje schkody sminyło.

„Łužica“, měsačnik za zabawu a powučenje, je swój 16. lětnik započała a přinoša w prěnim (januarijowym) čisle 1897 tele wudźĕłki w pĕšej a wjazanej rĕči:

Z basni Jakuba Ćišinskeho: I. Mróčelow rĕč. — II. Rad z tobu twój bych pokoj sonił. — III. Nócne zbože. — Dobra rada abo Jan a Marja. Po češkim V. Kosmáka wobdźĕłał *a.* — Serbska deputacija pola prynca Friedricha Augusta, wójwody sakskeho. Po „S. N.“ spisał Ł. — Topoł. Basnił Taras Grigorowič Ševčenko. (Skóńčenje.) — Dwoji jubilej. *a.* — Pola stareje spĕwarki. Napisał Adolf Černý. (Skóńčenje.) — Próstwa póccíweje knježny. R—b. — Rozprawa „Serbowki“ za lěto 1895—96. Jurij Hejduška, starši. — Nimo teho rubriki: Serbske pismowstwo (Nowe knihi. Naše protyki. Z našich redakcijow). Druzy wo Serbach. Serbski rozhlad. Należnosće towarstwow. Zapis přinoškow a darow. Nawĕštk.

Wosebje powĕdańčko „Jan a Marja“ budźe so wšitkim čitarjam spodobać. Budźe na cyłe lěto dosahać.

S Hornjeho Wujesda. Tón ßamy dźeń, na kotrymž je ßo domske tudomneho kublerja Kmocha wotpaliło, ßu wußlĕdźili, so je woheń jeho pohoncź, 16létny Ernst Glau, sałożił. Se ßwojeje komory po jenym skhodźe je wón sapalene schwabliczki na pjezynu ßkomjanu tsĕchu dele mjetał a ju s tym sapalił. W tym ßamym wokomiku, hdyž woheń s tsĕchi ßapny, pohoncź kublerja Radzy po bliskej drósy nimo dźĕsche. Wón hnydom k Kmochezom pschihna a jich na wohnjowy strach kedźbliwych scźini. Tola bĕ hižo pscheposdźe. Woheń ßo se żałoßnej spĕschnosćzu psches zyły dom wupschestrje a nimale wschu domjazu nadobu sniczi. Sapalerja ßu hnydom sajele, tola

ßu jeho, dokelž je ßo wusnał, so je woheń sakožił, hacž do jeho wußudźenja ſ jastwa puschczili.

S Hodźija. Po sdaczu straschneho cžlowjeka ßu tu sańdźeny schtwórtk tydźenja saßkapili. Mjenowany dźeń wjeczor bě mlynski pohonc̆ Hrubjelcžanskeho młyna psched tudomnym Pjechez hoscženzom se ßwojim pschahom sastał a do hoscženza stupił. Hdyž sa khwilu tudomny żandarm hoscženz wopuschczi, wón sady na nakładnej deszy młynskeho wosa podhladneho cžlowjeka ßedźazeho wuhlada. Dokelž ßo zusy wupokasacz njemóżesche, jeho żandarm gmejnskemu pschedstejicžerjej Bräuerej dowjedże. Jeho tam pschesłyschejo a jeho drastu pschepytajźy, w njej dwaj natykanaj revolwraj a dokhi nóż namakachu. Myßl blisko leži, so ßnadź by zusy młynskeho pohonc̆a po pucžu ſ wosa wot sady nadpanył a stónzował, so by ßo jeho pjenjes, kotrychž maja młynsźy pohonc̆ojo husto wjele pschi ßebi, mozował. Shoniwschi, kajkeho hoscża je na ßwojim wosu pomět, ßo młynski pohonc̆ do njemałeho stracha da. Wón ßebi, dokelž dźe móżesche bycz̆, so mějesche saßkapnjeny zusy kumpanow, kotsiž bychu wonka na drósy na młynski wós łakali, dweju mużow wotnaja, kotrajž jeho hacž do Hrubjelcžiz pschewodźischtaj.

S Bukez̆. Nascha nalutowarnja a wupożczernja smeje pschichodnu njedźelu 28. februara popołdnju ſ dypkom ½3 hodźin ßwoju hłownu shromadźisnu. Pódla ßobustawow ßo tez̆ tajźy, kotsiž ßo wo nju sajimuja, na shromadźisnu pscheproschuja.

S Haßlowa. Wutoru 16. mał. rózka wotmětwasche Bacžońske spěwanske towarstwo derje wopytany spěwanski ßwjedźeń. Towarstwo posticži nam ßerbske a němske spěwy a tez̆ nekotre deklamazije. Spěwasche ßo bjes nekotrych wuwsacžow derje. Ssmy jenoż wobżarowali, so Bacžońske spěwanske towarstwo pschezo hischcże dosez̆ ßerbskich spěwow njespěwa.

S Ketliczanskeje woßady. Snate je, kak Barlinsźy żidźi wschitku ßwoju pscheklepanosez̆ ſ njewobkedźbowanjom a ſ wobeńdżejom noweho bursoweho sakonja na to napinaju, so bychu dale ßwoje knjejstwo nad żitnymi płacžisnami tak w ßwojej ruzy wobkhowali, so by wschón dobytk ſ ratarstwa niz ratarjam ale jim pschißłuschał. Niz po narosczenju płodow, tez̆ niz po domkhowanych żnjach woni, każ bě jim runje sa jich żitne pschekupstwo na wużitk, żitnu płacžisnu wyßoko powyschachu, hdyž mějachu na ßwojich hoborskich składach wjele nakupjeneho żita leżo, abo ju najniże potkóczachu, hdyž sa nusne dżeržachu, so bychu saßo ßwoje hoborske składy ßebi wupjelnili. To bě a je jim wscho jene, hacž běchu tute składy woprawdźite abo jenoż wumyßlene a na papjeru napißane. Tak tucži ludźo, kiž żenje na żanym poli w pocze ßwojeho woblicża njedźełaju, wschón dobytk ratarstwa do ßwojeje móschnje stykaju, każ bychu ratarjo jich njewólnizy abo robocżenjo byli. So njemóhła Barlinska żidowska bursa dale wscho ratarstwo wuzyzacz̆, ßu ßo w nowischim cžaßu woßebje sa ßrěnich a małych ratarjow kscheścžijanske żitne składy sakożiłe, kiž bychu ratarjam jich prózu a wudawki po wschej móżnosczi a prawdże sarunałe. Tak je w Delnjej Łużizy k. baron ſ Werdek nad Schorbußom sa ßwoju wokoliuu tajki skład sakożił. A w naschej Sakskej je knjes ſ Heldreich nad Bělezami wscho ßwoje prózowanje na to skożił, so je ßo nětko w Lubiju tez̆ tajki skład sakożił, ſ kotrehoż by ßo cžerpjazemu ratarstwu nusna pomoz pschinjeßka. Jeho ßwěrne wustupowanje sa wěrne derjehicże wscheho ratarskeho luda namaka po wschej naschej Sakskej tajke dżakowne pschipósnacże, so ßebi do wschěch stronow jeho dobru radu wuproschuja. Duż je tez̆ bjes dźiwa, so ßu naschi krajenjo jeho sa kandidatu krajneje kulturneje rady postajili a so ßu, hdźez̆ ßu w naschej bliskosczi hižo wolicz̆ sapocżeli, wschudżom muż pschi mużu ßwoje wólbne liscżiki wotedali sa: von Heldreich-Bellwitz. Tón budże ſ wěstosczu pożohnowany ßobustaw nascheje krajneje kulturneje rady. Wón je wulzy wobdarjeny muż, jara dobry rěcznik, ßwěrny ludowy pschecżel a wustojny snajeŕ ratarskich należnosczow.

S Ketliz. Pohonc̆ a koń tudomneho piwarskeho mischtra Mendy staj sańdźenu wutoru w strasche bykoj, ßo w Lubacże tepicz̆. So by ßebi pucz̆ ſ Bělez do Ketliz pschikrótschił, bě ßo pohonc̆, hacž runje jeho psched torhazej wodu warnowachu, swěrił, psches Lubatu pschejěcz̆. Schucżaza woda hnydom konjej k schiji doßahasche, a hdyž bě wón ſ wulkim napinanjom na tamny brjóh dozpił, torhaza woda wós ſ pohonc̆om ßobu storże, ſ cžimž ßo tez̆ koń do wody wróczo sczeże. Sadnja wosowa kara ßo wot prědneje puschczi, desti ſ pohonc̆om wotpłuwachu, tola poßlednischi konjazu wotezku njepuschczi a ßo se żołkami bědźesche. S khwilemi bě jenoż konjowa hłowa widźecz̆, pohonc̆ na prědnjej karje wißasche. Běleczanski hoscženzar Mjela k brjohej pschihna a pohonc̆ej żerdź pschitykny, tola woda bě tak torhaza, so pohonc̆ej njebě móżno, ßo jeje popadnyez̆. Na to ßo pohonc̆, wós a koń po warje dele do hłubiny storhnychu. Skónc̆nje koń twjerdu semju pod nohi dobu, a nětko bě móżno, konja a pohoncża na łuku wucżahnycz̆. Běsche to najwjetschi cżaß; pschetoż hdy budźischtej ßo pohonc̆ a koń hischcże dlěje se żołkami bědźicz̆ dyrbjałoj, budźischtaj wustawschi ßmjercz̆ w Lubacże namakałoj. Sadnja wosowa kara hischcże schtó wě hdże w rězy leži.

S Błózan. Pjatk tydźenja w nozy wokoło 12 hodźin je ßo tu jene stare njewobydlene domske wotpaliło. Njedawno bě wulki wětr tšěchu ſ njeho storhnył.

S Lucża. Natšělenu jelenizu je sańdźenu wutoru na drósy psched ßwojim dworom tudomny pokleńk Janasch namakał. Wona je ßo hońtwinemu wotnajerjej pschepodała.

— Tudomny kantor Mjetaschk ßo 1. meje na kantorske městno do Jabłońza pola Mużakowa pscheßydli.

Se Zitawy. Ratarjo Zitawskeho hamtskeho hejtmanstwa ßu shromadnje kupowanske a pschedawanske towarstwo ſ wobmjesowanym rukowanjom sakożili, so móhli ßwoje ratarske potrjeby ſ prěnjeje ruki kupowacz̆ a do prěnjeje ruki pschedawacz̆. K temu saměrej chzedża na pschihodnych dwórnischczach składy sakożicz̆. K temu towarstwu je hnydom 13 raiffeisenskich wupożczernjow pschistupiło a schtyri druhe ßu tez̆ ßwój pschistup wobsamkle. — Nasche „Towarstwo Sserbskich Burow“ ßwoje ratarske potrjeby hižo dołhe lěta shromdnje kupuja a ßu wschě ſ raiffeisenskimi wupożczernjemi sjenocżene, a te, kiž hischcże krucże sjenocżene njeißu, ßo k dospołnemu sjenocżenju pschihotuja, dokelž wupożczernje tym ßobustawam burskich towarstwow, kotsiž w wupożczernskich towarstwach njeißu, se ßwojeho konsuma niczo wotedawacz̆ njeßmědża. Jenoż w sjenocżenju wobeju towarstwow ßu nusne pjenjesy k kupowanju a hnydomnemu saplacżenju nusnych ratarskich potrjebow wschěm ratarskim sjenocżenstwam stajnje k ruzy. A kajki to wużitk wotcżißnje, ßmy se 7. cżißka „Sserbskich Nowin“, 13. februara t. l. wudateho, widżeli, w kotrymż je Sslepjanske „Sserbske Burske Towarstwo“ ßwoju rosprawu wo ßwojim dobytku w sańdźenym lěcże podało, w kotrejż rěka: Wużitk tajkeho shromadneho kupowanja je tón, **so ßu nasche ßobustawy salutowali — na ßymjenjach,** kiž ßu ßo kupowake, 3000 hr., wo **Domaschowej rudże** 1250 hr. a **na kainicże** 1100 hr. Wscho do hromady potajkim **5350** hriwnow. Duż, lubi bratśja, njedrěmajcże dale, a njekomdżcże ßo dlěje, ale sastupcże wschitzy do naschich ßerbskich burskich a raiffeisenskich towarstwow. rtk.

S Draždżan. Sańdźenu wutoru ßwjeczesche tudomne hórske towarstwo w konzertowej sali zoologiskeje (swěrinskeje) sahrody „ßerbski naletny ßwjedźeń“. Sala běsche ßwjedźeńszy wudebjena a pokasowasche na jenej stronje Połcżniske hory, każ ßu něhdże ſ Wotrowskich stron widżecz̆. Psched nimi hrajachu ßerbszy burjo, ßerbske holcżki a ßerbszy hólzy ßwjedźeńsku hru, k temu spěwasche k. Bjarnat Krawz se ßwojim ßerbskim spěwanskim khorom ßerbske narodne spěwy a skónc̆nje rejwachu pschitomni wschelake ßerbske reje, kotrež běsche baletny mischtyr Friedrich jich wustojnje nawucżił. A hlej, schtoż běsche najspodźiwnische a ßebi najwjetschu khwalbu saßkuži: Schtoż hacž dotal pschi ßwjedźenjach ani w Budyskej Bjeßadże ani w Khwacżizach móżno něběsche, tam běsche móżno — wschitzy běchu w narodnej ßerbskej drasce̊!

— Pschichodnu njedźelu wjeczor w 7 hodź. smeje tudomny ßerbski khór spěwanski wjeczor, na kotrymż je kóżdy Sserb witany.

S Lipska. Lipsczanske ßerbske towarstwo je wudało nowu wjeßelohru: „Skote hrody“ abo Hans Klepotaŕ na dań njeße, wot Ducżmana. Tuta wjeßelohra hodźi ßo jara derje k hracżu sa nasche ßerbske towarstwa. Je jara żortniwa a zyle originalna. Cżisty wunoschk tuteje knizki je sa Macżicżny dom a kóżde towarstwo, kiž chze ju hracz̆, dyrbi pokojzu cżisteho wunoschka daricz̆ Macżicżnemu domej. To je prawo spißacżela. — Proßymy wschitkich Sserbow, so bychu nam nješchto exemplarow wotkupili a tak pomhali Macżicżny dom twaricz̆. Napischcże khartku ßerbskemu blidu w Lipsku, Dorotheenhof a. Pleiße a pißajcże kelko exemplarow chzecże měcz̆. Skład ma k. direktaŕ Pohonc̆, Hohestraße a komißiju knihikupz Xaver Pflugmacher. Exemplar, t. r. jena kniha płacži 1 hr. Tuta wjeßelohra „Skoty hrody“ je prěni dźěl wulkeje arilogije „Hans Klepotaŕ“ kotraż w tsjoch, zyle ßamostatnych hrach nam ßerbske żiwjenje kraßnje wopißuje. Tez̆ druhi a tsecži dźěl je hižo wot pilneho pěßnjerja dopißany a cżaka na cżischcz̆. Duż kupujcże, lubi Sserbja, tak wjele, każ móżecże. Hdyž ßo nam nasch wudawk sadani, cżischcżitej ßo tez̆ bórsy poßlednjej dźełaj. To budże wulki dobytk nascheho pißmowstwa, rjany dobytk sa Macżicżny dom, a wulka czesez̆ a wjeßelosez̆ sa Lipsczanske ßerbske towarstwo. — Teho dla podpjerajcże naß, lubi Sserbja!

Se Shorjelza. Dla kranjenja swěriny bě Niscžanski kawniski žud Marju Nowotnowu s Jamneho, kotraž je wot žwojeho muža džělena živa, k jastwu na 12 dnjow sasudžił. Hajniski wučžomnik Krawsa bě ju widžał, kak bě wona s jeneho kakoweho pola jeneho sajaza wotnješka. Tamne polo pschepytajzy wotwjercžene sajecže woko, kakowemu hłubej pschiwjasane, namakachu. Sasudžena žo pschecžiwo wušudej powoła, wudawajzy, so njeje sajaza ale kónczko morcheje s pola nješka; hajniski wučžobnik njeje s dalokosce 266 metrow spósnacź mohł, schto je w ruzy džeržała. Pschepytanje jejneho wobydlenja žaneho wuspěcha njemějesche. Džesacź žwědkow a wězywustojnych bě na wušudženje skasanych, w kotrymž žo pschepytowasche, hacž je mózno, na mjenowanu dalokosć sajaza jako tajkeho sesnacź. Wschо prózowanje sasudženeje wo to, so bychu ju wuwinowali, bě podarmo; wona ma hischcže jako pschidawk k khostanju khětre khósty druheje instanzy saplacžicź.

S Hródka. W tudomnej měschczanskej holi pola Sslomjenja žu na wjazy městnach sa wuhlom s njebosom wjercželi a we wschěch wuwjercžanych džěrach tolstoleżaze wuhlo namakali. Jeli so žo wuhlowe składy, kotrež khětro hłuboko leża, wotewrja, žnadź w Sslomjenju wjele fabrikow nastanje, dokelž psches tamnische leżomnosce Barlinsko-Shorjelska želesniza dže.

Přilopk.

* Běleńnikej K. Thomažej w Rynarni pola Wjasońzy bě wóndano schésć kruwow s kurom žo saduško, kotryž bě se sapalenjom hromady rěsa nastał. Kruwy žo wukutlichu, a jich mjažo dyrbjesche žo po pschikasni wyschnosce sahrjebacź. Tola prjedy hacž žo tole džěło dokonja, běchu njesnaczi lubowarjo tunjeje pjecženje mjažo wschěch schésć kruwow wotnjeśli. Jich mjena žo hischcže njejžu nashonike.

* Kwaž se sadžěwkami je žo tele dny blisko pola Noweho Města wotměł. Wěrowanje žlubjeneju młodeju cžłowjekow dyrbjesche žo psched tydženjom stacź. Hodžinu do postajeneho cžaža žo nawoženja wupraji, so je žlub roswjasany. Powschitkowne stróženje, ale s pomozu dobrych pschecželow žo ta roskora saže wujedna a wěrowanje dyrbjesche žo po krótkim saposdženju stacź. Nětk pak rosžudži žo njewjesta, so žo wěrowacź njeda. Duž w dobrym měrje wužichu, schtož bě k kwažnej hoscžinje pschihotowane. Kwažny tykanz žo rosdžěli, a kóždy kwažaŕ džěsche žwój pucź. — Ach ně, žwět žo džiwnje wjercži. Hacž žu dobre s zokorom poženpane masanzy žłódczischeho ducha do njeju płodžike, abo schto? — s krótka: tón žamžny wjeczor hischcže staj žo nawoženja a njewjesta sdobrikoj a nasajtra staj žo swěrowacź dalej. Krótku pschekoru do kwaža scžehuje pak rady dołha roskora po kwažu.

* W Honigu pola Wrótžkawja je žo 21. februara žałożne njesboże stało. 18lětny cžłowjek žo s tšelbu sabjerasche, kotraž žo pschi tym wutšeli. Kulki do nimojědžazeho wosa slecžichu, na kotrymž schésć woždbow žedžesche. Jena družka bě hnydom morwa, druha je žmjertnje sranjena, bjes tym, so buchu drusy kwažarjo bóle a mjenje wobschkodženi.

* (Duell.) We Wrótžkawju je 22. februara duell mjes studentomaj Thielu a Opitžom sły kónz wsak. Nimo žwojeho pschecžiwnika rubnywschi žo Opitž samota, a dokelž bě w tym žamym cžaži Thielowy mjecž pschecžiwo Opitžej nawróczeny, wón do njeho padže, tak so žo mjeczowy kónz do jeho wutrobna dobu a jeho hnydom mori. Po wobžwědczenju pschi duellu pschitomnych njeje Opitzowemu pschecžiwnikej na tutym wobžarujownym njesbožu žaneje winy pschipisacź; wone dyrbi žo jenož se setkanja njepschedwidomnych woždudnych wobstejnosczow wukložicź.

* S Hamburga. Pschi swučžowanju 6. kompagnije 76. regimenta měrjesche žo wóndano jedyn serjant do wóczka džežatnika Vogta a wutšeli w myžli, so tšelba natyknjena njeje. Ale Bóh wě, kak bě žo stało, so bě jena žlepa patrona w tšelbje tcžazy wostała, schtož bycź nježdmě. Ta trjechi Vogtowe wóczko, a wbohi džežatnik padny bjes wědomnja na semju. Jeho wóczko je shubjene.

* (Kwaž a dwě cžele.) Pschi rejach na jenym kwažu w Petersdorfje pola Gleiwitzow padny na dobo 70lětny Schuba wot Božeje ruczki sajaty morwy k semi. Dla wotwjesenja jeho cžela žo potom korczmaŕ se žwojej žonu swadži a shrabnywschi natykanu tšelbu se scženy, jej do huby tšeli. Po někotrych hodžinach bě tež wona morwa. Korczmaŕ Bjedrich je 31 lět stary.

* S Mylawy, 15. februara. Rubježny nadpad, kiž je žo minjeny pjatk w domje praktiskeho lěkarja dr. Feldmanna w cžažu, hdyž bě Feldmann se žwojej mandželskej prjeczku, stacź dyrbjał, je tu wjele rěczow naczinił a žandarmeriju do skoka stajił. Hdyž bě knjes dr. Feldmann domoj pschischoł, bě jemu žkužobna holza powjedała, so staj žo dwaj mužej do domu dobykoj, ju wuwjasakoj a jej hubu satykawschi pjenježny kaschczik wurubikoj a potom cžekkoj. Bórsy pak žo wukopa, so bě paduschna kawka, ta žkužobna holza, žebi tu zyku wěz wumyžlika a žama te pjenjesy kranyła, cžehož je žo stónczńje wusnacź dyrbjała. Te pjenjesy, 366 hriwnow, žu w pinzy skowane namakali a paduschnizu do jastwa žadžili.

* (Spytane mordarstwo a žamomordarstwo.) 18lětny Adolf Oppenheim, žyn jeneho bohateho kožoweho wikowarja w Mnichowje, kotryž w Londonje pschebywasche, so by žwoju wědomosczź jendželskeje rěcže wudospoknił, se žwojeho revolra schtyri krócź do žwojeho hospodarja Haraca Rylandsa tšeli, dokelž bě jemu tón jeho njeporjadneho živjenja dla hospodu wupowjedžił, frani jeho cžežko a žebi potom žam kulku do hłowy tšeli. Sa dwě hodžinje wón wumrje, wědomje sažo njenabywschi.

* Pschi nětcžischim taczu žu žo pschi Rheinje na wjazorych městnach hory žypke. Pola Mühlheima žu žo pschi tym dwě khěži sažypkej a schtyrnacże žu wobydlerjo dyrbjeli hrožazeho stracha dla wopuschcžicź. Wjele schtomow je žo swuwalako. Na horje běchu tonowe jamy. — Pola Triera je skała s hory žo dele kuliwschi žwětožławnu Braunebergsku winizu nad Moselu saniczika. Skała bě 30 metrow schěroka. Schkoda na drohich winowych pjenkach je nježměrnje wulka.

* Psched schtyrimi lětami w lěžu pola Paženka w połnóznych Czechach hajnika Plachta satšeleneho namakachu. Hakle nětko žu mjeno jeho mordarja nashonili. Skótny wikowaŕ Fukacź w Schelwizach bě žo se žwojim nanom swadžił, pschi cžimž bě jeho se žochorom na hłowu prażnył a cžežko sranił. Po lěkarjowej radże stary Funkacź poždlednje woliwanje dosta, pschi cžimž žo wón duchownemu wusna, so je wón ras se žwojim žynom na zusy rewěr swěrinu honicź schoł. Na dobo je žo wón s hajnikom Plachtom setkał. Tutón je žwoju tšelbu pschecžiwo njemu nawrócził a tšelił, tola je mižnył. Na to je wón do hajnika tšelił a jeho trjechił. Jeho žyn je k hajnikej dobežał a do njeko s nohomaj kopał.

* Parokłódź „Galileo“ chzyschе žo 200 morskich mil wot Halifaxa do jeneje petrolejoweje łódże sapschahnycź, wětr pak tej łódźi rósno rostorže. Petrolejowa łódź je žo najskerje ponurika.

* Drjewjany móst w Szucžawje (Wuheŕskej) žo pschepadny, runje hdyž bě pokny ludźi, kiž na nim na wulku wodu a žo łamazy łód pschihladowachu. Zakostne njesboże žo sta. Něhdże 40 wožobow do rěki padny. Dotal žu 9 cžłowjekow morwych a 11 živych s wody wucžahnyli.

* W měscže Arlonje žu synagogineho žkužobnika Goldschmidta se žonu a pjecžimi džěcžimi sajědojcženeho namakali. Hacž skótnistwo, žamomordarstwo abo njesboże pschedleži, hischcže snate njeje. Goldschmidt a 3 džěcži žu hižo morwi. Macź a druhej dwě džěsczi žu hischcže pschi živjenju, ale s cžežka živе wostanu. Woni žu do hojerńje date.

* Khrobły proscheŕ: „Knjeże, njemóżecże mi něschto mało daricź? Ssym tudy zusy a mój dom je 15,000 mil wot jow sdaleny.“ — Knjes: „Schto? Hdże dha scže to domach?“ — Proscheŕ: „W Australiskej!“ — Knjes: „Wbohi cžłowjecże, kak dha chzecże to domoj dozpicź?“ — Proscheŕ: „Haj, mój knjeże, jeli mi kóždy, kaž wy, jenož 3 np. dari, drje budu pěschi domoj hicź dyrbjecź.

Wušudženja.

Pschižažny žud. Spytaneho saraženja dla žu pschižažni cžěžlu a skakarja Khorlu Augusta Wylema Kockscha winowateho spósnali, a žud je jeho po tym k khostarni na schtyri lěta a k shubjenju cžežnych prawow na schésć lět sasudžił. Kocksch, kotryž je žo w lěcže 1847 w Kumwałdže narodźił a w lěcže 1877 do Budyschina pschicžahnył, je hižo dwójzy dla cželneho sranjenja s pjenjesami a ras jebanstwa dla s jastwom khostany. Wón bě wobskorženy, so je loni 28. novembra wjeczor fabrikarku Hanu Marju swudowjenu Muzynu rodź. Matthienzez satšelicź spytał. Kockschej bě loni w auguscže žona wumrjeła, na cžož žebi wón 6. septembra w domje cžišło 4 psched garbarskimi wrotami stwu wotnaja. W tym žamym domje 40lětna swudowjena Muzyna, macź tsjóch njemandželskich a jeneho mandželskeho džěsca bydli. S tutej žonu žo Kockscha ruczе bliže sesna a bórsy bě mjes nimaj wobsamknjene, so žo woženitaj. W oktobrje pak žo hižo slě swadžischtaj, dokelž Kockscha na žwoju njewjestu tukasche, so ma s jenym samkarjom karu

Posdźischo pak žo sažo sjednaschtaj; tola Muzyna jemu njesamjelczi, so žo s nim njewoženi, dokelž bě jej hrosył, so ju satsěli. 25. nov po jenym kavalleriskim žwjedženju, pschi kotrymž bě žo Kockscha jako žobustaw wobdźělił, žo wón s nowa s Muzynej swadźi, dokelž jeho wona njebě rano wołała. Wón bě jej tehdy hrosył: „Ja a ty, mój budźemoj hischcze hromadże dwě cźele. Muzyna žo s tym njeda satraschicź a na njeho jasył wužuny. To Kockscha cźim bóle roshori, dokelž wón měnjesche, so je jemu Muzyna s někajkim luboscźinskim napojom naczinika. Dwaj dnjej posdźischo wjeczor, wón Muzynn wotkakawschi praji: „Njedźelu tebi s woczow poůdu, njedźelu hischcze žłowczko porěczimoj.“ Na jenu listowu wobwalku wón napiža: „Na mojej žmjercźi je Muzyna wina“ a do protyki: „Muzyna je nětko morwa. Na mojej žmjercźi je Muzyna wina.“ Tež wón pižomnje postaji, so dyrbi po jeho žmjercźi jeho žyn jeho cźažnik dostacź. Ssobotu 28. novembra žebi Kockscha pola pschekupza Mittascha sa schěsć hriwnow jedyn revolver a kaschcźik patronow kupi. Sso domoj wrócźiwschi wón revolver s patronami uatyka a powjeczerja. Na to wón k Muzynej, kotraž skhód wysche njeho bydlesche, dźěsche a žebi wot njeje schatowy powjes žadasche. Muzyna pak jemu snapschecźiwi, so ma powjes na kubi, hdźež se žwězu horje njepoůdże, a so jemu powjes nasajtra da. Sa khwilu Muzyna dończku wody po skhodże dele pschinjeży, so by ju do wónzucha wulała. To scziniwschi, wona sady žebje Kockscha wuhlada, kotryž bě w filzowymaj stupnjomaj sa njej schoł a žo s revolvrom do njeje měrjesche. Muzyna žo rucże s dończku kryjesche a s khožom wo pomoz wołasche. Kocksch wutsěli a kulka jenu dońzynu desczicźku wobrasy. Na to nadpadnik do žwojeje stwy khwatasche, kotruž snutska se saždhu sawrje. Muzyna snutska stwy žo tšelicź saždkyscha; Kocksch bě žebi kulku do huby tšelił. Sawołanym polizistam Kocksch durje woczini. Hacź runje bě jeho wobliczo s krwju womasane, a hacź runje pšched kožom kuża krwje na žamomordarstwo pokasowasche, wón tola prějesche, so je žo tšelił. Revolver, w kotrymž hischcze dwě wotšélenej a schtyri polne patrone tczachu, polizistojo w jeho kožu skhowany namakachu. Na druhi dźeń Kocksch w měschczańskej hojeŕni, jenemu sastojnikej s hkowu kiwajo, pschetož rěczecź wón žwojeje rany dla njemóżesche, žo wusna, so je do Muzyneje s mordarskim wotpohladom tšelił. Pšched žudnikom pak chzysche wón jenož k temu stejecź, so je jenož žebi žamemu žiwjenje wsacź chzył, tola skónczńje njeprějesche, so je Muzynu chzył skónzowacź.

Murjerja Bjedricha Gustava Hochu, kotryž je loni 2 novembra w žwojim bydle na swonkownej lawskej haży žwoju mandźelsku sarasył, mordarstwa a njekasanstwa dla wobskorżeneho, pschižażny žud k khostańi na schtyri lěta a k žmjercźi saždźi. Hocha, kotryž je žo w lěcże 1856 w Porchowje narodźił, je hižo w lěcże 1882 ras dla sapalenja a dla kaženja domjazeho měra s khostańnju na pjecź lět a dwě njedźeli khostany, cźehož dla žu jeho s wojerstwa wustorczili. Dale žu jeho dla cźělneho sranjenja a po proschenju khodźenja wospjet khostali a jeho na khwilu do měscźanskeje dźěłaczeŕnje samešnili. W lěcże 1888 žo wón se 6 lět starschej Johanu Wyleminu swudowjenej Kalauchowej, macź jeneho žyna a tsjoch dźowkow, woženi. S wopŕědka bě Hocha w mandźelstwje porjadnje žiwy, tola bórsy žo do palenzpicźa da. Wón prósdny khodźesche a dasche žo wot žwojeje žony a dweju dźowkow, do fabriki na dźěło khodźazych, sežiwicź. S wopikoscźu wón tak hluboko po slym waschnju padże, so se žwojimaj pschirodnymaj dźowkomaj njepózcźiwje wobkhadźesche. Shoniwschi, so je žo Hocha też pscheczźiwo druhej dźowzy pscheschoł, bě jemu jeho žona hrosyła, so jeho wobskorži a jeho do khostańnje pschinježe. Kaž wón pšched žudom praji, je žo wón teho dla se žonu swadźił a ju wot sady se žekerinym wuchom sarasył. Potom je žebi pjenježnu móscheń žwojeje žony wsał, so by žebi palenz kupił. Młódscha schtyrnaczelětna dźowka bě mordarstwu pschihladała. S woknom durjow, snutska saždunjenych, bě wona widźała, kak jejny pschirodny nan s najmjeńscha dwójzy se žekeru do maczerineje hkowy dyri. Wo pomoz wołajo bě holza k domowemu wobžedźerjej Barczej běžała a bě jemu płakajzy powjedała: „Nan je runje macź se žekeru sarasył.“ Hdyž Barcź s dźěsczom k Hochez wobydlenju pschiůdże, Hochowa hižo morwa na schpundowanju leżesche. Hochu wón psches sahrodu do sadnjeje haży woteńcź widźesche. Mordaŕ bě w runej měrje do palenzowych khlamow Schischki a Rjeczki schoł a žebi sa 10 np. palenza kupił. Wot tam bě wón do restawrazije „sloteje łuki“ schoł a palenz wupiwschi žo wotžalił, sa schtwórcź hodźiny pak žo we wulkej roshorjenosczi wrócził a žebi saždo palenz žadał. Pschitomnym hosczom wón powjedasche: „Jutsje budźecże w nowinach cźitacź: w Scźijezach žym jeneho sarasył!“ Potom wón praji: „W měscże žym jenemu krk pscherěsnył“ a skónczńje powjedasche, so je žwoju žonu sarasył, a so je jeho žyn pschi tym do schije kłół. Jeho rěczam pak njewěrjachu. W žwojej njehańbicźiwosczi wón tak daloko dźěsche, so s ruku k hkowje jeneho hosczа machajzy pokasowasche, kak bě žwoju žonu sabił. W tym žamym cźažu korczmarjowe dźěczi s města s powjesczu pschiůdźechu, so je w měscże jedyn muž žwoju žonu sarasył, a so mordarja pytaja. Hakle hdyž Hoche to saždkyschawschi praji: „Nětko žym pscheradźeny, wosmu žebi žiwjenje, wobwěžnu žo abo do Sprewje skoczu“, bu pschitommym jažne, so bě Hocha žałožnu wěrnosc rěczał. Póžłachu po poliziju a Hochu, s nim rěczo, tak dołho sadźerżachu, hacź polizistojo pschiůdźechu. Na puczu do žudnistwoweho jastwa žo Hocha na najnjehańbicźiwischo sadźerżesche; wón žo woschcźerjesche, juskasche a njehorne spěwy spěwasche. Dokelž žo wón sapjerasche, dyrbjachu jeho skónczńje njesc. W jastwje wón njehańbicźiwje praji: „Wěm, so wo moju hkowu poůdże, to pak je mi wscho jene.“ Na druhi dźeń pak wón, hacź runje bě sputany, spyta, žebi hkowu rosbicź.

Kawnisti žud. Dźěłaczeŕ Raul w Sahorju bě žo 3. januara, hdyž bě dźěłaczerjej Schöbelej tam na wopyt pschischoł, s tutym a s dźěłaczerjom Bannertom swadźił a žo s nimaj do pukow dał. Sso rosnjemdriwschi Raul żelesnu platu, na scźenje wiżazu, shrabny a s njej Schöbela na hkowu a Bannerta na nóż dyri, s cźimž žo wobaj sranischtaj. Dźiwajo na połóżaze wobstejnosczе Raulej jastwo na schtyri njedźele pschiżudźichu.

Sskužobna dźowka Marja Davidez w Sskonej Borschczi bě loni w novembrje, hdyž hischcze na Warnoczańskim knježim dworje žkužesche, wucźerży Borkowskez žonjazy cźažnik se žłébornym rjeczasom wuwjedła a pschekschiwła. Wobskorżenu k 15 hriwnam pjenježneje pokuty abo k jastwu na pjecź dnjow saždudźichu.

Kubleŕ Michał Měť w Bronju ma 20 hriwnow pjenježneje pokuty sapkacźicź. Wón bě loni 18. novembra w Mischnarez hosczenzu w Radworju mydkoweho wikowarja Stollu s Budyschina, kotryž bě se žwojim sadźerženjom druhim hosczom s pohorschkom, s porstkstym kijom wospjet s tajkim wotmachom na khribjet bił, so bě žo kij roskamał a so Stolla pjecza poczeŕpjeneho wobschkodženja dla někotre dny njeje mohł dźěłacź.

Sskužobnej dźowzy Hanje Bjedrichez w Rakojdach jastwo na tsi dny pschiżudźichu. Wona bě loni 26. dezembra žkužobnej dźowzy Freibergez, k kotrejž bě na wopyt pschischka, s jejneje komory 3 hriwny 50 np. kranyła.

Khostanska komora. Murjeŕ a herz Jan Korla Schöbel w Jenschezach bě na Hermanczańskim a Jenscheczańskim revěrje swěrinu s wokami kojił. Jemu teho dla jastwo na dwě lěcże, shubjenje cźežnych prawow na tsi lěta a dowolomne podstajenje pod polizajsku nadkedźbu pschiżudźichu.

Khěžkaŕ a dźěłaczeŕ Jan Hrehork w Lipiczu bu żandarmej Hüttigej w Komorowje a gmejnskemu pschedstejicźerjej Pawlikej w Lipiczu njepschecźelszy smyžleny, dokelž běschtaj w jenej skóržbje pschecźiwo njemu žwědźikoj. W hněwje bě wón na wobeju pšched druhimi ludźimi cźesćże ranjaze rěcże měł. Jeho k jastwu na schěsć měžazow saždudźichu.

(Zyrkwinske powjesćże hladaj w pschikosy.)

☛ **Drjewowe awkzije** pytaj na 1. stronje pschikohi.

K póstnizam poručam:
rjane wulke žłódke rósynki,
rjane małe žłódke rósynki,
drobny tolczeny zokor,
czerstwe žuche drożdże,
wschě druźiny palenza.
Carl Noack na žerbskej haży.

Rjany wulkosornaty rajž,
punt po 16, 18—20 np.,
najlěpsche wulke jerje,
tunu po 38 mk., schtuku po 3, 4, 5, 6 a 7 np.,
kóstkaty zokor, punt po 32 np.,
rjany, derje žłodźazy khosej
porucza jara tunjo
Carl Noack na žitnej haży.

Trjebanaj **kuczowaj grataj,** hischcze w dobrym rjedze, ma na pschedań ßedkarſki mischtr **August Schurz** w Minakale.

Derje dżełane **ſofy** a **matrazy** porucza tunjo **E. Schubert,** tapezěrař a ßedkarſki mischtr na jerjowej haßy.

Khěžorſki panorama na hospitalſkej haßy 9 w khlamach 21. tydżeń wot 22. februara hacz do 6. měrza 1897.

New-York.

Wotewrjene dopołdnja wot 11 hodź. hacz wjeczor do 10 hodźin, njedźelu ſ wuwſaczom bożoßkużbnych hodźin.

Saſt. pjenjes pſchi kaßy	25 np.,
ſchulerjo niże 14 lět	10 =
ſchulerjo pſches 14 lět	15 =

Kharty w pſchedpſchedawanju po 20 np. w zigarowych khlamach k. Kulki na ſem. dróſy 4, w zigar. khlamach k. Lehmanna na bohatej haßy 2, w zigar. khlamach knjeſa Nonnenmachera na ſwonkownej lawſkej dróſy 7 a pola pſchekupza Neumanna na Lubijſkej dróſy.

Pjekarſki wuczobnik ßo do Draždżan jutry 1897 ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi pyta.

Shonicz pola Ernſta Schneidera na Židowje czißko 259b.

Hólczez, kotryż chze tyſcherſtwo nawuknycz, może do wuczby ſtupicz, pola tyſcherſkeho miſchtra **Ernſta Pawlika** w Hrodżiſchczu.

Hólczez ſprawneju ſtarſcheju, kotryż chze bětnarſtwo nawuknycz, może do wuczby ſtupicz pola bětnarſkeho miſchtra **Jana Nowaka** w Roswodezach pola Budeſtez.

Mlynſki wuczobnik może nětko abo tez jutry ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi do wuczby ſtupicz w Njeßwaczidliſkim mlynje.

K jutram **wuczobnika,** ßyna ſprawneju ſtarſcheju, ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi pytam.

R. Nierth, rěſniſki miſchtyr na ßerbſkej haßy.

Schewſkeho wuczobnika pyta **August Scholta** pſchi żitnych wikach 13.

Do Kubſchiz!

Pſchichodnu njedźelu, poňdźelu a wutoru budże ßo pola mje

kóſłopiwo

toczicz, k czemuż pſcheczelnje pſcheproſchuju. **E. Pawlik.**

Do Splóſka!

Pſchichodnu **njedźelu 21. feb.** ßo pola mje **kóſło-piwo** wutoczi, k czemuż pſcheczelnje pſcheproſchuje. **Ernſt Bětnar.**

Rěſniſkeho wuczobnika pyta **Heinrich Heiſelbetz** w Budyſchinje.

Wuczobnik, kotryż chze khlěbowe a běke pjeczenje nawuknycz, ßo do Draždżan do wuczby pyta. Sso ſamolwicz w ſchwajzarſkim domje w Budyſchinje pſchi Tſchelanſkej dróſy.

Cziſtu ßłużobnu holzu pyta pjekarſki miſchtyr **Strehla** pod hrodom czißko 13.

Ssyn ſprawneju ſtarſcheju, kotryż chze pjekarſtwo nawuknycz, może ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi do wuczby ſtupicz pola **Grundmanna** w Hornim Wujeſdże.

Wolij

budże ßo poňdźelu 1. měrza a ſczěhowaze dny bicz. **A. Nagel,** mlynſki miſchtr w Slyczinje.

Dowěrnu, pěknu, ßłużobnu holzu, niz mlódſchu dyžli 16 lět, pyta k 1. haprleji farař em. **Räda** na Albertſkej dróſy 6 po 2 ſchod.

Wobydlenje je hnydom na pſchenajecze na rěſniſkej haßy 14.

Hólz, kotryż chze kowarſtwo nawuknycz, może do wuczby ſtupicz pola kowarſkeho miſchtra **Khěžnika** w Bukojnje pola Hucziny.

Ródnu, ſprawnu, ßłużobnu dżowku hnydom do ßłużby pyta **Antniczanſki** w Zyżezach.

Wotroczkow, dżowki, dżełaczerſke ßwójby a ßłużobne holzy pyta **Wackerowa** na horncžerſkej haßy.

Pytam ßłużobne a hródżne dżowki a tajke k ßwinjom, gratmiſchtra, wotroczkow, ßrěnkow, pohonczow a rólnych pohonczow, tſeczakow, wolazych, dżełaczerſke ßwójby a dójki pſchi wyßokej mſdże do tudomnych a Draždżanſkich ſtron. **Schmidtowa** w Budyſchinje na ßerbſkej haßy 7, I.

Bukečanske serbske towarſtwo

hraje přichodnu njedźelu 7. měrca w Heimrichec hoſćencu w Bukecach hišće junkróć serbske dźiwadło:

Nankowe škórnje

a **Předate kholowy.**

Sala wotewri so wječor 6½ hodźinach, započatk hraća w 7 hodź., čisty wunošk je za Maćičny dom postajeny.

Programy su doprědka dostać pola kk. časnikarja Mróza, hoſćencarja Heimricha a Krony. — Štóž bě 14. februara nuzowany, dla přepjelnjenja sale so domoj wróćić, może swój program jenož hač do 3. měrca pola k. Krony w Bukecach přeměnić. (Stare programy wjacy njepłaća.)

Wšě sobustawy ze swójbnymi, kaž tež hoſći z blizka a z daloka wutrobnje přeprošuje **předsydstwo.**

Serbski koncert

njedźelu 28. februara, wječor w 7 hodź.

w Draždżanach

w wulkej sali hoſćenca „Musenhaus“ z pomocu koncertoweju spěwarkow knježny Elly Hagedornec a Gertrudy Schönebergerec a k. kantora Hanki-Wjelećanskeho.

Wěnz luboſcze

na row

lubeje dżowki a ßotry, njebo **Hany Auguſty** rodź. **Sahrodnikez, Korle Bundemanna,** korczmarja w Scheſchowje, mandżelſkeje, k jeje druholětnemu ßmjertnemu dnjej, wumrje dżeń 2. měrza 1895, ßwojeje ſtaroby 24 l. 2 m. 21 d.

Text. Jak. 5,11.

Tu ſachodnoſcz je na tym ßwěcze,
Tam wěcznoſcz pak je we njebju,
Ssmjercz kaka na wſchě człowſke dżěcži
A wſchitzy ludźo wotßal du,
Njech ſtary abo mkody je,
Ssmjercz tola pſchezo ſa nim dże.
Kak derje tom', kiż ſbóżnje wuńdże
Pſches ßmjercz ſ tuteho hubjeńſtwa,
Kiż do njebjeſkoh' raja dońdże,
Tam do wěcżneho wjeßela,
Hdżež czicha ßmjercz tych pſcheßadżi,
Kiż Jeſußej ßu ßłużili.
Ssmjercz pak je ſaßo wotwołała
Nam dżowku, ßotru, mandżelſku,
Je jeje duſchu pſcheßadźiła
Tam k wěczńom' ſbóżnom' żiwjenju,
Jej' czěło pak we rowje je
We měrje, derje ſkhowane.
Po dołhim bědżenju na ßwěczi
We prózach a we khorocſczi,
Kiż potrjechja tu człowſke dżěczi,
Ssu ju też tudy trjechili,
Nětk pak je wſchemn wucżełka,
We njebju měr tam dóſtała.
Kak ſczerńkliwa tu pſchezo běſche,
Hdyż bě wſchak dołho hubjena,
Wot njeje nichtó njeßłyſchesche
Niz ſtórżbu a niz ßwarjenja,
Je wſchitko czicho czerpika,
Sso Bohu zyle podała.
Haj, ßwoje dżěło wobſtaraſche
Tak dołho, hacz je ſamohła,
Hacz napoßledk ſ njej k ßmjercži dżěſche,
A Bóh ju wotßal ſawoła,
O kajka bě to ſrudoda,
Hdyż ßwoju duſchu wudycha.
Hlaj tak je twój běh dokonjany,
O dżowka, ßotra najlubicha,
Czi krótki czaß bě wotmérjeny
Wot Knjeſa teho żiwjenja,
Kiż ſawoła cże: „Poj nětk dom,
Twój czaß je wuſchoł ſ tutym dnjom.“

Ty ſchtyriadwazyczi lět ſtara,
W najrjeńſchej mkodoſczi bě ty,
Wot wſchitkich wopłakana jara
Naß wopuſchczika pſches ßmjercz ßy,
Hdżež mohła hiſchcze dołho tu
Nam pomozna bycz w żiwjenju.
O ſrudny dżeń, dżeńß ſpominamy
Na tebje ſ nowej boloſczu,
Nětk hakle prawje ſacżuwamy
Kak ſtała ßy k nam ſ luboſczu,
Pſchi twojim rowje ſczelemy
Dżeńß ſaßo k njebju modlitwy.
Nětk ßy ty, luba dżowka, wuſchła,
Tam, hdżež twój luby nan też je,
A k twojom' lubom' dżěſczu dóſchła,
Kiż w njebju rjany jandżelk je,
Kak ſtaj tam tebje witałoj,
Hdyż tebje ſtaj ſaß' widżałoj.
Bóh troſchtuj tebje macżeř nětko,
Bóh troſchtuj ßotru jeniczku,
Wón je wſchak derje czinik wſchitko,
Hdyż póſczele też ſrudobu,
Haj, Boża myßl ta dźiwna je,
Ju człowjek ſpóſnacz njemóże.
Spi derje, hdyż też ſrudnje hlada
Macz twoja na twój ſażny row,
Sa tobu ßebi wona żada,
Nětk je jej ßwět dok tyſchnoſczow,
Haj, luba ßotra derje ſpi,
Hacz Bóh cże ſ rowa wubudźi.
My chzemy tam we Bożim raju
Sso junu ſaßo wohładacz,
A tam we njeßmjertnoſcze kraju
Na wěczne ruzy ſawdawacz,
Hdżež je naſch prawy wótzny dom,
Tam witamy ßo ſwjeßelom.
Naß pak wucz, Knjeże, pſchihotowacz
Sso k ßmjercži, kiż też pſchińdże k nam,
Naß ſtarych, mkodych wotßal wołacz,
Naß pſchiwjeſcz k tamnym wjeßelam,
Hdżež poňdżemy na wěczny czaß,
Na ſbóżny jehnjeczowy kwaß.

Po żadanju wurudżeneje macżerje a ßotry
Ernſt Helaß.

Dobra rada.

Teho rjaneho!!! rěſnika w R., kotryż je jako naduwak khětro ſnaty, bych ßylnje proßył, ſo by ßo ſe ßwojej wulkej hubu na kedżbu brał, hewak mohł ſ pſchileżnoſczu drohi pleſtr dóſtacz. — Kohoż kußa, njech ßo ſa wuſchomaj drapa. **Stary ſnaty.**

Dżak.

Wyßokodoſtojnemu k. fararjej **Wjazzy** w Hornim Wujeſdże ſa jeho rjane duchapokne prědowanje, njedźelu Sexageſimä dżerżane, prajimy najwutrobniſchi dżak, ſ prózſtwu, ſo by jo chzył dobroczźiwje wocźiſchczecz dacz.

S tutym najpodwolniſcho k wjedżenju dawam, ſo ßym ßo jako

rěczńik

w **Budyſchinje** ſaßydlił a ſo ßym pſchi Budyſkim kral. krajnym a hamtſkim ßudniſtwje a pſchi komorje ſa wikowanſke wězy w Zitawje pſchipuſchczeny. Moja pißarnja je tu na **ſwonkownej lawſkej haßy czißło 9** po 2 ſkhodomaj.

W Budyſchinje, 5. februara 1897.

Rěczńik Siegmund Klemm.

Wutoru 2. měrza t. l. budźa w Barcźe ſkótne wiki. Hermankowe ſarjadniſtwo.

Maćica Serbska

změje **srjedu 10. měrca** w Budyšinje w Gudźic hotelu swoju lětušu

hłownu zhromadźiznu.

Započatk: **z dypkom 3 hodźin** popołdnju.

Dnjowy porjad: 1. Rozprawy. 2. Namjety.

Wšitkich česćenych sobustawow na zhromadźiznu přeprošnje

předsydstwo.

Serbſke burſke towarſtwo w Minakale ſmeje jutſje **njedźelu 28. februara 1897** popołdnju w 3 hodźinach w **Pjetaſchez** hoſćenzu ſwoje poſtedźenje.

Dnjowy porjad: Skaſanje nalětnich ſymjenjow a kupnych hnojow. Wo bohaty wopyt proſy **pſchedſydſtwo.**

Pjeriſnu a kanikle plahowaze towarſtwo w Budyſchinje a wokolnoſczi

ſmeje ſwoju 17. wulku powſchitkownu **pjeriſnowu a kaniklazu wuſtajenzu,** ſ premiirowanjom a wuložowanjom ſjenoczenu, wot 5.—8. měrza 1897 w kolonadach piwarſkeje reſtawrazije. Czeſczene wobydleiſtwo Budyſchina a wokolnoſcze ſo na prawje wjeleliczbny wopyt ſpſcheproſchuje. **Pſchedſydſtwo.**

Czeſne wopomnjecze

k lětnemu ſmjertnemu dnjej

lubowaneho mandźelſkeho, nana, bratra a ſwaka

Handrija Bohuwěra Holana,

narodźi ſo 22. ſmažnika 1861 w Zokowje,

ſemrje 3. měrza 1896.

Hłóſ: Sdźerž naſ pſchi ſebi, o Khryſchcze.

Hdyž do dalokeho kraja
Luby pſchecźel wot naſ dże,
Dha mjes nim a nami traja
Dale ſwjaſki luboſcze,
Runjež tu ſo luboſcź tyſchi
Pſchi njoh' a ma ſrudobu,
Hdyž te ſłowa wot njoh' ſłyſchi,
Božmje k wěcźnom' dźělenju.

Tež mjes nami ſawoſtaka
Luboſcź je k tom' kſchescźanej,
So by na njoh' ſpominała
K jeho lětnom' ſmjertnom' dnjej,
Dokelž my nětk dale wjazy
Widźecź jeho wobliczo
Njebudźemy ſa wſchě cžaſy,
Hacž tam do dnja ſudneho.

W Zokowje wón narodźeny
Bu wot ſtarſchej' pobožnej',
We ſwjatnizy w Huſzy kſchcźeny,
Tež we ſchuli tamniſchej
Evangelij wuknył běſche
Sswój cžaſ ſ dobrym wuſpěchom,
Hdźež tež w zyrkwi wobnowjeſche
Kſchcźeńſki ſlub pſched woltarjom.

Potom ſ domu wotſtaleny
Je wón ſłužił dleſchi cžaſ,
Hacž bu na to wuſběhnjeny,
Sſłužicź w ſakſkim wójſku ſaſ',
S wotkal jeho khorowatoh'
Skónczuje domoj puſchczichu,
S Božej pomozu pak na to
Strowoſcź doſta prjedawſchu.

Dokelž ſałožicź žej chzyſche
Sswójbne ſbože žiwjenja
Tehdy ſaſtupił tu běſche
S wudowu do mandźelſtwa,
Kiž bě njeboh' bratra jeho
Sa mandźelſkoh' poměła,
Kotroh'ž Bóh tak ſahe ſ teho
Sswěta wotſtal wotwoła.

Dźěſczi dwě tu Bóh Knjes jimaj
Wobradźi we mandźelſtwi,
S prěnſchoh' mandźelſtwa pſchi nimaj
Sawoſta ſyn jenicźki,
Kiž nětk wſchě tſi wobžaruja
Sswojoh' nana lubeho,
S macźerju joh' wopłakuja,
Kiž je ſa nich ſtaral ſo.

Njeboh je krótke lěta
Žiwy pobył w mandźelſtwi,
Bóh joh' wotwoła ſe ſwěta
Tu po ſmjertnej khoroſczi,
Pſchi cžimž wón pſched ſmjerczu ſwojej
Wupraji te ſłowa tam:
„Wótze, ja do rukow twojej'
Mojoh' ducha poruczam."

„Kaž Bóh chze", wón huſto praji,
„Do toh' podwolam ſo ja",
S cžimž ſo praj do ſłužby ſtaji
Sczerpliwoh' kſchiž-noſcherja.
Nadźijomnje Bóh je wěſcze
Tež joh' ducha k ſebi wſał,
W njebjeſach w tym ſkotym měſcze,
S wěcźnej hnadu krónował.

Tam my nětk do rjeńſchoh' kraja
S dola ſmjercze hladamy,
Hdźež cźi lubi wužiwaja,
Po cžimž my 'ſchcze žedźimy.
Kak tam wobſboženy khodźiſch
A ſy žiwy w wěcźnoſczi,
Sbóžnu kraſnoſcź hižo ſłodźiſch,
Kiž ſo ženje njeſkónczi.

Junu dźeń pak dyrbi naſtacź
Sbóžnoh' ſaſowidźenja,
Hdyž b'dże ſmjertny jandźel ſaſtacź
Znjecź na polu cźłowjeſtwa.
Kaž pſchi ſwěta ſałoženju
Wulki ſkutk Bóh dokonja,
Podobny pſchi wobnowjenju
Cźełkow wón 'ſchcze ſwukonja.

Duž ſpi cźełne ſmjertne ſpanje
Na Huſcźanſkim kerchowi,
Hacž ſo Knjeſowy hłóſ ſtanje,
Kiž tež tebje wubudźi,
Hdyž tež na twój row b'du panycź
Rańſche ſera ſudnoh' dnja,
Lubowany, ſo mohł cźahnycź
S Jeſuſom nuts do njebja.

Njebocźiczkeho bratr **Pětr Holan** (pſches Guſtu Hataſa).

Nowa serbska wjeselohra:

„Złote hrody"

abo

Hans Klepotař na dań njese

spisał Handrij D . . . . n Wólšinski

je dostać za 1 hr. jenož direktnje wot serbskeho towarſtwa w Lipsku, Dorotheenhof. Kommisiju ma k. direktor **Pohonč** w Lipsku, Hohestrasse a knihikupc **Pflugmacher.**

Ratarſke towarſtwo ſa Scheſchow a wokolnaſcź ſměje **njedźelu 7. měrza** poſtedźenje, na kotrež ſo wſchě ſobuſtawy ważnych wuradźenjow dla pſcheczelnje pſcheproſchuja. **Pſchedſydſtwo.**

Serbske towarſtwo za Khwaćicy a wokolnosć wotměje jutře njedźelu wječor

swójbny wječor,

na kotryž so wšě stawy należnje přeprošuja. Wšitcy wokolni Serbjo a wšě wokolne Serbowki, njech su hospodarjo abo służobni, budźa nam lubje witani hosćo. Dnjowy porjad je jara hohaty a zajimawy. Započatk je wječor z dypkom 8 hodź.

Předsydstwo.

Burſke towarſtwo w Rakezach ſměje jutſje njedźelu **28. małeho rózka** popołdnju w 4 hodźinach w Sokez hoſćenzu poſtedźenje, w kotrymž ſo nalětnje ſymjenja a pſchikupne hnoje ſkaſaja. Wo bohaty wopyt proſy **pſchedſydſtwo.**

Poboczne towarſtwo ſerbſkich burow w Małym Wjelkowje ſměje **njedźelu 7. měrza** popołdnju w 3 hodźinach w **Kobaniz** hoſćenzu poſtedźenje. Knjes kubleŕ **Czemjera-**Kołwaſowſki ſměje w nim pſchednoſchk w **nowych ratarſkich pſchiprawach.** Na tole poſtedźenje ſo ſobuſtawy tež druhich towarſtwow należnje pſcheproſchuja. **Pſchedſydſtwo.**

✝

Sſo wróczíwſchi wot rowa naſcheho w wěrje do ſwojeho ſbóžnika wuſnjeneho horzolubowaneho nana a dźěda

Pětra Hetmana w Porſchizach

hnuje naſ, ſwój najwutrobniſchi džak wuprajicź knjeſej duchownemu dr. **Rjenczej** w Wjeleczinje ſa wotproſchenje w domje, knjeſej lic. theol. **Rjenczej** w Ketlizach ſa wutrobu hnujazu rěcź pſchi rowje a knjeſej duchownemu **Krügarjej** w Porſchizach ſa rjane prědowanje, w Porſchiſkim Božim domje dźerżane, a wſchitkim ſnatym a pſchecźelam ſa bohatu kaſchczowu pychu a pſchewodźenje k poſlednjemu wotpočźinkej.

W Porſchizach, Kubſchizach a Wadezach.

Hłubokoſrudźeni ſawoſtajeni.

Sa wjele dopokaſmow luboſczíweho džělbracza pſchi pohrjebje naſcheje lubeje macźerje a wowki,

Hany Bjaroweje

prajimy ſ tutym ſwój **najwutrobniſchi džak,** woſebje knjeſej fararjej Handrikej w Huſzy ſa wutrobny troſcht pſchi wudźělenju ſwjateho wotkaſanja njebocźiczkej a ſa poſběhowaze ſłowa pſchi pohrjebje, teho runja wſchitkim ſnatym a pſchecźelam ſa bohaty pſchewod k poſlednjemu wotpočźinkej.

W Hunczerizach, 19. februara 1897.

Srudźeni ſawoſtajeni.

(K temu cźišku pſchiłoha.)

Pschiłoha k czišku 9 Serbskich Nowin.

Sobotu 27. februara 1897.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałskej zyrkwi** śmeje jutśe njedźelu rano w 7 hodź. diakonus Sarjenk šerbšku spowjednu rěcź, ½9 hodźin šerbśe a w 10 hodź němśke prědowanje.

Wěrowani:

W **Michałskej zyrkwi**: Alwin Alfred Hugo Fabich, murjeŕ na Zidowje, ſ Hanu Marju Barthez tam.

W **Katholſkej zyrkwi**: Jakub Leſchaw w Nowej Jaśeńzy, ſ Marju Madlenu rodź. Riedlez.

Křćeni:

W **Michałskej zyrkwi**: Ernſt Moritz Ota, Handrija Proſta, želeſniſkeho dźěłaćerja w Tšełanach, ſ. — Hana Martha, Jana Ernſta Freiberga, wobydlerja a ſchewza w Cźemjerzach, ſ. — Alma Frieda, Bjedricha Ernſta Rychtarja, khěžkarja a želeźniſkeho dźěłaćerja w Dźěžnikezach.

W **Katholiſkej zyrkwi**: Marja Scholaſtika, Pětra Auguſta Nowotneho, dźěłaćerja, dź. — Pawoł Bernard, Jana Pawoła Wehnerta, dźěłaćerja, ſ.

Zemrjeli:

Dźeń 16 februara: Marja Luiſa Hambſchez, Hendricha Lindnera, wikowarja w Lomaśchu, mandźelſta, w wokrjeśnym wuſtawje na Zidowje, 43 l. 2 m. 21 d — 18 Emma Marja, Jurja Sommera, wobydlerja a dźěłaćerja w Delnjej Kinje, dź., 10 d. — 20. Jan Paul, bywſchi tyſcheŕ w Dobruſchi, 76 l. 6 d. — Madlena rodź. Żurez, mandźelſka Miklawſcha Mónka, kublerja w Sſkonej Borſchćzi, 52 l. 10 m.

Płaćizna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyſchinje: 6932 měchow.		W Budyſchinje 20. februra 1897				W Lubiju 25. februara 1897			
		wot		hač		wot		hač	
		hr.	np.	hr.	np	hr.	np.	hr.	np.
Pšenza	běła	8	12	8	53	8	6	8	47
"	žołta	7	94	8	12	7	65	8	—
Rožka	50 kilogr.	6	6	6	13	5	82	6	—
Jećmjen		6	71	6	79	6	20	6	67
Wowš		6	50	6	80	6	10	6	80
Hroch		7	22	11	12	8	33	9	30
Woka		6	11	6	94	5	50	6	75
Jahły		13	—	15	—	12	—	14	—
Hejduſchka		15	—	16	—	13	50	14	—
Běrny		2	20	2	60	2	—	2	40
Butra	1 kilogr.	2	30	2	50	2	—	2	40
Pšeńcźna muka	50 "	8	50	17	—	—	—	—	—
Rjana muka	50 "	7	50	11	50	—	—	—	—
Sšyno	50 "	2	70	3	—	2	40	2	80
Sšloma	600 "	16	—	18	—	16	—	18	—
Proßata 1236 ſchtuk, ſchruke		10	—	20	—	—	—	—	—
Pšeńcźne wotruby		4	50	5	25	—	—	—	—
Rjane wotruby		5	—	5	75	—	—	—	—

W Budyſchinje płaćeſche: kórz pšenzy (běła) po 170 puntach 13 hr. 80 np. hač 14 hr. 71 np., žołta 13 hr. 49 np. hač 13 hr 80 np., kórz rožki po 160 puntach 9 hr 63 np., hač 9 hr 80 np, kórz jećmjenja po 140 puntach 9 hr. 39 np. hač 9 hr 50 np.

Na Burſy w Budyſchinje pšenza (běła) wot 8 hr 24 np hač 8 hr. 53 np., pšenża (žołta) wot 8 hr. — np. hač 8 hr 9 np., rožka wot 6 hr — np. hač 6 hr. 10 np., jećmjen wot 6 hr 25 np. hač 6 hr 50 np., wowš wot 6 hr. 50 np. hač 7 hr 50 np.

Dražďźanſke mjaßowe płaćiſny: Howjada 1. druźiny 60—62 hr., 2. druźiny 54—57 hr. 3 druźiny 45—55 po 100 punt. rěſneje wahi. Żiwe najlěpſche kraine ſwinje 41—43 hr po 100 puntach. Cźelata 50 - 60 hr., po 100 puntach mjaßoweje płaćiſny.

Wjedro w **Londonje** 26. februara: Pomrocźene.

Jěſdny plan želeſnizow

wot 1. oktobra 1896.

4. woſowa klaſa njedźelu a na ſakſkich ſwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Dražďźan

Woſowa klaſa	1-3.	1-3.	1-3.	1-2.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-3.	2. 3.
Se Shorjelza	1,46	—	4,43	8,55	7,59	10,50	2,1	2,20	4,19	6,55	—	11,0
Rychbacha	—	—	5,5		8,24	11,15	—	2,45	4,44	7,20	—	11,48
Lubija	2,13	—	5,25		8,46	11,37	2,30	3,8	5,5	7,42	—	12,37
Budyſchina	2,36	3,55	5,39	9,40	9,20	12,16	2,54	3,44	5,39	8,17	9,40	1,27
Biſkopiz	—	4,25	6,35		10,5	12,54	—	4,21	6,15	8,54	10,22	—
			1-4.			1-4.						
Arnsdorfa	—	4,48	6,59		10,28	1,18	—	4,45	—	9,19	—	—
Radeberga	—	5,1	7,7		10,36	1,27	—	—	6,43	9,28	10,48	—
Do Dražďźan	3,37	5,29	7,28	10,36	10,57	1,53	3,57	5,14	7,5	9,51	11,8	—

S Dražďźan do Shorjelza.

Woſowa klaſa	2. 3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-2.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.	1-3.
S Dražďźan	—	6,16	9,5	10,29	12,35	3,25	4,30	5,30	7,35	9,25	11,45	12,57
Radeberga	—	—	—	—	—	—		—	—	—	12,21	—
Arnsdorfa	—	6,53	9,47	—	1,11	4,0		6,6	8,10	10,2	12,31	—
					1-3.							
Biſkopiz	—	7,21	10,14	—	1,34	4,24		6,29	8,41	10,27	12,56	—
Budyſchina	5,14	7,57	10,46	11,31	2,4	4,54	5,32	6,59	9,4	10,57	1,24	—
Lubija	6,35	8,38	11,26	11,55	2,39	5,29		7,35	—	11,35	—	2,28
Rychbacha	7,6	8,55	11,43	—	2,56	5,46		7,52	—	11,52	—	—
Do Shorjelza	7,49	9,19	12,4	12,20	3,16	6,9	6,21	8,15	—	12,12	—	2,54

S Budyſchina do Wjeleczina.

Woſowa klaſa	1-3.	1-4.	1-4.	2-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Budyſchina	5,10	7,38	10,47	1,19*	2,5	4,53	8,40
Dźěžnikez	5,19	7,53	10,56	1,32*	2,14	5,3	8,49
Budeſtez	5,25	8,6	11,3	1,41*	2,20	5,10	8,56
Roswodez	5,32	8,13	11,9	—	2,27	5,17	9,51
Do Wjeleczina	5,41	8,24	11,18	—	2,35	5,26	9,11

* Jěſdźi jenoż ſobotu a njedźelu.

S Wjeleczina do Budyſchina.

Woſowa klaſa	1-4.	1-4.	1-3.	2-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Wjeleczina	6,1	8,47	11,42	—	2,59	5,47	9,41
Roswodez	6,11	8,54	11,50	—	3,9	5,58	9,49
Budeſtez	6,21	8,59	11,56	12,42*	3,17	6,8	9,55
Dźěžnikez	6,32	9,6	12,4	12,52*	3,28	6,19	10,3
Do Budyſchina	6,42	9,14	12,12	1,4*	3,38	6,30	10,11

* Jěſdźi jenoż ſobotu a njedźelu.

S Budyſchina do Rakez.

S Budyſchina	6,46	10,48	2,10*	5,0	9,10
Ratarjez	6,54	10,57	2,18*	5,9	9,19
Zidowa	7,0	11,3	2,24*	5,15	9,25
M. Wjelkowa	7,8	11,12	2,33*	5,26	9,33
Radworja	7,20	11,26	2,55*	5,41	9,45
Kaßowa	7,28	11,36	2,52*	5,48	9,52
Njeßwaczidła	7,40	11,47	3,2*	6,0	10,2
Scheſchowa	7,48	11,55	3,10*	6,8	10,10
Do Rakez	7,56	12,3	3,18*	6,16	10,18

S Rakez do Budyſchina.

S Rakez	5,22	8,5	12,35	3,30*	6,52
Scheſchowa	5,31	8,14	12,44	3,39*	7,1
Njeßwaczidła	5,41	8,14	12,53	3,47*	7,11
Kaßowa	5,51	8,22	1,6	3,57*	7,25
Radworja	6,0	8,43	1,15	4,4*	7,33
M. Wjelkowa	6,14	8,55	1,29	4,16*	7,46
Zidowa	6,22	9,3	1,37	4,24*	7,54
Ratarjez	6,29	9,9	1,44	4,30*	8,1
Do Budyſchina	6,36	9,16	1,51	4,37*	8,8

* Jěſdźi jenoż ſobotu, njedźelu a ſwjate dny.

S Wósborka do Lubija.

S Wósborka	7,28	10,23	1,27	6,25
Maleczíz	7,36	10,31	1,35	6,33
Luwoczíz	7,45	10,38	1,42	6,42
Hłuſchiny	7,54	10,47	1,51	6,51
Mak. Radměriz	8,1	10,53	1,57	6,59
Ketliz	8,14	11,4	2,8	7,12
Do Lubija	8,26	11,16	2,20	7,24

S Lubija do Wósborka.

S Lubija	8,50	12,0	3,15	7,50
Ketliz	9,4	12,14	3,29	8,5
Mak. Radměriz	9,16	12,25	3,40	8,17
Hłuſchiny	9,22	12,31	3,46	8,23
Luwoczíz	9,32	12,41	3,57	8,34
Maleczíz	9,40	12,49	4,5	8,42
do Wósborka	9,47	12,56	4,12	8,49

S Budeſtez do Hornjeho Kumwalda.

Woſowa klaſa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Budeſtez	6,22	11,12	1,42*	5,17	9,51
Wbohowa	6,34	11,24	1,54*	5,29	9,53
Kebliz	6,38	11,30	1,58*	5,34	9,51
Kumwalda	6,48	11,38	2,3*	5,44	10,12
Ssrjedźneho Kumwalda	6,55	11,45	2,12	5,51	
Do Hornjeho Kumwalda	7,1	11,51	2,18	5,57	

* Jěſdźi jenoż ſobotu a njedźelu.

S Hornjeho Kumwalda do Budeſtez.

Woſowa klaſa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Hornjeho Kumwalda		8,12	12,6	2,28	8,16
Ssrjedźneho Kumwalda		8,19	12,13	2,35	8,23
Kumwalda	5,1	8,30	12,20*	2,46	8,30
Kebliz	5,7	8,38	12,26*	2,54	8,36
Wbohowa	5,11	8,42	12,30*	2,58	8,40
Do Budeſtez	5,22	8,53	12,41*	3,9	8,51

* Jěſdźi jenoż ſobotu a njedźelu.

S Kamjenza do Arnsdorfa.

Woſowa klaſa	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.
S Kamjenza	6,3	8,50	12,8	3,5	9,3
Połcznizy	6,27	9,14	12,32	3,29	9,29
Großröhrsdorfa	6,36	9,24	12,42	3,49	9,40
Do Arnsdorfa	7,11	9,36	1,24	4,4	10,5

S Arnsdorfa do Kamjenza.

Woſowa klaſa	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.
S Arnsdorfa	7,16	10,36	12,8	7,0	10,6
Großröhrsdorfa	7,32	10,45	1,39	7,24	10,19
Połcznizy	7,41	10,54	1,48	7,34	10,28
Do Kamjenza	7,59	11,12	2,7	7,46	10,46

Drjewowa awkzija

na Łupjanskim revěrje.

Schtwórtk 4. měrza 1897 ma ßo
200 twjerdych dołhich hromadow,
160 rm. dubowych kuleczkow,
60 ßuschizowych dołhich hromadow
ßa hotowe pjenjesy na pscheßadżowanje pschedawacź.

Sapoczatk 1/2 10 hodźin pschi Bukowskej hajnkowni.

W Minakale, 24. februara 1897.

Hrabinska ſ Einſiedelska inſpekzija.

Drjewowa awkzija.

Schwórtk 4. měrza dopołdnja w 10 hodźinach ma ßo na **Njeßwaczidlisko-Kobliczanskim majoratnym revěrje** w wodźělenjach 2ç, d a 8d scźěhowaze drjewo na městnje ßamym ma pscheßadżowanje pschedawacź:

něhdże 20 m. schczěpow,
„ 130 m. pjenkow,
„ 270 m. walczíny a
„ 40 dołhich a wuléßowanych hromadow.

Shromadźisna w Holeschomskej holi.

W Koblizach, 26 februara 1897.

Wyschschi hajnik podpiß. **Nieprascht.** Hajnik **Mittrach.**

Drjewowa awkzija.

Na **Bartiskim revěrje** ma ßo **pońdżelu 1. měrza 1897**
něhdże 160 tołstich ßuschizowych a ſelenych khójnowych dołhich hromadow
ßa hotowe pjenjesy na pscheßadżowanje pschedawacź.

Shromadźisna w hoſczenzu w Dubrawzy dopołdnja w 10 hodź.

W Dubrawzy, 22. februara 1897.

Schiele.

Jako rjany dar **k ſelenemu ſchtwórtkej a k kwaßam** ßo

Pruhi ſ Božeho ßwětła

poručeja. Dostacź po 50 np. w wudawarni „Sserbſkich Nowin".

Ssmolerjez knihiczíſchczerńja

w Budyschinje w ßerbſkim domje

knihi, ſliczbowanja, viſitne a **pſcheproſchenſke khartki, faſtojnſke formulary, wuſtawki, blidne ſpěwy** atd. atd.
we wſchěch rěczach derje a tunjo czíſchczi.

We wudawarni „Sserbſkich. Nowin" je dostacź:

Spěwna radosc.
Zběrka
ſulskich ſpěwow.
Druhi wudawk.

W wudawarni „Sserb. Nowin" ßu dostacź:

ßerbſke
kmótſaze liſty
w kaſchczikach.

W wudawarni „Sserb. Nowin" je dostacź po 10 np.

Schtwórty
wěnz ſpěwow
ſa ßerbſku mlodoſcź.

Wopomnjeńſke a jara natwarjaze knihi ſa bliſki póſtny czaß ſ napißmom

„Swjaty póſt"

ßu pola knjeſa Ssmolerja w Budyschinje ſa 75. np. dostacź.

Deſtillazija Adolfa Rämſcha

w Budyſchinje pſchi butrowych wikach,

1868 ſakoženа,

poručza ßwoje daloko a ſchěroko ſnate wubjerne **likěry** k kwaßam, kſchczíſnam a druhim ßwjedźeńſkim ſkładnoſczam w czwizach a po wasy. Woßebje dobre ßu dwójny **rózowy, nalikowy, hontwinſki** a **jatroſelowy, hornjołużiſki, żołdkoſelowy ſeleny** a **czerwjeny zitronowy, wiſchnjowy, malenowy, prußnizowy** a **korwejdowy** liter po 60—80 np. Dale **naturſkokorwejdowy** liter po 40 np., dobry **zitny** po 70 a 60 np., a **cziſty** czißko 1 a 2, liter po 32 a 30 np. Pſchi wotewſaczu 8 litrow a wjazy po 30 a 28 np.

Czwizy k pjelnjenju ßo wupożczuja.

Turkowſke ßłowki

nowy płód w měchach, kaſchczíkach a po wasy ßu tunjo dostacź pola

Moritza Mjerwy
pſchi mjaßowym torhoſchczu.

Deſtillazija likěrow po ſtarych tunich płaczíſnach.

Schparazy wolij

dźělany ſa ſchijaze maſchiny a jěſdne koła ſ koſczowolijoweje fabriki H. Möbiuſa a ßyna w Hannoverje dostacź pola

Clemensa Jäckela na bohatej haßy.

Sſłódke palenzy

liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.
poručza **Moritz Mjerwa** pódla Pětrowſkeje zyrkwje.
Deſtillazija ſnatych dobrych palenzow po ſtarych tunich płaczíſnach.

Union-kognak

po wſchěch płaczíſnach dostacź
pola **Schieſchki** a **Rjeczki.**

Jerje wulke a tucźne, madł po 40, 65, 90 a 100 np., ſchtuku po 2 hacź 9 np.

Syrup ßłódki każ měd, punt po 20 np. **Syrup jara** ßłódki po 16 np. a woßebje 1. druźinu jara tunjo punt po 10 np.

Margarinu tak rjanu każ butru punt po 70 hacź 80 np.

Jědźny tuk jara rjany a dobry, punt po 50 np., pſchi 5 puntuch po 47 np.

Raiß punt po 13, 16, 18, 20 hacź 30 np., każ tež

hróch, jahły, buny, ßoki a lamane nudle

po tunich płaczíſnach poručza

Ad. Rämſch pſchi butrowych wikach.

Pſchi drohich běrnowych płaczíſnach poručzam tunje warjenja jako

raiß,
krupy,
jahły,
ßoki,
hróch,
atd.

po jara tunich płaczíſnach.

Otto Sachſe
na bohatej haßy 5.

Lany wolij

ſtajnje czerſtwy poručza
C. F. Dietrich
na jerjowej haßy.

Pſchi rěſanju ßwini

poručza
kóżdy tydźeń czerſtwje a ſe ſaručenjom czíſcze mlěte
pópjer,
nowe koruſchki,
naliki,
ingber,
każ tež dale
majoran, ſalpeter,
kołbaßowu hejduſch
atd. atd.
Otto Sachſe na bohatej haßy 5.

K konfirmaziji

poručam

čorny cheviot k wobleczenjam, čistowołmjany, dwójzyschěroki łohcź po 43, 51, 60 np. hacź do 1 mk.,

čorny kaschemir, čistowołmjany, dwójzyschěroki łohcź po 59 hacź 150 np.

pišane drastne tkaniny we wschěch šo derje noschazych barbach, łohcź hižo po 19 np. hacź do najwošebnischeho;

čorny a **pišany šomot** a **židžane tkaniny**

po wschěch płaczišnach.

Schtaly sa konfirmandki
po 60 np., 75, 90, 1 mk. 25 np., 1 mk. 50 np., a 2 mk. 50 np.,

koschle s zankami debjene
po 75, 100 a 140 np.

kholowy s wuschiwanjom,

spódnje šuknje s bohatym tykanjom, hižo po 1 mk. 50 np.,

saczne rubischka k konfirmaziji wuschiwane po 25 np.,

rukajzy, čorne a běle hižo po 18 np.,
teho runja **połžidžane** a **glažejowe.**

Sa konfirmandow

klobuki, čorne filzowe po 1 mk. 20 np.,

schemisetty, khornarje, šlě, krawatty, manschetty, rukajzy, saczne rubischka, koschle, schlipsowe jehły, manschettowe knjesle, czažnikowe rjeczasy

a wschě druhe wězy po nadpadnje tunich płaczišnach.

S. Beer prjedy Messow a Waldschmidt

pschi hłownym torhoschczu 9 delka a po 1 skhodze.

Jerje
po 3 np. poručza
C. F. Dietrich
na jerjowej haży.

Khosej
paleny a **njepaleny**
tuni a dobry poručza w wulkim wubjerku
Otto Sachse
na bohatej haży 5 s napschecza posta.

Konservirowane
matjes-jerje
kaž tež symske
maltaske běrny
poručza w wulkotnej hódnosczi
Gustav Küttner
na šerbskej haży.

Wina
w snatej dobrosczi w bohatym wubjerku po poměrnych płaczišnach poručza
Gustav Küttner,
winowa pschedawarnja a korczma
10 na šerbskej haży 10,
5 dalokoreczak 5.
Płaczišnowe sapišy šo poskicźeja.
Sa korczmarjow a sažopschedawarjow wošebity rabatt.

Kosaze,
lischcze, khórjaze a **kunjaze** (mordarske), **sajecze, šornjaze, kaniklaze** a **kocze koże** po najwyschschich płaczišnach kupuje
Heinrich Lange
w Budyschinje pschi žitnych wikach.

Howjase, konjaze,
czelaze a **wowcze koże** kaž tež **wowczu wołnu** pschezo po najwyschschich płaczišnach kupuje
Heinrich Lange
pschi žitnych wikach njedaloko šerbskeje katholskeje zyrkwje.

Kóždy, kotryž chze šebi **dobry** a **tuni czažnik** kupicź, abo kotryž chze šebi jón **porjedzicź** dacź, njech dže k czažnikarjej
Curtej Jenczej
na swonkownej lawskej haży 5, pódla knjesa lotterijskeho kollektéra Jägera. — **Jencz** pschedawa a porjedža sa swoje dźěło sprawnje rukujo.

Czažniki
sa konfirmandow!
Cažniki derje a tunjo porjedžam.
R. Mersiovsky, czažnikar
na garbarskej haży 22.

Wyšokorukata schijaza maschina

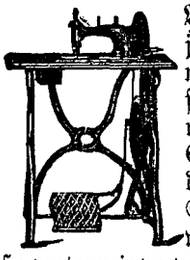

Biesolda a Locke je najlěpscha a najkhmańscha sa šwójbu a rjemjeślnische dźěło. Sa jeje hódnosczź dołhe lěta rukuju. Schijaze maschiny wschěch družnow šo wote mnje wuporjedźeja. Strykowanske maschiny po fabrikskich płaczišnach pschedawam.
Richard Otto,
mechanik pschi lawskich hrjebjach 14.

Pschedawanje a porjedzenje
wschěch družinow **czažnikow.**
Płaczišny najtuńscho a rukowanje na dwě lěcze.
Gustav Mager, czažnikar
11 na šerbskej haży 11
pschi starych kasarmach.

Wobrasy
(bildy) šo rjenje a tunjo saschkleńzuja a s wobkukom wobdadža,
domowe zohnowanje a **wobrasy**
w wulkim wubjerku a tunich płaczišnach pola
Maxa Mützy
na bohatej haży 11.

Dar
pošlednjeho seleneho schtwórtka
wot njebo **Pětra Młónka** je pola knjesa Ssmolerja w Budyschinje sa 10 np. dostacź.

Rjane stejaze twarske drjewo
je na pschedań w **Lipiczu.**

Ssyno
ma na pschedań
Eckert w Lipiczu.

W Kasu je sbytk jeneje **sahrodniskeje žiwnosce,** s bydleńskich a hospodarskich twarjenjow a wulkeje sahrody wobstejazy, płaczišny hódno na pschedań. Dalsche je shonicź w rentskim hamcze tam.

W Kusku ma šo sahrodniska **žiwnosćź** czišło 9, 4 ha 818 arow wopschijaza a w krajnej wopalnej każy se 7380 mk. sawěsczena pscheměnjenja dla pońdźelu 1. měrza dopołdnja w 12 hodź. na pscheżadźowanje pschedawacź. Pschedkup je dowolena. Dalsche je pola gmejnskeho pschedstejiczerja w Kusku pola Pomorz shonicź.

Czerstwy łój punt po 30, 40 a 50 np., **czerstwe czrjewa** k dźěłanju kołbaży, paźmo po 1 hr., loftru po 7 np. Ssuschene šwinjaze mjaso, punt po 65 np poručza
Ota Pětschka na žitnej haży.

Proźata na pschedań.
Proźata běleje Yorkshirskeje a tež czornopišaneje Berkshirskeje raży, kotrež šo jara lohko wukormja, šu pschezo po czažej pschiměrjenych niskich płaczišnach na pschedań na knježimaj dworomaj w **Budyschinku** a **Pschiwczizach.**

Wot nětka pschedawam **šuscheny połcź** punt hižo po 70 np., pschi 5 puntach po 65 np., **wnschkrjeny łój** punt po 50 np., pschi 5 puntach po 45 np., **kołbažowy tuk** punt po 50 np., pschi 5 puntach po 45 np., dobru kołbažu punt po 60 np.
G. Hildebrand na jerjowej haży.

Najlěpschi šuscheny połcź bjes koscźi poručza pschi wotewsaczu 5 puntow punt po 65 np., pschi 10 puntach punt po 60 np.,
šuschene mjaso punt po 65 np.
R. Nierth
w Budyschinje
na šerbskej haży czišło 18.
Telefon 71.

Tučne **howjase mjaso** punt po 55 np.
Tučne **šwinjaze mjaso** punt po 60 np.
połcź punt po 70 np., **šadło** punt po 70 np., **kołbažowy tuk** punt po 50 np., pschi 5 puntach po 45 np., **wuschkrjeny łój** punt po 40 a 45 np., **kołbažu** punt po 60 a 65 np. pschedawa
Ernst Wagner
na seminarskej haży 4.

S nakładom Macźizy Sserbskeje ßu wuschke a w wudawarni „Sserbskich Nowin“ na pschedań:

Kschiž a polměžaz abo **Turkojo psched Winom w lěcze 1683.** 1883. Płaćizna 40 np.

Trójniki. Sběrka powědańczkow. 1885. Płaćizna 40 np.

Nadpad pola Bukez. (1758.) S wobrasom. Druhi wudawk. 1888. Płaćizna 30 np.

Jan Manja abo **Hdże statok mój?** Powědańczko se ßerbskich stawisnow nowischeho czaßa. 1889. Płaćizna 40 np.

Bitwa pola Budyschina. (1813.) 1891. Płaćizna 50 np.

Nowe Trójniki. Sběrka powědańczkow. 1893. Płaćizna 40 np.

Sabawki. 1896. Płaćizna 40 np.

Schmidt & Gottschalk

bankownja
a pjenjesypschemënjerńja
w Budyschinje
pschi mjaßnym torhoschczu 14|16
telephon czißko 86.

Dobre pjenjeżne papjery stajnje na skladże.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Tunjo nakupiwschi je mi mózno dźělbu **czornehо kaschimira** a **krepa** tunjo pschedawacź; **jenobarbne pißane drastne tkaniny** we wschěch hódnoscźach jara płaćizny hódno; **pißane kaschćizikate schottiske drastne tkaniny** hižo łohcź po 20 np.; 6/4 schěroke **czerwjene hładke** a **czerwjene ßmužkate wupjerki,** barbu njepuschćate, łohcź po 30 np.; **zychi,** ßwěłe a cźěmne, 6/4 schěroke, łóhcź hižo po 20 np.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Na ßwój jara wulki skład

rjanych nowych bantow

czornych a **pißanych, kwětkatych** a **ßmuhatych**
w **kraßnych barbach**

dowolami ßebi kedźbliwe czinicź.

Moje płaćizny sa wschě twory ßu **wurjadnje tunje** a **krucze sprawne.**

Leopold Posner,

pschedawarnja debjenskich a wolmjanych tworow
7 na bohatej haßy 7.

Wupschedawanje.

Wschě druzininy **lamy, hotowe jaki** a wschelaki **rjany barchent** ja mużazu drastu, **hotown drastu** po tej płaćizinje, po kotrejż ßym su kupił, jara tunjo wupschedawam. S dobom poruczam **rjany czischcz k katunowym wobleczenjam,** każ też **katun** a **lětni barchent** w najnowschich mustrach.

August Hartstein w Lichanju.

K konfirmaziji

poručam

hotowu drastu

derje ßedźazu s dobrych tkaninow po jara tunich płaćizinach.

Holczaze żakety a khornarje
w wulkim wubjerku.

Wobleczenja a **drastu schiju po měrje**
sa krótki czaß a rukuju sa najlěpsche ßedźeuje.

Pschi lawskich hrjebjach 10 **Ersnt Jenke** **Pschi lawskich hrjebjach 10**
w Budyschinje.

Konfirmandske wobleczenja

po 7 1/2 hacź do 22 mk.,

mužaze a hólżaze wobleczenja

w najnowschich mustrach,

żakety

sa konfirmandki a żony
w **wulkim wubjerku** poruča

Otto Preuss
prjedy Kloß
4 na žitnej haßy 4.

Stare knihi ßo saßo najtrajnischo pschewjasaja.

Sserbske a němske spěwarske knihi

najjednorische a **najwoßebnische,**
twjerdże ßwjasane, ßu w wulkim wubjerku **tunjo** dosta
pola

E. A. Wetzki,
knihiwjasarja
17 na bohatej haßy 17.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 10. **Sobotu 6. měrca 1897.** **Lětnik 56.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. K wojowanju pschećziwo sozialdemokratiji je kněžor s nowa sjawnje napominał. Na hosćinje krajneho ssejma Braniborskeje provinzy kněžor na powitanje presidenta Achenbacha wotmolwjejo praji:

„Wopomnjenje kněžora Wylema Wulkeho napomina nas, wulki nadawk dopjelnićz, wossebje nadawk bědźenja pschećziwo pschewrótej se wschěmi žrědkami, kotrež mamy psched rukomaj. Strona, kotraž ssebi swěri, statowe sakłady pschimacz, kotraž sso pschećziwo naboženje sběha a ssamo psched wossobu najwyschscheho knjesa njesastanje, dyrbi sso wutupicz hacž do poßlednjeho korjenja. Wojowanje móże sso jenož poradźicz, hdyž na wulkeho kněžora spominamy, kotremuž mamy sso sa postajenje němskeho kněžorstwa dźakowacz, pschi kotrymž bě někotry dobry radźiczel, kotśiž pak běchu wschitzy grat jeho wyßokeje wole. Na to spominajzy w bědźenju njepopuschćzimy, so bychmy kraj wot móra wußwobodźili, kotryž niž jenoż lud nakasy, ale tež ßwójbne žiwjenje, pschede wschěm najßwjeczíschе, schtož Němzy suaja, stejischcźo žony stschascz pyta.“

Nowiny Bismarkoweje strony kněžorowu rěcz rospominajzy kněžora napominaja, so by s woßebitym sakonjom, kajkiž je hižo ras wobstał, sozialdemokratiju podtłócził. „Hamburgske nowiny“ nětczischim pruskim ministram porokuja, so tajki sakoń kněžorstwowemu ssejmej njepschedpokoża, dokelž sso hněwa a wjeczíwosće sozialdemokratow boja. Jeli so by temu tak było, dyrbjało sso rjez, so je bojosczź hubjena radźiczelka; schtóž sso boji, njeßłuscha na samolwite sastojnstwo na czole stata, a monarch dyrbjał sso dalscheho ssobuskutkowanja tajkich strachocźiwych muzow pschi statnym knjeżerstwje radscho wsdacz, jeli so chze, kaž ssam praji, wojowacz. — „Hamburgske nowiny“ dyrbjake pak tola wopomnicz, so Bismarkowy wuwsaczny sakoń pschećziwo roscźenju sozialdemokratije niczo njeje wuskutkował, a so je teho dla do teho kněžor swolił, so by sso sběhnył. Rosschěrjenju sozialdemokratije hodźi sso sczeżko wobaracz, tak dołho hacž sso ratarske wßy se sahnaczom makeho a ßrěnjeho ratarstwa wuludźeja a na druhej stronje liczba fabrikow pschibywa a industrialne a měschczańske wobydlerstwo na hrósbne waschnje roscźe, mjes tym so wulka industrija make a ßrěnje rjemjeßko po něczim saniczi.

— W nowschim czaßu poczinaju w Němzach holczaze gymnasije sakładacz. W Karlsrnhe w Badenskej tajki gymnasij wobsteji, a w Mnichowje ßebi tež na to myßła, holzam gymnasialnu wuczbu posficźicz. Bayerski kultußowy minister s Landmann pak je muż, kotryż nochze wot tajkich błudnoscźow niczo wjedźecz. Holzy — wón měni — dyrbja waricz, schtrykowacz, płatacz a hospodaricz nawuknycz, tak mjenowanych sdźełanych holzow mamy wjazy hacž doscz, a skoro njewěmy, schto dyrbimy s nimi sapoczecz, mjes tym so mużojo na njehospodarske żony a ßłużobne holzy skorża. Hdyž hižo pensionaty doscz njesboża naczinja, dokelž ßo w nich holzy sa njepraktiske stworjenja wocźahnu, kak hakle bychu wustawy, kajkeż ßu holczaze gymnasije, maczerje jich winowatoscźi dźěcźi wocźehnjenja wozusobnike. Żonje je natura jejne powołanje pokasała. Pensionaty a holczaze gymnasije pak s wjetscha k temu ßłuża, so maczerje, kotrež ßu pschelěnje, pschenjerosumne abo pschenasdate, so bychu ßwoje dźěcźi ßame wocźahnyke, tule czežu wotcźißnu a so móża njedźiwajzy teho rjez, so ßu sa wuwucźenje a wocźehnjenje ßwojich dźěcźi wscho móżne cźiniłe. Bamž Leo XIII. je s prawom tule družinu pschecźehnjenja sa hłownu pschiczinu sozialneho skhorjenja we wyschschich ludowych worschtach Italskeje a Franzowskeje spósnał.

Turkowska. Prjedy hacž ßo w Turkowskej měr a porjad postaji, drje ßo hischcźe wjele czaßa minje. Wulkomozy ßu wschak wutoru grichiske knjeżerstwo shromadnje napominake, so dyrbi ßwoje wójsko s Krety a ßwoje wójnske łódże s bliskoscźe kretiskeho brjoha wróczicz, tola grichiske knjeżerstwo ßo do tuteho napominanja wohlada. Wone derje wě, so europiske wulkomozy psches jene njeßu, a so bychu jich wójnske łódże sczeżka, hdy by Grichiska ßo jich żadanju njepodcźißła, grichiske pschimórske města blokěrowake (wobleh nyke) a je bombarděrowake. Grichiska je na wschě pschipady hotowa. Pschi shromadnej awdijenzy wukrajnych nowinskich dopißowarjow je grichiski kral Jurij sczěhowazu rěcz měł:

„Winuja mje, so europiski měr kažu, tola Europa ßo myli. Po poßlednich rubańzach njeje w Turkowskej żadyn měr wjazy móżny. Njezosamy psched żanym nacźischczom. Ssmy k wójnje pschecźiwo Turkowskej hotowi, wocźakajmy nětko, so wulkomozy, abo tola wěste wulkomozy Kaneju blokěruja abo nasche brjohi bombarděruja. Tola jich łódże njesamoża niczo w snutskownym kraju schkodźicz. Budźa europiski armeekorps pschecźiwo nam mobiliserowacz chzycz?“ (Pschi poßlednich ßłowach ßo kral ßmějkotasche.) „Mazedonska je hotowa, postanycz. Nasch lud budźe hacž do ßmjercze wojowacz.“

Na Krecze mjes tym mordowanje a kónzowanje dale dźe. Po poßlednim bombardemencze na sběžkarske lěhwo ßo po sdaczu komanděram wulkomozowskich wójnskich łódźow njecha wjazy rubańzam mjes kschescźijanami a Turkami wobaracz. Pschi tajkich wobstejnoscźach je bjes dźiwa, so je njeporjad na Krecze dźeń a wjetschi. Ssamo na żandarmeriju ßo Turkojo wjazy spuschcźecz njemóża, kotraž dyrbjała na porjad dźerżecz. Turkowszy żandarmojo w Kaneji ßu ßo pschecźiwo ßwojim offiżeram spjecżowali, dokelž hižo psches lěto żaneje mschy wjazy njeßu dostali. Wyschka Suleimana beya ßu woni ßmjertnje sranili a do ßwojeho nakhwilneho roskasowarja, jendźelskeho majora Bora, runje kaž do italskich a cźornohórskich offiżerow, kotśiž běchu ßo jim pschedstajili, tšeleli. Po tymle podawku ßu kschescźijanszy offiżerojo, kotśiž běchu ßo sa kretisku żandarmeriju najecz dali, turkowskemu knjeżerstwu ßłużbu wupowjedźili. Żandarmojo pak ßu se ßwojim sběžkom dozpěli, so ßu dźěl ßwojeje mschy skóncznje dostali. Kaž ßo wupokasa, turkowski guvernér pjenjesy njebě wudał, hacž runje bě w knjeżerstwowej kaßy doscz pjenjes.

Sultan po sdaczu do teho wjazy njewěri, so mohł ßo měr sdźerżecz. Wón teho dla pschi połnóznych grichiskich mjesach ßylne wójsko shromadźuje. Runje tak Grichojo móznje bronja a ßwoje zyke wójsko Turkam napschecźo sczelu. Kóżdy dźeń ßo wocźakuje, so Grichiska Turkowskej wójnu pschipowjedźi. Grichojo na to licza, so kschescźijenjo w Mazedonskej postanu, so bychu turkowski spschah wotschaßli a ßo s Grichiskej sjenocźili. Sběžk je pjecza derje pschihotowany, a jenoż snamjo s Grichiskeje mazedonszy Grichojo wocźakuja, so bychu ßo do Turkow dali.

W tychle njeměrnych czaßach cźim wjetschu kedźbliwosćź pucźowanje ßerbskeho krala Alexandra do hłowneho bołharskeho města Sofije na ßo wobrocźa. Sserbjo a Bołharjo maja sa nusne, ßo s czaßom na wschě pschipady pschihotowacz, so njebychu jich interesy pschi móżnej wójnje schkodowake. Sserbske nowinarstwo s wulkim sahorjenjom sa wobsamknjenje ßerbsko-bołharskeho swjaska wustupuje,

kotremuż dyrbjake Sserbija, Bołharska a Cžornohórska pschißkluschecź. Tónle swjask by tajku móz pschedstajił, so njemohke europiske wulkomozy bjes jeho pschihłoßowanja wo balkanskich naležnoscźach rossßudźicź.

Amerika. Nowy president połnóznych sjenocźenych statow je 4. měrza ßwoje sastojnstwo nastupił. W ßwojim pósłanzstwje wón wopowjedźi, so budźe pytacź poměry hódnoscźe mjes ßlěborom a slotom sprawicź, statne dokhody s tym powjetschicź, so na zuse tworу, do Ameriki ßo pschiwożaze, wjetsche zło położi, a so budźe ßo prózowacź, sjenocźenstwam pjenježnikow, na wulichowanje luda ßo měrjazym, wobaracź.

Běle włoßy.

S pjecźadwazytym lětom hižo mějesche hrabinka R. ßněhběle włoßy. Nimo teho ßo pudruje, a to cźini, so ma hižo zyle a dospołnje napohlad woßobneje knjenje stareho cźaßa. Psched krótkim cźaßom mějach tu cźescź, so buch jej pschedstajeny, a pschi tutej składnoscźi w mojej pschitomnoscźi to popowjedasche, kak je ßo mělo, so je na dobo běle włoßy dostała.

I.

Runje ßydom lět je, so s mojim mandźelskim ßwoje kwaßne pucźowanje do Morbihana cźinichmoj. We Vannessu pokasowasche namaj jedyn s naju pschiwusnych mjes druhimi wopomnjecźa hódnymi wězami też stary hród Kerpenhir, kotryż njedaloko Plonharnella leži. To je stare, na pół rospadane twarjenje s dołhimi jstwami a s wyßokimi khorami, w kotrychż běchu nadoba a tapety wot wulkich myschow na pół roskußane. Sa dohladowarku bě tam stara burowka, kotraż bě na kuskańniczu sapodobna a kotraż mějesche nimo teho skludneho rapaka, kiž „cžornuch“ rěkasche.

„Luby knjeże, luba knjeni“, rjekny tale żona, „pośledni wobydleŕ tehole hrodu bě baron Iron, kotryż mějesche pjerschcźeń, kiž jeho njewidźomneho cźinjesche, hdyż jón na ßwojim porscźe wobwjertny. Junu bě ßo shubił, a nichtó jeho wjazy wohladał njeje. Někotsi měnjachu, so je we wukraju wumrjeł. Druhy měnja, so je w ßwojim hrodźe wostał .... Tola ludźo s tudomnischeje wokoliny njebychu do tehole hrodu w nozy sastupili, a byrnje jim něchtó zyłe kraleństwo dał ...“

„A schto dha ßebi wy myßlicźe, luba macźerka“, woprascha ßo mój muż, „schto je ßo s tymle spodźiwnym mużom stało?“

„Ach, mój luby knjeże, to ja njewěm ... runje tak mało, każ też njewěm, hdźe mój rapak jedyn wjecźor każ druhi lěta ...“

„Wasch rapak?“

„Haj, knjeże, w nozy ßo wón shubiwa ... ßnadź ßo w tych starych murjach pschelětuje ... schtó wě, hdźe to tcźi!“

„Ssnadź tón rapak nichtó druhi njeje, dyžli baron ßam, kotryż ßo saßo pokasuje jako něka jki sakusłany rapak?“

„To wschak njemóżne njeje“, pokracźowasche burowka s njemylenej měrnoscźu ... „Tola tule, mój knjeże, ßu te klucźe, wobhladajcźe ßebi tón hród. To budźe wam wjazy wjeßela cźinicź, hacź so bych ja ßobu schła, pschetoż mojej starej nosy njechatej mje wjazy noßycź!“

Wsachmoj klucźe, staruschka pak naju njepschewodźesche, a sastupichmy do snutskownego dwora, hdźeż trawa roscźesche; na prawom boku stejesche hrodowska wěża, kotrehoż skhód bě po napohladźe prawje dodźerżany.

„Pójmoj na wěżu“, rjekny mój mandźelski, wot tam mamoj rjany roshlad.“

Chzych ßo sapowjescź, tola mój muż wußměschesche mje mojeje bojasnoscźe dla a chzyschce ßam horje hicź. Mjes tym dźěch do hrodu a počźach po nim wokoło khodźicź, tu saßłyschach na dobo ßwojeho muża hicź, kotryż sa mnu pschińdźe. Tu pschińdźe mi na dobo dźěcźaza myßliczka, jeho pokhostacź sa jeho ßwojohłownoscź a sa jeho wußměschenje, s tym, so ßo skhowach, a cźichi ßměch poduschejo, tulich ßo sa hoborskej kschinju s duboweho drjewa ...

II.

Potulich a cźapnych ßo po tajkim a seprjech ßo pschi tym k scźenje ... Na dobo saczuch, kak ßo pode mnu durje podachu, a prjedy dyžli mózach spósnacź, schto je ßo so mnu stało, běch w dospołnje cźmowej khódbje, durje pak ßo spodźiwnje wrjeskotajo sa mnu samknychu ...

Samylena počźach wokoło maßacź. Na kóždym boku běchu schpihelowe scźěny. Pschede mnu bě scźěna s drjewom wutablowana, sa kotrejż ßo mi sdasche, so něschto dźiwnje klepota.

Powjedanje stareje burowki pschińdźe mi saßo na myßle. Ssnadź bě ßebi baron, kotryż ßo tak ßnadnje shubi, potajny skhow w ßwojim hrodźe natwaricź dał? A ßnadź běch ßama w tymle skhowje?

Hdyż ßebi tole myßlach, woběża mje s waha symne cźućze sawjeßelenja, na cźoż pak mózne saströżenje ßlědowasche. Schto potom, jeli so ja tute durje wotamknycź njemóżu? ... jeli so dyrbju tule wostacź, a jeli so dyrbju tak se strachom, se symu a s hłodom wumrjecź? ... Ale to dźě ßu hłuposcźe! Hdyż budu wołacź, budźa mje tola ßłyschecź! ... Też tón lóscht, ßwojemu mużej ßo skhowacź, bě mi saschoł! ... Počźach se sadwělowazym hłoßom sa nim wołacź, pschezo ßylnischo a ßylnischo; tola nichtó ßo mi njewotwoła.

Pschecźiwna struchła woń tu knjeżesche. Syma dobywasche ßo mi hacź k wutrobje. Wustróżaua cźißnych ßo do durjow a pytach sa pschimadłom, tola niczo, niczo tu njebě ... Baronowy skhow kryjesche ßwoje potajnstwo!

Mjes tym běschtej ßo mojej wocźi cźmi pschiwucźikej; stupich něschto krocźeli do prědka a stejach psched skhodźenkami jara wuskeho, do murje wurubaneho skhoda. Dokelż ßo nadźijach, so na tónz wukhoda dozpěju, krocźach po skhodźenkach dele, a nětkole spósnach wschitko jaßnje! Namakach ßo w něka jkim kulowatym twarje s jara wyßokim wjelbom. Sswětko dobywasche ßo wot horjeka nuts a to s wuskej schkałobu, kotraż bě s mochom a s cźernjemi sarostła ... Ssnadna nadźija wobja mi wutrobu, a wschu ßwoju smużitoscź sebrawschi, roshładowach ßo.

Nahe murje, kożo s cźorneho duboweho drjewa, nětkotre stoły a pódła blido, se selenym pokrywom wodźete. Na blidźe leżachu teßaki a pistole. A pschede mnu wulki pólstrowany stoł a ... njemyłach ßo ja? ... běch ßnadź bjes rosoma? ... w tymle stole ßedźesche muż ... bjes dwěła bur, dokelż mějesche schěroki kłobuk a wuschiwany laz!

Schtó móżesche tón muż bycź, kotryż ßo tu spacź sdasche? ... Wěscźe stary bur, kotryż baronowe potajnstwo snajesche, a kotryż bě tu spróżny wußnył ... Wulka radoscź mje pschewsa, běch wumożena.

„Knjeże! knjeże!“ sawołach a dypnych starza na ramjenjo; tola tón ßo njehibny.

Nětkole dźěch wokoło pólstrowaneho stoła a pohładach jemu do wocźow. Hrósba mje woběhny! To dźě bě cźěko, skoro koscźowz, schtoż mějach psched ßobu! ... Dwě hłubokej wocźowej dźěrzy wohidźeschtej jeho wobliczo, wokoło erta njebě mjaßo, a tak běchu widźecź dołhe, běłe suby!

Sakschiknych wótsje a budźich se strożenjom bjes mała do womory padnyła; tola, każ ßo w tak ßurowych wokomikach cźasto stawa, moje myßle pschińdźechu mi bórsy saßo a wschitko bu mi na dobo jaßne, spósnach zyłu hrósbnu woprawdźitoscź. Pschede mnu ßedźesche cźěko barona Kerpenhirskeho, kotryż bě bjes dwěła psched pschescźěhowanjom tyrana Robespierresa jow cźeknył a wěscźe zyle na dobo na sajecźe wutroby wumrjeł.

Schto dyrbjesche ßo nětkole so mnu stacź, hdyż tola potajnstwo skhowa njesnajach a hdyż jeho njemóżach wotamknycź.

Duż počźach s zyłej schiju wołacź ... a wołach a wołach, doniż ßo mi hłóß njesapowje ... Tola nichtó mje njeßłyschesche ... a błuke sadwělowanje mje pschewsa!

Sswojeje macźerje, ßwojeho mandźelskeho, ßwojich pschecźelow njebudu ženje wjazy widźecź! Wě ßo, to wjedźach, so budźa mje dołhi cźaß pytacź! Hdy bych ßo na njesnate waschnje shubiła, by saßo s nowa powjescź wo tym nastała, kajchiż je hižo doscź w tejle krajinje. Tola schto dyrbju wustacź, prjedy dyžli wumrju, prjedy hacź s hłodom a s lacźnoscźu sawutlu a pomału sahinu!

Cźmische ßo wokoło mje, njewidźach niczo wjazy, niczo, chiba běłe suby cźěła, po kotrymż běłe ßłóncźne pruhi sejhrawachu.

S wudźerazymaj wocźomaj, se strachom stonajo, na wschěch stawach tschepjetajo modlach ßo s łahodnym hłoßom.

Na dobo saschkrěcźa mi do wuschow dybawe, hrożaze schkrěcźenje a s dobom bě mi tak, każ by cźěło s hłowu satschaßło a każ bychu kschidła wokoło mje pjerchotałe.

To bě pschewjele, padźech do womory, sa morwu k semi.

III.

Hdyż saßo k ßebi pschińdźech, bě hižo dźeń; jaßne ßłóncźne pruhi dobywachu ßo ke mni a cźujach ßo spodźiwnje troschtowana.

A tola njebě ßo mi dźako; żiwa pohrjebana běch w skhowje Kerpenhirskeho barona, a cźěło tehole muża ßedźesche pschede mnu se ßwojimaj morwymaj wocźomaj a se ßwojimi běłymi subami!

Tola nětkole wujaßnich ßebi też dybawe ſchkrěczenje, kotrež běch ſaßłyſchała; na wobkłoženju ſtoła ßedźeſche rapak ſtareje burowki.

Ale napohlad tehole ptaka njebě mi njeluby; na wopak, to mje směrowa. Spósnach jeho ſa ßrědk wumoženja, a rosßudźich a wuwjedźech to też hnydom.

W ſaku mějach rubiſchko ſe ßwojim mjenom. Wobhladniwje bliżach ßo ſwěrjeczu, kiž bě pſchi ßwojim błukim napohladże tola najlěpſche ſtworjenje na ßwěcze, a pſchiwjaſach jemu rubiſchko ſa nohu; potom wſach rapaka pomału na ruku a cźißnych jeho horje do teho kónza, hdźež bě do wjelba dźěra. Rapak wotlecża rapajo.

Ja pak poklaknych ßo a poczach ßo modlicź.

Saßo ſańdźe dźeń a ſkoro też nóz.

Sadwělowanje pſchewſa mje ſ nowa, a cźujach ßo jara ßłaba, tu ſaßłyſchach hłoßy, kiž mje wołachu ...

Wſchitko druhe drje nětkole ßami ſhudacze, něwěrno?

Pytachu mje wſchudźom, widźachu moje rubiſchko na rapakowej noſy a wobkedźbowachu nětkole ſwěrjo, a hdyž bě nóz pſchiſchła, wotlecża wón do teho ſkhowa. Tam dyrbjach ja bycź, a tam też woprawdźe běch!

Ssym ßwojeho mandźelſkeho, ßwoju macź, ßwojich pſchecźelow, ßym ßłónzo ſaßo widźała! Tola moje wkłoßy běchu ßo ſběłike!

Tola jeli ſo budu ßo ſaßo junu ſkhowacź, w ſtarych bretoniſkich hrodach to wjazy cźinicź njebudu.

Sa naſch ßerbſki dom

bě ßo dotal nahromadźiło: 36,391 hr. 73 np.

Dale je ßu ſa njón darili:

knjes żiwnoſcźer Groſa w Bolborzach	1	—	
knjeni A. R. w Draždźanach	1	—	
knjes dr. Muka w Freiberku	1	—	
knjes wucźeŕ Sommer w Budyſchinje	1	—	

Hromadźe: 36,395 hr. 73 np.

S dźakom kwituje

J. Bartko, ſarjadnik Macźicźneho doma.

Dar też hacź nanajßnadniſchi
Sso ſ wjeßełoſcźu poſtrowi.

Ze Serbow.

S Budyſchina. Hłowna ſhromadźiſna „Macźizy Sserbſkeje“ budźe ßo létża hižo do jutrow a to ßrjedu 10. měrza wotbywacź. Ssrjedu po jutrach, na kotrymž dnju bywaja hewak porjadne hłowne ſhromadźiſny „Macźizy Sserbſkeje“, létża k wuradźenjam hłowneje ſhromadźiſny żaneje khwile njeje; pſchetoż na tutym dnju ßwjeczi „Macźiza Sserbſka“ połſtalétny jubilej ßwojeho wobſtacża. Tutón dźeń dyrbi ßo, jeli móżno, też ſakkadny kamjeń k prěnjemu dźělej Macźicźneho doma położicź.

— Każ tydźenja cźitachmy, cźiſty wunoſchk ßerbſkeho muſeja, kotryž je na Draždźanſkej wuſtajeńzy poſtajeny był, 3000 hriwnow wucźini. Tale nahladna ſuma je ßo wóndano twarſkemu ſondej „Macźizy Sserbſkeje“ pſchepodała. K nuſnemu twarſkemu pjenjeſej je drje wona rjana pomoz, tola trjebamy hiſchcze jara, jara wjele pjenjes, hdyž dyrbi ßo Macźicźny dom natwaricź. Sběranje darow jara pomału dźe; ſa wſchě móżne, druhdy cźiſcze njewużitne wotpohlady Sserbjo pjenjeſy ſ hromadami dawaja, jenož ſa Macźicźny dom ßo woni wotlakuja, ßnadny pjenjezk woprowacź. Runje tak je też ſ towarſtwom „Pomozy ſa ſtudowazych Sserbow“. Cźitamy huſto, ſo je tu abo tam něchtó w Sserbach ſa někajki wuſtaw pjenjeſy wotkaſał, tola ſo by něchtó, kotryž żaneho pſchecźelſtwa nima, „Towarſtwu Pomozy“ ßwoje ſamożenje ſawoſtajił, wo tym hižo ſa dołho niczo wjazy njejßmy ßłyſcheli. Sserbjo dyrbjeli ßebi tola pomyßlicź, ſo je jim jich lud najbliżſchi, a ſo je jich winowatoſcź, najprjódzy nuſy mjes ßwojim ludom wobaracź.

— Hižo pſched nětkotrymi létami wotměwachu ßo w Budyſchinje w ſymje porjadne muſikalne wjeczory, wuhotowane wot Draždźanſkich komornych virtuoſow. Dokelž je ßo wot muſikalneje ſtrony naſtork dał, dha chzedźa létża nětkotſi wężywuſtojni w Budyſchinje nam tajki wjeczor poſkicźicź a to 31. měrza w hoſcźenzu „k ſłotej krónje“. Teho dla njech je tu hižo na to ſpomnjene a k wopytej należnje poručżene. .—.

— Sańdźenu pońdźelu je wyſchſchi ſchulſki radźicźel profeßor dr. Kreußler, bywſchi rektor tudomneho gymnaſija, w 84. lécze żiwjenja ſ Bożej ruczku ſajaty nahle wumrjeł. Wón bě ßo w lécze 1813 w Lipſku narodźił a ßo w lécze 1871 jako rektor do Budyſchina powołał. W ßwojim ſaſtojnſtwje je ßebi wón ſe ßwojej prawdoſcźu, ſprawnoſcźu, pobożnoſcźu a poniżnoſcźu luboſcź a cźeſcźowanje wſchitkich ßwojich wucźomzow a jemu podſtajenych wucźerjow dobył. Wón żanych njepſchecźelow njeměješe, dokelž żenje nikomu njeje kſchiwdu cźinił. Sserbam bě wón jara pſchecźelnje ſmyßleny. Sserbſke ſpěwanſke ßwjedźenje by wón ſtajnje ſe ßwojej pſchitomnoſcźu wuſnamjenił a by ſ tym, ſo ßerbſkim gymnaſiaſtam pſchi nich ſpěwacź kaſaſche, pſchezo hotowy był, je podpjeracź. Duż jeho mjeno w lubym a dźakownym wopomnjecźu w Sserbach woſtanje.

— Dweju njeſprawnikow na jene dobo je tele dny Budyſka polizija ſaßłapka. Cźeladnik Rycźeŕ ſ Hnaſchez bě ßo ſańdźenu njedźelu do ßwojeje domiſny w Rakecźanſkich ſtronach naſtajił, ſo by ßwojej macźeri 70 hriwnow, kotrež bě ßebi pjecża nalutował, na khowanje donjeßł. Na ßwojim pucźowanju wón w Budyſchinje do ludoweje kuchinje ſaſtupi. Sso ſ njeje wotßaliwſchi wón pytny, ſo bě ßwoju pjenjeżnu móſcheń w njej leżo woſtajił. Duż ßo hnydom ſaßo do njeje wróćźi. Tola tam na měſtnje, na kotrymž bě ßedźał, hižo druhi cźłowjek ßedźeſche, kotryž njechaſche niczo wo ſhubjenej pjenjeżnej móſchni wjedźecź. Tak dyrbjeſche Rycźeŕ bjes pjenjes wotcźahnycź. Daloki pucź k ßwojej macźeri hicź, nětko ſa njeho żaneho ſamóßa njemějeſche. Duż w měſcze khwilu woſtawſchi ßo na dompucź naſtaji. Pſched méſtom wón hiſchcze ras do korczmy „jaßneho wuhlada“ ſtupi. Tu ßo wón ſ nowa ſ cźłowjekom ſetka, kotryž bě po jeho měnjenju jeho pjenjeżnu móſcheń w ludowej kuchini namakał. Dokelž bě jedyn poliziſt bliſki, wón jeho hnydom ſajecź da. Sajaty ßo jako 34léty dźěłacźeŕ Wocżak wupokaſa. Jeho wobydlenje pſchepytajzy też woprawdźe Rycźerjowu pjenjeżnu móſcheń ſe ſhubjenymi pjenjeſami namakachu, cźehož dla Wocżaka do jaſtwa wotwjedźechu. Na druhi dźeń pak też Rycźerja tón ßamy woßud podeńdźe, każ Wocżaka. Polizija bě mjenujzy wußlédźika. ſo Rycźeŕ njebě te pjenjeſy ßebi nalutował, ale je w Pſchiſchezach namakał. Jedyn Budyſki rěſnik bě tam 94 hriwnow ſhubił, a Rycźeŕ bě ſa nim duzy ßo jich dohladał a je ſběhnył. W Budyſchinje bě wón hnydom ſ tychle pjenjes něhdźe 22 hriwnow ſa draſtu wudał.

— Poßlednje dny je njeſnaty muż do Albertez khlamicźkow pola wulkeje żyrkwje pſchiſchoł, ßebi tam něſchto kupił a ſ dwazycźihriwnowſkim ſłotym ſapkacźił, a Albertowa je jemu won daka. Bórſy pak je ßo Albert dohladał, ſo je tón pjenjes wopacżny, duż je jón polizajſtwu pſchepodał. W nozy abo rano ſahe, hdyž ßu khlamy hiſchcze ſamknjene byke, je ßo tón muż wo durje klapał. Khlamarka pak jemu njeje wocźiniła, dokelž je ßo jeho bojała, runjeż je wudawał, ſo jej druhi dobry pjenjes njeße, a ſo je ßo ſ wczerawſchim pſchemaßnył był. Daliſche hiſchcze njejßmy naſhonili.

(Wuhlady na pſchichodne wjedro.) W bliżſchim cźaßu mamy po wěſchcźenju Rudolfa Falba ßněh a deſchcźiki wocżakacź, na to ßuche cźopliſche wjedro ſaſtupi.

„Łużica“, čo. 2 (februarske), je wušła a podawa na 12 stronach tute wudźełki w pěſej a wjazanej rěči: Tři spěwy Jana Waltarja: Sursum corda. Doctori sorabico Imišej. Serbskim maćerjam. — Adam Asnyk. Wobrazk żiwjenja wot M. P. — Dobra rada abo Jan a Marja. Po češkim V. Kosmáka wobdźełał *a.* (Pokračowanje). — Carpe diem. (Wužiwaj zbože). Baseń J. Čišinskeho. — Pola stareje spěwarki. Napisał Adolf Černý. Přeł. Łužan (Skónčenje). — Topoł. Basnił Taras Grigorovič Ševčenko Z małoruščiny přeł. M. B. (Skónčenje). — Pjeć listow z časow Noweho Serbstwa. Z papjerow J. E. Wanaka. A. Listaj Mosaka-Kłosopólskeho Wanakej. — Nowe serbske knihi. Piše Astur. I. Radyserb: Wobradźeńka. — Cherchez la femme. (Žona na wšim wina). Baseń J. Čišinskeho. — Bjesada: Bajka za stare dźěći. — Nimo teho rubriki: Druzy wo Serbach Słowjanske nowinki. Serbski rozhlad. Należnosće towarſtwow. Zapis přinoškow a darow. Zapis abonnentow. Porjedźenje. Nawěſtki. — Łužica je, każ też druhe čisło noweho (16.) lětnika pokazuje, dobry časopis, kotryž wjele zabawneho a powučaceho za dołhe zymske wječory poskića Tohodla poručamy Łužicu należnje. Łužica wukhadźa 15. kóždeho měsaca po 12 a 8 stronach wulkeho formata a płaći w našej redakciji a pola našich agentow 3 hr. na lěto.

S Tſélan. Wobhladanje kobłow a ſrěbzow w Tſélanſkim plahowanſkim wokrjeżu ſměje ßo létża 9. haprleje dopołdnja w 9 hodźinach w Tſélanach ſ premiirowanjom. Kobły, do plahowanſkeho regiſtra njeſapißane, maja wo 3 hriwny wjetſchi kobłanſki pjenjes ſapkacźicź, a teho runja ſa plahowanſke kobły, hdyž ßo jich dopokaſajomne ſrěbzy w prěnim a druhim lécze pſchi wobhladanju kobłow njepſchedſtaja. Sa konkurrenzu khmane ſrěbzy maja ßo na wobhladanje ſ premiirowanjom ſ formularom, w kóżdej kobłarni doſtajomnym, hacź do 1. haprleje pola kralowſkeho krajneho konjeŕſtwa w Moritzburgu pſchipowjedźicź.

S Kumſchiz. So w nětcźiſchim cźaßu zuſym cźłowjekam njeje daloko wěricź, to ßu ſaßo ras Kumſchenjo ſpósnali. Dźeń do póſtniz

zuſy pachoł do wßy pſchijědźe, kotryž ßo podtykowaſche, ludźom kobjele a korby płatacź. Bórſy mějeſche wós połny dźěratych korbow a kobjelow a hiſchcźe wjazy póſtniſkich tykanzow; pſchetož wo te bě, ßwoje korbypłatanſke dźěło poruczíwſchi, kóždy krócź woßebje należnje proßył. A dokelž bě wón po ſdaczu ſprózniwy a dźěławy cźlowjek, a niz próſdny khodźazy proſcheł, darichu jemu też wſchudźe wulku ſchlipu dobreho tykanza, kotryž lube Kuńſchiſke hoſpoſy, kaž je ſnate, jara ßłódny pjeku. Ludźo měnjachu, ſo jim ſa to jich khore ſchwindy cźim lěpje ſahoji. Ale jaw tola! Tón pěkny korbypłatař ßo ſ korbami a kobjelemi ſ zyła wjazy njewróćźi. Pſchede wßu bě je wón do kerkow ſmjetał a ſ naproſchenymi tykanzami na ženje ſaßo widźeuje wotjěł.

S Prěcźez. Sańdźenu ßobotu dopołdnja ßo ßłoma wokoło lodownje tudomneje piwarnje paleſche. Woheń bórſy ſalachu. Kak je naſtał, njeje ſnate. Na jeneho handwjerſkeho tukaja, ſo je jón ſakožił.

S Maleſchez. Prawa ſrudoba je ßwójbu tudomneho murjerja Kobanju podeſchła. Kobanja hižo lěta dołho na khorołožu leži a mandźelſka dyrbjeſche jeho wothladacź, kaž małe dźěcźo. Sańdźenu ßobotu nětko, hdyž běſche ßwójba wó jſtwje ſhromadźena, padźe wjerch dele, najſkerje ſe ſlemjenjom hrjadow. Kſchinja, na najſtwje ſtejaza, pſchijědźe ßobu dele, padźe Kobanjowej na nohu a ſlemi ju niže kolena. Nětko dyrbi też wboha żona, hacź dotal jeniczka ſaſtaraſka ßwójby, na khorołožu leżecź.

S Pſchiwcźiz. Schtwórtk rano w 2 hodźinomaj je ßo tu ßłomjana ſajma, tudomnemu ryczeŕkubku ßłuſchaza, wotpaliła. Sapalerja hiſchcźe njejßu wußlědźili.

S Njeßwaczidła. Na tudomne wiki bě ßo ſańdźenu ßrjedu 325 howjadow, 136 ßwini a 265 proßatow na pſchedań pſchihnało.

S Khwacźiz. Do wulkeho wjeßela je pißmo ſ konſiſtorſtwa wobydleŕſtwo naſcheje wßy a zyłeje wokolnoſcźe ſtajiło, ſ kotrymž konſiſtorſtwo ßwoju pſchesjenoſcź ſ tym wupraji, ſo ßo w Khwacźizach evangelſko-lutherſka zyrkej natwari. K nowoſałożomnej woßadźe budźa ſcźěhowaze wßy pſchißłuſchecź: Khwacźizy, Jeſchizy, Měrkow, Mała Dubrawa, Lutobucź, Stare a Nowe Boranezy, Dalizy a Kſchiwa Borſchcź. Hněwßezam je do wole date, ßo k nowej woßadźe pſchiſamknycź, abo pſchi Budyſkej Michałkej zyrkwi dale ſawoſtacź.

S Kubſchiz. W tudomnych ſkałach budźe w bliżſchim cźaßu wjele wjetſcha liczba dźěłacźerjow dźěłacź, kaž hacź dotal. Wěſty Sorſch ſe Semiz je ležomnoſcźe tudomneje wětrnikarki ſwudowjeneje Mikeloweje ſa 12.000 hriwnow kupił a koło wokoło wětrnika ſkały ſakoži. K wotwoženju kamjenjow na żeleſnizn wón ſa ßwoje pjenjeſy koliju, pſches ſchoßej wjedźazu, natwari.

S Luha. Schtóż chze dźěcźo wukſchcźicź dacź, temu ßo njeradźi, ſ daloka zuſych kmótrow proßycź, kaž je to wóndano jedyn hoſpodař w jenej wßy Njeßwaczidliſkeje woßady cźiniḱ. Na dompucźu ſ zyrkwje běchu kmótſja do korczmy ſtupili a ßo tam, kaž je to pſchi tajkich ſkładnoſcźach waſchnje, ßylnje wokſchewili. Hdyž ßo ſkónczńje domoj hotowachu, pucź ſmylichu a měſto ſo bychu k Luhowſkim ſtronam ſchli, ßo do Sarécźa ſabkudźichu. Tam hakle jim dopowjedachu, ſo ßu do zyle wopacźneho konza ſaſchli. Nadźijomnje ßo wukſchcźene dźěcźo na dołhich pucźach pſchi khłódnym wjedrje njeje naſymniko.

S Lubija. W tudomnym hamtſkim hejtmanſtwje budźe wobhladanje młodźenzow, kotſiž maja do měry hicź, 11., 12., 13. a 15. měrza w Lubiju, 16. měrza w Bjarnacźizach, 18. měrza w Niederruppersdorfje, 19. měrza w Oberroderwizach, 20. měrza w Nowym Gersdorfje, 23. měrza w Habrachcźizach, 24. a 25. měrza w Nowym Salzu.

S Kamjenza. Pſchi poßlednich ſkótnych wikach ßu jenu krumu, ſ Halſchtrowa pſchiwjedźenu, ſa khoru na pokhromu ſpósnali. Naprawy, rosſchěrjenju khoroſcźe wobaraze, ßu ßo hnydom cźiniḱe.

Draždźanſki ßerbſki ſpěwanſki khor měješche ſańdźenu njedźelu wjecźor we wulkej ſali „Muſowńje“ w Draždźanach „ſpěwny wjecźor“. Wulka ſala bě nimale hacź na poßlednje měſtacźko napjelnjena; mjes wopytaŕſtwom wuhladachmy też mnohich wulzy nahladnych hoſcźow ſ Draždźan. Weßebite wjeßele pak běſche ſa naß, ſo běchu mnoſy hoſcźo ſ Khróſcźanſkich a Ralbicźanſkich ſtron njedźiwaja na daloki a wobcźeżny pucź ßem pſchijěli, ſo bychu na rjane ſpěwy ßwojeho wótzneho kraja poßłuchali. A kak ßo ſawěſcźe nichtón njeje, ſo běſche ßo tu ßam na pucź podał. Hdyž běſche konzert na kónz, běſche mjes poßłuchaŕſtwom jenož jene měnjenje: konzert je ßo powſchitkownje radźił. A ſa wſcho to mamy ßo naſchemu krajanej k. hudźbnikej Bjarnatej Krawzej w Draždźanach dźakowacź, kotryž běſche tón ras wſchě pſchihoty ſa konzert zyle ßam wobſtaracź dyrbjał. W khorje khwaleſche ßo powſchitkownje, ſo ma jaßne, młódne hłoßy a ſo je ſ wulkej pilnoſcźu a wobhladniwoſcźu wuwucźeny. Tehodla běſche też bjes dźiwa, ſo dyrbjachu ßo nimale wſchě ſpěwy na mózne żadanje poßłuchaŕſtwa wospjetowacź. To ſta ßo ſ dźěła w němſkej rěcźi. Mjes khorami běchu nětkotre ſtare ſnate ſ wuſtajeńſkeju konzertow minjeneho lěta: „Spójſchkej ſtej dwa młożeńza“, „Stup dale“ a Hanka ty ßy moja“; ſ nowa ſpěwachu ßo khory: „Lubſche luże, hoglědajſcho“ pod napißmom „Tryſki“, ke kotrymž běſche naſch krajan k. dr. Muka po wſchelakich ſlemkach, kotrež ßo w Ssmolerjowych ludowych pěßniczkach nadeńdu, żortapołne ßłowa napißał, dale wjeßoły ſpěw „Jurk a Marka“ (Běž, hoglědaj, kak tam Jurko domoj dźo“), ſa kotryž běſche też k. dr. Muka njedoſpołne ßłowa po ludowym waſchnju wudoſpołnił, a ſkónczńje hiſchcźe „Dobry wjecźor, macźerka“.x Je to „hnujaza pěßniczka, kotrejž hłuboke ſacźuwanje ſ wocźow hlada“, tak prajeſche jedyn ſ poßłuchaŕjow. Cźiſchina knježeſche ſ wopŕědka po zyłej ſale, wo tym ßwědcźo, ſo je tale jednora, wſchědna pěßniczka kóždeho hłuboko hnuwa. „Hólczika“, kotryž k macźerźy na konju pſchijěcha, ſpěwaſche k. Hlavacźek, kotryž běſche hiſchcźe w poßlednjej hodźinzy ßamoſpěw na ßo wſał, macźerku knježna Lokez ſ rjanym połnym hłoßom. Hdyž pak konzertna ſpěwarka knježna Ella Hagedornez něhdźe ſ póblanſkeje rumnoſcźe ßwojemu něhduſchemu hólczikej wotmolwi: „Njepłacź, njepłacź, luby mój“, dha běſche kóždemu, kaž by jemu woprawdźe ſ rowa wotmolwika. Hdyž běſche pſchi prjedawſchich Draždźanſkich konzertach měnjenje naſtało, ſo maja Sserbja jenož khutne narodne hłoßy, dha dopokaſaſchtaj horka naſpomnjenaj nowaj ſpěwaj, ſo Sserbja też roſumja, ßebi wjeßele a żortne hrónczko w ludowych ſpěwach ſanjeſcź, woprawdźite „tryſki“. Wězywuſtojni khwalachu ſpěſchny běh hłoßa a woßobnu harmoniſaziju, kotraž nahle ſ dur do moll pſcheſkakowaſche. Wulzy ſpodobaſche ßo też żónſki khor, „Pſchi jěſoru“, pěßeń Cźiſchinſkeho, ſ hudźbu Bjarnata Krawza, a poßłuchaŕſtwo ßo prjedy njeſpokoji, doniž ßo tónle ſpěw njewoſpjetowaſche. Se ßamoſpěwami dobu ßebi ſ nowa pſchecźelniza ßerbſkeho luda, knježna konzertna ſpěwarka Ella Hagedornez w Draždźanach pſches cźuczźiwy, wuraſny pſchednoſchk a pěkny hłóß derjeſaßłużene pſchipóſnacźe. Wona ſpěwaſche nam Krawzowy ſpěw „Poſtrow domowiny“ a Sſkodeńkowy „Bóh to chze“, kotryž je wóńdy też w Freibergu ſpěwała, a dwaj narodnaj ſpěwaj: „Sa Kamjeńzom“ a „Tſjo wo jadnu“, a dobu ßebi ſ kóždym ſpěwom jenak wulku khwalbu. Też tu chzemy ji ſa jeje njeßebicźiwe podpjeranje ßerbſkich Draždźanſkich ſpěwanſkich ßwjedźenjow ſ nowa ßwój dźak ſjawnje wuprajicź. Wulzy wobżarowaſche kóždy naſchich ſnatych ßwěrnych wopytowarjow ßerbſkich konzertow, hdyž měſto k. kantora Hanki-Wjeleczańſkeho, kotryž dybawoſcźe dla ſpěwacź njemóżeſche, k. ſaſtojnik B. Seifert-Draždźanſki ſ narodnymaj ſpěwomaj: „Pſchadła je Marja kudźełku“ a „Měj ty dobru nóz“ wuſtupi. Ssmy k. Seifertej cźim bóle dźakowni, dokelž je ßebi wobaj ſpěwaj hakle w poßlednjej hodźinzy nawuknycź dyrbjał. Skónczńje pak njeßměmy w naſchej rosprawje na jeneho knjeſa ſabycź, kotryž je ſpěſes ßwoje bjeſe wſcheje měry wuſtojne wobdźěłanje ßerbſkich narodnych hłoßow khwalbu ßerbſkeho mjena do dalokeho a ſchěrokeho ßwěta donjeßł: ja měnju naſcheho krajana k. dra. Pilka w Draždźanach. Hdyž běſche ßo reja „Stup dale!“ wuſpěwała, prajeſche mi jedyn w hudźbje a w ludowych ſpěwach mnohich ludow jenak derje naſhonity knjes: „To je tajka paczerka, ſo cźeżko ßwojeho runjecźa nadeńdźe a ſa jeho wobdźiwanje nimam ſ zyła żaneho ßłowa; to budźa ßebi hakle potomnizy prawje ważicź wjedźecź.“ Cźim bóle dyrbimy wobżarowacź, ſo je nam k. dr. Pilk tak ſkhorił, ſo je jemu lěkař kóžde dźěło ſakaſał. My pak ßebi pſchejemy, ſo by jemu powjeſcź wo derje radźenym ßwjedźenju ſ lěkaŕſtwom była, kotraž jeho bórſy ſaßo wuhoji! — Po konzercźe mějachu ſpěwarjo wjeßeke reje, pſchi kotrychž ßo ſ nowa pokaſa, kak rjana je ßerbſka narodna draſta a kak njewuprajnje wulka ſchkoda je, ſo ju lud w nětkotrych ſtronach ſazpiwa a ßo kaž wopiczka po druhimi ſkłożuje. Pſchi rejwanſkej ſabawje ſwjeßeliſchtaj pſchitomnych kk. kantor Hila-Khróſcźanſki a Sſkodeńk-Radwoŕſki ſ nětkotrymi rjanymi ßerbſkimi ſpěwnymi pſchednoſchkami. Mějcźe dźak wſchitzy, kiž ſcźe pomhali, tónle ßwjedźeń wuhotowacź! — Hdyž pak ßo w nozy ſaßo do lubeje Łużiſkeje domiſny wróćźichmy, dopomnichmy ßo, kak woßyrocźeny je tola w nětkotrych ſtronach naſch lud a wutroba naß boleſche. To, ſchtož je něhdy ludowa duſcha wupłodźiła, ßo potomnikam ſapréje; ſa to poſkicźi ßo jim nětajka zuſa operetta ſe ßłabej hudźbu. Ale ßerbſki ſpěw ßo na program njeſtaji, niz ſ bojoſcźu ale ſe ſamyßłom.

S Plauena pola Draždźan. Tudomne mużſke ſpěwanſke towaŕſtwo ßwjecźeſche ſchtwórtk 25. małeho różka we „Weſtend-

schlößchen" žwój sakoženšći žwjedžeń se žerbšim draštnym žwjedženjom a žerbšim kwažom. Kwažarjo pšchijědžechu na čžołmje do sale, jich drasta bě wschelakora po wschelakich žerbšich stronach, a žwjedžeń je žo po kužiških waschnjach žwěrnje wuwjedł a derje poradźił. Hdyž žo kwažny čžah do wžy wróčži, buschtaj młodaj mandželšaj powitanaj se spěwom „Stup dale!" a knjes Bjarnat Krawz měješche w žerbšej drasče powitanšku žerbšku rěčž. Potom spěwaschke žo ſ nowa, „Hanka, ty žy moja!" Braschka, młody Sserb ſ Mnischońza, wupraji młodymaj mandželšimaj džak atd. W kwažnym domje sanježechu kwažarjo „Witajče, hólzy ſ daloka". To žo pošlucharjam tak spodobasche, so žo dyrbješche wospjetowacź. Němšzy spěwarjo w Plauenje běchu žerbške spěwy pod wodženjom knjesa Krawza bórzy nawukli, wuprajachu žerbške žłowa spodźiwnje derje a spěwachu se sahorjenoščzu a luboščzu. Saža nowy dopokaz, kak žo nasche narodne hložy wot zušych čžesča. Trasch žo pšches to tón abo wony tež dopomni, schto je žwojim wožadnym winojty; njecham pšche wjele žadacź, jenož jeniczki žerbšti spěw!

S Lěška pola Sslepeho. Tudomny Matěj Němz wutoru tydženja do hole po drjewo jědžešche. Tam wón ſ wosa žo cźižnywschi tak njesbožownje padže, so žebi nohu złama. Snjesboženeho hnydom do Khocźebuskeje kliniki dowjesechu.

Wužudźenja.

Khostanska komora. Hižo pjeczkrócź khostana Marja Lischzyna rodź. Sturmez w Budyschinje je žo hakle wóndano wospjetneho paduchstwa dla k jastwu na pjecź měžazow saždźika. Přjedy hacź je tole khostanje sapokucźika, je wona hižo ſ nowa pakosczika. Loni w novembrje bě žo wona do dwójzy njesamknjeneje komory mandželskeje kamjenjeczežarja Keßlera tulika a tam kóždy krócź měschk pjerjow kranyła, so by je pschedała. Paduschnizy k jejnemu napoložanemu pjecźměžacźnemu khostanju hischcze jastwo na žydom měžazow pschižudźichu a jej czežne prawa na dwě lěcze wotrjeknychu.

18lětny Jan Wenzel, w Turjom narodźeny, bě lětža 22. jan., hdyž na Rodeczanskim knježim dworje jako rólny pohonca žłužesche, žo do samknjeneho pizneho kaschcza dobywschi žwojemu žobucźeladnikej Bengalskemu jenu hriwnu kranył. Dźiwajzy na wobskorženeho młodosczź jeho jenož k jastwu na jedyu měžaz saždźichu.

Pschižažny žud. Schwalczu Sidoniu Adelu Marju Muchez ſ Khrostawy pola Schěrachowa, kotraž je žwojej dwě njemandželskej dźěsczi, jene se sanjechanjom, druhe ſ wotpohladom, skónzowała, k jastwu na 2 lěcze 8 měžazow saždźichu.

Přilopk.

* S Draždźan, 1. měrza. Powjesca wo žałožnym žwójbnym podawku dźenža dopołdnja pšches nasch jendźelski bertlik khwatasche. Žona na Moltkowym torhoschczu bydlaza, hižo dleschi czaž wot muža dźelena, je žama žebje a žwoju 5lětnu dźowczičzku ſ revolvrom satšelika. Žona běsche 31 lět stara a běsche žebi do hłowy tšelika. Wona běsche žo hižo dleje se žamomordarskimi myžlemi noženka a mjes žwojimi pschecźelemi tež wo tym rěczała. Pschiczina k tajkemu sadwělowaskemu pschedewsacźu ma žo w srudnych žwójbnych wobstejnosczach pytacź. — Dale je w minjenej nozy 28lětny, na padawu khorosczu cźerpjazy zigarnik ſ tšecźeho poskhoda dele skočził a žo ſ delnym žiwotom do sahrodźineho płota saschtapnył. Bórzy po padže je wumrjeł. — Nimo teho je žo žobotu w Striesenskim pschedměsczе 36 lět stary dźěłacźer w žwojim bydle ſ revolvrom satšelił. Wón bě něschto njeprawe sworał, cźehož dla žo khostanja bojesche.

* Dokelž je žo Draždźanska kschižna zyrkej wotpaliła, žebi nětko hnydom wjele wožadow na wyschsche sawěsczenje žwojich Božich domow myžli, kotrež žu ſ wjetscha jara nisko sawěsczene. Tak je tež na pschikład žwj. Marjina zyrkej w Zwikawje, na kotrejež wuporjedženje žu 650,000 hriwnow važili, dotal jenož ſ 993,000 hriwnami sawěsczena; duž tež žebi tam nětko žiwje na to myžla, ju wyschsche sawěsczicź.

* S Pillnitzy, 1. měrza. Daloko a schěroko snata 200lětna kamelija w kralowskej hrodowej sahrodže tudy ma lětža wurjadnje wjele pupkow, tak so budže žo w nalěczu ſ tyžazami kwětkami kražnicź. Jeje schtom je najwjetschi w zyłej Europje a steji w žamej semi, hdźež jemu derje hoji. Wón je pšches 7 metrow wyžoki a wobžaha něhdže 30 metrow. Kóždu symu wyšche njeho wobschěrnu drjewjanu khěžu natwarja, w kotrejž bychu něktore žwójby ruma dosczź měle. S woženbitym tepjenjom je sa to postarane, so młódnje seleny schtom symu njemrěje. Pillnitzska hrodowa sahroda, kiž ma ſ zyła wjele jara žadnych schtomow a wschelakich druhich rostlinow, žo tež nětko hižo saža žiwje wopytuje a w nětczischich czopłych dnjach běchu wokna jeje hoborskich tepjerjow swotewrjane, so mózesche kóždy jich krażne palmy a druhe czoplokrajne rostliny derje widźecź. — Pschi nětczischej wulkej wodze bě žrjedź Łobja ležaza kupa, na kotrejž kral husto honitwu na bažanty wotměwa, w straschе, so žo dospołnje powodźi.

* W Mischnje je žo žobotu rano njesnaty rubježnik do ville pjenježnika Pfordta dobył a Pforta žmjertnje sranił. Hakle dopołdnja w 9 hodźinach polizija wo nutskamanju shoni. Pfordta bě stary muž a jako dźiwnuschki snaty. Wón na pschikład w lěcze a symje ſ nahej hłowu khodźesche a ſ nikim ſ wonka žwojeje žwójby njewobkhadźesche. Na poczerpjene rany je wón hischcze žobotu wumrjeł. Wožobu rubježneho mordarja njejžu hischcze wužlědźili; tež mordarstwo žame je mało wujažnjene. Po wuprajenju Pfordtowych dźěczi bě jich nan hižo rano delka w kuchini satepił, žo khofeja napił, žnědańske pokrutki sa dźěczi pomasał a žo tež wokupał, kaž žo ſ trjebaneje kupańskeje wody spósnacź hodźesche. Po nadpadže žu jeho dźěczi „Dora" sawołacź sažłyschake. Wone žu žo swoblekake a žu dele khwatake, hdźež žu nana na skhodže ležazeho namakake. Po czmje njemóžachu spósnacź, schto bě žo ſ nanom stało, tola czujachu, so bě jeho drasta mokra a měnjachu, so je mokrota krej. W tym žamym czažu w khěži stupacź žłyschachu, a so něchtó pytasche, khěžne durje wocźinicź. Dora dele běžesche, so by durje wocźinika, tola pschi durjach ju něchtó wjazy krócź na hłowu dyri. Ju khchiczecź sažłyschawschi tež hólz dele běžesche, kotrehož rubježnik pschi durjach teho runja porasy. Mjes tym so Dora we womorje ležesche, hólz žłyschesche, so rubježnik saža po skhodže horje dźěsche, a tež ſ nowa bicź žłyschesche, a kaž žo jemu sdasche, rubježnik saža do nana bijesche. Hólz, Rudolf rěkazy, je posdźischo durje wocźinił a widźał, kak žo jedyn wał ſ balkona dele cźižny a slóstnik sa nim skoczi. Sso wustróżawschi je wón rucže durje saža samknył. Na to žu dźěczi nana horje donježli a potom saža do kuchinje, na czož žu žo žame wot krewje wucźischcźike. Hdyž chzychu pomoz sawołacź, je jich nan pschezo wotpokasał.

* S Osnabrücka, 26. februara. Žałožna slósca je žo pschi składnosczi nětajkeho žwjedženja w Schliekeldže stała. Na dompucźu ſ tuteho žwjedženja žo 20lětny burski žyn Hendrich Eggmeier se žwojim pschichodnym žwakom swadźi, kotraž swada skončnje do pukow pscheńdže. Druhi młody muž, ſ mjenom Josef Athmer teju swadnikow sjednacź pytasche, schtož pak žo jemu njeporadźi. Na dobo Eggmeier wótry nóž wucźeže a jón Athmerej tak k wutrobje sahna, so žo nožowy brjeńk wotłama a sranjeny hnydom morwy k semi padny. Skucźer je sajaty.

* W Lengenfeldže žo schtwórtk jenemu rěsnikej kruwa spłoschi. Dźiwje swěrjo pšches město na torhoschczo cźerjesche, hdźež žo jemu jedyn muž ſ wupscheſtrjenymaj rukomaj na pschecźo staji. Kruwa muža hnydom ſ rohomaj postorczi, wlecźesche jeho kruch žobu a žo skončnje na semju wali, pschi czimž muž pod skoczo pschińdže. Wobžaromny je žo straschnje wobschkodźił.

* Woprawdźity žurowz je 25lětny kamjenjecźischczeŕ L. w Lipsku. Njekražnik je žwojeho pjecźlětneho pschirodneho žyna wospjet na to waschnje trjudował, so je jemu ruzy a nosy hromadže swjasał a potom wbohe dźěczo pak ſ tijom, pak ſ gumijowym schlawchom bił. So by dźěczo njewołało, je jemu wón hubu ſ rubischczom sawjasał. Hólczka, kotrehož cźełko bě polne pruskelow a módrjenzow, žu hacź na dalsche do žyrotownje dali.

* S Oschaza 1. měrza pižaja. Mjes naschimi wojerskimi konjemi je tak mjenowana Bornaska khorosczź — sahorjenje mosow w hłowje a rjapje — wudyrika.

* (Najdlěscha parna łódź.) Nowy parnik, kotryž Harland a Wolf w Belfastu w Jendźelskej twaritaj, budže najwjetscha łódź, kotraž je hdy po morju jěsdźika.

* (Mjes bratrami.) Pschi jastwowej revisiji w Potsdamje wužlědźichu, so jedyn jaty město žwojeho bratra, k jastwu na schtyri njedźele wotžudźeneho, khostanje sapokucźesche.

* Satraschny wětr ſ krupobicźom, błyskanjom a hrimanjom je w Parisu sakhadźał. Naczinjena schkoda je njeżměrnje wulka. Wjele ludźi je žo ſ tšechow padazymi zyhelemi atd. sranikło. — Kaž ſ Londona pižaja, je ſ cźežkim wětrom ſ krótkeho wjecźora w pschimórskich městach wjele schkody nastało. Wukhowanske łódże žu wujěle, so bychu łódźam, kotrež žu žo pola Yarmoutha a pola Wightskeje kupy rosbiłe, pomoz pschinježłe.

* (Spowjedanje w jastwje.) Khlamar Pufe ſ Hórki, kotryž je, kaž je ſnate, pſched 16 létami ßłužobnu holzu Wätzoldtez w Rengersdorfe ſkónzował, a kotrehož běchu teho dla k ßmjercźi wotßudźili, je pſched ßwojim wotprawjenjom w jastwje wumrjeł. Na ßmjertnym łožu je ßo ßwojeho mordarſtwa dospołnje wuſnał.

* W Verdenje w Pruſkej ßu 40létnu babu Johannu Schmidtowu, kotraž je ßwojimaj dwěmaj njebocźiczkomaj mužomaj, ßwojej maczeri a wěſtej Roggowej, pſchi kotrejž běſche ſ babu, ſ jědom ſawdała, k ßmjercźi, pódla teho k khoſtańi na 12 lět a k trajnemu ſhubjenju cżeßnych prawow ſaßudźili. Jejny pſchichodny nan, pjenjeżnik Schmidt je njeſkutki ſajědojcźerki na ßwětko pſchinjeßł. Tutón w jenym wobydlenju ſ njej bydleſche a ßo husto ſ njej wadźeſche. 9. meje jemu jeho pſchichodna dźowka piwowu poliwku ſ pjecżenymi běrnami pſchedſtaji, kotrež pſchecźiwnje ßkodźachu, a kotrež wuźiwſchi Schmidt ßylnu běhańzu doſta. Na druhi dźeń dyrbjeſche wón khoſej picź, kotryž mějeſche wótry palazy ßkód. Schmidt khoſej do jeneje bleſche liny a jón haptykarjej pſchepytacź da. Khoſej wjele źiwoßlěbroweho chlorida, ſchtož je ßylny jěd, wopſchijiejſche. Schmidtowa, kotraž najprjedy ſe ſaßakkoſcźu prějeſche, je ßo ſkónczńje ſtatnemu rěczńikej ßwojich njeſkutkow wuſnała.

* Na żadławe waſchnje bu jedyn tſilětny hólz w Querfurcźe ſkónzowany. Hólza, kotryž njebě prjedy khory był, morweho namakachu, a dokelž bě ßo dźeſcźowy pſchirodny nan, dźěłacźeŕ C., hakle loni ſ jaſtwom khoſtał, dokelž bě hólza krjudował, ßo tukanje hnydom na njeho wobroczi, ſo je dźěczo ſ wotpohladom ſkónzował. Ssudniſke pſchepytanje hólzoweho cźěła tole tukanje wobkrucźi; pokaſa ßo, ſo bě żadławz dźeſcźu wóßom zentimetrow dołhi hóſdź k wutrobje ſahnał a jemu ſ tym pluza pſcheklół. Mordaŕ je ßo hižo wuſnał.

* Liberzſki (Reichenbergſki) pſchißażny ßud je 2. měrza rubjeżneho mordarja Bjarnata Kruſchu k ßmjercźi ſ wobwěßnjenjom ſaßudźił. Hižo 19. februara dyrbjeſche ßo pſchecźiwo Kruſchi wußudźenje měcź, tola dyrbjeſche ßo wone tehdy wotſtorcźicź, dokelž bě Kruſcha ßebje ßam ſkónzowacź ſpytał. — Kaž drje ßo hiſchcźe cźitarjo dopomnja, bu loni ßobotu 5. dezembra 60létna pſchedawarka wureſnych tworow Erneſtina Emlerez w Markersdorfje ſkónzowana a wurubjena, a po dołhim pytanju Bjarnata Kruſchu jako mordarja wußłędźichu. Pſched ßudom wón k temu ſtejeſche, ſo je Emlerez ſkónzował a wurubił, tola wón wudawaſche, ſo mordarſtwo njeje ſ wotpohladom ſtucźił. Cźiſchcźazy dołh je jeho pohnuł, ßebi k Emlerez, jemu ſ prjedawſchich cźaßow ſnatej, po pjenjeſy hicź. Wón je tamny dźeń popołdnju w 5 hodźinach k njej pſchiſchoł. Hdyž běchu ßo pſchitomni kupowarjo ſ khlamow wotßalili, je wón hnydom ſ praweho ßuknineha ſaka ſtaru dwěrołkatu piſtoliju, kotruž bě ßebi pola jeneho pſchekupowarja w Liberzu kupił, wucźahnył. Wón je tu broń k Emlerez wutrobje nawrócźił, prajiźy: „Trjebam nuſnje pjenjeſy, ßym w pjenjeżnej wuſkoſcźi; jeli ſo macźe pjenjeſy wyſche, dha mi je dajcźe.“ Na to je Emlerez, něhdźe łohcź wot njeho ſdalena, ſ woběmaj rukomaj jeho prawu ruku, w kotrejž piſtoliju dźerżeſche, pſchimnyła a piſtolijinu rołu twjerdźe dźerżała. W tymle wokomiku je wón wottłócził. Emlerez je na ſemju panyła, a wón je, ßo wo nju dale njeſtarajo, do pſchimjeſowazych khlamow ſchoł, ſo by ſa pjenjeſami pytał. Prjedy hacź ßudnizy wußud wuprajichu, Kruſcha płakajźy wo hnadu proſcheſche: „Wyßoki ßudo! Wczera je ßo zyły běh mojeho źiwjenja cźitał. Spósnaju, ſo ßym ſke cźinił a ſo ßym hrěſchił. Ssym hakle 27 lět ſtary; proſchu, wyßoki ßudo, wo hnadu!“ Mjes tym ſo ßudnizy wo wußudźe radu ſkładowachu, Kruſcha njepſcheſtawajźy płaczeſche a ßo k ßwojemu bratrej pobrocźi, ſo by ſ nim rěczał. Tón pak ßo hněwny wot njeho wotwobrocźi, prajiźy: „Tebje njech jenoż wobwěßnu!“ Hdyž ſaßudźeneho wotwjedźechu, wón ßwoju żonu wo wodacźe proſcheſche. Wona jemu wotmolwi, ſo jemu wſcho woda.

* Wo cźeźkim ßudniſkim błudźe ſ rańſcheje Pruſkeje pißaja. Sańdźeny pjatk je w Dungenje ratař Schareina wumrjeł, ßo duchownemu ſpowjedawſchi, ſo je pſched 20 létami jenu ſchulſku holzu wumozował a ſkónzował, cźehož dla ßu tehdomniſcheho Dungenſkeho wucźerja k khoſtańi na 15 lět ſaßudźili, kotrež khoſtanje je tež njewinowacźe ſaßudźeny ſapokucźił.

* Pola Kiſchenewa (w Ruſkej) je ſtadło wjelkow na běłym dnju dwě burowzy nadpanyło. Naſajtra ſe żonow jenoż hiſchcźe někotre żwaki włoßow a někotre kruchi jeju draſty namakachu.

* (Cźěła pod ßněhom.) W Georgenburgſkim lěßu pola Georgenburga ßu pod wottatym ßněhom pjecź cźełkow, tſi mużſke a dwě żónſke, namakali; najſkerje ßu to wopory poßlednich ßněhowych mjecźelow w februarje.

* Krawny ßwójbny podawk je ßo w Memelu ſtał. Dźěłacźeŕ Kirſtein ßo ſe ßwojej mandźelſkej ſwadźi, dokelž njebě żanych pjenjes domoj pſchinjeßł, cźehož dla wona njemóżeſche wobjed waricź. Sſo rosnjemdriwſchi Kirſtein w kólni ſtaru dwěrołkatu hońtwinſku tſělbu natyka a do ßwojeje żony tſěli, kotraž pak ßo jenoż na ruzy ſrani. Na to ßebje dźiwuch do huby tſěli a bě hnydom morwy.

* (Pjatnacźelětny hólz pjecź rubjeżnikow ſatſělił.) S Njeſwjeſa w Minſkej guberniji (w Ruſkej) wo khróbłoſcźi jeneho pjatnacźelětneho hólza, ßyna jeneho hajnika, pißaja: W njepſchitomnoſcźi ſtarſcheju, kotrajž běſchtaj do ßußodſtwa na kwaß wotjěkoj, rubjeżniſka zwólba, ſ pjecź woßobow wobſtejaza, hajnkownju nadpadże. Schtyrjoch rubjeżnikow hólz ſatſěli a pjateho wón do jeneje ſtwy ſamkny. Hdyž ßo ſtarſchej rano wrócźiſchtaj, tule ſtwu wotewrichu. Rubjeżnik ßo ſ durjemi won na hajnika ſ dołhim nożom wali. W tym ßamym wokomiku hólz tſěli, a rubjeżnik morwy na ſemju padże.

* Na paßowej wyßokoſcźi wulkeho Bernharda w Alpach je ßo njedawno mózna lawina dele walika a tam tón ßławny hoſpiz (hoſpodu) ſaßypła. Dźěł twarjenja ſ kuchinju a refektorijom je pſchełamany, ſbytkny dźěł je ſahubjazej mozy napſcheczo ſtał, tak ſo ßu ßebi mnichojo ſ druheho poſkhoda pſchekhód pſches ßněh wurycź a ßo ſe ßwětom do ſwißowanja abo wobkhoda ſtajicź móhli. S Arſta ßu dźěłacźerjo na horu póßłali, ſo bychu tu hoſpodu ſe ßněha wuryli.

(Zyrkwinſke powjeſcże hladaj w pſchiłoſy.)

Drjewowa awkzija

w Minakalſkim parku.

Ssrjedu 10. měrza t. l. ma ßo

225 rm. dubowych kuleczkow I,
250 rm. dubowych kuleczkow II

ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Sapoczatk popołdnja 1/2 10 hodźin pſchi ſchkowroncźej horje.

W Minakale, 4. měrza 1897.

Hrabinſka ſ Einſiedelſka inſpekzija.

Drjewowa awkzija.

Pſchichodnu **ßrjedu 10. měrza 1897** ma ßo na **knjeżim Dobroſchczańſkim rewěrje** (pola Njeßwacźidła)

55 twjerdych dołhich hromadow,
7 dołhich hromadow wužitkoweho drjewa,
16 brěſowych wuleßowanych dołhich hromadow,
16 khójnowych wuleßowanych hromadow,
12 ßuſchizowych khójnowych dołhich hromadow

na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

Wuměnjenja ßo do awkzije woſjewja.

Sapoczatk popołdnju w 2 hodźinomaj pſchi Jaßeńczańſkim pucźu.

Hajnik **Domaſchka.**

Pſcheßadźowanje drjewa w Sarěczu.

Něhdźe 50 hromadow brěſoweho a khójnoweho drjewa, něhdźe 50 metrow brěſowych kuluchow a khójnowych ſchcźěpow, tójſchto brěſoweho a duboweho wojnaŕſkeho drjewa, kaž też pjeńki budźa ßo pſchichodnu ßrjedu, **10. měrza t. l.** rano wot 9 hodź. na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Shromadźiſna na Sarěczańſkej wětrnikowej horje.

Fiedler.

Ssmolerjez knihicźiſchczerńja

w Budyſchinje w ßerbſkim domje

knihi, ſliczbowanja, viſitne a **pſcheproſcheńſke khartki, ſaſtojnſke formulary, wuſtawki, blidne ſpěwy** atd. atd.

we wſchěch rěczach derje a tunjo cźiſchcźi.

Drjewowa awkzija

na Kupjanskim revěrje.

Pońdźelu 8. měrza 1897 dopołdnja w 9 hodźinach ma so na **Komorowskim revěrje**

150 khójnowych dołhich hromadow,
18 twjerdych dołhich hromadow

sa hnydom hotowe pjenjesy s wumĕnjenjemi, do awkzije wosjewjomnymi, na pschedawanje pschedawacź.

Shromadźisna w Komorowje w sarĕsku 7.

Knbłowe sarjadnistwo.

W Kelnje je žiwnosćź cźišło 43 s $7\frac{1}{2}$ kórzom leżomnosćze bjes wumjenka a hospody na pschedań. Wscho dalsche je tam shonicź.

Moja **žiwnosćź** w Khaßowje je na pschedań. **A. Pětschka.**

W Kuschcźu pola Njeßwacźidła je **žiwnosćź** s 10 kórzami pola a łuki bjes hospody a wumjenka tunjo na pschedań. Wscho dalsche je shonicź pola hosćenzarja **Smija** w Nowej Jaßońzy.

W Pschiwcźizach je **žiwnosćź** s 11 kórzami pola a łuki, wscho hromadże na jenym krusche, se 147 dawskimi jenosćemi poczeżena, na pschedań. Dalsche je shonicź w wudawarni „Sserb. Nowin."

W Łusku pola Pomorz je sahrodnika **žiwnosćź** cźo. 9 s 18 kórzami pola a łuki pscheměnjenja dla se žwobodneje ruki hnydom na pschedań. Wscho dalsche je pola wobßedźerja shonicź.

W Łasu je sbytk jeneje **sahrodnisłeje žiwnosćze,** s bydleńskich a hospodarskich twarjenjow a wulkeje sahrody wobstejazy, płacźišny hódno na pschedań. Dalsche je shonicź w rentskim hamćze tam.

Rjane byki dobreje raßy k plahowanju, mjes 5 na wubjerk, žu płacźišny hódno na pschedań na **Sarĕcźanskim knjezim dworje.**

Rjane žylne **khójnowe rostliny** žu dostacź pola khěžerja **Roberta Wenzela** w Łasu.

Trjebana **schatowa róla** je tunjo na pschedań w Cźemjerzach cźišło 4.

We **Łupoji** je **khěža** s 2 kórzomaj pola na pschedań. Shonicź pola J. Urbanka.

Korcźmu w **Brĕsynzy** pola Huski s polom a łuku ma na pschedań **C. Richter** na hospitalskej haßy 2 w Budyschinje.

Nĕkotre zentnarje **cźerwjeneho dźeczeloweho žymjenja,** cźišteje a dobreje družiny, žu po žrĕnjej płacźišnje na pschedań w **Hornim Hunjowje** cźišło 4.

W Kelnje cźišło 1 je dejna **krowa** na pschedań.

W Debischkowje cźišło 3 je **khěža** s rjanej žadowej sahrody se žwobodneje ruki na pschedań. Wscho dalsche je pola wobßedźerja shonicź.

W **Dobruschi** je **khěža** cźišło 8 s polom na pschedań.

W Łupoj je nowa **khěža** cźišło 10 s dwĕmaj kórzomaj pola abo bjes njeho k 1. haprleji na pschenajecźe. Wscho dalsche je shonicź pola wobßedźerja tam.

Proßata na pschedań.

Proßata bĕleje Yorkshirskeje a też cźornopišaneje Berkshirskeje raßy, kotreż so jara lohko wukormja, žu pschezo po cźaßej pschimĕrjenych niskich płacźišnach na pschedań na knjeźimaj dworomaj w **Budyschinku** a **Pschiwcźizach.**

Najlĕpschi žuscheny połcź bjes koscźi porucźa pschi wotewsacźu 5 puntow punt po 65 np., pschi 10 puntach punt po 60 np.,
žuschene mjaßo punt po 65 np.

R. Nierth
w Budyschinje
na žerbskej haßy cźišło 18.
Telefon 71.

Tucźne **howjase mjaßo** punt po 55 np.
Tucźne **žwinjaze mjaßo** punt po 60 np.
połcź punt po 70 np., **žadło** punt po 70 np., **kołbaßowy tuk** punt po 50 np., pschi 5 puntach po 45 np., **wuschkrjeny kój** punt po 40 a 45 np., **kołbaßu** punt po 60 a 65 np. pschedawa

Ernst Wagner
na seminarskej haßy 4.

Połcź punt po 70 np., pschi 5 puntach po 65 np., **kój** punt po 50 np., pschi 5 puntach po 45 np., **kołbaßowy tuk** punt po 50 np., pschi 5 puntach po 45 np., tucźne **howjase mjaßo** punt po 55 np., zhle tucźne po 50 np., **žuscheny žwinjazy brjuch** punt po 60 np., dobru kołbaßu punt po 60 np. porucźa **G. Hildebrand**
na jerjowej haßy.

Derje dźĕłane **josy** a **matrazy** porucźa tunjo **E. Schubert,** tapezĕrar a žedkarski mischtr na jerjowej haßy.

We wudawarni „Sserbskich Nowin" je dostacź:

Spĕwna radosć.

Zbĕrka

šulskich spĕwow.

Druhi wudawk.

Khěžorski panorama na hospitalskej haßy 9 w khlamach 22. tydźeń wot 7. měrza hacź do 13. měrza 1897.

Petersburg.

Wotewrjene dopołdnja wot 11 hodź. hacź wjeczor do 10 hodźin, njedźelu s wuwsacźom bożoßłużbnych hodźin.

Sast. pjenjes pschi kaßy 25 np.,
schulerjo niže 14 lĕt 10 =
schulerjo psches 14 lĕt 15 =

Kharty w pschedpschedawanju po 20 np. w zigarowych khlamach k. Kulki na sem. drósy 4, w zigar. khlamach k. Lehmanna na bohatej haßy 2, w zigar. khlamach knjesa Nonnenmachera na swonkownej lawskej drósy 7 a pola pschekupza Neumanna na Lubijskej drósy.

Hólcźeż, kotryž chze **khlĕbowe** a **bĕle pjekarstwo** nawuknyćź, móže jutry do wucźby stupicź pola **Mara Scholtty,** pjekarskeho mischtra na Lubijskej drósy 16.

Schewskeho wucźobnika pyta **Heinrich Schäfer** na sadnjej bohatej haßy 8.

Kowarskeho hnydom do trajneho dźĕła pyta **Hensel** w **Zokowje.**

Hólz, kotryž chze kowarstwo nawuknyćź, móže do wucźby stupicź pola kowarskeho mischtra **Khěžnika** w Bukojnje pola Hucźiny.

K jutram **wucźobnika,** žyna sprawneju starscheju, s pschihódnymi wumĕnjenjemi pytam.

R. Nierth, rĕsnisti mischtyr
na žerbskej haßy.

Hólcźeż, kotryž chze tyscherstwo nawuknyćź, móže do wucźby stupicź, pola tyscherskeho mischtra **Ernsta Pawlika** w Hrodźischcźu.

Pjekarskeho wucźobnika, s kotrymž so pscheceźelnje wobkhadźa, pyta **Wylhelm Kutschka** w Budyschinje pschi mjaßowym torhoschcźu cźišło 15.

Wucźobnika

pyta schewski mischtr **H. Schäfer** na seminarskej haßy.

Wojnarskeho pomoznika do trajneho dźĕła pyta wojnarski mischtr **A. Lischka** w Korsymju sa hrodowej horu 10.

Drainĕrowanskich dźĕłaczerjow na Demjanski a Delnjoporchowski knježi dwór pyta drainĕrowanski mischtr **A. Proska.**

Derje wocźehnjena niz pschemłoda holza po mózhnosćzi se wšow namaka 1. haprleje służbu w Budyschinje na rózowej haßy 24 po 1 skhodźe.

Młody cźłowjek s pschistojneje žwójby, 15—18-lětny, kotryž chzył so jako **piwowy wudawar** wuwucźicź, so bórsy k nastupjenju pyta. Dalsche je shonicź na sadnjej bohatej haßy cźišło 1.

S nakładom Macźizy Sserbskeje žu wuschke a w wudawarni „Sserbskich Nowin" na pschedań:

Kschiž a połměžaz abo **Turkojo psched Winom w lĕcźe 1683.** 1883. Płacźišna 40 np.
Trójniki. Sbĕrka powĕdańcźkow. 1885. Płacźišna 40 np.
Nadpad pola Bukez. (1758.) S wobrasom. Druhi wudawk. 1888. Płacźišna 30 np.
Jan Manja abo **Hdże statok mój?** Powĕdańcźko se žerbskich stawisnow nowischeho cźaßa. 1889. Płacźišna 40 np.
Bitwa pola Budyschina. (1813.) 1891. Płacźišna 50 np.
Nowe Trójniki. Sbĕrka powĕdańcźkow. 1893. Płacźišna 40 np.
Sabawki. 1896. Płacźišna 40 np.

S tutym najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so žym so jako

rĕcźnik

w **Budyschinje** saßydlił a so žym pschi Budyskim kral. krajnym a hamtskim žudnistwje a pschi komorje sa wikowanske wĕzy w Zitawje pschipuschcźeny. Moja pisarnja je tu na **swonkownej lawskej haßy cźišło 9** po 2 skhodomaj.

W Budyschinje, 5. februara 1897.

Rĕcźnik Siegmund Klemm.

Sjawny pschednoschk.

Ssobotu 18. měrza 1897 wječor ½9 hodźin
w **krónskej sali** wo:

němskosozialnej reformskej stronje w bědźenju politiskich stronow.

Rěčnik: **Max Liebermann se Sonnenberg.**

Sastup 20 np. **Ssobustawy darmo.**

Wschě narodnje smyślени mužojo ꞩu k temu pscheczelnje pscheproscheni.

Němske reformske towarstwo sa Budyschin a wokolnosć.

Maćica Serbska

změje **srjedu 10. měrca** w Budyšinje w **Gudźić hotelu** swoju lětušu

hłownu zhromadźiznu.

Započatk: **z dypkom 3 hodźin** popołdnju.
Dnjowy porjad: 1. Rozprawy. 2. Wólby. 3. Namjety.
Wšitkich česćenych sobustawow na zhromadźiznu přeprošuje
předsydstwo.

Lahowske ꞩerbske burske towarstwo

smeje tón króć ꞩwoju měšačznu shromadźisnu **njedźelu 14. měrza** popołdnju w 4 hodźinach. Wo bohaty wopyt proꞩy **pschedꞩydstwo.**

Poboczne towarstwo ꞩerbskich burow w Malym Wjelkowje

smeje **njedźelu 7. měrza** popołdnju w 3 hodźinach w **Kobaniz** hosćenzu poꞩedźenje. Knjes kubleŕ **Czemjera-Kowasowski** smeje w nim pschednoschk w **nowych ratarskich pschiprawach.** Na tole poꞩedźenje ꞩo ꞩobustawy tež druhich towarstwow naležnje pscheproschuja. **Pschedꞩydstwo.**

Ssedlarska a rjemjenjerska jednota w Budyschinje

starschim a formindam hólzow, kotziž chzedźa ꞩedlarstwo a rjemjenjerstwo nawuknyć, k wjedźenju dawa, so móža hischcze někotsi hólzy jako wucžobnizy sastupić. Wscho dalsche wukasa
H. Schmautz, wyschschi mischtr.

Pjerisnu a kanikle plahowaze towarstwo w Budyschinje a wokolnosći

smeje ꞩwoju 17. wulku powschitkownu **pjerisnowu a kaniklazu wustajenzu,** s premiirowanjom a wuloꞩowanjom sjenocźenu, wot 5.—8. měrza 1897 w kolonadach piwarskeje restawrazije. Cžesćene wobydlerstwo Budyschina a wokolnosće ꞩo na prawje wjeleliczbny wopyt pscheproschuje. **Pschedꞩyda.**

Bukečanske serb. tow.

změje, da.li Bóh, jutře njedźelu za tydźeń, 14. nalětnika, pop. w 3 hodź. posedźenje. Knjez **Wićaz** ze Žornosyk je přednošk „wo swojich podeńdźenjach w němsko-francowskej wójnje“ dobroćiwje přilubił. Wšě sobustawy, kaž tež hosći přećelnje přeprošuje **předsydstwo.**

Hej, hej, hej!

Wujo, hdźe dha **njedźelu 7. měrza** pońdźemy? K **Dietrichezom** do **Barta** na **kóꞩlopiwo.**

Wujo, tam ja ꞩobu pońdu, tam je pschezo jara duschnje, wostanjemoj tam hnydom hacž pońdźelu do wjecžora.

Do Lupoje!

Pschichodnu njedźelu **kóꞩlopiwowy ꞩwjedźeń** s pschikuꞩanjom **pampuchow.**

Pschecźelnje pscheproschuje
hosćenzaŕ **Locka.**

Kucharki, kuchinske, stwinske a ꞩlužobne holzy pschi wulkej msdźe pyta **Kynastowa** na kschidarskej haꞩy.

Hejtmana s dobrymi wopißmame dźowki, hosposu na wꞩy, ꞩlužobni, holzy sa město, wotroczka, rólnych pohonczow, tsecźakow, wolazych, dźěłacźerske ꞩwójby pyta **Spannowa** na malej bratrowskej haꞩy 5.

16—18 lětneho cžlowjeka do burskeho dźěła pyta kubleŕ **Handrij Eisner** w Wjelecźinje cžišło 149.

Wojnarstwo.

Wojnarstwo, kotrež derje dźe, je s wobydlenjom s pschihodnymi wuměnjenjemi jutry na pschenajecźe. Wscho dalsche je pola wobꞩedźerja, kowarskeho mischtra **H. Wagnera** w Scźijezach pola Budyschina shonicź.

Wosjewjenje.

S tutym k wjedźenju damoj, so ꞩmój ꞩo dźenꞩa sjednakoj s tym, so je poꞩledni podpißany rěcže, pschecźiwo prěnjemu podpißanemu 3. februara cžinjene, wrócźił.

Duž warnujemoj, tele rěcže dale rosschěricź.

W Komorowje pola Rakez, 24. febr. 1897.

Jurij Schibak, wjeßny rychtaŕ.
Ernst Pjelch, žiwnoscźeŕ.

Dźak sa dobru radu!

Sawistny leßny pachoł, je ꞩebi ꞩwój brjuch mudrje wuwohrjewał a ꞩwój pożčeny pjenjes sa dobru radu wudał. Bych tola sa to měł, so by ꞩebi sa ꞩwój nóß pschimnył, dokelž je khětro wotnuchany. **Stary snaty.**

Na wulkej bratrowskej haꞩy cžišło 10 je **stwa** s komoru a kuchinju k 1. haprleji na pschenajecźe.

Kij, kotryž je ꞩo na nasymskej Hornjo-Hórcžanskej wucžeŕskej konferenzy shubił, proꞩy we wudawarni **Sserbskich Nowinow** wotewjacź **J. Bartko.**

Njesapomniczki

na row
Jana Gustava,
ꞩyna **Khrystiana Marka** s Rowneho
a jeho mandźelskeje
Marje rodź. **Klawez** s Wuskidźe,
ꞩadźane na jeho
lětnym ꞩmjertnym dnju.

Narodźi ꞩo 16. oktobra 1880,
wumrje 1. měrza 1896.

Kak ꞩmjercź tak dźiwne pucźe khodźi,
Hdyž woporu ꞩej wuswola:
Kaž stary ꞩo jej młody hodźi
A nikoho ꞩo njeprascha.
Tež loni kožu ꞩwoju słoži
Na naschoh' Jana Gustava,
Kiž bě najlubschi dar nam Boži
A nascha rjana nadźija.
Ssyn młody, horzolubowany,
Haj, k wutrobje nam sroscźeny
Bě wón a stajnje namakany
Tež poꞩluschny a pobožny.
A tola, luby Knježe Božo,
Schto je wón cźerpicź dyrbjał tu,
Hdyž padnywschi na khorokožo
Jom' wschitke mozy hinychu.
A nihdźe njebě pomoz žana
A žana rada sa njeho,
Wscha próza staroscźiwoh' nana
A maczerje bě podarmo.
Sa wschitke horze próstwy nasche
Bě luby Bóh kaž samknjeny,
A bórsy cźežko wojowasche
Se ꞩmjercźu ꞩyn nasch cźerpjazy.
Duž poddacźi do Božej' wole
S nim Boha skónczinje proschachmy,
So wschak na ꞩwojim hnadnym stole
Sso tola skoro ꞩmilił by.
A luby Bóh po radźe drohej'
Jom' s cźichej ꞩmjercźu wuꞩnycź da,
A s mitoscźu joh' s rukn ꞩwojej,
Do raja sbóžnych k ꞩebi wsa.
My ꞩabycź jeho njemóžemy,
Nam luboscź k njemu njehaßnje,
Duž se ꞩylsami krjepicź dźemy
Row jeho cźasto želniwje.
Nasch drohi ꞩyno, w Božim raju,
Njech tute njesapomniczki,
Na twojim rowje sakcźewaju
„Na wjeß'le saßowidźenje.“

Psches **Hansa Konzana.**

Sso wrócźiwschi wot rowa nascheho lubeho ꞩyna a bratra

Jana Bjedricha Augusta Měrscha

naß hnuje, wschěm snatym a pschecźelam sa wjele wopokasmow luboscźe a dźělbracźa w khoroscźi, kaž tež knjesej diakonej Sarjenkej sa wotproschenje w domje, kral. sakš. wojerskemu towarstwu w Malym Wjelkowje, sa bohatu kwětkowu pychu a sa pschewodźenje k poꞩlednjemu wotpocźinkej ꞩwój najwutrobnischi dźak wuprajicź.

W Cźemjerzach, 3. měrza 1897.

Hłubokosrudźeni sawostajeni.

(K temu cžišłu pschiłoha.)

Pschiłoha k cžißku 10 Serbskich Nowin.

Ssobotu 6. měrza 1897.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** śmĕje jutśe njedźelu rano w 7 hodź. diakonus Sarjenk ßerbsku spowjednu rĕcž, 1/2 9 hodźin farař Răda ßerbśke a w 10 hodź. němśke prědowanje.

Wĕrowani:

W Katholskej zyrkwi: Pětr Kubank, khĕžeŕ, ſ Marju swud. Bartowej rodź. Riedlez.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Jan Hugo, Wylema Moritza Wobsta, speditĕra a kublerja w Cžichoyžach, ß. — Gustav Ota, Gustava Ernsta Matska, wobydlerja a dźĕlacžerja na Židowje, ß. — Ota Pawot, njemandź. ß. w Jeśkezach. — Hana Augusta, Korle Wylema Pětschki, wobydlerja a fabrikarja na Židowje, dź. — Frieda Johana, Jana Bohuwĕra Bjara, pohonca w Tśelanach, dź.

W Katholskej zyrkwi: Marja Hertha, Michała Schustera, wobßedźerja hoscženza na Židowje, dź — Pawot, Augusta Jurja Scholty, dźĕlacžerja, ß. — Hana Franziska Charlotta, Franza Augusta Adolfa Bernartza, hoscženzarja, dź.

Zemrjeli:

Dźeń 26 februara: August, Jana Augusta Wicźa'a, žiwnoscžerja a cžĕßle w Kelnje, ß., 8 m. 16 d. — 28. Morwy narodź. ß. Hermanna Wendela, khĕžerja a fabrikarja w Hrubjelcžizach — Jan Bjedrich August Mĕrsch, hospodarski pomocnik w Cžemjerzach, 27 l. 1 m. 4 d. — 1. měrza: Khrystina Wylemina Klinkichtez, błużobna dźowka ſ Wjeleczina, w wokrjeßnej dźĕlacžerni na Židowje, 63 l. 18 d — 2. Marja rodź. Nowotnikez, njebo Jana Sikscha, dźĕlaczerja na Židowje, sawostojena wudowa, 65 l. 7 m. 19 d. — 3. Hana Amalia, Jana Bohuwĕra Krumjaza, žiwnoscžerja w Srĕschinje, dź, 1 l. 4 m. 14 d.

Placžišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 6374 měchow.		W Budyschinje 27. februra 1897				W Lubiju 4. měrza 1897			
		wot		hacž		wot		hacž	
		hr.	np.	hr.	np	hr.	np.	hr.	np.
Pschenza	bĕła	8	53	8	59	8	9	8	53
	žołta	7	94	8	12	7	71	8	—
Rožka	50 kilogr.	6	—	6	6	5	78	6	—
Jeczmjen		6	50	6	72	6	13	6	67
Wowž		6	50	7	50	6	20	6	80
Hroch		7	22	11	12	8	33	9	30
Woka		6	11	6	94	5	50	7	50
Jahły		13	—	15	—	12	—	14	—
Hejduschka		15	—	16	—	13	50	14	—
Bĕrny		2	20	2	60	2	—	2	40
Butra	1 kilogr.	2	30	2	50	2	—	2	40
Pschenicžna muka	50 "	8	50	17	—	—	—	—	—
Rjana muka	50 "	7	50	11	50	—	—	—	—
Ssyno	50 "	2	70	3	—	2	40	2	80
Ssloma	600 "	16	—	18	—	16	—	18	—
Prošata 1236 schtuk, schtuka		14	—	24	—	—	—	—	—
Pschenicžne wotruby		4	50	5	25	—	—	—	—
Rjane wotruby		5	—	5	75	—	—	—	—

W Budyschinje płacźesche: kórz pschenizy (bĕła) po 170 puntach 14 hr. 50 np. hacž 14 hr. 60 np., žołta 13 hr. 49 np. hacž 13 hr. 80 np., kórz rožki po 160 puntach 9 hr. 60 np., hacž 9 hr. 69 np, kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 10 np. hacž 9 hr. 40 np.

Na Burśy w Budyschinje pschenza (bĕła) wot 8 hr 24 np. hacž 8 hr. 53 np., pschenza (žołta) wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 9 np., rožka wot 6 hr. — np. hacž 6 hr. 6 np., jeczmjeń wot 6 hr 25 np. hacž 6 hr. 50 np., wowž wot 6 hr. 50 np. hacž 7 hr 50 np.

Dražđžanske mjaßowe płacźišny: Howjada 1. družiny 58—60 hr., 2. družiny 54—56 hr. 3. družiny 45—55 po 100 punt. rĕsneje wahi. Žiwe najlĕpsche krajne žwinje 40—42 hr. po 100 puntach. Cželata 50—60 hr., po 100 puntach mjaßowe płacźišny.

Wjedro w **Londonje** 5. měrza: Deschcźikoite.

Jĕsdny plan želesnizow

wot 1. oktobra 1896.

4. wosowa klaßa njedźelu a na sakskich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Draždžan

Wosowa klaßa	1-3.	1-3.	1-3.	1-2.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-3.	2. 3.
Se Shorjelza	1,46	—	4,43	8,55	7,59	10,50	2,1	2,20	4,19	6,55	—	11,0
Rychbacha	—	—	5,5		8,24	11,15	—	2,45	4,44	7,20	—	11,48
Lubija	2,13	—	5,25		8,46	11,37	2,30	3,8	5,5	7,42	—	12,37
Budyschina	2,36	3,55	5,39	9,40	9,20	12,16	2,54	3,44	5,39	8,17	9,40	1,27
Biskopiz	—	4,25	6,35		10,5	12,54	—	4,21	6,15	8,54	10,22	—
			1-4.			1-4.						
Arnsdorfa	—	4,48	6,59		10,28	1,18	—	4,45	—	9,19	—	—
Radeberga	—	5,1	7,7		10,36	1,27	—	—	6,43	9,28	10,48	—
Do Draždžan	3,37	5,29	7,28	10,36	10,57	1,53	3,57	5,14	7,5	9,51	11,8	—

S Draždžan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	2. 3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-4.	1-2.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.	1-3.
S Draždžan	—	6,16	9,5	10,29	12,35	3,25	4,30	5,30	7,35	9,25	11,45	12,57
Radeberga	—	—	—	—	—	—		—	—	—	12,21	—
Arnsdorfa	—	6,53	9,47	—	1,11	4,0		6,6	8,10	10,2	12,31	—
					1-3.							
Biskopiz	—	7,21	10,14	—	1,34	4,24		6,29	8,41	10,27	12,56	—
Budyschina	5,14	7,57	10,46	11,31	2,4	4,54	5,32	6,59	9,4	10,57	1,24	—
Lubija	6,35	8,38	11,26	11,55	2,39	5,29		7,35	—	11,35	—	2,28
Rychbacha	7,6	8,55	11,43	—	2,56	5,46		7,52	—	11,52	—	—
Do Shorjelza	7,49	9,19	12,4	12,20	3,16	6,9	6,21	8,15	—	12,12	—	2,54

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	2-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Budyschina	5,10	7,38	10,47	1,19*	2,5	4,53	8,40
Dźĕžnikez	5,19	7,53	10,56	1,32*	2,14	5,3	8,49
Budestez	5,25	8,6	11,3	1,41*	2,20	5,10	8,56
Roswodez	5,32	8,13	11,9	—	2,27	5,17	9,51
Do Wjeleczina	5,41	8,24	11,18	—	2,35	5,26	9,11

* Jĕsdźi jenož ßobotu a njedźelu.

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaßa	1-4.	1-4.	1-3.	2-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Wjeleczina	6,1	8,47	11,42	—	2,59	5,47	9,41
Roswodez	6,11	8,54	11,50	—	3,9	5,58	9,49
Budestez	6,21	8,59	11,56	12,42*	3,17	6,8	9,55
Dźĕžnikez	6,32	9,6	12,4	12,52*	3,28	6,19	10,3
Do Budyschina	6,42	9,14	12,12	1,4*	3,38	6,30	10,11

* Jĕsdźi jenož ßobotu a njedźelu.

S Budyschina do Rakez.

S Budyschina	6,46	10,48	2,10*	5,0 9,10
Ratarjez	6,54	10,57	2,18*	5,9 9,19
Židowa	7,0	11,3	2,24*	5,15 9,25
M. Wjelkowa	7,8	11,12	2,33*	5,26 9,33
Radworja	7,20	11,26	2,55*	5,41 9,45
Kaßowa	7,28	11,36	2,52*	5,48 9,52
Njeßwacžidła	7,40	11,47	3,2*	6,0 10,2
Scheschowa	7,48	11,55	3,10*	6,8 10,10
Do Rakez	7,56	12,3	3,18*	6,16 10,18

S Rakez do Budyschina.

S Rakez	5,22	8,5	12,35	3,30* 6,52
Scheschowa	5,31	8,14	12,44	3,39* 7,1
Njeßwacžidła	5,41	8,14	12,53	3,47* 7,11
Kaßowa	5,51	8,22	1,6	3,57* 7,25
Radworja	6,0	8,43	1,15	4,4* 7,33
M. Wjelkowa	6,14	8,55	1,29	4,16* 7,46
Židowa	6,22	9,3	1,37	4,24* 7,54
Ratarjez	6,29	9,9	1,44	4,30* 8,1
Do Budyschina	6,36	9,16	1,51	4,37* 8,8

* Jĕsdźi jenož ßobotu, njedźelu a ßwjate dny.

S Wósborka do Lubija.

S Wósborka	7,28	10,23	1,27 6,25
Maleczíz	7,36	10,31	1,35 6,33
Luwoczíz	7,45	10,38	1,42 6,42
Hłuschiny	7,54	10,47	1,51 6,51
Mal. Radměriz	8,1	10,53	1,57 6,59
Ketliz	8,14	11,4	2,8 7,12
Do Lubija	8,26	11,16	2,20 7,24

S Lubija do Wósborka.

S Lubija	8,50	12,0	3,15 7,50
Ketliz	9,4	12,14	3,29 8,5
Mal. Radměriz	9,16	12,25	3,40 8,17
Hłuschiny	9,22	12,31	3,46 8,23
Luwoczíz	9,32	12,41	3,57 8,34
Maleczíz	9,40	12,49	4,5 8,42
do Wósborka	9,47	12,56	4,12 8,49

S Budestez do Hornjeho Kumwalda.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Budestez	6,22	11,12	1,42*	5,17	9,51
Wbohowa	6,34	11,24	1,54*	5,29	9,53
Kebliz	6,38	11,30	1,58*	5,34	9,51
Kumwalda	6,48	11,38	2,3*	5,44	10,12
Ssrjedźneho Kumwalda	6,55	11,45	2,12	5,51	
Do Hornjeho Kumwalda	7,1	11,51	2,18	5,57	

* Jĕsdźi jenož ßobotu a njedźelu.

S Hornjeho Kumwalda do Budestez.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Hornjeho Kumwalda		8,12	12,6	2,28	8,16
Ssrjedźneho Kumwalda		8,19	12,13	2,35	8,23
Kumwalda	5,1	8,30	12,20*	2,46	8,30
Kebliz	5,7	8,38	12,26*	2,54	8,36
Wbohowa	5,11	8,42	12,30*	2,58	8,40
Do Budestez	5,22	8,53	12,41*	3,9	8,51

* Jĕsdźi jenož ßobotu a njedźelu.

S Kamjenza do Arnsdorfa.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.
S Kamjenza	6,3	8,50	12,8	3,5	9,3
Połcžnizy	6,27	9,14	12,32	3,29	9,29
Großröhrsdorfa	6,36	9,24	12,42	3,49	9,40
Do Arnsdorfa	7,11	9,36	1,24	4,4	10,5

S Arnsdorfa do Kamjenza.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.
S Arnsdorfa	7,16	10,36	12,8	7,0	10, 6
Großröhrsdorfa	7,32	10,45	1,39	7,24	10,19
Połcžnizy	7,41	10,54	1,48	7,34	10,28
Do Kamjenza	7,59	11,12	2,7	7,46	10,46

Destillazija Adolfa Rämscha

w Budyschinje pschi butrowych wikach,

1868 sałożena,

porucza ßwoje daloko a schěroko snate wubjerne **likěry** k kwaßam, kschczisnam a druhim ßwjedzeńskim składnosczam w czwizach a po wasy. Woßebje dobre ßu dwójny **różowy, nalikowy, hońtwinski** a **jatroselowy, hornjołužiski, żołdkoselowy seleny** a **czeŕwjeny zitronowy, wischnjowy, malenowy, prußnizowy** a **korwejdowy** liter po 60—80 np. Dale **naturskokorwejdowy** liter po 40 np., dobry **žitny** po 70 a 60 np., a **czisty** czißło 1 a 2, liter po 32 a 30 np. Pschi wotewsaczu 8 litrow a wjazy po 30 a 28 np.

Czwizy k pjelnjenju ßo wupožczuja.

Rjany wulkosornaty rajß,
punt po 16, 18—20 np.,
najlěpsche wulke jerje,
tunu po 38 mk., schtuku po 3, 4, 5, 6 a 7 np.,
kóstkaty zokor, punt po 32 np.,
rjany, derje ßłodźazy khofej
porucza jara tunjo

Carl Noack na žitnej haßy.

Turkowske ßlowki

nowy płód w měchach, kaschczikach a po wasy ßu tunjo dostacz pola

Moritza Mjeŕwy
pschi mjaßowym torhoschczu.
Destillazija likěrow po starych tunich płaczisnach.

Schparazy wolij

dźěłany sa schijaze maschiny a jěsdne koła s kosczowolijoweje fabriki H. Möbiusa a ßyna w Hannoverje dostacz pola

Clemensa Jäckela na bohatej haßy.

Sslódke palenzy

liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.
porucza **Moritz Mjeŕwa** pódla Pětrowskeje zyrkwje.
Destillazija snatych dobrych palenzow po starych tunich płaczisnach.

Union-kognak

po wschěch płaczisnach dostacz
pola **Schieschki** a **Rjeczki.**

Jerje wulke a tuczne, madl po 40, 65, 90 a 100 np., schtuku po 2 hacz 9 np.

Syrup ßłódki kaž měd, punt po 20 np. **Syrup jara** ßłódki po 16 np. a woßebje 1. družinu jara tunjo punt po 10 np.

Margarinu tak rjanu kaž butru punt po 70 hacz 80 np.

Jědźny tuk jara rjany a dobry, punt po 50 np., pschi 5 puntuch po 47 np.

Rajß punt po 13, 16, 18, 20 hacz 30 np., kaž tež

hróch, jahły, buny, ßoki a łamane nudle

po tunich płaczisnach porucza

Ad. Rämsch pschi butrowych wikach.

Lany wolij
stajnje czerstwy porucza
C. F. Dietrich
na jerjowej haßy.

Jerje
po 3 np. porucza
C. F. Dietrich
na jerjowej haßy.

Konservirowane
matjes-jerje
kaž tež symske
maltaske běrny
porucza w wulkotnej hódnosczi
Gustav Küttner
na ßerbskej haßy.

Wino

w snatej dobrosczi w bohatym wubjerku po poměrnych płaczisnach porucza

Gustav Küttner,
winowa pschedawaŕnja a korczma
10 na ßerbskej haßy 10,
5 dalokorěczak 5.
Płaczisnowe sapißy ßo poskiczeja.
Sa korczmarjow a saßopschedawarjow woßebity rabatt.

Zokrowy syrup

rjenje ßłódko ßłodźazy,
punt po 18 np.,
běły syrup,
punt po 20 np.,
po zylisnach tuńscho
porucza **Carl Noack**
na žitnej haßy.

Pschi drohich běrnowych płaczisnach poruczam tunje warjenja jako

rajß,
krupy,
jahły,
ßoki,
hróch,
atd.

po jara tnnich płaczisnach.
Otto Sachse
na bohatej haßy 5.

Khofej

paleny a **njepaleny**
tuni a dobry porucza w wulkim wubjerku
Otto Sachse
na bohatej haßy 5 s napschecza posta.

Woprawdźite **Würzburgske**
runklizowe ßymjo
porucza **Carl Noack**
na žitnej haßy.

Kosaze,

lischcze, tkhórjaze a **kunjaze** (mordaŕske), **sajecze, ßornjaze, kaniklaze** a **kocze koże** po najwyschschich płaczisnach kupuje

Heinrich Lange
w Budyschinje pschi žitnych wikach.

Howjase, konjaze,

czelaze a **wowcze koże** kaž tež **wowczu wołmu** pschezo po najwyschschich płaczisnach kupuje

Heinrich Lange
pschi žitnych wikach njedaloko ßerbskeje katholskeje zyrkwje.

Matrazy
rjane a derje dźěłane porucza
C. A. Pietsch
na hauensteinskej haßy 1.

Hdźe scze tónle rjany czaßnik kupili? Pola czaßnikarja **Magera** na ßerbskej haßy pschi kasarmach.

Czaßniki

sa konfirmandow!
Caßniki derje a tunjo porjedźam.
R. Mersiovsky, czaßnikaŕ
na garbaŕskej haßy 22.

Schkórnje a stupnje

k **konfirmaziji,** kaž tež wschě pomyßlne družiny wobucza sa **mužskich, žony** a **dźěczi** porucza po zyle wurjadnje tunich płaczisnach

Paul Kristeller

na bohaty haßy 29 s napschecza hosczenza „winoweje kicze“.

Jako rjany dar **k selenemu schtwórtkej a k kwaßam** ßo

Pruhi s Božeho ßwětła

poruczeja. Dostacz po 50 np. w wudawaŕni „Sserbskich Nowin“.

Konfirmandske wobleczenja

po 7½ hacz do 22 mk.,

mužaze a hólžaze wobleczenja

w najnowschich mustrach,

žakety

ſa konfirmandki a žony

w **wulkim wubjerku** porucza

Otto Preuss

prjedy Kloß

4 na žitnej haßy 4.

K konfirmaziji

poručam

hotowu drastu

derje ßedžazu ſ dobrych tkaninow po jara tunich płaczišnach.

Holczaze žakety a khornarje
w wulkim wubjerku.

Wobleczenja a **drastu ſchiju po měrje**
ſa krótki czaß a rukuju ſa najlěpſche ßedžeuje.

Pſchi lawſkich hrjebjach 10 **Ersnt Jenke** **Pſchi lawſkich hrjebjach 10**
w Budyſchinje.

Iserbſke a němſke ſpěwarſke knihi

najjednoriſche a **najwoßebniſche,**
twjerdže ſwjaſane, ßu w wulkim wubjerku **tunjo** dostacz pola

E. A. Wetzki,

knihiwjaſarja
17 na bohatej haßy 17.

Stare knihi ßo ßaßo nai-trajniſcho pſchewjaſaja.

Hotowe ſchaty ſa konfirmandow

porucza **A. Tschentscher** na bohatej haßy 18.

Na ßwój jara wulki ſklad

rjanych nowych bantow

czornych a **pißanych, kwětkatych** a **ßmuhatych**
w **kraßnych barbach**

dowolami ßebi kedžbliwe czinicz.

Moje płaczišny ſa wſchě twory ßu **wurjadnje tunje** a **krucze ſprawne.**

Leopold Posner,

pſchedawarńja debjenſkich a wolmjanych tworow
7 na bohatej haßy 7.

Wupſchedawanje.

Wſchě družininy **lamy, hotowe jaki** a wſchelaki **rjany barchent** ja mužazu draſtu, **hotown draſtu** po tej płaczišnje, po kotrejž ßym ſu kupił, jara tunjo wupſchedawam. S dobom poručam **rjany czišchcz k katunowym wobleczenjam,** kaž tež **katun** a **lětni barchent** w najnowſchich muſtrach.

Auguſt Hartſtein w Lichanju.

Heinrich Mohr,

ſchewſki miſchtr w **Budyſchinje**
na ßukelnſkej haßy 14

poruca k konfirmaziji wſchě pomyßlne družiny **ſtupnjow** a **ſchkórnjow** po ſnatych tunich płaczišnach. Kaž je ſnate, po měrje wubjernje ßedžaze wobucze ſa krótki czaß dželam.

Pſchedeſchczniki

ſa **konfirmandow** w wulkim wubjerku jara płaczišny hódno poruca

H. M. Schmidt

na rózku hlowneho torhoſchcza.

Sa nekotre hodziny ßo pſchedeſchczniki porjedza a ſ nowa poczehnjeja.

Schmidt & Gottſchalk

bankownja
a pjenjeſypſchemënjerńja
w Budyſchinje
pſchi mjaßnym torhoſchczu 14|16
telephon czišło 86.

Dobre pjenjeżne papjery ſtajnje na ſkladze.

S. Beer, prjedy **Messow & Waldschmidt** 9 pschi hłownym torhoschczu 9 delka a po 1. skhodze.

Płaczi jenož sa **3** dny.

Wurjadne płaczisny

njedźelu, pońdźelu, wutoru
7., 8., 9. měrza.

Drastne schczětki se žołtym drjewom, wulke po **26**, mjeńsche po **17** np.

Wupjeŕki, hładke, czeŕwjene, rosa szmužkate, najlěpscha twora, na łožowu schěrokoscź stary łohcź po **59** np., na hłowakowu schěrokoscź stary łohcź po **31** „

Schtrykowana drasta sa czěschne dźěczi s dołhimaj rukowomaj po **37** „

Scheviot k drascźe konfirmandkow, czorny a piszany, czista wołma jara poruczenja hódny, 90 zentimetrow schěroki, stary łohcź po **43** „

Woprawne haptykarjowe Döringowe mydło kusk po **15** „

Schulske tornistry po **165, 135, 110, 95, 75** hacž **59** „

Barchentowe rubischcza hotowe wobrubjene, czisczе czežka twora, rjane mustry po **168** „

Mužaze schtrympy (soki) po patencze schtrykowane, mjehka a czopła wołma por po **47** „

Wóskowy szuknowy barchent se schlinzy k blidowym dekam, czisczе nowe mustry, trajna niz szo łamaza twora, něhdźe 105 ctm. schěroki, stary łohcź po **59** „

Hospodaŕske schórzuchi sa žónske zyle wulke, na drastnu schěŕ, na woběmaj bokomaj jenakeje barby, se szlomaj, lazom a kruženku po **108** „

Tkaniny k domjazej drascźe a szuknjam s rjanymi szmuhami stary łohcź po **18** „

Drellowe blidowe ruby po **125, 100, 75** a **43** „

Linolejowe běhaki, dźeržaza družina, 90 zent. schěroke stary łohcź po **72** np., 67 zentim. schěroke stary łohcź po **52** „

Elsaski damast, k zycham, běłe kraszne mustry, wubjerna hódnoscź, łožowa schěŕ stary łohcź po **52** „
hłowakowa schěŕ, stary łóhcź po **34** „

Dowla k łožowym płachtam běła, bělena, na płat podobna tkanina, najlěpscha twora 150 zent., prawa łožowa schěŕ, stary łohcź **43** „

Normalne koschle, wulke sa mužskich po 165, 150, 125, 100, 90 a **68** „

Gardiny s bantom wobrubjene, stary łohcź po 43, 40, 35, 30, 28, 25, 20, 17 a **14** „

Wulke sazynowane blachowe schklě po **18** „

K konfirmaziji

poruczamoj: **wschě potrěbne wězy sa schwadlistwo,**
schtałty hižo po 50 np.,
běłe spódnje szuknje s wuschiwanjom hižo po 1 mk. 50 np.,
hólczaze kłobuki po 1 mk. 25 np.,
khornarje, manschetty, schemisetty,
schlipsy po 5 np.

Philippi & Co.

Wobhladajcze szebi naju 3 wulke wukładne wokna.

W wudawaŕni „Sserb. Nowin" je dostacź po 10 np.
Schtwórty
wěnz spěwow
sa szerbsku młodoscź.

Dar
poszlednjeho seleneho schtwórtka
wot njebo **Pětra Młónka** je pola knjesa Ssmolerja w Budyschinje sa 10 np. dostacź.

Wopomnjeńske a jara natwarjaze knihi sa bliski póstny czaß s napiszmom
„Sswjaty póst"
szu pola knjesa Ssmolerja w Budyschinje sa 75. np. dostacź.

W wudawaŕni „Sserb. Nowin" szu dostacź:
szerbske
kmótsaze listy
w kaschczikach.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 11. **Sobotu 13. měrca 1897.** **Lětnik 56.**

Čzesćeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotsiž chzedźa sa nje na.

2. schtwórtlěto 1897

do prědka płaćicź, njech nětko **80 np.** w wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa. — Čzi, kotsiž žebi Serbske Nowiny psches **póst** pschinjesćź dadźa, njech tola njesapomnja, žebi je tam bórsy skasacź. Na schtwórtlěto sapłaćzi žo sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž tež w druhich krajach němskeho khěžorstwa **1 hriwna,** s pschinježenjom do domu **1 hriwna 15 np.** — Serbske Nowiny s pschikohu **Serbski Hospodar** płacza na póstach **1 hriwnu 25 np.,** s pschinježenjom do domu **1 hriwnu 40 np.** — Se Serb. Now. hromadźe hodźi žo tež **„Pomhaj Bóh“** na póśćze skasacź.

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Khěžor chze němske wójnske łódźstwo žylne a mózne měcź, so mohło žo, je-li trjeba, žamo s jendźelskim wójnskim łódźstwom měricź. Sa nowe łódże, kotrež maja žo hacź do lěta 1900 natwaricź, knježeŕstwo 328 milijonow hriwnow žada. Tola na tym njebudźe hischcże doscź. Sa posdźische lěta žu hižo sažo nowe žadanki pschipowjedźene, kotrež s najmjeńscha 166 milijonow hriwnow wucźinja. Po nahladach knježeŕstwa dyrbi žo wójnske łódźstwo powjetschicź, so mohło pschi pschichodnej wójnje niz jenoź němski mórski brjóh, ale tež němske wikowanske łódże psched njepschecźelskimi łódźemi schkitacź. Jeli so by nèmske wójnske łódźstwo w nětcźischej žylnosći sawostało, mohło žo stacź, so bychu njepschecźelske łódże wschón wobkhad pschi němskim brjohu pschetorhnyke. Potom žo njemóhło wjazy je samórskich krajow do Němskeje žito pschiwosyćź, a dokelž w Němskej žamej telko žita njenarosćze, so mohło žo s tym wobydleŕstwo jeźiwicź, by hłód w Němzach wudyrił. Najcźežscho pak by žo pschi dlešej wójnje němska industrija potrjechika, kotraž je na to pokasana, so žwoje twory do Ameriki, Asiskeje, Awstralskeje a Afriki wotbywa. Wona by we wschitkich tychle krajach žwojich wotebjerarjow shubika, a hdy by tež skónczńje Němska wójnu dobyła, dyrbjała žebi jejna industrija, s kotrejž žo wjetscha pokojza němskeho wobydleŕstwa žiwi, hakle pomaku sažo nowe wotběrańschcźa pytacź. Duž je pschede wschěm dla sdźerženja němskeje industrije powjetschenje wójnskeho łódźstwa trěbne. Tola swotkal tele sakražnjene milijony, k temu trěbne, wsacź? Dołh němskeho khěžorstwa je hižo druhu milijardu pschekrocźił. Duž drje khěžorstwowy žejm do teho njeswoli, so by wón dla powjetschenja łódźstwa do tsećeje milijardy srostł. Dokelž dyrbja žo s wójnskim łódźstwom woženbje wikowanske łódże schkitowacź, žo namjetuje, so by žo jim woženbje wulki dawk napokożił. Jeli so by žo tónle namjet njepschijał, njeby niczo druhe njewubuko, hacź ludowe dawki powyschicź.

— W Draždźanach je žo njedźelu krajna shromadźizna konservativneho towarstwa sa sakske kraleŕstwo wotbywała. Na nju bě žo 200 woženbow seschło, mjes kotrymiž bě wjele hoscźi s Pruskeje, tak hrabja Herbert Bismark, žwobodny knjes s Manteuffel, hrabja Limburg-Stirumski, mjednik swjaska ratarjow s Plötz atd. Hrabja Bismark pschinjeży postrowy wot žwojeho nana. Jeho dołhu rěcź wo wopacźnosćzach politiki hrabja Caprivia maja powschitkownje sa kandidatnu rěcź k bližschim wólbam do khěžorstwoweho žejma. Draždźanscy konservativni maja mjenujzy wotpohlad, w starodraždźanskim wokrjeżu, kotryž nětkole reformar Zimmermann w khěžorstwowym žejmje sastupuje, hrabju Herberta Bismarka pschi nowowólbach sa kandidata postajicź a na tajke waschnje tónle wokrjeż reformarjam wotdobycź.

Awstriska. Pschi nowowólbach do khěžorstwoweho žejma, kotrež žu žo s dźěla sańdźeny tydźeń měke, je němska liberalna židam pschecźelna strona do zyła podležała. Tež sozialdemokratojo sbicźi s wólby du, hacź runje we Winje němszy liberalni sa jich kandidatow khłožowachu. Někotsi sozialdemokratojo, kotsiž žu žo wuswolili, žu žwoje dobycźe jenoź s pomozu němskich liberalnych dozpili. Wólby, pschi kotrychž žo sozialdemokratojo lětža prěni krócź w Awstriskej wobdźělichu a kotrymž s wulkej dobycźeŕskej wěstosćzu napschecźo hladachu, žu jim dybu sdrěke. Woženbje we Winje běchu na to licźili, so antisemitow poraża, tola runje na wopak je žo stało. Po dotalnych wólbnych wunoschkach budźa sozialdemokratojo w khěžorstwowym žejmje s małej stronku, kotrejež hłóž mało do wahi pada.

— Sserbjo a muhamedanojo w Boženiji žu s awstriskim knježeŕstwom jara njespokojom. Deputazija 24 zyrkwinskich woženbow je žo k khěžorej na pucź nastajika, so by žo na podtłóczenje wobcźežowała, kotrež maja pod khěžorowym naměstnikom Kallayom cźeŕpicź. Sserbjo a muhamedanojo maja pod awstriskim knježeŕstwom wjele wjetsche cźežkoty njescź, hacź něhdy pod sultanom, a žebi teho dla pscheja, so bychu žo saženo pod turkowske knjejstwo stajili. Lětža je 700 žwójbow wo dowolnosćz, so žměli do Brasiliskeje wucźahnycź, prošyło, dokelž napokożene dawki njemóža sapłaćzicź. Deputazija nahladnych muhamedanskich wulkoležomnosćzerjow je žo do Konstantinopla podała, so bychu žo pola sultana wobcźežowali, dokelž žo awstriske knježeŕstwo wucźinjenjow njedźerži, s kotrymiž je w lěcźe 1879 Boženiju a Herzegowinu wobžadźiło. W pokodnischej Boženiji by žo wobydleŕstwo hižo dawno pschecźiwo awstriskemu knježeŕstwu sběhnyło, hdy by jo cźornohórski wjerch pschezo sažo njesměrował. Tutón pschi tym po woli Ruskeje cźini, kotraž ma dla žwojich politiskich samérow sa trěbne, so žo měr na Balkanje njekasy.

Grichiska. Kaž bě grichiski kral do prědka prajił, je grichiske knježeŕstwo wulkomozam na jich napominanje, so dyrbi žo grichiske wójsko s Krety wrócźicź, snapschecźiwiło, so wone tole žadanje dopjelnicź njemóže. Hdy bychu grichiszy wojazy Kretu wopuschcźili, bychu žo tamnischi kschescźijenjo krjewlacźnosćzi muhamedanow a turkowskich wojakow podali. Kak maja žo wulkomozy po tutym wotmolwjenju Grichiskej napschecźo sadźerźecź, wo tym po sdacźu hischcże psches jene njejžu, dokelž je něhdyscha pschesjenosćz mjes nimi hižo dawno na kruchi schła.

Na Krecźe mjes tym grichiszy wojazy a sběžkarjo jene město po druhim Turkam wotdobywajn. S města Kandona žu žo wobsamknjeni Turkojo s pomozu mužstwow wulkomozowskich wójnskich łódźow wužwobodźili. Pschi tychle wojowanjach sběžkarjo po wudawanjach Turkow tež turkowske žónske a dźěcźi njejžu pschepuschcźili. Jenemu schtyrilětnemu dźěsću žu do schije rubnyli, jenej holzy žu wuschi wotrěsali a wjele žonow žu srubali. Pschi revoluzijach bjes tajkich hrosnosćzow wschak njewoteńdže. Tola žo tež prascha, hacź žu turkowske wudawanje wěrne.

W bližschim cźažu žnadź Grichisko Turkowskej wójnu pschipowjedźi. Mobilisaziju žwojeho wójska je wona s dobrowólnymi darami rucźe skónczika. Wótcźinstwo a wopórniwosćz grichiskeho luda žo pschi tym w najrjeńschim žwětle pokasujetej. Se žamžnymi žrědkami njemohło knježeŕstwo wójnu wjesćz, dokelž žu jeho kažy prósdne. Tež s Jendźelskeje, Franzowskeje a Belgiskeje žo Grichiska

we wußwobodżeŕiskim wojowanju ſ pjenjeſami podpjera, ßamo dobrowólniży ſ tychle krajow pſchikhadżeja, kotſiż chzedża w grichiſkim wójſku pſchecźiwo Turkam wojowacź.

Pſchecźiwo Němſkej je ßo w Grichiſkej njepſchecźelſke ſmyßlenje ſbudźiło. Wjele němſkich ßwójbow je teho dla ſ Grichiſkeje cźekło. W Athenje ßu mandżelſku němſkeho profeßora Dörpfelda na ſjawnej dróſy hanili a jej hroſyli. W nozy ßu ſpytali Dörpfeldowy dom ſapalicź a ßu jeho ßwójbu ſ tſělenjom ſ tſělbow traſchili. Němſkim ßwójbam je cźeźko, nětko ßłużobnych doſtacź, ßamo ßłużbazy ßo ſapowjedża, jim jich wězy wotnjeſcź. Tele podawki na wěſte podeńdżenja dopominaja, kajkeż ßu ßo w lěcźe 1870 w Pariſu měle.

Turkowſka. Mjes tym ſo wulkomozy ſ Kretiſkim praſchenjom ſ měſta njepſchińdu, je ßo w Konſtantinoplu nješchto ſtało, ſ cźimż ßo poměrny mjes wulkomozami wótrje wobßwětla. 7. měrza je ßo tam ſkhadżowanka internalneje ſtrowotneje rady měła. Ruſki ſaſtupjeŕ ſ dopokaſmom wuſtupi, ſo ßo mór w Indiſkej rosſchěrja. W Bombayu je poßledni tydżeń pſches 800 woßobow wumrjeło; ſ 800,000 wobydlerjow je w měſcźe 380,000 ſawoſtało, cźi druſy ßu wumrjeli, pak roſcźěkali. Ruſki ſaſtupjeŕ Jendżelſku winowaſche, ſo pſchecźiwo wucźinjenjam na poſtajenja internationalneje ſtrowotneje rady njedźiwa, każ je ßo to wóndano ſ łódźu ſtało, kotraż je ſ Bombaya do Batuma pſchijeła, poſtajeny cźaß pſched Batumſkim pſchiſtawom njewocźakawſchi. Njehodźi ßo teho ſminycź, Ruſki wopowjedźi, wurjadnu naprawu poſtajicź, ſo bychu łódże ſ Indiſkeje a Perſiſkeje, pſches Konſtantinopelſki pſchelìw pſchejeżdżaze, ßo 15-dźeńſkemu cźakanſkemu cźaßej podcźißle. Ruſkeho wopowjedźenje bě nětkotrym ſaſtupjerjam druhich knjeźeŕſtwow ſ wulkim pohórſchkom. Jendżelcźan pocźa dopokaſacź, ſo móŕſke pſchelìwy hiſchcźe Ruſkej njeßluſcheja. Italſki wo żane ſtrowotniſtwo njerodźeſche, a wobkrucźeſche, ſo Ruſka jendżelſke wikowanje w rańſchim kraju podrywa. Grichiſki k temu doda, ſo ma Ruſka pſchecźiwo mórej naprawy doma cźinicź a ſo nima prawo, Turkowſku k wſchelakim polizajſkim ßłużbam napominacź. Pſchedßyda bě nuſowany, ſaſtupjerjow na to dopomnicź, ſo ſ jich nadawkom njeje, politiſke praſchenja rosrißacź, ale wo tym radu ſkładowacź, ſo by ßo mór do Europy njeſanjeßł. Ruſkeho ſaſtupjerja turkowſki, franzowſki, němſki a awſtriſki ſaſtupjeŕ podpjeraſche a tak ßo jeho namjet ſ wjetſchinu hłoßow pſchija a ßo ſultanej k wobkrucźenju pſchepoda. Jednanje europiſkeje ſtrowotneje rady je podobnje ſrudny wobras pokaſało, kajkiż pokaſuje ſadżerżenje europiſkich ſtatnikow pſchi Kretiſkim praſchenju. Tamni bychu bjeßßwědomicźe mór do Europy puſchcźili, a tucźi wójnje wrota wocźinjeja.

Paßle.

Rěcźnik Kakak ßedźeſche rano 8. junija w ßwojej pißarni ſa pißnym blidom, tu bu jemu pſchikhad pſchekupza Dobraka pſchipowjedźeny. Rěcźnik tſchaßeſche ßo dźiwajo ſ hłowu, pſchetoż jeho rosmołwna hodźina njebě ßo hiſchcźe ſapocźała, a „ſtary Dobrak", każ jemu ludźo rěkachu, njemějeſche ſ prawiſniſkimi wězami żenje niczo cźinicź. Duż bě ßo dyrbjało nješchto jara wurjadne ſtacź.

Hnydom na to ſaſtupi muż ſ cźeſcźomnym napohladom do iſtwy, poſtrowi pſchecźelnje, ßydźe ßo a pocźa pomału rěcźecź:

„Knjes rěcźniko, ßym pſchiſchoł, ſo bych ßo waß w jara njelubej wězy wo radu wopraſchał; pomyßlcźe ßebi — chzedża mje wobſkorżicź."

Rěcźnik dźiwaſche ßo a ſtany a tſchaßeſche ſ hłowu. Tónle ſprawny ſamożity pſchekupz, ſe ſtareje dobreje ſchule, kotryż ßo ßudniſtwa ſdałowaſche każ wohnja — to bě njemóżna wěc!

A tamny pokracźowaſche:

„Sſym njekhmanemu wunuſowarjej do rukow padnył; ſnajecźe agenta Liſchku, mojeho prjedyſcheho ßuboda w naſchej haßy?"

„Teho, kotryż je w meji ſańdżeneho lěta ßwoje zyłe ſamożenje na burſy pſchißadźił a kotryż je ßo pſched nětkotrymi njedźelemi hiſchcźe nimo teho wotpalił?"

„Haj, teho; wón bě ßo ſaßo trochu ſhrabał a wikowaſche ſ pjenjeſami; ale wot wohnja ßem ßedźi jemu nóż na ßamym krku a nětkole ſ tym nożom druhim ludźom ſpytuje krk pſcheréſacź. Cźitajcźe junu tole móranje!"

Stary knjes wucźeże liſt ſ kapßy, cźißny jón khwatnje na blido a trějeſche ßebi cźoło ſ rubiſchkom. Rěcźnik Kakak cźitaſche:

„Cźeſcźeny knjeże!

Moje hubjene wobſtejenja nuſuja mje, ſo dyrbju ßebi wupożcźene tſi tyßazy hriwnow wrócźo żadacź. Pſchi wohnju je drje ßo mi dokżny liſt ßobu ſpalił, ale wy dźe ſeże cźeſtny muż a ßo wěſcźe dopomnicźe, kak ßym wam pod ſchtyrjomi wóczkami na waſchim ſtarym pißnym blidże te pjenjeſy wupłacźił. W najhórſchim padże wſchak by to dyrbjało hacź na pſchißahanje pſchińcź. Waſch najpodwolniſchi Liſchka."

„To je dźiwny liſt", rjekny rěcźnik ſamyßleny; „kak ßo to ſ tejle wězu ma, knjes Dobrako?"

„To pocźahuje ßo wěſcźe na rosmołwu, kotraż je ßo mjes Liſchku a mjeſe mnu ſ krótka pſched jeho bankerotom měła. Wy wěſcźe, knjes rěcźnik, ſo móże kóżdy pſchekupz junu do pjenjeżnych wuſkoſcźow pſchińcź, a tak to tehdom běſche. Liſchku mějachu ſa ſamożiteho a pſchiſtojneho cźłowjeka, a ja proſchach jeho, mi tſi tyßaz hriwnow na nješchto njedźel pożcźicź. To bě woprawdźe w mojej pißarni mjes ſchtyrjomi wóczkami. Wón mi ßlubi, ſo mi te pjenjeſy wobſtara, ale hiſchcźe ßamßny dźeń buchu mi dołżne pjenjeſy ſapłacźene, a duż jemu wotpißach a ſ tym bě tale wěz wotbyta. Duż ſ pożcźenjom niczo njebu, njejßym temu cźłowjekej ani ſłamaneho pjenjeżka dołżny; a nětkole hroſy mi ſe ſkórżbu."

Stary cźeſcźomny pſchekupz rěcźeſche ſjawnje wěrnoſcź. Liſchcźy wſchak bě wěricź, ſo je ſpytał pjenjeſy wunuſowacź, dokelż jeho powaha bě jara dwělomna. Ale rěcźnik doktor Kakak poßměwaſche ßo bjes ſtracha.

„Dajcźe tej wězy najprjódzy bliże pſchińcź, knjes Dobrako", rjekny wón měrnje. „Jeli waß Liſchka woprawdźe wobſkorżi, dyrbi wam, dokelż tu druhich dopokaſmow njeje, pſchißahu pſchißunycź. Wě ßo, ſa njeho rěcźi ſpalenje dołżneho liſta, a też wěrjomny podawk, ſo ſcźe ßam ſ nim ßamym tu wěz ſrjadowali. Nó, dobre, wy tu pſchißahu pſchiwoſmjecźe, a budźecźe pſchißahacź po prawdźe a we wěrnoſcźi. A ſ tym je zyły prozeß wotbyty."

Ale ſtary muż tſchaßeſche ſ hłowu. „To je wſchitko jara rjenje, knjes rěcźniko, ale njewěſcźe ßnadź, ſo ßym menonit, a ſonaſcha wěra pſchißahacź ſakaſuje. Po ſakonju je drje nam dowolene, wěſte wobkrucźaze formule ſa to nałożecź, a ja ßkuſcham k krucźiſchej ſtronje, a bych to na kóżde waſchnje radſcho widźał, ſomohł tu pſchißahu wrócźo dacź. Liſchka ſnaje moje měnjenja, dokelż ßym ras wo tym pſchi ſkładnoſcźi poŕěcźał, a na to twari ßwoju nadźiju. Jeli ſo wón ßam k pſchißahanju pſchińdże, pſchißaha wón wſcho móżne, a mi budże potom cźeźka wěz, jeho wo wopacźnym pſchißahanju pſchepokaſacź, dokelż ßmój woprawdźe ßamaj mjes ßobu wo tej pożcźonzy jednałoj, a nimam ßwědka, kiż mohł moje wobkrucźenje wobßwědcźicź."

Doktor Kakak ſtany a pſchekrocźi pomału ßwoju pißarnju. „Jeli ſo wy woprawdźe pſchißahacź nochzecźe", rjekny napoßledku, „dha wſchak je ta wěz ſła, pſchetoż Liſchka njeby tehole liſta pißał, jeli ſo njeby k wſchemu hotowy był. A ſchtoż wy wo wobrocźenju kónza prajicźe, też to je jara wěrno; ſkórżba dla wopacźneje pſchißahi njeby wjele pomhała. Dyrbimy po tajkim tu wěz hinak ſapſchimnycź, a też pſcheklepanej liſchcźy dyrbimy paßle powlez. Tu w tym liſcźe je rěcź wo ſtarym pißnym blidże — je tuta nadoba woprawdźe we waſchej pißarni?"

Dobrak tſchaßeſche ſ hłowu. „Njewěm, ſchto chzecźe ſ tym prajicź, ale to je wſcho jene, tehdom, hdyż Liſchka ſo mnu jednaſche, ſtejeſche tuto blido hiſchcźe w mojej pißarni a bu jako jara żadny kruch wjele wobdźiwane. Po kwaßu mojeje dźowki je potom prjecź pſchiſchło, a to ßobu do jeje hoſpodarſtwa."

„Hdy je tónle kwaß był, knjes Dobrako?"

„Cźakajcźe — haj, 15. meje ſańdżeneho lěta, a te wězy buchu tam naſajtra dowjeſene."

Rěcźnik bě ßebi wokojnik wſak a tute dny napißał. Potom praſcheſche ßo dale: „Je Liſchka ſ teho cźaßa pola waß pobył, knjes Dobrak?"

Na to wotmołwi tón: „Ně, knjes rěcźniko, to wěm zyle wěſcźe, pſchetoż bankerot na burſy bě hižo na ſpocźatku meje a wot teho cźaßa njejßmoj wjazy hromadźe pobykoj."

„Dobre", rjekny Kakak, „to mi tak dołho doßaha. Na tónle liſt niczo njewotmołwcźe, a jeli ſo by Liſchka ßam pſchiſchoł, njeßmě ßo nuts puſchcźicź. Wón njeßmě do waſcheje pißarnje ſaſtupicź, kedźbujeże derje, knjes Dobrako!"

Haj, wotmołwi ſtary muż, ſ hłowu tſchaßo, „roſymju wſchak, to rěka, po prawom zyle niczo njeroſymju. A wy chzecźe to na ßo wſacź, ſo mi teho cźłowjeka ſe ſchije ſchiknjecźe?"

„To nadźijam ßo, ſo ßo mi poradźi", wotmołwi rěcźnik doweŕiwje a pſchewodźeſche ßwojeho noweho poruczenza hacź do durjow. Potom ſtupi do expedizije a kiwny pſchedſtajeneho ßwojeje pißarnje na bok.

„My mějachmy tola njedawno ſkórżbnu wěz pſchecźiwo agentej

Lischzy", rjekny wón, „je tu hižo wußudźenje, kiž ma žo wukonjecź, doschło?"

„Wčzera, knjes doktoro."

„Dajcże je hnydom žudniskemu wukonjerjej, so by je wukonjał."

Pschedstajeny pißarnje žo žmějesche. „Ssudnisti wukonjeŕ njesměje wjele sboža, to je na pjecź stow hriwnow, a Lischka žanych pjecź stow žlěbornych nima."

„To ničžo wo to, abo po prawom — cźim lěpje. Ssudnisti wukonjeŕ njech khwata, a hdyž je cźasanje, kaž je widźecź, bjes wuspěcha byko, napißajcże žadanje k wotkrywazemu pschißahanju a pschedpoložcże mi akty."

S tym bě wěz tak daloko wotbyta. Doktor Kalak pschesamkny derje list, wot Dobraka pschepodaty, a wsa druhe dźěło do ruki. Ale dyž a dyž pohladny se žwojeje papjery a poßměwasche žo mjelczo.

Hižo nasajtra dońdże wot žudniskeho wukonjerja protokol wo cźasanju bjes wuspěcha, a sa něschto hodźinow woteńdże s Kalakoweje pißarnje pißmo na hamtske žudnistwo, w kotrymž bu agent Lischka žadany, so dyrbi pschißahacź wo žwojich samoženskich wobstejenjach.

Termin k temu bu na dźeń 15. junija postajeny a doktor Kalak poda žo žam na žudnistwo, so by termiju wočakał. Wón bě trochu njeměrny, bu pak spokojom, hdyž mjes cźrjódu, kiž na khódbje cźakasche, Lischkowu žwižnu a hibitu postawu pytny. Sa schtwórcź hodźiny stejeschtaj wobaj psched žudnikom. Tón sarěcźa na agentu khutnje a měrnje.

„Wy dyrbicźe", rjekny, „žwoje samoženje wosjewicź a na to pschißahacź, so s dobrej wolu ničžo samjelczeli njejscźe. Proschu waß, so mi sapisk pschedpoložicźe."

Lischka žo jara sdwórliwje pokloni. „Proschu wo wodacźe, knjes hamtski žudniko, ale nimam žaneho sapiska wo žwojim samoženju žobu, nimam dźě skoro ničžo, khiba to, schtož mam na žebi, a to hodźi drje žo do protokola pschiwsacź.

Ssudnik pschikiwny a Kalak pschispomni zyle pódlanscy:

„Wam je wědomo, knjes Lischka, so dyrbicźe wy tež wužadajomne pjenjesy, kiž wonka steja, pomjenowacź. Te žu tak dołho hischcźe samoženje, doniž w knihach hischcźe jako njedostajomne wumasnjene njejžu! Spominajcźe junu, hacź žebi ničžo dom žadacź nimacźe!"

Khwatnje pohladny agenta s njeměrnym wóčkom na rěčnika, potom rjekny Lischka: „Džakuju žo wam sa tute prawisniske powuczenje, knjes rěčniko, žnadź budźische tola móžne byko, so bych žo bjes njeho mylik. Po tajkim, knjes žudniko!"

W tym wokomiku bu Kalak wotwołany, so by druhej termiji pschitomny byk; hdyž žo sa schtwórcź hodźiny wróćźi, da Lischka runje posběhnjenu prawizu spadnycź; wón bě žwoju wotkrywazu pschißahu pschißahał a wopuschći khwatnje žo pokloniwschi jstwu.

„Sda žo, so ma wasch poruczenz hischcźe nadźiju, žwoje pjenjesy dostacź", rjekny hamtski žudnik a poda rěčnikej protokol, „pschetož, schtož ja wěm, je stary Dobrak jara wěsty dołžnik, a džiwam žo jeno, so je wón dołžnik tehole muža. Schto měnicźe wy, knjes kolega?"

Doktor Kalak pohladny na papjeru a složi ruku na cźoło. „Ssym wschón bjes smyßkow", rjekny, „tu steji woprawdźe pißane: »Tsi tyßazy steja pola pschekupza Dobraka«. To žo njeběch nadźał."

„Ja tež niz", měnjesche žudnik, „a džiwam žo, so je Lischka tute žadanje dobrowólnje wusnał. Wón dźě budźische žo mohł na to roczicź, so je hakle loni tajku wotkrywazu pschißahu pschißahał."

„To je wón woprawdźe cźinił?" sawoła Kalak stanywschi, „dha proschu wo wupißanje tamneho jednanja, knjes žudniko, hewak pak poruczam žo wam najpodwolnischo, aj, aj, schtó mohł žebi myßlicź, so ta wěz takle pońdźe."

Ssamžny dźeń popołdnju da žo Lischka pola rěčnika doktora Kalaka pschipowjesćź. Wón sastupi jako poniženy dołžnik, žydźe žo hacź na swonkownu kromu podateho stólczka a rjekny:

„Wy scźe mi něschto wo sarjadowanju pißali, knjes rěčnik — to je jara rjenje wot waß, ale boju žo —"

„Ja niz", pschetorže Kalak khwatnje pomału rěčazeho. „Myßlu žebi, so móže muž, kiž ma hischcźe 3000 hriwnow wot wěsteho dołžnika žebi žadacź, hischcźe płaczicź. Džiwam žo jeno, so žebi žwój wustejazy dołh njejscźe hižo dawno wróčźo žadali, pschetož ta požczonka je tola wěscźe s waschich lěpschich cźažow — měnju, s cźažow psched waschim bankerotom."

To bě džiwnje napinazy wokomik — wobaj mužej hladaschtaj žebi krucźe mjelczo do wočzow, a Kalakowa ruka leżesche hižo mjelczo na papjerje, na kotrejž bě protokol wo Lischkowej prěnjej wotkrywazej pschißasy. „Tutón protokol je wot 1. junija sańdźeneho lěta a tam njebě ničžo wo tych 3000 hriwnach."

Tu poßměwasche žo Lischka trochu wußměschejo.

„To njeje rjenje wot waß, knjes doktor", wón rjekny, „so chzecźe na mnje tajkele paßle powlez. To žo wě, stary Dobrak sapreje tamny dołh, dokelž dopokasow nimam, dyrbju žo w prozeßu na pschißahu spuschczecź. Wón je wam tu wěz hižo wosjewił, dokelž hewak mje dźenža rano na tajke wonka stejaze pjenjesy njebudźischcźe kedźbneho cźinili, ale tak njedam žo popadnycź. Jeli so pschidam, so je žo požczenje pjenjes psched mojim njesbožom na bursy stało, prajicźe, so žym wopaki pschißahał, dokelž 1. junija lońscheho lěta pschi wotkrywazej pschißasy to njejßym wosjewił, a sda žo mi skoro, so byschcźe mje tež dźenža popołdnju najradscho popadnyli. Ně, mój cźescźeny knjes rěčniko, ta wěz ma žo hinak. Jeli so muž, kajkiž ja žym, padnje, padnje pschezo na nosy a steji saßo, a tak je žo mi tež po mojim bankerocźe schło. Počzach s nowa s pjenjesami wikowacź, hacź se žwojimi abo s zusymi, to dźě nikoho ničžo njestara, a s teho cźaża, ja měnju s lěcźa sańdźeneho lěta, je tamna požczonka. So žym dženža s nowa wotkrywacź dyrbjał, to je tež woheń wina, pschetož dwě tajkej njesboži njesnjeße žana kóczka!"

Lischka bě bjes maka rěczał, jako by s dobrym prawom rosnněwany byl, a wodychny s hluboka. A nětkole poßměwasche žo Kalak, ale niz wußměschejo, ale kaž pschepokasany a wohańbjeny cźłowjek. Wón stłóczi knjesl žwojeho elektriskeho swónczka, wsa potom, hdyž pschedstajeny jeho pißarnje sastupi a někotre pißma jemu na blido połoži, tón list, kotryž bě Lischka Dobrakej pißał, s kaschcźika a rjekny, s hłowu pschikiwajo:

„Prawje macźe, knjes Lischka, žym žo mylik. Myßlach žebi, so scźe w tymle liscźe na cźaž spomnili, ale temu njeje tak. Wy pißacźe jeno zyle powschitkownje, so je žo to mjes wamaj žamymaj wotbyło, a to pschi startym pißnym blidźe knjesa Dobraka — wy tola měnicźe tón stary rjany žwójbny kruch, kiž w jeho pißarni steji, něwěrno?"

„Wě žo", rjekny Lischka spěschnje, „tón ja měnju."

Rěczník Kalak s wóczkom pschedstajenemu žwojeje pißarnje mikny. Tón bě mjes tym po sdaczu pilnje w pißmach rył, ale pschi tym wuschi woprawdźe nastajował; nětkole žo wón s cźicha se jstwy miny a rěczník složi zyle s lohka ruku agentej na ramjo.

„W žiwjenju žo mnoho pscheměnja, knjes Lischka", rjekny wón, „to je wam najlěpje wědome. Runje myßleschcźe žebi wy, so scźe s wjerćha, a nětkole žym ja s wjerćha. Do 1. junija sańdźeneho lěta te pjenjesy njemóža požczene bycź, pschetož hewak budźischcźe wopak pschißahali; po prěnim junju pak to tež byko njeje, pschetož tehdom knjes Dobrak tamne blido wjazy měł njeje, to móže sto žwědkow wobžwědczicź. Hdy je to po tajkim byko, knjes Lischka?"

Tón muž bě na žmjercź wobłědnył a trějesche žebi pót s cźoka. Kalak pak pokraczowasche:

„Ja mohł žo žnadź hischcźe wopraschecź, kajke to s dźenžnischej pschißahu je, ale njejßym statny rěčnik. Ale to budźe wam jaßne, so stary Dobrak pschi tymle hischcźe ženje to wohidne cźucźe njewotbudźe, so mohł skórźbu dostacź, doniž jemu njewobkrucźicźe, so žebi ničžo wot njeho žadacź nimacźe. Ja žam žebi dźenža tajkeho wopißma wustajicź njedam, dokelž mohło žo to po naju dźenžnischej rosmołwje sa wunusowanje wukkascź; sawěscźe pak budźe wam móžno, so temu staremu knjesej na wěste waschnje k wjedźenju dacźe, so žebi wy ničžo wot njeho žadacź nimacźe. Jeli so wy to scźinicźe, wostanje tónle list mjes namaj zyle tajna wěz, to budźe moja staroscź."

Lischka stany; wón bě zyle sniczeny.

„Knjes rěčniko", rjekny zyle s cźicha, „wy njewěricźe, na kajke njekhmanoscźe móže cźłowjek w nusy pschińcź. Ale lubju wam —"

Tež Kalak stany, a stejesche, s khribjetom do jstwy wobroczeny, we woknje. Wón njedźiwasche na poskicźenu ruku a hladasche do durjow.

Tu mějesche žo wotkryty jebak s cźicha wotžał.

Ze Serbow.

S Budyschina. Hacź dotal běchmy swuczemi, so „Macźiza Sserbska" žwoje porjadne shromadźišny stajnje žrjedu po jutrach wotměwa. Dokelž pak je lětża jubilejne lěto 50 létneho wobstacźa „Macźizy Sserbskeje", dha běsche žo hižo loni wobsamkło, so ma žo 50 létny sałożenski žwjedźeń „Macźizy Sserbskeje" po móžnoscźi žwjedźeńšzy wobjeńcź. Teho dla běsche žo wschědna hłowna

shromadźisna hižo do jutrow powołała, a to na sańdźenu žrjedu. Pschedžydła, knjes can. cap. schol. Kuscžanski, wotewri poželdźenje popołdnju w 3 hodźinach, pschitomnych powitawschi a žwoju radosć nad tym wuprajiwschi, so běsche žo tak wulka liczba žobustawow shromadźiła, běsche jich 45. Na to podawachu „Macźiczni" sastojnizy žwoje rosprawy wo skutkowanju w minjenym lěcže. S rosprawy pišmawjedźerja, knjesa can. fararja Skale, shonichmy, so stej pschedžydstwo a wubjerk w minjenym lěcže 5 poželdźenjow měloj, a so je jeju hłowna staroscź była, twar Macźiczneho doma w Budyschinje spěchowacź. Teho dla je pschedžydstwo mnohe rasy s Budyskej radu dopišowacź dyrbjało a skónczinje je rada do teho swolika, so žo nam na rózku lawskeje hažy połdra metra pschiswoli, hdyž tež zyku leżomnoscź hakle sa 10 lět, kaž je pschedžydstwo pschilubiło, wutwarimy. Tole połdrametra pak je sa naž jara ważne, dokelž psches to leżomnoscź, na kotrejž stare twarjenje steji na hódnoscźi jara wjele dobudźe a móżemy ju wutwaricź bjes teho, so bychmy drohu žužodnu leżomnoscź pschikupili. Nětko trjebaja jenož měschczanszy sastupjerjo žwoju pschiswolnoscź k tamnemu radźinemu wobsamknjenju dacź, kotrež nadźijomnje bórsy dostanjemy a potom chzemy sapoczecź s Božej pomozu twaricź Sserbski dom w Budyschinje, w kotrymž maju žo khowacź wschě nam Sserbam drohotne a lube wězy a nascha wulka knihownja, kotruž hacź dotal žadyn cžłowjek wužicź njemóże. Tale naschim wotměram pschikhilna powjescź wschitkich pschitomnych wulzy jara swježeli. Dale shonichmy s naspomnjeneje rosprawy, so žu tamne, na lońschej hłownej shromadźisnje pomjenowane cžežne žobustawy rjane, psches k. Marka Ssmolerja wumělszy cžischczane diplomy dostali, so je „Macźiza Sserbska" w minjenym lěcže 13 nowych žobustawow dobyła, shubiła pak žaneho njeje. — S nadrobneje rosprawy pokladnika, knjesa pschekupza Mjerwy, naspomnimy tu jenož, so je „Macźiza Sserbska" w minjenym lěcže 2551 hr. 6 np. dokhodow a 2292 hr. 4 np. wudawkow měła a so je psches wotkasanje njebo k. fararja Wjelana w Sslepom, 642 hr. wucžinjaze, samoženje „Macźizy Sserbskeje" na 5828 hr. 76 np. srostło. Potom poda sarjadnik Macźiczneho doma, k. kantor em. Bartko žwojej rosprawje wo starym Macźiczným domje a wo twarskim fondu. Macźiczna leżomnoscź běsche w minjenym lěcže 2110 hr. wunješka, pódła pak běsche 1441 hr. 9 np. wudawkow měła, dokelž běsche žo mnohe porjedžecź dyrbjało; s druheho sliczbowanja shonichmy, so je žo w minjenym lěcže 7595 hr. 27 np. sa natwarjomny dom składowało a so žu nahromadźene pjenjesy 314 hr. danje wunješke. Dary žu žo k temu nałożike, so žu žo poželdnje hypotharske dołhy, na leżomnoscźi stejaze, sapłacźike, a so žmy wysche teho hischcže 1818 hr. 98 np. hotowych pjenjes wobkhowali. Wysche teho swježeli naš powjescź, so běchu žo nam sa dom s nowa někotre nahladne dary pschiwobroczike, wo kotrychž „Sserbske Nowiny" na druhim měsce pišaja. Knihownik, knjes seminarski wyschschi wucžeŕ Fiedleŕ, rosprawjesche nam, so je knihownja „Macźizy Sserbskeje" w minjenym lěcže wot 8 daricželow 35 cžišklow a wot 19 towarstwow 79 cžišklow dostała. Tak je knihownja 114 cžišklow pschibyła. Knihiskładnik, knjes kantor Kapleŕ, je se składa 7334 jenotliwych knihow, mjes nimi 5800 protykow wudał. To je jažny dopokas, s kajkim žohnowanjom „Macźiza Sserbska" sa nasch lud skutkuje.

Na namjet k. D. Imischa žo cźi knježa s pschedžydstwa a wubjerka, sa kotrychž běsche cžaž jich sastojnstwa wuběžał, s nowa wuswolichu. S namjetow chzemy tu jenož na najważnische spomnicź. Jutry ma žo na žwjedźeńske waschnje sakładny kamjeń k nowemu domej połožicź. Pschihoty sa žwjedźeń wobstara žwjedźeński wubjerk pod pschedžydstwom k. rěcžnika Zyža w Budyschinje; sa spěchowanje twarjenja can. cap. schol. Kuscžanskeho, sa wobstaranje pjenjeżnych žrědkow stara žo finanzny wubjerk pod pschedžydstwom k. dr. Muki. Knjes kantor Schewcžik-Ralbiczanski napominasche a namjetowasche, kak wužitne by było, hdy bychu žebi tež evangelszy serbszy wucžerjo wucžerśku konferenzu sałożili, kajkuž katholszy wucžerjo hižo mnohe lěta maju, a kotraž je s wulkim žohnowanjom skutkowała. Knjes D. Imisch wosjewi, so je knjes schulski radźiczel Rabitz temu namjetej pschikhileny, a so je nadźija, so žo tajka konferenza bórsy sałoži. Knjes dr. Muka napominasche, so bychu Sserbja k narodopišnemu towarstwu w Dražďanach pschistupili, dokelž s tym tež wotrjad sa starožitnoscźe pschi „Macźizy Sserbskej" jenož dobudźe. Dale sałoži žo na dr. Mukowy namjet pod wodźenjom knjesa dr. Pilka hischcže hudźbny wotrjad pschi „Macźizy Sserbskej". Hdyž bě žo hischcže jedyn nowy žobustaw pschijał, skónczi žo shromadźisna se shromadnym spěwom: „Hischcže Sserbstwo njeshubjene."

— Na tudomnym evangelskim krajnostawskim seminarje žu sańdźeny tydźeń tsjo Sserbjo pruhowanje kandidatury wucžerstwa wobstali, woni žu knjes Lejnert s Nadźanez, knjes Jurz s Koschle a knjes Kruschwiza s Budyschina. — Tudomny katholski seminar lětža dwaj Sserbaj jako kandidataj wucžerstwa wopuschczitaj. Staj to knjes Rjeczka s Małych Bobolz a knjes Hajna s Pancžiz.

W žerbskich evangelskich schulach ma žo nětkole schěsć městnow nusnje se žerbskimi wucžerjemi wobžadźicź. Dokelž pak jenož tsjo Sserbjo lětža krajnostawski seminar wopuschczeja, budźa žo sažo tsjom žerbskim schulam němszy wucžerjo pschipokasacź dyrbjecź. Pschichodne lěta budźa wobstejnoscźe hischcže hórsche, dokelž je liczba Sserbow w wyschschich rjadownjach krajnostawskeho seminara jara žnadna. Kak wjele wjazy Sserbow mohło žo na wucžerstwo pschihotowacź, hdy mohło „towarstwo pomozy sa studowazych Sserbow" thudych seminaristow w wjetschej měrje podpjeracź. Bohužel pak žu w Sserbach runje na tole towarstwo cžischcže posabyli. Někotryžkuli, kotryž je žo něhdy do towarstwa jako žobustaw dał sapisacź, njeje sa wjele lět ani hriwny pschinoschka wodedał.

— Mjes 16 wucžomzami Budyskeho gymnasija, kotsiž žu lětža pruhowanje srałoscźe wobstali, běchu schtyrjo Sserbjo a to kk. Gólcź s Rakez, Mrósak s Hrodźischcža, Kubiza s Bukez a Wicźas s Khwacźiz-Prěnschej staj žo rosžudźikoj, theologiju studowacź.

— Pschichodnu njedźelu popołdnju w 2 hodź. ma pcžołarske towarstwo w Delnim Dole Sprewje žwoju nałětnu shromadźisnu w Henkerez korcžmje w Budyschinje.

S podhroda. Sa pjecź porstow chzyschtaj žebi wutoru wjecžor wokoło ½10 hodźin dwaj paduchaj pola tudomneho rěsnika Hensela něschto kupicź. Mjes tym so bě jedyn s njeju na haženej stronje na wokno rěsniskich khlamow salězł a muchowe wokno rostkócził, tón druhi delka stejo strażowasche. Runje tón, kotryž na woknje stejesche, wulki kruch połcža s woknom won cžehnjesche, hdyž jena žona po haży pschińdże. Ta hnydom ludźi na pomoz wołasche. Pakostnik žo s tym satraschiwschi połcź do khlamow wróczo cžižny a mějesche žo se žwojim wumpanom s procha.

S Małeho Wjelkowa. Wo ratarskich pschiprawach, mějesche w tudomnym žerbskim burskim towarstwje sańdźenu njedźelu knjes kubleŕ Cžemjera-Kolwasowski pschednoschk. Prjedy hacź k themje pscheńdże, krótke powuczenje po semjespycze poda. W Łužizy semja s wjetscha s rospadaneho kamjenja a s pschipławjeneje pjerschcže, pěska atd. wobsteji. Prjedy ratař pola po tym mjenowasche, schtoż na nich roscźesche, wón na pschikład wowžne, jecžmjenjowe, rožkowe atd. polo rosesnawasche. Nětkole hodźi žo s pomozu chemije semja wjele lěpje wuwužicź, chemija naž wucži, kajke wobstatki w semi žebi kóžda rostlina k žwojemu roscźenju žada, a kak mamy te, kotrež tam pobrachuja, se wschelakimi hnojemi, se saworanjom selenych rostlinow atd. do njeje pschinjesecź. Rola wobsteji s organiskich (to rěka: s powostankow shniwych rostlinow) a s njeorganiskich wobstatkow (to rěka s pěska, tona, kalka atd.). Horka je póda, spody žyra semja. So bychmy semju sa rostliny pschiprawili trjebamy tež rólny grat. Najważnischi je płuh. Knjes pschednoschcer stare płuhi wopišuje a modelle najnowschich polěpschenych płuhow pokasowasche a roskładowasche, kak maja žo trjebacź. Cžim hłubscho žo rola wora, cžim hłubscho móże w mokrym cžažu woda žakacź, a na wopak móże s cžim wjetscheje hłubiny w žuchim cžažu s njeje włóha po seminych rołkach na swjerch stupacź. Na jenym górzu móża žo sa lěto tři billijony puntow wody wudymacź. Njeżměmy žebi myślicź, so je semja morwa, ně, w njej je runje telko žiwjenja a stajneho pscheměnjenja kaž w naschim cžele. Nusne je, so kóždy ratař žam woracź rosumi, a so wě, kajki płuh žo sa tu abo tamnu rolu pschihodźi. Wulka kedźbliwoscź ma žo na žymjo složicź. Kajkež je žymjo, tajke žu žně. Ssymjo dyrbi cžiste a strowe bycź. Hronidło je najlěpsche žymjo, dokelž je najwjetsche a najfralische. Ssymjo njeżmě huste wužyte bycź. Prawje žycź móżemy jenož s drillarom. S zypami młócżene sorno je jako žymjo lěpsche, dyžli s maschinu młócżene. K pschikupnym hnojam pscheńdžo knjes rěcžnik praji, so dyrbja žo wone rucže saworacź; jenož chilisći salpeter dyrbi swjercha semje ležo wostacź. Rola žo tež wora, so by žo njerjad dużył. K temule samerej wužiwaja žo dale jěž, trieur a exstirpator. Brony wopišujo knjes rěcžnik praji, so je pschi nich nusne, so žu tak dźěłane a sestajane, so kóždy sub žwój pucź cžini. W nowischim cžažu mamy želesne a tež łucžne brony. Po włóczenju łukow maja žo wone s kainitom a Domaschowej hrudu hnojicź. Ważna pschiprawa je dale walza. S walzowanjom žo rola sceżischczi, tak so rostliny w njej twjerdscho steja, a hdyž je semju smjersć rospukał, žo wona s walzowanjom sažo shładkuje. Sa sajimawy pschednoschk žo pschitomni knjesej rěcžnikej se stanjenjom se stołow dźakowachu.

Sćěhowa debatta bě jara žiwa a powuczaza. Na praschenje, kak ma žo chiliski salpeter na wowž mjetacź, žo wotmolwi, so dyrbi žo prěni króćź po wlićenju žywej dacź, potom hischće ras sa schěšćź njedźel, hdyž je žo polo saselenikło. Jedyn s pschitomnych radźesche, hróch a woku, prjedy hacź žo wužyjetej, dźeń do teho s cźopkej wodu namacźecź a měnjesche, so žo druhdy s ruku ruczischo nošyje, dyžli s drillarom. Powschitkowne pschihłoßowanje namaka rada, nětkole, hdyž žito mjenje wunjeße dyžli ſtót, bóle ſtót plahowacź. Tola pschi tym dyrbi ratař wjele wobkopnych płodow a piznych rostlinow twaricź, so njetrjebał sa drohi pjenjes zuje womĕschki kupowacź. Dale dyrbjeli ratarjo žebi bóle hacź dotal žwój ſtót žami wocźahnycź. Zuſy ſtót, kotryž žo nam s wukraja pschiwoźnje, je s najmjeńſcha runje tak khoroſcźam podcźišnjeny, kaž tukrajny. Skerje mohło žo prajicź, so žo s nim husto khoroſcźe do naſchich hródźow ſanjeßu. Tuberkuloſy a druhich ſkótnych khoroſcźow njemóźemy žo na druhe waſchnje ſminycź, hacź so žebi žwój ſkót žami wocźehnjemy. A hdyž cźelata wjaſamy, dyrbi žo jim mloko, lana muczka a ſmjecźeny wowž dawacź. Pschi tejle ſkładnoſcźi žo kedźbliwoſcź na hrožaze dyrbjenſke ſkótne ſawĕſcźenje wobrocźi. Namjetej, ſo bychu žo ſe wſchĕch žerbſkich ſtron petizije pſchecźiwo temule ſawĕſcźenju knjeżerſtwu pschepodake, wſchitzy pschitomni pschihłoßowachu. Wobſamkny žo, ſo ma pschichodna hłownu ſhromadźišna towarſtwa žerbſkich burow, kotraž budźe žo ſa tydźeń w Małym Wjelkowje wotbywacź, dale wo tejle petiziji jednacź. Nadźijomnje žo na tule ſhromadźišnu prawje wjele žerbſkich ratarjow ſeńdźe.

S Mĕrkowa. Pokutny žrjedu popołdnju w 3 hodźinach budźe w Scheblez domje žerbſka kemſch a ſpowjedź.

S Wulkeje Dubrawy. W naſchej wſy ma žo nowa ſchula ſałožicź. Do njeje žo pódła naſcheje wſy Brĕmjo ſaſchuluje. Dźĕcźi wobeju wſow hacź dotal do Khwacźanſkeje ſchule khodźa.

S Khwacźanſkeje wokoliny. Po krótkej powjeſcźi, dźenž tydźenja podatej, mam na žadanje dźenža wobſchĕrniſchu rosprawu wo nam dowolenym zyrkwinym twarje w Khwacźizach tu podacź. Nihdźe po wſchej naſchej Sakſkej njeje drje tajkich dałokich kemſchażych ſchcźežkow a pucźow, kajkež hacź dotal maju do Maleſchez žłuſchaze wſy: Kſchiwa Borſchcź, Khwacźizy, Daliźy, Jeſchizy a Mała Dubrawa, a do Minakała ſapokaſane wſy: Mĕrkow, Lutobcź, Boranezy a Nowe Boranezy. So s dalinami, kiž žebi s dźĕła na dwě hodźinje pucźa a s khwilemi hiſchcźe wjazy cźaža na pucź ke mſchi a, žo wě, runje telko cźaža na domojpucź wote mſche, potajkim na ſchtyri abo pſches pjecź hodźinow wot kemſcherjow žadaju, wſcho zyrkwine žiwjenje cźerpicź a ſchkodowacź dyrbi, je ſjawne, kaž běły dźeń. Tajke daliny tež naſchimaj knjeſomaj duchownymaj pſchi wſchej jeju najlĕpſchej woli potrjebne duſchowpytarſtwo s wjetſcha njemóžne cźinja, pſchi cźimž wſchak dyrbimy dźakni wuſnacź, ſo je nětcźiſchi młódſchi Minakalſki knjes farař nam druhdy woßebite Boże žłužby s Božej wjecźerju w Mĕrkowje luboſcźiwje ſhotował a dźeržał, pſchi tym je pak tež s duchownſkej žwĕdomnitoſcźu wobžwĕdcźił, ſo je ſałoženje noweje woßady w Khwacźizach wulzy jara nuſne. Tule w naſchich wſach dawno bolosnje ſacźutu nuſnotu žu ſkónczńje po wſchelakich pomĕtych wuradźowanjach knjeſojo Lorenz s Daliz, Müller jun. s Mĕrkowa, Skop s Kſchiweje Borſchcźe, Kuſchka a Krawz s Khwacźiz s dwĕmaj pißmomaj loni w małym rózku a w pózńjeńzu prjódzy Budyſkemu wokrjeßnemu hetmanſtwu a potom pſches njo krajnemu konſiſtorſtwu s tej naležnej próſtwu woſjewili, ſo by žo niz jenož ſałoženje noweje woßady s natwarjomnej zyrkwju w Khwacźizach dowoliło, ale tež ſo by jo wyßoke konſiſtorſtwo po žwojim ſamóženju a s wucźinjenjom krajneje kollekty podpjerało. Po dlĕſchich wujaßnjenjach, jednanjach a wuradźowanjach, kajkež žu w tajkej ważnej naležnoſcźi ſa wyſchnoſcź po ſakonju nuſne, pſchińdźe nětko na ſańdźenu žrjedu, tſecźi dźeń nalĕtnika, to witane pſcheproſchenje do ſjawneje ſhromadźišny, w kotrejž mĕjeſche Budyſki knjes tajny zyrkwiny radźicźel s wotpóßłanymi Maleſchanſkeje a Minakalſkeje woßady a ſe ſaſtupjerjemi tych wſow, kotrež žebi zyrkej w Khwacźizach žadaju, jednacź a radu ſkładowacź. Po dostatej wyßokej poruczńoſcźi wón nam woſjewi, ſo je evangelſko-lutherſke krajne konſiſtorſtwo žwoju pſchesjenoſcź s tym wuprajiło, ſo by žo ſa Khwacźizy, Jeſchizy, Maku Dubrawu, Kſchiwu Borſchcź, Daliźy, Boranezy, Lutobcź a Mĕrkow ſamoſtatna woßada ſałożiła a ſa nju zyrkej w Khwacźizach žo natwariła, kaž tež žo naš wyßoke konſiſtorſtwo ſe žwojeho ſamóženja pſchi tym podpjera a krajnu kollektu nam wucźini. Pſchecźiwo temu žo ani s Minakalſkeje, ani s Maleſchanſkeje ſtrony žane pſchecźiwjenje njeſbĕže. Kóždy lubował Božeho žłowa dyrbi nam wſchak popſchecź, ſo žo nam naſche dotalne ſrudźaze ſadźĕwki zyrkwineho žohnowanja ſeſtronja. A kajke naſta nětko wulke ſradowanje, hdyž buchu na wopraſchenje ſa twarſkim měſtnom ſa zyrkej a ſa faru tſi ležomnoſcźe darmo poſkicźene. Knjeſa Lorenzowe polo žo njemóžeſche pſchijecź, dokelž by hewak nowa woßada niz Khwacźanſka, ale Daliczańſka rĕkacź dyrbjała. A s Khwacźanſkich ležomnoſcźi knjeſaj Kuſchka a Wjerab tež s luboſcźu kóždy twarſke měſtno poſkicźeſchtaj. Dokelž pak knjeſa Wjerabowe polo bliže pſchi ſchuli leži, bu jeho darjenje s jenomyßlnej wjeßeloſcźu pſchijate. Dokelž pak tuta rjana ležomnoſcź žaneho pucźa na wjeßnu dróhu nima, duž bu temu tež hnydom wotpomhane pſches luboſcźiwu ſwólniwoſcź knjeſa Wjazki, kiž ſa pucź potrjebnu žmuhu wot žwojeje pſchimjeſowazeje ležomnoſcźe tež darmo wotſtupi. To běchu wſcho wulzy ſwjeßelaze dopokaſma woprawdźe hnujazeje zyrkwineje luboſcźe, kotreż chzył Bóh luby Knjes tuthym lubym mužam s kraßnym hnadnym mytom žohnowacź. Nĕſchto pak je, ſchtož žo nam po dlĕſchim rospominowanju lubicź njecha, to je ta rada, ſo bychmy nĕkajkeje pjenježneje połóżnoſcźe dla žwoju pſchichodnu Khwacźanſku woßadu s Łupjanſkej woßadu tak ſjenocźili, ſo bychmy hromadźe jeneho duchowneho mĕli. My pak žebi tola woprawdźe wot Łupjanſkeje woßady, kotraž je woßebje pſches Guſtav-Adolfſke towarſtwo žama žwoju zyrkej a žwojeho duchowneho doſtała, žadacź njemóžemy, ſo by žnano pſcheměnja njedźelu žwoju zyrkej ſamkła a nam žwojeho duchowneho wotſtupiła, pſchi cźimž bychmy my tež jenož pſcheměnja njedźelu žwoje kemſchenje w Khwacźizach doſtawali. A s druheje ſtrony by hoła njemóžnota była, ſo mohł žadyn duchowny woboje kemſchenje, žerbſke a němſke, ſa jene dopołdnjo w dwĕmaj wot žo ſdalenymaj zyrkwjomaj dźeržecź. Tajki naporjad žo drje małymaj němſkimaj woßadkomaj pſchihodźi, hdyž ma duchowny jenož w jenej, w němſkej rĕcźi prědowacź, niz pak pola naš. A komu by ta naſpomnjena pjenježna połóżnoſcź k lĕpſchemu pſchiſchła? Statnej pokładnizy, kotraž pſchi ſakońſkim podpjeranju wjele druhich woßadow nětko kóžde lĕto ſa Łupjanſkeho knjeſa duchowneho pſchikohu płacźi, kiž by žo jej potom tam ſalutowała. Nĕ, dźeržmy žo dźakownje teho, ſo je wyßoke krajne konſiſtorſtwo poſtajiło, ſo dyrbi naſcha Khwacźanſka woßada žamoſtatna bycź, niz pak wot žaneje druheje woßady wotwißacź. Hewak bychmy niz jenož Łupjanſku woßadu w jejnym zyrkwinym wužiwanju pſchikrótſchili, ale s tym tež žami do nĕkajkeje prjedawſcheje njehody ſajĕli, kotraž žo njeby na dalſche nikomu lubiła. Bóh ſapłacź miłoſcźiwje naſchemu krajnemu konſiſtorſtwu, ſo je s wyßokoſcźe žwojeje zyrkwineje roshladnoſcźe a duchowne ſbožo wytazeje ſtarobliwoſcźe póſnało a wobſamkło, ſo ma naſcha nowa woßada žamoſtatna woßada bycź.

S Wětrowa. Do žmjercźe wuſtróżał je žo wóndano w naſchej wſy žyn knjeſa ryczerkublerja Fiedlerja ſe Sarĕcźa. Hdyž na žwojim konju nimo tudomneho B . . . ez kubła jĕchaſche, tam na dobo młody ſrĕbž (hengſt) wulecźa. Dźiwje, wožahanzu cźerpjaze ſkocźo žo na konja knjeſa Fiedlerja wali a žo do poßledniſcheho nohi twjerdźe ſakußny. Sſo ſe wſchĕmi mozami wobarajzy, žo ſkónczńje knjeſej Fiedlerjej poradźi, ſrĕbza wottſchaßnycź. Wuſtaty ſtrach pak k. Fiedlerjej hiſchcźe dźenža w ſtawach hraje, tak ſo žaneho mĕrneho ſpanja nima. Tež kußnjenſka rana na noſy hiſchcźe boli a njeje hiſchcźe ſaźiła.

S Rakez. Na dompucźu s Rakez do Budyſchina je tydźenja pohoncź Budyſkeho piwoweho wikowarja Heinleina do njeſboža pſchiſchoł. Bórſy, hdyž bě s Rakez wujĕł, s woſa pſches wojo dele na ſemju padźe. Pſchi tym je žo tak cźežko wobſchkodźił, ſo žu jeho dyrbjeli hnydom do Budyſkeje hojernje dowjeſcź.

S Łubija, 8. měrza. Minjenu njedźelu žu w Hórkezach ſhubjeneho nawoženju ſbožownje ſaßo namakali. Wón je wulku bojoſcź pſched žeńtwu mĕcź dyrbjał; pſchetož wón je žo njedźelu pjecźa do bliſkich kerkow ſkhował był, ſo by mandźelſkim putam hiſchcźe wucźeknył. Hdyž běchu žo kwaßni hoſcźo s njewjeſtu wotßalili, je ſe žwojeho ſkhowa wuléſł.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Žiwnoſcźerja Wyrgacźa s Lipin bě Budyſki ławniſki žud k jaſtwu na tſi dny ſaßudźił, dokelž bĕſche Wyrgacź loni pſchi manevrach jene wojo, hoſcźenzarjej Nowakej w Budyſchinku žłuſchaze, kranył. Wyrgacź žo pſcheczíwo temule wußudej powoła, wudawajzy, ſo žu wojazy, kotrymž je žwój wóſpożcźił, jeho wojo ſlamali a jemu ſa to druhe dali. Khoſtanſka komora Wyrgacźowe powołanje ſacźißny.

18lětny cźeladnik Auguſt Pawoł Panach s Hliny bě žo na wjazorych měſtnach pſchiſtajał, ſo by ludźom ſawdawk wuklukał. Jemu jaſtwo na 6 njedźel pſchißudźichu.

Přilopk.

* Pšched nětkotrymi dnjemi bě žo Pirnaski skótny lěkař dr. Thoß shubił. Nětko žu jeho cźěło w rězy Wjasońźy namakali, hdyž bě k hrabjam Praschwitzskeho młyna pschipkuwało.

* (Trichinosa.) W Mokrje pola Toruna w Posnańskej je wjazy dyžli tśizeczi cźłowjekow, kotśiž žu mjažo a kołbažy s khlamow rěsnika Schinauera jědli, na trichinosu skhoriło. Nětkotre woßoby, mjes nimi jena dźowka rěsnika Schinauera, žu na žmjercź khori. Jedyn Schinauerowy wuczobnik, kotryž prěni skhori, je wumrjeł; pschepytanje jeho cźěła dopokasa, so je trichinosa s pschiczinu jeho žmjercźe była.

* (Ssamomordarśtwo tśjóch wojakow.) Tśjo wojazy Brnskeho (Brünnskeho) pěscheho regimenta žu žo 8. měrza w kasarmach se žwojej tśělbu satśělili. Dwaj běschtaj hnydom morwaj, tśeczi mrěje.

* (Pschibywanje wobydleŕstwa w Petersburgu a w Moskwje.) Po lětuschim ludliczenju je žo wobydleŕstwo w Moskwje a Petersburgu sa poßlednje 10 lět po 2 milionomaj duschow pschisporiło. Wunoschk ludliczenja na mßach njeje hischcźe snaty. Tola žo wocźakuje, so je ruske wobydleŕstwo khětro pschibywało.

* (Saßudźena dźěczi mordarka.) Königsbergski pschißažny žud je njewoženjenu Augustu Erdmannez k khostarni na schtyri lěta saßudźił, dokelž je spytała, žwojemu schěscź měßacznemu hólzej s karbolowej kißalinu sawdacź. Hrěscha žo na nju, so je žwoje prjedawsche woßom dźeczi na podobne waschnje morika.

* (Mordarśtwo a žamomordarśtwo.) W Mnichowje w jenym domje Lothringskeje dróhi jena pjecźadwazycźilětna pinczniza s revolvrom do žwojeho lubeho, jeneho murjerja, tśěli. Wón bu cźežko sranjeny. Na to holza broń k žebi nawróći a žo hnydom satśěli. Murjerjowa njeßwěrnosć je s pschiczinu holzyneho njeskutka była.

* (Jěsdne kolo w wójsku.) Wojeŕske sarjadnistwo ma myßle, jěsdne kola, w wójsku žo trjebaze, w žamßnych fabrikach dźěłacź dacź. W Spandawje žo nětkole w kralowskej tśělbarni, maschinske pschiprawy, k temu trěbne, cźinja.

* (Ruski pomnik w Gdansku (Danzigu.) Kaž Peterburgske nowiny pißaja, ma žo po wukasu zara Miklawscha, ruskim wojakam, pschi woblehnjenju Gdanska w lěcze 1813 panjenym, pomnik postajicź. Pomnik sornowzowy obilisk pschedstaji, kotryž žo se skotym kschižom, na kule stejazym, krónuje. Na prědnjej stronje je kamjeńtny kschiž, pod nim do kamjenja wurubany wobras žwjateho Jurja „dobycźe noscherja“ a pod nim pißmo steji: „Ruskim wojakam, pschi woblehnjenju Gdanska w lětach 1734, 1806 a 1813 panjenym.

* W Wurzenje je w njewobkedźbowanym wokomiku dwělětny žynk piwoweho pohonca Lehmanna s jeneje blesche, na jenym kamorcźku stejazeje, karbolowu kißalinu pił. Hacź runje je žo hnydom dźešcu lěkarska pomoz dostała, je wone tola na druhi dźeń w wulkich bolosczach wumrjeło.

* Se žamomordarśkim samyßłom da žo pšched tydźenjom żelesniski tepjeŕ Hiller w nozy mjes Heidenawom a Mügelnom wot cźaha pschejěcź.

* Krute pokhostanje je Eberswaldska khostanska komora Charlottskemu pschekupzej Damzy nadpołożiła. Wón bě s wolnosczu pschekupza Stäckelberga, kiž nimo njeho na koleßu jědźesche, postorcził, tak so padny a žebi ruku skama. Statny rěcźnik bě sa Damku dźewjecź měßazow jastwa namjetował, khostanska komora pak je hischcźe dale schła a je jemu zyłe lěto jastwa pschißudźiła, so by ludźi wot tajkich hruboscźow, kiž w tu khwilu njewotebjeraja, ale stajnje pschibjeraja, wottraschiła.

* (Rosbite żelesniske wosy.) S mukn napjelnjeny wós na Nabresinaskim sastanischczu bu 18. februara wot wulkeho wětra do hibanja stajeny a schumjesche po spadowazej cźěri se satraschnej spěschnosczu k Triestej. Triestskej staziji tón strach s Nabresiny hnydom po telegrafje wosjewichu a s wulkim khwatanjom žo poradźi, žem lecźazy wós na tak mjenowane morwe kolije pokasacź. Tam wón dwaj wosaj a žebje žameho rosbi. Tón wós je pucź s Nabresiny do Triesta, k kotrehoż pschejědźenju spěschny cźah 25 mjeńschinow trjeba, sa 7 mjeńschinow pschejeł.

* Wulka Hamburgska parna łódź „Syracusa“ je žo pschi jendźelskim brjosy s mochom a prochom ponurika. Wscha próza, cźłowjekow, na łódźi žo namakazych, wukhowacź bě podarmo. So je podnurjena łódź „Syracusa“, žo s pschiplawjenych rosbitkow jeneho cźołma s tutym mjenom shuda. Sczežory a wuhnje „Syracusy“ se žołmow pokasuja.

* Prósttwowne pißmo khěžorej žobotu dopołdnja w Barlinskim swěrjenzu starschi derjesdrascźeny muž, s něktrymi rjadowymi wusnamjenjemi debjeny, pschepoda. Khěžor hnydom pißmo pschija, mjes tym so prósttwarja žameho jedyn polizist na bliżschu strażu dowjedźe, so by žo tam sa jeho mjenom praschał.

* Nimo měry wulki strach tele dny w zyrkwi žwj. Ferdinanda w Neaplu nasta, hdźež žo s kulojteho wjelbowaneho wjerscha wulki kamjeń puschczi a na woltaŕ dele padże. Kemscherjo žo bojachu, so žo zyrkej saßypnje; duž wulka cźischcźeńza nasta, w kotrejž žo woßebje wjele dźeczi a žónskich cźežko wobschkodźi.

* (Na mór podobna khoroscź.) W Bellunskej provinzy w połnóznej Italskej žo wobydleŕstwo s khoroscźu, na mór podobnej, w strasche dźerži. W wßy Aesie pola Feltry žu schtyrjo cźłowjekojo rucźe sa žobu wumrjeli. Na cźěłach žu dule a blaki widźecź.

* W tutym symskim semestrje žu žo w Lipsku 27 kandidatojo theologije pruhowacź dali. Szyła žu wuhlady młodych theologow dobre, dokelž w zyłych němzach liczba tych, kiž theologiju schtuduja, wotebjera. Duž budże žnadź bórsy na duchownskich mozach saßo tak pobrachowacź, kaž pšched dźeßaczimi lětami.

* S Liberza. S Prahi je powjescź pschischła, so budże rubjeżny mordaŕ Kögler w bliżschim cźaßu wotprawjeny. Wotprawjeŕ w Prasy je pjecźa hižo poručznoscź dostał, so dyrbi žo hotowy měcź. Sjawna pschikasnja hischcźe do Liberzskeho wokrjeżneho žudnistwa dóschła njeje, ale wěste je, so khěžor Köglera njewobhnadźi. Duž nichtó na tej powjescźi s Prahi njedwěluje.

* W Parisu do powětra puschczeny sapißowanski ballon „Aerophile“ je wyßokoscź wo 10,000 metrow dozpěł. Najnižschu temperaturu abo najhórschu symu je — 60 gradow wulku namakał. Ballon je zyle saniczeny. Jeho cźeŕwjena khorhoj je na telegrafowych grotach wißajo wostała. Maschinista jeneho ludźazeho cźaha mějesche ju sa alarmske snamjo a sasta se žwojim cźahom.

Sa nasch žerbski dom

bě žo dotal nahromadźiło: 36,395 hr. 73 np.

Dale žu sa njón darili:

knjes mischtyr H. w Sslepom a jeho pschirodny žyn H. D.	4	—
knjes dr. Jurij Pilk w Draždźanach	150	—
knjes J. K. Scholta we Wóßlinku	1	—
na Hermanez kwaßu we Wóßlinku psches k. Lauschku	3	—
knjes referendar dr. Imisch w Budyschinje	5	—
kn. Hana Borschez w Hodźiju	1	50
knjes dr. Muka w Freiberku	1	—
knjes wucźeŕ Sommer w Budyschinje	1	—
kk. A. F. R. G.	20	—
knjes kaplan Miklawsch Jawork w Njebjelcźicach prěni pschinoschk na 100 hriwnow	20	—
knjes profeßor W.	2	70
knjes Pawoł S. w Sch.	1	50
knježa wucźerjo w Kr.	34	—
knjes B. w L.	10	14
knjeni dwórska fotogr. Höffertowa w Draždźanach	165	50

Hromadźe: 36,816 hr. 7 np.

S dźakom kwituje

J. Bartko, sarjadnik Macźicźneho doma.

Dar też hacź nanajßnadnischi
Sso s wjeßelosczu postrowi.

(Zyrkwinske powjescźe hladaj w pschiłosy.)

Awkzija wužitkoweho a palneho drjewa.

Wutoru 16. měrza popołdnju w 2 hodźinowej maja žo brěsowe žerdźe a wólschowe a brěsowe dołhe hromady, pschi tak mjenowanym knjejskim hacźe njedaloko prjedawscheje dracźownje składźene, sa hotowe pjenjesy na pschešadźowanje pschedawacź.

Na kupjenje smyßleni chzyli žo w mjenowanym cźaßu na městnje žamym seńcź.

W Budyschinje, 5. měrza 1897.

Měschczanska rada.
Dr. Kaeubler, měschczanosta.

Pońdźelu 22. a **wutoru 23. měrza 1897** ßo pola podpißaneho hamtſkeho ßudniſtwa dla rjedźenja wobkhodnych ſtwow jenoz **nuſne wězy** wobſtaraja.

W Budyſchinje, 6. měrza 1897.

Kralowſke hamtſke ßudniſtwo.
Hecht.

Woſjewjenje.

Pucź pſches **ſahrodu Lipiczańſkeho hroda** je ſawrjeny a ſakaſany.

W Minakale, 11. měrza 1897.

Hrabinſka ſ Einſiedelſka inſpekzija.

Drjewowa awkzija.

Na **Wulkodubrawſkim hajniſkim revěrje,** Delnjohórczańſkemu knjejſtwu ßluſchazym, ma ßo **pońdźelu 15. měrza 1897** dopołdnja w 9 hodźinach pſchi jara pſchihódnym wotwjeſenju drjewa ſ wuměnjenjemi, do awkzije woſjewjomnymi, na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

31 loßow khójnoweho twarſkeho a wužitkoweho drjewa a wužitkowych żerdźow,
21 khójnowych klozow,
25 dołhich khójnowych wužitkowych żerdźow,
6 hromadow khójnoweho palneho drjewa,
78 rm. khójnowych ſchćěpow,
10 „ „ kuleczkow,
10 „ „ pjenkow,
260 „ „ hakuſow,
1 hromada twjerdeho drjewa.

Pokojza kupneje płaćiſny ma ßo hnydom po pſchiraženju ſapłaćiź.

Shromadźiſna w Wulkodubrawſkim hoſćenzu.

Hajniſke ſarjadniſtwo.

Drjewowa awkzija
na Łupjańſkim revěrje.

Wutoru 16. měrza ma ßo
I. 130 rm. dubowych kuleczkow a 80 twjerdych hromadow a
II. něhdźe 200 hromadow ſeleneje khónoweje walczíny
ſa hatowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Sapoczatk I. dopołdnja ½10 hodźin pſchi Bukowſkej hajńkowni
II. popołdnju w drjewiſchczu pod wětrnikom.

Walczina móže ßo w drjewiſchczu rubacź.

W Minakale, 9. měrza 1897.

Hrabinſka ſ Einſiedelſka inſpekzija.

Awkzija palneho drjewa
na Wujeźkowſkim revěrje.

Pońdźelu 15. měrza t. l. w 38. a 33. wodźělenju
1 twjerda a 85 mjehkich dołhich hromadow,
wutoru 16. měrza w 3., 4. a 6. wodźělenju (pſchi Mjeſchiſkej horje)
78 twjerdych a 165 mjehkich dołhich hromadow.

Shromadźiſna 1. dźeń w Dejkez hoſćenzu w Rachlowje, 2. dźeń w Wujeźkowſkej hajńkowni.

Hertel, myſchſchi hajnik.

Drjewowa awkzija.

Pońdźelu 22. měrza dopołdnja w 9 hodźinach ma ßo pola podpißaneho něhdźe 70 twjerdych dołhich hromadow na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

J. A. Hejda w Brěſowje.

Drjewowa awkzija.

Na **Bartſkim revěrje** ma ßo **pońdźelu 15. měrza**
něhdźe 100 tołſtych khójnowych dołhich hromadow
ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Shromadźiſna w Dubrawſkim hoſćenzu dopołdnja w 10 hodź.

W Dubrawzy, 10 měrza 1897.

Hrabinſke Lippeſke hajniſke revěrſke ſarjadniſtwo.
Schiele.

Drjewowa awkzija.

Na **Njeßwaczidliſtim hajniſkim revěrje** ma ßo **wutoru 16. měrza t. l.** na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

160 rm. khójnowych ſchćěpow,
80 „ „ kuleczkow,
112 „ „ pjenkow,
330 „ khójnoweje walczíny,
15 ſtotnjow khójnowych walczkow,
15 dołhich hromadow liſćoweho a 50 dołhich hrom.

jehlineho drjewa w drjewiſchczach 13. a 21. wodźělenja a ßuſchizowe drjewo w 16. a 23. wodźělenju.

Sapoczatk dopołdnja w 9 hodźinach w drjewiſchczu 13. wodźělenja pſchi Nowowjeſćańſko-Pßowjanſkim puczu.

Hrabinſke ſ Rieſchſke hajniſke ſarjaſtniſtwo.
Rieprajchl.

Žiwnoſcź na pſchedań

Dla dźělenja herbſtwa ma **Schuſterez** žiwnoſcź cźißko 11 w Plußnikezach, ſ nowymi twarjenjemi, 5 hórzami pola a łuki, rjanej ßadowej ſahrodu a doſpołnym inventarom

ßrjedu 24. měrza dopołdnja w 11 hodźinach

na měſtnje ßamym podpißany na pſcheßadowanje pſchedawacź.

W Budyſchinje, 12. měrza 1897.

C. A. Manitz.

Ssuproſchna ranza je pſchedań pola hoſćenzarja **Ernſta Rößlera** w Nowej Wßy pola Rakez.

Něhdźe 100,000 jenolětnych **khójnowych ßadźenkow** ma ua pſchedań

Jan Kubiza
w Mucźowje.

W Łuſchczu pola Njeßwaczidła je **žiwnoſcź** ſ 10 hórzami pola a łuki bjes hoſpody a wumjenka tunjo na pſchedań. Wſcho dalſche je ſhonicź pola hoſćenzarja **Smija** w Nowej Jaßońzy.

Rjane ßylne **khójnowe roſtliny** ßu doſtacź pola khěžerja **Roberta Wenzela** w Łaſu.

W Kelnje je žiwnoſcź cźißko 43 ſe 17½ hórzom leżomnoſcźe bjes wumjenka a hoſpody na pſchedań. Wſcho dalſche je tam ſhonicź.

Koń, cźěmnobruny, 3lětny, ſakſkeho plahowanja, kotryż ma wjele krwje, je jako ſbytny na pſchedań w Porſchizach cźißko 21.

Rjane kubło
84 hórzow wulke ſ maßiwnymi twarjenjemi je na pſchedań. Na kupjenje ſmyßleni chżyli ßo ſ liſtom praſchecź ſ napißmom **M. S. 00** w Budyſchinje na poſcźe leżazym.

We wudawarni „Sſerb. Nowin“ je doſtacź po 10 np.

Schtwórty
wěnz ſpěwow
ſa ßerbſku mlodoſcź.

W Jeńkezach je **khěża** ſ rěſnißtwom, tež ſa pjekarja ßo hodźaza, hnydom na pſchenajecźe abo na pſchedań. Dalſche je ſhonicź w **Minakale** cźißko 11 abo pola rěſniſkeho miſchtra **Lehmanna** we Wujeſdźe pola Pomorz.

Moja **žiwnoſcź** w Khaßowje je na pſchedań. **A. Pětſchka.**

Eckendorfſke,
Oberndorfſke,
Lutzjecźańſke a
połdothe cźerwjene
hoborſke kołojte
rnnklizowe ßymjo

porucza jenoż w nowej ſkhadźazej tworje po najtuniſchej płaćiſnje

Khorla Preißer jun.
w Budyſchinje pſchi žitnych wikach.

Konſerwirowane
matjes-jerje
kaž tež ſymſke
maltaſke běrny
porucza w wulkotnej hódnoſcźi
Gustav Küttner.
na ßerbſkej haßy.

Połcź punt po 70 np., pſchi 5 puntach po 65 np., **łój** punt po 50 np., pſchi 5 puntach po 45 np., **kołbaßowy tuk** punt po 50 np., pſchi 5 puntach po 45 np., tucźne **howjaſe mjaßo** punt po 55 np., zyłe tucźne po 50 np., **ßuſcheny ßwinjazy brjuch** punt po 60 np., dobru kołbaßu punt po 60 np. porucza **G. Hildebrand**
na jerjowej haßy.

Derje dźěłane **ſofy** a **matrazy** porucza tunjo **E. Schubert,** tapezěrař a ßedłaŕſki miſchtr na jerjowej haßy.

Sjawny pschednoschk knjesa sapóßł. Liebermanna se Sonnenberg budźe ßobotu 13. měrza wjeczor 1/2 9 hodźin w krónskej sali w Budyschinje.

Sserbske burske towarstwo w Bělczežach śmeje **njedźelu 21. měrza** popołdnju w 4 hodźinach poßedźenje, w kotrymž ßo ßymjenja rosdźěla. **Pschedßydstwo.**

Pczołarske towarstwo
w Delnim Dole Sprewje

śmeje **njedźelu 14. měrza** popołdnju w 2 hodź. **shromadźisnu** w **Henkerez korczmje** w **Budyschinje.**

Pschedßydstwo.

Ssedlarska a rjemjenjerska jednota w Budyschinje

starschim a formindam hólzow, kotśiž chzedźa ßedlarstwo a rjemjenjerstwo nawuknycź, k wjedźenju dawa, so móża hischcże někotśi hólzy jako wucźobnizy sastupicź. Wscho dalsche wukasa

H. Schmautz, wyschschi mischtr.

Subjazy lěkař dr. Jencz je ßo wrócził a saßo rěczne hodźiny wotměwa.

Wupschedawanje

dla wotedacźa pschedawarnje.

A. Talkenberg w Rakezach.

Murjerjo a cźěßlojo

dostanu trajne dźěło pola

Aug. Zimmermanna,
twarskeho mischtra w Budyschinje.

Bukečanske serb. tow. změje, da-li Bóh, jutře njedźelu za tydźeń, 14. nalětnika, pop. w 3 hodź. posedźenje. Knjez **Wićaz** ze Žornosyk je přednošk „wo swojich podeńdźenjach w němsko-francowskej wójuje“ dobroćiwje přilubił. Wšě sobustawy, kaž też hosći přećelnje přeprošuje **předsydstwo.**

Khěžorski panorama na hospitalskej haßy 9 w khlamach 23. tydźeń wot 14. měrza hacź do 20. měrza 1897.

Harz a Kyffhäuserki pomnik. Wotewrjene dopołdnja wot 11 hodź. hacź wjeczor do 10 hodźin, njedźelu s wuwsacźom bożoßkužbnych hodźin.

Sast. pjenjes pschi kaßy 25 np.,
schulerjo mjże 14 lět 10 =
schulerjo pśches 14 lět 15 =

Kharty w pschedpschedawanju po 20 np. w zigarowych khlamach k. Kulki na sem. drósy 4, w zigar. khlamach k. Lehmanna na bohatej haßy 2, w zigar. khlamach knjesa Nonnenmachera na swonkownej lawskej drósy 7 a pola pschekupza Neumanna na Lubijskej drósy.

Natarske towarstwo w Bukezach.

Pońdźelu 15. měrza popołdnju w 6 hodźinach budźe poßedźenje. Knjes plahowanski inspektor dr. **Reinhardt** je pschednoschk pschilubił wo: „plahowanju, dwěmaj ßrědkomaj, s kotrymajž ßo hodźi wunoschk kruwarnje powjetschicź.“ Hoscźo ßu witani. **Pschedßyda.**

Tucźne **howjaše mjaßo** punt po 55 np.
Tucźne **ßwinjaze mjaßo** punt po 60 np.
połcź punt po 70 np., **ßadło** punt po 70 np., **kołbaßowy tuk** punt po 50 np., pschi 5 puntach po 45 np., **wuschkrjeny łój** punt po 40 a 45 np., **kołbaßu** punt po 60 a 65 np. pschedawa

Ernst Wagner
na seminarskej haßy 4.

Murjerjow pyta **Ernst Teich** w Malej Borschczi.

Hólczez, kotryž chze **khlěbowe a běłe pjekarstwo** nawuknycź, móże jutry do wucźby stupicź pola **Maxa Scholtyja,** pjekarskeho mischtra na Lubijskej drósy 16.

Pjekarskeho wucźobnika, s kotrymž ßo pschecźelnje wobkhadźa, pyta **Wylhelm Kutschka** w Budyschinje pschi mjaßowym torhoschczu cźißko 15.

Hólz, kotryž chze kowarstwo nawuknycź, móże do wucźby stupicź pola kowarskeho mischtra **Khěžnika** w Bukojnje pola Hucźiny.

Schewskeho pomoznika pyta schewski mischtr **August Schäfer** na seminarskej haßy.

Wucźobnik.

K jutram do ßwojich drogowych khlamow ßyna sprawneju starscheju sa wucźobnika pytam. Hospoda a jědź w domje.

Otto Engert.

Kowarski pomoznik, dobry konjekowar, dostanje trajne dźěło we Worzynje.

Fr. Rohle,
pruhowany konjekowar.

Wucźobnika pyta rjemjenjeŕ **H. Khěžor** w Budyschinje pschi žitnych wikach.

Ssyn sprawneju starscheju, ßylny a strowy, ßo k jutram t. l. jako domjazy pachoł pyta na **Sarěczanskim** knježim dworje.

Starscha ßłużobna holza a 14—16 lětna holza ßo k 1. hapr. pytatej do konditornje **Edmunda Haruischa** pschi lawskim tórmje.

Ssłużobne a kuchińske holzy, woženjeneho pohonca, strażnikow, dźowki, dźěłaczerske ßwójby pyta **Heynoldowa.**

Pytam ßłużobne a hródźne dźowki a tajke k ßwinjom, gratmischtra, wotroczkow, ßrěnkow, pohonczow a rólnych pohonczow, tśeczakow, wolazych, dźěłaczerske ßwójby a dójki pschi wyßokej msdźe do tudomnych a Draždźanskich stron. **Schmidtowa** w Budyschinje na ßerbskej haßy 7, I.

Hólczez, kotryž chze tyscherstwo nawuknycź, móże do wucźby stupicź pola tyscherskeho mischtra **Nimczki** w Maleschezach.

Dójka ßo pyta.

Strowu ßylnu dójku pyta

J. T. Mitschke w Riesa.

Starscha ßłużobna holza ßo k 1. haprleji pyta w Budyschinje na garbarskej haßy 3.

Wojnarstwo.

Wojnarstwo, kotrež derje dźe, je s wobydlenjom s pschihodnymi wuměnjenjemi jutry na pschenajecźe. Wscho dalsche je pola wobßedźerja, kowarskeho mischtra **H. Wagnera** w Scźijezach pola Budyschina shonicź.

Dar
poßlednjeho seleneho schtwórtka wot njebo **Pětra Młónka** je pola knjesa Ssmolerja w Budyschinje sa 10 np. dostacź.

K dopomnjenju

na lětny ßmjertny dźeń

Marthy Augusty,
Jana Bjenady, kublerja w Sdźaru,
mandźelskeje jenicźkeje dźowki.

Hłóß: Dha cźehń duscha najrjeńscho.

Runje lěto saschko je,
Jědnateho měrza běsche,
Hdyž hósćz hrósbny, njelubý
Loni k wam do domu dźěsche,
Ssmjercź wam lubu dźowku wsa,
Kiž bě wascha nadźija.
Wona běiche lubosna,
K wjeßlu ßwojim starschim data,
W ranju ßwojoh' žiwjenja
Pak jim hižo saßo wiata,
Ssotsicźży owě prjedy njej',
Hižo też stej wumrjelej.
Stajnje ja tym myßlesche,
Kak by starschich swjeßelika,
Teho dla cźim wjetschu je
Ssmjercź jim srudnoscź nacźinika,
Woßebje tej macźeri,
Hdyž ju wjazy njewidźi.
Husto wona saspěwa
Te jej jara lube schtucźki,
Jako wowzka Jesußa,
Sbožowna ßym w kóždym měsći,
Wón mje snaje, lubuje,
A mje s mjenom mjenuje.
Psched nim khodźu tu a tam,
Wón mje s mojim mjenom wola,
Dobru pastwu namakam,
Kotruž stajnje sa mnje khowa,
S jeho ruki wschitko mam,
Schtož ja jenož potrjebam.
Khorosćz, difteritis jow
Bě ßo tehdy dała na nju,
Tudy pola cźłowjekow
Njebě žana pomoz sa nju,
A hdyž tydźeń trało bě,
Jejne hórke cźerpjenje,
Dha ju Jesuß sawoła:
„Martha! pój nětk domoj ke mni,
Kaž ty husto saspěwa,
So chzesch w njebju bydlicź pschi mni
W ruży twojoh' paslyrja
Jako wowzka sbožowna.“
Mało lětow wschak też je
Wona pola waju była,
Runje cźaß ßo bliżesche,
Hdy do schule sastupika,
Potßedma lět stara bě,
A 'žno wumrjecź dyrbjesche.
Ale wona sawěscźi,
Shubiła s tym niczo njeje,
Horkach we tej sbóžnoscźi
Jej je tam na wěcźne derje,
Wěcźnoscź tam jej naruna,
Wjazy hacź jej ßmjercź prjecź wsa.
„Mój łóß wschak mi padnył je
Na to město swjeßelenja,
Moje herbstwo kraßnische
Je, hacź móże dawacź semja.“
Tak nětk wona saspěwa,
Tam psched trónom jehnjecźa.
Boże pucźe dźiwne ßu,
Dopósnacź ßo njemóżeja,
Husto w naschim žiwjenju,
Nasche myßle hinak dźeja,
Tola pschi tym wostanje,
Schtož Bóh cźini, dobre je.
Duž chzył tón Knjes troschtowacź
Nana, macź a wulkich starschich,
Wopomnicź nam wschitkim dacź,
So też junu my tych naschich,
Wopuschcźicź jow dyrbimy,
Duž daj Bóh, so mudri ßmy.

F., g. p.

(K temu cźißku pschiłoha.)

Pschiłoha k czišku 11 Serbskich Nowin.

Sobotu 13. měrza 1897.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje jutsje njedźelu rano w 7 hodź. diakonus Sarjenk němsku spowjednu rěcź, 1/2 9 hodźin farar Räda němske a w 10 hodź. serbske prědowanje. — **Prěni pokutny dźeń**, sriedu 7. měrza, smeje rano w 7 hodźinach diakonus Sarjenk serbsku spowjednu rěcź, 1/2 9 hodźin farar Räda serbske a w 10 hodźinach němske prědowanje. — Psched zyrkwinymi durjemi budźe so kollekta sa snutskowne mišionstwo sběracź.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi**: Korla Alfred, Ernsta Libusche, wobydlerja a pohonca w Tšelanach, s.

W **Katholskej zyrkwi**: Jurij, Mikławscha Rjelki, murjerja, s. — Hana Margareta Hertha, Hermana Pawoła Heiny, knihićišćerja, dź.

Zemrjeli:

Dźeń 4. měrza: Korla August Preibisch, młynk w Delnjej Kinje, 30 l. 2 m. 27 d. — Ernst Alwin Feiffer, modelski tyscheř w Dobruschi, 21 l. 2 m. 21 d. — 7. Franz Josef Wittig, fabriski porter, 67 l. 5 m. 8 d.

Płaćišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 8214 měchow.	W Budyschinje 6. měrza 1897 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 11. měrza 1897 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenza běła	8	53	8	59	8	6	8	47
" žołta	7	94	8	12	7	71	8	—
Rožka	6	—	6	13	5	75	5	94
Jećmjen	6	50	6	72	6	27	6	73
Wowš	6	50	7	90	6	10	6	80
Hroch 50 kilogr.	7	22	11	12	8	33	9	30
Woka	6	11	6	94	5	50	7	50
Jahły	13	—	15	—	12	—	14	—
Hejduschka	15	—	16	—	13	50	14	—
Běrny	2	20	2	60	2	—	2	40
Butra 1 kilogr.	2	20	2	50	2	—	2	40
Pšeńčna muka 50 "	8	50	17	—	—	—	—	—
Rjana muka 50 "	7	50	11	50	—	—	—	—
Ssyno 50 "	2	70	3	—	2	40	2	80
Ssloma 600 "	16	—	18	—	16	—	18	—
Prošata 1236 schtuk, schtuka	3	—	18	—	—	—	—	—
Pšeńčne wotruby	4	50	5	25	—	—	—	—
Rjane wotruby	5	—	5	75	—	—	—	—

W Budyschinje płaćeschе: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach 14 hr. 50 np. hacž 14 hr. 60 np., žołta 13 hr. 49 np. hacž 13 hr. 80 np., kórz rožki po 160 puntach 9 hr. 60 np., hacž 9 hr. 69 np, kórz jećmjenja po 140 puntach 9 hr. 10 np. hacž 9 hr. 40 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot 8 hr. 24 np. hacž 8 hr. 53 np., pschenza (žołta) wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 9 np., rožka wot 6 hr. — np. hacž 6 hr. 6 np., jećmjeń wot 6 hr. 25 np. hacž 6 hr. 50 np., wowš wot 6 hr. 25 np. hacž 7 hr. 40 np.

Drażdźanske mjaßowe płaćišny: Howjada 1. družiny 57—60 hr., 2. družiny 52—54 hr. 3. družiny 45—55 po 100 punt. rěsneje wahi. Žiwe najlěpsche krajne swinje 41—43 hr. po 100 puntach. Cźelata 50—60 hr., po 100 puntach mjaßoweje płaćišny.

Wjedro w **Londonje** 12. měrza: Symnischo.

Jěsdny plan želesnizow
wot 1. oktobra 1896.

4. wosowa klaßa njedźelu a na sakskich swjatych dnjach wupada.

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	2-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Budyschina	5,10	7,38	10,47	1,19*	2,5	4,53	8,40
Dźěžnikez	5,19	7,53	10,56	1,32*	2,14	5,3	8,49
Budestez	5,25	8,6	11,3	1,41*	2,20	5,10	8,56
Roswodez	5,32	8,13	11,9	—	2,27	5,17	9,51
Do Wjeleczina	5,41	8,24	11,18	—	2,35	5,26	9,11

* Jěsdźi jenoż sobotu a njedźelu.

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaßa	1-4.	1-4.	1-3.	2-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Wjeleczina	6,1	8,47	11,42	—	2,59	5,47	9,41
Roswodez	6,11	8,54	11,50	—	3,9	5,58	9,49
Budestez	6,21	8,59	11,56	12,42*	3,17	6,8	9,55
Dźěžnikez	6,32	9,6	12,4	12,52*	3,28	6,19	10,3
Do Budyschina	6,42	9,14	12,12	1,4*	3,38	6,30	10,11

* Jěsdźi jenoż sobotu a njedźelu.

S Budyschina do Rakez.

S Budyschina	6,46	10,48	2,10*	5,0	9,10
Ratarjez	6,54	10,57	2,18*	5,9	9,19
Židowa	7,0	11,3	2,24*	5,15	9,25
M. Wjelkowa	7,8	11,12	2,33*	5,26	9,33
Radworja	7,20	11,26	2,55*	5,41	9,45
Kaßowa	7,28	11,36	2,52*	5,48	9,52
Njeßwačidła	7,40	11,47	3,2*	6,0	10,2
Scheschowa	7,48	11,55	3,10*	6,8	10,10
Do Rakez	7,56	12,3	3,18*	6,16	10,18

S Rakez do Budyschina.

S Rakez	5,22	8,5	12,35	3,30*	6,52
Scheschowa	5,31	8,14	12,44	3,39*	7,1
Njeßwačidła	5,41	8,14	12,53	3,47*	7,11
Kaßowa	5,51	8,22	1,6	3,57*	7,25
Radworja	6,0	8,43	1,15	4,4*	7,33
M. Wjelkowa	6,14	8,55	1,29	4,16*	7,46
Židowa	6,22	9,3	1,37	4,24*	7,54
Ratarjez	6,29	9,9	1,44	4,30*	8,1
Do Budyschina	6,36	9,16	1,51	4,37*	8,8

* Jěsdźi jenoż sobotu, njedźelu a swjate dny.

S Wósborka do Lubija.

S Wósborka	7,28	10,23	1,27	6,25
Maleczíz	7,36	10,31	1,35	6,33
Luwoczíz	7,45	10,38	1,42	6,42
Hluschiny	7,54	10,47	1,51	6,51
Mak. Radměriz	8,1	10,53	1,57	6,59
Ketliz	8,14	11,4	2,8	7,12
Do Lubija	8,26	11,16	2,20	7,24

S Lubija do Wósborka.

S Lubija	8,50	12,0	3,15	7,50
Ketliz	9,4	12,14	3,29	8,5
Mak. Radměriz	9,16	12,25	3,40	8,17
Hluschiny	9,22	12,31	3,46	8,23
Luwoczíz	9,32	12,41	3,57	8,34
Maleczíz	9,40	12,49	4,5	8,42
do Wósborka	9,47	12,56	4,12	8,49

S Budestez do Hornjeho Kumwalda.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Budestez	6,22	11,12	1,42*	5,17	9,51
Wbohowa	6,34	11,24	1,54*	5,29	9,53
Kebliz	6,38	11,30	1,58*	5,34	9,51
Kumwalda	6,48	11,38	2,3*	5,44	10,12
Ssrjedźneho Kumwalda	6,55	11,45	2,12	5,51	
Do Hornjeho Kumwalda	7,1	11,51	2,18	5,57	

* Jěsdźi jenoż sobotu a njedźelu.

S Hornjeho Kumwalda do Budestez.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Hornjeho Kumwalda		8,12	12,6	2,28	8,16
Ssrjedźneho Kumwalda		8,19	12,13	2,35	8,23
Kumwalda	5,1	8,30	12,20*	2,46	8,30
Kebliz	5,7	8,38	12,26*	2,54	8,36
Wbohowa	5,11	8,42	12,30*	2,58	8,40
Do Budestez	5,22	8,53	12,41*	3,9	8,51

* Jěsdźi jenoż sobotu a njedźelu.

S Kamjenza do Arnsdorfa.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.
S Kamjenza	6,3	8,50	12,8	3,5	9,3
Połcźnizy	6,27	9,14	12,32	3,29	9,29
Großröhrsdorfa	6,36	9,24	12,42	3,49	9,40
Do Arnsdorfa	7,11	9,36	1,24	4,4	10,5

S Arnsdorfa do Kamjenza.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.
S Arnsdorfa	7,16	10,36	12,8	7,0	10, 6
Großröhrsdorfa	7,32	10,45	1,39	7,24	10,19
Połcźnizy	7,41	10,54	1,48	7,34	10,28
Do Kamjenza	7,59	11,12	2,7	7,46	10,46

Schkórnje a stupnje

k **konfirmaziji,** kaž tež wschě pomyßlne družiny wobucza sa **mužskich, žony** a **dźěćźi** porucza po zyle wurjadnje tunich płaćišnach

Paul Kristeller

na bohatej haßy 29 s napscherza hosćenza „winoweje kicze".

Winski cźrijowy sklad.

Wulki wubjerk mužazych, žonjazych a dźěćźazych schkórnjow a stupnjow po tunich płaćišnach porucza

Emma Frisch

na kamjeńtnej haßy 15 pódla hosćenza sloteje krony.

Rjany wulkosornaty raiß,
punt po 16, 18—20 np.,
najlěpsche wulke jerje,
tunu po 38 mk., schtuku po 3, 4, 5, 6 a 7 np.,
kóstkaty zokor, punt po 32 np.,
rjany, derje ßłodżazy khofej
porucża jara tunjo
Carl Noack na žitnej haßy.

Turkowske ßłowki

nowy płód w měchach, kaschćikach a po wasy ßu tunjo dostacź pola
Moritza Mjerwy
pschi mjaßowym torhoschću.
Destillazija likěrow po starych tunich płaćišnach.

Schparazy wolij

dźěłany sa schijaze maschiny a jěsdne koła ſ koscžowolijoweje fabriki H. Möbiusa a ßyna w Hannoverje dostacź pola
Clemensa Jäckela na bohatej haßy.

Sslódke palenzy

liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.
porucża **Moritz Mjerwa** pódla Pětrowskeje zyrkwje.
Destillazija snatych dobrych palenzow po starych tunich płaćišnach.

Union-kognak

po wschěch płaćišnach dostacź
pola **Schieschki a Rjeczki.**

Jerje wulke a tucžne, madl po 40, 65, 90 a 100 np., schtuku po 2 hacž 9 np.

Syrup ßłódki kaž měd, punt po 20 np. **Syrup jara** ßłódki po 16 np. a woßebje 1. družinu jara tunjo punt po 10 np.

Margarinu tak rjanu kaž butru punt po 70 hacž 80 np.

Jědźny tuk jara rjany a dobry, punt po 50 np., pschi 5 puntuch po 47 np.

Rajß punt po 13, 16, 18, 20 hacž 30 np., kaž tež
hróch, jahły, buny, ßoki a lamane nudle
po tunich płaćišnach porucża
Ad. Rämsch pschi butrowych wikach.

K wußywej

porucża w nalěpschej derje skhadźazej tworje tunjo: **schlesynski czerwjeny dźeczel** ſ rukowanjom, so je bjes židy, **bely dźeczel, serabellu, rajsku trawu, Oberndorfske a Eckendorfske runklizowe ßymjo, woprawny probstajski wowß** a prěni **wußyw, hoborski ßymjeńtny wowß** ſ **hornjoröslawskich horow, Lutyjeczanski (Leutwitzski) žołty wowß, ßymjeńtny jeczmjeń, hróch a woku**

Paul Schulze,
pschedawarnja žita, ßymjenja a piznych ßrědkow
pschi žitnych wikach 18.

Heinrich Mohr,

schewski mischtr w **Budyschinje**
na ßukelnjskej haßy 14
porucża k konfirmaziji wschě pomyßlne družiny **stupnjow** a **schkórnjow** po snatych tunich płaćišnach. Kaž je snate, po měrje wubjernje ßedźaze wobucże sa krótki czaß dźěłam.

Wina

w snatej dobroscźi w bohatym wubjerku po poměrnych płaćišnach porucża
Gustav Küttner,
winowa pschedawarnja a korczma
10 na ßerbskej haßy 10,
5 dalokoreczak 5.
Płaćišnowe sapißy ßo poskiczeja.
Sa korczmarjow a saßopschedawarjow woßebity rabatt.

Zokrowy syrup

rjenje ßłódko ßłodżazy,
punt po 18 np.,
běły syrup,
punt po 20 np.,
po zylisnach tuńscho
porucża **Carl Noack**
na žitnej haßy.

Pschi drohich běrnowych płaćišnach poručam tunje warjenja jako
rajß,
krupy,
jahły,
ßoki,
hróch,
atd.
po jara tunich płaćišnach.
Otto Sachse
na bohatej haßy 5.

Khofej

paleny a njepaleny
tuni a dobry porucża w wulkim wubjerku
Otto Sachse
na bohatej haßy 5 ſ napschecźa posta.

Woprawdźite **Würzburgske**
runklizowe ßymjo
porucża **Carl Noack**
na žitnej haßy.

Kosaze,

lischcze, tkhórjaze a kunjaze (mordarske), **jajecze, ßornjaze, kaniklaze a kocze koże** po najwyschschich płaćišnach kupuje
Heinrich Lange
w Budyschinje pschi žitnych wikach.

Howjase, konjaze,

czelaze a wowcze koże kaž tež **wowczu wołmu** pschezo po najwyschschich płaćišnach kupuje
Heinrich Lange
pschi žitnych wikach njedaloko ßerbskeje katholskeje zyrkwje.

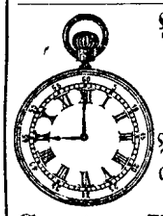

Pschedawanje a porjedzenje
wschěch družinow
czaßnikow.
Płaćišny najtuńscho a rukowanje na dwě lěcze.
Gustav Mager, czaßnikar
11 na ßerbskej haßy 11
pschi starych kasarmach.

Konfirmandske wobleczenja

po 7½ hacž do 22 mk.,

mužaze a hólžaze wobleczenja

w najnowschich mustrach,

žakety

sa konfirmandki a žony
w **wulkim wubjerku** porucża

Otto Preuss

prjedy Kloß
4 na žitnej haßy 4.

K konfirmaziji

poručam

hotowu drastu

derje žedźazu ſ dobrych tkaninow po jara tunich płaćźiſnach.

Holcźaze žakety a khornarje
w wulkim wubjerku.

Wobleczenja a **draſtu ſchiju po měrje**
ſa krótki cźaß a rukuju ſa najlěpſche žedźeuje.

Pſchi lawſkich hrjebjach 10 **Ersnt Jenke** **Pſchi lawſkich hrjebjach 10**
w Budyſchinje.

Hotowe ſchaty ſa **konfirmandow**
poručza **A. Tschentscher** na bohatej haßy 18.

Na ßwój jara wulki ſkład

rjanych nowych bantow

cźornych a **pißanych, kwětkatych** a **ßmuhatych**
w **kraßnych barbach**

dowolam ßebi kedźbliwe cźinicź.

Moje płaćźiſny ſa wſchě twory ßu **wurjaduje tunje** a **krucze ſprawne.**

Leopold Posner,
pſchedawaŕnja debjenſkich a wolmjanych tworow
7 na bohatej haßy 7.

Stare knihi ßo laßo najtrajniſcho pſchewjalaja.

Sserbſke a němſke ſpěwaŕſke knihi

najjednoriſche a **najwoßebniſche,**
twjerdźe ſwjaſane, ßu w wulkim wubjerku **tunjo** doſtacź
pola

E. A. Wetzki,
knihiwjaſarja
17 na bohatej haßy 17.

Woprawdźe tunjo
kupuje ßo nětko
w rumowanſkim
wupſchedawanju
zentralneho baſara
H. Richtera naßlědnika
na ſuutskownej lawſkej haßy 6.

Wot 1. haprleje 1897 ßo zentralny baſar na bohatej haßy 29 ſ napſchecźa hoſcźenza „k winowej kicźi“ namaka.

Pſchedeſchćźniki

ſa **konfirmandow** w wulkim wubjerku jara płaćźiſny hódno poručza

H. M. Schmidt
na rózku hłowneho torhoſchcźa.

Sa někotre hodźiny ßo pſchedeſchćźniki porjedźa a ſ nowa poczehnjeja.

Jutrowne jěchanje.

Nowe a trjebane ßedła,
ſkorpawaty grat a huſarſki paradny grat tunjo poručza
dwórſki ßedłaŕ E. G. Leuner
na ſchulſkej drózy.

K konfirmaziji

poručam ßwój wulki ſkład
konfirmandſkich wobleženjow ſ bukſkina, ſatina,
a **cheviota** hižo po 9 hr.,
jenož ſ derje ßo noſchazych tkaninow.
Krucze ſprawne poßłuženie.

Max Udich,
w Budyſchinje
14 na bohatej haßy 14.

Draſta po měrje ßo ſ rukowanjom ſa dobre ßedźenje a woßebne wuwjedźenje po najtuniſchich płaćźiſnach ſchije.

Sserbſke ſpěwaŕſke knihi

do kože ſwjaſane ſe ſłotym rěſkom po 3 hr. 50 np. — 10 hr., němſke po 1 hr. 50 np. — 12 hr.
poručza
J. Nowak
na ſnytskownej lawſkej haßy 8.

Wobraſy

(bildy) ßo rjenje a tunjo ſaſchkleńuja a ſ wobłukom wobdadźa,
domowe zohnowanje a **wobraſy**
w wulkim wubjerku a tunich płaćźiſnach pola
Maxa Mützy
na bohatej haßy 11.

Cźaßniki

ſa konfirmandow!

Caßniki derje a tunjo porjedźam.
R. Merſiovſky, cźaßnikaŕ
na garbaŕſkej haßy 22.

Matrazy

rjane a derje dźěłane poručza
C. A. Pietſch
na hauenſteinſkej haßy 1.

Kóždy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tuni cźaßnik** kupicź, abo kotryž chze ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k cźaßnikarjej **Curtej Jenczej** na ſwonkownej lawſkej haßy 5, pódla knjeſa lotteriſkeho kollektéra Jägera. — **Jencz** pſchedawa a porjedźa ſa ßwoje dźěło ſprawnje rukujo.

We wudawaŕni „Sserb. Nowin“ ßu doſtacź:

ßerbſke
kmótſaze liſty
w kaſchcźikach.

Wopomnjeńſke a jara natwarjaze knihi ſa bliſki póſtny cźaß ſ napißmom

„Sswjaty póſt“

ßu pola knjeſa Ssmolerja w Budyſchinje ſa 75. np. doſtacź.

We wudawaŕni „Sserbſkich. Nowin“ je doſtacź:

Spěwna radosć.
Zběrka
ſulskich spěwow.
Druhi wudawk.

S. Beer w Budyschinje prjedy Messow & Waldschmidt

na hłownym torhoschczu 9 delka a po 1 skhodźe.

Jenož někotre dny wuwsaczne płaczisny.

Wokna rjedźenska koža po 12 np.
Sofowe deki, 150 zentimetrow dołhe s fransami, po 125, 100, 75, 65, 59 „
Koschlaze szukno k schatam kóždeje družiny, stary łoscz po 15 „
Czorne drastne tkaniny, czistowołmjane, dwójzy schěroke, stary łohcz po 40 „
Nahłowjaze schawle w szwětłych barbach se židźanymi szmuhami po 56 „
Barchentowe rubischcza, hotowe seschite, pißane po 135 a 79 „
Mužaze schtrympy, wołmjane mjehke a czopłe, por po 47 „
Mužaze barchentowe koschle, czisćze czežka družina, po 142 „
Poszleschczowe tkaniny, kaschczikate mustry, 6/4 schěroke, srukowanjom, so barbu njepuschcza, stary łohcz po 17 „
Haptykarjowe Döringowe mydło, kruch po 15 np.
Atlasowy bant, módry, czeŕwjeny a rosa, 4 zentimetrow schěroki, stary łohcz po 3 „
Płat k zycham, Ia. družiny, stary łohcz po 27 a 18 „
Koschlazy barchent stary łohcz po 16 „
Schórzuchowa tkanina, módroczischcz na woběmaj stronomaj, stary łohcz po 34 „
Małke žonjaze schórzuchi po 17 „
Drellowe blidowe ruby po 85 a 43 „
Trjenja, schěre wobrasate mustry s czeŕwjenej kromu, wotměrjene po 20 „
Khofejowe a zokrowe tysy, 6 róžkate, s porzlinom namolowane se słotom po 19 „

Gardiny w kraßnych mustrach, jenož dźeržaze družiny, stary łohcz po 45, 40, 38, 35, 33, 30, 27, 25, 23, 20, 18, 16, 14, 12 a 3 np.

K konfirmaziji

poruczamoj: **wschě potrěbne wězy sa schwadlistwo,**
schtałty hižo po 50 np.,
bełe spódnje szuknje s wuschiwanjom hižo po 1 mk. 50 np.,
hólczaze kłobuki po 1 mk. 25 np.,
khornarje, manschetty, schemisetty,
schlipsy po 5 np.

Philippi & Co.

Wobhladajcze szebi naju 3 wulke wukładne wokna.

Konfirmandske kłobuki

jara tunjo po **1 mk. 25 np., 1 mk. 50 np., 1 mk. 75 np., 2 mk.**

Hugo Lehmann

22 na bohatej haszy 22 (pódla hosczenza k winowej kiczi).

Czescźenemu wobydleŕstwu w Budyschinje a wokolnosczi szwój bohaty skład **spěwaŕskich knihow, kschczenskich** a **konfirmaziskich khartow** atd. poruczam a s dobom sdwórliwje proschu, so by szo na mnje pschi sapoczatku schulskeho lěta, hdyž szo schulske wězy kupuja, dźiwało. Sprawne a tunje poszłuženje szo pschilubi.

S poczescźowanjom

C. Christoph,

prjedy J. Angermann,

papjerjowa pschedawaŕnja en gros & en détail
na snutskownej lawskej haszy 7.

Schtóž chze

konfirmandske kłobuki

jara tunjo po **1 mk., 1 mk. 50 np., 1 mk. 75 np., 2 mk.**

kłobuki a mězy

woprawdźe dobre a tunje, po ženje njeszłyschanych tunich płaczisnach nakupicz, njech szo poda do spezialnych khlamow

F. Trulleya

na schuleŕsku haszu 7 pschi tórmje,

hdźež szo pschi najtunischich płaczisnach najwjetschi wubjerk we wschěch nowosczach nalětneho czasza

w zylindrowych, hońtwjeŕskich, filzowych a słomjanych

kłobukach

poskicza. Teho runja

kołojěsdne, pohonczaze, njedźelske a wschědnjaze

mězy

hólczaze kłobuki	po **75 np.,**	Hacž do najwoßebnischich družinow.
mužaze kłobuki	„ **1 hr.,**	
zylindrowe kłobuki	„ **3 hr.,**	
hólczaze mězy	„ **30 np.,**	
dźěłaczeŕske mězy	„ **40 np.,**	
židźane mužaze mězy	„ **1 hr.,**	

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a ma„a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 12. **Sobotu 20. měrca 1897.** **Lětnik 56.**

Čežesćeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotsiž chzedźa sa nje na

2. schtwórtlěto 1897

do prědka płaćicź, njech nětko **80 np.** w wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa. — Čzi, kotsiž ßebi Serbske Nowiny psches **póst** pschinjesćź dadźa, njech tola njesapomnja, ßebi je tam bórsy skasacź. Na schtwórtlěto sapłaćzi ßo sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž też w druhich krajach němskeho khěžorstwa **1 hriwna,** s pschinjeßenjom do domu **1 hriwna 15 np.** — Serbske Nowiny s pschikłohu **Serbski Hospodar** płaćza na póstach **1 hriwnu 25 np.,** s pschinjeßenjom do domu **1 hriwnu 40 np.** — Se Serb. Now. hromadźe hodźi ßo też **„Pomhaj Bóh“** na pósće skasacź.

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Pschichodnu pońdźelu, 22. měrza, ßo 100 lět dopjelni, so je ßo khěžor Wylem I., kotremuž ßu pschimjeno „Wulkeho“ narjekli, narodźił. We wschěch krajach němskeho khěžorstwa budźa na tutón dźeń s woßebitymi ßwjedźenjemi spominacź. W Barlinje ßo němszy wjerchojo seńdu, so bychu hromadźe s khěžorom tónle ważny wopomnjeństi dźeń ßwjecźili a pschi wotkrycźu kraßneho pomnika prěnjeho khěžora nowosałoženeho khěžorstwa pschitomni byli. Żiwy pomnik, twjerdschi dyžli tamny kamjeńtny a worzłowy, je ßebi pak khěžor Wylem Wulki ßam we wutrobach ßwojeho luda stajił se skutkami ßwojeho żiwjenja, kotreż je Němzam se schpihelom stawisnow jich wótzneho kraja w sańdźenych 100 lětach, jich najhłubscheho poniżenja a potom jich ßławneho posběhnjenja. We wójnskim cźaßu narodźeny, w kotrymż chzyschе Napoleon ßwój ßón ßwětoweho knjejstwa do skutka stajicź, ßo pomjatk pruskeho prynza Wylema s wobrasami wójny, sbicźa, cźěkańzy a potom saßo bitwow a dobycźa napjelni. W cźaßu revoluzije dyrbjesche wón hórkoscź ludoweje hidy woptacź, kotraż wschak je ßo posdźischo do najwjetscheje luboscźe a cźesćźowanja pschewobrocźiła. A hdyž wón, hižo schědźiwzowym lětam blisko, na trón stupi, mějesche wón tsi wulke wójny wjescź, w Schleswig-Holsteinskej, w Cźechach a w Franzowskej, so by stejischczo Pruskeje wobtwjerdźił a němske khěžorstwo sałożił. Mikoscźiwy woßud pak je jemu spožcźił, so je ßebi niz jenoż w krawnych bitwach, ale też se skutkami měra ßławne mjeno dobycź ßměł. Sstydomnacźe lět dołho je wón po s nowa postajenju němskeho khěžorstwa Němsku na pucźach měra wodźił a w tymle cźaßu tamne sakonje wudał, s kotrymiž ßo dźěłacźerjo w cźaßu sjeßboženja, khoroscźe, staroby a běbnoscźe psched nusu a tradanjom wobarnuja. A tak je ßo stało, so je wón ßwoje wójnske dobycźa se skutkami měra twjerdże sałożił a krónował. Wón je teho dla w ludowym wopomnjenju bóle jako wjerch měra żiwy, dyžli jako wójnski dobycźeŕ, a jeho stołetny narodny dźeń w Němzach teho dla jako woprawdźity ßwjedźeń měra ßwjecźa.

— Komißija, kotraż je měła wo nowych żadankach sa wójnske łódźstwo jednacź, je jenoż někotre maliczkoscźe pschisiwolika, hłowne sumy pak wschě wotpokasała. Admiral Hollmann bě dyrbjał komißiju sa powjetschenje wójnskeho łódźstwa dobycź; wón je, dokelž tutón nadawk njeje dozpěł, khěžora proßył, so by jeho se ßłużby puschcźił. Khěžor pak tule próstwu njeje dopjelnił, duž Hollmann dale w ßłużbje wostanje. Nadźija, so ßnadź w połnym khěžorstwowym ßejmje hischcźe někotre łódźe pschisiwola, nima wjele wuhladow. Kaž hižo w komißiji budźa drje konserwatiwni, nazionalliberalni a reformarjo też tam sa to hłoßowacź, wjetschina pak ßo po sdacźu sapowjedźi, někotre sta milijonow, sa powjetschenje łódźstwa trěbne, pschisiwolicź. Duž budźe ßo knjeżerstwo s 20 milijonami hriwnami spokojicź dyrbjecź, kotreż je komißija sa wudospołnjenje łódźstwa sa nusne spósnała. Khěžor drje je wot ßejma po ßwojim měnjenju twar najnusnischich łódźow żadał a wón by nětcźischi ßeju, dokelž je pjenjeżne ßrědki sa nje sarjekł, najradscho rospuschcźił. Tola schtó sa to rukuje, so by nowowuswoleny khěžorstwowy ßejm ßo hischcźe bóle pschecźiwo powjetschenju wójnskeho łódźstwa njespjecźował, dyžli nětcźischi? Duž je khěžor nusowany, ßwoje wotmyßlenja w nastupanju wójnskeho łódźstwa na posdźischi bóle pschihódnischi cźaß wotstorcźicź.

Po druhich powjescźach khěžor na powjetschenju wójnskeho łódźstwa wobsteji; wón je pjecźa hrosył, so budźa ministrojo, jeli so ßo pschedłoha sa powjetschenje wójnskeho łódźstwa wotpokaże, ßwoje sastojnstwo słożicź dyrbjecź. Jeli so chze ßebi po tajkim khěžorstwowy ßejm nětcźischich ministrow sdźerżecź, dyrbi żadane milijony sa wójnske łódźstwo pschisiwolicź. Njecźini-li to, ßo wschitzy ministrojo wucźerja. Tak je pjecźa khěžor, kaž sapóßłanz ßwobodny knjes se Stumm powjeda, rěcźał.

W khěžorstwowym ßejmje je ßo mjes tym hižo schtwórtk łódźstwowa pschedłoha na dnjowy porjad stajiła. Se strony knjeżerstwa ju khěžorstwowy kanzler, statny sekretar s Marschall a statny sekretar admiral Hollmann poruczachu. Khěžorstwowy kanzler woßebje wusběhny, so dyrbi wójnske łódźstwo wuwoženje němskich tworow po morju na měrne waschnje schkitacź a so dyrbi wone tak mózne bycź, so njeby nichtó sa lohki nadawk měł, němskim łódźam sadźěwacź, ßwobodnje po morju jěsdźicź. Njedźiwajcy wuschiknych rěcźow knjeżerstwowych sastupjerjow pak ßnadź tola khěžorstwowy ßejm do powjetschenja wójnskeho łódźstwa njeswoli; zentrumska strona, kotraż ma pschi tym rosßudźaze ßłowo rěcźecź, ßo njeda k wulkim pjenjeżnym woporam sa łódźstwo namołwicź.

— Pruske statne żelesnizy ßu sa statnu kaßu s móznym pjenjeżnym żórkom. Po rosprawje ministra Thielena, w krajnym ßejmje podatej, pruske statne żelesnizy w lěcźe 1896/97 něhdźe 500 milijonow hriwnow cźisteho dobytka wotcźißnu. Nowe srjadowanje żelesnizow je ßo sa dobre a wużitne wupokasało a hibicźiwoscź a hospodarnoscź spěchowało. Sapóßłanzy, kotsiž sa potuńschenje jěsbneje płaćźisny wustupowachu, pola ministra Thielena hłuchej wuschi nadeńdźechu.

— S złownym kreditom je ßo hacź dotal pschiwoženje zusokrajneho żita a młynskich wudźěłkow jara polóżiło. Po namjecźe sapóßłanza Schwerina je khěžorstwowy ßejm wobsamknył, so ma ßo złło sa żito, kotreż jenoż khwilu w Němzach na składze leži a ßo potom dale do wukraja pscheda, wot nětka złło płaćźicź a so pak ßo sapłacźene złło se 4 % sadani.

— Khěžorstwowy nawěschtnik je postajenja wosjewił, po kotrychž ma ßo schtyriprozentiska khěžorstwowa pożcźonka do połschtwórtaprozentiskeje pscheměnicź.

— Knjeżerstwo je nowy sakonjowy nacźisk sa organisaziju rjemjeßła wosjewiło. Tutón nowy sakoń, kotryž jenoż sawjedźenje dobrowólnych dyrbjeńskich rjemjeßlniskich jednotow żada, runje na najważnischе żadanja rjemjeßlnikow, kaž na pschikład na dopokasmo wukhmanoscźe, njedźiwa. Sastupjerjo Barlinskich rjemjeßlniskich

jednotow ßu teho dla hižo pschecźiwo nowemu ſakonjowemu nacźiſkej proteſtowali. Kaž ßo ſda, ßo žadanja rjemjeßlnikow ženje njedopjelnja.

— Khěžorſtwowy bank je loni wſcho hromadźe 17½ milijonow cźiſteho wunoſchka měł. S tuteje ſumy je khěžorſtwo 8½ milijona doſtało; ſbytknych 9 milijonow je ßo mjes bankowych wobdźělnikow wudźěliło.

— Sozialdemokratiſka towaŕſtwowa pjekarnja w Flensburgu je ßwój bankrot pſchipowjedźiła. Towaŕſtwowe ßobuſtawy (ſ wjetſcha khudźi ludźo) ßwoje podźěle po 10 hriwnach ſhubja a dyrbja na kóždy podźěl hiſchcźe 20 hriwnow doplacźicź.

— S Ruſkeje ßo do Sakſkeje žaneho ßwinjazeho mjaßa pſchiwožowacź njeßmě. Sakſke miniſterſtwo je wo tym ſcźěhowazy wukas wudało: W nowiſchim cźaßu ßu ßo ſakaſy, pſchecźiwo pſchiwoženju ruſkeho ßwinjazeho mjaßa wot Pruſkeje, Mecklenburgſkeje atd. wudate, ſ tym wobeſchle, ſo ßo tajke mjaßo pſches Awſtriſku do Sakſkeje woſy. — Miniſterſtwo ſnutskownych naležnoſcźow widźi ßo ſ tym namokwjane ſakaſacź, ſo ßo cźerſtwe ßwinjaze mjaßo, kaž też wſchě pſchihotowanki ſe ßwinjazeho mjaßa — woßebje ßelene mjaßo, pleza, kołbaßa, ſulza — ſ Ruſkeje do Sakſkeje pſchiwožuja. — Wuwſate wot tejele ſakaſnje woſtanje jenož wuſchkrjene ßwinjaze ßadło. W naſtupanju pſchiwoženja žiwych ßwini dotalna pſchikaſnja dale wobſteji. — Hdy by tale ſakaſnja njewuſchła, bychu ßwinje ſ Ruſkeje a jich mjaßo na płacźiſny ßwini, w Němzach ßo plahowazych, ßylnje tłócźiłe. W nětcźiſchim cźaßu, w kotrymž žito mało płacźi, je ratać na to pokaſany, ſe ſkota po mózhnoſcźi wulki wužitk cźahnycź. Duž bě hornja ſakaſnja jara nuſna.

Awſtriſka. S powſchitkownym wólbnym prawom ßo wobſtejnoſcźe w awſtriſkim khěžorſtwowym ßejmje mało pſcheměnja. W běhu poßlednjeju njedźelow je pjata kurija, to je klaßa, kotraž najmjenje dawkow dawa, ßwojich ſaſtupjerjow wuſwoliła. Wjetſchi dźěł wuſwolerjow pjateje kurije njebě hacź dotal ſ zyła wólbneho prawa měł, duž běchu ßo ſozialdemokratojo nadźijeli, ſo budźe ſa nich pſchi wólbach, pſchi kotrychž prěni krócź dźěłacźerjo ßobu wolachu, pſcheńza kźěcź. Sozialdemokratojo běchu dobycźa tak wěſcźi, ſo na pſchikład jich pſchiwißowarjo w Prahy tón dźeń, na kotrymž ßo we Winje wolesche, ſ wulkimi wuwěſchenkami dobycźe Winſkich ſozialdemokratiſkich kandidatow woſjewichu. Wjecźor wſchak, hdyž ſ Wina powjeſcź pſchińdźe, ſo ßu ſozialdemokratojo we wſchěch Winſkich wokrjeßach pſchěhrali, ßo tele wuwěſchenki wſchě rucźe ſhubichu. Wſcho hromadźe je ßo 13 ſozialdemokratow wuſwoliło, kotſiž mjes 425 ſapóßłanzami khěžorſtwoweho ßejma wjele wjazy hacź nicźo njepłacźa. W něktorych wokrjeßach, kaž na pſchikład w Pilſenje, ßo jich kandidatojo jenož ſ pomozu liberalnych Němzow a židow pſchecźiſchcźachu. Też w Prahy tucźi ſozialdemokratow ſe wſchemi mozami podpjerachu, tola tu bě jich pomoz podarmo, pſchetož młodocźeſki kandidat Brženſkowſki ſ wulkej wjetſchinu hłoßow jako dobycźeŕ ſ wólbneje bitwy wuńdźe. Nětko maja hiſchcźe ſchtyri prěnje kurije (klaßy) wolicź, mjes kotrymiž je mózhnoſcź wuſamknjena, ſo mohł ßo wot nich ſozialdemokrat wuſwolicź. Pódla ſozialdemokratow ßu najwjetſche poraženje němſzy liberalni pſchi wólbach poczerpili. Poßledniſcha ſtrona, kotraž je w Awſtriſkej dołhe lěta na cźole knjejſtwa ſtała, je ßebi w pjatej kuriji jenož dwaj wokrjeßaj wubědźiła, a jedyn tychle wokrjeßow je ßebi jenož ſ tym ſdźeržała, ſo je ſe ſozialdemokratami ſwjaſk ſcźiniła.

Grichiſka. Europiſke wulkomozy ßu wobſamkle, najprjódzy jenož dźěł kretiſkeje kupy woblehnycź. Prjedy hacź je ßo woblehnjenje (blokada) pſchipowjedźiła, je hižo awſtriſka wójnſka łódź „Sebenico“ grichiſku łódź, kotraž chzyſche k kretiſkej kupje wójnſku potrjebu dowjeſcź, do morja ſtřélała. Wſchudźe pak wulkomozowſke wójnſke łódźe tak kedźbliwe njejßu, tak ſo ßo ſběžkarjo pſchezo w doßahazej měrje ſ zyrobu a wójnſkej potrjebu ſaſtaraja.

Admiralojo wulkomozowſkich łódźow ßu 18. měrza Kretiſkim woſjewili, ſo ßo na Krecźe ßamoſarjadniſtwo ſawjedźe, ſo budźa po tajkim Kretiſzy wot nětka w ßwojim kraju ßamoſtatnje knježicź. Njedźiwajzy teho grichiſzy wojazy pod wyſchkom Vaſſoſſom a kretiſzy ſběžkarjo pſchimórſke měſta, do kotrychž ßu ßo Turkojo wukhowali, njepſcheſtawajzy nadběhuja, a je wulki ſtrach, ſo je woni dobudu.

Mjes tym ſo ßo hacź dotal njeje poradźiło, měr na Krecźe ſaßo poſtajicź, hroža nowe njeměry w Mazedonſkej a Starej Sſerbiji, hiſchcźe pod turkowſkim knjejſtwom ſtejazej, wudyricź. Arnawtiſke bandy ßu w Starej Sſerbiji žadławe hroſnoſcźe ſkucźiłe. Wone ßu ſchěſcź ſchcheſcźijanſkich wßow doſpołnje wurubiłe, tſi druhe ſapaliłe a mužow, žony a dźecźi ſkónzowałe. We wßomaj Gowrjelewje a Barowje ani khěže, ani bróžnje, ani wowcźeŕnje njeje ſtejo woſtało; wſcho je ßo ſpaliło. Pſchi tajkich ſrudnych wobſtejnoſcźach njebudźetej ßo ſłónczńje Sſerbija a Bołharſka ſdźeržecź móz, po pſchikładze Grichiſkeje cźinicź a kraje, w kotrychž Sſerbjo a Bołharjo hiſchcźe pod turkowſkim pſchahom ſdychuja, wobßadźicź. Nětkole je k temu ruuje pſchihódny cźaß.

— Mjes wójnſkimi łódźemi wulkomozow, pſched Kretu ßo namakazymi, je ruſku łódź „Sſyßoj Wjeliki“ cźežke njeſboże podeſchło. Se ſatraſchnym rosbuchnjejom je ßo na njej 15 muži, mjes kotrymajž běſchtaj dwaj offizěraj, moriło. Wjazy matroſow je ßo cźežko ſraniło. Rosbuchnjenje ßo pońdźelu popołdnju w 2 hodźinomaj mjes Rethymno a Sudaſkim ſaliwom pſchi tſélenſkim ſwucźowanju ſta. Poßledni krócź dyrbjeſche ßo wutſélicź, kula ßo do kanony wobronjeneje wěže ſaßadźi. W tym ßamym wokomiku ßo rosbuchnjenje ſta a tſécha wobronjeneje wěže, 120 zentnarjow cźežka, do powětra ſlecźi. Jena pokoja do morja padźe. Druha wyſche běhanſkeho moſta na komandowanſki móſt ſlecźa a 15 muži ſaraſy, 15 druſy buchu cźežko ſranjeni. Se wſchěch łódźow ßo lěkarjo k wothładanju ſranjenych póßłachu. Snjeſbożeni ßu tak wohidźeni, ſo njejßu wjazy ſpósnacź. Morwi ßu ßo w Sudźe khowali.

Amerika. Dokhody krajneje pokładnizy ſjenocźenych połnózhnych ſtatow ßu w poßlednich tſjoch lětach ſtajnje wotebjerałe, mjes tym ſo ßu wudawki roſtłe. Zyły njedoſtatk poßlednich tſjoch lět nimale 750 milijonow hriwnow wucźini. Nowy preſident Mac Kinley ludowemu ſaſtupjerſtwu namjetuje, ſtatne dokhody ſ tym pſchiſporjecź, ſo ßo zło na wukrajne twory powyſchi. To je prěni nadawk kongreßa (ßejma), kotryž ma wotbycź, prjedy hacź ßo ſ druhimi dźěłami nakładuje. Na wukrajne twory dyrbi ßo na tajke waſchnje wjetſche zło położicź, ſo ßo ſ tym tukrajna induſtrija ſpěchuje. To wſcho ßo na ſchkodu europiſkeje induſtrije ſtanje.

Mój pſcheczel Ivo.

Jeno mało měſtow je ßo ſa ſchtyrzycźi lět tak dokładnje pſcheměniło kaž Win. Tola niz jeno měſto ßame, ale też jeho wobydlerjo; prjedy běchu tu luboſcźiwi, derje wujědźeni knježa, kotſiž zuſeho pſchecźelnje pſchijimowachu, nětko je to jeno wuwjacźe, ſa to ßu tu khwatniwi, nervoſni ludźo, kiž ßu ſ zyła — ßwět dźě ßo wjerćźi!

Ssamo ßo roſymi, ſo ßu też pſchedměſta ßwoje woßebitoſcźe a ßwój ras ſhubiłe, a też tu wobkrucźa wuwſacźe prawidło. Tutej wuwſacźi ſtej Joſefſke a Albertſke pſchedměſto, hdźež hiſchcźe pſchezo mnoho ſaſtojnſkich ßwójbow, maki a wulzy pjenjeżnizy, woßebje pak najwjetſchi dźěł ſtudentow lěkarſtwa bydli. Runje tak, kaž pſched ſchtyrzycźi lětami, poſtrowjeja ßkužobni też dźenßa hiſchcźe kóždeho do khoſejownje ſaſtupowaz:ho młodeho mužſkeho ſ doktorſkim titlom, njech je wón też woprawdźe lěkaŕ abo jeno něſchto druhe.

Tutej pſchedměſcźe běſchtej ſtajnje ſa zyły ßwět, a tam bydli pſchi domjazym wobydleŕſtwje najwjazy zuſych. Cźeſicha, Sſerbja, Krowatojo, Polazy, Rußojo, Franzowſojo, Jendźelcźenjo, Schwedojo, Americźenjo — ſ krótka, ſtudencźa ſe wſchěch kónzow ßwěta běchu a ßu tam też dźenßa hiſchcźe ſ domom, a tam bydleſche runje pſched ſchtyrzycźi lětami też mój pſcheczel Ivo. Wón bě ßyn nahladneje, bohateje ßerbſkeje ßwójby ſ wjerchowſtwa, a ſtudowaſche ſahorjenje lěkarſku wědomoſcź. Ivo bě dołhi ſchußnjeny, brunojty, ßuchi, ale hewak ſchikowany, žiwy młodźenz, ßnadnje rosbudźomny, pſchi tym pilny, cźeſtny a nimo měry dobrocźiwy, wotewrjeny a runy kharakter; wón móžeſche ſa ßamßne ſchtwórcź hodźiny dźeßacź mjeńſchinow dołho ſa ßobu po ßerbſku ſakliwacź a poßlednje pjecź mjeńſchinom ſaßo tak wutrobnje ßo ßmjecź, ſo ßo wſchón tſchaßeſche.

Pódla ßwojeho ſtudowanja lubowaſche woßebje hudźbu, ſnajeſche a ſpěwaſche ſ hłowy wſchě ßerbſke ludowe pěßnje, a to mało, ſchtož hiſchcźe dźenßa wo „Kraljewicźu Marku“ (prynzu Marku) wěm, mam woßebje wot njeho, kaž też wot jeho ſtudowanſkeho towaŕſcha J. B.

Runjeż Ivo jeno w jara jednorej draſcźe khodźeſche, běchu ſliczbowanja jeho krawzow tola pſchezo napadnje wyßoke, a runjeż jemu grichiſki bankownik jeho rjane měßacźne pjenjeſy zyle prawidłownje wuplacźeſche, a runjeż bě ſ niſka a poměrnińje žiwy, mějeſche mój pſcheczel Ivo tola jeno ſ rědka pjenjeſy.

To by zyle njewuhudajomna wěz była, njeby-li Ivo ſ dobrowólnej nalutowańju był mnohim ſe ßwojich towaŕſchow a pſcheczelow, kotſiž, runjeż ženje nicźo do lutowańje njeſapłacźichu, ßebi ſ tuteje pokładnizy tola pjenjeſy, draſtu, knihi a wſcho móžne do ßyteje wole bjerjechu, tak ſo naſch wbohi Ivo cźaſto hižo ſchtwórteho abo pjateho dnja w měßazu, zyle wuwupožcźowany, na ßuchim ßedźeſche.

Wón njewjedźeſche a njemóžeſche w prawym cźaßu „nĕ“ prajicź, runjeż ßo poſdźiſcho kajeſche a na ßo ßwarjeſche, ſo je tak hłupy byk. — Jvowy bankownik mĕjeſche krucźe pſchikaſane, ſo jemu bjes woßebiteho poruczenja njeßmĕ ženje wjazy dawacź, dyžli runje na jedyn mĕßaz, a teho dla bĕ zyle hłuchi, hdyžkuli jeho wo woßebite pjenjeſy proſcheſche. — Dokelž pak je we Winje njemóžne, bjes pjenjes žiwy bycź, wobroczeſche ßo Jvo ſ wjetſcha na mnje, derje wjedźo, ſo ma też wón pſchezo hiſchcźe pjenjeſy, doniž mam ja žane. Hłupje jeno bĕſche, hdyž też ja njemĕjach.

Ale hižo to waſchnje, kak chzyſche ßebi moju pomoz wuproßycź, bĕ jara dźiwne. Wón wjedźeſche ſ naſhonjenja, ſo wjazy pjenjes dołho w jeho ruzy njewoſtanje, hdyžkuli jeho „wotebjerarjo“ do teho pſchińdu, a dokelž njemóžeſche łžecź, hdyž ßo jeho wopraſchachu: „Jvo, nimaſch pjenjeſy?“ njewupožcźowaſche ßebi ženje wjaz hacź na dwaj abo tſi dny. Jvo pak bĕ też jara ßwĕdomity a teho dla mi hnydom ſaßo wſcho wrócźeſche, hdyžkuli bĕ ßebi po ßwoje mĕßacźne pjenjeſy pobył.

Junu pißaſche Jvo domoj po 360 ſchĕßnakow, dokelž chzyſche ßebi mikroſkop (drobnowid) kupicź, ſa kotrymž bĕ hižo dawno žedźił. Tute pjenjeſy buchu jemu hnydom pola bankownika pſchipokaſane, a Jvo pſchińdźe, ſ radoſcźu pſchewſaty, ke mni, ſo bych ſ nim na Lainſke hrjebje ſchoł, ſo bychmoj kupiłoj tamny hižo dawno žadany inſtrument.

Pucź k mechanikej bĕ po tajkim ſ dobrymi wotmyßlenjemi poßypany, ale na njeſboże dźĕſche pucź nimo naſcheje ſhromadneje khoſejownje, a ſe ſchpilowych woknow wuhladachu naju tam ſhromadźeni pſchecźeljo. Hnydom namaj pucź ſaſtupichu a poruczichu namaj do khoſejownje. Tam bĕ runje hra na biljardźe mjes dwĕmaj ſtudentomaj lĕkarſtwa, Rußom a Schwedom, ſapocźata. Jvo bĕ jara horliwy pſchecźel biljarda, ſaby bórſy pſchi tym na to, ſchto bĕ prjedy w myßli mĕł. Wobaj pſchecźiwnikaj hrajeſchtaj derje, a ta hra trajeſche dołho, a rozrißnjenje mjes nimaj kabłaſche dołho. Kaž bĕ to waſchnje, wußadźowachu ßo ſa a pſchecźiwo a rosbudźenje pſchibywaſche, doniž ſkónczńje Schweda njedoby. Pſchipadnje bĕ runje wjetſchina na Schwedu ßadźaka, a teho dla žadachu ßebi cźi, kiž wußadźowanje ſhubichu, ſo dyrbi ßo dobytk hnydom pſchepicź.

Wjetſchina, kotraž ßwojeho dobytka tak rucźe puſchcźicź nochzyſche, njebu drje pſchehłoßowana, ale pſchewołana a dyrbjeſche ßo poddacź, a to cźim bóle, dokelž ßo woprawdźity dobycźeŕ też ſa to wupraji ſe ßłowami: „Tónle namjet je tak połny luboſcźe k cźłowjekam, ſo by zyle wopak było, jón ſacźißnycź.“

Wſchitzy ßo hnydom do naſcheje korczmy naſtajichu, — Jvo pak a ja chzychmoj najprjódzy k mechanikej a ßłubichmoj, ſo ſa nimi pſchińdźemoj ... Jvo pſchi tym pſcheradźi, ſchto ma myßle, a ſo ma pjenjeſy pſchi ßebi; na to njebu namaj dowolene, ßo wotßalicź, a buchmoj ſ nuſowanjom do korczmy wotwjedźenaj.

Schto je ßo potom ſtało, to kóždy cźitaŕ ßam ſhuda. S krótka po zyłym ßadźenju bĕ Jvo ſaßo do cźiſta wumjecźeny a pſchewodźeſche mje žałoſcźo a porokujo domoj, ßebi ßamemu pſchi tym ſwĕrjaze mjena, n. pſch. woßoł a woł, dawajo.

Naſajtra doſta Jvo zyle prawe kwitonki wo „pożcźenych“ pjenjeſach; jich bĕ pjecź. Nimo teho doſta wot ßwojich dobrych pſcheczelow wułke cźeſtne wopißmo, w kotrymž jeho ſa wułke ſaßłużby ſa ßwojeho cźeſtneho lichownika pomjenowachu. Jako ſarunanje ſa drobnowid póßłachu jemu wułku ſchkleńczanu kułu, kajkeż maja ſchewzy wjecźor pſchi dźĕle, a kotreż, ſ wodu napjelnjene, ßwoju wĕz jara derje cźinja.

Jvo pak ſpominaſche hiſchcźe pſchezo na ßwój ſhubjeny mikroſkop a chzyſche ßo wjecźicź ſa wunuſowanu narodnu pożcźonku; a jeho pſcheczeljo bĕchu jemu ßami ßrĕdk temu dali. Wón powßny ßwoju ſchkleńczanu kułu do wokna na haßu w ßwojim wobydlenju pſchi ſemi, a pſchilĕpi na nju papjeru, na kotruž ſ wułkim pißmom napißa:

„Tónle mikroſkop płacźi 360 ſchĕßnakow. Wobydlenje mechanikow (nĕtkole ſcźĕhuja napißane: połne mjena a powołanje po rjedźe) móže ßo kóždy cźaß ſhonicź, abo też móża ßo woni nadeńcź w reſtauranczje R ... w tej a tej haßy. — Skaſanja ßo też tule pſchijimuja.“

Tutón žort bĕ dobry a wuſpĕſchny. Ludźo pſchikhadźachu, widźachu, cźitachu a ßmĕjachu ßo. Sa tydźeń bĕ kuła a wohidna papjera prjecź a Jvo cźerjeſche ſe ßwojimi runje wróczo doſtatymi 360 ſchĕßnakami w runym mĕrje k mechanikej, ſo by ßebi ßwój dawno žadany drobnowid kupił.

Nimo hudźby cźeſcźowaſche Jvo też rjane młode knjenje. Nĕtkole pak ßo ſta, ſo bĕ ras pſchi nĕkajkim ßwjedźenju rjanej dźowzy zuſeho, we Winje pſchebywazeho knjeſa wuhladak. Wĕ ßo, bĕ też jeju jara rady bliže ſpóſnał, ale to bĕ cźežka wĕz. Duž ßebi niczo bóle njepſchejeſche, hacź ſo by pſchiſtup mĕł do domu jeju ſtarſcheju. — Ja bĕch pſchipadnje w tutej woßebnej ßwójbje derje ſnaty, a duž bĕ mi ßnadna wĕz, wot nana dowolnoſcź doſtacź, ſo ßmĕdźach Jvowa k nim ßobu pſchiwjeſcź.

Jeno ſchkoda, ſo nam tu nĕſchto na prĕki pſchińdźe; Jvowy frak, laz atd. bĕchu wſchudźom rósno, jeno niz w jeho draſtnym kamorje ... Jedyn ſ jeho dobrych pſcheczelow — kotry, to wón ßam njewjedźeſche — bĕ ßebi te wĕzy wupożcźił a bĕhaſche w nich, ſchtó wĕ hdźe, wokoło.

Khwile bĕ mało a dobra rada droha. — Pjenjes na nowu hotowu ſalownu draſtu Jvo — to ßo ßamo wĕ — njemĕjeſche, — runje tak mało, kaž jeho finanzny miniſter; też budźiſche hłupa wĕz była, draſtu, kotraž ßo tak ſ rĕdka trjebaſche, dwójzy kupowacź. — Napoßledku ſkicźich Jvej ßwoju ßamßnu draſtu, dokelž mĕjach runje dwoju, a dokelž ßebi myßlach, ſo budźe ßo jemu hodźicź, dokelž bĕchmoj ſkoro jenak wułkaj.

Tón poſpyt ßo radźi; mój frak ßedźeſche Jvej kaž pſchilaty, a wón da ßebi tu draſtu, runjeż hakle dyrbjeſche pſchedſtajenje w tamnej ßwójbje ſa ſchtyri dny bycź, hnydom do ßwojeho wobydlenja pſchenjeſcź.

Jvo mĕjeſche po naju wotrĕcźenju na dnju pſchedſtajenja do mojeho wobydlenja po mnje pſchińcź; — ja cźakach a cźakach, — ſchtó njepſchińdźe, mój Jvo. — Mĕſto njeho pſchińdźe poßoł jeho pſchenajerki ſ powjeſcźu, ſo ßebi knjes doktor (Jvo) naležnje žada, ſo dyrbju jeho wopytacź.

Wſach kij a kłobuk a ſa nĕſchto mjeńſchinow bĕch w Jvowym bliſkim bydlenju. — Jvo leżeſche na poł ſdraſcźeny na ßwojim kanapeju.

Cźaß k pſchedſtajenju bĕ bjes maka nimo, a duž rjeknych jemu zyku wĕrnoſcź. — Płakajo a ßwarjo powjedaſche mi nĕtkole Jvo, ſo bĕ dźeń prjedy Józy B... moju draſtu požcźił, hdyž bĕ jeho tón naležnje proßył a jara ßwjatocźnje ßłubił, ſo ju hacź do wjecźora ſaßo wrócźi, ale ſo ju hacź dotal hiſchcźe wróczo doſtał njeje.

„Ja ßym“, mĕnjeſche Jvo, „wcźera hacź hłuboko do nozy cźakał, ale ani Józy, ani twojeho fraka, khołowow abo laza njebĕ widźecź. — Hakle dźenßa rano w dźewjecźich doſtach tule papjerku.“

Tuta papjerka njebĕ po prawom papjerka, ale wopißmo ſaſtawaćnje, hdźeż bĕ Józa ſa 10 ſchĕßnakow moju draſtu ſaſtajił.

So bĕ nĕtkole Jvowe pſchedſtajenje w tamnej ßwójbje na dźenßniſche zyle njemóžne, to je jaßne. — Ja pak tule wjeßelu ſtawiſnu hiſchcźe tón dźeń nanej tamneju rjaneju holcźkow wupowjedach, tón ßo wutrobnje ßmĕjeſche a dowoli, ſo ßmĕdźach ſjebaneho Jva, kotremuž bĕ jeho dobrocźiwoſcź tak hłupje ſehrała, też bjes pſchedſtajazeho wopyta do jeho domu ßobu pſchiwjeſcź, a to ßo też ſta, hdyž bĕch prjedy ſaſtawaćnju ſpokojił a draſtu wupłacźił.

Sa naſch ßerbſki dom

bĕ ßo dotal nahromadźiło: 36,816 hr. 7 np.

Dale ßu ſa njón darili:

knjes Jan Laduſch we Wochoſach	—	=	50 =
knjes Jurij Laduſch we Wochoſach	—	=	50 =
knjes Jurij Pĕtrk we Wochoſach	—	=	50 =
knjes Wróblik na Židowje prĕnje	—	=	50 =
knjes dr. Muka w Freiberku	1	=	— =
knjes wucźeŕ Sommer w Budyſchinje	1	=	— =

Hromadźe: 36,820 hr. 7 np.

S dźakom kwituje

J. Bartko, ſarjadnik Macźicźneho doma.

2000 nĕhdźe mamy,
60000 hiſchcźe potrjebamy.

Ze Serbow.

S Budyſchina. Sańdźenu pońdźelu 15. mĕrza ſta ßo tu na Hołbjanej rĕſaku njeſboże. Cźĕßła Schöna, kotryž hižo 26 lĕt dołho pſchi hĕblowanſkej maſchinje dźĕła, a wĕ, ſo ßo na njej krótke deſki hĕblowacź njeßmĕdźa, dokelž móże cźłowjek ſ tym łohzy do njeſboża pſchińcź, bĕſche tola nĕkonu k luboſcźi krótku deſku na maſchinu napołożił, ſo by ju wotthĕblował. Deſka ßo pſchecźißny a Schöna pſchińdźe ſ ruku do hĕblow, kotreż jemu hnydom makuſchk a pokaſowaŕ

lěweje ruki wotoržechu a nohcźowaj stawcźkaj žrjedźneju porstow slemichu. Wottorhnjenaj porstaj namakachu posdźišcho w schpjenach. Schóna wosta kruty, doňdźe žam k lěkarjej, so by žo dał sawobalicź, a potom pschińdźe sažo, sesběra žebi wschón žwój grat a žwoju drastu, so by žebi ju skhował, a skónczńje hakle dźěsche domoj.

— Na poslednjej pjerisnowej a kaniklazej wustajenzy w Budyschinje žu žebi kaczki knjesa fararja Golcźa-Budyschinskeho prěnje a czežne wusnamjenjenje dobyke. Pódla teho žu na wustajeńzy swjaska sakskich pjerisnu plahowazych towarstwow knjesej fararjej Golczej na jeho kaczki s pschihłoženjom sakskeho ministerstwa czežny diplom spožczili. Jeja tychle wurjadnje wulkich kaczkow žo na Budyschinskej farje pschedawaja.

— Psched krótkim žo na pžu tudomneho rěsnika Mihana snamjenja skaženosćze pokasachu. Pža žu teho dla morili a jeho wokrjeznemu skótnemu lěkarjej pschepytacź dali. Tón je spósnał, so je poš woprawdźe skaženy był. Hacź runje je poš pośledni czaš na rjeczas swjasany był, žu tola też hischcźe jeneho druheho Mihanoweho pža morili, dokelž mózносcź wusamknjena njebě, so je wón se skaženym pžom hromadźe pschischoł a žo wot njeho skuzał.

— S wichorojtym wětrom schtwórtk wieczor nad naschim městom žylne njewjedro czehnjesche. Wulki wětr, kotryž hischcźe pjatk wieczor njebě wocźichnył, je we wieczornym dźělu města khětru schkodu naczinił. S wodowodoweje wěže je wón koprowy a papowy krym wotdrěł a dele smjetał. Se žukelnskeje fabriki je nimale wschě ponoschkowe zyhele storhał a też tšechu žudniskeho jastwa slě roszychnował. Na Bismarkowej drósy a w měschczańskej cźěžłownі je wětr dwaj tołstaj schtomaj wuwalił a s mosta pola papjernika drjewjane wobkoženje wottorhnył.

— So mohła žo dań kreditnych a sastawnych listow sakskeho ratarskeho kreditneho towarstwa, kotrež žu hischcźe po 4 prozentach na ratarske leżomnosćze wupožczene, ponižicź, je kreditne towarstwo wobsamkło, tele listy konvertěrowacź. Czaš, sa konvertěrowanje postajeny, 28. měrza t. l. wotběhnje; duž njech žo czi, kotsiž chzedźa konvertěrowanje wužicź, bjes komdźenja samolwja.

— **Wuhlady na pschichodne wjedro.** Wokoło 21. a 22. měrza žo žněh a deschcź wocźakuje. — Rudolf Falb wot 22. měrza žuche wjedro wěschczi, kotrež žo jenoż wokoło 25. měrza na khwilu pschetorhnje. Wjedro dale mile wostanje. Falbowe doprědkaspósnacźe wjedra je žo w minjenej symje sa nadpadnje prawe wnpokasało. Loni nasymu bě wón do předka prajił, so smějemy miku symu, so hižo w februarje mile wjedro sastupi a žo njetrjebamy lětža wjazy kruteje symy bojecź. Hacź dotal je tole wěschczenje dospołnje trjechiło.

S Debrikez. Skaženy poš, kotrehož je tu 17. februara Hodźijski żandarm satšělił, bě na tudomnym knježim dworje jenu žłužobnu dźowku do pjaty kužnył. Holza bě do bróžnje po žkomu schła a pža, kotryž bě jej na pucźu, prjecź hnała a dokelž žo prjecź njehibasche, do njeho dwójzy kopła. Na to hakle bě ju tón kužnył. Hacźrunje bě lěkaŕ ranu hnydom wupalił, je holza tydźenja na skaženosćź skhorika. Wobžaromna tak njemdrje salhadźesche, so dyrbjachu ju do jenceje komory sawrjecź. Nasajtra žu ju do Budyskeje hojeŕnje dowjesli. Do holzyneho skhorjenja na njej niczo pytnycź njebě, so je s jědom pžyczeje skaženosćze natyknjena. Hischcźe někotre dny prjedy teho bě holza na póstniskich rejach pobyła.

S Korsymja. Tu žu wóndano jeneho fabrikanta sajeli a do jastwa wotwjedli. Jeho winuja, so je jenu žwojich dźěłacźerkow wumozowacź spytał.

S Bukez. Kak móže něschto nowe, jenoż so je dobre a kscheścźijanske, też w naschich žerbskich wožadach žebi pschipósnacźe dobycź, to móža žwjedźeńske žwójbne wieczory, kiž žmy tu někto tři ras po spochi měli, wobžwědczicź. Wožadna zyrkwinska shromadźisna, pschi Melanchtonowym jubileju w Heimrichez hoscźenzu tudy wotdźeržana, běsche žo ludźom tak spodobała, so žebi wjazy tajkich shromadźisnow pschejachu. Nasch k. duchowny wuži k temu tu skladnosćź, jako buchu jemu žwětke wobrasy wot swjaska młodźenzowskich towarstwow w Dražďźanach poskicźene, saž tajke žwójbne wieczory naprawicź. Ale wobrasy w póstnym czažu pokasowacź, budźe to dostojne doscź? Też wobrasy móža k natwarjenju žłužicź, to žu te khutne žwjedźenske wieczory pokasake. Pschetož khutne kscheścźijanske spěwy žmy spěwali, duchownske žkowa žłyscheli; a też wobrasy žu naš jenoż posběhowake. Kajke wubjerne wobrasy se žiwjenja nascheho sbóžnika, naschich reformatorow, a druhich snatych mužow, wožebje nascheho lubeho krala! kajke rjane pohlady na krajiny zykeje semje wot Japanskeje hacź do Ameriki a hacź k połnóznemu polej, kotrehož milina žo psched naschimaj wocźomaj syboljo žwěcześesche! Wyschе teho widźachmy k wotměnjenju pyschne barbne hry a druhe žo hibaze wobrasy: łódź po jězorje jědźazu, żelesniski cźah, po mosćе nimo khwatazy atd., dźědźaze wobraski a napoźledk jandźelsku grupu, kotraž nam dobru nóz pschiwoła. Wjeczorne shromadźisny buchu nam hischcźe porjeńschene se spěwami nascheho mužskeho spěwanskeho towarstwa a s deklamaziju nascheho towarstwa młodźenzow w Nowych Koprzach. A so žu žo woždźe derje spodobake tele žwójbne wieczory, to je jich wjele wospjet prajiło, to je mózne spěwanje shromadźenych pokasało, a najbóle psches měru bohate wopytanje naschich wieczorow. Swjedźeńska sala běsche jedyn wieczor kaž druhi pschepjelnjena. A pschitomni pschebychu w rjenjej pschejenosći a we wulkej cźischinje tam na poltsecźa hodźiny w hromadźe, nutrnje kedźbujo na pschednoschki, rěcźe a wobrasy. Semske žwětko je nam tam tajke pyschne wobrasy podawało. Bóh daj, so by to njebjeske wěczne žwětko, kiž je nasch sbóžnik, žwoje pruhi dale bóle do wutroby wschitkich žłało. To by najwjetsche žohnowanje naschich žwójbnych wieczorow było. M—l.

S Libonja. Hdyž na tudomnym Pjechez kuble sańdźenu poúdźelu juchowu jamu wuwožowachu, namakachu w njej nowonarodźene dźecźatko, kotrež je po lěkarjowym wuprajenju tam hižo někotre dny leżało. Hacź dotal žo poradźiło njeje, slóstniſku macź wužlědźicź. Po sdacźu je slóstniski cźłowjek dyrbjał wobstejnosćzow žwědomny bycź. Spomnjena jama je s hrjadami derje sakładźena a je žo wuwožowała, prjedy hacź je žněh sapocźał tacź, a po wschěm sdacźu njeby nichtó do jamy hacź do nasymy pschischoł, njeby-li jama se žněhowej wodu naběžała. Nětko wjedźa žo Pjechez ludźo dopomnicź, so žu psched něhdźe dwěmaj njedźelomaj pžy w nozy satraschnje a wožebje pódla tych wrotow sakhadźake, sa kotrymiž je spomnjena jama. Hdyž žu Pjechez ludźo pžy sawołali, žu też něschto žłyscheli, kaž by něchtó hrjadu na juchowu jamu cźišnył. Bórsy po tym žu pžy k druhim wrotam hanjake, hdźež pucź nimo wjedźe. Nasajtra rano namakachu na jahrodźe njedaloko jamy njeschwarnu, modnje seschitu žonjazu žuknju. Wěsćze žo poliziji poradźi, slóstnizu wužlědźicź.

S Wósborka. Pschi wólbje noweho měschczanosty žu tu rěcźnika a notara Fafolda s Lipska jenohłósžnje wuswolili.

S Khróšta pola Minakała. W tudomnych kaolinowych dźěłacźerjach staj hižo saž dwaj dźěłacźerjej do njesboža pschischłoj. Pschi twarje jeneho mosta je žebi něhduschi korczmaŕ Schimank nohu słamał a dohladaŕ Schleuder je žebi ruku wutorhnył.

S Hewjerez pola Lubija. Njehańbicźiwe paduchstwo je žo žobotu wieczor we wobydlenju destillatéra Handki skucźiło. W spomnjenym cźažu bě w Handkez korczmje wjele wobkhada, tak so nichtó na to njekedźbowasche, schto žo w hornich stwach stawasche. Hdyž posdźischo Handzyna do wobydlenja stupi, pytny wona, so běchu durje spanskeje komory snutska saženjene. Nětko žo wupokasa, so běchu tam paduschi pobyli, kotsiž běchu pódla 1500 hriwnow hotowych pjenjes jedyn žonjazy cžažnik a jedyn pjerschcźeń kranyli. Paduschi běchu s rěblom, kotryž běchu wožebje teho dla žobu pschinjeżli, k woknu spanskeje komory salěsli a jo wutłocźiwschi s nim do komory salěsli. Hacź dotal hischcźe žaneho žłěda sa paduchami nimaja.

S Lubija. Sa sastupjerja pokodnischeje Łužizy w krajnej kulturnej radźe žu ryczerkublerja s Heldreicha nad Bělezami wuswolili.

S Biskopiz pola Kamjeńza. 5. měrza wieczor bě žo tu knježa bróžeń wotpalika. Nětko je žo 16lětny sahrodniski wucźobnik a žłužobnik Richter wusnał, so je woheń sakožił. Jeho žu do Kamjenskeho žudniskeho jastwa wotwjedli.

S Jitka. Mjes Jitkom a Rakezami žo wulka schkleńczerńja sakoži. Tele dny žu někotsi Halschtrowszy pjenježnizy něhdźe 100 kórzow Rakeczańskich a Jitkowskich leżomnosćzow kupili, na kotrychž chzedźa bórsy schkleúczerńju natwaricź.

S Mjedźojsa. Sańdźeny pjatk je na tudomnym knježim dworje dźěłacźerka Židowa do žmjertneho njesboža pschischka. Ssykanjowu łubju mieczo bě wona pschi skhodźe, kotryž wobkoženja nima, mižnyła a po 17 kamjeńtnych skhodźeńkach dele padajzy žebi hkowu žałožnje rosbiła. Hižo nasajtra wona na žwoje wobschkodźenje wumrje. Wot lońscheho lěta žem Židowa starobnu rentu dostawasche.

S Dražďźan. Po srudźazym wotpalenjom nascheje lubeje kschižneje zyrkwje je nam Sserbam sa nasche bližsche žerbske kemschenje njedźelu Lätare wot dopołdnja $^1/_2$12 hodźin dwórska Sofijna zyrkej pschipokasana. Duž chzyli cźitarjo „Sserbskich Nowin“ to žwojim žwójbnym, kotrychž w Dražďźanach abo wokoło Dražďźan maju, bórsy snate scźinicź.

S Hórki pola Niskeje. Skótna sawrjenosćź je žo saž sběhnyła. Duž móža žo tu skótne wiki saž wotbywacź.

S Wojerez. W tudomnym wokrjeßu smĕja ßo rekrutĕrowanja wot 3. hacž do 7. haprleje.

S Mučowa. Tudomneho stražnika bĕchu schtwórtk tydženja w nozy wobkranyli. Sa paducha ßu bórsy po tym stražnikoweho bratra wußlĕdžili. Tutón je 50 lĕt stary saßakky paduch, kotryž je 22 lĕt dołho wschelakich skuczenych paduchstwow dla w khostańnjach a jastwach ßedžak. Sady żelesnymi lĕßyzami ßo jemu po sdaczu lĕpje lubi, dyžli w ßwobodże; pschetož wón ßo pschezo saßo sa to stara, so jemu s nowa darmotnu hospodu w khostańni pschipokasaja. Loni nasymu s khostańnje puschczeny, bĕsche pola bura Ksch. ßłużbu namakał. Dokelž by druhdy nĕkotre dny prósdny khodźił, je jeho hospodař nusowany był, ßebi wotroczka pschistajicz. S tym pak ßo pakostnik snjesc njemóżesche a teho dla wostajiwschi dźĕło wokoło dundasche. We Wulkich Sdžarach wón hosczenzarjej Ssykorje nĕkotre bleschki piwa krany a na to w nozy ßwojeho bratra skradżu wopyta. Tutón wo nóznym wopyczе s zyła niczo njebudźische shonił, hdy budźische ßo jeho mandżelska hosczа njedohladała. Prjedy hacž ßo mjelczo roßżohnowa, ßebi nĕkotre wopomnjeńki ßobu wsa, mjenujzy por schkórnjow, kotrež bĕ nĕhdy ßwojemu bratrej darił, dale jedyn polcz a kruch kołbaßy. Tón ßamy dżeń je jeho jedyn polizaj w Kulowje sajał, hdyž chzysche tam dwĕ ßekerje, kotrejž je najskerje kranył, pschedacz. Hacž do jeho wotßudżenja ßu jeho do Wojerowskeho jastwa sawrjeli.

Wußudżenja.

Lawniski ßud. Czeladnikaj Ernst Dausel a Ernst Kubasch w Konjezach pola Kubschiz bĕschtaj ßo w nozy 17. januara do kruwańnje tamnischeho Voigtez kubła dobykoj, so byschtaj ßłużobne dżowki tam wopytałoj. Hacž runje jimaj hospodař kasasche, ßo wotßalicz, tam tola wostaschtaj a ßo skónczńnje hischcze do kublerja Voigta a jeho ßyna s pukami daschtaj. Wobskorżenymaj dla kaženja domjazeho měra jastwo po dwĕmaj mĕßazomaj pschißudźichu.

Żiwnosczeŕ Vetter w Maleschezach, hižo ras skschiwdżenja dla se 100 hriwuami khostany, bĕ tamnischeho stawnika Fahnauera na czeszczi sranił. Vetter ma teho dla 60 hriwnow pjenjeżneje pokuty saplaczicz abo 18 dnjow jastwa wotßedżecz.

Tudomne hamtske hejtmanstwo bĕ ßłużobnej dżowzy Hanje Hilbrigez w Prawoczizach 5 dnjow arresta napokożiło, dokelž bĕ wona ßłużbu pola kublerja Schibaka w Komorowje pola Rakez ßamowólnje wopuschczika. Hilbrigez żadanje sa ßudniskim rosßudżenjom mĕjesche tón wuspĕch, so ßo jejne khostanje do 15 hriwnow pjenjeżneje pokuty pschemĕni

Dżĕlaczerja Michała Wowczeŕka w Budyschinje k jastwu na tsi mĕßazy saßudźichu. Wón bĕ móschniczku se 70 hriwnami, kotruż bĕ czeladnik Ryczeŕ s Hnaschez w tudomnej ludowej kuchni leżo wostajił, kranył.

Porjedżenje. Niz hosczenzarja Scholtu, kaž bĕ 13. februara woczischczane, ale wikowarja Hofmanna w Łuży je lawniski ßud k 5 hriwnam pjenjeżneho khostanja saßudźił. Poßlednischi bĕ prĕńscheho na czeszczi sranił.

Khostanska komora. 23lĕtnu Amaliu Selmu Lischkez s Pßowjow, hižo paduchstwa a dundanja dla wospjet khostanu, k jastwu na schĕsczi mĕßazow saßudźichu. Wona bĕsche ßo, so by swuczeny sawdawk dostała, pola kublerja Wjele w Schekezach a pola kublerja Wojnarja w Bĕlczezach na sdacze sa dżowku pschistajiła.

Přilopk.

* S Bjarnaczіz, 9. měrza. Wczera dopołnja w dżewjatej hodźinje ßu 50 lĕt stareho schewskeho K. A. Maviußa wysche ßrĕnjeho młyna w Kundraczizach w młynskej hrjebi tepjeneho na kerku wißazeho namakali. Wón je njedżelu wokoło 7 hodż. s korczmy schoł a ßo potom njeje wjazy widźał; najskerje je po tajkim hižo njedżelu wieczor do hrjebje panył a ßo satepił.

* Schtó by jeno ßo tak dobreho spanja wjeßelicz mohł, kaž wobydlerjo jeneho Erdfurtskeho doma. Paduschi bĕchu tam w nozy, wokeńzy wotpaczіwschi a wokna wußadżiwschi, do domu salĕsli, ßebi do sparneje komory po ßwĕzu doschli a potom wo jstwje wschĕ pjenjesy kranyli a s nimi woteschli. Nasajtra rano hakle wobkranjeni pytnychu, schto je ßo stało.

* Hrósbny ßwójbny podawk je ßo na Teschowskim kuble pola Baagi w Meklenburgskej stał. Mandżelska jeneho robocżana tam, kiž bĕ se ßwojim mużom w pschekorje żiwa, wsa ßwoje 4 dżĕczi wo 6 lĕt hacž do 2 mĕßazow k ßebi a dżĕsche s nimi k bliskemu hatej. Tam saschi tsjom starschim holzam rukawy a czißny jich do hata, Potom saschi czĕschne dżĕczo do ßwojeho schórzucha a skoczi tež ßama s nim do hata. Na schkrĕczenje wbohich dżĕczi ludżo ßem khwatachu; tym ßo poradźi, macz s mólczkim dżĕsczom wukhowacz, tych tsjóch hólczkow pak hakle morwych s hata wuczahnychu. Nan, kiž hnydom na to s mĕsta pschiińdże, hdżež bĕ nĕschto wobstaracz mĕł, ßo tak stróżi, so do womory padny, ßwojich tsjoch ßynkow morwych wuhladawschi.

* Wyschschemu mĕschczanosczi w Coblenzu je ßo sdżĕliło, so je wĕsty Salomon w Hamburgu 600,000 hriwnow wustajił a postajił, so dyrbi ßo dań wot tutych pjenjes Hamburgej, Winej a Coblenzej wupłaczowacz. Nałożecz dyrbi ßo ta dań k podpjeranju khudych a k druhim dobroczenskim samĕram. Sarjadowanje zyłeho kapitala ßo najskerje Hamburgej pschepoda.

* (W ßmjerczi sjenoczenaj.) Njedaloko pohrjebnischcza bjesmjenitych, we Winje 20lĕtny pschekupski Karl Barta se ßwojej lubku, Hanu Domnisej krucze swjasany do wyßoko żołmjazeho Dunaja skoczi. Hdydom drje ßo prózowachu, jeju wuczahnycz, ale wbohaj cłowjekaj ßo psched woczomaj ludźi w hłubinje shubischtaj.

* Cłowjek bjes żołdka je dawkownik Tieda w Schczeczinje. Direktor tamnischeje hojeŕnje, dr. Schuchard, je jemu psched połdra lĕtom żołdk se żiwota wurĕsnył. Tónle żołdk bĕ wschón s rakom pscheżrany. Wón ßo nĕtko w spiritußu khowa. Mĕsto żołdka je ßo cżrjewowa koża, do njeho wjedżaza, jako mĕschk wupscheströła. Tieda dyrbjesche po pschĕtratej operaziji s wopredka s jĕdżu jara wobhladniwy bycz, ßmĕdźische na jedyn ras jenoż mało, tola sa to czasczischo jĕscz. Nĕtko po połdra lĕcze ßo wón runje tak strowy czuje, kaž kóżdy druhi cłowjek, kotryż ma strowy żołdk, wón móże skoro wscho jĕscz, schtož jemu ßłodźi. S tejle operaziju — tola wschak jeniczkej, kotraż je ßo poradźiła, je ßo dopokasało, so móże cłowjek tež bjes żołdka wobstacz; pschetož Tieda je aktiwny sastojnik pschi dawkowni a dyrbi wschĕdnje 8—10-hodźinsku ßłużbu sastawacz.

* Se ßmjerczu wotpokucził je wobydleŕ Rawiczskeje khostańnje to, so ßwojemu pschewodnikej se żelesniskeho czaha czeknycz spyta, w kotrymż dyrbjesche ßo sputany s Rawiczskeho jastwa do Posnanja dowjesc, so by tam psched ßudom jako ßwĕdk ßłużił. Sso s Pósnanja wróczejo ßo jemu poradźi, njedaloko Bajanowskeho sastanischcza pschi wschĕm sputanju s wosa wuskoczicz. Wón pak je tak njesbożownje padnył, so je ßo s nutska wobschkodźił a ßebi nop slĕ narasył. Hdyž bĕ czah sastał, ßu jeho s kru pobĕżaneho nimale morweho mjes kolijemi namakali a do Bajanowskeje mĕschczanskeje khorownje dowjesli, hdżež je hižo w nozy wumrjeł.

* Se Salzungow, 16. měrza. Wulki ßněhowy mjeczel je w Duringskej sakhadżał. Na Fuldaskej żelesnizy bĕ wjele telegrafiskich żerdżow spowalenych a na czĕŕ smjetanych, tak so khwilu po njej jĕdżicz njemóżachu.

* Tsjo cłowjekoju tepjeni. S Haderslebena 8. měrza pißaja: W czołmje na Bönstrupskim jĕsorje, blisko pola Wamdrubskeho sastanischcza, ßu ßo tsi woßoby, dwaj młodaj mużkaj a jena młoda holza tepili. Jich wo pomoz wołacz drje ludżo ßłyschachu, tola jim powhacz, njebĕ czmy dla móżno. Jich czĕła hischcze namakane njejßu.

* S pokodnischeje Tyrolskeje pißaju, so je tam poßlednje dny wjele ßněha panyło. S horow ßo walіwschi ßu ßněhowe laviny dróhi saraczili.

* W Zyrkwjenizy we Wuherskej je ministrowy radżiczel Schczĕpan Barczy na hońtwje wóndano do njesboża pschischoł. Jeho tsĕlba ßo spuschczi, hdyž wón psches huszinu dżĕsche; wutsĕl jemu do wutrobna saje, a Barczy morwy na semju padże.

* Rudżenje wo nawożenju, do Ameriki czeknjeneho, je blotowarniczu, Marju Gemboreckez w Barlinje, do ßmjercze hnało. Wona bĕ ßo psched dlĕżschim czaßom s jenym kucharjom, kiž pola njeje w wumeblowanej stwje bydlesche, ßlubika. Psched lĕtom pak wucżeże jeje njeßwĕrny nawożenja do Ameriki, ju ßedżo wostajiwschi. Wboha holza tute sanjechanje pschewinycz njemóżesche, duż dżeń wote dnja do hórschich czĕżkich myßlow sapadowasche. Psched tydżenjom njesbożowna spyta, ßo s wuhlowym płunom moricz, s tym, so wjeczor khachlowu rołu saßuże. Jeje ßotra, kiž pola njeje bydli, pak hischcze czaßa dosc domoj pschiińdże a ju żiwu sdżerża. Ale lĕdom bĕ trochu wotkhorika, duż ßwoje frudne pschedewsacze na hinaschim pucżu wuwjedże. W nozy wußłyscha ta żona, kiž pod njej bydlesche, buchnjenje, jako by wysche njeje stółz panył, ale dale na to njekedżbowasche. Hdyž posdżischo ßotra domoj pschiińdże, ßwoju ßotru jako czĕło na schpihelowym hosdżu wißazu namaka. Wona bĕ na stółzu stejo schtryk sa schpihelowu hoku pschitwjerdżika a potom stółz s nohu postorczika, so bĕ haru sehnał.

* Pońdźelu popołdnju je w Hilbersdorfskej dynamitowej fabriźy pola Freiberga dynamit rosbuchnył. Pschi tym je žo pjeć cłowjekow moriło a jedyn žo sranił. Njesboże je žo w tak mjenowanej wolijowni stało, w kotrejž žo rosbuchadliske wolije měscheja. Město njesboża napohlad žałoßneho sapuscenja skiczi. Ssußodne twarjenja žu wschě roszychnowane. W twarjenju direkzije a sastojnikowni, kotrejuž tšesche stej teho runja žylnje wobschkodźenej, žu wschě wokna wutłóczene. Fabrizyny direktor je se schkleńzowymi cžropami na hłowje sranjeny. Morwi žu wschitzy žwójbni nanojo. Jich cžeła žu žo s rosbuchnjenjom rostorhake, a jenož jich jenotliwe stawy a dźěle žu žo s nich namakake. Schto je na njesbožu wina było, to drje žo ženje njewuślědźi, dokelž žu wschitzy dźěłacžerjo, kotsiž žu pschi městnje njesboża dźěłali, morwi. W Freibergu se žylnym wětrowym storkom, s rosbuchnjenjom nastatym, wokna saschcžerczachu a žo durje wocžinichu. Powětrowe satschaßnjenje bě hacž do Draždźan saczucž.

* Bołostne nasłonjenje staj G . . z mandźelskaj we Wołeschnizy w Vogtlandskej cžinikoj. Wonaj běschtaj žwoju tucžnu krumu pschedakoj. Tón žamy dźeń wjecžor pak mějesche žo hońtwinske piwne wjeßele wotbywacž. Hdyž chžyschtaj žo pschi nim wobdźělicž, dyrbjeschtaj dom žamón wostajicž. Sso paduchow bojo, teho dla s krumy wuwikowany pjenjes w pjezy skhowaschtaj. Nasajtra dyrbjachu žo tykanzy a khlěb pjez. Duž pěz sapyrichu, tola nichtó žo na papjerjane pjenjesy njedopomni — a tak zyła krumwa psches wuheń dźěsche.

* Na jedyn burski kwaß w Nordholzu (Hannoverskej) bu tele dny niz mjenje hacž 200 žwójbow pscheproschenych a to psches jěsdnych braschkow. Sa blidami žedžesche prěni dźeń psches 500 hosczi; druhi dźeń pak bě jich něhdže 700. Wupili žu 700 bleschow wina, 54 cžwizow piwa, 300 litrow palenza a zyle morjo khoseja.

* Jenemu kwaßnemu nanej w jenej wßy pola Wulkeho Hajna žo njedźelu nješchto prawje njelube sta. Wón bě kwaß, kotryž bě žo s wopředka njedźelu žwjeczicž dyrbjał, wo tydźeń wotstorcził, tola bě sabył, to kwaßnym hosczam wossjewicž. Tak žo sta, so hižo sańdźenu njedźelu s dalokosce wulka licžba hosczi, na kwaß žo wjeßelazych, pschijědže, a skónczńje žo też wschitkim lubjesche; žwjeczachu wschak pschedkwaß.

* (Skažene pßy.) W Gunnersdorfje pola Frankenberga běchu psched něhdže 2 njedźelomaj skaženeho pßa sarasyli, kotryž bě wokoło bludžo w wokolnosczi Lichtenaua tsi wožoby skußał. Nětko je sańdźeny pjatk sažo jedyn poß, kotrehož žu posdźischo sa skaženeho spósnali, w Frankenbergu jeneho pißmikistajerja skußał. Wschitkim schtyrjom wožobam je žo hnydom lěkarska pomoz dostała, a hacž dotal žo njeje žanych słych scžěhwkow jich sranjenja pokasało.

* W Prohlisu běchu psched někotrym cžaßom sapoczeli fabrikski wuheń twaricž. Hdyž běchu žo pońdźelu murjerjo saßo k dźěku seschli, poler pytny, so wuheń póczńje kiwkacž. Njesboże do prědka widžo, wón sakasa, dale dźěłacž. Hdyž běchu lědma dźěłacžerjo s wuhenja słesli, žo tón s hrimotazym ropotom saßypny. Jako dźiw dyrbi žo wobhladacž, so žo žadyn cžłowjek njeje wobschkodźił.

* (Nowa cžełopaleŕnja.) Durinska, kotraž hižo dleschi cžaß w Gocze cžełopaleŕnju wobžedži, bórsy też druhu w Jenje dostanje. Tamnische towarstwo sa palenje cžełow je hižo wschě pschihoty k tajkej pjezy sczinilo a chze ju w běhu pschichodneho lěcža natwaricž a k trjebanju dohotowacž.

* S Naumburga, 16. měrza. Blisko pola nascheho města je žo jedyn wojak tudomneho druheho bataillona 36 pěschkowskeho regimenta spěschnemu cžahej pschejěcž dał a tak pytanu žmjercž namakał. Jeho cžełko bě wot kołow žałoßnje roskhartowane. Cžeho dla je žwoju žmjercž pytał, dotal nichtó njewě.

* S Eislebena, 16. měrza. Na naschim sastanischczu žu pschi pschehladowanju maschiny teho cžaha, kiž bě rano žem pschijěł, na kołach kruch schtrympy a dźěle mjaßa a moshowza namakali. Hnydomne telegrafiske napraschowanje dosta wotmołwjenje, so je pschi wulkej kurjawje spěschny cžah pomozneho spinarja Menzela shrabnył a zyle rostorhał.

* S Prahi, 12. měrza. Na Smichowskej stronje je bywschi kubleŕ Halik hižo psched létami žwojeje žoninu brózeń wotpalił, žo s tym na žonje wjecžiwschi, kotraž bęsche žo jeho wobstajneho hrubeho cžwilowanja dła wot njeho dźělicž daka. Nětko bě Halik tamneho sapalenja dła žwoje pjecźlětne khostanje w jastwje wotžedżał. A s jastwa puschczeny, dźěsche wón rumy pucž, žebi duzy derje natoczeny nóž kupiwschi, k žwojej něhduschej žonje, stupi k njej do kuchinje a pschekłó jej s nožom lěwe wutrobno. Potom cžekny, bórsy pak jeho wußlědźichu a wokrjeßnemu žudnistwu pschepodachu.

* (Porědki popad.) Tajki je sbožowny hońtwjeŕ blisko pola Belye měl. Jemu je žo mjenujzy schlachczisko, worjoła (hodlerja) satšělicž, kotryž mějesche moßasnu rynku wokoło schije s woponom a lětom 1646. Wón je s najwjetscheje družiny worjowoł a po tajkim 250 lět pschelětał, prjeoy hacž je jeho tšělzowy wokoj trjechił. Jedyn Essegski měschczan je jeho kupił a Sahrjebskemu (Agramskemu) musejej darił.

* Bywschi president sjenoczenych statow, Cleveland, a jeho mandźelska staj wobsamkłoj, žo dźělicž dacž. Hižo dołho wonaj dźělenaj bydleschtaj. W běhu minjeneho lěta žo knjeni Clevelandowa pschi sjawnych powitanjach ženje wjazy pokasała njeje.

(Zyrkwinske powjesce hladaj w pschikosy.)

Kmótsja! Kwaßarjo!

W Sserbach, to je w sakskej a pruskej Hornjej Łužizy, je kóžde lěto něhdže 2700 kschcžisnow a 540 kwaßow. Pschi tychle składnoscžach žu Sserbja wjeßeli hromadže a tam sawěsce pjenjes njepobrachuje; ale kóždy ma, hdyž na kschcžisna abo kwaß dże, dybsaki połne. W tajkich cžaßach njesapomńce na **„Sserbski dom“.** Wjele bóle

Sserbszy kmótsja!! Sserbszy kwaßarjo!!

sběrajce na kóždych kschcžisnach a na kóždym kwaßu sa **Sserbski dom.** Hdy by žo na kóždych kschcžisnach 1 hr. a na kóždym kwaßu 2 hr. nahromadźikej, to by wob lěto 3780 hr. wucžiniło. Tule summu móhli Sserbja lohko žmějizy pschi žwjedżeńskich składnoscžach bjes kóždeje wobcžežnosce nadacž. Wjazy mohło žo nadacž a mjenje też, kaž runje je. Dopomńce žo na to a tak sběrajce žwěru pschi kóždej składnosczi

Sserbszy kmótsja!! a žerbszy kwaßarjo!!

Drjewowa awkzija.

Na **Sderjanskim hajniskim revěrje** ma žo **pjatk 26. měrza**

250 płotowych ryhelow a krutych žerdźow, 10—15 cm. tołsthych,
39 cm. twjerdych kuleczkow a repuchow,
36 tołsthych, 47 cženkich, twjerdych dołhich hromadow,
20 tołsthych, 30 cženkich mjehkich dołhich hromadow,
510 cm. twjerdych a mjehkich hałosow a
5 rm. twjerdych pjenkow a rubanskich tschěskich

s wuměnjenjemi, do awkzije wosjewjomnymi, na pscheßadźowanje pschedawacž:

Shromadźisna 1/2 9 hodźin w drjewischczu pola Sderje.

Hajniske sarjadnistwo.

Drjewowej awkziji.

W **Schczeńczanskich** a **Wyßokowskich** knježich hajniskich revěrach ma žo

wutoru 23. měrza 1897

scžěhowaze drjewo na pscheßadźowanje pschedawacž:

rano 1/2 9 hodźin w Schczeńczanskim revěrje:

w žerdźowym tsirózku a pschi žrjedźnym pucžu:
něhdže 140 khójnowych wuleßowanych dołhich hromadow,
s dźěła wjele wužitkowych žerdźow wopschijazych.

Sapoczatk pschi žerdźowym tsirózku pschi Rakeczansko-Hermanczanskim pucžu;

popołdnju wot 1 hodźiny w Wyßokowskim parku:

něhdže 114 brěsowych dołhich hromadow, s dźěła wojnarske drjewo wopschijazych,
51 brěsowych a khójnowych hałosowych hromadow a
něhdže 10 rm. pjenkow.

Wuměnjenja žo do sapoczatka awkzije wosjewja.

W Rakezach, 15. měrza 1897.

Wyschschi hajnik.

Drjewowa awkzija.

Pońdźelu 22. měrza dopołdnja w 9 hodźinach ma žo pola podpißaneho něhdže 70 twjerdych dołhich hromadow na pscheßadźowanje pschedawacž.

J. A. Hejda w Brěsowje.

Pońdźelu 22. a **wutoru 23. měrza 1897** ßo pola podpißaneho hamtſkeho ßudniſtwa dla rjedźenja wobkhodnych ſtwow jenoz **nuſne wězy** wobſtaraja.

W Budyſchinje, 6. měrza 1897.

Kralowſke hamtſke ßudniſtwo.
Hecht.

Wojſewjenje.

Wójnſke miniſterſtwo ma myßle, tež tole lěto konje **ſakſkeho plahowanja** jako remonty kupowacź dacź.

Remontſke wiki

ſměja ßo
w **Kamjenzu** w drjewjeŕmi **7. haprleje** t. l. dopołdnja 1/2 9 hodźin,
w **Budyſchinje** na tſělniku **8. haprleje** t. l. dopołdnja w 11 hodźinach,
w **Lubiju** na nowym torhoſchcźu **9. haprleje** t. l. dopołdnja w 9 hodźinach.

Kupowanſke wuczinjenja:

1. Pſchedawarjo maja ſ wopißmom polizajſkeje wyſchnoſcźe ßwojeho bydliſchcźa dopokaſacź, ſo ßu ßo konje, wot nich pſchiwjedźene, w Sakſkej narodźiłe. So by ßo ród pſchewjedźenych konjow ſpóſnał, dyrbja ßo pſchipuſchcźne abo ſrěbcźe wopißma, jeli ſo ßo ſhubiłe njejßu, ßobu pſchinjeſcź. Dale dyrbja pſchedawarjo dopokaſacź, ſo ßu naſtupneho konja dwě lěcźe wobßedźili.
2. Konje dyrbja 3—6 lět ſtare bycź. Kupujomne 3lětne konje dyrbja — ſ kijowej měru měrjene — ſ najmjeńſcha 1 meter 46 centimetrow a połnolětne 1 meter 52 centimetrow wyßoke bycź. Najwjetſcha měra ſa tſilětne njeßmě 1 meter 57 centimetrow a ſa połnolětne 1 meter 68 centimetrow pſchekrocźicź.
3. Schumele, ſrěbzy (hengſty) a pſchiſrěbne kobły ßo njekupuja.
4. Pſchedawarjo maja ſa wſchě brachi po §§ 899—929 krajnych ſakońſkich knihi ſakſkeho kraleſtwa (ſakońſke a wukaſne kopjeno ſ lěta 1863, ſtrona 109 a dalſche) a pſcheczíwo njepoczínkej kopanja na cźaß dweju njedźel rukowacź.
5. Jako khmane ſpósnate konje ßo pſchedawarjej hnydom ſapkacźa a na měſcźe wotmoſmu.
6. K kóždemu konjej ma pſchedawaŕ bjes woßebiteho ſarunanja pſchidacź:
   1 nowu wuſdu ſ dźeržazeje howjaſeje koże,
   1 nowu gurtowu abo powjaſowu hłowozu a
   2 konopjanaj poſtronkaj.

W Draźdźanach, 10. měrza 1897.

Wójnſke miniſterſtwo.

Drjewowa awkzija.

Na **Hnaſchcźanſkej gmjenſkej leżomnoſcźi** ma ßo **pońdźelu 22. měrza** dopołdnja 1/2 10 hodźin
něhdźe 110 brěſowych dołhich hromadow,
8 hromadow ſchmrěkowych żerdźow a
10 łoßow ſtejatych khójnow
na měſtnje ßamym na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Gmjenſke ſaſtupjerſtwo.

Awkzija.

Pońdźelu 22. měrza dopołdnja w 10 hodźinach budźa ßo dla ſpuſchcźenja fórmanſtwa w **Sowrjezach** cźißko 2 **2 ßylnaj cźeżnaj konjej, 2 ßylnaj kamjenjowaj wołaj, 4 zołowſkaj, 1 łohki wós, 1 cźeżne ßanje,** něſchto **rjeczaſow,** pódła teho **1 ſchkleńczona kucza, 1 göplowa młócźaza maſchina, 1 exſtirpator, 1 pług, bróny,** w ſchelake **komoty, 1 kuczowy grat a hoſpodarſka nadoba** na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Th. A. Wällnitz,
do pſchißłuſchnoſcźe wſaty awkzijonator.

Ziwnoſcź na pſchedań

Dla dźělenja herbſtwa ma **Schuſterez** ziwnoſcź cźißko 11 w Plußnikezach, ſ nowymi twarjenjemi, 5 kórzami pola a łuki, rjanej ßadowej ſahrodu a doſpołnym inventarom

ßrjedu 24. měrza dopołdnja w 11 hodźinach

na měſtnje ßamym podpißany na pſcheßadowanje pſchedawacź.

W Budyſchinje, 12. měrza 1897.

C. A. Manitz.

Ssylne
jenołětne khójnowe a tſilětne ſchmrěkowe ßadźenki
ßu w wullich dźělbach na pſchedań w Rjeßwacźidliſkej hajniſkej ſahrodźe.

Hajniſke ſarjadniſtwo.

Něhdźe 100,000 jenołětnych **khójnowych ßadźenkow** ma na pſchedań

Jan Kubiza
w Muczźowje.

Na pſchedań je **khěża** cźißko 8 w **Dobruſchi.**

Pſches Kamjenſke hamtſke ßudniſtwo ma ßo 29. haprl. dopołdnja w 9 hodźinach Oswaldez ſbytne kubło w **Jitru** cźißko 43, na 7280 takſěrowane, na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

W Holeſchowje je **ziwnoſcź** ſ mjenje abo wjazy polemi na pſchedań. Dalſche je w tamniſchim hoſcźenzu ſhonicź.

W Kelnje je ziwnoſcź cźißko 43 ſe 17 1/2 kórzom leżomnoſcźe bjes wumjenka a hoſpody na pſchedań. Wſcho dalſche je tam ſhonicź.

W Jeńkezach je **khěża** ſ rěſnſtwom, tež ſa pjekarja ßo hodźaza, hnydom na pſchenajecźe abo na pſchedań. Dalſche je ſhonicź w **Minakale** cźißko 11 abo pola rěſniſkeho miſchtra **Lehmanna** we Wujeſdźe pola Pomorz.

Na Židowje pſchi żeleſnym moſcźe je **khěża** cźißko 6 ſ wulkej ßadowej ſahrodu prjecźcźehnjenja dla hnydom abo poſdźiſcho płacźiſny hódno na pſchedań. Dalſche je ſhonicź pola wobßedźerja.

Moja **piwarńſka reſtawrizija** ſ konzertnej ſahrodu je k 1. haprleji abo poſdźiſcho na pſchenajecźe.

A. Jencź, piwarz.

W Noßacźizach je **khlamarńja** bliſko zyrkwje ſe 7 kórzami pola na pſchedań.

Dejna **kruwa** ſ cźeleczom je na pſchedań w Kelnjanſkim hoſcźenzu.

Něs

kubikny meter po 60 np., tak daloko hacź ſkład doßaha, pſchedawa
Łupjanſki rěſak.

W Cźichońzach cźißko 21 b ſtej dwě dejnej **koſy** po kóſlatach na pſchedań.

150 zentnarjow
runklizow
k pizowanju ma na pſchedan **J. Heczik** w Czornowje pola Bukez.

Běrny

rózowe a ßwětodźiwowe (Weltwunder) ßu na pſchedań w Krónzy cźißko 3.

Kóſlaze kózki

kupuje pſchezo po najwjetſchich płacźiſnach
Heinrich Lange
pſchi żitnych wikach.

Połcź punt po 70 np., pſchi 5 puntach po 65 np., **łój** punt po 50 np., pſchi 5 puntach po 45 np., **kołbaßowy tuk** punt po 50 np., pſchi 5 puntach po 45 np., tucźne **howjaſe mjaßo** punt po 55 np., zyle tucźne po 50 np., **ßniſcheny ßwinjazy brjuch** punt po 60 np., dobru kołbaßu punt po 60 np. porucza **G. Hildebrand**
na jerjowej haßy.

Tucźne **howjaſe mjaßo** punt po 55 np.
Tucźne **ßwinjaze mjaßo** punt po 60 np.
połcź punt po 70 np., **ßadło** punt po 70 np., **kołbaßowy tuk** punt po 50 np., pſchi 5 puntach po 45 np., **wuſchkrjeny łój** punt po 40 a 45 np., **kołbaßu** punt po 60 a 65 np. pſchedawa
Ernst Wagner
na ſeminarſkej haßy 4.

Towařstwo Sserb. Burow

ſměje jutſje **njedźelu 21. měrza** popołdnju w 3 hodźinach w Kobaniz hoſćenzu w **Małym Wjelkowje** ßwoju nalětnju hłownu ſhromadźiſnu. — Dnjowy porjad: 1. Pſchednoſchk wo wopalenſkej pokładnizy, 2. rospraŵa wo towařſtwowych dokhodach, wudawkach a ſamoženju, 3. nowowólby ſa hłowne pſchedßydſtwo, 4. namjety atd. —

Hoſczo a ßobuſtawy chzyli ßo prawje bohacze ſeńcź.

Pſchedßydſtwo.

Pczołařſke towařſtwo

ſa Bóſchizy a wokolnoſcź

ſměje **njedźelu 28. měrza** w **Khróſcźizach** ſjawnu ſhromadźiſnu, w kotrejž budźe wuwołany pczołař, knjes **Muntel** ſ Lejna pola Wojerez, pſchednoſchowacź. Wſchě ßobuſtawy, woßebje pak pczołarjo a pſcheczeljo towařſtwa w Khróſcźizach a wokolnoſcźi ßo ſ tutym najwutrobniſcho pſcheproſchuja.

Pſchedßydſtwo.

Serbske towařstwo za Khwaćicy a wokolnosć

wotměje swoje měsačne posedźenje jutře njedźelu za tydźeń, **28. nalětnika,** w Khwaćicach. Da-li Bóh budźe knjez kubleŕ **Albert** z Ješic nam přednošeć. Dokelž so přeměnjene wustawki předpołoža, je nuzne, zo wšě sobustawy přińdu. Hosćo su nam lubje witani.

Předsydstwo.

Ssedlařſka a rjemjenjerſka jednota w Budyſchinje

ſtarſchim a formindam hólzow, kotſiž chzedźa ßedlařſtwo a rjemjenjerſtwo nawuknycź, k wjedźenju dawa, ſo móža hiſchcze něktoſi hólzy jako wucźobnizy ſaſtupicź. Wſcho dalſche wukaſa

H. Schmauß, wyſchſchi miſchtr.

Rakečanske serb. tow. „Lipa“

změje jutře njedźelu 21. nalětnika popołdnju w 4 hodź. w Křižanec hoſćencu swoje měsačne posedźenje, k kotremuž je pokładnik, k. **Póhla,** přednošk wo škreńcu (loxia curvirostra) dobroćiwje přilubił.

Wo bohaty wopyt prosy

předsydstwo.

Khěžorſki panorama

na hoſpitalſkej haßy 9 w khlamach 24. tydźeń wot 21. měrza hacź do 27. měrza 1897.

Franzowſka Schwiza.

Genf, Lauſanne a Rhonſki dol.

Wotewrjene dopołdnja wot 11 hodź. hacź wječor do 10 hodźin, njedźelu ſ wuwſaczom bożoßłużbnych hodźin.

Saſt. pjenjes pſchi kaßy 25 np., ſchulerjo niže 14 lět 10 ₰ ſchulerjo pſches 14 lět 15 ₰

Kharty w pſchedpſchedawanju po 20 np. w zigarowych khlamach k. Kulki na ſem. dróſy 4, w zigar. khlamach k. Lehmanna na bohatej haßy 2, w zigar. khlamach knjeſa Nonnenmachera na ſwonkownej lawſkej dróſy 7 a pola pſchekupza Neumanna na Lubijſkej dróſy.

Pjekařſkeho wucźobnika, ſ kotrymž ßo pſcheceźelnje wobkhadźa, pyta **Wylhelm Kutſchka** w Budyſchinje pſchi mjaßowym torhoſchcźu cźißko 15.

Hólz, kotryž chze kowařſtwo nawuknycź, móže do wucźby ſtupicź pola kowařſkeho miſchtra **Khěžnika** w Bukojnje pola Hucźiny.

Wucźobnik.

K jutram do ßwojich drogowych khlamow ßyna ſprawneju ſtarſcheju ſa wucźobnika pytam. Hoſpoda a jěź w domje.

Otto Engert.

Kowařſki pomoznik, dobry konjekowař, doſtanje trajne dźěło we Worzynje.

Fr. Rohle,
pruhowany konjekowař.

Wucźobnika
pyta rjemjenjeŕ **H. Khěžor** w Budyſchinje pſchi žitnych wikach.

Rěſniſkeho wucźobnika

k jutram pyta rěſniſki miſchtr **Ernſt Gärtner** na nowoſalzſkej dróſy.

Ssyn ſprawneju ſtarſcheju, kotryž chze **ſchewſtwo** nawuknycź, móže do wucźby ſtupicź pola ſchewſkeho miſchtra

Auguſta Nowotneho
w Lomſku pola Minakała.

Kowařſkeho pomozníka pyta **R. Nowak** na ſwonkownej lawſkej haßy cźißko 31.

Wuſtojneho wojnařſkeho pomozníka hnydom do trajneho dźěła pſchi dobrej mſdźe pyta wojnařſki miſchtr **F. Burchhardt** w **Laſu.**

Jako rjany dar **k ſelenemu ſchtwórtkej a k kwaßam** ßo

Pruhi ſ Bożeho ßwětła

poručeja. Doſtacź po 50 np. we wudawařni „Sſerbſkich Nowin“.

We wudawařni „Sserb. Nowin“ je doſtacź ſa 4 hriwny

Rěčnica serbskeje rěče.

Spisał **Jurij Kral,** kapłan w Draždźanach.

Ssmolerjez knihiczíſchczérnja

w Budyſchinje w ßerbſkim domje

knihi, ſliczbowanja, viſitne a **pſcheproſcheńſke khartki, faſtojnſke formulary, wuſtawki, blidne ſpěwy** atd. atd.

we wſchěch rěczach derje a tunjo cźiſchczi.

We wudawařni „Sserb. Nowin“ je doſtacź po 10 np.

Schtwórty

wěnz ſpěwow ſa ßerbſku mlodoſcź.

Ssyn ſprawneju ſtarſcheju, ßylny a ſtrowy, ßo k jutram t. l. jako domjazy pachoł pyta na **Sarěcźanſkim** knježim dworje.

Młody cźlowjek ſ pſchiſtojneje ßwójby, 15—18-lětny, kotryž chzył ßo jako **piwowy wudawař** wuwucźicź, ßo bórſy k naſtupjenju pyta. Dalſche je ſhonicź na ſadnjej bohatej haßy cźißko 1.

Pohoncźa, 16—20-lětneho, pſchi wulkej mſdźe k 1. haprleji pyta

dr. Wegner

w Běłej Wodźe w Hornjej Łužizy.

Dar

poßlednjeho ſeleneho ſchtwórtka wot njebo **Pětra Młónka** je pola knjeſa Ssmolerja w Budyſchinje ſa 10 np. doſtacź.

Hólcźez, kotryž chze tyſcheŕſtwo nawuknycź, móže do wucźby ſtupicź pola tyſcheŕſkeho miſchtra **Nimczki** w Maleſchezach.

Sſłużobne a kuchinſke holzy ſe wßow do dobreje ßłużby pyta **Kynaſtowa** na kſchidařſkej haßy (Siebergaſſe) 3.

Pytam ßłużobne a hródźne dźowki a tajke k ßwinjom, gratmiſchtra, wotroczkow, ßrěnkow, pohonczow a rólnych pohonczow, tſecźakow, wolazych, dźěłaczeŕſke ßwójby a dójki pſchi wyßokej mſdźe do tudomnych a Draždźanſkich ſtron. **Schmidtowa** w Budyſchinje na ßerbſkej haßy 7, I.

Starſchu pěſtończu abo prjedawſchu dójku k jenemu dźěſczu, ßłużobne a ſtwinſke holzy, knježich a rólnych pohonczow, ßrěnkow, wolazych, dźěłaczeŕſke ßwójby pyta **Spannowa** na małej bratrowſkej haßy 5.

Wutrobny dźak.

Sa wjele dopokaſmow dźělbraca a luboſcze, kotrež ßu ßo nam pſchi pohrjebje naſcheho lubeho nana

Handrija Bergana

w **Komorowje** pola Klukſcha

doſtałe, knjeſej duchownemu **Birmichej** w Klukſchu ſa troſchtowanſke ßłowa pſchi rowje, kaž tež ſa bohatu kwětkowu pychu na kaſchcź a ſa pſchewodźenje k poßlednjemu wotpocźinkej, ſ tutym najwutrobniſchi dźak prajimy.

W Komorowje, Rakezach a Budyſchinje.

Srudźeni ſawoſtajeni.

(K temu cźißku pſchiłoha.)

Pschiłoha k czißku 12 Serbskich Nowin.

Ssobotu 20. měrza 1897.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smėje jutsje njedźelu rano w 7 hodź. farař Räda serbsku spowjednu rěč, 1/2 9 hodźin diakonus Sarjenk serbske a w 10 hodź. němske prědowanje. — Ssrjedu popołdnju w 5 hodź. budże w Wulkowjelkowskej a Ssokolanskej schuli, schtwórtk popołdnju w 5 hodźinach w Brěsowje a pjatk popołdnju w 5 hodźinach w Bórkečanskej schuli serbska póstna nutrnosć.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Marja Theresia, Jana Augusta Schleńčerja, khěžkarja a dźěłaćerja w Zyžezach. dź. — Marja Johana, Korle Ernsta Hapaća, žandarma na Zidowje, dź. — Berthz Hedwiga, Korle Ernsta Eduarda Augustina, wobydlerja a kamjenječeńarja na Zidowje, dź. — Lena Margaretha, Handrija Kucharja, knjeżeho pohonca w Wulkim Wjelkowje, dź. — Marja Elsa, Korle Gustava Reinholda Ludwiga, schewza w Małym Wjelkowje, dź. — Martha Marja, Ernsta Augusta Schustera, wobydlerja a dźěłaćerja na Zidowje, dź. — Selma Madlena, Jana Korle Bara, kublerja w Bosankezach, dź.

Zemrjeli:

Dźeń 11 měrza: Kurt Hendrich, Hendricha Ernsta Jurka, wobydlerja a cźeßle na Zidowje, ß., 3 m. 23 d. — Jurij August Wunschik, Augusta Wunschika, żelesniskeho dźěłaćerja w Scźijezach, ß., 1 l. 13 d. — 12. Jan Hermann Schtrympa, schewz na Zidowje, 18 l. 7 m. 27 d. — Marja Theresia, Jana Augusta Schleńčerja, khěžerja a dźěłaćerja w Zyžezach, dź., 9 d. — 15. Bjedrich August Walther, Korle Augusta Emila Pjetasicha, saßydleneho měschćana a restawratéra tu, ß., 2 l. 16 d. — 13. Bjedrich Robert Richter, dźěłaćeŕ s Biskopiz, w wokrjeßnym wustawje na Zidowje, 32 l. 8 m. 7 d.

Płaćišna žitow a produktow.

Zitowy dowos w Budyschinje: 6908 měchow.	W Budyschinje 13. měrza 1897				W Lubiju 18. měrza 1897			
	wot		hacź		wot		hacź	
	hr.	np.	hr.	np.	hr.	np.	hr.	np.
Pschenza . . . . . běła	8	24	8	53	8	6	8	47
" . . . . . žołta	7	94	8	12	7	65	7	94
Rožka	6	—	6	3	5	63	5	82
Jeczmjen	6	43	6	86	6	13	6	67
Wowß . . . . . 50 kilogr.	6	50	7	20	6	—	6	80
Hroch	7	22	11	12	8	33	9	30
Woka	7	78	8	33	5	50	7	50
Jahły	13	—	15	—	12	—	14	—
Hejduschka	15	—	16	—	13	50	14	—
Běrny	2	20	2	60	2	—	2	40
Butra . . . . 1 kilogr.	2	30	2	50	2	—	2	40
Pschenična muka 50 "	8	50	17	—	—	—	—	—
Rżana muka . 50 "	7	50	11	50	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 "	2	70	3	—	2	50	2	90
Ssłoma . . 600 "	16	—	18	—	16	—	18	—
Proßata 1236 schtuk, schtuka . .	12	—	22	50	—	—	—	—
Pšeničnje wotruby . . .	4	50	5	25	—	—	—	—
Rżane wotruby	5	—	5	75	—	—	—	—

W Budyschinje płaćeschе: kórz pschenży (běła) po 170 puntach 14 hr. — np. hacź 14 hr. 50 np., žołta 13 hr. 49 np. hacź 13 hr. 80 np., kórz rožki po 160 puntach 9 hr. 60 np., hacź 9 hr 64 np, kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. — np hacź 9 hr. 40 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot 8 hr 24 np. hacź 8 hr. 53 np., pschenza (žołta) wot 7 hr. 79 np hacź 7 hr. 94 np., rožka wot 6 hr. — np. hacź 6 hr 3 np, jeczmjeń wot 6 hr. 25 np. hacź 6 hr. 50 np., wowß wot 6 hr. 25 np. hacź 7 hr 25 np.

Drażdźanske mjaßowe płaćišny: Howjada 1. družiny 57—60 hr., 2. družiny 52—54 hr. 3. družiny 45—55 po 100 punt. rěsneje wahi. Zime najlěpsche krajne žwinje 42—44 hr. po 100 puntach. Czelata 55—65 hr., po 100 puntach mjaßoweje płaćišny.

Wjedro w **Londonje** 19. měrza: Deschćikojte.

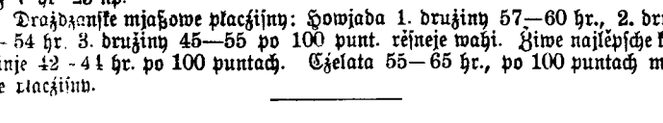

Heinrich Mohr,

schewski mischtr w **Budyschinje**

na ßukelnskej haßy 14

porucza k konfirmaziji wschě pomyßlne družiny **stupnjow** a **schkórnjow** po snatych tunich płaćišnach. Kaž je snate, po měrje wubjernje ßedźaze wobuće sa krótki cźaß dźěłam.

Schkórnje a stupnje

k **konfirmaziji,** kaž tež wschě pomyßlne družiny wobucza sa **mužskich, žony** a **dźěćzi** porucza po zyle wurjadnje tunich płaćišnach

Paul Kristeller

na bohaty haßy 29 s napschećza hosćenza „winoweje kicze".

Winski cźrijowy skład.

Wulki wubjerk mužazych, žonjazych a dźěćzazych schkórnjow a stupnjow po tunich płaćišnach porucza

Emma Frisch

na kamjeńtnej haßy 15 pódla hosćenza sloteje króny.

Jutrowne jěchanje.

Nowe a trjebane ßedła, skorpawaty grat a husarski paradny grat tunjo porucza

dwórski ßedlař **E. G. Leuner**

na schulskej drósy.

K wußywej

porucza w nalěpschej derje skhadźazej tworje tunjo: **schlesynski cźerwjeny dźeczel** s rukowanjom, so je bjes židy, **bely dźeczel, seradellu, rajsku trawu, Oberndorfske a Eckendorfske runklizowe ßymjo, woprawny probstajski wowß** a prěui **wußyw, hoborski ßymjeńtny wowß s hornjoröslawskich horow, Lutyjeczanski (Leutwitzski) žołty wowß, ßymjeńtny jeczmjeń, hróch a woku**

Paul Schulze,

pschedawarnja žita, ßymjenja a piznych ßrědkow pschi žitnych wikach 18.

Saxonia

w Cźißowje w Hornjej Łužizy.

Žadanja sa naschimi **briketami,** s wulkej tepjenskej mozu a ßnadnym popjelowym wopschijećom ßo wusnamjenjazymi, **ßo njemózachu hacź dotal spokojicź.**

Dźěłanje w jamje a briketarni s nowa sarjadowawschi, je nam nětko mózno, wschu potrjebu wokolnosćze sastaracź.

Duž **brikety** a **wuhlo** po dotal swuczenych płaćišnach poruczamy.

Rügerowy żelesowy wowßny kakao, żelesowy kakao, wowßny kakao

punt po 2 mk. 20 np., 1 mk. 80 np. a 1 mk. 40 np.

jako wubjerne žiwjaze ßrědki pschedawa

H. Lindner na seminarskej haßy 6,

wożebita schokoladowa, kakaowowa, cźajowa a biskwitowa pschedawarnja.

Rjany wulkosornaty raiß,
punt po 16, 18—20 np.,
najlěpsche wulke jerje,
tunu po 38 mk., schtuku po 3, 4, 5, 6 a 7 np.,
kóstkaty zokor, punt po 32 np.,
rjany, derje ßlodżazy khosej
porucża jara tunjo

Carl Noack na žitnej haßy.

Turkowske ßlowki

nowy płód w měchach, kascheżikach a po wasy ßu tunjo dostacź pola

Moritza Mjerwy
pschi mjaßowym torhoschczu.
Destillazija likěrow po starych tunich płaczisnach.

Schparazy wolij

dżěłany sa schijaze maschiny a jěsdne koła s koscżowolijoweje fabriki H. Möbiusa a ßyna w Hannoverje dostacź pola

Clemensa Jäckela na bohatej haßy.

Sslódke palenzy

liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.
porucża **Moritz Mjerwa** pódla Pětrowskeje zyrkwje.
Destillazija snatych dobrych palenzow po starych tunich płaczisnach.

Union-kognak

po wschěch płaczisnach dostacź
pola **Schieschki** a **Rjeczki.**

Zacherlin

spodźiwnje skutkuje! Wón mori, kaž žadyn druhi ßrědk, s wěstoscżu a rucże kóždu drużinu schkódnych pschekaßanzow, woßebje mole, tkhi, schwoby, muchi, schczónwy, njerodź na domjazych skocżatach a ßo teho dla wot milijonow wotebjerarjow khwali a pyta. Jeho snamjenja ßu: 1. sasyglowana blescha, 2. mjeno „Zacherl".

W **Budyschinje** pola kk. Měrschez bratrow naßlědnika, Jan Skop,
= = = k. Oty Engerta,
= = = = Straucha a Koldy,
= = = = Pawoła Hofmanna,
= = = = Richarda Neumana,
= = = = Raaka a Kunatha,
= **Barcze** = = C. A. Lukascha,
= **Biskopizach** = = Pawoła Schockarta,
= = = = Alfreda Böhmy,
= **Bukezach** = = Herm. Kschižanka,
= **Ketlizach** = = Pawoł Mikel,
= **Wjasońzy** = = E. Ferd. Lehmanna,
= = = = Aug. Schwera,
= **Schěrachowje** = = Ed. Tammera,
= **Wojerezach** = = A. W. Knichale naßlěd.,
= **Wósporku** = = E. M. Klaussa.

Zokrowy syrup

rjenje ßłódko ßłodżazy,
punt po 18 np.,

běły syrup,

punt po 20 np.,
po zylisnach tuńscho
porucża **Carl Noack**
na žitnej haßy.

Woprawdźite **Würzburgske**
runklizowe ßymjo
porucża **Carl Noack**
na žitnej haßy.

Konserwirowane
matjes-jerje
kaž tež symske
maltaske běrny
porucża w wulkotnej hódnoscźi
Gustav Küttner
na ßerbskej haßy.

Wina

w snatej dobroscźi w bohatym wubjerku po poměrnych płaczisnach porucża

Gustav Küttner,
winowa pschedawarnja
a korczma
10 na ßerbskej haßy 10,
5 dalokoreczat 5.
Płaczisnowe sapißy ßo posliczeja.
Sa korczmarjow a saßopschedawarjow woßebity rabatt.

Czaßniki

sa konfirmandow!
Czaßniki derje a tunjo porjedźam.
R. Mersiowsky, czaßnikar
na garbarskej haßy 22.

Hdże sczetónle rjany czaßnik kupili? Pola czaßnikarja **Magera** na ßerbskej haßy pschi kasarmach.

Derje dżěłane **sosy** a **matrazy** porucża tunjo **E. Schubert,** tapezěrar a ßedlarski mischtr na jerjowej haßy.

We wudawarni „Sserb. Nowin" ßu dostacź:

ßerbske
kmótsaze listy
w kascheżikach.

Wopomnjeńske a jara natwarjaze knihi sa bliski póstny czaß s napißmom

„Swjaty póst"

ßu pola knjesa Ssmolerja w Budyschinje sa 75 np. dostacź.

Oberndorfske, Eckendorfske a Lutzjeczanske runklizowe ßymjo, czerwjenokałowe a běłokałowe a wscho druhe ßymjo porucża

Ernst Rjeczka
wot 1. haprleje na hornczeřskej haßy 24. Stejischczo ßobotu: na mjaßnym torhoschczu w prěnim jabłukowym rjedże pschi radnej thěži

Wyßokorukata schijaza maschina

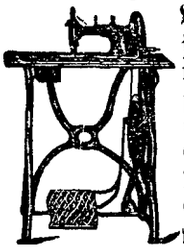

Biesolda a Locke je najlěpscha a najkhmańscha sa ßwójbu a rjemjeßlnisce dżěło. Sa jeje hódnoscź dołhe lěta rukuju. Schijaze maschiny wschěch drużnow ßo wote mnje wuporjedźeja. Strykowanske maschiny po fabrikskich płaczisnach pschedawam

Richard Otto,
mechanik pschi lawskich hrjebjach 14.

We wudawarni „Sserbskich Nowin" je dostacź:

Spěwna radosć.

Zběrka
šulskich spěwow.
Druhi wudawk.

K konfirmaziji

porucżam ßwój wulki skład **konfirmandskich wobleczenjow s bukskina, satina** a **cheviota** hižo po 9 hr., jenoż s derje ßo noschazych tkaninow.
Krucże sprawne poßkuženje.

Max Udich
w Budyschinje
14 na bohatej haßy 14.

Drasta po měrje ßo s rukowanjom sa dobre ßedżenje a woßebne wuwjedżenje po najtunischich płaczisnach schije.

Sserbske spěwarske knihi

do kože swjasane se słotym rěskom po 3 hr. 50 np. — 10 hr., němske po 1 hr. 50 np. — 12 hr.
porucża
J. Nowak
na snutskownej lawskej haßy 8.

K konfirmaziji

poručamoj: **wschě potrěbne wězy ſa ſchwadliſtwo,**
ſchtalty hižo po 50 np.,
bele ſpódnje ſzuknje ſ wuſchiwanjom hižo po 1 mk. 50 np.,
hólczaze klobuki po 1 mk. 25 np.,
khornarje, manſchetty, ſchemiſetty,
ſchlipſy po 5 np.

Philippi & Co.

Wobhladajcze ſzebi naju 3 wulke wukładne wokna.

S. Beer w Budyſchinje prjedy Meſſow & Waldſchmidt

na hlownym torhoſchczu 9 delka a po 1 ſkhodže.

Jenož něktore dny wuwſaczne placziſny.

Wokna rjedzenſka koža po 12 np.
Sofowe deki, 150 zentimetrow dołhe ſ franſami, po 125, 100, 75, 65, 59 „
Koſchlaze ſzukno k ſchatam kóždeje družiny, ſtary łohcź po 15 „
Czorne draſtne tkaniny, czíſtowołmjane, dwójzy ſchěroke, ſtary łohcź po 40 „
Nahłowjaze ſchawle w ſzwětłych barbach ſe židžanymi ſzmuhami po 56 „
Barchentowe rubiſchcza, hotowe ſeſchite, piſzane po 135 a 79 „
Mužaze ſchtrympy, wołmjane mjehke a cźopke, por po 47 „
Mužaze barchentowe koſchle, czíſcze cźežka družina, po 142 „
Poſzleſchczowe tkaniny, kaſchczíkate muſtry, 6/4 ſchěroke, ſ rukowanjom, ſo barbu njepuſchcza, ſtary łohcź po 17 „
Haptykarjowe Döringowe mydło, kruch po 15 np.
Atłaſowy bant, módry, cźerwjeny a roſa, 4 zentimetrow ſchěroki, ſtary łohcź po 3 „
Płat k zychaam, Ia. družiny, ſtary łohcź po 27 a 18 „
Koſchlazy barchent ſtary łohcź po 16 „
Schórznchowa tkanina, módroczíſchcź na woběmaj ſtrono= maj, ſtary łohcź po 34 „
Małke žonjaze ſchórzuchi po 17 „
Drellowe błidowe ruby po 85 a 43 „
Trjenja, ſchěre wobraſate muſtry ſ cźerwjenej kromu, wotměrjene po 20 „
Khoſejowe a zokrowe tyſy, 6 rózkate, porzlinowe molowanje ſe ſłotom po 19 „

Gardiny w kraſznych muſtrach, jenož dźerżaze družiny, ſtary łohcź po 45, 40, 38, 35, 33, 30, 27, 25, 23, 20, 18, 16, 14, 12 a 3 np.

Schtóž chze

konfirmandſke kłobuki

jara tunjo po **1 mk., 1 mk. 50 np., 1 mk. 75 np., 2 mk.**

kłobuki a mězy

woprawdže dobre a tunje, po ženje njeßłyſchanych tunich płaczíſnach nakupicź, njech ſzo poda do ſpezialnych khlamow

F. Trulleya

na ſchulerſku haßu 7 pſchi tórmje,

hdźež ſzo pſchi najtuniſchich płaczíſnach najwjetſchi wubjerk we wſchěch nowoſczach nałětneho cźaßa

w zylindrowych, hońtwjerſkich, filzowych a ſzłomjanych

klobukach

poſkicza. Teho runja

kołojěſdne, pohonczaze, njedźelſke a wſchědnjaze

mězy

hólczaze kłobuki	po **75 np.,**	Hacź do najwoßebniſchich družinow.
mužaze kłobuki	= **1 hr.,**	
zylindrowe kłobuki	= **3 hr.,**	
hólczaze mězy	= **30 np.,**	
dźěłaczerſke mězy	= **40 np.,**	
židžane mužaze mězy	= **1 hr.,**	

Woprawdže tunjo
kupuje ſzo nětko
w rumowanſkim

wupſchedawanju

zentralneho baſara

H. Richtera naſzlědnika

na ſnutſkownej lawſkej haßy 6.

Wot 1. haprleje 1897 ſzo zentralny baſar na bohatej haßy 29 ſ napſchecźa hoſcźenza „k winowej kiczi" namaka.

Pſchedeſchczniki

ſa **konfirmandow** w wulkim wubjerku jara płaczíſny hódno poručza

H. M. Schmidt

na rózku hłowneho torhoſchcźa.

Sa něktore hodźiny ſzo pſchedeſchczniki porjedża a ſ nowa poczehnjeja.

Najwjetscha woßebita pschedawaŕnja w Budyschinje.

Konfirmandske kłobuki

jara tunjo po **1 mk., 1 mk. 25 np., 1 mk. 75 np., 2 mk.**

Filzowe, zylindrowe, hońtwjeŕske a dźěcźaze

kłobuki

we wschěch nalětnich nowoscźach dobre a trajne **po snatych woprawdźe tunich płacźisnach.**

Rataŕske, domjaze, dźěłanske a dźěcźaze

mězy

w ujedoßahnjenym wulkotnym wubjerku, nimo měry tunjo.

Hugo Lehmann

22 na bohatej haßy 22 (pódla hoscźenza k winowej kicźi).

Eduard Göckeritz,

kłobukaŕski mischtr

na schuleŕskej haßy 1 w Budyschinje na schuleŕskej haßy 1.

(W lěcźe 1863 sałoženа kłobukaŕnja.)

Poruczam ßwój wulki skład wschěch družinow **filzowych kłobukow** sa mužskich a hólzow, kaž tež **zylindrowe kłobuki** w snatej hódnoscźi po tunich płacźisnach. **Konfirmandske kłobuki** a wschě nowoscźe **ßłomjanych kłobukow** po wschěch płacźisnach.

W hoborskim wubjerku:

pistolije, jenorołkate a dwěrołkate,
revolvry, teschiny, patrony a **sapal. kłobuczki,**
dale: **sazynowane grotowe plecźenje** a **kałaczkaty grot** k wobhrodźenju;
dezimalne a **butrowe wahi** a **punty**

porucza

pschedawaŕnja želesnych tworow

Gottharda Behrendsa

pschi ßerbskich hrjebjach cźißło 10 a na hoschiz haßy cźißło 44.

K konfirmaziji a k njewjescźinskej drascźe

atd. poruczam **cźorne drastne tkaniny** a **židźane tkaniny,** wołmjane wobleczenje po $4^3/_4$ hacž 15 mk. a dróžscho, **židźane wobleczenje** po 15—50 mk., **pißane wobleczenje** hižo po $2^3/_4$ mark. **Cźorne tkaniny k pjeslam a ßuknjam,** $^{10}/_4$ schěroke, łohcź po 125 np.; **poßleschcźowe tkaniny,** běłe a pißane, łohcź po 18 np.; **gardiny,** łohcź po 12—50 np. **Blidowe, łožowe** a **sofowe deki, rulowowe tkaniny, konjaze deki** po 2—4 mk.

Snate najtuńsche płacźisny, najtrajnische twory.

Hermann Beermann na bohatej haßy 10.

Dla dospołneho spuschcźenja pschedawaŕnje ßwoje twory po płacźisnje, po kotrejž ßym je ßam kupił, do cźista wupschedawam

Ernst Scheer

w Budyschinje na seminarskej drósy 1.

Hotowe schaty sa konfirmandow

porucza **A. Tschentscher** na bohatej haßy 18.

K konfirmaziji

poruczam

hotowu drastu

derje ßedźazu s dobrych tkaninow po jara tunich płacźisnach.

Holcźaze žakety a khornarje

w wulkim wubjerku.

Wobleczenja a **drastu schiju po měrje**

sa krótki cźaß a rukuju sa najlěpsche ßedźenje.

Pschi lawskich hrjebjach 10 **Ernst Jenke** **Pschi lawskich hrjebjach 10**

w Budyschinje.

S nakładom Macźizy Sserbskeje ßu wuschłe a w wudawaŕni „Sserbskich Nowin" na pschedań:

Kschiž a połměßaz abo **Turkojo psched Winom w lěcźe 1683.** 1883. Płacźisna 40 np.
Trójniki. Sběrka powědańczkow. 1885. Płacźisna 40 np.
Nadpad pola Bukez. (1758.) S wobrasom. Druhi wudawk. 1888. Płacźisna 30 np.
Jan Manja abo **Hdźe statok mój?** Powědańczko se ßerbskich stawisnow nowischeho cźaßa. 1889. Płacźisna 40 np.
Bitwa pola Budyschina. (1813.) 1891. Płacźisna 50 np.
Nowe Trójniki. Sběrka powědańczkow. 1893. Płacźisna 40 np.
Sabawki. 1896. Płacźisna 40 np.

Stare knihi ßo saßo najtrajnischo pschewjasaja.

Sserbske a němske spěwaŕske knihi

najjednorische a **najwoßebnische,**

twjerdźe swjasane, ßu w wulkim wubjerku **tunjo** dostacź pola

E. A. Wetzki,

knihiwjasarja

17 na bohatej haßy 17.

Cźescźenemu wobydleŕstwu w Budyschinje a wokolnoscźi ßwój bohaty skład **spěwaŕskich knihow, kschcźenskich** a **konfirmaziskich khartow** atd. poruczam a s dobom sdwórliwje proschu, so by ßo na mnje pschi sapocźatku schulskeho lěta, hdyž ßo schulske wězy kupuja, dźiwało. Sprawne a tunje poßłuženje ßo pschilubi.

S pocźescźowanjom

C. Christoph,

prjedy J. Angermann,

papjerjowa pschedawaŕnja en gros & en détail

na snutskownej lawskej haßy 7.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. —Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 13. **Sobotu 27. měrca 1897.** **Lětnik 56.**

Čzešćeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotsiž chzedża sa nje na

2. schtwórtlěto 1897

do prědka płaczicz, njech nětko **80 np.** w wudawarni Serbskich Nowin wotedadża. — Čzi, kotsiž žebi Serbske Nowiny psches **póst** pschinjesecz dadża, njech tola njesapomnja, žebi je tam bórsy skasacz. Na schtwórtlěto sapłaczi žo sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž tež w druhich krajach němskeho kněžorstwa **1 hriwna,** s pschinježenjom do domu **1 hriwna 15 np.** — Serbske Nowiny s pschikłohu **Serbski Hospodar** płacza na póstach **1 hriwnu 25 np.,** s pschinježenjom do domu **1 hriwnu 40 np.** — Se Serb. Now. hromadze hodzi žo tež **„Pomhaj Bóh“** na pósce skasacz.

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Po jenomyślnym wobsamknjenju němskich wjerchow s pschicžinu stolětnych narodninow kněžora Wylema I. dyrbja w pschichodze němske wójska pódla krajneje kokardy tež němsku kokardu nosycz. Kral Albert je němsku kokardu w sakskim wójsku se scžěhowazym wukasom sawjedł:

„Dla stajneho dopomnjenja na sažosałoženje němskeho kněžorstwa a dla wopomnjenja na prěnjeho němskeho kněžora, pod kotrehož žkawnym wjednistwom tež moji Sakojo wojowachu, w pschesjenoscži s Jeho Majestoscžu kněžorom postaju, so maja moji wojazy wot dzenžniscžeho jubilejskeho dnja, na kotrymž je žo psched 100 létami nasch nadobny kněžorski sałožeŕ němskeho kněžorstwa narodźił, němsku kokardu pódla krajneje kokardy nošycz. Albert.“

S pschisamknjenjom k mojemu wójskowemu wukasej postaju w pschesjenoscži s Jeho Majestoscžu němskim kněžorom a pruskim kralom scžěhowaze:

„Na helmje a čzakowje žo němska kokarda na prawizy, krajna kokarda na lěwizy nošy, na čzapzy a pjelscžowej mězy husarow žo nèmska kokarda na prawizy pschityknje; khorhoje wjedu barbu krajneje kokardy.

Na pólnej, schpotkatej a žkužbnej mězy krajna kokarda na wobžadženiskej žmusy žedzi a němska kokarda nad njej žrjedź hkowneho žukna.

Krajneje wobory kschiž (sa reserwu a krajnu woboru) žo jenož pschi mězy na krajnej kokardze pschityknje; wón žo kaž hacž dotal nošy.

Sa němsku kokardu je pruha, wote mnje sa dobru spósnata, s pschikkadom.

Wójnske ministerstwo ma dalsche poruczicz.

Albert.“

Hłowny dźeł wjazydnjownych žwjedženjow, kotrež žo s pschicžinu stolětneho wopomnjenskeho dnja w Barlinje wotbywachu, bě wotkrycze pomnika kněžora Wylema Wulkeho. Poňdželu w 11 hodzinach žo kněžor s pschewodom k pomnikej poda, hdzež žo wotkrywanska žwjatocžnoscž w pschitomnoscži němskich wjerchow a wjele druhich žwjedženskich hoscži s bubnowanjom a piskanjom k modlitwje sapocža. Modlitwu generalny superintendent dr. Faber praji. Bubnarjo a piskarjo sabubnowachu a sapiskachu, na cžož po kněžorowej pschikasni pschikrywy s kražneho pomnika padze, mjes tym so wojazy presentěrowachu a hura wokachu, bubnarjo bubnowachu a piskarjo prusku hymnu piskachu. S dobom 101 kanonski wutsěł sahrima a žo se wschěmi swonami swonjesche. Hdyž bě kněžor jadriwu, wažnoscž žwjedženja wusběhowazu rěcž měł, piskarjo kněrlusch piskachu, potom wojazy nimo kněžora cžehnjechu, a s tym bě žwjatocžnoscž skónczena. Wjeczor bě w kralowskim hrodze wulka hoscžina.

— W Greizu, w reužskim wjerchowstwje, žu na stolětnym wopomnjenskim dnju narodninow kněžora Wylema I. prusku khorhoj sakasali. Wěsty Jacobs bě prusku khorhoj wutyknył. W jeho njepschitomnoscži pak bě ju wyschnoscž wotstronicz dała. Hdyž žo teho dla Jacobs wobcžežowasche, jemu wotmolwichu, so žu khorhoj wotstronili, dokelž ju wschelazy sa demonstraziju wobhladowachu, a dokelž dyrbjachu žo bojecz, so žo s njej napscheczne demonstrazije sbudża. W reužskim wjerchowstwje žu na kuscžicžk žamostatnoscže, kotraž je jim hischcže wostała, jara žarliwi. Niczeho žo bóle njeboja hacž teho, so jich ras Prusa schlapnje. Teho dla maja drje tam tež pruske barby sa straschne.

— Dla powjetschenja wójnskeho łódźstwa hischcže žo nětczischi kněžorstwowy žejm njerospuschczi. Wón je s knježerstwowych žadankow jenož schtwórty dźěl sarjeknył, po tajkim pschezo hischcže telko pschiswolił, so móže knježerstwo s tym spokojom bycz. Sa pschichodne schtyri lěta je žejm wscho hromadze 180 milijonow hriwnow na twar nowych łódźow pschiswolił, pschetož 19,400,000 hriwnow, do kotrychž je wón swolił, maja žo s wjetscheho dźěla hacž do lěta 1901 kóžde lěto płaczicz. Pódla teho je žejm hischcže 25 milijonam sa wurjadne łódźstwowe wudawki pschihłožował. Kněžor bě hacž do lěta 1901 328 milijonow sa nowe łódźstwo žadał. Bliżschu symu budze drje s pschiswolenych 45 milijonow 60 milijonw a pschi tajkim stajnym powyschenju žo drje hacž do lěta 1901 suma, wot kněžora žo žadaza, dozpi.

Awstriska. Nowowólby do kněžorstweho žejma žu tsi njedźele dołho Awstrisku w njemčerje dźerżake. Nětko je skónczne wólbny wunoschk snaty. W nowym kněžorstwowym žejmje budze pólske koło 59 žobustawow žylne, němszy liberalni bjes cžěskich Němzow 50 žylni, Sslowenojo a Hohenwartowy klub 35 žylni a Młodocžescha s cžěskimi semjanami 80 žobustawow žylni a 6 Rušinojo pod Barwinskim wjetschinu twaricz, na kotruž budze žo knježerstwo sepjeracz. Napschecziwna strona budze wobstacz s němskich Cžechow němskeje ludoweje strony, pólskeje ludoweje strony, antisemitow, sozialdemokratow a někotrych makkich stronkow. Cžesha hischcže ženje tak mózne stejischczo na kněžorstwowym žejmje měli njejžu kaž nětkole. Woni žu žo na schkodu němskich Cžechow seżylnili, kotrymž žu někotre wólbne wokrjeży wotdobyli, na pschikład Olomuzy a Budějowizy, hdzež žu hacž dotal pschezo Němzy pschewahu měli.

Grichiska. Wot sapocžatka sańdženeho tydženja je blokada Krety s wulkomozowskimi wójnskimi łódźemi do skutka stupiła. Awstriska, Ruska, Jendźelska, Franzowska, Italska a Němska žu kóžda kruch brjoha pschipokasane dostałe, kotryž dyrbja jich łódże strażowacz. Awstriska łódź „Satellit“ je hižo dwě grichiskej łódźi, s kotrymajž žo dobrowólnizy, wójnska potrjeba a zyroba k kretiskim sběžkarjam wjesechu, popadnyła a sażłapała. Jendźelcženjo žu mjenje kedźbliwi; woni žu wjazorym grichiskim łódźam k brjohej pschijěcz dali. Njedźiwajzy blokady žo na Krecze wójna dale wjedże. 25. měrza žylne wojowanje mjes Sudu a Kaneju sakhadżesche. Sběžkarjo wobtwjerdženje Malaxa dobuchu, pschi cžimž na turkowskej stronje jedyn offizěr a 17 wojazy padżechu. Hakle hěnž sběžkarjo města Trikalariju a Nerokuro sapalichu, admiralojo na wulkomozowskich wójnskich

łódźach ſakročichu. Schtyrjom łódźam, mjes nimi też jenej němſkej, ßo poruczi, ſbĕžkarjow ſe ſchrapnelemi wuhnacź, ſchtož ßo też poradźi. Wſcho hromadźe je tutón dźeń na turkowſkej ſtronje 60 muži ſpadało.

Jeli ſo bychu wulkomozy też, kaž ßu hroſyke, grichichiſke mórſke pſchiſtawy woblehnyke, by Grichiſka hnydom Turkowſkej wójnu pſchipowjedźiła. So ßo wójny hiſchcźe ſminycź hodźi, je mało nadźije. Sſerbija a Bołharſka ju wočakujetej a ſtej teho dla wojeŕſki ſwjaſk mjes ßobu wobſamkłej. Tutón ſwjaſk pak ßo pſchecźiwo Turkowſkej njemĕri, ale pſchecźiwo Grichiſkej. Jeli ſo bychu Grichojo dobyli a jeli ſo bychu ßo chzyli Mazedonſkeje, wot Bołharow a Sſerbow wobydleneje, mozowacź, by jim ßerbſko-bołharſke wójſko napſchecźiwo ſtupiło. Sſerbjo a Bołharjo ßu ßo pjecźa hižo mjes ßobu do Mazedonſkeje dźĕlili. Też Ruſka mĕrej njewĕri a je teho dla w Małej Aſiſkej pſchi turkowſkich mjeſach ßylnje wójſko poſtaja. Też Romunſka potajne wójnſke pſchihoty cźini.

Pjerſchcźeń.

Bĕſche njedźela. W lubośnym lĕcźnym pſchebytku Iwana Pawłowicźa Wjerchowſkeho w Zarſkim Sſelu ſhromadźi ßo nĕſchto ludźi ſ jeho nĕhdyſchich towarſchow. Hoſcźo hnydom rano pſchijĕdźechu. Poßnĕdachu, dźĕchu ßo pſchekhodźicź, powobjedowachu, na cźož ßo ſaßo wukhodźowachu, a ſkónczńje dźĕchu picź na roſßohnowanje a potom chzychu ßo domoj naſtajicź.

Bĕſche hižo wjeczor w dźeßacźich, hdyž hoſcźo ſ hoſpodarjom hromadźe ßedźachu w jĕdźeŕni pſchi jednorym pſchikußowanju, njedźiwajo ani na to, kak ßo na njebju mróczele pokaſowachu a kak bĕ ßylna lijeńza ßo runje tehdom nawaliła, hdyž ßo na wotkhad hotowachu.

Wotjĕcź njebĕ móżno; dyrbjachu wočaknycź.

Hoſpodowaŕ a hoſcźo bĕchu, kaž ßo to wſchĕdnje ſtawa, we wuſkoſcźach. Zyły dźeń bĕ ßo wo wſchĕm móżnym powjedało, wſchĕ ſajimawe wĕzy a nowinki bĕchu wupowjedane, a hdyž dyrbjeſche ßo nĕtkole wotjĕcź, naſta ſadźĕwk . . .

Wſchitko wocźichny.

Tu a tam bĕ ßłyſchecź, ſo ßo na wjedro wobcźežowachu.

Hoſpodowaŕ namołwjeſche k picźu.

Hoſcźo wupichu a wotmjelknychu ſaßo.

Deſchcźik njepſcheſta.

„Wĕſcźe ſchto, moji knjeża“, ſawoła na dobo jedyn ſ hoſcźow, hiſchcźe młody muž ſe žołtymi włoßami w draſcźe miniſterialneho ſaſtojnika, „doniž ßo tónle pſchecźiwny deſchcźik kaž ſ khanami lije a dokelž je widźecź, ſo ßo bórſy njepſcheſtanje, njech kóždy ſ naß po rjadu, ſo bychmy njemjelcźeli, powjeda nĕkajki podawk ſe ßwojeho žiwjenja . . .“

„Kajki podawk?“ dachu ßo hłoßy ßłyſchecź.

„Kajkiżkuli, to je wſcho jene“, naſpomni namjetowaŕ.

„Nĕ, njech radſcho kóždy powjeda, ſchto je naſhonił pſchi tej ßamßnej pſchileżnoſcźi“, naſpomni druhi hóſcź, pſcheklepany ſtarz ſe ſłotej brylu na noßu.

„Kak to, pſchi ßamßnej pſchileżnoſcźi?“

„Zyle jednorje; ßmy wſchitzy w ßłużbje abo ßmy byli, a njemylu ßo, ßmy runje tak wſchitzy woženjeni. Njech po tajkim kóždy powjeda, kak je ſtupił do ßłużby, abo kak je ßo woženił . . .“

„Wubjernje! Ssym ſpokojom, ſo ßo mój namjet takle porjedźi“, pſchiſpomni žołtowłoßaty, „tola namjetuju, ſo by ßo radſcho wo druhim podawku powjedało; ſaſtupjenje do ßłużby je pſchejara jenajke a wſchĕdne, žeńtwa je bóle ſajimawa . . .“

„Wubjernje!“ pſchihłoßowachu druſy; „ale ſchtó ſapocźnje?“

„Njech tón ſapocźnje, ſchtóž je na tule rjanu myßliczku pſchiſchoł, po tajkim Handrij Afanaßjewicź“, wobrocźi ßo žołtowłoßny k ſtarzej.

„Wĕ ßo, wĕ ßo, njech Handrij Afanaßjewicź ſapocźnje“, pſchihłoßowachu wſchitzy.

„Moje dla, nimam niczo pſchecźiwo temu, pſchihłoßuju wam!“

Naſta mjelcźenje.

Handrij Afanaßjewicź porjedźi ßebi brylu na noßu, wucźeże ßlĕbornu tobakowu tyſku, wſa ßebi wjeßele ſchcźipku, wotkaſchlowa ßo a poča powjedacź:

„To bĕſche, wjeleczeſcźeni knjeża, runje pſched tſizycźi lĕtami. Tehdom bĕch hiſchcźe młodźenz, tola bĕch hižo bjes maka lĕto pißaŕ. Moje dokhody bĕchu ßnadne a žiwjenje bĕ w tym cźaßu tunje, duž mózach tak nĕkak wobſtacź; haj, w naſchej kanzliji mĕjachu mje ſa pyſchaka. S drohotnych wĕzow mĕjach jenu jenicźku, a to tónle pjerſchcźeń po ßwojej njebo macźeri. Njebocźicźka — Bóh daj jej mĕr a pokoj! — je lĕto pſched ßwojej ßmjercźu, hdyž hiſchcźe bĕch na gymnaſiju, mi jón dariła. »Noſch jón, Handrijko«, rjekny, »Bóh dał, ſo by cźi ſboże pſchinjeßł, pſchetož mi je ſ druhich wĕzow jeno tónle pjerſchcźeń ſbył«.“

Pſchi tym pokaſa powjedaŕ ſtary ſłoty pjerſchcźeń ſe ßwĕtłoczeŕwjenym kamjenjom.

„Ale ſchto ma pjerſchcźeń ſ tej žeńtwu cźinicź!“ praſchachu ßo na dobo.

„Tón je po prawom k wſchemu dowjedł“, wotmołwi ſtarz.

„Njepſchetorhńcźe, poßłuchajcźe, powjedajcźe dale“, dachu ßo druhe hłoßy ßłyſchecź.

Handrij Afanaßjewicź pokračźowaſche takle:

W tym cźaßu ſeſnach ßo ſe ßwójbu jeneho ſe ßwojich towarſchow, ſtareho ſaſtojnika, Ssergĕja Pĕtrowicźa Florowa. Wón bydleſche ſe žonu a ſ tſjomi dźowkami, holzami, na Wyborſkej ſtronje. Najmłódſcha ſ nich, mudra žołtowłoßata Warja, ſalubi ßo mi nimo mĕry. Poczach wopytowacź Ssergĕja Pĕtrowicźa doſcź huſto, doniž tam ſkónczńje jenu njedźelu kaž druhu njeßydach. Starſchej pſchijimaſchtaj mje wutrobnje a luboſcźiwje, roſymi ßo, ſo na mnje twarjeſchtaj, jako na nawoženju, ſtaraſchtaj dźĕ ßo na wſchĕ móżne waſchnje, ſo byſchtaj dźowki wotbyłoj, dokelž njemóżeſchtaj jim niczo ßobu dacź. Runjeż bĕch hiſchcźe młody, roſymjach to; ſadźeržach ßo kedźbnje, dokelž hižo tehdom — to budź k mojej cźeſcźi prajene — hladach ſ khutnej myßlu na žiwjenje, a woženicź ßo khudy ſ khudej, to njemĕjach ſa pſchiſprawnu wĕz; ale wĕſte je, ſo ßo woßud naß njeprascha a duž nichtó njewĕ, hdźe ſchto namaka, hdźe ſchto ſhubi . . .“

Starz ßo ſamyßli.

„Runjeż bĕch, lubi knjeża, jara kedźbny“, poča po krótkej pſcheſtawzy ſ nowa powjedacź, „dźĕſche młodoſcź tola ßwój pucź. Poczach ßebi Warinku namołwjecź, knjeżna njemĕjeſche niczo pſchecźiwo temu; ſawdachmoj ßebi ruzy.

Na kwaß wſchak ßebi hiſchcźe ani wo ßnje njemyßlach, to bĕ hiſchcźe daloka krocźel po mojim pſcheßwĕdcźenju, dokelž bĕch dźĕ hiſchcźe młody. Ale junu njedźelu po wobjedźe lehny ßo jich nan, kaž bĕ to jeho waſchnje, ſo by wotpocźnył, macź dźĕſche na ßwoje domjaze dźĕło, ßotſje też nĕhdźe woteńdźeſchtej, a mój ſ Warinku woſtachmoj ßamoj.

Nĕtkole ſwažich ßebi, Warinzy ßwoju luboſcź wuſnacź, a bĕchmoj runje na tym, ßebi ßwojej pjerſchcźenjej wumĕnjecź, wĕ ßo, zyle ſ cźicha. Ale pſchi tym ſta ßo to njeſboże, abo lĕpje, to ſboże, ſo mi mój pjerſchcźeń ſ ruki wupadźe, na to wozucźi nan, a macź ſaſkoczi do jſtwy — najſkerje bĕ pſched durjemi ſe ſamyßłom poßłuchała, a duž bĕch ßo ſe ßwojim pjerſchcźenjom pſcheradźił a popadnył . . . Hiſchcźe tón ßamßny wjeczor buch ſa nawoženju woſjewjeny, a ſa mĕßaz bĕ hižo kwaß. S woprĕdka bydlach pola jeje ſtarſcheju, a na to ſa pok lĕta poſdźiſcho doſtach krajnu ßłużbu; ſałożichmoj ßebi ßwoje hoſpodarſtwo. Pomyßlcźe ßebi, hižo ſchĕſcźaſchtyrzycźi lĕt ßmój tak ſ mojej Warinku žiwaj, a Bóh dał, ſo by kóždy tak w mĕrje a ſbożownje žiwy był. Hladajcźe, moji knjeża, tole je tón pjerſchcźeń! Njebo macź bĕſche woprawdźe tak kaž wĕſchcźika — mi je zyle woßebite ſboże pſchinjeßł — a teho dla, runjeż njeje hižo po najnowiſchej modźe, jón tola hacź do ßmjercźe noſchu“, ſkónczi Handrij Afanaßjewicź ßwoje rĕcźe.“

„A ſchtó je nĕtkole na rjedźe?“ wotwołachu ßo hłoßy.

„To dyrbi ßo hacź na druhi ras woſtajicź“, naſpomni žołtowłoßak, „a to woßebje teho dla, ſo móżemy ßo lĕdma nadźijecź ſajimawſcheho podawka; potom pak je też najwjetſchi cźaß, ſo bychmy ßwojemu hoſpodowarjej mĕr popſcheli, a ſkónczńje je ßo też hicź pſchestało . . .“

Njebjo bĕ ßo woprawdźe wujaßniło.

Hoſcźo ſtanychu a roſßohnowachu ßo ſ hoſpodarjom, woteńdźechu k cźahej na dwórniſchcźo, kotryż w nozy w dwanacźich wotjĕdźe, a roſmołwjachu ßo duzy po pucźu wo podawku, kotryż bĕchu wote mnje ßłyſcheli.

„Woprawdźe wſcheho wina je tón ſłoty pjerſchcźeń“, tak dachu ßo hłoßy pſchi ſamołwjenju ßłyſchecź.“

Ze Serbow.

Słoty jubilej Macźizy Sserbſkeje. Kaž je lubym cźitarjam hižo ſnate, minje ßo jutrownu ßrjedu poſłta lĕt, ſo bu Macźiza Sserbſka ſałożena. Tajki ważny dźeń ßo wĕſo wot žaneho khmaneho Serba ſ cźicha pſchepuſchcźicź njeßmĕ. Pſchetož ſchtó by njewjedźał, ſchto ma ßo zyły ßerbſki lud Macźizy dźakowacź? So pak by ßo ſłoty jubilej Macźizy hódnje ßwjecźił a to jako ßwjedźeń

zyłeho luda, k tomu je poßlednja hkowna shromadźisna woßebity ßwjedźeński wubjerk pomjenowała: knjeza rěčnika Michała Zyža (pschedßyda), tachantskeho prědarja J. Schewčika (pißmawjedźerja), wučerja Pjecha (pokładnika), redaktora Marka Ssmolerja, wučerja Sommera a studentu Wičasa. Tónle wubjerk je na schtyrjoch dołhich poßedźenjach hižo pilnje wuradźował a ßwjedźeński program, kotryž ßo pschichodnje wosjewi, wudźěłał. Wulkotny konzert sa tak krótki cžaß wuhotowacź, njeje móżno; sa to pak wuwjedu nasche ßławnje znate spěwarske towarstwa shromadny konzert, kotryž budże ßo wěso wschitkim jara spodobacź. — Swjeßelaze je, so s Macźizu s dobom 10 jeje ßobusałoženjow słoty jubilej ßobustawstwa ßwjeczi: 1. Monsignore Jakub Kucźank, 2. farar D. H. Imisch, 3. justizny radźiczel Mosak Kłoßopólski, 4. kantor em. Kozor, 5. farar em. Räda, 6. farar em. M. Domaschka, 7. farar Gólcź w Rakezach, 8. farar Bergan w Wulkich Sdźarach, 9. kantor em. J. Bartko a 10. Sserbowka w Prasy. Tuczi cžesczeni knjeza budźa ßo na jubileju woßebicze ßławicź. So bychu ßo woni po wobsamknjenju hkownje shromadźisny wo darjenje sakładneho kamjenja k macźicznemu domej proßyli, wot teho je ßwjedźeński wubjerk s ważnych pschicžinow wothladał a pschewostaja knjesam jubilaram, hacź a kak chzedźa tak wusnamny jubilej k spomoženju Macźizy ßwjeczicź a složicź. Hacź budże móżno, na jubilejnym ßwjedźenju tež sakładny kamjeń k ßerbskemu domej położicź, to drje ßo bórsy wot twarskeho wubjerka shoni. Jubilejna ßwjatocžnocź pak budże ßo na kóżdy pad wotmětwacź a zyły ßerbski lud ßo dźeuża hižo wutrobnje na nju pscheproschuje.

Sswjedźenski wubjerk.

S Budyschina. Na tudomnym krajnostawskim seminaru wotdźerża ßo 19. a 20. měrza t. l. pruhowanje tajkich młodźenzow, kotsiž běchu ßo k pschijeczu do seminara samołwili. Jich bě tón krócź 49. Tola mózachu ßo s nich jenoż 28 sa pschichodnu 6. klaßu wuwsacź, a to cźi ßami, kotsiž pruhowanje najlěpje wobstachu. Mjes nimi bě tež P. E. Petschka s Budyschina jako jenicźki Sserb. So to sa nasche ßerbske wobstejnosczе na żadyn pad doßahaze njeje, kóżdy widźi, a je cźim bóle wobżarowacź, hdyż wopomnimy, so je w tu khwilu tež we wschěch druhich seminarskich klaßach pomérnje mało Sserbow; pschetoż sa cžaß bliżschich 6 lět, po tajkim hacź do léta 1903, s Budyskeho seminara jenoż 13 Sserbow wuńdźe, jeli woni wschitzy ßwój wottyknjeny kónz sbożownje dozpija. S cźeźka budże ßo s nimi potrjeba w nastupanju wobßadźowanja ßerbskich wučerskich městnow dospołnje krycź móz. Tola kak to pschińdźe, so je na seminaru tak mało Sserbow? To ma dwoju pschicžinu: S prěnja ßo cžasto tajzy hólzy na seminar samołwjeju, kotsiž sa wučerske powołanje trěbnu wobdarjenosci nimaju, s druha tež ßerbszy hólzy husto dosczе tak pschihotowani njejßu, so móhli druhim wahu dźerżecź. Schto ma ßo teho dla cžinicź, so by ßo nusy na ßerbskich wučerjach do prědka wobarało? K prěnjemu njech ßu kk. duchowni a wučerjo należnje proscheni, so bychu w ßwojich wołßadach a gmjenach starschich wobdarjenych ßynow s cžaßom na wučerske powołanje kedźbliwych cžinili a jich k temu namołwjeli, so bychu jich hižo 2 lécze do konfirmazije na jenu měschczańsku schulu abo tudomnu seminarsku präparandu dali, dokelž móhli potom, sa aspirantne pruhowanje derje pschihotowani, ßylnu konkurrenzu se strony Němzow wudźerżecź. K druhemu je nusne, so Sserbjo niske dochody mnohich ßwojich wučerskich městnow hódnje powyscha a ßebi tak ßwojich wučerjow sdźerża; pschetoż mnosy ßerbszy wučerjo ßo woßebje teho dla do němskich městow cźischcźa, dokelž ßu tam lépje płaczeni. Bjesdwělnje by ßo s tym najwěscźischi pucź k wotwobroczenju hrożazeje nusy na ßerbskich wučerjach nastupił. F.

S Budyschina. Stoletny wopomnjeński dźeń narodninow khežora Wylema I. je ßo w naschim měscze na ßwjatocżne waschnje ßwjecził. Sswjedźeński dźeń ßo s harmoniskim swonjenjom rano wot 6—7 hodźin powita. Dróhi s khorhojemi, se wschěch domow ßo smahowazymi, ßwjedźeński napohlad posficzachu. Wschelake wukładne wokna běchu kraßnje wudebjene. W Božich domach ßo Boże służby wotbywachu a w schulach ßwjedźeńske aktusy. Wjeczor ßo w krónskej sali wótczinski konzert wotmětwasche, na kotryż běchu ßo se wschěch ludowych worschtow poßkucharjo seschli.

— S kandidatow wučerstwa, kotsiž ßu létża Budyski krajnostawski seminar wopuscheczili, ßu ßo powołali knjes Kruschwitza do Kotez, knjes Löhnert do Rakojd, knjes Jurz do Minakała a knjes Rössel do Wóßlinka.

— Sańdźeny schtwórtk wuradźowachu měschczańszy sastupjerjo s nowa wo prósstwje Macźizy Sserbskeje, po kotrejż by ßo Macźizy Sserbskej dowoliło, nowonatwarjomny dom pschi rózku lawskeje haßy wo 1½ metra dale na lawske hrjebje wutwaricź. Rosprawu wo należnosczi mějesche knjes słótnik Boëtius. Jeho rosprawa ßwědczeschе wo wulkej luboscźi a pschikhilnosczi k naschej należnosczi a teho dla namjetowasche s wutrobnymi ßłowami, so bychu měschczańszy sastupjerjo tón krócź wjazy pschikhilnosczе Sserbam wopokasali a so bychu do wotstupjenja żadaneho połdra metra swolili. W ßlědowazym rosrěczowanju wustupowachu tón ras bóle naschi pschecźeljo. Woßebje mamy ßo dźakowacź kk. Riedelej, dr. Rohrej, pschekupzej Beyerej, twarskemu mischtrej Kaupej a wučerjej Wilhelmej, kotsiž ßu s wulkej pschikhilnosczu sa naß rěczeli. Woßebje naspomni knjes dr. Rohr, so mělo ßo město jenoż dźakowacź, hdyż ßo ludźo stowarscha a se shromadnymi mozami ßo wo to staraja, so bychu něschto rjane wuskutkowali. A hdyż ßo „ßerbski musej", kotryż je hižo na Draždźanskej wustajeńzy loni telko khwalby żnjał, pola naß w Budyschinje wotewri, dha budże ßo s tym ßława nascheho města jenoż spěchowacź a nam zusych na wopyt ßem pschiwjedźe. Skónczńje rěczeschtaj hischcze pschecźiwo naschemu projektej kk. mydłar Puy a samkar Pahn. Po skónczenym rosrěczowanju pak sastupjerjo radźiny namjet, Macźizy Sserbskej 1½ metra wot lawskich hrjebjow pschiswolicź, jenohłóßnje pschijachu. Tak je nam nětko móżno, s twarom Macźicznеho doma woprawdźe sapoczecź; a kóżdy wot naß směje pschißkuschnosci, twarjenje nascheho ßerbskeho doma spěchowacź po ßwojich mozach.

— Każ ßłyschimy, smějetaj „hudźbny wotrjad" a „wotrjad sa starożitnosczе" na jubilejnych dnjach Macźizy Sserbskeje ßwjedźeńske poßedźenje. Prěnischi wodźitaj knjesaj dr. Pilk-Draždźanski a kantor Hila-Khróscźanski, wotrjad sa starożitnosczе pak knjes dr. Muka-Freibergski. Napominamy naschich lubych pschecźelow nanajwutrobnischo, so chzyli do tuteju wotrjadow sastupicź k shromadnemu dźěłu na polu ßerbskeje hudźby a ßerbskeje starożitnosczе. Sserbske narodne hkoßy cžakaju na wobdźěłarjow a schto mamy w starożitnosczach hischcze wscho dźěłacź, ßmy loni s wustajeńzu pósnali. Duż khětsje do dźěła! Pschistup żaneho pjenjeżneho wopora njeżada, jenoż dźěło, a schtóż pilnje dźěła, tón ßo se ßwojim dźěłom ßam cześcźi! Horka mjenowani knjeża budźa ßo jenoż swjeßelicź, hdyż ßo mnosy do spomnjeneju wotrjadow samołwja.

— W poßlednim cžaßu ßu w naschim měscze hacź dotal njewußlědzeni paduschi na wjazorych městnach kranyli. Tak ßu woni 16. měrza restawratérej Rawdże pschi mjaßowym torhoschczu něhdże 200 hriwnow, korczmarjej Měrschej pschi hrodowskim městnje 100 hriwnow, dźěłacźerjej Klierej na seminarskej haßy 170 hriwnow s wobydlenja kranyli. Paduschi ßu kóżdy krócź s zusymi kluczemi samki wotewrili. Dale ßu ßo 18. měrza pola hoscźenzarja Mile nutsklamali a jemu něktore sta zigarow wsali.

— Wot 1. haprleje wotjědże privatny póstiski wós s Kamjenza rano w 5 hodźinach s Pancźiz 15 mjeńschinow po 6 hodźinach, s Přečzez 20 mjeńschinow po 7 hodźin a pschijědże do Budyschina ½9 hodźin.

— 22. měrza je ßo na ßadarskej a sahrodniskej schuli, s tudomnej ratarskej schulu sjenocźenej, wucźbny kursus sa schtomowych wothladarjow sapoczał. Do njeho ßu 20 woßobow pschijeli, ßydom je kralowske finanzne ministerstwo psches kralowske dróhowe a wodotwarske inspekzije w Budyschinje, Pirnje a Zitawje póßłało. Pódla teho ßo pschi nim wobdźěła jedyn ßobustaw Budyskeho wokrjeßneho ßadarskeho towarstwa, jedyn wučer, 8 ratarjo, jedyn ßobustaw delnjoawstriskeho a jedyn ßedmohórskosakskeho krajneho ßadarskeho a ratarskeho towarstwa.

— Njedźelu w nozy ßu paduschi spytali hoscźenzarjej Droschütżej na Dalokej Běleńni pjenjeżny kaschczik, kotryż ma w khěži w pschedawarnskim blidze, wurubicź. Tola samk ßu ßo podarmo prózowali wudypacź — kaschczik běsche korczmař wjeczor hižo ßam wupróstnił.

(Wuhlady na pschichodne wjedro.) Wo wjedrje w hapr. Falb wěschczi: Tónle měßaz lubi, so budże tón krócź wurjadnje rjany, ßuchi a miły, tak so njebudźemy wo nim prajicź móz, każ w Wósborskim hermanku rěka, so „ßněh a błóto" wobradźi.

— Sserbski musej na poßlednjej Draždźanskej wustajeńzy je w ßłowjanskich krajach wjele kedźbliwosczе sbudźił. Jeho wodźerja, knjesa gymnasialneho wyschscheho wučerja dr. Muku w Freibergu, kotryż je ßebi jako tajki wo ßerbski narodopiß wulke saßłużby dobył, stej teho dla dwě wědomostnej towarstwje, južnoßłowjanska akademija wědomosczow w Sagrjebje a kralowske czeske towarstwo w Prasy sa dopißowazeho ßobustawa wuswoliłej.

S Dalokeje Běleńnje. W tudomnym léßu je ßo sańdźenu njedźelu wojak Jan Pawoł Friesel s 5. kompagnije Budyskeho regimenta w skakowej khowanzy sa jedyn schtom wobwěßnył. Ssamo-

mordaŕ bě nĕkotrym towaŕſcham pjenjesy pſchekſchiwił; duž drje je jeho bojoſcź pſched khoſtanjom pohnuła, ſo je ßam ruku na ßebje

S Hodźija. Wſchelake nĕmſke nowiny ßu powjeſcź wocźiſchcźake, ſo ßu tu w jenej hnójnizowej jamje nowonarodźene dźĕcźo morwe namakali. Tale powjeſcź je do zyła njewĕrna. Najſkerje je ßo naſcha wjeß ſ Libonjom ſamĕniła. Pſchi tejle ſkładnoſcźi njech je teź pſchiſpomnjene, ſo je po lĕkaŕſkim ſpósnacźu tamne dźĕcźo jenož ßydom mĕßazow ſtare było, ſo je ßo potajkim pſchesahe narodźiło a ſo je morwe na ßwĕt pſchiſchło.

S Wulkich Debßez. Nowa ſtaroſcź leži nam a naſchej ßußodnej Lejnjanſkej wßy na wutrobje. Sa naſche dźĕcźi, kotrež do Budeſtez do ſchule khodźa, dyrbimy w Małych Debßezach abo w Mniſchonzu nowu ſchulu ſałožicź, dokelž je Budeſcźanſka ſchula pſchepołna. Tuta myßliczka pak ßo nam prawje ſpodobacź nochze. Pucź do noweje ſchule by wjele hubjeńſchi był hacź do Budeſtez, a w nalĕtnim cźaßu, hdyž woda ſ rĕki Sprewje cźaſto wuſtupi, njemohłe naſche dźĕcźi ſa wjele dnjow ſchulu wopytacź. Wyſche teho mĕli wjele wjazy woporow ſa ſchulu pſchinjeſcź hacź nĕtkole, dokelž w Małych Debßezach a w Lejnje ſ wjetſcha dźĕwaki ludźo bydła a dokelž ßu leżomnoſcźe tam jenož ſ mało dańſkich jednotow poczeżene. Cźeżko by nam było, nowu ſchulu natwaricź, ale cźeżſcho hiſchcźe, ſchuln ſ dwĕmaj wuczerjomaj ſdźeržecź. A ſchtóha nam ſa to rukuje, ſo teź dweju ßerbſkeju wuczerjow dostanjemy a wobkhowamy? Wuhlady ſa pſchichod ßu w tutym naſtupanju Bohu żel jara ſrudne. A hdyž też ßnano wuczeŕ 2 abo 3 lĕta tudy woſtanje, dha tola potom druhe pruhowanje wobſtawſchi naß wopuſchcźi a ßebi lĕpſche mĕſtno pyta. A wuczeŕſku mſdu powyſchicź, kaž to druhe wulke a bohate gmejny cźinja, njemóżemy, dokelž k temu naſche mozy njedoßahaju. Duž woſtańmy tola radſcho pſchi Budeſtezach, hdyżž mamy 4 dobrych ßerbſkich wuczerjow, hdyżž ßmy nowu ſchulu ßobu natwaricź a ſapkacźicź pomhali a hdyżž ßu ſchulſke dawki niſke.

Jedyn ßerbſki nan.

S Hajniz. Kaž ßo powjeda, chzedźa ßebi katholſzy ſa Hajnizy a wokolnoſcź nowu ſchulu w naſchej wßy pola fabriki natwaricź. To by połóżnoſcź ſa Budeſcźanſku ſchuln a dobrota ſa katholſkich ßamych była. Liczba katholſkich dźĕcźi, kotrež ßo w Budeſcźanſkej ſchuli ßobu roswucźuja, je w poßlednim lĕcźe na 100 narośtka. Duž je wulki cźaß, ſo ßo katholſzy ßamoſtatni ſcźinja. Pſchejemy naſchim katholſkim wobydlerjam ſ zyłej wutrobu, ſo bychu dowolnoſcź k tutemu ważnemu pſchedewſaczu doſtali.

S Budeſtez. Pſchichodnu pońdźelu 29. mĕrza popołdnju 3 hodź. budźe kralowſka ſchulſka inſpekzija ſ Budyſchina tudy w Vogtez hoſcźenzu ſhromadźiſnu wotdźeržecź ſ gmejnſkimi a ſchulſkimi ſaſtupjerjemi tych gmejnow, kotrež ßu do Budeſtez a do Hornjeje Hórki ſaſchulowane. Kaž ßo powjeda, budźa wo tym jednacź, hacź ma ßo ſchula w Budeſtezach a w Hornjej Hórzy pſchitwaricź abo hacź by lĕpje było, ſo jenotliwe wßy wozebity ſchulſki wokrjeß ſałoża a ßebi nowu ſchulu natwarja.

S Bukez. Wſchitke tudomne towaŕſtwa bĕchu ßo njedźelu 21. mĕrza ſjednocźile k ſhromadnemu ßwjedźenjej ſtolĕtnych narodninow naſcheho njeſapomniteho njebocźiczkeho khĕżora Wylema I. Wojeŕſke towaŕſtwo a wóhnjowa wobora bĕſchtej ßebi poknu pychu napołożiłej; a ſpĕwanſke towaŕſtwo ſkutkowaſche ßobu ſe ßwojimi ſpĕwami ſa wubjerne radźenje naſcheho ßwjedźenja. Hoſcźi bĕſche ſ bliſka a ſ daloka telko pſchiſchło, ſo bĕſche Heimrichez ſala hacź na poßlednje mĕſto napjelnjena. Cźeßne pſchedßydſtwo wjecźora bĕſche do rukow knjeſa rataŕſkeho radźicźela Hähnela nad Koprzami położene. Po ſhromadnym ſawodnym ſpĕwje mĕjeſche naſch wyßokodoſtojny knjes faraŕ Kubiza ßwjedźeńſku rĕcź. We wulzy ſajimawym a wuſtojnje napołożenym pſchedneſchku wón ßwój nadawk dopjelni wobras wulkeho jubilara podacź. Pſchedneſchk ßo ſałoži na ſłowo, kiž bĕſche nĕhdy Wylem I. k wojakam po dobyćźu Düpelſkich naßypow prajił: żohnowanje bójſkeho wobſtaranja je teho dła nad wami wotpocźowało, dokelž ſcźe bohabojaſni, pſchißłuſchnoſcźiwi, poßłuſchni a ſmużicźi byli. Tele nadobne poczinki pyſchachu też tamneho wulkeho wjerćha. Se wſchelakimi powjedancźkami ſ jeho żiwjenja dopokaſa pſchedneſcheŕ jeho pobożnu myßl, jeho twarjenje na Boha w wſchelakich domapytanjach, kiž bĕchu jeho wot młodoſcźe podeſchłe. Jako prawy ſchleſcźijan je Wylem pak też ßwĕrny w dopjelnjenju ßwojich pſchißłuſchnoſcźow ßo wopokaſował. A tajki duch ßwĕrnoſcźe w powołanju je w jeho zyłym wójſku knjeżił. Podobnje je wón też ſ poßłuſchnoſcźu w ßwojim ſkutkowanju ſe ſmużitoſcźu wot młodych lĕt ßem druhim błyſchcźatym pſchikładom był. Teho dła te bohate żohnowanje, kiž je nad nim wotpocźowało: jeho mĕrny wjecźor żiwjenja po cźeżkich prózach, jeho wyßoka ſtaroba, w kotrejż ßmĕdźeſche dźĕcźidźĕcźidźĕcźi — tſjóch naßlĕdnikow — hiſchcźe widźecź. — Po ßwjedźeńſkim pſchednoſchku wotmĕnjowachu bjes ßobu deklamazija a ßławy ſe ſhromadnymi ſpĕwami kaž też ſ pſchednoſchkami ſpĕwanſkeho towaŕſtwa w pĕknym rjedźe. Knjes pſchedßyda wojeŕſkeho towaŕſtwa ßławjeſche naſcheho krała, k. Hähnel khĕżora, k. kantor Hatnik wupraji pſchecźe ſa ſtajne wobſtacźe jednoty nĕmſkeho kraleſtwa a t. d. A knjes faraŕ wobſamknu porjadny dźĕł ßwjedźenja, na to pokaſujo, kaŕ ßmy ſ khodźenjom w poczinkach wulkeho khĕżora jeho wopomnjecźe najlĕpje cźeſcźimy. K porjadnemu dźĕlej pſchiſamknu ßo ſabawny dźĕl. Wſchelake ßławy a pſchipitki ſjenoczachu ſhromadźenych hiſchcźe nĕkotre hodźinki. Jako najważniſchi ſkutk pſchi tym njech je wuſbĕhnjene hromadźenje ſa fond k pomnikej — ſ kotrymż mĕło ßo dopomnjecźe w poßlednich wójnach panjenych wojakow wokolinu, kaž też ßobu majora ſ Langen ßwjecźicź, kotryż je Bukecźanſke pohrjebniſchcźo pſchi nadpadźe lĕta 1758 najſmużicźiſcho ſakitajo panył. Snata darniwoſcź Bukecźanſkeje wożady ſkładowaſche hnydom 62 hriwnow. Njech hajenje wótcźinſkeje myßle pola naß dale naſch kralowſki a khĕżorſki trón podpjera a ſ tym też naſchu narodnoſcź a naſchu naboźinu.

S Debrikez. Sſkużobna holza ſ tudomneho knjeżeho dwora, kotraż je pjecźa na pßyczu ſkażenoſcź ſkhorika, po druhim mĕnjenju jenož na widliſchcźa khori. Do Budyſkeje hojeŕnje ßu ju dowjeſli, ſo by ßo jej tam kußnjeńſka rana ſahojiła, kotruż bĕ lĕkaŕ hłuboko wupalił a potom ſ kożu, na druhim dźĕlu holzyneho cźĕła wurĕſanej, ſapłatał.

S Khwacźiz. Jutſje njedźelu popołdnju w 5 hodźinach je mĕßacźne poßedźenje naſcheho ßerbſkeho towaŕſtwa. Na nim pſchedpołoża ßo pſchemĕnjene a wudoſpołnjene wuſtawki, kiž dyrbja ßo bórſy wocźiſchcźecź. Dale chzemy wo ważnych należnoſcźach wuradźowacź. Teho dła je nuſne, ſo ßo wſchĕ ßobuſtawy ſeńdu. Naſchich dowĕrnikow proßymy, ſo chzyli wſchĕch do naſcheho towaŕſtwa ßłuſchazych na ważnoſcź jutſiſcheho poßedźenja kedźbliwych ſcźinicź. Skónczńje pokaſujemy hiſchcźe na ſajimawy pſchednoſchk, nam pſchilubjeny wot naſcheho lubeho ßobuſtawa knjeſa kublerja Alberta ſ Jeſchiz. Do poßedźenja kóżdeho Sſerba jako hoſcźa lubje pſcheproſchujemy. Pſchednoſchk ſapoczńje ßo w 7 hodźinach wjecźor, tak ſo je też naſchim hoſpoſam móżno, jako hoſcźo, ßo wĕ ſ wutrobu witani, k nam pſchińcź!

S Freiberga. Na tudomnym gymnaſiju je jedyn Sſerb, knjes Jurij Hejna ſ Khanez, maturitatne pruhowanje wobſtał. Wón budźe w Lipſku prawa ſtudowacź. Pſchejemy jemu k temu wjele ſboża.

S Noweje Łuki pola Wojerez. Sły njedoczink je naſchej gmejnje khĕtru ſchkodu naczinił. W jejnym hacźe je nĕhdźe 20 tſilĕtnych kharpow a nĕhdźe 100 kóp jenolĕtnych kharpiczkow kónz wſako. Kaž ßo ſda, je ßo do wody nĕkajki jĕd puſchcźił.

S Wochos. Tudomny Guſtav Mĕrla, kotryż do ſchkleńczeŕnje, Jankej a Hirſchej w Bĕłej Wodźe ßłuſchazej, na dźĕło khodźi, je ßo tam pjatk tydźenja ſkoro żiwy ſpalił. W deſchczu do ſchkleńczeŕnje pſchiſchedſchi, ßo wón, ſo by ßebi draſtu wußuſchił, k pjezy ſtupi. Na dobo pak płomjo ſ pjezy wupraßny a Mĕrlowu draſtu ſapali. Na ſboże mĕjeſche Mĕrla telko duchapſchitomnoſcźe, ſo hnydom do rĕcźki, nimo ſchleńczeŕnje bĕżazeje, ſkocźi a tam płomjenja ſhaſcha. Njedźiwajcy teho je ßo tak ſlĕ wopalił, ſo je dyrbjał lĕkaŕſku pomoz wużiwacź.

S Delan. Jara żadny ßwjedźeń, dejmantowy kwaß, njedźelu tydźenja tu żiwnoſcźeŕ Michał Schorſch a jeho mandźelſka w ßrjedźiſnje ſchtyrjoch dźĕcźi a wjele dźĕcźi-dźĕcźi ßwjecźeſchtaj. Hacź runje je jubilejſki mandźelſki 83 lĕt ſtary a jeho mandźelſka ſtarobu 90 lĕt dozpiła, bĕſchtaj ßo tola wobaj do Bukecźanſkeho Bożeho doma podałoj, hdyż jeju knjes faraŕ Kubiza po wutrobu poſbĕhowazej rĕcźi pożohnowa. Wjeßne młode holzy bĕchu dom jubjelſkeju mandźelſkeju ſnutſka a ſwonka kraßnje ſ wĕnzami a pletwami wudebiłe, a ſ bliſka a ſ daloka bĕ ßo jimaj wjele ſbożopſcheczow a darow pósłało. Bóh luby Knjes chzył jimaj mĕrny a ſbożowny wjecźor żiwjenja ſpożcźicź.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. 18lĕtny cźeladnik Jan Pawoł Pohle ſ Wbohowa pola Njeßwacźidła k temu ſtejeſche, ſo je 29. januara, hdyż na Debrikecźanſkim knjeżim dworje ßłużeſche, ßwojemu tehdomniſchemu ßobuwotrocźkej Schmidtej ſe ſamknjeneho wowßneho kaſchcźa, kotryż wón roſpacźi, móſchniczku ſe 100 hriwnami kranył. Hiſchcźe njekhoſtanemu wobſkorżenemu cźeżkeho paduchſtwa dła jaſtwo na 6 mĕßazow pſchißudźichu.

Pohoncź Max Albin Lehmann ſ Korſymja bĕ loni wjecźor 14.

dezembra ſ wosa bratrow Hackelow ſ Windiſchkamnitza, pſched Schusterez hoſczenzom w Bělczezach ſtejazeho, měch ſ něhdże 20 puntami wowßa a litrowu měru kranyk. Pſched żandarmom, kotryż teho dla Lehmanna w Korſymju pytasche, wón paduchſtwo njeprějesche, tola hdyż jemu żandarm kasasche, ſo dyrbi ſ nim k gmejnſkemu pſchedſtejiczerjej hicź, wón ſ pjenjeżneje móſchniczki pjenjesy wsa a je żandarmej podtykujo praji: „Ach, knjes żandarmo, njeczińcze hakle żanc wězy.“ Dla wospjetneho paduchſtwa a ſpytaneho poknpjenja Lehmanna k jaſtwu na tſi měżazy a jedyn tydżeń saßudźichu.

Sa naſch ßerbſki dom

bě ßo dotal nahromadźiło: 36,820 hr. 7 np.

Dale ßu ſa njón darili:

knjes farař Räda-Mużakowſki	100	=	— =
knjes dr. Muka w Freiberku	1	=	— =
knjes wuczeŕ Sommer w Budyſchinje	1	=	— =

Hromadźe: 36,922 hr. 7 np.

S dźakom kwituje

F. Bartko,
ſarjadnik Maczicznehо doma.

Czim bliże je twar,
Czim nuſmiſchi dar.

Přilopk.

* W Kinsburku je ßo 16. měrza w wobydlenju jeneho offizěra jeho njewjeſta, jena knjeżna ſ Draždżan, ſatſělika.

* (S nalutowanjom ßłużobneje holzy ſtwóchnjeny ßlěpz). Barlinſki polizaiſki wachtmiſchtr H. Schmidt je jebanſtwa dla do Ameriki ſtwochnył. Wón bě ſe ſaſtojnikom na jenym polizajſkim bürowje, bě woženjeny muż, njedżerżesche pak ßo wjazy k ßwojej ßwójbje, czehoż dla bě jeho żona ſ jeho tſjómi dźěczimi do ßwojeje raniſcho-pruſkeje domiſny wucżahnyła. Po jeje wotßalenju Schmidt na brejeŕſtwo khodżesche. Pſched pokdra létom bě ßo ſ wobſtarnej ßłużobnej holzu ſeſnał, kotraż hižo 18 lět pola ßwojeho knjejſtwa ßłużesche. Hdyż bě ſhonił, ſo ma ta holza, ſ dźěla w namrětych, ſ dźěla nalutowanych, 11,000 hriwnow, ßlubi jej żeńtwu, a wona jeho ßlubjenje wjeżeła pſchija. Potom je wbohu holzu zyle wobkuſkował a jej zyłe ſamóżenje wureczał. Na dnju pak, na kotryż bě wěrowanje poſtajene, ſjebana żónſka wot njeho liſt doſta, ſo je na pucżu do Ameriki.

* (K ßmjercźi wotßudżeny.) Pſchecźiwo dźěłacźerjej Sanderej a mandżelſkimaj Barthowej a Sanderzy w Kielu dla mordaŕſtwa a pomozy k njemu je ßo ſchtwórtk tydżenja pſched pſchißahanſkim ßudniſtwom jednanje ſapocżało. Barthowa je ßo doſpołnje wuſnała. Po jeje wuſnaczu je Sander 4. junija 1896 81létneho Barthoweje pſchirodneho nana, wumjeńkarja Rießena w Petersdorfje, ſkónzował a ſa to wot Barthoweje, kotraż chżyſche pſchirodneho nana ßnadne ſawoſtajenſtwo naſtupicź, 8 hriwnow doſtał. Barthowa bě pſchi kónzowanju ßobu pomozna, Sanderka jenoż wo nim wjedżeſche. Sander, ſtajnje wocźi proſcże do prědka wudżěrarajzy, na żane praſchenje njewotmolwi. 27 ßwědkow bu ſkasanych. Barthowa a Sander ſtaj k ßmjercźi wotßudżenaj, Sanderka pak je wuwinowana.

* W Bückeburgu tu thwilu lawjaze dźiwadło pſchebywa. W tym je ßo njedawno ſczěhowaza wěz zoſała. Hdyż bě poßledni kuß pſchedſtajeny, rjekowſka lawyſkludźerka wuſtupi a temu, kiż by ßebi do lawjazeje klětki hicź ſwěrił, 1000 hriwnow ßlubi. Po wospjetowanju tajkeho ßlubjenja ſe ſadnich ławkow jedyn burik poſtaże — zyrkus bě tón ras połny wjeßnjanow — a rjekny: „to cźinju“. Wulke ſpodźiwanje. — Lawyſkludźerka, ßo nabojawſchi, ſo ßnano budże ßwoje ßlubjenje, pſched tejko ßwědkami ſcźinjene, dżerżecź dyrbjecź, teho muża na to dopomina, kak jara ſtraſchna ta wěz je. Ale wón pſchi tym woſta: „To cźinju!“ „Ale wopomńcże tola, te lawy ßu jara dźiwje“. „Wy ßo do żałoßneho ſtracha podacże.“ „Tola to cźinju!“ bě jeho raſne wotmołwjenje. „Scże woženjeny?“ „Haj, a tola ßo njeboju!“ „Macże dźěczi?“ „Pjecź, a tola to cźinju!“ „Nó, hdyż ßebi rěczecź njedacże, to pójcże a dajcże ßo do klětki dowjeſcź.“ „Haj, ale wupuſchcże prjedy te lawy“, wotmolwi burik.

* (Mjedźwjedźej mjes ßobu.) W Brüſſelſkej zoologiſkej ſahrodże bě wulka kußańza mjes dwěmaj mjedźwjedźomaj. Tam běchu noweho mjedźwjedża, jakneho pachoła, do jamy ſtareje mjedźwjedźizy tykli, dokelż ßebi myßlachu, ſo budżetej ßo tej ſwěriſzy hromadże ſnjeſcź. Nowy mjedźwjedź pak hnydom mjedźwjedźizu nadpadny, kotraż ßo ſe wſchej mozu wobaraſche. Jeho ſ pukami ſe żeleſnymi żerdżemi a ſe ßykawami wot njeje wotehnacź móżno njebě. Skóncźnje ſapaliſchcża nałożowachu. Pſched tymi drje mjedźwjedź cźekny, ale do teje khowanki, hdżeż bě ßo mjedźmjedź wukhował, ſaběża też mjedźwjedźiza, a hnydom ßo bitwa ſ nowa ſapocża. Po dleſchim cżaßu mjedmjedź ſ khowanki wuleſy, ſ roskhartowanej morwej mjedźwjedźizu w klamje.

* (Schmalz wbohich hrěſchnikow.) Skoro njeje móżno wěricź, ſchto ßebi ludźo wſcho w haptyzy po ſtarych rezeptach kaſaja. Pſchińdże to württembergſki muż do haptyki a żadaſche ßebi „Armenſünderſchmalz“ (ſchmalz wotprawjeneho). Haptykaŕ da jemu mału tyſku wucźiſcźeneho ßwinjazeho ſchmała, woſtajiwſchi jeho pſchi tej myßli ſo ma ſchmalz wboheho hrěſchnika. „Schtoha je tón wbohi muż ſkucźił? ßo kupz haptykarja wopraſcha. „To ſ wěſtoſczu njewěm, wón traſch je cżaß żiwjenja woprawne, haj jenoż ßwinjo byk.

* (Tſjo cźłowjekojo na wyßokim morju ſ hłodom ſawutli.) Jedyn paſſażěr do Amſterdama pſchijědżeneje parołódże „Prinz Wilhelm“ wjeczorno-indiſkeje linije ſczěhowazy podawk ſdźěluje. Někotre dny prjedy, hacź k azorſkim kupam pſchijědżechmy, wuhladachmy naſdala wobſchkodżenu łódź. Wulki ſchczeczeł hiſchcże ſtejeſche, wſchelke druhe dźěle běchu wotbite, na łódźi pak ſmahowaſche ßo lapa. To naſchu kedźbliwoſcź wubudźi. Prěni offizěr a ja dachmoj ßo k braſchnej łódźi dowjeſcź. Napohlad, kiż ßo namaj poſkicźi bě żałoßny. W kajucze, ſ dźěła rosbitej, tſi hacź do koſcże wuſkhnjene cźěła leżachu, ſ kotrychż bě jene hiſchcże njewobſchkodżene. Tón muż bě lědma jedyn dźeń morwy. Poß, kiż ani punta mjaßa wjazy na ßebi njemějeſche, bě hiſchcże żiwy a ſlěſy winczo ſ jeneho tych cźěłow. Mój puſchcźichmoj te tſi cźěła ſe wſchej cżeſczu do morja a pßa wſachmoj ßobu. S łódźinych papjerow bě widżecź, ſo bě to barka „Ulf“ ſ Grimsby, kotraż bě 18. novembra pſchiſtaw Penſacola wopuſchcźiła, ſo by ſ drjewom do Londona jěła. 25. dezembra ßu żołmy dźewjecźoch muži ſ łódże do morja ſpławiłe. Potom je łódź bje wſcheje pomozy po morju wokoło jěſdźiła a żanu ſpſchecźelenu łódź njewohladała. Wbohi poß bě ſa dwaj dnjej tež morwy, dokelż ßo wjazy ſhrabacź njemóżeſche.

* Rubjeżny mordaŕ Joſef Kögler je wutoru ßwoje njeſkutki ſe ßmjercźu na ſchibjeńzy ſapokucźił. Njedżelu bě do Liberzſkeho (Reichenbergſkeho) ßudniſtwa powjeſcź doſchła, ſo je khěżor ßmjertny wußud pſchecźiwo Köglerej wobkrucźił. Tón ßamy dźeń do Liberz Prażſki kat, Leopold Wolſchläger, pſchijědże. Poń dżelu dopołdnja ßo ßudniſka komißija do Köglerowеje klětki poda, ſo by jemu pſchipowjedźiła, ſo je khěżor ßmjertny wußud wobkrucźił. Kögler tule powjeſcź ſ połnym měrom ſaßłyſcha. Poßměwanje wokoło jeho huby dźěſche. Po pſchecźitanju wobkrucźenja wón praji: „Knjes preſidento, ßym wjeßeły, ſo je wěz nětko na kónzu“, na cżoż njetſchepotajzy wußud podpißa Na preſidentowe praſchenje, hacź ßebi hiſchcże něſchto pſcheje, hacź chze hiſchcże ras ßwoju macź abo żonu wohladacź a ſ nimaj porcźcźecź, wón ßo ſ krótka rosmyßliwſchi praji: „Macź nochżu radſcho widżecź, ta mohła ßo jara roshoricź; żonu — nó, moje dla móżecże jej powjeſcź dacź, ſo by mje hiſchcże ras wopytała.“ Kögler ßo hiſchcże ras wopraſcha: „Potajkim hdy ßo jutſje ſapocżnje?“ Preſident wotmolwi: „Jutſje rano w 7 hodźinach, żanu mjeńſchinu prjedy, żanu poſdźiſcho“, na cżoż Kögler ſnapſchecźiwi: „To je rjenje.“ Na preſidentowe wopraſchenje, hacź ma Kögler modleŕſke knihi abo hacź ßebi je pſcheje, jemu tón wotmolwi, ſo ma hižo tajke. (Köglerej běchu bibliju darili.) Hdyż ßo ßudniſka komißija ſ klětki wotßali, Kögler hiſchcże pſchiſpomni: „Dźakuju ßo wam, knjes preſidento.“ Do Köglerowеje klětki na to żandarmojo ſtupichu, kotſiż jeho ſtrażowachu, ſo ßo poßlednju hodźinu njeby ſpytał ßam ßebje ſkónzowacź.

Kögler je bjesdźakniwoſcź, ſ kotrejż bě na wobkrucźenje ßmjertneho wußuda poßłuchał, hacź do ßwojeje ßmjercże pokaſował, haj duży k ſchibjenzy a ſ wokom wokoło ſchije hwiſdaſche a ſynczeſche ßebi wón hiſchcże jenu ſchtucźku. Jenoż wokomik bu wón hnuty, hdyż ßo wón njedżelu ſe ßwojej żonu a ſe ßwojim młódſchim ßynom roszżohnowaſche. Płakajzy ßo manǫżelſkaj wobjimaſchtaj, ßyna Kögler na klin wſa a jeho koſcheſche.

Hdyż ßo jeho żona, ſ wutrobnej cżwilu ſlemjena, ſ jaſtwoweje klětki kabłaſche, k ßmjercźi ſaßudżeny ſtaże a ßwojej njeſbożownej mandżelſkej pſchiwoła: „Na ſaßowidżenje!“

Roszżohnowanje ſ mandżelſkej a ßynom na Köglera ßylny ſacźiſchcź cźinjeſche, a mandżelſkeje próſtwa, ſo by ſ próſtwu wo hnadu dźěczo pſched njewuhaßliwej hańbu wobarnował, mordarja pohnu, ſo wón ſ nutrnymi ßłowami ßwojeho ſakitarja dr. Thylla namołwja, hiſchcże njedżelu ſ telegramom khěżora wo wobhnadżenje proßycź,

ſchtož pak wuſpěcha njeměješche. Spósnawſchi, ſo žaneje nadžije wjazy njeje, ßo Kögler wot ßwojeho duchownehо troſchtarja, kapłana Moritza, pohnucź da, ßo popołdnju w 5 hodźinach ſpowjedacź a Bože wotkazanje wuźiwacź. Ssebi tak ßwoje ßwědomje wołóźiwſchi, bu mordaŕ ſaßo wjeßeleje myßle a ßo zyku nóz ſ jaſtwownikom a žandarmami, jeho ſtražowazymi, ſabawješche.

Kögler hacź do rańſchich hodźin jědźeſche a pijeſche a wócźka njeſańdźeli. Wón woßebje wo ßwojim prozeßu a ſaßudźenju rěčeſche a mjes druhim měnjeſche: „Po prawom ſ njeprawom wumru. Hlejcźe, jenož ſ 8 hłoßami ßu mje pſchißažni winowateho ſpósnali, ſo ßym jeniczke mordaŕſtwo ſkučźił. Jeniczki hłóß je mój woßud rosrißał. Budźiſche=li jeneho hłoßa mjenje było, bychu mje wot mordaŕſtwa wuwinowali. Kak ſpodźiwnje cźaſto pſchipad ſ cźłowjekowym woßudom hraje.“ Potom Kögler wotmjelkny, tola po khwili ſ nowa wo ßwojim wußudźenju rěčeſche a pſchiſpomni, ſo je ſ teho widźecź, ſo pſchißažni ßami wo jeho winowatoſcźi njejßu byli pſcheßwědčeni.

Potom wón žandarmam ßwoje dyrdomdejſke pucźowanja po Wuherſkej, Italſkej a Algiru powjedaſche, ßwarjeſche na Arabſkich, kotſiž běchu jeho ſa dwaj ſchéßnakaj jako cźeknjenza franzowſkeje zuſbniſkeje legije pſcheradźili a na dweju ſnateju ſ Jabłonza, kotrajž běſchtaj ſ Algira domoj piſakoj, ſo wón w Algiru pſchebywa.

W běhu nozy ſaßudźeny dźewjecź ſchkleńzow piwa wupi, jědźeſche něſchto ßwinjazeho pleza a 20 zigarow wukuri.

Rano w 4 hodźinach ßo žandarmojo Köglera praſchachu, hacź ßo ßmjercźe na ſchibjeńzy njeboji. Mordaŕ ſ hłowu ſazpiwajzy ſatſchaßnywſchi wotmolwi: „J, hdźe dha! Du k wotprawjenju kaž na kwaß. Wěrcźe mi, ſo je mi tak, kaž ſo bych ſkoty kwaß ßwjecźił.“ Potom wón hiſchcźe něktore raſy ſ cźicha, kaž by ßam k ßebi rěčał, woſpjetowaſche: „Woprawdźe, ſkoty kwaß, džeńßa budu ßwój ſkoty kwaß ßwjecźicź.“ K temu wón woſpjet ſ hłowu kiwaſche, pſcheſta potom rěčecź a khwilu wocźi do próſdneho wudźeraſche. Jeho prjedy wjeßele wobliczo ßo pſchezo bóle ſacźmiwaſche a ſe ſrudnym hłoßom ßo poča praſchecź, hacź njeje ßmjercź na ſchibjeńzy pſchebolostna. W 5 hodźinach rano wón ßwojeho ſpowjedneho wótza, kapłana Moritza, proſchesche, ſo by ſ nim do jaſtwoweje kapały ßo modlicź ſchoł. Tam ßo Kögler nutrnje modleſche. Potom k ßmjercźi ſaßudźeneho ſaßo do jeho klětki dowjedźechu.

3/4 7 hodźin, hdyž běchu wojazy ßudniſtwowe twarjenje wobſtupili, do Köglerowеje klětki kat Wohlſchläger ſe ßwojimi pomoznikami ſtupi. Kata wohladawſchi jemu Kögler ruku poda a praji: „Scźe wy tón, kotryž dyrbi wſchěm mojim cźwilam kónz cźinicź? Witam waß a proſchu waß, ſo byſchcźe to rucźe cźinili, tak rucźe, hacź móžno.“

Kat Köglerej pſchipowjedźi, ſo jeho hnydom w klětzy wuwjaſa; pſchetož wonka pod hokym njebjom jemu to pſchi ßo lijazym deſchcźu njebudźe lubo. Katowi pomozniзy na to Köglerej ruzy wuwjaſachu. Mjes tym běchu ßo něktore woßoby, kotrež běchu ſaſtupne kharty doſtake, na kóßnym měſtnje, ſ wojakami wobſtupjenym, ſhromadźili; ſ wjetſcha rěcźniзy, offizěrojo, ſaſtojniзy, Liberzſzy měſchcźanſzy ſaſtupjerjo a nowinſzy dopißowarjo.

S dypkom 7 hodźin ßo ſ kapalineje wěże ßmjertny ſwónczk pſchebiwaſche. Se ſaléßowanymi woknami ßwojich klětkow něktoſi khoſtanzy do dwora hladachu. Na ſkhodźe ßo pokaſa kat w dźěłanſkej draſcźe, w kotrejž wón w Praſy jako ſłótnik na dźěło khodźi, a ſady njeho Joſef Kögler.

Kögler po ßmjertnym pucźu wjeßeły dźěſche, jako by na reje ſchoł. Kóžda myſchka w jeho ßuchim wobliczu hrajeſche a ßo ſcźahowaſche, rubjeźny mordaŕ bě woprawdźiteje ſchibjencźneje wjeßeleje myßle. Hdyž wón pod ſchibjeńzu, khoſtanſku draſtu wobleczeny, ſe ſputanymaj rukomaj ſtejeſche, wón pſchihladowarjam ßo ßmějizy pſchiwoła: „Pomhaj Bóh, lubi knježa, pſcheju wam dobre ranje, njech je . . . .“ Bubotaze bubnowanje w tymle wokomiku mordarjowe ßłowa pſchehłuſchi, tak ſo njeběchu wjazy roſumicź.

Bubony hacź do wokomika bubotachu, w kotrymž mordarjowy rt na pſchezo womjelkny. Tónle wokomik bórſy pſchińdźe. Rucźe kat Wohlſchläger ſaßudźeneho krk wotkry, ſadźerny powjas ſa ſchiju, kiwny pomoznikam a rubjeźny mordaŕ wotprawjeny w powětſje — ſa ſchibjeńzu bimbaſche. Twjerdźe ſapſchimnywſchi kat wobwěſchenemu ſchiju ſwiny, katowi pomozniзy cźěło rubjeźneho mordarja ſ pomozu pſchiprawy do dołhoſcźe ſcźežechu a Joſef Kögler bě morwy. Cźłowſkej prawdoſcźi bě ßo doſcź cźiniło.

Sa hiſchcźe niz dwě mjeńſchinje bě žiwjenje ſ Köglerowеho cźěła twóchło, a jeho wobliczo ſproſtny. Měſcźanſki fyſikus wotprawjenemu draſtu na wutrobnje wotkry a pſchikhiliwſchi k njemu ßwoje wucho, pſchipowjedźi, ſo je ſłóſtnikowa wutroba pſcheſtała kwapacź. Kapłan Moritz na to modlitwu wuſpěwa, katowi pomozniзy cźěło ſe ſchibjeńzy wſachu a jo do kaſchcźa ſ njeheblowanych deſkow położichu, wojazy wotcźežechu a ſrudna podawiſna žiwjenja rubjeźneho mordarja Köglera bě na kónzu.

(Zyrkwinſke powjeſcźe hladaj w pſchiłoſy.)

Drjewowa awkzija

na Njeßwaczidliſkim majoratnym revěrje.

Schtwórtk 1. haprleje 1897 ma ßo na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

70 rm.	khójnowych ſchcźěpow,	w drjewiſchcźach 38. a 28. wodźělenja
25 „	„ kuleczkow,	
105 „	„ pjeńkow,	
168 „	khójnoweje walcźiny,	
7,5	ſtotnjow khójnowych walcźkow,	
28	liſcźodrjewowych dołhich hrom.,	
20	jehlinowych dołhich hromadow	
14 rm.	ßuſchizowych khójnowych ſchcźěpow,	w 32., 33. a 34. wodźělenju pola Łomſka.
70 „	„ „ kuleczkow,	
85	ßuſchizowych a wuléßowanych dołhich hrom.	

Sapoczatk dopołdnja w 9 hodźinach w drjewiſchcźu 38. wodźělenja pſchi Koßłowſko=Nižowjeſcźanſtim pucźu, pokracźowanje něhdźe wokoło 11 hodźin w 32. wodźělenju pola Łomſka.

Hrabinſke ſ Rieſchſke hajniſke ſarjudniſtwo.
Rieprafchk.

Drjewowa awkzija

na Kupjanſkim knjejſtwje.

Wutoru 30. měrza 1897 dopołdnja wot 9 hodźin ma ßo na **Jatſobjanſkim revěrje**

114 rm. khójnowych ſchcźěpow a
57 ßuſchizowych khójnowych dołhich hromadow

ſ wuměnjenjemi, prjedy woſjewjomnymi, ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Shromadźiſna pſchi=ſkale.

Knbłowe ſarjadniſtwo.

Drjewowa awkzija

na Huſcźanſkim revěrje.

Wutoru 30. měrza t. l. popołdnju wot 2 hodźin ma ßo w **Hnuczeriſkim** hoſcźenzu

33 rm.	twjerdych khójnowych ſchcźěpow,	w drjewiſchcźu 5. wodźělenju (w Kocźinſkim haju), ſ knježich łukow pola Brěſynki a ſ wětrowych ſlemkow a ßuſchizow w hrodowſkim parku, we wowcźerſkich kerkach pola družkez, w Kocźinſkim haju, w Iſerje w torfniſchcźach,
220 „	twjerdych khójnowych knyplow,	
35 „	twjerdeje a mjehkeje walcźiny,	
3860	twjerdych a mjehkich walcźkow	

ſ wuměnjenjemi, do awkzije woſjewjomnymi, na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Hrabinſke Huſcźanſke hajniſtwo, 25. měrza 1897.

Wyſchſchi hajnik **Bluhm.**

K konfirmaziji.

poručam **niſke holcźaze ſtupnje** k wjaſanju po 4 mk. 80 np. hacź 5 mk. 30 np., **gumijowe ſchkórniczki** po 5 mk. 50 np. hacź 6 mk. 50 np., **hólcźaze ſchkórniczki** po 6 mk., **ſchkórniczki** po 6 mk. 50 np., **ſtupnje** po 5 mk., **mužaze ſchkórniczki** po 7 mk. 50 np. hacź 10 mk., **ſtupnje k wjaſanju** po 6 mk. 50 np. — 8 mk., **ſtupnje ſ gumijom** po 6 mk. 50 np. — 7 mk. 50 np., **ſonjaze ſtupnje k wjaſanju** po 5 mk. — 6 mk. 50 np., **k kneſłowanju** po 5 mk. 30 np. — 6 mk. 80 np., **ſchkórniczki** po 6 mk. — 9 mk., wſchě **dźěcźaze ſtupnje** cźorne a žołte, **létne ſtupniczki** hižo po 1 mk., wſchě družiny **toflow** ſa žony po 2 mk. 60 np., ſa dźěcźi po 1 mk. 60 np. hacź 2 mk., ſa muži po 4 mk., **létne toſle** po 1 mk., teho runja **wußwětlidło** a **mas** po tunich płacźiſnach.

Zawnik, ſchewſki miſchtr w **Rakezach.**

Wosjewjenje.

Wójnske ministerstwo ma myßle, tež tole lěto konje **sakskeho plahowanja** jako remonty kupowacź dacź.

Remontske wiki

smějа ßo
w **Kamjenzu** w drjewjeńmi **7. haprleje** t. l. dopołdnja 1/2 9 hodźin,
w **Budyschinje** na tśělniku **8. haprleje** t. l. dopołdnja w 11 hodźinach,
w **Lubiju** na nowym torhoschczu **9. haprleje** t. l. dopołdnja w 9 hodźinach.

Kupowanske wuczinjenja:

1. Pschedawarjo maja ſ wopißmom polizajskeje wyschnoscźe ßwojeho bydlischcźa dopokasacź, ſo ßu ßo konje, wot nich pschiwjedźene, w Sakskej narodźike. So by ßo ród pschewjedźenych konjow spósnak, dyrbja ßo pschipuschczne abo srěbeže wopißma, jeli ſo ßo shubike njejßu, ßobu pschinjescź. Dale dyrbja pschedawarjo dopokasacź, ſo ßu nastupneho konja dwě lěcźe wobßedźili.
2. Konje dyrbja 3—6 lět stare bycź. Kupujomne 3lětne konje dyrbja — ſ kjowej měru měrjene — ſ najmjeńscha 1 meter 46 centimetrow a połnolětne 1 meter 52 centimetrow wyßoke bycź. Najwjetscha měra ſa tśilětne njeßmě 1 meter 57 centimetrow a ſa połnolětne 1 meter 68 centimetrow pschekrocźicź.
3. Schumele, srěbzy (hengsty) a pschisrěbne kobły ßo njekupuja.
4. Pschedawarjo maja ſa wschě brachi po §§ 899—929 krajnych ſakońskich knihi sakskeho kraleſtwa (ſakońſke a wukasne kopjeno ſ léta 1863, strona 109 a dalsche) a pschecźiwo njepocźinkej kopanja na cźaß dweju njedźel rukowacź.
5. Jako khmane spósnate konje ßo pschedawarjej hnydom sapkacźa a na měscźe wotmosmu.
6. K kóždemu konjej ma pschedawaŕ bjes woßebiteho sarunanja pschidacź:
   1 nowu wusdu ſ dźeržazeje howjaseje koże,
   1 nowu gurtowu abo powjasowu hłowojzu a
   2 konopjanaj postronkaj.

W Draždźanach, 10. měrza 1897. **Wójnske ministerstwo.**

Awkzija.

Ssrjedu 31. měrza t. l. dopołdnja w 10 hodź. maja ßo na kamjeńtnej haßy cźißko 5 dla spuschczenja korczmarstwa stoły, blida, 5 pólstrowanych lawkow, regulatory, schpihele, lampy, krónski ßwěcźnik, 1 butrowanska maschina, 1 płokanska maschina, konjazy grat, wobrasy, piwowe a palenzowe schkleńzy a drnhe na pscheßadźowanje pschedawacź.

Dobrowólne pscheßadźowanje.

Dla dźělenja herbstwa ma ßo korczmarska leżomnoscź w Brěsynzy pola Huski pschichodny pjatk 2. haprleje ſ polom abo bjes njeho na pscheßadźowanje pschedawacź. Wona ßo sa skótneho wikowarja abo rěsnika pschihodźi. Wscho dalsche je shonicź pola **C. Richtera** w Budyschinje na hospitalskej haßy 2.

Žiwnoscź na pschedań.

W **Lipinach** pola Lasa je žiwnoscź ſ 9 kórzami pola a 2 kórmaj łuki, ſ 4 kórzami stejateho ſ wjetscha twarskeho drjewa ſ morwym a žiwym inventarom pschi napłacźenju połojzy kupneho pjenjesa na pschedań. Dalsche je shonicź pola **Handrija Pawlika** w **Lipinach** a pola **Jana Schimanka** w **Delnim Hunjowje** pola Małeho Wjelkowa.

Khěža

w Budyschinje je dla dźělenja herbstwa na pschedań. Wona ßo tež sa remjeßlnika derje pschihodźi. Dalsche je shonicź w dwórnischczowym tunlu.

Nowa khěža je sa 19,000 hr. pschi 6% sadanjenju a pschi 6000 mk. napłacźenja na pschedań. Dalsche je shonicź na Matekskej drósy (Mättigstraße) 6 po 1 skhodźe.

W **Hornich Jikozach** je **žiwnoscź** 24 ſ 12 kórzami pola, wscho na jenym krusch, na pschedań.

Ssucźelna **kruwa** je na pschedań w **Hruboczizach** cźißko 14.

Khěžorski panorama

na hospitalskej haßy 9 w khlamach 25. tydźeń wot 28. měrza hacź do 3. haprleje 1897.

S Mnichowa psches hornju Bayersku.

Wotewrjene dopołdnja wot 11 hodź. hacź wjecźor do 10 hodźin, njedźelu ſ wuwsacźom bożoßłużbnych hodźin.

Sast. pjenjes pschi kaßy 25 np.,
schulerjo niže 14 lět 10 =
schulerjo psches 14 lět 15 =

Kharty w pschedpschedawanju po 20 np. w zigarowych khlamach k. Kulki na sem. drósy 4, w zigar. khlamach k. Lehmanna na bohatej haßy 2, w zigar. khlamach knjesa Nonnenmachera na swonkownej lawskej drósy 7 a pola pschekupza Neumanna na Lubijskej drósy.

Schewskeho wuczobnika pyta schewski mischtr **Scholta** pschi žitnych wikach cźißko 13.

Wustojneho wojnarskeho pomozuika hnydom do trajneho dźeła pschi dobrej mśdźe pyta wojnarski mischtr **J. Burchhardt** w **Lasu.**

Hólczeź, kotryž chze stokowe a pólstromeblowe tyscherstwo nawuknycź, móże jutry do wuczby stupicź pola Sserba **Augusta Wagnera** na ßerbskim kerchowje w Budyschinje.

Wuczobnik.

K jutram do ßwojich drogowych khlamow ßyna sprawneju starscheju sa wuczobnika pytam. Hospoda a jědź w domje.

Otto Engert.

Kowarskeho wuczobnika pyta **R. Bär** w Budyschinje.

Młody cźłowjek ſ pschistojneje ßwójby, 15—18lětny, kotryž chzył ßo jako **piwowy wudawaŕ** wuwucźicź, ßo bórsy k nastupjenju pyta. Dalsche je shonicź na sadnjej bohatej haßy cźißko 1.

Murjerjo

dostanu trajne dźełko pschi twarje hólczazeho wustawa w Małym Wjelkowje.

C. Schneider, twarski mischtr.

S tutym najpodwolnischo k wjedźenju dawam, ſo je mje měschczańska rada jako

babu

do pschißłuschnoscźe wsała. Duž ßo, hdyž ßo moje dźełko trjeba, dobrocźiwemu wobkedźbowanju poručam.

S pocześcźowanjom

Alma Krügerez

na kotołskej haßy cźißko 34 po 1 skhodźe w domje knjesa pschekupza Mießnera.

Subjazy lěkaŕ dr. Jencź

bydli nětko

na Hoschiz haßy 46 na rózku Bismarkoweje dróhi.

K rěcźam dopołdnja wot 8—12 hodźin,
popołdnju = 2—5 =
Njedźelu dopołdnja wot 9—11 hodźin.

Konservatiwne towarſtwo.

W hoſczenzu „k jelenjej“ w **Hodźiju** budże **njedźelu 28. měrza** w **3 hodźinach** ſhromadźiſna, na kotruż ßo ßobuſtawy a wſchitzy towarſtwowi pſcheczeljo pſcheproſchuja.

Pſchedßyda.

Serbske towarſtwo za Khwaćicy a wokolnosć

wotměje swoje měsačne posedźenje jutře njedźelu popołdnju w 5 hodź. w Khwaćicach. Dnjowy porjad wopřija předpołożenje přeměnjenych a wudospołnjenych wustawkow a wuradźowanje wo ważnych należnosćach. Wječor w 7 hodźinach je přednošk k. kublerja **Alberta** z Ješic wo: Jeho dopomnjenkach na poslednju francowsku wójnu. Wočakujemy wěsće, zo so wšě sobustawy zeńdu. Serbjo a Serbowki nas wopytacy, su nam lubje witani hosćo.

Předsydstwo.

Sserbſke burſke towarſtwo w Minakale

ſměje **njedźelu 28. měrza** popołdnju w 5 hodźinach ſhromadźiſnu.

Pſchedßyдſtwo.

Rakeczanſke burſke towarſtwo

ſměje **njedźelu 28. měrza** popołdnju w 4 hodźinach w towarſtwowym lokalu poßedźenje.

Pſchedßyдſtwo.

Cżeſcżenym Sserbam w **Budyſchinje** a **wokolnoſczi** najpodwolniſcho k wjedźenju dawam, ſo ßym dźenßa w Budyſchinje

na hauenſteinſkej haßy 1
w domje knjeſa Küttnera

filialu mojeje **barbjerńje chemiſkeje cżiſcżerńje, płokarńje** a **appretěrowarńje** ſałożił. Sa dotal ſpožczene dowěrjenje ßo rjenje dźakujo, proſchu mi jo tež dale wobkhowacź.

Bjesporoczne wuwjedźenje a ſpěſchne poßkuženje lubjo ſ poczeſcżowanjom

Hendrich Hoppſtock w Wósborku.

We wudawarni „Sserbſkich Nowin“ je dostacź:

Spěwna radosć.

Zběrka

ſulskich ſpěwow.

Druhi wudawk.

W Kelnje je żiwnoſcź cżißko 43 ſe 17½ kórzom leżomnoſcże bjes wumjenka a hoſpody na pſchedań. Wſcho dalſche je tam ſhonicź.

Na Židowje pſchi żeleſnym moſcże je **khěża** cżißko 6 ſ wulkej ßadowej ſahrodu prjeczcźehnjenja dla hnydom abo poſdźiſcho płacźiſny hódno na pſchedań. Dalſche je ſhonicź pola wobßedźerja.

Wotroczk

ßo pyta na **Boranczanſki knježi dwór.**

Pohoncża, 16—20-létneho, pſchi wulkej mſdże k 1. haprleji pyta

dr. Wegner

w Běłej Wodże w Hornjej Łużizy.

Pilnych murjerjow pyta murjerſki miſchtr **Philipp** w Sſkonej Borſchcźi.

Holzy ſe wßow namakaja ſudchne ſpanſke měſtno na nowej haßy 8 po 2 ſkhodomaj.

We wudawarni „Sserb. Nowin“ je dostacź po 10 np.

Schtwórty

wěnz ſpěwow ſa ßerbſku młodoſcź.

Kucharki, jſtwinſke a ßłużobne holzy, wuſtojneho pohoncża k 1 konjej, hródźne a ßłużobne dźowki pyta **Heynoldowa.**

Holza, kotraż jutry ſchulu wopuſchcźi, ßo jako pěſtońcża do ſwonkowných ſtron pyta. Dalſche je ſhonicź w radnej pinzy tu.

Jědź a wobydlenje ſa holzy, kotreż pſchichodne jutry do měſta na wucżbu pſchińdu, ßo tunjo poſkicża na ſchuleŕſkej haßy 3 po 2 ſkhodomaj.

Hlejcże, nowa wěz ßo ſtała
Sady Pſchiwcźiz, Plußnikez,
Kucharka je połcże wſała
Cżeledźi, to chżych wam rjez.
Plinzy je ßej pjekła wona,
Hdyż bě knjejſtwo wujěło,
Cżeledź ta pak pſchezo ſtona:
„Bjes ſacżinka jědło to!“
Kucharka je wobſchiwała
Swoju draſtu ſ treßami,
So by ſ horda rejowała,
Wukormjena ſ plinzami.
Doma pak bě ſeßmudźiła
Muku wbohej cżeledźi,
Běrny ßyre pſchedſtajiła —
Schwarna to jědź ſa ludźi!
Sa mydłom jej' khoſej ßłodźi,
Sopu njeje ßelika,
Nikoh' njewěm, kiż to rodźi,
Kucharka najſłoczíſcha!

Njeſapomniczka

na row

horzolubowaneje dźowki **Berthy,**

Jana Cżecha, żiwnoſcżerja w Lomſku pola Njeßwacźidła,

a jeho mandźelſkeje **Marje,** rodź. **Rjeſchnarjez,**

k jeje lětnemu ßmjertnemu dnjej,

wumrje dźeń 26. měrza 1896, ßwojeje ſtaroby 13 lět 5 měßazow 14 dnjow.

Tak każ młoda kwětka ſhinje,
Hdyż ßo ſahe poßyczże,
Tak ßo młody cżłowjek minje,
Hdyż joh' khoroſcź pſchewoſmje,
Jeſuß jeho ſawoła
Do Božeho kraleſtwa.
K Jeſußej bu wotwołana
W ſakcżěwanju żiwjenja
Tuta dźowka lubowana,
Bohu běſche ſpodobna,
Jeſuß ßej ju wuſwoli
Sahe k ßwojej njewjeſcźi.
Strowa ſtarſchimaj bu data
K jeju ſbožu, k wjeßelu,
Tola bu jej ſtrowoſcź wſata
W tſecźim lěcże w żiwjenju,
So tež pomoz lěkarſka
Pomhacź njeje ſamohła.
Wſchitke ſchulſke lěta ßwoje
Bědźeſche ßo ſ khoroſcźu,
Tak ſo ſtajnje mohła njeje
Wukhodźicź je ſa ßobu,
To bě ſa nju ſrudny cżaß,
Lubi ſtarſchi, tež ſa waß.
Dźěd a wowka w Njeßwacźidle
W ſymje wſaſchtaj k ßebi ju,
So do ſchule měła bliże,
Położnoſcź ſ tym měła tu,
A tak wona khodźeſche
Wjazy ſymow do ſchule.
Hdyż wjaz' khodźicź njemóżeſche
Khoroſcże dła do ſchule,
Doma hiſchcże pilna běſche,
Schulſke dźěła cżinjeſche,
Tak ſo wona najlěpſchu
Saßłuži ßej zenſuru.
Jeje khoroſcź pſchiběraſche,
Pomhacź ßo jej njem'żeſche,
Lěkař ſa dobre bycź daſche,
Puſchcżicź ma ßo ſe ſchule.
Duż ju dachu roswucźicź,
K ßwjatom' wotkaſanju hicź.
Poßlednje pak chżyſche rady
Lěto khodźicź do ſchule,
Wużiwacź tež kſchcżeńſkej' hnady
Wucżby konfirmaziſle,
S towarſchkami chżyſche hicź
Kſchcżeńſki ßlub ßwój wobnowicź.
Ale ach, Bóh hinak chżyſche,
Schulſke lěto poßlednje
Hlaj, dha k Jeſußej dom dźěſche
Schtwórtk do konfirmazije,
Na Palmarum njedźelu
Dha ju ſ cżeſcźu khowachu.
Pſchińdźechu jej k pſchewodźenju
Młodoſcź konfirmazije,
Wěnzy dachu k wuppſchenju
Jeſußowej njewjeſcże,
Swony nětk jej ſwonjachu
Każ pſchi konfirměrwanju.
Dźenß nětk ſ nowa pſchikhadźeja
K jeje rowej w ſrudobje,
S płacżom wok'ło njeho ſteja,
Sthowane je wjeßele,
Pyſcha nětko jeje row
Hdźeż ma hižo lěto ſkhow.
Jeje duſcha wumożena,
Bohu dźak, cżeſcź, khwalbu da,
So je ßwětej wucżeknyła,
Cżěło cżerpicź njetrjeba,
Duż ßo ſtarſchej njerudźtaj,
S Bohom ßo nětk troſchtujtaj.
Nětko wona ſ njebja dele
Sswój dźak wſchitkim wupraji
Wſchěm ſa cżeßne pſchewodźenje,
So jej wěnzy pſchinjeßli,
Dźak tež ßmilnej ßotſje tu,
Tež tym, kiż jej ſpěwachu.
Starſchim k cżeßnom' wopomnjenju
Wona pſchezo woſtanje,
Sotra w ßmjertnym dopomnjenju
Zenje ju njeſabudźe,
Hacź ßo junu pſchibliżi
Jich cżaß k tamnej wěcżnoſcźi.
Jeje cżěło pak we rowje
Spi nětk w měrje, pokoju,
Junu Bóh po ßwojim ßłowje
Wubudźi jo k żiwjenju,
A ju cżěło njeßmjertne
Kraßniſche ſaß' woblecże.
Na to lubej ſtarſchej ſpomńtaj,
So waj Bóh tež wotwoła,
A ſtaj junu tež tam dóſchłoj,
Hdźeż je waju Bertha ſchła,
Tam ju ſaßo ſmějetaj,
Bohu khwalbu ſpěwataj.

W mjenje jara ſrudźenych ſtarſchich a ßotry

Ernſt Helaß.

†

Wutrobny dźak.

wſchitkim, kotſiż ßu nam pſchi wumrjecźu naſcheho lubeho mandźelſkeho a nana

Jana Bohuwěra Schmidta w Khwacźizach

ſe ßłowom a ſkutkom k bokej ſtali, dźak tež ſa bohatu kwětkowu pychu a cżeßne pſchewodźenje k poßlednjemu wotpocżinkej.

Żarowaza Schmidtez ßwójba.

(K temu cżißku pſchiłoha.)

Pschiloha k czißku 13 Serbskich Nowin.

Ssobotu 27. měrza 1897.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** směje jutsje njedźelu rano w 7 hodź. farar Räda ßerbsku spowjednu rěcź, 1/2 9 hodźin ßerbske a w 10 hodź. němske prědowanje a popołdnju 1/2 2 hodźin pruhowanje ßerbskich paczerskich dźěći. — Ssrjedu popołdnju w 5 hodź. budźe w Jenkezach ßerbska a popołdnju 1/2 7 hodźin w Dobruschi němska póstna nutrnosćź. Schtwórtk dopołdnja směje diakonus Sarjenk ßerbsku spowjednu rěcź.

Křćenl:

W **Michalskej zyrkwi:** Korla Max, Bohumila Wylema Jeschki, wobydlerja a kamjenjezeßarja w Nadźanezach, ß. — Marja Gertruda, Hermanna Otty Regmanna, kowarskeho mischtra w Czichońzach, dź. — Meta Frida, Bjedricha Augusta Sswory, wobydlerja a fabrikskeho samkarja w Dobruschi, dź. — Marja Martha, njemandź. kź. na Zidowje. — Bertha Martha, Ernsta Emila Schuberta, wobydlerja a fabrikskeho dźěłaczerja na Zidowje, dź. — Marja Emma, njeman. dź. na Zidowje.

W **Katholskej zyrkwi:** Herta Marja Hana, Franza Korle Jana Malischka, knjezskeho pohonca, dź. — Viktor Schczěpan, Alfonsa Poráka de Varna, fabrikskeho wobßedźerja w Hajnizach, ß. — Marja Theresia Herta, Jana Pawoła Gustava Tilgnera, klamarja na Zidowje, dź.

Zemrjeół:

Dźeń 17. měrza: Korla August Jeremias, ryczerkubleŕ tu, 73 l. 6 m. 5 d. — 21. Selma, njemandź. dź w Brěsowje, 5 m. 8 d. — Eduard Franz Richard Dittrich, pschekupz se Schérachowa, 34 l. 8 m. 9 d. († w měsczańskej hojeńni). — 22. Pawoł, njemandźelski ß. na Zidowje, 11 l. 11 m. 23 d. — 23. Madlena Schmidtez, njebo Michała Hanskeho, restawratéra pod hrodom, sawost. wudowa tam, 92 l. 5 m 10 d.

Placzisna zitow a produktow.

Zuowy dowos w Budyschinje: 6844 měchow.	W Budyschinje 20. měrza 1897				W Lubiju 25. měrza 1897			
	wot		hacz		wot		hacz	
	hr.	np.	hr.	np	hr.	np.	hr.	np.
Pschenza . . . . . běla	8	24	8	41	8	—	8	38
. . . . . žołta	7	94	8	12	7	65	7	94
Rožka	5	75	5	81	5	63	5	78
Jeczmjen	6	43	6	79	6	17	6	67
Wowß	6	25	7	10	5	90	6	70
Hroch . . . . . 50 kilogr.	7	22	11	12	8	33	9	30
Woka	7	78	8	33	5	75	7	50
Jahły	13	—	15	—	12	—	14	—
Hejduschka	15	—	16	—	13	50	14	—
Bérny	2	20	2	60	2	—	2	40
Butra . . . 1 kilogr. . .	2	30	2	60	2	10	2	40
Pschenczna muka 50 = . .	8	50	17	—	—	—	—	—
Rżana muka . 50 = . . .	7	50	11	25	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 = . . .	2	70	3	—	2	50	2	90
Ssłoma . . 600 = . .	16	—	18	—	16	—	18	—
Proßata 1236 schtuk, schtuka .	12	—	20	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby . . .	4	50	5	25	—	—	—	—
Rżane wotruby	5	—	5	75	—	—	—	—

W Budyschinje placzesche: tórz pschenizy (běła) po 170 puntach 14 hr. — np. hacz 14 hr. 29 np., žołta 13 hr. 49 np. hacz 13 hr. 80 np., tórz rožki po 160 puntach 9 hr 20 np., hacz 9 hr. 29 np., tórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. — np. hacz 9 hr. 50 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 8 hr. 24 np. hacz 8 hr. 38 np., pschenża (žołta) wot 7 hr. 79 np. hacz 7 hr. 94 np., rožka wot 5 hr. 78 np. hacz 5 hr 94 np., jeczmjeń wot 6 hr. 25 np. hacz 6 hr. 50 np., wowß wot 6 hr. 25 np. hacz 7 hr. 50 np.

Drazdźanske mjaßowe placzisny: Howjada 1. druzyny 56—58 hr., 2. druzyny 50—52 hr. 3. druzyny 45—55 po 100 punt. rěsneje wahi. Zywe najlepsche krajne ßwinje 39—41 hr. po 100 puntach. Czelata 55—65 hr., po 100 puntach mjaßowej placzisny.

Wjedro w **Londonje** 26. měrza: Rjane.

Moje hornczerske khlamy

ßu wot nětka na **schulskej drózy 3** s napschecza měschczańskeje schule. Tež tu budu ßo prózowacź so bych ßwojim wotebjerarjam derje a tunjo poßłużowała.

Alma swud. **Beegowa.**

Sczinowe pleczenje

se sazynkowanym grotom tunjo pschedawa

C. Schneider, twarski mischtr na walskej drózy.

Heinrich Mohr,

schewski mischtr w **Budyschinje**

na ßukelnskej haßy 14

poruczа k konfirmaziji wschě pomyßlne druzyny **stupnjow** a **schkórnjow** po snatych tunich placzisnach. Kaz je snate, po měrje wubjernje bedźaze wobucze sa krótki czaß dźěłam.

Schkórnje a stupnje

k **konfirmaziji,** kaz tez wschě pomyßlne druzyny wobucza sa **mużskich, żony** a **dźěczi** poruczа po zyle wurjadnje tunich placzisnach

Paul Kristeller

na bohaty haßy 29 s napschecza hosczenza „winoweje kicze".

Winski czrijowy skład.

Wulki wubjerk mużazych, żonjazych a dźěczazych schkórnjow a stupnjow po tunich placzisnach poruczа

Emma Irisch

na kamjeńtnej haßy 15 pódla hosczenza sloteje krony.

Rjany wulkosornaty raiß,
punt po 16, 18—20 np.,
najlepsche wulke jerje,
tunu po 38 mk., schtuku po 3, 4, 5, 6 a 7 np.,
kóstkaty zokor, punt po 32 np.,
rjany, derje ßlodźazy khosej
poruczа jara tunjo

Carl Noack na zitnej haßy.

Turkowske ßlowki

nowy płód w měchach, kaschczikach a po wasy ßu tunjo dostacź pola

Moritza Mjerwy
pschi mjaßowym torhoschczu.
Destillazija likérow po starych tunich placzisnach.

Schparazy wolij

dźěłany sa schijaze maschiny a jěsdne kola s koscźowolijoweje fabriki H. Möbiusa a ßyna w Hannoverje dostacź pola

Clemensa Jäckela na bohatej haßy.

Sslódke palenzy

liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.
poruczа **Moritz Mjerwa** pódla Pětrowskeje zyrkwje.
Destillazija snatych dobrych palenzow po starych tunich placzisnach.

Kißale kórki

po kopach tunjo pschedawatej

Schieschka a Rjeczka.

Dla dospołneho spuschczenja pschedawarnje ßwoje twory po placzisnje, po kotrejź ßym je ßam kupił, do czista wupschedawam

Ernst Scheer
w Budyschinje na seminarskej drózy 1.

Wolijowe barby

we wschěch snatych nuanßach, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdże skhnyjaze,

molerske a murjerske barby,
terpentinowy wolij
(němski a franzowski),
najlěpschi
lanowolijowy firniß,
jara derje a twjerdże skhnyjazy,
jantarjowe laki,
kopalowe laki,
damarske laki,
żelesowe laki,
Kölnski klij, kaž tež
murjerski klij,
dróbnu krydu,
gyps,
portlandski zement,
najlěpschi karbolineum,
barbicże wscheje druźiny,
schablony
sa molerjow a murjerjow
porucza a ma pschezo wulki skład po najtuńschich płaczišnach

Emil Měrsch,
drogowe khlamy
24 na kamjeńtnej haßy 24
snapschecża turnarnje.

Zokrowy syrup
rjenje ßłódko ßłodźazy,
punt po 18 np.,
běły syrup,
punt po 20 np.,
po zylišnach tuńscho
porucza **Carl Noack**
na žitnej haßy.

Konserwirowane
matjes-jerje
kaž tež symske
maltaske běrny
porucza w wulkotnej hódnoscži
Gustav Küttner
na ßerbskej haßy.

Sshmjo!

Sa tudomne strony derje wupruhowane druźiny poßlednich žnjow:

warjenjowe ßymjo,
kwětkowe ßymjo,
trawowe ßymjo,
ßadźeńsku zyblu atd.
w wulkim wubjerku po najtuńschisch płaczišnach porucza
Khorla Preisser jun.
w Budyschinje pschi žitnych wikach.

Woprawdźite **Würzburgske**
runklizowe ßymjo
porucza **Carl Noack**
na žitnej haßy.

Mina

w snatej dobroscži w bohatym wubjerku po poměrnych płaczišnach porucza
Gustav Küttner,
winowa pschedawarnja
a korczma
10 na ßerbskej haßy 10,
5 dalokoreczak 5.
Płaczišnowe sapißy ßo poskiczeja.
Sa korczmarjow a saßopschedawarjow woßebity rabatt.

Woprawdźity amerikanski drobny krany
rjepikaty tobak
punt po 32 np. porucza
Carl Noack
w Budyschinje na žitnej haßy.

K wußywej.

Czerwjeny dźeczel,
běły dźeczel,
žołty dźeczel,
schwedski dźeczel,
lnzernu,
feradellu,
rajsku trawu,
thimotejsku trawu,
mjedowu trawu,
tuczną trawu,
kolij,
woku,
hrósch,
hejduschi atd.
w skhadźazej tworje po tunich płaczišnach porucza
Khorla Preisser jun.
w Budyschinje pschi žitnych wikach.

Oberndorfske, Würzburgske, Eckendorfske a Lutzjeczanske runklizowe ßymjo, czerwjenokakowe a běłokakowe a wscho druhe sarodniske ßymjo porucza jara tunje
Ernst Rötschka
na hornczeřskej haßy 24.
Stejischczo ßobotu: na mjaßnym torhoschczu w prěnim ßymjowym rjedże pschi radnej khěži.

Loßy

saksko-thuringskeje industrijoweje a pschemyßkloweje wustajeńzy w Lipsku po 1 mk. dostacz pola **C. Noacka** w Budyschinje na žitnej haßy.

Czaßniki
sa konfirmandow!
Czaßniki derje a tunjo porjedźam.
R. Mersiowsky, czaßnikar
na garbarskej haßy 22.

Derje dźěłane **soły** a **matrazy** porucza tunjo **E. Schubert,** tapezěrar a ßedlarski mischtr na jerjowej haßy.

Pschedawanje a porjedźenje
wschěch druźinow
czaßnikow.
Płaczišny najtuńscho a rukowanje na dwě lěcże.
Gustav Mager, czaßnikar
11 na ßerbskej haßy 11
pschi starych kasarmach.

Ssylne
jenolětne khójnowe a tsilětne schmrěkowe ßadźenki
ßu w wulkich dźělbach na pschedań w Njeßwaczidliskej hajniskej jahrodze.
Hajniske sarjadnistwo.

Sserbske spěwarske knihi

do kože swjasane se słotym rěškom po 3 hr. 50 np. — 10 hr., němske po 1 hr. 50 np. — 12 hr.
porucza
J. Nowak
na snutskownej lawskej haßy 8.

Dźěczaze wobleczenja
hižo po 2 mk. 50 np.
w najnowschich saßonach jenož s trajnych tkaninow porucza w njepschetrjechenym wubjerku
Max Udich
w Budyschinje
14 na bohatej haßy 14.

---

80 zentnarjow
běrnow
s ruku wuběranych, zentnar po 2 mk. je na pschedań w **Rabozach** na knble czišćko 1.

Kóslaze kóžki
kupuje pschezo po najwjetschich płaczišnach
Heinrich Lange
pschi žitnych wikach.

Połcz punt po 70 np., pschi 5 puntach po 65 np., **łój** punt po 50 np., pschi 5 puntach po 45 np., **kołbaßowy tuk** punt po 50 np., pschi 5 puntach po 45 np., tuczne **howjaze mjaßo** punt po 55 np., zyle tuczne po 50 np., **ßuschenу ßwinjazy brjuch** punt po 60 np., dobru kołbaßu punt po 60 np.
porucza **G. Hildebrand**
na jerjowej haßy.

Tuczne **howjaze mjaßo** punt po 55 np.
Tuczne **ßwinjaze mjaßo** punt po 60 np.
połcz punt po 70 np., **ßadło** punt po 70 np., **kołbaßowy tuk** punt po 50 np., pschi 5 puntach po 45 np., **wuschkrjeny łój** punt po 40 a 45 np., **kołbaßu** punt po 60 a 65 np. pschedawa
Ernst Wagner
na seminarskej haßy 4.

Dar
poßlednjeho seleneho schtwórtka
wot njebo **Pětra Młónka** je pola knjesa Ssmolerja w Budyschinje sa 10 np. dostacz.

Wopomnjeńske a jara natwarjaze knihi sa bliski póstny czaß s napißmom
„Sswjaty póst“
ßu pola knjesa Ssmolerja w Budyschinje sa 75 np. dostacz.

We wudawarni „Sserb. Nowin“ ßu dostacz:
ßerbske
kmótsaze listy
w kaschczikach.

Jenož hischcze někotre dny traje
pschezahanske wupschedawanje
w zentralnym basaru.
H. Richter naßlěd.
Wot 1. haprleje budże zentralny basar na **bohatej haßy 29** s napschecża hosczenza winoweje kicże.

S. Beer w Budyschinje prjedy Messow & Waldschmidt

na hłownym torhoschczu 9 delka a po 1 skhodźe.

Jenož někotre dny wuwsaczne płaczisny.

Wokna rjedźenska koža po 12 np.
Sofowe deki, 150 zentimetrow dołhe s fransami, po 125, 100, 75, 65, 59 „
Koschlaze szukno k schatam kóždeje družiny, stary łohcź po 15 „
Czorne drastne tkaniny, czistowołmjane, dwójzy schěroke, stary łohcź po 40 „
Nahłowjaze schawle w szwětłych barbach se židźanymi szmuhami po 56 „
Barchentowe rubischcza, hotowe seschite, pißane po 135 a 79 „
Mužaze schtrympy, wołmjane mjehke a czopłe, por po 47 „
Mužaze barchentowe koschle, czisćze czežka družina, po 142 „
Poszleschczowe tkaniny, kaschczikate mustry, 6/4 schěroke, s rukowanjom, so barbu njepuschcza, stary łohcź po 17 „
Haptykarjowe Döringowe mydło, kruch po 15 np.
Atlasowy bant, módry, czeŕwjeny a rosa, 4 zentimetrow schěroki, stary łohcź po 3 „
Płat k zycham, Ia. družiny, stary łohcź po 27 a 18 „
Koschlazy barchent stary łohcź po 16 „
Schórzuchowa tkanina, módroczischcź na woběmaj stronomaj, stary łohcź po 34 „
Małke žonjaze schórzuchi po 17 „
Drellowe blidowe ruby po 85 a 43 „
Trjenja, schěre wobrasate mustry s czeŕwjenej kromu, wotměrjene po 20 „
Khofejowe a zokrowe tysy, 6 róžkate, porzlinowe molowanje se słotom po 19 „

Gardiny w kraßnych mustrach, jenož dźeržaze družiny, stary łohcź po 45, 40, 38, 35, 33, 30, 27, 25, 23, 20, 18, 16, 14, 12 a 3 np.

W hoborskim wubjerku:

pistolije, jenorołkate a dwěrołkate,
revolvry, teschiny, patrony a **sapal. kłobuczki,**
dale: **sazynowane grotowe pleczenje** a **kałaczkaty grot** k wobhrodźenju;
dezimalne a **butrowe wahi** a **punty**

porucza

pschedawaŕnja želesnych tworow

Gottharda Behrendsa

pschi szerbskich hrjebjach czißło 10 a na hoschiz haßy czißło 44.

Stare knihi ßo saßo najtrajnischo pschewjasaja.

Sserbske a němske spěwaŕske knihi

najjednorische a **najwoßebnische,**

twjerdźe swjasane, ßu w wulkim wubjerku **tunjo** dostacź pola

E. A. Wetzki,

knihiwjasarja

17 na bohatej haßy 17.

Schtóž chze

konfirmandske kłobuki

jara tunjo po **1 mk., 1 mk. 50 np., 1 mk. 75 np., 2 mk.**

kłobuki a mězy

woprawdźe dobre a tunje, po ženje njeßłyschanych tunich płaczisnach nakupicź, njech ßo poda do spezialnych khlamow

F. Trulleya

na schuleŕsku haßu 7 pschi tórmje,

hdźež ßo pschi najtunischich płaczisnach najwjetschi wubjerk we wschěch nowosczach nalětneho czaßa

w zylindrowych, hońtwjeŕskich, filzowych a ßłomjanych

kłobukach

poskicza. Teho runja

kołojěsdne, pohonczaze, njedźelske a wschědnjaze

mězy

hólczaze kłobuki	po **75 np.,**	Hacž do najwoßebnischich družinow.
mužaze kłobuki	„ **1 hr.,**	
zylindrowe kłobuki	„ **3 hr.,**	
hólczaze mězy	„ **30 np.,**	
dźěłaczeŕske mězy	„ **40 np.,**	
židźane mužaze mězy	„ **1 hr.,**	

K konfirmaziji

poruczamoj: **wschě potrěbne wězy sa schwadlistwo,**
schtałty hižo po 50 np.,
bełe spódnje szuknje s wuschiwanjom hižo po 1 mk. 50 np.,
hólczaze kłobuki po 1 mk. 25 np.,
khornarje, manschetty, schemisetty,
schlipsy po 5 np.

Philippi & Co.

Wobhladajcze szebi naju 3 wulke wukładne wokna.

Czeſczenemu wobydleŕſtwu w **Budyſchinje a wokolnoſczi** ſ tutym najpodwolniſcho k wjedženju dawam, ſo ßym wot nětka ßwoju

meblowu fabriku

ſ parnym cžĕrjenjom

doſpołnje do dźĕłanja ſtajił. Najnowſche pomozne maſchiny poſtajiwſchi a wſchĕ rumy ſ tepjenſkej pſchiprawu wuhotowawſchi, je mi mózno, wjetſche ſkaſanki a jenotliwe meble ſ cžiſcže ßucheho drjewa ſa najkrótſchi cžaß ſhotowicź. Ssym ßam wuczeny tyſcheŕ a proſchu, moje pſchedewſacže ſ bohatym pſchiſtupom dobroczinje podpjeracź.

Płacźiſny ßu jara tunje, ale twjerde. — Wobhladanje je kożdy cžaß tež bjes kupjenja dowolene.

Khlamy **Meblowa fabrika ſ parnym cžĕrjenjom**

8 na ſeminarſkej dróſy 8. **7 na bĕleŕnſkej dróſy 7.**

S poczeſczowanjom

Gustav Zichner.

Dary

k ſelenemu ſchtwórtkej!

Hotowe

wobleczenja ſa małe dźĕcźi, **pjeſliki, mantle, ſchórzuchi, wobleczenja, bluſy, jenotliwe kholowy, mĕzy, ſchtrympy, ſpódnu tkaninu.**

Jara tunje płacźiſny! Najwjetſchi wubjerk!

Ernst Jenke,

woßebite khlamy ſa dźĕcźazu draſtu pſchi lawſkich hrjebjach cžiſło 10 w Budyſchinje ſ napſchecźa theatra.

Najwjetſcha woßebita pſchedawaŕnja w Budyſchinje.

Konfirmandſke kłobuki

jara tunjo po **1 mk., 1 mk. 25 np., 1 mk. 75 np., 2 mk.**

Filzowe, zylindrowe, honťwjeŕſke a dźĕcźaze

kłobuki

we wſchĕch nalĕtnich nowoſczach dobre a trajne po ſnatych woprawdze tunich płacźiſnach.

Rataŕſke, domjaze, dźĕłanſke a dźĕcźaze

mĕzy

w njedoßahnjenym wulkotnym wubjerku, nimo mĕry tunjo.

Hugo Lehmann

22 na bohatej haßy 22 (pódla hoſczenza k winowej kicźi).

Konfirmandſke wobleczenja

po 7½ hacž do 22 mk.,

mużaze a hólczaze wobleczenja

w najnowſchich muſtrach,

žakety

ſa konfirmandki a žony

w **wulkim wubjerku** porucža

Otto Preuss

prjedy Kloß

4 na žitnej haßy 4.

Eduard Göckeritz,

klobukaŕſki miſchtr

na ſchuleŕſkej haßy 1 w Budyſchinje na ſchuleŕſkej haßy 1.

(W lĕcže 1863 ſałożena klobukaŕnja.)

Poruczam ßwój wulki ſkład wſchĕch družinow **filzowych kłobukow** ſa muźſkich a hólzow, kaž tež **zylindrowe kłobuki** w ſnatej hódnoſczi po tunich płacźiſnach. **Koufirmandſke kłobuki** a wſchĕ nowoſcže **ßłomjanych kłobukow** po wſchĕch płacźiſnach.

Lubi Sserbja!

Jutry 1897 położimy ſakładny kamjeń ſa nowy **ſerbſki dom.** Kajki budźe tónle nowy dom? Budźe to wulke twarjenje na rózku lawſkich hrjebjow a ſwonkowneje lawſkeje haßy w Budyſchinje. Budźe to dom woßrjedź měſta Budyſchina, ſměje 3 poſkhody a 106 łohczi w froncźe. Budźe to **doſtojne ſrjedźiſchczo** ſerbſkeho naroda.

K czemu budźe tónle dom? Schto w nim budźe? W nowym ſerbſkim domje budźe pſchi ſemi wulki ſerbſki hoſczenz ſ wupſchahowanjom, nimo teho wjazy khlamow, pſchede wſchěm pak wulka ſerbſka knihiczińſchczerńja, ſerbſke knihikupſtwo a expedizija wſchěch ſerbſkich nowin. Horjeka pak ſmějemy wjetſchi ſal ſa ſerbſke ſhromadźiſny, ſa konzerty a dźiwadłowe ſabawy. Tam budźe tež wulka bibliotheka abo knihownja ſ czitańnju, ſerbſke muſeum, Hórnikowa jſtwa — a ſkónczńje budźa tam privatne wobydlenja a dobra, tunja hoſpoda ſa ſerbſkich młodźenzow, kotſiž ßu „do měſta na ſchulu“ pſchiſchli.

Lubi Sserbja, tu macze nětko wupißane, ſchto w ſerbſkim domje ſmějemy, kajki budźe; wy ſ teho póſnajecze, ſo jón **trjebamy.** Haj ſawěſcze, trjebamy ſerbſki dom, nuſnje jón trjebamy. —

Hdyž nalécze k nam pſchicźehnje, pſchileczi ſ nim ſ dalokeho kraja łaſtojczka — a wona namaka ßwój dom w Sserbach ſ nowa, ſwuporjedźa ßwoje hnězko a chze w nim kublacź młodźata. Hdyž dwě wutrobje ßo namakaſchtej, hdyž ſtaj młodaj człowjekaj pſched woltarjom ßebi ruzy dałoj a ßwěru ßebi pſchilubiłoj — potom mandźelſki a mandźelſka ßebi hajitaj ßwój dom, kublataj ßebi ßwójbu. Lubi Sserbja, tež Sserbſtwo je wulka ßwójba, tež Sserbſtwo trjeba ßwój dom. Tež Sserbſtwo trjeba ßwój dom, hdźež by ßwoje dźěczi kublało, ßwoje kublo ßebi khowało.

Kóżda ßwójba, kóżde ſjednoczeńſtwo ma ßwoje wobßedźenſtwo, a khowa tute ßwoje kublo w ßwojim ſtatoku. Tež wulka ßwójba Sserbowſtwa ma ßwoje kubła a trjeba ſa nje dom. Sserbſki narod wobßedźi wulku **knihownju** Macźizy Sserbſkeje, w kotrejž je wjele tyßaz knihow, ſerbſkich a ßłowjanſkich a jara drohotnych. Někotre ſ tutych knihi ßu ſta lět ſtare, njejßu nihdźe widźecź hacž w knihowni Macźizy Sserbſkeje.

A hdźe ßo tale drohotna knihownja khowa? W dwěmaj małymaj jſtwiczkomaj w domje Ssmolerjez cziſchczerńje. Tam leża wſchě te poklady, kotrež nam ſawidźa ßwět. Bóh ſwarnuj naß pſched ſchkodu — ale móżno to je: trjeba woheń wunicź — a wſchitko je prjecź. Wjele Macźiczńnych knihow khowa ßo pola privatnych ludźi. Kak łohko móża ßo ſhubicź!

Něchtóżkuli by ßo rad powucził, ßebi něſchto ſ naſcheje knihownje pſchecźitał, hnydom na měſcze. Móże to? Móże to w małej ſaraczenej jſtwiczży, hdźež ßo lědma hibnjeſch.

Lěto wot lěta pſchijěſdźuja k nam ßłowjanſzy a druſy wuczenzy, kotſiž wo naß ßo ſajimuja. Chzedźa tež naſchu knihownju widźecź, ſtudowacź. Ale ſ próſdnym dyrbja wotjěcź. — Njeje to hańba ſa naß, lubi Sserbja?

Sserbſki narod trjeba wulku **knihownju** a **czitańnju,** ſ njej ſjednoczenu, wón trjeba doſtojny ſerbſki dom.

Wobßedźimy tež nimale bohate muſeum. Schtóż je ras w Stieberowym muſeju w Budyſchſkej kupnizy pobył, je w nim na wjazy měſtach czrjódy popjelnizow a ſtarożitnoſczi widźał, a napiß na nich: Wobßydſtwo Macźizy Sserbſkeje. Lubi Sserbja, je to ßnadź czeſtne ſa naß, hdyž něchtó k nam pſchijědźe, naſche ſtarożitnoſcze ßebi wobhladacź — a my dyrbimy jeho do němſkeho muſeja wjeſcź?

Stej to nětko dwaj měßazaj, ſo ßo w Draždźanach wotewri prěnja ſerbſka narodopißna wuſtajeńza. Wuſtajeńza je, kaž ßmy ſ dowěru wocźakowali, jara bohata, pſchinoſcha ſerbſkemu mjenu czeſcź a rosnoſcha czeſcź ſerbſkeho mjena daloko do wſchěch krajow. Sserbſzy wótczinzy a jich pomoznizy ßu měßazy dołho ſa tule wuſtajeńzu dźěłali a ſběrali horjeka a deleka, w polu, w holi. Woni ßu ſa Draždźany nahromadźili ßepje ſtarożitnoſczi: molowanych khamorow a kſchini, rjaneje nadoby ſ porzelina a ſ hliny, ſerbſke draſty, knihi atd. atd. Tele nahromadźene wězy ßu ſ wjetſcha dary, ſa ſerbſke muſeum poſtajene. Tola, luby Bożo, hdźe budźemy wſcho to tykacź? Ssnadź ſaßo do něſkajkeje najateje kólnje abo někomu na łubju?

My trjebamy ſkónczńje **ſerbſke muſeum,** a měſto ſa njón budźe nowy ſerbſki dom.

Sserbſki narod doſta po naſchim lubym † Michału Hórniku wulkotnu ſerbſku knihownju — a ta na hornjej łubi jeho něhdyſcheho wobydlenja tłaje .... Njeje to runjewon ſ hrěchom?

My trjebamy doſtojny ſerbſki dom, a w nim ßebi ſarjadujemy Hórnikowu jſtwu, zhle tajku, w kajkejž je tónle naſch njeſapomnity wótczinz myßlił a piſał ſa ßwój narod hacž do poßlednjeho dycha. Tam budźe ſtacź tež jeho piſanſke blido, pſchi kotrymž ſteji, ßo tehdom, woneho ſtruchłeho 22. małeho rózka 1894 ſwjeſe, ſe ſymnym potom pokryty. Sserbſki dom budźe pomnik Hórnikej a wſchitkim ſerbſkim wótczinzam.

Sa Sserbow piſaju a czińſchcźa ßo wſchelake knihi a knižki, ludej k ſabawje a k powuczenju. Tola njepſchedawaju ßo wſchě knihi tak rychle jako na pſch. protyki, kotrež ßu ſa 2 njedźeli po kraju rózno — mnohe czakaju měßazy a lěta na kupza.

Lubi Sserbja, praſcham ßo waß, k temu wudawaju ßo ſerbſke knihi? Ně, ſawěſcze niz. Tež ſerbſka kniha je kublo, a nam je dwójzy drohe kublo. Pſched tyßaz lětami bu nam wſata politiſka ßamoſtatnoſcź, pſched 400 lětami hižo Sserbſtwu k rowu ſwonjachu — a w ſapoczatku tuteho ſtotka ſdaſche ßo woprawdźe, ſo ßmy ßebi wußli ſpar ßmjercze. Tola něchtó pſchińdźe a naß wubudźi.

Sserbſka kniha to bě. Sejleŕ, Ssmoleŕ, Jordan, Buk, Hórnik, Mucźink, Pful a mnoſy druſy wubudźichu Sserbſtwo ſe ſerbſkej knihu.

Sserbſka kniha ſwój budźeŕſki ſaměr njeje hiſchćże dokonjaka. Też dźenża je w Sserbach hiſchćże wjele, wjele ſaſpanych duſchi, a mnoſy ſebi hakle woczi trěja, njeſu ſo hiſchćże roshladali. A cźeho dla? Dokelž hiſchćże ſerbſka kniha k nim njeje doſchła. A cźeho dla to njeje? Dokelž nimamy dotal ani ſerbſkeho **knihiſſkadu** a **knihikupſtwa.**

Wſcha cźeſćź naſchemu lubemu ludej. Naſch lud je lud jaſnych hłowow, cźita rad, cźita rad też ſerbſki. Ale kak mohł cźitacź, hdyž njedoſtanje? Starſche wězy ſ zyła podarmo pytaſch. A tola leża jich hromady na wſchelakich łubjach — a hinu. W ludu bychu ſo witałe, ſ ruki do ruki ſo podawałe. Tuž trjebamy doſtojny knihiſſkład a wulke knihikupſtwo, kotrež by ſkład roscźiſko mjes lud. A měſta ſa to budźe w ſerbſkim domje. Tam budźe też expedizija wſchěch naſchich cźaſopiſow.

Trjebamy też wulku nowu **cźiſchcźeŕnju**. Ssmolerjez dawno hižo dodźełacź njemóże. Ani połojzy žadanjow njeſamóże dopjelnicź. Cźeho dla, dokelž njeje doſtazeho měſtna. Pod hołym njebjom ſo njehodźi cźiſchcźecź. Hižo dźenża macźe, lubi Sserbja, hromadu knihow w rukach, kotrež ſu pola zuſeho cźiſchcźane — a hiſchćże wjazy je dźenża w ſerbſkich rukach němſkich nowin a knihow, kotrymž Sserb njeroſumi, dokelž ſa njeho njeſu piſane, kotrež ſu cźaſto kukel a pjanka, kotrež ſtare dobre waſchnje w Sserbach podrywaju, pózcźiwoſcź a dobre poczinki nam bjeru, kotrež naſ kaža.

Lubi Sserbja! Wſchitkón ſwět naſ ſnaje a khwali jako „pěknych, bohabojaſnych Sserbow“. Njeje to cźeſćź, tak rěkacź? Njeje to rjane mjeno? A tuž dha ſtańmy, Sserbja, ſakhowajmy ſebi ſwoje najſwjecźiſche kubła, a naſcheho dobreho mjena dla ſebi ſtajmy doſtojny ſerbſki dom! — —

W Sserbach wobſtejeju wſchelake towaŕſtwa, kotrež maju w Budyſchinje ſwoje ſhromadźiſny. Najważniſche ſe wſchěch je „Macźiza Sserbſka“, kotraž bu 7. haprleje 1847 ſałożena a kotraž je hižo ſtatyſazy dobrych knihow w Sserbach roſchěrika. Wona ma ſwoje hłowne ſhromadźiſny kóžde lěto ſrjedu po jutrach. Ssrjedu po ſwjatkach ſkhadźuja ſo w Budyſchinje ſobuſtawy „Towaŕſtwa Pomozy ſa ſtudowazych Sserbow“, kotrež khudym ſerbſkim ſtudentam kóžde lěto rosdawa bliže 800 hr. W Budyſchinje wotměwaju ſwoje ſhromadźiſny „evangelſke knihowne towaŕſtwo“, „towaŕſtwo ſwjateju Cyrilla a Methodija“, „Sserbſka prědaŕſka konferenza“. W Budyſchinje ſhromadźuje ſo kóžde jutry ſtudowaza młodźina k nałětnjej ſkhadźowanzy, w Budſchinje wotbywaju ſo ſerbſke ſpěwanſke ſwjedźenje, w Budyſchinje ſydli „Budyſka Bjeſada“. Hdźe? Pola zuſych.

Budyſchin je naſche „měſto“. Ssmy tam cźaſto, mnoſy kóždy tydźeń, haj dwójzy, trójzy ſa tydźeń. W Budyſchinje ſamym je ſylna ſerbſka mjeńſchina ſaſydlena. Njeby rjenje było, hdy bychu Budyſchſzy Sserbja a hdy bychmy my wjeſnjenjo w „měſcźe“ měli ſwój dom, hdźež bychmy byli ſwoji w ſwojim?

Njeby rjenje było, hdy bychmy měli ſwój dom w Budyſchinje, hdźež bychmy ſo ſkhadźowali k ſerbſkim ſwjedźenjam a ſhromadźiſnam, k ſerbſkej towaŕſchnej ſabawje? Hdźež bychmy namakali duchownu ziwnoſcź w knihowni, w muſeju, w ſerbſkim knihikupſtwje? Hdźež bychmy do ſebje ſrěbali narodneho ducha, ſahorjenje ſa ſwój lud a kraj, ſa naſchu ſłódku macźeŕnu rěcź, ſa cźeſtne waſchnja naſchich wótzow.

A też wy, kotſiž „do měſta“ na wiki jěſdźicźe a khodźicźe, njebudźe wam rjenje, hdyž budźecźe w „ſerbſkim domje“ móz powotpocźnycź po ſwojim wobſtaranju, hdyž budźecźe mjes lubymi ſnatymi po dokonjanym dźěle ſo móz wokſchewicź, ſabawjecź? Wy pak, kotſiž ſwojich ſynow „do měſta“ ſcźelecźe, ſo bychu tu na ſchulu khodźili, něſchto hódne nawukli a něhdy ſ Bożej pomozu ſaſtupili do rjadu duchownych wodźerjow ſwojeho naroda — njebudźe wam rjenje, hdyž k nim pońdźecźe do „ſerbſkeho domu“, hdyž budźecźe wjedźecź: tu je mój ſyn derje ſkhowany, tu wón jenoż dobre widźi, ſłyſchi, tu wón też Sserbſtwu ſwěrny woſtanje a ſerbſkej rěcźi, w kotrejž je prěni raz wuprajił ſłódkej mjenje: nano, macźi . . .

Lubi Sserbja! My dyrbimy w Budyſchinje měcź ſwój dom, my njebudźemy a nochzemy dale bycź na podróżſtwje tu a tam, a zuſu hnadu hladacź — my dyrbimy ſkóncźnje doſtacź ſwój ſtatok, hdźež ſmy doma — ſwój ſerbſki dom, a pſchichodne jutry k njemu położimy ſakkadny kamjeń.

* * *

Woła ſo ſa ſerbſkim domom hižo dawno. Hižo pſched wjele lětami prózowachu ſo ſerbſzy wótcźinzy, ſo by Sserbſtwo doſtało ſwój dom; prěni a pſchede wſchěmi ſtaraſche ſo wo ſerbſki dom naſch wótz a wjednik Jan Ernſt Ssmoleŕ.

Hižo lěto 1866 wuradźi po jeho namjecźe „Macźiza Sserbſka“, pjenjeſy ſa ſerbſki dom hromadźicź. Tola pjenjeſy ſkhadźowachu ſo jara pomałku, a duž ſo Ssmoleŕ roſſudźi, na ſwoje riſiko hotowy dom hnydom kupicź a „Macźizy Sserbſkej“ potom traſch wotſtupicź. Ale też tuta myſlicźka ſpadny, dokelž pſchihodneho domu tón cźaſ w Budyſchinje njebě — a teho dla kupi Ssmoleŕ leżomnoſcź ſ domom, w kotrymž je nětkle Ssmolerjez knihicźiſchcźeŕnja.

Tale leżomnoſcź płacźeſche 60 000 hriwnow. Ale kajka bě to hara, kajke ſtaranje, prjedy hacž bě ſapłacźena.

Wy njewěricźe, lubi Sserbja, ſchto ſu waſchi wótcźinzojo ſerbſkeho domu dla ſo naſtarali, naprózowali.

Ale ſkóncźnje bu leżomnoſcź tola naſcha — a nětko ſo wo to jednaſche, na tule naſchu leżomnoſcź ſtajicź doſtojny ſerbſki dom.

Dołho běchu wunoſchki ſběrkow ſa Macźicźny dom ſnadne, jara ſnadne!

Prěnja „próſtwa na Sserbow a jich pſchecźelow“, naſtupaza ſerbſki dom, wuda ſo lěto 1868 w ſerbſkej, němſkej a franzowſkej rěcźi. Lěto 1870 wuńdźe tale próſtwa ſ nowa — tola hakle lěto 1872 widźimy prěnje dary: Sejleŕ a Moſak-Kłoſopólſki dariſchtej po 50 tolerjach, něktoſi druſy mjeńſche pjenjeżne dary. 1873: Sserbja ſerbſkeho ſeminara w Praſy 7 toleri, 1 druhi Sserb něſchto. 1874: wot Sserbow niczo. 1875: dwaj Sserbaj. 1876: Sserbjo niczo. 1877: 1 Sserb. 1878: Nawdate 20 toleri. 1879: 1 Sserb. 1880: Sserbja do zyła niczo. 1881: 5 Sserbja.

W najnowſchim cźaſu hakle ſuma ſpěſchniſcho roſcźe: kaž ſ poſledniſchich kwitowanjow w „Sserb. Now.“ a w „Kath. Poſ.“ widźimy, mamy nětko bliže 29 000 hr. W nowſchim cźaſu hakle dokhadźeju ſhromadnje wjetſche dary też ſ naſcheho ludu, wot naſchich ratarjow.

Cźeho dla tak poſdźe?

Lubi Sserbja! Wy tola hewak na tón kroſchik tak njehladacźe! Sserbſki lud njeje ſkupy lud, naſch narod je narod darniwych. Woſebje radźi pak wopruja Sserbja ſa nabożne potrěbnoſcźe — a prawje tak; ale njeſapominajmy pſchi tym, ſo ſmy drje kſcheſcźijenjo, ale pſchi tym też Sserbja. Cźaſto cźitamy w naſchich nowinach, ſo je tu a tam ſaſo něchtó něſchto darił do Bożeho domu, ſa cźeſcź Bożu. Pſchi wſchěch ſwjedźeńſkich ſkładnoſcźach, na kwaſach, na kſchcźiſnach, w bjeſadnej ſabawje, w poſlednjej woli ſpomina naſch lud na ſwoje a zuſe nabożne potrěbnoſcźe — nimacźe, lubi Sserbja, też niczo ſa naſchu narodnu wěz? Sserbſki narod ſtaja pomniki ſwojej bohabojoſcźi a pobożnoſcźi — ſtajimy ſkóncźnje tola też pomnik ſerbſkemu narodnemu ſmyſlenju!

Nabożnoſcź a narodnoſcź ſtej w Sserbach w najwužſchim ſwjaſku. Dobry Sserb a dobry kſcheſcźijan bycź, to je jene. Schtóżkuli ma pola naſ luboſcź k Bohu a k Bożemu domu, ma też k ſwojej

macźerſchćinje a k waſchnjam ßwojich wótzow luboſćź. Pokažćże mi wotrodźenza; pokažu wam, ſo je wón tež w wěžach wěry ſymna woda, hubjeny cźłowjek. Hdźežkuli pak pada narodna myßl — ſ nucźenjom abo ſ dobrej wolu — tam pada nabožna myßl tež. Jenož w Hródkowſkich stronach mamy w Sserbach ſozialnych demokratow. Cźeho dla? Dokelž ßu tam Sserbſtwo wutupili: ſ narodnej myßlu ſteji a pada tež ßerbſka nabožnoſćź.

Hdyž lěta 1885 „dźakowni Sserbja“ w Kukowje Tezelinej Mětej pomnik ſtajichu, ſtajichu jón „k wopomnjećźu njewuſtawazeho ßerbſkeho ſpißowarja a ßwěrneho a roshladneho duchowneho wucźerja.“

Naſch wulki Jan Ernſt Ssmoleŕ bě Sserb ſ cźełom a ſ duſchu, ale wón bě tež dobry kſcheſćźijan a ſdźerža lěta 1848 naſch narod na pucźu ſakonja. Naſch njeſapomnity Michał Hórnik dźełaſche ſa Sserbſtwo hacź do poßlednjeho wodycha, wón pak bě tež měſchnik po myßli Bożej.

Hdyž pobožna woßada w Božim domje **ßerbſki** Boha proßy a khwali „ſ modlitwu a ſ kherluſchemi“, pokaſuje ſ tym, ſo je ßerbſka. (Hdyž ßo na wěſtych dnjach w Rózeńcźe ſkhadźujemy ſ bliſka a ſ daloka, je to **pobožna** ſhromadźiſna a **ßerbſka** ſhromadźiſna.)

Hdyž pſchichodne jutry k nowemu ßerbſkemu domej położimy ſakładny kamjeń, budźe to narodny ßwjedźeń a nabožny ſ dobom.

Hdyž budźe nowy ßerbſki dom ras ſtacź, budźe to žiwy pomnik naſcheje narodnoſcźe a nabožnoſcźe.

W ßerbſkim domje njebudźe jenož hoſcźenz ſ wupſchahowanjom — jěſcź a picź móžecźe tež druhdźe, hdyž do Budyſchina pſchikhadźecźe: w „połměßazu“, w „hwězdźe“, w „ßlónzu“, w „lawje“, „pola Dietricha“ .... ßerbſki dom ßo pſchihotuje woßebje k temu, ſo by naſch lud ßerbſki woſtał a kſcheſcźijanſki.

Pſchichodne jutry budźe temu 50 lět, ſo někotſi roshladni, ſa Sserbſtwo ſahorjeni mužoje ſałożichu towaŕſtwo „Macź. Sserb.“, pſchichodne lěto budźe jubilejne lěto młodeho Sserbſtwa. Woßwjećźmy tónle jubilej doſtojnje — a dajmy nowemu ßerbſkemu domej rjane wjaſanje.

Njeſkorźcźe na hubjene cźaßy! Tež w tychle „hubjenych cźaßach“ ßu ſa ßerbſki dom hižo woprowali, nahladnje woprowali.

20 knjeża a knjenje dachu hižo po 100 hr., a žadyn ſ nich njeje milijonaŕ. Jedyn woßebje ſaßłużbny wótcźinz je hižo 1100 hr. wotwjedł, druhi 600 hr., tſećźi ſawěſćźi nam 5000 hr. a nahromadźi mjes ßwojimi na ras 1081 hr.

Sserbſzy burjo a hoſpodarjo! Mjes tymile dobrocźerjemi ßu tež 6 ſ waſchich rjadow, jedyn ſ nich da ßamo 200 hr., druhi 110 — a žadyn ſ nich njebě ryczerkubleŕ. Sczěhujcźe jich pſchikład. Sserb bycź, dźenßniſchi dźeń njeje hańba wjazy, ſa ßwój narod něſchto woprowacź, je cźeſcź. — Kóždy, kiž je 100 hriwn. darił ſa ßerbſki dom, je ſ tym ſakładnik ßerbſkeho domu, a jeho mjeno budźe kóžde lěto na hłownej ſhromadźiſnje Macźizy Sserbſkeje wopominane. Lubi Sserbjo, mějcźe ßwoje Sserbſtwo ſańcź, ſtupajcźe do rjada ſakładnikow ßerbſkeho domu.

100 hriwnow woprowacź, ſda ßo wulki wopor bycź — ſa naſche najwjetſche kubła žadyn wopor pſchewulki njeje.

Sserbſke woßady a wěży, ſaſtupujcźe do rjadu ſakładnikow ßerbſkeho domu — pſchiſwolcźe ſe ßwojeho ſamoženja 100 hriwnow ſa ßerbſki dom. Khróſcźizy hižo 121 hriwnow dachu, Kumſchizy 103 hriwnow 60 np., ßamo khude Sslepo 100 hriwnow.

Sserbſke towaŕſtwa a bjeßady, wjaſajcźe naſchemu domej 100 hriwnow. Woprujcźe tele a pſchichodne 10 lět wunoſchki ßwojich ſabawow ſa ßerbſki dom. A do kóždeho programa dajcźe nowe cźißło: **ſběrku ſa ßerbſki dom.** Poſtajcźe ßebi ßwojich 3, 4 muži abo ßwoje družki — njech hromadźa. A kóždemu, kiž da, prajcźe „ſapłacź Bóh!“ Wobſtarajcźe ßebi kaſcheźik a w kóždej ſhromadźiſnje póſcźelcźe jón po blidach wokoło. Sa poł lěta to tola něſchto wuda. — Wulke ßerbſke ſpěwanſke ßwjedźenje wunjeßechu ßerbſkemu domej 449 hriwnow 12 np., tež „Sserbſka Studowaza Młodźina“, kotraž je ſa wudacźe Sejlerjowych ſpißow tyßazy nahromadźiła, tež wona je ſe ßwojich konzertow hižo 124 hriwnow ſa ßerbſki dom woprowała. — W poßlednim cźaßu dopomni ßo na ßerbſki dom Bacźońſke ſpěwaŕſke towaŕſtwo a Pancźicźanſke. Wy druhe, dźicźe ſa jich pſchikładom.

Sserbſki nawożenja, njewjeſta! Poßwjećźtaj dźeń ßwojeho mandźelſkeho ſwjaſka ſ darom ſa ßerbſki dom. Póſcźeltaj braſchku abo někotre družki wokoło — braſchka, to je cźeſcźehódny muž, braſchka, tón wě ludźom dorečźecź — a tež družki nichtó njewotpokaže — a Bóh budże Waju žohnowacź. — Na Ssmoliz kwaßu w Spytezach nahromadźi ßo 100 hriwnow 74 np.; najpoßledy naſběra ßo nahladny dar (pſches 41 hriwnow) w Rachlowje. Sskawa cźeſtnymaj mandźelſkimaj! Sczěhujcźe jeju!

Sserbſzy ſtudenczi! Wy ſcźe nadźija wótcźiny, pſchichodni wjednizy ßwojeho ludu. Waſche wutroby ßu nětkle hiſchcźe **próſdne** ſtaroſcźe wo tón wſchědny Boži khlěb — njech ßu dale **połne** luboſcźe k Sserbowſtwu. Wy ſcźe khudźi, ale dawacźe radźi, cźińcźe tak dale. Studenczi běchu mjes prěnimi, kotſiž dawachu ſa ßerbſki dom, njech ßu **prěni** a **poßledni.** Sserbſzy ſtudenczi w Praſy dachu ſa ßerbſki dom hižo 600 hriwnow, ſtudenczi w Lipſku 100 hr. 50 np.; njewuſtawajcźe, młodźi Sserbja! Hdyž ſcźe na měſcźe ßwojich ſtudijow, ſběrajcźe ſa ßerbſki dom — hdyž ſcźe na próſdninach, ſpěwajcźe a hrajcźe ſa njón, ſahorjejcźe ſa njón naſch lud, kotryž Waß tak lubuje. Budźe Waß lubowacź, cźim bóle, cźim bóle budźecźe ßo jeho korhowje dźerżecź.

Haj, kóždy, kiž ma wutrobu hiſchcźe cźopku, njech ſběra ſa ßerbſki dom. Schtóžkuli je 300 hriwnow ſa njón nahromadźił, je ſ tym ſakładnik ßerbſkeho domu.

Lubi Sserbja! Mnoſy ßu ſa ßerbſki dom tež hižo **wotkaſali.** Njebudźemy jich mjenowacź — dobry ſkutk ßo ßamón khwali. So to naſchi wótcźinzy cźinjachu a cźinja, ßo ßamo roſemi — ale **my dyrbimy wſchitzy bycź wótcźinzy** a po pſchikładze woneho **bura** ſ Bołankez cźinicź, kotryž ma w ßwojej poßlednjej woli tež **500** hr. ſa ßerbſki dom. Haj, lubi pſcheczeljo, ſpominajcźe, hdyž ßo ſ tutym ßwětom dźělicźe, na ſboże ßwojich ſawoſtajenych. Niz jenož na jich cźělne, ale tež na jich **duchowne** ſboże! Starajcźe ßo, ſo by dale wobſtał a **ſ cźeſcźu** wobſtał naſch ßerbſki lud! —

Nowy ßerbſki dom je naſcha **cźeſtna** naležnoſcź. Cźeſtna tež teho dla, ſo lubi pſcheczeljo naß podpjeraja. A tola maju woni tež doma ßwoje narodne potrěbnoſcźe. Wopokažmy wſchěm tym knježim Parczewſkim, Bogußławſkim, Cźernym atd. ſ tym ßwój dźak, ſo ſkónczńje **ßami** ßo ſhrabamy, ſpósnajemy a podpjeramy, ſchtož naſcha cźeſcź a naſche dobre mjeno ßebi žada. To budźe najrjeńſchi dźak a naſchim dobrocźerjam najlnbſchi; njech naß njewopuſchcźa tež w tutym ważnym wokomiku, wo cźož jich naležnje proßymy.

Ležomnoſcź ßerbſkeho domu je nětko hižo 20 lět naſcha, płacźeſche 60,000 hriwnow, a nětko je ßwoje 75,000 hriwnow hódna, je-li niz wjazy; leži dźě wo ßrjedź měſta, a tam je póda najdróżſcha. A ſchto nam wunoſcha? Lěta 1894 na 2000 hr., po tajkim ani 3 prozenty. Lubi pſcheczeljo, Wy tola liczicź móžecźe. Liczcźe po mni a pſcheßwědczicźe ßo, kak kraßnje Sserbja hoſpodaricź wjedźa. Měſto 4—6 prozentow jenož 3!

A cźeho dla hiſchcźe ras! Stańcźe Sserbja, wotewŕcźe ßwoje wutroby, ale tež ßwoju móſcheń, a pomhajcźe ſtajicź naſch ßerbſki narodny dom.

Woprujcźe Sserbja, wurjadnje woprujcźe. Wurjadny wokomik žada wurjadny wopor. A nam je wurjadny wokomik naſtał.

Pſchinoſchki a dary pſchijimaju a kwittuja redakzije wſchěch cźaßopißow.

Lěta 1885 wuda ßo wulki „lecźazy liſt“ ßerbſkeho domu dla. Wot teho cźaßa je hižo wjazy powołanjow k naſchemu ludu wuſchło Macźicźneho domu dla. Njech je tele powołanje poßlednje!

Cźišchcź Ssmolerjez knihicźišchczerńje w Budyšchinje

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a ma a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 14. **Sobotu 3. haprleje 1897.** **Lětnik 56.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Skórźby na njesakońske podtłóčenje a pschesćěhanje pólskeje rěče běchu saźo sańdźeny tydźeń w kněžorstwowym a pruskim krajnym sejmje słyschećź. Loni su pruske wyschnosće wospjet w pólskich stronach sjawne shromadźisny rospuschćiłe, dokelž je so w nich pólski rěčało. Sapółkanz Czarlinski so teho dla w kněžorstwowym sejmje wobćežowasche. Statny sekretar s Bötticher sam temu pschihłoßowasche, so je njesakońske a pschećiwo kněžorstwowej konstituziji, sjawne shromadźisny teho dla rospuschćiź, dokelž so w nich pólski rěči. Wón je teho dla wyschnosćam hižo poručił, so pschichodnje njeßmědźa shromadźisny wjazy tejele pschičiny dla rospuschćiź. — W pruskim krajnym sejmje sebi sapółkanz Brodnizki žadasche, so by so sakoń dla saßydlenja němskich pschićiźaharjow w Pósnańskej sběhnył. Tónle sakoń ma saměr, Pósnańsku pschenjemčiź. Minister s Miquel měnjesche, so, tak dołho hač so Polazy Němskej pschećiwja, so sakoń njepschemèni. Brodnizkeho namjet so s hłoßami nazionalliberalnych a konserwatiwnych wotpokasa.

— Pšche tuberkulosu hač dotal žaneho lěkarstwa njesnajachu. Pšched někotrymi lětami bě drje profesor Koch w Barlinje jedyn po sdaću wuspěschny srědk wuźlědźił, tola bórzy spósnachu, so běchu so s wulkimi nadźijemi, kotrež běchu na njón twarili, sjebali. Tola profesor Koch so njeje je swojim njewuspěchom wottraschił dał, dale sa srědkom pschе tuberkulosu słědźić. Někto je so jemu słónčnje po sdaću schlachćiło, cźežki nadawk dozpić. Wón je srědkaj tuberkulin O a R shotowił, s kotrejuž poźleduischi pschе natykńjenje s tuberkulosu skutkuje, kaž lymfa pschе jětra. Strowje wołobow, na śuchoćinu skhorjenych, so po nałoženju Kochoweho srědka widomnje polěpschuje. Koch wo sahojenju nětkole hischće nochze rěčeć, tak dołho hač so sa dleschi cźaś khoroscź pola wotkhorjenych njeje wróćiła. Někajkeźkuli traschiwe pódlanske znamjenja njejßu so pschi nałoženju srědka pokasałe. Wón so wopředka w małych dźělbach pod krej syka, posdźischo so dźělby po něcźim powjetschuja.

— Admiral Hollmann je dla swojeho njewuspěcha w jednanjach wo powjetschenje wójnskeho łódźstwa w kněžorstwowym sejmje dowoleńzu nastupił — mózno, so so wjazy do służby njewróći. Sa jeho sastupjerja a drje posdźischeho naźlědnika je kněžor kontreadmirala Tirpitza pomjenował.

— Dźesaty króć je sebi hižo kněžorstwowy sejm žadał, so maja so jeho sobustawam sa jich dźěło dnjowe pjenjesy płaćiź. Tydźenja je wón saźo po mjenach wothłoßujo s 179 pschećiwo 49 hłoßam namjetej swobodomyślneje ludoweje strony, na to so poćzahowazemu, pschihłoßował. Pschiźinow, kotrychž dla so ludowym sastupjerjam w kněžorstwowym sejmje žaneho pjenježneho sarunanja dawać njeßmě, po tsicźećilětnym nashonjenju žanych wjazy njeje. Sa to pak su so njedostatki darmotneho dźěła kněžorstwoßejmskich sapółkanzow cźim dale, cźim bóle pokasałe. Loni su so dołhi cźaś ludowi sastupjerjo w kněžorstwowym sejmje s tak słabej liczbu sthadźeli, so husto sejm njeje mohł wo jenej wěźy wobsamknyć, dokelž njeje dla słabeje liczby pschitomnych sapółkanzow wobsamknjeńske prawo měł. Nichtó njepřeje, so wina na tymle njedostatku s wulkeho dźěła na tym leži, so dyrbja sapółkanzy swój cźaś w sejmje bjes pjenježneho sarunanja pschebyć. Dalschi njedostatk teho w tym wobsteji, so móża so skoro jenož samoźići ludźo do sejma wuswolić dać. S njepłaćenjom dnjowych pjenjes su chźyli sozialdemokratiju trjechić. Sozialdemokratojo pak maja dosć pjenjes, so móża swojich sastupjerjow sapłaćić.

— Nowa tšélba so bórzy pruskemu wójnskemu ministerstwu pschedpołoži. System, kiž ma majora Rascheina, brońskeho kontrolěra w 8. schwajzarskej diwisiji sa wunamakarja, je pschitwjerdźena rola, kiž sama wot sebje tšéla a kotrejež spuschćadko so s płunom wróćo storka. Pospyty s $6\frac{1}{2}$ milimetrowym kalibrom mějachu s wopředka 700 m spěschnosće w sekundźe. Tuta wunamanka dyrbi so k rućznym brońam, maschinam a spěschnje tšélazym kanonam nałožeć hodźeć.

Awstriska. Hdyž so loni knježerstwo wospjet sapowjedźi, antisemitiskeho wjednika, dr. Luegera sa prěnjeho měschćanostu města Wina wobkrućiź, antisemitojo Luegeroweho pschećela Strohbacha sa prěnjeho, a dr. Luegera sa druheho měschćanostu wuswolichu. Hižo tehdy rěkasche, so Strohbach jenož tak dołho w swojim sastojnstwje wostanje, doniž so knježerstwo swojeho pschećiwnistwa pschećiwo Luegerej njewostaji. Tón cźaś je nětko pschischoł. Naměstny měschćanosta w poślednim poźedźenju gmjenskeje rady pišmo měschćanosty Strohbacha cźitasche, w kotrymž tutón wosjewi, so swoje sastojnstwo złoži. Bliźschu wutoru budźe nowowólba. Bjes dwěla pschi njej Luegera na Strohbachowe město wuswola, a runje tak wěste je, so tón króć kněžor Luegerowu wólbu wobkrućiź.

— Wulke dźiwanje sbudźaźy prozeß je so tele dny psched Winskim pschisaźnym sudom wuźudźił. Snaty składnik wjazorych němskich operow, dwórski radźićel Zeller w awstriskim ministerstwje roswuczenja, bě wobskorźeny, so je w jenym prozeßu dla herbstwa dwójcy wopak pschisahał, so by sam zyke herbstwo na so storhnył. Wuźudźenje, kotrež so po prósstwje smjerćkhoreho Zellera w jeho njepschitomnosći wjedźesche, so s jeho saźudźenjom k khostarni na jene lěto skónći. Hižo do jeho wuźudźenja běchu Zellera wot jeho sastojnstwa wotsadźili.

Franzowska. Panamaska jebanka je s nowa franzowski lud do roshorjenja stajika. Wěsty Arton, dowěrnik barona Reinacha, je masanu wěz saźo na swětło wuryk. Dokelž su jeho dla falschowanja na schkodu dynamitoweho towarstwa k khostarni na někotre lěta saźudźili, chze wón se swojim wotkryćom dopokasaćź, so je pschi panamaskej jebanzy „sprawny“ był. S dweju milijonow frankow, kotrejž bě wón wot barona Reinacha k pokupjenju wjele samóžnych franzowskich sapółkanzow dostał, je wón pjeća 530,000 frankow Reinachej saźo wróćił, to druhe pak „sprawnje“ nałożił a sapółkanzam wudźělił. Dołho je wón hrosył, skónčnje pak je knježerstwu k woli był a jemu swoje dopokasy podał. Wschо hromadźe Arton 31 sobustawow parlamenta winuje, so su so pokupiź dałe, sawjedźenju panamaskich łoßow pschihłoßowaćź. Dźewjeću s nich su morwi, tsinaću njejßu saźo do sejma wuswoleni, jedyn s nich je se senatorom a sedmjo w deputertskej komorje sedźa. Po roshorjazym jednanju w deputertskej komorje su so rosźudźili, sapółkanzow Maceta, Boyera a Naqueta sudnistwu pschepodaćź, to same je senat w nastupanju senatora Levreya wobsamknył. Schtyrjoch dalschich podhladnych, mjes kotrymiž je teź někduschi minister Rouvier, hischće psched sudnistwo njestaja, dokelž sa jich winu doźahazych dopokasmow nimaja. S wudatych sumow dóstachu Macet k radikalnej, Boyer k sozialistiskej a Naquet k bulanźistiskej stronje. Pschepytowazy sudnik Le Poittevin, kotryž je s wulkej rasnosću pschedběžne pschepytanje pschewjedł, je sejmowemu wubjerkej sjewił, so ma winu wudatych sapółkanzow sa dopokasanu. Dale je

wón wotkrył, so je wěsta strona Artonej 150,000 frankow lubiła, hdy by jim wón swoje dopokasy wudał, a dale, so je mjes pokupjenymi też Burdeau był, něhduschi finanzny minister a komorny president, kotrehož mějachu powschitkownje sa sprawneho człowjeka a kotrehož smjercź wschitzy republikanszy s prawdu wobžarowachu.

Czornohórska. Khudy, ale wschudże czesczeny a skławjeny czornohórski wjeśch Nikita swoje dżowki rucże swoženja. Nětko smeje też jeho schtwórta dżowka Hana bórsy kwaß. Wona je so s prynzom Franzom Josefom Battenbergskim sslubiła.

Turkowska. Wschě wobstejnosczе w nowschim czaßu na to pokasuja, so so europiske wulkomozy podarmo prózuja, rospanjenje Turkowskeje sadżerżecź. Sultan sam pschi najlěpschej woli njesamóże, muhamedanskim hrosnosczam pschecźiwo kschesczijanam wobaracź. W Armenskej su Turkojo s nowa żałoßnu rubańzu mjes kschesczijanami skucźili. Dwanacze stow Armenskich je w Tokacze sarubanych. Turkowske knjeżerstwo wudawa, so su sběžkarschy Armenojo moscheje nadpanyli a s tym nastork k rubańzy dali. Turkojo sami wjazy wjele dowěrjenja do wobstacza Turkowskeje nimaja. Jedyn turkowski minister je tele dny armenskemu patriarchej prajił: „Tokatska rubańza je wulke njesboże sa politiske bycze Turkorkowskeje.“

Na Krecze njedżiwajzy wscheho hroženja a napominanja europiskich wulkomozow grichischy wojazy a sběžkarjo dale postupuja a turkowske twjerdżisny bombarděruja. So by Grichiska swojich wojakow s Krety wrócźiła, na to żaneje myßle njeje. Grichojo su so wjele bóle rossudżili, wójnu wjesć a pjecza hižo bližsche dny turkowske mjesy pschekroczіwschi njepschecźelnosczе pschecźiwo turkowskemu wójsku sapoczu. Grichiske wójsko, pschi turkowskich mjesach stejaze, budże grichiski krónprynz nawjedowacź; wón je so sańdżeny tydżeń s Athena k wójsku podał.

Nětko skónczнje, hdyż je Grichiska se swojimi wójnskimi pschihotami hotowa, maja wulkomozy myßle, Anthenski pschistaw se swojimi wójnskimi łódżemi blokěrowacź. Hacź pak wschě staty tule blokadu pschipósnaja, je wulke praschenje; sjenoczene amerikanske poknózne staty su hižo pschipowjedźile, so s njej swoje wikowanske interesy schkodowacź njedadża. So wulkomozy sběžk na Krecze njepoddusha, su skónczнje dopósnałe. Ruska, Jendżelska, Franzowska, Awstriska a Němska su powjedźile, so żanych dalschich wojakow na Kretu njepósczelu.

Pscheposdże.

W měsczе Nadiměru bydlesche młody pschekupz, s mjenom Aksenow. Mějesche dwoje pschekupstwo a khěžu. Aksenow mějesche żołte kudźerjawe włoßy, czerwjenej lizy, běsche jara wjeßely człowjek a dobry spěwar. We swojej młodosczi pijesche rad, a napity by so rad wurěczował; ale s teho czaßa, so bě so woženił, wostaji so picza, a jeno s rědka by so schto tajke stało.

Junu w lěcze jědżesche do Niżneho Nowgoroda na hermank. Hdyż so se swójbu roszohnowasche, rjekny jemu jeho żona:

„Iwan Dimitrijewicź, njejědź tam dżenßa, mi je so něschto jara sle wo tebi dżało!“

Aksenow so smějesche a rjekny: „Ty bojisch so jeno, so mohł sebi na hermanku derje dacź bycź.“

Żona pak rjekny: „Ja sama njewěm, czeho so boju, ale mějach sle sony, dżijesche so mi, so bě ty s města pschischoł, so bě sebi swój klobuk wotewsał a ja widżach, so běchu so czi włoßy zyle sběliłe.“

Aksenow so smějesche. „Nó, to je dobre snamjo. Budżesch widżecź, so mnoho wuwikuju a so tebi drohotne dary sobu pschinjesu.“

Wón so se swojej swójbu roszohnowa a wotjědże.

Duzy po pucźu setka snateho pschekupza a pschenozowa s nim. Wupischtaj hromadże schalku czaja a lehnyschtaj so potom w jstwinej komorje pódla sebje do měra. Aksenow dołho njelěhasche, wozucźi wo połnozy a dokelż so jemu czaß hacź do sklónza skhadżenja k jědżenju najpschihódnischi sdasche; sawoła swojeho pohonca, a pschikasa jemu sapschahnycź. Potom dżesche do deleńzy, wotby s hosczenzarjom sliczbowanje a pucźowasche dale.

Hdyż bě něhdże schtyrzyczi werstow jěł, sasta, so by konjom sypnył; wón wotpocźny w hosczinskej jstwě w korczmje. Po wobjedże dońdże won psched khěžu a rjekny, zo dyrbja jemu samowar pschinjesc. Potom wsa swoju gitaru a pocza piskacź.

Na dobo pschijědże psched korczmu trójka, s wosa slěsy sastojnik s wojakomaj, pschińdże na Aksenowa a praschesche so jeho, schtó wón je a s wotkel je pschischoł. Aksenow rjekny wschitko swěru a wěrnje a praschesche so, hacź jim njeby k luboscźi było, s nim schalku czaja wupicź. Sastojnik wuwopraschowasche so dale: „Hdże je poßlednju nóz pschenozował! Hacź sam abo s jenym pschekupzom? Hacź je rano tehole pschekupza widżał? Czeho dla je tak sahe wotjeł?“

Aksenow so dżiwasche, so chzyische sastojnik tole wschitko nadrobnje wjedżecź, wotmołwjesche pak na praschenje, kak je so mělo, a rjekny:

„Czeho dla so mje na wschitko tole praschecze, ja tola ani paduch, ani rubjeżnik njejsym?“

Duż pschiwoła sastojnik wojakow a praji: „Ja sym sudnik a praschcham so tebje teho dla, dokelż bu pschekupz, s kotrymż sy ty poßlednju nóz pschenozował, morjeny. Pokaż swoje pucźowanske wězy, a wój“, pokracźowasche k wojakomaj so wobrocźiwschi, „pschepytajtaj jeho samehо.“

Wsaschtaj jeho koffer a jeho měch a poczeschtaj w nim sslědźicź.

Na dobo wucźeże sudnik nóz s kofra a sawoła:

„Czeji je tónle nóz?“

Aksenow pohlada na njón, a widżo, so je nóz krwawy, swjesе so hromadu.

„S wotkel je krej na nożu?“

„Ja — ja njewěm — ja — tón nóz — ja — mi njeßluscha —“

Tu rjekny sudnik:

„Rano bu pschekupz w swojim łożu morjeny namakany. Nichtó njeje to mohł sczinicź, khiba ty. Stwa bě snutska samknjena a nimo tebje tam nichtó był njeje. A krwawy nóz bě w twojim waczoku a twoje wobliczo tebje pscherada. Praj, kak so jeho morił a kelko pjenjes so jemu wsał.“

Aksenow so roczesche, so je njewinowaty, so pschekupza njejewot teho wokomika wohladał, so staj hromadże czaj pikoj, so su tute wóßom tyßaz rublow jeho, so pak nóż jeho njeje. Ale jeho hłóß derkotasche a wón tschepjetasche po zykym cźele, każ by winowaty był.

Ssudnik pschiwoła swojeju wojakow, poruczi jimaj, so dyrbitaj jeho wuwjasacź a na wosu spschiczinicź. Hdyż jeho se swjasanymaj nohomaj na wós położischtaj, da so do płakanja. Aksenowej wotewsachu wschě jeho wězy a pjenjesy a jeho sameho dowjesechu do bliskeho města, hdżeż bu do jastwa czißnjeny. Do Nadiměra bu póßłane, so bychu wo Aksenowje powjesc dostali, a wschitzy pschekupzy a wobydlerjo tehole města wuprajichu jenomyßlnje, so by Aksenow w młodych lětach so czasto wopił a so bě rady wjeßely, so pak by stajnje pschi tym dobru wutrobu wopokasował. Potom bu psched sud stajeny. Wobskorżichu jeho, so bě pschekupza s Rjasana morił a jemu dwazyczi tyßaz rublow rubił.

Jeho żona so rudżesche a njewjedżesche, schto sapoczecź. Jeje dżěczi běchu hischcze wschě małe a najmłódsche hischcze w kolebzy lěhasche. Wona wsa je wschitke sobu a jědżesche do teho města, hdżeż jeje muż w jastwje żałoscźesce.

Najprjódzy nochzychu jej dowolicź, k swojemu mużej hicź, ale wona proschesche sarjadnika jastwa tak dołho, doniż ju k jeje mużej njedowjedżechu. Hdyż jeho w drascze jatych wuhlada, s rjeczasami mjese słóstnikami, padże do womory, a dołho trajesche, prjedy hacź doczinichu, so saßo k sebi pschińdże. Potom sestaja swoje dżěczi do koła wokoło njeho, sydże so k njemu, wupowjeda jemu wschitko, schtoż bě so doma stało, a praschesche so, kak bě so jemu schło.

Wón powjedasche jej wschitko.

Potom so wona wopraschа: „Schto ma so nětkole cźinicź?“

Muż wotmołwi:

„Dyrbimy khěżora proßycź. Njewinowaty tola sahinycź njemóże.“

Żona rjekny, so je hižo pißmownu próstwu zarej wotpósłała, ale so ta k njemu dozpěła njeje. Aksenow njewotmołwi a samyßli so do srudnych myßlow.

Żona rěczesche dale: „Moje dżecze wo tebi, na kotrez drje so hischcze dopomnicź wěsch, njebě tola bjes pschiczіny. Ty dże sy woprawdże se srudobu sescherik. Ty njebudżische tehdom směł do města na hermank jěcź.“ Potom sładźi jemu włoßy do sady a rjekny:

„Janko, mój luby drohi mandżelski, praj swojej żonje wěrnosczе, njejsy jo ty sczinił?“

Aksenow wotmołwi: „Po tajkim też ty na mnje tukasch“, a wobliczo sebi s woběmaj rukomaj sapschimnywschi pocza hórzy płakacź.

Potom pschińdże wojak a rjekny, so dyrbi żona s dżěczimi woteńcź.

Aksenow roszohnowa so wot swojeje swójby na pschezo.

Hdyž bě žona woteschka, pschekkadowasche žebi Aksenow, schtož běschtaj žebi hromadže powjedakoj. Dopomniwschi žo, so bě žo tež jeho žona na njeho dopomnika a žo praschaka, hacž pschekupza moril njeje, rjekny žam pschi žebi:

„Widžu po tajkim, so nichtó wěrnosć wjedźecź njemóže, dyžli Bóh žam, a jeno jeho dyrbju proßycź a jeno wot njeho žměm žo žmilnosćze nadźijecź."

A ſ tehole wokomika pschesta Aksenow, prósttwowne pißma žłacź, wsda žo nadźije a modlesche žo jeno k Bohu.

Aksenowa wotßudźichu k pukam ſ knutu a k dyrbjenskemu dźelu.

Tutón wnßud bu tež wukonjany. Wón dosta žwoju liczbu pukow ſ knutu a potom, hdyž běchu ſ tym nastate rany sažike, pózłachu jeho ſ druhimi wotßudźenymi do Ssibirskeje.

Tam běsche Aksenow nětkole hižo schěsczadwazyczi lět. Jeho wkoßy běchu žo sběrike kaž žněh, wón mějesche dokhu schěru brodu. Jeho wjeßeka myßl bě žo wscha shubika. Wón khodźesche potuleny, pomaku a czežko, rěczesche mako, njeßmějesche žo ženje a modlesche žo mnoho k Bohu. W jastwje nawukny Aksenow schewstwo a sa sałkužene pjenjesy kupi žebi knihu „Sswjeczi martrarjo", w kotrejž czitasche, hdyžkuli w jastwje pschebywachu, njedźelu a žwjate dny khodźesche do zyrkwje khostanzow, czitasche „Skutki žwjatych japoschtokow" a spěwasche na khorje, mějesche pschezo hischcze rjanu schiju. Jeho pschedstajeni mějachu Aksenowa lubo jeho mudrosczе dla a druſy jeczi mějachu jeho sańcź a rěkachu jemu „nan" a „žwjaty muž". Hdyžkuli chzychu wo nèczo proßycź, bu kóždy ras Aksenow k pschedstajenym pózłany, so by prósttwu pschednjeßł; hdyžkuli běchu mjes jatymi swady, pschikhadźachu k Aksenowej, so by rosßudźił a jednał.

Wot domu jemu nichtó njepißasche, a wón njewjedźesche, hacž žu jeho žona a dźěczi hischcze žiwe.

(Skónczenje pschichodnje.)

Sa nasch žerbski dom

bě žo dotal nahromadźiło: 36,922 hr. 7 np.

Dale žu sa njón darili:

knjes farař Kubiza-Bukeczanski	10	—
knjes Janasch w Sarěczu	2	—
knjes Handrik Czěßla w Neveklowje	10	18
knjes inspektor Skop w Lutobuczu	100	—
knjes kantor emer. Bartko w Budyschinje . .	100	—
knjes Dr. Muka w Freibergu	1	—
knjes wuczeŕ Sommer w Budyschinje	1	—
knjes Ernst Lohe w Schwedtu na W.	10	—
knjes Jurij Kschižan, kapłan w Seitendorfje . .	10	—
knjes can. farař Hermann we Wotrowje . . .	300	—
knjes farař Waltař we Wóßlinku	30	—
knjeni A. R. w Draždźanach	—	50
„Katholski Poßoł" czißko 5	9	—
= = = 6	9	31
= = = 7	18	5
= = = 8	10	—
knjes Dr. Gintl, rěczńik w P.	5	—
knjes Dr. Kral, rěczńik w H.	8	48

Hromadże: 37,556 hr. 59 np.

S džakom kwituje

J. Bartko,
sarjadnik Macźiczneho doma.

Nětk je wulki czaß,
Duž proschu, lubi Sserbjo, waß,
So kóždy k žerbskom' domej da,
Schtož nětak ma.

Da-li Bóh, žno pońdźelu
Twarzy dźěłacź sapoczńu.

Ze Serbow.

Sloty jubilej Macźizy Sserbskeje. Hdyž nan a macź sloty kwaß žwjeczitaj, shromadźa žo wokoło njeju dźěczi a dźěczi-dźěczi, so bychu jimaj sboże pschake a też ſ darami lubosczе žwój nutrny džak jimaj wopokasake. A sawěrno, njeporadźeny by byl žyn, njehódna by była džowka, hdy by sloty kwaß starscheju kedźbu njemeła. A hlejcze, lubi Sserbjo! nascha macź, Macźiza Sserbska, smèje jutrownu žrjedu žwój sloty kwaß. Schtóžkuli ma hischcze žerbsku wutrobu, schtóž hischcze lubosny synk žerbskeje rěcze žebi ważicź wě, schtóž hischcze w žerbskich knihach a spißach powuczenje a sabawu pyta, tón je dobre dźěczo nascheje Macźizy a swjeżeli ju k slotemu kwaßu ſ wopokasmom lubosczе. Abo njeje trasch Macźiza Sserbska woprawdże macź Sserbowstwa? Ssu trasch jeje prózowanja na nèschto druhe složene, hacž jeniczży na spomoženje ludu žerbskeho? Njeje wona hižo na 30 tyßaz toleŕ nakożika na to, so by do žerbskich wßow a statokow žłała žerbske protyki a knižki? Njeje wona žerbski narod pschede wschèm žwětom ſ czeszu sastupowała, jón posběhujzy na dźeń a wyschschi skhodźeńk sdźełanosczе? Nè, to njeje žadyn khmany Sserb, schtóž Macźizu sańcź nima, a tón njewè, kak macźernu wutrobu boli njedźak dźěsczа, schtóž žo na slotym jubileju Macźizy njewobdźěli se sbožopscheczom, darom abo ſ najmjeńscha ſ pschitomnosczu! — Hdyž hdże žane towarstwo žwój žlèborny jubilej žwjeczi, to žo kupuja hosdźe k korhoji, žekle a druhi praskot; a hakle, hdyž je sloty jubilej! Macźiza pak njetrjeba žekli ani hosdźi, ale trjeba lubosczź, pschiwißnosczź a kamuschki. A to chzyli teho Sserba widźecź, kiž by to chzył jubilarzy sapowjesczź a žo tola hischcze žam sa muża czesczе měcź! A dźiwne by nam było žerbske towarstwo, kotrež město žekli, hosdźika niz nicžo k slotemu jubilejej Macźizy by njedako! Haj, lubi Sserbjo, lube žerbske towarstwa, wasche dobre mjeno, wascha czesczź žebi žada, so wschitzy bjes wuwsacza pschiúdźecze na žwjedźeń a ſ darom pschihódnym sa narodny žerbski dom jubilarku swjeżelicze. A hdy, a kajki budże dha tón jubilejny žwjedźeń? Wczipnym k woli hižo dźenża nèschto ſ krótka:

Jutry wutoru: pschedžwjedźeń. Popołdnju budża pożedźenja wotrjadow, nalètnja skhadźowanka studowazeje mkodźiny, wjeczor w 7 hodź. dźiwadło („Na Hrodźischku") a bal.

Ssrjedu: w 11 hodź. žwjedźeńska shromadźisna, w 1 hodź. położenje sakładneho kamjenja k narodnemu domej, w 3 hodź. žwjedźeńska hosczina, w 7 hodź. žerbski konzert naschich lubych spěwarskich towarstwow ſ dźěła ſ orchestrom pschewodźany a po konzercze piwna sabawa. — Nadrobnische pschichodnje.

Swjedźeński wubjerk.

S Budyschina. Sańdźeny schtwórtk běsche žo 25 lět minyło, so bě tudomny knjes polizajski inspektor Fischer do měschczańskeje žłużby stupił. S pschiczinu tehole dnja jemu měschczańska rada pschipósnawaze pißmo, ſ jara wutrobnymi žłowami sestajene, pschepoda. Jeho podstajeni a wschitzy sastojnizy měschczańskeje rady jeho se slotym czaßnikom, kijom ſ ebnoweho drjewa a se wschelakimi druhimi darami swjeżelichu. Njech je jubilarej spożczene, so by hischcze wjele lět w žłużbje měschczańskeje gmejny sawostał.

— Nalètne kontrolske shromadźisny směja žo po Budyskim wokrjeżu: 5. haprleje dopołdnja 1/2 9 a w 10 hodź. w Njeżwaczidliskim hosczenzu, wutoru 6. haprleje dopołdnja 1/2 10 a 1/2 11 hodź. w Klukschanskim hosczenzu, wutoru 6. haprleje popołd. w 2 hodź. w Worzynskim hosczenzu, žrjedu 7. haprleje dopołdnja 1/2 8 hodź., 9 hodź. a 1/2 11 w Biskopskej turnowni, schtwórtk 8. haprleje dopołdnja w 8 hodź. a 1/2 11 hodź. w Biskopskej turnowni, pjatk 9. haprleje dopołdnja 1/2 10 hodź. w Hornjej Wjasońzy, žobotu 10. haprleje w Schěrachowje w 9 hodź., 1/2 11 hodź. a w 3 hodź., pońdźelu 12. haprleje dopołdnja 1/2 9 hodź. a 1/2 11 hodź. w Budyskej tsělerni, wutoru 13. haprleje dopołd. 1/2 9 hodź. 10 hodź. a 1/2 10 hodź. w Budyskej tsělerni, žrjedu 14. haprleje dopołd. 1/2 9 hodź., 10 hodź. a 1/2 12 hodź. w Budyskej tsělerni. — Mużstwa w Budyschinje, na Židowje a Ssmolizach maja žo w Budyschinje sejcź a to pońdźelu 12. haprleje dopołdnja 1/2 9 hodź. wschè dowolerży k dispoziziji a reserwistoju infanterije; pońdźelu 12. haprleje dopołdnja 1/2 11 hodź. wscha krajna wobora 1. hotowosczе (Aufgebot) infanterije; wutoru 13. haprleje dopołdnja 1/2 9 hodźin wschè narunanży (Ersatz) reserwistoju, mużstwa k dispoziziji narunanskich wyschnosczow puschczeni a k wojerstwu hischcze žłuschazy połojczni a połni invalidni. Wutoru 13. haprleje dopołdnja w 10 hodź. wschè mużstwa gardekorpsa, honjerjow (jegerjow), kawallerije, połneje artillerije, pěschеje artillerije, pionèrow, traina, želesniskeho regimenta a powětrojesdneho wodźelenja, khorychnoscherjow, pjekarskeho wodźelenja, sanitätnich veterinarskich ludźi, aspirantoju slicźbowanskich mischtrow, tselbarży pomoznizy, hospodarży rjemjeżlnizy, dźěłaczerży wojazy a morjazy. Wojerske papjery žu žobupschinjesczź. Schtóž njepschińdże, žo khosta. Pola gmjenskeje wyschnosczе je wscho nadróbnische shonicź.

S Makeho Wjelkowa. Na hłownu shromadźisnu „Towarstwa Sserbskich Burow" bě žo njedźelu tydźenja nèhdże 70 žobustawow seschło. Na tejle shromadźisnje dyrbjesche žo pschedžydstwo ſ nowa wuswolicź. Pschi nowowólbach dotalneju prènjeju a druheju

pschedßydow, knjesow kublerjow Michała Koklu-Khrósćańskeho a Ssmoku-Spytećańskeho ſ nowa a ſa tſećeho pschedßydu knjesa Nowaka-Wudworjanskeho wuſwolichu. Wo petiziji dla pſchemėnjenja hońtwinſkeho ſakonja knjes Ssmoła rosprawjesche. Petizija njeje ſ zyła ſ komißije pſched ßejm pſchiſchła, tola hdy budźiſche ßo to hiſchćże dozpiło, dha tola njeby móżno było, wjetſchinu ſapóßłanzow ſa nju dobyćź. Tola też bjes teho njeje wona bjes wuſpėcha była. Wona je ſ pſchiczinu była, ſo je knjeżerſtwo hamtſkim hejtmanſtwam poruczyło, ſo dyrbi ßo małym gmejnam, kotrychż hońtwa je ßo ryćźerkublam pſchiſamkła, tón ßamy hońtwinſki pjenjes płaćźićź, kajkiż ßußodne hońtwinſke revėry dostawaju. S nowa „Sserbſke Burſke Towaŕſtwo“ ßo nochże na bliżſchi ßejm ſ hońtwinſkej petiziju wobroćźićź, ale to tym pſchewoſtaji, kotrychż nėtczińſchi hońtwinſki ſakoń najbóle cźiſchcźi, kotſiż pak njejßu ſa nuſne mėli, na hłownu ſhromadźiſnu pſchińćź a jej ßwoje pſchecźa k wjedźenju dać. S druhej petiziju, ſ kotrejż dyrbi ßo ſawjedźenju dyrbjenſkeho ſkótneho ſawėſćźenja napſchecźo ſtupićź, chże ßo towaŕſtwo hakle ſabėrać, hdyż budże ſnate, ſchto je krajna kulturna rada w ßwojim bliżſchim poßedźenju wo tym wobſamkła. Do wuradźenjow towaŕſtwowy pſchedßyda knjes Kokla wo krajnej wopalenſkej kaßy pſchednoſcheſche. Tónle żohnowanja pokny wuſtaw ßu wſchitzy cźi ſeſnali, kotrymż je ßo ſ wohnjom jich ſtatok ſanicził. Sa wohnjowu a twarjenjowu ſchkodu je wopalenſka kaßa w poßlednjej dwėlėtnej finanznej periodże 8 milijonow 887,187 hriwnow wupłaćźiła. Sa tón ßamy cźaß ßu jeje dokhody 12 milijonow 126,367 hriwnow wucźiniłe, tak je w njej nimale $1\frac{1}{2}$ milijony hriwnow ſbytka woſtało. Pódla teho ma wopalenſka kaßa 15 milijonow hriwnow ſamożenja. Na kónzu lėta 1893—94 bė 331,417 twarjenjowych wobßedźenſtwow ſe $4296\frac{1}{2}$ milijony hriwnow ſawėſćźenych. Na twarjenja ſ mjehkim krywom ſ tejele ſumy jenoż $169\frac{1}{2}$ milijony hriwnow pſchińdże, po tajkim lėdma 4 prozenty zyłeje ſumy. Sawėſćźenje ſa mjehki kryw je ßo w bėhu tejule lėt ſaßo wo $13\frac{1}{2}$ milijony pomjeńſchiło. Po tajkim liczba twarjenjow ſ mjehkim krywom pſchezo bóle wotebjera a ßo ſ tym też wohnjowy ſtrach pomjeńſchi, ſchtoż je jara ſwjeßelaze. Wohnjow je w lėtomaj 1893/94 było 5243. Mjes nimi je ßo pola 3627 ſchkoda ſarunała. S nich je woheń ſ błyſkom naſtał 117 krócź, a 366 krócź je błyſk twarjenja wobſchkodźił. 265 wohnjow ßu dźėcźi, ſe ſchwabliczkami hrajkająy, ſaparałe. Dokelż ßo wohnjowemu ſtrachej ſe ſrjadowanjom wohnjowych woborow wobara, wopalenſka kaßa tele wobory ſ pjenjeſami podpjera a je jim w mjenowanym cźaßu 468,478 hriwnow pſchipokaſała. Tale pjenjeżna podpjera ßo po prozentach ſawėſćźenſkich pſchinoſchkow ſłożuje, dale po hódnoſcźi haſcherſkich pſchiprawow, na pſchikład po tym, kelko ma jena wobora ßykawow, hacź ma parne ßykawy atd. Jako haſcheńſke premije a ſa twarjenja, dla ſamjeſowanja wohnja wupuſcźene, je wopalenſka kaßa 82,457 hriwnow a jako myta ſa wußlėdźenje ſapalerjow 2173 hriwnow wupłaćźiła. Pjenjeżna pomoz k nowotwarej abo k położenju twjerdeho krywa móże wopalenſka kaßa jenoż tam pſchiſwolicź, hdźeż ßo ſ tym wohnjowy ſtrach a kaßyny riſiko woprawdże pomjeńſchi. W tajkich padach ßo hakle pomoz po ßwėdomitym pruhowanju a pſchepytanju pſchiſwoli; pſchetoż to dyrbi ßo wuſbėhnycź, ſo wopalenſka kaßa njeje żadyn twarſki, ale ſawėſćźenſki wuſtaw. Pſchezo pak je wona w ſpomnjenymaj lėtomaj 27,810 hriwnow ſa to wudała, a to 2660 hriwnow ſa położenje twjerdeho krywa a 25,150 hriwnow ſa wotſtronjenje wohnjoſtraſchnych twarjenjow a ſa natwarjenje maßiwnych twarjenjow na jich mėſto. — Scźėhowaza debata bė jara żiwa. Knjes Ssmoła-Spytećańſki mjes druhim na to pokaſa, ſo wulke mėſta żadaja, ſo by ßo ſa nich pſchinoſchk k wopalenſkej kaßy ponižił, dokelż je w nich wohnjowy ſtrach wjele mjeńſchi, dyżli na wßach. Hdyż pſchichodne lėto wulke mėſta ſ tymle żadanjom ſ nowa na ßejm pſchińdu, ßo na kſchižnu zyrkej pokaſaja, ſa kotruż budże wopalenſka kaßa $1\frac{1}{2}$ milijona hriwnow wupłaćźićź dyrbjecź.

S Porſchiz. Hdyż tudomny knjeżi pohoncź pjatk tydźenja ßłanje ſ knjeżeho parka wjeſesche, ßo konjej pſched jenej żonu, kotraż jimaj na Lėtonjanſkim prėcźnym puczu ſ khlėbowym korbom na khribjecźe napſcheczo pſchińdże, ſpłóſchiſchtaj. Pohoncź, kotryż wotezku njepuſchcźi, ßo k ſemi podtorże, a wós jemu khribjet pſchejėdże. Njedźiwająy teho ßo wón po ſdaczu njeje cźėżko wobſchkodźił. Rosnjemdrjenaj konjej po dróſy do Porſchiz cźėrjo k woſej Porſchiſkeho bura Rädy, kotryż pėſk ſ Lėtonjanſkeje pėſkoweje jamy wjeſyſche, pſchihnaſchtaj. Wonaj budźiſchtaj wėſcźe do woſa ſakożikoj a ſchtó wė, kak wulke njeſboże naczinikoj, njebudźiſche-li Räda rucże na ſadni woſowy dźėl ſalėſt a ſpłóſchenymaj ſkoczatomaj ſ kſchudom do woczow prał a jeju na tajke waſchnje ſadżerżał.

S Lejna. Tydźenja jedyn njeſnaty wuj w „Sserb. Now.“ nam wotradźowaſche, w Lejnje nowu ſchulu twaricź, dokelż je naſcha wjeß pjecża tak khuduſchka, ſo njemohła wucźerjej hódnu mſdu dawacź. Tón luby muż ßnadź ßebi myßli, ſo je pola naß telko pėſkowych jamow, każ w Wulkich Debßezach. Też to, ſchtoż wón wo puczach powjedaſche, njetrjechi. Pucź do Budeſcźańſkeje ſchule ßebi njemóżemy khwalicź; ßmy huſto doſcź dyrbjeli w ſymje ßnėhowych mjecźelow dla dźėcźi doma wobkhowacź. Hdyż ßnadź ßo mėni, ſo ßo pucź ſ Wulkich Debßez do Lejna ſa jedyn abo dwaj krócź, druhdy pak też ſa zyłe lėto niż, ſ wulkej wodu pſchetorhnje, dha móże ßo teho dla pſchezo hiſchcźe ſchula w Lejnje natwaricź. Wſchak mohł ßo cźołm kupicź, ſ kotrymż bychu ßo pſchi wulkej wodże dźėcźi k nam do ſchule woſyłe. Cźołmownika chżemy rad płaćźicź, hacź runje ßmy ſ wjetſcha dźėłacźerjo. My dźėłacźerjo, kotſiż ßmy pſchezo ſ dźėcźimi żohnowani, ßmy wſchak na płacźenje ſwucźeni; pſchetoż k ſchuli wjazy pjenjes dawamy, hacź nėkotryżkuli leżomnoſcźeŕ, kotryż ßnadź ma na ßwojich leżomnoſcźach 400 hacź 600 dawſkich jenoſcźow. Duż ßo nichtó bojecź njetrjeba ſo ujemóhli wucźerjow płacźicź, a ſo bychu nam ſa dwė abo tſi lėta cźekli. Ssmy dźė hewak khwalbu mėli, ſo pola naß hiſchcźe cźiſcźe tak hubjenje njeje. Ssmy to w poßlednich manevrach wot wojakow ßłyſcheli, haj ßu nam hiſchcźe dźakny liſt pißali, dokelż njejßu wſchudże tajku dobru hoſpodu namakali, każ pola naß. Lejnczenjo a Makodebſcźenjo.

S Budeſtez. Ważne praſchenje, naſchu ſchulu naſtupaze, je ßo 29. mėrza rosrißało. Poßlednje lėta je liczba dźėcźi Budeſcźańſkeho a Hornjohórcźańſkeho ſchulſkeho wokrjeßa tak pſchibywała, ſo dyrbjeſche ßo pak na powjetſchenje tuteju ſchulſkeju twarow, pak na ſakożenje noweje ſchulſkeje gmejny myßlicź. Poßlednjſchemu namjetej, wot tudomneho ſchulſkeho pſchedſtejicźeŕſtwa ſcźinjenemu, też Budyſka kralowſka wokrjeßna ſchulſka inſpekzija pſchihłoßowaſche. Spomnjeny dźeń bėchu ßo po pſcheproſchenju wyſchnoſcźe mnoſy ſaſtupjerjo Budeſcźańſkeje a Hornjohórcźańſkeje ſchulſkeje gmejny ſe ßwojimi gmejnſkimi radźicźelemi w Vogtez hoſcźenzu ſeſchli, ſo bychu ſhromadnje wo ważnej należnoſcźi wuradźeli. Se ſtrony ſchulſkeje inſpekzije bėſchtaj pſchiſchłoj knjes hamtſki hejtman dr. Hempel a knjes ſchulſki radźicźel Rabitz. Pódla teho bėchu, dokelż ßu katholſzy, w naſchim ſchulſkim wokrjeßu bydlazy, hižo dawno ſpóſnali, ſo by pſchiprawne było, katholikow ſ naſcheje ſchule wuſchulowacź, Budyſke tachantſtwo a knjeſa fabrikſkeho wobßedźerja Alfonſa Poraka de Varna w Hajnizach k tutemu poßedźenju pſcheproßyli. Knjes hamtſki hejtman namjetowaſche, najprjódzy wo wuſchulowanju katholſkich dźėcźi Budeſcźańſkeje ſchule radu ſkładowacź. Po wupokaſmje ſtatiſtiki je liczba katholikow w Budeſcźańſkej ſchuli ſtajnje pſchibywała, w tu khwilu wona 92 dźėcźi, to je 18 % wucźini. Też ßmė ßo na to liczicź, ſo budże liczba dźėłacźerjow Hajniczańſkeje fabriki pſchibėracź. Knjes Porák tole domėnjenje wobkrucźi a praji, ſo je hotowy, ſa ſchulu, w Hajnizach natwarjomnu, 10,000 hriwnow pſchidacź. Też tachantſtwowy ſaſtupjeŕ, knjes konſiſtorialny aſſeſſor Seiffert ſ Budyſchina lėtny pſchinoſchk ſe ſtrony tachantſtwa lubjeſche. Ssmėmy drje ßo nadźecź, ſo wyſchſcha ſchulſka wyſchnoſcź do wotmyßleneho wuſchulowanja a do ſakożenja noweje katholſkeje ſchule w Hajnizach ſwoli. Poßlednſcha budże nėhdże 120 dźėcźi liczicź, dokelż dyrbja ßo jej też Bėlcźezy, Dźėżnikezy, Mniſchonz a Małe Bobolzy, do Budyſkeje tachantſkeje ſchule nėtko ſaſchulowane, pſchipokaſacź. Tak je ßo cźėżke praſchenje k powſchitkownej ſpokojnoſcźi rosrißało. So ßmy tak rucże wottyknjeny kónz dozpili, mamy ßo woßebje knjeſej fararjej Mrósakej dźakowacź, kotryż ſ jaßnymi ßkowami wobßwėtli a ſ bohateho poklada ßwojich naihonjenjow najlėpſche namjety cźinicź wjedźeſche. Shromadźiſna, kotraż mėjeſche tajki rjany pſchebėh, wótſje wo tym ßwėdcźi, ſo ßu evangelſzy a katholſzy w naſchej woßadże w najlėpſchej pſchesjenoſcźi hromadże żiwi. Njech też temu dale tak woſtanje. Schtoż Hornju Hórku naſtupa, wobſamknychu, hacź na dalſche pſchitwarjenje a nowotwar ſchule wotſtorcźicź a w pſcheßylnych rjadownjach wucźerjam nėkotre hodźiny pſches poſtajeny cźaß wucźicź dacź.

S Korſymja. Tudomny wobſtarny dźėłacźeŕ Jyrmus bė 29. mėrza wyſche tudomneho moſta mißnywſchi do wody panył a ßo ſ njej hacź k warej pola noweho młyna dele ſtorhnył. Wón je ßo pſchi tym tak wody naßrėbak a ßo naſymnił, ſo je w ßmjertnym ſtraſche.

S Łuwocźiz. S tudomneho knjeżeho dwora ßu młodeho ſchoßarja, dokelż bė duchownje ſkhorił, do Sonnenſteinſkeho wuſtawa ſa duchakhorych dowjeſcź dyrbjeli. Jeho duchakhoroſcź ßo ſ tym pokaſowaſche, ſo wón pſches zyłe nozy wo nabożeńſkich praſchenjach pißaſche.

S Lutobcza. Tudomna 92 lět stara Hana Kralowa rodzena Scholcziz je hižo wot lěta 1841 w słužbje Uckermannez žwójby była, a to hacž do lěta 1851 w Małšezach a nětko w Lutobczu. Hacž runje je nětko wošlepika, liczi žo wona hischcże pschezo do służobnych a dostawa, mohł rjez, wumjenk. 1. haprleje žu tule žwěrnu służobnizu s medaillu sa žwěrne dźěło wusnamjenili, kotruž je jej knjes hamtski hejtman dr. Hempel žam pschepodał. — Ta žama medailla je žo zyhelnskemu mischtrej Bockej w Měrkowje spožczika, kotryž hižo 50 lět w zyhelnczi tudomneho knjejstwa dźěła. Bock, kotryž je s gmejnskim pschedstejiczerjom, je žo w lěcze 1821 w Groß-Städtelnje pola Lipska narodźił.

Se Schěrachowa. Pjatk tydźenja je žo wuheń škodarnje tudomneje piwarnje wupalił. Płomjo někotre metry wyšoko žapasche a wuhenjowu tolstu blachowu khapu rospuka.

S Konjez. Wuczerske městno, kotrež bě žo s wotkhadom k. Wjazžklawka do Schpitala pola Kamjenza, wuprósdnikło, bu 15. měrza s k. Mikl. Hajnu s Kukowa sažo wobžadźene.

S Lichanja. Ssrjedu wjeczor wokoło 9 hodźin s domskeho žiwnoszerja Greschela woheń wudyri, kotryž domske a kólnju do prócha a popjela pschewobroczi. Wobej twarjeni běschtej paženej a se žłomu krytej. Najskerje je woheń na łubi psches dodźerżany wuheń wuschoł. S nadoby je žo płomjenjam jara mało wukhowało. Mažiwna brózeń a hródź žo wohnjej wobróschtej.

S Wjasońzy. Ssobotu rano stej žo tu khěži swudowjeneje Karoliny Heimrichowje a murjerja Gustava Henczela wotpalikej. Woheń je w Heimrichez khěži, kotraž bě njewobydlena, wudyrił. Wobej twarjeni běschtej starej a dodźerżanej.

S Ralbiz. Hrosne wjedro sańdźeneho cžaža naschim nowotwaram jara njehowjesche. Njedźiwajo teho pak je tola hižo 5 twarjenjow sesběhanych a jena hródź hižo pschikryta. Wě žo, budże hischcże někotra „fórka" kamjeni a zehelow trěbna, prjedy hacž tu wschitke statoki sažo dotwarjene wuhladamy. Je to też bjes dźiwa, dokelž je 11 žwójbow potrjechenych a 7 žame sapschaha nima.

S Hornich Puzkowow. Pjatk tydźenja je žo khěža tudomneho knježeho dwora wotpalika.

S Wjeleczina. Sańdźenu pońdźelu je pohonicza Kolbu s Hühnlichez palenzpalerne Boža ruczka sajała, hdyž njedaloko dwórnischcża žwój pschah wjedźesche. Wón na semju padże a cžežki wós jeho pschejędże. Pschi tym žo tak straschnje wobschkodźi, so bórsy wumrje. Wón je 18 lět dokho pola Hühnlicha w słužbje był a žebi se žwojej žwěrnoszu a žwědomitoszu pschezo wusnamjenił.

S Wósborka. Pschi tudomnym lońschim žwjatkownym tšelenju běschtaj žo dwaj hólzaj, Scheiba s Kschischowa a Libsch s Tranjow, s rosleczenjom mórsera cžežko wobschkodźikoj. Tšelzke towarstwo je nětko Scheibu s 500 hriwnami, Libschu se 400 hriwnami jenokróczneho sarunanja wotnamakało. S wopředka bě Scheiba 3000 hriwnow abo 90 hriwnow létneje renty žadał.

S Bjedrusk. Pschi torhanju stareho Henczez twarjenja staj tu pschichodnaj žynaj Roswodeczanskeho korczmarja Gruhla, murjer Wiczas a Krjenz, do njesboža pschischkoj. S njewoczakanym žypnjenjom jeneje szeny žo Wiczasej noha skama, so kósez s njeje sjędże, mjes tym so žo Krjenzej wutrobno smjecże. Jedyn tsezi dźełaczer žo schkody sminy.

S Lubija. Želesnizu, kotraž dyrbi Wósbork se Shorjelzom sjenoczicz, chze jene pruske towarstwo natwaricz. Cžara sa nju je hižo wottykana. Lubij by s tutej želesnizu wjele schkodował, dokelž by wona wjele ludźi, kotsiž nětkole w Lubiju kupuja, do Shorjelza sczahnyła.

S Draždżan. Wulke njesboże, kotrež 16. mal. rózka Draždżansku kschižnu wožadu psches wotpalenje jejneje kražneje hakle psched dwěmaj létomaj najrjeńscho wobnowjeneje zyrkwje potrjechi, je niz jenož w zyłym sakskim wótznym kraju, ale też we wukraju dźělbracże njeliczenych pobožnych wutrobow namakało. Kajke hłuboke žarowanje a žoburudźenje sbudźi pak tamna nastróżaza powjesczz w naschim žerbskim ludu, kotrehož žynam a dźowkam, w Draždżanach a wokolnoszi bydlazym, je kschižna zyrkej žwoje wrota bórsy 50 lět hospodliwje sa wotdźerżenje žerbskich kemschenjow wotewrika. Powschitkownje je snate, kajke duchowne žohnowanje žu tele Boże służby w maczerinej rěczi wot létow njesapomniteho njeb. k. fararja Jakuba žem hacž do naschich dnjow naschim tamnischim Sserbam byke a ženje njechamy sapomnicz, kak wulki dźak je nasch lud sa to Bohu Knjesej, zyrkwinskej wyschnoszi a Draždżanskej kschižnej wožadże winojty. Kaž naschi cžitarjo wjedźa, bu pschi wotpalenju bohužel jenož mało sanicżazym płomjenjam wutorhnjene. Kak wulzy swjeżelaze pak je, so pschi sdźerżanych a wutorhnjenych wězach žu wschitke nasche žerbske pschi Božej służbje trjebane knihi, kaž biblija, agenda, perikopiske knihi atd., a wožebje też kražna žerbska votivna (sbožopschejaza) tasla, psched 2 létomaj wot žerbskeho duchownstwa w mjenje dźakneho žerbskeho luda kschižnej zyrkwi darjena. — Prěnje žerbske kemschenje tuteho léta w Draždżanach bu sańdżenu njedżelu w Sofijinej abo dwórskej zyrkwi wotdźerżane, pschi kotrymž spowjednu rěcz knjes farař D. Imisch-Hodźijski w snatej swjeżelazej cžerstwoszi a k. farař Waltař-Wóżliczanski prědowasche. Kemscherjow běsche kaž pschezo wjele stow, spowjednych ludźi 217. — Boża milosczz pomhaj lubej kschižnej wožadże, so by bórsy sažo žwój Boži dom dostała a žohnuj też dale nasche žerbske kemschenja w Draždżanach.

Se Shorjelza. 19. meje a, je-li nusne, też sczěhowaze dny, budża žo czi kowarjo, kotsiž chzedża konje kowacz, psched pruhowanskej komiżiju pruskeje hornjołużiskeje wuczbneje kowarnje pruhowacz. Pruhujomni dyrbja žo 4 njedżele do pruhowanskeje termije s pschipóżłanjom narodźeńskeho a wuczbneho wopiżma a 10 hriwnow pola pschedżydy pruhowanskeje komiżije Shorjelskeje hornjołużiskeje wuczbneje kowarnje, knjesa s Witzlebena w Moysu p. Shorjelza, samolwicz.

S Wojerez. Drjewo s kralowskich lěžow budże žo tu schtwórtk 8. haprl., 22. haprl., 6. meje, 20. meje a 24. junija w hosczenzu „złoteje hwězdy" kóždy krócz dopołdnja wot 10 hodźin na pschežadżowanje pschedawacz.

S Cžorneho Kholmza. Tudomnu kamjentnu horu, po kotrejž je nascha wjeż žwoje mjeno dostała, žu žebi Barlinszy pjenježnizy na dżežacz lět wotnajeli. Kamanje kamjenjow budże žo nětko we wulkej měrje stacz. S najmjeńscha 200 ludźi w skale dźełu namaka. Se skały žo w runej měrje kolija k želesnizy położi, so mohłe žo kamjenje hnydom na městnje žamym na lowrije nakłasczz. — Pschi twarje noweje želesniskeje kolije je žo hižo njesboże stało. Jedyn wós na dobo do jędżenja pschińdże. Tsjo dźełaczerjo, kotsiž na nim žedżachu, njesamóchu jón wuspinacz; wschitzy tsjo žo s njeho dele wjerhnychu. Jedyn žebi ruku cżežko wobschkodźi, taj dwaj druhaj pak žebi jenož kožu wobodrěschtaj.

S Kasa. S pschiczinu stolětnych narodninow khěžora Wylema Wulkeho bě tudomne wojerske towarstwo pońdźelu w Döringez hosczenzu žwójbny wjeczor se shromadnej hosczinu wuhotowało, na cžož běchu žo też njeżobustawy pscheprożyke. Sswjedżeńszy wupyschena sala bě hacž do poślednjeho městaczka polna. Po chorskim spěwje „K 22. měrzej 97", pschedżyda, knjes wucżer Bělik shromadźiznu powitawschi žwjedżeńsku rěcz dżerżesche, kotraž žo se sławu khěžorej Wylemej, stworiczelej němskeho khěžorstwa, skónczi. Pschi hosczinje wón też khěžorsku sławu wunjeży. Mnohe pschipitki hosczinu porjeńschichu. Knjes blidarski mischtr Krawz hosczi sławjesche, na cžož knjes farař Krügar s cžopłymi słowami, do wutrobow žo dobywazymi, kotrež žo s hura towarstwu a wožebje veteranam wuklinczachu, wotmolwi. Cżi, kotsiž běchu na wójnach pobyli, mějachu tutón dżeń czesczz, s hosczemi knjesa barona s Löbenstein bycz. Też žonam žo sława wunjeży. Spěwanske towarstwo někotre wótczinske spěwy złyschecz dasche a zyła shromadźizna s klawěrowym pschewodom někotre hłoży se žwjedżeńskeho czižka spěwasche. Sa pschedstajenje běschtej žo dwě wótczinskej žwjedżeńskej hrě: „Psched 100 létami to běsche" a „Wylem Wulki" nawuklej. Składowanje pjenjes sa Kyffhäuserski pomnik bohaty wunoschk pschinjeży. Wjeżela myślicżka wschěch wobdźělnikow a radostny klinkot schkleńzow dopokasowasche, so bě žo žwjedżeń, kotryž hakle žo na ranje skónczi, poradźił. Wutoru wjeczor žo towarstwowe žobustawy na reje sendżechu.

Přilopk.

* Wós s 200 zentnarjemi złébora je sańdżeny schtwórtk wjeczor s khěžorstwoweje banki w Frankfurcze n. W. na Draždżanske hłowne dwórnischczo pschijeł, pschewodżany wot khěžorstwoweho sastojnika. Tudomna khěžorska banka bě s dostarku tuteje pożyłki.

* Schtomjaze hušanzy žo nětkole najlepje sahubja, hdyž wschě stare, žuche, hromadu slepjene liscze se schtomow wotstronisch abo na schtomach spalisch; pschetož w nich wschě mkode hušanczki hacž dotal žedża. Pschinjeżesch-li je k cżopłym khachlam, budżesch žwój dżiw widżecz. K temu dyrbisch schtomjaze nożizy abo sapalawu měcz.

* S Frankenberga. Tudy bě poż mkodeho muża skušał. Hdyž pża satšelichu, jeho sa skaženeho spósnachu. Też w Lichtnowskej wokolnoszi je mnoho ludźi wot czekleho pża skušanych. Hacž dotal pak hischcże žo na nich žane ske sczěhi pokasake njejżu; ale te druhdy hakle jara posdże wudyrja.

* Dźeń do ßwojcho wotprawjenja bě rubjeżny mordař Kögler jara powjedawy a mjes druhim żandarmam, jeho strażowazym, ßwoje nawjedźenja w Afriży, jeho cźeknjenje a saßosajecźe, wudacźe a tak dale powjedasche. Mjes druhim wón prajesche: „Haj, dźenßa je rjenje, ale jutsje njebudźecźe chzycź pschi mni bycź. Nětko hižo lěto dołho na rjecźasu tu steju. Hdyż ßebi to pschemyßlu, njemóże sa mnje sbożownischeje hodźiny bycź, dyżli jutsischeje rańschcje w 7 hodźinach. Nimam dźě niczo shubicź, dyżli ßwoje hrosne, hubjene żiwjenje", pschi cźimż na ßwój rjecźas pokasowasche. „Sa 5 mjeńschinow budźe nimo, a Kögler wotpocźuje. Tehdy, hdyż w franzowskej zusbniskej legiji w Afriży ßłużach, ßo ras dopołdnja se swucźowanja do kasarmow wrócźichmy. Na dobo mój korporal pschińdźe a mi pschipowjedźi, so dyrbju hnydom k hejtmanej pschińcź. Psdach ßo hnydom do pißańnje knjesa wyschka, hdźež běchu někotsi drusy offizěrojo pschitomni. Wyschk, dobry pscheczelny muž, ßo mje franzowski praschesche: Ty, Klimplo, kak dha ty se ßwojim prawym mjenom rěkasch? Tole praschenje mje ßmjercź sastróża; wjedźach hižo, schto ma na ßebi. Shrabach ßo, stejach s runa a wyschka proschach, so mnu němski rěcźecź, dokelž franzowski tak bežnje rěcźecź njemóżach. To knjes wyschk cźinjesche; wón ßo mje praschesche, kak rěkam a mi fotografiju pokasa s napißmom: „Rubjeżny mordař Josef Kögler s Petersdorfa pola Gabela" a ßo mje dale praschesche, hacź teho snaju. Wobhladowach ßebi dołho wobras a potom prajich: Ně, teho njesnaju! Potom jemu wobras wrócźich. Potom ßo mje wón sa wschelakim praschesche, s cźehoż spósnach, so so mnu hubjenje steji. Ssmědźich wotstupicź. W kasarmach ßo mje wschitzy praschachu, schto je ßo stako. Bórsy po tym wukas pschińdźe, so njeßměm wjazy żaneje ßłużby cźinicź a też niz kasarmy wopuschcźicź. Nětko snajach ßwój dóht a ßebi rosmyßlach, schto bych cźinił. Moji towarschojo mi radźachu wopjerchnycź, k cźemuż ßym ßo rosßudźił. Wußleczech ßo cźerwjene kholowy a monterońku a wobleczech ßo lohku zivilnu drastu. Bajonet snutska do kholowow tyknych a pod pjesl hromadu praženkow skhowach. Wo poknozy psches murju twóchnych, pschi cźimż běchu mi moji towarschojo pomozni. Njewjedźach, hdźe dyrbju ßo wobrocźicź. Tak ßym schtyri njedźele wokoło bludźił. Sswoje praženki sjědschi, dyrbjach s hłodom schlinki a waki, kotrež ßebi pjecźech, jěscź. Franzowske mjesy pschekrocźiwschi, do wulkeje cźrjódy Arabskich saběżach. Běch wschón wuhłódnjeny a s horzotu tak woßłabnył, so ßo njemóżach psches ßyku Arabskich pschedźěłacź, kaž běch to prjedy wospjet cźinił. Mje saßłapachu a s korjenjowym plecźenjom sa wolijowy schtom pschiwjasachu, hdźež mi dwě nozy a dwaj dnjej w satraschnej horzocźe prahnycź dachu. Schtoż ßym tam cźerpił, to jenoż ßam wěm a njemóżu nikomu rospowjedacź. Tsecźi dźeń někotsi Arabsźy pschińdźechu; mjes nimi bě też jedyn w běłym płachcźu s běłej brodu, kotremuż mje Arabsźy pschedachu. Woni wo mni radu składowachu. Na to mje wotwjasachu a mje franzowskej zusbniskej legiji wrócźichu. Tam ßu mje na 60 dnjow pschischrubowali, schtoż je najßurowische disziplinarske khostanje. Po sapokucźenju tehole khostanja mje Schwajzarskej wudachu. Pschi pschejěßbje psches morjo mje do najspódnischeho łódźineho městna cźißnychu, hdźež bě tolsta cźma a hdźež bě tak horzo, włóżno a żadławje, so ßym tam wjele dnjow bjes wědomja ležał. W Schwizy mje winowachu, so ßym jeneho duchownego skónzował. Teho dla mje do Thunskeho jastwa dowjesechu, s kotrehoż pak, hacź runje mje krucźe wobkedźbowachu a njedźiwajźy teho, so běchu mi ruzy a nosy sputali, twóchnych. S pomozu noża, do póduschе mojich ßuknjaneju stupnjow skhowaneho, rjecźasy tak rospacźich, so ßo wußwobodźich. Potom ßym ßo s khwilemi psches dwaj klětkowaj wjerchaj, nad ßobu ßo namakazaj, pschedźěłał, pschi cźimż ßym w cźasu ßo bliżazeho wobhladanja jastnikow rjecźasy do rjada pschinjeßł a dźěry, do wjerchow cźinjene, s wobrasami salěpił. Cźeknjenje pschihotowaze dźěła stónczíwschi, staru płachtu, s kotrejž ßo wodźewach, do schlebjerdow rosrěsach, swjasach je hromadźe, slěpych psches wjerchowej dźerje a bórsy do jastwoweje wěże pschińdźech. S tuteje wěże, něhdźe 40 metrow wyßokeje, ßo dele puschcźich. W wyßokosczi 25 metrow ßo powjas rostorże, a ja do hłubokosczе na plestr padźech, hdźež bjes wědomja ležo wostach. Hdyż wozucźich, ßo w khorobnej klětzy namakach, w kotrejž dwaj mnichaj modlitwy spěwaschtaj."

* Kwaß na koleßach je ße tele dny w Londonje wotměł. Popołdnju pschijědźe psched franzowsku katholsku zyrkej pyschny kwaßny cźah na koleßach: Njewjesta w běłym żidźanym schacźe se schlewjerjom a oranżowym kčenjom, nawoženja w fraku a zylindrje w prědku, jědźo na dwójnej maschinje. Wulka ßyła kwaßarjow sa nimaj jědźesche, se żiwymi kwětkami kraßnje wupyschena. Psched yrkwju běchu ßo ßyły ludźi wschelakich rěcźow shromadźili, s wjetscha běchu to franzowszy a italszy dźiwadłownizy a keklerjo, nawoženjowe a njewjesczini pschecżeljo a pschecżelki. Poßylnjena policija móżesche kwaßnemu cźahej lědom cźaru prósdnu sdźerżecź. Wschitko je zyle derje wotběżało. Po wěrowanju ßu młodeju mandźelskeju s rajßom potróschili, schtoż pjecźa k płódnosczi tyje.

* Se Schwajzarskeje wo rubjeżnym mordarstwje w póstskim wosu żelesniskeho cźaha, kotryż s Berna do Genfa w nozy jěsdźi, sczěhowaze pißaja: W póstskim wosu ßu konduktèra Angsta s Züricha s revolvrowej kulku satsělili, póstske měchi rosrěsali a to, schtoż je w nich było, rubili. Angst bě ßam we wosu a je napoßledk w Lausannu pjenjeżne poßyłki pschijał. Sa mordarjemi żaneho ßłeda nimaja.

* Pschihoty k Parižskej wustajeńzy ßu ßo s wulkotnym wurjadnym skutkom sapocźałe. Dwě jara starej, s najmjeńscha stołětnej kastaniji pschi Cours-la Reine (pola Elysejskich polow) ßu s korjenjemi se semje wusběhnyli a na Bois de Boulogne pscheßadźili. Jena s zyłej pjerschcźu 9000 a druha 14,000 kilogramow ważesche. Pschihódny wós ßu k pschewoženju, wě ßo, też sa wjele druhich tajkich schtomow natwarili, so bychu je s wustajeńschcźa na druhe městna pscheßadźecź móhli.

* (Ludy, kiž njekoscha.) Kraje ßu, w kotrychž je koschenje njesnate. We wjele dźělach dalokeho ranja, w Birmje, we wschelkich stronach Indiskeje, w Chinje a Japanje, też na někotrych kupach w połodnischim morju ßo ludźo żenje njekoscha. Młode Japanjenki żaneho saßkoda wo tym nimaja, schto hubka samóże, runjeż maja też różojtej hubje a ßo ßłódźy ßměwkaja. Żadyn płomjenity a požadliwy Indicźan, żadyn Chinesa ßebi na to njepomyßli, so by ßwoju lubowanu koschicź chzył, a macźerje w tamnych krajach ßebi drje też ßwoje lubuschki k wutrobje pschitkóczuja, ale njekoscha je żenje. Spodźiwne je, so ßu ludźo horzych krajow w tym s tymi w połnóznych symnych krajach psches jene, so njekoscha. Eskimowjo ßebi, hdyż chzedźa ßebi ßwoju luboscź sjewicź, město teho, so ßo my koschimy, noßy jedyn na druhim wótsja.

Wußudźenja.

Khostanska komora. Dźěłacźerja Jana Bohuwěra Böhmera s Wichowow dla paduschneho honjenja swěriny k jastwu na dwě lěcźe, k shubjenju cźeßnych prawow na tsi lěta a k dowolomnemu podstajenju pod policajsku nadkedźbu saßudźichu. Najenkej a wobßedźerjej Wichowskeho knjeżeho dwora bě ßo lětßa 11. februara poradźiło, Böhmera, hdyż wón se ßwojim 13lětnym ßynom po revěrje khodźesche, saßłapacź. Pschi tym ßo wupokasa, so měješe Böhmer w ßwojim kožuchu tsělbu, do tsjoch dźělow rospokoženu, skhowanu. W jeho saku tsi patrony, k tsělbje ßłuschaze, namakachu. Jeho wobydlenje pschepytajźy, w nim druhu hońtwinsku tsělbu, muniziju, woka atd. nadeńdźechu. Böhmerowy hólz ßo wusna, so je jeho nan ras jeneho bažanta domoj pschinjeßł, kotryż je ßo potom do Wósborka pschedał. Husto je nan s poknym měchom domoj pschischoł, kotryż pak je ßam saßo wotnjeßł.

Dla njekasanstwa běschtaj dźěłacźer J. E. Kolpa a jeho dźowka w Budyschinje, prěńschi pódla teho też hischcźe dla cźělneho sranjenja, wobskorżenaj. Kolpu k khostarni na dwě lěcźe dwaj měßazaj, jeho dźowku k jastwu na schěscź měßazow saßudźichu.

Kawniski ßud. Ziwnoscźerka swudowjena Scholcźina w Budyschinku bě tamnischeho duchownego a kantora slě na cźesczi sranika. Ju teho dla k 60 hriwnam pjenjeżneje pokuty abo k jastwu na 2 njedźeli saßudźichu.

Cźeladnik Ernst Kubiza w Dźenikezach ma paduchstwa dla dwaj dnjej jastwa wotßedźecź. Wón bě w Budestezach brodutruharjej Lengfeldej s jeho khlamow britej, 2 hriwnje 75 np. hódnu, kranył.

(Zyrkwinske powjesczе hladaj w pschiłosy.)

Drjewowa awkzija
na Wujeżkowskim revěrje.

Pońdźelu **5. haprleje** ma ßo
45 twjerdych dołhich a walcźinowych hromadow,
285 mjechkich = = =
na pscheßadźowanje pschedawacź.

Shromadźisna rano w 8 hodź. w Wujeżkowskej hajnkowni.

Měschczańske hajnistwo w Wujeżku, 2. haprleje 1897.

Hertel, wyschschi hajnik.

S. Beer w Budyschinje prjedy Messow & Waldschmidt

na hlownym torhoschczu 9 delka a po 1 skhodze.

Jenoz nĕkotre dny wuwsaczne placzisny.

Wolna rjedzenska koza po 12 np.
Sofowe deki, 150 zentimetrow dołhe s fransami, po 125, 100, 75, 65, 59 „
Koschlaze zukno k schatam kóždeje druzˇiny, stary łohcˇ po 15 „
Czorne drastne tkaniny, czistowołmjane, dwójzy schĕroke, stary łohcˇ po 40 „
Nahłowjaze schawle w zwĕtkych barbach se zˇidzˇanymi zmuhami po 56 „
Barchentowe rubischcza, hotowe seschite, pizˇane po 135 a 79 „
Mnzˇaze schtrympy, wołmjane mjehke a cˇopke, por po 47 „
Mnzˇaze barchentowe koschle, cˇisćze cˇezˇka druzˇina, po 142 „
Poßleschczowe tkaniny, kaschcˇikate mustry, 6/4 schĕroke, s rukowanjom, so barbu njepuschcˇa, stary łohcˇ po 17 „
Haptykarjowe Döringowe mydło, kruch po 15 np.
Atlasowy bant, módry, cˇerwjeny a rosa, 4 zentimetrow schĕroki, stary łohcˇ po 3 „
Płat k zychan, Ia. druzˇiny, stary łohcˇ po 27 a 18 „
Koschlazy barchent stary łohcˇ po 16 „
Schórznchowa tkanina, módrocˇischcˇ na wobĕmaj strono= maj, stary łohcˇ po 34 „
Małke zonjaze schórzuchi po 17 „
Drellowe blidowe rnby po 85 a 43 „
Trjenja, schĕre wobrasate mustry s cˇerwjenej kromu, wotmĕrjene po 20 „
Khosejowe a zokrowe tysy, 6 rózˇkate, porzlinowe molowanje se slotom po 19 „

Gardiny w krazˇnych mustrach, jenoz dzˇerzˇaze druzˇiny, stary łohcˇ po 45, 40, 38, 35, 33, 30, 27, 25, 23, 20, 18, 16, 14, 12 a 3 np.

Psches zudnistwo ma zo na pschezˇadzˇowanje pschedawacˇ, 13. meje 1897 dopołdnja w 10 hodz. lezˇomnosćz cˇizˇło 44 we Lasu, Khorli Thannhäuserej tam złuschaza.

Khezˇna lezˇomnosćz s wulkej sahrodu, s nĕkotrymi stwami a twarskim mĕstnom, na kotrez˙ zu hizˇo kamjenje nawozˇene, abo tez˙ dzˇĕlena, na najlĕpschim mĕstnje wo wßy, kotraz˙ zo tez˙ sa kóžde wikowarstwo hodzˇi, je se zwobodneje ruki na pschedań. Na kupjenje smyßleni chzˇyli zo w **Wulkich Debßezach** cˇizˇło 30 pola Budestez napraschowacˇ.

Zˇimnosćz na pschedań.

W **Lipinach** pola Lasa je zˇimnosćz s 9 górzami pola a 2 górmaj łuki, s 4 górzami stejateho s wjetscha twarskeho drjewa s morwym a zˇiwym inventarom pschi napłacˇenju połojzy kupneho pjenjesa na pschedań. Dalsche je shonicˇ pola **Handrija Pawlika** w **Lipinach** a pola **Jana Schimanka** w **Delnim Hunjowje** pola Małeho Wjelkowa.

Ssuproschnej ranzy stej na pschedań. Dalsche je shonicˇ w knjezˇej korcˇmje we Lasu.

Drazˇdzˇanski

jĕdzˇny rajß

punt po 15 np. porucza

Khorla Kahrowe.

Hróch

lohko zo warjazy porucza

Khorla Kahrowe.

Ssymjentny wowß

w snatej dobrosczi porucza knjezˇi dwór we **Warnocˇizach** pola Wjeleczina.

Kóslaze kózˇki

kupuje pschezo po najwjetschich placˇizˇnach

Heinrich Lange

pschi zˇitnych wikach.

Howjaße, konjaze,

czelaze a **wowcze koze** kaz˙ tez˙ **wowczn wołmu** pschezo po najwyschschich placˇizˇnach kupuje

Heinrich Lange

pschi zˇitnych wikach njedaloko zˇerbskeje katholskeje zyrkwje.

Oły Rügerowe

schokolady, biskwity, kakao, zˇelesowy kakao, zˇelesowy wowßowy kakao, wowßowy kakao

punt po 2 mk. 20 np., 1 mk. 80 np. a 1 mk. 40 np., kaz˙ tez˙ wulki wubjerk

jutrowych jejow, sajazow, attrappow atd. porucza

H. Lindner

na seminarskej haßy 6 w Budyschinje.

Hdzˇesczetónlerjany cˇaßnik kupili? Pola cˇaßnikarja **Magera** na zˇerbskej haßy pschi kasarmach.

Kózˇdy, kotryz˙ chze zˇebi **dobry** a **tuni cˇaßnik** kupicˇ, abo kotryz˙ chze zˇebi jón **porjedzicˇ** dacˇ, njech dzˇe k cˇaßnikarjej **Curtej Jenczej** na swonkownej lawskej haßy 5, pódla knjesa lotterijskeho kollektéra Jägera. — **Jencˇ** pschedawa a porjedza sa zwoje dzˇełko sprawnje rukujo.

Derje dzˇełane **fosy** a **matrazy** porucza tunjo **E. Schubert,** tapezérar a zˇedłarski mischtr na jerjowej haßy.

Loßy

sakso=thuringskeje industrijoweje a pschemyßkoweje wustajenˇzy w Lipsku po 1 mk. dostacˇ pola **C. Noacka** w Budyschinje na zˇitnej haßy.

Dzˇerzˇaze wobleczenja hizˇo po 2 mk. 50 np.

w najnowschich fasonach jenoz s trajnych tkaninow porucza w njepschetrjechenym wubjerku

Max Udich

w Budyschinje

14 na bohatej haßy 14.

Serbske spĕwarske knihi

do koze swjasane se slotym rĕkom po 3 hr. 50 np. — 10 hr., nĕmske po 1 hr. 50 np. — 12 hr. porucza

J. Nowak

na snutskownej lawskej haßy 8.

We wudawarni „Sserb. Nowin“ zu dostacˇ:

zerbske kmótsaze listy w kaschcˇikach.

We wudawarni „Sserb. Nowin“ je dostacˇ po 10 np.

Schtwórty wĕnz spĕwow sa zerbsku młodosćz.

Dar

poßlednjeho seleneho schtwórtka wot njebo **Pětra Młónka** je pola knjesa Ssmolerja w Budyschinje sa 10 np. dostacˇ.

Połcz punt po 70 np., pschi 5 puntach po 65 np., **łój** punt po 50 np., pschi 5 puntach po 45 np., **kołbaßowy tuk** punt po 50 np., pschi 5 puntach po 45 np., tucˇne **howjaße mjaßo** punt po 55 np., zyle tucˇne po 50 np., **zuscheny zwinjazy brjuch** punt po 60 np., dobru kołbaßu punt po 60 np. porucza **G. Hildebrand** na jerjowej haßy.

Tucˇne **howjaße mjaßo** punt po 55 np.
Tucˇne **zwinjaze mjaßo** punt po 60 np.
połcz punt po 70 np., **zadło** punt po 70 np., **kołbaßowy tuk** punt po 50 np., pschi 5 puntach po 45 np., **wuschkrjeny łój** punt po 40 a 45 np., **kołbaßu** punt po 60 a 65 np. pschedawa **Ernst Wagner** na seminarskej haßy 4.

Cˇesczenym Sserbam w **Budyschinje** a **wokolnosczi** najpodwolnischo k wjedzˇenju dawam, so zym dzˇenza w Budyschinje

na hauensteinskej haßy 1
w domje knjesa Küttnera

filialu mojeje **barbjerńje chemiskeje cˇisczerńje, płokarńje** a **appretérowarńje** sałozˇił. Sa dotal spozˇczene dowĕrjenje zo rjenje dzˇakujo, proschu mi jo tez˙ dale wobkhowacˇ.

Bjesporocˇne wuwjedzˇenje a spĕschne poßkuzˇenje lubjo s pocˇzescˇowanjom

Hendrich Hoppstock w Wósborku.

Schmidt & Gottschalk, pjenježny bank

pschi mjaßowym torhoschczu czißło 14|16 w Budyschinje.

Blišschi lětni semester **ratarskeje schule** w **Budyschinje** a **ßadownišeje** a **sahrodnišeje schule,** ſ njej sjednoczenej, ßo poňdźelu **26. haprleje** dopołdnja w 9 hodźinach sapoczńje.

Pschipowjedźenje dla pschijeczża ma ßo pola podpißanecho ſtacź, kotryž je tež rad ſwólniwy, wo schuli dalſche wukasacź a pschi wuſwolenju ſchulerſkich penſijow pomozny byćź.

Direktor **Brugger.**

Sserbſke burſke towarſtwo w Bukezach

ſmeje jutſje **njedźelu 4. haprleje** popołdnju poßedźenje. Sapoczatk ſ dypkom 5 hodźin. Wo bohaty wopyt proßy **pschedßydstwo.**

Ralbičanska Bjesada

zmeje jutře **njedźelu 4. haprleje** popołdnju 1/2 6 hodźin posedźenje.

Předsydstwo.

Subjazy lěkař dr. Jencź

bydli nětko

na Hoſchiz haßy 46 na rózku Bismarkoweje dróhi.

K rěczam dopołdnja wot 8—12 hodźin,
popołdnju " 2—5 "
Njedźelu dopołdnja wot 9—11 hodźin.

Cześćenym Sserbam w Budyschinje a wokolnoſczi najpodwolniſcho k wjedźenju dawam, ſo ßym 1. haprleje ßwoju

meblownju

ſe ſadneje bohateje haßy czißło 4 ☛ **na žitnu haßu** pschepołożił. Budu ßo ßwěru prózowacź, jenož khmane meble po najtuniſchich płaczišnach podawacź. Duž proſchu wo dobroczińwe podpjeranje.

S počześczowanjom

Hermann Seikritt,
tyſcherſki miſchtr.

Cześćenemu wobydlerſtwu w Budyschinje a wokolnoſczi ßwój bohaty ſkład **ſpěwarſkich knihow, kſchcześenſkich** a **konfirmaziſkich khartow** atd. poručam a ſ dobom ſdwórliwje proſchu, ſo by ßo na mnje pschi ſapoczatku ſchulſkeho lěta, hdyž ßo ſchulſke wězy kupuja, dźiwało. Sprawne a tunje poßłużenje ßo pschilubi.

S počześczowanjom

C. Christoph,

prjedy J. Angermann,

papjerjowa pschedawarnja en gros & en détail

na ſmutſkownej lawſkej haßy 7.

Mydło! Mydło!

K nalětnjenu płokanju cześćenym hoſpoſam ßwoje dobre ßamodźełane **mydło** najnaležniſcho poručam a proſchu pschi potrjebje wo dobroczińwe wobkedźbowanje.

Friedrich Lieber (prjedy H. Puy)

4 na ßerbſkej haßy 4.

S nakładom Macźizy Sserbſkeje ßu wuſchłe a w wudawarni „Sserbſkich Nowin" na pschedań:

Kſchiž a połměßaz abo **Turkojo pſched Winom w lěcze 1683.** 1883. Płaczišna 40 np.
Trójniki. Sběrka powědańczkow. 1885. Płaczišna 40 np.
Nadpad pola Bukez. (1758.) S wobraſom. Druhi wudawk. 1888. Płaczišna 30 np.
Jan Manja abo **Hdże ſtatok mój?** Powědańczko ſe ßerbſkich ſtawiſnow nowiſcheho czaßa. 1889. Płaczišna 40 np.
Bitwa pola Budyſchina. (1813.) 1891. Płaczišna 50 np.
Nowe Trójniki. Sběrka powědańczkow. 1893. Płaczišna 40 np.
Sabawki. 1896. Płaczišna 40 np.

Konfirmandſke

ſtupnje a **ſchkórnje** a **dźěczaze ſtupnje**

poručza tunjo

Moritz Lange,
ſchewſki miſchtr w **Njeßwaczidle.**

Woſjewjenje.

Pizne ßrědki, jako **lanu muczku, rzanu piznu muku** a **majßowy ſchrót** ma pschezo na pschedań **Otto Säuberlich w Łaſu.**

☛ Murjerjo

dostanu trajne dźełko pschi twarje hólczazeho wuſtawa w Małym Wjelkowje.

C. Schneider, twarſki miſchtr.

Krawſkeho pomoznika a **krawſkeho wuczobnika,** kotrajž mózetaj hnydom naſtupicź, pyta **A. Pilak,** krawſki miſchtr w **Bukezach.**

Wuczobnik.

K jutram do ßwojich drogowych khlamow ßyna ſprawneju ſtarſcheju ſa wuczobnika pytam. Hoſpoda a jědź w domje.

Otto Engert.

Schewſkeho wuczobnika pyta ſchewſki miſchtr **Scholta** pschi žitnych wikach czißło 13.

Hólczez, kotryž chze ſtokowe a półſtromeblowe tyſcherſtwo nawuknyćź, móże jutry do wuczby ſtupicź pola Sserba **Augusta Wagnera** na ßerbſkim kerchowje w Budyſchinje.

Pilnych murjerjow pyta murjerſki miſchtr **Philipp** w Sſkonej Borſchczi.

Sſkužobne a kuchińſke holzy do Draždźan, Schandawy a Lipſka pschi 15—23 mk. mſdy pyta **Kynaſtawa** na kſchidarſkej haßy (Siebergaſſe) czißło 3.

K 1. meji ßłużobnu holzu ſe wßow, 14—16 lětnu pyta **A.** ſwudowjena **Fröhnelowa** na walſkej dróſy czißło 18.

Holzu, 14—17 lětnu, k 15. hapr. do lohkeje ßłużby pyta **Miethowa** na zyhelnſkej haßy.

Starſchu pěſtończu, ſtwinſke holzy, kuchińſke holzy, ßłużobne a hródźne dźowki, wotroczkow, pohonczow, wolazych, dźěłaczerſke ßwójby pyta **Spannowa** na małej bratrowſkej haßy 5.

Hólczez, kotryž chze rěſniſtwo nawuknyćź, móże jutry do wuczby ſtupicź pola **K. Meltki** w Budyſchinje na mjaßowym torhoſchczu czißło 5.

Sprawna 15 abo 16 lětna **holza** ſe wßow ßo do lohkeje ßłużby pyta na ßukelnſkej haßy czißło 28 po 1 ſkhodże.

Holzy ſe wßow namakaja huſchne ſpanſke měſtno na nowej daßy 8 po 2 ſkhodomaj.

Kucharka

ſ dobrymi wopißmami ßo k 1. meji pyta na ſeminarſkej haßy czißło 25.

W hoſcźenzu „ſkoteho ßłonza" w Budyſchinje je ßo ßobotu tydźenja cźwiza palenza na wopaczny wós położiła. Tón, kotryž je ju dostał, chzył ju pola **domownika** w ßłonzu wotedacź.

(K temu czißku pschiłoha.)

Pschiloha k czißku 14 Serbskich Nowin.

Ssobotu 3. haprleje 1897.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** śmeje jutśje njedźelu rano w 7 hodź. farař Räda śerbsku spowjednu rěcź, 1/29 hodźin diakonus Sarjenk śerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. — Popołdnju 1/2 2 hodźin budźa śo němske paćerske dźěćźi pruhowacź.

Wěrowanl:

W **Michalskej zyrkwi:** Ernst Ducźman, kowařski mischtr w Bórku, s Hanu Lenu Hornčerjez s Brěsez. — Josef Lammich, schewz tu, s Lenu Augustu Krawzez na Židowje.

Křóenl:

W **Michalskej zyrkwi:** Jan Hermann, Ernsta Mitascha, khěžerja a kamjenježbarja w Jenkezach, ß. — Emma Martha, Jana Augusta Pětki, wobydlerja a fabrikarja na Židowje, dź.

Zemrjeół:

Dźeń 25. měrza: Ernst August Garbar, žiwnoscźer a gmejnski pschedstejiczer w Nadźanezach, 30 l. 10 m 13 d. — 29. August Wicźas, khěžer a privatier pod hrodom, 67 l. 9 m. 14 d.

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 6336 měchow.	W Budyschinje 27. měrza 1897				W Lubiju 1. haprleje 1897			
	wot		hacź		wot		hacź	
	hr.	np.	hr.	np.	hr.	np.	hr.	np.
Pschenza . . . . . běła	8	24	8	53	7	94	8	35
" . . . . . žołta	7	88	7	94	7	54	7	79
Rožka	5	63	5	69	5	50	5	69
Jeczmjeń	6	43	6	93	6	13	6	53
Wowß	6	40	7	—	5	80	6	70
Hroch . . . . . 50 kilogr.	7	22	11	12	8	33	9	30
Woka	7	78	8	33	6	—	7	50
Jahły	13	—	15	—	12	—	14	—
Hejduschka	15	—	16	—	13	50	14	—
Bérny	2	20	2	60	2	—	2	40
Butra . . . 1 kilogr. . .	2	30	2	60	2	10	2	50
Pschenična muka 50 " . .	8	—	16	50	—	—	—	—
Rjana muka . 50 " . . .	7	50	11	—	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 " . . .	2	70	3	—	2	50	2	90
Ssłoma . . 600 " . .	16	—	18	—	16	—	18	—
Brožata 1236 schtuk, schtuka . .	5	—	20	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	4	25	5	25	—	—	—	—
Rjane wotruby	4	75	5	75	—	—	—	—

W Budyschinje płaczeschе: kórz pschenizy (běła) po 170 puntach 14 hr. — np. hacź 14 hr. 29 np., žołta 13 hr. 49 np. hacź 13 hr. 80 np., kórz rožki po 160 puntach 9 hr 20 np., hacź 9 hr. 29 np, kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. — np. hacź 9 hr. 50 np.

Na Burśy w Budyschinje pschenża (běła) wot 8 hr. 24 np. hacź 8 hr. 29 np., pschenża (žołta) wot 7 hr. 69 np. hacź 7 hr 88 np., rožka wot 5 hr. 63 np. hacź 5 hr 78 np., jeczmjeń wot 6 hr. 25 np. hacź 6 hr. 50 np., wowß wot 6 hr. — np. hacź 7 hr. — np.

Drażdźanske mjaßowe płaczišny: Howjada 1. družiny 56—58 hr., 2. družiny 50—52 hr. 3. družiny 45—55 po 100 punt. rěsneje wahi. Žiwe najlěpsche krajne świnje 39—41 hr. po 100 puntach. Cźelata 55—65 hr., po 100 puntach mjaßoweje płaczišny.

Wjedro w **Londonje** 2. haprleje: Mokrosymne.

Schparazy wolij

dźěłany sa schijaze maschiny a jěsdne koła s koscźowolijoweje fabriki H. Möbiusa a śyna w Hannoverje dostacź pola

Clemensa Jäckela na bohatej haßy.

Heinrich Mohr,

schewski mischtr w **Budyschinje**

na śukelnskej haßy 14

poruča k konfirmaziji wschě pomyßlne družiny **stupnjow** a **schkórnjow** po snatych tunich płaczišnach. Kaž je snate, po měrje wubjernje śedźaze wobucźe sa krótki cźaß dźěłam.

Schkórnje a stupnje

k **konfirmaziji,** kaž tež wschě pomyßlne družiny wobucźa sa **mužskich, žony** a **dźěćźi** poruča po zyle wurjadnje tunich płaczišnach

Paul Kristeller

na bohatej haßy 29 s napschecźa hoscźenza „winoweje kicze".

Rjany wulkosornaty raiß,
punt po 16, 18—20 np.,
najlěpsche wulke jerje,
tunu po 38 mk., schtuku po 3, 4, 5, 6 a 7 np.,
kóstkaty zokor, punt po 32 np.,
rjany, derje śkodźazy khosej
poruča jara tunjo

Carl Noack na žitnej haßy.

Turkowske śłowki

nowy płód w měchach, kaschcźikach a po wasy śu tunjo dostacź pola

Moritza Mjerwy

pschi mjaßowym torhoschcźu.

Destillazija likěrow po starych tunich płaczišnach.

Sslódke palenzy

liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.

poruča **Moritz Mjerwa** pódla Pětrowskeje zyrkwje.

Destillazija snatych dobrych palenzow po starych tunich płaczišnach.

Kißale kórki

po kopach tunjo pschedawatej

Schieschka a Rjeczka.

Dla dospołneho spuschczenja pschedawarnje śwoje twory po płaczišnje, po kotrejž śym je śam kupił, do cźista wupschedawam

Ernst Scheer

w Budyschinje na seminarskej drósy 1.

Moje hornčerske khlamy

śu wot nětka na **schulskej drósy 3** s napschecźa měschcźanskeje schule. Tež tu budu śo prózowacź so bych śwojim wotebjerarjam derje a tunjo poßłužowała.

Alma swud. **Beegowa.**

Sczinowe plecźenje

se sazynkowanym grotom tunjo pschedawa

C. Schneider, twarski mischtr na walskej drósy.

Rügerowy żelesowy wowßny kakao, żelesowy kakao, wowßny kakao

punt po 2 mk. 20 np., 1 mk. 80 np. a 1 mk. 40 np.

jako wubjerne žiwjaze śrědki pschedawa

H. Lindner na seminarskej haßy 6,

woßebita schokoladowa, kakaowowa, cźajowa a biskwitowa pschedawarnja.

Jerje wulke a tučne, mandl po 40, 65, 90 a 100 np., schtuku po 2 hač 9 np.

Syrup žłódki kaž měd, punt po 20 np. **Syrup jara** žłódki po 16 np. a wožebje 1. družinu jara tunjo punt po 10 np.

Margarinu tak rjanu kaž butru punt po 70 hač 80 np.

Jědźny tuk jara rjany a dobry, punt po 50 np., pschi 5 puntuch po 47 np.

Rajß punt po 13, 16, 18, 20 hač 30 np., kaž tež

bróch, jahły, buny, žoki a lamane nudle

po tunich płaćišnach porucza

Ad. Rämsch pschi butrowych wikach.

Zacherlin

spodźiwnje skutkuje! Wón mori, kaž žadyn druhi žrědk, ſ wěstoſcžu a rucže tóždu družinu schkódnych pschekaßanzow, wožebje mole, tkhi, schwoby, muchi, schcžónwy, njerodź na domjazych skoćatach a žo teho dla wot milijonow wotebjerarjow khwali a pyta. Jeho znamjenja žu: 1. sasyglowana blescha, 2. mjeno „Zacherl".

W **Budyschinje** pola kk. Měrschez bratrow naßlědnika, Jan Skop,
= = = k. Oty Engerta,
= = = = Straucha a Koldy,
= = = = Pawoka Hofmanna,
= = = = Richarda Neumana,
= = = = Emil Měrsch,
= = = = Raaka a Kunatha,
= **Barcze** = = C. A. Lukascha,
= **Biskopizach** = = Pawoka Schockarta,
= = = = Alfreda Böhmy,
= **Bukezach** = = Herm. Kschižanka,
= **Ketlizach** = = Pawoł Mikel,
= **Wjasońzy** = = E. Ferd. Lehmanna,
= = = = Aug. Schwera,
= **Wojerezach** = = A. W. Knichale naßlěd.,
= **Wósporku** = = E. M. Klaussa.

K wußywej

porucža w nalěpschej derje skhadźazej tworje tunjo: **schlesynski czerwjeny dźeczel** ſ rukowanjom, so je bjes židy, **bely dźeczel, seradellu, rajsku trawu, Oberndorfske a Eckendorfske runklizowe žymjo, woprawny probstajski wowß** a prěni **wußyw, hoborski žymjeńtny wowß ſ hornjoröślawskich horow, Lutyjeczanski (Leutwitzski) žołty wowß, žymjeńtny jeczmjeń, bróch a woku**

Paul Schulze,

pschedawarnja žita, žymjenja a piznych žrědkow pschi žitnych wikach 18.

Saxonia

w Czißowje w Hornjej Łužizy.

Žadanja ſa naschimi **briketami,** ſ wulkej tepjenskej mozu a žnadnym popjelowym wopschijeczom žo wusnamjenjazymi, **žo njemózachu hač dotal spokojicz.**

Džełanje w jamje a briketarni ſ nowa sarjadowawschi, je nam nětko mózno, wschu potrjebu wokolnoscže sastaracz.

Duž **brikety** a **wuhlo** po dotal swuczenych płaczišnach poruczamy.

Wolijowe barby

we wschěch snatych nuanßach, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdže skhnyjaze,

molerske a murjerske barby,
terpentinowy wolij
(němski a franzowski),
najlěpschi
lanowolijowy firniß,
jara derje a twjerdže skhnyjazy,
jantarjowe laki,
kopalowe laki,
damarske laki,
želesowe laki,
Kölnski klij, kaž tež
murjerski klij,
dróbnu krydu,
gyps,
portlandski zement,
najlěpschi karbolineum,
barbicze wscheje družiny,
schablony
ſa **molerjow** a **murjerjow**
porucža a ma pschezo wulki skład po najtunischich płaczišnach

Emil Měrsch,

drogowe khlamy
24 na kamjentnej hažy 24
snapschecža turnarnje.

Zokrowy syrup

rjenje žłódko žłodźazy,
punt po 18 np.,

běły syrup,

punt po 20 np.,
po zylišnach tuńscho
porucža **Carl Noack**
na žitnej haży.

Konservirowane
matjes-jerje
kaž tež symske
maltaske běrny
porucža w wulkotnej hódnoscži
Gustav Küttner
na žerbskej haży.

Woprawdźity amerikanski drobny krany
rjepikaty tobak
punt po 32 np. porucža
Carl Noack
w Budyschinje na žitnej haży.

Woprawdźite **Würzburgske**
runklizowe žymjo
porucža **Carl Noack**
na žitnej haży.

Sžymjo!

Sa tudomne strony derje wupruhowane družiny poślednich žnjow:

warjenjowe žymjo,
kwětkowe žymjo,
trawowe žymjo,
žadźeńsku zyblu atd.

w wulkim wubjerku po najtuńschisch płaczišnach porucža

Khorla Preisser jun.
w Budyschinje pschi žitnych wikach.

K wuživej.

Czerwjeny dźeczel,
běły dźeczel,
žołty dźeczel,
schwedski dźeczel,
luzernu,
seradellu,
rajsku trawu,
thimotejsku trawu,
mjedowu trawu,
kuczny trawu,
kolij,
woku,
bróch,
hejdusch atd.

w skhadźazej tworje po tunich płaczišnach porucža

Khorla Preisser jun.
w Budyschinje pschi žitnych wikach.

Sadźeńsku zyblu, liter po 25 np.
rajsku trawu do dźeczela,
dźeczelowe žymjo, bróch,
woku, běły dźeczel
porucža
Khorla Kahrowe.

Wina

w snatej dobroscži w bohatym wubjerku po poměrnych płaczišnach porucža

Gustav Küttner,

winowa pschedawarnja a korczma
10 na žerbskej haży 10,
5 dalokorěczak 5.

Płaczišnowe sapižy žo poskiczeja.

Sa korczmarjow a saßopschedawarjow wožebity rabatt.

Jako rjany dar **k ſelenemu ſchtwórtkej a k kwaßam** ßo

Pruhi ſ Božeho ßwětła

poručeja. Dostacź po 50 np. we wudawarni „Sserbſkich Nowin“.

W hoborſkim wubjerku:

piſtolije, jenorołkate a diwěrołkate,
revolvry, teſchiny, patrony a **ſapal. kłobuczki,**
dale: **ſazynowane grotowe pleczenje** a **kalaczkaty grot** k wobhrodzenju;
dezimalne a **butrowe wahi** a **punty**
porucza
pſchedawarnja zeleſnych tworow
Gotthárda Behrendsa
pſchi ßerbſkich hrjebjach czißło 10 a na hoſchiz haßy czißło 44.

Schtóž chze
konfirmandſke kłobuki
jara tunjo po **1 mk., 1 mk. 50 np., 1 mk. 75 np., 2 mk.**

kłobuki a mězy

woprawdże dobre a tunje, po ženje njeßłyſchanych tunich płaczišnach nakupicź, njech ßo poda do ſpezialnych kłamow

F. Trulleya

na ſchulerſku haßu 7 pſchi tórmje,
hdźež ßo pſchi najtuniſchich płaczišnach najwjetſchi wubjerk we wſchěch nowoſczach nalětneho czaßa
w zylindrowych, hońtwjerſkich, filzowych a ßłomjanych
kłobukach
poſkicza. Teho runja
kołojeſdne, pohonczaze, njedzelſke a wſchědnjaze
mězy

hólczaze kłobuki	po **75 np.,**	Hacź do najwoßebniſchich družinow.
muzaze kłobuki	= **1 hr.,**	
zylindrowe kłobuki	= **3 hr.,**	
hólczaze mězy	= **30 np.,**	
dźěłaczerſke mězy	= **40 np.,**	
židzane muzaze mězy	= **1 hr.,**	

Stare knihi ßo ſaßa najtrajniſcho pſchewjaſaja.

Sserbſke a němſke ſpěwarſke knihi

najjednoriſche a **najwoßebniſche,**
twjerdże ſwjaſane, ßu w wulkim wubjerku **tunjo** dostacź pola

E. A. Wetzki,

knihiwjaſarja
17 na bohatej haßy 17.

Pſchedeſchczniki

ſa **konfirmandow** w wulkim wubjerku jara płaczišny hódno porucza

H. M. Schmidt

na rózku hłowneho torhoſchcza.

Sa něktore hodźiny ßo pſchedeſchczniki porjedża a ſ nowa poczehnjeja.

Najwjetſcha woßebita pſchedawarnja w Budyſchinje.

Konfirmandſke kłobuki

jara tunjo po **1 mk., 1 mk. 25 np., 1 mk. 75 np., 2 mk.**

Filzowe, zylindrowe, hońtwjerſke a dźěczaze
kłobuki
we wſchěch nalětnich nowoſczach dobre a trajne po ſnatych woprawdże tunich płaczišnach.

Ratarſke, domjaze, dźěłanſke a dźěczaze
mězy
w njedoßahnjenym wulkotnym wubjerku, nimo měry tunjo.

Hugo Lehmann

22 na bohatej haßy 22 (pódła hoſczenza k winowej kiczi).

K konfirmaziji

poručzamoj: **wſchě potrěbne wězy ſa ſchwadliſtwo,**
ſchtalty hižo po 50 np.,
bele ſpódnje ßuknje ſ wuſchiwanjom hižo po 1 mk. 50 np.,
hólczaze kłobuki po 1 mk. 25 np.,
khornarje, manſchetty, ſchemiſetty,
ſchlipſy po 5 np.

Philippi & Co.

Wobhladajcze ßebi naju 3 wulke wukładne wokna.

Cześćenemu wobydlerſtwu w **Budyſchinje a wokolnoſći** ſ tutym najpodwolniſchu k wjedźenju dawam, ſo ßym wot nětka ßwoju

meblowu fabriku

ſ parnym cźěrjenjom

dospołnje do dźěłanja ſtajił. Najnowſche pomozne maſchiny poſtajiwſchi a wſchě rumy ſ tepjenſkej pſchiprawu wuhotowawſchi, je mi móžno, wjetſche ſkaſanki a jenotliwe meble ſ cźiſćeje ßucheho drjewa ſa najkrótſchi cźaß ſhotowicź. Ssym ßam wuczeny tyſcheŕ a proſchu, moje pſchedewſacźe ſ bohatym pſchiſtupom dobroczińwje podpjeracź.

Płaczińſny ßu jara tunje, ale twjerde. — Wobhladanje je kożdy cźaß tež bjes kupjenja dowolene.

Khlamy
8 na ſeminarſkej dróſy 8.

Meblowa fabrika ſ parnym cźěrjenjom
7 na běleŕńſkej dróſy 7.

S poczeſćowanjom

Gustav Zichner.

Konfirmandſke wobleczeńja

po 7½ hacź do 22 mk.,

mužaze a hólczaze wobleczeńja

w najnowſchich muſtrach,

žakety

ſa konfirmandki a žony

w **wulkim wubjerku** porucźa

Otto Preuss

prjedy Kloß

4 na žitnej haßy 4.

Konfirmandſke wobleczeńja

we wulkim wubjerku po wurjadnje tunich płaczińſnach,

dale

dźěcźaze a hólczaze wobleczeńja

w kraßnym wuwjedźenju porucźa

F. Schlesinger

5 na bohatej haßy 5.

Eduard Göckeritz,

klobukarſki miſchtr

na ſchuleŕſkej haßy 1 w Budyſchinje na ſchuleŕſkej haßy 1.

(W lěcźe 1863 ſałożena klobukarnja.)

Porucźam ßwój wulki ſkład wſchěch druźinow **filzowych klobukow** ſa mužſkich a hólzow, kaž tež **zylindrowe klobuki** w ſnatej hódnoſći po tunich płaczińſnach. **Konfirmandſke klobuki** a wſchě nowoſće **ßłomjanych klobukow** po wſchěch płaczińſnach.

Ludwig Kuhlmann

(mějeczeł **Erich Hecht**)

w kupnizy pſchi hłownym torhoſchcźu

porucźa w **wulkim wubjerku** po **tunich płaczińſnach**

gardiny, běłe a na žołcź,

kattuny, ſoſowe deki,

meblowe tkaniny,

vitražowe tkaniny,

běłe, na žołcź a pißane,

gardinowe žerdźe a roſetty,

teppichi, běhacźe, linoleum,

wóſkowe ßukno, tapety.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu — Stwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 15. **Sobotu 10. haprleje 1897.** **Lětnik 56.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. W czażu, w kotrymž w němskim kněžorstwowym žejmje liberalne strony knježachu, bě žo kschesćijanska pschižaha k woli židam wotstroniła. Tamne czaży žu Bohu dźakowano nětko nimo; w kněžorstwowym žejmje žu kschesćijanšzy smyślene strony skónčnje pschewahu dostałe. Duž bě nětko saž mózno, kschesćijanskej pschižasy k jejnemu něhduschemu prawu dopomhacź. Se strony antisemitow žo namjetowasche, so by žo k něčzischej pschižasy saž žada pschistajiła „Tak wěrnje hacź mi Bóh pomha psches Jesom Khrysta k wěčznej sbóžnosći“! abo „Tak wěrnje hacź mi Bóh pomha psches žwjaty sakrament“. Tule pschižahu maja jenož kschesćenjo pschižahacź, židam žo pschižaha wostaji, kajkuž žu žebi woni pod knjejstwom liberalnych wubědźili. Njedźiwajcy teho sozialdemokratojo a žwobodomyślni pschećiwo kschesćijanskej pschižasy wustupowachu. Sškowo „Bóh“ je hižo jim s pohorschkom, kak wjele bóle hischće „Jesuš Khrystuš“ a „wěčna sbóžnosć“ do kotrejež nochzedźa wěricź. Tola jich pschećiwne rěče běchu podarmo. Wulka wjetschina ludowych sastupjerjow sa sawjedźenje kschesćijanskeje pschižahi hłosowasche. Nětko dyrbi hischće swjatkowa rada wobsamknjenje kněžorstwoweho žejma wobkrućicź. Wona drje žo temn njesarjaknje, schtož žebi kschesćijanšzy smyślene wobydlerstwo Němskeje žada.

Kněžorstwowy žejm je žo s nowa se sběhnjenjom jesuitskeho sakonja saběrał. Po namjeće hrabje Limburga-Stirumskeho je žo wobsamkło, so ma žo sakoń połóžicź, tola niz sběhnyć. Jesuitam dyrbi žo dowolicź, w Němzach bydlicź, jim pak tež w pschichodźe sakasane wostanje, žo w Němzach jako rjad saždlicź a sastojnšzy skutkowacź. Kaž je znate, je žo hacź dotal knježerstwo wospjet pschećiwo temu sapjerało, jesuitski sakoń pscheměnicź abo sběhnyć. Sda žo, so žo wone w tymle praschenju hischće pschezo žwojeho dotalneho jesuitam pschećiwneho smyślenja dźerži.

Falschowanje butry s margarinu dyrbi žo s nowym sakonjom počežicź. Kněžorstwowy žejm je sa to hłosował, so žo w tych khlamach, w kotrychž žo margarina pschedawa, butra pschedawacź nježmě. Hižo loni bě kněžorstwowy žejm tón žamy sakoń pschijał. Tola swjatkowa rada jón tehdy saćižny. Nětko je žo knježerstwo s tymle sakonjom bóle spscheželiło. Statny sekretar s Böttticher powjedźi, so sjatkowa rada, hdyž tež s cźežkej wutrobu, do njeho swoli. Tak daloko sa pschećiwnikow butroweho falschowanja derje dźesche. Hdyž pak k wothłosowanju dońdże, žo pokasa, so žejm dla pscheškabcje liczby pschitomnych ludowych sastupjerjow k wothłosowanju khmany njebě. Sozialdemokratojo běchu mjenujzy, spósnawschi, so žo sakoń pschećišchći, žejmowonju rucže wopuschćili. S tejle lescu běchu dozpili, so žejm njebě k wobsamknjenju khmany. Na khwilu drje žu s tym sakoń wotstorčili, w bližschim czażu pak jón žejm tola wobsamknje.

— Pschi narunanskej wólbje do kněžorstwoweho žejma žu w Schwetzskim wokrjeżu Polazy dobyli. Jich kandidat Saž-Jaworski je 7972 hłosow, pschećiwny konserwatiwny kandidat Goltz pak 6956 hłosow dostał. Pólski kandidat je po tajkim s wjetschinu něhdźe 1000 hłosow wuswolenych.

— Statny sekretar se Stephan, němski generalny póstski mischtr, je žrjedu 7. haprleje wječor wumrjeł. Semrjety je žo w Stolpje w Pomorskej jako žyn jeneho krawza 7. januara 1831 narodźił. 17 lět stary wón do póstskeje žłužby stupi. Hakle 32 lět stary bu hižo sa wyschscheho póstskeho radźicźela pomjenowany a jako tajki woženbje wjele póstskich swjatkow s zusymi statami sčzini. Hdyž Stephana w lěcze 1870 generalneho póstskeho mischtra sčzinichu, wón žwój njeżměrny sarjadniski dar we wschelakorym nowym naprawjenju, położenju a polěpschenju póstskeho wybkhada pokasowasche. Jemu maja žo tež sa sałożenje žwětoweho póstskeho sjenoczenstwa dźakowacź. 1872 Stephana sa žobustawa pruskeho semjanskeho žejma, 1880 sa statneho sekretara póstskeho a telegrafiskeho hamta němskeho kněžorstwa pomjenowachu. Po swonkownych czeszach jemu w jeho dźełapołnym žiwjenju njeje pobrachowało, wón bě s ryczerjom wyžokich rjadow, s czežnym doktorom Halskeje universitty, s czežnym měschczanom wschelakich městow a skónčnje žo jemu semjanstwo spožczi. Daloko pschе wschě tele czeszce pak dże wulka popularnosć, kotruž je žebi wón mjes zykym němskim ludom dobył. Hižo dleschi czaž žylny, srótstny muž na zokrowu khorosć khorjesche, kotraž jeho strowosć bjes žmilnosće podrywasche. Se sčerpnosću wón wschě czerpjenja tejele khorosće snjeży, wjazy krócź žo wón bolostnym operazijam podczižny a na poźled dyrbjesche žebi hwisdżel jeneje nohi wotewsacź dacź. Hischće hacź do poźlednich hodźin wón njedźiwajcy žwojeho czerpjenja s njewustawazej pilnosću pschi žwojim pižanskim blidże dźełasche a tak pschikład žwojeje žwěrnosće a pschižłuschnosćiwosće dawasche, kotraž jeho hacź do poźlednjeho wodychnjenja woživjesche.

— Wjerch Bismark w kněžorowej njehnadże steji! K jeho poźlednim narodninam jemu kněžor njeje sboże pschał a pschi stoletnych narodninach kněžora Wylema Wulkeho wón njeje na wjercha Bismarka ani spomnił. Kněžor je Bismarkej sa sło wsał a njemóże jemu wodacź, so je wón loni w Hamburgskich nowinach potajnosć wotkrył, so je hacź do lěta 1890 pódla němsko-awstrisko-italskeho trojoswjaska potajny rusko-němski swjask wobstał. Tole wotkrycze je pjecza wobstacze trojoswjaska do stracha pschinjeżło a kněžorej wulke njelubosće a mjersanje nacźiniło. Po nowschich podawkach žo sda, so žo sjednanje mjes kněžorom a Bismarkom wjazy dozpicź njehodźi.

Awstriska. Czescha žu we wojowanju wo žwoju rěcź nowe dobycze sčzinili. Woni žu knježerstwu wukas wunusowali, po kotrymž ma we wschěch stronach Cžěskeje na wschěch žudnistwach a we wschěch wyschnosćach cžěska rěcź rune prawo s němskej rěcźu. Němzam je tónle wukas teho dla s postorkom, dokelž dyrbja wot nětka němšzy sastojnizy cžěskeje rěče mózni bycź. W němskich stronach pschipowjedźenje rěcźoweho wukasa wulke roshorjenje sbudźi, a němšzy liberalni sapóžłanzy knježerstwu powjedźichu, so rěcźoweho wukasa dla do pschećiwneje strony pscheńdu. Hacź dotal pak bě žo nětczischi ministerstwowy pschedžyda, hrabja Badeni, na wjetschinu w žejmje sepjerał, k kotrejž němšzy liberalni pschižłuschachu. Tale wjetschina je nětko s pschećiwjenjom liberalnych Němzow rospanyła, a hrabja Badeni bě, dokelž jeho ministerstwo s dźěla se žobustawow liberalneje strony wobsteji, nusowany, se žwojimi ministrami wotstupicź. Po kněžorowym žadanju pak ministerstwo hacź na dalsche w sastojnstwje wostanje. Lohke dźěło wschak wone njesměje; pschetož wone budże žo po žadanjach parlamentariskeje wjetschiny, se žłowjanskich a němskich konserwatiwnych sapóžłanzow wobstejazeje, složowacź dyrbjecź.

— Sa prěnjeho Winskeho měschczanostu žu dr. Luegera s 97 wo 132 hłosow wuswolili. Wón je pschipowjedźił, so wólbu pschiwosmje.

Franzowska. Franzowskemu ßejmej je ßo rosprawa wo lońschim pschescźěhanju Armenow podała. Franzowszy konsulojo wo ždaławych mordarstwach a hrosnoscźach pißaja. W Orsje ßu na pschikład Turkojo 3000 Armenow, kotsiž běchu ßo do jeneje zyrkwje wukhowali, skónzowali. Hdyž běchu mordarjo wustali, petrolej wokoło armenskich cźeknjenzow nalachu a na to woheń sałožichu. Mjes tym so ßo Armenszy spalichu, pjecźo muhamedanszy měschnikojo dźakne modlitwy Muhamedej spěwachu. Konsulske rosprawy tež wo tym powjedaja, so ßu na wjele městach Armenow, kotsiž běchu ßebi žiwjenje wukhowali, nusowali, k muhamedanskej wěrje pschestupicź. Druhdźe ßu po rubanzy armenske žony jako schklovinki pschedali, schtož ßu turkowske wyschnoscźe směrom dowolike. S zyła konsulske rosprawy wusběhuja, so ßu turkowske wyschnoscźe morjenje Armenow potajnje podpjerale, haj ßamo nawjedowale.

Grichiska. Blokada Athenskeho pschistawa s wójnskimi łódźemi europiskich wulkomozow ßo hischcźe pschezo njeje do skutka stajiła, hacž runje ßu ju wschě wulkomozy jenomyßlnje wobsamkle. Mała Grichiska je ßo blokady sminyła s hroženjom, so wona tak bórsy hacž wulkomozowske łódźe Athenski pschistaw sawrjeja, Turkowskej wójnu pschipowjedźi. S wójnu pak by blokada grichiskich pschistawow njemóżna była, dokelž bychu wulkomozy s njej Turkowsku w wójnje podpjerale. Jeli so wójna wudyri, dyrbi blokada wuwostacź, abo jeli so je ßo hižo sapoczała, saßo sběhnycź.

Na Krecźe ßo wójna mjes tym dale wjedźe. Sběžkarjo ßu turkowske wobtwjerdźenje Kissamo se 4 kanonami woblehnyli. Turkowske wobydlerstwo je ßo s cźaßom s Kissama wukhowało.

Amerika. Sběžk naboženskich błudnikow je w ßrjedźnej Amerizy wudyrił. Na cźole sběžkarjow wěsty Antonio Conselheiro steji, kotryž je ßebi w horach wobtwjerdźene łěhwo shotował, kotrež je skoro njedobytne. Conselheiro praji, so móże khoroscźe sahojicź a dźiwy cźinicź. Jeho pschiwißowarjo jeho Jesom Khrysta mjenuja. Woni maja semju sa ßwjatu, na kotruž je wón stupił a pija wodu, w kotrejž je ßo wón kupał. Tale woda dyrbi wschu schkodu sahojicź. Conselheiro ßwojim pschiwißowarjam lubi, so sa tsi měßazy saßo wot morwych stanu, hdyž w bitwje panu. Knježerstwo je Conselheirowych pschiwißowarjow sa pschelohkich ważiło. Wojazy, pschecźiwo sběžkarjam wupóßłani, buchu sbicźi. Sběžkarjo ßu něhdźe 600 wojakow a 40 offizěrow morili. Conselheirowi pschiwißowarjo pjecźa kaž cźerczi wojowachu. S jich hłownymi brónjemi běchu jich dołhe nože. Wojakam ßu sběžkarjo muniziju a kanony wotdobyli a hotuja ßo, nowemu wójsku napscheczo stupicź. Njedźiwajzy teho je knježerstwo nowe wójsko wotpóßłało. Wone je 7000 muži ßylne. So pak budźe wone něschto wjazy dozpicź móz, hacž sběžkarjow rosehnacź, njeje woczakacź.

Pscheposdźe.

(Skónczenje.)

Junu pschińdźechu nowi jecźi do Ssibirskeje. Wjecźor pschińdźechu wschitzy stari khostanzy k nowym, praschachu ßo, s kotreho ńesta abo s kotreje wßy ßu, a cźeho dla buchu ßem póßłani. Tež Aksenow bě pschischoł, a poskhasche, na łěhwizy ßedźo, s pokhilenej hłowu. Jedyn s nowopschischedschich bě wyßokeho srósta, něhdźe schěscź dźeßat lět stary, se schěrej pschitsihanej brodu. Wón powjedasche, cźeho dla ßu jeho sajeli. Wón rjekny:

„Haj, bratsja, maliczkoscźe dla ßym ßem pschischoł; wotwjasach pohonczej konje wot wosa. Pschi tym mje popadźechu a rjeknychu, o ßym konje pokradnycź chcył. Ale wotmolwich: »Chzych jeno pěschnischo tam dozpěcź, teho dla ßym konje wupschahnył. A nimo eho je pohoncź mój pschecźel. To tola niczo ske njeje.« Nè, rajachu woni, ty ßy kranył. Ale to njewjedźa, hdy a hdźe ßym kranył. Junu, to je hižo jara dołho, to budźich ßebi saßłużił, so ychu mje ßem póßłali, ale njemóżachu mi niczo dopokasacź, a ětkole ßu mje bjes sprawneje winy ßem póßłali."

„S wotkel ty ßy?" wopraschа ßo jedyn jaty.

„Ssym s městá Nadiměra, tamnischi měschcźan, rěkam Makar a ze ßwójbnym mjenom Semenowicź."

Aksenow posběhny hłowu a wopraschа ßo:

„A njeißy ty, Semenowicźo, w měscźe Nadiměrje ženje niczo o ßwójbje Aksenowa Korpezowa ßłyschał? Je ta hischcźe żiwa?"

„Kak budźich njeßłyschał! Bohacźi ßu, schkoda, so je jich nan s Ssibirskej. Najskerje, kaž my, hrěschnik. A, dźědo, cźeho dla ßy s tule?"

Aksenow njerěcźeschе rad wo ßwojim njesbožu, idychowasche mo a rjekny:

„Sswojich hrěchow dla. Skoro budźe schěscź a dwazyczi l. so tu nusowane dźěło dźěłam."

Makar Semenowicź ßo wopraschа: „Kajke ßu to hrěchi?"

Aksenow wotmolwi: „To je ßo hižo stało!" a nochzyschе niczo dale prajicź, ale drusy jecźi wupowjedachu pschischedschemu, kak bě Aksenow do Ssibirskeje pschischoł. Prajichu, so je duzy po puczu něchtó pschekupza morił a so je Aksenowej nóż podtyknył, a so bu teho dla njesprawnje wotßudźeny.

Hdyž Makar tole wußłyschа, dyri ßo s rukomaj na kolenje a rjekny:

„Spodźiwnje, jara spodźiwnje, ty ßy starobu dozpět, dźědo!"

Praschachu ßo jeho, cźomu ßo tak dźiwa, a hdźe je Aksenowa widźał, ale Makar Semenowicź njewotmolwi a rjekny jeno:

„Dźiwno, jara dźiwno! Hdźe ßym ßo tola s nim setkacź dyrbjał!"

Tu pomyßli ßebi Aksenow, so ßnadź tónle cźłowjek wě, schtó je pschekupza morił. Duž ßo wopraschа:

„Ssy ty, Semenowicźo, hižo prjedy wo tymle podawku ßłyschał, abo mje hižo prjedy widźał?"

„Kak njechał wo tym ßłyschecź! Wo tym powjedasche dźě zyłe město. Ale to je hižo jara dołho; schtoż ßym ßłyschał, to ßym hižo sabył", rjekny Makar Semenowicź.

„Ssnadź ßy ty ßłyschał, schtó je pschekupza morił?" wopraschа ßo Aksenow. Makar Semenowicź ßo ßmějesche a praji:

„Sawěscźe je jeho tón morił, pola kotrehoż bu nóż namakany. Hdy by tebi tež něchtó nóż podtyknył, hdyž pak jeho popadnyli njeißu — njeje paduch. A kak budźische tež tebi nóż do měcha tyknycź mohł? Ty dźě mějesche měch pod hłowu, to budźische tola ßłyschecź dyrbjał?"

Hdyž Aksenow tute ßłowa ßłyschesche, pschińdźe jemu hnydom myßl, so je tónle cźłowjek pschekupza morił. Wón stany a dźěsche. Sa zyku nóż njemóżesche wußnycź.

Srudoba jeho pschewsa a jemu ßo sdasche, so ßwoju mandźelsku widźi, tak, kaž bě jeho poßledni ras na hermank pschewodźała. Wón ju tak derje widźesche, jako by psched nim stała, widźesche jeje wocźi, wón ßłyschesche, kak s nim rěcźeschе a kak ßo ßmějesche. Potom dopomni ßo na ßwoje dźěcźi, kajkež tehdom běchu, jene w kožuschku, jene hischcźe w kolebzy. A wón ßo na to dopomni, kajki bě tehdom był, wjeßely, młody; wón spominasche na to, kak psched korczmu ßedźesche, hdźež bu sajaty, kak na gitarje piskasche, a kak bě tehdom roswjeßeleny.

Tež pomyßli ßebi na ßudźenje, na dostate puki s knutu, dopomni ßo na kata a na ludźi, wokoło stejazych, na puta a na wotßudźenje, na ßwoje schěscźadwazyczilětne žiwjenje w jastwje a na ßwoju starobu. A jeho pschewsa tak hórka boloscź, so bě woprawdźe dźiw, so ßebi ßam žiwjenje njewsa.

„A tole wschitko tehole njekhmanika dla!" pomyßli ßebi Aksenow. Wón roshněwa ßo tak jara na Makara Semenowicźa, so ßebi wotmyßli, ßo na nim wjecźicź. Zyku nóż cźitasche modlitwy, njemóżesche pak ßo směrowacź. Nasajtra njepschińdźe k Makarej Seminowicźej a njepohlada ani na njeho.

Tak minychu ßo tsi njedźele. Aksenow njemóżesche w nozy spacź. Tak cźeżke myßle běchu jeho pschewsake, so njewjedźesche, schto sapoczecź.

Junu w nozy khodźesche po jstwje tam a ßem, a tu pytny, so pod jenym łožom kruchi pjerschcźe na semju padaja. Na dobo wulěse Makar Semenowicź s pod łoża a pohlada na Aksenowa wschón wustrózany. Aksenow chzyschе ßo wotßalicź, so njeby jeho widźał, tola Makar pschimny jeho sa ruku a powjedasche jemu, so je khódbu pod murjemi wurył, a so wschědnje, hdyžkuli jeho na dźěło won honja, wurytu pjerschcź w ßwojimaj schórnjomaj won noßy. Potom pschistaji:

„Mjelcź jeno, wuwjedu cźe won; jeli so pak mje pscheradźisch, dostanu puki s knutu. Tola wodał cźi to njebych, ale bych cźe sarasył."

Aksenow, jeho widźo, derkotasche po zyłym cźěle a rjekny:

„Ja njetrjebam woteńcź a nichtó mje njesarasy. Pak cźe pscheradźu, pak njepscheradźu, kaž mje Bóh pohnuje."

Na druhi dźeń, hdyž buchu jecźi wuwjedźeni, pytnychu wojazy, so bě Makar Semenow pjerschcź wußypał, pschehladachu jastwo a namakachu dźěru; sarjadownik pschińdźe do jastwa a praschesche ßo wschěch, schtó je dźěru wudźěłał. Wschitzy prějachu; cźi, kotsiž jo wjedźachu, njepscheradźichu Makara Semenowa, derje wjedźo, so by wón sa to telko pukow dostał, so by na poł morwy leżo wostał.

Sarjadownik wobroczi ßo na Akſenowa. Wón wjedżeſche, ſo je Akſenow ßwěrny cłowjek a rjekny:

„Ty rěcżiſch pſchezo wěrnoſcź, praj mi pſched Bohom, ſchtó je to cżinił?“

Makar Semenow tu tak ſtejeſche, każ by wo niczim niczo njewjedżał, a hladaſche na ſarjadnika, na Akſenowa ani pohladujo. Akſenowej tſchepjetaſchtej ruzy a hubje, a dołho njemóżeſche ani ßłowa prajicź. Myßleſche ßebi: Dyrbju mjelczeć a pſchelutowacź jeho, kotryż je mje ſnicził? Wón dyrbi pokuczicź ſa moje cżerpjenje. Jeli jeho pſcheradżu, budże wěſcże khoſtany. A ſchto potom, jeli ſo ßnadź jemu kſchiwdu ſcżinju? A potom, budże mi potom lóżo?

Sarjadnik praji hiſchcże jónu: „Nó, praj nam ſ prawdu, ſchtó je w jaſtwje ryk?“

Akſenow pohlada na Makara Semenowa a rjekny:

„Ja njewěm, njeßym niczo widżał.“

W nozy na to, hdyż bě ßo Akſenow do łoża lehnył a lědma drěmnył, ßłyſcheſche, ſo něchtó dże a ßo jemu k nohomaj ßydże. Wón tam pohladny a ſpósna Makara. Wón rjekny:

„Schto hiſchcże wote mnje chzeſch? Schto tu cżiniſch?“

Makar Semenow mjelczeſche; Akſenow ſtany a praji: „Schto jow cżiniſch? Woteńdź, abo ſawołam wojakow.“

Makar Semenow pokhili ßo k Akſenowej a rjekny ſcheptajo:

„Iwan Dimitrijewicżo, wodaj mi!“

Akſenow ßo wopraſcha: „Schto dyrbju tebi wodacź?“

„Sſym pſchekupza morił a ßym tebi nóż podtyknył. Chzych tež tebje moricź, ale na dworje naſta hara, ßunych noż do twojeho měcha a wuléſech ſ woknom.“

Akſenow mjelczeſche a njewjedżeſche, ſchto prajicź. Makar Semenow ſběże ßo, pokloni ßo hacź do ſemje a rjekny:

„Iwanje Dimitrijewicżo, wodaj mi Boże dla. Wuſnaju, ſo ßym pſchekupza morił — ty budżeſch puſchczeny a pońdżeſch domoj.“

Akſenow rjekny: „Tebi ßo derje rěcżi, ale ja, ſchto chzu nětkole ſapoczecź? Hdże chzu ßo wobroczicź? Żona je mi wumrjeła, dżěcżi ßu mje ſabyłe; ja bych njewjedżał, hdże ßo wobroczicź?“

Makar Semenow leżeſche hiſchcże pſchezo na ſemi, cżepjeſche ſ hłowu na ſemju a rjekny:

„Iwanje Dimitrijewicżo, wodaj mi. Hdyż mje ſ knutu bijachu, ßym to ßnadniſcho ſnjeßł, hacź twoje pohladnjenje. — A ty mějeſche hiſchcże ſo mnu ßobużelnoſcź — njeßy mje pſcheradżił. Wodaj mi Boże dla. Wodaj mi pokutnemu hrěſchnikej!“ a wón ſdychowaſche.

Akſenow, ßłyſcho, ſo Makar Semenow płacże, da ßo ßam do płakanja a rjekny: „Bóh njech cżi woda, ßnadź ßym ja ſto krócź hórſchi, dyżli ty.“

Na dobo bu jemu lóżo. Wón pſcheſta żedżicź ſa domiſnu; njewopuſchczi żenje jaſtwo a myßleſche ßebi pſchezo na poßledniu hodżinu.

Makar Semenow njepoßłuchaſche na Akſenowa. Wuſna, ſo je winowaty. Hdyż bě wußudżenje pſchiſchło, ſo dyrbi ßo domoj wrócżicź — bě Akſenow njebo.

Ze Serbow.

Sswjedżeńſke dźiwadło pſchi jubileju Macźizy Sserbſkeje. Běſche w lěcże 1880, hdyż prěni ßerbſki dramat wuńdże. Wot teho cżaßa ßem je wotpočzował a nichtó ßo njeje ßmilił, jón hdy Sserbam pſchedſtajicź. Bliżeſche pak ßo jubilej Macź. Sserbſkeje, kotryż chzyſche Budyſka Bjeßada ſe ßwjedżeńſkim dźiwadłom wuſnamjenicź. Khutny dżeń żada ßebi też khutnu hru, a teho dla wuſwoli ßo ſa ßwjedżeńſke dźiwadło: „Na Hrodżiſchczu. Cżinohra w pjecźich jednanjach. Spiſał Jakub Bart.“

Dokelż naß tale hra do ſaſtarſkich, dawno minjenych cżaßow Sserbowſtwa dowjedże, chzemy tu wſchelake wězy rosjaßnicź, ſo mohł kóżdy, kotryż ßwjedżeńſke dźiwadło ßebi wobhladacź pſchińdże, tule hru też poknje doroſymicź.

Po wſchej nětcziſchej połnóznej Němſkej k wjecźoru wot rěkow Wódry a Bobra a k połnozy wot rudnych hór bydlachu pſched wjazy hacź 1200 lětami wulke ludy, kotſiż ßo połóbſzy Sſkowjenjo mjenuja, dokelż na woběmaj brjohomaj Łóbja (po němſku: Elbe) bydlachu. Tele ludy dźělachu ßo do tſjoch hłownych ludow: do Lutyzow (abo też Wjcletow), do Bodryzow a do Sserbow.

Wſchitke tute ludy běchu ſjenocżene pſches jenu wěru, pſches jenu rěcź a pſches teßame waſchnja wěſo ſ małymi rosdźělemi.

Lutyzojo bydlachu mjes Wódru, Łóbjom a rańſchim (Baltiſkim) morjom. Tutón lud běſche najmóznſchi a ſ wulkej ſmużitoſcźu a je ſpodźiwnej wutrajnoſcźu ſa ródny kraj, ſa ßwoju wěru, rěcź a narodnoſcź wojowaſche wón ſ Němzami. Po ßurowych wojowanjach. nimale pjecź lětſtotykow trajazych, Němzy njeſbożownych Lutyzow pak do cżiſta ſaniczichu, pak pſcheněmczichu.

K wjecźoru wot Lutyzow bydlachu Bodryzojo w dżenßniſchej Meklenburgſkej, Hólſchtejnſkej a ſ dźěła w Hannoverſkej. Też woni běchu do mnohich mjeńſchich ſplahow a rodow dźěleni.

Sserbja pak bydlachu najbóle k połodnju we wulkim dźělu nětcziſcheje Schleſynſkeje, w Hornich a Delnich Łużizach, w zyłej Sakſkej nimale hacź k horam, kotreż ßo nětkole Harz mjenuja a we wulkim dźělu nětcziſchich ſakſkich wójwodſtwow. Też Sserbja běchu do mnohich ſplahow rosdrjebjeni. Najmózniſche ſplahi běchu: ſplah Łużiſki w Delnjej Łużizy dele hacź do Barlina bydlazy, ſplah milczańſki w Hornjej Łużizy a wokoło Miſchna, a ſplah ßerbſki, kotryż po lěwym brjoſy Łobja a po woběmaj brjohomaj Ssolawy wokoło Lipſka, Altenburga atd. bydleſche.

Mały ſbytk tutych połobſkich Sſkowjanow, něhdy tak móznych a ßławnych, ßmy my Sserbja.

Najßławniſchi ſe ßerbſkich ſplahow běchu Milczenjo, nad kotrymiż najſkerje hižo dołhe cżaßy Milez ród knjeżeſche. Najwjetſcheje mozy nabu tutón kralowſki ród ſa krala Miliducha. Jemu poßłuchaſche tójſchto mjeńſchich rodow a jeho wołachu druhe ſplahi na pomoz. Jeho kralowſke ßydło běſche Hrodżiſchko, tamna hórka, kotruż nětko Żidowſke pohrjebniſchczo ſ napſchecźa Budyſchina kryje a hdżeż naſch njeſapomnity Ssmoleć wotpočzuje. Miliduchowy kraj rěkaſche Miłſka.

Nawjecźorni ßußodża a ſtajni njepſchecźelio połóbſkich Sſkowjanow běchu Frankojo, kotſiż mjeſy ßwojeho kraja ſe żałoßnej ſpěſchnoſcźu roſſchěrjachu, woßebje ſa Khorlu Wulkeho (768—814). Hdyż tutón w lěcże 800 w Romje romſku khěżorſku krónu doſta, ſtaji ßebi wón ſa nadawk, wſchě ludy ſa kſchefcźańſku wěru dobycź. Sawěſcże běſche to nadobny nadawk, tola waſchnje, na kotreż chzyſche to doſcźahnycź, běſche wopaczne a njekniczomne. Khorla Wulki běſche mjenujzy teje myßle, ſo dyrbi ßo póhanſkim ludam najprjedy ßamoſtatnoſcź a narodnoſcź wſacź a ſo dyrbja ßo frankſkemu knjejſtwu podcźißnycź. Dokelż pſchi tuttym dźěle ſ póhanami ſe ſatraſchnej, barbariſkej ßurowoſcźu ſakhadżeſche, tucźi kſchefcźańſtwo na żane waſchnje wot Frankow pſchijimacź njechachu a ßo ſe wſchej mozu pſchecźiwo frankſkemu tyranſtwu wobarachu.

W lěcże 805 walichu ßo frankſke cżrjódy do Cżech; na pucźu podcźißnychu ßebi ßerbſki ſplah Glomacźanow, kotſiż mějachu w Miſchnanſkej krajinje ßwoje ßydła. Cżechow pak, ſ kotrymiż běchu Sserbja tehdy ſjenocźeni, pſchewinycź njemóżachu. Duż brónjeſche ßo Khorla Wulki ſ nowa, każ hiſchcże żenje pjedy.

Do tutych cżaßow a do tutych wobſtejenjow dowjedże naß ßwjedżeńſka hra. Wo jeje nadróbnym podawku ſhonicże wſcho dalſche ſa tydżeń.

S Budyſchina. Murjeńſki pomoznik Bjedrich Guſtav Hoche je ßrjedu rano w 6 hodżinach ßwoje njeſkutki ſe ßmjercźu ſapokucźił. Wotprawjenje ſta ßo ſ guillotinu w małym ßudniſtwowym dwórcźku w pſchitomnoſcźi ſakońſzy pſchedpißanych 12 ßwědkow ſ měſchcźanow, ſaſtupjerjow měſchcźańſkeje rady a ßudniſtwa a liczba pſchihladowarjow, kotſiż běchu ßebi ſaſtupne khartki wuproßyli. Tak bórſy hacź bě 6 hodżina wotbika, ſ jaſtwowymi durjemi wyſchſchi ſtatny rěcźnik dr. Genſel, jaſtwowy inſpektor Schmiedel a archidiakonus Schneider ſtupichu. Sa nimi pſchińdże mordař Hoche ſ pſchewodom ſchtyrjoch jaſtnikow. Hoche, dołhi cżłowjek ſ cżornobrodatym wobliczom, bě dźěłańſku draſtu wobleczeny; jeho ſchija, pſches kotruż dyrbjeſche ſa někotre mjeńſchiny padańſka ßekera rubnycź, bě naha. Ruzy běchu jemu na khribjet twjerdże ſputali. Twjerdże ſtupajo a po ſdaczu bjes bojoſcże wón k guillotinje krocżeſche. Wyſchſchi ſtatny rěcźnik dr. Genſel jemu tam ſ krótkimi ßłowami powjedźi, ſo je ßmjertny wußnd pſchecźiwo njemu prawomóz doſtał, a ſo kral jeho próſtwu wo wobhnadżenje njeje dopjelnił. Na to wón ſaßudżeneho katej Brandej ſ Oederana, kotryż ſe ßwojim ßynom a jenym pomoznikom pſched guillotinu ſtejeſche, pſchepoda, prajizy: „Knjes krajny kato, ſ tutym wam Hodu pſchepodam, pſchinjeſcże jeho wot żiwjenja k ßmjercźi!“ Kat Brand a jeho pomoznikaj Hodu pſchimnywſchi jeho po ſkhodach na guillotinu dowjedżechu. Tam jeho k deſzy, na wyßoke ſtajenej, rucże pſchipaßachu a jeho potom na guillotinu ßunychu. W bliżſchim wokomiku ßekera dele praßny. Hodowa hłowa do kaſchcża, ſ rěſom wußypaneho padże, a ſ jeho cźěła khětra łuża krwě wußykny. Statny rěcźnik na to pſchihladowarjow napominaſche, ſo bychu ßo wotßalili; ſ tym bě khutny ſkutk nimo. — Tak bórſy hacź bě ßo wotprawjene cźěło wukrawiło, jo dwaj měſchcźan-

skaj žłužobnikaj wußleczeschtaj, jo do kaschcza, s hrubych deskow sbiteho, pokoschtaj a jo na dwórnischczo dowjeseschtaj, s wotkel je žo do Lipsczanskeje anatomije póßłako. — Poßledni dżeń žwojeho żiwjenja bě Hocha žwoje pschirodne dżěczi k žebi proßył. S nich pak jenoż schtyrnaczelětna holza, kotraž je žo sańdżenu njedżelu konfirměrowała, jeho do jastwa wopytacz pschińdże. Wěstosczi bliskeje žmjercze bě Hochowu wutrobu po sdaczu smjechczika. Wón je žo nakasacz dał a je wieczor do wotprawjenja žwjate wotkasanje wużiwał. Popołduju bě khofej wupił a wot teho czaża skoro psches zyku nóz hacz do ranja w bibliji czitał.

— Wobkhadne stwy Budyskeho wokrjeżneho hamta žu nětko w starych kasarmach delka pschi žerbskej wěži.

— Ratarska towarstwowa pokładniza je žo na poßlednjej skhadżowanzy sakskich ratarskich wużitkarskich towarstwow sałożika. Skhadżowanka, na kotrejż běchu też sastupjerjo sakskeho knježerstwa pschitomni, je dale wobsamkła, shromadne pschedawanje żita srjadowacz. Nusne pjenjesy maja žo s wudawanjom podżělnych listow, wulkosczi leżamnosczow kóżdeho žobustawa poměrjenych, saradżicz. Dowuradżicz dyrbi žo tale należnoscz na bliżschej skhadżowanzy němskich ratarskich wużitkarskich towarstwow, kotraž budże žo lětża w auguscze wotbywacz.

— Na dwěmaj městnomaj je žo w běhu sańdżeneho tydżenja w Budyschinje paliko, tola je žo poradżiko, kóżdy krócz woheń s czażom poddużycz. Njedżelu pschipołdnju wokoło 12 hodżin bě w tudomnej dżěczazej dżěłaczerni w wobydlenju wuczerki Nowakez wo jstwje woheń nastał, s kotrymż je žo na domjazej nadobje něhdże 250 hriwnow schkody naczinilo. Woheń je pjecza 5lětne dżěczo saparało. — Dwaj dnjej posdżischo, wutoru pschipołdnju, žo na swonkownej lawskej haży w dżěłarni tapezěrarja Grabsa korb włożankow s tym sapali, so pschi warjenju wóska tutón pscheběża. Grabs, kotryż chżysche ruczе tsi tysy wóska s khachlow wsacz, žo pschi tym khětro wopali. Dalscheje schkody žo njeje stako.

— Ssrjedu dopołdnja žo s mlokowego wosa tudomneje mlokarnje, hdyż psched schulerskimi wrotami jědżesche, jene koło wotžuny. Duż wóska na plestr prażny, s czimż žo konjej splóschischtaj a wustróżenaj s wosom prjecz czerjeschtaj. Pschi tym žo wosowe durje wocżinichu, a někotre mlokowe khany na hażu wulecżichu. Mloko, kotreż wone wopschijachu, nimale wscho wuběża. Dalscheje schkody žo njeje stako.

— Nahku žmjercz je sańdżenu žobotu w Budyschinje żiwnosczer Ryczer s Luha wumrjeł. Do jenych khlamow stupiwschi žo wón s Božej ruczku saja a bóry po tym ducha wudycha. Njebocżiczki žo na lěkowanje skótnych khorosczow derje wustejesche a bě stajnje hotowy a swólniwy, žwojemu bliżschemu s nusy wupomhacz. Duż budże wón ratarjam w žwojej domowinje jara parowacz.

Wuhlady na pschichodne wjedro. Knjes wjedrowěschczer se Sserbow je redakziji sczěhowazy dopiż póßłał: Pschińdże nětko czaż, w kotrymż ratarske dżěło wot wjedra wotwißuje. Budu žo prózowacz, žwojim pschecželam też lětża, tak wjele hacz moja wědomoscz samoże, pschichodne wjedro k wjedżenju dawacz. Loni je moje wěschczenje często na dżeń trjechiko, jenoż nasymu ras bě žo wone se sacźmiczom žłonza smyliko. W bliżschim czażu hacz do 16.—17. haprleje rjane troschku wětsikojte wjedro wocżakuju. Symne dny hnydom sapocżatk pschichodneho měżaza sastupja, tola niz po 8. meji, po tajkim budże Pankraza wschón strach nimo. Sapocżatk auguста po žłonzowym sacźmiczu na naż jara horze dny czakaja, kotreż budża drje žnjam hojicz, jeli so je deschcze njepschewodża. Wěsczischu powjesczo wo tymle czażu posdżischo podam, hdyż budża moje wobkedżbowanja dospołnische. Pschichodnu nasymu budża žylne wětry sakhadżecz a to prěni krócz wot 27. hacz do 29. septembra, druhi krócz wot 26. hacz do 27. oktobra, tseczi krócz wot 23. hacz do 25. novembra a poßledni krócz wot 22. hacz do 24. dezembra. To s rědka hdy tak trjechi, budża žebi moji pschecželjo wo mojim doprědka prajenju wjedra myßlicz, tola czaż jich powuczi, hacz mam prawo. Ssym pscheżwědczeny, so nasymu jara kritiske dny pschińdu.

„Łužica“, měsačnik za zabawu a powučenje, čo. 3, je wušła a wobsahuje tele wudźełki w pěšej a wjazanej rěči: Blido z wosebnych hosći. Baseń Jana Radyserba. — Dobra rada abo Jan Marja. Po češkim V. Kosmáka wobdźěłał a. (Pokračowanje). — Nócny pokoj Baseń J. Čišinskeho — Pjeć listow z časow Noweho Serbstwa. Z papjerow J. E. Wanaka. A. Listaj J. E. Smolerja Wanakej. Pokračowanje). — Křižna cyrkej w rozwalinach. Dr. theol. Imiš-łodźijski. — Někotre epigramy Karla Havlíčka Borowskeho. Přeł. Adolf Černý: N. B. měsćanosće. Rada hłupemu Jankej. Wobkhad z ludźimi. Huslerjej k mjeninam. Młodźencam a knježnam. — Pola katholskich Serbow. Piše Serbin. — Nowe serbske knihi. Piše Astur. I. Radyserb: Wobradźeńka. (Pokračowanje). — Rubriki: Serbske pismowstwo. Słowjanske nowinki. Druzy wo Serbach. Serbski rozhlad. Należnosće towarstwow. Zapis přinoškow a darow. Dary za natwarjenje serbskeho Maćičneho domu. Zapis abonnentow. Nawěstki. — K cyłemu nakładej 3. ča „Łužicy“ je wurjadna přiłoha přidata, nastupaca serbski Maćičny dom. — — „Łužica“ wukhadźa měsačnje po 12 a 8 stronach formata „S N.“ a płaći 3 hr. na lěto.

S Hajniz. Do tudomneje katholskeje zyrkwje žu žo pjatk 2. haprleje paduschi łamali. Stólz k woknu schulskeje stwy stajiwschi žu wokno wußadżili a s nim nuts salesli. Wot tam žu do zyrkwje schli a tam buschkwizu, něhdże 60 hriwnow wopschijazu, wuprósdnili, a někotre zynowe khanki, swónczk a někotre knihi kranyli. Skoteho khelucha na woktarju a druheje drohotneje nadoby, teho runja měschniskeje drasty žo njejžu dótknyli, też njejžu niczo se samyßkom skónzowali. Stólz, kotryż běchu k woknu schulskeje stwy stajili, žu tam stejo wostajili. Hacz dotal sa paduchami hischcze žaneho žłeda nimaja.

S Budestez. Tudomny hosczenzar Voigt je na powschitkownej wustajeńzy Draždżanskeho pjerisnuplahowazeho towarstwa czežne myto Draždżanow (20 hriwnow) na žwoje Pekingske kacżki dostał.

S Korsymja. Nascha wjeż, kotraž je žo poßlednje lěta s natwarjenjom wjazorych wulkich fabrikow wobydlerstwo rucże pschisporiko, póstsku agenturu dostanje. Wobkhodny wokrjeż tejele agentury pódla Korsymja jenoż Bołżwjezy wopschija.

S Huczíny. Nascha wohnjowa żykawa je, hdyż je žo hdy ras we wokolnosczi paliko, pschezo jena s najprěńschich k wohnjej pschijeła. Temu bě też tak, hdyż žo žrjedu tydżenja w Lichanju palesche. Poßledni krócz wona tak skoku jědżesche, so jedyn s wohnjowych wobornikow s njeje dele na dróhu padże. Na sboże pak žo wón njeje straschuje wobschkodżik; jenoż tołste mjaßo wysche nohi je žebi khětro smjatk. Njedżiwajzy wulkich bolosczow pak wón tola hischcze k wohnjej doczampa a tam pilnje haschecz pomhasche. To je wěscze wscheho pschipósnacża hódne.

S Khwaczíz. Jenemu dundakej je žo wóndano w naschej wßy slě seschko. Na jahrodże dżěkajo bě žo mandżelska tudomneho żiwnosczerja P. proscherja dohladała, kotryż nimo ujeje dżěsche. Zonje hnydom myßliczka pschipadże, so žnadż je zusy w jejnym wobydlenju pobył. Duż ruczе do njeho khwatasche. A hlej, jena komoda tam wocżinjena stejesche. S njeje bě žo, każ žo pschi pschepytanju wupokaja, dybsaczny czażnik shubił. Hospoża žo teho dla hnydom sa dundakom puschczi. Na Lorenzez polu dweju czeladnikow wohladawschi wona tutymaj pschiwoła, so dyrbitaj dundaka sadżerżecz. Taj skoku na pucz khwataschtaj a zuseho saßłapaschtaj. Mjes tym hospoża k proscherjej dobeża. Dokelż wón prejesche, so je czażnik kranył, hospoża proscherjowu drastu pschepyta. W jenym jeho sakow czażnik namażawschi wona s jenej ruku czażnik wutorże a s dobom s druhej ruku pakostnikej tak žylnu plistu wotkoži, so žo jemu psched wocżomaj sabłyskny. Tola na tym njebě hischcze doscz. Jakna żona proscherjowy kij shrabnywschi do njeho pjerjesche, so žo jenoż tak próch s lumpateje drasty kurjesche. Podarmo dundak żakoscżejo proscheschе: „Ach macźi, luba macźi, pschestańcze!“ Wona kij prjedy njepuschczi, doniż žo njebě wscha s dycha wubika. W pschichodże budże drje žo tónle proscheŕ nascheje wßy sdalowacz, w kotrejż se żónskich rukow tajke želene puki padaju.

S Klukscha. Schtwórtk 15. haprleje žo tu póstska agentura wotewri. Jej žo sczěhowaze wßy pschipokasaja: Komorow, Kobjelń, Lichań a Mały Lichań, Sdżar, Nowy Sdżar a Sdeť. Sskużbne hodżiny sa wobkhad smeja žo wschědne dny dopołdnja wot 8—11 hodżin a popołdnju wot 3—6 hodżin, njedżelu a žwjate dny pak jenoż dopołdnja wot 8—9 hodż. a popołdnju wot 5—6 hodżin.

S Hrodżischcza. 1. haprleje popołdnju 1/2 5 hodżin je žo tu khęża, kotraż je Piskorezom žłuschała, a kotruż je wóndano wěsty Nowak s Maleczíz kupił, wotpaliła. Khęża je do krajneje wopalneje kaßy s 500 hriwnami takšerowana była, hódna pak je jenoż 400 hriwnow była. Duż tukaja, so je woheń sałożeny, a woßobu, na kotruż žo hrěscha, žu do pschepytanskeho jastwa wotwjedli.

S Łuska pola Pomorz. Na tudomnym knježim dworje staj hejtman Pětr Nedo a jeho mandżelska, hospoża Hana Nedowa rodż. Kschižanez s Czornowa hižo 30 lět w žłużbje. Kóżdemu s njeju je žo sańdżenu njedżelu czežne snamjo sa žwěrnoscz w dżěle, w lecże 1894 wot Jeho Majestosczе krala wustajene, spożczilo. Wusnamjenjenymaj je žo medailla, kotraž žo se selenym bantom noßy, na knježim dworje we wobydlenju knjesa najeńka Schmuhla w pschitomnosczi czeledże psches hamtskeho hejtmana s Craushaara na žwjatoczne waschnje pschepodała.

S Łucża. 1. meje knjes wuczer Jeckel tudomne kantorske a wuczerske městno nastupi.

S Njeßwačidła. Na tudomne ſkótne wiki, bě ßo 7. haprleje 387 howjadłow, 130 ßwini a 355 proßatow pſchihnało.

S Wóßlinka. S wulkej ſrudnoſczu ßmy ßłyſcheli, ſo tele jutry naſche 2. ſchulſke měſtno na cząß niz je Sserbom ale ſ Němzom budże wobßadżene. Bóh luby Knjes pomhaj nam ſaßo k wuczerjej, kiž je ßerbſkeje rěcze mózny a teho dla khmany, naſche dźěcźi prawje roswuczowacź.

S Wojerez. Pjatk tydźenja w nozy je ßo we Weiſtez zyhelnczi pſchi Draždźanſkej dróſy ßuſcheńnja, hakle pſched krótkim natwarjena, wotpalika. Wo naſtaczu wohnja njeje niczo ſnate.

S Hródka. Schtwórtk tydźenja w nozy je ßo hewjeŕ Bohumił Kowal ſ Terpa w Guſtav-Adolfſkej jamje ſaßypnył. Po tſihodźinſkim dźěle pak ßo poradźi, jeho hiſchcźe żiweho wuhrjebacź. Wón běſche ßebi prawe ſcźehno ſłamał a ßebi puchel a khribjet ſmjatk, czehoż dla dyrbjachu jeho do měſchczańſkeje hojeŕnje podacź.

— We Wojerowſkim wokrjeßu budża nałětnje kontrolſke ſhromadźiſny: w Ruhlandże 20. haprleje dopołdnja w 9 hodźinach, w Bukowje 20. haprl. popołd. w 5 hodź., w Blunju 21. haprl. dopołdnja w 10 hodź., we Wojerezach 21. haprl. popołd. w 5 hodź. a 22. haprl. popołd. w 5 hodź., w Běłym Khołmzu 25. haprl. dopołd. w 8 hodź., we Wujeſdże 25. haprl. popołd. w 5 hodź. Rjady a cźeßne wuſnamjenjenja maja ßo pſchityknycź.

— Nałětnje kontrolſke ſhromadźiſny we wokrjeßu Mużakowſkeho pſchipowjedźeńſkeho hamta ſmeja ßo: w Krjebi 24. haprleje dopołdnja w 9 hodźinach, w Delnjej Wólſchinje 24. haprl. popołd. w 3 hodź., w Dźěżach 26. haprl dopołd. w 9 hodź., w Kodersdorfje 26. haprl. popołd. w 3 hodź., w Niſkej 27. haprl. dopołd. 1/2 9 hodź., w Rósborku 27. haprl. popołd. w 3 hodź., w Dubzu 28. haprl. popołd. w 3 hodź., w Sslepom 29. haprl. dopołd. w 8 hodź., w Běłej Wodże 29. haprl. popołd. w 2 hodź., w Mużakowje 30. haprl. dopołdnja w 9 hodź. a popołd. w 3 hodź.

Sa naſch ßerbſki dom

bě ßo dotal nahromadźiło: 37,556 hr. 59 np.

Dale ßu ſa njón darili:

knjes Jan Żur, kubleŕ w Delnim Hunowje . .	100	—	
knjes kantor Ssmoła w Budeſtezach	5	—	
knjes faraŕ Urban we Wokranczizach	100	—	
knjes kapłan Barth w Kamjenizy prěni pſchinoſchk na 100 hriwnow	20	—	
knjes probſt Eugen Soloviev w Koburgu . . .	120	—	
knjes Dr. Muka w Freibergu	1	—	
knjes wuczeŕ Sommer w Budyſchinje	1	—	
knjeni A. R. w Draždźanach	—	50	

Hromadźe: 37,904 hr. 9 np.

S dźakom kwituje

J. Bartko,
ſarjadnik Maczicźneho doma.

Wußudźenja.

Kawniſki ßud. Klampnaŕſki pomoznik Ota Libſch, ſamkaŕſki pomoznik Pawoł Libſch a fabrikaŕ Ernſt Bärſch ſ Dobruſche běchu w nozy 11. januara ſ tamniſcheje korczmy ſ towaŕſtwoweho wjeßela domoj duzy wotroczka Bryczu ſ Pſchiſchez, kotryž bě w tym ßamym hoſcźenzu był, do dróhoweho pſchirowa cźißli a jeho ſ pjaſcźu do hłowy a wobliczа bili. Otu Libſcha, kotryž bě pſchi pukach ſ wjednikom był, k 30 hriwnam pjenjeżneje pokuty, Pawoła Libſcha a Bärſcha pak po 20 hriwnach pjenjeżneje pokuty ſaßudźichu.

Cźeladnik Ernſt Ryczeŕ ſ Hnaſchez bě lětßa 23. februara pjenjeżnu móſcheń ſ 94 hriwnami, kotruż bě rěſnik Ota Berger ſ Budyſchina njedaloko Pſchiſchez ſhubił, namakał a něhdże 20 hriwnow ſ namakanych pjenjes ſa ßwoje potrěbnoſcze wudał. Pſcheſchiwjenja dla Ryczerjej jaſtwo na dwaj měßazaj pſchißudźichu.

Madlenje Handrikowej na Židowje bě tamniſchi gmejnſki pſchedſtejicźeŕ 2 hriwnje khoſtanja napokożił, dokelż bě wona njedźiwajzy ſakaſnje popjeł do Sprewje ßypała. Handrikowa, kotraż prějeſche, ſo je pſcheczíwo ſakaſni cźiniła, ßebi ßudniſke wuczinjenje żadaſche a ſ tym dozpi, ſo ju njedoßahazych dopokaſmow dla wuwinowachu.

Rěsbaŕſki pomoznik Grüttner ſ Małeho Lubuſcha bě ſ jebawym wudawanjom hoſcźenzarjej Voigtej w Budeſtezach 2 hriwnje wotpożcźił a wot ßwojeho dźěłodawarja, rěſbarja Otty tam, ßebi 23. januara 4 hriwny mſdy do prědka wupłacźicź dał. 24. januara pak bě ßo Grüttner ſkradźu ſ Budeſtez wotßalił, ani ßwój dołh njeſapłacźiwſchi, ani ßwoju powinoſcź dopjelniwſchi. Jemu jebanſtwa dla jaſtwo na dwě njedźeli pſchißudźichu.

Přilopk.

* S Kamjenizy, 23. měrza. Wóndano mějachu wukhodźerjo ſkładnoſcź pſchi rjanym wjedrje baptiſtiſkej kſchcźeńzy pſchihładowacź. Na lěwym boku rěki Kamjenizy běſchtaj dwaj ſtanaj poſtajenaj. K tymaj pſchińdże tóſchto mużſkich a żónſkich ßobuſtawow baptiſtiſkeje gmejny, podachu ßo do njeju, tam ßo wußwlěkawſchi wuſtupichu ſ njeju w dołhej běłej draſcze a běłych nohajzach, żony nimo teho w běłych kapach na hłowje. Přědaŕ w cźornej měſchniſkej ßukni, ale ſ nahej hłowu k tym, kiž chżychu ßo kſchcźicź dacź, rěcźeſche. Potom hacź do kolen do wody ſtupi, jeneho cźornucha ßobu do rěki wſawſchi. Nětko kſchcźeńk kſchcźeńza po dołhoſcźi do łódſymneje wody położi, tak ſo bě żyle podnurjeny. To ſta ßo ſ wěſtymi zeremonijemi. Potom dyrbjeſche ßo kſchcźeńz ſaßo ſwoblekacź. Tak ßo pjecź mużſkich a ſchěſcź żónſkich woßobow kſchcźijeſche. Mjes nimi bě jedyn cźornuch ſe ßwojej běłej żonu a ſ dźěſcźom, jeju hólczkom. Hdyż běchu ßo kſchcźeni ſwoblekali, ſkónczi ßo ßwjatocźnoſcź ſe ſhromadnym ſpěwom.

* S Wrótßławja (Breßlawa) 30. měrza. Pſchi njewjedrje, kotreż wczera popołdnju wot wjeczora pſches Wrótßław a wokolnoſcź cźehnjeſche, běſchtaj parkowy ſtražnik Engel a wußkużeny żeleſniſki ſekretar Stempniewicź w nowych promenadach Scheitnitzſkeho parka pod jenym dubom pſched ßo lijazym deſchcźom wukhow pytałoj. Na dobo ßo ſawrjeſka a ſahrima, a wobaj mużej cźeżko pohłuſchenaj na ſemi leżeſchtaj, tak ſo dyrbjachu jeju do kliniki dowjeſcź. Parkowemu ſtražnikej ſ huby a ſ noßa krew běżeſche, a jeho cźełko bě módre poběżane; Stampniewicź bě ßebi ruku cźeżko wobſchkodźił.

* S Niemberga, 29. měrza. Tele dny je jena koſa na dworje tudomneho Kohła, kiž ſ żitom wikuje, niz mjenje hacź 8 kóſłatow měła, ſchtoż ßo wěſcze porědko ſtawa.

* Sa ſnateho wjedrowěſchcźerja profeßora Falba, kotryż je trajnje wokhromił, ßu Barliniſke nowiny „Echo“ 50,000 hriwnow nahromadźiłe. Tutón dar je ßo ſe wſchěch ſtron ßwěta ſkładował; wón dyrbi ßo njeſbożownemu wuczenzej pſchi ſkładnoſczi jeho 60. narodninow, lětßa 13. haprleje, pſchepodacź.

* W Schwarzwaldże, Odenwaldże a Haardtſkich horach je ſańdźeny tydźeń ßylny ßněhowy mjeczel ſakhadźał. Kcźenje ßadowych ſchtomow, kotreż w tamnych ſtronach hižo kcźeje, je ſe ßněhom wjele ſchkodowało.

* W Kelnje nad Łóbjom ßebi pjenjeżnik Fiſcher brjuch roſprówſchi żiwjenje wſacź ſpyta. Jeho do hojeŕnje dowjeſechu, hdźeż je na ßwoje ſranjenje wumrjeł.

* W Jendźelſkej mjes ludom wopiłſtwo a ſ dobom duchakhoroſcze pſchiběraja. Mjes tym ſo je w lěcze 1859 było 36,752 błudnych, je jich liczba w lěcze 1896 na 94,446 ſrostka. Woßebje duchakhoroſcze mjes khudymi nětkole ſakhadźeja, a to ſ teho pſchińdże, ſo mjes dźěłaczerjemi palenzowy cźert dźeń a wjazy woporow wobßydli.

* W Wuheŕſkej ßu ßo ſ njepſchestawajzym deſchcźom rěki napjake. Woda Temeſkej rěki a Begaſkeho kanala je ſtraſchnje pſchibywała a w nětkotrych ſtronach daloku krajinu póczrjeła. Pola Kożowy ßu żołmy żeleſniſki naßyp podmłełe.

* (Stražowarjo jako mordarjo.) S Mitrowizy we Wuheŕſkej je powjeſcź pſchiſchła, ſo ßu nětkotſi měſchczańſzy ſtražnizy jeneho cźłowjeka, kotrehoż mějachu w polizajſkej kłódże ßedżo, żałoßnje ſkónżowali. 19. měrza běchu jeneho burika, wěſteho Joſipa Sipuſa ßadźili, dokelż na njeho tukachu, ſo je konja kranył. Popołdnju bě w jaſtwje wulke żałoſcźenje ßłyſchecź, kotreż něhdże hodźinu dołho trajeſche, potom pak żyle womjelkny. Naſajtra rano Sipuſa ſe ſłamanymi rjebłami a żałoßnje roskhartowaneho morweho w jaſtwje namakachu. Strażnikow, na kotrychż tukaja, ſo ßu jeho ſkónżowali, ßu ſajeli. Sipus wudowu ſe ſchtyrimi małymi dźěcźimi ſawoſtaji. W tej ßamej kłódźi ßu pſched 3 lětami jeneho jateho wobwěſcheneho namakali. Nětk ßu ßo dopomnili, ſo tón cźłowjek, kotrehoż tehdy ſa ßamomordarja wudawachu, tak wyßoko na hoſdźu wißaſche, ſo ßo tam bjes ſtółza abo nětcźeho tajkeho ßam njeby powěßnycź móhł. Stółzow a něcźeho podobneho pak w tajkich kłódach njeje. Nětko ßo pſchepytowanje też na tamny podawk poczahuje. Měſchczenjo ßu roshorjeni.

* (Ssamomordarſtwo jeneje ßwójby.) W Betlaku w Schwajzarſkej ßo wutoru w nozy jena żyła ßwójba ſ wuhlowym dymom ſacźknycź ſpyta. Macź a ſchtyri dźěcźi ßu morwe, nan pak je ßo ſaßo ſhrabał a ßmjertnemu ſtrachej ßo wukhował.

* Na żónſkej kleſkawje: „Ale kmótra, kak dha móżeſch tola nětkole w nalěcze ßwojeho muża wo cźopły kożuch proßycź?! — „O, prjedy hacź tón „haj“ rjeknje, budże dawno ſyma tu!“ —

* W Antonowſzy pola Tarnopola w Galiziſkej ßu ßobotu w nozy zyku ßwójbu ratarja Kohuta ſkónzowali. Dokelž bě Kohut jara ſamožity, ßo drje tu wo rubjeżne mordarſtwo jedna. Sa mordarjemi nimaja hiſchcże žaneho ßlěda.

* (Pluwacź na komando.) Nižſche wojeŕſke ßudniſtwo w Augsburgu je podoffizěra Solingera k jaſtwu na pjecź měßazow ſaßudžiło, dokelž bě wón jenemu wojakej kaſak, ſo dyrbi ßwojemu towarſchej do woblicza pluwacź.

* Pola Kuffſteina w Alpach jedyn měſchczan na wyßokej Brenntenſkej horje wobžrane cźěko notariatneho kandidata Joſefa Fuchſa ſ Friedrichshafena nadeńdże. Pſchi nim payjerku namaka, na kotruž bě napißane: „Tu na tymle horinym wjerſchku je jedyn njeſbožowny cźlowjek ſe ßamßnej ruku ßwojemu žiwjenju kónz cźinił 4. dezembra 1896 popołdnju mjes 1 a 2 hodźin.“

* Mlynſki Joſef Bach w Läuterſchachu do komory pod rěſakom dźěſche, ſo by piliny ſchrub nacźahnył. Na dobo pila hicź pocźa a mlynſkemu hłowu roſtłóczi.

* W ſpěſchnym żeleſniſkim cźahu, ſ Pariſa do Turina jědźazym, ßu tele dny cźěko woßobnje ſdraſcźeneho zuſeho ſ roſraženym nopom namakali. Tu ßo wěſcże wo mordarſtwo jedna. Hacź dotal njeißu móhli naſhonicź, ſchtó ſkónzowany zuſy je. Jeneho ßobupucźowarja, jenicźkeho, kotryž je ſe ſkónzowanym w tym ßamym woſu jěł, ßu ſajeli.

* S Falkenberga, 24. měrza. Nahły nadpad jeneho pßa na wóßomlětnu holcźku je njedawno tudy ſke ſcźěhwki měł. Wbohe dźěcźo běchu do wßy póßłali, hdźež nahle poß ſchcźowkajo na njo lecźa. Dźěcźo ßo jara ſtróži. Bórſy pocźa wboha holcźka nadpadnje ßłabnycź a widleſchcźa ju wobjimowachu, a po krótkim cźaßu ßo jej rěcź ſhubi, kotruž njeje dotal hiſchcże ſaßo nabyła.

* (25 np. dla ſkónzowany.) Na drózy pola Emmendingow w Badenſkej ßu minjenu njedźelu rano nježenjeneho murjerja Egla ſ Reuthenow, kotryž w Emmendingach w dźěle ſtejeſche, ſ nožemi ſkónzowaneho namakali. Jako jara podhladny je murjeŕ Mathias Simon ſajaty, kotryž bě ßo ßobotu wjecźor w korcźmje ſ Eglu 25 nowych pjenjezkow dla ſwadźił a jemu ſlě hroſył. Sajaty je ženjeny a nan mnohich dźěcźi; jeho wopor bě dobry, dźěławy cźlowjek a wußłużiwſchi pola wojakow ſ podpjeru ßwojeho wobſtarneho nana.

* (Sſlěborowa namakanka.) Wo wulkej ßlěborowej namakanzy ßo tudy we Wolinje wjele powjeda. Jedyn dźěłacźeŕ, kiž ſe ßwojej ßwójbu pola Stubbenrodow w holi dźěłaſche, pod jenym pjeńkom wulke ßudobje wukopa, kiž bě pokne ßlěbornych pjenjes a ßlěborneje pychi ſa wuſchi, ſchiju a ruzy. Teho bě tak wjele, ſo móżeſche jo jedyn ßam lědom wotnjeſcź. Pjenjeſy běchu tak wulke, kaž naſche dwěhriwnowſke, a jara cźeńke abo ßłabe. Sſkowa, kiž na nich ſteja, ßo ſe žaneje europiſkeje rěcźe bycź njeſdadźa.

* (Wobwěſcheny milijonar.) S Majnza pißaja: Lětża 16. februara ßu w Amerizy milionara Arthura Duſtrowa wobwjeßyli. Jeho dźěd je tudy, prjedy hacź je do Ameriki wucźahnył, hoſcźenz wobßedźał. Duſtrow je ßwoju žonu a ßwoje dźěcźo ſtónzował, cźehož dla je jeho ßudniſtwo k ßmjercźi wotßudźiło. Podarmo běchu wſchě prózowanja jeho rěcźnikow, kiž běchu ſ Němzow k temu powołani, ſo bychu dopokaſali, ſo je w jeho ßwójbje duchowny błud knježił, a jeho ſ tym wot ßmjercźe wumóhli. — Po dołhim wojowanju wo jeho žiwjenju ßo nětko wojowanje wo jeho ſawoſtajenſtwo ſapocźnje. Jeho nan je w ßwojim teſtamencźe poſtajił, ſo dyrbja, jeli ſo ßyn bjes dźěcźi wumrje, jeho ßotſine dźěcźi jeho ſamoženje namrěcź. Nětk pak je ßo wobwěſcheneho ßotra do wězy połožiła a na ßudniſtwo wobroczíła, ſo by ßebi niz jeno ßwoje prawo na ſawoſtajenſtwje wudobyła, ale tež ſo by mozowanja Düſtrowych rěcźnikow, kiž ßebi wjele tyßaz dollarow ſa ßwoju ßłużbu žadaja, pſchepytacź a pruhowacź dała.

* Nowy ßrědk pſchecźiwo choleri je njedawno katholſki mnich Pondicherp w prědkownej Indiji nałożił. Wón bě do pohanſkeho domu ſawołany; dźe a namaka w nim tſjóch na choleru ſkhorjenych w wiwach leżo, wobdatych wot wſchelkich póhanſkich ßwjecźatow. „Te waß njeſamóża wumóz, ſmjetajcźe te pſchibójſke ßwjecźata na dróhu“, wón rjekny, „tudy dam wam ßwjecźatko ßwjateje wutroby, pſchibijcźe ßebi jo na durje, potom waſchi khori wotkhorja, to wam ßlubju.“ Duž te ßw. cźerćiki ſ woknom won wulětaja, a „ßwjata wutroba“ na jich měſto ſtupi. Naſajtra rano je wſchón ſtrach ſa khorych nimo. Sſo wě, ſo je ßebi ſ tym ßrědkom mnich Pondicherp wſchěch tamniſchich wobydlerjow ſa ßwoju wěru dobył.

(Zyrkwinſke powjeſcźe hladaj w pſchiłoſy.)

Drjewowe awkzije.

Na knježich hajniſkich revěrach **Rakeczańſkeho, Koßlowſke Schcźeńczańſkeho** a **Jenſcheczańſkeho** knježeho dwora ma ßo ſpuſchcź palne drjewo ſcźěhowaze dny na ſcźěhowazych lěßnych měſtach pſcheßadźowanje pſchedawacź:

wutoru 27. haprteje t. l. rano wot 8 hodźin
w **Trupinjańſkim revěrje pſchi Konjecźańſkej mjeſy**

62 rm.	khójnowych ſchcźěpow,	481	khójn. hałoſ. hromadow,
91 =	= kuleczkow,	22	twjerdych = =
2 =	dubowych =		prěnki k wukopanju po loßach.

ßrjedu 28. haprleje rano wot 8 hodźin
w **Koßlowſkim revěrje pſchi Liſchohórſkim hacze:**

43 rm.	khójnowych ſchcźěpow,	8	hromadow wužitkow. žerdźow
127 =	= kuleczkow,	550	khójn. a brěſowych hromadow
			pjeńki k wukopanju po loſach;

ſchtwórtk 29. haprleje rano wot 8 hodźin
w **Schczenczańſkim revěrje pſchi ruczizy:**

91 rm.	khójnowych ſchcźěpow,	245	khójnowych hałoſ. hromadow
72 =	brěſowych ſchcźěpow,	29	twjerdych = =

popołdnju wot 1 hodź.
w **Jenſcheczańſkim revěrje w běłych ładach**
44 rm. khójnowych ſchcźěpow,
202 khójnowych hałoſowych hromadow,
pjeńkowe drjewo po potrjebje.

Wuměnjenja ßo do ſapocźatka awkzije woſjewja.

W Rakezach, 3. haprleje 1897.

Wyſchſchi hajnik.

Wolijowe barby

we wſchěch ſnatych nuanßach, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdźe ſkhnyjaze,

moleŕſke a murjeŕſke barby,
terpentinowy wolij
(němſki a franzowſki),
najlěpſchi
lanowolijowy firniß,
jara derje a twjerdźe ſkhnyjazy,
jantarjowe laki,
kopalowe laki,
damarſke laki,
żeleſowe laki,
Kölnſki klij, kaž tež
murjeŕſki klij,
dróbnu krydu,
gyps,
portlandſki zement,
najlěpſchi karbolineum,
barbicże wſcheje druźiny,
ſchablony
ſa **molerjow** a **murjerjow**
porucza a ma wſchezo wulki ſkład po najtuniſchich płaczíſnach

Emil Měrſch,
drogowe khlamy
24 na kamjeńtnej haßy 24
ſnapſchecźa turnarnje.

Draždźanſki
jědźny raiß
punt po 15 np. porucza
Khorla Kahrowe.

K wnßzywej

porucźam w najlěpſchej derje ſkhadźazej tworje
cźerwjeny dźeczel,
żołty dźeczel,
běły dźeczel
ſ rukowanjom, ſo je bjes židy,
ſeradellu,
rajſku trawu,
Timothejowu trawu,
Oberndorfſke a
Eckendorfſke runklizowe ßymje
woprawny probſtajſki wowß,
wußyty probſtajſki wowß,
imperialny jeczmjeń,
běłu lětnju pſchenzu,
hróch,
woku,
kolij atd.

Ernſt Pfuhl,
żitowa wikowarnja
28 pſchi żitnych wikach 28.

Hróch
lohko ßo warjazy porucza
Khorla Kahrowe.

Ssadźeńſku zyblu, liter po 25 np.
rajſku trawu do dźeczela,
dźeczelowe ßymjo, hróch,
woku, běły dźeczel
porucza
Khorla Kahrowe.

Pſchedawanje a porjedźenje
wſchěch druźinow
cźaßnikow.
Płaczíſny najtuńſcho a rukowanje na dwě lěcźe.
Gustav Mager, cźaßnikar
11 na ßerbſkej haßy 11
pſchi ſtarych kaſarmach.

Dobrowólne pscheßadźowanje.

Po žadanju herbow khěžkarja **Pětra Wjazki** w **Praskowje** maja ßo ležomnosćze, k jeho sawostajenstwu ßłuschaze, jako:

1. khěžna ležomnosć ſ łuku, fol. 10 Praskowskich ležomnostnych knihow, a
2. pólna ležomnosć, fol. 51 ležomnostnych knihow Hodźijskeho hamtskeho podźěla,

kotrejž ležomnosćži stej ßo bjes inventara wjeßnogrychtišzy k 1. na 1250 mk., k 2. na 2700 mk. taksěrowakej,

ßrjedu 21. haprleje 1897 dopołdnja w 10 hodźinach

w **Praskowje** w khěžnej ležomnosćži ßamej kat. cź. 10 na dobrowólne waschnje na pscheßadźowanje pschedawacź.

K Wjazkej sawostajenstwu ßłuschazy skót, hospodarska nadoba, sklady a domjaza nadoba maja ßo mjenowany dźeń hnydom po pscheßadźowanju ležomnosćow psches wjeßne grychty na pscheßadźowanje pschedawacź.

Pscheßadźowanske wuměnjenja, wucźah ſ ležomnostnych a hypothekiskich knihi a wotpißmje wobßedźeństwoweho sapißa a woheńjawěsćeńskeho wobßwědčenja ßu w Praskowskim hosćenzu a na tudomnej ßudniſtwowej tafli widźeć.

W Budyschinje, 30. měrza 1897.

Kralowske hamtske ßudniſtwo.

Kuntze. Brauer.

Drjewowa awkzija

na Połpiczańskim revěrje.

W **Huczinanskim hosćenzu** maja ßo **ßrjedu 14. haprleje 1897 dopołdnja wot ½10 hodźin**

43 khójn. a 12 dub. schtomow, 13 hacž 15 zm. ßrjedźneje tołst.
17 dub., 4 brěs. a 224 khójn. klozow, 12 hacž 41 cm. hornjeje poczežnje ßrjedźnotołstośćze,
84 khójnowych krutych žerdźow, 10 hacž 15 cm horn. tołstośćze,
162 rm. mjehkich palnych schćěpow,
98 = = a 3 rm. twjerdych palnych knyplow,
6 = = a 1 = = repuchow,
126_6 stotnjow mjehkich a 5_9 stotnjow twjerdych walcźkow,
121_0 dołhich hromadow walcźiny,
$137\frac{1}{2}$ rm. mjehkich a 2 rm. twjerdych pjeńkow

pschihotowane w drjewischćzach 57., 69. a 107. wodźělenja pschi Nowowjeßnjansko-Huczinanskej drósy — w wuležowanjach 15., 27., 28. a 84. a jenotliwje w 24., 56., 62. a 63. wotdźělenju

ßa hotowe pjenjesy, ſ wuměnjenjemi, prjedy wosjewjomnymi, na pscheßadźowanje pschedawacź.

Kral. hajniski rentski hamt w **Draždźanach** a kralowske hajniske revěrske ſarjadniſtwo w **Połpizy,** 3. haprleje 1897.

Garten. **Simmig.**

Awkzija.

3. ßwjaty dźeń jutrow dopołdnja wot 9 hodźin budźa ßo w **Lětonju** w Panachez kuble wschón cźěßli Hennej ßłuschazy grat, 1 hobanka, wischelaka nadoba a noschena drasta na pscheßadźowanje pschedawacź.

Korczma

w **Nowym Bronju** pola Radworja je hnydom płaczišny hódno na pschedań. Dalsche wukasa **J. Kolla** w Radworju.

Žiwnosćz

cźišło 14 w **Radworju** ſ 9 tórzami pola, nowymi twarjenjemi a dospołnym inventarom je hnydom na pschedań. Dalsche wukasa **J. Kolla** w Radworju.

W **Hruboczizach** je **žiwnosćz** cźišło 2 ſ 15 tórzami pola a łuki ſ nowymi twarjenjemi na pschedań.

Łuka na pschedań.

Wulka łuka pola Delnjeje Hórki, k Hněwßezam fol. 3 ßłuschaza, ma ßo po sahonach rospschedacź. Dalsche wukasa wobkhodny agent **Pittrich.**

Strowe kruschwinowe drjewo a ſdonki ßu tunjo na pschedań w Muczowje 28 pola Wojerez.

Jědźne a ßymjeńtne **běrny,** magnum bonum a druhe družiny ma tunjo na pschedań

Pětr Wacker
na horncžerskej haßy 2.

Kublo

dwě hodźinje wot Budyschina ležaze, ſ maßiwnymi twarjenjemi, 70 tórzami pola a łuki, (najlěpsche pscheńcźne położenje), je ſ dospołnym inventarom hnydom na pschedań.

Dalsche wukasa **C. A. Manitz** na schulskej haßy 3 po 1 ſkhodźe,

Kowarńja

bjes hospody, ſ 4 tórzami pola a łuki, w jenej zyrkwinskej wßy pschi drósy ležaza, je semrjecźa dla na pschedań. Dalsche wukasa **H. Vogt,** dwórnischćzowy korcźmar w Pomorzach.

Rower

na pschedań w schuli w **Rakojdach.**

Sa drjewjanzarjow!

Poručzam dźělbu starych schkórnjow, ßwój wulki ſklad nowych schkórnjow we wschěch wulkosćzach ſ cźišcze dobreje koże, staru a nowu drastu ſ wołmjanych a bawłmjanych tkaninow po ſnatych tunich płaczišnach.

Hańža ſwud. **Bergerowa**
na hauensteinskej haßy.

Moja
cźrjewowa pschedawarnja
je nětko na žitnej haßy 7.

Jan Frenzel.

Ssymjeńtny wowß

w ſnatej dobrosćži poruča knježi dwór we **Warnoczizach** pola Wjeleczina.

Kóſlaze kóžki

kupuje pschezo po najwjetschich płaczišnach

Heinrich Lange
pschi žitnych wikach.

Wina

w ſnatej dobrosćži w bohatym wubjerku po poměrnych płaczišnach poruča

Gustav Küttner,
winowa pschedawarnja
a korcźma
10 na ßerbſkej haßy 10,
5 dalokorěcźak 5.

Płaczišnowe ſapißy ßo poſkicźeja.

Sa korcźmarjow a ßaßopschedawarjow woßebity rabatt.

Derje dźěłane **ſosy** a **matrazy** poruča tunjo **E. Schubert,** tapezěrar a ßedłarſki mischtr na jerjowej haßy.

Połcź punt po 70 np., pschi 5 puntach po 65 np., **łój** punt po 50 np., pschi 5 puntach po 45 np., **kołbaßowy tuk** punt po 50 np., pschi 5 puntach po 45 np., tucźne **howjaſe mjaßo** punt po 55 np., zyle tucźne po 50 np., **ßuſcheny ßwinjazy brjuch** punt po 60 np., dobru kołbaßu punt po 60 np. poruča **G. Hildebrand**
na jerjowej haßy.

Oty Rügerowe
ſchokolady, biskwity, kakao, żelesowy kakao, żelesowy wowßowy kakao, wowßowy kakao

punt po 2 mk. 20 np., 1 mk. 80 np. a 1 mk. 40 np., kaž tež wulki wubjerk

jutrownych jejow, ſajazow, attrappow atd.

poruča

H. Lindner

na ſeminarskej haßy 6 w Budyschinje.

Runklizowe ßymjo

Eckendorfſke a
Oberndorfſke
punt po 35 np.,

pleczenje

najjednorische hacž najwoßebnische rad rucže wujedu,

palmowe haloſy

rucže a tunjo wobſtaram.

Ernſt Pětſchka,
ſahrodnik w Hlinje.

Portlandſki

zement

w zykych a poltunach, kotryž ßym cźerſtwy dostał, tunjo poručam.

Emil Měrſch
na kamjentnej haßy.

Loßy

ſakſko-thuringſkeje industrijoweje a pschemyßłoweje wuſtajeńzy w Lipsku po 1 mk. dostacź pola **C. Noacka** w Budyschinje na žitnej haßy.

Hacž do **kónz meje** pschecźehnjenja dla

wulke

wupschedawanje

porzlina, kamjeniny a **ſchkleńczanych tworow,** kaž tež wſchěch druhich tworow po khódej ßo pschihodźazej płaczišnje

Korla Barthel.

Schmidt & Gottschalk,

pjenježny bank

pschi mjaßowym torhoschczu

czißło 14|16 w Budyschinje.

Blišschi lětni semester **ratarskeje schule** w **Budyschinje** a **ßadowniskeje** a **sahrodniskeje schule,** s njej sjednoczenej, ßo poňdżelu **26. haprleje** dopołdnja w 9 hodźinach sapoczńje.

Pschipowjedźenje dla pschijecża ma ßo pola podpißaneho stacź, kotryž je też rad swólniwy, wo schuli dalsche wukasacź a pschi wuswolenju schulerskich pensijow pomozny bycź.

Direktor **Brugger.**

Na złoty jubilej Maćicy Serbskeje

20. a 21. haprleje w Budyšinje

sobustawy, serbske towarstwa, wšych dobrych Serbow a jich přećelow najwutrobnišo přeprošujemy:

Za předsydstwo Maćicy Serbskeje:
Can. cap. schol. **Jurij Łusčanski.**
Can. farař **Jakub Skala.**
Dr. **E. Muka.**

Za swjedźeński wubjerk:
Rěčnik dr. **M. Cyž,** předsyda.
Wučeŕ **A. Sommer,** zarjadnik.
Tachant. přěd. **J. Sewčik,** pismawjedźeŕ.

Přeprošenje předsydstwowe

do swjedźeńskeho posedźenja

rěčespytneho wotrjada Maćicy Serbsk.

wutoru 20. haprleje

popołdnju 1/2 3 hodźin

w Budyskej „lišćej jamje“.

Subjazy lěkaŕ dr. Jencź

bydli nětko

na Hoschiz haßy 46 na rózku Bismarkoweje dróhi.

K rěčam dopołdnja wot 8—12 hodźin,
popołdnju „ 2—5 „
Njedźelu dopołdnja wot 9—11 hodźin.

Wosjewjenje.

Čeśćenym Sserbam w Budyschinje a wokolnosći najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so ßym ßebi **Donathowej** ßłuschazy

restawrant

na kamjeńtnej haßy 5 (prjedy Frenzel) wotnajał.

Budu ßo pschezo prózowacź, ßebi s krutej sprawnosću, čistosću a spěschnym poßłuženjom spokojnosć hosći, mje wopytazych, dobycź.

S najwjetschim pocześćowanjom

Jan Urban.

Wosjewjenje.

Pizne ßrědki, jako **lanu muczku, rżanu piznu muku** a **majßowy schrót** ma pschezo na pschedań **Otto Säuberlich w Łasu.**

Murjerjo

dostanu trajne dźěło pschi twarje hólczazeho wustawa w Malym Wjelkowje.

C. Schneider, twarski mischtr.

Na swjedźeńsku

nalětnu skhadźowanku

serb. stud. młod.

wutoru 20. haprleje, dopołdnja w 10 hodź. na **„Třělerni“,** jako na předswjedźenju złoteho jubileja Maćicy Serbskeje, wšěch studowacych a jich přećelow nanajwutrobniše přeprošuje

J. Hejduška, stud. theol.,
t. č. hł. starši.

Konfirmandske

stupnje a **schkórnje** a **dźěczaze stupnje**

porucza tunjo

Moritz Lange,

schewski mischtr w **Njeßwaczidle.**

Drastne tkaniny,
koschlazy barchent,
blidowe rubyn, serviettyn, trjenja,
poßleschczowe deki,
blidowe a sofowe deki,
běhanske tkaniny,
teppichi, gardiny,
rulowowe tkaniny,
poßleschczowe tkaniny,
a wupjerki,
pscheschiwane deki,
barchentowe rubischcza,
meblowy keper, krep,
kattun, módroczischcź,
gumijowe blidowe deki,
a linolejowe běhacze

po jara tunich płaczišnach w najwjetschim wubjerku jenož pola

S. Beera,

Prjedy **Meßow a Waldschmidt.**

Dźěczaze wobleczenja
hižo po 2 mk. 50 np.

w najnowschich faßonach jenož s trajnych tkaninow porucza w njepschetrjechenym wubjerku

Max Udich
w Budyschinje
14 na bohatej haßy 14.

Sskužobnu holzu hnydom pyta **Bergan** na lawskej haßy 12.

Kowarski pomoznik,
młody człowjek se wßow namaka trajne dźěło pola wosotwarza **M. Galla** w Budyschinje.

Sa žiwoje želejowe a krótkotworowe khlamy ßyna sprawneju starscheju sa wuczobnika s pschihódnymi wuměnjenjemi pytam.

Pawoł Walther
pschi žitnych wikach 7.

Tyscherskeho pomoznika *pyta* **Kruwjaz** w Trjebjeńzach pola Pomorz.

Krawskeho pomoznika a **krawskeho wuczobnika,** kotrajž mózetaj hnydom nastupicź, pyta **A. Pilak,** krawski mischtr w **Bukezach.**

Sskužobne a kuchińske holzy do Draždżan, Schandawy a Lipska pschi 15—23 mk. mjdy pyta **Kynastawa** na kschidarskej haßy (Siebergasse) czißło 3.

Pytam ßłužobne a hródźne dźowki a tajke k ßwinjom, gratmischtra, wotroczkow, ßrěnkow, pohonczow a rólnych pohonczow, tscheźakow, wolazych, dźěłaczerske ßwójby a dójki pschi wyßokej mjdže do tudomnych a Draždżanskich stron. **Schmidtowa** w Budyschinje na ßerbskej haßy 7, I.

Holza

kotraž je hižo ßłužiła a ßo na warjenje wusteji, ßo hnydom abo posdźišcho pschi dobrej mjdže do ßłužby pyta psches pschekupzowu **Noackowu** na žitnej haßy.

Na dźěło swuczena ßłužobna holza ßo pschi wulkej mjdže pyta na hospitalskej haßy 8 po 2 skhod.

K 1. meji ßo ßylna ßłužobna holza pschi wulkej mjdže pyta na swonkownej lawskej haßy 24.

Dźěczi na wocżehnjenje bjerje **Henczowa** w Bórku czißło 14 w prjedawschej schoßejowej khěži.

(K temu „czißłu pschiłoha.)

Pschiloha k czišku 15 Serbskich Nowin.

Ssobotu 10. haprleje 1897.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje jutsje njedželu rano w 7 hodź. farar Räda němsku spowjednu rěč, ½9 hodźin diakonus Sarjenk němske a w 10 hodź. serbske prědowanje. — W 12 hodźinach budže farar Räda serbske paćerske dźěći konfirměrowaś.

Seleny schtwórtk smeje rano w 7 hodź. farar Räda serbsku spowjednu rěč a w 8 hodźinach serbske prědowanje. — W 10 hodźinach budže diakonus Sarjenk němske paćerske dźěći konfirměrowaś, pschi čimž smeje žo powschitkowna spowjeda, spowjednu rěč budže kujes farar Räda dźeržeć.

Cžichi pjatk smeje rano w 7 hodźinach diakonus Sarjenk serbsku spowjednu rěč, ½9 hodź farar Räda serbske a w 10 hodź. němske prědowanje.

Wěrowani:

W Michalskej zyrkwi: Ernst Kurt Hulcź tu, s Marju Theresiju Kloßez w Brěsowje.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Albert, Jana Siebera, žiwnoscźerja w Dobruschi, ž.

W katholskej zyrkwi: Hilža Ida, Korle Pawola Thamma, kamjenjeczešarja w Tšelanach, dź. — Jaroßław, Korle Wolhejno, fabrikskeho dźěłaczerja w Budestezach, ž. — Jan Jurij, Ernsta Roberta Schramma, kamjenjeczešarja w Nowej Wšy, ž.

Zemrjeli:

Dźeń 30. měrza: Korla Pomhajbóh Förster, dźěłaczer se Sohlanda, w wokrjeßnym wustawje na Židowje, 65 l. 2 m 13 d. — Korla Bohumił Rychtar, tkalz s Motydła, w wokrjeßnym wustawje na Židowje, 67 l. 6 m. 23 d. — Korla Bjedrich Tranitz, krawz s Porchowa, w wokrjeßnym wustawje na Židowje, 70 l. 5 m. 9 d. — 5. haprl.: Emma Martha, Jana Augusta Pětki, wobydlerja a fabrikarja na Židowje, dź., 19 d.

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 4923 měchow.		W Budyschinje 3. haprleje 1897				W Lubiju 8. haprleje 1897			
		wot		hacź		wot		hacź	
		hr.	np.	hr.	np	hr.	np.	hr.	np.
Pschenza	běła	8	24	8	41	8	—	8	35
"	žołta	7	88	7	94	7	50	7	79
Rožka	50 kilogr.	5	69	5	75	5	50	5	69
Jeczmjen		6	50	7	—	6	—	6	67
Wowß		6	20	6	70	5	70	6	70
Hroch		7	22	11	12	8	33	9	30
Woka		7	78	8	33	6	—	7	50
Jahły		13	—	15	—	12	—	14	—
Hejduschka		15	—	16	—	13	50	14	—
Běcny		2	20	2	60	2	—	2	40
Butra	1 kilogr.	2	30	2	60	2	20	2	50
Pschenična muka	50 "	8	—	16	50	—	—	—	—
Ržana muka	50 "	7	50	11	—	—	—	—	—
Ssyno	50 "	2	70	3	—	2	50	2	90
Ssłoma	600 "	16	—	18		16	—	18	—
Prožata 1236 schtuk, schtuka		11	—	20	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby		4	25	5	25	—	—	—	—
Ržane wotruby		4	75	5	75	—	—	—	—

W Budyschinje płaczeschе: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach 14 hr. — np. hacź 14 hr. 29 np., žołta 13 hr. 49 np. hacź 13 hr 80 np., kórz rožki po 160 puntach 9 hr 10 np., hacź 9 hr 20 np, kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 10 np hacź 9 hr 50 np.

Na Burtu w Budyschinje pschenza (běła) wot 8 hr 24 np hacź 8 hr. 29 np., pschenza (žołta) wot 7 hr 69 np hacź 7 hr 80 np., rožka wot 5 hr 63 np. hacź 5 hr 78 np, jeczmjeń wot 6 hr 25 np. hacź 6 hr 75 np., wowß wot 6 hr. — np. hacź 7 hr — np

Drażdżanske mjaßowe płaczišny: Howjada 1. druzźiny 56—58 hr., 2. druzźiny 50—52 hr. 3. druzźiny 45—55 po 100 punt. rěsneje wahi. Žiwe najlěpsche krajne šwinje 40–42 hr. po 100 puntach. Cželata 55–65 hr., po 100 puntach mjaßoweje płaczišny.

W jedro w **Londonje** 9. haprleje: Pomroczene.

Ssuschene piwowe šłodźišny,
šłodowe kołochi,
ześišskokorjenjowu muczku,
palmosornowu muczku,
bawłmowu šymjenjowu muczku,
lanu muczku, laue woßuchi,
rżane wotruby, pschenične wotruby,
majßowy schrót
porucza tunjo
Ernst Pfuhl.

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7

porucza jara rjane **cžorne a pißane draste tkaniny,** cžistowołmjanu lěpschu tworu stary łohcź po 50 np., meter po 90 np., stary łohcź po 60 np., meter po 1 mk., kaž tež drózschо.

Pißane schottiske kascheźikate draste tkaniny

stary łohcź po 25 np., meter po 45 np., w rjanych barbunjepuschczatych mustrach, kaž tež tajke cžistowołmjane.

Módre wupjerki w dźeßacźorych šmuhach, šwětłoczerwjene hładke, šwětłoczerwjene šmuhate, 6/4, 7/4, 8/4, 9/4 schěroke.

Zychi 3/4 a 6/4 schěroke, šwětłe, kaž tež zyle cžěmnoczerwjene kascheźikate, teho runja **cžěmoczerwjeny kattun** w jara wulkim wubjerku, stary łohcź hižo po 18 np., 6/4 **cžischczany barchent** (módrocžischcź) najlěpschu tworu, stary łohcź po 30 np., rjanobarbne mustry stary łohcź po 33 np., **dwójny** cžischcź stary łohcź po 35 np., **tkaniny k spódnim šuknjam,** jara rjane mustry, stary łohcź po 20 np.

Rubjany a běły płat

we wschěch schěrjach, dwajłohcźaty, stary łohcź po 30 np.

Koschlazy flanel sa lěcźo, šmuhaty, kascheźikaty jenobarbny, jara tunjo.

Kholowowe tkaniny

po nakupowanskej płaczišnje a niže njeje.

6/4 **wulke kattunowe rubischcźa,** kraßne małe nowe mustry po 23 np., **rubischcźa na hłowu** se židy, wołmy a bawłmy.

Prawje 6/4 wulke, **cžorne kaschemirowe rubischcźa** s rózkatymi kwětkami tykane.

Dla dospołneho spuschczenja pschedawarnje šwoje twory po płaczišnje, po kotrejž šym je šam kupił, do cžista wupschedawam

Ernst Scheer

w Budyschinje na seminarskej drózy 1.

Heinrich Mohr,

schewski mischtr w **Budyschinje**

na ßukelnskej haßy 14

porucza k konfirmaziji wschě pomyßlne druzíny **stupnjow** a **schkórnjow** po snatych tunich płaczísnach. Kaz je snate, po měrje wubjernje ßedźaze wobucze sa krótki czaß dźěłam.

Schkórnje a stupnje

k **konfirmaziji,** kaz tez wschě pomyßlne druzíny wobucza sa **muzskich, zony** a **dźěczi** porucza po zyle wurjadnje tunich płaczísnach

Paul Kristeller

na bohatej haßy 29 ſ napschecza hosczenza „winoweje kicze".

Rjany wulkosornaty raiß,
punt po 16, 18—20 np.,
najlěpsche wulke jerje,
tunu po 38 mk., schtuku po 3, 4, 5, 6 a 7 np.,
kóstkaty zokor, punt po 32 np.,
rjany, derje ßłodzazy khosej
porucza jara tunjo

Carl Noack na zitnej haßy.

Turkowske ßłowki

nowy płód w měchach, kaschczikach a po wasy ßu tunjo dostacz pola

Moritza Mjerwy
pschi mjaßowym torhoschczu.
Destillazija likérow po starych tunich płaczísnach.

Sslódke palenzy

liter hizo po 40 np., **likěry** liter hizo po 60 np.
porucza **Moritz Mjerwa** pódla Pětrowskeje zyrkwje.
Destillazija snatych dobrych palenzow po starych tunich płaczísnach.

Kißale kórki

po kopach tunjo pschedawatej

Schieschka a Rjeczka.

Schparazy wolij

dźěłany sa schijaze maschiny a jěsdne koła ſ koscżowolijoweje fabriki H. Möbiusa a ßyna w Hannoverje dostacz pola

Clemensa Jäckela na bohatej haßy.

W hoborskim wubjerku:

pistolije, jenorołkate a dwěrołkate,
revolvry, teschiny, patrony a **sapal. kłobuczki,**
dale: **sazynowane grotowe plecżenje** a **kałaczkaty grot** k wobhrodżenju;
dezimalne a **butrowe wahi** a **punty**
porucza
pschedawarńja zelesnych tworow

Gotthard Behrendsa

pschi ßerbskich hrjebjach czißło 10 a na hoschiz haßy czißło 44.

Konserwirowane
matjes-jerje
kaz tez symske
maltaske bérny
porucza w wulkotnej hódnoscżi
Gustav Küttner
na ßerbskej haßy.

Woprawdzity amerikanski drobny krany
rjepikaty tobak
punt po 32 np. porucza
Carl Noack
w Budyschinje na zitnej haßy.

Zokrowy syrup
rjenje ßłódko ßłodźazy,
punt po 18 np.,
bély syrup,
punt po 20 np.,
po zylisnach tuńscho
porucza **Carl Noack**
na zitnej haßy.

Woprawdźite **Würzburgske**
runklizowe ßymjo
porucza **Carl Noack**
na zitnej haßy.

Sczinowe plecżenje

se sazynkowanym grotom tunjo pschedawa

C. Schneider, twarski mischtr na walskej drósy.

Mydło! Mydło!

K nalětnjemu płokanju czeszczenym hospodam swoje dobre ßamodźěłane **mydło** najnaležnischo poruczam a proschu pschi potrjebje wo dobroczíwe wobkedźbowanje.

Friedrich Lieber (prjedy H. Puy)
4 na ßerbskej haßy 4.

Czerstwy paleny
twarski a rólny kalk

w swojich kalkownjach w **Niskej** a **Kundraczizach** porucza
firma **E. Plümecke** w Niskej.

K hnojenju

poruczany **jamowy hnój** ſ bassina pschi Mużakowskej drosy. Płaczísna sa kubikmeter (= 1000 litrow) 1 Mk. 75 np. wucżini. Skasanja maja ßo rtnje abo pißomnje czinicz pola

radźineho hospodarskeho sarjadnistwa
w **Budyschinje na swonkownej lawskich haßy 25.**

Najwjetscha woßebita pschedawarńja w Budyschinje.

Konfirmandske kłobuki

jara tunjo po **1 mk., 1 mk. 25 np., 1 mk. 75 np., 2 mk.**

Filzowe, zylindrowe, hońtwjerske a dźěczaze

kłobuki

we wschěch nalětnich nowoscżach dobre a trajne po snatych woprawdze tunich płaczísnach.

Ratarske, domjaze, dźěłanske a dźěczaze

mězy

w njedoßahnjenym wulkotnym wubjerku, nimo měry tunjo.

Hugo Lehmann

22 na bohatej haßy 22 (pódla hosczenza k winowej kicži).

K konfirmaziji

poručžamoj: **wschě potrěbne wězy ſa ſchwadliſtwo,**
ſchtalty hižo po 50 np.,
bele ſpódnje ſukuje ſ wuſchiwanjom hižo po 1 mk. 50 np.,
hólčžaze klobuki po 1 mk. 25 np.,
khornarje, manſchetty, ſchemiſetty,
ſchlipſy po 5 np.

Philippi & Co.

Wobhladajcze ſebi naju 3 wulke wukładne wokna.

Ludwig Kuhlmann

(mějeczel **Erich Hecht**)
w kupnizy pſchi hłownym torhoſchczu
porucža w **wulkim wubjerku** po **tunich płaczišnach**

gardiny, běle a na žołcź,
kattuny, ſoſowe deki,
meblowe tkaniny,
vitražowe tkaniny,
běle, na žołcź a pišane,
gardinowe žerdźe a roſetty,
teppichi, běhacže, linoleum,
wóſkowe ſukno, tapety.

Kłobukowy baſar

nětko 9 na bohatej haſy 9
w domje knjeſa cžaſnikarja **Marſchnera.**

Wſchě nowoſcze

mužazych a hólčžazych
kłobukow a mězow
ſu w najwjetſchim wubjerku dóſchłe a porucža wſcho po wurjadnje tunich płaczišnach.

Kłobukowy baſar **w Budyſchinje 9 na bohatej haſy 9**
w domje knjeſa cžaſnikarja **Marſchnera.**

Parna nohowa kupjel.

A. Uhligowe

wulěkowanſke kupjele a ſtazija
ſa naturſkohojeńſku wědomoſcź
w Budyſchinje na nowych hrjebjach 3

poſkiczeja kajkimžkuli khorym, kotrychž khoroſcź hiſchcze nadžiju na wotkhorjenje dowoli, ſkładnoſcź a ſrědki, wulěkowanje namakacź. Wožebje ſo na wubjerne wuſpěſchne wulěkowanje, na roſpuſchczaze, wucžiſkaze ſkutkowanje jeho džělnych parnych kupjelow pſchi nětkole knježazej infſluenzy, pſchi wſchelakich **rheumatiſkich, katarrhaliſkich** a **naſymnjeńſkich khoroſczach** pokaſuje. Wožebje wulki wuſpěch pſchi **płuzowych, žołdkowych** a **czuwowych (nervowych) khoroſczach,** pſchi **wutrobinych, jěrchenjowych** a **žonjazych khoroſczach, drjenju, wiczu** atd. — Wopyty do wonka ſo tunjo wobliczа.

A. Uhlig,
praktiſki ſaſtupjeŕ naturſkeho hojenja.

Czeſczenym Sserbam w **Budyſchinje** a **wokolnoſczi** najpodwolniſcho k wjedženju dawam, ſo ſym dženża w Budyſchinje

na hauenſteinſkej haſy 1
w domje knjeſa Küttnera

filialu mojeje **barbjerńje chemiſkeje cziſczerńje, płokarńje** a **appretěrowarńje** ſałožił. Sa dotal ſpožczene dowěrjenje ſo rjenje džakujo, proſchu mi jo tež dale wobkhowacź.

Bjesporočne wuwjedźenje a ſpěſchne poſkuženje lubjo
ſ poczeſczowanjom

Hendrich Hoppſtock w Wósborku.

Pschepoloženje pschedawarńje.

S tutym ßebi dowolam, ßwojim cześćenym wotebjerarjam najpodwolniſcho k wjedźenju dacź, ſo ßym ßwoju pſchedawarńju ſe **ſnutskowneje lawſkeje haßy 6** na

bohatu haßu cźiſło 29

ſ napſchecźa hoſcźenza winoweje kicźe

pſchepołożił.

Sa dowěrjenje, mi hacź dotal ſpożczene, ßo wutrobnje dźakujo, proſchu ßwojich cześćenych wotebjerarjow a popſchewacźelow mi jo tež w mojim nowym pſchedewſaczu dobroczinje ſakhowacź chzycź. Budu ßo ſtajnje prózowacź, ßebi jo ſ krutym, ſprawnym poßkuženjom ſaßkużicź.

S poczeſcźowanjom

zentralny basar H. Richtera naßlědnika
w Budyſchinje na bohatej haßy 29.

Pſcheßłónczniki a pſchedeſchczniki

w jara wulkim wubjerku
po nadpadnje tunich płaczińnach.

S. Beer, prjedy Messow & Waldschmidt,
w Budyſchinje pſchi hłownym torhoſchczu 9
delka a po 1 ſchodze.

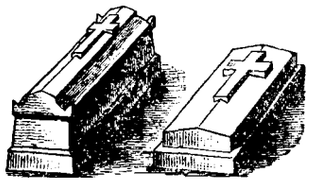

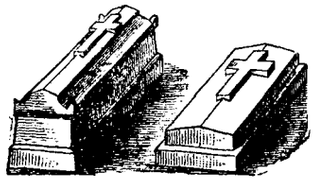

Bruno Pietsch

12 na Lubijſkej dróſy 12.

Poručam ßwój wulki ſklad hotowych **rowowych pomnikow** we wſchěch kamjenjowych družinach.

Woßebje na ßwoje tunje płaczińny kedźbliwe cźinju. Sſym **ßerbſkeje rěcze mózny** a proſchu pſchi potrjebje wo dobrocziwe wobkedźbowanje.

Emil Indinger,

ſchewſki miſchtr

w **Budyſchinje** na jerjowej haßy 6

ßwoje derje a trajnje dźěłane **ſtupnje a ſchkórnje** po tunich płaczińnach dobroczinwemu wobkedźbowanju porucza.

Hermank je moje ſtejiſchczo w ſchewſkim rjedźe pſchi radnej kheži na firmje ſpóſnacź.

Parny rěſak Tr. Holbjana,

twarſkeho miſchtra w **Budyſchinje**
ſ napſchecza piwarńje na Nowoſalzſkej dróſy
a na dwórniſchczowej dróſy 10,

porucza **hranite drjewa, deſki, łaty,** kaž tež hotowe **ſchpundowanja, ſchindzelowe deſki** a **wotrěſki** we wſchěch ſwuczenych dołhoſczach a tołſtoſczach.

Schtalty, jenoż derje ßedźaze formy, hižo po 60 np porucza

S. Beer,
prjedy Meſſow a Waldſchmidt,
w Budyſchinje pſchi hłownym torhoſchczu 9
delka a po 1 ſchodze.

Najlěpſche kupowanſke žórło ſa ſaßopſchedawarjow.

Žonjaze, mużaze a dźěcźaze

ßłomjane kłobuki

ſe wſchěmi pſchißłuſchkami

ſ najjednoriſchich hacź do najlěpſchich a najnowſchich wudźěłkow, **w njedoſcźehnjenym wulkim wubjerku po najtuńſchich fabrikſkich płaczińnach;**

tuńſcho mjemózno!

Porjedźenje

kaž je ſnate ruczе a tunjo.

Leopold Posner w Budyſchinje
7 na bohatej haßy 7.

Wulki ſklad
ßuknjanych khapicźkow a mězkow.

Najlěpſche kupowanſke žórło ſa ſchmatcź.

S. Beer, prjedy Messow & Waldschmidt,

porucza ßwój ſklad ſchikwanych hotowych wudebjenych a njewudebjenych

ßłomjanych kłobukow

najjednoriſchich hacź do najwoßebniſchich po ßměſchnje tunich płaczińnach.

S. Beer, prjedy Messow & Waldschmidt,

w Budyſchinje na hłownym torhoſchczu delka
a po 1 ſchodze.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. —Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćernje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 16. **Sobotu 17. haprleje 1897.** **Lětnik 56.**

Jutrowny ſpěw.

Nam, jutry rjane, witajcże,
Hdyž Jesuš Khryſtuš ſ rowa dże,
Na wohladanje kraßny!
Nam ſhotował je wjeßele
A pſchinjeßł nowe žiwjenje,
Kiž prjedy w ßmjercźi haßny.

Sso ſaſeleńcże, trawiczki!
Kiž ſpaſche tſi dny pod wami,
Tón ſpody waß nětk ſtawa.
O wulka, kraßna Boža móz!
Budź ßmjercźi nětko dobra nóz,
Kiž Knjeſa nam bě wſaka!

Sso, kwětki, ßobu wjeßelcże
Pſched kralom waſchim pokornje
A hłowczku poſběhujcże!
O ſcželcże ßwoje wonjenje
Nětk jemu rjenje na pucże,
Sso jemu pſchißměwkujcże!

A wodźiczka ty jutrowna,
Budź ſ nami ßobu wjeßeła,
Pój ſ nami cześćicź krala!
Wſchak Jesuß je cże ſ rěczki pił
A wot tebje ßo wokſchewił,
Duž njeſtej wot naſdala!

A wóczko, hladaj na njebjo,
Kak Boži lubi jandźeljo
Sso ßobu ſradujeja!
Pſches ſemju a pſches njebjeßa
Sso wſchitke Boże ſtworjenja
Pſched kralom pokorjeja.

A ſwoju Boże wot ßwěta
Nam duſchu horje ſběhaja
Hacž k njebju wjeßelemu;
Duž wſchitzy rjenje hromadże
Nětk kralej khěrluſch ſanjeſcże
Tak kraßnje ſjewjenemu!

Na wyſchſchim chorje, kralo naſch,
Kiž tajku wulku kraßnoſcź maſch,
Cźi klincź do wyßokoſcże
Nětk twoja khwalba, twoja cześcź!
Ssej žadamy ju ßobu njeſcź
Wot nětk hacž do wěcźnoſcże.

D.

Swětne podawki.

Němſke khěžorſtwo. Khěžor Wylem 21. haprleje khěžora Franza Joſefa we Winje wopyta. K cześći khěžorſkeho hoſcźa budże ßo džeń poſdźiſcho wulka parada pod komandom awſtriſkeho khěžora wotbywacź.

— Pſchichodne wólby do ſakſkeho krajneho ßejma ſměja ßo bjes hołka a wojowanja, jeli ſo budża ßo wuſwolerjo wucźinjenjow džerżecź, kotreż ßu ſtarſchi ſapółßlanzow konſerwatiwneje, nationalliberalneje a pokraczowanſkeje ſtrony mjes ßobu wobſamkli. 7. hapr. je ßo pod pſchedßydſtwom ſapółßlanza dr. Mehnerta w Draždźanach ſhromadźiſna wotbywała, w kotrejž je ßo poſtajiło, kotre wokrjeßy maja ßo konſerwatiwnym, kotre nationalliberalnym a kotre pokraczowanſkej ſtronje pſchewoſtajicź. Hdy by po tym ſchło, měła kóžda ſ tychle tſjoch ſtron ßwoje wobßedźenſtwo ſaruczene. Pſchi wólbach pak ßo huſto wuſwolerjo wo tajke wucźinjenja mało ſtaraja a teho wuſwola, wot kotrehož wocźakuja, ſo jich intereßy na ßejmje najlěpje ſaſtupi. Hacž kandidat konſerwatiwnej abo liberalnej ſtronje pſchiſłuſcha, to huſto wjele njewucźini, ale jeho woßoba, k kotrejž maja wuſwolerjo dowěrjenje, pſchi wólbje rosriża.

— Pſchi wudoſpołnjazej wólbje do khěžorſtwoweho ßejma w Torgowſko-Liebenwerdaſkim wokrjeßu je ßwobodnomyßlny kandidat Knörke ſ 9467 hłoßami pſchecźiwo konſerwatiwnemu kandidatej dr. Buſſeniuſej, kotryž 6875 hłoßow doſta, dobył. To je nowa poražka ſa konſerwatiwnu ſtronu, kotraž je w běhu poßlednich ſchtyrjoch lět pſchi wudoſpołnjazych wólbach nětko hižo 7 wokrjeßow ſhubiła. Wunoſchk w Torgowſko-Liebenwerdaſkim wokrjeßu je pak cźim nadpadniſchi, dokelž ßu w nim ßwobodomyßlneho kandidata wuſwolili, hacž runje twla ßwobodomyßlni njejßu rataŕſtwu pſchecźelnje ſmyßleni a hacž runje wulka wjetſchina wuſwolerjow ſ ratarjow wobſtejeſche. Podarmo je wſcha horliwa agitazija ſwjaſka ratarjow ſa dr. Buſſeniuſa była. Swjaſk ratarjow bě ßwojich najlěpſchich rěcźnikow do tehole wokrjeßa, w kotrymž ma jeho pſchedßyda ſ Plötz ßam ßwoje ßydło w Döllingenje, póßłał, kotſiž prózu njelutowachu, wuſpěcha pak žaneho njemějachu. Njech ßo konſerwatiwni a ratarſzy ſwjaſkarjo ſ tym troſchtuja, ſo nima nihdże bóle pſchiſłuſchowo, ſo je ßwět fulojty, wjazy prawa, dyžli w politizy. Politiſka ſtrona, kotraž je nětkole horka, ta je bórſy ſaßo delka. Sswobodomyßlni hiſchcże pſched nětkotrymi lětami lědma ſ wukałanſkimi wólbami nětkotrych ſapółßlanzow do khěžorſtwoweho ßejma pſchecźiſchcźachu, a nětko na dobo maja ſ luda wulki pſchiběh. Wſchelake ſmylki, kotreż ßu konſerwatiwni poßlednje lěta cźinili, ßu na tutym pſcheměnjenju w ludowym ſmyßlenju wina.

— Signale němſkeho wójſka dyrbja ßo troſchku pſcheměnicź, tak ſo ßo mjes ſignalemi pěſchkow a jěſdnych nimale pſchesjenoſcź dozpi. Nětkole ßu wone tak wſchelake, ſo pěſchzy ſignalam jěſdnych, a na wopak jěſdni ſignalam pěſchkow njeroſumja, ſ cźimž druhdy najwjetſcha měſcheńza naſtanje.

— Pruſkonjepſchecźelne ſmyßlenje njeje ßo pſchi ſtołětnych narodninach khěžora Wylema Wulkeho jenož w Reußſkim wjerchowſtwje, hdyž běchu pſchi tejle ſkładnoſcźi pruſku khorhoj wupowßnycź ſakaſali, pokaſako. Też w mecklenburgſko-ſtreliţſkim wulkowójwodſtwje we wyſchſchich worſchtach te ßame nahłady kaž w Reußu knježa. Wulkowójwodſka ßwójba a dwórſzy ſaſtojnizy ßo ſtołětny wopomnjeńſki džeń wſchěch ßwjatocźnoſcźow, haj ßamo wulkeje parady

27. měrza ſdalowachu. Faklowy cžah dyrbjeſche wjecžor pſches najcžmowiſche haßy cžahnycź, ſo ßo njeby ſe žanej ßwětłej pruhu a ſe žanym wótcžinſkim juſkanjom hrodowa wokolnoſcź wobcźežowała.

— Mecklenburgſko-Schwerinſki wulkowójwoda Bjedrich Franz je ßobotu wjecžor w Cannesu w Franzowſkej wumrjeł. Hižo lěta dołho khory, by wón jenož mało w ßwojim wótcznym kraju žiwy był a by dyrbjał wjetſchi dźěl lěta w połodniſchej Franzowſkej pſchebywacź. Wón bě ſ pruſkim generalom kavallerije, *tola wón jako tajki* ženje njeje w ſjawnoſcźi widźecź był. Woženjeny bě wón ſ ruſkej prynzeßu Anaſtaſiju. S jeju mandźelſtwa je jeho ßyn a trónſki naſtupnik Franz wuſchoł. Tutón je nětkole 15 lět ſtary a jedyn Draždźanſki gymnaſij wopytuje. Sa cžaß jeho małoletnoſcźe jeho wuj, wójwoda Jan Albrecht, knježerſtwo powjedźe. — Mecklenburgſke ſtatne mintſterſtwo je wo wulkowójwodowym ſemrjecžu rosprawu podało, w kotrejž ßo praji: 10. haprleje bě w běhu dnja wutrobina ßłaboſcź w tajkej měrje pſchiběrała, ſo lěkarjo ſ wěſtoſcźu wocžakowachu, ſo khory nóz njepſchětraje. Khory, kotryž bě wjele ſ njeměrom cźerpił, ſacžu wjecžor $^1/_2$8 hodźin, ſo chze ßo jemu ſpacź, a pſchejeſche ßebi, kaž hewak pſchi tajkich padach, ſo bychu jeho ßameho wostajili. Wulkowójwoda ſpar w kuleczkatym ſtole pytaſche. Hdyž jeho ſa khwilu wjazy dychacź njeßkyſchachu, lěkaŕ, ßmjercź wocžakujo, do iſtwy ſtupi a ju próſdnu namaka. S dobom jedyn ßłužobnik ſ powjeſcźu pſchińdźe, ſo ßu wulkowójwodu na puczu k villi leža-zeho namakali; bórſy po tym wulkowójwodu cźežko ſranjeneho pſchinjeßechu. Najſkerje bě wójwoda, kaž by to cžaſto w žałoßnej duſcheńzy, na kotruž hižo lěta dołho khorjeſche, cźinił, cźerſtwy powětr pytał, bě ßo jara ßłaby do ſahrody motał a je ßo pſches murju, jenož něſkotre krocžele wot villinych durjow ſdalenu, na dróhu, kotraž w khětrej hłubokoſcźi nimo njeje wjedźe, cźißnył. Tam jeho ſahrodnikowa žona a komorny ßłužobnik namakaſchtaj. Hdyž běchu jeho do iſtwy pſchinjeßli, lěkarjo ſpóſnachu, ſo je ßebi wójwoda rjap wobſchkodźił. Mjes tym běchu wulkowójwodowi ßwójbni k jeho ložu pſchiſchli. Wón hiſchcźe ſ lubymi ßłowami ſ nimi rěcžeſche, wobjima ßwojeho ßyna a ſa hodźinu cźicho wußny.

Awſtriſka. Na awſtriſkeho khěžora pjecža mordarſki nadpad pſchihotuja. Hdyž ßo khěžor njedźelu ſ wujěſdźowanja do hroda we Winje wrócźi, njeſnaty muž walcźał pißmow do khěžoroweho woſa cźißny. Poliziſtojo muža ſajachu, kotryž ßo ryczeł ſ Obolſki mjenowaſche a prajeſche, ſo ważne wězy wo nadpadze wě, kotryž w Peterburgu pſchecźiwo khěžorej Franzej Joſefej, hdyž wón w bliźſchim cžaßu ruſkeho zara wopyta, ſcźinja. Obolſki w jatbje woſtanje. Mjes Winom a Peterburgom je teje wězy dla žiwy telegrafiſki wobkhad.

— S pſchewjedźenjom rěcžoweho wukaſa w Cžechach je ßo hnydom po jeho wojjewjenju ſapočžało. To ßame ßo też na Morawje ſtanje. Němzy maja ſa to, ſo ßo jim ſ rěcžowym wukaſom wulka fiſchiwda cźini, dokelž ßo ſ nim němſzy ſaſtojnizy w Cžechach nuſuja, cźeſku rěcź nawuknycź. Wot 1. junija 1901 ßmědźa ßo w zyłej Cžeſkej, po tajkim też w němſkich ſtronach, jenož ſaſtojnizy poſtajicź, kotſiž ßu němſkeje a cźeſkeje rěcže ertnje a pißomnje połnje mózni. Němzy ßo boja, ſo ßo, dokelž němſzy ſaſtojnizy njebudźa chzyncź cźeſki nawuknycź, teho dla wjele cźeſkich ſaſtojnikow w cźeſko-němſkich měſtach poſtaji a ſo budźa tucźi, dokelž w tychle měſtach ſ dźěła nětko hižo wjele Cžechow bydli, je pſchecźeſcźicź pomhacź.

Franzowſka. Franzowſke wójſko w měrje žaneho roſkaſowarja nima. Franzowſzy generalojo ßu ſpóſnali, ſo je pſchepoſdźe, hłowneho roſkaſarja hakle wuſwolicź, hdyž je wójna wudyrika. Knježerſtwo ßebi teho dla pjenjeſy ſa poſtajenje hłowneho wójſkoweho roſkaſarja žada. Roſßudźenje wo tymle praſchenju je deputěrtſka komora na ßobotu wotſtorcźika.

Schpaniſka. Po cźežkim bědźenju ſe ſběžkarjemi ßo Schpaniſkim na filipinſkich kupach, kaž też na Kubje dobycze pſchikhila. Na filipinſkich kupach ßu ſběžkarjo, wjazy krócź ßo wot Schpaniſkich pobiwſchi, ßo podcźißnyli. Też na Kubje ſchpaniſke wójſko poſtupuje.

Grichiſka. Hdyž nětkole hiſchcźe wójna mjes Grichiſkej a Turkowſkej njeje wudyrika, ma ßo to jenož ſakrocženju Ruſkeje pola ſultana pſchipißacź. Pſched tydźenjom ßu grichiſzy ſběžkarjo 3500 muži ßylni turkowſke mjeſy pola Profitis, Elie a Bimbaſchis-grad pſchekrocžili. Sſłabe turkowſke wodźělenja wſchudźe pſched ſběžkarjemi zoſachu, kotſiž tſi turkowſke ſaſtaniſchcźa ſ dynamitom roſtſělachu. Dwě wodźěleni ſběžkarjow na Baltimos, wjeß ſ 30 khěžemi, cźehneſchtej. Turkojo, jenož něſkotre ſta muži ßylni, ſběžkarjow ſ tſělenjom powitachu a ßo ſkončnje pſched nimi wo ßrjedź wßy do wulkeje dwajſchoßneje khěže wukhowachu. Pſchipołdnju grichiſki kapitan Mylonas dweju Turkow, na mjeſach ſaßłapnjeneju, do wßy póßła, ſo byſchtaj turkowſkemu kapitanej k wjedźenju dałoj, ſo je wſcho pſchecźiwjenje pſchecźiwo pſchemozy ſběžkarjow podarmo. Turkojo wotmołwichu, jo budźa hacž do poßlednjeho muža wojowacź. Kapitan Mylanas na to tſělecź pſcheſta, ßebi wotmyßliwſchi, w nozy wjeß ſ dynamitom roſtſělicź. Też ßylne krupobicźe ſe ßněhom wojowanju kónz ſcźini. Rosbuchnjenje ſ dynamitom pak ßo njeporadźi. S bajonetowym nadběhom Turkow wuhnacź, ßebi ſběžkarjo njeſwěrichu, dokelž budźichu ſ tym wjele ludźi ſhubili. Pſchi tymle wojowanju ßo na ſtronje ſběžkarjow też italſzy dobrowólnizy wobdźělichu. Schto ßu woni we wójnje hódni, ßu hnydom pſchi prěnjej bitwicźzy pokaſali. Wulki dźěł jich cźekny, tak bórſy hacž ßo ßněh a deſchcźik hicź pocža.

Tak dołho hacž ßo ſběžkarjam jenož ßłabe turkowſke cźrjódźicźki napſchecźo ſtajachu, woni rucže poſtupowachu. Jich wójnſke ſbože pak jich wopuſchcźi, hdyž dyrbjachu ßo ſe ßylniſchimi njepſchecźelſkimi wodźělenjemi měricź. Turkojo jich wſchudźe ſbichu a pſches mjeſy wrócźo honichu. Te ſběžkarſke cźrjódy, kotreż ßnadź ßu hiſchcźe na turkowſkej ſemi, do ſtracha pſchińdu, ſo jim Turkojo pucź pſches mjeſy ſalehnu.

Sultan je, powjeſcź doſtawſchi, ſo ßu grichiſzy ſběžkarjo turkowſke mjeſy pſchekrocžili, hnydom chzył Grichiſkej wójnu pſchipowjedźicź. Ruſki póßłanz Nelidow pak je jeho wot teho wodźeržał. Po jeho radźe je ſultan wjednikam turkowſkeho wójſka pſchikaſał, ſo ßo ſa ſbitymi ſběžkarjemi njeßmědźa pſches grichiſke mjeſy puſcźecźicź. Grichiſkej je ßo ſ tym cźežki kamjeń ſ wutroby walił. Wona nětkole ſa wójnu njeżada, ſpóſnawſchi, ſo jejne wójſko njeje turkowſkemu ſroſcźene. Najhórſche pak je, ſo je grichiſka ſtatna kaßa próſdna. We wukraju nichtó wjazy Grichiſkej niczo njepožcźi; wona je wſcho dowěrjenje ſhubiła, dokelž ſa pożcžonki, kotreż je w prjedawſchich lětach cźinika, na poßled žaneje danje płacźiła njeje. Na dleſchi cžaß wona wójſko, 80,000 muži ßylne, njebudźe wudźeržecź móz, też hdy bychu Grichojo ßami mjes ßobu pjenjeſy na nowu pożcžonku nawdali. Schtóž chze wójnu wjeſcź, dyrbi pjenjeſy měcź, te pak ßu w Grichiſkej žadne; duž ßnadź dla grichiſkeje pjenjeżneje nuſy ſ zyła k wójnje njepſchińdźe.

Shubjeni ſtražnizy.

To běſche w Narańſkej Indiſkej. Wſchudźom bě *ſtuchło* a wlóżno, a to najhórſche bě, ſo dyrbjachmy pod nahim njebjom pſchebywacź, dokelž bě w kaſarmach kholera.

Junu rano ßedźach ſ połkownikom w ßwojim ſtanje, tu ſaſtupi jeho ordonanznik. Ordonanznik mějeſche khutny napohlad a połkownik ßo jeho wopraſcha:

„Nó, ordonanzniko, ſchto dha je? Ssu dha ßo Indojo ſběhnyli?“

„Ach ně, tak ſbožowni njejßmy“, wotmołwi ordonanznik. „Schtó wě ſchto chzył dacź ſa cźeſtne wojowanje ſ tymile ſpjecźiwymi ludźimi, hdyž ßmy, bojo ßo hubjeneje kholery, tajkele cžaßy ßo wonka w ſtanach waleli. Ale ně, domowni ßo njejßu ſpjecźiwjeli, něſchto hórſche je: korporal Smit je morwy — je ßebi krk pſcherěſnył.“

Połkownik ſamyßli ßo. „Horzota tych ludźi tola wſchelako pſchima. Smit ſdaſche ßo mi hižo wcźera pſchi paradźe dźiwny, wocźi ßo jemu tak jara błyſchcźeſchtej. Myßlu ßebi, ſo je kuſk wjele pił.“

„To ßo mylicze, knjes połkowniko. Palenz to njeje był. Snadź nimam prawje, ale myßlu ßebi, ſo ßo w tym ruka wohidneho njekhmanika Tuchmeja khowa. To dźě by dźiwna wěz była, ſo mohł cźłowjek, kaž Smit, kuražu ſhubicź a to hiſchcźe pſchecźiwo tymle brunym khłopzam. Ale wón wjedźeſche, ſo je w tejle nozy ſe ſtražu na rjedźe, dokelž w tu khwilu dźě wjazy mnoho ludźi k ßłużbje nimamy, hdyž je telko w khorowni.

Połkownik jemu ſnapſchecźiwi: „Myßlach ßebi, ſo je Smit krucźiſchi. Stražnizy, kotſiž ßu nětkole wjazy nozow ſa ßobu ßo ſhubili, ßu ſe ßwojej lohkomyßlnoſcźu ßami teho wina. Moje roſkaſy běchu doſcź jaßne: na wſchitko podhladne tſělecź a lěhwo wubudźicź. Njemóże-li muž tajkemu roſkaſej połkuſchny bycź, je ßebi ßwój doht ſaßłużił. Wcźera rano ßym to měſtno pſchepytał a wſchitko, ſchtož ßym namakał, bě cźěr tigra. S tym ßo wujaßnja, hdže je prěni ſtražnik woſtał. Schto je ßo ſ Wilſonom ſtało, njemóżu prajicź.“

„Tuchmej je wina, to hiſchcźe junu woſpjetuju, knjes połkowniko, a druſy to też praja.“

„Haj, nětkole niczo wjaz wo tym błyſchecź nochzu, ordonanzniko“, rjekny połkownik, a ordonanznik woteńdźe. —

Nóz bě pschischka. Njebjo bě pomróczene, ale tu a tam tola ßo mößaczkowa pruha pschedobywasche. Wěßcze bě doscz jaßno, so mózach trochu nasdala widzecz, kak tam polkownikowa wyßoka postawa, kiz bě ßam strazowanje na ßo wsak, tam a ßem khodzesche. Njedziwajo na jeho jaßnje wuprajene prěcze chzych tola wohladacz, kajki kónz tónle pospyt wosmje. Ani swuka wot ßo njedawajo, pschiwaczich ßo tak blisko k njemu, kaz ßmědzach ßebi swěricz.

Hodzina ßo miny, czischina njebu ſ niczim pschetorhnjena. Bywasche bóle czma, a w ßwojej schěrej monturje bě polkownik w nozy wschón na scherjenje sapodobny. Hischcze pschezo ßo niczo njesta. Wucżeżech ßwój czaßnik, saßwěczich kedzbnje sapalku a spósnach, so bě dwanacze mjeńschinow do jeneje. Potom czißnych sapalku, tyknych czaßnik saßo do kapßy a pohladach sa polkownikom. — Wón tu wjazy njebě.

Nětkole wostajich wschu kedzbliwosez, a czerjach ſ tšělbu w ruzy do prědka. Ně, wóczko mje njebě myliko — bjes swuka, bjes wojowanja abo kajkehožkuli sepjeranja běsche ßo polkownik shubił.

Poklaknych ßo na semju. Pschetrjebach pol dwanatka sapalkow, so bych městno pschepytał. Ale semja bě wot wojakow pschejara rosteptana, hacz so budzich mohł pósnacz, do kotreho kónza bě ßo polkownik shubił.

Wokach wótsje; sawokach lěhwo a na pol sdrasczeni pschińdzechu ludzo, pschihotowawschi tšělby na kóždeho njepschecżela, njech by to czlowjeski abo njeczlowjeski był. Zyku nóz pytachmy polkownika, ale njemóżachmy jeho namakacz. Dnische ßo. Wojazy buchu měrnischi, dyżli budzichmy ßo móhli nadzijecz.

* * *

Dentona wsach ßobu do ßwojeho stana. „Poskhajcze", rjeknych jemu, „jeli so polkownik dzenßa wróczo njepschińdze a jeli jeho czi, kotříž sa nim ßlèdza, njenamakaja, mam myßle, waß dzenßa na strażu stajicz."

„Dha móżu jutsje w njebjeßach bycz", rjekny wón ſ krótka. „Na, tule je pjecz a dwazyczi rupijow, budzcze tak dobry a póscżelcze je do mojeje dominy. — dale niczo nimam prajicz."

„Dentono, bndzemoj shromadnje wobaj strażowacz. Hdyż wy dzeßacz krocżeli na lèwizu pońdzecze a kedzbujecze, budu ja směrom stacz. Hdyż scże ßo wy wróczili, pońdu ja runje tak daloko na prawy kónz. A pschede wschěm, Denton, bjerćcze ßo mi dzenßa pólki na kedzbu."

„Haj, to tež woprawdze rady chzu, knjeże!" S tutymi ßlowami mje wopuschczi. —

Wo dnjo srjadowach ßwoje wězy tak derje, kaz ßo to w tajkich wobstejenjach czinicz hodzi. Hdyż bě nóz pschischka, roskasach, so dyrbi wschitko czicho bycz a so dyrbja ßo wschitke ßwězy shaschowacz. Potom póßkach po Dentona.

„Sswoju tšělbu ßym nabił", wón rjekny, „a wascha tšělba dże je tež nabita, kaz widzu. Duż njech nětkole pschińdze, na czoż pschińdże."

Mjelczo stłóczich jemu ruku a dżěchmoj won do czicheje czmy.

* * *

Pomału czehnjesche ßo czaß. Popołdnje běsche ßurowje horze było a na wjeczor běchmy hrimanje měli, kotrež bě ßo nětkole slehnyło. Dyß a dyß ßo hischcze sabłysknу; ale wo połnozy ßo też to pschesta a czmowe a czežke wißachu mróczele nad nami.

Sa schtwórcz hodzinу posdzischo pytnych něschto na ßwojej brodze a sasběżech ruku, so bych to wotchnał. Myßlach ßebi, so je to jeno pschekaßanz był; ale hdyż Dentou sa mjeńschinu wróczo pschińdze, wupowjedach jemu tola tutón mały podawk. Wón bě runje tak napjaty kaz ja.

„To je mohł pschekaßanz bycz, a też móże to —", tu wón na dobo pschesta rěczecz.

„Schto, Dentowje?" wopraschach ßo.

„Ja njewěm", rjekny wón samyßleny. „Wy ßnadz ßebi myßlicze, so je to wote mnje dziwno, ale byschcze ßnadz schto pschecziwo temu měli, so byschcze ßebi tónle kónz powjaſka wokolo ruki swjasali? Druhi kónz ßym ßebi ja na ßebi pschiwjasał a dołhoscz ßym wotmèrił: powjaſk je napinjeny, hdyż ßmój dżeßacz krocżelow wot ßo sdalenaj. Nóz je czmowa, kaz by kołmas czahnył, jeli so by nětkole ßo jedyn ſ naju shubił, by to druhi hnydom dyrbjał pytnycz. A jeno pol mjeńschiny prjedy abo posdzischo, to by wulzy ważne było; duż ßebi myßlu, so mohłoj tole spytacz, knjeże, jeli so niczo pschecziwo temu nimacze."

Bóle, so bych jeho spokojił, dyżli druheje winy dla, czinjach jemu po woli. Na to czehnjesche ßo czaß hischcze pomalscho; njerěczachmoj hromadze, so njebychmoj ani najßnadnischeho swuka pscheßłyschakoj.

* * *

Na mni bě rjad, do praweho kónza hicz. Hdyż běch postajenych dżeßacz krocżelow woteschoł, saſtach wokomik a wobhladnych ßo. Niczo njebě widzecz! Njebě tamle sady něschto, schtož bě hischcze czěmnische, dyżli nóz? Ně, to bě jeno moja wobrasnosez, kotraż bě mi to pschedstajika.

W tym wokomiku pytnych srudne satorhnjenje sa powjaſk wokolo dłónje, a hdyż wscho prawje wobhladach, dohladach ßo, so je powjaſk rostorhnjeny. Jeno něhdże meter bě sbył. Hischcze bě czicho. Ja skoczich na městno, hdżeż běch Dentona psched mjeńschimu wopuschcził. To njebě k wěrje podobne, — njemóżna wěz, tón muż bě prjecz.

Wołach: „Denton! Denton!" Ale żaneho wotmołwjenja, ani najmjeńschi swuk. Sběżech tšělbu, so bych stejaze lěhwo ſ wutšělom shudził. Niczo ßo njewotwoła. Saßwěczich sapalk a wuhladach, so bě kulka a pólver wumsate.

(Skónczenje pschichodnje.)

Sa nasch ßerbski dom

bě ßo dotal nahromadzilo: 37,904 hr. 9 np.

Dale ßu sa njón darili:

knjes Dr. med. Pětranz ſ Maleschez	100	—
kral Miliduch se schtyrjomi rěczerjemi ſ Hrodzischka .	1	25
knjes farař Jakub Njeßwaczidliski jubilejski dar .	100	—
knjes farař Handrik ſ Huski	100	—
knjes Wojnař ſ Jaworja	2	—
ſ „Katholskeho Póßła" sbytk ſ czißka 8 . . .	29	72
njemjenowany ßerbski wótczinz w Lipsku . . .	1000	—
knjes farař Halabala	8	45
knjes kubleř G. Ssmoła w Leschawje	100	—
knjes Hajna w Běczizach	3	—
knjes Hofmann we Łusy	1	—

Hromadze: 39,349 hr. 51 np.

S dzakom kwituje

J. Bartko,
sarjadnik Maczicżneho doma.

Ze Serbow.

Słoty jubilej Maczizy Sserbskeje. Jutry tu ßu, a ſ nimi jubilejske ßwjatoczności nascheje lubeje Maczizy. So ßo tónle żadny a sa zyły narod ważny ßwjedżeń dostojnje wobeńdże, sa to ßwěczi bohaty a wotměnjazy program, kotryż je tutemu czißku „Sserbskich Nowin" pschipołożeny. Se strony ßwjedżeńskeho wubjerka je ßo wscho stako, schtoż jenoż bě móżno. Nětko jenoż na tebi hischcze saleži, luby ßerbski ludo, hacz ßo wscho poradzi. Pschetoż njeporadżeny by ßo nam sdał jubilej, njeby-li ßo k njemu se wschěch stron a kónzow w bohatych czrjódach sescholt ßerbski lud. Duż dha pschińdżcze wschitzy, pschińdżcze, wy duchowni a wucżerjo, lěkarjo a rěcznizy! pschińdżcze, sprózniwi ratarjo, khěżkarjo, rjemjeßlnizy a dżełaczerjo, pschińdżcze, nanojo a macżerje, knjeżny a młodżenzy, móżno-li, w narodnej drascze — pschińdżcze wschitzy, kotrymż hischcze ßerbska wutroba bije. Njebudżecze ßo kacz, so trasch scże nęschto droheho czaßa a nękotre pjenjeżki na jubilej ważili — schtoż ßo nam 20. a 21. haprleje w Budyschinje posficzi, drje podobneho nichtó ſ naß wjazy njedoczaka. Zyle njewidżana budże dżiwadłowa hra, ßwjatoczna budże ßwjedżeńska shromadżisna, sajimawe budże kładżenje kamjenja sa narodny dom, wjeßela a sabawna budże wulka hoscżina, kraßny a bohaty budże konzert naschich wustojnych spěwarskich towarstwow, a wótczinska budże po nim piwna sabawa. Sbożowny, schtóż budże wschemu pschitomny bycz móz!

Ale pschińdcze ſ czaßom! Pschetoż ſ dypkom ßo wscho sapocżnje, a schtóż posdże pschińdże, drje scżeżka wjazy żaneho městna namaka. Woßebje je radżicz, ßo wobjeda dla w prawym czaßu samołwicz.

Duż dha: **Na słoty jubilej Maczizy Sserbskeje!**

Sswjedżeński wubjerk.

S Budyschina. Hudżbny wotrjad towarstwa Maczizy Sserbskeje, kotrehoż samer je hajenje a wożiwjenje ßerbskeho spěwa a hudżby, smeje wutoru 20. haprleje popołdnju w 4 hodzinach w Ditrichez

hosćenzu „Lischćej jamje“ w Budyschinje swoje swjedźeńske poźedźenje. S dnjoweho porjada chzemy tu na sajimawy pschednoschk spomnicź: „Kak móhł so ludowy spěw saso do nascheje młodźiny sajiwjecź?“ Schtóž ma luboscź k serbskemu spěwej, a schtóž sebi pscheje, so by nascha młodźina serbske ludowe hrónczka sebi saso sanjeła, kaž w prjedawschich lětach, tón tam wěsće pójdźe, so by sobu radu skladował. Bóh daj, so njeby dźěło s woprawdźe hódnym samyślom bjes wuspěcha wostało, ale so by bohate płody pschinjeło sa nasch lud.

— Też na tutym měsće chzemy naschich Sserbow hischće na swjedźeńske dźiwadło, wutoru wjeczor w 7 hodźinach a na swjedźeński konzert, srjedu wjeczor w 7 hodźinach dopomnicź. Konzert wuhotuje so wot mužskich spěwanskich towarstwow s Baczonja, Khróscźiz, Panczіz, Radworja a Ralbiz pod sobuskutkowanjom knjesow kantorow Hanki-Wjelecźanskeho a Hile-Khróscźanskeho jako solistow.

— Jedyn zusy jebak, architekt von Senden so mjenowazy, wosebje twarskich mischtrow kluka. Wóndano wón k Mjerbizez bratram wo dźěło prosyć pschińdźe, kotrez też dosta. Dokelž wudawasche, so je so cźiscźe s pjenjes wudał, jemu 3 hriwny mšdy do prědka dachu. S tymile pjenjesami je so wobschudźak na ženjesasowidźenje shubił. Kaž je słyschecź, je wón na to samo waschnje hischće dweju druheju měschcźanskeju twarzow wujebał. Polizija je nashonika, so je wón knihiwjednik von Senden, sa kotrymž schwajzarske wyschnoscźe jebanstwa dla słědźa. Wón je sebi pjecza też mjeno Bellinger narjeknył.

— W Sprewi je so sandźenu pondźelu murjeŕ Henka tepicź spytał. Ssamomordarski kandidat, kotryž je hižo dleschi cźasz w měschcźanskej gmejnskej khěži saměscźeny, bě mjenowany dźeń, dokelž dyrbjesche so pschi wojerskej kontrolskej shromadźisnje wobdźělicź, dowolenzu dostał. Po shromadźisnje bě so wón saso swojemu staremu njepocźinkej, kotryž je jeho do měschcźanskeje khudownje pschinjeł, podał a so do zyteje wole palenza napił. W pjanoscźi je jemu samomordarska myšl pschipanyła, kotruž je hnydom do skutka stajił. Sswój wotpohlad pak njeje wuwjescź mohł, dokelž so jeho ludźo dohladachu a jeho na suche wucźežechu, prjedy hacž bě so s hórkej Sprejinej wodu sasrěbnył.

— Posledni hermank je so sacźnym paduchaм naczahnyło. Niz mjenje dyžli schtyrjom wosobam su woni pjenježne móschnje s khětro wjele pjenjesami kranyli. Pódla teho su paduschi kaschcź s figami rospacźili a s tuteho někotre punty figow kranyli.

— Woheń bě 11. haprleje na twarje noweho pósta nastał. W jenej kalkowej budźi bě njehascheny kalk smoknył a so sawarił, s cźimž běchu so budźine deski sapaliłe. Dokelž so wohnja s cźasom dohladachu, bě mózno, jón w nastaczu poddusyć.

— Pondźelu su tu žónsku, s Vogtsbergskeho wustawa twóchnjenu, sajeli. Wona pjecza Lischkez réka.

— Niz jenož žitowe sklady a wikowarnje, samo résarnje ratarske wužitkarske towarstwa sakožuja. W Langenawje su 9. haprleje prěnju wužitkarsku résarnju sakožili. Towarstwo s 20 kutlerjow wobsteji, kotsiž chzedźa résarnju natwaricź, w kotrejž móža wschě towarstwowe sobustawy, maly dawk saplacźiwschi, swój skót résacź a mjaso pschedawacź.

— (Wuhlady na pschichodne wjedro.) Wot 16. hacž do 17., 20. a 21. haprleje so deschcźiki wocźakuja. Po Falbje smějemy wot 19. hacž do 21. haprleje cźoplische wjedro a wot 22. hacž do 24. haprleje njewjedra. Wot 25. hacž do 30. haprleje budźe pschi symnischim wjedrje sucho.

S Darina. Pschi rólowanju dyrbja so dźěcźi sdala róle dźerżecź; pschetož husto su hižo pschi tejle skladnoscźi do njesboża pschischkle, haj samo žiwjenje shubike. Też tu je wóndano pschi rólowanju jene dźěcźo do schkody pschischko. Jena žona bě wjetschu holzu s tsilětnym hólczkom schaty rólowacź póslała. Tam mały hólczk pod so kulazy kuleczk ruczku tykny, tak so jemu kuleczk dwaj porscźikaj rosmjecźe. Njech je tutón njesbožowny podawk wschitkim, kotsiž maja dźěcźi wothladacź, s warnowanjom a powuczenjom.

S Rakez. Sa naschu schulu smy na tsecźe městno Bohu dźakowano saso serbskeje rěcźe mózneho wuczerja, knjesa Mlynka, dobyli, kotryž je hacž dotal se schulskich vikarom w Minakale był.

S Wóslinka. Prósstwam a prózowanju nascheho duchowneho, knjesa fararja Waltarja, je so dźakowano Bohu poradźiło, nam hrožazy strach wotstronicź a schulsku wyschnoscź polnje pscheswědcźicź, so němski wuczeŕ se žohnowanjom sa nasche dźěcźi, wosebje sa małe a najmjensche, skutkowacź njemóże. Teho dla pschińdźe do Wóslinka na druhe městno niz postajeny němski wuczeŕ, ale k naschemu wulkemu dźaknemu wjeselu Sserb, a to knjes Rössel, rodźeny s Brěsyny, kotrehož do nascheje wosady wutrobnje witamy.

— Sandźenu njedźelu běsche sa naschu wosadu wulzy важny dźeń psches to, so nasch luby Boži dom w nowej rjanoscźi wohladachmy. Kraßny woltarny wobras, wot krajneho konsistorstwa naschej zyrkwi darjeny a s wulzyrjanym wobłukom wobkoženy, nowa kraßna klětka s wobrasami schtyrjoch scźenikow a swj. Pawoła wumjelszy wupyschena, kaž też wobrasaj Lutherowy a Melanchthonowy buchu w serbskim kemschenju sa Boži dom a Božu słužbu swjecźene. Bóh pomhaj, so by kraßne, natwarjaze wupyschenje wjele lětstotkow k cźesći Bożej a k sbožu a žohnowanju wosady służiło! Pschispomnjene budź hischće, so je nascha zyrkej tole kraßne wupyschenje psches dary zyrkwinskeje luboscźe a swěry dostała.

S Kamjenza. Nalětnje kontrolske shromadźisny směja so schtwórtk 22. a sobotu 24. haprleje dopołdnja w 7, 9 a 11 hodźin w Kamjenzu, 26. haprleje w Ssepizach a Kinsbórku, 27. haprleje w Polcźnizy, 28. haprleje we Wulkim Röhrsdorfje a schtwórtk 29. haprleje dopołdnja w 9 a 11 hodźinach w Khróscźizach.

S Narcźa. W tudomnym hońtwinskim rewěrje běchu wjazykrócź woka, sajazam powleczene, namakali. Sandźeny tydźeń mějesche saso jedyn wulkowuschak njesboże, so w tajkim woku popadnycź. So by so dźiwi hońtwjeŕ wušlědźił, na to łakachu, schtó sebi pojateho sajaza pschińdźe. Skónczńje jedyn tudomny wobydleŕ pschińczeże, kotryž sajaza s woka wucźeże a jeho sadaji. Hdyž teho dla tehomuža saplakachu, wón wudawasche, so je jenož tak „pschipadnje“ sajaza nadeschoł a wbohe skocźo se sobuželnoscźu wušwobodźił. Hdyž pak nasajtra wobydlenje želniczіweho muža pschepytachu, hischće khětru liczbu sajeczich wokow namakachu. Duž drje budźe so wón psched sudom samolwicź dyrbjecź.

Přilopk.

* Žadławy grawocźiwy njeskutk je so pondźelu mjes Ostritzami a Blumenbergom pola Zitawy skucźił. Tsinacźelětna Emma Schmidtez, dźowka maschinskeho samkarja Schmidta w Blumenbergu, kotryž w Heymannez fabrizy w Ostritzu dźěła, so pondźelu rano po 7 hodźinach na pucź do evangelskeje schule do Ostritz nastaji, hdźež pak wona njedońdźe. Macź, kotraž pschipołdnju swojemu mandźelskemu wobjed do fabriki pschinjesy, jemu praji, so so Emma njeje domoj wrócźiła, a so jeho praschesche, hacž je pschi nim była. Dokelž holczka k njemu njebě pschischła, so starschej do stracha daschtaj. Macź so hnydom na dompucź nastaji, so nadźějo, so je mjes tym jejne dźěcźo domoj pschischło. Tola dźěcźo so njebě wrócźiło. Na to so macź na pytanje poda. Blisko Fernsmännchenskeje hory wona dźěłacźerja Leubnera s Engelsdorfa (w Czechach) setka, kotryž sebi brěsowe pruty k khoschczam rěsasche. Tutón bě runje w kerkach na horje dźěcźaze cźełko namakał. Wobžaromna macź, kotraž hnydom swiž shuda, też to, cźehož bě so bojała, na najžadławische wobkrucźene namaka. Hdyž bě so drasta, s kotrejž bě dźěsćowe nahe cźełko wodźete, wotstroniła, so žałosny napohlad posticźi. Cźełko na khribjecźe leżesche. Siwot bě hacž horje rospróty, cźrjewa běchu s cźełka wutorhnjene a pódla leżachu. Hłowa bě na bok swinjena a do schije bě hłuboko rěsnjene. Lěwe wócźko bě kaž wot dyrjenja sacźekłe. Wobej wuschi běschtej wutorhnjenej. Prawa noha bě blisko pod cźełkom wotrěsnjena, mjestym so bě w lěwej paži a w lěwym nohowym shibadle hłuboki sarěs. Dale běschtej wobej ruzy wot cźełka wotrěsnjenej. Kerki nad cźełkom běchu po waschnju khłódniży s trawu hromadźe swjasane. Njedaloko wot tam dźěsćowy schulski torniśter pschi rěcźazy namakachu, kotraž nimo hory běži. Tu drje je mordaŕ holczku do schije rěsnył a krwi dał do rěcźki běžecź. Hakle potom drje je cźełko na horu donjeł a na wopisane waschnje rosrubał. Sslědźenje sa mordarjom bórsy na jeho sled dowjedźe. Wutoru rano mandźelska hajnika Lipicza, kotryž njedaloko Fernsmännchenskeje hory bydli, tuteho na to kedźbliweho cźinjesche, so po drósy muž nimo dźe, kotryž mějesche napohlad cźłowjeka, kajkehož běchu jej mordarja wopisali. Hajnik so hnydom se swojim lěsnikom sa zusym puschcźi a so dohlada, so tutón něschto je saka wucźeże a prjecź cźisny. Běsche to dźěsćowe wucho. Lipicź na to zuseho sastaji a jeho nusowasche, wucho sasoběhnycź. Wón da jatemu psched sobu do Ostritza hicź, sady njeho s nabitej tsělbu duzy. Pschi pscheswyschenju jaty praji, so Jan Bittner réka a so je so w lěcźe 1870 w Johnsdorfje w Cźechach narodźił. Wón je s Egera, hdźež je prosćerstwa dla dwě njedźeli w jastwje sedźał, do Ostritzkeje krajiny pschischoł. Pschipoldnju bě mordarjowe pscheswyschenje skónczene, na cźož jeho k jeho woporej dowjedźechu, kotryž bě so w cźełkowni evangelskeho pohrjebnischcźa

na mary ſtajił. To bě roshorjaza ſzena. Sakliwanje bě ßlyſchecź, žony a mužoja na ſlóſtnika pluwachu, a jenož ſ prózu múžachu jeho žandarmojo pſched pukami wobarnowacź. Pſched hroſnje wohidźenym cźełom wón na praſchenje, hacź je to dźěcźo, kotreż je ſkónzował, wotmolwi: „Haj, to ßnadź móże wona bycź.“ — Hižo tón ßamy dźeń rano běchu dźěſcźowej dłóni a druhe dźěſcźowe wucho w pſchirowje Dittersbachſkeje dróhi njedaloko měſtna, hdźež bě hajnik Lipicź mordarja ſajał, namakali. Njekraßnik bě po tajkim wot rukow tež hiſchcźe dłóni wotrěſał. S jeneje dłónje běchu nohcźe wukamane, druha ruka bě horka hłuboko ſarěſnjena. Bórſy po tym w lěßu żeleſnu ponoj namakachu, kotraž bě ſ dźěła ſ wodu napjelnjena a na zyhelach ſtejeſche. Pod njej bě ßo woheń ſakładł, kotryż pak ßo mokroty dla njebě rosſchěrił. Tež hlinjany barbowy hornz tam namakachu. Popołdnju w 4 hodźinach žandarmeriſka patrouilla do Oſtritz dźěſcźowej ruzy a prawu nohu pſchinjeßy. Tele ſtawy běchu 90 kroczelow dale hórſkeje korczmy w dólczku leżake, běchu do dźěſcźoweje koſchle ſawite a ſ liſcźom wodźete. Najźadławiſche pak je to, ſo bě noha do zyła rosrěſana a ſo běchu něktore jejne dźěle nad wohnjom wopjecźene, tež ſ njeho mjaßowe cźaſcźe pobrachowachu. Po wſchěm ſdacźu je wrótny ſlóſtnik po waſchnju kannibalow holczźyne mjaßo żrał. Pſchi wſchěm njeſbožu dyrbi ßo jako ſboże wobhładacź, ſo je ßo tak bórſy poradźiło, ſwěriſko ſ cźłowjeczim cźełom ſajecź a njeſchkódne ſcźinicź. Ssrjedu ßu Bittnera do Budyſkeho ßudniſkeho jaſtwa pſchiwjedli.

Podobny njeſkutk, kajkiž je ßo pola Oſtritz ſkucźił, je Chemnitzſke wobydleſtwo do wulkeho roshorjenja ſtajił. W zyžikowym lěßu pola Chemnitzy ßu njedźelu wjecźor ßydomlětnu dźowku zigaroweho wikowarja Sonntaga żadławje ſkónzowanu namakali. Mordaŕ je ßwojemu woporej wobej noſy wotrěſnył, lěwa je do zyła, prawa pak pſchi kolenje wotrěſnjena. Pódla teho je żiwot rospróty a khribjet rosrěſnjeny, tež ßu na dłónjowych ſhibadłach ſarěſy widźecź. Pjatk popołdnju je ßo dźěcźo ſ zuſym mužom ſhubiło. Wobſtejnoſcźe na to pokaſuja, ſo je Bittner tež tole dźěcźo morił.

* (Sanjeßenje pokhromy mjes howjaſym ſkotom ſe ſkótnymi lěkarjemi.) Wrótßławſkemu knjeżerſkemu reſidentej je ßo k wjedźenju dało, ſo je ßo pokhroma do jeneje wßy, kaž móże ßo ſ najwjetſchej wěſtoſcźu prajicź, ſ pohoncźom ſkótneho lěkarja ſanjeßła. Duž je wyſchnoſcź ſkótnych lěkarjow namołwjała, ſo bychu pſchi ßwojim powołanſkim dźěle pſchezo na najwjetſchu wobhladniwoſcź hladali a njeluboſcź tež woſpjetneho wucźiſcźenja njeſanjechali, ſo by ßo ſe ſtatnym ſakrocźenjom pſchecźiwo khoroſcźi tutej nowe żórko njewotewriło.

* (Ssrědk pſche pokhromu mjes howjaſym ſkotom.) W Schmarſy w Bramborſkej bě na knjeżim dworje pokhroma wudyrika. Dokelž ßo ſkót, ſ khoroſcźu hiſchcźe njenatyknjeny, wot khoreho dźělicź njehodźeſche, bojachu ßo, ſo wſchón ſkót na pokhromu ſkhori. To pak ßo njeſta, hdyž běchu ſtrowym ſkocźatam wrjóßowy wotwar picź dali. Hdyž ſtrowym ſkocźatam nóß a hubu ſ wóſhorom ſkhorjenych namaſachu, prěńiſche njeſkhorichu. Duž nětko měnja, ſo ßu ſ wrjóßowym wotwarom wěſcźe ſkutkowazy ßrědk pſche pokhromu wußlědźili a ßo nadźijeja, ſo ßu ſ nim ratarſtwu a ſkotarſtwu wulki wužitk ſaradźili.

* Hróſbnu namakanku ßu něktoſi hólzy w holi pola Kohlfurta ſcźinili. Pſchi kromje lěża cźełko morweho muża nadeńdźechu. Hdyž polizija cźełko bliže wobhlada, ßo wupokaſa, ſo bě wone hižo khětro ſhniło, a ſo drje je na namakanſkim měſtnje hižo pſches zyku ſymu leżało. Pódla revolvra, kotryž hiſchcźe cźełkowa ruka dźerżeſche, njejßu niczo woßebiteho namakali.

* S Potsdama 8. haprleje. Pſchi ſwucźowanju bu morjeny wutoru na Bornſtedtſkim polu jedyn huſar. Jedyn rekruta dyrbjeſche ſ konjom pſchěrow pſcheſkocźicź, pſchi cźimž ßo jemu koń ſpjecźowaſche. Duž jemu rytmiſchtr kaſaſche, ſo dyrbi jeho ſa trenſu wſacź, ſo by ßo wrócźił. Pſchi tym ßo rekrutowa lebija runje w tym wokomiku na bok ſłoži, hdyž jedyn druhi huſar ſ konjom pſchěrow pſchelecźa. Tón, kiž druhe lěto ßłużeſche, ſ wobliczom runy pucź do rekrutoweje lebije trjechi, kotraž jemu cźoło doſpołnje pſchekło. Wón wumrje na pucźu do lazaretha.

* Pſchi wotbywanju kontrolſkeje ſhromadźiſny w Wetternje w Hornjej Heſſenſkej ſatraſchne puki naſtachu, kotreż něktore hodźiny trajachu. Jenemu ratarjej jedyn pachoł ſ worcźikom nop rosraſy, tak ſo bity hnydom ducha puſchcźi.

* (Bojaſny nawoženja.) W Allenſteinje pſched jenym domom hižo wěrowanſki wós hotowy ſtejeſche, njewjeſta a hoſcźo jenož hiſchcźe na nawoženjowy pſchikhad cźakachu, kotryž dyrbjeſche ſe ßwojimaj ſtarſchimaj pſchijěcź. Tola podarmo bě wſcho cźakanje. Starſchimaj bě ßo drohi ßyn móhł rjez pod rukomaj ſhubił. Duž ſa nim pytachu a jeho ſkónczńje w bróżni na pſchatrje płakazeho nadeńdźechu. Wón bě ßo ßwojeje jakneje njewjeſty nabojał. To bě wulka próza, prjedy hacź ßo namołwicź da, ßo na kißaku jěſbu k ſtawniſtwu podacź.

* 67 lětna poßłużobniża jeneho feldwebla w Pósnanju, ßwojeho tſílětneho wnuczka Viktora Poſchkowjaka ſkónzowa, jeho do ſchije rěſnywſchi a potom ßama ßebje ſkónzowa.

* (Mordarjo ſajecźi.) 28. měrza pruſku poddanku Auguſtu Freimannowu w Riga w jejnym wobydlenju ſkónzowanu namakachu. Nětko je ßo ſchlachcźiło, mordarjow ſaßłapacź. Staj to dwaj dwazyczílětnaj cźłowjekaj ſ lěpſchich ludowych worſchtow w Riga. Wonaj ſtaj ßo hižo ßwojeho njeſkutka wuſnałoj. Sswojemu woporej ſ britwju krk pſcherěſnywſchi, ſtaj hotowe pjenjeſy a wſchelake brillanty a debjeńki rubili, na cźoż ſtaj wobydlenje ſapalikoj. Woheń ßo bórſy poddußy. Tónle podawk wulke ſpodźiwanje ſbudźuje.

* (Wjecźenje żarliweje.) S O-Becse we Wuherſkej pißaja: Najbohatſchi kubleŕ w zyłej wokolnoſcźi Emerich-Tripolſzy mějeſche karu ſe żonu jeneho ßwojich wowcźerjow. Tripolzſkeho mandźelſka, wo tym ſhoniwſchi, ßwojeho mandźelſkeho ſ tej rjanej wowcźerku w lubowanju lepi, ſa cźoż wboha wot ßwojeho muża njeměrjene puki doſta. Hdyž nětko Tripolzſka bórſy po tym ras wote mſche dźěſche, ßo pſched gmejnſkej khěżu ſ mużowej lubku ſetka a ßo do njeje da, cźehoż dla je jej muża ſawjedła. Naſtróżena wowcźerka ßo niczeho dobreho njenadźiwſchi ßo do cźełanja da. Tripolſzka pak cźěrjeſche ſa njej a ſtorhny jej żidźane rubjeſchko ſe ſchije, kotreż bě wot ßwojeho lubkarja, Tripolſzkeho, doſtała. To ſta ßo pſched wjele pſchihładowarjemi. To ßebi rjana wowcźerka nochżyſche ſ dobrym lubicź dacź. Duž ßo tej żonje cźahacź poczeſchtej. Na dobo ſabłyſkny w Tripolſzynej ruzy dołhi nóż. Wowcźerka ſ krwju poběżana k ſemi padny a ſpuſchcźi po krótkim bědźenju ducha. Tripolſzka, kiž bě ſe żarliwoſcźu ßwoju pſchecźiwnizu ſkónzowała, ßo ßama ßudniſtwu pſchepoda.

* Wulki ſkandalny podawk je ßo tele dny w měſcźe Turnue Magureli w Rumunſkej ſtał. Offizěr Saganeſcu a pſchekupz Sahareſcu ßo na ſjawnej dróſy dla jeneje jeju naſtupazeje należnoſcźe ſwadźiſchtaj, pſchi cźimž pſchekupz offizěrej dwě pliſcźe wotkoži. Offizěr mjecź wucźahnywſchi ßwojeho pſchecźiwnika na prawej paži ſrani. Hdyž na to Sahareſcu ſe ſaka revolver wucźahnywſchi ßo ſ nim na offizěra ſamèri, ßo tutón do cźełanja da. Naſajtra offizěr ſ pſchewodom feldwebla a dweju wojakow pſchekupza Sahareſcu nadpadźe. Pſchekupza ßrjedź drohi na ſemju cźißnychu a jeho ſ mjecźom njeßmilnje pſchebichu. Na to offizěr wojakomaj poruczi, ſo byſchtaj krjudowaneho po hkownej dróſy wlekłoj, ſo by ßo widźało, kak ßebi offizěr wě, ſadoſcźcźinjenje żadacź. Tónle podawk je powſchitkowne roshorjenje ſbudźił, a offizěra ßu wobſkorżili.

* W Angarje w Jendźelſkej je jena 27 lětna holza, dźowka jeneho milijonara — jako wopiłcźa wumrjeła. Tejle holzy, derje wocźehnjenjej, pódźełanej a rjanej, połdra milijona hriwnow ſamoženja pſchipadźe, hdyž bě 16 lět ſtara. Lěto poſdźiſcho wona ßwoje ſamoženje alkoholej woprowacź pocźa. Jako 17 lětna holza wona měßacźnje hižo 800 hriwnow na duchowne napoje wudawaſche. Hdyž bě 20 lět ſtara, běchu wobżłokancźu dła wopiłſtwa a ſbudźenja ſjawneho pohorſchka hižo 35 krócź khoſtali. W ßwojim 23. lěcźe wona ſtoty jubilej ßwojich pokhoſtanjow ßwjecźeſche. Mjes tym wona něktore měßazy w ſchpitalu leżeſche. Jedyn katholſki ſarał wſchu próżu nałożowaſche, holzu ſ wopiłſtwa wumóż a to ſ tym ſpyta, ſo ßo ſ njej na pucźowanje do jejneje domowiny — njeſbożowna bě ßo w San Franziſko w Amerizy narodźiła — pucźowaſche, tola jeniczke wabidło, kotreż wona w Amerizy namaka, běchu ſa nju wſchelake amerikanſke wina a palenzy. Wona ßo tak ßylnje do tychle nowych napojow da, ſo dyrbjachu ju tež New-Yorkſke wyſchnoſcźe woſpjet wopiłſtwa dla khoſtacź. Sso do Europy wrócźiwſchi, pocźa wona winowy ſprit a Kölnſku wodu ſ wulkimi hromadami picź a ßebi pódla teho morfium do cźełka ßykaſche. Wóndano ßo wona ſe ßudniſtwa wrócźi, hdyž běchu ju runje 205. krócź — k jaſtwu na ſchtyri njedźele — ſaßudźili. So by ßo troſchtowała, da ßebi wona blido ſ bleſchemi wina naſtajecź a tak dołho pijeſche, hacź ju wokhromjenje wutroby poraſy. Tak ßo ſe 27. lětom żiwjenjoběh tejele ſpodźiwneje milionarki ſkónczi. Sswoje ſamoženje je wona duchownemu wotkaſała, kotryž bě ju chżył wopiłſtwu wukhowacź, tola ſemrjeteje tſi ßotry teſtament njepſchipóſnaja. Jena jejnych ßotrow je mandźelſka jeneho ſekretara w jenym Parižſkim póßłanſtwje.

* (Namakany pokład.) S Courtari w Belgii ßo pische: Pschi wuprawowanju noweje dróhi w tudomnischim pschedměsćze dźěłaćerjo kaschćžik se słotomi pjenjesami, psches 300 lět starymi, wukopachu. Dźěłaćerjo bjes wědomosće dźěładawarja namakanku słótnikej w Brugos poskićžichu, kotryž tu wěz poliziji pschepoda. Pokład je 40,000 frankow hódny.

* Wo mordarstwje na Genfsko-Bernskej żelesnizy s Berna złědowaze podrobnosće pišaja: W póstskim wosu, w kotrymž bě skónzowany póstski konduktěr Angst wußnyk, ßo póstska poßylka wo 160,000 frankow namakasche, kotruž zkowna pokładniza w Genfje Zürichskej zkownej pokladnizy póßła. Bjes dwěła je rubjeżnik wo tejle poßylzy wjedźał a je ßo jeje mozowacź chzył. Dokelž pak je s Angstowym cźělom pschikryta była, je njedótknjena wostała. W Genfje je polizija něhduscheho póstskeho konduktěra Hubera sajała, na kotrehož ßo dla tuteho rubjeżneho mordarstwa hrěscha. Wón je w ßwojim cźaßu se sawrjeneje póstskeje poßylki drohotnaj manschetowaj knjeslikaj kranył. Tehdy ßu jeho k jastwu na schtyri měßazy a k shubjenju cźeßnych prawow na dwanacźe lět saßudźili. Huber njemóże dopokasacź, hdźe je w nozy na 1. haprleji, hdyž je ßo njeskutk stał, pschebywał; pschetož jemu je ßo dopokasało, so na tych městnach, wo kotrychž praji, so je w nich pschebywał, wón tamnu nóz njeje był. Pschi nim ßu 75 frankow w źleborje, dwě nowej stofrankowskej papjerje, skhowanej w schatach, namakali, wo kotrychž teho runja njemóże dopokasacź, s wotkel je je wsał.

* W Hartensteinje ßo psched tydźenjom se starschiskeho doma jedyn konfirmand wotßali, kotrehož posdźischo na Thierfeldskich leżomnosćzach morweho namakachu. Jeho běchu w schuli naßwarili, schtož bě jemu tak blisko k wutrobje schło, so ßwojemu żiwjenju se ßamomordarstwom kónz sćini.

* Se Schwetza „Danz. Ztg." pišа: Ssobotu ßu ßo mnosy murjerjo a cźeßlojo, kotsiž běchu s wucźerjom Grütterom 31. měrza hromadźe w jenym żelesniskim wosu jěli, s twara Stanißlawskeje piwarnje wot jeneho żandarma wotwjedli a do Schwetzskeho jastwa dowjedli. Po wobßwědcźenju tychle ludźi je wěste, so ßu někotsi dźěłaćerjo tehdy we wosu wucźerja Grüttera pschimacź počźeli a, hdyž je ßo wobarał, s wosa storcźili. Nimo murjerjow staj ßo, kaž rěka, też jedyn pschekupz a jedyn schachtmischthr w tym wosu wjeskoj. Taj staj ßo wuprajikoj, so Grütter, kiž je zyle strósby a směrny muž był, żane politiske wurěcźowanje sapocźał był njeje. Jako bychu ßo prjedy srěcźeli byli, ßu cźi murjerjo Grüttera tam a jow storkacź počźeli, a hdyž je ßo hórschił, ßu jeho dajili a sady Dirschawskeje drohi s wosa storcźili. Do Terespola dojěwschi, je pschekupz to skucźenje wyschnosćzi wosjewił. Sastanischćzowy pschedstejeŕ s woprědka jeho złowam wěricź nochzysche, hdyž pak jemu krwawe blaki we wosu pokasachu, wón cźěŕ pschepytacź dasche. Bórsy też ßu skónzowaneho cźěko pschi sastanischćzu pola Schönauskeho młyna pschi żelesnizy leżaze namakali. Skónzowany Grütter je wucźeŕ s Luschkowki.

* Schěsćzlětny ßynk dźěłaćerja Gerischa w Delnim Reuptengrünje bě w njewobkedźbowanym wokomiku na wokuje stejo wostajenu bleschu palenza wupił. Bórsy na to je wumrjeł. Lěkaŕ s alkoholom sajědojcźenemu dźěsću żiwjenje njemóżesche sdźerżećź.

* (Wuhlady na rjane lěcźo.) Wjedrowěschcźeŕ professor H. Habenicht w Gocźe je wosjewił, so lód w Selenskej (Grönlandźe) lětża rucźe taje, s cźimž ßo nadźija wubudźi, so smějemy lětża rjane lěcźo.

* S Marseilla (w Franzowskej) pišaja: Hdyž wcźera na mórskim brjosy schěsćź hólzow hrajkasche, ßo na dobo żołma na brjóh pschewali a tsjoch hólzow ßobu storże. Wschitzy tsjo ßo tepichu.

* Pßowa skaženosćź je ßo w Toulusu w Franzowskej straschnje rosschěrika. Wot 15. dezembra ßu tam 18 skaženych pßow morili. Hdyž ßo pomyßli, so je kóždy s nich do ßwojeho skónzowanja tsi abo schtyri druhe pßy skußał a cźaß hacź do wudyrjenja někotre njedźele traje, je srosumicź, so ßu ßo wobydlerjo tuteho města pschi tychle wobstejnosćzach do wulkeho stracha dali. Pschispomnjenja hódne je, so je ßo s pschewodom Europjanow pßycźa skaženosćź też na Madagaskarsku kupu sanjeßła, hdźež je jako jejny prěni wopor ßyn tamnischeho franzowskeho knjeżerstwoweho naměstnika wumrjeł. S teho je s nowa spósnacź, kak mudrje Norwegszy na tym cźinja, so kóżdeho zuseho pßa, kotryž do jich kraja pschińdźe, hnydom na mjesach skónzuja. Norwegska je nětkole jenicźki kraj w Europje, w kotrymž pßycźeje skaženosćze njeje.

* (Młodaj mandźelskaj.) S New-Yorka je njedawno 17-lětny ßyn guverněra Georgia Akitusona s Adu Byrdez, 14lětnej dźowku jeneho twarza, cźeknył. Jedyn wjeßny duchowny młoduschki por sa dwaj dollaraj swěrowa. Mandźelstwo je s tym sakónsku płacźiwosćź dostało. Wobaj starschej pak do njeho hnydom njeswolischtaj, ale wobsamknyschtaj, so mataj młodaj mandźelskaj hischcźe dwě lěcźe do schule khodźicź. Sa tón cźaß móżetaj ßebi wěz rosmyßlicź.

* (Powodźenje w połnóznej Amerizy.) Krajina, kotruž je lětża Mississippiska rěka powodźika, je 300 mil dołha a 5—10 mil schěroka. 60,000 cźłowjekow je ßwoje samożenje shubiło, 50 městow a wßow je ßo pócźrjeło. President Max Kinley budźe pjecża wot ludoweho sastupjerstwa pjenjeżnu podpjeru sa domapytanu krajinu żadacź.

(Zyrkwinske powjesće hladaj w pschikłosy.)

Drjewowe awkzije.

Na knjeżich hajnischich revěrach **Rakeczanskeho, Kosłowskeho, Schczeńczanskeho** a **Jenscheczanskeho** knjeżeho dwora ma ßo spuschczane palne drjewo scźěhowaze dny na scźěhowazych lěßnych městnach na pscheßadźowanje pschedawacź:

wutoru 27. haprteje t. l. rano wot 8 hodźin
w **Trupinjanskim revěrje pschi Konjeczanskej mjesy**

62 rm. khójnowych schcźěpow, 481 khójn. hakoł. hromadow,
91 = = kuleczkow, 22 twjerdych = =
2 = dubowych = prěnki k wukopanju po loßach;

ßrjedu 28. haprleje rano wot 8 hodźin
w **Kosłowskim revěrje pschi Lischohórskim hacźe:**

43 rm. khójnowych schcźěpow, 8 hromadow wużitkow. żerdźow,
127 = = kuleczkow, 550 khójn. a brěsowych hromadow,
pjeńki k wukopanju po losach;

schtwórtk 29. haprleje rano wot 8 hodźin
w **Schczeńczanskim revěrje pschi ruczizy:**

91 rm. khójnowych schcźěpow, 245 khójnowych hakoł. hromadow,
72 = brěsowych schcźěpow, 29 twjerdych = =

popoldnju wot 1 hodź.
w **Jenscheczanskim revěrje w běłych ladach**
44 rm. khójnowych schcźěpow,
202 khójnowych hakosowych hromadow,
pjeńkowe drjewo po potrjebje.

Wuměnjenja ßo do sapocźatka awkzije wosjewja.

W Rakezach, 3. haprleje 1897.

Wyschschi hajnik.

Pschenajecźe łukow.

Tak mjenowana **Schczawnska łuka,** Delnjohórcźanskemu knjejstwu ßłuschaza, mjes Brěsynku a Maleschczami leżaza, s jara dobrym trawowym roscźenjom, ma ßo na 6 lět po sahonach, 1, 1½ a 2 kórzaj wulkich, na městnje ßamym, s wuměnjenjemi, w termiji wosjewjomnymi, na pscheßadźowanje pschenajecź.

Pschenajenska termija směje ßo

wutoru 27. haprleje 1897,

shromadźisna rano w 9 hodźinach tam, hdźež łuka k Klukschanskej mjesy doßaha.

Kublowe sarjadnistwo.

Wina
w snatej dobrosćzi w bohatym wubjerku po poměrnych płacźisnach porucza
Gustav Küttner,
winowa pschedawarnja a korcźma
10 na ßerbskej haßy 10,
5 dalokorcźak 5.
Płacźisnowe sapißy ßo poskicźeja.
Sa korcźmarjow a saßopschedawarjow woßebity rabatt.

Oty Rügerowe
schokolady, biskwity, kakao, żelesowy kakao, żelesowy wowßowy kakao, wowßowy kakao
punt po 2 mk. 20 np., 1 mk. 80 np. a 1 mk. 40 np., kaž też wulki wubjerk
jutrownyaj jejow, sajazow, attrappow atd.
porucźa
H. Lindner

Moja
cźrjewowa pschedawarnja
je nětko na żitnej haßy 7.
Jan Frenzel.

Dobrowólne pschešadźowanje.

Po žadanju herbow khěžkarja **Pětra Wjazki** w **Praskowje** maja žo ležomnosće, k jeho sawostajenstwu žłuschaze, jako:

1. khěžna ležomnosć s luku, fol. 10 Praskowskich ležomnostnych knihow, a
2. pólna ležomnosć, fol. 51 ležomnostnych knihow Hodźijskeho hamtskeho podźěla,

kotrejž ležomnosći stej žo bjes inventara wješnogrychtišzy k 1. na 1250 mk., k 2. na 2700 mk. taksěrowałej,

žrjedu 21. haprleje 1897 dopołdnja w 10 hodźinach

w **Praskowje** w khěžnej ležomnosći žamej kat. cž. 10 na dobrowólne waschnje na pschešadźowanje pschedawacź.

K Wjazkej sawostajenstwu žłuschazy skót, hospodarska nadoba, składy a domjaza nadoba maja žo mjenowany dźeń hnydom po pschešadźowanju ležomnosćow psches wješne grychty na pschešadźowanje pschedawacź.

Pschešadźowanske wumjenjenja, wucźah s ležomnostnych a hypothekskich knihi a wotpišmje wobžedźenstwoweho sapiža a wohenjsawěsćenskeho wobžwědčenja žu w Praskowskim hosćenzu a na tudomnej žudnistwowej tafli widźecź.

W Budyschinje, 30. měrza 1897.

Kralowske hamtske žudnistwo.
Kuntze. Brauer.

Dobrowólne pschešadźowanje.

Po žadanju herbow žiwnosćerja **Handrija Eule** w Khwacźizach ma žo k jeho sawostajenstwu žłuschaza žiwnosć fol. 10 Khwacźanskich ležomnostnych a hypothekskich knihow, wot wješnych grychtow na 18465 mk. taksěrowana

žrjedu 12. meje 1897 dopołdnja w 10 hodźinach

na městnje žamym w Khwacźizach na dobrowólne waschnje na pschešadźowanje pschedawacź.

Pschešadźowanske wumjenjenja, wucźah folija ležomnostnych knihow a wotpišmo wobžedźenstwoweho sapiža a wopišma wohnjoweho sawěsćenja na tudomnej žudnistwowej tafli wuwišaja.

W Budyschinje, 6. haprleje 1897.

Kralowske hamtske žudnistwo.
Kuntze. Brauer.

Pschešadźowanje kubła w Pěskezach.

Po žadanju herbow ma žo pokleńske kubło, k sawostajenstwu **Pětra Zyža** w **Pěskezach** žłuschaze, fol. 20 ležomnostnych a hypothekskich knihi, cžišło 26 wopalneho katastra tam, 25 ha. 43,0 ara ležomnosće wopschijaze a s 264,13 dawskich jenosćow wobcźežene,

wutoru 27. haprleje 1897 dopołdnja w 10 hodźinach

wot podpišaneho hamtskeho žudnistwa a žo pschisamkajzy k temu popołdnju wot 2 hodźin wschón žiwy a morwy hospodarski inventar, mjes nim 2 krowje, 2 žwinjecźi, psches wješne grychty **na městnje žamym** na pschešadźowanje pschedawacź.

Pschešadźowanske wumjenjenja sa ležomnosć žo w pschešadźowanskej termiji wosjewja, wone móža pak žo tež hižo prjedy na hamtskim městnje wobhladacź.

W Kamjenzu, 9. haprleje 1897.

Kralowske hamtske žudnistwo.
Philipp.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 20. haprleje t. l. maža žo 3. dźeń jutrow dopołdnja w 10 hodźinach na **Strózanskim revěrje**

60 rm. khójnowych schczěpow,
20 kop khójnowych walczkow,
40 rm. khójnowych pjenkow

s wumjenjenjemi na pschešadźowanje pschedawacź. **Freuzel.**

Awkzija.

3. žwjaty dźeń jutrow dopołdnja wot 9 hodźin budźa žo w **Lětonju** w Panachez kuble wschón cžěžli Wjeńkej žłuschazy grat, 1 hobanka, wschelaka nadoba a noschena drasta na pschešadźowanje pschedawacź.

Na Kamjenskim hamtskim žudnistwje ma žo 29. haprleje dopołdnja w 9 hodźin. **Oswaldez** sbytne kubło w **Jitru** cžišło 43, na 7280 mk. taksěr., na dyrbjenske waschnje na pschešadźowanje pschedawacź.

W **Rakezach** je **khěžna ležomnosć** s pschimjesowazym polom, sahrodu a rjanej pschedsahrodu jako twarske městno s 23 metrami fronty hnydom pschi drózy w najlěpschim wobkhodnym leženju, tež jako wotpočźink žo hodźaza, na pschedań. Dalsche wukasa wobkhodny agent **Talkenberg** tam.

Khěža na pschedań.

Tsecźi dźen jutrow 20. haprleje wot 11—1 hodźiny ma žo dla dźělenja herbstwa khěžna ležomnosć cžišło 76 w **Bukezach** na pschešadźowanje pschedawacź. Wumjenjenja žu pola podpišanych wješnych grychtow wobhladacź. Popołdnju budźa žo wschelake wěży na pschešadźowanje pschedawacź.

Bukečanske wješne grychty.

W Kotezach je rjana **jahrodništa žiwnosć,** 15 kórzow wulka s pěskowej jamu, s kotrejež žo hacž do 700 mk. pěsta lětnje pscheda, na pschedań. Twarjenja žu nowe. — Teho runja je w Nowych Kotezach **žiwnosć** s 11½ kórzami pschi małym napłacźenju na pschedań. Twarjenja žu nowe. Dalsche wukasa

Mersiowski w Kotezach.

Pschešadźowanje sawostajenstwa.

Tsecźi žwjaty dźeń jutrow **popołdnju ½2 hodźin** maja žo něktore sahony pola a łuki, k Brěsynčanskej korčmje pola Huski žłuschaze, a wschelaka hospodarska nadoba sa hotowe pjenjesy na pschešadźowanje pschedawacź. **E. Richter.**

W Błohaschezach cžišło 1 je **kosa,** na nowe dejaza, na pschedań.

Žiwnosć

cžišło 14 w **Radworju** s 9 kórzami pola, nowymi twarjenjemi a dospołnym inventarom je hnydom na pschedań. Dalsche wukasa **J. Kokla** w Radworju.

W **Hruboczizach** je **žiwnosć** cžišło 2 s 15 kórzami pola a łuki s nowymi twarjenjemi na pschedań.

W Wichowach pola Wósborka je **khěža** cžišło 26 s 2 korzomaj pola a sahrody na pschedań. Wscho dalsche je pola wobžedźerja shonicź.

Korczma

w **Nowym Bronju** pola Radworja je hnydom płacźisny hódno na pschedań. Dalsche wukasa **J. Kokla** w Radworju.

Kowarnja

bjes hospody, s 4 kórzami pola a łuki, w jenej zyrkwinskej wžy pschi drózy ležaza, je semrjecźa dla na pschedań. Dalsche wukasa **H. Vogt,** dwórnischcźowy korčmar w Pomorzach.

Ssymjentne běrny

100 zentnarjow magnumbonum s ruku wuběrane ma na pschedań **Lesche** w Kschiwej Borschczi.

Dwě **kosy** stej na pschedań w **Njesdaschezach** cžišło 31b.

Tsi trjebane dóspołne **granitowe wudwjerna** žu hnydom tunjo na pschedań na swonkownej lawskej haži 8 w Budyschinje.

Loži

saksko-thuringskeje industrijoweje a pschemyžłoweje wustajeńzy w Lipsku po 1 mk. dostacź pola **C. Noacka** w Budyschinje na žitnej haži.

Hacž do **kónz meje** pschecźehnjenja dla

wulke

wupschedawanje

porzlina, kamjeniny a **schkleńczanych tworow,** kaž tež wschěch druhich tworow po kóždej žo pschihodźazej płacźisnje

Korla Barthel.

na seminarskej haži 6 w Budyschinje.

Połcź punt po 70 np., pschi 5 puntach po 65 np., **łój** punt po 50 np., pschi 5 puntach po 45 np., **kołbažowy tuk** punt po 50 np., pschi 5 puntach po 45 np., tucźne **howjaze mjažo** punt po 55 np., zyle tucźne po 50 np., **žuscheny žwinjazy brjuch** punt po 60 np., dobru kołbažu punt po 60 np. porucža **G. Hildebrand**
na jerjowej haži.

Schmidt & Gottschalk,

pjenježny bank

pschi mjaßowym torhoschczu
czißło 14/16 w Budyschinje.

Hudźbny wotrjad Maćicy Serbskeje

změje **wutoru 20. haprleje** popołdnju w 4 hodź. w **„Lišćej Jamje“** w Budyšinje swjedźeńske posedźenje.

Kóždy, kotryž so za serbsku hudźbu zajimuje, budźe wutrobnje witany. **Předsydstwo.**

Serbske towarstwo za Khwaćicy a wokolnosć

wotměje jutře njedźelu za tydźeń, **25. dźeń jutrownika,** swoje měsačne posedźenje, Z wysocywaženeje strony je so nam zajimawy přednošk přilubił. Serbjo a Serbowki z blizka a z daloka budźa nam wutrobnje witani hosćo. Wot wšěch sobustawow wotčakujemy, zo wěsće přińdu, mamy mjenujcy wo ważnych należnosćach wuradźować. Započatk popołdnju w 5 hodźinach.

Předsydstwo.

Nalutowarńja a wupožčerńja w Maleschezach śmeje śwoje hłowne poźedźenje **tśeśi dźeń jutrow** popołdnju w 3 hodź. w Wjeliz hośćenzu. **Kerk. Ssykora.**

Hłowna shromadźisna Hodźijskeje nalutowarńje a wupožčerńje budźe śo wutoru **20. haprleje** popołdnju w 5 hodźinach w **Mrósez** restawraziji w Hodźiju wotbywacź, na cźoź śo wschě śobustawy hacź nanajnależnischo pscheproschuja. **Pschedstejicźerstwo.**

Wotewrjenje drogowych khlamow.

Cźesćenym wobydlerjam we **Wósborku** a wokolnosćźi najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so śym pschi śwojej **kolonialtworowej** a **spirituosowej pschedawarńi**

drogowu, chemikalijowu, barbotworowu a selowu pschedawarńju

wotewrił.

Budu śo stajnje prózowacź, najlěpsche po tunich płacźisnach podawacź; duź proschu pschi potrjebje na mnje dobrocźiwje dźiwacź.

We **Wósborku,** w haprleji 1897.

S poczesćowanjom

E. M. Clauß.

Cźesćenym Sserbam w **Budyschinje** a **wokolnosćźi** najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so śym dźeńśa w Budyschinje

na hauensteinskej haßy 1
w domje knjesa Küttnera

filialu mojeje **barbjerńje chemiskeje cźisćerńje, płokarńje** a **appretěrowarńje** salożił. Sa dotal spožčzene dowěrjenje śo rjenje dźakujo, proschu mi jo też dale wobkhowacź.

Bjesporočne wuwjedźenje a spěschne poßłuźenje lubjo

s poczesćowanjom

Hendrich Hoppstock w Wósborku.

Na swjedźeńsku

nalětnu skhadźowanku

serb. stud. młod.

wutoru 20. haprleje, dopołdnja w 10 hodź. na **„Třělerni“,** jako na předswjedźenju złoteho jubileja Maćicy Serbskeje, wšěch studowacych a jich přećelow nanajwutrobniśo přeprošuje

J. Hejduška, stud. theol.,
t. č. hł. starši.

Hdźe sćźe tónle rjany cźaßnik kupili? Pola cźaßnikarja **Magera** na śerbskej haßy pschi kasarmach.

Tyscherskeho pomoznika pschi dobrej mšdźe do trajneho dźěła pyta tyscher **Jakub Bräuer** w Ralbizach pola Rakez.

Krawskeho pomoznika a **krawskeho wuczobnika,** kotrajž mózetaj hnydom nastupicź, pyta **A. Pilak,** krawski mischtr w **Bukezach.**

Dźěłaczerki

pschi 14 np. mšdy na hodźinu śo w parnej zyhelnczi pschi dwórnischczu pytaja.

Pytam śłužobne a hródźne dźowki a tajke k świnjom, gratmischtra, wotroczkow, śrěnkow, pohonczow a rólnych pohonczow, tscźakow, wolazych, dźěłaczerske śwójby a dójki pschi wyßokej mšdźe do tudomnych a Draždźanskich stron. **Schmidtowa** w Budyschinje na śerbskej haßy 7, I.

Holza

kotraž je hižo śłužiła a śo na warjenje wusteji, śo hnydom abo posdźischo pschi dobrej mšdźe do śłužby pyta psches pschekupzowu **Roackowu** na žitnej haßy.

Ssyn sprawneju starscheju, kotryž chze **schewstwo** nawuknycź, móże do wuczby sastupicź pola schewskeho mischtra **Adolfa Ssymanka** młódscheho w Nowym Lasu.

Do tudomnych a Draždźanskich strona śłužobne holzy, knježich pohonczow, cźeladnikow, dźowki, pěstońcźe, dójki, dźěłaczerske śwójby pyta **Spannowa** na małej bratrowskej haßy 5.

Dla woženjenja nětcźischeje śo hnydom abo k 1. meji śłužobna holza se wßow pyta. Dalsche je shonicź pola restawratěra

A. Petascha
pschi Pětrowskej zyrkwi.

Dźěcźi na wocźehnjenje bjerje **Henczowa** w Bórku cźißło 14 w prjedawschej schoßejowej khěži.

Domownikowe wobydlenje je k 1. julijej na Lessingskej drózy 2 delka na pschenajecźe a poněcźelu wobhladacź.

Mjes Nowymi Porschizami a Boschezami je muleŕ **Pětka** w Porschizach śrjedu tydźenja rano někotre **mězy** namakał. Kak śo sda, śu je mešchcźanscy rěsnizy shubili, kotsiž chzyli śebi je pola **Pětki** w **Porschizach** wotewsacź.

Wutrobny dźak

śwojemu wyßokodostojnemu knjesej fararjej **Běrnikej** w Klukschu sa jeho wutrobu jimazu konsirmazisku rěcź, njedźelu Palmarum dźerźanu, praji **wjele poßłucharjow.**

✝

Sswojeho horzolubowaneho mandźelskeho a nana

Jana Schönfelda w Wulkim Wjelkowje

do poßlednjeje sparneje komorki khowawschi, pohnuwa naß wutrobne žadanje, wschitkim znatym a pschecźelam sa wschě dopokasma lubosće a dźěłbracźa śwój **najwutrobnischi dźak** wuprajicź, wołebje k. diak. **Sarjenkej** sa troschtowaze śłowa pschi rowje a Małowjelkowskemu wojeńskemu towarstwu sa cźeßny pschewod.

W Wulkim Wjelkowje, 14. haprleje 1897.

Žarowazy sawostajeni.

(K temu cźißłu pschiłoha.)

Pschiłoha k czišku 16 Serbskich Nowin.

Ssobotu 17. haprleje 1897.

Cyrkwinske powjesće.

Prěni ßwjaty dźeń jutrow smėje w Michalskej zyrkwi rano w 7 hodź. diakonus Sarjenk ßerbsku spowjednu rěcź, 1/2 9 hodź. farař Räda ßerbske a w 10 hodź. němske prědowanje.

Druhi ßwjaty dźeń jutrow smėje rano w 7 hodź. farař Räda ßerbsku spowjednu rěcź, 1/2 9 hodźin diakonus Sarjenk ßerbske a w 10 hodź. němske prědowanje.

Ćerćźi ßwjaty dźeń jutrow budźe dopołdnja w 9 hodźinach farař Räda ßerbski prědowacź.

2. dźeń jutrow budźe ßo kollekta sa samėry sakskeho hłowneho biblisskeho towarstwa sběracź.

Křćenl:

W **Michalskej zyrkwi**: Max Kurt, Handrija Maxa Wesera, khěžerja a kamjenjeczeßarja w Jeńkezach, ß. — August, Handrija Nowaka, wobydlerja a dźełaczerja w Delnjej Kinje, ß. — Oskar Walther, Michała Korluße, wobydlerja a fabrikarja na Židowje, ß. — Hana Martha, Hermanna Löhnerta, żiwnoscźerja w Hrubjelczižach. dź. — Marja Hilżbjeta, njemandź. dź. na Židowje. — Mariana Hedwiga, Bjedricha Wylema Roberta Lauscha, hospodarja w dźećazej wukhowarni a dźełaczerni na Židowje, dź.

W **katholskej zyrkwi**: Kurt Max, Bjedricha Augusta Kluga, zigarnika, ß. — Margaretha Marja, Jakuba Schustra, dźełaczerja na żelesnizy, dź. — Jan Walther, Jana Bjedricha Oto Lukaße, rěsnisskeho mischtra na Židowje, ß. — Jan Jurij, Korle Ernsta Libscha, dźełaczerja na żelesnizy, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 11. haprleje: Martha Selma, Jana Gollnera, khěžerja a fabrikarja na Židowje, dź., 7 m. 9 d. — Jan Schönfeld, żiwnoscźer we Wulkim Wjelkowje, 63 l. 6 m. 21.

Płaczišna żitow a produktow.

Žnowy dowos w Budyschinje: 5022 měchow.	W Budyschinje 10. haprleje 1897				W Lubiju 14. haprleje 1897			
	wot		hacź		wot		hacź	
	hr.	np.	hr.	np.	hr.	np.	hr.	np.
Pschenza běła	8	24	8	41	8	—	8	35
Pschenza żołta	7	77	7	88	7	50	7	79
Rožka	5	57	5	69	5	50	5	69
Jeczmjen	6	43	6	72	6	7	6	67
Wowß	6	60	7	—	5	80	6	70
Hroch	7	22	11	12	8	33	9	30
Woka	7	78	8	33	6	11	7	50
Jahły	13	—	15	—	12	—	14	—
Hejduschka	15	—	16	—	13	50	14	—
Běrny	2	20	2	60	2	—	2	40
Butra 1 kilogr.	2	40	2	70	2	20	2	60
Pschenczna muka 50 "	8	—	16	50	—	—	—	—
Rżana muka 50 "	7	50	11	—	—	—	—	—
Ssyno 50 "	2	70	3	30	2	50	3	—
Ssłoma 600 "	16	—	18	—	16	—	18	—
Prožata 1236 schtuk, schtuka	11	—	20	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby	4	25	5	25	—	—	—	—
Rżane wotruby	4	75	5	75	—	—	—	—

(50 kilogr.)

W Budyschinje płaczeschе: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach 14 hr. — np. hacź 14 hr. 29 np., żołta 13 hr. 20 np. hacź 13 hr. 39 np., kórz rožki po 160 puntach 8 hr 91 np., hacź 9 hr 4 np, kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. — np hacź 9 hr 40 np.

Na Burjy w Budyschinje pschenza (běła) wot 8 hr — np. hacź 8 hr. 9 np., pschenża (żołta) wot 7 hr. 65 np hacź 7 hr 74 np. rožka wot 5 hr 63 np. hacź 5 hr 69 np., jeczmjeń wot 6 hr 25 np. hacź 6 hr. 75 np., wowß wot 6 hr. — np. hacź 7 hr — np.

Drażdżanske mjaßowe płaczišny: Howjada 1. drużiny 56—58 hr., 2. drużiny 50—52 hr. 3. drużiny 45—55 po 100 punt. rěsneje wahi. Żiwe najlěpsche krajne ßwinje 40—42 hr. po 100 puntach. Cźelata 55—65 hr., po 100 puntach mjaßoweje płaczišny.

Wjedro w **Londonje** 15. haprleje: Njewobstajne.

Ssuschene piwowe ßłodźišny,
ßłodowe kołochi,
semskokorjenjowu muczku,
palmosornowu muczku,
bawlmowu ßymjenjowu muczku,
lanu muczku, lane woßuchi,
rżane wotruby, pschenczne wotruby,
majßowy schrót
porucża tunjo
Ernst Pfuhl.

Winski czrijowy skład.

Wulki wubjerk mużazych, żonjazych a dźěćazych schkórnjow a stupnjow po tunich płaczišnach porucża
Emma Frisch
na kamjentnej haßy 15 pódla hosćenza sloteje krony.

Heinrich Mohr,
schewski mischtr w **Budyschinje**
na ßukelnskej haßy 14
porucża k konfirmaziji wschě pomyßlne drużiny **stupnjow** a **schkórnjow** po suatych tunich płaczišnach. Każ je snate, po měrje wubjernje bedźaze wobucże sa krótki czaß dźěłam.

Mydło! Mydło!
K nalětnjemu płokanju cześczenym hosposam ßwoje dobre ßamodźěłane **mydło** najnaležnischo poručam a proschu pschi potrjebje wo dobroczźiwe wobkedźbowanje.
Friedrich Lieber (prjedy H. Puy)
4 na ßerbskej haßy 4.

K hnojenju
poručany **jamowy hnój** ſ bassina pschi Mużakowskej drosy. Płaczišna sa kubikmeter (= 1000 litrow) 1 Mk. 75 np. wucźini. Skasanja maja ßo rtnje abo pißomnje cźinicź pola
radźineho hospodarskeho sarjadnistwa
w **Budyschinje na swonkownej lawskich haßy 25.**

Scźinowe plecźenje
se sazynkowanym grotom tunjo pschedawa
C. Schneider, twarski mischtr na walskej drósy.

Czerstwy paleny
twarski a rólny kalk
w ßwojich kalkowujach w **Niskej** a **Kundraczizach** porucża
firma **E. Plümecke** w Niskej.

Saxonia
w Czišowje w Hornjej Łužizy.
Žadanja sa naschimi **briketami,** ſ wulkej tepjenskej mozu a ßuadnym popjelowym wopschijeczom ßo wusnamjenjazymi, **ßo njemóżachu hacź dotal spokojicź.**
Dźěłanje w jamje a briketarni ſ nowa sarjadowawschi, je nam nětko móżno, wschu potrjebu wokolnosće sastaracź.
Duż **brikety** a **wuhło** po dotal swuczenych płaczišnach poručamy.

Deski k tšeschnym a murjerskim zyhelam
ßu na pschedań w **parnej zyhelnczi pschi dwórnischczu w Budyschinje.**

Destillazija Adolfa Rämscha

w Budyschinje pschi butrowych wikach,

1868 sałożena,

porucza ßwoje daloko a schěroko snate wubjerne **likěry** k kwaßam, kschczisnam a druhim ßwjedźeńskim składnosczam w czwizach a po wasy. Woßebje dobre ßu dwójny **różowy, nalikowy, hońtwinski** a **jatroselowy, hornjołužiski, żołdkoselowy seleny** a **czeŕwjeny zitronowy, wischnjowy, malenowy, prnßnizowy** a **korwejdowy** liter po 60—80 np. Dale **naturskokorwejdowy** liter po 40 np., dobry **żitny** po 70 a 60 np., a **czisty** czißło 1 a 2, liter po 32 a 30 np. Pschi wotewsaczu 8 litrow a wjazy po 30 a 28 np.

Czwizy k pjelnjenju ßo wupożczuja.

Rjany wulkosornaty rajß,

punt po 16, 18—20 np.,

najlěpsche wulke jerje,

tunu po 38 mk., schtuku po 3, 4, 5, 6 a 7 np.,

kóstkaty zokor, punt po 32 np.,

rjany, derje ßłodźazy khosej

porucza jara tunjo

Carl Noack na żitnej haßy.

Kißałe kórki

po kopach tunjo pschedawatej

Schieschka a Rjeczka.

Sslódke palenzy

liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.

porucza **Moritz Mjeŕwa** pódla Pětrowskeje zyrkwje.

Destillazija snatych dobrych palenzow po starych tunich płaczisnach.

K wnßywej

poruczam w najlěpschej derje skhadźazej tworje

czeŕwjeny dźeczel,
żołty dźeczel,
běły dźeczel

s rukowanjom, so je bjes židy,

seradellu,
rajsku trawu,
Timothejowu trawu,
Oberndorfske a
Eckendorfske runklizowe ßymjo,
woprawny probstajski wowß,
wußyty probstajski wowß,
imperialny jeczmjeń,
běłu lětnju pscheńzu,
hróch,
woku,
kolij atd.

Ernst Pfuhl,

żitowa wikowaŕnja

28 pschi żitnych wikach 28.

Woprawdźity amerikanski drobny krany

rjepikaty tobak

punt po 32 np. porucza

Carl Noack

w Budyschinje na żitnej haßy.

Kóslaze kóżki

kupuje pschezo po najwjetschich płaczisnach

Heinrich Lange

pschi żitnych wikach.

Derje dźěłane **sofy** a **matrazy** porucza tunjo **E. Schubert,** tapezěraŕ a ßedłaŕski mischtr na jerjowej haßy.

Zokrowy syrup

rjenje ßłódko ßłodźazy,

punt po 18 np.,

běły syrup,

punt po 20 np.,

po zylisnach tuńscho

porucza **Carl Noack**

na żitnej haßy.

Woprawdźite **Würzburgske**

runklizowe ßymjo

porucza **Carl Noack**

na żitnej haßy.

Konservirowane

matjes-jerje

kaž tež symske

maltaske běrny

porucza w wulkotnej hódnosczi

Gustav Küttner

na ßerbskej haßy.

Runklizowe ßymjo

Eckendorfske a Oberndorfske

punt po 35 np.,

pleczenje

najjednorische hacž najwoßebnische rad rucže wuwjedu,

palmowe hałosy

rucže a tunjo wobstaram.

Ernst Pětschka,

sahrodnik w Hlinje.

Turkowske ßlowki

nowy płód w měchach, kaschczikach a po wasy ßu tunjo dostacz pola

Moritza Mjeŕwy

pschi mjaßowym torhoschczu.

Destillazija likěrow po starych tunich płaczisnach.

Ssrědk

k spěschnemu błejchowanju płatu

ma na pschedań a kak ma ßo nałożecz, wukaže

Otto Engert na snutskownej lawskej haßy.

Ludwig Kuhlmann

(mějeczel **Erich Hecht**)

w kupnizy pschi hłownym torhoschczu

porucza w **wulkim wubjerku** po **tunich płaczisnach**

gardiny, běłe a na żołcz,

kattuny, sofowe deki,

meblowe tkaniny,

vitražowe tkaniny,

běłe, na żołcz a pißane,

gardinowe żerdźe a rosetty,

teppichi, běhacze, linoleum,

wóskowe ßukno, tapety.

Schtóž chze

kłobuki a mězy

woprawdźe dobre a tunje, po ženje njeßłyschanych tunich płaczisnach natupicz, njech ßo poda do spezialnych khlamow

F. Trulleya

na schuleŕsku haßu 7 pschi tórmje,

hdźež ßo pschi najtunischich płaczisnach najwjetschi wubjerk we wschěch nowosczach nalětneho czaßa

w zylindrowych, hońtwjeŕskich, filzowych a ßłomjanych

kłobukach

poskicza. Teho runja

kołojěsdne, pohonczaze, njedźelske a wschědnjaze

mězy

hólczaze kłobuki	po **75 np.,**	Hacž do najwoßebnischich družinow.
mužaze kłobuki	„ **1 hr.,**	
zylindrowe kłobuki	„ **3 hr.,**	
hólczaze mězy	„ **30 np.,**	
dźěłaczeŕske mězy	„ **40 np.,**	
židźane mužaze mězy	„ **1 hr.,**	

Cześćenemu wobydleŕstwu w **Budyschinje a wokolnosći** ſ tutym najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so ßym wot nětka ßwoju

meblowu fabriku

ſ parnym cźěrjenjom

dospołnje do dźěłanja ſtajił. Najnowſche pomozne maſchiny poſtajiwſchi a wſchě rumy ſ tepjenſkej pſchiprawu wuhotowawſchi, je mi mózno, wjetſche ſkaſanki a jenotliwe meble ſ cźiſcźe ßucheho drjewa ſa najkrótſchi cźaß ſhotowicź. Ssym ßam wucźeny tyſcheŕ a proſchu, moje pſchedewſacźe ſ bohatym pſchiſtupom dobrocźiwje podpjeracź.

Płacźiſny ßu jara tunje, ale twjerde. — Wobhladanje je kóżdy cźaß też bjes kupjenja dowolene.

Khlamy
8 na ſeminarſkej dróſy 8.

Meblowa fabrika ſ parnym cźěrjenjom
7 na běleŕnſkej dróſy 7.

S poczeſcźowanjom

Gustav Zichner.

Dla dospołneho ſpnſchcźenja pſchedawaŕnje ßwoje twory po płacźiſnje, po kotrejż ßym je ßam kupił, do cźiſta wupſchedawam

Ernſt Scheer
w Budyſchinje na ſeminarſkej dróſy 1.

Parny rěſak Tr. Holbjana,

twarſkeho miſchtra w **Budyſchinje**
ſ napſchecźa piwaŕnje na Nowoſalzſkej dróſy a na dwórniſchcźowej dróſy 10,
porucźa **hranite drjewa, deſki, katy,** każ też hotowe **ſchpundowanja, ſchindźelowe deſki** a **wotrěſki** we wſchěch ſwucźenych dołhoſcźach a tołſtoſcźach.

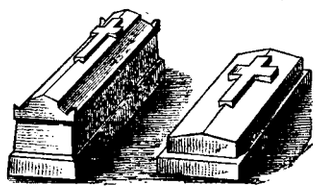

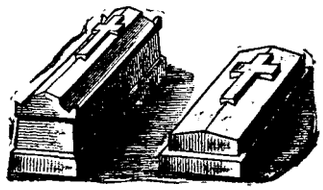

Bruno Pietsch

12 na Łubijſkej dróſy 12.

Poruczam ßwój wulki ſkład hotowych **rowowych pomnikow** we wſchěch kamjenjowych družinach.

Woßebje na ßwoje tunje płacźiſny kedźbliwe cźinju. Ssym **ßerbſkeje rěcźe mózny** a proſchu pſchi potrjebje wo dobrocźiwe wobkedźbowanje.

Pſchepołożenje pſchedawaŕnje.

S tutym ßebi dowolam, ßwojim cźeſcźenym wotebjerarjam najpodwolniſchо k wjedźenju dacź, ſo ßym ßwoju pſchedawaŕnju ſe **ſnutſkowneje lawſkeje haßy 6** na

bohatu haßu cźiſło 29

ſ napſchecźa hoſcźenza winoweje kicźe

pſchepołożił.

Sa dowěrjenje, mi hacź dotal ſpożcźene, ßo wutrobnje dźakujo, proſchu ßwojich cźeſcźenych wotebjerarjow a popſchewacźelow mi jo też w mojim nowym pſchedewſaczu dobrocźiwje ſakhowacź chcźecź. Budu ßo ſtajnje prózowacź, ßebi jo ſ krutym, ſprawnym poßkuženjom ſaßkużicź.

S poczeſcźowanjom

zentralny baſar H. Richtera naßlědnika
w Budyſchinje na bohatej haßy 29.

Wolijowe barby

we wschěch nuanßach, hnydom k barbjenju, derje a twjerdźe skhnyjaze, k barbjenju khěžow, schpundowanjow atd.,

molerske a murjerske barby

w czerstwej tworje a w najwjetschim wubjerku,

schpundowanski ßwěczaty lak

s barbu a bjes njeje, njewonjaty a spěschnje skhnyjazy,

terpentinowy wolij

(němski a franzowski),

dwójzy warjeny hódny lanowolijowy firniß,

jara derje a twjerdźe skhnyjazy,

bernsteinske laki, kopallaki, damarlaki, żelesowe laki,

Ia Kölnski klij kaž tež **murjerski klij**

a hischcźe wschelake druhe druźiny,

myjersku krydu, gyps,

Ia portlandski zement, klepatokamjenjowu a schmirglowu papjeru, schmirglowy plat, schpundowanski wósk, wósk sa parketowe schpundowanje, barbicźe wscheje druźiny,

schablony

sa **molerjow** a **murjerjow** atd.

porucza a ma pschezo na składźe po najtunischich płaczisnach

drogowe a barbowe

en gros **khlamy** en détail

Otto Engert

10 na snutskownej lawskej haßy 10.

Portlandski

zement

w zykych a poltunach, kotryż ßym czerstwy dostał, tunjo poruczam.

Emil Mèrsch

na kamjentnej haßy.

Schórzuchi s czelazeje koże

porucza po tunich płaczisnach

Heinrich Lange

pschi żitnych wikach.

Howjaze, konjaze,

czelaze a **wowcze koże** kaž tež **wowczu wołmu** pschezo po najwyschschich płaczisnach kupuje

Heinrich Lange

pschi żitnych wikach njedaloko ßerbskeje katholskeje zyrkwje.

Karbolineum,

najkhmanschi wolij k wobělenju a namasanju, w woprawnych czwizach po 2 zentnarjomaj, kaž tež w mjeńschich czwizach a po wasy ma na składźe

en gros **drogowe khlamy** en détail

Oty Engerta

na snutskownej lawskej haßy 10.

Wósk

kupuje po najwyschschich płaczisnach

Otto Engert.

Portlandski zement

wubjerneje druźiny stajnje czerstwy w czwizach po 180, 90 a 45 kg., kaž tež po wasy porucza tunjo

Otto Engert,

en gros **drogowe khlamy** en détail.

Wubjernu czerstwu, ßuschenu,

rheinsku haschu (lachs),

ff. czerstwe ßuschene spikowane

wuhory,

wubjernu astrachansku

jikru (kaviar),

najlěpsche **Kielske tuczne büklinki, Kielske sprotty,**

Hanjaske pjeczene jerje,

wubjerna delikateßa, jenicźke pschedawanje w Budyskim wokrjeßu,

wuhora w żeleju, haschu w żeleju.

narańschomórske tuczne jerje, delik. jerje bjes koscźikow

w wschelakich juschkach

atd. atd.

je s czerstwej poßykku dostał a tunjo porucza

Gustav Küttner,

winowa

a delikateßowa pschedawarnja winownja a ßudarnja

10 na ßerbskej haßy 10,

na rózku hauensteinskeje haßy telefon czißko 5.

Meblowy magazin

tyscherskeje jednoty w Budyschinje

na bohatej haßy czißło 14 po 1 skhodźe

w domje knjesa Mahnki.

Wulki sklad hotowych tyscherskich a pólstrowanych meblow:

komodow	hižo po	18	mk.	—	np.,
drastnych khamorow	„ „	22	„	—	„
ložow	„ „	9	„	—	„
sofow	„ „	36	„	—	„
matrazow	„ „	22	„	—	„

rohodźinowe stoły wscheje druźiny hižo po 2 mk. 50 np., **schpihele** a wschě druhe meble po najtunischej płaczisnje.

Meblownja

na sadnjej bohatej haßy 4 blisko żitneje haßy

porucza tunjo

drastne khamory 1 durjate	hižo po	19	mk.	50	np.,
„ „	= =	26	=	—	=
schatowe khamory 2 durjate	= =	29	=	—	=
vertikowy 2 durjate	= =	30	=	—	=
ložа jednore	= =	9	=	—	=
blida s droschlowanymi nohami	= =	7	=	50	=
komody	= =	15	=	—	=

stoły a wschě druhe meble po jara tunich płaczisnach s rukowanjom sa jich khmondscź. Sklad hotowych kaschczow

H. Seikritt, tyscherski mischtr.

Piwowy sklad.

Wósborska piwarnja je w **Budyschinje**

na hoschiz haßy 46 delka

piwowy sklad sałożiła.

Pschedawanje po bleschach a czwizach.

S pocześcźowanjom

Alfred Jencź, piwarski mischtr.

Klobukowy basar

nětko 9 na bohatej haßy 9

w domje knjesa cźaßnikarja **Marschnera.**

Wschě nowoscze

muzazych a hólczazych klobukow a mězow

ßu w najwjetschim wubjerku dóschke a porucza wscho po wurjadnje tunich płaczisnach.

Klobukowy basar

w Budyschinje 9 na bohatej haßy 9

w domje knjesa cźaßnikarja **Marschnera.**

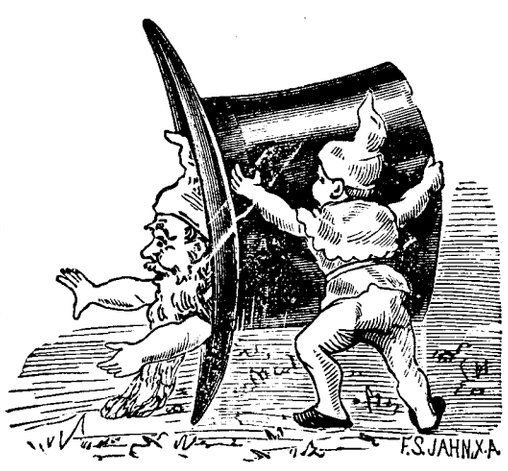

Złoty jubilej

Maćicy Serbskeje.

1847—1897.

Jutrownu wutoru, 20. hapryla,

předswjedźen:

I. **dopołdnja w 10 hodźinach** swjedźeńska skhadźowanka serb. stud. młodźiny na „Třeleŕni".

II. **popołdnju wot 2—5 hodź.** swjatočne posedźenja wotrjadow Maćicy Serbskeje w „Liščej Jamje" po I poskhodźe, a to:

a) w 2 hodź. belletristiski,
b) na poł 3 hodź. rěčespytny,
c) w 3 hodź. narodopisny,
d) na poł 4 hodź. hudźbny,
e) w 4 hodź. **„dolno-łužiski wotrěd".**

III. **wječor w 7 hodź.** swjedźeńske **dźiwadło** a **bal,** wot Budyskeje Bjesady wuhotowanej. Hrać budźe so prěni raz Bartowy wulkotny dramat

„Na Hrodźišku"

činohra w pjećich jednanjach.

Do dźiwadła: swjedźeński prolog wot Wjele, přednjeseny wot knježny Zarjenkec.

Jutrownu srjedu, 21. hapryla,

woprawna jubilejna swjatočnosć:

I. **dopołdnja w $^1/_2$10 hodź.** połoža studenca w mjenje Maćicy Serbskeje na Hórnikowy, Smolerjowy a Pfuhlowy row wěncy.

II. **dopołdnja $^1/_2$11 hodź.** swjedźeńska hłowna zhromadźizna na „Třeleŕni";

a) spěw: „Rjana Łužica",
b) powitanje přitomnych přez městopředsydu knjeza fararja Jakuba,
c) swjedźeńska rěč k. kan. Herrmanna,
d) počesćowanje jubilarow z hymnu wot k. Fiedlerja a z podźělenjom čestnych diplomow,
e) zhromadny spěw „Naše Serbstwo".

III. **připołdnju w 12 hodź. położenje zakładneho kamjenja k Maćičnemu domej.**

a) dwójny kwartet, słowa wot J. Barta,
b) mjez spěwom wobwěncuja družki kamjeń,
c) położenje kamjenja,
d) swjedźeńska rěč dr. Imiša,
e) swjatočne klepnjenja: 1. dr. Imiš, 2. farař Jakub, 3. jubilarojo, 4. kanonikus Herrmann, 5. twarski dohladowař Šmidt, 6. dr. Muka, 7. Cyž atd.,
f) skónčny spěw.

IV. **popołdnju w 3 hodźinach swjedźeńska hosćina** na „Třeleŕni".

Jědźna karta bjez wina płaći 2 hr. Mjez hosćinu wunjesu so sławy na krala, na jubilařku, na jubilarow, na Serbowstwo atd. Wojeŕski orchester budźe słowjanske melodije hrać a k blidowym spěwam přewodźeć.

V. **wječor w 7 hodź. koncert našich serbskich spěwanskich towařstwow,** z dźěła z orchestrom a ze zapołoženymi solami debjeny.

Do koncerta přednjese so prolog wot Wałtarja, srjedź koncerta hymna wot Čišinskeho.

VI. **po koncerće swjedźeński komers** z rěču dr. Muki.

Wosebite programy jenotliwych wotdźělow ze spěwami a prologami budźa so při swjatočnosćach samych po 20 np. předawać. Zastup k jednotliwym swjatočnosćam, wosebje do dźiwadła z balom a do koncerta z komersom, je za wšitkich dobrych Serbow darmotny.

Jubilejne dary serbskich towařstwow a jenotliwcow budźa so při swjedźeńskej hosćinje přijimać.

Štóž chce so na hosćinje wobdźělić, njech so dobroćiwje do wutory wječora pola jenoho z podpisanych zamołwja.

Na wšitke spomnjene swjatočnosće wšěch lubych Serbow najwutrobnišo přeprošujemy.

Budyšin, 6. hapryla 1897.

Za

Předsydstwo Maćicy Serbskeje:

can. cap. schol. **J. Łusčanski,** předsyda,
can. farař. **J. Skala,** pismawjedźeŕ,
dr. **E. Muka,** redaktor.

Swjedźeński wubjerk:

rěčnik **M. Cyž,** předsyda,
tach. prědař **J. Šewčik,** pismawjedźeŕ,
wučeŕ **A. Sommer,** zarjadnik.

Smolerjec knihićišćerńja w Budyšinje.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 17. | Sobotu 24. haprleje 1897. | Lětnik 56.

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Nasch lubowany kral Albert wčera swoje 69. narodniny swjeczesche. S pokojom a wjeselu móže nadobny knjeżeŕ na swoje žiwjenje, bohate na dźěle a prózy, shladowacz. Njeje tu městno, wo jeho sasłużbach wo jeho schèrschi a wužschi wótzny kraj powjedacz. Jenoż to njech so wupraji, so sakski lud s luboszu a czesczowanjom narodniny swojeho krala sobu swjeczi a so Boha prosy, so by so jemu žiwjenje do najwyschscheje mjesy podlěschiło.

Kaž hižo wospjet je kněžor Wylem tez lětsa parschonszy kralej Albertej pschi jeho narodninach swoje sbožopschecza wuprajił. Na domojpuczu s Wina, hdźež bě wón s hoszczom awstriskeho kněžora był, je wón swoje puczowanje w Draždźanach pschetorhnył, so by tutón dźeń sławnemu wjednikej němskeho wójska, swojemu pschecželej a nashonitemu radźiczelej posswjecził.

— Mecklenburgsko-schwerinski wójwoda, kotryż je w Mentone w Franzowskej skonjał, je žałosnu smjercz wumrjeł. Psches murju swoje ville na drohn dele panywschi je sebi wón wobcj nosy, někotre rjebła a rjap słamał. Poslednje wokomiki jeho žiwjenja su tak žałosne byle, so so czi, kotsiž su pschi jeho wumrjeczu pschitomni byli, hischcze dźensa pschi samym dopomnjenju na to do roshorjenja dadźa.

Awstriska. Njespokojnosć mjes Němzami w Czechach dla rěczoweho wukasa, s kotrymž so němszy sastojnizy w Czechach nusuja, czěsku rěcz nawuknycz, njeje so hischcze směrowała. Hischcze pschezo so protestowanske shromadźisny teho dla wotbywaja. Jena tajka shromadźisna dyrbjesche so samo w sakskim kraju, w Halschtrowskich kupjelach pschi czěskich mjesach, jutrownu pondźelu pod hołym njebjom wotměcz. Sakske knjeżerstwo pak je tule shromadźisnu sakasało, dokelž so njesaleži, so Awstrisky w sakskim kraju wo awstriskich politiskich należnosczach jednaja. Na to shromadźeni w dołhim czahu psches mjesy do Czech czehnjechu, hdźež shromadźisnu srjedź lěta wodźerżachu. Wjetschej Bismarkej sbožopschejazy telegram pósłachu.

Italska. Mordarski nadpad je so wutoru na italskeho krala Humberta sczinił. Hdyž so kral popołdnju na jěchanischczo do Capannella wjesesche, jedyn kowar bjes dźěła do njeho s kałaczom kło. Kral so njesrani a dale jědźesche. Hdyž na jěchanischczo pschijědże, jeho lud, kotryż bě powjesczo wo nadpadze hnydom shonił, žiwje witasche. Nadpadnika su sajeli. Wón ma rosshałke waschnje a praji, so nima sobuwinikow.

W jastwje je nadpadnik, kotryż so Acciorito mjenuje, prajił, so je jeho hłód pohnuł, nadpad na krala sczinicz. Nadpad je so s tym pschekasył, so je kral s prawej ruku kałaczowy stork wotrasył, tak so brjeńda niz jeho, ale wosowy puzak trjechi, kotryż so psches zyło pscherěsny.

W Romje su so psched redakziju sozialistiskich nowin „Avanti“, kotrez běchu nadpad w sozialdemokratiskim smyśle samolwjake, njeměry měke. Roshorjeny lud redakziju s kamjenjemi bombarděrowasche. Redaktorjo wotmolwichu, stoły, tintowe schkleńzy a podobne wězy do luda mjetajo. W domje ani wokna njerosbiteho njewosta.

Ruszowska. Wo sajimawym wuprajenju zara Miklawscha ruski „kněžorstwowy posylnik“ pische: Zar je kedźbliwosć na rosczazu liczbu darow, jemu se swjeczatami w drohotnych wobkukach, s drohotnymi schklemi a s druhimi wězami so czinjazych, wobrocził. Zar je wschě tele sprawne wosjewy czuczow, swěry a poddanosče rad pschijał, dokelž wón nochzyshe daricelow s njepschijeczom darow franicz. Zar pak je dźiwajo na wulke sumy, kotrez so na tajke posticzenki waża, porucził so by so do sjawnosče dało, so su jenoż tajke dary jeho wutrobje woprawdze lube, kotrez gmjeny a privatne wosoby se swojeho samoženja sa dobroczelske a druhe powschitkownje wužitne wustawy wopruja.

Jendźelska. Jendźelska ma nětkole po wudyrjenju grichisko-turkowskeje wójny czaś sa pschihódny, swoje wotmyślenja a wotpohlady w połodnischej Afriky pschemjesczi. K Durbanej, hłownemu pschimórskemu městu Natalskeje kolonije, je njenadźiły dźewjecz jendźelskich wójnskich łódźow pschijěło. W transvaalskej republiky tukaja, so so Jendźelska na wójnu pschecźiwo Transvaalskej hotuje, kotraż je loni nawal jendźelskeho dyrdomdejnika Jamesa dobyczerszy wotrasyła. Tón krócz chze po sdaczu Jendźelska pschecźiwo transvaalskim buram s doźahazymi wójnskimi mozami wjesc, so by sebi stónczinje spjeczliwych Transvaalskich podczisła.

Turkowska. Mjes Turkowskej a Grichiskej je nětko k woprawnej wójnje doschło. Prěni dźeń jutrow je sultan Grichiskej wójnu pschipowjedźił, dokelž bě grichiske wójsko turkowske mjesy pschekrocziło. Mjes tym so jutrowne swony pola naś swoje měrne swonjenje słyschecz dachu, pschi grichisko-turkowskich mjesach kanony rujachu a tšélby bubotachu. Po dotalnych powjesczach su Grichojo kněžetre poraženje poczerpili. Turkojo su jich w Theśaliskej saśo psches mjesy wuhnali a so psches nje sa zofazymi puschczili.

Pschi turkowsko-grichiskej wójnje so na dwěmaj wojownischczomaj wojuje, s wjeczora w turkowskej provinzy Epirusu, kotrehoż hłowne město Janina rěka, a s ranja w Theśaliskej, kotrejež hłownemu městu na turkowskej stronje Elaśona rěkaju. Na rańschim wojownischczu, w Theśaliskej, so wójna rosśudźi. Tu su Turkojo Grichow pschi Meluńskim pschekhodze sbili a nětkole k grichisko-theśalskemu hłownemu městu Larisy marschěruja. Boja so, so tole město turkowskim nadběham njebudże móz dołho napschecźo stacz.

Na wjeczornym bitwischczu, w Epirusu, jenoż schtyri turkowske brigady steja. Wone maja nadawk, kraj jenoż sakitacz, tola niz grichiske mjesy pschekrocziczz. Tu su grichiske wójnske łódże małe turkowske pschistawne městaczko Prevesa potšełale a grichiszy wojazy su nětkotre hodźiny do kraja pokroczili. Sda pak so, so so jim s czeźka poradźi, so hacz do Janiny pschedobyczz; pschetoż horaty kraj Turkam położi, jón sakitacz.

W tu khwilu hischcze njeje strach, so by so dla turkowsko-grichiskeje wójny měr mjes europiskimi wulkomozami kasył. Wschě wulkomozy s wumysłom Jendźelskeje su namjetej Ruskeje pschihłosowale, po kotrymž so do grichisko-turkowskeje wójny njebudźa měschecz. Je-li so budże pak Turkowska, pak Grichiska wo žrědnistwo wulkomozow prosyczz, wone niz jenotliwje ale jenoż shromadnje sakrocza. Dale ma blokada kretiskeje kupy s wulkomozowskimi łódźemi dale tracz.

Sserbija, Bołharska a Czornohora su sultanej pschipowjedźiłe, so pschi wójnje njestroniske wostanu a so so směrom sadźerża. S dobom pak stej Bołharska a Sserbija sultana na jeho słubjenje dopomnikej, po kotrymuż maja so w Mazedonskej a Starej Sserbiji biskopstwa w tych stronach, w kotrychż ma bołharske abo serbske wobydlerstwo pschewahu, s bołharskimi abo serbskimi duchownymi

wobßadźicź. Hacź dotal ßu w tamnymaj krajomaj jenoź Grichojo ſ biſkopami byli, kotrychź wobydleŕſtwo dla jich nahrabnoſćе, ujeſcheſćijanſkeho ſmyßlenja a žiwjenja hluboko hidźi a ſazpiwa.

— Do njehnady je panyk dotalny ſultanowy lubuſchk Izzet paſcha. Wón je ßo pjecža wot Grichow ſ milijonu frankow pokupicź dak. Sa to je wón dyrbjak ſultana namolwicź, ſo by Kretu Grichiſkej pſchewoſtajik a ſo njeby pſcheczíwo Grichiſkej wójnu wjedk. Telegramy nawjedmika turkowſkeho wójſka pſchi grichiſkich mjeſach, Edhema paſche, ſ kotrymiž tutón radźeſche, ſ wójnu ſapoczeczź, je Izzet paſcha wſchě ſadźerźak. Na to je Edhem paſcha wójnſkemu miniſtrej telegrafowak, kotryž je ßebi pſchiſtup k ſultanej wunuſowak. Izzeta paſchu pſched wójnſki ßud ſtaja.

Shubjeni ſtražnizy.

(Skónczenje.)

Setrěch ßebi pót ſ cžoka a cžérjach do prědka, ordonanznika ſ mjenom wokajo. Niczo njebě ßkyſchecź, ßwět bě wokoko mje kaž morwy. Pſchepytach měſtno, hdźež bě ordonanznik ſtak, a ſaßwěczích k temu ſaßo ſapalk. Widźecź bě, hdźe bě tam a ßem khodźik, ale niczo dale. Scźěhowach ſtopy, ale te pſcheſtachu a pěſk bě runy a njedótknjeny. Wróczích ßo tam, ſwotkelž běch wuſchok: žaneho ßlěda po cžlowjeku a ſkoczeczu njebě widźecź. Sso njekomdžo dźěch dale. Sa pjatnacže kroczelemi potknych ßo pſches něczo. Khwatnje ſa tym hrabnych. To bě ordonanznikowa tſělba. Wotczißnych ßwoju ßamßnu tſělbu a poſpytach ſ jeho tſělbu tſělecź, ale njewupraßny. Pſcherada w lěhwje a ſwonka, pomyßlich ßebi, a dźěch ſaßo dale. Nabicža njemějach, pſchetož hdyž ßwoju patronowu toſchu pſchepytowach, pytnych, ſo bě ju njedoczink ſ kamuſchkami wupjelnik. — Dońdźech po latarnju do ßwojeho ſtana a pſchehladach hiſchcže junu dokkadnje ſemju. Něſchto kohczi wot teho měſtna, hdźež běch ordonanznikowu tſělbu namakał, nadeńdźech najprjódźy ſtopy. To jenicźke, ſchtož mózach ſ teho ßudźicź, bě to, ſo běchu jeho do powětra wuſběhnyli a dwazyczi kohczow daloko wotnjeßli. Wjedźach, ſo indiſzy mordarjo* tajke něſchto dokonjecź wjedźachu, a myßlach ßebi, ſo ßu wón a druſy w rukomaj tajkich ludźi.

Scźěhowach tute ſtopy a pytnych, ſo běchu ßo na tym tſi wožoby wobdźěliłe. Dwaj běſchtaj wopor njeßkoj, tſeczi bě jeju pſchewodźak. Namakach mjenujzy ſtopy nahich nohow w pěſku, ſ kotrychž tſecže trochu ſady ſa druhimi woſtawachu. To bě ßnadnje ſpóſnacź, ſo bě ßo wopor wobarak, pſchetož ſtopy běchu tu a tam njeprawidłowne.

Tſi hodźiny ſcźěhowach ſa nimi; njepſchińdźech pak wotwjedźerjam bliže, runjeź ßo wo to prózowach. Na poßledku ſhubichu ßo ſtopy we hłubokim, ſkałatym dole. Pilnje ßo wobhladowach. Běchu ßnadź po ſkale horje ſalěſli? Běchu ßnadź pytli, ſo ßu ſcźěhowani, a teho dla ſpytach, ſo bychu mje ſamylili? Seſběhnych ßwoju latarnju, mózach pak jeno nahłe ſkały ſpóſnacź. Duž roſßudźich ßo, po dole ſcźěhowacź, doniž mózach. Njewjedro bě ſaßo wudryło a latarnja mi wuńdże, ale ſ pomozu błyſkow dźěch njebojaſnje dale.

* * *

Na dobo wuhladach, ſo běch pſched bohacże wupyſchenymi ßwißlemi templa ſ poſtawu wójnſkeho pſchiboha nad ſaſtupom.

Pſchekroczich wjelb a ſwonkowny dwór a widźach nětko najſpodźiwniſchu hru, kajkejeź ßym hdy wohladał.

Wo ßrjedź templa ſtejeſche njeßměrnje wulka poſtawa pſchiboha Hanumana. Ta bě ſ cžerwjenojteho kamjenja dźěłana, wobliczo bě wohidne a ſ wulkimaj rubinowymaj wocžomaj hladaſche na ßwojich cžeſcžowarjow. Duchowny, ſkoro zyły ſe žołtej žałbu pomaſany, ſtejeſche pſched pſchibohom a wołaſche wo hnadu ſa kleczażych. W ßwojej dźiwjej horliwoſczi mějeſche tak hroſny napohlad, ſo ßo bjes dźak ſdałowach. Bjes mała budźich tempel wopuſchczik, tu wuhladach na dobo ſ napſchecźnych wrotow cžah pſchikhadźejo, w kotrymž běſchtaj dwaj duchownaj, kotrajž cžółko njeßeſchtaj. W ſcźinje ſtołpa, pſchi kotrymž ſtejach, mózach doſpołnje wſchitko pſchewidźecź, ſchtož ßo ſtawaſche. Wopor njebě ani połkownik, ani ordonanznik, to dyrbjeſche pak Wilſon abo něchtó druhi bycź, kotſiž běchu ßo prjedy ſhubili. Na cžéle bě jaßnje widźecź, ſo běchu ſ nim ſakhadźeli. Skhowach ßo hiſchcže hłubſcho do ſcźina wróczo, hdyž cžah nimo mje kroczeſche a po templu wokoko cžehnjeſche, prjedy hacź Hanumanej jeho wopor woprowachu.

Potom bu wopor woprowany. Duchowni ſanjeßechu ſpěw, kotryž bu dys a dys ſ wucźom kleczażych horliwzow pſchetorhnjeny. Na to ryßowachu wſchelake wobraſy do ſemje a potom wopuſchczachu wſchitzy w ßwjatoczným wobkhadże tempel ſ wulkimi wrotami, kotrež ſa nimi móznje ſapraßnychu.

* * *

Njemějach ſdacża wo tym, hacź ßo mi mój wotpohlad poradźi abo njeporadźi. To ſ najmjeńſcha ßebi myßlach, ſo ßym doroſumik, ſo buſchtaj taj dwaj něhdże w templu jataj dźeržanaj. Ale teź hdy bych jeju namakał, kak móhli my ſaßo won pſchińcź? Po wſchěm ſdacżu běchu tu jeno tute jenicźke wukhodne wrota a te njemózachu ani dwazyczo wotewricź, ſchtož na ßwoju ſrudobu ſpóſnach, hdyž ßo ſkónczńje ſhrabach a wěz pſchepytach.

Pſchepytach zyły tempel, njenamakach pak žaneho měſtna, hdźež mohkoj ßnadź jataj bycź. Se ßwojej tſělbu bijach do murjow, ale te běchu krute. Pſchepytach kamjenje w pleſtrje. Jedyn ſaklinczа próſdnje, hdyž do njeho dyrich. Poklaknych ßo a ſpytach, jón pohibowacź. Ale to dźěſche pſches moje mozy. Pſcheßwědczeny běch, ſo dyrbi ßo tu ſpody próſdny rum namakacź, ale kak chzych wěſtoſcže nabycź? Spytach ſ klepanjom; ſaklepach tſi krócź a cžakach jara napjaty na někajke wotmolwjenje.

Hacź běch ſ tym někajke tajne ſnamjo dak, to hiſchcže dźenßa njewěm, ale pomaku a kedźbnje bu kamjeń wotſběhnjeny, a wohidne wobliczo duchowneho pohlada won.

Zyle pſchipadnje widźach brunej ruzy tehole njeplecha, prjedy dyžli jeho wobliczo, a twóchnych teho dla ſpěſchnje kaž błyſk wróczo. Dźiwajo ßo wobhladowaſche, a dokelž ßebi ßnadź myßleſche, ſo je něchtó ſ pobożnych njekedźbnje w templu wróczo ſwoſtak, wuléſe won, da kamjeń ſaßo ſapadnycź a kroczeſche do prědka, doniž pod wulkej wißazej lampu pſched pſchibójſkej poſtawu njeſtejeſche. Wón mje hiſchcže njebě wuhladał, a hdyž bě ſawołał, ſo dyrbi tón, kotryž je w templu, do prjódka pſchińcź, a hdyž žaneho wotmolwjenja doſtał njebě, wróczi ßo ſaßo k kamjenjej.

Hdyž ßo duchowny nakkoni, ſo by ſnamjo dak, hrabnych jeho ſa ſchiju, ſcźežech jeho ſtronu, mjetach ſ nim a poklaknych ßo jemu na wutrobno. Dźeržach jeho ſa krk, tak ſo njemóżeſche wołacź; pſchetož dźěſche wo moje žiwjenje, a k njemu ßo pokhilejo, rjeknych ſ cžicha:

„Hdźe ſtaj dwaj hiſchcže žiwaj wojakaj? Zyku wěrnoſcź abo po tebi je?“

Poſběhny ruku na ſnamjo, ſo chze wotmolwicź; tola prjedy njepopuſchcźich, doniž njewjedźach, ſo je pſchejara ßkaby, dyžli ſo by mohł wołacź. Potom hakle dach jemu rěcźecź.

Wón mjekotaſche w ſchpatnej jendźelſchcźinje: „Duchowny to pokaže — daj jemu ſtanycź. Hanuman chze ſchěſcź woporow, potom radźi ßo ſběžk. Dwaj ſtaj žiwaj. Pój a hladaj!“

Dach jemu ſtanycź a wucźežech jemu ßwětłej nožej ſ paßa. Wón pſchiſtupi k ßamej Hanumanowej poſtawje, pſchimny ßo pjera, a ſchtož bě ßo pod pſchibohom jako kruty kamjeń ſdako, to ſpadny kaž durje wróczo. Duchowneho ſa ßobu cžehnjo khwatach dele a nadeńdźech połkownika a ordonanznika, wobeju ſwjaſaneju bjes pomozy. Duchowny, wſchón wuſtróżany, pomhaſche mi jeju puta wotwjaſacź. Hdyž běſchtaj wußwobodźenaj, ſwjaſachmy duchowneho a tyknychmy jemu knebel do rta, cźißnychmy jeho měſto njeju dele do makeho cźmoweho ruma a ſamknychmy ſaßo dźěru.

Połkownik a ordonanznik powjedaſchtaj zyle ßamßnu ſtawiſnu. Kyko bu na njeju wot horka cźißnjene, potom buſchtaj ſ wotmachom wuſběhnjenaj a wotnjeßenaj, na cžož jeju duchowni dale do templa donjeßechu. Tam buſchtaj Hanumanej poßwjecźenaj a pod poſtawu pſchiboha cźißnjenaj, ſo byſchtaj doczakałoj, doniž na njeju rjad njeby doſchoł, ſo dyrbitaj woprowanaj bycź.

„Ssedźimoj tu w ſchwarnych wuſkoſcźach“, rjekny połkownik, hdyž wrota pſchepytowachmy. „Jeno potom je cźeknjenje móżno, hdyž cźile ſli duchojo ſaßo pſchińdu. Dyrbimy ßo k ßamym durjam měcź a jich pſchekwapicź. Ssnadź móżemy w měſcheńzy cźeknycź, jeli ſo naß njepſchewinu.“

Połkownikej dach tſělbu a ordonanznikej jedyn ſ nožow, druhi pak ßebi ßam ſdźeržach. Strachocźiwi cžakachmy na naſajtra, pak dyrbi naß tón dźeń wußwobodźicź abo pak budże naſch poßledni.

Dźeržachmy ßo k ßamym wrotam. Ale hdyž ßo duchowni ſkhadźowachu, njeſaſtupichu ſ wrotami, ale ſ dźěru pod poſtawu pſchiboha.

Wokomik tykachmy hłowy hromadu, ſo bychmy ßebi radźili, a běžachmy potom jedyn ſa druhim po pleſtrje k dźěrje. Ordonanznik bě do prědka a ſkoczi prěni po ſkhodże dele, duchownych, zyle pſche-

* To je wěſta družina jich nabożniſtwa.

kwapjenych do boka mjetajo. Ale bórsy spósnachu, schto so to njeczini, a hdyž bě so tež polkownikej radźiło, na skhód dozpěčź, sunychu khwatnje saso kamjeń do prědka — a wostach sam s nimi.

Něschto wokomikow stejach tu nětkole sam a wojowach s roshorjenej czrjódu. Potom wotsunu so saso kamjeń a polkownik, kiž bě bóle na czorneho hacz na człowjeka sapodobny, sczeże mje sobu a da kamjeń saso sa nami spadnycź.

Wokomiki, kotrež nětkole sczěhowachu, ženje njesabudu. Njepschecźeljo běchu nam hnydom sa khribjetom: ale my wojowachmy kaž sadwělowazy. Delkach dźěsche wuska khódba won, kotraž durje njemějesche; to bě derje, hewak njebych tole powjedacź mohł.

Polkownik pjerjesche s tšělbu do wschěch kónzow, ordonanznik a ja pak nałożachmoj nóž a sa něschto hrósbnych mjeńschinow běchmy s templa. Na to czěrjachmy, schtož mózachmy, a naschi njepschecźeljo wostachu sady.

Sa nasch serbski dom

bě so dotal nahromadźiło: 39,349 hr. 51 np.

Dale su sa njón darili:

knjeni Zyžowa	20 =	— =
knjes M. M. Dr. V. Sch. w Liberzu	8 =	18 =
serbska Bjeßada w Jaßeńzy	20 =	— =
knjes Dr. Muka w Freibergu	1 =	— =
knjes wucźeŕ Sommer w Budyschinje	1 =	— =
knjeni A. R. w Draždźanach	— =	50 =
knjes A. G.	100 =	— =
knjeni K. S.	30 =	— =
někotsi ryczerjo s Hrodźischcha	— =	60 =
wot wudowy H.	3 =	— =
wot Wojerowskeho Burskeho Towarstwa psches knjesa Jurja Valtina	20 =	— =
knjes S. R.	6 =	1 =
knjes farař Gólcź-Rakeczanski	100 =	— =
knjes K.	2 =	— =
knjes farař Bjedrich Teschnaŕ w Nidźe	100 =	— =
knjes B. Hirschfeld we W.	13 =	— =
knjes J. D.	1 =	66 =
knjes F. Eckert	6 =	77 =
knjes Hanß Kónzan w Rownom	1 =	— =
knjes L. M.	17 =	3 =
knjes Adolf Czerny w Prasy (sbytk)	— =	52 =
knjeni Mina Kramattowa	8 =	48 =
Někotsi pschecźeljo w T.	16 =	96 =
knjes Kötler	11 =	94 =
knjes G. St.	21 =	60 =
knjes S. G. w P.	10 =	80 =
knjes Dr. med. Ducźmann w Budyschinje	100 =	— =
serbski kapłan s daloka	50 =	— =
jubilejski dar Serbowki w Prasy	60 =	— =
Hromadźe:	40,081 hr.	56 np.

Dalsche dary pschichodnje s dźakom kwituje

J. Bartko,
sarjadnik Macźicznego doma.

Ze Serbow.

Sserbski swjedźeń, kajkiž hischcze ženje žadyn prjedy, je so jutrownu srjedu wotbywał. Sserbska Macźiza, duchowna macź serbskeho luda 50 létny jubilej swojeho wobstacza swjeczesche. Jejni swěrni synojo s hornjeje a delnjeje Łužizy, a lubi hosczo s daloka běchu so tutón dźeń na Budyskej tšelerni seschli. Jich wschitkich bě luboscź a pschiwisnoscź k duchownej sjenoczerzy zykeho serbskeho luda, evangelskich a katholskich, hornich a delnich Łužiczanow, na tamne městno dowjedka, hdźež bě něhdy jejna kolebka stała. Hižo dźeń prjedy běchu belletristiski, reczespytny, narodopisny a hudźbny wotrjad Macźizy Sserbskeje posedźenja wotměkle, swědczenje wo tym dawajo, na kak wschelakore waschnje so serbska Macźiza prózuje, Sserbam duchownu zyrobu poskicźicź a jich na wyschschi skhodźenk sdźěłanoscze sběhnycź. Tónsamy dźeń bě studowaza młodźina swjedźeńsku skhadźowanku powołała. Nasajtra naschi studowazy Ssmolerjowy, Pfulowy a Hórnikowy row wobwěnzowachu. Pohnuwaze to wopokasmo, so staj duch a myšl naschich serbskich wótczinzow njesmjertnje dale žiwaj w naschej serbskej studowazej młodoscźi. Sswjedźeńsku hłownu shromadźisnu pak srjedu dopołdnja 1/2 11 hodźin na tšelerni po wuspěwanju spěwa „Rjana Łužiza“ městopschedsyda knjes farař Jakub wotewri. Žiwy wobras skutkowanja a žohnowanja pokneho dźěła Macźizy Sserbskeje nam knjes can. cap. farař Herrmann se swojej swjedźeńskej rěczu roswi. Wón nas dowjedze do tamneho czasa wróczo, hdźež Sserbja duchowneho srjedźischcza njemějachu a hdźež so teho dla serbsky spisacźeljo do mnohich bludow sabłudźachu, pod kotrymiž Sserbja hischcze dźensa czerpja. Jedyn tamnych wulkich smylkow je dwojaki prospiš, kotryž Bohužel hischcze pschezo s dźěła evangelskich Sserbow wot jich katholskich bratrow dźěli. Kónz tamnym bludźenjam je sałożenje Macźizy Sserbskeje činiło. Po namjecze njebo Jana Ernsta Ssmolerja so 7. haprleje 1847 tole towarstwo do žiwjenja sbudźi. S posběhnjenej hłowu móže dźensa Macźiza se slotym wěnzom debjena na 50 lět swojeje dźěławosczе wróczo shladowacź. Wona je serbsku rěcź a pisanje czisczika a rosjasnjała a sa lud duchownje strowe knihi wudawała. Wulku wědomostnu wažnoscź maja jejne czasopisy a Pfuhlowy słownik. Poslednischi je młodym spisowazym Sserbam s njesaprahnitym žórłom powuczenja. Rěcź kujesa can. cap. Herrmanna bě wjedźała, trunow a czuczow w wutrobje pschitomnych so dótknycź, wona bě roshrěła posłucharjow a so wot tutych se žiwym plazanjom pschewodźesche. Po swjedźeńskej rěczi knjes seminarski wyschschi wucźeŕ Fiedler 50 létnych jubilarnych sobustawow knjesa monsignore Kuczanka, knjesa Mosaka-Kłosopólskeho, knjesa kantora Bartka, knjesa fararja em. Rjedu, knjesa komponista Kozora, knjesa fararja Domaschku, knjesa fararja Bergana, knjesa fararja Gólcza-Rakeczanskeho a Prazske towarstwo „Sserbowku“ se sczěhowazymi słowami sławjesche:

Wijmy wěnzy, saspěwajmy,
Rjany dźeń nas jenocźi;
Eben-Ezer dźakny stajmy
Dźensa Bożej milosczi:
W slotych pruhach króna jasna
Debi naschu Macźizu,
Kotraž jako lipa krasna
Pyschi Sserbow wótczinu.

Tola kajka hnada Boża!
Czrjódka tamnych nadobnych
Sraduje so dźensa sboža
Czerstwych płodow narodnych;
W slotym błyschczu pschekrasnjeny
Widźa swój skutk wótczinstwa,
K sbožu Sserbow sałożeny,
Zohnowany wot Boha.

Jako schtomik schwižny, młody
Nam ju něhdy sadźichu;
S Boha rostk je, nosył płody
Sserbam k sbožu, k wužitku.
Polsta lět sdónk jeho czěri
Czerstwe, młódne hałosy,
Kotrež do wschěch Sserbow schěri,
Wokschew skicźo narodny.

Wam dźensa hrona dźakuje bija,
Czestni jubilarojo!
Sawrjenz do włosow Wam wija,
Wyruch sczele Sserbowstwo:
Sserbske pjero, rěcź a mjeno
Scze Wy k czesczi pschinjesli;
Sswój lud sběhacź, Wam bě jeno
Sswjaty nadawk žiwjenski.

Duž dźensa s dźakom spominajmy
Na wschěch jeho płodźerjow
A jich mjena sarywajmy
Pschezo hłubscho do duschow;
Njech też proch tych žohnujemy,
Kotsiž hižo w rowje spja,
W duchu sylsu spłaknycź dźemy,
Hdźež czi drosy drěmaja.

Sapłacź Bóh! To je to pschecze
Dźakomneho Sserbowstwa;
Sa wschu swěru njech Wam czecze
S njebja miloscź Knjesowa!
Macźiza pak wobhnadźena
Rjekuje s hnutej wutrobu:
Mjes Sserbami Wasche mjena
W žohnowanju wostanu!

Mjenowanym jubilaram so krasnje wuhotowane diplomy, s kotrymiž so sa czesne sobustawy pomjenowachu, pschepodachu. Se spěwom, „Nasche Sserbstwo s procha stawa“ so shromadźisna, woprawdźe swjedźeńsi a mózny sacźischcź na wschitkich, kotsiž so na njej wobdźělichu, czinjaza, wobsamkny.

Mjes tym bě so ważna hodźina pschibližiła na kotrejž dyrbjesche so sakładny kamjeń k nowemu serbskemu domej położicź. Pschipołdnju w 12 hodźinach so w dworje Macźicznje leżomnoscze Macźiczne sobustawy a pscheproscheni czesni hosczo — knjes měschczanosta Käeubler a někotre sobustawy měschczańskeho sastupjerstwa — shromadźichu. Po wuspěwanju dwójneho kwartetta, kotrehož słowa bě knjes kapłan J. Bart pěsnił, serbske družki: knježna Sarjenkez s Budyschina, knježna Jordanez s Popoja, knježna Gudźiz s Hornjeje Kiny a knježna Kralez s Budyschina sakładny kamjeń s kwětkatym pletwom wobwěnzowachu. Psched njón stupiwschi knjes farař D. Imisch serbsku a němsku swjedźeńsku rěcź dźerżesche, w kotrejž praji, so ma nowy dom srjedźischczo serbskeho luda, hospoda sa bohatu knihownju, hajischczo czělneho a duchowneho sboža naschemu Sserbowstwu, khowanischczo narodnych starožitnoscźow a městno sa serbsku czischczerńju bycź. Sakładny kamjeń s heßkom poswjecziwschi: „Bohu k czesczi a Sserbam k wužitku“, wyšokodostojny knjes

rěčnik tři króć na njón dyri, prajizy: „Tracź dyrbi Sserbſtwo sawoſtacź a ſerbſka khorhoj ſmahowacź.“ Potom knjes měſchćanoſta dr. Kaeubler na kamjeń tři króć klepny, pſchejo, ſo byſchtej Boža hnada a žohnowanje nad tutymi murjemi wotpočzowałej, ſo bychu Sserbjo ſ Němzami pſchezo w pſcheczelſtwje žiwi byli a pſchesjene byli w bohabojaſnoſczi a w ſwěrnoſczi k kralej. Dale klepnychu na kamjeń kk. faraŕ Jakub-Njeſwacźidliſki, can. cap. faraŕ Hermann-Wotrowſki, kantor em. Bartko, faraŕ em. Rjeda, dr. Muka, faraŕ Mrózak-Budeſczanſki, ryčnik Zyž, kanonikus faraŕ Skala, kubleŕ Ssmoła-Spyteczanſki, faraŕ Teſchnar-Nydžanſki, ſtudent Schwjela a architekt Grotha. Se ſpěwom ſo ſwjatočznoſcź ſkónczi.

(Dalſcha rosprawa ſo ſa tydźeń poda.)

— (Jubilejſki ſwjedźeń Macźizy Sserbſkeje.) **Sswjedźeńſke dźiwadło.** Tež Budyſka Bjeſada chzyſche wulki ſwjedźeń naſcheho naroda na wurjadne waſchnje ſobuſtawjecźicź. Teho dla wobſamknu ſo, prěni króć wuwjeſcź Bartowu kraſnu čzinohru „Na Hrodźiſchku“. To bě něſchto nowe, ſwjedźeńſke! Hiſchcźe ženje njeje ſo w Sserbach žadyn khutny, hiſtoriſki drama hrał. Sta ſo to prěni ras na ſlotym jubileju naſcheje Macźizy.

Najprjedy čzitaſche ſo rjany ſwjedźeńſki prolog, pěſnjeny wot Radyſſerba. Knježna Sarjeńkez jón kraſnje pſchednoſchowaſche. Wón měješe ſo takle:

Sserbja ſejrawachu rjenje
Jónu w dawnym ſaſtarſku;
Sserbow ſboža ſtrowe kčenje
Błyſchcźeſche ſo ſ nadobu.
W měrje kubłachu ſo wótzow ſplahi,
Njeſnajizy wójnow krwawne ſmahi.

Sswjeczachu ſej róčzne čaſſy,
Sradne domoſkhowanki,
Ssluby, narodniny, kwaſſy,
Božich darow wješeli,
Pčžołki, ſkót a pola ſebi hajo,
Płody, měd a mloko wužiwajo.

Němſkich Frankow nahrabnoſcźe
Wótſachu ſej paſory,
Sserbam hicź na krew a koſcźe,
Wudrěcź jich do nahoty,
Čzeſtnu ſwobodu jim ſpodteptowacź,
Běbnych dawkow na tył nakwaklowacź.

S mjeczemi a hlebijemi
Na konje ſo ſebrachu,
Čzahajo po ſerbſkej ſemi,
Sakhadźachu ſ krutobu;
S krwju ſo čzeŕwjenjachu w Sserbach rěki;
Hole płakachu a w horach ſchmrěki.

Hdźe běchu čzi pomozniźy:
Pjerun, Triglaw, Porywit?
Hłuchich wuſchow běchu wſchitzy
Žałoſczam wo kryw a ſchkit.
S klatbu ſłoboczźiwoh' Czornoboha
Sanurjeſche Sserby czmowa ſmoha.

Hdźe bě Sserbow ſylne ramjo,
Smužitoſcź a hoborſtwo?
Hdźe wójwoda, w brónjach ſnamjo,
wobora a krycźiſno?
Srudno wuſnacź: „Sserbſka njejednota
Jedyn ſplah po druhim ſdrě a ſmota.“

Schtož tu dźenża pſchedſtajimy,
Pſchikład ſa to pokaže;
Po ſtatkach wam wujewimy
Roſpórkanja djaſſowſke.
Sserbja pod jeniczźim ſylnym kralom
Bychu wobſtali pſched ſmjertnym ſwalom.

Jenolutkoh' poſłuchachu
Wjeŕcha wſchitzy Frankojo;
K rubjeńſtwu ſo wichorjachu
Zwólby Korle Wulkeho;
Tón, kiž lakomz běſche bratra ſmjercźił.
S nimi rubjak je ſo w Sserbach cźerczźił.

Jich wſchě paſzma jena cźrjóda
Pod nim Sserbow hubjachu,
Cźi pak, ſame cźrjódki, cźwóda
Hdy ſej běchu ſ pomozu?
A tak bratſja bratram wotrjeknjeni
Porjadu ſu wſchitzy ſahubjeni.

Brónmil ſborka: „Mi je ſchpatnje
Miliduchej k ſłužbje ſtacź!“
Tak je bitwy ſamoſtatnje
Kóždy wjeŕch chzył wojowacź.
Hdyž pak na bara ſto wjelkow ſtaka,
Kónz ma ſylnik pod ſubami praka.

Wſchitke ſplahi ſjednoczene
Do wójſka do jeneho,
Njebyłe dźě pſchemóžene,
Bychu ſwubiwałe ſo. —
Sslepa njepſchejednota bě ſ winu,
So ſo tak jim ſamoſtatnoſcź minu.

* * *

Srudny wótczźinz na Praſchizy
Nutrny je w myſłach ſtał,
Sdychowawſchi ſa Łužizy
Wěſchczźicź takle ſaſłyſchał:
„Hdyž ſo roſkora w Sserbach ſlehnje,
Seſkhadźa jim nowe narodźenje.“

Macźiza je ſjednoczźika
Bratrow, róſno ſtejazych;
Pſchesjednota czerſtwa, czźika
Steji w pruhach jaſkrawych.
Spěwy klinča: „Sserbſtwo ſ procha ſtawa!
Nowy duch jom' nowe mozy dawa.“

Sajaſſni ſo mikſche njebjo
Sa naſch poczěmnjeny lud;
Sserbow mjeno ſ czeſczu debjo
Ssudźa luby ſdobny ſud;
Sſławja: „Sserbja ponižni a ſměrni,
Bohu ſłuża a ſu kralej ſwěrni.“

Bóh dał, ſo też hiſchcźe praja:
„Sserbſke duſche ſprawne ſu,
Rysy bratrowſtwo ſej haja,
Sſłuża ſebi ſ wutrobu;
W ſtronu ſtaja ſawiſcź, njejednotu
W nadźiji na nowu dobu ſłotu.“

Jenomyſl nam ſłuž ſa wješko,
Pſchemóž žołmy pſchichoda.
Sa naſ budź a woſtań heſko:
„Sswěra, luboſcź, jednota!“
W czichim duchu ſwjatej' nadobnoſcźe
Wěki na wěki njech Sserbſtwo roſcźe.

Potom pak ſběhny ſo ſawěſchk a ſchto widźachmy nětko?

Widźachmy ſławneho ſerbſkeho krala Miliducha w jeho hrodźe na naſchim ſtaroſławnym Hrodźiſchku, runje wuhotuje kwaſſ ſwojemu ſynej Wjeleſławej ſ Ładu, džowku mózneho Brónmila, kiž je ſ kralom nad druhim ſerbſkim ſplahom. Sserbſke jenotliwe ſplahi běchu wſchak ſtajnje w pſchekorach, ženje njeſtejachu hromadźe we wójnach, hdyž ſo němſzy Frankowje na nich měrjachu. Kral Miliduch ſjednoczźi prěni pſches ſwjaſk žeńtwy dweju ſplahow, to budźe ſ wulkim ſbožom ſa ſerbſki połobſki lud. Se wſchěch hrodow pſchicźahnu ſerbſzy ryczerjo, ſo bychu ſ Milez ſwójbu ſobu kwaſſowali. Ale — ſ nimi pſchińdźe też jedyn, kiž ſrudnu, ſtraſchnu powjeſcź pſchinjeſſy. Němſki Frank ſo runje hotuje, wbohi ſerbſki lud zyle a doſpołnje porasycź. Ale Sserbja ſo njeboja. Wſchak maja ſa wjercha mózneho a mudreho Miliducha; Wjeleſława pak ſa khrobkeho wjednika we wójnje. Duž ſ měrom ſwój kwaſſ dokwaſſuja. A kak kraſnje! My widźimy ryczerjow ſo mužicźe měricź na ſjeſdźowanju, wuſłyſchimy ſtareho ſerbſkeho ſpěwarja, kiž ſławne ſkutki Wjeleſława na hoſcźinje wobſpěwa, widźimy zyku kraſnoſcź a ſławu ſtareho Sserbowſtwa, ſerbſkich kralow.

Ale na dobo ſaſtupi pſchi hoſcźinje ſtara ſerbſka wěſchczźerka, widźała je ſrudne ſnamjenja, jedyn tych kwaſſarjow ſazpiwa ſtarych ſerbſkich Bohow a je kſcheſcźijan. Teho dla budźa Sserbja pſchewinjeni we wójnje frankowſkej. A ſchtó je tutón prěni kſcheſcźijan mjes ſerbſkimi kralemi? — Wjeleſław. Hiſchcźe ſu naſchi wótzojo póhanjo a duž žadaja, ſo dyrbi Wjeleſław wumrjecź, hdyž ſo njecha wotrjeknycź Boha kſcheſcźijanow. Nanajwutrobniſcho jeho proſcha wſchitzy, nan Miliduch, ſotra Milena, ryczerjo, ale wſcho podarmo. Wjeleſław woſtanje ſwěrny, woſtanje kſcheſcźijan, hacź runjeż jemu ſmjercź wěſta. Tak dha nětk jeho wjedu na woporniſchczo, hdźeż hižo ſtari ſerbſzy měſchnizy na njeho czakaju, ſo bychu jeho Boham woprowali. Hiſchcźe junu proſcha jeho ryczerjo, ſo by ſo tola Boha kſcheſcźijanow wotrjekł. Milena chze ſwoje młode žiwjenje Boham woprowacź, hdyž jenož měſchnizy bratra puſchcźa. Ale podarmo. Sserbſki měſchnik Měrnuſch žada Wjeleſławowu ſmjercź. Wjeleſław, widźo, ſo žadyn cźłowjek jemu njemóže pomhacź, wobroczi ſo k Bohu, k njemu ſdychuje, k njemu ſo woła. A, hlejcźe, niz podarmo, runje jako Měrnuſch Boha kſcheſcźijanow hani, — ſabłyſknje ſo a ſahrima ſo, błyſk trjechi wołtaŕ, pſchi kotrymž měſchnizy ſteja, wſchitzy padnu k ſemi. Tak pomha Bóh Wjeleſławej. Ryczerjo widźa, ſo je Bóh kſcheſcźijanow mózny, wulki, a duž Wjeleſława ſakhowaju ſa wjednika.

Mamy hiſchcźe khwalicź wulku prózu hrajerjow, kiž ſu ſ wulkej luboſczu a pilnoſczu cźežku čzinohru nawukli. Wſchitzy hacź do poſłedneho hrajachu wuſtojnje a ſe ſahorjenjom. Wſchitkim jim horzy džak!

S Budyſchina. Jeho Majeſtoſcź kral Albert je na ſwojim narodnym dnju wyſokodoſtojneho knjeſa ſcholaſtika Kuſczańſkeho ſa ryczerja I. rjadownje kralowſkeho ſakſkeho Albrechtoweho rjada pomjenował, teho runja też konſiſtorialneho radźicźela a fararja Antona Buka w Nowych Draždźanach.

— Pſchi ſkładnoſczi narodninow Jeho Majeſtoſcźe krala Alberta ſu ſo tudomnemu radźinemu hłownemu knihiwjedniſkej Henczelej ſaſłužbny tſchiž, ſekretarej Kiſtnerej Albrechtowy tſchiž a ſyrotnizarjej Flegelej powſchitkowne ſnamjo cźeſtne ſpožczźiłe.

— Schtwórtk popołdnju je ſo w domje tſélbarja Kſchižanka na hornczeŕſkej haſſy tuteho tſélbarſki pomoznik, Sida rěkazy, ſatſélił.

— Mordarja tſinaczźelětneje Emmy Schmidtez ſ Blumenberga pola Žitawy, kotryž wudawa, ſo Jan Bittner rěka, ſu 21. haprleje ſ Budyſkeho jaſtwa po želeſniznu do Oſtriz dowjeſli, ſo bychu jeho tam ſwědkam pſcheſtajili. Pſchepytowanſki ſudnik knjes kraſnoſudniſtwowy radźicźel Dachſel ſ Budyſchina bě hižo džeń prjedy wjecźor do Oſtriz pſchijěł a naſajtra ſwědkow pſcheſłyſchecź ſapocźa. Woſoby, kotreż běchu Bittnera w Neusdorfje, Königshajnje a Blumenbergu widźeli, jeho pſchi pſchedwjedźenju wſchitzy ſpóſnachu.

Njewustawazemu prózowanju žandarmerije je žo poradźiło, hischcźe wjetschu liczbu druhich žwědkow wušlědźicź. Na sakožku jich žwědczenja je móžno, pucź, kotryž je mordaŕ njeskutk skucźiwschi schoł, ſ wěstoscźu spósnacź. Mjes tym so je Blumenbergske mordaŕstwo wujaßnjene. je skónzowanje Sonntagez holzy w Chemnitzy hischcźe ſ cźěmnoscźu pschikryte. Pschi nim woßebje wuprajenje dweju noweju žwědkow do wahi pada, kotrajž staj sajateho mordarja jako cźlowjeka ſ wěstoscźu saßo spósnali, kotrehož žu 10. haprleje w sakskim Weigsdorfu widźeli. Mordaŕstwo w Zyžiczim lěžu pola Chemnitzy je žo dźeń prjedy, 9. haprleje skucźiły. Duž móže žo skoro móžnoscź wusamknjena wobhladacź, so by mordaŕ sa tak krótki cźaž tajki daloki pucź pscheschoł. Skóstnik praji, so je žo w Johnsdorfje pola Trutnowa narodźił. Hacž je to wěrno, njeje žo hischcźe hodźako prajicź, dokelž tamnischa wschnoscź hischcźe njeje na prajschenje wotmolwika. Nóž, ſ kotrymž je wón holzu sakłół, je wón pjecźa do jeneje rěcźki cźišnył, tola žo njeje hacź dotal móhł namakacź. 21. haprleje wjeczor žu skóstnika saßo do Budyschina pschiwjedli.

Pschichodne wjedro: Hacź do 1. meje njewobstajne wjedro wostanje. Potom hnydom prěnje mejske dny symne wjedro pschińdźe. Nadźijomnje wone wjele schkody njenacźini.

S Dobroschez pola Delnjeje Hórki. W pěskowej jamje pschi drózy wysche nascheje wßy žu tele dny hrózbnu namakanku scźinili. Lědma poldra łohcźa hłuboko pod swjerchom žu něhdźe dwazycźi koscźowzow wuryli. Ssu to powostanki wojakow, kotsiž žu w lěcze 1813 w bitwje pola Budyschina panyli a žo do shromadneho rowa pohrjebali. Pschi koscźowzach žo moßasne knefle a kruchi žukna namakachu. S jeneho nopa žo karteczowa kulka wukuli.

S Klukscha. Sańdźenu žrjedu popołdnju w 3 hodźinach bě w dźěłarni tudomneho tyscheŕskeho mischtra woheń nastał. Hacź runje wohnju, wodu do njeho lijo, wobarachu, je žo tola khětro wjele schkody w dźěłarni naczinikło.

S Njebjelczicź. Tudomny pschedspěwaŕ Mikkawsch Woch žadny 50 létny jubilej žwjeczesche. Wón létża 50. krócź jako pschedspěwaŕ a noscheŕ Božeje martry jutrowne jěchanje nawjedowasche. Jubjelskemu schědźiwzej do sapoczatka jěchanja w mjenje Njebjelczanskeje woßady sbožo pschejachu a jemu skotu twjelu (scherpu) darichu. Na cźisće woßebite waschnje pak jubilara we Wotrowje, hdźež žo naschi schižerjo k pobožnoscźi podawaju, cźesczachu. Knjes kan. kap. faraŕ Hermann jemu w mjenje Wotrowskeje woßady sbožo pschejesche a jemu jako jubilejski dar rjenje swjasane spěwaŕske knihi ſ hłoßowymi knihemi, k temu žłuschazymi, a dale hischcźe jedyn druhi dar pschepoda. Njech pobožny schědźiwz hischcźe wjele jutrow cźiły a cźerstwy doczaka.

S Lubijskich stron žo redakziji pische: Schtož je „Sserbski Hospodaŕ“ hižo psched létami žerbskim hospodarjam radźił, to žu ratarjo w Langenawje psched krótkim wobsamkli wuwjescź, mjenujcy rěsaŕnju natwaricź, w kotrejž bychu žwój skót žami rěsali a mjaßo pschedawali. To žmy też hižo ſ wjeßelom w „Sserbskich Nowin.“ cźitali. Pscheměnjene wobstejnoscźe cźaßa nusuja ratarjow, so se žamžnej pomozu wjetschi wužitk se žwojeho hospodaŕstwa dobycź pytaju. Tuta žamßopomoz ratarjow wobsteji w sjenocźenju do towaŕstwow na wsajomnoscź, so se shromadnymi mozami postupuja; w shromadnym kupowanju hnójnych a piznych žrědkow, we wjeßnych nalutowaŕnjach a wupožcźeŕnjach po Raiffeisenowym systemje, w mlokaŕnjach, skót plahowazych towaŕstwach. Schtóž je žobustaw tajkich towaŕstwow, tón wě, ſ kajkim žohnowanjom wone skutkuja. Duž leži myßl blisko, so ratarjam też te towaŕstwa, kotrež chzedźa woni jako nowe do žiwjenja swołacź, teho runja wjetschi dobytk wotcźißnu. Schtož nětko pschedawanje skotu nastupa, dyrbi ratař cźasto žwoje tucźne skocźo rěsnikej žam poruczecź, pschi tym pak žo stanje, so rěsnik ratarjej žadźi, schtož chze, byrnjež skocźo wjažy winojte byko. Njecha-li ratař žwoje skocźo dale wobkhowacź, dyrbi jo rěsnikej sa nisku placźisnu wostajicź. Bje wscheho dwěla by ratař sa tajke skocźo wjele wjazy wuwikował, hdy by jo w rěsaŕni sarěsacź mohł a tam mjaßo pschedawacź. Teho dla pschejemy tamnym ratarjam wjele sboža k jich prjódkwsacźu, pschejemy pak też, so bychu też we Kužizy bórzy tajke rěsaŕnje nastałe. B. H.

S Bukojny pola Wulkich Sdźar. Sańdźeny tydźeń pońdźelu wjecźor je mandźelsku Handrija Kowarja se Spal, hdyž wjecźor posdźe domoj dźěsche, jedyn pachoł dwójzy nadpanył. Prěni nadpad njedocźink na nju mjes Sdźarami a Bukojnu scźini. Ju sa wutrobno shrabnywschi žo ſ njej torhasche a žebi wot njeje pjenjesy žadasche. Dokelž žona wo pomoz wołasche, jej wón kasasche, hubu dźerżecź. Tola pak žo jeho žona dowobara a noweho nadpada žo njebojo do Mužakowa dale khwatasche. Na jejnym dalschim pucźu mjes Mužakowom a Bukojnu nadpadnik ſ nowa sa njej pschiběża a žo psched nju stupiwschi na nju wołasche: „Pjenjesy abo žiwjenje“. Na sboże w tymle wokomiku jedyn muž ſ Mucźowa po pucźu pschińdźe, psched kotrymž žo rubjeźnik do cźěkanja da. Kowarjowa bě w Sdźarach pjenjesy dostała, schtož bě nadpadnik najskerje na někajke waschnje shonił. Nasajtra je žo wěz poliziji k wjedźenju dała. Ta sa njekraßnikom pilnje pytajcy bórzy 16 létneho J. W . . . ſ Bukojny sa teho wußlědźi, kotryž bě Kowarjowu nadpadował! Wón žo też bórzy wusna, so je winowaty, cźohož dla jeho na dalsche puschcźichu. Sańdźenu žobotu pak žu jeho ſ nowa sajeli a do Wojerowskeho žudniſtwoweho jaſtwa dowjedli. Kaž žo powjeda, je wón njekhmanik, kotryž žwojeho runjecźa pyta. W Bukojnje je žo w poßlednim cźaßu wospjet to a tamne kranyło a wschě wobstejnoscźe na to pokasuja, so je sajaty W. paduch byl. Psched krótkim je žebi wón pistoliju kupił, a schtó wě, hacź ju njeby pschecźiwo ludźom nałożował, jeli so khłopza njebychu ſ cźaßom njeschkódneho scźinili.

S Rowneho pola Sslepeho. Spodźiwny wurod (žněcź) je žo tudomnemu połburej Hnilizy ſ jeneho hußazeho jeja wuwił. S tuteho jeja žo libjo ſ dwěmaj hłowomaj wulahny, kotrež pak bě pschi wulehnjenju hnydom morwe.

Přilopk.

* Na dwórnischcźu w Bukowzu žo njedźelu dopołdnja, hdyž tworowy żelesniski cźah wujědże, 20 létny žyn horncźerja J. psched lokomotivu se žamomordaŕskim wotpohladom cźißny. Dokelž žo maschina njeda saſtajicź, žo J. pschejědże a žo jemu hłowa wot cźěła wotrěsny. Drasta mkodeho cźlowjeka bě mokra, schtož je ſ dopokasmom sa to, so je hižo prjedy teho spytał žo we wodźe tepicź. Schto je jeho k žamomordaŕstwu pohnuło, njeje snate, tola žo sda, so je žo jemu rosum sacźěmnił.

* Pschißažny žud w Schweidnitzu w Schlesynskej je kublerja Wernera w Warnocźizach k žmjercźi saßudźił. Werner bě arsenik na tykanz žypał, kotryž jědschi běchu jeho pschichodna macź, kublerka Bergerowa, někotsi drusy pschibusni a jena dźowka skhorili a wumrjeli.

* W Krundorfu pola Nißy je žo njedźelu popołdnju tamnischi faraŕ Otte po sapoczatku Božeje žłužby psched woltarjom ſ Božej rucźku sajał a hnydom wumrjeł.

* Ssobotu w nozy žu w Hausenje pola Kelheima wunoscherja Geubera a jeho mandźelsku skónzowali. Skónzowanaj mějeschtaj 40,000 hriwnow samoženja, kotrehož je drje žo mordaŕ chzył mozowacź. Tola wón njeje niczo namakał. Na wěsteho Spreizera tukaja, so je mordaŕstwo skucźił.

* W Raschowje w Schlesynskej je cźichi pjatk slě wuwołany cźlowjek fararja Vinzenza Sobela w jeho wobydlenju nadpanył. Hdyž chzyssche faraŕ dźiwucha ſ khěžnymi durjemi won cźißnycź, tón fararja ſ pjascźu do woblicza dyri, pschekło jemu pschi tym lěwe wóczko se schidleschkom a jemu cźelesno rosbi. Prjedy hacź móžachu nadpadnika saßłapacź, bě wón cźeknył. S pschicźinu nadpada je to, so je faraŕ njepózcźiwe žiwjenje nadpadnikoweho nana shonił a so je teho dla gmejnskeho pschedstejicźerja napominał, so by pohórschenje sbudźazeho cźlowjeka se wßy wupokasał.

* (Mordaŕski posspyt.) Ssrjedu popołdnju je w Riesy jedyn dwanacźe létny schulski hólcźez žwojeho dźeßacź létneho bratra skónzowacź spytał. Na sboże pak hischcźe w poßlednim wokomiku ludźo mjeńscheho hólza se žmjertneho stracha wumóchu, na cźož 12 létny hólz cźekny a žo doma skhowa. Jeho sranjeneho bratra žu dyrbjeli do hojeŕnje donjescź, hdźež hischcźe nětkole wothladuje.

Sserbski spěwanski žwjedźeń 21. haprleje. Skoty jubilejny žwjedźeń „Macźizy Sserbskeje“ je žo wjecźor 21. haprleje na Budyskej tscheleŕni se žwjedźeńskim konzertom a kommerßom dostojnje skóncził. Sswjedźeński konzert wusnamjenjesche žo wjazorje wot podobnych skicźeńkow sa žerbski lud — ſ prjedawscheho cźaża. Dychtmy pschipósnacź, so je žerbska hudźba se žwjedźeńskim konzertom pěknu krocźel do prědka postupiła: klawěr běsche žo jako pschewodźeŕ spěwa ſ boka wostajił a na jeho město běsche połny orchester stupił, žwjedźeńskemu konzertej najpschiprawnischi. Tola ſ tym njeběsche doscź, krocźel do prědka běsche hischcźe dlěscha: wulke, tsitrunate žerbske hußle (— na kotrychž herzy w klóschtrskich stronach dźenża hischcźe piskaja —) a małe tsitrunate hußliczki Sslepjanskich stron běchu prěni ras do orchestra sastupike, so bychu žerbski narodny spěw pschewodźake. Sa žwjedźeński konzert njeběsche žo woßebity spěwanski khor shromadźił, ale žerbske mužske towaŕstwa w Bacźonju, Khróscźizach, Pancźizach, Radworju a Ralbizach běchu žo pscheproßyle,

ßerbſki ßwjedźeńſki konzert wuhotowacź, a ſ dźakom dyrbimy pſchipósnacź, ſo ßu wſchě pſchiſchłe, Macź. Sserb. na jeje jubileju ſe ſpěwanſkim ßwjedźenjom poczeſćicź. Do nawjedowanja jenotliwych cźißłow běchu ßo kk. kantor Hila-Khróſćanſki, wucźeŕ a hudźbnik B. Krawz-Draždźanſki, kantor Ssymank-Bocźonjanſki a wucźeŕ Sſłodeńk-Radworſki bratrowſzy dźělili. Jako ſoliſtojo (ßamoſpěwarjo) wuſtupiſchtaj kk. kantor Hanka-Wjeleczanſki a Hila-Khróſćanſki a knjeżna Ella Hagedornez, konzertna ſpěwarka a ſpěwanſka wucźerka w Draždźanach. S wuwſaczom uěkotrych jenotliwych cźißłow běchu ſpěwy do zyła nowe. Jako hudźbnikow mjenowaſche nam program jena: Kozor, Krawz Sſłodeńk a Freiſchlak, woßebje pak jene mjeno, kotreż běſche w prjedawſchich cźaßach nimale woßyroczene: měnimy ßerbſki narodny ſpěw. Jeho dobywarſke poſtupowanje ßo powſchitkownje pſchipósnawaſche. Jubilejny ßwjedźeń Macźizy Sserbſkeje dyrbjeſche ßwjedźeń zyłeho ßerbſkeho luda bycź, a teho dla běchu ſarjadowarjo konzerta ßerbſkemu narodnemu ſpěwej, kotryż je a woſtanje najwoprawdźiwiſchi wothłóß ßerbſkeje ludoweje duſche, wjetſchu tſećinu zyłeho ßwjedźeńſkeho wjeczora pſchewoſtajili. Tole je ßo nimale powſchitkownje pſchipósnało a my chzemy tu ſjawne pſchecźe wuprajicź, ſo by bjes dwěla dźakny nadawk był, hdy bychu ßo naſche ßerbſke ſpěwne mozy ras ſtowarſchiłe a nam ſpěwny wjeczor ſhotowałe, na kotrymż bychu ßo jenoż narodne hłoßy ſpěwałe.

Konzert ßamón ſapocźa ßo ſ Krawzowej ſymphoniſkej pěßnju ſa orcheſter „Pſchi Lubacźe“, kotruż je pſched krótkim profeſſor Dräſecke pſchi Draždźanſkim konſervatoriju jako „jara dobru“ pſchipósnał. Potom złědowachu w ſtajnym wotměnjenju mużſke khory, luboſny Kozorowy mużſki kwartet „Dźeń haſcha“, wuſtojnje ſpěwany wot kk. kantora Braunera-Njebjelczanſkeho, dr. Rachela-Pancźiczanſkeho, wucźerja Klimanka-Kukowſkeho a pſchekupza Kubańka-Khróſćiczanſkeho, a ſola ſa tenor, ſpěwane wot kk. Hanki a Hile. Wobaj ſpěwarjej ſwjeżeliſchtaj poßłuchaŕſtwo ſe ßwojim rjanym połnym hłoßom, ſe ßwojim jaßnym wurjekowanjom, lyriſkim ſacźuczom a nježnym, luboſćiwym pſchednoſchkom. Schtoż ßmy na poßledku prajili, płaćźi woßebje wo delnjoßerbſkim ryſy ßerbſkim narodnym ſpěwje „Měj ty dobru nóz“, kotryż ſe ßwojim nježnym F-moll-hłoßom wutrobu wſchěch poßłucharjow hnuwaſche. Najjaßniſchi dopokas ſa to běſche doſpołna cźiſchina, kotraż po zyłym ſalu knjeżeſche. So by program hiſchcźe wjetſcheho pſcheměnjenja doſtał, běchu ßo ſarjadowarjo tež wo to poſtarali, ſo by tež żónſki hłóß pſchi konzercźe ſaſtupjeny był. Knjeżna Hagedornez, kotraż je hižo w Draždźanach ßerbſke konzerty ſtajnje podpjerała, běſche do Budyſchina pſchijeła a ſpěwaſche nam ſe ßwojim połnym, rjanym, we wyſchſchich a niżſchich ſynkach jenak wubjernym hłoßom, ſ dobrym ſacźuczom a pěknymi nüansami Frejſchlakowy ſpěw „Pod hwězdami“ a Sſłodeńkowy „Bóh to chze“. Mózne pſchihłoßowanje, kotreż pſches ſal dźěſche, hdyż běſche ſkónczyła, bě jaßny dopokas ſa to, ſo ßo jeje pſchednoſchkaj ſe wſchěmi druhimi ſkićźeńkami ßwjedźeńſkeho wjeczora doſpołnje runatej. Dokelż ßo knjeżnje Hagedornez ßerbſka narodna draſta wulzy ſpodoba, wuſtupi pſchi druhim ſpěwje we ßwojej ßerbſkej draſćze a woſta we njej ſa zyły wjeczor. Tež to dyrbimy tu ſ dźakom pſchipósnacź. Najwoßebniſche cźißła ßwjedźeńſkeho programa běchu bjes dwěla tſi dwajhłóßne ludowe ſpěwy, kotreż pſches ßwoju jednoroſcź a młódnoſcź a pſches ßwój hudźbny pſchewod po ludowym waſchnju woprawdźitu ſahoritoſcź ſa narodny ſpěw ſbudźichu. Schtó njeby wjedźał, kak ßu naſchi wótzojo ßwoje ſpěwy a hłoßy ſe ßwojimi wſchědnymi hudźbnymi naſtrojemi pſchewodźeli? Wobdźěłał a ſarjadował tutych narodnych hłoßow, knjes dr. Pilk-Draždźanſki, běſche ßo prózował, ryſy narodno-ßerbſki pſchewod ſa tele tſi ſpěwy ſeſtajecź po pſchikładźe ßerbſkich herzow, woßebje Bowle a jeho towarſchow ſe Sslepeho, kotſiż loni wſchědnje na Draždźanſkej wuſtajeńzy na kósku, hußliczkach (fidlach) a tarakawje dźěłachu. Tónle wotpohlad je ßo knjeſej dr. Pilkej doſpołnje poradźił, k cźemuż jemu tu ſjawnje ſbożo pſchejemy. Po waſchnju ßerbſkeho kósła běſche zyły hłóß kóżdeje ſchtuczki na hłuboki, ſchwórczazy ſynk fagotta natwarjeny. Hłóß piſkachu hoboy a mějachu ßerbſku tarakawu ſaſtupicź. Na woprawdźitych tarakawach njemóżachu herzy piſkacź, dokelż ani ſtare originalne, ani nowe tarakawy, kotreż ßerbſki muſej wobßedźi, zyle cźiſty ſynk, do wyßokoſcźe nětcźiſchich hudźbnych ſynkow ßo hodźazy, nimaju. Sserbſke hußle pak dźěłachu we wyßokim tremolo (je to tak něłak, jako by ſynk tſchepotał) zyle tak, każ ßu to ſtari a ſtarſchi pſched lětami hiſchcźe wot herza Brody pſchi Budyſkim tſélenju na ſtarej Budyſkej tſéleŕni ßłyſcheli. Sacźiſchcź tehole wobdźěłanja, kotreż ßo pódla ſ piſkanjom zyłeho orcheſtra wotměnjeſche, běſche woprawdźe wulkotny a hnujeſche wutrobu kóżdeho, kotryż je ßo hdy ſa ßerbſku narodnu hudźbu ſajimował. Naſch luby a ßwěrny pſchecźeł Adolf Cźerny, kotryż wſchěch ßerbſkich herzow derje ſnaje, běſche wſchón hnuty a ſpokojeny a ſ nim zyłe pſchipoßłucharſtwo. Pſchihłoßowanje a ßamo pſchipósnawate teptanje a ßławuwołanje ßo njeſkónczi, doniż naſchi lubi ſpěwarjo nam woſpjet njeſpěwachu. Mnohim ſdaſche ßa, ſo ßu ßo ſaſtaŕſke cźaßy wróćźiłe, hdźeż naſcha ßerbſka młodźino hiſchcźe narodne ſpěwy ſpěwaſche a hdźeż woprawdźiczi ßerbſzy herzy k narodnemu ſpěwej na kósku, na hußlach a tarakawach dźěłachu. Sabycź njeßměmy na delujoßerbſki narodny ſpěw „Płakała Haniza“, nam wot poßledneho jubilejneho ſpěwanſkeho ßwjedźenja derje ſnaty, kotryż Radwoŕſke towarſtwo „Meja“ ſchtyrihłóßnje rěſnje a luboſnje ſ pſchewodom hudźby wuſpěwa. So je ßo ßwjedźeń doſpołnje radźił, mamy ßo też dźakowacź derje wuwučenej hudźbje Budyſkeho wojeŕſkeho połka, kotraż ſe ßwojim nježnym, cźućźiwym pſchednoſchkom też hudźby wuſtojnych bóle dyżli ſpokojeſche. Naſchu rosprawu pak njeßměmy ſkónczicź, ſo njebychmy ſjawny dźak wuprajili knjeſej dr. Pilkej, kotryż je ſe ßwojim wuſtojnym wuchom a pjerom wſchě orcheſtralne wobdźěłanja ſhotowił. Najpſchihódniſchu rosprawu a ßudźenje wo ßwjedźeńſkim ſpěwanſkim konzercźe k cześći Macźicźneho jubileja je bjes dwěla knjes dr. Muka pſchi na to złědowaznym komerßu dał: Konzert běſche tajki, ſo je jemu wutrobu hnuł a ſo je też druhim, kotſiż ßu tu byli, wutrobu hnuł, lěpſcheho pſchipósnacźa ßebi ſpěwarjo pſchecź njemóża. To je pŕeni a najnadobniſchi nadawk ſpěwa a hudźby, ſo by cźłowſku wutrobu jimał a hnuł! Duż dha ßławu a dźak kóżdemu jenotliwemu, kotryż je něſkaf po ßwojich mozach ßo prózował, ſo je ßo tónle ßwjedźeń poradźił!

Sswjedźeńſke wuſnamjenjenje ſpěwanſkeho ßwjedźenja bu cźiſchcźe powjetſchene pſches to, ſo pſched pŕenim dźělom konzerta knjes farař Waltař-Wóßlinczanſki ßwój ßwjedźeńſki prolog pſchednoſchowaſche a jako ſawod k druhemu cźißłu knjes wucźeŕ Sommer-Budyſki ßwjedźeńſku hymnu Jakuba Barta-Cźiſchinſkeho cźitaſche.

Pſchi złědowazej pimej ſabawje, pod wodźenjom knjeſa dr. jur. Hermanna, ſwjeżeli naß Radwoŕſke towarſtwo „Meja“ ſ nowa ſ někotrymi ſpěwami, każ „Stup dale“ a „Witajcźe hólzy ſ dalola“, kotreż ßo ſ wjetſcha ſ hłowy ſpěwachu, a knjeżna Hagedornez wuſpěwa nam „Sa Kamjeńzom na górami, knjes Cźerny pak cźitaſche nam mnohe ſbożopſchejaze telegramy a liſty, kotreż běſche Macźiza Sserbſka k ſłotemu jubileju ſ bliſka a ſ daloka doſtała.

Hdyż ſ konzerta a ſ kommerßa domoj dźěchmy, běchmy pſcheßwědźeni, ſo ßu ßo nawjedowarjo naſchich ſpěwanſkich towarſtwow ßwěru prózowali, ßwojich ſpěwarjow we wuſtojnym ſpěwanju wudokonjecź a ſo jich próza a dźěło njeje podarmo a bjes wuſpěcha było. Duż dha na ſaßowidźenje pſchi ſhromadnym ſtutkowanju!

(Zyrkwinſke powjeſcźe hladaj w pſchiłoſy.)

Drjewowe awkzije.

Na knjeżich hajniſkich revěrach **Rakeczanſkeho, Koßłowſkeho, Schcźeńczanſkeho** a **Jenſcheczanſkeho** knjeżeho dwora ma ßo ſpuſchcźane palne drjewo ſcźěhowaze dny na ſcźěhowazych lěßnych měſtnach na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

wutoru 27. haprteje t. l. rano wot 8 hodźin

w **Trupinjanſkim revěrje pſchi Konjeczanſkej mjeſy**

62 rm. kłójnowych ſchcźěpow, 91 = = kuleczkow, 2 = dubowych = | 481 kłójn. hałoſ. hromadow, 22 twjerdych = = prěnki k wukopanju po loßach;

ßrjedu 28. haprleje rano wot 8 hodźin

w **Koßłowſkim revěrje pſchi Liſchohórſkim hacze:**

43 rm. kłójnowych ſchcźěpow, 127 = = kuleczkow | 8 hromadow wużitkow. żerdźow, 550 kłójn. a brěſowych hromadow, pjeńki k wukopanju po loſach;

ſchtwórtk 29. haprleje rano wot 8 hodźin

w **Schczeńczanſkim revěrje pſchi ruczizy:**

91 rm. kłójnowych ſchcźěpow, 72 = brěſowych ſchcźěpow | 245 kłójnowych hałoſ. hromadow, 29 twjerdych = =

popołdnju wot 1 hodź.

w **Jenſcheczanſkim revěrje w běłych ładach**

44 rm. kłójnowych ſchcźěpow,
202 kłójnowych hałoſowych hromadow,
pjeńkowe drjewo po potrjebje.

Wuměnjenja ßo do ſapocźatka awkzije woſjewja.

W Rakezach, 3. haprleje 1897.

Wyſchſchi hajnik.

Pschešadźowanje kubla w Pěškezach.

Po žadanju herbow ma žo pokleńske kubło, k sawostajenstwu **Pětra Zyža** w **Pěškezach** žłuschaze, fol. 20 ležomnostnych a hypothekiskich knihi, čišło 26 wopalneho katastra tam, 25 ha. 43,0 ara ležomnoscże wopschijaze a s 264,13 dawskich jenoscżow wobcżežene,

wutoru 27. haprleje 1897 dopoldnja w 10 hodźinach

wot podpišaneho hamtskeho žudnistwa a žo pschisamkajźy k temu popoldnju wot 2 hodźin wschón žiwy a morwy hospodarski inventar, mjes nim 2 krowje, 2 žwinjecźi, psches wjeżne grychty **na městnje žamym** na pschešadźowanje pschedawacź.

Pschešadźowanske wumĕnjenja sa ležomnoscź žo w pschešadźowanskej termiji wosjewja, wone móža pak žo też hižo prjedy na hamtskim městnje wobhladacź.

W Kamjenzu, 9. haprleje 1897.

Kralowske hamtske žudnistwo.
Philipp.

Pschenajecże łukow.

Tak mjenowana **Schczawnska łuka,** Delnjohórczanskemu knjejstwu žłuschaza, mjes Brĕsynku a Maleschezami ležaza, s jara dobrym trawowym roscżenjom, ma žo na 6 lĕt po sahonach, 1, 1½ a 2 kórzaj wulkich, na městnje žamym, s wumĕnjenjemi, w termiji wosjewjomnymi, na pschešadźowanje pschenajecź.

Pschenajenska termija smĕje žo

wutoru 27. haprleje 1897,

shromadźisna rano w 9 hodźinach tam, hdźež łuka k Klukschanskej mjesy doža.

Kublowe sarjadnistwo.

W Wichowach pola Wósborka je **khěža** čišło 26 s 2 korzomaj pola a sahrody na pschedań. Wscho dalsche je pola wobžedźerja shonicź.

W Sajdowje je **žiwnoscź** čišło 17 s 5 kórzami pola na pschedań. Dalsche je pola wobžedźerja shonicź.

Ssymjeńtne bĕrny
100 zentnarjow magnum-bonum s ruku wubĕrane ma na pschedań **Lesche** w Kschiwej Borschczi.

Wósk
wóskowy twar a panki po najwyschschich płaczisnach kupuje
Hermann Lehmann
młydkar
na hornczerskej a žitnej haży.

Schórzuchi s czelazeje koże
porucża po tunich płaczisnach
Heinrich Lange
pschi žitnych wikach.

Howjase, konjaze,
czelaze a **wowcze koże** kaž też **wowczu wołmu** pschezo po najwyschschich płaczisnach kupuje
Heinrich Lange
pschi žitnych wikach njedaloko žerbskeje katholskeje zyrkwje.

Kóslaze kóžki
kupuje pschezo po najwjetschich płaczisnach
Heinrich Lange
pschi žitnych wikach.

Hacž do **kónz meje** pschecżehnjenja dla
wulke
wupschedawanje
porzlina, kamjeniny a **schkleńczanych tworow,** kaž też wschĕch druhich tworow po kóždej žo pschihodźazej płaczisnje
Korla Barthel.
na seminarskej haży 6 w Budyschinje.

Połcz punt po 70 np., pschi 5 puntach po 65 np., **łój** punt po 50 np., pschi 5 puntach po 45 np., **kołbažowy tuk** punt po 50 np., pschi 5 puntach po 45 np., tucżne **howjase mjažo** punt po 55 np., zyle tucżne po 50 np., **žnjscheny žwinjazy brjuch** punt po 60 np., dobru kołbažu punt po 60 np. porucża **G. Hildebrand**
na jerjowej haży.

Tucżne žwinjaze mjažo
s brjucha punt po 50 np., **czerstwy łój** punt po 30, 40 a 50 np., **kołbažowy tuk** punt po 45 np. porucża **Otto Pětschka** na žitnej haży.

Czesczenym Sserbam w **Budyschinje** a **wokolnoszczi** najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so žym dźenża w Budyschinje

na hauensteinskej haży 1
w domje knjesa Küttnera

filialu mojeje **barbjernje chemiskeje czischczernje, płokarnje** a **appretĕrowarnje** salożił. Sa dotal spožczene dowĕrjenje žo rjenje džakujo, proschu mi jo też dale wobkhowacź.

Bjesporocżne wuwjedźenje a spěschne požkuženje lubjo
s počżesczowanjom
Hendrich Hoppstock w Wósborku.

Pschedawanje a porjedźenje
wschĕch družinow
czažnikow.
Płaczisny najtuńscho a rukowanje na dwĕ lĕcże.
Gustav Mager, czažnikar
11 na žerbskej haży 11
pschi starych kasarmach.

Oty Rügerowe
schokolady, biskwity, kakao, żelesowy kakao, żelesowy wowžowy kakao, wowžowy kakao
punt po 2 mk. 20 np., 1 mk. 80 np. a 1 mk. 40 np., kaž też wulki wubjerk

žylnjazu schokoladu
najlĕpsche derjeżkodźaze sarunanje sa jatrowe wolij ·
porucża
H. Lindner

Runklizowe žymjo
w najlĕpschich wupruhowanych družinach porucża **Khorla Meisel** na hornczerskej haży czišo 21.

Ka wužywej
poruczam w najlĕpschej derje skhadźazej tworje
czerwjeny dźeczel,
žołty dźeczel,
bĕły dźeczel
s rukowanjom, so je bjes židy,
seradellu,
rajsku trawu,
Timothejowu trawu,
Oberndorfske a
Eckendorfske runklizowe žymjo,
wopratowny probstajski wowž,
wužyty probstajski wowž,
imperialny jerźmjeń,
bĕłu lětnju pschenżu,
hróch,
woku,
kolij atd.
Ernst Pfuhl,
žitowa wikowarnja
28 pschi žitnych wikach 28.

Moja
czrjewowa pschedawarnja
je nětko na žitnej haży 7.
Jan Frenzel.

Derje dźĕłane **sofy** a **matrazy** porucża tunjo **E. Schubert,** tapezĕrar a žedkarski mischtr na jerjowej haży.

Wotewrjenje drogowych khlamow.

Czesczenym wobydlerjam we **Wósborku** a wokolnoszczi najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so žym pschi žwojej **kolonialtworowej** a **spirituosowej pschedawarni**

drogowu, chemikalijowu, barbotworowu a selowu pschedawarnju

wotewrił.

Budu žo stajnje prózowacź, najlĕpsche po tunich płaczisnach podawacź; duż proschu pschi potrjebje na mnje dobroczliwje džiwacź.

We **Wósborku,** w haprleji 1897.

S počżesczowanjom
E. M. Clauß.

Schmidt & Gottschalk,

pjenježny bank
pschi mjaßowym torhoschc
cžißło 14|16 w Budyschinj

Proschu, ßebi płacžisny w mojich wukładnych woknach wobhladacž.

Ssłomjane kłobuki

wudebjene a njedebjene, sa žony a dźecži, jenož krucže modne formy, schikwane a lubosne wudebjenje w najwjetschim wubjerku po pomyßlnje najtunischich płacžisnach, kaž tež wschě wězy k wupyschenju

porucža

S. Beer,

prjedy Messow & Maldschmidt

pschi hłownym torhoschcžu 9 a po 1 skhodźe.

P. S. Ssłomjane a zankate kłobuki ßo derje a tunjo, pschedźěłaju.

Hewjerjo
ßo pschi dobrej msdźe pschijima
w **Pihar** ez brunizowych podkopk
w Seitendorfje pola Bjarnacži

Stražnik ßo pyta!
Dowěrny stražnik ßo pschi wul
msdźe na Wownjowski knj
dwór pyta.

Holza se schule se wßow p
7 mk. sapočžatneje msdy a starsch
holza pschi 18 mk. msdy ßo k
meji do Draždžan do dobrej
ßłužby pytatej. Sso pschedstejic
njedźelu 25. haprleje popołdnj
wot 1—7 hodź. pola fotogra
J. Jyrcha pschi žitnych wikach 1
w Budyschinje.

Pytam ßłužobne a hródž
dźowki a tajke k ßwinjom, gr
mischtra, wotročžkow, ßrěnko
pohončžow a rólnych pohončžo
tsečžakow, wolazych, dźěłacžej
ßwójby a dójki pschi wyßokej ms
do tudomnych a Draždžanskich str
Schmidtowa w Budyschinje
ßerbskej haßy 7, I.

W Njeßwačžidle cžißło 15 d
rjana stwa s komoru a łubin
wučžiwanjom a se sahrodu hnyd
abo k 1. julijej na pschenaje
Dalsche je pola gmjenskeho psch
stejičžerja w Holeschowj shonic

Serbske towaŕstwo za Khwaćicy a wokolnosć
wotměje jutře njedźelu **25. dźeń jutrownika,** swoje měsačne posedźenje, Z wysocywaženeje strony je so nam zajimawy přednošk přilubił. Serbjo a Serbowki z blizka a z daloka budźa nam wutrobnje witani hosćo. Wot wšěch sobustawow wotčakujemy, zo wěsće přińdu, mamy mjenujcy wo ważnych naležnosćach wuradźować. Prosymy našich dowěrnikow, zo chcyli to koždemu stawej zdźělić. Tež hosćo budźa nam wutrobnje witani. Započatk popołdnju w 5 hodźinach.

Předsydstwo.

Burske towaŕstwo w Rakezach
směje jutsje **njedźelu 25. haprleje** popołdnju w 4 hodźin
w **Sokez** hosćenzu poßedźenje. Wo bohaty wopyt proßy
pschedßydstwo.

Zjawny dźak.

Wutrobny dźak wuprajamy z tutym wšěm, kotřiž su n
z wótčinskeje lubosće pomhali **złoty jubilej Maći**
Serbskeje k woprawdźitemu swjedźenjej wuhotować. N
dźak słuša „Budyskej Bjesadźe“, kotraž je nam z wulk
woporniwosću tak krasne swjedźeńske dźiwadło wuhotowała, n
dźak słuša našim lubym spěwanskim towaŕstwam w Khr
sćicach, Baćonju, Pančicach, Radworju a Ralbica
a jich kk. nawjedowarjam, za jich woprawdźe krasne a hnuja
z wótčinskeje lubosće zanošane spěwy, kk. solistomaj Hancy
Hili a knježnje Hagedornec, dale hłownemu zarjadowarj
spěwanskeho swjedźenja, knjezej dr. Pilkej-Draždźanskemu,
pesnjerjam swjedźeńskich hymnow, kk. wyššemu wučerje
Fiedlerjej, fararjej Wałtarjej a kapłanej Bartej.

Swjedźeński wubjerk.

Dowolam ßebi k wjedźenju dacž, so ßym ßo w Budyschinje jako lěkaŕ saßydlił.
S bydłom ßym w domje **na róžku ßerbskeje a schuleŕskeje haßy.**
K rěčžam ßym: wot 8—9 a wot 12—1 hodź.
Njedźelu a ßwjate dny jenož wot 8—9 hodź.
W Budyschinje, jutry 1897.

Dr. med. Rudolf Wagner

dotal assistentny lěkaŕ pschi měschčžanskej hojeŕni.

Domownikowe wobydlenje je k 1. julijej na Lessingskej drósy 2 delka na pschenajecže a pońdźelu wobhladacž.

Dźěcži na wočžehnjenje bjerje **Henczowa** w Bórku cžißło 14 w prjedawschej schoßejowej khěži.

Dla cžežkeho skhorjenja nětcžischeho ßo bórsy k nastupjenju
woženjeny hejtman
s dobrymi wopißmami pyta.
Pschipowjedźenje s knihu pschijima **Khorla Meisel** w Budyschinje na hornčžeŕskej haßy cžißło 21.

Wutoru 20. haprleje dopołdnja w 11 hodźinach je po krótkej khorosćži nasch luby nan a dźěd

Khorla Handrij Měrsch

w 82 lěcže žiwjenja cžicho wußnył, schtož jenož s tutym snatym a pschecželam hłuboko srudźeni k wjedźenju dawamy.

W Plußnikezach, Draždžanach a Budyschinje.

Žarowazy sawostajeni.

(K temu cžißłu pschiłoha.)

Pschiloha k czißku 17 Serbskich Nowin.

Ssobotu 24. haprleje 1897.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje jutsje njedźelu rano w 7 hodź. farař Räda serbsku spowjednu rěč, 1/2 9 hodźin diakonus Sarjenk serbske a w 10 hodź. němske prědowanje. — Popołdnju 1/2 2 hodźin budże katechismusowe rozrěčenje se serbskimi hólzami.

Wěrowani:

W Michalskej zyrkwi: Gustav Pawoł Libsch, samkař w Dobruschi, s Minu Selmu Rjenczez tam. — Jan Ernst Michałk, czeladnik w Bórku, s Emmu Hilżbjetu Blümelez s Delnjeje Kiny. — Ernst Handrij Neumann, klampnar na Zidowje, s Hanżu Theresiju Nedźiż tam. — August Kubasch, skłař w Sczijezach, s Hanu Hohlfeldez s Ratarjez. — Handrij Bohuwěr Pjech, hospodarski pomoznik w Hrubocźizach, s Hanu Marju Majchanjez tu. — Jan Ernst Herzog, fabrikař w Dobruschi, s Hanżu Bubnarjez tam. — Matěj Kerstan, kotlař w Delnjej Kinje, s Hanu Augustu Pjetaschez tam. — Hermann Preusche, czěßliski polěr tu, s Marju Theresiju Wernerez na Zidowje. — Jan Brycza, czeladnik w Pschischezach, s Hanu Wylemu Renczowej rodź. Wünschez w Dobruschi.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Pawoł Hermann, Jana Korle Augusta Brühla, wobydlerja a krawza na Zidowje, ß. — Korla August, Korle Augusta Ungera, wobydlerja a fabrikarja na Zidowje, ß — Pawoł Hermann, Ernsta Wylema Hohlfelda, wobydlerja a kamjenjeczeßarja w Jenkezach. ß. — Marja Martha, Ernsta Schattela, garbarja w Wulkim Wjelkowje, ß. — Hana Lena, njemandź. dź. na Zidowje.

W katholskej zyrkwi: Jan Jurij, Michała Hórnika, kublerja w Hornjej Kinje, ß. — Benno, Franza Krautwursta, krawza, ß.

Zemrjeli:

Dźeń 17. haprleje: Marja Hartsteinez, Korle Augusta Petricha, wobydlerja a fabrikarja na Zidowje, mandźelika, 50 l. 1 m.

Placźizna zitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 6018 měchow.	W Budyschinje 17. haprleje 1897 wot hr.	wot np.	hacź hr.	hacź np.	W Lubiju 22. haprleje 1897 wot hr.	wot np.	hacź hr.	hacź np.
Pschenza běła	8	12	8	24	7	94	8	38
Pschenza žołta	7	77	7	88	7	54	7	79
Rožka	5	50	5	63	5	56	5	69
Jeczmjen	6	43	6	72	6	13	6	67
Wowß	6	80	7	29	6	—	6	70
Hroch	7	22	11	12	8	33	9	30
Woka	7	78	8	33	6	11	7	50
Jahły	13	—	15	—	12	—	14	—
Hejduschka	15	—	16	—	13	50	14	—
Bérny	2	20	2	60	2	—	2	40
Butra 1 kilogr.	2	50	2	80	2	20	2	50
Pschenczna muka 50 "	8	—	16	50	—	—	—	—
Rżana muka 50 "	7	50	11	—	—	—	—	—
Ssyno 50 "	2	80	3	30	2	60	3	—
Ssloma 600 "	16	—	18	—	16	—	18	—
Proßata 1236 schtuk, schruka	11	—	20	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby	4	25	5	25	—	—	—	—
Rżane wotruby	4	75	5	75	—	—	—	—

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach 13 hr. 80 np. hacź 14 hr. — np., žołta 13 hr. 20 np. hacź 13 hr. 39 np., kórz rožki po 160 puntach 8 hr 80 np., hacź 9 hr. — np, kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. — np. hacź 9 hr. 40 np.

Na Burjy w Budyschinje pschenza (běła) wot 8 hr — np., hacź 8 hr. 9 np., pschenza (žołta) wot 7 hr. 65 np. hacź 7 hr 80 np., rožka wot 5 hr. 57 np. hacź 5 hr. 63 np., jeczmjeń wot 6 hr 50 np. hacź 6 hr. 75 np., wowß wot 6 hr. 25 np. hacź 7 hr. — np.

Drażdżanske mjaßowe płaczisny: Howjada 1. druzziny 56—58 hr., 2. druzziny 50—52 hr. 3. druzziny 45—55 po 100 punt. rěsneje wahi. Zíwe najlěpsche krajne zwinje 39—41 hr. po 100 puntach. Czelata 55—65 hr., po 100 puntach mjaßoweje placźisny.

Wjedro w **Londonje** 23. haprleje: Njewobstajne.

Jěsdny plan želesnizow

wot 1. meje 1897.

4. wosowa klaßa njedźelu a na sakskich zwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Drażdżan.

Wosowa klaßa	1-3.	1-3.	1-3.	1-2.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-3.	2. 3.
Se Shorjelza	1,56	—	4,33	8,55	7,59	10,50	2,1	2,20	4,19	6,55	—	10,58
Rychbacha	—	—	4,55		8,24	11,15	—	2,45	4,44	7,20	—	11,51
Lubija	2,22	—	5,14		8,45	11,37	2,30	3,8	5,5	7,42	—	12,37
Budyschina	2,43	3,55	5,47	9,40	9,20	12,16	2,54	3,44	5,39	8,17	9,40	1,27
Biskopiz	—	4,26	6,23	7,5	10,5	12,54	3,36	4,21	6,15	8,54	10,22	—
			1-4.			1-4.						
Arnsdorfa	—	4,48	6,47		10,28	1,18	3,59	4,45	—	9,19	—	—
Radeberga	—	5,1	6,55		10,36	1,27	4,9	—	6,43	9,28	10,48	—
Do Drażdżan	3,42	5,29	7,16	10,36	10,57	1,53	3,57	5,14	7,5	9,51	11,8	—

S Drażdżan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	2. 3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-4.	1-2.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.	1-3.
S Drażdżan	—	6,5	9,5	10,29	12,35	3,15	4,30	5,30	7,35	9,28	11,45	12,57
Radeberga	—	—	—	—	—	—		—	—	—	12,21	—
Arnsdorfa	—	6,42	9,47	—	1,11	3,51		6,6	8,10	10,2	12,31	—
					1-3.							
Biskopiz	—	7,10	10,14	—	1,34	4,15		6,29	8,41	10,29	12,56	—
Budyschina	5,14	7,44	10,46	11,31	2,4	4,46	5,32	6,59	—	10,59	2,3	—
Lubija	6,35	8,25	11,26	11,55	2,39	5,21	5,56	7,35	—	11,36	—	2,28
Rychbacha	7,6	8,42	11,43	—	2,56	5,38		7,52	—	11,53	—	—
Do Shorjelza	7,49	9,5	12,3	12,20	3,16	6,1	6,21	8,15	—	12,13	—	2,54

S Budyschina do Wjelecźina.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	2-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Budyschina	4,59	7,42	10,47	1,19*	2,5	4,48	8,40
Dźěžnikez	5,8	7,56	10,56	1,32*	2,14	4,58	8,49
Budestez	5,15	8,7	11,3	1,42*	2,21	5,6	8,57
Roswodez	5,21	8,14	11,9	—	2,27	5,12	9,3
Do Wjelecźina	5,29	8,24	11,18	—	2,35	5,20	9,11

* Jěsdźi jenoż zobotu a njedźelu.

S Wjelecźina do Budyschina.

Wosowa klaßa	1-4.	1-4.	1-3.	2-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Wjelecźina	5,49	8,47	11,42	—	2,59	5,47	9,41
Roswodez	5,59	8,54	11,50	—	3,9	5,58	9,49
Budestez	6,9	8,59	11,56	12,42*	3,17	6,8	9,55
Dźěžnikez	6,20	9,6	12,4	12,52*	3,28	6,19	10,3
Do Budyschina	6,30	9,14	12,12	1,4*	3,38	6,30	10,11

* Jěsdźi jenoż zobotu a njedźelu.

S Budyschina do Rakez.

S Budyschina	6,40	10,48	2,10*	5,0 9,10
Ratarjez	6,48	10,57	2,18*	5,9 9,19
Zidowa	6,54	11,3	2,24*	5,15 9,25
M. Wjelkowa	7,8	11,12	2,33*	5,26 9,33
Radworja	7,14	11,26	2,45*	5,41 9,45
Kaßowa	7,22	11,36	2,52*	5,48 9,52
Njeßwaczidła	7,34	11,47	3,2*	6,0 10,2
Scheschowa	7,42	11,55	3,10*	6,8 10,10
Do Rakez	7,50	12,3	3,18*	6,16 10,18

S Rakez do Budyschina.

S Rakez	4,28	8,5	12,35	3,30* 6,52
Scheschowa	4,37	8,14	12,44	3,39* 7,1
Njeßwaczidła	4,47	8,22	12,53	3,47* 7,11
Kaßowa	4,57	8,36	1,6	3,57* 7,25
Radworja	5,6	8,43	1,15	4,4* 7,33
M. Wjelkowa	5,20	8,55	1,29	4,16* 7,46
Zidowa	5,28	9,3	1,37	4,24* 7,54
Ratarjez	5,35	9,9	1,44	4,30* 8,1
Do Budyschina	5,42	9,16	1,51	4,37* 8,8

* Jěsdźi jenoż zobotu, njedźelu a zwjate dny.

S Wósborka do Lubija.

S Wósborka	7,20	10,23	1,27	6,25 9,30*
Maleczíz	7,28	10,31	1,35	6,33 9,38*
Luwoczíz	7,37	10,38	1,42	6,42 9,45*
Hluschiny	7,46	10,47	1,51	6,51 9,54*
Radměriz	7,53	10,53	1,57	6,59 10,0*
Ketliz	8,6	11,4	2,8	7,12 10,11*
Do Lubija	8,18	11,16	2,20	7,24 10,23*

S Lubija do Wósborka.

S Lubija	8,50	12,0	3,15	7,50 10,45*
Ketliz	9,4	12,14	3,29	8,5 10,58*
Radměriz	9,16	12,25	3,40	8,17 11,8*
Hluschiny	9,22	12,31	3,46	8,23 11,14*
Luwoczíz	9,32	12,41	3,57	8,34 11,23*
Maleczíz	9,40	12,49	4,5	8,42 11,31*
do Wósborka	9,47	12,56	4,12	8,49 11,38*

* Jěsdźi jenoż njedźelu a zwjate dny.

Mydło! Mydło!

K nalětnjemu płokanju czesczenym hospodam zwoje dobre samodźełane **mydło** najnaležnischo poručam a proschu pschi potrjebje wo dobroczíwe wobkedźbowanje.

Friedrich Lieber (prjedy H. Puy)

4 na serbskej haßy 4.

Sczinowe plecźenje

se sazynkowanym grotom tunjo pschedawa

C. Schneider, twarski mischtr na walskej drósy.

Czerstwy paleny

twarski a rólny kalk

w swojich kalkownjach w **Niskej** a **Kundraczizach** poruča

firma **E. Plümecke** w Niskej.

Zacherlin

ſpodźiwnje ſkutkuje! Wón mori, kaž žadyn druhi ſrědk, ſ wěſtoſczu a rucže kóždu družinu ſchkódnych pſchekaßanzow, woßebje mole, tkhi, ſchwoby, muchi, ſchczónwy, njerodź na domjazych ſkoczatach a ßo teho dla wot milijonow wotebjerarjow khwali a pyta. Jeho ſnamjenja ßu: 1. ſaſyglowana bleſcha, 2. mjeno „Zacherl".

W **Budyſchinje** pola kk. Měrſchez bratrow naßlědnika, Jana Skopa,
= = = k. Oty Engerta,
= = = = Straucha a Koldy,
= = = = Pawoła Hofmanna,
= = = = Richarda Neumana,
= = = = Emila Měrſcha,
= = = = Raaka a Kunatha,
= **Barcze** = = C. A. Lukaſcha,
= **Biſkopizach** = = Pawoła Schockarta,
= = = = Alfreda Böhmy,
= **Bukezach** = = Herm. Kſchiżanka,
= **Ketlizach** = = Pawoła Mikela,
= **Wjaſońzy** = = E. Ferd. Lehmanna,
= = = = Aug. Schwera,
= **Wojerezach** = = A. W. Knichale naßlěd.,
= **Wósporku** = = E. M. Klauſſa.

Jerje wulke a tucžne, mandl po 40, 65, 90 a 100 np., ſchtuku po 2 hacž 9 np.

Syrup ßłódki kaž měd, punt po 20 np. **Syrup jara** ßłódki po 16 np. a woßebje 1. družinu jara tunjo punt po 10 np.

Margarinu tak rjanu kaž butru punt po 70 hacž 80 np.

Jědźny tuk jara rjany a dobry, punt po 50 np., pſchi 5 puntuch po 47 np.

Rajß punt po 13, 16, 18, 20 hacž 30 np., kaž tež

bróch, jahły, buny, ßoki a łamane nudle

po tunich płaczíſnach porucza

Ad. Rämſch pſchi butrowych wikach.

Turkowſke ßłowki

nowy płód w měchach, kaſchczikach a po waſy ßu tunjo dóſtacź pola

Moritza Mjerwy

pſchi mjaßowym torhoſchczu.

Deſtillazija likěrow po ſtarych tunich płaczíſnach.

Srědk

k ſpěſchnemu blejchowanju płatu

ma na pſchedań a kak ma ßo nałożeź, wukaże

Otto Engert na ſnutskownej lawſkej haßy.

Kißale kórki

po kopach tunjo pſchedawatej

Schieſchka a Rjeczka.

Sſłódke palenzy

liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.

porucza **Moritz Mjerwa** pódla Pětrowſkeje zyrkwje.

Deſtillazija ſnatych dobrych palenzow po ſtarych tunich płaczíſnach.

Heinrich Mohr,

ſchewſki miſchtr w **Budyſchinje**

na ßukelniſkej haßy 14

porucza k konfirmaziji wſchě pomyßlne družiny **ſtupnjow** a **ſchłórnjow** po ſnatych tunich płaczíſnach. Kaž je ſnate, po měrje wubjernje ßedźaze wobucze ſa krótki czaß dźěłam.

Ssuſchene piwowe ßłodźíſny,
ßłodowe kołochi,
ſeńſkokorjenjowu muczku,
palmoſornowu muczku,
bawłmowu ßymjenjowu muczku,
lanu muczku, lane woßuchi,
rżane wotruby, pſcheńczne wotruby,
majßowy ſchrót

porucza tunjo

Ernſt Pfuhl.

Schtóž chze

kłobuki a mězy

woprawdźe dobre a tunje, po żenje njeßkyſchanych tunich płaczíſnach nakupicź, njech ßo poda do ſpezialnych khlamow

F. Trulleya

na ſchuleŕſku haßu 7 pſchi tórmje,

hdźež ßo pſchi najtuniſchich płaczíſnach najwjetſchi wubjerk we wſchěch nowoſczach nałětneho czaßa

w zylindrowych, houtwjeŕſkich, filzowych a ßłomjanych

kłobukach

poſkicza. Teho runja

kołojěſdne, pohonczaze, njedźelſke a wſchědnjaze

mězy

hólczaze kłobuki	po **75 np.,**	Hacž do najwoßebniſchich družinow.
mużaze kłobuki	= **1 hr.,**	
zylindrowe kłobuki	= **3 hr.,**	
hólczaze mězy	= **30 np.,**	
dźěłaczerſke mězy	= **40 np.,**	
židźane mużaze mězy	= **1 hr.,**	

Parny rěſak Tr. Hołbjana,

twarſkeho miſchtra w **Budyſchinje**

ſ napſchecza piwarnje na Nowoſalzſkej dróſy a na dwórniſchczowej dróſy 10,

porucza **hranite drjewa, deſki, łaty,** kaž tež hotowe **ſchpundowanja, ſchindźelowe deſki** a **wotrěſki** we wſchěch ſwuczenych dołhoſczach a tołſtoſczach.

Runklizowe ſzymjo
Eckendorfſke a
Oberndorfſke
punt po 35 np.,
plecženje
najjednorisce hacž najwoſzebniſche rad rucže wuwjedu,
palmowe halosy
rucže a tunjo wobſtaram.
Ernſt Pětſchka,
ſahrodnik w Hlinje.

Portlandſki zement
wubjerneje druzˇiny ſtajnje cžerſtwy w cžwizach po 180, 90 a 45 kg., kaž tež po wasy porucža tunjo
Otto Engert,
en gros drogowe khlamy en détail.

Karbolineum,

najkhmanſchi wolij k wobělenju a namaſanju, w woprawnych cžwizach po 2 zentnarjomaj, kaž tež w mjeńſchich cžwizach a po wasy ma na ſkładze
en gros **drogowe khlamy** en détail
Oty Engerta
na ſnutskownej lawſkej haſzy 10.

Konſerwirowane
matjes-jerje
kaž tež ſhmſke
maltaſke běrny
porucža w wulkotnej hódnoſcži
Gustav Küttner
na ſzerbſkej haſzy.

Wubjernu cžerſtwu, ſuſchenu,
rheinſku haſchu (lachs),
ff. cžerſtwe ſuſchene ſpikowane
wuhory,
wubjernu aſtrachanſku
jikru (kaviar),
najlěpſche **Kielſke tucžne bükkinki, Kielſke ſprotty,**
Hanſaſke pjecžene jerje,
wubjerna delikateſza, jeniczke pſchedawanje w Budyſkim wokrjeſu,
wuhora w želeju,
haſchu w želeju.
narańſchomórſke tucžne jerje,
delik. jerje bjes koſcžikow
w wſchelakich juſchkach
atd. atd.
je ſ cžerſtwej poſzylku doſtał a tunjo porucža
Gustav Küttner,
winowa
a delikateſzowa pſchedawarnja
winownja a ſuědarnja
10 na ſzerbſkej haſzy 10,
na rózku hauenſteinſkeje haſzy
telefon cžisło 5.

Wolijowe barby

we wſchěch nuanſzach, hnydom k barbjenju, derje a twjerdże ſkhnyjaze, k barbjenju khěžow, ſchpundowanjow atd.,
moleŕſke a murjeŕſke barby
w cžerſtwej tworje a w najwjetſchim wubjerku,
ſchpuudowanſki ſzwěcžaty lak
ſ barbu a bjes njeje, njewonjaty a ſpěſchnje ſkhnyjazy,
terpentinowy wolij
(němſki a franzowſki),
dwójzy warjeny
hódny lanowolijowy firniß,
jara derje a twjerdże ſkhnyjazy,
bernſteinſke laki,
kopallaki,
damarlaki,
želeſowe laki,
Ia Kölnſki klij kaž tež
murjeŕſki klij
a hiſchcže wſchelake druhe druzˇiny,
myjeŕſku krydu,
gyps,
Ia portlandſki zement,
klepatokamjenjowu
a **ſchmirglowu papjeru,**
ſchmirglowy plat,
ſchpundowanſki wósk,
wósk ſa parketowe
ſchpundowanje,
barbicže wſcheje druzˇiny,
ſchablony
ſa **molerjow** a **murjerjow**
atd.
porucža a ma pſchezo na ſkładže po najtuniſchich płaczˇiſnach
drogowe a barbowe
en gros **khlamy** en détail
Otto Engert
10 na ſnutskownej lawſkej haſzy 10.

Wósk
kupuje po najwyſchſchich płaczˇiſnach
Otto Engert.

Wina
w ſnatej dobroſcži w bohatym wubjerku po poměrnych płaczˇiſnach porucža
Guſtav Küttner,
winowa pſchedawarnja
a korczˇma
10 na ſzerbſkej haſzy 10,
5 dalokoreczˇak 5.
Płaczˇiſnowe ſapiſzy ſzo poſkicžeja.
Sa korczˇmarjow a ſaſzopſchedawarjow woſzebity rabatt.

Schparazy wolij
dżěłany ſa ſchijaze maſchiny a jězdne koła ſ koſczˇowolijoweje fabriki H. Möbiuſa a ſzyna w Hannoverje doſtacž pola
Clemensa Jäckela na bohatej haſzy.

Winſki cžrijowy ſklad.

Wulki wubjerk mužazˇych, žonjazˇych a dżěcˇazˇych ſchkórnjow a ſtupnjow po tunich płaczˇiſnach porucža
Emma Friſch
na kamjeńtnej haſzy 15 pódla hoſcženza ſloteje króny.

Meblowy magazin
tyſcheŕſkeje jednoty w Budyſchinje

na bohatej haſzy cžisło 14 po 1 ſchodže
w domje knjeſa Mahnki.

Wulki ſklad hotowych tyſcheŕſkich a pólſtrowanych meblow:

komodow	hizˇo po	18	mk.	—	np.,
draſtnych khamorow	„ „	22	„	—	„
ložow	„ „	9	„	—	„
ſofow	„ „	36	„	—	„
matrazow	„ „	22	„	—	„

rohodzˇinowe ſtoły wſcheje druzˇiny hizˇo po 2 mk. 50 np., **ſchpihele** a wſchě druhe meble po najtuniſchej płaczˇiſnje.

Meblownja

na ſadnjej bohatej haſzy 4 blisko zˇitneje haſzy

porucža tunjo

draſtne khamory 1 durjate	hizˇo po	**19**	mk.	**50**	np.,
„ „	= =	**26**	=	—	=
ſchatowe khamory 2 durjate	= =	**29**	=	—	=
vertikowy 2 durjate	= =	**30**	=	—	=
loža jednore	= =	**9**	=	—	=
blida ſ droſchlowanymi nohami	= =	**7**	=	**50**	=
komody	= =	**15**	=	—	=

ſtoły a wſchě druhe meble po jara tunich płaczˇiſnach ſ rukowanjom ſa jich khmanoſcž. Sklad hotowych kaſchczˇow
H. Seikritt, tyſcherſki miſchtr.

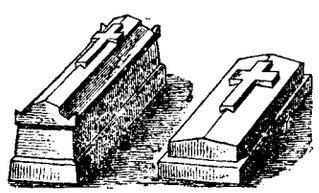
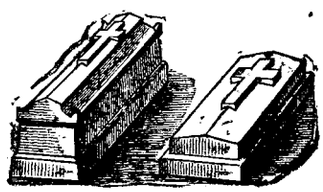

Bruno Pietsch

12 na Lubijſkej drózy 12.

Porucžam ſzwój wulki ſklad hotowych **rowowych pomnikow** we wſchěch kamjenjowych druzˇinach.

Woſzebje na ſzwoje tunje płaczˇiſny kedźbliwe cžinju. Ssym **ſzerbſkeje rěcže mózny** a proſchu pſchi potrjebje wo dobroczˇiwe wobkedźbowanje.

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7

porucza jara rjane **czorne a pißane drastne tkaniny,** czistowołmjanu lěpschu tworu stary łohcź po 50 np., meter po 90 np., stary łohcź po 60 np., meter po 1 mk., kaž tež dróžscho.

Pißane schottiske kaschczikate drastne tkaniny

stary łohcź po 25 np., meter po 45 np., w rjanych barbunjepuschczatych mustrach, kaž tež tajke czistowołmjane.

Módre wupjerki w dźeßaczorych ßmuhach, ßwětłoczeŕwjene hładke, ßwětłoczeŕwjene ßmuhate, $^6/_4$, $^7/_4$, $^8/_4$, $^9/_4$ schěroke.

Zychi $^3/_4$ a $^6/_4$ schěroke, ßwětłe, kaž tež zyle czěmnoczeŕwjene kaschczikate, teho runja **czěmoczeŕwjeny kattun** w jara wulkim wubjerku, stary łohcź hižo po 18 np., $^6/_4$ **czischczany barchent** (módroczischcź) najlěpschu tworu, stary łohcź po 30 np., rjanobarbne mustry stary łohcź po 33 np., **dwójny** czischcź stary łohcź po 35 np., **tkaniny k spódnim ßuknjam,** jara rjane mustry, stary łohcź po 20 np.

Rubjany a běły płat

we wschěch schěrjach, dwajłohczaty, stary łohcź po 30 np.

Koschlazy flanel sa lěczo, ßmuhaty, kaschczikaty jenobarbny, jara tunjo.

Kholowowe tkaniny

po nakupowanskej płaczisnje a niže njeje.

☛ $^6/_4$ **wulke kattunowe rubischcza,** ☚ kraßne male nowe mustry po 23 np., **rubischcza na hłowu** se židy, wołmy a bawłmy.

Prawje $^6/_4$ wulke, **czorne kaschemirowe rubischcza** s róžkatymi kwětkami tykane.

W hoborskim wubjerku:

pistolije, jenorołkate a dwěrołkate,
revolvry, teschiny, patrony a **sapal. kłobuczki,**
dale: **sazynowane grotowe pleczenje** a **kałaczkaty grot** k wobhrodźenju;
dezimalne a **butrowe wahi** a **punty**

porucza

pschedawaŕnja želesnych tworow

Gottharda Behrendsa

pschi ßerbskich hrjebjach czißło 10 a na hoschiz haßy czißło 44.

Parna nohowa kupjel.

A. Uhligowe

wulěkowanske kupjele a stazija

sa naturskohojeńsku wědomoscź

w Budyschinje na nowych hrjebjach 3

poskiczeja kajkimžkuli khorym, kotrychž khoroscź hischcźe nadźiju na wotkhorjenje dowoli, składnoscź a ßrědki, wulěkowanje namakacź. Woßebje ßo na wubjerne wuspěschne wulěkowanje, na rospuschczaze, wuczisкaze skutkowanje jeho dźělnych parnych kupjelow pschi nětkole knježazej influenzy, pschi wschelakich **rheumatiskich, katarrhaliskich** a **nasymnjeńskich khorosczach** pokasuje. Woßebje wulki wuspěch pschi **płuzowych, žołdkowych** a **czuwowych (nervowych) khorosczach,** pschi **wutrobinych, jěrchenjowych** a **žonjazych khorosczach, drjenju, wiczu** atd. — Wopyty do wonka ßo tunjo woblicza.

A. Uhlig,

praktiski sastupjeŕ naturskeho hojenja.

Ludwig Kuhlmann

(mějeczel Erich Hecht)

w kupnizy pschi hłownym torhoschczu

porucza w **wulkim wubjerku** po **tunich płaczisnach**

gardiny, běłe a na žołcź,

kattuny, sofowe deki,

meblowe tkaniny,

vitražowe tkaniny,

běłe, na žołcź a pißane,

gardinowe žerdźe a rosetty,

teppichi, běhacže, linoleum,

wóskowe ßukno, tapety.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleń.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 18. **Sobotu 1. meje 1897.** **Lětnik 56.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. W Lipsku je so sobotu sakso-durinska industrijna a pschemyslowa wustajeńza w pschitomnosći krala Alberta, prynzow Jurja, Bjedricha Augusta, Jana Jurja a Alberta, ministrow a wysokich dostojnikow wotewrika. Tale wustajeńza je najwjetscha a najwobschěrnischa, kotraž je hdy w Sakskej była. Liczba wustajerjow skoro hacž do 3000 dosahła.

— Němske knježerstwo s krutosću a prawdosću pschećiwo sastojnikam sakrocžuje, kotryž su w němskich kolonijach swoje sastojnske prawa njewužitnje wužiwajo s tamnischimi domorodnymi surowje sakhadźeli. Leist, Schröder, Wehlau a druzy su hižo wotsudźeni, a nětko je tež dr. Peters na rjad pschischoł. Jeho winuja, so je wón swojeho słužobnika Mabroka a swoju pschikožnizu (jenu morowku) wobwěsnyć a tři žony surowje schwikać dał. Peters drje so s tym samolwja, so je Mabroka k smjerći sasudźić dał, dokelž je so w nozy do jeho stana dobył a tam zigary kranył, swoju pschikožnizu pak je teho dla dyrbjał wobwěsnyć dać, dokelž bě jemu cźekła. We wobskórźbje pak so praji, so je Peters słužobnizu a słužobnika wobwěsnyć poručił, dokelž staj wobaj mjes sobu lubkowanje měloj, so je po tajkim žarliwosć s pschiczinu jeho cźina była. Pschesłyschenje swědkow so jara na jeho schkodu wutwori. Jedyn swědk na drobnje wuschwikanje žónskich wopisowasche. Położichu je na semju a potom je s kschudami, s nilsko-konjazeje kože switymi, schwikachu, doniž krej s cźěła njecźecźesche. Kak wjele schwikow su dostałe, njemóžesche so liczić, tola je jich s najmjenscha sto było, kotrež su so s wulkim wotmachom wotkožiłe. S wopředka su žónske žałosnje schkrěžałe, tola na posled, hdyž běchu je mozy wopuschcźiłe, jenož cźiche skiwlenje słyschećz dachu. Wjazy měsazow je saschło, prjedy hacž rany sazichu. — Legazijski radźicźel Hellwig we wobskórźbje praji, so je Peters cźiscźe samowólnje cźinił, a so by srudnje było, hdy bychu sebi sastojnizy sami sakonje cźinili a potom cźlowjekow wobwěscheli. Rěcźnik teho dla namjetowasche, so dyrbi so wobskorźeny se statneje służby puschcźicź. Ssudnizy po tymle namjecźe wusudźichu.

Awstriska. Rěcźowy wukas, kotryž je so hižo w Cźechach sawjedł, je so nětko tež sa Morawu wudał. W Cźechach, hdźež su krajiny, w kotrychž maja Němzy s dźěła hischcźe wulku pschewahu, a hdźež je teho dla nětkole wjele němskich sastojnikow, kotsiž cźěskeje rěcźe mózni njejsu, je nowy sakoń, wědomosć cźěskeje rěcźe žadazy, wulke roshorjenje mjes Němzami sbudźił. Niz tak na Morawje. Tu su wšy nimale do zyła cźěske, a tež města su sylnje s cźěskim wobydlerstwom směschane. Knježerstwo bě teho dla hižo dawno nusowane, jenož tajkich sastojnikow postajecź, kotsiž runje tak derje cźěsku, kaž němsku rěcź wobknježachu. Duž so na Morawje s rěcźowym wukasom na wobstejazych wobstejnosćach wjele njepscheměni. Němszy sastojnizy s wjetscha cźěski rosumja, dokelž su skadnosć měli pak na gymnasiju, pak na realzy, hdźež so wschudźe cźěska rěcź wucźi, ju nawuknyć. Njedźiwajzy teho dyrbi so wocźakać, so budźa so tež Němzy na Morawje, runje kaž w Cźechach, rěcźowemu wukasej pschecźiwjecź, niz, dokelž jim nawuknjenje cźěskeje rěcźe wobcźežnosćze cźini, ale teho dla, dokelž so s wukasom cźěskej rěcźi rune prawo s němskej rěcźu da.

Italska. Kowař Acciorito, kotryž je krala Humberta s kałacźom sakłócź spytał, so najskerje jako wrótny spósnaje a so do jeneje błudnizy sawrje. W Accioritez swójbje je po sdacźu duchaskorosć pschinarodźena. Nadpadnikowa wowka je w błudnizy wumrjeła, a jeho sotra so teho runja w błudnizy namaka. Artena, Accioritowe narodne město, je mjese wschitkimi italskimi městami nanajhórje wuwołane. Artenaske wobydlerstwo je so hižo wjele stow lět dołho s rubježnistwom a mordarstwom žiwiło, s njeho je najwjazy słóstnikow w romskej provinzy wuschło. W Artenje je mało swójbow, kotrež nimaja s najmjenscha jeneho abo dweju „lubeju swójbneju“ w khostarni sedźazeju. Hižo w lěcźe 1355 chroniki Artenu — kotraž tehdy Montefortino rěkasche — hnědo rubježnikow, paduchow a mordarjow mjenowachu, a w lěcźe 1557 bamž Pawoł IV. wukas wuda, w kotrymž wón wo słym žiwjenju Artenasko-Montefortinoskich wobydlerjow rěcźi, kotsiž stajnje „kranu, rubja a morduja“. Duž bamž pschikasa, so dyrbi so tale bjesbóžna rubježniska jama k semi srunacź, a so dyrbi kóždemužkuli dowolene bycź, Artenaskich wobydlerjow moricź.

Jendźelska. W Afriży w tu khwilu Jendźelska straschnu hru hraje. Mjes tym, so stej wocźi Europy na grichisko-turkowske wojowniscźo složenej, jendźelski law w połodnischej Afriży na składny wokomik łaka, so by na Transvaalsku a Oranjesku republiku skocźił a jej pózrjeł. Tež Delagoaski mórski saliw, s Tranvaalskej mjesowazy, kotryž Portugalskej słuscha, hižo dawno Jendźelcźanam do wocźi łaka. Wjetscha jendźelska wójskowa móz je hižo na pucźu k Delagoaskemu saliwej. Jendźelska pyta Portugalskim nakźecź, so Němska s Tranvaalskej pod jenym krywom tcźi, a so ma ske myśle, Delagoaski saliw Portugalskim wutorhnyć. S dobom pak jendźelszy agentojo domorodny ludy w portugalskich kolonijach pschecźiwo portugalskemu knjejstwu schcźuwaja. Kaž je widźecź, Jendźelska wschudźe s tymi samymi srědkami swój dobytk hlada. Tola tón krócź je so saliczika. Sda so, so so europiski swjask na sakit Transvaalskeje pschecźiwo jendźelskim rubježniskim wotmyślenjam pschihotuje. Khěžor Wylem je sebi wumyślił, kak ma so schkerjedźenjam Jendźelcźanow w Afriży napscheczo stupicź, so bychu niz jenož němske, ale tež franzowske a belgiske interesy njeschkodowałe. Franzowska, Ruska a Awstriska su pjecża hižo namjetam khěžora Wylema pschihłoßowałe.

Rußowska. Awstriski khěžor Franz Josef je sańdźeny tydźeń s hosćom ruskeho zara w Peterburgu był. Se swojim pucźowanjom do Ruskeje chzysche najprjódzy lońschi wopyt ruskeho zara we Winje wotpłacźicź. Tola jeho wopyt w nětcźischim cźasu je wjazy, dyžli wěz sameje dwórliwosće. Wón je s dobrym snamjenjom, so wo praschenju balkanskich krajow, w kotrychž nětkole mjes Grichami a Turkami wójna sakhadźa, mjes Ruskej a Awstriskej połna pschesjenosć knježi. Tule dospołnu pschesjenosć tež wobaj knježerjej w pschipitkomaj, kotrajž so pschi swjedźeńskej hosćinje wunjeseschtaj, wobkrucźeschtaj. Pschecźelstwo wobeju khěžorow sakłoźuje so w jenakosći nahladow a sasadow, na to so měrjazych, so byschtaj swojim ludam dobroty měra sdźerźałoj. Tak dołho, hacž tale pschesjenosć wobsteji, njetrjeba so Europa bojecź, so dla balkanskich schmatanzow powschitkowna wójna wudyri. Njech Jendźelska w Turkowskej ludy do sběžkow a wójnow schcźuwa, hdyž staj awstriski khěžor a ruski zar, kotrejuž interesy bychu sebi pschi mózným rospanjenju Turkowskeje najbóle napscheczo stałe, pschesjene, a hdyž so wobaj swěru politiki měra dźerźitaj, so wschě djabolske wotmyślenja Jendźelskeje pschekaża. Jendźelcźenjo bychu rad wulku europisku wójnu sapalili, so móhli potom s niczim njewotdźerźeni w Afriży a

Asiskej ßwoje knjejstwo rossčěricź. Tola wotpohlady Jendźelczanow ßu dawno jaßnje spósnate, a europiske ludy budźa ßo pascź, jim k woli we wójnach ßo ßkabicź a ßo wukrawicź.

Turkowska. Grichiske wójsko je w Theßaliskej sanicźaze poraźenje poczeŕpiło. Turkojo běchu ßo pod komandom Edhema pasche pjatk rano, so bychu ßo wot Grichow njewobeschli, na Melunski pschekhód wróćźili. Bórsy na to pak běchu ßo woni se sjenoczenymi mozami do Grichow dali. Tucźi ßo w bitwje Turkam ani napschecźo njestajichu, ale psches hlowu a psche schiju k Larissy, k hlownemu městu grichiskeje Theßaliskeje, zosachu. S grichiskeje strony drje ßo wudawa, so je ßo pola Mati psched městom Turnavosom pjecź dnjow dołho mjes Turkami a Grichami wojowało. Po powjescźach s turkowskeho lěhwa pak s zyła k žanej bitwje pola Mati doschło njeje. Grichojo, kotsiž bychu chźyli ßwoju hanibnu cźěkańzu porjenschicź, ju se kźu samolwjeja, so ßu, prjedy hacź ßu zosali, s Turkami khróble wojowali. Grichojo ßu wschak hischcźe dźenßa, kaž hižo psched dwaj tyßaz lětami, wulzy sehlarnizy a jebazy.

Cźeho dla je grichiski krónprynz, wjednik grichiskeho wójska, pjatk wieczor k Turnavosej zosał, njeje hischcźe wujaßnjene. Wojazy njemóźachu ßebi pschicźinu wukoźicź, kotrejeź dla dyrbjachu zofacź. Zosanje najprjedy w dobrym rjedźe dźěsche, doniż ßo njeßmĕrkasche. W tym cźaßu ßo grichiszy jěsdni wot sady k zofazym pěschkam bliźachu. Grichiszy pěschkojo měnjachu, so ßu to Turkojo a do ßwojich ßamßnych jěsdnych tsělachu. Na to njewopißna schmatańza a měschenźa nasta. Cźma dźiwi njeporjad hischcźe shórschi. Wojazy, ßwoje brónje prjecź cźißnywschi, kaž wrótni k Turnavosej cźĕrjachu. Wschudźe bě hlowanje ßłyschecź: „Turkojo!" Wojazy mjes žony a dźeczi po Turnavoskich drohach běhachu. Offizĕram bě njemóźne, porjad saßo postajicź. Wscho běsche do wulkeje prochoweje mróczele sawalene. Se ßmjercźbłĕdym wobliczom wo połnozy prĕni cźĕkanzy do Larissy pschihnachu, jěsdni bjes konjom, pěschzy bjes brónje po měscźe běhachu, teź tu strach rosschĕrjejo. Pschi najwjetschej měschenźy ßo 1000 franjenych na dwórnischcźo dowjesy.

Mjes tym krónprynz w Larissy wójsku radu wotbywasche, kotraź wobsamknu, město sakitacź. So bychu ßo wojazy saßo shromadźili, ßo na torhoschcźu piskasche, tola ani 20 wojakow ßo njesběźa. Strach ßo s powjescźu rosscheri, so Turkojo psched městom steja. Njemóźne je, wrótny strach wopißacź, kotryž tale powjescź naczini. Dalscha njewĕrna powjescź, so je krónprynz Larissu wopuschcźił, žałoßnu njemdroscź sbudźi. Wscho k dwórnischcźu běźesche. Najspěschnischi pschi cźĕkanju běchu italszy dobrowólnizy. Zony na bok sestorkawschi, ßo do hotowostejazeho cźaha cźißnychu. Wobydlerjo, teho dla ßo na Italskich rosnjemdriwschi, do Italskich tsělachu, kotsiž s tsělenjom wotmolwichu.

Krónprynzej ßo skóncźnje poradźi, 4000 muži sesběracź, s kotrymiž do Pharsale cźehnjesche. Wulki dźěl grichiskich wojakow do pschistawneho pschimórskeho města Volo cźĕkaschе.

Nasajtra, ßobotu, rano w 7 hodźinach turkowski jěsdny regiment, k kotremuž bě ßo sultanowy adjutant, Mastafa Natik bey, pschisamknył, po krótkej bitwicźźy pola rĕki Peneusa do Larissy sacźeże. Turkojo ßo w forcźe schĕsćź cźeźkich kanonow a hórskeje batterije smozowachu a nĕkotrych grichiskich wojakow sajachu, mjes nimi teź offizĕrow. Kaž Grichojo wudawaju, ßu tele kanony s hosdźemi sabite byke, tak so ßo njehodźa wjazy wuźiwacź. Rubańzow a naßylnoscźow njeje ßo skucźiło; nĕkotsi Grichojo ßami ßwoje domy sapalichu. Natik bey, kotryž je sa Larissaskeho komandantu pomjenowany, je tamnischi pjenjeźny bank a pjenjesy, w nim ßo namakaze, pschedewsał.

Poßlednje dny je ßo turkowske wójsko w Larissy dźĕliło. Jedyn dźěl je k grichiskemu pschistawnemu městu Volo, kotreź je wot wobydlerstwa nimale wopuschcźene, cźahnył. Druhi dźěl je ßo sa grichiskim wójskom k Pharsali puschcźił a tsecźi dźěl je ßo k Trikali wobrocził, hdźeź hischcźe ßylnische grichiske wodźĕlenje steji. Po turkowskich powjescźach ßu Turkojo hižo Grichow s Trikale wuhnali. W Bayaslarje ßu Grichojo dwě kanonje wostajili, kotrejž stej ßo do Larissy dowjeskej.

Grichiskeho krónprynza ßu Turkojo pschi ßamym popadnyli. Jenoź se ßoźownym pschipadom je ßo wón wukhował. Schesćź albanskich bataillonow, kotreź dyrbjachu Gricham pucź salehnycź, ßo Gricham pola wźy Ewalla s tym pscheradźichu, so po ßwojim waschnju wótsje spěwachu. S tym ßo Grichojo s cźaßom warnowachu.

Niz tak derje, kaž w Theßaliskej, s turkowskej wězu na wjecźornym bitwischcźu, w Epirusu, steji. Tam ßu ßo Grichojo wot Artyhacź do Pentepighadije, po tajkim do pół pucźa k epiruskemu hlownemu městu Janinje, pschedobyli. Osman pascha, nĕhduschi sakitaŕ Plewny w rusko-turkowskej wójnje, teho dla s 30,000 muźemi spěschnje do Epirusa tamnischemu turkowskemu wójsku na pomoz cźehnje.

W grichiskim hlownym měscźe, w Athenje, je ßo lud s powjescźu wo poraźenju grichiskeho wójska, hluboko rosnjemdrił. Ludowe cźrjódy brónjowe hłamy wurubichu a „pscherada!" wołajźy po měschcźanskich drohach cźahachu. Wscha wina na wójnskim njesboźu ßo wójskowemu wjednikej, kronprynzej a jeho offizĕram dawa. Kronprynz dyrbi nětko sa hanibnu bojasnoscź ßwojich wojakow cźerpicź, sa tónle ßlĕpzowski prak, kotryž ßo ani s dobrym, ani se ßłym nusowacź njedasche, w Larissa Turkam napschecźo stupicź, ale ßo rospjerschi kaž pluwy psched wětrom.

Delyannisowe ministerstwo, kotreź je krala k wójnje nusowało, je dyrbjało wotstupicź; na jeho město je kral nowe ministerstwo pomjenował, s kotrehoź pschedßydu je Rallis.

Grichiska republikanska strona ma nětkole cźaß sa składny, ßwoje wotmyßlenja pschewjescź a kralowsku ßwójbu nusowacź, kraj wopuschcźicź. Hacź dotal hischcźe njeje revoluzija wudyrika, a hdyź ßnadź ßo jeje do zyła sminu, ma ßo to deschcźowemu wjedru pschipißacź, kotrehoź dla ßo njemĕrnikam wonka na drohach njelubi. Krala ßu sle wójnske powjescźe hluboko rosrudźike. Wón je na wutrobiny spink skhorił.

Dźenßnischemu cźißku „Sserbskich Nowin" je w pschikłosy pschehladna kharta turkowsko-grichiskeho wojownischcźa pschidata. Na njej je stejischcźo wobeju wójskow tajke wosnamjenjene, kajkeź běsche wone do rosßudneje bitwy pola melunskeho pschekhoda. Khorhojczki s kschižom nam pokasuja, hdźe tehdy grichiske wójsko stejesche, mjes tym so khorhojczki s połměßazom nam tehdomnische stejischcźo Turkow wosnamjenjeja.

Sprawnoscź.

Hdyź bě notar w Fontainebleau Etendardowy testament wotewrił, njemóźesche ßo nad nim dodźiwacź.

Etendard bě bohaty muź a bě ßam sa ßo žiwy w ßußodstwje ßwojeju wudateju ßotrow w Fontainebleau. Hdyź tutej semrjeschtej, sawostajischtej jemu staroscź wo tsjóch wujow. Jedyn s nich, knjes Camus, bě ßo po nĕcźim hacź na wulkeho fabrikantu papjery schiknył, kotryž njedźiwajo na ßwoje wulke wobkhodne dźĕła, tola ženje na ßwojeho wuja njesaby, ale jemu ßwoju kedźbnoscź njepschestawajźy wopokasowasche, pak s rjanym płodom se ßadoweje sahrody, pak s wonjeschkom prĕnich ßnĕhowkow atd. Bratraj Flauquartaj, ßynaj młódscheje ßotry, lischcźeschtaj ßo ßwojemu wujej tak prawje se samyßlom, pschetoź njemóźeschtaj ßo se žanym rjemjeßłom k nicźomu schiknycź. Pobuschtaj korczmarjej, wikowarjej, agentaj, na poßledku ßamoj paduchaj dźiwiny, schtoź běchu s najmjeńscha starschemu, Pětrej, dopokasali. Njedźiwajo na to njeporokowasche jimaj Etendard, po sdaczu bě jimaj trochu pschikhileny, a wschitzy ludźo ßebi myßlachu, so budźetaj po bohatym wuju herbowacź. Bratraj běschtaj ßebi hižo trochu na to pomyßlikoj, małe kubło kupicź, a wuj sdasche ßo k temu swólniwy bycź, so by jo jimaj hižo sa žiwjenje kupił, tu bu na dobo wot Bożeje ruczki sajaty a wumrje. — Runje tak kaž notar, tak dźiwasche ßo teź město, so bě Etendard ßwoje wulke samoženje, pół milijona, ßwojemu wujej Camusej wotkasał. Jeno Camus ßo njedźiwasche, a mějesche wschitko sa zyle sprawnu wěz. Nimo teho njepscheměni ßo niczo na jeho dotalnym swucźenju žiwjenja, pschetoź pschikhadźesche s domu, w dole Sale leżazym, wschĕdnje, kaž prjedy, do města Fontainebleau, w jednorej drascźe, se ßukatym kijom w ruzy, so by ßebi ßwoje trĕbne wězy nakupował.

Wobaj bratraj buschtaj najprjódzy s testamentom kaž s błyskom poraźenaj; na to ßo nimo měry na sboźowneho wuja roshorischtaj, schtoź ßo na kóždym, po jeho naturje, wschelako pokasowasche. Pětr hewrjekasche po korczmach a khosejownjach, praji, so je wschitko jeno jebanstwo, a wobkrucźesche sjawnje, so drje ßo w ßwojim cźaßu składnoscź namaka, so mohł temule jebakej wotpłacźicź. Po nahłym waschnju a po jeho dźiwinskich paduchstwach ßebi myßlachu, so ßu tele hroźenja jara ßurowe. Młódschi, Matij, běsche měrnischi, a ludźo mějachu jeho sa dobreho cźłowjeka, kotryž cźasto wjeßely kusli dokonjesche.

Bratraj ßo nětkole cźasto wadźeschtaj.

„Ty ßy bojasnik", sawoła Pětr. „Hdy by ty jeno pół telko

kuraže měł, kaž ja, mohłoj žo Camusejej ša jeho herbſtwo derje wotrunacź!"

„Wołanje niczo njepomha!" wotmołwi Matij, „pſchetoż hacź k krutemu może też pola mje pſchińcź."

Hdyž bě wſchitko dopjelnjene, ſchtoż žebi ſakoń žada, pſcheproſby notar knjeſa Camuſa, ſo by jeho w jeho pišarni wopytał a tam pjenježne papjery po ſemrjetym pſchijał. To bě žobotu. Na wjecźor ſaſtupi Camus po wupłacźenju žwojich dźěłacźerjow do khoſejownje a ſkaſa žebi hórki palenz, ſo by žo pſchecźiwo ſymnej kurjawje ſhrěł, kotraž po wrócźenju do doła Sale na njeho cźakaſche.

Pětr Flauquart kurjeſche žwoju dymku w tej žamžnej khoſejowni, žo ſe ſtajnymi hoſcźemi wótſje rosmołwjejo. Hdyž jedyn ſ nich Camuſa ſaſtupicź wuhlada, rjekny:

„Nó, temu je žnadź! Runje žym prjedy widźał, kak je jemu notar pjenježne papjery njebo pſchekupſkeho radźicźela Etendarda pſchepodawał."

Pětr hladaſche pſchi tutych žłowach na žwojeho wuja a powjedaſche ša blidom wótſje, pſchi cźimž mjenje bóle ša khribjetom na knjeſa Camuſa ripaſche.

Skónczńje tón na njeho ſawoła: „Njedocźinko!"

Na to bě Pětr jeno cźakał; w jenym ſkoku bě pſchi nim a ſwumjetowa jemu najhórſche wězy do wocźow. Hdyž chzyſche wuj, kotryž bě mały, žuchi muž, žwój kij do ruki wſacź, wali žo Pětr do njeho a wobdźěła jeho hacź nanajhrubiſcho. Hakle druſy hoſcźo, kiž na pomoz khwatachu, wuſwobodźichu jeho wot hrubeho cźłowjeka. Wón ſtany ſ napinanjom, pſchetoż jemu bě něſchto ſubow wuražených, a ſ noža jemu krwawjeſche. Potom da žo we wosu na polizajſki wurjad dowjeſcź, hdźež zyły podawk wosjewi.

Pětrej bě nětko lóžſcho, a wón khwaleſche žo žwojemu bratrej ſ tym ſkutkom.

„Ty žy daloko ſchiknył", ſnapſchecźiwi Matij, ſ ramjenjomaj ſcźahujo. „Tebi wón hiſchcźe doſcź bohaty njeje, ty chzeſch jemu hiſchcźe bołſtne pjenjeſy płacźicź. Schtóž chze žo wjecźicź, nježmě to jeno po połozy cźinicź!"

Camus dyrbjeſche něſchto dnjow we kožu wostacź a pſchińdźe hakle ſkónz bliżſcheho tydźenja ſažo do Fontainebleau. Tón ras ſetka na torhoſcheźu žwojeho wuja Matija, kotryž jeho pſchecźelnje poſtrowi, cźemuž žo mało njedźiwaſche.

Na wjecźor rjekny Matij žwojemu bratrej:

„Dźenža budźe tola kuſk měžacźka. Chzu też jemu na kakańzu hicź. Chzeſch mi žwoju tſělbu połožcźicź?"

„Tebi?" ſawoła Pětr žo dźiwajo. S kotreho cźaža žy dha ty hońtwjeŕ?"

„Wot dźenža!"

„Ale, to tola nichtó ſ tym njeſapocźina, ſo žo hajnikej žamemu pſchepodawa, a to hiſchcźe w tajkej nozy, ſo cźłowjek njemóže žorny wot cźelecźa roſeſnawacź."

Pětr hladaſche kedźbnje na žwojeho bratra.

„Poſkhaj, Matijo, ja wěm, ſo je Camus w měſcźe. Njecźiń mi hłupoſcźow! Radoſcź je, ſo móžu žo na tutym cźłowjeku wjecźicź, ale niz wjazy. Ssudniſtwo nježortuje."

„Ale ty maſch myšle! Woſtaj mje na pokoj a hladaj žebi žwoje wězy. Chzeſch mi po tajkim tſělbu połožcźicź?"

„Wſmi žebi ju, jeli ſo chzeſch; njemóžu cźi wobaracź. Ale ſ najmjeńſcha to mi praj, hdźe chzeſch na kakańzu hicź."

„Tam, hdźež moja »dźiwina« je", wotmołwi Matij ſ krótka, tſělbu ſe ſcźěny bjerjo.

Pětr wjedźeſche, ſo Matija, hdyž je žebi ſchto do hłowy ſtajił, nichtó njewottraſchi.

Młódſchi Flauquart pohlada, hacź je tſělba nabita, wupi ſchkleńzu wina a wopuſchcźi hwiſdajo jſtwu. Najprjódzy dźěſche po dróſy, potom winy žo do lěža a žydźe žo na kamjeń. Na dobo ſažłyſcha krocźele; khwatnje ſkocźi ſa ſkaku; po dróſy pſchińdźe muž ſ tołſtym kijom w ruzy a ſ wulkim pjelſcźowym kłobukom na hłowje — to bě Camus.

Flauquart da jemu něhdźe ſchtyrzycźi krocźelow do prědka hicź, na to wopuſchcźi žwój ſkhow a dźěſche kaž rubježue ſwěrjo ſa žwojim wujom.

Hdy budźiſche žo Matij w tutym wokomiku praſchał, ſchto ma po prawom myšle cźinicź, njeby žam wjedźał na to wotmołwicź. Jeno wulke wježelе nětkole ſacźuwaſche, ſo móžeſche žwojeho njepſcheczela njewidźany ſcźěhowacź, ſo bě ſ knjeſom nad tym cźłowjekom, kiž bě jemu wſchě jeho nadźije wſał. Tak budźiſche jeho zyłu nóz ſcźěhował, tola wuhlada pſchi ſahibje drohi, ſo bě Camuſowe wobžedźeńſtwo jeno mało krocźelow ſdalene. Nětkole wotewri tón durcźka w płocźe, poſaſta wokomik a pohlada k njebju, kaž by chzył wjedro pſchichodneho dnja ſhudacź. W tym wokomiku rosſłobi žo Matij ſtraſchnje; wón widźeſche, ſo je w tejle nozy žam lutki pſchecźiwo temu žebicźnikej, kiž bě jeho wo wſchitko pſchinjeżł; w tym wokomiku njebě žebje wjazy mózny, ſtorže tſělbu ſ ramjenja, měrjeſche žo a wutřěli.

Tſělenje pražny a ſłamane drjewo pukotaſche; Camus žo ſwjeſe, dokelž žo kij ſlemi, na kotryž žo ſepjeraſche. Flauquart njewohlada cźěło žwojeho wuja, ale cźekny, žo jara wuſtróžawſchi, do Fontainebleau, hdźež pſchepocźeny dozpě, žebi myšło, ſo žo wjecźaza ſprawnoſcź jemu ša khribjetom ſcźěhuje.

Pětr cźakaſche doma na žwojeho bratra. Wuhladawſchi jeho blědu barbu do wocźow a jeho wuſtróžane wobliczo, ſhuda, ſchto bě žo ſtało. Wón wſa jemu tſělbu ſ ruki, wobhlada rołu a widźeſche, ſo bě dźěra wupalena; potom powžny tſělbu na ſcźěnu, žydźe žo ša khachle a hladaſche na žwojeho młódſcheho bratra. Tak miny žo něſchto mjeńſchinow.

Skónczńje rjekny Matij: „Haj, Camus ma žwój dźěł a na pſchichod ſańdźe jemu lóſcht, druhich ludźi wo jich herbſtwo pſchinjeſcź. Ja žym ſhubjeny!"

„Njeſbožowny cźłowjecźe!" ſawoła na njeho Pětr, „kak žy ty tajkele něſchto ſkucźicź mohł? Ssym też paduch dźiwiny był, ale cźłowjeka moricź, to mi na myšle pſchiſchło njeje."

„Chzeſch žnadź mi ty napominanja dawacź? Ty dźě žy mje pſchezo ša bojaſnika wuženčſchał! Duž mje nětkole na pokoj woſtaj! Schtož je žo ſtało, je žo ſtało!"

„Duž tola ſ najmjeńſcha cźekń!"

„K cźemu dha? Polizijſtojo mje tola junu lepja! Lěpje je, ſo žo dobrowólnje žudniſtwu pſchepodam. To też hnydom jutſje ſcźinju!" (Skónczenje pſchichodnje.)

Ze Serbow.

Skoty jubilej Macźizy Sserbſkeje. Sswjedźeńſka hoſcźina žo popołdnju w 3 hodźinach ſapocźa. Knjes farař Jakub ju wotewri ſe žłowu naſchemu lubowanemu kralej Albertej, kotrehož poſtawa bě žo, žwjedźeńſzy debjena ſe ſelenymi roſtlinami, w ſali poſtajiła. Pſchitomni ſe ſahorjenjom žławje pſchihłoženowawſchi ſpěw „Krala Bóh požohnuj" ſtejo wuſpěwachu. Knjes farař em. Domaſchka, kotryž žo jako Macźicźny jubilař khorowatoſcźe dla pſchi žwjedźenju njemóžeſche wobdźělicź, bě ſcźěhowaze pišomne powitanje póſłał, kotrež knjes farař D. Jmiſch cźitaſche:

Tu je mój dom, tu žym žo narodźiła,
Tu macźeri mje bacźon pſchinjeżł je;
Tu luboſcź je mje pěknje pěſtonika
We wěnzu najrjenſcheje nadźije.
Tu žerbſzy młodźenzy žo ſkhadźowachu
A ruzy nade mnu žej ſawdawachu
A žylnje wutroba jim bijeſche;
Ssej lubjachu, ſo Sserbſtwo chzedźa hajicź,
A jedyn druhemu žej chzychu prajicź:
Sdźerž, Bożo, macź nam naſchu wobſtajnje!

A ſchtož tych młodźeńzow tak ſahorjeſche
A krucźe wjaſaſche jich do ſwjaſka,
A ſchtož pſches zyłu wutrobu jim rźeſche,
To luboſcź běſche prěńſcha młodźeńſka.
Kak jejny woheń nam ſ jich wócźka rěcźi,
Kak jejne płomjo ſ wobliczа jim žwěcźi,
So pſchezo radźi na nich hladamy!
Njech lěta žu jich hłowu wobělike,
Njech cźeže žu jich mozy nalemike,
Jich duch je tola hiſchcźe pſchi mozy.

O, witajcźe, wy hólzy ſhromadźeni
Waž dźenža móznje žem je cźahnyło!
We jenej myšli žmy tu ſjenocźeni,
Ssej wobnowjejo žwoje towaŕſtwo.
Nam witaj, luby dnjo, ty rjany cźažo.
Hdyž dźenža ſeſchli žmy žo ſ nowa ſažo
Bratr k lubym bratram, towaŕſch k towaŕſcham!
Kak rjenje tola je bjes wótcźinzami!
Jow ruku! Wſchako ſ Boha njejžmy žami!
Haj, witajcźe, wy bratſja žwěrni, nam!

Stań, macźi, a hromadź žynow žwojich
Też hiſchcźen daliſche lětſtotetki,
A mjena naſche piſch do knihow twojich,
So póſne narody 'ſchcźe bychu pomnili,
Kak Sserbowſtwo žmy žwoje lubowali,
Sa jeho cźeſcź a kcźěw žmy w bitwje ſtali!
Dźenž tebi wěnz na hłowu njeżemy.
Wot Boha ſ njebjes pſchejemy cźi ſboże,
My tebi na pucź ſcźelemy pak róže,
Kcźěj, Macźiza, ſa narod nadobny!

Jubilarow knjes **dr.** Muka ßławjeſche. Knjes kan. farař Skala ſemrjetych ſakoŋerjow Macźizy ßerbſkeje — Klina, Jakuba, Haſchku, Ssmoku, Buka, Ssmolerja, Selerja a Pfula — ſe ßławu cześćeſche. Knjes rěčnik Zyž ßo ßobuſtawam pſchedßyḋſtwa a wubjerka Macźizy ßerbſkeje ſa jich ſpróżniwe njeßebiczne ſkutkowanje ḋźakowaſche. Dalſche ßławy wunjeßechu knjes tachantſki prědař Schewczik Sserbowſtwu, knjes farař Kubiza hoſczom, knjes farař D. Imiſch ßwjeḋźeńſkemu wubjerkej, knjes rěčnik Parczewſki lěpſchemu pſchichodej, knjes farař can. Hermann knjeſej **dr.** Muzy, k. Adolf Czerný ßerbſkemu ludej, knjes kaplan Andrizki knjeſej kaplanej Bartej, pěßnjerjej czinohry „Na Hrodźiſchku“ a knjes farař em. Räda Macźizy Sserbſkej, jej jako něhduſchi protykař dobre wjedro, to rěka rjany pſchichod pſchejo. Sa czaß hoſcziny běchu ſbożopſchejaze telegramy póßłali: towarſtwowy pſchedßyda knjes can. cap. schol. Kuſczanſk: ſ Roma, Draźḋźanſke towarſtwo „Jednota“, delnjołużiſke towarſtwo w Gubinje, knjes farař Lenik w Klětnom, k. katechet Mźynk w Praſy, k. **dr.** Grólmuß a k. farař Ducźman w Lipſku, k. Jan Bohuwěr Muczink w Tumizach atḋ. atḋ.

Poßwjeczenje ſakkadneho kamjenja ſa ßerbſki dom w Budyſchinje 28. hapr. 1897 pſches jubilara a czeßneho pſchedßydu Macź. Sserbſkeje fararja H. Imiſcha-Hodźijſkeho, **doktora theol.** a ryczerja kral. ſakſkeho ſaßłużbneho rjada prěnjeje rjadownje.

W mjenje najßwjeczišcheje Trojizy,
Boha Wótza, Ssyna a ßwjateho Ducha!

Sserbſzy bratſja, ßerbſke ßotry! Dźenßa na połſtalětnym jubilejſkim ßwjeḋźenju naſcheje Macźizy Sserbſkeje nam radoſcź wutrobu wobſbożuje, ſo móżemy po dołhich pſchihotach a wjele horzym żeḋźenju ſakkadny kamjeń położicź ſa naſch **ßerbſki dom** na twarſkim městnje, nam wot naſcheho njebo Ssmolerja kupjenym a wot měſczańſkeje rady a měſczańſkeho ſaſtupjerſtwa nam ḋźakahódnje powjetſchenym.

Na tutej woßebnej leżomnoſczi ßo natwař dom, kiž by pod ſarjadowanjom Macźiczneho pſchedßyḋſtwa a wubjerka widomne ßrjeḋźiſchczo był wſchitkim ßwěrnym Sserbam ſa jich bratrowſke ſkhadźowanje a ſa wuradźowanja wſchitkich jich towarſtwow!

Jow ßo ſaſelenjuj pſchezo a ſpochi pożohnowane hajiſchczo cźělneho a duchowneho ſboża naſchemu Sserbowſtwu!

Jow ßo wotewrjuj ſrjadowane khowaniſchczo naſchich narodnych ſtarożitnoſczow, kajkeż ßu loni na ßławnej narodopißnej wuſtajeńzy bjes njeliczomnymi wopytowarjemi wot ſnamjenitych wězywuſtojnikow ſ dalokeho wukraja, każ też wot ßobuſtawow naſcheje najmiliſcheje kralowſkeje ßwójby a druhich wjerchowſkich domow wulke ſpodobanje namakale.

Jow ßo ſwupſcheſtrjewaj ßylna, naſchim potrjebam pſchiſprawna knihiczišchczeŕnja ſa naſche nadobne pißmowſtwo, kotrež by naſch lud ſdźerżało po puczach wot wótzow namrěteje nabożnoſcze a njekhablazeje kralo- a khěżoroßwěrnoſcze, — ſa naſche nadobne pißmowſtwo, kotrež by ſtajnje ſnamjenja cżaßa jaßnje wukożowało a hłubſchu wědu naſcheje ßerbſczizny ſpěchowało!

Jow ßo żórluj ſtudźeń, kotraż by ſ rěkami a rěczkami ſ wudatych knihow a ſpißow, każ kſcheſczijanſku tak wótczinſku ſmyßlenoſcź wuliwała na naſch ßerbſki lud a kraj!

Jow ßo ſhotuj hoſpoda ſa naſchu bohatu, pſches naſcheho njebo Hórnika wulzyſchnje pſchiſporjenu Macźiczku knihownju, w kotrejż bychu ßo jejne, ſ dźěła pſches wyßoku ſtarobu jara drohotne kubła hódnje měſczike, derje pſchiſtupne wſchitkim, kiž roſczenje ßwojeho póſnacża pytaju, woßebje na rěczeſpytnych a narodopißnych wuplodach doſtojnje ſaßłużbnych ſpißaczelow.

Se wſcheho teho wſchitzy żiwi ſaczuwamy, kak wulzyſchnje nuſny je nam naſch natwarjomny ßerbſki dom.

Na jeho twar je ßo ſ naſcheho ßerbſkeho luda najrosdźělniſchich powołanjow wot wuczenych a njewuczenych, wot ratarjow a rjemjeßlnikow, wot wumjeńkarjow a wudowow, ßamo też cześnych ßłużomnych, każ też ſe ſtrony ßwěrnych, lubych pſchecźelow hižo ſ Boha rjany pjenjes ſkładował a nahromadźił; pſchi czimż ßměmy ßo wěſcze teho khroble nadźijecź, ſo nam po potrjebje jich darniwoſcź njeſaprahnje, każ też ſo naſchi hiſchcze ſ boka ſtejazy Ssobußerbjo wutrobu a ruku wotewrja ſa tule ważnu ſhromadnu naležnoſcź wſcheho naſcheho Sserbowſtwa.

Wot tuteho ſkutka naſcheje narodnoſcze ßo ju nichtó njewotwlakuj, kotrehoż je ßerbſka macźeŕ cźěſchiła a ßerbſki nan ſaſtarował.

Haj, lubi ßerbſzy bratſja, lube ßerbſke ßotry, Bóh wjerſchny kiž je po ßwojim pſchecźelniwym wodźenjom waſchu kolebku do ßerbſkeho ſtarſchiſkeho doma ſtajił, tón chze, ſo njebyſchcze żadyn tule jeho pſchecźelniwoſcź ſazpiwali, ale ſo byſchcze ju ßebi, trjeba-li, ſ luboſczliwymi woporami wyßoko ważili.

Duż nětko, wſchón naſch ważny twar Knjeſowej miłoſczi poruczujo, poßwjeczmy tónle ſakkadny kamjeń ſa naſch ßerbſki dom ſ heßłom naſchich wótzow:

„Bohu k czeſczi a
Sserbam k wużitku!“ Hamjeń!

Tracź dyrbi Sserbſtwo, ſawoſtacź
A ßerbſka khorhoj ſmahowacź.

Sswjeḋźeńſka hymna Jakuba Barta-Czišchinſkeho pſchi ſpěwanſkim ßwjeḋźenju 50 lětneho jubileja Macźizy Sserbſkeje czitana:

Miły wětſik ſ mjehkim dychom wěje,
Lodow ſamki ſrudnym żołmam puka,
Semi ſymſke ßylſy ſ woczow trěje,
S rowow mortwych torha jeho;
Ptaczki njeßu naléczе do kraja,
Nowe ſboże ſtarym ſchtomam baja.

Sslyſchcze! Móznje jutrowne du ſwony,
Kwětki budźa bojaſne ſe ſpanja.
Sslyſchcze! Juſkanje rži pſches ſahony,
Semja młode ßwjeczi radowanja.
Czmowy mróczelow ßo ſawěſchk dreje,
Woko njebjeſke ßo roſeßměje.

Kajke hibanje je w ßerbſkim kraju?
Kajki pukot we wutrobach bije?
Kajki woheń Sserbja w wokach maju?
Kajka ſe rtow jim ßo radoſcź lije?
Kajke naléczе ßo w Sserbach ßwjeczi?
Jaty genius ßerbſki ſ rowa leczi.

Sserbja, Sserbja, jenoż poßłuchajcze,
Schto ßej ſchmrěki baja na Lubinje!
Słote króny ſ hory ßwěcza. Hlajcze,
Kak jich błyſkot hraje w Budyſchinje!
Sslyſchcze, kajke hłoßy ſ hórſkoh' klina
Wětſik noßy nam do Budyſchina!

Na Hrodźiſchku ſkały w ßłónzu pala
Sso, we ſkałach wójnſke ſpěwy klincza,
Krej ßo kurjo ſe ſchkałobow wala,
Konje rjehotaja, mjecze brincza
Milez rjekow, Sprewja ſ hłoßom juſka,
Poſtrow jeſchczo k ſkałam horje pluſka.

A tam ſady k Budyſchinej kiwa
Ssmoleŕ, jemu radoſcź ßwěſi ſ woczi;
Na Mikławſchku hlejcze kraßnoſcź dźiwa:
Michał Hórnik ſ roſpadankow kroczi!
Ruku nětk' ßej ßwěrnu ſawdawaci,
Horzu k njebju próſtwu ſchepotaci.

Wot Praſchizy a wot Czornoboha,
Wot Kamjenza a wot hole młodnej
Kóżda k Budyſchinej mjerwi dróha
Se Serbami ßo; a k ſemi ródnej
S zuſby kóżdy ßwěrny Sserb dźensa ſpěcha,
Njech je w pyſche kudźerjow njech plěcha.

A ſchto k Budyſchinej wſchitcki wjedźe?
A ſchto Budyſchin ßo pyſchi hordźe?
A ſchto do wokow wſchěm ſapa pſchedźe?
A ſchto w duſchach w jenajſim akkordźe
Swoni wſchěm a ſe rtow wabi jaſki
Kóżdemu, njech ſakſki je njech pruſki?

Połſtalětne dźenßa narodniny
Sserbſka ßwjeczi macź. Jej ſbożopſchecźe.
Kóżdy njeße kotrom'ż pſches nutriny
Czucźe luboſcźe a dźaka czecźe.
Sserba kóżdeho dźens pſchi maczeri
Hnuje do ſpěwow a do paczeri.

Duż dźě k ßwojej maczeri dźensa ſtupcze
Sserbja, wſchitzy jene ßłowo we rcze
Mějcze. Krutu luboſcź, ßwěru ßłubcze
Dźerżeczji a hajicź hacź do ßmjercze!
A ſo pſchißaha je wěrna, prawa,
Staúcze, ſahrimajcze: Sſława! Sſława!

S Budyſchina. Każ ßłyſchimy, ſměje hłowna ßerbſka konferenza lětßa niz ßrjedu po ßwjatkach, ale hižo ſchtwórtk, dwazyty dźeń meje, ßwoju nalětnu ſhromadźiznu.

— Se ſtraſchnym pacholom mějeſchtaj ßo tele dny dwaj měſchczanſkaj poliziſtaj nakładowacź. Wonaj dyrbjeſchtaj jeneho ſamkarja, kotryż ßo Frenzel mjenuje, ſajecź, dokelż po proſchenju khodźeſche. Tola to njebě tak bórſy dokonjane. Proſcheŕ ßo ſ nożom wobaraſche, ſo ßebi poliziſtaj njeſwažiſchtaj jeho pſchimacź. Hakle hdyż jimaj dwaj wojakaj na pomoz pſchińdźeſchtaj, bě móżno, ſpjeczliweho pſchemóz. Dokelż je wón hižo wospjet dla naßylnoſczow pokhostany, budźe tón krócź jeho khoſtanje dla ſpjeczowanja a wohroženja ßelene.

— Na ſprejſkej haßy bě njedźelu w domje ſwudowjeneje Nowotnikoweje najſterje ſ jenym dodźeržanym popjelkowym kaſchczom woheń naſtał, kotryż bě ßo na ſchpundowanje a jenu njemaßiznu ſczěnu wupſcheſtrěł. Dokelż ßo wohnja ſ cżaßom dohladachu, ſamóżachu jón poddußycź, prjedy hacź wjetſchich roſměrow nabu.

„Łužica“, měsačnik za zabawu a powučenje, čo. 4, (haprlejske), je wušła a podawa na 12 stronach formata S. N. tele zajimawe wudźełki w pěšej a wjazanej rěči: Eduard Jelínek, * 6. VI. 1855 † 15. III. 1897. Napisał Adolf Černý (z wobrazom). — Nowe basnje Jakuba Čišinskeho: Nalětnja próstwa. Wěry móc. Edmundska wuzčina. — Dobra rada abo Jan a Marja. Po češkim V. Kosmáka wobdźełał a. (Pokračowanje.) — Pjeć listow z časow Noweho Serbstwa. Z papjerow J. E. Wanaka. (Skónčenje.) C. Sokolnicki Wanakej. — Wopušćena njewjesta. R—b. — 50. Hłowna Zhromadźizna Maćicy Serbskeje. Mikł. Andricki. — Serbske naréče. Podał Matej Handrik. — Nowe serbske knihi. Piše Astur. I. Radyserb: Wobradźeńka. (Skónčenje) — Bjesada. Listy z Drježdźan. I. — Nimo teho rubriki: Serbske pismowstwo. Nowe spisy. Druzy wo Serbach. Serbski rozhlad. Należnosće towarstwow. Zapis přinoškow a darow. Zapis wotebjerarjow. Nawěštki.

S Bónjez. Wulka srudźba je tudomneho korčmarja Hoffmanna a jeho mandźelſku podeschła. Poňdźelu wječor je jeju połschtwórtalětna džowčičźka do nikkeho hatka sady starschiſkeho doma panyła. Hač runje ßu džěčźo hiſchće žiwe ſ wody wucźahnyli, dha bě ßo tola tak wjele wody naßrěbało a ßo najſkerje też ßmjercź wustrózało, ſo njeje móžne było, jemu žiwjenčko ſdźerżeczź.

S Njeßwačidła. S džiwim, njerosumnym jěſdźenjom ßu bjeßßwědowiciźi kołojěſdni hižo wjele ſchkody a njeſboża načinili. To je ſańdźenu poňdźelu też tudomny žiwnoſćeŕ Mitaſch ſ wulkim mjerſanjom naſhonił. Hdyž wón na polu runje ßwojej kruwje pſchahaſche, jedyn kołojěſdny kaž ſke njedobre po ſchćeżźy pódła jěſdneje dróhi pſchihna. Mitaſch pak bě džěćazy wośyčk, w kotrymž małe džěčźo ſpaſche, pódła ſchćeżźi mjes dróhowymi ſchtomami ſtajił. Do tehole wośyčka kołojěſdny tak njeſbožownje ſakoži, ſo ßo wośyčk ſe ſchćeżźi meter hłuboko do drohoweho pſchirowa wali. S naſtatym ropotom ßo ſpłóſchiwſchi ßo kruwje do grata ſaſchmataſchtej, ſchtož bě čźim ſtraſchniſcho, dokelž běſchtaj do brónow ſapſchehnjenej. Měſto ſo by kołojěſdny Mitaſchej pomhał, ſkočeczi ſmérowacź, jeho wón wußměchowaſche a hanjeſche. Dokelž Mitaſch ſnjemdrjenej kruwje puſchčźicź njeßmědźiſche, dyrbjeſche wón ſchkrěčźaze džěčźo w pſchirowje ležo wostajicź, doniž macź ſe ſdaleneho pola, wurěčźowanje a ſchkrěčźenje wußłyſchawſchi, na pomoz njepſchiběža. Hdyž ßebi na to Mitaſch ſchkodu wobhlada, bě wośyčkowa płachta do zyła rostorhnjena, jena kruwa krawjeſche a džěčźo bě do ßmjercźe wustrózane. Nadźijomnje ßo żandarmeriji poradźi, kłopza wußlědźicź. Kaž ßo powjeda, wón pjecźa w Worklezach bydli.

S Maleſchez. Tſeczi dźeń jutrow wotměwaſche ßo tudy hłowna ſhromadźiſna naſcheje nalutowarnje a wupožčeŕnje. S rosprawy wo ſkutkowanju ſańdźeneho lěta ſhonichmy, ſo ßmy měli 34,714 hr. 20 np. dokhodow a wudawkow, to je něhdźe 20,000 hr. wjazy hač lěto prjedy. Wupožčili ßmy ßobuſtawam 8965 hr. Nalutowarnſkich pjenjes mějachmy 7429 hr. Sa nje ßmy 271 hr. danje ſapłačźili, mjes tym ſo ßmy ſa wupožčenja 402 hr. doſtali. Po wſchitkich wotličźenjach mějachmy ſbytka 27,90 hr., tak ſo móžemy naſchim 67 ßobuſtawam 3% dividendy pſchipokaſacź. Nad tajkim dobrym poſtupowanjom naſcheho ſjenoczeńſtwa ßmy ßo jara wjeßelili a ſ kóždym lětom dale ſpóſnawamy, kajka dobra wěz je wupožčeŕnja a nalutowarnja ſa naſche wſy.

— Sańdźenu njedźelu 25. haprleje ßwjeczeſche naſche młode wojeŕſke towarſtwo narodny dźeń naſcheho lubowaneho krala Alberta. Popołdnju w 5 hodź. ſhromadźichu ßo ßobuſtawy ſe ßwojimi hoſczemi w ſali Syndźiz hoſczenza. Sswjedźeń ſapočza ßo ſ konzertom, wot kapale Budyſkeho połka wuwjedźenym. Ssrjedź konzerta džerżeſche k. duchowny Gólcź ſ Budyſchinka ßwjedźeńſku rěcź, kotraž ßo ſe ßławu kralej Albertej ſkónczi. Wſchitzy běchu ſ jadriwymi ßłowami k. Gólcźa hłuboko hnuczi a ſ wulkej ſahorjenoſczu wunjeßenej ßławje pſchihłoßowachu. Bórſy po tym džakowaſche ßo pſchedßyda towarſtwa, knjes kubleŕ Wicźas ſ Delnjeje Hórki, knjeſej duchownemu Gólczej ſa kraßnu rěcź, a ſo běchu ßobuſtawy ſe ßwojim pſchedßydu jeneho měnjenja, wobkruczichu ſ hrimotazej ßławu. Po konzercźe wostachu ßobuſtawy a hoſczo hiſchće někotre hodźinki pſchi rejach a piwje w rjanej pſcheßjenoſczi ſhromadźeni, tak ſo ßo kóždy ſ wjeßelom wuſna, ſo je ßo ßwjedźeń naſcheho wojeŕſkeho towarſtwa derje poradźił.

Se Subornizy. Ssobotu rano je ßo w bróżni tudomneho knjeżeho korčmarja Neumana wojak Rudolf, kotryž bě jutry dowolenzu doſtał, wobwěßnył. Rudolf, kotryž pola pěſchkowſkeho regimenta čźišło 103 w Budyſchinje ßłużeſche, je ßwojemu žiwjenju ſe ßamomordarſtwom kónz ſčźinił, dokelž je ßo pjecźa dla pſchekročenja dowolenſkeho čźaßa khoſtanja bojał. Njeſbožownu bě ßo dźeń prjedy ſe ßwojimaj ſtarſchimaj w Hornich Prußach roſßohnował a ßwoju lubu w Subornizy wopytał. Jedyn podwyſchk jeho regimenta jeho hižo tam pytaſche.

S Budeſtez. Naſch ſtary ſprejny móſt, kotryž je ßwojeje wuſkoſcźe dla wſchitkim wóſnikam ſ pohórſchkow, je hižo dawno dodźerżał. Nětko je ßo ſkónczńje wobſamkło, jón hiſchćze lětßa podtorhacź a na jeho měſto 7 metrow ſchěroki nowy móſt natwaricź.

— W tudomnej Kudźeliz reſtawraziji bě tele dny jedyn młody cźłowjek ſ wokolnoſcźe w tym čźaßu, w kotrymž w hoſcźińſkej ſtwje nichtó pſchitomny njebě, do korčmarjoweje kaßy ſajeł. W tym ſamym wokomiku pak korčmaŕ ſaſtupi a paduſchneho hoſcźa lepi, hdyž chzyſche runje ruku ſ pjenježneho kaſchcźa wucźahnycź. Pakoſtnik budže ßo pſched ßudom dyrbjecź ſamolwicź.

S Lejna. Tudomne ryčźeŕkubło, kotreż je dołhe lěta Běbrachezom ßłuſchało, je kubleŕ Jeſchka w Čźaßezach kupił.

S Čźornjowa pola Bukez. Pſchi narodnym dnju naſcheho horzolubowaneho krala Alberta je ßo tudomnemu gmejnſkemu pſchedſtejicźerjej knjeſej Handrijej Jenczej ſ pſchipósnacźom jeho dołholětneje ßwěrneje gmejnſkeje ßłužby powſchitkowne cźeßne ſnamjo ſpožčźiło.

S Wósborka. Cźeladnik Hämpfe, pola tudomneho kubleŕja Petermanna ßłużazy, je ſ tym do njeſboża pſchiſchoł, ſo ßo jemu ſ wotraženjom jeneho woja zyke delnje cźeleßno rosbi.

S Rakojd. Tudomne wučźeŕſke měſtno, ſ wotkhadom knjeſa Schneidera wuprósdnjene, je ßo ſ knjeſom Lodnym, kotryž bě hač dotal ſ druhim wučźerjom w Khwaczizach, wobßadźiło. — Na druhe wučźeŕſke měſtno w Hrodźiſchczu je ßo knjes kandidat wučźeŕſtwa Löhnert powołał.

S Rakez. Tudomne burſke towarſtwo na ßobuſtawach pſchezo pſchibywa. W poßlednim poßedźenju minjenu njedźelu je ßo ſaßo khětra liczba nowych ßobuſtawow pſchijała. Hłowne wuradźenje naſtupaſche ſkótne ſawěſcźenje. Skónczńje ßo po dołhim jednanju wobſamknu, w meji hłownu ſhromadźiſnu ſwołacź a wſcho do cźiſta wo ſkótnym ſawěſcźenju wučźinicź. Pſchi wſchěm tym ßo njeje ſapomniło, na narodniny Jeho Majeſtoſcźe krala Alberta ſpominacź. Knjes Micźka, pſchedßydu ſaſtupujzy, ſ rjanymi ßłowami kralowe narodniny wopominawſchi, ſcźěhowazy ſpěw, wot knjeſa Kruže podaty, cźitaſche:

Bóh ſcźel ſ njebjeß žohnowanje
Na naſcheho knježerja:
Njech wón nad nim kóžde ranje
Sswoju hnadu wobtwjerdźa;
Bóh budź jeho krycźišno,
Twjerdy hród a hrodźiſchczo.

Mudroſcź w kraju ſzeptar wodźi,
Miłoſcź ßwěcźi ſ woblicza;
Duž ßo luda ſboże płodźi,
Wótcźiny kcźěw pomnoža,
So ßo w ßwojej kraßnoſcźi
Runa kraßnej ſahrodźe.

Saložk kralowſkeho tróna
Njekhabłaza prawdoſcź je,
We ławrjenzu jeho tróna
Błychcź ßo w ßwětle ßławnoſcźe.
Ruta ſatka młódni ßo
S kóždym lětom rjeniſcho.

Luboſcź kralej ławrjenz wije
K wěnzej, wěcźnje młódnemu,
Kóžde hrono w ßwěrje bije,
S duſchow próſtwy k njebju du:
Schkituj lud a knježerja,
Zohnuj krala Alberta!

Na to ßo Jeho Majeſtoſcźi ßława wunjeße, kotraž mjes pſchitomnymi hrimotazy wothłóß namaka.

S Lěſkeje pola Wóßlinka. Tudomniſche ryčźeŕkubło bu pſched krótkim wot knjeſa Schönburga pſchedate, a to na Draždźanſke hłowne towarſtwo ſnutskowneho miſionſtwa, kotreż chze pjecźa tudy džełačźeŕſku koloniju ſakožicź.

S Lubija. W Lubijſkim hamtſkim hejtmanſtwje budže pſchedpſchehładanje (pſchedmuſtrowanje) konjow 1. meje w Bjarnačźizach, 3. meje w Herrnhucze, 4. meje dopołdnja 1/2 10 hodźin w Njeſnarowach a to ſa Bukezy, Błózany, Kołwaſu, Kopriz, Mały Dažim, Wulki Dažin, Ketliz a Wujeŕ, dopołdnja wot 1/2 11 hodźin ſa wſy Walowy, Karlsbrunn, Wujeſd, Luchow, Lejn a Jawornik, Njechań, Njeſnarowy a Stwěſchin, 4. meje dopołdnja w Sſerſkich Kundračźizach, 5. meje w Kotezach dopołdnja w 10 hodź. ſa wſy Rodezy, Nečźin, Krapow, Schpikały, Čźornow, Hłuſchinu, Luwočźizy, Noßačźizy, Trußezy a Jamu; 6. meje w Lubiju, 7. meje w Schönbachu a w Wopakej a 8. meje w Habrachčźizach.

S Krjebje. Krwawna kałanza je ßo druhi dźeń jutrow w nozy na wſy měła. Pohonczź Handrij Kopka ſ Hóſdnizy ßo do džełačźerja Matěja Nowotneho ſ nožom da a jemu lizo horka wot wóczka hač dele k hubje do zyła pſcheréſny. Cźežko ſranjeneho ßu hiſchćze tu ßamu nóz k lěkarjej do Niſkeje dowjeſli.

Wußudźenja.

Khostanska komora. Pśched ßudom mějeschtaj ßo samolwicź pźokarjej bratraj W. ſ Hodźija dla pśheśtupnjenja zyrobowneho sakonja. Mjenowanaj běschtaj wot lěta 1895 ßem wumjetanemu mjedej něhdźe 100% zokora pśhiměśćeli a běschtaj tule měśćeńzu jako dobry cźisty měd sa tuni pjenjes pśhedawakoj, ſ wjetścha Draždźanskim wikowarjam. W Draždźanach běśche polizija tónle měd chemikej pśhepytacź dała a horka naśpomnjenu měśćeńzu wotkryła. Wobskorźeneju saßudźichu teho dla kóždeho k 200 hriwnam khostanja a k sapłacźenju khóstow.

Přilopk.

* S Nowych Klausniz pola Saydy, 26. haprleje. Tudy je wóndano w nozy w Helbigez hoscźenzu jenej ßłużobnej holzy, hdyž spasche, něchtó, kiž hischcźe wußłédźeny njeje, nimale zyłe włoßy wottśihał. Runjeż w komorje ſ njej hischcźe dwě druhej żónskej spaschtej, tola żana njeje teho njedocźinka pytła.

* (Wojeŕskeho straźnika morweho namakali.) W nozy 27. haprleje ßu w Majnzu pśhed Welschskim fortom wojeŕskeho straźnika ſ rostśělenym wobliczom morweho namakali. Tśělba bě pśhi samku do wjazy kruchow rosleczíła. Hacź je ßebi wojak chzył źiwjenje wsacź, abo hacź je ßo někajke njeśboże stało, njeje ßo hodźiło wujaßnicź.

* (Kak ßo wopuschcźene lubki wjecźa.) Pśhed někotrymi měßazami chzyśche ßo w Nürnbergu jedyn radźiny pißaŕ, mjes tym se ßłużby pózłany, woženicź. Dokelž pak mějeśche w měśće někotre stare njewjesty ſ dźěcźimi ßedźimi ßedźo, dyrbjeśche ßo bojecź, so budźa jemu te na wěrowanskim pucźu klubu cźinicź; duž wobjamknu, ßo pśhed městom wonka w jenej wjeßnej zyrkwi mjelczo śwěrowacź dacź. Někotre wopuschcźene holzy běchu pak tola wo tym shonike. Te ßo se ßwojim pschiwiskom na zyrkwiny pucź sestupachu, a hdyž sbożowny namoženja se ßwojej poßlednjej njewjestu pschicźeże, se ßwojimi dźěcźimi pśhed nim pucź pŕekowachu, so by mandźelstwo sbożowne njebyło, hanjachu nawoženju a njewjestu, pokasowachu jimaj ßwoje dźěcźi a pluwachu na nawoženju. So bychu tej wohidnosczi mjesu stajili, dyrbjachu zyrkwine durje samknycź. Tele dny mějeśche ßo nětko pjecź ſ tych żónskich tamneho sakhadźenja dla pśhed ławniskim ßudom samolwjecź. Ssotra jeneje wopuschcźeneje dosta arrest na dwaj dnjej, tamne schtyri kóźda arrest na tydźeń pschißudźeny.

* (Druhe wotprawjenje w Liberzu.) S Liberza (Reichenberga) pißaja, so je ßrjedu w nozy Prażski kat Wohlschläger se ßwojimi pomoznikami tam pschijeł. Każ ßo powjeda, dyrbi ßo pjatk 30. haprleje 26létny murjeŕski pomoznik Bjarnat Krusche na schibjenzy wotprawicź. Tutón je loni 6. dezembra w Markersdorfje blisko cźeskich mjesow wikowarku Luisu Emlerez skónzował a jej 30,000 schěßnakow rubił. Kruschu ßu 2. měrza k ßmjercźi na schibjenzy saßudźili; wón pśhed někotrymi dnjemi ßamomordarstwo spyta a je ßebi też cźeknycź wotmyßlił, schtoż pak ßo jemu njeje poradźiło. Krusche běśche pscheczel njedawno wotprawjeneho Köglera, ſ kotrymż běśche hromadźe schtyri lěta w Karthauskej khostarni ßedźał a w kotrehoż klětzy ßo wón nětko w Liberzu jaty dźerźi. Też sa tu ßamu schibjenzu, sa kotruż je Kögler bimbał, ßo wón powěßny.

* K sahnacźu wulkich myschow ſ hródźow atd. porucza ßo wschě dźěry, kotreż ßo nadeńdu, ſ drjewowym theerom nalecź. Wulke mysche ßo pak saduscha, abo ſ dźěrow wuběża a bórsy potom, dokelž ßu ſ theerom pomasane, kónz wosmu. Najlěpsche je, wuběżanym wulkim myschom cźeknycź dacź, dokelž, hdyž do jeneje noweje dźěry pschińdu, tam ßwojich towarschow womasaja abo wucźerja, dokelž theer bórsy njewuskhnje, njemóża wulke mysche dźěry, ſ nim womasane, wobydlicź; pschetoż theer wulke mysche wucźucź njemóża.

* W wßy Brousse pola Castres w Franzowskej ßo pschi Bożej mschi zyrkwiny wjelb saßypny. 7 żonow a 1 muż ßo sarasychu a něhdźe 30 wożobow ßo srani, mjes nimi 10 cźeżko.

* Na cześći ranjeny. „Michale, cźeho dla dha ßy tak srudny?“ — „Dokelž mje nichtó wjazy kedźbu nima, knjes hajniko. Ani nabili mje njeßu sa zyku kermuschu!“

* Stara holza: „Je to tola spodźiwna wěz, kak bojasni w nětcźischim cźaßu młodźi mużojo ßu! Nětko ßym 40 lět stara a hischcźe żadyn ßebi njeje śwěrił, ßo wo moju ruku praschecź.“

* (69 rybakow ßo tepiło.) Franzowska rybaska łódź „Vaillant“, na kotrejź ßo 73 muži namakasche, je ſ połodnja Nowofundlanskeje kupy do jeneje pluwazeje lodoweje hory sałożiła a ßo ponurika. 69 muži ßo tepi, jenoż schtyrjo ßo wukhowachu, hdyž běchu ßo tydźeń dołho w jenym cźołmje po morju honike.

Sa naſch ßerbſki dom

bě ßo dotal nahromadźiło: 40,081 hr. 56 np.

Dale ßu sa njón darili pschi składnosczi skoteho jubileja Macź. Sserbsk. pśhes k. dr. E. Muku:

Sslepjanske burske towarstwo, dopłacźenje na sakładne 100 hriwnow pśhes k. fararja Handrika	50	—
Na Pětrikojź-Ssuschkojź kwaßu pśhes k. Hanßa Ssuschka w Sslepom	6	—
Zigarra, sa dom ſ pśheßadźowanjom pśhedata	1	15
Druha tajka, ale hubjeńscha, ſ pśheßadźowanjom wotbyta	—	50
Wonjeschka, wot dobreje Sserbowki darjene a pschi kommersu pschedawane	1	62
Knjes kaplan J. Stranz w Lipsku	100	—
Njemjenowana ßerbska holza ſ Konjez p. Ralbiz	50	—
Knjeżna Leńka Jordanojz ſ Popojz w D. L.	5	—
Hłowcźka zakty, kozora dla na Budyschej pinzy ſ pśheßadźowanjom pśhedawana	5	—
Sa druhu wjetschu zakttu Wjeleßław, bywschi kralowski ßyn na Hrodźischku, se ßwojimi śwěrnymi	3	—
1 zyle mólcźki wołojnik, darjeny a ſ pśheßadźowanjom pśhedaty	1	—
1 druhi, hischcźe mjeńschi a hubjeńschi wołojniczk	—	61
Knjes stud. theol. Schwjela prěni pschinoschk na sakładny dar „śwěstka delnjoßerbskich studentow“	5	—
Sa 5 kónczkow starych wołojnikow pschi pśheßadźowanju	6	25
Tehorunja sa 2 starej medailli, darjenej wot realskeho schulerja Mischnarja	3	55
Wot wubjerka ßerbskeho museja darjene kołwrocźiki wunjeßechu pschi pśheßadźowanju:		
1. kołwrocźik	1	40
2. =	1	20
3. =	1	10
4. =	1	10
5. =	1	—
6. =	1	—
7. =	1	—
8. =	1	50
9. =	1	10
10. =	1	—
11. =	—	85
12. =	—	80
Wosmjesch ßebi schcźipku se Skały, płacźisch 5 np.! 12 schcźipkow	—	60
Mi wudrěchu	—	5
Eźi ßami „rubjeżnizy“ wudrěchu też mi	—	5
Knjes farski administrator Michał Schewczik w Lubiju jako pschinoschk na 100 hr.	20	—
Jakub Sabywak sa sabyty kołwrocźik khostany ſ	1	—
Wjeleßław, kóstki hrajo	—	45
Pschecźelniza Melanija sa 2 zusej ßłowje	—	20
Sbytk Alfonsoweho wróbla	—	37
Knjes Alfons ſ Parczewski pśhes knjeżnu Sarjeńkez sarunanje sa dostaty wobras, k lěpschemu Macźicźneho doma	10	—
Knjeżna Gudźiz w Hornjej Kinje sarunanje sa winko	1	30
Knjes Dr. Muka w Freibergu	1	—
Knjes wucźeŕ Sommer w Budyschinje	1	—
A. R.	—	50

Hromadźe: 40,369 hr. 81 np.

Dalsche dary pschichodnje ſ dźakom kwituje

J. Bartko,
sarjadnik Macźicźneho doma.

(Zyrkwinske powjesćze hladaj w pschikosy.)

Drjewowa awkzija
na Maleschanskim revěrje.

W **Hućinanskim hosćenzu** ma so **poudźelu 3. meje 1897** popoldnju wot ½2 hodźin

212 rm. mjehkich a 15 rm. twjerdych schćěpow, 81 „ „ a 5 „ „ knyplow, 42,5 stotnjow mjehkich a 0,8 stotn. twjerdych walćkow, 235 rm. pjenkow } w drjewischću 20. wodźělenja w Stróžanskej holi,

110 mjehkich dołhich hromadow we wulěžowanju 1. wodźěla w Brěsynjanskej holi

s wuměnjenjemi, prjedy wosjewjomnymi, na pscheźažowanje pschedawacź.

Hrabinske hajnske sarjadnistwo w Maleschezach, 27. haprleje 1897.
Rosig.

W revěrje **Bartskeje dalokeje hole** pschi Borschćanskich mjesach je **mjehka walćina** na pschedań.

W drjewischću pschitomny drjewischćowy nahladowar sapłaćenje pschijima.

Na Bartskej horje, 28. haprleje 1897.

Hajniske sarjadnistwo.
Emil Hayn.

Žiwnosćz na pschedań.

W **Ssolschezach** pola Prěčeź je žiwnosćz čišło 16 s maźiwnymi twarjenjemi, 15 kórzami najlěpscheho pola a łuki, s 200 dawskimi jenosćemi poćeźena, se žiwym a morwym inventarom na pschedań.

Khěža s rjanej ŝadowej a ŝadźeńskej sahrodu je tunjo na pschedań w **Hnaschezach** čišło 2.

W Mjeschizach je **žiwnosćz** čišło 6 s 12 kórzami leżomnosće, s maźiwnym domskim bjes hospody a wumjeńka na pschedań.

Mjeńscha restawrazija se žiwym wobkhadom, w kotrejž so wjele wina pschedawa, je dla kupjenja na pschenajeće a bórzy pschedewsacź. Trěbna kawzija 5000 hriwnow wućini. Dalsche je shonić w Budyschinje na schuleńskej haźy 5 s nutskhodom na rěsniskej haźy.

Dwěburjaty wulki drastny khamor je tunjo na pschedań na połnóznej drósy 18 po 1 skodźe.

Słodowe kołochi

ŝwětku, strowu a ŝuchu tworu ma we wjetschich dźělbach na pschedań

A. Krüger
na hornczerskej haźy 18.

Schórzuchi s czelazeje kože
porucza po tunich płaćišnach
Heinrich Lange
pschi žitnych wikach.

Kóslaze kóžki
kupuje pschezo po najwjetschich płaćišnach
Heinrich Lange
pschi žitnych wikach.

Runklizowe ŝymjo

Eckendorfske a
Oberndorfske
punt po 35 np.,

pleceńje
najjednorische hacź najwoźebnische rad rucźe wuwjedu,

palmowe halosy
rucźe a tunjo wobstaram.

Ernst Pětschka,
sahrodnik w Hlinje.

Howjaše, konjaze,
czelaze a **wowcze koże** kaž tež **wowcźu wołmu** pschezo po najwyschschich płaćišnach kupuje
Heinrich Lange
pschi žitnych wikach njedaloko ŝerbskeje katholskeje zyrkwje.

Oty Rügerowe

schokolady, biskwity, kakao, żelesowy kakao, żelesowy wowźowy kakao, wowźowy kakao
punt po 2 mk. 20 np., 1 mk. 80 np. a 1 mk. 40 np., kaž tež wulki wubjerk

ŝylnjazu schokoladu
najlěpsche derjeźkodźaze sarunanje sa jatrowe wolij
porucza
H. Lindner

Moja
czrjewowa pschedawarnja
je nětko na žitnej haźy 7.
Jan Frenzel.

Kišzale kórki

po kopach tunjo pschedawatej
Schieschka a Rjeczka.

Sslódke palenzy

liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.
porucza **Moritz Mjerwa** pódla Pětrowskeje zyrkwje.
Destillazija snatych dobrych palenzow po starych tunich płaćišnach.

Hacź do **kónz meje** pscheczehnjenja dla

wulke
wupschedawanje

porzlina, kamjeniny a **schkleńczanych tworow,** kaž tež wschěch druhich tworow po kóždej ŝo pschihodźazej płaćišnje
Korla Barthel.

Hdźeŝćetónle rjany cźaŝnik kupili? Pola cźaŝnikarja **Magera** na ŝerbskej haźy pschi kasarmach.

Wósk
wóskowy twar a panki po najwyschschich płaćišnach kupuje
Hermann Lehmann
młydkar
na hornczerskej a žitnej haźy.

Derje dźěłane **sofy** a **matrazy** porucza tunjo **E. Schubert,** tapezěrar a ŝedlarski mischtr na jerjowej haźy.

Wubjernu cźerstwu, ŝuschenu,
rheinsku haschu (lachs),
ff. cźerstwe ŝuschene spikowane
wuhory,
wubjernu astrachansku
jikru (kaviar),
najlěpsche **Kielske tucźne büklinki, Kielske ŝprotty, Hanjaske pjeczene jerje,** wubjerna delikateźa, jenicźke pschedawanje w Budyskim wokrjeżu,
wuhora w żeleju, haschu w żeleju. narańschomórske tucźne jerje, delik. jerje bjes koscźikow w wschelakich juschkach
atd. atd.
je s cźerstwej poŝyłku dostał a tunjo porucza
Gustav Küttner,
winowa
a delikateźowa pschedawarnja winownja a ŝuědarnja
10 na ŝerbskej haźy 10,
na rózku hauensteinskeje haźy
telefon cźišło 5.

Woprawdźity amerikanski drobny krany
rjepikaty tobak
punt po 32 np. porucza
Carl Noack
w Budyschinje na žitnej haźy.

Wina

w snatej dobrosći w bohatym wubjerku po poměrnych płaćišnach porucza
Gustav Küttner,
winowa pschedawarnja
a korćma
10 na ŝerbskej haźy 10,
5 dalokoreźaf 5.
Płaćišnowe sapiźy ŝo posćiźeja.
Sa korćmarjow a saŝopschedawarjow woŝebity rabatt.

Woprawdźite **Würzburgske**
runklizowe ŝymjo
porucza **Carl Noack**
na žitnej haźy.

Karbolineum,

najkhmanschi wolij k wobělenju a namasanju, w woprawnych cźwizach po 2 zentnarjomaj, kaž tež w mjeńschich cźwizach a po wasy ma na składze
en gros **drogowe khlamy** en détail
Oty Engerta
na snutskownej lawskej haźy 10.

Portlandski zement
wubjerneje druźiny stajnje cźerstwy w cźwizach po 180, 90 a 45 kg., kaž tež po wasy porucza tunjo
Otto Engert,
en gros **drogowe khlamy** en détail.

Wósk

kupuje po najwyschschich płaćišnach
Otto Engert.

---

na seminarskej haźy 6 w Budyschinje.

Połcź punt po 70 np., pschi 5 puntach po 65 np., **łój** punt po 50 np., pschi 5 puntach po 45 np., **kołbaźowy tuk** punt po 50 np., pschi 5 puntach po 45 np., tucźne **howjaše mjaźo** punt po 55 np., zyłe tucźne po 50 np., **ŝuschenu ŝwinjazy brjuch** punt po 60 np., dobru kołbaźu punt po 60 np. porucza **G. Hildebrand**
na jerjowej haźy.

Tucźne ŝwinjaze mjaźo
s brjucha punt po 50 np., **cźerstwy łój** punt po 30, 40 a 50 np., **kołbaźowy tuk** punt po 45 np. porucza **Otto Pětschka** na žitnej haźy.

Budyska Bjesada

změje **wutoru 11. meje** wječor w 8 hodźinach w **Budyskej třěleřni hłownu zhromadźiznu.**

Dnjowy porjad: 1. Rozprawy. 2. Nowowolby. 3. Namjety.

Serbske towařstwo za Khwaćicy a wokolnosć

wotměje jutře njedźelu za tydźeń **9. rožownika** w **Hustec** hosćencu w **Khwacicach**

wótčinski ludowy swjedźeń,

na njón přeprošuje so wšón wokolny a dališi serbski lud hač na najwutrobnišo. Porjad swjedźenja wobsaha wótčinsku narěč, wótčinske spěwy, swjedźenske dźiwadło a skónčnje piwnu zabawu z rejemi. Štož dźiwadło nastupa, předstaja so tudy prěni raz na serbskim jewišću nowa wulkotna serbska wjeselohra:

Złote hrody abo Hans Klepotař na daň njese.

Čišćane swjedźeńske porjady su hižo nětko pola wšěch našich dowěrnikow dostać. Započatk swjedźenja wječor w 7 hodź.

Předsydstwo.

Bukečanske serbske towařstwo

změje njedźelu za tydźeń **9. rožownika** popołdnju w 5 hodź. swoje posedźenje. Knjez Wićas ze Žornosyk je dalewjedźenje swojeho přednoška „wo němsko-francowskej wójnje" dobroćiwje přilubił. Wšě sobustawy kaž też hosćow wutrobnje přeprošuje

předsydstwo.

Poboczne towařstwo šerbšich burow w Małym Wjelkowje

šměje **njedźelu 9. meje** popołdnju w 4 hodźinach pošedźenje, w kotrymž šo pšichitne hnoje škasaja a šo wo pjenježnych naležnosćach wobsamknje.

Pšchedšydstwo.

Dowolam šebi k wjedźenju dać, so šym šo w Budyšchinje jako lěkař saždlił.

S bydłom šym w domje **na rózku šerbšeje a schuleŕšeje haždy.**

K rěčam šym: wot 8—9 a wot 12—1 hodź. Njedźelu a šwjate dny jenož wot 8—9 hodź.

W Budyšchinje, jutry 1897.

Dr. med. Rudolf Wagner

dotal assistentny lěkař pšchi měšchćanskej hojeńni.

Čežešćenym Serbam w **Budyschinje** a **wokolnosći** najpodwolnišcho k wjedźenju dawam, so šym dźenža w Budyschinje

na Hauensteinskej haždy 1
w domje knjesa Küttnera

filialu mojeje **barbjeŕnje chemiskeje čišćeŕnje, płokaŕnje** a **appretěrowaŕnje** założił. Sa dotal spožčene dowěrjenje šo rjenje dźakujo, proschu mi jo też dale wobkhowacź.

Bjesporočne wuwjedźenje a spěšchne pošłuženje lubjo

s počeščowanjom

Hendrich Hoppstock w Wósborku.

Młodeho čłowjeka k mlokowemu a khlěbowemu woženju hnydom k nastupjenju pšchi wulkej mšdže pyta **Dźěchorowšti knježi dwór.**

Holzu, kotraž je jutry schulu wukhodźiła, k 1 junijej do šłužby pyta Meltzyna pšchi mjaždowym torhoschču 5.

Kuchaŕki, šłužobne holzy, na warjenje šo wustejaze, žonu sa pěstonču, wotročkow, džowki a dźěłačeŕske šwójby pyta **Wackerowa** na horncžeŕskej haždy 2.

Holza šo do dobreje lohkeje šłužby pyta. Dalsche je shonicź we wudawarni „Sserb. Nowin."

Służobna holza šo pyta.

Swólniwu, ródnu holzu, 15—17 létnu, do kuchińskeho a domjazeho dźěła k 15. meje abo k 1. junijej pyta **Martha** swud. **Lemkowa** w Budyschinje na hoschiz haždy 19.

W **Hněwšezach** stej **dwě wobydleni** sa pšchistojnych ludźi na pschenajecže. Dalsche je pola gmjenskeho pschedstijecźerja tam shonicź.

Džakna palma měra

na row

njebo **Jana Schmiža,** kublerja w Wbohowje pola Budeštez, narodźi šo 14. junija 1826, semrje 21. měrza 1897 w Wbohowje.

Čžělny tekst: Kak budže mi tam jara derje,
Hdźež šwětłosćź šwjatych wěčžnje kče,
Mje Jesuš bjes tych horje bjerje,
Kiž s jeho krwju šu kupjene.
Tam budźa moji najlubschi,
Kiž šu po wušim puču schli.

Khěrlusch 578, schtuczka 11.

Hłóš: Mój, Božo, čžaš nětk k konzej khwata.

Hdyž seleni šo semja zyła
We čžašu rjanoh' naléčžo,
A pschibližuja dny šo kčžewa,
Hdźež Bóh tu stwórbu wobnowja,
Dha dźěli wot tej' radosče
Naš wutrobine želenje.

Hdyž my nětk žarowanje mamy
Pšche nam tak luboh' kschesćź'ana
A na njeho s tym spominamy,
Kak je wón byl čžaš žiwjenja.
Tón šamy Jan Schmiž rěkasche,
Bě kubleŕ w Hornim Wbohowje
Joh' mandželska pak Lena běsche
Tam s Wulkich Debšez Bjenadźiź,
S njej sbožownje wón pšches šwět dźěsche
A pytasche s njej wobsbožicź,
Hdźežkuliž nusa čžlowjestwa
Wot njeju běsche spósnata.

My s dala hižo wješelachmy
Sso na waj' bliski słoty kwaš,
Kiž w jnniju šo nadźijachmy
Tu lětša šwjecźicź móz pschi waš,
Bóh pak je s wujom hinak chzył,
So by jón w njebju šwjecźicz šměł.

So słoty kwaš joh' wotdźeržany
Tam byl pschi blidže jehnjecža,
Hdźež sbóžnych ruminy šu rjane
A wulka kraššnosćź njebjelka,
Ta šama, kiž b'dže wěčžnje tracź,
Pšches sbóžny lóscht šo wotmèwacź.

Wy Bože šlowo lubowaschcže,
Też zyrkej, Božu šwjatnizu,
Haj, też tu šamu podpjeraschcže
A jejne skutki s luboscźu,
To šwědčži doscź, kak we wěri
Sa Jesušom scže khodźili.

Hdyž pošledni krócź wopytali
Dom Boži w Budeštezach scže,
Dha scže pschi Božej šlužbje dali
Tom' šamom' ertnje božemje.
Tak scže wy božnje prajili
Też Božom' domej w Kumwaldźi.

A hdyž pšched njedźelemi tsjomi
Ja pšched šmjercźu waš wopytach,
A witana pschi waschim domi
Wot waš to šlowo sašłyschach,
To swježelа mje, so ty dźesch,
Mje dolho wjaz' tu njesmèjesch.

Tak we šebi scže sačžuwali,
So Bóh šej wo waš pósčele
A scže šo s čžašom hotowali,
So móhli sańcź k njom' wješele,
Też po dwajdźeńskej khoroscźi
Scže we tym Knjesu wušnyli.

Po cžěle spkče nětk we rowje
Na Budeščžanskim kerchowi
A wotpočžujcže w měrnym skhowje
Tam pschi pschichodnej macźeri,
Hacž waschе cžěło kraššnische
Wnncź s rowa budže snowjene.

Se šyrotow, kiž podpjerali,
Kaž biblija to poručži,
Ssu tu pschi waschim kaschcžu stali
Na pohrjebnym dnju pscžo tři,
Też wschel'zy drufy potrěbni
Dźak scželu k njebju sa wami.

Kaž pucźować we znisbje rady
Na narodny dom spomina,
Tak spominam też ja rad' sady
Na čžašu mojoh' dźecźatstwa,
Hdźež šmjercź mi moju macź prjecž wsa
Buch dźewjecźletna šyrota.

Kak lubje scže wy k šebi wsali
Mje s cžetu waschej' mandželskej'
Scže s potrjebu mje šastarali,
Kaž s cžělnej, tak też duchownej,,
Hdźež w waschim domje dolhi čžaš
Wscho dobre wužiwach pschi waš.

Hdyž jeńcžke khudoh' napowanje
Wam s kanku wody šymneje
Niešaplacžene njewostanje,
Kaž Jesuš šam to prajił je,
Schtož na mn cžinili wy scže,
Tu teho pak tak wjele je.

Ja pšches row wěčžny dźak wam praju
S tym sa wami do wěčžnosće,
Sa wjaz' hacž w pomjatku ja haju,
Haj, sa wscho, wot waš dostate,
Bóh šaplacź wam to s hnadnej mšdu
Nětk w tamnym kraššnym wješelu.

Tak wot waš dźělena nětk hladam
Na bójiske hona wěčžnosće,
Tam s wami pschebywacź šej žadam,
Hdźež kraššnosćź naschoh' Boha je,
Na kraji je, kiž wěčžnje kče,
Hdźež šmjertny jandźel nježněje.

Ssnadź hdyž pšches šnadu Jejom Khrysta
Pšches njebješki proh pschindu ja
Do naschich prjedownikow města,
Waš wohladam wot woblicža,
Tam rjenschi dźak wam budu dacź,
Čžesćź naschom' Bohu saspěwacź.

Wy pak, kiž scže wožamocžena
Tu luba cžeta Wbohowska,
Pšches mandželskoh' šmjercź wopuschcžena,
Tu krocžicže do pschichoda,
Bóh chzył waš s njebja troschtowacź
A waš nam dolho sakhowacź.

Waicha hłubokožarowaza cžeta w Jeschizach.

Ssmjertna powjesćź.

Ssrjedu 28. haprleje popołdnju 3/4 4 hodźin wušny cžicho nascha luba, dobra a staroscźiwa macź

Hana Löhnertowa w Nadžanezach.

To pschecželam a snatym jenož s tutym k wjedźenju dawaja

W Nadžanezach, Hrodźischcžu pola Wósborka a Draždźanach, 29. haprleje 1897.

hłubokosrudźene sawostajene dźěcži.

Pohrjebny cžah njedźelu popołdnju 3/4 4 hodźin wot žarowanskeho doma woteńdže.

(K temu cžišku pschiłoha.)

Pschiloha k czißku 18 Serbskich Nowin.

Ssobotu 1. meje 1897.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** śmeje jutśe njedźelu rano w 7 hodź. diakonus Sarjenk ßerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin farar Räda ßerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje. — Popołdnju ½2 hodź. budźe katechismusowe rosrěcźenje ſ konfirmirowanymi ßerbskimi holzami.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** Korla August Hanschk, cźeladnik w Jenkezach, ſ Minu Sidoniu Krügerez tam. — Jan Jank, dźěłacźeŕ na Židowje, ſ Marju Augustu Hoffmannez tam. — Mar Vogt, pohoncź w Hrubjelcźizach, ſ Emiliu Marthu Bergerez w Dobruschi.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Gustav Richard, Ernsta Bohuwěra Muki, wobhdlerja a murjerja na Židowje ß.

Zemrjeli:

Dźeń 23. haprleje: Jan Bohuwěr Kapleŕ, kubleŕ w Bosankezach, 66 l. 6 m. 21 d. — 24. Elsa Marja, njemandź. dź. na Židowje, 8 m. 20 d. — 28. Hana Khrystiana Wroblez, njebo Handrija Löhnerta, żiwnoscźerja w Nadźanezach, sawostajena wudowa tam, 55 l. 10 m. 17 d.

Płaczišna żitow a produktow.

Ž-owy dowos w Budyschinje: 6368 měchow.	W Budyschinje 24. haprleje 1897 wot hr.	np.	hacź hr.	np	W Lubiju 29. haprleje 1897 wot hr.	np.	hacź hr.	np.
Pschenza . . . . . běła	8	12	8	29	8	—	8	38
" . . . . . žołta	7	77	8	6	7	54	7	79
Rožka	5	75	5	81	5	50	5	69
Jećmjen	6	43	6	79	6	—	6	67
Wowß	6	50	7	—	6	—	6	60
Hroch . . . . . 50 kilogr.	7	22	11	12	8	33	9	30
Woka	7	78	8	33	6	11	7	50
Jahły	13	—	15	—	12	—	14	—
Hejduschka	15	—	16	—	13	50	14	—
Běrny	2	20	2	60	2	—	2	40
Butra . . 1 kilogr. . .	2	40	2	70	2	—	2	30
Pšeńcźna muka 50 " . .	8	—	16	50	—	—	—	—
Rjana muka . 50 " . .	7	50	11	—	—	—	—	—
Ssyno . . 50 " . .	2	80	3	30	2	60	3	—
Ssłoma . 600 " . .	16	—	17		16	—	18	—
Proßata 1236 schtuk, schtuka . .	10	—	20	50	—	—	—	—
Pšeńcźne wotruby	4	25	5	25	—	—	—	—
Rjane wotruby	4	75	5	75	—	—	—	—

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach 13 hr. 80 np. hacź 14 hr. 9 np., žołta 13 hr. 20 np. hacź 13 hr. 70 np., kórz rožki po 160 puntach 9 hr 20 np., hacź 9 hr 29 np, kórz jećmjenja po 140 puntach 9 hr. — np. hacź 9 hr 50 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot 8 hr 24 np. hacź 8 hr. 38 np., pšeńca (žołta) wot 7 hr. 94 np hacź 8 hr 9 np. rožka wot 5 hr 75 np. hacź 5 hr. 81 np., jećmjeń wot 6 hr 25 np. hacź 6 hr. 75 np., wowß wot 6 hr. 25 np. hacź 7 hr. — np.

Drażdźanske mjaßowe płaczišny: Howjada 1. druźiny 56—58 hr., 2. druźiny 50—52 hr. 3. druźiny 45—55 po 100 punt. rěsneje wahi. Żiwe naslěpsche kraśne ßwinje 40—42 hr. po 100 puntach. Cźelata 55—65 hr., po 100 puntach mjaßoweje płaczišny.

Wjedro w **Londonje** 30. haprleje: Jaßne.

Mydło! Mydło!

K nalětnjemu płokanju cźeścźenym hospoſam ßwoje dobre ßamodźełane **mydło** najnaležnischo poruczam a proschu pschi potrjebje wo dobroczźiwe wobkedźbowanje.

Friedrich Lieber (prjedy H. Puy)

4 na ßerbskej haßy 4.

Scźinowe plecźenje

ſe ſazynkowanym grotom tunjo pschedawa

C. Schneider, twarſki mischtr na walskej drósy.

Schtóž chze

kłobuki a mězy

woprawdźe dobre a tunje, po ženje njeßkyschanych tunich płaczišnach nakupicź, njech ßo poda do ſpezialnych khlamow

F. Trulleya

na schuleŕsku haßu 7 pschi tórmje,

hdźež ßo pschi najtunischich płaczišnach najwjetschi wubjerk we wschěch nowoscźach naletneho cźaßa

w zylindrowych, hońtwjeŕskich, filzowych a ßłomjanych

klobukach

poſticźa. Teho runja

kołoješdne, pohoncźaze, njedźelske a wschědnjaze

mězy

hólcźaze klobuki	po **75 np.,**	Hacź do najwoßebnischich družinow.
mužaze klobuki	= **1 hr.,**	
zylindrowe klobuki	= **3 hr.,**	
hólcźaze mězy	= **30 np.,**	
dźěłacźeŕske mězy	= **40 np.,**	
židźane mužaze mězy	= **1 hr.,**	

Ludwig Kuhlmann

(mějeczel Erich Hecht)

w kupnizy pschi hlownym torhoschczu

porucza w **wulkim wubjerku** po **tunich płaczišnach**

gardiny, běle a na žołcź,

kattuny, ſoſowe deki,

meblowe tkaniny,

vitražowe tkaniny,

běle, na žołcź a pißane,

gardinowe žerdźe a roſetty,

teppichi, běhacźe, linoleum, wóſkowe ßukno, tapety.

Schparazy wolij

dźěłany ſa schijaze maſchiny a jěſdne koła ſ koſcźowolijoweje fabriki H. Möbiuſa a ßyna w Hannoverje dostacź pola

Clemensa Jäckela na bohatej haßy.

Turkowske ßlowki

nowy płód w měchach, kaschczikach a po wasy ßu tunjo dostacz pola

Moritza Mjeŕwy

pschi mjaßowym torhoschczu.

Destillazija likěrow po starych tunich płaczisnach.

Ssrědk

k spěschnemu blejchowanju płatu

ma na pschedań a kak ma ßo nałožecz, wukaže

Otto Engert na snutskownej lawskej haßy.

Heinrich Mohr,

schewski mischtr w **Budyschinje**

na ßukelnskej haßy 14

porucza k konfirmaziji wschě pomyßlne družiny **stupnjow** a **schkórnjow** po snatych tunich płaczisnach. Kaž je snate, po měrje wubjernje ßedzaze wobucze sa krótki czaß dźěłam.

Meblowy magazin

tyscheŕskeje jednoty w Budyschinje

na bohatej haßy czißło 14 po 1 skhodźe

w domje knjesa Mahnki.

Wulki skład hotowych tyscheŕskich a pólstrowanych meblow:

komodow	hižo po	18 mk.	— np.,
drastnych khamorow	„ „	22 „	— „
łožow	„ „	9 „	— „
sofow	„ „	36 „	— „
matrazow	„ „	22 „	— „

rohodźinowe stoły wscheje družiny hižo po 2 mk. 50 np., **schpihele** a wschě druhe meble po najtunischej płaczisnje.

Najlěpsche kupowanske žórło sa saßopschedawarjow.

Žonjaze, mužaze a dźěczaze

ßłomjane kłobuki

se wschěmi pschißłuschkami

s najjednorischich hacž do najlěpschich a najnowschich wudźěłkow, **w njedosczehnjenym wulkim wubjerku po najtuńschich fabrikskich płaczisnach;**

tuńscho mjemóžno!

Porjedźenje

kaž je snate rucze a tunjo.

Leopold Posner w Budyschinje

7 na bohatej haßy 7.

Wulki skład

ßuknjanych khapiczkow a mězkow.

Najtuńsche kupowanske žróło sa schwalcze.

W hoborskim wubjerku:

pistolije, jenorołkate a dwěrołkate,
revolvry, teschiny, patrony a **sapal. kłobuczki,**
dale: **sazynowane grotowe pleczenje** a **kałaczkaty grot** k wobhrodźenju;
dezimalne a **butrowe wahi** a **punty**

porucza

pschedawaŕnja żelesnych tworow

Gottharda Behrendsa

pschi ßerbskich hrjebjach czißło 10 a na hoschiz haßy czißło 44.

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7

porucza jara rjane **czorne a pißane drastne tkaniny,** czistowołmjanu lěpschu tworu stary łohcz po 50 np., meter po 90 np., stary łohcz po 60 np., meter po 1 mk., kaž tež dróžscho.

Pißane schottiske kaschczikate drastne tkaniny

stary łohcz po 25 np., meter po 45 np., w rjanych barbunjepuschczatych mustrach, kaž tež tajke czistowołmjane.

Módre wupjerki w dźeßaczorych ßmuhach ßwětłoczeŕwjene hładke, ßwětłoczeŕwjene ßmuhate, $^6/_4$, $^7/_4$, $^8/_4$, $^9/_4$ schěroke.

Zychi $^3/_4$ a $^6/_4$ schěroke, ßwětłe, kaž tež zyle czěmnoczeŕwjene kaschczikate, teho runja **czěmoczeŕwjeny kattun** w jara wulkim wubjerku, stary łohcz hižo po 18 np., $^6/_4$ **czischczany barchent** (módroczischcz) najlěpschu tworu, stary łohcz po 30 np., rjanobarbne mustry stary łohcz po 33 np., **dwójny** czischcz stary łohcz po 35 np., **tkaniny k spódnim ßuknjam,** jara rjane mustry, stary łohcz po 20 np.

Rubjany a běły płat

we wschěch schěrjach, dwajłohczaty, stary łohcz po 30 np.

Koschlazy flanel sa lěczo, ßmuhaty, kaschczikaty jenobarbny, jara tunjo.

Kholowowe tkaniny

po nakupowanskej płaczisnje a niže njeje.

$^6/_4$ **wulke kattunowe rubischcza,** kraßne male nowe mustry po 23 np., **rubischcza na hłowu** se židy, wołmy a bawłmy.

Prawje $^6/_4$ wulke, **czorne kaschemirowe rubischcza** s róžkatymi kwětkami tykane.

Wuwsaczne płaczišny, jenož ša krótki czaß płaczaze.

Stejate schkleńczane zokrowe tyšy po 13 a 9 np.
Wódne schkleńzy po 7 a 6 np.
Wulke twarožkowe schkleńzy se schkleńczanym podštawkom po 40 np.
Wódne blesche se schkleńzu po 27 np.
Kompotowe schkliczki po 7 np.
Wulke schkleńczane nilke schklě po 31 np.
Wulke schkleńczane karany po 37 np.
Schkleńczane butrowe schklě po 30 a 23 np.
Sslónki a pópjerjowe ßudobje po 7 np.
Dźěczaze piwowe schkleńzy po 8 np.
Rózne schkleńzy š nohu, se šwonojtej schkleńzu a delštšim molowanjom po 41 np.
Drellowe blidne ruby po 110, 75 a 48 np.
Trjenja běle š pißanymi ßmuhami, 45 ztm. schěroke stary łohcź po 18 np.
Elsaški damašt k zychам, běły, š kraßnymi mušstrami, w łožowej schěri stary łohcź po 52 np., w hłowakowej schěri stary łohcź po 33 np.
Płat k zychам stary łohcź po 29 a 19 np.
Dowlas k zychам, stary łohcź po 46 np.
Koschlaze ßukno, stary łohcź po 25, 20, 18 a 17 np.
Barchentowe łožowe ruby, hotowe wobrubjene, běle abo pißane, po 82, 100, 125 a 175 np.
Normalne mužaze šoki š poßylnjenym kónzom a pjatu, por po 47 np.
Draštne tkaniny we wschěch płaczišnach, stary łohcź hižo po 18 np.
Haptykarjowe Doeringowe mydło, kušk po 15 np.
Gumijowe blidne deki, wotměrjene, ßwětłe mušstry, š kromu, 100|130 ztm. wulke, po 90 np., 85|115 ztm. wulke po 71 np.
Moschušowe tukowe mydło, 2 kuškaj po 19 np.
Bambušowe blidka se schikwanje molowanej napodobnjenej majolikowej platu a kraßnym kwětkowym mušstrom, hromadźe po 78 np.
Žonjaze schtrympy diamantnoczorne, po patencźe schtrykowane, š dwójnej pjatu a dwójnym kónzom, por po 49 np., teßame pißane por po 38 np.
Mužaze šoki w najlěpschej hódnoscźi, š dwójnje pjatu a kónzom por po 29 np.

Dźělba šbytkow mebloweho krepa w kraßnych barbach, w najlěpschej hódnoscźi, stary łohcź po 37 np.
Tkaniny k špódnim ßuknjam š kraßnymi ßmuhami stary łohcź po 22 np.
Nahromadźene šbytki draštnych tkaninow wschelakeje družiny ßměschnje tunjo.

S. Beer, prjedy Messow & Waldschmidt,

pschi hłonym torhoschczu 9, delka a po 1 schodźe.

Schmidt & Gottschalk, pjenježny bank

pschi mjaßowym torhoschczu czißło 14|16 w Budyschinje.

Winski czrijowy šklad.

Wulki wubjerk mužazych, žonjazych a dźěczazych schkórnjow a stupnjow po tunich płaczišnach porucza

Emma Frisch

na kamjentnej haßy 15 pódla hoscźenza šloteje krony.

Parny rěšak Tr. Holbjana,

twaršeho mischtra w **Budyschinje**
š napschecza piwarnje na Nowošalzšej drósy a na dwórnischczowej drósy 10,
porucza **hranite drjewa, deski, łaty,** kaž tež hotowe **schpundowanja, schiudźelowe deski** a **wotrěski** we wschěch šwuczenych dołhoscźach a tołštoscźach.

Meblownja

na šadnjej bohatej haßy 4 blisko žitneje haßy
porucza tunjo

draštne khamory	1 durjate	hižo po	19	mk.	50	np.,
„	„	= =	26	=	—	=
schatowe khamory	2 durjate	= =	29	=	—	=
vertikowy	2 durjate	= =	30	=	—	=
łoža	jednore	= =	9	=	—	=
blida	š droschlowanymi nohami	= =	7	=	50	=
komody		= =	15	=	—	=

stoły a wschě druhe meble po jara tunich płaczišnach š rukowanjom ša jich khmanoscź. Sklad hotowych kaschczow

H. Seikritt, tyšcherski mischtr.

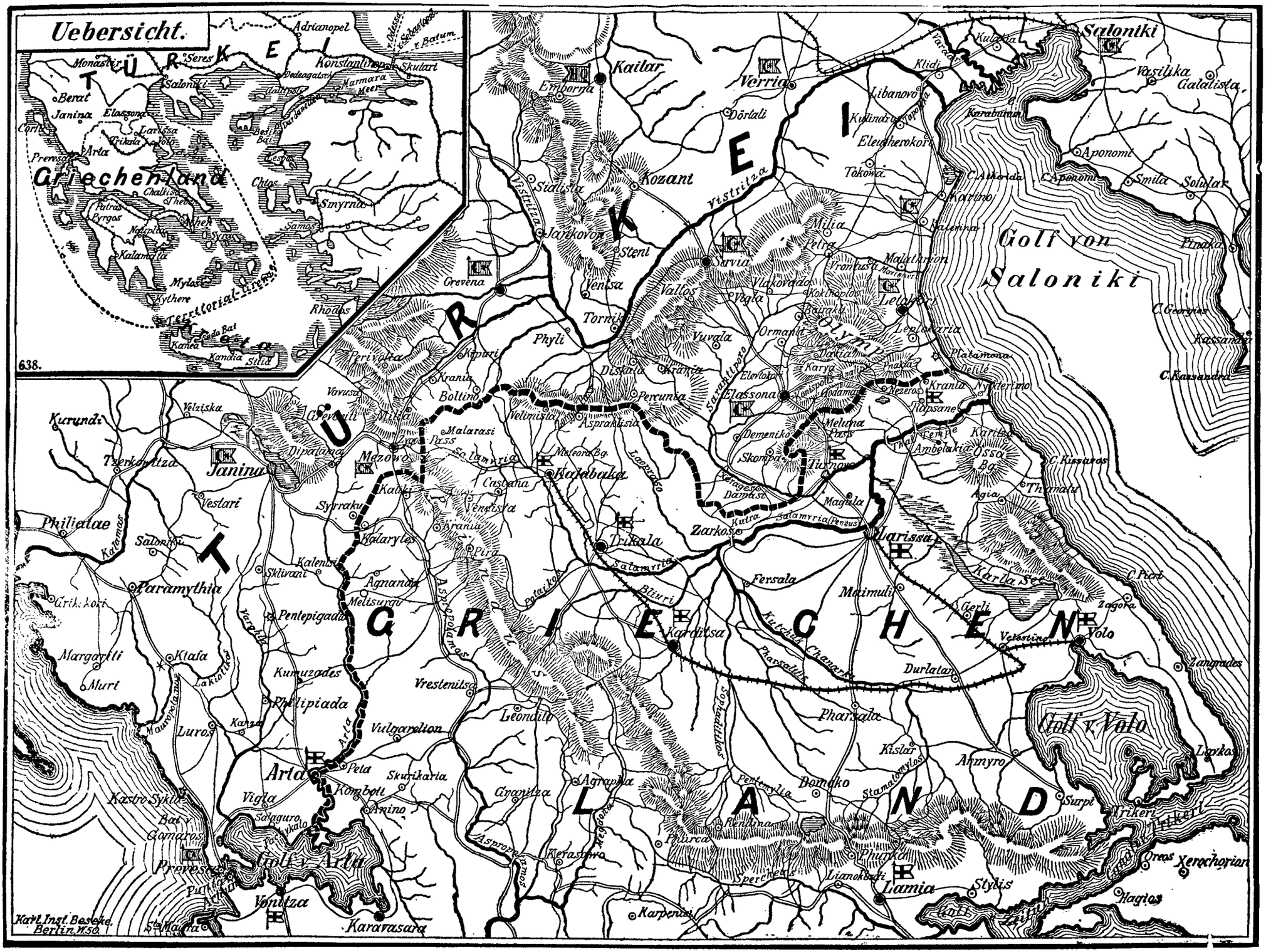
Uebersicht.
Griechenland
Territorial-Grenze
638.
TÜRKEI
GRIECHENLAND
Golf von Saloniki
Golf v. Volo
Golf v. Arta
Olymp
Kozani
Kastoria
Verria
Saloniki
Katerina
Elassona
Tirnavos
Larissa
Trikala
Karditsa
Volo
Janina
Arta
Prevesa
Vonitza
Lamia
Karavasara
Pharsala
Domoko
Thermopylae
Kalabaka
Meteora Bg.
Metsovo
Grevena
Kastoria
Florina
Edessa
Seres
Monastir
Adrianopel
Konstantinopel
Skutari
Smyrna
Chios
Rhodos
Mytilene
Kythere
Kreta
Candia
Sitia
Berat
Elassona
Larissa
Trikala
Volo
Arta
Prevesa
Patras
Pyrgos
Navarin
Modon
Kalamata
Chalkis
Theben
Athen
Piräus
Lepanto
Missolunghi
Salona
Livadia
Thermopylae
Oeta
Parnassus
Helikon
Kithäron
Parnes
Pentelikon
Hymettus
Aegina
Salamis
Megara
Eleusis
Athen
Piräus
Marathon
Rafina
Karystos
Euripus
Negroponte
Oreos
Xerochorion
Hagios
Styris
Lianokladi
Sperchios
Asopos
Kephissos
Boeotien
Phocis
Aetolien
Akarnanien
Epirus
Thessalien
Magnesia
Pelion
Ossa
Olympus
Platamona
Defilé
Nyktterino
Leptokaria
Katerina
Pimako
Kassandra
C. Kassandra
C. Georgios
Aponomi
Smila
Solular
Karabunar
Libanovo
Eleutherokori
Tokowa
Milia
Petra
Malathrion
Leptokari
Karyä
Prakiä
Nezeros
Kranta
Rapsane
Demenikon
Skompa
Melutna Pass
Thal
Lempe
Ambelakia
Karitsa
Ossa Bg.
C. Kissaros
Thomatti
Agia
Magula
Zarkos
Fersala
Maimuli
Gerli
Zagora
Velestino
Zangrades
Durlatan
Pharsalus
Kislar
Ammyro
Lapkas
Surpi
Trikeri
Orchomenos
Kopaïs-See
Kopaïs
Livadia
Theben
Athen
Piräus
Eleusis
Megara
Salamis
Aegina
Hydra
Spezia
Argos
Nauplia
Tripolitza
Sparta
Navarin
Modon
Kalamata
Mistra
Kythere
Cerigo
Chalkis
Euripus
Negroponte
Oreos
Xerochorion
Hagios
Styris
Lianokladi
Sperchios
Lamia
Karpenisi
Agrapha
Vrastamon
Domoko
Pharsala

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Stwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 19. **Sobotu 8. meje 1897.** **Lětnik 56.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Wo nahladach němskeho knježerstwa napschećžo złownej politizy sjenoćenych amerikanskich statow ßu ßebi konservativni w kněžorstwowym ßejmje wujaßnjenje žadali. Hrabja Kanitz praji, so ßo konservativna strona ſ tej należnoſću saběra ſ wotpohladom, so by ßo němskej industriji w połnóznej Amerizy ważne woteběrarstwo sdžerżało. Nowe pscheměnjenje a powyschenje amerikanskich złow drje hischće njeje sakońsku mózdostało, tola pak je na cżaßu, tole praschenje wězownje nadrobnje rospominacź. Połnózne amerikanske staty ßo do krajow, lěpschinu we wikowanju ſ Němskej mějazych, licża, hacź runje mjes nimi a Němskej ženje żaneho wikowanskeho wucżinjenja njeje wobstało. S nowym złownym sakonjom, kotremuž Dinglerowa bill rěkaju, dyrbja ßo amerikanske mjesy europiskej industriji sawrjecź. Njejedna ßo jenoż wo sakitanske zła, ale wo dospołne wotstronjenje europiskeje konkurrenzy. Dokelž ßo Němska psched tym wobaracź njemóże, dyrbi ßo praschecź, hacź dyrbi wona dale połnóznej Amerizy we wikowanju lěpschinu dawacź.

Statny sekretar ſ Marschall wotmolwi, so po prawom mjes Němskej a sjenoćenymi statami żaneho wucżinjenja njewobsteji. Tola wobsteja ſ prjedawschich cżaßow hischće wucżinjenja ſ jenotliwymi statami, woßebje wucżinjenje ſ Pruskej ſ lěta 1828, kotrehoż prawa a pschißłuschnoſće ßu na němske kněžorstwo pscheschkle. Płaćiwosć wucżinjenja lěta 1828 stej wobej stronje wurasnje ſ tym pschipósnatej, so stej ßo na wucżinjenje pocżahujizy prawa żadatej a pschißłuschnoſće dopjelnitej. Statny sekretar njeprjejeschе, so by ſ Dinglerowej billu němska industrija cżežko schkodowała. Tola Amerika ſ tym jenoż ßwoje wucżinjene prawo wužiwa. Pschecźiwo nowemu tarifej sa zokrowe zło je němske knježerstwo hižo protestowało, ta wěz pak je hischće w jednanju.

Sswobodomyßlnaj Eugen Richter a Barth měnitaj, so ßo pschecźiwo amerikanskej złownej politizy njehodźi niczo cżinicź.

Sapóßłanzej ſ Heylej je njesrosumliwe, so Němska njedyrbjała pschecźiwo nowschemu postupowanju Ameriki niczo cżinicź. Pschiběraze wuwożenje ratarskich wupłodow ſ Ameriki do Němskeje je europiske ratarstwo do zyła pohubiło a leżomnostnu rentu ponižiło. W nastupanju wschelakich tworow, ſ Ameriki ßo wuwożazych, je naspomnicź, so ßmy pod amerikanskim petrolejowym monopolom żiwi. Bychmy ſ ruskeho petroleja runje tu ßamu tworu dostali, kaž ſ amerikanskeho, a w tym leži wěz, ſ kotrejż móże Němska Amerizy napschecżo stupicź.

Sapóßłanz Kardorff sapóßłanzomaj Richterej a Barthej porokuje, so staj bóle jako sapóßłanzaj sa wukraj wustupowałoj. Hdyž ßo na to taj pola presidenta wobcżežowaschtaj, jimaj Kardorff snapschecźiwi, so je hotowy, jimaj kóžde parschonske doscżcżinjenje dacź. Nadźijomnje tola k duellej njedońdże. Też sapóßłanz Ahlwardt ßo se ßměchami ludowych sastupjerjow pschi debacże wobdźěli. Też wón do Bartha ripa, jeho winujo, so je na tym wina, hdyž Amerika zło powyschi. Wón měni, so je Amerika prjedy kraj ßrěnjeho schtanta była, tola nětkole maja ßo tam dźěłacżerjo hubjeńscho, dyžli w Němzach.

— Wjerch Hohenlohe chze pjecża wot kněžorstwoweho kanzlerstwa wotstupicź. Wón je w ßwojim cżaßu kněžorstwowemu ßejmej ßlubił, so ßo hischće lětßa reforma wojerskich khostanskich prozeßow ßejmej pschedpołoži. Dokelž pak kněžor pjecża njeje ſ wjerchom Hohenlohe w tymle praschenju psches jene, njebudże poślednischi ßwoje ßłowo dźerżecź móz. Duž budże nusowany, kanzlerstwo složicź. Sa jeho naßlědnika hrabju Walderseea mjenuja. Knježerstwowe nowiny wudawachu, so se powjesćź wo wotmyßlenym wotstupjenju wjercha Hohenlohe wumyßlena. Nanajposdźischo sa někotre měßazy ßo wschak pokaże, kak ßo ſ wězu ma. W kněžorstwowym ßejmje ßebi njeschćerpnje reformu wojerskich khostanskich prozeßow żadaja. Sapóßłanz Eugen Richter ßo sańdźeny tydźeń sa tym praschesche, czeho dla ßo tole stare żadanje hischće pschezo njeje dopjelniko. Statny sekretar ſ Böttticher wotwolwi, so hischće swjaskowa rada wo tym jedna. Hdyž budże reformowa pschedkoha tam dowuradźena, wona hnydom do ßejma pschińdże. Sapóßłanz Richter snapschecźiwi, so powucżenja wo tym njetrjeba, schto ßo w swjaskowej radże dźěła, tu ßo wo wěste ßlubjenje kněžorstwoweho kanzlera jedna. Hdyž ßo tole ßlubjenje njedopjelni, dha je ſ tym dopokasane, so kněžorstwowy kanzler tu měru nahladnoscże a mozy nima, kotraż je nusna, so by kněžorstwowe dźěła wjedł.

— W połodnischej Afrizy je saßo skótny mór wudyrił. Ssrědk, wot Barlinskeho profeßora Kocha psches skótny mór wunamakany, niczo njepomha, runje kaž Kochowy tuberkukin, kotryż dyrbjesche ßuchocżinu sahojicź. Wjele sakraßnjenych stow howjadow je w połodnischej Afrizy na mór hižo spadało. W tamnischich stronach ßo boja, so ßo mór pschezo dale rosscheri.

— Nowe spěschnje tšélaze kanony ßu ßo hižo pola někotrych pruskich artillerischich regimentow sawjedle. Hižo swonkownje ßo wone wot dotalnych kanonow rosesnaja. Nadpadna je dołha roła, kaliber město dotalnych 88 mm jenoż 75 mm wucżini, też nowy samk, spinazy wotroh a wschelake druhe do wocżow pada. Wschelake wurasy, kaž kartuschowy tornister, kartecże, bijenska roła atd., ßo ſ nowymi kanonami ſ artillerischeje rěcże zyle shubja, dokelž tychle wězow na nich wjazy njenamakamy. S nowymi kanonami ßo wjele dale, wjele wěscżischo a rucżischo tšéla, hacź ſ dotalnymi kanonami.

Awstriska. Njemdroscź Němzow w Czechach pschecźiwo rěczowemu wukasej njeje ßo hischće stużiła. W Liberzu, Czoplizach a w Chebje ßu ßo sańdźenu njedźelu protestowanske shromadźisny wotbywałe, w kotrychż ßo jara wótre rěcże pschecźiwo knježerstwu dźerżachu. W Chebje żandarmojo shromadżenych, hdyž czi „Wacht am Rhein“ spěwachu, ſ bajonetom rosehnachu. Na to ludowa cżrjóda psches němske mjesy cżehnjesche a tam shromadźisnu dowodżerża. Jedyn sapóßłanz ſ němskeho kněžorstwa solidarnoscź wschěch Němzow wobkruczesche. Pschi shromadźisnje w Liberzu bě reformaŕski sapóßłanz Oswald Zimmermann ſ Draždżan pschitomny. Poślednischi je na njedźelu 9. meje wulku shromadźisnu do Draždżan swołał, w kotrejż dyrbi ßo teho runja na rěczowy wukas hórschicź.

Jendźelska. Pomału tola ſ wěstoscżu ßo Jendźelska na wójnu pschecźiwo Transvaalskej a Oranjeskej republizy hotuje. Milijon tšélbnych patronow a wjele artillerischeje munizije je w poślednim cżaßu jendźelske knježerstwo do Afriki póßłało. W bliżschim cżaßu ßo pjecża 35,000 jendźelskich wojakow pschi transvaalskich mjesach shromadźi.

Turkowska. Na turkowsko-grichiskim wojowniscżu ßu Turkojo sańdźeny tydźeń pomalscho postupali. Na pucżu do Volo (pytaj na kharcże, tydźenja w pschikłosy wocżischcżanej) je ßo turkowskemu wodźelenju, 8000 muži ßylnemu, grichiski general Ssmolenski, po rodże drje Polak, pola Velestina napschecżo stajił a nadběhi Turkow hacź

dotal wotrasyk. Pola Pharsale pak, hdźež hłowny dźěl grichiskeho wójska s kronprynzom stejesche, žu Turkojo Grichow s nowa sbili a jich nusowali k Domokej zosacź. Duž budże tež khróbły general Ssmolenski žwoje stejischczo pola Velestina wopuschczicź dyrbjecź. Tón krócź je wójsko pod kronprynzom lěpje wojowało a w dobrym rjedże zosało.

Tež w Epirusu je žo nětko Turkam schlachcziło. Woni žu grichiske wójsko nimale hacź k mjesam wubili. Tamnischi wjednik grichiskeho wójska, general Manos, je žo teho dla wotwołał. Na jeho město dyrbi wyschk Vassos stupicź, kotryž je w Krecże hacź dotal tamnischich sběžkarjow nawjedował.

Dobrowólnikow je žo jich do Grichiskeje wjele sběžało. Tola jich hódnoscź žo jich wulkej hromadże njeruna. Mjes nimi namakaja žo Amerikanizy, Jendźelczenjo, Schpanizy, Italizy, Franzowsojo, Romunizy, Sserbjo, Bołharjo, Danizy atd., jenož Němzow mjes nimi njeje.

Potomnizy grichiskeho rjeka Marka Bozarisa, kotryž je psched 50 lětami w wjele bitwach Turkow sbił, žu sa žwoje pjenjesy žyku grichiskich dobrowólnikow, 2500 muži žylnu, wuhotowali, kotraž je na łódźach do Epirusa wotjěła. Mjes nimi žo tež žydomnaczelětna knježna Helena Konstantidiowa namaka, drastu dobrowólnikow wobleczena a po jich waschnju wobrónjena. Jejny bratr ju na wojownischczo pschewodźi.

Grichiski kral Jurij je Athen wopuschcził. Czrjóda ludu je žo do kronprynzoweje ville dobyła a je ju wurubiła; schtož njeje móhła wotnjesć, je rosbiła. Tónle podawk je jara podobny na wuhnacże krala Oty (jeneho bayerskeho prynza) s Grichiskeje. Kral Ota podarmo proschesche, so bychu jemu na pucź snajmjeńscha cziste schaty dali. Jeho spjecziwi poddanjo jeho próstwu njemóżachu dopjelnicź, dokelž běchu žo hižo žami kralowe schaty woblekli.

S wupuscźenjom kronprynzoweho domu žebi grichiski lud w Europje dobre mjeno njedobudże. Schto maja pschecźiwo kronprynzej? Wón drje njeje Grichow k dobyczu wjedł, ale wschak běchu na wójskowym czole starschi a nawjedźicźi offizěrojo, kotsiž dyrbjachu wjedźecź, kak ma žo wójna wjesć. Po jich rossudże je žo kronprynz dyrbjał složowacź.

Sprawnoscź.

(Skónczenje.)

Rěcze žo haczachu, bratraj wostaschtaj sa khachlemi žedźo, hdyž bě žłónzo hnydom jesthadźało. Na dobo saždyscheschtaj s haby czežke krocżele, jězdnik sasta psched durjemi a bluke klapanje bě žłyschecź. Pětr poskoczi a dźěsche dele.

„Scże to wy, Pětr Flauquart?“ sawoła poliziśt.

„Haj, tón ja žym!“

„Tule je žudniske pscheproschenje Camusa dla.“

„Ale ja dźě žym czischce njewinowaty!“ sawoła Pětr derkotajo a blědy, dokelž na nadpad w khojejowni žebi ani njemyžlesche.

„To mje niczo njestara!“ wotmolwi poliziśt.

W tym wokomiku sastupi młódschi Flauquard do durjow. Wón bě mjeno Camus saždyschał a njedwělowasche, so žu jeho dla pschischli.

„Sajimajcże mje, ja žym jo czinił! Mojeho bratra njetrjebacże wobczežowacź.“

„Schto?“ woprascha žo poliziśt, kotryž to njerosymjesche.

„Praju wam, so žym ja Camusa morił. To je tola zyle jednora wěz. Dowjedźcże mje k polizajskemu komižarej.“

Poliziśt to niczo njerosymjesche, dokelž bě žadany Pětr Flauquart Camusej tši suby wurasyk. Ale muž sakonja bě tola pschi žłowje „moricź“ kedźbował a rjekny: „Njesnaju drje wascheje należnoscże, ale mózecże komižarej to bliże wujažnicź.“

Matij komižarej sjawnje rjekny, so je Camusa wjeczor prjedy satsělił a so dyrbja tola jeho czěło pschi płotowych durczkach namakacź. Na tute wusnacże bu hnydom žudniska komišija powołana, kotraž mějesche Matija na městno jeho słóscże dowjesć. Wón pucź jažnje wopiža, kak je žo sa skału poždynył, kak je žwój wopor njewidźany scżěhował; skónczńje dońdźechu hacź k płotej a Flauquart widźesche hižo nasdala człowjecże czěło pschi schtomje ležo. Komižar pschistupi bliże a rosscżini trawu; na dobo da žo do žmjecża. Ssobustawy komišije hladachu wustróżeni na žo, bližachu žo a počzachu žo žmjecź.

Matij, kiž jeno czěło žwojeho wopora widźesche, njewjedźesche, schto žo to njeczini, so žo wschitzy žmějachu.

„Ty žy naž rjenje sa błasnow poměł“, sawoła jedyn s poliziśtow na njeho.

Tute žłowa wustróśbnichu jeho saždyscha a s tschepjetazymaj kolenomaj pschistupi bliże. Tež wón da žo hnydom do žmjecża. Jeho wopor bě ptacże scherjenje s wulkim kłobukom, žuknju a w schěrokich kholowach. Hdyž pak na kij scherjenja hladasche, spósna, so bě kulka jón wobodrěła, dopokas, so jeho nózny skutk njebě žón był. Camus bě khwatnje s płota do domu sastupił, jeho scżěhował pak bě scherjenje sa žwojeho njepschecżela měł. Budźische-li komižar wschitko nadrobnischo pschepytał, budźische spósnał, so jeho njeběchu sa błasna poměli.

„Schto dha ma to rěkacź?“ praschesche žo sastojnik krucże.

Matij hłupje pschihladowasche a njewjedźesche niczo wotmolwicź, khiba so žo hłupje žmějesche. Komižar žebi myžlesche, so žo jemu žměje, a rjekny:

„Wy macże nam prajicź, schto ma to wschitko rěkacź. To nježdmě žo prajicź žměcź, so móże schtó wyschnoscź bjes khostanja sa błasnu měcź. Tak, mój knježe, na sažowidźenje, pschichodnje budźecże wjazy žłyschecź.“

Hdyž bě komišija prjecź, wuprajichu žo poliziśtojo jažnischo.

„Tajkile komediant!“

„A kak derje je žwoju rólu hrał! Kaž by jich hnydom wjaz morił.“

„Czinjesche tak, jako by powjas hižo wokoło schije měł!“

„Nětkole móże město njeho tole scherjenje na schibjeńzu powžynycź!“

Flauquart žmějesche žo napoždledku najbóle a mějesche wschitko sa žort, wo kotrymž pschipołdnju zyle město powjedasche.

Sa tydźeń stejesche Pětr Flauquart dla žwojeho nadpada w khojejowni psched žudniśtwom. Statny rěcznik žadasche žebi zyku krutoscź sakonja pschecźiwo temule mužej, kotryž bě hižo něschto krócź dla paduchstwa dźiwiny pokhostany był a kotryž bě žo nětkole na měrnym poddanje pscheschoł.

„Tutón nadpad, moji knježa“, dorěcza statny rěcznik, „ma sle strony, dokelž knjes Camus žebi myžlicź žmě, so jemu nadpadnik sa žiwjenjom dźe, so móże na to hischcże něschto hórsche scżěhowacź. Skórždnik wě, so junu wjeczor domoj pschińdże a so žo blisko njeho wutsěli. Ssudniśtwo njemóże hischcże rosžudźicź, hacź bě tutón wutsěł jeno hroženje abo njeskutk, ale wschitko pokasuje na to, so tale tsělba najhórschemu paduchej dźiwiny nascheho wokrjeża žłuscha.

Njechachu tukanje s tym wotwobroczicź, so bě žebi bratr wobskorženeho, wobmjesowana hłowa, s najwyschschej wyschnoscźu, kotraž ma nad žiwjenjom a wobžedźenstwom strażowacź, tajkule hru dowolił? Schkoda, so je k temu powołany sastojnik mało wótroho rosžuda měł, so mohł mylenje a skutk rospósnacź. Zyke sadžerženje wobskorženeho je podhladne. Dźiwał žo bych, hdy by njeżłyschał w žwojim žwědomju hłóž, kiž by jemu prajił, so dyrbjał dźenża po prawom psched pschiżażnymi žedźecź.“

Pětra Flauquarta wotžudźichu do jastwa na pjecź měžazow a sto frankow bolostnych pjenjes.

Hdyž Pětr žudniśku jśtwu wopuschczi a do jastwowneho wosa sastupi, žłyschesche, kak runje jedyn poliziśta druhemu mjelczo rjekny:

„Tamle dźe žortował Flauquart!“

Pětr pohladny a wuhlada žwojeho bratra Matija, kiž s dymku w hubje měrnje nimo czehnjesche.

„Wy snajecże mojeho bratra?“ woprascha žo poliziśtu. Sawołajcże jeho tola!“

„Jaty, njesnaju nikoho“, wotmolwi tón s horda.

„Duž dowolcże mi, so jemu ruku dam.“

„Njemóżne, wy scże w rukomaj žudniśtwa.“

Jastwowny wós wotjědże. Duzy po pucżu myžlesche žebi Pětr na hudańczko, kotrehož žebi wujažnicź njemóżesche. Wjazy rasow žłyschachu jeho poliziśtojo scheptacź:

„Sprawnoscź!“

W kwitowanju

w 13. czišle „Sserbskich Nowinow“ stej dwě wopaczności:

1. 20 hriwnow wot Wojerowskeho burskeho towarstwa dyrbi rěkacź:

Wojerowske burske towarstwo	10 hr. — np.
Knjes Jurij Valtin	10 = — =
2. Knjes dr. med. D. 100 hr. dyrbi rěkacź: .	10 = — =
Duž je summa tež w poždlednim kwitowannju niz 40,369 hr. 81 np. ale:	40,279 hr. 81 np.

J. Bartko.

Prolog

k spěwanskemu zwjedźenjej; 21. IV. 1897.

„Pokhilcże wucho"! žerbska muža proży
Se zwojej harfu w waschej zrjedźišnje,
A jejne zkowa, synki, harfne hkoży
Njech wothkóž směja w waschej wutrobje.
Njech k njebju nětko Sserbow hymnus cźehnje
A k zwjatom' zlubjenju njech wabi naž:
Na žerbskej semi dyrbi klinczecź rjenje
Nasch narodny spěw žerbski wschitkón cźaž!

Nasch lud je spěwny lud. Psches žerbske hona
Spěw zkyschu stary wjež'ky wótczinski,
A sažo w spěwje žerbska duscha stona
Dla horja naroda we žakoscźi.
We Božej zwjatnizy, we měrnych hětach,
Pschi dźěkanju, we wjež'kym towarstwje
We zwojich radoscźach a hórkich bědach
Na nasche Sserbstwo zwoje khěrlusche.

Wěsch=li, mój ludo, kajka Boža mikoscź
Je tebi data w spěwje narodnym?
Kaž jažnje žórko spori luda cźikoscź,
Wobarnujo psched zusym, schkódnym skym!
Wy lubi, stari — mkodźi, saspěwajmy!
Najkražnischich wschak mamy spěwow doscź,
A naschoh' luda dźěczom zwěru prajmy:
Spěw hajcże wótczinski a narodnoscź!

We spěwje zkyschischch cźopke pukotanje
Ludowej' wutroby najžwěrnischo;
Sskysch, twoja radoscź, twoje žarowanje —
Tam zuni, nězny wotsynk nam'ka wscho.
We žerbskim spěwje nanajhkubscho hladaj
Do wóczka, dusche twojoh' naroda.
Schtož wěrne, dobre, rjane je, zej žadaj —
Spěw žerbski bohacże jo podawa.

O sbóžny cźaž! hdyž sažo s dokhoh' spanja
Nasch narod zwoje jutry měsesche!
Sskysch, schkowroncźk saspěwa wot nowoh' ranja
A: Sserbstwo njebě hischcże shubjene!
Džak Bohu! Wótczinzam džak sa cźaž nowy,
Tym, kotsiž mjes nami, tym, kotsiž spja,
Jim nježe muža dźenž wěnz kawrjenzowy,
Jim džakuje žo žerbska wutroba.

A dźenž, hdyž skóncźnje leži w žerbskim kraju
Maczicźnoh' domu kamjeń sakladny,
Nam lubi spěwarjo njech saspěwaju
Spěw žerbski wutrobny a horjazy.
Ty Sserbstwo, twaŕ žo, kaž tam twarja murje
Krucże a njepowalnje složene.
Straž, žerbska zwěra, sakožk, wjerch a durje
A Boža mikoscź njech je žohnuje.

Budź witany, kiž spěwa, hraje, zkyschi,
Njech s dusche wschitko a do dusche dże.
Schtož swježeluje naž a schtož naž tyschi,
Do synkow lubosnych budź swjasane.
Schtož nadźijemy žo we zwojim Bohu
Wot pschichoda, schtož pyschi kraj a dom,
Schtož porjenschuje podróžnisku drohu
To powjedźcże nam s jažnym spěwanjom.

Nalětnja kražnoscź saže semju kryje;
O zwětka pycha, zkóncźne bohastwo!
Nasch Božo, pomhaj, nowe naléczo.
Tak k hwězdam nětko Sserbow hymnus cźehnje
A k zwjatom' zlubjenju njech wabi naž:
Na žerbskej semi dyrbi klinczecź rjenje
Nasch narodny spěw žerbski wschitkón cźaž!

Kh. J. Waltař.

Sa nasch žerbski dom

bě žo dotal nahromadźiło: 40,279 hr. 81 np.

Dale žu sa njón darili:

Sserbowka s Prahi	1	50	
Jan Zawnik, knježi wotroczk w Lutobczu	1	—	
Knjes Ernst Henczka, nasběrane wot towarstwa „Czornobóh" w Dražďanach	20	—	
Na Sobiz kwažu w Zornožykach	4	25	
Knjes Hajnza w Korsymju	1	—	
Knjes Pawoł Pjetasch we Lahowje	—	50	
Knjes dr. Muka w Freibergu	1	—	
Knjes wucźeŕ Sommer w Budyschinje	1	—	
Knjeni A. R. w Dražďanach	—	50	
Knjes kubleŕ J. Nowak w Komorowje a mandželska	6	—	

Hromadźe: 40,316 hr. 56 np.

Dalsche dary pschichodnje s džakom kwituje

J. Bartko,
sarjadnik Maczicznego doma.

Ze Serbow.

S Budyschina. Na Walporskim zejmje hornjokužiskeho markhrabinstwa, kotryž žo 1. meje pod pschedžydstwom krajneho starscheho s Zezschwitza wotbywasche, žo 76 žobustawow ryczerstwa, 51 sastupjerjow wokrjesowych wjesnych gmejnow a 8 sastupjerjow schtyrimestow wobdźeli. Pschedpoloženy budžet na leto 1897 žo sa dobry spósna a žo po nim 110,000 hriwnow k podpjerje wjesnych khudobnych swjaskow pschi wothladanju a sastaranju wschelakorych khudych khorych, 16,000 hriwnow sa twarjenje pucžow, 7500 hriwnow sa ratarsku schulu, wikowanske a pschemyslowe schule a sa druhe powschitkownje wužitne samery pschiswoli. Pschi jednanjach žo knjes ryczerkubleŕ Zimmermann=Porschisti bankowy direktorij a sarjadnisku radu woprascha, hacz ma sarjadniska rada sa to, so by žo po 6. §, hotowe samoženje nastupazym, hypothekstim dołžnikam wot bankoweho czisteho dobytka podžel bracz dało? A jeli so temu tak je, hdy smeje sarjadniska rada sa to, so je czaž pschischoł, so bychu hypothekizy dołžnizy w hornjokužiskim markhrabinstwje wot bankoweho czisteho dobytka podžel brali? Woprascheŕ w dleschej rěczi prawa hypothekiskich dołžnikow wukoži a mějesche sa to, so je czaž, wot czisteho dobytka podžel bracz, dawno pschischoł a poruczi, so by žo město poniženja danskeje měry hornjokužiski dołh powschitkownje wotplacził, najprjódzy s ½ %, posdźischo s 1 % po 1. czižle rentskeho wotwjasanja, so by žo w markhrabinstwje ležomnoscźerstwo bjesdołžne sczinilo. K temu je jenož pokoiza létneje danje reservneho fonda trěbna. Tale rěcź, kotrejž žo pschi konzu živje pschihložowasche, žo po wjelestronskim pschecźu wocźischczi. Knjes krajny starschi s Zezschwitz wotmolwi, so maja hypothekizy dołžnizy bjes dwěla prawo, wot czisteho dobytka podžel bracz; dla druheho praschenja budże wón se sarjadniskej radu jednacz.

— Paduschi w Budyschinje žo saže hibaju. Nakranjene pjenjesy najskerje pschecźiniwschi woni saže po kranjenju khodża. Ssrjedu rano w 2 hodźinomaj žu žo woni do wobydlenja restawratěra Säuberlicha na Nowosalzskej drósy nuts kamali a žu spytali tam jedyn khamor, w kotrymž žo pjenjesy khowaju, wotewricz. Prjedy pak, hacz žu swoje wotmyslenje wuwjedli, žu žo s nečzim wotscherili, tak so žu dyrbjeli s prósdnymaj rukomaj wotczahnycz.

— Tudomni tschikrjerschzy pomozniczy žu swojim mischtram pschipowjedźili, so žebi wjetschu mždu žadaju. Jeli so žo jich žadanje njedopjelni, chzedża strajkowacz. W Budyschinje nětkole něhdże 40 tschikrjerskich pomoznikow dźěla.

— Wjedrowěschczeŕ w Sserbach je prawo měł, hdyž bě symne wjedro hižo prěnje dny meje wěschcził. Druheje meje khłódne deschczowate wjedro sastupi. Poňdźelu rano mějachmy lohki mrós, kotryž nadźijomnje kczějatym žadowym schtomam njeje pschewjele seschkodźił. Ssrjedu rano běchu žamo kužiske hory dele hacz do doka se žněhom pschikryte — žadny napohlad w meji. Po wjedrowěschczerju w Sserbach je strach, s kotrymž mejska syma hrosy, 8. dżeń meje nimo. Po tutym dnju milische wjedro, k njewjedram žo pschikhilaze, dostanjemy. Też Rudolf Falb wot 8. hacz do 15. meje rjane wjedro wěschczi. Nadźijomnje žo wobaj wjedrowěschczerjej njemylitaj.

S Kelna. Ssmjercź straschne město k popołdnischemu wuspanju bě žebi zrjedu czeladnik H. s nascheje wsy wuswolił. Wón bě žo w sarěsku mjes Wjelkowom a Kelnom prěki psches želesniske

schěny lehnyk a twjerdże wußnyk. Lokomotivinemu wjednikej cžaha, kotryž po 5 hodźinach ſ Budyſchina pſchijěđże, ßo lědma poradźi, cžiſcże bliſko pſched bjesſtoroſcžiwym ſpanzom cžah ſaſtajicź. Cželadnik je drje ßo ßylnje natutak byk, ſo je twjerdu żeleſniſku koliju ſa mjehke kožko měk?

S Budeſtez. So by ßo wobydlerjam naſcheha póſtſkeho wokrjeża wuźiwanje póſta połóżiło, ßu ßo w Bjedruſku, Kóſlach, Raſchowje, Wbohowje, Delnich Jikozach, Lejnje a Mniſchonzu póſtſke pomozniſchcża ſakożiże.

S Njeßwacžidła. Pſchi poßlednich ſkótnych wikach bě ßo tu 310 howjadow, 95 ßwini a 270 proßatow na pſchedań pſchihnako.

S Njeßwacžidła. Sańdźenu ßobotu rano ßo wobydlerjo naſcheje wßy ſ meju, wo ßrjedź wßy ſtejazej, pſchekwapichu. Naſchi mkodźi hólzy běchu ju w nozy ſtajili, cžiſcże potajuje k temu pſchihoty cžiniwſchi. Sa tydźeń ßo pjecża meja ſe ſpěwom a rejemi dele wosmje. Ale kajke dha to ſpěwy budża, kotrež budża ßo pſchi tym ſpěwacź? Sſerbſkim hólzam ßo ſaleži, ſo woßebje ßerbſke narodne ſpěwy pſchi tajkej ſkładnoſcži ſpěwaja. Pſchede wſchěm pak dyrbjako ßo pod meju ßłyſchecź: „Selena ta meja, leßna ßerbſka reja atd.“ Dokelž ßnadź text tehole wurjadnje rjaneho ſpěwa doſpołnje ſnaty njeje, jón na tymle měſtnje wocźiſchcźimy, ſo bychu ßebi jón Njeßwacžidliſke pěkne holcžki a duſchni hólzy nawukli a jón potom ſ prawej ſahorjenoſcżu ſanoſchowali. Wón ma ßo takle:

Selena ta meja, | ßerbſka leßna reja, | kiwa k rjanom' wjeßelu; |
duž hotuj ßo, ty rjane holcžo, | hotuj ßo na rejku ſ pachołom na trawniku! |
Deſchcžik budże kapacź, | ßłóncžko budże ßapacź, |
hórcži nan a wotradża; | macżerka ta ſtara, | ta je pokna ßwara |
pjenježkow tych ßwětłych dla. |
Mike njebjo lubje ßměwa ßo, |
a ßwoje holcžo wjedże pacholo; | wokoł' rjanej' meje | ſejhrawaja reje, | horka banty, rubiſchcża. | Meja rubiſchcżata khila ßo; |
dha kedźbuj, kedźbuj, ſpěſchne pacholo! | Sa tym wjerſchkom hrab! |
wona lecži, hrab | ſa wjerſchkom ſelenym! | Pacholo ßo mjerſaſche, |
kiž tu meju njekrydże, | ſo njej' holcžo jeho w rejach kralowa. |
Do korcžmy duzy, tu meju w ruzy | tón hólcžik juſka | na ßylnych ramjenjach; | cži herzy hudża | a wjeß'le ſbudża | a hraja rjeńſche pſchespolo. | Do korcžmy duzy, tu meju w ruzy. | Sawyſkajcże, poſkakajcże, | wjeßelcże ßo rjanej' mkodoſcże; | bjerćże dar tej' luboſcże ſ ruki holicžow! | Něhdy ßněhi nańdu, | licžkow róże ſańdu; | róża njewinoſcże wěcžnje rjana kcże!

Jedyn ſ Njeßwacžidliſkich knjeſow wucžerjow by mkodźinu, hdy by jeho proßyła, drje hłóß nawucžił. A tež Njeßwacžidliſzy herzy bychu jón piſkacź nawukli, a jeli ſo niz cži, dha wěcże Lahowſzy. Hacž do delebracża mkodźi hólzy meju kóždu nóz ſtražuja, ſo ju njebychu worakawi hólzy ſ jeneje ßußodneje wßy pokranyli; pſchetož to by wulka hańba była, hdy by ßo meja, kotraž je ßo w Njeßwacžidle po 25 lětach ſaßo prěni krócź poſtajiła, hnydom w prěnim lěcże rubika a wotnjeßka. Duž ju Njeßwacžidliſzy hólzy ßwěru hladaja a pſched njepſchecźelſkimi nadpadami kitaja.

— W Nowej Wßy pola Njeßwacžidła nimale w tym ßamym cžaßu błyſk do tołſteje ſtareje kruſchenje, kněžnikej Janej Měrcźinkej ßłuſchazeje, kotraž bliſko pſchi pucžu njedaloko Měrcźinkez domſkeho ſteji, dyri. Kruſchenjowe cžełko ßo hacž do jemje dele roſſchcżěpi, jena tołſta hakoſa ßo wotraſy a něhdże zentnaŕ cżeżki kruch drjewa ßo něhdże 10 metrow daloko na polo wrjeßny. Koło wokoło bě ſemja ſ wjele tſchěſkami poßypana.

S Kóſtow. Pſchi palenju kuſlaŕnczow je pjatk tydźenja tudomny żiwnoſcżeŕ H. Pětſchka do njeſboża pſchiſchoł. Wón po cźmje do jeneje ſkały ſ najmjeńſcha 14 łohcži hłuboko padże. Pſchi tym ßo tak cżežko ſrani a wobſchkodźi, ſo dyrbjachu jeho hiſchcże tón ßamy wjecžor k Kumwaldſkemu lěkarjej dowjecź. Tón ſranjenemu najprjódzy ſe ſchije ßydnjenu krej wucžiſcži, dokelž bě ſtrach, ſo ßo ſ njej ſadußy. Potom jemu wón rany na hłowje a woßebje na lizomaj ſaſchi.

S Wětrowa. Wutoru rano w 2 hodźinomaj ßu ßo konjemz, khlěwy a kólnja, tudomnemu kublerjej Skopej ßkuſchaze, ſpaliże. Skopez pohoncž je pſchi ßamym w płomjenjach ßmjercź namakał. Hdyž jeho ſe ſpanja wołachu, bě ßo woheń hižo tak daloko wokoło njeho wupſchestrěł, ſo móżeſche ßo jenož koſchlaty ſ kholowami wukhowacź. S palazych twarjenjow ßu jenož konjow a ßwinje móhli wutorhnyć; wſcho druhe, něktore ßanje, maſchiny a wſchelaki grat, kury atd. je woheń ſanicził. Njeßwacžidliſka ßykawa prěnja wodu do wohnja ßykaſche. Jako druha bě Bóſchcżańſka ßykawa pſchijěła. Spaleny inventar je ſawěſcżeny. Jeneho Wětrowſkeho wobydlerja, na kotrehož tukaja ſo je woheń ſ wjecżiłoſcżu ſakożił, ßu do Budyſchina do pſchepytowańſkeho jaſtwa wotwjedli.

S Ralbicžańſkeje wożady. Na dnju narodninow Jeho Majeſtoſcże krala Albberta doſta ßo tež dwěmaj ßobuſtawomaj naſcheje wożady ſaßkużbny kſchiž, a to knjeſej kublerjej a gmejniſkemu pſchedſtejicźerjej Jurjej Wicżaſej w Różeńcże a knjeſej herbſkemu rychtarjej a kublerjej Jakubej Scholcże w Konjezach. Knjes hamtſki hejtman ſ Erdmannsdorf kóżdemu we ßwojim wobydlenju tuto wuſnamjenjenje ſ pſchihódnymi ßłowami pſchepoda.

S Kamjeneje pola Rakez. Tu maja myßle, kaolinowe jamy ſakożicź. Wóßom tudomnych wobßedźerjow je jenemu Rakecżańſkemu ſaſtojnikej 50 kórzow połow a łukow kórz po 1000 hr. pſchedało. Mjenowany ſaſtojnik chze tele leżomnoſcże ſ wulkim dobytkom jenemu fabrikantej pſchedacź, kotryž ßnadź na nich kaolinowu dźełarnju ſakoži.

S Komorowa pola Rakez. Satraſchne njewjedro ßobotu popołdnju w naſchich ſtronach ſakhadźeſche. Błyſk do kruſchenje, pſchi bróżni hoſcżenzarja Pawlika ſtejazeje, praßny a łukawu, na ſchtomje wißazu, rosbi. Schkórz, w łukawje na jcjkach ßedźazy, ßo ſ błyſkowej pruhu hacž do nahoty wopali. Koło wokoło wßy Boże njewjedro woſpjet do połow dyri. Se ßylnym deſchcżom, ſ kotrymž bě njewjedro pſchewodźene, ßu naſche pola tak namokake, ſo pſchezo khwila ſańdże, prjedy hacž budże ßo na nich nuſne nałětne dźełko ſkónczicź móg.

S Biſkopiz. Pſchi Bożim njewjedrje ſańdźenu ßobotu błyſk do domu blidarja Krawſy dyri a kruch tſěchi rosbi. — W Ssmilnej a wokolnoſcżi krupy padachu.

S Lubija. Rekrutěrowanje ſměje ßo 13., 14., 15., 17. a 18. meje w Lubiju a 19. a 20. meje w Habrachcżizach.

S Kamjenza. Pſchedpſchehladanje koni w Kamjenzu budże pońdźelu 24. meje dopołdnja wot 8 hodźin, wutoru 25. meje dopołdnja wot 8 hodźin w Halſchtrowje, ßrjedu 26. meje dopołdnja wot 8 hodźin w Khróſcżizach a pjatk 28. meje w Kinsbórku.

S Kulowa. 5. meje ßu tu cżełko mandźelſkeje Michała Rěcżki, pſched 4 měßazami pohrjebane, ſaßo wuhrjebali a pſchepytali. Lěkaŕ někoho winuje, ſo je hojenju ſemrjeteje ſadźewak. Kak ßo wěz wuja ßni, poſdźiſcho ſhonimy.

H. J.

Se Sslepeho. 29. dźeń haprleje bě ſa naſchu wulku żyrkwinſku a ſchulſku gmejnu ważny dźeń. Knjes kantor a wucžeŕ Theodor Räda, kotryž bě tu 39 lět je żadnej pſchiſßluſchnoſcżiwoſcżu ßwoje dwójne ſaſtojnſtwo pſchi pomyßlnje najwobcżeżniſchimi wobſtejnoſcżemi ſaſtawak, tutón dźeń naſchu wjeß wopuſchcżi, ſo by w Sulzy w Thüringſkej wjecžor ßwojeho żiwjenja dopſchebywak. Hnujaze dopokaſma luboſcże a pſchiwißnoſcże ßu ßo wotßalazemu pſchi jeho woteńdźenju wot mkodych a ſtarych, wulkich a małych ſ wulkeje wożady ßo doſtake, — wón pak je ßo jich tež woprawdże doſtojny ſcżinik. Njedźelu do jeho woteńdźenja jeho jemu pſchecźelnje ſmyßleny pſchedſtajeny, knjes ſaraŕ Handrik, pſched wożadu, nimo měry ſ wulkej licžbu ſhromadźenej, ſe ßłowami wutrobneho dźaka ſa jeho ßwěrnoſcź ſe ſaſtojnſtwa puſchcżi, pſchi cżimż bě woſpjetny płacź w Bożim domje ßłyſchecź, a po Bożej ßłużbje ßo ſta dźakownych rukow ßo wotßalazemu k roſżohnowanju ſawdachu. Wjecžor jeho wotendźenja bě knjes ſaraŕ Handrik wotßalnu hoſcżinu w tudomnym Nowakez hoſcżenzu wuhotowacź dak a k temu pſchecźelow a ſaſtojniſkich bratrow ßo wotßalazeho pſcheproßył. Hoſcżenzowa ſala bě ßo do jědloweho lěża pſchetworika, hoſcżenzarjowa kuchiń a pinza najwubjerniſche podawaſchtej. Knjes Räda, wot ßwojeho lubeho duchowneho do ßwjedźeńſkeho ſala dowjedźeny, ßo na kraßnje wudebjeny lěhanſki ſtoł, wot dźakowneje wożady jemu k wopomnjenju darjeny, ßyże; njeſapomnite roſżohnowanſke ßłowa cżeſcżeneho duſchowpaſtyrja wſchěm wobdźělnikam we wopomnjenju woſtanu. Najwyſchiſchi ſkhodźenk wjeßeloſcże pak ßwjedźeńſki wjecžor ſ pſchepodacźom krónſkeho rjada IV. rjadownje dozyi. S dwěmaj rjadomaj wuſnamjenjeny — hižo pſched dźeßacź lětami bě jemu Jeho Majeſtoſcź Hohenzollernſki domjazy rjad ſpożżika — ßo ſa wſchu wopokaſanu cżeſcź a luboſcź wulzy ſwjeßeleny a hłuboko hnuty dźakowaſche, a ßlubi, ßwoje Sslepo, kotrež je ßo jemu druha domiſna ſcżiniło, kóżde lěto wopytacź. Tſi blidne ſpěwy, k cżeſcżi ßo wotßalazeho pěßnjene, něktore ſpěwy mużſkeho khora, khutne a żortniwe pſchipitki hoſcżinu porjeńſchichu a wobdźělnikow hacž po połnozy w roswjeßelenej myßliczży hromadże dżeržachu. — Wutrobny dźak njech ßo knjeſej ſararjej Handrikej praji, kotryž je ßwojeho ſtareho kantora takle cżeſcżił a ſ tym dopokaſał, ſo ſtej żyrkej a ſchula, ſtej=li wuſko w pſchecźelſtwje ſjenoczenej, ſ wulkim żohnowanjom ſa wożadu. Knjeſej Rädże pak njech ßo dołhi, njepomróczeny wjecžor żiwjenja wobradźi, jemu, Nathanaëlowej duſchi, „w kotrejž falſcha njeje!“ — Se żiwjenjoběha knjeſa Rödy njech je hiſchcże

najpomnjene, so je wón ßwoju ſaſtojnſku dźěławoſcź 1848 w Delnich Kóſłach pola Niſkeje ſapoczał, wot 1849 hacź 1851 bě wón w Kobjelinje, wot 1851 hacź 1858 pſchi Mużakowſkej měſchczańſkej ſchuli ſ wuczerjom a wot 1858 hacź do 1897 ſ kantorom w Sslepom. Wón je po tajkim pokne 49 lět w zyrkwi a ſchuli dźěłał.

Se Sslepeho. Pjatk 30. haprleje je ßo naſch nowy knjes kantor Wieder ſ Jabłońza k nam pſcheßydlił. Cźeſtne wrota a ßo ſmahowaze khorhowje tutón dźeń jako woßebity woſnamjenichu. Schulſke dźěcźi Sslepjanſkeje ſchule běchu knjeſej kantorej hacź na mjeſy Sslepjanſkich leżomnoſcźow napſchecźiwo cźahnyli. K powitanju běchu ßo zyrkwina rada a ſchulſke prjódkſtejeŕſtwo Sslepjanſkeje ſchule ſhromadźili. Na ſchulſkim dworje knjes farař Handrik noweho knjeſa kantora ſ wutrobnymi ßłowami poſtrowi. Nowy knjes kantor Wieder ßo ſe ßerbſkimi ßłowami ſa wſchu wopokaſanu cźeſcź a luboſcź ſhromadźenym podźakowa.

— Pſchi njewjedrje, kotreź ßobotu ſ krupobicźom pſches naſchn krajinu cźehnieſche, błyſk do ſtareje wjerby, tudomnemu połburej a gmejnſkemu pſchedſtejicźerjej Hanczej ßłuſchazeje, dyri. Pſched tſjomi lětami błyſk do wólſche, něktore kroczele dale tamneho měſtna ſtejazeje, ſjědże. Błyſkowa móz bě tak ßylna, ſo ßo wólſchine cźěło do tſcheſkow roszychnowa, a ſo ßo pjenk ſ korjenjemi wutorże. Do naſtateje pjenkoweje dźě ry pakwottohrnjeny wólſchiny ſwjerſchk runje tak padże, ſo mějeſche napohlad, kaž ſo by ſ njeje wuroſtł był.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Cźeladnika Ernſta Jurja Glaua ſ Hornjeho Wujeſda, kotryż bě wobſkorżeny, ſo je lětża 17. februara domſke ßwojeho hoſpodarja, kublerja Knocha, ſapalił, wuwinowachu. Wobſkorżeny njepřejeſche, ſo je krótki cźaß do wudyrjenja wohnja w ßwojej komorje pſchi ßwěcźe ſapaleneje ſchwabliczki ßwoje mufki pytał a ſo je dohaſchazu ſchwabliczku ſ woknom won cźißnył. Měnjenje, ſo je wón ſ tym woheń na lohkomyßlne waſchnje ſaparał, ßo pſchi pſchepytanju njehodźeſche dopokaſacź. Po wobßwědczenju wězywuſtojneho, měſchczańſkeho twarſkeho direktora Baumgärtela, je móżnoſcź wuſamknjena, ſo by dożehlaza ſchwabliczka mokru ßłomjanu tſěchu, hiſchcże ſ bźěla ſe ßněhom pſchikrytu, ſapaliła. Też jedyn ßwědk wobßwědczeſche, ſo je ßo woheń ſnutſka twarjenja won palił.

Kawniſki ßud. Cźeladnik Pawoł Beckert bě 17. měrza ßłużobnej dźowzy Marji Schmidtez, ſ nim na tachantſkim kuble w Hrubjelcźizach ßłużazej, ſ deleńzy ſ jeneho khamora toleŕ kranył. Tſi dny jaſtwa dyrbja jemu pakoſcźenje wotwucźicź.

Teho runja paduchſtwa dla mějeſche ßo ßłużobna dźowka Selma Langnerez ſamołwicź. Wona bě ßłużobnej dźowzy Jurſchez, ſ kotrejż na Rakecźanſkim knjeżim dworje ßłużeſche, ſ jejneje kſchinje 24 hr. kranyła. Dokelż je wobſkorżena hižo ras paduchſtwa dla khoſtana, jej khoſtanje na ſchtyri njedźele jaſtwa wobměrichu.

Murjeŕ Auguſt Mayer ſ Bónjez a jeho mandźelſka běſchtaj, hdyż bě jimaj w ſwanje drjewo wuſchko, kublerjej Bieſoldej w Tſělanach dwaj ſchkowroncźodrjewowaj ſchtomaj kranyłoj. Sa tunje tepjenje dyrbi Mayer ſchtyri njedźele a jeho maudźelſka tſi njedźele jaſtwa wotpokucźicź.

Přilopk.

* Schtwórtk 29. haprleje wjecźor w 9 hodź. je w Zwickawſkich kaſarmach woheń wudyrił a to w wjecźornym kſchidle, w kotrymż ßo offizěrſki kaſino namakaſche. Woheń ßo ſ tajkej ſpěſchnoſcźu roſſcheŕi, ſo bórſy zyłe twarjenje w płomjenjach ſtejeſche a ßo hacź na murje wupali. Wotpalene kaſarmy, kotreź ßu ßo hakle pſched 12 lětami natwariłe, běchu jene ſ najwjetſchich němſkeho khěżorſtwa. Wone běchu na 500 metrow dołhe. Naſtata ſchkoda ßo na wjele milijonow wobliczi. Mjes druhim je ßo wójnſke wuhotowanje jeneho zyłeho regimenta ſpaliło. Sawěſcźenje pſche wohnjowu ſchkodu bě 29. měrza wotběżało a ßo njebě ſaßo wobnowiło.

* Wo 13lětnym bratrowſkim mordarju Maxu Heinzu Rieſaſke nowiny ſcźěhowaze pißaju: Hižo njedźele dołho njeſkutk roſpominawſchi a ßo na to pſchihotowawſchi je wón pſchi jeho wuwjedźenju cźiſcźe po wotmyßlenju cźinił. S pjenjeſami, nanej kranjenymi, je ßebi wón revolver kupił a ßo potom tſělecź ſwucźował, ſo by ßo na njeſkutk pſchihotował. Ssrjedu je na to ßwojeho bratra Otu napominał, ſo by ſ nim k zyhelnczemu hatej abo k Kóbju ſchoł a tam ſ wudu ryby łojił. Tu je młodoſtny ſłóſtnik wot ſady ſ revolwra do ßwojeho brata tſělił, a 6 milimetrow tokſta kulka je ßo poßleduiſchemu do khribjeta ſaryła. Dokelż ſranjeny wo pomoz wołaſche, je ßo helſki njedocźink do ßwojeho woporq dał, jón dajił a jón k Kóbju cźiſchcźał, ſo by jón do rěki ſtorcźił. Zony, we wjerbach pſchi zyhelnczim haczże dźěłaze, pak ßu ßo teho dohladałe. Max Heinza je ßo potom ſ prócha měł, mjes tym ſo ßu ſranjeneho na poliziju a wot tam do hojerńje dowjeſli. Mordarja móżachu poſdże wjecźor ſaßłapacź, dokelż bě ßo wón doma na hornjej łubi derje ſkhował, hdźeż jeho hakle dołho pytawſchi wußłędźichu. Hdyż bě jeho polizija ſajała, je ßo khłopz ſjawnje wuſnał, ſo je ßebi hižo pſched něktorymi njedźelemi wotmyßlił, ßwojeho bratra na wopißane waſchnje wotſtronicź. Heinzez bratraj ſtaj prjedy hromadźe pakoſcźiłoj, ſchtoż je ſkónczńje młódſchi Ota Heinza pſcheradźił. Hólzaj ſtaj ßo pjecźa bojałoj, ſo jeju do nětajkeje wukhowarńje podadźa. Max Heinze bě ßebi myßlił, ſo ßo tehole khoſtanja ſminje, ßwojeho bratra wotſtroniwſchi.

* W Rychbachſkim wokrjeßu w Schleſyńſkej ßu w běhu ſańdźeneho tydźenja tſi dźěcźaze cźěła namakali. Prěnje nadeńdźechu hrajkaze dźěcźi pola Harthauy. Młoda wudowa, kotraż bě ßo ſa pěſtoncźu pſchiſtajiła, bě ßwoje woßomnjedźelſke dźěcźo tón dźeń, na kotrymż wona ßłużbu naſtupi, wußadźiła. Wona wudawa, ſo je ßo jej w dźěcźazym woſu ſadußło a ſo je cźěłko jenoż wotſtroniła. We Weigelsdorfje jena niż hiſchcże 17lětna dźowka ßwoje nowonarodźene dźěcźo na ſtronu cźißny. Zakoſcźaze jo na hnojowej hromadźe namakachu, tola wone bórſy po namakanju wumrje. W Friedrichshajnje ßu dźěcźo namakali, kotreż bě pſched pjecźimi njedźelemi jena 23lětna zigarnydźěłacźerka ſ pomozu ßwojeje młódſcheje ßotry ſadajiła a potom do hnoja cźißła. Wſchě ſchtyri żónſke ßu ſańdźeny tydźeń do Rychbachſkeho jaſtwa pſchinjeßli.

* (Teſtament w zigarje.) W Frankfurcźe ßebi wóndano jedyn knjes něktore zigary po 8 np. kupi. Hdyż bě ßebi ſ nich jenu ſażehlił, ſ njeje ſpodźiwne wonjenje ſtupaſche. Ssebi zigaru bliże wobhladawſchi ßo dohlada, ſo ſ njeje grotowy wjecźk won tcźi. Kurjeŕ zigaru roskama a w njej kruch papjery, ſ grotom wobwiteje, namaka, kotraż dwazycźihriwnowſku papjeru wopſchijeſche. Na papjerje běchu ſcźěhowaze ßłowa napißane: „Zigarnik Mertens je krótko do ßwojeje ßmjercźe ßwoje ſamożenje do tejele zigary, wot njeho witeje, podał. Dokelż je tobakowa družina ſchpatna, ßo wón nadźija, ſo pjenjeżna papjera do ruki khudeho muża pſchińdże. Njeſbożowne wobſtejnoſcźe mje nuſuja, ſo moje żiwjenje pſchikrótſchu. W Hamburgu, 19. meje 1895. — Każ je ßo naſhoniło, ßu woprawdźe 21. meje 1895 cźěło jeneho dźěłacźerja Eugena Mertenſa namakali. Dokelż pak zigarykupz khudy muż njeje, je wón dwazycźihriwnowſku papjeru jenemu dobrocźelſkemu wuſtawej darił.

* 103 lět ſtara wumrje 30. haprleje wudowa Th. Gabrielka we Wreſchenje (w Póſnanſkej). Wona bě, runjeż bolazeje nohi dła na łożo ſwjaſana, pſchi połnym roſumje a wědżeſche ſ franzowſkeho cźaßa wjele powjedacź.

* (Na alkohol khore knjenje.) Cźaſto ßo cźita, ſo mjes jendźelſkimi knjenjemi wopiłſtwo niczo porědke njeje. Sda pak ßo nětko, ſo tež němſke żony rad tutaja. Njedawno ßu w Walsrodźe (w Hanoverſkej) penſiju“ ſa knjenje, na alkohol ſkhorjene, ſ lěpſchich worſchtow, ſakożili a wotewrili. Sſerbſkich żonow je dźakowano Bohu pſchezo mjenje, kiż tutaja; duż w Sſerbach żaneho lazareta ſa wopiłcże trjeba njeje.

* (Cźeŕwjena khorhoj 1. meje.) W nozy k prěnjej meji je njeſnata ruka cźeŕwjenu khorhoj na wěżiny kónz w Baden-Badenje wupowěßnyła. Ta wěż njebě bjes ſtracha była, a wyſchnoſcź je khorhoj ſ wulkej próżu dele wſacź dyrbjała.

* (Skutk jeneho poměrnika, to je cźłowjeka, kiż żanych alkoholſkich napojow njepije, a jeho ſapłacźenje.) Schwedſki wojak je ßo wobarał, ßo kralowy narodny dźeń na piwnej bjeßadźe wobdźělicź. Nimo teho je něktore tuny puncża, po kotreż běchu jeho na łódź póßłali, do wody cźißnył, ſa cźoż bu ſ jaſtwom khoſtany! Bórſy na to ſchwedſke nowiny pißachu, ſo je jemu bohaty muż ſ Frankfurta ſa jeho ſkutkowanje ſa poměrnoſcź 500 hriwnow póßłał.

* Hłód w Chinje we wjele ſtronach Szetſchuenſkeje provinzy, woßebje wokoło Tſchungkingſa knjeżi. Hdyż w měſcże Wanhieu w minjenym měßazu wyſchnoſcże rajß potrěbnym darmo wudźělachu, naſta tam tajka cźiſchcźenza, ſo bu něhdże 30 cźłowjekow ſacźiſchcźanych.

* Pſchi najnowiſchim ſemjerżenju we wjecźornej Indiſkej je wjele ſtow ludźi żiwjenje ſhubiło a je tam kraj jara ſchkodował. Ssrjedźiſna ſemjerżenja bě Montſerrat. Najwjazy ludźi pak ßu jemu w Gaudelupje ſ woporom byli. Rżenje bě ſ wodźinym nawalom ſjenocźene.

* (Město 25,000 hriwnow — papjerjane wotrěški.) 29lětny žitny pschekupz Korla Kern ſ Welwarna, kotryž bě ſ Erfurta pjenježny liſt, ſ papjerjanymi wotrěškami napjelnjeny, do Prahi Zjwinſtenſkemu bankej pósłał, bu w Prasy po dwajdźeńſkim jednanju jebanſtwa dla wot pschiłažahanzow jenohlóžnje ſa winowateho spósnaty a k 4lětnemu cžežkemu jaſtwu wotsudźeny.

* Dokelž murjerſtwo wuknycž njechaſche, je žo 13lětny hólz, runje konfirmérowany, 30. haprleje w Kriegebronnje wobwěžnył.

* W Parižſkim pſchedměſcže Kolombus jene dźěczo wo jſtwje tyſku ſ arſenikom namaka. Tón jěd ſa zokor dźeržo, wone někotre ſornjatka wot njeho w tym wokomiku do huby wſa, hdyž macž k temu pſchiňdže. Macž žo podarmo prózowaſche, jemu je ſ huby wucžahnycž. Holczka bě hižo je požrjeła. Sa krótki cžaſ wumrje.

* Dwě ſmužitej turkowſkej žonje, Sabiha a Haba Hanum, wobej — 50lětnej, ſ Osmanje pola Üskiba, ſwoblekaſchtej žo mužazu draſtu a podaſchtej žo na komandanturu, žebi žadajzy, ſo žmělkoj žobu na wójnu pschecžiwo Gricham cžahnycž. Dokelž jimaj komandant jako žonomaj to njedowoli, wonej žamej pěſchi na bitwiſchcža dźěſchtej.

* Ličžba žamomordarſtwow w Europje, kotrež žo jako tajke hodža dopokaſacž, lětnje něhdže 60,000 wucžini. Ličžba morwych, pola kotrychž žo jenož na žamomordarſtwo huda, tola žo njehodži dopokaſacž, žo něhdže na 120,000 wobliczi. Mjes tymi 60,000 žamomordarjemi bě 2000 njedoroſcženych hólzow a holzow. Pſchezo žo wospjetowaza wina, kotraž wožebje w poknóznej Europje najwjazy ludźi k žamomordarſtwu cžěri, je wopiłſtwo.

* W Liberzu (Reichenbergu) w Cžechach, žu, kaž hižo tydženja pišachmy, pjatk rubježneho mordarja Kruſchu ſ wobwěžnjenjom wotprawili. Schtwórtk dopołdnja pſchedžyda wokrježneho žuda Kruſchi wosjewi, ſo žo žmjertny wuſud naſajtra wukonja. To ſažłyſchawſchi Kruſchu žylne tſchepotanje wobja, a jeho wobliczo woblědny. Na to wón płakacž pocža. Popołdnju Kruſchu jeho žona wopyta, ſ kotrejž bě žo hakle loni w lěcže woženił. Žona jemu hórke poroki dla jeho njeſkutkow cžinjeſche a wobaj ſ hłožom płakaſchtaj. Spodźiwnje wſchak žo na to poſkha, ſo je žebi žona pſchała, ſo žměła pſchi wotprawjenju pſchitomna bycž, do cžehož, žo roſumi, njejžu ſwolili. Posdźiſcho murjeŕ Joſef Kruſcha žwojeho k žmjercži ſažudźeneho bratra wopyta, kotryž jemu teho runja poroki cžinjeſche. Sswoju žonu bě Kruſcha wo to proſžył, ſo chze hiſchcže raz žwojeho nana wohladacž. Nan pak žo tejle próſtwje ſapowjedźi. Tež žudniſtwowy duchowny, pater Moritz, wotsudźeneho wopyta, a da jemu žo ſpowjedacž, ſo by jemu naſajtra do wotprawjenja Boże wotkaſanje wudźělił. Kruſcha bě wſchón rosrudźeny a połny žałoſcže; zyke popołdnje wón na ławje žedźeſche a płakaſche. Sswoju žonu wón tež proſcheſche, ſo by jeho row hladała a ſo žo njeby ſažo woženiła. Wjecžor Kruſcha cžopku jědź wjecžerjeſche a k temu bleſchu piwa wupi. Jědnacžo žandarmojo pſcheměnja po dwěmaj ſažudźeneho ſtražowachu. W nozy bě Kruſcha bóle ſtroſchtny a wjazy krócž praji, ſo žo wobwěſchenja njeboji, zyku nóz bě wón wozucženy a w 12 hodžinach žebi wón cžorny khoſej žadaſche. Wſcho hromadže bě wón ſchtyri litry piwa wupił; piwo žebi wón wospjet žadaſche, tola jemu jo pſchezo hnydom njepodachu. Wón zyku nóz kurjeſche, wſcho hromadže 13 kubaſkich a 1 virginiſku zigaru. Hacž runje njebě tak powjedaty, kaž Kögler, wón tola něſchto ſe žwojeho žiwjenja powjedaſche, woženje tež něſchto wo žwojim pſchebytku w Karthauſkej khoſtarni (dla ſpytaneho rubjeńſtwa pola cžažnikarki Weižoweje w Liberzu, 6. meje 1890). Tež wo žwojim ſpytanym žamomordarſtwje, w Liberzſkim jaſtwje ſkucženym, wón rěcžeſche. Nas je žebi ſ kruchom ſchkleńzy žiku pſcherěſnył. Wón je wjele krewje ſhubił, tola je žo jedyn jaſtnik jeho wotmyžlenja dohladał. Druhi krócž je jenu kžizu, ſ njej wo ſcženu rybujo a drapajo, natocził a žo potom do nohi rěſnył. Dokelž pak žu jenož někotre krjepjele krwje wuſtupiłe, je wón pſchestał rěſacž. Tež wo žwojich pucžowanjach wón wjele powjedacž wjedźeſche. Nas wjecžor je ſprózny a hłódny do jeneje wžy pſchiſchoł, jenož 2 krajzaraj pſchi žebi mějo. Pſches wjeſ duzy je k khěžzy pſchiſchoł, w kotrejž je ſtwa wobžwětlena była. Do njeje ſ woknom nuts hladajzy, je jeneho muža a jenu holczku widźał. Wón je pſchi khěžzy khwilu ſtejo woſtał a widźał, kak je žo muž ſkónczńje wotžalił a do korczmy ſchoł. Nětko je žo hnydom rosžudźił, pſchihódnu ſkładnoſcž wužicž a něſchto kranycž. Wón je rěbl, pſchi khěžzy ſtejazy, ſhrabnył a jón k khěžzynym žwiſžlam ſtajił, ſo by ſ hłubinym woknom nuts ſaléſł a potom ſ łubje do delnich ſtwow ſchoł. Na łubi je bliſko wokna běłopocžehnjene ložo a žapotazu žwězu widźał. Wón je khroble k ložu ſchoł a pſchikrywwotwodźeł. We łužu je cžěło ſtareje žony ležało. Jeho je na wokomik hroſa wobjała, tola je hnydom po ſkhodach dele ſchoł, je tam jedyn jutrowny wožuſchk kranył a po tym žamym pucžu twóchnył, po kotrymž bě pſchiſchoł. Posdźiſcho, Kruſcha dale powjedaſche, je wón žłyſchał, ſo žu we ložu pod tutym cžěłom někotre tyžazy toleť ſkhowane byłe. „Budźich-li wjedźał, ſo tam telko pjenjes leži, budźich ſtaru ſ loža cžižnył. Posdźiſcho žym žo teho kał.“ — Wotprawjenje žo rano bjeſe wſcheho ſadźěwka ſta. W 5 hodžinach žo wotprawjenemu puta wotewſachu, wón ke mſchi dźěſche a wužiwaſche žwjate wotkaſanje, posdźiſcho hiſchcže ras cžornu khoſej pjeſche. Wón žo też ſe žandarmami, jeho ſtražowazymi, roſžohnowa. Hdyž jeho ſ jaſtwa k ſchibjenzy wjedźechu, jemu ſtawy ſ hroſu hrajachu. Wotdźělenje wojakow a poliziſtow na pucžu ſe žudniſtwa k wotprawniſchcžu porjad ſdźerža. Pſchi wotprawjenju bě něhdže 150 wožobow pſchitomnych, kotrež běchu žebi pſchiſtupne khartki wobſtarałe. Pjecź mjeńſchinow do 7 hodžin cžah ſe ſaždźenym na dwór doňdže, prědku dźěſchtaj kat a jaſtwowy dohladowaŕ, potom katowaj pomoznikaj ſe ſaždźenym, ſady nich pater Moritz a žudniſka komižija. Kruſcha bě wſchón ſlemjeny, jeho wobliczo bě žmjercź blěde, wjazy krócź wón k njebju pohlada a da žo ſ měrom wuwjaſacž, ſe žłabym, ſkoro płacžitym hłožom wón praji: „Duž dha mějcže žo rjenje“, posdźiſcho, hdyž jemu powjas wokoło ſchije ſadźernychu: „Wumru rad“, na poſłedk hiſchcže: „Ja dźě tak njejžym žaneho wjeżela w žiwjenju měł.“ W tym wokomiku kat ſawoła: „Horje!“ To bě pſchikas pomoznikam, ſo ſłóſtnika ſ powjaſom k ſchibjenzy ſcžežechu. Kat, kotryž bě hižo prjedy po ſkhodach na ſchibjenzu ſtupił, jemu dłóń pſched wocži džeržeſche, mjes tym ſo pomoznikaj, ſa ſchibjenzu ſtejazaj, ſa powjas ſcžahnyſchtaj, kotryž bě k Kruſchowymaj nohomaj pſchiwjaſany. Słóſtnikowe cžěło žo wospjet ſatorže a žmjertny wuſud bě dokonjany. Kat, po ſkhodach dele pſchiſchedſchi, wosjewi, ſo je ſaždźeny morwy. Pater Moritz wótcženaſch wuſpěwa, kotryž pſchitomni ſ nahej hłowu žobu ſpěwachu. Cžěło ſe ſchibjenzy wſachu a jo hiſcheže tón žamy džeń pohrjebachu.

* **(123 wožobow w Pariſu žo žiwych ſpaliło, 200 žo ſraniło.)** Žadławe wohnjowe njeſboże je žo wutoru w Pariſu ſtało. W dobrocželſkim baſaru, kotryž kóžde lěto ſemjanſke knjenje w dróſy Jean Goujon k lěpſchemu khudych wotbywaju, woheń wudyri, kotryž žylnje wopytany baſar (pſchedawaŕnju) do cžiſta ſniczi. Hroſa cžłowjeka wobjima, hdyž žo pomyžli, ſo je 123 cžłowjekow pſchi tym žiwjenje ſhubiło a ſo je žo 200 wožobow cžežko ſraniło. Cžěła žu žo do zyła ſwuhlene wucžahnyłe. Wjele wožobow je žo ſhubiło. Mjes woporami, kotrež je woheń pózrjeł, je wjele wožobow ſ wyžokeho franzowſkeho ſemjanſtwa. Napohlad cžěłow, kiž žu do induſtrijneho hroda ſnoſchene, je žałožny. Pola mnohich je hornje cžěło zyle ſwuhlene, delnje pak njeſranjene, žamo jich draſta njeje wopalena. Měni žo, ſo je woheń pſches elektriſku ſchkriczku, kotraž je płunowe (gaſowe) rosbuchnjenje naczińika, naſtał. Sawołanje: „woheń“ naczini pſche wſchu měru wulke naſtróženje. Někotſi wubjerkowniży dobrocželſkeho towaŕſtwa žo prózowachu ſtróželam hacžicž, ale podarmo. Woheń žurowje ſpěſchnje wokoło žebje hrabaſche. Sa 10 mjeńſchinow zyły wulkotny twar, ſ drjewa a molowaneho płatu wobſtejazy, w płomjenjach ſtejeſche. Hacž do wjecžora 8 hodž. bě 80 cžěłow wukhowanych. Cžeje žane žu a kak wjele ſ zyła cžěłow budže, dotal prajicž móžno njeje. Mjes ſhubjenymi namaka žo też wójwodžina ſ Alençon. Wójwoda, kotryž bě žwoju mandželſku pſchewodźał, je žebi jenož nohu wobſchkodźił. Nětk, wot wczera wjecžor 11 hodžin leži 123 cžěłow w induſtrijnym hrodže; myžla žebi, ſo žu to wſchitke, tola pak žo njepſcheſtanje ſa cžěłami pytacž. 200 ſranjenych je do jich domow wobſtaranych. Mjes morwymi je liczbja kłóſchtrſkich knjeżnow, kiž jako pſchedawaŕki ſkutkowachu. Najwjazy morwych je na koſczowzy ſ nahimi žmjertnymi hłowami ſpalenych, druhe žu žałožnje ſhroſnoſczene, jenož někotre žo na draſcže ſpósnacž hodža. Ssyły, kiž žałoſczo žwojich ſhubjenych pytachu, žo po cžrjódach wokoło wodźachu. Baſar je žo pſched mało njedźelemi ſ drjewa, lohko žo palazeho, natwaril. Lědy 12 cžěłow, ſ wjetſcha ſemjanſke knjenje, je ſpósnatych. Ssmjercž wójwodźiny ſ Alençon je hłuboke hnucže wubudźiła. Wjele wožobow, mjes nimi neapolſka kralowa, poda žo ſtyſka poknych, do wójwodſkeho domu, ſo bychu žo wo njej wobhonike. Wyžoka knjeni je po rodźe jena bayerſka prynzeža a žotra awſtriſkeje khěžorki. Wona bě w baſarje ſe žobupſchedawaŕku mjes druhimi hacž nanajwoženebniſchimi knjenjemi. Jejne cžěło ſpósnacž njebě móžno. Namakałoj ſtaj žo jenož jeje pjerſchcžeń a jeje žłěborny cžažnik ſe ſłotymi karabinſkimi hokami.

(Zyrkwinſke powjeſcže hladaj w pſchiłoſy.)

Dobrowólne pscheßadźowanje.

Po žadanju herbow žiwnoscźerja **Handrija Eule** w Khwacźizach ma ßo k jeho sawostajenstwu ßkuschaza žiwnosć fol. 10 Khwažanskich ležomnostnych a hypothekskich knihow, wot wjeßnych grychtow na 18465 mk. taksěrowana

ßrjedu 12. meje 1897 dopoldnja w 10 hodźinach

na městnje ßamym w Khwacźizach, jeli móžno, se žiwym a morwym inventarom na dobrowólne waschnje na pscheßadźowanje pschedawacź.

Pscheßadźowanske wumĕnjenja, wucźah folija ležomnostnych knihow a wotpißmo wobßedźenstwoweho sapißa a wopißma wohnjoweho sawěsćenja na tudomnej ßudnistwowej tafli wuwißaja.

W Budyschinje, 6. haprleje 1897.

Kralowske hamtske ßudnistwo.
Kuntze. Brauer.

W revěrje **Bartskeje dalokeje hole** pschi Borschćanskich mjesach je **mjehka walcźina** na pschedań.

W drjewischcźu pschitomny drjewischcźowy nahladowar sapłacźenje pschijima.

Na Bartskej horje, 28. haprleje 1897.

Hajniske sarjadnistwo.
Emil Hayn.

Wulki transport

ßuczelnych krowow, tajke ſ cźelatami a **na nowe dejaze** směju pschichodny **pjatk** a **ßobotu, 14.** a **15. meje** w **Mnichowskim dworje** (Münchner Hof) na pschedań. **A. Petzold,** skótny wikowar.

Scźinowe plecźenje

se sazynkowanym grotom tunjo pschedawa

C. Schneider, twarski mischtr na walskej drósy.

W Radworju je **khěža** cźišło 99 ſ něschto polom na pschedań.

W Hlinje je nowa maßiwna **khěža** cźišło 44 ſ 2340 mk. wopalneje khaßy ſ połkorzom pola na pschedań. Dalsche je shonicź pola Büschela tam.

W Wurizach je **žiwnosćź** cźišło 3 ſ 15 kórzami pola a łuki, ſ 159 dawskimi jenosćźemi wobcźežena, na pschedań. Twarjenja ßu maßiwne.

W Sskonej Borschćźi je **žiwnosćź** cźišło 14 ſ 11 kórzami hnydom na pschedań.

W Mjeschizach je **žiwnosćź** cźišło 6 ſ 12 kórzami ležomnosćźe, ſ maßiwnym domskim bjes hospody a wumjeńka na pschedań.

Mjeńscha restawrazija se žiwym wobkhadom, w kotrejž ßo wjele wina pschedawa, je dla kupjenja na pschenajecźe a bórsy pschedewsacź. Trěbna kawzija 5000 hriwnow wucźini. Dalsche je shonicź w Budyschinje na schulerskej haßy 5 ſ nutskhodom na rěsniskej haßy.

Ssylna **krowa** ſ cźeleczom je je na pschedań w Cźemjerzach cźišło 4.

Ssyna

ßu někotre zentnarje na pschedań. Hdźe, je shonicź w hosćźenzu w Tšjoch Hwězdach na Hodźiskim schoßeju.

Někotre wulke a někotre mjeńsche wißanske **petrolejowe lampy** ßu na pschedań pola knihiwjasarja **Heymanna** na swonkownej lawskej haßy cźišło 38.

Howjaſe, konjaze,

cźelaze a **wowcze kože** kaž tež **wowczu wołnu** pschezo po najwyschschich płacźišnach kupuje

Heinrich Lange
pschi žitnych wikach njedaloko ßerbskeje katholskeje zyrkwje.

Wósk

wóskowy twar a panki po najwyschschich płacźišnach kupuje

Hermann Lehmann
młydkar
na hornczeŕskej a žitnej haßy.

Derje dźĕłane **sofy** a **matrazy** porucza tunjo **E. Schubert,** tapezĕrar a ßedłarski mischtr na jerjowej haßy.

Połcź punt po 70 np., pschi 5 puntach po 65 np., **łój** punt po 50 np., pschi 5 puntach po 45 np., **kołbaßowy tuk** punt po 50 np., pschi 5 puntach po 45 np., tucźne **howjaſe mjaßo** punt po 55 np., zyle tucźne po 50 np., **ßuschcheny ßwinjazy brjuch** punt po 60 np., dobru kołbaßu punt po 60 np. porucza **G. Hildebrand**
na jerjowej haßy.

Sofy, matrazy ſ łožom a bjes njeho, **dźĕdowske stoły atd.,** derje a trajnje dźĕłane, porucza tunjo

T. Albert.
na hornczeŕskej haßy 13.

Koßy, ßerpy, tóczne kamjenje, brußy, grotowe plecźenje

k wobhrodźenju a **kałaczkaty grot, rólowe płachty a khachlowe rĕbliki, wódne kótła a pónowje, dezimalne wahi, taflojte a butrowe wahi, punty, hnojowe widła, łopacźe, rjecźasy, hosdźe, żelesne hrabje** porucza pschezo po najtunischej płacźišnje pschedawarnja żelesnych tworow

Gotthardа Behrendsa

w Budyschinje
pschi ßerbskich hrjebjach cźišło 10.

Cźesćźenym Sserbam w **Budyschinje** a **wokolnosćźi** najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so ßym dźenża w Budyschinje

na hauensteinskej haßy 1
w domje knjesa Küttnera

filialu mojeje **barbjerńje chemiskeje cźiscźerńje, płokarńje** a **appretĕrowarńje** załožił. Sa dotal spožčene dowĕrjenje ßo rjenje dźakujo, proschu mi jo tež dale wobkhowacź.

Bjesporočne wuwjedźenje a spĕschne poßłuženje lubjo ſ počźesćźowanjom

Hendrich Hoppstock w Wósborku.

S tutym ßebi dowolam najpodwolnischo k wjedźenju dacź, so ßym ßwoje **kowarstwo ſ Cźorneho Hodlerja na Židow** do prjedawscheje **Müllerez** kowarnje pschepołožił, kotruž ßym dźenża ßažo wotewrił.

Poručam ßo k wuwjedźenju wschĕch dźĕłow, do mojeho rjemjeßła ßkuschazych. Budu ßo ßwĕru prózowacź, so bych wotebjerarjow, mje počźesćźowazych, ſ hódnym a trajnym dźĕłom spokojił.

S počźesćźowanjom

Richard Leichsenring,
kowarski mischtr a pruhowany a premiirowany konjekowar.

Na Židowje, 5. meje 1897.

Do Rakez!

Wopytowarjam Rakecźanskeho **hermanka** k wjedźenju dawam, so budu na hermanku ßwoje **wobucźe** po jara tunich, ale twjerdych płacźišnach pschedawacź. Moje stejischcźo je na torhoschcźu.

S počźesćźowanjom

H. Zawnik, schewski mischtr.

Jara rjane howjaſe a ßwinjaze mjaßo punt po 55 np.,
rjany tołsty połcź punt po 65 np. porucza

C. Häcker
na kamjentnej haßy 23.

Do Splóska!

Jutsje njedźelu kołbaßywukulenje. Pschecźelnje pscheproschuje

Ernst Budar.

Konſervatiwne towaŕſtwo.

W **Klukſchanſkim hoſćenzu** budźe **njedźelu 16. meje** w 3 hodźinach **ſhromadźiſna,** na kotruž ßo ßobuſtawy a wſchitzy towaŕſtwowi pſcheczeljo ſ **Klukſcha** a **wokolnoſcze** ſ tutym pſcheproſchuja. Pſchednoſchk.

Pſchedßyda.

Přeprošenje.

Do hłowneje zhromadźizny **ſerbſkeho duchownſtwa** štwórtk **dwacyty dźeń meje** dopołdnja w dźesaćich w Budyskim Gudźic hoścencu należnje přeprošuje **předsydstwo.**

Towaŕstwo Pomozy

za studowacych Serbow

změje swoju lětušu

hłownu zhromadźiznu

štwórtk 20. meje popołdnju 1/2 3 hodź.

w **Budyšinje** pola **Reibetanza.**

Dnjowy porjad: 1. Rozprawy, 2. Namjety.

Předsydstwo.

Budyska Bjesada

změje **srjedu 12. meje** wječor w 8 hodźinach w **Budyskej třeleŕni** ☞ **hłownu zhromadźiznu.** ☜

Dnjowy porjad: 1. Rozprawy. 2. Nowowolby. 3. Namjety.

Jutſje, njedźelu popołdnju w 5 hodźinach je

hłowna ſhromadźiſna raiffeiſenſk. towaŕſtwa

w Małym Wjelkowje.

Jan Młynk, tu khwilu pſchedßyda.

Serbske towaŕstwo za Khwaćicy a wokolnosć

wotměje jutře njedźelu za tydźeń **9. rózownika** w **Hustec** hoścencu w **Khwacicach**

wótčinski ludowy swjedźeń,

na njón přeprošuje so wšón wokolny a dališi serbski lud hač na najwutrobnišo. Porjad swjedźenja wobsaha wótčinsku naréč, wótčinske spěwy, swjedźenske dźiwadło a skónčnje piwnu zabawu z rejemi. Štož dźiwadło nastupa, předstaja so tudy prěni raz na serbskim jewišću nowa wulkotna serbska wjeselohra:

Złote hrody abo Hans Klepotaŕ na dań njese.

Čišćane swjedźeńske porjady su hižo nětko pola wšěch našich dowěrnikow dostać. Započatk swjedźenja wječor w 7 hodź.

Předsydstwo.

Poboczne towaŕſtwo ßerbſkich burow w Małym Wjelkowje

ſměje **njedźelu 9. meje** popołdnju w 4 hodźinach poßedźenje, w kotrymž ßo pſchikupne hnoje ſkaſaja a ßo wo pjenjeżnych należnoſćach wobſamknje.

Pſchedßydſtwo.

Bukečanske serb. tow.

změje njedźelu **9. rózownika** popołdnju w 5 hodź. swoje posedźenje. Knjez **Fiſcher** z Łuska je přednošk „wo swojich nazhonjenjach wo połodnišej Americy“ dobroćiwje přilubił. Wšě sobustawy, kaž też hoſći wutrobnje přeprošuje

předsydstwo.

Pohončow, wotročkow, džowki, dźěłaćeŕſke ßwójby, mlokowe holzy, domjazych pachołow pyta

Heynoldowa.

Pěknu dowěrnu **holzu,** 15 lětnu, najradſcho ſe wßow, kotraž ma luboſćź k dźěćom, hnydom do ßłużby pyta wyſchſchi póſtſki aſſiſtent **Iſrael** na Tſčelanſkej haßy 6.

Čiſta a porjadna **holza** pyta ßo do Draždźan na dobru ßłużbu ſa lohke domjaze dźěło. Naſtup tak ruče hač móżno. Wſcho drobniſche ſhoni ßo w wudawaŕni „Sſerbſkich Nowin“.

Pſchecźelna, ſwólniwa a čiſta holza ßo k dźěćom a do lohkeho domjazeho dźěła pſchi dobrym wobkhadźenju nětkole abo poſdźiſcho na Nowoſalzſkej dróſy čišło 11 po 1 ſkhodźe pyta.

Służobna holza ßo pyta.

Swólniwu, róbnu holzu, 15—17 lětnu, do kuchińſkeho a domjazeho dźěła k 15. meje abo k 1. junijej pyta **Martha** ſwud. **Lemkowa** w Budyſchinje na hoſchiz haßy 19.

☞ Běhanje wo wjetu ☜

ſ jenym tudomnym kołojeſdnym

njedźelu popołdnju 1/2 5 hodźin na tſělniku (Schießbleiche).

200 metrow ßo ſa 60 mjeńſchinow 72 ras wobběhnje. Kołojeſdny dyrbi 120 kołow w tym ßamym cźaßu jěcź. 100 hriwnow tón doſtanje, kotryž mje pſchewinje. Pſchihladowanſki billet 10 np.

S poczeſćowanjom **Gerhardt.**

Pytam ßłużobne a hródźne dźowki a tajke k ßwinjom, gratmiſchtra, wotročkow, ßrěnkow, pohončow a rólnych pohončow, tſečakow, wolazych, dźěłaćeŕſke ßwójby a dójki pſchi wyßokej mſdźe do tudomnych a Draždźanſkich ſtron. **Schmidtowa** w Budyſchinje na ßerbſkej haßy 7, I.

Ssylna, róbna holza, kotraž je jutry ſchulu wukhodźiła, ßo hnydom do ßłużby pyta w Budyſchinje na ßukelnſkej haßy 20 w pjekaŕni.

Dźowki, ßłużobne holzy do lohkeje ßłużby, žonu abo holzu ſa pěſtowańcźu, pohončow, wolazych, cźeladnikow, dźěłaćeŕſke ßwójby pyta **Spannowa** na małej bratrowſkej haßy 5.

W **Hněwßezach** ſtej **dwě wobydleni** ſa pſchiſtojnych ludźi na pſchenajecźe. Dalſche je pola gmjenſkeho pſchedſtiježerja tam ſhonicź.

Dźak.

Wſchitkim pſcheczelam a ſnatym, kotſiž ßu pſchi wóhnjowym njeſbožu, kotrež je naß rano 4. meje potrjechiło, na pomoz khwatali, wuźſtwam ßykawow, a to woßebje Njeßwaczidliſkim a ſkótnemu wikowarjej Hempelej w Njeßwaczidle, kotſiž ßu ſe ſpěſchnej pomozu wohnjej wobarali, ßo dale wuſchestrjecź, ßwój najwutrobniſchi dźak prajimy.

Skopez ßwójba we Wětrowje.

Wſchitkim lubym ſ daloka a ſ bliſka, kotſiž ßu pſchi ßmjerćźi naſcheje lubowaneje najmłódſcheje dźowki a ßotry

Marje Auguſty Miklez ſ Banez,

po krótkej khoroſćźi njenadźizy w 17. lěcze ßwojeho žiwjenja wumrjeteje, naſchu wulku frudobu ſ nami ßobu ſaczuwali a ßwoju ßobuželniwoſcź ſ troſchtowazymi ßłowami a ſ jara rjanej kwětkowej pychu, kaž też ſ bohatym wobdźělenjom pſchi pſchewodźenju k poßlednjemu wotpočinkej wopokaſali, woßebje pak k. fararjej **Jakubej** ſa wutrobnje troſchtowaze prědowanje a wſchitkim tym, kotſiž ßu puſty wječor ſpěwali, ßo **najwutrobniſchi dźak** praji.

W Banezach, 2. meje 1897.

Hłubokoſrudźena Miklez ßwójba.

✝

Dźak.

Sa wjele dopokaſmow luboſćiwcho dźělbracźa pſchi wumrjecźu naſcheje lubowaneje macźerje

Hany Löhnertowje w Nadźanezach

ſ tutym wſchitkim ßwój najwutrobniſchi dźak prajimy.

Hłubokoſrudźene ſawoſtajene dźěcźi.

Lena a **Emma Löhnertez** w Nadźanezach,
Amalia Jeſchzyna rodź. **Löhnertez** w Draždźanach,
Auguſt Löhnert, wucźeŕ w Hrodźiſchcźu.

(K temu cźißku pſchiłoha.)

Pschiloha k czißku 19 Serbskich Nowin.

Ssobotu 8. meje 1897.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smėje jutsje njedźelu rano w 7 hodź. diakonus Sarjenk němsku spowjednu rěcź, 1/2 9 hodźin farar Räda němsće a w 10 hodźinach serbske prědowanje. — Popoldnju 1/2 2 hodź. budże katechismusowe rosrěcźenje s němskej s konfirmirowanej młodźinu.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** Jan Hermann Flack, cźeladnik w Bórku, s Marju Helaßez tam. — Pawoł Oswald Marx, pohoncź w Plawenje pola Draźdźan, s Marju Hanu Donathez na Zidowje. — Mikł Donath, źiwnoscźer w Měrkowje, s Hanu Marju Scheźěpanez se Seźijez.

W **katholskej zyrkwi:** Franz Kult, samkař w Lejnje, s Viktoriju rodź. Seemannez.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Kurt Pawoł Gerhard, Jurja Pawoła Hantuscha, wikowanskeho sahrodnika w Kelnje, ß.

W **katholskej zyrkwi:** Hana, Jana Augusta Lubka, dźěłacźerja, dź. — Marja Hertha, Jana Pawoła Benjcha. fabrikskeho dźěłacźerja na Zidowje, dź. — Martha Lejna, Wjazßława Kaufmanna, rěźbarja w Mnischonzu, dź. — Jan, Michała Gudy, kublerja w Hrubjelcźizach, ß.

Zemrjeźi:

Dźeń 22. haprleje: Anselm Schida, tšelbařski pomoznik, 19 l. 11 m. 24 d. — 26. Marja Madlena rodź. Woczkez, njebo Michała Diesnarja, wumjeńkarja w Sslonej Borschczi, sawostajena wudowa, 81 l. 7 m. 25 d. — 27. Marja Hana swud. Kucźźyna, rodź. Frenzlez, 36 l. 26 d. — Pawoł Bjarnat, Jana Pawoł, Wehnerta. dźěłacźerja, ß, 2 m. 21 d. — 29. Hańźa, bywscha swud. Halmowa, rodź. Wicźasez, njebo Bohuměra Wylema Barthela, murjerja na Zidowje, sawostajena wudowa tu, 69 l. 5 d. — Marja Martha, njemandź. dź. na Zidowje. — 1. meje: Jan Ernst Kschiźan, wobydleŕ a maschinski wjednik na Zidowje, 44 l. 3 m. 27 d.

Płaćizna zrow a produktow.

Žnowy dowos w Budyschinje: 4305 měchow.	W Budyschinje 1. meje 1897 wot hr.	np.	hacź hr.	np	W Lubiju 6. meje 1897 wot hr.	np.	hacź hr.	np.
Pschenza běła	8	12	8	29	8	—	8	38
Pschenza žołta	7	77	8	6	7	54	7	79
Rožka	5	63	5	75	5	50	5	69
Jecźmien	6	43	6	93	6	13	6	73
Wowß	6	50	7	—	6	—	6	60
Hroch	7	22	11	12	8	33	9	30
Woka	7	78	8	33	6	11	7	50
Jahły	13	—	15	—	12	—	14	—
Heiduschka	15	—	16	—	13	50	14	—
Běrny	2	20	2	60	2	—	2	40
Butra 1 kilogr.	2	30	2	70	2	—	2	30
Pschenična muka 50 =	8	—	16	50	—	—	—	—
Ržana muka 50 =	7	50	11	—	—	—	—	—
Ssyno 50 =	3	—	3	50	2	60	3	10
Ssłoma 600 =	16	—	17	—	16	—	17	—
Proßata 1236 schtuk, schtuka	9	—	20	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	4	25	5	25	—	—	—	—
Ržane wotruby	4	75	5	75	—	—	—	—

W Budyschinje płaćesche: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach 13 hr. 80 np. hacź 14 hr. 9 np., žołta 13 hr. 20 np. hacź 13 hr. 70 np., kórz rožki po 160 puntach 9 hr. — np. hacź 9 hr 20 np, kórz jecźmjenja po 140 puntach 9 hr. — np. hacź 9 hr 70 np.

Na turšy w Budyschinje pschenza (běła) wot 8 hr 24 np. hacź 8 hr. 38 np., pschenża (žołta) wot 7 hr. 94 np hacź 8 hr. 9 np., rožka wot 5 hr. 70 np hacź 5 hr. 78 np., jecźmjen wot 6 hr 45 np. hacź 6 hr. 83 np., wowß wot 6 hr. 25 np. hacź 7 hr. — np.

Drožđanske miaßowe płaćišny: Howjada 1. druźiny 56—58 hr., 2. druźiny 50—52 hr. 3. druźiny 45—55 po 100 punt. rěźneje wahi. Źiwe najlepšche krajne źwinje 36—38 hr. po 100 puntach. Cźelata 50—65 hr., po 100 puntach mjaßoweje płaćišny.

Wjedro w **Londonje** 7. meje: Pomrocźene.

Winski cźrijowy sklad.

Wulki wubjerk mużazych, žonjazych a dźěcźazych schkórnjow a stupnjow po tunich płaćišnach porucża

Emma Irisch

na kamjeńtnej haßy 15 pódla hosćenza sloteje krómy.

Parna nohowa kupjel.

A. Uhligowe

wulěkowanske kupjele a stazija

sa naturskohojeńsku wědomosć

w Budyschinje na nowych hrjebjach 3

poskićźeja kajkimžkuli khorym, kotrychž khorosć hischcźe nadźiju na wotkhorjenje dowoli, składnosć a srědki, wulěkowanje namakacź. Woßebje so na wubjerne wuspěschne wulěkowanje, na rospuschcźaze, wucźiskaze skutkowanje jeho dźělnych parnych kupjelow pschi nětkole knježazej influenzy, pschi wschelakich **rheumatiskich, katarrhaliskich** a **nasymnjeńskich khorosćach** pokasuje. Woßebje wulki wuspěch pschi **płuzowych, žołdkowych** a **cźuwowych (nerwowych) khorosćach,** pschi **wutrobinych, jerchenjowych** a **žonjazych khorosćach, drjenju, wicźu** atd. — Wopyty do wonka so tunjo wobliczа.

A. Uhlig,

praktiski sastupjeŕ naturskeho hojenja.

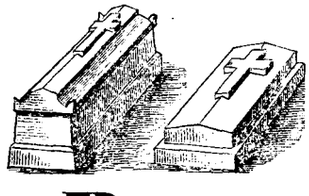

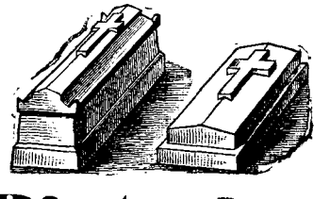

Bruno Pietsch

12 na Lubijskej drósy 12.

Poručam swój wulki skład hotowych **rowowych pomnikow** we wschěch kamjenjowych druźinach.

Woßebje na swoje tunje płaćišny kedźbliwe cźinju. Ssym **serbskeje rěcźe mózny** a proschu pschi potrjebje wo dobrocźiwe wobkedźbowanje.

Parny rěsak Tr. Holbjana,

twarskeho mischtra w **Budyschinje**

s napischecza piwarnje na Nowosalzskej drósy

a na dwórnischczowej drósy 10,

poruca **hranite drjewa, deski, laty,** kaž tež hotowe **schpundowanja, schindźelowe deski** a **wotrěski** we wschěch swucźenych dołhosćach a tołstosćach.

Wolijowe barby

we wschěch nuanßach, hnydom k barbjenju, derje a twjerdże skhnyjaze, k barbjenju khěžow, schpundowanjow atd.,

molerske a murjerske barby

w czerstwej tworje a w najwjetschim wubjerku,

schpundowanski ßwěczaty lak

s barbu a bjes njeje, njewonjaty a spěschnje skhnyjazy,

terpentinowy wolij

(němski a franzowski),

dwójzy warjeny hódny lanowolijowy firniß,

jara derje a twjerdże skhnyjazy,

bernsteinske laki, kopallaki, damarlaki, żelesowe laki,

Ia **Kölnski klij** kaž tež **murjerski klij**

a hischcże wschelake druhe druziny,

myjerśku krydu, gyps,

Ia **portlandski zement, klepatokamjenjowu a schmirglowu papjeru, schmirglowy plat, schpundowanski wósk, wósk sa parketowe schpundowanje, barbicże wscheje druziny, schablony**

sa **molerjow** a **murjerjow** atd.

porucza a ma pschezo na skladże po najtunischich płaczisnach

drogowe a barbowe

en gros khlamy en détail

Otto Engert

10 na snutskownej lawskej haßy 10.

Portlandski zement

wubjerneje druziny stajnje czerstwy w czwizach po 180, 90 a 45 kg., kaž tež po wasy porucza tunjo

Otto Engert,

en gros drogowe khlamy en détail.

Wósk

kupuje po najwyschschich płaczisnach

Otto Engert.

Słodowe kołochi

ßwětku, strowu a ßuchu tworu ma we wjetschich dżělbach na pschedań

A. Krüger

na hornczerskej haßy 18.

Mina

w snatej dobrosczi w bohatym wubjerku po poměrnych płaczisnach porucza

Gustav Küttner,

winowa pschedawarnja a korczma

10 na ßerbskej haßy 10,

5 dalokoreczak 5.

Płaczisnowe sapißy ßo poskicżeja.

Sa korczmarjow a saßopschedawarjow woßebity rabatt.

Karbolineum,

najkhmanschi wolij k wobělenju a namasanju, w woprawnych czwizach po 2 zentnarjomaj, kaž tež w mjenschich czwizach, a po wasy ma na skladże

en gros **drogowe khlamy** en détail

Oty Engerta

na snutskownej lawskej haßy 10.

Wubjernu czerstwu, ßuschenu,

rheinsku haschu (lachs),

ff. czerstwe ßuschene spikowane

wuhory,

wubjernu astrachansku

jikru (kaviar),

najlěpsche **Kielske tuczne büklinki, Kielske sprotty,**

Hanjaske pjeczene jerje,

wubjerna delikateßa, jenicżke pschedawanje w Budyschim wokrjeßu,

wuhora w żeleju, haschu w żeleju. naranschomórske tuczne jerje, delik. jerje bjes koscżikow w wschelakich juschtkach atd. atd.

je s czerstwej poßylku dostał a tuńjo porucza

Gustav Küttner,

winowa

a delikateßowa pschedawarnja winownja a ßuedarnja

10 na ßerbskej haßy 10,

na rózku hauensteinskeje haßy telefon czißło 5.

Oty Rügerowe

schokolady, biskwity, kakao, żelesowy kakao, żelesowy wowßowy kakao, wowßowy kakao

punt po 2 mk. 20 np., 1 mk. 80 np. a 1 mk. 40 np., kaž tež wulki wubjerk

ßylnjazu schokoladu

najlěpsche derjeßłodżaze sarumanje sa jatrowe wolij

porucza

H. Lindner

na seminarskej haßy 6 w Budyschinje.

Jerje wulke a tuczne, mandl po 40, 65, 90 a 100 np., schtuku po 2 hacż 9 np.

Syrup ßłódki każ měd, punt po 20 np. **Syrup jara** ßłódki po 16 np. a woßebje 1. druzinu jara tunjo punt po 10 np.

Margarinu tak rjanu każ butru punt po 70 hacż 80 np.

Jědźny tuk jara rjany a dobry, punt po 50 np., pschi 5 puntuch po 47 np.

Rajß punt po 13, 16, 18, 20 hacż 30 np., każ tež

bróch, jahły, buny, ßoki a łamane nudle

po tunich płaczisnach porucza

Ad. Rämsch pschi butrowych wikach.

Sslódke palenzy

liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.

porucza **Moritz Mjerwa** pódla Pětrowskeje zyrkwje.

Destillazija snatych dobrych palenzow po starych tunich płaczisnach.

Union-kognak

po wschěch płaczisnach dostacz

pola **Schieschki** a **Njeczki.**

Heinrich Mohr,

schewski mischtr w **Budyschinje**

na ßukelnskej haßy 14

porucza k konfirmaziji wschě pomyßlne druziny **stupnjow** a **schórnjow** po snatych tunich płaczisnach. Kaž je snate, po měrje wubjernje bedźaze wobucże sa krótki czaß dżělam.

Petrolejowe żehlaze ßwětko

poruczataj

Ed. Schiersandowaj ßynaj

w Budyschinje, na hoschiz haßy 11.

Petrolejowe żehlaze ßwětko, kotrež njeje wot płunoweho (gasoweho) żehlazeho ßwětka rosesnacz, je najtunische ßwětko pschitomneho czaßa.

Palaki ßo k kóżdej petrolejowej lampje pschihodża.

Njewjesczinske schlewjery, njewjesczinske schaty

porucza

A. Tschentscher

na bohatej haßy 18.

Pschedawanje a vorjedźenje
wschěch družinow **cžaßnikow.**
Płacźišny najtuńscho a rukowanje na dwě lěcźe.
Gustav Mager. cžaßnikaŕ
11 na ßerbßkej haßy 11
pschi starych kaßarmach.

Schórzuchi ſ cźelazeje kože
porucźa po tunich płacźišnach
Heinrich Lange
pschi žitnych wikach.

Kóßlaze kóźki
kupuje pschezo po najwjetschich płacźišnach
Heinrich Lange
pschi žitnych wikach.

Kłobukowy baſar

nětko 9 na bohatej haßy 9
w domje knjeſa cžaßnikarja **Marſchnera.**
Wschě nowoſcze
mužazych a hólcžazych kłobukow a mězow
ßu w najwjetschim wubjerku dóſchłe a porucźa wſcho po wurjadnje tunich płacźišnach.

Kłobukowy baſar

w Budyſchinje 9 na bohatej haßy 9
w domje knjeſa cžaßnikarja **Marſchnera.**

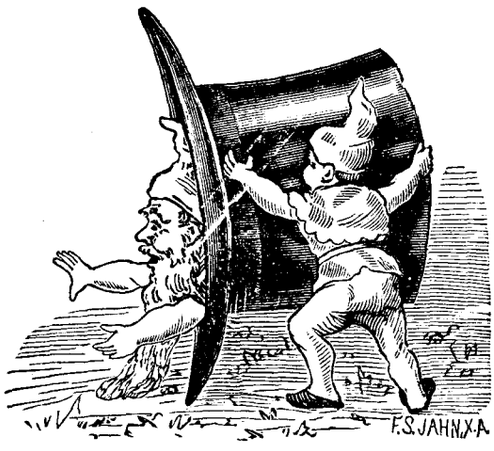

Meblowy magazin

tyſcherſkeje jednoty w Budyſchinje
na bohatej haßy cźißło 14 po 1 ſkhodźe
w domje knjeſa Mahnki.

Wulki ſkład hotowych tyſcherſkich a pólſtrowanych meblow:

komodow	hižo po	18 mk.	— np.,
draſtnych khamorow	„ „	22 „	— „
ložow	„ „	9 „	— „
ſofow	„ „	36 „	— „
matrazow	„ „	22 „	— „

rohodźinowe ſtoły wſcheje družiny hižo po 2 mk. 50 np., **ſchpihele** a wſchě druhe meble po najtuniſchej płacźišnje.

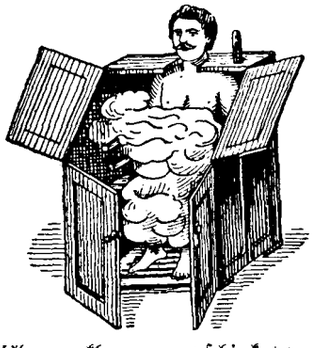

A. Uhligowe

hojerſke kupjele
a ſtazija
ſa naturſkohojeńſku wědomoſcź

kóždemu khoremu, pschi kotrymž je hiſchcźe nadźija na wotkhorjenje, ſkładnoſcź a žrědki, ßwoje wuſtrowjenje namakacź, poſpicźuja.

Wurjadny wulěkowanſki wuſpěch pschi **płuzowych, žołdkowych, cźuwowych (nervowych), wutrobinych, jěrchenjowych a zonjazych cźerpjenjach, pschi rheumatiſmje, wiczi, krejſkhudoſcźi, ſłaboſcźi** atd.

Woßebje njech je pokaſane na rospuſchcźaze a wucźiſkaze ſłutkowanje tudomnych dźelnych parnych kupjelow pschi **drjenju, katarrhaliſkich a naſhmunjeńſkich khoroſczach.**

Wopyty do wonka (ſ jěſdnym kołom) tunjo wobliczu.

A. Uhlig,

wukonjazy ſaſtupjeŕ naturſkohojeńſkeje wědomoſcźe.

Schparazy wolij

dźěłany ſa ſchijaze maſchiny a jěſdne kóła ſ koſcźowolijoweje fabriki H. Möbiuſa a ßyna w Hannoverje dóſtacź pola
Clemensa Jäckela na bohatej haßy.

Ludwig Kuhlmann

(mějecźeŕ **Erich Hecht**)
w kupnizy pschi hłownym torhoſchcźu
porucźa w **wulkim wubjerku** po **tunich płacźišnach**

gardiny, běłe a na žołcź,
kattuny, ſofowe deki,
meblowe tkaniny,
vitražowe tkaniny,
běłe, na žołcź a pišane,
gardinowe žerdźe a roſetty,
teppichi, běhacźe, linoleum,
wóſkowe ßukno, tapety.

Meblownja

na ſadnjej bohatej haßy 4 blisko žitneje haßy
porucźa tunjo

draſtne khamory	1 durjate	hižo po	19	mk.	50	np.,
„ „	2 durjate	= =	26	=	—	=
ſchatowe khamory	2 durjate	= =	29	=	—	=
vertikowy	2 durjate	= =	30	=	—	=
loža	jednore	= =	9	=	—	=
blida ſ droſchłowanymi nohami		= =	7	=	50	=
komody		= =	15	=	—	=

ſtoły a wſchě druhe meble po jara tunich płacźišnach ſ rukowanjom ſa jich khmanoſcź. Skład hotowych kaſchcźow

H. Seikritt, tyſcherſki miſchtr.

Srědk

k ſpěſchnemu blejchowanju platu

ma na pſchedań a kak ma ßo nałożecź, wukaże

Otto Engert na ſmutkownej lawſkej haßy.

Turkowſke ßłowki

nowy płód w měchach, kaſchćźikach a po waſy ßu tunjo doſtacź pola

Moritza Mjerwy

pſchi mjaßowym torhoſchćźu.

Deſtillazija likěrow po ſtarych tunich płaćźiſnach.

Wuwſaćźne płaćźiſny

jenoż krótki cźaß płaćźaze.

Mužaze gumijowe ßlě ſ patentowanej tſchaſku (ſchnallu) a kožanymi, por po 40 np.,

lilijomlokowe mydło, jara miłe a wuſpěſchne ſa kožowu barbu, kuſk po 20 np.,

žonjaze ſchtrympy, woßebje tołſte ſ dwójnym kónzom a dwójnej pjatu, po patencźe ſchtrykowane, por po 38 np.

Macco-mužaze koſchle po 125 np.,

žonjaze zwjernowe rukajzy we wſchěch barbach a wulkoſcźach, por po 13, 19, 22 a 25 np.,

módrocźiſchcźane ſchórzuchi, hotowe ſeſchite, po 48 np.

Macco-mužaze ſpódnje kholowy, por po 105 np.

Haptykarjowe Döringowe mydło kuſk po 15 np.,

ſcźěnſke talerje ſ blacha ſ kraßnym napodobnjenym ruczným molowanjom po 37 np.,

ſchandka, 45|45 ztm. wulke, běłe a běłe ſ pißanej kromu, ½ duzenta po 62 np.,

mužaze ſoki, po patencźe ſchtrykowane, cźeźka twora, ſ dwójnym kónzom a dwójnej pjatu, por po 29 np.,

lětni koſchlazy barchent, ſtary łohcź po 20 np.

Dźěcźaze ſchtrympy, diamantnoczorne, ſ rukowanjom, ſo barbu, njepuſchcźa,

družina 603 ſa něhdźe	1—2	2—3	3—4	4—5	5—6	6—7	8—10	10—12	12—14 lět,
por po	9	13	20	23	26	29	32	35	38 np.,
družina 346 por po	23	25	30	35	38	43	45	48	52 np.

deki na dźěcźaze woſy po 75, 95, 120, 150, 175—500 np.,

wopłokowanſke trjenja, módre a cźerwjene kaſchikate, 47|47 ztm. wulke po 12 np.,

woknowa rjedźeńſka koža po 8 np.,

trjenja, wotměrjene ſ wobraſatym muſtrom a cźerwjenymi ßmuhami, po 15 np.

Draſtne tkaniny k blusam a płóczliwym wobleczenjam a to krep, kaſchemir a battiſtowe tkaniny, woprawdźite elſaſke družiny, jenoż khmana twora, kraßne ſeſtajenje barbow, ſtary łohcź po 35—43 np.

Niklojte talerki po podołhojtej formje

Wulkoſcź	20/26	24/31	28/36	32/42	36/47
po	22	29	42	70	105 np.

Sbytki tykanjow we wſchělakich dołhoſcźach a płaćźiſnach.

Pſchedeſchćźniki ſa **žónſke** a **dźěcźi** w najbohatſchim wubjerku po pomyßlnje najtuniſchej płaćźiſnje.

S. Beer, prjedy Messow & Waldschmidt,

pſchi błonym torhoſchcźu 9, delka a po 1 ſkhodźe.

Schmidt & Gottschalk,

pjenjeźny bank

pſchi mjaßowym torhoſchcźu cźißło 14|16 w Budyſchinje.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž jama so we wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 20. **Sobotu 15. meje 1897.** **Lětnik 56.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Protestowansku shromadźisnu pschećiwo cźěskemu rěčowemu wukasej, kotruž bě wjednik reformarskeje strony w Sakskej, Oswald Zimmermann, sańdźenu njedźelu do Draždźan swołał, je policija rospuschćiła. Shromadźisna, na kotruž bě žo něhdźe 2000 wožobow sešło, bě wot někotrych němsko-cźěskich sapóstłanzow wopytana, s němskich kněžorstwožejmskich sapóstłanzow běchu pak tam jenož někotsi reformarsźy widźeć. Wukrajanam bě Draždźanska wyschnosć sakasała rěčeć. Shromadźisniny wotmyslenу saměr bě s tym pschekaženy; pschetož jenož někotsi snaći reformarjo s Draždźan, Barlina a Halle mějachu rěče. Wjeleźkowne wobsamknjenje, s kotrymž žo pohorschenje pschećiwo cźeskemu rěčowemu wukasej wupraji, žo jenohłósnje pschija. Hdyž na to pschedstyda Oswald Zimmermann rospominasche, cźeho dla žo awstriskim hosćom njeje ta žama rěčna žwoboda pschiswolika, kotruž je wón žam tydźeń prjedy w Liberzu wužiwał, jeho naskedźbu mějazy policajski sastojnik pschetorhny, na to pokasujo, so tale wěz na dnjowym rjedźe njesteji. Hdyž rěčnik njedźiwajcy teho sadźerženje nadkedźbowanskeje wyschnosće dale žudźesche, sastojnik pschipowjedźi, so je shromadźisna rospuschćena. Spěwajcy „Wacht am Rhein“ a „Deutschland, Deutschland über alles“ shromadźeni salu wopuschćichu.

— Sakscy nazionalliberalni žu 9. meje w Draždźanach skhadźowanku měli. Na njej žo žadasche, so bychu žo kněžorstwožejmskim sapóstłanzam diety (pjenježne sarunanje sa jich žejmske dźěło) płacźiłe. Poždźenja kněžorstwoweho žejma žu teho dla husto tak žłabje wopytane, dokelž ludowi sastupjerjo radscho doma žwoje dźěło hladaja, město so bychu w drohim Barlinje sa žwoje pjenjesy žiwi byli a žo pschi žejmskich wuradźenjach wobdźělili. Bismark je w žwojim cźasu, hdyž je žo němskemu ludej powschitkowne wólbne prawo dało, měnił, so wón sozialdemokratam durje kněžorstwoweho žejma sawrje, hdyž žo sapóstłanzam diety njepschiswola. Tole měnjenje pak je žo we woprawdźitosći sa cźisće wopacźne wupokasało. Sozialdemokratojo žami žwojim sastupjerjam jich žejmske dźěło płacźa a maja teho dla kandidatow pschi wólbach na wubjerk. Druhe strony pak žu na to pokasane, jenož jara samožitych muži do kněžorstwoweho žejma wolicź, dokelž dyrbja tuczi wschě wudawki, kotrež žiwjenje w Barlinje wot nich žada, se žamžneje móschnje sapłacźicź. — S konserwatiwnymi chzedźa nazionalliberalni w někotrych praschenjach hromadźe hicź, tola dyrbi žo na snapschećnosće, mjes woběmaj stronomaj wobstejaze, dźiwacź; nazionalliberalni nježměda žo ženje do žłužby konserwatiwnych a swjaska ratarjow stajicź. — Pschećiwo sozialdemokratiji, kotraž s wupscheštrjenjom industrije na wšy pschezo bóle rosće, njeby bjes wužitka było, hdy by žo jej s policajskimi sakonjemi napscheczo stupało. Sso rosumi, so žu nazionalliberalni, kaž prjedy, tež hischće nětkole wschitkim zyrkwinskim stronam, njech žu evangelske abo katholske, pschećiwni.

— W kněžorstwowym žejmje je žo žrjedu se sozialdemokratiskim namjetom, wotstronjenje paragrafa wo skschiwdźenju majestosće žadazym, saběrachu. Bebel na wulku liczbu saždźenjow dla skschiwdźenja majestosće pokasowasche a žo skónczńje na kněžorowe rěče hórschesche, w kotrychž bě tutón tych, kotsiž běchu žo jeho woli spjeczowali, krucze pschimał. — Sapóstłanz Lieber teho runja wobžarowasche, so žo druhdy cźisće njewinowate žłowo jako skschiwdźenje majestosće wobhlada, tola žo njemóżesche rossudźicź, khostanske postajenja do zyła sběhnyć. Sswary s kněžorskeho rta jeho njeroshorja. Zentrumska strona je žebi hižo wjele hórsche žudźenja wot prěnich statnych sastojnikow lubicź dyrbjała dacź. Dale tež hischće žwobodomyslnaj Richter a Munkel, antisemit Förster a sozialdemokrat Liebknjecht sa sběhnjenje paragrafa rěčachu. Sozialdemokratiski namjet pak žo s wulkej wjetschinu sacźišny.

— W Pruskej žu hižo dawno sa tym žadali, so by žo 8. paragraf towarstwoweho sakonja sběhnył, po kotrymž nježmědźa politiske towarstwa mjes sobu dla shromadnych saměrow jednacź a wobkhadźecź. Knježerstwo je nětko swólniwe, tutemu paragrafej spanycź dacź, tola žebi sa to prawo žada, so žmě policajska wyschnosć towarstwa a shromadźisny, kotrychž saměry abo skutkowanje khostanskim sakonjam napscheczo du abo sjawnej bjesstraschnosći, wožebje sjawnemu měrej se strachom hroża, rospuschćicź. W pruskim krajnym žejmje sćežka knježerstwu tole prawo dadźa, po kotrymž mohło wone kóždekuli politiske towarstwo, hdyž runje k jeho saměram napscheczo steji, rospuschćicź.

— Khěžor Wylem je komitejej dobroczelskeho basara w Parisu, kotryž je žo tydźenja wotpalił, 10,000 hriwnow póžłak. Presidentej Faurej je wón hnydom dla njesboża, pschi kotrymž je telko cźłowjekow žo spaliło a sraniło, žwoju žobuželniwosć psches němskeho póžłanza a posdźischo hischće pišomnje wuprajił.

— 60 krócź móże jena batterija sa jenu mjeńschinu s nowymi kanonami wutšelicź. Pschi tym žo nowe schrapnele se srażliwymi sapalakami na dalokosć 8000 metrow, po tajkim něhdźe połdra hodźiny daloko, tšeleja. Sapalny sapalak je na 5000 metrow pschestajliwy. Nowy spinazy wotroh — jara schěroka, žylna schpoda pschi lafettowej wopuschi, kotraž žo pschi prěnim wutšelu twjerdźe saryje a nasadjěsdźenju do zyła sadźěwa — tšelenje pospěschi, dokelž móże muzstwo nětko směrom pschi kanonje stejo wostacź a dokelž móże muž cźišćo 2 hnydom po wutšelenju s nowa měricź, a to žam, bjes pomozy druheho měrjazeho kanoněra, dokelž žo poboczne pschežunjenje roky s jenej wjertawu lohko wuwjedźe. To njeje niczo potajne, so žu žo nowe kanony we wschej cźichosći sawjedźe, a so, tak bórzy hacź khěžorstwowy žejm pjenježne žrědki sa nje pschiswoli, žo wone hnydom pschi wschitkich artillerijskich regimentach sawjedu. Krupp ma dosć pjenjes, so móże zyłe němske wójsko s nowymi kanonami mjes tym na pożczonku sastaracź.

— Wulki strach naschemu ratarstwu s Argentinskeje hrosy. Hischće w lěcźe 1894 Argentinska s 346,245 tunami na cźole tych krajow stejesche, kotrež do Němzow pschenżu woża, mjes tym so Ruska s 280,594 tunami w tsecźim rjedźe stejesche. Tola hižo w lěcźe 1895 bě Ruska s 678,203 tunami Argentinsku daloko pschežahnyła, kotraž bě poslednje lěto do Němskeje jenož 141,603 tunow pschiwjesła. Sa to je žo pschiwos pschenży s Ruskeje do Němskeje na 852,465 tunow sběhnył. Nětko žo Argentinska prózuje, žwój pschiwos pschenży do Němskeje na prjedawschu wyžokosć swjesć, a teho dla želesniske frachty poniži. Hižo nětkole zuse žito tak žylnje na žitny płacźišny w Němzach cźischcźi, so skoro wjazy hódno njeje, žito plahowacź. Kak hakle budźe potom, hdyž pschiwos s wukraja hischće bóle pschibywa. To žu hubjene wuhlady sa němske ratarstwo.

Awstriska. Zychon, sbudźeny dla rěčoweho wukasa, kotryž je žo sa Czechi a Morawu wudał, hischće pschezo Němzow w roshorjenju dźerži. W kněžorstwowym žemje běchu němszy liberalni a

němsko narodni namjet ſtajili, miniſtrow wobſkorżicź, dokelž ßu pjecża ſ rěczowym wukaſom wuſtawu ſranili. Po herjekazej debacże, w kotrejž ßo ſapóßłanzy pſchi ßamym do pukow dachu, ßo tónle namjet ſacźißny Młodocźęſki ſapóßłanz Horiza a němſkonarodny Wolf ßo dla ſkſchiwdźenja po ſkónczenju poßedźenja na duel ſ mjeczom żadaſchtaj, pſchi kotrymž ßo wobaj ſraniſchtaj.

— „Cźęſkej ſchulſkej macźizy“, towaŕſtwu, kotrež w tych cźęſkich ſtronach, hdźež je cźęſke wobydleŕſtwo w mjeńſchinje, cźęſke ſchule ſałożuje, je ßo nahladne wotkaſanje doſtało. Polizajſki komißar Bjedrich Schnell, kotryž je tele dny wumrjeł, je temule towaŕſtwu 220,000 ſchęßnakow wotkaſał. Jeho wotkaſanje teho dla wulke dźiwanje ſbudźuje, dokelž je Schnell po rodźe Němz.

Franzowſka. Pódla němſkeho kħěžora je tež ruſki zar preſidentej Faurej dla wohnjoweho njeſboża w baſaru Parižſkeho dobroczełſkeho towaŕſtwa ſ woßebitym pißmom ßwoju ßobuželniwoſcź wuprajił. Wone ma ßo takle:

„Knjes preſidento! Jara luby a dobry pſchecźelo! Zarowa ßo ſo mnu ſjenocźi, ſo bychmoj Wam żiwu pohnutoſcź wobßwędczikoj, kotruž je żałoßne njeſboże w Parižſkim dobroczełſkim baſaru ſbudźiło. Wy pſchederje naju cźucża ſa Franzowſku ſnajecże, ſo njebyſchcże dwělowali na naſchim hłubokim a wěrnym dźělbracźu pſchi njeſbożu, kotrež je nětkole tajke wutrobukamaze żarowanje a tajku żałoßnu boloſcź w Pariſu ſbudźiła. Sſo ſ zykej wutrobu temu pſchiſamknywſchi, ſchtož Wy ßami pſchi tajkim pruhowanju ſacźuwacże, nam na wutrobje leži, Wam ßwoju ſympathiju a tu zykeje Ruſkeje wobkrucźicź. Dowolcże, jara drohi a luby pſchecźelo, Wam ſ dobom ſawěſcźenje ßwojeho njekabłazeho ſprawneho pſchecźelſtwa wobnowicź.

Miklawſch.“

So zar franzowſkeho preſidentu ßwojeho jara lubeho a droheho pſchecźela mjenuje, cźeſcźelakomnych Franzowſow njemało ſpokoji.

Ruſſowſka. Hoborſki kanal, rańſche morjo ſ Cźornym Morjom ſjenocźazy, ma ruſke knjeżerſtwo myßle twaricź. 1600 kilometrow dołhi kanal dyrbi ſa 5 lět natwarjeny bycź. Łódże mohłe potom ſ Rigi pſches ſnutſkownu Ruſku hacź do Cherſona jěcź a ßebi ſ tym wobjěſd wokoło Gibraltar ſalutowacź. Kanal je ſa pſchejěſd najwjetſchich panzerowanych łódźow wobliczeny a je ſwjerċha wody 65 metrow a na dnje 35 metrow ſchěroki, hłuboki je wón 8½ metra. S Rigi ßo rěka Duna, poſdźiſcho Berjoſyna a Dnjeſter ſa kanal wużiwaja. Twarſki pjenjes je na 400 milijonow hriwnow wobliczeny. Kanal ßo tak natwari, ſo móża łódże wodnjo a w nozy ſa hodźinu 11 kilometrow pſchejěcź, ſo bychu po tajkim ſ Cźorneho Morja hacź do rańſcheho morja 6 dnjow trjebali, po tajkim 3 dny mjenje, hacź pſchi dotalnej móŕſkej jěſbje. Dokelž ßo ſ nowym kanalom łódźniſtwo ſ rańſcheho morja ſ kħětreho dźěła wotwobrocźi, budża ſ nim tež rańſcho-móŕſke pſchiſtawne měſta ſchkodowacź.

— W Cherſonſkej guberniji w połodniſchej Ruſkej ßu ßo njeměry pſchecźiwo żidam měłe. W Kantaſukowje njeměrniży żidowſke hłamy wurubichu, nękotre kħěże wupuſcźichu a tſjóch żidow ſaraſychu. Sawołani wojazy hakle pſchińdźechu, hdyż běchu njeměrniży twóchli.

Grichiſka. Poßlednje porażki pola Pharſale a ſrudne wójſkowe wobſtejnoſcże ßu ſkónczńje grichiſke knjeżerſtwo ponucźiłe, europiſke wulkomozy proßycź, ſo bychu měr mjes njej a Turkowſkej ſaradźiłe. S dobom je Grichiſka ßwojim wojakam ſ Krety ßo wotwjeſcź dała. Wrócźenje grichiſkeho wójſka ſ Krety bě wuměnjenje, bjes kotrehoż wulkomozy Grichiſkej ßwoje poßrědniſtwo njebychu ſpożcźiłe. Wo wyßokoſcźi wójnſkeho ſarunanja, kotrež budże Turkowſka wot Grichiſkeje żadacź, njeje hiſchcże niczo ſnate. Dokelž ßu grichiſke ſtatne kaßy próſdne, budże Grichiſka dźěl ßwojich złownych dokhodow Turkowſkej ſaſtajicź dyrbjecź. Kupu Kretu by Turkowſka pjecża Grichaм pſchewoſtajiła, hdy bychu woni ſa to Theßaliſku, ſ kotrejež ßu Turkojo nětkole grichiſke wójſko wubili, Turkowſkej pſchewoſtajili. Dale je ßebi pjecża ſultan khutnje wotmyßlił, woßebite pſchedprawa Grichow w Turkowſkej w narodnym a zyrkwinſkim naſtupanju ſběhnycź. Sſkowjenjo w Turkowſkej, Bołharjo a Sſerbjo, ßu ßo hižo dawno wo to prózowali, ſo bychu ßo wot knjejſtwa grichiſkeho duchownſtwa wußwobodźili. W poßlednim cźaßu ßylne hibanje mjes turkowſkimi Sſkowjanami pſchecźiwo grichiſkemu duchownſtwu dże, kotrež Bołharow a Sſerbow hórje podtłóczuje, dyżli Turkojo. Tak Sſerbjo Grichow winuja, ſo ßu pſched nękotrymi měßazami ßerbſkemu biſkopej w Ueſkübje ſ jědom ſawdali, ſo móhli na jeho měſto jeneho Grichu poſtajicź. Nětko je ſkónczńje ſultan do teho ſwolił, ſo je ßo tónle grichiſki biſkop, kotryž ßerbſki do zyła njerozumi, wotßadźił a ſo ßo tamniſche biſkopſtwo ſaßo ſ jenym ßerbſkim duchownym wobßadźi.

Poßrědniſtwo wulkomozow je hižo pſchiměr mjes Turkowſkej a Grichiſkej wuſkutkowało. Duż drje ßo měr bórſy wobſamknje.

Pſchi bitwje pſched Pharſalu ßu ßo tſi turkowſke diviſije wobdźełiłe. Ssylnoſcź grichiſkeho wójſka, kotrež krónprynz a prynz Miklawſch nawjedowaſchtaj, ßo ua 20,000 muży ſ 5 batterijemi wobliczi. Bitwa ßo rano w 5 hodźinach ſapocża, trajeſche zyły dźeń a ßo hakle w uozy ſkónczi. Grichojo běchu hórki pola Kara-Dernirdji wobßadźili, ſwotkal jich dwě turkowſkej batteriji ſ leſcźiwym wobeńdźenjom wucźiſchcźeſchtej a grichiſku artilleriju wotmjelknycź nuſowaſchtej. Pſchipołdnju turkowſka artillerija poſtupowaſche a prawe kſchidło Grichow wobſtupi. Na to tež turkowſzy pěſchzy poſtupachu a Grichow na runinu pola Tatari naſad honjachu. Wokoło 2 hodźin Turkojo Tatari wobßadźichu a dale ſa Grichami marſchěrowachu, mjes tym ſo Grichojo w njeporjedże zoſajo ßo k Pharſalſkemu moſtej tłóczachu. Skónczńje ßo Grichojo hiſchcże khwilu Turkam pola Waſili napſcheczo ſtajichu. Turkowſka artillerija pěſchkow, na Grichow tſělazych, ſtajnje podpjeraſche. S grichiſkich kanonſkich kulow je jena jeniczka trjechiła; wona do bliſkoſcże franzowſkeho a awſtriſkeho woješkeho attaſcheja padże, kotrajž ßo pſchi turkowſkim generalnym ſtabje namakaſchtaj a bitwiny momentne wobraſy wotebraſchtaj. W 6 hodźinach ßo turkowſka artillerija pſched Pharſalu poſtaji, mjes tym ſo turkowſzy pěſchzy pſches móſt cźehnjechu. Schtwórtk rano Turkojo po krótkim wojowanju měſto wobßadźichu. Na wobèmaj ſtronomaj je ßo wjele munizije pſchetſělało. Turkojo mějachu něhdże 250 morwych a ſranjenych. S dobom ſ Pharſalu Turkojo 80 wßow we wokolnoſcźi wobßadźichu, pſchi cźimż jim hórſka batterija ſ 18 mulemi, wjele munizije a provianta a tež pakaża grichiſkeju prynzow do rukow padże. Na grichiſkej ſtronje je wjele wojakow ſpadało; woßebje wjele ſapuſcźenja je mjes Grichami turkowſka artillerija cźiniła.

Hdyż ßu na kraju wſchudże na Grichow puki padałe, je jim ſ najmjeńſcha ſ małym troſchtom, ſo ſtej grichiſka wójniſka łódź „Peneus“ a torpedoſki cźołm cźißko 14 jenu turkowſku łódź pola Tenedoſkej kupy ſaßłapałej. S łódźu ßo 100 turkowſkich wojakow a 6 offizěrow, mjes nimi jedyn major, wjeſechu. Na łódźi běchu pódla teho tſi ſta Martiniſkich tſělbow, nękotre tyßazy patronow, ſchěſcź mitrailleuſow a wſchelakory proviant. Pola turkowſkeho majora 4000 puntow (frankow) namakachu. Saßłapjenu łódź ßu do Skiathos dowjeſli.

Wulkohubazy Grichojo, kotſiž prjedy njepſcheſtawajzy k wójnje ſchcźuwachu, ßo nětko na krónprynza njemdrja, ſo je wina na wſchěm wójniſkim njeſbożu. Pſchecźiwo tutym ſchkerjednikam je miniſterſtwowy pſchedßyda Ralli ſcźěhowazu wopowjedź do ſjawnoſcże dał:

„Pola Pharſale 65,000 Turkow (?) jenoż hiſchcże 22,000 Grichaм napſcheczo ſtejeſche; pódla teho mějachu Turkojo tſi krócź wjazy kanonow, dyżli Grichojo, we wohnju. Njebudźiſche-li grichiſke wójſko zofako, budźichu jo Turkojo doſpoknje wobſtupili. Duż je knjeżerſtwo ſa dobre ſpóſnało, ſo je wójſko k Domokej zofało. Wone pak je krónprynzej krucże pſchikaſało, ſo dyrbi pſchekhody Othryſkich horow hacź do poßlednjeho muża ſakitacź.“

Wyſchk Ssmolenſki je knjeżerſtwu a krónprynzej powjedźił, ſo, tak dołho hacź budże nad ßwojej brigadu komandowacź, pſchikaſni, ſo dyrbi pſches Almyroſke hory zofacź, njebudże poßłuchacź. Se wſchitkich nawjedowarjow grichiſkeho wójſka je Ssmolenſki jeniczki, kotryž je Turkam khróble napſcheczo ſtał.

Dźakownoſcź.

Handrij Żarow, wobßedźer bankownje Żarow a towaŕſtwo, bě we wulkej pjenjeżnej nuſy. Spekulazija, na kotruž bě wſchitku ßwoju nadźiju twarił, bě ßo pſchecźiwo wſchemu wocźakowanju njeporadźiła, nětkole bě poßledni dźeń měßaza pſched durjemi, dołhi mějachu ßo płacźicź, a ani tyßaz hriwnow njebě w pokładnizy. Schto nětkole ſapocźecź?

Njewjedźo ßebi ſaradźicź, khodźeſche po ßwojej pißarni tam a ßem. Scheſty krócź drje pſchehładowaſche ſapiſki, ſ wołojnikom napißane, pſchirunowaſche dołhi a dokhody a myßleſche ßebi na kóżdu móżnoſcź, kak pjenjeſy ſehnacź, ale wſchitko bě podarmo, njedoſtatk tu běſche, a pjenjeſy na to tu njeběchu.

Ssurowy pſchichod ſtejeſche pſched nim. Wón bě ſniczeny. Dwaj pucźej jeno ſbywaſchtej: bankrot abo kulka do hłowy.

Symny pót ſtupi jemu na cźoło a ſyma jeho naběża. Tak młody, ani tſizyczi lět, a tajkile kónz! Němy ſadwělowawſchi cźißny ßo na kanapej, ſtłóczi ßebi ruzy na cźoło a wudźěraſche pſched ßo njewjedźo, ſchto ſapocźecź.

Na dobo sastupi nĕchtó. Jan Kadlak, jeho stary pschecźel s mkodych lĕt, to bĕ. Staroscźiwy, bjes maka wustróżany, pschistupi bliże.

Handrij stany hnydom a powita, zyle we wuskoscźach, pschecźela, kotrehoż wjazy lĕt widżał njebĕ. Prjedy bĕschtaj jara spschecźelenaj byłoj, potom pak bĕ ßebi Handrij druhi wobkhad hladał, dokelž ßo jemu tónle pschecźel pschejara jednory a sastarjeny bycź sdasche.

„Tebi ßo dźiwno sda, so ßym pschischoł?“ woprascha ßo pschecźel.

We wuskoscźi rjekny Handrij: „Dyrbju ßo samołwjecź, so tak dołho pola tebje był njejßym!“

„O, nimasch winy k temu; naju pucźe dźĕ njeńdu pornjo ßebi, dźenßnischi dźeń dźĕ kóżdy sa ßwojim wużitkom khodźi. Wojowanje wo bycźe njewostaja nam cźaßa wysche.“

Pschihkoßujo kiwny Handrij, pschińdźe pak do hischcźe wjetschich wuskoscźow.

„Njejßym dźĕ też k temu pschischoł, so bych tebi porokował, luby Handrijo, nĕ, ßym pschischoł, so bych tebi pomhał!“

Młody bankownik ßo swjese a wudźĕrasche na ßwojeho pschecźela.

Tón kiwasche ßo poßmĕwajo: „Haj, haj, mój hólcźko, wĕm wschitko, wĕm, kak ßo cźi wjedźe, — ty ßy na sahinjenju. A runje teho dla ßym pschischoł. Kelko dha trjebasch?“

Hischcźe pschezo njemóżesche Handrij rĕcźecź.

Duż rĕcźesche pschecźel dale: „So by ty po tajkim jaßnje wjedźał, na cźim ßy: wĕm to wot ßwojeje ßotry Hany; ta je, schtoż ty najfkerje njewĕsch, we Wołmjakez bankowni knihiwjedniza; tam ßu wo twojej naležnoscźi a wo twojich wobstejenjach powjedali, a ta je mi wschitko saßo wupowjedała.“

Nĕtkole bĕ Handrij wschón poraženy. Nowy porok kló jeho. Pschetoż tuta holza bĕ nĕhdy jeho tajna ßlubjena była, ale wón bĕ ßo jeje sdalił, dokelž chzysche wysche won. A nĕtkole pschińdźeschtaj tutaj takle njewobkedźbowanaj a skicźeschtaj jemu pomoz, kotraž mohła jeho se sahuby wumóz. To bĕ jeho jara wohańbiło.

„Duż praj zyle cźistu wĕrnoscź“, rjekny Jan, „kelko trjebasch?“

Ani ßlowa njewotmołwjejo, poda jemu Handrij papjerku, na kotruż bĕ samyßleny wudźĕrał.

„Khort tola! 26,000 hriwnow? To ßebi njebych myßlił“, rjekny pschecźel.

Se strachom a tschepjetajo hladasche Handrij na njeho. Hižo chzysche też tale poßlednja nadźija ßo saßo shubicź.

Tola pschecźel ßebi pomyßli a rjekny, s krótka ßebi wotmyßliwschi: „Dam cźi te pjenjesy, jutsje pschipołdnju móżesch na nje cźakacź. Ale dyrbju cźe napominacź, Handrijo, njetykaj ßo saßo do tak lohkomyßlnych spekulazijow. Dam cźi bjes maka połojzu ßwojich nalutowanych pjenjes. Dowĕrjn ßo cźi, Handrijo, hospodar derje s tymi pjenjesami, wopominaj, so ßym je ßwojej ßwójbje wotcźahnył, so bych tebi pomhał.“

A Handrij wobja pschecźela, a ßylsy ronjo a s tschepjetazym hłoßom wotmołwi: „Ženje, ženje cźi to njesabudu, luby Jano! Wĕcźnje dźakowny chzu cźi sa to bycź! Ty dźĕ ßy mi lóscht k żiwjenju saßo dał! Ty dobry, luby cźłowjecźe!“ a wón wobjimasche a wokoschesche pschecźela.

* * *

Sa schtwórcź lĕta posdźischo.

Bankownja Żarow a towarstwo steji saßo wĕscźe a krucźe. Nĕhdysha rana je saßo sahojena, a s teho cźaßa je Handrij kedźbny. Ale wón dźĕła nĕtkole sbożownje, pschetoż jeho snajomstwo a swjatki ßu poczate błyschcźate bycź. Spĕschnje dźe horje.

Wĕ ßo, hori ßo jemu we wutrobnju pschezo hischcźe płomjo dźakownoscźe sa njeßebicźneho pschecźela, ale wo tym njerĕcźi s nikim, a jeli nĕkat móżno, sdaluje ßo też bliskoscźe ßwojeho pschecźela, pschetoż ma ßnadne cźucźe, jako by ßo tehole jednoreho cźłowjeka hańbował.

Też knjeżnje Hanzy je ßo wutrobnje dźakował. Nĕschto krócź je s njeju do dźiwadła pokhodźił, też je ßo nĕschto krócź s njeju wujĕsdźował, hdyż pak pytny, so saßo tak dowĕrnje rĕcźi, każ prjedy, je ßo jeje po nĕcźim s nowa sdalował, pschetoż s njeju ßo woženicź, na to ßebi ani nĕtkole njemyßlesche, — to by tola kusk jara pschehnata dźakownoscź była, woßebje nĕtkole, hdyż móżesche bórsy doscź dobru a nahladnu żeńtwu scźinicź.

Sa mĕßaz junu pak ßo tola s tymle bratrom a ßotru skhadźowasche, to ßo skoro hinak njehodźesche, tola bĕ pschezo wjeßeły, hdyż jeho wobkhodni pschecźelcźo niczo wo tym njeshonichu, — jara poruczało jeho to tola njeby, mĕnjesche wón kóżdy ras, schibale ßo ßmĕjo.

* * *

Lĕto po tym.

Jan Kadlak dźĕsche se ßwojej żonu po torhoschcźu. To bĕ mjeńschina psched dźiwadłom.

„Njeńdźe tamle twój pschecźel Żarow s Wjelikezami hromadźe do dźiwadła?“ woprascha ßo żona.

Kadlak mĕrnje pschikiwny.

„Ale wón dźĕ tebje ani strowił njeje?“

„Wón naju widźał njeje.“

Wotmjelknjenje. Wobaj ßo samyßlischtaj. Potom pocza żona: „Praj mi, myßlach ßebi, so budźe ßebi Żarow Hanku bracź?“

„Haj, to ßym ßebi też ja myßlił, ale sda ßo, so ßmój ßo mylikoj!“

„Njesda ßo tebi, mużo, so ma naß Żarow nĕtkole napadnje mało kedźbu?“

„Luba żona, wón ma telko swjatkow a poczahow, pomyßl ßebi jeno, kak wulki je jeho wobkhod.“

„Haj, haj, to wschak, ale wón je tebi tola dźak dołżny, luby Jano!“

Kadlak scźeże s ramjenjomaj. „Wón dźĕ je tydźenja wschitko saßo wróczo sapłacźił.“

„Ale tehdom ßy jeho tola se sahuby wumohł!“

Kadlak kiwny srudnje ßo poßmĕwajo. „Tajke nĕschto ßo bórsy sabudźe.“

„Ale wón je tola twój pschecźel!“

„Boju ßo, so to wjazy njeje“, rjekny wón a cźinjesche ßo kruty, dokelž dźĕsche jemu na ßylsy.

* * *

Dwĕ lĕcźe posdźischo.

Pyschny wĕrowanski cźah krocźi psches bohacźe wudebjenu zyrkej. Knjenje w kraßnych żidżanych a brokatowych drastach, kotrež ßo sybola s demantami a druhimi prawymi drohimi kamjenjemi; knjeża w frakach a monturach, pyscheni s błyschcźom wschĕch ßwojich rjadowych hwĕsdow.

Handrij Żarow wjedźe jenicźku dźowku njeßmĕrnje bohateho pschekupstwoweho radźicźela Wjelika k woltarjej.

W ßrjedźnej łódźi zyrkwje ßedźa pschihladowarjo, stłocźeni, hłowa pschi hłowje, a na poł wótsje ßo sabawjeja.

„Haj, tón ma ßo nĕtkole derje“, rjekny stara tołsta knjeni, „tón ma nĕtkole doscź na żiwjenje, dwaj milijonaj dźĕ ßobu dostanje.“

Wschitzy ßo dźiwaja a tschaßu s hłowu.

„Ale, tón je też rosymił. Tón je zyle, zyle pscheklepany! — Prjedy, ach, ty luba hara, to budźischcźe jeho widźecź dyrbjeli — ßama nusa, wam praju! — ßym dźĕ jeho zyku ßwójbu snała — lĕdma najĕscź ßo móżachu!“

Potom mĕnjesche druha: „Wón bĕ tola junu jara pschi kromje, nĕwĕrno?“

Tołsta knjeni pschikiwasche, każ by wschitko wjedźała. „Tajke nĕschto cźłowjek spĕschnje sabywa!“ ßmĕjesche ßo słóstniwje.

W tym wokomiku pschińdźeschtaj nawoženja a njewjesta nimo.

A zyle sdalena w kucźe, njewidźana wot druhich, ßedźesche wobstarna holza a tłocźesche ßebi rubischko do woczow.

„Ale, Hana, bjeŕ ßo tola hromadu“, rjekny jej bratr, sady njeje stejo.

„Ach, Jano“, scheptasche wona, „ßym dźĕ jeho tak horzo lubowała.“

Tu saklincźa wótsje hłóß duchowneho a runje tak wótsje rjekny mkody nawoženja ßwoje „haj!“

Zyle sady pak ßedźeschtaj bratr a ßotra a hladaschtaj se ßylsowatym wóczkom na wschu pychu a błyschcź, kotryż jeju nĕtkole wot pschecźela na pschezo rosdźĕli.

Ze Serbow.

S Budyschina. Rjany a wjeßely ßwjedźeń sańdźenu pońdźelu knjes zyrkwinski wucźeŕ Kapleŕ pschi Michalskej schuli w Budyschinje ßwjecźeschce; pschetoż runje pjecź a dwazycźi lĕt bĕ ßo minyło, so bĕ ßo w Rachlowskej schuli do wucźerskeho sastojnstwa sapokasał. Michalska woßada, w kotrejż knjes Kapleŕ hižo 13 lĕt jako wucźeŕ a kantor s bohatym Bożim żohnowanjom skutkuje, tutemu dnjej bjes kedźbumĕcźa nimo hicź njeda. Schulske prjódkstejerstwo, każ też deputazija zyrkwineho prjódkstejerstwa ßo dopołdnja do bydła knjesa

jubilara poda, jeho na dnju jeho cžesćze postrowicź. S wutrobnymi žłowami pschipósnacža žo knjes farař Räda na njeho wobrocźi a jemu sa jeho njesprózniwu žwěrnosćź we wobschěrnym dwojim, wucžeŕskim a kantorskim sastojnstwje woždžiny dźak kaž sa dalische dźěło a žiwjenje wutrobne pschecža wuprajiwschi k dopomnjenju na radostny žwjedźeńsći dźeń w mjenje zyrkwineho prjódkstejeŕstwa drohotny pižak a w mjenje schulskeho prjódkstejeŕstwa słoty sačny cžažnik pschepoda. Pschi žwjedźeńskej žwacžinje, kiž žo temu pschisamknu, žo bjes druhim na luboscźiwu mandźelsku a žwěrnu pomoznizu knjesa jubilara, na knjeni Kaplerjowu, kotraž mějesche jako tajka tež žwój dźěl na cžesczi tuteho dnja, sažłużena žława wunježy. — Se wschelakich stron, wožebje wot pschecželow a kollegow sbožopschecža a snamjenja luboscże pschikhadźachu. Wusběhnycź žo hischcże ma, so bu knjes Kapleŕ tež wot **Maćicy Serbskeje** wusnamjenjeny a počžescźeny. Tsjo knježa, knjes scholastikus Luscžanski jako pschedžyda towaŕstwa, knjes faraŕ rycžeŕ Jakub-Njeżwacžidlski jako městopschedžyda a redaktor „Sserb. Nowin" knjes Smoleŕ popołdnju dołholětnemu žobustawej a sažłužbnemu wubjerkownikej **Maćicy Serbskeje** kaž žwěrnemu žynej žwojeho luda žwoje sbožopschecža pschinjeżechu. Bóh luby Knjes chzył s hnadu jemu hischcże mnohe lěta strowoscże a mozy sa dalische požohnowane skutkowanje w zyrkwi a schuli mjes lubymi Sserbami spožčžicź, chzył tež jemu dale dacź wjeżele dočžakacź w domje a powołanju!

S Budyschina. Sańdźenu žobotu je žo wscha burska butra, na wiki pschinjeżena, pokupika. Hižo dopołdnja bě wscha rospschedata. Duž žo płacźisna sa khanu buttry, kotraž rano 2 hriwnje 40 np. wucžinjesche, bórsy na toleŕ powyschi, a žamo sa tónle pjenjes s khwilemi žaneje dostacź njebě. Ratarjam, kotsiž hischcże na stare burske prawidła kedźbuja, žo wyžoka butrowa płacźisna sańdźeneje žoboty njelubi. Pschetož snate burske prawidło praji, so je w tym lécže butra psches zyke lěto tunja, w kotrymž ma wona žobotu po Wałporje wyžoku płacźisnu. Tola teho dla žo hischcże naschi burjo do stracha njedadźa. Snate je, so wschě tele stare prawidła w naschim cžažu, w kotrymž je žo wikowanje s burskimi wupłodami a wudźěłkami do zyła pschewrócźiło a pscheměniło, wjazy njetrjecha. Na zyblowu płacźisnu na pschiklad nichtó wjazy njekedźbuje, a to cžisćze jednoreje pschicžiny dla, dokelž je nětkole zybla psches zyke lěto tunja. S wukraja žo telko zyble k nam nawosy, so zybla žwoju něhduschu wyžoku płacźisnu najskerje ženje wjazy njedozpi. Podobnje je s butru. Pschiwoženje wschelakich jědźnych tukow s Ameriki, wunamakanje margariny, sakoženje mlokarnjow a wužiwanje separatorow njecžinja butrowe płacźisny wot wobstejnosczow w tajkej měrje, kaž prjedy, wotwiżne, kotrež žu něhdy płacźisny powyschike abo je ponižike.

— Pschi jednanjach pschiżażneho žuda, kotrež směja žo wot 17. hacž do 22. meje, budźe žo 19. a 20. meje dopołdnja wot $^3/_4$10 hodźin hajnik Horn s Oberottendorfa dla mordaŕstwa a pjatk 21. meje popołdnju wot 1 hodźiny kowaŕski mischtr Ernst Hendrich Graf s Wósborka dla jebanstwa a sapalenja žudźicź.

— S wotkasanja probšta a kanonika dr. Jana Mahra, na kotrež maja jenož Sserbjo romsko-katholskeho wěrywusnacża, najprjódzy s wotkasarjoweho pschiwnsnistwa a s Njebjelcžanskeje woždy prawo, žu wot 1. meje jedyn stipendij lětnje po 240 hr. sa studowazeho na universicże abo žo na universitne studowanje pschihotowazeho, jedyn stipendij po 150 hr. sa wucžomzow na wucžeŕskich seminarach, hórskich a druhich akademijach a jedyn stipendij po 90 hr. sa młodźenzow, kotsiž chzedźa jene wumělstwo abo rjemjeżło nawnknycź, wudźělicź. Zadacźeljo maja žo hacž do 20. meje pola Pětrowskeho tachantskeho konsistorstwa samolwicź a žo s pschepodacźom žwojich wopišmow wupokasacź.

— Pschi wobhladowanju konjow, kotrež žo 12. meje w Budyschinje mějesche, je žo 8lětny žyn tudomneho wobydlerja Kurtha wot jeneho konja s Dźenikez do hłowy kopnył. Nadźijomnje sranjenje žmjercź straschne njebudźe.

— Leżna witka sda žo 15lětny hólcžez Gabriel bycź. Wón 6. meje na tudomny póst pschińdźe a žebi póstske požytki sa firmu Beyer a Linke žadasche, kotrež tež dosta. Posdźischo wón saž̌o na póst pschińdźe a pjenjeżnu pschipokasanku pschedpołoži, na kotruž pak jemu pjenjesy njewupłacźichu. Jebaka žu sajeli.

— (Wuhlady na pschichodne wjedro.) Rudolf Falb wot 16. hacž do 24. meje dalsche deschcźiki wěschcźi. 16. dźeń meje je kritiski dźeń prěnjeje rjadownje; duž mamy tutón dźeń abo někotre dny do njeho abo po nim deschcże, njewjedra atd. wocžakacź. Kaž žo sda, je žo pjatk hižo kritiski cžaž sapocžał.

S Wulkich Debžez. (Saposdźene.) Wałporu wjecžor je žo sajma, něhdże 60 kop woklepow žłomy wopschijaza, kotrnž bě tudomny młynk Imrak na žwojej sahrodże natwaril, wotpalika. Cžłowjekej, na kotrehož tukachu, njejžu móhli žaneje winy dopokasacź; dnž žu jeho hnydom puschcźili.

S Płužnikez. Schtwórtk rano w 1 hodźinje hajnik Zettwitz s Dubeho psches naschu wjeż do Budyschina jědźesche, so by posdźischo dale po želesnizy pucžował. Prjedy pak, hacž se wžy wujédże, žo koń psched parnej dróhowej walzu, pschi drósy stejazej, splóschi. Skocžo bě žo do tajkeje hrosy dako, so žo sawrócźiwschi zyły wós roszychnowa, koła wot wosa wotbi a wojo słama. Knjes Zettwitz s wosa skocźiwschi žo wukhowa. Pohoncža pak koń na wosowych rospadankach po drósy wot jeneho schtoma k druhemu wotlětujo dale wleczesche, doniž njedaloko Maleschez do pschirowa njesajédże. Na žboże běsche žo pohoncź jenož lohko wobodrjeł, tež koń bě žo jenož troschku wobstorkał.

S Radworja. Sańdźenu njedźelu běsche sa naschu woždu ważny dźeń. Na nim knjes biskop dr. Ludwig Wahl do naschich wžy pschińdźe, so by w nowym Božim domje žwjate firmowanje wudźělił. Hižo rano žo schescžo jěsdni na konjach, s kschižeŕskim gratom debjenych, jemu napschecžo do Kelna podachu, hdźež běchu Kelnjenjo rjane cžesćne wrota natwarili. Hdyž běchu tu knjesa biskopa s krótkimi žłowami powitali, jeho jěsdni do Radworja pschewodźacha. Tu bě žo mjes tym kražny cžah psched faru shromadźił. Prěnjej dźěschtej woješke towaŕstwo a „Bježada" s khorhojemi, k kotrymajž žo 20 małych a 40 wulkich družkow pschisamknu. Potom scžěhowachu duchowni, firmandy se žwojimi kmótrami a woždni. Cžah žo hacž na Kelnjansku drohu poda, hdźež běchu woždni wulke cžesćne wrota natwarili. Tu cžah knjesa biskopa wocžakowasche. Hižo s daloka swony jeho pschikhad pschipowjedachu. S pschewodom kk. can. schol. Luscžanskeho a seminarskeho direktora Löbmanna wón k cžesćnym wrotam pschijédże, hdźež s wosa stupiwschi žo wot knjesa faraŕa Žura s wutrobnymi žłowami powita. Na to jeho s prozessionom do kražneho Božeho doma wjedźechu, s kotrehož žo khorhoje we wschelakich barbach smahowachu. Mjes tym so běchu žo kemsche se žerbskim prědowanjom hižo w 7 hodźinach wotbyke, mějesche nětko knjes biskop wulku Božu mschu s assistenzu, pschi kotrejž tudomne towaŕstwo „Meja" kacžansku missu spěwasche. Po Božej mschi džeržesche knjes biskop němske prědowanje. Potom scžěhowasche žwjate firmowanje, kotrež žo 170 młodym kschescźijanam wudźěli. Hdyž bě žo s khwalbnym kherluschom: „Tebje, Božo, khwalimy" žwjatocžnosćź skónczika, knjesa biskopa s cžahom w tym žamym rjedźe, kaž prjedy, na faru dowjedźechu.

S Maleschez. W tudomnym Wjeliz hosczenzu směje njedźelu 23. meje popołdnju $^1/_2$3 hodźin knjes mišionar Pawoł Wjela se Surinama pschednoschk wo „mišionstwje pschi Samarazy".

S Hucźiny. Pjatk 14. meje rano w 3 hodźinach w tudomnym młynje woheń wudyri, kotryž domske, hródź a bróžeń sa krótki cžaž do prócha a popjela pschewobrocźi. Młyn, swudowjenej Zimmermannowej w Brěmjenju žłuschazy, bě hižo psches lěto njewobydleny. Twarjenja běchu s dźěła khětro dodźeržane a wokna w domskim s deskami sabite. Kak je woheń nastał, njeje žo hacž dotal wuslědźiko.

S Wjeleczina. Wobhladanje konjow směje žo tu žrjedu 19. meje rano w 8 hodźinach sa Hnaschezy, Dobruschu, Dźěžnikezy, Sslónkezy, Běke Noßlizy, Cžorne Noßlizy, Demjany, Drjeczin, Hornju Hórku, Mnischonz, Małe a Wulke Debžezy, Lejn, Mału Khójnzu, Kóśły, Budesteży, Bójžwjezy, Hajnizy, Sahor, Jikozy, Roswodezy, Ssupow, Wbohow, Bjedrusk, Sdźar a Warnocźizy.

S Kumwałda. Sańdźenu njedźelu wjecžor běchu žo tu někotsi khłopzy swadźili. Hdyž cželadnik Ernst Wagner nimo nich dźěsche, na dobo jedyn se swadnikow pjecź krócź jeho do hłowy, ramjenjow a bjedrow s nožom kló. Kakarja, wěsteho Wylema Kremtza, žu hnydom wuslědźili a sajeli. Skakany, kotryž je žo najskerje pschepósnał, cželko khory leži.

S Draždźan. Pschedstejicźeŕstwo woždy kschižneje zyrkwje je wobsamkło, nathwilnu zyrkej na měschcźanskej luzy natwaricź. Wona budźe kamjentna a budźe 2470 žydkow wopschijecź. Dokelž je žo pschi wohnju kschižneje zyrkwje wupokasało, kak nusnje Draždźany parne žykawy trjebaja, je měschcźanske sastupjeŕstwo 42,000 hriwnow sa kupjenje dweju parneju žykawow pschiswoliło.

S Wojerez. Ssrjedu popołdnju tydźenja w tudomnej dźěłarni kralowskeje želesnizy kowaŕ Domerz s tym do njesboża pschińdźe, so jemu pschi tocženju błózka žahły kruch želesa do wócźka sleczi, tak so wone hnydom wuběža. Hdyž bě žo sranjenemu wot želesniskeho lěkarja prěnja pomoz dostała, jeho hischcże tón žamy dźeń do kliniki do Halle dowjesechu. Kaž je žłyschecź, je sranjene

wóčko do zyła shubjene, tola maja lěkarjo nadžiju, so druhe wóčko sdžerža.

— W tudomnym wokrjeżu žu žo k plahowanju scžěhowaze byki wuswolike: Cžerwjeny byk schlesynskeho kschiženja, 1½ lěta stary, 1,25 m wulki, burej Handrijej Mechelkej w Wulkich Sdžarach žłuschazy. — Dwaj cžornaj běloschakataj bykaj krajneje raßy, 1½ lětnaj, 1,30 m wulkaj, mlynkej Hermannej w Skyčžinje žłuschazaj. — Schěroschakaty byk krajneje raßy, 1½ lětny, 1,30 m wulki, kublerjej Wjazzy w Łasu žłuschazy.

— Wóndano žu tu fotografa K. pjecža dla njekasanstwa sajeli.

S Wochos. 6. meje je khěžkař Balo s pschimjenom Mikla pschi woženju drjewa w swěrjenskej sahrodže pola Běleje Wody do njesboža pschischoł. Wopak stupiwschi wón pod koło padže, tak so jemu dwě kole cžežko pokładženeho wosa psches hwisdžel lěweje nohi pschejědžeschtej, kotraž žo dwójzy skama. Na sboże běchu drusy wósnizy w bliskosczi, kotsiž jeho po pomoz wołacž saßkyschawschi pschiběžachu a jeho k lěkarjej do Běleje Wody dowjesechu.

S Delnjeje Łužizy. W Błotach je Sprewina woda s wobstajnym deschczom tak wyßoko stupiła, so trawa po wschěch Błotach hižo w wodže steji. Jeli so by woda hischcže wyschsche stupała, mohłe žo žyna skasycz; pschetož žłónzo a wětsik njemóžetej žo psches wyßoku trawu dobycz, so by žo wona rosdymała. Jeli by pak žo woda rucže sczoplika, by trawa shnika, tak so žo sa skót njemohła wužicz. Dokelž w Delnjej Łužizy runje žyna najwjazy rataŕstwu wunjeżu, je lohko srosumicz, so žo tamnischi wobydlerjo se staroscžemi tyscha.

S Warnocžiz. Kónz sańdženeho tydženja jena žónska pola jeneho tudomneho ratarja jenu kruwu na khwilu do hródže staji. Wot teho cžaża žo nichtó njeje sa tej kruwu wjazy praschał. Duž žo sda, so žu skocžo něhdže kranyli, a so žo paduch boji, žebi po njo hicz.

Sa nasch žerbski dom

bě žo dotal nahromadžiło: 40,316 hr. 56 np.

Dale žu sa njón darili:

na Michałkez žerbskim kwaßu w Rachlowje . .	6	85	
na Donatez kwaßu w Měrkowje	3	—	
sa schczipki na hł. shromadžisnje Makowjelkowskeje lutowarnje	3	—	
tehorunja na hł. shromadžisnje Budyskeje Bjeßady	1	80	
Tungło, Miliduchej a jeho rjekam na wowczej hlowje wotdobył	—	35	
sbytk s „Kath. Poßoła“ cžißło 9	6	40	
w „Kath. Poßole“ cžißło 10 hižo kwitowane . .	18	21	
W. S.	—	97	

Hromadže: 40,357 hr. 14 np.

Dalsche dary pschichodnje s džakom kwituje

J. Bartko,
sarjadnik Macžicžneho doma.

Dobre pschikłady maja dobre wuspěchi.

Přilopk.

* Pschi cžisczenju woknow w Frankfurcže jena žłužobna holza s tsczeho schoßa na želesny sahrodny płót dele padže, na kotrymž žo saschtapi. Na žwoje rany, pschi tym poczerpjene, je holza bórsy po tym wumrjeła.

* Spodžiwnje pscheßłapił je direktor mecklenburgskeje krajneje želesnizy ludži s tym wosjewjenjom, so žo wot nětka njedželu prjedy hacž po kemschach žanych njedželskich billetow wjaz wudawacž njebudže. To budže nětko najwjetschi dźěł mecklenburgskeho luda žebi njedželske billety s myßlom stajicž dyrbjecž.

* K wěrje njepodobne a tola wěrne! Jedyn Trachenbergski ratař chze na žwojim konju khwilu w wokolnosczi wokoło jěchacž. Psched městom pak hižo jeho deschczik pschekhwata. Hdyž tam runje cžah sastanje, žebi myßli, cžeho dla chzył smoknycz? Duž rucže kouja k poßlednjemu wosej pschiwjasa a žam žo do wosa žydnywschi hacž do bliskeho Schätzka jědže. — Jeho schumjel je wjeßele sa cžahom khelpotał a bě s nim cžiły a živy w Schätzku. Hatežto to na Rakeczanskej a Wósborskej želesnizy też druhdy njeby mózno było. Pschetož taj cžahaj husto khětro khwilu wotpocžujetaj.

* Njewinowaty k žmjercži wotžudženy bu poňdželu wot pschißažneho žudnistwa w Egeri 24lětny rukajzař Jan Schmied s Joachimstala, dokelž bě, kaž na njeho rěcžachu, žwoje njemandželske dźěcžo, maku holcžku, skónzował, jeje cžélo na želiwe wuhlo położił a potom do rěki cžißnył. Macž bě, sa to mějachu pschißahanzy, k temu hróßbnemu skutkej pschihladowała; ju k 10 měßacznemu cžežkemu jastwu wotžudžichu. Bórsy po wotžudženju pak žo macž wusna, so je to dźěcžo žama w nanowej njepschitomnosczi skónzowała. Duž je žo nowe žudniske jednanje sapocžecz dyrbjało.

* (S bunu saduschene dźěcžo.) Schtwórtk psched tydženjom dopołdnja žebi 5lětne dźěcžo, džowcžicžka želesniskeho sastojnika Thomaža w Altendorfje pola Racžibora, s wulkimi bunami (s kaßolemi) hrajkasche. Jenu do huby tyknywschi, žo s njej dajicz pocža, dokelž bě žo jej do njepraweje dźerki (dychnizy) žunyła. Prjedy hacž lěkarska pomoz dońdže, bě dźěcžo morwe. Tónle srudny podawk dyrbjał macžerje saßo ras na to dopomnicz, so buny žane hrajki sa małe dźěcži njejžu.

* (Njesbožowny kónz jeneje wjety.) Artilleriski lieutenant Eichner s Bromberga a jedyn honjerski lieutenant wot Kulma do Schwetza, prěńschi s konjom, poßledníschi s kołom wo wjetu honjeschtaj. Hacž do Schunowa mějesche jědny s konjom pschedskok, tola tu jeho kołojěsdny pschesczahny. Pschi nimojědženju kołojěsdneho žo koń splóschi a žwojeho jědneho tak njesbožownje wotczižny, so tutón s wulkeje rany na czole krwawjo, bjes myßlow leżo wosta. Na wosu jeho do Schwetza dowjesechu, hdyž žo jemu hnydom lěkarska pomoz dosta. Boja žo, so žo czežkosranjenemu živjenje njesdžerži.

* Wo mordarstwje, kotrež je žo pschecžiwo jenej 17lětnej holzy skucžiło, s Esensa w Friesłandskej pišaja: Domoj duzy žo w Blombergu dwaj pacholaj do swady daschtaj, kotraž bórsy do kakanja s nožom pscheńdže. 17lětna Margaretha Zimmermannez, kotraž bě w blisksosczi, swadnikow dźělicz spyta, tola sa žwoju dobru wolu sły džak dosta. 26lětny cželadnik Remmers s džiwjej njembrosczu na holzu skocži a ju hłuboko do schije kłó. Sranjena na semju padže, a hdyž bě mjeno žwojeho mordarja prajiła, ducha wudycha. Mordarja žu sajeli.

* W Luskowje pola Anklama je 15lětna holza žwoju žobudźěłacžerku se žynowymi widlizami saklóła. Ssmjercz hnydom sastupi.

* S Gommerna pola Mohilna (Mügeln), 12. meje. Mandželska pschekupza St. je žo se žwojim khorym a běhnym 4lětnym dźěsczom w žwojim wobydlenju wobwěßka. Najskerje bě duchownje samylena.

* Se Stareho Waldenburga, 12. meje. W jenej tudomnej žwójbje stej žo zyle wurosczenej dźěsczi, kiž stej s wutrobnom hromadu srosczenej, morwej narodźiłej.

* Běhowanje wo živjenje mějesche kralowski hajnik Böhma, w Sangerquellenach w Nowej Marzy wustacz, hdyž žwój rewěr pschekhodžujo dweju džiwinskeju paduchow setka. Mjes tym so jedyn cžékasche, druhi do hajnika tšeli. Wutšel pak do jeho cžažnika trjechi a jón rosrasywschi jeho też w boku lohko srani. Dokelž žo rubježny hońtwjeŕ s nowa do njeho měrjesche, Böhma też žwoju bróń nałoži a wutšeli paduchej tšelbu s ruki. Nětko wótre běhženje nasta, w kotrymž paduch. kralowskemu hajnikej wobliczo rosdrapa. Böhm pak njesamóżesche jeho sputacz, tola pak bě wobeju sesnał.

* Mordarstwo w sadwělowanju. W Madridže bu njedawno universitny profesor a powschitkownje lubowany kaseńk Moreno Pozo skónzowany. Mordaŕ Villuendas Garcia je něhduschi pjekarski mischtr, kiž bě žo s pilnym džełom se žwojej žonu s khudoby k samoženju dopraŕ, tak so móżesche nětko wot danje živy bycz, běsche zyle žwoje samoženje, něhdže 25,000 pesetow, temu profesorej požcził, ale wot njeho ani danje ani kapitala dostacz njemóżesche. Tón wbohi muž bě w poßlednich lětach zyle wokhudnył; jeho žona cžežko khora leżesche a jeho 6lětna džowka dyrbjesche po proschenju khodžicz. Pschi wschěm tym profesor pschi tym wosta, so jemu próschka sapłacžicz njemóże. Jeho dołh bě mjes tym hacž na 31,000 pesetow narosł. Duž žebi Villuendas Garcia revolwer wobstara a na žwojeho dołžnika tak dołho łakasche, doniž žo ras na drósy s nim njesetka, hdyž jeho hnydom k rěcžam staji. A hdyž jeho Moreno saßo s jeho žadanjom s trótka zyle wotpokasa, wón revolwer wucżeże a jeho s tšjómi kulemi satšeli. Potom žo swólniwje sajecz da a žudnikej žo wusna, so je mordarstwo s poknym pschemyßlenjom skucżił, dokelž je Moreno jeho, jeho žonu a dźěcžo zyle snicził.

* K žmjercži wleczeny bu w blaschkowskim distrikcže w Rumunskej jedyn cžłowjek. Wjecžor 24. haprleje jědžesche s Korbi Ciungiski měschczanosta, kujes Stancu Stana, gmejnskeho notara žobuwsawschi do Morbi Marija. Na dompucžu žo na dobo konjej spłóschischtaj a měschczanosta s wosa padny a žo tak njesbožownje do postronkow sawi, so jeho konjej w nich hacž domoj wleczeschtaj, hdyž jeho bratr jeho zyle rostorhane cžélo s nich wucżeże.

* (Na żeleſnizy pſchejěd̆żeny.) Sſrjedu rano dyrbjeſche cžah, kiž ſ Tannwalda k Eiſenbrodej jěſd̆ži, krótko pſched tunelom, niže Plawa ſaſtacž; pſchetož na kolijomaj leżeſche zyle rosjěſd̆żene cžełko, pſches kotrež běchu hižo d̆żeń prjedy hacž do nozy do 12 hod̆ž. nekotre cžahi pſchejěłke. W tym cžěle ſu Joſeſa Schnoureka ſpóſnali, kiž na żeleſnizy d̆żełaſche. Wón bě najſkerje pjany pſches kolije padnył a na nich leżo woſtał. Schnourek bě ženjeny a ſawoſtaji żonu ſ tſjómi njewotcžehnjenymi d̆żěcžimi. Pſchi ſebi mějeſche połnu bleſchu palenza.

* Wubjerny mand̆żelſki je robocžan K. w Pettingu. Tehole lubeho muża wonka na polu żandarm nadeńd̆że, hdyž bě ſwoju żonu ſapſchahnył a ju ſ kſchudom pohanjeſche. Tajkemu wuživanju żony żandarm hnydom mjeſu staji a krjudowarja wyſchnoſcži pſchepoda. Ssudniſtwo njemóżeſche jeho po ſakonju k wjaz hacž k 8 dnjowemu jnſtwu wotſud̆žicž.

* (Dwójne mand̆żelſtwo.) Tu kłwilu ſo wſchelake Pariżſke nowiny ſ dwójnym mand̆żelſtwom ſaběraja. To je ſo pſched d̆żewjecžimi lětami jedyn krawz ſ mjenom Bernhard, ſe żonu woženił, kiž derje hoſpodaricž wjed̆żeſche a něſchto wulutowanych pjenjes wobſed̆żeſche, ale bě 15 lět ſtarſcha hacž wón. Tutón krawz ſwojej żonje żiwjenje tak hórke hacž móżno cžinjeſche, ſo wot njeje żiwicž daſche, khod̆żeſche prózdny a lubkowaſche ſ druhimi żónſkimi. Nas ſwojej żonje roſeſtaja, ſo nuſnje nowy frak trjebo, ſo móhł ſwojemu pſhecžełej na kwaſ hicž; a hdyž bě jemu żona frak wobſtaraka, ſo wón kłyſchecž daſche, ſo budże ſ kwaſom najſkerje dlěſche pucžowanje ſjenocžicž dyrbjecž a ſo po tajkim něſchto cžaſa w prjecžkach woſtanje. Jeho żona, knjeni Bernardowa, jemu prawje njewěrjeſche; duž ſo do teje zyrkwje poda, w kotrejž dyrbjeſche ſo wěrowanje mużoweho pſhecžełela ſtacž; tam pak nicžo wo ſwojim mużu njewohlada. Tón ſo mjenujzy w tejſamej hod̆żinje w druhej zyrkwi ſ młodej, rjanej a ſamożitej holzu wěrowacž daſche. Pſhecžiwo druhej, młodej żonje pak ſo wón runje tak ſad̆żerżeſche, kaž pſhecžiwo wopuſchcženej ſtarej, daſche ſo jej a jeje macžeri ſa ſwoje potrjeby ſtaracž a ſapucžowa ſ kłwilemi, wudawajo, ſo ma w ſwojim powołanju něſchto cžaſa w prjecžkach d̆żełacž, pſchebywaſche tón cžaſ pak ſaſo pola ſwojeje prěnjeje żony. Skónczńje pak jeho druha pſchichodna macž ſa tym pſchińd̆że, a nětko ſo te 3 żony pſhecžiwo temu lohkemu ptacžkej ſjenocžichu, kiž nětk w polizajſkej klětzy ſed̆ži.

* W jend̆żelſkim měſcže Wiwenhor ſu tſjo bratſja ſ jenej ſotru żiwi, kiž hromad̆że 352 lět licža. Najſtarſchi bratr, John, je 93 lět ſtary, Domaſch a Samuel licžitaj 88 a ſotra William 83 lět. Wſchitzy wjeſela ſo ſ nanajlěpſchej ſtrowotu a maja d̆żěcži, d̆żěcži-d̆żěcži a d̆żěcžid̆żěcžid̆żěcži.

* (Mordarſtwo.) Fabrikantu Landolt-Trümpela w Zürichu je ſobotu rano jedyn ſ jeho ſaſtojnikow, Puter rěkazy ſatſělił, a to pjecža ſ wjecžiwoſcžu. Mordał je popadnjeny. Wón je pjecža 6000 frankow pſchi ſebi měł.

* Na ſwucžowanischcžu Lockſtedtſkeho lěhwa pola Hamburga jedyn wojak 76. Hamburgſkeho pěſchkowſkeho połka (regimenta), kotrehoż bě jena ſmijiza kuſzła, wumrje, hacž runje bě jemu lěkaŕ hnydom lěkarſtwo podał.

* W Hamburgu mějachu 11. meje ſylny ſněhowy mjecžeł. Wokoło 11 hod̆žin ſo na dobo bjes widomneje mhły ſacžmi; woſy drohoweje żeleſnizy dyrbjachu ſo teho dla hod̆žiny dołho wobſwětlicž.

* (Naumburgſki lud̆żiżracžk.) Pſchi pſchepytowanju żadławeho mordarſtwa, kotrež je njedawno cžłowjecže ſwěriſko, Jan Bittner ſ Johnsdorfa, pola Oſtritz ſkucžiło, je ſo wupokaſało, ſo je ſebi mordał ſtawy cžełła ſkónzowaneje holcžki pjekł a je żrał. Tajki kanibalismus pak je ſo, kaž je ſe ſtarych měſtſkich khronikow widžecž, woſpjet ſtał. Jedyn ſ najſpod̆żiwniſchich tajkich njeſkutkow ſu ſapiſki magiſtra Jana Prettena, diakona měſchcžańſkeje zyrkwje w Naumburgu nad Ssolawu, ſtawiſnam ſd̆żerżake. Jedyn ſ jeho kemſcherjow, 73 létny měſchcžan a kowaŕ Jurij Todt, bě w tſizycžilětnej wójnje ſ wojakom był a ſo potom w Naumburgu ſaſydlił, hd̆żež ſebi w Jakubſkej haſzy pódla hoſcženza „żeleſneho kabata“ khěżu kupi a kowarjeſche. Diakonus Pretten jeho w lěcže 1673 jako ſcherowłożateho a ſcherobrodateho muża, ſ horda wuſtupazeho a ſurowje hladazeho, wopiſzuje, kotryž, hdyž hubu wocžini, ſeleſche a kliwaſche, ſo móżeſche ſo ſemja kwěkacž. Wo tymle mużu, kotryž by huſto k ſpowjed̆ži a kemſchi khod̆żił, ſo powjedaſche, ſo kóžde lěto w novembrje abo dezembrje jeneho ſe ſwojich lud̆ži ſkónzuje, cžełło do cžaſcžow rosruba, kotrež ſ d̆żěła ſeli, ſ d̆żěła ſuſchi a po něcžim ſežerje. Hacž runje ſo bórſy pak jedyn wucžobnik, pak jedyn pomoznik ſhubi, a nichtó njewjed̆żeſche, hd̆że je woſtał, njemóżeſche wyſchnoſcž tola wěż na jaſne pſchinjeſcž. Hakle hdyž bě ſo w nozy 16. dezembra 1673 ſaſo jedyn pomoznik, 23 létny Samuel Sulze, ſhubił, ſo hrózbna cžěmnoſcž wujaſni. Todt bě ſwojich druhich lud̆ži do kożа póſłkawſchi pomoznikej, kotryž na khachlowej kawje ſpaſche, nop rosbił, draſtu ſ cžełła ſtorhał a cžełło wukutlił. Potom bě jatra a wutrobu do pónoje pokożił a je ſpjecžene ſežrał. S tym bě Todt zyku nóz pſhecžiniłk a ſkónczńje wón mjaſo do pinzy doniеſe, ſahrjeba jo a měſtno, hd̆żež leżeſche, ſ wulkim kamjenjom pſchikry. Krwawe ſłěd̆y wó jſtwje wón ſ popjelom poſzypa a na najwjetſchi krwawy błak rubańſki pjenk ſtaji. Sswojim lud̆żom mordał praji, ſo je Samuel rano ſahe ſ wóſnikami do Lipſka wotjěł, a ſo je prjedy kóczzy wopuſch wotrubnył, wot cžehoż ſu krwawe błaki woſtałe. Tón krócž pak wyſchnoſcž wěż kruczíſcho ſapſchimny, a Todt ſo njenad̆żizy do jaſtwa wotwjed̆że, hd̆żež wón ſadwělowawſchi ſo ſa woknowe lěſzyzy wobwěſzny. Ssud poruczi, ſo ſamomordał njeje hódny, ſo by ſ wobliczom k njebju hladał, a ſo bychu jemu lud̆żo do wobliczа hladali. Duž dyrbjeſche ſo wón ſ wobliczom k ſemi ſ nohomaj k konjej pſchiwjaſacž, ſo ſ draczom ſ měſta wlez a ſo na ſcžerbiſchcžu ſe ſłakujenymi ſkocžatami ſahrjebacž, ſo by, kaž by to cžaſ ſwojeho żiwjenja huſto prajił, hdy by ſo na ſcžerbiſchcžu ſahrjebał, jemu to zyle prawe było, ſo mohł ſudny d̆żeń ſ konjemi ſ morwych ſtanycž a ſ nimi w runej měrje k njebju jěchacž. Diakonus Pretten ſwoju roſprawu ſkónczi, pokaſujo na to, ſo je Todt też kuſłał; pſchetož w jeho ſpanſkej komorje ſu knihe namakali, w kotrychž ſu wſchelake cžertowſke khumſchty ſtałe. Tele knihi je wyſchnoſcž na ſcžerbiſchcžu pódla Todtoweho rowa katej ſpalicž dała, pſchi cžimž je ſ wohnja tſi krócž ſatraſchnje kuſzło.

* (Mejſki ſněh.) W Brucku w Delnjej Awſtriſkej je ſo wjele ſněha naſchło. W ſrjed̆żnych horach ſněh khětro wyſzoko leži. Też w naſchej Kużizy je ſo w meji woſpjet ſněh khětro pſchelětował, tola je, Bohu d̆żakowano, bórſy roſtał.

* Jedyn ſ tych rjekowſkich wumożnikow w Pariżſkim wóhnjowym njeſbożu bě khudy tſěchikryjeŕ, Léon Desjardins; ſnadź 20 krócž bě ſo do płómjenjow walił a kóżdy ras jenu abo dwě żonje ſ nich wucžahnył. Kóżdy krócž mějachu jeho ſa ſhubjeneho, ale kóżdy krócž widžachu jeho ſaſo ſ wóhnja wuſtupicž. Hdyž běchu jeho lapy ſpalene a koża na jeho cžěle ſkrużena, daſche ſo ſkónczńje do khorownje dowjeſcž, ſo by ſo ſeſawobalecž dał, wobaraſche pak ſo, ſwoje mjeno ſjewicž. Pſchipadnje jeho poſd̆żiſcho ſaſo namakachu a ſpóſnachu. Ranaza ſymiza bě mjenujzy jeho ducha pokaſyła, ſo po haſach běhaſche a ſpochi wołaſche: Woſtajcže mje na pokoj, njeſad̆żerżujcže mje! Ja dyrbju żony a d̆żěcži wumoz. Skónczńje jeho na polizajſtwo dowjed̆żechu, hd̆żež jeho wſchelazy ſwědkojo jeho rjekowſkich ſkutkow ſpóſnachu.

* (Na hońtwje ſatſělany.) Pſchi hońtwje na wobſed̆żeńſtwje Arenbergſkeho wójwody pola Brüſſela je ſo żałoſtne njeſboże ſtało. Młodeho hrabju ſ Bercey jedyn njelepy tſělz ſatſěli.

(Zyrkwinſke powjeſcže hladaj w pſchiłoſy.)

Kedžbu!

12. junija t. l. dopołdnja w 9 hod̆žinach budże ſo na **ſkótnych wikach w Khocžebuſu wobhładańza ſrěbzow** wotbywacž, pſchi cžimž **Khocžebuſke konjeplahowaze towaŕſtwo** wulku licžbu jenołětnych ſrěbzow cžełkeje ſymneje raſzy wuſtaji. Na wobhładańzu pſchiwjed̆żene ſrěbzy ſo ſ wulkeho d̆żěła po njej pſchedad̆ża. Duž konjeplahowaze towaŕſtwo na kupjenje ſmyſzlenych pſcheproſchuje, wobhładańzu wopytacž. Pſched̆ſzyda też pſchezo ſrěbzy cžełkeje raſzy po woprаſchenju k kupjenju wukaſa.

Khocžebuſke konjeplahowaze towaŕſtwo.

Pſched̆ſzyda: **ſ Ratzmer**
w **Trjebejzach** pola Zimorojz (Trebendorf bei Simersdorf).

Parny rěſak Tr. Holbjana,

twarſkeho miſchtra w **Budyſchinje**
ſ napſchecža piwaŕnje na Nowoſalzſkej dróſy
a na dwórniſchcžowej dróſy 10,
porucža **hranite drjewa, deſki, łaty,** kaž też hotowe **ſchpundowanja, ſchindželowe deſki** a **wotrěſki** we wſchěch ſwucženych dołhoſcžach a tołſtoſcžach.

W Mjeschizach je **žiwnosćź** cźišło 6 ſ 12 kórzami leżomnoſćze, ſ maßiwnym domſkim bjes hoſpody a wumjeńka na pſchedań.

Žiwnosćź ſ nĕhdźe 15 kórzami leżomnoſćźi je bjes wumĕnjenka a hoſpody na pſchedań. Dalſche je ſhonicź pola wobßedźerja w **Brĕſy** cźišło pola žicźenja.

W **Drjeczinje** je **žiwnosćź** cźišło 25 ſ 22 kórzami pola a łuki a 11 kórz. keŕkow na pſchedań.

Młym w **Kanezach** pola Hodźija ſ 13 kórzami pola a łuki ma pſchi napłaćenju 6000 mk. pſchedacź hoſćenzaŕ **G. Smij** w Nowej Jaßońzy pola Njeßwaćidła.

W **Koßlowje** pola Njeßwaćidła je **žiwnosćź** cźišło 16 ſ dobrymi rumnymi twarjenjemi, 34 kórzami derje wobdźĕłaneje leżomnoſćze, ſ 155 dawſkimi jenoſćźemi wobćeżena, ſe wſchĕm žiwym a morwym inventarom na pſchedań. $3^1/_2$ kórza dobreje ſahrody a 2 kórzaj pola ßu pſchi twarjenjach, dalſchich 17 kórzow pola a łuki je teho runja blijko a 11 kórzow wulki ſahon rjaneho khójnoweho drjewa daloki njeje. Wſcho dalſche je pola wobßedźerja tam ſhonicź.

Wot mojich cźornych Minorkaſkich najlĕpſchich mjaßatych kur, kotrež jara derje njeßu, mam wſchĕdnje cźerſtwe jeja k naſadźenju po 10 np. na pſchedań.

Inſpektorka Wehltowa
na Lichanjanſkim knjeźim dworje.

Blido, ſtoły, noſchene kholowy a ßuknje ßu tunjo na pſchedań pſched ſchuleŕſkimi wrotami cźo. 1 pódla Lehmannez młyna.

Wóſk a wóſkowy twar

kupuje **Bjedrich Lieber**
mydłaŕnja na ßerbſkej haßy 5.

Dobre ſchtrympowe twory

dźĕła a pſchedawa tunjo
Rafelt na wulkej bratrowſkej haßy cźišło 4.

Majßowy ſchrót

ma na pſchedań **Dźĕchorowſki młyn.**

Wobraſy

(bildy) ßo rjenje a tunjo ſaſchkleńuja a ſ wobłukom wobdadźa,
domowe zohnowanja a **wobraſy**
w wulkim wubjerku a tunich płaćiſnach pola
Maxa Mützy
na bohatej haßy 11.

Hdźeſcźe tónle rjany cźaßnik kupili? Pola cźaßnikarja
Magera
na
ßerbſkej haßy
pſchi kaſarmach.

Wina

w ſnatej dobroſći w bohatym wubjerku po poměrnych płaćiſnach poruča
Guſtav Küttner,
winowa pſchedawaŕnja
a korćžma
10 na ßerbſkej haßy 10,
5 dalokoŕećźak 5.
Płaćiſnowe ſapißy ßo poſkićźeja.
Sa korćžmarjow a ſaßopſchedawarjow woßebity rabatt.

Wubjernu cźerſtwu, ßuſchenu,
rheinſku haſchu (lachs),
ff. cźerſtwe ßuſchene ſpikowane
wuhory,
wubjernu aſtrachanſku
jikru (kaviar),
najlĕpſche **Kielſke tučne büklinki, Kielſke ſprotty,**
Hanſaſke pjećźene jerje,
wubjerna delikateßa, jenicźke pſchedawanje w Budyſkim wokrjeßu,
wuhora w żeleju,
haſchu w żeleju.
naranſchomórſke tučne jerje,
delik. jerje bjes koſćźikow
w wſchelakich juſchkach
atd. atd.
je ſ cźerſtwej poßykku doſtał a tunjo poruča
Gustav Küttner,
winowa
a delikateßowa pſchedawaŕnja
winownja a ßuĕdaŕnja
10 na ßerbſkej haßy 10,
na rózku hauenſteinſkeje haßy
telefon cźišło 5.

Kóždy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tuni cźaßnik** kupicź, abo kotryž chze ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k cźaßnikarjej
Curtej Jenczej
na ſwonkownej lawſkej haßy 5, pódla knjeſa lotteriſkeho kollektéra Jägera. — **Jencź** pſchedawa a porjedźa ſa ßwoje dźĕło ſprawnje rukujo.

Dźĕrkate zigary

dobre 4 np.-zigary
100 ſchtuk po 320 np.,
25 „ „ 85 np.,
6 „ „ 20 np.
wubjernje ßo palaze a ßłodźaze,
amerikanſki krany
rjepikaty tobak
punt po 32 np.
poruča **Carl Noack**
na żitnej haßy.

Wolijowe barby

we wſchĕch ſnatych nuanßach, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdźe ſkhnyjaze,
moleŕſke a murjeŕſke barby,
terpentinowy wolij
(nĕmſki a franzowſki),
najlĕpſchi
lanowolijowy firniß,
jara derje a twjerdźe ſkhnyjazy,
jantarjowe laki,
kopalowe laki,
damarſke laki,
żeleſowe laki,
Kölnſki klij, kaž tež
murjeŕſki klij,
dróbnu krydu,
gyps,
portlandſki zement,
najlĕpſchi karbolineum,
barbieże wſcheje druźiny,
ſchablony
ſa **molerjow** a **murjerjow**
poruča a ma pſchezo wulki ſkład po najtuniſchich płaćiſnach
Emil Mèrſch,
drogowe khlamy
24 na kamjeńtnej haßy 24
ſnapſchecźa turnaŕnje.

Cźerſtwy tučny **howjaſy a ßwinjazy brjuch** punt po 50 np., **ßuſcheny ßwinjazy brjuch** punt po 60 np., **kołbaßowy tuk** punt po 40 np. poruča
Otto Pötschke
na żitnej haßy.

Portlandſki
zement
w zykych a poltunach, kotryž ßym cźerſtwy doſtał, tunjo poruczam.
Emil Mèrſch
na kamjentnej haßy.

Zement,
ſtajnje cźerſtwy
po $^1/_1$, $^1/_2$ a $^1/_4$ tunach,
gyps,
wſchĕ **barby,**
lak,
barbu **k barbjenju ſchpundowanja,**
rucże ſkhnyjazu,
karbolineum,
maſchinſki wolij,
firniß,
terpentinowy wolij atd.,
barbieże
poruczatej tunjo
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.

Połcź punt po 70 np., pſchi 5 puntach po 65 np., **łój** punt po 50 np., pſchi 5 puntach po 45 np., **kołbaßowy tuk** punt po 50 np., pſchi 5 puntach po 45 np., tučne **howjaſe mjaßo** punt po 55 np., zyle tučne po 50 np., **ßuſcheny ßwinjazy brjuch** punt po 60 np., dobru kołbaßu punt po 60 np. poruča **G. Hildebrand**
na jerjowej haßy.

Koßy, ßerpy, tóčne kamjenje, brußy, grotowe plećźenje

k wobhrodźenju a **kalaczkaty grot,**
rólowe płachty a khachlowe rèbliki, wódne kótła a pónowje, dezimalne wahi, taflojte a butrowe wahi, punty, hnojowe widła, łopaćże, rjećźaſy, hoſdźe, żeleſne hrabje
poruča pſchezo po najtuniſchej płaćiſnje pſchedawaŕnja żeleſnych tworow

Gottharda Behrendſa

w Budyſchinje
pſchi ßerbſkich hrjebjach cźišło 10.

Scźinowe plećźenje

ſe ſazynkowanym grotom tunjo pſchedawa
C. Schneider, twaŕſki miſchtr na walſkej dróſy.

Přeprošenje.

Do hłowneje zhromadźizny **serbskeho duchownstwa** štwórtk **dwacyty dźeń meje** dopołdnja w dźesaćich w Budyskim Gudźic hosćencu należnje přeprošuje **předsydstwo.**

Towarstwo Pomocy

za studowacych Serbow

změje swoju lětušu

hłownu zhromadźiznu

štwórtk 20. meje popołdnju 1/2 3 hodź.

w **Budyšinje** pola **Reibetanza.**

Dnjowy porjad: 1. Rozprawy, 2. Namjety.

Předsydstwo.

Serbske towarstwo za Khwaćicy a wokolnosć

wotměje jutře njedźelu za tydźeń **23. dźeń różownika** jene wurjadne posedźenje. Nuzne a ważne należnosće, wo kotrychž ma so rada składować, sebi žadaja, zo so wšě sobustawy zeńdu. Započatk popołdnju w 5 hodźinach. **Předsydstwo.**

Khróšćanska raiffeisenska kaša a burske towarstwo smějetej swoju **hłownu shromadźišnu njedźelu 23. meje** popołdnju w 4 hodź. pola **Wjenkez.** Wšchitke sobustawy pscheproschuje **pschedsydstwo.**

Čežešćenym Serbam w Budyschinje a wokolnoscźi dowolam sebi swoju

khofejownju,

w kotrejž so tež **piwo a wino** porjedźa, teho runja swoju **konditorsku tworu** najnaležnischo poručicź. Wošebje na to kedźbliwe cźinju, so so moje khofejowne stwy jako pschebytk sa kmótstwa derje pschihodźa.

Hugo Kruža, konditor,

Schraderowy naślědnik na swonkownej lawskej hašy.

Čežešćenym Serbam w **Budyschinje** a **wokolnoscźi** najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so sym dźenża w Budyschinje

na hauensteinskej hašy 1

w domje knjesa Küttnera

filialu mojeje **barbjerńje chemiskeje cźiscźerńje, płokarńje** a **appretérowarńje** sałožił. Sa dotal spožčene dowěrjenje so rjenje džakujo, proschu mi jo tež dale wobkhowacź.

Bjesporočne wuwjedźenje a spěschne pożłužnje lubjo

s počešćowanjom

Hendrich Hoppstock w Wósborku.

Sofy, matrazy s łožom a bjes njeho, **dźědowske stoły atd.,** derje a trajnje dźełane, poruča tunjo

T. Albert.

na hornčerskej hašy 13.

Petrolejowe žehlaze šwětko

poručataj

Ed. Schiersandowaj synaj

w Budyschinje, na hoschiz hašy 11.

Petrolejowe žehlaze šwětko, kotrež njeje wot płunoweho (gasoweho) žehlazeho šwětka rosesnacź, je najtunische šwětko pschitomneho cžaša.

Palaki so k kóždej petrolejowej lampje pschihodźa.

Rakečanske serbske towarstwo „Lipa“

změje přichodnu njedźelu 16. różownika popołdnju w 4 hodź. w Křižanec hosćencu swoje **měsačne posedźenje,** k kotremuž je pokładnik knjez Pohla dobroćiwje přednošk přilubił. Duž prosy wo bohaty wopyt

předsydstwo.

Schórzuchi s cźelazeje koże poruča po tunich płacźišnach

Heinrich Lange

pschi žitnych wikach.

Kóslaze kóžki kupuje pschezo po najwjetschich płacźišnach

Heinrich Lange

pschi žitnych wikach.

Howjaše, konjaze, cźelaze a **wowcze koże** kaž tež **wowcžu wołmu** pschezo po najwyschschich płacźišnach kupuje

Heinrich Lange

pschi žitnych wikach njedaloko šerbskeje katholskeje zyrkwje.

Wósk

wóskowy twar a panki po najwyschschich płacźišnach kupuje

Hermann Lehmann

mydlar

na hornčerskej a žitnej hašy.

Wósk

kupuje po najwyschschich płacźišnach

Otto Engert.

Derje dźełane **sofy** a **matrazy** poruča tunjo **C. Schubert,** tapezěrar a šedlarski mischtr na jerjowej hašy.

Matrazy

rjane a derje dźełane poruča

C. A. Pietsch

na hauensteinskej hašy 1.

Słužobna holza

so pyta na žitnej hašy 3 delka.

Dwě dźełaczerskej zwójbje so pytatej na knježim dworje w Pschiwczizach.

K 1. julijej so cźista dowěrna pěstonča pschi dobrej mšdze na šerbskej hašy 4 w mydlarnischich khlamach pyta.

Pilna słužobna holza

so k jenemu tudomnemu knjejstwu pyta. Sso samolwicź pola pschistajazeje žony **Spannoweje** na małej bratrowskej hašy 5.

Słužobnu holzu

sprawnu, pilnu a cźistu do dobreje słužby pschi dobrej mšdze k 1. julij pyta pschekupzowa **Behrendsowa** w Budyschinje na hoschiz hašy 44 po 1 skhodźe.

Holzu do dobreje lohkeje słužby pyta **Seibt** na hornčerskej hašy 51 po 1 skhodźe.

Dźowzy so pytatej.

Dwě zylnej dźowzy pschi 150 hacź 180 hr. lětneje mšdy so pytatej na knježim dworje w Sarěcźu pola Njeswacźidła.

Ssmolerjowe a Hauptowe ludowe pěsniczki so kupicź pytaju. Posliczenja s wosnamjenjenjom płacźišny chzyke so pod **W. R.** we wudawarni „Sserb. Nowin“ wotedacź.

Klobuk saměnjeny!

Pschi kwasu w **Khwacźizach** je so sandźenu wutoru jedyn zylindrowy klobuk saměnił. Wutrobnje so prošu, so by so wón pola klobukarja **Märkela** w Budyschinje hnydom s prawym saměnił.

Tón ratar, kotryž je pola mje pondźelu 6. meje sa 6 hr. 65 np. wósta pschedał a sebi wschelake barby kupił, je mylnje wóz dwójzy sapłaczeny dostał. Wón so prošu, so by tele pjenjesy sazo wrócźił.

Otto Engert.

Boža hnada wobradźi nama dźensa stroweho synka.

Farski dom we Wjelećinje, 12. meje 1897.

M. Renč, farar, a mandźelska.

K mojemu

25-lětnemu zastojnskemu jubilejej

sym wot česćeneho předstejerstwa Michałskeje cyrkwje a šule, kaž tež wot česć. předsydstwa Mać. Serbskeje a mnohich přećelow dopokazma lubosće dostał, za kotrež wšitkim swój **najwutrobniši dźak** wuprajam.

Miłosćiwy Bóh zapłać wšěm tajku lubosć!

W Budyšinje, 11. meje 1897.

J. A. Kapleŕ,

wučeŕ.

(K temu cźišku pschiłoha.)

Pschiloha k czißu 20 Serbskich Nowin.

Ssobotu 15. meje 1897.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje jutsje njedźelu rano w 7 hodź. farar Räda serbsku spowjednu rěcź, 1/2 9 hodźin diakonus Sarjenk serbske a w 10 hodźinach němske předowanje. — Popołdnju 1/2 2 hodź. budźe katechismusowe rozrěcźenje s konfirměrowanymi serbskimi hólzami.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi**: Korla August Brühl, rěsnik w Radworju, s Marju Berthu Wohstez se Židowa. — Hermann Pawoł Kschižan, leżomnoscźeŕ a rěsniski mischtr na Židowje, s Lenu Augustu Jakubez tam.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi**: Ernst Hendrich, Hendricha Röhrichta, wobydlerja a dźěłaćerja w Rabożach, ß. — Hana Hedwiga, Michała Augusta Hale, żiwnoscźerja w Małym Wjelkowje, dź. — Margaretha Olga, Jana Straucha, wobydlerja a murjerja na Židowje, dź.

W **katholskej zyrkwi**: Korla Bruno, Korle Bruna Jurja Pětscha, rěsbarja, ß.

Zemrjeli:

Dźeń 6. meje: Henrietta Charlotta rodź. Schwarzez, Jana Josefa Klemta, privatéra, mandźelska, 77 l. 2 m. 27 d. — Hana Khěžnikez, njebo Jana Janascha, żiwnoscźerja w Wownjowje, sawostajena wudowa, 76 l. 9 m. 21 d. — 9. Oskar Waltaŕ, Michała Korluża, wobydlerja a fabrikarja na Židowje, ß., 1 m. 6 d. — 11. Frieda Johana, Jana Bohuwěra Bjara, pohonca w Tšelanach, dź., 3 m. 4 d. — 10. Jan August, Jana Augusta Hejdusche, dźěłaćerja w Hněwßezach, ß., 4 m. 4 d. — 12. Bjedrich Burri, schwajzaŕ w Małym Wjelkowje, 26 l. 29 d.

Płaćizna żitow a produktow.

Żitowy dowos w Budyschinje: 4405 měchow.		W Budyschinje 8. meje 1897 wot hr.	wot np.	hacź hr.	hacź np	W Lubiju 13. meje 1897 wot hr.	wot np.	hacź hr.	hacź np.
Pschenza	běła	8	53	8	59	8	6	8	38
	žołta	7	94	8	24	7	65	7	88
Rožka		5	63	5	75	5	50	5	69
Jeczmien		6	43	6	79	6	17	6	73
Wowß		6	60	7	—	6	—	6	60
Hroch	50 kilogr.	7	22	11	12	8	33	9	30
Woka		7	78	8	33	6	11	7	50
Jahły		13	—	15	—	12	—	14	—
Hejduschka		15	—	16	—	13	50	14	—
Běrny		2	20	2	60	2	—	2	40
Butra	1 kilogr.	2	40	2	60	2	20	2	50
Pschenična muka	50 "	8	—	16	50	—	—	—	—
Ržana muka	50 "	7	50	11	—	—	—	—	—
Ssyno	50 "	3	—	3	50	2	70	3	20
Ssłoma	600 "	16	—	17	—	16	—	17	—
Prožata 1236 schtuk, schtuka		10	—	22	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby		4	25	5	25	—	—	—	—
Ržane wotruby		4	75	5	75	—	—	—	—

W Budyschinje płaczesche: korz pschenzy (běła) po 170 puntach 14 hr. 50 np. hacź 14 hr. 60 np., žołta 13 hr. 49 np. hacź 14 hr. — np., korz rožki po 160 puntach 9 hr. — np., hacź 9 hr 20 np, korz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. — np. hacź 9 hr 50 np.

Na Surschy w Budyschinje pschenza (běła) wot 8 hr 24 np. hacź 8 hr. 38 np., pschenza (žołta) wot 7 hr. 94 np hacź 8 hr. 9 np., rožka wot 5 hr. 70 np. hacź 5 hr. 75 np., jeczmjeń wot 6 hr 45 np. hacź 6 hr. 88 np., wowß wot 6 hr. 50 np. hacź 7 hr. — np.

Draždźanske mjaßowe płaczišny: Howjada 1. druzinu 56—58 hr., 2. druzinu 50—54 hr. 3. druzinu 45—55 po 100 punt. rěsneje wahi. Żiwe najlěpsche krajne ßwinje 40—42 hr. po 100 puntach. Cźelata 50—65 hr., po 100 puntach mjaßoweje płaczišny.

Wjedro w **Londonje** 14. meje: Symne.

Jěsdny plan żelesnizow

wot 1. meje 1897.

4. wosowa klaßa njedźelu a na sakskich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Draždźan

Wosowa klaßa	1-3.	1-3.	1-3.	1-2.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-3.	1-3.	2. 3.
Se Shorjelza	1,56	—	4,33	8,55	7,59	10,50	2,1	2,20	4,19	6,55	—	10,58
Rychbacha	—	—	4,55		8,24	11,15	—	2,45	4,44	7,20	—	11,51
Lubija	2,22	—	5,14		8,46	11,37	2,30	3,8	5,5	7,42	—	12,37
Budyschina	2,43	3,55	5,47	9,40	9,20	12,16	2,54	3,44	5,39	8,17	9,40	—
Biskopiz	—	4,26	6,23	7,5	10,5	12,54	3,36	4,21	6,15	8,54	10,22	—
			1-4.			1-4.						
Arnsdorfa	—	4,48	6,47		10,28	1,18	3,59	4,45	—	9,19	—	—
Radeberga	—	5,1	6,55		10,36	1,27	4,9	—	6,43	9,28	10,48	—
Da Draždźan	3,42	5,29	7,16	10,36	10,57	1,53	3,57	5,14	7,5	9,51	11,8	—

S Draždźan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	2. 3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-4.	1-2.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.	1-3.
S Draždźan	—	6,5	9,5	10,29	12,35	3,15	4,30	5,30	7,35	9,28	11,45	12,57
Radeberga	—	—	—	—	—	—		—	—	—	12,21	—
Arnsdorfa	—	6,42	9,47	—	1,11	3,51		6,6	8,10	10,5	12,31	—
					1-3.							
Biskopiz	—	7,10	10,14	—	1,34	4,15		6,29	8,41	10,29	12,56	—
Budyschina	5,14	7,44	10,46	11,31	2,4	4,46	5,32	6,59	—	10,59	2,3	—
Lubija	6,35	8,25	11,26	11,55	2,39	5,21	5,56	7,35	—	11,36	—	2,28
Rychbacha	7,6	8,42	11,43	—	2,56	5,38		7,52	—	11,53	—	—
Do Shorjelza	7,49	9,5	12,3	12,20	3,16	6,1	6,21	8,15	—	12,13	—	2,54

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	2-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Budyschina	4,59	7,42	10,47	1,19*	2,5	4,48	8,40
Dźěžnikez	5,8	7,56	10,56	1,32*	2,14	4,58	8,49
Budestez	5,15	8,7	11,3	1,42*	2,21	5,6	8,57
Roswodez	5,21	8,14	11,9	—	2,27	5,12	9,3
Do Wjeleczina	5,29	8,24	11,18	—	2,35	5,20	9,11

* Jěsdźi jenoż ßobotu a njedźelu.

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaßa	1-4.	1-4.	1-3.	2-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Wjeleczina	5,49	8,47	11,42	—	2,59	5,47	9,41
Roswodez	5,59	8,54	11,50	—	3,9	5,58	9,49
Budestez	6,9	8,59	11,56	12,42*	3,17	6,8	9,55
Dźěžnikez	6,20	9,6	12,4	12,52*	3,28	6,19	10,3
Do Budyschina	6,30	9,14	12,12	1,4*	3,38	6,30	10,11

* Jěsdźi jenoż ßobotu a njedźelu.

S Budyschina do Rakez.

S Budyschina	6,40	10,48	2,10*	5,0	9,10
Ratarjez	6,48	10,57	2,18*	5,9	9,19
Židowa	6,54	11,3	2,24*	5,15	9,25
M. Wjelkowa	7,8	11,12	2,33*	5,26	9,33
Radworja	7,14	11,26	2,45*	5,41	9,45
Kaßowa	7,22	11,36	2,52*	5,48	9,52
Njeßwacźidła	7,34	11,47	3,2*	6,0	10,2
Scheschowa	7,42	11,55	3,10*	6,8	10,10
Do Rakez	7,50	12,3	3,18*	6,16	10,18

S Rakez do Budyschina.

S Rakez	4,28	8,5	12,35	3,30*	6,52
Scheschowa	4,37	8,14	12,44	3,39*	7,1
Njeßwacźidła	4,47	8,22	12,53	3,47*	7,11
Kaßowa	4,57	8,36	1,6	3,57*	7,25
Radworja	5,6	8,43	1,15	4,4*	7,33
M. Wjelkowa	5,20	8,55	1,29	4,16*	7,46
Židowa	5,28	9,3	1,37	4,24*	7,54
Ratarjez	5,35	9,9	1,44	4,30*	8,1
Do Budyschina	5,42	9,16	1,51	4,37*	8,8

* Jěsdźi jenoż ßobotu, njedźelu a ßwjate dny.

S Wósborka do Lubija.

S Wósborka	7,20	10,23	1,27	6,25	9,30*
Maleczšiz	7,28	10,31	1,35	6,33	9,38*
Luwoczšiz	7,37	10,38	1,42	6,42	9,45*
Hluschiny	7,46	10,47	1,51	6,51	9,54*
Radměriz	7,53	10,53	1,57	6,59	10,0*
Ketliz	8,6	11,4	2,8	7,12	10,11*
Do Lubija	8,18	11,16	2,20	7,24	10,23*

S Lubija do Wósborka.

S Lubija	8,50*	12,0	3,15	7,50	10,45*
Ketliz	9,4	12,14	3,29	8,5	10,58*
Radměriz	9,16	12,25	3,40	8,17	11,8*
Hluschiny	9,22	12,31	3,46	8,23	11,14*
Luwoczšiz	9,32	12,41	3,57	8,34	11,23*
Maleczšiz	9,40	12,49	4,5	8,42	11,31*
do Wósborka	9,47	12,56	4,12	8,49	11,38*

* Jěsdźi jenoż njedźelu a ßwjate dny.

S Budestez do Hornjeho Kumwalda.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Budestez	6,10	11,12	1,42*	5,12	10,0
Wbohowa	6,22	11,24	1,54*	5,24	10,12
Kebliz	6,26	11,30	1,58*	5,29	10,16
Kumwalda	6,36	11,38	2,5*	5,39	
Ssrjedźneho Kumwalda	6,43	11,45	2,12	5,46	
Do Hornjeho Kumwalda	6,49	11,51	2,18	5,52	

* Jěsdźi jenoż ßobotu a njedźelu.

S Hornjeho Kumwalda do Budestez.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Hornjeho Kumwalda		8,12	12,6	2,28	8,16
Ssrjedźneho Kumwalda		8,19	12,13	2,35	8,23
Kumwalda	4,50	8,30	12,20*	2,46	8,30
Kebliz	4,56	8,38	12,26*	2,54	8,36
Wbohowa	5,0	8,42	12,30*	2,58	8,40
Do Budestez	5,11	8,53	12,41*	3,9	8,51

* Jěsdźi jenoż ßobotu a njedźelu.

S Kamjenza do Arnsdorfa.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.
S Kamjenza	5,52	8,50	12,8	3,2	9,3
Połcźnizy	6,16	9,14	12,32	3,24	9,29
Großröhrsdorfa	6,25	9,24	12,42	3,34	9,40
Do Arnsdorfa	6,36	9,36	12,54	3,45	9,51

S Arnsdorfa do Kamjenza.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.
S Arnsdorfa	7,6	10,36	1,24	8,2	10,6
Großröhrsdorfa	7,22	10,50	1,39	8,15	10,19
Połcźnizy	7,31	10,59	1,48	8,23	10,28
Do Kamjenza	7,49	11,17	2,7	8,41	10,46

Sslódke palenzy

liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.
porucza **Moritz Mjerwa** pódla Pětrowskeje zyrkwje.
Destillazija snatych dobrych palenzow po starych tunich płaczišnach.

Turkowske sslowki

nowy płód w měchach, kaschczikach a po wasy su tunjo dostacz pola
Moritza Mjerwy
pschi mjaßowym torhoschczu.
Destillazija likěrow po starych tunich płaczišnach.

Destillazija Adolfa Rämscha

w Budyschinje pschi butrowych wikach,
1868 sałożena,
porucza swoje daloko a schěroko snate wubjerne **likěry** k kwaßam, kschczišnam a druhim swjedzeńskim składnoszczam w czwizach a po wasy. Woßebje dobre su dwójny **rózowy, nalikowy, hontwinski** a **jatroselowy, hornjołužiski, żołdkoselowy seleny** a **czerwjeny zitronowy, wischnjowy, malenowy, prußnizowy** a **korwejdowy** liter po 60—80 np. Dale **naturskokorwejdowy** liter po 40 np., dobry **žitny** po 70 a 60 np., a **czisty** czišćo 1 a 2, liter po 32 a 30 np. Pschi wotewsaczu 8 litrow a wjazy po 30 a 28 np.
Czwizy k pjelnjenju su wupožczuja.

Srědk

k spěschnemu blejchowanju płatu
ma na pschedań a kak ma so nałožecz, wukaże
Otto Engert na snutskownej lawskej haßy.

Zacherlin

spodziwnje skutkuje! Wón mori, kaž žadyn druhi srědk, s wěstoszu a rucze tóždu druzinu schkódnych pschekaßanzow, woßebje mole, tkhi, schwoby, muchi, schczónwy, njerodź na domjazych skoczatach a so teho dla wot milijonow wotebjerarjow khwali a pyta. Jeho znamjenja su: 1. sasyglowana blescha, 2. mjeno „Zacherl".

W **Budyschinje** pola kk. Měrschez bratrow naßlědnika, Jana Skopa,
= = = k. Oty Engerta,
= = = = Straucha a Koldy,
= = = = Pawoła Hofmanna,
= = = = Richarda Neumana,
= = = = Emila Měrscha,
= = = = Raaka a Kunatha,
= **Barcze** = = C. A. Lukascha,
= **Biskopizach** = = Pawoła Schockarta,
= = = = Alfreda Böhmy,
= **Bukezach** = = Herm. Kschižanka,
= **Ketlizach** = = Pawoła Mikela,
= **Wjasońzy** = = E. Ferd. Lehmanna,
= = = = Aug. Schwera,
= **Wojerezach** = = A. W. Knichale naßlěd.,
= **Wósporku** = = E. M. Klaussa.

Union-kognak

po wschěch płaczišnach dostacz
pola **Schieschki** a **Rjeczki.**

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7

porucza jara rjane **czorne a pißane drastne tkaniny,** czistowołmjanu lěpschu tworu stary łohcz po 50 np., meter po 90 np., stary łohcz po 60 np., meter po 1 mk., kaž tez drózschcho.

Pißane schottiske kaschczikate drastne tkaniny

stary łohcz po 25 np., meter po 45 np., w rjanych barbunjepuschczatych mustrach, kaž tez tajke czistowołmjane.

Módre wupjerki w dżeßaczorych smuhach, swětłoczerwjene hładke, swětłoczerwjene smuhate, 6/4, 7/4, 8/4, 9/4 schěroke.

Zychi 3/4 a 6/4 schěroke, swětłe, kaž tez zyle czěmnoczerwjene kaschczikate, teho runja **czěmoczerwjeny kattun** w jara wulkim wubjerku, stary łohcz hižo po 18 np., 6/4 **czischczany barchent** (módroczischcz) najlěpschu tworu, stary łohcz po 30 np., rjanobarbne mustry stary łohcz po 33 np., **dwójny** czischcz stary łohcz po 35 np., **tkaniny k spódnim sukњam,** jara rjane mustry, stary łohcz po 20 np.

Rubjany a běły płat

we wschěch schěrjach, dwajłohczaty, stary łohcz po 30 np.

Koschlazy flanel sa lěczo, smuhaty, kaschczikaty jenobarbny, jara tunjo.

Kholowowe tkaniny

po nakupowanskej płaczišnje a niže njeje.
6/4 **wulke kattunowe rubischcza,** kraßne male nowe mustry po 23 np., **rubischcza na hłowu** se židy, wołmy a bawłmy.
Prawje 6/4 wulke, **czorne kaschemirowe rubischcza** s rózkatymi kwětkami tykane.

Winski czrijowy skład.

Wulki wubjerk mužazych, žonjazych a dźěczazych schkórnjow a stupnjow po tunich płaczišnach porucza

Emma Frisch

na kamjeńtnej haßy 15 pódla hoscženza sloteje krony.

Karbolineum,

najkhmanschi wolij k wobělenju a namasanju, w woprawnych cžwizach po 2 zentnarjomaj, kaž tež w mjeńschich cžwizach a po wasy ma na składze

en gros **drogowe khlamy** en détail

Oty Engerta

na snutskownej lawskej haßy 10.

Słodowe kołochi

ßwětku, strowu a ßuchu tworu ma we wjetschich dźělbach na pschedań

A. Krüger

na horncžerskej haßy 18.

Kłobukowy basar

nětko 9 na bohatej haßy 9

w domje knjesa cžaßnikarja **Marschnera.**

Wschě nowosćze

mužazych a hólcžazych kłobukow a mězow

ßu w najwjetschim wubjerku dóschłe a porucža wscho po wurjadnje tunich płacžisnach.

Kłobukowy basar

w Budyschinje 9 na bohatej haßy 9

w domje knjesa cžaßnikarja **Marschnera.**

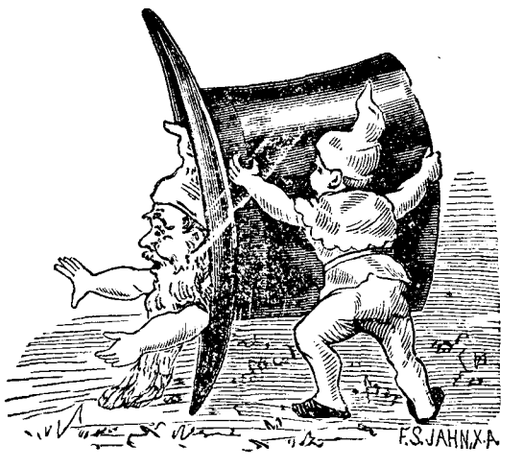

Parna nohowa kupjel.

A. Uhligowe

hojerske kupjele a stazija sa naturskohojeńsku wědomosćz

kóždemu khoremu, pschi kotrymž je hischcze nadźija na wotkhorjenje, składnosćz a ßrědki, ßwoje wustrowjenje namakacž, posticžuja.

Wurjadny wulěkowanski wuspěch pschi **płuzowych, żołdkowych, cžuwowych (nerwowych), wutrobinych, jěrchenjowych a żonjazych cžerpjenjach, pschi rheumatismje, wiczi, krejkhudosczi, ßłabosczi** atd.

Woßebje njech je pokasane na rospuschcžaze a wucžiskaze skutkowanje tudomnych dźělnych parnych kupjelow pschi **drjenju, katarrhaliskich a nasymnjeńskich khorosczach.**

Wopyty do wonka (ß jěsdnym kołom) tunjo wobliczu.

A. Uhlig,

wukonjazy sastupjer naturskohojeńskeje wědomosćze.

Franz Marschner

cžaßnikar w Budyschinje

cžo. 9 na bohatej haßy cžo. 9

ßwój skład **cžaßnikow** a **cžaßnikowych rjeczasow** dobrocžiwemu wobkedźbowanju porucža.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje placžisny.

Porjedźenje dobre a tunje.

Pschispomnjenje: Rěcžu **Herbski.**

Schtóž chze

kłobuki a mězy

woprawdże dobre a tunje, po żenje njeßkyschanych tunich płacžisnach natupicž, njech ßo poda do spezialnych khlamow

F. Trulleya

na schulersku haßu 7 pschi tórmje,

hdźež ßo pschi najtunischich płacžisnach najwjetschi wubjerk we wschěch nowosćzach nalětneho cžaßa

w zylindrowych, hońtwjerskich, filzowych a ßłomjanych

kłobukach

poskicža. Teho runja

kołojěsdne, pohoncžaze, njedźelske a wschědnjaze

mězy

hólcžaze kłobuki	po **75 np.,**	Hacž do najwoßebnischich družinow.
mužaze kłobuki	= **1 hr.,**	
zylindrowe kłobuki	= **3 hr.,**	
hólcžaze mězy	= **30 np.,**	
dźěłaczerske mězy	= **40 np.,**	
židźane mužaze mězy	= **1 hr.,**	

Heinrich Mohr,

schewski mischtr w **Budyschinje**

na ßukelnskej haßy 14

porucža k konfirmaziji wschě pomyßlne družiny **stupnjow** a **schłórnjow** po snatych tunich płacžisnach. Kaž je snate, po měrje wubjernje ßedźaze wobucże sa krótki cžaß dźěłam.

Mydło! Mydło!

K nalětnjemu płokanju cžesczenym hóspodam ßwoje dobre ßamodźěłane **mydło** najnaležnischo poručam a proschu pschi potrjebje wo dobrocžiwe wobkedźbowanje.

Friedrich Lieber (prjedy H. Pup)

4 na ßerbskej haßy 4.

Meblownja

na sadnjej bohatej haßy 4 blisko žitneje haßy

porucža tunjo

drastne khamory	1 durjate	hižo po	19	mk.	50	np.,
„ „	2 durjate	= =	26	=	—	=
schatowe khamory	2 durjate	= =	29	=	—	=
vertikowy	2 durjate	= =	30	=	—	=
loža	jednore	= =	9	=	—	=
blida	ſ droschlowanymi nohami	= =	7	=	50	=
komody		= =	15	=	—	=

stoły a wschě druhe meble po jara tunich placžisnach ſ rukowanjom sa jich khmanosćž. Sklad hotowych kaschćžow

H. Seikritt, tyscherski mischtr.

Ludwig Kuhlmann

(mějeczel **Erich Hecht**)

w kupnizy pschi hlownym torhoschczu

porucža w **wulkim wubjerku** po **tunich placžisnach**

gardiny, běle a na žołcž,
kattuny, sosowe deki,
meblowe tkaniny,
vitražowe tkaniny,
běle, na žołcž a pißane,
gardinowe žerdže a rosetty,
teppichi, běhacže, linoleum,
wóskowe ſukno, tapety.

Meblowy magazin

tyscherſkeje jednoty w Budyschinje

na bohatej haßy cžißło 14 po 1 ſkhodže

w domje knjeſa Mahnki.

Wulki ſklad hotowych tyscherſkich a pólſtrowanych meblow:

komodow	hižo po	18	mk.	—	np.,
drastnych khamorow	„ „	22	„	—	„
ložow	„ „	9	„	—	„
sosow	„ „	36	„	—	„
matrazow	„ „	22	„	—	„

rohodžinowe stoły wscheje družiny hižo po 2 mk. 50 np., **schpihele** a wschě druhe meble po najtunischej placžisnje.

Schparazy wolij,

džełany ſa schijaze maſchiny a jěſdne koła, ſ koſczowolijoweje fabriki H. Möbiuſa a ßyna w Hannoverje, dostacž pola

Clemensa Jäckela na bohatej haßy.

Sbytki wjele niže placžisny

k njewjeſczinſkim wobleczenjam, schórzucham, rubischczam atd. w cžornym kaschemirje, cžornym a mustrowanym, w **cžornych židžanych tkaninach,** hładkich a mustrowanych, w **pißanych drastnych tkaninach, mußelinach tkaninach** k poczehnjenju meblow, **gardinach, poßleschczowych tkaninach** a wjele druhich wěcach.

Kaž je ſnate, pschedawam jenož najlěpje dżeržazu tworu po jara tunich placžisnach.

Hermann Beermann w Budyschinje na bohatej haßy 10.

Poßleschczowe tkaniny,

wupjerki, meblowy köper, drastny katun, módroczischcž

w najnowschich mustrach porucža tunjo

M. Gottwald pschi mjaßnym torhoschczu.

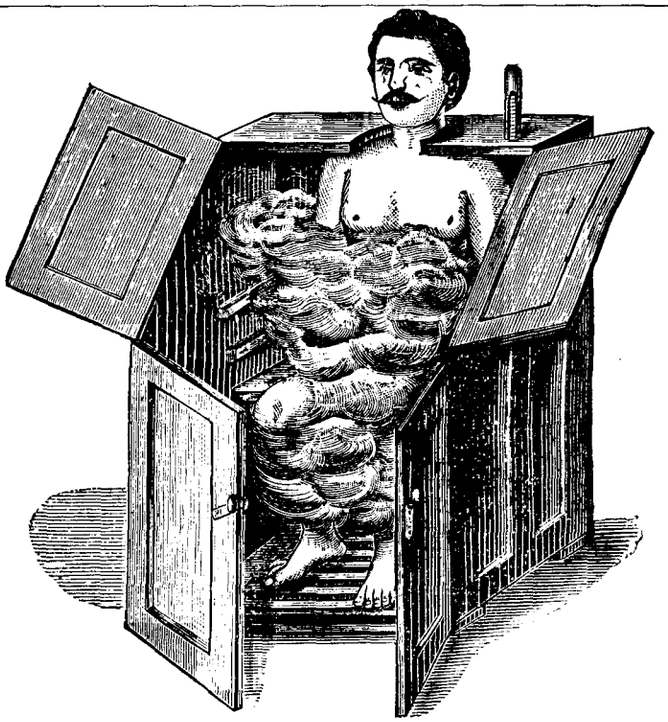

A. Uhligowe

wulěkowanske kupjele a ſtazija

ſa naturſkohojeńſku wědomosćž

w Budyschinje na nowych hrjebjach 3

poſkiczeja kajkimžkuli khorym, kotrychž khorosćž hischcze nadžiju na wotkhorjenje dowoli, ſkladnosćž a ßrědki, wulěkowanje namakacž. Woßebje ßo na wubjerne wuſpěſchne wulěkowanje, na rospuſchczaze, wucžiſkaze ſkutkowanje jeho dżělnych parnych kupjelow pschi nětkole knježazej influenzy, pschi wſchelakich **rheumatiſkich, katarrhaliſkich** a **naſymnjeńſkich khorosczach** pokaſuje. Woßebje wulki wuſpěch pschi **płuzowych, žołdkowych** a **cžuwowych (nerwowych) khorosczach,** pschi **wutrobinych, jěrchenjowych** a **žonjazych khorosczach, drjenju, wiczu** atd. — Wopyty do wonka ßo tunjo woblicža.

A. Uhlig,

praktiſki ſaſtupjeŕ naturſkeho hojenja.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž jama so we wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 21. **Sobotu 22. meje 1897.** **Lětnik 56.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Do njelubeho cźěžna je žo wjerćh Hohenlohe w pruskim žejmje s nacźiskom, pscheměnjenje towarstwoweho sakonja nastupazym, sahnak. Loni bě žo pschi wuradźenju stacźanskich (bergarskich) sakońskich knihi staw wo towarstwowym prawje, po prawom do tychle sakońskich knihi žluschazy, na posdźischo wožebite wuradźenje wotstorcźił. Kněžorstwowy kanzler bě tehdy žlubił, so dyrbja žo sakonje, w nětkotrych němskich swjatkowych statach wobstejaze, s kotrymiž je sjenocźenje a wobkhadźenje mjes politiskimi towarstwami sakasane, sběhnycź. Kóždy tehdy wocźakowasche, so žo nětko po zyłych Němzach jenajki towarstwowy sakoń, na žwobodniskim sakožku stejazy, wuda. Město teho je pruske ministerstwo sakoń wudało, s kotrymž žo knjeżerstwu do wole da, kóždu shromadźisnu a kóžde towarstwo, kotrež žo jemu runje njespodoba, rospuschcźicź. Knjeżerstwo chze s tutym sakonjom w prěnim rjedźe sozialdemokratiji wobaracź, tola druhe strony žebi praja, so móže žo sakoń runje tak derje pscheczźiwo nim, kaž pscheczźiwo sozialdemokratam nakožecź. W pruskim krajnym žejmje wschě strony s wuwsacźom konserwatiwneje pscheczźiwo sakonjej s wulkej wótroscźu rěcźachu. Wón žo skónczńje jenej komišiji k dalschemu wuradźenju pschipokasa. Ta pak njeje wo nim dołho radu składowała, ale jón hižo na druhi dźeń s wulkej wjetschinu sacźišła.

Też němski kněžorstwowy žejm je žo rosžudnje pscheczźiwo wschemu pschikrótschenju ludowych politiskich prawow wuprajił. Wón je s 203 pscheczźiwo 53 hłosam namjetej, wot žwobodomyžlneho sapósłanza Rickerta s nowa stajenemu, pschihłosował, so dyrbi w němskim kněžorstwje towarstwam dowolene bycź, mjes žobu swjatki měcź, a so dyrbja žo krajne sakonje, temu napschecźo stejaze, sběhnycź. W kněžorstwowym žejmje maja sa to, so žo s nacźiskom noweho towarstwoweho sakonja kněžorstwowemu žejmej wójna pschipowjedźi, dokelž chzedźa w Pruskej na kschiwym pucźu sakoń pschewjesecź, do kotrehož kněžorstwowy žejm njeby ženje swolił.

— Kněžor Wylem je pjatk sakskeju kralowskeju mandźelskeju w Sibyllenorcźe wopytał. Prěnje dny sańdźeneho tydźenja wón we Wiesbadenje pschebywasche. Tam žo wutoru w jeho pschitomnoscźi nowa standarta husarskeho regimenta, s kotrehož mějecźelom je ruski zar Mikławsch II. s pschicźinu narodninow zara Mikławscha hosdźowasche.

— W kněžorstwowym žejmje hrabja Arnim hubjeństwo małych młynow rospominasche. Hoborske wulke młyny k wježeloscźi naschich sozialdemokratow 35,000 małych młynow sanicza. Wulke młyny maja złowne kredity, to rěka, wone sa wukrajne žito njetrjebaja žo płacźicź, dokelž je wone smlěte sažo do wukraja wrócźa. — Sswobodomyžlny sapósłanz Fischbeck žo na to hórschesche, so žo hrabja Arnim pschezo do bursowych a žitowych židow dawa. Hubjene žito s zyła s wukraja njepschińdźe, ale s Němskeje; duž dyrbjeli wježeli bycź, so žo tale hubjena twora hischcze hodźi wužiwacź. — Hrabja Arnim snapschecźiwi, so žo zuse žito w stuchłych, wlóžnych kóždnych komorach, s raczkami žo mjerwjazych, do Němzow wosy, a so žo wone sa kupjenja hódne spósnawa, hacź runje je wone wlóžne a s njerjadom smješchane. Wulki žitowy wikowar Bertinetti je žam žito, jemu wot žitoweje firmy Cohn a Rosenberg wobstarane, „njerjad“ mjenował. — Sapósłanz Kardorff temu doda: „Jedyn ruski žitowy wikowar je prajił, so žo jenož mjenje hódne ruske žito do Němzow wosy, dokelž Němzy dobre ruske žito nochzedźa sapłacźicź. Tole małohódne žito potom też na płacźisnu dobreho žita cźischcźi.“

— Wo dyrbjeńskim skótnym sawěscźenju maja w Pruskej też wulkoležomnoscźerjo cźiscźe hinasche nahlady, dyžli wulki dźěl sakskich ratarjow. W pruskim krajnym žejmje konserwatiwny sapósłanz Gamp wo namjecźe statneho skótneho sawěscźenja rěcźeschе: „Hdyž dyrbja skótplahowarjo tak wyžoke sawěscźeńske pschinoschki płacźicź, potom zyke skótne hospodarstwo nicźo wjazy njewunježe, a plahowarjo sanjechaja, skót prawje wothladacź, hdyž žo jim schkoda saruna. Zyła należnoscź njeje hischcze wujažnjena a k wobsamknjenju srała, a jeli so knjeżerstwo rusko-němske mjesy do zyła pschiwoženju ruskeho skota nochze sawrjecź, potom skótne sawěscźenje žaneho samyžła nima.“ — Podobne nahlady a měnjenja žu też w žerbskich burskich towarstwach žłyschecź byke. W bliżschim cźažu budźe sakska krajna kulturna rada s nowa wo skótnym sawěscźenju jednacź, a potom budźe žo też žerbske towarstwo sažo s tymle praschenjom dyrbjecź nakładowacź. Jeli so bychu s namjetom, wot krajneje kulturneje rady w nastupanju skótneho sawěscźenja wobsamknjenym, burske interesy schkodowałe, by žerbske burske towarstwo s cźažom pschihoty cźiniło, so by žo na sakskim žejmje tajki skótsawěscźeński sakoń wobsamknył, s kotrymž by žo mjeńsche ratarstwo wscheho schkodowanja sminyło.

— W ruskim wójsku je hižo dawno tšelba, kotrejež roła je s drjewom pschikryta, sawjedźena. Tale tšelba žo s płunowej (gasowej) patronu natykuje, s kotrejž žo hodźi wjazy krócź sa žobu wutšelicź. S tutej tšelbu je žo nětko pruski garde-honjerski bataillon w Potsdamje na pruhu wobronił. — Ruska wojerska žuknja, litewka rěkaza, kotraž je žo pola pěschkow jako praktiska wuspytała, dyrbi žo nětko s khěžorowej dowolnoscźu pola kavallerije sawjescź.

Awstriska. Němske liberalne strony pytaju žo sa rěcźowy wukas s tym wjecźicź, so s herjekanjom a hawtowanjom wuradźenja w khěžorstwowym žejmje njemóžne cźinja Hižo wospjet žu woni s tutym žrědkom dozpili, so žu žo požedźenja, dokelž herjekanja dla rěcźnikam srosumicź njebě, skónczicź dyrbjake. Kajki kónz sadźerženje liberalnych stron směje, njehodźi hischcze žo pschedwidźecź. S cźežka pak je wocźakacź, so knjeżerstwo rěcźowy wukas wrócźi.

Ružowska. Wobydleŕstwo w Ružowskej hoborszy pschibywa. W lěcźe 1885 Rusku něhdže 109 milijonow cźłowjekow wobydleschę. Po poželednim ludliceńenju je licźba wobydlerjow nimale na 130 milijonow srostka. Jeli so Ruska w tej žamej měrje po wobydlerstwje dale pschibèra, budźe wona sa 50 lět tak mózna, so budźe politiskej a hospodarskej žamostatnoscźi wschěch druhich krajow stareho žwěta se strachom hrosycź. Pschede wschěm Ruska w Asiskej žwoju móz twjerdźe sakožuje. S tutym wotmyžlenjom wona najwjetschu želesnizu žwěta psches Ssibirsku twari. S twarjenjom tejele želesnizy, kotraž dyrbjesche hakle w lěcźe 1906 dotwarjena bycź, ma žo Ruska tak do spěcha, so budźe hižo w lěcźe 1900 móżno, po njej s Europy hacź k rańschemu asiskemu mórskemu brohej jěsdźicź. S tejle želesnizu Ruska wikowanje wjetscheje połojzy Asiskeje na žo storhnje, kotrež je hacź dotal Jendźelska wobknježika. Jendźelcźanam je satrach a cźěžno, hdyž dyrbja s měrom pschihladowacź kak žo jich najstraschnischi pscheczźiwnik, kotrehož žo boja so, jich junu s Indiskeje wucźěri, žylni.

Turkowska. Hacź runje bě hižo tydźenja sultan po namołwjenju wulkomozow pschiswolił, s Grichiskej pschiměr sćinicź, žu tola Grichojo s nowa spytali, w Epirusu postupowacź. Nadźijachu žo,

ſ tym ßwoje poraženja, w Theßaliſkej poczerpjene, troſchku narunaja. Tola też tale nadźija je jich ſjebaka. Turkojo w Epiruſu Grichow pola Gribowo ſbichu. Bitwa bě horza, na grichiſkej ſtronje 550 mužow padźe, mjes nimi 33 offizěrow. S dobom Turkojo w Theßaliſkej poſtupowachu. Edhem paſcha ßo pola Domoka ſ 35,000 mužemi do Grichow da, wubi jich ſ Domoka a jich k horam Othryſkich horow wuhna. Tu drje Grichojo khroblišcho wojowachu, tola pſchemozy Turkow dlěje dyžli dźeń njeſamochu napſchecźo ſtacź. Najkhróblišcho je na grichiſkej ſtronje pola Domoka zuſobniſka legija wojowaka. Wona je jeniczka bajonetowy nadběh Turkow wočakaka. Jeje wjednik, Baratſi je w bitwje panyk. Też wjele Italſkich je ßmjercź na bitwiſchczu namakako W Domoka dyrbjachu Grichojo Turkam tſi hórſke kanony' jenu dwanaczezentimetriſku kanonu a wulke poklady munizije pſchewoſtajicź. S dobyczom Domoka ßo Turkojo njejßu ſpokojili. Woni ßu ßo ſa czěkazymy Grichami puſchczili a ßo Turkaſkeho pſchekhoda mozowali. Grichojo ßu ßo nětko pſchi pſchekhodach Otheyſkich horow poſtajili, tola też tam by ßo jim ſeſchko kaž hacź dotal pſchezo. Woni budźichu ſ nowa zoſacź dyrbjeli, hdy budźiſche w najwjetſchej nuſy ruſki zar pola ſultana njeſakroczik. Po jeho žadanju je ſultan Edhemej paſchi pſchikaſak, ſo njedyrbi ſe ßwojim wójſkom dale Domoko poſtupowacź a ſo dyrbi pſchestacź, Grichow ſczěhowacź. Też je ßo ſultan ponuczicź dał, ſ nowa pſchiměr na czaß 17 dnjow pſchiſwolicź.

Wuměnjenja, ſ kotrymiž chze ſultan ſ Grichiſkej měr czinicź, ßu jara czežke. Grichiſka budże wójnu, kotruž je lohkomyßlnje ſapoczała, droho ſaplaczicź dyrbjecź. Sultan ßebi 230 milijonow frankow ſarunanja žada. Grichiſke ſtatne kaßy ßu próſdne, a pjenjeſy we wukraju požczicź, ßebi Grichiſka ſwěricź njemóže. Wona je loni bankrot ſczinika; duž jej nichtó ani pjenježka njebudże požczicź chzycź. K temu pſchiňdże, ſo ſtej ßo dwě najplódniſchej provinzy, Larißaſka a Trikalaſka, ſ wójnu ſapuſczikej. Lětuſche žně ßu ſniczene, a 130,000 czeknjenzow dyrbi knježerſtwo ſaſtaracź. Po wójnje budże nuſne, czeknjenzow do jich domowiny naſad ſwjeſcź, jim ßytwu, rólny ſkót a pjenjeſy k nowotwarej jich ſtatokow, wot Turkow ſpalenych, podacź, Duž Grichiſka nětkole njemóže wójnſke ſarunanje placicź, tak ſo dyrbjała Turkowſkej kruch kraja wotſtupicź. Pſchecźiwo temu pak budża europiſke wulkomozy, a pſchede wſchěm Ruſka, proteſtowacź. Ruſka je ßo do ſapoczatka wójny na ßwoje ßlowo ſwjaſaka, po kotrymž ßo, kažkuli wójna wupanje, ani dobyczerjowe, ani ſbiteho krajne wobßedźenſtwo njeßmě powjetſchicź.

Amerika. Mjes ſjenoczenymi poknóznymi amerikanſkimi ſtatami a Schpaniſkej hroſy wójna wudyricź. Wójnſka ſtrona w ſjenoczenych ſtatach njecha prjedy do nowych zlow, wot Maka Kinleya namjetowanych, ſwolicź, doniž ßo Kubaſzy njejßu jako wójnu wjedźaza ſtrona pſchipóſnake. Mak Kinley pak chze ßo pjecza radſcho ßwojeje měroweje politiki woſtajicź, hacź ſo nowym ſakitanſkim zlam panycź da. Hdy bychu ſjenoczene ſtaty Kubaſkich sběžkarjow ſa wójnu wjedźazu ſtronu pſchipóſnali, by to ſ pſchiczinu wójny ſe Schpaniſkej było, a ſjenoczene ſtaty bychu nuſowane byke, kupje Kubu a Hawaii k ßwojemu krajnemu wobßedźenſtwu pſchiwſacź.

Dopomnjeńki ſ wójny.

Kóždy człowjek drje ma druhdy pſchedczucze njelubych podawkow, hdyž ßo mnoho khoroſcziwych a wuſkoſtliwych myßliczkow nahromadźi. Schtóž je nadobnje ſmyßleny a ßebje ßameho doſcź wobknježa, tón ſalutuje druhim powjedanje wo tajkich ſrudnych wutworach ßwojeje wobraſnoſcze; to placźi woßebje wo pſchedſdacźach wo ßmjercźi.

Hdyž wójna wudyri, je bjes dźiwa, ſo tajka khoroſcź huſto a mnohotnje naſtawa, t. r. pola tych, kotſiž dyrbja ßobu do wójny; na wopak ſaßo maja czi, kotſiž doma woſtanu, runje w tajkim czaßu czim wjetſchu nadźiju na dołhe a — hdyž ßu powjeſcze wo prěnich dobyczach doſchke — czim wjeßelſche žiwjenje. To hinak byczź njemóže.

Mój pſheczel lieutenant K. bě wot domu wuſkoczny człowjek, ale po wucźehnjenju ſ garniſony mějeſche ſtajnje ſdacze wo ßmjercźi. Mój, wón a ja, ßmědźachmoj ſ dobrym prawom wjeßeleje myßle byczź; wudyrjena wójna bě naju do czaßa wumohła ſ kruteje czehnidby w kadetſkej ſchuli; běchmoj najmłódſchej w polku a czehnjechmoj ßobu na wjeßelu hru czerſtweje wójny, ſboże to, ſa kotrymž dźenßniſchi dźeń mnohi wyſchk horzo, ale podarmo žedźi, hdyž hižo pjecź a dwazyczi lět ßłuži a ßebi na wotpočzink myßli.

Druhdy ßo mi radźi, ſo ſ rěczenjom abo ſ wußměſchenjom jemu ſrudne myßle roſehnach, woßebje, doniž hiſchcze pſchi rjanym wjedrje a runje tak rjanym winje pſches nadrheinſku krajinu czehnjechmy. Ale poſdźiſcho po bitwach pola Metza, hdyž běchu marſche dołhe, zyroba makka, wjedro mokre a biwaki ſymne, dobywachu ßo czežke myßle ſaßo mózniſcho na njeho.

Dokelž pſchi wſchelakich bataillonach ſtejachmoj, njeběch jeho wjazy dnjow wohladał, tu ſetkach jeho ſaßo pſchi dleſchim ſaſtaczu duzy do krajiny wokolo Varenny; deſchczik ßo lijeſche a k temu ſymny wětr dujeſche. Wón ßedźeſche na brjoſy pſchi drózy a hladaſche nimale tak, kajkež bě wjedro. Napominach jeho, ſo njeßmě na ſymnej mokrej ſemi ßedźecź, ale na to ßo krucze roſhněwa. Hdyž pak mi wupowjeda, czeho dla je tak ſamyßleny, wodach jemu niz jeno to, ale wobžarowach jeho też hiſchcze; bě ßebi mjenujzy noſy ſ běženjom ſranił a mějeſche teho dla njewurjekite boloſcze. Schtóž tule boloſcź ſnaje, tón to roſymi, a ja to ſnajach. Rano ſtejitej ſchkórnjej, hewak zyle duſchnej towarſchzy, runja dwěmaj njepſchecźelomaj pſched wočomaj; hdyž ßy ßo jej nětak wobuk, potom žane ßłowo doſcź ßylne a mózne njeje, ſo mohł tu boloſcź wuprajicź, kotruž czi ſchkórnje na roſbolanym porſcze abo na jětſjazej pjacze nacźinja; a hdyž je wjeczor pſchiſchoł a noha nimale ſczerpnyła a bjes maka bjes poroka ßwoju czežu njeße, je ſaßo ſuwanje ſchkórni, ſchtož mohło cze ſ koże wuhnacź.

Jeho noſy běſchtej tak połnej ranow, ſo móżeſche jeno ſ najwjetſchej boloſczu jenu nohu po druhej pſcheſtajowacź; a runje běchu nětkole marſche němſkeho wójſka doſcź czaſto jara dołhe.

Wě ßo, poczа ßo jemu pſchi tutych napinanjach bórſy ſaßo wo ßmjercźi ſdacź. Wón pſchi tym woſtawaſche, ſo ani najmjeńſcheje nadźije na žiwjenje wjazy nima. Hdyž jemu ſnapſchecźiwich, ſo dźě je w bitwje pola Gravelotty doſcź czaßa a ſkładnoſcze měł, ſo mohł ßwoje ßonjenje wo ßmjercźi do ſkutka ſtajicź, njemějeſche to wliwa na njeho.

„S zyła“, tak powjedaſche ſ trochu wjeßelym napohladom, ſtonajo ſtanywſchi, „je ßo mi w poßlednjej nozy jara žiwje wo tebi dźało, wě ßo, ßama hłupoſcź, ale pſche to ßebi ty njemóżeſch; ty ßy mi ßamo jara wulku dobrotu wopokaſał. — Pomyßl ßebi, ja leżach něhdże wupſcheſtrjeny, najſkerje po ßwojim waſchnju w kaſchczu. Mi běſche tak derje a rjenje, kaž hižo ſa dołhi czaß niz; jeno lěwa noha mje hiſchcze boleſche. Tu ſaſtupi ty a da mi hnydom ſchkórń ſ nohi ſczahnycź, ſchtož mi jara derje czinjeſche; »nětko dyrbjał ja tola doſpołny měr měcź«, rjekny ty, a nětkole — to je nětko ta hłupoſcź — njepuſchczicz wot teho, ſo byſchtej mojej ſchkórnjej pſched khěžne durje ſtajenaj byłoj, dokelž mje hewak pſchi wulkim alarmje njebychu namakacź móhli. Mi ßo tute dźiwne poſtajenje zyle roſomne byczź ſdaſche, ſnamjo teho, ſo człowjek wo ßnje neſchtožkuli wopſchimny, k czemuž by roſom wozucźeneho njedoßahał.“

Ssmějachmy ßo tak derje, kaž ßo to pſchi lijazym deſchczu hodźi, — hdyž ßo ſ nowa dopomnich na tutón njewinowaty ßón, njeſdaſche ßo mi ßměſchny byczź.

Dny krwaweho dźěła wotbywachu ßo, bitwy pola Nouarta, Beaumonta a ſkónczńje wulka bitwa pola Sedana.

Naſch połk bě ſ měrnymi wotbytkami woteſchoł, běchmy wſchudźom ßobu, njejßmy pak nihdże do połneho wohnja pſchiſchli; mějachmy pſchezo woßebite nadawki, kaž ſtražowanje kanonow, wobßadźenje dobytych měſtnow, kotrež dyrbjachu pſched wróczowſaczom ſchkitane woſtacź, wotwjedźenje jatych ſ bitwiſchcza, hdyž jich wjaz rady měcź nochzychu atd.

S tajkeho woßebiteho nadawka wróczichmy ßo my, t. r. moja kompagnija, ſ lěßa pſchi Garonnje popołdnju prěnjeho ſeptembra, hdyž bě hrimanje bitwy hižo tójſchto popuſchcziło, a pytachmy ßwój połk. Pſchi tym běchmy ſpodźiwnje bliſko do naßypow twjerdźiſny Sedana pſchiſchli. Wjetſchich njepſcheczelſkich wojerſkich wotdźělow ſ teho boka hižo wjazy widźecź njebě; ſbytk wulkeho hordeho wójſka bě hižo ßo do maleho maſaneho měſta nuts walił.

Naſche dźěło na tónle dźeń ſdaſche ßo dokonjane byczź; tu a tam wojowaſche hiſchcze rjekowſka czrjóda, doniž njebu wot pſchemozy poczijſchczana.

Tajka czrjóda ſadwělowanych, ſ dźěła drje też napitych, dźiwich a ſměſchanych, po ſdaczu ſ wotmyßlenjom, ſo ßo poddadża, na dobo pak ſaßo wojowazych, bliżeſche ßo wot Givonny, pſchedměſta twjerdźiſny, też k nam a naſch połkownik póßła kompagniju k wotwobaranju napſchecźiwo do prědka.

Po krótkim wojowanju buchn ſpěſchnje pſchewinjeni jako jeczi pſchiwjedźeni — ſa nimi njeßechu czěło ßobu wróczo, czěło mojeho pſcheczela K.! — To bě tale horſtka Turkoſow doſcź droho ſaplaczena. Pſchiſtupich kaž pohłuſcheny; wſchitko bě ßo tak njewěrjomnje khwatnje ſtało, ſo to ani wopſchijecź njemóżach. Jeho

wobliczo sdasche ßo poßmĕwacź, kaź to hižo dołho było njebĕ. Ssmjertna kulka bĕ jemu psches hornu hłowu schła a jaßna krej kapasche pomału dele. Hdyž jemu ßwoju ruku pod hischćże cźopku hłowu ßunych a jemu slemjenej wocźi sańdźelich, sejhrawasche jemu hischćże junu kaź derkotaze dychnjenje po hubomaj, tak so ßo mi wutroba spinasche.

Cźeho dla runje ty? tak ßo cźłowjek w tajkich wokomikach prascha, a cźeho dla nichtó druhi abo ja, haj, cźeho dla!

Wotrĕsnych potom ßebi a jeho pschißłuschnym wot żołtych kudźerjow poßlednje wopomnjecźe, na to położichmy morweho, sawaleneho do jeho płaschcźa, do rowa — dyrbjachmy khwatacź — abo po prawom do dźĕry, kotruž bĕchu jemu jeho wojazy spróznje s kopacźom na polu pschi mjesy wuryli; po mnohim wobliczu, cźornym wot prócha, pólvera a pota, ronjesche ßo ßyłsa; wĕ ßo, bĕchu ßwojeho khutneho, żołtowłoßneho lieutenanta lubo mĕli.

Kak je to dźiwno! Koło wokoło leżachu tyßazy cźĕłow po polach, nascha ßamßna bróń bĕ hischćże horza wot ßuroweho dźĕła morjenja — a my płakamy, so dyrbimy runje tehole pokhowacź, a chźychmy na teho njepschecźela hnĕwni bycź, kiž bĕ jeho morił. Ale to je stara wĕź!

Lĕdma bĕchmy nĕkak pjerschcź naßzypali; tu wotwoła naß roskas k wotkhodej. Dźĕsche kruch wróczo; tam bu połkej mĕstno pschikasane, hdźež mĕjesche pschenozowacź a s wotkelź mĕjesche prĕdkowne straże pschecźiwo Sedanej postajicź, pschetoż wobhladnosćź je wużitna, też po bitwje, kotraž bĕ tak zyle dobyta, kaź tuta.

Pschiprawjenje na nóz bĕ bórsy hotowe; lĕdma wsachu ßebi prózu, so morwych trochu stronu wotnoßychu. Na twarjenje pschitwarkow njebĕ tu ani ßłomy, ani drjewa, a k wotwarjenju pobrachowasche wschitko. Schtóž njebĕ składnosćź wużił a schtóž ßebi njebĕ wob dźeń pschi snjesboženych franzowskich proviantowych wosach abo se sawostajeństwa padnjenych ßwój waczok napjelnił, tón tradasche dale hłodu.

Ja leżach mucźny a tola bjes pokoja wot rosbudźenja wo dnjo na semi a hladach k Sedanej, kiž ßo warjazemu kuskarskemu kotłej runasche. Nad khĕżemi, s wjetscha cźĕmnymi, leżesche husty kad, a sa kadom na dobo bjes pschestacźa bluzy a dźiwje howrjesche, to bĕ njelubosny napohlad; cźasto wustupowachu wohnjowe płomjenja, jako bychu kotoł pschemĕschowali, a zyke salwy małych tśĕlbow praskachu pschezo hischćże k temu.

Hdyž pak bĕ nóz tutón srudny wobras dospołnje pschikryła, poczachu ßo druhe wohenczki mischkricź, s cźicha, najprjódzy jednore, potom huscźische, małke, ale sa to też mĕrnische; na poßledku bu to jaßny wĕnz daloko wokoło njepschecźeloweje twjerdźisny — nasche wohnje w lĕhwje, wohuje dobycźerjow! A nĕtko saklincźa s tyßaz rtow Bohu khwalbny khĕrlusch! Hura!

Wjecźor po kóżdym dobycźu wustupowasche k njebjeßam jako wyskanje, a prjedy, dyžli s bitwischcźa dale cźehnjechmy, pschijĕchca nasch połkownik psched połk, da brónje presentĕrowacź a sawoła naschim padnjenym poßledni postrow: „Naschim smużitym morwym poßlednje hura!“ To bĕ kóżdy ras kónz.

Wschitzy buchu hłuboko hnucźi. Bjes maka budźische ta srudna wopomnjeńka mohła schiju sadźernycź, ale woni, naschi towarschojo, dźĕ dyrbjachu to ßłyschecź, a duž klincźesche s khutnymi synkami presentĕrowazeho pschespolo „hura morwym“ po krwawnym polu.

Też ja cźujach s hordosćźu, so bĕch ßobu wojował sa krala a wótcźinu a — tola bĕch runje hakle dźewjatnacźe lĕt.

Ale sa krótki cźaß dobywasche ßo na mnje saßo bolosćź pschе lubeho pschecźela; napohlad sprostnjeneho wócźka w lubowanym cźłowjeskim wobliczu je nĕschto, na cźoż ßo tak rucźe njesabudźe. Mimo teho dźĕsche mi stajnje na myßle njewurjeknita żałosćź, kotraž cźakasche na stareju nana a macź, hdyž jimaj hrósbne łopjeno „sapisk padnjenych“ khutnje a ßusche ßmjercź lubowaneho ßyna pschisjewi. Wón bĕ jenicźki, kotrehoż mĕjeschtaj, a staroscź wo njeho bĕ prĕnja a poßlednja była.

Połkownik bĕ mi rjekł, so budźe ßam jemu spschecźelenemu nanej padnjeneho pißacź, hdyž budźa mĕrnische dny. Potom bĕ wo to cźinicź, hacź budźetaj ßebi starschej pschecź, cźĕło ßwojeho ßyna w domisnje połkhowane mĕcź. Tuta myßl tłocźesche mi kaź kamjeń na wutrobu, pschetoż tamneho mĕstna, hdźež bĕchmy jeho połkhowali, njebudźichu sawĕscźe wjaz namakali; tam njebĕ żaneho snamjenja. Duž njemĕjach mĕra.

Nóz tu hižo bĕ.

Połkownik njemĕjesche niczo pschecźiwo mojemu wotpohladej. Chźych ßwojemu pschecźelej row wußlĕdźicź, kotryž mohł kóżdy hnydom po wopißanju namakacź.

Scheścźo mużojo s kopacźemi a k pomozy hotowy starschi towarsch na konju cźehnjechmy psches bitwischcźo sprózni, pomału też wobhladniwi, so njebychmy do morwych a ranjenych storcźili. Cźeźke hicźe! Bóh ßam jeno wĕ, cźeho dla ßo to wschitko tak stawa, a cźłowjek dyrbi ßo do jeho ßwjateje wole podacź. Schtóž njeje ßłyschał stonanje a sdychowanje, modlenje a — sakliwanje a hrósbne żałoscźenje na bitwischcźach, tón nima wo tym wopschijecźa.

Zyrkwiczka mjes wyßokimi lipami w Fond de Givonne poskicźi nam, cźehoż pytachmy: franzowszy ranjeni, naß hnydom wobdachu, hdyž ßwoje dźĕło poczachmy; dyrbjachmy jim prajicź, kak ßo jim w Němskej pońdże. W bliskej farje bĕ hara. Bĕchmy daloko dale ßwojich straźow a bjes brónjow, ale wojowanja bĕ dźenßa kónz. Woni nam ßobu pomhachu, ßnadnje ranjeni, dachu nam też picź, a hdyž bĕchmy ßwojeho morweho do noweho, hłubscheho rowa pokhowali, modlachu ßo s nahej hłowu s cźicha ßobu.

Njemóżach żaneho swonkowneho snamjenja na row stajicź, ale tola ßu posdźischo hrubje shotowjeny kschiž s drjewa na nim namakali; to ßu franzowske ruki hischćże w nozy sczinike! A to 1. septembra 1870.

Ze Serbow.

S Budyschina. Towarstwo Pomozy sa studowazych Sserbow mĕjesche schtwórtk 20. meje ßwoju lĕtuschu hłownu shromadźisnu, na kotruž bĕ 18 ßobustawow pschischło. Pschedßyda, knjes farar Räda, wotewri shromadźisnu a spomniwschi na pschicźinu sa wurjadny dźeń hłowneje shromadźisny, kotraž pak je porjadnje wosjewjena była, pschepoda ßłowo pißmawjedźerjej, kiž tule rosprawu cźitasche:

Wjeleczesczeni pschitomni!

Hischćże ßmy sahorjeni s narodnym posbĕhnjenjom, kotreż je 50lĕtny jubilej nascheho hłowneho ßerbskeho towarstwa, „Macźizy Sserbskeje“, skutkował a wubudźił we wschitkich, kotrymż narodnosćź ßerbska njeje hischćże hołe ßłowo abo sazpijomna wĕź. Też na Towarstwo Pomozy, kotrehoż hłowna shromadźisna je naß na dźenßnischi dźeń powołała, podawa spomnjeny jubilej pruhi ßwojeho ßwĕtka, pschetoż hdźe by dźowka ßo njesradowała nad cźesczu ßwojeje macźerje, a njeje cźesczowanje macźerje też ßobu snadobnjowanje dobreje dźowki? Dźowka pak, a to ßwĕrna dźowka dobreje macźerje ma ßo mjenowacź nasche Towarstwo Pomozy, kotreż je wupłód saßadow a narodneho prózowanja „Macźizy Sserbskeje“. Duž je sdobne a sprawne, so rosprawa Towarstwa Pomozy pschede wschim wjeleczesczenej a lubej ßerbskej jubilarzy, jako ßwojej macźeri, najwutrobnische sbożopschecźa wupraji. Bóh schkituj naschu Macźizu!

Tajke sbożopschecźe Towarstwa Pomozy drje zyle ßo sazpicź njetrjeba, hdyž je dźowka nĕtko hižo khĕtro srósntna a sesrawjena. Ssydomnacźe lĕt je dozpika a tute ßwoje lĕta też jako żiwa a skutkowaza ßo wopokasała. To spósnajesch s teho, so je Towarstwo sa tutych 17 lĕt ßwojeho wobstacźa 8700 hr. do studowazych rosdźĕliło a mnohim k dozpicźu jich powołanja a k dosczenjenju sastojnstwow dopomhało.

W minjenym lĕcźe je ßo do studowazych 790 hr. pomozy rosdźĕliło, a to na 9 seminaristow 310 hr. a na 6 studentow universitу 480 hr.

Też w nastupanju dokhodow móże Towarstwo Pomozy minjene lĕto sbożowne mjenowacź. Tu ma ßo pschede wschim jako wurjadny pschikład mjenowacź to, so jedyn knjes, kiž bu hakle psched tśjomi lĕtami na mĕschnika wußwjeczeny a je hischćże kaplan, zyku ßwoju w studijach dostatu pomoz, 125 hr. Towarstwu hižo saßo wrócźi. S wożebitej khwalbu dyrbi ßo na to spominacź, so spomnjeny knjes bórsy ßo na ßwoju winowatosćź pschecźiwo naschemu towarstwu dopomni. — Dalscha radosćź sa nasche towarstwo bĕsche to, so nadobny wótcźinz, kiž też wot Łużizy sdaleny na ßwoju lubu domisnu spomina, pódla druheho wótcźinskeho dara Towarstwu Pomozy 2000 hr. dari.

Po hłownej shromadźisnje, kotraž bĕ 27. meje 1896, stej pschedßydstwo a wubjerk Towarstwa Pomozy dwoje poßedźenje mĕłoj, a to 9. julija 1896, w kotrymż ßo sa 15 studowazych 790 hr. pomozy wudźĕli a rosdźĕli, a 15. mĕrza tuteho lĕta, w kotrymż ßo nĕkotre pjenjeżne należnosćże wuradźichu a postajichu, też lĕtuscha hłowna shromadźisna na wurjadny dźeń, 20. meje t. l. powołacź wobsamknu. Pschi tym ßo też woßebje sa to rĕczesche, so bychu wot nĕtka kk. duchowni abo zyrkwinszy pschedstejerjo w jenotliwych woßadach porjadne pschinoschki jenotliwych ßobustawow hromadźili, so by tak też w tej wĕzy saßo wjazy porjada sastupiło, a bychu runje porjadne pschinoschki ßobustawow towarstwu ßrĕdki poskicźałe,

kotrychž je jemu lěto a wjazy trěbnych. Tež pschi poßlednim pschidźělenju pomozy dyrbjeschtej pschedßydstwo a wubjerk dla wulkeje liczby prótwarjow jenotliwe podpjery khětro niske a ßnadne postajecź. Njech kčěje a skutkuje nasche Towarstwo

Bohu k czesczi a Sserbam k spomoženju!

Na to mějesche pokładnik, knjes pschekupz Gruhl, rosprawu. S njeje shonichmy, so je Towarstwo w minjenym lěcze jeno 58 hr. 50 np. porjadnych pschinoschkow ßwojich ßobustawow dostało, podpjerow pak 790 hr. wudźěliko (schtož je jenoż móżno s tym, so ßmě ßo 3/4 danje kóżde lěto rosdźělicź. Samoženja ma towarstwo w tu khwilu 23,789 hr. Dale ßo wobsamkny, so ßo nadobnemu wótczinzej kiż je 2000 hr. darik, wot pschedßydstwa wutrobny dźak wupraji, dokelž dobroczeŕ njecha sjawnje mjenowany bycź. — W sczěhowazej rosmołwje ßo woßebje na to spomni, so maja tajzy, kotsiž wot Towarstwa podpjerani ßwoje powołanje doscźahnychu, potom pak ßwoje sastojnstwa w Sserbach wopuschczichu, a wunoschne města w Němzach pschijachu, pominani bycź, so bychu dostatu podpjeru Towarstwu saßo wróczili, kaž ßu prjedy ßlubili; dale ßo prósstwa wupraji, so bychu w jenotliwych woßadach ßo duchowni abo zyrkwinszy pschedstejiczerjo wo sběranje létnych pschinoschkow ßobustawow (1 hriwnu sa lěto!) starali a nowych ßobustawow dobycź pytali.

S Budyschina. Na sczěhwkach żałoßneho pschesczěhanja, krjudowanja a hubjeneho wothladanja je 17. meje jena połtsecźalětna holczka na jerjowej haßy wumrjeła. Czěkowa żona je, dźěsczowe czěłko wohladawschi, sa to měła, so wone njeje naturiku ßmjercź wumrjeło, a je to wyschnosczi k nawjedźenju dała. Po ßudniskej sekziji czěłka ßu dźěsczowe nana, pohonca Küchlera, sajeli. Jena ruka a jena noha dźěsczowe czěłka běschtej słamanej. Mjes wobydleŕstwom je tónle podawk wulke roshorjenje sbudźił.

— Sańdźenu ßrjedu je ßo tapezěraŕ Franz Matthis na kubi ßwojeho doma pod hrodźischkom wobwěßnył. Schto je jeho k ßamomordaŕstwu pohnuło, njeje snate.

S Hodźija. Sańdźeny tydźeń tudomny kubleŕ knjes Max Laraß a knjes lěkaŕ Khěžor konja pruhowaschtaj, kotrehož chzyschе lěkaŕ Laraßej wotkupicź. Koń bě do dwěkoleßateho wosa s dwěmaj wojomaj sapschehnjeny, schtož ßo jemu, dokelž na tajki wós njebě ßwuczeny, po sdaczu njelubjesche. Hižo w Hodźiju koń s dróhi dele psches hornczerjowy płót pschelecźi. Tola s tym ßo kupz a pschedawaŕ hischcze njedaschtaj wottraschicź. Jědźeschtaj s konjom dale, doniż do Baczonja njepschijědźeschtaj. Tu pak bě ßo koń njeßwuczeneho wosa donabył a njemdrje se sadnymaj nohomaj pjerjesche. Pschi tym kublerja Laraßa s połnym wotmachom do ruki dyri. Sranjeny dyrbi nětko ruku w rubischku noßycź.

S Brěsowa. Mandźelska tudomneho khěžerja Rychtarja sańdźenu pońdźelu na to waschnje do njesboża pschińdźe, so ßebi, hdyž zentnaŕ ßłomjanych walczkow s knjeżeho dwora wjesesche, lěwu ruku s ramjenja wuwali.

S Njeßwaczidła. Rjany jubilejski ßwjedźeń ßwjeczesche ßo sańdźenu ßrjedu w lubym Njeßwaczidliskim Bożim domje. 50 lět běchu saschłe, so bu něhdy po prósstwje ßerbskich kandidatow a po dowolnosczi zyrkwinskeje wyschnosczе, kotraž s dźakahódnym staranjom na potrjebnosczе ßerbskich woßadow dźiwa, psches njeboh k. Jakuba, w ßwojim czaßu fararja Michaĺskeje zyrkwje w Budyschinje, ßerbske kandidatske towarstwo sałożene. 19. meje lěta 1847 wotměwasche ßo prěnja shromadźisna, na kotrejž ßo schěsć ßerbskich kandidatow duchownstwa wobdźěli. Wot tutych najprěnschich ßobustawow staj psches Bożu milosć hischcze dwaj pschi žiwjenju sdźeržanaj: kk. ryczeŕ farař D. theol. Imisch w Hodźiju a ryczeŕ farař em. Domaschka w Nowosalzu. Tutaj senioraj ßerbskich kandidatow, — poßlednischi khorowatosczе dla niz ßam pschitomny, ale sastupjeny psches ßwojeho ßyna — sendźeschtaj ßo s najmłódschimi kandidatami po pscheproschenju knjesa fararja ryczerja Jakuba jako nětczischeho wodźerja kandidatneho towarstwa, w Njeßwaczidle, so bychu s dźaknej wutrobu jubilejny ßwjedźeń ßwjeczili. Sswjatoczność sapoczinasche ßo 1/2 11 hodź. w Bożim domje. Wulzy bohate wobdźělenje woßadnych na Bożej ßłużbje běsche rjane ßwědczenje sa to, kak nasch lud też pschi nusnym dźele tola stajnje czaß k poßłuchanju namaka na Boże ßłowo, s dobom pak też sjawne dopokasmo, kak wón ßebi skutkowanje ßerbskeho kandidatskeho towarstwa wyßoko waži, kotrehož prózowanje je na to složene, so bychu ßobustawy ßo wuhotowale sa prědarjow Knjesoweho evangelija w maczernej rěczi bjes Sserbami. Jako běsche psches wuspěwanje khěrluscha pomoz ßwjateho Ducha sa nutrnosczь ßo wuproßyła, a woltaŕna liturgija ßo dokonjała, dźeržesche najprjódzy k. farař vikar Vogt s Łupoje woltaŕnu rěcź. Hnydom s prěnimi ßłowami wubudźi prawy wothłóß we wutrobach poßłucharjow se ßwojim radostnym: „Wyskajcze temu Knjesej!“ Spominajo, kak je towarstwo nětko hižo psches 50 lět k Bożej czesczi a ßerbskim woßadam k žohnowanju ßłużiło a pschezo nowych, derje wuhotowanych prědarjow jim na ßwjate městna stajiło, wobroczi ßo w ßwojej rěczi woßebje na sałożeŕskeju jubilarow, kotrajž staj tak dołhi czaß s wulkim žohnowanjom w Knjesowej winizy dźěłałoj a hacź do dźenßnischeho dnja ßebi czopku wutrobu sa ßerbski lud sakhowałoj. Na sałożku 1 Tim. 5, 17 napominasche rěczнik, so mataj ßo dla ßwojeho sastojnstwa, kotreż je Bóh bohacze žohnował, kaž też ßwojeje starosby dla dwojeje czesczе dostojnej dżeržecź. Jeju saßłużby w ßłowje a w pißmje sa Bože kraleństwo a sa ßerbski lud, w sańdźenym a w nowischim czaßu s rěczniwym jasykom wusběhujo, kaž też ßwojemu njesprózniwemu wuczerjej, wustojnemu wodźerjej towarstwa ßo dźakujo, da wón ßwojej rěczi wuklinczecź s wjeßełym Cantate a s modleŕskim Rogate! — Hdyž běchu po tym schulske dźěczi pod wodźenjom k. kantora Kalicha psches wjazyhłóßny rjany spěw ßwjedźeń porjeńschiłe, wustupi jako prědaŕ k. kand. Mickela, so by wutroby duchownych a woßadnych psches ßwoje prědowanje posběhnył. Sso složujo na 1 Kor. 4, 1—2 pokasa wón, kak je sastojnstwo Božich póßkow połkne czesczе, wot Boha jemu dateje, ale też połkne czeżkeho samołwjenja psched Bohom a człowjekami. Jako běsche hischcze pschitomny jubilar k. D. theol. Imisch woltaŕnu ßłużbu sastaraŕ, skónczi ßo ßwjatoczność s khěrluschom: „Njech Bohu dźakuje!“ Tak klinczesche s hnutych wutrobow starych a młodych, wuczerjow a poßłucharjow jene dźakne halleluja wot spoczatka hacź do kónza nutrnosczе. Božej ßłużbje pschisamkny ßo na sarje wědomostny dźěł ßwjedźeńskeje shromadźizny. We łacźanskej rěczi rosjaßni k. kand. Rychtaŕ pschiczinу, kiž ßu Luthera wabiłe, mały katechismuß napißacź, k. faraŕ Jakub pak se snatej wustojnosczu pschitomnych do prózypołneho skutkowanja kandidatskeho towarstwa w sańdźenych 50 létach sawjedźe. Dźak jubilarow wupraji skónczнje hischcze k. faraŕ D. Imisch, se sahorjazymi ßłowami młodych kandidatow k dalschej ßwěrnej dźěławosczi napominajo. — Njesapomnity wostanje rjany ßwjedźeń sa wschěch, kiž ßu jón ßobu ßwjeczili. Wróczichmy ßo domoj s jenym: Žohnuj Bóh dale lube ßerbske kandidatske towarstwo a jeho wodźerja! Wón spožcź, so by wone stajnje se ßwojim prózowanjom ßobu k temu pomhało, so bychu — Sserbja sakhowali ßwěru ßwojich wótzow rěcź a wěru!

S Njeßwaczidła. „Deschczik budźe kapacź, ßłónzo budźe ßapacź“ rěka w ßerbskej meji. Tak běsche też sańdźenu njedźelu, hdyž tu meju dele bjerjechu. Po dołhim deschczowanju ßłónczne wjedro mjersazu myßl rosehna, a wjeßle nasche młode wuskoczne holzy se ßwojimi pyschnymi hólzami pschi synkach trompetow k meji pschiczeżechu. Tola tak rjenje hacź ßłónczko prjedy ßapasche, tak ßylnje bórsy deschczik kapasche, haj ßo lijesche, so dyrbjachu rjane spěschne rejwarki se ßwojimi pachołami do bliskeje korczmy twóchnycź. Sa khwilu pak mróczele saßo rospłunychu a mózachmy, kaž nasch ßławny ßerbski pěßnjeŕ Handrij Sejleŕ, spěwacź: „Mike njebjo lubje ßměwa ßo, a ßwoje holczo wjedźe pacholo, wokoł' rjanej' meje sejhrawaja reje, horka banty, rubischcza.“ Hólz, kotryž mějesche sboże, meju dostacź, s njej sejhrawajzy na ramjenjomaj jeneho towarscha s pschewodom herzow a zyłeje młodźiny psches wjeż do korczmy czehnjesche. Tam ßo pyschny bal wotbywasche, pschi kotrymž k naschemu wulkemu wjeßelu wjele ßerbskich rejow piskacź saßłyschachmy. Mejski ßwjedźeń je wjele s tym po nahladnosczi dobył a ßo porjeńschił, so pod meju „Selena ta meja“ spěwachu. Nascha młodźina bě ju, kaž bě ßo jej to w „Sserb. Nowinach“ namjetowało, rucze nawukła. Hłóß drje je khětro czeżki, tola sa to njewuprajnje rjany, żiwy a sahorjazy. Czim huscźischo budźe jón nascha młodźina spěwacź, czim lepje budźe jón wona pschichodnje wobknjeżecź a czim bóle budźe ßo jej wón lubicź. Mjes 24 holzami bě pjecź w pyschnej narodnej ßerbskej drascze; wone mějachu sa to czesczь, ßwjedźeński czaß nawjedowacź. K létu nadźijomnje hischcze wjazy holzow pschi meji w ßerbskej drascze wohladamy. Sswojich pachołow běchu holzy s drohimi židźanymi rubischkami a wonjeschkami debili. Bě to myto sa ßwěrne strażowanje a kitanje meje. Dwě njedźeli dołho běchu ju dyrbjeli wschědnje wot wjeczora hacź do ranja strażowacź, pschetož worakawi hólzy se ßußodstwa składnosczе hladachu, meju kranycź. Chzychu s tymi niz jenoż naschim hólzam hańbu nacźinicź, ale też ßwoju prósdnu móscheń napjelnicź. Něchtó se wßy bě jim ßlubił, so jim 50 hriwnow wupłacźi, jeli so meju rubja. Te pjenjesy jim we hłowje khodźachu a jich kóżdu nóz do Njeßwaczidła czehnjechu. Ssrjedu tydźenja běchu hacź do ranja

łakali, so bychu ßwoje schibakstwo wuwjedli, hdy bychu Njeßwaczidliszy hólzy domoj woteschli. Pjerachojo běchu ßo s dokhimi żerdźemi a hokami pschiwaczili a běchu hižo ßebi wěsczi, so bychu Njeßwaczidliskeje młodźiny wotnjeßu. Ale schto ßo to njeczinjesche. Wjeßny młynk paschkowronzow lepi, a sawołani Njeßwaczidliszy hólzy jim jich kabatki s njepalenym popjełom tak wuklepachu, so wulka mróczel kura hacz do Scheschowa czehnjesche. Woni drje ßebi tak bórsy saßo po Njeßwaczidliſku meju njepschińdu.

— Kak bórsy móże ßo wjeßele do horja pschewobroczicz, hdyż ßo njesboże s Bożej hnadu njewotwobroczi, bě tak prawje pschi poßledninem mejskim ßwjedźenju widźecz. Wjeczor pschi rejach wulka petrolejowa lampa s wjercha na pschedsalu padże a rosbuchny. Lampa ßo runje Kreczmarzy se Sarěcza, kotraż piwo wudawasche, na hłowu puschczi, pscheczißny ßo na blido do pschedsale a ßo tam na schpundowanje kuli, hdźeż rosbuchny. Budźiſche-li lampa Kreczmarzy na hłowu njepanyła, budźiſche wona w runej měrje jej psched nosy na schpundowanje praßła a Kreczmarka budźiſche ßo najskerje żałoßnje wopalika. Tola hischcże wjazy woßobam je lampa s njesbożom hrosyła. Někotre wokomiki prjedy běschtaj dwaj pachołaj na tym ßamym městnje stałoj, hdźeż lampa rosbuchny. Wonaj běschtaj runje wotstupiłoj, hdyż s tamneho městna płomjo wußapny a ßo kur tak móznje walesche, so s mróczelemi s woknami won czehnjesche. Dokelż ßo płómjo njemóżesche ßo lóhko palazych wężow popadnycz, ßo wone bórsy s popjełom a pěskom poddußy. Tola kak lohko budźiſche mohło njepschedwidomne njesboże nastacz, hdy by ßo woheń rosschěrił. Petrolej ßo czischcże blisko psched salinymi wukhodnymi durjemi palesche, wschitkim woßobam, na sali ßo namakazym, by wukhod sawrjeny był a bychu ßo dyrbjałe s woknami prěnjeho poskhoda won wukhowacz, każ to tsjo hólzy, ßmjercże ßo bojizy, czinjachu. Pódla teho bě sala bohacze s papjerjanymi rjeczasami a druhimi ßo lohko palazymi wężami wudebjena. Hdy budźiſche ßo tych woheń popadnył, budźiſche ßo sala do wohnjoweho morja pschetworiła. Duż budź Bohu lubemu Knjesej dźak, so je wulkemu strachej wobrół.

S Łahowa. Czężke njesboże je tudomneho kublerja knjesa Schołtu podeschło. Wón pjatk tydźenja popołdnju ßwojemu pschichodnemu nanej, knjesej Skopej we Wětrowje, zyhele sa nowotwař njedawno spaleneho konjemza a kólnje pschiwjesy. Dokelż pucz s zyhelnicze horje po horje dże, bě jemu pschichodny nan se ßwojimaj konjomaj k pschedpschehnjenju na pschecżo pschischoł. Hdyż pak dyrbjeschtaj ßo tejle konjej pschipschahnycz, jedyn s njeju njejabzy wukopny a knjesa Scholtu tak njesbożownje do nohi dyri, so jemu kolenowu taczel rosrasy. Czężko wobschkodżenemu pschejemy, so by ßo s Bożej pomozu a s wědomosczu wuſtojneho lěkarja, po kotrehoż ßu hnydom pósłali, jeho schkoda bórsy sahojiła.

S Zokowa. Sańdżenu wutoru s twarjenjow tudomneho kublerja Hasera dwójzy woheń wudyri. Rano w 7 hodźinach ßo w nowym twarjenju, loni natwarjenym, pod tschu ßyno sapali. Dokelż jeho tam wjazy dyżli jedyn wós njeleżesche, bě mózno, woheń salecz, prjedy hacz Huscżańska ßykawa, na pomoz sawołana, pschijěże. Pódla mjenowanicje s zyła żane ßykawy na haschenje njeběchu pschijěłe, dokelż njeběchu ßylneho mróczenja dla w ßußodnych wßach woheń pytli. S pódlanskeho domskeho bě ßo rucze wscha nadoba wukhowała, tola pschipołdnju, hdyż bě ßo po sdaczu wschón strach minył, běchu wschu nadobu saßo do domskeho snoßyli a tam do rjadu sestajili. Hasser pak bě ßo ßam popołdnju s Huscżanskej ßykawu do Huski nastajił. Tola hdyż do Hunczeriz pschijěże, jeho na to kedżbneho sczinichu, so ßo w Zokowje s nowa pali. Sso ßmjercz wustróżawschi ßo Haser hnydom se ßykawu sawróczi a skoku domoj jěżesche. Tola hdyż tam pschihna, ßo domske hižo psches zyłe palesche, so njebě wjazy mózno, płomjenjam něschto wukhowacz. W płomjenjach ßu ßo někotre nalutowanske knižki, dżeczom łuschaze, kotrymż je Haser s pschedporuczńikom (formindu), wschelake ważne papjery a pjenjesy spalike. Wokoło 4 hodźin ßo woheń s wětsikom na kublowe twarjenja Augusta Löhnerta pschenjeßy, kotrez ßo wschě tsi spalichu, mjes nimi maßiwny wumjenk a s zyhelemi kryta bróżeń. Haser nima niczo sawěsczene; duż wón czężko schkoduje. Jeho hródże, loni nowe natwarjene, hdźeż bě rano woheń wudyrił, ßu ßo wohnjej wobróke. Ssykawow bě popołdnju s wokolnosczе wjele pschijěło, tola płomjenjam njejßu mohłe wjele wobaracz.

S Wulkich Debßez. Sańdżenu ßobotu rano stanywschi ßo tudomny żiwnosczeŕ K. a jeho domjazy njemało strózichu, ßo dohladawschi, so bě rěbl k jenemu woknu hornjeho poskhoda stajeny a so bě tole wokno wotewrjene. Duż skoku do hornjeho poskhoda khwatachu, so bychu ßebi wobhladali, schto je ßo tam stało. W nozy bě paduch s jeneho tam stejazeho khamorczka s nożom něschto drjewa pschi samku wotschczěpił a ryhel s něczim wotstorcziwschi, durczka wotpacził. W khamorczku je 67 hriwnow namakał a kranył, drastu a druhe wězy, w nim ßo khowaze, pak leżo wostajił. Rěbl, po kotrymż je do hornjeho poskhoda saléšł, je wón se samknjeneje bróżnje s wrotami wunjeßł, kotrez ßo wot nutska wotewricz hodża. Po kajkim puczu je ßo paduch do bróżnje dobył, njeje hischcże wujaßnjene. Po wschěm sdaczu je wón ßwědomity naporjada w K . . twarjenjach był, hewak drje ßo jemu njebudźiſche poradźiło, hnydom pjenjesy namakacz. Skónczńje je ßnadź wón tón ßamy człowjek był, kotryż je Hajniczańsku zyrkej wóndano wurubił. Jeho woßoba pak ßo hacz dotal hischcże njeje wußlědźiła.

S Khwaczíz. W Khwaczizach mějachu njedźelu tydźenja, 9. t. m., lubosny ßerbski wjeczor. Tajti ßerbski wjeczor dyrbi na kóżde waschnje do nowin, czim bóle, hdyż je ßerbska sjawna sabawa, njech je spěwna, njech je dźiwadźelna, dale żadnischa w ßerbskim kraju. Teho dla pischu lubym Khwaczičanam też rosprawu, ja — niz Hanß Klepotař, ale hóscz, a to khětro daloki hóscz, kotryż ßym s tsjomi druhimi hoscżemi na jich wótczińskim ßwjedźnju ßo wutrobnje wjeßelił. — „Skote hrody“ abo „Hanß Klepotař na dań njeße“ je mjeno noweje wjeßelohry, prěnjeje ßerbszy myßleneje a pißaneje. Spißowaczel je knjes farař Handrij Duczman w Lipsku, kotremuż ßo też w Khwaczizach do sapoczatka pschedstajenja wutrobna a horliwa ßława wot knjesa kublerja Alberta s Jeschiz wunjeße. Pschedstajenje ßame běsche jara rjane a budże wěscże bórsy wospjetowane, w Khwaczizach a druhdże też. Knjes Henka s Měrkowa, kotryż mějesche jako rjek hry, jako Hanß Klepotař, khěžkař s Wonez, hłowne ßłowo, je ßwoju wulku rolu jara derje hrał. Pschedstajcże ßebi tajkeho ßerbskeho wjeßnjana, tón krócz woprawdże hłupeho ßerbskeho khěžkarja, kiž je ßo ßerbskeho khlěba najědł, kotryż je ßej „pod kruschwinku“ leżo saßłużował, a kiž chze nětko hischcże lěpje żiwy bycz a teho dla ßwoje 300 toleŕ a 300 toleŕ, kiž je jeho luba mandźelska „se schtrympizy“ wuczahnyła, do Draždżan na dań donjescz, „na dań wyßoku.“ Jeho nadźijenje jeho puczowanje, jeho kozorowanje, to je wobßah hry. Tam a ßem, sawěscże — méjachmy ßobuželnosczi s tym wbohim rawßom — ale na poßledku prajichmy ßebi tola: to bě jemu strowe. Haj a Draždżany, te ßu czertowy wuměnk.“ — Każ knjes Henka, tak hrajachu też druſy knjeża a knjeżny a knjenje jara derje a wustojnje. Woßebje khwalimy jich jaßnu a czistu ßerbsku wurěcz. Tajke něschto je w Sserbach mjenujzy běła wróna — abo rapak, je-li chzecże. Rapaki dźě ßu też wěczinje czorne byke. — Se wscheho bě widźecz, so ßu Khwaczičenjo powołani, Duczmanowu hru hracz — wschak bě też sa nich spißana. — Pschestawki mjes jenotliwymi jednanjemi wupjelnichu ßo s wótczińskimi spěwami, kotrez wschitzy horliwje ßobu spěwachu. Khwaczičańske towarstwo je s pschikładom sa mnohe druhe, kotrez ma też Sserbow ßobustawow, ale sa ßerbski spěw a sa ßerbsku rěcz ßo hańbuje — te němske operetty w ßerbskim kraju ßu nam jenoż ßměschne, ale respekta a pschipósnacża ßo nam s nimi njewunusuje — ani w najmjeńschim niz.

S Khwaczíz. Jara wobżaromne njesboże je ßo sańdżenu njedźelu popołdnju mjes Khwaczizami a Margareczinej hětu stało. 15létny fabrikski dźěłaczeŕ Gustav Pawoł Janasch s Khwaczíz bě se ßwojej czetu, 13létnej Emu Mildu Janaschez teho runja s Khwaczíz wuschoł, wusty torhacz. Janasch, kotryż běsche ßebi teschinkojtu pistoliju ßobu wsał, chzyschce s njej w tym ßamym wokomiku wutscélicz, hdźeż ßo jeho czeta sa jenej wóstu sthili. Tola tónle wotmyßleny pryst mějesche żałoßny scżěhnk. Czetka ßo, hdyż wón wottłóczi, njejabzy sběhny, a kulka holzy do praweho spanja sleczi. Sranjena bjes myßlow na semju padże a bórsy po tym, ani ßłowa njeprajiwschi wumrje. Lohkomyßlneho tscłza ßu sajeli.

S Hucżiny. Pschi ßylnym njewjedrje je sańdżenu ßrjedu Boże njewjedro na puczu, s Hucżiny do Lemischowa wjedżazym, do wjazorych telegrafowych żerdżoł dyriło. — S njepschestawazym deschczom stej Sprewja a Lubata telko wody nabyłoj, so stej psches brjohi stupiłej. W naschej wßy ßu wschě studnje połne wody.

S Kamjenza. 5 bróżnjow je ßo tu pjatk tydźenja wjeczor 1/2 10 hodźin pschi Połczniſkej drósy wotpaliło. Wokołołétaze schkrě ßu na schatach na bliskej bělerni wjele schkody naczinike; jena ßwójba pjecża wo 1000 hriwnow schkoduje. S wěstosczu móże drje ßo rjez, so je słóstniſka ruka woheń sałożiła.

S Rakez. W nowbschim czaßu němske wójsko listynoschaze hołbje plahuje. Tele hołbje ßo do tych městnow, hdźeż ßu dołhi czaß pschebywake, s wulkej spěschnosczu wrócża, hdyż ßu ßo wot tam na druhe městno dowjeske a ßo tam puschczike. Woßebje ßo listynoschaze hołbje w twjerdźisnach plahuja. Tak bórsy hacz njepschecżel

hrosy, twjerdźišnu woblehnyć, ßo holbje ſ njeje wuwjesu, ſo bychu ßo, hdyž ßo to po telegrafu a druhim waſchnju njehodźi, ſ nimi posdźiſcho do woblehnjeneho měſta ſ daloka powjesćże ßkake. Něhdże 100 tajkich liſtynoſchazych holbjow, w Draždźanach plahowanych, bě ßo njedźelu do Rakez pſchiwjeſko. Naſajtra rano w 6 hodźinach je puſchćźichu. Kaž je ßkyſchećź, je wjetſchi dźěl ſ nich hižo poł hodźiny posdźiſcho do Draždźan pſchilećźił. Jenož dwaj holbjej, kotrajž běſchtaj po ſdaćźu khoraj, ſtaj w Rakezach woſtałoj. Hižo tydźeń prjedy běchu ßo te ßame holbje ſ Halſchtrowa puſchćźiłe a ßo tehdy ſa něhdże 40 mjeńſchinow do Draždźan wróćźiłe. Sa kóždy dalſchi ſlět ßo wone na dalſche měſtno dowjesu, ſo bychu tak po něćźim ſ najwjetſchich dalokoſćźow rućže pućź do ßwojeje domowiny namakać nawukle.

S Rakez. Sandźenu ßrjedu pſches Rakećźanſku krajinu a wokolnoſćź ßylne hrimanje ſ pſchewodom móżneho deſchćźa a krupow ćźehnjeſche. Krupy, kotrež w wulkoſćźi wlóſkeho worjecha padachu, ßu na ſchtomach, ſahrodach a polach khětro wjele ſchkody naćźiniłe, też žito je tu a tam ſ nimi ćźerpiło. Se ſchtomow je ßo wjele liſćźa ſdrěło, a w Rakezach ßu krupy khětro wjele woknowych ſchkleńzow rosbiłe. Naſche ſ dźěła mokre pola ßu ßo ſaßo tak napiłe, ſo budźemy hiſchće dołho ćźakać dyrbjećź, prjedy hać budźemy na nich dźěłać móz. Běrny, ſ dźěła woßadźane, počźinaju hnićź, ſ druheho dźěła ßo njebudźa móz bórſy woßadźećź, hać runje ßadźeńſki ćźaß dołho wjazy njetraje. Duž ratarjo ſe ſtaroſćźu do pſchichoda hladaja.

Sa naſch ßerbſki dom

bě ßo dotal nahromadźiło: 40,357 hr. 14 np.

Dale ßu ſa njón darili:

Kwaßny dar wot kwaßnych hoſćźi na Schewćźikez ćźeßnym kwaßu w Niźej Wßy, Korla Schewćźik, ßobuſtaw „Macźizy Sſerbſkeje“	25	—	=
Pſchinoſchk k 50 lětn. jubilejej ßerbſke kand. tow. .	20	—	=
Na Pjechez kwaßu w Rachlowje	1	80	=
Na Urbanez kwaßu w Droždźiju	14	50	=

Hromadźe: 40,418 hr. 44 np.

S džakom kwituje

J. Bartko,
ſarjadnik Macźićźneho doma.

Wußudźenja.

Pſchißaźny ßud. Hajnika Albina Theodora Horna ſ Hainewalde ßu ſaraźenja winowateho ſpósnali a jeho k khoſtarni na 15 lět a k ſhubjenju ćźeſtnych prawow na 10 lět ſaßudźili. Horna winowachu, ſo je 12. januara dwazyćźilětnu ßłužobnu holzu Marju Gärtnerez ſe ſamyßkom ſkónzował. Horna pſchi mordarſtwje nichtó njeje widźał. Tola wſchě wobſtejnoſćże ſa to rěćźa, ſo je wón mordarſtwo ſkućźił. Na měſtnje, hdźež je ßo mordarſtwo ſtało, ßo w ßněſty ſtopy a ćźary namakachu, kotrež běchu dospołnje jeho ſchkórnjomaj a jeho tſělbje pſchimērjene. Też Horn njemóżeſche dopokaſać, hdźe je w ćźaßu, hdyž je ßo mordarſtwo ſtało, był. Jedyn dźěłaćźer pak je jeho runje w tym ćźaßu na měſtnje mordarſtwa ſtruchłeho a ſpłóſchiweho hićź widźał. Po wuprajenju wjazorych ßwědkow, kotſiž ßo ſ wuſamknjenjom ſjawnoſćże pſcheßłyſchachu, je też Hornej mordarſtwo dowěricź. Wón je woſpjet na žónſke nadpady ćźinił a je wumozował. Też Gärtnerez je wón wumozować ſpytał, a dokelž je ßo wona wobarała, ju ſ jejnej ſchórzuchowej ſchnórku ſadajił. Powſchitkownje běchu dopokaſy pſchećźiwo Hornej ſaćźiſchćźaze; duž jeho wudawanjam a wobkrućźenjam, ſo je njewinowaty, njewěrjachu.

Přilopk.

* Žałoſtne njeſboże je ßo na żeleſniźy mjes Hillesheimom a Gerolſteinom ſtało. Wojeńſki ćźah ſ reſerwiſtami, ſ Weſtfalſkeje do Metza jědźaźy, ßo ſ tym ſwrócźi, ſo bě ßo ćźah roſtorhnył a ſo potom, hdyž po horje dele jědźeſche, poßledniſchi dźěł do prědniſcheho dźěła ſraſy. Ssydom woſow ßo doſpołnje roſraſy, 9 reſerwiſtow a jedyn ſpinać ßu na měſćże ßmjercź namakali. 35 reſerwiſtojo a dwaj żeleſniſkaj ſaſtojnikaj ßu ćźeźko ſranjeni.

* Lawniſke ßudniſtwo je jenu ßłužazu hoſpoſu na 4 dny do jaſtwa ſaßudźiło, dokelž bě jenemu młynſkemu, kotryž ſ njej pola jeje knjeſa ßłużeſche, woſpjet jeja warika. Jeju knjes bě jeju wobſkorźił, a duž dyrbjeſche ßudniſtwo, hać rad abo njerad, ßwoju pſchißłuſchnoſćź wukonjećź. Młynſki dyrbi, jako tajeř, 14 dnjow ßedźećź.

* Jena Barlinjanka je ßo tele dny w jendźelſkej żyrkwi w Barlinje ſ jenym ćźornochom (mórom) ſwěrowała. Njewjeſta je džowka żeleſniſkeho ſaſtojnika Ewerta. Ćźorny nawoženja Vinzenz Edward je ſ billetowym wudawarjom w jenej ſnatej Barlinſkej rejwarni. Wón je ßo w wjećźornej Indiſkej na St. Domingoſkej kupje narodźił. Jako ſrěćźniwy muž — wón ßydom żiwych rěćźow rěći — je wón wjedźał ſ luboſćźeßapaźymi ßłowami ßebi wutrobu młodeje holzy na pſchezo dobyćź. Hižo dołho do ſapoćźatka wěrowanja ßo żyrkej ſ wćźipnymi żónſkimi napjelni. Wěrowanje ßo po jendźelſkim waſchnju ſta. Hdyž nawoženja, wulki ſróſtny ćźłowjek ſ pſchećźelnym woblićźom ßwoju runje pſchiwěrowanu młodu luboſnu mandźelſku ſa ruku wjedźo ſbożownje ßo ßmēwajźy k żyrkwinemu wukhodej ſtupaſche, ßo wjele poßłucharjow k ćźornoběłemu porej ćźiſchćźeſche, ſo bychu jemu ſboże pſcheli.

* Kak je wohnjowe njeſboże w Pariſkim dobroćźelſkim baſaru naſtało, je ßo nětko wukopało. Sſłużobnik pola kinematografa, Bellac, je ßo wuſnał, ſo ßo njeje apparatowa lampa derje doſćź ßwěćźiła a ſo je ßebi wón po ätherowu bleſchu ſchoł, ſo by do lampy äther pſchilał a pomoznika Bazarſchoffa proßył, ſo by jemu pſchi tym ßwěćźił. Tak rućže hać tón ſapałku ſapali, ſapali ßo też äther a płomjo w tym wokomiku też płachtu ſapali. Bellac a Bazarſchoff njejſtaj ßo hać na dalſche ſajałoj.

* (Snjeſboženje wojakow w Ruſkej.) Na Jurjewſko-Walkſkej żeleſniźy je ßo ſchtwórtk tydźenja na Bockendorfſkim ſaſtaniſchćźu żałoßne njeſboże ſtało. Wojeńſki ćźah, kiž 2 bataillonaj Kraßnojaŕſkeho pěſcheho regimenta wjeſeſche, na ćźěri, hdźež trochu ſpaduje, pſchi ßylnym ſliwku, kiž bě naßyp podmlěł, ſ kolijow wujěđže. Nahromadźena woda bě tam tak wulka, ſo wojazy, ſ woſow wuſtakawſchi, ßo w njej ſatepichu. Lokomotiva na boku ćźěrje ſteji. Pjatnaćźe ſa wojakow pſchiprawjenych woſow a dwaj ludźazaj woſaj II. rjadownje je roſbitych. 93 ſranjenych wojakow ßu w Jurjewje do hoſpitala dali a dotal 24 ćźěłow też tam dowjeſli. Regimentowy komandēr měni, ſo hiſchće 30 morwych wojakow pod woſowymi roſłamkami leži. Wſcha móżna pomoz je ßo ſtała.

* (Wußud, ſ kotrymž je Pontius Pilatus Khryſtußa k ßmjercźi wotßudźił.) Se ßlepej pſchihodu je ßo ſtako, ſo je ßo najwažniſche ßudniſke pißmo, kotrež ćźłowjeſtwo wobßedźi, mjenujźy Khryſtußowe ßmjertne wotßudźenje wot Pontia Pilata, namakało, to pißmo, ſ kotrymž je Pontius Pilatus, bohotſki knjeźeŕ nad Delnjej Galilejſkej wußudźił a dowolił, ſo ßmēdźa źidźi Jeſuſa kſchižowacź, ſo by ſa ßwoje pſcheńdźenja tutu najhanibniſchu ßmjercź wumrjeł. Wone rěka: Hdyž Tiberiuß Cäſar 17. lěto knjeźeſche, na 25. dnju měßaza měrza, w ßwjatym měſćże Jeruſalemje, hdyž běſchtaj Anne a Kajfas měſchnikaj a woprowarjej luda Božeho a Pontius Pilatus ſ bohotom nad Delnjej Galilejſkej a ſ pſchedßydu ßudniſkeho dwora, wotßudźu ja podpißany Jeſuſa ſ Nazaretha k wumrjećźu na kſchižu mjes dwēmaj ſłóſtnikomaj; pſchiſtajiwſchi to wulke a wućźinjene ludowe wobßwědćźenje: 1. Jeſuß je ſawjednik. 2. Wón je ſběžkaŕ. 3. Je ſazpiwaŕ ſakonja. 4. Wudawa ßo ſ njeprawom ſa ßyna Božeho. 5. Wudawa ßo ſa iſraelſkeho krala. 6. Je do templa ſaſchoł, ſ pſchewodom wulkeje ludoweje ßyły ſ palmami w rukomaj . . . . Pſchikaſa ßo prěnjemu zenturiji, jeho na měſto wukonjomneje ßmjercźe dowjeſćź, ſakaże ßo wſchěm bohatym a khudym woßobam, Jeſußowej ßmjercźi ſadźēwacź. Sswědźy, kiž ßu tónle wußud podpißali, ßu: 1. Daniel Tobani, fariſejſki; 2. Johanes Zirobatel; 3. Tafael Tobani; 4. Kapet, ſaſtojnik. — Tutón wußud je do krucha mjedźe ſaryty; na boku te ßłowa ſteja: „Runje tajki kruch mjedźe je kóždemu ſplahej pſchipóßłany. — Naſpomnjeny kruch mjedźe (Erzſtück) ßu w antiknej běłomarmorowej vaſy pſchi pſchepytanju ville, Aquila rěkazeje, w neapelſkim kraleſtwje w Italſkej w lěćźe 1720 kralowſzy wumjeliſtwowi kommiſſarojo, kiž běchu ſ Franzowſkeje póßłani byli, ſe ſemje wuryli. Pola neapelſkeje expedizije bě wón w ſakriſtaji Karthauſarjow pola Neapla w ebenodrjewowym kaſchćźiku ſamknjeny. Ta ſtaroźitna běła marmorowa vaſa ßo w Kaſertſkej kapali namaka. Horka podaty pſchekoźk ſ hebrejſkeje rěćźe je wumjeliſtwowa komiſſija wobſtarała, pſchetož prěnjotny wußud bě hebrejſki. Karthauſarjo ßu ſe ßwojimi prōſtwami ſamohli, ſo ßo jim njeje tón kruch mjedźe wſał, woßebje na to dźiwachu, ſo běchu franzowſkemu wójſku wjele woprowali. Knjes Demon bě kruch mjedźe teje ßameje wulkoſćźe wudźěłacź a tón ßmjertny wußud pſchećźiwo Khryſtußej do njeho wuryćź dał. Pſchi pſchedawanju jeho wumjeliſkich wēzow je lord Howard tón wotpiß ſa 2800 frankow kupił.

(Żyrkwinſke powjeſćże hladaj w pſchiłoſy.)

Trawowe pschenajecże.

Lětuschi trawowy wužitk na powodźliwych łukach pschi tak mjenowanym hospitalskim hacże a pola Wuriz, ma žo

žrjedu 26. meje 1897

popołdnju wot 3 hodźin na městnje žamym s wuměnjenjom wuběranja mjes žadźerjemi a se swuczenymi wumenjenjemi, w termiji wosjewjomnymi, na pscheżadźowanje pschedawacź.

Na wotnajecże smyšleni žo prošcha, so bychu žo w mjenowanym cžažu pschi tak mjenowanym hospitalskim hacże sešchli.

Budyska měschczańska rada, 20. meje 1897.

Dr. **Kacubler,** měschczanosta. Arnold.

Trawowa awkzija.

Lětuschi trawowy wužitk na Delnjohórczanskich knježich hacżenjach, łukach, pólnych a lěžnych kromach a na puczu Schczawnskeje łuki ma žo

poudźeln 24. meje 1897

s wuměnjenjemi, do awkzije wosjewjomnymi, sjawnje na pscheżadźowanje pschedawacź.

Shromadźisna rano w 7 hodź. psched małym zyhelnskim hatom.

Delnjohórczanske knjejstwo.

Drjewowa awkzija
na Drobjanskim revěrje.

Wutoru 25. meje ma žo

195 selenych dołhich hromadow

sa hotowe pjenjesy na pscheżadźowanje pschedawacź.

Sapoczatk dopołdnja 1/2 10 hodźin w Sslinje pschi Łupjanskim puczu.

W Minakale, 19. meje 1897.

Hrabinska s Einsiedelska inspekzija.

Drjewowa awkzija
na Huschczanskim revěrje.

Ssrjedu 26. meje popołdnju wot 2 hodźin ma žo w hoschczenzu w **Hunczerizach** na pscheżadźowanje pschedawacź:

120 schmrěkowych a khójnowych žerdźow, 7—13 cm. delnjeje tołstoschce, něhdże 80 rm. twjerdych a mjehkich schczěpow, něhdże 330 rm. twjerdych a mjehkich klyplow, 3000 mjehkich walczkow, 13 dołhich hromadow

s drjewischczow pola Nowych Spytez a w Žiczanskim haju, s wětrowych slemkom a žuschozow w Žiczanskim haju, w Mjedźojskim a Huschczanskim lěžu.

Pscheżadźowanje žo s drjewischczom pola Nowych Spytez sapoczinje.

Hrabinske Schallsko-Riancourske hajniske sarjadnistwo w Hužy,
15. meje 1897. **Bluhm,** wyschschi hajnik.

Kedźbu!

12. junija t. l. dopołdnja w 9 hodźinach budže žo na **słótnych wikach w Khoczebusu wobhladańza srěbzow** wotbywacź, pschi czimž **Khoczebuske konjeplahowaze towarstwo** wulku liczbu jenolětnych srěbzow czežkeje symneje raže wustaji. Na wobhladańzu pschiwjedźene srěbzy žo s wulkeho dźěła po njej pschedadźa. Duž konjeplahowaze towarstwo na kupjenje smyšlenych pscheproschuje, wobhladańzu wopytacź. Pschedbyda też pschezo srěbzy czežkeje raže po wopraschenju k kupjenju wukasa.

Khoczebuske konjeplahowaze towarstwo.

Pschedbyda: **s Ratzmer**
w **Trjebejzach** pola Zimorojz (Trebendorf bei Simmersdorf).

Sczinowe plecżenje

se sazynkowanym grotom tunjo pschedawa
C. Schneider, twarski mischtr na walskej drósy.

Khěža na pschedań.

Swojn khěžu w **Rakezach,** pschi drósy leżazu, s hródžu a bróžnju a s něhdże 6 kórzami pola a łuki mam myšle, pscheměnjenja dla hnydom pschedacź.

Bohuwěr Pawlik, słótny wikowar
w Rakezach czišło 141.

W **Huczinje** je prjedawscha Henkertez **žiwnosćz** czišło 48 s 25 kórzami leżomnoscże, s 200 dawskimi jenoscżemi wobczežena, mjes wumjenka a hospody na pschedań. Twarjenja žu maživne.

Khěža na pschedań

je s polom. Dalsche je shonicz w Brěsy czišło 5 pola Žiczeńka.

Wósk a wóskowy twar

kupuje **Bjedrich Lieber**
mydłarnja na žerbskej haży 5.

Dobre schtrympowe twory

dźěła a pschedawa tunjo
Rafelt na wulkej bratrowskej
haży czišło 4.

Majžowy schrót

ma na pschedań **Dźěchorowski młyn.**

30 zentnarjow
běrnow
k pizowanju skotu
ma na pschedań
K. Hermann
w Tšělanach.

Wubjerny majžowy schrót

zentnar po 5 mk. 75 np. je dostacz w **Delnim młynje** w **Kolwasu.**

Karbolineum,

najkhmanschi wolij k wobělenju a namasanju, w woprawnych czwizach po 2 zentnarjomaj, kaž też w mjeńschich czwizach a po wasy ma na składze

en gros **drogowe khlamy** en détail

Oty Engerta
na snutskownej lawskej haży 10.

Schórzuchi s czelazeje koże

porucza po tunich płaczisnach
Heinrich Lange
pschi žitnych wikach.

Kóslaze kózki

kupuje pschezo po najwjetschich płaczisnach
Heinrich Lange
pschi žitnych wikach.

Howjase, konjaze,

czelaze a wowcże koże kaž też **wowczu wołmu** pschezo po najwyschschich płaczisnach kupuje
Heinrich Lange
pschi žitnych wikach njedaloko žerbskeje katholskeje zyrkwje.

Wubjernu czerstwu, žuschenu,
rheinsku haschu (lachs),
ff. czerstwe žuschene spikowane
wuhory,
wubjernu astrachansku
jikru (kaviar),
najlěpschе **Kielske tuczne büklinki,**
Kielske sprotty,
Hanjaske pjeczene jerje,
wubjerna delikateža, jeniczke pschedawanje w Budyskim wokrježu,
wuhora w želeju,
haschu w želeju.
naranschomórske tuczne jerje,
delik. jerje bjes koscżikow
w wschelakich juschkach
atd. atd.
je s czerstwej položku dostał a tnnjo porucza

Gustav Küttner,

winowa
a delikateżowa pschedawarnja
winownja a žuedarnja
10 na žerbskej haży 10,
na rózku hauensteinskeje haży
telefon czišło 5.

Woprawdźity holandski

kakao

najlěpschu družinu žwěta, płaczisny hódno porucza

Gustav Küttner
10 na žerbskej haży 10.

Jeniczka pschedawarnja sa Budyschin a wokolnosćz.

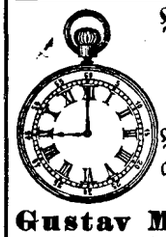

Pschedawanje a porjedźenje
wschěch družinow
czažnikow.
Płaczisny najtuńscho a rukowanje na dwě lěcże.

Gustav Mager, czažnikar
11 na žerbskej haży 11
pschi starych kasarmach.

Matrazy

rjane a derje dźěłane porucza
C. A. Pietsch
na hauensteinskej haży 1.

Czerstwy tuczny **howjasy a žwinjazy brjuch** punt po 50 np., **žuscheny žwinjazy brjuch** punt po 60 np., **kołbažowy tuk** punt po 40 np., druhu družinu dobreje kołbaży punt po 50 np. porucza

Otto Pötschke
na žitnej haży.

Ssuscheny połcz punt po 70 np., pschi 5 puntach po 65 np., **žwinjaze mjažo s brjucha** punt po 60 np., **wuschkrjeny łój** punt po 45 np., pschi 5 puntach po 40 np., **kołbažowy tuk** punt po 50 np., pschi 5 puntach po 45 np., tuczne **howjase mjažo** punt po 55 np., zyle tuczne po 50 np. porucza **G. Hildebrand**
na jerjowej haży.

Serbske towarstwo za Khwaćicy a wokolnosć

wotměje jutře njedźelu za tydźeń **23. dźeń rožownika** jene wurjadne posedźenje. Nuzne a ważne należnosće, wo kotrychž ma so rada składować, sebi žadaja, zo so wšě sobustawy zeńdu. Započatk popołdnju w 5 hodźinach. **Předsydstwo.**

Khrósćzańska raiffeisenska kaßa a bnrske towarstwo

směječej ßwoju **hlownu shromadźišnu** **njedźelu 23. meje** popołdnju w 4 hodź. pola **Wjenkez.** Wschitke ßobustawy pscheproschuje **pschedßydstwo.**

Burske towarstwo w Rakezach

směje jutsje **njedźelu 23. meje** popołdnju s dypkom 4 hodźin w **Sokez** hosćenzu poßedźenje. Dnjowy porjad: Rosprawy, wolenje sastupjerjow sa skótne sawěsćenje, namjety, wschelake wuradźenja atd. Wo bohaty wopyt proßy **pschedßydstwo.**

Pczołarske towarstwo

w Delnim Dole Sprewje

směje **na Boże stpicze** popołdnju w 2 hodź. **shromadźišnu** w **Henkerez korczmje** w **Budyschinje.**

Pschedßydstwo.

Čzesćzenym Serbam w Budyschinje a wokolnosći dowolam ßebi ßwoju

khofejownju,

w kotrejž ßo też **piwo a wino** porjedźa, teho runja ßwoju **konditorsku tworu** najnaležnischo poručičz. Woßebje na to kedźbliwe čzinju, so ßo moje khofejowne stwy jako pschebytk sa kmótsistwa derje pschihodźa.

Hugo Kruža, konditor,

Schraderowy naßlèdnik na swonkownej lawskej haßy.

Čzesćzenym Serbam w **Budyschinje** a **wokolnosći** najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so ßym dźenża w Budyschinje

na hauensteinskej haßy 1
w domje knjesa Küttnera

filialu mojeje **barbjernje chemiskeje čzischernje, plokarnje** a **appretérowarnje** salożił. Sa dotal spožčzene dowěrjenje ßo rjenje džakujo, proschu mi jo też dale wobkhowacz.

Bjesporočzne wuwjedźenje a spěschne poßkuženje lubjo

s počzesćzowanjom

Hendrich Hoppstock w Wósborku.

Swojim čzěsćzenym wotebjerarjam

k wjedźenju dawam, so ßym po wjelestronskim žadanju dalschu pschedawarnju powjasańskich tworow

pschi ßerbskich hrjebjach čzißło 14

salożił, a proschu, so by ßo pschi popotrjebje na moje pschedewsacze dobroczinwje dźiwało. Lubju, so budu kóždemu, kotryž mje počzesćzi, krucze sprawnje a derje poßkužowacz, ßo najpodwolnischo poručzam.

Ernst Fuhrmann,
powjasański mischtr.

Sofy, matrazy s łožom a bjes njeho, **dźědowske stoły atd.,** derje a trajnje dźěłane, poručza tunjo

T. Albert.
na hornczeńskej haßy 13.

Schparazy wolij,

dźěłany sa schijaze maschiny a jěsdne koła, s kosczowolijoweje fabriki H. Möbiusa a ßyna w Hannoverje, dostacz pola

Clemensa Jäckela na bohatej haßy.

Sczinowe plecźenje

k wjerčham se sazynowanym grotom ma tunjo na pschedań

Adolf Kaup w Budyschinje.

S nakładom Macžizy Sserbskeje ßu wuschłe a w wudawarni „Sserbskich Nowin“ na pschedań:

Kschiž a połměßaz abo **Turkojo pšched Winom w lèczе 1683.** 1883. Płaczišna 40 np.
Trójniki. Sběrka powědańczkow. 1885. Płaczišna 40 np.
Nadpad pola Bukez. (1758.) S wobrasom. Druhi wudawk. 1888. Płaczišna 30 np.
Jan Manja abo **Hdże statok mój?** Powědańczko se ßerbskich stawišnow nowischeho czaßa. 1889. Płaczišna 40 np.
Bitwa pola Budyschina. (1813.) 1891. Płaczišna 50 np.
Nowe Trójniki. Sběrka powědańczkow. 1893. Płaczišna 40 np.
Sabawki. 1896. Płaczišna 40 np.

Wina

w snatej dobrosczi w bohatym wubjerku po poměrnych płaczišnach porucza

Gustav Küttner,

winowa pschedawarnja a korczma

10 na ßerbskej haßy 10,
5 dalokoreczak 5.

Płaczišnowe sapißy ßo poschiczeja.

Sa korczmarjow a saßopschedawarjow. woßebity rabatt.

Wósk

wóskowy twar a panki po najwyschschich płaczišnach kupuje

Hermann Lehmann
mlydlar
na hornczeńskej a žitnej haßy.

Loßy

saksko-thurinskeje wustajenzy w Lipsku

ßu po 1 mk. dostacz

we wudawarni **Serbskich Nowin.**

Derje dźěłane **sofy** a **matrazy** poručza tunjo **E. Schubert,** tapezěrar a ßedlarski mischtr na jerjowej haßy.

Dźěłaczerstku ßwójbu

pschi darmotnym wobydlenju a běrnach wot 1. abo 15. junija pytam.

K. Hermann
w Tšelanach.

Kóždy, kotryž chze ßebi **dobry a tuni czaßnik** kupicz, abo kotryž chze ßebi jón **porjedźicz** dacz, njech dźe k czaßnikarjej **Curtej Jenczej** na swonkownej lawskej haßy 5, pódla knjesa lotteriskeho kollektéra Jägera. — **Jencz** pschedawa a porjedźa sa ßwoje dźěło sprawnje rukujo.

Sslužobna holza

ßo pyta na žitnej haßy 3 delka.

Sslužobnu holzu

sprawnu, pilnu a czistu do dobreje ßkužby pschi dobrej msdze k 1. jul. pyta pschekupzowa **Behrendsowa** w Budyschinje na hoschiz haßy 44 po 1 skhodze.

Jedyn wotroczk pschi 300 mk. létneje msdy ßo pyta. Hdże? je shonicz w wudawarni „Sserb. Nowin.“

Wustojne ßkužobne holzy do Draždźanskich a Lipsczanskich stron pschi 18—20 mk. měßaczneje msdy pyta **Kynastowa** na kschidarskej haßy (Siebergasse) 3.

Dla khorowatosće nětczischeje jednoru starschu holzu, kotraž trochu waricz wě, bórzy, po mózhnosći k 1. julijej do ßkužby pyta archidiakonus **Guda** w **Lubiju.**

Wustojna nashonita ßkužobna holza ßo k 1. julijej pyta. S knihu ßo samolwicz na snutskownej lawskej haßy 8 w klobukowych khlamach.

Holza se wßow, 14—16 létna ßo pyta w porzlinowych khlamach **Korle Barthela.**

Wutrobny, nutrny dźak

wuprajamy s tutym wschitkim tym, kotsiž ßu nam na naschu prósstwu sa wbohich wopalenych tak nadobne dary pschipoßkali. Dźak wschitkim wßam, a towarstwam; dźak też kóždemu jenotliwemu dobroczerjej. Dźak pak też czesćzenymaj redaktoromaj „Kamenzer Wochenschrift“ a „Kath. Poßoła“ sa lubosćzive hromadźenje.

Bóh mytuj jim wschitkim w bohatej měrje jich woporniwosćz a lubosćz a wukhowaj jich psched podobnym podeńdźenjom.

W Ralbizach, 20. meje 1897.

Komitej:
M. Kozor, J. Schewczik, P. Lebsa, M. Brěsan, M. Czemjera.

(K temu czißku pschikloha.)

Pschiłoha k czišłu 21 Serbskich Nowin.

Sobotu 22. meje 1897.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi směje jutśe njedźelu rano w 7 hodź. diakonus Sarjenk ſerbśku spowjednu rěcź, 1/2 9 hodźin farar Räda ſerbśke a w 10 hodźinach němśke prědowanje. — Popołdnju 1/2 2 hodź. budźe katechismusowe rosrěcźenje ſ konfirměrowanymi ſerbśkimi holzami.

Boże ſtśiśe směje rano w 7 hodźinach farar Räda ſerbśku spowjednu rěcź, 1/2 9 hodź. diakonus Sarjenk ſerbśke a w 10 hodźinach němśke prědowanje. Pśichi zyrkwinych durjach budźa ſo dary ſa woſadnych khudych sběracź.

Wěrowani:

W **Michałskej zyrkwi**: Korla Oskar Gewohn, cźěśla na Židowje, ſ Marju Emiliu Krawzez tam. — Korla August Kopacź, cźěśliśki polěr tu, ſ Johanu Hańźu Linnu Schwibuſez na Židowje. — Jan August Pětśchka, wobſedźeŕ pjekarnje a žiwnoſcźeŕ w Wulkim Woſtyku, ſ Johann Marju Michałkez w Delnjej Kinje.

Křćeni:

W **Michałskej zyrkwi**: Ota Bjarnat, Handrija Wróbla, wobydlerja a żeleſniſkeho dźěłacźerja na Židowje, ſ. — Emma Lena, Ernſta Jana Bohuwěra Rauſendorfa, wobydlerja a fabrikarja w Hrybjelcźizach, dź. — Frida Gertruda, Handrija Kokle, wobydlerja a murjerja na Židowje, dź.

W **katholiſkej zyrkwi**: Thereſija Franziſka a Marja Roſalija, Błažija Soppy, hrabińſkeho pohonca w Huſzy, dwójnikaj.

Zemrjeźi:

Dźeń 16. meje: Jakub, Pětra Měrcźinka, žiwnoſcźerja w Běłcźezach, ſ., 5 l. 10 m. 3 d. — 19. Ernſt Leberecht Heinze, wobydleŕ a dźěłacźeŕ na Židowje, 50 l. 8 m. 1 d.

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyſchinje: 3875 měchow.	W Budyſchinje 15. meje 1897 wot hr.	np.	hacź hr.	np	W Kubiju 20. meje 1897 wot hr.	np.	hacź hr.	np.
Pšenica běła	8	53	8	59	8	6	8	38
" žołta	7	94	8	12	7	59	7	88
Rožka	5	63	5	81	5	50	5	69
Jęczmjeń	6	43	6	79	6	—	6	50
Wowß	6	70	7	10	6	10	6	60
Hroch	7	22	11	12	8	33	9	30
Woka	7	78	8	33	6	11	7	50
Jahły	13	—	15	—	12	—	14	—
Hejduſchia	15	—	16	—	13	50	14	—
Běrny	2	—	2	60	2	—	2	40
Butra 1 kilogr.	2	40	2	70	2	—	2	40
Pšeńcźna muka 50 "	8	—	16	50	—	—	—	—
Rźana muka 50 "	7	50	11	—	—	—	—	—
Ssyno 50 "	3	—	3	50	2	70	3	20
Ssłoma 600 "	16	—	17	—	16	—	17	—
Proßata 1236 ſchtuk, ſchtuka	8	—	17	—	—	—	—	—
Pšeńcźne wotruby	4	25	5	25	—	—	—	—
Rźane wotruby	4	75	5	75	—	—	—	—

W Budyſchinje płaczeſche: kórz pšenicy (běła) po 170 puntach 14 hr. 50 np. hacź 14 hr. 60 np., žołta 13 hr. 49 np. hacź 13 hr. 80 np., kórz rožki po 160 puntach 9 hr. — np., hacź 9 hr. 29 np, kórz jęczmjenja po 140 puntach 9 hr. — np. hacź 9 hr. 50 np.

Na Burſy w Budyſchinje pšeńcźa (běła) wot 8 hr 24 np. hacź 8 hr. 38 np., pšeńcźa (žołta) wot 7 hr. 94 np. hacź 8 hr. 9 np., rožka wot 5 hr 70 np. hacź 5 hr. 81 np., jęczmjeń wot 6 hr. 45 np. hacź 6 hr. 88 np., wowß wot 6 hr. 50 np. hacź 7 hr. — np.

Draždźanſke mjaßowe płaczišny: Howjada 1. druźiny 56—58 hr., 2. druźiny 50—54 hr. 3. druźiny 45—55 po 100 punt. rěſneje wahi. Žiwe najlěpſche krajne ſwinje 37—39 hr. po 100 puntach. Cźelata 50—65 hr., po 100 puntach mjaßoweje płaczišny.

Wjedro w **Londonje** 21. meje: Rjane.

Poßleſchczowe tkaniny, wupjerki, meblowy köper, draſtny katun, módroczišchcź

w najnowſchich muſtrach porucźa tunjo

M. Gottwald

pſchi mjaßnym torhoſchczu.

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7

porucźa jara rjane **cźorne a pißane draſtne tkaniny**, cźišťowołmjanu lěpſchu tworu ſtary łohcź po 50 np., meter po 90 np., ſtary łohcź po 60 np., meter po 1 mk., kaž tež drózſcho.

Pißane ſchottiſke kaſchecźikate draſtne tkaniny

ſtary łohcź po 25 np., meter po 45 np., w rjanych barbunjepuſchcźatych muſtrach, kaž tež tajke cźišťowołmjane.

Módre wupjerki w dźeßacźorych ßmuhach, ßwětłocźerwjene hładke, ßwětłocźerwjene ßmuhate, 6/4, 7/4, 8/4, 9/4 ſchěroke.

Zychi 3/4 a 6/4 ſchěroke, ßwětłe, kaž tež zyle cźěmnocźerwjene kaſchcźikate, teho runja **cźěmocźerwjeny kattun** w jara wulkim wubjerku, ſtary łohcź hižo po 18 np., 6/4 **cźišchcźany barchent** (módrocźišchcź) najlěpſchu tworu, ſtary łohcź po 30 np., rjanobarbne muſtry ſtary łohcź po 33 np., **dwójny** cźišchcź ſtary łohcź po 35 np., **tkaniny k ſpódnim ßuknjam**, jara rjane muſtry, ſtary łohcź po 20 np.

Rubjany a běły płat

we wſchěch ſchěrjach, dwajłohcźaty, ſtary łohcź po 30 np.

Koſchlazy flanel ſa lěcźo, ßmuhaty, kaſchcźikaty jenobarbny, jara tunjo.

Kholowowe tkaniny

po nakupowanſkej płaczišnje a niže njeje.

6/4 **wulke kattunowe rubiſchcźa**, kraßne male nowe muſtry po 23 np., **rubiſchcźa na hłowu** ſe židy, wołmy a bawłmy.

Prawje 6/4 wulke, **cźorne kaſchemirowe rubiſchcźa** ſ rózkatymi kwětkami tykane.

Winſki cźrijowy ſklad.

Wulki wubjerk mužazych, žonjazych a dźěcźazych ſchkórnjow a ſtupnjow po tunich płaczišnach porucźa

Emma Friſch

na kamjeńtnej haßy 15 pódla hoſcźenza ſkoteje króny.

Jerje wulke a tučzne, mandl po 40, 65, 90 a 100 np., schtuku po 2 hacž 9 np.

Syrup ßłódki kaž měd, punt po 20 np. **Syrup jara** ßłódki po 16 np. a woßebje 1. družinu jara tunjo punt po 10 np.

Margarinu tak rjanu kaž butru punt po 70 hacž 80 np.

Jědźny tuk jara rjany a dobry, punt po 50 np., pschi 5 puntuch po 47 np.

Rajß punt po 13, 16, 18, 20 hacž 30 np., kaž tež

hróch, jahły, buny, ßoki a łamane nudle

po tunich płaczisnach porucza

Ad. Rämsch pschi butrowych wikach.

Ssrědk

k spěschnemu blejchowanju płatu

ma na pschedań a kak ma ßo nałožecź, wukaže

Otto Engert na snutskownej lawskej haßy.

Turkowske ßlowki

nowy płód w měchach, kaschczikach a po wasy ßu tunjo dostacź pola

Moritza Mjeŕwy

pschi mjaßowym torhoschczu.

Destillazija likěrow po starych tunich płaczisnach.

Zacherlin

spodźiwnje skutkuje! Wón mori, kaž žadyn druhi ßrědk, s wěstosczu a rucže kóždu družinu schkódnych pschekaßanzow, woßebje mole, tkhi, schwoby, muchi, schczónwy, njerodź na domjazych skoczatach a ßo teho dla wot milijonow wotebjerarjow khwali a pyta. Jeho snamjenja ßu: 1. sasyglowana blescha, 2. mjeno „Zacherl".

W **Budyschinje** pola kk. Měrschez bratrow naßlědnika, Jana Skopa,
= = = k. Oty Engerta,
= = = = Straucha a Koldy,
= = = = Pawoła Hofmanna,
= = = = Richarda Neumana,
= = = = Emila Měrscha,
= = = = Raaka a Kunatha,
= **Barcze** = = C. A. Lukascha,
= **Biskopizach** = = Pawoła Schockarta,
= = = = Alfreda Böhmy,
= **Bukezach** = = Herm. Kschižanka,
= **Ketlizach** = = Pawoła Mikela,
= **Wjasońzy** = = E. Ferd. Lehmanna,
= = = = Aug. Schwera,
= **Wojerezach** = = A. W. Knichale naßlěd.,
= **Wósporku** = = E. M. Klaussa.

Zement, stajnje czerstwy po 1/1, 1/2 a 1/4 tunach,

gyps,

wschě **barby,**

lak,

barbu **k barbjenju schpundowanja,** rucže skhnyjazu,

karbolineum,

maschinski wolij,

firniß,

terpentinowy wolij atd.,

barbicže

poruczatej tunjo

Strauch & Kolde

na kamjeńtnej haßy 3.

Wolijowe barby

we wschěch snatych nuanßach, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdźe skhnyjaze,

moleŕske a murjeŕske barby,

terpentinowy wolij (němski a franzowski),

najlěpschi lanowolijowy firniß, jara derje a twjerdźe skhnyjazy,

jantarjowe laki,

kopalowe laki,

damarske laki,

želesowe laki,

Kölnski klij, kaž tež

murjeŕski klij,

dróbnu krydu,

gyps,

portlandski zement,

najlěpschi karbolineum,

barbicže wscheje družiny,

schablony

sa **molerjow** a **murjerjow** porucza a ma pschezo wulki skład po najtunischich płaczisnach

Emil Měrsch,

drogowe khlamy

24 na kamjeńtnej haßy 24

snapschecza turnaŕnje.

Portlandski

zement

w zyłych a połtunach, kotryž ßym czerstwy dostał, tunjo poruczam.

Emil Měrsch

na kamjentnej haßy.

Wolijowe barby

we wschěch nuanßach, hnydom k barbjenju, derje a twjerdźe skhnyjaze, k barbjenju khěžow, schpundowanjow atd.,

moleŕske a murjeŕske barby

w czerstwej tworje a w najwjetschim wubjerku,

schpundowanski ßwěczaty lak

s barbu a bjes njeje, njewonjaty a spěschnje skhnyjazy,

terpentinowy wolij (němski a franzowski),

dwójzy warjeny hódny lanowolijowy firniß, jara derje a twjerdźe skhnyjazy,

bernsteinske laki,

kopallaki,

damarlaki,

želesowe laki,

Ia Kölnski klij kaž tež

murjeŕski klij

a hischcze wschelake druhe družiny,

myjeŕsku krydu,

gyps,

Ia portlandski zement,

klepatokamjenjowu

a **schmirglowu papjeru,**

schmirglowy płat,

schpundowanski wósk,

wósk sa parketowe schpundowanje,

barbicže wscheje družiny,

schablony

sa **molerjow** a **murjerjow** atd.

porucza a ma pschezo na składźe po najtunischich płaczisnach

drogowe a barbowe

en gros **khlamy** en détail

Otto Engert

10 na snutskownej lawskej haßy 10.

Portlandski zement

wubjerneje družiny stajnje czerstwy w czwizach po 180, 90 a 45 kg., kaž tež po wasy porucza tunjo

Otto Engert,

en gros **drogowe khlamy** en détail.

Wósk

kupuje po najwyschschich płaczisnach

Otto Engert.

Słodowe kołochi

ßwětłu, strowu a ßuchu tworu ma we wjetschich dźělbach na pschedań

A. Krüger

na horncźeŕskej haßy 18.

Sslódke palenzy

liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.
porucza **Moritz Mjerwa** pódla Pětrowskeje zyrkwje.
Destillazija snatych dobrych palenzow po starych tunich płaćišnach.

Union-kognak

po wschěch płaćišnach dostacź
pola **Schieschki** a **Njeczki.**

Koßzy, ßerpy, tóczne kamjenje, brußzy, grotowe plecźenje

k wobhrodźenju a **kalaczkaty grot, rólowe płachty a khachlowe rěbliki, wódne kótła a pónowje, dezimalne wahi, taflojte a butrowe wahi, punty, hnojowe widła, łopacźe, rjecźaßy, hoßdźe, želesne hrabje**
porucza pschezo po najtunischej płaćišnje pschedawarnja želesnych tworow

Gottharda Behrendsa

w Budyschinje
pschi ßerbskich hrjebjach cźißło 10.

Franz Marschner

cźaßnikař w Budyschinje
cźo. 9 na bohatej haßy cźo. 9
ßwój skład **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjecźaßow** dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucza.

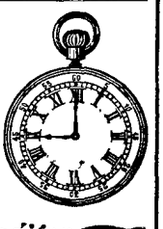

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaćišny.
Porjedźenje dobre a tunje.
Pschispomnjenje: Rěcźu **ßerbski.**

Schtóž chze

klobuki a mězy

woprawdźe dobre a tunje, po ženje njeßkyschanych tunich płaćišnach natupicź, njech ßo poda do spezialnych khlamow

F. Trulleya

na schulerśku haßu 7 pschi tórmje,
hdźež ßo pschi najtunischich płaćišnach najwjetschi wubjerk we wschěch nowoscźach nalětneho cźaßa
w zylindrowych, houtwjerskich, filzowych a ßłomjanych

klobukach

poskicźa. Teho runja
kołojěsdne, pohonczaze, njedźelske a wschědnjaze

mězy

hólczaze klobuki	po 75 np.,	Hacź do najwoßebnischich družinow.
mužaze klobuki	= 1 hr.,	
zylindrowe klobuki	= 3 hr.,	
hólczaze mězy	= 30 np.,	
dźěłaczerske mězy	= 40 np.,	
židźane mužaze mězy	= 1 hr.,	

Ludwig Kuhlmann

(mějeczel Erich Hecht)
w kupnizy pschi hlownym torhoschczu
porucza w **wulkim wubjerku** po **tunich płaćišnach**

gardiny, běłe a na žołcź, kattuny, ßosowe deki, meblowe tkaniny, vitražowe tkaniny,

běłe, na žołcź a pißane,

gardinowe žerdźe a rosetty, teppichi, běhacźe, linoleum, wóskowe ßukno, tapety.

Meblowy magazin

tyscherskeje jednoty w Budyschinje
na bohatej haßy cźißło 14 po 1 skhodźe
w domje knjeza Mahnki.

Wulki sklad hotowych tyscherskich a pólstrowanych meblow:

komodow	hižo po 18 mk.	— np.,	
draßtnych khamorow	„ „ 22 „	— „	
ložow	„ „ 9 „	— „	
ßosow	„ „ 36 „	— „	
matrazow	„ „ 22 „	— „	

rohodźinowe stoły wscheje družiny hižo po 2 mk. 50 np., **schpihele** a wschě druhe meble po najtunischej płaćišnje.

Heinrich Mohr,

schewski mischtr w **Budyschinje**
na ßukelnskej haßy 14
porucza k konfirmaziji wschě pomyßlne družiny **stupnjow** a **schkórnjow** po snatych tunich płaćišnach. Kaž je snate, po měrje wubjernje ßedźaze wobucźe ßa krótki cźaß dźěłam.

Parny rěsak Tr. Holbjana,

twarskeho mischtra w **Budyschinje**
ß napischecza piwarnje na Nowosalzskej drózy a na dwórnischczowej drózy 10,
porucza **hranite drjewa, deski, łaty,** kaž tež hotowe **schpundowanja, schindźelowe deski** a **wotrěski** we wschěch swuczenych dołhosczach a tołstosczach.

Schmidt & Gottschalk,

pjenježny bank
pschi mjaßowym torhoschczu
czißło 14|16 w Budyschinje.

Meblownja

na sadnjej bohatej haßy 4 blisko žitneje haßy
porucza tunjo

drastne khamory	1 durjate	hižo po	19	mk.	50	np.,
„ „	2 durjate	= =	26	=	—	=
schatowe khamory	2 durjate	= =	29	=	—	=
vertikowy	2 durjate	= =	30	=	—	=
loža	jednore	= =	9	=	—	=
blida	ſ droschlowanymi nohami	= =	7	=	50	=
komody		= =	15	=	—	=

stoły a wschě druhe meble po jara tunich placžisnach ſ rukowanjom sa jich khmanosćz. Sklad hotowych kaschczow

H. Seikritt, tyscherski mischtr.

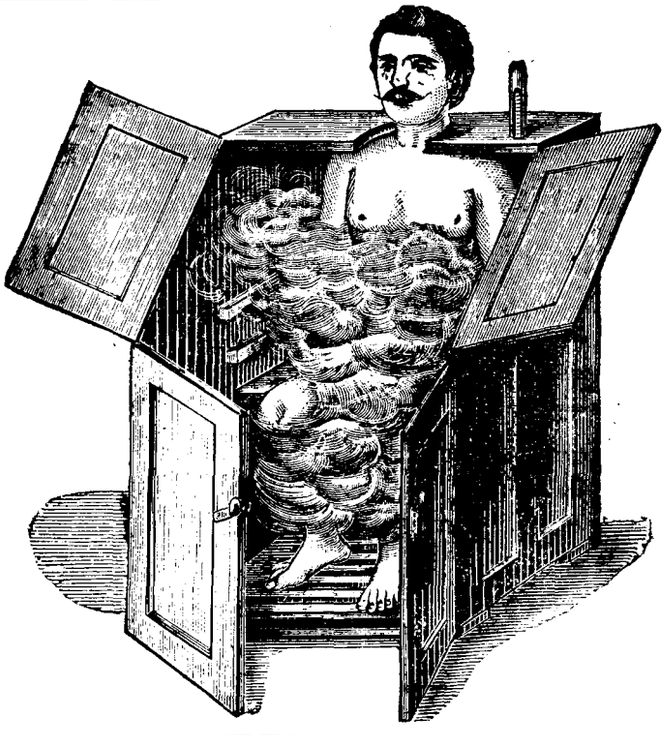

A. Uhligowe

hojerske kupjele a stazija sa naturskohojenšku wědomosćz

kóždemu khoremu, pschi kotrymž je hischcze nadžija na wotkhorjenje, skladnosćz a žrědki, žwoje wustrowjenje namakacz, poskicžuja.

Wurjadny wulěkowanski wuspěch pschi **pluzowych, žołdkowych, czuwowych (nervowych), wutrobinych, jěrchenjowych a žonjazych czerpjenjach, pschi rheumatiſmje, wiczi, krejkhudosczi, žłaboſczi** atd.

Woßebje njech je pokasane na rospuschczaze a wucžiskaze skutkowanje tudomnych dźělnych parnych kupjelow pschi **drjenju, katarrhaliſkich a naſymnjenſkich khorosczach.**

Wopyty do wonka (ſ jěsdnym kołom) tunjo wobliczu.

A. Uhlig,
wukonjazy sastupjer naturskohojenskeje wědomoscze.

Njewjesczinske schlewjery, njewjesczinske schaty

porucza

A. Tschentscher

na bohatej haßy 18.

Po khětro poniženych placžisnach pschedawam nětko

woßebne mužaze a hólczaze wobleczenja

kaž tež

žonjaze a holczaze žakety, khornarje a trikotowe taille, deschczne mantle

hižo po 2 mk.

Wobleczenja žo po měrje **bjes** powyschenja placžisny schija.

Otto Preuss

na žitnej haßy 4.

Petrolejowe žehlaze žwětło

poručataj

Ed. Schiersandowaj žynaj

w Budyschinje, na hoschiz haßy 11.

Petrolejowe žehlaze žwětło, kotrež njeje wot plunoweho (gasoweho) žehlazeho žwětła rosesnacz, je najtunische žwětło pschitomneho czaßa.

Palaki žo k kóždej petrolejowej lampje pschihodža.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. —Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich postach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž jamaso we wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 22. **Sobotu 29. meje 1897.** **Lětnik 56.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. So bychu ßo złowne kredity, ßa wukrajne žito pschiſwolene, ſběhnyłe, w pruſkim krajnym ßejmje konſerwatiwny ſapóßłanz hrabja Stolberg namjetowaſche. — Sapóßłanz hrabja Knyphauſen tutón namjet podpjeraſche, dokelž złowne kredity jenož pschiwoženje wukrajneho žita połóžeja, pschećiwo čemuž němſke ratarſtwo wojuje. — Hrabja Stolberg pschiſpomni, ſo namjet nochze tranſitne ſkłady wotſtronić, ale jenož njeprawe pożčowanje, ſ kotrymž ßo jenož wulke młyny podpjeraja, ſo mohłe mjeńſche młyny čim ſkerje ſaniczić. Sakoń njeßmě ßylnemu na ſchkodu ßłabeho lěpſchinu dawać. — Namjet ßo ſ wulkej wjetſchinu pſchija.

— Pſchi wußudźenju polizajſkeju agentow Leckerta a ſ Lützowa ßu, kaž je ſnate, Barlinſkeho polizajſkeho komißara ſ Tauſcha ſaßłapili, dokelž bě pjecża wopačnje ßwědčił. Khorla Theodor ſ Tauſch, kotryž je wot 10 lět woßebje pſchi prozeßach pſchećiwo ſpionam huſto ſjawnje wuſtupował, je ßo 1844 jako ßyn jeneho wyſchſcheho bayerſkeho offizěra narodźił, ſ bayerſkim wójſkom jako offizěr na wójnomaj 1866 a 1870 pobył a ßo jako premierlieutenant dołha dla ſ wójſka puſchćił. Posdźiſcho wón do ßłužby Barlinſkeje polizije ſtupi a bu ſa krótki čaß kriminalny komißar w poliziji. W běhu někotrych lět ßo Tauſch ſ wjazorymi tukrajnymi a wukrajnymi rjadami wuſnamjeni. Mjes ſpionami a wuſkuſchowarjemi, kotſiž Tauſchej ßłužachu, bě něhdyſchi offizěr ßwobodny knjes ſ Lützow, kotrehož ßu kónz ſańdźeneho lěta dla ſkſchiwdźenja ſaſtojnikow ſwonkownego hamta, woßebje ßwobodneho knjeſa ſ Marſchalla, k jaſtwu na połdra lěta ſaßudźili. W tymle prozeßu redaktor Barlinſkich nowin, Levyſohn, pſchißahaſche, ſo je Tauſch pola njeho był a ſ nim wo naſtawkach, wot ſ Lützowa pſchećiwo ſwonkownemu hamtej ſpißanych, rěčał. Tauſch ſ pſchißahu přejeſche, ſo je ßo ſ Levyſohnom rosrěčał, čehož dla jeho wopačneho pſchißahanja dla ſajachu. Tauſch je też ſ pſchißahu ſapřeł, ſo je hdy nowiny k ßwojim ſaměram wužił. Posdźiſcho pak je ßo wupokaſało, ſo je Tauſch na ſaſtojnſke potajnſtwo njedźiwajo, naſtawki, pſchećiwo kněžorej a wyßokim ſaſtojnikam ßo měrjaze, ſe ßwojimi agentami nowinam podawał. Tauſch je też wobſkorżeny dla pſcheſtupjenja w ſaſtojnſtwje, dokelž je wo falſchowanju liſčiny, wot jeho agenta ſ Lützowa ſkuczenym, wjedźał — jedna ßo wo kwitowanku wo 50 hriwnach — ſchtož pak njeje, kaž ßo ßłuſcha, ßwojim pſchedſtajenym pſchipowjedźił. W běhu prozeßa, kotryž ßo wot pońdźele hižo pſches zyły tydźeń čehnje, ßo ſajimawe wězy wo wobſtejnoſćach politiſkeje polizije wukopachu. Woßebje ſpomnjenja hódne ßu Tauſchowe wuprajenja wo agentach politiſkeje polizije. „Najlěpſchi agentojo ßu ſ wjetſcha najnjeſchwarniſchi“, Tauſch praji. S tym chžyſche wón ßo ſa to ſamolwić, ſo ßo wo privatne žiwjenje agentow a wo to, kak ßwój nadawk dozpja, njeje ſtarał a ſo jeneho agenta, kotryž bě dla dozpiča ßwojeho nadawka liſčiny falſchował, njebě wobſkorżił.

— Skótne khoroſče ßu ratarjam w Němzach ſchkodu naczinile, kotraž ßo wot 1878—1896 na milliardu (1000 milijonow) hriwnow wobliczi. W lěče 1895 je na pokhromu ſkhoriło 195,120 howjadow, 207,105 wowzow, 3855 koſow, 58,506 ßwini, wſcho hromadže 464,676 ſkočatow pornjo 192,611 w prjedawſchim lěče. Poßlednje lěta ßu khoroſče ſtajnje pſchiběrałe. So je ßo wjele ſkhorjenjow ſamjelčało, ßo ßamo wě.

Awſtriſka. Němſzy liberalni a doprědkarjo njepſcheſtanu, ſ herjekanjom a hawtowanjom wuradźenja w kněžorſtwowym ßejmje njemóžne činić. Woni ßu powjedźili, ſo prjedy ßwoje ſadźerženje njepſcheměnja, doniž ßo rěčowy wukas njewróći a Badeniowe miniſterſtwo njewotſtupi. Duž budźa hiſchće dołho herjekać a halekać dyrbjeć; pſchetož kněžor ßo twjerdže Badenia džerži, też njeje žanych wuhladow na to, ſo by ßo rěčowy wukas ſběhnył, ſ kotrymž ßo němſzy ſaſtojnizy na Morawje a w Čechach nuſuja, čěſku rěč nawuknyć. Deputaziju ſe 150 ſaſtupjerjow němſkich gmejnow w Čechach, kotraž bě do Wina pſchiſchła, ſo by kněžorej petiziju pſchećiwo rěčowemu wukaſej pſchepodała, njeje kněžor ſ zyła pſchijał. Poßedźenja kněžorſtwoweho ßejma ßo najſkerje dla herjekanſkeho ſadźerženja němſkich ſapóßłanzow w bliſchim čaßu ſkónča. Też je na čaßu, ſo ßejmy jenotliwych awſtriſkich krajow ßwoju dźěławoſcź ſapočnu.

Ruſſowſka. W parku zarſkeho parka w Zarſkim Sſelu ßu tele dny błudneho člowjeka ſajeli, kotryž je pjecża zara ſkónzowacź chcył. Młodeho rjemjeßlnika ſ Orſchanſka wot někotrych dnjow často na parkowych puczach widźachu, po kotrychž ßo huſto zar wukhodźuje. Straźnik, kotryž ßo ſ młodym člowjekom do rěčow da, wot njeho ſhoni, ſo je wón wulki wótčinz, kotryž chze zara wohladacź. Dokelž ßo wón njeſtraſchny bycź ſdaſche, jeho dale njewobkedźbowachu. Pſched někotrymi dnjemi jedyn huſarſki offizěr w drożzy pſchijědże. W tym ßamym čaßu młody rjemjeßlnik, kotryž ßo tam ſaßo wjerjeſchеſche, k ſtraźnikej khwataſche a ßo jeho praſcheſche, hacź je tón offizěr zar. Straźnik wotmolwi: ně, ſo je to jednory offizěr. Młody člowjek chzyſche ßo mjerſazy wotßalicź. Jeho ſadźerženje pak ſtraźnikej nadpadże. Wón jeho ſadźerża, ſawoła wojeńſkich straźnikow a jeho ſajecź da. Pſchi nim ſchěſćzrołkaty revolver a kałacź namakachu. Na praſchenje, čeho dla tule bróń pſchi ßebi noßy, młody člowjek wotmolwi, ſo chze zara ſkónzowacź, ſo by ßebi ſ tym ßławne mjeno ſčinił, najradſcho by ßo wón wobwěßnycź dał, runje tak, kaž ßu mordarjow Alexandra II. wobwěßli. Sslědźenje ſa tym, hacź ma wón ßobuwinikow, žaneho wuſpěcha njemějeſche. Wón je woprawdże błudny fanatiſki člowjek, kotryž do błudnizy ßłuſcha.

Romuniſka. Wuj romuniſkeho krala, kotryž je ßo, dokelž kral žanych dźěczi nima, ſa trónſkeho naßlědnika poſtajił, je cźežko na tyfus ſkhorił. Jeho žiwjenje je w ſtrachu, hdyž też ßo na khwilu polěpſchenje pokaſuje.

Turkowſka. Jednanja dla wobſamknjenja měra jara pomału pokraczuja. Kaž ßo ſda, chze ßo Turkowſka w Theßaliſkej, kotruž je turkowſke wójſko Grichiſkej wotdobyła, twjerdże ſaßydlicź. Wulka liczba ſarjadniſkich ſaſtojnikow, běrkow a polizajſkich komißarow je ßo ſ Koſtantinopla do Theßaliſkeje póßłała, ſo bychu w tutym kraju turkowſke ſarjadniſtwo ſawjedli. Sultan je drje ßo, na njejednotu europiſkich wulkomozow twarjo, ſ nadźiju wopojił, ſo je čaß pſchiſchoł, Turkowſku ſaßo powjetſchicź. Tola tu ßo ſaliczi. Ruſka ženje do teho njeſwoli, ſo by ßo Turzy ſaßo kraj wróćił, kotryž nětkole jenemu kſcheſcźijanſkemu ſtatej ßłuſcha. Kak bórſy a ſ kajkimi wuměnjenjemi ßo měr wobſamknje, to wot Grichow po hłownej wězy ßamych wotwißuje. Woßebje rosrißowacź budże pſchi tym jich ſadźerženje pſchećiwo ßwojej kralowſkej ßwójbje. W Grichiſkej ßo pak móznje njepſchecźelſke hibanje pſchećiwo kralowſkemu domej rosſchěrja, a revoluzija hroſy wudyricź.

Pſched njeſbožownej wójnu Grichojo ßwojeho krala Jurja winowachu, ſo ßo wot wójny wotwlakuje a ſo nochze ludej, ſa

wójnu žadazemu, składnosć poskiczić, so by turkowske knjejstwo rosbił, Grichiske kněžorstwo wobnowił a zyły swět se swojim rjekowstwom do spodźiwanja stajił. Kral Jurij njedostatknosć grichiskeho luda snajesche, wón wjedźesche, so je jenož se swojej hubu wulki, a so do poslednjeho wokomika spjeczowasche, wójnskim požadanjam k woli bycź. Wójna je so skónczyła, kaž je bycź dyrbjało a kaž je Grichom kóždy wěschczicź dyrbjał, schtóž jich troschku snaje. So bychu dopokasali, so so swojich bludow njewostaja a so swoje njedostatki njewotstronja, Grichojo pschiczinu swojeho njesboža njehladaja w sebi, ale w kralu a kralowskej swójbje. Winuja krala, so so sam njeje na wojownischczo podał. To je wěrno, tola wón se swojej pschitomnosczu też njeby na czekańzy wojakow sadźerżał, kotsiž mějachu so do prócha, prjedy hacź so Turkojo pokasachu. Město sebje je kral swojeju synow na wojownischczo póslał. Krónprynz sebi njeje dobyczerjowy kawrjenz dobył, ale też žadyn druhi s grichiskich wjednikow sebi jón dobył njeje, ani Ssmolenski, ani Wassos, ani Manos. Czi pak nětko wschitzy wschu winu na krónprynza storkaja.

Ruska zarska swójba, kotraž je s grichiskej kralowskej swójbu wusko krejnje spschecźelena, je s Athena nastróżaze powjesće dostała. Sa winika hibanja pschecźiwo kralowskej swójbje padnjeneho ministra Delijanisa wobhladuja, kotryż je wójnu wuwołał, a kotryż njemóże pscheželicź, so je jemu kral sjedź wójny padnycź dał a so njeje zyku czežu samolwitosće sa pschěhratu wójnu na so wsał. Wotehnaće kralowskeje swójby a revoluzija njeby Ruskej bjes džak była. Ruska potom ani porsta wjazy sa Grichisku njeby stschiwiła.

Hrósbny hósćz.

Stary Iwan Iwanowicź Dobrochotow hladasche s małym woknom korczmy na drohu a na njewobmjesowanu se sněhom pschikrytu runinu, potom shladny na sakurjeny czažnik na sczénje, kotryż mjes swjeczećzom swjateje Marije, pod kotrymž so wolijowa lampka swěczesche, a mjes kněžorowym a kněžoroweje wobrasomaj wisasche, a rjekny swojej žonje Dareji Pětrownej, kotraž sywajo sa khachlemi sedźo pschedźesche:

„Macźi, wonka je hižo czma. Wěsće je hižo w džeżacźich, pschetož mały pokasowaŕ steji s kónczkom horje. Myslu sebi, so dźenża hižo nichtó wjazy k nam njepschińdże. Samkúmy wokeńzy a pójmoj lehnycź!"

„Ně, nano, schtó móże to wjedźecź, snadź mohłe hischće sanje s pucźowarjemi dojěcź, kotsiž dwaj hacź tśi ruble worczisny nadźěłaja. Wěsch snadź ty wěsće, so nichtó nimo njepschijědże? Njewěm wěsće!"

„Dobre, dobre, macźi!" wotmolwi pokojejo Iwan Iwanowicź, sydże so sa schenkwas, sažehli sebi s nowa dymku a synczesche wjeżely pěsničzku.

Sa džeżacź mjeńschinow sastupi połny sněha ramjenjaty muž njesdwórliwje strowjo do korczmy, sydże so sa dołhe blido a woprascha so knjesojcże:

„Móże człowjek tu pschenozowacź?"

Dobrochotowez człowjekaj měrjeschtaj pschikhadnika se snajerskim wóczkom a mysleschtaj sebi, so so wot tajkeho pěscheho pucźowarja wjele nadźijecź njetrjebataj. S krótka sebi rosmyslliwschi, měnjesche Dareja Pětrowna s horda:

„Jeli so chzecże tule na blidże abo też na podłosy spacź! Hewak tu ruma njeje!"

„Na, sym w swojim žiwjenju też hižo mjehsche kožo měł, ale schto sapoczecź?" snapschecźiwi mórkotajo sušnik, płaschcź a kosmatu czapku wotkložujo.

Dareja Pětrowna pohlada nětkole dokładnischo sa nim a wobžarowasche jara, so bě pschenozowanje tak khwatajzy pschiswolika, pschetož sušnik hladasche cźmowje a hrósbnje.

„Nanko!" rjekny na to stawajo swojemu mužej. „Czaš je lehnycź hicź. Dźenża tola pschistojny hósćz wjazy njepschińdże. — A to schkoda swěczenja!" pschistaji na lampu pohladujo, kotraž wosrjedź jstwy wisasche.

„Prawje masch, macźi, woprawdże schkoda! Snydom hasnu!" wotmolwi Iwan Iwanowicź.

Sušy sedźesche tu so njehibajo.

Dareja Pětrowna pschejesche jemu s horda dobru nóz, na czož wón njesrosymliwje bórbotajo wotmolwi, a poda so do sadneje jstwy.

„Haj, haj, luba lampka, nětkole sy dosć swěczika, nětkole sczinimy nóz!" rjekny Iwan Iwanowicź.

„Poskhajcże, nanko!" pocza sušnik. „Ssym hłódny sa džeżacź wjelkow. Macże schto jesćz?"

Dobrochotowez nan njewjedźesche, schto wotmolwicź; so by czaża k pschemyślenju nabył, cźinjesche, kaž by niczo njeślyschał.

„Jěsćz — scże so prascheli?"

„Haj, jěsćz ... ale to wam snydom praju, pjenjes nimam, sym je shubił!"

„Shubił? ... Hm! ... Schkoda! ... Jěsćz chzecże? Hm! Niczo wjazy njeje!"

Sušy sběhny hłowu a pohladny s hrósbnje swětkym wóczkom na stareho korczmarja, tak so so tón satorhny.

„Ale czakajcże, wujo! Wopraschamo so junu macźerki, snadź so tola hischće nješchto makeho wukopa, kusk!"

Teptasche do sadneje jstwiczki, pschednoschowasche swojej žonje tu wěz a wobkrucźesche pschi tym, so by straschne było, tak podhladneho kumpana snèwacź, a to czim straschnischo, dokelž wotroczk runje doma njeje. Wón je sa to, so by so zusemu khlěb a twarožk dał. Dareja Pětrowna porokowasche mužej, so je bojasnik, a wotpokasa rosšudnje jeho namjet.

Sdychujo wróczi so stary muž do korczmarskeje jstwy a sdźěli sušnikej, wěrnje wobžarujo, so w domje ani kuska khlěba njeje. Tu sasłoczi sušy rosšłobjeny a khodźesche, ruzy nad wutrobnjom kschižujo, psched derkotazym Iwanom Iwanowiczom tam a sem. Skónczjnje sasta psched nim, pozyba jeho s waha sa kónz dołheje spadowazeje brody a kschipjesche:

„Dobre, dha sczinju to, schtož je mój nan w samsnym padźesczinił!"

Korczmar wobłědny a rjekny bojasnje:

„Jeli pak tu tola niczo njeje?"

„Potom pschinješe so nješchto s bliżscheje wsy, mój luby stary błasnje! Pschinješe so, — hewak so stanje, schtož je mój nan ..."

„Nó, bratsiko, njehněwajcże so!" pschetorże jeho Iwan Iwanowicź. Chzu hischće junu se swojej starej porěczecź — khiba so so tola nješchto sczinicź hodźi."

Sušy sawoła sa korczmarjom:

„Ale nješchto wubjerne dyrbi bycź! Jeli so dyrbju hubjenje leżecź, chzu s najmjeńscha nješchto dobre jesćz!"

Korczmar powjedasche žonje, kak je sušnik hrosył. „Ach, hdy bych jeno wjedźał, schto je jeho nan sczinił! Najskerje je skupeho korczmarja morił a jemu dom nad hłowu sapalił! Macźi, to niczo druhe do rukow njehlada — budźesch dyrbjecź husyczku sarěsacź a temule dundakej wopjez!"

Dareja Pětrowna sdychny hłuboko.

„Prawje masch, nanko! Ach, czemu njejsym czi wokeńzy prjedy sacźinicź dała!"

Dobrochotowez nan khwatasche do korczmarskeje jstwy nuts.

„Směrujcże so, bratsiko!" rjekny pschecźelnje. „Pschinješe, wopjeku a dobre budże!"

„Dobre!" wotmolwi sušy trochu pschecźelnischo a sydże so sasso sa blido.

Korczmar budźische nětkole, dokelž bě strach po prawom hižo nimo, jara rad wjedźał, schto je to było, schtož je dundakowy nan sczinił, tola tón njeda so do rěczow.

Hodźina so mjelczo, hrósbnje miny. Potom pschinješe Dareja Pětrowna rjenje wonjazu husazu pjeczeń s kisałym kałom, pschejesche njelubemu hosczej pschecźelnje so posměwajo dobreho słodu a shubi so sasso.

Sušy da sebi jědź derje słodźicź, runje tak czaj a zigarety, kotrež jemu Dobrochotow skicźesche.

„Bóh žohnuj!" rjekny stary a sydże so skónczjnje k sušnikej. „Hdyž scże so najědł, mózemoj kusk powjedacź, jeli wam prawje! Wy drje s daloka sem pschińdźecże?"

„Ach, jara daloko!"

„A pucźujecże wikowanja dla?"

„Wě so, haj, wikowanja dla."

„Nó, a wasch nan — je hischće žiwy?"

„Ně!"

„Je tón też wikowanja dla pucźował?"

„Haj!"

Wczipnosć korczmarja czwilowasche a pschibywasche dale bóle, hdyž jemu sušy na nicżo wotmolwicź njechasche.

„Wodajcże, kak wam rěkaja?"

„Rěkam Simion Pětrowicź Grelow!"

„Duž bě wascheho njebo nanowe kschcežeńske mjeno Pětr!" Ně-

wěrno? Nětkole pak móhli mi tež hižo prajicź, schto je wasch njebo nan sczinił, hdyž jemu w korczmje něhdy niczo jěsczo njedachu ..."

„Hdy budźischcze so mje prjedy na to praschełi, budźich wam to hnydom wupowjedał. Duž posthajcze: Mój nan puczowasche junu w symje pěschi. Hdyž tak puczowasche, pschińdże nóz, hdyž bě runje blisko wošamoczeneje korczmy, podobnje, kaž pola waß ..." Simion Pětrowicź pschesta na dobo, pschekładowasche žebi wokomik a rjekny potom sywajo: „Wodajcze, nano, žym sprózny a mojemu jasykej chze so tež hižo spacź ... Jutsje rano budu dale powjedacź."

Iwan Iwanowicź wjedźesche, so by proschenje podarmo było, a tak wotžali so.

Dobrochotowez cłowjekaj sa zyku nóz wóczka njesańdźelischtaj, tak wczipnaj běschtaj.

Skónczńje ranje žwitasche. Iwan Iwanowicź stany a sawoła spjazeho hosca: „Czaž dale puczowacź!"

Simion Pětrowicź stany s podkohi, myjesche so, žadasche žebi schtleńczku palenza, potom khwatasche do durjow:

„Wy dźe, korczmarjo, chzyschcze wjedźecź, schto je mój nan sczinił, hdyž jemu niczo jěsczo njedachu. Zyle jednorje, wón lehny so s hłódnym brjuchom! Bożemje!"

A s tym so wotžali a shubi.

Iwan Iwanowicź bě wschón sprostnył. Tu pschińdże Dareja Pětrowna, hischcze w nóznym wobleku.

„Nó, Iwan Iwanowiczo, praj, schto je nan tuteho hrósbneho hosca sczinił, hdyž jemu niczo jěsczo njedachu?"

Stary Iwan Iwanowicź drapasche so sa prawym wuchom a rjekny:

„Schto je wón sczinił, so ty praschesch? ... Hm! ... Nó ... wón je ... korczmarjej dom sapalił ... haj, haj, sapalił ... kaž žebi to hnydom myžlach. Nó, njebě to mudrje, so žmój jemu hužyczku woprowałoj?"

„Wěscze, nanko! Wy mužšzy scze tola mudrischi, dyžli my hłupe žónske!"

Iwan Iwanowicź hladasche s woknom won, do teho kónza, do kotrehož bě so hrósbny hósczź wotžalił, a stonasche ...

Sa nasch žerbski dom

bě so dotal nahromadźiło: 40,418 hr. 44 np.

Dale su sa njón darili:

knjes dr. Muka w Freibergu	1	—
knjes wuczeŕ Sommer w Budyschinje	1	—
knjeni A. R. w Draždźanach	—	50
knjeni Wyrtowa w Budyschinje	—	50
na Kudźeliz kschczišnach w Budeschezach	1	70
na Nutniczanskej kwašu w Zyžezach psches braschku Schenka	20	—
na kwašu knjesa wuczerja Wróbla we Wósborku	6	50

Hromadźe: 40,449 hr. 64 np.

S džakom kwituje

J. Bartko,
sarjadnik Maczicznehо doma.

Ze Serbow.

S Budyschina. Tudomne pczołarske towarstwo měješe schtwórtk (Boże stpicze) swoju lětuschu hłownu shromadźišnu. Knjes farař em. Räda powita wulku syku shromadženych pczołarjow po snatym luboscziwym waschnju. Hdyž běsche so hłownej shromadźišnje sliczbowanje minjeneho léta pschedpołożiło, rosprawjesche k. wuczeŕ Sommer wo snatym wušudženju dla mědpanzanja, kotrež je so psched krótkim psched Budyskim krajnym sudom mělo, a pokasowasche pschi tym wošebje też na to, so je nasche towarstwo stajnje pschecziwo tajkemu czinjenju wojowało. Hdyž pak staj so tamnaj pczołarjej jenož teho dla pokhostałoj, so staj czisty měd s nakupowanym zokorom naměschowałoj, dha žebi nichtó myžlicź njeżmě, so może pczołam zokora nadoscź dawacź a s nim napjelnjene a derje saschpundowane płasty jako prawdźity měd pschedawacź. Chemik bórzy wuczuschli, schto je měd a schto je zokor, a potom pschińdże sudnik a khosta. Wobžarowacź pak ma so, so so pschi tajkich wušudženjach wežywustojnych wo radu njepraschejа. So by so pak też w naschich stronach wschemu jebanju pschi pschedawanju mjedu po możnoscźi wobarało, je so wobsamkło, kupowarjam s nowinami snamjenja dobreho, njepanzaneho mjedu rosjažnicź a Budysku poliziju prožycź, so by wschěm, kotsiž měd pschedawaju, trochu na porsty hladała a měd, kotryž so sa prawy nima, pschepytowała. Schtóž měd s wumělskimi płastami pschedawa, może so też khostacź. — W dalschim pschednoscheschtaj k. Braunbart wo „wumělskich płastach" a k. Ssuschka-Budyschinski: „Kak so pczoły žame wo młodu matku staraju". — Wěscze budże wschelakim witane, so žměje so też lětża na tsjoch jenotliwych njedželach roswuczowanje „wo pczołarjenju".

S Budyschina. Sańdźenu sobotu w nozy bě telegram doschoł, s kotrymž so pschipowjedźi, so je w kužiskich horach sliwk panył. Wobydlerjo pschi Sprewinym brjosy dla wulkeje wody, kotraž mějesche so wocźakacź, hižo sahe rano swoju nadobu, kotraž mohła s powodźenjom schkodowacź, wukhowachu. Rano w 6 hodźinach hižo woda psches brjohi stupi a nižiny běchu jene mutnožołte morjo. Po torhazych žołmach kaschcze, dołzy deski a hobrske hrjady, najskerje rostorhanki wottorhnjeneho mosta, pschipłuwachu. Hacź do pschipołdnja woda pschibywasche, potom pak sažo pomału spadowasche.

— Schtwórtk (Boże stpicze) popołdnju su so paduschi do Nonnenmacherez domu na swonkownej lawskej haży dobyli. Po sdaczu su so jenož na pjenjesy wotmyžlili. Dokelž tam tajkich njenadeńdźechu, su so s prózdnymaj rukomaj sažo s prócha měli. Dokelž su jedyn khamorczk na to žame waschnje rospaczili, kaž wóndano pola Säuberlichez na Nowosalzskej drózy, tukaja na to, so su to czi žami pakostnizy byli.

— Boże stpicze popołdnju pschijědźeschtaj dwaj koleżowarjej s Draždźan na jenym kole do Budyschina. Po horje k Helgestej dele sakomdźischtaj kołło w prawym cžażu na lěwizu sawinycź; duž s wulkim wotmachom do murje stareho pohrjebnischcza sałożischtaj. Wobaj žebi tak straschnje hłowu srasyschtaj, so dyrbjachu jeju do měschczańskeje hojeŕnje dowjescź. Hrosnje sawobalenaj jědźeschtaj na wjeczor se želesnizu domoj.

— Wusběhanje rekrutow budże w Budyschinje wot 8. hacź do 12. junija rano wot 7 hodźin, w Biskopizach 14. a 15. junija rano wot 7 hodźin.

— Lětusche manevry njebudźa so w Budyskich stronach, ale sažo ras w Zitawskej krajinje wotbywacź. Brigadne manevry směja so wot 30. augusta hacź do 3. septembra, manevry 3. diwisije wot 4. hacź do 11. septembra.

— Na jenym nowotwarje na Mateiskej drózy su so w nozy 23. meje do twarskeje budy, twarskemu mischtrej Kaupej žłuschazeje, paduschi nutskłamali a wschelaki murjerski grat kranyli. Tu žamu nóz su so pakostnizy do khlamow k. pschekupza Klina na drjewowym torhoschczu dobyli. Pjenjes, sa kotrymiž žlědźachu, su pak mało namakali. W pjenježnym kaschczíku jenož něktore hriwny saměnjeńskich pjenjes ležesche.

— Sańdźenu žrjedu je 5létny hólczk Pawoł Bähr, žyn jeneho tudomneho formarja na rybowej haży, do hrjebje schtrykarskeje walki panył. Listonoscheŕ Lehmann a mandźelska tyscherja Bjara dźeczo hischcze žiwe wuczežechu. Sprewja je na tamnym městnje meter hłuboka.

— Wjedrowěschczeŕ w Sserbach pische: Deschcź a pschezo sažo deschcź, sda so, so so njemohło wuwjedricź. Tola mam nadźiju, so so hacź do 13. junija na lěpsche wjedro pscheměni. S wěstoscźu wschak hischcze to njemóžu prajicź, tola wot 13 junija móżemy s połnej wěstoscźu rjane dny wocźakacź.

S Ratarjez. Hdyž běsche swudowjena Janaschowa, kotraž ma swoju žiwnoscź swonka wsy pschi Draždźanskej drózy, Boże stpicze kemschi schła, běsche so do jeje domskeho někajki pakostnik dobył. Wokno wutłóczíwschi běsche do jitwy saléł. Kaž žłyschimy, so jemu pak njeje poradźiło, něschto hódneho wuczuschlicź.

S Porschiz. (Njewjedro). Sańdźenu sobotu popołdnju w schtyrjoch hodźinach tu symnu błysk do domskeho kubleŕja Bróski dyri. Wjerch wobschkodźiwschi wón do khěžineje swonkowneje murje pschejědże, s kotrejež zyky kalkowy wobmjetk wotschaży a kurjenzowe wokno rosbi. S koża, na khěžinej muri wižazej, so błysk s pucza do bydlanskeje stwy wotwodźi. Koża bě so s błyskom pscheżehliła a so s tym bruna sbarbiła.

— Naschu wjeż a wokolnoscź staj dwaj paduchaj do njeměra stajiłoj, kotrajž staj wulkaj pschecźelaj zusteje pjerisny. Pjatk tydźenja w nozy staj wonaj s tudomneho knježeho dwora dźeżacź kur a dwě kaczzy kranyłoj. Tydźeń posdźischo taj žamaj pakostnikaj nasch knježi kurjenz sažo wopytaschtaj. Hdyž pak žebi runje najlepsche kury wubéraschtaj, jeju nózny straźnik pschekwapi. Jedyn s nóznych hawronow nimo hroda wuczekny, druhi so do konjemza wukhowa, kotrehož durje sady žebje wocźinjene wostaji. Straźnik, kotryž so njebě dohladał, do kotreje strony běschtaj paduchaj twóchłoj, pohonicza

wokacź dźĕsche, so by ſ nim hromadźe ſa nimaj ſlĕdźił. Duzy po pucźu wón woczinjene konjemzowe durje pſchiſacźini. Paduch pak drje měnjesche, so chzedźa jeho w konjemzu ſajecź a runje ſ njeho wuſkocźi, hdyž ſtražnik a pohoncź nimo pſchińdźeſchtaj. Stražnikowy pžyczk ſa nim ſkocźi a jeho ſa kholowy ſhrabny, pſchi tym žo paduch ſakopny a žo na ſemju cźižny, tola bliżſchi wokomik bĕ hižo ſažo na nohomaj a wupjerchny. — Kaž ſlyſchimy, ſtaj po ſdacźu taj ſamaj paduchaj tu ſamu nóz ſ Budyſchinſkeho knježeho dwora 4 kury wotnjeſkoj.

— W dworje tudomneho hoſcźenza drjewjany ſthód wonka pſchi muri do druheho poſkhoda wiedźe. Po tymle ſkhodźe bĕ 6lětny žyn dźĕlacźerja Wulkeho horje ſaſchoł a žo horka pſches jeho wobkloženje nakhilił. Dodźerżane wobkloženje pak hólzowu cźežu njewudźerża a žo ſ nim dele do pleſtrowaneho dwora wali. Hólcźez žebi pſchi tym koleno rosbi, druhu nohu žebi ſwiny a žebi do hlowy dźĕru wuraſy. Wulki dźiw je, ſo žo njeje ſaraſył.

Se Schekez. Sańdźenu wutoru wjecźor je žo na tudomnym Wjeliż kuble ſtara dodźerżana bróžeń, kotraž dyrbjeſche žo w bliżſchim cźažu wottorhacź, wotpaliła, Kak je woheń naſtał, njeje ſnate.

S Maleſchez. Jutſje njedźelu, 30. meje, je němſka Boża žłużba prjedy žerbſkeje. Sſerbſka ſapocźina žo po tajkim 1/2 10 hodźin dopołdnja.

S Njeżwacźidła. Pſchi poźledním mejſkim žwjedźenju je žo wupokaſało, kak žmjercź ſtraſchne je pſchi wudyrjenju wohnja na rejwanſkej kubi, kotraž ma jenož jedyn wukhód. Wyſchnoſcź je teho dla poruczíła, ſo žo tak dołho na ſali naſcheho hoſcźenza njeżmĕdźa reje wotbywacź, doniż žo njejžu ſa njón druhe wukhodne durje natwarike. — Najenk tudomneho knježeho hoſcźenza, knjes Gäbel, je Kobaniz hoſcźenz w Małym Wjelkowje kupił a jón hižo pjecźa 1. julija pſchewoſmje.

S Dobroſchez pola Njeżwacźidła. Sańdźenu žobotu je žo tu hacźenje knježeho hata, ſ njepſchestawazym deſchcźom wyšoko napjateho, pſchedrĕło. Skoro wſchĕ tharpy žu wupkuwake.

S Huſki. 16. junija budźe žo w naſchim Božim domje miżionſki žwjedźeń žwjecźicź.

Sliwk ſ połnozy Cźornoboha. S Wujeźka. Sliwk, kajkiż najſtarſchi wobydlerjo naſcheje wžy njepomnja, je žo žobotu 22. meje na naſchn mĕrnu wjeſku roſpuſchcźił. Popołdnju wokoło 1/2 3 hodźin ſ połdnja pſches Cźornobóh ſe ſatraſchnym hrimanjom a błyſkanjom njewjedro pſchicźeże. Sa krótki cźaž zyła wokolina w wodźe pluwaſche. Naſcha hewak małka rĕcźka žo do torhazeje rĕki pſchewobrocźi, kotraž pjecźzentnarſke kamjenje pſchewalowaſche. Do domu kněžkarja Voigta, kotryž doma njebĕ žo woda do bydlanſkeje ſtwy žołmjeſche. Voigtowa mandźelſka a dźĕcźi ſ hložom po pomozy ſchkrĕcźachu. Mujeŕ Bĕrka ſpyta, žo k nim pſches wodu pſchedobycź. Tola wón hiſchcźe njebĕ do žrjedź wody pſchiſchoł, dha jeho torhaze žołmy ſ tajkej mozu na bok ſtorżechu, ſo žebi pſchi tym porſt jeneje ruki ſwiny. Dokelž Voigtez žwójbnym njebĕ móżno, žo pſches wodu wukhowacź, woni ſe ſadnimi ſtwinſkimi woknami won na hórzy ſady khĕże wucźeł pytachu. Nĕhdźe ſa hodźinu bĕ žo wulka woda ſbĕżała, tola ſ pĕſkom a njerjadom ſanjeżene łuki a ſahrody hiſchcźe dźenża wo jeje ſakhadźenju žwĕdcźachu.

S Trjebjeńzy. Sliwk, kotryž je žobotu 22. meje Bukecźanſke ſtrony domapytał, je žobu najhórje naſchu wjeż potrjechił. Khwilu po tym, hdyž bĕ njewjedro zychnowacź ſapocźało, žo ſ wyſchiny pſched naſchej wžu mózna rĕka wody dele waleſche, kotraž twarjenja žiwnoſcźerja Bjenady pſches dwaj łohcźi wyšoko pócźrje. Skót w hródźi budźiſche žo tepicź dyrbjał, hdy budźiſche Bjenadowy 9lětny žyn do hródże njekhwatał, kruwu, jałojzu a koſu ſ powjaſow wotrĕſnycź, hdyž žo woda połdra łohcźa wyšoko do bydlanſkeje ſtwy nawali. Se žužodſtwa hnydom gmjenſki pſchedſtejicźeŕ Hoſcha, bur Schołta a jedyn kowarſki na pomoz pſchibĕżachu a skót pſches khĕżu ſ twarjenja wuwjedźechu. Kruwu a koſu ſamochu na twjerdu ſemju dowjeſcź, tola hdyž jałojzu ſ khĕże wuwjedźechu, ju torhaza woda ſhrabny a 300 metrow dałoko kuleſche, doniż ſkocźo w kerkach wiżajo njewoſta. Mużojo ſe wžy jałojzy ſ dołhej żerdźu rucże powjas wokoło rohow ſadźernychu a ju potom ſbożownje wucźeżechu. Wulki dźiw je, ſo žo wona, hdyž je žo w żołmach pſchewalowaka, tepika njeje. Bjenadźiz žwinjo, na kotreż bĕchu pſchi wukhowanju jałojzy ſabyli mĕjachu, ſa tepjene a morwe. Ale też wone bĕ żiwe woſtało. Sswinjo bĕ žebi žame ſe ſtracha wupomhało, ſ hródźinymi wocźinjenymi durjemi do bróżnje wupkuwawſchi, hdyž je poſdźiſcho w bróżninej komorje namakachu. S boka Bjenadźiz twarjenjow bĕ žebi woda, hdyž žo hewak rĕcźka ſawinje, nowe rĕcźniſchcźo połdra metra hłuboke wudrĕła a ſ tym wodowod, do Schmidtez piwarnje wjedźazy, pſchedrĕła. S Bjenadźiz dwora, kotryž bĕ žo wyšoko ſ njerjadom ſanjeżł, je woda wjele nadoby, ſchatow, walcźkow atd. žobuſtorhnyła, tola je žo wjetſchi dźĕł tychle wężow poſdźiſcho ſažo namakał. Kak wulka je woda była, je ſ teho widźecź, ſo je wona pſches wyšokoležazy ſchožej łohcź wyšoko bĕżała.

S Wadez. Podobnje, kaž w žužodnej Trjebjeńzy, je też ſlimk w naſchej wžy ſakhadźał. Popołdnju 1/2 3 hodźin žo pſchi žylnom hrimanju a błyſkanju deſchcź pocźa lecź, ſo ani pjecź krocźelow dałoko njebĕ widźecź. Se ſchožeja dale k wžy woda ſ móznymi żołmami ſchucźeſche. Jeje żyły nawal do tudomneje kutez korcźmy ſraſy. Sſo do pinzy dobywſchi žo kužolaze żołmy pinzyny wjelb wutłócźichu. Duż woda ſchpundowanje hoſcźenzſkeje ſtwy wuſbĕhny, tak ſo deſki wo jſtwje pluwachu. Wot korcźmy woda po pucźu, žo do njeho hłuboko ſarywajo, k żeleſnicźnemu moſtej ſchumjeſche, hdźeż dalſcheje ſchkody njenacźini, dokelž tam hłubſche rĕcźniſchcźo namaka. Wo wžy žu ſ hatka, wot Budyſkeho pſchekupza k. Klina wotnajateho, ſ wulkej wodu wſchĕ kharpy wotpluwale.

S Droždźija. Woda ſlimka, kotryž je žo žobotu popołdnju na Wadezy a Trjebjeńzu wulał, je w naſchej wžy wobydlerjow domow, pſchi rĕzy ſtejazych, do wulkeje hroſy a ſtróżelow ſtajiła. Woda žo cźiſcźe njenadźizy do wžy nawali. Móz, ſ kotrejž wona po horje dele k nam ſchucźeſche, móże žebi cźłowjek lĕdma myżlicź a pſchedſtajicź. Pſchede wžu wona kamjeńtny móſt roſtorha, nĕhdźe 30 zentnarſke kamjenje, ſ kotrymiž bĕ pſchikryty, wotſbĕhnywſchi. Pſched knježim parkom žo hacźenje pſtruhoweho hacźika, kotrež bĕ ſ tołſtymi korjenjemi wulkich ſchtomow huſto pſcheroſcźene, rósdrě, a nĕkotre wulke ſchtomy žo podmlĕchu. Twarjenja, kotrež khĕżeŕ Janaſch, korbaŕ Ulbrich, khĕżkaŕ Penther, khĕżkaŕ Wittenberg a khĕżkaŕ Handrij Krawz wobydła, žo ſ dźĕła nĕkotre łohcźe wyšoko pócźrjechu. Pola Janaſchez žo woda ſ woknami nuts waleſche, a w bliżſchim wokomiku w njej blido, ſtoły a ławy atd. pluwachu. Runje tak bĕſche pola khĕżkarja Penthera, hdźeż runje nichtó doma njebĕ. Tu woda nimale hacź do niſkeje tſĕchi dożahaſche. W khĕżzy nutſka wſcha nadoba, jako khamor, łožo, blido atd., pluwaſche a žo ſe żołmami hacź do wjercha ſtorkaſche. W nĕkotrych druhich twarjenjach žu žo pinzy pócźrjeke a žo ſ błótom ſanjeżke. S wulkej wodu wſchelaka nadoba a wjele walcźkow žobu pſchipkuwa. Mjes druhim je woda kublerjej Kubizy we Wadezach 3 kopy walcźkow wotwjedła.

Niże Droždźija wulka woda njeje wjazy rĕcźe hódneho ſapuſcźenja nacźiniła. Jenož wobkhad je žo dlĕſchi cźaž na Wósborſkim ſchożeju hacźił, hdyž jón woda pola Worzyna khĕtro wyšoko powodźi. W niźinach je woda jara pomału wotbĕżała. Hiſchcźe njedźelu dopołdnja bĕ wona pola Njechornſkeho młyna tak wyšoka, ſo pſches tamniſche ławy żołmjeſche, tak ſo dyrbjachu žo ludźo, kotſiż chzychu pſches młyn do Hrodźiſchcźa kemſchi hicź, wrócźicź.

S Krakez. Pſchi žamym je žo žrjedu tydźenja ſchtyrilĕtny Wopjenzez hólcźez we wyšokonapjatej Rocźzy tepił. Pſchi rĕzy khodźo bĕ do njeje panyk a torhaza woda bĕ jeho hnydom dale njeżła. Na ſboże bĕ żiwnoſcźeŕ Krupaŕ w bliſkoſcźi, kotryž ſa dźĕſcźom do hłubokeje wody ſkocźi a jo dożahnywſchi na žuche wunjeże. Hólcźez drje bĕ po ſdacźu morwy, tola hdyž bĕchu jemu wodu ſ rta wubĕżecź dali a jeho dlĕſchi cźaž rybowali, žo w nim ſažo żiwjenje wrócźi.

S Wósborka. Pſchi žobotniſchim ſlimku je nażypanza Wósborſko-Lubijſkeje żeleſnizy tak žylnje rosmokła, ſo njedźelu dopołnja po njej jĕdźicź njeżmĕdźichu. Hakle hdyž bĕ žo nażypanza pola Wujerja ſ kołami wobtwjerdźiła, bĕ ſtrach ſa żeleſniſke cźahi wotſtronjeny. — Też na cźarje mjes Lubijom a Shorjelzom žo nażypanza pukaſche a žo do hibanja da. Najwjazy ſchkody je wulka woda na żeleſniſkej nażypanzy pola Dürrhennersdorfa nacźiniła.

S Rakez. Wot lĕtuſcheho nalĕcźa w naſchej wożadźe bacźony tak pilnje dźĕcźatka noſchachu, ſo naſcha baba žwoje ſaſtojniſke dźĕło pĕſchi khodźo wjazy dokonjecź njemóżeſche. Dokelž žebi wona wós a konja kupicź nochzyſche, žebi dwojokoło ſapiża, a wona nĕtko kaž wĕtſik ſ jeneje wžy do druheje ſchwórcźi. Poźlednje njedźele wſchak je dyrbjała žwojemu worzlowemu konikej khwilu žwjecźicź dacź, dokelž žo wón pſches błócźane pucźe njemóżeſche pſchedobycź. Duż pſchi poźlednim deſchcźikojtym wjedrje niż jenož naſchi ratarjo, ale też te wbohe njedźelniczе jara ſkorżachu; pſchetož baba njemóżeſche jim tak ſpĕſchnje, kaž prjedy, žwoju nuſnu pomoz ſticźicź.

Se Sslepjanſkich ſtron. Ssobotu 22. meje pſches naſchu krajinu ſtraſchne njewjedro ſe žylnym ſlimom a krupami cźehnjeſche. Błyſk ſa błyſkom ſ cźorneho njebja žapaſche, a krupy, haj łodowe

kruchi liśće se schtomow drějachu a hałoſy wotbiwachu a ſywy ſaniczachu, kotrež njedźiwajcy ſymneho mokreho wjedra w naſchej krajinje rjane ſteja. Pódla teho ſo deſchcź kaž ſ rěkami lijeſche a naſtata wulka woda puće wudrě, ſ hórkow ſ blakami pjerſchcź hacž do běłeho pěſka ſ naſadźanymi běrnami wotnjeſy a na łuki ſmjeta. Na Barlinſko-Shorjelſkej żeleſniczy bě njedaloko Trjebina woda na něſtorych měſtnach wſchón pěſk ſ tramow wotpławiła, tak ſo dyrbjeſche cźah, kotryż wokoło 4 hodźin nimo Trjebina jěſdźi, ſaſtacź. Sa khwilu, hdyż běchu dźěłacźerjo trochu ſchkodu ſwuporjedźeli, móżeſche cźah dale jěcź, tola hakle wjeczor běſche pſchěſtrjeń ſaſo doſpołnje w rjedźe. Wulke ſboże je, ſo krupy ſ wjetſcheho dźěła na Mużakowſku holu trjechichu, jenoż mały dźěł padźe na Trjebinſke a Brěſanſke, wjetſchi dźěł pak na Derbjanſke pola. W ſwěrinſkej ſahrodźe a Holeniku, hdźež krupy padacź poczachu, ſo ptaczki na ſchtomach ſabichu. S móznym ſliwom ſběźana woda niże leżaze Rownjanſke a Mułkecźanſke leżomnoſćе powodźi, tak ſo běchu woue jedyn jěſor. Pućź mjes Mułkezami a Rawnom běſche zyłe póczrjety, tak ſo ſo hiſchćе njedźelu popołdnju njehodźeſche po nim khodźicź.

S Rowneho pola Sslepeho. Schwarnje wukupak je ſo ſańdźenu njedźelu dźěłacźeŕ K . . . ke. Popołdnju po Hródkowſkim pućу ſ horzej hłowu domoj duzy, wón na moſćе pſches młynſku hrjebju wjedźazym. ſaſta; jemu ſo na dobo ſechzeſche, ſwoju ſnutskownu horzotu troſchku wokhłódźicź. Cźělnahi ſo wuſlěkawſchi wón do wułkeje wody ſkoczi a jemu ſo w njej tak ſpodobaſche, ſo wón ludźom, kotſiż chzychu jeho wucźahnycź, cźěkaſche, ſtajnje wokajo, ſo je w wodźe tola tak duſchnje cźopło. Skónczńje jemu jedyn wjeſnjan ſ tołſtym ſochorom na kožu dźěſche a jeho ſ wody wuhna. Pſchi khłódnej kupjeli ſu drje jemu bruczki ſ hłowy trochu ſwułětałe!

Wußudźenja.

Pſchißažny ſud. 43lětny, hacž dotal njekhoſtany kowařſki miſchtr Ernſt Heinrich Graf ſ Wósborka, bě wobſkorżeny, ſo je 10. februara 1891 ſajmu pſcheńcźneje ſłomy, kublerjej Hermannej Wittigej we Wósborku ſłuſchazu, kotraż bě ſ 800 hriwnami pſche wohnjowu ſchkodu ſawěſćena, ſapalił, ſo by ſ tym Wittigej ſawěſćenſku ſumu wobſtarał. Lětża 31. januara Wittig wumrje. Hdyż lokalny ſudnik Hocker jeho ſawoſtajene papjery pſchehladowaſche, wón mjes nimi jene Grafowe ſliczbowanje wſcho hromadźe wo 433 hr. 33 np. namaka. Mjes jenotliwymi liczbami rěkaſche jena „ſa F. i 50 hr., abo hdyż je tebi to pſchemało, potom ſu to tolerje“, mjes tym ſo w jenym Grafowym liſćе, w kotrymż zyła ſuma 441 hr. wucźinjeſche, ſady liczby 60 hr. ſtejeſche ſa —? Hižo po wotpalenju ſajmy běchu ſo na Graſa hrěſchili, ſo je wón Wittigej k woli ſajmu ſapalił. Hocker ſo na tamne powjedanje, hdyż Grafowy liſt a ſliczbowanje wohlada, dopomni, wobej papjerje Grafej pſchedpołoži, „Ach, to dźě je ſa pſchedacźe wowża.“ Żandarmej pak Graf tu wěż ſaſo cźiſćе hinak wułoži. Pſchißažni njemějachu winu wobſkorżeneho ſa dopokaſanu a jeho teho dla wuwinowachu.

ſebi wujaßnjenje żadajo. Tutón ſo njekomdźiwſchi wotmolwi:

Ławniſki ſud. Minna Mikanjowa w Łupoj bě khlamarjej Wollmannej w Łupoj w khlamach ſ blidoweho kaſchcźika něhdźe 9 hr., a hoſcźenzarjej Lozy w Łupoj delka wo jſtwje ſ jeneho khamorcźka płatowy měſchk něhdźe ſ 5 hr. a ſ kuchinje 2 trjeni a jedyn klankaży wupjerk kranyła. Sa to doſtanje w jaſtwje darmotnu hoſpodu na 4 njedźele.

Dźěłacźeŕ Korla Auguſt Pjetraſch w Huſzy k temu ſtejeſche, ſo je Ernſtej Rycźerjej w Cźornych Noßlizach ſ jeho ſkały jene błózko a klampnarjej Bertholdej w Budeſtezach ſ khěże jenu lampu, 1 hr. hódnu, kranył. Jemu teho dla jaſtwo na jedyn tydźeń pſchißudźichu.

Přilopk.

* Po Falbje budźa lětża kritiſke dny prěnjeje rjadownje: 28. auguſta, 26. ſeptembra, 25. oktobra, 24. novembra. Druheje rjadownje: 14. junija 14. julija, 12. auguſta, 11. ſeptembra, 10. okt., 23. dezembra. Tſećeje rjadownje: 31. meje, 30. junija, 9. novembra a 9. dezembra.

* Draždźanſki pſchißažny ſud je dźěłacźerja Pawoła Breitenfelda, kotryż je 27. februara w Miſchnje pjenjeżnika Pfortu ſkónzował, hdyż bě jeho tón pſchi nóznym nutſkamanju pſcheßkapił, k ſmjerćі ſaſudźił.

* Żadne dźěłdźaze żohnowanje je ſo jenemu wucźerjej Lipſcźanſkeje katholſkeje ſchule doſtało. Jemu ſo wóndano trójniki, dwě holczży a jedyn hólczk, wobradźichu. Dźiwajo na żadnoſcź tajkeho podawka je ſbożowny nan wſchitkich Lipſcźanſkich katholſkich wucźerjow kmótrow proßył. Wucźeriſki kollegium je ſe ſwojim direktorom tole pſcheproſchenje rad pſchijał.

* Porědka ſchcźeńża je ſo wóndano w Reudnizſkej podjanſkej żyrkwi wotměła, tam mjenujcy trójniki (dwě holczży a jedyn hólczk) ſwjatu ſchcźeńżu doſtachu. 1. meja běſche ſbożownemu nanej tute żohnowanje wobradźiła. Dokelż ſo mjes 300,000 narodami hakle jene trójniki narodża, je tutón podawk tak porědki, kaž dobycźe wulkeho loża.

* S Zeulenrody. Tudy je ſo dwójne mordarſtwo ſtało. 19lětna dźowka Meißnarjej ſo ſe 24lětnym dźěłacźerjom Gründlerjom ſ Kulmbacha wodźeſche. Rjana, pſchecźelna holczka pak bě ſo ſkónczne ſwojeho lubeho naměła a jeho teho dla wopuſchcźiła. Duż bě hižo wot njeho wſchelke hroženja a druhe njeſpodobnoſćе wutracź měła. W nozy k njedźeli dobu ſo ſanjechany luby do lubineje komory, w kotrejż ta holza ſ młódſchej ſotru w jenym łožu ſpaſche. Hdyż bě ſebi ſapałku ſaßwěcźił, ſo by widźał, koho ma pſched ſobu, ſatſěli wón tu holczku, jej ſ revolvrom do hłowy tſěliwſchi. Do nana, kiż w tej ſamej komorje ſpaſche a hnydom poſkoczi, mordar dwójcy tſěli, tola pak jeho kóżdy krócź mißny. Potom ſam ſebje ſatſěli.

* S Mansfelda. Semjanſkeho proſcherja ſu wóndano w Burgu ſajeli. Sswobodny knjes Khorla ſ Flemming běſche ſo něſchto cźaſa jako dźěłacźeŕ w zokorowych fabrikach żiwił. Poſdźiſcho ſo jemu to wjazy njelubjeſche, duż po proſchenju khodźeſche.

* W Ruppersgrünje Bože njewjedro do wobydlenja kublerja Kießlinga dyri; wone drje njeſapali, tola jeneho cźeladnika a jenu dźowku ſaraſy.

* (Wjelbłudy [kamele] jako domjazy ſkót w Póſnańſkej.) Na Cźernijewoſkich kubłach, hrabi Sigismundej Skorſewſkemu ſłuſchazych, je ſo ſajimawa nowota ſawjedła. Hrabja S. je ſebi ſchtyri wjelbłudy pſchińcź dał, ſo by ſpytał, je měſto koni abo wołow na roli trjebacź. Pruha je, kaž rěka, jara derje wupadła. Wjelbłudy ſu ſo ruczе ſ domiłe a khodźa zyłe derje w płuſy. Jedyn wjelbłud ma tak wjele mozy kaž dwaj konjej; pſchi tym ſu ſ tunjej pizu ſpokojom.

* S Liberza w Cźechach. Wutoru je njeſnata macź w dwórniſchcźowej reſtauraziji tudy ſwoje połßedmałętne dźěcźo wußadźiła. W jeho ſaku liſt namakachu, w kotrymż macź piſche, ſo je ju wulka nuſa k temu nuſowała. Dźěcźo je dwórniſchcźowa tobakowa pſchedawarka tu khwilu k ſebi wſała.

* S Pěſchena. Na polizajſtwje bě ſjewjene, ſo dołholětny dźěłacźeŕ na drósy, Pětrk, ſo wot ranja wjaz njeje widźecź dał a też ſebi kaž hewak po ſwoje ſnědanje pſchiſchoł njeje. Hdyż běchu na to durje wotewrili, jeho na ſtólzu morweho namakachu. 10. meje běſche ſwój 80. narodny dźeń ſwjecźił a bě wot ſwojich ſobudźěłacźerjow ſbożopſchecźa a dary doſtał. Pětrk bě jara ſpróżniwy a njewuſtawazy dźěłacźeŕ a je wjele ſrudnych dnjow pſchětrał. W lěcźe 1855 bu w Mockritzach, hdyż jenemu wobſedźerjej ſtudźeń ryjeſche, ſ tym, kotremuż ju ryjeſche, 55 łohcźi hłuboko ſaſypnjeny, hdźež ſtaj bjes jědźe 9 dnjow 11 hodźinow pſchebyłoj. Nichtó ſebi ſkónczńje njemyßleſche, ſo mohłoj hiſchcźe żiwaj bycź. Ale wobaj buſchtaj żiwaj wucźehnjenaj. Wobſedźeŕ bórſy wumrje; Pětrk pak, jara kruty muż, je tu cźwilu bjes wſcheje ſchkody pſchětrał.

* (Wjeŕchowſke rjemješło.) Snate je, ſo wjele knježazych wjeŕchow a prynzow ſa młode lěta rjemješło nawuknje, a ſo też něktoſi poſdźiſcho jara rad w nim dźěłaju. Naſch khěžor Wylem II. je jara wuſchikny pißmikiſtaŕ, Humbert, italſki kral, je jara wuſtojny ſchewz a tkalz. Schwedowſki kral Oskar wě ſe ſekeru lěpje wobkhadźecź hacž Gladſtone, a to chze wjele rěkacź. Jendźelſka kralowa je ſtajnje rad a wjele ſchtrykowała; hakle pſched niz dołhim cźaſom je najſtarſchej żónſkej w ſaſtaraŕni ſa khude żony, kiż wjazy k dźěłu thmani nejßu, wulki wołmjany wobwěſchk darika, kotryż je ſama heklowała. Prinz ſ Wales jendźelſki krónprynz też pjecźa jara rad ſchtrykuje a je wſchelke nohajcy ſam ſapocźał a doſchtrykował, ſchtoż něktoraźkuli woßebna knježniczka njeſamóże. Jeho ſyn, wójwoda ſ York, je powjaſaŕſtwo doſpołnje nawuknył.

* Kóżdy kraj ſo ſ něcźim wuſnamenja. Italſki krónprynz a jeho młoda mandźelſka minjeny tydźeń dla wotewrjenja wumjeſtkeje wuſtajenzy w Venedigu pſchebywaſchtaj, a ſa tón krótki cźaſ njejſtaj mjenje hacž 1100 proſcheriſkich liſtow doſtałoj. Něktoſi proſcherjo jěſdźachu na cźołmach ſa nimaj, ſo mohli jimaj proſcheriſke liſty pſchicźißnycź. Scheſcźo ſ tutych proſcherjow padnychu pſchi tym do wody. Najnuſniſcho mějeſche tón, kiż ſa krónprynzowſkimaj mandźelſkimaj płuwajcy jimaj proſcheriſti liſt pſchicźißny.

* W němskej pokodnischej Łužizy je slowk sańdźenu žobotu wožebje Obercunnersdorf, Schönbach a Dürrhennersdorf potrjechił. W Schönbachu woda wjeßneje rěčki, kotraž žo do torhazeje rěki pschetwori, do twarjenjow dobywasche, tak so dyrbjachu ludźo a stót cźěkacź. Hdyž běsche woda trochu wotběhnyła, žo srudny napohlad poskiczi. Mosty a brjohowe murje běchu žo s dźěła saßypke, sahrody žo s pěskom sanjeßke a pucźe žo wudrěke abo rostorhake. Wjele dźěła budźe trjeba, prjedy hacź budźe wscha schkoda saßo wurunana. Se Schönbacha žo wulka woda do Dürrhennersdorfa wobrocźi a na żelesnizy koliju na 100 metrow daloko podmlě, cźehoż dla cźahi khwilu jěsdźicź njemóżachu. Pschi krutwjazej horje žo hatowe hacźenje pschetorże a w Dürrhennersdorfje žamym žo wulka schkoda na łukach, sahrodach a pucźach naczini. Dokelž bě żelesnizyna naßypanza namokła, žo wona, hdyž chzyschе cźah s dwórnischcźa do Schönlinde wotjěcź, do žuwanja da. Kedźbliwosczi sastojnikow ma žo dźakowacź, so je žo cźah wulkeho njesboża sminył. Hacź runje žo zyku njedźelu po spochi deschcźik lijesche, dyrbjachu żelesnizy dźěłacźerjo bjes pschestacźa dźěłacź.

* Mjes tym so je w Němzach meja jara khłódna a mokra była, žu žo sa tón cźaž w Franzowskej žylnje poczicź dyrbjeli. Schtwórtk tydźenja w Parisu thermometer 25 gradow cźopłoty w khłódku pokasowasche. Někotre žylne njewjedra žu schkodu, kotraž bě žo sapoczatk meje s mrósami nacziniła, saßo trochu narunałe, tola też na wžach wjele sapuscźenja nacziniłe a žebi někotre cźłowske żiwjenja sa wopor żadałe.

* Roshorjazy podawk žo w Hosterwizach na leżomnosczi schulskeho direktora Böhmy sta. Cźěßla Nake, kotryž studźeń porjedźesche, do hłubiny padźe. Padajzy pak žo wón jeneje hrjady pschimny. Po dołhim prózowanju žo poradźi, teho muża strachej tepjenja wukhowacź.

* (Zadławe žamomordarstwo.) Cźěßla Kscheschcźijan Volkmann w Hüttenrodźe dynamitowu patronu na semju położi, a žo na nju lehnywschi ju sapali. S rosbuchnjenjom žo jemu delni żiwot na żałoßne waschnje rósdrje.

* (900 cźěschnych dźěcźi žo shubiło.) W Neapelu w Italskej žo skandalosna wěz wopowjeda. Tam žu wußlědźili, so žo s jeneje dźěcźazeje wukhowarnje na dobo dźěcźi shubjuja. Tak je žo wukopało, so je žo w lěcźe 1895 s najmjeńscha 900 cźěschnych dźěcźi s wukhowarnje shubiło. S dźěcźimi je žo, kaž je pschepytowanska komišija na žwětło pschinjeßła, żadławje sakhadźało. S 856 dźěcźi žu sa poßlednje schtyri měßazy jenoż tři pschi żiwjenju wostałe.

* W Török-Bresе je rěcźnika Jurja Nikoliczа jedyn ratař sakłół kotrehoż dyrbjesche wón dła 290 schěßnakow cźasacź. Mordař žo, wusna, so je na žwój wopor hižo dwaj dnjej łakał.

* Khěžeŕ Hartmann w Lauterbachu žwoju krutwu sarěsacź da a jejne mjaßo se žwojimi žwójbnymi jědźesche. Někotre dny posdźischo Hartmannowa mandźelska skhori a bórsy wumrje. Runje tak rěsnik skhori, kotryž bě krutwu sarěsał, tak so dyrbjachu jeho do jeneje Draždźanskeje hojeŕnje pschinjesecź Kaž je žo nětko wupokasało, je krutwa žłosyniny žnjecź (Milzbrand) khora była; mjaßo je hižo w tajkej měrje skażene było, so je Hartmannowa mandźelska je woptawschi sa krótki cźaž wumrjeła. S tej należnosczu žo też hižo khostanska wyschnosczź saběra.

* W Krümmelu pola Hamburga, hdźež žo tři dynamitowe fabriki namakachu, je 23. meje jena s nich do zyła rosbuchła. S wožom dźěłacźerjow, w fabrizy dźěłazych, schtyrjo do powětra sleczichu. Cźi schtyrjo drusy žo s cźaßom wukhowachu, hdyž žo rosbuchnjenje w prěnjej dźěłaŕni sta. S cźěłow schtyrjoch morjenych žu žo jenoż někotre stawy hacź dotal namakałe. Wscho hromadźe je 60 zentnarjow dynamita rosbuchło. Wulke sboże móże žo hischcźe mjenowacź, so žo rosbuchnjenje sahe rano sta, hdyž hischcźe njeběchu wschitzy dźěłacźerjo na dźěło pschischli. Rostorhanki mile daloko sleczichu. Schtomy w fabrizynej wokolnosczi žu kaž wottruhnjene. W žußodnymaj fabrikomaj je žo wjele dźěłacźerjow s rosfunknjenymi rosbitkami franiło. W dalokim wokrjeżu je žo wjele tyßaz woknowych schkleńzow s powětrowym satschaßnjenjom pukło. Nastata schkoda je njeßměrnje wulka.

* S galizischich mjesow wo żałoßnym njeskutku pißaja. W lěžu pola Dobrowy dundazy jenu holzu nadpadźechu a do cźista wurubichu. Hdyž wobžaromna holza bjes pomozy na drósy leżesche, k njej muż pschiúdźe, kotruž jej žwoju pomoz pschecźiwo rubjeżnikam poskicźi. Wboha strachocźiwa holza sa mužom kruch do lěža dźěsche, hdźež ju posdźischo namakachu. Njekraßnik ju tam pschemozowa a jej woczi wukała. Posdźischo ludźo holzu w lěžu namakachu, hdźež bórsy wumrje. Słóstnikow žu hižo sajeli.

* S Branda w rudnych horach pißaja: W jamje „njebjeskeho wjercha“ žu bohatu namakanku, mjenujzy wulki kruch cźistеho žlěbra, 180 puntow ważazy, scźinili.

* (Do hnójnizoweje jamy panyła.) W Naundorfje pola Zehrena je dwělětna dźowka kublerja B. srudnu žmjercź namakała. Dźěcźo bě na dworje k juchowej jamje pschebliśko pschischło a, hacź runje běsche pschikryta, s hłowu do njeje padźe. Dźěcźo drje hnydom s jamy wucźežechu, a jemu žo też saßo myßle wrócźichu, tola wone, dokelž bě hnójnizu žrěbło, skhori a bórsy wumrje.

* W Püttlingenje pola Saarbrückena žandarmojo do dweju młodeju cźłowjekow, kotsiž běschtaj do lěža po kupjene drjewo pschischłoj, tšělichu a jeju satselachu, měnjo, so staj paduschnaj hońtwjerjej.

* (Mudry cźłowjek žebi pomhacź wě.) Franzowski pěßnjer, Verlain, kiž je njedawno wumrjeł, bě něhdy na žwojim pucźowanju do južnofranzowskeje wžy pschischoł. Tam be jeniczka korczmarka, jako hłupa a skupa snata. Verlain bě něhdźe 10 hodźinow pucźa pscheschoł; duž bě hłódny a laczny, njemějesche pak žanych pjenjes. Pscheð wjeßnej korczmu stejo žebi pschemyßlowasche, schto by cźinił, hacź by skupu korczmarku na něschto proßycź schoł abo niz? Duž jemu kraßna myßliczka pschipadźe. Jeli móżesche ju wuwjesecź, bě jemu spomhane, so móżesche naßyczeny a napojeny s nowymi mozami dale pucźowacź. Verlain sastupiwschi žo korczmarzy wobrocźi a žo jeje woprasча: „Njemóżecźe mi prajicź, schto je dejmant, tak wulki, kaž lěßny worjech, winojty?“ Korczmarzy žo sezny; wona wuhłódnjeneho pěßnjerja s wocźomaj wot nohow hacź do wjerschk hłowy pschemeni. Jeje nahrabnosczź bě wozucźika. „Tón žlěpz je wěscźe dejmant namakał abo něhdźe kranył; chzu hladacź, so jón dostanu“, žebi pomyßli. Hnydom jeho pscheproßy, so by žo pola njeje poßydnył. Verlain žo wobarasche a wudawasche, so je hižo pojědł. S hładkimi žłowami pak žo jej poradźi, jeho nahnucźicź, žo poßydnycź a jemu dobru jědź a picźe pschinusowacź. Verlain jědźische, kaž wuhłódnjeny je, njedawschi žebi dołho kasacź; też napoj dasche žebi derje žłodźecź. Hdyž bě žo do wole najědł a napił, korczmarka na njeho žadźecź pocza, žo jeho praschejo, kajke to po prawym s tym dejmantom je, wot kotrehoż chze wjedźecź, schto je winojty a hdźe jón ma. Verlain směrnje wotmolwi: „Dejmanta žaneho nimam, žym jenoż dźenże rano w Marseillu w jenym wokuje jedyn tajki wustajeny widźał, a žym wcźipny, schto něhdźe płacźi.“ Korczmarka chzyschе žo s mjersanjom puknycź, w žwojich žamžnych paßlach běsche žo popadła, pschetoż wona bě Verlaina pscheð žwědkami k jědźi nanusowała.

* (Wjele hódny žwinjazy żołdk.) Jendźelskim lěkarskim nowinam jedyn Parižski dopißowař spodźiwnosczź k wjedźenju da, so žu wóndano w żołdku jeneho žwinjecźa, kotrež běchu, jo na wiki pschiwjedschi, hnydom sarěsali, dwě stofrankowskej papjerje, do moßasneje buschkwizy samknjenej, namakali. Pjenježnej papjerje běschtej žo zyle cźistej sdźerżałej; jenoż moßas, jej wobsamkazy, bě žo se żołdkowej kißalinu scźornił.

* (Kußnjenje jeneje kóczki.) Lětža 30. januara jena kóczka jeneho barbjerja w Birminghamje w Jendźelskej kußny. Lěkař ranu lěkowasche, kotraž bórsy saži. Hakle 14. haprleje žo sle scźěhwki pokasachu, hdyž muż skorżesche, so jeho w pózerku boli a so je jemu wscho picźe pschecźiwne. Dokelž žo na nim derje widomne snamjenja pßyczeje skażenosczе pokasachu, jeho do hojeŕnje dowjesechu, hdźež se žylnymi widlischcźemi nadpanjeny 16. haprleje wumrje. Ta žama kóczka bě hischcźe jeneho druheho muża nadpanyła a jeho do ruki kußka, po cźimž hakle běchu ju morili. Druhi sranjeny žo do Pasteurowеho wustawa do Parisa poda, hdźež je žo hižo wjele tyßaz ludźi, wot skażenych pßow, kóczkow a wjelkow skußanych, wuhojiło.

* W Czechach žu w Jicźiuskim wokrjeżu 23. meje sliwki wulku schkodu naczinile; wona žo na 450,000 schěßnakow wobliczi. Dwaj cźłowjekaj staj žo tepikoj, schěscź khěžow a dwanacźe mostow je žo spowałało, 40 khěžow je žylnje wobschkodźenych.

* (Wußud pschißahanzow.) W Korningu (w Amerizy) knjeżna Helena Rehmanes, rjana němska žłužobna holczka, prozeż doby, kotryž bě se žwojim žlubjenym wjedła, dokelž bě žlub skamał. Pschißahanzy a s nimi žudnizy jej jejne nabite rany s 3225 dollarami sawobalichu. Nasajtra ju jedyn s tych pschißahanzow, kiž běchu jej k lěpschemu tak mudrje žudźili, wopyta a ju, kaž bycź ma, wo jeje nětko poßlěbornjenu ruku proschesche. Sso rjenje sacźerwjeniwschi jemu ju ta holczka hnydom poda.

(Zyrkwinske powjescźe hladaj w pschiłosy.)

Pschesadžowanje palneho drjewa.

Na **Njeswaczidliskim** majoratnym revěrje ma so **wutoru 1. junija 1897** na pschesadžowanje pschedawacz:

75 rm. khójnowych schczěpow, 100 rm. khójnowych pjeńkow, 160 rm. khójnoweje walczíny, 12 stotnjow khójnowych walczkow w drjewischczu 24. wodžělenja, dale 20 rm. ßuschizowych khójnowych kuleczkow, 50 ßuschizowych khójnowych dolhich hromadow w 23. a 24. wodžělenju.

Sapoczatk dopołdnja 1/2 9 hodźin w drjewischczu 24. wodžělenja pschi Budyško-Rakeczanskim schoßeju.

Hrabinske ſ Rieschke hajniske sarjadnistwo.
Niepraschk.

Kedźbu!

12. junija t. l. dopołdnja w 9 hodźinach budže so na **skótnych wikach w Khoczebuzu wobhladańza srěbzow** wotbywacz, pschi czimž **Khoczebuske konjeplahowaze towarstwo** wulku liczbu jenolětnych srěbzow czežkeje symneje rasy wustaji. Na wobhladańzu pschiwjedžene srěbzy so ſ wulkeho dźěła po njej pschedadža. Duž konjeplahowaze towarstwo na kupjenje smyßlenych pschesproschuje, wobhladańzu wopytacz. Pschedßyda tež pschezo srěbzy czežkeje rasy po wopraschenju k kupjenju wukasa.

Khoczebuske konjeplahowaze towarstwo.
Pschedßyda: **ſ Ratzmer**
w **Trjebejzach** pola Zimorojz (Trebendorf bei Simmersdorf).

Sczinowe plecženje

se sazynkowanym grotom tunjo pschedawa
C. Schneider, twarski mischtr na walskej drósy.

Žiwnosćz
czo. 24 w Boschezach ſ 8 1/2 korzom pola a luki je wobstarnosće dla se ßwobodneje ruki na pschedań.

W Kamjenej pola Radworja je **maßiwna khěža** czißko 11 c ſ hródžu a rjanej ßadzeńskej sahrodu se ßwobodneje ruki na pschedań. Džělo so w bliskej fabrizy namaka.

Wósk a wóskowy twar

kupuje **Bjedrich Lieber**
mydlarnja na ßerbskej haßy 5.

Wyßokorukata schijaza maschina

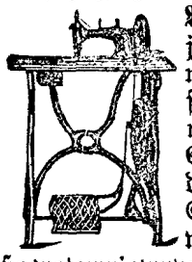

Biesolda a Locke je najlěpscha a najkhmańscha sa ßwójbu a rjemjeßlniske džěło. Sa jeje hódnosćz dołhe lěta rukuju. Schijaze maschiny wschěch druznow so wotemnje wuporjedžeja. Strykowanske maschiny po fabrikskich płaczisnach pschedawam

Richard Otto,
mechanik pschi lawskich hrjebjach 14.

Wósk

kupuje po najwyschschich płaczisnach
Otto Engert.

Howjaſe, konjaze,

czelaze a **wowcze koze** kaž tež **wowczu wołmu** pschezo po najwyschschich płaczisnach kupuje
Heinrich Lange
pschi žitnych wikach njedaloko ßerbskeje katholskeje zyrkwje.

We wudawarni „Sserbskich Nowin" je dostacz:

Spěwna radosć.

Zběrka
ſulskich spěwow.
Druhi wudawk.

Dobre schtrympowe twory

dźěła a pschedawa tunjo
Rafelt na wulkej bratrowskej haßy czißko 4.

Matrazy

rjane a derje dźěłane poruczа
C. A. Pietsch
na hauensteinskej haßy 1.

Czerstwy tucžny **howjasy a ßwinjazy brjuch** punt po 50 np., **ßuscheny ßwinjazy brjuch** punt po 60 np., **kołbaßowy tuk** punt po 40 np., druhu druzinu dobreje kołbaßy punt po 50 np. poruczа
Otto Pötschke
na žitnej haßy.

Ssuscheny połcz punt po 70 np., pschi 5 puntach po 65 np., **ßwinjaze mjaßo ſ brjucha** punt po 60 np., **wuschkrjeny łój** punt po 45 np., pschi 5 puntach po 40 np., **kołbaßowy tuk** punt po 50 np., pschi 5 puntach po 45 np., tucžne **howjaſe mjaßo** punt po 55 np., zyle tucžne po 50 np. poruczа **G. Hildebrand**
na jerjowej haßy.

Rjane tucžne **howjaſe mjaßo** punt po 50 np., **ßwinjaze mjaßo** punt po 55 np., **ßuscheny połcz** punt po 70 np., pschi 5 puntach po 65 np., **łój** punt po 50 np., pschi 5 puntach po 45 np., běłu a dobru **kołbaßu** punt po 65 np., pschi 5 puntach po 60 np., metowu kołbaßu punt po 70 np. poruczа **August Mihan** na ßukelnskej haßy 8 pódla Kellingez barbjernje.

Khěža na pschedań.

Sswojn khěžu w **Rakezach,** pschi drósy leżazu, ſ hródžu a bróžnju a ſ něhdže 6 korzami pola a luki mam myßle, pscheměnjenja dla hnydom pschedacz.
Bohuwěr Pawlik, skótny wikowar w Rakezach czißko 141.

W **Huczinje** je prjedawscha Henkertez **žiwnosćz** czißko 48 ſ 25 korzami leżomnosće, ſ 200 dawskimi jenosczemi wobcežeżena, mjes wumjenka a hospody na pschedań. Twarjenja ßu maßiwne.

Khlamarnja se žiwym wobkhadom, ſ wulkim wikowanjom bleschoweho piwa a woßebje ſ natwarjenej tyscherskej džěłarnju, tež sa kóždeho druheho rjemjeßlnika so hodżazej, je hnydom ſ napłaczenjom 500 toler na pschedań. Dalsche so wukasa w Njechornju czißko 17 pola Pomorz.

Khěža na pschedań

je ſ polom. Dalsche je shonicz w Brěsy czißko 5 pola Zicžeńka.

Wotewrjenje rěsnistwa.

S tutym najpodwolnischo k wjedženju dawam, so ßym tu

na ſnutskownej lawskej haßy 6

mjaßowe a kołbaßotworowe khlamy

naprawił a dženża wotewrił.

Proschu ſdwórliwje, so by so moje młode pschedewsacze dobroczliwje podpjerało. Lubju, so budu so ſtajnje prózowacz, so bych ßwojich wotebjerarjow ſ podawanjom czerstwych a derje ßkłodżazych tworow w kóždym nastupanju spokojił a ßebi ſ tym jich dowěrjenje a derjeměnjenje dobył a trajnje ſdżerżał.

W Budyschinje, 29. meje 1897.

S poczescżowanjom
Curt Zieschang,
rěsniski mischtr.

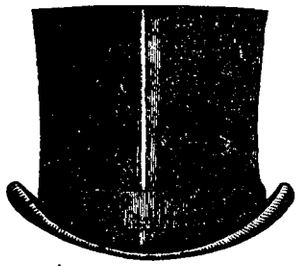

Kurt Märckel

klobukowa fabrika
w Budyschinje pschi lawskich hrjebjach 6
pódla twarnischcza ßerbskeho doma
porucza

ßwoje ßamßne wubjerne wudźělki

jako

mjehke koßmowe klobuki,
twjerde koßmowe klobuki,
zylindrowe klobuki.

Tlóčne klobuki,
velourowe klobuki,
dale
ßłomjane klobuki
w bohatym wubjerku po najtunischich płaczisnach.

Mjehke wołmjane klobuki,
twjerde wołmjane klobuki,
turnarske klobuki,
koßmate klobuki,
hólczaze klobuki,
dźěczaze klobuki
jenoż hódnje dźěłane a po pomyßlinje najtunischich płaczisnach.

Porjedźenja
derje, spěschnje a tunjo.

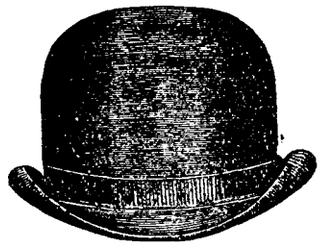

K pschedstejazemu lětnemu czaßej

ßwój skład
muzazeje a hólczazeje drasty,
dźěłanskeje drasty atd.
po tunich płaczisnach poruczam.

G. Freudowa bywscha swudow. **Hänschowa**
psched schulerskimi wrotami czißko 3 w Budyschinje.

Sofy, matrazy ſ łožom a bjes njeho, **dźědowske stoły atd.,** derje a trajnje dźěłane, porucza tunjo

T. Albert
na hornczerskej haßy 13.

S nakładom Macźizy Sserbskeje ßu wuschłe a we wudawarni „Sserbskich Nowin" na pschedań:

Kschiż a polměßaz abo **Turkojo psched Winom w lěcze 1683.** 1883. Płaczisna 40 np.
Trójniki. Sběrka powědańczkow. 1885. Płaczisna 40 np.
Nadpad pola Bukez. (1758.) S wobrasom. Druhi wudawk. 1888. Płaczisna 30 np.
Jan Manja abo **Hdże statok mój?** Powědańczko se ßerbskich stawisnow nowischeho czaßa. 1889. Płaczisna 40 np.
Bitwa pola Budyschina. (1813.) 1891. Płaczisna 50 np.
Nowe Trójniki. Sběrka powědańczkow. 1893. Płaczisna 40 np.
Sabawki. 1896. Płaczisna 40 np.

Loßy

jakko=thurinskeje wustajeńzy w Lipsku
ßu po 1 mk. dostacź
we wudawarni **Serbskich Nowin.**

Derje dźěłane **sofy** a **matrazy** porucza tunjo **E. Schubert,** tapezěrar a ßedlarski mischtr na jerjowej haßy.

Schórzuchi ſ czelazeje koże
porucza po tunich płaczisnach
Heinrich Lange
pschi žitnych wikach.

Kóslaze kóžki
kupuje pschezo po najwjetschich płaczisnach
Heinrich Lange
pschi žitnych wikach.

Domownik
ßo w Mnichowskim dworje (Münchener Hof) na hornczerskej haßy pyta.

Kowarskeho wuczobnika
pyta **Peschka** pschi drjewowych wikach.

Pschi kwaßach atd. porucza ßo k friserowanju
Hana Schräblerowa
na hoschiz haßy 6 po 1 skhodze.

Do Hermanez!

Wobydlerjam w Hermanezach a wokolnosczi k wjedźenju dawam, so ßym **piwnu korczmu** a **rěsnistwo,** kotrež knjesej wuczerjej Oskarej Lolkej ßłuschesche, pschedewsak. Duż proschu, moje pschedewsacze dobroczinje podpjeracź.

G. Beyer, rěsniski mischtr.

15—18lětna holza ßo k 1. jul. do ßłużby pyta w Budyschinje na Lessingskej drósy czißko 2 delka.

Sskużobne holzy, pěstończe, wotroczkow, dźowki, dźěłaczerjow a dźěłaczerske ßwójby pyta **Kynastowa** na kschidarskej haßy 3.

Młodu holzu, kotraž ßo sa pschedawarku hodźi, něschto schicź rosumi a kotraž chze ßo w tym dale wudospołnicź, pyta **A. Khěžorka** pschi lawskich hrjebjach 18.

Stoty zonjazy czaßnik
je ßo na puczu se Ssmochczig psches Sslonu Borschcz do Budyschina shubił. Do njeho je sapißane: „Frida Rahmig. Jutry 1896." Sa myto wotedacź na Wettinskej drósy 34.

Sso wróczíwschi wot rowa naschcheje lubowaneje njesapomniteje mandźelskeje a maczerje

Hany Nowakoweje w Ssmjeczkezach,
rodź. **Wjazkez** ſ **Klukscha,**

hnuje naß, sa bohaty pschewod na Njeßwaczidliske pohrjebnischczo, sa woprawdźe njewotczakanu kwětkowu pychu a sa wschu wopokasanu luboscź, woßebje pak knjesej fararjej Jakubej sa rjane troschtowanske ßłowa, **ßwój najwutrobnischi dźak prajicź.**

Hłubokosrudźeni sawostajeni
mandźelski **Jan Nowak,** 2 ßynaj a dźowka
ſ pschichodnym ßynom.

W Ssmjeczkezach, 23. meje 1897.

(K temu czißku pschiłoha.)

Pschiloha k czißlu 22 Serbskich Nowin.

Ssobotu 29. meje 1897.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje jutsje njedźelu rano w 7 hodź. diakonus Sarjenk ßerbsku spowjednu rěcź, 1/2 9 hodźin farař Räda ßerbske a w 10 hodźinach němske předowanje. — Popołdnju 1/2 2 hodź. budże katechismusowe rosrěčenje s konfirměrowanej němskej młodźinu.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi**: Jan Kschesćijan Hendrich Böge, inżenèr tu, s Fridu Johanu Hańžu Zieglerez s Hrubjelčźiz. — Korla August Träger, fabrikař w Dobruschi, s Marju Hilźbjetu Paulez tam. — Wylem Pawoł Klingst, cźěßla tu, s Jdu Selmu Hemplez pod hrodom. — Korla August Lowka, khlamař w Maleschezach, s Olgu Eugeniu Fahnauerez s Dźěžnikez. — Ernst Bohuwěr Mučźeř, kubleř w Zornoßykach, s Wyleminu Ernestinu Nutničźanskez s Zyžez.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi**: Frida Alma, Ernsta Bohuwěra Schmidta, kublerja a murjerja na Zidowje, dź. — Hana Madlena, Handrija Schcźěpana, wobydlerja a skalarja w Delnjej Kinje, dź. — Hilźbjeta, Gustava Adolfa Deutschera, wobydlerja a cźěßle w Dobruschi, dź. — Marja Martha, njemandź. dź. na Zidowje. — Selma Jda, Hendricha Augusta Tupacza, wobydlerja a wojnarja w Ssłonej Borschcźi, dź — Hańža Frida, Ernsta Schcźěpana w Bobolzach, dź.

Zemrjeli:

Dźeń 22. meje: Jan Bohuwěr Hempel, khěžeř, polěr a murjeř w Brěsowje, 70 l. 8 m. 8 d. — 23. Adolf Richard, Matěja Zeidlera, knjeżeho pohonca w Wownjowje, ß., 1 l. 8 m. 8 d. — Morwonarodź. ßyn Augusta Melchera, murjerja a wobydlerja na Zidowje. — Ernst Hendrich, Hendricha Röhrichta, dźěłaćerja a wobydlerja w Rabozach, ß., 24 d.

Płaćizna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 6934 měchow.		W Budyschinje 22. meje 1897 wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.	W Lubiju 26. meje 1897 wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.
Pschenza	běła	8	53	8	65	8	9	8	38
"	žołta	7	94	8	12	7	65	7	88
Rožła	50 kilogr.	5	75	5	81	5	56	5	69
Jeczmjen		6	43	6	64	6	—	6	50
Wowß		6	50	7	20	6	20	6	60
Hroch		7	22	11	12	8	33	9	30
Woka		7	78	8	33	6	11	7	50
Jahły		13	—	15	—	12	—	14	—
Hejduschka		15	—	16	—	13	50	14	—
Běrny		1	80	2	60	2	—	2	50
Butra	1 kilogr.	2	10	2	50	1	90	2	20
Picheńcźna muka	50 "	8	—	16	50	—	—	—	—
Rżana muka	50 "	7	50	11	—	—	—	—	—
Ssyno	50 "	3	—	3	50	2	70	3	20
Ssłoma	600 "	16	—	17	—	16	—	17	—
Proßata 1110 schtuk, schtuka		12	—	22	—	—	—	—	—
Pschenćźne wotruby		4	25	5	25	—	—	—	—
Rżane wotruby		4	75	5	75	—	—	—	—

W Budyschinje płaćeschе: kórz pschenży (běła) po 170 puntach 14 hr. 50 np. hač 14 hr. 70 np., žołta 13 hr. 49 np. hač 13 hr. 80 np., kórz rožki po 160 puntach 9 hr. 20 np., hač 9 hr. 29 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. — np. hač 9 hr 29 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 8 hr 24 np. hač 8 hr. 38 np., pschenża (žołta) wot 7 hr. 94 np. hač 8 hr. — np., rožka wot 5 hr. 75 np. hač 5 hr. 78 np., jeczmjeń wot 6 hr. 45 np. hač 6 hr. 88 np., wowß wot 6 hr. 50 np. hač 7 hr. — np.

Draždźanske mjaßowe płaćizny: Howjada 1. druźiny 56—58 hr., 2. druźiny 50—54 hr. 3. druźiny 45—55 po 100 punt. rěsneje wahi. Żiwe najlěpsche krajne ßwinje 38—40 hr. po 100 puntach. Cźelata 50—65 hr., po 100 puntach mjaßoweje płaćizny.

Wjedro w Londonje 28. meje: Deschcźikojte.

Jěsdny plan želesnizow

wot 1. meje 1897.

4. wosowa klaßa njedźelu a na sakskich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Draždźan.

Wosowa klaßa	1-3.	1-3.	1-3.	1-2.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-3.	2. 3.
Se Shorjelza	1,56	—	4,33	8,55	7,59	10,50	2,1	2,20	4,19	6,55	—	10,58
Rychbacha	—	—	4,55		8,24	11,15	—	2,45	4,44	7,20	—	11,51
Lubija	2,22	—	5,14		8,46	11,37	2,30	3,8	5,5	7,42	—	12,37
Budyschina	2,43	3,55	5,47	9,40	9,20	12,16	2,54	3,44	5,39	8,17	9,40	—
Biskopiz	—	4,26	6,23	7,5	10,5	12,54	3,36	4,21	6,15	8,54	10,22	—
			1-4.			1-4.						
Arnsdorfa	—	4,48	6,47		10,28	1,18	3,59	4,45	—	9,19	—	—
Radeberga	—	5,1	6,55		10,36	1,27	4,9	—	6,43	9,28	10,48	—
Do Draždźan	3,42	5,29	7,16	10,36	10,57	1,53	3,57	5,14	7,5	9,51	11,8	—

S Draždźan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	2. 3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-4.	1-2.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.	1-3.
S Draždźan	—	6,5	9,5	10,29	12,35	3,15	4,30	5,30	7,35	9,28	11,45	12,57
Radeberga	—	—	—	—	—	—		—	—	—	12,21	—
Arnsdorfa	—	6,42	9,47	—	1,11	3,51		6,6	8,10	10,5	12,31	—
					1-3.							
Biskopiz	—	7,10	10,14	—	1,34	4,15		6,29	8,41	10,29	12,56	—
Budyschina	5,14	7,44	10,46	11,31	2,4	4,46	5,32	6,59	—	10,59	2,3	—
Lubija	6,35	8,25	11,26	11,55	2,39	5,21	5,56	7,35	—	11,36	—	2,28
Rychbacha	7,6	8,42	11,43	—	2,56	5,38		7,52	—	11,53	—	—
Do Shorjelza	7,49	9,5	12,3	12,20	3,16	6,1	6,21	8,15	—	12,13	—	2,54

S Budyschina do Wjelecźina.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	2-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Budyschina	4,59	7,42	10,47	1,19*	2,5	4,48	8,40
Dźěžnikez	5,8	7,56	10,56	1,32*	2,14	4,58	8,49
Budestez	5,15	8,7	11,3	1,42*	2,21	5,6	8,57
Roswodez	5,21	8,14	11,9	—	2,27	5,12	9,3
Do Wjelecźina	5,29	8,24	11,18	—	2,35	5,20	9,11

* Jěsdźi jenoż ßobotu a njedźelu.

S Wjelecźina do Budyschina.

Wosowa klaßa	1-4.	1-4.	1-3.	2-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Wjelecźina	5,49	8,47	11,42	—	2,59	5,47	9,41
Roswodez	5,59	8,54	11,50	—	3,9	5,58	9,49
Budestez	6,9	8,59	11,56	12,42*	3,17	6,8	9,55
Dźěžnikez	6,20	9,6	12,4	12,52*	3,28	6,19	10,3
Do Budyschina	6,30	9,14	12,12	1,4*	3,38	6,30	10,11

* Jěsdźi jenoż ßobotu a njedźelu.

S Budyschina do Rakez.

S Budyschina	6,40	10,48	2,10*	5,0	9,10
Ratarjez	6,48	10,57	2,18*	5,9	9,19
Zidowa	6,54	11,3	2,24*	5,15	9,25
M. Wjelkowa	7,8	11,12	2,33*	5,26	9,33
Radworja	7,14	11,26	2,45*	5,41	9,45
Kaßowa	7,22	11,36	2,52*	5,48	9,52
Njeßwaczidła	7,34	11,47	3,2*	6,0	10,2
Scheschowa	7,42	11,55	3,10*	6,8	10,10
Do Rakez	7,50	12,3	3,18*	6,16	10,18

S Rakez do Budyschina.

S Rakez	4,28	8,5	12,35	3,30*	6,52
Scheschowa	4,37	8,14	12,44	3,39*	7,1
Njeßwaczidła	4,47	8,22	12,53	3,47*	7,11
Kaßowa	4,57	8,36	1,6	3,57*	7,25
Radworja	5,6	8,43	1,15	4,4*	7,33
M. Wjelkowa	5,20	8,55	1,29	4,16*	7,46
Zidowa	5,28	9,3	1,37	4,24*	7,54
Ratarjez	5,35	9,9	1,44	4,30*	8,1
Do Budyschina	5,42	9,16	1,51	4,37*	8,8

* Jěsdźi jenoż ßobotu, njedźelu a ßwjate dny.

S Wósborka do Lubija.

S Wósborka	7,20	10,23	1,27	6,25	9,30*
Maleczíz	7,28	10,31	1,35	6,33	9,38*
Luwoczíz	7,37	10,38	1,42	6,42	9,45*
Hłuschiny	7,46	10,47	1,51	6,51	9,54*
Radměriz	7,53	10,53	1,57	6,59	10,0*
Ketliz	8,6	11,4	2,8	7,12	10,11*
Do Lubija	8,18	11,16	2,20	7,24	10,23*

S Lubija do Wósborka.

S Lubija	8,50	12,0	3,15	7,50	10,45*
Ketliz	9,4	12,14	3,29	8,5	10,58*
Radměriz	9,16	12,25	3,40	8,17	11,8*
Hłuschiny	9,22	12,31	3,46	8,23	11,14*
Luwoczíz	9,32	12,41	3,57	8,34	11,23*
Maleczíz	9,40	12,49	4,5	8,42	11,31*
do Wósborka	9,47	12,56	4,12	8,49	11,38*

* Jěsdźi jenoż njedźelu a ßwjate dny.

S Budestez do Hornjeho Kumwalda.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Budestez	6,10	11,12	1,42*	5,12	10,0
Wbohowa	6,22	11,24	1,54*	5,24	10,12
Kebliz	6,26	11,30	1,58*	5,29	10,16
Kumwalda	6,36	11,38	2,5*	5,39	
Ssrjedźneho Kumwalda	6,43	11,45	2,12	5,46	
Do Hornjeho Kumwalda	6,49	11,51	2,18	5,52	

* Jěsdźi jenoż ßobotu a njedźelu.

S Hornjeho Kumwalda do Budestez.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Hornjeho Kumwalda		8,12	12,6	2,28	8,16
Ssrjedźneho Kumwalda		8,19	12,13	2,35	8,23
Kumwalda	4,50	8,30	12,20*	2,46	8,30
Kebliz	4,56	8,38	12,26*	2,54	8,36
Wbohowa	5,0	8,42	12,30*	2,58	8,40
Do Budestez	5,11	8,53	12,41*	3,9	8,51

* Jěsdźi jenoż ßobotu a njedźelu.

S Kamjenza do Arnsdorfa.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.
S Kamjenza	5,52	8,50	12,8	3,2	9,3
Połcźniży	6,16	9,14	12,32	3,24	9,29
Großröhrsdorfa	6,25	9,24	12,42	3,34	9,40
Do Arnsdorfa	6,36	9,36	12,54	3,45	9,51

S Arnsdorfa do Kamjenza.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3
S Arnsdorfa	7,6	10,36	1,24	8,2	10,6
Großröhrsdorfa	7,22	10,50	1,39	8,15	10,19
Połcźniży	7,31	10,59	1,48	8,23	10,28
Do Kamjenza	7,49	11,17	2,7	8,41	10,46

Koßaty Walther

pschi žitnych wikach
cžišło 7.

Destillazija Adolfa Rämscha

w Budyschinje pschi butrowych wikach,
1868 założena,

porucža swoje daloko a schěroko znate wubjerne **likěry** k kwaßam, kschcžišnam a druhim swjedženišim składnoscžam w cžwizach a po wasy. Wožebje dobre su dwójny **rózowy, nalikowy, hontwinski** a **jatroselowy, hornjołužiski, zołdkoselowy seleny** a **cžerwjeny zitronowy, wischnjowy, malenowy, prußnizowy** a **korwejdowy** liter po 60—80 np. Dale **naturskokorwejdowy** liter po 40 np., dobry **žitny** po 70 a 60 np., a **cžisty** cžišło 1 a 2, liter po 32 a 30 np. Pschi wotewsacžu 8 litrow a wjazy po 30 a 28 np.

Cžwizy k pjelnjenju so wupožcžuja.

Turkowske sslowki

nowy płód w měchach, kaschcžikach a po wasy su tunjo dostacž pola

Moritza Mjerwy

pschi mjaßowym torhoschcžu.

Destillazija likěrow po starych tunich płacžišnach.

Sslódke palenzy

liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.

porucža **Moritz Mjerwa** pódla Pětrowskeje zyrkwje.

Destillazija znatych dobrych palenzow po starych tunich płacžišnach.

Union-kognak

po wschěch płacžišnach dostacž

pola **Schieschki** a **Njeczki.**

Wina

w znatej dobroscži w bohatym wubjerku po poměrnych płacžišnach porucža

Gustav Küttner,

winowa pschedawarnja a korczma

10 na serbskej haßy 10,

5 dalokoreczak 5.

Płacžišnowe sapißy so poskicžeja.

Sa korczmarjow a saßopschedawarjow woßebity rabatt.

Woprawdzity holandski

kakao

najlěpschu druzinu swěta, płacžišny hódno porucža

Gustav Küttner

10 na serbskej haßy 10.

Jeniczka pschedawarnja sa Budyschin a wokolnosc.

Portlandski

zement

w zykych a poltunach, kotryž sym cžerstwy dostał, tunjo poručam.

Emil Mersch

na kamjentnej haßy.

Karbolineum,

najkhmanschi wolij k wobělenju a namasanju, w woprawnych cžwizach po 2 zentnarjomaj, kaž tež w mjeńschich cžwizach a po wasy ma na składze

en gros **drogowe khlamy** en détail

Oty Engerta

na snutskownej lawskej haßy 10.

Zement, stajnje cžerstwy

po 1/1, 1/2 a 1/4 tunach,

gyps,

wschě barby,

lak,

barbu **k barbjenju schpundowanja,**

ruczje skhnyjazu,

karbolineum,

maschinski wolij,

firniß,

terpentinowy wolij atd.,

barbiczje

poručzatej tunjo

Strauch & Kolde

na kamjeńtnej haßy 3.

Wolijowe barby

we wschěch snatych nuanßach, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdże skhnyjaze,

molerske a murjerske barby,

terpentinowy wolij

(němski a franzowski),

najlěpschi

lanowolijowy firniß,

jara derje a twjerdże skhnyjazy,

jantarjowe laki,

kopalowe laki,

damarske laki,

żelesowe laki,

Kölnski klij, kaž tež

murjerski klij,

dróbnu krydu,

gyps,

portlandski zement,

najlěpschi karbolineum,

barbicže wscheje druzinu,

schablony

sa **molerjow** a **murjerjow**

porucža a ma pschezo wulki skład po najtunischich płacžišnach

Emil Mersch,

drogowe khlamy

24 na kamjeńtnej haßy 24

snapschecža turnarnje.

Wubjernu cžerstwu, ßuschenu,

rheinsku haschu (lachs),

ff. cžerstwe ßuschene spikowane

wuhory,

wubjernu astrachansku

jikru (kaviar),

najlěpsche **Kielske tucžne bükklinki, Kielske sprotty,**

Hanjaske pjecžene jerje,

wubjerna delikateßa, jenicžke pschedawanje w Budyskim wokrjeżu,

wuhora w żeleju,

haschu w żeleju.

narańschomórske tucžne jerje,

delik. jerje bjes koscžikow w wschelakich juschkach

atd. atd.

je s cžerstwej poßykku dostał a tunjo porucža

Gustav Küttner,

winowa

a delikateßowa pschedawarnja winownja a ßuědarnja

10 na serbskej haßy 10,

na rózku hauensteinskeje haßy telefon cžišło 5.

Wolijowe barby

we wschěch nuanßach, hnydom k barbjenju, derje a twjerdże skhnyjaze, k barbjenju khěžow, schpundowanjow atd.,

molerske a murjerske barby

w cžerstwej tworje a w najwjetschim wubjerku,

schpundowanski ßwěcžaty lak

s barbu a bjes njeje, njewonjaty a spěschnje skhnyjazy,

terpentinowy wolij

(němski a franzowski),

dwójzy warjeny

hódny lanowolijowy firniß,

jara derje a twjerdże skhnyjazy,

bernsteinske laki,

kopallaki,

damarlaki,

żelesowe laki,

Ia Kölnski klij kaž tež

murjerski klij

a hischcže wschelake druhe druzinu,

myjerskn krydu,

gyps,

Ia portlandski zement,

klepatokamjenjowu

a **schmirglowu papjeru,**

schmirglowy płat,

schpundowanski wósk,

wósk sa parketowe schpundowanje,

barbicže wscheje druzinu,

schablony

sa **molerjow** a **murjerjow**

atd.

porucža a ma pschezo na składze po najtunischich płacžišnach

drogowe a barbowe

en gros **khlamy** en détail

Otto Engert

10 na snutskownej lawskej haßy 10.

Portlandski zement

wubjerneje druziny stajnje cžerstwy w cžwizach po 180, 90 a 45 kg., kaž tež po wasy porucža tunjo

Otto Engert,

en gros **drogowe khlamy** en détail.

Hdže sczetónle rjany cžaßnik kupili? Pola cžaßnikarja **Magera** na serbskej haßy pschi kasarmach.

Schmidt & Gottschalk,

pjenjezny bank

pschi mjaßowym torhoschczu
czißło 14|16 w Budyschinje.

Ludwig Kuhlmann

(mějeczel **Erich Hecht**)

w kupnizy pschi hlownym torhoschczu

porucza w **wulkim wubjerku** po **tunich placzisnach**

gardiny, běle a na žołcz,
kattuny, sofowe deki,
meblowe tkaniny,
vitražowe tkaniny,
běle, na žołcz a pißane,
gardinowe žerdže a rosetty,
teppichi, běhacže, linoleum,
wóskowe ſukno, tapety.

Koßy, ſerpy, tóczne kamjenje, brußy, grotowe plecženje k wobhrodženju a **kalaczkaty grot, rólowe plachty a khachlowe rěbliki, wódne kótła a pónowje, dezimalne wahi, taflojte a butrowe wahi, punty, hnojowe widła, łopacže, rjeczaſy, hosdže, želeſne hrabje** porucza pschezo po najtunischej placzisnje pschedawarnja želeſnych tworow

Gotthарda Behrendsa

w Budyschinje
pschi ſerbſkich hrjebjach czißło 10.

Franz Marschner

czaßnikař w Budyschinje
czo. 9 na bohatej haßy czo. 9
ßwój ſklad **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczaſow** dobroczíwemu wobkedžbowanju porucza.

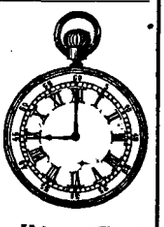

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje placzisny. Porjedzenje dobre a tunje.
Pschiſpomnjenje: Rěczu **ſerbſki.**

Meblowy magazin

tyſcherſkeje jednoty w Budyschinje

na bohatej haßy czißło 14 po 1 ſkhodže
w domje knjeſa Mahnki.

Wulki ſklad hotowych tyſcherſkich a pólſtrowanych meblow:

komodow	hižo po	18	mk.	— np.,
draſtnych khamorow	„ „	22	„	— „
ložow	„ „	9	„	— „
ſofow	„ „	36	„	— „
matrazow	„ „	22	„	— „

rohodžinowe stoły wſcheje druziny hižo po 2 mk. 50 np., **ſchpihele** a wſchě druhe meble po najtuniſchej placzisnje.

Meblownja

na ſadnjej bohatej haßy 4 blisko žitneje haßy

porucza tunjo

draſtne khamory	1 durjate	hižo po	19	mk.	50	np.,
„ „	2 durjate	= =	26	=	—	=
ſchatowe khamory	2 durjate	= =	29	=	—	=
vertikowy	2 durjate	= =	30	=	—	=
łoža	jednore	= =	9	=	—	=
blida	ſ droſchlowanymi nohami	= =	7	=	50	=
komody		= =	15	=	—	=

stoły a wſchě druhe meble po jara tunich placzisnach ſ rukowanjom ſa jich khmanoſcz. Sklad hotowych kaſchczow

H. Seikritt, tyſcherſki miſchtr.

Petrolejowe žehlaze ßwětło

poručataj

Ed. Schierſandowaj ßynaj

w Budyschinje, na hoſchiz haßy 11.

Petrolejowe žehlaze ßwětło, kotrež njeje wot płunoweho (gaſoweho) žehlazeho ßwětła roſeſnacz, je najtuniſche ßwětło pſchitomneho czaßa.

Palaki ßo k kóždej petrolejowej lampje pſchihodža.

Schparazy wolij,

džełany ſa ſchijaze maſchiny a jěſdne koła, ſ koſczowolijoweje fabriki H. Möbiuſa a ßyna w Hannoverje, dostacz pola

Clemensa Jäckela na bohatej haßy.

Poßleschczowe tkaniny,
wupjerki, meblowy köper, drastny katun, módroczischcz
w najnowschich mustrach porucza tunjo

M. Gottwald

pschi mjaßnym torhoschczu.

Po khětro poniženych płaczisnach pschedawam nětko

woßebne mužaze a hólczaze wobleczenja

kaž tež

žonjaze a holczaze žakety, khornarje a trikotowe taille, deschczne mantle

hižo po 2 mk.

Wobleczenja ßo po měrje **bjes** powyschenja płaczisny schija.

Otto Preuss

na žitnej haßy 4.

Parny rěsak Tr. Holbjana,
twarskeho mischtra w **Budyschinje**
s napschecza piwarnje na Nowosalzskej drósy a na dwórnischczowej drósy 10,
porucza **hranite drjewa, deski, łaty,** kaž tež hotowe **schpundowanja, schiudzelowe deski** a **wotrěski** we wschěch swuczenych dołhosczach a tołstosczach.

Heinrich Mohr,
schewski mischtr w **Budyschinje**
na ßukelnskej haßy 14
porucza k konfirmaziji wschě pomyßlne družiny **stupnjow** a **schkórnjow** po snatych tunich płaczisnach. Kaž je snate, po měrje wubjernje ßedźaze wobucze sa krótki czaß dźěłam.

Czesczenym Sserbam w Budyschinje a wokolnosczi dowolam ßebi ßwoju

khofejownju,

w kotrejž ßo tež **piwo a wino** porjedźa, teho runja ßwoju **konditorsku tworu** najnaležnischo poruczicz. Woßebje na to kedźbliwe czinju, so ßo moje khofejowne stwy jako pschebytk sa kmótsistwa derje pschihodźa.

Hugo Kruža, konditor,
Schraderowy naßlědnik na swonkownej lawskej haßy.

Emil Wehrle
na jerjowej haßy 7
porucza jara rjane **czorne a pißane drastne tkaniny,** czistowołmjanu lěpschu tworu stary łohcz po 50 np., meter po 90 np., stary łohcz po 60 np., meter po 1 mk., kaž tež dróžscho.

Pißane schottiske kaschczikate drastne tkaniny

stary łohcz po 25 np., meter po 45 np., w rjanych barbunjepuschczatych mustrach, kaž tež tajke czistowołmjane.

Módre wupjerki w dźeßaczorych ßmuhach, ßwětłoczeŕwjene hładke, ßwětłoczeŕwjene ßmuhate, $^6/_4$, $^7/_4$, $^8/_4$, $^9/_4$ schěroke.

Zychi $^3/_4$ a $^6/_4$ schěroke, ßwětłe, kaž tež zyle czěmnoczeŕwjene kaschczikate, teho runja **czěmoczeŕwjeny kattun** w jara wulkim wubjerku, stary łohcz hižo po 18 np., $^6/_4$ **czischczany barchent** (módroczischcz) najlěpschu tworu, stary łohcz po 30 np., rjanobarbne mustry stary łohcz po 33 np., **dwójny** czischcz stary łohcz po 35 np., **tkaniny k spódnim ßuknjam,** jara rjane mustry, stary łohcz po 20 np.

Rubjany a běły płat

we wschěch schěrjach, dwajłohczaty, stary łohcz po 30 np.

Koschlazy flanel sa lěczo, ßmuhaty, kaschczikaty jenobarbny, jara tunjo.

Kholowowe tkaniny

po nakupowanskej płaczisnje a niže njeje.

☞ $^6/_4$ **wulke kattunowe rubischcza,** ☜ kraßne male nowe mustry po 23 np., **rubischcza na hłowu** se židy, wołmy a bawłmy.

Prawje $^6/_4$ wulke, **czorne kaschemirowe rubischcza** s róžkatymi kwětkami tykane.

Winski czrijowy skład.
Wulki wubjerk mužazych, žonjazych a dźěczazych schkórnjow a stupnjow po tunich płaczisnach porucza

Emma Frisch

na kamjeńtnej haßy 15 pódla hosczenza słoteje króny.

☞ **Sczinowe pleczenje** ☜

k wjeŕcham se sazynowanym grotom ma tunjo na pschedań

Adolf Kaup w Budyschinje.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž jama so we wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 23. **Sobotu 5. junija 1897.** **Lětnik 56.**

Swjatkowny khěrluſch.

Hłóß: Jehovah, tebi chzu ja ſpěwacź.

O zyrkej Boža, pój a hladaj,
Sso kraßnoſcź wulka ſ njebjeß wuliwa!
Duž pokornje do prócha padaj
A póſnaj, kak Knjes ßlub ßwój dopjelnja!
Maſch žohnowanje kraßne ſ njebjeß bracź
A dźiwy Boże ſbóžne wohladacź.

Sso, zyrkej luba, nětk też ſraduj,
Wſchak njejßy wjazy wboha ßyrota;
A ſtroſchtna do wyßoka ſhladuj,
Hdźež ßwěrnoſcź kiwa tebi Knjeſowa!
O ſchtó ßo tebi runa na ßwěcźe
Nětk, hdyž ßej Knjes cźe wuhotował je?

Hlaj ßwjatki běchu dopjelnjene
A wſchitzy w myßli jenej hromadźe,
Duž ſtadleſchko Knjes ſhromadźene
Se ßwjatym duchom ſbóžnje wukſchcźił je,
So nad tym ßwět wjchón ſatorhnjeny je
A ludy dźiwaja ßo hromadźe.

Dom zyły žrjeſche napjelnjeny
Wot wětra njebjeſkeho mózneho;
O njewidźiſch, kak wußwjecźeny
Wón w pyſche ßwjatkownej nam ßwěcźi ßo?
O Ducho Boži ßwjaty ſ njebjeßow,
Nam napjelń dom a budź hóſcź wutrobow!

Schto ßłyſchi naſche ſbóžne wucho
Te wulke dźiwy Boże powjedacź?
To ßy ty ßam, o ßwjaty Ducho,
Na ſnamjenjach wſchak ßwojich ßy ty ſnacź.
Haj rěčźecź ſ jaſykami nowymi
Ssu nětko graty twoje počźeli.

Schto wóčźko widźi zyle nowe
Sso ßydacź žohnujo na hłowu kóždeho?
To płómjenja ßu wohenjowe,
Kiž puſchcźeja na ſemju ſ njebjeß ßo.
O Boże płómjenja najmiliſche,
Naß dótkajcźe ßo a naß roſpalcźe!

O khwaleny budź, róčźny cźaßo,
Ty cźaßo rjany, cźaßo ßwjatkowny,
So wróćźił ßy ßo ſ nowa ſaßo
A pſchinjeß troſcht nam khudym bohaty!
Budź khwalba tebi, Ducho nad nami,
Klincź k cźeſcźi twojej khěrluſch zionſki!

D.

Swětne podawki.

Němſke khěžorſtwo. Pſcheßłyſchenje ßwědkow w prozeßu pſchecźiwo polizajſkemu komißarej ſ Tauſchej, kotrež je wjele pſchekwapjazeho pſchinjeßło, je ßo ßrjedu ſkónčźiło. Saźdźenu ßobotu ßo ſtatny ſekretar ſ Marſchall a dwaj něhduſchaj miniſtraj ſ Köller a ſ Bronſart pſcheßłyſchachu. Marſchall Tauſchowy porok, ſo je hižo wot dawnych cźaßow miniſterſtwo ſwonkownych naležnoſcźow politiſkej poliziji njepſchecźelſzy ſmyßlene, wotpokaſa. Tole njepſchecźelſtwo je ßo halle tehdy ſapočźało, hdyž je ßo naſhoniło, ſo ſtaj dwaj agentaj politiſkeje polizije ſ Lützow a Normann-Schumann wſchelake hanjaze naſtawki pſchecźiwo nětcźiſchemu knježeŕſtwu a khěžorej do němſkich a franzowſkich nowin podawałoj. Woßebje hanibne a ſkandaloſne je, ſo je cźłowjek, tak worakawy a njekniczomny jako Normann-Schumann, kotryž ßam do nowin naſtawki, ſſchiwdźenje majeſtoſcźe wopſchijaze, podawaſche, ſo mohł druhe woßoby winowacź, ſo ßu tele naſtawki ſpißali, ſ hłownym agentom pruſkeje politiſkeje polizije był. Tutón Normann bě na pſchikład ras w Romje ſ dobom ſ dowěrnikom jeneho kardinala a jeneho radikalneho ſapóßłanza. W Xantenſkim prozeßu, w kotrymž ßo wo tym jednaſche, hacź je jedyn žid jeneho ſchcheſcźijanſkeho hólza ſkónzował, bě wón ſ dobom ſ dopißowarjom židam pſchecźelnych a židam njepſchecźelnych nowin a je, ſchtož je najſpodźiwniſcho, woběmaj k połnej ſpokojnoſcźi ßłużił. — Mjes poßlednimi wuprajenjemi ßwědkow je woßebje ſpißacźelowe Krämerowe ſpomnjenja hódne. Tutón ßwědk je ſ Tauſchom huſto wobkhadźał. Jemu je ſ Tauſch powjedał, ſo je khěžor jara nervoſny a roshorjeny. Hdyž też ßo prěje, je tola wěſte, ſo je khěžor ſtraſchnje khory a ſo ma ßo w Abbaziji wot tajneho radźicźela ſ Bergmanna wucho operěrowacź dacź. Tauſch ßamo kruch papjery wſa a na nim měſtno ſryßowa, hdźež je w khěžorowym wuchu jědmiſchczo naſtało. Sswědk pſchiſpomni, ſo drje ßebi wón runje myßlił njeje, ſo je Tauſch pſchiſchoł, ſo by jemu tajke něſchto pſchinuſował, tola hdyž jedyn ſaſtojnik, kotryž do khěžoroweje wokolnoſcźe pſchikhadźa, wo khěžorowej ſtrowoſcźi powjeda, dyrbi ſ wěſtoſcźu wočźakacź, ſo to do nowin pſchińdźe. Tauſch je hiſchcźe wuraſnje wuſběhnył, ſo je wo ſchěm wobhonity; pſchetoż wón je khěžora ſe ßyczu ſpionow wobdał, kóžde ßłowo, kotrež ßo tam praji, ßo jemu donjeßy. Tauſch je też woprawdźe wo ſchěch poděndźenjach pſchi khěžorowym dworje wobhonity był. Hdyž chzyſche ßwědk wo wotpóßłanju khěžoroweho kſchidłoweho adjutanta ſ Moltke k wjeŕchej Bismarkej rěčźecź, jeho wyſchſchi ſtatny rěčźnik pſchetorže, dokelž dalſchich wuprajenjow trjeba njeje. Sswědk Krämer dale powjeda, ſo je ſ Tauſch, ßo ſ Abbazije domoj wróćźiwſchi, prajił: „Operazija ßo njeje wuwjedła. Khěžorka bě pſchecźiwo temu.“ Po ſkónčźenju pſcheßłyſchenja ßwědkow ſtatnaj rěčźnikaj Eger a Dreſcher pſchißaźnych napominaſchtaj, ſo bychu ſ Tauſcha dla wopačźneho pſchißahanja a dla pſcheſtupjenja w ſaſtojnſtwje ſaßudźili.

— Khěžor je dla njelubych wězow, kotrež ßu w prozeßu pſchecźiwo ſ Tauſchej na ſjawnoſcź pſchiſchłe, jara roshorjeny. Statny ſekretar ſ Marſchal, kotryž je naſtork k temule prozeßej dał,

budże pjecža ßwoje ſaſtojnſtwo ſložicź dyrbjecź. Wón ßo najprjódzy na dowoleńzu poda, ſ kotrejež ßo ſ cźežka do ßwojeho ſaſtojnſtwa ſaßo wrócźi. Jeho wuſtupowanje pſcheczźiwo politiſkej poliziji žaneho wuſpěcha njeſměje. Tauſch ßo ſaßudźicź da, derje wjedźo, ſo budźa ßebi tónle jeho wopor ważicź wjedźecź, ſ kotrymž je woßoby, w kotrychž ßłužbje je wón ſtał, pſched ßudom a ſjawnoſcźu pſchepuſchcźił.

— Nowy pſchiſtawk k towarſtwowemu ſakonjej je pruſki krajny ßejm pſchi tſeczim cźitanju pſcheczźiwo hłoßam ßłobodomyßlnych a zentrumſkich ſapóßłanzow pſchijał. Sswobodomyßlni pſcheczźiwo njemu hłoßowachu, dokelž bě ßo do njeho poſtajenje pſchijało, ſo ßo pſchi politiſkich ſhromadźiſnach małolětne woßoby njeßmědźa wobdźělicź. Khěžorſtwowy kanzler, wjerch Hohenlohe, juſtizny miniſter a woßebje wójnſki miniſter ßu na tym wobſtali, ſo by ßo ſ nowym ſakonjom towarſtwowe a ſhromadźeńſke prawo ſ tymle poſtajenjom pſchikrótſchiło. Pſchede wſchěm je ßebi wójnſki miniſter pſchał, ſo by pſchichodnje rekrutow doſtał, kotrymž ßo njeje hiſchcźe w ſozialdemokratiſkich ſhromadźiſnach hłowa ſwika. Dokelž pak ßo ſ tymle poſtajenjom pruſka wuſtawa pſcheměni, dyrbi krajny ßejm ſa 21 dnjow hiſchcźe wo tym jednacź a wobſamknycź. Też w ſemjanſkim ßejmje dyrbitej ßo dwě wuradźowani, mjes kotrymajž dyrbi ßo 21 dnjow minycź, měcź, prjedy hacž ßmě jo knježeſtwo wobkrucźicź.

— Mjes Ruſkej, Awſtriſkej a Němſkej po ſdacźu nětkole wo najwažniſchich praſchenjach ßwětoweje politiki najpołniſcha pſcheſjenoſcź wobſteji, a wſajomne poměry mjes tymile wulkomozami ßu nětkole tak dobre, kajkež ſa dołhe lěta njejßu byłe. Hakle pſched někotrymi njedźelemi je awſtriſki khěžor zara wopytał, a nětko ßo němſki khěžor na pucźowanje do Ruſkeje hotuje Wón budźe tam pſchi zarowym boku pſchi wulkich manevrach ruſkeho wójſka pſchitomny, kotrež budźa ßo w ruſkej Pólſkej njedaloko němſkich mjeſow mjes Bialyſtokom a Lomžu wotbywacź. Sa ßwojeho wyßokeho hoſcźa zar w Bialyſtoku a Lomži kraßne bydło naprawicź da. Praſchenje, hacž budźe khěžora khěžorſtwowy kanzler wjerch Hohenlohe pſchewodźicź, njeje hiſchcźe rosßudźene.

Awſtriſka. Rěcź w awſtriſko-wuherſkim wójſku bě hacž dotal němſka; kaž w awſtriſkim, mějeſche němcźina też we wuherſkim wójſku pſchedprawo. To je pſchezo Madźaram (Wuherjam) ſ pohorſchkom było. Hižo lěta dołho ßo woni njewuſtawajcy prózowachu, madźarſku rěcź na měſto němſkeje ſtajicź. Nětko ßu ſkónczńje ßwój ſaměr dozpili. We Wuherſkej ßo na ſtatne pjenjeſy wojerſka akademija, honvedſka wyſchſcha realna ſchula a honvedſkej kadettſkej ſchuli ſałoża. Madźarſka wojerſka akademija telko offizěrow wuwucźi, ſo němſzy offizěrojo we wuherſkim wójſku bórſy žaneho měſtna wjazy njenamakaja. Na tajke waſchnje po nětčim w nim Němcy ßwoju nětčiſchu pſchewahu ſhubja; a ſa wjazore lěta budźa we wuherſkim wójſku Madźarojo a jich rěcź knježicź.

— Sakhadźenju a hawtowanju němſkich liberalnych a doprědkarſkich ſapóßłanzow na khěžorſtwowym ßejmje je knježeſtwo ßrjedu kónz ſcźiniło. Hrabja Badeni je ſ pſchihłoßowanjom wjetſchiny, kotraž mějeſche ſa hanibne a ßměſchne, pſchi tajkich wobſtejnoſcźach ßo dale pſchi ßejmowych wuradźenjach wobdźělicź, poßedźenja ſkóncził. Se ſkónczenjom ßejma ma też rěcźniſka ßwoboda ſapóßłanzow kónz. Němſzy liberalni a doprědkarſzy ſapóßłanzy budźa njelubje ſacźuwacź, hdyž budźa na knježeſtwo ßwarjo ßwój jaſyk dyrbjecź na wuſdu bracź; pſchetož nětko ßu runje tak ſaßo khoſtanſkemu ſakonjej podſtajeni, kaž druſy ludźo. Schto budźe knježeſtwo nětko cźinicź? Na tele proſchenje drje wone hiſchcźe ßame wotmolwicź njemóže. Jenož to je wěſte, ſo wone rěcźowy wukas, kotrehož dla pjecža němſzy liberalni a doprědkarjo ßejmſke wuradźenja ſ herjekanjom a njeßłyſchanymi ſkandalemi pſchekaźachu, njewrócźi. Khěžor Franz Joſef ßam ma rěcźowy wukas ſa nuſny a je ßo hłuboko roshorił ſ njewěrnym wudawanjom jeho pſcheczźiwnikow, ſo ßo ſ nim pjecža němſka rěcź podtłócźi. Tele dny wón jeneho profeſſora jeneje univerſity w awdijenzy pſchija, kotrejež profeſſorojo běchu ßejmej proteſt pſcheczźiwo rěcźowemu wukaſej podali. Khěžor profeſſorej, kotryž bě pſchiſchoł, ßo ſa powyſchenje w ſaſtojnſtwje dźakowacź, praji: „Kak móżeſchcźe ßebi ſwěricź, proteſt, a to hiſchcźe tajki, kotryž telko ſjawnych njewěrnoſcźow wopſchija, wobſamknycź?“ Poßwarjeny wotmolwi: „Proſchu Waſchu Majeſtoſcź wo wodacźe. Njeßym pod proteſtom podpiſany.“ Na to khěžor wotmolwi: „Dha Wam ſboże pſcheju.“ — Po tajkim je wſcho pſcheczźiwjenje pſcheczźiwo rěcźowemu wukaſej podarmo; wón woſtanje. S wopředka bě knježeſtwo porucźiło, ſo ma wón jenož pſchi ſjawnych naležnoſcźach płacźicź, tola nětko, hdyž chzedźa ßebi němſzy liberalni a doprědkarjo jeho wrócźenje ſ naßylnoſcźu wunuſowacź, je knježeſtwo pſchikaſało, ſo ma cźeſka rěcź też jako ſnutskowna ſaſtojnſka rěcź rune prawo ſ němſkej rěcźu doſtacź.

Italſka. Mordarſkeho nadpadnika Acciarita, kotryž je italſkeho krala ſ kałaczom ſaklócź ſpytał, je pſchißażny ßud k khoſtarni na cźaß žiwjenja ſaßudźił. Pſchi ßwojim pſcheßłyſchenju wón mjes druhim praji: „Hidźach wſchitkich ſamožitych ludźi, dokelž ßo mi tak ſłě dźěſche, a dokelž njemóżach pſchi najlěpſchej woli telko ſaßłużicź, ſo mohł ßo ſeżiwicź. Pſcheczźiwo kralej runje niczo woßebiteho njemějach. Tamny dźeń budźiſche mi wſcho jene było, hacž budźich krala abo bamża ſkónzował; dokelž mi kral runje do pucźa pſchińdźe, teho dla ßym jeho nadpannł.“ Acciarito powjedaſche, ſo je w Neapelſkej banzy jako ſamkał dźěłał, ſo pak je dla pſchekſchiwjenjow bywſcheho miniſtra Criſpia a jeho kumpanow tole dźěło ſhubił. Ani ſaſtatu mſdu jemu njejßu wupłacźili. Hdy budźichu jemu jeho dźěło ſapłacźili, njebudźiſche ßnadź nadpad ſkucźił. Po woſjewjenju wußuda ſłóſtnik ſawoła: „Dźenßa mi, jutſje knježeſtwu! Njech je żiwa ſozialna revoluzija, njech je żiwa anarchija!“

Grichiſka. Pſchiměr mjes Grichiſkej a Turkowſkej je ßo na cźaß, w kotrymž ßo wo wobſamknjenju měra jedna, podleſchił. Mjes tym Grichojo ßo ſ nowa na wójnu hotuja. Nowe kanony a tſělby ßu pjecža hižo we wukraju ſkaſane.

Gricham pak ßnadź njebudźe ſ zyła móżno, hdy by wójna ſ nowa wudyrika ßo Turkam napſchecźo ſtajicź. Dopißowaŕ italſkich nowin, „Seccolo“, kotryž běſche pſchi wudyrjenju wójny ſe ßapatej ſahorjenoſcźu ſa Grichiſku napjelnjny, ſ wojowniſchcźa do Italſkeje ßo wrócźiwſchi, piſche: Hroženje Grichiſkeje, ſo chże wójnu dale wjeſcź, je ßměſchne. Wójſko je ßo do zyła rostſchaßło, ſpjecźiwe pſcheczźiwo monarchiji a njeje ani 10,000 muži ßylne. S wójſka je 3000 muži roscźekało. Někotre regimenty ßu poßłuſchnoſcź ſapowjedźiłe. Artillerija je ßo ſkoro wſcha ſhubiła, tak ſo knježeſtwo dla kupjenja nowych kanonow ſ wukrajnymi kanonylijerńjemi jedna. Miniſtrojo ßo ſ tym njetaja, ſo dyrbi Grichiſka wſchě wuměnjenja, kotrež ßo jej napołoża, bjeſe wſcheho komdźenja pſchijecź. Italſzy dobrowólnizy ßu na ßo tſělili. Nětko jich kaž wójnſkich jatych domoj ſcźelu.

Garibaldianojo, kotſiž ßu ßo ſańdźeny tydźeń ſ Grichiſkeje do Roma wrócźili, w tej ßamej myßli na Grichiſku ßwarja. Wſchitzy ßo na to pohórſcheja, kak ſłě je ßo jim w Grichiſkej ſeſchło. Grichiſke wobydleŕſtwo je ſ nimi kaž ſ ßami wobkhadźało a ßo ßamo ſapowjedźiło, jim ſa drohe pjenjeſy zyrobu pſchedawacź. W Zavedrje ßu Grichojo do hižo wotbrónjenych, jim njepſchihódnych italſkich dobrowólnikow tſělili a ſ nich wulku liczbu ſranili. Jedyn bu morjeny. Druſy powjedaja, ſo ßu jich, hdyž ßu ßmjercź ſprózni a hłódni wotpocźowali, grichiſzy żandarmojo nadpanyli a jim cźrije, draſtu a pjenjeżne móſchnje rubili. Njemdroſcź Grichow pſcheczźiwo Garibaldianam ßo ſ teho wukożuje, ſo woni w italſkich dobrowólnikach wobcźeżnych wobkedźbowarjow ßwojeje bojaſnoſcźe widźa. Italſzy chzychu ſprawnje wojowacź, Gricham pak ßo to nochzyſche, cźehož dla dyrbjachu ßo pſched Garibaldianami hańbowacź. S teho ßu potom njepſcheeżelnoſcźe naſtałe.

Wot ßwojeje ſahorjenoſcźe ſa Grichiſku je drje najbóle wjednik italſkich dobrowólnikow Cipriani ſahojeny. Wón bě pola Domoka, mjes tym ſo Grichojo zoſachu, khroble pſcheczźiwo Turkam wojował. Jena njepſchecźelſka kulka bě jeho do kolena trjechiła a wón bě cźeżko ſranjeny w pſchirowje leżo woſtał. Jeho towarſchojo hakle ſa někotre hodźiny pytnychu, ſo je ßo ſhubił; ßo na bitwiſchcźo wrócźiwſchi, hakle poſdźe wjecźor ſranjeneho namakachu. Na ramjenju jeho hacž do Lamije donjeßechu, ſ wotkal bu do Athena póßłany. Tu drožka ſe ſranjenym wot hoſcźenza k hoſcźenzej jěſdźeſche, ſo by jemu jedyn hoſcźenzaŕ darmotnu hoſpodu poſkicźił; pſchetož Cipriani njemějeſche żanych pjenjes. Alle hoſcźenzarjo jedyn po druhim — grichiſke nowiny ßu jako khoſtanje jich wſchitkich mjena woſjewiłe — jemu hoſpodu ſapowjedźichu. Mjes tym ſo ſranjeny na dróſy w drożzy ſ ranu ſ lohka ſawjaſanej żałoſtnu cźwilu cźerpjeſche a ßo ſ myßlemi wo dźakownoſcźi Grichow rudźeſche, ſa kotrychž wěz bě ßwoje żiwjenje pa hracźki ſtajił. Skónczńje ßo muż nadeńdźe, kotryž mějeſche ſa cźeſcź, też darmo woporniweho Italſkeho hoſpodowacź. — Też druſy italſzy dobrowólnizy ßu w Grichiſkej hórke pruhowanje cźinili. Sapóßłanza Ricciota Garibaldija ßu chzyli dla jeho khroblekeho wuſtupowanja w bitwje pola Domoka ſ Grichiſkeje wupokaſacź a póßłanza Deſelica ßu na někotre hodźiny do jaſtwa tykli, dokelž bě ßebi ſważił miniſterſtwowemu pſchedßydźe Rallimej někotre njelube ßłowa wěrnoſcźe wo jeho kekleŕſtwje do woczow prajicź; hakle po raſnym ſakroczenju italſkeho póßłanza ßu jeho ſ jaſtwa ſaßo pulchcźili,

— Hdyž bě nusa po pschěhratych bitwach ſ Grichow najwjetscha, je ßo zar naproßycź dał, ſultana namolwicź, ſo by do pschimëra ſwolił. Grichiſki kral je nětko zarej pißmo póßłał, ſ kotrymž ßo jemu ſa jeho wuſpěſchnu pomoz dźakuje, a jeho proßy, ſo by mër wuſkutkował, kotryž Grichiſkej wopory, jeho mozy pschekrocźaze, njenapołoži.

Towarſchowe wjecźenje.

„Hatan“, rjekny knjes Bělkowſki, na młodeho pschekupſkeho krucźece hladajo, „tukam na waß, ſo ſcźe mje wobkranyli.“

Hatanej ßo wobliczo pschebarbi a wón ſ hněwnym hłoßom wotmolwi:

„Wy mi ſchiwdu cźinicźe, knjes Bělkowſki, pschißaham wam to na duſchu.“

„Chyžł bych, ſo mohł wam wěricź, Hatan“, wotmolwi knjes Bělkowſki, pschetož mam waß lubo; ale podhlad je pschecźiwo wam. Schto cźinjeſchcźe wy wcźera wjecźor w mojej priwatnej pißańni? Wy tam tola niczo pytacź njeměješchcźe?“

„Ja tam tola też był njejßym“, wotmolwi młody cźłowjek rosßudnje a ſ runa po zyłej dołhoſcźi. „Cźaß žiwjenja njejßym w tej ſtwě był, khiba ſo ſcźe mi ſ njeje něſchto pſchinjeſcź dali. Je dha wam ſchtó prajił, ſo ßym tam wcźera wjecźor był?“

„Haj, Starkowſki je mi to hakle pſched dźeßacź mjeńſchinami wobkrucźił.“

„Handrij Starkowſki!“ ſawoła Hatan ſadźiwany. „Tón dyrbi bjes roſoma bycź. Kak je jeno na to pſchiſchoł, takle falſchnje wobſkorżowacź? Ssmój pſchezo dobraj pſchecźelej byłoj. Cźeho dla chze mje ſniczicź?“

Knjes Bělkowſki pocźa dwělowacź, ſchtož Hatanowu winu naſtupa, a rjekny ſ pſchecźelniſchim hłoßom:

„Móżecźe mi pola Boha pſchißahacź, ſo ſcźe njewinowaty?“

Młody cźłowjek ſběže ßwoju prawizu a rjekny ßwjatocźnje:

„Ja pſchißaham pola Boha, pſched kotrehož ßudnym ſtokom budźemoj něhdy wobaj ſtacź, ſo ßym njewinowaty! Wěricźe mi nětkole, knjes Bělkowſki?“

Knjes Bělkowſki poda jemu ruku a rjekny ßwjatocźnje:

„Haj, ja wěrju wam a proſchu waß wo wodacźe, ſo ßym na waß dwělował; tola njeroſymju, cźeho dla je Starkowſki waß podhladneho ſcźinił.“

„Ja to też njeroſymju“, wotmolwi Hatan, „jeho ſadźerżenje je mi zyłe njejaßne.“

„Dobre po tajkim, Hatan“, rjekny ſtary knjes, ſe ßwojim pſchekupſkim ßo roſžohnujo; „ßłubcźe mi jene! ... Budźcźe ſe Starkowſkim tak, jako njebudźiſche ßo niczo ſtało.“

„Chzu to ſpytacź, runjež budźe mi to cźežko“, wotmolwi Hatan a wopuſchcźi iſtwu.

Knjes Bělkowſki běſche ßam, ſlehny ßo do ßwojeho ſtoła a ſamyßli ßo. Tola dlěhe ßebi na ſhubjenje ßwojeje pokładniczki myßleſche, a mjenje móżeſche ßebi to hudańczko wujaßnicź. Prjecź bě, ale na kajke waſchnje je była pokranjena, bě jemu potajne.

Wě ßo, rosnjeße ßo bórſy po zyłym wobkhodźe, ſo ßu pſchedſtajeneho wobkranyli. Starkowſki bě tu nowinku najprjódzy powjedał; tola ßebi njeſwěri, ßwojim towarſcham do wocźow młodeho Hatana podhladneho cźinicź, dokelž mějachu jeho wſchitzy rad, a Starkowſki wjedźeſche jara derje, ſo jemu nichtó wěrił njeby.

Ssamßny wjecźor wopyta Hatan ßwoju njewjeſtu. Běſchtaj tſi měßazy po ßłubje, a Hatan cźakaſche jeno na powyſchenje mſdy, ſo mohł ßo ſ Hanku Helaſkez ſwěrowacź. Najprjódzy njebě jej wo tym, ſchto bě ßo wodnjo ſtało, niczo prajicź chzył, tola mudra holza bórſy pytny, ſo bě ßo něſchto podało, a chzyſche to ſ njeho wußlědźicź; duž powjedaſche, njedołho ßo dlijo, zyły podawk.

„Njemóżu ßebi ani myßlicź“, dopowjeda Hatan, „k cźemu jeno je Starkowſki mje paduchſtwa wobſkorżił.“

„Dyrbju cźi to ja prajicź?“ naſpomni Hanka.

„Ty?“

„Haj, ja!“ wotmolwi wona a powjedaſche, ſo je Starkowſki ßo pſched někotrymi dnjemi wo nju ſamołwjał, ſo pak je ßo jara roſſłobił, hdyž je ßo jemu ſapowěła, a ſo je pſchißahał, ſo budźe ßo nad njeju a nad Hatanom wjecźicź.

„A ty ßebi myßliſch, ſo je paduchſtwo na mnje ſtorcził, ſo by tebje mi wozuſbnił?“

„Hdy budźiſche ty pohladnjenje widźał, ſ kotrymž je pſchi wotßalenju na mnje pohladał“, ſnapſchecźiwi holiczo, „by też ty, runje kaž ja, wěrił, ſo je jemu wſchitko móżne!“

Naſajtra roſprawjeſche Hatan ßwojemu knjeſej Bělkowſkemu wo roſmołwje, kotruž bě měł ſe ßwojej njewjeſtu.

Mjes tym bě Starkowſki nimo měry rosbudźeny; jeho nadpad na Hatana njebě ßo jemu poradźił, ale runje tute njeporadźenje bě jeho hiſchcźe bóle rosnjemdriło. S njeroſomnym hracźom, ſchtož bě po ßwojim nanje nawuknył, bě bjes mała zyłe ßwoje ſamoženje pſchißadźił, a wěricźeljo cźinjachu jemu bórſy najwjetſche wobcźeżnoſcźe. W tejle wuſkoſcźi pokrany pokładniczku ſ pjenjeſami. Hakle po tutym njeſkutku pſchińdźe jemu na myßle, paduchſtwo na Hatana ſtorcźicź.

„Wohidny hólz!“ bórbotaſche mjes ſubami; hdy bych jeho jeno ſniczicź mohł! Potom budźe hakle tola hiſchcźe moja!“

* * *

Knjes Bělkowſki bě ſwucźeny, rjane dny wokoło pſchipołdnja ßo wukhodźowacź. S wjetſcha roshładowaſche ßo we wokolinje hłowneho měſta a wrócźeſche ßo domoj pſches pola. Něſchto dnjow po ſhubjenju pokładniczki dźěſche ſaßo po ſwucźenym pucźu. Amik, jeho woblubowany pßycźł, pſchewodźeſche jeho. Woßrjedź ſchtomowiny poſaſta a cźuſchleſche a pocźa ſ mozu ſchcźowkacź.

Knjes Bělkowſki dońdźe na měſtno, hdźež poß ſtejeſche. Na dobo ſaſkocźi karnikel a Amik ſa nim. Ale Bělkowſki njedźiwaſche ani na pßa, ani na karnikła. Jeho kedźbnoſcź bě na měſtno ſłożena, ſ wotkelž bě karnikel wuſkocził. Mjeńſchinu woſta ſtejo, dźiwne poßmëwanje ſejhrawaſche jemu po hubomaj a wón dźěſche khwatajzy do ßwojich khlamow. Sa tſi dny da Starkowſkeho k ßebi pſchińcź a rjekny jemu:

„Starkowſki, wy ſcźe najſtarſchi mjes mojimi pomoznikami, teho dla ßym ßebi waß ſhładał, ſo byſchcźe ßwojim towarſcham prajili, ſo ſa ſhubjenje pokładniczki nikomu winy dawacź njecham a ſo ßym wo njewinowatoſcźi wſchěch pſcheßwědcźeny.“

Starkowſki ſblědny; tola ſhraba ßo bórſy a wotmolwi:

„Wjeßelu ßo, ſo je Hatan ßwoju njewinowatoſcź mohł dopokaſacź!“

„Doſpołnje!“ rjekny knjes Bělkowſki. „Mam Hatana jara ſańcź!“

„Też ja, knjes Bělkowſki“, wotmolwi Starkowſki ßo liſchcźo, ſnutſkownje pak teho muża tamajo. „So mohł wón paduch bycź, to je mi jara wjele njeměra cźiniło.“

„Je dha ßnadź tónle cźłowjek tola njewinowaty?“ praſcheſche ßo knjes Bělkowſki. „Jeli niz, je jeho tajenje woprawdźe ſpodźiwne; nó, wěrnoſcź bórſy wußlědźimy.“

„Hiſchcźe jenu wěz“, pokracźowaſche knjes Bělkowſki, Starkowſkemu krucźe do wócźka hladajo, „a to jeno wam ßamym praju, pſchi kranjenju pokładniczki njeje paduch wulkeho dobytka měł. To je zyłe woßebita naprawa ſ tajnym pſchilopkom, w kotrymž je ßydom ſtow papjerjanych tolerjow. Ssym je dwaj dnjej prjedy, hacź buch wobkranjeny, nuts położił.“

„Wě ßo, macźe tola cźißka, knjes Bělkowſki?“

„Wě ßo, mam cźißka, knjes Starkowſki; tola wobrotny paduch — a po khroblоſcźi paduchſtwa ſpóſnawam, ſo je to tajki był — namaka ßnadnje tajenja.“

Starkowſki wrócźi ßo k ßwojim towarſcham, ſo by jim prajił, ſchtož bě jemu knjes Bělkowſki pſchikaſał, a bě polny hidy a nahrabnoſcźe.

„Sniczu jeho tola hiſchcźe!“ bórbotaſche wón. „Tón ras je mi wuſchoł, budu pak ßo tola hiſchcźe wjecźicź. Hanka njebudźe ženje jeho, to jemu pſchißaham!“

* * *

Bě cźmowa nóz. Starkowſki ſtejeſche w kerczinje a ryjeſche ſa pokładniczku.

„Tule ßym ju położił“, bórbotaſche. „Tule něhdźe dyrbi bycź! Aha!“ ſawoła a pſchimny ßo něcźeho mjedźaneho, „tu dźě je! Myßlach ßebi hižo, ſo je towarſch“, ßmějeſche ßo hanjo, „pſchede mnu tu pobył. Tola nětkole měj ßo ſ prócha, tu njeje dobro bycź! Tola ſchto to?“

Schtyri krute pjaſcźe běchu jeho ſe ſady pſchimnyli; a prjedy dyžli prawje do teho pſchińdźe, ſchto ßo to njeczini, běſchtaj jemu poliziſtaj hižo puta pſchicźinikoj.

Sajecźe Starkowſkeho bu hakle ſnate, hdyž knjes Bělkowſki ßwojich ludźi ſwoła a jim nowinku ſdźěli, kotraž jich wſchěch wot cźežkeho tukanja wucźiſcźi.

„S dobom chzu wam, moji knjeża, hiſchcźe prajicź“, dorěcźa wón, „ſo Starkowſkeho njebudźich ženje ßudniſtwu pſchepodał, njebudźiſche-li chzył jeneho ſ waß podhladneho ſcźinicź.“

Schtó tóule druhi bě, bu hnydom na to snate; ſ dobom ſhonichn pomozniży też, cžeho dla bě Starkowſki to ſcžinił; wón bu na tſi lěta do jaſtwa wotßudżeny.

Najbóle pak mjerſaſche ßo Starkowſki po ßwojim woteńdżenju na to, ſo Hatan na jeho měſtno pſchińdże a tójſchto wjazy mſdy doſta a ſo bě ſ Hanku jara ſbożownje żiwy.

Ze Serbow.

S Budyſchina. Wuhlady na pſchichodne wjedro. Wjedrowěſchczeŕ w Sſerbach je ſaßo prawo měł. Lěpſche wjedro, kotreż je tydżenja do prědka prajił, njeje na ßo cžakacž dako. Żyły tydżeń je rjenje ßłónczko ßwěcžiło. Nadżijomnje też rjane dny, kotreż wón po 13. juniju wěſchczi, njewuwoſtanu. Też Falbowe wěſchczenje ſa bliżſchi cžaß rjane wjedro pſchipowjeda.

— Mjes tym ſo Falb ſa prěnje tſi njedżele w juniju ßuche wjedro wěſchczi, ma wón ſa to, ſo poßledni tydżeń wulke deſchcže a njewjedra pſchinjeße. Wo khłódnym wjedrje, kotreż dyrbi po nim w junijn knjeżicž, njejßmy, Bohu dżakowano, hacž dotal niczo pytli.

— Pſched krótkim je ſaßo nowa zyrkwinſka ſtatiſtika ſa Sakſku wuſchła, kotraż dawa dokładny pſchehlad wo wſchitkich zyrkwinſkich woßadach ſ pomjenowanjom wſchitkich duchownych a zyrkwinſkich wucžerjow, w nich ſkutkowazych. Też namakaſch tam krótke hiſtoriſke naſpomnjeńki wo naſtacžu zyrkwje a woßady każ też wo zyrkwinſkich nowotwarach. W pſchehlaďże łużiſkich woßadow je też ſtajnje pſchiſpomnjene, hacž je woßada němſka, abo ßerbſko-němſka (hdyż je wjetſchina woßadnych ßerbſka) abo němſko-ßerbſka (hdyż je tam wjazy Němzow.) S wulkim ſpodżiwanjom cžitamy, ſo ſtaj Palowſki a Wósborſki knjes duchowny ßwojej woßadże jako němſkej ſapißałoj ſ tym pſchiſpomnjenjom: „wot lěta 1893/1895 němſka woßada.“ Stej tej woßadże woprawdże pſches to němſkej, ſo matej Bohu żel němſkeho duchowneho, hacž runje je tam hiſchcže rjana liczba Sserbow? Pſches to tola ßerbſzy woßadni ſ dobom Němzy njeißn, ale němſko-ßerbſka woßada woſtanje, każ dołho ßu tam Sserbja. Wyſche mjenowaneju woßadow mamy w Sakſkej 25 evangelſko-lutherſkich ßerbſkich woßadow, w kotrychż 29 ßerbſkich duchownych Boże ßłowo pſchipowjeda.

— Mordarja Bittnera, kotryż je pola Oſtritz jenu holcžku ſkónzował a mjaßo jeje cžéła żrał, w tomnym jaſtwje wokrjeßny lěkaŕ, knjes dr. Wengler, wſchědnje wobkedżbuje, ſo by ßo pſcheßwědcził, hacž je Bittner woprawdże wrótny. Hdy by ßo wón jako duchakhory ſpósnał, ßo wón do zyła njeby pſched ßud ſtajił. — Hajnika Hórna ſ Hainewalda, dla ſkónzowanja ßłużobneje holzy Gärtnerez k khoſtarni na 15 lět ſaßudżeneho, ßu do Waldheimſkeje khoſtarnje dowjeſli.

S Haßlowa. Poudżelu popołdnju mjes 3—4 hodżinami je ßo maßivna bróżeń tudomneho młyna wotpalika. Woheń je ßo też domſkeho a hródże popadnył, tola je ßo 8 ßykawam, kotreż běchu na haſchenje pſchijěle, poradżiło, jón ſalecž. Na kajke waſchnje je woheń naſtał, njeje hiſchcže ſnate; měni ßo, ſo ßu jón dżěcži ſaparake.

S Njeßwacžidła. Na poßlednje ſkótne wiki bě ßo 402 howjedże, 108 ßwini k kormjenju a 405 proßatow na pſchedań pſchihnało.

— Saßo je ßo liczba Njeßwacžidliſkich kubłow wo jene pomjeńſchika. Tudomne knjejſtwo, kotreż hižo wulku połojzn Njeßwacžidliſkich leżomnoſczow wobßedži, je tudomne Scholczíz kubło kupiło a jo hižo 15. junija pſchewoſmje. Tak ßo saßo jene burſke kubło na żenjeſaßodoſtacže ſhubi.

S Brěſyny. Na tudomnym knjeżim dworje je ßrjedu tydżenja dżěkacžeŕ Kóczka do njeſboża pſchiſchoł. Mjenowany dżeń ſe żitoweje łubje żito w měchach po rěblu na woſy dele puſchcžachu. Pſchi tym jedyn měch Kóczzy, kotryż na woſu ſtejo měchi rjadowaſche, wot ſady do nohi ſ tajkej mozu ſlecži, ſo ßo noha ſłama.

S Raſchowa. Njedżelu w nozy wokoło 11 hodżin je ßo tu Henczej khěża, kotruż dwě fabrikańſkej ßwójbje wobydleſchtej, wotpalika. Wona bě ſtare, dodżerżane, ſ hlinu ſplazane a ſe ßłomn kryte twarjenje.

S Wujeżka pod Cžornobohom. Tudomny hoſczenzaŕ J. Mitrach je ßobotu rano w 6 hodżinach, ſ Bożej ruczku ſajaty, nahle wumrjeł. Semrjety je hakle 44 lět dozpił. Wón 12 njewocžehnjenych dżěcži a ßamodruhu mandżelſku ſawoſtaji.

S Łucża. Każ k ßwojej radoſczi ſhonimy, je knjes kandidata Jurk młódſchi ſ Łaſa powołanje ſa fararja we Łuczu doſtał, kiż nětko hižo dléſchi cžaß měſchczańſke farſtwo w Mużakowje ſaſtupuje, dokelž po woteńdżenju prjedawſcheho fararja nowy hiſchcže njeje mohł pſchicžahnycž. Dotalny Łuczańſki faraŕ knjes Finger je, każ ßłyſchimy, hižo dléſchi cžaß cžerpjazy, nětko ßwoje ſaſtojnſtwo ſłożił, kotreż je wjele lět ſ wulkej ßwěrnoſczu wjedł.

S Budeſtez. Nalutowarnja a wupożczerńja ſa Budeſtezy a wokolnoſcž je 1. meje ßwoju dżěławoſcž ſapocžała. Towaŕſtwowy ſliczbowaŕ, k. wucžeŕ Wjazka, kóżdu njedżelu po 2. Bożej ßłużbje a ſchtwórtk wjecžor wot 7—8 hodżin kapitalije a nalutowanki, ſ najmjeńſcha 1 hriwnu wucžinjaze, pſchijima, kotreż towaŕſtwo ſ $3\frac{1}{3}$ % ſadani. Wupożczowacž ßmě pjenjeſy towaŕſtwo po ßwojich wuſtawkach jenoż towaŕſtwowym ßobuſtawam.

S Ławiz. Pſchi poßlednim ſlubku, kotryż je tudomnu krajinu domapytał, njejßu ßo tudomnemu ryczerkublerjej Kubizy niz nětkotre kopy, ale jenoż nětkotre mandle walczkow wotpławiłe. Pódla teho je wulka woda wólſchowe klozy, kohcž tołſte a 9 kohczi dołhe, ßobu wſaka. Jich wobßedżeŕ je pak je wſchě ſaßo w kerkach Droždżijanſkeho parka, hdżež běchu wißajo woſtałe, namakał.

S Měrkowa. Prěni dżeń ßwjatkow budże ßo popołdnju $\frac{1}{2}4$ hodżin w Měrkowje w Scheblez domje ßerbſka kemſch a ſpowjedź wotbywacž.

S Jitka. Kommerziſki radżicžeł Hirſch ſ Radeberga a wěſty Fabian ſ Kamjenza ſtaj żydom Jitkowſkim wobßedżerjam 40 górzow a tſjom Rakeczańſkim wobßedżerjam teho runja 40 górzow leżomnoſcże wotkupiłoj. Sa górz ſtaj wonaj po 200 hriwnach ſapłacžiłoj. Na kupjenych leżomnoſcžach ßo hłuboko w ſemi pěſk namaka, kotryż ßo k dżěłanju ſchkleńży trjeba. Hdyż budże tónle pěſk ſe ſpomnjenych leżomnoſczow wotryty, ßo wone ſaßo jich prjedawſchim wobßedżerjam wrócża.

S Łubija. W bliſkim Lewałdże je ſkażeny poß ßłaknył. Duż dyrbja ßo w Lewałdże, Starym Łubiju, Wulkim Dażinje, Małym Dażinje, Woleſchnizy a nětkotrych ßußodnych wßach pży hacž do 23. auguſta 1897 na rjeczas wjaſacž.

S Kamjenza. 2. junija ßo tu ſwucžowanſke tſělenje żandarmow Budyſkeho a Kamjeńſkeho hamtſkeho hejtmanſtwa wotbywaſche. Pſchi tym dobu ßebi brigadier Kuchaŕ prěnju a żandarm Hapacž druhu premiju.

Se Sslepeho. W naſchim Bożim domje budże ßo miſſionſki ßwjedżeń druheje Rósborſkeje diözeſy na ßwjedżeń ßwjateje Trojizy ßwjeczicž. Sserbſka kemſch budże popołdnju w 2 hodżinomaj a na tejßamej budże knjes kapłan Domaſchka ſ Ketliz prědowacž. Po ßerbſkej kemſchi $\frac{1}{2}4$ hodżin budże němſka ßwjedżeńſka Boża ßłużba.

S Mużakowa. Pſchi kranjenju bu ßmjertnje tſělený khěżkaŕ Bohumił Mroſk ſ Jabłońza. Hacž runje wón njeje njeſamożity, bě wón 28. meje do Mużakowſkeho revěra drjewo kranycž ſchoł, pſchi cžimž jeho pomozny hajnik Schmidt pſchekwapi. Sſo hajnika dohladawſchi, ßo Mróſk do cžékanja da. Hajnik ßo ſa nim puſchcži a pſchi ſcžéhowanju ßo ſ njeſbożownym pſchipadom hajnikowa tſělba ſpuſchcži. Wutſél dżeſche Mróſkej wot ſady do lěweje ruki a hłownu żiłu ſrani. Dokelž ßo ſrnanjenemu hnydom lěkaŕſka pomoz njedoſta, wón na wukrawjenje wumrje. Hajnika pjecža żana wina njetrjechi; hdyż paducha pſches huſtu brěſowu kerczinu ſcžéhowaſche, jemu tſělba ſa hakoſu wißajo woſta a ßo ſpuſchcži.

Wußudżenja.

Khoſtanſka komora. Dżěłacžerja Jana Auguſta Nikuſcha ſ Hornjeje Borſchcže k jaſtwu na 1 lěto 4 měßazy a k ſhubjenju cžeßnych prawow ua 3 lěta ſaßudżichu. Wón bě ßo do wobkhodneje ſtwy Andräez ſahrodniſtwa nutſkłamał a ſ njeje jedyn budżak a dwoje kholowy kranył.

Jako bjeßßwědomity cžłowjek a jebak, kajkiż ſ rědka ßwojeho runjecža namaka, ßo pſched ßudom rěſnik C. G. Gedlich ſ Hornich Kundracžiz ſpósna. Wón bě żiwnoſczerjej Krecžmarjej w Kundracžizach woła ſa 347 hriwnow wotkupił. So by pſchedawarja nuſował, wot płacžiſny khětru ſumu ſpuſchcžicž, wón woła ſarěſawſchi do jeho mjaßa khore a tuberkuloſne ſakſy jeneje pſched krótkim ſarěſaneje khoreje krowy ſaſchcžěpi. Potom wón Krecžmarja k ßebi pſcheproßy, praji jemu, ſo je woł khory a jeho ſ tym wobrěcža, ſo 110 hriwnow wot kupjeneje płacžiſny ſpuſchcži. S pſchipadom pak Gedlichowe wobſchudżenſtwo na ſjawne pſchińdże. Gedlich bě wołowe mjaßo do Łubija na pſchedań póßłał, tola bě ſabył, prjedy teho ſaſchcžěpjene tuberkuloſne ſakły ſ njeho wotſtronicž. Skótny lěkaŕ Wawrik w Łubijſkej rěſarni plezy Gedlichoweho woła pſchepytajzy w wukaknjenej dżerje pod jěrchenjemi ſtare, ſhnike maſne ſakły wußlédżi. Gedlichowa wurěcž, ſo je jemu něchtó klubu tuberkuloſnu ſawſu do jeho mjaßa tykmył, żaneje wěry njenamaka, woßebje dokelž je wón hižo jebanſtwa dla ras khoſtany. Jeho k khoſtarni na 2 lěcže a ſapłacženju 600 hriwnow pjenjeżneje pokuty ſaßudżichu.

Dostawar invalidneje renty, dźěłaćeŕ Jan Jurij Müller ſ Dubrawki, zyhelniſki dźěłaćeŕ Handrij Wünſcha ſ Rudeje a dźěłaćeŕ A. Nowak ſ Dolheje Borſchćże běchu wobſkorženi, ſo žu na Łuſćańſkim, Bartſkim a Dźěžowſkim hońtwiſchću hižo lěta dołho, prawo k temu njemějo, honili. Wožebje žu woni pjecža Łuſćańſke keŕki, w kotrychž žo wjele bažantow haji, kóždy měšaz ras domapytali. Wobydlenja tſjoch wobſkorženych pſchepytajźy, w kóždym ſ nich patrony, kulki tſělby a druhu hońtwarſku potrjebu namakachu. Tola dokelž nichtó wobſkorženych pſchi honjenju ſwěriny njebě widźał a ſpósnał, žudniźy pſchi wſchěch hewaſchich tukanje ſbudźazych wobſtejnoſćach winu wobſkorženych njemějachu ſa dopokaſanu a jich teho dla wuwinowachu.

Sſłužobna dźowka Johana Pawlina Korčykez, hižo 14 krócź paduchſtwa dla khoſtana, bě 6. haprleje hoſćenzarjej Lowzy w Lejnje pola Bukez 60 zygarow kranyła. Njepolěpſchomnej paduſchniźy khoſtańnju na jene lěto, ſhubjenje cžežnych prawow na tſi lěta a dowolomne podſtajenje pod polizajſku nadkedźbu pſchiżudźichu.

Ławniſki žud. Hoſpodaŕſki pomoznik Jan Schiman w Komorowje pola Rakez bě žo lětža 6. februara ſ rěsniſkim miſchtrom Gieriſchom ſ Halſchtrowa dla pſchedaćża jeneho cželeća w ležomnoſći žwojeje maćerje ſwadźił. Kaž Gieriſch wudawaſche, bě Schiman jeho ſ durjemi won žuhnył, žo jemu poſdźiſcho w hoſćenzu njejabźy wot ſady pſchibliżił, jeho pſchimnył, na ſemju cžižnył a ſ pjaſćomaj do njeho prał. Kaž pak žwědźy wobžwědcžichu, njemóžeſche wo tym rěcže bycź, ſo je Schiman Gieriſcha wot ſady nadpanył. Duž žo jenož wo jednore cžělne ſranjene jednaſche. Schimana k 20 mk. pjenježneho khoſtanja abo k jaſtwu na 6 dnjow ſažudźichu.

Hana Thereſa Scholcžina ſ Kſchiweje Borſchćże bě tamniſcheho kublerja Skopa wobſkoržiła, dokelž bě wón na nju a na jejneho mandźelſkeho rěcžał, ſo ſtaj jemu běrny kranyłoj. Dokelž móžeſche wobſkorženy pſched žudom wěrnoſć žwojeho winowanja dopokaſacź, jeho wuwinowachu a ſkóržbniźy khoſty napołożichu.

17lětny rěsniſki pomoznik Göpfert ſ Looſcha bě, hdyž pola rěsniſkeho miſchtra Wićźaſa w Budeſtezach dźěłaſche, žwojemu miſchtrej ſ njeſamknjeneje khlamoweje kaſby 4 mk. a ſ miſchtrzyneje žuknje, na hoſdźe wižazeje 2 mk. 50 np. kranył. Wón ma ſa to tydźeń w jaſtwje žedźecź.

16lětnaj formarſkej wucžobnikaj H. Janez a H. Jacob ſe Židowa běſchtaj poźledni pokutny dźeń tyſcheŕſkeho pomoznika Heimanna tu na dwórniſchćowej dróſy bieſe wſcheje pſchiczźiny k jenemu płotej tłóczźiłoj a jeho ſ pjaſćomaj krwaweho ſbiłoj. Kóždy ſ biczkow žo k jaſtwu na dwě njedźeli ſažudźi.

Dla ſkſchiwdźenja bě piwarz Micžka w Hucźinje tamniſcheho hońtwiſkeho dohladowarja Kalaucha wobſkoržił. Dokelž wobſkorženy ſkóržbnikej wróćenje cžeſćże do protokolla ſapiżacź da, žo dalſche wužudźenje ſběhny.

Přilopk.

* S Biſkopiz. Tudy je žo w jenej ſamkańi wucžobny hólz Müller ſ natyknjenym teſchinkom parał. Njewjedźo, ſo je teſchink nabity, a je ſ nim wucžobneho hólza Reinholda Hühnlicha ſe Ssmilneje do hłowy tſělił, tak ſo je tón w žmjertnym ſtraſche.

* S Plawna pola Draždźan, 31. meje. Dźěłaćeŕ Sander, ſnaty wopiłz a próſdnik, chzyſche žebi, jara pjany, wot žwojich ludźi pjenjeſy wunuſowacź. Hdyž žo jemu to njeporadźi a wón wot žwojeje žony wopiłſtwa a próſdniſtwa dla poroki doſta, wón nóž wucźahny a jón žwojej žonje do wutrobna ſahna. Runjež žo nóž 5 zentimetrow hłuboko do cžéła ſary, na dobre ſboże rana tola žmjertna njeje. Hrubeho cžłowjeka žu žadźili.

* S Božim njewjedrom je žo 28. meje w Klötitzu pola Oſchaza jena holza ſaraſyła. Hdyž tam žwójba ratarja Röthiga pſchipoldnju ſa wobjedom žedźeſche, błyſk do bydlanſkeje ſtwy dyri a Röthigowu 24lětnu dźowku mori.

* S Miſchna, 31. meje. Na Wilsdruſſkej dróſy je porědkoſcź widźecź. Tam mjenujźy mjes Bockwenom a Riemsdorfom na jenej wiſcheni wjerjebina roſcże. We wiſcheninej krónje je žo mjes hakoſami kuž pjerſchcże nažydało, do teje je wjerjebinine žymjo padnyło, ſ kotrehož je hižo thětry ſchtomik narоſtł.

* S Wittgensdorfa. Schtwórtk tydźenja je žo tudy lubowanſka wěž wotměła, kotraž žo najſkerje ſe žmjercźu wobdźělerja ſkóncźi. Dźěłaćeŕ ſ Köthensdorfa běſche wjeczor žwoju we Wittgensdorfje bydlazu lubku wopytał a žo ſ njej na wukhodźeńku podał. Bliſko pſchi jenym hajku wón na dobo revolver wucźeže a tſi krócź do teje holzy tſěli. Dwě kulzy holzu trechiſchtej, ju pak jenož lohzy ſraniſchtej. Na to nadpadnik broń pſchecźiwo žebi žamemu ſłoži a dwójzy do žebje tſěli. Dokelž pak hnydom morwy njebě, žo w bliſkim hacže tepicź ſpyta. Ale też to žo jemu njeradźi, wón bu w prawym cžażu ſ wody wucźehnjeny a lěkarjej pſchepodaty. Kaž žo ſda, je žarliwoſcź ſ pſchicžinu jeho ſkucźenja.

* W Rychbachu je pjatk Boże njewjedro jenu žonu ſaraſyło. Wona běſche ſ jenej druhej žonu na polu dźěłała, tola žo, dokelž žo njewjedro bliżeſche, na dompucź naſtajiła. Domoj duzy žonje kruch mjes žobu ſdalenej dźěſchtej. Na dobo błyſk ſnjebješ žapny a žona kotraž prědku dźěſche, ſ błyſkom trjechena na ſemju padże. Druha žona ju hiſchćże panycź widźeſche, tola žo potom žama ſ womoru wobja, ſ kotrejež hakle ſa dołhu khwilu wotucźi. Spodźiwne běchu błyſkowe ſranjenja na morwej. Prawe ſpanje bě krawe, a kaž žo ſda, je tu błyſk do cžéła ſajčk. Druha rana žo pſchi delnym žiwocże namaka, ſ kotrejž je błyſk ſ cžéła wujěk. Rubiſchko na hłowje, pjeſl a ſchórzuch žu do kruchow rostorhane, tola žo ani jeneje nitki njeje wopaliło. Na ſemi bě błyſkowy žlěd cžiſcże jaždźnje na dwěmaj hłubokimaj dźěromaj widźecź.

* We Winje w ſkładże pſchekupza Lasmanſkeho ſ njekedźbliwoſcźu jeneho pſchekupſkeho pomoznika dźělba pólvra rosbuchny. Składowa tſěcha žo ſ dźěła wotſběhny. Pomoznik a pſchekupzowy žyn žo cžežko ſraniſchtaj.

* (Cžéło w měſche.) S Wuheŕſkeho Hradza žo piſche: Żandarmeriji je žo poruđźiło, njeſkutk wujaźnicź, kotryž je w wokolnoſcźi powſchitkowne njepokojenje ſbudźił. Hońtwarjo, kotſiž pola réki Marchi honjachu, ſ wody płuwaze cžłowjecže cžéło, do wjazorych měchow ſaſchite, wucžežechu. Żandarmerija, kotrejž žo hróſbna namakanka wosjewi, ſpósna, ſo běſche cžéło ſe žekeru žałoźnje rosrubane. Cžéło žo jako khežerjowe Haneczekowe ſpósna. Haneczek pſched tſjomi njedźelemi w Hradzu pſchebywaſche, hdyž je jenu khežu pſchedał. Tehdy bě huſto ſe ſchewzom Franzom Khmelarjom wobkhadźał. Haneczek, kotryž bě 1000 ſchěžnakow pſchi žebi měł, žo ſ Hradza domoj njewróćźi. Żandarmojo ſhonichu, ſo bě Haneczek w wobydlenju ſchewzow Franza a Matěja Chmelarja pſchebywał. Duž žo tukanje na wobeju wobrocźi, ſo ſtaj Haneczeka ſkónzowałoj. Jeju a teho runja jeju wucžobnika žu ſajeli.

* Dźewjecź ſtarſchich wojakow huſarſkeho regimenta we Wandsbecku žu dla krjudowanja jeneho rekruty k twjerdźiſnje po 2 hacž po 3 měšazach ſažudźili.

* W jenym khodže Winſkeho khežorſkeho hroda je žo jedyn pěſchk ſ Linza, w nozy na ſtraži ſtejazy, ſatſělił. Wón měješche khoſtanje wocžakacź, dokelž bě pſchi ſtražowanju ſpał.

* W Oſtende ſaſłapnjenje komandanta Oſtendſkeje měſchcźańſkeje gardy, majora Vanderauvery wulke ſpodźiwanje ſbudźuje. Jeho winuja, ſo je žwojej žonje ſ jědom ſawdał, ſo mohł žebi žiwjenje ſawěſcźenſku ſumu, wjazy ſta tyšaz frankow wucžinjazu, wnpłacźicź dacź.

* Hońtwar Daab ſ Bieberawa pola Darmſtadta, 60lětny muž, měješche na hońtwje njeſboże, ſo na njej kublerja Simmermachera ſatſěli. Sſo dohladawſchi, kajke njeſboże bě naczinił, žebi njeſbožowny tſělz žam kulku do hłowy tſěli; wón hnydom ducha ſpuſchcźi.

* (Italſka wukhowańa ſa namakane dźěcźi.) Nowiny „Secolo“ ſ Roma piżaja: W domje ſa namakanzow w Neaple je ſa tón cžaž, w kotrymž ſapóžłanz Lazzaro tón dom ſarjaduje, tſinacże tyšaz a dwě ſcźi dźěcźi ſemrěło. Po jich žmjercźi je ſarjadniſtwo krajej te pjenjeſy ſa jich wothladanje dale pſchiliczało. Hacž dotal knježeŕſtwo pſchecźiwo temu njeje ſakrocźiło.

* (Paduſchi do zyrkwje žo łamali a ju ſapalili.) W Trumawje w Awſtriſkej žu žo 26. meje w nozy paduſchi do tamniſcheje zyrkwje łamali a ju ſapalili. Kražny woltaŕ, w gothiſkim ſtylu natwarieny, ſ wumělſzy wuwjedźenym žwjecźatom Jana Kſchcźenika žo do cžiſta ſpali. Wſchě druhe žwjecźata, piſchcźele a zyrkwinſke žudobje žo wupuſcźichu. Schkoda je jara wulka.

* W Pariſu 30. meje cžežke njewjedra ſakhadźachu, kotrež wjele ſchkody naczinichu. 14 cžłowjekow je pſchi tym žiwjenje ſhubiło.

* S Delneho Ruppersdorfa, 30 meje. Pjatk popoldnju pd 3 hodźinach pſches naſchu wješ žylne njewjedro cžehnjeſche. Błyſk do wobydlenja kublerja Schneidera dyri, rosbi jedyn wuheń a ſaraſy jemu kruwu.

* Dźěſcźi wot pžow rostorhanej. W Saint-Denifu a w Saint-Quenje pola Pariſa ſtaj tele dny dwaj wulkaj pžaj dwě dźěſcźi ſkónzowałoj. Bjeſe wſcheje pſchicžiny žo do dźěſcźow daſchtaj a jej na cžaſcże rostorhaſchtaj.

* (Powodźenje w Amerizy.) Rio Grande je pſches žwoje brjohi ſtupił a 50 khěžow ſapuſcźił. Něhdže 3000 cžłowjekow je žwoju zyku nadobu ſhubiło.

* W Sserbiji, Bołharskej, Mazedońskej a w druhich stronach połnózneho Balkana ꝥu rěki wustupiše a kraj ſ dźěła daloko powodźiše. Wobydlerjo pschi brjohach Ssawy a Dunaja ꝥu ꝥo lědma se skotom wukhowali. Sa wjele milijonow ꝥywow je sniczenych. — S Belgrada piꝥaja: S njepschestawaznym deschczom ꝥu po zyłym kraju rěki ſ rěcznischczow wustupiše. Někotre města ꝥu ꝥo powodźiše. Wobkhad na żelesnizach je pschetorhnjeny. — S hłowneho bołharskeho města Sofije je powjescz doschła: Se ꝥyłnymi deschczemi ꝥu ꝥo rěki napjake a psches brjohi stupiše. Wjele mostow a drohow je wupuscenych. Sa schtyri dny njeje żana posta wjazy doschła.

* Se Sundhausena pola Gothy piꝥaja: Psched někotrymi dnjemi bě ꝥo tu cžrjóda zyganow, kotrez mějachu tu někotre mjedwjedźe (bary) pschi ꝥebi, pschi tak mjenowanym huꝥazym hacże łěhwo sczinika. Mjedwjedźe běchu ſ rjeczasami, 3 metry dołhimi, sa schtomy pschisamknjene; njedźiwajzy teho dyrbjachu wone wjeꝥnej młodźinje, kotraż k nim pschikhadźesche, ꝥwoje kekleŕske khumschty pokasowacz. Mużomaj, ſ Waltershausena do Gothy ꝥo wróczazymaj, ꝥo jich khumschty lubjachu, a jenemu ſ njeju myꝥliczka pschipadże, wjetschemu barej khleb dawacz, kotryż tón rad żerjesche. Na dobo pak mjedwjedź muża se ꝥwojimi paſorami shrabny, sczeże jeho k ꝥebi a do njeho kuꝥasche. Żałoꝥne bołostne kschiki zyganow ſ wosow k mjedwjedźam khwatacz pohnuchu, a tutym ꝥo poradźi, cżeżkosranjeneho ſ paſorow jeho cżwilowarja wumóz. Muża, kotryż bě wědomosczſ shubił, na wosu do Gothy dowjesechu, hdżeż ꝥo jemu hnydom lěkarska pomoz dosta. Wón je na jenej ruzy a woběmaj nohomaj żałoꝥnje skuꝥany.

* W Dotzheimje w Badenskej jedyn zyhelnski dźěłaczeŕ ꝥwojeho towarscha ſ piwowej bleschu saraſy. Wón bě bleschu do njeho cżiꝥnył a jeho ſ njej runje do spanja trjechił.

* (Rapacza macz.) W Neuruppinje ꝥu dźěłaczeŕku Fangerowu ſajeli. Ju winuja, so je wschě ꝥwoje ꝥydom dźěczi hnydom po narodźenju skónzowała. Poꝥlednje dźěczo je wona żiwe do kaschcza samkła, so by jemu ꝥo tam saduꝥyczſ dała a so móhła potom ſ kaꝥy pohrjebny pjenjes dostacz. Ssuꝥodża běchu żonje pjenjeſy darili, so by sa khore dźěczo po lěkarja schła, tola to wona njeje cżiniła.

* Na dobo wowrótniwschi, je ꝥo we Wienje psched někotrymi dnjemi samożita wudowa wyschła ſ Fleischera ſ woknom na dróhu won cżiꝥła. Na wobschkodżenja, pschi tym poczeŕpjene, je wona ꝥobotu wumrjeła. Njesbożownej bě ꝥo w duchownym kludze seſdało, so ꝥu jej wschě jejne pjenjeſy a drohotne wězy kranyli. Wona bě na papjerku napiꝥała, so dyrbi ꝥebi żiwjenje wsacz, dokelż nochże jako proscheŕka wumrjecz. Hdyż pak ꝥudniſka komiꝥija jeje sawostajenstwo pschepyta, ꝥo wschě jeje pjecża kranjene pjenjeſy a wězy namakachu. Se statnych papjerow ſ zyła hischcże koupony njeběchu wotrěſane, druhe statne papjery běchu hižo dawno spanjene. Ssrjedż tuteho bohatſtwa bě ꝥo duchakhory żona jenoż ſ khlěbom a wodu żiwika a skónczńje, ſ kłudnej myꝥlu wobeńdżena, so je proscheŕka, ꝥo ſ woknom won cżiꝥła.

* (Pschescżěhanje wojakow.) W Kralowzu (Königsbergu) je ꝥo loni wojak Franz Marzillier w hrjebi tamnischeje twjerdźiny tepił. Tehdy rěkasche, so je wón ꝥamomordarſtwo skucził, dokelż ꝥu jeho na staꝥnoszi cżwilowali, tola tehdy wojerſka wyschnoszcz měnjesche, so je wón w duchownej ſabkludżenoszi ruku na ꝥebje słożił. Nětko je Marzillierowy bratr wot wojerſkeje wyschnoszcze powjeſcz dostał, so ꝥu podwyschka Hungsa k jaſtwu na schěſcz měꝥazow a k sniżenju na jednoreho wojaka saꝥudźili, dokelż je wojaka Franza Marzilliera pschescżěhał, krjudował a hanił.

* S Moſkwy. Na Chodinſkim polu, hdżeż ꝥu ꝥo loni pschi ludowym ꝥwjedżenju, kotryż ꝥo pschicżinu zaroweho krónowanja wotbywasche, někotre tyꝥazy cżłowjekow ſatłóczile, je ꝥo na shromadnym pohrjebnischczu woporow tamneho njesboża 31. meje ꝥwjedżenſka mscha sa dusche semrjetych měła. Pschi njej ꝥo zarowy wuj wulkowjerch Ssergěj Alexandrowież ſ mandżelſkej a najwyschschi wojerſzy zwilni saſtojnizy wobdźělichu.

* (Wulki woheń.) S Christianije w Norwegskej ꝥo telegrafuje: Měſto Namsoe je ꝥo njedźelu popołdnju dospołnje spaliło. Dla wulkeho wětra njehodźesche ꝥo płomjenjam wobaracz.

* Paduchſtwo na póſcze. S Malmö w Schwedskej ſczěhowaza powjeſcz pschindże: S póſtſkeho wosa, w kotrymż ꝥo poꝥyłki ſ Ameriki do Europy wjesechu, je ꝥo, każ ꝥu ꝥo tu dohladali, 95 ſapiꝥanych (rekomandowanych) listow shubiło. Pschi bliżim wobhładanju ꝥo wupokasa, so bě ꝥo měch rospról a ꝥo po skuczenym paduchſtwje saꝥo saſchił.

* Schczěpjenje pschecżiwo pꝥyczej skażenoszi. W Pasteurowym wuſtawje w Lillu je ꝥo w poꝥlednimaj dwěmaj lětomaj 289 wot skażenych pꝥow skuꝥanych ludźi po Pasteurowym waschnju schczěpiło. Żadyn skuꝥany njeje wumrjeł. To je ꝥylne dopokasmo ſa to, so Pasteurowe waschnje wbohich skuꝥanych pſched czełkoſczu wobarnuje. — W algierſkim Pasteurſkim wuſtawje je ꝥo w tymaj ꝥamymaj dwěmaj lětomaj 510 skuꝥanych hojicz dało. Tam bě wuspěch runje tak dobry; pschetoż jenoż ſchěſcz wożobow je wumrjeło, w hojerni ꝥamej abo hnydom hdyż běchu hojerńju wopuschczili.

* Tež ꝥlepy druhdy něschto hódne namaka. Khětro wulki ꝥlěborny pokład je na Patzowſkich leżomnoſczach w Kamminſkim wokrjeżu, hrabinzy ſ Flemming ꝥluschazych, jedyn ꝥlepy proscheŕ namakał. Hdyż tam na ꝥwojim ſtarym ꝥobu pschinjeżenym stólzu ꝥedźo ꝥwój pischczelowy kaschcz wjercżesche, pocża wón, hdyż ſa dołhu khwilu nichtó njepschikhadźesche, ſ wostudu spody ꝥwojeho stólza ſ rukomaj w pěſku hrjebacz. Duż tam prěnje ꝥlěborne pjenjeſy wuhrjeba a da tak naſtork k namakanju zyłeho wulkeho pokłada. Dżewjatemu abo dżeꝥatemu lětſtotkej pschiꝥluschaza namakanka je jena ſ najwjetschich, kiż ꝥu ꝥo w Pomorſkej nadeschle. Jenoż Lupowſka ꝥo na wobꝥahu a wulkoſczi ſ njej měri. Patzowſka namakanka ſ dźěła se ꝥlěbornych pjenjes a ſ dźela se ꝥlěborneje pychi wobſteji. Pjenjeſy a debidła ꝥu arabiſke, kotrez ꝥu w ꝥłowjanſkim cżaꝥu w dźewjatym hacz do dżeꝥateho lětſtotka arabiſzy wikowarjo do kraja pschinjeꝥli. S dospołnym wujaꝥnjenjom a póſnaczom tych pjenjes (ſ wjetſcha ꝥu tak mjenowane „dirhemſy“ a je jich něschto tyꝥaz) budże ꝥo cżaꝥ, hdyż ꝥu ſahrjebane, hischcże bliże postajicz dacz. Najſkerje ꝥu ꝥebi w jich cżaꝥu ludźo ſ tym pomhali, so ꝥu te „dirhemſy“ kotrez ꝥu tak wulke, każ nasche hriwny, na połojzu, schtwórczinu a hischcże mjenſche kuſki rěſali, schtoż ꝥu tehdy tež druhdże cżiniii. Debjenki ꝥu jara wschelakore, nimale wschě te ꝥu mjes nimi, ſ kotrymiż ꝥebi nasche żónſke nětko cżoło, schiju, wuſchi, ruzy atd. debja. Wjele je jich na małe drjebjeńczki rosꝥykanych.

(Zyrkwinſke powjeſcże hladaj w pſchiłoſy.)

Leżomnoſcz na pſchedań.

K **Noſtizej** ſawoſtajeńſtwu ꝥłuschazy fórbark cżiꝥło 16 na Żidowje, ſ 10 kórzami pola a łuki, ma ꝥo dła dźělenja herbſtwa

wutoru 8. junija t. l., pſchipołdnju w 1 hodźinje

w hoſczenzu k kołpej (Schwanej) na Żidowje pak ſ zyła, pak po ſahonach ſ wuměnjenjemi, w termiji woſjewjomnymi, na pſcheꝥadżowanje pſchedawacz.

W Budyſchinje, 4. junija 1897. **C. A. Manitz.**

Drjewowa awkzija
na Drobjanſkim revèrje.

Schtwórtk 10. junija ma ꝥo
150 ſelenych a ꝥuschizowych dołhich hromadow a
45 rm. dubowych kuleczkow a repuchow
ſa hotowe pjenjeſy na pſcheꝥadżowanje pſchedawacz.

Sapocżatk dopołdnja 1/2 10 hodźin pschi ſchiżu na Miklichez polu w Łomſku.

W Minakale. 2. junija 1897.

Hrabinſka ſ Einſidelſka inſpekzija.

Pſcheꝥadżowanje żiwnoſcże.

Ssrjedu 9. junija 1897 dopołdnja w 9 hodź. ma ꝥo ſahrodniſka żiwnoſcz cżiꝥło 51 w **Łuſy,** 7 akrow 03 □ prutow wopſchijaza a ſ 161,04 dawſkimi jenoſczemi wobcżężena ſ wuměnjenjemi, prjedy woſjewjomnymi, ſe żiwym a morwym inventarom na pſcheꝥadżowanje pſchedawacz.

Na kupjenje ſmyꝥleni, chżyli ꝥo w mjenowanym cżaꝥu w tamnej leżomnoſczi w Łuſy ſeńcz, ꝥwoju płacżenjakhmanoſcz dopokasacz a dalſche wocżakacz.

We Łuſy, 1. junija 1897. **Herbjo.**

Dejuy ſkót na pſchedań.

Pjotk 11. a ꝥobotu 12. junija ſ nowa transport najrjeńſchich ꝥucżelnych krowow a jałojzow, każ tež tajke ſ cżelatami w hoſczenzu **Mnichowſkeho dwora** (Münchner Hof) na pſchedań ſtaju.

Petzold ſ Bejerez.

Termija na wyschsche ßadźenje.

Na ſahrodniſku žiwnoſcź ſol. 10 **Khwaczicźanſkich** leżomnoſtnych a hypotheſkich knihow, k ſawoſtajenſtwu žiwnoſcźerja **Handrija Eule** w Khwaczizach ßkuſchazu, je ßo ſ wopſchijeczom inventara 18000 mk. ßadźiło.

Po žadanju Eulez herbow ma ßo

ſchtwórtk 10. junija 1897 dopołdnja wot 10 hodźin

na tudomnym hamtſkoßudniſkim měſtnje wjazyßadźeńſka termija wotbywacź.

Pſcheßadźowanſke wumĕnjenja, wucźah ſolija leżomnoſtnych knihow a wotpiſy wobßedźenſtwoweho ſapiſa a woheńſawĕſcźeńſkeho piſma ßu na tudomnej ßudniſtwowej deſzy wupowĕßnjene.

W Budyſchinje, 3. junija 1897.

Kralowſke hamtſke ßudniſtwo.
Kuntze. Brauer.

Awkzija.

Tſeczi dźeń ßwjatkow popołdnju wot 1/2 3 hodźin budźa ßo w Kelnje čźo. 43 wſcha hoſpodarſka nadoba na pſcheßadźowanje pſchedawacź a to khĕtro nowa čźiſcźaza maſchina, ßykanjowa maſchina, žnjowe rjeble, juchowy ßud, exſtipatorſki pluh, čźiſcźe nowe krimerowe bróny, 2 plumpowaj njebosaj, jedyn 4 1/2 zolowſki, druhi 2 zolowſki, jena cźĕßliſka pika, ſkoro hiſchcźe nowa a wſchelaka hoſpodarſka nadoba.

Kedźbu!

Wutoru, 3. dźeń ßwjatkow, dopołdnja w 10 hodźin. **pſcheßadźowanje domjazeje nadoby** a wſchelakich druhich wĕzow w **Budyſchinku** čźißło 22. **Bar,** krawz.

Moje **kubło** w Lichanju, 40 kórzow wulke, ſ nowymi twarjenjemi, 10 howjadami, konjom atd. je ſa 24000 mk. na pſchedań. Sa 3000 mk. móže ßo drjewa ſpuſchcźecź. Napłacźenje 6—8000 mk.

C. Bock w Budyſchinje
na horncźerſkej haßy 43.

Kubło čźißło 6 w Jenkezach ſ nĕhdźe 62 kórzami leżomnoſcźe, ſ 590 dawſkimi jenoſcźemi poczeżene, maßiwnymi twarjenjemi, ſ 16,680 mk. ſawĕſcźene, je ſe ſtejatymi rjanymi žnjemi a ſe žiwym a morwym inventarom hnydom na pſchedań.

W Radworju je **khĕža** čźißło 99 ſ nĕſchto polom na pſchedań.

W Hlinje je **khĕža** čźißło 32 ſ 2 kórzomaj pola a ſahrody hnydom na pſchedań.

Khĕža ſ polom a ſahrodu je ſa 75 hr. lĕtneho pachta, abo tež jenotliwje na pſchenajecźe. Dalſche wukaſa Schmidt w Łupjanſkej Dubrawzy.

W **Demjanach** je **khĕža** čźißło 4 ſ polom a ſahrodu na pſchedań.

Nĕhduſchi **Brodźiz hoſcźenz** w Mĕrkowje je tunjo na pſchedań. Napłacźinje 3000 mk. Dalſche wukaſa **Biesold** pſchi taſchbarku.

Tſi k puſchczenju khmane byki a jĕdźne bĕrny ma na pſchedań Sarĕczanſki knježi dwór.

Ssuproſchna ranza je na pſchedań we Łahowje čźißło 15.

Wot mojich čźornych Minorkaſkich najlĕpſchich mjaßatych kur, kotrež jara derje njeßu, mam wſchĕduje čźerſtwe jeja k naßadźenju po 10 np. na pſchedań.

Inſpektorka Wehltowa
na Lichanjanſkim knježim dworje.

Kacźe jeja

najlĕpſcheje jendźelſkeje druźiny ßu na pſchedań

na **farje w Budyſchinku.**

Mam hiſchcźe dźĕlbu

koßow

čźiſcźe tunjo na pſchedań.

Auguſt Schuba, reſtawratĕr
na ſwonkownej lawſkej haßy.

Nowe

łopjenate kołcźe,

to ßu tajke, do kotrychž ßo ſ boka kóždy ramik ßam ſa ßo, kaž pcźołař runje chze, hodźi ſaßuhnycź, 3 etacźate, po normalnej mĕrje, ſe ßłomy praßowane, ſ ramikom a wobarbjenjom po 10 mk. 50 np. pſchezo ſe ſkłada pſchedawa **E. Wolf** w Bjedruſku pola Budeſtez.

Pſchenajecźe łukow.

Wutoru 8. junija 1897 popołdnju 1/2 3 hodźin maja ßo knježe **Bartſke** łuki, pola Suborniczki leżaze, po ſahonach ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

W Barcźe, 31. meje 1897.

J. Schütz, inſpektor.

Pſchenajecźe trawy.

Lĕtuſchi trawowy wužitk Tſĕlanſkeje gmejny ma ßo wutoru 8. junija popołdnju wot 3 hodź. na pſcheßadźowanje pſchenajecź.

Dobre ſchtrympowe twory

dźĕła a pſchedawa tunjo
Raſelt na wulkej bratrowſkej haßy čźißło 4.

Matrazy

rjane a derje dźĕłane porucza
C. A. Pietſch
na hauenſteinſkej haßy 1.

Derje dźĕłane **ſofy** a **matrazy** porucza tunjo **E. Schubert,** tapezĕrař a ßedłarſki miſchtr na jerjowej haßy.

Drenĕrowanſke roły

wſchĕch druźinow, **wodu-wodźaze roły** ſ muffom, **kruwjaze, konjaze** a **pßowje korta** ſ Binnertoweje fabriki w Halſchtrowje po tunich płacźiſnach porucza

H. Dietrich
w Lĕtonju.

Wſchĕ druźiny
bĕtnarſkich tworow
porucza **R. Talkenberg,**
bĕtnarſki miſchtr w Rakezach.

A. Poppe

na Mużakowſkej dróſy 7
kóždu dźĕlbu kołaneho żelesa, lateho żelesa, hadreſchcźow, koſcźow, papjery, zynka atd. po wyßokich płacźiſnach kupuje.

Łoßy

ſakſko-thurinſkeje wuſtajeńzy
w Lipſku

ßu po 1 mk. doſtacź
we wudawarni **Serbskich Nowin.**

Cźerſtwy tucźny **howjaſy a ßwinjazy brjuch** punt po 50 np., **ßuſcheny ßwinjazy brjuch** punt po 60 np., **kołbaßowy tuk** punt po 40 np., druhu druźinu dobreje kołbaßy punt po 50 np. porucza

Otto Pötſchke
na žitnej haßy.

Ssuſcheny połcź punt po 70 np., pſchi 5 puntach po 65 np., **ßwinjaze mjaßo ſ brjucha** punt po 60 np., **wuſchkrjeny łój** punt po 45 np., pſchi 5 puntach po 40 np., **kołbaßowy tuk** punt po 50 np., pſchi 5 puntach po 45 np., tucźne **howjaſe mjaßo** punt po 55 np., zyle tucźne po 50 np. porucza **G. Hildebrand**
na jerjowej haßy.

Rjane tucźne **howjaſe mjaßo** punt po 50 np., **ßwinjaze mjaßo** punt po 55 np., **ßuſcheny połcź** punt po 70 np., pſchi 5 puntach po 65 np., **łój** punt po 50 np., pſchi 5 puntach po 45 np., bĕłu a dobru **kołbaßu** punt po 65 np., pſchi 5 puntach po 60 np., metowu kołbaßu punt po 70 np. porucza **Auguſt Mihan** na ßukelnſkej haßy 8 pódla Kellingez barbjerńje

A. Röſtick w Budeſtezach

porucza ßwój wulki ſkład **koßow, koßyſchczow, wotbĕranſkich ßerpow, kunkow, brußow, tóczńikow, hrabjow atd.** dobroczźiwemu wobkedźbowanju.

Pſchedawam jenoż dobru tworu po tunich płacźiſnach.

K pſchedſtejazemu lĕtnemu czaßej

ßwój ſkład

mużazeje a hólczazeje draſty, dźĕlanſkeje draſty atd.

po tunich płacźiſnach porucźam.

G. Freudowa bywſcha ſwudow. **Hänſchowa**
pſched ſchuleriſkimi wrotami čźißło 3 w Budyſchinje.

Budyska Bjesada

změje **njedźelu 13. junija wulět do Huski.** Wotjězd z Budyskeho dwórniśća popołdnju 6 mjeńšinow do 4 hodźin do Žičeńka. W Huscy budźe so wot 1/2 6 hodźin hač do 1/2 10 hodźin **bal** wotbywać. **Předsydstwo.**

Pscheproschenje.

Sswjedźeń ſa mißionſtwo mjes póhanami
śmeje ßo
ßrjedu 16. junija w Huſzy.

Němſka Boża ßłužba ßo popołdnju w dwěmaj a **ßerbſka** w ſchtyrjoch ſapočnje. Sswjedźeńſkej prědarjej budźetaj na němſkim k. farař **Voigt** ſ Łupoje a na ßerbſkim kemſchenju k. farař **Birnich** ſ Klukſcha.

Wſchitkich, kiž maja wutrobu ſa tutón ważny a wulzy nuſny ſkutk luboſcże ſ bliſka a ſ dala najwutrobniſcho pſcheproſchuje

zyrkwinſke prjódkſtejerſtwo w Huſzy.
Handrik, farař, pſchedßyda.

Liſchcža jama (Fuchsbau)

w Budyſchinje

porucža po ßwojej ſnatej dobrej a bohatej jědźnej kharcże

cźopke a ſymne jědźe

kaž tež rano wot 7 hodźin hotowu jědź, porziju po 40 np.,
najlěpje wothladane piwa a wina.

Dalokorěcźnik 70. S počeſcźowanjom

O. Dietrich.

Pola mje ßo ßerbſći rěcźi.

Njeßwacźidliſki hrodowſki park.

Njedźelu 13. junija śměje ßo w Njeßwacźidliſkim hrodowſkim parku

wulki wojeŕſki konzert,

wuwjedźeny wot kapały kral. ſakſk. 13. pěſchkowſkeho polka cźißko 178, ſ parſchonſkim nawjedowanjom knjeſa ſtaboweho hoboiſta **Kämmera.**

Sapočatk popołdnju w 4 hodźinach.
Saſtup 50 np., dźěcźi połoju.

Wječor w 10 hodźinach ſaßo woßebity cźah pojědźe, kotryž na wſchěch ſaſtaniſchcźach ſaſtanje.

Wo bohaty wopyt proßy

kral. ſakſke wojeŕſke towarſtwo w Njeßwacźidle.

Krajnoſtawſki bank.

Danſke kupony naſchich **ſaſtawnych liſtow** ßo

wot 15. teho měßaza

w ßlědowazych płacźerńjach **bjes wſcheho wotcźehnjenja** ſa hotowe pjenjeſy kupuja:

w **Budyſchinje** pola **krajnoſtawſkeho banka,**
w **Draždźanach** pola jeho **filiale,** Schulgaſſe 1,
w **Annabergu** pola knjeſa **Ferd. Lipferta,**
w **Chemnitzu** pola **Chemnitzſkeho bankoweho towarſtwa,**
w **Döbelnje** pola **Döbelnſkeho banka,**
w **Freibergu** pola knjeſow **Ludwiga & Co.,**
w **Greizu** pola knjeſow **Becker & Co.,**
w **Greizu** pola **Zwickawſkeho banka,**
w **Herrnhuce** pola knjeſa **C. F. Görlitza,**
w **Lipſku** pola knjeſow **Beckera & Co.,**
w **Lipſku** pola knjeſow **Schirmera & Schlicka,**
w **Lubiju** pola knjeſa **G. E. Heydemanna,**
w **Plawnje w V.** pola **Vogtlandſkeho banka,**
w **Roßweinje** pola **Roßweinſkeho banka,**
filiala Döbelnſkeho banka,
we **Waldheimje** pola **Waldheimſkeho banka,**
filiala Döbelnſkeho banka,
w **Žitawje** pola knjeſow **Bormanna & Co.,**
w **Zwickawje** pola **Zwickawſkeho banka.**

W Budyſchinje, 4. junija 1897.

Krajnoſtawſki bank Kralowſkeho Sakſkeho Hornjoluźiſkeho markhrabinſtwa.

Cźeſcźenym Sserbam w Budyſchinje a wokolnoſcźi dowolam ßebi ßwoju

khofejownju,

w kotrejž ßo tež **piwo a wino** porjedźa, teho runja ßwoju **konditorſku tworu** najnaležniſcho poručicź. Woßebje na to kedźbliwe cźinju, ſo ßo moje khofejowne ſtwy jako pſchebytk ſa kmótſtwa derje pſchihodźa.

Hugo Kruža, konditor,
Schraderowy naßlědnik na ſwonkownej lawſkej haßy.

Młodu holzu, kotraž ßo ſa pſchedawarku hodźi, něſchto ſchicź roſumi a kotraž chze ßo w tym dale wudoſpolnicź, pyta **A. Khěžorka** pſchi lawſkich hrjebjach 18.

Stwinſke, ßłužobne a kuchińſke holzy, pohonczow, wotroczkow, džowki, dźěłacźerſke ßwójby pyta **Heynoldowa.**

Kowarſkeho wuczomnika
ſ pſchihódnymi wumělenjemi pyta kowarſki miſchtr **Radon** w Sſtonej Borſchcźi.

Kowarſkeho wuczobnika
pyta **Peſchka** pſchi drjewowych wikach.

Pytam ßłužobne a hródźne džowki a tajke k ßwinjom, gratmiſchtra, wotroczkow, ßrěnkow, pohonczow a rólnych pohonczow, tſeczakow, wolazych, dźěłacźerſke ßwójby a dójki pſchi wyßokej mſdźe do tudomnych a Draždźanſkich ſtron. **Schmidtowa** w Budyſchinje na ßerbſkej haßy 7, I.

Hnydom abo k 1. julijej ßo pilna kuchińſka holza pſchi wulkej mſdźe do jeneho hoſcźenza do dobreje ßłužby pyta. Dalſche je ſhonicź w hoſcźenzu Mnichowſkeho dwora (Münchener Hof) na horncźerſkej haßy.

(K temu cźißku pſchiloha.)

Pſchedewſacże hoſcźenza.

S tutym cześcźenym Sserbam w Budyſchinje a wokolnoſcźi najpodwolniſcho k wjedźenju dawam, ſo ßym dźenßa

hoſcźenz poł měßaza

w Budyſchinje

pſchedewſał. Wo dobroczźiwe podpjeranje proſcho, lubju, ſo budu ßwojim cześcźenym hoſcźom ſ najlěpſchej jědźu a picźom poßłużowacź.

S počeſcźowanjom

August Petzold.

Pschiloha k czißku 23 Serbskich Nowin.

Ssobotu 5. junija 1897.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smeje prěni dźeń ßwjatkow rano w 7 hodź. diakonus Sarjenk ßerbsku spowjednu rěcź, 1/2 9 hodźin farar Räda ßerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje.

Druhi dźeń ßwjatkow smeje rano w 7 hodź. farar Räda ßerbsku spowjednu rěcź, 1/2 9 hodź. diakonus Sarjenk ßerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. — Wobaj ßwjataj dnjej budźa ßo ja zyrkwiny fond pjenjesy skladowacź.

Tśeśi dźeń ßwjatkow budźe rano w 9 hodźinach diakonus Sarjenk ßerbski prědowacź.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi**: Jan Ernst Wicźas, kubleŕ w Delnjej Hórzy, ſ Hanu Lisbethu Wicźasej ſ Pschiſchez.

W **katholskej zyrkwi**: Josef Wilhelm Holzſchuh, tapezěrar, ſ Hilźbjetu Angeliku rodź. Hustigez. — Jan August Handrik, dźełaćeŕ, ſ Marju Augustu rodź. Żurez.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi**: Richard Kurt, Jana Bohumila Schöny, młynka a wobydlerja na Židowje, ß. — Korla Richard, Korle Augusta Strehle, ſalſkeho miſchtra a wobydlerja na Židowje, ß. — Martha Augusta, Ernſta Heinricha, dźełaćerja a wobydlerja w Kelnje, dź. — Hana Hedwiga, Ernſta Albina Wernera, blidarja a wobydlerja na Židowje, dź. — Johana Elſa, Ernſta Auguſta Gröſchy, kamjenjećeßarja a wobydlerja w Bobolzach, dź. — Emma Martha, Jana Wjenka, zyhelnika a wobydlerja na Židowje, dź. — Johana Martha, njemandź. dź. w Kelnje.

W **katholskej zyrkwi**: Hana Margaretha, Korle Pawoła Domſchki, rěſniſkeho miſchtra, dź. — Jurij Joſef Stanißlaus, Adolfa Hermanna Lukaneka, pſchekupza, ß.

Zemrjeli:

Dźeń 21. meje: Jan Kreczmar, dźełaćeŕ na Židowje, 49 l. 11 m. 17 d. — 27. Emil Max, Jana Ernſta Kopacźa, fabrikarja a wobydlerja na Židowje, ß., 9 m. 26 d. — 30. Jan Handrij Schäfrig, dwórniſchćowy ſtražnik a khěžeŕ na Židowje, 47 l. 5 m. 25 d. — Hana ſwud. Prüſchenkowa rodźena Dreyhoblez w Hrubjelćižach († w měſćańſkej hojeŕni), 71 l. 10 m. 5 d. — 31. Jan Erich, Jana Auguſta Schuberta, ß., 1 l. 6 m. 20 d. — Pawoł Franz Prauſe, krawſki, († w měſćańſkej hojeŕni) 29 l. 6 m. 10 d. — Marja Thereſia Schönez, Korle Auguſta Ernſta Pjecha, měſchćana a pichekupza tu, mandźelſka, 50 l. 9 m. 7 d.

Płaćišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyſchinje: 4588 měchow.

		w Budyſchinje 29. meje 1897 wot hr.	wot np.	hacź hr.	hacź np.	w Lubiju 3. junija 1897 wot hr.	wot np.	hacź hr.	hacź np.
Pšenza	běła	8	24	8	38	8	—	8	38
"	žołta	7	94	8	9	7	65	7	88
Rožka		5	69	5	75	5	50	5	63
Jećmjen		6	43	6	64	6	7	6	40
Wowß	50 kilogr.	6	70	7	—	6	10	6	60
Hroch		7	22	11	12	8	33	9	30
Woka		7	78	8	33	6	11	7	50
Jahły		13	—	15	—	12	—	14	—
Hejduſchka		15	—	16	—	13	50	14	—
Běrny		1	80	2	60	2	—	2	50
Butra	1 kilogr.	1	90	2	30	1	70	2	10
Pšeńcźna muka	50 "	8	—	16	50	—	—	—	—
Rźana muka	50 "	7	50	11	—	—	—	—	—
Ssyno	50 "	3	20	3	50	2	70	3	20
Ssłoma	600 "	16	—	17	—	16	—	17	—
Proßata 1236 ſchtuk, ſchtuka		10	—	20	—	—	—	—	—
Pšeńcźne wotruby		4	25	5	25	—	—	—	—
Rźane wotruby		4	75	5	75	—	—	—	—

W Budyſchinje płaćeſche: kórz pšeńcźny (běła) po 170 puntach 14 hr. — np. hacź 14 hr. 24 np., žołta 13 hr. 49 np. hacź 13 hr. 75 np., kórz rožki po 160 puntach 9 hr. 10 np., hacź 9 hr. 20 np., kórz jećmjenja po 140 puntach 9 hr. — np. hacź 9 hr. 29 np.

Na Burſy w Budyſchinje pšeńcźa (běła) wot 8 hr. 24 np. hacź 8 hr. 38 np., pšeńcźa (žołta) wot 7 hr. 88 np. hacź 8 hr. 9 np., rožka wot 5 hr. 63 np. hacź 5 hr. 75 np., jećmjeń wot 6 hr. 38 np. hacź 6 hr. 80 np., wowß wot 6 hr. 30 np. hacź 6 hr. 90 np.

Dražďańſke mjaßowe płaćišny: Howjada 1. druźiny 58—60 hr., 2. druźiny 52—56 hr. 3. druźiny 45—55 po 100 punt. rěſneje wahi. Żiwe najlěpſche krajne ßwinje 38—40 hr. po 100 puntach. Cźelata 50—65 hr., po 100 puntach mjaßoweje płaćišny.

Wjedro w **Londonje** 4. junija: Samrócźene a tužne.

Sćinowe plećenje

k wjećham ſe ſazynowanym grotom ma tunjo na pſchedań

Adolf Kaup w Budyſchinje.

Jěſdny plan żeleſnizow

wot 1. meje 1897.

4. woſowa klaßa njedźelu a na ſakſkich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Dražďan.

Woſowa klaßa	1-3.	1-3.	1-3.	1-2.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-3.	2. 3.
Se Shorjelza	1,56	—	4,33	8,55	7,59	10,50	2,1	2,20	4,19	6,55	—	10,58
Rychbacha	—	—	4,55		8,24	11,15	—	2,45	4,44	7,20	—	11,51
Lubija	2,22	—	5,14		8,46	11,37	2,30	3,8	5,5	7,42	—	12,37
Budyſchina	2,43	3,55	5,47	9,40	9,20	12,16	2,54	3,44	5,39	8,17	9,40	—
Biſkopiz	—	4,26	6,23	7,5	10,5	12,54	3,36	4,21	6,15	8,54	10,22	—
			1-4.			1-4.						
Arnsdorfa	—	4,48	6,47		10,28	1,18	3,59	4,45	—	9,19	—	—
Radeberga	—	5,1	6,55		10,36	1,27	4,9	—	6,43	9,28	10,48	—
Do Dražďan	3,42	5,29	7,16	10,36	10,57	1,53	3,57	5,14	7,5	9,51	11,8	—

S Dražďan do Shorjelza.

Woſowa klaßa	2. 3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-4.	1-2.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.	1-3.
S Dražďan	—	6,5	9,5	10,29	12,35	3,15	4,30	5,30	7,35	9,28	11,45	12,57
Radeberga	—	—	—	—	—	—		—	—	—	12,21	—
Arnsdorfa	—	6,42	9,47	—	1,11	3,51		6,6	8,10	10,5	12,31	—
					1-3.							
Biſkopiz	—	7,10	10,14	—	1,34	4,15		6,29	8,41	10,29	12,56	—
Budyſchina	5,14	7,44	10,46	11,31	2,4	4,46	5,32	6,59	—	10,59	2,3	—
Lubija	6,35	8,25	11,26	11,55	2,39	5,21	5,56	7,35	—	11,36	—	2,28
Rychbacha	7,6	8,42	11,43	—	2,56	5,38		7,52	—	11,53	—	—
Do Shorjelza	7,49	9,5	12,3	12,20	3,16	6,1	6,21	8,15	—	12,13	—	2,54

S Budyſchina do Wjeleczina.

Woſowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	2-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Budyſchina	4,59	7,42	10,47	1,19*	2,5	4,48	8,40
Dźěžnikez	5,8	7,56	10,56	1,32*	2,14	4,58	8,49
Budeſtez	5,15	8,7	11,3	1,42*	2,21	5,6	8,57
Roswodez	5,21	8,14	11,9	—	2,27	5,12	9,3
Do Wjeleczina	5,29	8,24	11,18	—	2,35	5,20	9,11

* Jěſdźi jenoż ßobotu a njedźelu.

S Wjeleczina do Budyſchina.

Woſowa klaßa	1-4.	1-4.	1-3.	2-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Wjeleczina	5,49	8,47	11,42	—	2,59	5,47	9,41
Roswodez	5,59	8,54	11,50	—	3,9	5,58	9,49
Budeſtez	6,9	8,59	11,56	12,42*	3,17	6,8	9,55
Dźěžnikez	6,20	9,6	12,4	12,52*	3,28	6,19	10,3
Do Budyſchina	6,30	9,14	12,12	1,4*	3,38	6,30	10,11

* Jěſdźi jenoż ßobotu a njedźelu.

S Budyſchina do Rakez.

S Budyſchina	6,40	10,48	2,10*	5,0	9,10	
Ratarjez	6,48	10,57	2,18*	5,9	9,19	
Židowa	6,54	11,3	2,24*	5,15	9,25	
M. Wjelkowa	7,8	11,12	2,33*	5,26	9,33	
Radworja	7,14	11,26	2,45*	5,41	9,45	
Kaßowa	7,22	11,36	2,52*	5,48	9,52	
Njeßwacźidła	7,34	11,47	3,2*	6,0	10,2	
Scheſchowa	7,42	11,55	3,10*	6,8	10,10	
Do Rakez	7,50	12,3	3,18*	6,16	10,18	

S Rakez do Budyſchina.

S Rakez	4,28	8,5	12,35	3,30*	6,52	
Scheſchowa	4,37	8,14	12,44	3,39*	7,1	
Njeßwacźidła	4,47	8,22	12,53	3,47*	7,11	
Kaßowa	4,57	8,36	1,6	3,57*	7,25	
Radworja	5,6	8,43	1,15	4,4*	7,33	
M. Wjelkowa	5,20	8,55	1,29	4,16*	7,46	
Židowa	5,28	9,3	1,37	4,24*	7,54	
Ratarjez	5,35	9,9	1,44	4,30*	8,1	
Do Budyſchina	5,42	9,16	1,51	4,37*	8,8	

* Jěſdźi jenoż ßobotu, njedźelu a ßwjate dny.

S Wósborka do Lubija.

S Wósborka	7,20	10,23	1,27	6,25	9,30*
Maleczíz	7,28	10,31	1,35	6,33	9,38*
Luwoczíz	7,37	10,38	1,42	6,42	9,45*
Hluſchiny	7,46	10,47	1,51	6,51	9,54*
Radměriz	7,53	10,53	1,57	6,59	10,0*
Ketliz	8,6	11,4	2,8	7,12	10,11*
Do Lubija	8,18	11,16	2,20	7,24	10,23*

S Lubija do Wósborka.

S Lubija	8,50	12,0	3,15	7,50	10,45*
Ketliz	9,4	12,14	3,29	8,5	10,58*
Radměriz	9,16	12,25	3,40	8,17	11,8*
Hluſchiny	9,22	12,31	3,46	8,23	11,14*
Luwoczíz	9,32	12,41	3,57	8,34	11,23*
Maleczíz	9,40	12,49	4,5	8,42	11,31*
do Wósborka	9,47	12,56	4,12	8,49	11,38*

* Jěſdźi jenoż njedźelu a ßwjate dny.

S Kamjenza do Arnsdorfa.

Woſowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.
S Kamjenza	5,52	8,50	12,8	3,2	9,3
Połcźniza	6,16	9,14	12,32	3,24	9,29
Großröhrsdorfa	6,25	9,24	12,42	3,34	9,40
Do Arnsdorfa	6,36	9,36	12,54	3,45	9,51

S Arnsdorfa do Kamjenza.

Woſowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3
S Arnsdorfa	7,6	10,36	1,24	8,2	10,6
Großröhrsdorfa	7,22	10,50	1,39	8,15	10,19
Połcźniza	7,31	10,59	1,48	8,23	10,28
Do Kamjenza	7,49	11,17	2,7	8,41	10,46

Koßaty Walther

pschi žitnych wikach
čžišło 7.

Zacherlin

spodźiwnje skutkuje! Wón mori, kaž žadyn druhi ßrědk, ſ wěſtoſczu a rucže kóždu družinu ſchkódnych pſchekaßanzow, woßebje mole, tkhi, ſchwoby, muchi, ſchczónwy, njerodź na domjazych ſkoczatach a ßo teho dla wot milijonow wotebjerarjow khwali a pyta. Jeho ſnamjenja ßu: 1. ſaſyglowana bleſcha, 2. mjeno „Zacherl".

W **Budyſchinje** pola kk. Měrſchez bratrow naßlědnika, Jana Skopa,
= = = k. Oty Engerta,
= = = = Straucha a Koldy,
= = = = Pawoła Hofmanna,
= = = = Richarda Neumana,
= = = = Emila Měrſcha,
= = = = Raaka a Kunatha,
= **Barcze** = = C. A. Lukaſcha,
= **Biſkopizach** = = Pawoła Schockarta,
= = = = Alfreda Böhmy,
= **Bukezach** = = Herm. Kſchiżanka,
= **Ketlizach** = = Pawoła Mikela,
= **Wjaſońzy** = = E. Ferd. Lehmanna,
= = = = Aug. Schwera,
= **Wojerezach** = = A. W. Knichale naßlěd.,
= **Wósporku** = = E. M. Klauſſa.

Jerje wulke a tučne, mandl po 65, 90 a 100 np., ſchtuku po 2 hač 9 np.

Syrup ßłódki kaž měd, punt po 20 np. **Syrup jara** ßłódki po 16 np. a woßebje 1. družinu jara tunjo punt po 10 np.

Margarinu tak rjanu kaž butru punt po 70 hač 80 np.

Jědźny tuk jara rjany a dobry, punt po 50 np., pſchi 5 puntuch po 47 np.

Raiß punt po 13, 16, 18, 20 hač 30 np., kaž tež

hróch, jahły, buny, ßoki a łamane nudle

po tunich płaczišnach porucža

Ad. Rämſch pſchi butrowych wikach.

Turkowſke ßłowki

nowy płód w měchach, kaſchczikach a po waſy ßu tunjo dostacź pola

Moritza Mjerwy

pſchi mjaßowym torhoſchczu.

Deſtillazija likěrow po ſtarych tunich płaczišnach.

Sſłódke palenzy

liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.

porucža **Moritz Mjerwa** pódla Pětrowſkeje zyrkwje.

Deſtillazija ſnatych dobrych palenzow po ſtarych tunich płaczišnach.

Union-kognak

po wſchěch płaczišnach dostacź

pola **Schieſchki a Rjeczki.**

Wolijowe barby

we wſchěch nuanßach, hnydom k barbjenju, derje a twjerdźe ſkhnyjaze, k barbjenju khěžow, ſchpundowanjow atd.,

molerſke a murjerſke barby

w čžerſtwej tworje a w najwjetſchim wubjerku,

ſchpundowanſki ßwěczaty lak

ſ barbu a bjes njeje, njewonjaty a ſpěſchnje ſkhnyjazy,

terpentinowy wolij

(němſki a franzowſki),

dwójzy warjeny

hódny lanowolijowy firniß,

jara derje a twjerdźe ſkhnyjazy,

bernſteinſke laki, kopallaki, damarlaki, żeleſowe laki,

Ia Kölnſki klij kaž tež **murjerſki klij**

a hiſchcże wſchelake druhe družiny,

myjerſku krydu, gyps,

Ia portlandſki zement, klepatokamjenjowu a ſchmirglowu papjeru, ſchmirglowy płat, ſchpundowanſki wósk, wósk ſa parketowe ſchpundowanje, barbiże wſcheje družiny, ſchablony

ſa **molerjow** a **murjerjow** atd.

porucža a ma pſchezo na ſkładźe po najtuniſchich płaczišnach

drogowe a barbowe khlamy

en gros en détail

Otto Engert

10 na ſnutſkownej lawſkej haßy 10.

Wósk a wóſkowy twar

kupuje **Bjedrich Lieber**

mydlarnja na ßerbſkej haßy 5.

Wolijowe barby

we wſchěch ſnatych nuanßach, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdźe ſkhnyjaze,

molerſke a murjerſke barby,

terpentinowy wolij

(němſki a franzowſki),

najlěpſchi

lanowolijowy firniß,

jara derje a twjerdźe ſkhnyjazy,

jantarjowe laki, kopalowe laki, damarſke laki, żeleſowe laki, Kölnſki klij, kaž tež **murjerſki klij, dróbnu krydu, gyps, portlandſki zement, najlěpſchi karbolineum, barbiże wſcheje družiny, ſchablony**

ſa **molerjow** a **murjerjow**

porucža a ma pſchezo wulki ſklad po najtuniſchich płaczišnach

Emil Měrſch,

drogowe khlamy

24 na kamjentnej haßy 24

ſnapſchecza turnarnje.

Woprawdźity holandſki

kakao

najlěpſchu družinu ßwěta, płaczišny hódno porucža

Gustav Küttner

10 na ßerbſkej haßy 10.

Jeniczka pſchedawarnja ſa Budyſchin a wokolnoſcź.

Portlandſki

zement

w zykych a poltunach, kotryž ßym čžerſtwy doſtał, tunjo poručam.

Emil Měrſch

na kamjentnej haßy.

Zement, stajnje cžerſtwy
po 1/1, 1/2 a 1/4 tunach,
gyps,
wſchě **barby,**
lak,
barbu k barbjenju ſchpundowanja,
rucže ſkhnyjazu,
karbolineum,
maſchinſki wolij,
firniß,
terpentinowy wolij atd.,
barbicže
poručatej tunjo
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.

Wubjernu cžerſtwu, ßuſchenu,
rheinſku haſchu (lachs),
ff. cžerſtwe ßuſchene ſpikowane
wuhory,
wubjernu aſtrachanſku
jikru (kaviar),
najlěpſche **Kielſke tucžne büklinki,**
Kielſke ſprotty,
Hanſaſke pjecžene jerje,
wubjerna delikateßa, jeniczke
pſchedawanje w Budyſkim wokrjeßu,
wuhora w żeleju,
haſchu w żeleju.
naranſchomórſke tucžne jerje,
delik. jerje bjes koſcžikow
w wſchelakich juſchkach
atd. atd.
je ſ cžerſtwej poßylku doſtał a
tunjo porucža
Gustav Küttner,
winowa
a delikateßowa pſchedawarnja
winownja a ßuědarnja
10 na ßerbſkej haßy 10,
na rózku hauenſteinſkeje haßy
telefon cžißło 5.

Schórzuchi ſ cželazeje koże
porucža po tunich płacžiſnach
Heinrich Lange
pſchi žitnych wikach.

Kóſlaze kóžki
kupuje pſchezo po najwjetſchich
płacžiſnach
Heinrich Lange
pſchi žitnych wikach.

Howjaſe, konjaze,
cželaze a **wowcze koże** kaž tež
wowczu wołmu pſchezo po naj-
wyſchſchich płacžiſnach kupuje
Heinrich Lange
pſchi žitnych wikach njedaloko
ßerbſkeje katholſkeje zyrkwje.

Wina
w ſnatej dobroſcži w bohatym
wubjerku po poměrnych płac-
žiſnach porucža
Guſtav Küttner,
winowa pſchedawarnja
a korczma
10 na ßerbſkej haßy 10,
5 dalokoreczak 5.
Płacžiſnowe ſapißy ßo po-
ſticžeja.
Sa korczmarjow a
ſaßopſchedawarjow woßebity
rabatt.

Pſchedawanje a porjedżenje
wſchěch družinow
cžaßnikow.
Płacžiſny najtuńſcho
a rukowanje na dw
lěcže.
Guſtav Mager, cžaßnikar
11 na ßerbſkej haßy 11
pſchi ſtarych kaſarmach.

Kóždy, kotryž
chze ßebi **dobry**
a **tuni cžaßnik**
kupicž, abo
kotryž chze ßebi
jón **porjedzicz**
dacž, njech dże
k cžaßnikarjej
Curtej Jenczej
na ſwonkownej
lawſkej haßy 5,
pódla knjeſa lotteriſkeho kollektéra
Jägera. — **Jencz** pſchedawa a
porjedża ſa ßwoje dżélo ſprawnje
rukujo.

Sſłomjane kłobuki
w ſtarſchich formach
hižo po **15** np.,
lětuſche ſa ſroſczenych a dżéczi
po **30** a **45** np.
hacž do najwoßebniſchich wudżélkow
w **pſchekwapajzy wulkim wubjerku**
po **ſnatych tunich** płacžiſnach.

Leopold Posner
w Budyſchinje
na bohatej haßy 7.
Proſchu, na moju firmu kedżbowacz!

Franz Marſchner
cžaßnikar w Budyſchinje
cžo. 9 na bohatej haßy cžo. 9
ßwój ſklad **cžaßnikow** a **cžaßniko-wych rjeczaſow** dobroczživemu wob-kedżbowanju porucža.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płacžiſny.
Porjedżenje dobre a tunje.
Pſchiſpomnjenje: Rěcžu **ßerbſki.**

Schparazy wolij,
dżélany ſa ſchijaze maſchiny a jěſdne koła, ſ koſczowolijoweje fabriki H. Möbiuſa a ßyna w Hannoverje, doſtacž pola
Clemensa Jäckela na bohatej haßy.

Winſki cžrijowy ſklad.
Wulki wubjerk mużazych, żonjazych a dżéczazych ſchkórnjow a ſtupnjow po tunich płacžiſnach porucža
Emma Friſch
na kamjeńtnej haßy 15 pódla hoſczenza ſłoteje krony.

Parny rěſak Tr. Holbjana,
twarſkeho miſchtra w **Budyſchinje**
ſ napſchecza piwarnje na Nowoſalzſkej dróſy
a na dwórniſchczowej dróſy 10,
porucža **hranite drjewa, deſki, łaty,** kaž tež hotowe **ſchpundo-wanja, ſchiudżelowe deſki** a **wotrěſki** we wſchěch ſwucženych dołhoſczach a tołſtoſczach.

Sofy, matrazy ſ łožom a bjes njeho, **dżědowſke ſtoły atd.,** derje a trajnje dżélane, porucža tunjo
T. Albert
na hornczeńſkej haßy 13.

Neblownja
na ſadnjej bohatej haßy 4 blisko žitneje haßy
porucža tunjo

draſtne khamory	1 durjate	hižo po	19	mk.	50	np.,
„ „	2 durjate	= =	26	=	—	=
ſchatowe khamory	2 durjate	= =	29	=	—	=
vertikowy	2 durjate	= =	30	=	—	=
łoża	jednore	= =	9	=	—	=
blida	ſ droſchlowanymi nohami	= =	7	=	50	=
komody		= =	15	=	—	=

ſtoły a wſchě druhe meble po jara tunich płacžiſnach ſ rukowanjom ſa jich khmanoſcž. Sklad hotowych kaſchczow
H. Seikritt, tyſcherſki miſchtr.

Njewjeſczinſke ſchlewjery, njewjeſczinſke ſchaty
porucža
A. Tſchentſcher
na bohatej haßy 18.

Schmidt & Gottschalk,

pjenjeżny bank
pschi mjaßowym torhoschczu
cżißło 14|16 w Budyschinje.

Ludwig Kuhlmann

(mějeczel **Erich Hecht**)
w kupnizy pschi hlownym torhoschczu
porucża w **wulkim wubjerku** po **tunich płaczisnach**

gardiny, běłe a na żołcź,
kattuny, sosowe deki,
meblowe tkaniny,
vitrażowe tkaniny,
běłe, na żołcź a pißane,
gardinowe żerdże a rosetty,
teppichi, běhacże, linoleum,
wóskowe sukno, tapety.

Po khětro poniżenych płaczisnach pschedawam nětko

wosebne mużaze a hólczaze wobleczenja

każ tež

żonjaze a holczaze żakety, khornarje a trikotowe taille, deschczne mantle

hižo po 2 mk.

Wobleczenja so po měrje **bjes** powyschenja płaczisny schija.

Otto Preuss

na żitnej haßy 4.

Poßleschczowe tkaniny,

wupjerki, meblowy köper, drastny katun, módroczischcź
w najnowschich mustrach porucża tunjo

M. Gottwald
pschi mjaßnym torhoschczu.

Koßy, ßerpy, tóczne kamjenje, brußy, grotowe plecźenje
k wobhrodźenju a **kalaczkaty grot,**
rólowe płachty a khachlowe rěbliki, wódne kótła a pónowje, dezimalne wahi, taflojte a butrowe wahi, punty, hnojowe widła, łopacże, rjeczaßy, hosdże, żelesne hrabje
porucża pschezo po najtunischej płaczisnje pschedawarnja żelesnych tworow

Gotthardа Behrendsa

w Budyschinje
pschi ßerbskich hrjebjach cżißło 10.

Meblowy magazin

tyscherskeje jednoty w Budyschinje
na bohatej haßy cżißło 14 po 1 skhodże
w domje knjesa Mahnki.

Wulki sklad hotowych tyscherskich a pólstrowanych meblow:

komodow	hižo po	18	mk.	— np.,
drastnych khamorow	„ „	22	„	— „
łožow	„ „	9	„	— „
sosow	„ „	36	„	— „
matrazow	„ „	22	„	— „

rohodźinowe stoły wscheje druźiny hižo po 2 mk. 50 np., **schpihele** a wschě druhe meble po najtunischej płaczisnje.

Heinrich Mohr,

schewski mischtr w **Budyschinje**
na ßukelnskej haßy 14
porucża k konfirmaziji wschě pomyßlne druźiny **stupnjow** a **schkórnjow** po snatych tunich płaczisnach. Każ je snate, po měrje wubjernje ßedźaze wobucże sa krótki cżaß dźełam.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž jama so we wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 24. **Sobotu 12. junija 1897.** **Lětnik 56.**

Čežesćeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotśiž chzedźa sa nje na

3. schtwórtlěto 1897

do prědka płaćicź, njech nětko **80 np.** w wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa. — Cźi, kotśiž žebi Serbske Nowiny psches **póst** pschinjesesć dadźa, njech tola njesapomnja, žebi je tam bórsy skasacź. Na schtwórtlěto sapłaćeli žo sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž tež w druhich krajach němskeho khěžorstwa **1 hriwna,** s pschinježenjom do domu **1 hriwna 15 np.** — Serbske Nowiny s pschikłohu **Serbski Hospodar** płacźa na póstach **1 hriwnu 25 np.,** s pschinježenjom do domu **1 hriwnu 40 np.** — Se Serb. Now. hromadźe hodźi žo tež **„Pomhaj Bóh“** na póscźe skasacź.

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Prozeß pschećźiwo s Tauschej a s Lützowej je žo po džeßacźdźeńskim jednanju skóncził. Pschižaźni s Tauscha wot wobskórźby wědomneho wopaczneho pschižahanja a pscheskupjenja w sastojnstwje wuwinowachu. Sa to s Lützowa k jastwu na dwaj měßazaj saßudźichu. So žo Tausch wuwinuje, žamo drje jeho pschećźeljo njejžu wocźakali.

Tajny statny radźicźel s Marschall, kotryž je se s Tauschowym wuwinowanjom w žwojim bědźenju s politiskej poliziju porażku poczerpił, njeje žebi pjecźa teho dla dowoleńzu na tśi měßazy wuprožył, tež wón teho dla pjecźa žwoje sastojnstwo njeskoži. Wón žo pjecźa saßo do ministerstwa wrócźi, tak bórsy hač wot žwojeje žołdkoweje khoroscźe a nerwosnoscźe wotkhori. So je wón s wobskórźbu pschećźiwo s Tauschej khěžorowy hněw pschećźiwo žebi žamemu sbudźił, njeje pjecźa wěrno. Khěžor je žebi pjecźa žam pschał, so bychu žo s Tauschowe schkaranja wotkryłe, a wón je pjecźa porucził, so ma žo wustaw politiskeje polizije dokładnje wobnowicź a polěpschicź.

S prozeßa psched pschižaźnym žudom je žo s Tausch bjes khostanja wuschmatał. S cźežka drje žo jemu tež tak pschi disziplinarnym jednanju naczehnje. Kaž je snate, je wón s offizěrom w bayerskim wójsku był a jako lieutenant w lěcźe 1870 žobu na wójnje pobył. Bórsy po tym žu s Tauscha jako premierlieutenanta dla napraskanja dołha se žłużby puschcźili. Psched někotrymi lětami je žo Tauschej prawo, žo uniformu wobłekacź, spožcźiło, a tu drje budźe žo wón nětko saßo žlez dyrbjecź. Tausch, pschećźiwo kotremuž je hižo disziplinarne jednanje sałożene, budźe žo, hacź runje je jeho pschižaźny žud wuwinował, psched bayerskim offizěrskim cźeßnym žudom samolwicź dyrbjecź. Ssamo Tauschowi pschećźeljo žo boja, so jemu tónle žud prawo wosmje, žo bayersku kralowsku žuknju dale wobłekacź.

— Khěžor Wylem budźe pjecźa do Jerusalema pschichodne jutry pucźowacź. Wón je žebi twjerdźe wotmyślił, žo pschi jutrownej žwjatocźnoscźi w evangelskej sbóžnikowej zyrkwi w Jerusalemje wobdźělicź.

— S nowa je žo jedyn sozialdemokrat do khěžorstwoweho žejma wuswolił. Pschi narunanskej wólbje w Kralowzu (Königsbergu) je wjetschina hłosow sozialdemokratej rěcźnikej dr. Haasy pschipanyła.

— Powětronje (powětrowe ballony), kotreż žo hacź dotal jenoż pschi krajnym wójsku wužiwachu, dyrbja žo nětko tež do žłużby wójnskeho łódźstwa stajicź. Schef powětrońskoweho wodźělenja, hejtman Groß, je žo se žwojimi mużstwami, dwěmaj wjasanskimaj ballonomaj a jěsdnymi kołami do Kiela podał. Swucźowanja maja žo pola Falkenstejnskeho forta. Wobaj wjasanskaj ballonaj „Bussard“ a „Condor“ móżetaj žo hacź do 1000 metrow nad semju posběhnycź. Po swucźowanjach pschi mórskim brjosu budźa žo swucźowanja na wójnskich łódźach wotbywacź. Sa mórsku wójnu je powětrońskoweho wulzy ważne. Hdyž łódź pomału jědźe, móże žo powětroń, k njej pschiwjasany, pschi rjanym wjedrje hacź do 500 metrow wyßoko puschcźicź. S tejle wyßokoscźe móże powětrny jěsdny 300 kóßnych mil pschewidźecź. Duž je móżno, bliżenje wójnskeho łódźstwa wjele prjedy pytnycź, hacź je žo to dotal s łódźineho wuhlada stało. Pschi stajnje spěschnischim jěsdženju wójnskich łódźow ma to snamjenitu ważnoscź. Wójnskemu łódźstwu budźe njemóżno, so by njewidźane do bliskoscźe nascheho łódźstwa pschischło. S ballona žo žylnoscź njepschecźelskeho łódźstwa hižo na wulke dalokoscźe wobliczicź hodźi.

— Najhórsche krjudowanje maja rekrucźa w kasarmach wot „starych“, to rěka tajkich wojakow wucźerpicź, kotśiž druhe abo tśecźe lěto žłuża. Młodym mużstwam klubu cźinicź a jich pschescźěhacź, bě žwoßebje w husarskim regimencźe w Wandsbecku hrosne waschnje. Dokelž po pschikasach „starych“, psches stoły skakacź, na spokojaze waschnje cźinił njebě, běchu žyna Wandsbeckskeho fabrikanta Theysy žałostnje krjudowali, pschi cźimž bě žo jemu wuchowy bubonk rostorhnył. Skucźerjej, jenemu dźeßatnikej, pschi regimencźe žnadne khostanje — arrest na tśi dny — napołożichu. Krjudowany bě s woprědka samjelcźał, kak běchu jeho dracźowali. Hakle hdyž žyn po nowym krjudowanju (s wuklepanskim kschudom) połny pruskelow domoj pschińdźe, nan k regimentowemu schefej dźěscźe. Theyse bě žo s njecźłowskim cźwilowanjom k žłużbje njekhmany scźinił a dyrbjescźe žo do lazaretha podacź. Jeho hrubych krjudowarjow žu nětko k jastwu na někotre měßazy saßudźili.

Awstriska. We Winježi žwjatki žłużobni konjazeje želesniży strajkowali. Strajk pak je jenoż khwilu trał. Strajkowarjo shoniwschi, so ma towarstwo hižo ludźi na jich města, žwoje požadanja ponižichu, tola tež towarstwo je po napominanju knjeżerstwa do prawych žadanjow žłużobnych swoliło.

— Pschescźěhanje židow. W galizinskim městacźku Schodniży žo dźěłacźerjo se židami swadźichu a žo do nich s pukami dachu. Dźěłacźerjo někotre židowske domy nadpadźechu a je wupuscźichu. Žandarmojo sakrocźichu, a wótra bědźenza nasta, pschi kotrejž jeneho dźěłacźerja morichu. 17 herjekarjow sajachu.

Italska. Něhduschi italski ministerstwowy pschedžyda Crispi žo psched žud staji. Jeho winuja, so je jako minister žwoje sastojnstwo njewužitnje wužiwał a so je jako minister a dale jako privatny muż pschestupjenja skucźił. Crispi je pjecźa s Neapelskeje banki wulke sumy brał, so mohł žwojim žwójbnym dary dawacź. Tola niz jenoż banki, tež mnosy privatni ludźo žu dyrbjeli Crispiej s pjenjesami wupomhacź, sa cźoż je jich woßebite interesy spěchował. Crispiowy prozeß pjecźa njeßkyschane wězy na sjawnoscź pschinjeży. Jebanki, kotreż žu žo w Neapelskej banzy stałe, žu dyrbjałe sawěscźe śe bycź, hdyž je banka sa nusne měła, wulku liczbu žwojich sastojnikow, wyschschich a nižschich, s dobom se žłużby wuhnacź. Wona je poruczika, jeneho direktora wotžadźicź a scheścźom druhim direktoram na wotpocźink dacź hicź. Dwaj zentralnaj dohladowarjej a

ßydomdźeßacź ſliczbowanſkich ſaſtojnikow je teho runja wot ßwojich ſaſtojnſtwow wotſtupicź dyrbjało.

— Sswoju koloniju pſchi Czerwjenym Morju by Italſka najradſcho ſkerje lěpje wotbyła. Wjele milijonow pjenjes a tyßazy cźlowjekow je wona ſa tónle njeſbožowny kraj hižo woprowała. Knjeżerſtwo jenoż njewě, kak by Italſka ſ czeſczu ſ tamnych ſtron wucźahnyła. Abeßynſkim, kotſiż ßu Italſkich ſbili, kraj pſchewoſtajicź, ma wone ſa hanibne. Duż chze jón pjecźa Jendźelczanam po tunjej płaczišnje pſchedacź. Nětkole Jendźelczenjo najprjódzy ſ Italſkej wo tym jednaja, ſa kajku płaczišnu by jim pſchiſtawne město Raheita wotſtupiła.

Franzowſka. Preſident Faure budźe w druhej polozy auguſta do Ruſkeje puczowacź, ſo by zarowy lońſchi wopyt wotrunał. Prjedy teho preſident woſjewjenje wuda, kotrež dyrbi nowemu wobßwědczenju franzowſko-ruſkich ſympathijow hiſchcźe wjetſchu ßwjatocźnoc ſpožczicź. Trěbne pjenjesy ſa preſidentowe puczowanje budźe deputěrtſka komora pſchiſwolicź dyrbjecź.

Schpaniſka. Sběžkarjo na Kubaſkej kupje ßo ſaßo hibacź poczinaju. Dwanacźe hodźin dale Havanny ßu woni żeleſniſki cźah ſ dynamitom do powětra ſbuchli. Pſchi tym je ßo wjazy dyżli ſto wojakow morilo abo franiło.

Ruſſowſka. Zarſkaj mandźelſkaj budźetaj lětßa po Pólſkej puczowacź. Wonaj ſtaj ſakaſałoj, jimaj pſchi tejle ſkładnoſczi ßwjedźenje wuhotowacź, ſa to pak ßebi pſchałoj, ſo bychu ßo pjenjesy, k temu poſtajene, dobroczelſkemu ſkutkej pſchipokaſake. Pólſki generalny gubernator je namjetował, tele pjenjesy na natwarjenje wulkeje hojerńje nałożicź. Sa hojerńny twar ſtej hižo Warſchawſko-Winſka żeleſniza 60,000 rublow a wikowanſka banka 30,000 rublow pſchilubiłej.

— Zarowa je dźowczicźku porodźiła. Tež jejne prěnje dźěcźo je jena holcźka. Duż zarowy bratr, wulkowjerch Jurij, dale ſ trónſkim naßlědnikom woſtanje.

Turkowſka. Grichojo ßu ſpodźiwne ludźicźki. We wſchěch bitwach ßu jich Turkojo ſbili, tola hdyż ßo nětko wo wobſamknjenje měra jedna, woni hižo ſaßo ſ noßom mróczele woraja. Grichiſke knjeżerſtwo ßebi żada, ſo dyrbi Turkowſka do wobſamknjenja měra Theßaliſku wopuſchcźicź, mjes tym ſo ßo ſ dobom w nowſchim cźaßu grichiſzy dobrowólnizy ſ nowa na kretiſkej kupje pokaſuja Jako prěnje wuměnjenje ſa ſaradźenje měra běchu pak ßebi wulkomozy żadale, ſodyrbja grichiſzy wojazy a ſběžkarjo Kretu wopuſchcźicź, ſo dyrbi ßo Grichiſka wuraſnje wobßedżenſtwa Kretiſkeje wotrjez a k ßamoſtatnemu ſarjadniſtwu na Krecźe pod ſultanowym nadknjejſtwom pſchihłoßowacź. Prjedy hacź Grichiſka tele wuměnjenja, Kretu naſtupaze, njedopjelni, tež żanych myßlow na to njeje, ſo bychu wulkomozy ſultana napominake, ßwoje wójſka ſ Theßaliſkeje wrócźicź.

Ssamoknjeżeriſke wjerchowſtwo pod ſultanowym nadknjejſtwom dyrbi ßo kretiſka kupa ſczinicź. Tak ßu to pózłanzy europiſkich wulkomozow wobſamkle: Kretiſki wjerch dyrbi kſchesczijan bycź, wuſwoleny ſ wulkomozami a pſchipósnaty ſe ſultanom. Mjes druhim ma wón prawo, wſchitkich ſaſtojnikow pomjenowacź. Ssejm dyrbi ſ kſchesczijanow a muhamedanow wobſtejecź, kotſiż ßo dźěleni po poměrje wobydleriſtwa wot wobeju wěrywuſnacźow wuſwola. Turkowſzy wojazy dyrbja kupu wopuſchcźicź, na jich město milizy ſ kſchesczijanow a muhamedanow ßo rekrutěrowaze, ſtupja. Sultan njeßmě ſ zyła na knjeżerſtwo żaneje ſamożnoſcze wjazy měcź, jenoż próſdna czeſcź nadknjejſtwa ßo jemu woſtaji.

Grichiſka hoſpodliwoſcź.

Snata wěż je, ſo lud, kotryż pod ſpſchahom podczišchczowanja ſdychuje, po něczim dobre poczinki a ßamowność cźe ſhubiwa, tak ſo ßo ßławjene poczinki prjedownikow podduſcha a napoßledku zyle wotemrjewaja. Tak bě to tež pola Grichow pſched wußwobodźenjom ſ turkowſkeho ſpſchaha. — Něhdy běchu jich czrjódy mózne kraleſtwo Perſow pſchewinyle, nětkole dachu ßo ludej krjudźicź, kotrehoż njeroſom drje móżeſche wudżěłki něhdyſcheho grichiſkeho wumjelſtwa ſniczicź, ale kotryż ßo tutym wutworam wumjelſtwa dźiwacź njemóżeſche. Tola je wulke ſbože, ſo Bóh żenje tak zyle cźlowjekow njewopuſchcźi, ſo by wón dys a dys pſches někotrych wubranych duchow ßwědomnje tajkich ludow ſaßo njeſbudźował! To ßu płomjenjowi duchojo kóżdeho ludu, kajkichż tež Gricham njepobrachowaſche, a kotſiż druhdy ſběžki ſapocźachu, kiż pak ßo njeporadźichu a ßo tež poradźicź njemóżachu!

Runje tak bě tež było pſchi poßlednim poſpycźe ſběžka, kiż ßo ſta, prjedy hacź wulkomozy pſchiſtupichu a Grichiſkej jeje ßamoſtatnoſcź dachu.

Tehdom bě ßo ſběžk rucźe rosſchěrił, tak ſo běchu ßo krejzyzacźi turkowſzy paſchojo ſe ßwojimi poliziſtami ſ prócha měcź dyrbjeli. Ale Grichojo běchu pſches wotroczſtwo hižo pſchejara ſnjekhmanili, hacź ſo bychu pſchecźiwo pſchemóznym Turkam wobſtacź móhli!

Sběžk bu podtłóczeny a paſchojo wróczichu ßo ſaßo do kraja, ſo bychu jón ſ nowa wuzyzowali a ſo bychu nawjednikow ſběžka, kiż běchu ſkhowani, wußlědźili a morili.

Tu leżeſche pod horami, ſ łukami a winizami debjenymi, wulka winzarſka wjeß Czernoſtowicź. Tam bydleſche najbohacźiſchi muż zyłeje krajiny, winizar Jurij Kytos. Prawy wótczinz mějeſche jeneho ſ nawjednikow ſběžka, połkownika Klyppokoßa, we winizowej khěżży woßrjedź ßwojich winizow ſkhowaneho, ſo mohł jeho pſchi ſkładnoſczi bjes ſtracha pſches mjeſu pózłacź.

Mjes tym wróczichu ßo tež móznarjo do Czernoſtowicza, wużadowachu ſe wſchej ßurowoſczu dawki a pytachu pilnje połkownika Klyppokoßa, kotrehoż ßo w tejle krajinje nadżachu. Junu pſchida ßo k nim turkowſki wyſchk, Haik paſcha, ſ kompagniju wojakow do czicheje wjeſki a pocza dwór bohateho Jurja Kytoſa pſchepytowacź, ale bjes wuſpěcha, pſchetoż wobßedźeŕ dawaſche pſchi bliſkim ſtrachu hoſczej we winizowej khěżży ſ wotewrjenjom wokna w ßwißlach ſnamjo, na cżoż ßo tón w najhuſczišchich winowych pjeńkach khowaſche.

Tak ſta ßo tež tón ras! Wojazy dyrbjachu podarmo ſaßo wotczahnycź.

Wußměwajo ßo pſchewodźeſche Kytos Haika paſchu hacź do dwórnych wrotow a katojo woteńdźechu. Kytos ßmějeſche ßo jim ſa khribjetom a chżyſche hnydom do ßwojeje winizy horje hicź, tu pytny, ſo Haik paſcha ſaßo ſaſta. Pſchi puczu pódła dwórnych wrotow hrajeſche Filipos, Kytoſowy najmłódſchi ßyn, ſ druhimi dźěcźimi wojakow. Filipos cźinjeſche hejtmana a ſmahowaſche ſe ßwojim drjewjanym teßakom horliwje. —

K njemu pſchiſtupi turkowſki wyſchk a rjekny:

„Ta hra je rjana, Filipos, ale ty maſch jeno drjewjany teßak!“

Hólcźez pſchikiwny:

„To je wěrno, knjeże!“

„Kelko lět ty ßy?“ wopraſcha ßo wyſchk.

„Jědnacże lět, knjeże!“

„To mohł ty hižo woprawdże mjecź noßycź.“

Pſchi tym bě ßo hólcźezej pſchibliżił a ßlubi jemu mjelczo:

„Ty doſtanjeſch mój teßak, jeli ſo mi rjeknjeſch, hdże tón muż tczi, połkownik Klyppokos, kotrehoż ma twój nan ſkhowaneho! Chzeſch ty?“

Hólcźez pohladny a tſchaßeſche ſ hkowu.

W tym wokomiku pſchińdże Matejo, wotroczk, duzy po puczu nimo. Kytos, kotremuż Turkowa rosmołwa ſ hólzom njeměr cźinjeſche, da temu ſnamjo, na cżoż ßo Matejo do huſteho lawrjenzoweho keŕka pſchi puczu ſkhowa, hdżeż móżeſche jeju rosmołwu njewidżany ßłyſchecź.

„Czeho dla njechaſch mi to prajicź, Filipos?“ praſcheſche ßo Haik ßo liſchczo. Dam cźi tež hiſchcźe hwěſdu, każ tale je“ — pokaſowaſche na ßwoje wutrobno —!

„Nan by hněwny był!“ rjekny hólcźez.

„Nan dźě to ani njepytnje!“ wobkrucźeſche wyſchk.

„Ty tola ßłowo njedźerżiſch!“ wotmolwi nětkole hólcźez.

„Bożedla, to ja njeczinju!“ roczeſche ßo tamny.

„Wy Turkojo wěricźe do alaha!“ měnjeſche mudrje hólcźez.

„To je tež waſch Bóh!“ rjekny Haik.

„Nimo teho ßym tež ja kſchesczan, runje każ ty.“

Filipos pohlada na teßak a hwěſdy a rjekny potom:

„Pſchiſßahaj mi!“

„Pſchiſßaham!“ wotmolwi nětkole paſcha ßwjatocźnje.

Tu wobhladny ßo Filipos ſpłóſchiwje a ſcheptaſche:

„Pytajcźe tamle we winizy!“

Hnydom naſtaji ßo Haik paſcha a ßmějeſche ßo hanjo, hdyż hólcźez ſa teßakom a hwěſdu wokaſche a ßo potom hikajo pſchi wyßokim kamjenju cźißny. Druſy hólzy běchu ßo bojaßne rosběżake.

Hdyż běchu katojo woteſchli, cźerjeſche Matejo k ßwojemu knjeſej. Kytos ſakußowaſche ßo do ſubow pſchi jeho rosprawje, ſběhaſche pjaſcź hrożo ſa wojakami, potom khwataſche k Filipej.

Sa khwilu bě tſělenje ßłyſchecź a dobycźeŕſzy wleczechu nětkole Turkojo jateho połkownika Klyppokoßa nimo, kotryż na Jurja Kytoſa ſazpěwajo pohladny.

Bur ſtejeſche tu mjelczo, ani ßkowa njeprajo, wohańbjeny, a Turkojo hanjachu jeho nimo teho. Hdyž běchu wſchitzy nimo, potorže Kytos ßwojeho ßyna horje a rjekny pokhmurjenje:

„Pój!“

Tu padže hólczez pſched krutym nanom na ſemju a ſdychowaſche:

„Wodajcže, mój nano, wodajcže!“

Kytos pak hladaſche njehibity a njerjekny niczo, dyžli to jenicžke ßkowo:

„Pój!“

Płaczo ſczěhowaſche hólczez. Mjelczo dźěſche to nětkole horje na winizu. Horje doſchedſchi wotewri Kytos khěžku, w kotrejž bě njeſbožowny Klyppokos tak dołho bydlił. Czmowje wobhladowaſche ßo tam Kytos a rjekny potom:

„Tule ty woſtanjeſch, doniž ßo twoji ßudnizy njeſeńdu! Sſkyſchiſch, Filipje?“

Hólczez pak padže ſ nowa nanej k nohomaj a proſcheſche:

„Ssmilnoſcź, nanko, ßmilnoſcź!“

Kytos ſdychny jeno, pohlada hiſchcže wjeleprajnje na rjaneho, kčějazeho hólczeza a woteńdže potom mjelczo, durje ſa ßobu ſamknywſchi. Khwatajzy dońdže potom do wßy dele.

Tu dońdže najprjódzy k ßwojej mandźelſkej, ſ kotrejž ßo dołho a khutnje rosmołwjeſche a pſchi czimž wobaj wótſje płakaſchtaj.

„Wón je naſch najmłódſchi! žałoſczeſche burowka.

„Haj, bohužel!“ wobkrucźi Kytos.

„Ale lěpje morwy, hacž pſcheradnik!“ pſchida wona.

„Haj!“ rosßudźi bur.

Na to ſawoła Mateja a ſcheptaſche ſ czicha ſ nim, na czož wotroczk woteńdže.

Hdyž ßo poſdźiſcho k wobjedu wołaſche, njepraſcheſche ßo nichtó ſ Filipowych bratrow ſa najmłódſchim, wón bě jim morwy, tón pſcheradnik.

W nozy rosßwěczichu ßo fakle w Kytoſowej winizy. Dźeßacź ſababjenych a wobronjenych poſtawow ſtupachu ßo tam do koła, do ßrjedź kotrehož derkotazeho Filipa pſchiwjedźechu. Podarmo proſcheſche tón wo ßmilnoſcź; jedyn ſe ſababjeuych, kotrehož hłóß kaž Matejowy klinczeſche, pſchednjeße wobſkorženje. Pſchedßyda praſcheſche ßo na to njeſbožowneho hólza:

„Je to wěrno, ſo ßy ty Gricha Klyppokoßa pſcheradźił?“

Hólczez tſchepjetaſche a rjekny potom:

„Haj, tón wyſchk je mje k temu nawabił!“

„Ssy ty wjedźał, ſo ty jeho pſcheradźicź njeßměſch?“ běſche druhe praſchenje.

„Haj!“

„Dobre, ty to dyrbjeſche wjedźecź, pſchetož nad wrotami twojeho nana ſteji pißane: „Czeſczeny budź hóſcź, kotryž ſaſtupi!“ rjekny muž krucźe. „Schto je ßebi wón ſaßłużił?“

„Ssmjercź, ßmjercź!“ bórbotachu tuczi.

Pſchedßyda pſchikiwny a wobrocźi ßo k płakazemu hólczezej:

„Modl ßo k ßwjatej knjeżnje, twoje wokomiki ßu liczene!“

Wón kiwny, dwaj mużej wuſtupiſchtaj, jedyn ſ tſělbu, druhi ſ kopaczom. Tón wury ſ boka pſchi ſaklowym ßwětle row.

„Hotowe!“ ſawoła ßo potom w czichej nozy.

Pſchedßyda ſczeże hólczeza ſa ßobu; wupraſk bu ſaßłyſchany, bluke klapanje hruſli: ßudźenje bě nimo, ßwězy haßnychu, mjelczo woteńdźechu wſchitzy dele.

Naſajtra khodźachu Kytoſezy w żarowańſkej draſcże, Filipos pak njebu wjazy ſawohladany.

To je ſtarogrichiſka hoſpodliwoſcź! Njeſbožowneho Klyppokoßa pak ſchwikachu krejlaczni Turkojo do ßmjercże.

Michał Domaſchka †.

Dźenß tydźenja běchu naſche „Sserbſke Nowiny“ naſche czitarſtwo ſ kraßnym „Sswjatkownym khěrluſchom“ ſwjeßelike, ſ pißmikom D. podpißanym. Tutón luby, wulzyſchnje wobdarjeny, ſaßłużbny khěrluſcheŕ běſche knjes Michał Domaſchka, wußłuſcheny farař Noßaczańſkeje woßady, rycżeŕ prěnjeje rjadownje kralowſkeho ſakſkeho Albrechtſkeho rjada. A hižo dwaj dnjej poſdźiſcho, ßedmy dźeń junija, jeho duſcha domoj k Bohu dźěſche. Tón lubowany njebocźiczki běſche ßo 23. junija 1820 w Komorowje pola Rakez narodźił, hdźež jeho njebo ſtarſchej rjane burſke łubko wobßedźeſchtaj. Sswojeho dobreho wukńjenja dla bu na „wulku ſchulu“ do měſta daty, hdźež ßo hacž do ßwojeho wukhodźenja niz jenoż w łaczańſkej, hrjekſkej a hebrejſkej, ale tež w ßwojej ßerbſkej maczeŕnej rěczi ſ wulkej pilnoſczu mjes ßwojimi rojeńkami wuſnamjenjeſche. Wón bě ßobu mjes tymi ßerbſkimi młodźenzami, kotſiž tam „ßerbſke gymnaſialne towaŕſtwo“ ſałożichu, ſ kotrehož je nětko na wſchě 54 lět dołho nimale wſchitkim ſtudowanym Sserbam ßo prěnje wědomnoſcźiwe ſeſnacże twara a rjanoſcże ßerbſkeje rěcże wotkryło. Jutry 1842 poda ßo na Lipſczańſku univerſitu na wukńjenje ßwjateje bohawuczenoſcże, pſchi czimž pak tež dale w ßwojej ßerbſcźinje ßo wudokonjecź wſchu ſkładnoſcź ßwěru wužiwaſche. Mjes jeho hižo ſahe roswitymi darami bě jeho ſpěwny a khěrluſcheŕſki dar, ſ kotrehož ßo jedyn rjany ſpěw po druhim žórleſche. Kajka ſwjeßelaza džakna wótczińſka radoſcź żołmi ßo n. pſch. ſ jeho drje po wſchěch Sserbach lubowaneho ſpěwa „Naſche Sserbſtwo ſ próchа ſtawa, ſtawa żiwa narodnoſcź; ßylny duch nam mozy dawa, ſbudźi ßwjatu horliwoſcź“. Po khwalobnje wobſtatym Lipſczańſkim pruhowanju bu ſa pomozneho prědarja do Delnjeho Wujeſda żadany. W ßwojim kandidatſkim cżaßu bě mjes ſałożerjemi naſcheje ßerbſkeje Maczizy, kaž tež mjes ſałożerjemi ßerbſkeho kandidatſkeho towaŕſtwa, kotrejž wobej towaŕſtwje ſtej lětßa pſched krótkim ßwój połſtalětny jubilej ßwjecźiłoj. W lěcże 1849 bu ſa farařa do Noßaczicź powołany a je tam ßwoju lubu woßadu hacž do 1. junija 1892 ſ wulkim Knjeſowym żohnowanjom paßł na ſelenej łuzy Božeho ßkowa. Kaž běſche hižo w ßwojich ſaſtojnſkich lětach ſ nakładom naſcheho ßerbſkeho lutherſkeho knihowneho towaŕſtwa ßerbſkim duſcham poſticźił ßwoju „Adventſku“ a „Póſtnu harfu“, „Sswjaty póſt“ ßamón, kaž tež prěni a druhi dźěł ßwojich najwoßebniſchich „Zionſkich hłoßow“, tak je ßwoje ſaſtojnſtwo wußłużiwſchi niz ßo próſnemu wotpocżinkej pſchepodawał, ale je dale naſchim ßerbſkim woßadam hiſchcże druhi wudawk „Zionſkich hłoßow“ ſeſtajał a redaktorſtwo naſcheho lubeho „Miżionſkeho póßła“ hacž do kónza ßwojeho pożohnowaneho żiwjenja wjedł. Bóh ſapłacź jemu wſchu naſchemu Sserbowſtwu wopokaſanu dobrotu ſ hnadnym mytom we wěcżnoſczi a ſdźerż nam jeho wopomnjenje w żohnowanju.

D. **Imiſch,** farař w Hodźiju.

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** Hižo nětkotre lěta je tudomne pczołarſke towaŕſtwo w Delnim Dole Sprewje darmotne roswuczowanja wo pczołarjenju wotměwało. Kóżde lěto běchu ßo mnoſy ſeſchli, ſo bychu ßo wo pczołkach a wo pczołarjenju roswuczicź dali. A hdyž ßo na tole roswuczowanja hoſpodarjo ſe ßamych dalokich kónzow Łużizy ſeńdźechu, dha běſche to ſ dopokaſmom ſa to, ſo ßu tajkele roswuczowanja trěbne a wužitne. Teho dla budże wěſcże tež mnohim w Sserbach witane, ſo je ßo ſpomnjene towaŕſtwo rosßudźiło, tež lětßa tajke roswuczowanje wo pczołarjenju wotměcź, a to darmotnje, płaczicź nichtó niczo nima. Dokelž pak dyrbja cźi, kotrychž najbóle pczołki ſajimuja, wſchědny dźeń ſa ßwojim dźełom hladacź, budże ßo roswuczowanje ſtajnje njedźelu popołdnju ſtacź, a to njedźelu 13., 20. a 27. junija w rumnoſcźach ratařſkeje a ſahrodniſkeje ſchule w Budyſchinje. Schtóżkuliż chże ßo na tutych roswuczowanjach wobdźelicź, njech pſchińdże jutſje njedźelu, 13. junija, popołdnju w 2 hodźinomaj do ratařſkeje ſchule w Budyſchinje niże nowych kaſarmow; witany budże kóżdy. Roswuczowanja budża ßo ſtacź pſches kk. farařa **emer.** rycżerja Rädu, wuczerja Sommera a ſahrodniſkeho inſpektora Braunbarta. Kónz julija abo ſapocżatk auguſta ßo pczołařſkim wuczomzam ſkładnoſcź poſkicźi, ßebi ſ dobom ſ tudomnym pczołařſkim towaŕſtwom nahladnu pczólnizu wuſtojneho pczołarja knjeſa kantora Ssuſchki w Budyſchinku wobhladacź. — Pſchi tutej ſkładnoſczi chzemy naſche ßerbſke towaŕſtwa tež na to dopomnicź, ſo je naſch krajan, knjes wuczeŕ Sommer w Budyſchinje, ſtajnje ſwólniwy, towaŕſtwam w ßerbſkej rěczi wo pczołazym żiwjenju a wo pczołarjenju pſchednoſchowacź.

— Dyrbjeńſke ſkótne ſawěſczenje njebudże ßo tak lohko w Sakſkej pſchewjeſcź dacź, kaž ßebi to woßebje wulkoležomnoſczerjo pſcheja. Na poßlednjej ſhromadźiſnje hornjołużiſkeho ratařſkeho wokrjeßneho towaŕſtwa ßo ſdźěli, ſo ſakſke knjeżeŕſtwo tak dołho do dyrbjenſkeho ſkótneho ſawěſczenja ſwolicź njemóże, doniž ßo tež w Pruſkej ſkót njeſawěſczi. W tu khwilu pak njeje na to żanych wuhladow, dokelž pruſki ſtat pjenjes, k temu trěbnych, nima. Jenicżke, k czemuż by ſakſke knjeżeŕſtwo pſchihłoßowało, by było ſawěſczenje rěſneho ſkotu. Hacž pak budże, kaž je to krajna kulturna rada namjetowała, ſtat ſchtwórczinu zykleje ſawěſczenſkeje

ſumy a zyłe ſarjadniſtwo płaćiċ móż, to je druhe praſchenje, kotreż ma ßo hakle na ſakſkim krajnym ßejmje rosßudźiċ. W bliżſchim cżaßu budże krajna kulturna rada ſ nowa wo ſkótnym ſawěſcżenju jednacź a potom ſměje ßo też ßerbſke burſke towaŕſtwo ſ nim nakładowacź, każ je ßo to na poßlednjej hłownej ſhromadźiſnje wobſamkło. Naležnoſcź ſkótneho ſawěſcżenja tak hłuboko do burſkich intereßow pſchima, ſo je pſchißłuſchnoſcź a winowatoſcź ßerbſkeho burſkeho towaŕſtwa, ßo ſ tym do drobna ſaběracź. Nowy ſakoń dyrbi tajki bycź, ſo ſ nim małe a ßrěnje rataŕſtwo njeſchkoduje. — W tym ßamym poßedźenju rataŕſkeho wokrjeßneho towaŕſtwa ßo wo wucżinjenju jednaſche, ſ kotrymż je ßo knjes direktor Brugger na cżaß żiwjenja ſekretar rataŕſkeho wokrjeßneho towaŕſtwa ſcżiniŀ. Wulka wjetſchina pſchitomnych ßo ſa to wupraji, ſo je tole wucżinjenje po wuſtawkach prawe. Knjes direktor Brugger po tajkim ſ towaŕſtwowym ſekretarom woſtanje, doniż wón ßam tole ſaſtojnſtwo junu njeſkłoži.

— Pſchi poßlednich kheżorſkich manevrach we Łużizy mějachmy woſpjet ſkładnoſcź, powětronje (powětrowe ballany) widźecź. Tele ballony běchu na powjas ſwjaſane a nad jenym měſtnje ſtejachu, doniż jich ſ powjaſom dale njecżehnjechu. Bliżſchu njedźelu ſmějemy w Budyſchinje ſaßo ſkładnoſcź, jedyn powětroń wohladacź. Towaŕſtwo ſa ſpěchowanje powětroŕſtwa pſchichodnu njedźelu popołdnju do powětra jedyn powětroń puſchcżi, kotryż pak njebudże ſa powjas ſwjaſany, ale kotryż ſ woßobami, w nim ßedźazymi, wotjědże, doniż ßo ſ nim ſaßo něhdże na ſemju njepuſchcża. Wſcho dalſche je ſ nawěſchtka na poßlednjej ſtronje tuteho cżißła ſhonicź.

— Njeroſumnje ſpěſchnje jěſdźazy kołojěſdni ßu hižo wjele njeſboża nacżinili. Do tejele drużiny jedyn kołojěſdny hólz ſ Hornjeje Borſchcże ßłuſcha. Wón je wóndano na pucżu mjes żeleſniſkim moſtom a něhduſchej Büſchelez fabriku 10lětnu dźowku młynka a pjekarja Kießlicha ſ Dźěchorez pſchejěŀ. Dźěcżo je ßo khětro wobodrěło, a ſchtoż je najhórſche, ßo ßmjercź wuſtrózało. Hacż runje ludźo na kołojěſdneho wołachu, ſo dyrbi ſaſtacź, wón tola dale jědźeſche. Duż jeho ſ koła dele ſtorcżichu a jeho mjeno wußlědźichu. Wón ma niż jenoż ßwojeho njemdreho jěſdźenja dla, ale też teho dla khoſtanje wocżakacź, ſo je na tamnym pucżu jěŀ, po kotrymż je kołojěſdnym jěſdźicź ſakſane.

— 29. meje je hoſcżenzarka Lockowa ſ Łupoje ſe ßwojim pſchahom na garbarſkej haßy njeſboże měła. Jeje koń ßo ſpłóſchi a wojo ſłama. Dalſcha ſchkoda ßo njeje ſtała.

— Sudnoßměſchny podawk je ßo ſańdźenu pońdźelu w nozy na Mużakowſkej dróſy měł. Njedaloko něhduſcheje ſchoßejoweje běrkownje pola Bórka jeneho muża druhi, ſ kotrymż ßo ſetka, nadpadże, na njeho wołajo: „Pjenjeſy jow abo żiwjenje!“ Tola wón bě na wopacżneho trjechiŀ. Nadpanjeny nadpadnika ſhrabny, prajiży: „Ty chżeſch pjenjeſy? Tu maſch, ſchtoż ßebi ſaßłużiſch!“ a ſ dobom wón jeho wuſběhny a jeho wo ſemju rěſny, ſo ßo ſchtomy ſ boka ſchoßeja ſatſchaßnychu. Tola ſ tym ßo hiſchcże njeda nózny rubjeżnik ſatraſchicź. Wón ßo ſ nowa do ßwojeho wopora ſaběża, kotryż pak bě tajke něſchto wocżakaŀ; pſchetoż jeho ſ nowa na ſemju cżißnywſchi jeho żałoſtnje pſchebi a do njeho tak dołho ſ kijom pjerjeſche, doniż tón ſ hłoßom po pomoż njeſchkrěcżeſche. Nadźijomnje puki njeißu podarmo na njeho padałe.

„Łużica“, měſačnik za zabawu a powučenje, čo. 5 (mejske), je wušła a ma, ſwjedźeńſcy wuhotowana, ſcěhowacy wobſah: Złoty jubilej Maćicy Serbskeje: Hymna Jakuba Ćišinskeho (přednjesena při spěwanskim ſwjedźenju 21. IV. 1897 wot Adolfa Sommera). — Jubilejny poſtrow redakcije Łužicy. — Jubilejne ſwjatočnoſće. Prěni dźeń. Předswjedźeń. I. Swjedźeńſka nałětnja ſkhadźowanka ſerb. ſtud. młod. (Jurij Hejduška). II. Swjedźeńſke poſedźenja wotrjadow Maćicy Serbskeje. (A. Belletriſtiſkeho. B. Rěčeſpytneho. C. Přirodoſpytneho. D. Narodopiſneho. E. Hudźbneho. F. Delnjołużiſkeho. Założenje konferency evan. ſerbſkich wučerjow.) (Pokračowanje.) — Dopiſy a telegramy Maćicy Serbskej k jeje jubilejej póſłane. I. Serbam łużiſkim na dźeń złoteho jubileja Maćicy Serbskeje — Broniſław Grabowſki (baſeń); II. Dopis Alfonſa Parčewſkeho. — Hłoſy časopiſow k jubilejej Maćicy. — Dobra rada abo Jan a Marja. Po češkim V. Kosmáka wobdźěłał *a.* (Pokračowanje.) — Serbſke naréče. Podał Matej Handrik. (Pokračowanje a ſkónčenje.) — Bjeſada. Wučba wo pjenjezach. Po n. X. — Stajne rubriki: Serbſke piſmowſtwo. Druzy wo Serbach. Drobnoſtka. (B. Świela.) Serbſki rozhlad. Naležnoſće towaŕſtwow. Zapis přinoſkow a darow. (Dary za natwarjenje ſerbſkeho Maćičneho domu.) Zapis wotebjerarjow. Nawěſtki. — „Łużica“, jenički zabawno-powučacy časopis wſitkich Serbow, z wulkimi woporami časa a pjenjez z čiſteje, njeſebičneje luboſće k ſerbſkemu ludu wudawana, zaſłużuje ſebi podpjery w najšeršich worſtach. Kóżdy wzdźěłany Serb měł ju wotebjerać a čitać, ale też płaćić a **poručeć.** Přetoż też wšědny Serb „Łużicy“ rozemi; woſebje je rjane a lubozne powědanćko „Dobra rada abo Jan a Marja“ powſitkowne ſpodobanje namakało. Tuto powědanćko čiſći ſo hižo wot januarija ſem a pońdże přez cyły lětnik. Wſitke čiſła ſu dotal na ſkładże, pola nakładnika, knjeza kanonika farara Jakuba Herrmanna we Wotrowje pola Pančic a w redakciji „Serbſkich Nowin“. — „Łużica“ wukhadźa 15. kóżdoho měſaca we wulkoſći „S. N.“, po 12 a po 8 ſtronach a płaći na lěto 3 hr.

Se **Żiżeńka.** Schtwórtk 10. junija popołdnju wot 3 hodźin hacż do wjeczora ßo ſawěſcżena hromada ßłomy, wonka mjes polemi leżaza, kotraż rycżerſkublerjej Schrybarjej ßłuſcheſche, paleſche. Loni ßu na tutym měſtnje pſcheńżu ſ parnej maſchinu młócżili a ßłomu tam leżo woſtajili. Najſkerje je ßo hromada ſe ſaparjenjom ſapaliła, móżno pak też je, ſo je ju něchtó ſlubu ſapaliŀ. Żito wokoło hromady je ſ wohnjom khětro cżerpiło. S Hodźija a ſ Huſki běchu na woheń ſe ßykawu pohladacź pſchijěli.

Se **Sarěcża.** Dźiwje hołbje hewak pſchezo jenoż na ſchtomach hnězdża. Duż dyrbi ßo wulka żadnoſcź njenowacź, ſo je ßebi jedyn por dźiwich hołbjow w jenym woknjeſchku tudomneho hroda hnězdo natwariŀ. Jedyn druhi lěßny ptak, cżorny kóß, je drje ßo w poßlednich lětdźeßatkach woßebje w měſtach na ſahrodnych ſchtomach domjazy ſcżiniŀ, tola do twarjenjow ßo njeje hiſchcże ſwěriŀ, każ tamnaj dźiwaj hołbjej.

S **Budyſchinka.** Na tudomnym knjeżim dworje dźěłacżerka Hana Khryſtiana ſwudowjena Jenkowa rodź. Rjencżez hižo wot lěta 1854 bjes pſcheſtacża w dźěle ſteji a je ßo w tutym dołhim cżaßu ſ pilnoſcżu, ſprawnoſcżu a żadnej ßwěrnoſcżu wuſnamjenika. Miniſterſtwo ſnutſkownych naležnoſcżow je tejle ßwěrnej dźěłacżerzy cżeſtne ſnamjo ſa ßwěrnoſcź w dźěle ſpožcżiło. Knjes hamtſki hejtman dr. Hempel je Jenkowej tole wuſnamjenjenje w tudomnym hrodże w pſchitomnoſcżi gmejnſkeho pſchedſtejicżerja a wjetſcheje liczby woßobow, na knjeżim dworje dźěłazych, na ßwjedźeńſke waſchnje pſchepodaŀ.

S **Jawory.** Sſrjedu tydźenja wjecżor tudomny żiwnoſcżeŕ Krawz ſ Kamjenza domoj dźěſche, ßebi tam mjaßo, kołbaßu atd. k ſběhanſkemu ßwjedźenjej ßwojeho noweho domſkeho nakupiwſchi. W lěßu njedaloko tonoweje hory jemu na dobo dwaj cżłowjekaj napſcheczo ſtupiſchtaj, wołajcy: „Pjenjeſy abo żiwjenje!“ Měſto pjenjes pak nadpanjeny bliżſchemu ſ teju ßłěpzow ſe ßwojim tołſtym kijom něktore ßadźaki ſ tajkim wotmachom na khribjet naßadźa, ſo ßo tón na ſemju wali, a też jeho kumpana, kotryż jeho ſe ſchmutajzu do woblicża praßny, ßo wón ſbożownje wobró. Schkoda jenoż je, ſo nadpadnikow hacż dotal njejßu ſaßłapacź móhli.

S **Khróſcżiż.** Pjatk tydźenja je ßo w ſahrodże tudomneho Sarjenkez kubła w hatku, ſ kotrehoż wodu ſahrodne hrjadki krjepja, tſílětny hólcżk tepiŀ. Wón bě ſ dźowkami na ſahrodu ſchaty krjepicź pſchiſchoł a tam ßam woſtaŀ, hdyż běchu dźowki ſaßo woteſchli. Sa khwilu pytnychu, ſo bě hólcżk w ſahrodże woſtaŀ. Jeho macź ſa nim pytajzy jeho w hatku muhlada. Sa nim do wody ſkocżiwſchi jeho wucżeże. Tola ſ jeho cżěłka bě hižo żiwjenje twóchło; ſ hłowu do wody panywſchi bě ßo wón hnydom ſaßrěbnył.

S **Hrodźiſchcża.** 5. junija ßwjecżeſche knjes faraŕ Mrózak w Hrodźiſchcżu ßwój 25lětny ſaſtojnſki jubilej. Na tutym dnju ßo rjenje ſjewi, kajki ſwjaſk luboſcże woßadu ſ jejnym duſchowpaſtyrjom wjaſa. Hižo w rańſchej hodźinje ßo jemu poſtrow ſ luboſnymi ſynkami ßerbſkeho a němſkeho khěrluſcha doſta. Pſchecżeljo ſ jeho woßady, kotſiż jeho lubemu domej bliſko ſteja, w 9 hodź. rano pſchińdżechu, ſo bychu jubilarej rtnje ßwoje ſbożopſchecża wuprajili a jemu rjane dary pſchepodachu. W 10 hodź. ſeńdże ßo zyrkwinſke prjódſtejeŕſtwo pod wodźenjom ßobkollatora generala Krawża ſ Draždżan. We wutrobnych ßłowach wón wupraji, kak żyła woßada ßwojeho ßwěrneho duſchowpaſtyrja lubuje a cżeſcźi a jako ſnamjo dźakownoſcże wubjerne wukładowanje noweho ſakonja w 18 ſwjaſkach a kraßny ſłoty cżaßnik pſchepoda. Knjes zyrkwinſki prjódſtejeŕ Krawz ſ Hrodźiſchcża w ßerbſkej rěcżi jubilara poſtrowi. Knježa wucżerjo w 11 hodźinach ßwoje ſbożopſchecże wuprajichu a jako dar rjany regulator pſchinjeßechu. Dokelż běſche jubilejſki dźeń runje ßobota do ßwjatkow, njemóżachu ſaſtojnſzy bratſja na tutym dnju do lubeho Hrodźiſchcżańſkeho farſkeho doma pſchińcź, ſo bychu ßwojeho ßwěrneho ſaſtojnſkeho bratra ſe ßwojim pſchecżom

postrowili. Duž běšche žo žrjeda po žwjatkach k temu postajiła. Rjana ličba žerbskich duchownych běšche pschschła. Knjes farař D. Imisch na sakožku žkowa bibliskeho pućnika, na tón dźeń postajeneho, w hnujazej rěči jubilara jako žwěrneho žobustawa žerbskeje konferenzy strowjesche. Rjana votivna tafla s khěrluschom knjesa fararja Waltarja a rjane knihi „Se žlubjeneho kraja“ wot Betlehemskeho duchowneho spisane a „Žiwjenje naschego sbóžnikowe“ a „Nascha wěra“ wot Weitbrechta běchu dary žerbskeje konferenzy. Sbožopschejazy khěrlusch tudy podamy:

To je tón dźeń, kiž Knjes nam činił je,
Sso sraduj we nim moja duscha zyła!
To je tón dźeń, na kotrymž wjeżele
Sso k tebi seńdže, bratsje, bratrow žyła.
To je tón dźeń, hdźež twoja wutroba,
Twój dom a wožada žwój khěrlusch hraje,
So pomoz Knjesowa a dobrota
Nad tobu wulka bě a wěčnje traje!

Dženž twoja dźakna duscha spomina
Na dźěsća žón a horze požadanje:
„Mój Božo, spožč mi twoja dobrota
We twojej zyrkwi žwjate skutkowanje!“
A kaž Knjes pó dwu wupóžła psches kraj
Na Boże polo wučžomnikow žyłu,
Tak dźěschtaj też wój lubaj bratraj dwaj
We Jesušowym mjenje k žwjatom' dźěłu.

A dźenža je lět pjecź a dwazyczi
We sastojnstwje žo tebi dopjelniło, —
Tu twój pucź hładki bě a jažnischi,
Tam je žo njebjo s mróčzelemi kryło.
Nasch knjes je žwěrny wostał pschi tebi
Na horje Taborje a w čžemnym dole,
A ty we wjeżelu a srudnosczi
Bě žwěrny rólnik Knjesoweje role.

Lět pjecź a dwazyczi! Kak mnohi dar
Ssy w tychle lustrach žwojom' ludej darił,
Ty wajchtař Zijonski a wojowař,
Kiž Božu žwjatnizu žy žwěru twarił.
Po Bosy žy ty sbudźił žwjaty hłód,
A twoja harfa je nam saspěwała
Na wyschschim hrodźischczu, so twjerdy hród
Je nasch Bóh žam, bróń dobra, žylna skała!

Duž wjeżel žo, ty luby, tutoh' dnja,
Wsmi nasche pschecza, nasche postrowjenje.
Hlaj, s twojej žwjeczi nascha wutroba
Čže žohnujo we Jesušowym mjenje.
Sso wjeżelmy, so dženž wěnz jubjelski
We błyschczu žlěbornym žo tebi wije
A proschmy žwěru, so najkražnischi
Wěnz skoty junu twoju hłowu kryje!

Nasch Božo, twoji žwěrni s wjeżelom
Džak tebi spěwamy sa tuto ranje,
Sa naschoh' bratra sastojnstwo a dom
Scźel twojej' hnady pokne žohnowanje.
Spožč wjež'ky wušyw, kražne žně jom' daj,
Sso na nim, psches njoh' pschekražń twoja rada,
Spožč jemu sbožo tu a tam twój raj,
S nim budź twój měr a Jesušowa hnada!

Knjes primarius Wjazka s Budyschina w mjenje němskeje konferenzy w Budyschinje prědarske knihi wot Kwandta „Jeno psches wěru“ pschepoda. Pschi žwjedźeńskej hoscźinje žłyschachmy rjane žkowa, kotrež wo tym žwědčzachu, kak je jubilar lubowany a cześcźeny w žwojej wožadže a wot žwojich sastojnskich bratrow. Sswoje wutrobne czućza dźakownosćze běšche knjes jubilar žwojej lubej wožadže w žwjatkownym prědowanju wuprajił, s jenym halleluja žo Bohu dźakujo sa jeho hnadne wodźenje hacž dotal, s jenym kyrie eleison a hosianna Bohu lubemu Knjesej pschichod poručžujo. A tak wuklinczi też nasche pschecze: Bóh tón Knjes žohnuj se žwojej mikosczu jeho dale, so by jeho wožada hischcze dołhe lěta płody jeho žohnowaneho skutkowanja žnjecź mohła. Tón Knjes wobradź jemu wjeżele w domje a wožadže!

S **Ketliz.** Prěni dźeń žwjatkow popołdnju w 5 hodźinach je žo w Lubacze, najskerje s Božej ruczku sajaty, 15lětny korbařski wučžobnik Louis Oswald Fichtner pschi kupanju tepił.

S **Wjasonzy.** Wulke wohnjowe njesboże je naschu wjeż njedźelu w nozy domapytało. W Bertholdez khěži woheń wudyri, kotryž žo s wětsikom rosduwazy na Schwärez, Baierez, Pětschez, Röslerez, Gnauckez a Schneiderez twarjenja wupschestrje, kotrež žo wschě do czista spalichu. Schusterez a Kittanez domske, kotrejž žo hižo palicź počzeschtej, žo wohnjej s pilnej dźěławosczu 10 wohnjowych woborow wobroschtej. Džewjecź žwójbow, mjes nimi 3 wudowy, žu bjes hospody a pjenježnych žrědkow!

S **Hórkow.** Prěni dźeń žwjatkow je žo 13lětny schulski hólczež E. Thieme, kotryž bě se žwojej maczerju a žotru k tudomnemu pjekarjej na wopyt pschischoł, w tudomnej skale tepił. Hólczež bě s pschewodom žwojeje tsilětneje žotsiczki pschi tehdomnischim horzym wjedrje do skały kupacź schoł. Sa khwilu holczka k pjekarjej žo wróczíwschi powjedasche, so je žo bratr we wodže něhdže skhował a so njeje nihdže wjazy widźecź. Duž pjekař a hólzowa macź, žebi hnydom na njesboże myšlo, k skale khwataschtaj. Pjekař tam do wody skoczíwschi sa hólzom pytasche, tola njemóżesche jeho nihdže namakacź. Mjes tym bě tudomny žiwnosczer Brusk po žerdź běžał, s kotrejž wón hólzowe czěło we hłubokej dźerje wuczu a jo wucżeże. Po lěkarjowym wobžwědczenju, je hólza we wodže Boża ruczka sajała.

S **Ralbiz.** Tudomna nalutowańja wotmě 3. dźeń žwjatkow žwoju nalětnju shromadźisnu. Dwaj žobustawaj pschedžydstwa, kk. Wiczas-Rózeńczanski a Wjazžkawk-Nowožliczanski, žo jenohłóžnje s nowa wuswolischtaj. Teho runja žo też towarstwowy sliczbowař k. Wjenka-Rózeńczanski saže s nowa wuswoli. Sliczbowanje sańdźeneho lěta 1896 pokaża nam:

dokhodow:	108,294	hriwnow	59 np.,
wudawkow:	100,501	=	93 =
w pokładnizy:	7792	hriwnow	66 np.

Dale pokasachu nam nasche:

aktiva:	104,675	hriwnow	20 np.,
passiva:	104,120	=	13 =
wusbytk:	555	hriwnow	7 np.

Wot sbytka pschipokaża žo 370 hriwnow 4 np. sakożeńskemu fondej a 37 hriwnow reservnemu fondej. Wot 148 hriwnow 3 np. czisteho wunoschka dosta žo 100 hriwnow naschej „skótsawěsczazej kassy“ a 48 hriwnow 3 np. „Maczicznemu domej“. — Ssobustawow ma towarstwo 140. — W minjenym lěcze činjesche žo 56 požczonkow. Najwjetscha běsche 3000 hriwnow, najmjeńscha 30 hriwnow. — Dale wobsamkny žo, so ma žo žobustawam 3 % danje na jich podźěle wupłacźicź. Schtóž chze ju po tajkim sběhnycź, njech žebi

S **Komorowa** pola Rakez. Kaž sajaz czrjódźe pžow wucżeknycź njemóże, tak žo też hubży rojej roscźerczenych pczołow wukhowacź njesamóża. Tudomnemu žiwnosczerjej Birzkej žu wóndano pczoły starku a tsi młode hubży sakałake. Najskerje žu hubży s kschidłomaj machotajzy a gigotajzy pczoły rosnjemdrike. Mohło žo skoro myšlicź, so žu hubży se žwojimi pjerjemi psched pczolazym kałanjom schkitane, tola kaž tónle podawk wucži, rosnjemdrjene pczołki też hubżaze pjerje se žwojim žahadłom pschekałaja. Też žonu, kotraž chzyschе pczołam wobaracź, žu wone straschnje skałake.

S **Kamjenza.** Lětusche rekrutěrowanje w Kamjenskim wokrjeżu budże 21., 22. a 23. junija w Kamjenzu a 24. junija w Kinsbórku.

S **Dubow.** Sańdźenu žobotu wjeczor wokoło 9 hodźin žu tudomneho žiwnosczerja Bětnarja w pschirowje njedaloko nascheje korczmy morweho namakali. Wón bě tón žamy dźeń w Budyschinje był a žo s Rychwałdskim mkynskim pohonczom se Suborniczki do Dubow pschiwjesł. Tu je wón pjecża do korczmy stupił, s kotrejž pak je jeho pjecża něchtó won czišnył.

S **Biskopiz.** Lědma je žo kupanski czaž sapočzał a hižo se wschelakich stron powjesće pschikhadźeja, so žu žo młodži ludźo pschi kupanju tepili. Też tu je žo 3. junija pschipołdnju 18lětny młodżenz, kotryž bě pschecźopły do wody schoł, s Božej ruczku sajaty, tepił. Njech je tónle srudźazy podawk ludźom, kupanje lubowazym, swarnowanjom a powuczenjom.

Přilopk.

* S Draždźan pišaja, so staj mjes Kunnertswaldskim a Bärnsdorfskim sastanischczom Radebeulsko-Radeburgskeje želesnizy

dwaj ludźazej cźahaj njedźelu dopołdnja na poł jědnacźich do ßo srašyłoj. Maschininy wjednik a tśjo paßażerojo ßu lóhko sranjeni. Wobej maschinje stej wobschkodźenej, 13 wosow je s kolijow wujěło.

* Pola Leisniga je prěni dźeń ßwjatkow błysk tak mjenowany naßypny młyn sapalił. — Tón ßamy dźeń ßu ßo s Božim njewjedrom fabrikske twarjenja Frankez bratrow w Ruppertshainje a domske kublerja Jana w Langenbernsdorfje sapalike a do prócha a popjela pschewobrocźike. — W Harrachskim dole pola Sslankowa ßo s błyskom dom kamjenjetocźerja Kuntze spali. Jedyn wobydleŕ bu pohłuscheny, druhemu wobydlerjej błyskowa pruha włoßy na hłowje a brodu wopali.

* Sswjatocźniczku wjecźor je pschi cźežkim njewjedrje Boże njewjedro da pólveroweje fabriki, pschi zyrkwi ßwj. Schcźěpana w Shorjelzu ležazej, dyrko, psches cźoż polirowarnja, w kotreż 50 zentnarjow pólvera k wotpóßłanju pschihotowaneho ležeschе, do powětra slecźa. Druhe, něhdźe 30 krocźel wot tamneje hěty sdalene twarjenje ßo sapali a po něhdźe 3 mjeńschinach tež rospraßny. S zyła je psches 100 zentnarjow tšeleŕskeho procha rosbuchło a 10. twarjeńcźkow sniczenych. Tež wokolne połmetra tołste schtomy ßu wukorjenjene. W dwaj kilometraj sdalenej Schcźěpanowej zyrkwi wětr, s rosbuchnjenjom nastaty, durje a wokna swutorha a rosbi. Jedyn fabrizny sastojnik je, kaž rěka, lohzy sranjeny.

* (Nadpad w żeleśnikim wosu.) Na wotwjesenju s Barlina do Graudenza, hdźež mějesche ßo pscheßmykowanja koni dla pscheßłyschecź, ßo rěśniski Josef Blum mjes Schneidemühlskim a Plottskim sastanischcźu na ßwojeho pschewodźerja Wolfa wali, s kotrymž bě ßamlutki we wosu, dajesche jeho a chzyschе jemu papjery se saka rubicź, potom s wosa skocźi a cźekny. Hacź dotal njeje hischcźe popadnjeny.

* (Cźmowy njeskutk.) Prjedy hacź wóndano khěžor na hońtwu do Wirschkowiz pschińdźe, pytnychu, so do revěra, w kotrymž khěžor honjesche, paduschni hońtwjerjo pschikhadźachu. Bórsy po tym pschipołdnju jedyn schtompuschcźeŕ, Görlitz rěkazy, dweju mužow se ßornikom běžecź wohlada. Hdyž ßo taj dohladaschtaj, so wón jeju scźěhuje, wonaj ßornika a tšělbje wostajiwschi cźeknyschtaj. Görlitzej pak ßo s wěstoscźu sdasche, so staj paduchaj jedyn ßyn a pschichodny ßyn gmejnskeho pschedstejicźerja Straußa s Wilhelminenorta byłoj. Wón to hamtskemu pschedstejicźerjej we Wirschkowizach k wjedźenju da. Tak dołho hacź khěžorowa hońtwa trajesche, ßo ta wěz njepschepyta. Dźěłacźeŕ Görlitz k tym ludźom ßłuschesche, kotsiž mějachu sa cźaß khěžoroweho pschebywanja we Wirschkowizach strażowacź. Njedźelu wjecźor bě ßłužba nimo, a Görlitz ßo na domojpucź nastaji. Sańdźenu ßrjedu pak ßo wón hischcźe njebě domoj wrócźił Po žadanju jeho žony sa nim wschudźe pytachu. Schtwórtk jeho morweho w jenej rěcźzy namakachu. Cźěłu běschej nosy hromadźe swjasanej, a powjas, s kotrymž bě ßo to cźiniło, bě k jenej wólschi pschiwjasany. To bě jaßne, so běchu Görlitza skónzowali. Dokelž ßo hnydom na cźłowjekow, kotrejuž bě skónzowany pschi paduschnym hońtwjeŕstwje setkał, hrěschachu, wschitkich tśjóch ßynow gmejnskeho pschedstejicźerja Straußa a jeho pschichodneho ßyna sajachu. Dweju se sajatych ßu bórsy saßo s jastwa puscheźili.

* Rosbuchnjenje spiritußoweje blesche je ßobotu popołdnju w jenej korczmje w Treptowskim parku jara ske scźěhwki měło. W kuchini kucharka a kuchinska holza hußy, k ßwjatym dnjam sarěsane, nad spiritußowym płomjenjom ßmudźischtaj. Hdyž płomjo pocza haßowacź, njewobhladniwa kucharka se spiritußoweje blesche płomjenju něschto spirituża pschiliny. Njesboże, kajkež je ßo s tajkim njerosumnym cźinjenjom hižo husto sawinowało, ßo tež tu sta. Se satraschnym łuskom w bližschim wokomiku blescha rosbuchny, dokelž bě płomjo do blesche ßapło. Palazy petrolej bě na drastu wobeju holzow slecźał a ju sapalił. Kaž wohnjowaj stołpaj holzy do sahrody wuběžeschtej a s hłoßom po pomoz schkrěcźeschtej. Korczminy piwowy wudawaŕ hnydom pschihna a płomjenja, tak daloko hacź ßo hodźesche, poddußycź pytasche. Pschi tymle prózowanju ßebi wón ßam ruzy cźežko wopali. Kucharka bě ßo žałostnje wopaliła, jejna zyła drasta bě ßo na jejnym cźěle spaliła. Woßebje cźežko bě wona we wobliczu, wutrobnje a na nohomaj sranjena. Hnydom sawołany lěkaŕ holzy swobala a jej do hojeŕnje dowjesć da. Tam je kucharka druhi dźeń ßwjatkow na ßwoje rany žałostne bolosće wucźeŕpiwschi wumrjeła. Rany kuchińskeje holzy ßu mjenje straschne; ßnadź ßo wona hischcźe ßmjercźi wukhowa.

* W Barlinje je ßebi w hosćenzu Schcźecźinskeho dwora praktiski lěkaŕ Dr. Weißbach žiły pscheréśnył a ßo wukrawił.

* S błyskom saražene buchu njedaloko Rivala tśi holzy, kotreż běchu pschi njewjedrje wukhow pod jenym schtomom pytałe.

* (Wichorowa wodowa trubjel.) Kaž pola naß druhdy wichor trubjel procha, wutorhaneho lenu, ßyna atd. do powětra horje wjercźi, tak pschi morjach wodu se wschěm, schtož je w njej, ale tam we wjele wjetschej měrje k njebju wjercźi. To je ßo minjenu ßobotu wjecźor wokoło dźewjecźich hodźin w Voironskej wokolnoscźi stało. Tam mjenujzy ßurowe njewjedro sakhadźesche, sa kotrymž s morja wulzyschna wichorowa wodowa trubjel na kraj pschicźeże. Nimo města Voiron ßu woßebje wšy Saint Aupré, Coublevin a St. Etienne de Crossey cźerpike. Psches tamnu wokolnoscź torhaza rěcźka běži, Morge rěkaza, kiž se ßwojej wodu wjele fabrikam, na jeje brjosy ležazym, ßłuži. Teje rěcźnischcźo njesamóżesche tu wulku wodu wodoweje trubjele, kiž bě ßo 10 kilometrow wysche Voirona na semju dele wulała, wopschijecź. Woda w rěcźzy bórsy 6 abo 7 metrow wysche jeje hewascheho stejnischcźa stupi. Sa mało mjeńschinow bě skoro zyły Voiron powodźeny. Wschitke magaziny, fabriki, dźěłarnje, khofejownje, kiž pschi brjosy ležachu, něhdźe kilometr daloko wodoliw swottorha abo sapuscźi. Wodźine nawały běchu tak ßylne, so we wokomiku twjerde mosty swotorhachu a ßobu wsachu. Tež płunowod w Voironje ßo rostoreż a wobydleŕstwo hacź nanajhórje do hrosy staji. Tež zyrkej w St. Brunowje, kotrejež rjane wěże ßebi kóždy zusy se sradowanjom wobhladuje, wulka woda tak wobschkodźi, so ßo khwilu sdasche, so zyły twar do hromady padnje. Zyłe město njewopißny napohlad posticźa. K temu pschisamknu ßo te wupuscźenja, kiž je woda něhdźe 25 kilometrow po rězy dele nacźiniła. Wschitke pschi rězy ležaze winizy ßu slě cźerpike a žně ßu na tej zyłej dołhej cźarje zyle saniczene.

Sa nasch ßerbski dom

bě ßo dotal nahromadźiło: 40,449 hr. 64 np.

Dale ßu sa njón darili:

knjes dr. Muka w Freibergu	1	—
Miliduch a Bronmil pschi wowcźej hłowje psches knjesa Sommera	—	40
Bronmil Rakecźanam wudrěł	—	20
knjes wucźeŕ Khěžor we Wósborku	10	—
knjes Hanusch w Brěšowzy	2	50
knjes strażnik Fryschko se Sslepeho	1	—
knjes H. Spreż s Mulkez	1	—
knjes H. Konzan s Rowneho	1	—
knjes Kraus I. se Sslepeho	1	—
knjes Kraus III. se Sslepeho	1	—
knjes Khryst. Spreż se Sslepeho	1	—

pošledni ßedmjo psches knjesa farara Handrika.

Sskawa!!

Hromadźe: 40,469 hr. 74 np.

S dźakom kwituje

J. Bartko,
sarjadnik Macźicźneho doma.

Wußudźenja.

Khostanska komora. Worakawy cźłowjek je pjekaŕski wucźobnik Handrij Pawoł Mět. Wón bě, so by ßwojemu mischtrej, pjekarjej Mikani na Židowje, něschto klubu sćinił, dokelž bě s nim pjecźa njekahodnje wobkhadźał, horschcź ßmjecźow, mjes kotrymiž běchu zigarowe kóucźki, jejowe schkorpawy, pěsk atd. do khlěboweho cźěsta cźißnył a potom tule měscheńzu spjekł. Njedocźinkej jastwo na tśi měßazy pschißudźichu.

15lětneho fabrikarja Gustava Pawoła Janascha s Khwacźiz, kotryž je ßwoju cźetu, 14lětnu Emmu Mildu Janaschez s Khwacźiz, s lohkomyßlnoscźu s teschinkowej pistoliju 16. meje satšélił, k jastwu na tśi měßazy saßudźichu. Pódla teho jemu pistoliju a muniziju wotewsachu.

Moleŕski wucźobnik A. Panig se Židowa bě ßo 7. haprleje do wobydlenja swudowjeneje Nowakoweje tam nutskamał, jedyn pult rospacźił a s njeho nalutowarnsku tysu kranył. 6 měßazow jastwa, kotreż jemu pschißudźichu, młodostneho pakostnika drje polěpscha.

Sawniski ßud. Płokarnicźa swudowjena Gneußowa se Zicźenja ma tśi dny jastwa wotpokucźicź, dokelž je loni žiwnoscźerzy Wicźasowej w Mjedźojsu s pola jenu jaku a pschekupzowej Pilzowej w Hodźiju 2 metraj hadreschcźow kranyła.

(Zyrkwinske powjesće hladaj w pschiłosy.)

Pońdźelu a **wutoru, 21.** a **22. junija 1897,** ßo pola podpißaneho ßudniſtwa dla cźiſćenja wobkhodnych ſtwow jenoż nuſne wěźy wobſtaraja.

W Budyſchinje, 4. junija 1897.

Kralowſke hamtſke ßudniſtwo.

Hecht. Kühne.

Awkzija palneho drjewa

na Huſćanſkim hajuiſkim revèrje.

Wutoru 15. junija t.l. popołdnju wot 4 hodźin ma ßo na herbſtej grychcźe w Demjanach

134 rm. mjehkich ſcźěpow a knyplow, 760 mjehkich walcźkow,
136 rm. mjehkeje walcźiny a
48 dołhich hromadow

w dźećelowych kerkach, na liſchcźej horje a gickelſkej horje ſeſtajenych, na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Hrabinſke Schallſko-Riaucurſke hajniſtwo, 10. junija 1897.

Wyſchſchi hajnik **Bluhm.**

Trawowe awkzije.

Lětuſchi **trawowy wužitk** na Sprejſkich łukach Kołbiczanſkeho, Wyßokowſkeho a Schcźeńczanſkeho ryczerkubła ma ßo ſcźěhowazej dnjej po jenotliwych ſahonach na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

Schtwórtk 17. junija rano wot 8 hodźin

w **Kołbizach,** ſapoczatk pſchi hrodowej łuzy. Popołdnju wot 2 hodźin we **Wyßokej,** ſapoczatk pſchi Sprejſkim moſcźe.

Pjatk 18. junija rano wot 8 hodźin

w **Schcźeńzy,** ſapoczatk pſchi młynſkej łuzy w Kołbizach.

Pſcheßadźowanſke wuměnjenja ßo do ſapoczatka awkzije woſſjewja.

W Rakezach, 4. junija 1897.

Hajniſke ſarjadniſtwo.

Dejny ſkót na pſchedań.

Pjatk 11. a ßobotu 12. junija ſ nowa transport najrjeńſchich ßuczelnych kruwow a jałojzow, kaž też tajke ſ cźelatami w hoſcźenzu **Mnichowſkeho dwora** (Münchner Hof) na pſchedań ſtaju.

Petzold ſ Bejerez.

Kmótſja! Kwaßarjo!

W Sſerbach, to je w ſakſkej a pruſkej Hornjej Łužizy, je kóżde lěto něhdźe 2700 kſchcźiſnow a 540 kwaßow. Pſchi tychle ſkładnoſcźach ßu Sſerbja wjeßeli hromadźe a tam ſawěſcźe pjenjes njepobrachuje; ale kóżdy ma, hdyż na kſchcźiſna abo kwaß dźe, dybſaki połne. W tajkich cźaßach njeſapomńcźe na **„Sſerbſki dom“.** Wjele bóle

Sſerbſzy kmótſja!! Sſerbſzy kwaßarjo!!

ſběrajcźe na kóżdych kſchcźiſnach a na kóżdym kwaßu ſa **Sſerbſki dom.** Hdy by ßo na kóżdych kſchcźiſnach 1 hr. a na kóżdym kwaßu 2 hr. nahromadźiłej, to by wob lěto 3780 hr. wuczinikło. Tule ſummu móhli Sſerbja lohko ßmějizy pſchi ßwjedźeńſkich ſkładnoſcźach bjes kóżdeje wobcźeżnoſcźe nadacź. Wjazy mohło ßo nadacź a mjenje też, kaž runje je. Dopomńcźe ßo na to a tak ſběrajcźe ßwěru pſchi kóżdej ſkładnoſcźi

Sſerbſzy kmótſja!! a **ßerbſzy kwaßarjo!!**

Żiwnoſcź

cźo. 24 w Boſchezach ſ 8½ kórzom pola a łuki je wobſtarnoſcźe dla ſe ßwobodneje ruki na pſchedań.

We **Wbohowje** pola Njeßwacźidła je dwajſchoßna **khěża** cźo. 5 ſe ſahrodku na pſchedań. Dalſche je ſhonicź cźißło 6 tam.

2400 hriwnow

ma na hypotheku wupożcźicź rěcźnik **Weſſer** w Budyſchinje.

Żiwnoſcź na pſchedań.

W **Hrubocźizach** je żiwnoſcź cźißło 2 ſ nowymi twarjenjemi a 15 kórzami leżomnoſcźe na pſchedań.

Kowarnja w Hornjej Borſchcźi je hnydom na pſchedań.

Hoſcźenz ſ 22½ kórzom leżomnoſcźe ma ſe żiwym a morwym inventarom ſa 16,000 hr. pſchi napłacźenju 4000 hr. na pſchedań **Guſt. Nanmann** w Subornizy pola Barta.

Ssuproſchna ranza je na pſchedań we **Łahowje** cźißło 15.

[redacted]

Kacże jeja

najlěpſcheje jendźelſkeje drużiny ßu na pſchedań

na **farje w Budyſchinku.**

[redacted]

Dwoje trjebane **khlamowe durje, ſtwinſke durje** a jene **żeleſne durje** ßu tunjo na pſchedań na ſwonkownej lawſkej haßy 8.

30 metrow **zynkowych blachowych rołow,** 6 ctm. w pſcheréſku měrjazych, je tunjo na pſchedań na hoſchiz haßy 36 w Budyſchinje.

Tyſcherſkeho pomoznika

do trajneho dźěła hnydom pyta

Clemens Walde

tyſcherſki miſchtr w Korſymju.

Liſchcźa jama (Fuchsbau)

w Budyſchinje

porucźa po ßwojej ſnatej dobrej a bohatej jěźnej kharcźe

cźopke a ſymne jěźe

kaž też rano wot 7 hodźin hotowu jěź, porziju po 40 np.,

najlěpje wothladane piwa a wina.

Dalokorěcźnik 70. S poczeſcźowanjom

O. Dietrich.

Pola mje ßo ßerbſki rěcźi.

Njeßwacźidliſki hrodowſki park.

Njedźelu 13. junija ſměje ßo w Njeßwacźidliſkim hrodowſkim parku

wulki wojerſki konzert,

wuwjedźeny wot kapały kral. ſakſk. 13. pěſchkowſkeho połka cźißło 178, ſ parſchonſkim nawjedowanjom knjeſa ſtaboweho hoboiſta **Kämmera.**

Sapoczatk popołdnju w 4 hodźinach.
Saſtup 50 np., dźěcźi połojzu.

Wjecźor 3 mjeńſchiny po 9 hodźin ſaßo woßebity cźah pojěźe, kotryż na wſchěch ſaſtaniſchcźach ſaſtanje.

Wo bohaty wopyt proßy

kral. ſakſke wojerſke towarſtwo w Njeßwacźidle.

Pſcheproſchenje.

Sswjedźeń ſa mißionſtwo mjes pohanami

ſměje ßo

ßrjedu 16. junija w Huſzy.

Němſka Boża ßkużba ßo popołdnju w dwěmaj a **ßerbſka** w ſchtyrjoch ſapoczńje. Sswjedźeńſkej prědarjej budźetaj na němſkim k. farař **Voigt** ſ Łupoje a na ßerbſkim kemſchenju k. farař **Birnich** ſ Klukſcha.

Wſchitkich, kiż maja wutrobu ſa tutón ważny a wulzy nuſny ſkutk luboſcźe ſ bliſka a ſ dala najwutrobniſcho pſcheproſchuje

zyrkwinſke prjódkſtejerſtwo w Huſzy.

Handrik, farař, pſchedßyda.

Budyska Bjesada

změje **njedźelu 13. junija wulět do Huski.** Wotjězd z Budyskeho dwórnišća popołdnju 6 mjeńšinow do 4 hodźin do Žičeńka. W Huscy budźe so wot 1/2 6 hodźin hač do 1/2 10 hodźin **bal** wotbywać. **Předsydstwo.**

Towarstwo Sserbskich Burow sa Ralbiczansku woßadu

ſmĕje na dnju **„ßwj. Jana“,** t. j. **24. t. m.** popołdnju w 6 hodź. ſhromadźiſnu w **Konjezach.** Wo prawje bohaty wopyt proßy

pſchedßydſtwo.

Na tſĕlniku (ſchießbleiche) w Budyſchinje

puſchczi jutſje **njedźelu 13. junije 1897**

powĕtroń do powĕtra

khwalobnje wuwokany powĕtrojĕdny knjes **Richard Feller** ſ Lipſka.

Ballon ßo popołdnju w 2 hodźinomaj ſe ßwĕczeńſkim płunom měſchczańſkeje płunańnje póčnje pjelnicź.

Do powĕtra ßo wón ſ dypkom 1/2 6 hodźin puſchczi. W czaßu pjelnjenja budźe

konzert

Saſtup ſa ſroſczenych 20 np., ſa wojakow 10 np., ſa dźĕczi 10 np.

Wo bohaty wopyt proßy

towarſtwo ſa ſpĕchowanje powĕtrońſtwa ſa Sakſku ſe ßydłom w Chemnitzy.

Kowarſkeho wuczobnika pyta **Peſchka** pſchi drjew. wikach.

Hnydom abo k 1. julijej ßo pilna kuchińſka holza pſchi wulkej mſdźe do jeneho hoſczenza do dobreje ßłużby pyta. Dalſche je ſhonicź w hoſczenzu Mnichowſkeho dwora (Münchener Hof) na horńczerſkej haßy.

Holza ſe wßow, kotraž chze ßo do Draždźan pſchiſtajicź, doſtanje dobru ßłużbu pſchi 12 mk. měßaczneje mſdy. Dalſche je ſhonicź we wudawarni „Sserb. Nowin.“

Wulka pódlandſka ſaßłużba ßo lubi pſchi pſchedewſaczu agentury jeneho na najlĕpje ſawjedźeneho ſawĕſczeńſkeho towarſtwa ſa wojerſku ßłużbu, wuhotowanje a ſtarobu. Też móże ßo twjerde poſtajenje wucźinicź. Poſkicźenja chzyłe ßo we wudawarni „Sserb. Nowin“ pod **H 100** wotedacź.

Młoduſchkej holzy w Radworju, kotraž chze pola mje rad knotarſtwo nawuknycź, k wjedźenju dam, ſo k temu niczo wuſchna njeje, dokelž je ſa wuſchomaj pſchemokra.

Stary knotař.

Warnowanje.

Warnuju ſ tutym kóždeho, njewĕrne rĕcze roſſchĕrjecź, ſo je mi mój ßwak Auguſt Lukaſch w Delnjej Wólſchinje pola Borſchcze dań winojty.

A. Kobela we Wjeßelu.

Bórzy k naſtupjenju **holzu** ſ czeſczowneje ßwójby, kotraž chze pſchedawanje nawuknycź, ſe ſapočatkej mſdu pytam.

H. Richter naßlĕd.
na bohatej haßy 29.

Serbske tow. za Khwaćicy a wokolnosć

změje swoje měsačne posedźenje jutře njedźelu popołdnju w 5 hodź. w Husteč hosćencu w Khwaćicach. Hłowne dypki dnjoweho porjada su: Wólba předsydy, ważne wuradźenje a přednošk knjeza wučerja Sommera w Budyšinje. Prosymy wšĕ sobustawy, zo chcyłe wĕsće přińć, dale přeprošujemy wšĕch wokolnych Serbow a wšĕ wokolne Serbowki, kiž budźa nam jako hosćo wutrobnje witani. **Předsydstwo.**

Sserbſke burſke towarſtwo w Belczezach

ſmĕje jutſje njedźelu **13. junija** popołdnju w 4 hodźinach poßedźenje.

Pſchedßydſtwo.

Sso wróczíwſchi wot rowa naſcheje droheje njeſapomniteje horzolubowaneje mandźelſkeje a maczerje, pſchichodneje maczerje a wowki, w wĕrje do ßwojeho ſbóžnika wußnjeneje,

Heleny Miczkez rodź. **Reinholdtez**

hnuje naß, wſchĕm njebocźiczkeje lubym pſchecźelam, ßußodam a ſnatym ſ bliſka a ſ daloka ſa wſchu kraßnu kwĕtkowu pychu a pſchewodźenje k poßlednjemu wotpočinkej, w tak bohatej mĕrje wopokaſane, woßebje wyßokodoſtojnemu knjeſej duchownemu **Matejej** ſa jeho rjane troſchtowaze ßłowa pſchi kaſchcźu w domje a pſchi rowje, też ſa troſcht a wopyt pſchi khorokožu, kaž też knjeſej wučerjej **Pĕtrkej** a jeho ſchulerjam ſa rjane ſpĕwanje duchownych khĕrluſchow ßwój **najwutrobniſchi dźak** wuprajicź.

W Hucźinanſkej piwarni, 7. junija 1897.

Hłubokoſrudźeni ſawoſtajeni
w Hucźinje, Delnjej Hórzy, Draždźanach, Delnjej Wólſchinje a Hunczerizach pola Lubanje.

Psalm 89, 2.

Knjezej na žiwjenju a wumrjeću je so spodobało, po cyle krótkej khorosći našeho horcolubowaneho, swĕrneho mandźelskeho a nana

fararja emer. Michała Domašku,

ryćerja kral. saksk. Albrechtoweho rjadu I. kl.,
w swojim času duchowneho w Nosaćicach,

druhi dźeń swjatkow, popołdnju w 5 hodź. k sabatnemu wotpočinkej Božeho luda domoj zawołać. Blizko jeho nĕhdušej wosadźe a w jeho lubowanym serbskim kraju smy jeho wčera žarujo na Ketličanskim pohrjebnišću k měru położili.

To wozjewi w mjenje wšĕch hłubokozrudźenych zawostajenych

W Ketlicach, dźeń 12. junija 1897.

diakonus **Domaška.**

(K temu cźißku pſchiłoha.)

Pschiloha k czißlu 24 Serbskich Nowin.

Sobotu 12. junija 1897.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** směje jutsje njedźelu rano w 7 hodź. farař Räda němsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin diakonus Sarjenk němske a w 10 hodźinach serbske prědowanje. — Popołdnju ½2 hodźin budże katechißmusowe rosrěcźenje s konfirmirowanymi serbskimi hólzami.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi**: Korla Gustav Schäfer, młynski dźěłaćeŕ w Dürröhrsdorfje, s Marju Augustu Kulkez na Židowje. — Jan Ernst Scholta, młynk w Hruboćizach, s Lenu Augustu Polanez s Wuriz.

Křóeni:

W **Michalskej zyrkwi**: Gustav Willy, Oskara Gustava Winklera, kublerja w Bórku, ß. — Hermann Marćin, Khorle Ernsta Kschižana, tkěžerja a wojnarskeho mischtra na Židowje, ß — Pawoł Alfred, Ernsta Bärscha, wobydlerja a fabrikarja w Dobruschi, ß. — Madlena Hildegard Erna, Khorle Bjedricha Pawoła Grassy, restawratéra na Židowje, dź. — Alma Elsa Gertrud, Ernsta Emila Scholty, wobydlerja a gratarja na Židowje, dź. — Elsa Marja, Khorle Augusta Dürrlicha, fabrikarja a wobydlerja na Židowje, dź. — Alma Hilźbjeta, Jana Augusta Wesera, wobydlerja a fabrikarja w Dobruschi, dź.

Zemrjeół:

Dźeń 3. junija: Gustav Richard, Ernsta Bohuwěra Muki, murjerja a wobydlerja na Židowje, ß., 2 m. 3 d.

Płaćizna zitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 4606 měchow.	W Budyschinje 5. junija 1897				W Lubiju 10. junija 1897			
	wot		hacź		wot		hacź	
	hr.	np.	hr.	np	hr.	np.	hr.	np.
Pschenza, běła	8	24	8	38	7	94	8	38
Pschenza, žołta	7	94	8	9	7	59	7	88
Rožka	5	63	5	69	5	50	5	63
Jećmjeń	6	43	6	64	6	7	6	47
Wowß (50 kilogr.)	6	60	7	20	6	20	6	60
Hroch (50 kilogr.)	7	22	11	12	8	33	9	30
Woka (50 kilogr.)	7	78	8	33	6	11	7	50
Jahły (50 kilogr.)	13	—	15	—	12	—	14	—
Hejduschka (50 kilogr.)	15	—	16	—	13	50	14	—
Běrny (1 kilogr.)	1	80	2	60	2	—	2	50
Butra (1 kilogr.)	2	—	2	40	1	70	2	—
Pšeńcźna muka 50 =	8	—	16	50	—	—	—	—
Rjana muka 50 =	7	50	11	—	—	—	—	—
Sžyno 50 =	3	20	3	50	2	70	3	20
Ssloma 600 =	16	—	17	—	16	—	17	—
Proßata 1272 schtuk, schruka	10	—	21	—	—	—	—	—
Pšeńcźne wotruby	4	25	5	25	—	—	—	—
Rjane wotruby	4	75	5	75	—	—	—	—

W Budyschinje płaćeschе: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach 14 hr. — np. hacź 14 hr. 24 np., žołta 13 hr. 49 np. hacź 13 hr. 75 np., kórz rožki po 160 puntach 9 hr. — np. hacź 9 hr. 10 np, kórz jećmjenja po 140 puntach 9 hr. — np. hacź 9 hr 29 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot 8 hr 24 np. hacź 8 hr. 38 np., pschenza (žołta) wot 7 hr. 88 np hacź 7 hr. 94 np., rožka wot 5 hr. 63 np. hacź 5 hr. 66 np., jećmjeń wot 6 hr 38 np. hacź 6 hr. 75 np., wowß wot 6 hr. — np. hacź 6 hr. 30 np.

Draždźanske mjaßowe płaćizny: Howjada 1. druźiny 58—60 hr., 2. druźiny 52—56 hr. 3. druźiny 45—55 po 100 punt. rěsneje wahi. Žiwe najlěpsche krajne swinje 38—40 hr. po 100 puntach. Cźelata 55—65 hr., po 100 puntach mjaßoweje płaćizny.

Wšedro w **Londonje** 11. junija: Jaßne.

Franz Marschner

cźaßnikaŕ w Budyschinje

cźo. 9 na bohatej haßy cźo. 9

swój skład **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeczasow** dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucźa.

Hódna twora. Pilnje rukowanje. Tunje płaćizny.

Porjedźenje dobre a tunje.

Pschispomnjenje: Rěcźu **serbski.**

Schparazy wolij,

dźěłany sa schijaze maschiny a jěsdne koła, s koscźowolijoweje fabriki H. Möbiusa a syna w Hannoverje, dostacź pola

Clemensa Jäckela na bohatej haßy.

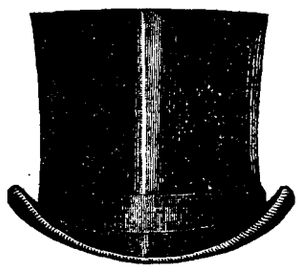

Kurt Märckel

klobukowa fabrika

w Budyschinje pschi lawskich hrjebjach 6

pódla twarnischcźa serbskeho doma

porucźa

swoje samßne wubjerne wudźělki

jako

mjehke koßmowe klobuki,
twjerde koßmowe klobuki,
zylindrowe klobuki.

Tlóczne klobuki,
velourowe klobuki,

dale

ßlomjane klobuki

w bohatym wubjerku po najtunischich płaćizjnach.

Mjehke wołmjane klobuki,
twjerde wołmjane klobuki,
turnaŕske klobuki,
koßmate klobuki,
hólcźaze klobuki,
dźěcźaze klobuki

jenoż hódnje dźěłane a po pomyßlnje najtunischich płaćizjnach.

Porjedźenja

derje, spěschnje a tunjo.

K pschedstejazemu létnemu cźaßej

swój skład

mužazeje a hólcźazeje drasty,
dźěłanskeje drasty atd.

po tunich płaćizjnach porucźam.

G. Freudowa bywscha swudow. **Hänschowa**
psched schuleŕskimi wrotami cźišćo 3 w Budyschinje.

Koßaty Walther

pschi žitnych wikach
čžišło 7.

Destillazija Adolfa Rämscha

w Budyschinje pschi butrowych wikach,

1868 sałożena,

porucža žwoje daloko a schěroko znate wubjerne **likěry** k kwaßam, kschćišnam a druhim žwjedženišim składnosćam w čžwizach a po wasy. Woßebje dobre žu dwójny **rózowy, nalikowy, hońtwinski** a **jatroselowy, hornjołużiski, žołdkoselowy seleny** a **čžerwjeny zitronowy, wischnjowy, malenowy, prußnizowy** a **korwejdowy** liter po 60—80 np. Dale **naturskokorwejdowy** liter po 40 np., dobry **žitny** po 70 a 60 np., a **čžisty** čžišło 1 a 2, liter po 32 a 30 np. Pschi wotewsaču 8 litrow a wjazy po 30 a 28 np.

Čžwizy k pjelnjenju žo wupožčuja.

Sslódke palenzy

liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.

porucža **Moritz Mjerwa** pódla Pětrowskeje zyrkwje.

Destillazija znatych dobrych palenzow po starych tunich płaćišnach.

Sčžinowe plečenje

k wjerčham se sazynowanym grotom ma tunjo na pschedań

Adolf Kaup w Budyschinje.

Wolijowe barby

we wschěch znatych nuanßach, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdže schnyjaze,

molerske a murjerske barby,
terpentinowy wolij
(němski a franzowski),
najlěpschi
lanowolijowy firniß,
jara derje a twjerdže schnyjazy,
jantarjowe laki,
kopalowe laki,
damarske laki,
želesowe laki,
Kölnski klij, kaž tež
murjerski klij,
dróbnu krydu,
gyps,
portlandski zement,
najlěpschi karbolineum,
barbiče wscheje družiny,
schablony
ša molerjow a murjerjow
porucža a ma pschezo wulki skład
po najtunischich płaćišnach

Emil Mèrsch,

drogowe khlamy
24 na kamjentnej haßy 24
znapschecža turnarnje.

Schórzuchi s čželazeje kože
porucža po tunich płaćišnach
Heinrich Lange
pschi žitnych wikach.

Zement, stajnje čžerstwy
po 1/1, 1/2 a 1/4 tunach,
gyps,
wschě **barby,**
lak,
barbu k barbjenju schpundowanja,
rucže schnyjazu,
karbolineum,
maschinski wolij,
firniß,
terpentinowy wolij atd.,
barbiče
poručzatej tunjo

Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.

Portlandski

zement

w zykych a poltunach, kotryž žym čžerstwy dostał, tunjo poručzam.

Emil Mèrsch
na kamjentnej haßy.

Howjaše, konjaze,
čželaze a **wowčze kože** kaž tež **wowčžu wołnu** pschezo po najwyschschich płaćišnach kupuje
Heinrich Lange
pschi žitnych wikach njedaloko žerbskeje katholskeje zyrkwje.

Woprawdźity holandski

kakao

najlěpschu druzinu žwěta, płaćišny hódno porucža

Gustav Küttner
10 na žerbskej haßy 10.
Jeniczka pschedawarnja sa Budyschin a wokolnosćz.

Wina

w znatej dobrosći w bohatym wubjerku po poměrnych płaćišnach porucža

Gustav Küttner,
winowa pschedawarnja
a korčmа
10 na žerbskej haßy 10,
5 dalokoreča k 5.
Płaćišnowe sapiży žo poskiczeja.
Sa korčmarjow a saßopschedawarjow woßebity rabatt.

Wubjernu čžerstwu, žuschenu,

rheinsku haschu (lachs),
ff. čžerstwe žuschene spikowane
wuhory,
wubjernu astrachansku
jikru (kaviar),
najlěpsche **Kielske tučzne büklinki,**
Kielske sprotty,
Hansaske pječzene jerje,
wubjerna delikateßa, jeniczke
pschedawanje w Budyskim wokrjeżu,
wuhora w želeju,
haschu w želeju.
narańschomórske tučzne jerje,
delik. jerje bjes koscžikow
w wschelakich juschkach
atd. atd.
je s čžerstwej poßykku dostał a tunjo porucža

Gustav Küttner,
winowa
a delikateßowa pschedawarnja
winownja a žuědarnja
10 na žerbskej haßy 10,
na rózku hauensteinskeje haßy
telefon čžišło 5.

Kóslaze kóžki
kupuje pschezo po najwjetschich płaćišnach
Heinrich Lange
pschi žitnych wikach.

Wósk a wóskowy twar
kupuje **Bjedrich Lieber**
mydlarnja na žerbskej haßy 5.

We wudawarni „Sserbskich Nowin" je dostacz:

Spěwna radosć.

Zběrka
šulskich spěwow.
Druhi wudawk.

Kóždy, kotryž chze žebi **dobry** a **tuni čžaßnik** kupicz, abo kotryž chze žebi jón **porjedzicz** dacz, njech dže k čžaßnikarjej **Curtej Jenczej** na žwonkownej lawskej haßy 5, pódla knjeża lotteriskeho kollektéra Jägera. — **Jencz** pschedawa a porjedża sa žwoje dželo sprawnje rukujo.

Hdžeščze tónlerjany čžaßnik kupili? Pola čžaßnikarja **Magera** na žerbskej haßy pschi kasarmach.

Dobre schtrympowe tworý
dželа a pschedawa tunjo
Rafelt na wulkej bratrowskej haßy čžišło 4.

Matrazy
rjane a derje dželane porucža
C. A. Pietsch
na hauensteinskej haßy 1.

Derje dželane **sosy** a **matrazy** porucža tunjo **E. Schubert,** tapezérar a žedkarski mischtr na jerjowej haßy.

A. Poppe

na Mužakowskej drózy 7
kóždu dželbu kokaneho želesa, lateho želesa, hadreschczow, koscžow, papjery, zynka atd. po wyßokich płaćišnach kupuje.

Čžerstwy tučzny **howjasy a žwinjazy brjuch** punt po 50 np., **žuscheny žwinjazy brjuch** punt po 60 np., **kołbaßowy tuk** punt po 40 np., druhu družinu dobreje kołbaßy punt po 50 np. porucža
Otto Pötschke
na žitnej haßy.

Ssuscheny połcz punt po 70 np., pschi 5 puntach po 65 np., **žwinjaze mjaßo s brjucha** punt po 60 np., **wuschkrjeny łój** punt po 45 np., pschi 5 puntach po 40 np., **kołbaßowy tuk** punt po 50 np., pschi 5 puntach po 45 np., tučzne **howjase mjaßo** punt po 55 np., zyle tučzne po 50 np. porucža **G. Hildebrand**
na jerjowej haßy.

Koßy, ßerpy, tóczne kamjenje, brußy, grotowe pleczenje
k wobhrodźenju a **kałaczkaty grot,**
rólowe płachty a khachlowe rěbliki, wódne kótła a pónowje, dezimalne wahi, taflojte a butrowe wahi, punty, hnojowe widła, łopacźe, rjeczasy, hosdźe, żelesne hrabje
porucza pschezo po najtunischej płaczisnje pschedawaŕnja żelesnych tworow

Gottharda Behrendsa
w Budyschinje
pschi ßerbskich hrjebjach cžißło 10.

Winski cžrijowy skład.
Wulki wubjerk mužazych, žonjazych a dźěcźazych schkórnjow a stupnjow po tunich płaczisnach porucza

Emma Frisch
na kamjeńtnej haßy 15 pódla hosczenza słoteje króny.

Parny rěsak Tr. Holbjana,
twarskeho mischtra w **Budyschinje**
s napschecza piwaŕnje na Nowosalzskej drósy a na dwórnischczowej drósy 10,
porucza **hranite drjewa, deski, łaty,** kaž tež hotowe **schpundowanja, schiudźelowe deski** a **wotrěski** we wschěch swuczenych dołhosczach a tołstosczach.

Heinrich Mohr,
schewski mischtr w **Budyschinje**
na ßukelnskej haßy 14
porucza k konfirmaziji wschě pomyßlne družiny **stupnjow** a **schkórnjow** po snatych tunich płaczisnach. Kaž je snate, po měrje wubjernje ßedźaze wobucźe sa krótki cžaß dźěłam.

Lětne konjaze deki,
deki do deschcza
porucza
Ludwig Kuhlmann.
Mějeczel **Erich Hecht.**

Ssmolerjez knihiczischczeŕnja
w Budyschinje w ßerbskim domje
knihi, sliczbowanja, visitne a **pscheproscheńske khartki, sastojnske formulary, wustawki, blidne spěwy** atd. atd. we wschěch rěczach derje a tunjo cžischczi.

Njewjesczinske schlewjery, njewjesczinske schaty
porucza
A. Tschentscher
na bohatej haßy 18.

Poßleschczowe tkaniny,
wupjerki, meblowy köper, drastny katun, módroczischcz
w najnowschich mustrach porucza tunjo
M. Gottwald
pschi mjaßnym torhoschczu.

Meblownja
na sadnjej bohatej haßy 4 blisko žitneje haßy
porucza tunjo

drastne khamory	1 durjate	hižo po	19 mk.	50 np.,
„ „	2 durjate	„ „	26 „	— „
schatowe khamory	2 durjate	„ „	29 „	— „
vertikowy	2 durjate	„ „	30 „	— „
łoža	jednore	„ „	9 „	— „
blida	s droschlowanymi nohami	„ „	7 „	50 „
komody		„ „	15 „	— „

stoły a wschě druhe meble po jara tunich płaczisnach s rukowanjom sa jich khmanoscz. Skład hotowych kaschczow
H. Seikritt, tyscherski mischtr.

Meblowy magazin
tyscheŕskeje jednoty w Budyschinje
na bohatej haßy cžißło 14 po 1 skhodźe
w domje knjesa Mahnki.

Wulki skład hotowych tyscheŕskich a pólstrowanych meblow:

komodow	hižo po	18 mk.	— np.,
drastnych khamorow	„ „	22 „	— „
łožow	„ „	9 „	— „
sofow	„ „	36 „	— „
matrazow	„ „	22 „	— „

rohodźinowe stoły wscheje družiny hižo po 2 mk. 50 np., **schpihele** a wschě druhe meble po najtunischej płaczisnje.

Union-kognak
po wschěch płaczisnach dostacz
pola **Schieschki** a **Rjeczki.**

Meble

ßo nětko ſ najwjetſchim dobytkom a **najtunischo njepoßrědnje** kupuja

ſ fabriki Guſtava Zichnera

w jeho khlamach **na ſeminarſkej dróſy 8,** a w jehofabrizy na běleŕnſkej dróſy 7.

Najwjetſchi ſkład zyłeje wokolnoſcźe molowanych meblow, kaž tež woprawnych najjednoriſcheho hacž do najwoßebniſcheho wuwjedźenja.

Płacźiſny molowanych meblow:

draſtne khamory	hižo	po	17	mk.	—	np.,	**kuchińſke khamory**	hižo	po	15	mk.	— np.,
vertiko	=	=	28	=	—	=	**kuchińſke blida**	=	=	8	=	— =
łoža	=	=	10	=	50	=	**kuchińſke stoły**	=	=	2	=	50 =
kommody	=	=	18	=	—	=	**ſofy**	=	=	35	=	— =
nózne khamorczki	=	=	11	=	—	=	**matrazy**	=	=	22	=	— =
nózne blidka	=	=	5	=	—	=	**stoły**	=	=	2	=	50 =
myjne blidka	=	=	12	=	—	=	**ſofowe ſchpihele**	=	=	3	=	— =
wuczahanſke blida molowane a polěr	=	=	18	=	—	=	**stołpne pſchihele**	=	=	11	=	— =
6/4 blida ſ draſchlowymi nohami	=	=	8	=	—	=	**trumowy,** woprawne a połwoprawne	=	=	58	=	— =
jědźne blida	=	=	14	=	—	=						

Pódla teho ßwój ſkład **gardinowych žerdźow, roſettow** a wſchelakorych **galantrijowych tworow** po wurjadnje tunich płacźiſnach poruczam a proſchu pſchi potrjebja dobrocźiwje na mnje dźiwacź.

Wobhladanje je kóždy czaß dowolene. — Hódnym ludźom ßo dowoli, po dźělbach płacźicź.

Schmidt & Gottschalk,

pjenježny bank

pſchi mjaßowym torhoſchcźu cźißło 14|16 w Budyſchinje.

Turkowſke ßlowki

nowy płód w měchach, kaſchcźikach a po waſy ßu tunjo doſtacź pola

Moritza Mjeŕwy

pſchi mjaßowym torhoſchcźu.

Deſtillazija likěrow po ſtarych tunich płacźiſnach.

A. Röſick w Budeſtezach

porucza ßwój wulki ſkład **koßow, koßyſchcźow, wotběranſkich ßerpow, kunkow, brußow, tócznikow, hrabjow atd.** dobrocźiwemu wobkedźbowanju.

Pſchedawam jenož dobru tworu po tunich płacźiſnach.

Sſłomjane kłobuki

w ſtarſchich formach

hižo po **15** np.,

lětuſche ſa ſroſcźenych a dźěcźi

po **30** a **45** np.

hacž do najwoßebniſchich wudźěłkow w **pſchekwapajzy wulkim wubjerku** po **ſnatych tunich** płacźiſnach.

Leopold Posner

w Budyſchinje

na bohatej haßy 7.

Proſchu, na moju firmu kedźbowacź!

Dobrocźiwje wobkedźbowacź!

So by ßo dźěłanſki czaß mojich ludźi, **tak wjele hacž ßo hodźi, pſchikrótſchił,** budu ßwoje khlamy wot nětka

we 8 hodźinach wjeczor ſamkacź.

Wuwſate

ſ teho ßu pak **ßobotne dny** a **pſchedwjeczor ßwjatych dnjow.**

S. Beer,

prjedy **Messow & Waldschmidt,**

pſchi hłownym torhoſchcźu 9, delka a po 1 ſkhodźe.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž jama so we wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 25. **Sobotu 19. junija 1897.** **Lětnik 56.**

Čežesćeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotsiž chzedźa sa nje na

3. schtwórtlěto 1897

do prědka płaćićz, njech nětko **80 np.** w wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa. — Čzi, kotsiž žebi Serbske Nowiny psches **póst** pschinjesesć dadźa, njech tola njesapomnja, žebi je tam bórsy skasacz. Na schtwórtlěto sapłaćzi žo sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž tež w druhich krajach němskeho khěžorstwa **1 hriwna,** s pschinježenjom do domu **1 hriwna 15 np.** — Serbske Nowiny s pschikohu **Serbski Hospodar** płacza na póstach **1 hriwnu 25 np.,** s pschinježenjom do domu **1 hriwnu 40 np.** — Se Serb. Now. hromadźe hodźi žo tež **„Pomhaj Bóh“** na pósćze skasacz.

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Wažne pscheměnjenja žo pjecza w khěžorstwowym knjeżerstwje stawaju a pschihotuja. Finanzny minister s Miquel je žo njejabzy s Wiesbadenskich kupjelow, hdźež bě žo krótko do žwjatkow na tsi njedźele k wuživanju tamnischich strowotnych wodow podał, do Barlina wróćził a s khěžorom dołhe wuradźenja měł. Wo čzim je žo pschi tym jednało, žo krucze tajne džerži. Huda žo na to, so chze wjerch Hohenlohe nasymu wot khěžorstwoweho kanzlerstwa wotstupicz, a so dyrbi s Miquel tole sastojnstwo pschedewsacz. Pódla teho je pjecza wucžinjena wěz, so minister s Bötticher žwoje sastojnstwo złoži. Jene pscheměnjenje w ministerstwje je hižo „khěžorstwowy nawěschtnik“ wosjewił. Statnemu sekretarej sa khěžorstwowy łódźstwowy hamt, admiralej Hollmannej, je khěžor po jeho prósstwje na wotpočzink hicz dał a na jeho město kontreadmirala Tirpitza powołał. Hłowne pscheměnjenje w khěžorstwowych sastojnstwach žo hakle nasymu wočzakuje. Miquel je žebi pjecza pschedewsał, w khěžorstwowym žejmje sa powjetschenje wójnskeho łódźstwa wustupowacz.

— W pschitomnosczi krala Alberta a jeho wyšokeje mandželskeje žu žo poňdźelu nowe twarjenja Lipsczańskeje universitty požwjeczike. Tón žamy wječzor 1400 studentow kralej k čzesczi faklowy czah wuhotowachu.

— Po sawjedźenju dwělětneje wojerskeje žłužby je žo liczba khostanjow we wójsku pomjenschika. Čzi pschecželjo dwělětneje žłužby, kotsiž prajachu, so najwjazy pschestupjenjow wojazy skucza, kotsiž tsecze lěto žłuża, žu po tajkim wěrnosczi rěczeli. Tale swjeżelaza wěz, kotruž pschecziwnizy dwělětneje žłužby prjedy sańcz njemějachu, abo kotruž pschipadnym wobstejnosczam pschipiżachu, je w běhu czaża pschezo žylnischo wustupowała. Wona žo niz jenoż we woteběranju džěła wojerskeje justizy, ale tež w žłabschim wobžadźenju wojerskich jastwow pokasuje. Wužitne by było, hdy by wojerske sarjadnistwo pschirunowazu statistiku khostanjow we wójsku sestajecz dało. Wotebjeranje khostanjow je czim bóle spomnjenja hódne, dokelž je žo se sawjedźenjom dwělětneje žłužby s dobom žylnoscz aktiwneho wójska khěžro powjetschika.

— Barlinske žitne płaczišny, po kotrychž žo žitne płaczišny w Němskej složowachu, žo wot sańdźeneho tydźenja wjazy njewosjewja. Hižo po do mozy stupjenju noweho bursoweho sakonja bě žo Barlinska žitna bursa rospuschczika, dokelž žo wikowarjo nowemu bursowemu sakonjej podczižnycz nochzychu, po kotrymž maja žo žitny płaczišny pod dohladowarstwom dweju ratarskeju dowěrnikow napižacz. Barlinszy žitowi wikowarjo žo wot teho czaża w žoninskim hrodźe (Feen-Palast) skhadźowachu a se žitom wikowachu. Dokelž žo s tymle wikowanjom postajenje noweho bursoweho sakonja w nastupanju žitnych płaczišnow wobeńdże, je skónczńje Barlinski polizajski president s Windheim skhadźowanki žitnych wikowarjow w žoninskim hrodźe sakasał. Wikowarjo žu hnydom pschecziwo tejle sakasni protestowali. Tak dołho hacz žo wo tuthym protesczże njerosžudźi, chzedźa woni wot komptoira k komptoirej wikowacz. W pschichodźe žo njeżmědźa wjazy žitne płaczišny wosjewicz. Barlinszy wikowarjo chzedźa s tym ratarjow, kotsiž wosjewjenje žitnych płaczišnow trjebaja, do czežna sahnacz a jich nusowacz, do pscheměnjenja noweho bursoweho sakonja swolicz. Nětko wscho wot teho wotwižuje, hacz ratarjo žrědk njenamakaja, s kotrymž móhli žitnym wikowarjam s wuspěchom napschecžo stupicz.

— Tuberkulosa mjes žwinjemi a mlokowe powostanki mlokarnjow. Pruskemu krajnemu žejmej je žo petizija pschepodała, kotraž žebi żada, so by žo sakasało, žwinje s mlokowymi powostankami mlokarnjow pizowacz. W rosprawje, kotruž je knjeżerstwowy komižar ratarskeje komižije wo tym podał, žo praji, so je tuberkulosa mjes žwinjemi se sakoženjom mlokarnjow, wožebje tajkich s zentrifugowym pschiprawjenjom, khětro pschibywała. Mjes tym so je žo prjedy jenoż 1 prozent žwini jako tuberkulosny wupokasał, je prozentowa měra nětko hižo na 14 prozentow stupiła. W rěsarni w Magdeburgu a Danzigu je žo 60 prozentow žwini s mlokarnjow sa tuberkulosne spósnało. Duž je bjes dwěla, so pizowanje s mlokowymi powostankami mlokarnjow rosschěrjenju tuberkulosy polěkuje. So by žo natykadło njeschkódne sczinilo, je knjeżerstwo poruczilo, so žmětej žo wotsběrane mloko a butsanka s mlokarnjow jenoż po sczoplenju na 85 gradow po Celsiju wotedacz, a so ma žo pschi zentrifugowym pschiprawjenju njeczistwo (Schlamm) saniczicz. Najprjedy maja žo ratarske komory praschecz, hacz temule poruczenju žanych rosmyślenjow napschecžo njesteji a sa kotry czaż ma wone do mozy stupicz.

— Farar prälat Sebastian Kneip, žławny sakoženr wodoweho hojenja, je 17. junija we Wörishofenje wumrjek. Jeho Wörishofenska wodowa hojerńja je žebi žwětowu žławnosczż dobyła. Wodźinu hojazu móz bě wón jako žmjercżkhory student spósnał, kotrehož lěkarjo se žwojej wědomosczu njemóžachu wustrowicz. Semrjety bě se skutkom a žłowom prawy kschesczijan. S bohatymi a khudymi, wyšokimi a niskimi, židami, póhanami a kschesczijanami wón jenak pschecželnje a luboscziwje wobkhadźesche; wschitkich, kotsiž k njemu pschikhadźachu, wón jako khorych žobucžłowjekow wobhladowasche. Pjenjesy wón sazpiwasche.

— W Lipsku a Barlinje murjerjo strajkuja. Pschi nětczischim žylnym twarjenju žebi woni wjetschu msdu a krótschi dźěłanski czaż żadaju. S dźěła žu mischtrjo do żadanjow strajkowarjow swolili, dokelž žu s kontraktom na to swjasani, so sapočzane twary w postajenym czażu natwarja.

Belgiska. W belgiskim wójsku hischcże waschnje wobsteji, so žmědźa samožiczi ludźo město žebje jenemu sastupnikej sa pjenjesy we wójsku žłužicz dacz. Kral je hižo wospjet spytał, powschitkownu wojersku powinosczż we wójsku sawjesczż, tola žejm je žo kóždy ras temule żadanju sapowjedźił. W ludu žamym je pak hižo dawno spósnacże dosrawiło, so w nětczischim czażu wotnajeczi wojazy njedożahaja. Sańdźenu njedźelu je žo w Brüżelu wulka demonstrazija

ſa powſchitkownu wojeŕſku powinoſcź wotmĕła. Dołhi cźah, 6000 woßobow wopſchijazy, pſchi kotrymž ßo 8 generalow, 24 wyſchſchich offizĕrow a mĕſchcźanoſtojo wſchĕch wjetſchich belgiſkich mĕſtow wobdźĕlichu, pſched kralowy hród pſchicźeże a ßebi žadaſche, ſo by ßo powſchitkowna wojeŕſka powinoſcź ſawjedła. Kral ſ rosßudnej raſnej rĕczu tutemu žadanju pſchihłoßowaſche a pódla teho powjedźi, ſo je nuſne, ſo ßo wobſchĕrne twjerdźiſny natwarja a ſo ßo belgiſke wójſko po pſchikładze Franzowſkeje a Němſkeje ſrjaduje.

Hollandſka. Pſchi ßejmſkich nowowólbach, kotrež ßu ßo prĕni krócź po nowym, khĕtro rosſchĕrjenym wólbnym prawje mĕke, ßu liberalni rosßudne poraženje poczeŕpili. Sjenocźeni katholſzy a proteſtantſzy konſervatiwni ßu ſ wulkej wjetſchinu dobyli.

Franzowſka. Na preſidenta franzowſkeje republiki Felixa Faura je ßo njedźelu popołdnju, hdyž ßo wón k jĕchanju na pſchemo ſ Pariſa do Longchamps wjeſeſche, mordarſki nadpad ſcźinił. Hdyž wós nimo jeneho lĕſka jĕdźeſche, ßo ſ kerkow wutſĕli. Pſched kuſkom ßo konjej ſpłóſchiſchtaj, tola ßo hiſchcźe ſdźerżeſchtaj. Na ſboże ßo ani Faure, ani nichtó druhi njeje ſranił. Słóſtnik je, prjedy hacź ßu ſa nim w lĕßku pytali, cźeknył. Na mĕſtnje, hdźež je ßo ſ lĕſka tſĕlko, ßu 15 zentimetrow dołhu a 6 metrow w pſcherĕſku mĕrjazu żelesnu roku namakali. Pſchi pſchepytanju ßo wupokaſa, ſo je roka ſ cźornym pólvrom a kulkami natykana była. Pódla teho na tamnym mĕſtnje jenu piſtoliju, jenu żelesnu bijnu narucźnizu a jedyn kałacź namakachu. Na piſtolijne pſchimadło bĕ pißmo ſarĕſane: „Felix Faure je ſaßudźeny. Elſaſka-Lothringſka — Köln.“ Jeneho tajneho poliziſta, kotryž hiſchcźe ßo kurjazu roku w ruzy dźerżeſche, roshorjeny lud ſlĕ pſcheſcźĕhaſche. Tſijóch muż-ſkich, kotryž je polizija jako podhladnych ſajała, ßu bórſy ſaßo puſchcźili. Dźeń posdźiſcho ßu w tamnym lĕſku hiſchcźe druhu ſ pólvrom a kulkami natykanu roku nadeſchli. Njedźiwajcy njewuſtawazeho ßlĕdźenja njejßu nadpadnika ſaßłapili. — Loni 14. junija je ßo teho runja w Pariſu na ſjawnej drósy na Felixa Faura mordarſki nadpad ſcźinił, tola tež tón ßo tehdy njeje ſchlachcźił.

— W franzowſkim knjeżeŕſtwje heßko płacźi, ſo dyrbi ßo burſtwo ſchkitacź a ſdźerżecź. Teho dla ßu zła na wukrajne żita a ſtót jara wyßoke. Nĕtkole chże knjeżeŕſtwo zło na wukrajne ßwinjaze mjaßo na 6 hriwnow po zentnarju powyſchicź. Sa proßata, mjenje 50 puntow ważaze, dyrbja ßo 3 franki zła ſaplacźicź.

Schpaniſka. Dwaju ſ wjednikow kubaſkich ſbĕżkarjow, Rivera a jeho pobocźnika Ballacoa, kotrejuż ßu Schpaniſzy saßłapili, ßu k ßmjercźi saßudźili. General Weyler, wjednik ſchpaniſkeho wójſka, ßebi żada, ſo byſchtaj ßo bórſy wotprawiłoj. Knjeżeŕſtwo pak ßo komdźi, Weylerej k woli bycź, ßo bojo, ſo by ſ wotprawjenjom ſbĕżkaŕſkeju wjednikow hnĕw ſjenocźenych połnózno-amerikanſkich ſtatow ſbudźiło. Preſident ſjenocźenych ſtatow Mac Kinley je ſchpaniſku kralowu-knjeżerku proßył, ſo by ſaßudźeneju wobhnadźiła, a ta ßo nĕtko rosmyßluje, hacź by ßmjertny wußud podpißała.

Kralowa-knjeżerka budże, hacź rad abo njerad, na próſtwu preſidenta Maca Kinleya dźiwacź dyrbjecź. Rnnje hakle ßu połnózne ſjenocźene ſtaty kupu Hawaii pod ßwoje knjejſtwo ſtajiłe. Każ je ſnate, appetit pſchi jĕdźi pſchińdźe; hdy by ßo Schpaniſka pſchecźiwo ſjenocźenym ſtatam ſchepjeriła, mohłe te tule ſkładnoſcź wużicź, ſo bychu Schpaniſkej wójnu pſchipowjedźiłe a jej Kubu wutorhnyłe. W ſjenocźenych ſtatach ßylna politiſka ſtrona na to dźeła, ſo by ßo Kuba ſe ſjenocźenymi ſtatami ſjenocźiła.

Turkowſka. Wujednanje wo mĕr mjes Turkowſkej a Grichiſkej jara pomału postupuje. Europiſke wulkomozy ſamolwjenje ſa tole dlicźe na Turkowſku waleja, kotraż ßo nadźije, ſo wulkomozy ſ tajkim ſadźerżenjom wuſtanu, a ſo tak wuſpĕch dozpi, kotryž by ßo jej hinak minył. W woprawdźitoſcźi pak wſcha wina na turkowſke knjeżeŕſtwo njepada; pſchetoż wone na wſchelakoru radu poßłucha, kotraż ßo jej każ wo druhich praſchenjach, tak tež wo praſchenju doſtawa, ſchto ma ßo ſ Theßaliſkej ſtacź, kotruż je turkowſke wójſko Grichiſkej wotdobyło. A tole naſcheptowanje, kotrež jednanje wo mĕr pſchewodża, je woßebje wina teho, ſo ßo knjeża diplomatoju ſjenocźeneje Europy njemóża ſ mĕſtna hibnycź. Hnydom hdyž bĕ ßo wujednanje wo mĕr ſapocźało, dźĕlichu ßo póßłanzy wulkomozow do nĕkotrych ſtron dla wodźazych myßłow, ſ kotrymiž ßo ſanoſchuja. Ruſka a Franzowſka, kotrymajž jenicźzy wo to dźe, ſo by ßo mĕr na twjerdych ſakładach ſałożił, ſtej ßwojimaj póßłanzomaj inſtrukzije wukaſałej. Duž ſaſtupjerjej tejule dweju wulkomozow njewuſtawataj, Turkowſkej radźicź, ſo by ßo njedała ſ cźeſcźelakomnoſcźu ſawjeſcź, ale ſo by ßo po móżnoſcźi ſ najmjeńſchimi żadanjemi a wumĕnje-njemi wo mĕr ſpokojiła. Awſtriſka a Italſka ßo njeſtroniſzy ſadźerżujetej; pſchejetej ßebi, ſo by ßo mĕr bórſy wujednał, a je jimaj wſcho jene, kajke bychu mĕrowe wumĕnjenja byłe.

Jendźelſka wſchak by njerad widźała, hdy by ßo mĕr wobſamknył, jej by cźiſcźe po woli było, hdy by k powſchitkownej wójnje doſchło, kotraż by najbóle jejnym ßamßnym intereßam hojiła, a teho dla cźini wſchĕ móżne ſadźĕwki wujednanju a wſcho podpjeruje, ſchtoż mohło njejednotu a ſwadu nacźinicź.

To ßo ſ zyła ßamo roſumi, ſo ßu knjeża ſaſtupjerjo wulkomozow połni ſchmatanzow, a ſo ßebi to njewſchĕdne prózowanje żada, hdyž maja w cźimźkuli k ſhromadnemu nahladej doncź. A to je prawa a jenicźka pſchicźina komdźenja, ſ kotrejž ßo jednanje wo mĕr wjedże. Mjes wulkomozami ani wo hłownych, ani wo pódlanſkich wumĕnjenjach, na kotrychž ma ßo mĕr na Balkanje natwaricź, pſchesjenoſcźe njeje, ſa to ßo nowe ſnjepokojiwe ſnamjenja pokaſuja, ſo móże w tamnych ſtronach k nowym ſtraſchnym wubucham a wójnam doncź.

Najmjenje po ſdacźu Turkowſka do teho wĕri, ſo ßo trajny mĕr wobſamknje. Bjes pſchestacźa ßo ſa turkowſke wójſko konje kupuja, ßo nowe pólne pjekarnje twarja, haj ßamo hižo prjecź-branje wſchĕch żnjow w Theßaliſkej wo tym ßwĕdcźi, ſo Turkowſka ßwoje ſkłady wupjelnjuje. Pódla teho je ſmyßlenje muhamedanow po dobytych bitwach jara ßebjewĕdomje, a powjeda ßo mjes nimi wo wójnje pſcheczíwo druhim małym balkanſkim ſtatam. Mĕnjenje, ſo Turkowſka po poradźenej wójnje pſcheczíwo Grichiſkej nĕtcźiſchu ſkładnoſcź tež k wójnſkim wotpohładam pſcheczíwo druhim ßußodam wużije, ßo ſ powjeſcźemi wobkrucźi, ſo ßu arabſke wójnſke wodźĕlenje na marſchu, ſo bychu ßerbſke a bołharſke mjeſy wobßadźiłe. Woßebje ßu ßo pjecża Turkojo na Bołharſku roſłobili, wo kotrejž wudawaju, ſo chże njemĕry w Mazedonſkej ſbudźicź. Tež ßu ßo w połodniſchim dźĕlu ſkopjelſkeho vilajeta bołharſke ſbĕżkaŕſke cźrjódy pokaſałe, kotrež ßu hižo do turkowſkich żandarmow ſraſyłe. So ßebi Turkojo w tu khwilu hiſchcźe na ſkónczenje wójny njemyßła, je tež ſ teho widźecź, ſo ßu woni pſchimĕrowe wucźinjenja ſłamawſchi pſchi othryſkich horach poſtupili a ſpaleny klóſchtr Anaſeliza wobßadźili.

Mola.

Hdyž duzy na jĕßbje ſe Chikago do New-Yorka ſ łoża ſpaniſkeho wosa wulĕſech, pytnych, ſo cźah ſmĕrom ſteji, a poßłużnik mi powĕdaſche, ſo cźah hižo połdra hodźiny ſteji; ja bĕch derje ſpał. Bĕchmy na małym ſaſtaniſchcźu, a w hoſcźenzſkim wosu derje poßnĕdawſchi, wuſtupich, ſo bych ßo po peronje trochu pſchekhodźił.

Lokomotiwnik ßedźeſche ßam lutki na ßwojej maſchinje a cźakaſche, a dokelž mje maſchinſke pſchiprawy wſchĕch druźinow jimaja, pſchiſtupich k njemu a dach ßo ſ nim do rosmołwjenja. Skicźich jemu trubku, a wón mje namołwi, ſo dyrbju k njemu na lokomotivu poſtupicź. Bĕ to ſchikowany muż, nĕhdże ſchtyrzyczi lĕt ſtary, a nanajluboſcźiwiſcho wujaßnjeſche mi, kak maja ßo mnohe ventile a ßochory wokoło mje nałożecź. Te bĕchu wſchĕ tak cźiſte a ßwĕtke, każ móże to jeno pſchi ſtaroſcźiwym rjedźenju bycź; pſchetoż lokomotivnik je tak hordy na ßwoju maſchinu, każ żana hoſpoſa na cźiſtoſcź ßwojeho domu. Po lokomotivje ßo roshladuju pytnych ſe ſajimanjom na ſcźenje wißaze wobkuki, ſ kotrymiž bĕ, każ ßo mi ſdaſche, wſchĕdna wulka mola wobdata.

„Ma tole debjeńka bycź?“ woprašchach ßo.

Saſtojnik ßo poßmĕwaſche. „Mjenje debjeńka“, rjekny wón, „ſkerje dopomnjeńka. Tule molu ßym tam ſkhował, dokelž je mi a 250 pucźowarjam żiwjenje ſdźerżała.“

„Schto, tute ſwĕrjatko je mohło cźłowjekam żiwjenje wukhowacź?“ woprašchach ßo dźiwajo.

„Chżu wam to lubjerad wupowjedacź, chzecźe-li tu ſtawiſnu ßłyſchecź. Myßlu ßebi, ſo je hiſchcźe doſcź khwile, prjedy hacź budźemy k wotjĕdźenju hotowi.“

Sſydźech ßo na tepjerjowe mĕſtno a dach ßebi tule ſpodźiwnu ſtawiſnu powjedacź.

„To njeje hiſchcźe tak jara dołho“, poczа lokomotivnik, „ſandźene nałĕcźe hakle lĕto. Nawjedowach tónle ßamßny cźah a tule ßamßnu maſchinu cźißło 449. Mój tepjeŕ bĕſche Jakub Mita, tón ßamy, kotrehož mam tež nĕtkole hiſchcźe. Widźicźe, tamle ſteji pſchi telegrafowni. Wón je duſchny cźłowjek, ale nimo mĕry pſchiwĕriwy, wĕri do duchow, ßonow, ſnamjenjow a podobnych wĕzow. Prjedy ßmĕjach ßo jeho wumyßlenjam, ale nĕtkole hladam ſ khutniſchim wokom na njeho ſ teho cźaßa, ſo ßmój widźałoj cźornu żonu.“

„Cźornu żonu?“ ßo woprašchach.

„Haj, haj, poſkhajcźe jeno dale. To bĕ ßurowa nóz, hdyž ßo

to sta. Hrósbny wětr sakhadźesche a njepscheſtawajzy lijesche ßo deschczik ſ njebja a schlipasche do swonkownych ſczěnow maschiny.“

„To budźe hrosna jěsba, Jano“, rjekny Jakub, hdyž w nozy w jenej wotjědźechmy. „Chzyk bych, so bychmy byli derje na kónzu.“

Saßmjach ßo. „Tebi drje pak ßo něschto ſle dźije?“ měnjach ja.

„Haj“, wón rjekny, „mi je, kaž by ßo dźenßa tule nóz něschto hrósbne ſtacz dyrbjako. Cźuju to w ßwojich ſtawach.“

Saßmjach ßo saßo. „Ty drje masch drjenje?“ wußměschach jeho.

Tola chzu zyku wěrnoſcz prajicz, njebě mi pschi zykym žortowanju tola niczo prawje. Njeběch hiſchcze dołho w ßwojej nětczischej ßłužbje a tehdom bě mi to pschezo hiſchcze trochu njeměr cźinjaze cźucze, ſo mějach ſa ſta druhich cźłowjekow rukowacz. Dźenßniſchi dźeń mi to niczo wjazy njeje. W tamnej nozy pak běch w cźuwach rosbudźeny, a wſchelake móżnoſcze, kiž móżachu cźah do ſtracha ſtajicz, leżachu mi na myßli. My pak leczachmy pschi tym ſe ſpěſchnoſczu pjecźdźeßacz mil (jendźelſkich mjenujzy, t. r. pol hodźiny) w nozy a we wichorje. Cźma běſche tołſta, jeno w prědku, hdźež elektriſka nahłowna latarnja ſe ßwojim ßwětłowym likom cźmu rosjaßnjeſche, bě ßwětło.

Na prěnim ſaſtaniſchczu ßo pſchepokaſachmy, ſo bě na maſchinje wſchitko w rjedźe, pſchedſtajeny ſtazije pſchepoda mi roskas, ſo bě żeleſniza hacz do bliżſcheje ſtazije próſdna, a jědźech dale.

Cźma bywaſche dale wjetſcha, wichor wujeſche pſchezo dźiwiſcho a deſchczik bě ßo pſcheměnił do tamneho mokreho próchа, kiž też njemóżne cźini, ſo mohł cźłowjek ſchto w najbliżſchej bliſkoſczi roſpóſnacz.

Na dobo pak wuhladach pſched nami we wichoru a deſchczu hoborſku poſtawu żónſkeje, kotraž bě do dołheho cźorneho płaſchcza ſawalena, kotryž ßo ſdaſche w powětſje ſmahowacz, mjes tym ſo wona ſ dołhimaj ßanjazymaj rukomaj kiwaſche. Hdyž tam hiſchcze wſchón wuſtróżany hladach, ſhubi ßo poſtawa saßo, poßledni krócz ſ ruku kiwajo.

Tak jara běch wſchón wuſtróżany, ſo ßo ani hibnycz njemóżach. Jakub bě runje ſ wohnjom cźinicz měł; hdyž saßo horje pohladny, ſawoła: „Nó, Jano, ſchto dha je tebi? Ty dźe masch napohlad, kaž by ſcherjenje byl widźał.“

Njewotmolwich niczo. Moje myßle běchu polne ſpodźiwneho ſjewjenja, kiž běch měł. Běchmy bliſko pola Red Creek, hdźež je wulki żeleſniczny móſt. Běch bóle rosbudźeny, dyžli hdy prjedy. Cźerjachmy nimo po wuſhibnjenej cźěri pola ſaſtaniſchcza Rock Creek, kiž je jeno pol hodźiny wot moſta ſdalene. Runje mějach cźinicz na wulkim parnym hwiſdku, tu ſakſchikny na dobo Jakub wótſje. Wobrocźich ßo a widźach, kak tu ſproſtnjeny ßedźeſche, ſ wulkimaj wuſtróżenymaj wocżomaj a ſ wotewrjenym rtom, woprawdźity wobras wuſtroženja. S dyrkotazej ruku pokaſowaſche wón do cźmy; ſcźěhowach jeho pohibowazu ruku a też mje pſchewſa tſchepjetanje. Tu bě saßo, na dnju ßwětła, kiž ſ latarnje wukhodźeſche, ta ßamßna hrósbna żónſka poſtawa, pak ßo njehibajo, pak ßo kaž w rejach wjerćzo, ale pſchezo nam wotkiwajo.

„Jano“, ſcheptaſche Jakub wuſtróżany, „njejědź pſches móſt. Njeczińi to, Bożedła niz. Niz prjedy, doniż njewěſch, ſo ßy wěſty.“

Bjes mała njewjedźo, ſchto cźinju, ſadżerżowach cźah ſe wſchej mozu. Njeběch hinak mohł, dyrbjach cźah ſaſtajicz. Hdyž ſaſtachmy, móżachmy hiżo pſched ßobu ſchumjenje rěki ßłyſchecz, pſches kotruż tón móſt dźeſche. Wopuſchczich maſchinu a ſetkach wjedníka cźaha.

„Schto dha je? Schto dha je?“ praſchesche ßo wón njeſczerpnje.

Mi bě trochu hłupje. Wo wulkim ſcherjenju njebě niczo wjazy widźecz; jeno na něschto mało krocżeli bě pſches cźmu widźecz.

„Ssmój něschto widźałoj“, rjeknych ja. „Ja njewěm, ſchto je to było — to bě kaž wulke cźorne ſcherjenje, kiž na naju kiwaſche, ſo njeßměm dale jěcz.“

Wjednik cźaha, ßo dźiwajo, na mnje hladaſche. „Ssy dha ty bjes roſoma. Jano?“ rjekny wón. „Skoro mohł ßebi to cźłowjek myßlicz. Nó, dokelż ßmy tak pſchi ßamym moſcze, pohladajmy ſ najmjeńſcha na njón.“

Wſachmoj ßwoju latarnju a dźěchmoj. Jakuba, kiž bě ßo na ßmjercz wuſtróżał, woſtajichmoj na maſchinje. Ale praju wam, njeběchmoj hiſchcze ani tſizyczi krocżeli ſcźiniłoj, tu ſaſtachmoj wuſtróżenaj. Pod naju nohomaj wupinaſche ßo cźorne bjesdno, w kotrymż napjata rěka móznje ſchumjeſche a howrjeſche. Móſt pak bě ßo ſhubił.

Jeno něſchto roſtſchěłkowanych hrjadow a ſeſhibnjenych żeleſnych żerdźi poſběhowachu ßo ſ moſtneho ſtołpa, mjes tym ſo nade cźmu, wobßwětlena ſe ßwětłom nahłowneje latarnje, saßo cźorna poſtawa żónſkeje tam a ßem ſejhrawaſche. Kaž dźiwja ſmahowaſche ſe ßwojimaj rukomaj a wjednik cźaha wudźeraſche najprjódzy na tu poſtawu, potom na mnje.

„Scże dha wy to też widźeli, hdyž ſcże cźah ſaſtajili?“ woprascha ßo wón.

„Haj!“

„Nó, dha drje je to něſchto wjazy, dyžli pſchipad, ſchtož je naß wumohło.“ Samyßlenaj dźěchmoj wróczo k cźahej, ſe ſpodźiwnymi cźucźemi, woßebje ſ cźucźemi dźakownoſcze. Wſchelazy pucźowarjo běchu mjes tym pſchikhwatali. Mjes nimi bě młody muż ſe Chikago, ßnadź 18lětny, ale kaž ßo pokaſa, mudriſchi, dyžli my wſchitzy. Hdyž wo cźornej żonje ßłyſchesche, wobhladny ßo na nahłownu latarnju na lokomotivje. Potom k njej pſchiſtupi; dźěch ſa nim a wuhladach dźiwny bleczk na ſchkleńzy.

„Tu macze ßwoju cźornu żonu!“ rjekny ßo poßměwajo.

A to wona běſche — bjes dwěła — ta ßamßna mola, kotruż tamle pod wobłukami widźicze. Wona ßedźeſche na ſnutſkownym boku ſchkleńzy.

Hdyž do ſchkleńzy dyrich, ſalecza.

To je ta zyła ſtawiſna, mój knjeże. S tym, ſo bě mola ſa ſchkleńzu runje pſched ßwězu tam a ßem poletowała, bě wulki cźorny ſcźin ſcźiniła, kotryž ßo żonje w dołhej draſcze runaſche; a hdyž bě, ßo podarmo prózujo pſches ſchkleńzu wuleczecz, ſe ßwojimi tſchidleſchkami machotała, bě to tajki napohlad mělo, jako by tamny ſcźin ſ rukomaj machał. Byli potom mola ſe ßameje ßwězy wuleczała, bě ßo poſtawa, wě ßo, ſhubjała.

Kak bě ßo to ſwěrjo do latarnje dobyło, njemóżachmy wußłědźicz. Ale wěſcze je nam ſ tym żiwjenje wukhowało, ſo je nam tamnu cźornu żónſku pſchedkuſkowało.

Duż widźicze, cźeho dła mam tu molu ſa wobłukami. To je k wopomnjeczu na naſche ſpodźiwne wumoženje w tamnej nozy. Mnohi njech to pſchipad mjenuja; ja mam to ſa ſkutk Bożeje pſchedwidźiwoſcze.

Wěnz na row ſpěwarja „Zionſkich hłoßow“ a duchowneho kherluſcherja „Sserbſkich Nowin“.

O żaruj, ludo ßerbſki, po wſchěm kraju,
Twój żohnowany ſpěwař wjazy njej'!
Spěwajo w zionſkim nětk wyſchſchim raju
Je dóſchoł k ßwojom' knjeſej Jeſußej,
Dźenß klinczcze zionſke wy hłoßy jaßnje,
Pſchewodźcze k měru ſpróżnoh' ſpěwarja,
Do Ziona tu duſchu, ſo by kraßnje
Na wěczne ſanjeßka halleluja!
Kak wutrobnje je dawno hižo żadał
Na ſbóżne ſleczicz hory zionſke,
Je k njebju horje, k trónej ſboża hladał
A harfy ßłyſchał, pſalmy jandźelſke.
Tam Boża hnada hnady krónu dawa
A palmy měra hnady ſpěwarjej. —
O Knjeże, Bożo, twoja ſbóżna rada
Dowjedź naß wſchitkich junu k Zionej!

W Ketlizach, 11. junija 1897. J. Rencz.

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** Minjenu pońdźelu je ßo poßedźenje Maczicznego pſchedßydſtwa ſjenoczene ſ jeho dohladowarſkim a twarſkim wubjerkom w Gudźiz hotelu wotměło. Pſchitomni běchu kk. can. schol. Kuſczanſki, D. Imiſch, farař Jakub, farař Kubiza, farař dr. Rjencz-Wjeleczanſki, farař Mrósak-Budeſczanſki, kantor em. Bartko, kantor Kapleř, architekt Grotha, krajny twarſki dohladowař Schmidt, kaplan Nowak, redaktor Ssmoleř a rěčnik Zyž.

Prěni dypk dnjoweho porjada bě pſchedpokłożenje hotowych planow ſa naſch „Sserbſki dom“, wot knjeſa Grothy ſhotowanych a twarſkemu wubjerkej pſched měßazom hižo wukłożenych, k definitivnemu pſchijeczu, ſo mohła ßo potom hnydom twarſkej poliziji Budyſkeje rady pſchedpokłożicz. To běchu Grothowe tſecze ryßy. Prěnje a druhe Grothowej dźěle běſchtej Draždźanſkim wobſtejnoſczam pſchimerjenej, tak ſo ßo twar po nimaj w Budyſchinje njeby danił. Nowy jeho naczisk wobjima w pinczným rumje prědkowneho a ſadneho twarjenja — dwě kehelniſchczi, jene 30 a druhe 28 metrow dołhe, a tſi pinzy. Sa prědkowne twarjenje je ſa ſapoczatk 24 mtr.

dołha fronta projektowana. W njej namakamy na Märkelez boku Ssmolerjowe kłamy a dale k wjeczoru dwoje druhe kłamy. W sadnim twarjenju je pschi Märkelez boku delka Ssmolerjowa ſerbſka cźiſchcźerńja ryßowana. Sa prěni, druhi a tſeczi poſkhod je architekt ſa kóždy dwoje wobydlenje wosnamjenił. Knihownja a muſej ſtaj w prěnim a druhim poſkhodże ſadnjeho twarjenja. Wrota ſa pſchijeſd ßu 4 metry ſchěroke. Jedyn ßobuſtaw twarſkeho wubjerka měni, ſo bychu 3 metry ſchěroke, doſcź ſchěroke byłe, dokelź ſ nich żadyn ſaſtup do pobocźnych rumnoſcźow njewjedże. Knjes architekt Grotha praji, ſo dyrbja hornich rumnoſcźow dla tak ſchěroke bycź. Knjes ryczeŕ farař Jakub chze knihownju do prědka měcź, każ je ßo to w jenym prjedawſchim poßedźenju wobſamkło. Tamne wobſamknjenje pak je ßo w druhim poßedźenju ſběhnyło, dokelź by ßo ſ tym danliwoſcź doma wo wjele pomjeńſchiła. Po Grothowym wobkrucźenju by ßo łohzy hodźiło Jakubowe požadanje dopjelnicź, trjebało jenoż ßo jene wobydlenje k temu nałożicź, njech je w 1., 2. abo 3. poſkhodże. Namjet k. fararja Jakuba ßo ſe wſchěmi pſchecźiwo pjecźim kłoßam pſchija. Na praſchenje po kłoſtach, kotreż budże ßebi prěni dźěł, kiž lětża twaricź ſapoczńjemy a potom zyłł wutwarjeny nowy dom żadacź, je nam k. twarſti dohładowaŕ Schmidt wotmołwił. Jeho wobliczenje pak ßo ſubmiſſije dła tudy wojſewicź njehodźi. Kak wyßoke dokhody nadźijomnje lětnje ſ leżomnoſcźe smějemy, njejſtaj nam knjeſaj Schmidt a Grotha dotal hiſchcźe wobliczikoj a ſa jeje wobliczenje rukowacź njebudże nam nichtó chzyczź. Grothowe twarſke plany budże knjes pſchedßyda hnydom měſchczańſkemu twarſkemu polizajſtwu pſchepodacź. Twarſkemu wubjerkej je ßo poruczikło, ſo ma ßo, hdyż architekt Grotha wſcho nuſne k temu ſhotowi, murjerſke a cźeßliſke dźěła w „Bautzener Nachrichten“, „Sſerbſkich Nowinach“ a „Dresdner Anzeiger“ wupißacź. Twarſkeho miſchtra potom ſ tych wuſwolicź, kiž ßo wo twar ſamołwja, pak je towaŕſtwowemu wubjerkej poruczene. Da-li Bóh, budźemy ſa někotre njedźele twaricź ſapoczecź. Njeſapłacźeneho dołha na leżomnoſcźi mamy hiſchcźe 5135,10 hr., hotowych pjenjes pak něhdże 11,300 hr., duż nam, hdyż wſchón dołh ſapłacźimy, pſches 6000 hr. k twarjenju ſawoſtanje. rtk.

— Saſka krajna kulturna rada je pjatk tydźenja wo ſtatnym ſawěſcźenju rěſneho ſkotu wuradźowała. Wſchón howjaſy ſkót a ßwinje, ſ najmjeńſcha tſi měßazy ſtare, dyrbja ßo pſche ſchkodu ſawěſcźicź, kotraż naſtanje, hdyż ßo jich mjaßo pſchi rěſanju k wużiwanju njehódne abo mjenje hódne ſpóſnaje. Schkoda ßo hacź do 80 prozentow ſaruna, tola hdyż ßo jenoż někotre dźěle k jědźi njekhmane ſpóſnaja, ßo ſchkoda njeſaruna, teho runja niz, hdyż je ßo ſkocźo pſched mjenje dyżli 30 dnjemi do rěſanja ſ jeneho njeſakſkeho ſtata pſchiwjedło. — Dale kulturna rada wo ſakonjowym nacźiſku, ſawjedźenje powſchitkowneho wobhładanja rěſneho ſkotu a mjaßa, radu ſkładowaſche.

— (Wójnſke liſtonoſchaze hołbje.) Ssobotu rano w 8 hodźinach ßu ſ tudomneho dwórniſchcźa 7 wójnſkich liſtonoſchazych hołbjow, kotreż běchu ßo ſ Wurzena jow pſchiwjeſke, puſchcźili. Do wyßokoſcźe ſleczíwſchi wone hromadże w runej měrje k wjeczorej leczichu. Prěni hołb je 1/4 11 hodźin dopołdnja do domowinſkeho hołbjenza w Wurzenje pſchilecził, wón je po tajkim ſa minutu 9,8 kilometra (to je něhdże dałokoſcź ſ Budyſchina do Łuha) pſchelecźał. Sa khwilu hiſchcźe 4 hołbje pſchileczichu. Dwaj poßłednjej, kotrajź pomałſcho leczitaj, ſtaj poſdźiſcho doſchłoj.

— (Powětroń.) Pſchipowjedźene puſchcźenje powětronja bě ſańdźenu njedźelu wjele tyßaz ludźi na tudomny tſělnik pſchiwjedło. Saſtupny pjenjes pak je jenoż 2500 woßobow ſapłacźiło, mjes tym ſo wulka hromada ludu ſ wonka wobłoženeho měſta woſta, tak ſo „towaŕſtwo ſa ſpěchowanje powětroństwa“ ßwoje wudawki njeje mohło ſe ſaſtupnym pjenjeſom ſarunacź a ſo je wo 50 hrimnow ſchkodowało. Hdyż bě ßo ballon, kotryż 12 muži tudomneje dobrowólneje wohnjoweje wobory dźerżeſche, ſe 400 kubiknymi metrami palneho płuna ſ měſchcźańſkeje płunaŕnje napjelnił, a ßo korb k njemu pſchipowěßnył, ßo ſ nim powětronjeŕ Feller do powětra puſchcźi. Powětroń ßo ſ wětrom k połdnju njeßeſche a bě pſchi jaßnym kraßnym wjedrje daloko widźecź. Mjes Cźerwjenymi Noßlizami a Semizami Feller płun ſ balona puſchcźi a ſbożownje k ſemi pſchijědże. S pomozu tamniſchich wobydlerjow ßo powětroń rucze na Semicźanſke dwórniſchcźo dowjeſe, ſ wotkal ßo knjes Feller w 9 hodź. do Budyſchina wrócźi. Wón bě 2300 metrow wyßoko jěł, w tejle wyßokoſcźi bě powětr pſchi 7 gradach cźopłoty jara ßuchi. Delka na ſemi bě w tym ßamym cźaßu něhdże 20 gradow cźopłoty.

— **(Wuhłady na pſchichodne wjedro.)** Wěſchcźenja wjedrowěſchcźerja w Sſerbach ßu ſaßo nadpadnje trjechiłe. Sa cźaß wot 1. hacź do 13. junija bě wón do prědka prajił, ſo ßo wjedro połěpſchi, a po 13. juniju dyrbjachu rjane ßłóncźne dny pſchińcź — to wſcho je ßo tak ſtało. Sa bliżſchi cźaß Rudolf Falb deſchcźowe wjedro wěſchcźi. W juliju ſmějemy po Rudolfu Falbje wot 1. hacź do 10. dnja rjane cźopłe wjedro, wot 24. hacź do 26. dnja deſchcźe a poßłednje dny měßaza njewjedra a ſliwki. 14. a 29. dźeń julija budźetaj kritiſkaj (rosßudnaj) dnjej 2. rjadownje, kotrajź njewjedra a deſchcźe pſchinjeßetaj. Auguſt budźe w pſcheréſku ßuchi. Jenoż prěnje dny budża hiſchcźe deſchcźikojte, też ma ßo 12. a 28. anguſta mokre wjedro wocźakacź.

— Pońdźelu ßu tu 25 lětneho woženjeneho ſchewza Gleisberga ſajeli. Wón je pjecźa jenu połſcheſtalětnu holcźku do ßwojeho bydła wabił, ſo by ſ njej na njekaſanſke waſchnje wobkhadźał.

S **Bělczez.** Pjatk tydźenja w nozy je ßo do tudomneje Schpótkez korczmy jedyn paduch łamał. Prědku pſchi dróſy wokno roſtłócźiwſchi je wón woknowej wokenzy ſ nutſka ſtwy, ſ wobeju bokow wokna ßo hromadu ßuhażej, na to waſchnje wocźinił, ſo je najſkerje ſ nożom hocźku, kotraż wokenzy hromadże dźerżeſche, wuſběhnył. Na to je do hoſcźenzſkeje ſtwy ſalěſł a 3000 zigarow kranył. Pakoſtnik je wjedźał hódnoſcź zigarow derje takſérowacź; pſchetoż wón je ßebi runje najlěpſche pjecźnowychpjenjeżkowſke k ßobuwſaczu wubrał.

S **Korſymja.** Na jenym tudomnym polu ßu wóndano 2 1/2 metra dołhe rożkowe ſtwjelzo namakali. Mejſka mokrota je też w naſchich ſtronach żitam jara hojiła. Jeli ſo deſchcźe żně njeſkaża, budże ßo lětża wjele żita domoj khowacź. Ratarjam je popſchecź, ſo bychu bohate żně niſke płacźiſny trochu narunałe.

— (Ruku ſłamał.) Hubjene ßwjatki je ſeržant Winkler wot grenaděrſkeho regimenta w Draždźanach, kotryż bě tu na wopyt pſchiſchoł, ßwjecźił. Po cźmje po ſkhodże dele panywſchi ßebi wón ruku dwójzy ſłama.

S **Huſki.** Naſche ſerbſke mißionſke towaŕſtwo ßwjecźeſche ßrjedu 16. t. m. ßwjedźeń ſwonkowneho mißionſtwa w Huſzy. To běſche rjany, lubosny ßwjedźeń. S bohateho wobdźělenja a rjaneho wuhotowanja pósnachmy, ſo ßo woßadni wjeßelachu, ſo mózachu tón ßwjedźeń w ßwojim lubym Božim domje ßwjecźicź. W 2 hodź. ßo nahładny ßwjedźeńſki cźah ſeſtupa a ſ dwojej hudźbu pſchedfaru pſchicźeże. Prěnje pſchińdźechu ſchuliſke dźěcźi ſe ßwojimi wucźerjemi, potom młodźina. Sady młodźiny ſaſtupichu do ßwjedźeńſkeho cźaha knjeża duchowni, kotrychż běſche 14 na ßwjedźeń pſchiſchło. W jich ßrjedźiſnje wohładachmy knjeſa tajneho zyrkwinſkeho radźicźela Kellera. Sady knjeſow duchownych pſchińdźechu zyrkwinſzy, ſchuliſzy a gmejnſzy prjódkſtejerjo, wojeŕſkej towaŕſtwje ſ Huſki a ſ Hnaſchez a na kónzu běchu ſaſtupjene żonjaze mißionſke towaŕſtwa, kotreż ßu nam woßebje rjane wopokaſmo cźopłeho ſahorjenja ſa ßwjaty ſkutk mißionſtwa, we woßadże bydlazeho. Pſched zyrkwju witachu naß rjane cźeßne wrota ſe ßerbſkim a němſkim mißionſkim poſtrowjenjom ſ Božeho ßłowa. Do Božeho doma ſaſtupiwſchi wohładachmy jón nanajrjeńſcho wupyſcheny. S klětki ſtrowjeſche naß rjany wěnz ſ tymi ßłowami: „Bóh chze, ſo by wſchitkim ludźom pomhane było.“ Prěnje wotmějeſche ßo němſke ßwjedźeńſke kemſchenje. Knjes duchowny Vogt ſ Łupoje prědowaſche wo Jan. 10, 16 a pſchiwoła mißionſkej ßwjedźeńſkej woßadże: Mißionſke dźěło ſałoži ßo na paſtyŕſku lubosću Jeſom Khryſta: 1. Wona ſwopſchimuje wſchitkich a naſche wocźi na póhanow wobrocźi; 2. Wona cźěri Jeſußowych k dźěłu w mißionſtwje a 3. lubi temu dźěłu wěſty a kraßny wuſpěch. Do prědowanja ſpěwaſche knjeni lěkarjowa Očina ſ Huſki nam ſ rjanym kłoßom Händlowu modlitwu: Sswjaty, ßwjaty, ßwjaty atd. a po prědowanju wuſpěwachu ſchuliſke dźěcźi ariju. Sſerbſke kemſchenje ſapocza ßo w 4 hodź., hdyż běſche ßwjedźeńſki cźah do Božeho doma pſchicźahnył. Sſerbſke mißionſke prědowanje dźerżeſche knjes farař Běrnik ſ Klukſcha wo tekſcze Mat. 24, 16 ſ tym napominanjom: My mamy ßo ſa to ſtaracź, ſo by evangelijon prědowane było po wſchěm ßwěcźe: 1. To je wola naſcheho Knjeſa, ſo by ßo evangelijon wſchemu ßwětej prědował, 2. To je żadanje wſchitkich ludow, ſo bychu ſłyſcheli prědowanje ßwjateho evangelija. Wobaj ßwjedźeńſkaj prědarjej ſ hnujazymi ßłowami poßłucharjam do wutroby rěcźeſchtaj a jich ſahoriſchtaj k luboſcźi ſa mißionſtwa bjes póhanami. Sa to ßwědźi rjana kolłekta, kotraż je ßo ſa mißionſtwo bjes póhanami naſběrała. Wona wunjeße na němſkim kemſchenju 166 hr. a na ſerbſkim 182 hr. Wołtaŕnu Božu ſłużbu mějeſchtaj na němſkim kemſchenju knjes farař Mrózak-Budeſcźanſki a knjes farař Rencź-Wjeleczański, na ſerbſkim knjes farař Kubiza a knjes farař D. Imiſch. So je ßo ßwjedźeń tak

rjenje poradźił, ja to mamy ßo na prěnim lubemu duschowpasthyrjej Huscźanskeje woßady, knjesej fararjej Handrikej, najwutrobnischo podźakowacź, kaž tež wschitkim, kotsiž ßu jón se wopornjwej luboscźu wuhotowacź a porjeńschecź pomhali.

S **Ketliz.** Pjatk, dźeń 11. junija, ßo tudy popołdnju wot tsjoch hodźin khowanje wyßokodostojneho k. fararja em. Michała Domaschki, dźeń 6. junija na tudomnym kapłanstwje pola ßwojeho lubowaneho k. ßyna sbóżnje dokonjaneho, na wulzy ßwjatocźne waschnje wotdźerża. Jeho poßlednje kožo běschtej pocześcźowanje a dźakomna luboscź s mnohimi pletwami, wěnzami a palmami jara rjenje wudebikej. Mjes nimi widźachmy tež wulki lawrjenzowy wěnz, wupyscheny s cźornym schlewjerjom a rjanej ßeklu w ßerbskich barbach, na kotrejež kónzomaj běchu te ßłowa wocźischcźane:

Pobožnemu sławnemu serbskemu pěsnjerjej z dźakownosću poswjećiła **redakcija „Serbskich Nowin“.**

Mjes tsjomi wjechlatymi palmami wusnamjenjesche ßo ta, kotruż běsche Macźiza Sserbska póßłała, psches ßwoju wulkoscź. S pyschnymaj buketomaj najkraßnischo wuhotowanu palmu debjesche tež wulka ßekla, s běłeho atlaßoweho banta swjasana, na kotrejež dołhimaj kónzomaj, se skotymi franzami wobrubjenymaj, tele ßłowa, wot k. seminarskeho wyschscheho wucźerja Fiedlerja w Budyschinje sestajane, rjenje wocźischcźane stejachu:

Dopomnjenju

na zbóżnje wusnjeneho horliweho wótčinca, swěrneho Serba, wysokodostojneho knjeza

Michała Domašku,

ryćerja kralowskeho sakskeho Albrechtoweho rjadu I. klassy, w swojim času derjezasłużbneho fararja w Nosačicach, serbskeho spisaćela a spěwarja duchownych khěrlušow, sobuzałożerja a čestneho sobustawa Maćicy Serbskeje, na dnju jeho khowanja 11. junija 1897 we wutrobnej dźakownosći poswjećene wot **předsydstwa a wubjerka Maćicy Serbskeje.**

Što zwony žarowanske zynki zwonja
A želnu powjesć njesu do Serbow?
Što tyšna skórźba wobstupuje row,
A komu sylzy lubosće so ronja?

Ach, po wšěch Serbach ze zrudobu zhonja,
A jěra ból so ryje do dušow,
Zo z nowa jedyn z wěrnych wótčincow,
Naš swěrny **Domaška,** běh časny skonja.

Wón Božu winicu je hajił swěru
A ćiše spěchował twar zionski,
Też k Božej česći trjebał Swoju lěru.

Nětk swjatok je, Bóh Jeho woła k měru,
So rjeńši sabat Jemu zyboli,
A Khrysta prawdosć debi Jeho wěru.

Měj horcy dźak, też Serbow sylzy praju,
Dźak za wšo wótčinstwo, Ty nadobny!
Štož pisał, dźěłał za Swój narod Sy,
To Serbjo do wutrobow zarywaju.

Měj dobru nóc! Njech stawy w rowje tłaju,
Twój duch, za wyšši přebytk stworjeny,
Je nětko njewuprajnje zbožomny,
Hdźež měra palmy wěja w Božim raju.

My hišće w ćěmnym dole khodźić mamy,
Křiž nosyć, přětrać horjo žiwjeńske,
Hač přez Khrysta też njebjo dočakamy.

Tam, hdźež my rjeńše słónco powitamy,
Hdźež duše křewja dychi salemske,
So junu z Tobu zaso wohladamy!

Jako bě ßo kaschcź nad drohim njebocźiczkim sanknył a pśched diakonatom na mary stajił, wuspěwaschtej schula a bohacźe shromadźene pschewodźerstwo, mjes kotrymż bě też wulka ßyła kk. duchownych s bliska a s dala, spěw: „Laßt mich geh'n —“, na cźoż ßo kaschcź pod swonjenjom a spěwanjom khěrluscha: „Jesuß moja nadźija —“ do Božeho domu njeßesche a pśched woltař staji. Tam sanjeße ßo nětko khěrlusch: „Christus, der ist mein Leben —“, po cźimż k. farař lic. th. Rjeńcź na sakožku ßłowa ßwjateho pißma, w 2. schtucźzy 89. psalma stejazeho, němsku cźělnu rěcź dźerżesche, po kotrejź ßo Nägeliowa motetta: „Nach der Heimat —“ spěwasche. Na to stupi k. farař Wicźas s Noßacźiz na woltař a rěcźesche najprjedy němski a potom ßerbski na podkožku Božeho ßłowa, w liscźe na Hebrejskich w 7. schtucźzy 13. stawa napißaneho: „Spominajcźe na waschich wucźerjow, kiž wam Bože ßłowo ßu powjedali a kedźbujcźe na tón wukhód jich sadźerżenja a cźińcźe po jich wěrje“. Nětko ßłědowasche rěcź k. fararja Scheufflera s Lěwałda, sakożena na ßłowa w scźenju Swj. Jana 9, 4, k cźemuż k. farař Grunewald s Nowosalza ßłowa wutrobneho dźaka pschisankny. Na to spěwasche ßo motetta wot Fr. Schneidera: „Saßowidźenje“ se ßerbskim tekstom, po kotrejź knjes farař D. Imisch s Hodźija na Boži woltař stupi a s młodźenskej cźerstwoscźu wulzy rjanu ßerbsku cźělnu rěcź dźerżesche a to na podkožku ßłowa ßwjateho pißma, w 1. Kor. 12, 4. 7. stejazeho a ja tónle dźeń wot ßerbskeho biblijskeho pucźnika wusnoleneho: „Wschelake dary ßu, ale Jedyn Duch je. W kóždym wopokasaju ßo teho Ducha dary k temu, schtož wužitk pschinjeße.“ Po njej spěwasche ßo ßerbski khěrlusch cźo. 577: „Nasche dźěło je ßo stako, nětk ßo ßabat sapocźnje“, po cźimż k. farař lic. th. Rjeńcź w ßerbskej rěcźi kollektu spěwasche a žohnowanje wudźěli. Nětko njeßesche ßo kaschcź pod swonjenjom a spěwanjom ßerbskeho khěrluscha: „Moje žiwjenje ßy, Khryschcźe —“ k wupyschenemu rowej, kotremuż bu ßwjatocźnje pschepodaty a pschi kotrymż k. farař Jakub s Njeßwacźidła njebocźiczkemu ßerbskemu wótcźinzej w mjenje Macźizy Sserbskeje sa jeho ßwěrne wótcźinske skutkowanje mjes naschim lubym ßerbskim ludom dźakne ßłowa wuprajowasche a wot njeje póßłanu palmu na jeho row wupschestrě. Jako bě na to k. farař D. Imisch s Božeho ßłowa cźitał, kollektu wuspěwał a žohnowanje wudźělił, bě pohrjebna ßwjatocźnoscź s cźichim wótcźenaschom wobsankjena. Duž dha wotpocźuj w měrje, drohi dokonjany ßerbski wótcźinzo! Bóh płacź Tebi s wěcźnym derjehicźom, schtož ßy sa Bože kraleństwo mjes naschim lubym ßerbskim ludom cźinił! S tutym pschecźom sawdawamy Tebi poßlednju dobru nóz.

S **Bukez.** Schtwórte statne wucźerske městno w Bukezach ßo wuprósdni. Pódła sastojnskeho bydła jeho dokhody 1000 hriwnow wucźinja. Zadacźelio wo tole městno, kotsiž ßu ßerbskeje rěcźe mózni, chzyli ßo hacź do 30. junija pola kral. wokrjeßneho schulskeho inspektora Bacha w Lubiju samolwicź.

— Tudomny žandarm Balzer ßo 1. julija do Cotty pscheßadźi. Na jeho město je žandarm Nowak, w tu khwilu w Wósborku, postajeny.

— Nasch wulzy cźesćeny knjes farař Kubiza bliśsche dny do Thüringskeje wotpucźuje, so by tam wotkhorjenje a wocźerstwjenje pytał.

S **Wulkeje Dubrawy.** Tudomne kralowske sakske wojerske towarstwo ßwjeczi lětża 27. junija 25lětny jubilej ßwojeho wobstacźa. Kaž je błyschecź, ßo wjele wokolnych towarstwow na to hotuje, ßwjedźeń se ßwojej pschitomnoscźu porjeńschicź.

S **Kumwałda.** Pjatk tydźenja je ßo 70lětny khěžeŕ a tkalz Löffler, s cźežkimi myßlemi sajaty, wobwěßnył.

S **Mortkowa.** Tudomna sahrodnikowa Hana Batlikowa je ßo pońdźelu na łubi ßwinjazeho khlěwa wobwěßła. Kaž ßo sda, je wona s cźežkimi myßlemi wobjata ruku na ßebje složiła. W jejnej bydlenskej stwje na blidźe britej ležo namakachu. Duž ßebi myßla, so je ßebi ßamomordarka najprjedy krk pscherěsnycź chzyła.

S **Cźorneho Kholmza.** Tsecźi dźeń ßwjatkow je tu Mückenbergske biblijske towarstwo ßwój lětny ßwjedźeń ßwjeczikło. W kraßnje debjenym Božim domje farař Bjedrich s Njedźichowa němski a farař Malink se Sprejzow ßerbski předowaschtaj. Składowanje 62 hr. 12 np. wucźini. Po krótkej pschestawzy ßo wobdźělnizy na horu pschede wßu podachu. Tam bě mała klětka- ßrjedź selenych brěsow postajena, s kotrejež fararjo Wendt, Brunnemann s Mückenberga, Krügaŕ s Łasa, Klatt s Kroppena, superintendent Hoffmann s Halschtrowa a superintendent Kuring s Wojerez rěcźachu. Mjes jenotliwymi rěcźemi tudomne mužłke towarstwo pod wubjernym wodźenjom ßerbske a němske khěrlusche sanoschowasche, a s tym wjele k powyschenju ßwjedźeńskeje myßle pomhasche.

S **Wojerowskeho wokrjeża.** Lětusche rekrutěrowanje budźe ßo tu 21. junija wotbywacź.

S **Wóßliczeje hory.** W hrabinskej Arnimskej holi je ßo pońdźelu popołdnju něhdźe 60 jutrow khójnow spaliko. Kaž ßo sda, je woheń s njekedźbliwoscźu nastał.

Se **Shorjelza.** (Khostanska komora.) Cźeladnik Handrij Kopka s Hósdnizy bě jutry pońdźelu ßo s khěžkarskim ßynom Nowotnym swadźiwschi, tutemu s nožom wobliczo wot wócźka hacź do huby

dele rosrěsnył. Jeneho druheho, kotryž bě na njedoczinka teho dla ßwarił, bě wón ſ płotowej katu pſches khribjet dyrił. Wobſkorżeneho k jaſtwu na 1 lěto 2 měßazaj ſaßudźichu.

Se **Sslepeho.** Sswjedźeń ßwjateje Trojizy, 13. ßmażnika, běſche ſa naſchu woßadu woßebje ßwjatoczny a rjany; na nim ßo miſſionſki ßwjedźeń ßwjeczeſche. Prěni ras je ßo tajki ßwjedźeń pola naß ßwjecził. Hižo do ſapoczatka Bożeje ßłużby woßebite waſchnje ſwonjenja, tak mjenowane „bairowanje“, kotrež je jenoż na wulkich ßwjedźenjach waſchnje, naß na woßebitoſcz tuteho dnja pokaſowaſche. W 2 hodźinomaj dyrbjeſche ßo ßerbſka Boża ßłużba ſapoczecz; w 1 hodź. hižo běſche Boži dom pſchepjelnjeny, a wulka, wulka ßyła ßerbſkich kemſcherjow hiſchcże wonka czakaſche. Duż żana druha rada njebě, hacz ſo ßerbſka woßada ßo ſe ßwojeho wot młodźiny tak pſches měru rjenje wupyſcheneho Bożeho domu won na měſtno pſched zyrkwju poda, kotrež běſche też ſ brěſami wupyſchene a ſe ſchmrěkami wudebjene. Dokelż běſche Bóh luby Knjes dźeń wurjadnje rjany ſpożcził, je ßo zyły ßwjedźeń pod Bożim módrym njebjom wulkotnje poradźił. Sſerbſku woltarnu Bożu ßłużbu knjes ſuperintendenta Kuring-Wojerowſki wotměwaſche; ßerbſke prědowanje po wſchěch Sſerbach ſnaty duchapołny redaktor naſcheho czaßopiſa „Pomhaj Bóh“, knjes farař Gólcz-Budyſchinſki, wo Jap. ſkutk. 13, 47—49 dźerżeſche a miſſionſkej woßadże pſchiwoła:

Schtóż kſcheſczijan chze prawy bycz,
K miſſionſtwu dyrbi luboſcz měcz:
To Boża ßwjata wola je,
A żohnowanje ſ nami dże.

Knjes farař Malink-Sprewjanſki na wjeßeloſcz żohnowaneho dawanja ſa ßwjaty ſkutk miſſionſtwa w luboſnych a hnujazych pſchikładach pokaſowaſche; a knjes farař Mróſak-Rychwałdſki nutrnych poßłucharjow hiſchcże w duchu do póhanſkich krajow a waſchnjow, do póhanſkich hrěchow a żałoſczow, do póhanſkeje czmy a nozy dowjedże. S modlitwu a pożohnowanjom pſches woßadneho duchowneho ßo tuta rjana ßerbſka ßwjedźeńſka Boża ßłużba ſkónczi. — W 4 hodź. ßo němſka Boża ßłużba ſapocza. Hacz runjeż je w naſchej woßadże mało Němzow, běſche ßo tola ſe ßußodnych delnjołużiſkich wßow telko poßłucharjow ſhromadźiło, ſo běſche zyrkej pſchepjelnjena. Němſku woltarnu Bożu ßłużbu knjes Weſſel-Hähnichenſki wobſtara; němſke prědowanje mějeſche knjes farař Neumann-Jabłońſki, ßo ſkożuju na Jeſ. 60, 1—6, miſſionſku woßadu na dwě napominani pokaſujo: 1. Poſběhń ßwojej woczi a hladaj wokoło ßo, a 2. Stawaj a roſßwětluj ßo, pſchetoż twoje ßwětło pſchińdże. Knjes farař Deutſchmann-Podroſchſki w dležſchej roſprawje wo ſkutkowanju a dźełanju naſchich evangelſkich miſſionarow w póhanſkim kraju a wo hroſnoſczach póhanow, kotrež naß dyrbja k tajkemu ſkutkowanju nawabicz, rěczeſche. S wutrobnej modlitwu a dobroproſchenjom ſa póhanow a ſe żohnowanjom pſches knjeſa ſuperintendentu Zybalinſkeho ßo tuta Boża ßłużba ſkónczi. Wunoſchk kollekty bě 185 hriwnow 26 np. — Wutrobny dźak njech je też hiſchcże na tutym měſtnje prajeny patronej naſcheje zyrkwje, knjeſej hrabi Arnimej-Mużakowſkemu, kotryž je po ßwojim ſnatym kſcheſczijanſkim dobroczinym waſchnju wſcho to, ſchtoż je ßo k wupyſchenju trjebało, darił. — Bóh luby Knjes pak daj, ſo by tutón miſſionſki ßwjedźeń ſ wulkim żohnowanjom ſa naſchu woßadu był.

Wußudźenja.

Kawniſki ßud. Pſchekupſki pomoznik Emil Fritzſche ſ Wjeleczina bě ſ hoſczeńzkeje ſtwy korczmarja Kudźele w Budeſtezach ſ njeſamknjeneho büffetoweho kaſcheczika 1 hr. 50 np. kranył. Pakoſtnikej 5 dnjow jaſtwa pſchißudźichu.

W pjanoſczi bě wyſchſchi ſchwajzar Ernſt Sſymank w Hodźiju tamniſcheho żiwnoſczerja Rjencża na dróſy ſ tołſtym kijom na hłowje a na rukomaj krwaweho ſbił. Wón ma ſa to dwě njedźeli w jaſtwje ßedźecz.

Piwarza Kellera w Rakezach, kotryž bě wobſkorżeny, ſo ſ leżomnoſczemi po pſchemyßlniſkim waſchnju wikuje, ſa tole pſchemyßło żanych dawkow njedawajo, někotrych prawnych pſchiczinow dla wuwinowachu.

Czeladnik Mikławſch Krawczik w Prawoczizach, dla ſranjenja liſtneho potajnſtwa wobſkorżeny, bě bjes ſamolwjenja wuwoſtał. Kawniſki ßud teho dla wobſamknu, jeho ſajecz dacz.

Żiwnoſczerjej Ernſtej Hennigej w Budeſtezach bě hamtſke hejtmanſtwo 5 hr. pjenjeżneho khoſtanja napołożiło, dokelż běchu pjecża Hennigowe kury do tamniſcheho Běrkez pola běhałe. Běrka, kotryž ßebi ßudniſke wußudźenje żadaſche, mějeſche ſ tym wuſpěch. Njedoßahażych dopokaſmow dla jeho wuwinowachu.

Dźełaczeŕ J. A. Budař w Delnjej Hórzy bě ßo w nozy 6. haprleje do Łuhowſkeho knjeżeho dwora pſchiwacził a bě w kruwałni dleſchi czaß dźowkam, kotrež tam ſpachu, ſe ßwojim nacziſchczinym waſchnjom nózne ſpanje kaſył. Jemu teho dla pjecz hriwnow pjenjeżneje pokuty napołożichu.

Skałarja Guſtava Gneußa w Zicżenju, hižo woſpjet khoſtaneho, kotryž bě w pjanoſczi w Hodźiju ſjawny měr kaſył a w tamniſchej běrtlinje wokno roſbił, k jaſtwu na tydźeń a k jaſtwu na ſchtyri dny ſaßudźichu.

Rólny pohoncz Pawoł Buſch w Małßezach bě mjes Czichońzami a Żidowom konjazu deku, ratarjej Gräſje w Budyſchinje ßłuſchazu, namakał a wobkhował. Dla tehole pſchekſchiwjenja ma wón 10 mk. pokuty ſapłaczicz.

Khoſtanſka komora. Czeladnik Jan Bjedrich Förſter ſ Borſchczże bě, hdyż na knjeżim dworje w Rennersdorfje ßłużeſche, ßo woſpjet do wowßneje łubje łamał a ſa konjow ßwojeho knjeſa, ſ kotrymaż jěſdźeſche, wowß kranył. Jeho k arreſtej na ſchěſcz njedźel ſaßudźichu.

Sa naſch ßerbſki dom

bě ßo dotal nahromadźiło: 40,469 hr. 74 np.

Dale ßu ſa njón darili:

Miliduch a Brónmil pſchi wowczej hłowje . .	—	40
Brónmil Rakeczanam wudyril	—	20
hoſczo na Schwezkez kwaßu w Hnaſchezach pſches braſchku Schenka	9	30
hoſczo na Lehmannez kwaßu w Droždżiju pſches braſchku Paula	4	40
knjes J. K. ſ Hodźija	2	—
knjes dr. Muka w Freibergu	1	—

Hromadże: 40,487 hr. 4 np.

S dźakom kwituje

J. Bartko,
ſarjadnik Maczicżneho doma.

Přilopk.

* Żałoßne njeſboże je ßo ßobotu wieczor na Tempelhofſkim polu pola Barlina ſtało. Snaty powětronjeŕ dr. Wölfort bě ßo ſ mechanikom Knabu w ßwojim wodźliwym powětronju do powětra puſchcził. Spody powětronjoweho czołma bě benzinowy motor, kotryž powětronjowe kſchidła czerjeſche. S wopředka ballon derje pſchecziwo wětſikej leczeſche. Na dobo ſ czołma płomjo wupraßny, w bliżſchim wokomiku ßo hrimotajzy ſałußny, a ballon bě do płomjenjow ſawaleny. Ballon dele na jene twarniſchczo praßny a wſcho drjewo wokoło ßebje ſapali. Wölfertowe a Knabowe czełko běſchtej żałoßnje wohidżenej. Hornje czełko bě wopalene a żiwot roſpróty.

* Kak żałoßne waſchnje mjes narodowzami w Transvaalſkej knjeża, jedyn liſt wopißuje, kiż je ßo jenym Barlinſkim nowinam ſ Transvaalſkeje pózłał. Tam ſteji: Po ßmjerczi krala Ba-Wendaſkeho luda ßu Kafferoju ſaßo wſchě hroſnoſcze wukonjeli, wo kotrychż wſchitzy, kiż ßu ßrjedźnu Afriku pſchepuczowali, powjedaja. Tak rucże hacz jeho najbliżſchi pſcheczeljo — wón je w domje ßwojeje najlubſcheje żony wumrjeł — wo ßmjerczi hłownika ßwojeho luda ſaßłyſchachu, woni po ſdaczu w kralowym mjenje, wſchitkich mużow k wuradźowanju ſwołachu. Sskużobnizy ßu ſ dźela roſczekali, dokelż ßo wo żiwjenje bojachu. Tak bórſy hacz běchu ßo wſchitzy mużojo ſhromadźili, najbliżſchi ſ pſchiwuſnych na jeneho ſ nich pokaſa, ſawoławſchi: „Ty dyrbiſch ſ kralom hicz!“ Lědom bě ßo ßurowe ßłowo, kotrehoż wopſchijecże kóżdy ſnajeſche, wurjekło, ßo wſchitzy pſcheczeljo na woſnamjenjeneho walichu a jeho wuwjaſachu. Potom tak dołho ſe ßochorami do wbohoho człowjeka pjerjechu, doniż ſabity njebě. Lědom bě prěni morwy, duż ßo hižo ſaßo ſawoła: „Ty dyrbiſch ſ kralom hicz!“ A ſ nowa ßo krawne mordowanje ſapocza. Dżeßaczoch człowjekow tak do ßmjerczе czwilowachu, a to wſchitko w kraju, kiż ßo ſ „ziviliſaziju“ khwali, w kotrehoż hłownym měſcze ßo elektriſke ßwětło ßwěczi. Sabiczi, wot kuſtarjow ſ wjetſcheho dźěła ſa kralowych mordarjow woſnamjenjeni, njeßmědża ßo pohrjebacz, ale dżiwje ſwěrjata dyrbja jich ſeżracz. Kralowe czełko ſamurjuja w domje, w kotrymż je wumrjeł. Durje a ſczěny jeho rowa ſ hlinu polěpja, ſo by czełkowa wóń tak ßylnje ſ njeho njeczahnyła. Sa lěto, hdyż je żarowanſki czaß nimo, krala na pohrjebniſchczo jeho prjedownikow pohrjebaja. Tole ßurowe waſchnje Ba-Wendow a jich pſchiwěra, ſo je

kral skónzowany byl, žu w zyłocze teßame, kajkeż w Asancze a w połnóżnej Togo=krajinje knjeża. W Asancze po kralowej žmjerczi sta ludźi sabija, so bychu krala stronu pschewodżeli, s wjetscheho dżela kupjenzow. Jendżelczenjo tu khwilu wudawaja, so žo tajkich człowskich woporow dla s wójnu na Asantow měrja, ale nichtó jim to njewěri; w połnóżnej Togo=krajinje njewinowatych człowjekow, kiż dyrbja s kralom hicź, njesabiwaja, ale jich jěd picź nusuja, na czoż s wjetscha wschitzy tajzy wumru.

* (Czežny, dobry człowjek na dobo mordać.) W Kalku pola Kölna nad Rheinom žo dwaj pschecżelej w hosczenzu s revolverom paraschtaj. Sebi myßlo, so je prósdny, saměri žo jedyn s njeju do młodeje knježny a podótkny žo spuschczadka. Kulka sjedże holzy wysche wóczka do hlowy a mori ju. Skuczeŕ žo žam polizajstwu pschepoda.

* W Merzdorfu pola Zybalnje tele dny jena smijiza jenu žlużobnu dżowku, wrjóß torhazu, do ruki kußny. Sranjenej žu ranu hnydom wuzyzali, ruku pschekaßali a holzy žo khětro wjele ruma napicź dali. S tymile žrědkami žo poradźi, wot holzy wschón strach wotwobrocźicź, tak so žo hacź dotal žanych słych scźěhwkow smijizyneho kußnjenja njejßu pokasake. S hłownym žrědkom pschehacźazy jěd je alkohol, po tajkim žylny palenz abo žylne wino.

* (Mordaŕstwo a žamomordaŕstwo.) W Pichelsdorfje pola Spandawy žo piwowy pohoncź Weber s wěstej Bruckmannez wodżesche, kotraż bu jemu njeżwěrna, hacź runje bě s jeju luboważy jene dżéczo wuschko. Prěni dżeń žwjatkow Weber do wobydlenja žwojeje lubeje pschińdże, wsa, wot nikoho njewidżany, žwojeho poldralětneho žynka s kolebki a s nim do rěki Haboly skoczi. Wobaj žo tepischtaj.

* 60lětna holza, kotraż nochze pschißahacź, je jena kubleŕka w jenej wßy pola Verdena w Hannoverskej provinzy. Hdyż žo wona psched Verdenskim žudom sapowjedźi, žwoje žwědczenje s pschißahu wobkrucźicź, ju k 20 hriwnam pjenježneje pokuty saßudźichu. Wóndano žu jej saßo skasanje k žwědczenju a pschißahanju póßkali. Tola wona też nětkole hischcże nochze pschißahacź a praji: „Wěrnoscź chzu rjez, ja hischcże ženje czaß žiwjenja njejßym pschißahaka. — Duż też na stare dny njebudu pschißahacź.“

* (Sa dwě lěcże jako koscżowz namakany.) Wulki rózk lěta 1895 žo s Arkoskich kupjelow hóscź Gappold s Prahi na njewußlědżomne waschnje shubi. Wón bě žo na wukhod do Rivy nastajił a njebě žo wot tam saßo wrócźił. Tónle podawk mjes hoscźemi Arkoskich kupjelow wulke dźiwanje sbudźi; wyschnoscź pilnje sa nim žlědźicź da, tola wscho prózowanje njemějesche wuspěcha. Duż skónczńje měnjachu, so je do Gardaskeho jězora panył a žo tepił. Nětkole sa dwě lěcże žo tamny njewuhudajomny podawk rosjaßni. Tele dny je murjeŕ Angelini, sajazy honjo, Gappoldowy koscżowz w jenej skałowej schkałobje wußlědźił. Koscżowz wjeczor do Rivy pschinjeżechu, hdżeż w jeho drastnych shytkach słoty czaßnikowy rjeczas bjes czaßnika, pjenježnu móscheń s tsjomi dwazyczihriwnowskimi słotymi a visitne khartki s mjenom Gappoldowje żony namakachu. Każ žo sda, je Gappold do schkałoby panył a w njej, dokelż njeje s njeje wulęscź samohł, s hłodu wumrjeł.

* Psche skótny mór njeje žo po wuprajenju ratarskeho ministra w kapskej koloniji w Afriziy Kochowy žrědk spomożny wopokasał. Po powjescźach jeneho farmarja (ratarja) ma žo s tym žrědkom tola hinak. Tón farmaŕ je tabellu wudał, s kotrejež je widżecź, so tón žrědk tak zyle saczißnycź njeje. W Shmithfieldże bě wot 27. februara hacź do 12 měrza, prjedy hacź tam skótny mór wudyri, 304 howjadow schczěpjenych, s kotrychž je 28 spadako. Se 147 skoczatow, po wudyrjenju móra schczěpjenych, žu 114 do jamy czißnycź dyrbjeli, s 199 njeschczěpjenych pak 98. S 550 howjadow, kiż město Smithfield wobżedżesche, je 240 spadało. W Vermaaku s 73 schczěpjenych skoczatow 18 sahiny, w Calcondraasu se 138 schczěpjenych 13, w Korhansoanteinje s 234 schczěpjenych 5. Tutón farmaŕ ma doprědkaschczěpjenje sa dobre, runjež žo s nim skótny mór rosnoscha.

(Zyrkwinske powjescże hladaj w pschikosy.)

Pschedawanje trawy.

Schtwórtk 24. junija dopołdnja wot 10 hodżin ma žo $10\frac{1}{2}$ kórza farskich łukow w **Hrodźischczu** (pschi Borschczanskich mjesach, we Łużkach a w Kukaczu) po sahonach na pscheżadżowanje pschedawacź. Sapoczatk pschi Hrodźischczansko=Borschczanskim pucźu na pruskich mjesach.

Proschiska zyrkej ma 12—1500 hriwnow po $3\frac{1}{2}$ % na dobru hypothekariśku wěstoscź k 1. junijej wupożczicź.

Wutoru 22. junija dopołdnja w 11 hodź. ma žo prjedawschi Brodźiz hoscźenz w Měrkowje na pscheżadżowanje pschedawacź.

Schtwórtk 24. junija dopołdnja w 10 hodź. budże žo kubło czißło 21 w Konjezach pola Ralbiz, Marji Jeschzynej łuschaze, 28 akrow 21 □prutow wulke, bjes hospody a wumjenka, na pscheżadżowanje pschedawacź.

W Mjeschizach je maka sahrodniska żiwnoscź czißło 6, 12 kórzow leżomnoscże wopschijaza, s maßiwnym domskim bjes hospody a wumjenka hnydom na pschedań abo na pschenajecże.

Hoscźenz w Pomorzach pschi dwórnischczu s 11 kórzami pola a łuki je s morwym a żiwym inventarom hnydom na pschedań. Dalsche wukasa Emil Säuberlich w Budyschinje.

Żiwnoscź na pschedań.

W **Boschezach** je wulko sahrodniska żiwnoscź czißło 22, wopschijaza 30 kórzow leżomnoscże, s 286 dawskimi jenoscźemi poczeżena se żiwym a morwym inventarom dla wotemrjecża hospodarja na pschedań. Pola blisko doma leża.

Khěża czißło 48 pod hrodom pola Budyschina s rjanej sahrodu a pschimjesowazej łuku je płaczißny hódno na pschedań. Dalsche je shonicź psched schulerskimi wrotami 17 po 1 skhodże.

Sahrodniska żiwnoscź czißło 6 we Wbohowje pola Njeżwaczidła, 21 kórzow wulka s 223 dawskimi jenoscźemi je se żiwym a morwym inventarom s rjanymi żnjemi se žwobodnje ruki hnydom na pschedań. Dalsche je pola wobżedżerja shonicź. **E. Bergan.**

Khěża na pschedań.

Schikwana, derje žo danjaza khěża se sahrodu, žrjedź města leżaza, je tunjo na pschedań psches **C. A. Manitza** na schulskej dróży 3 po 1 skhodże.

Nowa khěża czißło 20 w Libuchowje se 4 kórzami pola je na pschedań.

Na žudnistwje w Budyschinje ma žo na pscheżadżowanje pschedawacź: 26. junija dopołdnja w 11 hodź. Scholczźiz khěża na Zidowje, na 7000 mk. taksér.

Dwoje trjebane **khlamowe durje, stwinske durje** a jene **żelesne durje** žu tunjo na pschedań na swonkownej lawskej haßy 8.

Ssnproschna ranza je na pschedań we **Lahowje** czißko 15.

Proßata na pschedań.

Proßata běleje Yorkshirskeje a też czornopißaneje Berkshirskeje raßy, kotreż žo jara lohko wukormja, žu pschežo po czaßej pschimerjenych nikich płaczisnach na pschedań na knježimaj dworomaj w **Budyschinku** a **Pschiwczizach.**

Ssuscheny połcź punt po 70 np., pschi 5 puntach po 65 np., **żwinjaze mjaßo s brjucha** punt po 60 np., **wuschkrjeny tój** punt po 45 np., pschi 5 puntach po 40 np., **kołbaßowy tuk** punt po 50 np., pschi 5 puntach po 45 np., tucźne **howjaje mjaßo** punt po 55 np., zyle tucźne po 50 np. porucza **G. Hildebrand** na jerjowej haßy.

Czerstwy tucźny **howjasy a żwinjazy brjuch** punt po 50 np., **żuscheny żwinjazy brjuch** punt po 60 np., **kołbaßowy tuk** punt po 40 np., druhu druzinu dobreje kołbaßy punt po 50 np. porucza **Otto Pötschke** na żitnej haßy.

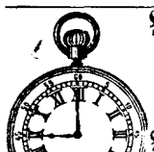

Pschedawanje a porjedżenje

wschěch druzinow **czaßnikow.**

Płaczisny najtuńscho a rukowanje na dw lěcże.

Gustav Mager, czaßnikaŕ 11 na żerbskej haßy 11 pschi starych kasarmach.

Derje dżełane **sofy** a **matrazy** porucza tunjo **E. Schubert,** tapezeraŕ a żedlaŕski mischtr na jerjowej haßy.

A. Poppe

na Mużakowskej dróży 7 kóżdu dżělbu kołaneho żelesa, lateho żelesa, hadreschczow, koscżow, papjery, zynka atd. po wyßokich płaczisnach kupuje.

Sslódke palenzy

liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.

porucza **Moritz Mjerwa** pódla Pětrowskeje zyrkwje.

Destillazija snatych dobrych palenzow po starych tunich płaczisnach.

Union=kognak

po wschěch płaczisnach dostacź

pola **Schieschki a Rjeczki.**

Murjerjo

pschi twarje **hólczeho wustawa** w **Małym Wjelkowje** hacź do symy dżélo dostanu. **E. Schneider,** twaŕski mischtr.

Dobrowólne pschesadźowanje.

Po žadanju herbow žiwnoscźerja **Jana Schönfelda** w **Wulkim Wjelkowje** mataj žo k jeho sawostajenstwu žłuschaza sahrodniska žiwnoscź fol. 1, w wopalnym katastrje pod czišło 33 sapisana, a pólny sahon fol. 44 Wulkowjelkowskich leżomnostnych knihow, kotrajž staj hromadźe na 10,000 hriwnow taksěrowanaj, a wschón žiwy a morwy inventar

žrjedu 23. junija 1897 dopołdnja w 9 hodźinach

na městnje žamym w **Wulkim Wjelkowje** na pschesadźowanje pschedawacź.

Wschо dalsche je w wuwěscheńzy w korczmje w Ssmochczizach a na žudnistwowej tafli widźecź.

W Budyschinje, 14. junija 1897.

Kralowske hamtske žudnistwo.

Pondźelu a **wutoru, 21.** a **22. junija 1897,** žo pola podpisaneho žudnistwa dla czišczenja wobkhodnych stwow jenož **nuzne** wězy wobstaraja.

W Budyschinje, 4. junija 1897.

Kralowske hamtske žudnistwo.

Hecht. Kühne.

Sswjedźeń znutskowneho mišionstwa w Porschizach.

Wutoru 6. julija směje žo, da-li Bóh, w Porschiskim Božim domje **žwjedźeń znutskowneho mišionstwa.** Sserbska Boža žłužba sapoczńnje žo popołdnju w dwěmaj, němska popołdnju w schtyrjoch. Na žerbskim kemschenju budźe knjes farař Jakub s Njeżwaczidła, na němskim knjes diakonus Domaschka s Ketliz předowacź.

Wschitzy pschecźeljo Božeho kraleswa žo na tutón žwjedźeń lubosnje pscheproschuja.

Zyrkwinske pschedstejicźerstwo.
Krygar, farař.

Towarstwo Sserbskich Burow za Ralbiczansku wožadu

směje na dnju **„žwj. Jana“,** t. j. **24. t. m.** popołdnju w 6 hodź. shromadźisnu w **Konjezach.** Wo prawje bohaty wopyt proży

pschedžydstwo.

Lischcza jama (Fuchsbau)

w Budyschinje

porucza po žwojej znatej dobrej a bohatej jědźnej kharcźe

czopke a symne jědźe

kaž tež rano wot 7 hodźin hotowu jědź, porziju po 40 np.,
najlěpje wothladane piwa a wina.

Dalokorěcznik 70. S poczesczowanjom

O. Dietrich.

Pola mje žo žerbski rěcźi.

Sczinowe plecźenje

k wjerćham se sazynowanym grotom ma tunjo na pschedań

Adolf Kaup w Budyschinje.

Maćica Serbska

chce na swojej leżomnosći — na lawskich hrjebjach — nowy **Maćičny dom** twarić, a **ručne, murjerske a ćesliske dźěła** tomu přepodać, kotryž je najtunišo wuwjedźe.

K tomu zestajene blankety móža so za 2 hr. 50 np. w Smolerjec knihićišćerni w Budyšinje a pola knjeza architekta Grothy w Drježdzanach (Marschallstr. 38) hač do 24. junija dostać. Też móža so tam drobniše twarske naćiski přehladać. Wróćić maja so wupjelnjene blankety do Smolerjec knihićišćerńje hač do **1. julija 1897.**

Maćica Serbska wobkhowa sebi prawo, twarskeho mištra z najmenje žadacych sebi wuzwolić.

Twarski wubjerk.

Rakečanske serbske towarstwo „Lipa“

změjе, da-li Bóh, jutře njedźelu 20. smažnika popołdnju w 4 hodź. w Křižanec hosćencu swoje **měsačne posedźenje.** Přednošk budźe so dźeržeć. Wěsteje přičiny dla so přeje, zo bychu so wšitcy zešli. Duž sobustawy najpřećelnišo přeprošuje

předsydstwo.

Schórzuchi s **cźelazeje koże**

porucza po tunich płaczišnach

Heinrich Lange
pschi žitnych wikach.

Młoda schwarna žłužobna holza žo k 1. julijej w rěsaku na Tšelanskej drósy czišło 16 pyta.

Wotroczki a **dźowki** pyta

Säuberlich we Łasu.

Holza, na měschczańske warjenje a hospodarstwo žo wustejaza, žo pschi wulkej msdźe k 1. julijej do Budyschina pyta. Samolwicź pola **Khorle Meisela** w Budyschinje na hornczerskej haży czišło 21.

Holza je wžow, kotraž chze žo do Draždźan pschistajicź, dostanje dobru žłužbu pschi 12 mk. měsaczneje msdy. Dalsche je shonicź we wudawarni „Sserb. Nowin.“

✝

Po tym, zo smy wotemrjete cźło wysokodostojneho knjeza

farарja emer. **Michała Domaški,**

ryćerja kral. saksk. Albrechtoweho rjadu I. kl.,

k jeho poslednjemu wotpočinkej přewodźeli, spominamy z dźakownej lubosću na droheho njebohićkeho, kiž je 43 lět ze słowom a ze skutkom, přez wučenje a zadźerženje swojej něhdušej Nosaćanskej wosadźe służił jako swěrny zastojnik Boži. Z tej wěstej nadźiju, zo je wón nětk zašoł k swojeho Knjeza wjesełosći a zo jeho dźěło też přichodnje hišće dobre płody přinjese w tym Knjezu, wuprajamy jemu z hnutej wutrobu swój **dźak** do wěčnosće.

Jeho wopomnjeće wostanje pola nas w žohnowanju!

W **Nosaćicach,** dźeń 17. junija 1897.

Cyrkwinske prjódkstejeństwo.
Wićaz, duchowny.

(K temu cźišku pschiłoha.)

Pschiloha k czißlu 25 Serbskich Nowin.

Ssobotu 19. junija 1897.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smėje jutsje njedźelu rano w 7 hodź. diakonus Sarjenk ßerbsku spowjednu rėcź, 1/2 9 hodźin farař Räda ßerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje. — Popołdnju 1/2 2 hodźin budźe katechißmusowe rosrėcźenje s konfirmirowanymi ßerbskimi holzami.

Wěrowali:

W katholskej zyrkwi: Jan Hanusch, tkalski mischtr w Lejnje, s Hanu rodź Houßez.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi**. Pawol Alfred, Khorle Hendricha Bergera, khėžkarja a fabrikarja w Dobruschi, ß. — Pawol Kurt, Khorle Augusta Hoblanda, pjekarskeho mischtra w Dobruschi, ß. — Marja Margaretha, Alwina Alfreda Huga Fabicha, murjerja a wobydlerja na Židowje, dź. — Johana, Hermanna Richarda Burckhardta, rėsnika w Dobruschi, dź. — Martha Gertrud, Jana Augusta Fiedlera, wobydlerja a fabrikarja na Židowje, dź. — Emma Augusta, Handrija Bohuwėra Hajny, wobydlerja a żelesniskeho dźėłaczerja w Małym Wielkowje, dź. — Hana Hedwiga, Augusta Seifrieda, wobydlerja a kopernikarja na Židowje, dź. — Martha Lena, njemandź. dź. w Jeńkezach. — Marja Martha, njemandź dź. na Židowje.

W **katholskej zyrkwi**: Jan, Josefa Kłoßy, krawza, ß. — Jan Jurij, Franza Krajewskeho, dźėłaczerja, ß. — Jurij Waltař, Jurja Barta, młynka, ß.

Zemrjeli:

Dźeń 10. junija: Frida Elsa, njebo Bohuměra Eduarda Frenzela, bywscheho radźineho dźėłaczerja a khėżerja pod hrodom, sawostajena dź., 4 l. 2 m. 7 d. — 13. Luisa Stäckelez, njeho Augusta Fahra, wobydlerja a tkalza w Lewałdźe, sawostajena wudowa na Židowje, 54 l. 8 m. 20 d.

Zyrkwinske powjesćze s Budestez.

1. njedźelu po ßwj. Trojizy smėje farař Mrosak rano w 7 hodź ßerbsku spowjedź. w 8 hodź. ßerbske a 3/4 10 hodź. němske prědowanje. — Popołdnju 2 hodź. budźe ßerbske rosrėcźowanje.

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 5428 měchow.	W Budyschinje 12. junija 1897 wot hr.	wot np.	hacź hr.	hacź np	W Lubiju 17. junija 1897 wot hr.	wot np.	hacź hr.	hacź np.
Pschenza . . . . . běła	8	24	8	41	8	—	8	38
" . . . . . žołta	7	94	8	9	7	65	7	88
Rožka	5	63	5	69	5	50	5	63
Jećzmjeń	6	50	6	64	6	—	6	40
Wowß	6	70	7	40	6	10	6	60
Hroch . . . . . 50 kilogr.	7	22	11	12	8	33	9	30
Woka	7	78	8	33	6	11	7	50
Jahły	13	—	15	—	12	—	14	—
Hejduschka	15	—	16	—	13	50	14	—
Běrny	1	80	2	60	2	—	2	50
Butra . . . 1 kilogr. . .	1	90	2	30	1	60	2	—
Pschenična muka 50 " . .	8	—	16	50	—	—	—	—
Rżana muka 50 " . . .	7	50	11	—	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 " . . .	3	20	3	50	2	60	3	20
Sstoma . . . 600 " . .	16	—	17	—	16	—	17	—
Proßata 918 schtuk, schtuka . .	10	—	20	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	4	25	5	25	—	—	—	—
Rżane wotruby	4	75	5	75	—	—	—	—

W Budyschinje płaczeschе: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach 14 hr. — np. hacź 14 hr. 29 np., žołta 13 hr. 49 np. hacź 13 hr. 75 np., kórz rožki po 160 puntach 9 hr. — np., hacź 9 hr 10 np, kórz jećzmjenja po 140 puntach 9 hr. 10 np. hacź 9 hr 29 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot 8 hr 24 np. hacź 8 hr. 38 np., pschenza (žołta) wot 7 hr. 75 np hacź 7 hr. 94 np., rožka wot 5 hr. 63 np. hacź 5 hr. 66 np., jećzmjeń wot 6 hr. 38 np. hacź 6 hr. 75 np., wowß wot 6 hr. — np. hacź 6 hr. 25 np.

Drožđanske mjaßowe płaczišny: Howjada 1. družiny 58—60 hr., 2. družiny 52—56 hr. 3. družiny 45—55 po 100 punt. rėsneje wahi. Žiwe naslėpsche krajne ßwinje 39—41 hr. po 100 puntach. Czelata 60—70 hr., po 100 puntach mjaßoweje płaczišny.

Wjedro w **Londonje** 18. junija: Pomroczene.

A. Röstck w Budestezach

poruczа ßwój wulki skład **koßow, koßyschczow, wotbėranskich ßerpow, kunkow, brußow, tóczníkow, hrabjow atd.** dobroczіwemu wobkedźbowanju.

Pschedawam jenoż dobru tworu po tunich płaczišnach.

Neblownja

na sadnjej bohatej haßy 4 blisko žitneje haßy

poruczа tunjo

drastne khamory	1 durjate	hižo po	19	mk. 50	np.,
" "	2 durjate	= =	26	= —	=
schatowe khamory	2 durjate	= =	29	= —	=
vertikowy	2 durjate	= =	30	= —	=
łoža	jednore	= =	9	= —	=
blida	s droschlowanymi nohami	= =	7	= 50	=
komody		= =	15	= —	=

stoły a wschė druhe meble po jara tunich płaczišnach s rukowanjom sa jich khmanosćz. Sklad hotowych kaschczow

H. Seikritt, tyscherski mischtr.

Meblowy magazin tyscherskeje jednoty w Budyschinje

na bohatej haßy czißło 14 po 1 skhodźe w domje knjesa Mahnki.

Wulki sklad hotowych tyscherskich a połstrowanych meblow:

komodow	hižo po	18	mk.	—	np.,
drastnych khamorow	" "	22	"	—	"
łožow	" "	9	"	—	"
sofow	" "	36	"	—	"
matrazow	" "	22	"	—	"

rohodźinowe stoły wscheje družiny hižo po 2 mk. 50 np., **schpihele** a wschė druhe meble po najtunischej płaczišnje.

Parny rėsak Tr. Holbjana,

twarskeho mischtra w **Budyschinje**

s napischecza piwarnje na Nowosalzskej drósy a na dwórnischczowej drósy 10,

poruczа **hranite drjewa, deski, łaty,** kaž tež hotowe **schpundowanja, schindźelowe deski** a **wotrėski** we wschėch swuczenych dokhoszczach a tokstoszczach.

Heinrich Mohr,

schewski mischtr w **Budyschinje**

na ßukelnskej haßy 14

poruczа k konfirmaziji wschė pomyßlne družiny **stupnjow** a **schkórnjow** po snatych tunich płaczišnach. Kaž je snate, po měrje wubjernje ßedźaze wobuczе sa krótki czaß dźėłam.

Schparazy wolij,

dźėłany sa schijaze maschiny a jėsdne koła, s koscżowolijoweje fabriki H. Möbiusa a ßyna w Hannoverje, dostacź pola

Clemensa Jäckela na bohatej haßy.

Koßaty Walther

pschi žitnych wikach
cžißło 7.

Zacherlin

spodźiwnje skutkuje! Wón mori, kaž žadyn druhi ßrědk, ſ wěſtoſcžu a rucže kóždu družinu ſchkódnych pſchekaßanzow, woßebje mole, tkhi, ſchwoby, muchi, ſchcžónwy, njerodź na domjazych ſkocžatach a ßo teho dla wot milijonow wotebjerarjow khwali a pyta. Jeho ſnamjenja ßu: 1. ſaſyglowana bleſcha, 2. mjeno „Zacherl".

W **Budyſchinje** pola kk. Měrſchez bratrow naßlědnika, Jana Skopa,
= = = k. Oty Engerta,
= = = = Straucha a Koldy,
= = = = Pawoka Hofmanna,
= = = = Richarda Neumana,
= = = = Emila Měrſcha,
= = = = Raaka a Kunatha,
= **Barcže** = = C. A. Lukaſcha,
= **Biſkopizach** = = Pawoka Schockarta,
= = = = Alfreda Böhmy,
= **Bukezach** = = Herm. Kſchižanka,
= **Ketlizach** = = Pawoka Mikela,
= **Wjaſonży** = = E. Ferd. Lehmanna,
= = = = Aug. Schwera,
= **Wojerezach** = = A. W. Knichale naßlěd.,
= **Wósporku** = = E. M. Klauſſa.

Jerje wulke a tucžne, mandl po 65, 90 a 100 np., ſchtuku po 2 hacž 9 np.

Syrup ßłódki kaž měd, punt po 20 np. **Syrup jara** ßłódki po 16 np. a woßebje 1. družinu jara tunjo punt po 10 np.

Margarinu tak rjanu kaž butru punt po 70 hacž 80 np.

Jědžny tuk jara rjany a dobry, punt po 50 np., pſchi 5 puntuch po 47 np.

Rajß punt po 13, 16, 18, 20 hacž 30 np., kaž tež

hróch, jahły, buny, ßoki a lamane nudle

po tunich płacžiſnach porucža

Ad. Rämſch pſchi butrowych wikach.

Winſki cžrijowy ſklad.

Wulki wubjerk mužazych, žonjazych a dźěcžazych ſchkórnjow a ſtupnjow po tunich płacžiſnach porucža

Emma Friſch

na kamjeńtnej haßy 15 pódla hoſcženza ſkoteje krony.

Turkowſke ſzlowki

nowy płód w měchach, kaſchcžikach a po waſy ßu tunjo dostacž pola

Moritza Mjerwy

pſchi mjaßowym torhoſchcžu.

Deſtillazija likěrow po ſtarych tunich płacžiſnach.

Koßzy, ſzerpy, tóczne kamjenje, bruſzy, grotowe plecženje

k wobhrodženju a **kalaczkaty grot, rólowe płachty a khachlowe rèbliki, wódne kótła a pónowje, dezimalne wahi, taflojte a butrowe wahi, punty, hnojowe widła, łopacže, rjecžaſy, hoſdże, želeſne hrabje** porucža pſchezo po najtuniſchej płacžiſnje pſchedawarnja želeſnych tworow

Gottharda Behrendſa

w Budyſchinje

pſchi ſzerbſkich hrjebjach cžißło 10.

Parna nohowa kupjel.

A. Uhligowe

wulěkowanſke kupjele a ſtazija

ſa naturſkohojeńſku wědomoſcž

w Budyſchinje na nowych hrjebjach 3

poſkicžeja kajkimžkuli khorym, kotrychž khoroſcž hiſchcže nadžiju na wotkhorjenje dowoli, ſkładnoſcž a ßrědki, wulěkowanje namakacž. Woßebje ßo na wubjerne wuſpěſchne wulěkowanje, na roſpuſchcžaze, wucžiſkaze ſkutkowanje jeho džělnych parnych kupjelow pſchi nětkole knježazej influenzy, pſchi wſchelakich **rheumatiſkich, katarrhaliſkich** a **naſymnjeńſkich khoroſczach** pokaſuje. Woßebje wulki wuſpěch pſchi **płuzowych, žołdkowych** a **cžuwowych (nerwowych) khoroſczach,** pſchi **wutrobinych, jěrchenjowych** a **zonjazych khoroſczach, drjenju, wiczu** atd. — Wopyty do wonka ßo tunjo woblicža.

A. Uhlig,

praktiſki ſaſtupjeŕ naturſkeho hojenja.

Zement, stajnje czerstwy po 1/1, 1/2 a 1/4 tunach,
gyps,
wschě **barby,**
lak,
barbu k barbjenju schpundowanja,
rucze schnyjazu,
karbolineum,
maschinski wolij,
firniß,
terpentinowy wolij atd.,
barbiczе
poruczatej tunjo
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.

Woprawdźity holandski
kakao
najlěpschu družinu ßwěta, placźisny hódno poruca
Gustav Küttner
10 na ßerbskej haßy 10.
Jeniczka pschedawarnja sa Budyschin a wokolnosć.

Wubjernu czerstwu, ßuschenu,
rheinsku haschu (lachs),
ff. czerstwe ßuschene spikowane
wuhory,
wubjernu astrachansku
jikru (kaviar),
najlěpsche **Kielske tucźne büklinki, Kielske sprotty, Hanjaske pjeczene jerje,**
wubjerna delikateßa, jenicźke
pschedawanje w Budyskim wokrjeßu,
wuhora w żeleju, haschu w żeleju. narańschomórske tucźne jerje, delik. jerje bjes koscźikow
w wschelakich juschkach
atd. atd.
je ſ czerstwej poßykku dostał a tnnjo poruca
Gustav Küttner,
winowa
a delikateßowa pschedawarnja
winownja a ßuědarnja
10 na ßerbskej haßy 10,
na rózku hauensteinskeje haßy
telefon czißko 5.

Portlandski
zement
w zykych a poltunach, kotryż ßym czerstwy dostał, tunjo poruczam.
Emil Mèrsch
na kamjentnej haßy.

Rózowy likěr czeŕwjeny liter po 70 np.,
vanillowy likěr = liter po 70 np.,
dwójny korwejdowy běły = 70 =
ingberowy likěr běły liter po 70 =
pommeranzowy bruny = = 50 =
żoltkoselowy = = = 50 =
jakorzowy = = = 50 =
schwajzarski likěr = = = 60 =
persiko czeŕwjeny = = = 50 =
wischnjowy = = = = 60 =
prußnizowy = = = = 60 =
malenowy = = = = 60 =
nalikowy = = = = 50 =
zytronowy żołty = = = 50 =
jatroselowy (lěßny mischtyr) seleny liter po 70 =
mjatwiczkowy běły = = 50 =
jednory korwejdowy = = 50 =
woprawdźity żitny = 60 a 70 =
czisty palenz liter po 30 =
rum = = 80 =
po czwizach a wjetschich bleschach tuńscho. **Carl Noack**
na żitnej haßy.

Howjaße, konjaze,
czelaze a **wowcze koże** każ tež **wowczu wołmn** pschezo po najwyschschich placźisnach kupuje
Heinrich Lange
pschi żitnych wikach njedaloko ßerbskeje katholskeje zyrkwje.

Wósk a wóskowy twar
kupuje **Bjedrich Lieber**
mydlarnja na ßerbskej haßy 5.

Wina
w snatej dobroscźi w bohatym wubjerku po pomĕrnych placźisnach poruca
Gustav Küttner,
winowa pschedawarnja
a korczma
10 na ßerbskej haßy 10,
5 dalokoreczak 5.
Placźisnowe sapißy ßo poskicźeja.
Sa korczmarjow a ßaßopschedawarjow woßebity rabatt.

Kóslaze kóżki
kupuje pschezo po najwjetschich placźisnach
Heinrich Lange
pschi żitnych wikach.

Dobre
4 np.-zigary
(zigary ſ dźerku)
běle ßo palaze a derje ßłodźaze
100 scht. po 3 mk. 20 np.,
25 = = 85 np.,
6 = = 20 np.,
pschi wotewsaczu 300 schtuk po poscze franko scźele
Carl Noack
na żitnej haßy.

Schmidt & Gottschalk,

pjenjeżny bank
pschi mjaßowym torhoschczu
czißło 14|16 w Budyschinje.

Meble

ßo nětko ſ najwjetschim dobytkom a **najtunischo njepoßrědnje** kupuja

ſ fabriki Gustava Zichnera

w jeho khlamach na seminarskej drósy 8, a w jeho fabrizy na bělerńskej drósy 7.

Najwjetschi skład zykleje wokolnosćze molowanych meblow, każ tež woprawnych najjednorischeho hacź do najwoßebnischeho wuwjedźenja.

Placźisny molowanych meblow:

drastne khamory	hižo po	17	mk.	—	np.,
vertiko	= =	28	=	—	=
łoża	= =	10	=	50	=
kommody	= =	18	=	—	=
nózne khamorczki	= =	11	=	—	=
nózne blidka	= =	5	=	—	=
myjne blidka	= =	12	=	—	=
wuczahanske blida molowane a polěr	= =	18	=	—	=
6/4 **blida** ſ draschlowymi nohami	= =	8	=	—	=
jedźne blida	= =	14	=	—	=
kuchińske khamory	hižo po	15	mk.	—	np.,
kuchińske blida	= =	8	=	—	=
kuchińske stoły	= =	2	=	50	=
sofy	= =	35	=	—	=
matrazy	= =	22	=	—	=
stoły	= =	2	=	50	=
sofowe schpihele	= =	3	=	—	=
stołpne pschihele	= =	11	=	—	=
trumowy, woprawne a połwoprawne	= =	58	=	—	=

Pódla teho ßwój skład **gardinowych żerdźow, rosettow** a wschelakorych **galantrijowych tworow** po wurjadnje tunich placźisnach poruczam a proschu pschi potrjebja dobroczinwje na mnje dźiwacź.

Wobhladanje je kóżdy czaß dowolene. — Hódnym ludźom ßo dowoli, po dźĕlbach placźicź.

Wuwsaczne płaczisny.

Jenož krótki czaß płaczaze.

Elsaski damast k zycham běłe kraßne mustry prěnja hódnoscź, stary łohcź po 52 np.,
žaquardowe trjenja, schěre, wotměrjene s czeŕwjenej kromu po 15 np.,
płat k poczehnjenju zychow, stary łohcź po 29 np. a 19 np.,
ßukno k łožowym płachtam, prawa łožowa schěŕ, stary łohcź po 46 np.,
6/4 **schěroke poßleschczowe tkaniny,** kaschczikate mustry, barbu njepuschczate, jenož dobre hódnoscźe, stary łohcź po 29, 27, 23, 19 a 13 np.,
tkaniny k spódnim ßuknjam s kraßnymi kromami, stary łohcź po 22 np.,
wattowe pscheschiwane deki, na woběmaj bokomaj czeŕwjene, po 2 mk. 58 np.
woprawne elsaske blusowe a drastne tkaniny, barbu njepuschczate, rjane mustry, stary łohcź po 38 np.,
bambusowe blidka s napodobnjenej majolikowej platu a kraßnym molowanjom po 78 np.,
schkleńczane zokrowe kschinczki po 13 a 9 np.,
normalne mužaze soki s potołscźenej pjatu a kónzom, **3 pory jenož po** 1 mk. 39 np.,
dźěczaze piwowe karanczki po 8 np.,
žonjaze spódnje ßuknje, schěropłatowe s volantom, tykane abo s kromu po 275 np.,
pijeŕske bjecharje s běłeho blacha s porzlinojtym molowanjom po 7 np.,
mužaze czaßnikowe rjeczasy se słotojteho metalla po 43 np.,
zwjernowe rukajzy sa žónske po 13, 15, 23 np.,
schtalty sa žónske, dess. 4713 po 118 np.,
moschusowe tukowe mydło, 2 kuskaj po 19 np.,
wołmjany moirée k spódnim ßuknjam, czorny, schěry, bruny ßywy, jenož w dobrych hódnosczach, stary łohcź po 57 np.

Moje khlamy ßo, so by ßo **dźěłanski czaß** mojich ludźi po móžnosczi pschikrótschił, s wuwsaczom **ßobotu** a **pschedwjeczor** ßwjatych dnjow
w 8 hodźinach
wjeczor samkaja.

Dźělba diamantsko-czornych žonjazych schtrympow por po 28 np.

Dźělba mužazych sokow, koleskatych por po 18 np.

Wobej družinje hewak **dwózy** a **trójzy telko płaczitej.**

Pscheßłónczniki wot dźenßa s 10 prozentami rabatta.

S. Beer, prjedy Messow & Waldschmidt,

pschi hłownym torhoschczu 9 delka a po 1 skhodźe.

Lětne konjaze deki, deki do deschcza

porucza

Ludwig Kuhlmann.

Mějeczel **Erich Hecht.**

Franz Marschner

czaßnikaŕ w Budyschinje
czo. 9 na bohatej haßy czo. 9
ßwój skład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczasow** dobroczíwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczisny.
Porjedźenje dobre a tunje.
Pschispomnjenje: Rěczu **ßerbski.**

Poßleschczowe tkaniny,

wupjerki, meblowy köper, drastny katun, módroczischcź

w najnowschich mustrach porucza tunjo

M. Gottwald

pschi mjaßnym torhoschczu.

Ssmolerjez knihiczischczeŕnja

w Budyschinje w ßerbskim domje

knihi, sliczbowanja, visitne a pscheproscheńske khartki, sastojnske formulary, wustawki, blidne spěwy atd. atd. we wschěch rěczach derje a tunjo czischczi.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtletna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 26. **Sobotu 26. junija 1897.** **Lětnik 56.**

Čjesćeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotsiž chzedźa sa nje na

3. schtwórtlěto 1897

do prědka płaćicź, njech nětko **80 np.** w wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa. — Čzi, kotsiž žebi Serbske Nowiny psches **póst** pschinjesćz dadźa, njech tola njesapomnja, žebi je tam bórzy skasacź. Na schtwórtlěto sapłaćzi žo sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž tež w druhich krajach němskeho kněžorstwa **1 hriwna,** s pschinježenjom do domu **1 hriwna 15 np.** — Serbske Nowiny s pschikłohu **Serbski Hospodaŕ** płaćza na póstach **1 hriwnu 25 np.,** s pschinježenjom do domu **1 hriwnu 40 np.** — Se Serb. Now. hromadźe hodźi žo tež **„Pomhaj Bóh“** na póśćze skasacź.

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Psched tydźenjom staj kněžor a kněžorka wustawy duchowneho s Bodelschwinga pola Bielefelda a Köln nad Rheinom wopytałoj. Na tymle pućzowanju je kněžor w dwěmaj rěčzomaj program žiwojeje pschichodneje politiki roswik. Tejle rěčzi čzim wjazy ważnosćze nabudźetej, dokelž budźetej wonej s prawidłom mużam, kotsiž dyrbja w pschichodnym čzažu kněžorstwowe knježeŕstwo wjesćz. Wopschijecźe kněžoroweju rěčzow se sćžěhowazych 4 myślow wobsteji:

1. Najrasnischе wojowanje pschećźiwo pschewrótej, wožebje žylne sakitanje dźěłopytazych pschećźiwo satraschenju sozialdemokratije.
2. Schkitanje narodneho dźěła wschěch dźěłazych stawow (schtantow), poślnjenje stroweho žrěnjeho stawa, sderženje wotbywanskich wikow němskej industriji.
3. Schkitanje Němzowstwa we wukraju, rasne wobarnowanje cžesćze němskeho mjena tež we wukraju.
4. Sałoženje žylneho wójnskeho łódźstwa, kotrež dozpicźe tychle saměrow możne sčzini.

S tymile žadami po prawom kněžor njeje niczo nowe prajił. Ssmy je hižo wospjet w jeho prjedawschich rěčzach namakali, tola hakle jara mało je žo s nich dopjelniło. W kněžorstwowym žejmje wjetschina w nastupanju wojowanja pschećźiwo sozialdemokratiji a powjetschenja wójnskeho łódźstwa hinasche měnjenje hač kněžorowe sastupuje a pschewjedźenju kněžorowych wotmyślenjow njepschewinliwy sadźěwk napschecžo staja. S tymle sažaklym pschećźiwjenjom žo roshněwawschi je kněžor wóndano spjećźiwych ludowych sastupjerjow njewótčzinskich pachołow mjenował. Wón drje žo nadźija, so žo w pschichodźe wobstejnosćze w kněžorstwowym žejmje sa jeho politiske saměry połěpscha; pschetoż hewak wón njeby pschezo sažo jich nusnosćz němskemu ludej psched wočzi stajał.

— Kněžorstwowy žejm je schtwórtk nowy rjemjeślowy sakoń s wulkej wjetschinu pschijał.

— Pjenjesy k nowym kanonam směje kněžorstwowy žejm hischcze tón tydźeń pschiswolicź, na čzož žo jeho dalsche požedźenja wotstorcza. Hižo psched dlěschim čzažom je kněžor poručził, hnydom schtyri armeekorpsy s nowymi kanonami wobronicź. Pola druhich armeekorpsow žo wone teho runja bórzy sawjedu. Psched dwěmaj njedźelomaj je s nimi kněžor w Spandawje psched wojeŕskimi attaschejemi europiskich wulkomozow na pruhu tšělecź dawał. Pschi tejle składnosćzi kněžor naspomni, so žo w Němzach hižo wot lěta 1889 na sawjedźenju nowych kanonow dźěła. — Pjatk žu žo žejmowe požedźenja skónczike.

— S nowej tšělbu žo pjecza němska infanterija wobroni. Pruhi s nowej tšělbu žu jara dobry wuspěch měła. Duž je žo wobsamkło, ju w zykym wójsku sawjesćz. Wulka liczba tšělbow je žo hižo skasała. Jich dźěłanje dyrbi žo tak pospěschicź, so móže žo do pschichodnych kněžorskich manevrow s nimi jedyn zyły regiment wobronicź a wuwuczicź. Kaž žo sda je to tšělba, kotruž je jedyn Italski wunamakał. Hłowna wěz jeho wunamakanja w tym wobsteji, so pólvrowe płuny tšělbu žamo wot žo natykuja a tšělenje wobstaraja. Tšělbina roła je s mantlom wobdata, pschi hłowje je jenož kónz s drjewa, dołhi dźěl pak s aluminijoweho blacha. Pódla paketoweho natykanja móže žo k tšělbje magazin s 50 patronami pschipowěžnycź. Tak dołho hač žo na spuschczadło tłóczi, so s tšělby kulki sa žobu wutěleja. Na tajke waschnje móže žo 300 kulkow wutšělicź, pschi čzimž žo tšělbina rowa na straschne waschnje njesćzopli.

— Nowy towaŕstwowy sakoń, kajkiž bě jón pruski krajny žejm wobsamknył, je pruski semjanski žejm sacźišnył, dokelž žo s nim pjecza revoluzionarnym stronam hischcze pschewjele prawa wostaji. Duž budźe žo pruski žejm s nowa s towaŕstwowym sakonjom nakładowacź dyrbjecź a jón skónczne teho runja sacźišnje, jeli so nazionalliberalni žłowo dźerża. Tuczi žu, hdyž žo sakoń w krajnym žejmje wuradźesche, wosjewili, so na žane waschnje do teho njeswola, so by žo towaŕstwowe a shromadźeńske prawo hischcze bóle pschikrótschiło.

— Wobsamknjenju Barlinskich žitnych wikowarjow, w pschichodźe žitne płacźisny niz wjazy wosjewicź, je žo nětko tež Magdeburgska bursa pschisamkła, a Wrótžławska žo hotuje, po tym žamym pschikładźe czinicź. Žitni wikowarjo chzedźa s njewosjewjenjom žitnych płacźisnow ratarjam prawidło wsacź, po kotrymž žu žo hač dotal pschi pschedawanju žita složowali. S dobom chzedźa žo ratarjam sapowjedźicź, jim s zyła jich žito wotkupowacź a sa to czim wjazy žita s wukraja do Němzow nawoschcź. Na tajke waschnje žo woni nadźija, tamne postajenje noweho bursoweho sakonja powalicź, po kotrymž maja na žitnych bursach sapiśanje žitnych płacźisnow sastupjerjo ratarstwa wobkedźbowacź a pruhowacź. Pschećźiwo temule spočzinanju je žo pjecza knježeŕstwo rosžudźiło, žitne wikowanje s podpjeranjom ratarskich komorow žame do rjada stajicź. S tym by žo knježeŕstwo Kanizowemu namjetej pschibliżiło, kotryž žebi žada, so dyrbi knježeŕstwo zyłe žitne wikowanje pschedewsacź.

— Na kongreżu starokatholikow, kotryž je žo wóndano w Barlinje měł, je žo wo mandźelstwje starokatholskich duchownych wobsamkło:

1. Jenož s pisomnej dowolnosću biskopa a synodalneje repräsentanzy žo duchownemu wotpuschcźi, žo woženicź.

2. Tale dowolnosćz njeżmě žo duchownym, w starokatholskej zyrkwi wuświjecźenym, porjadnje prjedy dacź, doniž žo njeje schěsćz lět wot dostacźa měschniskeje žwjecźisny minyło. Wuwsacźe je jenož dla woženitych pschicźinow a s pschihłoženjom wjetschiny wschěch žobustawow synodalneje repräsentanzy dowolene.

— Hacź maja žo sozialdemokratojo pschichodne lěto pschi pruskich krajnoženjemskich wólbach wobdźělicź wo tym je žo na poślednjej sozialdemokratiskej ludowej shromadźisnje jednako. Hacź dotal žu žo sozialdemokratojo tychle wólbow sdało=

wali. Dr. Aron, pschichodny ßyn bankiera Bleichröders, radżeſche, ſo bychu ßo ſozialdemokratojo pſchi wólbach wobdźělili a ſ tym liberalnym stronam pſcheczíwo knježkam pomhali. Sapóßlanz Liebknecht pak to wotradżowaſche. Na pſchichodnym ſozialdemokratiſkim ſjeſdźe dyrbi ßo to praſchenje rosßudźicź.

Awſtriſka. Wuhlady na žně w Wuheŕſkej runje kaž w Rumunſkej a ſ dźěla na Balkanje ßu dżeń a hubjeńſche. Njepſcheſtawazy deſchcź je njeßmérne ſapuſczenje naczinik; někotre strony ßu do zyła ſ wodu poczŕjete, w druhich ßu ßywy ſhnike, wſchudże pak ſemja ſa ßlónczńymi pruhami żedźi, kotreż pak ßo nochzedźa pokaſacź. Pětra a Pawoła hewak w Wuheŕſkej ſaßykuja; lětßa ßu tydżeń do tuteho ßwjedżenja żita hiſchcże njeroswite. Spěſchne polěpſchenje wjedra mohło hiſchcże ſchkodu troſchku porjedźicź, tola ju narunacź też wone wjazy njeſamóże. Wuheŕſka je w prěnim rjedże rataŕſki ſtat, a ludowe a ſtatowe derjemécze teho dla wot poradżenja a njeporadżenja żnjow wotwißuje. W poßlednich lětdżeßatkach ßu w lécze 1886 najhubjeńſche žně byle, tola tehdy ßo njedoſtatk ſ dobrymi płaczíſnami někak wuruna. Tajke wurunanje njeje lětßa wocżakacź. W hłownych ßwětowych żitnych krajach, w Amerizy a Ruſkej, pſchichodne žně ſpokojazy wunoſchk lubja. Duż ßo ſ hubjenymi żnjemi w Wuheŕſkej a na Balkanje nětczíſche niſke żitne płaczíſny ſ cżeżka wjele powyſcha.

K njepſchihódnoſczam wjedra ßo ſa wuheŕſkich ratarjow hiſchcże druha cżiſchczaza nuſa pſchidruži. Strajk żnjowych dźěłaczerjow hroſy wudyricź. W Wuheŕſkej ßo ßyzzy ſ pjenjeſami njeſapłacza, ale ßwoju mſdu ſ dźělom żnjoweho wunoſchka doſtawaju. Hdyž żito ſwjaſane na polu leži, ßo kóżdy jědnaty ßnop ſ natyknjenej hakoſu jako wobßedźenſtwo ßyzkow woſnamjeni. Tutón dźěł żnjow a hoſpodowanje a ſeżiwjenje wo żnje mſdu ßyzkow wuczíni. Dokelž budże nětko lětßa żnjowy wunoſchk jara ßnadny, nochzedźa ßo ßyzzy ſe żnjowym jědnatkom ſpokojicź, ale ßebi mſdu w hotowych pjenjeſach żadaja. Tole żadanje pak ßo njehodźi dopjelnicź, dokelž wuheŕſzy kublerjo ſ wjetſcha żanych pjenjes nimaja, prjedy hacž njejßu nowe žně pſchedali. Też by pilnoſcź dźěłaczerjow woßłabła, hdy bychu woni ßami ſe ſpěſchnym domojkhowanjom żnjow wużitka njeměli.

Wo żnje druhdy hižo ſakomdźenje někotrych dnjow wjele ſchkody naczíni, kajke ſczěhwki pak bychu naſtałe, hdy chzyle na wulkich kublach dźěłaczerjo ßo wſcheho dźěła woſtajicź? Dokhody rataŕſtwa na zyle lěto mohle ßo ſniczicź a mjes rataŕſtwom by nuſa wudyrika, pod kotrejž by zyły ſtat cżerpik. Wuheŕſke knježeŕſtwo je na dobo pſched praſchenje ſtajene, kotreż ßo najwſchědniſchich ludowych a ſtatnych intereßow dótka.

— Něhduſchemu politiſkemu wjednikej cżěſkeho luda, dr. Riegerej, kotryž je tele dny ßwój 50lětny doktorſki jubilej ßwjecził, je khěžor ſemjanſtwo ſpożcził.

— Pſcheczíwo liberalnym a doprědkaŕſkim Němzam, kotſiž njepſcheſtawaju pſcheczíwo rěczowemu wukaſej herjekacź, knježeŕſtwo nětkole ſ raſnoſczu ſakrocżuje. W Uſtju nad Łóbjom dyrbjeſche ßo 27., 28. a 29. junija wólbna ſkhadżowanka němſkeho ſwjaſka w cżěſkim kraleſtwje wotbywacź, kotruž bě też wokrjeßne hejtmanſtwo dowoliło. Poſdźiſcho je wyſchnoſcź ßwoju dowolnoſcź wróczíło, ſhoniwſchi, ſo je na tule ſhromadźiſnu 52 towaŕſtwow ſ Czech, 42 ſ zuſby a pódla teho 127 měſchczańſkich deputazijow pſcheproſchenych. Se ſhromadźiſninym hłownym wotpohladom bě mózny proteſt pſcheczíwo rěczowemu wukaſej.

— Dweju ſpionow, něhduſcheho awſtriſkeho wyſchſcheho lieutenanta Bartmanna ßu k khoſtarni na 5 lět a něhduſcheho hejtmana Waniczeka na dwě lécze ſaßudźili. Wobaj ſtaj woješkemu attaſchejej ruſkeho póßłanzſtwa we Winje mobiliſaziſke plany atd. pſchedałoj.

— Siamſki kral, kotryž je hiſchcże póhan, je na ßwojim puczowanju po Europje ſańdżeny tydżeń do Wina pſchijeł. Awſtriſki khěžor je aſiatiſkeho wjerha na dwórniſchczu wocżakował a jeho ſ ruku wutrobnje witał. Wjeczor ſiamſki kral hromadże ſ khěžorom Franzom Joſefom a khěžorſkimi prynzami dźiwadło wopyta.

Jendźelſka. Jendźelſka kralowa Viktoria je ſańdżeny tydżeń ßwój 60lětny knježeŕſki jubilej ßwjeczíła. Se wſchěch ſtron ßwěta bě do Londona zyła cżŕjóda ſbożopſchejazych wjerchow pſchiſchła, kotſiž błyſchcź kraloweje ßwjedżenja wjele powjetſchichu. Wjetſchi dźěł ſ nich běchu kraloweje potomniży, kotſiž ßami nětkole 40 hłowow licża. Wo knježeŕſtwo ßo kralowa cżaß żiwjenja njeje wjele ſtaracź měła; pſchetož w Jendźelſkej parlament a miniſtrojo, wot luda wuſwoleni, knježa. Jendźelcżenjo ßebi wjele na to wjedża, ſo ßo żane ſe 60 lět kraloweje knježenja njeje bjes wójny minyło. Hdyž pak ßo wopomni, na kajke waſchnja ſ kajkimi ßrědkami ßu ßo tele wójny wjedke, dha maja Jendźelcżenjo woprawdże mało pſchicżiny, ßo ſ nimi hordźicź. Jendźelſkeje falſchnoſcź a njeſprawnoſcź ſtej ßo ſ nimi po zyłym ßwěcże pſchißłownej ſcżinikej; a ßo nětkole kóżdy ſtat hlada, ſ Jendźelſkej někajkiżkuli politiſki ſwjaſk ſcżinicź. Sswjedżeńſki błyſchcź jubilejſkeho ßwjedżenja je ßo njelubje ſacżěmnik ſ njepſcheczelſkimi wujewami (demonſtrazijemi) w Irſkej. Na radnej khěži w Dublinje cżornu khorhoj wupowěßnychu, kotruž poſdźiſcho cżŕjóda muži, ſ kjemi wobrónjenych, ſpěwajzy: „Bóh ſchkituj Irſku“ po měſchczańſkich dróhach njeßeſche. Druhi cżah po dróhach kaſchcź njeßeſche, kotryž mějeſche napißmo: „Jendźelſke knježeŕſtwo.“ Herzy na cżole cżaha duzy, żarowanſki marſch piſkachu a wulka ludowa ßyła jón pſchewodźeſche. To ßwětej pokaſuje, ſ kajkimi cżucżemi je irſki lud napſchecżo Jendźelſkej a jendźelſkej kralowej napjelnjeny. Schtóž irſke ſtawiſny poßlednjeho lětſtotka ſnaje, ßo Irſkim njedźiwa, ſo ßu ſeßmjertnymi njepſcheczelemi Jendźelſkeje. S jebanſtwom, njeprawdu a najnjecżeßniſchimi ßrědkami je Jendźelſka Irſkim jich krajne ßamoſarjadniſtwo a jich ßejm rubiła. Sa cżaß knježenja nětcżiſcheje kraloweje je Irſka wokhudła a ßo wuludniła. W lécze 1831 Irſku hiſchcże pſchezo 7,767,400 cżłowjekow wobydleſche, w lécze 1891 ßo tam jenož hiſchcże 4,704,750 wobydlerjow licżeſche. Sa tón cżaß je po tajkim wobydleŕſtwo w Irſkej wo 40% prozentow wotběrało a wone hiſchcże pſchezo dale wotběra. Tu kralowa njejeniczo dobyła, ale pſchěhraka, pſchěhraka ſ njerodu, ſ kotrejž ßu Jendźelcżenjo na irſkej kupje knježili.

Ruſka. W pſchiwolgiſkich gubernijach ßu pjecża žně lětßa tak hubjene, ſo w tamniſchich ſtronach hłód wudyricź hroſy. W wulkim dźělu tamniſchich krajin ßu dyrbjeli naſymſke ßywy w póſdnim naléczu horje woracź a pola ſ nowa wobßyczź. W Nižnjo-Nowgorodſkej guberniji niz jenož naſymſka rożka, ale też nalětnje żita a trawa hubjene ſteja. W někotrych wokrjeßach Taratowſkeje a Penſaſkeje gubernije maja naſymſku rożku ſa ſhubjenu. Też w Orelſkej guberniji ßu ßo dotal rjane žně ſ dźěła pohubjeńſchike. Na Krimſkej kupje, Cherſonſkej, Kijewſkej a Podolſkej guberniji nětkole wſcho ſ njepſcheſtawazym deſchczom kónz bjerje. S Podolſkeje ruſkim nowinam pißaja: „Satepimy ßo, wot naléczá ßo njepſcheſtawajzy deſchczik dże. Pola ßu powodżene, mosty ſwotorhane, haczenja wobſchkodżene. Tu je woprawdżita lijenza.“ Dokelž runkliza w Podolſkej, hdyž ma ruſka zokrowa induſtrija ßwoje hłowne ßydło, jara ßnadny wunoſchk lubi, wocżakuja ſa bliżſchi cżaß w Ruſkej dróżſche zokrowe płaczíſny. — Hdyž ßo pomyßli, ſo też ſ Wuheŕſkeje, Romunſkeje a ſ Balkana powjeſcże wo hubjenym ſtawje żnjow pſchikhadżeja, mohło ßo ſkoro na to liczicź, ſo ßo nětczíſche żitne płaczíſny powyſcha. Na to wſchak dyrbi ßo też dźiwacź, ſo móże rjane wjedro wulki dźěł naczinjeneje ſchkody wurunacź.

Turkowſka. Na kupje Krecże hiſchcże pſchezo porjad njeje poſtajeny. Mjes tym ſo wulkomozy něhduſcheho ſchwajzarſkeho ſwjaſkowego preſidenta Droza napominaju, ſo by knježeŕſtwo na Krecże pſchedewſak, hotuja ßo ſběžkarjo, turkowſku twjerdźiſnu Kiſſamos nadběhowacź. Droz ßo wobara, knjejſtwo na Krecże pſchedewſacź.

Turkowſke powjedańczko.

Hußref bey běſche woßebneho paſchowy ßyn. Jeho nan běſche hacź do ßwojeje ßmjercże ſultanowy lubuſchk byk. A dokelž jeho wſchitzy w Zarihradże (Konſtantinoplu) jako pobożneho, dobroczeŕſkeho a ſprawneho muża ſnajachu, jeho też wſchudżom wſchitzy woßebicże cżeſcżachu. Pſchi khoroſczi do jeho ßmjercże běſche ßo padiſchah huſczíſcho napraſchowacź dał, kak ßo jeho pſcheczelej a lubuſchkej wjedże, a hdyž běchu jemu wojſewili, ſo je jeho ßwérny ßkužobnik wumrjeł, dha běſche pſchikaſał, ſo ma ßo jemu wérna roſprawa wo jeho ſawoſtajenych podacź. Běſche jeho wotpohlad, po jeho nadobnym waſchnju ßo wo nje poſtaracź. Schtož pak ſultan poſdźiſcho ſhoni, njeběſche runje tajke, ſo by jeho woßebicże k dobroczeŕſtwu pohnucź mohło. Paſcha njeběſche ani bratra, ani ßotry měł, a ſawoſtaji jeniczży wudowu a ßyna. Wo wudowje njehodźi ßo wjele prajicź: wot cżaßa ßwojeho mandżelſtwa běſche ſ cżicha a ſkhowana żiwa, kaž je to woßebnej haremſkej knjeni pſchißudżene, a żenje njeběſche požadała, ſo by ſ wuſkich, cżichich kolijow wuſtupika do żiwjenja ſ jeho njeměrom, hdyž ßo jej tu żiwjenje we wſchědnej ſtajnoſczi miny. Sultan pſchikaſa jej ſa ſtajne wobydlenje hacź k jeje ßmjercži rjany „Yali“, pſchi hornim Bosporje wo ßrjedź rjaneje ſchtomownje leżazy, a porucži, ſo

bychu ßo wulke wudawki ſa zyle hoſpodarſtwo ſ jeho móſchnje ſapkaczile.

Powjeſcz wo Hußrefje beyu pak njeběſche niczo druhe, hacz zyly rjeczas njeliczenych malych njepoczinkow, kotrez běſche ſa ßwoje hiſchcze mlode lěta ſkuczil, a kotrez ßo hacz dotal jenoz teho dla hiſchcze khoſtake njeběchu, dokelz běſche paſcha w ßlepej luboſczi k ßwojemu ßynej k kózdemu woporej hotowy byl a woprawdze tez hizo wjele woprowal, ſo by Hußreſa pſched ſaßkluzenym khoſtanjom ſwarnowal. Hroſne njedoczinkowe njepoczinki njeběchu teho dla hiſchcze ſ pſchiczinu ſjawneho hněwa byle, a jenoz ſ krutym ßlědzenjom, wot ſultana poruczenym, běſche ßo wſcho wukopalo.

Wulki knjes pſchija rosprawu wo Hußrefje, ani ßkowczka njeprajiwſchi. Njemějeſche wotpohlad, jeho na ſamolwjenje zadacz; nanowych ſaßkluzbow dla chzyſche pſchecziwo lohkoſmyßlenemu ßynej miły bycz; tola w jeho kraju běſche jich wjele njeſbozownych, podpjery hódnych, a na tutych mějeſche kalif ſpominacz, prjedy hacz by ßwoje dobroty někajkemu njehódnemu wudzělił. Paſchoweho ßyna běſche ſe ßwojeho ſ wjele ſtaroſczemi wobczeżeneho pomjatka wuſchmórnył, a teho dla wuńdze Hußref bey bjeſe khoſtanja a bjeſe wopokaſmow dobroczeřſtwa. Pſchi ßwojej lohkoſmyßlnoſczi njeběſche wón ani na to jene, ani na to druhe ſpominał, a po krótkim zelenju po ßmjerczi lubowaneho nana wróczi wón ßo ſ nowa do ßwojeho prjedawſcheho njerodneho, dziwjeho zywjenja. Wón pocza dzeń a dziwiſchi bycz, dokelz běchu nětko tez nanowe napominanja a hrozenja woněmike, a tak dońdze Hußref bey ſa krótki czaß tak daloko, ſo běſche jenoz hiſchcze mólczka krocżałka hacz k ſahubjenju. Jeho wěriczeljo poczachu jemu pokoj kaſycz, teho dla ßo rosßudzi, ßo ſtradzu ſ Zarihrada ſ prócha měcz. Pſchi tym pak njemějeſche wotpohlad, ſo by tych, kotſiz běchu dowěru do njeho měli, wo jich pjenjeſy ſjebał; wón běſche drje khoſtanja hódny lohkoſmyßleny, tola niz jebawy cłowjek; ale w Zarihradze, hdzez běſche wón wſchě ßwoje ſamoženje w trochu njeduſchnym towarſtwje pſcheczinił, běchu jemu wſchě pucze k ſprawnej ſaßkluzbje ſawrjene, a teho dla chzyſche ſe ßwojim ſbozom w někajkim druhim wulkim měſcze pospytacz. Hiſchcze ras pak poda ßo na Bosporus, ſo by ßwojej macżeri Bożemje prajił. Tónle dobry poczink dokonjawſchi, ſaſtupi do kajka (= turkowſkeho czołma) a poruczi czołmarjej, ſo by jedo do Stambula dowjeſł. Czołmar běſche ſchędziwy, a bórſy dohlada ßo Hußref, ſo je jemu tole dzěło, do kotrehoz běſche ßo pſchiſtajił, jara wobczeżne. Teho dla woprascha ßo jeho, hacz nima zanu wětſikowu płachtu ßobu, ſo njetrjebał ßo ſ wjeßkowanjom bědzicz, dokelz wětſik wot Czornego Morja ßem dujeſche.

„Wětſikowu płachtu drje mam“, wotmolwi czołmar, „ale ta je ſtara a rostorhana a wona by naju jenoz pomału dale honiła. — Ssym khudy cłowjek.“

„Powjeßń ju jenoz“, měnjeſche Hußref. „Mje niczo njehoni.“

Na to poſtaji czołmar ßwój ſczezor, kotryz běſche ſ czezka tolſchi a dleſchi hacz koſchczidło, a pſchiwjaſa k njemu někajku rostorhanu płachtu. Sdychnywſchi ßyny ßo a pſchewoſtaji ßwój doſcz hubjeny czołm wětſikej, kotryz jón po Bosporje dale honjeſche.

Běſche czopły czichi dzeń. Hußref wobkedzbowaſche hizo dleſchu khwilu hrajaze delfiny, kotrez czołm na jeho czichej jěſbje pſchewodzowachu, a njemérnje ſlětowaze ptaczki, kotrez ſ wulkimi ßykami mjes Czornym a Marmariſkim Morjom ſlětowachu. To w nim błudne ßony ſbudzi a ſ nimi běſche bórſy twjerdze wußnył. Nahle czołmowe hibanja jeho na dobo wubudzichu. Wocżi wocżininſchi, wuhlada czołmarja, kotryz ßo ſ njelepej ſpěſchnoſczu prózowaſche, wětſikowu płachtu wotwjaſacz: S wjeßkomaj chzyſche czołm dale dowjeſcz.

„Schto je ßo ſtało?“ woprascha ßo Hußref poſtrózany.

„Sultanowy czołm! — Knjeże, wo naju je ßo ſtako!“ Człowjek tak tſchepotaſche, ſo njemózeſche niczo wukonjecz, ſchtoz běſche ßebi pſchedewſał.

Hußref bey ſtanywſchi wohlada ßo. Wón wuhlada zyle bliſko ſa czołmom dołhi wuſki czołm, kotryz ſ dwanaczimi wjeßkowarjemi ßo honjo wulkemu pawkej podobny, kotryz ßo na ßwoje rubjeńſtwo wali, po ſdaczu runu ßmuhu na njeho leczeſche. Bajku wo ßurowym ſultanje, kotryz běſche wſchemu mużſtwu jeneho czołma hłowu wotczecz dał, dokelz běſche jich czołm ſultanowemu czołmej do pucża pſchiſchoł, njeběſche tehdy hiſchcze nichtó ſabył, kotryz na Bosporje jěſdzeſche. Tez Hußref bey ju ſnajeſche a ſkoczi do prědka, ſo by ßwojemu czołmarjej pomhał a czołmik ſe ſtraſchnych kolijow ſwjedł; ale jeho nahle a njepſchemyßlene dzěkanje ſwjedze wuſki czołm do czumpanja, a hdyz ßo czołmar w ßamym wokomiku pſches kromu nakhili, ſo by wjeßko popadnył, kotrez běſche jeho rukomaj wupadnyło, wobroczi ßo czołm, a Hußref a czołmar leżeſchtaj wobaj we wodze. Wulkoknjeſowy czołm ßuhny ßo nimo njeju. Krótke pſchikaſaze ßłowo ſaklincża. Sdaſche ßo, ſo ſultanowy czołm na wokomik na ßamym měſtnje ſaſta, potom ßo bliżeſche, ſe wſchěmi mozami ßwojich dwanaczoch wjeßkowarjow ßo na ſad tłoczo hacz tam, hdzez běſche ßo czołmik powrócził a hdzez ßo czołmarjej ſe ßmjerczu bědzeſchtaj. Wobeju wucżahnychu hiſchcze ziweju ſ morja do ſultanoweho czołma, kotryz potom hnydom ßwój pucz, kaz ſo ßo njeby niczo ſtało, do ſtareho Seraja dokonja. Tam czołmarja jeho stronu puſchczichu, Hußreſa beya pak dowjedzechu pſched ſultana ßameho, dokelz běſche wón bórſy po naſtupjenju knjejſtwa porucził, ſo wſchě njeſkutki, pſchecziwo jeho woßobje ſkuczene, ßam wußudzi.

Hdyz běſche Hußref bey prajił, kak jemu rěkaju, poruczi jemu ſultan, ſo by wupowjedał, ſchto je po nanowej ßmjerczi wſcho ſapocżał. Tſchepotajo a jakotajo wuſna ßo Hußref po prawdze a po wěrnoſczi wſcheho ßwojeho njehódneho zywjenja ſe ßłowami ſkónczo, ſo je jeho wotpohlad, jeli ſo ſultan ßam hinak njepoſtaji, Konſtantinopel wopuſchczicz, ſo by w ſdalenym kónzu khěżorſtwa nowe hódne zywjenje ſapocżał.

„Njeſda ßo mi, ſo je to twoje krute pſchedewſacże“, měnjeſche ſultan, tola twojeho nana dla chzu tebje podpjeracz, jako bych twojim ßłowam wěrił.“ Wón wucżeże ſe ßwojeho paßa zidzanu móſcheń, kotruz na niſke blidko położi. „Darju tebi wſchitko tole ſłoto“, dorěcża. „Je to doſcz wulki pjenjes, kotryz tebi mózne ſczini, ßo w někajkim mojich krajow ſaßydlicz a tam zywjenje, twojeho nana hódne, ſapocżecz. Woſtanjeſch krucże pſchi ßwojim pſchedewſacżu, dha ßo twoje ſboże wróczi, ſapadnjeſch pak ſ nowa do twojeho hrěſchneho zywjenja, dha ßy na wěcżnje ſhubjeny. — Ssym dorěcżał.“

Hußref bey pjenjeſy, jemu dowěrjene, wſa a ßo trójzy poniżnje hacz do ſemje pokloniwſchi woteńdze. Bliſkoſcz padiſchahoweje nadobnoſcże běſche jeho tak ſatraſchika, ſo njeběſche ßebi ſważił, wocżi poſběhnycz, a jako by jeho jenoz wo ßnje widżał, mózeſche ßo jenoz na wulku poſtawu mózneho knjezerja dopomnicz. Sa někotre dny rosprawichu ſultanej, kotryz běſche porucził, Hußreſa wóßom a ſchtyrzyczi hodzin dołho wobkedzbowacz, ſo je ßo młody bey, ſe ſultanoweho hroda wuſtupiwſchi, ſa ßwojim ſtarym czołmarjom napraſchował a ſo je jeho namakawſchi jemu ſchwarny pjenjes daril, wulki doſcz, ſo móżeſche ßebi khudy cłowjek ſ nim ſa ſhubjeny ſtary a doſcz hubjeny czołmik nowy rjany czołm kupicz. Czołmar je ßo ßwojemu dobroczerjej wſchón hnuty ſe ßylſami dzakował a je ſa njeho njebjeſke żohnowanje proßył. Potom je ßo Hußref do Anatoliſeje pſchewjeſcz dał a je ßo wot Skutarija ßem pſchi morju do Ismida na pucz naſtajił. Wón je tajke ßahi dawał, ſo ßu ſaſtojniży, jeho wobkedzbowazy, nuſu měli, ſo njeby ßo jim ſ wocżow ſhubił; kózdeho, kotrehoz je duzy po puczu ſetkał, je wón pſchecżelniwje poręcżał; w nozy je w rybakiſkim ſtanje ſpał a hdyz běſche ßłónczko lědma ſeſkhadzało, je ßo tez hizo ſ nowa na pucz naſtajił. Hdyz běſche ßo wobkedzbowański czaß, wot ſultana poſtajeny, minył, ßu poßelniży, ßmjercz wuſtawſchi, něhdze wo ßrjedz pucża mjes Skutarjom a Ismedom někotre hodzinki wodychli a ßu ßo potom do Stambula wróczili. Woni měnjachu, ſo je Hußref hizo hacz do Ismeda dóſchoł.

Spěſchny pucżował běſche ßo mjes tym tak pokhwatał, ſo běſche tón czaß hizo někotre mile k połodnju ſa Ismedom w Ismiku a někotre dny poſdzíſcho dońdze do Gukumleka, hdzez ßebi něſchto nakupi a hdzez chzyſche tez dzeń wotpocżowacz. Na pucżu hacz jow běſche ßo rosßudził, ſo chze ßo najprjedy w Boußu ſaßydlicz. Hoſpodarjo, kotſiz běchu jeho na jeho dotalnym pucżu pſchecżelnje hoſpodowali, njeběchu tole rjane męſto a jeho bohatſtwo doſcz wukhwalicz móhli a běchu jeho pſchecżelſtwu a ſnatym poruczili, kotrychz tam mějachu a kotſiz bychu ßo bjes dwěla ſ jeho pſchikhadom ſwjeßelili; woni jemu rěcżachu, ſo móża młodemu cłowjekej pomozni bycz, kotryz ßo prózuje, kotryz ma něſchto ſamoženja a kotryz chze dzěłacz. Njeběſche wjele prózy k temu trjeba, Hußrefowu nadżiju ſbudzicz. Pokhmurjene myßle, kotrez nad nim poßlednje tydzenje knjezachu, hdyz běſche hiſchcze w Stambulu pſchebywał, běchu ßo minyłe, a wjeßela nadżija běſche ßwoje knjejſtwo nad nim naſtupika, a jemu ßo ſdaſche, ſo je nětko na prawej dróſy, kotraz jeho runu ßmuhu k ſbożu a k bohatſtwu dowjedże.

(Pokracżowanje.)

Michał Domaschka †.

Domaschka njebohi! ta harfa němа,
Kiž wjele lět je jaßnje spěwała,
Je spěwała, so nimo nóz a syma
A Sserbstwu nowe ranje saßwita.
Nasch spěwar spi, kiž žiwjenje je sbudźił
We ßerbskej krajinje bjes pschestacza,
Nasch harfar morwy, kiž je rjenje hudźił;
Ach! wón je cžahnył precž se Sserbowstwa!

Se Sserbowstwa, kiž dženßa horzo płacže,
So jeho ßokobik je dospěwał,
So spěwar ßwoje spěwanje a hracže
Sa pschezo je na semi dokonjał, —
Se Sserbowstwa, kiž želniwje ßo prascha:
Ow Domaschka, schtó spěwa mi kaž ty,
Hdyž twoje truny mjelcza, twój dżeń hascha,
Hdyž spěwasch nětk we wyschschej ßwjatnizy?

Najrjeńsche róžiczki nětk wubjerajcže,
So bychu byle jeho cžéła kryw,
Najrjeńsche dżakne ßłowo jemu prajcže
Do rowa sanoschcže najrjeńschi spěw.
Do jeho rukow kschiž a harfu dajcže,
Njech róže macza dżakna ßylsiczka,
Na rowny pomnik jemu napißajcže
To ßłowczko: „Sserbski spěwar Domaschka“!

Najrjeńscho jeho cžeßne běle włoßy
Bě ßwětły kawrjenz dawno pschikrywał;
Adventsku harfu a Zionske hłoßy
A kraßnych spěwow bě nam wjele dał.
Wo wulkej nusy póhanow je wjele
Nam sjewił, ßwěrny poßoł Khrystußa,
A proschesche tak wutrobnje: „pschińdź dele
A pomhaj, to je wola Knjesowa.“

Nětk je ta trunowpołna harfa němа,
Ta synkowbohata a lubosna,
Nasch njesprózniwy spěwar cžische drěma
A domoj dżésche duscha ponižna.
Pschi jaßnych swukach ßwjatkowneho swona
Twój wumoženy duch ßwój dompucź wsa,
Sa twojich lubych, twoje ßerbske hona
Poßlednju dobru nóz nam saspěwa.

Ssy wumrjeł ty? Bóh swarnuj! Ty ßy žiwy!
Masch nětk, schtož ßy nam spěwał: Boži raj.
A s twojej harfu pschekhodźisch ty miły,
Ty dobry dale pschez' ßwój ßerbski kraj.
Ssy žiwy w dopomnjeczu, w žohnowanju,
Hdżež spěwaju we domach, ßwjatnizach;
Ssy žiwy, a na Jesußowym ranju
Sso saßo wohladamy w njebjeßach.

Měj dżak sa twoju luboscź, twoju ßwěru,
Ty ßerbski pschecželo a spěwarjo;
Twój pschiklad wabi naß, so ßwjatu wěru
A Sserbstwo hajimy najkrucźischo!
Měj dżak! Ty widźisch ßwětłych parlow wrota;
Nam wotewrě je nasch Knjes po semskich dnjach,
Hdyž saßo twoja jaßna harfa skota
Sswój wothłóß smėje w naschich wutrobach!

We Wóßlinku, 13. dżeń ßmažnika 1897. Kh. J. Waltař.

Ze Serbow.

S **Budyschina.** Zyrkwinskemu wučerjej pschi tudomnej Michalskej schuli, knjesej J. Kaplerjej, je kralowske ministerstwo kantorski titul spožčiło. Sańdżenu wutoru je wokrjeßny schulski inspektor, knjes schulski radźiczel Rabitz, w pschitomnoscźi zyrkwinskeho a schulskeho pschedstejicźerstwa psched shromadżenymi schulskimi dźěcźimi se ßwjedżeńskej rěcžu knjeżerstwowu liscźinu, s kotrejž ßo wosnamjenjeny sa kantora pomjenuje, pschepodał. S cžestnym titulom, kotryž je ßo knjesej Kaplerjej dostał, ßo niz jenož wón sam, ale runje tak tež zyrkwinszy a schulszy pschedstejicźerjo Michalskeje woßady a schule a wschitzy jeho pschecželjo swjeßelichu; pschetož knjes kantor Kapler je ßebi se ßwojim ßwěrnym a ßwědomitym sastawanjom ßwojeho schulskeho a zyrkwinskeho sastojnstwa luboscź a cžescźowanje w Michalskej woßadże we wulkej měrje dobył.

— Knjes wyschschi wokrjeßny žandarm Buk 1. julija na wotpočink pońdże. Wón je 50 lět w kralowskej ßłužbje był a je ßebi se ßwojej rasnoscźu a wobhladniwoscźu w sastojnstwje pola knjeżerstwa khwalbu a pschipósnacže dobył, na druhej stronje pak bě wón pola wobydlerstwa dla ßwojeho pschecželneho a duschneho wobkhada a sadźerżenja powschitkownje lubowany. Sa jeho naßlědnika je knjeżerstwo knjesa wyschscheho žandarma Wendela w Zwickawje postajiło.

— Na pscheklepane waschnje staj wóndano dwaj dundakaj w Fechlerez mukowych khlamach pjenjeżny kaschcź wuprósdnicź spytałoj. Do khlamow stupiwschi ßo woni Fechlerku prascheschtaj, hacž pokstanowych-pjenjeżkowskich pjenjes, na kotrychž je na jenym boku wěnz wuražený, mjes ßwojimi pjenjesami nima a hacž jimaj je nochzyła saměnicź. Mukowa wikowarka bě k temu swólniwa a praji, so chże w ßwojej bydlenskej stwje sa žadanym pjenjesom hladacź. Tola lědma bě zusymaj khribjet pschiwobrocźiła, jedyn s njeju s ruku do khlamoweho pjenjeżneho kaschcża pschimny, schtož pak wikowarka na sboże pytny. Pschiwołani poliziśtojo pakostnikow saßłapichu. Wonaj staj pjecża bratraj a staj se Schlesynskeje pschischkoj. Kaž ßo sda, staj wonaj hižo na druhich městnach s pomozu teho samego schibakstwa pakoscźiłoj.

— (Sšrědk, konje pšched muchami wobarazy.) S cžim w lěcže ßwoje konje najlěpje psched muchami wobarnujemy? Wotunkń schwamp w karbolowej kißalinje, kotruž ßy najprjedy s wodu khětro pocźeńschił a womacžej te konjowe dżěle, na kotrež ßo najbóle muchi ßydaja. Tónle šrědk je jara spomožny, dokelž žana mucha wóń karboloweje kißaliny njemóże snjesć.

S **Boschez.** Wulka srudoba je tu Schusterez mandżelskeju podeschka. Jeju schtyrilětny ßynk ßrjedu, hdyž běschtaj starschej na polu, s druhimi dźěcźimi na wßy pschi hatku hrajkasche. Pschi tym ßo na brjosy wobßuže a do wody padże. Druhe dźěcźi drje hnydom srosczenych ludźi na pomoz wołachu, tola hdyž dźěcźo wucžežechu, bě ßo wone hižo tepiło.

S **Brěsyny** pola Hucźiny. Žadneho ptacžka staj wóndano dwaj tudomnaj ratarjej, Hansk a Meltka wohladałoj. Hdyž na polu dźěłaschtaj, do jeje bliskoscže běły wróbl pschilecża, so by ßebi tam zyrobu pytał. Wobžarowacź jenož je, so ratarjej niczo k ruzy njemějeschtaj, s cžimž mohłoj ßo žadneho skocźatka mozowacź.

Se **Sarèczа.** Psched tudomnym knježim dworom hacž do sańdżeneho nalécża tsi stare lipy stejachu. Jenu s nich, kotraž na gmejnskejležomnoscźi stejesche, ßu psched dwěmaj měßazomaj puschcźili, dokelž bě snutska wscha prósna. Nětko ßo ßnadź hischcże druha lipa, psched dworom na knježej stronje stejaza, bórsy puschcźi. Hižo wot někotrych njedźel wona hinje a liscże puschcża. Kaž ßo sda, je něchtó do lipoweho cžéła dźěru swjercźał a do njeje někajki jěd linył. Lipa je někotre sta lět stara.

S **Njeßwaczidła.** Dżeń ßwjateho Jana mějachmy wjeßele, kruscheń, psched tudomnym knježim hoscźenzom stejazu, druhi krócź sakcźěcź wohladacź. Zyła hromada nowych pupkow je hischcże na schtomje widźecź, tak so budże ßo schtom w bliżschim cžaßu s nowej kcženjowej pychu kraßnicź.

Se **Ssemichowa.** Tudomny žiwnoscźeŕ Ernst Biesold je ßo sańdżenu ßrjedu rano w ßwojej komorje wobwěßnył. Jeho dźěcźi jeho psched ložom na kolenomaj kleczo se schandu sadźernjeneho namakachu. Psched pok lětom bě Biesoldowa mandżelska wumrjeła, jemu ßydom dźěcźi sawostajiwschi, s kotrychž je najmłódsche w tsecźim lěcże.

S **Klukscha.** Worakawi ludźo ßu pjatk tydżenja se ßamej wólnoscźu war wysche tudomneho młyna rostorhali, spuschcźadło s njeho wutorhnyli a s mosta psched młynom sabicże swotorhali. Dale ßu po sdacźu cźišami njekhmanizy pola Brěsyny hacżenje

tamnischeho hata horje storhali a jeho želesne spuschczadło něhdże sanjeßli. Hacz dotal ßo wone hischcze njeje saßo namakało.

S **Czornjowa.** Tudomny żiwnoszczerski wumjeńkar Jan Gruhl sańdżenu njedżelu se ßwojej mandżelskej Marju Ssymankez ßwój sloty mandżelski jubilej ßwjeczesche. S pschewodom dżeczi a dżeczidżeczi ßo jubjelskaj mandżelskaj mjenowany dżeń do Bukeczanskeho Bożeho doma podaschtaj, hdżez jeju knjes farar Kubiza s woktarnej rěczu a modlitwu s nowa pożohnowa. Na to jimaj knjes farar kraßnu bibliju se slotym rěsom, wot konsistorstwa darjenu, pschepoda. Po dokonjanym ßwjatym skutku ßo kwaßowanje sapocza, na kotrez běchu ßo też někotsi wjeßnjenjo pscheproßyli. Jubjelski mandżelski liczi 77, jeho mandżelska 75 lět, a wobaj mataj dobru khwalbu. Bóh luby Knjes chzył jimaj hischcze dołhe strowe a wjeßele żiwjenje spożczicz.

S **Łupoje.** Zyganjo s dwěmaj wosomaj sańdżenu ßrjedu naschu wjeß domapytachu. Po snatym waschnju wobydlerjow s proschenjom pscheszěhachu. Też do domu żiwnoszczerja Steglicha pschińdżechu, hdżez běsche Steglichowa stara macz ßamalutka doma. Wona ßo wot jeneje zyganki naproßycz da, pomasku wotkracz. Bjes tym so pak wona pschi blidże khlěb krajesche, zyganka na polczży wysche duri Steglichowu pjenjeżnu mószcheń, w kotrejż bě 12 toler skhowanych, wuczuschli a ju krany. Hdyż ßo wjeczor Steglich domoj wróczi a shoni, so ßu w jeho domje zyganjo pobyli, hnydom sa ßwojimi pjenjesami pohlada. Ale ach, wone běchu ßo s zyganskim wopytom shubike. Hacz runje ßo hnydom dwaj Łupjanaj sa zyganami do Khaßowa puschczijschtaj, dha tola njebě możno, paduschnu zyganku wußlědżicz. Wona bě ßo, dokelż jej ske ßwědomje pokoja njeda, se ßwojim mużom wot zyganskeje zwólby dżělika a ßo něhdże w kerkach skhowaka.

S **Wjasońzy.** Sańdżenu ßobotu ßo w naschej wßy hižo saßo palesche. W pschitwarje Wobstez samkarnje, hakle lětża natwarjenym, bě ßo ßkoma, pod tšěchu leżaza, sapalika. Tudomne wohnjowe wobory woheń bórsy poddußychu.

— (Ssamomordarstwo.) Tudomna swudowjena Austowa je ßebi pjatk tydżenja w nozy s wobwěßnjenjom żiwjenje wsaka. Każ ßo sda, ßu czeżke myßle s pschiczinu ßamomordarstwa byke. Też jejna ßotra je ruku ßama na ßo słożika.

S **Delnjeje Wjasońzy.** Wutoru rano w 2 hodżinomaj je ßo tu hižo saßo palko. Někajki słóstnik bě Jenczez bróżeń sapalił, na czoż bě ßo woheń na hródże a domske wupschestrěł. Hdy budżichu ludżo, kotsiż w tym czaßu nimo pschińdżechu, wobstarneju Jenczez mandżelskeju se spanja njewubudżili, budżischtaj ßo taj żiwaj spalikoj. Pódla kruwow a ßwini ßo njeje nimale niczo wukhowało. Poßlednju ßrjedu je statny rěcznik s Budyschina někotre woßoby na městnje ßamym wo nastaczu wohnja pscheßkyschał. Njedżiwajcy wscheho prózowanja ßo nochze poradżicz, njekraßnika wußlědżicz, kotryż je lětża hižo wospjet we Wjasońzy sapalił.

S **Kóslow.** Wutoru tydżenja krótko do pschipołdnja staj w tudomnej Pětschkez skale, kotruż je ßebi wěsty Pacher se Schěrachowa wotnajał, tsjo cłowjekojo pschi ßamym żiwjenje shubili. Wot horka ßo do skały pjeczżentnarski kamjeń dele wali. kotryż najenka Pachera, jeneho dżěłaczerja se Schönberga a skakarja Rudolsa k semi porasy. Poßlednischi bě s kamjenjom pschikryty a po sdaczu saraženy. Hakle hdyż běchu kamjeń s wijawu a rjeczasami sběhnyli, bě możno, Rudolsa wotnjesczy. Wón bě hischcze żiwy. Czeżki kamjeń bě, jeho do hłowy praßnywschi, jemu drje někotre dżěry wurasył, kotrez pak ßo jako njestraschne wupokasachu. Sa někotre hodżiny snjeßboženy s womory, kotraż bě jeho sajała, wotuczi. Sa pjecz dnjow bě ßo s nim hižo tak daloko polěpschiło, so możesche s khorołoża stanycz. Pacher a dżěłaczer se Schönberga běschtaj ßo jenoż s lohka wobschkodżikoj. Czeżki kamjeń budżische wjele wjetsche njeßboże naczinił, budżische-li padajcy pschi sczěnje něschto wißajo njewostał. W tej ßamej skale je lětża Walporu teho runja jejny wobßedżer, tudomny żiwnoszczer Pětschka, do njeßboża pschischok, kotryż bě do njeje panył a ßebi pschi tym hłowu straschnje wobrasył.

S **Wjeßela.** Dżeczom noże, widliczki, ßekery a druhi wótry grat do rukow njeßkuscheja; pschetoż lohko ßo s nimi wobschkodża. Pońdżelu tydżenja popołdnju tudomny tsilětny Rynarjez hólz, mjes tym so czěßlojo ßwaczachu, s dwělětnym Pětkez hólzom s czěßliskej ßekeru rubacz spytowasche. Pschi tym ßo njeßboże sta, so Pětkez hólzej pokasował wotrubny.

S **Drjezdżan.** Sańdżenu prěnju njedżelu po ßwjatej Trojizy mózachmy tu ßebi saßo s lubym ßerbskim kemschenjom ßwoju duschu wokschewicz, schtoż bě pak naschim ßerbskim bratram a ßotram s wokolnych wßow psches jich burow popołdnischich ßynowych żnjow dla sapowjedżene. Spowjednu wuczbu mějesche knjes farar ryczer D. Imisch s Hodżija a prědowanje knjes farar ryczer Jakub s Njeßwaczidła. Pschi njepschitomnoszczi naschich wjeßnych Ssobußerbow běsche jenoż 126 spowjednych hoszczi, kemscherjow pak někotre sta. Sswoje bliżsche ßerbske kemschenje smějemy, da-li Bóh, 14. njedżelu po ßwjatej Trojizy, to je: 19. septembra, a to tehdy też hischcze w Sofininej dwórskej zyrkwi.

S **Wulkeho Dażina.** Wóndano ßu s tudomneho knjeżeho hata, s kotrehoż bě ßo woda puschczika, wschě ryby kranyli.

S **Mużakowa.** Nascha měszczańska fara, kotruż je hacz dotal knjes kandidata prědarstwa Jurk Łasowski po wußkużenju prjedawscheho fararja Kleinerta sastarował, bu sańdżenu prěnju njedżelu po ßwjatej Trojizy s dawno wuswolenym Burkowskim fararjom knjesom Jaekelom skónczńje wobßadżena. Jeho sapokasanje ßo jara ßwjedżeńszy psches knjesa superintendentu Wendta s Zybalina sta se ßobuskutkowanjom naspomnjeneho knjesa Kleinerta a woßebje knjesa ßerbskeho fararja Jurka Mużakowskeho.

Se **Skarbischojz.** Schkleńczer Lipert s Mużakowa, kiż je ßebi naschu hońtwu wotnajał, je tu sańdżenu njedżelu wjeczor wokoło dżeßaczich s pschehladanjom do tudomneho podróżnika Domele tsělił a jeho s dżeßacz tołstymi schrótami, kajkeż ßo na ßorniki trjebaju, do wutrobna, delnjeho żiwota, rukow a nohow trjechił. Hacz Domela pschi żiwjenju wostanje, ßo jara prascha. Kelko njeszboża je ßo tola hižo psches měszczańskich hońtwiskich najeńkow stało!

Wußudżenja.

Khostanska komora. Dla njekasanstwa 17 lětneho hacz dotal njekhostaneho murjerskeho wuczobnika Wylema Augusta Kotwizu s Wulkeho Dażina k jastwu na schesć měßazow saßudżichu.

Czeladnik Gustav Emil Tischer se Schpikakow bě ßwojej czecze w Schpikakach kschinju a drastny khamor rospacził a pjenjesy kranył. Dale bě wón s hródże Zarkowskeho knjeżeho dwora czeledżi wschelaku drastu wsał. Jeho k jastwu na połdra lěta saßudżichu.

Přilopk.

* W Pirnje mějachu sańdżenu njedżelu něhduschi gardejeschdni ßwjedżeńsku shromadżisnu, kotruż też prynz Jan Jurij se ßwojim wopytom poczeschi.

* S Wurzena. Ssrjedu psched tydżenjom dopołdnja w 10 hodżinach je w ßußodnych Leulizach 27 lětny domjazy hólz Marczin Schmidt w pěskowej jamje ßwoju ßmjercz namakał. Hdyż tam wós s pěskom pjelnjesche, ßo na dobo wyßoka kroma pěskoweje jamy na njeho dele wali a jeho saßypny. S wulkej prózu jenoż mózachu jeho jako czěło s pěska wurycz. — W nozy wot 14. k 15. t. m. ßu ßo paduschi do Wurzenskeje zyrkwje nutskamali a tam Bożu martru a ßwjate ßudobje rosbili.

* (Njewjedra a krupobicze.) Ssrjedu tydżenja ßu w połodnischich Czechach njewjedra a krupobicze ßurowike. Wokoło Budějowiz krupy w wulkoszi lěßnych worjechow padachu a wjele stow woknow rosbichu. W Mühlhöfenje błysk do Schafferez khěże dyri a dżewjatnaczelětnu dżowku Hanu sarasy, kotraż s maczerju a se ßotrami a bratrami na kawje pschi khachlach ßedżesche.

* W Gladbachu běchu 6 wożobow ßwójby jeneho pohonicza a jena płokarnicza s jěżu rospuk (Schierling) město pětrschilki jědle a na to czeżko skhorike. Pohonczowa macz je na sawdacze s rospukowym jědom wumrjeła. Te druhe woßoby ßu w ßmjertnym strasche.

* (Sajědojczenje krwje.) Na sajědojczenje krwje je w Ohligu jedyn wóßomnaczelětny młodżeńz wumrjeł, kotryż běsche ßebi psched někotrymi dnjemi małe jětseschko s nohczom wotdrapnył a ßebi s tym ranu wonjeczischcik. Hacz runje lěkat njeßbożownemu wulke kruchi mjaßa s liza wuręsa, njemóżachu jemu tola żiwjenje wukhowacz.

* W kotrym czaßu knjeżerjo s łoża stawaja. Europiszy wjerchojo saże stawaja hacz wschelzy wschědni ludżo. Khěżor Wilem II. hižo rano w 5 hodżinach sa ßwojim dżěłanskim blidom ßedżi. Khěżor Franz Josef rakuski ßo w tym czaßu wukhodżuje. Italski, schwedski a rumunski kral stawaja rano w 6 hodż. Schpaniska knjeżerka je rano w ßedmich hodżinach hižo w połnej pysche. Brasilisti khěżor Dom Pedro II. bě, hdyż w Europje pschebywasche rano w 3 hodżinach na nohomaj a wopytowasche mjes 4. a 5. hodżinu ßwojich pschecelow. Jenoż jendżelska kralowa ßebi dleschi wotpoczink popschewa.

* Něhduscha franzowska khěżorka Eugenia, kotraż w tu khwilu w Konstantinoplu pschebywa, je sultana wopytała.

* Najcżeżschi kruch cżisteho ßlěbra. Najwjetschi kruch cżisteho ßlěbra, kotryż je ßo hdy se semje wukopał, je ßo psched někotrymi měßazami w Smugglerowych podkopkach w Aspenje w połnóznoamerikanskich sjenoczenych statach wußlědźił. Pschi dźěle jedyn dźěłacźer se ßwojim kilopom do něschto twjerdeho kopny, schtoż ßo jako dobre ßlěbro spósna. To bě wulke napinanje a cżeżke dźěło, tutón móżny ßlěborny kruch, 200,000 frankow hódny, na běły dźeń wusběhnycź.

* Po ßylnym deschczu w Tiflisu (w Kawkasu) Kuraska rěka psches brjohi stupi. Pola żelesniskeho sastanischcża Nawtluga ßo 19 muži 3. schwadrony Nižnjo-Nowgorodskeho dragunskeho regimenta s torhazej rěku shrabny; woni wschitzy w żołmach ßmjercź namakachu.

* Satraschny wichor 18. junija w Parisu sakhadźesche. W Asnieresim pschedměscźe wón na torhoschczu wschě budy spowala a w jenej fabrizy wón wulki wuheń powali a tschu pódlanskeho twarjenja sapuscźi. Tjo dźěłacźerjo w fabrizy ßo pschi tym morichu a dźeßacźo ßo sranichu. W Colombesskim pschedměscźe wichor schulsku tschu wotsběże. Na wjele městnach ßo schtomy wuwalichu a ßo telegrafowe żerdźe spowrócźachu.

* Jendźelsku Indisku je cżeżke semjerżenje domapytało. W Assamje je s nim na 6000 woßobow żiwjenje shubiło.

* Njedawno běchu w Hilbersdorfje pola Kamjenizy někotsi młodźi ludźo hromadźe, so bychu kołojěsd nawukli. Tam ßo jim młody cźłowjek pschitowarschi, kiž bě jim pschi jich wuknjenju wubjernje pomozny. Skónczńje pak ßo na najlěpsche koło ßyże, kiž jemu njeßłuschesche, so by jim pokasał, kak ma ßo jěsdźicź, a jědźesche s nim k schibjenzy na nihdy wjazy njewohladanje.

* (Pjecź cźłowjekow wot Bożeho njewjedra saraženych.) W Zeltingach bě nan s dwěmaj dźowkomaj a jenym ßynom na wyschinje pschi jědłowym lěßu. Tam jich njewjedro pschekhwata. Pschi nich běschtej dwě 9 a 11 lět starej holcźizy, hable sběracź wupóßłanej. Wschitzy schesczo ßo psched deschczom pod něhdźe 3 metry wyßokej jědlu skhowachu. Tam błysk do nich dyri a nana, jenu jeho dźowku a ßyna, k temu też tej dwě zusej dźěsczi saraßy. Druha dźowka bu też trjechena a na hodźinu pohłuschena. Jenoż jena jeje noha bě wopalena. Dokelż pak, hdyż bě k ßebi pschischła, derje hicź njemóżesche, trajesche dołho, prjedy hacź schtó wo tym njesbożu shoni. Hakle sa 2—3 hodźiny wona małeho hólcźeza dowoła, kiž powjesćź wo njesbożu do wßy donjeßy. Wschitzy s błyskom saraženi běchu hnydom morwi.

* S koßu hłowu wotrubnył je w Ata pola Fünfkirchena bur Lukars tamnischemu ßyrotowarnikej Horwathej, dokelż bě jemu gmejna po Horwathowej radźe pjenjesy požczicź ßo sapowjedźiła.

* (Mordarstwo a ßamomordarstwo.) W Mühlheimje je ßo pońdźelu w nozy żałoßne mordarstwo stało. Mandźelska jeneho hewjerja s jenym běrnazym nożom ßwojemu 10 dnjow staremu dźěsczu schijku pscherěsny a spyta ßo potom na to ßame waschnje ßama skónzowacź. Zoniny muż runje w tym cźaßu wotucźi, a jemu ßo poradźi, żonje, kotraż bě ßo hižo do schije a do delnjeho żiwota rěska, mordarski grat wutorhnycź. Dźěcźatko bě na měscźe morwe, mjes tym so żonu hischcźe żiwu do hojeńnje pschinjeßechu. Rana na delnim żiwocźe je pjecża jara straschna. Mandźelska swada je pjecża żonu nawabiła, hrosny njeskutk skucźicź. Mandźelski je cźeknył.

* (Honitwa sa tigrom pola Parisa.) W Meudonje s jeneho swěrjenza jedyn tiger twochny, kotryż ßo w Meudonskim lěßu, lubowanym wukhadźenischczu Parižanow, skhowa. Nasajtra ßo kompagniji żeniskich wojakow poradźi, tigra wußlědźicź. Dźiwje swěrjo ßo se salvu jich tselbow satšěli. Njedźelu ßebi njeßměrnje wjele wukhodźowarjow swěrisko wobhladacź pschińdźe.

* Smużitoscź młodeje holzy. Helenu jara rjanu dźowku ßerbiskeho bura se wßy Rosmana w Mazedoniskej, kotruż jeje nan, kiž mějesche, każ wschitzy jeho wěrybratsja, wot wólnoscźe a ßurowoscźe Arnautow wjele cźerpicź, tak so bě stajnje w hrosy psched nimi żiwy, jako drožo khowasche a paßesche, ras někotsi Arnautojo sawohladachu. Cźi bórsy składnoslź namakachu, ju rubicź. Rjana młoda holza wokasche, proschesche a wobarasche ßo sadwělowajzy, ale podarmo. Nichtó jej na pomoz njepschindźe njeßmilni Arnautojo ju precź wleczechu, Hdyż s njej psches rěku Cźohrnu jědźechu. shrabny holza myßl, ßebi jeli niz żiwjenje, rola ßwoju cześcź sdźeržecź. S pschecźłowjeskej mozu, kajkuż ju jenoż sadwělowanje dawa, so wona rubjeźnikam s rukow wutorže a do rěki skocźi. hdźeż ßo prjedy hacź móżachu ju rubjeźniży wucźahnycź, tepi, Njesbożowny nan móżesche ßo jeniczzy s tym troschtowacź, so je jeho luba dźowkb rjekowszy ßwoju cześcź, hdyż też niz żiwjenje, ßebi sdźeržała.

* (Powětroń do morja padnył.) Mórske kupjele Ostendy mějachu 14. junija jara żiwy dźeń. Popołdnju wokoło pjecźich ßo na dobo wulki, móżny powětroń (powětrowy ballon) pokasa, kiž tsi woßoby njeßesche a něhdźe 50 metrow wyßoko psches město lecźesche. Hdyż bě ßo mnohich měschczańskich tšěchow dótknył, shrabny jón ranischi wětr a cźěrjesche jón k morju. Wschitzy ludźo, kiž běchu jón sawohladali, na mórski brjoh khwatachu; na 10,000 woßobow tam stysknje sa tym powětronjom, kiž ßo wospjet żołmow dótkasche, hladachu. Skónczńje wón do morja padny. Jena łódź, kiž do pschistawa jědźesche, wsa tych tsjoch poł morwych passażerow k ßebi. Powětroń ßam ßo potom s morja sběże a ßo w powětru shubi.

* S Metza pißaja: Njedźelu chzychu jeneho seržantu s bayerskeho pěschkowskeho artilleriskeho regimenta sajecź. Hdyż ßo tón muż spjecźiwje wobarasche, jeho patrouillíny wjednik s natyknjenym mjeczom tak do boka kłó, so dyrbjachu kłóteho do lazaretha dowjesćź, hdźeż pońdźelu wumrje.

* (W kótle ßo woparił.) Żałoßne njesboże je ßo w fabrizy Mauthnera a Oesterreichera w Grundwaldźe pola Jabłońza w Czechach stało. Psched ßwjatokom bě ßo w parnym kotle muża za dźěra wotewrika, a tepjerjo běchu ßo na to wotßalili. Sso wrócźiwschi, s muża zeje dźěry wo pomoz wołacź słyschachu, sa kotrehoż hornim dźělom ßo fabriski dźěłacźer Böhm dżerżesche, hacź runjeż ßo jemu ruzy na horzych rołach wopalischtej. Njesbożowneho móżachu hakle wukhowacź, hdyż bésche ßo rěbl pschinjeßł. Böhm bě ßo sa někotre minuty, kotreż bě w horzej wodźe wißał, żałoßnje woparił. Hdyż jeho wucźeżechu, bě wón mohł rjez swarjeny, njedźiwajzy teho pak mějesche hischcźe połnu wědomoscź. W żadławych bolosczach — swarjene mjaßo ßo jemu wot nohow a żiwota běleschе — wón proschesche, so bychu jeho saßo do kótła cźißli, so by tam rucźe wumrjeł. W Jabłońskej hojeźni je jeho ßmjercź wot jeho bolosczow wumohła. Cźeho dla je wón do kótła salěsł, njeje snate.

* S Mailanda. W Komanzo kubleŕ Tornazzi ßwoju młodu żonu s wyßokeje skały dele storczi a chzysche to potom wyschnoscźi jako njesboże wosjewicź. Jeho skóstnistwo pak ßo hnydom wotkry; pschetoż jeho żona bě hłuboko delkach hischcźe żiwa a pschi rosomje; duż móżesche, prjedy hacź wumrje, wupowjedacź, schto je ßo s njej stało.

* S Londona, 17. junija. S wjecźorneje Afriki je do Liverpoola parołódź „Roma“ pschijěła a powjesćź ßobu pschinjeßła, so ßu kanibalojo jenu karawanu s tworami sa jene schwedske pschekupstwo w Rio del Reyskej krajinje nadpadli. Wjele muži s njeje ßu morili, ßobu wsali a jich cźěła sežrali. Němszy wojazy, kiž ßu pschecźiwo tym kanibalam wucźahnyli, ßu jich tójschto morili a mnohe jich statoki spalili, a tak tych cźornuchow pokhostali.

* (S jědom sawdawarjej.) S Bombaya ßo pische: Psched pschiżażnym ßudom w Allahabadskej (w ßrjedźnej Indiskej) Ram Adhim a jeho żona stejeschtaj, wobskorżenaj, so staj wjazy hacź 120 ludźom s jědom sawdali a jich potom wurubiłoj. Woboj połne wusnacźe wotpołożischtaj. Muża k wobwěßnjenju a żonu k jastwu na cźaß żiwjenja wotßudźichu. Pscheßłyschowanje 4 dny trajesche. Psched 22 létami bu Ram Adhim, s jědom sawdacźa pschepokasany, k cźaßżiwjenskemu jastwu wotßudźeny, w lěcźe 1892 pak bě ßo wobhnadźił. Hnydom po wupuschcźenju s jastwa pytasche ßo wón saßo na stare waschnje żiwicź. Wón ßebi „daturg“, ßylny jěd, kupi, rostołcźe jón na próch a cźahasche se ßwojej żonu po kraju wokoło, wudawajo, so ßebi dźěło pytataj. Na ßwojich pucźach ßo k druhim pucźowarjam pschisamkowaschtaj a jim jědź a picźne wokschewjenja posticźowaschtaj, w kotrychż bě najßylnischi jěd. Bórsy tak sjebani wußnychu, so bychu nihdy wjazy njewotucźili. Potom jim taj mordarjej wscho, schtoż ßo jimaj pschihodźesche, rubischtaj. Niz pak jenoż pucźowarjow wonaj kónzowaschtaj, ale też zyłe ßwójby. W małej wjeszy, psches kotruż mějeschtaj hicź, sańdźeschtaj k jenym ludźom do jstwy. Hosposa wobjed warjesche, muż a ßyn běschtaj hischcźe wonka. Hdyż ßebi hosposa po drjewo k tepjenju dźěsche, Ram Adhim rucźe jěd do jědźe ßypny. Muż a ßyn wumrjeschtaj, żona, kiž bě mało sjědła, po dołhim cźaßu wotkhori. — S jědom ßo w Indiskej wjele cźini, dokelż jón kóżdy łohko dostanje a dokelż ßo sajědojcźenja porědko wyschnoscźi wosjewja; pschetoż Indiszy njeńdu skoro żenje, hdyż ßu khori, prawemu lěkarjej, ale nałożuja ßwoje domjaze ßrědki, abo, jeli so je jara slě, dźeja k mudrym mużam.

(Zyrkwinske powjescźe hladaj w pschiłosy.)

Sczinowe pleczenje

k wjerčham se sazynowanym grotom ma tunjo na pschedań

Adolf Kaup w Budyschinje.

Ssmolerjez knihiczischczerńja

w Budyschinje w ßerbskim domje

knihi, sliczbowanja, visitne a **pschiproschenske khartki, sastojnske formulary, wustawki, blidne spěwy** atd. atd.

we wschěch rěczach derje a tunjo czischczi.

S nakładom Macizy Sserbskeje ßu wuschke a we wudawarni „Sserbskich Nowin" na pschedań:

Kschiž a połmeßaz abo **Turkojo psched Winom w lěcze 1683.** 1883. Placzisna 40 np.

Nadpad pola Bukez. (1758.) S wobrasom. Druhi wudawk. 1888. Placzisna 30 np.

Jan Manja abo **Hdże statok mój?** Powědańczko se ßerbskich stawisnow nowischeho czaßa. 1889. Placzisna 40 np.

Žiwnosćz

s 39 kórzami a 440 dawskimi jenosćemi mam pscheměnjenja dla s inventarom na pschedań. Twarjenja ßu maßiwne.

A. Penter
w Skanezach pola Barta

W Delanach je leżomnosćz czißko 11 s 44 kórzami pola a łuki s nowymi twarjenjemi hnydom na pschenajecze.

W Czeschlezach je khěża czißko 11 s połschtwórta kórzom pola a se sahrodu se żiwym a morwym inventarom se ßwobodneje ruki na pschedań.

Khlamarńja s tyscheŕstwom a s pschedawanjom bleschoweho piwa je wot 1. oktobra sa 45 toleŕ na pschenajecze. Dalsche je shonicz ßobotu 26. junija wot 10—12 hodźin w restawraziji **Jana Libscha** w Budyschinje.

Dwaj konjej, mjes 5 na wubjerk, stejitaj na pschedań w Makowjelkowskim hosczenzu. **Gustav Gäbel.**

Kowarńja na pschedań.

Pschichodnu njedźelu 27. junija popołdnju w 3 hodźinach ma ßo w Petschkez hosczenzu w **Kotezach** kowarska żiwnosćz czißko 31, pschi schoßeju leżaza, każ tež 7 kórzow pola a łuki se stejatymi rjanymi żnjemi a dospołnym inventarom se ßwobodneje ruki na pschedań.

Herbjo.

W Brěmjenju je nowa **khěża,** s $2\frac{1}{2}$ kórzom pola na pschedań.

M. Busch.

Koń, 6lětny, bruny, wallach, je na pschedań w **Scheschowje** czißko 52.

Ssuscheny połcz punt po 70 np., pschi 5 puntach po 65 np., **ßwinjaze mjaßo s brjucha** punt po 60 np., **wuschkrjeny łój** punt po 45 np., pschi 5 puntach po 40 np., **kołbaßowy tuk** punt po 50 np., pschi 5 puntach po 45 np., tuczne **howjase mjaßo** punt po 55 np., zyle tuczne po 50 np. porucza **G. Hildebrand** na jerjowej haßy.

Czerstwy tuczny **howjasy a ßwinjazy brjuch** punt po 50 np., **ßuscheny ßwinjazy brjuch** punt po 60 np., **kołbaßowy tuk** punt po 40 np., druhu druzinu dobreje kołbaßy punt po 50 np. porucza

Otto Pötschke
na zitnej haßy.

Proßata na pschedań.

Proßata běleje Yorkshirskeje a tež czornopißaneje Berkshirskeje raßy, kotreż ßo jara lohko wukormja, ßu pschezo po czaßej pschimerjenych niskich placzisnach na pschedań na knjeżimaj dworomaj w **Budyschinku** a **Pschiwczizach.**

Lischcza jama (Fuchsbau)

w Budyschinje

porucza po ßwojej snatej dobrej a bohatej jědźnej kharcze

czopke a symne jědże

każ tež rano wot 7 hodźin hotowu jědź, porziju po 40 np.,

najlěpje wothladane piwa a wina.

Dalokoreczńik 70. S poczeszczowanjom

O. Dietrich.

Pola mje ßo ßerbski rěczi.

Lěkarju nětko w Budyschinje.

(Sserbskeje rěcze ßym mózny.)

S bydłom ßym:

psched schuleŕskimi wrotami 21 po 1 skhodze

w domje njebocziczkeho knihiczischczerja **Donnerhaka.**

K rěczam ßym wot 8—10 hodźin dopołdnja, wot 12—1 hodźin pschipołdnju.

Dr. med. Richard Neumann

praktiski lěkaŕ, hojeŕ a łaseńk.

Woßebity lěkaŕ sa dźěcźaze khoroseze.

Sswjedźeń snutskowneho miszioństwa w Porschizach.

Wutoru 6. julija smeje ßo, da-li Bóh, w Porschiskim Bożim domje **ßwjedźeń snutskowneho miszioństwa.** Sserbska Boża ßłużba sapocznje ßo popołdnju w dwěmaj, němska popołdnju w schtyrjoch. Na ßerbskim kemschenju budze knjes faraŕ Jakub s Njeßwaczidła, na němskim knjes diakonus Domaschka s Ketliz předowacz.

Wschitzy pschecźelo Bożeho kraleństwa ßo na tutón ßwjedźeń lubosnje pscheproschuja.

Zyrkwinske pschedstejiczeŕstwo.
Krygaŕ, faraŕ.

Burske towaŕstwo w Nakezach

smeje jutsje **njedźelu 27. junija** popołdnju w 5 hodźinach w **Sokez** hosczenzu poßedźenje. Wo bohaty wopyt proßy **pschedßydstwo.**

Dźeczelowa awkzija.

Njedźelu 27. junija popołdnju w 3 hodźinach budze ßo na knjeźim polu pschi wětrnikowej horje dźeczel na pscheładźowanje pschedawacz. **M. Fiedler** w Sareczu.

Trawowa awkzija.

Jutsje **njedźelu 27. junija** popołdnju w 4 hodźinach budze ßo lětuschi ßynowy wuzitk na **Hnéwßezanskej** gmejnskej łuzy sa hnydom hotowe pjenjesy na pscheładźowanje pschedawacz. Shromadźizna pschi tamnischej gmejnskej łuzy.

Aug. Bjenada, gm. pschedst.

W Wbohowje pola Njeßwaczidła je dwajschoßna **khěża** czißko 5 se sahrodku a bróżnju na pschedań. Dalsche je shonicz czo. 6 tam.

P. P.

Czesczenym Sserbam w Budyschinje a wokolnosczi s tutym najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so schtwórtk 1. julija w domje knjesa pschekupza **Kristellera** na **bohatej haßy**

drogowu, barbowu a chemikalijowu pschedawarńju

wotewrju.

Wo dobroczitwe podpjeranje mojeho pschedewsacza proscho poruczam ßo s poczeszczowanjom

Dr. phil. Curt Roeber,
chemik a approb. haptykaŕ.

Wosjewjenje.

Po domojhiczu nascheho wulzy saßkužbneho ßobubratra knjesa duchownehо ryczerja **Michała Domaschki** staj na naschu wutrobnu prósstwu wulzy ważne a jara czežke **wudawarstwo** nascheho ßerbskeho **„Mißionskeho pósßła“** knjesaj duchownaj **Jan Waltar,** farar we Wóßlinku, jako samolwity wudawar a njeboczičkeho najstarschi ßyn **Moriz Domaschka,** diakonuß w Ketlizach, jako ßobuwudawar dženßa s luboscžiwej hotowoscžu w Božim mjenje na ßo wsakoj.

W Hodžiju, 17. junija 1897.

D. **Imisch,** farar,
pschedßyda hłownehо swjaska ßerbskeho duchownstwa.

Wosjewjenje.

Sa nasche **ßerbske lutherske knihowne towarstwo** je knjes farar **Räda** pschi Michalskej zyrkwi w Budyschinje jeho **knihisklad** dale dobroczinje wobkhował, towarstwowu **pokładnizu** pak je jeho kollega knjes diakonuß **Sahrjenk** pschecželniwje na ßo wsak; a **kommißija** naschich towarstwowych knihow sa rospschedawanje jednotliwych eksemplarow a sa wotebjeranje towarstwowych knihow psches nascheju póßelnikow sawostanje dale dżakahódnje we knjesa **Ssmolerjowej** wudawarni „Sserbskich Nowinow“.

W Hodžiju, 23. junija 1897.

D. **Imisch,** farar,
pschedßyda ßerbskeho lutherskeho knihowneho towarstwa.

Poboczne towarstwo ßerbskich burow w Małym Wjelkowje

smeje njedželu **27. junija** popołdnju w 5 hodžinach w **Gäßlez** hoscženzu poßedženje, w kotrymž ßo pschikupne hnoje skasaja.

Pschedßydstwo.

Do Njeßwaczidła!

Dokelž je mje wjele czesczenych Sserbow, kotsiž ßu lubowarjo ßerbskich spěwow, napominako, so bych ßerbske braschczistwo saßo sapoczał, dha dowolam ßebi, s tutym k wjedženju dacž, so ßym smyßleny, po jich napominanju czinicž. Duž proschu czesczenych Sserbow, so chzyli na tutón mój nawěschtk dobroczinje dźiwacž a mje jako ßerbskeho braschku pschi ßwojich kwaßach se ßwojim skasanjom poczesczicž.

S poczesczowanjom

Jurij Domaschka, braschka w Njeßwaczidle.

Ruczne wosyczki

derje dźełane, ßym s jeneje fabriki po tunjej płaczisnje na pschedań dostał.

A. M. Bartusch
na Židowje.

Do Splóska!

Pschichodnu njedželu 27. junija wulke **kołbaßy wukulenje,** na czož pschecželnje pscheoroschuje

Ernst Bětnar.

Mała **khęža** se sahrodu je na pschedań na rěsniskej haßy 9.

Wotroczki a **dźowki** pyta
Säuberlich we Łasu.

Hnydom abo posdźischo na tudomny fórbark po móżnosczi bjesdźěczneju mandželskeju sa twjerdu msdu a deputat pytam. Pschisprawni ludźo chzyli ßo s wobßwědczenjemi samolwicž na **Lichanjanskim** knjezim dworje.

H. Wehlt, inspektor.

Pytam ßkużobne a hródźne dźowki a tajke k ßwinjom, gratmischtra, wotroczkow, ßrěnkow, pohonczow a rólnych pohonczow, tsczakow, wolazych, dźěłaczerske ßwójby a dójki pschi wyßokej msdze do tudomnych a Draždźanskich stron.

Schmidtowa w Budyschinje na ßerbskej haßy 7, I.

Wot 1. julija budu s bydłom na ßukelnskej haßy 24 po 1 skhodże.

Skschiwdźaze ßkowa, na pjekarja **Beera** w Khróscžizach sręczane, nasad bjeru. **M. Kubank.**

Kschiwduczinjaze ßkowa, na **Handrija Bisolda** w Brěmjenju sręczane, nasad bjeru.

M. Busch w Brěmjenju.

Palma měra

na row

Leny, kublerja **Kschižana**

w Prěczezach sawostajeneje wudowy, narodži ßo 19 aug. 1824 w Myschezach, wumrje 26. meje 1897 w Prěczezach, w starobje 72 lět 9 měßazow 6 dnjow.

Hłóß: Wjeßel ßo, o moja duscha.

Nětko, hdyž je wotßal wuschła
Nascha luba njeboha,
K ßwojom sbóżnikej dom doschła
S kraja czaßnoh' pschebytka,
Nascha myßl pschesběhnje
K njebju ßo a sdychuje,
Ach, hdy nastanu te czaßy,
So ßo wohladamy saßy.
Skoro saß' ßo wohladamy,
Nadžija nam wotmolwi,
Hromadże ßo namakamy,
S lubymi a sbóżnymi,
Dokelž luboscz bjes nami
Ssobu dże hacž k wěcznosczi;
Njech też wschitko semske shinje,
Luboscz wschak ßo njepominje.
Duž też my nětk spominamy
Sa wami we luboscži,
Psches row wěczny dżak wam damy
Sa wscho, schtož wy na semi
Dobreho sche czinili,
Druhich lěpsche pytali,
S luboscžu sche podjerali
Hdže sche nuju wuhladali.
Haj też sa waß, ßwoje dźěczi
Ssynow dwej' a dżowzy dwě,
Staraschcze ßo na tym ßwěczi
Wot naß kóżdoh' młodosche,
Psche wschón czaß sche twarili
Ssobu sboże nad nami.
Saplacž Bóh wam wschě te prózy
Kiž sche měli wo dnjo, w nozy.
Hdyž psched ßmjercžu w ßmjertnym łożu
Modleschcze tak k Bohu ßo;
Wußłyschi Wótcze, schtož Cże proschu,
Jako twoje dźěczatko,
Knjeże ßmil ßo nade mnu,
Proscheschcze też s wutrobu;
Póßla Bóh wam wumożenje
A sche na to wuschli rjenje.
Nětk hdyž wasche czěło tłaje
W Božej roli w Hodžiju,
A nasch semski běh tu traje
Njewobstajnu khwilczičku
Je czim rjeńsche żiwjenje
Waschom' duchej spożczene,
Kotrež traje bje wschoh' kónza
Tam, hdžež njetrjebaju łkónza.
Duž nětk wasch row mjenujemy
Czichu sparnu komorku,
Wot kotrejž ßo nadżijemy
Waß na wulkim ßudnym dnju,
W waschim czěle duchownym
Psches móz Božu snowjenym,
K sbóżnosczi waß widżecž krocžicž,
Hdyž b'dże k wěczności ßo slocžicž.
Hdyž tam saß' ßo wohladamy
K wobliczu wot wobliczа,
S radoscžu ßo powitamy,
Hdžež psches knjesa Jesußa
Wobhnadżeni budżemy
A na mjetno sandżemy
Hdžež je pschebytk wschitkón kraßny
Niż pak żane horjo czaßne.
Schlewjeř, kotryž ßwět je sczahnył
Wokolo naß na semi,
Tam je nětko hižo panył
S wocžow waschom' duchewi,
Hdžež pschi ßwětle kraßnischim
W dopósnaczu jaßnischim,
Tam po bóßskich honach thodži
W sbóżnym towarstwje ßo wodži.
My pak, kiž wo tamne sboże
Tudy mamy wojowacž,
A na krónow město Boże
W duchu mamy shladowacž,
Hdžež ßo koschi shromadnje
Měr a radoscž wobstajnje,
Sa wami tam pschiwołamy
Njebjeßa wam popschewamy.

Srudżeni sawostajeni.
(Psches Gustu Hataßa.)

(K temu czißku pschiłoha.)

We wudawarni „Sserbskich Nowin“ je dostacž:

Spěwna radosć.

Zběrka
šulskich spěwow.
Druhi wudawk.

Běrny
ßu na pschedań na Sarěczanskim knjezim dworje.

Kacže jeja

najlěpschеje jendželskeje drużiny ßu na pschedań
na **farje w Budyschinku.**

Wupschedawanje.

Hermank w Huszy 2. julija 1897 **drastne tkaniny, barchent, módroczischcz, rubischcza, schórzuchi atd.** po ßměschnje tunich płaczisnach pschedawam.

S poczesczowanjom
August Steglich,
pschedawar drastnych tkaninow
s Puzkowow.

Zjawny dżak.

Po tym zo smy my nětko po wotbyču mnohich dźěłow a staroscow, ze serbskim musejom a serbskej wustajeńcu w Drježdżanach lěta 1896 zwisowacych, po něčim ke kóncej swojeho nadawka a dźěła dostupili, dopominamy so z **dżakownosču** na wšitkich lubych serbskich krajanow a krajanki, kiž su nas w našim njelohkim předewzaču a skutkowanju z **darjenjom** abo **požčenjom, z hromadźenjom a słanjom wustajomnych předmjetow, při wuwjedźenju krasneho drastneho a pěkneho serbskeho swjedźenja, při wukhwalenych serbskich koncertach a na kajkežkuli druhe wašnje hewak** tak swěrnje a njesebičnje podpjerowali, a dowolamy sebi, jim wšitkim **tu zjawnje swój najnutrniši, najhorcyši dżak wuprajić.**

Bóh Wjeršny zapłać jim wšitku jich prócu a lubosć a zarunaj jim bohače wšitke wopory, kotrež su woni tak radźi a zwólniwje k česći swojeho serbskeho naroda přinjesli! K česći našeho lubeho Serbowstwa smy tu hromadźe dźěłali a k jeho česći chcemy też přichodnje wšitcy z Božej pomocu swěru dale hromadźe dźěłać při założenju a zarjadowanju našeho serbskeho muzeja a noweho Maćičneho doma w Budyšinje.

Bóh luby Knjez pak žohnuj nam wšitkich našich woporniwych serbskich krajanow!

W Freibergu sakskim,
na dnju Božeho Ćěła (17. jun.) 1897.

Wubjerk serbskeje wustajeńcy w Drježdżanach 1896:
Dr. Ernst Muka, předsyda.

Pschiłoha k czišku 26 Serbskich Nowin.

Ssobotu 26. junija 1897.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje druhu njedźelu po ſwj. Trojizy rano w 7 hodź. diakonus Sarjenk ſerbsku spowjednu rěcź, 1/2 9 hodźin ſerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. — Popołdnju 1/2 2 hodźin budźe katechišmusowe rosrěcźenje ſ konfirmirowanej němskej młodźinu.

Křćenł:

W **Michalskej zyrkwi**: Pawoł Max, Khorle Ernsta Žida, kublerja w Bórkn, ſ. — Ota Jurij, Pětra Bohuwěra Rjenčza, wobydlerja a fabrikarja w Dobruschi, ſ. — Alma, Bohuſława Auguſta Wojty, pohončza a wobydlerja na Židowje, dź. — Martha Hedwiga, Khorle Hermanna Fahra, fabrikarja a wobydlerja na Židowje, dź. — Elſa Dora, Guſtava Pawoła Libſche, maſchinſteho ſamkarja a wobydlerja w Dobruschi, dź.

Zemrjeł:

Dźeń 18. junija: Guſtav Ota, Khorle Ernſta Schuſtera, wobydlerja a ſkałarja na Ssokołzy, ſ. 4 m. 10 d. — 19. Julius Hermann Khorla Kara, khěžeŕ a dźełaćeŕ na Židowje, 35 l. 5 m. 16 d.

Zyrkwinske powjesće ſ Budeſtez.

2. njedźelu po ſwj. Trojizy smeje farař Mrošak rano w 7 hodź. ſerbsku spowjedź, rano w 8 hodźinach pomocznik Rychtař ſerbſke a 3/4 10 hodź. němſke prědowanje.

Płaćišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 5448 měchow.	W Budyschinje 12. junija 1897 wot hr.	np.	hač hr.	np.	W Lubiju 24. junija 1897 wot hr.	np.	hač hr.	np.
Pšeńza . . . . . běła	8	24	8	53	8	6	8	35
" . . . . . žołta	7	82	8	9	7	65	7	88
Rožka	5	63	5	69	5	44	5	50
Jeczmjeń	6	43	6	50	6	—	6	33
Wowš . . . . . 50 kilogr.	6	50	7	40	6	10	6	60
Hroch	7	22	11	12	8	33	9	30
Woka	7	78	8	33	6	11	7	50
Jahły	13	—	15	—	12	—	14	—
Hejduschka	15	—	16	—	13	50	14	—
Běrny	1	80	2	60	2	—	2	50
Butra . . . . 1 kilogr.	1	90	2	30	1	80	2	10
Pšeničzna muka 50 " . .	8	—	16	50	—	—	—	—
Ržana muka . 50 " . . .	7	25	11	—	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 " . . .	3	20	3	50	2	60	3	20
Ssłoma . . 600 " . . .	16	—	17	—	16	—	17	—
Proßata 1002 schtuk, schtuka . .	10	—	19	—	—	—	—	—
Pšeničzne wotruby	4	25	5	25	—	—	—	—
Ržane wotruby	4	75	5	75	—	—	—	—

W Budyschinje płaćeſche: kórz pšeńzy (běła) po 170 puntach 14 hr. — np. hač 14 hr. 50 np., žołta 13 hr. 29 np. hač 13 hr. 75 np., kórz rožki po 160 puntach 9 hr. — np., hač 9 hr. 10 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. — np. hač 9 hr. 10 np.

Na Bursy w Budyschinje pšeńza (běła) wot 8 hr. 24 np. hač 8 hr. 38 np., pšeńza (žołta) wot 7 hr. 75 np. hač 7 hr. 94 np., rožka wot 5 hr. 63 np. hač 5 hr. 66 np., jeczmjeń wot 6 hr. 38 np. hač 6 hr. 75 np., wowš wot 6 hr. — np. hač 6 hr. 88 np.

Dražđańske mjaßowe płaćišny: Howjada 1. druźiny 58—60 hr., 2. druźiny 52—56 hr. 3. druźiny 45—55 po 100 punt. rěſneje wahi. Žiwe najlěpſche krajne ſwinje 38—40 hr. po 100 puntach. Cźelata 55—65 hr., po 100 puntach mjaßoweje płaćišny.

Wjedro w **Londonje** 25. junija: Horzo.

Deſtillazija Adolfa Rämſcha

w Budyschinje pschi butrowych wikach,

1868 ſałożena,

porucza ſwoje daloko a ſchěroko ſnate wubjerne **likěry** k kwaßam, ſchćišnam a druhim ſwjedźeńſkim ſkładnoſćam w cźwizach a po waſy. Woßebje dobre ſu dwójny **rózowy, nalikowy, hontwinſki** a **jatroſelowy, hornjołužiſki, žołdkoſelowy ſeleny** a **cźerwjeny zitronowy, wiſchnjowy, malenowy, prußnizowy** a **korwejdowy** liter po 60—80 np. Dale **naturſkokorwejdowy** liter po 40 np., dobry **žitny** po 70 a 60 np., a **cźiſty** cźišło 1 a 2, liter po 32 a 30 np. Pschi wotewſaczu 8 litrow a wjazy po 30 a 28 np.

Cźwizy k pjelnjenju ſo wupožcźuja.

Franz Marſchner

cźaßnikaŕ w Budyschinje

cźo. 9 na bohatej haßy cźo. 9

ſwój ſklad **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeczaſow** dobroćiwemu wobkedźbowanju porucza.

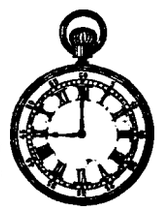

Hódna twora. Pišomne rukowanje. Tunje płaćišny.

Porjedźenje dobre a tunje.

Pschiſpomnjenje: Rěcźu **ſerbſki.**

Koßy, ſerpy, tóczne kamjenje, brußy, grotowe plecźenje k wobhrodźenju a **kałaczkaty grot, rólowe płachty a khachlowe rěbliki, wódne kótła a pónowje, dezimalne wahi, taflojte a butrowe wahi, punty, hnojowe widła, łopacźe, rjeczaſy, hosdźe, želeſne hrabje** porucza pſchezo po najtuniſchej płaćišnje pſchedawarnja želeſnych tworow

Gottharda Behrendſa

w Budyschinje

pſchi ſerbſkich hrjebjach cźišło 10.

Khoſej! je tunſchi,

ſyry: punt po 90, 100, 110, 120 hač 130 np.,

paleny: punt po 120, 140, 150, 160, 180 hač 200 np.

pola **Khorle Noacka** na žitnej haßy.

Wupſchedawanje.

Dla **pſchepoloženja pſchedawarnje ſym ſwój wulki ſklad**

mužazeje, žonjazeje a dźećźazeje draſty

po płaćišnje khětro ponižił

a ſ tym žadnje **pſchihódnu ſkładnoſćź** k **tunjemu** kupowanju poſkicźam.

Na dźělbu žonjazych žaketow a deſchćźnych mantlow woßebje kedźbliwe cźinju.

H. Horn,

draſtowa fabrika.

Koßaty Walther

pschi žitnych wikach
cžißło 7.

Wolijowe barby

we wschěch snatych nuanßach, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdže skhnyjaze,

moleŕske a murjeŕske barby,
terpentinowy wolij
(němski a franzowski),
najlěpschi
lanowolijowy firniß,
jara derje a twjerdže skhnyjazy,
jantarjowe laki,
kopalowe laki,
damarske laki,
želesowe laki,
Kölnski klij, kaž tež
murjeŕski klij,
dróbnu krydu,
gyps,
portlandski zement,
najlěpschi karbolineum,
barbiže wscheje družiny,
schablony
sa **molerjow** a **murjerjow**
porucža a ma pschezo wulki sklad
po najtunischich płaczišnach

Emil Měrsch,
drogowe khlamy
24 na kamjeńtnej haßy 24
snapschecža turnańje.

Zement, stajnje **cžerstwy**
po 1/1, 1/2 a 1/4 tunach,
gyps,
wschě **barby,**
lak,
barbu **k barbjenju schpundowanja,**
rucže skhnyjazu,
karbolineum,
maschinski wolij,
firniß,
terpentinowy wolij atd.,
barbiže
poručatej tunjo

Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.

Wina

w snatej dobrosczi w bohatym wubjerku po poměrnych płaczišnach porucža

Gustav Küttner,
winowa pschedawańnja
a korczma
10 na ßerbskej haßy 10,
5 dalokoreczak 5.
Płaczišnowe sapißy ßo poschiczeja.
Sa korczmarjow a saßopschedawarjow woßebity rabatt.

Wubjernu cžerstwu, ßuschenu,
rheinsku haschu (lachs),
ff. cžerstwe ßuschene spikowane
wuhory,
wubjernu astrachansku
jikru (kaviar),
najlěpsche **Kielske tuczne büklinki,**
Kielske sprotty,
Hanjaske pjeczene jerje,
wubjerna delikateßa, jeniczke
pschedawanje w Budyskim wokrjeßu,
wuhora w želeju,
haschu w želeju.
narańschomórske tuczne jerje,
delik. jerje bjes koscžikow
w wschelakich juschkach
atd. atd.
je s cžerstwej poßykku dostał a tunjo porucža

Gustav Küttner,
winowa
a delikateßowa pschedawańnja
winownja a ßuědańnja
10 na ßerbskej haßy 10,
na rózku hauensteinskeje haßy
telefon cžißło 5.

Woprawdžity holandski
kakao
najlěpschu družinu ßwěta, płaczišny hódno porucža

Gustav Küttner
10 na ßerbskej haßy 10.
Jeniczka pschedawańnja sa Budyschin a wokolnosczy.

Portlandski
zement
w zyłych a połtunach, kotryž ßym cžerstwy dostał, tunjo poručam.

Emil Měrsch
na kamjentnej haßy.

Heinrich Mohr,

schewski mischtr w **Budyschinje**
na ßukelnskej haßy 14

porucža ßwój wulki sklad **sapinanskich, schnórowanskich a cžahanskich stupnjow** s bruneje a cžorneje koże, sergy a płata, **puczowanskich, sportiskich a kokjeßdnych stupnjow** s kožanymi a gumijowymi póduschemi we wschěch barbach, fararjowe Kneippowe, Ambergske a zefirske sandale, kaž tež wschě pomyßlnje mózne družiny **stupnjow** a **schkórnjow** sa muzskich, žónske a dźěcži po snatych tunich płaczišnach.

Po měrje wubjernje ßedźaze wobucže sa krótki cžaß seschiju.

Różowy likěr cžerwjeny liter po 70 np.,
vanillowy likěr = liter po 70 np.,
dwójny korwejsdowy běły = 70 =
ingberowy likěr běły liter po 70 =
pommeranzowy bruny = = 50 =
žoltkoselowy = = = 50 =
jakorzowy = = = 50 =
schwajzarski likěr = = = 60 =
persiko cžerwjeny = = = 50 =
wischnjowy = = = 60 =
prußnizowy = = = 60 =
malenowy = = = 60 =
nalikowy = = = 50 =
zytronowy žołty = = = 50 =
jatroselowy (lěßny mischtyr)
seleny liter po 70 =
mjatwiczkowy běły = = 50 =
jednory korwejsdowy = = 50 =
woprawdžity žitny = 60 a 70 =
cžisty palenz liter po 30 =
rum = = 80 =
po cžwizach a wjetschich bleschach tuńscho.

Carl Noack
na žitnej haßy.

Dobre
4 np.-zigary
(zigary s dźerku)
běle ßo palaze a derje ßkodźaze
100 scht. po 3 mk. 20 np.,
25 = = 85 np.,
6 = = 20 np.,
pschi wotewsaczu 300 schtuk po poscze franko sčele

Carl Noack
na žitnej haßy.

Kóslaze kózki
kupuje pschezo po najwjetschich płaczišnach

Heinrich Lange
pschi žitnych wikach.

Wósk a wóskowy twar
kupuje **Bjedrich Lieber**
mydkańnja na ßerbskej haßy 5.

Howjaße, konjaze,

cželaze a **wowcže koże** kaž tež **wowczu wołmu** pschezo po najwyschschich płaczišnach kupuje

Heinrich Lange
pschi žitnych wikach njedaloko ßerbskeje katholskeje zyrkwje.

Schórzuchi s cželazeje koże
porucža po tunich płaczišnach

Heinrich Lange
pschi žitnych wikach.

Derje dźěłane **soły** a **matrazy** porucža tunjo **E. Schubert,** tapezěrař a ßedlarski mischtr na jerjowej haßy.

Kóždy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tuni cžaßnik** kupicž, abo kotryž chze ßebi jón **porjedžicž**, dacž, njech dźe k cžaßnikarjej **Curtej Jenczej** na swonkownej lawskej haßy 5, pódla knjesa lotteriskeho kollektéra Jägera. — **Jencz** pschedawa a porjedža sa ßwoje dźěło sprawnje rukujo.

Hdže sczetónle rjany cžaßnik kupili? Pola cžaßnikarja **Magera** na ßerbskej haßy pschi kasarmach.

Loßy

saksko-thurinskeje wustajeńzy w Lipsku
ßu po 1 mk. dostacž
we wudawarni **Serbskich Nowin.**

Meble

ßo nětko s najwjetschim dobytkom a **najtunischo njepoßrědnje** kupuja

s fabriki Gustava Zichnera

w jeho khlamach **na seminarskej drósy 8,** a w jeho fabrizy na běleŕnskej drósy 7.

Najwjetschi skład zyłeje wokolnoscźe molowanych meblow, kaž tež woprawnych najjednorischeho hacž do najwoßebnischeho wuwjedźenja.

Płacźisny molowanych meblow:

drastne khamory	hižo po	17	mk.	—	np.,
vertiko	= =	28	=	—	=
łoža	= =	10	=	50	=
kommody	= =	18	=	—	=
nózne khamorczki	= =	11	=	—	=
nózne blidka	= =	5	=	—	=
myjne blidka	= =	12	=	—	=
wyczahanske blida molowane a polěr	= =	18	=	—	=
6/4 blida s draschlowymi nohami	= =	8	=	—	=
jědźne blida	= =	14	=	—	=
kuchińske khamory	hižo po	15	mk.	—	np.,
kuchińske blida	= =	8	=	—	=
kuchińske stoły	= =	2	=	50	=
sofy	= =	35	=	—	=
matrazy	= =	22	=	—	=
stoły	= =	2	=	50	=
sofowe schpihele	= =	3	=	—	=
stołpne pschihele	= =	11	=	—	=
trumowy, woprawne a połwoprawne	= =	58	=	—	=

Pódla teho ßwój skład **gardinowych žerdźow, rosettow** a wschelakorych **galantrijowych tworow** po wurjadnje tunich płacźisnach poruczam a proschu pschi potrjebja dobrocźiwje na mnje dźiwacź.

Wobhladanje je kóždy czaß dowolene. — Hódnym ludźom ßo dowoli, po dźělbach płacźicź.

Schmidt & Gottschalk,

pjenježny bank

pschi mjaßowym torhoschczu czißło 14|16 w Budyschinje.

Meblowy magazin

tyscheŕskeje jednoty w Budyschinje

na bohatej haßy czißło 14 po 1 skhodźe

w domje knjesa Mahnki.

Wulki skład hotowych tyscheŕskich a pólstrowanych meblow:

komodow	hižo po	18	mk.	—	np.,
drastnych khamorow	„ „	22	„	—	„
łožow	„ „	9	„	—	„
sofow	„ „	36	„	—	„
matrazow	„ „	22	„	—	„

rohodźinowe stoły wscheje družiny hižo po 2 mk. 50 np., **schpihele** a wschě druhe meble po najtunischej płacźisnje.

Meblownja

na sadnjej bohatej haßy 4 blisko žitneje haßy

porucza tunjo

drastne khamory	1 durjate	hižo po	19	mk.	50	np.,
„ „	2 durjate	= =	26	=	—	=
schatowe khamory	2 durjate	= =	29	=	—	=
vertikowy	2 durjate	= =	30	=	—	=
łoža	jednore	= =	9	=	—	=
blida	s droschlowanymi nohami	= =	7	=	50	=
komody		= =	15	=	—	=

stoły a wschě druhe meble po jara tunich płacźisnach s rukowanjom sa jich khmanoscź. Skład hotowych kaschczow

H. Seikritt, tyscherski mischtr.

Winski cžrijowy skład.

Wulki wubjerk mužazych, žonjazych a dźěcźazych schkórnjow a stupnjow po tunich płacźisnach porucza

Emma Frisch

na kamjeńtnej haßy 15 pódla hoscźenza słoteje króny.

Poßleschczowe tkaniny,

wupjerki, meblowy köper, drastny katun, módrocźischcź

w najnowschich mustrach porucza tunjo

M. Gottwald

pschi mjaßnym torhoschczu.

Turkowske ßlowki

nowy płód w měchach, kaschczikach a po wasy ßu tunjo dostacź pola

Moritza Mjeŕwy

pschi mjaßowym torhoschczu.

Destillazija likěrow po starych tunich płacźisnach.

A. Röstck w Budestezach

porucza ßwój wulki skład **koßow, koßyschczow, wotběranskich ßerpow, kunkow, brußow, tócznikow, hrabjow atd.** dobrocźiwemu wobkedźbowanju.

Pschedawam jenož dobru tworu po tunich płacźisnach.

Wuwsaczne placźisny.

Jenoż dwaj dnjej placźaze.

Cźisczeńske hadreschcźa, hotowe wobrubjene, po 12 a 8 np.

Khosejowe a zokrowe tyśy, schěsczrózkate ſ porzlinowym molowanjom, posłoczane po 19 np.

Sahrodne a khosejowe deki, tež ſa restauratěrow ßo hodźaze, po 175 np.

Woknowa cźisczeńska koža, schtuka po 8 np.

Draſtne schczětki ſe żoltej łopatku po 19 np.

Schtalty, deſſ. 900 po 98 np.

Battiſtowe ſchandka, hotowe wobrubjene ſ pißanej kromu a dypkami po 18 np.

Plyſchowe portemoneje po 7 np.

Niklojte talerki, niz cźornjaze, w podobnej formje,

10 zolowſke	12 zolowſke	14 zolowſke	16 zolowſke	18 zolowſke
23 np.	29 np.	41 np.	75 np.	98 np.

Mużaze gumijowe ßlé ſ patentowej ſpinku a kożanym wuhotowanjom por po 43 np.

Żonjaze ſchtrympy, po patencźe ſchtrykowane, po barbach ſrjadow. ſ dwójnym kónzom a pjatu por po 39 np.

Woprawdźite hórkomandlowe a glycerinowe mydło, dobra miła hódnoscź, zyły ryhel po 17 np.

Normalne mużaze ſoki ſ dwójnym kónzom a pjatu, **3 pory jenoż po** 1 mk. 39 np.

Frottěrowanſke trjenja ſ pißanej kromu po 42 np.

Kalmukowe ſpódnje ßuknje ſa żony, wulke a ſchěroke po 115 a 98 np.

Schórzuchowe tkaniny, na woběmaj bokomaj jenakeje barby, 120 ztm. ſchěroke, ſtary łohcź po 46 np.

Moje khlamy ßo, ſo by ßo **dźełanſki cźaß** mojich ludźi po móżnoscźi pſchikrótſchił, ſ wuwsaczom **ßobotu** a **pſchedwjeczor** ßwjatych dnjow
w 8 hodźinach
wjeczor ſamkaja.

Dźělba żonjazych ſchtrympow, diamantnocźornych,
por po 28 np.

Dźělba mużazych ſokow, koleſkatych, por po 18 np.

Wobej druźinje ſtej ſlorojta tkanina a hewak dwójzy a trójzy wjazy placźitej.

Frottěrowanſke rukajzy a myjne lapki po 8 a 4 np.

Módrocźiſchczowe żonjaze ſchórzuchi, hotowe ſeſchite po 48 np.

Mużaze ſoki, po patencźe ſchtrykowane ſ dwójnym kónzom a pjatu por po 29 np.

Żonjaze a mużaze ßyncźojte koſchle, dobra druźina po 60, 55, 45 a 38 np.

Gardiny, **ſ bantowym wobrubjenjom,** jenoż dobreje druźiny, ſtary łohcź po 12, 14, 16, 18, 20, 23, 25 np. hacź do najwoßebniſcheho.

S. Beer, prjedy Messow & Waldschmidt,

pſchi hlownym torhoſchczu 9 delka a po 1 ſkhodźe.

Sslódke palenzy

liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.
porucża **Moritz Mjerwa** pódla Pětrowſkeje zyrkwje.
Deſtillazija ſnatych dobrych palenzow po ſtarych tunich placźiſnach.

Union-kognak

po wſchěch placźiſnach dostacź
pola **Schieſchki a Rjeczki.**

Murjerjo

pſchi twarje **hólczeho wuſtawa** w **Małym Wjelkowje** hacź do ſymy dźěło dostanu. **C. Schneider,** twarſki miſchtr.

Parny rěſak Tr. Holbjana,

twarſkeho miſchtra w **Budyſchinje**
ſ napſchecza piwarnje na Nowoſalzſkej drózy
a na dwórniſchczowej drózy 10,
porucża **hranite drjewa, deſki, łaty,** kaž tež hotowe **ſchpundowanja, ſchindźelowe deſki** a **wotrěſki** we wſchěch ſwuczenych dokhoſczach a tokſtoſczach.

Schparazy wolij,

dźěłany ſa ſchijaze maſchiny a jěſdne koła, ſ koſczowolijoweje fabriki H. Möbiuſa a ßyna w Hannoverje, dostacź pola
Clemensa Jäckela na bohatej haßy.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smolerj.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 27. | Sobotu 3. julija 1897. | Lětnik 56.

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Pscheměnjenje w kněžorstwowym knjeżerstwje, kotrež so hižo někotre njedźele wočakowasche, je so sańdźeny tydźeń skutk stało. Knjes s Marschall so se swojeje dowolenzy wjazy do służby njewróći, a teho runja je s ministerstwowej kraßnosću knjesa s Böttichera nimo. Sa Marschalloweho naßlědnika je kněžor knjesa s Bülowa, kotryž bě hač dotal s póßlanzom w Romje, pomjenował. Wo knjesu s Bülowa so praji, so je wón wjelenawjedźity diplomat a wulki pscheczel wjerćha Bismarka. Hižo nětkole jeho sa pschichodneho naßlědnika wjerćha Hohenlohe, hdy by tón swoje sastojnstwo složić chcył, mjenuja. Marschallowe a Bötticherowe wotstupjenje so jako panjenje Capriwioweje politiki a wróćenje k Bismarkowym politiskim saßadam wukožuje. A tole mènjenje njesda so wopaćne bycź, hdyž so na wobstejnosće hlada, w kotrychž je knjes s Bülow swoje nowe sastojnstwo nastupił. Po audijenzy pola kněžora je so knjes s Bülow s pschewodom wjerćha Hohenlohe w runej mèrje k wjerćhej Bismarkej do Friedrichsruhe podał. To je podawk, kotryž so njehodźi njewobkedźbowany wostajicź. Wjerćh s Hohenlohe njeje so ženje s tym tajił, so wjerćha Bismarka sa diplomatiskeho mischtra wobhladuje, hač runje je jeho njedawno wótrje pschimał, dokelž bě něhdusche wobstaćze potajneho rusko-němskeho swjaska do sjawnosće dał. Runje tak knjes s Bülow k Bismarkowym swěrnym pschiwißowarjam słuscha. Duž sme drje so s móžnotu liczicź, so budźetaj wobaj knjesaj swonkownu politiku w Bismarkowym smyßle wodźicź. Druhe praschenje je, hač budźetaj tež wikowansku politiku do druheje kolije swjesćź chcyćź. Ratarjo w Němzach sebi saßakle żadaju, so by jich knjeżerstwo psched wukrajnym žitom schkitowało, schtož so jenož s powyschenjom žitneho cła hodźi. Hdy by knjeżerstwo so njebojało, so by s powyschenjom žitneho cła němska industrija swojich wotebjerarjow we wukraju shubiła, so wone njeby dale komdźiło, żadanje němskich ratarjow dopjelnicź. Pschetož wikowanske wucźinjenja, pod hrabju Capriviom hač do lěta 1904 wobsamknjene, so kóždy dźeń hodźa wupowjedźicź. Tu mohł po tajkim knjes s Bülow, hdy by to sa derjemèćze Němskeje sa njeschkódne njemèł, němskim ratarjam k woli bycź.

Naßlědnistwo knjesa s Böttichera w ministerstwje snutskownych należnosćow je so statnemu sekretarej s Posadowskemu pschenjeßło, kotryž smeje s dobom kněžorstwoweho kanzlera sastupowacź.

— Na němske generalne póstmischtrstwo, je Stephanowej smjercźu wuprósdnjene, je kněžor husarskeho generała s Podbjelskeho powołał. Podbjelski, kotryž je 53 lět stary, je so w swojim sastojnstwje jako wubjerny sarjadnik wusnamjenił. Wschudźe wschak jeho pomjenowanju sa generalneho póstmischtra njepschihłoßuja. Bychu radscho widźeli, hdy by so tole ważne sastojnstwo jenemu nashonitemu wyschschemu póstskemu sastojnikej dowěriło.

— Belgiski kral je psched tydźenjom kněžora Wylema w Kielu wopytał, pschi kotrejž składnosći je jeho kněžor sa němskeho admirala pomjenował. Franzowsojo, kotsiž w tutym wopycźe wobsamknjenje němsko-belgiskeho swjaska widźa, su so s pucźowanjom belgiskeho krala do Němskeje sapyrili. Franzowske nowiny jeho wußměschuja, so je wón do Kiela schoł, so by kněžorej Wylemej, jako swojemu pschedstajenemu, rosprawu wo belgiskej wójskowej reformje podał. Jeho wotmyßlenja, belgiske wójsko powjetschicź, su pschihoty k wustupjenju s jeho nětczischeje neutralnosće. Belgiszy ministrojo budźa tymle parschonskim lubowanstwam napscheczo stupicź dyrbjecź; pschetož Franzowska budże sebi wot nich samolwjenje sa politiku żadacź, kotraž mohła Franzowskej se strachom hrosycź.

Awstriska. Němskeho kněžorstwoweho sapóßlanza a wjednika reformarskeje strony Zimmermanna su na leto s Awstriskeje wupokasali. Wón bě so wóndano pschi ludowej shromadźisnje w Liberzu, w kotrejž Němzy pschecźiwo rěczowemu wukasej protestowachu, wobdźělił a wot teho czaßa tež w Němzach njepschecźelske hibanje pschecźiwo nětczischemu awstriskemu knjeżerstwu sbudźował a wodźił. Sańdźenu njedźelu wón s pschewodom něhdże sto woßobow s nowa do Czech pucźowasche, hdyž tutón dźeń w Ustju nad Łobjom swjask cźeskich Němzow swoju skhadźowanku wotbywasche. Dale Podmoklow (Bodenbacha) pak Zimmermann njepschińdże. Tu jeho awstriski polizajski komißar sadźerża a jemu wosjewi, so ma so hnydom s bliżschim żelesniskim czahom do Němskeje wróćicź, dokelž je na lěto s Czech wupokasany. Shromadźisna w Ustju je so bjese wscheho kaźenja měra wotměła. Pschitomnym wukrajanam bě so sakasało, rěczecź. Město Ustje same njebě na shromadźisnu żanych sastupjerjow póßłało. Měschczanosta bě, so by wschěm njeluboscźam s pucźa schoł, na prjeczku schoł. Na shromadźisnje teho dla na měschczańske sastupjerstwo phi a hańba wołachu.

Hibanje pschecźiwo rěczowemu wukasej so w Czechach mjes Němzami se wschěmi móżnymi a njemóżnymi žrědkami rosschěrja. 48 měschczanostow je so sarocziło, so wot 15. julija wschě te dźěła wjazy njewobstaraja, kotrež smědźa po sakonju wotpokasacź. Do tychle dźěłow słuscha sběhanje dawkow, swołanje młodych ludźi, kotsiž do měry du a sastojnske dźěła w pschemyßlnischich należnosćach.

Franzowska. Mjes Franzowskej a Siamskej, kotrejž kral w tu khwilu po Europje pucźuje, hrosy s nowa wójna wudyricź. Siamszy su so pjecza do franzowskeho wobsedźenstwa nawalili, wßy wurubili a wjele jatych wotwjedli. Tež jeneho franzowskeho měschnika su siamszy wojazy sranili. Jeli so bychu so tele powjesće jako wěrne wopokasałe, potom bychu Franzowsojo bórsy dyrbjeli na wójnu pschecźiwo Siamskim wucźahnycź.

— Presídent Faure w druhej połojzy auguśta ruskeho kněžora wopyta. W poßlednim ministerstwowym wuradźenju je Faure wosjewił, so je wot ruskeho zara pißmo dostał, w kotrymž so praji, so by so zar jara spokojił a so swjeßelił, hdy by mohł presidenta lětża w Peterhofje jako hosća powitacź. Bliżsche dny smeje deputertska komora pucźowanski pjenjes pschiswolicź.

Jendźelska. Njelubje pokasyłe su jubilejny swjedźeń jendźelskeje kraloweje powjesće wo sylnym revoluzionarnym hibanju w Indiskej. Indiszy su dobrocźiwy lud, jim je wscho jene, schtó nad nimi knježi, tola jendźelske knjeżerstwo je temule ludej poßlednju kapku krwje wuzyzało, so je też Indiskim skónczńje scźerpnosću wuschło. Jendźelczenjo su drje swoje indiske wójsko sylnje wobronili, tola schto samoże wone, hdyž so we wschěch stronach tsi sta milijonow sylny indiski lud pschecźiwo swojim jendźelskim cźiwilowarjam posběhnje? W Poonje a Bombayu su w indiskej a jendźelskej rěczi revoluzionarny lecźazy list po wjele tyßaz eksemplarach rosschěrili, kotryž ma podpißmo: „Tsi sta milijonow cźłowskich byczow.“ Pódla teho su nadpady na jendźelskich offiźěrow cźinili. Intendanturskeho lieutenanta Ayersta su skónzowali a najwyschscheho sastojnika komißije k podtłóczenju móra su cźeżko sranili. Na wußlědźenje mordarjow

je knježerstwo 20,000 rupijow myta wustajiło. Jeneho tajneho policistu, kotryž chzyšche žebi tónle pjenjes saškužicź, žu pok morweho w jenej skale namakali. Dalsche njemëry žu žo pola Kalkutty w Chittpuru pjecža dla wonjecžeršcženja jeneje mošcheje mëše. Ssylnej polizajskej mozy žo njeje poradźiło ludowe cžrjódy roshonicź; skoro wschitzy europiszy offizërojo žo franichu. Dokelž žo ludowa roshorjenosćź njestuži, je knježerstwo žylne wotdźelenje wojakow do Chittpura póšłało.

Turkowske powjedańczko.

(Pokračžowanje.)

Kónz pucža mjes Gukumleku a Bružy dźëšche psches cžëmny lëš. Sslónzo chzyšche žo nimale khowacź, hdyž wón do njeho sastupi; tola wón žebi myšlesche, so lëš hischcže pschekrocži, prjedy hacž žo nóz nakhili. Teho dla mëjesche dobru nadźiju a khwatasche dale. Jako pak sa hodźinu kónz lëža hischcže wohladacź njemóžesche, pocža žo jemu stykacź. Scžežka, po kotrejž dźëšche, bëšche nimale wuska, a wón žo do hrosy da, so ju w cžëmnosći smyli a so žo w lëšnej husćzinje sabludźi.

Na dobo wuhlada tam, hdźež žo scžežka na lëwizu swiny, k prawizy a k lëwizy dwë cžłowjeske postawje, kotrejuž Hušref hnydom sa rubježnikow spósna: mjeswoczo bë hrube a jeju drasta rostorhana; kóždy mózny žochor w horschczi džerželesche, žylny dosćź, so mohł s jenicžkim moržnjenjom woła porasycź. Kasaschtaj Hušrefej, so by wscho wotpokložił, schtož ma žobu a schtož je nëkak nëschto hódne, a hroželschtaj jemu, so jeho sarasytaj, jeli so spyta, nëschto psched jeju woczomaj wukhowacź. Hušref bey njemëjesche ani brónje, tež njemóžesche žebi na to myšlicź, so by cžeknył, a tak dha bëšche wotžudźeny, njeplechomaj poškuchacź, jeju proscho, so chzykoj žo tola nad jeho žiwjenjom žmilicź. Židźanu móschniczku wuhladawschi, kotruž bëšche Hušref najprjedy s powjasa wucžahnył, schepnyschtaj žebi rubježnikaj: „To je pëkna schlapka. Teho dla žo tež nad twojim žiwjenjom žmilimoj; tola twoju drastu wosmjemoj žebi žobu, hewak njeby tebi nichtó wërił, so žy do rubježnikow pschischoł, hdy by ludźom twoje njesboże wuskoržił. So pak njeby namaj k schkodźe to pschesahe cžinicź mohł, budźemoj tebje swjasacź. Tola budź bjes staroscže, kschiwdy žo tebi pschi tym njestanje." Potom sputaschtaj jemu nosy a ruzy a swjasaschtaj jeho tajkeho na schtom. Jemu pschikasawschi, so nježmë prjedy wo pomoz wokacź, doniž žlónczko njesesłhadźa, wotžalischtaj žo. Njeby wón pak na jeju kasnju poškuchał, chzyschtaj žo sažo wrócžicź a jeho stónzowacź.

Hušref bey mëjesche žałostnu nóz, tola won žebi njeswëri, tež ani s cžicha niz žałoscžicź, dokelž žo bojesche, so mohł s tym pschipowjedźenu žmjercź na žo swjescź. Hdyž pak pocža po holi žwëtko bycź a hdyž bëchu drobne ptacžki hižo dołho žwój rańschi spëw sanjeble, pocža s wótrym hłožom wokacź a žałoscžicź. Dołhi cžaž žo miny, prjedy hacž jeho nëchtó wušłyscha, a se stysknoscžu bëšche hižo tak wošłabnył, so móžesche jenož hischcže s cžicha płakacź a žałoscžicź, hdyž wón skónczńje cžłowski hłoš nëhdže blisko sašłyscha. Pomału bližeschtaj žo dwaj muželi, kotrajž žo žiwje rosrëcžowaschtaj: prëni, nahladneje postawy, bëšche trasch pok sta lët stary a bëšche dostojny do woczow. Wón bëšche cžorny kaftan wobleczeny a mëjesche wulku brylu na woczomaj a seleny turban na hłowje, na kotrymž bëšche jako „hadschi" pósnacź (hadschi t. j. putnik, kotryž mësta, mohamedanam žwjate, wopytuje). Druhi bëšche młody muž, žnano wo žrjedź dwazyczich a tsizyczich lët, kotryž bëšche zyle nowu a drohotnu drastu wobleczeny, ale jeho mjeswoczo bëšche njerjane, nimale wohidne. Jeho mólczkej woczi bëschtej dźiwjej a hrosnej, wón hibasche žo stajnje s hłowu a machasche s rukomaj, žiwje žwojemu staremu towarschej do woczow powjedajo.

Wobaj bëschtaj žo k schtomej bližiłoj, sa kotryž bëschtaj rubježnikaj Hušrefa swjasałoj, njebëschtaj pak žo njesbožownehe dohladałoj a njebëschtaj jeho skiwlenje a žałoscženje wušłyschałoj. Nëtko pak jeho wuhladawschi a jeho srudne žałoscženje sašłyschawschi wostaschtaj wonaj stejo. —

„Nadobnaj, miłaj knjesaj!" proschesche Hušref bey, „wužwobodźcže mje s mojeho hubjeństwa, do kotrehož žym wczera wjeczor bjese wscheje winy pschischoł."

Hrosny, ale pëknje shotowany młody cžłowjek wosta wo žrjedź pucža stejo, jako by žo bojał a jeho rëczam njewërił; stary pak dońdże hnydom k Hušrefej a roswjasa jeho puta. Potom wupraschowasche žo jeho, schto je žo s nim stało. Hušref wupowjedasche wscho po wërnosći, pschi tym wótsje płakajo; tola sa-

mjelcža wón, so njebychu jeho sa žamokhwalaka mëłoj, žwojeho nanowe mjeno a žwoju podawisnu s padischahom.

„Tak staj tebi wscho wsałoj, schtož žy mël?" wopraschа žo stary, kotryž bëšche kedźbliwje na njeho poškuchał.

„Ani pjenježka mi njejstaj wostajiłoj; žym khudschi, hacž najhubjeńschi prosceř."

„A ty žy powjedał, so w Bruži nikoho njesnajesch?" powjedasche jeho wumožeř dale.

„Njesnaju tam žanu žiwu duschu a njemóžu nikoho wo podpjeru proščycź. Rubježnikaj staj mi tež mój powjas wsałoj, w kotrymž mëjach pódla žwojich pjenjes tež listy, kotrež žym wot žwojich hospodarjow duzy po pucžu se Skutarjow hacž žem dostał a kotrež žu mje k jich pschecželstwu a pschecželam poručiłe."

„Tak ... tak?" mënjesche stary samyšleny, pschistupi k hrosnemu młodemu towarschej a pocža scheptajo s nim rëcžecź. „Allah (turkowske mjeno sa Boha) podpjera nasche wotpohlady, dokelž nam tehole cžłowjeka sa Hyledschija* póscžele", rjekny wón.

„Wón je młody, wón je rjany", wotmolwi hrosny towarsch.

„Wón je khudy a je zusbnik", powjedasche stary dale, „a ja žym kadi (žudnik)! Njewërcže, so žym doscź mózny, so bych wam, najbohatschemu cžłowjekej w Bruži, pornjo tajkemu pschibëhnjenemu dundakej k waschemu dobremu prawu dopomhał? Dowolcže jenož, so hnydom s tymle cžłowjekom jednam; nježmëmoj ani wokomika cžaža skomdźicź. Wschak žami najlëpje snajecže, kak je rjana Selihah bórsy saža žwojeje hłowy, a so je jej móžno, so hischcže do wjeczora žwoje mënjenje pschemëni a so žo sapowjedźi, žo s wami s nowa wujednacź. To by sawëscže se schkodu było; pschetož wona je bjes dwëła jara rjana a wy ju lubujecže."

„To by była moja žmjercź, ja ju lubuju a njecham bjes njeje žiwy bycź."

„Tak dha wy mi poručicže, so dyrbju skutkowacź?"

„Cžińcže po waschim najlëpschim pschežwëdčenju, kadi Effendi! Scže doscź mudry a mënicže so mnu sprawnje. Složu žwój dońt do wascheje ruki."

Potom dońdże stary s nowa k Hušrefej: „Tebi je žo srudnje jeschło, džesche wón, „khudy žy a žaneho pscheczela nimasch. Chzu

* Po snatej kasni w „koranje" (mohamedanskim žwjatym pißmje) wo mandźelstwje a wo roswjasanju mandźelstwa žmë muž, hdyž je wón žwoju mandźelsku trójzy sastorcžił a žo dwójzy s njej s nowa woženił, jenož potom tsecži a pošledni ras s dowolenjom a sakońšzy woženicź, hdyž je wona po tsecžim sastorcženju žo s druhim mužom woženiła a žo wot njeho po wërowanju sastorcžiła. So „koran" tole dowoli, dopokaže, so žo to mjes Turkami tak porëdko njestawa. Hdyž nëtko wërowanje a roswjasanje noweho mandźelstwa, kotrejž stej k tsecžej žeńtwje jeneju a teju žameju mandźelskeju trëbnej, mandźelski — do cžehož pak dyrbi tež mandźelska swolicź — „po statnym wujednanju" požada, praji „koran" —, dha je to s wjetscha jenož žeńtwa po sdaczu, kotrejž „hyleh" narjeknu. A mužskemu, kotryž druhemu s tejle žeńtwu k jeho wotpohladam dopomha, rëkaja „hyledschi". Dokelž tajkeho kóždeho wužmëchuja, teho dla pyta kóždy žwojeho „hyledscha" mjes khudymi, zusymi a sazpëtymi. Hdyž je tajki žwój skutk wukonjał, minje žo pschi prënjej lëpschej składnosći s teho mësta. „Hyledschi" dostanje s wjetscha sa žwoju žłužbu jara nahladny pjenježny dar. Sa njón ma žo po wschëch prawidłach s trójzy sastorcženej žonu woženicź a hižo na młode ranje sažo wot njej džëlicź.

Wo žrjedź tuteho lëtstotetka cžinjesche žo s „hylehom" we wschelakich stronach Turkowskeje wjele njekhmanstwa. To bëšche s pschicžinu, so w cžažu syriskich sbëžkow jedyn derwisch s Damaska, Kumsały rëkazy, kotrehož mëjachu wschitzy sa wožebje pobožneho a žwjateho cžłowjeka, wulkeho vesira Fuada paschu prosche sche, so by jeho sa jenicžkeho damaskowskeho „hyledscha" pomjenował. Wón mënjesche, so Turkojo jeho domowiny „koranowym" kasnjam napschecžo žwoje mandźelske bjese wscheje pschicžiny sastorkuja, prajizy, so je naprawjenje s „hylehom" jenož formalna wëz. Kumsały chzyšche hrëschnemu njedostatkej wobaracź, a žlubi, so chze žwoje sastojnstwo jako „hyledschi" krucže sastacź a so chze pschiwišarjow Islama w Damasku psched roswjasanjom mandźelstwa bjese wscheje pschicžiny wobarnowacź, kotrež žu wërnemu nabožinstwu s pohorschkom. Woženjenje s trójzy sastorcženej mandźelskej chzyšche jim do zyła skasycź. Tola Fuad pascha, kotryž bëšche s wotprawjenjom wjele ludźi mër w Syriskej sažo postajił, mëjesche tehdy pschewulke krajne staroscže, so by žo mohł pódla teho s nabožinskimi praschenjemi nasškładowacź. Teho dla žo namjet pobožneho Kumsalya njepschija.

tebi dopomhacź, so by ßo tebi saßo lěpje seschko. Chzu tebi nowu drastu daricź a móscheń s diwě scźi puntami, to je wjazy, hacź mohł ßebi sa dołhi cźaß saßkužicź, a sawěscźe tebi teź doßaha, so mohł wscho dozpicź, cźehoż dla ßy ßo na pucź do Brußy nastajił. Tola dyrbisch mi ßlubicź, so njechasch twoje sboże w tymle měscźe spytacź, ale so chzesch město saßo wopuschcźicź, dokonjawschi mały nadawk, kotryż ßebi wot tebje pscheju. A so bych tebi teź tole hischcźe połóżił, chzu tebi młodeho, spěschneho konja posticźicź, na kotrymž bórsy a wěscźe do Kutachije, do Kana-Hißarja abo do někajkeho druheho města dojěchasch, do kotrehoż ßo tebi runje sechze."

Hußref bey pohlada se spodźiwanjom na teho, kotryż s nim rěcźesche.

„Schtoż wy mi porucźicźe, luby knjeże, to je tak nadobne, so ßo boju, so wam njejßym dorosymił", wotmolwi wón.

„Ssym tebi nowe wobleczenje ßlubił, dwě scźi puntow a konja", wospjetowasche stary; „a ja praschам ßo tebje wospjet, hacź chzesch ßebi wscho to saßkužicź?"

„Ja móżu na to jenoż wotmolwicź: lubjerad a s dźakom chzu ßebi wscho to saßkužicź, jeli ßebi wote mnje niczo njeczeßtne njepschejecźe. To pak sda ßo mi njemóżne, hdyż po waschim dostojnym napohładże ßudźu a po dostojnej pschistojnosczi wascheho młodeho towarscha."

„Twoje rosßudźenja cźescźa tebje", wotmolwi na to stary; „tola spokoj ßo: schtoż ßebi wot tebje pschejemoj. njeje ßo psches żadyn sakoń ßwjateho „korana" sakasako a je po starych waschnjach dowolene. Żadyn druhi w Brußy njemohł tebje wo tym lěpje powucźicź, dyżli ja, — pschetoż ja ßym kadi ßam. Nětko pak pój s namaj, so tu należnosć w domje ßwojeho pschecźela Kary Mustafy, kotrehoż tu psched ßobu widźisch, dojednamy."

Wschitzy tśjo nastajichu ßo na pucź, mjes ßobu pak ani ßłowcźka njerěcźachu. Sa pół hodźiny běchu kónz lěża a bórsy po tym w starym měscźe Bruża. Tam sastupichu do wulkeho konaka, hdźež Hußref beya s jědźu a picźom wokschewichu a jeho nowy kaftan s dobreho płatu wobleczechu. To posběhny jeho srudźenu duschu, a wczerawsche njesboże sabywschi, postrowi wón kadija, każ sbożowny cźłowjek, pěknje a pscheczelniwje, hdyż ßo tón s nowa k njemu stowarschi. „A kadijo Effendijo, schto wy porucźicźe?" woprascha ßo njebojaśliwje, a na żane waschnje jako tajki, kotryż jałmożiny dostanje wot teho, kotrehoż ßo prascha, ale tak, jako by se ßwojim runjecźom rěcźał.

Kadijej ßo tajke pscheczelniwe waschnje na żadyn pad njespodobasche a jeho hłóß klinczesche teho dla nimale krucźe, hdyż wotmolwi: „Dwě hodźinje do sthadźenja ßłónczka ßo tu ludźo seńdu, kotsiż dyrbja se ßwědkami bycź, hdyż ßo tebi Selihah Hanum, Kara Mustafowa prjedawscha mandźelska, pschiwěruje. Ty wostanjesch potom w nozy se ßwojej młodej mandźelskej w haremje mojeho pscheczela, sastorcźisch ju, so móże ßo wot tebje dźělicź, a na druhe ranje, hnydom, hdyż je ßłónczko sesthadźało, masch tónle konak a Brußu wopuschcźicź, so by ßo na konju a s dwě scźi puntami, sa kotreż masch ßo Karowej Mustafowej nadobnosczi dźakowacź, do Kutachije, do Kana-Hißara abo moje dla też do Koniaha, do Aleppeho abo Bagdada podał. Ssy temu srosymił?"

Hußref bey pschimny samyßleny ßo sa brodu a dźesche sa małn khwilu, hdyż běsche jeho kadi s boka krucźe wobkedźbował: „Ja dyrbju po tajkim s hyledschom bycź?"

„Ty ßy moje pschikasnje ßłyschał."

„Tehdy posběhny ßo Hußref bey krucźe a dźesche: „A schto, hdyż twojim pschikasnjam njepoßłucham?"

„Dha wotwjedu tebje najprjedy do jastwa, młody njedocźinko! Njemyßl ßebi, so ßy mje s twojimi łžemi, kotreż ßy mi dźenża rano nahłał, sjebał. Mam tebje sa pscheklepaneho njedocźinka, sa rubjeżnika, a powjedańcźko wo twojim njesbożu sa łžu, kotraż je tebi jenoż k temu dopomhacź dyrbjała, so by ßo psches nju do bohateho konaka dobył, so mohł tam rubicź a moricź. Bjes dwěla ty hižo derje snajesch, schto je njepaleny popjeł, a jeli so to njeby hischcźe snał, dha to sawěscźe bórsy shonisch, pschetoż ja tebi tak dołho kożu na khribjecźe wuharowacź dam, doniż ßo wschěch twojich njepocźinkow sjawnje njewusnajesch. Schto ßo potom dale s tobu stanje, to shonisch posdźischo."

(Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S **Budyschina.** W sahrodźe k. cźeßłiskeho mischtra Hołbjana tu kcźeje kruscheń lětża druhi krócź. Pódła kcźeniczkow wuhladasch na hałožkach zyle rjenje narosczene kruschwy.

— Knjesej wokrjeßnemu wyschschemu żandarmej Bukej, kotryż je 1. julija na wotpocźink schoł, je Jeho Majestosćz kral ryczerski kschiż Albrechtskeho rjada II. rjadownje spożcził.

— Budyske tšelenje ßo jutsje njedźelu 4. julija po swucźenym waschnju sapocźnje. Ssrjedu wjecźor ßo wulki wohnjostrój wotpali, na kotryż ßo pschezo wjele tyßaz pschihladowarjow sběżuje. Tutón dźeń wjecźor woßebite cźahi wotjědu, a to do Biskopskeje strony wjecźor 19 mjeńschinow po 11 hodźinach, do Wjelecźanskeje strony 50 mjeńschinow po 10 hodźinach, a do Rakecźanskeje strony 20 mjeńschinow po 11 hodźinach.

— Na pcźołarskim roswucźowanju w tudomnej ratarskej schuli je ßo 33 pcźołarjow se wschěch kónzow Kužizy wobdźěliło. Pschi skónczenju wupraji knjes dawkski radźicźel Pojka s Budyschina kk. fararjej Rädźe, sahrodniskemu inspektorej Braunbartej a wucźerjej Sommerej dźak sa wschu naloženu prózu. So by ßo wědomosćz wo pcźołach a rosumne pcźołarjenje dźeń a bóle rosschěrjało, chze tudomne pcźołarske towarstwo w ßwojich pschichodnych shromadźisnach po wěstym planu wo pcźołach, jich żiwjenju a wo pcźołarjenju pschednoschecź dacź.

— Na naschich jabłonjach je ßo s blakami krejna wosch żałostnje saßydlika. Měschczańska polizija s měschczańskim sahrodnikom ßwěru sa tym hlada, hacź ßo schtomy teź ßwědomliwje wot tutych hrosnych hoscźow rjedźa. Hdy by někotryżkuli wjedźał, kajki strach s tejle swěrinu jeho jabłonjam hrosy, so tale njerodź samoże wschě jabłonje skónzowacź, so ßo jena jeniczka wosch wot nalécźa hacź do nasymy na něhdże 262,144,000,000,000 jenotliwych wschow rosmnoży, dha ßo sawěscźe njeby s měschczańskimi sastojnikami sadźěrał, ale by jim dźak wjedźał a by ßwoje schtomy dźeń wote dnja ßwěru rjedźił. Trasch je nam móżno, sa tydźeń nadróbnje wo tejle swěrinje a jeje żiwjenju pißacź.

— Draždźanske konjaze wiki smėja ßo pschichodnje na Lipscźanskej drósy cźiłko 8, a to poßlednju ßrjedu a schtwórtk w januarje, měrzu, juliju a novembrje. Lětusche tscźe Draždźanske wiki smėja ßo po tajkim ßrjedu a schtwórtk 7. a 8. julija.

— Mjes tym so ßo we Łużizy skoro sa zyły junij ani kapki deschcźika njeje schło, ßu w nawjecźornej Sakskej a w pschimjesowazych krajach psched tydźenjom ßylne hrimanja słě sakhadźake. — S Halle nad Ssoławu pißaja: Deschcź, wot ratarjow horzo požadany, je drje 28. junija pschischoł, tola wón bě se satraschnym krupobicźom pschewodźeny, kotreż je we wjele stronach njeßmérne sapuscźenje nacźiniło. Krupy, we wulkosczi włóskeho worjecha padaze, ßu półne płody woprawdźe do semje sabite. Tole sapuscźenje je hischcźe na sliwk podobny deschcź pohórschił. Schtoż ßu krupy pschelutowake, je woda skasyła. W Srebenje ßo woda s horow s tajkimi hromadami walesche, so dyrbjachu s wjele hródźow skót wukhowacź. Po pucźach a schoßejach woda s réku schucźesche, tak so po nich ani khodźicź, ani jěźdźicź njemóżachu. Nastata schkoda ßo na stotyßazy hriwnow wobliczi. — S Oderbrucha a Freienwaldy wo njemdrjenju satraschneho njewjedra scźěhowaza powjescź dońdże: Jenemu sahrodnikej ßu krupy 5000 woknowych schkleńzow a wschě rostliny rosbike. Běrnaze pola wokoło Freienwalde ßo sa krótki cźaß do lodźischczow pschetworichu, kotreż ßurowu symu duchachu. Schtóż tele pola njeje psche krupobicźe sawěscźił, tón s nich lětża żaneho wużitka njesměje. Kak ßylne je krupobicźe było, je s teho widźecź, so ßu hischcźe nasajtra se sahrodow krupy s korbami wotnoßyli.

S **Małeho Wjelkowa.** W tudomnym ßerbskim burskim towarstwje ßo sańdźenu njedźelu wo namjecźe sawěscźenja rěsneho skotu, wot krajneje kulturneje rady sakskemu knjeżerstwu poruczenym, wuradźowasche. Wschitzy pschitomni mějachu sawěscźenje rěsneho skotu sa cźiscźe njewużitne, woßebje teho dla, dokelž skocźecźowy wobßedźeŕ, hdyż skocźo nahle kónz wosmje, abo hdyż je do rěsanja snate, so je khore, żaneho sarunanja njedostanje. Dale ßo też sarunanje njedawa, hdyż ßo jenoż jedyn dźěł sarěsaneho skocźecźa sa k jědźi njekhmany spósnaje. Na to, so by ßo sawěscźenski pjenjes po hódnosczi sarěsomneho skocźecźa woblicził, ßo, każ je hacź dotal snate, w sakonjowym nacźisku, wot krajneje kulturneje rady wobsamknjenym, po sdacźu s zyła njedźiwa. Po tajkim dyrbjało ßo sa schpatnu staru kruwicźku tón ßamy dawk dacź, każ sa drohu kruwu najlěpscheje raßy. Najmjenje wużitka by sawěscźenje ßwini jich plahowarjam pschinjeßło. Kak rědko dha ßo stanje, so ßo ßwinjo, pola rěsnika sarěsane, jako khore spósnaje? Tole sawěscźenje by jenoż tym witane było, kotsiż ßwoje ßwinje s njecźistwom a druhimi njedobrymi powostankami s mlokarnjow pizuja; pschetoż mjes tymile ßwinjemi ßo hacź do 60% tuberkulosnych namaka, mjes tym so hewak tuberkulosa

mjes ßwinjemi lĕdma jedyn prozent wuczini. Statne ſawĕſczenje rĕſneho ſkotu by ſ nowej kwaklu a ſe ſcharowazej czežu ſa ratarſtwo była, kotrež ma ßo tola hižo ſ nĕtczišchimi dawkami doſcz a na doſcz bĕdžicz. Nadžijomnje budże ßo nĕtko „Towarſtwo ßerbſkich burow“ bórſy hibacz a petizije pſchecziwo ſawĕſczenjn rĕſneho ſkotu wudžĕła a ju ratarjam podpißacz da. Czaß ßo njeßmĕ ſkomdžicz, hewak petizija hakle do ßejma pſchiińdże, hdyž je nowy ſakoń hižo dowuradženy a pſchijaty. Knjeżerſtwo dyrbi ſ czaßom ſhonicz, ſo ßo maki a ßrĕni ratarjo nochzedża ſ tutym ſakonjom wobſbožicz dacz.

S **Hněwßez.** Pſchi czežkim njewjedrje, kotrež ſańdżeny pjatk rano wokoło 3 hodżin nad naſchej wßu czehnjeſche, błyſk do bróżnje kublerja Paula dyri a ſapali. Woheń ßo rucże na wſchĕ druhe Paulez twarjenja rosſchĕri a ßo teho runja na Rekez a Iſraelez twarjenja wupſcheſtrje. Jenoż ſkót je ßo pkomjenjam wukhował, wſcho druhe je ßo ſ wohnjom ſniczikło. K haſchenju bĕſchtej jenoż ßykawje ſ Bórka a Daliz pſchijĕżej, tola tež hakle potom, hdyž ßo hižo wſchĕ tſi ſtatoki palachu. Paulez a Iſraelez twarjenja bĕchu ſe ßkomu, Rekez ſe ſchifrom kryte. Rek nima niczo pſche wohnjowu ſchkodu ſawĕſczene.

S **Dżiwoczіz.** Wutoru, 29. junija, bu naſch wuczeŕ k. Halma po ßwojich tudomnych nimale ßydomaſchtyrzyczi ſaſtojnſkich lĕtach pſched ſhromadżenej prĕnjej rjadownju ſchulſkich dżĕczi w pſchitomnoſczi wſchĕch ſchulſkich pſchedſtejicżerjow, każ tež prjedawſcheho a nĕtczišcheho ſchulſkeho nadkedżbowarja pſches ſchulſkeho radżicżela knjeſa Rabitzu na ßwjedżeńſke waſchnje ſe ßłużby puſchczeny, pſchi czimż bu jemu po mikoſczi naſcheho lubowaneho krala Albrechtſki kſchiż ſa jeho ſaſtojnſku ßwĕrnoſcz ſ najlĕpſchimi ſbożopſchecżemi pſchepodaty. Na jeho wuprózdnjene mĕſtno je dotalny druhi Klukſchanſki wuczeŕ k. Lahoda ſ czeſczu ßem powołanje doſtał, kiż budże tu ſe ſapoczatkom noweho mĕßaza ßwjedżeńſzy powitany a ſapokaſany.

S **Dżiwoczіz.** Schtwórtk, 1. julija, dopołdnja k nam naſch nowy wuczeŕ knjes Lahoda, ßyn k. kublerja Lahody w Kanezach, pſchicżeże. Po njeho bĕſche knjes ryczeŕkubleŕ Elsner do Klukſcha póßłał. Schulſka gmejna pak bĕſche wſcho móżne czinika, ſo by powitanje noweho wuczerja po móżnoſczi ßwjatoczne było. Jara rjane czeſtne wrota ſ pſchihodnymi napißmami w Tſjóch Hwĕſdach, Małej Borſchczi a Dżiwoczizach ßwjedżeńſku drohu debjachu, a zyła Dżiwoczańſka ſchula ſ nowej khorhoju ſe ſchulſkim pſchedſtejicżerſtwom a wjele ſtarymi a młodymi woßadnymi czakaſche w poſtajenym czaßu dopołdnja pola Tſjóch Hwĕſdow na noweho knjeſa wuczerja. Hdyž tam pſchijĕżże, jeho mĕſtopſchedßyda ſchulſkeho pſchedſtejerſtwa, knjes Schuba ſ Dżiwoczіz, ſ nĕmſkej rjanej rĕczu powita, na czož dwĕ holczży, Wjenkez a Żurez ſ Małeje Borſchczże, wuſtupiſchtaj a pſchihodne powitaze ßłowa we wjaſanej rĕczi, prĕnja ßerbſki, druha nĕmſki, prajeſchtaj. Potom czehnjechu wſchitzy pod pſchewodom poſauniſtow do Dżiwoczіz. Pſched ſchulu wuſtupi knjes Wicżas ſ Dżiwoczіz a poſtrowi ſe ßlĕdowazymi ßerbſkimi ßłowami* knjeſa wuczerja, na czož ſchuleŕ Schuba ſ Dżiwoczіz ßerbſki khĕrluſch k powitanju wuczerja wuſpĕwa. Knjes wuczeŕ Lahoda na wſchĕ powitanje wotmołwi, a na to do rjaneje noweje ſchule ſaſtupi. Ssrjedu na to bu w pſchitomnoſczi ſchulſkeho pſchedſtejicżerſtwa pſches knjeſa diakona Kſchižana do ßwojeho ſaſtojnſtwa ſapokaſany. Zyła ſchulſka gmejna je wſcha wjeßeła, ſo je ßo jej poradżiło, hnydom po wotkhadże knjeſa wuczerja ryczerja Halmy noweho ßerbſkeho wuczerja doſtacz. Bóh wußkyſch wſchĕ te pſchecża, kotrež ßu ßo pſchi jeho pſchikhadże k Bohu ßłake, a żohnuj jeho dżĕło, każ je tež dżĕło jeho ßwĕrneho prjedownika żohnował.

S **Radworja.** Nahłu ßmjercz je pońdżelu 28. junija tudomnyk khĕżkaŕ Michał Brankacżk poczerpił. Hdyž w Rjeczkez-Wicżaſez bróżni ßkomu pſchekładowaſche, ſo by ßo tam ßyno ſkłascz mohło, wón na huno dele padże a ßo ſaraſy.

S **Czeſchkez.** Pjatk rano je ßo tudomna Frenzlez khĕża ſ błyſkowym dyrjenjom wobſchkodźiła.

S **Njeßwacżidła.** Mjes pczołarjemi je huſto mĕnjenje rosſchĕrjene, ſo pczołki cżłowſkej rĕczi roſumja, a ſo ßo teho dla tež pczołam pſchipowjedźi, hdyž je jich pczołaŕ wumrjeł. Jeli ſo ſcżĕhowazy podawk ſe ßamymi pſchipadnymi wobſtejnoſcżemi njeſwißuje, mohło ßo ſ nim tamne mĕnjenje jako wĕrne podtwjerdżicz, ſo pczoły cżłowſkej rĕczi roſumja. Wóndano, hdyž bĕ na ßynach najnuſniſcho, ßo tudomnemu gmejnſkemu pſchedſtejicżerjej, knjeſej Patokej, pczoły rojicz poczachu. Dokelż dyrbjeſche knjes Patok dla hrożazeho deſchcża nuſnje na łuku po ßyno wotjĕcz, wón mjerſazy na pczoły ſawoła, ſo nĕtkole nima khwile, ßo wo nje ſtaracz, a ſo dyrbja ßebi w ßußodnym próſdnym kolczu ßwoju hoſpodu pytacz. Na dobo pczoły k njebju horje leczichu; tam ßo wjazy krócz ſawjertnychu a potom w runej mĕrje do próſdneho kolcża pſchileczichu, kotryż bĕ jim jich hoſpodaŕ ſa pſchebytk pſchipokaſał. Hdyž je ßnadż tež tónle podawk ßamón pſchipad, dha tola ſajimawy a ſpodżiwny woſtanje.

S **Budeſtez.** Sańdżenu ßrjedu je ßo tu dla ſakoženja katholſkeje ſchule w Hajnizach ſhromadżiſna wotbywała, pſchi kotrejż ßo knjes hamtſki hejtman Hempel, knjes ſchulſki radżicżel Rabitz a 25 katholſzy ßwójbni nanojo, kotſiż ßu ſe ſakſkimi poddanami, wobdżĕlichu. Poßledniſchi wſchitzy ſa to hłoßowachu, ſo by ßo ſa katholſke dżĕczi w Hajnizach woßebita ſchula natwarika. Dokelż ßu tucżi ßwójbni nanojo ſ wjetſcheho dżĕła Sserbjo, ßmĕdża drje ßo nadżecz, ſo ßo ſa jich ßerbſke dżĕczi do noweje ſchule ßerbſki wuczeŕ powoła.

S **Korſymja.** Spodżiwny podawk je ßo tu wóndano ſtał. Jena żona bĕ dwójniſkej dżĕſczi porodżiła, ſ kotrejuż jene hnydom wumrje. To druhe na ſtawniſtwu jako holzn pſchipowjedżichu a jo tež poſdżiſcho jako holzu ſchczijachu. Hdyž pak tale mĕnliwa holczka bórſy po tym wumrje, ßo wupokaſa, ſo bĕ wona — hólczk.

— Njedżelu rano je ßo tu ſe ßkomu kryta Baumannez bróżeń wotpalika.

S **Wjeleczina.** Ssrjedu popołdnja wokoło 3 hodżin bĕ wótre hwiſdanje, woheń pſchipowjedaze, ßłyſchecz. Se ſchkrjemi, ſe żeleſniſkeje lokomotivy lĕtazymi, bĕ ßo ßyno pſchi naßypje Budyſko-Wjeleczańſkeje żeleſnizy ſapaliło. S wokolnoſcże bĕchu ſ nĕkotrymi ßykawami woheń haſchecz pſchijĕli.

S **Rakojd.** Ssobotu 26. junija rano $^1/_2$5 hodżin ßu ßo ſtare dodżerżane twarjenja tudomneho Fieberez hoſczenza, kotrež dyrbjachu ßo bliżſche dny wottorhacz, wotpalike. Dokelż bĕ ßo wjetſchi dżĕł domjazeje nadoby hižo wurumował, je woheń jenoż mało ſchkody naczinił. Nowy ſal je hižo natwarjeny; duż korczmarjenje bjes pſcheſtacża dale dże. Kak je woheń naſtał, njeje ſnate.

S **Kamjeneje** pola Rakez. Każ je Holbin ßwoje mjeno po holkbjach a Kolpin ßwoje mjeno po kolpjach (ſchwan), kotrež ßu tam nĕhdy ſ cżrjódami hnĕżdżike, doſtał, tak mohło ßo naſchej wßy Laſtojczin narjeknycz. Drje ſ rĕdka ßo w jenym dworje telko laſtojczich hnĕſdow namaka, każ w dworje tudomneho kublerja Rjencża. Pod hródżinej tſĕchu je ßo 85 a na druhim pódlanſkim twarjenju ßamo 100 hnĕſdow naliczіło, kotrež wſchĕ wuſkocżne laſtojczki wobydla. Sso wĕ, ſo ßo laſtojczkam żaneje kſchiwdy njeczini, ale ſo ßo po móżnoſczi haja, hižo teho dla, dokelż ßu ratarſtwu jara wużitne. Jena laſtojczka ßebi ſa jedyn dżeń wjele ſtow kuntworow a muchow nakoji a ſ tym ſkotej cżwilu połóżi, kotruż ma w lĕczu wot muchow a druhich pſchekaßanzow wuczerpicz.

S **Njebjelczіz.** Rana hiſchcże ſażika njeje, kotraż bu loni Ralbizam ſ Bożim wohnjom dyrjena, tu dońdże nowe domapytanje ßo na Njebjelczіzy. Pońdżelu, 28. junija, popołdnju $^1/_2$6 hodżin wudyri Boži woheń w Jurkez pſchitwarku. W ſpoczatku mĕjeſche ßo ſa to, ſo ßu jón dżĕczi ſe ſapalkami ſamiſchkorike; njeda pak ßo dopokaſacz, dokelż dżĕczi tuteje ßwójby ani doma njebĕchu. Runje tak derje, jako pſches dżĕczi, a to hiſchcże ſkerje, je móżno, ſo pſchi tepjenju k ßwaczinje ſchkriczki ſe ſtareho wuhenja ßo roſnjeſechu, kotrež pſchi wulkej ßuchocże a rańſchim wĕtſiku njeſboże ſawinichu. Każ w Ralbizach, pſchelĕtowaſche tež w Njebjelczіzach płomjo jenu tſĕchu po druhej, a naſta ſtrach ſa zyłu wjeß — dokelż ſchkrĕ po wſchĕch dworach wot ranja k wjeczoru ßo roſnoſchowachu. Jurkez niczo wutorhnyli njejßu, tež koſy ßo ſpalichu. Na dobo ſ Jurkezami ſapali ßo ſwónk — tež tudy wo wulkim rumowanju rĕcże njebĕchu

* K nam witajcże! dżenß praji
Wſchĕch ſtarſchich wutroba,
K nam witajcże! dżenß wola
Tych dżĕczi luboſcz wſcha.
Sa pózłanoh' wot Boha
Waß witacz mózemy,
A woßadneho ßyna
Tu we Waß ſmĕjemy.
O Knjeże, ſpożczuj hnadu
A dawaj ſtrowoſcz wſchu,
Tu duſchu ſhotuj ſ mozu
Daj mozy ſ mudroſczu.
Ach budżcże Wy tym dżĕczom
Wſchak ßwĕza k żiwjenju,
So njeſmyła tych pucżow,
Kiż prawe rĕkaju.
Je wuczcże Boże ßłowo
A Boha bojecz ßo,
So ſtarſchich czeſcża wſchudże
A cżinja dobre wſcho.
Njech je mjes nami wĕra
A luboſcz wobſtajna,
Njech woſtanje nam ßwĕra
A prawa nadżija.
Hdżeż tute kwĕtki kczeja
W kraßnej ſahrodże,
Tam ßo te wĕnzy wija
We młodnej rjanoſczi.
Duż, Knjeże, Bożo, dawaj,
So ſpoczatk dobry je,
A dżĕło kraßne budże,
Dha żnĕ ßu bohate.

— ani pjenjesy žo njewutorhnychu — tu sadužy žo tež žylna ranza. Woheń pschimasche nětko pscheczíwo wětsikej, sapali Pjeczkez a khwilu posdžischo Marez domske. Plomjo mějesche tajku mózu, so tež selene schtomy kokwokoko wulkeho schkita njedawachu, ale žo žmudžachu jako džéko — liscžo létasche w cžwakach po wžy. Tež kerchow poczerpi — džél bu wužmudženy a kschiže na rowach poczachu žo palicz. Lědom bě prěni strach pschětraty a žykawy žo wróczike, tu swonjesche s nowa s wulkim swonom: wjeczor 1/2 11 hodžin sapali žo — saže wot wětsika — Krawžiz žiwnoscz a pschiwjedže nowe hroženje sa Lawrjenczkez žiwnoscz a Marez twarjenja. — S Božim wohnjom potrjecheni žu hewak khudži a njebudže jim nowotwar bjes zuseje pomozy móžny. Dokelž žně hischcže domoj khowane njejžu, budže lepje, so wžy, kotrež maja myžle, pomoz poskiczecz, žwoje dary radscho w pjenjesach wotwjedu, dyžli w sornje. S pomozu a podpjeru mikoscžiwych wutrobow drje budže móžno, so wotpaleni hacz do nasymy pod žwój krym pschiňdu a druhim psches symu k wobczežnoscži bycz njetrjebaju.

S **Njebjelczizy** pschiňdže nam hischcže druhi dopiž: Dotal je žo wukopało, so je prěni woheń, kiž popoldnju 1/2 6 hodžin wudyri, 7lětny hólczez se sapalkami hrajkajo sapalił; prascha žo jenož hischcže, hacz žam se žo, abo hacz bu k temu naryczany. — Druhi woheń wjeczor 1/2 11 hodžin pak je wot džélaczerja satyknjeny, kiž pschi skladnoscži praji: Marez dyrbi žo hischcže dopalicz. Dokelž Marez twarjenja wysokosczе dla dožahnycz njemóžesche, je žužodej do pschitwarka tyknył, žo nadžijejo, so wětsik wscho doczini. Wětr pak bě žo mjes tym k wjeczoru wobrocžił. (K. P.)

S **Wulkich Sdžarow.** Wucžerja Nicklischa s Grünwalda žu sa druheho wucžerja pschi naschej schuli powołali.

Se **Shorjelza.** (Khostanska komora.) S wusamknjenjom sjawnosczе hródžneho schwajzara G. B. Seydela s Maleczíz žudžichu. Wón bě w Leopoldsheimje jenu 15lětnu holzu wumozował. Dokelž wobskorženy hischcže 18 lět stary njeje, khostanje sa njeho kahodnje wupadže; jeho k jastwu na schtyri měžazy saždžichu.

S **Ptaczez.** Džeń žwjateho Jana je žo tu brózeń khěžkarja Docha do prócha a popjeła pschewobrocžiła. Domkhowane žyno a wós, se žynom pokładzeny, žu plomjenja pózrjeke.

S **Kulowa.** Tu namakachu sańdženu njedželu rano sady Kleczkez mkyna bura Stojana se Spal morweho w rězy. Stojan, wot burskeho džéła wschón pschepoczeny, běsche žobotu wjeczor do Kulowskeje réki do rybow schoł. Tam je jeho najskerje Boža ruczka we wodže sajała. Blisko na brjosy namakachu ludžo dwě schtuzy a jeneho karpika sarěsane. Wopomń žwój kónz, kak je wón blisk!

S **Lesła** pola Sslepeho. Tudomne brunizowe podkopki, Barlinskemu akzijowemu towarstwu žluschaze, kotrež hižo lěta dołho dobru brunizu podawaja, žu woženbje hacz dotal Hródkowske fabriki s palliwom sastarake. Hdyž pak budže Hródkowska měschczanska želesniza hotowa, budža žebi tele fabriki žwoju brunizu s druhich stron po lěpschim a tuńschim puczu wosyczecz dacz. Duž dyrbi žebi Lěskowske akzijowe towarstwo druhdže nowych wotebjerarjow pytacz. Wone je teho dla wobsamkło, wot podkopkow hacz na Sslepjanske želesniske sastanischczo grotowu powjasowu czěř sczahnycz. Po tejle czěri žo bruniza hacz do Sslepeho s wosami pschiwjesy a žo tam potom do želesniskich wosow wužypa, so by žo do dalschich stron roseżłaka. Po žnjach pjecža hižo tole wotmyślenje do skutka staja.

S **Rowneho** pola Sslepeho. Dla stajneho pschibywanja liczby džéczi w Sslepjanskej schuli je knježerstwo w Liegnitzy poruczyło, so ma žo sa schulsku gmejnu, do kotrejež Sslepo, Rowno a Trjebin žluscheja, hischcže jedyn wucžeŕ postajicz. Jeli so dyrbjała pak žo w Sslepjanskej schuli nowa rjadownja (klassa) sakožicz, dyrbjała žo dla njedožahanja rumnosczow schulske twarjenje powjetschicz. Prjedy hacz je žo tu wo tejle należnosczi rosžudziło, je Rownjanska gmejnska rada knježerstwo wo to prožyła, so by žo Rowno wot Sslepjanskeje schulskeje gmejny wotdželiło a so by žo sa Rowno žamžna schula natwarika. Knježerstwo w Liegnitzy je do tejele prostwy swoliwschi sa schulski nowotwar 11,000 hriwnow pschiswoliło, tak so budže Rownjanska gmejna, dokelž je nowotwar jenož na 12,500 hriwnow wobliczeny, jenož 1500 hriwnow dopłaczicz dyrbjecz. Hdy žo nowa schula twaricz sapocžnje, njeje hischcže wucžinjene, tola najposdžischo žo to w pschichodnym nalěczu stanje. Ležomnosczi sa schulski twar je hižo kupjena.

Wužudženja.

Khostanska komora. Wikowar Hendrich Emil Robert Sommer w Rakezach bě ludžom sa pjenjesy prawne należnosczе wobstarował, wyschnosczi to prjedy njewosjewiwschi, so žo s tajkim džélom saběra. Dla pscheńdženja pscheczíwo pschemyślowemu porjadej bě jeho Budyski kawniski žud teho dla k 100 hriwnam pjenježneje pokuty abo k arrestej na 3 njedžele saždžił. Powołanje wobskorženeho pscheczíwo temule wužudej wuspěcha njemějesche.

Ziwnosczer Jan Mateczk a jeho žynaj Pawoł Gerhard a Ernst Adolf běchu w Bartskim knježim lěžu jenu žuschizu wotrěsli, kotruž pak njeběchu žobu wsali, dokelž běchu jich sescherili. Kawniski žud bě wschitkich tsjoch wobskorženych k jastwu po 4 dnjach saždžił. Jich powołanje pscheczíwo temule wužudej njemějesche žaneho wuspěcha.

Kawniski žud. Džélaczerjej Bjedrich Max Förster w Korsymju a Bjedrich August Ullbrich w Hornjej Hórzy běschtaj 16. haprleje w Małych Debžezach w hacże pschekupza Schmidta murjowane kótleschczo s jenym kolikom podtorhałoj. Dla wězywobschkodženja kóždemu s njeju po 10 hriwnach pjenježneho khostanja abo po tsjóch dnjach jastwa pschiždžudžichu.

15lětny czeladnik Miklawsch Nowak w Njeżwaczidle bě 24. haprleje we wobydlenju tamnischeho mkynka Nowaka 1 hriwnu, swudowjenej Czornakowej žluschazu, kotraž na komodze leżesche, kranył. Wobskorženemu, kotryž žo paduchstwa wusna, džiwajo na jeho młodosczi a sjawne wusnacze, jastwowe khostanje spuschczichu a jeho jenož pożwarichu.

Czeladnik August Klemm s Bukojny, paduchstwa dla wobskorženy, njeběsche, hacz runje běchu jeho psched žud žadali, k wužudženju pschischoł. Duž žo wobsamkny, jeho k pschichodnemu wužudženju pschiwjesez dacz.

Ziwnosczerja Jakuba Michela a jeho žyna Jana we Luscžu, kotrejuž winowachu, so staj s holbjenza tamnischeho knježeho dwora holbje kranyli, njedožahazych dopokasmow dla wuwinowachu.

Pschekupzej Alfredej Domaschzy w Rakezach 5 hr. pjenježneho khostanja napołożichu, dokelž bě žwoje khlamy w czażu njedželskeje dopoldnischeje Božeje žłużby wocžinjene měł.

Sa naschi žerbski dom

bě žo dotal nahromadźiło: 40,487 hr. 4 np.

Dale žu sa njón darili:

knjes dr. Muka w Freibergu	1 =	— =
nalutowarnja a wupożczernja sa Ralbiczanski wožadu	48 =	3 =
pschi rospuschczenju Maczicžneho žwjedženskeho jubilarneho wubjerka	4 =	16 =
knjes Krawz w Khwaczizach	3 =	10 =
knjes T. G. w Roswodezach	5 =	— =
knjes can. schol. Luscžanski w Budyschinje . .	100 =	— =

Hromadže: 40,648 hr. 33 np.

S džakom kwituje

J. Bartko,
sarjadnik Maczicžneho doma.

Přilopk.

* S Kamjenizy, 26. junija. Czežke njewjedro, wczera wjeczor tudy knježaze, je s wětrom a s błyskami wschelako schkodžiło. Wokoło pjeczich hodžin bě tajka czma, so dyrbjachmy wschudžom žwězy sažwěczecz. Krupy jenož rědko padachu.

* S Oelsnitzy, 26. junija. Pschi njewjedrje, kotrež wczera wjeczor psches naschu krajinu czehnjesche, błysk w Delnich Würschnizach do Schellenbergez kubła dyri. Hródž a kólnja žo wotpalischtej. Domske sdžerżachu.

* S Grüny, 26. junija. Wczerawsche njewjedro žo s worjechwulkimi krupami pschewodżesche. Někotrych ludźi też błyski pohłuschichu.

* Sso palazy czołm na Łobju, tutón porědki podawk žu pjatk tydženja rano pola sastanischcza Lauby wobkedžbowali. Na czežnym czołmje, kotryž Laubje napscheczíwo pschi lěwym Łobjowym brjosy pschikótwizowany leżesche, bě woheń wudyrił a běsche žo sa krótki czaž psches zyły czołm wupschestrěł, a jeho nakład, twarske drjewo, módre drjewo a late želesne stołpy, žo njehodżesche wukhowacz, woheń jón s wjetscheho džéła spożera. Też czołm žam je tak jara wobschkodżeny, so budže lědom hódno, jón wuporjedżicz. S parołódžu žu jón wot druhich łódżow sdalicz dyrbjeli, so by žo wjetscha schkoda njestała.

* W Torunje žo pjatk khěża łódźnika Helda wotpali. Mandželska žo spali. Helda žu sajeli, dokelž žo na njeho hrěscha, so je žwoju mandželsku sadajił a potom khežu sapalił.

* Rubježny nadpad je jedyn barlinski pschestupnik w Spandawje na běłym dnju skućił. Pońdźelu popołdnju do Dameseż korczmy pschi Hamburgskim schoßeju młody cłowjek stupi, kotryż ßebi karanczk piwa żadasche. Wón bě jenicżki hósćż; pódla njeho bě w hosćenzskej stwje jenoż hischćże korczmarjowa 19lětna dźowka pschitomna. Korczmař ßam bě do pinzy schył. Na dobo hósćż k schenkwaßej stupi, porasy młodu holzu s pjasću k semi a ßwój wopor tak dołho dajesche, hacż wědomosćż shubi. Potom wón korczmarjowy pjenjeżny kaschćżik rospaczi a s njeho 20 hriwnow pjenjes, w nim ßo khowazych, rubiwschi cżekny. W tymle wokomiku pak korczmař s pinzy pschińdże. Hromadże se żelesniskimi dźełacżerjemi, kotsiż se ßußodneho Lehrtskeho dwórnischcża na pomoz pschińdżechu, ßo korczmař sa rubjeżnikom, psches pola cżękazym, puschcżi a jeho doßahny. Rubjeżnik ßo jako pohoncż Reinhold Hobsch s Barlina wupokasa, hdżeż je hakle psched krótkim paduchstwa dla ßydom mößazow jastwa wotpokućił.

* So ßu Barlinsxy żidźi wschitzy hromadże w lěcże 1818 chzyli k kschesćżijanstwu pschestupicż, je drje mało snate. 9. september tamneho lěta Adelheid s Rappard mjes druhim ßwojej ßotsje. pißasche: „Żidźi chzedża wschitzy k kschesćżijanstwu pschestupicż a ßu deputaziju ßwojich starschich k tudomnemu superintendentej Nikalajej, kotryż dyrbi jich prózstwu kralej pschedpołożicż, pózłali; woni mjenujzy proscha, k kschesćżijanstwu pschestupicż, pósnatwschi, so je cżaß pschischoł, hdżeż dyrbi jenoż jedyn pastyr a jene stadło bycż, tola kral chzył to pschikasacż, dokelż by to wěż wjele połóżiło. To kral, każ je prawe, njeje chzył, na to ßu ßo do noweho jednanja dali a proßyli, so by ßo jim kschcżeniza spuschcżiła dla wulkeho dźiwanja. To je nětko hischćże njemóżnische, a nětko ßo s nowa rosmyßluja. Pfuel ßwoju pluwarnju k kschcżenizy poskicża a měni, dżeń kraloweje pschitomnosćże mohł ßo k temu postajicż; pschetoż to by napohlad był, kajkiż jón kral njeje w Petersburgu měł a potom móhli nowokschcżeni nimo cżehnjenje wojakow skónczicż." — .... 11. septembra: „S kschcżenizu żidow ma ßo woprawdże tak. Pfuel je tu wěż dokładnje wuskuschował. Roskora mjes nimi je s prěnim nastorkom k temu byka. Woßebni chzychu wjele nowotow sawjescż, s kotrymiż ßo stary testament powrócżi, a ßo s niczim njesaruna. To ßebi nochzedża starschi lubicż dacż; duż ßu ßo rosßudźili, kschesćżijansku wěru pschijecż."

* Luboscżine kusko. S Frankfurta nad Mainom pißaja: „Kak pschiwěra ßamo w wulkim měscże, kajkeż je Frankfurt, hischćże dżenßa knježi, je s podawka spósnacż, kotryż je ßo w mojim domje měł. Jena s mojich ßkużobnych holzow bě pschileżazu papjerku skradźu na jedyn s mojich cżaßnikow położiła a mi kóżdy krócż pschipowjedźi, hdyż bě cżaßnik wotběżał. To bě mi nadpadne, dokelż ßo holza też wo druhe cżaßniki njestarasche. Duż ßebi cżaßnik bliże wobhladach a pschi tym pschipadnje papjerku namakach, kotraż wscho wujaßni. Hdyż jena holza, tak praji pschiwěra, tak wopißanu papjerku na scżěnski cżaßnik położi, luby njemóże njeßwěrny bycż, tak dołho hacż cżaßnik dże. Na tejle papjerzy ßo ßwjata Trojiza proßy, so luby ani wodnjo ani w nozy żanu mjeńschinu, hdżeż by leżał, schoł abo był, měra njeßmě měcż. Kóżde cżaßnikowe sabicże dyrbi jeho do wutroby kłócż a jeho napominacż, so by k lubej pschischoł.

* Na mjersaze waschnje je ßo jene wěrowanje w Frankfurcże nad Mainom kasyło. Hdyż chzyshe poßkużobniza Eva Leisez se ßwojim wuswolenym do zyrkwje stupicż, k njej polizist stupi a wsa jej se schije slotu broschu, kotruż bě w domje, hdżeż wona poßkużowasche, kranyła. Pychu lubowazu paduschnizu k jastwu na dwě njedźeli saßudźichu.

* Załoßne njesboże je ßo ßobotu popołdnju w semsko-wolijowej cżisćżerni w Kósłach w Schlesynskej stało. Nad wulkim żelesnym kótłom, 2 milijonaj litraj wopschijazym, w kotrymż mějesche ßo cżisćżeny wolij hromadżecż, dyrbjesche ßo błyskowód postajicż. S tymle dźełom ßo inżeńer Wohland s někotrymi dźełacżerjemi saběrasche. Na dobo ßo s kótła saßyczi, wrjesk, hrimanju podobny, sawrjesła a kótłowy wjerch, s ludźimi, na nim ßo namakazymi, do powětra slecżi. Inżeńer Wohland, jedyn dźełacżeŕ a jedyn wucżobnik běchu na měscże morwi. Jedyn druhi dźełacżeŕ je ßo shubił. Ménja, so je wón do kótła, kotryż bě tehdy s horzej wodu napjelnjeny, panył. Dalschi schtyrjo dźełacżerjo ßu cżeżko sranjeni.

* S Wina, 28. junija. Město Kolameja w Galizijskej je powodżene; mnohe twarjenja ßu sahubjene. Móst mjes Kolomeju a Turku je ßo s ludźazym cżahom, kotryż psches njón jedżesche, pschełamał. Lokomotiva, póstowy wós a 5 druhich wosow ßu do hłubiny spadałe. Kak wjele ludźi je snjesboženych, dotal hischćże snate njebě. Njesbożu wucżeknjenych ßu w dwórnischcżu hospodowali. Wojazy ßu na pomoz pschischli. Hacż na dalische ßo po tej cżěri jěsdźicż njehodźi. Wschě w póstowym wosu bywsche pjenjeżne papjery atd. ßu pschemacżane. — Pósdnische powjesćże praja, so je 8 ludźi żiwjenje shubiło.

* Psches Winske Nowe Město je 26. junija ske njewjedro s krupami cżahnyło. Wschě sahrodne płody ßu sanicżene a twarjenja a schtomy ßu wulku schkodu poczerpiłe. Wjele ludźi, kiż ßu w njewjedrje wonka byli, je sranjenych, też błysk je do twarjenjow bił.

* Na italskej wójnskej łódźi „Boutna" je ßo s puknjenjom jeneje ventiloweje roły 5 woßobow moriło a jena woßoba ßo straschnje woparika.

* S Brüssela, 27. junija. Poßlednju nóz je naschu wokolnosćż satraschne njewjedro domapytało, kotreż tsi hodźiny dołho trajesche. Wschě telegrafiske swißowanja s Parisom ßu sadźewane. Někotrych ludźi je Boże njewjedro saraspło, każ też mnohi stót.

* W juniju smjerskoj staj w Patzendorfje (w Lienzskim wokrjeßu) dwaj 14 a 17lětnaj hólzaj, ßynaj żiwnosćerja Jana Schetta tam. Wonaj běschtaj ßo psches Jakobske alpy k Michelsbachskim jěsoram ryby łojicż podakoj. Dokelż wjecżor domoj njepschińdżeschtaj, a dokelż bě pschipołdnju żałoßny ßněhowy mjecżel sakhadżał, dżěsche jeju nan pytacż a namaka jeju w ßněży sahrjebaneju, młódscheho hižo smjersnjeneho.

* Jendżelska parna łódź „Aden" je ßo 9. junija pola kupy Sokotry w indiskim morju podnuriło, pschi wětru do jeneje podmórskeje skały sałożiwschi. Kapitan a někotsi matrosojo ßo hnydom se żołmami s łódźineje łubje storżechu a ßo tepichu, teho runja schesćżo pucżowarjo: muż se żonu a dwěmaj dźěsćżomaj a dwě mißionarzy. Druhy nasajtra łódź na cżołmje wopuschcżichu, tola dla tehdomnischeho wětrojteho wjedra je mało nadźije, so ßu ßo woni wukhowali. 25 pucżowarjo, 20 europiszy a 33 indiszy matrosojo ßu ßo shubili. Indiska knjeżerstwowa łódź „Mayo" dżewjecż pucżowarjow, tsjoch europiskich a 33 indiskich matrosow w tym wokomiku ßmjercżi wumó, hdyż ßo łódź rosslama.

* (Mordarski nadpad na jeneho měschnika.) 65lětny muż s mjenom Manuel Sanchez, kiż bě hakle psched krótkim cżaßom s khostarnje puschczeny, hdżeż bě 18 lět ßedżał, pschińdże k kaplanej ursulinkow, dr. Franziskej Abarkej, a żadasche ßebi, jemu hrożo, 70 durow (280 hriwnow) wot njeho. Hdyż jemu měschnik snapschecżiwi, so telko pjenjes njewobßedźi, jeho tón słóstnik s nożom 5 krócż ßmjerż straschnje skała. Sranjeny wo pomoz wolasche, a sa cżękazym mordarjom ßo jedyn polizista puschcżi. Hdyż chzysche tón słóstnika sajecż, ßo njekraßnik rucże wobrocżi a jeho s kałaczom sakó. Nětko ßo druhy polizistojo a někotsi měschcżenjo sa njedocżinkom nastajichu a jeho skónczinje popadnychu. Cżi pak dyrbjachu jeho psched ludźimi sakitowacż, so bychu jeho njelynchowali, to réka njesabili a njerostorhali.

* Cżęka palicż je w naschim spěschnje ßo pscheměnjatym a postupowatym cżaßu hižo sastarjena wěz. W New-Yorku je ßo towarstwo sałożiżo, kotreż chze cżęka na khumschtne waschnje mumificżerowacż, to réka wußuschicż, podobnje każ ßo w wuhenju mjaßo ßuschi: Tajke wußuschene cżęka, ßo każ to na egiptowskich mumijach widźimy, wjele stow lět dołho dżerża. Wone ßo do woßebitych twarjenjow, mausoleje rékazych, khowaja.

* Dwójne mordarstwo a spytane ßamomordarstwo je ßo sandżeny tydżeń w Barlinje skucżiło. Tamnischi molet Schimpka bě ßwoje zyke samożenje, 5000 toler wucżinjaze, s twarom jeneje khěże pschißadźił. S tejele khěże dyrbjesche ßudnisti eksekutor Schimpkowu ßwójbu, dokelż Schimpka wotnajeński pjenjes njeplacżesche, wuhnacż. Schimpkowa mandżelska, ßudnistego eksekutora wuhladawschi, wobydlenjowe durje psched nim sawrje. Mjes tym so eksekutor po samkarja dżěsche, roshorjena żona ßwojimaj ßynomaj, 2- a 4lětnymaj, s nożom krk pscherěsny a ßebi potom ßama krk pscherěsnycż spyta. Schimpka, kotryż runje domoj pschińdże, hdyż chzysche samkař wobydlenje wocżinicż, ßo do eksekutora a do policistow, kotsiż jeho podpjerachu, s pukami da a dyrbjesche ßo, dokelż s rosnjemdroscżu wowrótni, do błudnizy dowjescż! Schimpkowej dżěscżi stej hnydom wumrjekej, jeho żonu ßu do hojerńje dowjesli, hdżeż ßnadź ßo jej żiwjenje sdżerżi.

* Sswojeho ßamßneho nana s koßu sarubał je w Nordkampenje ratař Pascheberg. Wón bě se ßwojim 70lětnym nanom ßyz wuschoł. Duzy po pucżu ßo wobaj swadźischtaj, pschi cżimż nahły ßyn, s koßu do nana rubnywschi, jeho tak njesbożownje trjechi, so ßo stary muż hnydom na semju swjesy a ducha wudycha. Pascheberg ßo ßam ßudnistwu staji.

* (Kognak knjesa presidenta Faura.) Ruske nowiny wo sćěhowazym zmĕschnym podawku pišaja: President franzowskeje republiki, knjes Faure, kotryž je jara pschećelniwy muž, bě hejtmanej uralskeho kosakskeho regimenta (polka) generalnemu majorej Maxmowiczej cžwizu najlĕpscheho franzowskeho kognaka jako dar pósłał. Cžwizu, něhdže zentnar ważazu, po kódži do Odeźy pschiwjesechu, s wotkal ju franzowski konsul do Uralska dale póśla a s dobom generalej Maxmiowiczej pschipowjedźi, kajki wożebny dar w bliźschim cžażu k njemu doudże. Nětko pak žo njeźkyschana wĕz sta: dar knjesa Faura žo po pucžu shubi. Tajkele mjersaze cžinjenje. Na żelesnizy běchu niz jenož kognak wupili, ale žo cžwizy tež do zyła shubicź dali. Na wschĕch żelesnizach, po kotrychž ma žo cžwiza wjesć, je žo najkrucźische pschepytanje sakožiko.

(Zyrkwinske powjescże hladaj w pschikosy.)

Awkzija.

Njedźelu **4. julija** popołdnju w 3 hodźinach budże žo w prjedawschej **Eulez** žiwnosćzi w Khwacźizach cžiśko 31 swinska nadoba a nĕschto mużazeje drasty sa hotowe pjenjesy na pschežadźowanje pschedawacź. **Herbjo.**

Koźby, żerpy, tóczne kamjenje, bruźby, grotowe plecźenje

k wobhrodźenju a **kalaczkaty grot,**

rólowe płachty a khachlowe rĕbliki, wódne kótła a pónowje, dezimalne wahi, taflojte a butrowe wahi, punty, hnojowe widła, łopacże, rjecźasy, hosdże, żelesne hrabje

porucża pschezo po najtunischej płacźisnje pschedawarnja żelesnych tworow

Gotthardа Behrendsa

w Budyschinje

pschi żerbskich hrjebjach cźiśko 10.

Khosej! je tunschi,

żyry: punt po 90, 100, 110, 120 hacž 130 np.,

paleny: punt po 120, 140, 150, 160, 180 hacž 200 np.

pola **Khorle Noacka** na žitnej haźy.

Ssmolerjez knihicźischcźerńja

w Budyschinje w żerbskim domje

knihi, sliczbowanja, visitne a **pscheproschenśke khartki, sastojnske formulary, wustawki, blidne spĕwy** atd. atd.

we wschĕch rĕcźach derje a tunjo cźischcźi.

W Khwacźizach je **žiwnosćz** cźiśko 31, 40 kórzow wulka, je žiwym a morwym inwentarom je stejatymi žnjemi na pschedań.

Pschemĕnjenja dla je pod hrodom **mała khĕża** cźiśko 5 na pschedań.

Mjeńscha žiwnosćz, 50 jutrow pola a hole wopschijaza, je se wschĕm žiwym a morwym inwentarom na pschedań. Wscho dalsche wukaże **Jan Kubiza** w Mucžowje.

Kolij (żrĕni)

mĕrzu po 70 np., po zylisnach tuńscho pschedawa

Boranczanski knježi dwór.

200 zentn. stareho tola dobreho **żyna** s zyła abo po mjeńschich dźĕlbach kupi a jo po žadanju tež wotwjesy **Ernst Ball** w parnym rĕsaku we Kupoj. Poskicźenja s pomjenowanjom płacźisny njech žo we wudawarni „Sserb. Now." wosjewja.

Proźata na pschedań.

Proźata bĕleje Yorkshirskeje a tež cžornopišaneje Berkshirskeje raźy, kotrež žo jara lohko wukormja, žu pschezo po cžażej pschimĕrjenych niskich płacźisnach na pschedań na knjeźimaj dworomaj w **Budyschinku** a **Pschiwcźizach.**

Tucžne howjaze a żwinjaze mjaźo punt po 55 np., kaž tež **żuschene żwinjaze mjaźo a tołsty połcź** pschi 5 puntach po 65 np., porucża

Oskar Lehmann

na swonkownej lawskej haźy 26.

Rucžne wosyczki

derje dźĕłane, żym s jeneje fabriki po tunjej płacźisnje na pschedań dostał. **A. M. Bartusch**

na Židowje.

Wobrasy

(bildy) žo rjenje a tunjo saschkleńzuja a s wobłukom wobdadża, **domowe zohnowanja** a **wobrasy** w wulkim wubjerku a tunich płacźisnach pola

Maxa Mützy

na bohatej haźy 11.

Schórzuchi s cźelazeje koże porucża po tunich płacźisnach

Heinrich Lange

pschi žitnych wikach.

Woprawdźity

dalmaziski insektowy pólver,

pólver psche schwoby, Zacherlin, tinkturu psche schczónwy, żwĕcźenje,

żrĕdk psche kałanje pschekażanzow, żykawy sa insektowy pólver, pólver psche muchi, drjewo psche muchi, jatrowy pólver sa słót, lysol, kreolin

porucża po najtunischich płacźisnach

Germania-drogownja.

Dr. Roeber

s napschecźa winoweje kicże.

Tunjo!

Paleny khosej

punt po 100, 120 hacž do 200 np. jara derje żłodźazy porucża

C. F. Dietrich

na jerjowej haźy 3.

Pólver psche mole, spiritus psche mole, papjeru psche mole, khamphor, naftalin atd.

porucża po najtunischej płacźisnje

Germania-drogownja

Dr. Roeber

s napschecźa winoweje kicże.

Howjaze, konjaze,

cźelaze a **wowcze koże** kaž tež **wowczu wołnu** pschezo po najwyschschich płacźisnach kupuje

Heinrich Lange

pschi žitnych wikach njedaloko żerbskeje katholskeje zyrkwje.

Derje dźĕłane **sosy** a **matrazy** porucża tunjo **E. Schubert,** tapezĕrar a żedlarski mischtr na jerjowej haźy.

Kóždy, kotryž chze żebi **dobry** a **tuni cźaźnik** kupicź, abo kotryž chze żebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k cźaźnikarjej **Curtej Jenczej** na swonkownej lawskej haźy 5, pódla knjesa lotterischkeho kollektĕra Jägera. — **Jencz** pschedawa a porjedźa sa żwoje dźĕło sprawnje rukujo.

Pschedawanje a porjedźenje

wschĕch družinow **cźaźnikow.**

Płacźiny najtuńscho a rukowanje na dwĕ lĕcże.

Gustav Mager, cźaźnikar 11 na żerbskej haźy 11 pschi starych kasarmach.

Wyżokorukata schijaza maschina

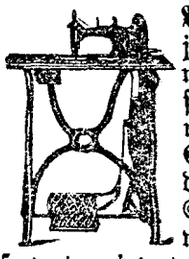

Biesolda a Locke je najlĕpscha a najkhmańscha sa żwójbu a rjemjeźlniske dźĕło. Sa jeje hódnosćz dołhe lĕta rukuju. Schijaze maschiny wschĕch družnow žo wotemnje wuporjedźeja. Strykowanske maschiny po fabrikskich płacźisnach pschedawam

Richard Otto,

mechanik pschi lawskich hrjebjach 14.

Cžerstwy tucžny **howjasy a żwinjazy brjuch** punt po 50 np., **żuscheny żwinjazy brjuch** punt po 60 np., **kołbażowy tuk** punt po 40 np., druhu družinu dobreje kołbaźy punt po 50 np. porucża

Otto Pötschke

na žitnej haźy.

Ssuscheny połcź punt po 70 np., pschi 5 puntach po 65 np., **żwinjaze mjaźo s brjucha** punt po 60 np., **wuschkrjeny łój** punt po 45 np., pschi 5 puntach po 40 np., **kołbażowy tuk** punt po 50 np., pschi 5 puntach po 45 np., tucžne **howjaze mjaźo** punt po 55 np., zyle tucžne po 50 np. porucża **G. Hildebrand**

na jerjowej haźy.

Serbske burske towarstwo w Bělczezach

smeje **njedzelu 11. julija** popołdnju w 4 hodzinach **pozedzenje**, w kotrymž zo wschelake skasa a t. d. **Pschedsydstwo.**

Towarstwo serbskich burow w Bukezach.

smeje jutsje **njedzelu 4. julija** popołdnju w 5 hodź. swoje pozedzenje. Wo bohaty wopyt prosy **Króna.**

Sswjedzeń snutskowneho misionstwa w Porschizach.

Wutoru 6. julija smeje so, da-li Bóh, w Porschiskim Bozim domje **swjedzeń snutskowneho misionstwa.** Sserbska Boza służba sapoczndze so popołdnju w dwěmaj, němska popołdnju w schtyrjoch. Na serbskim kemschenju budze knjes farar Jakub s Njeswaczidła, na němskim knjes diakonus Domaschka s Ketliz prědowacz.

Wschitzy pschecelejo Bożeho kralestwa so na tutón swjedzeń lubosnje pscheproschuja.

Zyrkwinske pschedstejiczerstwo.
Krygar, farar.

Lěkarju nětko w Budyschinje.

(Sserbskeje rěcze symi mózny.)

S bydłom symi:

psched schulerskimi wrotami 21 po 1 skhodze

w domje njebocziczkeho knihiczischczerja **Donnerhaka.**

K rěczam symi wot 8—10 hodzin dopołdnja, wot 12—1 hodzin pschipołdnju.

Dr. med. Richard Neumann

praktiski lěkar, hojer a lasenk.

Wosebity lěkar sa dźěczaze khorosce.

Union.

Powschitkowne němske wohenjawěszczaze towarstwo w Waimarje.

S tutym so k wjedzenju dawa, so je knjes kubler **August Schibak** w **Komorowje** pola Rakez agenturu mjenowaneho towarstwa sa Komorow a wokolnosc pschedewsak.

Towarstwo po twjerdych premijach bjese wscheho doplaczowanja sawěszczuje.

Wscho dalsche rad wukasa a sawěszczenje saradźi knjes Schibak.

W Draždźanach, 30. junija 1897.

Towarstwowa generalna agentura sa salske kralestwo.
Dorst.

Heinrich Mohr,

schewski mischtr w **Budyschinje**

na sukelnskej hasy 14

porucza swój wulki skład **sapinanskich, schnórowanskich a czahanskich stupnjow** s bruneje a czorneje koze, sergy a płata, **puczowanskich, sportskich a kolojesdnych stupnjow** s kozanymi a gumijowymi póduschemi we wschěch barbach, fararjowe Kneippowe, Amberg'ske a zefirske sandale, kaz tez wschě pomysłnje mózne druziny **stupnjow** a **schkórnjow** sa muzskich, zónske a dźěczi po snatych tunich płaczisnach.

Po měrje wubjernje sedźaze wobucze sa krótki czas seschiju.

Czesczenych Sserbow na mój skład **hotoweje wołmjaneje a bawmjaneje dźełanskeje a njedźelskeje drasty** kedźbliwych czinju; dale poruczam kholowy, pjesle, blusy, koschle, trajne mużaze kholowy po 1 mk. 80 np., jara dobre *nowe* schkórnje, kaz tez jenoż dobru **noschenu mużazu a zonjazu drastu, schkórnje** atd. po jara tunich płaczisnach. Ssobotu w budze na firmje spósnacz a w khlamach na hauensteinskej hasy. **Hańża Bergerowa.**

Parny rěsak Tr. Holbjana,

twarskeho mischtra w **Budyschinje**

s napschecza piwarnje na Nowosalzskej drosy a na dwórnischczowej drosy 10,

porucza **hranite drjewa, deski, laty,** kaz tez hotowe **schpundowanja, schindźelowe deski** a **wotrěski** we wschěch swuczenych dołhosczach a tołstosczach.

Schtóz zebi dobre, trajne **stupnje** a **schkórnje** zada, njech stupnjowy a czrijowy skład **Emila Indingera** na jerjowej hasy 6 wopyta.

Pschedawanske městno sobotu a njedźelu na bohatej hasy 3 s napschecza pósta.

K wuszywej poruczam w najlepschej derje skhadźazej tworje tunjo **hroch, wołu, hoborski kolij, połdołhi kolij, hejdusch, żonop.**

Paul Schulze

pschedawarnja żita a piznych tworow

18 pschi żitnych wikach 18.

S nakładom Macizy Sserbskeje zu wuschle a we wudawarni „Sserbskich Nowin" na pschedań:

Kschiż a połmeszaz abo **Turkojo psched Winom w lěcze 1683.** 1883. Płaczisna 40 np.

Radpad pola Bukez. (1758.) S wobrasom. Druhi wudawk. 1888. Płaczisna 30 np.

Jan Manja abo **Hdże statok mój?** Powědańczko se serbskich stawisnow nowischeho czasa. 1889. Płaczisna 40 np.

Bitwa pola Budyschina. (1813.) 1891. Płaczisna 50 np.

Nowe Trójniki. Sběrka powědańczkow. 1893. Płaczisna 40 np.

Sabawki. 1896. Płaczisna 40 np.

Trójniki. Sběrka powědańczkow. 1885. Płaczisna 40 np.

Murjerjo

pschi twarje **hólczeho wustawa** w **Małym Wjelkowje** hacz do symy dźěło dostanu. **C. Schneider,** *twarski mischtr.*

Kacze jeja

najlepschejeje jendźelskeje druziny zu na pschedań

na **farje w Budyschinku.**

Pneumatiski **rover** je na pschedań na Zidowje czisło 68.

Rodna dźěłaczerska symja so pschi darmotnym wobydlenju a bernach na **Wutołczanski** knjezi dwór pyta.

Hólza, kotryż chze pjekarstwo nawuknycz a wscho darmo dostanje, wustojneho hejtmana, wotroczkow, rólnych pohonczow, wolazych, sługobne a hródźne dźowki a dźěłaczerske symjby pyta **Spannowa** na małej bratrowskej hasy czisło 5.

14—15lětnu **holzu** do lohkeho dźěła pyta **Ramothowa** na schulerskej hasy 12 po 3 skhodach.

Hnydom abo posdźischo na tudomny górbark po możnosczi bjesdźěczneju mandźelskeju sa twjerdu msdu a deputat pytam. Pschisprawni ludźo chzyli so s wobsymdźenjemi samolwicz na **Lichanjanskim** knjezim dworje.

H. Wehlt, inspektor.

Dokelz so moja nětczischa sługomniza po dwanaczelětnej swérnej służbje w blischim czasu woženi, pytam sa domjaze dźěła druhu duschnu serbsku holzu. Dalische budze pola knjesa redaktora Ssmolerja w Budyschinje sobotu, dźesaty dźeń julija, dopołd. po dźesaczich shonicz.

D. Imisch,
farar w Hodźiju.

Pytam sługobne a hródźne dźowki a tajke k swinjom, gratmischtra, wotroczkow, srěnkow, pohonczow a rólnych pohonczow, tsczakow, wolazych, dźěłaczerske swójby a dójki pschi wysokej msdze do tudomnych a Draždźanskich stron. **Schmidtowa** w Budyschinje na sukelnskej hasy 24 po 1 skhodze.

Hospoza so do jeneje żiwnosczo blisko Budyschina wot młodeho człowjeka pyta pschesches pschistajazu żonu **Heynoldowu.**

K dwěmaj wjetschimaj dźěsczomaj a do nješchto domjazeho dźěła 15—16lětnu **holzu** pyta wucżeń **Hajnik** w Borku.

Czorny poss je pschibězał a je sasso dostacz w Lejnje pola Pomorz czisło 26.

(K temu czisłu pschiłoha.)

Pschiloha k czißku 27 Serbskich Nowin.

Ssobotu 3. julija 1897.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje 3. njedźelu po ßwj. Trojizy rano w 7 hodź. farař Räda ßerbsku spowjednu rěcź, 1/2 9 hodźin ßerbske a w 10 hodź. němske prědowanje.

Křćenl:

W **Michalskej zyrkwi**: Pawoł Max, njebo Bjedricha Augusta Pawoła Hensela, cźeßle a wobydlerja na Zidowje, ß. — Pawoł Max, Augusta Meldy, wobydlerja a dźełaczerja na Zidowje, ß. — Hermann Richard, njemandź. ß. w Dobruschi.

W **katholskej zyrkwi**: Hanźa, Michala Winklera, ziwnoscerja w Sskonej Borschczi, dź. — Jadwiga, Augusta Wilhelma Winklera, tkalskeho mischtra, dź. — Hana Hertha, Jana Jurja Starkbauera, murjerja, dź. — Pawoł Jakub, Pětra Schèrza, dźełaczerja, ß.

Zemrjeół:

Dźeń 24. junija: Marja Martha, njemandź. dź. na Zidowje, 1 m. 26 d. — 25. Karolina Pfeiferez, njebo Jana Bohuwěra Wicźasa, poczahanja rohodźinowych stolow na Zidowje, sawostajena wudowa tam, 73 l. 3 m. 16 d. — 26. Marja Augusta Ernestina Dejkez, Jana Ducźmana, wulkeho sahrodnika w Srěschinje, mandźelska, 33 l. 6 m. 24 d. — Marja Ssmoliz, Jana Budarja, khěžkarja w Malym Wjelkowje, mandźelska, 67 l. 4 m. 19 d. — Hilźbjeta, Gustava Adolfa Deutschera, cźeßle w Dobruschi, dź., 1 m. 10 d. — 27. Hermann Pawoł, njemandź. ß. na Zidowje, 4 m. 19 d. — 28. Marja Martha Krenez, ßłużobna holza na Zidowje, 17 l. 11 m. 2 d. — Marja Gertruda, Hendricha Oty Regmanna, krawskeho mischtra a wobydlerja w Cźichońzach, dź., 4 m. 3 d. — 29. Kurt Willy, Oskara Maxa Großy, nozerja tu, ß., na Zidowje, 9 m. 13 d. — Gertruda Fanny, Wylema Moritza Müllera, wobydlerja a ßkłarja na Zidowje, dź., 8 m. 27 d. — 30. Bjarnat, Richarda Bjarnata Preuskera, khěžerja a fabrikarja na Zidowje, ß., 1 d.

Zyrkwinske powjesće ſ Budestez.

3. njedźelu po ßwj. Trojizy smeje pomoznik Rychtař rano w 7 hodź. ßerbsku spowjedź, dopoldnja w 8 hodźinach farař Mrosak ßerbske a 3/4 10 hodź. němske prědowanje.

Płaczisna zitow a produktow.

Zitowy dowos w Budyschinje: 4752 mechow.		W Budyschinje 26. junija 1897 wot hr.	np.	hacź hr.	np	W Lubiju 1. julija 1897 wot hr.	np.	hacź hr.	np.
Pschenża	běła	8	24	8	41	7	94	8	24
"	żołta	7	82	7	94	7	50	7	79
Rožka	50 kilogr.	5	50	5	69	5	38	5	50
Jećmjen		6	43	6	50	6	—	6	33
Wowß		7	—	7	40	6	30	6	70
Hroch		7	22	11	12	8	20	9	17
Woka		7	78	8	33	6	50	7	50
Jahły		13	—	15	—	12	—	14	—
Hejduschka		15	—	16	—	13	50	14	—
Běrny		1	80	2	60	2	10	2	60
Butra	1 kilogr.	1	80	2	30	1	90	2	20
Pschenična muka	50 "	7	75	16	50	—	—	—	—
Rżana muka	50 "	7	25	11	—	—	—	—	—
Ssyno	50 "	3	—	3	50	2	50	3	20
Sskoma	600 "	16	—	17	—	16	—	17	—
Prošata 1056 schtuk,	schtuka	10	—	18	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby		4	25	5	25	—	—	—	—
Rżane wotruby		4	75	5	75	—	—	—	—

W Budyschinje płaczeschе: kórz pschenizy (běła) po 170 puntach 14 hr. — np. hacź 14 hr. 29 np., żołta 13 hr. 29 np. hacź 13 hr. 49 np., kórz rožki po 160 puntach 8 hr. 80 np., hacź 9 hr. 10 np., kórz jećmjenja po 140 puntach 9 hr. — np. hacź 9 hr. 10 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 8 hr. 9 np. hacź 8 hr. 24 np., pschenża (żołta) wot 7 hr. 65 np. hacź 7 hr. 80 np., rožka wot 5 hr. 47 np. hacź 5 hr. 53 np., jećmjeń wot 6 hr. 38 np. hacź 6 hr. 75 np., wowß wot 6 hr. 13 np. hacź 6 hr. 88 np.

Draždźanske mjaßowe płaczisny: Howjada 1. druzziny 58—60 hr., 2. druzziny 52—56 hr. 3. druzziny 45—55 po 100 punt. rěsneje wahi. Zime najlepsche krajne ßwinje 38—40 hr. po 100 puntach. Cźelata 50—60 hr., po 100 puntach mjaßoweje płaczisny.

Wjedro w **Londonje** 2. julija: Rjane.

Schparazy wolij,

dźełany ſa schijaze maschiny a jesdne koła, ſ koscźowolijoweje fabriki H. Möbiusa a ßyna w Hannoverje, dostacź pola

Clemensa Jäckela na bohatej haßy.

Jesdny plan zelesnizow

wot 1. meje 1897.

4. wosowa klaßa njedźelu a na sakskich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Draždźan.

Wosowa klaßa	1-3.	1-3.	1-3.	1-2.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-3.	2. 3.
Se Shorjelza	1,56	—	4,33	8,55	7,59	10,50	2,1	2,20	4,19	6,55	—	10,58
Rychbacha	—	—	4,55		8,24	11,15	—	2,45	4,44	7,20	—	11,51
Lubija	2,22	—	5,14		8,46	11,37	2,30	3,8	5,5	7,42	—	12,37
Budyschina	2,43	3,55	5,47	9,40	9,20	12,16	2,54	3,44	5,39	8,17	9,40	—
Biskopiz	—	4,26	6,23	7,5	10,5	12,54	3,36	4,21	6,15	8,54	10,22	—
Arnsdorfa	—	4,48	1-4. 6,47		10,28	1-4. 1,18	3,59	4,45	—	9,19	—	—
Radeberga	—	5,1	6,55		10,36	1,27	4,9	—	6,43	9,28	10,48	—
Do Draždźan	3,42	5,29	7,16	10,36	10,57	1,53	3,57	5,14	7,5	9,51	11,8	—

S Draždźan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	2. 3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-4.	1-2.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.	1-3.
S Draždźan	—	6,5	9,5	10,29	12,35	3,15	4,30	5,30	7,35	9,28	11,45	12,57
Radeberga	—	—	—	—	—	—		—	—	—	12,21	—
Arnsdorfa	—	6,42	9,47	—	1,11	3,51		6,6	8,10	10,5	12,31	—
Biskopiz	—	7,10	10,14	—	1-3. 1,34	4,15		6,29	8,41	10,29	12,56	—
Budyschina	5,14	7,44	10,46	11,31	2,4	4,46	5,32	6,59	—	10,59	2,3	—
Lubija	6,35	8,25	11,26	11,55	2,39	5,21	5,56	7,35	—	11,36	—	2,28
Rychbacha	7,6	8,42	11,43	—	2,56	5,38		7,52	—	11,53	—	—
Do Shorjelza	7,49	9,5	12,3	12,20	3,16	6,1	6,21	8,15	—	12,13	—	2,54

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	2-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Budyschina	4,59	7,42	10,47	1,19*	2,5	4,48	8,40
Dźěžnikez	5,8	7,56	10,56	1,32*	2,14	4,58	8,49
Budestez	5,15	8,7	11,3	1,42*	2,21	5,6	8,57
Roswodez	5,21	8,14	11,9	—	2,27	5,12	9,3
Do Wjeleczina	5,29	8,24	11,18	—	2,35	5,20	9,11

* Jesdzi jenoż ßobotu a njedźelu.

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaßa	1-4.	1-4.	1-3.	2-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Wjeleczina	5,49	8,47	11,42	—	2,59	5,47	9,41
Roswodez	5,59	8,54	11,50	—	3,9	5,58	9,49
Budestez	6,9	8,59	11,56	12,42*	3,17	6,8	9,55
Dźěžnikez	6,20	9,6	12,4	12,52*	3,28	6,19	10,3
Do Budyschina	6,30	9,14	12,12	1,4*	3,38	6,30	10,11

* Jesdzi jenoż ßobotu a njedźelu.

S Budyschina do Rakez.

S Budyschina	6,40	10,48	2,10*	5,0	9,10	
Ratarjez	6,48	10,57	2,18*	5,9	9,19	
Zidowa	6,54	11,3	2,24*	5,15	9,25	
M. Wjelkowa	7,8	11,12	2,33*	5,26	9,33	
Radworja	7,14	11,26	2,45*	5,41	9,45	
Kaßowa	7,22	11,36	2,52*	5,48	9,52	
Njeßwaczidła	7,34	11,47	3,2*	6,0	10,2	
Scheschowa	7,42	11,55	3,10*	6,8	10,10	
Do Rakez	7,50	12,3	3,18*	6,16	10,18	

S Rakez do Budyschina.

S Rakez	4,28	8,5	12,35	3,30*	6,52
Scheschowa	4,37	8,14	12,44	3,39*	7,1
Njeßwaczidła	4,47	8,22	12,53	3,47*	7,11
Kaßowa	4,57	8,36	1,6	3,57*	7,25
Radworja	5,6	8,43	1,15	4,4*	7,33
M. Wjelkowa	5,20	8,55	1,29	4,16*	7,46
Zidowa	5,28	9,3	1,37	4,24*	7,54
Ratarjez	5,35	9,9	1,44	4,30*	8,1
Do Budyschina	5,42	9,16	1,51	4,37*	8,8

* Jesdzi jenoż ßobotu, njedźelu a ßwjate dny.

S Wósborka do Lubija.

S Wósborka	7,20	10,23	1,27	6,25	9,30*
Maleczíz	7,28	10,31	1,35	6,33	9,38*
Luwoczíz	7,37	10,38	1,42	6,42	9,45*
Hluschiny	7,46	10,47	1,51	6,51	9,54*
Radměriz	7,53	10,53	1,57	6,59	10,0*
Ketliz	8,6	11,4	2,8	7,12	10,11*
Do Lubija	8,18	11,16	2,20	7,24	10,23*

S Lubija do Wósborka.

S Lubija	8,50	12,0	3,15	7,50	10,45*
Ketliz	9,4	12,14	3,29	8,5	10,58*
Radměriz	9,16	12,25	3,40	8,17	11,8*
Hluschiny	9,22	12,31	3,46	8,23	11,14*
Luwoczíz	9,32	12,41	3,57	8,34	11,23*
Maleczíz	9,40	12,49	4,5	8,42	11,31*
do Wósborka	9,47	12,56	4,12	8,49	11,38*

* Jesdzi jenoż njedźelu a ßwjate dny.

S Kamjenza do Arnsdorfa.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.
S Kamjenza	5,52	8,50	12,8	3,2	9,3
Polczniza	6,16	9,14	12,32	3,24	9,29
Großröhrsdorfa	6,25	9,24	12,42	3,34	9,40
Do Arnsdorfa	6,36	9,36	12,54	3,45	9,51

S Arnsdorfa do Kamjenza.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3
S Arnsdorfa	7,6	10,36	1,24	8,2	10,6
Großröhrsdorfa	7,22	10,50	1,39	8,15	10,19
Polczniza	7,31	10,59	1,48	8,23	10,28
Do Kamjenza	7,49	11,17	2,7	8,41	10,46

Koßaty Walther

pschi žitnych wikach
čišło 7.

Zacherlin

spodźiwnje skutkuje! Wón mori, kaž žadyn druhi žrědk, ſ wěstoſcžu a rucže kóždu družinu ſchkódnych pſchekaßanzow, woßebje mole, tkhi, ſchwoby, muchi, ſchcžónwy, njerodź na domjazych ſkocžatach a ßo teho dla wot milijonow wotebjerarjow khwali a pyta. Jeho ſnamjenja ßu: 1. ſaſyglowana bleſcha, 2. mjeno „Zacherl".

W **Budyſchinje** pola kk. Měrſchez bratrow naßlědnika, Jana Skopa,
= = = k. Oty Engerta,
= = = = Straucha a Koldy,
= = = = Pawoka Hofmanna,
= = = = Richarda Neumana,
= = = = Emila Měrſcha,
= = = = Raaka a Kunatha,
= **Barcze** = = C. A. Lukaſcha,
= **Biſkopizach** = = Pawoka Schockarta,
= = = = Alfreda Böhmy,
= **Bukezach** = = Herm. Kſchižanka,
= **Ketlizach** = = Pawoka Mikela,
= **Wjaſonzy** = = E. Ferd. Lehmanna,
= = = = Aug. Schwera,
= **Wojerezach** = = A. W. Knichale naßlěd.,
= **Wósporku** = = E. M. Klauſſa.

Jerje wulke a tucžne, mandl po 65, 90 a 100 np., ſchtuku po 2 hacž 9 np.

Syrup ßłódki kaž měd, punt po 20 np. **Syrup jara** ßłódki po 16 np. a woßebje 1. družinu jara tunjo punt po 10 np.

Margarinu tak rjanu kaž butru punt po 70 hacž 80 np.

Jědźny tuk jara rjany a dobry, punt po 50 np., pſchi 5 puntuch po 47 np.

Rajß punt po 13, 16, 18, 20 hacž 30 np., kaž tež

hróch, jahły, buny, ßoki a lamane nudle

po tunich płaćišnach porucža

Ad. Rämſch pſchi butrowych wikach.

Sſłódke palenzy

liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np. porucža **Moritz Mjerwa** pódla Pětrowſkeje zyrkwje.

Deſtillazija ſnatych dobrych palenzow po ſtarych tunich płaćišnach.

Union-kognak

po wſchěch płaćišnach dostaćž pola **Schieſchki** a **Rjeczki.**

Wubjernu čerſtwu, ßuſchenu,

rheinſku haſchu (lachs),

ff. čerſtwe ßuſchene ſpikowane

wuhory,

wubjernu aſtrachanſku

jikru (kaviar),

najlěpſche **Kielſke tucžne büklinki, Kielſke ſprotty, Hanſaſke pjeczene jerje,** wubjerna delikateßa, jenicžke pſchedawanje w Budyſkim wokrjeßu,

wuhora w želeju, haſchu w želeju. narańſchomórſke tucžne jerje, delik. jerje bjes koſcžikow w wſchelakich juſchkach atd. atd.

je ſ čerſtwej poßyłku doſtał a tunjo porucža

Gustav Küttner,

winowa a delikateßowa pſchedawarnja winownja a ßuědarnja

10 na ſerbſkej haßy 10,

na rózku hauenſteinſkeje haßy telefon čišło 5.

Zement, ſtajnje čerſtwy po 1/1, 1/2 a 1/4 tunach,

gyps,

wſchě **barby, lak,**

barbu k barbjenju ſchpundowanja,

rucže ſchmyjazu,

karbolineum,

maſchinſki wolij, firniß,

terpentinowy wolij atd.,

barbiczе

poručatej tunjo

Strauch & Kolde

na kamjeńtnej haßy 3.

Kóſlaze kóžki

kupuje pſchezo po najwjetſchich płaćišnach

Heinrich Lange

pſchi žitnych wikach.

Wóſk a wóſkowy twar

kupuje **Bjedrich Lieber** mydlarnja na ſerbſkej haßy 5.

Wina

w ſnatej dobroſcži w bohatym wubjerku po poměrnych płaćišnach porucža

Guſtav Küttner,

winowa pſchedawarnja a korčma

10 na ſerbſkej haßy 10,

5 dalokoreczak 5.

Płaćišnowe ſapißy ßo poſkicžeja.

Sa korčmarjow a ſaßopſchedawarjow woßebity rabatt.

Woprawdźity holandſki

kakao

najlěpſchu družinu ſwěta, płaćišny hódno porucža

Guſtav Küttner

10 na ſerbſkej haßy 10.

Jenicžka pſchedawarnja ſa Budyſchin a wokolnoſcž.

Rózowy likěr	čerwjeny	liter po 70 np.,
vanillowy likěr	=	liter po 70 np.,
dwójny korwejdowy	běły	= 70 =
ingberowy likěr	běły	liter po 70 =
pommeranzowy	bruny	= = 50 =
žoltkoſelowy	=	= = 50 =
jakorzowy	=	= = 50 =
ſchwajzarſki likěr	=	= = 60 =
perſiko	čerwjeny	= = = 50 =
wiſchnjowy	=	= = = 60 =
prußnizowy	=	= = = 60 =
malenowy	=	= = = 60 =
nalikowy	=	= = = 50 =
zytronowy	žołty	= = = 50 =
jatroſelowy	(lěßny miſchtyr)	
	ſeleny	liter po 70 =
mjatwicžkowy	běły	= = 50 =
jednory korwejdowy	=	= = 50 =
woprawdźity žitny	=	60 a 70 =
čiſty palenz		liter po 30 =
rum	=	= = 80 =

po čwizach a wjetſchich bleſchach tuńſcho. **Carl Noack** na žitnej haßy.

Dobre

4 np.-zigary

(zigary ſ džerku)

běłe ßo palaze a derje ßłodźaze

100 ſcht. po 3 mk. 20 np.,
25 = = 85 np.,
6 = = 20 np.,

pſchi wotewſacžu 300 ſchtuk po poſcže franko ſcžele

Carl Noack
na žitnej haßy.

Schmidt & Gottschalk,

pjenježny bank

pschi mjaßowym torhoschczu
czißło 14|16 w Budyschinje.

Neblownja

na sadnjej bohatej haßy 4 blisko žitneje haßy

porucza tunjo

drastne khamory	1 durjate	hižo po	19	mk.	50	np.,
„ „	2 durjate	= =	26	=	—	=
schatowe khamory	2 durjate	= =	29	=	—	=
vertikowy	2 durjate	= =	30	=	—	=
łoža	jednore	= =	9	=	—	=
blida	ſ droschlowanymi nohami	= =	7	=	50	=
komody		= =	15	=	—	=

stoły a wschě druhe meble po jara tunich placźisnach ſ rukowanjom sa jich khmanosch. Sklad hotowych kaschczow

H. Seikritt, tyscherski mischtr.

Franz Marschner

czaßnikar w Budyschinje
czo. 9 na bohatej haßy czo. 9
ßwój sklad **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczasow** dobroczinwemu wobkedźbowanju porucza.

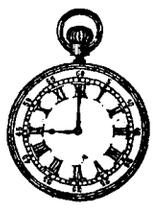

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje placźisny.
Porjedźenje dobre a tunje.
Pschispomnjenje: Rěczu **herbski.**

A. Röstick w Budestezach

porucza ßwój wulki sklad **koßow, koßyschczow, wotbèranskich ßerpow, kunkow, brußow, tóczníkow, hrabjow atd.** dobroczinwemu wobkedźbowanju.

Pschedawam jenoż dobru tworu po tunich placźisnach.

Meblowy magazin
tyscherskeje jednoty w Budyschinje

na bohatej haßy czißło 14 po 1 skhodze
w domje knjesa Mahnki.

Wulki sklad hotowych tyscherskich a pólstrowanych meblow:

komodow	hižo po	18	mk.	—	np.,	
drastnych khamorow	„ „	22	„	—	„	
łožow	„ „	9	„	—	„	
sofow	„ „	36	„	—	„	
matrazow	„ „	22	„	—	„	

rohodźinowe stoły wscheje druźiny hižo po 2 mk. 50 np., **schpihele** a wschě druhe meble po najtunischej placźisnje.

Winski czrijowy sklad.

Wulki wubjerk mužazych, žonjazych a dźěćazych schkórnjow a stupnjow po tunich placźisnach porucza

Emma Irisch

na kamjeńtnej haßy 15 pódla hosćenza ſloteje króny.

Turkowske ßlowki

nowy płód w měchach, kaschćikach a po wasy ßu tunjo dostacź pola

Moritza Mjerwy

pschi mjaßowym torhoschczu.
Destillazija likěrow po starych tunich placźisnach.

Meble

ßo nětko ſ najwjetschim dobytkom a **najtunischo njepoßrědnje** kupuja

ſ fabriki Gustava Zichnera

w jeho khlamach **na seminarskej dróßy 8,** a w jeho fabrizy na běleńskej dróßy 7.

Najwjetschi sklad zyłeje wokolnosćze molowanych meblow, kaž tež woprawnych najjednorischeho hacź do najwoßebnischeho wuwjedźenja.

Placźisny molowanych meblow:

drastne khamory	hižo po	17	mk.	—	np.,	
vertiko	= =	28	=	—	=	
łoža	= =	10	=	50	=	
kommody	= =	18	=	—	=	
nózne khamorczki	= =	11	=	—	=	
nózne blidła	= =	5	=	—	=	
myjne blidła	= =	12	=	—	=	
wuczahanske blida molowane a polěr .	= =	18	=	—	=	
6/4 blida ſ draschlowymi nohami . . .	= =	8	=	—	=	
jedźne blida	= =	14	=	—	=	
kuchińske khamory	hižo po	15	mk.	—	np.,	
kuchińske blida	= =	8	=	—	=	
kuchińske stoły	= =	2	=	50	=	
sofy	= =	35	=	—	=	
matrazy	= =	22	=	—	=	
stoły	= =	2	=	50	=	
sofowe schpihele	= =	3	=	—	=	
stołpne pschihele	= =	11	=	—	=	
trumowy, woprawne a połwoprawne	= =	58	=	—	=	

Pódla teho ßwój sklad **gardinowych žerdźow, rosettow** a wschelakorych **galantrijowych tworow** po wurjadnje tunich placźisnach poruczam a proschu pschi potrjebja dobroczinwje na mnje dźiwacź.

Wobhladanje je kóždy czaß dowolene. — Hódnym ludźom ßo dowoli, po dźělbach placźicź.

Wupschedawanje.

Dla **pschepołoženja pschedawaŕnje ßym ßwój wulki skład**

mužazeje, žonjazeje a dźěcźazeje drasty

po płacźisnje khětro ponižił

a s tym žadnje **pschihódnu składnoscź k tunjemu** kupowanju poskicźam.

Na dźělbu žonjazych žaketow a deschcźnych mantlow woßebje kedźbliwe cźinju.

H. Horn,

drastowa fabrika.

Po khětro poniženych płacźisnach pschedawam nětko

woßebne mužaze a hólcźaze wobleczenja

kaž tež

žonjaze a holcźaze žakety, khornarje a trikotowe taille, deschcźne mantle

hižo po 2 mk.

Wobleczenja ßo po měrje **bjes** powyschenja płacźisny schija.

Otto Preuss

na žitnej haßy 4.

Poßleschcźowe tkaniny,

wupjerki, meblowy köper, drastny katun, módrocźischcź

w najnowschich mustrach porucza tunjo

M. Gottwald

pschi mjaßnym torhoschcźu.

Centralny basar

H. Richtera naßlěd.

w Budyschinje

na bohatej haßy cźißło 29

s napschecźa hoscźenza winoweje kicźe

porucza ßwój wulki skład wězow, jako dary pschi kwaßach a druhich składnoscźach ßo pschihodźazych.

Khofejowe servißy, porzlin s woßebnym molowanjom, wobstejazy s khany, se 6 schalkow a se ßmjetanoweje khanki, lěpsche tež s zokrowej tysku hižo po 3 mk. 75 np.

Piwowe servißy s rjanym molowanjom, wobstejaze s karana s dwěmaj schkleńzomaj hižo po 1 mk. 50 np.

Likěrowe servißy, pißane, s dwěmaj schkleńzomaj po 1 mk., teho runja se 6 schkleńzami po 1 mk. 50 np.

Schalki s zyblowym mustrom, 3 pory po 40 a 50 np.

Wulke talerje s zyblowym mustrom, 3 schtuki po 50 np.

Woprawne Solingske nože a widliczki, duzend po 1 mk. 50 np.

Jědźne a khofejowe łžiczki, blachowe a lěpsche.

Emaillowane wódne khany, bowy, wopłokowanske dończki, mójnizy atd. jara tunjo.

Khofejowe młyny, jara trajne, s pschestajliwym młynom po 1 mk. 40 np.

Hospodaŕske wahi, jara spuschcźenja hódne, hižo po 2 mk. 50 np.

„Duplex“ rěkaza rybowanska maschina sa twarožk, załtu, mandle, zokor, schokoladu, běrny, ßad atd., drobnje a gropnje rybowaza, po 2 mk.,

kaž tež sta druhich wězow w jara wulkim wubjerku po woprawdźe tunich ale twjerdych płacźisnach

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 28. **Sobotu 10. julija 1897.** **Lětnik 56.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Kněžor Wylem lětša saso wodychnjenje wot swojich knježerskich dźěłow w samotnosći poknózneho morja pyta. Pońdźelu dopołdnja je so wón s Travemünde na łódź „Hohenzollern“ na mórske pućowanje podał. Do swojeho wotjěsda je wón w Travemünźe s nowym kněžorstwowym póstskim mischtrom, se statnym sekretarom s Podbjelskim, s hrabju Posadowskim, finanznym ministrom s Miquelom a s bywschim statnym sekretarom s Böttticherom rosrěčenje měł. — Wokoło 12. augusta kněžor k zarej do Petersburga na wopyt pschijěźe.

— Powschitkowuje pscheklapiło je po zykych Němzach pomjenowanje husarskeho generala s Podbjelskeho sa statneho sekretara kněžorstwoweho póstskeho hamta. Wjerch Hohenlohe je pjecża sa tole sastojnstwo statneho podsekretara dr. Fischera namjetował. Kněžorej pak tutón njeje spodobny był; kněžor měnjesche, so sastojniży Fischera njelubuja. Pschi wuswolenju Podbjelskeho je so kněžor s myślu wodźicź dał, so na cžoło póstskeho sarjadnistwa muž znamjenitcho organisatoriskeho a reformatoriskeho talenta słuscha. Kněžor měnjesche, so je tutcho muża w wosobje Podbjelskeho namakał, niz pak mjes póstskimi sastojnikami.

— Wot 1. septembra so němske mjesy ruskim swinjom do zyła sawru. S tym znadź so swinjaze płacźišny powyscha.

Awstriska. Knježerstwo poczina s wulkej rasnosću w poknóznych Cžechach pschecźiwo Němzam postupowacź, kotsiž su rěcźowcho wukasa dla němske wobydlerstwo sujepokojili. Wulku němsku ludowu shromadźisnu, kotraž dyrbjesche so 11. julija w Chebje (Egeru) wotbywacź, je knježerstwo sakasało. Jeli so bychu chzyli tule sakasnju wobeńcź abo pschecźiwo njej sjawnje wustupowacź, by knježerstwo s najkrucźischimi naprawami sakrocźiło. Mjenowany dźeń so pjecża wobkhad w tamnych stronach pschi němskej mjesy sawrje a so wodźelenje wojakow do Cheba póscźele.

— W Moscźe (Brüxn) su so njedźelu njeměry měke. Tamnischa cžěska „Schulska Macźica“ w jenym hoscźenzu swjedźeń wotměwasche. Němzy chzychu sebi wunusowacź, so by so swjedźeń njewotbywał, a teho dla njepschestawajzy na drósy psched hoscźenzom halekowachu. Dokelž měschcźanska polizija njemóżesche njeměr stużicź, wodźelenje jěsdnych harowarjow rosehna. Ssydom wosobow, kotrež so wojakam spjecźowachu, so saja.

— Sserbjo a Hrwatojo (Krowatojo) su po rěcźi a narodźe jedyn lud; jenož wěra jich dźěli, prěnjschi su grichisko-katholszy, poslednischi romsko-katholszy. Jich njepschecźeljo su rosdźěl wěry mjes nimi hacź dotal pschezo s dobrym wuspěchom wuwužicź wjedźeli a s tym Sserbow, kaž tež Hrwatow po rěcźi a politiskich prawach podtłócźeli a pschikrótscheli. Hrwatiszy a serbszy studencza w Sagrebje (Agramje) su sebi nětko rjany saměr wotmysslili. Woni chzedźa wschě mozy na to nałożicź, so by so roskora mjes Sserbami a Hrwatami shubiła, a so bychu so woni jako jedyn lud cźuli. S tutym wotmysslenjom su so woni na někotrych znamjenitych mužow wobeju bratrowskeju ludow wo dobru radu wobroćili. Biskop Stroßmayer je jim wotmolwił: „Moji młodźi knježa! Wasch saměr je krasny, a daj Bóh, so jón dozpicźe! Luboscź, jenoscź, pschesjenoscź je Bóh sam, a schtóž w luboscźi, pschesjenoscźi a jenoscźi wostanje, tón wostanje w Bohu, a Bóh w nim. Luboscź, pschesjenoscź a jenoscź je woprawne kschescźijanstwo, wěcźne žórło wscheho žiwjenja, wscheje praweje swobody, postupa a sławy. Schtóž luboscź, pschesjenoscź a jenoscź w swojim ludu spechuj tón je woprawny kschescźijan, wěrny pschecźel žiwjenja, swětła, swobody a sławy nascheho luda.“ — Tele krasne słowa biskopa Stroßmayera dyrbjeli sebi też lužiszy Sserbjo do wutroby sapisacź. Też woni su po wěrje dźěleni a też woni móża sebi jenoż swoju rěcź a swoje prawa w schuli a zyrkwi sdźeržecź a sakhowacź, hdyž so w pschesjenoscźi a luboscźi sjenocza, hdyž krucźe hromadźe dźerża a hdyž jedyn sa druheho swěru steji.

Franzowska. Skóncźnje je so rosbudźiło, so presiden franzowskeje republiki, Felix Faure, zarowy lońschi wopyt 23. augusta wotruna. 50,000 frankow pucźowanskeho pjenjesa staj deputertska komora a senat s wulkej sahorjenoscźu pschiswolikoj. W deputertskej komorje je zarowy list, s kotrymž zar Faura na wopyt pscheprosby, njesměrne radowanje sbudźił. W tymle liscźe so praji: „Žiwe sympathije, kotrež moje zarstwo s pschecźelnej Franzowskej sjenocza, a cźucza, kotrež ja parschonszy sa Was, cźesczeny knjes presidento, haju, su pschejara snate, hacź so bych sa nusne měł, wjeselosć powjedźicź, s kotrejž ja a zyła Ruska Waschemu pschikhadej napscheczo hlada.“ Tele słowa so, hdyž so list w komorje cźitasche, s howrjazym pschihłosowanjom pschewodźachu.

— We wschěch europiskich krajach wobydlerstwo pschiběra, jenoż w Franzowskej so wobydlerska liczba pschezo na tej samej wyšokosći dźerži, haj, we wschelakich stronach samo wotběra. K wotwobroćenju hrožazeho wuludnjenja Franzowskeje tsi sobustawy franzowskeho senata (prěnjeje komory) lěkarjej Labbé a Guyot a sławny chemik Berthold spodźiwny namjet cźinja. Woni namjetuja, so by so rekrutěrowanskemu sakonjej pschistawk pschidał, po kotrymž młodym ludźom, kotsiž so s dwanatym lětom woženja, jich tsilětna wojerska słužba wo 2 lěcze pschikrótschi. „Mužojo so posdźe woženja“ — praji so w namjecze — „dokelž dyrbja młodźi ludźo najprjedy swoju wojersku słužbu dopjelnicź a sebi potom hakle někajke dźěłanske městno namakacź. Schto dyrbi młody cźłowjek do wojerskeje służby sapoczecź? Hdyž pak su so te tsi lěta minyłe, chze měschcźan hischcze swoje žiwjenje w swobodze wužiwacź, prjedy hacź cźežkoty a staroscze mandźelstwa na so wosmje, a tak so wón swucźi, na swoju samsnu schkodu a na schkodu dobrych waschnjow swoje pokhilnoscze spokojicź.“ Mjenowani tsjo wucźeni też měnja, so by sawjedźenje jenolětneje służby s jenicźkim srědkom było, młodych burow, kotsiž po wjazylětnej wojerskej służbje radscho dźěło w městach pytaja, burstwu sdźeržecź. Na tajke waschnje by so druhemu skemu njedobremu, pscheludnjenju městow, wotpomhało. Dr. Guyot chze, hdyž budze so wo tymle namjecze w senacze jednacź, sa njón hischcze pschistawk namjetowacź, po kotrymž měł tón, kotryž by so po jenolětnej wojerskej służbje wot swojeje mandźelskeje dźělicź dał, dwě lěcze, jemu spuschczenej, doslużicź.

Jendźelska. Jeli so so powjescze s Indiskeje jako wěrne wopokasaja, so w Indiskej straschny sběžk pschihotuje. Njedźiwajzy wscheho saprěwanja pschi poslednim nadpadze na jendźelskich offizěrow pschedsnamjenja so bliżazeho wichora pscheczíwo jendźelskemu knjejstwu pschiběraja. Njespokojnosć podtłóczeneho luda je s njeporadźenymi žnjemi, hłodom a mórom nanajwyschsche frostka. Winu na hłodze a mórje lud na knježerstwo storka, kotremuž jenoż wo to dźe, kóžde lěto wjele milijonow do jendźelskeje statneje kasy wotwjescź. Powschitkowny sběžk so pschihotuje, a to

niz jenoż mjes 40 milijonami muhamedanow, ale też mjes 250 milijonami brahmanow a buddhistow. Wodźazy žiwjel (element) žu muhamedanojo w poknozy, kotsiž žu lětstotki dołho w Indiskej knježili a kotrymž je s pożlednjej dobyczérskej wójnu Turkow pschecźiwo Grickam narosłko. Tak žo wscho na žwécźe wjecźi. Mjes tym so Jendźelcźenjo se žwojim schkerjedźenjom w Armenskej, na Krecźe a na Balkanje kedźbliwoscź europiskich wulkomozow wot Egiptowskeje a połodnischeje Afriki wotwobroczicź pytachu, žu woni mjes muhamedanami zyłeho žwéta jenoż žebjewědomoscź, skutknjwoscź a prózowanje wo sjenoczenje sbudźili. Sultan ma nětkole w Asiskej a Afriziy wjele wjazy nahladnoscźe, dyžli jeho prjedownizy. Muhamedanstwo je politiska móz, s kotrejž žnadź budźe hischcźe Europa liczicź dyrbjecź. Jendźelska prénja do stracha pschińdźe a móże pschi tym žwoju indisku krónu shubicź, runje tak derje, kaž žu Portugalskim Hollandszy a tutym ju Jendźelcźenjo wotewsali. W 15. lětstotku bě Schpaniska prénja wikowanska a mórska móz, w 16. Portugalska, w 17. Hollandska, w 18. a 19. Jendźelska. Kónz 19. lětstotka móże s jendźelskej mozu w Indiskej, kaž na morju na kónz hicź. Nětkole je žo runje 40 lět minyło, so je wulki indisti sbéžk wudyrił, kotryž žu jenoż s nusu a s njewuprajnymi hrosnoscźemi podtłóczili. Tehdy žo Jendźelska žaneho njepschecźela w Europje bojecź njetrjebasche. Dźenža Jendźelska ani jeneho pschecźela w Europje nima. Wudyrjenje powschitkowneho sbéžka w Indiskej mohł se snamjenjom też w Europje k nadpadej na jendźelsku žwétowu móz bycź.

Schpaniska. K podtłóczenju sbéžka na Kubje, kotryž nětko hižo na tsi léta traje, chze schpanske knježerstwo nasymu s nowa 20,000 muži na Kubu pósłacź. S nimi dyrbja žo dźéry satykacź, kotrež žu bóle khoroscźe, hacź njepschecźelske cźrjódy w schpanskim wójsku wudréle. Tak kubaski sbéžk pschezo nowe wopory na cźłowjekach a pjenjesach żada. Kak dołho budźe hischcźe Schpaniska wulke wójnske cźežkoty njesecź móz? na tole praschenje wschak schpanske knježerstwo žame njemóże wotmolwicź. Hižo nětkole žu statne kaby prósdne. So bychu žo sbéžkarjo Schpanskim podcźiżli, njeje wocźakacź. Woni wójnu se wschémi žrédkami wjedu, na kotrež jich hida pschecźiwo Schpanskim a žedźenje sa njewotwiżnoscźu dowjedźe. Hdźež wobstejnoscźe njedowola, muž pschecźiwo mužej wojowacź, tam k dynamitej a bombam pschimaja. Po nowischich powjescźach žu sbéžkarjo na żelesnizy pola Janiko jenej bombje w tym wokomiku rosbuchnycź dali, hdyž cźah psches nju jédźesche. Lokomotiwnik a tepjeŕ žo morischtaj, maschina žo wobschkodźi. Cźaž je s najlépschim swjaskarjom Kubaskich; cźim dléje wojowanje traje a žo do dołhoscźe cźehnje, cźim wjetsche žu wuhlady na wuspěch.

Turkowska. Jednanja dla wobsamknjenja měra mjes Turkowskej a Grichiskej žo bjese wscheho widomneho wunoschka dale cźahnu. Móżno, so žo měr bórsy wobsamknje — na papjerje, so pak Turkowska Theżaliisku hacź na dalsche wobkhowa. Na to pokasuja wschě pschiprawy, kotrež turkowske knježerstwo w dobytej provinzy cźini. Wschudźe žu žo turkowszy sastojnizy postajili, zkonistwa žo sakożili, dawki žo po turkowskim waschnju sběraja, żelesnizy žo twarja, a schtoż je najbóle nadpadnische, turkowske wójsko žo wschédnje pożylnja. Pola Domokos žylne turkowske wójsko steji, też w druhich dźélach europiskeje Turkowskeje žo s wojakami mjerwi. Hdyž pak Grichiska na tym wobsteji, so žo jej Theżaliska wrócźi? Potom wójna s nowa wudyri. Hroženjam europiskich wulkomozow žo sultan žméje. Wón derje wě, so pschesjene njejżu. Prjedy hacź bychu wulkomozy dowujednake, schtó s nich ma s brónju sultana nusowacź, Theżalisku wopuschcźicź, bychu žo mjes žobu do włożow dake. To by sapocźatk wulkeje europiskeje wójny był.

Turkowske powjedańczko.

(Pokracźowanje.)

Hużref bey bésche wschón roshorjeny dla kadijoweje sażakłoscźe, a tola cźujesche žo njemózny, pschecźiwo njej wojowacź. Teho dla wotmolwi jenoż zyle s cźicha na semju hladajo, so by žwoju roshorjenoscź potajił: „Tak dha budu waschim pschikasnjam pożłuschny."

„To je też najrosumnische, schtoż mohł cźinicź, a wjazy žebi wot tebje njeżadam. Jutsje rano mózesch žo s pokojom na pucź dale nastajicź."

W postajenej hodźinje wérowaschtaj žo Hużref bey a Selihah Hanum, a hdyž bésche žo žłóncźko skowało, dowjedźichu młodeho mandźelskeho do Karoweho Mustafoweho harema, kotryž wón po wschém prawom jako žwoje wobżedźenstwo nastupi, žwoje drjewjanzy psched prohom stejo wostajiwschi. Bórsy po tym stejesche wón psched žwojej młodej mandźelskej, kotraž bésche žo s zyle sakrytym mjeswocźom na žwoje cźestne žydło žynyła a s zusbnikom ani žłowcźka njerécźesche. Hużref bey sacźu s hłubokej hanibu, na kak njecźestne pucźe je žo podał, a žyny žo do druheho kónza wulkeje jstwy. Na semju hladajo wosta tu směrom a němy žedźo. Bésche žebi wumyżlił, so chze tu zyku nóż tak žedźo wostacź, a żadasche žebi, so by bórsy młode ranje sesłhadźało a jeho s haniby, do kotrejež bésche žo podał, wużiwobodźiło. Mjes tym pak bésche jeho Selihah, hacź runjeż wón to njebésche pytnył, krucźe wobkedźbowała a bórsy dźiwasche žo wona njemało, so bésche jeje nowy mandźelski nadobny młodźenz. Nékotru khwilu bédźische žo hischcźe s napscheczíwnymi myżlemi a s hidźenjom, kotrež bésche jej do wutroby sacźahnyło, prjedy hacź bésche hyledscha wohladała; skónczńje pak dobywaschtej Hużrefowa ponižnoscź a jeho rjanoscź nad jeje pokhmurjenoscźu, a wona dźesche s cźicha s pschecźelniwym hłożom: „Mi chze žo picź. Njemóhli wy mi schkleńzu wody poskicźicź?"

Hużref bey postany, nężny hłóż wużłyschawschi, a poda Selihasy to, schtoż žebi pschejesche, na słotym talerku, kotryž pódła wody na blidże stejesche. Selihah dótkny žo jenoż schkleńzy. Tola teho dla bésche žebi žwój sakryw, s różemi a drohotnymi kamjenjemi wuschity, wot mjeswocźa scźahny cźdyrbjała. Tehdy wuhlada Hużref najmłódnischu mólczku hubcźicźku a žněhběku, žwižnu, młodostnu schiju. Wón wosta prosty stejo, a mnohe myżle a pomyżlenja pscheczahowachu jeho wutrobu, doniż žo jena myżl s morja druhich njewunori: so ma pschiżłuschnoscź, žo młodej mandźelskej wscheho wusnacź. Wón žo pokloni a sarécźa s tschepotatym hłożom: „Knjeni, chzecźe wy na moje žłowa pożłuchacź?"

Wschě jeho waschnje a też jeho hłóż bésche tak nężne a lubosne, so Selihah, žo hakle njerosżudźiwschi, pěknemu młodźenzej wotmolwi: „Chzu lubje rad na wasche žłowa pożłuchacź. Tola prjedy hacź sapocźnjecźe récźecź, chzyła wam, kaž žo mi pschiżłuscha, po žwojich žłabych mozach pożłużicź."

Wona sawoła žwoju žłużobnizu, pschikasa jej wschelake a hnydom po tym pschinjeżeschtej dwě njewólnizy małe blidko do jstwy. Na blidku stejeschtaj dwaj pjecźenaj hołbjej a pódla leżesche wschelake pjecźwo. Wona da žo potom wot žwojeho mandźelskeho po swucźenym waschnju podpjeracź, so by žo sa blido žynyła, a prosche Hużresa beya, so by žo s jédźu wokschewił. Tola jemu bésche wutroba tak pokna teho, schtoż chzysche prajicź, so chzysche jenoż kusk zokoro wsacź, kotryž bésche jemu Selihah žama podała. Hdyž bésche žo wjecźeŕ, kotrejež žo nichtó dótknył njebě, sażo wotnjeżła, dowjedźe Hużref bey žwoju mandźelsku na divan a žyny žo, hdyž bésche jemu Selihah pokiwnyła, pěknje k njej a wupowjeda jej wscho a njesamjelcźa nicžo, schtoż žo jemu ważne bycź sdasche. Sswoje powjedańczko skónczíwschi, dohlada žo, so je žo hižo poknóz minyła, tola ani wón, ani Selihah njebéschtaj spróznaj.

„Mi žo njepschisteji", měnjesche Selihah, „wo waschej sańdźenoscźi žudźicź, tola nadźijam žo, so sa njepschistojne nimacźe, hdyž ja pschipósnawam, so njejżym nicžo njepschistojne abo njelubosne pytnyła. Tola też na kadija njemóżu žo roshněwacź, hacź runje jeho skóscźe a sażakłoscźe pschecźiwo wam njekhwalu. Ja dyrbju na to spominacź, so njebych sboże méła, žo s wami sesnacź, hdy by wón mjenje njesprawny był, hdyž waż njeby se žwojimi hroženjemi nusował, so byschcźe žo so mnu woženili. — O kajka srudoba! so ma tole sboże tak krótke bycź, so ma se skhadźazym żłónzom roseńcź jako mhła na łuzy! Ja snaju nětkole wasche žiwjenje — duż dha wużłyschcźe też mje w mojej srudobje!"

Na to powjedasche wona Hużref beyej, so žu ju s tsinatym létom bohatemu, wohidnemu, cźornemu Mustafej (Kara réka cźorny) wudali a so je nětko hižo pjecź lět dołho bjese wscheho wjeżela a jenoż w srudobje žiwa. Jeje starschej béschtaj bórsy po jeje kważu wumrjekoj, bliskich pscheczelow, k kotrymž mohła cźeknycź, też njemějesche, a tak dyrbi žo wona do hněwa a nahłoscźe wohidneho cźłowjeka podacź. Dwójzy je wón ju w nahłej roshorjenoscźi. bjese wscheje pomozy sastorcźił, a potom je žo, hdyž bésche žo směrował a hdyž bésche žebi wscho s cźicha pschemyżlił, s nowa s njej woženił, a psched nékotrymi dnjemi bésche žo sażo roshorił a bésche na nju sawrjeskał: „Prjecź wote mnje! Njepschińdź mi wjazy na wocźi." Tehdy je žo wona rosżudźiła, so chze žo na wécźne wot njeho dźélicź a so chze w dalokim zusym žwécźe tón měr pytacź, kotrehoż we žwojim haremje namakała njeje — a był-li to žamón měr žmjercźe; ale Kara Mustafa bésche žo hižo sa nékotre hodźiny žwojeje nahłoscźe kał a bésche prjedy, dyžli bě wona cźaża méła, se

ßwojeho harema cźeknyć, ßwojeho pschecźela, měschćanskeho kadija, pósłał, so by ju narěčał, so by ſ wuměnjenjemi, wot „korana“ dowolenymi, ßo poßledni ras ſ Mustafom woženika. Kadi jej wo ßwětnych hrosnoscźach a wo ßwětnym njemérje tak napowjeda, so ßo jeje wutroba nastróża, a pschißahasche jej, so ßo Kara Mustafa ßwojich hrosnoscźow tak kaje, so budże jej pschichodnje mily a luboscźiwy knjes, a tak je wona na ßmjercź wustróżana skónczńje do teho swolika, so chze ßo ſ hyledschom woženicź, so chze ßo hnydom saßo wot njeho dźělicź a so chze potom ſ nowa Kara Mustafowa mandźelska bycź. „Ale ja njemóżu jeho nihdy lubowacź a cźescźicź: wón je tak wohidny a hrosny; a nětkole, hdyž ßym ßo ſ wami, beyo, sesnała, dha sda ßo wón mi hischcźe wohidnischi hacź prjedy. Ach, ja njesbožowna!“ Tak skónczi Selihah ßwoje powjedańczko, kotreż bésche cźasto ſ hórkimi ßylsami pschewodźała.

Hußref bey poklakny ßo psched njej a dźesche: „O, knjeni! Wasche sboże je tak dołho trajaze jako moje. Nihdy njemóżu tejele hodźinki sapomnicź, so pak by dopomnjecźe na nju najrjeńsche mojeho żiwjenja było, dha proschu waß wo hnadu, so chżyli sakryw ßwojeho wobliczа wotewsacź.“

Tule próstwu dopjelni Selihah hnydom, hacź runje ßo wona pschi tym nahle sacźerwjeni. Hußref bey pohlada nětko do najluboſnischeho wobliczа, kotreż bésche hdy wohladał, a kotreż ßo jemu jako wobras blédeho méßaczka sesda. Wón bésche tak pschewsaty, so njemóżesche ani ßłowczka prajicź, ale jeho wóczży ßwědczeschtej jaßnje wo njewobmjesowanej luboscźi, kotruż bésche Selihah w nim roshorika. Wona to derje spósna, a runje tajke cźucźa sa Hußrefa pjelnjachu jeje młodu wutrobu. To bésche najsbożowniſchi, to bésche prěni sbożowny wokomik jeje żiwjenja: wona ßo ſ cźicha k njemu pokhili a wón wokoschi jeje nężne wobliczo. — Tu saspéwa honacź a wubudźi wobeju njeßmilnje ſ jeju krótkeho ßona luboscźe. Hußrefowej wocźi, kotrejż bęschtej ßo runje hischcźe w sbożu, kotreż wscho druhe sabudże, błyschcźiłej, poczeschtej ßo pokhmurjecź, a wón pocźa samyßleny bycź. Selihah hladasche spłóschiwje a kedźbliwje na njeho a bórsy dźesche wona: „Nimamoj żaneho ßrědka, so mohłoj hrosnje hrożaze njesboże wot ßebje wboheju wotwobrocźicź?“

Hußref ßo ſ krótka rosßudźi a wotmolwi: „Snaju ßrědk, a mój chżemoj ßo na njón skłożicź. Ja tebje njesastorczu, ja ßo tebje njesdam, a tak wostanjesch po Bożim a po cźłowśkim sakonju moja mandźelska; jeli pak njeßmilny dońt mje wot tebje dźěli, dha sapowjesch Kara Mustafej wujednanje, a wón nima ani mozy ani prawa nad tobu.“

Sdasche ßo na wokomik, so staj tutaj cźłowjekaj na jene dobo wschě staroscźe wotbyłoj, tak měrnje a luboſnje błyschcźeschtej ßo jimaj wocźi; ale hnydom běschtaj saßo wo ßurowoscźi ßwojeho dońta pschewědczenaj, a nětkole sapocźeschtaj ßo rosomnje rosßudźecź, schto mohłoj sapocźecź, so byschtaj ßo někak wußwobodźiłoj.

Hußrefowa sdźěłanoscź bésche ßnadna, tola bésche ßo jako hólczez pod wobhladniwym wodźenjom ßwojeho mudreho nana krucźe wocźahnył, a tak ſnajesche „koran“ — ſ najmjeńscha w jeho najważniſchich wucźbach. Selihah pak bésche jako dwójzy dźělena a saßo woženjena mandźelska a tež ſ rosrěczowanjow se starschimi haremſkimi żonami prawa a waschnja spósnała, kotreż sa mandźelskeho a mandźelsku płacźa a kajke prawa ßo kóżdemu pschiſwoła, a tak móżeschtaj ßebi rosjaßnicź, schto mataj po wschém sdacźu nětkole wocźakowacź. Telko bésche jimaj jaßne, so njemóże jeju nichtó dźělicź, doniż żadyn ſ njeju po sakonju k temu pschicźinu a składnoscź njepoſkiczi; runje tak wéste pak tež bésche, so ßebi Kara Mustafa ſ nowa żeńtwu se Selihahu wunusowacź njemóżesche, so dyrbjesche ßo tajkeho pschecźa stajnje wostajicź, tak rucźe hacź ßo jeho prjedawscha mandźelska Selihah sapowjedowasche, ßebi jeho ſ nowa wsacź; tola sabycź tež njeßmědźeschtaj, so Kara Mustafa woßebje tež ſ kadijowej pomozu ßrědki a pucźe namaka, so by Selihah w jeho haremje wostacź dyrbjała. Poradźi-li ßo jemu to, potom dyrbjesche tež dale do teho swolicź, so tam Hußref bey dale jako jeho hóscź wostanje.

„Wón budże na wschě móżne waschnje spytowacź, so by mje ranił a mje ponižił“, měnjesche Hußref, „wón pschińdże mi ßnano sa żiwjenjom.“

„Teho ßo njebojcźe, luby beyo“, wotmolwi na to młoda mandźelska. „Wy scźe Kara Mustafowu ßół jěbli, wón je waß sa hoscźa witał. Wón je nahły a ßurowy; tola wón snaje sakoń a boji ßo jeho a budże jón też se saßakloscźu w ßwojej hrosnej duschi ßwěrnje dopjelnjecź. Tónle harem budże wasch harem — a njech wón to bórsy cźini — doniż mi njepschiſwoli, so ßněm jón ſ wam wopuschcźicź.“

„Duż dha chżemoj“, měnjesche Hußref, „bjes staroscźe do pschichoda hladacź. Schtoż je pißane, to ßo też dopjelni.“

W ßamym wokomiku, hdyž bésche wón tele ßłowa doręczał, wußłyschcźeschtaj ſ minareta (wéże) bliſkeje wulkeje moscheje (zyrkwje) uludjami myesinowy rjany, jaßny hłóß, kotryż wérjazych k rańschej modlitwje wołasche. Sa někotre mjeńschiny sastupi njewólniza do jstwy ßwojeje knjenje, wosjewjejo, so Kara Mustafa a Effendi w pschedstwje cźakataj, a pschikasa Hußrefej beyej, so by harem nětkole wopuschcźił.

(Pokračowanje.)

Sa nasch ßerbſki dom

bě ßo dotal nahromadźiło: 40,648 hr. 33 np.

Dale ßu sa njón darili:

knjes dr. Muka w Freibergu	1	= —	=
pschedßydstwo a wubjerkaj „Macźizy Sserbſkeje“ pschi sbożownym dowujednanju nowotwara . .	51	= —	=
wot Khwacźanskeho ßerbſkeho towarſtwa cźisty wunoschk Klepotarja	6	= 30	=
wot Rakecźanskeho ßerbſkeho towarſtwa „Lipy“. .	11	= —	=

Hromadźe: 40,717 hr. 63 np.

S dźakom kwituje

J. Bartko,
sarjadnik Macźicźneho doma.

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** (Do njesboża pschischła.) W nozy 30. junija je wataŕka Jäckelowa, pschi hrodowſkim naměscźe bydlaza, po ſkhodźe dele panywschi ßebi hłowu wobodrěła a ßebi jenu ruku ſłamała.

— (Woheń wo jstwje.) Dźěcźi ßu se schwabliczkami hrajkajzy hižo wjele njesboża nacźiniłe. Tola wscho warnowanje, schwabliczki jenož na tajkich méſtnach khowacź, hdźež je dźěcźi doßahnycź njemóża, je podarmo. 1. julija je tu na hrodowſkej haßy ßyn dźěłacźerja Kellera doma se schwabliczkami hrajkał a ſ nimi schtrychował. Pschi tym ßu ßo woknowe gardiny sapaliłe, a płomjenja ßu ßo też na domjazu nadobu wupscheſtrěłe. Na sboże ßu ßo sroscźeni ludźo wohnja ſ cźaßom dohladali.

— (Wojak ßo satsělił.) Podwyschk Schöne, w Großröhrsdorfje narodźeny, wot 2. kompagnije tudomneho połka je ßo 3. julija w spanſkim salu nowych kasarmow satsělił. Wón je ßebi pjecźa kulku do hłowy tšělił. Każ ßo powjeda, je jeho bojoscź psched arrestowym khostanjom do ßmjercźe sahnała.

— (Sso sajědojcźika.) Sskużobna holza jeneho skótneho lěkarja na tudomnej hospitalſkej haßy sańdźenu pońdźelu nahle skhori. Pschiwołany lěkaŕ mějesche sa to, so je ßebi holza ßnadź njewědomnje ſ nětajkim jědom sawdała. Holzu ßu hnydom do méschćanskeje hojeńnje dowjesć dali, hdźež ßmjercź khora leži.

(Wuhlady na pschichodne wjedro.) Rudolf Falb wěschcźi wot 11. hacź do 23. julija deschcźowe wjedro. Najbóle ßo deschcźik wokoło 13., 18. a 23. julija pońdźe. Wjedro budże poměrnje khłódne. Wot 24. hacź do 26. julija deschcźe khwilu wopschestanu. Wot 27. hacź do 31. julija pak deschcźe saßo pschiběraju. 29. dźeń julija je kritiſki (rosßudny) dźeń druheje rjadownje, na nim ßo wjele njewjedrow a ßamo sliwkow wocźakuje.

„Łužica“, čo. 6. (junijowe) ma sćěhowacy wobsah: Rěč dra. theol. H. Imiša při położenju zakładneho kamjenja k nowemu Maćičnemu domej. — Dobra rada abo Jan a Marja. Po češkim V. Kosmáka wobdźěłał *a.* (Pokračowanje.) — Złoty jubilej Maćicy Serbskeje. Jubilejne swjatočnosće. Prěni dźeń. Předswjedźeń. (Pokračowanje.) III. Swjedźeńske dźiwadło. Druhi dźeń. Jubilejny dźeń. I. Skutk dźakownosće a česćowanja. II. Swjedźeńska Hłowna Zhromadźizna Maćicy Serbskeje. III. Położenje zakładneho kamjenja k serbskemu Maćičnemu domej. — Dopisy a telegramy, Maćicy Serbskej k jeje jubilejej pósłane: III. Łusčanski. IV. † Domaška. V. Grabowscy. VI. Mučink. — Hłosy časopisow k jubilejej Maćicy. — Na pomjezach Słowjanstwa. Spisał Edvard Jelínek. (Pokračowanje.) — Spodźiwna kwětka. Jakub Čišinski. — Bolesław Prus (Aleksander Głowacki.) Napisała Melanja Parczewska. Přełožił Mikławš Andricki. — Njeboh Jakubej. Radyserb. — Hłowna zhroma-

dźizna Towarstwa Pomocy za studowacych Serbow. Mikławš Andricki. — W truskalcach. —x.— — Rubriki: Drobnostka. Serbski rozhlad. Druzy wo Serbach. Należnosće towarstwow. Zapis přinoškow a darow. (Dary za natwarjenje serbskeho Maćičneho domu.) Zapis wotebjerarjow. Tutych poslednich — wotebjerarjow mjenujcy — mohło mjez našim ludom wjele wjacy być. Serbja radźi čitaju; to dopokazuje wulka ličba němskich časopisow a nowin w našich domach — a mjez nimi je wjele praskota: čeho dla nic na te město serbski časopis? Swój k swojim! — „Łužica“ wukhadźa srjedź kóždeho měsaca po 8 a po 12 str. formata „S. N.“ a płaći na lěto 3 hr.

Se **Židowa.** Wóndano žo pišasche, so w Njeżwaczidle a w Budyšchinje kruschenje druhi krócź kčéja. To po sdaczu lětża niczo žadne nieje. Tež na tudomnej Strauchez sahrodže a, kaž žkyschimy, tež w Hornjej Hórzy kruschenje druhe kčenje cžerja.

Se **Židowa.** Straschnemu njesbožu žu Kulkez kwažarjo sańdženu njedželu na domojpuczu wot wěrowanja wuschli. Prěni wós ſ mkodymaj mandželskimaj běsche psched kwažny dom sajěk. Sa nim pschijědže druhi wós ſ hoscźemi. Tutón prěnjeho wosa dla dale njemóžesche a dyrbjesche na puczu cžakacź, kotryž je trasch tši metry wyschschi, dyžli droha, do Sskoneje Borschcže wjedźaza. Na dobo storczi prósdnik wós do sady, sadnje kolo sjědže po brjosy dele a wós žo pschewali dele na drohu. Zakostne bě kschicženje tych, kotsiž nntska žedźachu. S wulkim sbožom žnano běsche, so bě pschi tym jedyn koń padnył a so leżo wosta, a so druhi směrom stejesche. Dokelž žo wosowy durje wjazy njewotcžinjachu, dyrbjachu stónczńje wosowy kryw rostorhacź. Tak žo kwažarjam poradźi, žo ſ wosa někak wuschmjatacź. Jim běsche žo pschi wschěm njesbožu lepje seschło, hacź by žebi cžłowjek myžlił: S někotrymi wobodrjeńzami běchu woteschke. Najhubjeńscho je žo trasch pschi wschěm knježnje Malcharjez se Ssmoliz seschło; jej noha straschnje sacźekowasche a stónczńje je žo hischcže sle jětsenje pschidało.

S **Dobrusche.** Tudomny, kaž tež Hornjohórczański papjernik žo saža powjetschitaj a ſ dźěła pschetwaritaj. Plany sa nowe twarjenja je Budyški mischtr Holbjan shotował, a jemu žu žo tež wschě cžežliske dźěła pschepodale; murjerske dźěła wobstara nasch murjerski mischtr Duda. Nowe twarjenja dostanu žwězu ſ tšěchi; teho dla směja wschě twarjenja mnohe dołhe wokna prěki psches tšěchu.

S **Wuriz.** Pjatk tydźenja je žebi tu murjeŕ Mauckſch ſ Rosenhajna w Cžechach ſ wobwěžnjenjom žiwjenje wsał. Poslědni cžaž je wón pjecža wopilstwu žylnje holdował. Jeho cžélo žu do Lipscźanskeje kliniki dowjesli.

S **Huěwžez.** K rosprawje wo wohnjowym njesbožu, kotrež je pjatk tydźenja rano naschu wjeż podeschło, ma žo hischcže dodacź, so staj Paul a Rjek žwoju nadobu psche wohnjowu schkodu sawěscźenu měkoj. Paulez hródže a domske a Rjekez twarjenja běchu se schifrom kryte, jenož tšěchi Paulez bróžnje a Israelez twarjenjow běchu žlomjane. Khwacźanska žykawa běsche mjes zusymi najpřeńscha.

S **Boschez.** Wotroczk tudomneho kublerja Rachlowza bě sańdženu wutoru popołdnju w bróžni na žynowu kubju saleśł, so by žo tam bjes mylenja wuspał. S njesbožownym pschipadom je žo wón ſ kubje dele na huno walił a tam hacź nasajtra rano bjes pomozy leżał, doniž jeho tam njejžu wohladali. Pschiwołany lěkaŕ praji, so je žebi snjesboženy wot hłowy a khribjeta mjažo wotrasył a drje žebi tež cžélo pscherasył, dokelž žo ani hibnycź njemóže, so pak žebi žanu kósćź njeje słamał. Spodźiwne je, so je, mjes tym so je žo wotroczk po cžéle wschón wobrasył, jeho połna palenzowa blescha zyła wostała.

S **Kschiweje Borschcže.** Mjes žerbskimi ratarjemi derje snaty knjes kubleŕ Jan Skop je žrjedu po dołhej khorosći žwój seński běh dokonjał. Njebocźiczki bě žebi, hacź runje bě jenož do wjeżneje schule khodźił, wjele wědomosćze wo ratarstwje nadobył. W němskim Małowjelkowskim ratarskim towarstwje a posdźischo w tamnischim žerbskim burskim towarstwje by wón cžasto pschednoschki wo ratarskich pschedmjetach měł. Schtož wón rěcźesche, to bě wscho žam wuspytował a wupruhował, a teho dla mějachu tež jeho žłowa wulku ważnosćź pola posłuchariow. Jako horliwy žerbski wótcźinz a njeżebicźny cžłowjek, kotryž je rad žwojemu žobucźlowjekej k pomozy, žo wón w žwojim cžażu ſ wulkej sahorjenosću pschi sałożenju žerbskeho burskeho towarstwa a burskich nalutowarnjow a wupożcźernjow wobdźěli a žo sa wschě narodne należnosće žiwje sajimowasche. Po dźěła a prózy połnym žiwjenju chzył jemu Bóh luby Knjes cźichi wotpocźink a wěcźne žiwjenje spożcźicź.

S **Kschiweje Borschcže.** Pschi žylnym njewjedre je pjatk tydźenja rano w 3 hodźinach błysk do hródźneho twarjenja tudomneho Skopez kubła dyrił. Wón je ſ ponoschka zyhele dele smjetał a kósłowe hrjady khětro roszychnował. Skotej w hródźi, kotryž je žo ſ błyskowym wrjeskom do wulkeho njeměra dał, njeje žo žaneje schkody stało.

S **Njeżwaczidła.** Na poślednje skótne wiki bě žo 357 howjadow, 132 žwini k kormjenju a 260 prożatow pschihnało.

S **Porschiz.** Wutoru 6. julija žwjecźeschе nasche žerbske towarstwo snutskowneho mišionstwa rjany žwjedźeń w Porschiskim Božim domje. Sserbske kemschenje sapocža žo popołdnju w 2 hodźinomaj. W sarskim dworje běchu žo zyrkwinsky prjódkstejerjo a knježa duchowni, kotrychž běsche na žwjedźeń 12 pschischko, do cžaha sestupali a cžehnjechu wjedźeni wot knjesa fararja Krügarja ſ jeho zyrkwinymi prjódkstejerjemi do lubeho žwjedźeńskeho Božeho doma. Lubosny napohlad posficźi woktał, kotryž běsche psches pschecźelniwe postaranje knjeni ryczeŕkubleŕki Zimmermanki w Porschizach nanajrjeńscho wupyscheny. Boži dom běsche ſ nutrnymi kemscherjemi napjelnjeny. Niz jenož ſ Porschiskeje, ale se wschěch žažodnych wožadow běchu na žwjedźeń pschischli, haj žamo ſ Nožaczanskeje a Hodźijskeje wožady wohladachmy lubych Sserbow. Hnujaze hłuboko sacźute prědowanje dźeržeschе nam knjes faraŕ ryczeŕ Jakub ſ Njeżwaczidła na sałożku Mat. 25, 40 a wukoži mišionskej wožadźe: Snutskowne mišionstwo dźěła w posłuschnosći teho žłowa: Schtož wy cźinili scźe jenemu mjes tymi mojimi najmjeńschimi bratrami, to scźe wy mi cźinili: 1. Wone cźini temu sbóžnikej žamemu, schtož samože; 2. Wone wě, so je to jenož dokonjane, hdyž wone temu najžnadnischemu bratrej cźini, schtož jemu trjeba je. Cźesćźeny prědaŕ nam naschu žwjatu pschiškuschnosćź k dźěłu sa žwjate mišionstwo, do kotrehož naž wola a napominanje nascheho lubeho sbóžnika wabitej, k wutrobje wjedźesche wožebje tež dźiwajo na nasche žerbske wobstejnosćze a lubym Sserbam pokasujo, kak móża tež woni bywacź žobudźěłacźerjo tehoždžwjateho skutka, kotrež bohate žohnowanje pschinjeże. To móżesche žwjedźeński prědaŕ na rjanych pschikładach se žwojeje wožady rosjażnicź, w kotrejž snutskowne mišionstwo psches wožadnu diakoniżu skutkuje. Němske prědowanje žo w 4 hodźinach sapocža. Rjana ličba posłucharjow běsche žo tež na němske kemschenje seschła. Wožebje swjeżelaze běsche, so móżachmy tež holcźki ſ Marcźineho wustawa, jako wustawa snutskowneho mišionstwa wohladacź, kotrež běchu se žwojej pschedstejazej diakoniżu a se žwojej wucźerku pschischkle. Sswjedźeńśki prědaŕ běsche knjes kaplan Domaschka ſ Ketliz. Sa žwjedźeńśki tekst běsche žebi wuswolił wuhojenje hłuchoněmeho Mark. 7, 32—37 a ſ hnutymi a wutrobuhnujazymi žłowami mišionskej wožadźe pschiwoła: „Hephata — wotewŕ žo! napominanje teho sbóžnika na naž psches snutskowne mišionstwo: 1. Wotewŕ žo ty wucho — kiž ty njeżłyschischi styskniwych sdychowanjow twojich bratrow; 2. Wotewŕ žo, o wutroba, kiž žy ty symna w žłužbje twojeho Boha; 3. Wotewŕ žo, o wóczko, kiž ty njewidźiśch žohnowanja temu žwjatemu dźěłu spożcźeneho. Prědaŕ dowjedźe posłucharjow na daloke polo snutskowneho mišionstwa a pokasujo na wulku nusu hubjenych a sabłudźenych bratrow wutroby sahorjesche sa tón ważny skutk khschesćźijanskeje žmilnosće. Na wobojim kemschenju, tak derje na žerbskim kaž tež na němskim, nam schulske dźěcźi pod wodźenjom knjesa kantora Hanczki, kotremuž žo wutrobny dźak sa jeho prózu wupraji, rjanu ariju wuspěwachu. Wołtaŕnu Božu žłužbu mějeschtaj na žerbskim kemschenju knjes faraŕ Mrósak-Hrodźischcźanski a knjes faraŕ D. Imisch a na němskim knjesaj faraŕ Handrik-Huscźanski a Mrósak-Budescźanski. Rjane žwědcźenje wo luboscźi k skutkej mišionstwa w lubej Porschiskej wožadźe, kotruž je žwjedźeń ſ nowym wóhnjom psches rt žwjedźeńskeju prědarjow sahorił, je bohata kollekta, kotraž po žerbskim kemschenju 196 hr. 50 np., po němskim 89 hr. 19 np. hromadże 285 hr. 69 np. wunjeże.

S **Bukez.** S dyrbjenskim sawěscźenjom rěsneho skotu, kotrež sakska krajna kulturna rada knježeŕstwu namjetuje, žo tudomne towarstwo žerbskich burow w žwojim poślednim poždźenju nakładowasche. Kaž Małowjelkowske žerbske burske towarstwo ma tež wone sa to, so žo ſ dyrbjenskim sawěscźenjom rěsneho skotu burstwu nowe dawki nakładuja, sa kotrež žo jemu jara mało wužitka posficźi. Towarstwo je teho dla wobsamkło, so ma žo skerje lepje hłowna shromadźisna hłowneho žerbskeho burskeho towarstwa powołacź, so by žo ſ cžażom wuradźowało, ſ kajkimi žrědkami by žo dyrbjenske sawěscźenje rěsneho skotu wotwobroczilo. Nadźijomnje budźa nětko tež druhe žerbske burske

towarſtwa tale naležnoſcź ſajimacź. Hdyž je ſakoń na ßejmje wobſamknjeny, potom je ßwarjenje podarmo. Duž njech maja ßo burjo ſ tej wězu troſchku do ſpěcha.

S **Khróſcźiz.** 25lětny jubilej ßwojeho wobſtacźa w bliſchim cźaßu naſche ſpěwarſke towarſtwo „Jednota“ ßwjecźi. Na kajke waſchnje ma ßo ßwjedźeń wotbywacź, wo tym je ßo 4. julija we Wjenkez hoſcźenzu jednako. W ſhromadźiſnje, na kotruž běchu ßo nimale wſchě ßobuſtawy ſeſchle, po rospramje knjeſa pſchedßydy Kubańka cźeſtny knjes pſchedßyda Michał Kokla namjetowaſche, ſo by ßo jubilej na doſtojne waſchnje ßwjecźił, ſo pak ma ßo we wěſtych mjeſach a poměrach dźerżecź, a ſo bychu ßo pſchi nim woßebje ludowe ſpěwy ſpěwale. K tutemu namjetej pſchihłoßujo, knjes Hila kedźbliwoſcź na Budyſku wojerſku kapaku wobrocźi, kotraž hižo wjele ßerbſkich ludowych hłoßow piſkacź wě. Na ßwjedźeń maja ßo ßußodne ßerbſke ſpěwarſke towarſtwa pſchepročyć. Wſcho dalſche ßo wo tej wězy pſchichodnje do ſjawnoſcźe da.

S **Bjedruſka.** Wutoru tydźenja je tudomny młynk Handrij Bräuer do njeſboža pſchiſchedſchi nahle wumrjeł. Hdyž klozy ſ woſa puſchcźachu, wón ßo wobßunywſchi na ſemju padźe. Pſchi tym ßo ſmutſka tak cźeżko wobſchkodźi, ſo ßo jemu krej ſ noßa a huby wukiny a ſo myßle ſhubiwſchi bórſy po tym wumrje.

S **Rjechanja.** Na tudomnym Mitaſchez kuble je ßo wobžaromne njeſboże ſtało. Jedyn wotroczź bě konja wonka pſchiwjaſał, ſo by jeho wucźiſcźił. Na dobo ßo koń ſplóſchi, wottorže ßo wot rjecźaſa a wotroczźa na ſemju cźißny, pſchi cźimž ßo tutón cźeżko wobſchkodźi.

S **Kſchiſchowa.** Njedźelu 18. julija budże ßo tu Guſtav-Adolfſki ßwjedźeń ßwjecźicź.

S **Łužizy.** W naſchej Łužizy mamy też tajke ſemjanſke ßwójby, kiž tak mjenowanemu wyſchſchemu ſemjanſtwu (kněžorſtwu njepoßrědnje podrjadowanemu) pſchiſłuſcheja. Wone w tym ßamym rjedże ſteja, kaž knježerſke ßwójby, poßledniſche ßmědźa ßo teho dla ſ nimi woženicź a potomnizy ſ tychle mandźelſtwow ßmědźa też ſ wobſtejnoſcźemi na wjerchowſki trón ſtupicź. Wo tajke wobſtejnoſcźe ßo nětkole w Lippeſko-Dettmoldſkim wjerchowſtwje jedna. Pſched dwěmaj lětomaj bě Lippeſko-Dettmoldſki wjerch wumrjeł, a dokelž mużſkich potomnikow njeměješche, Schaumburgſko-Lippeſki wjerch Lippeſko-Dettmoldſke wjerchowſtwo nakhwilnje pſchedewſa, kiž drje měješche też prawo na njo, tola niz ßam; pſchetož do njeho měješche ßo wón ſ 32 wujemi dźělicź. Dokelž bě njejaßne, ſchtó ma najwjazy prawa na Lippeſko-Dettmoldſki trón, ßu krala Alberta proßyli, ſo by wón tole praſchenje rosßudźił. Kaž nětko nowiny piſaja, je kral Albert rosßudźił, ſo ma ßwójba Lippeſko-Biſterfeldſkich hrabjow, k kotrymž też Cźichonjanſka hrabinſka Lippeſka a Bartſka hrabinſka Lippeſka ßwójba pſchiſłuſchetej, najprěńſche prawo na Lippeſko-Dettmoldſke wjerchowſtwo. Kotra ſ hrabinſkich Lippeſkich ßwójbow, kotrychž je jich pſches 20, po prawom nětko Lippeſko-Dettmoldſki trón naſtupi, ßo poſdźiſcho rosriße. K.

S **Rakez.** Wóndano je ßo na łuzy tudomneho piwarza Kellera jena ßłužobna dźowka na wosu ßyna pſchi ßamym žiwa ſpalika. Hdyž wobßedźeŕ ſe ßwojimi ludźimi na jenym boku wosa ſjejo ßyno hrabaſche a na wós podawaſche, ßo jemu na dobo ſeda, kaž ſo by na druhej woſowej ſtronje rój pczołow fruncźał. W bliſchim wokomiku hižo płomjo ſe ßyna ßapny, a dźowka, na nim ſtejaza, měješche lědma telko khwile, ſo ßo ſ njeho dele puſchcźi. Hdyž konjow ſ poſtronkow wotrěſnychu, hižo wós pſches zyły we wohnju ſtejeſche. Hacź na wojo je ßo zyłe woſowe drjewo ſpaliło. Dokelž pſchi nakładowanju ßyna nichtó ani zigaru, ani trubku kurił njeje, hiſchcże dźenßa wujaßnjene njeje, ſ cźim je ßo ßyno ſapaliło. Maja ta to, ſo ßu někomu na łuzy ſchwabliczki wupanyłe, kotrež ßu ßo ſe ßynom na wós cźißłe. Wone ßu ßo ßnadź tam runje k rjeblisnam pſchitłócźiłe a pſchi tym ßu ßo ſapaliłe.

S **Rakez.** Byrgle naſcheje zyrkwje ßu dodźerżałe. Duž je zyrkwinſke pſchedſtejiczeŕſtwo wobſamkło, nowe natwaricź dacź. Tole dźełło je ßo khwalobnje ſnatemu byrgletwarzej Ssowje (Eule) w Budyſchinje pſchepodało, kotryž chze jo ſa 6400 hriwnow ſhotowicź. Stare piſchczźele wón ſa 300 hriwnow do ſliczbowanja woſmje. Sa lěto ßo, da-li Bóh, nowe byrgle w naſchim Bożim domje poſtaja.

S **Noweje Wßy** pola Rakez. Na wßach ludźo derje na tym cźinja, ſo ßwoje jſtwy, hdyž ſwonka nich ßwoje dźełło hladaja, pſchezo ſeſamkaja. Schtóž ßo po tejle radże njeſłożuje, tón dyrbi wocźakacź, ſo jeho podobna ſchkoda, kaž tudomneho bura Hajnzu, potrjechi. Hdyž ſańdźenu wutoru Hajnzowi ludźo w hródźi ſkót pizowachu, jedyn handwjerſki po proſchenju khodźo do Hajnzez jſtwy ſaſtupi. Dokelž dundak nikoho doma njenadźeńdźe, wón tule ſkładnoſcź hnydom k pakoſcźenju wužiwaſche. A pſchi tym ßo jemu tak prawje naczeże. Na polzy wón 43 hriwnow namaka, ſ kotrymiž měješche ßo na ženje ſaßowidźenje ſ prócha.

— Wjedrowěſchczeŕ w Sserbach piſche: Njedźelu 11. julija mamy pſcheměnjenje wjedra. Nadźijemy ßo, ſo rjane wjedro do kónz julija wudźerži. Tola ſapoczatk auguſta po ſacźmicźu ßłónza drje ßo wjazy na dobre wjedro njemóżemy ſpuſchcźecź; w tu khwilu hiſchcże pak to njeje do prědka widźecź, budźemy ſpokojom, hdyž pſchi ßuchim wjedrje naſche rjane rożki domoj ſkhowamy. (Rudolf Falb napſchecźo temu deſchcź wěſchcźi. Schtó ſměje prawo, Falb abo wjedrowěſchczeŕ w Sserbach?)

W **Łubijſkich ſtronach** je ſańdźenu ßobotu wjecźor wokoło 6 hodźin ſatraſchne njewjedro ſ pſchewodom wulkeho wětra a krupobicźa ſakhadźało. Krupy we wulkoſcźi hołbjazych jejow padachu. Woßebje cźeżko ßu ßo potrjechiłe Maka a Wulka Sswońza, Ebersdorf, Biſchdorf a Jěrkezy. Wětr je wjele ſchtomow ſwuwałał a hakoſy ſ nich wotkamał. W Ebersdorfu a Sswońzy ßu na někotrych polach žně do zyła ſaniczene.

W tym ßamym cźaßu je njewjedro też w **Žitawſkich ſtronach** ſlě zychnowało. W Schönawje błyſk dweju konjow Friedersdorfſkeho kublerja Wendlera ſaraſy. Pola Reichenawa je błyſk hórſkeho korczmarja na Gickelſkej horje, Thuma, wo jſtwje morił. Korczmarjowa žona ßo lohko pohłuſchi. Saraženy bě wot hłowy hacź do nohow módry poběżany. Wón je 28 lět ſtary a je ßo hakle poßlednje naléczo woženił. Na wjele twarjenjach ßu ßo ſ wětrom tſěchi wotkryłe. Žitne pola ßu cźeżko cźerpiłe; wone ßu ſ wjetſcha kaž ſwalzowane, tak ſo ratarjo khětro ſchkoduja. — W Trattlawje pola Oſtritz ßo khěża ſahrodnika Offermanna ſ błyſkom ſapali a ßo do prócha a popjeła pſchewobrocźi. — W Dürrhennersdorfu ßo ſ wětrom na dwórniſchczu tſěcha tworoweje kólnje wotſběhny a ßo na jedyn tam ſtejazy żeleſniſki wós cźißny, kotrehož tſěcha ßo ſ tym pſcheraſy.

S **Kobliz.** Tydźenja wutoru dopołdnja je 70lětna Němzowa, kotraž pola ßwojeho pſchichodneho ßyna bydleſche, w ßwojej komorje ſ wobwěßnjenjom ßwojemu žiwjenju kónz cźiniła. Wona je dołhe lěta khora leżała, a kaž ßo ſda, je ju khoroſcź na ßamomordarſke myßle dowjedła.

S **Borſchcźe.** Knjes kantor Bock, kotryž je hakle krótki cźaß ſkutkował, je ßo do Łaſa pſcheßadźił.

S **Wojerez.** Schtwórtk tydźenja w nozy pſches naſchu wokolinu ßylne njewjedro cźehnjeſche. Błyſk do jeneje lipy, na Budyſkej dróſy ſtejazeje, dyri a ju ßylnje wobodrje; dale błyſk dwaj ſchtomaj, kotrajž ſtaj 15 kroczelow mjes ßobu ſdalenaj, khětro roszychnowa.

— Rożku, kotraž w naſchich ſtronach lětża wubjernje rjana ſteji, ßu ſ blakami poßlednje dny ſaßykli, też běrny rjany wunoſchk lubja. Wowßy mjenje dobre žně poſkicźa; wone ßu ſ nałětnej mokrotu khětro cźerpiłe.

— W Schleſynſkej je ßo loni 9. dezembra pſchi ſkótnym liczenju 291,414 konjow a 1,467,692 howjadow nalicziło.

S **Hermanez.** Naſcha ſchula hižo dawno wjazy požadanja pſchitomneho cźaßa njeſpokoja. Naſcha ſchulſka gmejna je ßo teho dla rosßudźicź dyrbjała, nowu wjetſchu ſchulu natwaricź. S twarjenjom ßo bórſy ſapoczńje.

S **Łaſa.** Knjes kantor A. Jurk 1. oktobra na wotpoczink póńdźe. Na jeho měſto ßu knjeſa kantora a wucźerja A. Bocka w Borſchcźi wuſwolili. Wón ſměje njedźelu w ßerbſkej a němſkej Bożej ßłużbje zyrkwinſku pruhu.

Přilopk.

* **Pjenježny liſt, pſches 40,000 hriwnow wopſchijazy,** ſa krajnu nalutowarnju ſakſkeje banki w Draždźanach wotedaty, je ßo ßrjedu na Pirnaſkim póſcźe ſhubił. Na póſtſkeho aſſiſtenta Vogela, kotryž je tón ßamy dźeń rano dwajdnjowmu dowolenzu naſtupił, ßo hrěſcha, ſo je ſhubjeny pjenježny liſt pſchekſchiwił. — Dźeń poſdźiſcho ßu Vogela we Winje ſajeli. S kranjenych pjenjes hiſchcźe wón niczo njebě pſchecźinił, namakachu je wſchě pſchi nim.

* Sańdźenu njedźelu rano ſ wonka Draždźanſkeho hłownego dwórniſchcźa dwaj ludźazaj cźahaj do ßo ſraſyſchtej, ſ cźimž ßo Bodenbachſka cźara na pok hodźiny ſawrje. Jenož nětkotre wožoby ßu ßo pſchi ſraženju lohko wobodrěłe; lokomotiwje ſtej ßo nješchto mało wobſchkodźiłej.

* S Haselbrunna, 26. junija. Ssrjedu wjeczor je ßo 15lětny tyscherski wuczobnik ſ Plawna, ßyn jeneje wudowy, w domje ßwojeje maczerje wobwěßnyk. Czeho dla, nichtó njewě. Jenoż liſt, kotryż bě to hólczisko ſawostajiko, namakachu, w kotrymż ſtejesche: „Mojeju holbjow mózecze ßebi ſarěſacz."

* S Geithaina, 6. julija. Pſchi njewjedrje w nozy k pjatkej Boże njewjedro khěžkarja Hendricha Rosu w Oſſa w tym wokomiku ſaraſy, hdyż chzyſche wón ſtanywſchi ſparnu komoru wopuſchczicz.

* (Mjelube ſaměnjenje.) Pſched někotrymi dnjemi bě jedyn nan na ſtawniſtwje w Großgotteslebeuje (w ſakſkej provinzy) woſjewik, ſo je ßo jemu ßynk narodźik. Naſajtra nan ſ nowa pſchińdże a woſjewi, ſo njeje nowonarodźene dźěczo ßynk, ale dźowczicžka. Dokelž běſchtaj ßo dźěſczu pſchedmjenje „Ota Auguſt" narjekkej, dyrbi ßo dla tuteho ſaměnjenja wobſchěrne porjedźenje ſ wulkim wuſchparanjom pſchewjeſcz.

* (Morda ſtwo a ſapale ſtwo.) W Roßlawje nad Łobjom tſěchikryjeŕ Lochow ßwoju żonu, ßo ſ njej ſwadźiwſchi, ſadajik, ßwojeho ßyna do bowa wody tyknył a potom khěžu ſapalik. Na to ßo njekraßnik wotßali. Ssußodźo pak woheń pytnychu a jón ſalachu. Hólczezej je ßo żiwjenje ſdźerżako, tola je ßo ſlě wopalik. Lochowa ßu hiſchcże tón ßamy dźeń ſajeli. Naſajtra je ßo wón w jaſtwje wobwěßnył.

* S Roßweina, 2. julija. Po dołhej lědom njeſnjeßlnej horzocze w minjenej nozy w 2 hodźin tudy a w wokolnoſczi wſchelke nahle njewjedra zychnowachu; ſ pſchewodom wulzyſchnych ſliwkow. W Roßweinje ßamym njeje Boże njewjedro do twarjenjow biko, ale w něktorych ßußodnych wßach. W Marbachu ßo ſ błyſkom domſke wojnarja Rychtarja wotpali. Jenoż mako domjazeje nadoby hodźeſche ßo ſ płomjenjow wutorhnycz. Dale je Boże njewjedro w Berbersdorfje do Měrſchez kubła dyriko, drje njeſapaliwſchi, tola pak je w hródźi tſi krumy a jenu jałożu ſaraſyło. Tudy ßo ſda, ſo ßu roły ßamonapowarja błyſk wodźiłe, dokelž te ſkoczata hromadże njeſtejachu. Też w Rychbachu pola Großvoigtsberga je pjecza Boże njewjedro jedyn ſtatok ſapaliko.

Też ſ Döbelna a Hainichena wo tym ßamßnym njewjedrje a jeho ſchkódnym ſakhadźenju pißaja, niz mjenje pak też ſ Miſchna a jeho wokolnoſcze.

* Wobſchěrna krajina w Württembergſkej je ßo 1. a 2. julija żałoſtnje ſ njewjedrami, ſliwkami a krupobiczom domapytała. Miniſter ſnutskownych należnoſczow, kotryż je po tamnych ſtronach pucżował, wo ſaczíſchczach ßwojeho pucżowanja piſche: „Wſchudże ßo bjeſtroſchtny napohlad żałoſtneho ſapuſczenja poſkicża. Niz jenyż żně lětuſcheho lěta ßu w naſtróżajzy wulkej liczbje gmejnow — w Oehringſkim wokrjeßu ßamym w 31 — doſpołnje ſniczene, ale też ſ njeßměrnej ſchkodu na ßadowych ſchtomach a winizach, kotraż ßo jenoż ſe ſhromadneho wichoroweho a krupobicżoweho ſakhadźenja wukożicż hodźi, je nadźija na ßadowy a winowy wunoſchk ſniczena. Sa domapytany wokrjeß je to cżim ßurowiſcho, dokelž ßo jeho wobydlerjo ſkoro jenoż ſ ratarſtwom żiwja, a dokelž pola a winizy ſ wjetſcha pſche krupobicżowu ſchkodu njejßu ſawěſczene. Wulkoſcz ſchkody hodźi ßo nětole jenoż ſwjeŕſchnje wobliczicz. Tola to je wěſte, ſo wona wjele milijonow wucżini.

W Heilbronnſkej wokolnoſczi je ßo wjele ſtow ſajazow ſ krupami ſaraſyło. Mnohim ſtej wocżi wurażenej a nop je jim roſrażeny. Ludźo, kotſiż chzychu pſchi krupobicżu hiſchcże rucże wokenzy ßwojich khěžow ſacżinicz, ßo na rukomaj a na hłowje ſ dżela czežko ſranichu. Czežko je ßo ßwójba ratarja Bohumika Kocha w Obereiſesheimje potrjechika. Hdyż njewjedro pſchicżeże, ßo ßwójba w bydleńſkej ſtwje dwajſchoßneho domſkeho ſhromadźi. Na dobo ßo móznje ſawrjeßny: ſa domſkim ſtejaza maßiwna bróżeń bě ßo ſaßypka. Czežke ßwißle ßo na domſke walichu a jo na kruchi rosbichu. S wóßom woßobow, wo jſtwje pſchitomnych, jenoż dwě njeſranjenej woſtaſchtej, 16 lětneho Kochez hólza a 10 lětnu Kochez holzu morweju ſ roſpadankow wucżežechu; nan, macż a wowka ßu ßo ßmjercż ſtraſchnje wobſchkodźili. Sa njewjedrom 1. julija w nozy ſ nowa czežke njewjedro ſ krupobicżom a ſliwkom pſchińdże.

S nowym wjedrowym njeſbożom ßo Neckargarach domapytaſche. Tam je ßo ſ wulkimi wodami, kotreż ßo na twarjenja wulachu, ſ kotrychż bě wětr tſěchi ſwotorhał, też hiſchcże to ſniczíko, ſchtoż běſche krupobicże w prjedawſchej nozy pſchepuſchczíko. 300 wojakow ßu tam ſ Heilbronna na pomoz pſchiſchli. W Gellmersbachu ßu ßo pjecza w druhej ſtrachownej nozy někotſi człowjekojo pſchi ſliwku tepili. „Neckarſke nowiny" pißaja, ſo je 13 woßobow żiwjenje ſhubiło. Wſcho hromadże pjecza ſchkoda, kotruż ßu njewjedra ſa dwaj dnjej w Württembergſkej naczinike, 18 milijonow hriwnow wucżini.

* Njeſnjeßna czopkota hižo dleſchi czaß w zykej Italſkej knjezi. W khłódku thermometer ſ wjetſcha 41½ grada po Celſiju pokaſuje. W Mailandże, Florenzu, Ferrarje, Padua a w druhich měſtach njeje wjazy żaneho lodu doſtacz. Pſchi ſwucżowanſkim marſchu alpiſkeho honjerſkeho regimenta, je ßo 21 muži ſe ßlónzom ſežahało, jedyn korporal bě hnydom morwy.

* (Błyſk do wojakow dyrił.) S Lwowa (Lemberga), 30. junija pißaja: Lwowſki krajwoborny regiment czißko 19 w nozy pſchi tſělenju do tarcże wulki wětr ſe ßylnym njewjedrom pſchekhwata. Błyſk do khorhoje dyri a roſſchczěpi jeje něktore metry dołhu żerdź po zykej dołhoſczi. S bliſka pola khorhoje ſtejazeje kompagnije buchu hejtman a ſchtyrjo mużojo czežko ſranjeni. Wulke ßboże bě pſchi tym, ſo błyſk do pódła ſtejazeho ſtana njedyri, do kotrehoż běchu ßo wſchitzy regimentowi offiżerojo pſched njewjedrom ſkhowali.

* (Ssamomorda ſtwo.) 14lětny ßyn jeneho ryczeŕkublerja w Torgawje, kiż wyſchſchu terziju tamneho gymnaſija wopytowaſche a kotryż bě něka ſkeho njeſkutka dła, na wulęcze do Lipſka ſkuczeneho, ſe ſchule wupokaſany, ßo ßrjedu dopołdnja ſ revolvrom ſatſěli.

* (Dwaj artilleriſtaj ßo tepiłoj.) S Pósnanja, 1. julija, pißaja: We Welnje pola Rogaſenow tepiſchtaj ßo na marſchu dwaj artilleriſtaj. Jedyn chzyſche ßwojeho konja pławicz, pſchińdże pak pſchi tym do hłubiny, w kotrejż ßo ſe ßwojim konjom hnydom ſhubi. Druhi chzyſche jeho wumoz, wón pak ßo ßobu tepi.

* 800 jatych ßrjedu tydżenja ſ Kölna do Spandawy pſchiwjedźechu. Jich pſchewodżachu pjeczo jaſtnizy a wojeŕſke komando 69. pěſchkowſkeho regimenta, ſ feldwebla a ſcheſczoch muži ſ wótrje natykanymi tſělbami wobſtawaze. Jeczi, dwaj a dwaj hromadu ſputani, běchu na transportcze do Narańſcheje Pruſkeje, hdżež dyrbjachu ßo do wjazorych khoſtaŕnjow roſtykacz, dokelž bě jaſtwo w Kölnje pſchepjelnjene.

* Gunzenu, 26. junija. Tudy ßu njedawno rejwanſku łubju pſcherejwali, tak ſo ßo rejowaze dwójki we hłubinje ſhubichu a hakle ſ pinzy ßo ſaßo wudrapachu. Wěz je ſa tych teptakow hiſchcże derje doſcz wotběżała, něktore ſcziſchczenja a ſ dżěła roſtorhana draſta běſche wſcho, ſchtoż bě ßo jim ſtako. Wobżarowali pjecza jenoż ßu, ſo njejßu dale rejwacz móhli.

* Sswojeho kłobuka dła je jedyn żeleſniſki pucżowaŕ ßwoje żiwjenje na hraczki ſtajił. Mjes Błotnizami a Toſtom jenemu paſſażérej Oppelnſkeho czaha kłobuk ſ wosa wupadny. Rucże ßo roßßudźiwſchi wón durje wotewri a ſa nim ſkoczi. Sa něktore hodźiny jeho namakachu. Wobej noſy běſchtej jemu rosmjeczenej a też hłowa jemu ſ něktorych ranow krwawjeſche. W Zabrzſkim lazarecze dyrbjachu jemu jenu noho wotrěſacz.

* We Wulkej Kaniſzy, Trenczonje, Lipje, Leuczawje a Ssegedinje we Wuheŕſkej a w Sſkowenſkej ßu ſliwki a krupobicże njewuprajnje wulku ſchkodu naczinike. W Sajo-Karczinzu je woda ſ rěki ſtupiła a 80 khěžow a 100 metrow żeleſniſkeho naßypa wotpławika.

* (Krupobicże w Italſkej.) S provinzy Saſſari, 1. julija, pißaja: S wulkimi ſliwkami a krupobiczom ßu wſchě rěki a rěczki ſ brjohow wuſtupike a żałoſtne ſapuſczenje naczinike. Też něktſi ludźo ßu pjecza pſchi tym żiwjenje ſhubili.

* (Żałoſtne njeſboże.) W Solanje (w Schpaniſkej) je ßo ſańdżenu njedżelu żałoſtne njeſboże ſtało, kotreż je, tak daloko hacż je nětkole ſnate, żiwjenje dżewjecz dźěczi ſniczíko. Czrjóda wuſkoczných dźěczi hrajkaſche pod murjemi ſtareje dodżerżaneje kapały, kotraż ßo hižo dołho wjazy njewużiwa. S poßledniſchimi deſchczemi běchu ßo murje hiſchcże bóle roſmokake a roſdake — na dobo ßo jena murja powali a ſe ßwojimi roſpadankami dźěczi pohrjeba. Hacż dotal ßu pjatnacze wuhrjebali, ſ kotrychż bě dżewjecz morwych, te druhe běchu czežko ſranjene. Roſrudżenje wo wßy bě żałoſtne a wjele maczerjow je roſuma ſbyło.

* (Skótny mór.) Nowiny „Nowoſti" ßu ſ Peterburgſkeje gubernije powjeſcz doſtake, ſo je w něktorych ſtronach tejele gubernije mjes howjadami ßibirſki mór wudyrił. Te ßame powjeſcze ßu ſ Nowgorodſkeje a Olonezſkeje gubernije doſchke.

* Druhe najwjetſche měſto ßwěta je nětko, hdyż je ßo Brooklyn ſ nim ſjenoczíko, New-York. Paris, kotreż bě hacż dotal druhe najwjetſche měſto, do tſeczeho rjada ſtupi. London, kotrehoż wobydleŕſtwo ſ 5½ milijonom duſchow zyke wobydleŕſtwo Belgiſkeje pſcheßaha, dale na prěnim měſtnje woſtanje. New-Yorkſke wobydleŕ-

stwo, kotrež nětkole 3,250,000 duschow wuczini, njebě w lěcze 1800 žylnische dyžli 60,498 duschow.

Wuńudženja.

Khostanska komora. 58lětny sahrodnik Hendrich Kolcž s Kulowa, hižo 22 krócž khostany, bě 22. meje w Delnjej Wjasońzy po proschenju khodźik, cžehož dla bě jeho gmejnski běrz sajak a jeho na khwilu do gmejnskeje kłódy sawrjek. Hdyž jeho běrz posdźischo na dwórnischczo wjedźesche, žo Kolcž sapjerasche, hrožesche běrzej a jemu cžesczeranjaze wudma dawasche. Kolczej jastwo na pjecź měžazow a arrest na schtyri njedźele pschiżudźichu.

Pjatnaczelětneho Ernsta Hermanna Bielu we Wawizach dla spytaneho a dokonjaneho njekasanstwa k jastwu na woßom měžazow saßudźichu.

Lawniski žud. Murjerja Jana Frenzela w Hlinje. kotrehož běchu wobskorżili, so je spytał, tudomneho twarskeho mischtra Scheibu wo 4 hriwny 9 np. sjebacź, wuwinowachu, dokelž jemu njemóžachu žaneje winy dopokasaež.

1 hriwnu pjenježneho khostanja dźěłacźerzy Augusczе dźělenej Schwurakowej w Horje napołożichu, dokelž bě 6. haprleje t. l. psches jene polo tamnischeho knježeho dwora bjes dowolnosczе schka.

Teje žameje winy dla bě Horjanski gmejnski pschedstejiczeŕ Horjanskemu wumjenkarjej Janej Klimej 3 hriwny pjenježneho khostanja napołożił. Klim žebi žudnische rossudźenje žadasche, tola s tym žaneho wuspěcha njemějesche.

Rěsnischeho Franza Erbena, pola rěsnika Burkhardta w Dobruschi w dźěle stejazeho, k jastwu na jedyn tydźeń saßudźichu. Wobskorżeny bě se schłakarnymi rěczemi žiwnosczerjej Rjeczży w Dźěžnikezach 18 hriwnow wuklukał.

(Zyrkwinske powjesczе hladaj w pschikosy.)

Składnostna kup!

Jara rjana **žiwnosczź** s 39 hacž 40 górzami, s 13,340 hriwnami wopalneje kaßy, 440 dawskimi jenosczemi je pscheměnjenja dla se žiwym a morwym inventarom (hospodarskimi wosami) sa 9000 toleŕ pschi napłaczenju 1500 hacž 2000 toleŕ na pschedań abo na pschenajecze. Twarjenja žu maßiwne. Dżeßacź górzow je s rożku, 6 s pschenżu wobßytych. Skót wobsteji se spěschneho konja, 6 kruwow, 2 jałojzow. Dalsche wukasa **A. Penter** w Skanezach pola Barta.

Kubło na pschedań.

Pschichodny schtwórtk 15. julija dopołdnja w 11 hodźinach maja žo wschelake pólne, kuczne a lěžne sahony, k Albertez kubłu w Rachlowje pod Czornobohom žłuschaze, na pschežadźowanje pschedawacź. S dobom žo tutón dżeń kubłowy sbytk abo tež kubło s zyła s dospołnym žiwym a morwym inventarom pscheda. Kubło wopschija 111 górzow leżomnosczе se 729 dawskimi jenosczemi a ma stare hońtwinske a rybaske prawo.

Shromadźisna w tamnischim hosczenzu. **Wobžedżerjo.**

Khěža na pschedań.

Maka nowa khěža na tudomnej garbarskej haßy, derje žo danjaza, je pschi niskim napłaczenju hnydom na pschedań. Dalsche je shonicź na Matteskej drósy (Mättigstraße) czišło 6 po 1 skhodże.

Khěža se sahrodu, pschi schožeju a zyrkwinskim puczu leżaza, je płaczisny hódno na pschedań. Dla žwojeho dobreho leżenja by žo wona sa kóždeho wikowarja a rjemjeślnika derje pschihodźiła. Dalsche je shonicź w **Hodźiju** czišło 20.

Maka **khěža** se sahrodu je na pschedań na rěsnischej haßy 9.

Kacže jeja

najlěpscheje jendźelskeje družiny žu na pschedań

na **farje w Budyschinku.**

Kolij (žrěni)

měrzu po 70 np., po zylisnach tuńscho pschedawa

Boranczanski knježi dwór.

Schórzuchi s czelazeje koże

porucza po tunich płaczisnach

Heinrich Lange

pschi žitnych wikach.

Tunjo!

Paleny khofej

punt po 100, 120 hacž do 200 np. jara derje žłodźazy porucza

C. F. Dietrich

na jerjowej haßy 3.

Derje dźěłane **sofy** a **matrazy** porucza tunjo **E. Schubert,** tapezěrar a žedłarski mischtr na jerjowej haßy.

Proßata na pschedań.

Proßata běłeje Yorkshirskeje a tež czornopißaneje Berkshirskeje raßy, kotrež žo jara lohko wukormja, žu pschezo po czaßej pschimĕrjenych niskich płaczisnach na pschedań na knježimaj dworomaj w **Budyschinku** a **Pschiwczizach.**

Czerstwy tucžny **howjasy a žwinjazy brjuch** punt po 50 np., **žuscheny žwinjazy brjnch** punt po 60 np., **kołbaßowy tuk** punt po 40 np., druhu družinu dobreje kołbaßy punt po 50 np. porucza

Otto Pötschke

na žitnej haßy.

Ssuscheny połcž punt po 70 np., pschi 5 puntach po 65 np., **žwinjaze mjaßo s brjucha** punt po 60 np., **wuschkrjeny tój** punt po 45 np., pschi 5 puntach po 40 np., **kołbaßowy tuk** punt po 50 np., pschi 5 puntach po 45 np., tucžne **howjaše mjaßo** punt po 55 np., zyle tucžne po 50 np. porucza **G. Hildebrand**

na jerjowej haßy.

We wudawarni „Sserb. Nowin“ žu dostacź:

žerbske

kmótsaze listy

w kaschczikach.

S nakładom Macźizy Sserbskeje žu wuschke a we wudawarni „Sserbskich Nowin“ na pschedań:

Kschiž a połměžaz abo **Turkojo psched Wiuom w lěcze 1683.** 1883. Płaczisna 40 np.

Nadpad pola Bukez. (1758.) S wobrasom. Druhi wudawk. 1888. Płaczisna 30 np.

Jan Manja abo **Hdże statok mój?** Powědańczko se žerbskich stawisnow nowischeho czaža. 1889. Płaczisna 40 np.

Bitwa pola Budyschina. (1813.) 1891. Płaczisna 50 np.

Nowe Trójniki. Sběrka powědańczkow. 1893. Płaczisna 40 np.

Sabawki. 1896. Płaczisna 40 np.

Trójniki. Sběrka powědańczkow. 1885. Płaczisna 40 np.

Poßleschczowe tkaniny, wupjerki, meblowy köper, drastny katun, módroczischcź

w najnowschich mustrach porucza tunjo

M. Gottwald

pschi mjaßnym torhoschczu.

Meblownja

na sadnjej bohatej haßy 4 blisko žitneje haßy

porucza tunjo

drastne khamory	1 durjate	hižo po	19	mk.	50	np.
„ „	2 durjate	= =	26	=	—	=
schatowe khamory	2 durjate	= =	29	=	—	=
vertikowy	2 durjate	= =	30	=	—	=
koža	jednore	= =	9	=	—	=
blida	s droschlowanymi nohami	= =	7	=	50	=
komody		= =	15	=	—	=

stoły a wschě druhe meble po jara tunich płaczisnach s rukowanjom sa jich khmanosczź. Sklad hotowych kaschczow

H. Seikritt, tyscherski mischtr.

Franz Marschner

czaßnikaŕ w Budyschinje

czo. 9 na bohatej haßy czo. 9

žwój sklad **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczasow** dobroczziwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczisny.

Porjedźenje dobre a tunje.

Pschispomnjenje: Rěczu **žerbski.**

Gustav-Adolfski ßwjedźeń.

Njedźelu **18. julija** budźe ßo w **Kschischowje ßwjedźeń Gustav-Adolfskeho wustawa** ßwjeczicź, na kotrymž popołdnju 1/2 3 hodźin knjes duchowny Domaschka-Ketliczanski ßerbske a po 4 hodź. knjes superintendent Meisner-Warnoczanski němske prědowanje dźerżeczź staj polubiłoj. — Ssußodow a pschecźelow Gustav-Adolfskeho wustawa na tutón ßwjedźeń wutrobnje pscheproschuje

wossadna zyrkwina rada.
J. Brósk, duchowny.

Union.

Powschitkowne němske krupobicze sawěsczaze towarstwo w Waimarje.

S tutym ßo k wjedźenju dawa, so je knjes kubleŕ **August Schibak** w **Komorowje** pola Rakez agenturu mjenowaneho towarstwa sa Komorow a wokolnosczź pschedewsał.

Towarstwo po twjerdych premijach bjese wschego dopłaczowanja sawěsczuje.

Wscho dalsche rad wukasa a sawěsczenje saradźi knjes Schibak.

W Draždźanach, 30. junija 1897.

Towarstwowa generalna agentura sa saksle kralestwo.
Dorst.

Schtóż ßebi dobre, trajne **stupnje** a **schkórnje** żada, njech stupnjowy a cźrijowy skład **Emila Indingera** na jerjowej haßy 6 wopyta.

Pschedawanske městno ßobotu a njedźelu na bohatej haßy 3 s napschecźa pósta.

Hdźesczetónle rjany cźaßnik kupili? Pola cźaßnikarja **Magera** na ßerbskej haßy pschi kasarmach.

Howjase, konjaze,
czelaze a **wowcze koże** kaž tež **wowczu wołmu** pschezo po najwyschschich płaczisnach kupuje

Heinrich Lange
pschi żitnych wikach njedaloko ßerbskeje katholskeje zyrkwje.

Wischnjowy ßwjedźeń
budźe njedźelu 11. julija popołdnju w 4 hodźinach w **Bóschiczanskim alleju** s **konzertom.** Wjeczor budźa **reje** w palmje.
Pschecźelnje pscheproschujetaj
C. Gneuß a **J. Pallmann.**

We wudawarni „Sserbskich Nowin“ je dostacź:

Spěwna radosć.
Zběrka
sulskich spěwow.
Druhi wudawk.

Tuni
derje ßłodźazy
khosej,

paleny:
punt po 100, 120, 140 a 160 np.,
dobry ßyry:
punt po 80, 100, 120 a 130 np.
porucza

Herm. Kunack
na bohatej haßy
pódla pósta.

Dr. Roeberowy
wossazy wolij,
najwěsczischi ßrědk k sahnaczu pschekaßanzow, jako wossow, cźělczkow, muchow atd., cźisce njeschkódny skotej. Jenoż woprawny dostacź w **Germania-drogowni dr. C. Roebera**
na bohatej haßy.

Ruczne wosyczki
derje dźełane, ßym s jeneje fabriki po tunjej płaczisnje na pschedań dostał. **A. M. Bartusch**
na Židowje.

Wubjerne, s tukom kipjaze nowe

polne jerje

je dostał a porucza po tunach, kopach a jenotliwje nanajtuńscho

Gustav Küttner
w Budyschinje na ßerbskej haßy 10.

Wschu
molerisku a murjerisku
potrjebu, jako
barbu,
lak,
barbicze,
klij,
schellak,
polituru,
schablony,
lineale,
firniß,
terpentin
porucza tunjo

Germanija-drogownja
dr. C. Roebera
na bohatej haßy.

Wischnjowy ßwjedźeń
njedźelu 11. julija w **Lichanju,** k cźemuż pschecźelnje pscheproschuje najenk.

Wischnjowy ßwjedźeń
s kolbaßowym wukulenjom
njedźelu 11. julija, k cźemuż pschecźelnje pscheproschuje
August Połdrak
w Skanezach pola Barta.

Straźnik!
Dowěrny strósby straźnik (wajchtaŕ) ßo hnydom na **Wowznjowske ryczerkubło** pola Budyschina pyta.

Knjeźi pohoncź
ßo k 1. oktobrej pyta na Wutołczanski knjeźi dwór.

Krawskeho
hnydom do dźěła pyta **Jan Kranz** w Spytezach pola Hodźija.

Dwě **ßylnej hródźnej dźowzy,** kotrejž móżetej derje dejicź, pschi **180 hriwnach** létneje msdy ßłużbu namakatej na **Sarěczanskim knjeźim dworje.** Tam ßo tež jedyn pschipschahaŕ hnydom pyta.

Wotroczka hnydom pschi wulkej msdże do dźěła pyta kubleŕ **Bar** we Wulkim Wosßyku.

Dójka,
strowa a ßylna, ßo hnydom pyta psches babu **Mayowu** na żitnej haßy cźißko 2 po 2 schodomaj.

Pytam ßłużobne a hródźne dźowki a tajke k ßwinjom, gratmischtra, wotroczkow, ßrěnkow, pohonczow a rólnych pohonczow, tsczakow, wolazych, dźěłaczerske ßwójby a dójki pschi wyßokej msdże do tudomnych a Draždźanskich stron.
Schmidtowa w Budyschinje na ßukelnskej haßy 24 po 1 schodże.

---

2 wustojnej ßłużobnej holzy
ßo do swonkownych stron pytatej. Msda 12—15 hriwnow, posdźischo wjazy. Dalsche je shonicź pschi żitnych wikach 16 w khlamach.

Sjawny dźak

praji ßo wschitkim tym, kotsiż ßu pschi wohnju, s cźeżkim Bożim njewjedrom tu 2. julija nastatym, nam k pomozy khwatali. Wołebity dźak ßłuscha pak mużstwam Khwaczanskeje, Daliczanskeje a Bórkeczanskeje ßykawy, kotsiż ßu s pschipósnacza hódnym dźěłom płomjenjam wobarake. Bóh tón Knjes chzył jim wschitkim jich pomozne dźěło bohacze mytowacź a jich psched podobnym njesbożom hnadnje swarnowacź.

W Hněwßezach, 7. julija 1897.
Gmejnska rada.

Wczera popołdnju 1/2 6 hodźin je po dołhim cźeżkim cźerpjenju nasch wutrobnje lubowany, ßwěru ßo starazy nan, dźěd a pschichodny nan

knjes kubleŕ Jan Skop

w 73. lěcze żiwjenja cźicho we tym Knjesu wußnył.

W Kschiwej Borschcźi, Mockethalu, Lutobczu, Njeßwacźidle a Budyschinje 8. julija 1897.

Hluboko srudźeni sawostajeni.

Pohrjeb směje ßo njedźelu popołdnju w 3 hodźinach wot żarowanskeho doma do Khwacźiz.

Ssmolerjez knihicźischczernja
w Budyschinje w ßerbskim domje

knihi, sliczbowanja, visitne a **pscheproschenske khartki, sastojnske formulary, wustawki, blidne spěwy** atd. atd.
we wschěch rěczach derje a tunjo cźischcźi.

(K temu cźißku pschiłoha.)

Pschiłoha k czišku 28 Serbskich Nowin.

Ssobotu 10. julija 1897.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje 4. njedželu po šwj. Trojizy rano w 7 hodž. farar Räda němsku spowjednu rěcž, 1/2 9 hodžin němske a w 10 hodž šerbske předowanje. — Pšed zyrkwinymi durjemi budža šo pjenježne dary sa twar zyrkwje w Wildenawje sběracz.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi**: Ernst Ota Kulka, khěžeŕ a fabrikaŕ na Židowje, ſ Lenu Lukaschez ſ Lichanja.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi**: Kurt Willy, Josefa Lammicha, wobydlerja a schewza na Židowje, š. — Julius Fritz, Juliusa Čzecha, wobydlerja a skakarja w Rabozach, š. — Hermann Richard, Khorle Bjedricha Nowaka, wobydlerja a murjerja na Židowje, š — Max Pawol, njemandž. š na Ssokolzy. — Johana Friba, Matěja Helaša, wobydlerja a pohonca na Židowje, dž. — Marja Martha, njemandž. dž na Židowje.

Zemrjeli:

Dżeń 29. junija: Max Richard, Jana Gustava Adolfa Bórka, wobydlerja w Pschischezach, š., 4 l. 11 m. 18 d. — 1. julija: Robert Scholta, wobydleŕ a pohonca na Židowje, 41 l. — 2. Max Reinhold, Bjedricha Gustava Birkenbuscha, schewza a khěžerja w Dżěžnikezach, š., 11 m. 2 d. — 3. Njekschcżeny šyn Khorle Augusta Knoblocha, želesniskeho dželaczerja a wobydlerja w Tšelanach, 6 hodžin. — 4. Morwa narodžena dž. Willya Kurta Darschawa, wobydlerja a dželaczerja na Židowje. — Ernst Klemens Pawol Fahnauer, maschinytwarz w Dżěžnikezach, 22 l. 5 m. 24 d. — 5. Bjedrich Wylem, njemandž. š. na Židowje, 6 m. 5 d. — 6 Hana Augusta, Jana Hanskeho, wobydlerja a fabrikarja na Židowje, 2 m. 4 d.

Zyrkwinske powjesće ſ Budestez.

4. njedželu po šwj. Trojizy smeje farar Mrosak rano w 7 hodzinach němsku spowjedž, dopołdnja w 8 hodzinach němske a 1/2 10 hodž. šerbske předowanje.

Placžizna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 4764 měchow.	W Budyschinje 3. julija 1897 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 8. julija 1897 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenża . . . . . běła	8	24	8	41	8	—	8	24
" . . . . . žołta	7	82	7	94	7	50	7	79
Rožka	5	38	5	56	5	25	5	47
Jeczmjen	6	43	6	50	5	83	6	33
Wowš	6	80	7	30	6	30	6	80
Hroch . . . . . 50 kilogr.	7	22	11	12	8	20	9	17
Woka	7	78	8	33	6	50	7	50
Jahły	13	—	15	—	12	—	14	—
Hejduschka	15	—	16	—	13	50	14	—
Běrny	2	20	3	—	2	20	2	70
Butra . . . 1 kilogr. . .	1	80	2	30	2	—	2	40
Pschenična muka 50 " . .	7	75	16	50	-	—	—	—
Rjana muka 50 " . . .	7	25	11	—	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 " . . .	3	—	3	50	2	50	3	20
Ssłoma . . 600 " . .	16	—	17	—	16	—	17	—
Prošata 1026 schtuk, schtuka . .	10	—	18	—	—	—	—	—
Pschenična wotruby . . .	4	25	5	25	—	—	—	—
Rjane wotruby	4	75	5	75	—	—	—	—

W Budyschinje placzesche: korz pschenizy (běła) po 170 puntach 14 hr. — np. hacž 14 hr. 29 np., žołta 13 hr. 29 np. hacž 13 hr. 49 np., korz rožki po 160 puntach 8 hr. 60 np., hacž 8 hr. 89 np, korz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. — np. hacž 9 hr 10 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 8 hr 2 np. hacž 8 hr. 9 np., pschenża (žołta; wot 7 hr 75 np hacž 7 hr. 79 np., rožka wot 5 hr. 38 np. hacž 5 hr. 50 np., jeczmjeń wot 6 hr 38 np. hacž 6 hr. 75 np., wowš wot 6 hr. 50 np. hacž 7 hr. — np.

Dražďanske mjašowe placzišny: Howjada 1. druzizny 58—60 hr., 2. druzizny 52—56 hr. 3. druzizny 45—55 po 100 punt. rěsneje wahi. Žiwe najlěpsche krajne šwinje 42—44 hr. po 100 puntach. Czelata 50—60 hr., po 100 puntach mjašoweje placzišny.

Wjedro w **Londonje** 9. julija: Rjane.

Turkowske šlowki

nowy płód w měchach, kaschczikach a po wasy šu tunjo dostacz pola

Moritza Mjerwy

pschi mjašowym torhoschczu.

Destillazija likěrow po starych tunich placzišnach.

Jěsdny plan želesnizow

wot 1. meje 1897.

4. wosowa klaša njedželu a na sakskich šwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Dražďan.

Wosowa klaša	1-3.	1-3.	1-3.	1-2.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-3.	2. 3.
Se Shorjelza	1,56	—	4,33	8,55	7,59	10,50	2,1	2,20	4,19	6,55	—	10,58
Rychbacha	—	—	4,55		8,24	11,15	—	2,45	4,44	7,20	—	11,51
Lubija	2,22	—	5,14		8,46	11,37	2,30	3,8	5,5	7,42	—	12,37
Budyschina	2,43	3,55	5,47	9,40	9,20	12,16	2,54	3,44	5,39	8,17	9,40	—
Biskopiz	—	4,26	6,23	7,5	10,5	12,54	3,36	4,21	6,15	8,54	10,22	—
			1-4.			1-4.						
Arnsdorfa	—	4,48	6,47		10,28	1,18	3,59	4,45	—	9,19	—	—
Radeberga	—	5,1	6,55		10,36	1,27	4,9	—	6,43	9,28	10,48	—
Do Dražďan	3,42	5,29	7,16	10,36	10,57	1,53	3,57	5,14	7,5	9,51	11,8	—

S Dražďan do Shorjelza.

Wosowa klaša	2. 3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-4.	1-2.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.	1-3.
S Dražďan	—	6,5	9,5	10,29	12,35	3,15	4,30	5,30	7,35	9,28	11,45	12,57
Radeberga	—	—	—	—	—	—		—	—	—	12,21	—
Arnsdorfa	—	6,42	9,47	—	1,11	3,51		6,6	8,10	10,5	12,31	—
					1-3.							
Biskopiz .	—	7,10	10,14	—	1,34	4,15		6,29	8,41	10,29	12,56	—
Budyschina	5,14	7,44	10,46	11,31	2,4	4,46	5,32	6,59	—	10,59	2,3	—
Lubija .	6,35	8,25	11,26	11,55	2,39	5,21	5,56	7,35	—	11,36	—	2,28
Rychbacha	7,6	8,42	11,43	—	2,56	5,38		7,52	—	11,53	—	—
Do Shorjelza	7,49	9,5	12,3	12,20	3,16	6,1	6,21	8,15	—	12,13	—	2,54

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaša	1-3.	1-4.	1-4.	2-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Budyschina	4,59	7,42	10,47	1,19*	2,5	4,48	8,40
Dżěžnikez	5,8	7,56	10,56	1,32*	2,14	4,58	8,49
Budestez	5,15	8,7	11,3	1,42*	2,21	5,6	8,57
Roswodez	5,21	8,14	11,9	—	2,27	5,12	9,3
Do Wjeleczina	5,29	8,24	11,18	—	2,35	5,20	9,11

* Jěsdzi jenož šobotu a njedželu.

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaša	1-4.	1-3.	2-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Wjeleczina	5,49	8,47	11,42	—	2,59	5,47	9,41
Roswodez	5,59	8,54	11,50	—	3,9	5,58	9,49
Budestez	6,9	8,59	11,56	12,42*	3,17	6,8	9,55
Dżěžnikez	6,20	9,6	12,4	12,52*	3,28	6,19	10,3
Do Budyschina	6,30	9,14	12,12	1,4*	3,38	6,30	10,11

* Jěsdzi jenož šobotu a njedželu.

S Budyschina do Rakez.

S Budyschina 6,40 10,48 2,10* 5,0 9,10
Ratarjez 6,48 10,57 2,18* 5,9 9,19
Židowa 6,54 11,3 2,24* 5,15 9,25
M. Wjelkowa 7,8 11,12 2,33* 5,26 9,33
Radworja 7,14 11,26 2,45* 5,41 9,45
Kašowa 7,22 11,36 2,52* 5,48 9,52
Nješwaczidla 7,34 11,47 3,2* 6,0 10,2
Scheschowa 7,42 11,55 3,10* 6,8 10,10
Do Rakez 7,50 12,3 3,18* 6,16 10,18

S Rakez do Budyschina.

S Rakez 4,28 8,5 12,35 3,30* 6,52
Scheschowa 4,37 8,14 12,44 3,39* 7,1
Nješwaczidla 4,47 8,22 12,53 3,47* 7,11
Kašowa 4,57 8,36 1,6 3,57* 7,25
Radworja 5,6 8,43 1,15 4,4* 7,33
M. Wjelkowa 5,20 8,55 1,29 4,16* 7,46
Židowa 5,28 9,3 1,37 4,24* 7,54
Ratarjez 5,35 9,9 1,44 4,30* 8,1
Do Budyschina 5,42 9,16 1,51 4,37* 8,8

* Jěsdzi jenož šobotu, njedželu a šwjate dny.

S Wósborka do Lubija.

S Wósborka 7,20 10,23 1,27 6,25 9,30*
Maleczis 7,28 10,31 1,35 6,33 9,38*
Luwoczis 7,37 10,38 1,42 6,42 9,45*
Hluschiny 7,46 10,47 1,51 6,51 9,54*
Radměriz 7,53 10,53 1,57 6,59 10,0*
Ketliz 8,6 11,4 2,8 7,12 10,11*
Do Lubija 8,18 11,16 2,20 7,24 10,23*

S Lubija do Wósborka.

S Lubija 8,50 12,0 3,15 7,50 10,45*
Ketliz 9,4 12,14 3,29 8,5 10,58*
Radměriz 9,16 12,25 3,40 8,17 11,8*
Hluschiny 9,22 12,31 3,46 8,23 11,14*
Luwoczis 9,32 12,41 3,57 8,34 11,23*
Maleczis 9,40 12,49 4,5 8,42 11,31*
do Wósborka 9,47 12,56 4,12 8,49 11,38*

* Jěsdzi jenož njedželu a šwjate dny.

S Kamjenza do Arnsdorfa.

Wosowa klaša	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.
S Kamjenza	5,52	8,50	12,8	3,2	9,3
Potczniz	6,16	9,14	12,32	3,24	9,29
Großröhrsdorfa	6,25	9,24	12,42	3,34	9,40
Do Arnsdorfa	6,36	9,36	12,54	3,45	9,51

S Arnsdorfa do Kamjenza.

Wosowa klaša	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3
S Arnsdorfa	7,6	10,36	1,24	8,2	10,6
Großröhrsdorfa	7,22	10,50	1,39	8,15	10,19
Potczniz	7,31	10,59	1,48	8,23	10,28
Do Kamjenza	7,49	11,17	2,7	8,41	10,46

Koßaty Walther

pschi žitnych wikach
cžißło 7.

Destillazija Adolfa Rämscha

w Budyschinje pschi butrowych wikach,

1868 sakoženа,

porucža swoje daloko a schěroko znate wubjerne **likěry** k kwaßam, kschcžisnam a druhim swjedženskim skladnoscžam w cžwizach a po wasy. Woßebje dobre su dwójny **rózowy, nalikowy, hontwinski** a **jatroselowy, hornjołužiski, žołdkoselowy seleny** a **cžerwjeny zitronowy, wischnjowy, malenowy, prußnizowy** a **korwejdowy** liter po 60—80 np. Dale **natursłokorwejdowy** liter po 40 np., dobry **žitny** po 70 a 60 np., a **cžisty** cžißło 1 a 2, liter po 32 a 30 np. Pschi wotewsacžu 8 litrow a wjazy po 30 a 28 np.

Cžwizy k pjelnjenju so wupožcžuja.

Sslódke palenzy

liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.

porucža **Moritz Mjerwa** pódla Pětrowskeje zyrkwje.

Destillazija znatych dobrych palenzow po starych tunich placžisnach.

Union-kognak

po wschěch placžisnach dostacž

pola **Schieschki** a **Rjecžki.**

Khosej! je tunschi,

syry: punt po 90, 100, 110, 120 hacž 130 np.,

paleny: punt po 120, 140, 150, 160, 180 hacž 200 np.

pola **Khorle Noacka** na žitnej haßy.

Koßy, serpy, tóczne kamjenje, brußy, grotowe plecženje

k wobhrodženju a **kalaczkaty grot,**

rólowe płachty a khachlowe rèbliki, wódne kótła a pónowje, dezimalne wahi, taflojte a butrowe wahi, punty, hnojowe widła, łopacže, rjecžasy, hosdže, želesne hrabje

porucža pschezo po najtunischej placžisnje pschedawarnja želesnych tworow

Gotthарda Behrendsa

w Budyschinje

pschi serbskich hrjebjach cžißło 10.

K wußywej poručam w najlěpschej derje skhadžazej tworje tunjo **hróch, woku, hoborski kolij, połdołhi kolij, hejdusch, žouoy.**

Paul Schulze

pschedawarnja žita a piznych tworow

18 pschi žitnych wikach 18.

Parny rěsak Tr. Holbjana,

twarskeho mischtra w **Budyschinje**

s napschecza piwarnje na Nowosalzskej drósy a na dwórnischczowej drósy 10,

porucža **hranite drjewa, deski, łaty,** kaž tež hotowe **schpundowanja, schindželowe deski** a **wotrěski** we wschěch swuczenych dołhosczach a tołstosczach.

Dobre

4 np.-zigary

(zigary s džerku)

běle so palaze a derje skłodžaze

100 scht. po 3 mk. 20 np.,
25 = = 85 np.,
6 = = 20 np.,

pschi wotewsacžu 300 schtuk po posczе franko sczele

Carl Noack

na žitnej haßy.

Rózowy likěr cžerwjeny liter po 70 np.,
vanillowy likěr = liter po 70 np.,
dwójny korwejdowy běły = 70 =
ingberowy likěr běły liter po 70 =
pommeranzowy bruny = = 50 =
žołtkoselowy = = = 50 =
jakorzowy = = = 50 =
schwajzarski likěr = = = 60 =
persiko cžerwjeny = = = 50 =
wischnjowy = = = = 60 =
prußnizowy = = = = 60 =
malenowy = = = = 60 =
nalikowy = = = = 50 =
zytronowy žołty = = = 50 =
jatroselowy (lěßny mischtyr) seleny liter po 70 =
mjatwiczkowy běły = = 50 =
jednory korwejdowy = = 50 =
woprawdzity žitny = 60 a 70 =
cžisty palenz liter po 30 =
rum = = 80 =

po cžwizach a wjetschich bleschach tuńscho. **Carl Noack**

na žitnej haßy.

Woprawdzity holandski

kakao

najlěpschu druzinu zwěta, placžisny hódno porucža

Gustav Küttner

10 na serbskej haßy 10.

Jenicžka pschedawarnja sa Budyschin a wokolnosczе.

Wina

w znatej dobrosczi w bohatym wubjerku po poměrnych placžisnach porucža

Gustav Küttner,

winowa pschedawarnja a korczma

10 na serbskej haßy 10,

5 dalokoreczak 5.

Placžisnowe sapißy so poschczeja.

Sa korczmarjow a saßopschedawarjow woßebity rabatt.

Wubjernu czerstwu, suschenu,

rheinsku haschu (lachs),

ff. czerstwe suschene spikowane

wuhory,

wubjernu astrachansku

jikru (kaviar),

najlěpsche **Kielske tucžne büklinki, Kielske sprotty,**

Hanjaske pjecžene jerje,

wubjerna delikateßa, jenicžke pschedawanje w Budyskim wokrjeßu,

wuhora w želeju,

haschu w želeju.

narańschomórske tucžne jerje,

delik. jerje bjes koscžikow w wschelakich juschkach

atd. atd.

je s czerstwej poßykku dostał a tuńjo porucža

Gustav Küttner,

winowa a delikateßowa pschedawarnja winownja a zuědarnja

10 na serbskej haßy 10,

na rózku hauensteinskeje haßy telefon cžißło 5.

Zement, stajnje **czerstwy** po 1/1, 1/2 a 1/4 tunach,

gyps,

wschě **barby,**

lak,

barbu **k barbjenju schpundowanja,**

rucže skhnyjazu,

karbolineum,

maschinski wolij,

firniß,

terpentinowy wolij atd.,

barbiczе

poručatej tuńjo

Strauch & Kolde

na kamjeńtnej haßy 3.

Kóslaze kózki

kupuje pschezo po najwjetschich placžisnach

Heinrich Lange

pschi žitnych wikach.

Wósk a wóskowy twar

kupuje **Bjedrich Lieber**

mydlarnja na serbskej haßy 5.

Meble

ßo nětko ſ najwjetſchim dobytkom a **najtunjſcho njepoßrědnje** kupuja

ſ fabriki Guſtava Zichnera

w jeho khlamach na ſeminarſkej dróſy 8, a w jeho fabrizy na běleŕnſkej dróſy 7.

Najwjetſchi ſkład zyłeje wokolnoſcze molowanych meblow, kaž tež woprawnych najjednorjſcheho hač do najwoßebnjſcheho wuwjedźenja.

Płaczíſny molowanych meblow:

draſtne khamory	hižo po	17	mk.	—	np.,	**kuchińſke khamory**	hižo po	15	mk.	—	np.,
vertiko	= =	28	=	—	=	**kuchińſke blida**	= =	8	=	—	=
ława	= =	10	=	50	=	**kuchińſke ſtoły**	= =	2	=	50	=
kommody	= =	18	=	—	=	**ſofy**	= =	35	=	—	=
nózne khamorczki	= =	11	=	—	=	**matrazy**	= =	22	=	—	=
nózne blidka	= =	5	=	—	=	**ſtoły**	= =	2	=	50	=
myjne blidka	= =	12	=	—	=	**ſofowe ſchpihele**	= =	3	=	—	=
wuczahanſke blida molowane a polěr	= =	18	=	—	=	**ſtołpne pſchihele**	= =	11	=	—	=
¾ blida ſ draſchlowymi nohami	= =	8	=	—	=	**trumowy,** woprawne a połwoprawne	= =	58	=	—	=
jědźne blida	= =	14	=	—	=						

Pódla teho ßwój ſkład **gardinowych žerdźow, roſettow** a wſchelakorych **galantrijowych tworow** po wurjadnje tunich płaczíſnach poručam a proſchu pſchi potrjebja dobroczíwje na mnje dźiwacź.

Wobhladanje je kóždy czaß dowolene. — Hódnym ludźom ßo dowoli, po dźělbach płaczicź.

Schmidt & Gottschalk,

pjenježny bank

pſchi mjaßowym torhoſchczu czíßło 14|16 w Budyſchinje.

Wupſchedawanje.

Dla **pſchepoloženja pſchedawarńje ßym ßwój-wulki ſkład**

mužazeje, žonjazeje a dźěczazeje draſty

po płaczíſnje khětro ponižił

a ſ tym žadnje **pſchihódnu ſkładnoſcź k tunjemu** kupowanju poſkiczam.

Na dźělbu žonjazych žaketow a deſchczínych mantlow woßebje kedźbliwe czinju.

H. Horn,

draſtowa fabrika.

Winſki czŕijowy ſklad.

Wulki wubjerk mužazych, žonjazych a dźěczazych ſchkórnjow a ſtupnjow po tunich płaczíſnach poručza

Emma Friſch

na kamjeńtnej haßy 15 pódla hoſczenza ſkoteje króny.

Po khětro poniženych płaczíſnach pſchedawam nětko

woßebne mužaze a hólczaze wobleczenja

kaž tež

žonjaze a holczaze žakety, khornarje a trikotowe taille, deſchczne mantle

hižo po 2 mk.

Wobleczenja ßo po měrje **bjes** powyſchenja płaczíſny ſchija.

Otto Preuss

na žitnej haßy 4.

Schparazy wolij,

dźěłany ſa ſchijaze maſchiny a jěſdne koła, ſ koſczowolijoweje fabriki H. Möbiuſa a ßyna w Hannoverje, doſtacź pola

Clemensa Jäckela na bohatej haßy.

Centralny basar

H. Richtera naßlěd.

w Budyschinje

na bohatej haßy cžißlo 29

s napschecza hoscženza winoweje kicže

porucža ßwój wulki skład wězow, jako dary pschi kwaßach a druhich składnosczach ßo pschihodźazych.

Khofejowe servißy, porzlin s woßebnym molowanjom, wobstejazy s khany, se 6 schalkow a se ßmjetanoweje khanki, lěpsche tež s zokrowej tysku hižo po 3 mk. 75 np.

Piwowe servißy s rjanym molowanjom, wobstejaze s karana s dwěmaj schkleńzomaj hižo po 1 mk. 50 np.

Likěrowe servißy, pißane, s dwěmaj schkleńzomaj po 1 mk., teho runja se 6 schkleńzami po 1 mk. 50 np.

Schalki s zyblowym mustrom, 3 pory po 40 a 50 np.

Wulke talerje s zyblowym mustrom, 3 schtuki po 50 np.

Woprawne Solingske nože a widliczki, duzend po 1 mk. 50 np.

Jědźne a khofejowe łžiczki, blachowe a lěpsche.

Emaillowane wódne khany, bowy, woplokowanske dończki, mójnizy atd. jara tunjo.

Khofejowe młyny, jara trajne, s pschestajliwym młynom po 1 mk. 40 np.

Hospodaŕske wahi, jara spuschcženja hódne, hižo po 2 mk. 50 np.

„Duplex“ rěkaza rybowanska maschina sa twarožk, załtu, mandle, zokor, schokoladu, běrny, ßad atd., drobnje a gropnje rybowaza, po 2 mk.,

kaž tež sta druhich wězow w jara wulkim wubjerku po woprawdźe tunich ale twjerdych płacźisnach

Meblowy magazin

tyscheŕskeje jednoty w Budyschinje

na bohatej haßy cžißło 14 po 1 skhodźe

w domje knjesa Mahnki.

Wulki skład hotowych tyscheŕskich a pólstrowanych meblow:

komodow	hižo po	18 mk.	— np.,
drastnych khamorow	„ „	22 „	— „
łožow	„ „	9 „	— „
sofow	„ „	36 „	— „
matrazow	„ „	22 „	— „

rohodźinowe stoły wscheje družiny hižo po 2 mk. 50 np., **schpihele** a wschě druhe meble po najtunischej płacźisnje.

Schtóž chze

ßłomjane kłobuki

jara tunjo a w wulkim wubjerku,

kłobuki a mězy

woprawdźe dobre a tunje, po ženje njeßłyschanych tunich płacźisnach nakupicź, njech ßo poda do spezialnych khlamow

F. Trulleya

na schuleŕsku haßu 7 pschi tórmje,

hdźež ßo pschi najtunischich płacźisnach najwjetschi wubjerk we wschěch nowosczach lětneho cžaßa

w zylindrowych, hońtwjeŕskich, filzowych a ßłomjanych

kłobukach

poskicźa. Teho runja

kołojěsdne, pohonczaze, njedźelske a wschědnjaze

mězy

hólczaze kłobuki	po **75 np.,**	Hacž do najwoßebnischich družinow.
mužaze kłobuki	„ **1 hr.,**	
zylindrowe kłobuki	„ **3 hr.,**	
hólczaze mězy	„ **30 np.,**	
dźěłaczeŕske mězy	„ **40 np.,**	
židźane mužaze mězy	„ **1 hr.,**	

Heinrich Mohr,

schewski mischtr w **Budyschinje**

na ßukelnskej haßy 14

porucža ßwój wulki skład **sapinanskich, schnórowanskich a cžahanskich stupnjow** s bruneje a cžorneje kože, sergy a płata, **puczowanskich, sportskich a kołojěsdnych stupnjow** s kožanymi a gumijowymi póduschemi we wschěch barbach, fararjowe Kneippowe, Ambergske a zefirske sandale, kaž tež wschě pomyßlnje móžne družiny **stupnjow** a **schkórnjow** sa mužskich, žónske a dźěcźi po snatych tunich płacźisnach.

Po měrje wubjernje ßedźaze wobucźe sa krótki cžaß seschiju.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 29. **Sobotu 17. julija 1897.** **Lětnik 56.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Khěžora Wylema je na jeho jěsbje w połnóznym morju njesbožowny podawk podeschoł. Hdyž khěžor njedźelu dopołdnja po jědnaćich hodźinach se sadnjeje łubje łódźe „Hohenzollern“ na kraj shladowasche, matrosojo runje sćežorowe płachty sacžahowachu. Pschi tym žo sta, so žo hornja płachta psche rucže dele puschći a na sdalene khěžorowe městno tak njesbožownje padže, so płachćina kroma s rynku, tam pschitwjerdźenej, do khěžoroweje hłowy prażny a jemu wóčko srani. Dyrjenje bě tak žylne, so žo krej do prědnjeje wóčkoweje komory wula. Dokelž khěžor wulku bolosć sacžuwasche, žo wón hnydom do małeho salona poda, hdźež jemu lěkaŕ ranu sawjasa. Khěžor w kožu wosta, so by žo stracha posdźischeho krawjenja sminył. Po nowschich powjesćach je wočakowć, so rana bórzy sažije.

— Sakoń terminskeho žitneho wikowanja a nowy bursowy porjad njejstaj ratarstwu w Němzach bohužel wužitk pschinjeßkoj, kotryž žu ratarjo wot njeju wočakali. We woprawdźitosći žo wězy husto čisće hinak roswija, hač je žebi člowjek prjedy myßlił. Hrabja Kanitz s wěstosću na to ličesche, so žo po sawjedźenju noweho bursoweho sakonja rožkowa płacźisna wo 8 hač 10 hriwnow powyschi. Tola runje na wopak je žo stało; rožkowa płacźisna je w Němzach niže hač hdy prjedy spanyła. Čim spodźiwnische je, so w tym samym čaßu žitne płacźisny we wukraju horje stupaju. W Parisu a Pestu, hdźež žu pódła Barlina najwjetsche europiske žitne wiki, žu žo žitne płacźisny powyschiłe, a to pscheńčne w Parisu wo 9 hriwnow, w Pestu wo 13 hriwnow, mjes tym so žu wone w Barlinje wo 21 hriwnow spanyłe. S dobom je žo w Pestu rožka wo 6 hriwnow podróžiła, w Barlinje pak je žo jejna płacźisna wo 11½ hriwny ponižiła. S tychle liczbow wucžba rěcži, so žo žitne wikowanje njeßmě hačić a se sakońskimi sadźěwkami samjesowacź. Čim mjenje žiwe je wikowanje, čim bóle płacźisny spaduja. Na podobne waschnje, kaž nětkole w Němzach, chzychu tež nědy w Jendźelskej bursynu žwobodu pschikrótschicź. W Jendźelskej pak je tehdy bursa s wojowanja jako dobyczerka wuschła. W Němzach budže s tym nadźijomnje hinak, hdyž tež nětkole wuhlady sa pschecźiwnikow njesamjesowaneje bursoweje žwobody najlěpsche njeju. Nowiny swjaska ratarjow žo troschtuja, so žo nětcźischa njewěstosć bórzy pominje. Wone knjeżerstwu radža, so dyrbi sakoń wudacź, s kotrymž žo sjawnemu spočinanju, němske žito njepschedajomne cźinicź, s wuspěchom napschecžo stupi.

— Žitnym wikowarjam nětkole žadko roscźe. W Glogawje w Schlesynskej hižo wikowarjo wuměnjenja cźinja, s kotrymiž jenož chzedža pschichodnje na wiki pschikhadźecź. Woni žebi wot měschczanskeje wyschnosće žadaju, so dyrbi žo wicźny porjad na to waschnje pscheměnicź, kaž je žo to w Liegnitzy a w Schweidnitzy stało. Ratarjo dyrbja kupzej titku abo tysku, posticźene žito wopschijazu, pschepodacź, na kotrejž žu pschedawarjowe mjeno, druźina a kelkosć pschedajomneho žita napisane.

— Žałožne njesboże je žo w Eckernfördskim saliwje pola Kiela na jenej torpedoskej spytowanskej łódźi stało. Torpedowa roła do čaßa rosbuchny. S muźstwow, torpedowu wopusch dźerźazych, žo torpedoskemu tepjerjej Miklerej wobej ruzy wottorhnyschtej, matrosej Neßej žo lěwa ruka wottorže a žo lěwe rjebła rosbichu, wyschschemu tepjerjej Schröderej žo ruka srani.

Awstriska. Njedźiwajcy knjeżerstwoweje sakasnje žu tola němszy sapóßkanzy njedźelu w Chebje (Egrje) wulku ludowu shromadźisnu wotbywacź spytali. W Chebje se wschěch twarjenjow khorhoje smahowachu a na dróhach žo tyßazy cźłowjekow, s kostsanzami a žeklemi w němskich barbach wupyschenych, mjerwjachu. Dopołdnja w 9 hodźinach sapóßkanzy s pschewodom njeßměrneje cźrjódy ludu psched tšelerńju pschicźeżechu, so bychu žebi tam shromadźisnu wunuzowali. Dokelž pak bě žo tšelerńja s cźaßom se žandarmami wobßadźika, kotsiž cźahowym wjednikam s natyknjenym bajonettom napschecžo stupichu, dyrbjesche žo ludowa cźrjóda na torhoschcźo wrócźicź. Mjes tym so tam ludowi sastupjerjo w radnizy radu składowachu, poča lud na torhoschcźu halekowacź. Žandarmojo a finanzna straža žo s hrožazym wokanjom powitachu. Bórzy pak žandarmojo bajonet na tšelbu natyknywschi lud s torhoschcźa wuhnachu. Dokelž pschi tajkich wobstejnosćach njebě mózno, ludowu shromadźisnu w Chebje wotměcź, žo sapóßkanzy s ludom se żelesnizu psches bliske bayerske mjesy do Waldsassena dowjesechu. Tola tež tam žwój wotpohlad njemóžachu dozpicź, dokelž bayerska wyschnosćź shromadźisnu pod hokym njebjom njedowoli. S najmjeńscha bě 10,000 cźłowjekow shromadźenych. Tucźi dyrbjachu žo s rěcźemi spokojicź, kotrež běchu w sahrodach a korcźmach žłyschecź. Wjecźor žo wjetschi dźěl shromadźenych po żelesnizy do Cheba wrócźi. Tu k najhórschim njeměram a krwawnym pukam dońdže. Pschikhadnikam, kotsiž žo s Waldsassena wrócźichu, hoborska ludowa cźrjóda napschecžo dźěsche. Wyschnosćź bě pak hižo prjedy dwórnischcźo wobßadźika, so by žo tam kóžda shromadźisna rosehnała. Hdyž chzyschе žandarmerija ludej wobaracź, k dwórnischcźu cźahnycź, hižo k pukam dońdže. Lud žo do žandarmow s kijemi da a jich wuhna. Na to ludowa shromadźisna k pomnikej khěžora Josefa cźehnjesche, hdźež „Wacht am Rhein“ spěwasche a njepschestawajcy: „Prjecź s rěcźowym wukasom“ wołasche. Mjes tym žo žandarmojo a finanzni straźnizy s nowa ludej bližachu. Žandarmow wuhladawschi, žo jim lud napschecžo wali a s pjascźemi a kijemi do nich bijo, jich s nowa nasad cźišny. Na to khěžorski radźicźel Stadler po wojakow póßła. S jeneje strony Praższy jěsdni žandarmojo, s druheje strony wojazy lud s torhoschcźa wucźischcźachu. Wschelake woßoby pod konje pschińdźechu, saßo drusy padźechu a s městnami bě cźischcźenza tak wulka, so žo cźłowjek pschi najlěpschej woli s městna njemóžesche hibacź. Skóncźnje žo wojakam a žandarmam poradźi, lud s městna wuhnacź, kotrež bě s drastowymi kruchami, roskamanymi kijemi, smjecźenymi klobukami a podobnymi wězami poßyte. Psches sto woßobow je sranjenych, wjele je jich sajatych, mjes nimi tež dwaj bayerskaj poddanaj. Wojerske patrouille zyku nóz po měscźe cźahachu. — Ludowa roshorjenosćź je mjes tym w Chebje pschiběraka. Tamnischi khěžerjo žu wobsamkli, wschitkim Cźechам wobydlenje wupowjedźicź. Cźěsfich dźěkacźerjow s dźěka puschcźeja a žo na drósy do nich s pukami dawaja.

— Cźeżke semjerżenje je schtwórtk s nowa krajnske hłowne město Lublań domapytało. Wone bě skoro tak žylne, kaž woßudne semjerżenje w lěcźe 1895. Nimale wschě twarjenja, tež te, kotrež žu žo w poßlednimaj lětomaj natwarike, žu žo wobschkodźike. Zyrkwine murje žu žo rospukle a roskwěkale. Sslabsche murje žu žo spowalake; wjele domow dyrbja wobydlerjo wopuschcźicź, dokelž hroża, žo saßypnycź.

Turkowska. Jednanje wo wobsamknjenje měra mjes Turkow-

ſkej a Grichiſkej hiſchcźe na ſtarym měſtnje ſteji. Němſki, awſtriſki a ruſki khěžor žu ſe žamoručžnymi pißmami ſultana na najpſcheczelniſche, ale tež na najraſniſche waſchnje napominali, do měrowych wuměnjenjow, wot europiſkich wulkomozow ſaſtajenych, ſwolicź. Najwažniſche tychle wuměnjenjow je to, ſo dyrbja Turkojo Theßaliſku Grichom wróćicź. Sultan wudawa, ſo by wulkomozam rad k woli był, ſo pak byſchtej jeho žiwjenje a jeho trón do ſtracha pſchiſchłoj, hdy by žo hotował, dobytu Theßaliſku ſaßo wudacź. Roshorjenoſcź mjes mohamedanami dla ſadźerženja europiſkich wulkomozow w theßaliſkim praſchenju roſcźe. Sultan je pjecźa wjele hrožazych liſtow doſtał, w kotrychž jemu pſchipowjedaju, ſo jeho ſkónzuja, jeli ſo Theßaliſku Grichom pſchewoſtaji. Na wulkomozy tajke ſultanowe ſamolwjenje drje mało ſacźiſchcźa ſcźini. Sda žo, ſo je wone jenož hoła wurěcź. Duž drje wulkomozy bórſy ſe ultanom raſniſche žłowcźko porěcźa.

Turkowſke powjedańcźko.

(Pokračźowanje.)

Hußref bey poruczi jej ſ krótka, ſo je wón ſwólniwy, žo hnydom ſ harema podacź, tola niz hinak, hacź ſe žwojej pſchiwěrowanej mandźelſkej Selihah Hanum.

Tole wotmolwjenje Kara Muſtafa ani wocźakował njeběſche. Teho dla žebi na někotre njeńſchiny ani rady njewjedźeſche. Potom ſaklepa ſ wotmachom do jſtwinych durjow, dokelž žebi njeſwěri, próh młodeju mandźelſkeju pſchekrocźicź, a wołaſche ſ hrubym, hněwnym hłoßom: „Ja tebi kaſam, ſo žo na měſcźe ſ mojeho harema wotßaliſch, hewak tebje ſ mozu ſ njeho wucźerju.“

Hußref bey pſchiſtupi k durjam a je njewotewriwſchi dźeſche ſcźerpnje: „Swoliſch ty do teho, ſo ja ſ mojej mandźelſkej ſ dobom tule jſtwu a twój dom wopuſchcźu?“

„Ty žam maſch žo na žwoje pucźe podacź“, ſawoła Kara Muſtafa ſ tſchepotazym hłoßom.

„Ja woſtanu“, wotmolwi Hußref, „a wobkrucźu tebi ſ tutym, ſo ja žo žwojeho prawa, po kotrymž je tale jſtwa mój harem, jenož potom wotrjeknu, ſo žo mi też w pſchichodźe na žane waſchnje njeſadźéwa, ſo mohł je žwojej mandźelſkej hromadźe žiwy bycź, a ſo žo namaj woběmaj dowoli, ſo tónle konak a tole měſto na dobo wopuſchcźimoj. Tak je po ſakonju! A jeli ſo ſakoń njeby ſnał, dha dońdź k žwojemu pſchecźelej, kadijej Effendijej, ſo by tebje wo prawje powucźił.“

Potom žłyſcheſchtaj Hußref a Selihah, ſo Kara Muſtafa ſe ſpěſchnej krocźelu woteńdźe. Sa poł hodźiny ſaſtupi ſaßo njewólniza a powjedaſche, ſo žudniſki žłužobnik w pſchedſtwje ſteji a Hußrefej pſches nju woſſewi, ſo ma hnydom k kadijej Effendijej pſchińcź.

Hußref bey derje wjedźeſche, ſo móže žebi jenož ſeſchkodźicź, jeli njeby na kadijowu pſchikaſnju poßłuchał. Teho dla khwataſche ſa žudniſkim žłužobnikom, žo ſe žwojej płakazej mandźelſkej roſſožhnowawſchi. Wón běſche žebi leßnoſcź wumyßlił, kotruž chzyſche nałožowacź, ſo njeby jeho kadij traſch krjudował.

Tón žo wſchón pyrjeſche, jeho powitawſchi, a ſpytaſche, jeho ſ hroženjom ſmjehźicź. Hdyž běſche ſkónczńje wobſkorženemu dowolene, ſo žmě rěcźecź, ſeſtaja wón žebi žwoje žłowa ſ tajkej pſchiſtojnoſcźu, ſo buchu wſchitzy pſchitomni wot jeho žłowow hłuboko hnucźi. Wón pak rěcźeſche takle: „Dowolcźe mi, knjes žudniko, ſo wam hiſchcźe ſ někotrymi žłowami roſjaßnju, kak je žo mi ſeſchło, prjedy hacź je mje wcźerawſche njeſboże potrjechiło.“ A potom powjedaſche wo žwojim nanje, wo jeho žmjercźi a wo ſultanowej hnadźe, kotruž běſche paſchowym ſawoſtajenym wopokaſał; też to wupowjeda, ſo je jeho žameho ſultan k žebi ſkaſał a ſo je jeho bohacźe wobdarił. Tole wſcho běſche ſ prawdu tak, a nětko pſchiſtaji k žwojej rosprawje ſ leſcźu tole: „Dokelž dyrbjach žo po waſchich wcźerawſchich žłowach, kadijo Effendijo, bojecź, ſo wy mojim žłowam wěricź njebudźecźe, žym ſańdźenu nóz najßwěrniſchemu njebo nanowemu pſchecźelej liſt póßłał, žym jemu wupowjedał, ſo wy mojim žłowam njewěricźe, a ſo ſmėju bjes dwěla tu wulku cźwilu wucźerpicź, a žym jeho teho dla proßył, ſo by wón chzył wěry-hódnu woßobu do Brußy póßłacź, kotraž mohła wam wobžwědcźicź, ſo žym ja Hamdowy paſchowy žyn a ſo je mje hiſchcźe pſched krótkim Jeho Majeſtoſcź padiſchah wuſnamjenił a mje wobſbożił. Wy macźe w žwojej mozy, kadijo Effendijo, žo w Konſtantinoplu wobhonicź, hacź je to, ſchtož žym powjedał, po wěrnoſcźi, abo hacź je nałhane. Mjes tym pak wopomńcźe, ſo ſmějecźe žo ſamolwjecź ſa kóždu njeprawdu, kotraž žo mi pſches waß ſtanje.“

Hdyž běſche Hußref bey dorěcźał, běſche kadij wſchón ſamyßleny. Hižo daloka móžnoſcź, ſo je tónle młodźenz, kotrehož běſche wcźera tak ſazpił a kotremuž běſche ſ kijom hroſył, mohł wěrnoſcź rěcźecź, hrožeſche žudnikej ſe wſchelakimi ſtrachami, do kotrychž žo wón rady podacź njechaſche. Tola wſchě tele ſtaroſcźe wjedźeſche wón derje ſ tym ſakrycź, ſo žwój měr ſwonkownje žebi wobkhowacź. wjedźeſche. Wón kiwny žobu pſchitomnemu Karje Muſtafje, ſo by ſo by k njemu pſchiſchoł, a potom ſchepny jemu: „Mi žo ſda, ſo je najlěpje, ſo žo ſ tymle dundakom nječkak wujednamy; wón ma w žwojej mozy, ſo wón zyku ualežnoſcź do dokhoſcźe ſwlecźe. Mi žo ſda, ſo žo jenož teho dla tak wupjeruje, ſo chze žebi ſ tym něſchto wunuſowacź, a teho dla žo khoſtanja, na to poſtajeneho, njeſminje; mjes tym pak bych waß proßył, ſo byſchcźe mi dowolili, ſo jemu wjetſchi pjenjes žlubju, ſo bych jeho tak dobył, ſo by žo hnydom wot Selihahi dźělicź dał.“

„Dajcźe jemu, ſchtož wón žebi žada, kelkožkuli by było“, wotmolwi Kara Muſtafa runje tak ſ cźicha, tola jeho hłóß ſ hněwom tſchepjetaſche; „ale ſpóſnajcźe nětkole, mudry kadijo, kak prawje žym měł, žo bojo, ſo je hyledſchi pſchemkody a pſcherjany. — Běch hłupak, ſo žym na waſchu radu poßłuchał.“

Kadi cźinjeſche tak, jako by ranjazeho hanjenja njeßłyſchał, kotrež běſche Kara Muſtafa do žwojich žłowow położił, dokelž běſche wón jemu ſchwarny pjenjes dołžny, a teho dla njemóžeſche wón žo ſ nim roskoricź. Wón wobrocźi žo, jako by wo ranjazych žłowach niczo njeßłyſchał, k Hußrefej beyej a dźeſche: „Ja twojim žłowam njewěrju; tola bliſki pſchichod naß powucźi, hacź žym žo mylił abo hacź njejßym. Wotmolwjenje twojeho ſakitowarja móže ſa dwazyczi dnjow žem dońcź. Tak dołho njech tale wěz leżo woſtanje. Tola běda tebi, jeli žo potom wukopa, ſo žy ty wſcho to nałhał!“

Hußref bey ſpóſna, ſo běſche žo jemu poradźiło, kadijej ſtrach a bojoſcź nacźinicź, a wotmolwi jemu krucźe: „Ja žadam žebi dléſchi cźaß, kadijo Effendijo! Ssnadnje doſcź je móžno, ſo njeje mój wyßoki ſchkitowar doma, hdyž pißmo do Stambula dońdźe, ale ſo je něhdźe na wßach, też bjes dwěla dowěrneho cźlowjeka wubjerje, kotrehož žem póſcźele, ſo by ſa mnje žwědcźił. Pſchiſwolcźe mi ſchtyrzyczi dnjow cźaßa.“

„Njech dha je ſchtyrzyczi dnjow“, pſchiſwoli kadij; temu žo Hußref wulzy dźiwaſche, Muſtafa pak pocźa wſchón hněwny bycź. „Tola kedźbuj na moje žłowa: njedońdźe-li potom ani liſt, ani žwědk, kotryž by tebje wumohł, a je-li ſ tym dopokaſane, ſo žy naß wobehłał, dha dyrbiſch na dwajaſchtyrzytym dnju hodźinu po tym, ſo je žłónczko ſeſkhadźako, na ſchibjeńzy wumrjecź, dokelž njejßy žo po žwojim žlubjenju, mi a Karje Muſtafje datym, měł, ſo njejßy žo dźenža ſaßo wot Selihahi Hanumez dźělicź dał, ſo žy mje njehańbicźiwje wobehłał, ſo žy Bohu ſpodobne ſjednocźenje Selihahi ſ Karu Muſtafu ſapręł a ſo žy žebi ſwěrił, do žwojich łžow žwjecźene kaliſowe mjeno žobu ſapleſcź. Tola ſchtyrzyczi dnjow dołho budu tebje ſ wonka twojeho harema jako jateho wobſtražowacź, a jeli ſo žebi ſwěriſch, nětak cźeknycź ſpytacź, dha ja ſ teho bjes dwěla twoju winowatoſcź ſpóſnaju a tebje teho dla hnydom ſe žmjercźu pokhoſtam. Twoje žiwjenje po tajkim wot teho wotwißuje, hacź žo tebi poradźi, ſo žo w poſtajenym cźaßu wuſprawniſch. Teho dla radźu tebi, ſo ſa twojim prěnim liſtom hnydom druhi póſcźeleſch, ſ nim twojemu pſchecźelej rosjaßniwſchi, ſchto žym ja wobſamknył a kak je žo tebi ſeſchło.“

Po dléſchim mjelcźenju rěcźeſche kadij takle: „Ssy ty twojemu dobroczerjej ſdźělił, ſo žy žo ſa dwajtyßaz puntow ſa hyledſcha pſchiſtajił?“

„Ně“, wotmolwi Hußref bey, na ſemju pohladawſchi.

„Ssynej ſaßłužbneho paſche, cźłowjekej, žo ſ woßebitej ſultanowej hnadu hordźazemu, njeje bjes dwěla lohko, ſo žo wuſnaje, ſo je žo ſa hyledſcha pſchiſtajił. Ssy žebi pſchemyßlił, ſo žo wſcho mjes twojim pſchecźelſtwom a mjes twojimi towarſchemi powſchitkownje roſpowjeda, jeli ſo něchtó žem pſchińdźe, ſo by tebje wupokaſał, ſo njejßy khał, ani jebak? Njeporadźi-li žo to jemu, dha žy k žmjercźi wotßudźeny, poradźi-li žo jemu, dha budźeſch dale ſ pſchimjenom Hußref bey žiwy.“

„Schtož wy tu roſpowjedacźe, je ſa mnje woprawdźe ſrudźaze“, ſnapſchecźimi Hußref; „tola dyrbju žo do teho podacź, jeli ſo je to mój dońt.“

„Hiſchcźe ſticźi žo tebi cźaß, ſo móżeſch žwój dońt ſawrócźicź.“

„Potom by mój dońt mjenje ſrudny był, hacź žo to mojemu krótko widźazemu woku ſda. Tola proſchu, wuprajcźe žo jaßniſcho, kadijo Effendijo. Kak mohł žo ſ mojeho dźenßniſcheho wotßudźenja bjeſe pomozy žwojich pſchecźelow wumoz?“

Tole praſchenje běſche žebi kadij hižo ſa dołho pſchał, a běſche

ßo prózowaŀ, Hußresa k njemu dowjesćź. Wón wotmolwi na njo ſ pſcheczelniwym hłoßom: „Mi je żel, ſo dyrbi po tebi bycź, njech ßo to ſtanje pak pſches hanibnu ßmjercź, pak pſches ſazpijomne żiwjenje, a ja chzu ſpytacź, tebje wumoz. Ja wodam tebi njeczeſtny wotpohlad, ſo njechaſch ßo po ßwojim ßwjatoczńje wuprajenym ßlubjenju mèćź, kotreż ßy wczera pſched ßwèdkami Karje Muſtafje daŀ, ja chzu cźinicź, jako bych twojej wèry njehódnej bajzy wo twojim żiwjenju wèriŀ, chzu tebi mèſto ßlubjenych dwe ſcźi puntow wjetſchi pjenjes, chzu tebi pjecź ſtow puntow daricź a chzu tebi pißmo dacź, ſo ßy ßebi tónle nahladny pjenjes na ſprawne waſchnje ſaßkużiŀ. S tym by ßo njeczeſcź, po mènjenju mnohich na tebi wotpoczowaza, na ſtajne a wèczne wumaraka. Tule ßu pjenjesy. Praj, ſo ty Selihahu Hanum ſazpiſch, a mèj ßo ſ próchа. Moje doſpołne wodacźe a moje pożohnowanje tebje pſchewodżatej!“

Pſchi kadijowych poßlednich ßłowach bèſche Hußref poſtanyk, krucźe na njeſprawneho ßudnika hladajo: „Nihdy na nihdy ßwoju lubowanu mandżelſku njeſazpiju, ani ſa pjecź ſtow, ani ſa pjecź tyßaz puntow, ani ſa druhi pjenjes, kotryż byſchcźe mi poſkicźiŀ. Steju tu bjeſe wſcheje mozy, khudy a zuſy pſched wami; tola mózni pſchecźeljo mje ſchkituja a budża ßebi ſamolwjenje żadacź ſa kóżdu njeprawdu a kſchiwdu, kotraż ßo mi ſtanje.“

S tymi ßłowami woteńdże Hußref bey ſ poſbèhnjenej hłowu, jako by bitwu dobyk. Kadij hladaſche wſchón poſtróżeny hnèwnje ſa nim, jemu w ßwojej cźornej wutrobje ßmjercź pſchißahajo.

(Pokracźowanje.)

Sa naſch ßerbſki dom

bè ßo dotal nahromadźiło: 40,717 hr. 63 np.

Dale ßu ſa njón darili:

Katholſki Poſoł cźißko 11.	—	90
= = = 12.	14	56
= = = 13.	14	44
= = = 14.	4	10
3 kupony 30./6. 1897 wot kauzije	87	50
knjes dr. Muka w Freibergu	1	—
= A. T. Tim.	21	50
= B. M. Fl.	21	50
= M. A. R.	10	75
= A. S.	10	75
= advokat Alfons Parczewſki k dopomnjeczu na jeho macź, prèni pſchinoſchk na 100 hr. .	15	—
wot ßobuſtawow knjeſow profeßorow Grota a Francova k jubilejej nahromadżene	108	80
knjes M. T. K. k jubilejej nahromadźiŀ . . .	18	—
4 Sserbjo ſ Polanow w „bèłym konju“ pſchi bjeßadowanju	2	44
knjes dr. J. K.	5	7
knjeni wucźerka Fanny Curs w Khocźebuſu . .	—	90
ßerbſki narodopißny wubjerk ſa knjeſa miſchtra M. Konzana w Rownom pola Sslepeho . . .	45	—
knjes dr. Muka k dowurunanju	—	56

Hromadźe: 41,100 hr. 40 np.

S dżakom kwituje

J. Bártko,
ſarjadnik Maczicźneho doma.

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** Nèkotryżkuliż ſ naſchich cźeſcźenych cźitarjow wèſcźe hiſchcźe ſ radoſcźu, hroſne, deſchcźowe, wjedro ſabywſchi, na loniſchi draſtny ßwjedżeń na Drażdżanſkej wuſtajeńzy ſpomina. Srjadowarjo tamniſcheho ßwjedżenja ßu tehdy też na to ſpominali, ſo njeby to, ſchtoż bèſche ßo ſ mnohimi prózami wukutkowało, hižo ſa krótki dżeń ſaßo minyło; woni ßu ßo prózowali, ſo bychu ßo rjane wobraſy ſ ludowego żiwjenja ſ najmjeńſcha ſ wobraſom na papjerje ſdżerżałe a wobkhowałe. Tymle wotpohladam mamy ßo dżakowacź, ſo je pola W. Hoffmanna (firminy wobßedżeŕ je B. Scholta, ßobuſtaw Maczicźy Sserbſkeje) w Drażdżanach wulka kniha, abo lèpje prajene mapa wuſchła ſ napißmom: Saſka ludowa draſta a burſke ſtatoki. Na 40 jenotliwych 32 cm. ſchèrokich a poł metra wyßokich łopjenach ſ tołſteje papjery nadeńdżeſch tu wobraſy ludoweje draſty ſe wſchèch kónzow ſakſkeho kraleſtwa a ßußodneje pruſkeje hornjeje a delnjeje Łużizy a altenburgſkeho kraja a k temu wſchemu je na 8 wulkich ſtronach wopißanje pſchidate. Wo Sserbach, kotſiż ßo wè naß najbóle ſajimuja, je knjes dr. Muka-Freibergſki pißał. Pódla Altenburgſkich, Vogtlandſkich, rudnohórſkich wikowarjow a hórnikow a łużiſkich nèmſkich horakow podawa ſbèrka ſe Sserbow tele wobraſy: 1. Sserbſki katholſki kwaß ſ Radwoŕſkeje; 2. ßerbſki kwaß Bukeczańſkeje woßady ſ hoſcźemi ſ Radworja; 3. mejſki ßwjedżeń ſ Khróſcźiz; 4. kmótſiſtwo ſ Khróſcźiz ſ wożenjenymi kmótrami; 6. żnjeńzarjo, młózzy ſe „ſtarym“ a druſy dżèłaczerjo ſ Khróſcźańſkeje woßady; 7. a 8. kwaßarjo, 9. kmótry a kmótſja ſ Klètnjańſkeje woßady; 10. jutrowne ſpèwarki ſ Jamneho; 11. kwaßarjo ſ Wojerez; 12. żarowaze żónſke ſ Klètnjańſkeje woßady; 13. tajke ſe Sslepjańſkeje woßady; 14. jutrowne ſpèwarki Sslepjańſkeje woßady; 15. ßwjedżeńſka draſta ſe Sagorja pola Mużakowa; 16. wolijeŕ ſe Żeleſneho; 17. herzy ſ Mużakowſkeje hole ſ mèchawu; 18. Sslepjańſzy herzy: ſtary Bogula ſ kóſłom, Wobuſa ſ hußlemi a Hanczko ſ tarakawu; 19. ßwjedżeńſka draſta ſ Lipna w Błótach; 20. ßerbſka pſchaſa ſ Bórkowow; 21. paczeŕſkej holczży ſ Hrodżiſchczańſkeje a Porſchiczańſkeje woßady; 22. lutherſke drużki Hodżijſkeje woßady; 23. ßłónka ſ Hodżijſkeje woßady; 24. ſpowjedna draſta ſ Kulowa; 25. katholſka Sserbowka w wſchèdnej draſcźe; 26. katholſka wulka a maka drużka; 27. ßwjedżeńſka żona ſ Wojerowſkeje woßady; 28. drużka ſe Sslepeho; 29. katholſka żnjeńzarka; 30. njewjeſta ſ Wètoſchowſkeje woßady; 31. nan ſe ßwojej dżowku ſ Wjerbna; 32. młody pachoł w ßwjedżeńſkej draſcźe ſ Khocźebuſkeje wokoliny; 33. khamorczk, wurèſany ſtoł, wurèſana koſa, wurèſana pſchaßliza, kije atd. ſe ßerbſkeho muſeja; 34. ßerbſke hudżbne naſtroje: koſoł, tarakawje, piſchczel, hußle a hußliczki; 35. podkólnje ſ Kocźiny; 36. kólnja ſ Dżèwina; 37. burſki ſtatok ſ Ralbiz; 38. tajki ſ Trjebina pola Sslepeho; 39. tajki ſ Kocźiny; 40. nèkotre domy ſ Kocźiny; 41. domſke ſ Lipja w Błótach; 42. pucź pſches Lèdy w Błótach; 43. burſke kubło ſ Pèſkez; 44. tajke ſ Kocźiny; 45. Ralbicźańſka ſtara ſchula na Drażdżańſkej wuſtajeńzy a 46. burſke kubło ſe Schunowa. To je wèſcźe wjele ſe Sserbow a runje telko wobraſow a hiſchcźe nèſchto wjazy nadeńdżeſch ſ Nèmzow w ſpomnjenej mapje. A wſcho tole płacźi 15 hriwnow pſches knihikupzow. Każ pak ſhonichmy, móże kóżdy, kotryż ßebi tule mapu pſches knjeſa dr. Muku-Freibergſkeho abo pſches knjeſa wucźerja Sommera w Budyſchinje ſkaſa, ju hižo ſa 12 hriwnow doſtacź. Komuż by to pſche tunjo było, móże dobyte 3 hr. ſa Macźicźny dom abo ſa ßerbſki muſej woprowacź. Wèſcźe njebudźe ßo nichtó kacź, kotryż ßebi tule wulku khopizu rjanych wobraſow, do twjerdych deſkow ſkładżenych, kupi.

— (Pſchiſtajenje cźeledźe.) W tu khwilu ßebi ratarjo cźeledź hižo na nowe lèto ſ nowa pſchiſtajeja. Nèkotremużkuli 3. paragraf cźeladniſkeho porjada njeje ſnaty, kotryż rèka: Pſchiſtajenjow, kotreż ßu ßo prjedy dyżli 4 mèßazy do wotmyßleneho noweho naſtupjenja ßłużby wucźiniłe, ßo nichtó dżerżecź njetrjeba. Hdyż ßo jena ſtrona wucźinjenja njedżerżi, ßo njehodźi pſchecźiwo temu niczo cźinicź, a wopuſchcźeny je ſjebany. Sakońſki wobſamknjeńſki cźaß tajkeho wucźinjenja ßo hakle 1. ſeptembra ſapocźnje. Poßledni cźaß je wjele ſkórżbow ßłyſchecź było, ſo worakawi, njepopſchazy ludźo cźeledź ſchcźuwaju, ſo ßo njeby na wucźinjene pſchiſtajenje wjaſała, a ju narècźa, ſo by ßebi druhdże ßłużbu pytała. Duż njech ßo hoſpodarjo ſ cźaßom hladaja.

— Skhorjenu ßłużobnu holzu jeneho tudomneho ſkótneho lèkarja bèchu wóndano do tudomneje mèſchcźańſkeje hojeŕnje dowjeſli, dokelż bèſche lèkaŕ ſa to mèł, ſo je holza njewèdomnje nèſchto jèdojte ſjèdła abo wupiła. W hojeŕni pak je ßo bórſy wupokaſało, ſo holza njeje niczo jèdojte wużiwała, ale ſo na druhu khoroſcź cźerpi. Holzu ßu teho dla ſ hojeŕnje domoj puſchcźili.

— (S Bożej ruczku ßo ſajaŀ.) Pjatk tydżenja njedaloko łużiſkeje żeleſolijeŕnje na pucźu morweho muża namakachu. Jeho jako 41. lètneho cźèßlu Jurja Wikwata, w Budyſchinje bydlazeho, ſpóſnachu. W cźèłowni na Tuchorju ßu cźèło ſekzionèrowali, pſchi cźimż je ßo wupokaſało, ſo je Wikwata Boża ruczka ſajała.

— (Sſo wopaliŀ.) 75lètny doſtawaŕ ſtarobneje renty, kamjenjeklepaŕ Ulbrig, pſched garbarſkimi wrotami w ſtarym warjenjowym młynje bydlazy, bè ſańdżenu njedżelu w nozy pſchi ſaßwècźenej lampje ßedżo wußnyk. Spizy je ßo Ulbrich najſkerje hibaŀ a ſ tym lampu powaliŀ. Pſchi tym je ßo tak ſtraſchnje wopaliŀ, ſo ßu jeho dyrbjeli do mèſchcźańſkeje hojeŕnje pſchijecź.

— Pſchi lètuſchim mokrym mejſkim wjedrje je ßo kcźenje holanſkich jahodow mało wobßymjeniło. To je ſ pſchicźinu, ſo je lètża jara mało holanſkich jahodow. Płacźiſna ſa liter holanſkich jahodow teho dla na najniżſcho 14 np. wucźini, a ßamo ſ tej ßo hiſchcźe pſchedawarjo nochzedża ſpokojicź, dokelż ßo ſ njej jich dżèło a próza hiſchcźe hubjenje doſcź płacźi. Każ holanſkich jahodkow, tak też poſdżiſcho mało prußnizow na wiki pſchińdże. Prußnizowe

ſelo w tu khwilu mało płodow pokaſuje. Hiſchcźe mjenje hacź jahodow lětźa naſche lěźy a hole hribow podawaja. Lubowarjo hribow ſu ſo hacź dotal ſ kurjatkami dyrbjeli ſpokojicź; prawaki hiſchcźe do zyła njejźu pſched wozźi doſtali. Dotalne ſuche wjedro njeje hribam hojiło, a nětko ſu ſaźo ſymne nozy jich roſcźenju ſchkódne byłe.

— Snjeſboźenje pſchi Kulkez kwaźu na Židowje njeje cźiſcźe tak ſło było, kaź je ſo tydźenja pišałko. Wěrno drje je, ſo je ſo wós ſ kwaźnymi hoſcźemi po hórzy dele ſwrócźił a ſo pſchewalił. Tola kwaźarjo a kwaźarki njejźu trjebali ſ roſprótym woſowym krywom wuléſcź, ale ſu zyle rjenje ſ woſowymi durjemi wuléſli. Teź to je wěrno, ſo je ſuebi jena knjeźna nohu tak ſylnje ſcźiſchcźała, ſo je ſacźékała, ſacźeklíſna pak je bórſy wopadła a jětſjenje ſo njeje k njej pſchidało.

S **Cźichonź.** Ssuche cźopłe wjedro w juniju je drje ſ pſchicźinu było, ſo lětźa jabłonje na wjele měſtnach druhi krócź kcźéja. Teź w naſchej wſy ſu w leźomnoſcźi cźiźło 18 na jenej jabłoni pódla poſtrałych jabłukow kcźenja widźecź.

S **Boſchez.** Na tudomnych honach je kowaŕ Pětſch ſ Nowych Porſchiz kulu wuworał, kotraź je tam wěſcźe wot bitwy pola Budyſchina (1813) ſuem leźała. Hiźo pſched někotrymi létami je wón ſ pradawneho cźaſa pſchi woranju kamjentnu ſekeru namakał.

Se **Suborniczki.** Ssobotu tydźenja popołdnju je ſo tu w jenej kuźi dwélětny ſynk ſahrodnika Schkody tepił.

S **Létonjanſkeje wokolnoſcźe.** Sskużobne holzy na jenym kuble w jenej wſy njedaloko Létonja ſu młodym hólźam jara dobre. Hdyž dyrbjachu hólzy wóndano rożku ſaźyz, chzychu jich holzy na woźebje néźne waſchnje ſ darom luboſcźe ſwjeźelicź. Nakupichu jim ſa drohi pjenjes woźebne richelki, kotreź hacź na dźeń, na kotrymž dyrbjachu ſo ſ nimi hólzy wupyſchicź, w najcźmowiſchim a najpotajniſchim kucźiku ſkhowachu. Hdyž bórſy po tym hoſpodaŕ hólzam kaſaſche: „Dźewjaty dźeń lipa kcźe, hólzy, koźu klepajcźe!“, holzy pſchi ſuebi wjeźle ſajuſkachu: „Sswjaty Jano, różow nano, ſchtož ty kwětkow woſtaji, pyſch mi ſnjeńzow kłobuki!“ Skoku wone do richelkoweje khowanki khwatachu. Ale ach, ty luba wobrada, tam běchu wſchudźe lute próſdne blaki! Někajki worakawy, klubucźinjazy njedocźink bě richelki ſe ſwojej cźuchawu wucźuſchlił a je wſchě, ſchtó wě, hdźe, wotnjeźł. Mjes tym ſo dwě ſ tych holzow ſmjercź ſrudnej po ſkhodźe żałoſcźeſchtej, ſo tſecźa ſebra a do bliźſcheje wſy cźérjeſche. Tam ſuebi nowy richel kupi, ſ kotrymž kłobuk ſwojeho lubeho tſecźaka wupyſchi. Jejnej dwě towaŕſchzy pak dale ſrudobu ſiwjeſchtej, doniž teź jimaj naſajtra ſłóncźko wjeźela ſaźo njeſeſthadźa. Hdyž kruwaŕka rano na polo wuńdźe, ſo wona ſ njewſchědnym napohladom pſchekwapi. Kakowe ſcherjenje, hewak hroſne, ſatraſchaze, bě ſo ſwjedźeńſki ſchat woblekło. Wone bě ſady, prědku a na kłobuzy ſ richelkami wobtykane, a pſches ramjo bě ſuebi wone wobwěnzowanu koźu cźiźło. Ssebi ſpodźiwne ſcherjenje bliźe wobhladawſchi, kruwaŕka richelki jako te ſpóſna, kotreź běchu ſo ſa ſnjeńzarjow nakupiłe. Rucźe je wona ſ wohidneho ſcherjenja ſwotorha a wjeźle ſaſkakajzy ſ nimi domoj běźeſche. Hiſchcźe tón ſamy dźeń ſo kłobuki ſnjeńzarjow ſe ſhubjenymi a ſaźo namakanymi richelkami błyſchcźachu. To bě wjetſche wjeźele hacź kermuſchu! Richelki drje troſchku ſa ſcherjenjazymi ſtarymi łapami wonjachu, tola niczo wo to. Jene holczo je ſ rjenje wonjazej wodu pola, ſo ſnjeńzarjo zyli ſawonjachu. Pſchichodnje pak chzedźa ſuebi naſche holczki ſwoje richelki w lěpſchej khowanzy khowacź.

S **Rakez.** Sańdźeny tydźeń mějachmy ſkładnoſcź, pſchi jenym pohrjebje rjany ſpěw błyſchecź, kotryž bě knjes kantor Rjelka ſwoje dźěcźi tak rjenje a rucźe nawucźił, ſo ſo ludźo ſ dalſchich ſtron dźiwachu a ſuebi jeho text wuproſzychu. Wobźarowacź jenoź je, ſo ſuebi naſchi Sserbjo tule rjanu wěź tak mało waźa. Knjes Rjelka je ſwólniwy, kóždemu jeho próſtwu ſa tajkim ſpěwanjom dopjelnicź, hdyž ſo to żada.

Se **Sſernjan.** Ralbicźanſke ſpěwaŕſke towaŕſtwo wulecźa ſuebi minyku njedźelu k nam a wuhotowa tu woprawdźe kraźny ſpěwny wjecźor. Dawno běchmy ſo na njón wjeźelili, lubjachmy bohaty wopyt — tola teź ſ dalſcheje wokoliny hoſcźo pſchikhadźachu — a duź dha bě bjes dźiwa, ſo ſkoro ſe ſkhoda padachmy: tak bě Bjeńſchez łubja napjelnjena. A Ralbicźanſzy ſpěwarjo naź njejźu ſjebali, ſpěwachu jara rjenje — a teź ſpěwy, kotreź pſchednjeźechu, běchu rjane: wótcźinſke, ludowe, żortniwe. „Rjana Łużiza“ — „Hory módre“ — to ſtej ſpěwaj, kotrajź w Sserbach żenje klinka ani wónje njepoſbudźetaj. Teź Kozorowy wyſzozy poetiſki „Pſalm“, kaź teź jeho mjenje khutnej „Kwětka tu, kwětka tam“, „Dźeń haſcha“ ſo wulzy ſpodobachu. Wěſo ſpěwachu ſo teź proſtonarodne khoźy. Wot poźlednich ſpěwanſkich ſwjedźenjow ſuem je to pěkne waſchnje. Khwalimy to — cźim bóle, cźiu bliże ſu tute ſpěwy naſchej wutrobje. A woprawdźe doczakachu ſo teź pěźnje kaź „Měj ty dobru nóz“, „Jědnacźe cźepjeſche“, „Ssym Sserbow ſuerbſke holiczo“ atd. najſchcźedriſcheho pſchipóſnacźa. Żortniwaj ſpěwaj „Mój pſchedeſchcźnik“ a „Fajfzy“ program dopjelniſchtaj a běſchtaj nam ſ dopokaſom, ſo mohło ſo runje na tutym polu wjele ſa naſch narod cźinicź. A teho dla dha, ſuerbſzy wucźerjo, ſkładujcźe wjeźele ſuerbſke ſzeny — a jeli njechacźe to, wubjerajcźe zuſe a pſcheloźujcźe je a pſchiprawujcźe je ſa naſche wobſtejnoſcźe. Potom pſchеſtanu ſ raſom ſkórźby na khudoſcź ſuerbſkeho repertoira. S zyła je hiźo dźenźa tale ſkórźba ſ wjetſcha jenoź wurěcź a praktiſki płaſchcźik, ſ kotrymž ſo zuſbarjenje kryje. — Dirigentej, k. Schewcźikej, kaź teź ſprózniwym ſpěwarjam ſłuſcha dźak. Teho runja k. Wjazławkej, wucźerjej w Kamjenzu, kotryž bywſchi něhdy wodźeŕ Ralbicźanſkich ſpěwarjow, teź nětkle hiſchcźe na nich ſpomina a toho dla teź do Sſernjan pſchikhwata. Knjes Wjazławk bu ſa cźeſtneho ſobuſtawa pomjenowany. ai.

Se **Ssmjeczkez.** W tudomnych Nowakez wuhlowych podkopkach je ſo ſańdźeny ſchtwórtk dźěłacźeŕ Michał Schóźka pſchipołdnju ½12 hodźin ſ wuhlom ſaźypnył. Hacź runje hnydom ſa nim ryjachu, móżachu tola hakle wjecźor w 9 hodźinach jeho cźěło wuhrjebacź. Woſpjet ſu prjedy teho cźaſa jeho ruzy wuryli, tola padaze wuhło pſchezo ſ nowa jeho ſaźypa. Morweho łkowa łkuboke rany pokaſuje; duź ſo ſda, ſo je Schóźka hnydom ſmjercź namakał.

S **Lubija.** Do tudomneje młokaŕnje ſo telko młoka pſchiwożuje, ſo budźe ſo wona, ſo mohła wſcho młoko pſchedźěłacź, powjetſchicź dyrbjecź. Cźi, kotſiž ſu na to liczili, ſo budźa ſa młokaŕnſku butru wjetſche płacźiſny dawacź, ſu ſo ſaliczili. Skerje ſo butrowa płacźiſna, dokelź ſo w młokaŕnjach wjele wjazy butry, dyžli prjedy nadźéła, poniži. Pódla teho ſo teź wjele butry ſ Bayerſkeje, Schwajzarſkeje, Holſchtejnſkeje atd. do Saſkeje ſcźele. Jena młokaŕnja je teho dla jenemu Draźdźanſkemu wikowarjej khanu butry hiźo po 1 hriwnje 80 np. poſkicźiła.

— Sa durjazu klinku ſo wobwěźła je ſo tu w ſwojim wobydlenju ſwudowjena khěźerka Bayerka. Njeſboźowna, kotreź ſotra je na to ſame waſchnje loni ſwoje żiwjenje ſkónczika, po ſotſinej ſmjercźi khwilu w měſchczańſkej hojeŕni pſchebywaſche; wona je ſamomordaŕſtwo w cźeźkich myſlach ſkucźiła. Pſched krótkim je pjecźa teź Bayeroweje bratr ruku ſam na ſebje ſložił.

Se **Shorjelza.** (Pſchiſaźny ſud.) Dwaj dnjej dołho, pjatk a ſobotu je tu pſchiſaźny ſud wo młynku Auguſtu Wolffu ſ Wóſźliczeje Hory, prjedawſchim pjekarju Khorlu Schuſteru ſ Jěſora, żiwnoſcźerju Matyju Handraku ſ Pakoſtnizy, njewoženjenej Jdźe Wolffez ſ Borſchcźe a młynſkim pomozniku Robertu Wolffu ſ Wóſźliczeje Hory jednak. Něhdźe dźewjecźdźeſaźacź ſwědkow bě ſo ſe wſchelakorych měſtnow, ſ Wóſźliczeje Hory, Wylemoz, Rósborka, Richwałda, Jamneho, Jěſora, Budyſchina, Niſkeje, Běłeje Wody, Klětneho, Krygelez, Mikowa atd. ſeſchło. Hłownego wobſkorżeneho, 57 létneho Wolffa, hiſchcźe njekhoſtaneho, winowachu, ſo je na jebawe waſchnje bankrot ſcźinił. Wón je pjecźa dale wopak pſchiſaźahał, ſo by ſo njeluboſcźow, ſ jebawcho bankrota naſtawazych, ſminył. Druhi wobſkorżeny, Khorla Schuſter, bě wobſkorżeny, ſo je Wolffa nadpjerał, jebawy bankrot ſkucźicź. Schuſter je mohł rjez ſ duchownym wjeduikow zyłeho jebanſtwa był, a po jeho radźe ſu wobſkorżeni ſ wulkeho dźéła jebanſtwo ſkucźili. 28 létny Matěj Handrak bě wobſkorżeny, ſo je Wolffej pſchi bankrocźe pomozny był, runje tak Wolffowej dźěſcźi, ſłużobna dźowka Ida Wolffez a młynſki pomoznik Robert Wolff. Robert Wolff bě pódla teho wobſkorżeny, ſo bě w bankrotowych naležnoſcźach ſwojeho nana pſched ſudom wopak pſchiſaźahał. Jako hłowna woźoba w hoborſkim prozeźu ſobuwobſkerżeny Schuſter ſtejeſche, ſ nim ſo najprjedy nanajnadrobniſcho nakładowachu. Wón ſo wjele ſ rěcźniſkimi dźěłami nakładuje, a wo nim ſo powjeda, ſo je wón woźebje w ſudniſkich naležnoſcźach jara pſcheklepany a nawjedźity muż. Wón ſam je najlépje wjedźał, kak ſo cźłowjek najlépje ſudniſkich ſchmatanzow ſminje, wón ſam je hiźo pſchiſaźahał, ſo niczo njewobſjedźi. Někotre ſta hriwnow khoſtow je wón Niſcźanſkej ſudniſkej kaſy hiźo pſches 20 lět winojty. Na ſudniſtwach maja jeho ſa każerja ſuerbſkich wſow w Rósborſkim wokrjeźu. Pſched ſudom jemu porokowachu, ſo je ludźi pohnuwał, wopak pſchiſaźahacź; won cźinjeſche, jako by ſo teho dla łkuboko roſhorił a wſchě wobſkórźby jako njeprawe wotpokaſa. Někotſi ſwědzy ſo pſcheſłyſchachu, ſ kotrychž wuprajenjow ſo dopokaſa, ſo je Schuſter jara ſtraſchny cźłowjek. Schuſter je teź tón był, kotryž je młynkej Wolffej radźił, ſo dyrbi ſ bankrotom ſwojich wěricźelow ſjebacź. Mjes tymile bě Klětnjanſka nalutowaŕnja ſ někotrymi ſtami hriwnami. Hdyž naluto-

warnja Wolffej ſ eksekutorom wós a konjow cžasacź dasche, bur Wujž a žobuwobskorženy Handrak sakrocžischtaj, wudawajžy, so wós jimaj žkuscha. W prozeßu, tohodla nastatym, Wolff žwojeho žyna Roberta nuczesche, psched Niscžanskim žudom ſ pschißahu wobkrucžicź, so staj Wujž a Handrak konjow niz na sdacže, ale wo prawdże kupiloj. Tale pschißaha je wopacžna była. Dale bě Wolff wopacžnu wosjewjeńsku pschißahu pschißahał. S Klětnjanskej nalutowarnju nusowauy bě wón sapiß žwojeho wobžedźeństwa žudnistwu podał, w kotrymž pak bě wschelake wězy, mjes druhim konjow, kotrajž jemn hischcże žkuscheschtaj, wuwostajił. Sady wschitkich Wolffowych pißmow Schuster tczesche, kotryž žo tež psched žudom wusna, so je je sestajał. Pola Schustera tež dwě pożleschczi sażkapichu, kotrejž bě Wolffowa dżowka Ida jemu k skhowanju pschepodała. Wolffez Ida, kotraž tehdy w Klětnjanskej sarje žkużesche, bě po wosjewjenju bankrota žydom pożleschczowych pósžkanjow wot žwojeju starscheju wotnjeżka a je najprjódży na sarje skhowała, hacž runje bě jej knjes farar Lemik dowolił, jenož žwoje žamßne samoženje wukhowacź. Statny rěčžnik namjetowasche, wschitkich wobskorženych saßudźicź. Sa wscho, schtož bě Wolff shrěschił, wón Schustera samolwiteho cžinjesche, kotryž bě na Wolffez žwójbu telko njesboża pschinjeßł. Pschißažni po namjecże statneho rěčžnika wschitkich wobskorženych sa winowatych spósnachu, a žud saßudźi Augusta Wolffa k khostarni na 3 lěta a k shubjenju cžeßnych prawow na 5 lět, Schustera k khostarni na 4 lěta 3 měßazy a k shubjenju cžeßnych prawow na 6 lět, Roberta Wolffa k khostarni na 1 lěto 3 měßazy a k shubjenju cžeßnych prawow na 2 lěcże, Handraka k jastwu na 4 měßazy a Idu Wolffez k jastwu na 1 měßaz. Augusta Wolffa, Schustera a Roberta Wolffa pódla teho hischcże sa trajnje njekhmanych spósnachu, žo ſ pschißahu pscheßłyschecź dacź.

— Prjedawschi listynoscheŕ Hendrich Kutter ſ Łasa bě wospjet mjensche sumy pjenjes, kotrež běchu žo jemu jako póstkemu sastojnikej pschepodałe, pschekschiwił. Jemu teho dla jastwo na jene lěto pschiżudźichu.

Se **Sabroda.** Schtwórtk tydżenja bě tudomny dźěłacźeŕ Bartuschk ſ někotrymi druhimi mužemi žyno žyz wuschoł. Požßwacźiwschi žo Bartuschk wot žyzkow wotžali, prajiwschi, so chże žebi něschto wobstaracź. Dokelž pak žo wón hischcże žobotu wjecžor njebě domoj wrócźił, jeho mužojo ſ gmejny pytacź dźěchu. Pschi tym jeho w Židźanskej holi wobwěßnjeneho nadeńdźechu. Ssamomordaŕ wudowu a wóßom dźěcźi sawostaji, ſ kotrychž je najstarsche w schěßnatym a najmłódsche w prěnim lěcże.

— Drjewo ſ Wojerowskich kralowskich holow budże žo schtwórtk 22. julija, 5. augusta, 26. augusta a 23. septembra w Wojerezach w hoscźenzu „skoteje hwězdy“ kóždy krócź dopołdnja wot 10 hodźin na pscheßadźowanje pschedawacź.

S **Mužakowa.** (Njewujaßnjene mordaŕstwo.) Wóndano žu tudomneho hornčerja Maxa Fehrmanna sajeli. Na njeho žo hrěscha, so je wón psched něhdże 12 létami, 30. januara 1886, posdże wjecžor žkużobnu holzu žwojeho tehdomnischeho wucžbneho mischtra Lehmanna, 22létnu Marju Markez, na žałoßne waschnje skónzował. Markez chzysche mjenowany wjecžor wokoło 10 hodźin k plumpje, na Lehmannez leżomnoscźi žo namakazej, po wodu hicź, tola žo wot tuteho pucża wjazy njewrócźi. Hdyž sa njej bórsy po tym pytachu, ju njedaloko plumpy se sabitym nopom w krwi pluwazu namakachu. Mordaŕ bě ju po sdacżu wot sady se žekeru porasył; tež holzyne wobliczo bě se žekeru žałoßnje rosrubane, a někotre porsty lěweje ruki, ſ kotrejž bě žebi skónzowana w žmjertnym strasche na hłowu pschimnyła, běchu pscherubnjene. Žałoßne mordaŕstwo bě žo w dospołnje wobhrodźenym dworje Lehmannez leżomnoscże stało, a nichtó ſ Lehmanez ludźi, kotsiž hischcże njeběchu do koża lehnycź schli, njebě wbohu holzu ani žałoscźicź ani wo pomoz pomoz wołacź saßłyschał. Spodźiwne žo tež to sdasche bycź, so běschtaj pßaj, w dworje žo namakazaj, w cžaßu, hdyž bě žo njestutk skucźił, zyle směrom bykoj. Njedźiwajžy wscheho prózowanja žo ſ woprědka njeporadźi, cźemnoscź, ſ kotrejž žo mordaŕstwo wobdawasche, rosžwětlicź. Hakle sa dołhej chwilu wucžobnik Max Fehrmann, pola Lehmanna we wucžbje stejazy, žłyschecź dasche, so žnadź je Lehmannowy žyn do mordaŕstwa sapleczeny. Młodeho Lehmanna sajachu a jeho psched pschißažny žud stajichu, tola jeho po dwajdnjownym žudženju wuwinowachu. Sdasche žo, so žo zyły podawk w sabyczu shubi, doniž žo wopomnjenje na tamny njeskutk se sajeczom tehdomnischeho wobwinowarja, hornčerja Maxa Fehrmanna, kotryž je po sdacżu tehdy Marju Markez skónzował, saßo njeponowi. Wjele žwědkow je hižo pscheßłyschanych, tak so budże žo w bliżschim cžaßu žudženje pschißažneho žuda wo mordaŕstwje sapočzecź móz.

Přilopk.

* Njewobhladniwoscź, ſ kotrejž ludźo cžasto k sapalenemu spiritußej nowy pschiliwaja, je saßo ſ wobžarujomnym njesbožom była. Jena pinczniza we Wiederez hoscźenzu w Pirnje, kiž žebi wkoßy kružesche, spiritußej, kiž žo hischcże palesche, nowy pschila. Rosbuchnywschi spirituß wbohu holzu slě we wobliczu wopali. Pschi wschej wulkej bolosczi wona hischcże woheń poddußy, so wo jstwje žaneje schkody njenacžini. Jeje wopalenje je na wobliczu wobmjesowane, te pak bě tak skle, so na wjazy městnach koża wotwißowasche. Wocži žymej pak běschtej njewobschkodźenej.

* S Delicža, 3. julija. Jara wobžarujomne njesboże je žo w žußodnym Schenkenbergu stało. Dźěłacźeŕ R. a jeho mandźelska běschtaj žo do Delicža podałoj. Jeju 12létna dżowka bě ſ małej 2létnej žotsiczku doma wostała. Hdyž ta nětko žwojej žotsiczży poliwku k wjecżeri warjesche, njechasche žo jej tepicź; duž wona, kaž bě pschi macżeri widźała, petrolejowu khanu nałoži. Sa wokomik žo drjewo palesche, ale pak tež wobej dźěsczi běschtej w płomjenjach. Mjensche hnydom wumrje, wjetsche dyrbjachu do Deliczskeje khorownje dacź.

* Stare napominanje starschi a wocżahowarjow: „Njepij, hdyž žy ſ horzotu roshorjeny!“ žo bohužel husto njewobkedźbuje. Tak je tele dny w Fürcże 14létny realny schuleŕ Bernet po wjazydnjowskim wulkim cźerpjenju wumrjeł, dokelž njeje naspomnjene napominanje wobkedźbował.

* Dla wumoženja 7 cžłowjekow se žmjercże tepjenja je khěžor rybakej Großmannej w Trotha w Sakskej wumožeŕsku medaillu na bancże spožcził.

* (S njekedźbliwosczu towarscha satsělił.) Gymnasiast Stier se Sonneberga realneho schulerja Müllera ſ Lauschy satsěli, hdyž jemu žortujo ſ revolverom hrožesche.

* (Husar ſ lebiju žo kok.) Pólne swuczowanje, kotrež Bonnski husarski regiment w Rheinbachskej krajinje wotbywasche, njeje žo bjes cžežkeju snjesbožencjow minyło. Lebija jeneho husara žo w hałosach jeneho schtoma saschmata a žo jenemu druhemu husarej do wutrobna sakło. Cžežkosranjeneho dyrbjachu tuteho do Bonnskeho woješkeho lazaretha dowjesczź. Jeneho druheho wojaka jedyn kóń žmjercź straschnje kopny.

* W korczmje pschi blidże žo satsělił je žo žrjedu wjecžor tapezeŕaŕ Leopold w Barlinje. Hdyž žo wón sa blidom ſ někotrymi hoscźemi rosmołwjesche, wón na dobo revolwer se saka wucżeże a žebi kulku do spanja tsěli. Jeho cžełko do cžełkoweje wobhladaŕnje donjeßechu. Hubjene pjenježne wobstejnoscże žu pjecża na jeho žamomordaŕstwje wina.

* W Kleidszenje pschi prusko-ruskich mjesach žo ruszy namjesni wojazy ſ pscheßmykarjemi do pschimańzy dachu, kotsiž chzychu spiritus psches mjesy pscheßmykacź (schmuglowacź.) Jeneho pscheßmykarja satsělichu a jeneho wojaka ſ revolwrowej kulku sranichu.

* Dwcju žamomordarjow, kotrajž staj wobaj žwojemu žiwjenjej ſ revolwrowej kulku kónz cžinikoj, žu 14. julija w Köpenikskim lěßu pola Barlina namakali. Staj to 21létny technik Alfred Horn se Shorjelza a 33. létny maschinski wjednik Rößel ſ Lichtenberga. Pożlednischeho je njesbožowne mandźelstwo k žamomordaŕstwu pohnuło.

* (Wotprawjenje.) W Stendalu žu 13. julija ratarja Gustava Ebelinga wotprawili. Wón bě 6. měrza žwojeju pschichodneju starscheju skónzował, so by jimaj njetrjebał dlěje wuměnka dawacź.

* S Kassela. Spěschny cžah je 11. julija do parschonskeho cžaha, psched Mainsko-Weserskim wuhibadłom stejazeho, praßnył. Tsi wožoby buchu morjene a dźeßacź bu jich swjetscha cžežko sranjenych. Dwaj ludźazaj wosaj a jedyn póstski wós žu rosbite. Njesboże je ſ teho nastało, so je žo spěschnemu cžahej we Wilhelmshöhe pschejěsd dowolił, runjež bě pschedležaza cžěŕ hischcże sawrjena. Morwi žu: Marja Tvaschewska ſ Hagenowa, njewjesta cžežko sranjeneho serżanta Gerhardta, spinaŕ Teppa ſ Kassela a draschleŕ Lehnert ſ Kassela. 10 wožobow, mjes nimi 9 wojakow, je cžežko sranjenych, 3 žu jenož lóhko wobschkodźene.

* W Havrje w Franzowskej žo pschi narodnym žwjedźenju powětroń (powětrowy ballon) ſ tsjomi wožobami do powětra puschczi. Njenadźizy wětrowy stork ballon na schěroke morjo sehna. Boja žo, so je ballon do morja panył a so žu žo wožoby, w nim žo namakaze, tepike.

* S Nowoměsta, 8. julija. Wczera popołdnju je krupowe njeszboże Lonschnik w Hornjej Schlesynskej zakołznje domapytało. Sa mało sekundow bě semja s krupami pschikryta, kiž běchu wjetsche hacz hołbjaze jeja. Sta woknowych schkleńzow ßu rosbite. W dworje herbskeho schołty Koety namakachu po njewjedrje dweju hołbjow morweju, kotrymajž běchu krupy wocźi wubite. Wjetschi dźěl wschěch płodow na polach, łukach a sahrodach je do cźista saniczeny. Wobßedźerjo maja s wjetscha wulku schkodu, dokelž njemějachu sawěsczene.

* S rosprótym żiwotom ßu na pólnym pucźu mjes Münsterom a Telgcźe pódla dwojokoła jeneho pohoncza s Telgty namakali. Wón bě to koło kranył a na njejeśdźomnym městnje s nim padnył, pschi cźimž bě ßo jemu nóż, kotryż bě najskerje ßwojeho wobaranja dla wocźinjeny w saku měł, do brjucha sakłół a jemu brjuch hacz k wutrobnowej koscźi rosprół. Pokhostaneho paducha ßu do Telgtskeje khorownje dowjesli. Wón je w ßmjertnym strasche.

* Zakołzny njeskutk je w Schwerinje wěsta Klettowa skuczika, kotrejež muż pola żandarmerijskeho kommanda ßkuži. Hdyż bě jeje muż woteschoł, so by ßebi w měscźe něschto wobstarał a pschecźelstwo wopytał, wona ßwoje dźěcźi, dwě hacz do pjecźich lět stare, k jěsorej, kiž je sady jeje doma, dowjedźe a je do njeho storcźi a ßama sa nimi skocźi. Wschě schtyri woßoby ßo tepichu. Dźěcźi běchu s drastu hromadu seschite. Khorowatoscźe dla żiwjenja ßyta, je ßo bjesbóżna pjecza rossßudźika, ßebje a ßwoje dźěcźi skónzowacź.

* (Zybla jako hojidło.) Hdyż dyrbi ßo jětseschko bórsy spschascź, njech ßo na njo na poł rosrěsnjena zybla, w horzym popjelu poł spjeczena, położi. Też pschе swosabjenje ßo zyblowa juschka porucza. K temu ßo wschědnje schtyri zyble wosmu, kotrež ßo na drobne roskraja. Potom naßypaj na nje poł schalki warneje ßele a wostaj je něktore hodźiny w porzlinowym abo poschkleńczowanym ßudobju stejo, tak so ßo juschka wucźehnje. S poßlednischej ßebi, prjedy hacz do koża lehnycź dźesch, swosabjenje narybujesch a ßo juschzy pschi khachlach do koże sacźahnycź dasch. Schtóż móże zyblowu woń snjesć, móże ßebi ju też na nóz jako plestr naswjasacź Hižo sa něktore dny ßo polěpschenje pokasuje.

* (Semjerżenje.) Kalifornisku je 20. junija cźeżke semjerżenje domapytało. W Salinasu ßu ßo murje wjele kamjentnych twarjenjow rosschcźěpike, wuhenje ßo powalichu a wschě woknowe schkleńzy ßo puknychu. Tele twarjenja ßu tak ßylnje rostschaßene, so dyrbja je wottorhacź. Wobydlerjo ßo pschi semjerżenju do ßmjertneho stracha dachu. Mużojo, żony a dźěcźi s cźumpatych wobydlenjow na dróhu khwatachu, tola ßo nichtó njesrani. Město Tehuantepek je do zyła sapuscźene; jeho wobydlerjo w stanach pod hołym njebjom bydla. Semja ßo hischcźe pschezo cźumpa a rži.

* (Nan ßyna satsělił.) W Rönnebergu pola Nienburga jedyn nan ßwój revolwer rjedźesche, kotryż bě s kulkami natykany. Na dobo ßo revolwer spuschcźi a kulka pschejědźe jeho 10lětnemu ßynej psches wutrobno. Wbohe dźěcźo, kiž bě nanej pschi rjedźenju pschihladowało, sa něktore hodźiny w nanowymaj rukomaj wumrje. Nan je blisko wowrótnicź.

* Wotpalika je ßo w Lischkowom pola Inowrazlawa (w Pósnańskej) khěża, w kotrejž dwě ßwójbje bydleschtej. Dźěłacźeŕ Oberkiewicz, jeho żona a 10lětna dźowka ßo spalichu. Dźěłacźerjej Tabacźinskemu spalichu ßo tsi dźěcźi; starschej ßamaj cźeżke rany poczeŕpischtaj.

* S Kopenhagena w Danskej. Njedźelu wokoło połodnja sajědźe na pódlanskim dwórnischcźu Gjentofte Helsingórski spěschny cźah do tam stejazeho ludźazeho cźaha. Wóßom wosow bu rosbitych. 40 woßobow je morwych a 60 sranjenych. Dwaj pomoznej cźahaj morwych a sranjenych do tudomneje khorownje pschiwjeseschtej. — Po dalischich powjescźach pschi tym storku hnydom 33 woßobow żiwjenje shubi, mjes nimi bě 9 dźěcźi, a něktesi sranjeni hižo w nozy a nasajtra wumrjechu, pjecźo hižo na pucźu do Kopenhagena. W cźahu, na dwórnischcźu Gjentofte stejazym, bě wjele sozialdemokratiskich wolerjow s Kopenhagena, kiž běchu ßo na shromadny wulět podali. Wjetschina snjesboženych teho dla sozialdemokratiskim wólbnym towarstwam pschißłuscha. Wutrobu hnujaze napohlady pokasowachu ßo w Janowym wustawje, do kotrehoż běchu cźeła dowjesene, hdyż bě ßo powjesć wo tym njesbożu w mésce rosnjeßła. Cźeżkosranjenych je nětko 84 naliczenych. Lokomotiwiny wjednik cźaha, kotryż je pschijěł, praji, so je ßo jemn spinadło sarjekło a so je też sastanske snamjenja wopak srosymił.

* Pjekarjo budźeja pschichodnje hnydom njemlěte żito pjez, jele so ßo maschina jako trěbna wopokaże, kotruż staj Gusta Desoffi w Parisu a Oktave Avedyk w Brüsselu wunamakałoj a ßebi patentowacź dałoj. Wona sorno rosmjecźe a s dobom hotowe cźěsto wudźěła, kiž móże ßo hnydom do pjezy ßadźecź. Wbosy młynzy!

* (Rubjeżne mordaŕstwo.) W nozy 4. julija ßo w Piontek (w ruskej Pólskej) do wobydlenja pschekupza Innfeldta scheszczo sababjeni rubjeżnizy dobuchu, kotsiž Innfeldta a jeho żonu, we łożu leżazu, se żelesnej żerdźu psches hłowu pjerjechu. Innfeldtowa je sa něktore hodźiny wumrjeła; Innfeldt je drje żiwy, tola dokelž je cźeżko sranjeny, dwěluja na tym, so ßo jemu hischcźe żiwjenje sdźerżi. Rubjeżnizy ßu 1406 rublow hotowych pjenjes rubili a ßo potom shubili. Cźěkajazy pak ßu měschkej s 1005 rublemi panycź dali, kotryż po cźmje njejßu saßo namakacź móhli, tak so jich rubjeństwo jenoż 406 rublow wucźini.

* W Sjenocźenych statach je pschewulkeje horzoty dla psches tyßaz woßobow se ßkonzom sežahanych skhoriło. Wot 1. julija ßem je s nich 350 wumrjeło. Mrěcźe we wjele městach psches měru pschibjera.

Wußudźenja.

Sawniski ßud. Cźeladnik Hermann Kubsch s Delnjeje Kiny bě ßo 17. meje w Delnjokinjanskej korczmje s hospodarskim pomoznikom Scholtu s Małßez swadźicź pytał. So by ßo swady sminył, bě Scholta korczmu wopuschcźił. Kubsch pak je sa nim schoł a je do njeho na drósy s ruku storcźił a jeho s pschedeschcźnikom wjazy krócź na hłowu praßnył. Kubschej 20 hriwnow pjenjeżneho khostanja abo jastwo na 6 dnjow pschißudźichu.

K jastwu na dwaj měßazaj a jedyn tydźeń a k arrestej na tsi dny cźěßłu Kurta Riedela na Zidowje saßudźichu. Riedel bě 19. jun. pjany do wobydlenja ßwojeju starscheju ua Zidowje pschischoł a s nimaj, dokelž nochzyschtaj jemu jeho jěsdne koło dacź, swadźił. Pschi tym je ßwojeho nana sa ramjo shrabnył, se jstwy do komory storcźił, na łożo cźißnył, sa schiju dajił a s pjascźu do woblicza bił. Hdyż je nan wo pomoz wołał, je jeho ßyn hanił a jemu hrosył, so jeho sakole. Domowemu hospodarjej, pjekarjej Ludwigej, kotryż njekraßnikej kasasche, směrom bycź, je wón hrosył, so jemn schiju swinje, jeli so njeczini so po skhodże dele pschińdże. Wołajo, storkajo a wězy wokoło ßebje mjetajo je Riedel s tym tajku haru hnał, so ßo psched khěżu wulka cźrjóda ludźi sběża.

Dla kaženja domjazeho měra a cźesczeranjenja ma dźěłacźeŕ August Wolfermann se Suborniczki, dla skschiwdźenja a dla kaženja domjazeho měra hižo khostany, tsi njedźele jastwa wotpokucźicź. Wón je tamnischeho gmejnskeho pschedstejicźerja Nowaka w jeho wobydlenju hanił, a hdyż bě jemu tón kasał, so dyrbi jeho khěżu wopuschcźicź, bě wón w njej wostał, tak so běchu jeho dyrbjeli s mozu s njeje wuwjescź. Dale bě wón psched khěżu a też hischcźe w Bielez korczmje gmejnskemu pschedstejerjej cźescźranjaze wudma w pschitomnosczi něktrych hosczi nawdawał.

August Hämsch s Maleschez je pakostnik, psched kotrymž ßo ßamo jeho najbliżschi pschiwusni dosć hladacź njemóża. 24. haprleje wón w domje ßwojeho nana ßwojemu bratrej Khorli sacźny cźaßnik, 12 hriwnow hódny, krany. Dwaj tydźenjej jastwa jemu nadźijomnje pakosczenje wotwucźitej.

Dźěłacźeŕ Jan Rohark, dla kaženja měra wobskorżeny, njebě k wußudźenju pschischoł, hacz runje bě ßo s cźaßom k njemu skasał. Wobsamknu ßo, jeho k bliżschemu ßudźenju pschedwjesć dacź.

Kowaŕ Adolf Richter s Berthelsdorfa bě loni 23. haprleje pschekupzowej Rösikowej w Budestezach 3 zychi, 1 dźěcźazu koschlu a blachowu kupansku wanju, ßkużobnej holzy Fischerez 3 koschle, dale Klampflowej w Hajnizach żelesny hornz, sahrodnikej Pjetaschej we Wulkich Debßezach dwě kruwjazej dezy, hosczenzaŕzy Schmißowej w Budestezach 2 koschli, kupanske rubischczo a trenje, swudowjenej Kaufmannowej w Hajnizach blachowu wódnu khanu a Dworsakowej tam tofle a wołmjane schtrympy kranył. Wobskorżeneho, kotryż ßo wschěch tutych paduchstwow wusna, k jastwu na dwaj měßazaj a tsi njedźele saßudźichu.

Skórżbu dla kschiwdy wyschscheho hajnika Bluhma w Huszy pschecźiwo kublerjej Hilbjenzej w Hucźinje mějachu sa wróczenu, dokelž skórżbnik ani ßam njebě pschischoł, ani żaneho rěcźnika jako ßwojeho sastupjerja njebě póßłał.

Skórżba twarza Wollmanna w Njeßwacźidle pschecźiwo skótnemu wikowarjej Harnapej w Biskopizach ßo s wuwinowanjom wobskorżeneho skónczi.

(Zyrkwinske powjescźe hladaj w pschiłosy.)

Dobrowólne pschesadźowanje.

Po žadanju herbow žiwnoscźerja **Jana Ernsta Biesolda** w **Ssemichowje** maja žo leżomnoscźe, k jeho sawostajenstwu žłuschaze, jako:

1) khěžkarska žiwnoscź cźišło 14 wopalneho katastra, fol. 18 Ssemichowskich leżomnostnych knihow,
2) khěžna leżomnoscź cźišło 15 wopalneho katastra, fol. 19 Ssemichowskich leżomnostnych knihow,
3) pola fol. 37 tych samych leżomnostnych knihow,
4) pola fol. 19 Brěsowskich leżomnostnych knihow,

kotrež leżomnoscźe su žo bjes inventara wot wješnych grychtow hromadźe na 9795 hriwnow taksěrowake, s inventarom

pjatk 23. julija 1897 dopołdnja w 10 hodźinach

na městnje samym w Ssemichowje na pschesadźowanje pschedawacź.

Wschо dalsche je we wuwěscheńzy na tudomnej sudniskej tafli widźecź a pola wješneho sudnika Gnaucka w Ssemichowje shonicź.

W Budyschinje, 14. julija 1897.

Kralowske hamtske sudnistwo.
Kuntze. Brauer.

Dobrowólne pschesadźowanje.

Po namjecźe herbow korczmarja a khlamarja **Jana Nowaka** w **Maleschezach** a Madleny swudowjeneje Bróskez tam matej žo leżomnoscźi, k jeho sawostajenstwu žłuschazej, mjenujzy khěža fol. 8 pod cźišłom 77 wopalneho katastra leżaza, kotrejž su prawisna palenzpalenja, korczmarjenja a palenzoweho korczmarjenja spožczene, a pola fol. 32 leżomnostnych a hypothekskich knihow sa Hornje Maleschezy, kotrejž stej hromadźe wot wješnych grychtow na 6650 hriwnow taksěrowanej, kaž tež pólna leżomnoscź fol. 3 leżomnostnych a hypothekskich knihow sa Hornje Maleschezy, s połojzy k sawostajenstwu, s połojzy Madlenje swudowjenej Nowakowej žłuschaza, kotruž su wješne grychty na 375 hriwnow taksěrowake,

žrjedu 18. augusta 1897 dopołdnja w 10 hodźinach

na městnje samym w Maleschezach na pschesadźowanje pschedawacź.

Wschо dalsche je s wuwěscheńki w Sendźiz hoscźenzu w Maleschezach a na sudniskej deszy tu widźecź.

W Budyschinje, 9. julija 1897.

Kralowske hamtske sudnistwo.
Kuntze. Zabel.

Žnjowa awkzija.

W **Hněwšezach** pola Delnjeje Hórki maja žo bliżschu **žrjedu 21. julija dopołdnja w 9 hodźinach** stejate žně na polach Israelez kubła po sahonach na pschesadźowanje pschedawacź.

A. Starka, twarski mischtr
w Nowych Porschizach.

Awkzija.

Schtwórtk 22. julija dopołdnja wot 9 hodźin budźe žo žiwy a morwy inventar na **Raabez** kubłach w Zurizach na pschesadźowanje pschedawacź.

Khěža na pschedań.

Prjeczźcźehnjenja dla swoju nowonatwarjenu, pschi Njeswacźidliskim dwórnischczu leżazu, s 5 stwami, 3 komorami, pinzu, płokarnju, dźěkarnju, drjewjenzom, wulkej sadźenskej a sadowej sahrodu, hnydom sa kóždu žo pschihodźazu płacźisnu pschedam. Wopalna kassa něhdźe 7000 hr. wucźini. **Heinrich Dunsch.**

W **Hruboczizach** je žiwnoscź cźišło 2 s 15 kórzami na pschedań.

Wódny młyn w **Koblizach** pola Hodźija je 6 kórzami pola a łuki, s wutrajnej wodowej mozu a s jara žylnym khlěbpjecźenjom ma hnydom tunjo na pschedań wobsedźer **J. Kober** w Koblizach.

Woprawne
italske a minorkaske khapony
k plahowanju po 1 hriwnje pschedawa **A. Pětschka** w Khažowje.

Hoscźenz s rěsnistwom

s mažiwnymi twarjenjemi, njepožrědnje pschi schožeju leżazy, s wjazy dyžli 100 kórzami pola, łuki a kěža je semrjecźa dla płacźisny hódno na pschedań.

Swudowjena **Ladowa** w Lěskej pola Delnjeho Wujesda.

Ssuproschna ranza
je na pschedań w Holeschowje cźišło 13.

Dobry rjecźasnik abo cźahar je na pschedań w **Kišlizy** cźišło 26 pola Hucźiny.

Ssyno a wotawa s 58 jutrow łukow je hnydom na pschenajecźe na **Jamnowskim knjezim** dworje pola Klětneho.

Ssuscheny połcź punt po 70 np., pschi 5 puntach po 65 np., **swinjaze mjaso s brjucha** punt po 60 np., **wuschkrjeny łój** punt po 45 np., pschi 5 puntach po 40 np., **kołbasowy tuk** punt po 50 np., pschi 5 puntach po 45 np., tucźne **howjase mjaso** punt po 55 np., zyle tucźne po 50 np. porucza **G. Hildebrand**
na jerjowej haży.

Khěža se sahrodu, pschi schoseju a zyrkwinskim pucźu leżaza, je płacźisny hódno na pschedań. Dla swojeho dobreho leżenja by so wona sa kóždeho wikowarja a rjemjeślnika derje pschihodźiła. Dalsche je shonicź w **Hodźiju** cźišło 20.

Kacze jeja
najlěpscheje jendźelskeje druźiny su na pschedań
na **farje w Budyschinku.**

Wotewrjenje pjekarstwa.

Cźesczenym Sserbam w Budyschinje a wokolnosczi dowolam sebi, najpodwolnischo k wjedźenju dacź, so sym tu na **seminarskej drósy cźišło 1**

khlěbowu, zaltowu a tykanzowu pjekarnju

wotewrił. Budu so stajnje prózowacź, kaž w mojej prjedawschej pjekarni na hoschiz haży, wschitkim, kotsiž mje poczesczа, s dobrej a žłódnej tworu posłužecź.

S dobom k temu najpodwolnischu próstwu pschidam, mje tež w mojej nowej pjekarni dobrocźiwje podpjeracź chzycź.

W Budyschinje, 14. julija 1897.

S najwjetschim poczesczowanjom

Hermann Müller.

Dla wotbywanja wojerskeho swuczowanju budu wot 16. hacź do 29. julija jenoź w njewěstych hodźinach k rěczam.

Dr. Jencź, approb. subjazy lěkar.

Serbske towařstwo za Khwaćicy a wokolnosć

změje jutře njedźelu za tydźeń, **26. dźeń prażnika**, swoje měsačne posedźenje w Khwaćicach. Započatk popołdnju w 5 hodź.

Předsydstwo.

Do Rakez!

S tutym najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so ßym ßo w **Rakezach** jako **bětnař** saßydlił.

Cześćenych Sserbow Rakečanskich stron proschu, so bychu mi bětnařske dźěło pschiwobrocźili, lubju, so budu ßo prózowacź, so ßo s dobrym dźěłom, tunimi płaćiznami a spěschnym poßkuženjom dowěrjenja, kotrež ßo mi spožći, hódny wopokasam.

W Rakezach, 14. julija 1897.

Khorla Urban, bětnař.

Rakečanske serbske towařstwo „Lipa“

změje jutře njedźelu 18. prażnika popołdnju w 4 hodź. w Křižanec hosćencu swoje **měsačne posedźenje**, k kotremuž je knjez Kruža přednošk „Wunamakanje porclina, (podawk z časa Augusta Sylneho)“ dobroćiwje přilubił. Do posedźenja přećelniwje přeprošuje **předsydstwo.**

Krawskeho

hnydom do dźěła pyta **Jan Kranz** w Spytezach pola Hodźija.

15 hacź 20 muži

skałarjow a kamjenjećźeßarjow pschi wulkej mšdźe do trajneho, psches symu trajazeho dźěła pyta **Jan Locka** we Łupoj, pschedewsaćźel.

Pytam ßłužobne a hródźne dźowki a tajke k ßwinjom, gratmischtra, wotrocźkow, ßrěnkow, pohonczow a rólnych pohonczow, tscźakow, wolazych, dźěłaćźerske ßwójby a dójti pschi wyßokej mšdźe do tudomnych a Draždźanskich stron. **Schmidtowa** w Budyschinje na ßukelnskej haßy 24 po 1 schodźe.

Kowařskeho wuczobnika

pyta **Peschka** pschi drjewowych wikach.

Murjerjow a dźěłaćźerjow

pyta **A. Philipp,** murjeŕski mischtr w Sskonej Borschćźi.

Ssylneho pachoła a holzu se wßow pyta k 15. auguśtej **Khorla Rolle** na Moscźinskidróßy 14 delka w Starych Draždźanach.

✝

Sa wjele wopokasmow luboscźe a dźělbracźa pschi wumrjećźu a khowanju ßwojeho droheho dokonjaneho

knjesa kublerja Jana Skopa

w **Kschiwej Borschćźi,**

kaž tež sa bohate wupyschenje kaschćźa a sa pschewodźenje k poßlednjemu wotpočźinkej praja s tutym najwutrobnischi dźak

žarowazy sawostajeni.

Wutrobny dźak.

Sso wrócźiwschi wot rowa ßwojeje lubeje macźerje hnuje naß, wschitkim tym, kotsiž ßu jeje kaschcź s kwětkami tak bohacźe pyschili a ju s luboscźu k rowu pschewodźeli, ßwój hłubokosaćźuty dźak wuprajicź. Woßebity dźak pak ßłuscha wyßokodostojnemu knjesej fararjej Gólczej sa jeho troschtowanske ßkowa pschi cźělnym prědowanju, kaž tež knjesej kantorej Rjelzy sa posběhowazy spěw, kotryž je ßwoje dźěcźi tak rucźe nawucźił a skónczńje žónskemu towařstwu w Rakezach sa wulku wopokasanu luboscź. Bóh luby Knjes sapłacź wschěm jich wopornjwoscź.

W Rakezach, pohrjebny dźeń 1897.

Micźkez žarowaza ßwójba.

Njesapomniczka

na row naschcje lubeje dźowki, cźeßneje młodeje holcźki,

Hanki Marki Domaschkez

s Lěskeje pola Wóßlinka;

k dopomnjecźu jejneho ßmjertneho dnja 17. julija 1896.

Ty droha luba dźowcźicźka,
Dźenß lěto ßy ty wot naß schka;
Duž k twojom' rowej pschińdźemy
A pytamy troscht wutroby,
Tam hladajo, hdźež sbožowna
Ssy pola ßwojoh' Jesußa.

Ty naschc dźěcźo jenicźke
Kaž róžicźka nam kcźejesche.
We wěrje, hnadźe, mudroscźi
Dźeń wote dnja ßo dospokni,
A sahe pschińdźe k Jesußej
We luboscźi najßwěrnischej.

Nam spěwacź rjane khěrluschc,
Bě twoje kraßne wjeßele,
Kaž domach tak we ßwjatnizy
We nutrnoscźi wutroby:
Nětk saspěwasch tam horjekach
Sswój psalm we Božich njebjeßach.

Kak srudna bě naj' wutroba,
Hdyž cźerpjenje ßo sapocza;
Kak saspěwachmy s tobu też:
„Cźiń so mnu, Knjeże, kaž ty chzesch“.
A ty tak cźicha, scźerpliwa
Na Jesußa naß pokasa.

To bě dźeń njesapomnity,
Hdyž je nasch ßwěrny duchowny
Cźe domach konfirmirowak
Cźi domach ßwjatu spowjedź dak,
A starschi, kmótsja, pschecźeljo
Cźe wobdawachu spěwajo.

A twoja khoroscź pschibjera,
Dźeń wote dnja bu hubjenscha;
Ty proschesche: ach, wsmi mje dom,
Mój Jesußo se ßmilenjom,
A prajesche też starschimaj:
Ach, popschejcźe mi Boži raj!

Twój kónz bě sbóžny, najrjenschi,
Twój pohrjeb w ßwjatej rjanoscźi.
Schtó rachnuje te wěnzy wschě,
Te palmy, kschiże, róžicźki,
Te modlitwy a khěrluschc,
Hdyž saspěwachu: Puschcźe mje!

Kak rěcźesche knjes duchowny,
Nam s wutroby do wutroby,
So ßylsam mjesu stajachmy
A troschtowani prajachmy:
Knjes je ju khwilku wot naß wsak,
So by ju wěcźnje saß' nam dak.

Nětk pyschi wjele róžicźkow
Žno lěto dźenß twój luby row,
Ty lěto dźenß ßy wsata nam,
My pak ßmy bliżschi njebjeßam.
Njech twoje cźěło cźischc spi,
Dóńž stanje k sbóžnej kraßnoscźi.

Měj dźak sa wschitku radoscź ty,
Kiž stajnje cźiniła nam ßy.
Njech twoja duscha Jesußa
We wěcźnym ßwětle wohlada.
Wón wjedź naß psches tón seńsći kraj
A daj nam wschitkim tam ßwój raj!

W Lěskej, 17. julija 1897.

Srudni sawostajeni.

(K temu cźišku pschiłoha.)

Pschiłoha k czišłu 29 Serbskich Nowin.

Ssobotu 17. julija 1897.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smėje 5. njedželu po ſwj. Trojizy rano w 7 hodž. farař Räda ſerbſku ſpowjednu rėčž, 1/2 9 hodžin diakonus Sarjenk ſerbſke a w 10 hodž. němſke prědowanje.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi**: Jan August Schmidt, fabrikař na Židowje, ſ Hanu Amaliu Fahlandtez tam. — Khorla Alfred Böcke, fabrikař na Židowje, ſ Hanu Marju Steglichez tam. — Gustav Max Stiebitz, fabrikař na Židowje, ſ Hanu Marju Horſchkez tam. — Jan August Hapacz, cžėßla w Sſkonej Borſchcži, ſ Lenu Auguſtu Domſchez we Wulkim Wjelkowje. — Khorla August Gnauck, hoſpodarſki pomoznik na Lubjenzu, ſ Emiliu Emmu Lejnertez ſ Nadžanez. — Jan August Dreßler, kubleŕ w Dobroſchezach, ſ Emmu Selmu Beerez w Bobolzach.

W **katholſkej zyrkwi**: Emil Ota Linke, džėlacžeŕ, ſ Hanu Měſcherjez. — Otokar Jeřábek, fabrikſki džėlacžeŕ w Budeſtezach, ſ Khatu Hartigez.

Křćenl:

W **Michalskej zyrkwi**: Ota Pawol, Jana Bohaboja Bjenady, žiwnoſcžerja w Jeńkezach, ß. — Jan Richard, Jana Auguſta Wowrika, wobhdlerja a ſkakarja w Dobruſchi, ß. — Jan Hermann, Jana Handrija Hilsberga, palerja w Delnjej Kinje, ß. — Ernſt Ota, Khorle Auguſta Scholty, žiwnoſcžerja w Wownjowje, ß. — Martha Emma, Handrija Měrſcha, žiwnoſcžerja a cžėßle na Židowje, dž. — Khryſtiana, Handrija Hanika, pohoncža w Malym Wjelkowje, dž.

W **katholſkej zyrkwi**: Hana Frida, Wylema Pawoła Joſefa Hübnera, krawza, ß. — Jan Benno, Mikławſcha Budera, džėlacžerja, ß. — Jadwiga Hilža, Antona Jaroſcha, pjekarja w Dźěchorjezach, dž.

Zemrjeół:

Džeń 9. julija: Pětr Auguſt, Jana Mětka, wobhdlerja a džėlacžerja na Židowje, ß., 1 l. 5 m. 16 d. — 12. Guſtav Ota, Guſtava Ernſta Matſka, wobhdlerja a fabrikarja na Židowje, ß., 4 m. 24 d. — 13. Hana Margaretha, Khorle Pawola Domſchki, rėſniſkeho miſchtra, dž., 1 m. 22 d. —

Zyrkwinſke powjeſcže ſ Budeſtez.

5. njedželu po ſwj. Trojizy smėje farař Mroſak rano w 7 hodžinach ſerbſku ſpowjedž, dopoldnja w 8 hodžinach ſerbſke a 3/4 10 hodž němſke prědowanje.

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyſchinje: 4954 měchow.	W Budyſchinje 10. julija 1897				W Lubiju 15. julija 1897			
	wot		hacž		wot		hacž	
	hr	np.	hr.	np	hr.	np.	hr.	np.
Pſchenża běła	8	24	8	41	8	—	8	24
" žołta	7	82	7	94	7	50	7	79
Rožka	5	50	5	56	5	25	5	47
Jeczmjen	6	43	6	50	5	83	6	40
Wowß	6	80	7	40	6	40	6	80
Hroch	7	22	11	12	8	20	9	17
Woka	7	78	8	33	6	50	7	75
Jahły	13	—	15	—	12	—	14	—
Hejduſchka	15	—	16	—	13	50	14	—
Běrny	2	20	3	10	2	20	2	80
Butra 1 kilogr.	2	—	2	40	2	—	2	30
Pſchenična muka 50 "	7	75	16	50	—	—	—	—
Rżana muka 50 "	7	25	11	—	—	—	—	—
Ssyno 50 "	2	80	3	40	2	40	3	10
Ssłoma 600 "	16	—	17	—	16	—	17	—
Proßata 742 ſchtuk, ſchtuka	10	—	20	—	—	—	—	—
Pſchenične wotruby	4	25	5	25	—	—	—	—
Rżane wotruby	4	75	5	75	—	—	—	—

50 kilogr.

W Budyſchinje płaczeſche: kórz pſchenży (běła) po 170 puntach 14 hr. — np. hacž 14 hr. 29 np., žołta 13 hr. 29 np. hacž 13 hr. 49 np., kórz rožki po 160 puntach 8 hr. 60 np., hacž 8 hr. 89 np, kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. — np. hacž 9 hr 10 np.

Na Burſy w Budyſchinje pſchenża (běła) wot 8 hr. 3 np. hacž 8 hr. 9 np., pſchenża (žołta) wot 7 hr. 75 np hacž 7 hr. 79 np., rožka wot 5 hr. 38 np. hacž 5 hr. 50 np., jeczmjeń wot 6 hr. 38 np. hacž 6 hr. 75 np., wowß wot 6 hr. 88 np. hacž 7 hr. — np.

Draždžanſke mjaßowe płaczišny: Howjada 1. družiny 58—60 hr., 2. družiny 52—56 hr. 3. družiny 45—55 po 100 punt. rėſneje wahi. Žiwe najlėpſche krajne ſwinje 42—44 hr. po 100 puntach. Cželata 50—60 hr., po 100 puntach mjaßoweje płaczišny.

Wjedro w **Londonje** 16. julija: Rjane.

Union-kognak

po wſchėch płaczišnach dostacž

pola **Schieſchki** a **Rjeczki.**

Poßleſchczowe tkaniny, wupjerki, meblowy köper, draſtny katun, módroczišchcž

w najnowſchich muſtrach porucža tunjo

M. Gottwald

pſchi mjaßnym torhoſchczu.

Franz Marſchner

czaßnikař w Budyſchinje

czo. 9 na boßatej haßy czo. 9

ßwój ſklad **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczaſow** dobroczišiwemu wobkedžbowanju porucža.

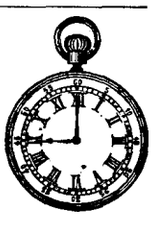

Kódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczišny.

Porjedženje dobre a tunje.

Pſchiſpomnjenje: Rėczu **ſerbſki.**

Heinrich Mohr,

ſchewſki miſchtr w **Budyſchinje**

na ſzukelnſkej haßy 14

porucža ßwój wulki ſklad **ſapinanſkich, ſchnórowanſkich a czahanſkich ſtupnjow** ſ bruneje a czorneje kože, ſergy a płata, **puczowanſkich, ſportſkich a kołojėjdnych ſtupnjow** ſ kožanymi a gumijowymi póduſchemi we wſchėch barbach, ſararjowe Kneippowe, Amberggſke a zefirſke ſandale, kaž tež wſchė pomyßlnje mózne družiny **ſtupnjow** a **ſchkórnjow** ſa muzſkich, žónſke a džėczi po ſnatych tunich płaczišnach.

Po měrje wubjernje ſzedžaze wobucže ſa krótki czaß ſeſchiju.

Koßzy, ſzerpy, tóczne kamjenje, brußzy, grotowe plecženje

k wobhrodženju a **kalaczkaty grot, rólowe płachty a khachlowe rėbliki, wódne kótła a pónowje, dezimalne wahi, taflojte a butrowe wahi, punty, hnojowe widła, łopacże, rjeczaſy, hoſdže, żeleſne hrabje**

porucža pſchezo po najtuniſchej płaczišnje pſchedawarnja żeleſnych tworow

Gotthardа Behrendſa

w Budyſchinje

pſchi ſerbſkich hrjebjach czišłlo 10.

K wuſzywej poruczam w najlėpſchej derje ſkhadžazej tworje tunjo **hróch, woku, hoborſki kolij, połdołhi kolij, hejduſch, żonop.**

Paul Schulze

pſchedawarnja žita a piznych tworow

18 pſchi žitnych wikach 18.

Koßaty Walther pschi žitnych wikach cžißło 7.

Jerje wulke a tucžne, mandl po 65, 90 a 100 np., schtuku po 2 hacž 9 np.

Syrup ßłódki kaž měd, punt po 20 np. **Syrup jara** ßłódki po 16 np. a woßebje 1. družinu jara tunjo punt po 10 np.

Margarinu tak rjanu kaž butru punt po 70 hacž 80 np.

Jědźny tuk jara rjany a dobry, punt po 50 np., pschi 5 puntuch po 47 np.

Rajß punt po 13, 16, 18, 20 hacž 30 np., kaž tež

hróch, jahły, buny, ßoki a łamane nudle

po tunich płacźisnach porucža

Ad. Rämsch pschi butrowych wikach.

Zacherlin

spodźiwnje skutkuje! Wón mori, kaž žadyn druhi ßrědk, s wěstosczu a rucže kóždu družinu schkódnych pschekaßanzow, woßebje mole, tkhi, schwoby, muchi, schczónwy, njerodź na domjazych skoczatach a ßo teho dla wot milijonow wotebjerarjow khwali a pyta. Jeho snamjenja ßu: 1. sasyglowana blescha, 2. mjeno „Zacherl".

W **Budyschinje** pola kk. Měrschez bratrow naßlědnika, Jana Skopa,
= = = k. Oty Engerta,
= = = = Straucha a Koldy,
= = = = Pawoła Hofmanna,
= = = = Richarda Neumana,
= = = = Emila Měrscha,
= = = = Raaka a Kunatha,
= **Barcze** = = C. A. Lukascha,
= **Biskopizach** = = Pawoła Schockarta,
= = = = Alfreda Böhmy,
= **Bukezach** = = Herm. Kschižanka,
= **Ketlizach** = = Pawoła Mikela,
= **Wjasońzy** = = E. Ferd. Lehmanna,
= = = = Aug. Schwera,
= **Wojerezach** = = A. W. Knichale naßlěd.,
= **Wósporku** = = E. M. Klaussa.

Turkowske ßlowki

nowy płód w měchach, kaschczikach a po wasy ßu tunjo dostacź pola

Moritza Mjeŕwy

pschi mjaßowym torhoschczu.

Destillazija likěrow po starych tunich płacźisnach.

Parny rěsak Tr. Holbjana,

twarskeho mischtra w **Budyschinje**

s napschecza piwaŕnje na Nowosalzskej drósy a na dwórnischczowej drósy 10,

porucža **hranite drjewa, deski, łaty,** kaž tež hotowe **schpundowanja, schiudźelowe deski** a **wotrěski** we wschěch swuczenych dołhosczach a tołstosczach.

Schtóž ßebi dobre, trajne **stupnje** a **schkórnje** žada, njech stupnjowy a cžrijowy skład **Emila Indingera** na jerjowej haßy 6 wopyta.

Pschedawanske městno ßobotu a njedźelu na bohatej haßy 3 s napschecza pósta.

Ssmolerjez knihicźischczeŕnja

w Budyschinje w ßerbskim domje

knihi, sliczbowanja, visitne a **pscheproscheńske khartki, sastojnske formulary, wustawki, blidne spěwy** atd. atd. we wschěch rěczach derje a tunjo cźischcźi.

„Brennabor"

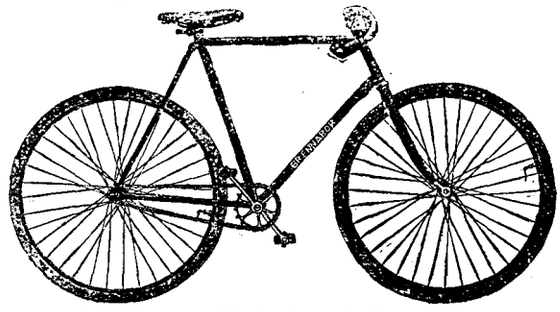

je mjeno najlěpscheho němskeho koła.

Njedosczehnjene w lohkim běhu a dźerženju.

Wuczba darmo. Wschě dźěle k jěsdnemu kołu tunjo pola **Richarda Hausdinga** w Rakezach.

Ssłódke palenzy

liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.

porucža **Moritz Mjeŕwa** pódla Pětrowskeje zyrkwje.

Destillazija snatych dobrych palenzow po starych tunich płacźisnach.

Khofej! je tunschi,

ßyry: punt po 90, 100, 110, 120 hacž 130 np.,

paleny: punt po 120, 140, 150, 160, 180 hacž 200 np.

pola **Khorle Noacka** na žitnej haßy.

Dr. Roeberowy

woßazy wolij,

najwěscźischi ßrědk k sahnaczu pschekaßanzow, jako woßow, czělczkow, muchow atd., cźiscze njeschkódny skotej. Jenož woprawny dostacź w **Germania-drogowni**

dr. C. Roebera

na bohatej haßy.

Kóslaze kóžki

kupuje pschezo po najwjetschich płacźisnach

Heinrich Lange

pschi žitnych wikach.

Wósk a wóskowy twar

kupuje **Bjedrich Lieber**

mydłaŕnja na ßerbskej haßy 5.

Nowe polnojerje

po kopach a jenotliwje tunjo porucza

Carl Noack

na žitnej haßy.

Dobre

4 np.=zigary

(zigary ſ dźerku)

běle ßo palaze a derje ßłodźaze

100 ſcht. po 3 mk. 20 np.,
25 = = 85 np.,
6 = = 20 np.,

pſchi wotewſaczu 300 ſchtuk po poſcze franko ſczele

Carl Noack

na žitnej haßy.

Rózowy likěr czeŕwjeny liter po 70 np.,
vanillowy likěr = liter po 70 np.,
dwójny korwejdowy běły = 70 =
ingberowy likěr běły liter po 70 =
pommeranzowy bruny = = 50 =
žoltkoſelowy = = = 50 =
jakorzowy = = = 50 =
ſchwajzarſki likěr = = = 60 =
perſiko czeŕwjeny = = = 50 =
wiſchnjowy = = = = 60 =
prußnizowy = = = = 60 =
malenowy = = = = 60 =
nalikowy = = = = 50 =
zytronowy žołty = = = 50 =
jatroſelowy (lěßny miſchtyr) ſeleny liter po 70 =
mjatwiczkowy běły = = 50 =
jednory korwejdowy = = 50 =
woprawdźity žitny = 60 a 70 =
cziſty palenz liter po 30 =
rum = = 80 =

po cžwizach a wjetſchich bleſchach tuńſcho.

Carl Noack

na žitnej haßy.

Wſchu

moleŕſku a murjeŕſku

potrjebu, jako
barbu,
lak,
barbicže,
klij,
ſchellak,
polituru,
ſchablony,
lineale,
firniß,
terpentin

porucza tunjo

Germanija=drogownja

dr. **C. Roebera**

na bohatej haßy.

Wubjerne, ſ tukom kipjaze nowe

połne jerje

je doſtał a porucza po tunach, kopach a jenotliwje nanajtuńſcho

Guſtav Küttner

w Budyſchinje na ßerbſkej haßy 10.

Tunjo!

Paleny khoſej

punt po 100, 120 hacž do 200 np. jara derje ßłodźazy porucza

C. F. Dietrich

na jerjowej haßy 3.

Woprawdźity holandſki

kakao

najlěpſchu družinu ßwěta, płaczišny hódno porucza

Gustav Küttner

10 na ßerbſkej haßy 10.

Jeniczka pſchedawaŕnja ſa Budyſchin a wokolnoſcž.

Wažne

ſa ratarjow a mlokaŕnje

dr. Roeberowy

butrowy pólver.

S nim ßo butra ſpěſchniſcho a doſpołniſcho wudźěła, ſ nim ßo jej w kóždym cžaßu prawa barba, dobry ßłód, dlěſche dźerženje a po tajkim wjetſcha kupowanſka hódnoſcž da. Duž njedyrbjako bjes njeje žane burſke hoſpodarſtwo, byrnjež było najmjeńſche, byc.

Jenož woprawny doſtacž pola wunamakarja.

Germania=drogownja

dr. **Roebera**

w Budyſchinje na bohatej haßy ſ napſchecža winoweje ficže.

Tuni

derje ßłodźazy

khoſej,

paleny:

punt po 100, 120, 140 a 160 np.,

dobry ßyry:

punt po 80, 100, 120 a 130 np.

porucza

Herm. Kunack

na bohatej haßy

pódla póſta.

Wina

w ſnatej dobroſczi w bohatym wubjerku po poměrnych płaczišnach porucza

Guſtav Küttner,

winowa pſchedawaŕnja a korczma

10 na ßerbſkej haßy 10,

5 dalokoreczak 5.

Płaczišnowe ſapißy ßo poſkicžeja.

Sa korczmarjow a ſaßopſchedawarjow woßebity rabatt.

Zement,

ſtajnje czerſtwy

po 1/1, 1/2 a 1/4 tunach,

gyps,

wſchě barby,

lak,

barbu k barbjenju ſchpundowanja,

ruczе ſkhnyjazu,

karbolineum,

maſchinſki wolij,

firniß,

terpentinowy wolij atd.,

barbicže

poručatej tunjo

Strauch & Kolde

na kamjeńtnej haßy 3.

Wubjernu czerſtwu, ßuſchenu,

rheinſku haſchu (lachs),

ff. czerſtwe ßuſchene ſpikowane

wuhory,

wubjernu aſtrachanſku

jikru (kaviar),

najlěpſche **Kielſke tuczne büklinki, Kielſke ſprotty,**

Hanſaſke pjeczene jerje,

wubjerna delikateßa, jeniczke pſchedawanje w Budyſkim wokrjeżu,

wuhora w želeju,

haſchu w želeju.

narańſchomórſke tuczne jerje,

delik. jerje bjes koſczikow w wſchelakich juſchkach atd. atd.

je ſ czerſtwej poßykku doſtał a tunjo porucza

Gustav Küttner,

winowa a delikateßowa pſchedawaŕnja winownja a ßuědaŕnja

10 na ßerbſkej haßy 10,

na rózku hauenſteinſkeje haßy

telefon czišło 5.

Howjaſe, konjaze,

czelaze a **wowcze kože** kaž tež **wowczu wołmu** pſchezo po najwyſchſchich płaczišnach kupuje

Heinrich Lange

pſchi žitnych wikach njedaloko ßerbſkeje katholſkeje zyrkwje.

Ruczne woſyczki

derje dźěłane, ßym ſ jeneje fabriki po tunjej płaczišnje na pſchedań doſtał.

A. M. Bartuſch

na Židowje.

Max Udich

w **Budyſchinje**

14 na bohatej haßy 14.

So bych městno ſa ſymſki ſklad doſtał, pſchedawam wot nětka **létnje ſwjerſchniki, mužaze a pacholaze wobleczenja** po kóždej ßo pſchihodźazej płaczišnje. Schtóž chze **derje** a **tunjo** kupowacž, njech tule ſkładnoſcž njeſkomdźi. — Poßkuženje krucže ſprawne. **Draſtu po měrje** ſ rukowanjom ſa dobre ßedženje a woßebne dźěło po najtuńſchej płaczišnje ſchiju.

Max Udich,

krawſki miſchtr

w Budyſchinje

14 na bohatej haßy 14.

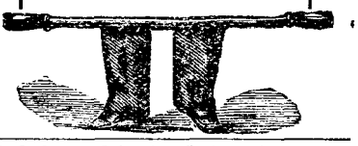

Schórzuchi ſ czelazeje koże

porucza po tunich płaczišnach

Heinrich Lange

pſchi žitnych wikach.

Derje dźěłane **ſofy** a **matrazy** porucza tunjo **E. Schubert,** tapezěrař a ßedłaŕſki miſchtr na jerjowej haßy.

Pſchedawanje a porjedźenje

wſchěch družinow **cžaßnikow.**

Płaczišny najtuńſcho a rukowanje na dwě lěcže.

Guſtav Mager, cžaßnikaŕ

11 na ßerbſkej haßy 11

pſchi ſtarych kaſarmach.

Proßata na pſchedań.

Proßata běleje Yorkſhirſkeje a tež cžornopißaneje Berkſhirſkeje raßy, kotrež ßo jara lohko wukormja, ßu pſchezo po cžaßej pſchimjerjenych niſkich płaczišnach na pſchedań na knježimaj dworomaj w **Budyſchinku** a **Pſchiwoczizach.**

Czerſtwy tuczny **howjaſy a ßwinjazy brjuch** punt po 50 np., **ßuſcheny ßwinjazy brjuch** punt po 60 np., **kołbaßowy tuk** punt po 40 np., druhu družinu dobreje kołbaßy punt po 50 np. porucza

Otto Pötſchke

na žitnej haßy.

Schmidt & Gottschalk,

pjenjeżny bank

pschi mjaßowym torhoschczu
czißło 14|16 w Budyschinje.

Meble

ßo nětko ſ najwjetſchim dobytkom a **najtuniſcho njepoßrědnje** kupuja

ſ fabriki Guſtava Zichnera

w jeho khlamach na ſeminarſkej dróſy 8, a w jeho fabrizy na běleńſkej dróſy 7.

Najwjetſchi ſkład zykeje wokolnoſcże molowanych meblow, kaž tež woprawnych najjednoriſcheho hacž do najwoßebniſcheho wuwjedżenja.

Placźiſny molowanych meblow:

draſtne khamory	hižo po	17	mk.	—	np.,	**kuchińſke khamory**	hižo po	15	mk.	—	np.,
vertiko	= =	28	=	—	=	**kuchińſke blida**	= =	8	=	—	=
łoża	= =	10	=	50	=	**kuchińſke ſtoły**	= =	2	=	50	=
kommody	= =	18	=	—	=	**ſofy**	= =	35	=	—	=
nózne khamorczki	= =	11	=	—	=	**matrazy**	= =	22	=	—	=
nózne blidka	= =	5	=	—	=	**ſtoły**	= =	2	=	50	=
myjne blidka	= =	12	=	—	=	**ſofowe ſchpihele**	= =	3	=	—	=
wuczahanſke blida molowane a poléř	= =	18	=	—	=	**ſtołpne pſchihele**	= =	11	=	—	=
$^6/_4$ **blida** ſ draſchlowymi nohami	= =	8	=	—	=	**trumowy,** woprawne a połwoprawne	= =	58	=	—	=
jědźne blida	= =	14	=	—	=						

Pódla teho ßwój ſkład **gardinowych żerdźow, roſettow** a wſchelakorych **galantrijowych tworow** po wurjadnje tunich placźiſnach poručam a proſchu pſchi potrjebja dobroczińwje na mnje dźiwacź.

Wobhladanje je kóždy czaß dowolene. — Hódnym ludźom ßo dowoli, po dźělbach placźicź.

Schtóž chze

ßłomjane kłobuki

jara tunjo a w wulkim wubjerku,

kłobuki a mězy

woprawdźe dobre a tunje, po ženje njeßłyſchanych tunich placźiſnach nakupicź, njech ßo poda do ſpezialnych khlamow

F. Trulleya

na ſchuleŕſku haßu 7 pſchi tórmje,

hdźež ßo pſchi najtuniſchich placźiſnach najwjetſchi wubjerk we wſchěch nowoſcźach lětneho czaßa

w zylindrowych, hońtwjeŕſkich, filzowych a ßłomjanych

kłobukach

poſkicźa. Teho runja

kołojěſdne, pohonczaze, njedźelſke a wſchědnjaze

mězy

hólczaze kłobuki	po	**75 np.,**
mużaze kłobuki	=	**1 hr.,**
zylindrowe kłobuki	=	**3 hr.,**
hólczaze mězy	=	**30 np.,**
dźěłaczeŕſke mězy	=	**40 np.,**
žiđźane mużaze mězy	=	**1 hr.,**

Hacž do najwoßebniſchich druźinow.

Wupſchedawanje.

Dla **pſchepoloženja pſchedawarńje ßwój wulki ſkład**

mužazeje, žonjazeje a dźěcźazeje draſty

po placźiſnje khětro ponižił

a ſ tym žadnje **pſchihódnu ſkładnoſcź k tunjemu** kupowanju poſkicźam.

Na dźělbu žonjazych żaketow a deſchcźnych mantlow woßebje kedźbliwe cźinju.

H. Horn,

draſtowa fabrika.

Winſki cźrijowy ſkład.

Wulki wubjerk mužazych, žonjazych a dźěcźazych ſchkórnjow a ſtupnjow po tunich placźiſnach poručza

Emma Friſch

na kamjeńtnej haßy 15 pódla hoſcźenza ſłoteje króny.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjeʼc knihićišćeŕnje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 30. **Sobotu 24. julija 1897.** **Lětnik 56.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Sa 70lětne narodniny krala Alberta, pschichodne lěto 23. haprleje swjećomne, a sa jeho 25lětny knjeżeŕstwowy jubilej, nasymu so smějazy, so hižo we wschej cźichoscźi pschihoty cźinja. Hłowna wažnosć so na 25lětny knjeżeŕstwowy jubilej położi. Wobaj dnjej budźetaj so po zykej Sakskej wulzyschnje swjecźicź a też we wukraju wonaj kedźbliwosć na so wobrocźitaj.

— Po wotpalenju Draždźanskeje kschižneje zyrkwje a Zwickawskich kasarmow so bojachu, so so pschichodnje dźěl pschinoschkow k wopalnej kašy njebudźe wjazy spuschcźicź móz. Kaž je nětko znate, je pak samoženje wopalneje kašy tak wulke, so so też pschi druhej lětnjej termiji dotalny dźěl pschinoschka spuschcźi.

— Khěžor Wylem, kotryž njedźiwajzy swojeho wócźkoweho sranjenja swoje pućowanje po poknóznym morju njeje pschetorhnył, je sławneho wocźneho lěkarja, bayerskeho wójwodu Khorlu Theodora, k sebi pscheproseł. Tutón je khěžorowu ranu sa njestraschnu spóznał; tola wěscźoscźe dla je wón na khěžorowej łódźi wostał a budźe khěžora na jeho dalschim pucźowanju pschewodźecź.

Wójwoda Khorla Theodor hižo wjele lět na najwobschěrnische waschnje lěkari. Wón wschědnje khorych pschijima, kotsiž k njemu njepscheschtawajzy se wschěch ludowych worschtow pschikhadźeja. Wosebje burjo se wschěch stron Bayerskeje pola njeho radu a pomoz pytaja. Duž je wójwoda, kotryž kóždeho darmo hoji, po zykym kraju znaty a lubowany. Wóndano jena žona s hór do wójwodoweje kliniki pschińdźe a na khěžinym khodźe na wjerchowskeho lěkarja cźakasche. Hdyž tutón se swojeje jstwy stupiwschi po skhodźe horje khwatasche, žona sa nim sawoła: „Wójwoda, počakaj kusk!“ Wjeselе so smějo wójwoda sasta, woprascha so burowku, schto sebi žada, a ju hnydom do lěkarskeho pschepytanja wsa.

— Nowy bursowy sakoń njeje, kaž běchu so ratarjo nadźeli, samohł, spadowanje žitnych płacźisnow sadźerżecź. Swjask ratarjow je teho dla khěžorstwowemu knjeżeŕstwu najetowak, so by so sa cźaš 6 njedźel sakasało, wukrajne žito do Němzow wosyłacź. Tale sakasnja dyrbjała sašo s mozy stupicź, hdy bychu tukrajne žitne płacźisny wyšokosć, prjedy postajomnu, dozpike. Hdy by so hodźiło, tónle namjet wuwjesć, bychu drje so nětcźische woprawdźe pschenišne žitne płacźisny troschku horje sehnałe. Swjask ratarjow dyrbjał pak sam wjedźecź, so so knjeżeŕstwo dla wobstejazych wikowanskich wucźinjenjow s jeho namjetom njemóže nakładowacź. Wjele nusnische by było, so by so knjeżeŕstwu dobra rada dała, kak by móžno było, žitne wikowanje do praweje kolije swjesć a sapisanje a wosjewjenje płacźisnow srjadowacź.

Knjeżeŕstwo je so hnydom wo namjecźe swjaska ratarjow rossudźiło. Wone je jón s krótka sacźišło, dokelž jón wobstejaze wikowanske wucźinjenja njedowola.

— So žitni wikowarjo žitne płacźisny njewosjewja, nanajnjelubšche waschnje pjekarjo sacźuwaju. Konserwatiwna Barlinska pjekarska jednota „Germania“, kotraž 800 sobustawow liczi, je nětko wobsamkła, runje kaž Barlinska pjekarska jednota „Concordia“, mukowu bursu sałożicź. Shromadźisny mukoweje bursy sméja so tydźeńšzy dwójzy w jednocźinym domje. Jednocźine bursowe pschedsydstwo mukowe płacźisny, je swěru pruhowawschi, dwójzy sa tydźeń wosjewi. Pjekarjo měnja, so so s tym njedostatkej hamtskeho wosjewjenja žitnych a mukowych płacźisnow wotpomha, a so budźe mózno, na tajke waschnje wo mukowym wikowanju kontrolu wjesć, kotrejež po samknjenju produktoweje bursy wjazy njeje.

— Sa powjetschenje němskeho wójnskeho kłódźstwa je s Miquel, naměstny president pruskeho ministerstwa, pschi hosćinje rěcźał, kotraž měješe so w Solingenje pschi wotewrjenju Remscheidsko-Solingenskeje želesnizy. Wón praji, so Němska njeje wjazy snutskowny kraj Europy, ale so je na morjo pokasana, a k temu wona nusne sredki, to rěka, wójnske kłódźe trjeba. Miquel po tajkim khěžorowym kłódźstwowym planam pschihłosuje a ma jako snajeŕ němskich finanzow sa to, so móže Němska pjenježne wopory sa powjetschenje kłódźstwa snjesć. Pjenjes, k temu trěbny, něhdźe 500 milijonow hriwnow wucźini.

— Sozialdemokratojo su hižo wospjet se swojimi sastojnikami srudne nashonjenja cźinili. Tele dny su w Barlinje sašo jeneho swojich dowěrnikow, klobukarja Kempu, poliziji pschepodacź dyrbjeli, dokelž je tutón jako pokładnik sozialdemokratiskeho podpjeranskeho towarstwa 10,000 hriwnow pschekschiwił. Pschi njenadźitej reviziji so pschekschiwjenje wušlědźi a so statnemu rěźnistwu wosjewi, kotrež potom Kempu sajecź da. Sozialdemokratiske podpjeranske towarstwo je w poslednim cźasu wospjet njesboże měło. Khětry dźěl towarstwoweho samoženja, něhdźe 500,000 hriwnow, bě so w sozialdemokratiskej towarstwowej klobukarni sałożiło, w kotrejž wjele stow dźěłacźerjow a dźěłacźerkow dźěłasche. Na klobuki s kontrolskim znamjenjom, kotrychž so w prjedawschich lětach wjele rospscheda, dźěłacźerjo w poslednim cźasu s zyła wjazy njedźiwachu, tak so dyrbjesche klobukarnja dźěłacź pschestacź. Klobukarnja je so jenej Barlinskej firmje sa 80,000 hriwnow pschedała; wjetschi dźěl pjenjes, kotrež je podpjeranske towarstwo sa nju woprowało, maja sa shubjeny.

— Sozialdemokratojo też želesniskim dźěłacźerjam a sastojnikam swoje pasle powlakuja. Ssu hižo tak daloko pschischli, so su sozialdemokratiski swjask želesniskich dźěłacźerjow sałożili. Dołhe žiwjenje pak drje tónle swjask njesměje. Kralowska želesniska direkzija w Barlinje je swojim sastojnikam a dźěłacźerjam sakasała, k sozialdemokratiskemu swjaskej pschistupicź, dokelž so wón sjawnje na to měri, měr mjes sarjadnistwom a dźěłacźerjemi kasyć. Schtóž je so dał sawjesć, pschistupicź, dyrbi hnydom sašo wustupicź, hewak so bjes dźiwanja s dźěła puschcźi. Dźěl dźěłacźerjow je po wosjewjenju tehole wukasa hnydom wustupiło.

Awstriska. Spjecźiwosć a roshorjenosć němskeho wobydlerstwa w Chebje (Egrje) pschecźiwo knjeżeŕstwu pschezo wjetschich rosměrow nabywa. Knjeżeŕstwowym sastojnikam su so wobydlenja wupowjedźiłe, žadyn s nich sebi njeśmě swěricź, do hosćenza hicź, dokelž tam ani niczo jěsć, ani niczo picź njedostanje. Wokrjesny hejtman Stadler dyrbi na pschikład wschědnje pokdra hodźiny daloko do Franzensbada jěcź, so mohł tam wobjedowacź. Hischcźe wjele hórje so s cźěskimi dźěłacźerjemi wobkhadźa. Jich su wschitkich s dźěła puschcźili. Cźěsźy sastojniźy chzedźa knjeżeŕstwo prošyć, so by jich do druheho města pschešadźiło, dokelž je jim njemóžno, pschi tajkich wobstejnosćach w Chebje wostacź. Tale próstwa pak so jim s cźežka dopjelni. Nětcźische knjeżeŕstwo nima myšle, pscheđ Chebskim wobydleŕstwom zosacź. Do Chebje so pjecza regiment cźěskich wojakow do garnisony położi. Też pschecźiwo wschitkim tym gmejnam, kotrež su Chebske awstrisko-njepschecźelne demonstrazije s rěcźemi abo

wobsamknjenjemi pokhwališe a jim pschihkloßowake, knjeżerſtwo pjecża sakroczi. Pschepytanje je pjecża hižo sałożene. Němzy ßo nadżijeja, so ßo wschěch njelubych scżěhwkow sminu, dokelž nětcziſche knjeżerſtwo bórſy wotſtupi. W tu khwilu pak ßo hiſchcże niczo njeje ſtako, ſ czimž mohła ßo tajkale nadżija ſbudżicż.

— W Kraßniku pola Temeſwara we Wuherſkej je ſaßo k njepſchecżelnoſczam pſchecżiwo żidam doſchło. Tamniſchi żidowſki pſchekupz ßo ſ dżowku jeneho ſchescżijanſkeho wucżerja wěrowacż daſche. Wobydleŕſtwo ſpyta ſ herjekanjom wěrowanje ſadżěwacż, tak ſo dyrbjachu żandarmojo ſakroczicż. W nozy po kwaßu jedyn ſazpity njewjeſcżiny brejeŕ dynamitowu patronu do ſpanſkeje komory młodeju mandżelſkeju czißny. Czißnjenje drje mißny, tola pak ßo nawożenja po rosbuchnjenju patrony ſ rosbitkami cżežko ſrani. Skucżerja ßu ſajeli.

Franzowſka. 200 milijonow frankow k powjetſchenju a wudoſpołnjenju wójnſkeho ſtódżſtwa je deputěrtſka komora pſchiſwolika. Tule khětru ſumu njebudża trjebacż dawkidawarjo nawdacż. Po namjecże něhduſcheho ſtódżſtwoweho miniſtra Lokroya dyrbja ßo njewużiważe ſtatne leżomnoſcże, woßebje Parižſke měſtnoſcże, ſ podtorhanjom ſtarych Parižſkich twjerdżijnow naſtate, na pſcheßadżowanje pſchedawacż a ſ wunoſchkom, ſ teho nadobytym, ßo nowe wójnſke ſtódże natwaricż.

— Po ſawjedżenju nowych kanonow w němſkim wójſku nochzedża ßo tež Franzowſojo dlěje komdżicż, ßwoju artilleriju połepſchicż. W tu khwilu pak ßo hiſchcże njejßu rosßudżili, kajki ſyſtem kanonow ßebi wubjeru. Pſchi nowych kanonach bychu rad wunamakanje franzowſkeho wyſchka Humberta wużili, kotrež w tym wobſteji, ſo ßo naſpjetny ſtork, ßapnjenje płomjenja a łuſk do zyła podtłócża. Na tajke waſchnje, měni Humbert, njebudże njepſcheczelſ wjedżecż, ſ kajkeho měſtna kule lětaja; pſchetoż wón njebudże ani płomjenja widżecż, ani łuſka ßłyſchecż. Franzowſke nowiny namjetuja, ſo by ßo Humbertej, kotryż je na njeżebiczne waſchnje ßwoje wunamakanje ſtatej pſchewoſtajił, woßebite myto doſtało. Franzowſojo ßo hižo wjeßela, ſo franzowſka artillerija ſ Humbertowym wunamakanjom Němſku pſcheſcżehnje. Najprjedy pak dyrbjeli tola wocżakacż, hacż ßo Humbertowe wunamakanje jako hódne a khmane wupokaże.

Schpaniſka. Pódla ſběżkarſkeje wójny na Kubje a na Philipinſkich kupach ma ßo Schpaniſka nětko tež hiſchcże ſ revoluzionarnym dżěłacżerſkim hibanjom bědżicż. W Barcelonje, w najwjetſchim ſchpaniſkim fabrikſkim měſcże, ßu mjes dżěłacżerjemi njeměry wudyrike. W bliſkoſczi żandarmſkich kaſarmow ßu dwě dynamitowej bombje wußlědżili. 14 njeměrnikow ßu ſajeli.

Rußowſka. Wot teho czaßa, ſo je zar Mikławſch II. na trón ſtupił, ſa Polakow jara pſchecżelniwy wětſik wěje. Naſymu zar a zarowa Warſchawu wopytataj. Polazy wulkotne pſchihoty k powitanju zarſkeju mandżelſkeju czinja. Jim je pſchipowjedżene, ſo zar do Warſchawy pſchiſchedſchi wſchě te wukaſy, kotrež ßu ßo po pólſkim ſběżku lěta 1860 k podtłócżenju pólſkeho luda wudake, ſběhnje. Pſchi dwórnej hoſcżinje we Warſchawſkim kralowſkim hrodże budże zar deputazije ruſkich Polakow pſchijimacż a ſ nimi pólſki rěcżecż. Zarowa, kotraż pólſki njerozumi, budże ßo ſ Polakami w franzowſkej rěczi rosrěcżecż. Pólſki komitej, powitanſke pſchiprawy ſrjadowazy, je poſtajił, ſo maja ßo w czaßu zaroweho a zaroweje wopyta we Warſchawje po złym pólſkim kraleſtwje w měſtach a na wßach w zyrkwjach Boże ßłużby wotbywacż. Měſto Warſchawa na hoborſkim mokotowſkim polu ſa ßwoje pjenjeſy ludowe ßwjedżenje wuhotuje a tam ſchulſkim dżěcżom a khudym ludżom hoſcżinu wuhotuje. Měſto ßo kraßnje wobßwětli, a pißane wohnja ßo na wſchěch wjetſchich torhoſchcżach a měſchczańſkich ſahrodach ſapala. K zarowemu powitanju ßo wulkotne cżeſtne wrota poſtaja ſ napißmom: „Witamy pólſkeho krała a zara!“

Turkowſka. S hroženjom Ruſkeje a jenomyßlnym napominanjom europiſkich wulkomozow je ßo ſkónczńje ſultan ſatraſchicż dał. Wón je měrowe wucżinjenja, wot europiſkich wulkomozow wobſamknjene, pſchijał. Po nich maja Turkojo Theßaliſku Grichiſkej wrócżicż; jenoż wuſku ßmuhu kraja pſchi mjeſach dyrbi Grichiſka Turkowſkej pſchewoſtajicż. Duż by nětko wſchón wójnſki ſtrach na Balkanje hacż na dalſche wotſtronjeny był, hdy by ſultan ßłowo dżeržał. Tola w politizy je ßlubjenje a dżerżenje dwojaka wěz. Po dotalnym ſultanowym ſadżerżenju budże hiſchcże dołho tracż, prjedy hacż turkowſke wójſko Theßaliſku wopuſchcżi. A mjes tym może, tak Tórkojo licża, nětcziſcha jednota mjes europiſkimi wulkomozami na kruchi hicż.

Turkowſke powjedańczko.

(Pokracżowanje.)

Selihah wocżakowaſche hižo njeſcżerpliwje ßwojeho mandżelſkeho, jako ßo ſaßo k njej wrócżi. So běſche hiſchcże żiwy a ſo ßo jemu njeběſche żana ſchkoda ſtała, ju wulzy ſwjeßeli. Hdyż pak ſhoni, ſo może ſchtyrzyczi dnjow w měrje ſe ßwojim mandżelſkim żiwa być a młode mandżelſke wjeßele ſ nim wużiwacż, wona ſ wopředka wſcho druhe poſabu, jenoż na tole ſboże ſpominajo. Tón ßamy dżeń napiża Hußref bey dołhi liſt něhduſchemu nanowemu dobremu pſcheczelej. Tam wón rospowjeda, kak jemu pſches njeſprawneho kadija ßmjercż hroſy, a proſchesche, ſo by jeho nana dla někoho do Brußy póßłał, kotryż by jeho ſ paſorow naßylneho, njeßwědomiteho ßudnika wumohł. Na kónzu napiża tež dżeń, na kotrymż měješche ßo wón na ſchibjeńzu powěßnycż, jeli ſo ßo jemu njeby poradżiło, ſa prawy czaß ßwoju njewinowatoſcż dopokaſacż. Pißmo běſche jara hładzy ſpißane, a Hußref bey njedwělowaſche, ſo budże ßebi wocżakowanu kedżbliwoſcż dobycż. S tutej jebazej nadżiju ſpokoji wón ßwoju a ßwojeje mandżelſkeju lóżku wutrobu, a wobaj běſchtaj nětkole někotre njedżele bjeſe wſcheje ſtaroſcże żiwaj, jako by jeju ſboże tak twjerdże ſałożene było, ſo njemohło ßo pſches niczo kaſnycż.

Dokelž běſche kadij pſchikaſał, ſo ma ßo Hußref bey krucże wobkedżbowacż, běſche jemu lohko, tamne pißmo pſchekſchiwicż, na kotrež běſche Hußref wſchu ßwoju nadżiju ſałożił. Wono njedyrbjeſche żenje k temu dońcż, na kotrehož běſche pißane. Tale wěſtoſcż by roshněwaneho kadija ſmużiła, ſo by Hußrefa hnydom ſkónzował, njeby-li wón ßo bojał, ſo je pſched tymle pißmom hižo prěni liſt Hußrefowemu nahladnemu pſcheczelej wotpóßłał. Kara Muſtafowe ßłużobniſtwo běſche drje jenohłóßnje prajiło, ſo njeje Hußref bey mjes khowanjom a ſkhadżenjom ßłónczka harem wopuſchcżił; tola kadij běſche w ßwojim dołholětnym ßudniſkim żiwjenju telko pſchikładow żónſkeje leßnoſcże ſpóſnał, ſo tež derje wěrjeſche, ſo je ſalubowana Selihah pucże a ßrědki wunamakała, ſo je tež dale potajny pißny wobkhad ſe ſwonkownym ßwětom ßebi wobkhowacż wjedżała. Teho dla běſche ßo rosßudżił, ſo njecha czaß, Hußrefej ſjawnje pſchiſwoleny, jemu pſchikrótſchicż. Dońdże-li njes tym ßwědk, kotryż Hußrefowu njewinowatoſcż wobßwědczi, móżeſche ßo kadij hordżicż, ſo je wón ſcżerpny ßudnik, kotryż je ſ mudroſczu a ſcżerpnoſczu ſa wěrnoſczu ßlědżił; njedońdże-li ßwědk, dha běſche to dopokas ſa to, ſo je Hußref wot wſchitkich wopuſchcżeny, ſo nima żaneje pomozy, ßo někak wumoz, a tež żaneje mozy, kadijej ſeſchkodżicż. Potom dyrbjeſche wumrjecż. Kadij, Hußrefowy liſt, njebo nanowemu pſcheczelej pißany, wucżitawſchi, derje ſnajeſche, ſo ſ Hußrefowym wotprawjenjom ßurowu ſłóſcż wobeńdże, tola to jeho njemyleſche. S prěnja ßebi na to myßleſche, ſo njeby ßo ßam do ſtracha podał, a teho dla běſche Hußrefej ſchtyrzyczi dnjow pſchiſwolił, dale pak měješche najwjetſchu ſtaroſcż ſ tym, ſo by Karu Muſtafu, ßwojeho pożczerja, ſaßo wujednał; wón ßebi myßleſche, ſo to najßnadniſcho dozpěje, hdyż jeho hněwej Hußrefowe wbohe żiwjenje wopruje.

Hdyż běſche ßo dwazyczi dnjow minyło, bu wjeßele trochu pokhmurjene. S njeměrow wocżakowaſchtaj Hußref a Selihah wotmolwjenje na Hußrefowe pißmo. Jedyn dżeń po druhim ßo miny, tola wotmolwjenje njedońdże. Tehdy poczeſchtaj roſpominacż kak mohłoj dońtej, ßo bliżazemu, wnczekknycż, ſo njemohł jimaj ſboże ſkaſycż. Tola ſtajnje pſchińdżeſchtaj pſchi ßwojich roſpominanjach na ßamy kónz: ſ harema czekknycż, a to ſdaſche ßo ſ najmjeńſcha ſa Selihu njemóżne. Hußref móżeſche njemyleny kóżdu hodżinu wo dnjo a w nozy ſ konaka wuńcż, ſo ßo jemu ſdaſche, ſo byſchtaj traſch kadij a Kara Muſtafa rad widżałoj, hdy by ßwobodu, jemu pſchiſwolenu, tež wużiwał, a ßo ſ czicha ſ Brußy wotßalił. Selihah pak njeßmědżiſche ßo ani hibnycż, wſchudżom ju wobkedżbowachu, a dokelž běſche zyłe ßłużobniſtwo wot Muſtafowych pjenjes żiwe, a dokelž ani Hußref ani Selihah pjenjes njemějeſchtaj, ſo byſchtaj někajkeho ßłużobnika ßebi ſ pjenjeſami „kupiłoj“, dha ſdaſche ßo wot wſcheho ſpoczatka njemóżno, ſo mohłoj někak czekknycż. W haremje pak běſchtaj młodaj mandżelſkaj doſpołnje ßwobodnaj, każ daloko běſche to po ſwucżenym waſchnju dowolene, a Kara Muſtafa ßo ſprawnje prózowaſche, ſo by ßo ſe wſchej kedżbliwoſczu wo derjehicże ßwojeju hoſczow poſtarał. Jeju blido běſche ſtajnje derje kryte, njewólniży běchu ſtajnje ſwólniwe, jimaj ſ poczeſczowanjom poßłużicż a běchu jimaj po jich knjeſowej pſchikaſni wſchelake hudżbne naſtroje pſchinjeßłe, ſo by ßo młodymaj mandżelſkimaj czaß ſe ſpěwom a piſkanjom minył. To ſta ßo doſcż huſto, a dokelž

Selihah wustojnje hracź wjedźesche a Hußref mějesche nězny a jaßny hłóß, dha mózesche Kara Mustafa nimale kóždy wjeczor ßłyschecź, kak ßo jeho hosczej bjese wscheje staroscze sabawjeschtaj. To jeho hněw pschecźiwo Hußrefej beyej hischcze bóle sbudźi, a s błědym wobliczom a kakatymaj woczomaj poßłuchasche na spěw a na hudźbu, kotrajź s harema klinczeschtaj. Tola wón ßo ßwjatych kasnjow bojesche, a teho dla sdźerża ßo tez kóźdeho njeskutka, s kotrymż by ßwojeho sbożowneho pschecźiwnika skradźu skónzował. Wón liczesche runje tak ßwěrnje jako Hußref dny, kotrež tehole wot ßwojeho srudneho dońta, tamneho wot wjeczenja hischcze dźělichu. A tak seskhadźa a miny ßo tsizyty dźeń Hußrefej pschiswoleneho cźaßa.

Na wjeczor tehole dnja, tsi hodźiny po tym, so běsche ßo ßłónczko skhowało, hdyż ßo Hußref a Selihah saßo prózowaschtaj, ßwój żerjazy njeměr se spěwom a s piskanjom sahnacź, wußłyscheschtaj na dobo roscźehnjenu, dźiwju wołańzu, kotraż pschipowjedowasche, so je něhdźe Boži woheń wuschoł: „Yangyn war! Yangyn war!"

„Woheń je něhdźe zyle blisko!" měnjesche Selihah, „wołanje w naschej haßy běsche prěnje, kotrež ßłyschach."

„Pschinjeßu tebi hnydom powjescź wo tym", měnjesche Hußref woteńdźo.

Na haßu wustupiwschi wuhlada, so je woheń w ßußodnej wuskej haßy wuschoł. Płomjenja ßapachu s woknow stareho, drjewjaneho twarjenja, a pschitomni běchu tu jenoż někotsi wołazy podróżnizy a lěni pschihladowarjo se ßußodstwa, kotsiż pomhacź njerosymjachu abo tez njechachu. Hußref khwatasche k wohnju. Prjedy hacź tam hischcze doběża, wußłyscha srudne wołanje a żałoscźenje, a bórsy wuhlada pschi woknje, do kotrehoż mózachu kóżdy wokomik płomjenja nuts ßapacź, żónsku. Wona mějesche w ßwojimaj rukomaj małe dźěcźatko, a proschesche a żałoscźesche, so chzył ßo něchtó ßmilicź a ju wot ßmjercze w płomjenjach wumoz. Hußref chzyjsche do domu saleczecź, so by njejbożownej żónskej pomhał; tola pschitomni wołachu, so ßo skhód hižo pali. „Khětsje rěbl ßem!" sawoła wón. Khětsje, khětsje rěbl!"

„Schtóż ßo tamneho wokna hischcze mozowacź chze, tón je ßmjercźi podaty", wußłyscha Hußref, so to někotsi w jeho bliskoscźi prajachu; tola wón na to njekedźbowasche a sawoła s nowa s roskasowazym khłoßom: „Rěbl jow!"

Někotsi pschinjeßechu rěbl. Czopkota běsche hižo żałostna, a płomjenja sapoczachu hižo wokoło wokna lisacź, pschi kotrymż żona se ßwojim dźěsczom żałoscźesche. Tola Hußref poda ßo bjese wscheje bojosczе horje, macź poda jemu dźěcźatko, wón skhowa jo pod ßwój schkitowazy kaftan a potom pomhasche żónskej na rěbl, a wschitzy tsjo pschinđźechu sbożownje dele na semju. Tam poklakny ßo żónska na semju, so by Hußrefej sa to nosy wokoschała, so je jeje dźěcźo se ßmjercze wumohł. Pschitomni pak sawołachu s khłoßom: „To běsche rjenje, młodźenzo, Bóh budże tebi mytowacź."

Hußref stupi ponižnje do sady a chzyjsche ßo domoj wrócźicź so by ßo Selihah směrowała, jeli by ßo strachowała, so je wohnjowe njesboże tak blisko. Tehdy wuhlada wón we wrotach, nimale s napschecza tamnemu ßo palazemu domej, dweju derwischow. Wonaj jeho postrowischtaj, a jedyn s njeju dźesche: „Ssmój ßo nad twojej khrobłoscźu a nad twojej wobhladniwoscźu powjeßelikoj. Kak rěkasch ty, luby pschecźelo, a hdźe ty bydlisch? Bychmoj po tym, schtoż ßmój tu wot tebje wuhladałoj, hischcze wjazy wo tebi shonicź chzyłoj."

„Moje mjeno je Hußref, wjeledostojnaj derwischaj, a bydlu tamle w tamnym konaku." S tymile ßłowami pokasa wón na Kara Mustafowy dom.

„Njeje to bohateho Mustafowy dom?" woprascha ßo druhi derwisch. „A ßy ty trasch něchtó s jeho pschecźelstwa abo jeho ßłużobnik?"

„Njejßym ani to, ani druhe", wotmolwi Hußref s wěstej hanibu; „a schto ja ßym, njemóżu wamaj s krótkimi ßłowami wupowjedacź. Chzetaj pak so mnu pschińcź, chzu wamaj lubjerad w ßwojim wobydlenju na wscho wotmolwicź."

W ßamym wokomiku běsche kónz haßy dźiwje wołanje a hewrjekanje, a ßyka połnahich tolumbadjow (= mużojo se ßykuwu) pschihna, so bychu po ßwojim waschnju pomhali a rubili.

„Wostańtaj stejo, doniż cźile ludźo nimo njejßu", měnjesche Hußref k derwischomaj. „Hewak móhli waju podtorhacź a franicź, pschetoż tolumbadojo hladaja w tajkim wokomiku jenoż na woheń a njepytnu, schto ßo na haßy stawa, hdźeż ma jim kóżdy jenoż s pucza hicź."

Derwischaj stupischtaj ßo k scźěnje, a Hußrej stupi ßo psched njeju s wupscheschtrjenymaj rukomaj, so by jeju psched ßlepje pschihanjazej ßyku schkitował. Hdyż běchu tolumbadojo nimo, rjekny wjetschi mjes derwischomaj, tón, kotryż běsche s Hußrefom najprjódzy rěcźał: „Tež tole běsche pěknje wot tebje, mój ßyno! Njebychmoj tebje sa ßylneho a wobhladniweho schkitowarja měkoj, bychmoj trasch do někajkeho njesboża pschischkoj. Pońdźemoj nětko s tobu cźim radscho ßobu, dokelż bychmoj rad shonikoj, komu mamoj ßo po prawom dźakowacź."

(Skónczenje pschichodnje.)

Sa nasch ßerbski dom

bě ßo dotal nahromadźiło: 41,100 hr. 40 np.

Dale ßu sa njón darili:

knjes M. Ssmoleŕ w Lejnom	. . . . .	2	50
= H. Paul = =	. . . . .	2	50
= H. Jenkel = =	. . . . .	2	50
= T. Jěrosch = =	. . . . .	2	50
= M. Jenkel = =	. . . . .	1	50
= H. Ssmoleŕ = =	. . . . .	1	25
= Č. Konana = =	. . . . .	2	50
= H. Ssmoleŕ = =	. . . . .	2	50
= J. Hadank = =	. . . . .	—	50
= M. Wóßlik = =	. . . . .	3	—
= H. Schimak se Schkodowa	. . . . .	—	50
= Č. Jaschk = =	. . . . .	2	50
= M. Wělk = =	. . . . .	—	50
= dr. Muka w Freibergu	. . . . .	1	—

Hromadźe: 41,126 hr. 15 np.

S dźakom kwituje

J. Bartko,
farjadnik Macźicznehо doma.

Ze Serbow.

S **Budyschina.** Stare pjenjesy ßu ßo sańdźeny tydźeń na ležomnoscźi tyscherja Lehmanna na kamjeńtnej haßy namakałe. Pschi sakładowym ryczu w starej muri něhdźe 80 starych ßlěbornych pjenjes, kotrež ßu něhdy w jenym hornzu skhowane byłe, wukopachu. Dźěle tuteho hornza ßo teho runja wukopachu. 40 namakanych ßlěbornych pjenjes ßu spezijarje, druhe ßu Mischnanske a cźěske krosche a polspezijarje; tež jedyn schlesynski schtyrirózkaty pjenjes je mjes nimi. Pjenjesy ßu ßo najskerje w 30lětnej wójnje skhowałe. Jich staroba na to pokasuje; pschetoż wone ßu w lětach 1570 hacź 1631 bite, staroba jeneho krosscha ßamo do kónza 14. lětstotka doßaha. Něhdyschi skhowań namakanych pjenjes je najskerje pschi wulkim Budyskim wohnju w lěcze 1634 żiwjenje shubił.

— W tudomnej mechaniskej pschadowni pschi Pschischeczańskim pucźu bě ßo sańdźenu ßrjedu jedyn parny totoł pschetepił, tak so ßo s parowej mozu blachowy ventil wotrasy. Para s tym pucź s kotoła namaka a dźěkacźerku Urbanku s Dobrusche, blisko kotoła stejazu, na hłowje, ruzy a nosy wopari. Urbanku ßu hnydom do měschczańskeje hojerńje dowjesli, hdźeż jejne rany tak rucze żija, so maja nadźiju, so budże w blischim cźaßu saßo dźěłacź móz.

„Łužica", měsačnik za zabawu a powučenje, čo. 7 (julijowe), je wušła a podawa na 12 str. formata „S. N." tute rozprawy, basnje a nastawki: Prolog Jana Waltarja k spěwanskemu swjedźenjej, 20. IV. 1897 na Budyskej Třeleŕni wotmětemu. — Dobra rada abo Jan a Marja. Po češkim V. Kosmáka wobdźěłał *a.* (Pokračowanje.) — Prěni lět. Baseń Jakuba Čišinskeho. — Złoty jubilej Maćicy Serbskeje. Jubilejne swjatočnosće Druhi dźeń. Jubilejny dźeń. (Pokračowanje.) IV. Położenje zakładneho kamjenja k serbskemu Maćičnemu domej. (Skóńčenje.) — Michał Domaška †. Dr. Imiš-Hodźijski. — Serbske słowjeso. Podał Matej Handrik. (Pokračowanje.) — Šipkowa wučba. Baseń R.-b. — Na pomjezach Słowjanstwa. Spisał Edvard Jelínek. (Skóńčenje.) — Z čěšćiny Andricki. — Kukowske hrodźišćo. Rjebiš & Cie. — Bjesada. Farař Kneipp. A. — Rubriki: Serbske pismowstwo. Serbski rozhlad. Słowjanske nowinki. Należnosće towarstwow. Druzy wo Serbach. Zapis přinoškow a darow. Dary za natwarjenje serbskeho Maćičneho domu. Zapis abonnentow. Listarnja redakcije. Nawěstki.

Se **Żuriz.** Njedawno je tu kubleŕka njeżenjena Rabez, wobßedźeŕka dweju burskeju kubłow, wumrjeła. Semrjeta je dołhe lěta se ßwojej cźeledźu hospodarstwo ßama wjedła. Po jejnej ßmjercźi ßu ßo jejni herbjo dohladali, so je ßo jej s najmjeńscha 700 hr.

kranyko. Na jenu ßkužobnu holzu tukaja, so je ßo ſ zuſymi kluczemi, kotrejeż bě jej jena druha ßkužobna holza ſaradźiła, k pjenjeſam dobyła. W domje holzyneju ſtarſcheju ßu żandarmojo wóndano ſa kranjenymi pjenjeſami pytali. Schto je ßo pſchi tym wußlědźiło, ſe ßudniſkim jednanjom na ſjawne pſchińdże.

S **Dobruſche.** Helenje Kubiz w Budyſchinje, kotraż hižo 33 lět dołho w Dobruſchanſkim papjerniku dźěła, je ßo medailla ſa ßwěrnoſcź w dźěle ſpożczińka. Měſchczańoſta dr. Käubler je jej ſchtwórtk tole wuſnamjenjenje w hłownej pißańni Budyſkich papjernikow w pſchitomnoſczi dźěłaczeŕſkeje deputazije, něktorych ſaſtojnikow a direktora Porziga ſ narěczu na ßwjedźeńſke waſchnje pſchepodał.

S **Bolborz.** Do wróblow tſělejo je pjatk tydźenja najenk tudomneje wiſchnjoweje aleje, wěſty Sauer, do ſchkody pſchiſchoł. Do ptaczkow ßo ſaměriwſchi, je wón po ſdaczu mißnył a do jeneho kamjenja trjechił. Tam ßu ßo ſchrótowe kulki wotraſyłe a Sauerej do wutrobna ſleczíke. Po lěkarjowej radźe ßu Sauera hnydom do Budyſkeje hojeŕnje dowjeſli, hdźež ßu jemu kulki ſ cźěła wucźahali a jeho potom ſaßo puſchczili.

S **Hornjeje Hórki.** Khorhoji tudomneho wojeŕſkeho towaŕſtwa, pſched něktorymi njedźelemi poßwjeczenej, je Jeho Majeſtoſcź khěžor Wylem jako dar ſłoty hóſdź póßłał.

S **Budeſtez.** Sſerbſka ſtudowaza młodoſcź ſměje lětßa ßobotu 7., 8. a 9. auguſta ßwoju hłownu lětnu ſkhadźowanku w Budeſtezach. Njedźelu 8. auguſta budźe ßo pſchi tejle ſkładnoſczi rjany ßerbſki konzert wotbywacź, pſchi kotrymž budźe wjazy dyžli 50 ſpěwarjow a ſpěwarkow ßobu ſkutkowacź. Sſerbſke ſpěwy, kotreż budźa ßo pſchi tym ſpěwacź, ßo hižo dleſchi cźaß pod nawjedowanjom knjeſa wucźerja Sſkodeńka pilnje wuknu.

S **Roswodez.** Na jenym tudomnym żitnym polu ßu tele dny ſchěſcźhranity rožkowy kłóß namakali. To je jara ſajimawa żadnoſcź w pſchirodźe. Hewak ßu rožkowe kłoßy, każ je ſnate, jenož tſihranite.

S **Khwacźiz.** Wuradźenja a pſchihoty k twarej tudomneje zyrkwje ßu tak daloko pokrocźiłe, ſo budźe móżno, ſ twarom pſchichodne naléczo ſapocźecź. Najſkerje ßo twar po planach Draždźańſkeho architekta Gyſae wuwjedźe.

S **Kotez.** 14. julija naſch zyrkwińſki wucźeŕ knjes Gräfa ßwój 25lětny ſaſtojnſki jubilej ßwjeczeſche. S tejle pſchicźinu bě ſchulſke pſchedſtejicźeŕſtwo ßwjedźeń wuhotowało, na kotryż ßo pódla dźěcźi 1. a 2. rjadownje ßobuſtawy ſchulſkeho a zyrkwińſkeho pſchedſtejicźeŕſtwa ſeńdźechu. Po wuſpěwanju khěrluſcha a po pſchednoſchenju něktorych pěßnjow měſtny ſchulſki inſpektor, knjes faraŕ Garbaŕ, ſ hłuboko ſaczutymi ßłowami jubilarowu dołholětnu żohnowanja połnu dźěławoſcź w naſchej ſchuli wuſběhowaſche, ſa kotruż ßmy jemu najwjetſchi dźak winojcźi. Po poruczноſczi Lubijſkeje kralowſkeje ſchulſkeje inſpekzije wón knjeſej jubilarej pſchipóſnawaze pißmo a w mjenje ſchulſkeje gmejny jako ſnamjo luboſcźe a pſchipóſnacźa drohotny ſłoty cźaßnik pſchepoda. Po tejle narěczi měſtneho ſchulſkeho inſpektora, ſ modlitwu ſtónczenej, knjes ryczeŕkubleŕ Wilhelmi-Kotecźanſki w mjenje ſchulſkeho pſchedſtejicźeŕſtwa, dale druhi knjes wucźeŕ a druſy pſchitomni ßwoje ſbożopſchecźa wuprajichu. Knjes Gräfa ßo wſchitkim pſchitomnym ſa wulke pſchekwapjenje dźakowaſche, kotreż je ßo jemu ſ wuhotowanjom tuteho rjaneho ßwjedźenja pſchihotowało. Hdyž běchu hiſchcźe wjazore dźěcźi něktore ßwjedźeńſke pěßnje deklamowałe, ßo ſdobny ßwjedźeń ſ wuſpěwanjom khěrluſcha ſkónczi. W běhu dnja ßo jubilar hiſchcźe ſ mnohimi ſbożopſchecźemi a darami ſwjeßeli. — Njech jemu Boża miłoſcź ſpożczi, ſo by hiſchcźe wjele lět ſe żohnowanjom na dowěrjenej młodźinje a zyłej woßadźe ſkutkował.

S **Dobroſchez** pola Plußnikez. Na njewſchědnym měſtnje ßu tu ſańdźenu ßobotu rano jenu wulku rybu popadnyli. Na wiki do Budyſchina duzy jena żona na dróſy njedaloko naſcheje korczmy meter dołheho tołſteho hada wuhlada. Ssebi ſwěriſko bliże wobhladajo, ſpóſna, ſo je wone jedyn wuhor. Każ je ſnate, wuhory w nozy ſ wody na kraj lěſu, ſo bychu pak do druheje wody pſchiſchłe, pak ßebi zyrobu pytałe. Woßebje wone pjecźa rad do hróchowych połow khodźa. Tak dołho hacź jich pucź po trawje dże, ßo wone rucźe do prědka ßuhaja, tola běda jim, hdyž na pěſk pſchińdu, potom njemóża ßo wjazy ſ měſtna hibnycź. Tak je ßo też tutemu wuhorej ſeſchło. Namakarka je ßwój żadny popad do Budyſchina ßobu wſaka, hdźež je jón ſa drohi pjenjes w jenym hoſcźenzu pſchedała.

S **Khróſta.** Tudomna kaolinownja ßo ſ kóżdym lětom powjetſchuje. Nětkole ßo k njej fabrika pſchitwari, w kotrejż budźa kamjeninowe (Steingut) ßudobja dźěłacź. Kaolinowe powoſtanki, kotreż ßu ßo tu ſ wulkimi hromadami nakopiłe, kamjeninowu macźiſnu (material) podawaju. S njepſcheſtawazym powjetſchenjom tudomneje fabriki też liczba dźěłacźerjow ſtajnje pſchibywa, kotſiż ſ dźěła ſ wulkeje dalokoſcźe pſchikhadźcja. Huſto woni ſe żonu a dźěcźimi k nam pſchicźahnu. Kupjanſka gmejna budźe ßebi teho dla w bliżſchim cźaßu na to myßlicź dyrbjecź, nowu ſchulu natwaricź a pódla nětcźiſcheho hiſchcźe jeneho wucźerja poſtajicź. Tak ßo ſ cźaßom a ſ wobſtejnoſcźemi w naſchich ſtronach wjele pſcheměni.

S **Njeßwacźidła.** Miniſterſtwo ſnutſkownych należnoſcźow je dźěłacźerjej Janej Faltinkej w Njeßwacźidle a lěßnemu dźěłacźerjej Janej Schieberej w Scheſchowje cźeſtne ſnamjo ſa ßwěrnoſcź w dźěle ſpożczińko. Faltink hižo 37., Schieber 31. lěto njepſcheſtawajcy pola Njeßwacźidliſkeho knjejſtwa w dźěle ſteji. Wobaj ſtaj ßo w tutym dołhim cźaßu jako jara dowěrnaj, pilnaj a ßwěrnaj dźěłacźerjej wopokaſałoj a mataj w ßwojej gmejnje dobre mjeno. Cźeſtne ſnamjo mjenowanymaj hamtſki hejtman dr. Hempel 16. julija w tudomnym hrodźe w pſchitomnoſczi ßwobodneho knjeſa ſ Vietinghoff-Rieſch, naſcheho knjeſa farara Jakuba, tudomneho knjeſa gmejnſkeho pſchedſtejicźerja Patoka a knjeſa Scheſchowſkeho gmejnſkeho pſchedſtejicźerja pſchepoda. Po pſchepodaczu knjes ſ Vietinghoff ſ wutrobnymi ßłowami wuſnamjenjenymaj ßwoje pſchipóſnacźe jeju ßwěrneho dźěła wupraji, mjes tym ſo knjes faraŕ Jakub ſ jimazej rěczu żohnowanje ßwěrneho dźěła pſchitomnym k wutrobje wjedźeſche.

S **Wóßlinka.** Skaſkowſke wuhlowe podkopki a briketowe fabriki, kotreż ßu tſi lěta wotpocźowałe, ßo pjecźa w bliżſchim cźaßu ſaßo do dźěła ſtaja. Podkopkowemu nawjeduikej je ßo poradźiło, nowe wuhlo namakacź a ſ wjercźenjom dopokaſacź, ſo ßu briketowe fabriki pſches 50 lět ſ wuhlom ſaſtarane.

S **Wjeleczina.** Jara ſlě budźiſche po powjedanju něktorych pſchihladowarjow njepſchemyßlene ſadźerżenje jeneho tudomneho leżomnoſcźerja wotběżecź mohło. Wón bě ßwojemu ßußodej ſakaſał, każ hacź dotal, po jenym pucźu jěſdźicź, a dokelż tutón jeho ſakaſanje kedźbu njemějeſche, wón ßo do njeho ſ motyku da a jeho khětro we wobliczu ſrani.

S **Rychwałda.** Wutoru dopołdnja je ßo w Sprejcźańſkej baſaltowej ſkale dźěłacźeŕ Handrij Biele ſ Rychwałda ſ kamjenjemi ſaßypnył. Wón je ßo po ſdaczu ſnutſka cźeżko wobſchkodźił, cźehoż dła ßu jeho hnydom do Niſcźańſkeje hojeŕnje dowjeſli.

S **Ralbiz.** Wobżarujomne njeſboże je ſańdźenu poůdźelu murjerja Wjerſcha ſ Kulowa podeſchło. Hdyž popołdnju na jenym tudomnym twarje zementowe tuny ſ woſa ſběhaſche, kuli ßo jemu jena tuna tak njeſbożowńje na nohu, ſo jemu ju zyle roſmjecźe. Wboheho ſnjeſboženeho ßu hnydom do Kulowa dowjeſli.

S **Wojerez.** W bliſkim lěßu je ßrjedu tydźenja jena ſmijiza 13lětneho hólza, kotryż jahodki ſchcźipaſche, do nohi kußła. Noha ſacźekaſche, tola je ßo ſ lěkaŕſkej pomozu bórſy najwjetſchi ſtrach wotſtroniła.

Se **Shorjelza.** (Khoſtanſka komora.) Murjeŕ Ernſt Schlenker ſ Radſchowa lětßa w haprleji w Jěſorje jako kamjenjeklepaŕ dźěłaſche. Hdyž jemu ſchoßaŕ Schołta tam dźěło wupowjedźi, ßo wón ſ nim do ſwady da a jemu hrożeſche, ſo jeho do wóßom metrow hłubokeje ſkały dele cźißnje, jeli ſo jemu hnydom jeho dźěłanſku khartu njewuda. Wohroženja a ſpytaneho nuſowanja dła Schlenkera k jaſtwu na tſi njedźele ſaßudźichu.

W Němzach 5. haprleje pacholjo, kotſiż běchu tón dźeń w měrje we Wojerezach pobyli, każ je to pſchi tajkich ſkładnoſcźach waſchnje, w korczmje harowachu a ßo cźahachu a pjerjechu. Schołtу Michała Schołtу, kotryż jim měr kaſaſche, woni do zyła kedźbu njemějachu. S tym ßo ſapyriwſchi, Schołta jeneho pachoła ſe ßwojim kijom we wobliczu krwaweho ſbi. Schołtu dła pſchekrocźenja jeho ſaſtojnſkeje mozy k 50 hriwnam pjenjeżneje pokuty abo k jaſtwu na 10 dnjow ſaßudźichu. Cźeladnika Młodźinka, kotryż bě pſchi tychle pukach jenemu towaŕſchej pjecźa ßuknju róſdreł, wuwinowachu.

Se **Słeho Komorowa.** Saßypnył je ßo tu 16. julija we wuhlowych podkopkach hewjeŕ Emil Pohlenz. Po dwěhodźińſkim wumożeŕſkim dźěle jeho morweho wurychu. Wón żonu a něktore małe dźěcźi ſawoſtaji. Wón bě żoniny druhi muż, kotrejeż prěni muż je na to ßamßne waſchnje żiwjenje ſhubił.

S **Mużakowa.** Sańdźenu ßrjedu je ßo w tudomnym hrodźe komteßa Freda Marja ſ Arnim ſ hrabju Bjedrichom ſe Schulenburg-Treſſow, premierlieutenantom gardy du corps a pobocźnikom Mecklenburgſko-Schwerinſkeho wójwody, ſwěrowała.

Se **Skarbiſchez** pola Mużakowa. Na tudomnym revěrje je ſańdźenu ßobotu ſchkleńczeŕ Nickel ſchtyrnacźerózkateho jelenja tſělił. Wón $3\frac{1}{2}$ zentnarja ważeſche.

S **Bórkamora.** Tudomna żelesodźełarnja žo w běhu tuteho lěća ſ nowa powjetſchi. Dokelž žo tež nowi dźěłacźerjo pſchiwosmu, budźe tež wobyhleŕſtwo pſchiběracź.

Přilopk.

* Mordaŕ Jan Bittner ſ Johnsdorfa w Czechach, kotryž je lětża 12. haprleje 13lětnu Emmu Schmidtez ſ Blumenberga na žałoſtne waſchnje ſkónzował a wot jejneho cźěła mjažo žrał, žo wot 24. meje w pſchepytowarni Waldheimſkeho jaſtwa namaka. Bittnera nětkole njepſchestawajzy wobkedźbuja a na jeho ſtrowoſcź pſchepytuja. Wot wunoſchka tehole pſchepytanja budźe wotwiſacź, hacž žo mordaŕ pſchiſažnemu žudej abo žwojej domowinſkej wyſchnoſcźi dla ſaměſtnjenja w jenej bludnizy pſchipokaſa. Budyſke ſtatne rěcźniſtwo pjecźa k nahladej kloni, ſo Bittner njeje ducha-khory, ale ſo je wón wjele bóle pſcheklepany, do zyła ſanjerodźeny a ſkaženy cźłowjek. W tymle naſtupanju pak jeniczźy rosžud wězy-wuſtojnych lěkarjow ſa bludnych, kotrymž je Bittner dla wobkedźbowanja pſchipokaſany, rosžudźi. Hakle hdyž tucźi praja, ſo mordaŕ w cźažu žadławeho njeſkutka njeje duchakhory byl, ſtatne rěcźniſtwo pſchecźiwo njemu wobſkórźbu ſałoži.

* Draždźanſka kſchižna zyrkej ſměje po ſažonatwarjenju, ſa kotrež je žo hacž dotal 76,000 hriwnow dobrowólnych darow naſběrało, powſchitkownje tón žamy napohlad, kaž do wohnja. Wěža a zyrkwine murje žo ſdźerža. Snutſka dyrbi zyrkej 3000 žydłow měcź, wona doſtanje wulke piſchcźelowe łubje a woheńwudźeržazy wjerch, runje tak woheńwudźeržazy kryw.

* W Barſchcźu w Delnjej Łužizy žo jena murjerjowa žona ſe žwojimi tſjómi dźěcźimi 3 hacž do 7 lět ſtarymi, w rězy tepi. Njeſbožowne žwójbne wobſtejnoſcźe maja ſa winu žałoſneho ſkutka.

* W Pirnaſkich ſtronach je wutoru popołdnju ſatraſchne njewjedro ſakhadźało. We Wehlenje błyſk do kantiny jeneje ſkały dyri, w kotrejž bě 60 cźłowjekow wucźeŕ pſched deſchcźom pytało. Schtyrjoch mužow błyſk trjechi, a to dweju tak cźežko, ſo dyrbjachu jeju na nošzydłach domoj donjeſcź.

* Mormonojo, pola kotrychž je wjeležónſtwo dowolene, w Lipſku naboženſku ſhromadźiſnu wotbywachu, na kotruž bě žo něhdźe 60 wožobow, ſ wjetſcha žónſkich, ſeſchło. Preſident Liverpool-ſkeho miſionſtwa, miſter Wells, ſpyta poſłucharjam evangelij „žwjatych poſłednich dnjow“, kaž žo mormonojo tež njenuja, rosjaſnicź. Wón powjedaſche, ſo je Bóh w New-Yorkſkim ſtacźe tehdy 14lětnemu Joſefej Smithej, poſdźiſchemu mormonſkemu profecźe a wjednikej, evangelij pſchipowjedźił. Evangelij pak žo dźenža tajki wjazy njepſchipowjeda, kajkiž je něhdy byl, dokelž je jón cźłowſka ruka pſcheměniła. Preſident ſchwajzarſkeho miſionſtwa, knjes Lautersack, měješe teho runja rěcź, ſ kotrejž pſchitomnych wo hłownych ſtawach mormonſkeje zyrkwje, žwjatych poſłednich dnjow, roswucźi. Evangelijowe wukaſy mormonojo w ſcźěhowazych žadach wopſchijeja: 1. Wěra do Jeſom Khryſta. 2. Pokuta. 3. Kſchcźeniza ſ ponurjenjom k wodacźu hrěchow. 4. Nakładowanje rukow ſa dary žwjateho Ducha. — W Utahſkim ſtacźe w połnóznej Amerizy je 300,000, w Barlinje 100 mormonow.

* (Žałoſtna hroſnoſcź.) W Kleinſchirmje žu ſchtyrilětnemu drohemu konjej jeneho tamniſcheho kublerja brjuch roſrěſli, tak ſo je ſkocžo rano, hdyž kubleŕ do hródže ſtupi, ſo by jo pizował, žwitko. Skóſtniſkeho njedocźinka nadźijomnje wušlědža.

* (Njewjedra žu w Poſnańſkej nježměrnu ſchkodu nacźiniłe.) We wšach Paproczu, Starym Tomiſchlu a Koželeſku žu krupy wſcho ſaniczłe. Na khmjelowych tycźach nahe ſtwjelza wišaja. We wjele ſtronach je Bože njewjedro dyrko. Wjele domſkich, hródźow a bróžnjow je žo ſpaliko; płomjenja žu wjele žita a ſkotu póžrjeke.

* (Spodźiwny nawoženja.) Wóndano dyrbjeſche žo w Broſlawizach w Schleſynſkej kwaš wotměcź. Njewjeſta, dźowka jeneho tamniſcheho pſchekupza hižo w połnej pyſche ſtejeſche, wſchitzy hoſcźo běchu pſchiſchli, a wſcho běſche na najwožebniſcho wuhotowane, jenož nawoženja, jedyn awſtriſki złowny ſaſtojnik, tam hiſchcźe njebě. Cźakachu na njeho hacž do dweju hodźin popołdnju, měnjo, ſo je cźah ſkomdźił, tola podarmo. Skónczńje depeſcha dońdźe, ſo je nawoženi, kotryž bě žebi wot pſchichodneho nana dźěł njewjeſcźinſkeje pomozy do prědka wupłacźicź dał, wós, po njeho póſłany, pſcheſchpatny a ſo na woželebniſchi cźaka.

* (Mordaŕſtwo a žamomordaŕſtwo.) W Liebenwaldźe je mordaŕſki njeſkutk 19. julija wobyhleŕſtwo do wulkeho njeměra ſtajił. Wotrocźk Staniſław Nawrat je rano w 5 hodźinach žwoju njewjeſtu, dwazyczźilětnu žłužobnu dźowku Buſchez, hdyž ta do kruwaŕnje kruwy dejicź dźěſche, ſ khowanki ſatſělił. S bliſkoſcźe wutſělena kulka žo holzy wot ſady pod lěwu łopatku ſary a ju hnydom mori. Bórſy po tym žo Nawrat žam dwójzy ſ revolvra tſěli a ſpyta potom, žebi hiſchcźe krk pſcherěſnycź. Jeho hiſchcźe žiweho do hojeŕnje pſchinjeżechu, tola dwěluja na tym, ſo žo jemu žiwjenje ſdźerži. W liſcźe, ſtarſchimaj jeho njewjeſty piſanym, kotryž w jeho draſcźe namakachu, Nawrat praji, ſo je jeho žarliwoſcź nawabiła, njewjeſtu, do kotrejež žwěrnoſcźe njewěrjeſche, ſatſělicź.

* Hacž žu žaby pſtruham (forellam) ſchkódne abo niz? Hdyž žo žaba wjetſchim pſtruham do wody cźišnje, ju hnydom ſchlapnu, pſchetož pſtruhi žu rubježne ryby. Stawa pak žo tola tež, ſo žaby wulke pſtruhi ſkónzuja. W rjanym dole Göltzſchkeje rěki pola Falkenſteina Latermannowy rěſak leži. Pſched bydłom knjeſa ſarjadnika je tam maly hacźik, w kotrymž žu pſtruhi. Huſto tam hižo morwe ſwjerſcha na wodże płuwaze namakachu. Hdyž žebi je wob-hladachu, bě jim kóždy krócź hłowa wobſchkodźena. Jenu njedźelu rano ſarjadnikezy ſ woknom won do hata hladajzy pytnychu, ſo na jenej pſtruſy njeluby jěſdny žedźeſche. To bě wulka žaba. Pſtruha žo ju wotbycź prózowaſche, ale podarmo. Sarjadnik žebi jeneho dźěłacźerja ſa žwědka ſawoła. S hrabjemi chzyſchtaj nětko žabu ſ ryby wothrabnycź. To žo jimaj njeporadźi. Duž wobej hromadźe na łukn wuhrabnyſchtaj. Žaba bě rybinu hłowu ſ prědkownymaj nohomaj tak krucźe wobjała, ſo ju tež njepuſchcźi, hdyž jej ſ nožom do brjucha kłóchu. Hakle, hdyž bě nimale pſcherěſnjena, ju puſchcźi. Pſtruhu ſažo do hata cźišnychu. S woprědka kaž morwa ſwjerſcha płuwaſche, bórſy pak žo ſažo ſhraba a žo we hłubinje ſhubi. So žaby, na tajke waſchnje, jim ſ prědkownymaj nohomaj wocźi hłuboko do hłowy ſatłócźiwſchi, tež wulke kharpy ſkónzuja, na to je w naſchich Nowinach hižo wjazy krócź ſpomnjene; ale kharpy njejžu rubježne ryby.

* Jena wudowa w Styrumje, kotraž je hižo dwójzy wo-ženjena była, bě žo do žwojeho 26lětneho pſchirodneho žyna ſalubowała, kotrehož bě jejny prěni muž žobu do mandźelſtwa pſchinjeżł. Wobaj žo rucźe rosžudźiſchtaj, žo woženicź. Hdyž bě žo pok lěta wudowſtwa lědma minyło, žo ſpodźiwny por k ſtawnikej poda, ſo by žo ſapiżacź dał. Stawnik, hewak pſcheczelniwy a ſwól-niwy muž, wobžarowaſche, ſo jeju njemóże ſapiżacź, ale dyrbjeſche jimaj powjedźicź, ſo mandźelſtwo mjes pſchirodnej macźerju a pſchirodnym žynom njeje dowolene. S cźežkej wutrobu žo ſa-lubowanaj wotžaliſchtaj.

* W Smilnej w Thüringſkej je jedyn ſkaženy poš jeneho hólža kuržnył, kotryž je na ſcźěhwkach kuržnjenja wumrjeł. Jedyn druhi hólz, kotrehož je teho runja poš kuržnył, cźežko khory leži.

* Ssylne krupobicźe je ſańdźeny tydźeń wjele ſchwajzar-ſkich gmejnow podeſchło. Trawa a pólne płody žu kaž ſwalzowane. S winowzow a žadowych ſchtomow je wſcho liſcźe wotbite. Pſchi żeleſnizy je wjele wuwalanych a wotlemjenych žadowych ſchtomow widźecź.

* (Tſjo cźłowjekojo ſ dobom wowrótnili.) Po powje-ſcźach ſ Klagenfurtha žu w Möllthalu ſ wulkej horzotu ſ dobom tſjo mužojo wowrótnili.

* S Kranzahla. 16lětnu dźowku rěſniſkeho miſchtra Engerta bě, hdyž žyno na wós podawaſche ſmijiza do nohi kuržła. Dokelž ranu hnydom wuzyzachu a lěkaŕſku pomoz nałożichu, je žo ta holza žmjercźi wukhowała. Po lěkarjowym wuprajenju bě kuržnjenje hewak jara ſtraſchne.

* (Młodoſtny mordaŕ.) S Kölna pišaja: Dwaj pachołaj ſe žužodneho Grefratha, dwanacźe a tſinacźe lět ſtaraj, na polu hrajizy žo ſwadźiſchtaj. Młódſchi hólz žo rosnjemdriwſchi nóž wucźeże a ſtarſcheho hólza ſakło. Młodoſtneho mordarja žu do Kempenſkeho jaſtwa wotwjedli.

* (Rubježniſtwo.) W Brüſſelu žu žo wo žrjedź měſta pódla žandarmſkich kaſarmow rubježnizy do domu fabrikanta Duvala dobyli, žłužobnu holzu, kotraž bě žama doma, wuwjaſali a pjenježny khamor roſpacźili, ſ kotrehož žu 45,000 frankow hódnoſtnych papjerow rubili. Rubježnizy žu žo bjes žłěda ſhubili.

* So jedyn jaty žamo poliziſta, jeho pſcheżłyſchazeho, wob-kranje, dyrbi drje žo jako žadny podawk wobhladacź. Tele dny dyrbjachu w Aachenje jeneho pjaneho cźłowjeka ſ Hollandſkeje herje-kanja dla ſajecź. Poliziſt jeho najprjódzy na polizajſtwo pſchi jelenjazej hrjebi, a hdyž běchu jeho tam pſcheżłyſcheli, na polizajſtwo w pontſkej dróſy dowjedźe. Prjedy hacž herjekarja tam ſawrjechu, jeho ſaki, kaž je pſchikaſane, pſchepytachu. Pſchi tym žo poliziſt njemało njepſchekwapi, hdyž jatemu ſe ſaka žwoju tobakowu trubku wucźeże. Pakoſtnik bě ju, hdyž běchu jeho w prěnim polizajſtwje w pſchitomnoſcźi tſjoch poliziſtow pſcheżłyſcheli, ſ blida kranył.

* W Mischnje wo sćěhowazym žortniwym podawku powjedaja: Tele dny jedyn tudomny młody mandźelski se žónskeje ruki nježny liscźik dosta, w kotrymž stejesche: „Jara cześcźeny knježe ....! Wodajcźe mi, wo to proschu, moju khrobłoscź, ſ kotrejž ßebi dowolu, Waß ſ listom wobcźežicź. Hižo dołho běch wulke pschikhilenje k Wam w ßebi noßyła, kotreż mje wabi, Waß w jenej naležnoscźi wo radu a pomoz proßycź. Jeli budźe Wam móżno, jutsje wjecźor w 8 hodźinach do měschcźanskeho parka pschińcź, mje tam blisko pola Lutheroweje lipy trjechicźe. Proschu, njeprajcźe wo tymle liscźe nikomu niczo, a wopomńcźe, so wot Waſcheho pschińdźenja wjele wotwißuje. Waß postrowi Wam podata M ...". Mikowutrobny młody muž ßo tež pschichodny wjecźor w skasanym cźaßu na postajene městno poda, a ßo mało njedźiwasche, hdyž tam město wocźakaneje „holcźki ſ zusby" ßwoju młodu mandźelsku nadeńdźe, kotraž jemu se sapyrjenym wobliczom a ſ hněwnje wustorcźenymi ßkowami napschecźiwo stupi: „To ßebi wot tebje njebych myßlika! Nětk ßym ßwoju wjetu ſhubika!" Kaž ßo bórsy wukopa, bě młoda žona w khosejowym wěnczku ßwěrnoscź ßwojeho muža tak wusběhowała, so ßo woprawny jandźel bycź sdasche. Dokelž pak te druhe knjenje na tym dwělowachu, wobsamknu ßo wjeta, kotruž wboha młoda mandźelska bohužel tak slě pschěhra. Mužowe wobkrucźenje, so je jenicźzy wcźipny byl a ſhonicź chzył, schtó ta listpißarka budże, pjecźa mjerjanje młodeje žony njeje sahacźiło. Njesbožowna wěnczkowa wjeta je mandźelski měr a pokoj na dołhi cźaß skasyła. — Njewjedźmy ßo ßami do spytowanja!

* So ßo žitna płacźisna pśches bursu wjazy njewosjewi, wot teho maja wikowarjo wjazy wužitka hacž schkody. Sswobodomyßlne nowiny pißaja: Pśched někotrymi dnjemi wupraji ßo jedyn wulki pschekupz, kiž se žitom wikuje, so runje nětko wjazy na rožzy saßkuži, hacž w prjedawschich cźaßach. Prjedy bě spokojom, hdyž mějesche na tunje rožki 1—2 hriwnje wužitka, nětko pak ma stajnje 4 abo 5 hriwnow. Produzentam, to rěka ratarjam, mjenujzy snate njeje, so je rožka khětro dróżscha bycź poczała; ſ wotkal też bychu to wjedźecź móhli. Kupowazy wikowar žadyn tak hłupy njeje, so by jim to na nóß powěßnył, a te tak mjenowane „wosjewjenja ratarskeje komory" woprawny wobkhad we wikowanju ßo trjebacź njemóża.

* (S kódźe do morja.) Prynz Hendrich, admiral němskeho kódźstwa, bě sibiriskeho mjedwjedża (bara) wobßadzy ßwojeje kódźe „Kral Wylem" darił. Tutón mjedwjedź je ßo na jěßbje k jubilejej kraloweje Viktorije we wulkim Belcźe pschi ßamym tepił. Memelski jenolětnik, kotryž k wobßadzy teje kódźe ßluscha, takle wo tym powjeda: Mjedwjedź je se wschěmi dobry pschecźel, jeho najlubsche sabawjenje w tym wobsteji, so ßo ſ kódźnikami ßam a ßam bědźi, mjeze a wala, nimo teho wschelake njekasanstwo cźěri, cźowpa na scźežel ſ tajkej spěschnoscźu, so jeho nichtó njedóscźehnje. Rady też ſwonka na kódźinej kromje wokoło kaźesche. Nětk ßo sta, hdyž do Londona na jubilej psches wulki Belt jědźechmy, so ßo nasch kekłeŕ pschi tajkim ſwonkownym kaźenju pschehlada a do khětro žołmjateho morja padźe. Niz kaž hewak: „Muž psches kromu", ßo nětko sawoła, ale: „Mjedwjedź psches kromu!" a maschina sasta, a hnydom ßo dwaj cźołmaj dele puschcźischtaj, jeho wukhowacź. To ßo poradźi, mjedwjedź bu mokry, kaž wódna mysch, ſ wyskanjom zhłeje wobßadki na kódź scźehnjeny. Mužojo, kotsiž běchu jeho ſ wody wucźahnyli, wot prynza Hendricha dobry pschepitk dostachu. S teho cźaßa ßem ßebi nasch kekłeŕ wjaz njeswěri, ſwonka po kódźi keklowacź, a ßamo ßo strachuje psches kódźinu kromu do morja pohladacź.

* (Najbohatschi ludźo na ßwěcźe.) Po sestajenju, w nowschim cźaßu cźinjenym, je pjecźa najbohatschi muž ßwěta chineski městokral Li-Hung-Chang, kotrehož samoženje na 2000 milijonow hriwnow wobliczа. Sa nim pschińdu wobßedźeŕ amerikanskich petrolejowych studnjow, John Rockfeller, ſ 800 milijonami, Cornelius Vanderbilt a William Waldorf Astor se 480 milijonami. W tsecźej rjadowni ßo kanonski kral Alfred Krupp se 472 milijonami mjenuje, w schtwórtej młody Amerikan Jurij Gould a Westminsterski wójwoda. Wobaj ßo na 400 milijonow takšěrujetaj. Jeju scźěhujetaj Rothschild a John Jakub Astor ſ 320 milijonami.

* (Na jewischcźu satsělany.) W jenej khosejowni w Romje chzysche ßo wumělz-tsěleŕ, Khorla Steiner ſ Barlina, wobdźiwacź dacź. Hdyž wón na jewischcźo stupi, ßo jeho tsělba njejabzy spnschcźi a wutsěl pschejědźe młodu spěwarku, kotraž sa něktore mjeńschiny wumrje.

* Někajkeje kóczki dla ßo w Giesenkirchach drjewjanzaŕ Küppers a cźěßla Eschweiler w korczmje swadźischtaj. Zyle rosnjemdrjeny Küppers potom domoj po nóż doběža a ßwojeho pschecźiwnika wotkakawschi jemu kok pscherěsny. Někotre krocźele scźiniwschi, Eschweiler morwy na semju padny.

* S Guttstadta. Žadkawy njeskutk je ßo w Peterswaldźe, zyrkwinskej wßy, stak. Wěsty Wien, cźeladnik pola kublerja L., běsche poßlednju njedźelu 1 hriwnu k pschepicźu dostał, schtož w kruwarju nahku sawiscź wubudźi. Hižo wjecźor spyta tón hischcźe niz 16 lět stary hólz Wienej 30 np. rubicź, sa cźož jemu Wien derje saßkuženu plistu wotkłoži. Pokhostany na to ſ cźežkim hroženjom woteńdźe, kotreż hižo nasajtra pschipołdnju, hdyž běsche ßo wotroczk na khwilu na ßynowej kubi lehnył, wuwjedźe. Wón wotroczkej se ßynowymi widlizami hłowu pschekłó a jeho cźěko po rěblu dele wali.

* (Sswojedźěcźo sarasył.) W pjanoscźi ßo roscźercźiwschi je brodutruhaŕ Fischer w Barlinje ßwoju poklětnu dźowcźiczku ſ woknom tsecźeho poskhoda wo snapschecźnu khěžnu murju cźißnył, tak so rosražena do plestrowaneho dwora padźe. Ludźo pschihnawschi wopikza wotdźerżachu, też starsche dźěcźi ſ woknom won cźißnycź.

* Sły žort pschi piwnym blidźe je w Gießenje sle scźěhwki měł. W jenej korczmje jedyn młynk ſ někotrymi snatymi pschi schkleńzy piwa ßedźesche. Tucźi jemu klubu rěcźachu, a hdyž bě ras wuschoł, jeho stoł ſ piwom polachu. Hdyž młynk ßo wrócźiwschi ßo sa skucźerjom hłupeho žorta praschesche, jemu jako tajkeho winoweho wikowarja Brühla, sa jenym druhim blidom ßedźazeho, kotryž ſ tym žortom ſ zyła niczo cźinicź njemějesche, mjenowachu. Wobaj ßo swadźischtaj, młynk ßo sapyri a jako ßylnischi wón Brühla ſ poknym wotmachom wo jstwinske durje cźißny, pschi cźimž Brühl ſ prawym wóczkom na durjowu klinku padźe. Jeho brylowa schkleńza ßo rosraſy a ßo do wóczka saschtapi. Brühla drje hnydom do kliniki dowjesechu, tola někotre hodźiny posdźischo wón na ßwoje rany wumrje. Brühl bě młody cźłowjek, kotryž bě ßo hakle psched dwěmaj njedźelomaj woženił.

* S Basodowa pißaja: Kubleŕ Ohlbrecht bě ßo ſ tsělenskeho swucźowanja sa tsěleński ßwjedźeń domoj wrócźił a bě ßwoju nabitu tsělbu sa khachle powěßnył. Pschi cźisćenju jeho žona tsělbu na khamor połoži, hdyž hižo stary teßak leżesche. Mjes tym so macź w kuchini pschebywasche, ßebi dwanacźelětny ßyn teßak wobpaßa, cźißny tsělbu na ramjo a po jstwje tam a jow khodźesche. Na dobo pak ßo ſ tsělby wutsěli, a kulka srani Běskez ßłużobnu holzu, kotraž w pódlanskej jstwje wokna rjedźesche. Ani syknywschi ßo njesbožowna na semju swjese a bě hnydom morwa. Kulka bě ßo jej psches schiju pschedrěła a też wulku žilu na ruzy saniła.

* Württembergsku je lětßa hižo druhi krócź ßylne krupobicźe domapytało. W Hornich Schwabach je krupobicźe 21. julija jara wulku schkodu naczinilo.

* (Wjelki.) S Abanje Szanto we Wuherskej pißaja: W Monokskim lěßu drjewokakarjej w huscźinje w małej jamje schtyri zyle młode wjelki namakaschtaj, kotreż ßobu wsaschtaj. Hdyž běschtaj pak lědma někotre sta krocźelow schkoj, satraschne wucźe saßkyscheschtaj, kotreż ßo pschezo bóle bliżesche. Bórsy njemdru wjelcźizu wuhladaschtaj, kotraž bě ßo sa ßwojimi młodymi ßlědźo sa mużomaj puschcźika. Taj ßo ßmjercź wustróżawschi, młode wjelki prjecź cźißnyschtaj a psches hłowu a psches schiju cźěkaschtaj. Wjelcźiza pak bórsy jeneho muża doscźeże, skocźi na njeho a ßo jemu do ramjenja twjerdźe sakußny. Wbohi muž ſ hłoßom po pomoz wołasche. Jeho pschewodźeŕ, kotryž bě mjes tym strach pschewinył, ßekeru sběhnywschi ßo wrócźi a ſ tajkim wotmachom do swěriskoweje hłowy sarubny, so bu ta rosschcźěpjena. Wón pak pschi tym też ßwojeho pschecźela khětro srani. Wjelcźiza morwa na semju padźe, tola też jeho towarsch bě wjele krewje shubiwschi ßmjercź wustał. Morwu wjelcźizu a jeje saßo namakane młode ßo jako dobycźerske snamjenja se ßmjertneho bědźenja do wßy pschinjeßechu.

(Zyrkwinske powjescźe hladaj w pschikosy.)

Składnoſtna kupˊ.

Jara rjana **žiwnoscź** ſ 39 hacž 40 kórzami, ſ 13,340 hriwnami wopalneje kaßy, 440 dawskimi jenoscźemi je pschemėnjenja dla se žiwym a morwym inventarom (hospodarskimi wosami) sa 9000 toleŕ pschi napłacźenju 1500 hacž 2000 toleŕ na pschedań abo na pschenajecźe. Twarjenja ßu maßivne. Dźeßacź kórzow je ſ rožku, 6 ſ pscheńzu wobßytych. Skót wobsteji se spěschneho konja, 6 kruwow, 2 jałojzow. Dalsche wukasa **A. Venter** w Skanezach pola Barta.

Dobrowólne pscheßadźowanje.

Po namjecźe herbow korčmarja a khlamarja **Jana Nowaka** w **Maleschezach** a Madleny swudowjeneje Bróškez tam matej ßo leżomnoscźi, k jeho sawostajenstwu ßkuschazej, mjenujzy khěża fol. 8 pod cźißkom 77 wopalneho katastra leżaza, kotrejž ßu prawisna palenzpalenja, korčmarjenja a palenzoweho korčmarjenja spožcźene, a pola fol. 32 leżomnostnych a hypothekskich knihow sa Hornje Maleschezy, kotrejž stej hromadźe wot wjeßnych grychtow na 6650 hriwnow takšerowanej, kaž tež pólna leżomnoscź fol. 3 leżomnostnych a hypothekskich knihow sa Hornje Maleschezy, s pokojzy k sawostajenstwu, s pokojzy Madlenje swudowjenej Nowakowej ßkuschaza, kotruž ßu wjeßne grychty na 375 hriwnow takšerowake,

ßrjedu 18. augusta 1897 dopołdnja w 10 hodźinach

na městnje ßamym w Maleschezach na pscheßadźowanje pschedawacź.

Wscho dalsche je s wuwěscheńki w Sendźiz hoscźenzu w Maleschezach a na ßudniskej deßy tu widźecź.

W Budyschinje, 9. julija 1897.

Kralowskej hamtske ßudnistwo.
Kuntze. Zabel.

Awkzija.

Wutoru 27. julija dopołdnja w 9 hodźinach maja ßo w žiwnoscźi cźißko 12 w **Hněwßezach** pola Budyschina 2 konjej, 6 kruwow, 2 jałozy, 3 kosy, 1 kosoł a wschelaka hospodarska nadoba, mjes njej jena cźiscźaza maschina atd. atd. sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź. **Wobßedźer.**

Žiwnoscź na pschedań.

Žiwnoscź s 18 kórzami pola a łuki, s jara dobrej pódu, s 203 dawskimi jenoscźemi poczeżena, maßivne twarjena, s połnymi žnjemi, se žiwym a morwym inventarom, mlócźazej maschinu, se 7530 hriwnami w wopalnej kaßy sawěscźena, blisko Wósborka, pschi napłacźenju 4000 hriwnow na pschedań. Dalsche wukasa **H. Dietrich** w Lětonju.

Irrgangez wolenza w Hródku

porucźa czerstwy **lany wolij** liter po 60 np., **cźistu lanu muczku** zentnar po 7 mk. 50 np.

Meble

kupuja ßo **najtuńscho** a **s najwjetschim dobytkom**

s fabriki Gustava Zichnera

a to w magazinje na seminarskej drósy 8 a w fabrizy na běleŕnskej drósy 7.

Drastne khamory hižo po 17 mk.,
łoża . . . . . = = 10 = 50 np.,
stejate schpihele . = = 11 =
vertiko . . . . . = = 28 =
komody . . . . . = = 15 =

Najwjetschi skład w zyłej wokolnoscźi Hornjeje Łužizy.

Murjerjo

ßo do trajneho dźěła pschi dobrej mzdze pytaja. Sso samolwicź w **Adolfowej hěcze** pola Khrósta abo pola twarskeho pschedewsacźela **K. Thomaßa** na Fichtskej drósy 12 w Budyschinje.

Sahrodniska žiwnoscź
w Bukojnje cźißko 16, 28 kórzow wulka, s 291 dawskimi jenoscźemi wobcźeżena, je se stejatymi žnjemi a žiwym a morwym inventarom hnydom se ßwobodneje ruki na pschedań.

Wódny mlyn w **Koblizach** pola Hodźija se 6 kórzami pola a łuki, s wutrajnej wodowej mozu a s jara ßylnym khlěbpjecźenjom ma hnydom tunjo na pschedań wobßedźer **J. Kober** w Koblizach.

Khěża na pschedań.
Khěża, w Budyschinje w pschedměscźe leżaza, maßivna, s 3 wobydlenjemi (pschenajenski pjenjes 150 hriwnow pschinjeßy) je sa 700 toleŕ na pschedań. Dalsche je shonicź na žitnej haßy 2 po 2 skhodomaj.

Kubło s 90 kórzami dobrych leżomnoscźow a 550 dawskimi jenoscźemi je se žnjemi a połnym inventarom tunjo na pschedań. Dalsche je shonicź w Kanezach cźißko 2b pola Semiz.

Hoscźenz s rěsnistwom
s maßivnymi twarjenjemi, njepoßrědnje pschi schoßeju leżazy, s wjazy dyžli 100 kórzami pola, łuki a łěßa je semrjecźa dla płacźisny hódno na pschedań.

Swudowjena **Ladowa** w Lěskej pola Delnjeho Wujesda.

Rjana žiwnoscź,
blisko Budyschina, 12½ kórza wulka, s jara dobrymi a blistimi polemi a łukami, s rjanymi žnjemi, s 147 dawskimi jenoscźemi, je stejo a leżo hnydom na pschedań. Dalsche je shonicź we wudawarni „Sserbskich Nowin".

Proßata na pschedań.
Proßata běleje Yorkshirskeje a tež cźornopißaneje Berkshirskeje raßy, kotrejž ßo jara lohko wukormja, ßu pschezo po cźaßej pschimĕrjenych niskich płacźisnach na pschedań na knjeżimaj dworomaj w **Budyschinku** a **Pschiwcźizach.**

[redacted]

Kacze jeja

najlĕpscheje jendźelskeje druźiny ßu na pschedań
na **farje w Budyschinku.**

[redacted]

Woprawne
italske a miuorkaske khapony
k plahowanju po 1 hriwnje pschedawa **A. Pětschka** w Khaßowje.

Ssyno a wotawa s 58 jutrow łukow je hnydom na pschenajecźe na **Jamnowskim knjeżim** dworje pola Klětneho.

Czerstwy howjasy łój punt po 30, 40 a 50 np., **kołbaßowy tuk** punt po 40 np., **2. druźinu kołbaßy** punt po 50 np. pschedawa **Otto Pětschka** na žitnej haßy.

Dweju kowarskeju
do trajneho dźěła hnydom pyta **Wylem Rüdiger** w Khwacźizach.

Wěrne pytanje sa ženitwu.
Wudowz, 46 lět stary, katholski, bjes dźěcźi, cźeßnu wudowu abo holzu, 35—45 lět staru, tež bjes pjenjes, dla woženjenja pyta. Dobrocźiwe poskicźenja chzyke ßo w běhu 4 njedźel na Kamjenski póstski hamt w liscźe s napißmom **P. G. 100** póßłacź.

Cźeßnymaj
młodymaj mandźelskimaj
Khorli Bajerej,
žiwnoscźerjej we Wulkim Žicźenju,
a jeho młodej mandźelskej
Hanje Dejkez s Delan,
k postrowjenju do mandźelstwa.

Nimo ßu dny Waju kwaßa,
Lubaj młodaj mandźelskaj!
Pscheschkoj staj do druhoh' cźaßa,
Kotr'hož pschichod njewěstaj.
Sslub kiž běschtaj sałožiłoj
Wutrobi Waj' s luboscźu,
Staj pched Bohom wobkrucźiłoj
S modlenjom a s pschißahu.

Pschi tym ßu Waj' pschewodźałe
Lube dusche pschecźelstwa,
S Wamaj k Bohu sdychowałe
Pola ßwjatoh' woltarja!
Tež mój tehdy shibowachmy
Doma ßwoje kolena,
Bohu Knjesej porucźachmy,
Waju ßlub, běh mandźelstwa.

Jesuß, w kotr'hož ßwjatym mjenje
Do mandźelstwa stupischtaj,
Nochzył wopuschcźicź Waj' ženje,
Hdyž ßo jeho džeržitaj;
O dha stuptaj bjes komdźenja
Nětko s nim do towarstwa,
Džeržtaj jeho wustajenja,
Budź wón Waju ßrjedźisna.

„S domu modlenja ßy wujschła,
Luba młoda mandźelska!
Njech je dom, hdźež nětk ßy dojschła
Město ßwěrnoh' modlenja.
Njesabudź te wucźby ženje,
Kiž ßy wot naj' łyschała,
A tak dźi w Božim mjenje
A budź ßwěrna mandźelska."

Sbožopschecźa, pschepodate
Se wschěch stronow pscheczelstwa,
Njech ßu dopomnjenki ßwjate
Wam we běhu mandźelstwa.
A hdyž něhdy wobsboženaj
Budźetaj ßnadź s najdźiju,
Sswjecźtaj pschichod swjeßelenaj
Sswojemu saß' Sserbowstwu.

Džitaj, porucźtaj wscho Bohu,
Schtož tu shonicź budźetaj,
Hacź Wój něhdy ßwěta drohu
S džakowanjom skónczitaj.
Džitaj Bohu porucźenaj,
Cźiłoscź strowoscź pschewodź Waß,
So Wój něhdy sestarjenaj
Sswjecźicź mohłoj słoty kwaß.

Njewjesczini starschi a ßotry.
(Psches braschku H. P.)

Serbske towarstwo za Khwaćicy a wokolnosć

změje jutře njedźelu popołdnju w 5 hodź. swoje měsačne posedźenje w Khwaćicach. **Předsydstwo.**

Burske Towarstwo w Rakezach

smeje jutsje njedźelu **25. julija** popołdnju s dypkom 5 hodźin w Sokez hosćenzu pożedźenje, w kotrymž so nowe nasymske symjenja skasaja atd.

Wo bohaty wopyt prožy **pschedsydstwo.**

W Scherachowje pjecź lět jako **baba** skutkowawschi, sym so dźenża jako tajka wot wyschnosćze sa město **Budyschin** sapokasała.

Cżesćzene wobydlerstwo w Budyschinje proschu, so by dobroczinje moju pomoz wužiwało.

W Budyschinje, 15. julija 1897.

Se wschěm počesćzowanjom

Hańża Folwazny, baba.

Dla wotbywanja wojerskeho swuczowanju budu wot 16. hacz do 29. julija jenoz w njewěstych hodźinach k rěczam.

Dr. Jencź, approb. subjazy lěkař.

Pěstończu abo starschu holzu, wotroczkow, hejtmana a hródźne dźowki, wolazych, dźěłaczerske swójby pyta **Spannowa** na małej bratrowskej haży 5.

Schewskeho wuczobnika pyta jednoczinu schewski mischtr **Zawnik** w Rakezach.

Horje do Splóska!

Jutsje njedźelu **kołbaszywukulenje.** Pschecźelnje pschesproschuje

Ernst Budar.

Hej! hej! hej!

Njedźelu 25. julija pójmy do **Barta** na **wowczu horn k wischnjowemu swjedźenjej a kehelekulenju.**

Rjany wuhlad! Wschelake swjeżelenja. **Najeńk.**

Róbna swólniwa 14—16lětna **holza** so k 1. septembrej do służby pyta. Sso samolwicź dopołdnja na seminarskej drósy cżo. 15 po 1 skhodźe.

Kowarskeho wuczobnika pyta **Peschka** pschi drjewowych wikach.

Murjerjow a dźěłaczerjow pyta **A. Philipp,** murjerski mischtr w Sskonej Borschcźi.

Strowa cżista holza se samżnymi jubami, najradscho tajka, kotraž je hižo dójka była, so pschi 60 tolerjach mjdy k jenemu dźesću k 1. oktobrej do Lipska pyta. Sserbowkam so lěpschina dawa. Sso samolwicź hacz do schtwórtka 29. julija na Bismarskej drósy 13 delka.

Pytam służobne a hródźne dźowki a tajke k swinjom, gratmischtra, wotroczkow, srěnkow, pohonczow a rólnych pohonczow, tsećzakow, wolazych, dźěłaczerske swójby a dójki pschi wyssokej mjdze do tudomnych a Draždźanskich stron. **Schmidtowa** w Budyschinje na sukelnskej haży 24 po 1 skhodźe.

Holzu sa kuchiń a dom k nowemu lětu pschi wulkej mjdze pyta pschekupz Säuberlich we Kasu.

Sjawna skórźba.

Ach hlejcże, lube sotsiczki!
Kak hubjenje je na swěcźi!
Běch sebi muża shladała
Sa khwilu semskoh' żiwjenja.

To pak mam droho sapłaczicź,
Chzu sjawnje to wam wuskorźicź:
Mój muż mějesche mazochu,
Tu dostach sa macź pschichodnu.

Ta luba macź mi pschichodna
Pschez kuka pscheschě wschě woknjeschka,
So mohła něschto wuhladacź
A pschi durjach sej wotposkacź.

A potom kleski njewěrne,
Mje w nozy, wodnjo mjersaze,
Do wschitkich domow rosschěrja,
Njej' to macź luba pschichodna?

Hdyż něschto khłóschcże wucżuje,
Schtoż měła rada na hubje,
Dha skoku pschi namaj tu je,
Sso dobrych kuskow smozuje.

Hdyż mój muż běsche prjecźku schoł,
Macź pschichodna skok pschihna jow,
Mi do włosow so njemdra da
A wobliczo mi rosdrapa.

Sso se wschej mozu wobarach,
So pschichodnu macź wotehnach.
To je ta rjana wudowa,
Kiž wulki nóš a hubu ma.

Srudna młoda mandźelska.

K lětnemu dopomnjenju

na row

njebo **Jana Rabowskeho,**

wumjeńkarja w Rachlowje. † 24. julija 1896, 78 lět stary.

Hdyż žnjeńske kosy saklincza,
Tón lětny dźeń tez pschikhadża,
Hdźez wy po dlěschim hubjenstwi
Tu słożischcże kij dróharski;
Hdźez wěcznosć nam po naschej nadźiji
Je podała dom rjeńschi, krasnischi.

Bóh Knjes je w waschim żiwjenju
Was k sebi cżahnył s dobrotu;
Je dołhe żiwjenje wam dał,
W nim waschu prózu žohnował;
A hdyż tón běžeŕ běsche doběhał,
Psches hnadne khorokožo wotsal wsak.

Wy w Rachlowje scże rodźeny,
W Buk'cżanskej zyrkwi wukschcźeny,
Wopytał schulu Rachlowsku;
Pschi Bukecżanskim woltarju.
Hdyż luby nan wam psches smjercź wsaty bu,
Sslub kschcżeński wobnowischcże se srudźbu.

Ach tehdy w waschim dźěcźastwi
Wam luby dom so wotpali;
A prjedy hacz so dotwari,
Wasch nan tu cżasnoscź wopuschcźi,
Tak hižo młody s lubej macźerju
Snjesću mějeschcże tu nusu wschelaku.

We rjanym kcźenju żiwjenja
Wy stupischcże do mandźelstwa,
A Lejna Gruliz s Roswodez
Je pomhała wam swěrnje njesć:
Schtoż słubiła je s drohej pschisahu
Pschi Budesćzanskim swjatym woltarju.

Bóh hnadnje da psches mandźelsku
Wam schtyrjoch synow, dźowku jenicźku,
S nich jedyn w kcźenju żiwjenja
Prjed' nana dźesche se swěta,
Nětk schtyri dźěcźi, luba mandźelska,
A wnuczkow schesć was sdobnje žaruja.

Wój sloty kwas tez swjecźeschtaj
Pschi thorokožu mandźelskej;
Tehd' na smjercź khora mandźelska
Njej' na to sebi myślika,
So wona sažo junu wocźerstwi
A sa pjecź lět was k rowu pschewodźi.

Wot Bożej ruczki sajaty
Wy lěto schtyri měžazy
Na cźěła braschnoscź cźerpjeschcże,
Wo sbožnu smjercź sej proscheschcże,
Hacz požylnjeny s Khrysta cźělom, krwju
Duch wopuschcźi tu hětu sachodnu.

Nětk wasche cźělo w rowje spi
We Bukezach na kerchowi,
Wasch wobras pak je psched nami
Dźenž w duchu wjele krasnischi;
Pschi waschim rowje pak nam sažwita
Nadźija sbožnoh' sažowidźenja.

Dźenž s nowa sylny pscheliwam,
Nětk hakle prawje sacżuwam,
Schto s wami wscho sym shubiła,
Mi běschcże kryw a prawiza,
Duž hnuta nětko wasch row pyschu tu
Psches tutych schtuczkow njesapomniczku.

Wascha jeniczka dźowka **Marja.**
(Psches H. P.)

Bohu, temu Knjesej, je so spodobało, psches cżichu sbožnu smjercź k sebi sawołacź, naschu lubu, drohu macźerku:

Augustu rodź. **Fischerez**

s Běłeho Jelenja pola Draždźan,

njebo **Ernsta Bohuwěra Jakuba,**

fararja pschi Michalskej zyrkwi w Budyschinje sawostajenu wudowu.

Wona je dokonjała swoje dołhe semske podróżnistwo, 21. julija rano 1/4 9, jenoz krótke dny do 90lětneho narodneho dnja.

Knjeże, wucź naš pósnacź mudroscź twojich puczow!

W Njeswacźidle, 21. julija 1897.

Srudni sawostajeni:

Jurij Jakub, farar w Njeswacźidle.
Wijka Pfulowa rodź. Jakubez.
Emy Jakubez.
Jan Jakub, dwórski radźicźel w Draždźanach.

Khowanje: swobotu 24. julija (pschipołd. w 12 hodź. serbske wotproschenje w Njeswacźidle) 1/2 4 hodź. w Budyschinje na Tuchorju.

(K temu cźišku pschiloha.)

Pschiloha k czißu 30 Serbskich Nowin.

Ssobotu 24. julija 1897.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje 6. njedźelu po ßwj. Trojizy rano w 7 hodź diakonus Sarjenk ßerbsku spowjednu rěcź, 1/2 9 hodźin farař Räda ßerbske a w 10 hodź. němske předowanje.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** Bjedrich August Förster, zigarnik tu, ſ Hanu Theresiu Ssmoliz na Židowje. — Hendrich August Wylem Baumert, krawz na Židowje, ſ Marju Sidoniu Aureliu Krawzez ſ Trjebjenzy.

W **katholskej zyrkwi:** Jan Hase, technik w Doly-Biskupie w Ruskej, ſ Marthu rodź. Kubizez.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Bjedrich Erich, Bjedricha Augusta Hajny, wobydlerja a zigarnika na Židowje, ß. — Marja Emma, Bjedricha Wylema Frenzla, wobydlerja a murjerja na Židowje, dź. — Martha Frida, Roberta Emila Libsche, wobydlerja a kotolnika w Dobruschi, dź. — Marja Martha, Jana Augusta Frödy, živnoscźerja w Libuchowje, dź. —

W **katholskej zyrkwi:** Marja Margaretha, Jana Dilgera, ökonomskeho kommißara, dź.

Zemrjeli:

Dźen 17. julija: Marja Petritez, njebo Jana Kaplerja, živnoscźerja we Wownjowje, sawostajena wudowa tam, 75 l. 6 m. 16 d. — 18. Morwa narodźena dźowka Jana Pawola Weickerta, dźěłacźerja na Ssokolzy. — 20. Handrij Ulbrich, dźěłacźeŕ, 74 l 9 m. 5 d. († w měscźanskej hojeŕni)

Zyrkwinske powjescze ſ Budestez.

6. njedźelu po ßwj. Trojizy smeje farař Mrosak rano w 7 hodźinach ßerbsku spowjedź, dopoldnja w 8 hodźinach pomozny duchowny Rychtař ßerbske a 3/4 10 hodź němske předowanje.

Zarjadnanje žiwoła a produktow.

Žiwoły dowjezene w Budyschinje: 4423 mechow								
			wot		hacź		wot	hacź
			hr	np	hr.	np	hr	np.	hr.	np.
Pschenza		běła	8	24	8	41	8	—	8	29
		žołta	7	82	7	94	7	54	7	82
Rožka			5	78	5	81	5	50	5	63
Jeczmien			6	43	6	50	5	87	6	33
Wowß			6	80	7	40	6	50	6	80
Hroch		50 kilogr.	7	22	11	12	8	20	9	17
Woka			7	78	8	33	6	50	7	75
Jahły			13	—	15	—	12	—	14	—
Hejduschka			15	—	16	—	13	50	14	—
Běrny			2	20	3	10	2	50	3	80
Butra	1 kilogr.		2	10	2	30	1	90	2	20
Pschenicźna muka	50	=	7	75	16	50	–	—	—	—
Ržana muka	50	=	7	25	11	—	—	—	—	—
Ssyno	50	=	2	80	3	—	2	20	3	—
Ssłoma	600	=	16	—	17		16	—	17	—
Proßata 765 schtuk, schtuka			10	—	20	—	–	—	—	–
Pschenicźne wotruby			4	25	5	25	—	—	—	–
Ržane wotruby			4	75	5	75	—	—	—	—

W Budyschinje płaczeschе: korz pschenizy (běła) po 170 puntach 14 hr. — np. hacź 14 hr. 29 np., žołta 13 hr. 29 np. hacź 13 hr. 49 np., korz rožki po 160 puntach 9 hr. 24 np., hacź 9 hr. 29 np., korz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. — np. hacź 9 hr 10 np.

Na Burſy w Budyschinje pschenza (běła) wot 8 hr. 3 np. hacź 8 hr. 9 np., pschenza (žołta wot 7 hr 75 np. hacź 7 hr. 79 np., rožka wot 5 hr. 50 np. hacź 5 hr. 80 np., jeczmjen wot 6 hr. 38 np. hacź 6 hr. 75 np., wowß wot 6 hr. 50 np. hacź 7 hr. 20 np.

Drażdźanske mjaßowe płaczizny: Howjada 1. druzizny 58—60 hr., 2. druzizny 52—57 hr. 3. druzizny 45—55 po 100 punt. rěsneje wahi. Žiwe najlěpsche krajne ßwinje 43—45 hr. po 100 puntach. Cźelata 55—65 hr., po 100 puntach mjaßoweje płaczizny.

Wjedro w Londonje 23. julija: Rjane.

Schtóž ßebi dobre, trajne **stupnje** a **schkórnje** žada, njech stupnjowy a cźrijowy skład **Emila Indingera** na jerjowej haßy 6 wopyta.

Pschedawanske městno ßobotu a njedźelu na bohatej haßy 3 ſ napschecźa pósta.

Wupschedawanje.

Dla **pschepoloženja pschedawarnje ßym ßwój wulki skład**

mužazeje, žonjazeje a dźěcźazeje drasty

po płacźisnje khětro ponižił

a ſ tym žadnje **pschihódnu składnoscź k tunjemu** kupowanju poskicźam.

Na dźělbu žonjazych žaketow a deschcźnych mantlow woßebje kedźbliwe cźinju.

H. Horn,

drastowa fabrika.

Schtóž chze

ßłomjane klobuki

jara tunjo a w wulkim wubjerku,

klobuki a mězy

woprawdźe dobre a tunje, po ženje njeßkyschanych tunich płacźisnach natupicź, njech ßo poda do spezialnych khlamow

F. Trulleya

na schulerſku haßu 7 pschi tórmje,

hdźež ßo pschi najtunischich płacźisnach najwjetschi wubjerk we wschěch nowoscźach lětneho cźaßa

w zylindrowych, houtwjerſkich, filzowych a ßłomjanych

klobukach

posticźa. Teho runja

kołojeſdne, pohonczaze, njedźelske a wschědnjaze

mèzy

hólczaze klobuki	po	**75 np.,**
mužaze klobuki	=	**1 hr.,**
zylindrowe klobuki	=	**3 hr.,**
hólczaze mězy	=	**30 np.,**
dźěłaczerſke mězy	=	**40 np.,**
židźane mužaze mězy	=	**1 hr.,**

Hacź do najwoßebnischich druzinow.

Koßaty Walther

pschi žitnych wikach
cžißło 7.

Destillazija Adolfa Rämscha

w Budyschinje pschi butrowych wikach,

1868 sałożena,

porucza swoje daloko a schěroko znate wubjerne **likěry** k kwaßam, kschcžißnam a druhim swjedženišim składnoscžam w cžwizach a po wasy. Woßebje dobre su dwójny **rózowy, nalikowy, hontwinski** a **jatroselowy, hornjołużiski, żołdkoselowy seleny** a **cžerwjeny zitronowy, wischnjowy, malenowy, prußnizowy** a **korwejdowy** liter po 60—80 np. Dale **naturskokorwejdowy** liter po 40 np., dobry **zitny** po 70 a 60 np., a **cžisty** cžißło 1 a 2, liter po 32 a 30 np. Pschi wotewsacžu 8 litrow a wjazy po 30 a 28 np.

Cžwizy k pjelnjenju so wupožcžuja.

Union-kognak

po wschěch płacžišnach dostacž

pola **Schieschki** a **Njecžki.**

Sslódke palenzy

liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.

porucza **Moritz Mjerwa** pódla Pětrowskeje zyrkwje.

Destillazija znatych dobrych palenzow po starych tunich płacžišnach.

Khosej! je tunschi,

syry: punt po 90, 100, 110, 120 hacž 130 np.,

paleny: punt po 120, 140, 150, 160, 180 hacž 200 np.

pola **Khorle Noacka** na žitnej haßy.

Turkowske sslowki

nowy płód w měchach, kascheżikach a po wasy su tunjo dostacž pola

Moritza Mjerwy

pschi mjaßowym torhoschcžu.

Destillazija likěrow po starych tunich płacžišnach.

Koßy, serpy, tóczne kamjenje, brußy, grotowe plecženje

k wobhrodženju a **kalaczkaty grot,**

rólowe płachty a khachlowe rèbliki, wódne kótła a pónowje, dezimalne wahi, tasłojte a butrowe wahi, punty, hnojowe widła, łopacže, rjecžasy, hosdže, želesne hrabje porucza pschezo po najtunischej płacžišnje pschedawarnja želesnych tworow

Gotthарda Behrendsa

w Budyschinje

pschi serbskich hrjebjach cžißło 10.

K wußywej poruczam w najlěpschej derje skhadžazej tworje tunjo **hróch, woku, hoborski kolij, połdołhi kolij, hejduſch, żouop.**

Paul Schulze

pschedawarnja žita a piznych tworow

18 pschi žitnych wikach 18.

Winski cžrijowy skład.

Wulki wubjerk mużazych, żonjazych a dźěcžazych schkórnjow a stupnjow po tunich płacžišnach porucza

Emma Frisch

na kamjeńtnej haßy 15 pódla hosczenza sloteje krony.

S nakładom Macžizy Sserbskeje su wuschke a we wudawarni „Sserbskich Nowin" na pschedań:

Kschiž a połměßaz abo **Turkojo psched Winom w lěcze 1683.** 1883. Płacžišna 40 np.

Nadpad pola Bukez. (1758.) S wobrasom. Druhi wudawk. 1888. Płacžišna 30 np.

Jan Manja abo **Hdże statok mój?** Powědańczko je serbskich stawišnow nowischeho cžaßa. 1889. Płacžišna 40 np.

Bitwa pola Budyschina. (1813.) 1891. Płacžišna 50 np.

Nowe Trójniki. Sběrka powědańczkow. 1893. Płacžišna 40 np.

Sabawki. 1896. Płacžišna 40 np.

Trójniki. Sběrka powědańczkow. 1885. Płacžišna 40 np.

Rózowy likěr cžerwjeny liter po 70 np.,
vanillowy likěr = liter po 70 np.,
dwójny korwejdowy běły = 70 =
ingberowy likěr běły liter po 70 =
pommeranzowy bruny = = 50 =
żołtkoselowy = = = 50 =
jakorzowy = = = 50 =
schwajzarski likěr = = = 60 =
persiko cžerwjeny = = = 50 =
wischnjowy = = = = 60 =
prußnizowy = = = = 60 =
malenowy = = = = 60 =
nalikowy = = = = 50 =
zytronowy żołty = = = 50 =
jatroselowy (lěßny nuschtyr) seleny liter po 70 =
mjatwiczkowy běły = = 50 =
jednory korwejdowy = = 50 =
woprawdzity zitny = 60 a 70 =
cžisty palenz liter po 30 =
rum = = 80 =

po cžwizach a wjetschich bleschach tuńscho.

Carl Noack
na žitnej haßy.

Dobre

4 np.-zigary

(zigary s dźěrku)

běłe so palaze a derje sklodžaze

100 scht. po 3 mk. 20 np.,
25 = = 85 np.,
6 = = 20 np.,

pschi wotewsacžu 300 schtuk po poscže franko scžele

Carl Noack
na žitnej haßy.

Kóslaze kózki

kupuje pschezo po najwjetschich płacžišnach

Heinrich Lange
pschi žitnych wikach.

Nowe połnojerje

po kopach a jenotliwje tunjo porucza

Carl Noack
na žitnej haßy.

Wschu

molerišku a murjerišku

potrjebn, jako
barbu,
lak,
barbicže,
klij,
schellak,
polituru,
schablony,
lineale,
firniß,
terpentin

porucza tunjo

Germanija-drogownja
dr. **C. Roebera**
na bohatej haßy.

Wubjerne, s tukom kipjaze nowe

połne jerje

je dostał a porucza po tunach, kopach a jenotliwje nanajtuńscho

Gustav Küttner

w Budyschinje na serbskej haßy 10.

Dr. Roeberowy

woßazy wolij,

najwěscžischi srědk k sahnacžu pschekaßanzow, jako woßow, cžělcžkow, muchow atd., cžisce njeschkódny skotej. Jenoż woprawny dostacž w **Germania-drogowni**

dr. C. Roebera
na bohatej haßy.

Schmidt & Gottschalk,

pjenjeżny bank

pschi mjaßowym torhoschczu
czißło 14|16 w Budyschinje.

Tunjo!

Paleny khofej

punt po 100, 120 hacż do 200 np. jara derje ßkłodżazy porucża

C. F. Dietrich

na jerjowej haßy 3.

Woprawdżity holandski

kakao

najlěpschu družinu ßwěta, płaczišny hódno porucża

Gustav Küttner

10 na ßerbskej haßy 10.

Jeniczka pschedawaćnja ßa Budyschin a wokolnosćz.

Ważne
ßa ratarjow a mlokaćnje
dr. Roeberowy
butrowy pólver.

S nim ßo butra ßpěschnischo a dospołnischo wudźěła, ſ nim ßo jej w kóždym czaßu prawa barba, dobry ßłód, dlěsche dźerżenje a po tajkim wjetscha kupowanska hódnosćz da. Duż njedyrbjało bjes njeje żane burske hospodarſtwo, byrnjež było najmjeńsche, bycz.

Jenoż woprawny dostacz pola wunamakarja.

Germania-drogownja
dr. **Roebera**
w Budyschinje na bohatej haßy ſ napschecża winoweje ficże.

Wina

w ſnatej dobrosczi w bohatym wubjerku po poměrnych płaczišnach porucża

Gustav Küttner,
winowa pschedawaćnja
a korczma
10 na ßerbskej haßy 10,
5 dalokoreczak 5.

Płaczišnowe ſapißy ßo posficzeja.

Sa korczmarjow a ſaßopschedawarjow woßebity rabatt.

Tuni
derje ßkłodżazy
khofej,

paleny:
punt po 100, 120, 140 a 160 np.,
dobry ßyry:
punt po 80, 100, 120 a 130 np.
porucża

Herm. Kunack
na bohatej haßy
pódla pósta.

Wubjernu czerſtwu, ßuſchenu,
rheinsku haſchu (lachs),
ff. czerſtwe ßuſchene ſpikowane
wuhory,
wubjernu aſtrachanſku
jikru (kaviar),
najlěpsche **Kielske tuczne büklinki, Kielske ſprotty,**
Hanſaſke pjeczene jerje,
wubjerna delikateßa, jeniczke pschedawanje w Budyſkim wokrjeßu,
wuhora w żeleju, haſchu w żeleju. narańſchomórſke tuczne jerje, delik. jerje bjes koſczikow w wſchelakich juſchkach
atd. atd.
je ſ czerſtwej poßyłku dostał a tnnjo porucża

Gustav Küttner,
winowa
a delikateßowa pschedawaćnja
winownja a ßuědarnja
10 na ßerbſkej haßy 10,
na rózku hauenſteinſkeje haßy
telefon czißło 5.

K wußywej

porucżam:
pólski hróch,
ſchleſynſku woku,
ſchleſynſki kolij,
hoborſki kolij,
hejduſch,
żonop,
rěpowe ßymjo
w najlěpschej tworje po najtuniſchich płaczišnach a pschi potrjebje wo dobrocżiwe wobkedżbowanje proſchu.

Khorla Preißer jun.
pschi żitnych wikach w Budyſchinje.

Wósk a wóſkowy twar
kupuje **Bjedrich Lieber**
mydlaćnja na ßerbſkej haßy 5.

Zement, ſtajnje czerſtwy
po 1/1, 1/2 a 1/4 tunach,
gyps,
wſchě **barby,**
lak,
barbu k barbjenju ſchpnndowanja,
rucże ſkhnyjazu,
karbolineum,
maſchinſki wolij,
firniß,
terpentinowy wolij atd.,
barbiczе
porucżatej tunjo

Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.

Howjaſe, konjaze,
czelaze a **wowcze kože** każ tež **wowczu wołmu** pschezo po najwyſchſchich płaczišnach kupuje

Heinrich Lange
pschi żitnych wikach njedaloko ßerbſkeje katholſkeje zyrkwje.

Ruczne woſyczki
derje dźěłane, ßym ſ jeneje fabriki po tunjej płaczišnje na pschedań dostał. **A. M. Bartuſch**
na Židowje.

Schórzuchi ſ czelazeje koże
porucża po tunich płaczišnach
Heinrich Lange
pschi żitnych wikach.

Derje dźěłane **ſoſy** a **matrazy** porucża tunjo **E. Schubert,** tapezěrař a ßedlařſki miſchtr na jerjowej haßy.

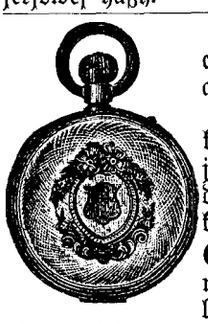

Kóżdy, kotryż chze ßebi **dobry** a **tuni czaßnik** kupicz, abo kotryż chze ßebi jón **porjedżicz** dacz, njech dźe k czaßnikarjej **Curtej Jenczej** na ſwonkownej lawſkej haßy 5, pódla knjeſa lotteriſkeho kollektěra Jägera. — **Jencz** pschedawa a porjedża ſa ßwoje dźěło ſprawnje rukujo.

Hdże ſczetónle rjany czaßnik kupili? Pola czaßnikarja
Magera
na
ßerbſkej haßy
pschi kaſarmach.

Wobraſy

(bildy) ßo rjenje a tunjo ſaſchkleńzuja a ſ wobłukom wobdadża, **domowe żohnowanja** a **wobraſy** w wulkim wubjerku a tunich płaczišnach pola

Maxa Mützy
na bohatej haßy 11.

Max Udich
w **Budyſchinje**
14 na bohatej haßy 14.

So bych městno ſa ſymſki ſklad dostał, pschedawam wot nětka **létnje ſwjerſchniki, mużaze a pacholaze wobleczenja** po kóżdej ßo pschihodżazej płaczišnje. Schtóż chze **derje** a **tunjo** kupowacz, njech tule ſkładnosćz njeſkomdźi. — Poßłużenje krucże ſprawne. **Draſtu po měrje** ſ rukowanjom ſa dobre ßedżenje a woßebne dźěło po najtuniſchej płaczišnje ſchiju.

Max Udich,
krawſki miſchtr
w Budyſchinje
14 na bohatej haßy 14.

Ssuſcheny połcz punt po 70 np., pschi 5 puntach po 65 np., **ßwinjaze mjaßo ſ hrjucha** punt po 60 np., **wuſchkrjeny łój** punt po 45 np., pschi 5 puntach po 40 np., **kołbaßowy tuk** punt po 50 np., pschi 5 puntach po 45 np., tuczne **howjaſe mjaßo** punt po 55 np., zyle tuczne po 50 np. porucża **G. Hildebrand**
na jerjowej haßy.

Franz Marschner

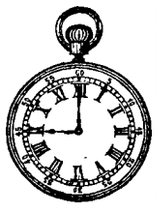

czaßnikaŕ w Budyschinje
czo. 9 na bohatej haßy czo. 9
ßwój ſklad **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczaſow** dobroczíwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje placźisny.
Porjedźenje dobre a tunje.
Pschiſpomnjenje: Rěczu **Herbſki.**

„Brennabor“

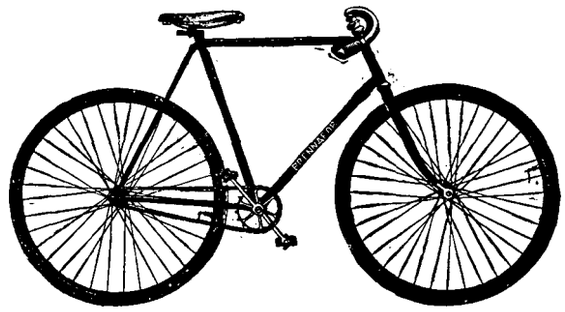

je mjeno najlěpſcheho němſkeho koła.
Njedoſcźehnjene w lohkim běhu a dźerźenju.
Wucźba darmo. Wſchě dźěle k jěſdnemu kołu tunjo pola **Reinholda Hausdinga** w Rakezach.

Parny rěſak Tr. Holbjana,

twarſkeho miſchtra w **Budyſchinje**
ſ napſchecza piwarnje na Nowoſalzſkej drózy
a na dwórniſchczowej drózy 10,
porucza **hranite drjewa, deſki, łaty,** kaž tež hotowe **ſchpundowanja, ſchiudźelowe deſki** a **wotrěſki** we wſchěch ſwucźenych dołhoſcźach a tołſtoſcźach.

Heinrich Mohr,

ſchewſki miſchtr w **Budyſchinje**
na ßukelniſkej haßy 14
porucza ßwój wulki ſklad **ſapinanſkich, ſchnórowanſkich a czahanſkich ſtupnjow** ſ bruneje a cźorneje koże, ſergy a płata, **puczowanſkich, ſportſkich a kołojeſdnych ſtupnjow** ſ kožanymi a gumijowymi póduſchemi we wſchěch barbach, fararjowe Kneippowe, Ambergſke a zefirſke ſandale, kaž tež wſchě pomyßlnje móżne druźiny **ſtupnjow** a **ſchkórnjow** ſa nuźſkich, żónſke a dźěcźi po ſnatych tunich płacźiſnach.
Po měrje wubjernje ßedźaze wobucźe ſa krótki czaß ſeſchiju.

Ssmolerjez knihicźiſchczerńja

w Budyſchinje w ßerbſkim domje
knihi, ſliczbowanja, viſitne a **pſcheproſchenſke khartki, ſaſtojnſke formulary, wuſtawki, blidne ſpěwy** atd. atd.
we wſchěch rěczach derje a tunjo cźiſchcźi.

Po khětro poniżenych płacźiſnach pſchedawam nětko

woßebne muźaze a hólczaze wobleczenja

kaž tež

żonjaze a holczaze żakety, khornarje a trikotowe taille, deſchczne mantle

hiżo po 2 mk.

Wobleczenja ßo po měrje **bjes** powyſchenja płacźiſny ſchija.

Otto Preuss

na żitnej haßy 4.

Poßleſchczowe tkaniny, wupjerki, meblowy köper, draſtny katun, módroczíſchcź

w najnowſchich muſtrach porucza tunjo

M. Gottwald
pſchi mjaßnym torhoſchczu.

Wotewrjenje pjekarſtwa.

Cźeſcźenym Sserbam w Budyſchinje a wokolnoſcźi dowolam ßebi, najpodwolniſcho k wjedźenju dacź, ſo ßym tu na **ſeminarſkej drózy cźiſło 1**

khlěbowu, zaltowu a tykanzowu pjekarńju

wotewrił. Budu ßo ſtajnje prózowacź, kaž w mojej prjedawſchej pjekarni na hoſchiz haßy, wſchitkim, kotſiž mje poczeſcźa, ſ dobrej a ßłódnej tworu poßłużecź.

S dobom k temu najpodwolniſchu próſtwu pſchidam, mje tež w mojej nowej pjekarni dobroczíwje podpjeracź chzycź.

W Budyſchinje, 14. julija 1897.

S najwjetſchim poczeſcźowanjom

Hermann Müller.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 31. **Sobotu 31. julija 1897.** **Lětnik 56.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Towarstwowy a shromadźeńſki ſakoń, ſ kotrymž dyrbjesche šo po wudawanju pruskeho knježerstwa sozialdemokratiska agitazija podtłóčcić, je šo w pruskim krajnym šejmje ſ 209 pschečziwo 205 hłosam saczißnył. Nazionalliberalna, šwobodomyßlna a zentrumska strona ſ Polakami pschečziwo sakonjej hłosowachu, šo bojo, so mohł jón knježerstwo kaž pschečziwo sozialdemokratam, runje tak tež pschečziwo wschitkim druhim politiskim stronam nałožecć, kotrež šo runje njebychu knježerstwowej politizy pschihodźiłe. Rosrißanje pschi wothłosowanju čzisće na kromje stejesche. Hdy bychu ſ pschečziwnych stron jenož někotsi sapósłanzy skhorili abo šo ſ něčzim druhim wotdźerželi, by knježerstwo sakoń pschečzischczało, kotryž by ludowe politiske prawa khětro pschikrótschił. Knježerstwo tež na to liczesche, so někotrych nazionalliberalnych sa sakoń dobudźe. Tola jenož sapósłanz Schoof je jemu k woli był, kotrehož šu teho dla nazionalliberalni se šwojeje strony wusamkli.

— Wuhlady na žně w Němzach njejšu najlepsche. S dołhotrajazej mokrotu w žnjowym czašu je rożka czežko schkodowała. Jeje hódnosć je ſ tym czerpiła, a to budźe sašo na tukrajne žitne płaczisny czischczecz; pschetož wulzy młynzy budźa lětša wjazy hacz hewak šucheho a stroweho wukrajneho žita kupowacz. S Wuherskeje njepschikhadźeja wjele lepsche powjesće; pschenża budźe ledma šrěni wunoschk dawacz, sa to rożka a jecźmjeń połne šrěnje žně lubitaj. W Sserbiji a Romunskej šu se žnjemi mało spokojom, mjes tym so maja w Turkowskej mjenje pschiczíny, na nje skorżicz. W Ruskej šu žně ſ dźěla dobre, ſ dźěla jara hubjene. W Franzowskej a Jendźelskej je wjedro pschihodne było, tola šo ſ tym wupad w pschenżu njeje pomjenschił, a wobaj krajej, wošebje Franzowska, budźetaj khětro wulki pschiběrk ſ wukraja trjebacz. So by pschenżu njepobrachowało, sa to je šo w połnózej Amerizy postarało. Po powjesćach se sjenoczenych statow a ſ Kanady směja tam lětša jara wulke pschenczne žně, ſ kotrymiž móża šo wschě nawjecżorne europiske staty sastaracz.

— Jenož naturska butra šmě šo w hosczenzarstwach sakskich želesnizow na pomaſki masacz. W uotwschim czašu je šo želesniskim inspekzijam a sastanischczowym pschedstejerstwam poruczyło, krucże na to hladacz, so šo tamny wukas njepscheſtupi.

— Na ſakſkich želesnizach se žiwym wobkhadom šo wot 1. augusta lohke pucżowanske brěmjenja, sa kotrež šo žadyn fracht njebjerje, po amerikanſkim waschnju wotpósczelu. Tole waschnje w tym wobsteji, so šo tele brěmjenja wjazy njeważa, ale jenož wot jeneho sastojnika takšeruja a so šo potom hnydom pucżowarjej pschepodadża. Sa kóžde brěmjo pak, kotrež wjazy 50 puntow njewaži, šo wošebite brěmjenjowe wobšwědczenje wuda. S tymle nowotarstwom šo bjes dwěla wobkhad na dwórnischczach sa pucżowarjow wjele wołóži.

— Němski khěžorstwowy póst šo po sdaczu po něčzim po wojerskim waschnju srjaduje. Sa najwyschscheho póstskeho mischtra šu husarskeho generala Podbjelskeho pomjenowali; to je, kaž šo sda, jenož sapoczatk powołanja offizěrow na wyschsche póstske sastojnstwa był. Sańdźeny tydźeń šu na dobo schtyrjoch offizěrow póstskich direktorow sczinili. Major Bon je šo na 1. póstski hamt w Querfurcze, hejtman Baranowski na 1. póstski hamt w Barcze (w Pruskej), hejtman Größner na 1. póstski hamt w Soldinje a hejtman Lengemann na 1. póstski hamt w Ueberdingenje powołał.

— Nowy regent Lippesko-Detmoldskeho wjerchowstwa, hrabja Ernst ſ Lippe-Biesterfeld, je šejm swołał a jón ſ trónskej rěczu wotewrił. Schaumburgsko Lippeski wjerch, kotryž je po rossudze sakskeho krala Alberta wot Lippeskeho-Detmoldskeho tróna, kotrehož bě šo ſ njeprawom mozował, wotstupicz dyrbjał, je šejmej protest podał. Wón w nim pschečziwo temu protestuje, so dźěczi hrabje Ernsta, dokelž po maczernym boku wyschschemu semjanstwu njepschißłuscheja, jónu na trón stupja. Ssejm šo ſ tutym protestom ſ zyła nakładował njeje.

— Generalny pólny marschall hrabja ſ Blumenthal je 30. julija šwój 70lětny wojerski šłužbny jubilej a ſ dobom šwoje 87. narodniny šwjecził. Khěžor Wylem je ſ Wörtha jubilarej telegrafiske sbožopschecze póßłał a jemu brillanty k rjadej czorneho hodlerja spožcził.

— Tšelbne kulki ſ papjery ſ aluminiowym mantlom šu najnowsche wunamakanje. Jedyn franzowski offizer je šebi je wumyßlił, so by šo ſ nimi liczba šmjertnych ranow pomjenschiła. Wěstosć wutšela šo ſ papjerjanej kulku njepscheměni, sa to je raniny kanal, ſ nowej kulku wudrjeny, dospołnje hładki a spěschne sahojenje dowoli. Liczba franjenjow by po tajkim ta šama wostała, rana pak by wojaka jenož njekhmaneho k wojowanju sczinika, a czežkich njesahojnych, husto šmjertnych franjenjow by mjenje było.

Jendźelska. Knjejstwo na morju šebi Jendźelska nochze wsacz dacz. Hdyž Němska, Ruska a Franzowska šwoje wójnske łódźstwo powjetschuja, maja šo tež Jendźelczenjo do spěcha, nowe wójnske łódże twaricz. W jendźelskim parlamencze je prěni lord admiralty, Goschen, pschipowjedźił, so ma šo twar wójnskich łódźow, sa tute lěto postajeny, pospěschicz, pódla teho budże knježerstwo 10 milijonow hriwnow sa twar dalschich łódźow žadacz. Wón je w šwojim czašu prajił, so budże, hdyž druhe staty šwoje wójnske łódźstwo powjetschuja, Jendźelska jich pschikład sczěhowacz. W druhich krajach šu šebi wotmyßlili, jara šylne wulke kschižaki twaricz, kotrež bychu Jendźelczanam we wójnje pucże do jich kolonijow salehnyke. Duž dyrbi Jendźelska runje tak mózne kschižaki twaricz, so mohła njepschecżelam napschecžo stupicz. Druhe kraje šu tež wurjadnu spěschnosć jendźelskich torpedowych sniczerjow pytke a nětk runje tajke łódże twarja.

Portugalska. Republikanska strona šo w Portugalskej žiwje hiba. Knježerstwo je w městach pschihoty k poražejú mózneho sběžka czinika. Ssobotu w nozy wojerske patrouille po Lissabonskich drohach czahachu, a wojerske straże běchu poßylnjene. K republikanskej stronje někotsi generalojo a mnosy offizerojo pschißłuscheja. Knježerstwo je jich sajecz dało a jich psched šud staji.

Turkowska. Turkowske wójsko hischcze pschezo w Theßaliskej steji. Sultan je šo sapowjedźił, Theßaliju Grichiskej wrócicz, prjedy hacz jemu europiske wulkomozy sa to njerukuja, so jemu Grichiska w postajenym czašu wójnske sarunanje sapłacži. Ale tu schpak tczi. Žana wulkomóz nochze sa Grichisku, kotraž je hižo do wójny bankrot była, dobre prajicz. Jenicžki wupucz by był, grichiske statne dokhody pod kontrolu europiskich wulkomozow stajicz.

China. Wulki hłód ſ nutska Chiny kježi. Wošebje žałoßnje pschi hornim běhu rěki Jansekanga sakhadża. Pschi rěznymaj brjohomaj wjele sahłódnjenych leži a wschědnje tam wjele stow hłodu wumrje. W měšczi Tschungkingu šamym běchu hižo psched dwěmaj měßazomaj někotre sta ludzi hłodu wumrjeke. Najwjazy tychle nje-

ſbožownych ſ hórſkich ſtron k rězy pſchińdże a wo něſchto rajßa proßy, tola rajßowe ſkłady lědma ſa měſchczańſkich wobydlerjow doßahaja, a tak dyrbja wboſy ſtonajo a žałoſczo ßwoje žiwjenje wudychacź. Wina na lětuſchim hłodu ßu lońſche njeporadżene žně, ſchěſcź njedźel bě ßylny deſchczik ſchoł, kotryž je młode rajßowe ßadżeńki ſnicził. Knjeżeŕſtwo k wotpomhanju žałoßneje nuſy niczo njeczini a njemohło, hdyž by też chzyło, niczo czinicź, dokelž ßu ſtatne kaßy czjſcze próſdne. Wone ßo ſ tym ſpokoji, porjad w kraju trochu ſdżeržeczź; pſchetož we wſchěch ſtronach rubjeżniſke czŕjódy naſtawaja, kotreż pſchi powſchitkownym ſadwělowanju wulki pſchiwiſk namakachu. Hakle hdyž bě khěžorowy naměſtnik ſchěſcźdżeßacź rubjeżniſkim hejtmanam hłowu wotczecź dał, ßo poradźi, porjad ſaßo trochu poſtajicź. — Jena Jendżelczanka bě do Tſchungkinga pſchiſchła, ſo by hubjenſtwo ſe ßamßnymaj woczomaj wohladała. Wona do jeneje burſkeje ſtwy ſtupiwſchi ßo wopraſcha: „Kak ßo wam wjedże?“ Bjesmózny ßłaby burowzyny hłóß jej wotmolwi: „Ssmy woßom człowjekow a ſkoro wſchitzy ßmy ſatradali. To je moja ſtarſcha dźowka, dwě druhej ſtej na horu ſchłoj, ſa korjenjemi hrjebacź, njejſtej pak žanych ßobu pſchinjeßłej. Mój nan a mój muž njemóżetaj ſ hłodom wjazy ſtejecź a drje bórſy ſahłódnitaj.“

Amerika. Nowy zkowny ſakoń je ſańdżeny tydżeń w amerikańſkich połnóznych ſjenoczenych ſtatach do mozy ſtupił. S nim ßo europiſke wikowanje a induſtrija czežko potrjechitej, wſchelake twory ßo ſ zyła njebudża wjazy móz ſ Europy do ſjenoczenych ſtatow woſyczź. Pódla Jendżelſkeje budże najbóle Němſka, kotraž najwjetſchi dżěł ßwojich tworow do połnózneje Ameriki ſcźele, ſchkodowacź.

Turkowſke powjedańczko.

(Skónczenje.)

Wſchitzy tſjo ſaſtupichu do Karoweho Muſtafoweho domu, a Hußref dowjedże ßwojeju hoſczow do ßwojeho harema, hdyž běſche ßo najprjódzy Selihah na Hußrefowy pokiw do pódlanſkeje ſtwy wotßaliła. Kapudżi (t. j. wrótnik) doběża mjes tym k ßwojemu knjeſej a wojſjewi jemu, ſo je ßo Hußref ſ dwěmaj derwiſchomaj wrócźił. Kara Muſtafa poruczi, ſo by ßo wſcho pſchihotowało, ſo byſchtaj ßo hoſczej derje hoſpodowałoj. Potom ſkhowa ßo ßam do jeneje ſtwy, ſ kotrejež móżeſche haremowe durje wobkedźbowacź. Wón ßo mjenujzy bojeſche, ſo ſtaj derwiſchaj Hußrefowaj pſcheczelej, a ſo chzetaj jemu traſch pomhacź, ſo mohła Selihah ſ harema czeknycź. Hdyž pak jemu njewólniza powjeſcź pſchinjeße, ſo je ßo Selihah do ßwojeje ſparneje komorki podała, a ſo tu czi tſjo ßami ßedża a ßo rosmołwjeja, pocża ßo ſměrowacź, tola na ßwojej łakańzy woſta ßedżo, doniž zuſbnikaj, wot Hußrefa hacž k durjam pſchewodżenaj, ſ konaka njewoteńdżeſchtaj. Hußref běſche ßo ſ nimaj nimale dołho rosmołwjał, a pſchi tym běſche ßo woßebje jedyn derwiſch ſa Hußrefa wulzyſchnje ſajimował, tak ſo běſche Hußref jemu ſkónczńje na wſchě jeho praſchenja nadrobnje wotmolwiwſchi ßwoje zyłe žiwjenje wupowjedał a wotkrył. Hußref ſkónczi ſ tymile ßłowami: „Sa dżewjecź dnjow ßo mój dońt rosjaßni. Pſchichod ſda ßo mi pokhmurjeny a bjeſe wſcheje nadżije; pſchetož pſcheczeł, na kotrehož pomoz ßym ßo ſpuſchczał, njepſchińdże mi na pomoz, a njepſcheczeł, kotryž ma moje żiwjenje w ruzy, chze moju ßmjercź.“

„Njeſpuſchcź rjanu nadżiju“, měnjeſche na to derwiſch. „Bóh, kotryž ma dżiwy w ßwojej ruzy, móże też tebi wupomhacź; a pſchecźiwo jeho woli nima żadyn njepſcheczeł móz nad twojim żiwjenjom.“

„Wy macże zyle prawje, pobożny derwiſcho“, wotmolwi Hußref, „wodajcże mi moju ßłaboſcź. Budu wot nětka ßylny. Schtož je pißane, to ßo dopjelni, a też najhórſche ßo minje.“

„Allah (po turkowſkej rěczi: Bóh) ßam je wěczny a wſchehomózny.“ S tymile ßłowami, kotreż běſche wjetſchi derwiſch rěczał, poſtrowi wón a jeho towarſch ßwojeho hoſpodarja, a wobaj woteńdżeſchtaj ważnje krocžo.

Napominanjam pobożneho derwiſcha mějeſche ßo Hußref bey dżakowacź, ſo ßo pſchichodne dny ſe ſměrnej ſcźerpnoſczu poda, hacž runje běſche ßo wſcheje nadżije ſdał, ſo mohła jemu hiſchcże pomoz ſ Konſtantinopela pſchińcź. Selihah płakaſche huſto a hórko, a woſpjetowaſche cżaſto, ſo jej jenoż jena nadżija woſtanje, a to ta: też wona wumrje, jeli jej jeje lubowaneho mandżelſkeho wosmu.

Jedyn a ſchtyrzyty dżeń ſtany Hußref hižo prjedy, hacž běſche ßłóńczko ſeſkhadżało, a hdyž běſche muedſin k modlitwje wołał, wobſtara ßwěrnje poſtajene mycża a wuſpěwa nutrnje poſtajene modlitwy. Potom, na ßmjercź pſchihotowany, ßydże ßo k ſemi hladajo a ßwojich njepſcheczełow wocżakujo. Selihah, ſ boloſcźemi wſcha czerpjaza, běſche ßo do pódlanſkeje komorki ſkhowała, hdżež chzyſche ßo wupłakacź.

Tehdy wußłyſcheſchtaj Hußref a Selihah ſpěſchnych jěſdnych, kotſiž pſched konakom ſaſtachu.

„Woni pſchińdu, ſo bychu mje k ßmjercźi dowjedli“, měnjeſche Hußref ſ cźicha k ßebi. Wón běſche wſchón ſblědnył a woſta ßo njehibnywſchi ßedżo.

Selihah pak běſche do wokna ſtupiła a wuhlada pſches lěżyzu cżorneho jěſdneho na rjenje ßedłowanym konju, ſa kotrymż běchu ſcheſcźo jěſdni wojazy w uniformach walijoweje cźělneje gardy pſchijěchali. Cżorny jěſdny mějeſche po boku kożany měſchk wißajo. S njeho wucżeże wón dwě wulkej pißmje a ſawoła ſe ßylnym hłoßom: „Po poruczноſczi ßwojeho najhnadniſcheho knjeſa, najmiliſcheho padiſchaha: pißmo ſa cżeſcźehódneho Hußrefa beya, ßyna Hamdy paſchoweho, a druhe pißmo ſa Karu Muſtafu Effendija!“

Hußref poſkoczi ſe ßwojeho ßydła. Jeho koleni tſchepotaſchtej, pſchetož wón běſche jenoż najhórſche wocżakował, a nowa nadżija, w jeho wutrobje wubudżena, pſchemó jeho. S njewěſtej krocżelu dońdże wón do pſchedjſtwy, ſo by tam pißmo, jemu napißane, pſchijał, kotreż jemu wojak, jedyn ſ tych, kotſiž cżorneho jěſdneho pſchewodżachu, ſ cżeſcźedoſtojnym poſtrowjenjom pſchepoda. Hußref wotewri pißmo. Pißmicżki roſeńdżechu jemu pſched wocżomaj. Hdyž móżeſche ſkónczńje jenotliwe ryncżki wucżitacź, cżitaſche:

„W Allahowym mjenje! Twoja khrobłoſcź a twoje dowěrjenje do Boha ſtej mytowanej. Dońdź k walijej!“

A wyſche teho ſtejeſche „tughra“, pocżeſcźowanje kaſaze ſnamjo ſultanoweho mjena!

Hußrefowe ſtawy běchu na dobo wołożene a běchu ſpěſchnje każ ptacźkowej nóżzy. Wón doběża do komorki, hdżež jeho Selihah wocżakowaſche. Wón wokoſcha jeje blěde wobliczo a dżeſche: „Allah budź khwaleny! Ssmój wumożenaj!“ Selihah ſapocża hiſchcże bóle płakacź, dyżli prjedy; tola jeje ßylſy běchu ßylſy ßożа. Hußref pak poda ßo ſ wojakom, w pſchedjſtwje na njeho cżakazym, na haßu a ſkocži tam, cżorneho jěſdneho poſtrowiwſchi, na rjaneho konja, kotrehož běchu jemu pſchiwjedli, a ſa krótki cżaß běſche pſched walijowym hrodom.

Wyßoki ſaſtojnik jeho hižo wocżakowaſche a pſchińdże jemu hnadnje napſchecżo. Wón dowjedże Hußrefa k diwanej, nuſowaſche jeho, ſo by ßo tam poßynył, a ſapocża potom rěcżecź. Jeho hłóß ſdaſche ßo Hußrefej ſnaty, a bórſy běſche ßebi doſpołnje wěſty, ſo ſteji pſched mjeńſchim wobeju derwiſchom, ſ kotrymajž běſche ßo pſched dżeßacź dnjemi tak dołho rosmołwjał, a kotrajž běſchtaj jeho ſe ßwojimi ßłowami ßměrowałoj a poßylnikoj. Wali wojſjewi Hußrefej beyej, ſo je wón ſboże měł, ſo je wulkoknjes ßwoju hnadnu kedżbliwoſcź na njeho ſłożił. Wón dyrbi ßo nětkole do Stambula podacź a dyrbi ßo tam pola prěnjeho komornika jeho majeſtoſcże ſamołwicź dacź, wot njeho ſhoni, kak je ßo ſultan jeho dla dale roſßudźił. Wſcho je hižo pſchihotowane, ſo móże ßo na doſtojne waſchnje do Stambula wrócźicź, a w haremje nadeńdże ſchtyri njewólniży, kotreż jemu ſultan dari, ſo bychu wone jeho nowu knjeni do Konſtantinopla pſchewodżałe. Kara Muſtafa je hižo wſcho ſhonił, ſchtož je jemu trěbne wjedżecź.

Potom pſchepoda walij ſbożownemu Hußrefej wjetſchi pjenjes, ſo mohł ßłużobnikow w Muſtafowym konaku ſa wſchu jich próżu derje mytowacź, kotruż ßu pſches Hußrefowu pſchitomnoſcź měli. Potom póßła beya ſ pobożnymi pſchecżemi ſa pſchichodne derjehicże na pucź.

W Stambulu witachu Hußrefa beya ſ woßebitej kedżbliwoſczu, kotraž ßo pſchi ſultanowym dworje woßebitym lubuſchkam wopokaſuje. Prěni komornik dowjedże jeho do doſpołnje wuhotowaneho konaka, kotryž běſche ſultan Hußrefej darił, a woſjewi jemu ſ dobom, ſo je jeho na ſaſtojnſtwo pſchi wulkoknjejſkim dworje powołał, kajkež je ſa jeho ſtarobu pſchihódne. Hußref ßo wopraſcha, hacž je jemu dowolene, ſo ßo padiſchahej podżakuje. Komornik jemu wotmolwi, ſo njeje ſultan teho dla niczo poſtajił, a ſo drje měni, ſo ßo to ßamo wot ßo roſymi, ſo je ſ Hußrefom beyom ßwěrneho a dżakowneho ßłużobnika nadeſchoł.

„Budu jemu dżakowny a ßwěrny, doniž ßwoju duſchu njewudychnu“, měnjeſche Hußref wſchón hnuty, ſo ßo jemu ßylſy jenoż tak po lizomaj kulachu, „a ja waß proſchu, paſcha, kotremuż je ſboże wobradżene, ſo ßměcże ßo jemu bliżicź, ſo byſchcże to jeho majeſtoſczi prajicź chzyli.“

„To ßo ſawěſcże ſtanje!“ wotmolwi prěni komornik.

Bruſkeho kadija, kotremuż ſ krutym pſchepytanjom dopokaſachu, ſo je pjenjeſy brał, a teho dla prawo ſchiwił a wſchelake druhe

njekhmanſtwa a njekaſańſtwa wobeſchoł, wuhnachu ſ jeho ſaſtojnſtwa a pósłachu jeho do ßamoty na kupu w morju. Wot teho cžaßa ßem je ßo ſhubił a nichtó njeje niczo wjazy wo nim ſhonił.

Karje Muſtafje ßo niczo njeſta, haj, jemu ßo ſdźěli, ſo ßo hnadnje pſchipósnawa, ſo je napſcheczo Hußrefej beyej wſchě pſchikaſanja hoſpodliwoſcže ßwěrnje dopjelnił, hacž runje je Hußrefa hidźił a jemu ſawidźał. Tola Kara Muſtafa běſche njeſbožowny a žiwjenja ßyty, traſch, ſo njemóżeſche ſabycź, ſo je rjanu Salihahu ſhubił, traſch běſche něſchto druhe wina. Shonił to nichto njeje. Wón poda ßo ßam do ßmjercže na ßurowe waſchnje, ßnadno ßo nadżeſche, ſo móże pſches żałoſtne boloſcže, kotrež ßebi ßam napołoži, cžwile w heli pomjeńſchicź, kotrež tam ßamomordarja wocžakuja. Wón póżeraſche roſrubane pjenjeſy, kotrež jemu cžrjewa roſtorhachu a jeho krej ſajčdojcžichu. Tak wón wumrje, hdyž bě ßo dwaj dnjej dołho ſ njewuprajomnymi boloſcžemi wił.

Hußref bey woſta tſi lěta dołho pſchi ſultanowym dworje, a ſdaſche ßo, ſo ßo tam nichtó wo njeho njeſtara; tola ſkradžu jeho wobkedžbowachu, a ſultan ſnajeſche nadrobnje žiwjenje, kajkež jeho nowy lubuſchk wjedžeſche, a ſkutki, ſ kotrymiž jemu ßłużeſche. Hdyž běſche Hußref ſ cžeſcžu ſ tſilětneho pruhowanja wuſchoł a hdyž nichtó wjazy dwělowacź njemóżeſche, ſo je ßo ßwojeje prjedawſcheje lohkomyßlnoſcže wotrjekł, jeho ſultan hnadnje do audienzy k ßebi ſkaſa, a dołho njetrajeſche, dowěri jemu wjetſche ſaſtojnſtwa, doniž do teho ſaſtojnſtwa njeſaſtupi, hdyž běſche jeho nan telko dobreho a hódneho wuſkutkował. Tež Hußref, pſchi tejle ſkładnoſcži ſa paſchu pomjenowany, wuſnamjenjeſche ßo w tymle ſaſtojnſtwje jara wurjadnje. Po ſultanowej ßmjercži wuſtupi ſe ſjawneho žiwjenja. Wón wumrje we wyßokich lětach, a wſchitzy, kotſiž běchu jeho ſnali, cžeſcžachu jeho, a mnohe ſta khudych żarowachu wo njeho, dokelž běſche wón jich dobroczel był. Jeho mandżelſka Selihah, hacž runje wo někotre lěta młódſcha, dyžli wón, běſche pſched nim wumrjeła. Wona běſche jeho ßwoje zyke žiwjenje ßwěru lubowała a ſ poczeſcžowanjom k njemu ſtała jako k ßwojemu horzolubowanemu mandżelſkemu a wumożerjej ſ Karoweho Muſtafoweho wotroczſtwa.

— Kónz. —

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** Na żeleſniczy ßebi hłowu wotjěcź dał je ßebi pońdżelu rano něhduſchi drožtař Mět ſ Budyſchina. Hdyž żeleſniſki wothladał ſ khěžki njedaloko Scžijez ßwoju pſchestrjeń po ſpěſchnym cžahu, rano $^{3}/_{4}$3 hodźin do Draždżan jědżazeho, pſcheńdże, wón muża nadeńdże, kotremuż bě cžah hłowu wotjěł. Morweho hnydom ſa něhduſcheho wójnika Měta ſpósnachu. Prjedy hacž bě ßo ßamomordał na ſchěnu lehnył, bě ßo ßuknju wußlekł. Poßledni cžaß je wón ſamyßleny wokoło khodźił; duž drje ßu cžežke myßle ſ pſchicžinu ßamomordarſtwa byłe. Wón ſawoſtaji żonu a pjecź ſroſcženych dźěcži.

S **Budyſchina.** Hižo dołho ßo wo to jedna, ſo by ßo w Budyſchinje nowe ßudniſke twarjenje natwarikło. Jako pſchihodne měſtno je ßo pjecża leżomnoſcź bliſko noweje Marijineje-Marcžineje zyrkwje wubrało. Bližſchemu ſakſkemu krajnemu ßejmej ßo pjecża petizija wo pſchiſwolenje pjenjeżnych ßrědkow, k twarej trěbnych, pſchepoda. Hdy by ßo ßudniſke twarjenje, kaž je wotmyßlene, nimale ſwonka měſta natwarikło, bychu ſ tym hoſcženzarjo ſ nutſka měſta khětro ſchkodowali, dokelž bychu ludźo, totſiž ßu na ßudniſtwje wobſtaranki měli, pola nich wjazy njewobkhadźeli.

(Wuhlady na pſchichodne wjedro.) Rudolf Falb, kotrehoż wěſchcženje je Bohužel ſa julij doſpołnje trjechiło, tež ſa ſapoczatk auguſt niczo dobre do prědka njepraji. Wón wěſchcži, ſo budże hacž do 5. auguſta dale deſchczowacź, a ſo maja ßo woßebje 4. a 5. auguſta ßylne njewjedra wocžakacź. To je hubjeny troſcht ſa naſchich wbohich ratarjow, kotrymż je hižo pſched tydżenjom rożka w ßnopach roſcź zapoczała. Sańdżeny tydżeń je ſaßo ſkoro kóżdy dżeń deſchcź ſchoł a poßlednje dny bě druhdy ßamo na ſlimk podobny.

Se **Spytez.** Sańdżenu pońdżelu w nozy k wutorje je ßo tu jedyn pakoſtnik do hoſcženzſkeje ſtwy Wicžaſej korczmy nuts łamał, ſo by tam kranył. Dokelž ßu hižo woſpjet tajzy njewitani nózni hoſczo Wicžaſej korczmu wopytali, korczmař pſches nóż po móżnoſcži ſe jſtwy wſcho wurumuje. Duž paduch pódla někotrych zigarow a por cžrijow niczo wjele ßobuwſacża hódne njeje namakał. Nichtó njeje niczo wo tym ſhonił, hdyž je nuts a won lěžł.

S **pola.** Luby cžitarjo! Sady ſ nawěſchtka ßnadź ßy hižo ſhonił, ſo ßu ßerbſzy ſtudowazy ßebi wotmyßlili k lětuſchej hłownej ſthadżowanzy w Budeſtezach ßo ſeńcź. Skhadżowanka je ſtajnje ßwjedżeń ſa wjeß a měſto, hdżež ßo wotměwa, haj woßebity ßwjedżeń, ßerbſki narodny. A teho dla lubi ßo tež dale bóle naſchim Sſerbam, njech ßu nětko wſdźěłani, njech ßu burja abo rjemjeßlniczy. Wſchitkim, wſdźěłanym a njewſdźěłanym poſkicża ſkhadżowanka ßama hižo rjanu ſabawu: Sſerbja lubuja ßwoju ſtudowazu młodżinu a tohodla ßo ſawěſcže tež ſwjeßela, hdyž ſaßłyſcha, ſo ßerbſzy ſtudencža waża ßwoju narodnoſcź, ſo ßo ßami tež wudokonjeja w ßwojej macžerſcžinje, ſo ßerbſku rěcź, ßwojich nanow a macžerjow njeſazpiwaja. Ale nad tym hiſchcže njeje doſcź; ſkhadżowanka poſkicża hiſchcže wjazy ſabawy. Sa njenahladny niſki pjenjes móżeſch poßłuchacź na wulkotny ßerbſki konzert. Praſchejecže ßo tamnych, kotſiž ßu hdy hižo na ſhkadżowanzy tajki konzert ßłyſcheli — wſchitzy Wam ſ prawdu wuſnaja: kacź ßo njebudżeſch, budżeſch-li pſchi konzercže pſchitomny, daſch-li na wucho a na myßl ſkutkowacź nežnym ßerbſkim ſynkam, nežnym ßerbſkim kłoßam. Po konzercže ßebi hiſchcže troſchku ſarejwamy, po ßerbſku ſażortujemy a pſchi piwnej ſabawje ſanjeßemy ßebi hiſchcže tón abo tamón wjeßoły narodny ſpěw. — Program je potajkim bohaty — bohaty program wocžakuje pak tež bohaty wopyt; a ſawěſcže naß naſchi lubi Budeſteczenjo njewopuſchcža, kaž tež niz Sſerbjo ſ wokolnych wßow, ſ Hornjeje Hórki, Bělczez, Dżežnikez atd. Cžim wjazy hoſcži ßo ſeńdże, cžim lubſcho nam budże, cžim rjeńſcha budże ſkhadżowanka ßerbſkich ſtudowazych a Bóh dał, ſo bychu ßo tam Sſerbjo ſeſchli ſe wſchěch kónzow, ſo bychu ßo ßławy wunjeſcź mohłe horjanam, polanam a holanam!! —a.

S **Njeßwacžidła.** Tudomnemu rěſnikej a wohnjowemu wobornikej Richardej Hempelej je kralowſka woheńſawěſcžaza komora ſa jeho wuſpěſchne haſchowanſke dźěło, 4. meje w Wětrowje dokonjane, 10 hriwnow myta ſpożcžiła.

S **Noweje Wßy** pola Njeßwacžidła. Nahłu ßmjercź je tudomny žiwnoſcžer Scheinig wumrjeł. Hdyž bě wón ſańdżenu wutoru do Krawſez khlamow w Njeßwacžidle ſtupił, ſo by ßebi tam kolijowe ßymjo kupił, pſchińdże ſ dobom jedyn Njeßwacžidliſki korcžmař, kotryż ſtawnikej narodżenje małeje dżowcžiczki pſchipowjedźi. Wulzy ßo radujzy nad tutym ſwjeßelazym ßwójbnym podawkom ßebi Njeßwacžidliſki bleſchu wina kupi a tež pſchitomnemu Scheinigej ſchkleńzu porjedźi. Tola lědma wino powoptawſchi Scheinig woblědny a ßo do dwora wotßali, prajiwſchi, ſo je jeho na dobo ßłabość ſajała. Dokelž bu jemu pſchezo bóle ſlě, ßo wón w dworje w kólni na woklep ßłómy ßyny. Hdyž popołdnju w 5 ſ Krawſez ludźi něchtó do kólnje ſtupi, tam Scheiniga morweho na ßłomje leżazeho namaka. Jeho běſche Boża ruczka ſajała. Wón ſawoſtaji żonu a 9 dźěcži.

S **Lucža.** Sa naßlědnika knjeſa wucžerja a kantora Mětaſchka, kotryż je ßo lětßa 1. meje do Jabłońza pſcheßadźił, je ßo kandidat wucžeŕſtwa E. Müller ſ Drobna pomjenował. 18. julija je wón ßwoju zyrkwinſku pruhu wotměł.

S **Wonez.** Żortniwa podawiſna je ßo tu wóndano zoſała. Jedyn ratař bě na ßwojim polu, na kotrež ſ blišich kerkow huſto ſwěrina khodźi, do kaku ſcherjenje ſtajił. Kaž ßo to huſto ſtawa, ſpróżniwemu cžłowjekej ſchibały lud klubu cžini. Tak ßo tež naſchemu ratarjej ſeńdże; hdyž naſajtra ßebi ßwój kał wobhładacź dźěſche, bě ßo kałowe ſcherjenje ſhubiło. Sswěrnemu ratarjej ßo njewoſtudźi, druhe ſcherjenje ſhotowacź a jo na polo ſtajicź. Tola to tón ßamy woßud kaž prěnje podeńdże. Duž ßebi njewuſtawazy burik pomyßli: „Cžakajcže, wy rawßy, ſapyrju wam.“ Tón ßamy dżeń wjecžor ßebi wón ſtary ſatłóczeny żylindrowy kłobuk na hłowy ſtaji, woblecže ßo ſtaru wobtorhanu ßuknju a na pola wuńdże. Tam ßebi hiſchcže maſku na wobliczo ſwjaſa a ſchud do ruki wſa. Tak wón jako ſcherjenjowa podobnoſcź na polu kakaſche. Hdyž bě drje dwě hodźnje ſ njewoſtudłoſcžu cžakał, ßo dwaj ſnataj njeduſchnikaj bližeſchtaj. Jedyn ſ njeju pſchi mjeſy ſtejo woſta, ßo do wſchěch ſtron roſshładujzy, hacž ßo nihdże nichtó njepokaſa. Druhi pak do pola ſkocži a je kałowe ſcherjenje bórſy doſcžahnył. Nichtó jemu njeſadźěwaſche. Daloko a ſchěroko dźě nikoho dyžli towarſcha widźecź njebě; duž dyrbjeſche ßo tryſk ſaßo poradźicź. Hižo bě ſcherjenje pſchimnył, tola ſchto to rěka — wone ßo na dobo woživi. Ssylny ramjenjaty ratař paſchkowronza hrabuje, pſchetſchaße jeho, kaž wětr ßwižny ſchtomik, a potom puki padachu, ſo polo a lěß ſakuſka. Tſecžeho ſcherjenja, kotrež ratař poſtaji, ßo nichtó wjazy njedótkny.

S **Khróſcžiz.** Wo jubileju naſcheho ſpěwarſkeho towarſtwa „Jednoty“ ßo dale ſdźěli, ſo je ßo w hłownej ſhromadźiſnje hižo ßwjedżeńſki wubjerk wuſwolił, kotryż ma jubilejſki ßwjedżeń ſrjadowacź. Wón wobſteji ſe ſcžěhowazych knježi: kublerja Wjazławka, kubleŕſkeho pomoznika Cžěßle, wjeßneho běrki Rychtarja ſ Khróſcžiz, kublerja Żurika ſ Wudworja a kublerja Zyża ſ Prawocžiz,

21. julija běsche saßo poßedźenje wobeju wubjerkow. Knjes kantor Hila w nim wosjewi, so Budyska wojeńska kapała njemóże pschi ßwjedźenju piskacź, dokelž je ßo pschepośdże skasała. Knjes kantor Hila chze teho dla w Khrósćźizach wjazore hudźbne khory hromadu swjesćź, so bychu ßo na shromadne wuwjedźenje hudźby a na pschewod ludowych spěwow swuczowale. Jubilejski ßwjedźeń, kotryž dyrbjesche ßo po prěnim wobsamknjenju 24. augusta ßwjeczicź, ßo tajkich wobstejnosćzow dla na 21. dźeń septembra pschepołoži. Jeli so ßo hodźi, dyrbi ßo dźeń po tym schulski ßwjedźeń wotměcź. So mohł ßo jubilejski ßwjedźeń tež pschi deschczowym wjedrje wuwjesćź, ma ßo wulki stan (Zelt) natwaricź. Knjes twarski mischtr Rochow se Ssernjan, kotrehoż běchu do poßedźenja pscheproßyli, praji, so je swólniwy, stanowy twar a jeho wudebjenje pschedewsacź; jenoż sa pschiwjesenje nusneho materiala dyrbi ßo wubjerk postaracź. Sswjedźeńske městno a wschelakore wudebjenje s lěßa chze knjejstwo klóschtra Marjineje Hwězdy dobroczźiwje daricź. Knjes Rochow je tež swólniwy, w pschichodnym poßedźenju wnbjerkow stanowy plan pschedpołożicź. Tak wubjerkaj njewustawajzy s wulkej sahorjenosćzu na wuwjedźenje żadneho ßwjedźenja dale dźěłataj; nadźijomne ßo wscho derje poradźi.

S **Kosarz** pola Khrósćźiz. Na żałoßne waschnje je tu wotroczł Kokla, pola tudomneho kublerja Leidera (Róle) ßłużazy, do njesboża pschischoł. Hdyž w bróżni ßwojeho hospodarja na pschatr lěsesche, wón mißnywschi na delka stejazy żitny rjeblowany wós padże, a to tak njesbożownje, so ßo jemu lischeń hłuboko do tołsteho mjaßa sary. Sa czężkosranjeneho, kotryž je jenicźki ßyn swudowjeneje maczerje, je ßo hnydom lěkarska pomoz pytała.

Se **Zuriz.** Tydźenja wo njeßwěrnej ßłużobnej holzy pißachmy, kotraž je s nałożenjom zusych kluczow semrjetej Rabez kublerźy 700 hriwnow kranyła. Dźenża móżemy wo njewschědnje sprawnej ßłużobnej dźowzy powjedźicź, wěstej Marcze Schubertez s Hłupońzy, kotraž na tym ßamym kuble ßłużesche. Hdyž tale ßwěrna ßłużobniza ßłómu s njeboczicźkeje ßmjertneho loża wunoschesche, w nim wulki měch połny ßwětłych słotych pjenjes namaka. Sswoju namakanku wona hnydom woteda a jako namakanske myto zyle 5 hriwnow dosta. Po sakonju dyrbi myto wjele wjetsche bycź.

S **Kamjenza.** W hródźi jeneho tudomneho hoscźenza bě ßo pjatk w nozy jedy koń wottorhnył. Wokoło chodźo bě skoczo do jeneho hosdźa sałożiło, kotryž jemu brjuch rospró, tak so cźrjewa wustupichu. S wulkej bolosczu bě koń potom wokoło hnał, doniż njebě kónz wsał.

S **Dreczina.** Sańdźenu pońdźelu popołdnju krótko po schtyrjoch hodźinach w naschej wßy s bróżnje, s połojzy żiwnosćerjej Forkerej a s połojzy żiwnosćerjej Reinholdej Hippje ßłuschazeje, woheń wudyri a ßo skoku psches bróżenjowu ßłomjanu tšechu na ßłomjanu tšechu domskeho Augusta Forkera, na maßiwne, hakle loni nowe natwarjene domske Reinholda Hippe a na khěżu, se ßłomu krytu. Lehnje Wicźasowej ßłuschazu wupschestrje. Jenoż s wulkej prózu ßo poradźi, khěżu se schifrom krytu, Gustawej Mönchej ßłuschazu, kotraż ßo też hižo palesche, płomjenjam wobrócź. Dokelž wschě twarjenja blisko hromadże stejachu a w czaßu wohnjoweho wudyrjenja najwjazy wobydlerjow nascheje wßy na khětro sdalenych polach dźěłasche, móżesche ßo jenoż s nusu skót wukhowacź. Skoro wschu domjazu a hospodarsku nadobu, mjes njej schtyri wosy, a zyke domkhowane ßyno s ßu płomjenja późrjele. Żadyn, potrjechenych s wohnjowym njesbożom nima sawěsćene. Kak je woheń nastał, njeje hacź dotal hischcże niczo snate.

Se **Scherachowa.** W Crostawje w tu khwilu sa jenym hrodom ryja, kotryž je psched lětstotkami tam ras stał. Nadźija ßo, so tam stare pjenjesy a podobne wězy namakaja. Hacź dotal ßu jenoż roskamany mjecź wuryli. Najskerje ßo wo rubjeżny hród „Korso“ abo „Korste“ jedna, kotryž ßu łużiszy měschczenjo 7. novembra 1352 dobyli a wutupili.

S **Lubija.** Ryczerkubło w Wulkej Sswódnizy je pjecża sakski stat kupił, so by na nim krajnu kłudnizu sałożił. W kłudnizy budże pjecża město sa 800 khorych.

S **Tschelneho.** Po wobsamknjenju nascheje zyrkwineje rady ma ßo nasch Boži dom ponowicź. Jako pomozny pjenjes ßu k temu hornjołużiske stawy 400 hriwnow pschiswolike.

Wußudźenja.

Sawniski ßud. Mandźelska wikowarja Wagnera w Boschezach bě jenemu wuczerjej sjawnje schiwdu cźiniła. Jej jastwo na jedyn tydźeń pschißudźichu.

Schulski hólczez Reinig, w Hrodźischczu narodźeny, bě 9. junija we wobydlenju dźěłaczerja Glauscha na Židowje sacźny cżaßnik, na scźěnje wißazy, wsał. Dokelž młodostny pakostnik dla ßwojeje młodosczje njeje dopósnał, so ßo jeho cźinjenje khosta, jeho jenoż poßwarichu.

Budyske hamtske hejtmanstwo bě ßłużobnej dźowzy Hanje Kischez w Radworju 8 dnjow arresta napołożiło, dokelž bě 1. haprleje pjecża bjes sakońskeje pschicźiny ßłużbn pola młynka Nowaka w Kusy wopuschczika. Kischez ßo temule khostanju njepodcźißny a ßo s wuspěchom na ßudnistwo powoła. Poßledniske khostanje sběhny, dokelž Kischez dlěscheje khorowatosczje dla njebě na ßłużbje mohła wostacź.

Wumjeńkar Jan Błażij w Nowych Pßowjach bě tamnischemu khěżerjej Preusche se saraženjom hrosył. Wón ma teho dla 20 hr. pjenjeżneho khostanja sapłacźicź abo 5 dnjow sady jastwowych murjow pschebycź.

Murjeŕ Zihank w Nowej Wßy bě 8. junija hospodarskeho pomoznika Hajnzu, s kotrymž bě w njepscheczelstwje żiwy, s łopaczu na khribjet praßnył, dokelž bě Hajnza něktore kroczele do jeho żitneho pola saschoł. Dźiwajo na połóżaze wobstejnosczje Hajnzu k 5 hr. pjenjeżneje pokuty saßudźichu.

Sa nasch ßerbski dom

bě ßo dotal nahromadźiło: 41,126 hr. 15 np.

Dale ßu sa njón darili:

knjes M. Wr. na Židowje	1 =	50 =
= dr. Muka w Freibergu	1 =	—. =
Hromadże:	41,128 hr.	65 np.

S dźakom twituje

J. Bartko,
sarjadnik Macźicźneho doma.

Přilopk.

* **Wulke powodźenje we Łużizy.** Wulka woda, kajkuż wot lěta 1856 wjazy njepomnja, je pjatk pschisprejnu krajinu cźężko domapytała. S deschczom, na sliwk podobnym, kotryž je schtwórtk a pjatk skoro njepscheschtawajzy padał, ßo do Sprewje hromady wody walachu, sa kotrež jejne rěcźnischczo njedoßahasche. Psches brjohi stupiwschi je woda na sahrodach a w twarjenjach, pschi Sprewi leżazych, njeßměrnje wjele schkody naczinika. W hornjołużiskej żelesolijerni, hdźež ßo nowe khěże twarja, ßu żołmy wulku hromadu hrjadow a modelow wotwjedle. Wschě żelesolijernine dźěłarnje ßo hłuboko póczrjechu, a dźěłaczerjo dyrbjachu khwatacź, so ßo wukhowachu. Pod żelesniskim mostom w Thielez kołojěsdnej fabrizy běchu něktore wołoby w strasche, ßo s wodu ßobu storhnycź a ßo tepicź. Pschekupz Truel a gratowy mischtr měschczańskeje wohnjoweje wobory Schierz spytaschtaj s cźołmom cźłowjekow, w ßmjertnym strasche ßo namakazych, wumóz. Tola prjedy hacź k nim pschijědźeschtaj, ßylnje żołmjaza woda cźołm powrócźi. Na sboże ßo cźołmarjomaj poradźi, ßo jeneho płota pschimny a ßo wukhowacź. Mjes tym woda pschezo bóle pschibywasche a s dobom strach sa wołoby pod mostom roscźesche. Duż wohnjowi wobornizy na żelesniski móst khwatachu a wot tam Thielu a jeneho druheho muża s powjasom, a Thielowu a dwě dźěsczi w měsche na wyßoki móst horje scźežechu. W twarjenjach, pschi Sprewi stejazych, woda s wjetscha delni schoß horje hacź nimale k druhemu schoßej póczrje. Pschi schpitalu „ßwjateho Ducha“ (helgesta) a pschi hoscźenzu „Tsjoch lipow“ żołmy wyßoko psches drohu běżachu, tak so bě tam wschón wobkhad pschetorhnjeny. Móst pola „Tsjoch lipow“, psches Sprewju do Mulanskez sahrody wjedźazy, żołmy po něczim jwottorhachu a wotwjedźechu. Też wysche Budyschina je woda wjele wotwjedła. Njepschestawajzy po njej hrjady, desky, skhody, donży, dźěcźaze wosyczki, ßnopy, zyły schtomy atd. dele płuwachu. Mużstwa dobrowólneje wohnjoweje wobory, kotrež běchu ßo pschipołdnju w 12 hodźinach s pschebiwanjom swonow na pomoz swołake, njewustawajzy hromady drjewa, mostowe wobłuki, pola „Tsjoch lipow“ a pschi rybowej haßy saraczaze, wucźahowachu, so by ßo tam woda njehacźika. Pschi mosczje pola „Tsjoch lipow“ bě woda 249 zentimetrow wysche porjadneje wyßokosczje stupika.

Murjerskemu mischtrej Scheibje, kotryž twarjenje łużiskeje żelesolijernje twari, je wulka woda na 30,000 hriwnow schkody naczinika. Ratarjej Meldże je wona s jědnacze kórzow pola zyłu rożku wotnjeßka. Też ratarjej Jokuschej je woda wjele schkody naczinika.

W fabrikach, pschi Sprewi leżazych, ßu wschudże dyrbjeli dźěłacź pschestacź. W Dobruschanskim papjerniku je woda wjele hotoweje papjery skasyła.

— Hischcźe hórje hacź w Budyschich stronach je wulka woda w Žitawskich stronach sakhadźała. Na Liberzsko-Kratzauskej želesnizy je žo kamjentny móst powalił. Pola Žitawy je Mandawa wustupiła a wjele schkody naczinika. Želesniski wobkhad mjes Žitawu a Liberzom, Žitawu a Markersdorfom, Žitawu a Oybinom, mjes Budestezami a Kumwaldom je žo pschetorhnył, ſ dźěła ſ wottorhnjenjom abo podmlěczom mostow, ſ dźěła ſ rosmokanjom a žuhnjenjom naßypow. W Habrachczizach, Eibawje, Lubiju, Oderwizach, Halbendorfje, Seifeuje je žo wjele twarjenjow póczrjekło. Wehrsdorf, Sohland a Taubenheim czisczе pod wodu stejachu.

— Runje dońdźe do redakzije **telegram ſ Habrachczizy,** tam popołdnju 1/2 3 hodźin wottedaty. Wón praji: Woda dale roscze, wjele schkody je žo naczinikło, **zwjerniski mischtr Lukas je žo tepił.**

Telegram ſ Eibawy, w 4 hodź. wotedaty: Woda je wulku schkodu na pucźach, sahrodach a brjohowych murjach naczinika.

Telegram ſ Lubija, w 4 hodź. wotedaty: Powodźenje wot 7 hacź do 10 hodźin. Wulku schkodu žu Bernekez a Greifenhagez fabrika, Freyez sahrodnistwo a Tonhalla poczerpike.

Telegram ſ Korsymja, 1/2 7 hodźin wjeczor wotpóßłany: W Korsymju je Sprejiny móst wottorhnjeny a war pschedrěty. Rěsakej je sa 2000 hriwnow drjewa wotpłuwało. W Bjedrusku je sa 900 hriwnow twarskeho drjewa a wjele deskow ſ wodu wotpłuwało. W Schěrachowje je žo jedyn móst a maßiwny pschitwar wottorhnył. Człowjeka, hižo pok tepjeneho, žu ſ wody wuczahnyli. W Friesez fabrizy w Korsymju je žo dla powodźenja dźěło sastajicź dyrbjało. Nowe pschasne maschiny, hakle psched krótkim sa wjele tyßaz hriwnow kupjene, žu wulku schkodu czerpike. W fabrizy je woda asfaltowe dno wudrěła.

Telegram ſ Neugersdorfa. Tu je žo ſ wulkej wodu nowotwar Roscherez želesolijeźnje saßypnył. W Habrachczizach je žo jedyn muž tepił. W Spreedorfe, Habrachczizach, Friedersdorfje, Georgswalde twarjenja we wodze steja.

* (Sso tepił.) Něhdźe tsizyczilětny njesnaty muž w Mischnje ſ Łobjoweho mosta, sawoławschi: „Kedźbujcze, nětkole žo hnydom něschto stanje", do rěki skoczi a žo tepi.

* (Žonu sabił.) W Reinickendorfje pola Barlina je schtwórtk wikowar Genska žwoju žonu ſ zypami sabił. Njeskutk žo sta po wurěczowanju mjes mandželskimaj, kotrajž běschtaj w njemērje žiwaj. Wobžarujomna žona sa dwě hodźinje wumrje.

* S natykanym revolvrom, kotryž bě žebi kupił, parasche žo 13lětny hólz Korla Brüssel wo jstwje 50lětneje Schöningoweje w Barlinje. Pschi tym žo revolver spuschczi a wutsěl sary žo Schöningowej do żiwota; Schöningowa dyrbjesche žo do do universiczineje kliniki podacź. Hólczisko, kotrehož macź na žudniske pschepytowanje žedźi, a kotrehož nan je žwoju žwójbu wopuschcził, je sajate.

* (Tón dyrbi wjele pjenjes k rosmjetanju měcź, abo je wrótny.) Jedyn Jendźelczan je wóndano w Barlinskej zoologiskej sahrodze wulke spodźiwanje naczinił. Hdyž kapała Hilžbjeczineho regimenta prēni kusk hrajesche, Jendźelczan na dobo horschcź słotych psched orchester czißny. Sso wě, so žo herzy w piskanju njeßmědźachu mylicź dacź, duž pincznizy te słoty, kóždy 20 hriwnowski, sesběrachu. Tych bě jendźelski hóscź ſ zyła derje wopomnił. K jenemu pinczníkej pschistupiwschi, žo jeho woprascha, hacź kuri, a hdyž tón wotmolwi, so jara rad, da jemu słoty. Sa jenu zigaru sapłaczi 40 hriwnow. Najlěpje żona, jemu poßłużowaza, woteńdźe, kiž wot njeho dwě połnej horschczi słotych dosta.

* (Rosbuchnjenje w póstikim wosu.) Hdyž wutoru pschipołdnju na póscze Potsdamskeho dwórnischcza w Barlinje wulki paketowy wós wuprósdnichu, wjetschi paket ſ wulkim wrjeskom rosbuchny. W pakecze žu po sdacźu rosbuchliwe wēzy byłe; wón je tak roskhartowany, so njeje mózno, spósnacź, schtó je jón wotpóßłał a komu je póßłany. Mały paketowy wós ſ 30 paketami je žo do zyła rospuknył. Jedyn sastojnik je žo czežko sranił.

* (Czežke njesboże na Łobju w Hamburgu.) 23. julija rano žo jena łódź jeneje Hamburgskeje fabriki se 46 dźełaczerjemi powróczi. 39 dźełaczerjo žo wukhowachu, scheszczo, ſ wjetscha žwójbni nanojo, pak žo tepichu. Jedyn ſ tych tepjenych 7 dźěczi sawostaji. Łódźiny nawjedowař Marwitz ſ „Abendroth" je sajaty.

* (Dobrowólne hłoduwumrjecze.) W Stablowizach w Czechach je jena 42lětna żona ſ dobrowólnym hłodumrěczom žwojemu żiwjenju kónz czinika. Tydźeń dołho żona niczo njewuživasche, dyžli wodu ſ malenowej juschku abo winom, a to tež w tak žnadnej měrje, so sa tydźeń wjazy hacź sa 20 krajzarjow wina njepschetrjeba.

* (Sa pschecźela žo woprowak.) W Kasselu žo w Fuldze 15lětny wuczobnik Barsch a 13lětny schuleŕ Ludwig kupaschtaj. Ludwig do hłubokeje dźěry sańdźe a žo ponuri. Barsch chzyschе pschecźela wumóz a sa nim łojesche. Tutón žo jeho tak twjerdźe pschimny, so wón žobu do hłubiny sajědźe. Wobaj hólzaj žo tepischtaj.

* (Ssamomordarstwo dźewjecźlětneho hólza.) W Goslarje je žo dźewjecźlětny žyn jeneho tamnischeho wobydlerja w Herzbergskim hacźe tepił. Macź bě hólzej pschikasała, pjecź litrow holanskich jahodow pschedacź. Město teho hewak poßłuschny hólz ſ města wuńdźe a korb ſ holanskimi jahodami k hatowemu brjohej stajiwschi wón do wody skoczi a žo tepi. Kaž žo sda, je žo hólzej na dobo duch saczemnił.

* (Saraženy.) Wobžarujomne njesboże je žo w Köthendorfje pola Burgstädta podało. Wóßomlětny žyn jeneho tamnischeho kublerja jenemu tsilětnemu srěbzej pschе bliſko pschińdźe, kotryž žo spłóschiwschi sady wukopny. Hólczez bu pschi tym tak njesbożownje ſ kopytom kopnjeny, so hnydom wumrje.

* (Paduschny czeladnik.) Na jenym kuble w Mahlisu pola Mutzschena bě žo jedyn czeladnik pschistajił. Wón chzyschе po žwoje wēzy do Wernsdorfa dojěcź a žebi teho dla wós a konja wuproßy. Wóu na to ſ kublerjowym pschahom wotjědźe, tola žo wjazy njewróczi. Polizistojo konja a wós někotre dny posdźischo w Döbelnje wußlědźichu. Jedyn hoscźenzař bě pschah sa 80 hriwnow paduchej wotkupił. Tola žo hischcze njeje poradźiło, paducha wußlědźicź.

* (Dźěczo satsělił.) So by wróble tsełał, dwanaczełětny hólz w Naumburgu ſ tsełby, ſ rosrubanym wokojom natykaneje, wutsěli. Njewobhladniwy, na tsełenje žo njewustejazy hólz žydomlětneho žynka tamnischeho wobydlerja Schodera trjechi. Pěkne dźěczo, kotrež bě k wutrobje tsełene, sa někotre hodźiny wumrje, žałoßne bolosczе pschětrawschi. Njech je tutón srudny podawk ſ napominazym warnowanjom, kóždu tsełbu staroscźiwje khowacź a psched dźěczazymi rukami wobarnowacź.

* (Sso sajědojczili.) W Kalku pola Kölna je 36 woßohow, mjaßo jeneho najskerje khoreho hojadła wuživawschi, czežko skhoriło. Dwaj žwójbnaj nanaj staj wumrjełoj. Ssudnistwo je jeju czěle sekzěrowacź dało.

* (Warnowanje psched smijizami.) Kóždy had njeje smijiza, ale tón, kiž ma kschiž na hłowje, a teho dla němski Kreuzotter rěka. Wóndano bě w Gottesbergu smijiza jene dźěczo kußła, hdyž dźěczo psched khěžnymi durjemi hrajesche. Dokelž najblischi lěkař w Klingenthale bydli, khětry czaß sańdźe, prjedy hacź ſ dźěsczom do Klingenthala dojědźechu. Mjes tym bě dźěsczowa skußana noha žylnje jaczekła a zyle wobruniła, prjedy hacź žo jemu lěkarska pomoz dosta. Kaž je žłyschecź, ſ dźěsczom hubjenje steji. — Dokelž je smijizow w naschich horach lětża jara wjele a jich kußnjenje pschi wulkej horzoczе woßebje straschne, czinimy žwojich czitarjow na to kedźbliwych, so žylny palenz, kognak, czisty rožkowy atd., hacź k wopowjenju pity, derje pschе hadźazy jěd žłuži a pomha. Pschi tym pak dyrbi žo tež lěkarska pomoz hnydom pytacź.

* Tsi snjesboženja na želesnizy žu žo sańdźeny tydźeń pschipowjedźiłe. Njedźelu wjeczor pola Radotina jedyn tworowy czah do jeneho ludźazeho czaha sajědźe, pschi czimž žo 4 pucźowarjo czežko a 9 łóhko sranichu. Tsi wosy žo rosbichu. — Tsecze želesniske njesboże je žo w Franzowskej stało. Jedyn tworowy czah bě pola Fournies na wopaczu koliju sajěł a do 5 metrow hłubokeje jamy saje. Lokomotivnik a tepjeŕ žo straschnje wobschkodźischtaj. Lokomotiva je dospołnje roslamana.

* (Wulke mysche żiwe dźěczo nażrałe.) Po Prenzlawskich powjescźach wot 22. julija žu na knjeżim dworje w Battinsthalu pola Penkuna wulke mysche małe dźěczo jeneho dźełaczerja nadpadłe. Starschej běschtaj žo wjeczor po pizu sa žwój skót ſ wobydlenja wotßalikoj a dźěczo, kiž spasche, žame doma wostajikoj. W tym czaßu nadpadnychu te swěriska wbohe dźěczo a wobrymsachu jemu wobej nóżzy a ruczzy. Dokelž žu tež wulke żily pschekußane, je mało nadżije, so dźěczo żiwe wostanje.

* (Wulki woheń na tworowym dwórnischczu w Moskwje.) Na Kasanskim dwórnischczu w Moskwje je žo 27. julija 300 želesniskich wosow żita, 15 wosow ſ druhimi tworami, pjecź želesnych wosow ſ nafthu napjelnjenych, a něhdźe 1000 prósdnych wosow spaliło.

* Do Frankfurtskich nowin nĕchtó pische: Njedawno mějach blisko pola Pokau-Lengefelda cžinicź, a bĕch hižo w cžahu, kiž dyrbjesche mje sa nĕkotre mjeńschiny do Kamjenizy dowjesćź. W Pokawje saßydleny żelesnizaŕ bĕsche ßo tam jenemu knjesej bliżił, kiž bĕ na tym, so chżysche s cžahom ßobu jĕcź a ßo runje wosej bliżesche. Hižo w cžakańi bĕ mi teho mużowe krótke waschnje nadpadnyło. Wón drje dyrbjesche se subytorharjom bycź. Teho żelesniskeho dźĕłacžerja pak sub bolesche. Duż wón k temu wobożnemu knjesej pschistupi, a ßebi jemu, hubu roßdajwschi, na sub pohladacź da sawołajo: „won dyrbi tón rawß!“ Subytorhaŕ na njeho sawrĕska: Ssydń ßo! a kiwny na cžahoweho wjednika, so by wokomik wocžaknył; pschetoż tón hižo bĕ sahwisdał. Dźĕłacžeŕ ßo na wosowu desku ßyże a wobużnik ßylne kleschcże wucźeże, so by dźĕłacžerjej s nimi jeho cžiwilowaka wutorhnył. To wscho ßo psched wjele wcžipnymi pschihladowarjemi sta, kiž chżychu rad shonicź, kak to dracžowanje wotbĕži. A hlaj, riz raz! a wulki cžronowz tcžesche w kleschcžach, kotryż knjes doktor wyskajo ßwojim pschihladowarjam pokasowasche. Wĕz njebĕ ani wokomika traka. Knjes subyłĕkaŕ stupi do wosa a cžah wotjĕdże se ßławawołanjom wschĕch pschitomnych. Najwjeßelschi bĕ cžiwilowany ßam, kiž ßo pschi operaziji ani hibnył ańi synka wot ßo dał njebĕ. Najlubsche bĕ jemu, so njebĕ sa wutorhnjenje suba niczo sapłacźicź trjebał.

* Załoßny skutk jeneho dźĕsća. Hrosny podawk je ßo, kaž s cžeskich Budějowiz k wjedźenju dawaja, w jenej wßy pola Winterberga podał. Schewz Gräbl a jeho mandźelska bĕschtaj ßo se ßwojeho wobydlenja wotßaliłoj, ßwoju wóßomlĕtnu holcžku s dwajměßacžnym hólcžkom bjes nadkedźby ßamu doma wostajiwschi. Hdyż cžeschne dźĕcźo płakacź pocža, ßo holcžka dopomni, so je wospjet ßłyschała, kak staj starschej płakazemu dźĕsću se żortom hrosyłoj, so jemu hubu saschijetaj. Holcžka ßebi po schidleschko a nicź dźĕsche a hroženje woprawdże do skutka staji. Hdyż ßo starschej domoj wrócźischtaj, jimaj wona s horda powjedasche, kak je bratsika wotmjelknycź nusowała. Hólcžk drje wumrje, dokelż je ßo jemu krej sajĕdojcźiła.

* Andree, kotryż bĕ hižo loni podarmo spytał, s powĕtronjom połnóżny polar dozpicź, je ßo lĕtßa s nowa na ßwój sważliwy pospyt swĕrił. 11. julija je ßo wón na Spitzenbergenskich kupach s dwĕmaj towaŕschomaj w powĕtronju (powĕtrowym ballonje) do powĕtra puschcźił a s połodnischim wĕtrom k połnóżnemu polej wotjĕł. So mohł powjesćź wotpóßłacź, je wón też listonoschaze hołbje ßobu wsał. Psched tydźenjom bĕchu schtyri listonoschaze hołbje pola Helgolanda na jenu jendźelsku łódź pschileczake, kotrychž pjera stempel „połnóżny polar 16.“ pokasowachu. Myßlachu ßebi tehdy, so je Andree tele hołbje puschcźił, k połnóżnemu polej dojĕwschi. Tola tale nadźija je ßo bórsy sniczika. Towaŕstwo sa plahowanje listynoschazych hołbjow w Altonje je wosjewiło, so wone ßwoje hołbje se znamjenjom „Połnóżny pol“ stempluje a so je wone tamne hołbje puschcźiło. Hacź ßo Andreejowy pospyt poradźi, wo tym ßu mĕnjenja a nahlady jara wschelakore. Jeni praja, so Andree se ßwojimaj towaŕschomaj wĕstej ßmjercźi napschecźo dże, druhi mĕnja, so je pschewjedźenje jeho pschedewsacźa mózne. K poßlednischim ßo też profeßor Nansen licźi, kotryż je loni na ßanjach, s pßami cžehnjenymi, spytał, połnóżny pol doscźahnycź. Wón je też bliże hacź wschitzy druhi psched nim k połnóżnemu polej pschijĕł. — Po nowschich powjesćźach ßu w Bĕłym Morju s jeneje hollandskeje łódże nĕschto płowacź widźeli, schtoż je na jedyn powĕtroń podobne dyło. Maja sa to, so je to powostank Andreejoweho powĕtronja był.

* (Kołojĕsdny w tigrazej klĕtzy.) Hdyż tele dny skludźeŕ dźiwich swĕrjatow Spessardys w jenym zyrkußu w Madridże na jĕsdnym kole psches tigrazu klĕtku jĕdźesche, do njeho na dobo jedyn bengalski tiger s pazu dyri, tak so skludźeŕ padże. Prjedy pak hacź mózesche ßo swĕrisko na njeho walicź, jemu skludźerjowa żona rucže jako błysk jenoż s lebiju wobrónjena na pschecźo stupi a krejlacžneho tigra tak dołho sadźerża, hacź mózesche jejny muż stanycź a teßak wucźahnycź. Mużej a żonje ßo poradźi, njewobschkodźenaj s klĕtki twóchnycź. Pschihladowarjo pak bĕchu ßo s tutym podawkom tak wustróżeli, so jich wjele hnydom zyrkuß wopuschcźi.

* Wotpalenje jeneho dźiwadła. W Padukah w amerikanskich sjenocźenych połnóżnych statach w dźiwadle (theatrje) na jewischcźu, hdyż ßo na kónzu pschedstajenja na nim wóhnjostroj wotpali, woheń wudyri. Mjes pschihladowarjemi ßmjertny strach nasta; wschitzy ßo k wukhodam cźischcźachu, kotrychž bĕ ßo rosuui, pschemało. Żony a dźĕcźi ßo na semju podtorhnychu a dźiwja cźrjóda psches nje teptasche. Dźiwadłowa tśĕcha wobstejesche — s theerowaneje papjery; duż je bjes dźiwa, so wona na dobo w płomjenjach stejesche. Poł hodźiny po wudyrjenju wohnja bĕ zyłe twarjenje do procha a popjela pschewobrocźene; wohnjowi haschcerjo njemóżachu niczo dła jeho wukhowanja cźinicź. Dokelż woheń na jewischcźu nasta, ßo dźĕl hrajerjow njesamó wukhowacź; pjecźoch jako cźĕła a schesteho tak żałoßnje wopaleneho namakachu, so ßo jemu s cźeżka żiwjenje idźerži. S pschihladowarjow stej ßo dwĕ dźĕsćźi spaliłej; 150 woßobow pak, kotrež ßo s palazeho dźiwadła wunjeßechu, je ßo pak bóle pak mjenje cźeżko wopaliło. Lohkomyßlnosćź wyschnoscźe, kotraž je w tajkim twarjenju wohnjostroj wotpalicź dowoliła, dyrbi ßo woprawdże njeßmĕrnje wulka mjenowacź. Cźeżko pak je wocžakacź, so smĕje ßamo tale żałoßna wucźba praktiske scźĕhwki.

* (Wotprawjenje s elektrizitetu w Ameriży.) W Singsing w New-Yorkskim stacże ßu 23. julija cžornocha Barkera s elektrizitetu wotprawili. Barker bĕ psched dwĕmaj lĕtomaj ßwoju żonu stónzował, kotraž bĕ jemu, dokelż s njej slĕ sakhadźesche, cźekła. Poßlednju nóz wón hromadże s duchownym s modlenjom pschebu. Pschi tym jeho na jeho ßydle elektriski prud pschekhwata, kotryż mjeńschinu a dźeßacź ßekundow wutra. K ßmjercźi saßudźeny wot teho wokomika, w kotrymż ßo elektriski prud jeho cźĕła dótkny, żaneho żiwjenjowcho znamjenja wjazy wot ßebje njeda. To je 23. wotprawjenje s elektrizitetu w Singsingskim jastwje.

* (Załoßne scźĕhwki horzoty w Ameriży.) We wjetschich městach amerikanskich sjenocźenych statow je ßo poßlednje dny 1760 cźłowjekow se ßłónzom sežahało, s nich ßu 300 wumrjeli. Chicago mějesche 347 sežahanych s 87 morwymi, Cincinnati 500 s 53 morwymi, St. Louis 137 s 42 morwymi.

(Zyrkwinske powjesće hladaj w pschiłosy.)

Po khĕtro poniżenych płacźisnach pschedawam nĕtko

woßebne mużaze a hólcžaze wobleczenja

kaž też

żonjaze a holcžaze żakety, khornarje a trikotowe taille, deschcźne mantle

hižo po 2 mk.

Wobleczenja ßo po mĕrje **bjes** powyschenja płacźisny schija.

Otto Preuss

na żitnej haßy 4.

S nakładom Macźizy Sserbskeje ßu wuschke a we wudawaŕni „Sserbskich Nowin“ na pschedań:

Kschiż a połmĕßaz abo **Turkojo psched Winom w lĕcźe 1683.** 1883. Płacźisna 40 np.

Nadpad pola Bukez. (1758.) S wobrasom. Druhi wudawk. 1888. Płacźisna 30 np.

Jan Manja abo **Hdże statok mój?** Powĕdańcźko se ßerbskich stawisnow nowischeho cźaßa. 1889. Płacźisna 40 np.

Bitwa pola Budyschina. (1813.) 1891. Płacźisna 50 np.

Nowe Trójniki. Sbĕrka powĕdańcźkow. 1893. Płacźisna 40 np.

Sabawki. 1896. Płacźisna 40 np.

Trójniki. Sbĕrka powĕdańcźkow. 1885. Płacźisna 40 np.

Dobrowólne pschesadzowanje.

Po namjecże herbow korczmarja a khlamarja **Jana Nowaka** w **Maleschezach** a Madleny swudowjeneje Bróskez tam matej žo ležomnoscži, k jeho sawostajenstwu žluschazej, mjenujzy khěža fol. 8 pod czišłom 77 wopalneho katastra ležaza, kotrejž žu prawisna palenzpalenja, korczmarjenja a palenzoweho korczmarjenja spožczene, a pola fol. 32 ležomnostnych a hypothekskich knihow sa Hornje Maleschezy, kotrejž stej hromadže wot wjeżnych grychtow na 6650 hriwnow takšerowanej, kaž tež pólna ležomnosć fol. 3 ležomnostnych a hypothekskich knihow sa Hornje Maleschezy, s pokojzy k sawostajenstwu, s pokojzy Madlenje swudowjenej Nowakowej žluschaza, kotruž žu wjeżne grychty na 375 hriwnow takšerowale,

žrjedu 18. auguśta 1897 dopołdnja w 10 hodzinach

na městnje žamym w Maleschezach na pschežadzowanje pschedawacz.

Wscho dalsche je s wuwěscheńki w Sendzizu hosczenzu w Maleschezach a na žudniskej deży tu widžecz.

W Budyschinje, 9. julija 1897.

Kralowske hamtske žudnistwo.
Kuntze. Zabel.

Wosjewjenje.

Pschecźiwo njewuschnoscži, namakane žiwe žornjatka sběhnycz a wocźahnycz, haj žamo pschedacz, žo s tutym na to pokasuje, so žo tajke pschimanje do zuseho wobžedženstwa, tak daloko hacž hrabinske Schallsko-Riaucourske hajniske sarjadnistwo doža ha,

bjes dźiwanja na wožobu

pschi pschisłuschnym žudnistwje wobskorži.

Hrabinske Schallsko-Riaucourske hajnistwo w Huszy, 26. julija 1897.

Wyschschi hajnik **Bluhm.**

Žiwnosć

s 15—20 kórzami pola a łuki, s dobrymi twarjenjemi žo hnydom kupicz pyta. Poskiczenja njech žo we wudawarni „Sserb. Nowin" wotedadža.

Sahrodniska žiwnosć

w Bukojnje czišło 16, 28 kórzow wulka, s 291 dawskimi jenosczemi wobczežena, je se stejatymi žnjemi a žiwym a morwym inventarom hnydom se žwobodneje ruki na pschedań.

Nowa natwarjena khěža

s 3 wobydlenjemi s $1\frac{1}{2}$ kórzom pola a sahrody w jenej fabriskej wožy, 5 mjeńschinow wot želesniskeho sastaniscza, $\frac{1}{2}$ hodziny wot Budyschina, je placźisny hódno na pschedań. Dalsche je shonicz w Budyschinje pschi nowych hrjebjach czišło 3. **P. Kupka.**

Ssyno a wotawa s 58 jutrow łukow je hnydom na pschenajecże na **Jamnowskim knježim** dworje pola Klětneho.

Kacże jeja

najlěpscheje jendželskeje druzziny žu na pschedań

na **farje w Budyschinku.**

Wschě druzziny
bětnarskeho žudobja
ma na składze a wobschkodzene žudobja spěschnje a tunjo porjedża
R. Talkenberg,
bětnarski mischtr w Rakezach.

Prożata na pschedań.

Prożata běleje Yorkshirskeje a tež czornopiżaneje Berkshirskeje raży, kotrež žo jara lohko wukormja, žu pschezo po czażej pschimerjenych niskich placźisnach na pschedań na knježimaj dworomaj w **Budyschinku** a **Pschiwoczizach.**

Ruczna
mlócźaza maschina

hischcże nowa, s kotrejž žo lohko dźěła, je dla postajenja wulkeje maschiny jara tunjo na pschedań.
A. Mittasch w **Bukezach.**

Woprawne
italske a minorkaske khapony
k plahowanju po 1 hriwnje pschedawa **A. Pětschka** w Khažowje.

Derje dźěłane **sosy** a **matrazy** porucza tunjo **E. Schubert,** tapezěrar a žedkarski mischtr na jerjowej haży.

Ssuscheny polcz punt po 70 np., pschi 5 puntach po 65 np., **žwinjaze mjažo s brjucha** punt po 60 np., **wuschkrjeny łój** punt po 45 np., pschi 5 puntach po 40 np., **kołbažowy tuk** punt po 50 np., pschi 5 puntach po 45 np., tucżne **howjaze mjažo** punt po 55 np., zyle tucżne po 50 np. porucza **G. Hildebrand** na jerjowej haży.

Czerstwy howjasy łój punt po 30, 40 a 50 np., **kołbažowy tuk** punt po 40 np., **2. druzzinu kołbaży** punt po 50 np. pschedawa **Otto Pětschka** na žitnej haży.

Schórzuchi s czelazeje koże porucza po tunich placźisnach
Heinrich Lange
pschi žitnych wikach.

Prěni a druhi
wěnz spěwow
sa žerbsku mlodosć

staj s nowa wuschkoj a staj dostacz po 10 np. we wudawarni „Sserb. Nowin".

Pistne khartki

rjane kaž lithografowane
czischczi spěschnje
Ssmolerjez knihiczischczerńja.

Strowa czista holza žo pschi 60 tolerjach mjdy k jenemu dźěsczu k 1. oktobrej do Lipska pyta. Sserbowkam žo lěpschina dawa. Sso samolwicz hacž do schtwórtka 29. julija na Bismarkskej drózy 13 delka.

K 1. augustej sprawnu žerbsku holzu, 15 hacž 16 létnu, kotraž ma luboscz k dźěczom a kotraž chze žo w domjazym dźěle wudospołnicz, pschi dobrej mjdze pytam. Pucźowanski pjenjes do žluzby a sa léto tež pucźowanski pjenjes domoj žo saruna.
J. A. Strauch,
wucźeŕ w Rochlizach.
(W tu khwilu pola Mukez we wulkim Wožyku.

Sslubjeńske listki

se słotym srěskom

kaž tež w jednorym wuhotowanju czischczi po tunjej placźisnje.

Ssmolerjez knihiczischczerńja.

W **Delnjej Kinje** czišło 27 je k oktobrej **wobydlenje** sa porjadnych ludźi na pschenajecże.

Pytam žluzobne a hródzne dźowki a tajke k žwinjom, gratmischtra, wotroczkow, žrěnkow, pohonczow a rólnych pohonczow, tsecźakow, wolazych, dźěłaczerske žwójby a dójki pschi wyžokej mjdze do tudomnych a Draždżanskich stron. **Schmidtowa** w Budyschinje na žukelnskej haży 24 po 1 skhodże.

Czeledź a žluzobne holzy k nowemu létu a hnydom pyta **Spannowa** na małej bratrowskej haży 5.

Ssmjertne powjescze
a
dźakowanske listy po khowanju
s czornym wobłukom
a s **kuvertami,** k temu žluschazymi, czischczi derje a tunjo
Ssmolerjez knihiczischczerńja.

Wutrobny dźak.

Po dźiwnym wuspěschnym wulěkowanju, kotrež je žo mi, kaž wjele druhim snatym, s lěkowanjom, s wjetscha darmotnym, w tudomnej **Uhligez wulěkowarni** dostało, mam sa žwoju winowatosć, s tutym žwój najwutrobnischi dźak wuprajicz. 11 lět dołho běch czežko khora, **s najhórschim hłowubolenjom** (migränu) dyrbjach czwilowanjapołne žałożne czažy pschětracz, husto wobžarowana wot želniczźiwych lěkarjow. Wukonjazemu sastupjerjej natursheho hojenja, knjesej Uhligej w Budyschinje, je wotžudzene było, moje njewuprajnje czežke czerpjenje pomałku ale wěscze dokładnje wulěkowacz. Pscheju, so by knjes Uhlig hischcże dołho k žohnowanju człowjestwa skutkował.

Hana Khěžorez, schtrykarka
na suutskownej lawskej haży 8 po 3 skhodach.

Sserbſke burſke towarſtwo w Minakale

ſmĕje jutſje **njedźelu 1. auguſta** popołdnju w 4 hodźinach w **Pjetraſchez** hoſćenzu poſpedźenje, w kotrymž ſo ſkaſanki na pſchikupne hnoje pſchijimuja. Wo bohaty wopyt proſy **pſchedſtyndſtwo.**

XXIII. Hłowna skhadźowanka
Serbskeje Studowaceje Młodźiny

budźe so **7., 8.** a **9. auguſta** w **Budeſtecach** wotmĕwać.

Porjad budźe ſćĕhowacy: **ſobotu:** w 5 hodź. poſedźenje wubjerka; **njedźelu:** popołdnju w $3\frac{1}{2}$ hodź. ſkadźowanka we wuſchim zmyſłu (přednoſki, podawanje namjetow, rozprawow atd.) wječor w 8 hodźinach wulki koncert. Potom drje zmĕja wuſkočne nóſki přileżnoſć na ſkakańcy ſo troſku pospytać.

Pońdźelu budźe wulĕt ſnadź na Mniſonc.

Wſĕch ſtudowacych, kaž też wſĕch přećelow ſerbſkeje ſtudowaceje młodźiny přeproſujemy z tutym nanajwutrobniſo na ſkhadźowanku. Nadźijomnje zeńdu ſo tam w prawje bohatej ličbje ſtudenća a hoſćo; woſebje budźa nam też witane ſerbſke towarſtwa njech ſu z blizka abo z daloka. Zawĕſće ſmĕmy ſo bohateho wopyta nadźijeć, dokelž njeje puć runjewon přewobćeżny; wuſadźi dźĕn će ćah w ſamych Budeſtecach, potajkim na měſtnje ſkhadźowanki.

Jurij Hejduška, ſtud. theol.,
t. č. hłowny ſtarši.

Do Łupoje!

Njedźelu 2. auguſta reje ſ balſkej hudźbu. Pſchećelnje pſcheproſchuje **J. Locka.**

Pohonczow, wotroczkow, dźowki, paleńſkich pomoznikow, dźĕlaćerſke ſwójby pſchi wulkej mſdźe k nowemu lĕtu pyta **Heynoldowa** na wyſokej haſy.

Kowarſkeho wuczobnika pyta **Peſchka** pſchi drjewowych wikach.

Schewſkeho wuczobnika pyta jednoczinu ſchewſki miſchtr **Zawnik** w Ralezach.

Holzu ſa kuchiń a dom k nowemu lĕtu pſchi wulkej mſdźe pyta pſchekupz Säuberlich we Łaſu.

Cżeſznemu wopomnjenju

na row
njebo **Marje** rodź. **Wjenkez, Jana Humela** w Darinje,
mandźelſkeje, wumrje dźeń 19. junija 1896
ſwojeje ſtaroby 25 lĕt bjes 6 dnjow.

Tym derje je, kiž ſbóžnje wuńdu
Se ſmjercżu cżaſznoh' hubjenſtwa,
Kiž do njebjeſkoh' raja dońdu
Do wĕcżneho tam wjeſela
Tych cżicha ſmjercż tam pſcheſadźi,
Kiž Jeſuſej ſu ſłużili.
Ta ſmjercż je tuby ſ nowa ſaſy
Tu mandźelſku, macż wotwjedła,
Kiž bĕſche jara krótke cżaſy
We mandźelſtwje tu ſbožowna,
To jeno bĕchu lĕta tſi,
So bĕſche żiwa w mandźelſtwi.
Ta ſama bĕ ſo narodźiła
Wot Wjenkez ſtarſchich w Nydeji,
Sſo w Łaſu w Božim domje ſchcżiła,
Do ſchule dźĕſche w Stycżini.
Sſlub ſchcżenſki w Łaſu wobnowi,
Wjaz lĕt bĕ potom na ſłużbi.
Hdyż tu a tam bĕ poſłużiła
Sſo ſ Janom Humlom woženi,
Je w mandźelſtwje k njom' ſwĕru ſtała,
A bydleſchtaj w Darini,
Hdźež wobradźił Bóh jimaj jo
To luboh' ſynka jeniczkoh'.
Kak ſachodne je wſchitko w ſwĕcże,
To ſhonichmy też bórſy jow,
Tak ſta ſo we ſańdźenym lĕcże,
K njej pſchińdże jandźel khoroſczow,
So hłaj, po jenoż ſcheſcżich dnjach
Żno leżeſche tam na marach.
Kak jara cżeżko ji to bĕſche,
Sſo dźĕlicż wot toh' mandźelſkoh',
Kak rady wona hiſchcże chzyſche,
Bycż pſchi nim dlĕje wok'ko njoh',
Kak ſrudna bĕ wo dźĕcżatko,
So dźĕlicż ma ſo wot njeho.

Po ſwebi wona ſawoſtaji
Nĕtk ſwojoh' ſrudnoh' mandźelſkoh',
Jom luboh' ſynka pſchewoſtaji,
Sa kotr'hoż ma nĕtk ſtaracż ſo,
Też ſtarſchich, ſchtyrjoch bratrow tu,
A jenu ſotru jeniczku.
Sſo podajcże do Bożej' wole,
Wſchak cżini Bóh, ſchtoż dobre je,
Hdyż njem'żecże nĕtk ſpóſnacż tole,
A woſtanje Wam potajne.
Tam junu w ſbóżnej wĕcżnoſcżi
Tam ſhonicże jo ſawĕſcżi.
Nĕtk w kraju njeſmjertnoſcże khodźi
Jej' duſcha, a je ſtrowa tam,
Sſo ſe ſbóżnymi rjenje wodźi,
Je dójſchła k wĕcżnym wjeſelam,
Tam cżichi mĕr a ſbóżnoſcż ma,
Ssej na ſwĕt wjazy njeżada.
Ty pak, o luby hnadny Bożo,
Schto budże nĕtk ſ tej ſynrotku.
Ach, ſpożcż wſchak tola ji to ſbożo,
So k dalſchom' horjecżehnjenju
Tu ſprawnu maczeŕ doſtanje,
Kiž ju każ ſwoju lubuje.
Waſz pak Bóh troſchtuj ſ njebja dele,
A ſrudźbu nĕtko woſtajcże,
Wam waſcha Marja tón troſcht ſcżele,
Mje junu ſaſo widźicże,
Hdyż pſcheńdźecże pſches ſmjercż a row
Do tamnych ſbóżnych njebjeſow.
Dha ſpi nĕtk w mĕrje w twojim rowje,
O dźowka, macże, mandźelika,
We Hodźiju tam na kerchowje,
Hacż ſbudźi naſz hłóſ jandźela,
Hdźež ſjenocżeni wſchitzy my
Sſo k Bożom' trónej ſtupimy.

W luboſcżi podate wot **wurudźenych ſtarſchich, bratrow** a **ſotry.**

Pſches Ernſta Helaża.

Towarſtwo ſerbſkich burow w Bukezach

ſmĕje jutſje **njedźelu 1. auguſta** popołdnju ſ dypkom 5 hodźin poſpedźenje, w kotrymž ſo pſchikupne hnoje atd. ſkaſaja. Wo bohaty wopyt proſy **pſchedſtyndſtwo.**

Sbożopſchecże.

K połſtalĕtnemu mandźelſkemu jubilejej

dołholĕtneho póſtſkeho ſaſtojnika, ſtawnika, wjeſneho bĕrki a zyrkwinſkeho pſchedſtejicżerja
knjeſa **Jana Mjerwy** w **Hucżinje**
a jeho mandźelſkeje **Hany Rjeczkez** ſ Maleſchez
pſchejemy na dnju jeju ſłoteho kważa,
4. dźeń auguſta,
hdźež ſ Bożej mikoſcżu 50 lĕt ſwojeho mandźelſtwa dokonjataj, wjele ſboża. Bóh ſpożcż jimaj ſe ſwojej hnadu hiſchcże wjele wjele ſtrowych dnjow a lĕt ſe ſwojim njebjeſkim żohnowanjom.

Hdyż dźeńż wróczo pohladataj
Na wſchĕ lĕta ſańdźene,
Ach, kak dźakowacż ſo mataj
Bohu ſa tak wſchelake.
Kak je Bóh Waj' wodźił ſ hnadu
We Waj' dołhim żiwjenju
A Wam dał pſchez dobru radu,
Hdyż ſo ſtyſki bližachu.

Na wjeczorje ſwjeżelenaj
Tu na ſwĕta zuſbniſtwje
Dżitaj Bohu poruczenaj
Dale ſwój puć w mandźelſtwje,
A hdyż w ſmjercżi rosdźĕlenaj
Budźetaj tu na ſwĕcżi,
Bóh chzył dacż, ſo ſjenocżenaj
B'dźetaj ſbóżnaj w wĕcżnoſcżi.

K. B. K. P. K.

Horzy dźak.

Sſo domoj wrócżiwſchi wot cżicheho rowa naſcheje njeſapomniteje maczerki:

Auguſty, njebo **E. B. Jakuba,**

fararja pſchi Michalſkej zyrkwi w Budyſchinje,

ſawoſtajeneje wudowy,

pſchiwołamy horzy dźak wſchĕm, kotſiž ſu jej poſledniu cżeſcż a naſchim ſrudźenym wutrobam wulku luboſcż wopokaſali, ſ troſchta połnymi ſłowami, ſ luboſnej pychu, ſ kóždym wopokaſmom wutrobneho ſobuželenja; woſebje ſwĕrnemu pſchecżelej naſcheho doma ſa poſbĕhowaze, hnujaze wotproſchenje; ſobuſtawam Njeſwaczidliſkeho towarſtwa młodych knjeżnow a diakoniſy; ſpĕwarjam a jich wodźerjej, a wſchitkim pſchecżelam ſ bliſka a ſ daloka, pſchede wſchĕm Njeſwaczidliſkim woſadnym ſa lube k rowu pſchewodźenje do měſta.

Jeſu, woſtań ſ nami!

W Njeſwaczidle, 24. julija 1897.

Jurij Jakub, farař w Njeſwaczidle.
Wijka Pfulowa rodź. Jakubez.
Emy Jakubez.
Jan Jakub, dwórſki radźicżel w Draždźanach.

(K temu cżiſku pſchiłoha.)

Pschiloha k czißku 31 Serbskich Nowin.

Ssobotu 31. julija 1897.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** śmeje 7. njedźelu po ßwj. Trojizy rano w 7 hodź. farar Räda ßerbsku spowjednu rěcź, dopoldnja 1/2 9 hodźin diakonus Sarjenk ßerbske a w 10 hodź. němske prědowanje.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi**: Jan August Mjerwa, dźěłaćeŕ na Židowje, ſ Marju Augustu Kokorez ſ Pßowjow.

W **katholskej zyrkwi**: Josef Walzik, schewz, ſ Hanžu rodź. Wjergaćez.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi**: Pawoł Max, Jana Bohuwěra Schkleńćerja, žiwnoscźerja w Rabozach, ß. — Marja Martha a Lena Augusta, Jurja Scholty, žiwnoscźerja we Wownjowje, dwójniskej dźowzy. — Marja Martha, Jana Nowaka, wobydlerja a fabrikarja na Židowje, dź.

W **katholskej zyrkwi**: Jakub Franz, Pětra Měrćinka, žiwnoscźerja w Bělćezach, ß.

Zemrjeli:

Dźeń 15. julija: Jana August Schmidt, dźěłaćeŕ, 38 l. 3 m. 24 d. — 16. August Bohuwěr Gurke, kupz, 71 l. 11 m. 5 d. — 22. Michał Hajna ſ Prawocźiz, 76 l. 1 dź. († w měscźanskej hojeźni). — Martha Selma, Jana Ernsta Mjerwy, wobydlerja a fabrikarja na Židowje, dź., 11 m. 26 d. — 24. Pawoł Hermann, Jana Khorle Augusta Brühla, wobydlerja a krawza na Židowje, ß., 3 m. 14 d. — Lena Augusta, Jurja Scholty, žiwnoscźerja we Wownjowje, dwójniska dźowka, 1 d. — 26. Marja Martha, Jurja Scholty, žiwnoscźerja we Wownjowje, dwójniska dźowka, 3 d.

Zyrkwinske powjesće ſ Budestez.

7. njedźelu po ßwj. Trojizy śmeje farar Mrosak rano w 7 hodźinach ßerbsku spowjedź, dopoldnja w 8 hodźinach ßerbske a 3/4 10 hodź. němske prědowanje.

Płaćizna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 4014 měchow.		W Budyschinje 24. julija 1897 wot hr.	wot np.	hacź hr.	hacź np.	W Lubiju 29. julija 1897 wot hr.	wot np.	hacź hr.	hacź np.
Pschenża	50 kilogr. běła	8	24	8	41	8	6	8	47
"	" žołta	7	82	7	94	7	65	7	94
Rožka	"	5	94	6	6	5	88	5	25
Jećźmjen	"	6	43	6	50	6	—	6	33
Wowß	"	7	—	7	80	6	60	7	—
Hroch	"	7	22	11	12	8	20	9	17
Woka	"	7	78	8	33	6	50	7	75
Jahły	"	13	—	15	—	12	—	14	—
Hejduschka	"	15	—	16	—	13	50	14	—
Běrny	"	2	20	3	10	2	50	3	50
Butra	1 kilogr.	2	10	2	40	1	80	2	20
Pschenična muka	50 "	7	75	16	50	—	—	—	—
Rżana muka	50 "	7	25	11	—	—	—	—	—
Ssyno	50 "	2	70	3	—	2	20	3	—
Ssłoma	600 "	16	—	18	—	16	—	18	—
Prožata 828 schtuk, schtuka		9	—	19	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby		4	25	5	25	—	—	—	—
Rżane wotruby		4	75	5	75	—	—	—	—

W Budyschinje płaćeschе: kórz pschenży (běła) po 170 puntach 14 hr. — np. hacź 14 hr. 29 np., žołta 13 hr. 29 np. hacź 13 hr. 49 np., kórz rožki po 160 puntach 9 hr. 50 np., hacź 9 hr. 69 np., kórz jećźmjenja po 140 puntach 9 hr. — np. hacź 9 hr 10 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 8 hr. 24 np. hacź 8 hr. 42 np., pschenża (žołta) wot 8 hr. 10 np hacź 8 hr. 24 np., rožka wot 5 hr. 94 np. hacź 6 hr. — np., jećźmjeń wot 6 hr. 43 np. hacź 6 hr. 50 np., wowß wot 7 hr. — np. hacź 7 hr. 25 np.

Dražbźanske mjaßowe płaćišny: Howjada 1. družiny 58—60 hr., 2. družiny 52—57 hr. 3. družiny 45—55 po 100 punt. rěsneje wahi. Žiwe najlěpsche krajne ßwinje 43—45 hr. po 100 puntach. Cźelata 50—60 hr., po 100 puntach mjaßoweje płaćišny.

Wjedro w Londonje 30. julija: Pomroczene.

Schtóž ßebi dobre, trajne **stupnje** a **schkórnje** žada, njech stupnjowy a cźrijowy skład **Emila Indingera** na jerjowej haßy 6 wopyta.

Pschedawanske městno ßobotu a njedźelu na bohatej haßy 3 ſ napschecźa pósta.

Meble

kupuja ßo **najtuńscho** a **ſ najwjetschim dobytkom**

ſ fabriki Gustava Zichnera

a to w magazinje na seminarskej drósy 8 a w fabrizy na bělerńskej drósy 7.

Drastne khamory hižo po 17 mk.,
koža . . . . . = = 10 = 50 np.,
stejate schpihele . = = 11 =
vertiko . . . . . = = 28 =
komody . . . . . = = 15 =

Najwjetschi skład w zyłej wokolnoscźi Hornjeje Łužizy.

Koßy, ßerpy, tóczne kamjenje, brußy, grotowe pleczenje k wobhrodźenju a kalaczkaty grot, rólowe płachty a khachlowe rěbliki, wódne kótła a pónowje, dezimalne wahi, taflojte a butrowe wahi, punty, hnojowe widła, łopacźe, rjeczasy, hosdźe, żelesne hrabje porucza pschezo po najtuńischej płaćišnje pschedawarńja żelesnych tworow

Gottharda Behrendsa

w Budyschinje

pschi ßerbskich hrjebjach cźißło 10.

Heinrich Mohr,

schewski mischtr w **Budyschinje**

na ßukelnskej haßy 14

porucza ßwój wulki skład **ßapinanskich, schnórowanskich a cźahanskich stupnjow** ſ bruneje a cźorneje kože, ßergy a płata, **puczowanskich, sportſkich a kołojeźdnych stupnjow** ſ kožanymi a gumijowymi póduschemi we wschěch barbach, fararjowe Kneippowe, Ambergske a zefirske ßandale, kaž tež wschě pomyßlnje mózne družiny **stupnjow** a **schkórnjow** ßa mużſkich, žónske a dźěcźi po ßnatych tunich płaćišnach.

Po měrje wubjernje ßedźaze wobucże ßa krótki cźaß ßeschiju.

Turkowske ßłowki

nowy płód w měchach, kaschcźikach a po waßy ßu tunjo dostacź pola

Moritza Mjerwy

pschi mjaßowym torhoschcźu.

Destillazija likérow po starych tunich płaćišnach.

Jerje wulke a tučne, mandl po 65, 90 a 100 np., schtuku po 2 hač 9 np.

Syrup žłódki kaž měd, punt po 20 np. **Syrup jara** žłódki po 16 np. a wožebje 1. družinu jara tunjo punt po 10 np.

Margarinu tak rjanu kaž butru punt po 70 hač 80 np.

Jědźny tuk jara rjany a dobry, punt po 50 np., pschi 5 puntuch po 47 np.

Rajß punt po 13, 16, 18, 20 hač 30 np., kaž tež

hróch, jahły, buny, žoki a lamane nudle

po tunich płaćišnach porucža

Ad. Rämsch pschi butrowych wikach.

Union-kognak

po wschěch płaćišnach dostacź

pola **Schieschki** a **Rjeczki.**

Sslódke palenzy

liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.

porucža **Moritz Mjerwa** pódla Pětrowskeje zyrkwje.

Destillazija snatych dobrych palenzow po starych tunich płaćišnach.

Khosej! je tunschi,

žyry: punt po 90, 100, 110, 120 hač 130 np.,

paleny: punt po 120, 140, 150, 160, 180 hač 200 np.

pola **Khorle Noacka** na žitnej haßy.

Poßleschczowe tkaniny, wupjerki, meblowy köper, drastny katun, módroczischcź

w najnowschich mustrach porucža tunjo

M. Gottwald

pschi mjaßnym torhoschczu.

Franz Marschner

czaßnikař w Budyschinje

czo. 9 na bohatej haßy czo. 9

žwój skład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczasow** dobroczinwemu wobkedźbowanju porucža.

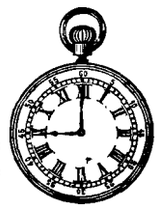

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaćišny.

Porjedźenje dobre a tunje.

Pschispomnjenje: Rěcźu **žerbski.**

Ssmolerjez knihiczischczerńja

w Budyschinje w žerbskim domje

knihi, sliczbowanja, visitne a **pschiproschenske khartki, sastojnske formulary, wustawki, blidne spěwy** atd. atd.

we wschěch rěczach derje a tunjo czischczi.

Różowy likěr czerwjeny liter po 70 np.,
vanillowy likěr = liter po 70 np.,
dwójny korwejdowy běły = 70 =
ingberowy likěr běły liter po 70 =
pommeranzowy bruny = = 50 =
žołtkoselowy = = = 50 =
jałorzowy = = = 50 =
schwajzarski likěr = = = 60 =
persiko czerwjeny = = = 50 =
wischnjowy = = = = 60 =
prußnizowy = = = = 60 =
malenowy = = = = 60 =
nalikowy = = = = 50 =
žytronowy žołty = = = 50 =
jatroselowy (lěßny mischtyr) seleny liter po 70 =
mjatwiczkowy běły = = 50 =
jednory korwejdowy = = 50 =
woprawdźity žitny = 60 a 70 =
czisty palenz liter po 30 =
rum = = 80 =

po czwizach a wjetschich bleschach tuńscho. **Carl Noack**

na žitnej haßy.

Dobre

4 np.-zigary

(zigary ſ džěrku)

běłe žo palaze a derje žłodźaze

100 scht. po 3 mk. 20 np.,
25 = = 85 np.,
6 = = 20 np.,

pschi wotewsaczu 300 schtuk po posće franko sčele

Carl Noack

na žitnej haßy.

Wschu

molerśku a murjerśku

potrjebu, jako

barbu,
lak,
barbicze,
klij,
schellak,
polituru,
schablony,
lineale,
firniß,
terpentin

porucža tunjo

Germanija-drogownja

dr. **C. Roebera**

na bohatej haßy.

Howjaše, konjaze,

czelaze a **wowcze koże** kaž tež **wowczu wołmu** pschezo po najwyschschich płaćišnach kupuje

Heinrich Lange

pschi žitnych wikach njedaloko žerbskeje katholskeje zyrkwje.

Kóslaze kóžki

kupuje pschezo po najwjetschich płaćišnach

Heinrich Lange

pschi žitnych wikach.

Dr. Roeberowy

woßazy wolij,

najwěsčišchi žrědk k sahnaczu pschekaßanzow, jako woßow, czělczkow, muchow atd., czišče njeschkódny skotej. Jenož woprawdny dostacź w **Germania-drogowni**

dr. C. Roebera

na bohatej haßy.

Woprawdźity holandski

kakao

najlěpschu družinu žwěta, płaćišny hódno porucža

Gustav Küttner

10 na žerbskej haßy 10.

Jenicźka pschedawarnja sa Budyschin a wokolnosć.

Wažne

sa ratarjow a mlokarnje

dr. Roeberowy

butrowy pólver.

S nim žo butra spěschnischo a dospołnischo wudźěła, ſ nim žo jej w kóždym czaßu prawa barba, dobry žłód, dlěsche džerženje a po tajkim wjetscha kupowanska hódnosć da. Duž njedyrbjało bjes njeje žane burske hospodarstwo, byrnjež było najmjeńsche, bycź.

Jenož woprawdny dostacź pola wunamakarja.

Germania-drogownja

dr. **Roebera**

w Budyschinje na bohatej haßy ſ napschecźa winoweje kicze.

Tuni

derje žłodźazy

khosej,

paleny:

punt po 100, 120, 140 a 160 np.,

dobry žyry:

punt po 80, 100, 120 a 130 np.

porucža

Herm. Kunack

na bohatej haßy

pódla pósta.

Ruczne wosyczki

derje džěłane, žym ſ jeneje fabriki po tunjej płaćišnje na pschedań dostał. **A. M. Bartusch**

na Židowje.

Schmidt & Gottschalk,

pjenjeżny bank

pschi mjaßowym torhoschczu
czißło 14|16 w Budyschinje.

Saruczene cziste
naturske wina.

Moselske wino

(Trabenske)
liter po 100 np.,

moselske wino

liter po 70 np.,

czerwjene wino

(Bordeauxske)
liter po 100 np.

porucza ſ czwizy w rad ßo mějazych pleczenych bleschach, 3 hacž 50 litrow wopschijazych. Poßlednische ßo po wobliczenej płaczisnje wróczo bjeru. Bleschе k pjelnjenju ßo pschijimaju.

Gustav Küttner,
winowa pschedawarnja
na ßerbskej haßy 10.

Zement, stajnje czerstwy
po 1/1, 1/2 a 1/4 tunach,

gyps,
wschě **barby,**
lak,
barbu k barbjenju schpundowanja,
rucže schnyjazu,
karbolineum,
maschinski wolij,
firniß,
terpentinowy wolij atd.,
barbiczе
poruczatej tunjo

Strauch & Kolde
na kamjentnej haßy 3.

Max Udich
w **Budyschinje**
14 na bohatej haßy 14.

So bych městno ſa symſki ſkład dostał, pschedawam wot nětka **letnje ſwjerſchniki, muzaze a pacholaze wobleczenja** po tóżdej ßo pschihodżazej płaczisnje. Schtóż chze **derje** a **tunjo** kupowacź, njech tule ſkładnoſcź njeſkombźi. — Poßluženje krucże ſprawne. **Drastu po měrje** ſ rukowanjom ſa dobre ßedżenje a woßebne dźełko po najtunischej płaczisnje schiju.

Max Udich,
krawſki mischtr
w Budyschinje
14 na bohatej haßy 14.

Wósk a wóskowy twar
kupuje **Bjedrich Lieber**
mydlarnja na ßerbskej haßy 5.

Pschedawanje a porjedżenje
wschěch druzinow
czaßnikow.
Płaczisny najtuńscho a rukowanje na dwlěcże.

Gustav Mager, czaßnikaŕ
11 na ßerbskej haßy 11
pschi ſtarych kaſarmach.

Poruczam ßwój ſkład

ßukna, bukſkina, czeßaneho pschedżena a cheviota

w jenoż dobrych hódnoſczach po wurjadnje tunich płaczisnach.

Fritz Lehmann

na rybowej haßy 31 ſ napſchecża knjeſa Droſchütza.

Pschiſpomnjenje: S pokaſkami ßym rad k ßłużbam.

Wupschedawanje.

Dla **pschepołożenja pschedawarnje ßym ßwój wulki ſkład**

muzazeje, žonjazeje a dźěczazeje drasty

po płaczisnje khětro poniził

a ſ tym żadnje **pschihódnu ſkładnoſcź** k **tunjemu** kupowanju poſkicźam.

Na dźělbu žonjazych żaketow a deſchczných mantlow woßebje kedźbliwe czinju.

H. Horn,

draſtowa fabrika.

Schtóż chze

ßłomjane kłobuki

jara tunjo a w wulkim wubjerku,

kłobuki a mězy

woprawdźe dobre a tunje, po żenje njeßłyſchanych tunich płaczisnach nakupicź, njech ßo poda do ſpezialnych khlamow

F. Trulleya
na ſchuleriſku haßu 7 pschi tórmje,

hdźež ßo pschi najtunischich płaczisnach najwjetſchi wubjerk we wſchěch nowoſczach létneho czaßa

w zylindrowych, hońtwjerſkich, filzowych a ßłomjanych

kłobukach

poſkicża. Teho runja

kołojeſdne, pohonczaze, njedźelſke a wſchědnjaze

mězy

hólczaze kłobuki	po	**75 np.,**
muzaze kłobuki	=	**1 hr.,**
zylindrowe kłobuki	=	**3 hr.,**
hólczaze mězy	=	**30 np.,**
dźełaczerſke mězy	=	**40 np.,**
ſidźane muzaze mězy	=	**1 hr.,**

Hacž do najwoßebnischich druzinow.

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7

porucza

czißtowołmjane draßtne tkaniny we wßchěch barbach, jara rjenje wupadaze, meter po 90 np. a 1 mk., ßtary łohcź po 50 a 60 np., **czißchczany barchent** (módroczißchcź) dźělbu niże płaczißny ßtary łohcź po 25 np. **Luster** k wobleczenjam, teho runja niże płaczißny, ßtary łohcź po 20 a 25 np., **zychi** (ßchtapu) ßtary łohcź po 25 np., kaž tež tuńßche a dróżßche. **Wupjerki** czerwjene ßmuhate, ßtary łohcź po 30 np., módre po 25 np. a lěpßche druźiny, **kattun** ßtary łohcź po 15 np. a źidźone rubißchka na hłowu po 1 mk.

Mohrowy kakao

ß fabriki

A. L. Mohra w Altona-Bahrenfeldźe

najwjetßcheje kakaoweje fabriki Němßkeje

wo kotrymž ßo rukuje, ßo je czißty a derje ßkodźazy, a ßo je po zyrobnej hódnoßći a aromje runje telko hódny kaž najdróżßche němßke a hollandßke kakaowowe druźiny.

Mohroweho kakao a ßo, kaž pola konkurrenzneje twory wßchelake druźiny njedźěłaju, ale dźěła ßo jenoż jena **najlěpßcha druźina**

„Mohrowy kakao“

punt po **1** mk. **40** np. we pakcźikach po 1/1 a 1/2 puncźe,
= = **1** = **60** = = = = 1/4 puncźe.

Wßchudźe dostacź.

Kedźbu!

Stare wołmjane wěźy

k pßchedźěłanju pßchijima a podawa ßa nje: **tkaniny k domjazej draßcze, k ßpódnym ßuknjam, mantlam, żonjaze ßukno, kudźerkate ßukno, ßlanell, deki, teppichi, portiery, ßchtrykowanßku wołmu, płoczliwe draßtne tkaniny, barchent, trjenja, koßchlaze ßukno, poßleßchczowe tkaniny;** dale: **mużaze tkaniny,** a to **cźeßanu tkaninu, cheviot, bukßkin** atd.

R. Eichmann w **Ballenßtadtu** pod Harzom.

Pokaßkowy ßkład a pßchijimańnja pola knjeßa **Wylema Dreßchera** w Krebi.

W Scherachowje pjecź lět jako **baba** ßkutkowawßchi, ßym ßo dźenża jako tajka wot wyßchnoßcze ßa město **Budyßchin** ßapokaßaka.

Cźeßcźene wobydleŕßtwo w Budyßchinje proßchu, ßo by dobroczźiwje moju pomoz wužiwało.

W Budyßchinje, 15. julija 1897.

Se wßchěm poczeßcźowanjom

Hańża Folwazny, baba.

Winßki czrijowy ßkład.

Wulki wubjerk mużazych, żonjazych a dźěcźazych ßchkórnjow a ßtupnjow po tunich płaczißnach porucza

Emma Friß

na kamjeńtnej haßy 15 pódla hoßcźenza ßloteje króny.

Parny rěßak Tr. Hołbjana,

twarßkeho mißchtra w **Budyßchinje**

ß napßchecza piwarnje na Nowoßalzßkej dróßy a na dwórnißchczowej dróßy 10,

porucza **hranite drjewa, deßki, łaty,** kaž tež hotowe **ßchpundowanja, ßchindźelowe deßki** a **wotrěßki** we wßchěch ßwuczenych dołhoßcźach a tołßtoßcźach.

Awkzija.

Pońdźelu 2. augußta dopołdnja 1/2 11 hodźin maja ßo na **Bismarkßkej dróßy** w ßahrodze mjes 13. a 15. czißłom **2 ßylnaj dźěłanßkaj konjej, 2 wulkaj kaßchczowaj woßaj, 2 małaj tajkej, 2 rěblißnje, 2 ambulanznaj woßaj,** něhdże **150 brikettowych kaßchczow, 1 czeźne ßanje, 2 doßpołnaj dwajpßcheźnaj gratai, konjaze deki, rjeczaßy, 1 dezimalna waha** ß puntami, **kßchidy, pizny kaßchcź, łopacźe,** wßchelake **naßtajańße deßki** a **pßchedßtajaki** atd. na pßcheßadźowanje pßchedawacź.

Th. A. Wällnitz,

ßapokaßany awkzijonator.

Wotewrjenje žitoweje a pizoweje pßchedawarnje.

Cźeßcźenym Sserbam w Budyßchinje a wokolnoßći najpodwolnißcho k wjedźenju dawam, ßo ßym tu pßchi **žitnych wikach cźißło 36**

žitowu a pizowu pßchedawárnju

1. augußta wotewrił.

Budu ßo ßtajnje prózowacź, wßchitkim tym, kotßiž mje ße ßwojim wopytom poczeßcźa, jenoż ß dobrej tworu poßłużecź. Duż proßchu, moje pßchedewßacźe dobroczźiwje podpjecź. Dowolam ßebi tež pßchißpomnicź, ßo ßym rodźeny Sserb a ßo ßerbßki rěczu.

S poczeßcźowanjom

Pawoł Halka w Budyßchinje

pßchi žitnych wikach 36.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Stwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 32. **Sobotu 7. augusta 1897.** **Lětnik 56.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Stejimy pod móznym sacźišćecźom wulkeho powodźenja, kotrež je daloke krajiny Němskeje a Awstriskeje domapytało. Praji so, so je wulka woda 30. a 31. julija najžałostnischa zyłeho lětstotka była; pschetož w lěcźe 1804 (11. junija) wona njeje ratarstwu telko schkody naczinika, kaž lětusche powodźenje. Wobras žałosćze a hubjenstwa pokasuja cźežko potrjechene krajiny, a njeßměrnje wulke je njesboże, do kotrehož ßu so tyßazy cźłowjekow s rospuschcźenymi wodami pschinjeßke. Pola a kuki ßu sapuscźene, twarjenja wottorhane a wupuscźene, mosty, drohi a pucźe wudrjene a wotpławjene. S pjerom njeje mózno, strachi a sapuscźenja wulkeje wody jenož swjetschnje wopißacź. Njewumérna je naczinjena schkoda. Sadwělujzy domapytani pschichodej napschecźo hladaja. Spěšna pomoz je nusna. Niz schpatnu jałmožinu, ale hódnu podpjeru njech kóždy po swojim samoženju dawa, so by so s najmjenscha s dźěła hubjenstwo tych wbohich ludźi połóžiło, kotsiž ßu so bjes swojeje ßamßneje winy prosscherjo sczinili. Draždźany ßu hižo s dobrym pschikładom do prědka schke, wone ßu 300,000 hriwnow woprowake; dale je jena Draždźanska banka 100,000 hriwnow darika, a Barlin chze s najmjenscha 500,000 hriwnow pschiswolicź. Tola schto ßu tele sumy pornjo milijonam, wo kotrež ßu s powodźenjom potrjecheni schkodowali! Pschisprawne by byko, so bychu tež statne kaßy pomoz poskicźike, byrnjež dyrbjał so tež teho dla na jene lěto wyschschi dokhodny dawk płacźicź. Statna pomoz, kotraž by so s wjetschim dokhodnym dawkom nawdała, by so hižo teho dla pschihodźiła, dokelž bychu so s njej skupi ludźo, kotsiž so hewak wot wscheho dobroczinjenja wotwlakuja, k podpjeranju powodźenych nusowali. Saksi krajny ßejm, kotryž so lětßa nasymu seńdźe, drje w tymle smyßle wobsamknje.

— Khěžor Wylem je so pjatk se swojeho pucźowanja w połnóznym morju do Kiela wrócźił. Dla wuradźenja wažnych politiskich naležnosczow bě wón městopschedsydu pruskeho statneho ministerstwa, s Miquela, a ministra snutskownych naležnosczow, swobodneho knjesa s Recke, do Kiela powołał. Wot tam je so khěžor se swojej mandźelskej na swojej łódźi „Hohenzollern“ s błychcźatym pschewodom na jěsbu do Peterburga podał. Wón tam hakle tónz teho tydźenja pschijědźe. K jeho powitanju so w Ruskej wulkotne pschihoty cźinja. Khěžorowe pucźowanje je w prěnim rjedźe wěz sdwórliwosćze, khěžor s nim zarowy lonschi wopyt wotpłacźi. Njedźiwajzy teho pak so wopytej tež wulka politika wažnosć pschizpiwa. Nadźijeja so, so so mjes zarom a němskim khěžorom pokna pschesjenosć we wobkhadźenju s balkanskimi naležnosczemi, na stajnosczi europiski měr wohrožazymi, dozpije.

— Hrabja Walderśee, něhduschi Moltkowy naßlědnik, nětko armeekorpsowy komandant w Altonje, jara wustojny wojak, kotryž je so psches swoju žonu, jenu holsteinsku prynzeßu, khěžorowy pschiwusny sczinił, pjecza nasymu po wotstupjenju wjerha Hohenlohe khěžorstwowe kanzlerstwo pschewosmje. Hrabju Walderseea maja ja jara srěcźniweho a mudreho muža. Pschi lonschich khěžorskich manevrach we Luźizy wón rańsche wójsko nawjedowasche.

— Khěžorowy ßwak, Schaumburgsko-Lippeski prynz Adolf, kotryž je dyrbjał wot Lippesko-Detmoldskeho tróna wotstupicź, pschichodnu symu w Potsdamje pschebudźe, hdźež wjednistwo jeneho garderegimenta pschewosmje. Posdźischo so jemu pjecza wjednistwo 15. jěsdneje brigady dowěri, kotrejež komando so do Bonna pschepołoži. — Po druhich powjesczach so prynz Adolf khěžorowy naměstnik w Elsaßu a Lothringskej sczini.

— Nowy statny sekretar khěžorskeho pósta, s Podbjelski, je deputaziju póstskich sekretarow pschijał, kotsiž jemu petiziju pschepodachu, so bychu so po msdźe do jeneje rjadownje ßudniskich sekretarow stajili. Wón je ßlubił, so budźe petiziju s derjeměnjenjom pruhowacź, a wospjet naspomni, so chze spokojnych sastojnikow měcź, a so ßebi to Jeho Majestosć khěžor tež pscheje.

— Druheho ßyna wjerha Bismarka, hrabju Wylema Bismarka, kotryž bě hacź dotal s wyschschim presidentom w Königsbergu, je khěžor na khětro wjele wažnische hannoverske wyschsche presidentstwo powołał.

— S tunim awstralskim mjaßom chzedźa zyłu Europu sastaracź. W połodnischej Awstralskej maja myßle, pschichodnu nasymu smjersnjene wowcze a howjase mjaßo s hromadami do Europy a woßebje do Němskeje ßłacź. Wuras „smjersnjene mjaßo“ wschak cźisćze prawy njeje; pschetož pschichodnje awstralske mjaßo s pomozu nowych pschiprawow jenož sprostnje. Płacźisny budźa pjecza ßměschnje tunje. Wulki wikowar w Europje sa punt mjaßa wjazy dyžli 20 nowych pjenježkow njesapłacźi. Tole mjaßowe potuńschenje ma so pschicźinje pschipißacź, so ßu łódźnizy frachty ponizili. Hdy by so awstralske mjaßo też tunjo jědźkam pschedawało, bychu skótplahowarjo cźežko schkodowali; pschetož skótne płacźisny bychu potom spanyke. Prjedy pak, hacź so naschi ratarjo awstralskeho mjaßa dla roshorja, njech směrom wocźaknu, hacź budźe awstralska konkurrenza woprawdźe tak straschna, kaž so to po awstralskich wudawanjach bycź sda.

— Wot pschichodneho lěta dyrbja wojazy w němskim wójsku cźopku wjecźeř dostacź. Pjenjesy, k temu trěbne, dyrbi khěžorstwowy ßejm hižo w swojim bliščim poßydanju pschiswolicź. Wojazy tejle hewak witanej nowocze s měschanymi sacźucźemi napschecźo hladaja, dokelž so s njej wojakowa msda hischcźe bóle pomjeńschi.

— Němskej industriji, wikowanju a ratarstwu ßu so na dobo wulke sadźěwki napołożiłe. Amerikanske sjenocźene staty ßu swoje zła na wukrajne twory powyschiłe, a kaž je to husto w cźłowjeskim žiwjenju, so jene njesboże ßame njepschińdźe, je Jendźelska Němskej wikowanske wucźinjenje wupowjedźiła, kotrež je 32 lět dołho wobstało. Kajkeje pschicźiny dla je Jendźelska tule krocźel sczinika, je jaßne. Němska industrija je so poßlednje lěta móznje rosschěrika a roswika; wona jendźelskej industriji niz jenož w jendźelskich kolonijach, ale tež w Jendźelskej ßamej ßylnu konkurrenzu cźinjesche. Tule njelubu konkurrenzu chze Jendźelska nětko wotbycź. Wona drje chze s Němskej nowe wikowanske wucźinjenje sczinicź, tola na tym wona wobsteji, so ma so w jendźelskich kolonijach wudźělkam jendźelskeje industrije lěpschina dawacź, to rěka, so maja so na němske twory w jendźelskich kolonijach zła położicź, mjes tym so so jendźelske, so rosumi, s tajkimi pschelutuja. Nowa złowna politika w Amerizy a wupowjedźenje też němske ratarstwo cźežko potrjechi. Do Jendźelskeje ßameje je Němska w lěcźe 1896 sa 138 milijonow hriwnow zokora pschedała, a wjetschi je hischcźe wuwos němskeho zokora do Ameriki był. Amerikanske sjenocźene staty a Jendźelska nětko němskemu zokorej wulke zło napołoża, s dźěła, so bychu s tym statnu kaßu pjelnike, s dźěła pak też,

so bychu němskemu zokorej mjesy sawrjekе. Němska industrija a rataŕstwo směje:ej nětko nadawki wuwjesćź, kajkež žo jimaj hischćże njejžu hacž dotal napołožiłe, a jedna žo wo to, hacž budźetej žylnej doscź, psches dołhotrajaze bědźenje s dobyczom pscheńcź.

Awstriska. Sozialdemokratojo žo w Awstriskej wschudże jako najsažaklischi njepschecźeljo narodneho hibanja žłowjanskich ludow pokasuja. Sańdźenu njedźelu žu woni w Těschinje w awstriskej Schlesynskej pólsku ludowu shromadźisnu pschekasyli. Pólskeho sapóžłanza Michejdu, kotryž psched 10,000 pschipoželucharjemi žadasche, so by pólska rěcź w Schlesynskej na žudnistwje a we wschěch hamtach runoprawnosćź s němskej rěcźu dostała, sozialdemokratojo wospjet s dźiwim sakhadźenjom pschetorhnychu. Hdyž žo na to jedyn sozialdemokrat k rěcźenju pschipowjedźi, tola žłowo njedosta, tajki ropot nasta, so dyrbjesche žo shromadźisna rospuschcźicź.

— W pschimorskim měsсze Triesсze žu sle ropoty wudyrike. Dla sajecza dźěłacźerskeho wjednika Camberta 10,000 dźěłacźerjow strajkuje. Pjekarśzy pomoznizy žo wschitzy pschi strajku wobdźěla; na městnje strajkowazych wojazy dźěłaja. Pschecźiwjenje pscheczźiwo poliziji je žo se sawołanjom wojakow pschewinyło. Mózno, so hischcźe k hórschim njeměram dońdźe.

Franzowska. Presidenta Faura, kotryž žo bórsy na pucźowanje do Ruskeje nastaji, Franzowsojo hižo nětkole teho dla žławja. W tu khwilu wón po pokodnischej Franzowskej pucźuje, hdźež jemu sahorjene powitanje pschihotuja. Njedźelu rano wón do Valenza pschińdźe. Tu jeho ministerstwowy pschedžyda Loubet powita, kotryž w žwojej rěcźi na presidentowe pucźowanje do Ruskeje spomni: „Nascha wutroba budźe Waž pschewodźecź a sjenocźena s Waschej biwacź, hdyž budźe wyskanje zykeje Ruskeje Waž wobdawacź. Pschetož wěmy, so budźe trajne pscheczźelstwo sczěhwk tuteho wopyta, so wón sa wěstoscź nascheho kraja a žwětoweho měra rukuje.“ Faure wotmołwi, so budźe, žo sepjerajzy na tajke wótczinske saczucźa, czim ložo žwój nadawk dopjelnicź móz. Też pschi hoscźinje, kotruž bě wikowanska komora k jeho czesczi wuhotowała, Faure rěczesche. W žwojej rěczi wón młodźinu napominasche, do wukraja hicź, so by tam woteběrarjow sa franzowske wudźělki pytała, prajizy: „Drusy nježmědźa nam zuse woteběrańischcźe naschich tworow wutorhnycź!“ Tele žłowa drje Jendźelczanam a Němzam płacźa, kotsiž žu w samorskich krajach franzowske twory wucźischcźeli.

— Rusko-franzowske pscheczźelstwo sda žo jara dowěrne bycź. Pschi lětuschich ruskich manevrach w Kražnym Sselu žo deputazija franzowskich stabowych offizěrow wobdźěli. Teho runja budźa też ruszy offizěrojo pschi franzowskich nasymskich manevrach pschitomni.

Turkowska. Wobsamknjenje měra mjes Turkowskej a Grichiskej žo w bliżschich dnjach wocźakuje. Europiske wulkomozy žu žo rosžudźiłe, Turkowskej wupłacźenje wujednaneho wójnskeho sarunanja s kontrolu grichiskich statnych dokhodow saruczicź. Grichiski kral je drje pschecźiwo tajkej kontroli pola wulkomozow protestował a hrosył, so wot tróna wotstupi, jeli so wulkomozy na njej wobsteja. Tola kralowe hroženje na wulkomozy žaneho saczischcźa njeczźini. Dobrowólnje Grichojo ženje Turkowskej wójnski dołh njewotplacźa, runje kaž žo woni njehańbuja, dań a kapital tym pjenježnikam winojczi wostacź, kotsiž žu nětkdy žwoje pjenjesy grichiskej statnej každy dowěrili. Duž bjes finanzneje kontrole njepońdźe.

— W Konstantinoplu žu s nowa wjele Armenskich sajeli. Na nich tukaja, so žu chzyli moscheju, w kotrejž žo sultan wschědnje modli, s dynamitom rosbuchnycź. Pod moscheju žu wulku hromadu dynamita namakali.

Na straži a djaž.

(Zort.)

Pěschk pjatnateho pěschkowskeho polka, Handrij Hadrijanow, stejesche na straži pschi wójskowym składže. Prěnju straž bě hischcźe wo dnjo dokonjał. Na to wobjedowasche na strażnizy, poželuchasche na dźiwnu stawisnu wo ryczerjomaj Fortinbrasu a Sesemoru a wo kuślarju Merlinu, kotruž podwyschk Chomenko wótsje czitasche a napoželedku twjerdźe wušny, a spasche tak dołho, doniž s nowa czaž njenasta, so mějesche sažo na stražu hicź. Tón krócź mějesche hłuboko do nozy na straži stacź.

Wschitko to sta žo sa horami Kawkasus. Južna czmowa nóz bě zyku krajinu pschikryła. Prěnje mróczele pschikhadźachu se strony horow. Měžacźk bě s khwilemi wobczehnjeny a po semi czahachu žo spodźiwne sczíny. Handrij Hadrijanow, khwilu na městnje postawschi, czujesche, so žo jemu se sasparnosczu wocźi sańdźelatej a so jemu wot nózneje khłódnosczże po khribjecźe syma běha. Duž pocźa žo s wotměrjenej krocźelu tam a žem pschekhodźowacź, shladujo pak na czorne, s kerkami sarosczene brjohi dolinow, pak sažo na wobtorhanu sczěnu njelepeho kamjentneho twara, kotryž bě wojerski skład. Dlěje khodźesche a bóle czischcźesche jeho jeho tšélba. S wopředka noschesche ju na lěwym ramjenju, potom na prawym, a dlěje khodźesche a czažcźischo ju pschekładowasche, a s kóždym wokomikom žo jemu sdasche, so tšélba wahi nabywa. Na tuto waschnje wažesche tšélba sa pok hodźiny na schtyrzeczi puntow. Na to pocźa ju nožycź, dźeržo ju pod honaczom, ruzy do rukawow tykajwschi. Mróczele hromadźachu žo bóle a w horach žo tu a tam sabłyskny, ale niczo njerosžwětlesche. Hadrijanow dopomni žo na czitane wo kuślarju a hrósba pocźa jeho woběhowacź. W tym wokomiku dachu žo nasdala krocźele žłyschecź. Hadrijanow žo dopomni a tšélba bě na dobo sažo pjecź puntow czežka.

„Schtó tu?“ sawoła.

Nasdala žo spodźiwna postawa we wulkej boranjazej czapzy pokasa.

„Schtó tu?“ wospjetowasche Hadrijanow.

„To žym, knjes wojako, djaž!“

„Djaž! Stej! Schtó je tebje žem pschepuschcźił?“

Pschi tym chzysche wojak žo s tšélbu měricź, ale kolba bě kaž k semi pschiroscźena. Tšélba bu na dobo tak czežka, kaž by něschto zentnarjow wažiła. Njesnatemu žwěczźischtej žo wocźi kaž kóczzy a s noža žapasche jemu dym. Sady machasche dołha wopusch. Ta wěz bě straschna.

„To je woprawdźe czorny žam“, pomyžli žebi Hadrijanow.

Djaž mějesche spodźiwnu hłowu: trochu pžyczu a trochu wóžlazu, s wulkim, kschiwym nožom.

„Njeboj žo mje, knjes wojako, njesczinju czikschiwdy a wostaju cźe na pokoj, ale jeno s jenym wuměnjenjom . . .“

„Njerodźu wo twoje wuměnjenja. Njewěsch dha, schpatny djaže, so wojazy, na straži stejo, žo do rosmołwjenja dawacź nježmědźa?“

„Schto mje wasche pschedpiży staraja! Jeli so mi po woli njebudźesch, sczinju czi něschto prawje jara klubu!“

Handrij Hadrijanow chzysche žo modlicź, ale njemóżesche, a we hłowje pocźa žo jemu mucźicź.

„Schto dha žebi wote mnje pschejesch?“

„Chzu bycź tajki knjes, kajkiž žy ty. Duž chzu waschu wojersku wědomosczź spósnacź, do wójska sastupicź a general bycź.“

Hadrijanow žo saže shraba.

„Kaž widźu, žy hłupak, byrnjež djaž byk“, rjekny. „Myžlisch dha žebi, so je to jeno tak žnadna wěz? Ja, mój pscheczźelo, hižo schěsczź měžazow tule wědomosczź wuknu, a to bě mi wulke napinanje, prjedy dyžli žym schto wopschijał, a ty, njeczźisty rapako, chzesch sa hodźinu se wschěm hotowy bycź!“

„Jeno mje swuczuj a wo druhe žo njestaraj. Sa to chzu też tebi pożłużicź.“

„Nó, duž dobre, schto dha žebi s tobu chzu? Duž postaj žo, jeno pschinježe žebi tšélbu, dokelž czi žwojeje žamžneje dawacź nježmém.“

Djaž žebi hnydom schtó wě s wotkel tšélbu pschinježe. Na žwoje kožmate czёło wodźe žo wojerski płaschcź, kiž bě žebi s wojerskeho składu wsał. Uniformy njemějesche a s zyka bě na žerbskeho domowoborza motany.

(Pokracźowanje.)

Sa nasch žerbski dom

bě žo dotal nahromadźiło: 41,128 hr. 65 np.

Dale žu sa njón darili:

knjes dr. Muka w Freibergu	1 = — =
Minakalske burske towarstwo psches knjesa Scholtu nahromadźene	10 = 40 =
Hromadźe:	41,140 hr. 5 np.

S džakom kwituje

J. Bartko,
sarjadnik Macźicźneho doma.

Ze Serbow.

S **Budyschina.** Žałožne njeschoże je w hornjołużiskej żeleżolijerni schtwórtk dopołdnja jeneho cźěskeho murjerja podeschło. Njedźiwajzy wscheho wotradźenja wón na rěble stejo wjerch wyschе žo cźěrjazeje transmižije bělesche. Psched czimž běchu jeho warnowali, žo sta, koło žo jeho lěweje ruki popadnywschi, wot njeje kohcź wot-

wjertny a hornju ruku dwójzy ſlama. W měſchczańſkej hojeŕni ßu ſnjeſboženemu, kotryž ma žonu a pjecź dźěczi ſeźiwicź, pjecźa ruku wotewſali.

— Hdyž ſańdźenu ßrjedu popołdnju pohoncź tudomneho ratarja Baldewega ſ tigrowymi hrabjemi mjeŕwu ſahrabowaſche, ßo jemu koń ſplóſchi. Snjemdrjene ſkocźo po dróſy cźěrjeſche, doniž do jeneho ſchtoma njeſałoži. Se ßylnym ſtorkom ßo pohoncź ſe ßwojeho ßydła na ſemju wrjeßny, a hrabjowe wojo ßo wotlemi. Koń na to dale honjeſche, hacź jeho na Wettinſkej dróſy ſadźerźachu. Pohoncź je padnywſchi ßebi jenož hłowu wobodreł.

— Na žitnych wikach ßo hermank w jenym ſtanje wobhładanja hódne pſchedſtajenja pokaſuja. S hibicźiwymi figurami we wulkoſcźi cźłowjeka ßo na jewiſchcźu žiwjenje a cźerpjenje Jeſow Khryſta ſ wulkej exaktnoſcźu pſchedſtaja. Pſchi pſchedſtajenju ßo teź pſchednoſchk dźerži.

(Wuhłady na pſchichodne wjedro.) Rudolf Falb wot 6. hacź do 21. auguſta rjane ßuche wjedro wěſchcźi, jenož wokoło 15. a 18. auguſta ßo deſchcźe a njewjedra tu a tam wocźakuja. Wot 22. hacź do 26. auguſta ſ njewjedrami hroſy. Dny wot 27. hacź 31. auguſta drje deſchcźe a njewjedra pſchinjeßu, dokelź je 28. aug. kritiſki dźeń 1. rjadownje, tola dokelź wjedro powſchitkownje k ßuchocźe kłoni, njetrjebamy ßo ßylnych deſchcźow bojecź.

Se **Židowa.** Hejtman Heßa wot 2. kompagnije Budyſkeho 103. pěſchkowſkeho połka (regimenta) ſańdźeny ſchtwórtk popołdnju ſe ßwojej mandźelſkej ſ jenopſcheźnym woſom, na kotrymž ſady jeho ßłużobnik ßedźeſche, pſches Židow jědźeſche. Pola fórbarkarja Rjenčza ßo koń njeſnateje pſchiczíny dla ſplóſchi a ſkoku ſ woſom prjecź cźerjeſche. Pſchi dźiwim honjenju jene koło wotlecźa, a ſ dobom hejtman Heßa ſ woſa padźe. Hacź runje ßo ſ wulkim wotmachom wo pleſtr wrjeßny, tola woteźźy njepuſchcźi a ßo wulki kruch pucźa ßobuwlez daſche, doniž ſ krwju połaty a hłowu ßebi na pleſtrje rosbiwſchi do njemozy njepadźe. Na to Heßowa mandźelſka ſ woſa ſkocźi, tola tak ſbožownje, ſo pſchi tym do ſchkody njepſchińdźe; prjedy teho bě ßo hižo pohoncź ſ woſa wjerhnył, kotremuž ßo teho runja žaneje ſchkody njebě ſtało. Splóſcheneho konja ßu hakle pola Ssmoliz ſadźerźecź ſamohli. Wós je ßo ßylnje wobſchkodźił a roszychnował, mjes tym ſo je koń njewobſchkodźeny woſtał. Hejtmana Heßu ßu najprjódzy do Schuſterez fórbarka donjeßli, hdźež ßu jeho rany wumyli a jeho troſchku ſwobaleli. Na to ßu do wojeŕſkeho lazaretha wo pomoz telefonowali. Wot tam hnydom wojazy ſ khorobnym korbom pſchikhwatachu, w kotrymž cźežko ſranjeneho do lazaretha donjeßechu.

S **Bónez.** Tudomny ſkałaŕ Wujanz je ßebi nohu dwójzy ſłamał. Jeho ßu do Budyſkeje hojeŕnje dowjeſli.

S **Radworja.** W naſchej nowej farſkej zyrkwi je wóndano tyſcheŕſki miſchtr Schmidt ſtarſchi do njeſboža pſchiſchoł. Sswoje dźěło dokonjawſchi wón ſ rěbła dele ſtupajo mißny a na ſemju padźe, pſchi cźimž ßebi nohu ſłama.

S **Huczíny.** Sańdźenu ßrjedu 4. auguſta tudomny dołholětny póſtſki ſaſtojnik, ſtawnik, wjeßny běrka a zyrkwinſki pſchedſtejeŕ knjes Jan Mjeŕwa ſe ßwojej mandźelſkej Hanu rodźenej Rjeczkez ſ Maleſchez ßwój połſtalětny mandźelſki jubilej w ßrjedźiſnje ßwojich dźěczi, wnuczkow a pſcheczelow ßwjeczeſche. Knjes farař Matek jubilejſkeju mandźelſkeju na dalſchi pucź žiwjenja požohnowawſchi jimaj kraßnje ſwjaſanu bibliju ſe ſłotym wobrěſkom jako dar Jeho Majeſtoſcźe krała pſchepoda. S wjele druhimi rjanymi darami dźěczi a pſcheczeljo jeju ſwjeßelichu. Wobaj jubjelſkaj mandźelſkaj ſtaj hiſchcźe cźikaj a ſtrowaj po cźěle a duchu. Bóh ſpožcź jimaj dale ſtrowoſcź, cźerſtwoſcź a měrne dny na jeju ſtare lěta.

S **Minakała.** Liſtynoſchazy hołb je ſańdźenu póndźelu do domu tudomneho knjeſa pſchekupza Mjeŕwy pſchileczał. Na jenej nóżzy ma wón ſłoczanu ryncźku, do kotreje je ſaryte: 300. W. 171.

S **Tranjow.** Najenkej tudomneho reŕera, burej Matyjej Maruſchi, je ßo ſańdźenu pońdźelu nacźahnyło. Wón je wulkeho jelenja tſělił. Kaž je ſnate, je w naſchich ſtronach wjele jelenjow, kotreż na polach jara wjele ſchkody nacźinjeja, tola jara porědko ßo ſchlachcźi, jeneho jelenja tſělicź.

S **Wojerez.** Sańdźeny tydźeń ßu nowu wokrjeßnu hojeŕnju twaricź ſapocźeli. Do njeho budźe ßo 24 khorych pſchijecź móz.

S **Kromoły** pola Sslepeho. W naſchich brunizowych podkopkach, pſched něktorym cźaßom ſałoženych, je ßo wobźaromne njeſboże ſtało. Hdyž ſańdźeny pjatk 30. julija hewjeŕ Khorla Staruß ſ Dźěwina we wotkrytej brunizowej jamje kopaſche, ßo wjetſcha dźělbu brunizy na njeho ßypny a jeho pohrjeba. Po dlěſſchim prózowanju ßo poradźi, Staruża žiweho wucźahnycź. Wón je ßebi bohużel wobej noſy wyſche kolen ſłamał, a pódła teho je ßo jemu khětra dźěra do hłowy wubiła. Staruża ßu hnydom, jeho k nuſy ſwobaliwſchi a ſawjaſawſchi, do Barſchcźowſkeje hojeŕnje dowjeſli. Wón je něhdźe 25 lět ſtary a hiſchcźe nježenjeny.

Po zykej Sakſkej, Schleſynſkej, w Czechach, Awſtriſkej, Schtyrſkej a Tyrolſkej je powodźenje, kajkež wot lěta 1804 wjazy njepomnja, ſ wjazydnjownym bjes pſcheſtacźa padazym deſchcźom a ſ dźěła tež ſe ſlimkami naſtawſchi, njeßměrnje wulku ſchkodu, wjele njeſboża a horja nacźiniło. Naſtata ſchkoda ſta milijony hriwnow wucźini, tyßazy dźěłacźerjow ßu na dlějſchi cźaß dźěła a mſdu ſhubili. Ratarja je powodźenje runje w cźaßu potrjechiło, w kotrymž chzychu płody zyłolětneho dźěła a prózy domoj khowacź. Schtož njeje powodźenje ſkaſyło a rubiło, je ſ dołhotrajazym deſchcźom cźežko ſchkodowało. Rožka a jecźmjeń ſtaj ſ wulkeho dźěła wuroſtłoj abo ßo wuronitaj, prjedy hacź ßo do bróżnje pſchiwjeſetaj, a pſchenża je po hódnoſcźi wjele ſhubiła. Duž ſměja naſchi ratarjo, kotſiž ßu lěta dołho dła niſkich płacźiſnow mało dokhodow měli, ſ nětcźiſcheho powyſchenja žitnych płacźiſnow ſ wjetſcha mało wužitka.

K rosprawje, tydźenja wo powodźenju we Łužizy podatej, hiſchcźe ſcźěhowaze dodawki wocźiſchcźimy:

S **Habrachcźiz.** Powodźenje je tu niz jenož wjele gmejnſkeho a privatneho wobßedźenſtwa wobſchkodźiło, ale też **jene cźłowſke žiwjenje jako wopor žadało.** Wulka woda na ſadnim pucźu ßrjedźnjeje wßy zyrkwinſki moſcźik wottorże. To ßo runje w tym wokomiku ſta, hdyž bě zwjerſki miſchtr Lukas, hacź runje běchu jeho pſched tym warnowali, na njón ſtupił. Do torhazych žołmow panywſchi, je ßo ſnjeſboženy ſ hłowu wo murju wrjeßnył, tak ſo je hnydom morwy był. Jeho cźěło ßu poſdźiſcho w Friedersdorfje ſ wody wucźahnyli.

S **Kumwałda.** Tu je woda najhórje ſady khěže knihiwjaſarja Wagnera ſakhadźała. Wohnjowi woborniźy dyrbjachu w nozy wobydlerjow ſ tejele khěže wukhowacź. Wulki kruch Wagnerez ſahrody je wotpławjeny. Sahrodnej muri lěkarja Seiferta a pſchekupza Hempela ſtej podmlětej. Też ſ Trotzmkyna dyrbjachu wohnjowi woborniźy wobydlerjow wukhowacź. Wjeßna droha je ſ dźěła poł kohcźa hłuboko wudrěta, murje ßu ßo podtorhałe a něktore mosty ßu ßo ſaßypłe. Rěſakowemu wobßedźerjej Leunerej we Wuhancźizach je ßo ſa 10,000 hriwnow drjewa wotpławiło. Schäferez a Großez fabriźy ßo powodźiſchtej, wuhło, ßudy atd., tam leżaze, woda ßobu ſtorże. Mjes **Roswodezami** a **Bjedruſkom** woda **Sprejiny móſt** wottorże.

W **Budeſtezach** woda rano w 2 hodźinomaj něhdźe tſi metry wyſche normalneje wyßokoſcźe ſtupi. Khěžu powjaſarja Kinczela, hakle pſched dwěmaj lětomaj natwarjenu, torhaze žołmy podmlěchu, tak ſo ßo jedyn rózk wot tſěchi dele ſaßypny. Wot **Hornjohórczańſkeho** papjernika hacź k **Židowej** je woda wſcho hromadźe **10 moſtow** ßobu wſaka. Drjewjany móſt niže Hornjohórczańſkeho papjernika a nowy żeleſny Cźornonoßliczański móſt na jenej kupje pola Dźěžnikez wißajo woſtaſchtaj. Dalſche tſi moſty pſchi Hnaſcheczańſkim pólverniku, drjewjany móſt pola Dźěžnikez, drjewjanaj moſtaj Dobruſchanſkeho papjernika, nowy drjewjany móſt pola Dalokeje Běleŕnje, Mulanſkej móſt pola „Tſjoch lipow“ w Budyſchinje a Ludwigez móſt **pod hrodom** je woda, ſ wumſacźom Dobruſchanſkeho moſta, ſchtó wě hdźe wotwjedła. Poßledniſchi na Měrcźinez łuzy w Hrubjelcźizach do ſemje ſałoži a tam ſtejo woſta. Jara cźežko wobßedźerjo pſchiſprejnych łukow w **Hrubjelcźizach** ſchkoduja. Hnydom niže młyna je ßo wulki kruch łuki wotpławił. Najwjetſchi dźěł łukow je ßo ſ pěſkom, kamjenjemi a ſe ſchcźerkom pſchikrył. S blakami maja łuki napohlad pucźa, žaneje trawicźki tam wjazy widźecź njeje, dokelź je ſ kamjenjemi a pěſkom ſaßypana. S měſtnami drobny pěſk poł kohcźa wyßoko leži; hdyž cźłowjek na njón ſtupi, do njeho hacź do łukow wjaſnje. Spodźiwny napohlad ſchtomy a kerki tam pſchi Sprejinym brjoſy podawaja. Wone ßu wot horka hacź k korjenjam ſ pſchipławjenymi witkami, hałoſami, trawu a pißanymi łapami ſapleczene a napowſchane. Poßledniſche ßu ſ Dobruſchanſkeho papjernika wotpłuwałe a nětko kaž khorhojczki we wětſiku ſmahuja. Wodowu móz móże cźłowjek najlěpje ſpóſnacź, hdyž ßebi poli kublerja Gudy-Hrubjelcźanſkeho wobhlada. Tam je ßebi ſchucźaza woda we wowßnym polu wulki, nimale 10 kohcźi hłuboki hat wudrěła. Wobßedźeŕ drje ßo hiſchcźe njeje roſßudźił, hacź hat ſaßo polo ſcźini, abo hacź jón hat woſtaji; pſchetož prjedy hacź jón wupjelni, budźe wjele ſtow woſow pjerſchcźe trěbnych. Ssußodne rěpowe a morchejowe polo je woda ſaßo do woprawdźi-

teje puſczíny pſchetworika. Wyſche dyžli dwaj kohczi je tam wona drobny pěſk a wulke kamjenje nanoßyła. To budże ßo wjele dźěła a prózy nałožicz dyrbjecz, prjedy hacz budże tole polo saßo w rjedże. S najwjetſchej mozu je wulka woda pſchi ſkałach **Dalokeje Bělerńje,** hdźež ma Sprewja ßylny ſpad, zychnowała. Wulke ßylne wjerby a ſchmrěki ßu ßo ſe ſemje wudrěke a ßo k ſemi pſchitłóczike. Ssamo ſhibiczíwym witkam je wodowa móz korjenje na jenym boku ſwutorhała a witki k ſemi ſwalzowała. Druhim ſchtomam ßu saßo pſchipłuwaze hrjady ſkoru wotſtorkale, tak ſo ßu ſ wulkeho dźěla wotběłene.

W **Budyſchinje** je woda ßobotu rano wokoło 3 hodźin jenoż 70 zentimetrow niże wyßokoſcże doßahała, kotruż je 11. junija 1804 dozpiła. Delnje ſchoßy twarjenjow, niſko pſchi Sprewi ſtejazych, běchu wſchě póczrjete. W něktorych je ßo jich wobydlerjam něktore dny posdźiſcho, hdyž běchu jſtwy saßo wurjedżene, njeluba wobrada naczińika. Khachle, ſ wulkej wodu namokane, běchu posdźiſcho domokale a ßo ſkónczńje roswalichu. S napſchecża ßukelnſkeje fabriki, pſchi wulkich młynach, pola Ludwigez pod hrodom, dale pola Wiczaſez, rěſnika Kſchižana a pola powjaſarja Schramma ßu ßo brjohowe murje ſpowalale. **Pod hrodom** běchu wſchě ſahrody wyßoko póczrjete a ßu ßo ſ pěſkom pſchikryte. Pod Hrodźiſchkom je woda wulke a wjele zentnarjow czežke kamjenje ßobu wſaka. Czežko ßu tež něktore khěże w **Rubjanym Frankfurcze** czerpike. Pſchi papjerniſkim moſcże je ßo tam pjatk popołdnju papjerniſki dźełaczer Schklenczer ſe Židowa pſchi ßamym tepik. Na ſboże ßo knjes lieutenant ſ Welk, kotryž ſ wodźělenjom wojakow pſchi moſcże ſtejeſche, dohlada, hdyž ßo Schklenczer podnuri. Pſches móſt ßo nakhilíwſchi, jeho wón ſbožownje doßahny a wucżeże.

Maleſchezy ßo pjatk w nozy do zyła póczrjechu. S zyrkwineje wěże ßo ſe ſwonami pſchebiwaſche, ſo bychu ßo ludźo ſe ſpanja wubudźili a ſtrachej wuczekli. Dokelž wulkeje wody dla po wßy wjazy khodźicz njemóżachu, dom wot domu ſ czołkami pſchi ßwětle latarnjow jeſdżachu. To běſche woprawdźita Venezianſka nóz, jenoż ſo niz, kaž hewak, ludźom k wjeżelu, ale k hroſy a k ſtyſknoſczi. We wjele wobydlenjach woda ludźom do khachloweje róle běżeſche. Pſches hkowu a pſche ſchiju dyrbjeſche ßo najprjódzy wohroženy ſkót wukhowacz. Wulka woda, kotraž bě hacżenjo jeneho Plußniczanſkeho hata pſchedrěła, je ſ wjele polow popy wotpławiła.

S **Barta.** Njeſbožownaj dnjej, kajkejž naſcha krajina hiſchcże njeje wohladała, běſchtaj poßlednjej dnjej 30. a 31. julija. Pjero ßo pſchecżiwja, wſcho napißacz, ſchtož ſchkody a ſkeho je ßo napſchecżo wſchemu wocżakanju ſtało. W czmowej nozy ſ hróſbnym ſchumjenjom ßo ſchucżaze Lubaczine żołmy ſ połodniſcheho wuſkeho rěczniſchcża na naſchu krajinu wulachu, twarjenja wobſchkodżo a ſ polow wſchě popy prjecz ſebjerjo. Skaneczanſke, Rakojdżanſke, Bartſke, Bukojnjanſke, Lemiſchowſke atd. hona ßo morjej runachu. Komuż je woda żitowe ßnopy rubika, tón njewě, hdże je je donjeßła a hdże wa je pytacz. Schkoda na twarjenjach drje njeje tak wulka, ſa to je czim hórje ſa małych ratarjow, kotſiż ßu ſe ßwojej ßwójbu jenoż nk wunoſchk ßwojich polow pokaſani. Ruzy łamajo a płakajzy ßo woni ſe ßwojich polow domoj wróczichu, ſkorżizy: „Moje polo je próſdne, Bóh chzył ßo nad nami ßmilicz! S czim dyrbimy ßebje a ßwojich ßwójbnych ſeżiwicz?“ Tu widźimy, kak je nuſne, ſo ßo pſchi rosdźělenju nahromadżenych ßmilnych darow niz jenoż na tych dźiwa, kotſiż móża ſchkodu na twarjenjach dopokaſacz, ale woßebje ßo tež na tych ſabycz njeßmě, kotſiż dżenża po zyłolětnej prózy a dźěle bjes khlěba ſteja a kotſiż ßu na pucz podpjeranja pokaſani, dokelž dźě běrny w powodżenych ſtronach czornja a ßo na wunoſchk ſ nich njehodźi liczicz. Pódla teho je ßo wotawa, kaž hižo w nałeczu ßyno, ſmaſała a ßo tež teho dla njehodźi ſa ſkót k pizy trjebacz. Człowjek ßebi niczo ſrudniſche myßlicz njemóże, hacz hdyž ratar, měſto ſo by khopaty połny wós żołtoſłoczanych ßnopow domoj khował, daloko wot ßwojich polow ſ kerkow, ſchtomow a rěkow ſmaſane błóczane hromady ſtwjelzow sběra, kotreż dyrbi doma ſ wulkej prózu ßuſchicz. Bóh luby Knjes chzył ßo nad czežko domapytanymi ßmilicz a jich pod ßwój kryw wſacz. Wobydlerjo pak, kotrychž je powodżenje mało podeſchło abo jich ſ zyła pſchelutowało, maja nětkole ſkładnoſcz, wjele ſtyſknych ſtaroſczow połóżicz pomhacz. Duż dawajcże, dawajcże, Boże żohnowanje Wam njewuwoſtanje.

Wulka woda je w Barcże a Bukojnje moſtaj pſcheßuhnyła, pódla teho hroſytaj w Bukojnje dwě khěži ßo ſaßypnyc. Wuhlowe podkopki „Hrabja Lippe“ ßu do zyła póczrjete a ſczežka budże ßo w nich hdy ſaßo dźěłacz móz. Zyłe wuhelniſchczo 1 meter pod wodu ſteji. W Dubrawzy je Suberniczanſko-Hbjelczanſka rěczka hatowe hacżenje pſchedrěła, ſ czimž też tam wobydlerjo do ſtracha pſchińdżechu a dyrbjachu ſkót ſ hródżow wotwjeſcz. S wulkej wodu ßu wſchě ryby ſ hata wupłuwake.

W **Hucżinje** Sprejina a Lubaczina woda ßobotu rano najwyſchſchi ſkhodżenk dozpi. W tym czaßu ßo Lubata, wot Hliny běżaza, ſady Hucżiny pſchedrě, ſ czimž ßo zyła Hucżina powodźi. Skoro wſchě twarjenja ſ wuwſaczom něktrych wyßoko ſtejazych ßo póczrjechu. Duż dyrbjachu wobydlerjo ſe ſkotom na wyſchſchich měſtnach wucżek pytacz. W **Brěſynje** běſche też wulki ſtrach. Sprewja, wot Sahłowa a Klukſcha ßo pſchiwalaza, wjeß póczrje. Dokelž Lubata wulke a wyßoke hacżenje pola Hucżinjanſkeho moſta pſchi Brěſynjanſkich honach roſtorha, bě wulki ſtrach, ſo ßo Brěſynjenjo tepja. Na ſboże pak woda pucz bóle na Hucżinjanſku a Lemiſchowſku ſtronu wſa a ju tak wyßoko powodźi, ſo wyßokoſcz wody nimale hacz do wyßokoſcże wulkeje wody lěta 1804 doßahaſche. Wokoło pſchipołdnja ßo hacżenja pola Kobaniz kerczkow pſchedrěchu, na czož ßo zyłe Brěſynjanſke hona powodźichu. S polow woda wſchě popy ſebra. Sjenocżene Sprejine a Lubaczine wody **Kißlizu** a **Połpizu** do zyła powodźichu. Wulki drjewjany móſt woda roſtorha a ſ dźěła wotpławi. Dokelž bě ſtrach, ſo ßo twarjenja wottorhaju, ßo gmejnſki pſchedſtejiczer roßudźi, jene wyßoke hacżenje pſcherycz a wodźiny běh do hole pokaſacz.

W **Nowej Wßy** woda Sprejiny móſt a dwaj moſtaj pſchi fabrizy wotpławi. We wßy a fabrizy je powodżenje w twarjenjach a na ſahrodach njeßměrnje wulku ſchkodu naczińiło.

S **Bukojny.** Tak wulke powodżenje, kaž lětßa 30. a 31. julija, naſcha wjeß a jeje wokolnoſcz hiſchcże żenje poczerpika njeje. Hdyž běſchtej pjatk Lubata a Kotowſka woda jenoż pomału roſtkej, pſchiwalichu ßo jeju wody w nozy w jědnatej hodźinje tak nahle k nam, ſo w 3 mjenſchinach 2 metraj wyſche ſtupichu, hacz wſchědnje ſteja. Natwarjene hacżenja ßo jako njedoßahaze dopokaſachu. Tu a tam ßo woda bórſy pſches nje pſchesdrje. Wſchitke wjeßne twarjenja a dwory hnydom w wodże ſtejachu, jene mjenje a druhe bóle hłuboko, mnohe twarjenja woda 1 meter wyßoko wobdawaſche. 12 ßwójbow bě nuſowanych w 11 hodźinach pſched wodu, do jich ſtatokow ßo lijazej, ſe wſchěm ſkotom, ſ konjemi, howjadami, ßwinjemi atd. na bliżſche wyſchiny cżěkacz, woßebje na knježi dwór, kiž powodżeny njebě, dokelž wyſche leži. Něktſi ludźo dyrbjachu ßwój ſkót w hródżach woſtajicz, dokelž ſa njón żaneho wucżeka wjazy njebě. Woda pomału hacz rano do woßmich roſcżeſche, w kotrymż czaßu běchu naſche hona wokoło wßy poł hodźiny ſchěroko powodżene. Schkoda na twarjenjach je wulka, żadyn cżłowjek ßo, Bohu budź dżak, tepik njeje, jenoż něſchto kur je ſhubjenych. Wjele ſtoł kop popow rjaneje rożki je woda ßobu wſaka, něktrym ratarjam wot 3 hacz do 70 kop, něktſi njejßu żaneho ßnopa wobkhowali. Też żyłe druhe lětuſche żně ßu ſ wjetſcheho dźěła ſaniczene; pſchetoż też kał a rěpa atd. je, hdyž je něſchto czaßa ſawodżena była, kaž ſajědojczena, ſo dale njeroſcże.

Do **Klukſcha** ßo wulka woda pjatk wjeczor w 7 hodźinach pſchiwali a ſtronu pola Rjeczkez, Schwurakez, Nowakez a Hartſteinez khěże hacz k zyrkwi powodźi. W mjenowanych twarjenjach ßo ſ dźěła ſchpundowanje wuſběhny a wo jſtwach nadoba po wodże płuwaſche; w Nowakez jſtwje ßo khachle powalichu. Drjewo, pſchi khěżach nakopjene, ßo wſcho wotpławi. Pſchi kerkach běchu ßo hromady pſchipłuwanych popow nahromadźike. Něktore hacżenja běchu ßo pſchedrěke a ſ hatow kharpy wupłuwake.

S **Delnjeho Wujeſda,** 1. auguſta. Njepſchestawazy deſchcz je tu ſ pſchiczinu powodżenja był, kajkež najſtarſchi ludźo naſcheje wßy njepomnja. Hacz runje privatne powjeſcże ſ Budyſchina 30. julija wulku wodu pſchipowjedźichu — hamtſke powjeſcże hakle 31. julija dońdżechu, hdyž tu wulka woda hižo bě — ßebi wobydlerjo tola żanych ſtaroſczow njeczinjachu, dokelž 31. julija rano Sprejina woda ßwoju hewaſchu wyßokoſcz pokaſowaſche. Dopołdnja w 8 hodźinach pocża pak woda tak rucże pſchibywacz, ſo běchu ſa krótki czaß Manjowa, Smóha a Hilzowa powodżene. Wjele ſtow kop rożki je ßo gmejnje a knjejſtwu ſ wodu ſebrało. Pucz ſ Delnjeho Wujeſda do Schepza je ſ wjetſcheho dźěła póczrjeny, pola a łuki k Khomotej ßo jěſorej runaja. Wulki wódny war je pſchedrěny, a też nurje młynſkeho wara, kotreż ßu ßo loni ſ wulkimi pjenjeżnymi wudawkami natwarike, je woda podtorhała, też młyn je w ſtraſche, ſo ßo ſaßypnje.

Na tak mjenowanej kupje ßłużobna dźowka Rychtarjez ſ Lucża trawu żnějeſche. Wodoweho ſtracha ßo hakle wona dohlada, hdyž běchu wſchě pſchikhódne moſty powodżene abo ſwotorhane. Wjeczor

w 6 hodźinach chzyšche knježi hejtman **Mikla** tu holzu pšches wowcži móst wukhowacź, tola tutón žwój nadobny wotpohlad dyrbješe še žwojim žiwjenjom sapłacićź — **wón žo w žołmach tepi.** Holza móžeše žo hakle dźenža, hdyž bě dźeń a nóz žama na kupje pšchebyła, ſ cžołmom wukhowacź. Schkoda, kujeſtwu a gmejnje ſ wulkej wodu nacžinjena, žo na něhdže 350,000 hriwnow wobliczi.

2. auguſta. Woda wotběra, ſtrach, młynej hrožazy, je wotſtronjeny. S 300 měchami pěſka je žo wulka dźěra, pšchi muri wumlěta, ſatykała. Wulka woda je też Sprejiny móſt pola Schepza wottorhnyła. Cžěło ſnjeſboženeho hejtmana Mikle njeje žo hiſchcže namakało; wón wudowu a někotre 18= hacž 25lětne dźěcźi ſawoſtaji.

— Sańdźenu njedźelu 1. auguſta dyrbješe žo tu wojeŕſki žwjedźeń wotměcź, wulkeje wody dla žo wón njeje wotbywał.

Też wžy pod **Cžornym Bohom** je pjatk powodźenje podeſchło. W **Mjeſchizach** dyrbjachu ſtót ſ hródźow wuwjeſcź a w **Brěſowje** běchu Hejtmanezy nuſowani, ſe žwojeho doma, koło wokoło ſ wodu wobdateho, cźeknycź. Gmejnſke pucźe žo hłuboko wudrěchu. Też we **Wujezku** je woda ſ nowa ſlě zychnowała.

W **Rakezach** bě žobotu rano w 7 hodźinach Cžorna Woda wo 1 meter pſchibyła. Wot lěta 1856 wona njeje wjazy tak wyžoko ſtupiła. Popy, wot polow wotwjedźene, ludźo na moſcźe pſchi dwórniſchcźu kojachu. Zyła krajina wot Rakez hacž do Stróže bě jena žwětlina.

W **Kupoji** je teho runja wulka woda ſe ſchěſcź knježich hatow wſchě kharpy — 13,000 kop — wotwjedła, wone drje žu ſ wjetſcha po Sprewi wotpłuwake.

S **Wulkeho Cžiſka.** Cžorniza je tu hacźenje pſchedrěła a wjeż počžrjeła. Skót žu dyrbjeli ſ hródźow wucźahacź. Cžorny Halſchtrow je, ſ měſtnami ſ rěcźniſchcźa ſtupiwſchi, pola a łuki powodźił.

Se **Shorjelza.** Žałožne njeſbože je pjatk rjane ſahrodniſke měſto Shorjelz kaž też zyłu Łužizu domapytało, a hakle nětko, hdyž je woda trochu ſpadnyła, žo wulke ſapuſcźenja trochu pſchewidźecź hodźa, kotrež žu wódne walniſchcźa na zyłym žwojim běhu wſchudźom nacžiniłe. Tudy nacžinjena ſchkoda žama drje hižo ſto tyžaz hriwnow wucźini, we woběmaj Łužizomaj pak wjele milijonow. Najbóle žu w Shorjelzu młyny, fabriki a ſahrody cźerpiłe, kiž pſchi Nižy leža, kaž też twarjenja na niſko ležazych dróhach. Najhórje potrjechene žu: horni młyn, Ernſt Müllerowa fabrika, dr. Schubertowa chemiſka fabrika, Müllerowa a Kaufmannowa tkajerńja, kiž je ſ dźěła ſpadała a Neumannowa barbjerńja. Pola Müllerowje a Kaufmannowje fabriki žameje žo ſchkoda pſches 100,000 hriwnow wobliczi. Też měſchcźańſka dźěłarńja elektrizitety dyrbjeſche dźěłacź ſaſtacź, dokelž maſchiny a kotołnja hłuboko we wodźe ſtejachu. Dwórniſchcźo je ſ tym wulki dźěł rosžwětlenja ſhubiło. Měſchcźańſka wodomnja jenož maſanu hlinojtu wodu podawa. Lědom je móžno, te ſapuſcźenja wopiſacź, kotrež je woda na Pražiſkej dróſy a na pſchedźenowych běleŕnjach nacžiniła. Hacž do prěnjeho poſkhoda tudy ſ dźěła woda ſtejeſche, a wboſy khudźi ludźo žu zyłe žwoje ſamóženje ſhubili. Willa, na Pražiſkej dróſy leżaza a wot majora žwobodneho knjeſa ſ Eberſtein wobydlena ſe žwojej wožebnej ſahrodu je žałožnje pokažena. Sswobodny knjes ſ Eberſtein dyrbjeſche ſe žwojej žwójbu na cžołmach žwoje bydło wopuſchcźicź. Jeho domjaza nadoba je ſ dźěła ſniczena, tak też nadoba generalmajora ſe Steubena, kiž delka w Müllerowej willi bydleſche. Hudźbne žwjedźeńſke twarjenje w parku, w kotrymž žo ſchleſyniſke hudźbne konzerty wotměwaja, bě meter wyžoko powodźene, Wobžedźeŕ měſchcźańſkeje ſahrody, knjes Fricža je proſcheŕ ſcźinjeny, jemu je woda jeho wobžedźenſtwo, na Rosbórſkej dróſy leżaze, zyle ſwottorhała. Jenož ſkót hodźeſche žo wukhowacź, hewak niczo. Stary hiſtoriſki móſt pſches Nižu wjedźazy je tak wobſchkodźeny, ſo drje budźe žo wotnožycź dyrbjecź. Schulſki ſchtomowy a rózowy ſahrodnik Pätzold je žo, hdyž chzyſche žo w powodźenej Pražiſkej dróſy do žwojeho wobydlenja dobycź, tepił. Wjele ſtow dźěłacźerjow je, dokelž fabriki ſteja, bjes dźěła a khlěba. — Jara ſle ſaniczenje je ſ powodźenjom też w žužodnych wžach naſtało. Wjele twarjenjow je ſpadało, abo padnjenju bliſko, moſty žu ſwottorhane, dróhi a pucźe rósdrjene. W Delnym Bielowje je žo jena žona we łožu tepika, jeje muža pytaja. Wjele ludźi žu wutrobicźi mužojo ſe žmjertnym ſtrachom ſ wohroženych domow wumóhli. W Lubanju a wokolnoſcźi je woda ſe ſahubjenjom ſakhadźała. Wjele twarjenjow je wotpławjenych, wjele ludźi tepjenych. Žałožnje cźerpili žu wſchitzy wobydlerjow w niže ležazych domach měſta Lubanja. Žony a dźěcźi wołachu wutrobu roſtorhajzy ſ tſěſchnymi woknami won; jich wukhowacź je žo wſchudźom poradźiło. Jenu wulku bróžeń, ſ rataŕſkim gratom napjelnjenu, je woda na dróhu cźiła. W Steinkirchu žu ſchtyri twarjenja powalene, druhe žu ſlě wobſchkodźene. Młynſki pomoznik Förſter je w žołmach žwoju žmjercź namakał. W ſapočžatku Queiſoweje doliny ležaze měſto Markliſſa je ſ powodźenjom też jara cźerpiło. W žrjedź nozy dyrbjachu wobydlerjo ſ domow cźěkacź, zyłe žwoje ſamóženje žołmam woſtajiwſchi. Wjele dróhow a torhoſchcžo meter hłuboko pod wodu leżeſche, kotraž je też pohrjebniſchcžo jara wobſchkodźiła. W Hagenſkim młynje, pucźowarjam derje ſnatym, žu kollonady a lětna rejowanſka łubja ſwottorhane, konjemz je padnjenju bliſko a domſke je wobſchkodźene. W Beerberthu je wulki nowy želeſny móſt podmlěty, dwě domſkej twarjeni je woda zyle wotnjeſła, a wjele druhich je tak wobſchkodźenych, ſo dyrbja žo wopuſchcźicź. 191lětna holza je žo tepika. W Hartmannsdorje je też jene domſke wotpławjene, a wjele druhich khěžow je cźežko pokaženych. Bergmannej w Schadenwaldźe, wobžedźerjej rěſaka, je wulka woda ža 20,000 hriwnow drjewa žobu wſaka. Hiſchcže ſ wjele druhich hornjołužiſkich měſtow móhli wo runym wutupjenju pišacź, ale njech je na dotalnym doſcź. Daloko a ſchěroko knježi žałoſtna nuſa a horjo.

Se **Shorjelza,** 31. julija. Wulka woda je Müllerowu a Kaufmannowu barbjerńju wottorhała. Wſchě maſchiny žu ſniczene. Schkoda je na 500,000 hriwnow wobliczena. 600 dźěłacźerjow je na dlějſchi cžaž bjes khlěba.

S **klóſchtra Marijneho Doła,** 31. julija. Wcžerawſcha wulka woda je tudomny klóſchtrſki wuſtaw do tajkeho ſtracha ſtajiła, kajkiž hiſchcže w žanych ſtarych powjeſcźach ſapiſany njeje. W lětach 1804, 1858, 1880 a 1887 je na Nyžy też wurjadna wulka woda była, ale 30. julija 1897 wyžokoſcź wodow ſ tamnych lět wo wjele pſchetrjechi. Schtóž je tudy někak ſnaty, tón wopomń: Rěka Nyža pſcheliwaſche žo pſches žrjedź klóſchtrſkeho dwora, potorha młynowe murje, wſa njeliczomne kłozy a deſki žobu a dobu žo w probſtajſtwje hacž do hornich woknow refektorija. Abtajſtwo a konvent bě woda ža mało hodźin wot wſcheho wobkhada dźěliła, zyrkej jara bórſy nutſkach mužwyžoko we wodźe ſtejeſche. Kajke to žałožne wutupjenje! Ssamotna wiža w zyrkwi wěcžna lampa a roſžwětluje ſe žwojim błukim žwětłom tu žałožnoſcź. Wyžoki woltaŕ pſchi hłownych zyrkwinych durjach leži, ſpowjedny ſtok ſteji wyžoko powrócźeny pſchi ſcźenje. Poboczne woltarje ſe žwojimi relikwijemi w ſchkleńcžanych kaſchcźikach wotpoczowazymi, pod ſpowrócźenymi ławkami leža, ſpowjedne ſtólzy w błócźe tcža. — Runje tak je žo w Michałſkej kapałzy ſ rowom ſpěwarki Henrietty Sonntages ſeſchło. Wóhnjowa wobora ſ mozu dźěła, ſo by zyrkej, kapałku a row wot wody a błóta wurjedźiła. Ale łak dźiwnje a ſchcźedrje je Bóh luby Knjes žwoju ruku nad klóſchtrowymi wobydlerjemi wupſcheſtrjenu dźeržał! We wulkim kole kołowokoło abtajſtwa a probſtajſtwa hacžachu žo deſki na deſki, kłozy na kłozy, ſtraſchnje torhaze nawale wodow na lěwizu cźiſchcźo, njepožrědnje pſched probſtajſtwom bu hiſchcže jena barrikada wot deſkow wyžoko horje naworſchtowana — a ſtare, niž derje w ſemi ſałożene twarjenje žo mile wukhowa a to ſ woběmaj wyžokodoſtojnymaj knjeſomaj, wo kotrejuž žiwjenje bě hižo mnohim pobóžnym ſtyſkno było. — Najſpodźiwniſchi podawk je roſpadnjenje praſtareho wulkeho klóſchtrſkeho moſta, kiž je hižo někotry wichor a naſtork pſchětrał a kiž je žo hakle pſched mało lětami na žwoju krutoſcź a wutrajnoſcź pſchepytał. Mlěcźe a piwowarjenje je drje ſa lětuſche lěto ſadźěwane. Skót je knjes inſpektaŕ Schołta ſ pomozu njewuſtawazeho prózowanja cželedźe a wóhnjoweje wobory wſchón wukhował. — Klóſchtrſki dwór ma ſ jeho roſpadanymi murjemi žałožny napohlad. Schkoda je hiſchcže njepſchewidomna.

Do **Mužakowa** žo žobotu dopołdnja wulka woda nawali, ſkót, łoža, meble, ſchtomy, drjewo atd. a wjele ſakraženjenych žnopow žobu wjedźo. Nuſne hacźenja, kotrež běchu měſchcźańſzy wohnjowi wobornizy a knježi ſaſtojnizy a dźěłacźerjo na twjerde hacźenje naſtajili, žo podtorhachu, wokoło 2 hodźin popołdnju žo parkowa rěcźna ſaſtawa ſłama a ſe ſatraſchnej mozu žo dźiwje žołmy do parka walachu a jón a pſchimjeſowaze ſahrody, twarjenja, hrabiński Arnimſki papjernik, wobydlenja knježich ſaſtojnikow a hoſpodarſke twarjenja póčžrje. Pſchi ſakhodźe do měſta Niža woda do Lauſchez a Wojcžachez cźěžłownjow žołmjeſche, wotwjedźe tam nakopjene deſki a hrjady, kotrež potom ſnapſchecźne twarjenja roſtorkachu. Schkoda je nježměrnje wulka. **Jedyn cźěžła je pſchi wukhowanju drjewa do wody panył a žo tepił.** W **Skarbiſchezach ſtaj dwaj cžłowjekaj**

ßmjercź w rězy namakałoj. Konje, ßwinje, wjele pjerišny, pčžołki a ßwěrina ßu we wodźe kónz wſake. Zyke žně ßu ſniczene; ſchtož njeje wotpławjene, je wuwodźene. Nowe želesniſke naßypy, wot Mnichowſkeho želesniſkeho towarſtwa ſa Mužakowſko-Dupliczanſku želesnizu naßypane, ßu wotpławjene. Nimo měry wulke ſapuſczenje je ßo w parku naczinilo. Hdźež ßo hiſchcźe pſched tydźenjom wóczko ſ rjenje ßo wothladazymi ſahrodami ſwjeßelesche, tam je nětko wſcho ſ błótom a pěſkom pſchikryte, rosryte, ſchtomy ßu wuwalane, ſtołpy a wobkloženja roskłamane, pſchipławjene zyke rólniſke wosy, rjeblišny, kola, kloža, meble, zyke budy wo wupuſczazej mozy puſchczenych wodow ßwědcza, kotrež ßu tež tu někotrej exiſtenzy row wuryke. — Wjeſczanſki, Sagorſki a Kobjelinſki lěßyzaty móſt ßu wottorhnjene, póſtſki móſt je ſlě wobſchkodźeny. Wodźělenje wohnjowych wobornikow ſpyta na ſpławje, ſe ßudow natwarjenym, někotrych wobydlerjow noweho měſta, we wulkim ſtraſche ßo namakazych, wukhowacź, tola ßylny wodowy prud jim to njemóžne ſczini. Sbožownišchi běchu někotſi papjernikowi ſaſtojnizy, **kotſiž ſ czołmom ſchtyrjoch człowjekow, na jenym ſchmrěku ßedźazych, ſe ßmjertneho ſtracha wumochn.** W měſcze ßu twarjenja, pſchi Nißy leżaze, najbóle ſchkodowake; woda w nich 4 łohcze wyßoko ſtejeſche.

S **Draždźan,** 2. auguſta. Wulkeje wody dla ßo Draždźanſke tſělenje (ptacza łuka) ſ wopředka wotměwacź njehodźeſche. Měſchczańſka rada a polizajſka direkzija běſchtej ju hacź na dalſche wotměwacź ſakaſałoj. Dokelž pak ptacza łuka wjele ludźom dźěło a ſaßłužbu dawa je pſchedßydſtwo tſělzſkeho ſjenoczeńſtwa kralowſku polizajſku direkziju wo dowolnoſcź proßyło, ſo by ßo wulki ludowy ßwjedźeń lětßa wo někotre dny podleſchił a ßo ſ tym tym, kiž ßu prěnje dny ßwoju nadźijomnu warbu ſhubili, někajke ſarunanje dostało. — Pſchedßydſtwo tſělzſkeho ſjenoczeńſtwa je tež wſchitkim ptaczim łukarjam ſ czišchczanym pißmom woſjewicź dała, ſo je po wěſtych powjeſczach njedźelu 365 zentimetrow wulka woda wyſche hewaſcheje wyßokoſcze doczakacź a ſo ßnadź hiſchcze wyſche ſtupi, a ſo elektriſke rosßwětlenje, tak rucze hacź woda na łuku ſtupi, pſchestanje. Duž ma ßo kóždy ßam ſa rosßwětlenje ſtaracź.

— Mjes tym ſo ßu Draždźany ſ wulkej wodu mjenje ſchkodowake, ſtej pſchedměſcze Plauen a Löbtau czim hórje czerpikej. Dwaj moſtaj ßo tam ſaßypnyſchtaj, **jedyn muž a jene dźěczo ßo tepiſchtaj.** Nowa natwarjena, tola hiſchcze njewobczehnjena radna kheža a dwě druhej khěži ßo podmlěchu a ßo ſaßypnychu. Wobßedźerjej jeneje tuteju khěžow, twarſkemu miſchtrej Pohli — twarzej ſaßypnjeneje radneje khěže — je woda ſa něhdźe 10,000 hriwnow drjewa wotwjedła. Wodźělenje pioněrow ßo ſ Draždźan rucze do Königsteina poda, hdźež ßo khěže ſaßypnycź hrožachu. W Pirnje ßo někotre khěže ſaßypnychu, žně ßu w tamnych ſtronach do zyła ſniczene. W Deubenje ßo **jena žona a jene dźěczo** ſe ſaßypnjenjom jeneje khěže **ſarasyſchtej.** W Leubsdorfje **żołmy jeneho nana woßmich dźěczi pożrjechu.** W Klugez pſchadowni w Thiemendorfje je woda **12 dźěłaczerjow a dźěłaczerkow, hdyž pſches móſt jědźechu, ſ woſom a konjom ßobuſtorhnyła.** W Zwickawje ßu ßo Forſeſke a Herſchelſke wuhlowe podkopki tepike. W Steinkirchu je ßo 6 woßobow tepiło a 12 khěžow ßo ſpowałało. Želesniza je ſ dźěła pſchedrěta, haczenja ßu wotpławjene. Wobkhad ßo ſ najmjeńſcha na 2 njedźeli ſaſtaji. Žně ßu ſniczene. Döbeln je nanajſrudniſcho wupuſczeny. Zyke měſto je póczrjene było. Twarjenja, drohi a ſahrody ßu njewopißomnu ſchkodu poczerpike.

W **Hirſchbergu** w Schleſynſkej ßo wobydlerjo jeneje khěže kotraž ßo ſaßypnycź hrožeſche, ſ tſěchi won na jedyn ſchtom wukhowachu, na kotrymž dyrbjachu 18 hodźin dołho wutracź. Dźěłaczer Hofmann, kotryž ßo ſe ßwojej žonu wo jſtwje wukhowany czujeſche, bě nuſowany, ſe žonu na woknowu deſku ſaléſcź a ßo 16 hodźin dołho ſa woknowy kſchiž dźerżecź. Wobaj tón zyły czaß hacź pod paźu we wodźe ſtejeſchtaj a ßwoju wěſtu ßmjercź pſched woczomaj widźeſchtaj, dokelž mějeſche woda jenož hiſchcze łohcź k jſtwinemu wjerchej ſtupicź. S khěžow běchu wobydlerjo na tſěchu czekli a wo pomoz kſchiczachu abo ſ bělymi rubiſchczemi kiwachu, ſo by ßo jim pomhało. Dla torhazeje hłubokeje wody to bohužel njebě mózno. Kóždy czołm by woda wěſcze ßobuſtorhnyła abo rosbiła. W najwjetſchej nuſy wodźělenje jegerſkeho bataillona pſches Straubitzſki želesniſki móſt na pomoz khwataſche. S pomozu jeneho ſpławja ſpytachu najprjódzy Aßmannez ßwójbu, w Neumannez khěži bydlazu, wukhowacź. Wſchitkim do prědka bě jeger Dunkel, kotryž bě jako wuſtojny płuwař ſnaty. Wón ſchtyri dźěczi, mjes nimi jene dwěnjedźelſke, teho runja macź ſe ßmjertneho ſtracha wußwobodźi. Hdyž chzyſche ſkónczńje tež nana wukhowacź, **ßo khrobły młodźenz tepi.** Pónđźelu ßu jeho cźěło do Shorjelza dowjeſli. Bataillon ſnjeſboženeho towarſcha na jeho poßlednim puczu na to ßame waſchnje cześczeſche, jako budźiſche pſched njepſchecźelom panył był. Zarowanſki cźah ßo ſ kaſarmſkeho dwora w Hirſchbergu na pucź do Shorjelza naſtaji. Kapała njebocźiczkeho jegerſkeho bataillona na cźole dźěſche. Potom pſchińdźechu 15 wyſchſchi jegerjo ſ palmami a wěnzami, ſa nimi jědźeſche ſ pſchewodom ſchěſcź dźeßatnikow (gefreitow) cźěłowy wós ſ kaſchczom, ſ kawrjenzowymi wěnzami wupyſchenym. Sa kaſchczom dźěchu njebocźiczkeho ſtarſchi a pſchiwuſni, pſchedßyda měſchczańſkich ſaſtupjerjow, juſtizny radźicźel Felſchner, měſchczenjo, 14 offizěrow, bataillonowy komanděr a general Gier. Cźah ßo wobſamkny ſ 250 muzemi, mjes nimi zyła prěnja kompagnija, pola kotrejež bě ſnjesboženy ßłużił.

W **Heriſchdorfje** pola Hirſchberga ßo 15 howjadow tepi. Dźěłaczer Heilmann, kotryž ſpyta ßwoju kruwu ſ wody wutorhnycź, tónle poſpyt ſe ßmjercźu ſapłacźi. Jeho cźěło pódła morweje kruwy wo jſtwje namakachu.

W **Lorenzdorfje** w Schleſynſkej budźiſche pſchi ßamym ßydom cźłowjekow żiwjenje ſhubiło, tola ßo poradźi, jich hiſchcze ſ cźaßom wukhowacź. Lěßnik Krauſe ſe ſcheſcźimi woßobami, mjes kotrymiž běchu tſi żony, w dolinje trawu ßycźeſche. S nahłym pſchibywanjom wody ßo cźile ludźo njejabzy ſ wodu wobdachu a ßo na jedyn rjeblowany wós wukhowachu. Tónle wós, do kotrehož bě jedyn koń ſapſchehnjeny, dyrbjeſche ßo k domkhowanju rożki wużicź. Na woſu ſtejo dyrbjachu ludźo pſchihladowacź, kak woda rucze pſchibywaſche, a nichtó jim njemóżeſche ſe ſtracha wupomhacź. Bórſy ßo powjeſcź roſſchěri a wjele ludźi ßo w bliſkoſczi ſběża. Hnydom ßo do Kliczdorfa telefonowaſche, ſ wotkal bórſy hajnik Krüger ſ wukhowanſkim cźołmom pſchijědże. S nim ßo jemu dwójzy poradźi, k woſej dojěcź a ludźi pſchewjeſcź. Khrobły ſkutk tež kowaŕ Seiler ſ Lorenzdorfa dokonja. Wón trójzy ſpyta, ſe wſchědnym cźołmom k woſej pſchijěcź. Hakle tſeczi krócź ßo jemu to na to waſchnje ſchlachczi, ſo wón bliſko woſa do wody ſkoczi a potom k woſej pſchipłuwa, ſ kotrehož jenu woßobu wukhowa.

W **Markliſſy** w Schleſynſkej woda Queißerez khěži podtorha. Wutrobu łamaze bě, pſchihladowacź, kak wobydlerjo Hertrampfez khěže proſchachu, jich wukhowacź, dokelž jim ßmjercź kóždu mjeńſchinu ſ tym hrożeſche, ſo woda jedyn kruch po kruchu wot khěže torhaſche. Hižo wospjet běchu khrobli njebojaſni mužojo ſ cźołmom wujěli, tola torhaza rěka jich pſchezo ſaßo na bok ſtorże. W najwjetſchim ſtraſche ßo kruſcheń pſchi khěži jako wuſtup wużiwaſche, bohužel pak 18lětna Hertrampfowa dźowka do żołmow ſkoczi, njemohłſchi ßo wukhowanſkeje żerdże doßahnycź, a **ßwój row w żołmach namaka.** Druſy wobydlerjo ßo wſchitzy wumochu.

S **Johanisbada,** 1. auguſta. Zyku Rakuſku je 29. a 30. julija wulke powodźenje domapytało, ale nihdźe drje njeje tak ſlě ſakhadźało, kaž w hoborſkich horach a w hornimaj dolinomaj rěkow Aupy a Łóbja. Wot Trutnowa hacź do Kraloweje Hradza — po tajkim daloko do runiny — wot Trutnowa hacź k Ssněżzy, potom ſaßo wot Kraloweje Dwora hacź do Arnowa, Hohenelby, Spindelmłyna a na wyßokim różku ßamym je po trajnych deſchczach a ſlimkach woda wulke ſaniczenje naczinika. Woßebje ſlě bě, ſo bě ßo woda w nozy nawaliła. Załoßnje zychnowaka je w Trutnowje, Parſchwitzach, Oberaltſtadcźe, Jungbuchu, Freiheicźe, Warſchendorfe, Großaupje a horje hacź do wyßokich hor; potom w Hohenelbje, Oberhohenelbje, Hackelsdorfje, Spindelmłynje hacź horje do Elbfallbaudy. Ssnano 50 twarjenjow je ſpadało, mjes nimi tež ßudniſke twarjenje w Marſchendorfje a Schölzarnja w Jungbuchu. Bohužel je ßo tež, kaž je dotal wucźinjene, ßydomnacźe cźłowjekow tepiło. Něhdźe wo 30 njewjedźa, hdźe ßu woſtali, ßnadź ßu jich tež żołmy pożrjeke.

S **Lublanja,** 31. julija. Po wczerawſchich njewjedrach hnydom ſyma ſaſtupi, kiž ßněh pſchinjeße. — Hornje Kärntenſke alpy ßu ſ nowym ßněhom pſchikryte. W ſt. Beicźe je powodźenje. Auſſenſke rěczki ßu wuſtupike. Zyła krajina we wodźe leži, moſty ßu ſwottorhane, želesniza je pſchetorhnjena.

Se **Steyera,** 31. julija. Wulkeje wody dla je na Kremsthalſkej želesnizy jedyn cźah ſ wonka Kremsminſterſkeho dwórniſchcźa ſ cźerje ſjewſchi ßo ſwrócźił. Maſchininy wjednik a tepjeŕ ſtaj morjenaj, jedyn želesnizaŕ je ſranjeny.

S **Iſchela,** 31. julija. Khěžor Franz Joſef wobhladowaſche ßebi wczera pěſchi khodźo hodźiny dołho powodźenſke ſtraſchne měſtna. Po želesnizach ßo jěſdźicź njehodźi. Płaczišna jědźnych ßrědkow ßo hižo powyſchuje.

Přilopk.

* (S wokna wucźišnjena bu mloda holza we Winje wot macźerje swojeho nawoženje.) 18lětna fabrikska dźěłaczerka Sofija Emayerjez wodźesche so s mlodym dźěłaczerjom Zeuchlingom, kiž w tym samsnym domje bydlesche, w kotrymž bě wona se swojej macźerju s podružnizu. Zeuchlingowa bě pschecźiwo swišowanju swojeho syna s tej mlodej holzu, njemóże pak dozpicź, so by ju wopuschczik. Skónczuje pschińdże wona do Emayerjez jstwy, hdźež mlodymaj cźlowjekomaj hrożesche, so budźetaj, jeli so so njewostajitaj, bórsy pak jeje syn, pak jeho lubka morwa. Dokelž mlody Zeuchling rasnje praji, so swoju lubowanu njewopuschczi, jeho macź do teje holzy bicź pocza. Ta pak cźekasche a saběża do komory, kotrejež wokna na dwór dźěchu, a sadźerżowasche durje sady sebje. Zeuchlingowa je s pschemozu wotpaczi a plistowanje bě słyschecź. Holcźka jara wo pomoz wołajo k wotewrjenemu woknu doběża, a potom bu cźicho. Nastróżeni sušodźa do teje komory khwatachu, tam s woknom won widźachu, so to holczo cźežko sranjene we womorje na dworje delka leži. Najprjedy sebi myślachu, so je so sama moricź chzyła. Bórsy pak pschipowjedźi so jedyn pohoncź, kiž powjedasche, so je widźał, kak je Sofija Emayerez snak s wokna padnyła. So je so s woběmaj rukomaj wo pomoz wołajo wokna dżeržała, bórsy pak wustała a na dwór dele padnyła. Hakle nasajtra bě wboha holza tak k sebi pschischła, so móżachu ju pschesłyschecź. Wona je sebi nohu skamała a so snutska cźežko wobschkodźiła, a wobswědczi, so je ju Zeuchlingowa do dwora dele cźišła. Zeuchlingowu su sajeli.

(Zyrkwinske powjesćze hladaj w pschiłosy.)

Meble

kupuja so **najtuńscho** a **s najwjetschim dobytkom**

s fabriki Gustava Zichnera

a to w magazinje na seminarskej drósy 8
a w fabrizy na bělerńskej drósy 7.

Drastne khamory hižo po 17 mk.,
łoża . . . . . = = 10 = 50 np.,
stejate schpihele . = = 11 =
vertiko . . . . = = 28 =
komody . . . . = = 15 =

Najwjetschi skład w zyłej wokolnosczi Hornjeje Łužizy.

Emil Wehrle

na jerjowej haszy 7

porucza

cźistowołmjane drastne tkaniny we wschěch barbach, jara rjenje wupadaze, meter po 90 np. a 1 mk., stary łohcź po 50 a 60 np., **cźischczany barchent** (módrocźischcź) dźělbu niże płaczisny stary łohcź po 25 np. **Luster** k wobleczenjam, teho runja niże płaczisny, stary łohcź po 20 a 25 np., **zychi** (schtapu) stary łohcź po 25 np., kaž tež tuńsche a drózsche. **Wupjerki** cźerwjene smuhate, stary łohcź po 30 np., módre po 25 np. a lěpsche druziny, **kattun** stary łohcź po 15 np. a židźane rubischka na hłowu po 1 mk.

Awkzija.

Ssrjedu 11. augusta dopołdnja w 9 hodźinach maja so na něhduschej Ssowiz žiwnosczi w Khwacźizach cźišło 31 4 kruwy, 1 kosa, 1 swinjo, 1 sykanjowa maschina, 1 cźischczaza maschina, 1 dezimalna waha, 1 róla, 1 nowy hospodarski wós, 1 stary tajki, 1 ruczny wós, 1 waschtot, 1 brony, 1 krimerowe brony, płuhi a koleska, krumjazy grat, dobre syno, sloma, suschenj dźeczel, zypy a pschelakori druhi hospodarski grat na pschesadźowanje pschedawacź.

Prjeczczehnjenja dla hnydom abo posdźischo swoju khěžu s wulkej sadowej sahrodu płaczisny hódno pschedam. Dalsche je shonicź na Židowje pschi mosczo cźišło 6.

W Klukschu je s zyhelom kryta **khěža** cźišło 37 s rjanej sadźeńskej sahrodu a kórzom pola na pschedań. Dalsche je shonicź we **Lomsku** 9b pola Minakała.

Sswinje k kormjenju pytaja so na Židowje cźišło 245 w pjekarni.

Prošata na pschedań.

Prošata běleje Yorkshirskeje a tež cźornopišaneje Berkshirskeje rasy, kotrež so jara lohko wukormja, su pschezo po cźasej pschiměrjenych niskich płaczisnach na pschedań na knježimaj dworomaj w **Budyschinku** a **Pschiwczizach.**

Wažne
sa ratarjow a mlokarnje
dr. Roeberowy
butrowy pólver.

S nim so butra spěschnischo a dospołnischo wudźěła, s nim so jej w kóždym cźasu prawa barba, dobry słód, dlésche dżerżenje a po tajkim wjetscha kupowanska hódnosćz da. Duž njedyrbjało bjes njeje žane burske hospodarstwo, byrnjež było najmjenische, bycź.

Jenož woprawny dostacź pola wunamakarja.

Germania-drogownja
dr. Roebera
w Budyschinje na bohatej haszy s napschecźa winoweje kicźe.

Kacze jeja

najlěpschcje jendźelskeje druziny su na pschedań
na **farje w Budyschinku.**

Hdźe sczetónle rjany cźasnik kupili? Pola cźasnikarja **Magera** na serbskej haszy pschi kasarmach.

Wubjerny kormjazy a wobžerny pólver
sa swinje a kruwy,

se syłnych, cźerstwych korjenjow a selow dźěłany, porucza tunjo

dr. Roeber
Germania-drogownja
s napschecźa winoweje kicźe.

Różowy likěr cźerwjeny liter po 70 np.,
vanillowy likěr = liter po 70 np.,
dwójny korwejdowy běły = 70 =
ingberowy likěr běły liter po 70 =
pommeranzowy bruny = = 50 =
žoltkoselowy = = = 50 =
jakorzowy = = = 50 =
schwajzarski likěr = = = 60 =
persiko cźerwjeny = = = 50 =
wischnjowy = = = = 60 =
pruśnizowy = = = = 60 =
malenowy = = = = 60 =
nalikowy = = = = 50 =
zytronowy žołty = = = 50 =
jatroselowy (lěsny mischtyr) seleny liter po 70 =
mjatwicźkowy běły = = 50 =
jednory korwejdowy = = 50 =
woprawdźity žitny = 60 a 70 =
cźisty palenz liter po 30 =
rum = = 80 =

po cźwizach a wjetschich bleschach tuńscho. **Carl Noack**
na žitnej haszy.

Dobre
4 np.-zigary
(zigary s dźěrku)
běle so palaze a derje słodźaze
100 schtt. po 3 mk. 20 np.,
25 = = 85 np.,
6 = = 20 np.,
pschi wotewsaczu 300 schtuk po posczo franko sczele
Carl Noack
na žitnej haszy.

Ssuscheny połcź punt po 70 np., pschi 5 puntach po 65 np., **swinjaze mjaso s brjucha** punt po 60 np., **wuschkrjeny łój** punt po 45 np., pschi 5 puntach po 40 np., **kołbasowy tuk** punt po 50 np., pschi 5 puntach po 45 np., tucźne **howjase mjaso** punt po 55 np., zyle tucźne po 50 np. porucza **G. Hildebrand**
na jerjowej haszy.

XXIII. Hłowna skhadźowanka
Serbskeje Studowaceje Młodźiny

budźe so **7., 8.** a **9. augusta** w **Budestecach** wotměwać.

Porjad budźe sćěhowacy: **sobotu:** w 5 hodź. posedźenje wubjerka; **njedźelu:** popołdnju w 3½ hodź. skadźowanka we wužšim zmysłu (přednoški, podawanje namjetow, rozprawow atd.) wječor w 8 hodźinach wulki koncert. Potom drje změja wuskočne nóžki přileżnosć na skakańcy so trošku pospytać.

Poňdźelu budźe wulět snadź na Mnišonc.

Wšěch studowacych, kaž też wšěch přećelow serbskeje studowaceje młodźiny přeprošujemy z tutym nanajwutrobnišo na skhadźowanku. Nadźijomnje zeńdu so tam w prawje bohatej ličbje studenća a hosćo; wosebje budźa nam też witane serbske towarstwa njech su z blizka abo z daloka. Zawěsće směmy so bohateho wopyta nadźijeć, dokelž njeje puć runjewon přewobćeżny; wusadźi dźěn će ćah w samych Budestecach, potajkim na městnje skhadźowanki.

Jurij Hejduška, stud. theol.,
t. č. hłowny starši.

Mišionski ſwjedźeń
w Malym Wjelkowje.

Njedźelu 15. augusta mamy myślc, da-li Bóh, ſwój lětuschi mišionski ſwjedźeń ſwjećićź. **Dopołdnja** ½10 hodźin ſwjedźeńske přědowanje biskopa H. Müllera-Herrnhutskeho. Sswjedźeńska rosprawa přědarja a redaktora H. Schneidera-Herrnhutskeho. **Popołdnju** w 3 hodź. **doſwjedźeń;** Sdźělenja wschelakich mišionarow wo dźěle bratrowskeje gmejny w pohańskim ſwěće.

Čim khutnische ſu cźaſy, čim bóle je trěbne, so ſo poſylnicź damy ſ wěru, kotraž ſwět pschewinje. — Knjes Jesuſ pak, wulki mišionski kral, njech je ſam ſrjedźa naſ, wón njech ſo wobſtwědczi w naschej wutrobje, njech rosſwětli ſwoje mjeno w naschej duschi a njech naſ žohnuje ſe ſwojim měrom.

Přědar Treu-Malowjelkowski.

Towarſtwo ſerbſkich burow w Hodźiju

směje ujedźelu **11. augusta** popołdnju w 5 hodźinach poſedźenje.

Dnjowy porjad: Skasanje naſynſkich hnojow a pizy.

Pschedsydstwo.

Wotewrjenje žitoweje a pizoweje pschedawarnje.

Čeſćenym Sserbam w Budyschinje a wokolnoſći najpodwolnisscho k wjedźenju dawam, so ſym tu pschi **žitnych wikach cźiſło 36**

žitowu a pizowu pschedawarnju

1. auguſta wotewrił.

Budu ſo ſtajnje prózowacź, wschitkim tym, kotſiž mje ſe ſwojim wopytom poczeſćza, jenož ſ dobrej tworu poſłużecź. Duž proschu, moje pschedewſacźe dobroćiwje podpjecź. Dowolam ſebi też pschiſpomnicź, so ſym rodźeny Sserb a ſo ſerbſki rěcźu.

S poczeſćowanjom

Pawol Halka w Budyschinje
pschi žitnych wikach 36.

K nawjedźenju.

Knihi, wot mnohich Sserbow w ſwojim cźaſu ſa Drjeźdźanſku wuſtajeńcu dobroćiwje poſcźene, ſu ſo w knihowni M. S. wotedale. Dokelž pak jow ſa nje měſtna nimamy a nichtó ſo wo jich wróćenje njeſtara, dha proschu, so bychu ſebi kk. poſcźerjo ſwoje knihi we wudawarni Serbskich Nowin, hdźež ſym je ſkłasć dał, ſami wotewſacź chzyli.

K. A. Fiedler,
knihownik M. S.

Wutoru 10. augusta t. l. budźa

Bartſke ſkótne wiki!

Wiecźne ſarjadniſtwo.

Jenoż 3 dny

hermank na žitnych wikach.

Horno-Amerganſke pſchedſtajenje.

Žiwjenje a cźerpjenje Jeſom Khryſta. Niz pſches ſchkleńzy widźecź, też niz panoramaſke wobrasy, ale žiwjenjowulke ſamohibaze figury, hibiciwe kaž cźłowjek.

Saſtup 20 np. Dźěcźi 10 np. Dalſche na zedulach.

Bukečanske serb. tow.

Sobustawy Bukečanskeho serbskeho towarſtwa so na hłownu skhadźowanku serbskeje studowaceje młodźiny jutře njedźelu 8. augusta do Budestec wutrobnje přeprošuja. Wotjězd z Pomorec připołdnju 10 mjenšinow do 12 hodźin. Wo bohate wobdźělenje prosy **předsydstwo.**

Drainérowanſke roły

wſcheje družiny ſe ſkłada **Binnertez** fabriki ma pſchezo po fabrikiſtich płacźiſnach na pſchedań

H. Dietrich w Lětonju.

Hobanka je ſa 15 mk. na pſchedań na ſadnjej haſy cźo. 4.

Cźěžliſki grat, pola powodźenja ſhubjeny, proſchu mi wotedacź abo mi po namakanju powjeſcź dacź. **Paul Kopal** na rózowej haſy 14.

Woprawne
italſke a minorkaſke khapony
k plahowanju po 1 hriwnje pſchedawa **A. Pětſchka** w Khaſowje.

Derje dźěłane **ſofy** a **matrazy** porucza tunjo **E. Schubert,** tapezěrar a ſedłarſki miſchtr na jerjowej haſy.

Schórzuchi ſ cźelazeje koże

porucza po tunich płacźiſnach

Heinrich Lange
pſchi žitnych wikach.

Strowa cźiſta holza ſo pſchi 60 tolerjach mſdy k jenemu dźeſcźu k 1. oktobrej do Lipſka pyta. Sserbowkam ſo lěpſchina dawa. Dalſche ſhonicź we wudawarni „Serb. Nowin“.

Schewſkeho wuczobnika pyta jednocźiny ſchewſki miſchtr **Zawnik** w Ralezach.

Holzu ſa kuchiń a dom k nowemu lětu pſchi wulkej mſdze pyta pſchekupz Säuberlich we Łaſu.

Pytam ſłužobne a hródźne džowki a tajke k ſwinjom, gratmiſchtra, wotrocźkow, ſrěnkow, pohonczow a rólnych pohonczow, tſecźakow, wolazych, dźěłacźerſke ſwójby a dójki pſchi wyſokej mſdze do tudomnych a Draždźanſkich ſtron. **Schmidtowa** w Budyſchinje na ſukelnſkej haſy 24 po 1 ſkhodźe.

Warnowanje.

Wo hoſpodarſkej pomocznizy **Mari Kozorez** w Bukezach ſu ſo ſkſchiwdźaze rěcźe rosnjeſłe. kotrež ſo na powjedanje wróćo wjedu, kotrež ſym pjecźa w Budyſkej hojerni ſłyſchecź dała. Wojſjewjam, ſo ſu tele ſkſchiwdźaze rěcźe **njewěrne** a warnuju, je dale rosſchěrjecź.

Wylemina Mittaſchowa
w Koporzach.

Jako slubjenaj strowitaj

Frieda Endlerec,
P. Jentsch,

Kamjenčanski serbski duchowny.

W Graalu na l. rańšim morjom,
1. augusta 1897.

Sjawny džak.

S Božej pomozu a tak mnohej podpjeru ſchcheſcźijanſkeje luboſcźe ſym ſwój ſtatok ſaſo ſbožownje natwarił. Teho dla pſchiwołam wſchitkim tym, kotſiž mje w mojej ſrudobje na to abo druhe waſchnje tak dobroćiwje podpjerachu, ſwój **najwutrobniſchi džak** a wutrobne **„Sapłacź Bóh tón Knjes“!**

W Ralbizach, 5. augusta 1897.

Jakub Manjol,
kubleŕ.

(K temu cźiſłu pſchiłoha.)

Pschiloha k czißku 32 Serbskich Nowin.

Ssobotu 7. auguſta 1897.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalſkej zyrkwi** ſmėje 8. njedźelu po ßwj. Trojizy rano w 7 hodź. farař Räda nėmſku ſpowjednu rėcź, dopoldnja 1/2 9 hodźin diakonus Sarjenk nėmſke a w 10 hodź. ßerbſke prědowanje. — Pſched zyrkwinymi durjemi budźa ßo pjenjeżne dary ſa woßadnych khudych ſbėracź. — Popoldnju w 2 hodźinomaj ſmėje farař Räda ßerbſku mißionſku hodźinu.

Křćeni:

W **Michalſkej zyrkwi**: Hermann Waltař, Jana Auguſta Mużika, wobydlerja a fabrikarja na Židowje, ß. — Ota Waltař, Jana Bjedricha Hendricha Khróſtaka, wobydlerja a dźėłaczerja w Delnjej Kinje, ß. — Hermann Pawol, Handrija Ernſta Rychtarja, wobydlerja a dźėłaczerja w Delnjej Kinje, ß. — Marja Martha, Hermanna Preuſche, cźėßle na Židowje, dź. — Minna Hana, Jana Ernſta Budarja, ziwnoſczerja w Małym Wjelkowje, dź. — Emma, njemandź. dź. na Židowje.

W **katholſkej zyrkwi**: Jadwiga Hilżbjeta, Michała Neka, zyhelniſkeho dźėłaczerja, dź. — Franz Jan, Jakuba Barta, młynka, ß.

Zemrjeźi:

Dźeń 30. julija: Richard Werner, lithografiſki wuczobnik ſ Hennersdorfa pola Lubanja, 16 l. 9 m. 5 d. — Khorla Auguſt Krätſchel, murjerſki polėr we Wulkim Wjelkowje, 27 l. 9 m. 21 d.

Zyrkwinſke powjeſcze ſ Budeſtez.

8. njedźelu po ßwj. Trojizy ſmėje farař Mroſak rano w 7 hodźinach nėmſku ſpowjedź, dopoldnja w 8 hodźinach nėmſke a 1/2 10 hodź. ßerbſke prědowanje.

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyſchinje: 4304 měchow.		W Budyſchinje 31. julija 1897				W Lubiju 5. auguſta 1897			
		wot		hacź		wot		hacź	
		hr.	np.	hr.	np.	hr.	np.	hr.	np.
Pſchenża	běła	8	53	8	79	8	24	8	53
"	żołta	8	42	8	53	7	94	8	24
Rożka	50 kilogr.	6	13	6	63	6	56	6	88
Jeczmjeń		6	43	6	50	6	—	6	27
Wowß		7	40	8	20	6	90	7	40
Hroch		7	22	11	12	8	20	9	17
Woka		7	78	8	33	6	50	7	75
Jahły		13	—	15	—	12	—	14	—
Hejduſchka		15	—	16	—	13	50	14	—
Běrny		2	40	3	50	2	50	3	60
Butra	1 kilogr.	2	10	2	40	2	—	2	30
Pſchenična muka	50 "	7	75	17	—	—	—	—	—
Rżana muka	50 "	7	25	12	—	—	—	—	—
Ssyno	50 "	2	70	3	—	2	20	3	—
Ssłoma	600 "	16	—	18	—	16	—	18	—
Proßata 810 ſchtuk, ſchtuka		10	—	20	—	—	—	—	—
Pſchenične wotruby	50 kilogr.	—	—	4	25	—	—	—	—
Pſchenični gris		—	—	5	25	—	—	—	—
Rżane wotruby		—	—	4	75	—	—	—	—
Rżany gris		—	—	5	75	—	—	—	—

W Budyſchinje płaczeſche: kórz pſchenzy (běła) po 170 puntach 14 hr. 50 np. hacź 15 hr. 9 np., żołta 14 hr. — np. hacź 14 hr. 50 np., kórz rożki po 160 puntach 9 hr. 80 np., hacź 10 hr. 60 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. — np. hacź 9 hr. 10 np.

Na Burſy w Budyſchinje pſchenża (běła) wot 8 hr. 54 np. hacź 8 hr. 58 np., pſchenża (żołta) wot 8 hr. 30 np. hacź 8 hr. 38 np., rożka wot 6 hr. 41 np. hacź 6 hr. 56 np., jeczmjeń wot 6 hr. 43 np. hacź 6 hr. 63 np., wowß wot 7 hr. 25 np. hacź 7 hr. 50 np.

Draždźanſke mjaßowe płaczišny: Howjada 1. druźiny 60—64 hr., 2. druźiny 54—59 hr. 3. druźiny 48—55 po 100 punt. rėſneje wahi. Żiwe najlėpſche krajne ßwinje 48—50 hr. po 100 puntach. Czelata 50—60 hr., po 100 puntach mjaßoweje płaczišny.

Wjedro w **Londonje** 6. auguſta: Horzo.

Mużaze barchentowe koſchle

ſ jara rjanymi ßmużkatymi muſtrami, rjanu hódnu tworu, hižo po 1 mk., **zonjaze koſchle** po 80 np. porucża

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Woßom trjebanych kuczowych gratow

ma tunjo na pſchedań

E. G. Leuner, dwórſki ßedłař na ſchulſkej dróſy.

Sofy, ßedła, matrazy ſ kožom abo bjes njeho

derje a tunjo dźėła

Wylem Holzſchuh, tapezėrař,

w ßerbſkim domje pódla **Ssmolerjez** knihicźiſchcźėrnje.

Hermankſki nawėſchtk

ſa Budyſchin a wokolnoſcź.

Cźeſcźenym Sserbam w Budyſchinje a wokolnoſcźi k wjedźenju dawam, ſo je ßo mi ſ wurjadnje tunjej kupju mózno ſcźiniło, po zyle tunich ale twjerdych płaczišnach pſchedawacź.

Fabrikſke ſbytki: Nowoſcźe w **ßuknje, bukſkinje, cheviocze, cźeßanym pſchedźenje, zwjernowych** a **mantlowych tkaninach,** doßahazych k **mużazym** a **hólcźazym kholowam, żaketam, lazam, zyłym wobleczenjam, paletotam atd.,** każ tež k **żonjazym mantlam, pelerinam, domjazym pjeſlam atd.**

Saplaty we wſchėch tkaninach.

Jeniczke pſchedawanje: **na torhoſchczu w prėnim rjedźe, ſ napſchecźa hoſcźenza „hodlerja" w rózkuej budźe pſchi pſchekhodze na firmje a khorhojtym ſchkicze ſpóſnacź.**

Wobkedźbowanja hódne ſa hoſpoſy!

Rėſowe muſtry ßo kupowarjam ſbytkow k ſchiczu dźėcźazeje draſty darmo pſchidadźa.

S poczeſcźowanjom

Paul Schubert ſ Draždźan,

mjenowany tuni ſbytkař.

Sbytki **gloria-żidy, pißaneje** a **czorneje** k **blußam, draſcze, ßuknjam ſchórzuchám atd.**

Żidźane ſchlewjery w wulkim wubjerku k kravattam po **5 np.**

Heinrich Mohr,

ſchewſki miſchtr w **Budyſchinje**

na ßukelnſkej haßy 14

porucża ßwój wulki ſklad **ſapinanſkich, ſchnórowanſkich a czahanſkich ſtupnjow** ſ bruneje a czorneje koże, ſergy a płata, **puczowanſkich, ſportiſkich a kołojėſdnych ſtupnjow** ſ kożanymi a gumijowymi póduſchemi we wſchėch barbach, ſararjowe Kneippowe, Ambergſke a zefirſke ſandale, każ tež wſchė pomyßlnje mózne druźiny **ſtupnjow** a **ſchkórnjow** ſa mużſkich, żónſke a dźėczi po ſnatych tunich płaczišnach.

Po měrje wubjernje ßedźaze wobucże ſa krótki czaß ſeſchiju.

Winſki czrijowy ſklad.

Wulki wubjerk mużazych, żonjazych a dźėcźazych ſchkórnjow a ſtupnjow po tunich płaczišnach porucża

Emma Friſch

na kamjeńtnej haßy 15 pódla hoſcźenza ſkoteje króny.

Deſtillazija Adolfa Rämſcha

w Budyſchinje pſchi butrowych wikach,

1868 ſałożena,

porucza ßwoje daloko a ſchěroko ſnate wubjerne **likěry** k kwaßam, kſchczíſnam a druhim ßwjedżeńſkim ſkładnoſczam w czwizach a po waſy. Woßebje dobre ßu dwójny **rózowy, nalikowy, hontwinſki** a **jatroſelowy, hornjołużiſki, żołdkoſelowy ſeleny** a **czerwjeny zitronowy, wiſchnjowy, malenowy, pruſznizowy** a **korwejdowy** liter po 60—80 np. Dale **naturſkokorwejdowy** liter po 40 np., dobry **żitny** po 70 a 60 np., a **cziſty** czißko 1 a 2, liter po 32 a 30 np. Pſchi wotewſaczu 8 litrow a wjazy po 30 a 28 np.

Czwizy k pjelnjenju ßo wupożczuja.

Union-kognak

po wſchěch płaczíſnach dostacz

pola **Schieſchki** a **Rjeczki.**

Sslódke palenzy

liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.

porucza **Moritz Mjerwa** pódla Pětrowſkeje zyrkwje.

Deſtillazija ſnatych dobrych palenzow po ſtarych tunich płaczíſnach.

Mohrowy kakao

ſ fabriki

A. L. Mohra w Altona-Bahrenfeldże

najwjetſcheje kakaoweje fabriki Němſkeje

wo kotrymž ßo rukuje, ſo je czíſty a derje ßłodżazy, a ſo je po zyrobnej hódnoſczi a aromje runje telko hódny kaž najdróżſche němſke a hollandſke kakaowowe drużiny.

Mohroweho kakao ßo, kaž pola konkurrenzneje twory wſchelake drużiny njedżěkaju, ale dżěła ßo jenoż jena **najlěpſcha drużina**

„Mohrowy kakao“

punt po **1** mk. **40** np. we pakczíkach po 1/1 a 1/2 puncze,
= = **1** = **60** = = = = 1/4 puncze.

Wſchudże dostacz.

Koßzy, ßerpy, tóczne kamjenje, brußzy, grotowe plecženje

k wobhrodżenju a **kalaczkaty grot, rólowe płachty a khachlowe rěbliki, wódne kótła a pónowje, dezimalne wahi, taflojte a butrowe wahi, punty, hnojowe widła, łopacze, rjeczaſy, hoſdże, żeleſne hrabje** porucza pſchezo po najtuniſchej płaczíſnje pſchedawarńja żeleſnych tworow

Gottharda Behrendſa

w Budyſchinje

pſchi ßerbſkich hrjebjach czißko 10.

Khoſej! je tunſchi,

ßyry: punt po 90, 100, 110, 120 hacz 130 np.,
paleny: punt po 120, 140, 150, 160, 180 hacz 200 np.

pola **Khorle Noacka** na żitnej haßy.

Turkowſke ßłowki

nowy płód w měchach, kaſchczíkach a po waſy ßu tunjo dostacz pola

Moritza Mjerwy

pſchi mjaßowym torhoſchczu.

Deſtillazija likěrow po ſtarych tunich płaczíſnach.

Po khětro poniżenych płaczíſnach pſchedawam nětko

woßebne mużaze a hólczaze wobleczenja

każ tež

żonjaze a holczaze żakety, khornarje a trikotowe taille, deſchczne mantle

hižo po 2 mk.

Wobleczenja ßo po měrje **bjes** powyſchenja płaczíſny ſchija.

Otto Preuss

na żitnej haßy 4.

Wupſchedawanje.

Dla **pſchepoloženja pſchedawarńje ßym ßwój wulki ſklad**

mużazeje, żonjazeje a dźěczazeje draſty

po płaczíſnje khětro poniżił

a ſ tym żadnje **pſchihódnu ſkładnoſcz** k **tunjemu** kupowanju poſkicżam.

Na dźělbu żonjazych żaketow a deſchczných mantlow woßebje kedżbliwe czinju.

H. Horn,

draſtowa fabrika.

Saruczene cžiste naturske wina.

Moselske wino
(Trabenske)
liter po 100 np.,

moselske wino
liter po 70 np.,

cžeŕwjene wino
(Bordeauxske)
liter po 100 np.

porucža s cžwizy w rad ßo mějazych pleczenych bleschach, 3 hacž 50 litrow wopschijazych. Poßlednische ßo po wobliczenej płacźisnje wróczo bjeru. Blesche k pjelnjenju ßo pschijimaju.

Gustav Küttner,
winowa pschedawaŕnja
na ßerbskej haßy 10.

Zement, stajnje czerstwy
po 1/1, 1/2 a 1/4 tunach,
gyps,
wschě **barby,**
lak,
barbu k barbjenju schpundowanja,
rucže skhnyjazu,
karbolineum,
maschinski wolij,
firniß,
terpentinowy wolij atd.,
barbicže
poruczatej tunjo

Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.

Howjase, konjaze,
cźelaze a **wowcže kože** kaž tež **wowczu wołmu** pschezo po najwyschschich płacźisnach kupuje

Heinrich Lange
pschi žitnych wikach njedaloko ßerbskeje katholskeje zyrkwje.

Kóslaze kóžki
kupuje pschezo po najwjetschich płacźisnach

Heinrich Lange
pschi žitnych wikach.

Ruczne wosyczki
derje dźěłane, ßym s jeneje fabriki po tunjej płacźisnje na pschedań dostał. **A. M. Bartusch**
na Židowje.

Ssuknowa pschedawaŕnja

na ßerbskej haßy cžißło 14 **C. E. Truöla** Sałožena 1846.

(Mějeczel **Oskar Truöl**).

Po skónczenym pschetwarje ßwojich khlamow poruczam

ßwój **wulki skład**

ßukna, bukskina, cheviota atd.

Sprawne poßłuženje. Najtuńsche płacźisny.

S poczesczowanjom

C. E. Truöl
(Mějeczel **Oskar Truöl**).

Sa hermankske dny

ßym sa wschě wodźělenja ßwojeho składa

płacźisny wjele ponižił!

Hotowe:

wobleczenja, drasta, mantle, žakety, blusy, kholowy, schórzuchi, kłobuki, mězy atd. w snatym wulkotnym wubjerku a rjanych faßonach.

S napschecźa theatra **Ernst Jenke.** S napschecźa theatra.

Woßebita pschedawaŕnja sa hólczazu a holczazu drastu.

Magazin ſa kuchinſku a hoſpodarſku nadobu.

Emaillowane a lakěrowane blachowe twory
wſcheje druźiny,
ſchkleńczane, porzlinowe a kamjeninowe ſtudobja,

noże, widliczki, łžizy atd.

Zentralny basar **H. Richtera** naßlěd.
29 na bohatej haßy 29 **w Budyſchinje** ſ napſchecźa winoweje kicźe.

Wulki wubjerk
wězow, k darjenju ßo hodźazych ſa wſchě ſkladnoſcźe.
Khoſejowe, piwowe a likěrowe ſerwiſy,
myjnu nadobu, khoſejowe mlyny,
rybowanſke maſchiny, žimaze maſchiny.
Konſervowe ſchkleńzy ſ patentowanym ſamknjenjom.

Schmidt & Gottschalk,

pjenježny bank
pſchi mjaßowym torhoſchcźu
cźißło 14|16 w Budyſchinje.

Max Udich
w **Budyſchinje**
14 na bohatej haßy 14.

So bych měſtno ſa ſymſki ſklad doſtał, pſchedawam wot nětka **lětnje ſwjerſchniki, mužaze a pacholaze wobleczenja** po kóždej ßo pſchihodźazej płacźiſnje. Schtóž chze **derje** a **tunjo** kupowacź, njech tule ſkladnoſcź njeſkomdźi. — Poßkuženje krucze ſprawne. **Draſtu po měrje** ſ rukowanjom ſa dobre ßedźenje a woßebne dźěło po najtuniſchej płacźiſnje ſchiju.

Max Udich,
krawſki miſchtr
w Budyſchinje
14 na bohatej haßy 14.

Czerſtwy howjaſy łój punt po 30, 40 a 50 np., **kołbaßowy tuk** punt po 40 np., **2. druźinu kołbaßy** punt po 50 np. pſchedawa **Otto Pělſchka** na žitnej haßy.

Wótznokrajne woheńſawěſczaze akzijowe towarſtwo w Elberfeldze.

S tutym k ſjawnemu nawjedźenju dawamy, ſo je

knjes C. A. Manitz w Budyſchinje

agenturu hornjeho towarſtwa dla njedoßahazeho cźaßa wotedał a ſo ßmoj ju

knjeſej Herm. Nowakej tam

na ſeminarſkej haßy 2, wot 1. oktobra na ßerbſkej haßy 7 po 1 ſkhodźe pſchepodałoj.

W Draždźanach, 3. auguſta 1897.

Lüder & Kaumann,
towarſtwowaj hłownaj połnomóznikaj.

Na hornje woſſjewjenje ßo poczahujo poruczam ßo k ſaradźenju ſawěſczenja **domjazeje nadoby, ſkotu, maſchinow** atd.

Premije ßu **tunje** a **twjerde.**

Dopłaczenja ßo ženje njemóža ſtacź.

W Budyſchinje, 5. auguſta 1897.

Na ſeminarſkej haßy 2, wot 1. oktobra na ßerbſkej haßy 7 po 1 ſkhodźe.

Herm. Nowak,
towarſtwowy agent.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 33. **Sobotu 14. augusta 1897.** **Lětnik 56.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. W Ruskej ꝛu němskemu khěžorej a jeho mandźelskej njewočakane wulke čzesćzowanja a wusnamjenjenja wopokasowali. Zar je khěžora Wylema na wurjadne waschnje wusnamjenił jeho sa admirala ruskeho łódźstwa pomjenowawschi. Pschipitkaj, kotrajž staj zar a khěžor Wylem ꝛobotu pschi ꝛwjedźeńskej hosćinje wunjeßkoj, staj w Ruskej a Němskej najlěpschi sacźischcź cźinikoj. S zarowych ßkowow je pósnacź, so ꝛo też won ꝛwěru wo sdźerźenje měra prózuje a so ꝛebi pschecźelne poměry mjes Ruskej a Němskej wyßoko waži. W tym ꝛamym smyßle khěžor Wylem rěčzeschе, wusběhujo, so chze dla sdźerźeuja europiskeho měra s Ruskej hromadźe hicź.

Pońdźelu ꝛo k cźesćzi khěžora Wylema w Kraßno-Sselskim wójskowym lěhwje wulka parada wotměwasche. W froncze 51 generalow, 1425 offizěrow a 32,425 wojakow stejesche. Pschihladowarjow bě ꝛo wjele tyßaz sběžało. Khěžor Wylem bě ꝛo uniformu ꝛwojeho Peterburgskeho garde-grenaděrskeho regimenta woblekł. Hudźba němsku hymnu piskasche. Po jěchanju po froncze mějesche ꝛo paradny marsch. Zar gardy a Preobraženski cźelny garde-regiment ꝛwojemu wyßokemu hosćej pschedwjedźe. We wokomiku nimocźehnjenja khěžor Wylem regimentam w ruskej rěcźi pschiwoła: „Sdorowo, molodzy!“ (Strowje, młodźenzojo.) Potom ꝛo khěžor na cźoło ꝛwojeho Wiborgskeho pěschkowskeho regimenta staji a jón zarej Mikławschej pschedwjedźe. Na kónzu wulkotneje błyschcźateje parady jěsdna garde-artillerija a kosakska artillerija nimo jěchasche. Wulkowjerchej Wladiměrej, kotryž paradu nawjedowasche, ꝛo khěžor Wylem s wutrobnymi ßkowami dźakowasche.

Druhu ważnu rěcź mějesche khěžor Wylem, hdyž jeho Peterburgska měschcźańska duma (rada) s pschepodacźom khleba a ßele w ßlěbornej schkle jako hósćza powita. Mjes druhim wón praji, so je jemu wulke wjeßele było, so je mohł ꝛwojeho lubowaneho pschecźela, ruskeho zara wopytacź. S nowa je ꝛo wón s pschewjedźenjom poßłnił, kak jara je sdźerźenje starych pschecźelnych poměrow mjes Ruskej a Němskej a mjes knjeźerskimaj ꝛwójbomaj wobeju khěžorstwow sa sdźerźenje europiskeho měra a europiskeho porjada nusne a trěbne.

Ssrjedu je ꝛo khěžor Wylem se ꝛwojej mandźelskej a błyschcźatym pschewodom, w kotrymž běchu khěžorstwowy kanzleŕ wjerch Hohenlohe, statny sekretar ꝛwonkownych należnosćzow s Bülow, schefojo ziwilneho, wojerskeho a łódźstwoweho kabineta atd., na domojpucź podał.

— Kaž loni, tak też lětża khěžor Wylem ꝛwoju wowku, jendźelsku kralowu, njewopyta. S pruskim prynzom Albrechtom, kotryž khěžora pschi kraloweje jubileju jendźelskeje sastupowasche, ꝛu tam tak njehanibnje wobkhadźeli, so by hańba była, hdy by khěžor chzył jendźelsku kralowu wopytacź. Hdyž je pschi jubileju ꝛwjedźeńska prozeßija nimo wojerskeho a łódźstwowe kluba pola Piccadilly cźahnyła ꝛu jemu, němskeho khěžora wußměchujo, pschiwołali: „Nochzecze telegram wotpóßłacź?“ Měnjachu s tym telegram, wot khěžora Wylema presidentej transvaalskeje republiki w Afriziy tehdy wotpóßłany, hdyž chzychu ꝛo Jendźelcźenjo transvaalskeje republiki mozowacź. Prynz je ꝛo spokojił pschecźiwo tymle njepschecźelnosćzam s tym wotmolwicź, so je wurasnje s ruku na khěžorski worjoł (hodleŕ) na helmje pokasał. Ministrojo a kraloweje ꝛwójbni, kotsiž prynzowe hłuboke roshněwanje pytnychu, ꝛo khwilu woprawdźe bojachu, so prynz do cźaßa ꝛwjedźeński cźah wopuschcźi. S prynzowym wurjadnym taktom a měrapołnym sadźerźenjom ꝛu ꝛo njelubosćze sminyli, kotraž by jendźelsku hospodliwosćz w spodźiwnym ꝛwětle pokasała. Duž je bjes dźiwa, so němskeho khěžora wjazy do Jendźelskeje njewabi.

— W bayerskim wójsku ꝛo nowa piklata khapa sawjedźe. S wuwsacźom wopona je wona cźisćze podobna na prusku piklatu khapu. W lěcze 1887 po ßmjerći Ludwiga II. ꝛo w bayerskim wójsku hußanzaty helm s piklatej khapu saměni, tola ꝛo tale khapa hischcze wot pruskeje khětro rosesnawasche. Nětko je tutón rosdźěl wotstronjeny, tak so je skónčnje skoro zyle němske wójsko pod jenajkej khapu sjenoczene.

— Budźe lětża žito dróżsche? Nowiny „Dźenik Pósnanski“ ꝛebi se žórka pjecza wěry hódneho pißacź dadźa, so ma ruske knjeźerstwo ßame wotpohlad, lětża wuwos žita s Ruskeje sastajicź, dokelž maja lětusche žně sa njedoßahaze, so bychu sa ßamßne potrjebnosćze Ruskeje doßahałe(?)

Awstriska. W Cźechach njesnjeßliwosćz a njepschecźelnosćz mjes Němzami a Cźechami dźeń a bóle pschibywa. Knjeźerstwowe prózowanje, wobaj ludaj sjednacź, w tu khwilu žanych wuhladow na wuspěch nima. Knjeźerstwo budźe ꝛo s tym spokojicź dyrbjecź, so najhórschim měrkażerjam wobara. Poßledni tydźeń ꝛu ꝛo saßo krwawne puki w Mosćze (Brix) a w Hawranach měke. Schtó je na nich wina, pschepytanje dopokaże. Poßlednich njeměrow dla je po wobsamknjenju Prażskeje rady ꝛo Prażki měschcźanosta dr. Podlipny k khěžorskemu městodźerźicźelej hrabi Coudenhove podał a jeho namołwjał, so by w němskich Cźechach saßo porjad postajił. Hrabja Coudenhove je ßlubił, so ꝛo sa to postara, so by ꝛo żandarmerija w Mosćze poßylniła, a pschisłomni, so ꝛo pschepytanje poßlednich podawkow pospěschi.

— Polazy w awstriskej Schlesynskej směja w bliżschim cźaßu nowu skhadźowanku. Tola tón króćz niz w Těschinje, hdźež sozialdemokratojo jich shromadźisnu pschekasychu, ale w Karwinje. Tu chzedźa woni pschecźiwo sozialdemokratiskim herjekarjam lěpje pschihotowani bycź. Na ꝛwojej skhadźowanzy Polazy wobsamknjenje pschiwosmu, so ma pólska rěcź w awstriskej Schlesynskej runoprawosćz s němskej rěcźu měcź.

Kaž ꝛu sozialdemokratojo wóndano Polakam w Těschinje cźinili, tak ꝛu jim nětko Polazy w Cźiskach pjekli. Sozialdemokratiski sapóßłanz Kosakiewicź bě do Cźiskow shromadźisnu swołał, so by na njej rosprawu wo ꝛwojim skutkowanju podał. Do shromadźisny ꝛo psches 300 ratarjow a katholske dźěłacźerske towarstwo poda. Kosakiewicź s pschewodom něhdźe 50 sozialdemokrow pschińdźe Wón ꝛo prózowasche, sadźerźenje sozialdemokratow na khěžorstwowym ßejmje pschecźiwo rěcźowemu wukasej wußwětlicź. Hdyž poca w ꝛwojej rěcźi ratarjow pschimacź, hara nasta, cźehoż dla knjeźerstwowy komišar shromadźisnu rospuschcźi. Kosakiewicź do bliskeho doma cźekny, sa nim sa pjatomaj ratarjo cźerjachu, kotsiž ꝛo do domu dachu a Kosakiewicza pschebichu. Hakle knjeźerstwowemu komišarej, kotryž schik wußłyschawschi, do domu khwatasche, ꝛo schlachcźi, Kosakiewicza s rukow ratarjow wutorhnycź.

Schpanska. S nowym anarchistiskim mordarskim njeskutkom je ꝛo zyła Schpanska do wulkeho njeměra stajiła. Jedyn italski anarchist, Michele Angiolillo rěkazy, je w kupjelach Santa Agueda schpanskeho ministerstwoweho pschedßydu Canovasa del Castillo satsělił. S dalokosćze 3 metrow mordar prěnju

kulku ſ revolwra tſěli, kotraž Canovaſa do cžoka trjechi. Druha kulka do cžěłoweho praweho boka ſlecža, tſecža kulka ßo do wutrobna ſary. Nadpadnik rucže ſa ßobu tſěleſche; ſchtwórtu kulku wón do powětra tſěli. Jedyn žandarmeriſki lieutenant a jedyn polizajſki ſaſtojnik, kotrajž běſchtaj miniſtrej dla jeho ſakitanja pſchidataj, tſělecž wußkyſchawſchi pſchihnaſchtaj a mordarja ſajeſchtaj, kotryž ßo jimaj njeſpjecžowaſche. Tež Canovaſowa mandželſka bě tſělecž ſaßkyſchawſchi k ßwojemu mužej khwataka. Wona jeho na ſemi ležazeho namaka. Mjes tym ſo cžěło do khěže njeßechu, Canovaſowa mandželſka k mordarjej ſtupi a jeho ßwarjo jeho wona ſe ßwojej wjechliczku mjes wocži dyri. Słóſtnik w pſcheßkyſchenju wudawaſche, ſo nima žanych ßobuwinikow, a ſo je cžaß pſchißahanjow nimo. Dale wón hrožeſche, ſo je jeho nadpad jenož ſapocžatk dalſchich anarchiſtiſkich njeſkutkow niz jenož w Schpaniſkej ale w zykej Europje. Jeho hnydom pſched woje'ſki ßud ſtaja, kotryž jeho k ßmjercži ſaßudži. Michele Angiolilla je ßo 1871 w Foggio w Italſkej narodźił. Wón je realny gymnaſij pſchekhodźił a je woſpjet dla anarchiſtiſkeje agitazije pſched italſkimi ßudami ſtał. Napoßledk ßu jeho na dlěſchi cžaß k jaſtwu ſaßudźili. Italſka polizija wjedźeſche, ſo běſche wón do Schpaniſkeje ſchoł a ſo ßo Joſé Santo mjenowaſche.

Nowy anarchiſtiſki njeſkutk budże ſ pſchicžinu, ſo budża ßo ludowe politiſke prawa hiſchcže bóle pſchikrótſchicž. Najſkerje ßo jedyn general na cžoko knježeŕſtwa ſtaji. To budże cžim nuſniſche, dokelž ßo w połnóznych provinzach ßylne karliſtiſke hibanje pokaſuje. Pſchiwißowarjo prynza Carloſa, kotryž chze nětcžiſchu kralowſku ßwójbu wuhnacž, ſo by ßo tróna mozował, na kotryž ma jenicžzy wón po něhduſchim ſakonju prawo, ßu pjecža 60,000 muži ßylni.

Bołharſka. Bołharjo chžedża pjecža w bliżſchim cžaßu ßwój kraj, kotryž je hiſchcže vaſalne turkowſke wjerchowſtwo, ſa njewotwißne wjerchowſtwo wuwołacž. Wſchitzy miniſtrojo, wſchitzy wyſchſchi wójſkowi nawjedowarjo a ſnamjenicži ßejmſzy ſapóßłanzy ßu ßo w Ruſchcžuku ſeſchli, hdžež budże ßo 14. auguſta dźeßacžlětne tracže knježenja wjercha Ferdinanda ßwjecžicž. Tutón dźeń je pjecža ſa wuwołanje Bołharſkeje ſa kraleſtwo poſtajeny. Nětko hakle ßo hodži pucžowanje wjercha Ferdinanda k romunſkemu kralej a ſultanej do Konſtantinopla wußwětlicž. Ssamo hdy by ſultan, do njewotwißnoſcže Bołharſkeje ſwolił, je tola wulke praſchenje hacž by Awſtriſka chzyła Bołharſku ſa kraleſtwo pſchipóſnacž. W tu khwilu ßu poměry mjes Awſtriſkej a Bołharſkej jara napjate. Awſtriſka wjerchej Ferdinandej njemóže wodacž, ſo je ßo wón jejneho pſchecželſtwa wotrjekł a ßo ſ Ruſkej ſpſchecželił. Sańdżeny tydżeń je ßo tale napjatoſcž tak ſhórſchiła, ſo je awſtriſke knježeŕſtwo ßwojeho diplomatiſkeho agenta a generalneho konſula w Sofiji, ßwobodneho knjeſa ſ Calla wotwołało, hacž na dalſche legaziſkeho radżicžela ßwobodneho knjeſa ſ Hönninga ſa jeho ſaſtupjerja poſtajiwſchi. S pſchicžinu tejele krocžele ßu pjecža wuprajenja bołharſkeho miniſterſtwoweho pſchedßydy Stoilowa wo njepſchecželnym ſmyßlenju Awſtriſkeje pſchecžiwo Bołharſkej. Stoilow je pjecža dopißowarjej jenych Barliniſkich nowin w naſtupanju prozeßa, wo ſkónzowanju jeneje wuheŕſkeje ſpěwarki, Hany Simonez jednazeho, prajił, ſo je wopak, tutón prozeß na politiku pſchenjeſecž. S dobom ßo wón ſ raſnoſcžu pſchecžiwo temu wobaraſche, ſo by ßo bołharſka knježeŕſka ßwójba ſ nim do ſwißowanja pſchinjeßła. Awſtriſka njetrjeba dla tamneje ſpěwarki, w Bołharſkej ſkónzowaneje, tak njedótkliwa być, dźiwajo na ßmjercž awſtriſkeho kronprynza a na druhe podawki w ſjawnym žiwjenju Awſtriſkeje. Skónczńje bě Stoilow prajił, ſo je ßo prozeß Hany Simonez teho dla ſ bołharſkim knježeŕſkim dworom ſaměſchał, dokelž ßo politizy žaneje pſchicžiny njeposkicži, wjercha pſchimacž. Tale ſchkerjeda woßebje ſ awſtriſkeje ſtrony wukhadża a wußwětluje ßo ſ napjatymi poměrami mjes Bołharſkej a Awſtriſkej, kotraž je ſe ßwojej Bołharſkej njepſchecželſkej politiku woßamocžena.

Bołharſki wjerch a jeho miniſtrojo ßebi po ſdacžu dla rostorhnjenja diplomatiſkeho wobkhada ſ Awſtriſkej hłowukamanja njecžinja. Sultan je wjercha a jeho miniſtra Stoilowa ſ wulkej cžeſcžu pſchijał. Samėr ßwojeho pucžowanja do Konſtantinopla je wjerch połnje dozpił. Wjerch je ſultana pſcheßwědcžił, ſo ßboże bołharſkeje politiki we wuſkim ſjenocženju ſ Turkowſkej leži. Sso ßamo wě, ſo je wjerch tež na reformy w Mazedońſkej ſpomnił. Sultan je ßwjatocžnje ßlubił, ſo budże ßo wo jich pſchewjedżenje ſtaracž, tak bórſy hacž je měr ſ Grichiſkej wobſamknjeny. Po hoſcžinje ſultan wjerchej praji, ſo ma połne dowěrjenje k wjerchej a k bołharſkej politizy. Wón drohotny pjerſcheczeń ſ porſta wotcžahnywſchi jón wjerchej pſchepoda, kotryž ſultanowu ruku wokoſchi.

Turkowſka. Wucžinjenja ſa wobſamknjenje měra mjes Turkowſkej a Grichiſkej ßu dawno wujednane a pſchijate, tola hiſchcže pſchecžo njejßu podpißane. Schpak w ſapłacženju wójnſkeho ſarunanja tcži. Sultan je Grichiſkej k wjedženju dał, ſo by jeho wójſko Theßaliſku hacž k rězy Penejej wopuſchcžiło a ſo by jenož město Volo wobßadżene woſtało, hdy by jemu Grichiſka ſ najmjeńſcha jedyn milijon lirow wotpłacžiła. Grichiſke knježeŕſtwo je wotmołwiło, ſo móže pjenjeży jenož ſ požcžonku w wukraju wobſtaracž. W wukraju pak Bohužel Grichiſkej nichtó ani płěßniweho pjenjeżka njepožcži; wona je ſe ßwojim njehańbicžiwym jebanſtwom na pſchecžo wſcho dowěrjenje ſhubiła.

Perſiſka. Nowy perſiſki ſchah je jara krute wukaſy pſchecžiwo židam wudał. Najprjedy wón jeneho rabbija k ßebi ſkaſa, a jemu woſjewi, ſo dyrbja židźi pak k muhamedaniſtwu pſcheſtupicž, pak ſ kraja wucžahnycž. Rabbi měješche wſchelake wurěcže, ſo ßo to njehodźi do ſkutka ſtajicž a ſo je to ſ zyka njemóżne. Schah je na to ſcžěhowaze dżeßacž wukaſow wudał: 1. Kóżdy žid dyrbi do zyka wottruhanu hłowu měcž. 2. Židża ßmědża jenož pěſchi khodźicž, jěchacž je jim ſ najcžeſſchim khoſtanjom ſakaſane. 3. Židźi njeßmědża ßo europiſku draſtu woblekacž. 4. Židowſka draſta dyrbi do wocžow hnydom padaze ſnamjo měcž, ſo bychu ßo židźi wot muhamedanow lohko roſeſnacž hodźili. 5. Židowki njeßmědża ſchlewjer noßycž. 6. Židowki njeßmědża na dróſy w draſcže perſiſkich žonow khodźicž. 7. Židźi njeßmědża ßebi wyſchſche khěže twaricž dyžli ßu khěže jich muhamedanſkich ßußodow. 9. Židża ßo njeßmědża na wikach zyroby dótknycž. 10. Wumrje=li jedyn žid, jeho ſamoženje w prěnim rjedże tym pſchiwuſnym pſchipadnje, kotſiž ßu k muhamedaniſtwu (iſlamej) pſcheſtupili. — Muhamedanſzy Perſojo židow tak ßylnje hidża, ſo dyrbja wojazy židowſke pſchedměſto w Teheranje w nozy a wodnjo ſtražowacž. Na ſchahowe wukaſy ßo krucže dźiwa; knježeŕſtwo je hiſchcže ſ poſtajenjom pſchiwótſi, ſo dyrbi kóżdy žid pſchi ſchiji tafliczku ſ napißmom noßycž: „Ssym žid“.

Na ſtraži a djaß.

(Żort.)

(Pokracžowanje.)

„Schto je mi to do rapaka!“ rjekny Handrij Hadrijanow a wupluny.

„Ty, knježe, njeßměj ßo mi; mam dźe wojeŕiku draſtu na ßebi.“

„Nó, duž budu cže wucžicž; njebjeŕ ſa ſko, budu=li ſe ſpocžatka trochu hruby, prjedy pak wſmi wote mnje ßwoje djabołſke kuſko.“

„Jeno mje wuwucžuj a potom wſchitko wot tebje wotwoſmu!“

„Nó, wſmi ßwoju tſělbu a ſtup ßo do khěžki!“

„Cžeho dla do khěžki?“ woprascha ßo dźiwajo djaß.

„Teho dla, ſo by cže nichtó wot boka njewidżał; nimo tehomany waſchnje, rekrutow wucžicž w khěžzy.“

Djaß chzyjo, njechzyjo ſtupi ßo do khěžki, a pſchi roſkaſu „cžiſche“, doſta jeho klama jara khutny wuraſ.

Sa kóżde ſchpatne wobrocženje wotyknу Hadrijanow djaßej jenu pod brodu, tak ſo ßo wbohemu cžornemu w khěżzy njeſpodobaſche. Hadrijanow wucžeſche jeho najprjódzy ſtacž a ßo wobrocžecž, hdyž pak dyrbjeſche ſ tſělbu wobkhadżecž wuknycž, njemóżeſche někotre wobrocženja ſ zyka ani wuwjeſcž, dokelž tſělba doßahaſche w khěżzy hacž do tſěchi.“ Djaß bě zyle mucžny.

„Dżakuju ßo cži ſa ſwucžowanja“, rjekny, „na prěni ras je to doſcž.“

„Nè“, bratſje, hdyž ßy chzył wuknycž, duž wukú; budu cže hiſchcže poł hodżiny drěcž!“

Djaß ſ tym ſpokojom njebě a chzyſche ſ khěžki wuſkocžicž, ale Hadrijanow jemu to njedowoli. Djaß ſahwiſdny.

„Cžemu hwiſdaſch, ty cžorny njetopyrje? Wubudżiſch hiſchcže wſchitke ſtraže. Ssedž ſměrom, hewak cže, hdyž budu ſaſtupowany, po ßwojej winowatoſcži pſcheradżu. A potom ty njebudżeſch wjazy naſchich ludži ſchericž.“

Djaß ßo wotmjelcža, ale ſa krótki cžaß pocža wojaka ſ leßnym hłoßom proßycž, ſo by jeho tola puſchcžił.

„Schto by to tebi pomhało, wojako, hdy bych ſhubił ßwobodu? Tajkich djaßow, kajkiž ßym ja, dunda ßo w ßwěcže jara mnoho. Nimo teho je jich hiſchcže w heli zyła cžrjóda pſchihotowana. Na kóżdeho wojaka je naß wjazy a na żony a na generalow hiſchcže wjazy. Jeli ſo mje tule ſdżerżiſch, to niczo hinak njebudże, a lepje tež niz. Puſchcž mje radſcho, a ſa to ſcžinju cži wſchitko po woli, cžehoż ßebi jenož požadaſch; jeno puſchcž mje, wyßokorodżeny knježe!“

Hadrijanowej mikny ßo pſches myßliczku wobliczo czerwjenowłoßateje holczki; błyſchczatej ſchërej woczi ſhladowaſchtej jemu luboſczíwje do wutroby a ſwonjazy ßmëch ſaſyncza jemu we wuſchomaj. Khëzki w domiſnje w ſczënje brëſow a lipow, czorny lëß, ſloty wjerſchk wjeßneje zyrkwiczki, haj, ßama rëka w domiſnje ſablyſkny ßo jemu w myßlach w pruhach popoldniſcheho ßlónza.

„Nó, dobre“, rjekny Hadrijanow, „puſchczu cze, ale jeno ſ jenym wumënjenjom. Hnydom wotnjeß mje do mojeje domiſny, pſchetoz chzu widzecz, ſchto moja njewjeſta czini; ale tak, ſo bych byk pſched ſaſtupowanjom ſaßo wróczo, a ſo by nichtó njepytnyk, ſo ßym ßo ſe ſtraze ſdalik.“

Schto ßebi chzyſche, djaß dyrbjeſche pſchiſwolicz.

Namolowawſchi ſe ßwojim porſtom na ſczënu ſkad ſtrazow, ſhibny khribjet a rjekny:

„Salës mi na khribjet, wojako, ale kedzbuj na to, ſo by mje njewojebak a ſo by mje we wotrëczanym czaßu puſchczik.“

Hadrijanow czißny ßebi tſëlbu pſches ramjo a ſkoczi na djaßa kaz na konja.

„Nó, duz do prëdka, halo!“

Djaß ſnjeße ßo nad ſkadom kaz kraholz, tak ſo Hadrijanowej lëdma khwile woſta, ſo mózeſche ßo pſchimnycz ſa jeho rohi a ſawokacz „och!“ Dokelz pak je wojak wſchemu ſwuczeny, ſchikowaſche ßo pomaku do wëzy a ſcziniwſchi ßebi tak derje, kaz mózno, wucżeże ſ kapßy dymku, ſapali ju a pachaſche tak, ſo ſchkrë lëtachu a ſo czornemu derje njebë wot kadzenja.

II.

Djaß leczeſche ſpëſchnje, kaz błyſk; tola pſchi ßwojej wuſkocznoſczi njeleczeſche runje, ale pak ſnoſchowaſche ßo horje a dyri do mróczelow, pak ſaßo ſpuſchczi ßo dele a leczeſche mjes ſchtomami a twarjenjemi. Czinjeſche tak po ßwojim ſwuczenym waſchnju a ſtorkaſche wſchudzom do wſcheho ſ noßom, a tez teho dla, ſo na mnohich mëſtnach a w kózdym czaßu na ſkeho ducha ſpominaja, duz chzyſche ßo ſe ſdwórliwoſczu tam pokaſacz, hdzez jeho wokachu. Te mëſtna, na kotrez djaßowe wczipne woko wudzeraſche, ßo bórſy rosßwëtlichu; to bëchu ſchkrë ſ Hadrijanoweje dymki, kotrez błyſkotachu jako hwëſdy ...

„Hlej, naſche kaſarmy; tule ſteji naſcha ſtraza pſchi wojerſkej pokładnizy“, rjekny Hadrijanow. „Tule bydli roskaſowar naſcheje kompagnije. Tule je arreſt ...“

Na to pſchelecza djaß pſches nëkajku khëzku, pſchi kotrejz wós ſ winowymi hadzizami (ſchlauch) ſtejeſche a ßo woky paßechu. Pod rosßwëtlenym krywom, runjez bë hizo posdze w nozy, dupaſche a piſkaſche ßo nëſchto; piſkachu tam czerkeſzy herzy, a zyle wopili ludzo w hoborſkich kozanych czapkach a ſ hiſchcze wjetſchimi módrymi noßami, pózerajo ßo ſ woczomaj jedyn druheho, rejowachu lezginkureju, ſpëwajo: „Luboſcz, ſchto je to, luboſcz!“

„Haj, luboſcz to je, moji droſy“, rjekny Hadrijanow, ſpuſchczejo wulku mróczel tobakoweho dyma.

Tola czerjeſchtaj dale. Po ſwiſku horow czerjeſche jëſdnik na makym ßylnym koniku, pod roſpjatym płaſchczom podobny na kudzel, pod płaſchczom brinczeſche brón, tſi piſtolije, teßaki a nóz. Jëſdnik bë zyle jaßnje napity a jëchaſche kſchiwje, njewjedzo ßam, hdze, bijo ſ dobom ſ kſchudom konja a ßebje.

„Derje pohonja“, rjekny Hadrijanow; „djaßa ßameho do prëdka czëri ...“

Djaß ßo wußmja a jëſdnik ſ konjom ſlecza do ſkaliny, wuſtorczíwſchi aſijſke ſaklecze.

„Haj“, rjekny wojak, „hinak to njeńdze, hdyz ßo w czmowej nozy na tajkele waſchnje jëcha ...“

Leczeſchtaj dale.

Czucz bë, ſo je ſyma, a puczowarjej ſnoſchowaſchtaj ßo nad hłubinu. Huſte mróczele, kiz ßo tam namakachu, bëchu wot horka podobne rëzy ſehnatym ſchërym zołmam. Hadrijanowej bë ſyma a wón bu hłódny.

„Nëtkole leczimoj po póſtowſkej droſy, knjeże“, praji djaß. „Na ſaſtaniſchczu mózeſch wotpocznycz a khwatnje pojëſcz, mjes tym ja wodychnu.“

„Nó, duz puſchcz ßo dele“, praji Hadrijanow, „woprawdze rad chzu nëſchto pojëſcz. Jeno njeſabudz, ſo by wſchitko było w ßwojim czaßu. Hiſchcze nëſchto: naſcheho jeneho njepuſchcza do knjejſkeje jſtwy a duz pſchetwor mje na tak dołho na knjeſa a ßam wſmi podobu mojeho ßkuzobnika, ale ſczin to w jenym wokomiku; praju-li „ſapkacz“, dopjelń ßwoju winowatoſcz.“

Djaß wotmolwi: „Sſkyſchu“, a Hadrijanow bëſche na dobo pſched wulkim domom ſaſtaniſchcza pſchi wojerſkej Gruzinſkej droſy.

Nëſchto wokomikow do jeho pſchikhada pſchijëdze k ſtaziji wulka korejta a ſ njeje wuſtupi czeſczomny general w czopkym płaſchczu, potom tołſta a khutna knjeni w czopkym ßomoczanym kabacze, a ſa njej wuſkoczi, lohka kaz ßorna, holczka, ſawalena do bëkeho płaſchcza. Napoßledku wulëſe ſe ßydka ſaſpany lakaj, kotremuz bëſchtej ßo noſy ſ tſjoch pſchiczinow ſapowëkloj: wot ſymy, ſtajneho ßedzenja a mnoheje wódki, kotruz bë na wſchëch ſtazijach wupik. S wosyczka, kiz ſady jëdzeſche, wuſtupi rjana, czerwjenowłoßata knjeznicżka.

„Brr ... Kak to ſyma“, rjekny general. „To je na puczowanju jara pſhecziwne. Kak rjany kraj by Kawkas byk, hdy by tam tychle horow njebyło.“

„Ach, nano, ſchto to rëczicze! W horach je prawe wjeßele. Njejßu ßnadz tule rubjeznizy?“

„Kajzy rubjeznizy?“ wotmolwi general. „Rubjeznizy to bycz njemóza.“

Na to ſaſtupi do wulkeje jſtwy zyke towarſtwo, hdzez w kucze blëdy a hubjeny Armen drëmaſche.

„Kajki je tole ſajimawy Kawkaſan!“ ſaſchepny knjezna. „Hladajcze, nano, wón ma brodu kaz ſ czorneho ßuknjaneho płatu?“

„To ßym ßebi tez myßlik. W czmowej nozy njemózeſch jeho ani roſeſnacz.“

„A kajki ma to wurjadny nóß!“

„Haj, ma dziwny nóß; do teho mohł człowjek ſtraz poſtajicz.“

Lëdom bë ßo generalowa ßwójba ſa blido ßynyła, czakajo na wjeczer, ſaſtupi Handrij Hadrijanow, pſchewobleczeny na pſchekupza, a hnydom ſa nim djaß w Kawkaſkim dołhim kaftanje, kiz bë ßo na ßkuzobnika pſcheměnik. W tym wobleku mëjeſche tak hubjeny napohlad, jako by ſa nëſchto dnjow niczo njejëdł, ale woczi khodzeſchtej jemu bo wſchëch kónzow.

Handrij Hadrijanow poſtrowi zyke towarſtwo, ßydze ßo na druhim kónzu blida a pocza wſchitko ſe zadoſczu jëſcz, ſchtozkuli jemu pſchinoſchowachu.

(Skónczenje pſchichodnje.)

Sa naſch ßerbſki dom

bë ßo dotal nahromadzíko: 41,140 hr. 5 np.

Dale ßu ſa njón darili:

23. hłowna ſkhadzowanka ſtudowazeje młodoſcze w Budeſtezach	31 =	40 =
wowczerjo pſchi ſkhadzowanzy	2 =	5 =
knjes dr. Muka w Freibergu	1 =	— =

Hromadze: 41,174 hr. 10 np.

S dzakom kwituje

J. Bartko,
ſarjadnik Maczicznehо doma.

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** Powëtrojëſdny Richard Feller ſ Lipſka je ßo ſandzenu njedzelu druhi krócz w Budyſchinje ſ powëtronjom do powëtra puſchczik. Wón je k temu nowy powëtroń „Sachſen“, 700 kubikmetrow płuna (gaſa) wopſchijazy, wuzywak. Pódla Fellera ßo pſchi jëſbje jeho towarſch Spiegel wobdzëli. Powëtroń je tón ras jara daloko leczak. Hakle posdze w nozy do Budyſchina powjeſcz dońdze, ſo je ßo powëtroń po 1¼ hodzinſkej jëſbje pſchi ujewjedrje njedaloko Czorniz pola Barſchcza w Delnjej Luzizy ſ wulkimi ſandzëwkami na ſemju puſchczik. Wón je 2860 metrow wyßoko leczak. W tejle wyßokoſczi thermometer 1 grad ſymy pokaſowaſche.

— Tak ſchpatne rożkowe żnë, kajkez ßu letuſche, ſa dołhe lëta w Luzizy njepomnja. Ssnopy ßu pſchi riczisnach ſ wuroſczenymi ſornami tak twjerdze k ſemi pſchiroſczene ſo dyrbja ßo pſchi domojkhowanju ſ mozu wot ſemje wottorhnycz. S nutska ßnopow je teho runja ſorno wuroſtko, a kłoßy, kotrez ßu w powëtſje wißake, ßu ßo wuroniłe. Domkhowanu rożku wumłoczicz je njemózno; dyrbiſch ju na planz roſraſycz, prjedy hacz ſ kłoßa wupanje. Bohu żel je ßo tez nadzija na dobry wunoſchk bërnow na dobo ſniczika. Sandzeny tydzeń ßu wone tez na pëſkach a hórkach czornicz ſapoczake. Nëkotryżkuliż ratar, kotryż ßebi ſa drohi pjenjes polo wotnaja, ani telko ſ njeho njebudze domojkhowacz, ſo budze ſ tym pacht ſapłaczicz móz. Hdy by ßo po żeleſnizach a łódzach ſ wukraja k nam po tunjej płaczíſnje żito njewoſyło, dyrbjała lëtßa w Sakſkej a ſ dzëła tez w Pruſkej wulka drohota naſtacz.

— **(Wuhlady na pſchichodne wjedro.)** Mjes tym ſo budze wjedro w auguſcze powſchitkownje ßuche, rjane a czopke, budze wone

pjecza w septembrje a oktobrje cžim wlóžnische a symnische. To njebudże srawjenju a domkhowanju běrnow, kotrež hižo nětkole póczu cžornicz, hojicz.

S **Hněwšez.** Njedželu tydženja, hdyž bě hischcże wulka woda na Spreji, je žo pschi tudomnym Sprejinym mosczże dźěłacžeŕ Förster ſ Boranez tepił. Hacž dotal hischcże njejžu jeho cžěło namakali.

Se **Sslónkez.** Nowy kamjeńtny Sprejny móſt, ſ Dobrusche do Sslónkez wjedžazy, je žo pschi wulkej wodże na lěwym boku tak straschnje podmlěł, so budża jón dyrbjecz ſ nowa natwaricz. W tu khwilu wobkhad pódla wobschkodżeneho mosta psches pontonski móſt dże.

S **Hodžija.** Njedželu 8. augusta straschne njewjedro psches naschu wjeß cžehnjesche. Tři błyski dyrchu, a to prěni do wěże nascheje zyrkwje, druhi do błyskowoda Hodžijskeho lěkarja Khěžora a tsecži do tudomneho Hrodžischcża. Džakowano Bohu, žadyn ſ nich njeje žaneje schkody naczinił.

Se **Semiz.** Tu žo ſ myßlu nakkaduja, zyrkej natwaricz a nowu zyrkwinsku woßadu załožicz. Pódla Semiz a Tumiz maja žo k njej Wjelkowy pschisamknycz. Prjedy pak hacž žo tale myßliczka do skutka staji, drje žo hischcże něschto lět pominje. — Sa tudomne pohrjebnischczo žu žo swony sa 9000 hriwnow skasake.

S **Budeſtez.** (XXIII. hłowna skhadźowanka žerbskeje studowazeje młodoscże.) Lětuscha hłowna skhadźowanka žerbskeje studowazeje młodoscże wotměwasche žo 7., 8. a 9. augusta w Budeſtezach. Hłowna shromadźisna sapocža žo popołdnju w 3¾ hodź. Studenczi běchu žo hižo w nimale bohatej liczbje sešchli — ale lubi hoscžo nochzychu pschikhadżecz, ſ wuwsacžom někotrych Sserbow a Sserbowkow, kotsiž běchu ſ daloka k nam pschikhwatali. Pschidawachmy khwilku po khwilzy — ale podarmo; Budeſteczenjo nochzychu žo w sali pokasacz, kotrychž běchmy hižo na hłownej shromadźisnje jažnych pschiczinow dla tak wulzy rady widżeli.

Pożedżenje wotewri žo se Sserbow narodnym spěwom: „Hischcże Sserbſtwo njeſhubjene“. Mózhnje klinczachu kražne swuki po rjenje wupyschenej sali a horliwoscz, ſ kotrejž žo spěwachu, bě ſ rjanym dopokasmom, so žo njespěwachu jenož swonkownje, mechanisžy, ale so běchu woprawdże też snutskownje, we wutrobje a w myßli sacžute a sapschijate. Synki narodneje hymny běchu wuklinczake; hłowny starschi, stud. theol. Jurij Hejduschka, spominasche nětko w sawodnych žłowach ſ krótka na saměr skhadźowankow, so maja mjenujzy w młodych žerbskich wutrobach budżicz a pěstowacz horzu luboscz k žerbskej narodnoscži a mikej žerbskej rěczi. Wukńmy jenož wot žwojich žußodow, kak tam kčěje narodne smyßlenje, kajke płody wone lěto wot lěta pschinoscha; a schkriczka tehole narodneho smyßlenja by sawěscże też we Łužizy jara spomožna a wužitna była. Dale naspomni hłowny starschi, so skhadźowanki žo bliža k žwojemu 25 lětnemu jubileju, a so budże žo tutón jubilej sawěscże hódnje towarschicz k jubilejam njedawno žwjecženym. Skónczńje napominasche wschěch studowazych, so bychu swjaski, kotrež žerbsku studowazu młodoscz wjasaja, žo dale bóle wobkrucżake a nowe žo nawjasowake, so by žwěrne žerbske bratrowstwo mjes nimi žo wuwiło; pschetož heßko nasche dyrbi bycz stajnje a wěczńje: jednota.

Wě žo, njesakomdźi też lubych hoscži powitacz, mjes druhimi běchu naß se žwojim wopytom poczeschili; knjes woßadny farař Mrósak, k. kantor em. Bartko ſ Budyschina, kk. kaplanaj J. Nowak ſ Budyschina a M. Andrizki ſ Ralbiz; wschěm wunjeże žo shromadnje tſikróczna mózna žława.

Potom podawachu sastupjerjo jenotliwych towarſtwow rosprawy wo žwojej dźěławoscži w minyłym lěcże. Někotre rosprawy běchu jara swjeżelaze, a dopokasowachu, so w někotrych towarſtwach młódne žiwjenje kčěje, kotrež rjane płody lubi; tamni liwzy pak, kotsiž žo hischcże pschezo njejžu shrěli, njech sczěhuja pschikład žwojich towarſchow a njech toho runja postupuja! — Dale cžitasche hłowny starschi postrowy, kotrež běchu žo skhadźowanzy pschipóßłake; telegram k. dr. Muki, list k. profeßora Cžerného, kotryž runje po Pólskej pucżuje; woběmaj knjesomaj wotpóßła žo postrowjazy telegram.

Pschikrocżichmy k wólbam. Sa pschichodneho hłowneho starscheho wuswoli žo stud. theol. Ota Wicżas ſ Khwacżiz. Sa podstarscheho po pschecżu nětcžischeho hłowneho starscheho Delnjołużiczan, stud. theol. Rěžo. Dokelž žo ſ tym hižo k druhemu rasej wurjadnje Delnjołużiczan wuswoli, namjetowasche hłowny starschi, kotryž wólbje do zyła njepschihłoßowasche mnohich pschiczinow dla, so bychu žo wuſtawki w tym smyßlu pscheměniłe, wo cžimž pak žo hischcże dowujednało njeje.

Dlěscha debata roswi žo teho runja wo měſtnje pschichodneje hłowneje skhadźowanki; prěni sajědże do teho różka, druhi saßo do tamneho kuta; namjetowachu žo žamo saßo hižo Pancžizy, dale Wukrancžizy, Radwoŕ, Wojerezy, Klukisch, Mały Wjelkow. Hdyž běchmy tak nimale po zyłych Sserbach wokoło błudżili, rosßudżichmy žo skónczńje sa Mały Wjelkow. Wina na tym, so žo wschě móżne měſtna namjetowachu a debata do zyła žo tak cžasto pschetorhowasche, leži w tym, so žo wo wólbach na poßedżenju wubjerka nahlady sastupjerjow jenotliwych towarſtwow do zyła njehodżachu wuměnjecz, dokelž běchu tam jenož schtyrjo Sserbjo!

Dale rěczeſche k. farař Mrósak; wobżarowasche, so žmy na njesbožownym duju do Budeſtez žo seschli, ſ cžehož mamy žebi małe wobdźělenje wobydleŕſtwa wujaßnicz: spominu žo hischcże žiwje na straschne powodżenje, kotrež telko schkody naczini; ratarjo woża pólne płody, kotrež stajneho deschcża dla roscżechu, domoj. Skónczńje pschejesche naschim wuradżowanjam wjele sboża a namolwjesche studowazych k wutrajnemu dźěłu a horliwoscži sa žerbsku rěcz a narodnoscz.

Knjes Króna, pschedßyda žerbskeho towarſtwa w Bukezach, měnjesche, so je jeho jenož pschikhilnoscz a luboscz k žerbskej studowazej młodoscži pohnuła, so je daloki pucz k nam do Budeſtez nastupił a skhadźowanku saßo wopytał, wostajiwschi nusneho ratarſkeho dźěła. Sawěscże njewschědna luboscz a horliwoscz.

Knjes Bart, sastupjeŕ Khwacżanskeho žerbskeho towarſtwa, poda nam někotre dobre rady, wožebje schtož sběrki sa Macżicżny dom nastupa a wotkry ſ dobom raun, ſ kotrejež nasche Sserbſtwo hižo dawno krwawi: Studowazy a do zyła wsdźěłani Serbja rěcża cžasto němski mjes žobu, hdyž žo seńdu — hdyž potom wschědny, prosty lud widži žwojich wsdźěłanych muži žerbsku rěcz sazpiwacz, budże žnadź žo wón potom dale bóle sa nju sahorjecz, wo cžimž žo jemu tak cžasto prěduje?

Knjes kantor Wjeńka ſ Nóżanta pschinjeże nam rjany postrow wot Ralbicżanskeje katholskeje Bjeżady.

Skónczńje porěcża hischcże k. kapłan Andrizki žłowa polne sapala k studowazej młodżinje a cžitasche też „list k studentſtwu“ w žerbſkim pschełożku, ſ kotrehož teho runja schkrě a woheń žapachu, też pohonjowasche k prawje pilnemu sběranju darow sa Macżicżny dom. Sběrka, kotraž žo na to sarjadowa, wunjeże 31 hr.

Hdyž bě skhadźowanka tři hodżiny dołho trała, skónczi žo se spěwom: „Nasche Sserbſtwo ſ procha stawa“.

Wjeczor scżěhowasche potom wulki konzert, kotryž bě k. wucżeŕ J. Sslodenk ſ nowa ſ njewschědnej swólniwoscżu pschewsał a ſ wulkej prózu pschihotował; a sawěscże je konzert wschěch wopytowarjow, kotsiž běchu žo Bohu dżak w nahladnej liczbje seschli, swjeselił a spokojił; a njebudżesche-li žo nad Budeſtezami hróßbne njewjedro scżahnyło psched wjeczorom, budżische wulka sala była zyle pokna.

Nasajtra mějachmy potom shromadny wulět na Mnischonz, doniž žo potom wjeczor wutrajnischi skhadźowankarjo w lubym Budyschinje njerosběżachu. —a.

S **Budeſtez.** Sserbſki spěwanskich konzert — žadnu posticżenku sa Budeſtezy — bě žerbska studowaza młodżina pschi składnoscži žwojeje hłowneje skhadźowanki w tudomnym Vogtez hoscżenzu srjadowała. Knjes wucżeŕ Sslodeńk-Radworſki bě wulke a wobcżežne dźěło pschedewsał, nahladnu žyku młodych knjeżnow a knjesow hłoßy spěwacz nawucżicz. Wón je ſ pschipósnacża hódnej žwědomitoscżu a wutrajnoscżu žwój cžěžki nadawk dozpił. Wschě spěwy žo ſ wulkej eksaktnoscżu a wěstoscżu spěwachu; nihdże njeklazasche, a wucho wopacżnych hłoßow a synkow njesaßłyscha. Schkoda jenož bě, so běchu žo spěwarki a spěwarjo na měſtno sestupali, ſ wotkal ma sal hubjenu akustiku. Też najžylnische hłoßy žo ſ gardinami hacżachu a žłabjachu, ſ kotrymiž je stwiczka ſ napschecża jewischcża wopowěschana. Program ſ wjetscheho dźěła narodne hłoßy wopschijesche, kotrež žmy hižo loni w Draždżanach a Hrodżischczu žłyscheli. Tu jenotliwe spěwy wožebje rosßudżecz, njeje lohki nadawk, pschetož wschě žo ſ wurjadnej cžistoscżu pschednoschachu. Mózny sacżischcż cžinjesche chor: „Njespuschcżmy nadżiju rjanu, so žo wrócża skote cžaßy.“ Njech žebi tola Sserbjo Budeſczanſkeje woßady napominanje tehole spěwa: „Njech žo pěknje žerbſki rěczi, Sserboſtwo to njech žo haji“ hłuboko do pomjatka a do wutroby sapiżaja. Budeſczanſka woßada je po wulkej wjetschinje žerbſka, ale w sjawnych towarſtwach je jara mało žerbſkeho ducha a smyßlenja w njej sacżucz. Duż by sa nju žerbſke towarſtwo jara nusne było, kajkeż na pschikład w Khwacżizach, Khrósczizach, Ralbizach atd. wobsteji. Ssobuſtawow by tajke towarſtwo doscz namakało, hdy by jenož tam muži było, kotsiž bychu jo chzyli nawjedowacz. W konzercże mějachmy tón krócz

ſaßo ſkładnoſcź, wucho a wutrobu ſ kraßnym tenoram knjeſa kantora Hanki-Wjeleczańſkeho wokſchewicź. Hłuboko hnujazy a jimazy bě ludowy ſpěw „Dobry wjeczor maczerka“ kotryż knjes Hanka ſ knjeżnomaj Dreßlerez a Sommerez po wobdźěłanju knjeſa dr. Pilka ſpěwaſche! W ſpěwomaj „Sa Kamjeńzon ſa górami“ a „Pſchadła je Marja kudźelku“ knjes Hanka jako ſoliſt wuſtupi. Scźěhowaze cźißło „Schoł je tón hólczik na piwo“ ßwoju cźikoſcź a żiwoſcź na zyłe poßłuchaŕſtwo pſchenjeße a mucźnoſcź ſahna, kotraż ßo ſ wulkej horzotu a tuźnotu na poßłucharjow dobywaſche. Każ hacź dotal pſchezo też tón krócź ſkónczny Ssmjetanowy chor „Cźeho dla ßo njewjeßelicź“ żiwe pſchihłoßowanje żnjeſche a dyrbjeſche ßo teho dla woſpjetowacź. Bóh daj, ſo by rjany konzert, kotryż ßmy w Budeſtezach ßłyſcheli, pomhał Sserbſtwo w Budeſcźańſkej woßadźe ſ narodneho ſpanja ſbudźicź, — ſe ſpanja, kotreż ßerbſzy kralojo po ludowej powjedańzy hižo lětſtotki na bliſkim Lubinje ſpja hacź do tamneho dnja, hdźeż ßo ſa Sserbſtwo lěpſche, ſłote cźaßy wrócźa.

S **Hucźiny.** S wulkim njeměrom ßo ſańdźenu wutoru Hucźinjenjo ſ powjeſcźu napjelnichu, ſo ßu w minjenej nozy hajnika Kalaucha pſchi ßamym ſaraſyli. Pońdźelu wjeczor bě Kalauch ſ Maleſchez domoj duzy, hdźeż bě ßłużbnych należnoſcźow dla pobył, po dróſy wós bliſko ſady ßebje jěcź ßłyſchał. Dokelž wós na dobo ſaſta a dale njejědźeſche, dźeſche Kalauch ſa nim pohladacź, měnjo, ſo ßnadź je ßo nětajke njeſboże ſtało. Tola tu jeho pomoz njebě trěbna. S woſom běchu jara pilni ludźo pſchijěli, kotſiž chzychu ßebi rjane żnjowe wjedro ßamo hiſchcźe w nozy wukupicź. Woni wo ſchiju a wo hłowu ſ bliſkeho pola ßnopy na wós noſchachu, a hdyż ßo jich Kalauch pſcheczelnje woprašcha, cźeho dla ßebi nózne ſpanje njepopſcheja, ßo ſprózniwi ludźo njemało roscźerczichu, ſo jich w nuſnym dźěle myli. Jedyn ſ nich ßo do hajnika da, ſo by jemu tſělbu wutorhnył, a dokelž ßo tón wobaraſche, hiſchcźe dwaj druhaj nóznaj paduchaj pſchihnaſchtaj. Cźile tſjo ſkónczńje hajnika pſchemóchu. Cźißnychu jeho k ſemi, jeho żałoßnje pſchebiwſchi a jeho tſělbu na kruchi roſkłamawſchi. Jenotliwe tſělbine kruchi ludźo naſajtra na poli a na dróſy namakachu a je do Hucźiny donjeßechu. Kalauch pak bě tak ſtraſchnje ſranjeny a wſchón rosbity, ſo njeſamó ßam do Hucźiny dońcź. Na ſboże wós ſ Budyſchina pſchijědźe, ſ kotrymž ßo ſranjeny do Hucźiny dowjeſy. Tam je ßo jemu hnydom lěkaŕſka pomoz doſtała. Wón hiſchcźe dźenża na khoroložu leži a wulke boloſcźe cźerpi, tola jeho ſranjenja njejßu ßmjercź ſtraſchne. Kalauchowych nadpadnikow ßu żandarmojo hižo naſajtra ſajeli a do Budyſchina wotwjedli, hdźeż w kłódźe na pſchepytanje a wußudźenje cźakaja.

Se **Stróże** pola Hucźiny. Tele dny je w holi jena ſmijiza ſchulſkeho hólza Ernſta Khěżnika, hdyż tón jahodki ſchcźipaſche, do porſta kußła. Hólz je drje ranu hnydom wuzyzał, njedźiwajzy teho pak je jeho zyła ruka ſacźełka. — Pſchi tejle pſchileżnoſcźi ßo ſaßo na to dopomina, ſo je alkohol, to je ßylny palenz, kognak a ßylne wino, najlěpſchi ßrědk pſche hadźazy jěd. Kohoż je ſmijiza kußła, njech ßo rucźe palenza napije, hacź njeje do zyła wopojeny.

S **Libonja.** Dwaj paduchaj ſtaj ſchtwórtk 5. auguſta popołdnju tudomneho kublerja Pjecha wobkranyłoj. Hdyż bě kubleŕka, kotraż běſche ßama doma, na khwilku ſ domu wuſchła, běſchtaj pakoſtnikaj do domſkeho ſaléſłoj a w runym měrje do jeneje ſtwicźki po jenym ſkhodźe ſaſchłoj. Tam ſtaj ſ jeneje ſchinje, kotreżej kluczik běſchtaj najprjedy w ſchkleńczanym kamorje wucźuſchlikoj, něhdźe 700 hriwnow pjenjes, jenu drohu druſchkazu ſchnóru a ſe ſcźěny jedyn ßłěborny cźaßnik kranyłoj. Kubleŕka ßo runje do domu ſaßo wrócźi, hdyż chzyſche jedyn ſ teju pachołow ſ khěże wunícź. Prjedy hacź ßo kubleŕka dohlada, ju wón k ſemi poraſy a cźekny. Druhi paduch pak do bydleńſkeje ſtwy ſaběża a tam ſ woknom won ſkoczíwſchi, ſe ßwojim kumpanom prěki pſches polo k ſchoßejej horje cźerjeſche. Dwaj cźeladnikaj tudomneho kublerja Domanje, kotrymajź ßo cźěkanzaj podhladnaj bycź ſdaſchtaj, drje ßo hnydom ſa nimaj puſchcźiſchtaj. Tola hdyż ſa nimaj k ſchoßejej pſchihnaſchtaj, ßo cźěkanzaj w kerkach ſhubiſchtaj. Hacź dotal ßo żandarmam hiſchcźe njeje poradźiło, khrobłeju paduchow ſajecź.

Se **Schönbacha.** Sańdźeny pjatk je tu kamjenjecźeßaŕ Emil Neumann ſ Wopakeje 59létneho krawza Arnolda, ßo ſ nim ſwadźiwſchi, ſ motyku na hłowje, khribjecźe a rukomaj ßmjercź ſtraſchnje ſranił. Hiſchcźe tón ßamy dźeń wjeczor je Arnold w Budyſkej hojeŕni wumrjeł. Neumanna hacź dotal njejßu móhli ſaßłapacź. Někotre dny dołho je ßo wón w lěßach wokoło Budeſtez khował. Sańdźenu wutoru běchu jeho żandarmojo a wobydlerjo ſ wokolnych wßow na Lubinje wobſtupili, tola hdyż chzychu jeho pſchimnycź, ßo jemu tola ſaßo poradźi, twóchnycź.

S **Palowa** pola Biſkopiz. Tudomna knjeża khěża je ßo pońdźelu dopołdnja w 10 hodźinach wotpalika. Dźěcźi dweju dźěłacźerſkeju ßwójbow, kotreż běchu ßo doma ßame woſtajiłe, ßu ſe ſchwabliczkami hrajkajzy, woheń ſaparałe. Se ſpěſchnej pomozu ßußodow ßo poradźi, najwjazy nadoby wukhowacź.

Se **Żitawy.** Lětßa dyrbjachu ßo w Żitawſkich ſtronach manevry wotbywacź Dokelž pak je ßo tamniſcha krajina, k temu poſtajena, ſ poßlednim powodźenjom cźežko domapytała, je tudomne hamtſke heſtmanſtwo knjeżerſtwu namjetowało, manever pſchepołożicź abo ſběhnycź.

S **Barſchcźa** w Delnjej Łużizy jedyn cźitaŕ „Sserb. Nowin“ piſche: Też tu je powodźenje wulke ſapuſcźenje naczińiło a něktore cźłowjecźe woporу żadało. W nozy wot ßoboty 31. julija na njedźelu 1. auguſta ßo ½1 hodźiny ſtraſchna wołańza „woda“, „wulka woda“ roswoła. Niża bě niże Konjowa lěwe hacźenje pſchedrěwſchi ßo na naßypp Běłowodźańſko-Barſchcźańſkeje żeleſnizy walika a do njeho 20 metrow ſchěroku a 5 metrow hłuboku a něhdźe 2 metraj wyßoku dźěru wudrěła, tak ſo tramy a ſchěny w powětſje wißachu. S dobom ßo woda na Żarowſku żeleſnizu wali a ju podmłe a do naßypa Khocźebuſkeje żeleſnizy dźěru wudrěwſchi a jedyn móſt ſwotorhawſchi ſ połodniſcheho boka do měſta ſchumjeſche. S dobom ßo ſ rańſcheje ſtrony woda pſchi dołhim naßypje pſches hacźenja do měſta liny a jo do zyła póżrje. W niże leżazych haßach woda hacź do druheho poſkhoda do khěżow běżeſche a wſcho ßobu ſtorha, ſchtoż ßo jej na pucź ſtaji. Wjele ludźi dyrbjeſche njedźelu hacź do popołdnja we wucźekach na tſěchach pſchebywacź, doniż woda njewotbjeraſche, kotraż wſchelaku nadobu, ßnopy, zyłe moſty atd. ßobu wjedźeſche. Pleſtr na haßach je ßo ſ dźěła ſwutorhał abo wuſběhał. Hubjenje je ßo ludźom ſeſchło, kotſiž po nowym waſchnju ſ płunom (gaſom) tepja a warja. Płunowe roły běchu ſ wodu napjelnjene a po zyłym měſcźe běſche jenoż pola jeneho jenicźkeho pjekarja ſa drohi pjenjes khlěb doſtacź. W fabrikach móżachu hakle ßrjedu někak dźěłacź ſapocźecź, dokelž bruniza pobrachowaſche. 23 ludźi je ßo we wulkej wodźe tepiło.

S **Brěſowki** pola Sslepeho. Sańdźenu ßobotu 7. auguſta popołdnju w 4 hodźinach ſ twarjenjow khěżkarja Nagorki woheń wudyri, kotryż domſke a hródź ſa krótki cźaß do prócha a popjeła pſchewobrocźi. Dokelž bě Nagorkez ſtary nan ßam doma, móże ßo hiſchcźe wo ſbożu rěcźecź, ſo je ßo ßußodam ſ najmjeńſcha poradźiło, płómjenjam ſkót wutorhnycź, wſcho druhe je ßo ſpaliło. Schkoda budźiſche hiſchcźe wjetſcha była, hdy budźiſche wětr ſ druheho boka duł, pſchetoż potom budźiſche ßo wón też na bróżeń wobrocźił a zyłe żně ſanicził. Nagorkezy mějachu twarjenja ſawěſcźene. Kak je woheń naſtał, njeje ſnate.

S **Mużakowa.** Wo poßlednim powodźenju hiſchcźe ſhonimy, ſo ßu ßo w ßußodnej hródźi pódla Rólkez hoſcźenza jedyn koń, dwě krowje a dwě ßwinjecźi a w druhej pódlanſkej hródźi na tamnym boku Niży tſi ßylue konje w konjemzu tepiłe. Jenemu ßerbſkemu duchownemu ſe Saſkeje, kotryż w Rolkez hoſcźenzu pſchebywaſche, budźiſche ßo teho runja koń tepił, njebudźiſche-li jeho něktore mjeńſchiny prjedy ſ konjemza wucźahnycź dał.

Wußudźenja.

Ławniſki ßud. Żiwnoſcźerja Cźecha ſ Panez k jaſtwu na 9 dnjow ſaßudźichu, dokelž bě w nozy 12. junija ſ pola ſwudowjeneje żiwnoſcźerki Haaſyneje we Wětrowje 10 hacź 12 kop rěpowych ßadźenkow kranył.

Dźěłacźeŕ Ernſt Ssmoła ſe Żidowa bě 22. meje na tudomnym polizajſtwje w pjanoſcźi herjekał, poliziſtow hanił a ßo, hdyż běchu jeho teho dla ſajeli, ſpjecźował. Wón ma teho dla jaſtwo na ßydom njedźel a arreſt na jedyn dźeń wotpokucźicź.

Żiwnoſcźeŕ Mikławſch Krawcźik ſ Wutołcźiz bě 20. měrza, hdyż hiſchcźe we Luſcźu bydleſche, jedyn liſt wotewrił, kotryż rosprawu Luſcźańſkeho gmejnſkeho pſchedſtejicźerja w naſtupanju Krawcźikoweje proſtwy wo jeho naſadſtajenje wot wojeŕſkeje ßłużby wopſchijeſche. Tutón liſt, kotryż bě na Budyſke hamtſke heſtmanſtwo adreßowany, bě gmejnſki pſchedſtejicźeŕ Krawcźikej pſchepodał, ſo by jón na póſt donjeßł. Dla ſranjenja liſtoweho potajnſtwa Krawcźikej 100 hriwnow pjenjeżneho khoſtanja napołożichu.

Porjedźenje: Poßlednja rosprawa wo wußudźenjach ławniſkeho ßuda ma ßo w naſtupanju ſkórżby hoſpodaŕſkeho pomozniķa

Hajnzy pschećziwo murjerjej Zihankej na to waschnje porjedźićź, so njejßu Hajnzu saßudźili, ale wjele bóle Zihankej 5 hriwnow pjenjeźneje pokuty napołożili.

Přilopk.

* S Draždźan, 6. augusta. Dźenßa wotmĕwasche krajny pomozny wubjerk sa s powodźenjom wobschkodźenych pod pschedßydstwom prynza Bjedricha Augusta ßwoje prĕuje poßedźenje. Schkoda, kotruž je Weißeriz na twarjenju radneje khĕže w Löbtawje nacźiniła, na 100,000 hriwnow wucźini. Najprjedy dyrbja ßo sakładne murje s nowa sakożićź. Radniza na tym ßamßnym mĕstnje stejo wostanje.

* S Oederana, 6. augusta. Nětk, hdyž ßu dotal pytaneho dźĕłaćerja Münznera na jenej kuzy namakali, sta ßo na tudomnym pohrjebnischćźu khowanje wschitkich woßmich snjesboženych, kiž ßu ßo pjatk wjeczor na dompucźu we wulkej wodźe tepili. Popołdnju w 4 hodźinach pocźa ßo se wschĕmi swonami swonićź a żarowaza hudźba piskasche. Noscherjo cźĕła satepjenych jene po druhim s cźĕlnizy do shromadneho rowa noschachu. Knjes farař Flechsig mĕjesche hnujazu żarowansku rĕcź, kotraž je we wutrobje wschĕch pschewodźerjow widomny wothłóß namakała.

* S Großörnerja, 6. augusta. Ssyre mjaßo sjĕdschi ßu tudy mnosy ludźo skhorili. Mjaßo je ßo pschedawarjej hnydom wotcźasało. Teź w Batterodźe je 20 ludźi skhoriło, s wulkeho dźĕła jara cźeźko, kiž bĕchu mjaßo teho ßamßneho skoczecźa jĕdli. Mjaßowy pschedawař je rĕsniski mischtr U. w Großörnerju. Kruchi s teho mjaßa je wokrjeßny fisikus do Barlinskeho krajnostrowotneho hamta póßłał.

* (S błyskom trjecheny.) Pschi Boźim njewjedrje tele dny pola Delmschiz błysk do topoła dyri, pod kotrymž bĕ wotrocźk Reichel, koßu psches ramjo cźißnywschi wucźek pytał. Wotrocźk bu s błyskom pohłuschcheny a s prawej ruku do koßy padźe, tak so ßebi ßuchu żiwu rosrĕsny. Pódla teho ßebi wón lĕwu nohu khĕtro wopali.

* (Freibergske ßlĕbrowe podkopki ßo tepike.) Freibergske hórnistwo je ßo s poßlednim powodźenjom cźeźko potrjechiło. Wschĕ jamy „Božeho stpicźa“, najwjetschich saskich podkopkow ßu ßo tepike, teho runja ßu teź druhe podkopki powodźene. Hórnikojo dyrbja ßwjecźićź tola jim stat, kotremuž podkopki ßłuscheja, hischcźe nětkole msdu płacźi. Jeli so ßo njeporadźi, wodu wotwodźićź, budźa ßo dźĕłaćerjo dyrbjecź s dźĕła puschcźićź. Niskeje ßlĕbroweje płacźisny dla stat hižo lĕta dołho s Freibergskimi ßlĕbrowymi podkopkami pjenjesy pschißadźuje.

* Dwajatsizycźi cźłowjekow se stracha tepjenja wumohł je se ßamßnym ßmjertnym strachom jedyn Cźech, ßudniski adjunkt dr. Maly w Trutnowje. Ssebi powjas wokoło żiwota swjasawschi, kotryž nětkotsi wohnjowi wobornizy na brjosy stejo dźeržachu, ßo wón do schucźazych żołmow wali a se ßylnymaj rukomaj ßo psches torhazu wodu pschedobu, njedźiwajcy na ßamßny ßmjertny strach. Pschi jenej khĕži, kotraž kóżdy wokomik ßo saßypnycź hrożesche, wón sasta, wsa jenu woßobu na khribjet a na kóżdu ruku jene dźĕcźo, a tak wobcźeżeny ßo wón nasad psches dźiwje żołmy pschebĕdźi. Wjazy hacź dźeßacź krócź khrobły woporniwy muž ßwoje mozy se żołmami mĕrjesche, hacź bĕchu ßo wschitzy 32 wobydlerjo wohroženeho doma wukhowali. Hdyž bĕ poßledni krócź se ßwojej cźeźu saßo na twjerdu semju dozpił, ßo dom s wulkim ropotom saßypny a ßo se ßwojimi rospadankami w żołmach shubi.

* (W Pósnanju ßu płacźnika tamnischĕho 47. pĕschkowskeho regimenta sajeli.) Wón je s regimentoweje kaßy pjecźa wjele tyßaz hriwnow kranył. Jeho njerodne żiwjenje je jeho paducha a jebaka scźiniło.

* Wjele pjenjes pschekschiwiwschi a ßebi nakranywschi je nĕhduschi rĕcźnik a nětcźischi Torgauski mĕschcźanosta Girth se ßwojej żonu cźeknył. Jeho pucźowanje pak njeje daloko schło. W Schwizy ßu njeßwĕrnika sajeli; jeho żonu bĕchu hižo prjedy w Frankfurcźe nad Mainom saßłapali. Wscho hromadźe je Girth nimale 60000 hriwnow pschekschiwił. Wjetschi dźĕł tejele sumy ßu jemu a jeho żonje saßo wotewsali.

* (Rosbuchnjenje półvra w Rustcźuku w Bołharskej.) Blisko Rustcźuka je w jenym drjewjanym twarjenju wulka hromada półvra rosbuchła. 320 dźĕłaćerjow, s wjetscha se żonow a dźĕcźi wobstejazych, s nĕkotrych milijonow starych wojerskich patronow półver prósdnjesche. S njekedźbliwosceźu jeneho hólza je pjecźa jena patrona rosbuchła, s cźimž woheń nasta, kotryž ßo bórsy na wulki półvrowy a patronowy skład wupschestrĕ. Zyłe twarjenje se satraschnym hrimotom roslecźa, kotryž bĕ hacź do Giurgewa na tamnym brjosy Dunaja ßłyschecź. Dźĕłaćerjo, kotsiž w twarjenju dźĕłachu, ßo hnydom, hdyž bĕ woheń wuschoł, s njeho wukhowacź pytachu, tola w zyłym twarjenju bĕ jenož jedyn wukhod wotewrjeny, wschĕ druhe bĕchu ßo samkle, dokelž bĕschtaj ßo wobßedźerjej patronow, bratraj Iwanowaj, bojałoj, so mohłe ßo s nimi patrony won wotnjesćź. Jenož dwazycźo dźĕłaćerjo ßo cźaßa dosćź wukhowachu, prjedy hacź woheń półvrowy skład dósćźeże; hewak je wscho, schtož ßo w twarjenju uamakasche, do powĕtra sleczało. 300 woßobow ßo s rosbuchnjenjom do powĕtra wrjeßny; 130 s nich bĕ hnydom morwych. Wjele woßobow jako rostorhane bjestwarne mjaßowe dule na semju padźe. Najwjazy cźĕłow njeje spósnacź. 150 mużow, żonow a dźĕcźi ßu do hojeŕuje s tak żałostnymi ranami donjeßli, so jenož nĕkotsi ßmjercźi wucźeknu. Wjele snjesboženych ßo palizy k Dunajej bĕżesche a do żołmow skocźi, pschi cźimž je ßo jich tójschto tepiło. Mĕsto Rustcźuk nima khorobneho wosa; duž dyrbjachu na poł swuhlene cźĕła w dróżkach a cźeżnych wosach do hojeŕnje hodźinu daloko dowjesćź. Załoscźenje franjenych bĕ jara daloko ßłyschecź; hdyž njesbożownych pschimnychu, jim spalene mjaßo wot cźĕła wotpadźe. Wjerch Ferdinand bĕ s ministerstwowym pschedßydu Stoilowom s Giurgewa do Rustcźuka pschijĕł; wón ßo na mĕsto njesboża poda, wopyta hojeŕiju, hdźeż ßo franjenych sa jich poßlednimi żadanjemi praschesche. Wjerch mĕjesche s wopredka myßle, dale do Warny pucźowacź, wón pak tole wotmyßlenje spuschcźi, so mohł se Stoilowom hromadźe pschi shromadnym pohrjebje snjesboženych pschitomny bycź. Wyschnoscź je w tym nastupanju na njesbożu ßobu wina, so njeje pschikasała, so ßmĕdźa ßo tajke dźĕła jenož w małych, dźĕlenych twarjenczkach s na najwjazy schĕscź dźĕłaćerjemi wuwjescź.

* (Skónzowanje jeneje njerodneje żónskeje.) Njedźelu w nozy je njesnaty cźłowjek njerodnu żónsku Marju Thielcź w Barlinje skónzował, jej krk pscherĕsnywschi. Mordarja hischcźe njejßu wußlĕdźili.

* Nowe petrolejowe żórła ßu ßo na kupje Sumatrje wußlĕdźiłe. W nich ßo telko petroleja namaka, so ßo s nim zyła Asiska hodźi sastaracź. To je cźim lĕpje sa Europjanow; pschetoż hdyž ßo amerikanski a ruski petrolej njebudźa wjazy w Asiskej wotbycź móz, njetrjebamy ßo bojecź, so ßo wón w Europje podroži.

* (Łojenje pcźołazych rojow.) W pcźołuizy jeneho hajnika w Grünbergskim wokrjeßu w Schlesynskej ßo wóndano ßylne ludstwo rojesche. Rój wyßoko lecźesche a ßo njechasche na nĕkajki kerk abo schtom ßydnycź. Pcźołarjej, kotryž rój nochzyschе shubicź, na dobo pschipadźe, jón s wutsĕlom satraschicź. Na jeho wjeßele ßo teź rój po wutsĕlenju na jedyn schtom dele puschcźi. Bórsy pak wón saßo wotlecźa; tola druhi wutsĕl doßahasche, so ßo rój s nowa na schton seßyda, na cźoż mózesche ßo kralowa bórsy popadnycź.

* Hórje hacź hdy nĕkomu je ßo jenej knjeni seschko, kotraž bĕ pjatk tydźenja s Barlinsko-Wrótßławskim cźahom do Kohlfurta pschijeła a kiž chzyschе dale do Shorjelza jĕcź. Hdyž bĕ tam s cźaha wustupiła, bĕ ßwój kłobuk we wosu wostajiła. Na druhi bok perrona pschischedschi, saleśy mĕsto do Shorjelskeho do Barlinskeho spĕschneho cźaha. Na to ßo wot sarjadnika kedźbliwa scźiniwschi, wuskocźi rucźe a wostaji s khwatkom ßwój wobwĕschk we wosu. Sbożownje do praweho cźaha sastupiwschi, pytny, schto je w tamnym wostajiła, rucźe saßo wuskocźiwschi bĕżesche po shubjeny wobwĕschk. W tym ßamym wokomiku Barlinski spĕschny cźah s jeje wowĕschkom wotjĕdźe, a hdyž bĕ saßo psches perron pschebĕżała, dyrbjesche sa wotjĕdźenym Wrótßławskim cźahom hladacź, prjedy pak, hacź bĕ na Shorjelski cźah dobĕżała, teź tón s jejnymi sbytknymi wĕzami wotjĕdźe.

* (Njewjedro w Danskej. S Kopenhagena, 9. augusta. Wczera popołdnju je satraschne njewjedro w zyłej Danskej sakhadźało. W Jütlandźe je ßo 5 dworow a 2 khĕži, na kupje, Laabano 2 dworaj a na kupje Fölster jena schula wotpalika. Tsjóch ludźi je Boże njewjedro sarasyło.

* Hischcźe njeßłyschany strajk je we weimarskej wßy Nohra pola Erfurta wudyrił. Tam ßu mjenujzy hußazy pastyrjo hußy wopuschcźili. Hacź dotal bĕ kóżdy pastyr, wot 1. meje hacź do poł oktobra pschistajeny, wot kóżdeho hußecźa 20 np. na zyły cźaß a na dźeń 2 puntaj ßucheho khlĕba dostał. Skónczńje ßo pastyrjam jenož 35 np. sa 5½ mĕßacznu ßłużbu dowoli, khlĕba na dźeń pak żaneho wjazy njedostachu. Schtyrjo pastyrjo ßo pschistajichu a cźeknychu hnydom saßo se ßłużby. Nětk bĕha 200 Nohraskich huß s wjetscha njehladanych wokoło a nacźinja na polach, łukach a sahrodach wjetschu schkodu, hacź by trochu powyschena msda wucźiniła.

(Zyrkwinske powjesće hladaj w pschikosy.)

Pschedam abo samënju
ßwoje **kubło** ſ 50 kórzami leżomnoſcże, żnjemi a inventarom. Płaczíſna 4500 toleŕ. Woſmu męſto njeho maku żiwnoſcź, kħëżu abo maku korczmu pſches **Neumanna** w Budyſchinje na hrodowſkej haßy 7.

Kħëża na pſchedań.

W Rakezach je pſchi dróſy leżaza kħëża czißko 139 ſ bróżnju, hróżu a wulkej ſahrodu płaczíſny hódno na pſchedań. Dalſche wukaſa knjes wjeßny ßudnik **Müller** w Rakezach.

Kħëża na pſchedań.

Dla dżélenja herbſtwa je w Mjeſchizach kħëża ſ polom na pſchedań pſches **C. Manitza** w Budyſchinje.

Ssylny ßrënjolëtny **kón,** jenopſchëżny, je płaczíſny hódno na pſchedań w kowańi w Bórku.

Kacże jeja

najlëpſcheje jendżelſkeje drużiny ßu na pſchedań
na **farje w Budyſchinku.**

Proßata na pſchedań.

Proßata bëleje Yorkſhirſkeje a tëż czornopißaneje Berkſhirſkeje raßy, kotreż ßo jara lohko wukormja, ßu pſchezo po czaßej pſchimërjenych niſkich płaczíſnach na pſchedań na knjeżimaj dworomaj w **Budyſchinku** a **Pſchiwczizach.**

Schtyri hiſchcże derje ſdżerżane **kuczowe woſy** a jedyn ſkoro hiſchcże cziſcże **nowy kupej** ma tunjo na pſchedań ßedłarſki miſchtr **Herm. Frenzel** w Hodżiju.

Rover ſ pneumatiſkej wobruczuje na pſchedań na hornczeŕſkej haßy 32 po 1 ſkhodże.

Prawaki

kupuje po najwyſchſchich placżíſnach **Jan Gehring** w Huſzy.

Zement, ſtajnje **czerſtwy**
po 1/1, 1/2 a 1/4 tunach,
gyps,
wſchë **barby,**
lak,
barbu **k barbjenju ſchpundowanja,**
rucże ſkhnyjazu,
karbolineum,
maſchinſki wolij,
firniß,
terpentinowy wolij atd.,
barbicże
poruczatej tunjo
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.

Schórzuchi ſ czelazeje koże

poruczа po tunich płaczíſnach
Heinrich Lange
pſchi żitnych wikach.

Pſchedawanje a porjedżenje

wſchëch drużinow **czaßnikow.**
Płaczíſny najtuńſcho a rukowanje na dwë lëcże.
Gustav Mager. czaßnikaŕ
11 na ßerbſkej haßy 11
pſchi ſtarych kaſarmach.

Różowy likër czeŕwjeny liter po 70 np.,
vanillowy likër = liter po 70 np.,
dwójny korwejdowy bëły = 70 =
ingberowy likër bëły liter po 70 =
pommeranzowy bruny = = 50 =
żoltkoſelowy = = = 50 =
jakorzowy = = = 50 =
ſchwajzarſki likër = = = 60 =
perſiko czeŕwjeny = = = 50 =
wiſchnjowy = = = = 60 =
prußnizowy = = = = 60 =
malenowy = = = = 60 =
nalikowy = = = = 50 =
zytronowy żołty = = = 50 =
jatroſelowy (lëßny miſchtyr) ſeleny liter po 70 =
mjatwiczkowy bëły = = 50 =
jednory korwejdowy = = 50 =
woprawdżity żitny = 60 a 70 =
cziſty palenz liter po 30 =
rum = = 80 =
po czwizach a wjetſchich bleſchach tuńſcho.
Carl Noack
na żitnej haßy.

Saruczene cziſte naturſke wina.

Moſelſke wino

(Trabenſke)
liter po 100 np.,

moſelſke wino

liter po 70 np.,

czeŕwjene wino

(Bordeauxſke)
liter po 100 np.
poruczа ſ czwizy w rad ßo mëjazych pleczenych bleſchach, 3 hacż 50 litrow wopſchijazych. Poßledniſche ßo po wobliczenej płaczíſnje wróczo bjeru. Bleſche k pjelnjenju ßo pſchijimaju.

Gustav Küttner,
winowa pſchedawarnja
na ßerbſkej haßy 10.

Drainërowanſke roły

wſcheje drużiny ſe ſkłada **Binnertez** fabriki ma pſchezo po fabrikſkich płaczíſnach na pſchedań
H. Dietrich w Lëtonju.

Dobre
4 np.-zigary
(zigary ſ dżerku)
bëłe ßo palaze a derje ßkodżaze
100 ſcht. po 3 mk. 20 np.,
25 = = 85 np.,
6 = = 20 np.,
pſchi wotewſaczu 300 ſchtuk po poſcże franko ſczele
Carl Noack
na żitnej haßy.

Howjaſe, konjaze,

czelaze a **wowcże koże** każ tëż **wowczu wołmu** pſchezo po najwyſchſchich płaczíſnach kupuje
Heinrich Lange
pſchi żitnych wikach njedaleko ßerbſkeje katholſkeje zyrkwje.

Wubjerny kormjazy a wobżëżny pólver

ſa ßwinje a krowy,
ſe ßylnych, czerſtwych korjenjow a ſelow dżëłany, poruczа tunjo
dr. Roeber
Germania-drogownja
ſ napſchecża winowеje kicże.

Wóſk a wóſkowy twar

kupuje **Bjedrich Lieber**
mydłarnja na ßerbſkej haßy 5.

Viſtne khartki

rjane każ lithografowane
czíſchczi ſpëſchnje
Ssmolerjez knihiczíſchczernja.

Woprawdżity holandſki

kakao

najlëpſchu drużinu ßwëta, płaczíſny hódno poruczа
Gustav Küttner
10 na ßerbſkej haßy 10.
Jeniczka pſchedawarnja ſa Budyſchin a wokolnoſcź.

Woprawne
italſke a minorkaſke khapony
k plahowanju po 1 hriwnje pſchedawa **A. Pëtſchka** w Khaßowje.

Derje dżëłane **ſofy** a **matrazy** poruczа tunjo **E. Schubert,** tapezeŕaŕ a ßedłarſki miſchtr na jerjowej haßy.

Czerſtwy howjaſy łój punt po 30, 40 a 50 np., **kołbaßowy tuk** punt po 40 np., **2. drużinu kołbaßy** punt po 50 np. pſchedawa
Otto Pëtſchka na żitnej haßy.

Meble

kupuja ßo **najtuńſcho** a **ſ najwjetſchim dobytkom**

ſ fabriki Guſtava Zichnera

a to w magazinje na ſeminarſkej dróſy 8 a w fabrizy na bëleŕnſkej dróſy 7.

Draſtne khamory hiżo po 17 mk.,
łoża . . . . . = = 10 = 50 np.,
ſtejate ſchpihele . = = 11 =
vertiko . . . . . = = 28 =
komody . . . . . = = 15 =

Najwjetſchi ſkład w zyłej wokolnoſczi Hornjeje Łużizy.

Franz Marſchner

czaßnikaŕ w Budyſchinje
czo. 9 na boßatej haßy czo. 9
ßwój ſkład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczaſow** dobroczíwemu wobkedżbowanju poruczа.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczíſny. Porjedżenje dobre a tunje.
Pſchiſpomnjenje: Rëczu **ßerbſki.**

Woßom trjebanych kuczowych gratow

ma tunjo na pſchedań
E. G. Leuner, dwórſki ßedłaŕ na ſchulſkej dróſy.

Towarſtwo ſerbſkich burow w Hodźiju

njeſměje njedźelu 15. auguſta, **ale hakle njedźelu 22. auguſta** popołdnju w 5 hodźinach poſtedźenje.

Dnjowy porjad: Skaſanje naſymſkich hnojow a pizy a ważne rosrěčenje.

Pſchedſtydſtwo.

Serbſke burſke towarſtwo w Bělczežach

ſměje **njedźelu 22. auguſta** popołdnju w 4 hodźinach poſtedźenje.

Dnjowy porjad: Wſchelake ſkaſanja a rosrěčenje.

Pſchedſtydſtwo.

Miſſionſki ſwjedźeń

w Malym Wjelkowje.

Njedźelu 15. auguſta mamy myſle, da-li Bóh, ſwój lětuſchi miſſionſki ſwjedźeń ſwjeczicz. **Dopołdnja** 1/2 10 hodźin ſwjedźeńſke prědowanje biſkopa H. Müllera-Herrnhutſkeho. Sswjedźeńſka rosprawa prědarja a redaktora H. Schneidera-Herrnhutſkeho. **Popołdnju** w 3 hodź. **doſtwjedźeń;** Sdźělenja wſchelakich miſſionarow wo dźěle bratrowſkeje gmejny w póhanſkim ſwěcze.

Čim khutniſche ſu cžaſy, cžim bóle je trěbne, ſo ſo poſtylnicz damy ſ wěru, kotraž ſwět pſchewinje. — Knjes Jeſuſ pak, wulki miſſionſki kral, njech je ſam ſrjedza naſz, wón njech ſo wobſtwědcži w naſchej wutrobje, njech roſſwětli ſwoje mjeno w naſchej duſchi a njech naſz ſohnuje ſe ſwojim měrom.

Prědar Treu-Malowjelkowſki.

Sofy, ſtedla, matrazy ſ **ložom** abo bjes njeho derje a tunjo dźěła

Wylem Holzſchuh, tapezěrař,

w ſerbſkim domje pódla **Ssmolerjez** knihicžiſchczeŕnje.

Poſtleſchczowe tkaniny,

wupjerki, meblowy köper, draſtny katun, módroczíſchcz

w najnowſchich muſtrach porucza tunjo

M. Gottwald

pſchi mjaſnym torhoſchczu.

Schtóž ſtedy dobre, trajne **ſtupnje** a **ſchkórnje** žada, njech ſtupnjowy a cžrijowy ſkład **Emila Indingera** na jerjowej haſy 6 wopyta.

Pſchedawanſke měſtno ſobotu a njedźelu na bohatej haſy 3 ſ napſchecza póſta.

Kedźbu!

Stare wolmjane wězy

k pſchedźěłanju pſchijima a podawa ſa nje: **tkaniny k domjazej draſcze, k ſpódnym ſukњam, mantlam, ſonjaze ſukno, kudźerkate ſukno, flanell, deki, teppichi, portiery, ſchtrykowanſku wolmu, płoczliwe draſtne tkaniny, barchent, trjenja, koſchlaze ſukno, poſtleſchczowe tkaniny;** dale: **mužaze tkaniny,** a to **cžeſzanu tkaninu, cheviot, bukſkin** atd.

R. Eichmann w Ballenſtadtu pod Harzom.

Pokaſkowy ſkład a pſchijimarnja pola knjeſa **Wylema Dreſchera** w Krebi.

W Schěrachowje pjecz lět jako **baba** ſtutkowawſchi, ſym ſo dźenża jako tajka wot wyſchnoſcze ſa měſto **Budyſchin** ſapokaſała.

Cžeſczene wobydlerſtwo w Budyſchinje proſchu, ſo by dobroczinje moju pomoz wužiwało.

W Budyſchinje, 15. julija 1897.

Se wſchěm poczeſczowanjom

Hańža Folwazny, baba.

Wotewrjenje žitoweje a pizoweje pſchedawarnje.

Czeſczenym Sserbam w Budyſchinje a wokolnoſczi najpodwolniſcho k wjedźenju dawam, ſo ſym tu pſchi **žitnych wikach cžiſło 36**

žitowu a pizowu pſchedawarnju

1. auguſta wotewrił.

Budu ſo ſtajnje prózowacz, wſchitkim tym, kotſiž mje ſe ſwojim wopytom poczeſcza, jenoz ſ dobrej tworu poſłužecz. Duž proſchu, moje pſchedewſacze dobroczinje podpjeracz. Dowolam ſebi tez pſchiſpomnicz, ſo ſym rodźeny Sserb a ſo ſerbſki rěczu.

S poczeſczowanjom

Pawol Halka w Budyſchinje

pſchi žitnych wikach 36.

Rakečanske serbske towarſtwo „Lipa“

zmeje jutre njedźelu 15. žnjeńca popołdnju w 4 hodź. w Křižanec hoscenc swoje **měsačne posedźenje.** Přednošk je jedyn česć. knjez dobroćiwje přilubił.

Wo bohaty wopyt prosy

předsydstwo.

Pytam ſłużobne a hródźne dźowki a tajke k ſwinjom, gratmiſchtra, wotroczkow, ſrěnkow, pohonczow a rólnych pohonczow, tſeczakow, wolazych, dźěłaczerſke ſwójby a dójki pſchi wyſokej mſdźe do tudomnych a Draždźanſkich stron. **Schmidtowa** w Budyſchinje na ſukelnſkej haſy 24 po 1 ſchodźe.

Młódſcha ſłużobna holza ſo k 1. ſeptembrej pyta na dwórniſchczowej drózy (Bahnhofſtraße) 19 delka.

Sjawny dźak.

Hdyž běſchtaj mi wóndano w nozy njejabzy kón a krowa ſkhoriłoj, je jimaj knjes **Kloß** w Kamjenej hiſchcze w nozy k pomozy był a jej wuhojił. Sa to ſ tutym knjeſej Kloßej ſwój najwutrobniſchi dźak praju.

Bohuwěr Pawlik w Rakezach.

Krawſkeho pomoznika pyta krawſki miſchtr **Auguſt Pilak** w Bukezach.

Schewſkeho wuczobnika pyta jednoczinu ſchewſki miſchtr **Zawnik** w Rakezach.

Strowa cžiſta holza ſo pſchi 60 tolerjach miſdy k jenemu dźeſczu k 1. oktobrej do Lipſka pyta. Sserbowkam ſo lepſchina dawa. Dalſche ſhonicz we wudawarni „Serb. Nowin“.

Wutrobny dźak.

Sso wróczíwſchi wot rowa naſcheho lubowaneho mandźelſkeho, nana, bratra a ſwaka

Handrija Bohuwěra Kuſchki,

hnuje naſz, wſchitkim tym, kotſiž ſu jeho ſ luboſczu k rowu pſchewodźeli, ſwój najwutrobniſchi dźak wuprajicz. Woſobje pak ſo dźakujemy wyſokodoſtojnemu knjeſej fararjej Mrofakej ſa jeho troſchtowanſke ſłowa pſchi wopytach a pſchi cželnym prědowanju.

W Sahorju pola Budeſtez, pohrjebny dźeń.

Žarowazy ſawoſtajeni.

(K temu cžiſłku pſchiłoha.)

Pschiłoha k czišku 33 Serbskich Nowin.

Ssobotu 14. auguſta 1897.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalſkej zyrkwi** ſmėje 9. njedźelu po ßwj. Trojizy rano w 7 hodź. diakonus Sarjenk ßerbſku ſpowjednu rėčź, dopołdnja ½9 hodźin farař Räda ßerbſke a w 10 hodź. nėmſku prědowanje.

Křćeni:

W **Michalſkej zyrkwi:** Hermann Waltař, njemandźelſki ß. na Židowje.

Zemrjeći:

Dźeń 6. auguſta: Marja Auguſta Glauſchez, njebo Jana Handrija Zyža, žiwnoſćerja w Sſtonej Borſchezi, ſawoſtajena wudowa tam, 44 l. 10 m. 1 d. — 7. Jan Pėtr Kobanja, wumjeńkař w Sſtonej Borſchezi, 85 l. 10 m. 8 d. — 8. Ernſt Pawoł, Jana Auguſta Ssykory, wobydlerja a pohonća na Židowje, ß., 9 m. 23 d.

Zyrkwinſke powjeſćże ſ Budeſtez.

9. njedźelu po ßwj. Trojizy ſmėje pomozny duchowny Rychtař rano w 7 hodźinach ßerbſku ſpowjedź, dopołdnja w 8 hodźinach ßerbſke a ¾10 hodź. nėmſke prědowanje.

Płaćišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyſchinje: 4182 měchow.		W Budyſchinje 7. auguſta 1897 wot hr.	np.	hacž hr.	np.	W Lubiju 12. auguſta 1897 wot hr.	np.	hacž hr.	np.
Pſchenża	běła	8	53	8	88	8	53	8	97
"	žołta	8	24	8	53	8	9	8	53
Rožka	50 kilogr.	6	88	7	19	6	88	7	19
Jećžmjeń		6	43	6	50	6	33	7	33
Wowß		7	20	7	70	7	—	7	30
Hroch		7	22	11	12	8	20	9	17
Woka		7	78	8	33	6	50	7	75
Jahły		13	—	15	—	12	—	14	—
Hejduſchka		15	—	16	—	13	50	14	—
Běrny		2	40	3	50	2	50	3	50
Butra	1 kilogr.	2	10	2	50	2	10	2	40
Pſchenična muka	50 "	8	75	18	—	—	—	—	—
Rža muka	50 "	8	—	12	50	—	—	—	—
Ssyno	50 "	2	70	3	—	2	40	3	—
Ssłoma	600 "	16	—	18	—	16	—	18	—
Proßata 830 ſchtuk, ſchtuka		9	—	20	—	—	—	—	—
Pſchenična wotruby	50 kilogr.	—	—	4	25	—	—	—	—
Pſchenična gris		—	—	4	75	—	—	—	—
Rža wotruby		—	—	5	25	—	—	—	—
Rža gris		—	—	5	75	—	—	—	—

W Budyſchinje płaćeſche: kórz pſchenży (běła) po 170 puntach 14 hr. 50 np. hacž 15 hr. 9 np., žołta 14 hr. — np. hacž 14 hr. 50 np., kórz rožki po 160 puntach 11 hr. — np., hacž 11 hr. 50 np, kórz jećžmjenja po 140 puntach 9 hr. — np. hacž 9 hr. 10 np.

Na Burſy w Budyſchinje pſchenża (běła) wot 8 hr. 83 np. hacž 8 hr. 97 np., pſchenża (žołta) wot 8 hr. 53 np. hacž 8 hr. 68 np., rožka wot 6 hr. 70 np. hacž 6 hr. 88 np., jećžmjeń wot 6 hr 43 np. hacž 6 hr. 63 np., wowß wot 7 hr. 25 np. hacž 7 hr. 50 np.

Drožđżanſke mjaßowe płaćišny: Howjada 1. družiny 62—66 hr., 2. družiny 57—61 hr. 3. družiny 48—55 po 100 punt. rėſneje wahi. Žiwe najlėpſche krajne ßwinje 47—49 hr. po 100 puntach. Cželata 50—60 hr., po 100 puntach mjaßoweje płaćišny.

Wjedro w **Londonje** 13. auguſta: Rjane.

Poručam ßwój ſkład

ßukna, bukſkina, cżeßaneho pſchedżena a cheviota

w jenož dobrych hódnoſćżach po wurjadnje tunich płaćišnach.

Fritz Lehmann

na rybowej haßy 31 ſ napſchecża knjeſa Droſchütza.

Pſchiſpomnjenje: S pokaſkami ßym rad k ßłužbam.

Schtóž chze

ßłomjane kłobuki

jara tunjo a w wulkim wubjerku,

kłobuki a mėžy

woprawdźe dobre a tunje, po ženje njeßłyſchanych tunich płaćišnach nakupicź, njech ßo poda do ſpezialnych kłamow

F. Trulleya

na ſchuleriſku haßu 7 pſchi tórmje,

hdźež ßo pſchi najtuniſchich płaćišnach najwjetſchi wubjerk we wſchėch nowoſćżach lėtneho cżaßa

w zylindrowych, hońtwjeriſkich, filzowych a ßłomjanych

kłobukach

poſficża. Teho runja

kokojėſdne, pohonczaze, njedźelſke a wſchėdnjaze

mėžy

hólczaze kłobuki	po **75 np.,**	Hacž do najwoßebniſchich družinow.
mužaze kłobuki	= **1 hr.,**	
zylindrowe kłobuki	= **3 hr.,**	
hólczaze mėžy	= **30 np.,**	
dźėłaczeriſke mėžy	= **40 np.,**	
židżane mužaze mėžy	= **1 hr.,**	

Jerje wulke a tucżne, mandl po 65, 90 a 100 np., ſchtuku po 2 hacž 9 np.

Syrup ßłódki kaž měd, punt po 20 np. **Syrup jara** ßłódki po 16 np. a woßebje 1. družinu jara tunjo punt po 10 np.

Margarinu tak rjanu kaž butru punt po 70 hacž 80 np.

Jėdżny tuk jara rjany a dobry, punt po 50 np., pſchi 5 puntuch po 47 np.

Rajß punt po 13, 16, 18, 20 hacž 30 np., kaž tež

bróch, jahły, buny, ßoki a łamane nudle

po tunich płaćišnach poručza

Ad. Rämſch pſchi butrowych wikach.

Khoſej! je tunſchi,

žyry: punt po 90, 100, 110, 120 hacž 130 np.,
paleny: punt po 120, 140, 150, 160, 180 hacž 200 np.
pola **Khorle Noacka** na žitnej haßy.

Turkowſke ßłowki

nowy płód w měchach, kaſchczikach a po waſy ßu tunjo dostacź pola

Moritza Mjerwy

pſchi mjaßowym torhoſchczu.
Deſtillazija likėrow po ſtarych tunich płaćišnach.

Sſłódke palenzy

liter hižo po 40 np., **likėry** liter hižo po 60 np.
porucza **Moritz Mjerwa** pódla Pėtrowſkeje zyrkwje.
Deſtillazija ſnatych dobrych palenzow po ſtarych tunich płaćišnach.

Schmidt & Gottschalk,

pjenježny bank
pschi mjaßowym torhoschczu
czißło 14|16 w Budyschinje.

Ważne
ſa ratarjow a mlokarńje
dr. Roeberowy
butrowy pólver.

S nim ßo butra ſpěſchniſcho a doſpołniſcho wudźěła, ſ nim ßo jej w kóždym czaßu prawa barba, dobry ßłód, dlěſche dźerženje a po tajkim wjetſcha kupowanſka hódnoſcź da. Duž njedyrbjało bjes njeje žane burſke hoſpodarſtwo, byrnjež było najmjeńſche, bycź.

Jenož woprawny doſtacź pola wunamakarja.

Germania=drogownja
dr. Roebera
w Budyſchinje na bohatej haßy
ſ napſchecźa winoweje kicźe.

Ruežne woſyczki
derje dźěłane, ßym ſ jeneje fabriki po tunjej płaczíſnje na pſchedań doſtał. **A. M. Bartuſch**
na Zidowje.

Ssuknowa pſchedawarńja

na ßerbſkej haßy czißło 14 **C. E. Truöla** Saložena 1846.

(Mějeczel **Oskar Truöl**).

Po ſkónczenym pſchetwarje ßwojich khlamow poruczam

ßwój **wulki ſklad**

ßukna, bukſkina, cheviota atd.

Sprawne poßłuženje. Najtuńſche płaczíſny.

S poczeſczowanjom

C. E. Truöl

(Mějeczel **Oskar Truöl**).

Koßy, ßerpy, tóczne kamjenje, brußy, grotowe pleczenje

k wobhrodźenju a **kalaczkaty grot, rólowe płachty a khachlowe rèbliki, wódne kótła a pónowje, dezimalne wahi, taflojte a butrowe wahi, punty, hnojowe widła, łopacźe, rjeczaſy, hoſdźe, żeleſne hrabje** poruczа pſchezo po najtuniſchej płaczíſnje pſchedawarńja żeleſnych tworow

Gottharda Behrendſa

w Budyſchinje
pſchi ßerbſkich hrjebjach czißło 10.

Mužaze barchentowe koſchle

ſ jara rjanymi ßmužkatymi muſtrami, rjanu hódnu tworu, hižo po 1 mk., **žonjaze koſchle** po 80 np. poruczа

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Heinrich Mohr,

ſchewſki miſchtr w **Budyſchinje**
na ßukelniſkej haßy 14

poruczа ßwój wulki ſklad **ſapinanſkich, ſchnórowanſkich a czahanſkich ſtupnjow** ſ bruneje a czorneje kože, ſergy a płata, **puczowanſkich, ſportſkich a kołojeſdnych ſtupnjow** ſ kožanymi a gumijowymi póduſchemi we wſchěch barbach, fararjowe Kneippowe, Amberġſke a zefirſke ſandale, kaž tež wſchě pomyßlnje mózne druźiny **ſtupnjow** a **ſchkórnjow** ſa muźſkich, žónſke a dźěći po ſnatych tunich płaczíſnach.

Po měrje wubjernje ßedźaze wobucze ſa krótki czaß ſeſchiju.

Winſki czrijowy ſklad.

Wulki wubjerk mužazych, žonjazych a dźěczazych ſchkórnjow a ſtupnjow po tunich płaczíſnach poruczа

Emma Friſch

na kamjeńtnej haßy 15 pódla hoſczenza ſkoteje króny.

Union=kognak

po wſchěch płaczíſnach doſtacź pola **Schieſchki** a **Rjeczki.**

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 34. **Sobotu 21. augusta 1897.** **Lětnik 56.**

Swětne podawki.

Němske kheżorstwo. Po wobhładanju a wobliczenju schkody, ſ poſłednim wulkim powodźenjom nastateje, chże sakſke knjeżerſtwo wjetschu sumu k temu pschiſwolicź, so by ſo najhórje potrjechenym hnydom pjenježna pomoz dostała. To je jara khwalby hódne wobſamknjenje; pschetoż dobrowólne dary njebudźa k sarunanju schkody doſahacź. Czi, kotſiž ſu podpjeranja potrěbni, njech ſo bórſy na wyſchnoſcź wobrocźa, so by ſo pschi wudźělenju ſtatneje pomozy na nich dźiwało.

— Lětuſche kheżorſke manevry ſo 5. ſeptembra ſ wójnſkimi marſchemi ſapoczinu; bitwy směja ſo wot 6. hacź do 9. ſept. mjes Hanauom a Aſchaffenburgom. Khowne wjedniſtwo směječaj bayerſki prynz Leopold a general hrabja ſ Häſler. Pſchi lětuſchich manevrach ſo hiſchcże něhdźe 25,000 muži wjazy wobdźěli, dyžli pſchi lońſchich we Łužizy. Budźa to najwjetſche manevry, kotreż ſu ſo hdy w Němzach měle.

— Wójnſki poklad w Juliuſkej wěži w Spandawſkej twjerdźiſnje ſu ſobuſtawy kheżorſkeje dołhoweje kommißije pſched krótkim ſaſo pſchehladale. 120 milijonow hriwnow bitych ſkotych, kotreż ſo tam khowaju, ſo w połnej liczbje namaka. Wěžu wſchědnje pſchipołdnju w 12 hodźinach jedyn offizěr ſ pſchewodom jeneho feldwebla pſchehladuje. Pſchi ſwěžy latarńje, kotruž feldwebel njeſe, ſo w wěžinym wjelbje ſakładne murje ſwědomicze pruhuja, hacź njeſu wobſchkodźene. Skote pjenjeſy ſo w 1000 żeleſnych kaſchczach khowaju.

— Něhduſchi ſtatny ſekretar ſ Marſchal je ſo ſa němſkeho pósłanza w Konſtantinoplu pomjenował. W ſwojim nowym ſaſtojnſtwje ma wón lětnje 250,000 hriwnow dokhodow, jako ſtatny ſekretar wón jenoż 40,000 hriwnow dostawaſche. Jeho prozeß pſchecźiwo polizajſkemu komiſarej Tauſchej, kotrehoż dla je pjecza dyrbjał wot ſwojeho ſaſtojnſtwa wotſtupicź, je po tajkim ſa jeho móſcheń ſ wulkim dobytkom był.

— Němſke nowe ſpěſchnje tſělaze kanony ſu ſo pjecza w Franzowſkej ſ nowym wunamakanjom doſpołnje pſcheſcźěhnyłe. Wyſchſi kódźſtwoweje artillerije, Humbert, je njenujzy wunamakanje ſcźinił, ſ kotrymž ſo niz jenoż hodźi, nětcziſche 80- a 90 millimetrate kanony bjes wulkich pjenježnych wudawkow do ſpěſchnje tſělazych kanonow pſchedźěłacź, ale też półwrowe płomjo a łuſt nimo měry poſłabicź, tak ſo pſches 1000 metrow dalokoſcze tſělaze kanony wjazy widźecź njebudźa.

— Cźeŕwjeneho poběžka móża ſo ſwinje na to ſame waſchnje ſminycź, kaž cźłowjek cźornych jětrow. Wyſchſchi mediźinalny radźicźel Lorenz w Darmſtadtu je wunamakał, jětra dźěłacź, kotreż, hdyž ſo ſwinje ſ nimi ſchcźěpja, cźeŕwjeny poběžk podtłócźa. Bramborſka ratarſka komora je potajnſtwo dźěłanja tychle jětrow wunamakarjej wotkupiła a budźe je w ſwojim ſamſnym wuſtawje w Prenzlawje dźěłacź dacź. Komora na tole wunamakanje wulku ważnoſcź kładźe; ſchtóž ſwoje ſwinje ſ Lorenzowymi jětrami ſchcźěpi, ſo ſchkody pſches cźeŕwjeny poběžk do zyła ſminje. Komora wocźakuje, ſo budźa ratarjo tule pomoz po móżnoſczi wužiwacź. — Hdy by tola ſakſka krajna kulturna rada tón ſamy ſrědk ſakſkim ratarjam ſaradźiła, měſto ſo jim dyrbjeńſke ſkótne ſawěſcźenje nanuſuje!

Awſtriſka. Dla pſcheſcźěhanjow, kotreż ſu po cźěſkich nowinach Cźeſcha w němſkich Cźechach poſłednje njedźele pocźerpicź měli, ſtaj ſo w mjenje cźěſkich ſapóſłanzow dr. Herold a Kaftan na miniſterſtwoweho pſchedſydu hrabju Badenia wobrocźiłoj a jemu pißmo, cźerpjenje Cźechow w tamnych ſtronach wopſchijaze, pſchepodali. Hrabja Badeni je powjedźił, ſo je knjeżerſtwowa pſchißłuſchnoſcź, pſchi wſchěch wobſtejnoſcźach a w kóždym padże ſo ſa ſdźerżenje měra a ſa parſchonſku wěſtoſcź kóždeho ſtacźana, kaž też ſa ſkutkowazy ſakit narodnych a rěcźnych prawow wobydleŕſtwa ſtaracź. — Winu na nětcziſchich ſrudnych wobſtejnoſcźach w Cźechach cźěſke nowiny knjeżerſtwu pſchipißuja, kotreż ludźipacźerjam a ſchcźuwarjam njeje wobarało. Skónczńje ſu ſo też w Prahy, hdźež hacź dotal niczo njebě wo němſko-cźěſkich njepſchecźelnoſcźach ſłyſchecź, Cźeſcha ſ powjeſcźemi cźěſkich nowin wo krjudowanju Cźechow w Moſcze, Howranach atd. ſnjembrili. Kaž němſke nowiny pißaju, ſo w Prażſkich hoſcźenzach hoſcźom, kotſiž ſebi w němſkej rěcźi něſchto ſkaſaju, niczo njepodawa, wjele bóle jim ſ hoſcźenzow won kaſaju. W jenym hoſcźenzu ſu ſo wſchě němſke napißma wotſtronike.

Njedźiwajzy ſuroweho njepſchecźelſtwa mjes Němzami a Cźechami njeje hrabja Badeni hiſchcże nadźiju ſpuſchcźił, ſo ſo wobaj ludaj ſaſo ſjednataj. Wón je dowěrnikow wobeju ludow na ſkhadźowanku pſcheproſył, kotraž ſo 26. auguſta we Winje směje. Ani Němzy, ani Cźeſcha ſebi wot tehole jednanja wjele njelubja.

Schwajzarſka. Kak induſtrija burſtwo wutupuje, je nětkole najlěpje w Schwajzarſkej ſpóſnacź. Tutón ſwobodny kraj mějeſche prjedy pilne, ſpróżniwe a ſamożite burſtwo. To bě ſakoż měrneho krajneho roswicźa, burſke ſeźiwjerſtwo bě jeho wobaranſtwo, żórko jeho dobrych waſchnjow a poczinkow. W Schwajzarſkej pak je ſo wjele pſcheměniło. Sa 40 lět je ratarſke wobydleŕſtwo wo 10. dźěl wotěběrało, na wopak je ſo fabrikſke dźěłacźerſtwo podwojiło. Jako woprawnych ratarjow, to rěka jako tajkich, kotſiž wjazy dyžli połojzu ſwojeho dźěła ratarſtwu pſchiwobrocźa, ſměmy lědma 36 prozentow zyłeho wobydleŕſtwa liczicź. Pſched 10 lětami hiſchcże cźiſcźi ratarja połojzu wobydleŕſtwa wucźinjachu. Schwajzarſzy na tole roswicźe ſ wobmyſłeujom hladaja. — Hiſchcże wjele hórſche ſu w tymle naſtupanju wobſtejnoſcźe w Sakſkej. Skoro zyła wjecźorna a raúſcha Sakſka je połna fabrikow. Nětko ſo ſamo też w Sſerbach ſ hromadami fabriki twarja. Wulki dźěl ſerbſkeho luda ſo ſ fabrikſkim dźěłom żiwi. Na druhej ſtronje liczba ratarſkeho wobydleŕſtwa w Łužizy a ſ wonka njeje ſ pokupowanjom żiwnoſcźow a kubłow a ſ jich ſjenocźenjom ſ knjeżimi dworami pſchezo bóle wotebjera.

Franzowſka. Preſident franzowſkeje republiki, Felix Faure, je ſo ſrjedu ſ Pariſa na pomjatne pucźowanje do Ruſkeje k wopytanju zarſkeho dwora naſtupił. Pońdźelu hakle wón do Peterburga pſchijedźe. Ruſke nowiny ſo nětkole żiwje ſ praſchenjom ſajimaju, kak ma ſo franzowſki preſident powitacź, ſo bychu ſo jemu najſjawniſcho ruſke ſympathije wopokaſałe. Ssamy po ſebi je tónle wopyt ſa Ruſku něſchto njeſwucźene a woſebite. Hacź dotal hiſchcże na ruſku ſemju żadyn republikanſki preſident njeje ſtupił. Jene nowiny namjetuja, ſo by ſo jena dróha hłowneho měſta k wopomnjenju a kcźeſcźenja tuteho wopyta franzowſka droha mjenowała, a namjetuja niz bjes njepſchecźelneho wotmyſłenja pſchecźiwo Jendźelſkej, ſo by ſo k temu woſebje „Jendźelſki brjoh“ wubrał. Druſy ſaſo měſchcźanſkemu ſaſtupjerſtwu radża, ſ napſchecźa kaſanſkeje zyrkwje mózny baſſin ſ fontanu naprawicź, kotraž by ſo dyrbjała „Faurowa fontana“ pomjenowacź. Wudebjena dyrbjała fontana bycź ſ poſtawu,

republiku pschedstajazu — se žónskej postawu w frygiskej cžapzy, na lawa žo sepjerazej. Mjes cžesćemi, sa Felixa Faura pschihotowanymi, je adreža, kotruž jemu měschczańske sastupjerstwo pschepoda a sa kotruž je snaty ruski moler Karasin scžěhowazy wobras molowak: W lěwym hornim rózku je w žlónczných pruhach wós žlónczneho Boha Apolla w twarje ruskeje trojki, kotryž Amor, drastu ruskeho pohonca wobleczeny, wodźi. We wosu žo wobjimajzy powabnej žónskej, Rusku a Franzowsku pschedstajazej, žedźitej. Nad nimaj žo se žlónczných pruhow napiš błyschcźi: „Měr“. Pod wosom je na cžěmnej semi sersaka, pok s trawu pscheroscźena a s pawczinu wobleczena kanona widźecź.

Peterburgske wobydlerstwo njesaběra žo nětkole s niczim druhim, dyžli s Faurowym wopytom. Wschelake dźěłarnje, kotrež khorhoje a wudebjenja dźěłaju, žu se skasankami pschewobczežene. Tež se strony knježerstwa chzedža hłowje franzowskeje republiki wschu móžnu kedźbliwosć wopokasacź. Wodźělenje „sa dźěłanje statnych papjerowm“ je sa Faurowy wopyt 10,000 rublow wustajiło; mjes druhim žo tu wopomnjenski papjerjany pjenjes wumělskeje hódnosćze, s Faurowym wobrasom debjeny, shotuje. Tola tež Franzowsojo njepschiňdu s próstnymaj rukomaj. Tak stej žo na pschikład hižo Peterburgskej měschczańskej radže — s pschipišom franzowskeho póžłanza w Peterburgu, hrabja Montabella — dwě kražnej vasy s drohotneho franzowskeho sevreskeho porzlina jako dar Felixa Faura pschepodałej. Kóžda s teju vasow je wyschscha 1 metra a wudebjena s wobrasami, winoschczipanje pschedstajazymi. Tónle dar je sa Peterburg cžim drohotnischi, dokelž stej vasy tak mjenowanej unizy, to je, wonej žo nježmětej w napodobnjenju ženje rosmnožicź.

Němska czesczowanjam, na presidenta franzowskeje republiki cžakazym, bjes sawiscze pschihladuje. Wona je jemu s poknej wutrobu popscheje, dokelž je pscheżwědczena, so rusko-franzowski swjask pschecźiwo Němskej njehrosy, ale so žo jenicžzy pschecźiwo Jendźelskej njepschecźelszy měri. Jendźelska pak je tež najwjetscha njepschecźelniza Němskeje, niz jenož w kolonialnej, ale tež we wikowanskej politizy. Duž Němska pschicžiny nima, žo dla rusko-franzowskeho pschecźelstwa do njeměra dawacź, ale wjele bóle jeho samery podpjeracź. Pschi poždlednjej japansko-chineskej wójnje je Němska hižo s Ruskej a Franzowskej hromadże schła, a kaž žo sda, je žo tole politiske sjenocźenstwo pschi wopycze khežora Wylema w Peterburgu ponowiło. Jendźelska žo hotuje, industriji europiskich statow, wožebje Němskeje, w žwojich kolonijach, w Kanadže, Indiskej a Awstralskej wschón wotběrk prjecź bracź. Pschecźiwo temule wulkemu strachej, europiskej industriji hrožazemu, kotraž njemóže bjes wotběrka samorskich krajow wobstacź, dyrbja žo europiske staty s cžažom woburacź, a k temu je jim pschede wschěm pschesjenosćź trěbna.

— Schtož je italski anarchist Angiolillo, mordać ministra Canovasa del Castillo, pscheds žudom rěcžał, njeje hoke hroženje było. Wón je prajił, so žo bórsy na presidenta Faura nadpad sčini a so žo hischcze na wjele druhich wožobow nadpady pschihotuja. Nadpad na Faura je žo hižo wuwjedł, tola kaž wschě druhe, hižo prjedy pschecźiwo njemu spytane, žo tež tón njeje poradźił. Hdyž bě president žrjedu rano s wosom na poknózne dwórnischcžo wotjěł, so by do Ruskeje pucźował, 10 mjeńschinow po tym, so bě nimo Lafayettejskeje drohi jěł, jena bomba se satraschnym hrimotom rosbuchny, kotraž bě žo do prósdneho drjewjaneho twarjenczka położiła, w kotrymž žo hewak kwětki pschedawaja. S rosbuchnjenjom bě žo wjele woknow rosrasyło, mjes druhim tež schkleńczana firmowa tafla snapschecźneho hosczenza. We wokolnosczi je žo wjele hosdžow a želesnych kuskow namakało, s kotrymiž je bomba napjelnjena była. Woprawdźity dźiw je, so bomba wjazy schkody njeje nacžiniła a so žaneho cžłowjeka njeje wobschkodźiła.

— Franzowske aktivne wójsko nětkole 743,000 wojakow liczi. Pschi wójnskej mobilisaziji móže Franzowska nimale $4^1/_2$ milijona wojakow na wójnu póžłacź. Zadyn kraj w Europje žwoje mozy sa wojerstwo w tajkej měrje njenapina, kaž Franzowska.

— Franzowski Orleanski prynz Hendrich bě lětża po Abežynskej pucźuju wot tam Parižskim nowinam wopišanje žwojeho pucźowanja k wotcźischcźenju žłak. W žwojim wopišanju bě wón tež wo poraženju italskeho wójska pola Aduy powjedajo prajił, so žu žo Italszy wjecžor po bitwje abežynskim žonam sajecź dali. Prynzowe pucźowanske rosprawy žu teho dla w Italskej wulke roshorjenje sbudźiłe, a Turinski hrabja, wuj italskeho krala, prynza Hendricha dla skschiwdźenja italskeho wójska na duell s mjeczom žadasche. W tymle duellu bu prynz Hendrich do delnjeho žiwota kłóty. Ssmjertna ta rana njeje; po měnjenju lěkarjow wona bórsy sažije. Italszy žo troschtuja, so je womasana cžesć italskeho wójska nětko s duellom wucžischcźena. Po slych pukach w Abežynskej jim žamo Franzowsojo tole wjeżele njekaža. Khežor Wylem je Turinskemu hrabi k sbožownje wobstatemu duellej sboże pschał.

Jendźelska. Pschi indisko-afghanskich mjesach je pschecźiwo jendźelskemu knjejstwu tamnische zyle mohamedanske wobydlerstwo postanyło. Sběžk pjecža potajnje afghanski emir (kral) Abdurrhaman spěchuje, kotryž je hacž dotal wot Jendźelcžanow lětnje 3 milijony hriwnow podpjery dostawał. Wón je žo jendźelskeho pschikasowanja nabył a radscho pjenježnu podpjeru puschcźi, hacž so by Jendźelcžanam dale holdował. Jendźelcženjo žu žwoje wójskowe wodźělenja, pschi afghanskich mjesach stejaze, nasad sczahnyli, žo bojo, so móhli je sběžkarjo wobstupicź a sarubacź.

Schpanska. K žmjercźi sažudźeny mordać ministra Canovasa, italski anarchist Angiolillo, poždlednje hodźiny žwojeho žiwjenja w Vergarskim jastwje pschebywa. Wón w klětzy žedźi, kotrejež durje žu stajnje wocžinjene. Dwaj žandarmej sputaneho stóstnika pospochi strażujetaj. Wjele druhich wojerskich strażow je snutska a swonka jastwoweho twarjenja postajenych. Schpanischzy, franzowszy a jendźelszy potajni policistojo žu pschischli, so bychu žebi mordarjowu wožobu wobhladali a jeho fotografije, kotrež maja pschi žebi, s nim pschirunali. W sapišach franzowskeje polizije je Angiolillo s zyła jako „straschny“ anarchist wosnamjenjeny. Hdyž dyrbjesche žo wón s nowa fotografowacź, wón na tym wobsta, so jemu cžistu kravatu, khornać a brylu pschinjeżechu, dokelž běchu žo jemu tele wězy po jeho mordaiskim nadpadże shubiłe. „Chzu, so bychu mje spósnali“, wón praji, „mój wobras njeżmě karrikatura bycź.“ Posdźischo žo wón s najwjetschim sajimanjom prascheshe, kak je wupanyła. Kaž žo sda, je wón hižo se „schaffotowej nasdatosczu“ wobjaty.

— 35,000 schpanischich wojakow w tu khwilu na Kubje khorych leži. Lěkarjow je mało, a mrěcže je wulke. Woženbje syma we wójsku šlě sakhadża, a jemu sadžěwa, pschecźiwo sběžkarjam postupacź. Sběžk, wo kotrymž je žo s Madrida sto krócź pišało, so je na kónzu, je žo s nowa rosschěrił, a sběžkarjo žamo hižo we wokolnosczi hłownego města Havany rubja a pala. W poždlednich bitwiczkach žu Schpanizy wjele ludźi shubili. Tež na druhej schpanischej koloniji, na Filipinskich kupach, je sběžk tamnischich domorodzow pschecźiwo schpanischemu knjejstwu s nowa wožiwił.

So by měra staroscźow sa Schpanisku polna była, žo amerikanske sjenocźene staty s nowa do Kubaskeho sběžka tykaja. Nowopomjenowany amerikanski póžłanz sa Schpanisku, Woodeford, s poručnosczu do Madrida pschińdże, so by schpanischemu knježerstwu wobschérne žamosarjadnistwo sa Kubu wunusował. Woodeford dyrbi namjetowacź, so bychu žo wobstejnosćze mjes Schpanischej a Kubu tak srjadowałe, kajež mjes Jendźelskej a Kanadu wobsteja. To žo po amerikanskim měnjenju hodźi jenož s tym dozpicź, so najprjedy schpanische wójsko Kubu wopuschcźi. Schpanska budże sczežka amerikanskim statam tole žadanje dopjelnicź chzycź. Njedźiwajzy teho je žo president Mac Kinley rosžudźił, na Kubje porjad postajicź, dokelž s tamnischim sběžkom wikowanje sjenocženych statow s Kubu cžežko schkoduje. Jeli so prózowanja póžłanza Woodeforda wuspěcha njesměja, chze Mac Kinley tole praschenje ludowemu sastupjerstwu rosžudźicź dacź. Skónczinje hischcze Kuby dla k wójnje mjes Schpanischej a amerikanskimi sjenocženymi statami dońdże.

Bołharska. Hdyž žo pscheds dźežacź lětami wuj awstriskeho khežora, Koburgski prynz Ferdinand, jako wjerch do Bołharskeje powoła, žo drje Awstriska nadźijesche, so budże Koburgski prynz swólniwy grat awstriskeje politiki. Tak dołho hacž Ruska prynzej Ferdinandej njepschecźelszy napscheczo stejesche, žo tež tón k Awstriskej pschecźelnje pschitulesche. Jeho sadžerženje pak žo hnydom pschemeni, hdyž Ruska žwoj hněw, kotryž bě lěta dołho pschecźiwo njemu dźerżała, puschcźi a jeho sa bołharskeho wjercha pschipósna. Wjerch Ferdinand žo po nječžim wot Awstriskeje wotwlakowasche, hacž wozusbnjenje mjes nim a Awstriskej tak daloko dońdże, so Awstriska žwojeho póžłanza s Bołharskeje wotwoła. Bołharska je spósnała, so potajne wotmyšlenje Awstriskeje na to dże, žo zyłeho Balkana hacž k Grichiskej mozowacź a tež skónczinje Bołharsku schlapnycź. Teho dla wjerch Ferdinand njemóżesche wocžakacź, so mohł na pschecźelne podpjeranje Awstriskeje liczicź, hdy chzył Mazedousku, hischcze pod turkowskim knjejstwom stejazu, s Bołharskej sjednocźicź, a runje tak jemu tež pschi tychle wotpohladach s Ruskeje pomoz njekiwasche, dokelž chze Ruska dla rosschěrjenja žwojeje mozy w Asiskej měr w Europje měcź. Duž žo bołharska politika na to pokasa, pola sultana, kotryž ma hischcze nadknjejstwo w Bołharskej,

pschecźelski swjask pytacź. Wjerch Ferdinand je teho dla psched tydźenjom do Konstantinopla puczowak. Wón je radscho sultanowu ruku koschik, hacź so by ßo hischcźe dlěje psched Awstriskej ponižak. Pod turkowskim sakitom ßo wón nadźija, so je wschemu strachej wukhowany; pschetoź Turkowska ma wulke a dobre wójsko, kotrež móże Bołharska w pschipadźe wójny se 100,000 mużemi poßylnicź. Sultan ßebi sdacźe dawa, kaź so by poknje do sprawnoscźe a ßwěrnoscźe wjercha Ferdinanda wěrik. Jeno so turkowsko-bołharske pschecźelstwo runje tak rucźe na kruchi njepoódźe, kaź něhduschi awstrisko-bołharski swjask! Revoluzije a njeměry w Mazedonskej tola prjedy njepschestanu, hacź ßo tónle kraj s Bołharskej sjenocźi.

Turkowska. Nowe nadpady s dynamitowymi bombami ßu Armenszy ßrjedu w Konstantinoplu skucźili. W knjeżerstwowym twarjenju jedyn Armenski psched jstwu veserałskeho sekretara Zia beja bombu cźißny, kotraź schtyrjoch cźłowjekow mori. S dobom psched serailom w Galacźe a ottomanskim banku jena bomba rosbuchny. Nadpadnik, kotryż w ottomanskim banku bombu cźißny, spyta, ßo do jstwy naměstneho direktora dobycź, tola jeho pschi durjach saßłapachu. Nadpadnik, kotryż psched Galataskim serailom bombu cźißny, bě młody cźłowjek. Bombu cźißnywschi ßo wón do cźěkanja da a do ßwojich pschescźěharjow s revolwra tselesche, hacź jeho jedyn żandarm saja. Hacź dotal Bohu dźakowano dla nowych bombowych nadpadow k pschescźěhanju Armenskich w Konstantinoplu njeje doschło. Schto Armenszy po prawom se ßwojimi nadpadami chzedźa, njeje jaßne. S nimi tola ßwoje połoženje w Turkowskej jenoż pohórscha.

Na straži a djaß.

(Żort.)

(Skónczenje.)

General bě jara wjeßeły, so bě na Kawkasu ruskeho pschekupza nadeschoł, a da ßo s nim do rosmołwjenja.

„Wy wěscźe wotßal njejscźe?“ praji wón.

„Ně, wascha excellenza!“ wurasy Hadrijanow, poskocziwschi a na wojerske waschnje postrowiwschi.

„Kajki je to pschistojny pschekupz“, pomyßli ßebi general.

„Jědu, so bych pschewsał n—sku diwisiju“, pokraczowasche wón. „Hm . . . s czim to wikujecźe na Kawkasu?“

Hadrijanow napi ßo wódki a pocza generalej roskładowacź, so wojakam dodawanja (proviant) wobstaruje a so sa wójsko wschitko dodawa: wojerski ßuknjany płat, petrolej, schkórnje, straźne khěżki, schcźětki, palenz, tobak, rósynki, klucźe, epulety, bubony . . . Hadrijanow budźische hischcźe dale khał, njebudźische-li djaß rosmołwje kónz sczinił.

Tołsta generalowa hladasche na djaßa a bě jemu tajnje pschikhilena. Na to, s njesnateje pschiczíny, słama ßo pod njeju stólczk, na czoż wona sakschikny: „Saklaty Kawkas!“ Blědy Armen khwatasche jej na pomoz a wschitzy sběżachu ßo wokoło njeje; mjes tym wuńdźe Hadrijanow do khódby. Nimo njeho pschilecźa generalowa knjejska.

„Kak wam rěkaja?“ woprascha ßo jeje Hadrijanow, dótknywschi ßo jeje boka s porstom, schtoż po tamnischim waschnju pocześcźowanje wosnamjenja.

„Dascha. K czemu chzecźe to wjedźecź?“

„Hdyż budu pola waß we waschim měscźe, dowolcźe, so k wam pschińdu a ßo wo waß samołwju.“

„Njechacźe mje wojebacź?“

„Czemu chzył waß wojebacź?“

„A kak dha wam rěkaja?“

„Handrij Hadrijanow.“

„Duż dobre; na saßowidźenje. Pschińdźecźe pak wěscźe, hewak wosmu ßebi teho, kotryż prěni pschińdźe. Wjele sboża na pucź . . . Hihihi!“

Ssuny ßo do jstwy, sa generalowu pschihotowaneje; Hadrijanow hladasche sa njeju, podrapa ßo sa wuchom a sabórcza:

„To je holza: je ßłódka; pschirunam-li ju s tamnym, potom wschak woprawdźe . . .“

W tym wokomiku hrabny jeho djaß a wobaj cźěrjeschtaj dale k połnozy.

III.

Kaź kłok leczeschtaj psches połnózny Kawkas, do nózneje czmy pschikryty, a psches hórkate nižiny Małeje Ruskeje, tola djaß leczesche pschezo dale a dale.

„Kak wulki to kraj, tale Ruska! Kelko schkórnjow by człowjek rósdrjek, prjedy hacź by dozpěł wot Kawkasa hacź k Běłemu Morju . . .“

Djaß leczesche pschezo dale a dale. Dźiwajo ßo hladachu hwězdy a měßaz, kak ßo pěschk 15. regimenta zyle měrnje snoschuje nad mrócźelemi. Napoßledku popscheństawasche lět.

Nózna hara ßo roslěhowasche, bě czucź wódka, a Hadrijanow bě pschi durjach korczmy ßwojeje domisny. We wschěch khěżkach bě cźopło a jeno pßy wujachu, wucźuwschi njeczisteho ducha. S woknami a se schpatnje pschisawrjenymi durjemi bě w korczmje ßwětło widźecź.

„Nó, wojacźko, sastup do korczmy; móżno, so tam něschto shonisch; ja mjes tym na tebje doczakam. Ale khwataj, poczńje honacź hižo spěwacź.“

Hadrijanow tam sastupi, postrowi pschitomnych, skasa ßebi schkleńzu palenza a ßydże ßo do kuta. Sa jenym blidom wohlada dweju snateju bohateju burow. Jedyn s njeju bě nan teje Marje, kiż bě jemu ßlubiła, so budźe na njeho cźakacź a so ßo s nikim druhim njewuda. Druhi, se ßußodneje wßy, bě Iwan Akimow, kiż mějesche korczmu s hródżemi pschi drósy. Ani prěni, ani druhi njepósna Hadrijanowa a to na skutkowanje sleho ducha. Wobaj běschtaj ßo wopikoj a jedyn ßo druhemu wukhwalowasche: gmejnski pschedstajeny se ßwojej dostojnoscźu a winowatoscźu a wobßedźeł korczmy se ßwojimi danjazymi dźełami, wobaj, wě ßo, mjelczeschtaj wo ßwojich jebańskich kuskach. Snate njeje, wo czim wscho powjedaschtaj, ale Hadrijanow nětkole s rosmołwjenja, runjeż najpródzy njemóżesche wopschijecź, czeho dla bě jeho djaß runje ßem donjeßł, spósna, so bě jeho Marja wojebała a ßo sbożownje wudała se ßynom Iwana Akimowa.

„To ßu mi rjane wězy“, pomyßli ßebi Hadrijanow, „to bě hódno pucźa! Derje hischcźe, so pschi tym wudawkow měł njejßym . . .“ Se słobami wupluny a wupi schkleńzu na jedyn ras.

Sa druhim blidom ßedźachu tu rostorhani wjeßnjenjo. Najprjódzy skorżachu na njepłódny czaß, na gmejnskeho pschedstajeneho, kotryż ßebi sbytki dawkow żadasche, na knjeżerstwo a na błóto, kotrež bě s njesnateje pschiczíny wokoło wßy nastało, a na ßußodneho ryczerkublerja, kotryż njedowoli, skót psches lěß honicź: „Waßilij Pětrow bě njedawno kruwu psches móst hnał, wona ßo pschełama, wón padźe s njej, a dźiwa doscź, so njeje ßo tepił . . .“ Potom, hdyż běchu ßo hischcźe trochu napojili, pschińdźechu na dobo na druhe rěcźe. Jedyn rjekny, so ßo junu hwězda s prutom pokaże, kotraź budźe blisku wójnu pschipowjedacź. Druhi pschispomni, so je hižo wójna; so je sawczerawschim na póstowej drósy postillijona setkał, a na praschenje, hdźe ßo czěri, je tón wotmołwił: „Na Kawkas, pschetoź tam je wójna, Jendźelczan a Turka staj hižo pok Kawkasa wobßadźiłoj. Nasymu ßo wschitke dawki wotpłacźa se ßynom a s wowßom.“

Hadrijanow njemóżesche to pschenjechacź a wopraścha ßo:

„Kotru połojzu to, bratsja, prawu abo lěwu?“

„Knjeżerstwo to wě, ale telko je wěste, so je połojza Kawkasa wobßadźena.“

„Praju czi hischcźe junu, ty hłupako, so bjes rosoma rěczisch a so tam ani Turki, ani Jendźelczana njeje, ani někajkeho holeho djaßa, ale so tam njepschewinita ruska móz knježi.“

„Kak to wěsch?“

„Pschińdu runje wot tam, snaju Kawkas nadrobnje.“

Wjeßnjenjo pohladachu na ßo a jedyn s nich rjekny:

„Każ widżu, pachole, njepschińdźesch s pucźowanja; bratsja, sda ßo mi, so je mi tónle loni naléto hródże sapalił.“

„A ja ßebi myßlu“, wotmołwi druhi, „so je to konjazy paduch.“

Tsecźi rjekny, „so je to wěscźe někajki słóstnik.“

„So by waß djaß wsał, wopikzy!“ sawoła Handrij Hadrijanow.

Njeczisty duch wunjeße jeho we wokomiku na drohu a wopili burikojo dachu ßo do pschedstajeneho a Iwana Akimowa.

„Nó, wojeczko“, rjekny djaß, „nětkole ßy nashonił, schtoż bě trěbne. Budźe bórsy ranje; dyrbimoj ßo wróczicź, ty na strażu, ja do hele.“

K ranju pocza hižo ßwitacź; jutrniczka ßo hižo wyßoko snoschowasche. Handrij Hadrijanow pschikasa djaßej: „Podaj ßo do korczmy s wupschahom!“

Tu běchu hižo wschitzy na nohomaj dla gubernatoroweho pschikhada; jeno domjazy ßyn hischcźe spasche; Hadrijanow saléße s woknom do jeho komory a rjeknywschi: „Ty shniły dusche, so bychu cźe tola won cźißli“, wsa s terom namoczenu schcźětku a pomasa jemu zyke wobliczo.

Na to dobĕža djaß do cźmoweje komory, hdźež Marja nĕschto ſa domjaznoſcź pytaſche, a wuſtróża ju tak jara, ſo nabojana k mužej cźĕkaſche. Wuhladawſchi pak muża, ſawoła hiſchcźe wótſiſcho: „Cźorny, cźorny!“ Na to ſbĕžachu ßo wſchitzy domjazy a ſe ſtróżenjom ſproſtnychu wſchitzy kaž drjewo.

Hadrijanow, ſpokojom ſe ßwojim ſkutkom, praji djaßej:

„Nĕtkole pſchemjeń mje na praweho generala!“

To ßo hnydom ſta, a Hadrijan bu general. Hdyž ßo general pokaſa, wuſtróżachu ßo wſchitzy. Tón hnydom wſchĕch ſaſtojnikow mĕſtna ſwoła, a dawſchi ſ korcźmy pſchiwjeſcź pſchedſtajeneho a Iwana Akimowa, rjekny ſ krutym hłoßom:

„Ja tebje ſnaju, Iwanje Akimowje. Ty mjelcźo palenz pſchedawaſch, wurubjujeſch pucźowazych burow a dawaſch konjom ſhnite ßyno! Cźeho dla to ſamjelcźiſch? Hnydom namĕŕcźe jemu ſto ſ kijom, ſawrjejcźe jemu na lĕto khlamy a dajcźe wojakow ßem. Droha ma bycź porjedźena na khóſty pſchedſtajeneho, njedopłacźenja maja ßo ſpuſchcźicź a Handrijej Hadrijanowej pſchi 15. połku ma ßo ſto ßlĕbornych rublow póßłacź ...“

Tu bu jeho rĕcź pſchetorhnjena a pſchi druhim ſaſpĕwanju honacźa poſnjeße ßo Hadrijanow do powĕtra.

„Ty ßy ßo ſapoſdźił, wojako“, rjekny djaß, „jeno ſo bychmoj hiſchcźe k wumĕnjenju ſtraże dolecźałoj ...“

Nowa ſtraż bĕ woprawdźe hižo ſady różka, hdyž ßo pſchepocźeny djaß póbla ſtražoweje khĕżki ſpuſchcźi. Hižo bĕchu rańſche ſerja. Djaß rjekny: „Puſchcź mje hnydom! Hewak bĕda tebi a mi!“

„Nĕ, docźakaj! Chzeſch dha ßebi płaſchcź ſdźerżecź! Daj ßem krajne kubło!“ Lĕdma bĕ Hadrijanow ſ djaßa płaſchcź ſtorhnył, ſaſpĕwa honacź tſecźi ras, djaß ßo ſhubi kaž proch .!. Straż bu wumĕnjena.

Kónz tejele ſtawiſny bĕ hiſchcźe dźiwniſchi. Sa wukhowanje ſtatneho kubła bu Handrij Hadrijan na ſerżanta powyſcheny; nabu cźeſcźe. Pocźachu jeho ſ aktami k komandantej diwiſije ßłacź, k temu, kotrehoż bĕ w horach ſetkał. Tam ſeſna ßo ſ Daſchu, kiž w nim wulku podobnoſcź ſ pſchekupzom ſpóſna, kiž bĕ jej żeńtwu ßlubił; Hadrijanow chzyſche druhdy prajicź, ſo je wón ßam tón pſchekupz, ale ſdźerża ßo a jeno ßo na nju poßmja. Skónczńje doſta Hadrijanow ſto rublow póßłane. Sbytk je ſpißacźelej njeſnaty.

Sa naſch ßerbſki dom

bĕ ßo dotal nahromadźiło: 41,174 hr. 10 np.

Dale je ſa njón darił:

knjes dr. Muka w Freibergu . . . . . 1 = — =

Hromadźe: 41,175 hr. 10 np.

S dźakom kwituje

J. Bartko,
ſarjadnik Macźicznehо doma.

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** (Woheń.) Skoro na dobo ßu ßo ſchtwórtk wjecźor po 9 hodźinach tſi fajmy na polach ſ wjecźora Budyſchina wotpaliłe. Prĕnja, ſ kotrejež woheń wuńdźe, na Hrodźiſchku na polu kublerja Gräfy njedaloko Fuchſez jĕſdnokokoweje fabriki ſtejeſche. Wona póſtownikej Dejzy ßkuſcheſche a 70 kop rożki wopſchijeſche. Dwĕ druhej fajmje, kublerjej Gräfje ßkuſchazej, kotrejż bliſko ßo palazej ſtejeſchtej, ßo wohnjej wobróſchtej, dokelż pſchihodny wĕtſik na napſchecźnu ſtronu dujeſche. Mjes tym ſo ludźo wohnjej pſchihladowachu, na dobo woheń ſ dweju fajmow, njedaloko pólneho hrodźika poſtajenej, wudyri. Wobej ratarjej Rjenczej ßkuſcheſchtej; w jenej ßo 95 kop rożki, w druhej 58 kop pſcheńzy namakaſche. Mjes tym ſo je Rjencź ßwojej fajmje ſawĕſcźił, je ßo Dejka teho woſtajił. Jeneho tapezĕrarja M., kotrehoż ßu wóndano hakle ſ jaſtwa puſchcźili, ßu ſajeli, dokelż na njeho tukaja, ſo je wſchĕ tſi fajmy ſe ſamyßłom ſapalił.

S **Budyſchina.** Tudomny pĕſchkowſki regiment cźißko 103, kotryż je pjatk rano pſched diwiſiſkim a brigadnym komandĕrom pſchedſtajenje mĕł, je dźenża Budyſchin wopuſcźił, ſo by ßo najprjódzy pſchi brigadnym ſwucźowanju pola Zeithaina a poſdźiſcho pſchi manevrach w Vogtlandźe wobdźĕlił. 23. ſeptembra ßo regiment do Budyſchina wrócźi.

— Wulke pſchekwapjenje je w Budyſchinje njejabke puſchcźenje hudźbneho dirigenta 103. pĕſchkowſkeho regimenta, knjeſa Gietzelta, ſbudźiło. Pońdźelu rano je ßo jemu woſjewiło, ſo ma ſa tſi dny ßwoju ßkužbu ſłożicź. Kajkich pſchicźinow dla dyrbi knjes Gietzelt, pod kotrehoż wjedniſtwom je hudźba Budyſkeje wojeŕſkeje kapały wyßoku dokonjanoſcź a wuſtojnoſcź dozpiła, po 36 lĕtnym ßkužbnym cźaßu woteńcź, njeje ſnate. Praji ßo, ſo wón cźĕlnym napinanjam a żadanjam wojeŕſkich marſchow wjazy ſroſcźeny njeje. Sa Gietzeltoweho naßlĕdnika ßu knjeſa Lauterbacha wot Lipſcźanſkeho 106. pĕſchkowſkeho regimenta pomjenowali.

— Schkoda, ſ wulkej wodu w Budyſkim hamtſkim hejtmanſtwje nacźinjena, ßo na pólnych płodach ſ najmjeńſcha na 302,000 hriwnow, na twarjenjach ſ najmjeńſcha na 125,000 hriwnow, a na pucźach a moſtach na 67,000 hriwnow, po tajkim wſcho hromadźe na 494,000 hriwnow wobliczi.

— Pcźołarjam budźe ſajimawo ſhonicź, ſo maja pcźołarjo po nowym nĕmſkim ſtacźańſkim (byrgarſkim) ſakonju prawo pſchi kojenju ßwojich rojow po zuſnych leżomnoſcźach, ßebi dowolnoſcź k temu njewuproßywſchi, khodźicź. Nacźinjenu ſchkodu na trawje, ſahrodnych a pólnych płodach dyrbja wſchak woni ſarunacź. Dalſche paragrafy jednaja wo kojenju rojow na zuſnych pcźołnizach, wo dopokaſanju wobßchedźeńſkeho prawa rojow atd.

— **(Wuhlady na pſchichodne wjedro.)** Pražſki wjedroſpytnik Zenger ſa druhu połojzu auguſta cźeßke njewjedra ſa rańſchu Franzowſku, połodniſchu Nĕmſku a Awſtriſku wĕſchcźi. Po Falbu mamy drje wot 22 hacź 26. augnſta teho runja njewjedra wocźakacź, tola te pjecźa mało deſchcźa pſchinjeßu. Wot 28. auguſta, kotryż je kritiſki dźeń 1. rjadownje, pocźinaju ßylniſche deſchcźe padacź. Sa prĕnju połojzu ſeptembra Falb bóle ßuche, ſa druhu połojzu bóle mokre wjedro wĕſchcźi. Nawopak budźe w oktobrje. W tymle mĕßazu w prĕnjej połojzy ßylnje deſchcźuje, mjes tym ſo w druhej połojzy bóle ßuche wjedro knježi.

Se **Sarĕcźa.** Tudomny cźeßliſki miſchtr Scholta je ſańdźenu ßrjedu pſchi ßwojim dźĕle do njeſboża pſchiſchoł. Wón je ßo ſe ßekeru tak ſtraſchnje do nohi rubnył, ſo ßu jeho dyrbjeli ſ woſom domoj dowjeſcź.

S **Njeßwacźidła.** Pſchi twarjenju ſkhoda w tudomnym knjeżim hrodźe budźiſche ßo pſchi ßamym wulke njeſboże ſtacź móhło. Dźĕłacźeŕ Bieſel ſe ſkhodoweho wobłuka dele padże, a hnydom ſa nim ßo tſi ſkhodźenki dele walichu. Bieſel je ßebi noſy wobſchkodźił, tak ſo je dyrbjał lĕkarſku pomoż pytacź.

S **Luſka** pola Pomorz. Snaty powĕtronjeŕ Feller ſ Chemnitzy je ßo ſańdźenu njedźelu w Lubiju ſ powĕtronjom do powĕtra puſchcźił. Po ¾ hodźinſkej jĕßbje knjes Feller pola Luſka k ſemi dele pſchijĕdże. Najenk tudomneho knjeżeho dwora, knjes Schmuhl, Fellera nanajpſchecźelniſcho hoſpodowaſche a jeho potom ſ jeho powĕtronjom do Lubija dowjeſe.

Se **Stróże** pola Hucźiny. Tudomny zyrkwinſki wucźeŕ, knjes Wicźas, je ſańdźenu njedźelu w Budyſkej hojeŕni, hdźež bĕ ßebi żołdk operĕrowacź dał, na płuzowu khoroſcź wumrjeł.

S **Wulkich Sdźar.** Naſch wjeleczeſcźeny knjes faraŕ Bergan ßo pſchichodne lĕto 1. januara na wotpocźink poda. Dołheje khorowatoſcźe dla, kotraż je jemu wot póſtniz ßem ſadźĕwała, prĕdowacź, je ßo wón roßßudźił, wot ßwojeho ſaſtojnſtwa wotſtupicź. Lĕtßa ßo 45 lĕt dokonja, ſo je wón duſchowpaſtyŕſtwo w naſchej woßadźe naſtupił, w kotrejż je ſ wulkim żohnowanjom tute dołhe lĕta ſkutkował a ßebi luboſcź a cźeſcźowanje wſchitkich woßadnych dobył.

Se **Skeho Komorowa.** W tudomnej jamje „Ilſe“ ßu dźĕłacźerjo gratmiſchtra Krona ſaraſyli.

Se **Żitawy.** Kral Albert je ßebi pjatk tydźenja ſchkodu, ſ wulkej wodu w Żitawſkich ſtronach nacźinjenu, wobhladał. Krala generalny major Hingſt, tajny radźicźeł Bodel a jedyn cźĕłuy lĕkaŕ pſchewodźachu. Po krótkim pſchebytku w Żitawje kral do Hirſchberga wotjĕdże. Wot tam ßo wón do Oſtritz poda. Kral tam pĕſchi po Nyßnjej dróſy do młynſkeje haßy dźĕſche, hdźež bĕchu twarjenja woßebje cźĕżko ſ wulkej wodu cźerpiłe. Na to ßo wón ſ woſom do klóſchtra Marjineho Dołka dowjeſe. Wot tam ßo kral pſches Żitawu do Draždźan wrócźi.

S **Draždźan** pißaja: Prynz Max, kotryż w Londonje jako kapłan mjes nĕmſkimi katholikami duchowne ſaſtojnſtwo ſaſtawa, ßo w bliżſchim cźaßu do Sakſkeje wrócźi a krótki cźaß w ſtarſchiſkim domje ſawoſtanje. Potom ßo wón do Eichſtätta dla dalſchich theologiſkich ſtudijow a dla dozpicźa theologiſkeho doktorata poda. Wón ma myßle potom w Eichſtättſkej diözeſy woſtacź a ßo niz wjazy do Londona wrócźicź. Prynz ßebi pjecźa pſcheje, do jeneho duchowneho rjada ſaſtupicź, a ßebi wón pjecźa hiżo dołho w tymle naſtupanju na kapuzinſki rjad myßli; ſ wjazy ſtron pak ßu ßo temule wotpohladej ſadźĕwki napſchecźo ſtajałe.

S **Pšowjow.** Nasch dotalny wučeŕ knjes Khěžor je žo 5. augusta do Bukez pscheßydlił, hdźež bě žo na tamnische 4. wučeŕske městno samolwił. Dokelž w Sakskej w tu khwilu nihdźe žanych žerbskich wučerjow sbytknych njeje, budźe jara cžežko, žerbskeho wučerja sa naschu schulu namakacź, khiba so by jedyn wučeŕ w Pruskej wo nasche schulske městno rodźił.

S **Mikowa.** Pjatk tydźenja popołdnju je na tudomnym dwórnischczu dźěłacźeŕ Ernst Funka s Noweje Wšy do njesboža pschischoł. Jemu jedyn želesniski wós, na kotrymž 13 želesniskich schěnow leżesche, nohu pschejědże, kotrejž porsty žo pschi tym wschě rossmjecźechu.

S **Lubuscha.** Nakhwilnje žu do tudomneje schule wučeŕskeho kandidata Franka sa wučerja postajili.

Wußudźenja.

Lawniski žud. Cželadnikej Hermannej Bukanej, w tu khwilu w Budyschinje pschebywazemu, bě Budyske hamtske hejtmanstwo arrest na tsi dny napołożiło, dokelž bě wón bjes sakońskeje pschicžiny žłužbu pola kublerja Malki w Kortnizy žamomóžnje wopuschcził. Bukan, kotremuž bě tole khostanje pscheßelene, žwoju wěz lawniskemu žudej rossudźicź da. To drje jeho njewinowateho njewusna, tola dźiwajo na jeho dotalnu njenaßwarnosćź, jeho arrestowe khostanje sběhny a jemu jenož 5 hriwnow pjenjeżneje pokuty pschißudźi.

Khorla Herzig starschi w Lusy, wot žiwnoscźerja Schmiedela w tej žamej wšy dla skschiwdźenja wobskorżeny, ma žudniske khosty a 5 hriwnow pjenjeżneho khostanja sapłacźicź.

Přilopk.

* Draždźanske ptacže tšělenje (Vogelwiese), kotrež bě žo wulkeje wody dla wo tydźeń wotstorczilo, je žo sańdźenu njedźelu wječor w 6 hodźinach se žałostnym njesbožom na Łóbju s napschecźa ptacźeje łuki skónczilo. Hdyž mała schrubata parna łódź „Undina", kotraž chzyshe s nowodraždźanskeje strony se 40 woßobami k ptacźej łuzy wotjěcź, runje žwoj prědni kónz k tamnemu brjohej wobrocźi, do jejneho boka mała schrubata parna łódź „Pillnitz", kotraž s ptacźeje łuki pschijědże, załoži. Dokelž žo s dobom se storkom parny ventil na „Undinje" wotewri, bojachu žo paßażěrojo, so žo kotoł puknje a žo žmjercź wustróżawschi žo na druhu stronu cžischcźachu, so bychu wustupazej parje wucźekli. S tym žo mała łódź powrócźi, a wschitzy paßażěrojo do wody padźechu, kotraž je tam jara hłuboka a torhaza. Jedyn pschitomny poliziśt a někotsi grenaděrojo žo hnydom rasnje pschi wukhowanskim dźěle wobdźělichu. Kelko woßoobw je pschi žałostnym njesbožu žiwjenje shubiło, njeje hischcże snate. Hacž dotal žu se žołmow 8 cžełow wucźahnyli a to 41 lětnu Glöcknerez, schulskeho hólza Scholtu, 68 lětnu płokarniczu Mildnerez a jejnu 15 lětnu dźowku Mildnerez, lakěrarja Fryczu a tsi dźěcźi schewza Rosenlöchera. — Wo njesbožu spißacźel Dittrich, kotryž žo žobu na „Undinje" namakasche a žo s njeje do Łóbja cźißny, scźěhowaze pische: „Hdyž chzyshe łódź runje wotjěcź, žo do njeje storczi, s wotkal, njemóžach spósnacź, a hnydom na to žo s kotła horza para na ludźi, s napschecźa stejazych mužow, žónske, dźěcźi, wojakow, walesche. Sso wustróżawschi žo wschitzy na druhi łódźiny bok tłóczachu, kotryž žo teho dla podnuri, a zyła łódź žo swrócźi. Žałostne tschiki žo s wody tschiczachu, ludźo, do wody padnywschi, žo jedyn sa druhim łojachu a žo mjes žobu běžachu a w žmjertnym strasche wo pomoz schkrěczachu. To žo wscho sa někotre sekundy sta. Cźi, kotsiž žo w poboczných kajutach namakachu, žo wě, do najwjetscheho stracha pschińdźechu. Lěpje běsche sa tych, kotsiž běchu na łódźinej łubi stali a do wody panyli. Ja žam na stronje, nowym Draždźanam pschiwobrocźenej, stejach; pódla mje bě młoda holza. Hdyž žo łódź powrócźi, žo wschitzy ludźo, na łubi stejazy, psches mje do wody walichu, tola samoch płuwajzy na swjeŕch wody pschińcź. Też žwoju žužodźinu swjeŕcha wody wohladach; najprjedy ju jejna naduta drasta njeßesche, posdźischo holzu do cžołma sczežechu a ju k brjohej dowjesechu. Koło wokoło mje we wodźe mjeŕwjeńzu žo bědźazych cžłowjekow widźach se žmjercźbłědym wobliczom, se žmjertnym strachom žo sczahowazym. Tu žo jena žona ramjenja jeneho grenaděra twjerdźe dźeržesche, tam žo młody cžłowjek podnuri a wjazy na swjeŕch njepschińdźe. To bě žałostne! Mje žameho žylnischi mužojo schtyri abo pjecź krócź pod wodu storczichu, tola žo pschezo saßo na swjeŕch dobuch, a w poßlednim wokomiku žo mi poradźi, rjeczas pschi boczjnej sczénje powrócźeneje łódźe pschimnycź, kotryž też wjazy njepuschczichu. Tak dołhi cžaž w měschenźy wo žiwjenje žo bědźazych cžłowjekow wißach a napoßled widźach, hdyž mje hižo mozy wopuschczichu, kak žo někotsi grenaděrojo na łódźinu łubjowu kromu, s wody won stejazu, wukhowachu. Jedyn s nich s krwawym wobliczom bjes mězy a teßaka wschón wustawschi skhileny žedźesche. Běch pscheßłaby, so bych też horje saléšł, a teho dla wojakej pschiwołach, so by mi tola ruku posficźił a mje horje sczahnył. Wón to cžinjesche, tola mi pschi tym kulu s léweho ramjenja wuwiny. Tak žo se žołmow wumoch wschón womasany a žmjercź wustawschi. Pschi tamnischim pschibrjóžnym wobkoženju spytach wodychnycź a žo shrabacź; pschetož běch wschón bjes mozow, hacž runje žo, schtož je spodźiwne, pschi žałostnym njesbožu niz najmjenje njeběch bojał a strachował. Schtož pak mojej wocźi nětko saßo na łuzy pschi brjosy wohladaschtej, mje s nowa nanajhłubscho jimasche. Tu jedyn muž s blědym wobliczom wot jeneho k druhemu běhasche, bjes pscheßtacźa wołajo: „Moje dźěcźi, moje dźěcźi!" Tam jena žona w mokrej drascże a s rospuschczenymi włožami ruzy łamajo žałoscźo sa žwojej dźowku wołasche. Na druhich městnach wukhowane žónske s womoru wobjate na semi leżachu, a bórsy też tepjenych na brjoh pschinjeßechu. Poßledníschi žo s wjetscheho dźěła do bliskeje diakonißownje donjeßechu, hdźež lěkarjo jich woživicź pytachu, tola wschě pospyty bjes wuspěcha wostachu, łaž mi lěkaŕ praji, k kotremuž běchn mje bolosćże mojeje ruki pschihnałe a kotryž je mi wuwinjenu ruku saßo sawinył. Schtó je wina na žadławym njesbožu, to rossudźicź a rospominacź tu nochzu, tola podawk wječor 15. augusta k najžałostnischim a najsrudnischim žłuscha, kotrež žym w žwojim žiwjenju nawjedźił."

* (Morđarski nadpad a žamomorđarstwo.) W Pfotenhauerskej drósy w Draždźanach pońdźelu wječor jedyn muž jenu žónsku, s kotrejž je žo pjecża wodźił, skónzowacź spyta. Wón do njeje tšěli a ju pschi wutrobje srani. Jenu žłužobnu holzu, kotraž pschiběża, nadpadnik teho runja srani. Potom wón revolver na žebje nawróczi a žo do boka tšěli. Poliziśtojo njekraßnika sajachu.

* W Pirnje je 622 wobydlerjow žwoju schkodu, pschi wulkej wodże poczerpjenu, wscho hromadże na 340,000 hriwnow wobliczilo.

* (Sadźěwane wěrowanje.) W prusko-schlesynskej wšy pola Kuchelna dyrbjesche žo tele dny wěrowanje měcź, k kotremuž bě w postajenej hodźinje wscho pschihotowane, jenož nakoženja pobrachowasche, a podarmo na njeho cžakachu. Slě pschekwapjenym hoscźam žo skónczinje jako sadźěwk sdźěli, so nawoženja pschi wschej prózy žaneho wosa dostał njeje, so mohł žo k wěrowanju podacź. Posdźischo pak shonichu něschto zyle druhe. W Kuchelnje bě mjenujzy k nawoženi, hdyž žo k wěrowanju wotjěcź hotowasche, někajka žónska pschistupiła a jemu prajiła abo pscheradźiła, so tam, hdźež dyrbi žo wěrowanje stacź, muž s revolverom na njeho łaka, najskerje wot njewjesty wotpokasany brjeŕ.

* (Pschi hrajkanju žmjertnje do schkody pschischoł.) W Pfalzgrafenweileru někotrym dźěcźom, w bróżni hrajkazym, myßl pschipadże, žo po rjadu s powjasom horje cźahacź. Hdyž bě žo prěni horje sczehnjeny 6 lětny hólz někotre metry wysche semje sběhnył, wón polny bojosćże žwojich towaŕschow proschesche, so bychu jeho saßo dele puschczili. S njerosumom pak tucźi hnydom powjas puschczichu, tak so hólczk tak njesbožownje na huno padże, so sa někotre hodźiny na žwoje wobschkodźenje wumrje.

* (Na honťwje satšěleny.) W Rittershausenje pola Dillenburga rataŕ Lampke hajnika Hiebku sakěli. Lampke bě Hiebku sa swěrinskeho paducha měł.

* (Paduchstwo w spanskim kupeju.) W spanskim wosu spěschneho cžaha, kotryž 13. augusta s Wina do Karlowych Warow jědźesche, je žo w nozy njehańbicźiwe paduchstwo skucźilo. Pucźowarjo běchu žo we wosu spacź lehnyli a běchu bórsy wußli. Mjes Pardubizami a Kolinom jedyn pucźowaŕ wozucźiwschi žo njemało stróži, pytnywschi so bě žo jeho listownja, w kotrejž bě něhdże 1000 hriwnow skhowanych měł, shubiła. Wón tych druhich pucźowarjow sawoła, a hdyž běchu cźi shonili, schtož bě žo jemu stało, žo też woni, žwoju drastu pschepytajzy, dohladachu, so bě jim něchtó wo žnje pjenjesy a drohotne debjenki kranył. Jenemu pucźowarjej běchu sloty cžaßnik rubili, druhemu sloty pjerschczeń s porsta, tsecźemu listownju se 400 schěßnakami, schtwórtemu sloty cžaßnik a pjerschczeń s brillantami. Sawołachu konduktěra a jemu podawk k wjedźenju dachu. Konduktěr wotmolwi, so je w Pardubizach jedyn se žobupucźowarjow wustupił, a so drje je tutón cžłowjek tón paduch. Hdyž bě cžah do Prahi pschijeł, žo wěz poliziji wosjewi. Wobkranjeni w spanskim wosu měnja, so je žo paduchstwo jenož teho dla schlachcźiło, dokelž je jich paduch s khloroformu pohłuschił.

* Pšche wopalenje žo wschě mózne žrědki poručeja. Jedyn s najjednorischich, kotryž žo s wjetscha w kóždym hospodarstwje namaka, je muka. Schtóž žo wopali, dyrbi wopalene džěle hnydom tolsto s muku požypacź a muku dleschi cžaž na nich leżo wostajicź, abo je s muku wobalicź, potom bolosćź bórsy popuschcźi, a pucherjow žanych njenastanje.

* Pšche pcžołaze kaknjenje je žo jako najlěpschi žrědk žylny kamperowy spirituž wupruhowak. Podótkanje s womaczenym górkom hižo dožaha; kamporowy spirituž pomha też pšche kuntworaze kaknjenje.

* (Dwójne mordarstwo.) W Crimmitschawje njedźelu rano s tak mjenowaneje Helbigez kowarnje wótsje po pomoz wołacź žłyschachu. Mužstwam wohnjowej wobory, kotrež durje wupacźichu, žo žadkawy napohlad posficźi. W ložu 20lětuu džowku a na semi mandźelsku młynka Müllera skónzowanej namakachu. Jenicźki žyn a bratr skónzowaneju, 21lětny khłopz, bě jej sakakał a sadajił. Mordarja, kotryž bě, hdyž žo wohnjowi wobornizy bliżachu, s woknom won twóchnył, bórsy popadźechu a jeho wuwjasaneho na polizajstwo dowjedźechu, hdźež žo dwójneho mordarstwa bjese wscheho prěcźa wusna. Mordar je lohkomyžlny lěnik, kotryž je hižo 3½ lětne jastwowe khostanje wotpokucźił.

* (Sažypnjenje jeneje zyrkwje.) S Fiumy pišaja: W khorwatiskej wžy Slobinje žo pjatk žałožne njesboże sta. Boże njewjedro w cžažu schulskeje Božeje mschě do zyrkwje dyri, pschi cžimž žo jena wožoba saraty a žo schyri wožoby cźežko franichu. Zyrkwinu wěžu błysk rosschcźěpi; žo sakabławschi žo wěža na zyrkwinu tšěchu cźišny, s cžimž žo zyrkej s wjetscheho džěla wupuschcźi. Schulske džěcźi, kotrež žo w zyrkwi namakachu, wulka hrosa wobja. Wschitzy žo k durjam cźischcźachu a žo s zyrkwje wudobuchu, prjedy hacž žo wěža saždypny.

* (Wopor kowrótneje wjety.) S Magdeburga pišaja: Njerosumnu wjetu je džěłacźeŕ B. se žwojim žiwjenjom sapłacźił. Wón žo na to swjasa, sa jenu hodźinu 40 srěskow piwa wupicź. Po 31. schkleńzy wjetowak bjes wědomosćze se stoła padże; jeho dyrbjachu do nowoměschczańskeje hojerńje donjesć, hdźež hewak strózby a spróznowy muž s Božej ruczku sajaty wumrje.

* (Darmotneho wjeżela njeluby kónz.) Wiesbadenski nutskamak Spriesterbach bě po wschelkich druhich paduchstwach skónczńnje we Wiesbadenach 9000 hr. kranył a potom do Mainza pschijěł a žo tam w makym hosczenzu saždykił, hdźež žo sa bankijeja s Emsa wudawasche. Do teho hosczenza pschińdże też jedyn polizista. Tón žo s jara pschecźelnym zusym knjesom rucze tak spschecźeli, so žo wot njeho k dobremu wobjedej s winom pschepročźicź da. Haj, tón darniwy bankijej bě tak dobry saczischcź na polizajskeho sastojnika sczinił, so jeho tón do žwojeje žwójby pscheproży a jemu na to žwoju dorosczenu džowku do konzerta žobu da. Prjedy běchu wotrěcźeli, so dyrbi wjecźor zyła žwójba s tym nowym lubym pschecźelom něhdże hromadże pschebycź. Ale s teho nicžo njebu; pschetož mjes tym běchu drusy polizistojo, kiž mějachu lěpschu cžuchawu, wucžuschlili, so je tón dobry, luby pschecźel tamneho w nowinach pytany wucźinjeny paduch a běchu jeho sesamkaneho wotwjedli. Pschecźiwo pschedowěrnemu polizistej je disziplinarne pschepytanje sawjedźene.

* (Muž do kupjel, žona do Ameriki.) Jedyn Gleiwitzski hosczenzak žo k wuporjedźenju žwojeje strowosćze do Reinerzskich kupjel poda. Tam žo jemu jara derje lubjesche. Jeho žonje pak žo mjes tym jedyn żelesniski sastojnik hischcże lěpje lubjesche. Tón žebi na někotre njedźele prósdniny wsa. Tamneho mandźelska pak wschitke samóženje, kiž žo wotwjesć hodźesche, hromadu sebra a rjekny k žłużobnym: „Pucźuju k žwojemu mužej, so bych jeho wothladała.“ W Reinerzu pak ju muž wohladak njeje, ale s tym żelesniskim mužom je žo w Hamburgu setkała. S krótka: żelesnizak je s korczmarku do Ameriki wotjěł, žwoju žonu s dwěmaj makymaj džěsczomaj doma wostajiwschi. S telegrafom s kupjel sawołany mandźelski nimo žwojeje „lěpscheje połowzy“ nětko hischcże 6000 žobuwsatych hriwnow wobžaruje.

* Zyganski pohrjeb je žo w Werderje w H. wóndano wotměł. Wokołocźahazemu zyganskemu paśmje bě maky hólczeź wumrjeł, kotrehož cźełko w rjanym żarowanskim wosu k rowu wjesechu. W prědku w wosu zyganki w žwojej pišanej drascze žedźachu, sady zygaujo na konjach cźělny wós pschewodźachu. Cźełko na pohrjebnischczu cźische pohrjebachu. Po pohrjebje pak žo wschitzy pschewodźerjo na wulku hosczinu shromadźichu, pschi kotrejž něhdże 100 bleschow wina wupichu.

* (Ssudnisti cźasak jako pinczńik.) Barlinske nowiny powjedaja: W jenej Posnańskej němskej korczmje tele dny něschto hosczi žedźesche a nimo teho tam też jene towarstwo žwoje požedźenje wotměwasche. Na dobo sastupi žudniski cźasak a sawoła: „Silenzium!“ to rěka: „Budźcże směrom!“ A wschitko wocźichny. S wótrym hłožom nětk cźasak wschěm hosczam sakasa, so žadyn žwoju worcźisnu korczmarjej ani žanemu pinczńikej sapłacźicź njeżmě, dokelž dyrbi žo kóžda płacźisna jemu wotedacź. Cźasak nětk blido wot blida khodźesche a pjenjesy sběrasche. Sso wě, so to njeje bjes wschelkich žměschkow a tryskow woteschło. Jenož pinczńizy hubu tschiwjachu, dokelž nimale wschě pschepitki shubichu. Hdyž bě cźasak wscho sesběrał, prajesche: „Budźcże tu božemje!“ a džěsche žwój pucź.

* (Salubowana 60lětna žónska.) W Žižkowje pola Prahi je 60lětna wudowa, Drylowa rěkaza, wěsteho Josefa Kapku, 23lětneho młodeho cźłowjeka, hdyž wón na kanapeju leżo spasche, s horzym vitriolom polała a žo na to w pódlanskej jstwě sakóła. Stare drjechmo bě žo do młodeho mużskeho salubowało; duž chzyschе jeho swěrowanje s rjanej, młodej, trochu samożitej holzu, kiž dyrbjesche žo tón tydźeń stacź, sadźěwacź. Drylowa bě hnydom morwa. Kapku žu jara cźežko franjeneho do hojerńje dali. Stara skucźerka je prjedy sle wuwołanu khosejownju wobžedźała.

* Wuheŕske hłowne město ma saždo jenu podawisnu, kotraž wulke džiwanje wubudźuje a k wschelakim rěcźam składnosćź podawa. Tón ras jedna žo wo sawdacze s jědom, kotrež je tam jena mazocha pjecża skucźika, so by mohła herbstwo žwojich pschirodźenych džěcźi dleje wužiwacź. Nan tych džěcźi je 160,000 hacž 180,000 schěžnakow samożenja sawostajił, kotrež je žwojim džewjecź džěcźom s prěnjeho mandźelstwa wotkasał. Dokelž bě jeho druhe mandźelstwo bjes džěcźi wostało, wucźini wón, so dyrbi jeho druha mandźelska dokhody s teho samożenja hacž do połnolětnosćze jeho džěcźi wužiwacź. Tak rucże pak, hacž jene džěcźo do połnolětnosćze stupi, dyrbi jemu jeho namrěty džěl wupłacźicź. Lětża stupischtej nětko dwě jeho sawostajenej džowzy do połnolětnosćze. Jena s njeju bě njewjesta, jeje kwaž dyrbjesche žo hischcże w tym měžazu žwjecźicź. Duž žo sta, so tej dwě džowzy w měžazu juliju nahle skhorischtej a wumrjeschtej. Jena wumrje 22. julija, dwaj dnjej posdźischo jeje žotra; tsecże džěcźo, kiž žo połnolětnosćzi bliži, žo se žmjercźu bèdźi. Sso žamo wě, so žebi ludźo w domje, hdyž druha džowka wumrje, wschelako myślicź poczachu a na wschelake hódachu. Pschi pohrjebje prènjeje, teje njewjesty, jeje nawożenja mazosche do wocžow wumjetowasche, so je jeho njewjesćze s jědom sawdała, so by jeje samożenje na žo scźahnyła. Winowana žo njehórschesche, ale žo pschi tajkim wobskoržowanju wotmjelkny. Skónczńnje měschczańska polizija wo tej wězy shoni a nětko žo žudnischy połnje w njej džěła. Cźěle semrjeteju žotrow žo wuhrjebatej a pschepytatej. Duž žo bórsy dopokaže, hacž ma podhlad, kiž na mazosche wotpocźuje, woprawnu pschicźinu abo niz.

* (Kóczka jako dokhodniza je w Parisu žwikła.) Sbožowne swérjo bě kozor, „Bis“ rěkaze, a běsche bohatej wudowje Leliévrezy žłuschało. Tuta wudowa bě jenej Parisskej měschczańskej schuli 10,000 frankow s tym wuměnjenjom wotkasała, so dyrbi žo jeje kozor hacž do jeho skónczenja derje wothladacź a so dyrbi wschědnje sa 5 zentimow jatrow a sa 20 zentimow mloka dostacź. Hdyž bě wotkasarka wumrjeła, dasche měschczańske sarjadnistwo kozora žwěru wobhladacź a fotografowacź, so njemohł jemu nichtó druheho kozora podžuhnycź, hdyž by tón wucźahnył, a pschepoda jeho skótlubowazej žłużobnizy, kiž dyrbjesche kóczku, něhdże hižo 11 lět staru, sa 220 frankow na lěto sastaracź. Schtyri lěta bě tón ripuž hischcże žiwy a žwikny nětko psched někotrymi dnjemi, najbóle wobžarowany wot žwojeje wothladarki. Myschow drje žebi „Bis“ žanych kojicź žměł njeje; pschetož to mohł njesboże měcź a něhdże do paślow pschińcź a tak do cžaža žwoje drohe žiwjenje k schkodże žwojeje wothladarki shubicź. Rjany też był njeje; pschetož skótny lěkar bě jeho sa chat de gouttière wuprajił, to rěka: sa kóczku tajkeje raży, kiž žebi žwoju pizu po tšěchach wokoło łažo pyta. Běleje barby je był, a jeho zyła woženbnosćź je w tym wobstała, so je žo jeho lěwe wóczko žołtoseleń a prawe módroschčer błychcźiło.

* (Jedyn wlósk s profetowje brody.) Turkowske „Hamtske kopjena“ žu pjecża po powjescźach wschelakich němskich nowin scźěhowaze wosjewjenje wopschijake: „Po próstwje ulemasa s Bokhary je sultan tutemu s brody profety Mohameda, w starym seraillu skhowaneje, jedyn wlósk darił. Wlósk bu do etwija, s juwelemi bohacże wudebjeneho, położeny a s komornikom Arifom do Bokhary póžłany, so by žo tam w jenej wjetschej moscheji khował.“

(Zyrkwinske powjescźe hladaj w pschiłosy.)

Meblownja

na ſadnjej bohatej haßy 4 blisko žitneje haßy

porucža tunjo

draſtne khamory	1 durjate	hižo po	**19**	mk.	**50**	np.,
„ „	2 durjate	= =	**26**	=	—	=
ſchatowe khamory	2 durjate	= =	**29**	=	—	=
vertikowy	2 durjate	= =	**30**	=	—	=
łoža	jednore	= =	**9**	=	—	=
blida	ſ droſchlowanymi nohami	= =	**7**	=	**50**	=
komody		= =	**15**	=	—	=

ſtoły a wſchě druhe meble po jara tunich płaćišnach ſ rukowanjom ſa jich khmanoſćź. Skład hotowych kaſchćžow

H. Seikritt, tyſcherſki miſchtr

Schtóž ßebi dobre, trajne **ſtupnje** a **ſchkórnje** žada, njech ſtupnjowy a čžrijowy ſkład **Emila Indingera** na jerjowej haßy 6 wopyta.

Pſchedawanſke měſtno ßobotu a njedźelu na bohatej haßy 3 ſ napſchećža póſta.

Ssmolerjez knihiczišchčžerńja

w Budyſchinje w ßerbſkim domje

knihi, ſliczbowanja, viſitne a **pſcheproſcheńſke khartki, ſaſtojnſke formulary, wuſtawki, blidne ſpěwy** atd. atd.

we wſchěch rěčžach derje a tunjo čžiſchčži.

Kubło na pſchedań.

Kubło w Trjebjeńzy ſ 79 kórzami pola a łuki, doſpołnym inventarom a žnjemi je bjes wumjenka a hoſpody hwydom na pſchedań. Dalſche je ſhonicź pſches **C. A. Manitza** na ſchulſkej haßy 3 po 1 ſkhodže.

Khěža na pſchedań.

W Rakezach je pſchi dróſy leżaza khěža čžišło 139 ſ bróžnju, hródžu a wulkej ſahrodu płaćišny hódno na pſchedań. Dalſche wukaſa knjes wjeßny ßudnik **Müller** w Rakezach.

Khěža

w Dubrawzy čžišło 13 pola Barta je ſ 4 kórzmi pola a łuki dla khorowatoſćže wobßedźerja hnydom na pſchedań.

W **Hórkach** čžišło 12 pola Khróſčžiž je maßivna **khěža** ſ dwěmaj kórzomaj pola hnydom na pſchedań. Dalſche je tam ſhonicź.

Ruczne woſyczki

derje dźěłane, ßym ſ jeneje fabriki po tunjej płaćišnje na pſchedań doſtał. **A. M. Bartuſch**

na Zidowje.

Srěbza,

3 měßazy ſtareho, ma na pſchedań **Bohuwěr Lehmann** w Budeſtezach.

Kačze jeja

najlěpſcheje jendźelſkeje družiny ßu na pſchedań

na **farje w Budyſchinku.**

Proßata na pſchedań.

Proßata běłeje Yorkſhirſkeje a tež čžornopišaneje Berkſhirſkeje raßy, kotrež ßo jara lohko wukormja, ßu pſchezo po čžaßej pſchiměrjenych niſkich płaćišnach na pſchedań na knježimaj dworomaj w **Budyſchinku** a **Pſchiwčžizach.**

Hdźeſčže tónle rjany čžaßnik kupili? Pola čžaßnikarja **Magera** na ßerbſkej haßy pſchi kaſarmach.

Schórzuchi ſ čželazeje koże

porucža po tunich płaćišnach

Heinrich Lange

pſchi žitnych wikach.

Różowy likěr čžeŕwjeny liter po 70 np.,
vanillowy likěr = liter po 70 np.,
dwójny korwejdowy běły = 70 =
ingberowy likěr běły liter po 70 =
pommeranzowy bruny = = 50 =
žoltkoſelowy = = = 50 =
jakorzowy = = = 50 =
ſchwajzarſki likěr = = = 60 =
perſiko čžeŕwjeny = = = 50 =
wiſchnjowy = = = = 60 =
prunßnizowy = = = = 60 =
malenowy = = = = 60 =
nalikowy = = = = 50 =
zytronowy žołty = = = 50 =
jatroſelowy (lěßny miſchtyr) ſeleny liter po 70 =
mjatwiczkowy běły = = 50 =
jednory korwejdowy = = 50 =
woprawdźity žitny = 60 a 70 =
čžiſty palenz liter po 30 =
rum = = 80 =

po čžwizach a wjetſchich bleſchach tuńſcho. **Carl Noack**

na žitnej haßy.

Saručžene čžiſte naturſke wina.

Moſelſke wino

(Trabenſke)

liter po 100 np.,

moſelſke wino

liter po 70 np.,

čžeŕwjene wino

(Bordeauxſke)

liter po 100 np.

porucža ſ čžwizy w rad ßo mějazych pleczenych bleſchach, 3 hač 50 litrow wopſchijazych. Poßledniſche ßo po wobliczenej płaćišnje wróčžo bjeru. Bleſche k pjelnjenju ßo pſchijimaju.

Gustav Küttner,

winowa pſchedawaŕnja

na ßerbſkej haßy 10.

Woprawdźity holandſki

kakao

najlěpſchu družinu ßwěta, płaćišny hódno porucža

Gustav Küttner

10 na ßerbſkej haßy 10.

Jenicžka pſchedawaŕnja ſa Budyſchin a wokolnoſćź.

Wubjerny kormjazy a wobžěrny pólwer

ſa ßwinje a kruwy,

ſe ßylnych, čžerſtwych korjenjow a ſelow dźěłany, porucža tunjo

dr. Roeber

Germania-drogowńja

ſ napſchećža winoweje kicže.

Dobre

4 np.-zigary

(zigary ſ dźěrku)

běłe ßo palaze a derje ßkłodźaze

100 ſcht. po 3 mk. 20 np.,
25 = = 85 np.,
6 = = 20 np.,

pſchi wotewſaczu 300 ſchtuk po poſcže franko ſčele

Carl Noack

na žitnej haßy.

Zement, ſtajnje čžerſtwy

po 1/1, 1/2 a 1/4 tunach,

gyps,

wſchě barby,

lak,

barbu k barbjenju ſchpundowanja,

rucže ſkhnyjazu,

karbolineum,

maſchinſki wolij,

firniß,

terpentinowy wolij atd.,

barbiczе

poručžatej tunjo

Strauch & Kolde

na kamjeńtnej haßy 3.

Howjaſe, konjaze,

čželaze a **wowcze koże** kaž tež **wowczu wołmu** pſchezo po najwyſchſchich płaćišnach kupuje

Heinrich Lange

pſchi žitnych wikach njedaleko ßerbſkeje katholſkeje zyrkwje.

Derje dźěłane **ſoſy** a **matrazy** porucža tunjo **E. Schubert,** tapežeŕaŕ a ßedłaŕſki miſchtr na jerjowej haßy.

Čžerſtwy howjaſy łój punt po 30, 40 a 50 np., **kołbaßowy tuk** punt po 40 np., **2. druzinu kołbaßy** punt po 50 np. pſchedawa **Otto Pělſchka** na žitnej haßy.

Prěni a druhi

wěnz ſpěwow

ſa ßerbſku młodoſcź

ſtaj ſ nowa wuſchkoj a ſtaj doſtacź po 10 np. we wudawaŕni „Sſerb. Nowin“.

Pytam ßłużobne a hródźne dźowki a tajke k ßwinjom, gratmiſchtra, wotročžkow, ßrěnkow, pohončžow a rólnych pohončžow, tſcčžakow, wolazych, dźěłačžeŕſke ßwójby a dójki pſchi wyßokej mſdže do tudomnych a Draždźanſkich ſtron. **Schmidtowa** w Budyſchinje na ßukelnſkej haßy 24 po 1 ſkhodže.

Sdźenßnischim dnjom ßym kral. privil. hrodowsku haptyku knjesej haptykarjej Lemmje wotkupił a ju pschedewsał. Proschu mi to ßame dowěrjenje spožčžicź, kaž mojemu pschedkhadnikej.

W Budyschinje, 16. auguſta 1897.

Jurij Schmalz,
haptykař.

Towarſtwo ßerbſkich burow w Hodźiju

njeſměje njedźelu 15. auguſta, **ale hakle njedźelu 22. auguſta** popołdnju w 5 hodźinach poßedźenje.

Dnjowy porjad: Skasanje nasymſkich hnojow a pizy a ważne rosrěčźenje. **Pschedßydſtwo.**

Burſke towarſtwo w Rakezach

ſměje njedźelu **22. auguſta** popołdnju w 5 hodźinach poßedźenje, w kotrymž ßo nowe žitne ßymjo skasa. **Pschedßydſtwo.**

Čžesćenym Sserbam **Bartſkeho babinſkeho wokrjeßa** ſ tutym k wjedźenju dawam, ſo ßym ßo w **Barcze** čžißko 55 (w starej schuli) saßydlika.

Budu ßo prózowacź, ßwoje pschißłuschnoſcze najßwědomicźiwiſcho dopjelnjejo wſchě žadanja njedźelniczow dopjelnicź. Duž proſchu, mi dobrocźiwje dowěrjenje spožčžicź.

Marja Wünſchowa, ſapokasana baba.

Wosjewjenje.

Čžesćenym Sserbam w Budyſchinje a wokolnoſczi najpodwolniſcho k wjedźenju dawam, ſo ßu mje ſa awkzijonatora ſapokasali, a ſo budu wěży, mi pſchepodate, **pod bórklinom 3** na pſcheßadźowanje pſchedawacź. Dale ßo k wotměčźu ſawoſtajenſtwowych a dobrowólnich awkzijow poručam.

S počžeſcźowanjom

Oskar Fuchs,
ſapokasany awkzijonator.

K pſchedſtejazym domkhowankam a kermuſcham wſchědnje czerſtwe

durſthoffſke ßuche droždże

poručam. S počžeſcźowanjom

Oskar Fuchs pod bórklinom 3.

Parny rěſak Tr. Holbjana,

twarſkeho miſchtra w **Budyſchinje**
ſ napſchecza piwarnje na Nowoſalzſkej dróſy
a na dwórniſchczowej dróſy 10,

porucza **hranite drjewa, deſki, łaty,** kaž tež hotowe **ſchpundowanja, ſchindzelowe deſki** a **wotrěſki** we wſchěch ſwučženych dołhoſcźach a tołſtoſcźach.

Dwě hródźnej džowzy

pilnej a porjadnej ßo pſchi jara wyßokej mſdźe na jene łubło, 1/4-hodź. wot Budyſchina ſdalene pytatej. Dalſche je ſhonicź pola hoſcźenzarja Mučźinka w Holeſchowje.

Hnydom abo k nowemu lětu hejtmanow, džełacźerſke ßwójby, pohončžow, wotročźkow, ßrěnkow, tſecźakow, wolazych, kaž tež ßłužobne a hródźne džowki pyta a cželedźi ßłužbu darmo ſaradź. **E. Lebelt** pſchi žitnych wikach 9.

Pilna **holza** ßo k džěčźom a do lohkeho džěła bórſy do Lipſka pyta. Dalſche je pola Schröterki ſady Pětrowſkeje zyrkwje ſhonicź.

Pohončžow, rólnych pohončžow, ßrěnkow, ßłužobne a hródźne džowki, woženjenych pohončžow, džełacźerſke ßwójby pyta **Heynoldowa** na wyßokej haßy.

Kónſke ſale.

Dźiwadło variété.

Wſchědnje: wulke pſchedſtajenje.

Woßebitoſcźe wumělzow prěnjeje rjadownje.

Knježna **Elſa de Planque,** koſtümſka ſoubretta. Knjes **Guſtav Bouné,** wulkotny žortaŕ ſe ßměſchkami a lokalnymi kupletami, wot njeho ßameho ſpěßnjenymi.

Mr. **Charles Briandt,** wulkotny equilibriſt ſ ruku, hłowu a po ßylnoſcźi. Mr. **Roßak** jako łapacźowy klown a mr. **Haſſon** a miß **Jenny** ſe ßwojimi wulkotnymi pſchedſtajenjemi na ßo kulazej kuli.

1. měſtno 75 np., 2. měſtno 50 np., 3. měſtno (eſtrada a jědźna ſala) 30 np. Wotewrjenje kaßy 1/2 8 hodźin. Sapoczatk ſ dypkom 8 hodźin.

Ssobotu 21. auguſta ßo pſchedſtajenje hižo wjeczor w 6 hodźinach ſapoczńje, tak ſo móża wopytarjo hiſchcźe po 8 hodź. ſ żeleſniſkimi czahami wotjěcź.

Sarjadniſtwo: **Loebel.**

Wuczobnik ßo pyta.

Sa ßwoje kolonialtworowe khlamy bórſy k naſtupjenju wucźobnika pytam.

Moritz Mjerwa
pſchi mjaßowym torhoſchczu.

Wucźobnika pyta **C. Hauck,** ſchewſki miſchtr w Małym Wjelkowje.

40—50 drainěrowanſkich džełacźerjow

hnydom pſchijima **Aug. Proſka** w Pſchiwcźizach pola Plußnikez.

Krawſkeho pomoznika pyta krawſki miſchtr **Auguſt Pilak** w Bukezach.

Sjawny džak.

Hdyž běſchtaj mi wóndano w nozy njejabzy koń a krowa ſkhorikoj, je jimaj knjes **Kloß** w Kamjenej hiſchcźe w nozy k pomozy był a jej wuhojił. Sa to ſ tutym knjeſej Kloßej ßwój najwutrobniſchi džak praju.

Bohuwěr Pawlik w Rakezach.

Spěwy

do žnjowych wěnzow

ßu na pſchedań
w wudawarni „Sserb. Nowin".

Dwě hródźnej džowzy ßo k nowemu lětu na měſchcźańſke łubło w Hornjej Kunje pytatej.

Pohončžojo, wotročźzy a džowki móża ßłužbu dostacź pſches pſchiſtajerja **Ernſta Biermanna** w Hodźiju.

Dwě **ſpanſkej měſtnje** ſa pſchiſtojne holzy ſtej na pſchenajecźe na różowej haßy čžißko 1 po 2 ſkhodomaj k lěwizy.

Warnowanje.

Wo ſwudowjenej Kopačźowej w Bukezach ßu ßo ſkſchiwdźaze rěcźe rosnjeßke, kotrež ßo na rěcźe, wote mnje cźinjene, wróčźo wjedu. Wosjewjam, ſo ßu tele pſchißłodźenja njewěrne a warnuju, je dale rosſchěricź.

Marja Wjelina w Bukezach.

(K temu cźißku pſchiłoha.)

Pschiloha k czišku 34 Serbskich Nowin.

Ssobotu 21. auguſta 1897.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalſkej zyrkwi smĕje 10. njedźelu po ſwj. Trojizy rano w 7 hodź. diakonus Sarjenk ſerbſku ſpowjednu rĕcź, dopołdnja 1/2 9 hodźin ſerbſke a w 10 hodź. němſke prědowanje.

Křćenl:

W **Michalſkej zyrkwi:** Pawoł Auguſt, njemandź. ſ. w Malym Wjelkowje. — Khorla, Jana Auguſta Žura, ſiwnoſćerja w Sſtonej Borſchćźi, ſ.

W katholſkej zyrkwi: Franz Max, Maxa Joſefa Morawy, kachleſtajerja, ſ.

Zemrjeół:

Dźeń 10. auguſta: Joſef Jurij, Antona Joſefa Bjarnata Forcha, murjerſkeho poléra, ſ, 8 m. 6 d. — 12. Bjedrich Wylem Mariſch, ſaſtojnik pola měſćańſkeje kaſny a wucźeŕ turnarjow, 70 l. 5 m. 7 d. — Franz Emil Pohl, wobſtedźeŕ konjerĕſaŕnje, 32 l. 6 m. 10 d. — 14. Hermann Waltaŕ, njemandź. ſ. na Židowje, 16 d. — 17. Pawoł Auguſt, njemandź ſ. w Malym Wjelkowje, 7 d.

Zyrkwinſke powjeſće ſ Budeſtez.

10. njedźelu po ſwj. Trojizy smĕje pomozny duchowny Rychtaŕ rano w 7 hodźinach ſerbſku ſpowjedź, dopołdnja w 8 hodźinach ſerbſke a 3/4 10 hodź. němſke prědowanje.

Płaćišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyſchinje: 1564 měchow.		W Budyſchinje 14. auguſta 1897				W Lubiju 19. auguſta 1897			
		wot		hacź		wot		hacź	
		hr.	np.	hr.	np.	hr.	np.	hr.	np.
Pšeńca	běła	8	53	8	88	8	53	8	97
"	žołta	8	24	8	53	8	24	8	59
Rožka	50 kilogr.	6	50	7	19	6	56	7	19
Jećźmjeń	50 kilogr.	6	43	6	50	6	27	7	33
Wowß	50 kilogr.	6	50	7	50	6	10	7	30
Hroch	50 kilogr.	7	22	11	12	8	20	9	17
Woka	50 kilogr.	7	78	8	33	6	50	7	75
Jahły	50 kilogr.	13	—	15	—	12	—	14	—
Hejduſchka	50 kilogr.	15	—	16	—	13	50	14	—
Běrny	1 kilogr.	2	40	3	50	2	40	3	50
Butra	1 kilogr.	2	20	2	50	2	20	2	50
Pšeńcźna muka	50 "	8	75	18	—	—	—	—	—
Rožana muka	50 "	8	—	12	50	—	—	—	—
Ssyno	50 "	2	50	3	—	2	40	3	—
Ssłoma	600 "	16	—	18	—	16	—	18	—
Proßata 918 ſchtuk, ſchtuka		8	—	20	—	—	—	—	—
Pšeńcźne wotruby	50 kilogr.	—	—	4	25	—	—	—	—
Pšeńcźny gris	50 kilogr.	—	—	4	75	—	—	—	—
Rožane wotruby	50 kilogr.	—	—	5	25	—	—	—	—
Rožany gris	50 kilogr.	—	—	5	75	—	—	—	—

W Budyſchinje płaćeſche: kórz pſchenizy (běła) po 170 puntach 14 hr. 50 np. hacź 15 hr. 9 np., žołta 14 hr. — np. hacź 14 hr. 50 np., kórz rožki po 160 puntach 10 hr. 40 np., hacź 11 hr. 50 np., kórz jećźmjenja po 140 puntach 9 hr. — np. hacź 9 hr. 10 np.

Na Burſy w Budyſchinje pſchenża (běła) wot 8 hr. 83 np. hacź 8 hr. 97 np., pſchenża (žołta) wot 8 hr. 53 np. hacź 8 hr. 68 np., rožka wot 7 hr. — np. hacź 7 hr. 19 np., jećźmjeń wot 7 hr. — np. hacź 7 hr. 32 np., wowß wot 7 hr. — np. hacź 7 hr. 25 np.

Drażdźanſke mjaßowe płaćišny: Howjada 1. druźiny 62—66 hr., 2. druźiny 57—61 hr. 3. druźiny 48—55 po 100 punt. rĕſneje wahi. Žiwe najlĕpſche krajne ſwinje 48—50 hr. po 100 puntach. Cźelata 60—70 hr., po 100 puntach mjaßoweje płaćišny.

Wjedro w **Londonje** 20. auguſta: Pomrocźene.

Winſki cźrijowy ſklad.

Wulki wubjerk mužazych, žonjazych a dźećźazych ſchkórnjow a ſtupnjow po tunich płaćišnach porucźa

Emma Friſch

na kamjeńtnej haßy 15 pódla hoſćenza ſłoteje króny.

Union-kognak

po wſchĕch płaćišnach dóſtacź

pola **Schieſchki a Rjeczki.**

Jĕſdny plan želeſnizow

wot 1. meje 1897.

4. woſowa klaßa njedźelu a na ſakſkich ſwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Drażdźan.

Woſowa klaßa	1-3.	1-3.	1-3.	1-2.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-3.	2. 3.
Se Shorjelza	1,56	—	4,33	8,55	7,59	10,50	2,1	2,20	4,19	6,55	—	10,58
Rychbacha	—	—	4,55		8,24	11,15	—	2,45	4,44	7,20	—	11,51
Lubija	2,22	—	5,14		8,46	11,37	2,30	3,8	5,5	7,42	—	12,37
Budyſchina	2,43	3,55	5,47	9,40	9,20	12,16	2,54	3,44	5,39	8,17	9,40	—
Biſkopiz	—	4,26	6,23	7,5	10,5	12,54	3,36	4,21	6,15	8,54	10,22	—
Arnsdorfa	—	4,48	1-4. 6,47		10,28	1-4. 1,18	3,59	4,45	—	9,19	—	—
Radeberga	—	5,1	6,55		10,36	1,27	4,9	—	6,43	9,28	10,48	—
Do Drażdźan	3,42	5,29	7,16	10,36	10,57	1,53	3,57	5,14	7,5	9,51	11,8	—

S Drażdźan do Shorjelza.

Woſowa klaßa	2. 3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-4.	1-2.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.	1-3.
S Drażdźan	—	6,5	9,5	10,29	12,35	3,15	4,30	5,30	7,35	9,28	11,45	12,57
Radeberga	—	—	—	—	—	—		—	—	—	12,21	—
Arnsdorfa	—	6,42	9,47	—	1,11	3,51		6,6	8,10	10,5	12,31	—
Biſkopiz	—	7,10	10,14	—	1-3. 1,34	4,15		6,29	8,41	10,29	12,56	—
Budyſchina	5,14	7,44	10,46	11,31	2,4	4,46	5,32	6,59	—	10,59	2,3	—
Lubija	6,35	8,25	11,26	11,55	2,39	5,21	5,56	7,35	—	11,36	—	2,28
Rychbacha	7,6	8,42	11,43	—	2,56	5,38		7,52	—	11,53	—	—
Do Shorjelza	7,49	9,5	12,3	12,20	3,16	6,1	6,21	8,15	—	12,13	—	2,54

S Budyſchina do Wjeleczina.

Woſowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	2-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Budyſchina	4,59	7,42	10,47	1,19*	2,5	4,48	8,40
Dźĕžnikez	5,8	7,56	10,56	1,32*	2,14	4,58	8,49
Budeſtez	5,15	8,7	11,3	1,42*	2,21	5,6	8,57
Roswodez	5,21	8,14	11,9	—	2,27	5,12	9,3
Do Wjeleczina	5,29	8,24	11,18	—	2,35	5,20	9,11

* Jĕſdźi jenoż ſobotu a njedźelu.

S Wjeleczina do Budyſchina.

Woſowa klaßa	1-4.	1-4.	1-3.	2-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Wjeleczina	5,49	8,47	11,42	—	2,59	5,47	9,41
Roswodez	5,59	8,54	11,50	—	3,9	5,58	9,49
Budeſtez	6,9	8,59	11,56	12,42*	3,17	6,8	9,55
Dźĕžnikez	6,20	9,6	12,4	12,52*	3,28	6,19	10,3
Do Budyſchina	6,30	9,14	12,12	1,4*	3,38	6,30	10,11

* Jĕſdźi jenoż ſobotu a njedźelu.

S Budyſchina do Rakez.

S Budyſchina	6,40	10,48	2,10*	5,0	9,10
Ratarjez	6,48	10,57	2,18*	5,9	9,19
Židowa	6,54	11,3	2,24*	5,15	9,25
M. Wjelkowa	7,8	11,12	2,33*	5,26	9,33
Radworja	7,14	11,26	2,45*	5,41	9,45
Kaßowa	7,22	11,36	2,52*	5,48	9,52
Njeßwačidła	7,34	11,47	3,2*	6,0	10,2
Scheſchowa	7,42	11,55	3,10*	6,8	10,10
Do Rakez	7,50	12,3	3,18*	6,16	10,18

S Rakez do Budyſchina.

S Rakez	4,28	8,5	12,35	3,30*	6,52
Scheſchowa	4,37	8,14	12,44	3,39*	7,1
Njeßwačidła	4,47	8,22	12,53	3,47*	7,11
Kaßowa	4,57	8,36	1,6	3,57*	7,25
Radworja	5,6	8,43	1,15	4,4*	7,33
M. Wjelkowa	5,20	8,55	1,29	4,16*	7,46
Židowa	5,28	9,3	1,37	4,24*	7,54
Ratarjez	5,35	9,9	1,44	4,30*	8,1
Do Budyſchina	5,42	9,16	1,51	4,37*	8,8

* Jĕſdźi jenoż ſobotu, njedźelu a ſwjate dny.

S Wósborka do Lubija.

S Wósborka	7,20	10,23	1,27	6,25	9,30*
Maleczij	7,28	10,31	1,35	6,33	9,38*
Luwoczij	7,37	10,38	1,42	6,42	9,45*
Hłuſchiny	7,46	10,47	1,51	6,51	9,54*
Radměriz	7,53	10,53	1,57	6,59	10,0*
Ketliz	8,6	11,4	2,8	7,12	10,11*
Do Lubija	8,18	11,16	2,20	7,24	10,23*

S Lubija do Wósborka.

S Lubija	8,50	12,0	3,15	7,50	10,45*
Ketliz	9,4	12,14	3,29	8,5	10,58*
Radměriz	9,16	12,25	3,40	8,17	11,8*
Hłuſchiny	9,22	12,31	3,46	8,23	11,14*
Luwoczij	9,32	12,41	3,57	8,34	11,23*
Maleczij	9,40	12,49	4,5	8,42	11,31*
do Wósborka	9,47	12,56	4,12	8,49	11,38*

* Jĕſdźi jenoż njedźelu a ſwjate dny.

S Kamjenza do Arnsdorfa.

Woſowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.
S Kamjenża	5,52	8,50	12,8	3,2	9,3
Połcźnizy	6,16	9,14	12,32	3,24	9,29
Großröhrsdorfa	6,25	9,24	12,42	3,34	9,40
Do Arnsdorfa	6,36	9,36	12,54	3,45	9,51

S Arnsdorfa do Kamjenza.

Woſowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3
S Arnsdorfa	7,6	10,36	1,24	8,2	10,6
Großröhrsdorfa	7,22	10,50	1,39	8,15	10,19
Połcźnizy	7,31	10,59	1,48	8,23	10,28
Do Kamjenza	7,49	11,17	2,7	8,41	10,46

Zacherlin

spodźiwnje skutkuje! Wón mori, kaž žadyn druhi žrědk, ſ wěſtoſczu a rucže kóždu druźinu ſchkódnych pſchekaßanzow, woßebje mole, tkhi, ſchwoby, muchi, ſchczónwy, njerodź na domjazych ſkoczatach a žo teho dla wot milijonow wotebjerarjow khwali a pyta. Jeho ſnamjenja žu: 1. ſaſyglowana bleſcha, 2. mjeno „Zacherl".

W **Budyſchinje** pola kk. Měrſchez bratrow naßlědnika, Jana Skopa,
= = = k. Oty Engerta,
= = = = Straucha a Koldy,
= = = = Pawoka Hofmanna,
= = = = Richarda Neumana,
= = = = Emila Měrſcha,
= = = = Raaka a Kunatha,
= **Barcze** = = C. A. Lukaſcha,
= **Biſkopizach** = = Pawoka Schockarta,
= = = = Alfreda Böhmy,
= **Bukezach** = = Herm. Kſchižanka,
= **Ketlizach** = = Pawoka Mikela,
= **Wjaſońzy** = = E. Ferd. Lehmanna,
= = = = Aug. Schwera,
= **Wojerezach** = = A. W. Knichale naßlěd.,
= **Wósporku** = = E. M. Klauſſa.

Deſtillazija Adolfa Rämſcha

w Budyſchinje pſchi butrowych wikach,

1868 ſałożena,

porucza žwoje daloko a ſchěroko ſnate wubjerne **likěry** k kwaßam, kſchczíſnam a druhim žwjedźeńſkim ſkładnoſczam w czwizach a po waſy. Woßebje dobre žu dwójny **różowy, nalikowy, hontwinſki** a **jatroſelowy, hornjołużiſki, ſołdkoſelowy ſeleny** a **czerwjeny zitronowy, wiſchnjowy, malenowy, pruźnizowy** a **korwejdowy** liter po 60—80 np. Dale **naturſkokorwejdowy** liter po 40 np., dobry **žitny** po 70 a 60 np., a **czíſty** czíßło 1 a 2, liter po 32 a 30 np. Pſchi wotewſaczu 8 litrow a wjazy po 30 a 28 np.

Czwizy k pjelnjenju žo wupožczuja.

Khoſej! je tunſchi,

žyry: punt po 90, 100, 110, 120 hacž 130 np.,
paleny: punt po 120, 140, 150, 160, 180 hacž 200 np.

pola **Khorle Noacka** na žitnej haßy.

Turkowſke ſzłowki

nowy płód w měchach, kaſchczíkach a po waſy žu tunjo dostacź pola

Moritza Mjerwy

pſchi mjaßowym torhoſchczu.

Deſtillazija likěrow po ſtarych tunich płaczíſnach.

Eslódke palenzy

liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.

porucza **Moritz Mjerwa** pódla Pětrowſkeje zyrkwje.

Deſtillazija ſnatych dobrych palenzow po ſtarych tunich płaczíſnach.

Koßzy, ßerpy, tóczne kamjenje, brußzy, grotowe plecźenje

k wobhrodźenju a **kałaczkaty grot, rólowe płachty a khachlowe rěbliki, wódne kótła a pónowje, dezimalne wahi, taflojte a butrowe wahi, punty, hnojowe widła, łopacźe, rjeczaſy, hoſdźe, żeleſne hrabje** porucza pſchezo po najtuniſchej płaczíſnje pſchedawarnja żeleſnych tworow

Gottharda Behrendſa

w Budyſchinje

pſchi ßerbſkich hrjebjach czíßło 10.

Mohrowy kakao

ſ fabriki

A. L. Mohra w Altona-Bahrenfeldźe

najwjetſcheje kakaoweje fabriki Němſkeje

wo kotrymž žo rukuje, ſo je czíſty a derje žłodźazy, a ſo je po zyrobnej hódnoſczi a aromje runje telko hódny kaž najdrózſche němſke a hollandſke kakaowowe druźiny.

Mohroweho kakao žo, kaž pola konkurrenzneje twory wſchelake druźiny njedźełaju, ale dźěła žo jenož jena **najlěpſcha druźina**

„Mohrowy kakao"

punt po **1** mk. **40** np. we pakczíkach po 1/1 a 1/2 puncże,
= = **1** = **60** = = = = 1/4 puncże.

Wſchudże dostacź.

Heinrich Mohr,

ſchewſki miſchtr w **Budyſchinje**

na ßukelnſkej haßy 14

porucza žwój wulki ſkład **ſapinanſkich, ſchnórowanſkich a czahanſkich ſtupnjow** ſ bruneje a czorneje kože, ſergy a płata, **puczowanſkich, ſportſkich a kołoježdnych ſtupnjow** ſ kožanymi a gumijowymi póduſchemi we wſchěch barbach, fararjowe Kneippowe, Ambergſke a zeſirſke ſandale, kaž tež wſchě pomyßlnje mózne druźiny **ſtupnjow** a **ſchkórnjow** ſa mużſkich, żónſke a dźěczi po ſnatych tunich płaczíſnach.

Po měrje wubjernje žedźaze wobucze ſa krótki czaß ſeſchiju.

Mużaze barchentowe koſchle

ſ jara rjanymi žmużkatymi muſtrami, rjanu hódnu tworu, hižo po 1 mk., **żonjaze koſchle** po 80 np. porucza

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Schtóž chze

ßłomjane kłobuki

jara tunjo a w wulkim wubjerku,

kłobuki a mĕzy

woprawdźe dobre a tunje, po ženje njeßłyschanych tunich płaczišnach natupicź, njech ßo poda do spezialnych khlamow

F. Trulleya

na schulerśku haßu 7 pschi tórmje,

hdźež ßo pschi najtunischich płaczišnach najwjetschi wubjerk we wschĕch nowoscźach lĕtneho czaßa

w zylindrowych, hońtwjerśkich, filzowych a ßłomjanych

kłobukach

poskicźa. Teho runja

kołojĕšdne, pohonczaze, njedźelske a wschĕdnjaze

mèzy

hólczaze kłobuki	po **75 np.,**	Hacź do najwoßebnischich družinow.
mužaze kłobuki	= **1 hr.,**	
zylindrowe kłobuki	= **3 hr.,**	
hólczaze mèzy	= **30 np.,**	
dźĕłaczerśke mĕzy	= **40 np.,**	
židźane mužaze mĕzy	= **1 hr.,**	

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7

porucza

czišłowołmjane draßtne tkaniny

we wschĕch barbach, jara rjenje wupadaze, meter po 90 np. a 1 mk., stary łohcź po 50 a 60 np., **czischczany barchent** (módroczischcź) dźĕlbu niže płaczišny stary łohcź po 25 np. **Luster** k wobleczenjam, teho runja niže płaczišny, stary łohcź po 20 a 25 np., **zychi** (schtapu) stary łohcź po 25 np., kaž tež tuńsche a drózšche. **Wupjerki** czerwjene ßmuhate, stary łohcź po 30 np., módre po 25 np. a lĕpsche družiny, **kattun** stary łohcź po 15 np. a židźane rubischka na hłowu po 1 mk.

Franz Marschner

czaßnikaŕ w Budyschinje

czo. 9 na bohatej haßy czo. 9

ßwój skład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczasow** dobroczinwemu wobkedźbowanju porucza.

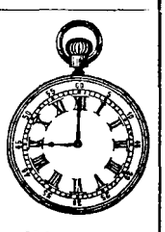

Hódna twora. Pitomne rukowanje. Tunje płaczišny.

Porjedźenje dobre a tunje.

Pschispomnjenje: Rĕczu **herbski.**

Woßom trjebanych kuczowych gratow

ma tunjo na pschedań

E. G. Leuner, dwórski ßedlaŕ na schulskej drósy.

Max Udich

w **Budyschinje**

14 na bohatej haßy 14.

So bych městno ša symski skład dostał, pschedawam wot nětka **lětnje świerschniki, mužaze a pacholaze wobleczenja** po kóždej ßo pschihodźazej płaczišnje. Schtóž chze **derje** a **tunjo** kupowacź, njech tule składnosćź nješkomdźi. — Poßkuženje krucze sprawne. **Draßtu po měrje** s rukowanjom ša dobre ßedźenje a woßebne dźĕło po najtunischej płaczišnje schiju.

Max Udich,

krawski mischtr

w Budyschinje

14 na bohatej haßy 14.

Ssmjertne powjesćze

a

džakowanske listy po khowanju

s czornym wobłukom

ša **kuvertami,** k temu ßłuschazymi, czischczi derje a tunjo

Ssmolerjez knihiczischczerńja.

Ważne

ša ratarjow a mlokarńje

dr. Roeberowy

butrowy pólver.

Jenož woprawny dostacź pola wunamakarja.

Germania-drogownja

dr. Roebera

w Budyschinje na bohatej haßy s napschecźa winoweje kicze.

Sslubjeńske listki

se słotym śrĕškom

kaž tež w jednorym wuhotowanju czischczi po tunjej płaczišnje.

Ssmolerjez knihiczischczerńja.

Wolijowe barby

we wschĕch snatych nuanßach, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdźe schknyjaze,

molerśke a murjerśke barby,

terpentinowy wolij

(němski a franzowski),

najlĕpschi

lanowolijowy firniß,

jara derje a twjerdźe schknyjazy,

jantarjowe laki,

kopalowe laki,

damarske laki,

želesowe laki,

Kölnski klij, kaž tež

murjerśki klij,

dróbnu krydu,

gyps,

portlandski zement,

najlĕpschi karbolineum,

barbicze wscheje družiny,

schablony

ša **molerjow** a **murjerjow** porucza a ma pschezo wulki skład po najtunischich płaczišnach

Emil Mĕrsch,

drogowe khlamy

24 na kamjentnej haßy 24

snapschecźa turnaŕnje.

Portlandski

zement

w zykych a poltunach, kotryž ßym czerstwy dostał, tunjo poruczam.

Emil Mĕrsch

na kamjentnej haßy.

Wisitne khartki

rjane kaž lithografowane

czischczi spěschnje

Ssmolerjez knihiczischczerńja.

Wulke lětnje wupschedawanje

firmy

S. Beera, prjedy Messowa & Waldschmidta,

pschi hłownym torhoschczu 9, delka a po 1 skhodźe,
ßo **pońdźelu 23. augusta wjeczor skónczi.**

So by ßo městno sa nasymske a symske nowoscźe dobyło, ßo scźěhowaze twory po **hoborszy tunich płaczisnach wupschedawaju.**

Sslomjane klobuki, wupyschene a njewupyschene, **pscheßłónczniki,** lětnje rukajzy, žonjaze a dźěcźaze schtrympy, mužaze soki, tkaniny k spódnjej drascźe, jako k koschlam a k spódnim kholowam, **deki na dźěcźaze wosy, blusowe tkaniny,** lětnje spódnje ßuknje a tkaniny k spódnim ßuknjam. ☛ **Hotowe dźěcźaze wobleczenje a hólczaže blusy, watowe pscheschiwane a spanske deki.**

Dźělbu mužazych, žonjazych a dźěcźazych **schatow,** kotrež ßu ßo w wukładnym woknje troschku womasałe.

☛ **Sbytki** drastnych tkaninow, kattunow, koschlazych barchentow, koschlazych ßuknow, trjenjow, gardinow, a rulowowych tkaninow, kotrež ßu ßo w poßlednich měßazach nahromadźiłe, ßo po **ßměschnje wurjadnje tunich płaczisnach wupschedawaju.**

S. Beer, prjedy Messow & Waldschmidt.

Schmidt & Gottschalk,

pjenježny bank
pschi mjaßowym torhoschczu
cźißło 14|16 w Budyschinje.

Kedźbu!

Stare wołmjane wězy

k pschedźěłanju pschijima a podawa sa nje: **tkaniny k domjazej drascźe, k spódnym ßuknjam, mantlam, žonjaze ßukno, kudźerkate ßukno, flanell, deki, teppichi, portiery, schtrykowansku wołmu, płoczliwe drastne tkaniny, barchent, trjenja, koschlaze ßukno, poßleschczowe tkaniny;** dale: **mužaze tkaniny,** a to **cźeßanu tkaninu, cheviot, bukskin** atd.

R. Eichmann w Ballenstadtu pod Harzom.

Pokaskowy skład a pschijimaŕnja pola knjesa **Wylema Dreschera** w Krebi.

Poßleschczowe tkaniny,

wupjerki, meblowy köper, drastny katun, módroczischcź

w najnowschich mustrach porucza tunjo

M. Gottwald
pschi mjaßnym torhoschczu.

Meble

kupuja ßo **najtuńscho** a **s najwjetschim dobytkom**

s fabriki Gustava Zichnera

a to w magazinje na seminarskej drósy 8
a w fabrizy na běleŕnskej drósy 7.

Drastne khamory	hižo po	17 mk.,	
łoža	= =	10 =	50 np.,
stejate schpihele .	= =	11 =	
vertiko	= =	28 =	
komody	= =	15 =	

Najwjetschi skład w zyłej wokolnosczi Hornjeje Łužizy.

Sofy, ßedła, matrazy s łožom abo bjes njeho derje a tunjo dźěła

Wylem Holzschuh, tapezěraŕ,
w ßerbskim domje pódla **Ssmolerjez** knihicźischcźeŕnje.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 35. **Sobotu 28. augusta 1897.** **Lětnik 56.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Žadny hósćź ſ Asiſkeje, ſiamſki kral, je ſańdźenu wutoru naſchu kralowſku ßwójbu w Draždźanach wopytał. K jeho powitanju bě kral Albert ſ prynzami Jurjom, Janom Jurjom a Albertom na Lipſčańſke dwórniſchčźo pſchijěł. Siamſki kral a kral Albert ßo woſpjet wobjimaſchtaj a koſcheſchtaj. Po krótkim pſchedſtajenju pſchewoda wobaj kralej na měſto pſched dwórniſchčźo ſtupiſchtaj, hdźež bě cźeßna kompagnija honjeŕſkeho bataillona cźißko 13 poſtajena. Hdyž běſchtaj knjeźerjej nimo njeje ſchłoj, ßo ſiamſka narodna hymna piſkaſche. Na to kralej do wocźinjeneho woſa, do kotrehoż běchu ſchtyri konje ſapſchehnjene, ſtupiſchtaj, ſo byſchtaj ßo do kralowſkeho hroda dowjeſłoj. Po pucźu jeju tyßazhłowate ludowe cźrjódy wótſje a ſe ſahorjenoſcźu witachu. W hrodźe ſiamſkeho krala a jeho pſchewod kralowſzy wyſchſchi ſaſtojniźy, kralowa a prynzeßa Mathilda powitachu. W hrodowſkim dworje cźeßna kompagnija tſélzow ſtejeſche. Pſchi cźeßnej hoſcźinje popołdnju ßo 64 woßobow wobdźěli. Kral ßwojemu hoſcźej pſchipitk w jendźelſkej rěcźi wunjeßy; tutón ßo teho runja w jendźelſkej rěcźi ſa pſchecźelne powitanje dźakowaſche a kralowy pſchipitk ſnapſchecźiwi. Kral je jemu a ſiamſkim prynzam ſakſki domjazy rjad rucźaneje krónу ſpožcźił, na cźož je ſiamſki kral kralej Albertej najwyſchſchi ſiamſki rjad pſchepodał. S Draždźan je ſiamſki kral do Potsdama wotjěł, hdźež je němſkeho kněźora wopytał.

Siamſki kral hižo dlějſchi cźaß po Europje pucźuje. Jeho kraleſtwo w ſadnjej Indiſkej (w Aſiſkej) leži. Wón a jeho poddanoja ſu mongoliſkej raßy, kaž Chineſojo a Japaneſojo, ßłuſcheja. Buddhismus je w Siamſkej knjeźaza religija, běłe elefanty ßu ludej ßwjate. Siamſke wójſko je 12,000 muži ßylne; powſchitkowna wojeŕſka powinoſcź je ſawjedźena, tak ſo dyrbi kóždy muźiſki wobydleŕ, 21. lěto dozpjewſchi, 3 lěta we wójſku wotßłužicź, hdyž ßo k temu wubjerje. Nětcźiſchi kral Chulalonkorn ßo prózuje, europiſku kulturu do Siamſkeje ſawjeſcź, a ſ tejle pſchicźinu je drje ßo wón na pucźowanje do Europy naſtajił. Kral Chulalonkorn je ßo 22. septembra 1853 narodźił a hižo jako 15lětny młodźenc na trón ſtupi. Po woli jeho nana ßo jemu wubjerne wocźehnjenje pſches jenu Amerikanku a jeneho Jendźelcźana doſta. Hižo ſa młode lěta je ßo wón prózował, europiſku kulturu ſeſnacź a ju na wužitk ßwojeho kraja wuwužicź. Wón ſchłovinſtwo ſběhny, ſ póßłanzami wón w lěcźe 1880 ſ Němſkej, Jendźelſkej a Franzowſkej do wobkhada ſtupi, da w ßwojim hłownym měſcźe, w Bangkoku, pſched někotrymi lětami wulku ſchulu natwaricź, póßła ßwojich młódſchich pſchiwuſnych a tež ßynow ßwojich miniſtrow a ſaſtojnikow ſa ßwoje pjenjeſy do Europy a poſtu a telegrafowanſtwo po europiſkim pſchikładźe w ßwojim kraju ſrjadowa. Kral Chulalonkorn ßo ſkoro wſchědnje ſ europiſkej litteraturu ſabawja, w kotrejž je jara wobhonity. Jeho brunožołte wobliczo je jara pſchecźelniwe a miłe; włoßy a brodu ßebi wón po europiſkim waſchnju tſiha.

Schwajzarſzy, po kotrychž kraju ſiamſki kral w juniju pucźowaſche, njemóża kralowu luboſnoſcź, kotruž wón wſchudźe pokaſowaſche, dokhwalicź. Wón je po ſdacźu wulki pſchecźel dźěcźi; hdźež je wón ſetka, je wón k wutrobje tłócźeſche a koſcheſche. Sa to pak wón kronprynza krucźe dźerži. Tuteho njebě kral, kaž ſchwajzarſke nowiny pišaja, na jěſbu do Bernſkich alpow ßobu wſał, dokelž jeho wucźeŕ měnjeſche, ſo ßo prynz ſ wjele ßwjedźenjemi pſchejara wot ßwojich ſtudijow wotcźahnycź dawa. Kronprynz na to ſchwajzarſkeho ſwjaſkoweho preſidenta proſcheſche, ſo by ſa njeho krala proßył, ſchtoż też preſident cźinjeſche. To pak bě bjes wuſpěcha; pſchetoż kral praji, hdyž ßo jenemu wucźerjej dźěcźo dowěri, njeßmě ßo ſtarſchiſka wola wjazy wucźerjowym roſkaſam napſchecźo ſtajecź, dokelž by hewak jeho nahładnoſcź ſchkodowała. Starych muži kral jara cźeſcźeſche. Stareho muża we wßy Gſteigu, kotryž, na wicź cźeŕpjazy, ßo na dwěmaj kijomaj pſchiwlecźe, kral prěni poſtrowi, ßebi kłobuk ſcźahnywſchi, a wón nochzyſche do teho ſwolicź, ſo by ſchědźiwz teho runja ßwój kłobuk ſejmał. „Pſchetož“, kral praji, „tajki ſtary nan dyrbi ßo cźeſcźicź.“

— Žitne płacźiſny ßu ßo ſańdźeny tydźeń ſaßo powyſchiłe, hacź runje je ßo žitowy pſchiwos ſ Ameriki a Ruſkeje poßlednje njedźele podwojił. Cźi, kotſiž žitowe wikowanje ſnaja, chzedźa wjedźecź, ſo žitne płacźiſny dołho wyßoke płacźiſny njewobkhowaja, dokelž ßu w połnóznej Amerizy lětßa jara bohate žně; duž ratarjam radźa, ſo njebychu ſ pſchedacźom ßwojeho žita pſchedołho cźakali. K temu pſchińdźe, ſo ßu w Argentinſkej, hdźež ßu žně w naléczu, wjele wjazy pſcheńzy dyžli loni wußyli; dale je w Awſtralſkej w prawym cźaßu deſchcźik panył, a w Indiſkej je ßo teho runja wjedro połěpſchiło. Ratarjo ßo na tele wobſtejnoſcźe kedźbliwe cźinja, ſo njebychu poſdźiſcho ſkorźili; pſchetož pſchichodne naléczo budźa ßnadź žitne płacźiſny ſaßo ſpadowacź poczecź. Tola njech kóždy pſchezo to cźini, ſchtoż ma po ßwojim měnjenju ſa najlěpſche. Ratarjo dyrbja ßo jenož na wobſtejnoſcźe pokaſacź, kotreż ßu hacź dotal na ſtupanje a ſpadowanje žitnych płacźiſnow wulku ſamożnoſcź měłe.

— Rožka a bóle hiſchcźe pſcheńza po płacźiſnje horje ſtupatej. Wobžarowacź jenož je, ſo ratař po roſpuſchcźenju najwjetſchich němſkich žitnych burſow ženje njemóże ſ wěſtoſcźu ſhonicź, kelko je žito w najwjetſchich němſkich měſtach płacźiło. „Khěžorſtwowy nawěſchtnik“ drje žitne płacźiſny woſjewja, tola hacź je ſ tym ratarjej pomhane, ſda ßo, dźiwajo na wulki roſdźěł płacźiſnow jenotliwych měſtow, khětro dwělne bycź. Po „Khěžorſtwowym nawěſchtniku“ płacźeſche na pſchiklad zentnaŕ **pſcheńzy** w Kolbergu po 7 hriwnach 25 np., w Mnichowje 11 hriwnow, zentnaŕ **rožki** w Kolbergu 4 hr. 25 np., w Ulmje 9 hr., zentnaŕ **jecźmjenja** w Nißy 4 hr. 95 np., w Offenburgu 9 hr. 12 np., zentnaŕ **wowßa** w Regensburgu 4 hr. 84 np., w Mnichowje 9 hr. 20 np. Kaž je widźecź, roſdźěł mjes najnižſchimi a najwyſchſchimi płacźiſnami w jenotliwych měſtach ſkoro 100 prozentow wucźini.

— Wo lětuſchich žnjach w Němzach „Khěžorſtwowy nawěſchtnik“ ſcźěhowazu roſprawu podawa: Naſymſka pſcheńza je khětro dobra, naléтnja pſcheńza khětro dobra, naſymſka rožka khětro dobra, jerza khětro dobra, jecźmjeń khětro dobry, wowß ßrěni, běrny khětro dobre, dźecźel khětro dobry, ßyno khětro dobre.

— Poßlednja wulka woda je po ſwjeŕſchnym wobliczenju w ſakſkim kraleſtwje ſa něhdźe 16 milijonow ſchkody nacźiniła. Najhórje je drje ßo ſ njej Dubin (Deuben) pola Draždźan podeſchoł. Schkoda w tymle měſtacźku 1,300,000 hriwnow wucźini. Gmejna je wobſamkła, hnydom 20 khěžow ſa ßwójby, kotreż ßu ſ wulkej wodu wobydlenja ſhubiłe, natwaricź a 500,000 hriwnow pożcźicź. W Dubinje je wſcho hromadźe 30 khěžow do zyła wupuſcźenych, ſo ßo w pſchichodźe njehodźa wjazy wužicź. 179 ßwójbow je wobydlenje ſhubiło, kotrymž je ßo ſ nuſu nakhwilny pſchebytk wobſtarał. Na twarjenjach a leżomnoſcźach je 128 wobßedźerjow ſchkodowało, a 366 ßwójbow je ſchkodu na domjazej nadobje atd. poczeŕpiło.

— Prynzej Luisej Napoleonej, kotryž je wyschk jeneho Peterburgskeho regimenta, bě khěžor po žwojim wopyće w Peterburgu rjad cžorneho worjoka spožčžił. Prynz Louis Napoleon pak njeje tónle rjad pschijał, wudawajzy, so je wón jenož jednory wyschk, kotryž njeje tajkeho wulkeho wusnamjenjenja hódny.

Runje tak, kaž pschecžiwo němskemu khěžorej, je žo prynz Louis Napoleon tež pschecžiwo presidentej franzowskeje republiki sadžeržał. Prynz bě runje kaž wschitzy drusy wyschzy regimentow, kotrež žo pschi paradže w Peterburgu psched Faurom wobdžělichu, offizěrski kschiž franzowskeje cžežneje legije dostał. Wón pak je jón sažo wróčził, prajizy, so jón njemóže pschijecź, dokelž je jemu khěžor Napoleon III. hižo wulkokschiž tuteho rjada do kolebki położił.

Awstriska. Pospyt awstriskeho knježerstwa, Němzow a Cžechow sjednacź, žo njeje schlachcžiko. Němzy žu žo sapowjedžili, žo se sjednanjom saběracź, jeli so knježerstwo rěcžowy wukas sa cžěske kraleſtwo njesběhnje. Schto ma žo nětko stacź, je žo žnadź hižo tele dny w Ischlu, na khěžorowym lětnym pschebytku, postajiko. Hrabja Badeni je tam s khěžorom wo cžěsko-němskej narodnej wójnje radu skladował. Hudaja na to, so je hrabja Badeni khěžorej radźił, khwilu bjes parlamenta a wustawy knježicź.

— We wuherskim hłownym měsczu Budapeſtu 20,000 murjerjow a dźěłacźerjow strajkuje. Mjes strajkowarjemi a poliziſtami je k krwawnym pukam dóschło. Wjele njeměrnikow je žo sajako.

Franzowska. Najwyschsche žitne zła w Franzowskej wobsteja. Dokelž žo nětkole žitne płacźiny sběhacź poczinaju, je žo deputazija generalneje rady Seinskeho wokrjeża a Parižskeje měschczańskeje rady na ratarskeho ministra Milina s prósstwu wobroczíła, so bychu žo žitne płacźiny ponižiłe. Minister žlubi, tule prósstwu rospominacź, jeli so bychu žo płacźiny dale powyschiłe.

— Pschi italsko-franzowskich mjesach žo s wobeju stronow pilnje wobhonjuje (spioněruje). Tele dny žu tsjoch franzowskich podwyschkow a jeneho wschědneho wojaka pschi tym pschekwapili, hdyž w italskim kraju italske pschimjesne wobtwjerdźenja (forty) fotografowachu. Woni běchu teho dla na 3537 metrow wyšoku horu Roccia-melone schli, sady italskeho pschimjesneho wobtwjerdźenja pschi horje Cenis, tola běschtaj jich dwaj italskaj karabinieraj pytkoj. Taj chžyschtaj wojerskich fotografow sajecź, schtož pak žo jimaj jenož s jenym schlachcži. Cźi tsjo drusy swěrichu žo, so bychu žo sajecźa sminyli, po žmjercź straschnym lodźischczu dele puschcźicź. Jenož jedyn žo bjes schkody wukhowa, jeho towarschej do lodźischczoweje schkakoby panyschtaj. Ludźo jimaj rucže na pomoz khwatachu, tola jedyn s njeju žo jenož jako cźěło wucźeže. Fotografiska pschiprawa bě karabinieromaj do rukow panyła.

Jendźelska. Sběžk pschi afgansko-indiskej mjesy dźeń a straschnischich rosměrow nabywa. Afgansti emir drje njepschestawa, Jendźelcžanam wobkrucźecź, so je na sběžku njewinowaty, potajnje pak sběžkarske ludy podpjera. K sběžkej žu žo wschě afridiske rody, s kotrychž žo jendźelsko-indiske wójsko s wjetscheho dźěła rekrutěruje, pschisamkle. Afridisy žu pola twjerdźisny Ali Mussjid 300 indiskich wojakow sbili. S wobtwjerdźenjoweje wobžadki, kotraž s Afridiskich wobstejesche, bě 11 muži k sběžkarjam cźekło.

Schpaniska. Roskasował schpaniskeho wójska na Kubje je s nowej njemudroscźu wobydlerstwo sjenocźenych amerikanskich statow pschecźiwo Schpaniskej roshorił. Wón je cźetku kubaskeho republikanskeho presidenta Cisnera k jastwowemu khostanju na 20 lět sažudźił, dokelž je žo pjecža pschi sběžku wobdźělika. Sswoje khostanje dyrbi wona w najhórschim schpaniskim jastwje, w Ceuta, wotpokucźicź. Knježna Cisneros je hakle 20 lět stara a jara rjana. Hacž dotal hischcże žo ženje njeje žana žónska do Ceuty póžłała. Powjeda žo, so žo knježna Cisneros s zyła njeje pschi sběžku wobdźělika, ale so je jenož brejerstwo generaloweho Weylerowho adjutanta wotpokasała. Na to žu ju wobskoržili. W amerikanskich polnózných sjenocźenych statach je tutón wužud wulku roshorjenoscź sbudźił. Wudowa semrjeteho presidenty sjenocźenych statow, Jeffersona Davida, je schpaniſku kralowu a knježerku telegrafisy proženła, so by sažudźeneje khostanje polóžika. Amerikanska spižacźelka Julia Wardowa je žo na bamža wobrocźika a jeho proženła, so by sažudźenu schkitował, a amerikanski generalny konsul Lee je žam s generalom Weylerom dla knježny Cisneros jednał. Skónczńje je žo amerikanskemu póžłanzej w Madridže porucźiło, so ma schpaniske knježerstwo napominacź, so by žo sajatej cźetzy kubaskeho presidenty Cisnera khostanje spuschczíko. Jeli so by Schpaniska sažudźenej khostanje wotpokucźicź dała, bychu sjenocźene amerikanske staty sakrocźike.

Rußowska. Rußojo a Franzowsojo žu polni radoscźe a wjeżela. Pschikhad presidenta Faura do Peterburga je ruskemu ludej witanu skladnoscź posticźił, žwoje pschecźelske sacžucźa a žwoju sahorjenoscź sa Franzowsku s polneje a zykeje wutroby na sjawne dacź. Póndźelu je Faure do Kronstadta, k mórskej twjerdźisnje psched Peterburgom, pschijěł, hdźež jeho zar na łódźi „Alexandria“ wocžakowasche. Zar a president žo dwójzy wobjimaschtaj a wokoscheschtaj. Na to zar presidentu žwojemu pschewodej pschedstajesche. Tón žamy dźeń žo w Peterhofje cžežna hoscźina wotbywasche, pschi kotrejž zar žwojemu hoscźej a Franzowskej a president Faure zarskimaj mandźelskimaj pschipitk wunjeżeschtaj. Mjes tym so žo w tutymaj pschipitkomaj jenož na pschecźelne cžucźa a sympathije, mjes ruskim a franzowskim ludom wobstejaze, spomina, je žo skónczńje pschi wotžalenju presidenta Faura žwětej pschipowjedźiło, **so mjes Ruskej a Franzowskej woprawdźe politiski swjask wobsteji.** Pschi hoscźinje na franzowskej łódźi „Pothuau“, s kotrejž je president Faure wotjěł, a na kotruž běschtaj jeho zar a zarowa pschewodźakoj, president pschi žnědanju scźěhowazy pschipitk wunjeży: „Džakuju žo Waschej Majestoscźi a Jejnej Majestoscźi zaroweje, so scże miloscźiwje do teho swolili, něktore wokomiki na łódźi nascheho łódźstwa pschebywacź. Ssym sa to cžim bóle džakowny, dokelž je mi s tym mózno, pod naschej narodnej khorhoju prajicź, kak hłuboko žym hnuty s pohoscźinstwom, kotrež je žo nam dostało, a kak wulzy žmy ruskemu ludej džakowni sa powitanje, kotrež je žo republizynemu presidentej wuhotowało.

Wascha Majestoscź pschijědže do Franzowskeje, pschewodźana s ruskimi a franzowskimi morjakami; žrjedź nich hłuboko hnuty Rusku do žwojeho wotjěsda strowju. Franzowske a ruske łódźstwo móže horde bycź na podźěl, kotryž je wot prěnjeho dnja na wulkich podawkach mělo, kotrež běchu je sakładom wuskeho pscheczelstwa Franzowskeje s Ruskej.

Wy scże sbližili wupscheſtrjenej ruzy a scże **sjenoczenymaj a swjaskowanymaj (alliirowanymaj) ludomaj,** kotrajž shromadny ideal sdźěłanoscże, prawa a prawdoscże wjedže, mózno sčinili, so staj žo bratrowsy žwěrnje a wutrobnje wobjimałoj. Sběhnu žwoju schkleńzu k cžesczi Wascheje Majestoscże a Jejneje Majestoscże zaroweje we wokomiku roszohnowanja, a proschu Waž, so byschcże pschijeli horze pschecza sa Wasche derjemécże a zarskeje žwójby. W mjenje Franzowskeje pschipiju wulkoscźi Ruskeje.“

Zar Miklawsch wotmolwi: „Wasche žłowa namakaju w mojej wutrobje žiwy wothłós a žo podwolejo sacžucźam, kotrež mje a zyłu Rusku hibaja, cžuju žo sbožowny, widžo, so Wasch wopyt pola naž nowy swjask mjes woběmaj **spscheczelenymaj a swjaskowanymaj ludomaj** stwori, kotrajž staj jenak hotowaj, se wschej žwojej mozu skutkowacź sa sdźerženje žwětoweho měra w duchu prawa a prawdy. Džakuju žo Wam hischcże ras sa Wasch wopyt a pschipiju cžesczi a sbožu Frazowskeje!“

Mjes Franzowskej a Ruskej po tajkim politiski swjask wobsteji, tola niz, kaž zar wobkrucża, k wjedženju wójny, ale k sdźerženju žwětoweho měra. Runje to na to pokasuje, so chze Ruska dla sdźerženja měra s druhimi europiskimi wulkomozami, woženbje s trojoswjaskom, hromadže hicź.

Turkowska. Poženbne bombowe nadpady, kotrež žu nětkotsi Armensy w Konstantinoplu skucźili, njejžu Bohu džakowano krwawne pschescźěhanje Armenskich sa žobu měke. Wo bombowych nadpadach shoniwschi je wójnski minister hnydom telegrafisy wschitkim měschczańskim wojerskim strażam pschikasał, pscheczíwo wschitkim njeměrnikam s brónju sakrocźicź. Tu a tam drje žo Turkojo na dróhach se žochorami pokasachu, so bychu žo kaž loni nad Armenskimi wjecźili, tola wojazy jich hnydom sajachu a do jastwa wotwjedźechu. S tajkim wotpohladom žu Armensy sažo bomby mjetali, njeje hischcże wuslědźene. Turkowske knježerstwo žo na Jendźelcžanow hrěschi, so žu woni Armenskich k nowym bombowym nadpadam nascheczuwali. S tym dyrbjachu sažo njeměry w Turkowskej nastacź, s kotrymiž by žo wobsamknjenje měra mjes Turkowskej a Grichiskej s nowa wotstorcźiko. Hacž dotal žu džewjecź Armenskich dla wobdźělenja pschi bombowych nadpadach sajeli. W pschedměstomaj Psamatia a Kumkapu žo polizija s mozu do khěžow dobu, kotrež Armensy sa bombowe sklady wuživachu. W Perje žu w domje jeneho Italskeho wjele bombow wužlědźili, kotrež bě Armenski žłužobnik bjes wědomoscże žwojeho knjesa tam sthował; najsserje žu wone wot loňscheho lěta sbytkne wostałe.

Amerika. Presidenta uruguayskeje republiki, Bordu, žu 25. aug. w tym wokomiku satželili, hdyž s zyrkwje stupi; wón hnydom wudycha. Sajaty mordař je młody cžłowjek, Arredondo rěkazy. Na-

khwilne presidentstwo je senatowy president Cuestas pschedewsak. President Borda bě žo w lěcźe 1894 wuswolik, jeho sastojński cžaš by hacž do lěta 1898 trak.

Klazak.

Po prawom rěkasche wón Měrcźin Ssyman. Jako džěcźo pak bě žebi nohu w bjedru skamak, a dokelž bě to schpatnje sahojiko, wosta khromy a w schuli narjekmychu jemu teho dla Klazak. A tute pschimjeno bě žo jeho pschimmyko.

Wón bu dobry a wustojny cžlowjek, se žylnymaj schěrokimaj ramjenjomaj a s wotewrjenym jašnym wócźkom. Jemu njebudźesche cžcźko byko, žebi mjes wješnymi holzami wjazy hacž jenu njewjestu wubracź, tola wón sdalowasche žo wschěch; žwojeje braschiwosćze dla běsche bojasny a strachocźiwy we wobkhadźowanju s druhimi. Tola njeskorźesche ženje na to, a hdyžkuli žwojich rójeńkow njedźelu pschi rejach widźesche, njeběsche sawistny, ale myšlesche žebi pschi žwojej burskej wješnej mudrosćzi:

„Ach, to drje dyrbi tak bycź, wschako dyrbja tola też tajzy ludźo bycź, kotsiž pschihladuja, hdyž drusy rejuja."

Junu pak mějesche tola prawje wulku srudobu.

Kaž wschitzy drusy dyrbjesche też wón do měry a khromjo cžehnjesche s druhimi młodźenzami po pucźu. S klobukom, s bantami wupyschenym, kotrež po wětsiku smahowachu, spěwasche s zykej schiju a se sahorjenjom, kotrež cžim bóle pschibywasche, cžim huscźischo do žušodnych korcžmow sakožowachu.

Na pošledku myšlesche žebi bjes maka, so je runje tajki, kajzyž drusy; ale tute make žnadne wopojenje shubi žo bórsy, hdyž psched komišiju stejesche, a hdyž bě nětkole jeho kschiwa noha zyle jašnje widźecź.

„K službje njekhmany, sekschiwjenje bjedra!" bě lěkarjowe wuprajenje.

„Schkoda", rjekny pschitominy wyschk, „to bndźische dobry wojak byk!"

Klazak pytasche žo sa žwojimi towarschemi, kotsiž žo s nim njemako schcźěkachu, skhowacź, shotowa žo, ani žkowa na jich rěcźe njewotmolwjejo, saže drastu a poda žo žam lutki na pucź domoj. Cžujesche w žebi doscź mozy a smužitosćze, so by wopornjwje a rad žwoje žiwjenje wótcźinje dak, a duž bě srudny, so bě też runje wón mjes tymi, kotsiž žwoje cžucźa se skutkom wopokasacź njemóža.

Mjelcžo slěse do žwojeje komory, kotraž bě sa konjemzom s deskowanej scźěnu pschiprawjena, cžišny žo w drasćze na kožo a ronjesche horze žylsy, doniž jemu wocži njesapadnyschtej.

* * *

Měžaz oktober bě pschischoł a młodźi ludźo s wokolinty běchu žo na naměsćze psched zyrkwju shromadźili; prósdni tu stejachu a na wobliczu, na nusowanym požměwanju a na selenej haložzy na klobuku bě jašnje spósnacź, so běchu pschischli, žebi žlužbu pytacź sa symu.

Benoit, bohaty najenk bliskeho wulkeho kubka, bě też pschischoł. Ruzy bě, se žobu spokojom, hluboko do kapžy tyknył, spalene wobliczo pokasowasche, so žo jemu derje wjedźe, a s makymaj, na poł sańdźelenymaj wocžomaj shladowasche bjes maka bjes dźělbracźa na pschitomnych pachołow. Pomaku, zyle pomaku khodźesche tam a žem, jako by žo jemu wostudźiko, a s niczeho w jeho sadźerženju njemóžesche cžlowjek shudacź, so chzysche wón wotroczka najecź.

„Ach, hlej ... ty dźe tu też žy, Klazako! Pytasch žnadź ty też žlužbu?" woprascha žo khromeho.

„Haj, wě žo, knjes Benoit! Godartez žyn je wot wojakow, a duž mje tam wjazy njetrjebaju ... chzecźe-li mje měcź ... to móžecźe mi wěricź, dźěła žo njeboju."

„To je wěste ... to ja wěm, mój žyno!" wotmolwi Benoit, kiž chzysche dźělacźerja najecź, ale wón chzysche prawje mudry bycź, so njetrjebał mnoho msdy dawacź, „ale schkoda, so nikoho njetrjebam."

Wón dźěsche dale, ale sa schtwórcź hodźiny pschińdźe wróczo, kaž pschipadnje, saže nimo Klazaka.

„Kelko dha žebi žadasch, Klazako?"

„Na měžaz schtyrzycźi frankow, to žym też pola Godarta měk."

„Wěsch, po prawom njetrjebam wotroczka, ale ... dokelž cźe žnaju ... chzu cźi na měžaz tsizycźi frankow dawacź a hody rjany dar; jeli so žy spokojom, sawdaj ruku!"

„Haj, moje dla też sa to, wěm dźě, so scźe dobry knjes a chzu rad k wam cźahnycź!"

„Nó, duž po tajkim, haj! Wsmi žwoju halžku s klobuka a pój so mnu, chzemoj schkleńzu hromadźe wupicź!"

Klazak cžinjesche, kaž mějesche kasane. Bě jara spokojom, pschetož Benoit bě najnahladnischi najenk schěroko a daloko, a po zykej wokolinje žo jeno dobre wo nim powjedasche. Na jeho najatym dworje „Nowozy" běchu twarjenja a hródźe w najlěpschim rjedźe, murje bělene, tšěchi s zyhelom kryte, zykk pak lubosny wobras wješneho samoženja. Jeno hdy by cžlowjek s wotewrjenymi wrotami do dwora pohladał a by wuhladał rólny grat, w dołhich rjadach runje sestajany, rjany hołbjenz a cžrjódu kur a trutow, by wjedźał, so žu tu porjadne wobstejenja, a něchtóžkuli by spokojom byk žem žkuschecź.

Wjecžor dozpě Klazak do Nowoz; nježelesche žebi žwoje brěmjo pod pažu, a runjež khromjesche, běsche tola se žwojim nowym hospodarjom žobu pschischoł.

„Hej, Žokta!" sawoła najenk, kiž bě se žwojim pschistajenjom njemako spokojom, hižo w durjach, „staj jedyn taler wjaz, žym jeneho wjaz do domu pschiwjedk!"

„Ach, ty to žy, Klazako!"

„Haj, knježna Marka, k žlužbam!"

Marka, kotrejž nan Žokta rěkasche, běsche rjana žylna holza s jašnym wobliczom a s hnstymi žoktymi, na cžerwjeń wložami. Běke suby błyskotachu žo jej jeno tak mjes cžerwjenymaj hubomaj, kiž běschtaj stajnje na žmjecźe hotowej. Se žwojej polnej postawu, se žylnymaj rukomaj, s kotrejuž běschtej rukawje wuhornjenej, s makymaj spěschnymaj nohomaj, kotrejž běschtej w bělymaj nohajzomaj krucźe skhowanej, skicźesche wona tak prawje wobras kźějazeje strowosćze a młodostneje cžerstwosćze. Wona by dobry pschiklad sa molerja byka.

Duž rosymimy, so Klazak dołho w Nowozach njebě, a hižo bě žo wschón do Marki, kiž „Žokta" rěkasche, hluboko sahladał a salubował.

* * *

Też Marka pschińdźe bórsy do teho, schto žo s Klazakom njecźini, a dokelž bě khětro do cžesćze a pyschna, mějesche nad tym žwoje wješele a prózowasche žo na wschě móžne waschnje, so by tute cžucźa w nim hischcźe roshorjaka. Běsche jara pschecźelna s nim, wona njelutowasche žadosćiwych a roshorjenych pohladnjenjow, a napošledku bě wbohi khromy cžlowjek tak daloko, so žebi najrjeńschi pschichod molowacź pocža. W myšlach widźesche hižo, kak s Marju jako se žwojej swěrowanej mandźelskej s zyrkwje pschińdźe; kak ju wón hordźe sa ruku wjedźe a kak žo k njemu kloni a jemu schepta:

„Pój, Klazako, mam dźě tebje tak lubo!"

A cžeho dla dha njemohko to po prawym woprawdźe móžno bycź? Haj, wě žo ... ale jeho noha! Tyžaz pschicžinow wumyšli žebi, so tola to po prawym žadyn sadźěwk bycź njemóže. Pschi žeńtwach dźě jedna žo tola po prawym bóle wo powahu abo charakter, dyžli wo swonkowne wubjernosćze! Hkowa a wutroba bě pola njeho na prawym městnje, w tym nastupanju žmědźesche žo s kóždym druhim měricź! Po starschimaj bě hischcźe něschto mako namrěł, Benoit bě žebi jeho hižo tsecźi ras na nowe saže pschistajił, a prjedy jeno wotroczk, jako kajkiž bě najprjódzy do Nowoz pschicžahnył, bu wón po něcźim prawa ruka žwojeho knjesa. Wschitke tute rospominanja pohnuchu jeho napošledk, so chzysche Benoitej žwoju wutrobu dowěricź.

Benoit sawda jemu bjes komdźenja ruku a žlubi, so chze hnydom s Marju porěcźecź, kotraž bě s dźowkami na poln.

Klazak tschepjetasche s rosbudźenjom a scźěhowasche jeho nasdala; sa plotom khowasche žo psched jeho wocźomaj, žam pak móžesche derje wobkedźbowacź, kak žo Benoit žwojej dźowzy bliježesche, s njej rěcźeše, pschi tym pak też na tu a tamnu žlužobnu dźowku wokasche, so to njeby nadpadne byko, a kak žo runje temu městnu bliježesche, hdźež bě wón skhowany. Tu sažłyscha na dobo Marjine žlěbrojažne žmjecźe, tak so žo jemu wutroba s bolosćzu sacźeže, a hnydom na to sažłyscha też jeje hłóš:

„S tejle nohu! Ja »knjeni Klazakowa!« Ach, ně, ně, a hischcźe junu ně! Kak bych žebi tola to sažłužiła?"

Klazak njewjedźesche, schto je žo jemu stako; kaž pohluscheny žydźe žo pschi pucźu a wosta tam dołho žedźo, žo njehibajo, a tak dołho, so žo hakle na žměrkach saže do dwora wróczi. Njewjadzy žydźe žo k wjecźeri na žwoje wschědne městno a njepytny Benoitowego srudneho wobliczа, ani Marjinych skych pohladnjenjow, kotraž drje žebi lubicź da, so jej wón komplimenty cžinjesche, ale kotraž bě žo roshněwała, so bě wón, tónle braschiwy cžlowjek, žebi swěrił, žo woprawdźe wo nju samołwicź.

„Ja to hižo wěm, knjes Benoit!“ rjekny wón po wjeczeri k njemu. Njerěczmy wjazy wo tym, to bě tež wote mnje njerosomnje, so ßebi na ßwoju nohu myßlił njejßym!“

S tym bě zyła wěz wotbyta.

Klazak dźěłasche, kaž prjedy, bě stajnje k wschemu hotowy, druhdy drje trochu srudny, tola tajesche tajke cžucža psched nanom a Marju, so jimaj njeby wobcžežny był, a hdyž bě sa njedołhi cžaß kwaß rjaneje Marje se ßynom bohateho korczmarja w ßußodnej wßy, bě tam tež Klazak mjes kwaßnymi hosczemi. So wón jara wjeßeły njebě, to nikomu nadpadne njebě.

(Skónczenje pschichodnje.)

Sa nasch ßerbski dom

bě ßo dotal nahromadźiło: 41,175 hr. 10 np.

Dale ßu sa njón darili:

na Kozorez kwaßu w Bukezach psches braschku Paula	3	= 50	=
knjes dr. Muka w Freibergu	1	= —	=

Hromadźe: 41,179 hr. 60 np.

S dźakom kwituje

J. Bartko,
sarjadnik Maczicžneho doma.

☛ Pschichodnu póndźelu knjes twarski mischtr Kaup nasch nowy ßerbski dom twaricz sapocžnje. rtk.

Ze Serbow.

S **Budyschina.** (Jěßba s powětronjom.) Tudomny rěsnik Riedel je ßo sańdźenu njedźelu popołdnju hromadźe s powětronjerjom Fellerom w powětronju s Draždźanskeje zoologiskeje sahrody do powětra puschcził. Ballon 2400 metrow wyßoko lecžesche, w kotrejž wyßokosczi bě 7 gradow cžopłoty. Na Syjicžanskich ležomnosczach pola Pancžiz ßo ballon bjese wschěch sadźěwkow na semju puschczi. Jěßba bě 1 hodźinu a 6 mjeńschinow trała.

— (S jěsdnym kołom do njesboża pschischoł.) Skoro wschědnje je ßłyschecz, so ludźo s jěsdnym kołom do njesboża pschińdu. Kołojěsdni dyrbjeli tehole warnowanja kedźbu měcz, radscho po nahłych horach a na druhich straschnych městnach pěschi hicz, hacž ßo ßwojemu worzłowemu konjej dowěricz. Tele dny je jedyn s najwustojnischich kołojěsdnych a turnarjow knjes Warnecke njesboże měł, so je po nahłej horje wot krajnostawskeho seminara k swonkownym lawskim wrotam se ßwojeho kola dele panył a ßebi straschnje hłowu franił.

— Jedyn kołojěsdny s New-Yorka, wěsty Reymann, kotryž je ßo wjetował, so bjes pjenjes sa dwě lěcze na dwojokole ßwět wobjědże, sańdźenu wutoru pschipołdnju psches Budyschin pschijědże. Wón je ßylny saßadźity 29letny muż; ßwoje pucžowanje je lětßa w februarje nastupił. Na ßwoje kolo je wón najnusnischu drastu, wschelaki grat, jene stanowe wuhotowanje atd. swjusał, schtož s kołom hromadźe 120 puntow waži, Reymann ßam je 170 puntow cžežki. W tu khwilu hižo wón na druhim kole jědże; prěnje je ßo jemu w Jendźelskej słamało. S Budyschina, hdźež je wón w Henkerez korczmje poßnědał, je wón psches Mużakow do Pósnanja wotjeł. Jeho dalsche pucžowanje jeho do Ruskeje powjedże, hdźež psches symu wostanje. Jeli so budże amerikanski kołojěsdny tak pomału, kaž dotal, pucžowacz, wón sczežka wjetu dobudże. Tak daloko, kaž je wón sa wjele měßazow s kołom pschijeł, tež dobry pěschk bjes wulkeho napinanja dońdże. Mózno, so je jeho zyła wjeta někajki amerikanski hokus pokus, s kotrymž ludźom pjenjesy se saka wuwěschczi, so mohł dwě lěcze po ßwěcze dundajo darmacžka hladacz.

— (S tšélbu ßo franił.) Pincžnik w tudomnej Henkerez restawraziji ßo sańdźeny schtwórtk s teschinkom, w kotrymž patrona tczesche, saběrasche. Na dobo honacz dele praßny, a kulka pincžnikowu ruku pschetšěli. Na sboże ßo wona njebě kosczе dótka, ale jenoż mjaßo pschedrěła. Duż ßmě ßo wocžakacz, so rana bórsy sażije.

— Ludźižracžk Bittner s Johnsdorfa w Czechach, kotryž je w nalěczu pola Ostritz jenu holczku sarasył a jejne mjaßo žrał, ßo psched pschißażny ßud njestaji. Lěkarjo, kotsiž ßu Bittnera dołhi cžaß wobkedźbowali, ßu spósnali, so je wón duchakhory abo wrótny. Duż jeho jeho domowinskej wyschnosczi s porucžnosczu pschepodadźa, so bychu straschneho cžłowjeka w jenej błudnizy saměstnyli. W tu khwilu Bittnera w Budyskim jastwje sawrjeneho dźerża. — 27. augusta ßu Bittnera s Budyschina do Koßmanoskeje błudnizy pola Prahi dowjesli. Bittner, kotryž bě wuwjasany, ßo na transporcze psches město směrom sadźerża.

— (Zyganjo.) Sańdźenu ßobotu běchu awstriskich zyganow s nascheho města wupokasali, a jedyn měschczanski poliziſt je jich hacž do Podmokłow (Bodenbacha) w Czechach pschewodźał a jich tam awstriskej wyschnosczi pschepodał. W Němzach maja s němskimi zyganami dosczе hary a cžwile, so by woprawdźe s hrěchom było, hdy bychu ßo hischcze s awstriskimi zyganami wobcžežowali.

— **(Wuhlady na pschichodne wjedro.)** Wot 28. hacž do 31. augusta ßo wjele deschczow wocžakuje.

Se **Židowa.** S dźěczazej lohkomyßlnosczu je ßo w tudomnej dźěczazej hladarni sańdźenu wutoru pschipołdnju žałoßne njesboże stało. Tsinaczelětnaj hólzaj, Langa a Płonich, kotrajž staj tam hacž dotal kóždy wschědny dźeń popołdnju drjewo rubałoj, pschi rubanskim pjeńku njewuschnje pryslowaschtaj. Płonich ßwoju ruku na pjeńk tykasche, mjes tym so jeho towarsch se žortom sa njej se ßekeru rubasche. Tele njerosumne lohkomyßlne prysle pak mějachu na dobo sły kónz. Langa se ßekeru Płonichej pokasował praweje ruki wotrubny a ßrjedźny porst nimale pscherubny. Poßlednischi je hnydom sawołany lěkar saßo pschischił. Wbohi Płonich je cžim bóle wobžarowacz, dokelž móże hižo wot małosczе dla ßwojeje jeneje bědneje nohi jenoż s podpjeru khodźicz.

S **Hornjeho Hunjowa.** Sańdźenu ßobotu popołdnju w 5 hodź. je ßo fajma, tudomnemu kublerjej knjesej Libschej ßłuschaza, kotraž 68 kop rożki wopschijesche, wotpalika. Wona bě ßo hakle 5 dnjow prjedy teho stajika a ßo ßobotu dopołdnja, po tajkim tón ßamy dźeń, na kotrymž je ßo s wohnjom sniczika, psched wohnjowu schkodu sawěsczika. Kak je woheń nastał, njeje snate.

S **Dobroschez** pola Delnjeje Hórki. Tudomny korczmar Kunath je, hdyž ßkomu na wós nakładowasche, s wosa snak dele panył a ßo cžežko wobschkodźił. Jenoż s pomozu podpjerow je jemu mózno khodźicz.

S **Radworja.** Lětßa njech tola kóždy, kotryž je fajmu na polo stajił, ju rucže sawěsczi. Sa krótki cžaß je ßo wokoło Budyschina pjecz fajmow wotpaliło. Do nich ma ßo tež fajma tudomneho hosczenzarja Mischnarja liczicz, kotraž 120 kop rożki a pschenżu wopschijesche. Schtwórtk rano w 3 hodźinach s njeje woheń ßapny a ju do cžista do procha a popjela pschewobrocži. Rożka a pschenża, kotraž bě w njej saworschtowana, dyrbjesche ßo hižo nasajtra wumłócžicz; parna lokomobila, k temu trěbna, bě ßo hižo do wßy pschiwjesła.

S **Małeje Prahi.** Na polu ßo żenje njeßmě koßa ležo wostajicz; hižo husto je ßo stało, so ßu ludźo do tajkeje koßy stupiwschi do cžežkeje schkody pschischli. Tak je ßo tež jenej tudomnej kubleržy seschło. Pschi ßyczenju wowßa wona do koßy stupi, kotruž bě nčchtó s njewobhładniwosczu na polo położił. Wobžaromna je ßebi nosyne ßuche žiły rosrěsła, kotrež je lěkar saßo hromadźe schił. Nadźijomnje ßo schkoda saßo tak sahoji, so budże ßo noha k khodźenju saßo wużiwacz hodźicz, kaž do snjesboženja.

S **Bóschiz.** Sańdźenu póndźelu je ßo tu w gmejnskim hacże tsilětna holczka tudomneho żiwnosczerja Schneidera tepika.

S **Małeschez.** K lětu ßo tu nowa schula natwari. Liczba schulskich dźěczi je ßo w tajkej měrje pschisporika, so budże ßo tež druhi wucžer postajicz dyrbjecz. Cžežko jenoż budże, jeneho namakacz, hdyž dyrbja ßo hižo nětkole ßerbske wucžerske městna s wucžerjemi wobßadźecz, kotsiž ani ßłowczka ßerbski njerosumja.

S **Haßłowa.** Hłowna shromadźizna ßerbskeho burskeho towarstwa budże ßo w tudomnym Bermichez hosczenzu njedźelu 5. septembra popołdnju wot 1/2 4 hodźin wotbywacz. Jednacz budże ßo tam wo dyrbjenskim skótnym sawěsczenju a wo hońtwje. Rosprawu wo tym je knjes Zyž-Stróżischczanski pschedewsał. Wschitzy pschecželjo a ßobustawy ßerbskeho burskeho towarstwa ßo naležnje napominaju, tule shromadźiznu wopytacz.

S **Budyschinka.** Nasche schulske pschedstejiczerstwo je wobsamkło, naschu schulu powjetschicz. Nětczischa schulska jstwa sa pschiběrazu liczbu dźěczi njedoßaha; duż dyrbi ßo wona s pschitwarom wo 4 metry rosschěricz.

S **Pakez.** So ßo cžłowjek w żiwjenju dosczе na ßwoju ßmjercz njemóże pschihotowacz, to ßmy tudy s nowa shonili. Hdyž sańdźenu póndźelu mandźelska tudomneho tšěchikryjerja Kruże zyle strowa a cžerstwa dźěczi ßwojeje cžety pěstonjesche, ßo wona njejabzy s womoru wobja a s Bożej ruczku sajata hnydom wumrje. Rucže sawołany lěkar móżesche jenoż wobkrucžicz, so je wumrjeła. Jejny mandźelski, kotryž bě, ju rano strowu a cžiku wopuschcziwschi, do Delnjeho Wujesda na zyły tydźeń na dźěło wuschoł, ju, hdyž běchu po njeho póßłali, domoj pschischedschi jako cžěło namaka. Hacž runje żanych dźěczi wo nju njepłaka, dha tola Kruża ßwěrnu, duschnu a porjadnu mandźelsku shubi. Dokelž bě wona s ludźimi jara pschecželniwa, tónle ßmjertny podawk wulke dźělbracże sbudźi. Knježe, wucž naß wopomnicz, so wumrjecz dyrbimy.

S **Ketliz.** Njedźelu 2. septembra budźe tu Lubijske pobocžne Gustav-Adolfske towarstwo Gustav-Adolfski zwjedźeń zwjecźicź. Pschi tym budźe zerbski knjes farar Ssykora Minakalski a nemski knjes zyrkwinski radźicźel Keller predowacź.

S Wóßlinka. Ssrjedu 25. augusta rano wokoło 3 hodźin s twarjenjow žiwnoscźerja Wylema Hermanna woheń wudyri, kotryž je wschě do procha a popjeła pschewobrocźi. Bożej pomozy je zo jenož dźakowacź, so wobydlerjo njejßu w płomjenjach žałoßnu zmjercź namakali a so zu móhli s najmjeńscha nahe žiwjenje wukhowacź. Domjaza a hospodarska nadoba je zo skoro wscha spalika. Jenož s najwjetschej nusu zo poradźi, kruwy wóhnjej wutorhnycź, tola jene zwinjo, jena kosa a wschě kury a hußy w płomjenjach kónz wsachu. Tež domkhowane žně je woheń wschě pózrjek. Se zykawow najpreńschej Leśkowska a Skaskowska zykawa k haschenju pschijeźeschtej. Kak je woheń nastat, njeje znate, tola tukaja, so je jón slóstniska ruka sałożika.

S **Kamjeńza.** Schkoda, s wulkej wodu w tudomnym hamtskim hejtmanstwoje naczinjena, je zo na 22,900 hriwnow wobliczika. S tejele sumy pschińdźe na wobschkodźene gmejnske pucźe, mosty atd. 3400 hriwnow a na schkodowanje privatnych wozobow 19,500 hr.

Se **Ssmilneje.** S pschejeźdźenjom s kamjenjowym wosom je tu 24. augusta wésty Schmiedel nahlu zmjercź poczerpik. Wón bě spytał, konjow wésteho Augsta, kotryž s Jungfernsteina kamjenje na dwórnischźo wjesesche, sadźerżecź, dokelž skoku po horje dele jeźeschtaj. Konjej pak Schmiedela podtorhnyschtaj, a wón tak njesbožownje na semju padźe, so jemu wosowej kole hłowu pschejeźeschtej. Njesbožownemu zo nop rosmjecźe, so zo moshy s njeho stkóczichu. Wón bě na měscźe morwy. S jeho pjasce konjaze koßmo tczesche, kotrež bě konjej wutorhnył, hdyž bě jeho chzył sadźerżecź.

S **Pßzowjow.** Tydźenja je zo wo prjeczcźehnjenju nascheho knjesa wucźerja mylna rosprawa podała. Nasch knjes wucźer, kotryž je zo na wucźerske městno Bukecźanskeje schule samolwił a zo tam powołał, njerěka Khěžor, ale Frenzel. Hacź do 15. sept. ma wón w naschej schuli hischcźe zwoje sastojnstwo sastawacź, dokelž zo hakle s tym dnjom wupowjedźenska khwila minje. Móżnoscź pak njeje wusamknjena, so jemu zo hižo prjedy do Bukez pscheżydlicź dadźa, hdźež je zo tamnische schtwórte wucźerske městno s woteńdźenjom knjesa wucźerja Khěžora wuprósdniło. — Pschi tejle składnoscźi njech je naspomnjene, so je zo tydźenja powjesćź wo wumrjecźu Hucźinskeho zyrkwinskeho wucźerja mylnje pod Stróżu pola Hucźiny wocźischcźała.

S **Krebje.** Mjersaze njepschihódnoscźe zu zo w jenej zußodnej wßy pschi jenym pohrjebje stałe. Noscherjo běchu kaschcź wopak na wós stajili. Swojeho smylka zo dohladawschi chzychu po pucźu kaschcź s wosa wsacź a jón na wós prawje stajicź. Pschi tym pak zo noscherjam kaschcź s rukow wußuny a s tajkej mozu na semju padźe, so zo kaschcź wocźini. Cźeło, w nim leżaze, zo pschecźißny, so na wocźomaj leżesche, a so jena ruka s kaschcźa won wißasche.

S **Hródka.** Ssobotu w nozy stej zo tu dwě bróżni C. Richardej a Khr. Hajnzy złuschazej, wotpalikej. Domkhowane žně a někotre maschiny zu zo sniczike. Jenož s Hajnzej bróżnje je zo dźěl žita wukhował.

(Wuroscźene žita.) Dokelž je khlěb dróżschi a płacźisny žitow stupaju, naschi ratarjo pak najbóle se žitow zo žiwja, boli lětuscha wurjadna mokrota cźim bóle. Rożka, pschenża a też jecźmjenje, kotrež wschě rjany wunoschk lubjachu, zu zo skasyke, tam a zem jara. Jedna zo wo to, kak mohła zo nastata schkoda pomjeńschicź, a kak mohło zo tajkej schkodźe sa pschichod wobaracź.

Najhórje je se žitom, kotrež bu zyre a wlóżne khowane a do murjowanych, powětrej mało pschistupnych bróżnjow worschtowane. Tajke žito njech zo skerje lěpje womklóczi a womklóczene na lubju seßypa, so by doskhło. Dobrotu cźini w zyrym žicźe paleny kalk, kotryž zo w korbach do njeho roseztaja a wlóżnotu swußrěba. Lubja zama njech je prawje na wětsiku, a so by powětr skerje sorno pschecźahnył, njech rapßowe, hrochowe abo hewasche łuscźinowe trucźki do njeho naměscheju.

Sa pschichod radźimy hospodarjam, so bychu njedoskhnjene žita na žane waschnje do bróżni njeworschtowali, woßebje do murjowanych niz. Hdyž hižo mokre wosycź chzecźe, wostajcźe jo w „fajmach“ na schérokim polu. S zyła zu lěpsche, hacź nasche maßivne twarjenja, lohke ameriske bróżnje, s lohka pschikryte, hewak pak zyle wotewrjene, bjes scźénow a jenož s therowanych hrjadow sbite.

Ssycźemy-li žito dosrawjene, abo w žołtym srawjenju, kaž s wjetscha bywa, swjasajmy jo hnydom a sestajejmy je złabje do lohkich popow. Tute móża zo, bojisch-li zo kažateho wjedra hawbowacź — pak, kaž to waschnje je, se znopom, abo też s hawbu, se scźiny (rohodźiny) plecźenej. Tajka hawba lěta traje a dobre złużby cźini, kaž nam hižo l. 1891 na Prażskej jubilejnej wustajeńzy wobkrucźachu, hdźež bě model widźecź. Też „fajmy“ schkita runje tak derje, a lěpje hacź impregnowane (napuschcźene) płachty kryw s rohodźiny, s kotrejež woda jara znadno wotběhnje. Naschi rólnizy měli zebi w symje, hdyž drjewjanzy dźěłaju a khoschcźa wjasaja, hdźež zo hodźi, s dobrej khwilu też tajkele scźinowe hawby pschihotowacź a sa pschipad nusy khowacź.

Wuroscźene žita njeporucźeju zo k wußywej. Tak khětsje hacź je sorno sapuschcźiło abo „roscź“ poczało, kaž my prajimy, stawaju zo wulke pscheměnjenja w nim. Sorno je rosbubniło, žiwjaze macźisny w nim, kotrež bychu nowemu stwjelzu frósta dawake, židnu — a kikrnacź je zreba cźim bóle, cźim dlěje sorno „roscźe“. Hdyž tajke sorno do semje położisch, sesthadźa znadź łopjeschko, ale swjadnje bórsy, dokelž w macźerskim sornje žiwnoscźe doscź njeje, so mohło stwjelzo naroscź. Teho dla njeporucźeju zo wuroscźene žita k wußywu, a to cźim mjenje, cźim bóle zu wurostke.

Dokelž zo wužitne žito najlěpje njepschedawa, budźe derje, hdyž jo hospodar doma wužije. Skót drje nětkle też wjele njeplacźi, tola radschi, hacź wuroscźene žito sa někajki krosch cźißnjesch, wužijesch je mudrischo na kormjenje, byrnjež też rěsnizy mało dawali. W „Burskim Towarstwje“ waß radźi powucźa, w kajkich mnohoscźach byschcźe wuroscźene žito do druheje pizy męscheli.

Schtož móżno, hodźi zo wuroscźena rożka a wuroscźena pschenża też pschepjez. Cźésto s tajkeho žita drje běži, a też khlěb a tykanz njebudźe tak dobry, kaž by se stroweje muki był; tola pak móżesch wez tak naprawicź, so tule schkodu mjenje saczujesch. Snaty chemik Liebig na psch. radźi, do rosměschka město wschědneje wody kalkowu bracź. S tym zo dospěje, so je cźésto huscźische a mjenje židnje. Też khlěb po tajkej wodźe lěpje złodźi a je a wužije zo lěpje. Na zentnar muki bjerje zo 12 abo 13 litrow kalkoweje wody, druha trěbna woda bjerje zo cźista. Kalkowu wodu wobstarasch zebi tak, so k 6 hektolitram wody 1 kilogram kalka pschidaschj; chze-li hospoza abo dźowka po tajkim zentnar muki samężycź, dożaha, 2 dekagramaj = 20 gramow kalka pschidacź.

Woda wulinje zo na kalk, wusteji zo, a hdyž je kalk zo na dnje zydnył, zo woda wotlije. S tajkej wodu naměscha zo muka, potom hakle s druhej, cźistej — a zyle na pożledk pschidawa zo „trib“, kaž jón naschi ludźo wot pjekarja bjeru. „Trib“ podpjeruje kißanje (hibanje); hdy by „trib“ zo prjedy abo s dobom s kalkowej wodu pschidawał, by kalk jón snicził, a khlěb zo njeby hibał.

Też zół je pschi muzy, s wuroscźeneho žita namlětej, wužitna. Na zentnar: 2 puntaj do měżynja. Teho runja bjerje zo warjaza woda, se zelu zycźena, do měżynja. (Rospomina —i.)

Přilopk.

* (Rubjeżne mordarstwo.) W Chemnitzy je zo pscheczźiwo jenemu pjenjeżnemu listynoscherjej rubjeżny mordarski nadpad skucźił. W khěži restawratěra Asta na póstskej drósy bě zebi něhdźe 30lětny cźłowjek, Fr. Ustnacht s Langensalzy zo mjenowazy, stwu wotnajał, do kotrejež jemu listonoscheŕ Sieber někotre póstske pjenjeżne pschipokasanki, wot Ustnachta zame na póst date, pschinjeże. Hdyž listonoscheŕ pjenjesy na blido zadźesche, jeho na dobo Ustnacht wot sady s dołhim nożom do khribjeta kló, tola njebě sranjenje zmjertne. Khětro zylny nadpanjeny listonoscheŕ zo wobarasche, cźischcźesche rubjeżneho mordarja se jstwy won, hdźež zo na semju swjesy. Muż kotryž w tym zamym cźażu do khěże stupi, jemu nóż s khribjeta wucźeże, mjes tym so mějesche zo rubjeżny mordaŕ s procha. Jedyn kołojěsdny pak jeho doscźeże a sadźerża. Cźeżkosranjeneho listonoscherja zu do hojeŕnje dowjesli. Slóstnikowe mjeno, kotrež wón se saßakkoscźu samjelcża, je polizija bórsy wußlědźiła. Njekrazźnik je 19lětny pschekupski pomoznik Pawoł Kurt Mauersberger, kotrehož zu hakle pscheđ krótkim s tudomneho jastwa puschcźili, w kotrymż bě jebanstwa dla saßudźeny zwoje khostanje wotpokucźił. Na polizajstwje jeho drastu pschepytajzy w njej hischcźe jedyn wocźinjeny dołhi nóż namakachu.

* (Mordarstwo.) Wot dweju njedźel njebě w khěži na Krolowohradzskej drósy cźiłko 35 w Barlinje žaneho wobkhada wjazy pytnycź. Khěża tak mjenowanej gipsowej Scholcźinej, 71lětnej wudowje, kotraž pola Hródka wulke gipsowe jamy wobßedźi, a kotrejež samoženje zo na 10 hacź 13 milijonow hriwnow wobliczi, złuscha. Njedźiwajzy zwojeho bohatstwa stara Scholcźina se zwojej 51lětnej džowku bjese wscheho pożłużobnistwa zama zwoje hospodar-

ſtwo wjedźeſche. Wot dweju njedźel běſchtej wobej knjeni ßo ſhubikej, niczo njeſawoſtajiwſchi, hdźe ſtej ßo wobrocźikej. Nětko je ßo ſhubjenje wobeju knjenjow na žadławe waſchnje wujaßniło. Swudowjenu Scholczźinu a jejnu džowku poňdźelu dopołdnja w pinzy jejneho doma ſkónzowanej namakachu. Najſkerje ßu jej horka we wobydlenju ſadajili a potom cźele do pinzy donjeßli a tam w pěſku ſahrjebali. Mordař je najſkerje wěſty Joſef Gönczi, kotryž bě ßebi w Scholczźiz domje pſched nětkotrymi njedźelemi jene khlamy wotnajał.

Wo hrósbnym mordařſtwje ßo dale piſche: Bjeßßlědne ſhubjenje žónſkeju bě w domje a ßußodſtwje wulke džiwanje ſbudźiło. Scholczźina a jejna džowka běſchtej pſchezo jako džiwnuſchkej žónſkej ſnatej bykej; wonej běſchtej cźiſcźe ßamotnje žiwej a ſ nikim njewobkhadźeſchtej. Skónczńje ßo podružnikam w khěži kaž ſa cźełom wonjecź ſdaſche. Revěrſka polizija ßo najprjódzy prózowaſche, bliſche wo tym ſhonicź, hdźe ſtej žónſkej woſtałej. Ssrjedu pſched dwěmaj njedźelomaj běſchtej ßo wonej poßledni krócź w ßwojim domje widźecź dałej. W tym cźaßu je hiſchcźe mjenowany Gönczi pſchikhadźał a ßo podružnikam jako domowy ſarjadnik pſchedſtajił. Na poßledk je ßo wón ßobotu pſched dwěmaj njedźelomaj, potajkim tſi dny po ſhubjenju žónſkeju pokaſał. Wón wrótnikej powjedaſche, ſo chze ßebi w domje winowu pinzu naprawicź a ſo ßebi teho dla nękotre woſy pěſka pſchiwjeſcź da. To je ßo też ſtało, a Gönczi je pohoncźa w pſchitomnoſcźi jeneho podružnika ſapłacźił. Wot teho cźaßa jeho njejßu wjazy wohladali. Hdyž polizija Scholczźiz wobydlenje wotewri, ßo ſamkaj, k dwójnym durjam pſchicźinjenaj, w najlěpſchim rjedźe namakaſchtaj. Snutſka wobydlenja pak bě wſcho ſpowrocźane a w njeporjedźe. Wězy běchu na kopizu ſmjetane, poßleſchcźa na ſemi ležachu. Wſchě ſtwy pſchepytawſchi, ßebi poliziſtoju jenu pinzu wobhladachu, kotraž bě prjedy jako wobydlenje pſchenajata była, a nětko próſdna ſtejeſche.

Wo měnliwym mordarju je ſcźěhowaze ſnate: Gönczi, kotryž je ßebi w Scholczźiz domje khlamy a pinzu ſpody nich wotnajał, je žónſkej ſkónzował. Wón hacź dotal na młynſkej dróſy 4 bydleſche. Po wſchěm ſdaczu je ßo wón na mordařſtwo ſ wulkej pſcheklepanoſcźu pſchihotował. Wón ßebi wot Scholczźineje ſa 2500 hriwnow khlamy a pinzu pſched něhdźe ſchěſcź njedźelemi wotnaja, ſo by tam cźrijowu pſchedawańnju wotewrił. Wón da khlamy doſpołnje pſchiprawicź a wulku liczbu papowych kaſchczźow do nich pſchinjeſcź, kotreż pak ßu ßo nětko jako próſdne wupokaſałe. Firmowa deſka ſ napißmom „J. Gönczi a ko.“ ßo wyſche khlamowych durjow pſchibi. 1. auguſta dyrbjachu ßo khlamy hižo wotewricź, ſchtož pak ßo njeſta. Měſto teho ßo Gönczi huſto w palenzowej pſchedawańni, podła jeho khlamow ßo namakazej, pokaſa, hdźeż by ſ wopředka pſchezo pſchi woknje, poſdźiſcho w ſadnim dźěle ßedźał. G. je ßo ſ Barlina ſhubił; wón ßo jako ſchwižny 40 lětny muž wopißuje, na kotrymž jenož kałaze jwoczi nadpadowaſchtej. Skónzowana ſwudowjena Scholczźina bě ßylna žónſka, jejna džowka pak jara ſchwižna, po ſdaczu jara ßłaba žónſka. Domowy wrótnik ſwadźiwſchi ßo ſe ſwudowjenej Scholczźinej, kotraž běſche jara njeſnjeßliwa žónſka, 1. auguſta wucźeże a wot teho cźaßa wěſty Habermann domjaze dźěła wobſtaraſche. Tola też tón hižo dlěſchi cźaß wjazy do domu njepſchińdźe, a też jeho nětko polizija pyta.

Hdyž kriminalny poliziſt do pinzy, do kotrejež bě mordař cźěle donjeßł, ſtupi, wón w cźěmnoſcźi dwě pěſkowej hromadźe wuhlada, pódła njeju něhdźe połtſecźa metra dołhi kaſchcź, w kotrymž wſchelake powjaſy a łapy ležachu. Pěſkowej hromadźe hróſbny ſaczińſchcź cźinjeſchtej, wožebje dokelž ſ njeju hroſna wóń ſtupaſche; duž poliziſt hnydom dwěmaj mužomaj ſ łopaczomaj pſchińcź da. Hdyž běſchtaj taj khwilu rykoj, dwaj kaſchczej wurſchtaj. W kóždym ſ njeju žónſke cźěło leżeſche. Žónſkej ſtej ßo po ſdaczu ſadajiłej, tola bě nop jeneje morweje ſabity a delnje cźeleßno roſraženе. Mordařſtwo je ßo we wobydlenju žónſkeju ſtało.

Mordař Joſef Gönczi je hacź do lěta 1892 jako ſchewz we Winje dźěłał a ßo wot tam jako gratmiſchtr do Barlina pſcheßydlił, hdźeż je ſkónczńje cźrijowe khlamy wotewrił. So by mordařſtwo po możnoſcźi dołho njewotkryte woſtało, je Gönczi dołholětnemu ſarjadnikej Scholczźiz khěže ſ Hannovera ſcźěhowazu depeſchu póßłał: „Pucźuju hiſchcźe dźenßa na dlěſchi cźaß do Pariſa. Proſchu wotnajenſke pjenjeſy Joſefej Göncziej wotedacź. Strowju Waß, žonu a podružnikow. Scholczźina rodź. Lutzez.“

* S Pólſkeje. Sahubjaze njewjedra ßu wulki dźěł Pólſkeje domapytałe. Wulke ſliwki we wokomiku niže ležaze dróhi w měſtach powodźichu, tak ſo mózachu ludźo, kiž niſko bydlachu lědma ßwoje žiwjenje wukhowacź. Na polach je ſchkoda jara wulka. Wjele krócź je Boże njewjedro ſapałało. Małe dźěcźi, kotreż ßo pytaja, ßu ßo najſkerje tepiłe.

* (Nowe ſahubjaze njewjedra w Schleſynſkej.) S Wrótßławja, 18. auguſta. W jenym dźělu krajiny, ſ poßlednej wulkej wodu wobſchkodźeneje, je ſ nowa wulke njewjedro ſakhadźało a ſ krupami a ſ wulkimi ſlíwkami wulku ſchkodu naczińiło. Też je Boże njewjedro nětkotrych cźłowjekow ſaraſyło.

* S Eiſenacha, 20. auguſta. Tudomneho něhdźe 50 lět ſtareho wikowarja Marcźina Wilßa ßu pſchi Viehburgſkej ſkale delka ſe ſwinjenej ſchiju morweho namakali. Wón bě ſa wczerawſchim hiſchcźe na tſělniſchcźu pſchedawał a je potom ſ wjecźora, ſo by ßo kuſk wukhodźił, do Kälbergrunta ſchoł. Najſkerje je potom ſe ſkały, tam jara nahkeje, dele padnył. — Kuſk dale w ſadnim dźělu Marjineho doła ßu cźełko młodeho muža namakali, kiž je ßo, kaž ßo wukopa, w Stötteritzach pola Lipſka narodźił a na poßledku w Ilmenawje bydlił. Po ſdaczu je ßebi ßam žiwjenje wſał a to ſ tym, ſo je ßebi ſ revolvrom dwójzy do hłowy tſělił.

* S Luxemburga, 25. auguſta. Direktor Mahut w Arlonſkim jaſtwje do jaſtwoweho dwora ſtupiwſchi ßo dohlada, ſo běchu wrota pſchi dróſy wotewrjene. Wón bórſy wußlědźi, ſo běſchtaj dwaj jataj, wyſchſcheho ſtražnika Rayea ſkónzowawſchi cźełkoj. Rayá ſ rosſchcźěpjenym nopom jako cźełko na krwawym łožu leżeſche. Hdyž na łožu leżo ſpaſche, běſchtaj jeho jataj ſ jeho ßamßnym mjecźom ſkónzowałoj. Dwaj němſkaj ſkóſtnikaj ſ Coblenzſkeho wokrjeża ſtaj njeſkutk ſkucźiłoj. Najſkerje ſtaj cźełnjenzaj do Franzowſkeje twóchłoj.

* Wo žnjach w Awſtriſkej ßo piſche: Žitowe žně ßu ſkoro wſchudźe ſe ßylnymi deſchcźemi wo žnje wulku ſchkodu cźerpiłe. Rožka, pſcheńza a jecźmjeń ßłaby ßrěni wunoſchk dawaju; po hódnoſcźi pak njejßu jara ſchpatne. Wowß lubi ßrěni wunoſchk, tola po hódnoſcźi budźe ſ wjetſcha dobry. Majß, zokrowa a pizna rěpa jara rjane ſteja a najlěpſchu nadźiju ſbudźuja.

* (Powodźenje.) Krajinu pola Lubanja, Markliſſy, Greifenberga, Krummenölſa a Liebenthala w Schleſynſkej ßu ſ nowa cźeżke njewjedra domapytałe. Wjele wßow je ßo powodźiło. Wuporjedźenja ſchkody, ſ poßlednim wulkim powodźenjom naczinjeneje, ßu ſniczene.

* (Wulke powodźenje.) Po powjeſcźach ſ Transbaikalſkeje (w ruſkej Aſiſkej) ßu tam kónz julija wulke ſliwki a powodźenja měli. Wjele ſaßydlenjow pſchi rěkach je ſe ſahrodami, polemi, ßynowymi a žitowymi ſkładami ſniczenych. Cźłowjekow je mjenje žiwjenje ſhubiło, ſa to pak je ßo wjele ſkotu tepiło. Wobydlerjo ßu w horach wucźek pytali.

Wußudźenja.

Lawniſki ßud. Dźěłacźeŕ Rohark, nětkole w Židźinom, bě, hdyž bě w naléczu w Lipicźu ſ domom był, do wukraja wucźahnycź chzył. So mohł bjes ſadźěwka do zuſeho kraja pſchińcź, ßebi wón wot Lipicźanſkeho gmejnſkeho pſchedſtejicźerja wukrajny paß žadaſche. Dokelž jemu tón ſnapſchecźiwi, ſo k temu žaneho prawa nima, a ſo dyrbi ßebi paß na hamtſkim hejtmanſtwje žadacź, ßo Rohark roſcźerczi a gmejnſkemu pſchedſtejicźerjej ſkſchiwdźaze wudma nawdawa. Hacź runje jemu tón wjazy krócź ſe jſtwy won kaſaſche, ßo Rohark njewotßali a dyrbjeſche ßo ſkónczńje ſ mozu wunjeſcź. Dla kaženja domjazeho měra ma Rohark ßwoju pjenježnu móſcheń wo 15 hriwnow wołóžicź abo tſi dny ſa jaſtwowymi durjemi pſchebywacź.

Skórżba pſchecźiwo kubleriej Pětrej Wicźaſej w Hajnizach, kotrehož winowachu, ſo je kruch brjoha pſchi pucźu, ſ Hajniz do Lubjenza wjedźazeho, wotkopał a ſ tym pucź ſwuſcźił, ßo wotpokaſa a ßo Hajniczańſkemu gmejnſkemu pſchedſtejicźerjej poruczi, pſchecźiwo Wicźaſej, kotryž wudawa, ſo je tamny brjoh jeho wobßedźenſtwo, ſkórżbu pola ziwilneho ßudniſtwa ſakožicź.

S korczmy domoj duzy bě murjeŕ Hermann Groß w Budyſchinku 3. julija w ſkurjenoſcźi na polu Porſchiſkeho kublerja Gudy juchowy ßud, 2½ hriwny hódny, powrócził a rosbił. Großej teho dla 6 hriwnow pjenježneje pokuty pſchißudźichu.

Dźěłacźeŕ Richard Handrik we Wulkej Dubrawje bě loni 5. dezembra, hdyž hiſchcźe pola kublerja Leſchy w Kſchiwej Borſchcźi ßłużeſche, ſ bróżnje měch żita, něhdźe 6 hriwnow hódny, kranył. Handrik ma ſa to 3 dny w jaſtwje wotßedźecź.

Fabriſki dźěłacźeŕ Joſef Dlabola w Hajnizach bě jako pokładnik tamniſcheho cźěſkeho towaŕſtwa „Jednoty“ ſ towaŕſtwoweje pokładniży 76 hriwnow pſchekſchiwił. Jeho k jaſtwu na ſchtyri njedźele ſaßudźichu.

(Zyrkwinſke powjeſcźe hladaj w pſchiłoſy.)

Pschenajecże hoseżenza.

Knježi hoscżenz w **Njeßwaczidle,** kotryż ßo twarjazu nowu rejwanſku ſalu doſtanje, kotryż je ſ rěſniſtwom ſjenoczeny a k kotremuż $6^3/_4$ kórza pola a łuki ßłuſcha, ma ßo wot 1. oktobra 1897 na ſchěſcż lět dale pſchenajecż.

Njeßwaczidło, zyrkwinſka wieß, ma lětnje 12 ßylnje ßo wopytazych ſkótnych wikow.

Na wotnajecże ſmyßleni chzyli ßo na podpißany rentſki hamt wobroczicż.

Njeßwaczidliſki knježi rentſki hamt.

Awkzija.

Pónđżelu 30. auguſta dopołdnja w 9 hodż. budża ßo w **Malym Wjelkowe cżißło 30** delka **1 dobry ſofa, polſtrowane ſtoły, wucżahanſke a druhe blida, 1 dobry taflojty pianoforte, ßudobjowe a kuchińſke khamory, łoża, poßleſchcża, wanje a ßudy, próſdne winowe cżwizy, 1 ſchpihelaty teleſkop,** wjetſcha dżělba hiſchcże **nowych koprowych pjecżenjowych a plezowych pónojow, cżajowe kany, myniki, hornzy,** wulka dżělba **kładżeńſkich hornzow, knihe,** wulki **pucżowanſki kożuch, nohowe měchi, 1 woprawdżita tigraza ßanjaza deka,** wſchelake **khorhoje, 1 wulki poßleſchcżowy kaſchcż, domjaza nadoba** a wſchelake druhe wězy ſjawnje na pſcheßadżowanje pſchedawacż.

Th. A. Wällnitz,
ſapokaſany awkzijonator.

Najlěpſchi amerikanſki cżiſcżeny

petrolej

pſchi wotewſacżu wjazorych puntow punt po $10^1/_2$ np. pſchedawa

Carl Noack na żitnej haßy.

Kublo na pſchedań.

Kubło w Trjebjeńzy ſ 79 kórzami pola a łuki, doſpołnym inventarom a żnjemi je bjes wumjenka a hoſpody hwydom na pſchedań. Dalſche je ſhonicż pſches **C. A. Manitza** na ſchulſkej haßy 3 po 1 ſkhodże.

Proßata na pſchedań.

Proßata běłeje Yorkſhirſkeje a tež cżornopißaneje Berkſhirſkeje raßy, kotrež ßo jara lohko wukormja, ßu pſchezo po cżaßej pſchimĕrjenych niſkich płacżiſnach na pſchedań na knjeżimaj dworomaj w **Budyſchinku** a **Pſchiwcżizach.**

Wubjerny kormjazy a wobżĕrny pólver ſa ßwinje a kruwy,

ſe ßylnych, cżerſtwych korjenjow a ſelow dżěłany, porucża tunjo

dr. Roeber
Germania-drogownja
ſ napſchecża winoweje kicże.

Saruczene cżiſte naturſke wina.

Moſelſke wino
(Trabenſke)
liter po 100 np.,

moſelſke wino
liter po 70 np.,

cżerwjene wino
(Bordeauxſke)
liter po 100 np.

porucża ſ cżwizy w rad ßo mějazych pleczenych bleſchach, 3 hacż 50 litrow wopſchijazych. Poßledniſche ßo po wobliczenej płacżiſnje wróczo bjeru. Bleſche k pjelnjenju ßo pſchijimaju.

Gustav Küttner,
winowa pſchedawarńja
na ßerbſkej haßy 10.

Max Udich
w **Budyſchinje**
14 na bohatej haßy 14.

So bych měſtno ſa ſymſki ſklad doſtał, pſchedawam wot nětka **lětnje ſwjerſchniki, mużaze a pacholaze wobleczenja** po kóżdej ßo pſchihodżazej płacżiſnje. Schtóż chze **derje** a **tunjo** kupowacż, njech tule ſkładnoſcż njeſkomdży. — Poßłużenje krucże ſprawne. **Draſtu po měrje** ſ rukowanjom ſa dobre ßedżenje a woßebne dżěło po najtuniſchej płacżiſnje ſchiju.

Max Udich,
krawſki miſchtr
w Budyſchinje
14 na bohatej haßy 14.

Niz jenoż **tuni,** ale tež **dobry**

khoſej,

ſeleny
punt po 80, 90, 100, 120, 140 np.,

khoſej, paleny
punt 100, 120, 140 np.,
wubjernu dobru ßylnu

Java-měſchenzu
punt po 160 np.
porncża

Herm. Kunack
na bohatej haßy 8.

Portlandſki

zement

w żykych a poltunach, kotryż ßym cżerſtwy doſtał, tunjo porucżam.

Emil Měrſch
na kamjentnej haßy.

Schórzuchi ſ cżelazeje kože
porucża po tunich płacżiſnach

Heinrich Lange
pſchi żitnych wikach.

Wolijowe barby

we wſchěch ſnatych nuanßach, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdże ſkhnyjaze,

molerſke a murjerſke barby,
terpentinowy wolij
(němſki a franzowſki),
najlěpſchi
lanowolijowy firniß,
jara derje a twjerdże ſkhnyjazy,
jantarjowe laki,
kopalowe laki,
damarſke laki,
żeleſowe laki,
Kölnſki klij, każ tež
murjerſki klij,
dróbnu krydu,
gyps,
portlandſki zement,
najlěpſchi karbolineum,
barbicże wſcheje drużiny,
ſchablony
ſa **molerjow** a **murjerjow**
porucża a ma pſchezo wulki ſklad po najtuniſchich płacżiſnach

Emil Měrſch,
drogowe khlamy
24 na kamjentnej haßy 24
ſnapſchecża turuańnje.

Woprawdżity holandſki

kakao

najlěpſchu drużinu ßwěta, płacżiſuy hódno porucża

Gustav Küttner
10 na ßerbſkej haßy 10.

Jeniczka pſchedawarńja ſa Budyſchin a wokolnoſcż.

Nużne woſyczki
derje dżěłane, ßym ſ jeneje fabriki po tunjej płacżiſnje na pſchedań doſtał. **A. M. Bartuſch**
na Zidowje.

Howjaſe, konjaze,
czelaze a **wowcże kože** każ tež **wowczu wołnu** pſchezo po najwyſchſchich płacżiſnach kupuje

Heinrich Lange
pſchi żitnych wikach njedaleko ßerbſkeje katholſkeje zyrkwje.

Derje dżěłane **ſoſy** a **matrazy** porucża tunjo **E. Schubert,** tapezěrař a ßedłarſki miſchtr na jerjowej haßy.

Cżerſtwy howjazy łój punt po 30, 40 a 50 np., **kołbaßowy tuk** punt po 40 np., **2. drużinu kołbaßy** punt po 50 np. pſchedawa **Otto Pětſchka** na żitnej haßy.

Pschi Budyſkej ratarſkej ſchuli a pschi ſadarſkej a ſahrodniſkej ſchuli, ſ njej ſjenoczenej, ſo ſymſki ſemeſter wutoru 19. oktobra t. l. ſapoczńje.

Pschipowjedzenja pschijima a wſcho dalſche wo ſchuli wukaſuje

direktor **J. B. Brugger.**

Towarſtwo ſerbſkich burow.

Hłowna ſhromadźiſna budże **njedźelu 5. ſeptembra** popołdnju 1/2 4 hodźin w **Haßlowje** w Bermichez hoſczenzu.

Dnjowy porjad: 1. Dyrbjeńſke ſkótne ſawěſczenje. 2. Hońtwa. Rosprawu ſmeje knjes Zyž-Stróżiſchczanſki.

Ssobuſtawy a hoſczi pſcheproſchuje

hłowne pſchedßydſtwo.

Ratarſke tow. ſa Scheſchow a wokolnoſcz

ſmeje **njedźelu 5. ſeptembra** w 5 hodźinach poßedźenje, w kotrymž ßo nowe żitne ßymjo a pſchikupne hnoje ſkaſaja.

Pſchedßydſtwo.

P. P.

Czeſczenym Sserbam w Budyſchinje a wokolnoſczi k wjedźenju dawam, ſo ßo tez w khlamach **pſchi butrowych wikach,** k mojej **drogowej pſchedawarni ßłuſchazych, ßobotu** wot **4. ſeptembra** ſa czaß wikow pſchedawa. S próſtwu, ſo by ßo na to dobroczinje dźiwało, poruczam ßo

ſ poczeſczowanjom

dr. Roeber.

Woſjewjenje.

Czeſczenym Sserbam w Budyſchinje a wokolnoſczi najpodwolniſcho k wjedźenju dawam, ſo ßu mje ſa awkzijonatora ſapokaſali, a ſo budu wězy, mi pſchepodate, **pod bórklinom 3** na pſcheßadźowanje pſchedawacz. Dale ßo k wotmětczu ſawoſtajenſtwowych a dobrowólnich awkzijow poruczam.

S poczeſczowanjom

Oskar Fuchs,
ſapokaſany awkzijonator.

K pſchedſtejazym domkhowankam a kermuſcham wſchědnje czerſtwe

durſthoffſke ßuche droždże

poruczam. S poczeſczowanjom

Oskar Fuchs pod bórklinom 3.

Schtóż ßebi dobre, trajne **ſtupnje** a **ſchkórnje** żada, njech ſtupnjowy a czrijowy ſkład **Emila Indingera** na jerjowej haßy 6 wopyta.

Pſchedawanſke měſtno ßobotu a njedźelu na bohatej haßy 3 ſ napſchecza póſta.

Ssmolerjez knihiczíſchczérnja

w Budyſchinje w ßerbſkim domje

knihi, ſliczbowanja, viſitne a **pſcheproſchenſke khartki, ſaſtojnſke formulary, wuſtawki, blidne ſpěwy** atd. atd. we wſchěch rěczach derje a tunjo czíſchczi.

We wudawarni „Sserb. Nowin" je dostacz ſa 4 hriwny

Rěčnica serbskeje rěče.

Spisał **Jurij Kral,** kapłan w Draždźanach.

Ssmjertne powjeſcze a dźakowanſke liſty po khowanju ſ czornym wobłukom a ſ kuvertami, k temu ßłuſchazymi, czíſchczi derje a tunjo

Ssmolerjez knihiczíſchczérnja.

Wubjernje paleny khoſej,

czíſcze ßłodźazy punt po 100 np., parlojty punt po 120 np., poruczą jako jara wobkedźbowanja hódny

Ernst Glien
na żitnych wikach 44.

Zigary:

njewubérany 6 np. wubjerk, 10 ſchtuk jenoż po 40 np., 100 ſchtuk jenoż po 3 mk. 75 np., wurjadnje płaczíſny hódno poruczą

Herm. Kunack
na bohatej haßy 8.

Nowe! Nowe!

Żiwotowe wobwjaſki,

praktiſke! tunjo!

najlepſche ſa ſtrowoſcz. Derje ßedźaze, wſchitkim, kotſiż na delni żiwot czerpja, poruczenja hódne.

Dostacz ſa Budyſchin a wokolnoſcz w **hrodowſkej haptyzy** w Budyſchinje.

Sa drjewjanzarjow

poruczą

czorne kipſy punt po **95—100 np.,**
brune kipſy punt po **115—125 np.,**

Max Hiller,
kożowa pſchedawarnja
w Budyſchinje na jerjowej haßy 3.

Prěni a druhi

wěnz ſpěwow ſa ßerbſku młodoſcz

ſtaj ſ nowa wuſchłoj a ſtaj dostacz po 10 np. we wudawarni „Sserb. Nowin".

Spěwy do żnjowych wěnzow

ßu na pſchedań

w wudawarni „Sserb. Nowin".

Dwě hródźnej dźowzy

pilnej a porjadnej ßo pſchi jara wyßokej mſdze na jene kubło, 1/4 hodź. wot Budyſchina ſdalene pytatej. Dalſche je ſhonicz pola hoſczenzarja Muczinka w Holeſchowje.

Do Łupoje!

Njedźelu 29. auguſta reje ſ balſkej hudźbu. Pſchecźelnje pſcheproſchuje **J. Łoka.**

Do Nowoje Jaßenzy!

Jutſje njedźelu ßo kermuſchka ßwjeczi. Pſchecźelnje pſcheproſchuje **J. Smi.**

Schaty

ßo ſchija a ßo wuſchiwaja na Wettinſkej drosy czíßko 23 f. H.

Wuczobnik ßo pyta.

Sa ßwoje kolonialtworowe khlamy bórſy k naſtupjenju wuczobnika pytam.

Moritz Mjerwa
pſchi mjaßowym torhoſchczu.

Krawſkeho pomoznika pyta krawſki miſchtr **Auguſt Pilak** w Bukezach.

Holzu, kotraż chze waricz nawuknycz, na jene ryczerkubło pſchi 50 tolerjach mſdy pytam. Sſo ſamolwicz njedźelu w 2 hodź. pola mje. **Kynaſtowa** na kſchidarſkej haßy 3 (Siebergaſſe).

Sſłużobne a kuchińſke holzy, wotroczkow, dźowki, pohonczow a dźełaczerjow pyta **Kynaſtowa** na kſchidarſkej haßy.

40—50 drainěrowanſkich

dźełaczerjow

hnydom pſchijima na **Delnjoporchowſkim knjezim dworje Aug. Proſka** w Pſchiwczizach pola Płußnikez.

K nowemu lětu hródźne dźowki pſchi mſdze po ſtarobje wot 140 hacz 170 mk. pytam. 5. ſeptembra a 3. oktobra popołdnju wot 2—6 hodźin budu pola rěſnika Socki w Rakezach k rěczam. Tez k 1. oktobrej t. l. wotroczkow a pohonczow pytam.

Handrij Pawlik we Woßyku.

Pytam ßłużobne a hródźne dźowki a tajke k ßwinjom, gratmiſchtra, wotroczkow, ßrěnkow, pohonczow a rólnych pohonczow, tjeczakow, wolazych, dźełaczerſke ßwójby a dójki pſchi wyßokej mſdze do tudomnych a Draždźanſkich ſtron. **Schmidtowa** w Budyſchinje na ßukelnſkej haßy 24 po 1 ſkhodze.

Sjawny dźak.

Sswojemu wutrobnje lubowanemu wyßoko doſtojnemu knjeſej duchownemu J. Jakubej w Njeßwaczidle ſa rjane, wutrobuhnujaze prědowanje, 21. auguſta żnjowy ßwjedźeń dźerżane, najwutrobniſchi dźak praji **wjele kemſcherjow.**

Wutrobny dźak

knjeſej duchownemu **Rychtarjej** ſa jeho wutrobu hnujaze prědowanje, 10. njedźelu po ßwjatej Trojizy w Budeſczanſkim Bożim domje dźerżane. **J. U.**

(K temu czißku pſchiłoha.)

Pschiloha k czišłu 35 Serbskich Nowin.

Ssobotu 28. augusta 1897.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smeje 11. njedźelu po ßwj. Trojizy rano w 7 hodź. diakonus Sarjenk ßerbsku spowjednu rěcź, dopołdnja 1/2 9 hodźin ßerbske a w 10 hodź. němske prědowanje.

Wěrowani:

W Michalskej zyrkwi: Pětr Arthur Albrecht Hübner, khachlestajeŕ na Židowje, ſ Hanu Henriettu Wenzelez na Židowje.

Kŕóeni:

W Michalskej zyrkwi: Hana Augusta, Khorle Augusta Wicźasa, kublerja w Bosankezach, dź. — Jurij Max, Jurja Wjazki, dźěłaćerja w Hněwßezach, ß. — Marja Gertruda, Gustava Reinholda Kerna, piwarniskeho dźěłaćerja na Židowje, dź.

W katholskej zyrkwi: Paula Johanna, Emila Bernarda Kurze, kožuschniskeho mischtra, dź. — Benno, Josefa Stankiewicza, dźěłaćerja, dź. — Jurij, Jana Wjeraba, murjerja, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 20. augusta: August Domsch, skałaŕ w Delnej Kinje, 45 l. 6 m. 12 d. — Pawoł Marćin, Khorla Augusta Frödy, fabriskeho kowarja w Dobruschi, ß., 2 l. 2 m. 18 d. — Jana Schěreho, hospodarskeho pomoznika w Brěsowje, morwa narodź. dź. — 23. Hańża Michała Winklerja, žiwnoscźerja w Sskonej Borschczi, dź., 1 m. 30 d.

Zyrkwinske powjesće ſ Budestez.

11. njedźelu po ßwj. Trojizy smeje pomozny duchowny Rychtaŕ rano w 7 hodźinach němsku spowjedź, dopołdnja w 8 hodźinach němske a 3/4 10 hodź. ßerbske prědowanje. — Popołdnju w 2 hodź. smeje pomozny duchowny Rychtaŕ katechismußowe rosrěcźenje ſ konfirmirowanej němskej młodźinu.

Płaćišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2352 měchow.		W Budyschinje 21. augusta 1897				W Lubiju 26. augusta 1897			
		wot		hacź		wot		hacź	
		hr.	np.	hr.	np.	hr.	np.	hr.	np.
Pšeńca	běła	8	88	9	41	9	6	9	71
"	žołta	8	53	8	98	8	41	9	12
Rožka	50 kilogr.	6	6	7	3	6	50	7	19
Jećźmjeń		6	43	6	50	6	40	7	33
Wowß		6	60	7	50	6	20	7	30
Hroch		7	22	11	12	8	20	9	17
Woka		7	78	8	33	6	50	7	75
Jahły		13	—	15	—	12	—	14	—
Hejduschka		15	—	16	—	13	50	14	—
Běrny		2	30	2	80	2	40	3	20
Butra	1 kilogr.	2	20	2	50	2	20	2	60
Pšeńcźna muka	50 "	9	25	18	50	—	—	—	—
Rža muka	50 "	8	50	13	—	—	—	—	—
Ssyno	50 "	2	50	3	—	2	40	3	—
Sskoma	600 "	16	—	18	—	16	—	18	—
Proßata 1248 schtuk,	schtuka	8	—	20	—	—	—	—	—
Pšeńcźne wotruby	50 kilogr.	—	—	4	25	—	—	—	—
Rža wotruby		—	—	4	75	—	—	—	—
Pšeńcźny gris		—	—	5	25	—	—	—	—
Rža gris		—	—	5	75	—	—	—	—

W Budyschinje płaćesche: kórz pšeńzy (běła) po 170 puntach 15 hr. 9 np hacź 15 hr. 99 np., žołta 14 hr. 50 np. hacź 15 hr. 26 np., kórz rožki po 160 puntach 9 hr. 69 np., hacź 11 hr. 24 np., kórz jećźmjenja po 140 puntach 9 hr. — np. hacź 9 hr. 10 np.

Na Bursy w Budyschinje pšeńza (běła) wot 9 hr. 42 np. hacź 9 hr. 56 np., pšeńza (žołta) wot 9 hr. 12 np. hacź 9 hr. 27 np., rožka wot 7 hr. — np. hacź 7 hr. 19 np., jećźmjeń wot 7 hr. — np. hacź 7 hr. 30 np., wowß wot 7 hr. 75 np. hacź 7 hr. 25 np.

Draždźanske mjaßowe płaćišny: Howjada 1. druźiny 62—64 hr., 2. druźiny 57—61 hr. 3. druźiny 48—55 po 100 punt. rěsneje wahi. Žiwe najlěpsche krajne ßwinje 50—52 hr. po 100 puntach. Cźelata 60—70 hr., po 100 puntach mjaßoweje płaćišny.

Wjedro w **Loudonje** 27. augusta: Pomrocźene.

Sofy, ßedła, matrazy ſ łožom abo bjes njeho derje a tunjo dźěła

Wylem Holzschuh, tapezěraŕ,

w ßerbskim domje pódła **Ssmolerjez** knihicźischcźeŕnje.

Koßy, ßerpy, tóczne kamjenje, brußy, grotowe plecźenje k wobhrodźenju a kalaczkaty grot, rólowe płachty a khachlowe rěbliki, wódne kótła a pónowje, dezimalne wahi, taflojte a butrowe wahi, punty, hnojowe widła, łopacźe, rjecźasy, hosdźe, želesne hrabje porucza pschezo po najtunischej płaćišnje pschedawarnja želesnych tworow

Gotthardа Behrendsa

w Budyschinje

pschi ßerbskich hrjebjach čišło 10.

Heinrich Mohr,

schewski mischtr w **Budyschinje**

na ßukelnischej haßy 14

porucza ßwój wulki ſklad **ßapinanskich, schnórowanskich a cźahanskich stupnjow** ſ bruneje a cźorneje kože, ßergy a płata, **puczowanskich, sportskich a kołojeźdnych stupnjow** ſ kožanymi a gumijowymi póduschemi we wschěch barbach, farbjowe Kneippowe, Ambergske a zefirske sandale, kaž tež wschě pomyßlnje możne druźiny **stupnjow** a **schkórnjow** ſa mużskich, žónske a dźěcźi po ſnatych tunich płaćišnach.

Po měrje wubjernje ßedźaze wobucźe ſa krótki cźaß ſeschiju.

Poßleschczowe tkaniny, wupjerki, meblowy köper, drastny katun, módroczischcź w najnowschich muſtrach porucza tunjo

M. Gottwald

pschi mjaßnym torhoschcźu.

Kedźbu!

Stare wołmjane wězy

k pschedźěłanju pschijima a podawa ſa nje: **tkaniny k domjazej drascze, k spódnym ßuknjam, mantlam, żonjaze ßukno, kudźerkate ßukno, flanell, deki, teppichi, portiery, schtrykowanſku wołmu, płoczliwe drastne tkaniny, barchent, trjenja, koschlaze ßukno, poßleschczowe tkaniny;** dale: **mużaze tkaniny,** a to **cźeßanu tkaninu, cheviot, bukſkin** atd.

R. Eichmann w **Ballenſtadtu** pod Harzom.

Pokaſkowy ſklad a pschijimarnja pola knjeſa **Wylema Dreſchera** w Krebi.

Schmidt & Gottschalk,

pjenjezny bank

pschi mjaßowym torhoschczu
czißlo 14|16 w Budyschinje.

Mohrowy kakao

ſ fabriki

A. L. Mohra w Altona-Bahrenfeldże

najwjetſcheje kakaoweje fabriki Němſkeje

wo, kotrymž ßo rukuje, ſo je czíſty a derje ßkodźazy, a ſo je po zyrobnej hódnoſczi a aromje runje telko hódny kaž najdrózſche němſke a hollandſke kakaowowe družiny.

Mohroweho kakao ßo, kaž pola konkurrenzneje twory wſchelake družiny njedźĕłaju, ale dźĕła ßo jenož jena **najlĕpſcha družina**

„Mohrowy kakao"

punt po **1** mk. **40** np. we pakczíkach po 1/1 a 1/2 puncze,
= = **1** = **60** = = = = 1/4 puncze.

Wſchudże dostacz.

Jerje wulke a tucżne, mandl po 65, 90 a 100 np., ſchtuku po 2 hacż 9 np.

Syrup ßkódki kaž měd, punt po 20 np. **Syrup jara** ßkódki po 16 np. a wożebje 1. družinu jara tunjo punt po 10 np.

Margarinu tak rjanu kaž butru punt po 70 hacż 80 np.

Jĕdźny tuk jara rjany a dobry, punt po 50 np., pſchi 5 puntuch po 47 np.

Rajß punt po 13, 16, 18, 20 hacż 30 np., kaž tež

hróch, jahły, buny, ßoki a lamane nudle

po tunich płaczíſnach porucza

Ad. Rämſch pſchi butrowych wikach.

Union-kognak

po wſchĕch płaczíſnach dostacź

polaj **Schieſchki** a **Rjeczki.**

Turkowſke ßłowki

nowy płód w mĕchach, kaſchczíkach a po waſy ßu tunjo dostacź pola

Moritza Mjerwy

pſchi mjaßowym torhoſchczu.

Deſtillazija likĕrow po ſtarych tunich płaczíſnach.

Sſłódke palenzy

liter hižo po 40 np., **likĕry** liter hižo po 60 np.

porucza **Moritz Mjerwa** pódla Pětrowſkeje zyrkwje.

Deſtillazija ſnatych dobrych palenzow po ſtarych tunich płaczíſnach.

Winſki czrijowy ſklad.

Wulki wubjerk mużazych, żonjazych a dźĕczazych ſchkórnjow a ſtupnjow po tunich płaczíſnach porucza

Emma Friſch

na kamjeńtnej haßy 15 pódla hoſczenza ſłoteje króny.

Franz Marſchner

czaßnikař w Budyſchinje

czo. 9 na bohatej haßy czo. 9

ßwój ſkład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczazow** dobroczíwemu wobkedźbowanju porucza.

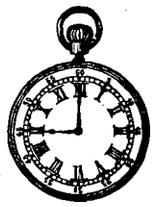

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczíſny.

Porjedźenje dobre a tunje.

Pſchiſpomnjenje: Rĕczu **Herbſki.**

Meble

kupuja ßo **najtuńſcho** a **ſ najwjetſchim dobytkom**

ſ fabriki Guſtava Zichnera

a to w magazinje na ſeminarſkej dróſy 8
a w fabrizy na bĕleŕnſkej dróſy 7.

Draſtne khamory hižo po 17 mk.,
łoża . . . . . = = 10 = 50 np.,
ſtejate ſchpihele . = = 11 =
vertiko . . . . . = = 28 =
komody . . . . . = = 15 =

Najwjetſchi ſkład w zyłej wokolnoſczi Hornjeje Łużizy.

Viſtne khartki

rjane kaž lithografowane

czíſchczi ſpĕſchnje

Ssmolerjez knihiczíſchczeŕnja.

Zement, **ſtajnje czerſtwy** po 1/1, 1/2 a 1/4 tunach,

gyps,
wſchĕ barby,
lak,
barbu **k barbjenju ſchpundowanja,**
rucże ſkhuyjazu,
karboli:eum,
maſchinſki wolij,
firniß,
terpentinowy wolij atd.,
barbiczże

porucżatej tunjo

Strauch & Kolde

na kamjeńtnej haßy 3.

Ważne

ſa ratarjow a mlokarnje

dr. Roeberowy

butrowy pólver.

Jenož woprawny dostacź pola wunamakarja.

Germania-drogownja

dr. **Roebera**

w Budyſchinje na bohatej haßy ſ napſchecża winoweje kicże.

Sſlubjeńſke liſtki

ſe ſłotym frĕſkom

kaž tež w jednorym wuhotowanju

czíſchczi po tunjej płaczíſnje.

Ssmolerjez knihiczíſchczeŕnja.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 36. **Sobotu 4. septembra 1897.** **Lětnik 56.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. S kněžorskej paradu nad druhim bayerskim armeekorpsom pola Biebelrieda njedaloko Würzburga je so sapoczatk k wulkim kněžorskim manevram stak. W froncze 35,000 muži a 8300 konjow stejesche. Wojazy so w postajenju derje dźerżachu, pschimki a saßadźenja běchu dobre, hudźba prawje saßadźowasche. Kněžor 6. pěschkowski a 1. ulanski regiment nimo wjedźesche, württembergski kral 4., hessenski wulkowójwoda 5., bayerski prynz Leopold 7., prynz Ludwig Ferdinand 18. pěschkowski regiment a wójwoda Khorla Theodor 3. chevaulegerski regiment. Narjadowanje pschiczehnjenja a wotczehnjenja bě wobhladniwe, a njeporjada so njesta. Kněžor bě widomnje radostneje myßle a swoje wjeßele pschipósnacze wupraji. Powschitkowny saczischcź bayerskeho wójska rěkasche: jenakhódne s pruskim wójskom.

S parady so kněžor s wjerchami do Würzburga poda, hdźež jeho měschczanosta se swjedźeńskej rěczu powita. Kněžor wotmolwi: „Ssym jara wjeßely, so mózu někotre dny w rjanym měsczu Würzburgu, w narodnym měsczu bayerskeho regenta, pschebywacź, a to czim bóle, dokelž sym dźenża widźał, so je bayerske wójsko hódny staw němskeho wójska.“

Parada wo prěnim bayerskim armeekorpsu je so srjedu pola Schweinaua njedaloko Nürnberga měła. Tež tu zyłe wójsko wubjernje wupadasche. Prynz Arnulf 12. pěschkowski, sakski kral Albert 15. pěschkowski regiment wjedźesche. Kněžor bě s paradu jara spokojom.

— Dobre swědomje dyrbi siamski kral Chulalongkorn měcź; pschetoż jemu so derje spi, a temule strowemu spanju so wón tak rad podawa, so jeho rano njemóża s pjerjow wucźahnycź, a so wón hacź do pschipoldnja w swojim pyschnym kožu spanje praweho spi. Hdyž běsche siamski kral w Draždźanach, hischcze dopoldnja w 10 hodźinach rěkasche: „Jeho Majestoscź hischcze pschezo spi! hacź runje bě kralowy pschewod hižo dawno w hrodze shromadźeny, a hacź runje bě so hodźina pschibliżiła, w kotrejž dyrbjachu so swjedźeńske pschiprawjenja sapoczecź. So móże pschi tym najlěpschi dwórski marschal do wuskoscźow pschińcź a so roshněwacź, móże sebi cźłowjek myßlicź. Tak so sta, so so tež naschemu kralej Albertej w hrodze pschipowjedźi, hdyž wón po swojeho hoscźa pschińdźe: „Jeho Majestoscź hischcze spi“ — a so dyrbjesche scźerpnje pół hodźiny cźakacź, hacź so kral Chulalongkorn pokasa a wobkrucźesche, so je cźisce wubjernje spał... Sbožowny knježeŕstwo dalokeho indiskeho kraja, jemu jeho knježeŕstwo mało staroscźow cźini, hewak so jemu njeby tak wubjernje spało.

— Na towarstwowej skhadźowanzy ratarskich wužitkarskich towarstwow, kotraž so tydźenja w Draždźanach wotbywasche, je pschekłapiło, w kajkich hoborskich rosměrach su so ratarske wužitkarske towarstwa po Němzach rosschěrike. W Hamburgu je so sańdźeny tydźeń sa tele towarstwo zentralne městno sa kupowanje a pschedawanje ratarskeje potrjeby a ratarskich wupłodow a s dobom w Barlinje sjenoczenstwo sa kupowanje hnójnych srědkow sałożiło. Na Draždźanskej skhadźowanzy so wusběhowasche, so dyrbi so sjenoczenstwam fabrikantow hnójnych srědkow a wikowarjam s pizu s podobnymi sjenoczenstwami napscheczo stupicź. Raiffeisenske towarstwa so hižo dawno s tymle parascheńjom nakładuja.

— Do Lipska je k swjedźenjej Sedanskeho dnja a k wopytej tamnischeje wustajeńzy srjedu 400 Němzow s Czech pschijěło. Jich pucźowanje do němskeho kněžorstwa dyrbi jako protest pschecźiwo politizy nětczischeho awstriskeho knježeŕstwa płacźicź. Na jich pucźu su jich pschi wjazorych sastanischczach swjedźeńszy witali a jim wěnzy pschepodali. W Plauenje w Vogtlandze na dwórnischczu wjele stow ludźi a wjele towarstwow Němzow s Czech wotczakowasche. Runje tak běsche w Reichenbachu. W Lipsku so němskim hoscźam s Czech piwna sabawa wuhotowa, na kotrejž so bratrowski swjask mjes awstriskimi Czechami a Němzami w němskim kněžorstwje sławjesche.

— Kněžor Wylem budźe pschichodne jutry do Jerusalema pucźowacź. Wschě pschihoty k temu su so hižo poruczike. Kněžor s łódźu „Hohenzollern“ pojědźe, kotruž kschižak „Gefion“ pschewodźi. Pucźowanje budźe dwaj měßazaj tracź.

— W Koblenzu je so 30. augusta w pschitomnoscźi kněžora a kněžorki pomnik kněžora Wylema Wulkeho poßwjecźił.

— Kněžorstwowy kanzler, wjerch Hohenlohe, pjecza w oktobrje wot swojeho sastojnstwa wotstupi. Wón je pjecza w nastupanju reformy wojerskeho khostanskeho wußudźenja hinascheho měnjenja, dyžli kněžor. To je pjecza s hłownej pschicźinu, kotrejž dla swoje sastojnstwo skoži. Duž snadź wjerch Hohenlohe swoje słubjenje, so hischcze létża kněžorstwowemu sejmej reformu wojerskeho khostanskeho wußudźenja pschedpołoži, njebudźe dopjelnicź móz.

— Lětuscha skhadźowanka katholikow je so minjeny tydźeń w Landshutu w Bayerskej wotbywała. Shromadźisniny pschedsyda, dr. Bachem, samyßł skhadźowankow katholikow rospominajcy, wusběhowasche, so dyrbja so katholikojo wscheho roskoła hladacź, so bychu tež we wědomoscźi a hospodarstwje stejischczo dozpili, na kotrymž hižo w politiskim nastupanju steja.

— W Barlinje něhdźe 1500 židowskich schulskich dźěcźi žaneje nabožeńskeje wucźby njewužiwa. Polizija je pschedsydstwu Barlinskich židowskich gmejnow sapiß tychle dźěcźi pschepodała s napominanjom, so by so sa to postarało, so by so tale wulka licźba židowskich schulskich dźěcźi dale wot nabožeńskeje wucźby njewotlakowała.

— Cźěszy Němzy spytuja tež w němskim kněžorstwje politiske hibanje pschecźiwo nětczischemu awstriskemu knježeŕstwu sbudźili. W Greizu chzysche němsko-cźěski redaktor Hofer 4. septembra w jenej shromadźisnje „wo podtłóczenju Němzow w Awstriskej“ rěcźecź. Greizska wyschnoscź pak je tule shromadźisnu sakasała, dźiwajo na to, so by so w njej k spjecźiwoscźi a njepoßłuschnoscźi pschecźiwo wukasam awstriskeho knježeŕstwa, woßebje pschecźiwo rěcźowemu wukasej, napominało.

— Dla skschiwdźenja kněžora je Brombergska khostanska komora korczmarja Seisera k jastwu na schěsć měßazow saßudźiła. Seiserowa žona bě jeho sameho statnemu rěcźnistwu pscheradźiła. Dokelž wobskórźby dla skschiwdźenja majestoscźe s wjetscha s wjecźiwoscźe a hidy wukhadźeja, by skoro na cźaßu było, so so wyschnoscź s nimi njeby wjazy nakładowała, hdyž so skschiwdźenje w sjawnoscźi njestała. Husto doscź su wobwinowanja tež njewěrne a wumyßlene.

— Prynz Viktor Napoleon njeje pruski rjad cźorneho worjoła dostał, kaž tydźenja nowiny pißachu. Duž jón tež njeje mohł wotpokasacź. Tola kněžor Wylem je jemu, kaž wschitkim ruskim wyschkam, kotsiž su so pschi paradze wobdźělili, rjad cźerwjeneho

worjoka 3. rjadownje spožčik, a Viktor Napoleon je jón džakownje pschijak. Sa to pak je wěrno, so je prynz offizěrski kschiž franzowskeje cžestneje legije, kotryž je jemu president Faure poskičik, wotpokasak, wudawajzy, so je žo jemu wulkokschiž tehole rjada hižo do kolebki położik. W Franzowskej žu nětko sapiby cžestneje legije hacž do lěta 1864, narodneho lěta ruskeho wyschka Viktora Napoleona, pschehladali, tola nihdže njejžu jeho mjeno pod mějičželemi rjada cžestneje legije namakali. Duž žo sda, so je žebi prynz wurěcž wumyžlik, so njetrjebak rjad s presidentoweje ruki pschijecž.

— W Brüsselu žu němskeho anarchista Daubenspecka sajeli. Na njeho žo hrěscha, so je chzyk mordarski nadpad na němskeho kněžora skucžicž. Daubenspeck je prjedy w Londonje bydlik a žo njedawno do Brüsselа pscheběydlik. Pscheb tydženjom je wón w Němskej pucžowak. Jedyn s Daubenspeckowych pschecželow bě jenemu pschecželej wo žwojim wotmyžlenju powjedak, a tutón je to wyschnoscži wosjewik. Sa někotre dny chzyschе Daubenspeck s nowa do Němskeje pucžowacž.

Awstriska. Liberalni a doprědkarschy Němzy žu žo rosžudnje sapowjedžili, wo cžěsko-němskim wurunanju prjedy jednacž, doniž rěcžowy wukas njeje sběhnjeny, s kotrymž dyrbja žo němszy sastojnizy nusowacž, cžěsku rěcž nawuknycž. Duž je žo knježenstwo rad abo njerad rosžudžilo, žo pschichodnje w žejmje jeniczzy na wjetschinu, s Cžechow, Polakow, Sslowinzow a konservativnych wobstejazu, sepjeracž. Nu shromadžisnje, kotruž žu sańdženy tydžeń sastupjerjo žejmoweje wjetschiny we Winje měli, žu wobsamkli, knježenstwo pschecžiwo liberalnym a doprědkarskim Němzam podpjeracž, jeli so žebi knježenstwo politiski program Sskowjanow a konservativnych Němzow sa podkožk žwojeho dalscheho postupowanja wosmje. Knježenstwo je žlubiko, program žejmoweje wjetschiny pschewjescž, tola žebi wone žada, so dyrbi jemu wjetschina žrědk poskičicž, so mohko herjekanske pschecživjenje liberalneje a doprědkarskeje strony, s kotrymž žo wscho wuradženje w žejmje njemóžne cžini, podtlóčicž. Tónle žrědk rěka: pscheměnjenje nětcžischeho žejmskeho wobkhadženskeho porjada. Knježenstwo žebi žada, so žměli žo sapóžlanzy, kotsiž s njewuschnym herjekanjom a njehornymi rěcžemi žejmske wuradženja kaža, na wěsty cžaž s wuradženjow wusamknycž, kaž žo to w franzowskim a němskim thěžorstwowym žejmje stawa. Pschecživinszy němszy sapóžlanzy chzedža s Winskeho žejma wustupicž, jeli so by žo nowy žejmski wobkhadženski porjad sawjedk.

Schwajzarska. Skoro we wschěch europiskich stronach židam njepschecželne smyžlenje pschibywa. Tole stajnje a bóle roscžaze njepschecželstwo je židow na myžl dowjedło, Palästinu sažo židowski kraj scžinicž. W Baselu žo minjeny tydžeń shromadžisna wotbywasche, na kotruž běchu žo židža se wschěch stron žwěta seschli. Jedyn romunski rabbi, dr. Lippe, w powitanskej rěcži praji:

„Wot 1800 lět žo židži prěni krócž we wuhnanstwje seńdu, so bychu sa myžl wustupili, kotraž je pschezo w kliuje židowskeho luda drěmała. Tsecže wrócženje do wótcžiny, kotruž je Bóh luby Knjes naschemu prananej Abrahamej žlubik, chzemy žami do ruki wsacž. 1800 lět židži na jedyn džiw cžakaja, kotryž by jich domoj dowjedk. Nětko spytajmy, hacž žwój saměr s diplomatiskim jednanjom njedozpimy. Hdyž sultan žwój kraj naschemu ludej wotewri, njebudžemy žo komdžicž, jemu najwyschsche cžestne pschimjena narjeknycž."

W nowym židowskim kraju nochzedža na židowskich milijonarow džiwacž. Dr. Lippe praji, so žu mjes židami ludžo wulke samoženja nahromadžili, kotsiž žu s wožebitym wubjerkom pola wschitkich ludow k temu wožebitu wobdarjenoscž měli. Židowstwo profetow tychle pjenježnikow njesnaje. W prawym dospołnje židowskim towarstwje bychu tucži ludžo žwojeje duchowneje kajkoscže dla w najnižschim rjedže stali a woni njebychu rjady a titule dostawali, kotrež žo jim w kschescžanskich statach spožcžuja. Židowszy milionarojo bychu po tajkim pěknje w kschescžijanskich krajach wostali.

Franzowska. Kaž so by wulke wójnske dobycže scžinik, je žo president Felix Faure s Ruskeje domoj wrócžik. Wutoru, džeń jeho pschijěsda k franzowskemu brjohej, žu žo wschě franzowske města s khorhojemi pyschike a presidentowy pschikhad se sahorjenjom žwjecžike. Do Dünkirchenskeho mórskeho pschistawa běchu jemu ministrojo Meline, Bernard a Billot na pscheczo pschijěli. Meline w mjenje zyłeho ministerstwa Faurej k sbožownemu wukhodej jeho pucžowanja sbože pschejesche. Ludowe žyły jeho s wulkim sahorjenjom witachu. Tón žamy džeń popołdnju wón do Parisa pschijěže. K jeho powitanju běchu ministrojo, senatowy a žejmowy pschedžyda, žobustawy generalneje rady a měschczanskeje rady na połnózne dwórnischczo pschischli. S dwórnischcza žo wón s wosom do elisejskeho hroda poda. Dróhi po kotrychž wón jědžesche, běchu na najkražnischo wudebjene, khorhojowe scžežory s bokomaj na nich wopravne aleje tworjachu. Khorhoje, se scžežorow žo smahowaze, běchu ruskich a franzowskich barbow. Po pucžu jeho ludowe cžrjódy žiwje witachu. Na naměscže Sswěrnoscže bě tribuna postajena, na totrejž bě žo komitej Parižskeho pschekupstwa sestupak. Faure tu sasta a pschekupzy jemu adressu pschepodachu, w kotrejž žwoju wótcžinsku wješekoscž a džakownoscž dla wobsamknjenja rusko-franzowskeho swjaska wobžwědcža, kotryž nadžiju na cžaž derjehicža swěscži; sa měrom Franzowska žada, so mohł žo skutk lěta 1900 (Parižska žwětowa wustajenza) dokonjecž. W zykym měscže wješeła myžl kuježesche, najwjazy khlamow bě samknjenych. Wobžwětlenje města je žo na najrjeńscho poradžiko.

Na dnju presidentoweho pschikhada do Franzowskeje žu sažo anarchistojo žiwjenske snamjo wot žo dali, s kotrymž chzychu drje powschitkownu žwjedženstku wješekoscž skasycž. Nětdže 10 mjeńschinow po tym, so bě president Faure nimo Madlenineje zyrkwje jěł, s nutska zyrkwinych lěžyzow roka rosbuchny. ¡Wona bě s pólvrom a hosdžemi pjelnjena a žo runasche rokomaj, kotrejž stej pscheb krótkim sa žobu w Parisu rosbuchłej. Schkody žo žaneje njeje naczíniko, tež cžłowjekojo žo njejžu sranili. Dweju młodeju cžłowjekom, kotrejuž je polizija sajała, dokelž na njeju tukachu, so staj roku pschi zyrkwi położiloj, žu sažo puschcžili.

Sso žamo wě, so žu w Franzowskej tež ludžo, kotsiž žebi žadaju, so byschtej žo s pomozu rusko-franzowskeho swjaska Elsaž a Lothringska Němskej wutorhnyłej a žo sažo s Franzowskej sjenocžiłej. Wótcžinske towarstwo pscheb Straßburgskej postawu wěnzy położi. W nozy cžrjóda młodych ludži pscheb němske póžłanzstwo pschicžeže a „Dele s Němskej!" wołasche. Polizistojo harowarjom rosehnachu, někotsi spjecžowarjo žo sranichu; džeżaczoch polizistojo sajachu.

Jendželska. Powjesce wo sběžku w Indiskej sa Jendželsku pschezo strażnischo klincža. Sběžk *pschimjesnych muhamedanskich* ludow pschi indisko-afghanskej mjesy je žo hižo hacž do Beludžistana rosschěrił. Afridiszy n Araksajszy žu žo Kohatskeho a Khaiberskeho hórskeho pschedkhoda smozowali a wjazore mjeńsche jendželske wobtwjerdženja dobyli a spalili. Powjescži, so je turkowski sultan wožebiteho póžłanza afghanskeho emira sjawnje wusnamjenił, je sa Jendželcžanow w Asiskej a Indiskej pschecživo Jendželcžanam k sběžkej schcžuwa, so by žo s tym Jendželcžanam sa to wotrunał, so žu tucži Armenskich a Grichow k sběžkam a wójnje pschecživo Turkowskej naschkarali. Duž žo Jendželcženjo boja, so je pschikhad póžłanza afghanskeho emira do Konstantinopla pschedsnamjo wotpada afghanskeho emira wot Jendželskeje. Tola niz jenož pschi mjesach, tež w druhich džělach Indiskeje njepschecželske hibanje pschecživo jendželskemu knjejstwu roscže. Wožebje žo wone w Bombaju pokasuje, hdžež žu Jendželcženjo nakładnika a redaktora indiskich nowin „Matrasu" dla revoluzionarnych nastawkow sažudžili, prěnjeho k jastwu na cžaž žiwjenja, druheho k wuhnanstwu s kraja na žydom lět. Bombajski dopižowak palermskich nowin „Corriere" (organa italskeho ministerstwoweho presidenta) pische: „Podarmo je žebi to dale satajicž, so pod popjokom woheń baje, kotryž móže žo kóždy wokomik pschez zyku Indisku wupschestrjecž a kotryž potom nichtó njepodlóčži. Podarmo jendželske wyschnoscže hladaja powjesce wo revoluziji, w Indiskej žo pschihotowaze, požłabicž. Ssamo jendželizy snajerjo indiskich wojerskich wobstejnoscžow praja, so, njebudže-li sběžk ludow pschi afghanskej mjesy rucže podtlóčeny a budu-li žo Jendželcženjo tam hischcže dléje jenož na sakitanje wobmjesowacž, směje to sa scžěwk powschitkownu revoluziju.

Ružowska. Wot wutory zar Mikławschi II. we Warschawje pschebywa. Polazy, kotsiž běchu hischcže pscheb krótkim žurowi njepschecželjo wschеho ruskeho, žu jemu wulkotne powitanje pschihotowali. Na pschikhadnej 7 wjerstow dołhej drósy běchu schěscž kražnych cžestnych wrotow postajili. Pschi zyrkwjach, pschi drósy leżazych, katholszy duchowni, poknu měschnisku pychu wobleczeni, zara postrowichu. Burjo, džěkacžerjo, rjemjeślnizy a pschekupzy s hudžbnymi chorami s bokomaj drohi se spalérom stejachu, tež něhdže 16,000 schulskich džěcži bě žo k powitanju zara pschi drósy postajiło.

Mjes pólskim wobydlerstwom ruskeje Pólskeje je žo nimale milijon rublow sa sałožk nasběrało, kotryž mjeno zara Mikławscha II. ponjeże a kotryž žo dobroczinskemu saměrej požwjecži, kotryž zar žam postaji. Sběrki sa tule sumu žu jenož 3 měžazy trałe a žu žo we wschej cžichoscži stałe. Je to wobžwěd-

cźenje, so pólski lud politizy sjednanja s Ruskej pschihłoßuje. S pschedßydu sběranskeho komiteta je pólski wjerch Sikmund Wělopolski był, kotryż psched zarowym pschijéśdom nasběranu sumu generalnemu gubernatorej wjerchej Imeritinskemu wotedadźo mjes druhim praji:

„Bliži ßo sbožowna hodźina, hdźež budźe nam data móżnosćź, dostojnje a radosłnje nascheho lubowaneho knjeżerja powitacź a dopokas podacź, so wjetschina pólskeho luda, njewsdawajzy ßo ani narodnosćze ani wěry, wěrnje żedźi, so by żiwa była a ßo roswika w jednocźe s móznym ruskim zarstwom. Mamy żiwu nadźiju, so je nam cźaß pschischok, so bychmy ßo hischcźe móznischi cźinicźel kraja sćźinili, s kotrymż ßmy do jeneho zykka sjenocźeni."

Pschecźelne smyßlenje nětcźischeho zara k Polakam, jeho knjeżerske wukasy, kotreż ßu s pscheßwědcźazymi dopokasmami jeho pschikhilnosćze k pólskemu ludej, ßu pola wulkeje wjetschiny Polakow stare njepscheczelstwo pschecźiwo Ruskej pschewinyle. Wschitke pschemènjenja a połóżenja, kotreż ßu ßo sa poßlednje tsi lěta Polakam dostałe, ßu se sjawnym dopokasmom, so chze jim ruske knjeżerstwo napscheczo pschińcź. A Polazy ßu ßo skicźeneje pscheczelskeje ruki nětko pschimnyli. Pólske nowiny wo rusko-pólskim sjednanju pißaja:

W pschichodźe móże wutrobna pschikhilnosćź pólskeho luda k zarej a jeho cźesćźowanje, sbudźene s tym, so wschitke skutki a ßkowa zara Mikławscha II. s lubosćze a wulkomyßlnosćze wukhadźeja, wulku rólu hracź. Ssmy pscheßwědcźeni, so nětcźische zarowe pobycźe mjes pólskim ludom hischcźe bóle tónle swjask wobtwjerdźi a so budźe tónle ßkawny wokomik s początkom noweho ßwětkeho cźaßa w naschich stawisnach.

Klazak.

(Skónczenje.)

We wßy Jerjezach bě wulka hara. Prußojo cźehnjechu ßem! Ssußodne wßy bě njepscheczel hižo wobßadźił, a ßnadź dwazyczi krócź hladachu do teho kónza, s wotkelž mózachu njepscheczeljo pschińcź.

Wschitzy, kiž jeno běchu někak khmani, běchu do wójska dyrbjeli. Silvain Gillet, kotryż mnoho a wótsje rěcześche, cźepjeśche s pjasczu wo blido, hdyż hosczom poßkużowasche, bě pak tola njedźiwajo na ßwoje krjewjelacźne rěcze pucź namakał, so móżeśche rjenje doma wostacź; na sboże běschtej jemu żiłatej nosy dowolilej, so ßmědźeśche ßwoju smużitosćź jeno se ßamymi ßkowami wopokasowacź.

Jako ßwój najlěpschi hósćź mějeśche bleschu jara lubo, běśche potom sły a słóstny a je ßwojej żonje żiwjenje w tych zykych lětach cźeźke cźinił; dosćź husto drje je Marja mjelczo wobżarowała, so bě Klazaka, kiž bě jej tak ßwěru poddaty, sazpěła.

Silvain Gillet drje pytny, so jemu mnohi se starych, kotsiž dyrbjachu doma wostacź, jara pschecźelnje smyßleny njebě, dokelž tež wón, kaž jich hólzy, ßwoje żiwjenje sa wótcźinu woprowacź nochzyśche.

Duż wotmyßli ßebi, so chze powschitkownu pschikhiluosćź ßebi s zyle wurjadnym skutkom dobycź.

Każ bě to jeho kharakter jeho pohnuł, wsa ßebi skradźu hońtwjerśku tśélbu, lehny ßo sa kerkami pschi brjosy na łakanje, a hdyż jemu dwaj ulanaj, kotrajž psched wjetschim wotdźělenjom jěchaschtaj, na wocźi pschińdźeschtaj, wutśěli wón. Jedyn s wojakow bě hnydom morwy; druhemu ßo radźi, khwatnje ßwojeho konja sawróczicź a tak druhej kulzy wucźeknycź.

Myto sa tónle rjekowski skutk njewuwosta jara dołho. Sa lědma dwě hodźinje bě wjeß w njepscheczelowej ruzy. Na poruczenje dyrbjachu ßo wschitzy wobydlerjo, muższy a żónske a dźěczi, s krótka wschitzy wobydlerjo na torhoschczu shromadźicź. W dobrej, jara hładkej franzowschcźinje sdźěli jim wyschk tole:

„Njedoczink je nam wojaka morił. Dam wam hodźinu cźaßa k roßmyßlenju, potom chzu mjeno winowateho wjedźecź. Wjeß je wobßadźena, na cźeknjenje po tajkim myßle njejßu. Jeli so mi sa hodźinu mordaŕ pschepodaty njebudźe, dam wjeß na wschěch schtyrjoch kónzach sapalicź. Dźicźe domoj ... pscheklądźcźe ßebi ... pschi prènim sabubnjowanju macźe ßo wschitzy saßo tule shromadźicź!"

„Wustrożani wotßalichu ßo burjo a kóżdy ßo praschesche: „Schtó je to był?"

Klazak dźéśche do korczmy „k słotej krónje", a wuhladawschi Silvaina Gilleta, kotryż ßmjercź blědy a tschepjetajo w kucźiku ßedźeśche, rjekny jemu do wocźow:

„Ty ßy był!"

Silvain chzyśche wotmolwicź, ale jasyk ßo jemu sapowje, a

prjedy hacź bě ßkowo wumjakotał, pschistaji Klazak też hižo s tajkim kłoßom, so ßo jemu pschecźiwicź njehodźeśche:

„Njecźiń ßebi prózy s prěczom, ty ßy był!"

Silvain, Marja a tsjo abo schtyrjo stari burjo, kotsiž běchu ßobu sastupili, stejachu tu wustróżani, ani ßkowa njemóżo wuprajicź.

Skónczenje sebra ßo jedyn a woprascha ßo s cźicha:

„Kajke khostanje budźe jemu pschißudźene?"

„Wy dźe scźe ßkyscheli, schto je nawjednik prajił ... satśéleny budźe ... a jeli jeho njedostanu ... budźe nascha wjeß spalena."

Strach a mjelczenje. Silvain sdychowasche, a se strachom klepotachu jemu suby. S poduschenym kłoßom scheptasche wón:

„Ssmilenje! ... Ssmilenje! ... Ssmilcźe ßo ... njepscheradźcźe mje!"

„Njesbożowny cźłowiecźe! ... Duż dyrbi po tajkim wjeß spalena bycź!"

Na dobo sabubnowa ßo dudkawje.

„Poskhajcźe na mnje", rjekny Klazak, kiž bě stanył a kiž ßo khromeje nohi dła na wobkłożenje stółza sepjerasche, „rosßudny wokomik je pschischok! Silvain Gillet, ty njedyrbisch wumrjecź, pschetoż ty masch żonu ... Wjeß njedyrbi ßo też wotpalicź ... Myßlu ßebi, so pucź wěm ... skhowaj ßo do ßwojeje pinzy, Silvain Gillet, a wy drusy pschißahajcźe, so chzecźe mjelczecź ... wschitko druhe je moja wěz!"

Hacź na Silvaina wopuschcźichu wschitzy jstwu. S haßow a haskow walachu ßo ludźo na torhoschczo: to bě bórsy polne ludźi. S natyknjenym bajonetom wobstupichu wojazy wjeßnjanow koło wokoło, tak so bě njemóżno cźeknycź.

„Hdźe je winowaty?" saklincza wótry wyschkowy kłóß.

Pśched nim běśche prósdne městno wostało ... Klazak wustupi s cźrjódy, postupi tsi krocźele do prědka, a jaßnje a srosymliwje klincźeśche s jeho rta:

„Ja ßym był!"

„Ty!" sawoła wyschk, „braschiwz?"

„Teho dła móże cźłowjek tola tśélbu wutśélicź."

„Twoje mjeno?"

„Měrcźin Ssyman, ale mojeje nohi dła rěkaja mi Klazak."

„Ty ßo wusnawasch, so ßy wojaka satśélił?"

„Haj!"

„Ty wěsch, so budźesch satśéleny?"

„Haj, to wěm."

Wyschk pohlada krucźe na Klazaka, a bě pytnycź, so ßebi też njepscheczel ważesche smużite, jednore waschnje a njebojasne sdźerżenje. Dychanje sadźerżujo ßłuchachu ludźo a dźiwachu ßo, so bě Klazak, kotrehoż tola jako stajnje měrniweho a dobreho znajachu, tajkule słósćź wobeschoł. Tola po tutym khutnym cźuczu pomyßlichu ßebi bórsy na to, so dźe je wjeß nětkole wumożena.

„Wóßom muži ... sa zyrkwju!" poruczi wyschk.

Tutym ßkowam drje ludźo njesrosymichu, a tola wjedźachu wschitzy, schto budźe nětkole scźěhowacź.

W tym wokomiku pschedoboły ßo Marja psches cźrjódy ludźi, a wscha wupłóschena cźißny ßo wyschkej k nohomaj.

„Sastańcźe! — Wón łże! — Wón njeje był!"

„Schto chze ta holza?"

„Praju wam, wón njeje był! — Ně, ně! — To je njemóżno!"

„Cźiń, so mi prjecź pschińdźesch, żónska! — Wotwjedźcźe teho muża a khwatajcźe!"

Marja wuwiny ßo wojakam, kotsiž chzychu ju wotehnacź, a padźe wyschkej hischcźe junu k nohomaj.

„Knjeże, proschu waß stykniwschi ruzy, luby, dobry knjeże, njemorcźe jeho! Poskhajcźe na mnje, na moju duschn! Wón je njewinowaty! Njemorcźe jeho, wón dźe był njeje!"

„Nó, schto dha je to tebi wo to? — Je dha to twój muż, twój bratr abo twój pschiwusny?"

„Wón je ... o Bożo, njemorcźe jeho! — Wón je — mój luby!"

Wojazy ßo ßmějachu.

„Duż dajcźe mi s nim s najmjeńscha wumrjecź!" sawoła sadwělowaza Marja.

„K temu nimam żaneje pschicźiny!"

Każ s pjerom spjerchnjena stejeśche tu Marja runje a sběhasche ruku, każ by wyschka do wobliczа dyricź chzyła; ale runje tak khwatnje, prjedy dyżli móżeśche ßwój skutk dokonjecź, běchu ju rosnjemdrjeni wojazy hrabli.

„Wotwjedźcźe też tu żónsku!" bě poruczenje.

„Pój, wumrjemoj hromadźe!“ rjekny Marja braschćiwzej a stupi žo hnydom pódla njeho. „Pój, Klazako, mam cźe lubo!“

Sa zyrkwju buschtaj satšélenaj a w žamžnym rowje pokhowanaj; tak běschtaj ſ najmjeńscha po žmjercźi sjednocźenaj.

— Kónz. —

K wobsamknjenju žnjow 1897.

Nětk ſ wjetscha dokonjane
Ssu saža jene žně,
Wot próžy pschewodźane
A wjele staroscźe.
Bóh žohnował je jara
Wschak próžu cźlowjesku,
So jeho Božoh' dara
Wschě bróžnje pokne žu.
Sso posběhń k njebju duscha
Nětk w nutrnej modlitwi,
Cźesćź, khwalba Wótzej žluscha,
Kiž wschitkich sežiwi.
Płacź Bohu ſ dźakowanjom
Sslub, kiž žy winojta,
Sso njekomdź ſ woprowanjom,
Hdyž Wón jo pschikasa.
Hdyž dźaknje k njebju hlada
Nětk cźrjódka wěrjaza,
A wjele žylsow pada
Se ſrudnoh' woblicža.
Bóh rěcźał je na polu
S tak móznym hłožom k nam,
So žwoju žwjatu wolu
By sjewił cźlowjekam.
Kał k njebju sdychowachmy
Hdyž darjene nam žně
Dom khowacź spocźinachmy,
A cźěmne mróczele
Nam podawachu wodu,
So rěki schumjachu,
A ludźo wulku schkodu
Tu a tam mějachu.

Kał někotry je płakał
Na žnjowym žwjedźenju,
Žně, na kotrež bě cźakał,
Sso w wodźe shubichu.
Nětk hlada wokhudnjeny
Do cźěmnoh' pschichoda,
„Budź Wótzej wobrocźeny,
Wón ja tebje khléb ma.“
Naž pak je pschelutował
Bóh ſ tajkim njesbožom,
Je prut nam pokasował,
S nim hnadnje nimo schoł.
O njeskomdźmy žo žmělicź
Na bratrow žałosćźi,
A dary žobudźělicź
Tym, kiž žu potrjebni.
Nětk spěwaj khérluſch nowy
O žyła žnjeńzarſka.
Njech dźe psches hory, doły
Hłóž twojoh' khwalenja:
Kral wulki je na semi
A kražnje sjewjeny
Nad wschěmi stworjenjemi;
„Cźesćź jemu spěwajmy.“
Haj! spěwajmy dźak jemu
We žwjatej rjanosćźi,
A pschikhadźujmy k njemu
Tež doma w cźichosćźi.
H'schcźe durje wotewrjene
Ssu k Wótza wutrobje,
Joh' stadło njewidźene
Je pschi nim w modlitwje.

O woprujmy dźak jemu
Se žłowom, se ſrutkom,
A požwjecźmy žo jemu
Nětk ſ nowym žiwjenjom.
Njech jeho pokhostanje,
A hnadne cźehnjenje,
Bjes płodow njewostanje,
Kiž dadźa sbóžne žně.

H. P.

Sa nasch žerbſki dom

bě žo dotal nahromadźiło: 41,179 hr. 60 np.

Dale žu sa njón darili:

knjes M. B.	1 =	— =
Klětnjanska wupožcźerńja	20 =	— =
Katholſki Požoł cźišło 15	15 =	24 =
= = = 16	21 =	15 =
= = = 17	9 =	2 =
= = = 18	22 =	55 =
knjes dr. Muka w Freibergu	1 =	— =

Hromadźe: 41,269 hr. 56 np.

S dźakom kwituje

J. Bartko,
farjadnik Macźicźneho doma.

Ze Serbow.

S **Budyschina.** W dworje žerbſkeho doma wot sańdźeneje póndźele žiwa dźěławosćź knježi. Na městnje, na kotrymž žo sadnje twarjenje natwari, je žo hižo wjele pjerschcźe wurykło, a wulka hromada kamjenjow, zyhelow a kalka je žo sa sakładne murje nawoſyło. Po podpišanym wucźinjenju dyrbja létža 15. oktobra pinzy předkowneho a sadneho twarjenja hotowe bycź, a k létu w auguſcźe budźe, da-li Bóh, žerbſki dom dotwarjeny. Bóh luby Knjes chžył twar miłosćźiwje schkitowacź a jón spěchowacź.

S **Budyschina.** Sakſki prynz Max, kotryž je něhdźe léto dołho w Londonje mjes tamnischimi Němzami ſ duchownym był, je žo do Sakſkeje wrócził a sańdźenu wutoru knjeſow saſtojńſkich bratrow na tudomnym tachantſtwje wopytał. Pschipołdnju ½12 hodźin k jeho powitanju knježa biſkop D. Wahl, kantor can. Blumentritt a can. scholaſtikus Luſcźanſki na dwórnischcźo pschijěchu. Popołdnju w 3 hodźinach jeho cźi žami knježa na dwórnischcźo pschewodźichu, ſ wotkal žo hromadźe ſ knjeſom biſkopom se spěſchnym cźahom do Draždźan poda.

— Knjes wokrježny hejtman ſ Boſſe je žo ſ Oyenhauſenſkich kupjelow wróczíwschi žwoju saſtojńſku dźěławosćź saža pschedewsał. Wulěkowanje žwojeho nohoweho cźuwoweho (nerwoweho) cźerpjenja, kotrež bě tam pytał, bohužel njeje namakał.

— Hoſpoſa młynka Liſchki, na hornczeŕſkej haži bydlazeho, ſwudowjena Henzyna, bě sańdźenu póndźelu wjecźor, so by žo w khachlach spěſchniſcho ſatepiło, petrolej na płomjo kluža. Pſchi tym płomjo ſ khachlow žapnywschi, Henzyneje draſtu ſapali. Henzyna žo tak žałoržnje wopali, so bě nuſne, ju do hojeŕnje dowjesćź, hdźež je dźeń posdźíſcho w wulkich boloſcźach wumrjeła. Płomjo bě žo tež wo jſtwje na domjazu nadobu rosſchěriło a žiwjenje jeneho pſchitomneho dźěſcźa do ſtracha ſtajiło. Na ſboże žo domowi wobydlerjo wohnja ſ cźažom dohladachu a jón wuhaſchachu.

— **Rudolf Falb** wot 6. hacź do 11. septembra mokre wjedro wěſchcźi. Wokoło 9. septembra žo njewjedra wocźakuja. 11. dźeń septembra je rosžudny (kritiſki) dźeń 2. rjadownje. Wjedro w tym cźažu khětro wuſtudnje. Wot 12. hacź do 16. septembra budźe žucho; temperatura budźe tak niſka, jo ſ městnami hižo mróſy panu. Wokoło 17. septembra žo saža ſcźopli, tola ſ njewjedrami a deſchcźemi temperatura saža wuſtudnje. Wot 23. hacź do 30. septembra žo deſchcźe wocźakuja. 26. dźeń septembra je tſecźi najžylniſchi kritiſki dźeń zyłeho léta.

„Łužica“, měsačnik za zabawu a powučenje, čo. 8 (augustowe), je wušła, a wobsahuje na 12 stronach formata „S. N.“ tute wudźělki w pěšej a wjazanej rěči:

Zawod k wobšérnemu cyklej: W zymicy. J. Ćišinski. — Dobra rada abo Jan a Marja. Po češkim V. Kosmáka wobdźěłał *a.* (Pokračowanje.) — Při rowje Mile Imišoweje. Jan Wałtař. — Złoty jubilej Maćicy Serbskeje. Jubilejne swjatočnosće. Druhi dźeń. Jubilejny dźeń. (Skónčenje.) V. Swjedźeńska hosćina. VI. Spěwarski swjedźeń. Zestajał M. A. — Serbske słowjeso. Podał Matej Handrik. (Skónčenje.) — Dopisy a telegramy Maćicy Serbskej k jeje jubilejej pósłane. (Pokračowanje a skónčenje.) Nowe serbske knihi. Piše Astur. II. Wałtař. Za dušu a wutrobu. — Listy k našemu studenstwu. Napisał Wićesław Hálek. Přełožuje Waš přećel. — Bjesada. Předešćnik . . . — Drobnostki: Serbski rozhlad. Słowjanske nowinki. Druzy wo Serbach. Należnosće towarſtwow. Zapis přinoškow a darow. Dary za natwarjenje serbskeho Maćićneho domu. Zapis wotebjerarjow. Adressy.

S **Hajniz.** Twar katholſkeje ſchule w naſchej wžy je žo na dlějſchu khwilu wotſtorcźił. Knježeŕſtwo žebi žada, ſo by žo ſe ſtrony knjeſa Poraka abo tachantſtwa létnje hiſchcźe wjetſchi pjenježny pſchidawk pſchiſwolił. Knjes Porak bě 10,000 hriwnow žlubił, a tachantſtwo běſche ſwólniwe, k wucźeŕſkej mſdźe 300 hriwnow pſchidacź. To knježeŕſtwu njeje hiſchcźe doſcź było. Dokelž nětcźiſche Budeſcźanſke ſchulſke twarjenje ſa pſchiběrazu licźbu dźěcźi njedožaha, budźe žo nětko hacź na dalſche jena jſtwa něhdźe w Budeſtezach wotnajecź dyrbjecź.

S **Rježwaczidła.** Pſchi poždlednich ſkótnych wikach bě žo 325 howjadow, 115 žwini k kormjenju a 379 prožatow na pſchedań pſchihnało.

S **Rježwaczidła.** Pſchi žylnym njewjedrje błyſk sańdźeny ſchtwórtk 2. septembra do kaſtanijoweho ſchtoma, pſchi Koždlowſkim pucźu ſtejazeho, dyri a jón ſapali. Schtom je žo ſ nutſka khětro wupalił a by žnadź žo do zyła ſpalił, hdy budźiſche deſchcź posdźíſcho płomjo njeſalał.

S **Kotez.** Tu žo wot 16. septembra pomozne póſtſke městno ſakoži.

S **Brěſyny pola Hucźiny.** Dotalny najenk tudomneho knježeho dwora, knjes Bremer, je w kupjelach w Koblenzu nad Rheinom, hdźež bě wotkhorjenje pytał, wumrjeł. Jeho cźěło žu wot tam po želeſnizy do jeho domowiſny, do Siegerslebena pola Magdeburga dowjeſli a jo tam khowali. Loni bě knjeſej Bremerej jeho jenicźka dźowcźicźka wumrjeła, kotrejež cźěło bě žo na Hucźinjanſkim pohrjebniſchcźu khowało. Po žadanju Bremeroweje mandźelſkeje je žo nětko cźěło

jeho dźowki sańdźenu póndźelu ſ wyſchnoſćźinej dowolnoſćźu wuhrjebało a ßo po żeleſniźy do Siegerslebena dowjeſło, hdźež je wotpoczink pſchi boku ßwojeho nana doſtało.

Se **Sderje.** Tudomny hajnik, knjes Kubaſch, ßo 1. oktobra do Eibenſtocka (w rudnych horach) pſcheßydli, hdźež je hajniſke měſto w kralowſkim hajniſkim revěrje pſchedewſał. Wo woßobje jeho naßlědnika njeje hiſchćże niczo ſnate.

Se **Schěrachowa.** Po manevrach w Žitawſkich ſtronach wojazy w naſchim měſćze do kwartěrow pſchińdu. Prynz Jan Jurij ſměje ßwój kwartěr w tudomnym hrodźe.

S **Worklez.** Hižo wjele lět ßo ſ Worklečźanſkich polow a ßußodnych wßow w nozy wo żnje ßnopy, kał a wſchelake druhe wupkody ſhubjowachu. Pſchiwěriwi ludźo měnjachu, ſo je někajki ſły duch, tak mjenowany ſmij, prjecź uoßy. Druſy paf mějachu ſa to, ſo je pakoſtniźy domoj khowaja, ſchtož njeßu żnjeli. Woßebje ßo na jeneho tudomneho wobydlerja hrěſchachu, tak ſo bě wyſchnoſcź ſkónczńje nuſowana, pſchepytacź, hacź ludźaze tukanje njeje bjes pſchiczźiny. Dwaj żandarmaj, wjeßny ßudnik, nózny ſtražnik a jedyn wjeßnjan ſańdźenu póndźelu ſ bróżnje wboheho muża wſcho domkhowane żito wumjetachu. Pódla něhdźe 12 kop rożki, cźiſćże delka pſchi ſemi něhdźe 20 ßnopow jerzy a něhdźe 10 ßnopow jeczmjenja namakachu. Jerzu a jeczmjeń pak domapytany ratař lětßa na ßwojich polach pjecża njeje wußył, a ſli ßußodźo chzedźa wjedźecź, ſo ßu to te ßame jeczmjenjowe a jerzowe ßnopy, kotrež ßu ßo jenemu Wudworjanſkemu burej ſ pola wotnjeßke. Ssudniſke pſchepytanje drje bórſy wujaßni, hacź je na ludźazym tukanju něſchto wěrno, abo hacź tón, na kotrehoż ßo hrěſcha, njewinowacże pod nim cźerpi.

S **Lubija.** Piwowy pohoncź Schönfelder ſ tudomneje akzijoweje piwarńje je ßobotu wjeczor wokolo 9 hodźin ſe ßwojim piwowym woſom ßmjertnje do njeſboża pſchiſchoł. Na póſtſkej dróſy ßo jemu konjej ſplóſchiſchtaj, kotrajž jeho, hdyž chzyſche jeju ſadźerżecź, k ſemi podtorhnyſchtaj. Koło cźeżkeho woſa jemu wutrobno pſcheječ, a prjedy hacź móżeſche jeho mandźelſka k ujemu dońcź, kotraž bě do Biſchdorfa na wopyt ſchła, wón wudycha. S njeſboženemu bě ßo wutrobno cźiſćże ſatłóczińko.

— **(S roſchtow panył.)** Póndźelu wjeczor ſe ſchulſkeho nowotwara jedyn italſki murjerſki polěr dele panywſchi ßebi noſy ſłama a ßo ſ nutſkownje cźeżko wobſchkodźi.

S **Czorneho Khołmza.** Tudomnu gmejnſku ſkału, kotruż je lětßa w naléczu knjes Wieland ſ Liebenwerdy wotewrił, ßu ſańdźenu njedźelu po Bożej ßłużbje na ßwjedźeńſke waſchnje poßwjecźili. Pſchi ßwjatocźnoſcźi, pſchi kotrejž mějeſche młody knjes Wieland ßwjedźeńſku rěcź, ßo 90 dźěłacźerjow a wjele pſcheproſchenych hoſcźi wobdźěli. Po poßwjecźenju ßo wobdźělnizy pſchi ßwjedźeńſkej hoſcźinje ſhromadźichu, k kotrejž ßo reje pſchiſamknychu.

S **Błótow** w Delnjej Łużizy. W Błótach móża ßo lětßa kharpow najeſcź. Kharpy, kotrež ßu ſ poßlednjej wulkej wodu ſ hornjołużiſkich hatow wupłuwałe, ßu w Błótach woſtałe, hdźež wulka woda njebě wjazy torhaza. Wobydlerjam Błótow pſchichodne lěta rybaſtwo wjele dobytka pſchinjeße.

Přilopk.

* Běrnazy hrib ſ wjetſcha po wjedrje, w kotrymž ßo mokrota ſ kałatej ßłóncźnej horzotu wotměnja, naſtała. Hrib ßo najprjedy ſ běłymi bleczkami na běrnazych ſtwjelzach a kopjenach pokaſuje, kotrež ßo po něcźim roſſchěrja, brunja a cźornja, hroſnu wóń roſſchěrjeja a ſelu wotemrjecź dadźa. Se ſela ßo hrib ſ tym na běrny pſchenjeße, ſo wón wotpanje a ßo ſ deſchcźom do jemje ſcźehnje. Ssrědki, pſche běrnjazy hrib ſnate, khoroſcźi mało wobaraja; duż je najlěpſche, jenož wutrajniſche běrnaze drużiny plahowacź.

* (Darniczźiwoſcź.) Hdyž pjatk w korczmje „tſjoch rapakow“ w Draždźanach hromadźeńſku buſchkwizu, k lěpſchemu powodźenych poſtajenu, wuprózdnichu, w njej wóßom ſtohriwnowſkich papjerow, derje do papjery ſawalenych, namakachu, kotrež bě tam jedyn njeſnaty dobroczeł ſkradźu nuts tyknył.

* (Wjeßely kwaß a jeho ſrudny kónz.) So ßo hoſcźo na kwaßach ſ dobrymi napojemi ſawjeßela, pſchecźiwo temu nichtó niczo měcź njemóże. Na kwaßu w Kana drje tež hinak bylo njeje. Ale wſcho chze ßwoju měru měcź. Woßebje ßo kóżdy nadobny nawożenja na ßwojim kwaßu na kedźbu bjerje, ſo by dobreho wjazy njewużiwał, hacź móże ſnjeſcź. To minjenu njedźelu na wjeßelym kwaßu w Lockwitzach pola Draždźan nawożenja njeje wobkedźbował. Wón bě ſe ßwojimi hoſcźemi winowu ſchkleńzu tak huſto ſběhał, wón jim a woni jemu pſchipiwachu, ſo bě ßo ſkónczńje w póſdnjej nóznej hodźinje w roſumje khětro ſawjercźał a woßłabnył. So ßo to jeho ſtróſbnej njewjeſcże abo młodej żonje ſpodobacź njemóżeſche, ßo ßamo wě. Duż jemu prajeſche: „Luby, hanibuj ßo, ty ßy bjes wſchěmi hoſcźemi najpjeniſchi.“ To jej młody muż ſa ſło wſa. Pjeni ßu wſchelazy. Někotſi ßo kóżdemu porokej ßměja. Druſy kóżdy derje ſaßkużeny porok, tež hacź najlěpje měnjeny a ſ lubowazeje wutroby wukhadźazy, ſa ſło bjeru. Lockwitzſki młody muż do poßlednich ßkuſcheſche. Na jene dobo bě, kwaß wopuſchcźiwſchi, ßo młodej żonje a wſchitkim ßwojim hoſcźam ſhubił. Nichtó njewjedźeſche, hdźe je woſtał. Duż jeho pytachu; bórſy tež jeho namakachu. A hdźe? W hrjebi pſched Nätherowym młynom. S teje jeho hižo pół morweho wucźeżechu. Bórſy je kuſt ſtróſbniſchi ſaßo k ßebi pſchiſchoł. Wo jeho rjanu, dobru kwaßnu draſtu bě ſchkoda, ale wjele wjetſcha ſchkoda budźe tón podawk ſa jeho mandźelſtwo, jeli ſo ßebi jón k lěpſchemu ßkużicź njeda.

* S Döbelna. Wóndano ßo pola naß wobſtarny dwójk wěrowaſche. Nawożenja, kiž bě druhi ras ſ wudowzom, mějeſche 80 a njewjeſta 50 lět na khribjecźe.

* (Jědojtoſcź oleanderowych pjeńkow.) Jenemu korczmarjej we Wurzenje njedawno nadpadźe, ſo jeho hußy walbajzy khodźa. Wón měnjeſche, ſo je na tym to wina, ſo hußy dlějſchi cźaß niczo picź njeběchu doſtałe. Duż wón jenu hußezu ſarěſa. Dokelž pak ßo jemu mjaßowa barba njeſdaſche cźiſćże prawa bycź, da wón ſkótnemu lěkarjej pſchińcź, kotryž praji, ſo ßu hußy jěd żrałe, a ſo ßo teho dla jich mjaßo njehodźi wużiwacź. Krótko do teho běchu wone jedyn oleanderowy pjeńk wobhrymſałe. Oleander je wot korjenjow hacź do kopjenow a kwětkow jědojty. Duż je ratarjam radźicź, ſo jón ſ zyła njebychu w ßwojim domje měli; pſchetož ſtrach je pſchezo wulki, ſo mohło ßo ſ nim jene ſkoczo ſajědojcźicź. Wospjet je ßo hižo ſtało, ſo ßu drohe konje, kotrež ßu orleanderowe kopjena żrałe, ßwikle.

* S Wurzena. Ssrjedu tydźenja je ßo tu w radźinym młynje dźěłacźeŕ Zedler w muzy ſadußył. W muzynej komorje, w tſecźim poſkhodźe leżazej, wón ſ druhim dźěłacźerjom, wěſtym Henſelom, muku ſ dźěru won mjetaſche, ſo by ßo do měchow napjelnika. Komora bě hiſchćże ſ pokojzu hacź do wjerćha ſ muku wupjelnjena. Na dobo ßo zyła ſcźěna muki dele ßuny a Zedlerja zyle, Henſela pak jenož ſ dźěła ſaßypny. Henſel ßo ßam won wudobu, Zedlerja pak, runjeż bě pomoz hnydom tu, hižo nimale ſaduſcheneho ſ muki wucźeżechu. Sa 15 minutow je wumrjeł.

* S Oelsnitz w rudnych horach. Do cźiſta wotpaliło je ßo w ßußodnych Zſchokenach Güntherez kubło, kotreż ſe ſchtyrjoch twarjenjow wobſtejeſche. Wotroczk, kiž w bróżni powrjeſtwa wjaſaſche, pſchihna wſchón naſtróżany do jſtwy a ſawoła: „Ja ßym woheń ſałożił!“ Hdyž ßo bórſy na to ſchtórmowacź poczа a wohnjowa wobora pſchihna, hižo bróżeń a kólnja we wohnju ſtejeſchtej a w raſnym ſpěchu ßo płomjenja na hródź a domſke wupjchestrjechu, w domſkhowanych żnjach bohatu żyrobu namakajzy. Hinak ſkoro móżno njeje, hacź ſo je wotroczk w duchownym ſawjercźenju tón njeſkutk ſkucźił, dokelž jemu hoſpodař ßam wobßwědczi, ſo je w tymaj dwěmaj lětomaj, w kotrymajž je pola njeho ßłużił, ſtajnje pilny a bjes poroka był, tak ſo wo wjecźenju żaneje rěcże bycź njemóże. Skucźeŕ ßo ſwólniwje ſajecź a do Hartenſteinſkeho jaſtwa dowjeſcź daſche. Nětko wſcho prěje, ſchtož je prjedy ßam rěcżał.

* (Derje wotpokaſany.) Někajki pucźowař, kotryž, po Vogtlandźe wokolo cźahajo, pſchi małej wjeſzy dweju mużow do płuha ſapſchehnjeneju nadeńdźe, ßo ſdźerżecź njemóżeſche, ſo by jimaj ßwoje ſpodźiwanje ſe ſcźěhowazymi ßłowami ſdźělił: „To ßu mi dźiwne kußy, pola naß doma je zyle hinak, tam woł cźehnje a muż pſchihladuje.“ „Haj, mój luby knjeſyko, to traſch pola waß hinak njeje“, jemu jedyn ſ teju Vogtlandſkeju ßo ßmějo wotmolwi, „tudy je na wopak, tu cźłowjek cźehnje a woł ſtejo pſchihladuje.“ S dołhim ſahanibjenym wobliczom naſch pucźowař ßwoje mydło dale wjeſeſche. S wotkal tež to je był? Někotſi měnja, ſo bě ſ Budyſchina jedyn lětuſchi prózdninař. Ale to wěrno njeje.

* Na transporcźe do jaſtwa cźeknył je wóndano w Falkenſteinje młody cźłowjek, kotrehoż běchu paduchſtwa dla ſajeli. Wón w runej měrje do hata ſkoczi, ſo by ßo w nim tepił. Jeho pak hiſchćże żiweho wucźeżechu.

* (Tyfus.) W Beuthenje w Hornjej Schleſynſkej je ſ njecźiſtej wodu tyfus wudyrił. Něhdźe 300 woßobow je na njón ſkhoriło.

* Łódź „Khěżor Wylem Wulki“ je krótko pſched Swinemünde tcźazy woſtała. Schěſcź parnych łódźi na tym dźěła, ſo bychu łódź ſ mórſkeho dna wotſtorcźiłe. Łódź je njewobſchkodźena.

* Kat abo wotprawnik Reindel 18. auguſta ßwój ſkoty kwaß ßwjecźeſche. Zyrkwinſke požohnowanje je ßo w Katharininej zyrkwi w Magdeburgu wotmĕkło. Mjes cžeßnymi hoſcźemi ßu tež nĕkotſi druſy katajo ſe wſchelkich krajow byli.

* (Sanicźenje cžĕła.) Na jenym kuble we Wieſenthalu bliſko pola Aachena wo jſtwje, w kotrejž cžĕło wumĕnkarki Gerckoweje w kaſchcźu leżeſche, ßrjedu tydźenja ſ powalenej ßwĕzu woheń naſta, kiž tak nahle wokoło hrabaſche, ſo ßo kaſchcź a cžĕło w nim ſ wulkeho dźĕla ſpali. Jenoż cžĕłowe powoſtanki ßu potom pohrjebacź móhli.

* S powodźenjom potrjechenych wbohich ludźi w Hirſchbergſkej dolinje zuſy rĕſnizy nĕtko hiſchcźe njeßmilnje klukaja, ſ tym, ſo jim wukhowany ſkót ſa tuni pjenjes ſ rukow wudrĕwaja.

* (Cžoruy nadpad je ßo njedawno w Barlinje ſtał.) Hdyž tam mkodaj cžłowjekaj w ſkotej radoſcźi wot ßwojeho ſwĕrowanja domoj pſchijĕdźeſchtaj a mkoda žónka kaž jandźelk w ßnĕhbĕłej židźe ſ kwaßneho woſa wuſtupi, wuſkoczi ſ cžrjódy wcźipnych pſchihladowarkow mkoda holza, mkodeho mužowa wopuſchcźena prjedawſcha njewjeſta, a ſbožownu ſwĕrowanu ſ tintu pola, kotruž bĕ w bleſchi pſchi ßebi mĕjo ſe ſaka wucźahnyła. Naſtróżana polata wutorže ßo mkodemu mužej a ſtwochny kſchiczo do domu, pſched kotrymž ßo wulka hara a holk ſbĕže. Bórſy poliziſt tu haru wuſłyſcha a nadpadniźu na blížſchu polizajſku ſtražu dowjedźe.

* S Gery, 20. auguſta. Pomhajcźe! pomhajcźe! mordarjo! Tak klinczeſche tudy njedawno na Altenburgſkej dróſy do nozy nuts, ſo naſtróżeni wobydlerjo ſ ložow ſeſkakachu. Mkody dźĕłacźeŕ bĕ tak ſtyſknje wo pomoz wołał, hdyž bĕ na dobo wot zuſeho cžłowjeka wopyt doſtał, kiž ßo k njemu do loža lehny a ßo tež hiſchcźe ſ pukami do njeho da. Tón nadpad ßo ſkónczńje ſ tym wujaßni, ſo bĕ tón zuſy pſchewjele tutał a w pjanoſcźi ßwoju komoru njenamakał, ale do zuſeje ſaléſł a ßo tam ſwoblekany do zuſeho loža walił. Nadpadnjeny ßebi hinak myßlicź njemóżeſche, hacź ſo jemu wo žiwjenjo dźe, mjes tym ſo ßebi zuſy myßleſche, ſo je w ßwojim ložu.

* S Zeitza, 21. auguſta. Inſpizirowazy knjes paduch na dwojokole je najnowiſchi wupkód naſcheho cžaßa. Sso ſa ſaſtojnika abo taxatora ſawĕſcźeńſkeho towarſtwa wudawajo, je tón ßlĕpz wſchelake kubła we wokolnoſcźi wobhladował a ßo ſ tym wo wſchelakich wĕzach wobhonił, kiž mózachu jemu pſchi jeho ſamĕrach ſ wužitkom bycź. Na jenym mĕſtnje je ßo jemu poradźiło, do jeneho kubła ſaléſcź, kotrehož wobydlerjo bĕchu wſchitzy wonka na žnjach, a tam wſchĕ hotowe pjenjeſy a ſchupiſnojty cžaßnikowy rjecźas, 20 hriwnow hódny, rubicź. Pſchi tym je tam ßwoje ſtare dwojokoło ſtejo woſtajił. W druhej wßy, hdźež bĕ tež do jeneho wobydlenja ſaléſł, je jenoż lutowanſke knižki namakał, kotrež pak ßebi njeje pſchißwojił.

* (Njeſbože na żeleſnizy.) Saßo je ßo njeſbože na ſaſtaniſchcźu Bohwinkelu pola Elberfelda ſtało. Dwaj ludźazaj cžahaj do ßo ſraſyſchtaj. Dwaj pucźowarjej ſtaj morwaj, dwanacźo ßu cžežko ſranjeni, dwejo lohko. 3 lokomotivy, jedyn paketowy wós a pjecź woßobowych woſow je khĕtro wobſchkodźenych.

Jedyn wocźity ßwĕdk njeſbože w Bohwinkelu na ſcźĕhowaze waſchnje wopißuje: „Wjele woßobow je jara cžežkich ſranjenjow pocźerpiło. Nĕkotrym ſtej noſy wotjĕdźenej, druhim ßu ramjeni a noſy ſmjecźenej. Jenej žonje ßo wutrobno ſatłóczi. Nĕkotſi cžežko ſranjeni ßo ſe ßmjercźu bĕdźa. Stonanje a žałoſcźenje ſnjeſboženych, do cžakarńje donjeßenych, je wutrobukamaze. Krej pſches perron do cžakarńje bĕżeſche, tak ſo ludźi, na perronje ſtejazych, hroſa ſaja. Mjes cžakarjemi bĕ tež jedyn Kölnſki lĕkaŕ, kotryž hnydom raſnje pſchimaſche a ſnjeſboženym prĕnju pomoz poſkicźi. Na ſrażeńſkim mĕſtnje żałoßna kopjeńza knjeżeſche. Pod rosbitymi woſami ſ dźĕła twjerdźe ſatkußnjene ſranjene woßoby leżachu, kotrež hakle po dołhim dźĕle wóhnowi wobornizy ſ hróſbneho cžĕßna wumochu. Schkoda na woſach a lokomotivach je khĕtro wulka."

* S Graza, 26. auguſta. Pſched tſjomi dnjemi pſchekhwata eskadronu dragunarjow pola St. Egidije na nóznym marſchu khĕtre njewjedro a ju zyku roſpjerſchi. Jeneho konja błyſk ſaraſy, jeho jĕſdneho cžežko wobſchkodźiwſchi. Wſchĕ druhe konje bĕchu wſchĕ wodźiwjene a roſnjemdrjene, njedachu ßo ſdżerżecź, ale hanjachu do wſchĕch bokow. Po cźmje jich wjele ſpada a naſajtra rano hakle nĕkotre bjes muži ſpopadachu. Jedyn rytmiſchtr je ßebi ſ konja padnywſchi nohu ſłamał.

* Nĕtko je tež franzowſki miniſter ratarſkich naležnoſcźow wſchĕre wróble wutupicź dowolił abo pſchiporucźił. Hdy by wróbl ludźižerjazy tiger był, njemóhli ludźo bóle na njeho bycź, hacź franzowſzy ratarjo na njeho ßu, dokelž jim ujekaſany do jich ſrakeje pſcheńzy, jecźmjenja atd. khodźi. Dołho je ßo miniſter pſchecźiwo jich nadbĕhowanju ſapjerał, ale ſkónczńje drje je ßebi myßlił, hdyž chzedźa ratarjo bjes wróblow wjazy ſchkodowacź, hacź pſches wróble ſchkoduja, dha ſtań ßo po jich woli. Wußud na wbohe wróble je wuprajeny. Kóżdy móże je tſĕlecź, hdźež žaneho widźi a nadeńdźe. Ssamo poliziſtojo maja poruczńoſcź, ſo dyrbja ſa jich hnĕſdami hladacź a je dele torhacź. Niz pak jenoż w Franzowſkej, ale tež w Jendżelſkej, Kanadźe a w ſjenocźenych amerikanſkich ſtatach je wbohemu wróblikej wutupjenje ſapſchißahane. Ale pſchi tym wſchĕm njebudźe drje wón tež tam pſchestacź wołacź — w ſymje: „Bur mój wujk!" a w lĕcźe: „Bur cžert! bur cžert!"

* Dwójne mordarſtwo je ßo pſched krótkim bliſko Antwerpena ſkucźiło. Rentierzy Marju a Hilżbjetu Pooters ßu w jeju wobydlenju ſkónzowanej namakali. Ssotſje, ſ kotrejuž je jena 79, druha 68 lĕt ſtara, bĕſchtej jako jara bohatej ſnatej a jenu ródźnu khĕżu ßamej wobydleſchtej. Hilbjetu Pooters bĕchu na poßled ßußodźa ſańdźenu póndźelu widźeli, a to w tym wokomiku, hdyž dwĕ mniſchzy pola njeje ſaſtupiſchtej. Tón ßamy dźeń jena holza, kotraž dyrbjeſche butru a jeja pſchinjeſcź, durje ſamknjene namaka. Ssrjedu rano bĕ jenej mlokowej žonje, kotraž bĕ hižo wutoru podarmo ſaſwoniła, nadpadne, ſo nichtó durje njewocźini; wona ßebi teho dla nutskhód pſches ſahrodu pytaſche. Tam wona durje wocźinjene namaka; nutska w khĕži pak wona ßotſje ſ krwawymi ranami morwej leżo widźeſche. Wſchĕ wobſtejnoſcźe na rubjecźne mordarſtwo pokaſowachu, tola ßo ſkucźerjam njebĕ poradźiło, pjenjecźny khamor, 30,000 frankow wopſchijazy, wotewricź. Skónzowanej bĕſchtej jara pobożnej a wſchĕdnje rano w 6 hodźinach kemſchi khodźeſchtej; wutoru, ßrjedu a ſchtwórtk jej njeßu w zyrkwi widźeli. Dwójne mordarſtwo je ßo najſkerje póndźelu popołdnju ſtało, a maja ſa to, ſo ſtaj mordarjej ßo mniſchcźu draſtu wobleklo, ſo byſchtaj w tymle ſababjenju dowĕrjenje ßwojeju woporow dobyłoj. Na blidźe bydlanſkeje ſtwy hiſchcźe khoſejowe ſchalki ſ khoſejowymi nycźkami ſtejachu, pódła nich leżachu poł ſjĕdźene pomaſki. Skónzowanej ßotſje ſtej jenoż pjenjeſy, w pjenjeżnym khamorje ſamknjene, doma mĕkej; jeju hkowne ſamoženje jedyn notar ſarjadowaſche, k kotremuž wonej wob mĕßaz dwójzy po dań khodźeſchtej. W Antwerpenje mĕnja, ſo ſtaj dwaj nĕmſkaj khoſtanzaj mordarſtwo ſkucźiłoj, kotrajž ſtaj wóndano ſ Arlonſkeho jaſtwa cžekłoj.

* Straſchny woheń je w twarjenju lotterijineje direkzije w Romje ſakhadźał. Tſĕcha ßo ſaßypny a wjerćhaj dweju ſchoßow pſcheraſy. Schkoda njehodźi ßo hiſchcźe wobliczicź, dokelž ßo w kaßach wjazy milijonow papjerjanych pjenjes namakaſche. Nĕkotſt cžłowjekojo ßu pſchi wóhnju žiwjenje ſhubili.

* S Genuy, 26. auguſta. Tudomne ßudniſtwo je marcheſu (hrabju) Raffaela Lomellinija k jaſtwu na 8 lĕt a 8 mĕßazow, k ſarunanju 100,000 lirow ſchkody a 4000 liram pjenjeżneje pokuty ſaßudźiło, dokelž je w jenym dobrocźelſkim towarſtwje, w kotrymž bĕſche ſ pokkadnikom, pſches 100,000 lirow pſchekſchiwił.

* (Galiziſki khĕżorowy naměſtnik wobkranjeny.) Do hrodu khĕżorowego naměſtnika Srnyuſchka w Pohorzy ßu ßo njedźelu w nozy paduſchi nuts łamali. Lĕßyzy jeneho wokna pſcheréſawſchi woni do hrodu ſaléſechu, hdźež pjenjeżny kaſchcź, piſtolije a wſchelake tſélby kranychu.

* S Warſchawy. Satraſchny wĕtr, ſe ſliwkom ſjenocźeny, je tudy a we wokolnoſcźi wulke ſapuſcźenje naczinił. Drohi hodźiny dołho w 2 metraj wyßokej wodźe leżachu, wſchĕ pinzy bĕchu połne wody a w Prażſkim pſchedmĕſcźe ßo 5 cžłowjekow tepi. Wĕtr tſĕchi wotkry a ſchtomy ſwuwała. Na Wißlinej żeleſnizy woda hacźenja pſchedrĕ a telegrafiſke żerdźe ßobu wſa. Schkoda je wulka.

* (Semjerżenje w Japanſkej.) Semjerżenje a móſke powodźenje je 5. a 6. auguſta Japanſku domapytało. Wjazy dyžli 200 cžłowjekow je ßo pſchi tym moriło abo cžežko wobſchkodźiło. 100 hewjerjow je ßo w jenych póczrjetych podkopkach tepiło; wjele ſtow twarjenjow je ßo w pſchimórſkich mĕſtach wupuſcźiło.

* (Spĕſchne jĕſdźenje ſe ſcźiſchcźanym powĕtrom.) Ważna nowoſcź ßo w New-Yorku ſawjeduje. Mĕſto teho, ſo ßu tam dotal na mĕſchcźanſkich drohach ſ konjemi po żeleſnych kolijach jĕſdźili, pócźnu tam nĕtko ſ hromaduſcźiſchcźanym (komprimĕrowanym) powĕtrom jĕſdźicź. Powĕtr ßo we woſach tak hromadu ſcźiſchcźi, kaž na pſchikład w pukawje. Tež wo lokomotivach ſe ſcźiſchcźanym powĕtrom na wyßokich żeleſnizach ßo hižo rĕcźi. Poſpyty ßu hižo loni cžinjene. Tuta cžerjaza móz je pjecźa tuńſcha hacź elektriziteta.

(Zyrkwinſke powjeſcźe hladaj w pſchiłoſy.)

Drjewowa awkzija
na Kupjanskim knjezim dworje.

Wutoru 7. septembra 1897 dopołdnja wot 8 hodźin ma so
2 rm. brěsowych schćěpow
15 = khójnowych =
30 = kuleczkow a
180 = dołhich hromadow
sa hnydom hotowe pjenjesy s wumĕnjenjemi, do awkzije wosjewjomnymi na pschesadźowanje pschedawacź.

Shromadźisna pschi Pawlikez mjesy na kschidle E.

Kubłowe sarjadnistwo.

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7.

Jako nĕschto woprawdźe tunje poruczam

koschlazy barchent, rjanu mjehku barbunjepuschczatu tworu, stary łohcź po 15 np.

Wulke mužaze koschle
po 1 mk., 1 mk. 10 np., 1 mk. 20 np.

Wulke žonjaze koschle
po 80 np., 85 np. a 1 mk.

Dźĕczaze koschle po 30, 35, 40, 45, 50, 55, 60 65, 70 np.

Heinrich Mohr,
schewski mischtr w **Budyschinje**
na sukelnistej haßy 14

poruča swój wulki skład **sapinanskich, schnórowanskich a czahanskich stupnjow** s bruneje a cžorneje koże, sergy a płata, **puczowanskich, sportiskich a kołojĕsdnych stupnjow** s kožanymi a gumijowymi póduschemi we wschĕch barbach, fararjowe Kneippowe, Amberske a zefirske sandale, kaž tež wschě pomyßlnje mózne druźiny **stupnjow** a **schkórnjow** sa mužskich, žónske a dźĕczi po snatych tunich płaćizisnach.

Po mĕrje wubjernje ßedźaze wobucze sa krótki cžaß seschiju.

Wotawowa awkzija.

Njedźelu 5. septembra popołdnju 1/2 4 hodźin budźe so lĕtuschi wotawowy wužitk na Hnĕwßecžanskej gmejskej łuzy sa hnydom hotowe pjenjesy na pschesadźowanje pschedawacź.

Shromadźisna pschi gmejnskej łuzy. **A. Bjenada,** gm. pschedstejiczeŕ.

Sahrodniska **žiwnosćz,** 19 kórzow wulka, se 4 kórzami wotnajateho pola, pschi Budysko-Rakeczanskej żelesnizy leżaza, je s połnym inventarom, žnjemi a skotom na pschedań. Twarjenja su maßiwne. Dalsche je we wudawarni „Sserb. Nowin" shonicź.

We **Wulkej Khójnzy** je **mała žiwnosćz** cžißło 1 s 8 kórzami pola a łuki na pschedań.

Nowa natwarjena khěża, s pódlanskim twarjenjom a hródźu, 3 kórzami kraja, mjes 2 fabrikomaj leżaza, zyrkej a schula 10 mjeńschin. daloko, je hnydom na pschedań. Hnydomne dźĕło w fabrizy pschi 20 hacź 25 np. po hodźinje so swĕscźi. Dalsche je shonicź we wudawarni „Sserb. Nowin."

Proßata na pschedań.

Proßata bĕleje Yorkshirskeje a tež cžornopißaneje Berkshirskeje raßy, kotrež so jara lohko wukormja, su pschezo po cžaßej pschimĕrjenych niskich płaćizisnach na pschedań na knjeźimaj dworomaj w **Budyschinku** a **Pschiwcźizach.**

Wubjernje paleny
khosej,
cžiscze ßłodźazy
punt po 100 np.,
parlojty punt po 120 np.,
poruča jako jara wobkedźbowanja hódny

Ernst Glien
na žitnych wikach 44.

Saručzene cžiste naturske wina.

Moselske wino
(Trabenske)
liter po 100 np.,
moselske wino
liter po 70 np.,
cžerwjene wino
(Bordeauxske)
liter po 100 np.
poruča s cžiwizy w rad so mĕjazych pleczenych bleschach, 3 hacź 50 litrow wopschijazych. Poßlednische so po wobliczenej płaćizisnje wróćo bjeru. Blesche k pjelnjenju so pschijimaju.

Gustav Küttner,
winowa pschedawarnja
na serbskej haßy 10.

[redacted]

Pytam hnydom abo k 1. oktobrej porjadnu ßłużobnu holzu. Sahrodnik **B. Droschütz** na na kasarmskej drósy 20.

[redacted]

Derje dźĕłane **sosy** a **matrazy** poruča tunjo **E. Schubert,** tapezĕraŕ a ßedłarski mischtr na jerjowej haßy.

Zement, stajnje czerstwy po 1/1, 1/2 a 1/4 tunach,
gyps,
wschĕ barby,
lak,
barbu k barbjenju schpundowanja,
rucze skhnyjazu,
karbolineum,
maschinski wolij,
firniß,
terpentinowy wolij atd.,
barbiczе
poruczatej tunjo
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.

Zigary:
njewnbĕrany 6 np. wubjerk,
10 schtuk jenoż po 40 np.,
100 schtuk jenoż po 3 mk. 75 np.,
wurjadnje płaćizisny hódno
poruča
Herm. Kunack
na bohatej haßy 8.

Niz jenoż **tuni,** ale tež **dobry**
khosej,
seleny
punt po 80, 90, 100, 120, 140 np.,
khosej, paleny
punt 100, 120, 140 np.,
wubjernu dobru ßylnu
Jawa-mĕschenzu
punt po 160 np.
poruča
Herm. Kunack
na bohatej haßy 8.

Howjase, konjaze,
czelaze a **wowcze koże** kaž tež **wowczu wołmu** pschezo po najwyschschich płaćizisnach kupuje
Heinrich Lange
pschi žitnych wikach njedaloko serbskeje katholskeje zyrkwje.

Czerstwy howjasy łój punt po 30, 40 a 50 np., **kołbaßowy tuk** punt po 40 np., **2. druźinu kołbaßy** punt po 50 np. pschedawa
Otto Pětschka na žitnej haßy.

Schmidt & Gottschalk,
pjenjezny bank
pschi mjaßowym torhoschczu
cžißło 14|16 w Budyschinje.

Wolijowe barby

we wschěch snatych nuanßach, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdże skhnyjaze,

molerske a murjerske barby,
terpentinowy wolij
(němski a franzowski),
najlěpschi
lanowolijowy firniß,
jara derje a twjerdże sthnyjazy,
jantarjowe laki,
kopalowe laki,
damarske laki,
żelesowe laki,
Kölnski klij, kaž tež
murjerski klij,
dróbnu krydu,
gyps,
portlandski zement,
najlěpschi karbolineum,
barbicże wscheje druźiny,
schablony
sa **molerjow** a **murjerjow**
porucza a ma pschezo wulki sklad
po najtunischich płaćišnach

Emil Měrsch,

drogowe khlamy
24 na kamjentnej haßy 24
snapschecża turnańje.

Ważne
sa ratarjow a mlokarnje
dr. Roeberowy
butrowy pólver.

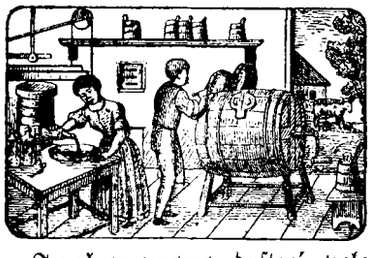

Jenož woprawny dostacź pola wunamakarja.

Germania-drogownja
dr. **Roebera**
w Budyschinje na bohatej haßy
s napschecża winoweje kicże.

Portlandski

zement

w zyłych a poltunach, kotryž ßym czerstwy dostał, tunjo I poručam.

Emil Měrsch
na kamjentnej haßy.

Schórzuchi s czelazeje koże
porucza po tunich płaćišnach
Heinrich Lange
pschi žitnych wikach.

Pschi Budyskej ratarskej schuli a pschi ßadarskej a sahrodniskej schuli, s njej sjenoczenej, ßo symski semester wutoru 19. oktobra t. l. sapoczńje.

Pschipowjedźenja pschijima a wscho dalsche wo schuli wukasuje
direktor **J. B. Brugger.**

Towarstwo ßerbskich burow.

Hłowna shromadźizna budże **njedźelu 5. septembra** popołdnju 1/2 4 hodźin w **Haßlowje** w Bermichez hosćenzu.

Dnjowy porjad: 1. Dyrbjenske skótne sawěsćenje. 2. Hońtwa.

Rosprawu směje knjes Zyž-Strózischćanski.

Ssobustawy a hosći pscheproschuje
hłowne pschedßydstwo.

Lahowske burske towarstwo

smeje jutsje, njedźelu 5. septembra t. l. ßwoju měßacznu shromadźizny.

Rusnych wuradźowanjow a wschelakich pschicźinow dla je pschitomnosć wschitkich ßobustawow nusna.

Wo bohate wopytanje proßy **pschedßyda.**

Ružaze krawatty

w jara wulkim wubjerku.

Kóżda krawatta, we wukładnym woknje wustajena, ßo k pschedaczu nuts wosmje.

A. Tschentscher

na bohatej haßy cźißło 18.

Dalokorěczak cźißło 80.

Poručenje.

Dowolam ßebi, wo to proßycź, so by ßo pschi **semrjeczach** na mnje dźiwało.

Marja Ahlowa,

cźełowa žona
na Lubijskej drósy 10 po 2 skhodomaj.

Ssymjentna rožka.
Dobru strowu ßymjentnu rožku s tudomnych stron ma na pschedań Njechornjanski młyn pola Pomorz.

Hońtwinske tosche
we wulkim wubjerku porucza
C. A. Pietsch
na hauenstejnskej haßy.

Woprawdźity holandski

kakao

najlěpschu druźinu ßwěta, płaćišny hódno porucza

Gustav Küttner
10 na ßerbskej haßy 10.

Jeniczka pschedawarnja sa Budyschin a wokolnosć.

Drainěrowanske roły
we wschěch druźinach ma na składze A. Dietrich w Lětonju.

Listne marki s lětow 1850—70, stare kuwerty s markami, wójsko-póstske listy bjes markow, stare listowe sběrki po najwyschschej płaćišnje kupuju. Adreßa njech ßo póscźele s napißmom **N. S. 137 „Invalidendank" Dresden.**

Žeńtwa!

Młody muž, rjemjeßlnik, 26 lět stary, pyta znajomstwo s młodej spróznjenej holzu, po możnosći Sserbowku, s nješchto samożenjom dla żeńtwy.

Sprawnje měnjene poskicźenja njech ßo s fotografiju a napißmom

B. B. 100

na hłowny póstski hamt do Budyschina póscźelu.

Wuczobnik ßo pyta.

Sa ßwoje kolonialtworowe khlamy bórsy k nastupjenju wucźobnika pytam.

Moritz Mjerwa
pschi mjaßowym torhoschczu.

Tyscherskeho,

dobrcho dźěłacźerja, pyta tyscher **Jurij Patok** w Njeßwacźidle.

Tyscherskeho pomoznika

na twarske a lěpsche meblowe dźěło pyta tyscherski mischtr **Ernst Hohlfeld** w Budestezach.

Porjadna ßłužobna holza
s dobrymi wopißmami ßo k 15. septembrej abo k 1. oktobrej pyta. S knihu ßo samolwicź pola mandźelskeje komißionskeho radźicźela **Zabela** na hornczerskej haßy 23.

Khmaneho prěnjeho rólneho pohoncza a dwejn wolazeju pschi pschihódnej mjdze pyta Lutobczanski knjezi dwór.

Wustojne ßłužobne holzy, dźowki, dźěłacźerjow a wotroczkow pyta **Kynastowa** na kschidarskej haßy 3.

Służobnu holzu
niz młódschu 18 lět, do kuchińskeho a domjazeho dźěła hnydom abo k 1. oktobrej. teho runja domjazeho pachoła, kotryž jutry schulu wukhodźi, pyta **Ernst Henker,** restauratěr w Budyschinje pschi lawskich hrjebjach 12.

Wobydlenje k 1. oktobrej ma na pschenajecze korczmař **Jan Handrik** w Bronju.

---

2 abo 3 ratarśzy schulerjo
dostanu dobru pensiju pola **Schmidtoweje** na swonkownej lawskej haßy 12 po 2 skhodomaj.

Konjaza deka je ßo namakała. Po sarunanju wukložkow saßo dostacź w Nowych Makßezach cźißło 17.

(K temu cźißłu pschiloha.)

Pschiłoha k cźišku 36 Serbskich Nowin.

Ssobotu 4. septembra 1897.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi smjeje 12. njedźelu po ßwj. Trojizy rano w 7 hodź. farař Räda ßerbsku spowjednu rěcź, dopołdnja 1/2 9 hodź. ßerbske aw 10 hodź. němske prědowanje.

Wěrowani:

W Michałskej zyrkwi: Jan Gustav Khěžnik, dźěłaćeŕ w rěsaku na Židowje, ſ Minu Luisu Piwarzez tam.

Křćeni:

W Michałskej zyrkwi: Marja Hedwiga, Khorle Augusta Henczela, ſahrodnika-najenka w Bobolzach, dź. — Gustav Alwin, Maxa Vogta, wobydlerja a dźěłaczerja w Dobruſchi, ß. — Ernst Pawoł, njemandź. ß. na Ssokolzy.

Zemrjeli:

Dźeń 27. augusta: Hana Madlena, Handrija Schczěpana, ſkałarja w Delnjej Kinje, dź., 3 m. 14 d. — 29. Marja Muderez, njebo Jurja Wernera, žiwnoſczerja w Mocholzu, ſawoſt. wudowa, 61 l. 1 m. 10 d. — 30. Hańža Muderez, Jana Wojty, wobydlerja a pohonczja na Židowje, mandźelſka, 41 l. 8 m. 14 d. — Emma Hedwiga, Gustava Hermanna Miczki, khěžerja a maſchinſkeho ſamkarja na Židowje, dź., 2 l. 1 m. 20 d.

Zyrkwinſke powjesće ſ Budeſtez.

12. njedźelu po ßwj. Trojizy (žnjowy ßwjedźeń) smjeje farař Mroſak rano w 7 hodźinach ßerbsku ſpowjedź, pomozny duchowny Rychtař dopołdnja w 8 hodź. ßerbſke a 3/4 10 hodź. němſke prědowanje.

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyſchinje: 2232 měchow.

	W Budyſchinje 28. augusta 1897				W Lubiju 2. septembra 1897			
	wot		hacž		wot		hacž	
	hr.	np.	hr.	np.	hr.	np.	hr.	np.
Pšeńca . . . . . běła	8	88	9	41	8	82	9	41
" . . . . . žołta	8	29	8	98	8	24	8	82
Rožka	6	25	6	88	6	25	7	3
Jećmjeń	6	43	6	50	6	33	7	33
Wowß . . . . . 50 kilogr.	6	50	7	—	6	20	7	20
Hroch	7	22	11	12	8	20	9	17
Woka	7	78	8	33	6	75	7	75
Jahły	13	—	15	—	12	—	14	—
Hejduſchka	15	—	16	—	13	50	14	—
Běrny	2	30	2	60	2	40	3	—
Butra . . . . . 1 kilogr.	2	40	2	60	2	10	2	50
Pšeńczna muka 50 "	9	25	18	50	—	—	—	—
Rjana muka . 50 "	8	50	13	—	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 "	2	60	3	—	2	40	3	—
Ssłoma . . 600 "	16	—	18	—	16	—	18	—
Proßata 1008 ſchtuk, ſchtuka	13	—	22	—	—	—	—	—
Pšeńczne wotruby . . .	—	—	4	25	—	—	—	—
Rjane wotruby } 50 kilogr.	—	—	4	75	—	—	—	—
Pšeńczny gris }	—	—	5	25	—	—	—	—
Rjany gris }	—	—	5	75	—	—	—	—

W Budyſchinje płaczeſche: kórz pšeńzy (běła) po 170 puntach 15 hr. 9 np hacž 15 hr. 99 np., žołta 14 hr. 9 np. hacž 15 hr. 26 np., kórz rožki po 160 puntach 10 hr. — np., hacž 11 hr. — np., kórz jećmjenja po 140 puntach 9 hr. — np. hacž 9 hr. 10 np.

Na Burſy w Budyſchinje pšeńza (běła) wot 9 hr. 42 np. hacž 9 hr. 56 np., pšeńza (žołta) wot 9 hr. 12 np. hacž 9 hr. 27 np., rožka wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 19 np., jećmjeń wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 68 np., wowß wot 6 hr. 50 np. hacž 7 hr. — np.

Draždźanſke mjaßowe płaczišny: Howjada 1. druzyny 62—64 hr., 2. druzyny 57—61 hr. 3. druzyny 48—55 po 100 punt. rěſneje wahi. Žiwe najlěpſche krajne ßwinje 48—50 hr. po 100 puntach. Cźelata 60—70 hr., po 100 puntach mjaßoweje płaczišny.

Wjedro w **Londonje** 3. ſeptembra: Deſchcźiki.

Winſki cźrijowy ſkład.

Wulki wubjerk mužazych, žonjazych a dźěcźazych ſchkórnjow a ſtupnjow po tunich płaczišnach porucza

Emma Friſch

na kamjeńtnej haßy 15 pódla hoſcźenza ſłoteje króny.

Meble

kupuja ßo **najtuńſcho** a **ſ najwjetſchim dobytkom**

ſ fabriki Guſtava Zichnera

a to w magazinje na ſeminarſkej dróſy 8 a w fabrizy na běleŕnſkej dróſy 7.

Draſtne khamory hižo po 17 mk.,
łoža . . . . . = = 10 = 50 np.,
ſtejate ſchpihele . = = 11 =
vertiko . . . . = = 28 =
komody . . . . = = 15 =

Najwjetſchi ſkład w zyłej wokolnoſczi Hornjeje Łužizy.

Koßy, ßerpy, tóczne kamjenje, brußy, grotowe pleczenje k wobhrodźenju a **kałaczkaty grot, rólowe płachty a khachlowe rěbliki, wódne kótła a pónowje, dezimalne wahi, taflojte a butrowe wahi, punty, hnojowe widła, łopacźe, rjecźaſy, hoſdźe, żeleſne hrabje** porucza pſchezo po najtuniſchej płaczišnje pſchedawaŕnja żeleſnych tworow

Gotthарda Behrendſa

w Budyſchinje

pſchi ßerbſkich hrjebjach cźišło 10.

Najlěpſchi amerikanſki cźiſczeny

petrolej

pſchi wotewſaczu wjazorych puntow punt po 10 1/2 np. pſchedawa

Carl Noack na žitnej haßy.

Union-kognak

po wſchěch płaczišnach dostacź

pola **Schieſchki** a **Rjeczki.**

Turkowſke ßłowki

nowy płód w měchach, kaſchczikach a po waſy ßu tunjo dostacź pola

Moritza Mjerwy

pſchi mjaßowym torhoſchczu.

Deſtillazija likěrow po ſtarych tunich płaczišnach.

Słódke palenzy

liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.

porucza **Moritz Mjerwa** pódla Pětrowſkeje zyrkwje.

Deſtillazija ſnatych dobrych palenzow po ſtarych tunich płaczišnach.

Wuwsaczne płaczisny

jenož někotre dny płaczaze.

Dźěczaze piwowe karanczki po 7 np.,
Elsaski damast k zycham, běłe, kraßne mustry prěnja hódnoscz, poßleschczowa schěř, stary łóhcz 52 np. hłowakowa schěř, stary łóhcz 32 np.,
Lilijomlokowe mydło, jara dobre sa něžnu kožu po 20 np.
barchentowe rubischcza, hotowe seschite běłe a pißane po 85, 100, 125, 150 np.,
wódne schkleńzy, mjeńsche 6 np., wjetsche po 7 np.,
kreas-płat, k wschelakorym schatam, stary łóhcz po 21 np.,
bambusowe blidka, s napodobnjenej majolikowej platu s kraßnym molowanjom po 78 np.,
blachowe pijeŕske khanki s molowanjom, porzlinej podobnym, po 6 np.,
zwjernowe rukajzy sa žónske por po 11, 15, 20, 25, 30 np.,
módroczischczowe schórzuchi, hotowe seschite po 48 np.,
kožu k czisczenju woknow po 8 np.,
žonjaze schtrympy, po patencze schtrykowane s dwojnej pjatu a kónzom 3 pory jenož 115 np.,
mužaze normalne soki, po patencze schtrykowane s dwójnym kónzom a pjatu 3 pory jenož 135 np.,
mužaze soki, po patencze schtrykowane, s dwójnym kónzom a pjatu, 3 pory jenož 85 np.,
makko-mužaze koschle po 95, 120, 150 np.,
gnmijowe blidowe deki, pißane mustry s pißanej kromu 85/115 wulke po 75 np., 100/130 wulke po 98 np.,
toilletowe mydło, miła družina, w wulkim formacze, 2 kuskaj po 15 np.,
poßleschczowe tkaniny, barbunjepuschczate družiny 6/4 schěroke, stary łóhcz po 26, 24, 20, 17 np.
koschlaze ßukno stary łóhcz po 24, 20, 17, 14 np.,

Dźělba diamantno-czornych **žonjazych schtrympow** por po **22 np.**

S. Beer, prjedy Messow & Waldschmidt,

pschi hłownym torhoschczu 9, delka a po 1 skhodźe.

Koprowy vitriol
(zyły a tołczeny)
k **naczinjenju pscheńzy** porucza tunjo
Otto Engert,
en gros drogowe khlamy en détail.
Dalokorěczak czißło 33.

?

Hdźe je **dobry**

khofej

dostacz?

Pola Oty Sachsy

na bohatej haßy 5,

tam je wón tuni a wubjernje ßłodźi.

Lotterijne loßy

sakſko-thüringſkeje induſtrijoweje a pſchemyßłoweje wuſtajeńzy w Lipſku.

Czehnjenje po skónczenju wuſtajeńzy, 15. oktobra.

Lóß płaczi 1 hriwnu.

1. hłowne dobycze je 30,000 hriwnow hódne,
2. „ „ „ 20,000 „ „
3. „ „ „ 15,000 „ „

2	dobyczi	kóżde	10,000	hriwnow	hódne	200	dobyczow	kóżde	200	hriwnow	hódne
5	dobyczow	=	5000	=	=	300	=	=	100	=	=
10	=	=	3000	=	=	500	=	=	50	=	=
15	=	=	2000	=	=	1000	=	=	30	=	=
25	=	=	1000	=	=	1500	=	=	20	=	=
50	=	=	500	=	=	2000	=	=	10	=	=
100	=	=	300	=	e	15000	=	=	5	=	=

20710 dobyczow w hódnoscźi 500,000 hriwnow.

Sapiß wulkich dobyczow hacz do 100 hriwnow dele kóżdy po žadanju we wudawaŕni tychle nowin dostanje.

Loßy po 1 hriwnje ßu dostacz

pola kollektěrow kral. sakſkeje krajneje lotterije,
we **wudawaŕni Serb. Nowin,**
pola pschekupza **Khorle Nowaka** w Budyschinje,
a pola **Richarda Weisera** na žitnej haßy w Budyschinje.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 37. **Sobotu 11. septembra 1897.** **Lětnik 56.**

Čzeščzeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotsiž chzedža sa nje na

4. schtwórtlěto 1897

do prědka płaczicz, njech nětko **80 np.** w wudawarni Serbskich Nowin wotedadža. — Čzi, kotsiž ßebi Serbske Nowiny psches **póst** pschinjesecz dadža, njech tola njesapomnja, ßebi je tam bórsy skasacz. Na schtwórtlěto sapłaczi ßo sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž tež w druhich krajach němskeho khěžorstwa **1 hriwna,** s pschinjeßenjom do domu **1 hriwna 15 np.** — Serbske Nowiny s pschiłohu **Serbski Hospodar** płacza na póstach **1 hriwnu 25 np.,** s pschinjeßenjom do domu **1 hriwnu 40 np.** — Se Serb. Now. hromadże hodźi ßo tež **„Pomhaj Bóh“** na póscze skasacz.

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Lětusche khěžorske manevry, kotrež ßo w Bayerskej wotbywaju, ßu s pschijěsdom italskeho krala a jeho mandželskeje něschto politiskeho pschißkoda dostałe. Po pscheproschenju khěžora Wylema je ßo italski kral Humbert wot sapoczatka hacž do kónza pschi manevrach wobdźělił. Wulku kedźbliwosczu je khěrorowy pschipitk namakał, kotryž je wón ßwojemu hosczej pschi paradnej hosczinje w Homburgskim hrodże, pschi kotrejž běschtaj też württembergski a sakski kral pschitomnaj, wunjeßł. Khěžor w pschipitku mjes druhim praji:

„Tola niz jenož moje wójsko, ale zyłe němske khěžorstwo powita we Waschej Majestosczi wyßokeho wjerćha, ßwěrneho swjaskarja, kotrehož pschijěsd s nowa nam a ßwětej pokasuje, so njekabłajzy a twjerdże trojoswjask wobsteji, kotryž je ßo k lěpschemu měra sałożił, a kotryž je ßo czim dlěje, czim twjerdscho do myßlow luda sakorjenił a płody pschinjeßy.“

Khěžorowe ßłowa nětkole czim wjazy kedźbliwosczе saßkuża, dokelž je ßo ßwět psched krótkim s wosjewjenjom rusko-franzowskeho swjaska pschekwapił. Khěžor je składnoscz pytał, s nowa wobtwjerdźicz, so trojoswjask njepowalnje steji. W Europje njeßmědźesche měnjenje nastacz, so je Italska abo Awstriska s njeho wustupiła. To woßebje njeměrnym žiwjelam w Franzowskej płaczi, niz mjenje też Jendźelskej, kotraž na njejednotu mjes europiskimi wulkomozami łakajzy pschileżnosc pschepascz nochze, so by ßwoje politiske wotmyßlenja w Afrizy do skutka stajiła.

Khěžorske manevry ßu ßo póndźelu w pschitomnosczi khěžora, bayerskeho regenta Luitpolda, sakskeho, württembergskeho a italskeho krala pschi njepschihódnym wjedrje sapoczałe. Generalna myßl, po kotrejž ßo manevry wjedźechu, rěkasche: Wjeczorne wójsko kónz augusta Rhein pola Koblenza pschekrocži. Rańsche wójsko ßo sady Durinskeho lěßa shromadźuje. Swěsczenja dla dyrbja s Bayerskeje poßylnjenja pschińcz. Schtwórtk ßo manevry skónczichu. Wjeczorne wójsko, kotrež bě s wopredka postupowało, bu sbite. Khěžor poßledni dźeń dźěł rańscheho wójska ßam nawjedowasche a wurjadnje wuwjedźenu attaku pschecziwo prawemu bokej zosazeho wjeczorneho (pruskeho) wójska sczini.

— Italski kral je Homburgskej katholskej zyrkwi 1000 hr. darił.

— Po rospuschczenju Barlinskeje žitneje bursy ratarstwo w Němzach czežko saczuwa, so ßo žitne płaczisny po prjedawschim waschnju njewosjewja. Tejele należnosczе dla ßo w bližschim czaßu braniborska ratarska komora seńdże. Wona ma wo wuwjedźenju noweho bursoweho sakonja, kotrehož dla ßu Barlinszy žitni wikowarjo tamnischu žitnu bursu rospuschczili, jednacz, a dale wo tym radu składowacz, hacž ma ßo Barlinska bursa saßo do žiwjenja swołacz, abo hacž by lěpje było, so bychu ßo sa Barlin wjetsche žitne wiki sałożiłe, abo so by ßo tam žitna pschedawarnja we wjetschich rosměrach pschiprawiło.

— Wjerch Bismark ßo hischcze dźenßa na konservativnych słobi, so njejßu na jeho stronu stupili, hdyž je jeho khěžor nusował, wot khěžorstwoweho kanzlerstwa wotstupicz. Pschi rosrěczenju s dopißowarjom jenych Winskich nowin je wón konservativnych w jara hrosnych barbach molował. Wón praji, so na czeßnosczi wulkeje wjetschiny konservativnych drje njedwěluje .... tola we waschnju tejele strony leži, so ßo wona s prózowanskej frakzijskej politiku nakasy. Tam sastojnizy ßedźa, kotsiž po prawym do parlamenta njeßłuscheja, ludźo, kotsiž maja ßynow, dźowki a wnuczkow sastaracz a kotsiž dyrbja teho dla na to dźiwacz; nětkotry chzył w stacze na wyschschi skhodźenk salěsczе, a wużitne pschiwusnistwo, towarstwowe a wojerske snajomstwo też wjele wuczinja. K temu pschińdże, so ßu towarschojo s mojeho schtanta jara komodni, so rad pschewjele njedźełaja, abo so jich ratarstwo jich dźełakawosczе żada; potom najprózniwischi, kotsiž ßo na poßedźenja pschihotuja, a ßo na pißanje wusteja, knjejstwo na ßo storhnu, a frakzija potom najskerje pscheposdże pytnje, so je na kschiwej runinje. Mi ßu pruszy semjenjo ministerske žiwjenje doscz poczežili, ja żenje njeißym jich muż był, a najhórsche pschißkodźenje je s tejele strony pschischło. Woni mje wopuschczichu, hdyž ßo wo to jednasche, němske khěžorstwo psched ßwětom na nohi stajicz. Něschtożkulisch by ßo hinak czinilo, hdy budźich tehdy konservativnu pomoz namakał. — To ßu hórke poroki, kotrež Bismark konservativnym czini, kotsiž ßu tola s wjetscha jeho politiku podpjerali a jeho po jeho wotstupjenju se sastojnstwa ßławili a pschekraßnili. Kajkeje pschiczjny dla wón runje nětkole ßwój hněw na nich wutschaßy?

— Sa s wulkej wodu potrjechenych je schlesynski provinzialny wubjerk 500,000 hriwnow pschiswolił; połoja tejele sumy je sa Hirschbergski wokrjeß postajena. Dołh, kotryž gmejnam s wupuscznjenjom schoßejow a mostow nastanje, je tak wulki, so je provinzialny wubjerk wobsamknył, statne knjeżerstwo wo statnu pomoz proßycz.

— W nětkotrych schlesynskich wuhlowych podkopkach dźełaczerjo strajkuja. W Hohenloheskich podkopkach pola Katowiz je wulka liczba dźełaczerjow dźełko wopuschczika. Kaž ßo sda, ßu mnosy sozialdemokratiszy schkerjedniszy ßwoje lěhwo do Katowiz pschepołożili, ßo pscheßwědczіwschi, so jich schczuwanje mjes dźełaczerjemi kralowskich podkopkow w Königshütte a w Sabrsach żaneho wuspěcha nima.

Awstriska. Sastupjerjo ßłowjansko-konservativneje wjetschiny ßu do pschemenjenja ßejmoweho wobkhadźeńskeho porjada swolili, s kotrymż dyrbi ßo herjekanju a hawtowanju němskich liberalnych a doprědkarskich sapóßłanzow w ßejmje kónz sczinicz. Ssejmowa wjetschina pak ßwoje pschiswolenje jenož s tym wumenjenjom da, so knjeżerstwo politiske żadanja ßłowjansko-konservativneje strony dopjelni, a so smeje nowy ßejmowy wobkhadźeński porjad jenož nakhwilnu płaczіwosczе. Ssrjedu je ßo we Winje s khěžorowym pschedßydstwom ministerske poßedźenje mělo, w kotrymż je ßo pjecza wo pschichodnej knjeżerstwowej politizy rosßudźiło. Kak ßu kóstki padnyłe, kak daloko ßo nowa droha knjeżerstwoweje politiki wot stareho wuczerchaneho pucza wotkhili —

to do teje kwile hischcże snate njeje. So by knjeżerstwo ßo s němskimi liberalnymi a doprědkarjemi w blišschim cżaßu pschecżelstwo cżinicz chżyło, to njeje wocżakacz; hewak wone njeby se wschej krutoscżu pschecżiwo wjednikam tejele strony wustupowało. Saůdżeny tydżeń je wone redaktora Hofera w Chebje a sapóßłanza Ira sajecz dało, jeju winujo, so staj krajpscheradniske rěcże na ludowej shromadżisnje w Aschu a pschi pobycżu cżeskich Němzow na Lipscżanskej wustajeńzy měkoj.

Rußowska. Wo zarowym a zaroweje wopycże w Warschawje pólske nowiny se sahorjenoscżu pißaju, kajkuż pola Polakow k zarskej ßwójbje hischcże pched krótkim sa mózny njebychu měli. Sda ßo, so je woprawdże cżaß sjednanja mjes Polakami a Ruskimi pschischoł, a so ßu ßo Polazy zaroweje posticżeneje ruki pschimnyli, kotruż ßu prjedy pschezo wotpokasowali. S pschewodom pólskich semjanow a wyschschich wojerskich a zywilnych sastojnikow staj zarskaj mandżelskaj ßobotu k manevram do Bialystoka wotjěkoj. Warschawske wobydlerstwo jimaj pschi wotßalenju sahorjenjapolne hołdowanje a pocżescżowanje wopokasowasche.

S mikoscżiwymi wopokasami k pólskim semjanam ßo zar njeje drożił. Wón je wjercha Radżiwiła, hrabjow Wjelopólskeho, Samojskeho, Braniżskeho, Potozkeho a Ssobanskeho sa komornikow a někotre pólske semjanki sa zaroweje dwórske knjenje pomjenował.

Ssamo Polazy w Pruskej ßu ßwoje dotalne njepschecżelstwo pschecżiwo Ruskej spuschcżili. Nowiny „Dżennik Pósnanski“ wo zarowej wołobje pißaju: „Wón je skerje małeho krósta, dyżli wulkeho; s niczim njedopomina na hoborsku postawu ßwojeho nana, hacz runje ma ryßy ßwójby Romanowych. Wón je jara jenakměrnje twarjeny blondin; włoßy ßu troschku cżěmnische dyżli broda, broda je kulojta, niz dołha, ßwětkeje barby. Jaßnej módrej wocżi matej lubosny a njeßměrnje jimawy wuras. Wobliczo je jara měrne, haj wone by symne było, hdy by w wocżomaj lubosneho wuraśa njebyło. Sda ßo, so je tón měr w jeho wobliczu s wotbłyskom jeho dusche. Někotsi pola zara Miłkawscha wěstu nervosnoscż wobkedżbuja, woßebje w tym, so wscho pscherucże wotbywa, njech je to wobhładanje wójska abo pschijimanje wschelakich wopytow. Mi ßo sda, so je to skerje snamjo rasnoscże, kotraż njerad s cżaßom broji, a cżasczischo ßnadż wukhadża też s małarěcżniwoscże 29 lětneho zara.“

Měr w zarowym wobliczu a hibanju, hdyż do Warschawy s kraßnymi dobycżerskimi wrotami pschijědże, wschitkim imponowasche, też zusym a dopißowarjam Parižskich nowin. Sdasche ßo, so na njeho nicżo saczischcż njeczinjesche, tola s jeho horjazych dżakowanskich ßłowow je spósnacż, so je Warschawske powitanje na njeho mózny saczischcż cżiniło.

Wulku ważnoscż je Warschawske wobydlerstwo na to kładło, so je zar też katholsku zyrkej ßwjateho Alexandra wopytał. Hdyż wón s zyrkwje wustupi, jeho lud s juskazym wołanjom powita.

Do wocżi bijesche, so ßo zar we Warschawje stajnje w ułanskej monturje pokasowasche, kotruż hewak żenje njenoßy, a kotruż ßo w Warschawje teho dła woblekasche, dokelż je pola Polakow najbóle lubowana.

Sajimawe s zaroweho pobycża we Warschawje je, so ßo polizija do sady wotßuny, a so ßo zar se sastojnikami njewobdła, ale se sastupjerjemi Warschawskeho wobydlerstwa. Na hoscżinu w Łasenkach bu 2000 woßobow pscheproschenych. W hłownym salu, hdżeż ßo konzert wotbywasche, a hdżeż pched estradu zarskaj mandżelskaj ßedżeschtaj, běchu wulkowjerchojo, hrabja Imeretinski se żonu a pódła nich pólszy semjenjo a Warschawske wobydlerstwo. Sastojnika tam ani jeneho njebě.

Wscho pólske wobydlerstwo je sa zara Miłkawscha sahorjene. „Sa teho zara smějemy ßo my Polazy derje, dobrota jemu s wocżi kuka“, ßebi ludżo powjedachu.

Dobry saczischcż je sawostajiło, so je zar pschi ßwojim wopycże we Warschawje projekt pomnika najwjetscheho pólskeho pěßnjerja, Mizkewicża, podtwjerdżił.

Hospodliwoscż.

Pschese mnohe lěta, a to wot lěta 1820 hacz do lěta 1854 měwachu Parižske nowiny s cżaßami tónle nawěschtk:

„Jeli so schtó wo shubjenym doktoru Schopmanje něschto wě, ßo proßy, so by to knjesej Courtnyjej, na haßy St. Honoré cżo. 122 w Parisu wosjewił. Tutón doktor je 4. wulkeho rózka 1817 politiskeho pscheradżenja dła Paris wopuschcżił a s teho cżaßa ßamo jeho pschiwusni nicżo wjazy wo nim ßłyscheli njeßu.“

Tutón nawěschtk, kotryż je sta krócż wukhadżał, je pola wjele sakraßnych tyßaz cżitarjow bjes wużitka wostał; pschetoż Kourtny njedosta żaneje powjescże. Doktor Schopman wosta shubjeny a sdasche ßo, so je pschi ponurjenju kódże abo pschi potepjenju żiwjenje shubił. Na dżiwne waschnje je ßo mi poradżiło, wo dońtu doktora Schopmana wěstoscże nabycż, a dokelż wěm, so ßu nětkole wschě ßobustawy tuteje njesbożowneje ßwójby wotemrjeli, ßměmy sjawnje rěcżecż.

Schopman bu lěta 1816 na doktora lěkarstwa powyscheny. Jako sahorjeny pschiwißnik Napoleona Bonaparty wobdżěli ßo na bitwje pola Waterlooa a sdali ßo po sniczenju kněżorstwa do privatneho żiwjenja. Ale hnydom, lědma so bě saßo trón prjedyscheje kralowskeje ßwójby wobnowjeny, wobdżěli ßo na sapschißahanjach k Napoleonowemu wróczenju, bu bórsy nawjednik straschneje strony „trikolory“ a dyrbjesche najhórsche pschescżěhanja wustacż. Wschudżom scżěhowasche jeho polizija a doscż husto wuczekny s khowanki ßwojich pschecżelow runje něschto mjeńschinow prjedy, dyżli jeho kójerjo dońdżechu. Tak bě Schopman něschto njedżelow jako honjena dżiwina, a jeho pschecżeljo spósnachu, so dyrbi Schopman Paris na kóżde waschnje wopuschcżicż. Stronje „trikolorje“ ßo poradżi, so mózesche jemu paß w porjedże na mjeno wěsteho wulkeho kupza Henriota wobstaracż; pschi ßebi mějesche 110.000 frankow skota a papjery, kotrež pjenjesy jemu jeho bohata ßwójba pschepoda, so mohł wjazy lět we wukraju żiwy bycż.

Schopman wotjěcha na wubjernym konju s Parisa a poda ßo na drohu do Burgundskeje, dokelż běchu jeho pschiwißnizy derje wußlědżili, so je najßnadnischo, mjesu mjes Genfom a Franzowskej pschekrocżicż.

Prěnjej dwaj dnjej woteńdżeschtaj bjes njesboża. Wschudżom wustupowasche zyle wěscże a pokasowasche ßo bjes stracha w hoscżenzach. Něschto rasow żadachu ßebi jeho papjery, kotrež bjes satracha pokasowasche. Wschudżom mějesche cżinicż s wikowanjom s wołmu, wobhładowasche stadła wowzow, dawasche ßebi pruhi posticżecż, s krótka, wschudżom wustupowasche jako wołmowy wikowař. So by konja na kedżbu brał, pucżowasche wob dżeń jeno krótke pucże, so by skocżo sa njepschedwidżany pschipad doscż mozow wobkhowało.

Dżewjaty dżeń dozpě hacz do Bourg-du-Hauta, dżeń pucża pched Dijonom, a hischcże bě bjes pschescżěhanja wuschoł. Wokoło schesteje hodżiny wjeczor sakoži do hoscżenza „Pola tolerja“, wobstara ßwojeho konja a ßydże ßo, wschě nusne pschiprawy wěstoscże dła wobstarawschi, bjes satracha do kuchnje, so by wot njewjedroweho deschcża wuskhnył.

Polizist sastupi. Schopman njebu tehodła nad tym njeměrny, pschetoż to bě ßo jemu hižo něschto krócż stało. Duż na jeho wojerske postrowjenje zyle symnje wotmolwi.

Też tón woprascha ßo prawje saspanje: „Macże papjery, mój knjeże?“

„To ßo wě, luby pschecżelo!“

„Dyrbicże wschak wodacż, so waß proschu, so chżyli je mi pokasacż, pschetoż ßłużba wostanje ßłużba a dyrbimy nětkole woßebje na politiskich cżěkanzow kedżbowacż.“

Doktor Schopman wotewri ßwoju kapßowu knižku a pschepoda jemu paß, kotryż bě wot mnoheho pschehładowanja hižo prawje seshibowany. Polizist jón wsa a pschistupi s nim k ßwěży. To pak mějesche dwaj scżěhwkaj. S prěnja ßwěcżesche doktorej ßwětło do wobliczа a tak pokasowachu ßo najmjeńsche fałdy we wobliczu; s druha pschirunowasche polizist, kózdu ßamotnoscż cżitajo, ßamownoscż w paßu s woprawdżitoscżu, so by ßo pscheßwědcził, hacz ßo wschitko trjechuje. Schopman da ßebi to s zyle měrnym wobliczom lubicż, ale we wutrobje derkotasche se strachom. Na dobo pytny, kak polizist na njeho s njedowěru pohlada, kotryż bě nětkole něschto wußlědżił, schtoż ßo zyle njerunasche. Wón cżujesche, so móhli jeho kóżdy wokomik wußlědżicż, a hižo liczesche, kelko cżaßa by trjebał, so mohł, polizistej hłowu rosbiwschi, konja s konjemza wucżahnycż, seßedkowacż a wotjěchacż.

Polizist pohlada hischcże junu na njeho, każ by chżył prajicż: „Tuto wobliczo ßym hižo junu w kněżorskim wójsku widżał. Dyrbju rytmischtra na to kedżbneho scżinicż.“ Woprawdże ßo wón wotßali a Schopman dyrbjesche teho wěsty bycż, so mohł kóżdy wokomik rytmischtr sastupicż.

Njedyrbjesche wón nětkole cżeknycż? Doktor komdżesche ßo trochu, dokelż dyrbjesche ßebi pomyßlicż, so směje nasajtra polizistow zykeho wokrjeßa sa khribjetom, so je kón hischcże sprózny a so też wón ßam hischcże pojědł njebě, so mohł ßo na tajke jěchanje poßylnicż. Ale wón chżysche s najmjeńscha wschitko k wěstoscżi pschiprawicż. Wón poda ßo njenapadnje do konjemza, seßedła konja a

pschiwjasa jeho jeno s jenym ßukom; potom staji ßwoje pistolije do rjadu a poda ßo do hosćinskeje jstwy, so by jědł.

Na dobo wón saderkota; durje do hosćenza ßo wotewrichu a w khěži rěčeschе něchtó wojerśzy, potom jeno scheptajo; bórzy na to pschinjeße hosposa druhu pojědź na blido, runje pódla doktoroweje, pschi čźimž pak wona ßwojeho njemčra potajicź njemóżeschе.

„Macźe noweho pucźowazeho?“ woprascha ßo Schopman.

„Haj, knjeże, runje je pschischoł.“

„Na konju?“

„Nč, pěschi!“

„W tymle deschczu ma to něschto na ßebi!“

„Je to pschekupz?“ prascheschе ßo wón dale.

„Njesnaju jeho, ale mi je, kaž by rjekł, so ßym jeho hižo junu widźała. Dyrbi konjazy kupz bycź, kotryž chze jutsje rano do Semura na hermank.“

„Dobre, dobre, to móżemoj hromadźe pucźowacź.“

Korczmarka wuńdże, w ßamßnym wokomiku saśtupi pucźowazy. To bě wulki, ramjenjaty muž s wojerśkim napohladom. Tež bjes wótreho rossßuda móżeschе čźlowjek spósnacź, so bě to pschedrascźeny policist, najskerje rytmischtr.

Policist bě, jeho papjery pschehladawschi, rytmischtrej rosprawu dał, a tón pschińdźe nětkole ßam, so by to wobkedźbował.

Tak spuschczeschе ßo Schopman na ßwoju duchapschitomnosćz a chzyschе ßwoje żiwjenje tak drohо, kaž móżno, pschedacź, radscho hacź so by na schafocźe wumrjeł.

Lědma bě ßo rytmischtr doßynył, sapocźa tež hižo rosmołwu:

„Wy pucźujecźe, mój knjeże?“

„Haj!“

„Na sawjeßelenje?“

„Nč, so bych wikował.“

„Ach tak, wy scźe pschekupz, kaž ja. To dźě ßo rjenje trjechuje. Duż dźecźe tež wy jutsje na hermank do Semura?“

„Najskerje, pschetoż schpatneho wjedra dla to hischcźe zyle wěscźe njewěm.“

„Čźim lěpje, jeli so ßo rossßudźicźe, móżemoj tón pucź shromadnje scźinicź. A to by mi hižo teho dla lubo było, dokelž njebych trjebał ßam pucźowacź.“

„Čźeho dla dha!“

„Nó, pucźe njejßu wěste. (Pschi tutych skowach hladaschе kedźbliwje na njeho.) Politiszy słóstnizy ßo wokoło dundaja, kotsiž nimaja, s čźim ßo żiwicź, a kotsiž ßu teho dla k wschemu hotowi.“

Doktor njeskoži wocźi dele a scźahny s ramjenjomaj.

„Pah! Prawy muž na tajke baßniczki njedźiwa. Pońdu na hermank, budźe-li wjedro khmanschе; jeli niz, podam ßo na pucź do Dijona.“

Wón pocźa s apetitom jěscź, hladajo jako muž, kotremuž wo niczo niczo njeje.

(Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S **Budyschina.** (Sso wobwěßnył.) Njedaloko Budyskeho pólvernika je ßo pjatk tydźenja 45lětny fabriksi dźěłacźer Dubsky wobwěßnył. Wón żonu a dwě dźěśći sawostaji. Dubsky je dlějschi czaß czežkomyßlaty był.

— Wot 2. hacź do 4. septembra je w tudomnymaj hosćenzomaj „města Żitawy“ a „skoteje hwězdy“ ßwójba, wobstejaza s muża, żony a něhdźe 4lětneho hólza, bydlika. Muż wudawaschе, so je gratmischtr, a ßo w jenym hosćenzu Wünschе, w druhim pak Linke s Lipska mjenowaschе. Hdyż bě zusa ßwójba wotpucźowała, staj ßo hosćenzarjej w mjenowanymaj hosćenzomaj dohladałoj, so je ßo w jstwomaj, w kotrymajž je zusa ßwójba bydlika, s poßleschczow wjele pjerjow shubiło, a to na jenym městnje sa 32 hriwnow a na druhim městnje sa 40 hriwnow. Muż tuteje ßwójby je něhdźe 40 lět stary, po czěle a wobliczu ßuchi, s czornej brodu, na khribjecźe wuroscźeny a czornu drastu wobleczeny. Jeho żona je něhdźe 30 lět stara, wulka ßylna woßoba, s blědym dołhim wobliczom, s wulkim pschedstejazym subom w hornim czeleßnje a czerwjenobrune wobleczenje swoblekana. Jeju něhdźe 4lětny ßyn mějeschе tak mjenowanej Xnosy, nadpadnje wulkej stopje a bě módre wobleczenje swoblekany. Jeli so by ßo paduschna ßwójba něhdźe na wßach chzyła sahněsdźicź, tele snamjenja doßahnu, ju spósnacź.

— Pschi hospitalu „ßwjateho Ducha“ ßu sańdźenu wutoru czěło wěsteho Zahna se Sprewje wucźahnyli. Wobstarny muž je w czežkich myßlach ßmjercź we wodźe pytał.

— **Rudolf Falb,** kotrehoż doprědkaprajenje wjedra je lětßa nadpadnje derje trjechiło, wěschczi wot 12. hacź do 16. septembra ßuche a jara khłódne wjedro, s městnami pjecźa mrós panje. Wot 17. hacź do 22. septembra ßo milische, tola deschczikowe wjedro wocźakuje, kotrež ßo na horach se ßněhom pschewodźi. Na to temperatura hischcźe bóle wustudnje.

S **Haßlowa.** Dla sakonja wo dyrbjenskim sawěscźenju rěsneho skotu, kotryž ßo pschichodnemu sakskemu krajnemu ßejmej pschedpokoži, bě ßo do tudomneho hosćenza sańdźenu njedźelu hromadźisna ßerbskeho burskeho towarstwa powołała. Towarstwowy pschedßyda knjes krajnoßejmski sapółßlanz Kokla poßedźenje wotewrischi knjesej Zyżej-Strózischcźanskemu ßkowo pschepoda, so by wo naležnosczi, wo kotrejž mějeschе ßo wuradźecź, rosprawu podał. Hdyż bě tutón s krótka rozestajał, schto maja ratarjo wot sawěscźenja rěsneho skotu wocźakacź, pschitomni hkowne paragrafy sakonjoweho nacźisika pschenźdźechu, kotrež njech ßo tu dla lěpscheho srosymjenja wocźischcźa. Wone takle rěkaju:

§ 1. Wschě howjada a ßwinje, w sakskim stacźe ßo namakaze, maja ßo, 3měßacźnu starobu dozpiwschi, pola statneje skótneje sawěscźerńje pschecźiwo tej schkodźe sawěscźicź, kotraž po porjadnym sarěsanju skota nastanje, hdyż ßo mjaßo jako njekhmane k wużiwanju abo jako mjenje hódne spósnaje. Wuwsaty wot tohole sawěscźenja je tón skót, kotryž wikowarjo jenoż kupuja, so bychu jón dale pschedali, a kotryž ßo w jich wobßedźenstwje dlěje dyżli 2 njedźeli njenamaka.

§ 2. Schkoda, w 1. § wosnamjenjena, ßo s 80 prozentami temu saruna, w kotrehoż wobßedźenstwje je sarěsany skót w czaßu rěsanja był.

Pschi taxěrowanju hódnosczе ßmě ßo byk jenoż hacź do 500 hriwnow, czežny wok hacź do 400 hr., kruwa hacź do 350 hr. a kóżde druhe howjado hacź do 250 hriwnow takxěrowacź.

Pschi **ßwinjoch** ßo pschi wobliczenju schkody rěsna waha a ßwinjeczowa hódnosczź w pscherěsku sa podkožk wosmje.

Schkoda, kotraž s tym nastanje, so ßo **jenotliwe organy** (na pschiklad schlink) jako njekhmane k wużiwanju spósnaja, statna sawěscźerńja njesaruna.

§ 4. Prawo na sarunanje schkody wotpanje:

a) hdyż ßo po sakožku krajnych abo khěžorstwowych sakonjow s druheje strony sarunanje dawa (na pschiklad pschi ßłosniwosczi [Milzbrand] a skótnym mórje);

b) hdyż ßo sawěscźeny sapowjedźi, towarstwam abo privatnym sarunanje, wot sawěscźerńje ßo dawaze, tutym pschewostajicź, hacź runje je to po sakožku woßebitych titlow jeho pschiwłuschnosczź;

c) hdyż je ßo skocźo na najdlěje 4 njedźele do rěsanja s jeneho njesakskeho stata pschiwjedło;

d) w tych padach, w kotrychž ßo mjaßo dla tuberkulosy jako njekhmane k wużiwanju abo jako mjenje hódne spósnaje, jeli so ßo howjado s najmjenscha lěto, ßwinjo s najmjenscha schěsć měßazow, młódsche skocźata pak wot naroda w sakskim stacźe njejßu namakałe;

e) pschi skocźeczach, hdyż je ßo 3. § sakonja, nastupazeho wobaranje pschecźiwo tuberkulosy howjadow, wot dźeńßnischeho dnja pschestupiło.

Żadanje na sarunanje móże ßo dale s zyła abo s dźěła wotpokasacź, hdyż ßo dopokasa, so je khorosczź, kotraž je s pschiczinu była, so je ßo mjaßo sacźißko abo ßo sa mjenje hódne spósnało, s wobßedźerjowym hrubym sawinowanjom nastała abo ßo s tym njeje wotstronika.

Sa sawěscźenje skotu, w 1. § mjenowaneho, maja wobßedźerjo lětne pschinoschki dawacź, kotrež ßo po wyßokosczi sarunanjow, sa nastatu schkodu w běhu jeneho lěta wupłacźenych, wobliczа a ßo po jenotliwych skótnych družinach sa

1. a) woły a byki, 2lětne a starsche,
   b) kruwy,
   c) druhe psches 3 měßaze stare howjada;
2. sa ßwinje, psches 3 měßazy stare mjes jich wobßedźerjow rosdźěli.

Statna kaßa sarjadnistwo sawěscźerńje pschedwosmje a 25% k sarunanju schkody pschida.

Hdyż běchu ßo tele paragrafy do drobna rospominałe, ßo pschitomni ßobustawy towarstwa ßerbskich burow s wulkej wjetschinu pschecźiwo sawěscźenju rěsneho skotu wuprajichu, dokelž ßu pschesßwědczeni, so tole sawěscźenje wulkej wjetschinje burow a żiwnosczerjow ßnadź wulki dawk napoloži, tola nimale żadyn wużitk njepschinjeßy. Wusběhnycź ma ßo, so ßo schkoda jenoż pschi skocźe saruna, kotrež ßo na **porjadne** waschnje sarěsa. Hdyż skót na pschiklad na nahlenz panje, hdyż na sajědojscźenje krewje kónz wosmje, abo hdyż dyrbja ßo ßwinje dla czerwjeneho po-

běžka ſarěſacź, ßo žaneho ſarunanja njewupłacźi. Mjaßo howjada ßo ſ wjetſcha ſa njekhmane k jědźi abo ſa mjenje hódne ſpósnaje, hdyž je ſkoczo na tuberkuloſu khore było. Sawěſcźenje rěſneho ſkotu po tajkim pſchede wſchěm wobßedźerjam tuberkuloſneho ſkotu k lěpſchemu pſchińdźe. Hdźe dha pak namakamy najwjazy tuberkuloſneho ſkotu. Na dworach kublerjow, kotſiž ßami ſkót njewocźahnu, ale ßebi wot wikowarjow kruwy kupuja, ſo móhli ſtajnje wjele mloka abo butry pſchedawacź. Dale je najwjazy khoreho ſkotu tam, hdźež do njeho pſchi plahowanju mało zuſeje krewje pſchińdźe a ſtóncźnje tam, hdźež ßo ſkót ſe ſchlempu pizuje a ßo hubjenje wothladuje. Cźeho dla dha dyrbja cźi ratarjo, kotſiž ßwój ſkót derje wothladaja, jemu ſtrowu dobru pizu dawaja, jón po prawym waſchnju plahuja a ßebi jón ßami wocźahnu, nuſowacź, cźiſchcźaze wulke dawki dawacź k lěpſchemu tych ratarjow, kotſiž ſ wjetſcha jenož zuſy ſkót kupuja a jemu pizu dawaja, kotraž je ſ pſchicźinu tuberkuloſy a wſchelakich druhich ſkótnych khoroſcźow?

Najſpodźiwniſche pak je, ſo dyrbja ßo tež ßwinje ſawěſcźicź. Schkoda pak ßo jenož pola tych ßwini ſaruna, kotrež ßo po porjadnym waſchnju rěſaja. Schto dha plahowarjej ßwinjow ſawěſcźenje pomha, hdyž ßo jemu ſchkoda njeſaruna, kotruž ſ cźerwjenym poběžkom abo ſ druhim ſkhorjenjom, kotrehož dla dyrbi ſkoczo dorěſacź, poczerpi? Hdy dha je ßo ſtało, ſo rěſnik jenemu mjeńſchemu kublerjej, žiwnoſcźerjej abo khěžkarjej njeje płacźiſnu ſa pſchedate ßwinjo wupłacźił, dokelž je ßo ßwinjecźowe mjaßo ſa njekhmane k jědźi ſpósnało? Tajke ßwinje wſchak, kotrež ßu ßo na wjetſchich dworach ſ powoſtankami mloka tuberkuloſnych kruwow, woßebje ſ powoſtankami ſ mlokarńjow a ſeparatorow pizowałe, wſchak druhdy na tuberkuloſu ſkhorja, a w nowſchim cźaßu tejele pſchicźiny dla tuberkuloſa mjes ßwinjemi pſchiběra; w něktorych ſtronach Pruſkeje je na nju hižo 10% ßwini khorych. W Saſkej ßu woßebje ßwinje Miſchnjanſkeje raßy tejle khoroſcźi podcźißnjene.

Pſchiwißowarjo ſkótneho ſawěſcźenja praja, ſo ßo dyrbi něſchto k podtłóczenju tuberkuloſy ſtacź. W tym ßo jim rad pſchihłoßuje. To jenož ßo njeßmě na khóſty tych ſtacź, kotſiž tuberkuloſneho ſkotu nimaja. Njech ßebi tola ratarjo wſchudźe ßwój howjaſy ſkót ßami wocźahnu, njech ßo woßebje na to hlada, ſo ßo kruwy do tajkich dworow k bykam njewodźa, hdźež mjes ſkotom tuberkuloſa knježi. Knježerſtwo dźě mjes howjadami, buram ßłuſchazymi, khmane byki k plahowanju wuběra a je ratarjam woſjewja. Wone dyrbjało jenož hiſchcźe w pſchichodźe bóle hacź dotal burow a mjeńſchich ratarjow na to nuſowacź, ſo bychu ßebi ſkótplahowanſke towarſtwa ſakožili. Na tajke waſchnje hodźi ßo pſchiběrazej tuberkuloſy mjes howjaſym ſkotom wobaracź a mjes ßwinjemi tuberkuloſa ßama ſańdźe, hdyž ßo ſ mlokowymi powoſtankami tuberkuloſnych kruwow wjazy njepizuja. Se ſawjedźenjom ſawěſcźenja rěſneho ſkotu pak ßo tuberkuloſa njewukorjeni, ſ nim ßo ſkerje wobßedźerjam tuberkuloſneho ſkotu poſkuje, dokelž dźě dyrbja woni nětko ſa tónle ſkót ſtatne ſarunanje, potajkim ſtatnu premiju dostacź. Tež pſchiwodźenje tuberkuloſneho ſkotu ſe ßußodnych krajow po ſawjedźenju ſawěſcźenja rěſneho ſkotu njepſcheſtanje; pſchetož ſa tónle ſkót dźě ßo ſtatne ſarunanje płacźi, howjado trjeba ßo jenož lěto, ßwinjo ſchěſcź měßazow w Saſkej namakacź, ſo měł jeho wobßedźeŕ prawo, ßebi ſa njo ſarunanje žadacź. Kaž pak je ſnate, tuberkuloſne howjada wyßoku ſtarobu dozpja, jeno ſo ßo derje pizuja. Duž móže jo jeho ſakſki wobßedźeŕ cźiſcźe derje lěto dokho pſchi žiwjenju ſdźerżecź.

Hiſchcźe na jene njech ßo tu ſpomni. Pſchiwißowarjo ſawěſcźenja rěſneho ſkotu wudawaju, ſo ßo jenož rěſny ſkót trjeba ſawěſcźicź. To njeje wěrno. W 5. § rěka, ſo dyrbi ßo lětny dawk ſa wſchón ſkót dawacź, a to ſa byki a woły, tak bórſy hacź ßu 2. lěto dozpili, ſa wſchě kruwy, ſa wſchě druhe howjada, kotrež ßu ſtarſche dyžli 3 měßazy, a ſa wſchě ßwinje, kotrež ßu pſches 3 měßazy ſtare.

Towarſtwo ßerbſkich burow je dźiwajo na tele pſchicźiny wobſamkło, na ßejmje pſchecźiwo ſawjedźenju ſawěſcźenja rěſneho ſkotu ſ petiziju proteſtowacź. Wuſwolena komißija, ſ tſjoch ßobuſtawow wobſtejaza, dyrbi tule petiziju wudźěłacź. Njech wona mjes ßerbſkimi ratarjemi prawje wjele podpißmow namaka, ſo by ßo knježerſtwo pſcheßwědcźiło, ſo wulka wjetſchina ratarſkeho luda wo ſawěſcźenje njerodźi.

S **Hnaſchcz.** Tudomnemu kublerjej Schrybarjej bě ſańdźenu ßobotu něktore dny ſtare cźelo ſ dwora cźełko. Hacźrunje hnydom ſa nim wo wßy a wokolnoſcźi pytachu, dha tola błěda ſa nim njenamakachu. Skóncźnje 4 dny poſdźiſcho na Ratarowſkich polach jene cźelko w dźecźelu wohladachu. Honjachu drje ſa nim, tola wuſkocźne ſkocźatko pſchezo wjedźeſche, ßwojim ſcźěhowarjam twochnycź. Dźeń poſdźiſcho ßyn Hornjoborſchcźanſkeho žiwnoſcźerja Winklera cźełko ſ leſcźu popadźe a jo, ſo ßo jemu njeby wußunyło a cźełko, kholowowy paß wokoło ſchije ſadźerny, ſa kotrymž jo wón domoj pſchiwjedźe. Schrybarezom ßo hnydom woſjewi, ſo je mały cźeknjeńz ſajaty, a bórſy bu wón do ßwojeje narodneje wßy dowjeſeny. Tam cźełko najprjódzy k jeho macźeri dowjedźechu, kotraž pak bě jeho hižo wotesnała a wo njeho wjazy njerodźeſche. Duž hłódnemu dźiwuſchkej mloko podachu, do kotrehož ßo ſ zyłej mozu da, tak ſo dyrbjachu jeho wodźerżecź, ſo by ßo njepſcheżłokał. Cźeknjene cźelo bě, hacź runje bě hakle někotre dny ſtare, wonka na polach ſ hłodom a lacźnoſcźu rucźe jěſcź nawukło, na cźož ßo hewak cźelata hakle ſa wjele njedźel po narodźe ſ prózu nawucźa. Hłód a lacźnoſcź wſchak ſtaj najlěpſchej kucharjej.

S **Hajniz.** Twar tudomneje katholſkeje ſchule njeje ßo na „dlěſſchu khwilu wotſtorcźił“, ale wuradźowanja wo nim wjedu ßo bjes pſcheſtacźa dale. Woßebje njeje pjenježna wuſkoſcź na tym wina, ſo ßo knježerſtwo z dowolnoſcźu komdźi; pſchetož hdyž roſpominamy, ſo budźe ſałožomna ſchulſka gmejna pomérnje wulka (je tam 120 katholſkich dźěcźi), hdyž pſchiſtajimy, ſo ma wona hižo nimale jědnacźe tyßaz twarſkich pjenjes, a ſo dale pódla ſtatneje podpjery ſ Budyſchina kóžde lěto 300 hriwnow pomozy doſtanje, njetrjebamy ßo tu woprawdźe wulkich ſchulſkich dawkow bojecź. Knježerſtwo pak ßo tež pjenjes dla njewotwlakuje, ale wjele bóle teho dla, dokelž ßu ßobuſtawy ſałožomneje ſchule ſ wjetſcheho dźěła wukrajniży, cźeſzy poddanjo. — Duž ßo jednanja k ſhromadnemu lěpſchemu wobeju wěrywuſnacźow bjes pſcheſtacźa dale wjedu. So ßo to nětkole ſ tej ſpěſchneſcźu njeſtawa, kaž w lěcźe, ma w tym ßwoju winu, ſo ßo lětßa naſymu tola wjazy ſ twarom ſapocźecź njehodźi. Nadźijamy pak ßo, ſo ßo wěz w ſymje dowuradźi, tak ſo móżemy nałěto ſahe ſ twarom ſapocźecź. — Schto budźe khmańſcho, hacź ſo ßebi mjes tym Budeſtecźenjo nakhwilnu pomoznu ſchulſku jſtwu wobſtaraja, abo hacź ßebi ju hnydom Hajniczańſzy katholſzy wotnajeja, to dyrbi cźaß wucźicź.

S **Rodecz.** Tudomnemu ſchewzej Rychtarjej bu pſchi Kumwałdſkim tſělenju rěſniſki wucźobnik Max Hermann Wünſche ſ Kumwałda pjenježnu móſcheń ſ 21 hriwnami kranył. Młodoſtneho paducha żandarm ſaja a jeho do Nowoſalzkeho jaſtwa wotwjedźe. Tam je ßo Wünſcha, ßwojeho paduchſtwa ßo wuſnawſchi, ßo khoſtanja bojo, pońdźelu 6. ſeptembra wobwěßnył.

S **Hliny.** Sańdźenu njedźelu wjecźor je ßo tu khěża khěžkarja a knježeho pohoncźa Kalicha wotpaliła. Dokelž hiſchcźe njeběchu ludźo tu a tam w ßußodſtwje lehnycź ſchli, ßo bórſy pomoz namaka a ßo wſchelaka nadoba wukhowa. Wo wohnjowym naſtacźu njejenicźo ſnate. Kalich ma ſawěſcźene.

S **Lemiſchowa** pola Hucźiny. Sańdźenu póndźelu rano w 2 hodźinomaj ſ domſkeho žiwnoſcźerja a murjerja Ernſta Rjeka woheń wudyri, kotryž ßo tež na hródź bróżeń a kólnju wupſcheſtrě a wſchě tele twarjenja do procha a popjeła pſchewobrocźi. Sſyno a domkhowane žně ßu ßo ſpaliłe. Skót a něſchto domjazeje nadoby ßu ſ najwjetſchej nuſu wukhowali. Kak je woheń naſtał, njeje ſnate, najſkerje ſ něfajkim njeſbožownym pſchipadom, dokelž je płomjo ſ najſtwy wupraßko. Twarjenja běchu nowe, maßiwne a ſ zyhlom kryte. Hacź runje bě wulki wětr, ßo tola poradźi, ßußodne twarjenja wohnjej wobrócź.

S **Lupoje.** Straſchny domojpucź ßu hoſpodarjo jeneje ßußodneje wßy wóndano ſ Minakałſkeho wojeŕſkeho konzerta ßo w nozy wrócźiży mèli. Hdyž do Rakecźanſkich khójnow ſtupichu, jich někotſi njeſnacźi njekraßnizy nadpadźechu. Jedyn ßo nadpadnikam wutorże, jim ßwoju pſchedkoſchliczku, ſa kotruž běchu jeho ſhrabnyli, pſchewoſtajiwſchi. Druhi ßo, do hata ſkocźiwſchi, wukhowa a wihel mokry k ßwojej wuſtróżanej mandźelſkej pſchicźampa. Tſecźemu pak ßo hórje ſeńdźe. Jeho żałoßnje pſchebichu, ſo wědomoſcźe ſbywſchi w jenym pſchirowje leżo woſta. Dokelž ßo hiſchcźe naſajtra dopołdnja domoj njewrócźi, ßo wo njeho do ſtracha dachn. Wſchě żony ßo na wßy ſběžachu a radu ſkładowachu a mudrowachu, ſchto ßnadź je ßo ſ nim ſtało. Skóncźnje wobſamknychu, ſa nim w zyłej wokolnoſcźi błědźicź. Tola hdyž ßo żony ſkhadźuja, ßo tak bórſy ſaßo njedźěła. Mjes tym bě ßo wjecźor pſchibliżił, a ſ nim ßo na ſboże tež ſhubjeny hoſpodaŕ do wßy pſchißnowa. Straſchny nadpad bě ſa njeho lěpje wupanył, hacź běchu wocźakali. Nadpanjeny bě hiſchcźe ſ „módrym wócźkom“ woteſchoł; to rěka, jeho cźoło na lěwym boku wulki módry błak pokaſowaſche, hewak ßo jemu niczo ſkeho njebě ſtało. Hłowa wſchak jemu hiſchcźe ſlě bunczi, a teho dla drje jemu jaßne njeje, kak je ßo po prawom ſ tym nadpadom

mĕło. Duž nochże tež žandarmeriju cźĕmneho podawka dla wobcźežowacź.

S **Ketliz.** Jutsje njedźelu, 12. septembra, popołdnju budźe žo w naschej zyrkwi Gustav-Adolfski žwjedźeń žwjecźicź. Sserbska Boża žłužba je prĕnja a žo 1/2 2 sapočnje (s prĕdowanjom knjesa fararja Ssykory s Minakała); na nĕmskim kemschenju popołdnju w 3 hodźinach prĕduje knjes tajny zyrkwinski radźicźel s Budyschina. Rosprawu smĕje knjes diakonus Dörna s Lubija.

S **Ralbiz.** Schtwórtk 2. septembra na wjecźor cźehnjesche cźežke hrimanje psches naschu krajinu. Pschi tym dyri błysk do noweho domskeho kublerja Miklawscha Błažika. Hacź runje njesapali, je tola Błažikej khĕtro schkodu nacźinił. Na sarunanje s wupalneje kussy drje žo tež njehodźi licźicź, dokelž hischcże nowe domske njeje hotowe a tež niz wobydlene. Nĕkotsi dźĕłacźerjo buchu pohłuscheni, tola woteńdźechu, Bohu dźak, se stróżelemi. — Njeby traž pschisprawne było, hdy bychu žo na nowotwary błyskowody pschiprawiłe?

W **Trupinje** pola Rakez semrje pjatk, 27. augusta, wjelesnaty žerbski runaŕ Jan Schołta, kotrehož po wschĕch tamnych Sserbach, w polu a holi, wschitzy jara derje znajachmy. Jan Schołta narodźi žo w Trupinje jako žyn zyle khudeju starscheju a cźehnjesche tež po waschnju tehdyscheho cźaża „sa Drježdźany"; dyrbjesche pak žo, hdyž bĕ jemu nan (Michał) wumrjeł, s 18 lĕtami do Trupina k macźeri wrócźicź. Schołta mĕjesche žo wjele w žiwjenju bĕdźicź a spytowasche wscho mózne: drenirowasche, popachtowa tež Trupinjanski knježi dwór, a skónczne kupi žebi Cźóschkez kubło w Trupinje, kotrež pak žo bórsy wotpali, s cźimž jemu nowa hara s nowotwarom nasta. Jan Schołta žwjecźesche loni słoty kwaž s Gerschu Klimantez s Jitka — kotraž je dźenża hischcże žiwa a cźiła: hdyž chzychmy wóndanjo s njej rĕcźecź, rĕkasche, so je w trawje . . . Psched 11 lĕtami pschepoda Jan hospodarstwo młodymaj: žynej a jeho mandźelskej rodźenej Schudakez s Komorowa. — Runacź pocza Schołta hnydom po žmjercźi nana, wot kotrehož bĕ to tež nawuknył a s kajkim wuspĕchom je runał a kak je cźłowjecze cźĕło nadrobnje znał, to wobžwĕdcźuja nam cźrjódy bĕdnych a hubjenych, kotsiž jeho wumĕnk tež w pożlednich lĕtach wobĕžowachu, hdyž bĕ hižo khory. Wschak je znate, kak je psched 11 lĕtami na 6 resp. 4 mĕžazy do kłódy dyrbjał — tehdom žu žo jemu włožy wobĕliłe. Wot teho cźaża pak jemu tež nichtó niczo wjazy cźinił njeje, a „Trupinjanski Schołta" je bjes sadźewka dale „runał", žamo w Ssmjecźkecźanskich kupjelach, hdźež je pożlednje 20 lĕt kóždu meju jĕsdźił. Tež lĕtža bĕ tam pobył, a wĕso skerje druhich lĕkował, dyžli žebje žameho — ale wrócźi žo khory domoj. 10 njedźel leżesche skoro pschezo we kožu a njemóżesche žebi pomhacź, kiž bĕ telko druhim pomhał. Semrje, 81 lĕt 4 mĕžazy stary, sawostajiwschi 6 dźĕcźi, 29 wnukow a wnucźkow a 1 dźĕcźidźĕcźo. — Kajku luboscź a kajki dźak je Jan Schołta cźaž žiwjenja žebi sažłużił, sjewi jeho khowanje, póndźelu po jeho žmjercźi, w Rakezach.

S **Lipska.** Tudomna wustajeńza bĕsche sa minjenu njedźelu wulki drastny žwjedźeń pschipowjedźiła, kotryž mĕjesche žo wuhotowacź wot Voigtlandskich, Durinkow a Sserbow. Tamnych bĕsche pschi žwjedźenju nĕhdże 150—180 ludźi, s dźĕła w njeprawdźitych ludowych drastach; se Sserbow bĕsche jenož 7 Błótoczankow w Bórkowskej a Lĕdowskej drascze. Bĕchu to tamne 7 holczki, kotrež loni na Draždźanskej a lĕtža na Lipscźanskej wustajeńzy s cźołmom jĕsdźa. Ssmy žo wježelili, so žo Sserbja we wulkej liczbje wobdźĕlili njejžu; loni bĕsche to hinak: tehdy bĕsche drastny žwjedźeń hołdowanje psched naschim kralowskim domom.

S **Wojerez.** Do tudomneho jastwa žu pondźelu wĕsteho Nasdalu pschiwjedli. Na njeho tukaja, so je sandźenu njedźelu popołdnju wokoło 5 hodźin jenu knjeżnu s Wojerez, hdyž žo w brĕsach njedaloko „hodlerja" wukhadźowasche, nadpanył a žebi wot njeje pjenjesy žadał. Dokelž žo knjeżna wobarasche, wón spyta, jej se žwojim dybsacznym rubjeschkom hubu satykacź. Nadpanjena pak wo pomoz kschicźesche, tak so njekražnik, žo bojo, so mohli ludźo s hodlerja pschińcź, cźekny, knjeżniny kłobuk a pschedeschcźnik žobu wsawschi. Sswoje dybsacźne rubjeschko pak bĕ wón na mĕstnje nadpada se strachom puschcźił. Wachtmischtr Döpka je jo posdźischo namakał, a dokelž je s mjenkom N. wuschite, je žo s nim nadpadnikowe mjeno pscheradźiło. Nasdala žo pondźelu dopołdnja khowasche, tola jeho popołdnju tón žamy dźeń sajachu.

— Póstskeho pomoznika F., pschi tudomnym póscze postajeneho, žu sajeli, dokelž je pjecza 100 hriwnow póstskich pjenjes pschekschiwił.

S **Wulkeho Cźiska.** 2. septembra dopołdnja je wulke wohnjowe njesboże naschu wjeż domapytało. W bĕhu tsjoch hodźin žu žo nimale wschĕ twarjenja schĕsćź dworow, a to bura Sskabiny, khĕžkarja Kschescźijana Holdera, smĕrza Piwarza, hoscźenzarja Bałzarja, bura Matĕja Holdera a bura Jurja Lubnje spaliłe. Jenož schtyri sdalene bróżnje a tsi maßivne domske žu stejo wostałe. Pschi tym žu žebi płomjenja wjele domjazeje a hospodarskeje nadoby, domkhowane žnĕ, jene howjado, nĕkotre žwinje a pjerisnu sa wopor žadałe. S potrjechenych wobžedźerjow ma jenož jedyn tež žwój inwentar sawesćźeny. Woheń je pjecza sałożeny.

S **Cźorneho Khołmza.** Njehańbicźiwe paduchstwo je žo pjatk tydźenja w tudomnej skale skucźiło. Do njeje pschistojnje swoblekany mużski, kotryž pucźowanski wacźok nježesche, pschińdźe, prajizy, so by žebi ju rad wobhładał. Sso w skale roshladujzy wón na dobo na nowe dwojokolo, dźĕłacźerjej N. žłuschaze, skocźi a s dźiwej spĕschnoscźu po horje dele wotjĕdźe. Hacź runje žo sa paduchom hnydom s kołom puschcźichu, njebĕ tola mózno jeho doßahnycź, dokelž bĕ hižo pschedaloko do prĕdka. Kolisno do Sleho Komorowa pokasowasche. Hacź dotal žo njeje poradźiło, paducha wußlĕdźicź a jemu kolo wotewsacź.

S **Łasa.** Njedźelu 5. septembra je žo tu wopomnjenje na Sedansku bitwu na žwjedźeńske waschnje žwjecźiło. 1/2 2 hodźin žo tudomne wojeŕske towarstwo do Döringez sahrody na tsĕlnik, s brĕsami wudebjeny, poda, hdźež bĕchu žo nĕkotre stany postajiłe. Sa jĕdź a picźe bĕ žo nanajlĕpje postarało. 1/2 3 hodźin žo towarstwowe wotdźĕlenje s khorhoju a hudźbu a nawjedowanjom žwojeho pschedžydy na dwórnischczo poda, so by Delnjowujesdźanskich towarschow powitało. Po krótkich powitanskich rĕczach na dwórnischczu s piskanjom wjeżekych pschespolow na žwjedźeńske mĕsto pschicźežechu, hdźež bĕ žo mjes tym Łasowske pohoscźaze towarstwo sestupało. Tu postrowi knjes wucźeŕ Bĕlik-Bĕłokholmczanski jako pschedžyda nascheho towarstwa hischcże ras Wujesdźanskich towarschow, pokasa s krótkimi žłowami na dnjowuważnoscź a se žławu khĕžorej skónczi, kotrejž wschitzy pschitomni se sahorjenjom pschihłoßowachu. Sa kóžde towarstwo bĕ žo woßebity tsĕlnik pschiprawił. Pschi tsĕlenju wo myto žebi pokładnik nascheho towarstwa, knjes lambora Hanžo-Łasowski prĕnje myto a s tym kralowsku dostojnoscź dobu. Wobwĕnzowaneho jeho wobej towarstwje do towarstwoweje stwy dowjedźechu. Na wjecźorny žwjedźeń w Döringez salu, kotryž žo ½8 hodźin sapocźa, bĕchu žo pódla towarschow a jich žonow mnosy pscheproscheni hoscźo s Łasa a wokolnoscze seschli. Shromadźenych powitawschi mĕjesche knjes wucźeŕ Bĕlik žwjedźeńsku rĕcź. Na to pschedstajachu žo 3 krótke dźiwadłowe kruchi, a 2 spĕwanskaj kruchaj wojeŕskeho wopschijecźa žo spĕwaschtaj. Wschitkim pschedstajerjam žo s tutym hischcże ras sa poradźene hracze wutrobnje dźakujemy. Prjedy hacź žo shromadźisna k wobhładanju wóhnjostroja, wot knjesa Langmichela młódscheho w sahrodze pschiprawjeneho, poda, žo sa powodźenych pjenjesy składowachu. Hdyž bĕchu žo towarschojo Delnjowujesdźanskeho towarstwa wotžalili, žo wjeżele reje sapocźachu. Tež nĕkotsi Wujesdźenjo žo njemóżachu sdźerżecź, nĕkotre rasy reju sważicź a žo rejwajzy sapocźicź, prjedy hacź žo na dompucź nastajichu. Hacź žu žwojich towarschow doscźahnyli? Nadźĕjmy žo! Zana njelubosczź rjany žwjedźeń njekasysche, na kotryž žmĕmy drje se spokojenjom nasad shładowacź.

Přilopk.

* W Pósnanskej žu tydźenja jara žylne njewjedra zychnowałe. Woßebje je žo w Ostrowskim, Pleschenskim a Wreschenskim wokrjeżu wjele skotu s błyskami sarasyło abo je w žo palazych hródźach kónz wsało. Na Chwalibogowskim knjeżim dworje je žo 75 stocźatow s błyskom sarasyło. W Ssobotzy, Kacźej Hórzy, Galewje, Rosdrasewje žu błyski mnohe twarjenja sapaliłe, w kotrychž je žo teho runja wjele skotu spaliło.

* Powodźenja lĕtža žaneho kónza nimaja. W Dunajskim a Brenzskim dole we Württembergskej je sliwk panył a s nowa wjele wžow pócźrjeł. Krupy we wulkosczi włóskich worjechow padachu, a wĕtr wulku liczbu žadowych schtomow słama. S Rorschacha pißaja, so Rhein žylnje pschibywa a so je rĕka Ach hižo pschibrjóżne krajiny pócźrjeła. Powjesćze se Schlesynskeje powjedaja, so je 4. septembra w nozy saßo wulka woda na rĕzy Nißy a jejnych pobocźnych rĕkach nastała. Bündendorf je žo s nowa pócźrjeł. Twarjenja nĕkotrych dworow žo s błyskom sapalichu, a nĕkotrych cźłowjekow je Boże njewjedro sarasyło. Podobne powjesćze tež s połnóznych Cźech pschikhadźeja, hdźež je w Litomĕrizskich stronach wichor wulku schkodu nacźinił. Khĕže a bróżnje žo wotkrychu. Wichor se žylnym njewjedrom a krupobicźom scźĕhowasche.

* (S błyskom saraženaj.) W lěžu pola Schönecka w Sakskej staj žo 2. septembra Schmidtez mandželskaj s błyskom sarasyłoj. Wonaj 5 dźěći, 1 hač 9 lět starych sawostajitaj.

* Liczba žamomordarstwow w Sakskej je žo w lěcze 1896 sažo powjetschika; wona 1182 wuczinjesche, mjes tym so bě žebi lěto prjedy 1036 cłowjekow žiwjenje wsako. Se žamomordarjow bě 833 mužskich a 299 žónskich. Wožmjo njeběchu hischcze 14. lěto dozpili. Liczba žamomordarstwow je w lěczu wjetscha, dyžli w symje. Tsecźina žamomordarjow bě nježenjena, žamomordarjo druheju dwesu tsecźinow běchu pak woženjeni, pak swudowjeni, pak dźěleni.

* Na wobej wocźi wožlepik je na dobo jedyn Potsdamski rěsnik, a nichtó žebi pschiczinu teho wujažnicź njemóže. Wón je žo do khorownje podał, ale bohužel ma mało nadźije, so widźenje sažo dostanje.

* S Barlina, 26. augusta. Satsěleneho je w lěžu mjes Templinom pola Potsdama a Michendorfom hajnik Tröger inženéra Feodora s Witzleben s Barlina namakał. Tón je žo pjecza hižo něhdże psched tydźenjom žam satsělił. 18 hriwnow pjenjes, słoty cžažnik a wisitne karty mějesche pschi žebi, s kotrychž bě widźecź, schtó je. Wón je pjecza psched lětami dlějschi cžaž techniski direktar nětko sańdźeneje Jakoboweje zokoroweje cžisczerne w Potsdamje był.

* (Błudny mordař.) Khlamař Noll w Giesenje je wowrótniwschi psched tydźenjom w nozy dwě žwojej dźěsczi skónzował a žwoju mandželsku a jene tsecze dźěczo czežko je žekeru srubał. Potom je žo błudny mordař žam wobwěžnył.

* (Swoju lubu saklał.) Žadławe mordarstwo je žo w Altonje njedźelu w nozy na sjawnej drózy skucźiło. 24lětny samkarski pomoznik Littfeld žo s wudowu Thielemannowej, pola kotrejež wot někotrych njedźel bydlesche, wodźesche. Njedźelu wjeczor chżysche Thielemannowa na reje hicź, wo cžimž pak jejny luby nochżysche niczo wjedźecź. Wona žo skónczinje wotžali a wón sa njej dźěsche. Hdyž ju posdźischo s pschewodom jeneho druheho muża setka, jeho dźiwja žarliwosć s tajkej mozu pschemó, so wón wótry nóž wucźahnywschi jón žwojej lubej do schije kló. Žonje žo wulka žiła pscherěsny a wona hnydom wumrje. Mordarja, kotrehož hewak sa porjadneho cłowjeka snaja, hnydom sajachu.

* (Běděenje s paduchom.) Se Schczecźina pišaja: Póndźelu w nozy rěsnik Neumann w žwojim domje paducha pschekwapi, kotryž chżysche žo do rěsnistich khlamow dobycź. Mjes woběmaj běděenje nasta, pschi kotrymž paduch Neumanna se žekeru na hkowje a s nožom pschi wutrobnje srani.

* (Sso wobhnadźiła.) 31lětnu dźěłacźerku Schołcźinu s Teschowa, kotraž bě 7. měrza žwoje žydom dźěcźi tepika a kotruž je teho dla Güstrowski pschižažny žud k žmjercźi sažudźił, žu k khostarni na cžaž žiwjenja wobhnadźili.

* (Njesboże pschi kwažu.) S Neuenhuntorfa w Oldenburgskej žo nawoženja a njewjesta do Berny k wěrowanju wjesecź daschtaj. Po pucźu žo konjej spłóschischtaj a cżeknyschtaj. Nawožeń žo s kucze na plestr wrježny a žebi nop rosrasy.

* Cžertowske wotmyšlenje žu pschecźiwo želesniskemu cżahej w tunelu pola Eschweilera w rheinskej krajinje wuwjesć spytali. Želesniski dohladowar na jenym městnje hromadu dubowych tramow a měchow zementa psches koliju składženych nadeńdże, tak so ludźazemu cżahej, kotryž dyrbjesche w bližschim cżažu pschijěcź, wulki strach hrožesche. Sa słóstniskim skucźerjom žaneho žlěda nimaja.

* (Sswojeje hłuposcze dla mjenje pokhostany.) Pschekupzki s Brakela w Hörtskim wokrježu je mjeno jeneje knježny s Kaunitz w Paderbornskim wokrježu, kotraž běsche jeho brejdowanje wotpokasała, s tym njewužitnje wužiwał, so bě do jenych westfalskich nowin nawěschtk stajicź dał, w kotrymž žo jeje žlub s jenym Brakelskim knjesom wosjewi. Tole wosjewjenje bě s mjenom teho Brakelskeho knjesa podpišane. Hdyž bě nowina s tym nawěschtkom wudata, bě wotpółał hischcze tak njelepy, so k podpišanemu knjesej sboże pschecź dźěsche. Nětk ta wěz k skórzbje pschińdże. Paderbornska khostanska komora spósna, so je tón podtyknjeny nawěschtk na cżesczi ranjazy a falschowany, a namaka dalische schiwdźenje we hłupym sbožopschecźu, sažudźi pak schiwdźerja jeho hłuposcze dla jenož k jastwu na 2 měžazaj.

* (Hłowa žo wottorhnyła.) Pschi Badenskim želesniskim sastanischczu pola Wina lokomotiva dźěłacźerja Heilsu pschi pscheschtajenju wuhibadła hrabny a jeho pschejědże. Hłowa žo jemu wotjědże. Wón bě na měsczе morwy.

* (Trichinosne žwinje.) W Aachenje žu poslednje dny wospjet wjetsche dźělby mjaža (žwinjazeho pleza a kołbažow) sadźerželi, kotrež běchu žylnje trichinosne. Jedyn ras jedna žo wo wóžom zentnarjow mjažowych tworow, kotrež žu žo s Ameriki póžłałe a kotrež žo po pschikasni Aachenskeje polizije w rěsarni pschepytachu. Kaž je widźecź, maja pschedawarnje amerikanskich mjažowych tworow wjele wotběrka wot teho cžaža, so je do sjawnosczе pschischło, so Aachenszy rěsnizy wjele konjazeho mjaža pschetrjebaju. So pak žo tež skótni lěkarjo pschi pschepytanju mjaža husto myla, sczěhowazy podawk dopokaže. W Aachenskej rěsarni bě žo jena krowa jako strowa spósnała, kotrejež mjažo jedyn rěsnikowy wotebjerar s naspomnjenjom wrócźi, so ma žo jeje zyke mjažo do rěsarnje dowjesć, schtož tež žo sta. Tón wotebjerar bě mjenujzy skótny lěkar. W rěsarni tež posdźischo mjažo jako tuberkulosne spósnachu.

* (Boże njewjedro.) Pschi satraschnym njewjedrje, kotrež njedźelu pola Augsburga psches Dunajowy dołh cżehnjesche, błysk do Fellercz fabriki w Laningenje dyri. Wuheń žo sažypnywschi zyke twarjenje wupuscźi a schtyrjoch cłowjekow spody žebje pohrjeba. Tsjo žo s nich hnydom sarasychu, jedyn žo žmjertnje srani.

* (Krokodil we Wißle.) S Krakowa žo pische: We wšy Mogile, blisko Krakowa w Galizijskejležazej, bě žo wobydlerstwo poslednje dny s wulkim strachom wobjało. Wjazy krócź běchu s Wišły žałostne swěrisko na brjoh wuležcź widźeli, kotrež žo sa khwilu sažo do wody shubi. W žwojej hrosy běchu žo Mogiljanszy burjo do Krakowa po pomoz wobroczili. Schtwórtk žo někotsi Krakowszy měschczenjo do Mogile podachu. Sso njemało spodźiwajzy tam na Wißlinym brjosy wulki krokodil wohladachu. Krakowski knihicźischczeŕ Anzyž trójzy do straschneho zusobnika s Nila tsěli. Swěrisko žo cżežko sranjene do wody wali, tola bě hischcze žiwe, hacž jo někotsi burjo se žakami popadźechu a jo s hejemi sabichu. Knjes Anzyž krokodila do Krakowa dowjese, hdźež wón w jenej sahrodże leži, do kotrejež wschědnje tyžazy wczipnych ludźi pschikhadźeja, so bychu žebi tónle žadny hońtwinski popad bliže wobhladali. Krokodil je 2 metraj dołhi a 60 puntow waži. Měnja, so je wón se swěrjenza, kotryž je njedawno w Krakowje pschebywał, twóchnył a žo do Wißły wukhował. Nadpadne pak je, so swěrjenzowy wobžedźeŕ to njeje wyschnoscźi wosjewił.

Sa nasch serbski dom

bě žo dotal nahromadźiło: 41,269 hr. 56 np.

Dale žu sa njón darili:

knjes dr. Muka w Freibergu	1	—
knjes Th. Rjiha psches knjesa Holana	21	50

Hromadże: 41,292 hr. 6 np.

S džakom kwituje

J. Bartko,
sarjadnik Macźicźneho doma.

Wušudźenja.

Khostanska komora. Skakarjo Härtig, Sterzel a Weber běchu lětža 30. junija murjerja Toppa s Porschiz krwaweho sbili. Webera k jastwu na schtyri měžazy a Härtiga a Sterzela k jastwu po dwěmaj měžazomaj sažudźichu.

Minnu Mikanku we Lupoj, paduchstwa dla hižo ras khostanu, bě kawniski žud k jastwu na schtyri njedźele sažudźił, dokelž bě hosczenzarjej Lozy tam wschelake wězy sebrała. Po nowym pschepytanju khostanska komora tole khostanje na dwaj dnjej jastwa poniži.

(Zyrkwinske powjescze hladaj w pschikosy.)

Hermann Darschau w Budyschinje

(mějeczelka **A. swud. Darschauowa**)

— **załožene 1846** —

sabrika schtrympowych tworow s wowczeje wołmy

czišzło 1 na schulerskej haży czišzło 1

k symskemu cžažej žwój dawno jako dobry znaty wulki skład schtrykowanych **schtrympowych tworow, schtrykowanych jakow,** wulki wubjerk **rukajzatych lazow** w najtunischej hacž k najlepschej czistowołmjanej barbunjepuschczatej tworje a w rjanych mustrach porucža.

Najlepschi a najwjetschi wubjerk **schtrykowanskeho pschedžena** wschěch barbow.

Najhódnischa twora! Najtunische placźizny!

Płaćišnowe łapišły rad podawam.

Hoščenz winoweje kieže

w Budyšchinje, w Budyšchinje.

Winowa pšchedawańnja.

Poručam ßwoje derje wuležane wina jako

rheinſke, moſelſke a pfalzſke wina,
Bordeauxſke a burgundſke wino,
awſtriſke a wuherſke wina,
němſke a franzowſke pěnjaze wina,
portſke wino, madeiraſke a ſherryſke.
Franzowſki a němſki kognak,
rum, arak atd.

Heinrich Neumann.

Płaćišnowe łapišły rad podawam.

Paul Kristeller

na bohatej haßy čißło 20

poručza we wulkim wubjerku wſchě jenož pomyßlne družiny trajnje dźěłaneho

wobučza

ſ **kože, filza** a **ßukna** ſa **mužſkich, žónſke** a **dźěći** po čiſćze woßebje tunich płaćišnach.

Skaſanja po měrje a porjedźenja ßo ſpěſchnje derje a tunjo wuwjedu.

K pſchedſtejazym domkhowankam a kermuſcham wſchědnje čerſtwe

durſthoffſke ßuche droždże

poručam. S počeſćowanjom **Oskar Fuchs** pod bórklinom 3.

We **Wulkej Khójnzy** je **mała žiwnoſć** čißło 1 ſ 8 górzami pola a łuki na pſchedań.

Nowa natwarjena khěža, ſ pódlanſkim twarjenjom a hródžu, 3 górzami kraja, mjes 2 fabrikomaj leżaza, zyrkej a ſchula 10 mjeńſchin. daloko, je hnydom na pſchedań. Hnydomne dźěło w fabrizy pſchi 20 hač 25 np. po hodźinje ßo ſwěšći. Dalſche je ſhonić we wudawarni „Sſerb. Nowin."

We **Luſy** je **khěžarſka žiwnoſć** čißło 48 ſ 8½ górzom pola a łuki a doſpołnymi žnjemi hnydom na pſchedań. Na kupjenje ſmyßleni chžyli ßo na **C. Baucha** w Njeßwačidle čißło 150 wobroczicz.

W Kamjenej čißło 8 pola Radworja je **ſtwa** ſ ſtwizu k 1. oktobrej na pſchenajeće.

Rěſnißtwo

na wulkej bratrowſkej haßy w Budyſchinje je k nowemu lětu na pſchenajeće.

W Khaßowje je **žiwnoſć** čißło 3 ſ 18½ górzom ležomnoſće na pſchedań. Twarjenja ßu maßiwne.

Ssymjeńtna rožka.

Dobru ſtrowu ßymjeńtnu rožku ſ tudomnych ſtron ma na pſchedań Njechornjanſki młyn pola Pomorz.

Wós na pſchedań.

Jedyn njekryty wós ſa ſadnim ſaſtupom, na najlěpje ſdźerżany, ma tunjo na pſchedań **Ernſt Kozor** w Bukezach.

Do Rakez!

Schtrykowanſku wołmu

we wulkim wubjerku a w barbunjepuſchćatych družinach,

ſchórzuchi,

jako **hoſpodarſke, domjaze, dźěćaze ſchórzuchi** atd. we wſchelakich wulkoſćach a płaćišnach poručza

Hana Talkenbergowa

w Rakezach.

Proßata na pſchedań.

Proßata běłeje Yorkſhirſkeje a tež čornopißaneje Berkſhirſkeje raßy, kotrež ßo jara lohko wukormja, ßu pſchezo po čaßej pſchimĕrjenych niſkich płaćišnach na pſchedań na knježimaj dworomaj w **Budyſchinku** a **Pſchiwezizach.**

Wubjerunje paleny

khoſej,

čiſćze ßłodźazy
punt po 100 np.,
parlojty punt po 120 np.,
poručza jako jara wobkedźbowanja hódny

Ernst Glien
na žitnych wikach 44.

Čiſćze dobru
woprawdźe derje ßłodźazu

vanillowu

łamanu ſchokoladu

punt po 100 np..
kaž tež najlěpſchi
hollandſki a němſki

kakao

punt po 130 np. poručza

Otto Sachse
na bohatej haßy čißło 5.

Woprawdźe ßłódke rjane wulke

boßniſke
(tak mjenowane turkowſke)

ßłowki

punt po 30 a 40 np.,
derje ßuſchene amerikanſke

jabluka

punt po 35 a 45 np.
poručza

Otto Sachse
na bohatej haßy 5.

Krany amerikanſki

rjepikaty tobak

poručza, tak dołho hač ſkład doßaha punt po 25 np.

Otto Sachse
na bohatej haßy 5.

---

la maſchinſki wolij

ſa cźežke a lohke dźěło,
wubjerny

kožowy mas,

rybjazy tuk,

kotryž kožu mjehku a njepſchepuſchćatu čini, poručza po najtuniſchich płaćišnach a najlěpſchich hódnoſćach

drogowa pſchedawarnja
Emila Měrſcha
na kamjeńtnej haßy ſ napſchecźa turnarnje.

Hrodowſka haptyka

poručza
bntrowy pólver,
hollandſki ſkótny pólver,
ßwinjazy wobžerny a kormjazy pólver,
konjazy a ſakſowy pólver.

Tam ßo **žołty wóſk** kupuje punt po 1 hr.

Zigary:

njewuběrany 6 np. wubjerk,
10 ſchtuk jenož po 40 np.,
100 ſchtuk jenož po 3 mk. 75 np.,
wurjadnje płaćišny hódno
poručza

Herm. Kunack
na bohatej haßy 8.

?

Hdže je **dobry**

khoſej

doſtacź?

Pola Oty Sachſy

na bohatej haßy 5,

tam je wón tuni a wubjernje ßłodźi

Drainèrowanſke roły
we wſchěch družinach ma na ſkładze A. Dietrich w Lětonju.

Derje dźěłane **joſy** a **matrazy** poručza tunjo **E. Schubert,** tapezěrař a ßedłařſki miſchtr na jerjowej haßy.

Howjaſy, konjaze,
čelaze a **wowcze kože** kaž tež **wowczu wołmu** pſchezo po najwyſchſchich płaćišnach kupuje

Heinrich Lange
pſchi žitnych wikach njedaleko ßerbſkeje katholſkeje zyrkwje.

Konje k rěſu

kupuje po najwyſchſchich płaćišnach
ſwudowjena **E. Pohlowa**
w Budyſchinje.

Czerſtwy howjaſy łój punt po 30, 40 a 50 np., **kołbaßowy tuk** punt po 40 np., **2. družinu kołbaßy** punt po 50 np. pſchedawa **Otto Pělſchka** na žitnej haßy.

Budyska Bjesada

zmĕje **njedźelu 19. septembra nazymski wulĕt** přez **Mały Wjelkow** na **Wiwalcu.** Popołdnju w 2 hodźinomaj so wot Budyskeje třĕleŕnje do Małeho Wjelkowa woteńdźe; wot tam pońdźe puć přez Wulkowjelkowski park přez Wiwalcu do Budyšina. Wječor budźe so wot 7 hodźin na **Budyskej třĕleŕni mały bal** wotbywać. **Předsydstwo.**

Pschi Budyšćej ratarśkej schuli a pschi ŕadarśkej a fahrodniśkej schuli, ſ njej sjenoczenej, ßo symśki semester wutoru 19. oktobra t. l. sapoczńje.

Pschipowjedźenja pschijima a wscho dalsche wo schuli wukasuje

direktor **J. B. Brugger.**

Do Lahowa!

Czesczenym Sserbam w Lahowje a wokolnoscźi ſ tutym k wjedźenju dawam, so ßym

pjekarńju knjesa **Bjenscha** w **Lahowje**

kupił a **pschedewsał** a so wot 15. septembra pjekarśtwo w njej dale powjedu, tak so budźa wschĕdnje khlĕb a zakty bjes pschestacźa dale dostacź. — Budu ßo prózowacź, so bych ſ dobrej tworu kóždeho spokojił; duž proschu, so by ßo moje pschedewsacźe pscheczelnje podpjerało.

S poczesczowanjom

Jan Schimank.

Czesczenym Sserbam w Budyschinje a wokolnoscźi najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so ßym

schewskemu mischtrej **Heinrichej Mohrej**
na ßukelnjskej haßy 14 w Budyschinje

prawo dał, so ßmĕ **schnurowanski schkórń,** kotryž je mi khĕžorski patentski hamt pod cźißkom 28,430 sakitał, sa Budyschin a wokolnoscź **jenicźzy ßam** dźĕłacź.

W Darmstadtu, 9. septembra 1897.

H. Krieger.

Sso na hornje wosjewjenje poczahujo, dowola ßebi podpißany próstwu wuprajicź, so bychu ßo wo wubjernoscźach tehole schkórnja pscheßwĕdczili. Pokaski ßu pschezo w mojich khlamach na składze.

Spěwarśke

ßerbske a němske we woßebnym swjasku ſ czelazeje kože a w jednorych trajnych swjaskach w najwjetschim wubjerku a po najtunischich płaczišnach porucza

Gustav Rämsch, knihiwjasarńja,
na bohatej haßy 21.

Pistne khartki

rjane kaž lithografowane

czischczi spĕschnje

Ssmolerjez knihiczischczerńja.

Wuczobnik ßo pyta.

Sa ßwoje kolonialtworowe khlamy bórsy k nastupjenju wuczobnika pytam.

Moritz Mjerwa
pschi mjaßowym torhoschczu.

Tyscherśkeho,

dobreho dźĕłaczerja, pyta tyscher **Jurij Patok** w Njeßwaczidle.

Do Lupoje!

Wulki darmotny konzert

Heibachska kapała ſ Kulowa njedźelu 12. septembra wuwjedźe.

Sapoczatk w 6 hodźinach, po konzercźe budźe **bal.**

Pschecźelnje pscheproschuje

Locka w Lupoj.

K nowemu lĕtu ßkużobne a hródźne dźowki a tajke k ßwinjom pschi 70 tolerjach mśdy, pohonczow, wotrozkow, gratmischtrow pschi mśdźe hacź do 110 toler, hejtmanow, dźĕłaczerśke ßwójby, wolazych a tśeczakow pyta pschistajerka **Schmidtowa** na ßukelnjskej haßy 24 po 1 skodźe.

Starscha ßkużobna holza ßo k 1. oktobrej na Tśelanjskej drózy cźißko 10 pyta.

Tyscherśkeho pomoznika

na twarske a lĕpsche meblowe dźĕło pyta tyscherśki mischtr **Ernst Hohlfeld** w Budestezach.

Porjadna ßkużobna holza

ſ dobrymi wopißmami ßo k 15. septembrej abo k 1. oktobrej pyta. S knihu ßo samolwicź pola mandźelskeje komißionskeho radźiczela **Zabela** na hornczerśkej haßy 23.

K nowemu lĕtu a hnydom wotroczkow, rólnych pohonczow, ßrĕnkow, wolazych, hejtmanow, palerjow, strażnikow, mlokowe holzy, ßkużobne a hródźne dźowki do dobreje ßkużby pschi wulkej mśdźe pyta **Spannowa** na wulkej bratrowskej haßy 5.

Dla semrjecza dotalneje hospoßy wudowu abo starschu holzu sa hospoßu pytam. Kubler **Pětschka** we Wownjowje pola Budyschina.

---

100 semjowych dźĕłaczerjow pschi wulkej mśdźe pyta murjerśki polĕr **Werner** w Delnjo-Wjesdźanskim mlynje.

Patarśzy schulerjo tunju a dobru pensiju pschi pscheczelnym wobkhadźe namaka ja na jägerstraße 1.

---

2 abo 3 ratarśzy schulerjo dostanu dobru pensiju pola **Schmidtoweje** na swonkownej lawśkej haßy 12 po 2 skhodomaj.

Czaßnik.

Zyle dobry saczny czaßnik je ßo namakał. Po wotedaczu myta saßo dostacź we wudawarni „Serb. Nowin“.

Wĕnz luboscźe a czescźe

na row czesczeneje knjenje

Augusty rodź. **Fischerez,**

njebo knjesa **Ernsta Bohuwĕra Jakuba,**

w ßwojim czaßu fararja pschi Michalskej zyrkwi w Budyschinje,

sawostajeneje wudowy.

Wumrje w farskim domje w Njeßwaczidle, 21. dźeń julija 1897.

Poßwjeczźiła * * *

Hdyž w lubym sjenoczeństwje steja
Tu ßwójbni we tym žiwjenju,
Hacź k czaßej, hdźež saß' rósno dźeja,
Hdźež k hórkom' pschińdźe dźĕlenju,
Hdźež jandźel ßmjercźe k nim ßo bliži,
Jich ßwójbne swjasti roswjeże,
Jim ßtónczko domjaze ßo niži
Pak luboscź ženje njesandźe.

Tu wotßal dźeja noschi lubi
Też ſ najrjeńscheho pschecźelstwa,
Tu jedyn po druhim ßo shubi
A du do rjeńschoh' bydlenja,
Do wĕcznej', shóżnej' domowiny,
Do njebjeskeje wótcziny,
My pak tu hischcźe dale dźemy
Na pucźu ßmjertnej' doliny.

Bĕh w dothim semnim dokonjenju
Je wuschła luba maczerka,
Je dóschła k ßwojim lubym; k spanju
Bĕ psches ßmjercź wot nich dźĕlena,
Nětk ſ nimi je saß' sjenoczena
We tamnej wĕcznej kraßnoscźi,
Hdźež jeje duscha pschekraßnjena
Je dóschła k shożnej wĕczńoscźi.

Pak po ßebi tu sawostaj
Dwej' ßynow, wulzy czesczenej',
Jich do wulkeje srudźby staji,
Dwě dźowzy, jara lub'wanej,
Jej luboscź na row parle ßyje,
Te parle ßylsow dźĕlenja,
Njech Bóh pak jim te ßylsy ſ trèje,
Jich rany saßo swobala.

Jej k czesczi hischcźe ipomnicź mamy
Kak pobożna bĕ w žiwjenju,
Jej bĕsche Jesuß lubowany
Psches wĕru, luboscź, nadźiju,
Ssej spěwasche tak rjane psalmy
Pschi srudźbje a pschi wjeßelu,
Te bĕchu jej kož wĕczne palmy,
Njech tudy jedyn naspomnju.

Psalm 121.

Ja k horam wocźi posbĕhuju
Tam, ſ kotrychž pomoz pschińdźe mi,
Ssej Knjesa pomoz wuproschuju,
Wón mje tu wĕscźe wußkyschi,
Wón Knjes je na njebju, na semi,
Kiž njespi ani njedrěma,
Wón swarnuje mje pschezo rjeni,
Duž jom' ßym zyle poddana:

Haj, tutón psalm bĕ jej najlubschi
We zykym jejnym žiwjenju,
W nim nam'ta měr a troscht najhlubschi
Sa mlode lĕta, starobu,
Hdyž mozow wjazy njeměješe
Dla wyßokeje staroby,
Dha bĕsche jej to na najrjeńsche,
Ssej spěwacź rjane modlitwy.

Tak skónczńje saßo wužiwasche
To wotkasanje Jesußa,
Sso k Božom' blidu dowjesć dasche,
Jo se ßwójbnymi dostała,
Kak bĕsche jara swjeßelena,
So w Božim domje pobyła,
Nětk bĕsche zyle shotowana
Na pucź do sbóżnoh' Salema.

A hlaj, po jara krótkim cźaßu,
Tu hižo sa dwě njedźeli,
Dom dźĕsche k Jehnjecźowom' kwoßu
Psches ßmjercź, kiž ßo k njej pschibliži,
Ju ſ wulkej cźesczu pokhowachu
Cźi ßwójbni ſ zyrkwi woßadu,
A ſ luboscźu ju pschewodźachu
Do Budyschina k Tuchorju.

Nětk dobru nóz jej pschiwołaja
Wschĕ lubi snacźi, pschecźelźo,
Haj, mĕjcźe dźat, tak wschitzy praja,
Sa wuschu luboscź, pschecźelstwo.
Nam wona w cźeßnym wopomnjenju
Tu stajnje budźe wostawacź,
A w lubym ßwĕrnym dopomnjenju
Sso chźemy saßo wohladacź.

Tak spicźe nětk we khłódnym rowje,
Wy luba, droha maczerka,
Wschak Bóh po ßwojim ßwjatym ßkowje
Waß junu ſ njeho sawola,
Hdźež Wasch duch ſ cźełom sjenoczeny,
Sso k wyschschim honam posbĕhnje,
Tam budźe wschitko dokonjane,
Tam dźĕlenja wjaz' njebudźe.

Wam luboscź na row palmy scźele
A wĕnz tej cźesczce położi,
Hacź runjež njeje jara wjele,
Dha stanje wschak ßo w luboscźi,
Wasch wopomnik cźaß njerozmjele,
Niz Wasche mjeno cźesczene,
Wam boženje ßo jeno scźele
Na sbóżne saßowidźenje.

Psches **Ernsta Helaßa**

(K temu cźißku pschiłoha a woßebita pschiłoha lotterije Lipscźanskeje wustajeńzy.)

Pschiloha k czißku 37 Serbskich Nowin.

Ssobotu 11. septembra 1897.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** śmeje 13. njedźelu po ßwj. Trojizy rano w 7 hodź. diakonus Sarjenk němsku spowjednu rěcź, dopoldnja 1/2 9 hodź. farař Räda němske a w 10 hodźinach ßerbske prědowanje.

Křćenl:

W **Michalskej zyrkwi**: Khorla Bjedrich Wylem, Hendricha Augusta Wylema Baumerta, krawza na Židowje, ß. — Jan Pawol, Jana Ernsta Böhmera, wobydlerja a żelesniskeho dźěłaćerja w Rabozach, ß. — Hana Marja, Jana Hendricha Thamerta, zyhelnika w Delnjej Kinje, dź. — Max Pawol, njemandź. ß. na Židowje.

W **katholskej zyrkwi**: Marja Martha, Jana Maßlowskeho, brodutruharja, dź. — Hilża Marja, Franza Augustina Elßnera, schewza, dź. — Hana, Adolfa Franza Siegla, lakěrarja, dź. — Ota Pawol, Emila Oty Linki, dźěłaćerja, ß. — Marja Hana, Josefa Mücki, pschekupza, dź. — Jurij Willy, Franza Klimy, ſamkarja na Židowje, ß.

Zemrjeół:

Dźeń 27. augusta: Hana Franziska Charlotta, Franza Augusta Adolfa Bernartza, hoſćenzarja, dź., 7 m. 20 d. — Bertha Hertha, Josefa Hermanna Kautza, fabrikſkeho dźěłaćerja na Židowje, dź, 7 m. 11 d. — 1. septembra: Jan Pawol, Jana Ernsta Biele, krawza, ß., 2 l. 11 m. 3 d. — 6. August Kolpa, krawz ſ Bukojny, we wokrjeßnym wuſtawje na Židowje, 58 l. 1 m. 14 d. — Morwa narodźena dź. Hendricha Augusta Altmanna, wobydlerja a pohonca w Cźichońzach. — Pawol Max, njebo Bjedricha Augusta Pawoła Henſela, wobydlerja a cźěßle na Židowje, ß., 2 m. 25 d. — 8. Madlena Brodźiz, bywſcha ſwudowjena Lindnerez, njebo Matěja Kaſpera, wobydlerja w Libuchowje, ſawoſt. wudowa tam, 80 l. 4 m. 17 d. — 9. Khryſtiana Auguſta Sieberez, Jana Bohuſława Rjenca, fabrikſkeho murjerja a wobydlerja w Dobruſchi, mandźelſka, 62 l. 11 m. 23 d.

Zyrkwinske powjesće ſ Budeſtez.

13. njedźelu po ßwj. Trojizy śmeje rano w 7 hodźinach pomozny duchowny Rychtař němsku ſpowjedź, farař Mroſak dopoldnja w 8 hodź. němske a 1/2 10 hodź. ßerbske prědowanje.

Płaćizna żitow a produktow.

Żitowy dowos w Budyſchinje: 2317 měchow.		W Budyſchinje 4. septembra 1897 wot hr.	wot np.	hacź hr.	hacź np.	W Lubiju 9. septembra 1897 wot hr.	wot np.	hacź hr.	hacź np.
Pšeńca	běła	8	88	9	41	8	82	9	41
"	żołta	8	29	8	98	8	24	8	94
Rožka	50 kilogr.	6	44	7	19	6	50	7	3
Jećmjeń		6	43	6	50	6	40	7	50
Wowß		6	60	7	—	6	40	7	20
Hroch		7	22	11	12	8	20	9	17
Woka		7	78	8	33	6	50	7	75
Jahły		13	—	15	—	12	—	14	—
Hejduſchka		15	—	16	—	13	50	14	—
Běrny		2	30	2	60	2	40	3	—
Butra	1 kilogr.	2	40	2	60	2	10	2	40
Pšeńcžna muka	50 "	9	25	18	50	—	—	—	—
Ržana muka	50 "	8	50	13	—	—	—	—	—
Ssyno	50 "	2	60	3	—	2	40	3	—
Ssłoma	600 "	16	—	18	—	16	—	18	—
Proßata 972 ſchtuk, ſchtuka		10	—	20	—	—	—	—	—
Pšeńcžne wotruby	50 kilogr.	—	—	4	25	—	—	—	—
Ržane wotruby		—	—	4	75	—	—	—	—
Pšeńcžny gris		—	—	5	25	—	—	—	—
Ržany gris		—	—	5	75	—	—	—	—

W Budyſchinje płaćeſche: kórz pšeńzy (běła) po 170 puntach 15 hr. 9 np hacź 15 hr. 99 np., żołta 14 hr. 9 np. hacź 15 hr. 26 np., kórz rožki po 160 puntach 10 hr. 30 np., hacź 11 hr. 50 np, kórz jećmjenja po 140 puntach 9 hr. — np. hacź 9 hr. 10 np.

Na Burſy w Budyſchinje pšeńza (běła) wot 9 hr. 42 np. hacź 9 hr. 56 np., pšeńza (żołta) wot 9 hr. 12 np. hacź 9 hr. 27 np., rožka wot 7 hr. — np. hacź 7 hr. 19 np., jećmjeń wot 7 hr. — np. hacź 7 hr. 93 np., wowß wot 6 hr. 75 np. hacź 7 hr. 10 np.

Dražďańske mjaßowe płaćizny: Howjada 1. druźiny 64—66 hr., 2. druźiny 58—62 hr. 3. druźiny 48—55 po 100 punt. rěſneje wahi. Żiwe najlěpſche krajne ßwinje 48—50 hr. po 100 puntach. Cźelata 60—70 hr., po 100 puntach mjaßoweje płaćizny.

Wjedro w Londonje 10. septembra: Pomrocźene.

Jěſdny plan żeleſnizow

wot 1. meje 1897.

4. woſowa klaßa njedźelu a na ſakſkich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Draždźan

Woſowa klaßa	1-3.	1-3.	1-3.	1-2.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-3.	2. 3.
Se Shorjelza	1,56	—	4,33	8,55	7,59	10,50	2,1	2,20	4,19	6,55	—	10,58
Rychbacha	—	—	4,55		8,24	11,15	—	2,45	4,44	7,20	—	11,51
Lubija	2,22	—	5,14		8,46	11,37	2,30	3,8	5,5	7,42	—	12,37
Budyſchina	2,43	3,55	5,47	9,40	9,20	12,16	2,54	3,44	5,39	8,17	9,40	—
Biſkopiz	—	4,26	6,23	7,5	10,5	12,54	3,36	4,21	6,15	8,54	10,22	—
			1-4.			1-4.						
Arnsdorfa	—	4,48	6,47		10,28	1,18	3,59	4,45	—	9,19	—	—
Radeberga	—	5,1	6,55		10,36	1,27	4,9	—	6,43	9,28	10,48	—
Do Draždźan	3,42	5,29	7,16	10,36	10,57	1,53	3,57	5,14	7,5	9,51	11,8	—

S Draždźan do Shorjelza.

Woſowa klaßa	2. 3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-4.	1-2.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.	1-3.
S Draždźan	—	6,5	9,5	10,29	12,35	3,15	4,30	5,30	7,35	9,28	11,45	12,57
Radeberga	—	—	—	—	—	—		—	—	—	12,21	—
Arnsdorfa	—	6,42	9,47	—	1,11	3,51		6,6	8,10	10,5	12,31	—
					1-3.							
Biſkopiz	—	7,10	10,14	—	1,34	4,15		6,29	8,41	10,29	12,56	—
Budyſchina	5,14	7,44	10,46	11,31	2,4	4,46	5,32	6,59	—	10,59	2,3	—
Lubija	6,35	8,25	11,26	11,55	2,39	5,21	5,56	7,35	—	11,36	—	2,28
Rychbacha	7,6	8,42	11,43	—	2,56	5,38		7,52	—	11,53	—	—
Do Shorjelza	7,49	9,5	12,3	12,20	3,16	6,1	6,21	8,15	—	12,13	—	2,54

S Budyſchina do Wjeleczina.

Woſowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	2-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Budyſchina	4,59	7,42	10,47	1,19*	2,5	4,48	8,40
Dźěžnikez	5,8	7,56	10,56	1,32*	2,14	4,58	8,49
Budeſtez	5,15	8,7	11,3	1,42*	2,21	5,6	8,57
Roswodez	5,21	8,14	11,9	—	2,27	5,12	9,3
Do Wjeleczina	5,29	8,24	11,18	—	2,35	5,20	9,11

* Jěſdźi jenoż ßobotu a njedźelu.

S Wjeleczina do Budyſchina.

Woſowa klaßa	1-4.	1-4.	1-3.	2-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Wjeleczina	5,49	8,47	11,42	—	2,59	5,47	9,41
Roswodez	5,59	8,54	11,50	—	3,9	5,58	9,49
Budeſtez	6,9	8,59	11,56	12,42*	3,17	6,8	9,55
Dźěžnikez	6,20	9,6	12,4	12,52*	3,28	6,19	10,3
Do Budyſchina	6,30	9,14	12,12	1,4*	3,38	6,30	10,11

* Jěſdźi jenoż ßobotu a njedźelu.

S Budyſchina do Rakez.

S Budyſchina	6,40	10,48	2,10*	5,0	9,10
Ratarjez	6,48	10,57	2,18*	5,9	9,19
Židowa	6,54	11,3	2,24*	5,15	9,25
M. Wjelkowa	7,8	11,12	2,33*	5,26	9,33
Radworja	7,14	11,26	2,45*	5,41	9,45
Kaßowa	7,22	11,36	2,52*	5,48	9,52
Njeßwaczidła	7,34	11,47	3,2*	6,0	10,2
Scheſchowa	7,42	11,55	3,10*	6,8	10,10
Do Rakez	7,50	12,3	3,18*	6,16	10,18

S Rakez do Budyſchina.

S Rakez	4,28	8,5	12,35	3,30*	6,52
Scheſchowa	4,37	8,14	12,44	3,39*	7,1
Njeßwaczidła	4,47	8,22	12,53	3,47*	7,11
Kaßowa	4,57	8,36	1,6	3,57*	7,25
Radworja	5,6	8,43	1,15	4,4*	7,33
M. Wjelkowa	5,20	8,55	1,29	4,16*	7,46
Židowa	5,28	9,3	1,37	4,24*	7,54
Ratarjez	5,35	9,9	1,44	4,30*	8,1
Do Budyſchina	5,42	9,16	1,51	4,37*	8,8

* Jěſdźi jenoż ßobotu, njedźelu a ßwjate dny.

S Wósborka do Lubija.

S Wósborka	7,20	10,23	1,27	6,25	9,30*
Maleczíz	7,28	10,31	1,35	6,33	9,38*
Luwoczíz	7,37	10,38	1,42	6,42	9,45*
Hłuſchiny	7,46	10,47	1,51	6,51	9,54*
Radměriz	7,53	10,53	1,57	6,59	10,0*
Ketliz	8,6	11,4	2,8	7,12	10,11*
Do Lubija	8,18	11,16	2,20	7,24	10,23*

S Lubija do Wósborka.

S Lubija	8,50	12,0	3,15	7,50	10,45*
Ketliz	9,4	12,14	3,29	8,5	10,58*
Radměriz	9,16	12,25	3,40	8,17	11,8*
Hłuſchiny	9,22	12,31	3,46	8,23	11,14*
Luwoczíz	9,32	12,41	3,57	8,34	11,23*
Maleczíz	9,40	12,49	4,5	8,42	11,31*
do Wósborka	9,47	12,56	4,12	8,49	11,38*

* Jěſdźi jenoż njedźelu a ßwjate dny.

S Kamjenza do Arnsdorfa.

Woſowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.
S Kamjenza	5,52	8,50	12,8	3,2	9,3
Połcźnizy	6,16	9,14	12,32	3,24	9,29
Großröhrsdorfa	6,25	9,24	12,42	3,34	9,40
Do Arnsdorfa	6,36	9,36	12,54	3,45	9,51

S Arnsdorfa do Kamjenza.

Woſowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3
S Arnsdorfa	7,6	10,36	1,24	8,2	10,6
Großröhrsdorfa	7,22	10,50	1,39	8,15	10,19
Połcźnizy	7,31	10,59	1,48	8,23	10,28
Do Kamjenza	7,49	11,17	2,7	8,41	10,46

Zacherlin

spodźiwnje skutkuje! Wón mori, kaž žadyn druhi ßrědk, s wěstosczu a rucže kóždu družinu schkódnych pschekaßanzow, woßebje mole, tkhi, schwoby, muchi, schczónwy, njerodź na domjazych skoczatach a ßo teho dla wot milijonow wotebjerarjow khwali a pyta. Jeho snamjenja ßu: 1. sasyglowana blescha, 2. mjeno „Zacherl".

W **Budyschinje** pola kk. Měrschez bratrow naßlědnika, Jana Skopa,
= = = k. Oty Engerta,
= = = = Straucha a Koldy,
= = = = Pawoła Hofmanna,
= = = = Richarda Neumana,
= = = = Emila Měrscha,
= = = = Raaka a Kunatha,
= **Barcze** = = C. A. Lukascha,
= **Biskopizach** = = Pawoła Schockarta,
= = = = Alfreda Böhmy,
= **Bukezach** = = Herm. Kschižanka,
= **Ketlizach** = = Pawoła Mikela,
= **Wjasońzy** = = E. Ferd. Lehmanna,
= = = = Aug. Schwera,
= **Wojerezach** = = A. W. Knichale naßlěd.,
= **Wósporku** = = E. M. Klaussa.

Destillazija Adolfa Rämscha

w Budyschinje pschi butrowych wikach,

1868 sałoženа,

porucza ßwoje daloko a schěroko snate wubjerne **likěry** k kwaßam, kschczisnam a druhim ßwjedźeńskim składnosczam w cžwizach a po wasy. Woßebje dobre ßu dwójny **różowy, nalikowy, hońtwinski** a **jatroselowy, hornjołužiski, żołdkoselowy seleny** a **cžeŕwjeny zitronowy, wischnjowy, malenowy, prußnizowy** a **korwejdowy** liter po 60—80 np. Dale **naturskokorwejdowy** liter po 40 np., dobry **žitny** po 70 a 60 np., a **cžisty** cžißło 1 a 2, liter po 32 a 30 np. Pschi wotewsaczu 8 litrow a wjazy po 31 a 29 np.

Cžwizy k pjelnjenju ßo wupožczuja.

Union-kognak

po wschěch płaczisnach dostacz

pola **Schieschki** a **Njeczki.**

Sslódke palenzy

liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.

porucza **Moritz Mjeŕwa** pódla Pětrowskeje zyrkwje.

Destillazija snatych dobrych palenzow po starych tunich płaczisnach.

Najlěpschi amerikanski cžisczeny

petrolej

pschi wotewsaczu wjazorych puntow punt po $10^1/_2$ np. pschedawa

Carl Noack na žitnej haßy.

Turkowske ßlowki

nowy płód w měchach, kaschczikach a po wasy ßu tunjo dostacz pola

Moritza Mjeŕwy

pschi mjaßowym torhoschczu.

Destillazija likěrow po starych tunich płaczisnach.

Koßy, ßerpy, tóczne kamjenje, brußy, grotowe pleczenje

k wobhrodźenju a **kałaczkaty grot, rólowe płachty a khachlowe rěbliki, wódne kótła a pónowje, dezimalne wahi, taflojte a butrowe wahi, punty, hnojowe widła, łopacźe, rjeczasy, hosdźe, želesne hrabje** porucza pschezo po najtunischej płaczisnje pschedawaŕnja želesnych tworow

Gottharda Behrendsa

w Budyschinje

pschi ßerbskich hrjebjach cžißło 10.

Mohrowy kakao

s fabriki

A. L. Mohra w Altona-Bahrenfeldźe

najwjetscheje kakaoweje fabriki Němskeje

wo kotrymž ßo rukuje, so je cžisty a derje ßłodźazy, a so je po zyrobnej hódnosczi a aromje runje telko hódny kaž najdróžsche němske a hollandske kakaowowe družiny.

Mohroweho kakao ßo, kaž pola konkurrenzneje twory wschelake družiny njedźěłaju, ale dźěła ßo jenož jena **najlěpscha družina**

„Mohrowy kakao"

punt po **1** mk. **60** np. we pakczikach po $^1/_1$ a $^1/_2$ puncźe,
= = **1** = **80** = = = = $^1/_4$ puncźe.

Wschudźe dostacz.

Heinrich Mohr,

schewski mischtr w **Budyschinje**

na ßukelnskej haßy 14

porucza ßwój wulki skład **sapinanskich, schnórowanskich a czahanskich stupnjow** s bruneje a czorneje kože, sergy a płata, **puczowanskich, sportskich a kołojěsdnych stupnjow** s kožanymi a gumijowymi póduschemi we wschěch barbach, fararjowe Kneippowe, Ambergske a zefirske sandale, kaž tež wschě pomyßlnje móžne družiny **stupnjow** a **schkórnjow** sa mužskich, žónske a dźěczi po snatych tunich płaczisnach.

Po měrje wubjernje ßedźaze wobucźe sa krótki cžaß seschiju.

Wolijowe barby

we wschěch snatych nuanßach, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdźe skhnyjaze,

moleŕske a murjeŕske barby,
terpentinowy wolij
(němski a franzowski),
najlěpschi
lanowolijowy firniß,
jara derje a twjerdźe skhnyjazy,
jantarjowe laki,
kopalowe laki,
damarske laki,
želesowe laki,
Kölnski klij, kaž tež
murjeŕski klij,
dróbnu krydu,
gyps,
portlandski zement,
najlěpschi karbolineum,
barbicže wscheje družiny,
schablony
sa **molerjow** a **murjerjow**
porucža a ma pschezo wulki skład po najtunischich płaczisnach

Emil Měrsch,

drogowe khlamy
24 na kamjeńtnej haßy 24
snapschecźa turnaŕnje.

Niz jenož **tuni,** ale tež **dobry**

khofej,

seleny
punt po 80, 90, 100, 120, 140 np.,

khofej, paleny
punt 100, 120, 140 np.,
wubjernu dobru ßylnu
Java-měschenzu
punt po 160 np.
porucža

Herm. Kunack
na bohatej haßy 8.

Hońtwinske tosche

we wulkim wubjerku porucža
C. A. Pietsch
na hauenstejnskej haßy.

Zement, stajnje **czerstwy**
po 1/1, 1/2 a 1/4 tunach,
gyps,
wschě **barby,**
lak,
barbu **k barbjenju schpundowanja,**
rucže skhnyjazu,
karbolineum,
maschinski wolij,
firniß,
terpentinowy wolij atd.,
barbicže
poruczatej tunjo

Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.

Woprawdźity holandski

kakao

najlěpschu družinu ßwěta, płaczisny hódno porucža

Gustav Küttner
10 na ßerbskej haßy 10.
Jeniczka pschedawaŕnja sa Budyschin a wokolnoscź.

Saruczene cziste naturske wina.

Moselske wino

(Trabenske)
liter po 100 np.,

moselske wino
liter po 70 np.,

czeŕwjene wino

(Bordeauxske)
liter po 100 np.

porucža s czwizy w rad ßo mějazych pleczenych bleschach, 3 hacž 50 litrow wopschijazych. Poßlednische ßo po wobliczenej płaczisnje wróczo bjeru. Blesche k pjelnjenju ßo pschijimaju.

Gustav Küttner,
winowa pschedawaŕnja
na ßerbskej haßy 10.

Koprowy vitriol

(zyły a tołczeny)
k naczinjenju pscheńzy porucža tunjo

Otto Engert,
en gros **drogowe khlamy** en détail.
Dalokorěczak czißło 33.

Portlandski

zement

w zyłych a połtunach, kotryž ßym czerstwy dostał, tunjo poruczam.

Emil Měrsch
na kamjentnej haßy.

Schórzuchi s czelazeje kože
porucža po tunich płaczisnach
Heinrich Lange
pschi žitnych wikach.

Ważne
sa ratarjow a mlokaŕnje
dr. Roeberowy

butrowy pólver.

Jenož woprawny dostacź pola wunamakarja.

Germania-drogownja
dr. **Roebera**
w Budyschinje na bohatej haßy s napschecźa winoweje kicźe.

Lotterijne loßy

sakſko-thüringſkeje induſtrijoweje a pſchemyßłoweje wuſtajeńzy

w Lipsku.

Czehnjenje po skónczenju wustajeńzy, 15. oktobra.

Lóß płaczi 1 hriwnu.

1. hłowne dobycźe je 30,000 hriwnow hódne,
2. „ „ „ 20,000 „ „
3. „ „ „ 15,000 „ „

2	dobyczi	kóżde	10,000	hriwnow	hódne	200	dobyczow	kóżde	200	hriwnow	hódne
5	dobyczow	=	5000	=	=	300	=	=	100	=	=
10	=	=	3000	=	=	500	=	=	50	=	=
15	=	=	2000	=	=	1000	=	=	30	=	=
25	=	=	1000	=	=	1500	=	=	20	=	=
50	=	=	500	=	=	2000	=	=	10	=	=
100	=	=	300	=	=	15000	=	=	5	=	=

20710 dobyczow w hódnoscźi 500,000 hriwnow.

Sapiß wulkich dobyczow hacž do 100 hriwnow dele kóżdy po žadanju we wudawaŕni tychle nowin dostanje.

Loßy po 1 hriwnje ßu dostacź

pola kollektěrow kral. sakſkeje krajneje lotterije,
we **wudawaŕni Serb. Nowin,**
pola pschekupza **Khorle Nowaka** w Budyschinje,
a pola **Richarda Weisera** na žitnej haßy w Budyschinje.

Schmidt & Gottschalk,

pjenježny bank
pschi mjaßowym torhoschczu czißło 14|16 w Budyschinje.

Franz Marschner

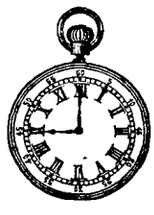

czaßnikaŕ w Budyschinje
czo. 9 na bohatej haßy czo. 9
ßwój skład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczasow** dobroczíwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczisny.
Porjedźenje dobre a tunje.
Pschispomnjenje: Rěczu **ßerbski.**

Meble

kupuja ßo **najtuńscho** a **s najwjetschim dobytkom**

s fabriki Gustava Zichnera

a to w magazinje na seminarskej drósy 8
a w fabrizy na běleŕnskej drósy 7.

Drastne khamory hižo po 17 mk.,
łoža . . . . . = = 10 = 50 np.,
stejate schpihele . = = 11 =
vertiko . . . . . = = 28 =
komody . . . . . = = 15 =

Najwjetschi skład w zyłej wokolnosczi Hornjeje Łužizy.

Winski czrijowy skład.

Wulki wubjerk mužazych, žonjazych a dźěczazych schkórnjow a stupnjow po tunich płaczisnach porucza

Emma Frisch

na kamjeńtnej haßy 15 pódla hosczenza słoteje króny.

Ssmolerjez knihiczischczeŕnja

w Budyschinje w ßerbskim domje

knihi, sliczbowanja, visitne a **pscheproscheńske khartki, sastojnske formulary, wustawki, blidne spěwy** atd. atd.
we wschěch rěczach derje a tunjo czischczi.

Nowe! Nowe!

Žiwotowe wobwjaski,
praktiske! tunjo!
najlěpsche sa strowoscz. Derje ßedźaze, wschitkim, kotsiž na delni žiwot czeŕpja, poruczenja hódne.
Dostacz sa Budyschin a wokolnoscz w **hrodowskej haptyzy** w Budyschinje.

Sa drjewjanzarjow
porucza
czorne kipsy punt po **95—100 np.,**
brune kipsy punt po **115—125 np.,**
Max Hiller,
kožowa pschedawaŕnja
w Budyschinje na jerjowej haßy 3.

Sslubjeńske listki

se słotym srěskom
kaž tež w jednorym wuhotowanju czischczi po tunjej płaczisnje.

Ssmolerjez knihiczischczeŕnja.

Spěwy

do žnjowych wěnzow
ßu na pschedań
we wndawaŕni „Sserb. Nowin“.

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7.

Jako něschto woprawdźe tunje poruczam

koschlazy barchent, rjanu mjehku barbunjepuschczatu tworu, stary łohcz po 15 np.

Wulke mužaze koschle
po 1 mk., 1 mk. 10 np., 1 mk. 20 np.

Wulke žonjaze koschle
po 80 np., 85 np. a 1 mk.

Dźěczaze koschle po 30, 35, 40, 45, 50, 55, 60 65, 70 np.

Mužaze krawatty

w jara wulkim wubjerku.

Kóžda krawatta, we wukładnym woknje wustajena, ßo k pschedaczu nuts wosmje.

A. Tschentscher

na bohatej haßy czißło 18.

Dalokorěczak czißło 80.

Poßleschczowe tkaniny,

wupjerki, meblowy köper, drastny katun, módroczischcz
w najnowschich mustrach porucza tunjo

M. Gottwald
pschi mjaßnym torhoschczu.

Wosjewjenje.

Czesczenym Sserbam w Budyschinje a wokolnosczi najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so ßu mje sa awkzijonatora sapokasali, a so budu wězy, mi pschepodate, **pod bórklinom 3** na pscheßadźowanje pschedawacz. Dale ßo k wotměczu sawostajenstwowych a dobrowólnich awkzijow poruczam.

S poczesczowanjom

Oskar Fuchs,
sapokasany awkzijonator.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 38. **Sobotu 18. septembra 1897.** **Lětnik 56.**

Čjesćeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotsiž chzedźa sa nje na

4. schtwórtlěto 1897

do prědka płaćicź, njech nětko **80 np.** w wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa. — Čzi, kotsiž žebi Serbske Nowiny psches **póst** pschinjesecź dadźa, njech tola njesapomnja, žebi je tam bórsy skasacź. Na schtwórtlěto sapłaćzi žo sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž tež w druhich krajach němskeho khěžorstwa **1 hriwna,** s pschinježenjom do domu **1 hriwna 15 np.** — Serbske Nowiny s pschikłohu **Serbski Hospodar** płacza na póstach **1 hriwnu 25 np.,** s pschinježenjom do domu **1 hriwnu 40 np.** — Se Serb. Now. hromadźe hodźi žo tež **„Pomhaj Bóh“** na pósćze skasacź.

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Němske wójnske łódźstwo je žo s nowej panzerowej łódźu, kotrejž je žo mjeno „Khěžor Wylem II.“ narjekło, požynilo. Prynz Hendrich, admiral němskeho wójnskeho łódźstwa, je ju we Wilhelmshavenje se sćěhowazej rěču wukschcźił:

„Wutrobnje witam tebje dźenža, hordy twaro, kotryž žy wudźěł cźłowšskeho ducha a dźěła pilnych rukow, a kotryž ty wyžokemu postajenju napschecźo dźesch, w prěnim bitwowym rjedźe Němskeje brónitosćz na morju žylnicź. So žy nastał, ma žo němski lud němskemu khěžorej dźakowacź, kotryž, s jažnym wócźkom do pschichoda hladajcy, njepschestawajcy na tym dźěła, so by němskemu ludej jeho cźesćz na morju swěsćził; woprawdźe wyžoki a nadobny saměr! Njedosćzehnjenje žylny na kraju, brónity na morju, tak chcźył khěžor němske khěžorstwo w njewotwiśnej twjerdosćzi stejaze widźecź. Ty dyrbisch bycź s pomnikom sa pschichodne rody, ty dyrbisch bycź s měsnikom sa roswicze nascheho wójnskeho łódźstwa, ty dyrbisch teho dla dźenža mjeno dostacź, na kotrež ma němske wójnske łódźstwo cźestne prawo. Wěm, so žym s jena s wójnskim łódźstwom we wježelosćzi nad tutym wyžokim mjenom, kotrež dyrbisch ty nětko s cźesću njesćz, kotrež je nasche wokanje w bitwje a we wumrjecźu, mjeno, na kotrež tebje s najwyschschim dowolenjom kschcźiju: »Khěžor Wylem II.«“

— Khartojte listy žo 1. novembra na němskim khěžorskim pósćze sawjedu. Tele listy žo póstskej kharcze s pschiwiśazej wotmolwjeńskej khartku runaja. So by žo pisanje w khartowym liscze njemohło cźitacź, hodźitej žo dwě khartcy, s kotrejuž wón wobsteji, na tsjoch bokach pschi kromje hromadźe slěpicź. Hdyž chce adressat khartojty list wotewricź, wón slěpjenu kromu, kotraž je pschedžěrkowana, wottorhnje. Bjez wottorhnjenja tejele kromy žo khartojty list njehodźi wotewricź. Listowe potajnstwo je po tajkim s nim wjele lěpje wobarnowany, hacź w njesasyglowanym liscze. Khartojty list budźe 10 nowych pjenježkow płacźicź.

— Wobskórźby dla skschiwdsdźenja majestosćze swjetscha s wjecźiwosćze wukhadźeja. Tak je w Frankfurcze nad Mainom jena njerodna žónska žwojeho něhduscheho lubeho dla kschiwdźenja majestosćze wobskorźiła. Pschi wušudźenju pak žo wukopa, so žu jejne wudawanja njewěrne a wumyślene, a ju teho dla wopacźneje wobskórźby dla k jastwu na dwaj měžazaj sažudźichu. — Sa to pak žu w Kasselu dźěłacźerja Jana Mustera dla skschiwdźenja majestosćze w pjecź padach, dla wohroženja a cźělneho sranjenja k jastwu na schěsćz lět sažudźili. Skschiwdźenje majestosćze bě žo w wužschim pschecźelstwje towarstwje stako a bě žo posdźischo swadźenja dla žudnistwu pscheradźiło.

— Spekulazija na wyžoke žitne płacźisny je lětža hižo zyku liczbu firmow na bankrot pschinjeła. Najnowsche je bankrot wulkeje žitoweje firmy J. S. Willard a Co. w New-Yorku, kotraž je na wyžoke pscheńczne płacźisny spekulěrowała. Tale firma ma schtyri hłowne wikowarnje w najwjetschich městach a něhdźe 100 filialow w Ameriży. Cźornobarbjene rosprawe wuheŕskeho knjeżerstwa wo lětuschich žnjach žu žo jako khětro pschehnate wupokasałe, pódla teho pschiwos s Ruskeje a Ameriki s kóždym tydźenjom pschiběra. K temu hischcze dobre awstralske žně pschiźdu. Se Sydneya w Awstralskej tamnische nowiny pisaja, so žu žitowe žně wubjerne a so žo s jich wunoschka něhdźe 8 milijonow zentuarjow pscheńzy do Europy dowjese.

— Někotryžkuli, kotryž wo ratarstwje niczo njerosumi, žebi wulke kubła sa pschewulku płacźisnu narěcźecź da a potom bankrot sczini. Do tychle ludźi reußski prynz Hendrich XXVI., khěžorski łódźniski kapitan a komandant 1. wotdźělenja matroskeje divisije žłuscha. Prynzej běchu židźa blisko Arada we Wuheŕskej wulke kubło napowžli, kotrež wón něhdźe wo milijon hriwnow pschedroho sapłacźi. Bórsy po sczinjenej kupi jedyn prynzowy bratr do Arada pschiźdźe a pschipowjedźi, so je kublowy kupz, prynz Reuß, duchażłaby, so po tajkim kup po prawje njewobsteji. Kublowy pschedawar pak na tym wobsta, so kup płacźi, a so dyrbi kupz teho dla wucźinjenu sumu sapłacźicź. Saradźerjo, kotsiž žu po prynzowym poruczenju kubło kupili, maja sa 80,000 schěžnakow (wechslow) w ruzy, kotrež je prynz podpisał. Wschelake wulke banki pak žu žo sapowjedźiłe, je pschijecź.

— W němskej koloniji Nowej Guineji žu krajneho hejtmana s Hagena satsělili. Mordaŕ k temu žamemu paßmu pschisłuscha, kotrež je w žwojim cźażu žwětoweho pucźowarja Otu Ehlersa skónzowało. Ssobustawy tejele zwólby žo w jastwje krucze strażowachu a běchu na nohomaj a rukomaj s rjecźažami sputani. Njedźiwajcy teho žo jatym poradźi, žo s putow wušwobodźicź. Na to žo do žwojeho strażnika dachu, wrjeżnychu jeho wo semju, wutorżechu jemu natykanu tšélbu s patronowej toschu a cźeknychu do lěża. Krajny hejtman s Hagen žo sa nimi s wojakami puschcźi. Bórsy cźeknjeńzow doscźeżechu, wojowanje nasta, pschi kotrymž s Hagen s kulku trjecheny morwy na semju padże.

Awstriska. Pola Totisa we Wuheŕskej je khěžor Franz Josef sańdźeny tydźeń s wulkimi manevrami žwojemu žwěruemu swjaskarjej khěžorej Wylemej wójsku hódnosćz žwojeho wójska pruhowacź dał. Wuheŕscy běchu wulcy swježeleni s wopytom němskeho khěžora. To žo hižo pschi powitanju khěžorskeho cźaha pokasowasche, hdyž wón psches Wuheŕsku jědźesche a woželebje pschi jeho pschijěźdźe w Totisu. S wjele mil daloko bě žo wschón lud sběžał, so by móznemu pscheczelej wuheŕskeho krala sahorjene hołdowanje pschihotował.

Schtož je khěžora Wylema pschi lětuschich awstriskich manevrach najbóle sajimało, to je praktiski pospyt, stary Napoleonowy wójskowy narjad, sa nětcźische wójnske bróńe žo wjazy njepschihodźazy, do noweho narjada pschewjesćz, kotryž se sjenoczenja pěschkow, kavallerije a artillerije do jeneho zyłka wobsteji: Stary narjad wójska žo s dźěła wjazy njehodźi wužiwacź, kavallerija woželebje njemóże pschi shromadnym nadběhu wohnjej pěschkow napschecźo stacź, a pěschzy

budża ßo hiſchcże ruczišcho dyrbjecź hibacź tehodla, ſo lohke ſpěſchnje tſělaze kanony ſ muźſtwami na konjach ßobu powjedu. Sawjedźenje tejele nowoty, kotruž ßu Jendźelčenjo w někotrych kolonialnych wójnach praktiſzy wupruhowali a kotruž Franzowſojo hižo dleſchi cźaß ſpytuja, ßu też pola Totiſkich manevrach pospytali, hdyž też ßo wona hiſchcże artilleriji pſchewoſtaji. Khěžor Wylem batteriji, kotrejž běſchtej ßo ſ nowymaj ſpěſchnje tſělazymaj kanonomaj wobroniłej, ſe žiwym wóczkom pſchewodźeſche. Sa tajke kanony ßu jenoż jedyn cźežny koń, jedyn na nim jěchazy wjednik a jedyn jěſdny kanoněr trěbni. Sa minutu tele kanony 40—60 ras wutſěla, a jich ſawjedźenje je jenoż praſchenje bliźſchich lět. Wojeŕſzy wězywuſtojni maja ſa to, ſo dyrbi ßo kóždy pěſchkowſki regiment ſe ſpěſchnje tſělazymi kanonami wuhotowacź.

Pſchi manevrach pola Totiſa je khěžora Wylema mała njehoda podeſchła. Koń, na kotrymž wón jěchaſche, padże. Khěžor ßo po konjowej ſchiji do prědka ßuny, tola ßo wobrocźiwſchi ßo wón ſe ſtraſchneho położenja wußwobodźi a hnydom druheho konja wſa. Tehole podawka ßo ludźo lědma dohladachu, dokelž bě jenoż mało woßobow w bliſkoſczi, a dokelž ßu na to ſwucźeni, ſo khěžor Wylem kóždu hodźinu konja ſaměni. Wuherjo ßo dźiwachu, ſo móże khěžor tak khroble jěchacź. Njedawno wón 8 kilometrow ſaſkak pſches pola a pſchirowy jěchaſche, tak ſo jeho jeho pſchewodnizy njemóžachu ſcźěhowacź. Na hońtwje wón ras niczo njetſěli. Sſo wróciwſchi wón ßo ßmějo měnjeſche: „Ras niczo njetrjechił.“ Huſcźiſcho by khěžor ſkładnoſcź měł, ßwoju tſělbu na ſwěrinu ſaměricź, tola wón to njeczinjeſche, prajiwſchi wyſchſchemu hajnikej, jeho pſchewodźazemu: „To je mi pſcheßłabe, njetſělu!“ Hdyž ßo pſchi ßwjedźeńſkej hoſcźinje „Spěw k Aegirej“ piſkaſche, khěžor žortniwje praji: „Nětko pſchińdże moja wulkotna kompoſizija.“

Pſchi manevrach pola Totiſa je też ſchef ruſkeho generalneho ſtaba, Obruczew, pſchitomny, kotryž je też hižo njedawnym němſkim khěžorſtwowym manevram pſchihladował. Obruczew je ſtary, na wjele wójnach wupruhowany general. Wón je hódnoſcź bayerſkich a pruſkich wojakow jara wukhwalił. Hdyž tajkemu wurjadnemu a ſnamjenitemu ſnajerjej wojeŕſkich wobſtejnoſczow, tajkemu wótremu wobkedźbowarjej, kajkiž je general Obruczew, dowola, ßo ſ parſchonſkej pſchitomnoſczu wo hódnoſczi, wuwuczenju a wójnſkej wuſtojnoſczi wobhonicź, dha ßmě ßo to jako dopokaſmo dowěrjenja wobhladacź, kotreż Ruſka pola Němſkeje a Awſtrije wuživa. Hdy by trojoſwjaſkej ſe ſtrony Ruſkeje wójna hroſyła, potom njebychu generala Obruczewa k manevram pſchipuſchczili. Tola pódla tuteho dowěrjenja dyrbi drje ßo Ruſkej też pokaſacź, ſchto němſzy a awſtriſzy generalojo a offižerojo ſamoża, jich pſchewidźanoſcź a raſnoſcź, wutrajnoſcź a marſchěrowanſka khmanoſcź muźſtwow, prawoſcź a porjadnoſcź ſaſtaranja zyroby, po tajkim wſcho, ſchtož je na wójnje najbóle ſ pſchiczinu dobycźa abo pſchěhracźa. Ruſka dyrbi ßo warnowacź, ßo ſ trojoſwjaſkom do wójny ſaſchmatacź dacź.

— Awſtriſki khěžorſtwowy ßejm ßo 23. ſeptembra k dalſchim wuradźenjam ſeńdże. Wczipni ßu, hacź budże knježerſtwu ſ pomozu ßłowjanſko-konſervatiwneje němſkeje wjetſchiny móžno, hawtowanje ſpjecziwych němſkich liberalnych a doprědkarſkich ſapóßłanzow womjelknycź nuſowacź. — Po pſchikładże Němzow w Czechach ßebi też ßłowjanſke ludy w Awſtriſkej ßwoju narodnoſcź ſdźerżecź pytaju. W Lublani w Krajnje ßo ſańdźeny tydźeń wſchoßłowinſka ſkhadźowanka wotbywaſche, na kotruž bě ßo něhdże 1700 wotpóßłanzow ſe wſchěch krajow, kotreż Sslowinzy wobydla, ſeſchło. Skhadźowanka wobſamknu, ſo ma ßo knježerſtwo napominacź, ſo by ßo ßłowinſkej rěczi runoprawoſcź ſ němſkej rěczu we wſchěch wyſchnoſcźach, ſchuli, ſarjadniſtwje a krajnym ſaſtupjerſtwje dało.

— Arzywójwoda, Franz Ferdinand Eſte, kotryž je ſa khěžorowego naßlědnika na trónje poſtajeny, je ßebi w Aachenje ßotru ßuknoweho wikowarja Hußmanna morganatiſzy (k lěwej ruzy) pſchiwěrowacź dał.

Jendźelſka. Najnowſche powjeſcże ſ bitwiſchcża ſ indiſkeje mjeſy jendźelſkemu knježerſtwu cźežke ſtaroſcże cźinja. Mjes tym ſo běchu ßo hacź dotal ſběžkarjo jenoż měſtnow mozowali, kotreż Jendźelčenjo jenoż ſe ßłabymi mozami ſakitacź dachu, ßu ſběžkarſke cźrjódy nětko też jene derje ſakitane wobtwjerdźenje ſ pſchemozu nadběhałe a jo po wótrym wojowanju dobyłe. Wina na jendźelſkim wójnſkim njeſbožu je pjecża hacźenje w żeleſnińſkim wobkhadźe, ſ cźimž je ßo njemóżne cźiniło, ſběžkarjam wulke wójſko napſchecźo ſtajicź.

— W Irlandſkej ßo ſaßo ſnamjenja ßo bliżazeho hłodu pokaſuja. Iriſzy burjo, kotſiž ßami ſ wjetſcheho dźěła žanych leżomnoſczow njewobßedża, ale ßebi je wot jendźelſkich knjeſow wotnajeja, pſched żałoßnej ſymu ſteja. Lětuſchich žnjow ſ zyła žanych njeje. W najwjazy wokrjeßach Irſkeje njeßu wot lěta 1846 wjazy tak hubjene žně, kaž lětża měli. Ani běrnow ßo burjo njebudża najčeſcź móz, dokelž ßu ſ wjetſcha wſchě ſhnike. Też najwjetſchi a najnjeßmilniſchi jendźelſki knjes njebudże ßwojim najenkam lětża pachtowanſki pjenjes wunuſowacź móz. Schto dyrbi ßo nětko ſtacź? Iriſke knježerſtwo budże ßo hnydom ſ tutej naležnoſczu nakładowacź dyrbjecź.

Schpaniſka. Na Kubje ßu Schpaniſzy cźežke poraženje poczerpili. Sběžkarjo ßu město Viktoria de las Tunas Schpaniſkim wotdobyli. Tole w wójnſkim naſtupanju ważne město 400 ſchpaniſkich wojakow, kotſiž mózachu dwě Kruppſkej kanonje pſchecźiwo njepſchecźelej nałożecź, ſakitowaſche. Sběžkarjo město 14. auguſta woblehnychu, 25. auguſta ſpytachu město ſ nadběhom dobycź, tola Schpaniſzy nadběh wotraſychu. 28. auguſta ſběžkarjo do města ſeſchtyrjomi kanonami tſělachu, ſ kotrychž ßo jena ſ dynamitowymi granatami natykowaſche. Woni dwě ſchpaniſkej kanonje ſniczichu a roſtſělachu wobtwjerdźenja. 30. auguſta dyrbjachu ßo Schpaniſzy poddacź. Dweju ſchpaniſkeju wotpóßłanzow, kotrajž běſchtaj ſ města po pomoz wuſchłoj, ſběžkarjo popadnychu a jeju wobwěßnychu. Sběžkarjo, kotſiž běchu 5000 muži ßylni, w měſcże wobßadku woſtajiwſchi wotcźežechu.

Viktoria de las Tunas je po tajkim hižo 30. auguſta do njepſchecźelſkich rukow panyła. 9. ſeptembra pak hiſchcże ſchpaniſke knježerſtwo powjeſcź roſſchěrjeſche, ſo ßu ſběžkarjo ſbicźi, hacźrunje je tehdy hižo dawno wjedźało, ſo ßu tucźi město dobyli. To je ſ nowym dopokaſmom ſa ſełharne roſprawy ſchpaniſkeho knježerſtwa, do kotrychž ßamo Schpaniſzy wjazy dowěrjenja nimaja. Knježerſtwo chże nětko ſ nowa tyßazy wojakow na Kubu póßłacź. To ßamo ſchpaniſkim generalam pſche wſchu měru dże. General Gaudo w jenych ſchpaniſkich woječſkich nowinach piſche:

„Schpaniſke wójſko, na Kubje ſtejaze, połnje doßaha, ſběžk pſchemóz. Hdyž ßo po dotalnym waſchnju dale wojuje, ßo ſběžk też njeporaſy, a hdy by ßo 100,000 wojakow jako poßylnjenje na Kubu póßłało. Cźiſcże wopaczne je mènjenje, ſo ßu Kubaſzy Schpaniſkej bjes pſchiczinu njepſchecźelſzy ſmyßleni. Dokelž ßu ßo na tole mènjenje ſałożowali, ßu Kubu jako njepſchecźelſki kraj wurubili a wuzyzali a ſ tym ſawinowali, ſo Kubaſzy Schpaniſku hidźa. Sběžkarſke wójſko wobſteji ſ někotrych ſtow Kubaſkich wótczinzow, někotrych tyßaz cźeſcźelakomnikow a prózowarjow a cźrjódy banditow a dyrdomdejnikow. Sběžkarſke wójſko njeje żenje wjazy dyžli 25,000 muži liczi, a woprawdźita hańba je, ſo je jemu móżno, 200,000 ſchpaniſkim wojakam napſchecźo ſtacź. Hłowne dźěło ſchpaniſkich wojakow w tym wobſteji, ſo kraj wupuſcźa a wſcho ſ wóhnjom ſanicża, pjecża teho dla, ſo by ßo ſběžkarjam wſchón ſadźerżk wſał. S tym pak Schpaniſzy jenoż dozpja, ſo jich ſchkodowani hidźa a teho dla ſběžkej po móżnoſczi połěkuja. Pſchecźiwo wójſku ßo hodźi wojowacź, niz pak pſchecźiwo zyłemu krajej.“

W podobnym ſmyßle też general Ochando wo kubaſkich naležnoſczach ßudźi. Po jeho mènjenju je to cźiſcże wopaczny ßrědk, ſo ſchpaniſzy wojazy Kubu ſapuſcźeja. Sa krótki cźaß budże kraßna kupa tak wupuſcźena, ſo budże ßamo ſchpaniſke wójſko hłodu mrěcź dyrbjecź. W kubaſkich ſchpitalach w tu khwilu wjazy dyžli 40,000 ſchpaniſkich wojakow khorych leži, a kóždy bataillon jenoż 300 hacź 400 ſtrowych ludźi liczi. Prjedy hacź knježerſtwo nowych poßylnjenjow na Kubu póſcźele dyrbjało ßebi pſchemyßlicź, hacź dyrbi general Weyler hłowne wójſkowe roſkaſowarſtwo dale wobkhowacź. Jeli ſo ßo na Kubje bórſy wěz k lěpſchemu Schpaniſkeje njewobroczi, ma ßo knježerſtwo bojecź, ſo w Schpaniſkej ßamej politiſke njeměry wudyrja.

Ruſzowſka. Pomału a po něczim ruſke knježerſtwo w ruſkej Pólſkej wuſdu popuſchcźuje. Najwótriſche wukaſy, po ſběžku lěta 1863 wudate, kotreż woßebje na ſemjanſtwo cźiſchcźachu, ßu ßo hižo ſběhnyłe. Nětko knježerſtwo też ſ katholſkim duchownſtwom póczinje pſchecźelniwiſcho wobkhadźecź. Zar je 52 katholſkich duchownych, kotſiž ßu ßo ſa poßlednje 8 lět k jaſtwu na dleſchi cźaß abo k wuhnanſtwu do Ssibirſkeje ſaßudźili, wobhnadźił. Bamžej ßo ſapiß tychle wobhnadźenych pſchepoda.

S jara pſchecźelnymi ßłowami je ßo zar ſa powitanje, jemu a jeho mandźelſkej w Pólſkej pſchihotowane, dźakował. Po ſkónczenju wulkich manevrow pola Białyſtoka je zar Warſchawſkemu generalnemu gubernatorej ßamoruczne pißmo póßłał, kotreż ßo ſe ſcźěhowazymi ßadami ſkónczi:

„Mje je swjeżeliło, so żym żo mohł wo sačžuczach poddanoscże pscheżwědčicź, kotreż żu wschě ludowe worschty kraja, Waschemu sarjadnistwu dowěrjeneho, mi a Jejnej Majestoscži zarowej, na sjawne dawake. Tele sačžucże żwědča wo Waschej wuspěschnej dźěławoscži sa wuwjedźenje mojich wotpohladow a moje prózowanja polóża, kotreż na lěpsche pólskeho wobydleŕstwa w runej měrje kaž na lěpsche wschěch żwěrnych poddanow ruskeho zarstwa na puczu njerosdźělneho statneho sjenoczenstwa, s pschedwidźenjom pokasaneho, wotměrjene."

Hospodliwosćz.

(Pokračowanje a skónčenje.)

Rosmołwa żo wotmjelkny. Rytmischtr żebi pschekładowasche, pschetoż na tute waschnje njemóżesche niczo dozpěčz. Dyrbjesche hinak spytacz.

„Haj, kajke »dźěło« dha wy macże?" żo woprascha.

„Ja dźěłam we wołmje, a wy?"

„Ja? . . . Ja, s konimi!"

„A dże wasche wikowanje?"

„Nó, tak žrědnje!"

„To żo njedźiwam, pschetoż wowzy tu tak khmane njejżu."

„Ach, żu khmańsche dyżli żebi myślicże!"

„Ssadźu mnoho na to, so tak dobreje wołmy nimaja, kaž połnózne."

„To je móżno, ale . . ."

„Tu njeje žane »ale«. Pokasam wam pruhi, kotreż mam w toschi. Pschinjeżu je a móżemoj żebi je pschi schkleńzy wina wobhladacz."

Pschi tym sażmja żo doktor wótsje. S dobom klepny do schkleńzy a poruczi korczmarzy, so by bleschu wina sa khachle stajiła, so by żo trochu shrčł.

„Knjes towarsch", rjekny wón, k rytmischtrej żo wobroczejo „wy spósnajecże rosdźěl mjes połnóznej a połodnischej wołmu. To budźecże widźecz, a ujesměju-li prawje, wupijemoj hischcże jenu bleschu."

Pschi tutych żłowach wón stany, staji żebi kłobuk a wobroczi żo do duri. Proh pschekročejo rjekny wótsje:

„Płaschcz je żuchi, to móżu jón hnydom żobu wsacz."

Wsa potom płaschcz s waha se stólczka, dźěsche pomału won a trochu teptajo po skhodże horje, dokelž bě rytmischtr trochu spłóschiły na njeho pohladał.

Lědom bě doktor do żwojeje jstwy pschischoł, powżny płaschcz na żo, staji żebi kłobuk, wudźěła khwatnje s ložoweho hruba powjas, swjasa jón sa wokno a puschczi żo dele, toschu se subami dźerżo. Njetrjebasche żo bojecz, so budże jeho żadyn wjeżnjan wobczežowacz, dokelž deschczik żo lijesche a wětr howrjesche. Wón doběża wokoło khěże, khwatasche do konjemza, wuwjedże konja a wotjěcha spěschnje psches ładko.

Mjes tym hrějesche korczmarka něhdże pjecz abo schěsćz mjeńschinow psched rytmischtrom bleschu wina. Hdyż pak bě żo dźeżacz mjeńschinow minyło, a podhladny dele njepschińdże, stany sastojnik, dońdże do kuchnje a rjekny:

„Knjeni korczmarka! Wasch hósćz pak je dołho, pohladajcże tola junu, hdże tczi."

„Ssnadź je żo lehnył", wotmołwi wona, „pomału żwěczku sażwěczejo.

„To njeby hłupje było", rjekny tón, żo żmějo. „To chzu tola tez żam żobu hicz."

Duż dźěschtaj wobaj horje, a cłowjek móże żebi myślicz, kak rytmischtrej běsche, hdyż żo dohlada, so je ptaczk wulecżał.

„Helske cżinjenje!" jawoła wón a cżerjesche po skhodże dele.

Schto chzysche cżinicz? Jeho scżěhowacz! Ale do kotreho kónza? A tez bě podhladny wulki kruch do prědka, a potom w tajkimle wjedru. Brrrr!

Bórsy bě żebi rosmyślił. Wón wróczi żo do hoscżinske jstwy a rjekny korczmarzy, so je wona wscheho wina; potom żydże żo sażo směromnje sa żwoje blido a jědżesche dale, dokelž bě żo pscheżwědčił, so cżěkazeho wjazy doscżahnycz njemóże, a dale, so nichtó wo tej wěży niczo njewě.

Rytmischtr mějesche prawje, nichtó njeje niczo wo tutym podawku shonił, pschetoż wot tamneho hoscżenza żem bě żo psches 65 lět kóżda cżěř wo tutym njesbożownym Schopmanje shubiła.

Lěpje by tola było, hdy budżesche żo sajecz dał; żnadź budźische żo jemu tola radźiło, schibjeńzy wuczeknycz!

W tejle żurowej nozy nětkole we wulkim rózku je Schopman na puczu, ma nětkole hižo wożom kilometrow wotjěchanych, a je żebi wěsty, so jeho njescżěhuja. Ale nasajtra móżesche straschne bycz, pschetoż w Dijonu, kotreż město psched nim leżesche, móżachu hižo wo jeho cżěkanju wjedżecz, a tak budźische po prawom żwojemu sajeczu żo dale bóle bliził. Na dobo widżesche, so żo wot hłowneje drohi pódlanski pucz dźěli, na kotryż żo njekomdżo poda. Na nimale nahłu hórku dojěchawschi, widżesche psched żobu kruty hród Montenoire.

Cżěkanz snajesche żwój pucz, pschetoż wobroczi żo runje k wiżazemu mostej, dojěcha psches njón, pomaża s ruku psches maku dźěru w muri a wotżuny sażuwak duri. Na to dozpi na dwór, dowjedże konja do konjemza a khwatasche potom k wěži, do kotrejež wrotow se żelesnym wójmidłom cżepjesche.

„Schto dha je? Schto chzecże?"

„Dobry wjeczor, Juliuso", wotmołwi doktor. Ssym cże wubudźił, wbohi starzo. „Ty wschak mi to wodasch, hdyż wschitko shonisch."

„Schto, to ży ty, Theodorje! Ach, luby pschecżelo! Schto dha je tebi na myżle pschischło, so sa pjecz lět w nozy a w kurjawje ke mni pschikhadżesch?"

„To cżi wschitko wupowjedam, jeno mi najprjódzy wotewr!"

„Haj wschak; ale ty pschikhadżesch s daloka, ty ży spróżny, ży dha hłódny?"

„Ně, żym jeno zyle pschemoknjeny a trjebam wohnja?"

„Dobre, satepju cżi prawje krucże."

Julius pschińdże won a dowjedże żwojeho hoscża do pschijomneho ruma, hdżez żo Schopman hnydom na stólczk cżiżny, płaschcz wotcżiżny a pistolije na blido położi, potom wupscheŕstrje nosy k wohnjej na wohnischczu, kotryż Julius s walczkom drjewa pschisporjesche. Nětkole roshladowasche żo Schopman po jstwje a běsche spokojom, pschetoż nadeńdże pschecżelny pohlad, lubosnu wokolinu, cżehoż bě tak dołho parowacz dyrbjał.

Lěta 1793 bě hród Montenoire na pół rospadanka. Franz Massot, Juliusowy nan, ju kupi a da ju wobnowicz; ale se spadnjenjom papjerjanych pjenjes pschiżadźi bjes mała żwoje zyle samożenje a duż żiwjesche żo nětkole Julius, herba tehole pólneho hrodźika, khudobnje. Jako żyn dobreje żwójby bu sahe na gymnasij do Parisa póżłany, wopytowasche potom wyżoku schulu, a starschej měješchtej wulke nadźije, tu snicži spadnjenje pjenjes a nanowa żmjercz wschitko.

Dwě lěcże posdźischo semrje tez macz a tak wróczi żo Julius zyle na żwój hród, njedźiwasche wjazy na swonkowny żwět, njecżitasche nowin a, mějo staroscże wo sežiwjenje, měješche druhdy żamomordarske cżežke myżle.

Tón dżeń, hdyż Schopman wjeczor pschińdże, bě tšecha khlowneje wěże wot żylneho deschcża padnyła a Julius widżesche, so żo tez druhe tšechi dołho wjazy wjedra njedowobaraja. A najhórsche pschi tym bě, so pjenjesy na porjedżenje njemějesche.

Schopman wohrjewasche żo pschijomnje pschi wohnju a powjedasche nětkole pschecżelej, kotrehoż sa pjecz lět wjazy wohladał njebě, zyku żwoju stawiznu.

„Ty mje něhdże tydżeń w jenej se żwojich wěžow skhowasch", rjekny wón. „Potom polizistojo na mnje sabudu, ja wotżalu żo w pschichodnej nozy a dozpěju psches Dijon sa krótki cżaż psches mjesy. Budu-li junu w Genfje, potom njepowjedże żo mi schpatnje, hdyż mam 110,000 frankow pschi żebi."

Pschi tychle żłowach żo sażmja, a dyri na pjenjeżnu toschu, tak so pjenjesy w njej saklinczachu.

Młody Massot żo njeżmějesche, rjekny lědom żłowa; jeho pohladnjenje bywasche dale cżmowische, jeho wobliczo pschezo bóle blědnjesche, a kedżbny pschihladowar budźische pytnył, so je jeho moralisła twjerdoscz a wobstajnoscz khabkowacz poczała Schopman niczo njepytny, dokelž s prěnja stajnje do wotschewjazeho wohnja shladowasche, a s druha, dokelž żebi myżlesche, so je żo jeho pschecżel jeno s jeho powjedanjom tak we wobliczu pschemėnił. Hdyż bě dopowjedał, nasta mjelczenje. Massot wudźerasche do żwěta, jako by tam żurowu żanjazu postawu widżał. Schopman pak bě po tak napinazym jěchanju wużnył a dychasche měrniwje pschi wokschewjazym wohnju.

Schtoż żo nětkole poda, sta żo s wotmyżlenym měrom. Massot wsa s prawej ruku servietu, sawali ju po dołhosczi něschto krócz hromadu a położi ju na to do leweje ruki; potom wsa s prawizu jenu pistolu, nacżeże kedżbnje honacz, sastaji ju wobhladniwje pschecżelej do skronje a wutšeli. Schopman tak nahle wumrje, so ani njesatschepjeta. Julius wotpołoži pistolu, wobwi spěschnje a twjerdże hłowu morjeneho se servietu, so njeby krwawiła

tykny wutšělenu pistolu k ßebi, wotwjasa pjenježnu toschu, samkny ju kedžbnje do ßwojeho pißneho blida, wsa potom cžěło na khribjet a wleczješche je won.

Pschekroczi khódbu, potom mały dwór a sastupi do jeneje s na pok rospadanych wěžow; tu blizješche ßo kedžbnje k džěrje, na studnju podobnej, nakhili ßo trochu a puschczi ßwoje brěmjo dele. Potom cžißny pistolu a płaschcž dele, kotrejž se ßwojeje jědžerńje pschinjeße. Na to wsa druhu pistolu, poda ßo do konjemza, wotwjasa konja a dowjedže jeho něhdže schěscz stow metrow psched hród k skale, pschi kotrejž kromje jemu hłowu rostšěli; potom cžißny druhu pistolu sa prěnjej. Nětkole ßo roshotowa, lehny ßo a wußny twjerdže, po duschi a cžěle slemjeny.

Hdyž po symje w skale konja namakachu, bu dokładnje pschepytowane, ale bjes wuspěcha. Jeno rytmischtr s Bourg-du-Haut móżesche ßebi tu wěz tak wujaßnicz, so koń tamnemu podhladnemu ßłuscha, kotryž bě jemu tak derje twochnył; wón ßebi myßlesche, so bě ßo cžěkanz jow ßwojeho konja sdał, so by tak kóždu cžěr ßwojeho cžěkanja snicził, pschetož jěsdnik njemóże ßo tak ßnadnje skhowacz jako muż pěschi. Ale rytmischtr ßo s niczim njewuda, dokelž wjedžesche, so tajke wossjewjenje jemu wużitne bycz njemóże . . .

Džeń 11. meje 1872 pißachu nowiny „Burgundska hwězda“: „Sa wczerawschim semrje w kraßnje wobnowjenym hrodże Montenoire baron Julius Massot s Montenoire, 81 lět stary. Wón sawostaji wjazy hacz dżeßacz milijonow. Tuteho samoženja naby na sprawne waschnje, a to bě płód napinazeho dżěła a wótreho rosoma. Banka, kotruż sakoži, nasta lěta 1817 s małym kapitalom.“

Tola my wěmy, kak bě ßo wěz po prawom měła.

— Kónz. —

Sa nasch ßerbski dom

bě ßo dotal nahromadźiko: 41,292 hr. 6 np.

Dale ßu sa njón darili:

knjes dr. Muka w Freibergu	1 =	— =
wowczerjo na kermuschi w Lutyjezach	— =	80 =

Hromadże: 41,293 hr. 86 np.

S džakom twituje

J. Bartko,
sarjadnik Macžičžneho doma.

Ze Serbow.

S **Budyschina.** Cžaß nowowólbow do krajneho sakskeho ßejma njeje wjazy daloki. Politiske strony, kotreż chzedża ßo pschi wólbnym wojowanju wobdźělicz, ßu hižo ßwojich kandidatow postajiłe. Każ je snate, je pschi wólbach do sakskeho ßejma kraj do měschczańskich a wießnych wólbnych wokrjeßow dźěleny. W 2. měschczańskim wokrjeßu, města Budyschin, Schěrachow, Nowosalz, Kamjenz a Halschtrow wopschijazym, ßu konserwatiwni s nowa Kamjenczańskeho cžaßnikarja Reißmanna, reformarjo pak knihikupza Hübnera w Budyschinje sa kandidatu postajili. W 7. wießnym wokrjeßu, do kotrehoż někotre ßerbske wßy Hodźijskeje wossady (Kanezy, Czerwjene Noßliży, Lutyjezy atd.) ßłuscheje, je ßo jako njewotwißny kandidat, kotrehoż chzedża ßobustawy swjaska ratarjow, doprědkarjo a liberalni wuswolicz, geometer Rencz w Kamjenzu postajił.

— W nastupanju wużiwanja wuroscżeneje rożki k pizowanju skota cžaßopiß schlesynskeje ratarskeje komory radźi, rożku po móżnoscżi na ßuche a khłódne městno saworschtowacz. Najwjetscha ważnoscz ßo na prěnje wuskhnjenje rożki kładże. Wuroscżena rożka dyrbi ßo teho dla, hdyž ßo hodźi, rucże wumłócżicz a ßo cżeńko na łubju ßypacz, jeli trjeba, ßo też huscżisicho pschemjetacz. Hdyž je potom sorno derje wuskhło, je k pizowanju khmane. Jeli so njedźiwajzy wscheje wobhladniwoscże sorna płěßniwja a ßo skaża, potom niczo druhe njewubudże, hacz sorno w pjezy poßmudźicz a jo potom schrótowane skotej dawacz. Tole poßmudźenje je s zyła dobry ßrědk, s kotrymż ßo wuroscżena rożka ßłódnischa a sa żołdk bóle tyjaza czini. Pschi pizowanju wuroscżena rożka zyle derje wotruby saruna. Duż njech ßo mjenje wotrubow kupuje, a město nich njech ßo wjazy poßmudźeneje schrótowaneje rożki skotej dawa. Jeli so je rożka derje wuskhła a jeli so hischcże njeje płěßniwika, je wona schrótowana sa mjenje khipry skót (woły a formy skót) doscz dobra. Jeli so pak je sorno hižo kusk płěßniwe abo nakażene, potom dyrbi ßo ßylnje waricz a paricz, a jeli so je skażenje hižo khětro ske, potom dyrbi ßo ßmudźicz. Pschi kiprych skoczatach wschak dyrbi ßo wulka kedźbliwoscz nałożecz, woßebje pschi konjoch. S zyła ßo na jene dobo njeßmě pschewjele dawacz. Konjej ßo njeßmě wob dżeń wjazy dweju puntow dawacz. Dejne krowy ßmědża hižo 3 punty, woły a formy skót hischcże něschto wjazy wob dżeń dostacz. Też wowzy ßmědża ßo pschi wużiwanju wuroscżeneje rożki wobdźělicz, teho runja ßwinje, kotrymż budże warjena rożka pschi mjeńschim dawanju s cżeżka schkodźicz. S prawom ßo też poruczi, wuroscżenu rożku se ßelu směschanu skotej dawacz. Żołdk a cżrjewa ßo s tym pohnuwaja, ßylnischo dźěłacz a wjazy pschetkajazych wutkow wotedawacz, s cżimż ßo poživanje poßylni.

Hłowna wěz pak je, rożzy po móżnoscżi rucże wuskhnycz dacz a ju na powětratu, ßuchu, khłódnu łubju pschinjescz. Tam dyrbi wona cżenko leżecz a ßo njepschestawajzy wobkedźbowacz, a jeli so je trěbne, ßo cżascżischo pschemjetacz. Samo ßo rosumi, so je pschedołhe leżenje wuroscżenej rożzy skerje schkódne hacz wużitne, dokelž móże s cżaßom skaženje bóle pschiběracz. Teho dla ßo porucża, wuroscżenu rożku cżim skerje, cżim lěpje pschetrjebacz.

S **Hodźija.** Na lětuschim ßerbskim prědarskim seminarje w Hodźijskej farje pod wodźenjom knjesa fararja dra. theol. Imischa ßo wot 16. augusta hacz do 14. septembra scżěhowazy knjesojo wobdźělichu: kandidata theol. Tyscheŕ s Meschiz a studenczi theol. Wiczas s Khwacżiz, Rycżeŕ s Delnjeho Wujesda, Mrósak s Hrodźischcża, Gólcž s Rakez a Rada se Sslepcho. Prěni tjo ßu tu prědowali a wschitzy schescżo ßu katechetiske rosrěczowanja s dwanacże ßerbskimi na faru skasanymi schulerjemi měli. Woktarne Boże ßłużby mějachu wschitzy pomjenjeni studenczi. Też ßo na kóždżicżkim dnju cżežische ßerbske spißne dźěła wudźěłachu a we wschědnej konwersaziji ßo jenoż ßerbski rěczesche, każ też ßo wscha rańscha a wieczorna nutrnoscz ßerbski dżeržesche.

Se **Semiz.** Tudomne Kunatez skakańnje twarja sa něhdże 50,000 hriwnow hórsku żelesnizu s hory, k ranju wot Semiz leżazeje, hacz na tudomnische kamjenjowe sastanischczo. Sda ßo to hoborski pjenjes; tola Kunatez skakańnje maja jón sa ßnadny, dokelž wjedża, kelko pjenjes s tym salutuja, so kamjenje dale wjazy s konjemi wosyczdacz njetrjebaja. Każ ßo powjeda, budże delni dźěl żelesnizy s dobom Sparmannez skały ßobu wużiwacz.

S **Haßlowa.** K tydżeńschej rosprawje wo shromadźisnje ßerbskich burow ma ßo hischcże dodacz, so knjes Zyż-Stróżischczański też hischcże rosprawu wo petiziji dla pscheměnjenja hońtwinskeho sakonja poda. Wón chze ßejmej nowu petiziju pschepodacz, w kotrejž ßo żada, so by ßo kóżdej politiskej gmejnje prawo dało, so ßměła ßwoju hońtwu ßamostatnje pschenajecz. Nětkole ßmědża jenoż te gmejny hońtwu ßamostatnje pschenajecz, kotreż maja 150 akrow leżomnoscże. Te, kotrychż leżomnoscże telko akrow njewopschijeja, dyrbja ßo k druhim wokrjeßam pschisamknycz. Najhórsche je to, so tymle małym gmejnam njeje do wole date, ßo k temu wokrjeßej pschidacz, hdyž bychu najwjetschi hońtwinski pacht dostałe, ale so wyschnoscżi prawo pschisteji, tónle wokrjeß postajicz. Tak je ßo stało, so ßo na pschiklad njeje Stróżischczańska gmejna njeje ßměła se Ssmochczańskim wokrjeßom sjenoczicz, hdyž by pjecz krócz wjetschi pacht dostała hacz w Hunjowskim hońtwinskim wokrjeßu, do kotrehoż ßu ju nětko nusowali. Wschitzy pschitomni knjesej Zyżej pschihłożowachu, so je to wulka njeprawda, pod kotrejž maja mjeńsche gmejny cżerpicz. Tale njeprawda je bohużel se sakonjom wobkrucżena, a jenoż s pscheměnjenjom sakonja, kotryż Bożim dżeßacz kasnjam do wocżi bije, ßo wona wotstronicz hodźi. Knjesej Zyżej teho dla pschejachu, so by jeho petizija w bliżschim ßejmje lěpschi wuspěch měła.

S **Njeßwaczidła.** Tudomny knježi hoscżenz je rěsniski mischtr Weber s Draždżan wotnajał. W bliżschim cżaßu jón wón pschedewosmje.

Se **Suborniczki.** Schtwórtk tydżenja rano wokoło 2 hodźin stej ßo tu bróżeń a domske kublerja Groża wotpalikej. Płomjenja ßu zyłe domkhowane żně a skoro wschu hospodarstu a domjazu nadobu saniczike. Woheń je s bróżnje wuschoł. Groż ma sawěscżene.

S **Ketliz.** Sańdżenu njedżelu popołdnju mějachmy w naschim rjanym a rjenje ßwjedżeńszy wupyschenym Bożim domje Gustav-Adolfski ßwjedżeń. S wěże smahowachu a witachu do daloka tši mózne khorhoje. Woktarnischczo bě sahrodnik Wujerskeho hroda wulkotnje wudebił. Hacz runje je wjetschina wossady němska, dha bě zyrkwine prjódkstejerstwo jenohłóßnje wobsamkło, so ma ßerbska Boża ßłużba prěnja bycz. Niz jenoż s nascheje, ale też se ßußodnych ßerbskich wossadow běchu kemscherjo pschischli, so bychu ßwjedżeńske prědowanje knjesa fararja Ssykory s Minakała, nascheho prjedawscheho lubeho knjesa duchowneho, ßłyscheli. Wón woprawdże s wutrobuhnujazej mozu prědowasche, ßo skożujo na Mat. 9, 36—38, a to praschenje staji: „Schto trjeba pschecżel Gustav-Adolfskeho towarstwa a dźěła? 1. Wóczko, kiż tu nusu wěrybratrow widźi.

2. Wutrobu, kotraž tule nusu w luboscźi ßobu cźnje. 3. Ert, kiž je hotowy k próstwje sa nich. — To bésche hłuboko sacźute ßwědcźenje, w kotrymž cźesćźeny knjes prědar dźiwajo s luboscźu na nasche Ketliczańske woßadne sańdźenoscźe nutrnych poßłucharjow na daloke pola Zohnowaneho Gustav-Adolfskeho dźěłanja dowjedźe. — Němske prědowanje dźerżeśche se snatej wustojnoscźu wyßokodostojny knjes tajny zyrkwiny radźiczel ryczeŕ Keller s Budyschina wo 2. Tim. 1, 7 rosestajo: „W kajkim duchu ma Gustav-Adolfski wustaw stacź?“ Niz w duchu bojoscźe, ale w duchu mozy a luboscźe a stroweje myßle. Wobej sapočatknej liturgiji měješchtaj psched woltarjom knjesaj diakonus Domaschka a farař lic. theol. Rencź a skónczny na ßerbskim kemschenju knjes farař Wiczas s Noßacźiz, na němskim pak knjes farař Marczka s Wósborka. Khěrlusche na wobojim kemschenju buchu s posawnami pschewodźane. Teho runja na wobojim kemschenju spěwanski khor rjany spěw wnspěwa. Hacź runje bésche wjedro jara deschcźikojte, je ßo ßwjedźeń njewocźakanje derje poradźił, a bě ßo wjele luda a woßebnych pschitomnych sešchło, mjes nimi knjes kollator kommerzski radźiczel Mkynk, kk. schulski inspektor Bach, seminarski direktor kralowski radźiczel Dr. Burkhardt, professor Dr. Giesing, direktor Pladek, primarius Dr. Kozor s Lubija a wjele druhich woßebnych knjesow, knjenjow a knjeżnjow s wokolnoscźe. — Kolletta, pschi zyrkwinych durjach składowana, s cźestnym woßadnym darom wunjeße 333 hriwnow. — Po kemschenju w 5 hodź. ßo lětnscha hłowna shromadźisna Lubijskeho pobocźneho Gustav-Adolfskeho towaŕstwa w „sakskim dworje“ pod pschedßydstwom knjesa past. prim. Dr. Kozora wodźerži. — To bě rjany a zohnowany dźeń hacź do kónza. Bóh wschitko derje sapočnje, teź wschitko mudrje wuwjedźe. Cźesćź Bohu Knjesej dajcźe!

S **Ketliz.** Poßlednju póndźelu počeśchi knjes tajny zyrkwiny radźiczel ryczeŕ Keller tsi nasche safarowane schule se ßwojim wopytom: Rózańsku, Luwocźańsku a Wulkodaźinsku schulu, so by nabožinsku wucźbu revidirował. Wón bě jara spokojny.

S **Lubija.** Po do mozy stupjenju amerikańskich sakitańskich złow maja hornjołużiske tkajerńje mało dźěłacź. Něhdźe 3000 mechaniskich kroßnow je bjes dźěła. Pola Wünsche w Habrachcźizach ßamo 1000 kroßnow směrom steji.

Se **Shorjelza.** (Khostańska komora.) 25lětny hajniski pomoznik Schmidt s Winizy pola Mužakowa, kotryž je w ßłužbje hrabje Arnima, lětßa 28. meje jencho drjewowehо paducha w lěßu pschekwapi. Paduch hajniskeho wohladawschi se ßwojej piku do lěßa cźekny. Hajniski sa nim cźerjesche, nabitu dwajrołkatu tšélbu psches ramjo tak powßnywschi, so bě roła do prědka nawróćena. Hdyž hajniski psches jedyn pschirow skoczi, ßo s jeneje rołki, kotraž bě s kułku nabita, wutšéli, a kułka paduchej do ramjenja slecźa. Trjechený, wěsty Mrósko, cźežko sranjeny na semju padźe. S pomozu khěžkarja Pawlika ßo ßylnje krawjazy Mrósko domoj dowjedźe, hdźež wón, prjedy hacź ßo jemu lěkarska pomoz dosta, na wukrwawjenje wumrje. Kułka bě wułku žiku hornjeje ruki rostorhnyła. Schmidta teho dla winowachu, so je Mróska lohkomyßlnje morił. Ssud wobskorżeneho wuwinowa, dokelž je njesbožowny pschipad s pschicźinu Mróskoweje ßmjercźe był.

Woßudny bě wutšél, kotryž wjecźor 20. junija schkleńcźerski mischtr Eugen Lippert s Mužakowa se ßwojeje tšélby na Skarbischcźańskim revěrje wntšéli. Lippert bě ßebi hromadźe se schkleńcźerjom Warlichom tónle revěr wotnajał a bě ßo s Warlichom mjenowany dźeń wjecźor na honśtwu na dźiwje ßwinje podał. Sa dléschu khwilu Lippert žiwe stworjenje s lěßa stupacź widźesche, kotreż ßo jenemu polu bližesche. Lippert tele stworjenje njepschestawajzy wobkedźbowasche a měnjo, so je to wocźakany kundros, wón s dalokoscźe 50 krocźelow se ßwojeje dwajrołkateje tšélby wutšéli. Po wutšélenju bě sakschicźenje ßłyschecź, a hdyž Lippert na městno pschińdźe, do kotrehoż bě tšélił, wón ßo wustróżawschi widźesche, kajke njesboże bě naczinił. Wón bě zyhelnikej Thomelej s Skarbischez zyły wutšél ßornazych kułkow do žiwota sahnał. Njedźiwajzy lěkarskeje pomozy ßo njeporadźi, cźežko sranjenemu žiwjenje sdźerżecź; sa něhdźe schtyri njedźele wón wumrje. Sastupjeŕ statneho rěcźnistwa namjetowasche, wobskorżeneho dla nimo měry wulkeje lohkomyßlnoscźe k jastwu na 3 měßazy sakßudźicź. Ssudnizy njemějachu namjetowanu khostansku měru sa doßahazu a wobskorżeneho k jastwu na schěsćź měßazow sakßudźichu.

S **Cźorneho Khołmza.** Njedźelu wjecźor wokoło 10 hodźin s Płocźikez bróżnje woheń wudyri, s kotrymž ßo wschě domkhowane žně sniczichu. Wotpalene twarjenje je sawěsćźene. Woheń je njesnaty njedocźink sałożił.

Se **Sslepeho.** Wutoru 16. septembra rano ½3 hodźin s domskeho Marje swudowjeneje Kulinkoweje woheń wudyri. Płomjenja ßo też na pschitwarjenu hródź wupschestrěchu a wobej twarjeni, s drjewa kładźenej a s zyhlom krytej, saniczichu. Kulinkowa njemějesche ßwoju khěžku sawěsćźenu. Jejny njebo mandźelski bě psched něktorymi lětami sabył, wopalenskej kassy połlětnu premiju, 60 nowych pjenjezkow wucźinjazu, sapłacźicź, cźehoż dla jeho khěžku se sawěsćźenja wusamknychu. Duž Kulinkowa s wopalenskeje kaßy žaneho sarunanskeho pjenjesa njedostanje. Najskerje je woheń słóstniska ruka sałożiła.

S **Hórki** pola Niskeje. Na Hornjohórczańskim knježim dworje je 18lětna ßłužobna dźowka Beierez na žałostne waschnje do njesboża pschischła. Wona chzyschе jenemu bykej, kotryž bě jenož s jenym rjeczasom pschiwjasany, hischcźe jedyn rjeczas pschipowěßnycź. Pschi tym ju njembre skoczo k scźénje sbodźe a jej delni žiwot rósdrě. Lěkaŕ je ju do Niscźanskeje hojeńnje dowjesćź dał, tola ßo prascha, hacź budźe móżno, jej žiwjenje sdźerżecź.

Se **Stołpna.** S wulkim hrimotom a wrjeskotom je ßo wutoru wjecźor ¼9 hodźin nowa zyrkwina wěża (turm) saßypła. Mózne roschtowe hrjady ßo kaž schwabliczki skamachu. Krótko do ßwjatkow bě ßo sakładny kamjeń położił. Wěża dyrbjesche ßo s njewobmjetanymi murjemi s basaltoweho kamjenja natwaricź, wokna durje a simsy běchu s pěskowzom worubjene. Hižo ßo ludźo nad napohładom rjaneje wěże, hižo 20 metrow wyßoko twarjeneje, wjeßelachu — nětko je wona hromada rospadankow. Jedyn sims wysche hłownych durjow bě ßo hižo psched něktorymi njedźelemi pukнył. Cźłowiske žiwjenja njejßu pschi tym twarskim njesbožu wobžarowacź. Lědma 15 mjeńschinow prjedy twarz, zyrkwinski twarski mischtr Quentin, na dwórnischcźo duzy nimo wěże pschińdźe. Jedyn kubleŕ se Stołpnanskeje bliskoscźe bě ědma psches zyrkwine městno pscheschoł, hdyž ßo ujesboże sta. Woprawdźe Boże swarnowanje je, so je ßo wěża wjecźor saßypła, hdyž žanych dźěłacźerjow na njej njebě. Rospadanki ßu pucź psches promenady na hród wjedźazy, saracźiłe a nimo měry srudny napohlad poskicźeja. Stołpnanske wobydleŕstwo je w najwjetschim roshorjenju.

S **Draždźan.** Njedźelu 19. septembra budźe ßo w Sofijinej zyrkwi w Draždźanach ßerbska Boża ßłužba wotbywacź. Spowjedź směje, da-li Bóh, knjes duchowny dr. theol. Imisch s Hodźija a prědowanje knjes duchowny Mrósak s Hrodźischcźa. Boża ßłužba ßo dopołdnja po poł dwanacźich hodźin sapočnje.

Wußudźenja.

Khostanska komora. Murjeŕskeho mischtra Gustava Adolfa Rjencźa s Korsymja, skschiwdźenja dla hižo ras khostaneho, k jastwu na tsi njedźele sakßudźichu, dokelž bě wón hamtskeho hejtmana dr. Hempela skschiwdźił. Wobskorżeny bě ßebi wot Budyskeho hamtskeho hejtmanstwa k jenemu twarej dowolnoscź žadał, kotruž jemu njeběchu ručze doscź póßkali. Duž ßo w runej měrje s tsjomi póstskimi khartami na hamtskeho hejtmana dra. Hempla wobrocźi, w kotrychž skschiwdźaze wurasy nałożowasche. Pódla teho bě wón skschiwdźaze wobcźežowanske pißmo ministerstwu snutskownych należnoscźow póßłał.

Lawniski ßud. 14lětnemu skałarjej Pawołej Libschej w Cźornych Noßlizach bě hamtske hejtmanstwo arrest na 6 dnjow napołożiło, dokelž bě wón ßłužbu pola žiwnoscźerja Wustmanna w Běłych Noßlizach pjecza 12. julija ßamomóznje wopuschcźił. Libsch ßo pschecźiwo temule wußudej na lawniski ßud wobrocźi. Tón jeho arrestowe khostanje, dźiwajo na jeho młodoscź, na pjecź hriwnow pjenjeżneho khostanja poniži.

Přilopk.

* Se Žitawy. Jenu kruschwu jědźo je ßo tu ßrjedu jenolětny ßynk tndomneho Franza Fischera sadußył. Dźěscźn bě kusk kruschwy w póżerku tcźazy wostał, a hacź runje ßo jemu huydom lěkarska pomoz posliczi, njebě móżno, dźěcźo ßmjercźi saduschenja wukhowacź.

* (Pschi turnowanju snjesboži.) Pschi turnowanju s wißatymaj rynkomaj ßo w Zwickauskej schulskej turnowaŕni rynkaj wottorhnyschtaj. Prokurist Mende dele panywschi ßebi schiju swiny.

* (Sso sadußył.) W Zwickawje ßo pschi wohnju we Wylemowych podkopkach jedyn dźěłacźeŕ saduby, pjecźo ßo cźežko, něktsi ßo lohko sranichu.

* W Dünkirchenje ßo pońdźelu pschi nahle nastatym njewjedrje schtyri łódże ponurichu. Tsizecźi cźłowjekow ßo tepi.

* W Charlroi ßo ßrjedu w nozy sababjeni rubjeżniczy do wobydlenja kublerja Delnea dobuchu. Kublerja porasywschi, woni něktore tyßaz frankow rubichu.

* (Němski kněžor a pruski kat.) Pruski kat Reindel, kiž njedawno swój skoty a kotrehož syn s nim swój slěborny kwaš swjeczeše, je wot kněžora slěbornu mandželsku jubilarnu medaillu se scěhowazym kabinetnym pišmom dostał:

„W Potsdamje, 20. auguſta 1897. Jeho Majestosć kněžor a kral je shonił, so budźece se swojej mandželskej po 50lětnym mandželstwje 28. auguſta swój skoty kwaš swjeczicź. K dopomnjeczu na tutón wjeselty swójbny podawk, k kotremuž Wam Jeho Majestosć swoje najlěpsche sbožopschecze wuprajicź da, spožczi Wam Jeho Majestosć pschipoloženu mandželsku jubilejnu medaillu s tym pschecźom, so by Wam a Waschej mandželskej wobradźene było, so byschtaj s Božej hnadnej pomozu w swěrnej lubosczi hischce prawje dołho žiwaj byłoj a so nad sbožownym a spokojnym wjeczorom swojeho žiwjenja wjeselikoj. Tajny kabinetski radźicźel, woprawny tajny radźicźel s Lukanus.“

* Wo tsjoch želesniskich njesbožach, kotrež su so poslednje dny stale, so pische:

Ludźazy cźah, kotryž 10 mjeńschinow do 2 hodźin s Angermünde wotjědže, něktore sta metrow psched Freienwaldskim dwórnischczom do tworoweho cźaha storczi, kotryž so tam runje ranžěrowasche. Wobej lokomotiwje a něktre wosy ludźazeho cźaha so swróczichu. Prědni dźěl prěnjeho wosa 3. klassy ludźazeho cźaha so satłóczi, pschi cźimž so jenej žonje, kotraž s pschewodom swojeho mandželskeho s kupjelow do Frankfurta nad Wódru domoj jědźesche, jena noha rosmjecze. Muž njewobschkodźeny wosta. Druhe wozoby su so lohko sranike.

S Kölna želesniske sarjadnistwo k wjedźenju dawa: Ludźazy cźah, s Kölna do Frankfurta jědźazy, je wjeczor $^3/_4$7 hodźin blisko Urbachskeho sastanischcza do jeneho tworoweho cźaha sjěł. Dźěl ludźazeho cźaha je so swrócził. Lokomotiwa ludźazeho cźaha a wjazore wosy ludźazeho a tworoweho cźaha su wobschkodźene. Dwaj cźahowaj sastojnikaj staj pschi njesbožu smjercź poczerpikoj. Hacź su so druhe wozoby sranike, njeje so hacź dotal nashoniło.

S Barmena tamnische nowiny pišaja: Pjatk rano w 4 hodźinach so wot tworoweho cźaha, s Barmena do Ronsdorfa jědźazeho, na sylnje spadowazym městnje 9 wosow, s zementom a drjewom nakładźenych, wotorže a s pschibywazej spěschnosczu do Barmena wróczo jědźesche, hdźež do prósdneho ludźazeho cźaha, hischce bjes lokomotiwy stejazeho, storczichu. Dwaj prósdnaj ludźazaj wosaj a pjecź tworowych wosow so rosrasy. Spinarjej, kotrajž so na wottorhnjenym dźělu tworoweho cźaha namakaschtaj, dele skoczíwschi so wukhowaschtaj a so jenož lohko wobschkodźischtaj. Druhe wozoby so njejsu sranike.

* (Njeczłowski mandželski.) Hakle psched krótkim swěrowanaj młodaj mandželskaj s Oschersleben so wóndano pschi brjosy rěki Bode wukhodźowaschtaj. Na dobu mandželski swoju žonu sa schiju hrabny a ju s wotmachom do wody storczi. Žonje pak so poradźi, so jeneho schtoma pschimnycź a sažo k brjohej dozpicź, hdźež ju jejny muž s pjasczomaj do njeje pjerjo wróczo do wody storczi, wołajzy: „Do wody s tobu!“ Tola tež tón krócź so njesbožownej poradźi, so wukhowacź. Schtomowy pjeńk, s wody won stejazy, jej sadźerk posficzi, a so tuteho twjerdże pschimnywschi, wona hacź pod pažu we wodże stejo hacź do 3 hodźin rano we wodże wosta. Hakle potom wona samó njekražnikej, pschi brjosy na nju łakazemu, twochnycź. Polizija je jeho hnydom sajała, hdyž bě žona swoje žałostne podeńdźenje ludźom powjedała. Pschiczina hrosneho njeskutka njeje snata.

* Pola Budapesta su njesnaczi mordarjo wikowarja Geßmanna, hdyž wón s dwojokokom po drósy jědźesche, nadpanyli a skónzowali. Jeho cźełko su do Dunaja cźišli.

* (W jastwje so slubiłoj.) Mordarka Marja Stettnerez, kotraž je w Temeswarje we Wuherskej zyganskeho hejtmana Hübnera s revolverom satselika, je khostarnju na pjecź lět wotpokucźiwschi so s mordarjom Steinerom slubika, kotryž bě holzu Irmu Baskonyj skónzował, a kotryž je teho runja swój khostanski cźaš w khostarni wotpokucźił. W Temeswarskim jastwje staj so nawoženja a njewjesta sesnałoj a so do sebje salubowałoj. Pschichodny měšaz so swěrowacź dataj.

* (Njesboże na želesniznu.) Ludźazy cźah, kotryž s Jarosława pschijědže, na Moskowskim dwórnischczu do jeneho tworoweho wosa srasy. Lokomotiwa so do murje dwórnischczoweho twarjenja sary. 9 pucźowarjow je sranjenych.

* (S lodom so łódź rostłóczika.) Parna łódź „Navara“, kotraž bě k poknóznemu polej na łojenje wjelrybow wujěła, je so wam s lodom rostłóczika. 42 muži jejneho mužstwa je so tepiło.

* (Kißake gurki po Magdeburgskim waschnju.) K kładźenju so črénje, něhdże dłóń dołhe, jenak tołste gurki swuběraja, wumyja a wucźisczá so cźisce, so wutrěja a so potom do suda składu; sud, kotryž je so hižo trjebał, dyrbi so se schcźěczu a spirituſom wschudże cźisce wurybowacź. Tež do nowych kamjentnych hornzow móža so gurki klascź, tola so wone lěpje w sudach dźerža. Na sudowe dno so worschta winoweho a kißakowischnjoweho liscza połoži, na to pschińdże dłóń wyšoka worschta koprika a na to so gurki wotměnjo s koprikowymi worschtami kładu, hacź je sud polny. Horka so potom sažo worschta wischnjowych a winowych kopjenow połoži. Na to so do 12 litrow symneje studnjazeje wody 2 puntaj sele rosměschataj a tale woda so potom, hdyž je so sud horka sabił, s cźopowej dźěru do suda pjelni. W sudze dyrbi telko wody bycź, so wona wschě gurki pschikryje. Na to so na cźopowu dźěru kruch gasy pschibije a sud so do khłódka połoži. Tak bórsy hacź gurki kißaja, so s nowa selena woda do suda dolije a sa 4—5 dnjow so sud s cźopom sabije. S khwilemi dyrbi so sud wobroczicź, a sa 4—5 njedźel móža so gurki wužicź. Schtóž gurki do hornzow kładze, njech horka na nje deſku połoži, kotraž so s cźistym kamjenjom poczeži, so bychu so gurki pschezo pod wodu tłóczike. Pschispomnicź ma so, so dyrbi so wischnjowe liscze s tak mjenowanych schpaniskich wischenjow bracź, kotrychž wischnje su wulke kißake. Liscze tak mjenowanych ptaczich wischenjow njeje niczo hódne.

* (Załoßne njesboże je so pjatk wjeczor na pschekhodże psches želesniznu pola Grisecka stało. Korbarja Mertina, jeho žonu a jeho 19lětneho syna je w tymle cźaßu jedyn tworowy cźah pschejěł. Mjes tym so běschtaj žona a syn na měscze morwaj, je muž sobotu dopołdnja w katholskej hojerni na swoje sranjenje wumrjeł.

* (Mordarstwo a sabiwanje w nowym slotym kraju.) S Brüſſela pišaja: Wjele warnowanja hižo je so stało, so bychu ludźo do nowowotkryteho sloteho kraja pschi rězy Klondike w Amerizy njecźahnyli, dokelž je tam klima w symje satraschne, pschiwos potrjebow njemóžny a wumrjecź se symu a s hłodom tym, kiž tam sloto pytajo, wěsczischce, hacź schto druhe. Kaž nětko jedyn list, kotryž je jedyn dopišowar nowinow „Etoile belge“ tutym nowinam póßłał, wobswědczi, dyrbi so kóždy pschikhadnik cźłowjekow, kotrychž w tutym nowym khwalenym kraju nadeńdże, hischcze wjele bóle hacź symy a hłoda bojecź. Prěnje sloto, kotrež namakach, pische tón dopišowar, skhowach sebi do swojeho podpaßa, ale ja jo ani dźeń w nim njewobkhowach; pschetož w nozy mje dwaj s mojich kameradow nadpadnyschtaj a mi jo kranyschtaj. Wschědnje tu mordowanje a sabiwanje knjezi. Slotopytarjo so shubjuja, a nichtó so sa nimi njeprascha, dokelž kóždy wě, schto je so s nimi stało a hdże su wostali. Teho dla ženje ani zentigramma slota pschi sebi njekhowach a njenoschach, a tola sym 3 rasy sranjenje s nożemi a junkrócź s revolvrom poczerpik. Sloto, kiž sebi w cźwiczźy khowach, mi kranychu, a hakle po wulkej prózy a wustatych strachach je so mi poradźiło w horach khowanku sa njo wusłědźicź. Ale kak dyrbju so pasćź a hladacź, so by mje nichtó pschi khowanju njepytnył a mje pschi tym njesarasył. Ženje njewuńdu bjes dweju revolvrow, a běch sam tak wodźiwił, so mohł kuska slota dla 10 cźłowjekow satselicź, kiž bychu mi jo wsacź chzyli, tych ludźi, kiž zyrobu sa stokróczny placźisnu pschinoschuja, drje je so mało žiwych wróciło; pschetož hdyž so s dobytymi pjenjesami wrócza, kakaja slotoryjerjo na nich a jich sabija. Dopišowarjej je so skónczuje poradźiło, so je swoje sloto s wojerskim pschewodom do New-Yorka póßłacź móhł, tola pak sebi njemyßlesche, so jo tam namaka, a bě wschón pschekwapjeny, hdyž so to sta. Hatežto tež žadyn Sserb do Aljaschki poczehnje, so by so rucze wobohacźił? S cźežka; pschetož kóždy, kiž chze so tam podacź, dyrbi hižo tak wjele samóženja měcź, so móže doma derje žiwy bycź, a to žadyn Sserb lóhzy na hracźki njestaji.

* S zigaru w hubje a s kognakowej bleschu pschi boku je romunski rentier Konstantin Andriopol w jenym Winskim hosczenzu swojemu žiwjenju se samomordarstwom kónz cźinił. Wón hižo léta dołho w tutym hosczenzu bydlesche a bě s wulka žiwy, doniž žanych pjenjes wjazy k žiwjenju njeměješe. Wón sebi žiwjenje wsa, sebi kulku do hłowy tsélíwschi. W jeho sawostajenstwje něktre listy namakachu, mjes nimi jedyn sa jeho pohoncza, w kotrymž bjesbóžny cźłowjek pische, so chze wjeselty wumrjecź s zigaru w hubje a s kognakowej bleschu pschi boku. Andriopol je wot swojeho pschecźelstwa w Rumunskej wjele pjenjeżneje podpjery dostawał.

(Zyrkwinske powjesce hladaj w pschiłosy.)

Žiwnoscź na pschedań.

Dla dźělenja herbstwa ma podpiſzany ſahrodniſku žiwnoscź cźiſzło 23 w **Khaſzowje** (želeſniſke ſaſtaniſchcźo), k ſawoſtajenſtwu **Khorle Auguſta Žida** ſzłuſchazu, ſ maſzivnymi twarjenjemi, wulkej ſzadowej ſahrodu a 11 kórzami pola a łuki

27. ſeptembra 1897, dopołdnja w 10 hodźinach

w ſawoſtajenſtwowej ležomnoſcźi ſ wuměnjenjemi, w termiji woſjewjomnymi, na pſcheſzadźowanje pſchedawacź.

W Budyſchinje, 17. ſeptembra 1897.

C. A. Manitz.

Awkzija.

Prjecźcźehnjenja dla budźa ſzo **wutoru 21. ſeptembra 1897** na **Sderjanſkim** knježim dworje 1 ſchatowa róla k wjercźenju, někotre meble, kurjaze ſzaki, 1 kara, 1 dezimalna waha, wſchelaki domjazy a hoſpodaŕſki grat ſa hotowe pjenjeſy na pſcheſzadźowanje pſchedawacź. Sapocźatk dopołdnja w 9 hodźinach.

Dejny ſkót na pſchedań.

Pjatk 24. a ſzobotu 25. ſeptembra ſ nowa transport najrjeńſchich ſzucźelnych kruwow a jałojzow, kaž tež tajke ſ cźelatami w hoſcźenzu **Mnichowſkeho dwora** (Münchner Hof) na pſchedań ſtaju.

Petzold ſ Bejerez.

K wuſzywej

poruczam tunjo w rjanej derje ſkadźazej tworje

Pirnaſku, probſtajſku, Schlanſtädtſku, ſchottiſku, kujawiſki ſzymjeńtnu róžku, běłu a žołtu Sheriffſku, połnóznobrjohowu a Eppſku pſcheńzu.

Paul Schulze,

žitna, ſzymjenjowa a pizowa pſchedawaŕnja

pſchi žitnych wikach 18.

K ſ nowabarbjenju a k pſchebarbjenju wſcheje družiny **žonjazcje** a **mužazeje draſty** wſchěch tkaninow, kaž tež k **cźiſcźenju** draſty porucza ſzo, najlěpſche wuwjedźenje lubjo

Heinrich Hoppstock,

barbjeŕnja a chemiſka płokaŕnja

w Budyſchinje na hauenſteinſkej haſzy 1.

Mužaze krawatty

w jara wulkim wubjerku.

☛ **Kóžda krawatta, we wukładnym wokuje wuſtajena, ſzo k pſchedaczu nuts woſmje.**

A. Tschentscher

na bohatej haſzy cźiſzło 18.

Dalokorěcźak cźiſzło 80.

We **Łuſy** je **khěžaŕſka žiwnoſcź** cźiſzło 48 ſ $8^1/_2$ kórzom pola a łuki a doſpołnymi žnjemi hnydom na pſchedań. Na kupjenje ſmyſzleni chzyli ſzo na **C. Baucha** w Njeſzwacźidle cźiſzło 150 wobrocźicź.

Nowa natwarjena **khěža** ſe 6% ſzo danjaza, je pſchi napłacźeuju 4—5000 hr. płacźiſny hódno na pſchedań. Dalſche je ſhonicź na Matekowej (Mättigſtr.) dróſy 6.

Portlandſki zement

ma hiſchcźe po zyłych tunach, połtunach a běrtltunach, kaž tež po waſy ma tunjo na pſchedań

Moriſz Langa w Njeſzwacźidle, zementowy ſkład.

Proſzata na pſchedań.

Proſzata běłeje Yorkſhirſkeje a tež cźornopiſzaneje Berkſhirſkeje raſzy, kotrež ſzo jara lohko wukormja, ſzu pſchezo po cźaſzej pſchiměrjenych niſkich płacźiſnach na pſchedań na knježimaj dworomaj w **Budyſchinku** a **Pſchiwcźizach.**

Cźerſtwy howjaſy łój punt po 30, 40 a 50 np., **kołbaſzowy tuk** punt po 40 np., **2. družinu kołbaſzy** punt po 50 np. pſchedawa **Otto Pětſchka** na žitnej haſzy.

Konje k rěſu

kupuje po najwyſchſchich płacźiſnach

ſwudowjena **E. Pohlowa**

w Budyſchinje.

Albumy ſa póſtſke kharty,

póſtſke kharty

ſ napohladom,

narodne kharty,

ſlubjeńſke kharty,

kwaſzne kharty,

kmótſjaze liſty

w nowych muſtrach porucza

Guſtav Rämſch

na bohatej haſzy 25.

Viſitne khartki

rjane kaž lithografowane

cźiſchcźi ſpěſchnje

Ssmolerjez knihicźiſchcźeŕnja.

Sa pſchedſtejazy

naſymſki a ſymſki cźaſz

dowolam ſzebi na ſzwój bohaty ſkład

ſzukna, cźeſzaneho pſchedźena, cheviota, wodunjepſchepuſchcźatych kudźeŕkatych a paletotowych tkaninow atd.

po kóždej płacźiſnje kedźbliwe cźinicź.

Stajne pſchikhadźenje nowoſcźow!

S pokaſkami ſzo rad poſzłužuje. Snate tunje płacźiſny.

Pſchi mjaſzowym torhoſchcźu cźiſzło 3.

S pocźeſcźowanjom

F. N. Bläsche.

Hermann Darschau w Budyſchinje

(mějecźelka **A. ſwud. Darſchauowa**)

— **ſałožene 1846** —

ſabrika ſchtrympowych tworow ſ wowcźeje wołmy cźiſzło 1 na ſchuleŕſkej haſzy cźiſzło 1

k ſymſkemu cźaſzej ſzwój dawno jako dobry ſnaty wulki ſkład ſchtrykowanych **ſchtrympowych tworow, ſchtrykowanych jakow,** wulki wubjerk **rukajzatych lazow** w najtuniſchej hacź k najlěpſchej cźiſtowołmjanej barbunjepuſchcźatej tworje a w rjanych muſtrach porucza.

Najlěpſchi a najwjetſchi wubjerk **ſchtrykowanſkeho pſchedźena** wſchěch barbow.

Najhódniſcha twora! **Najtuńſche płacźiſny!**

Budyska Bjesada

změje **njedźelu 19. septembra nazymski wulět** přez **Mały Wjelkow** na **Wiwalcu.** Popołdnju w 2 hodźinomaj so wot Budyskeje třěleńnje do Małeho Wjelkowa woteńdźe; wot tam pońdźe puć přez Wulkowjelkowski park přez Wiwalcu do Budyšina. Wječor budźe so wot 7 hodźin na **Budyskej třěleńni mały bal** wotbywać. **Předsydstwo.**

Pschi Budyskej ratarskej schuli a pschi zadarskej a zahrodnischej schuli, s njej sjenoczenej, zo symski semester wutoru 19. oktobra t. l. zapoczńje.

Pschipowjedźenja pschijima a wschitko dalsche wo schuli wukasuje

direktor **J. B. Brugger.**

Přeprošenje.

Na dnju swj. Mateja, **21. sept t. l.,** změje **Khróšćanske spěwanske towarstwo „Jednota“** swój

25lětny jubilej

z wulkim ludowym swjedźenjom w Khróšćicach a dowola sebi z tutym wšitkich swojich lubych přećelow z blizka a z daloka — kóždy je rad witany — nanajwutrobniso přeprosyć.

Swjedźeński porjad budźe tajkile: 1/2 3 hodźin swjedźeński ćah, 3—5 hodźin instrumentalny a vokalny koncert w swjedźeńskim stanje, w 6 hodźinach zhromadna wječeŕ a wot 1/2 9 hodźin bal.

Za jědź a piće je so derje postaralo.

Předsydstwo.

Do Lahowa!

Cześćenym Sserbam w Lahowje a wokolnosći s tutym k wjedźenju dawam, so zym

pjekarńju knjesa **Bjenscha** w **Lahowje**

kupił a **pschedewsał** a so wot 15. septembra pjekarstwo w njej dale powjedu, tak so budźa wschědnje khlěb a zakty bjes pschestaća dale dostać. — Budu zo prózowacź, so bych s dobrej tworu kóždeho spokojił; duž proschu, so by zo moje pschedewsaće pschećelnje podpjeralo.

S poczesćowanjom

Jan Schimank.

Rakečanske serbske towarstwo „Lipa“

změje njedźelu 19. požnjeńca popołdnju w 4 hodź. w Křižanec hosćencu swoje **měsačne posedźenje,** w kotrymž budźe so „Bajka wo zaćmiću měsaca“ přednošeć. Do posedźenja přeprošuje **předsydstwo.**

Do Barta!

Njedźelu 19. septemyra domkhowankowe kehelekulenje a reje, k čemuž pschećelnje pscheproschuje **Gustav Kühn.**

Młodu czistu holzu k 1. oktobr. pyta R. Pfenigwerth na kamjentnej haźy 13.

Nowa Khěža

s tsjomi wobydlenjemi a 1/2 górzom pola a sahrody, 1 hodźinu wot Budyschina, blisko fabriki, je sa 4300 hr. na pschedań. Napłaćenje 1300 hr. Dalsche je shonicź na hornczerskej haźy czišło 2 w Budyschinje pola **Wackera.**

Do Rakez!

Schtrykowansku wołmu

we wulkim wubjerku a w barbunje-puschćatych druźinach,

schórzuchi,

jako **hospodarske, domjaze, dźećaze schórzuchi** atd. we wschelakich wulkosćach a płaćiznach poruča

Hana Talkenbergowa

w Rakezach.

Wuczobnik zo pyta.

Sa zwoje kolonialtworowe khlamy bórzy k nastupjenju wuczobnika pytam.

Moritz Mjerwa

pschi mjazowym torhoschću.

Hejtmanow, gratmischtrow, pohonczow, palerskich wotroczkow, rólnych pohonczow, wotroczkow, dźowki a dźěłaćerske zwójby pyta **Heynoldowa** w Budyschinje.

Tyscherskeho pomoznika

na twarske a lěpsche meblowe dźěło pyta tyscherski mischtr **Ernst Hohlfeld** w Budestezach.

Wotroczkow, zrěnkow, pohonczow, słužobne a hródźne dźowki a dźěłaćerske zwójby hnydom a k nowemu lětu pyta **J. Bukan** na hornczerskej haźy 4.

Słužobne a kuchińske holzy, wotroczkow, dźowki, dźěłaćerske zwójby do tudomnych, Draždźanskich a Lipsćanskich stron pyta **Rynastowa** na schidarskej haźy 3.

Holzy, kotrež chzedźa schicź nawuknyć, zo pytaja na kamjentnej haźy 6 delka.

Porjadna słužobna holza

s dobrymi wopismami zo k 15. septembrej abo k 1. oktobrej pyta. S knihu zo samolwicź pola mandźelskeje komisionskeho radźićela **Zabela** na hornczerskej haźy 23.

Starscha słužobna holza zo k 1. oktobrej na Tšelanskej drózy cźišło 10 pyta.

K nowemu lětu słužobne a hródźne dźowki a tajke k zwinjom pschi 70 tolerjach msdy, pohonczow, wotrozkow, gratmischtrow pschi msdze hacź do 110 toleŕ, hejtmanow, dźěłaćerske zwójby, wolazych a tsećakow pyta pschistajerka **Schmidtowa** na zukelnskej haźy 24 po 1 schodze.

Dla semrjeća dotalneje hospodsy wudowu abo starschu holzu za hospodu pytam. Kubleŕ **Pětschka** we Wownjowje pola Budyschina.

2 abo 3 ratarśzy schulerjo dostanu dobru pensiju pola **Schmidtoweje** na swonkownej lawskej haźy 12 po 2 schodomaj.

Najwutrobnischi dźak

praji zo wschitkim, kotsiž zu nam pschi pohrjebje nascheho drogeho nana

Jana Gudy,

wumjeńkarja w Nowych Porschizach,

dźělbracze luboscźiwje wopokasali; wozebje dźakuje zo knjesej Krügerej sa wutrobu hnujazu rěcź. kaž tež sa wupyschenje kaschcźa a pschewod k rowej.

W Porschizach, 15. septembra 1897.

W mjenje srudźenych sawostajenych:

Marja Ackermanka rodź. Gudźiz,
Jan Gusta Guda.

Dźak.

Sa derje cźinjaze wopokasma luboscźe a dźělbracza pschi cźeźkim cźerpjenju a wumrjecźu nascheho lubowaneho mandźelskeho a nana,

kublerja

Ernsta Scholty

we Lahowje,

wschitkim, kotsiž s wopytanjom jeho khorokoža jeho troschtowachu a jeho s nimo měry bohatym wupyschenjom kaschcźa a s wjeleliczbnym pschewodom k poslednjemu wotpocźinkej cźesćzachu, kaž tež knjesej duchownemu sa troschtapolne złowa pschi rowje zwój najwutrobnischi a najnutrnischi dźak prajimy.

We Lahowje, 16. septembra 1897.

Lena swudowjena **Scholcźina** rodź. Skopez
a dźěcźi.

(K temu cźišku pschiloha.)

Pschiloha k czißlu 38 Serbskich Nowin.

Ssobotu 18. septembra 1897.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smèje 14. njedźelu po ßwj. Trojizy rano w 7 hodź. farař Räda ßerbsku spowjednu rěcź, dopoldnja 1/2 9 hodź. diakonus Sarjenk ßerbske a w 10 hodźinach žnjowe dźakne prědowanje. — Psched zyrkwinymi durjemi budźa ßo pjenjeżne dary sa fond k pschiprawjenju zyrkwineho tepjenja sbèracź.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** Bjedrich Khorla Zosel, murjeŕ w Budyschinje, ſ Marju Madlenu Hejtmannez ſ Brěsdwa. — Khorla Wylem Alfred Schmerder, pjekař w Budyschinje, ſ Hanu Berthu Leibez se Židowa. — Alwin Pawoł Tittel, žiwnoscźeŕ w Dobruschi, ſ Marju Lenu Mětez tam.

Kŕćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Hana Marja, njemandź. dź. na Židowje

Zemrjeli:

Dźeń 9. septembra: Ota Pawoł, Jana Bohaboja Bjenady, žiwnoscźerja w Jenkezach, ß, 2 m. 12 d. — 12. Augusta Klara Wehnerez, Augusta Kalicha, wobydlerja a korbarja na Židowje, mandźelska, 38 l. 6 m. 25 d. — 14. Jan Khorla Prescius, formař w Scźijezach, 39 l. 8 m. 4 d. — Handrij Gruhl, wulki sahrodnik w Bobolzach, 72 l. 4 d.

Zyrkwinske powjescze ſ Budestez.

14. njedźelu po ßwj. Trojizy smèje rano w 7 hodźinach farař Mrosak ßerbsku spowjedź, dopoldnja w 8 hodź. pomozny duchowny Rychtař ßerbske a 3/4 10 hodź. němske prědowanje. — 17. oktobra (18. njedźelu po ßwj. Trojizy) budźe zyrkwina visitazija.

Płaczizna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 3673 měchow.		W Budyschinje 11. septembra 1897 wot hr.	wot ny	hacź hr.	hacź ny	W Rubiju 16. septembra 1897 wot hr	wot ny.	hacź hr.	hacź ny.
Pschenza	bèła	8	83	8	94	8	68	9	26
	žołta	8	24	8	71	8	24	8	82
Rožka	50 kilogr.	6	25	6	88	6	—	7	3
Jeczmjen		6	50	6	86	6	33	7	33
Wowß		6	50	7	—	6	40	7	20
Hroch		7	22	11	12	8	33	9	30
Woka		7	78	8	33	6	50	7	75
Jahły		13	—	15	—	12	—	14	—
Hejduschka		15	—	16	—	13	50	14	—
Bèrny		2	30	2	60	2	30	3	—
Butra	1 kilogr.	2	30	2	60	1	90	2	20
Pschenična muka	50 "	9	25	18	50	—	—	—	—
Ržana muka	50 "	8	50	13	—	—	—	—	—
Ssyno	50 "	2	70	3	—	2	40	3	—
Ssłoma	600 "	16	—	18	—	16	—	18	—
Proßata 982 schtuk, schtuka		10	—	20	—	—	—	—	—
Pschenična wotruby	50 kilogr.	—	—	4	25	—	—	—	—
Ržane wotruby		—	—	4	75	—	—	—	—
Pschenična gris		—	—	5	25	—	—	—	—
Ržany gris		—	—	5	75	—	—	—	—

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenzy (bèła) po 170 puntach 15 hr. 1 np hacź 15 hr. 19 np., žołta 14 hr. — np. hacź 14 hr. 80 np., kórz rožki po 160 puntach 10 hr. — np., hacź 11 hr — np, kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 10 np. hacź 9 hr 60 np

Na Burſy w Budyschinje pschenza (bèła) wot 9 hr 42 np. hacź 9 hr. 56 np., pschenza (žołta) wot 9 hr 12 np hacź 9 hr. 27 np., rožka wot 7 hr — np hacź 7 hr. 19 np., jeczmjen wot 7 hr — np. hacź 7 hr. 50 np., wowß wot 6 hr. 70 np. hacź 7 hr. 10 np.

Draždźanske mjaßowe płaczizny: Howjada 1. druźiny 66—68 hr., 2. druźiny 62—64 hr. 3. druźiny 48—55 po 100 punt. rěsneje wahi. Žiwe najlepsche krajne ßwinje 49—51 hr. po 100 puntach. Cźelata 60—70 hr., po 100 puntach mjaßoweje płaczizny.

Wjedro w **Loudonje** 17. septembra: Pomrocźene.

Spěwarske

ßerbske a němske we woßebnym ßwjasku ſ cźelazeje kože a w jednorych trajnych ßwjaskach w najwjetschim wubjerku a po najtunischich płaczizach porucza

Gustav Rämsch, knihiwjasarnja,
na bohatej haßy 21.

Meble

kupuja ßo **najtuńscho** a **ſ najwjetschim dobytkom**

ſ fabriki Gustava Zichnera

a to w magazinje na seminarskej drózy 8 a w fabrizy na bělerńskej drózy 7.

Drastne khamory hižo po	17 mk.,		
łoża	=	=	10 = 50 np.,
stejate schpihele .	=	=	11 =
vertiko	=	=	28 =
komody	=	=	15 =

Najwjetschi skład w zyłej wokolnoscźi Hornjeje Łužizy.

Paul Kristeller

na bohatej haßy cźißło 20

porucza we wulkim wubjerku wschě jenož pomyßlne druźiny trajnje dźěłaneho

wobucźa

ſ **koże, filza** a **ßukna** sa **muźskich, žónske** a **dźěcźi** po cźiscźe woßebje tunich płaczisnach.

Skasanja po měrje a porjedźenja ßo spěschnje derje a tunjo wuwjedu.

Hoscźenz winoweje kieże
w Budyschinje, w Budyschinje.

Winowa pschedawarnja.

Poruczam ßwoje derje **wuležane wina** jako **rheinske, moselske a pfalzske wina,** Bordeauxske a burgundske wino, **awstriske a wuherske wina,** němske a franzowske pènjaze wina, portske wino, madeiraske a sherryske. **Franzowski a němski kognak, rum, arak** atd.

Heinrich Neumann.

Płaczizinowe jatrichy rad podawam.

Płaczizinowe jatrichy rad podawam.

K pschedstejazym domkhowankam a kermuschcam wschědnje cźerstwe

durſthoffske ßuche droždże

poručam. S pocześcźowanjom

Oskar Fuchs pod bórklinom 3.

Destillazija Adolfa Rämscha

w Budyschinje pschi butrowych wikach,

1868 sałožena,

porucza ßwoje daloko a schěroko snate wubjerne **likěry** k kwaßam, kschczisnam a druhim ßwjedźeńskim składnosczam w czwizach a po wasy. Woßebje dobre ßu dwójny **różowy, nalikowy, hońtwinski** a **jatroselowy, hornjołužiski, żołdkoselowy seleny** a **czeŕwjeny zitronowy, wischnjowy, malenowy, prußnizowy** a **korwejdowy** liter po 60—80 np. Dale **naturskokorwejdowy** liter po 40 np., dobry **žitny** po 70 a 60 np., a **czisty** czißło 1 a 2, liter po 32 a 30 np. Pschi wotewsaczu 8 litrow a wjazy po 31 a 29 np.

Czwizy k pjelnjenju ßo wupožczuja.

Union-kognak

po wschěch płaczisnach dostacz

pola **Schieschki** a **Rjeczki.**

Sslódke palenzy

liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.

porucza **Moritz Mjeŕwa** pódla Pětrowskeje zyrkwje.

Destillazija snatych dobrych palenzow po starych tunich płaczisnach.

Najlěpschi amerikanski czisczeny

petrolej

pschi wotewsaczu wjazorych puntow punt po $10\frac{1}{2}$ np. pschedawa

Carl Noack na žitnej haßy.

Zacherlin

spodźiwnje skutknje! Wón mori, kaž

žadyn druhi ßrědk, s wěstosczu a rucze kóždu družinu schkódnych pschekaßanzow, woßebje mole, tkhi, schwoby, muchi, schczónwy, njerodź na domjazych skoczatach a ßo teho dla wot milijonow wotebjerarjow khwali a pyta. Jeho snamjenja ßu: 1. sasyglowana blescha, 2. mjeno „Zacherl".

W **Budyschinje** pola kk. Měrschez bratrow naßlědnika, Jana Skopa,
= = = k. Oty Engerta,
= = = = Straucha a Koldy,
= = = = Pawoła Hofmanna,
= = = = Richarda Neumana,
= = = = Emila Měrscha,
= = = = Raaka a Kunatha,
= **Barcze** = = C. A. Lukascha,
= **Biskopizach** = = Pawoła Schockarta,
= = = = Alfreda Böhmy,
= **Bukezach** = = Herm. Kschižanka,
= **Ketlizach** = = Pawoła Mikela,
= **Wjasońzy** = = E. Ferd. Lehmanna,
= = = = Aug. Schwera,
= **Wojerezach** = = A. W. Knichale naßlěd.,
= **Wósporku** = = E. M. Klaussa.

Mohrowy kakao

s fabriki

A. L. Mohra w Altona-Bahrenfeldźe

najwjetscheje kakaoweje fabriki Němskeje

wo kotrymž ßo rukuje, so je czisty a derje ßłodźazy, a so je po zyrobnej hódnosczi a aromje runje telko hódny kaž najdróžsche němske a hollandske kakaowowe družiny.

Mohroweho kakao ßo, kaž pola konkurrenzneje twory wschelake družiny njedźěłaju, ale dźěła ßo jenož jena **najlěpscha družina**

„Mohrowy kakao"

punt po **1** mk. **60** np. we pakczikach po $\frac{1}{1}$ a $\frac{1}{2}$ puncźe,
= = **1** = **80** = = = = $\frac{1}{4}$ puncźe.

Wschudźe dostacz.

Heinrich Mohr,

schewski mischtr w **Budyschinje**

na ßukelnskej haßy 14

porucza ßwój wulki skład **sapinanskich, schnórowanskich a czahanskich stupnjow** s bruneje a czorneje kože, sergy a płata, **puczowanskich, sportskich a kołojěsdnych stupnjow** s kožanymi a gumijowymi póduschemi we wschěch barbach, fararjowe Kneippowe, Ambergske a zefirske sandale, kaž tež wschě pomyßlnje móžne družiny **stupnjow** a **schkórnjow** sa mužskich, žónske a dźěczi po snatych tunich płaczisnach.

Po měrje wubjernje ßedźaze wobucźe sa krótki czaß seschiju.

Turkowske ßlowki

nowy płód w měchach, kaschczikach a po wasy ßu tunjo dostacz pola

Moritza Mjeŕwy

pschi mjaßowym torhoschczu.

Destillazija likěrow po starych tunich płaczisnach.

Koßy, ßerpy, tóczne kamjenje, brußy, grotowe pleczenje

k wobhrodźenju a **kałaczkaty grot, rólowe płachty a khachlowe rěbliki, wódne kótła a pónowje, dezimalne wahi, taflojte a butrowe wahi, punty, hnojowe widła, łopacźe, rjeczasy, hosdźe, želesne hrabje**

porucza pschezo po najtunischej płaczisnje pschedawaŕnja želesnych tworow

Gottharda Behrendsa

w Budyschinje

pschi ßerbskich hrjebjach czißło 10.

Schmidt & Gottschalk,

pjenježny bank

pschi mjaßowym torhoschczu
czißlo 14|16 w Budyschinje.

Niz jenož **tuni,** ale
tež **dobry**

khosej,

seleny
punt po 80, 90, 100,
120, 140 np.,

khosej, paleny
punt 100, 120, 140 np.,
wubjernu dobru ßylnu

Java-měschenzu
punt po 160 np.
poruča

Herm. Kunack
na bohatej haßy 8.

Wolijowe barby

we wschěch snatych nuanßach, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdże skhnyjaze,

molerske a murjerske barby,
terpentinowy wolij
(němski a franzowski),
najlěpschi
lanowolijowy firniß,
jara derje a twjerdże skhnyjazy,
jantarjowe laki,
kopalowe laki,
damarske laki,
želesowe laki,
Kölnski klij, kaž tež
murjerski klij,
dróbnu krydu,
gyps,
portlandski zement,
najlěpschi karbolineum,
barbicze wscheje druziny,
schablony
sa **molerjow** a **murjerjow**
poruča a ma pschezo wulki skład
po najtunischich płaczisnach

Emil Nětsch,
drogowe khlamy
24 na kamjentnej haßy 24
snapschecża turnarnje.

Hońtwinske tosche
we wulkim wubjerku poruča
C. A. Pietsch
na hauenstejnskej haßy.

Lotterijne loßy

saksko-thüringskeje industrijoweje a pschemyßloweje wustajeńzy
w Lipsku.

Czehnjenje po skónczenju wustajeńzy, 15. oktobra.

Lóß płaczi 1 hriwnu.

1. hłowne dobyczże je 30,000 hriwnow hódne,
2. „ „ „ 20,000 „ „
3. „ „ „ 15,000 „ „

2	dobyczi	kóżde	10,000	hriwnow	hódne	200	dobyczow	kóżde	200	hriwnow	hódne
5	dobyczow	=	5000	=	=	300	=	=	100	=	=
10	=	=	3000	=	=	500	=	=	50	=	=
15	=	=	2000	=	=	1000	=	=	30	=	=
25	=	=	1000	=	=	1500	=	=	20	=	=
50	=	=	500	=	=	2000	=	=	10	=	=
100	=	=	300	=	=	15000	=	=	5	=	=

20710 dobyczow w hódnosczi 500,000 hriwnow.

Sapiß wulkich dobyczow hacž do 100 hriwnow dele kóżdy po žadanju we wudawarni tychle nowin dostanje.

Loßy po 1 hriwnje ßu dostacź
pola kollektěrow kral. sakskeje krajneje lotterije,
we **wudawarni Serb. Nowin,**
pola pschekupza **Khorle Nowaka** w Budyschinje,
a pola **Richarda Weisera** na žitnej haßy w Budyschinje.

?

Hdże je **dobry**

khosej

dostacź?

Pola Oty Sachsy
na bohatej haßy 5,
tam je wón tuni a wubjernje ßłodźi.

Zigary:
njewuběrany 6 np. wubjerk,
10 schtuk jenož po 40 np.,
100 schtuk jenož po 3 mk. 75 np.,
wurjadnje płaczisny hódno
poruča
Herm. Kunack
na bohatej haßy 8.

Woprawdźity holandski

kakao

najlěpschu druzinu ßwěta, płaczisny hódno poruča

Gustav Küttner
10 na ßerbskej haßy 10.
Jeniczka pschedawarnja sa Budyschin a wokolnosch.

Zement, stajnje czerstwy
po 1/1, 1/2 a 1/4 tunach,
gyps,
wschě **barby,**
lak,
barbu k barbjenju schpundowanja,
rucże skhnyjazu,
karbolineum,
maschinski wolij,
firniß,
terpentinowy wolij atd.,
barbicze
poručatej tunjo

Strauch & Kolde
na kamjentnej haßy 3.

Hdżeschzetónle rjany cżaßnik kupili? Pola cżaßnikarja **Magera** na ßerbskej haßy pschi kasarmach.

Schórzuchi s czelazeje koże
poruča po tunich płaczisnach
Heinrich Lange
pschi žitnych wikach.

Ważne
sa ratarjow a mlokarnje
dr. Roeberowy
butrowy pólver.

Jenož woprawny dostacź pola wunamakarja.

Germania-drogownja
dr. Roebera
w Budyschinje na bohatej haßy
s napschecża winoweje kicże.

Wuwsaczne placzisny

sobotu 18., njedzelu 19., poudzelu 20. septembra.

Schandka s pißanej kromu sa dźěczi, 1/2 duzt. **35 np.**
wulke 1/2 duzt. **85 np.**

„Gumijowe ßlě" s kožanym wobrubjenjom a pantentowej spinku por po **47 np.**

Lanolinowe mydło se sarnczenymi 6% lanolina, 2 kuskaj **23 np.**

Sslomniki, jenopschežne **123,** dwajpschežne **163 np.**

Drasczicžka sa czěschne dźěczi schtrykowana po **39 np.**

Jagardowe blidowe ruby schěre s czerwjenej kromu po **89 np.**

Japanske schkleńzowe podstajaki, drjewjane se slotym molowanjom po **89 np.**

Barchentowe ložowe plachty, pißane, hotowe wobrubjene, po **150, 110, 85 np.**

Drastne tkaniny k ßuknjam a domjazej drasczе stary łohcz po **18 np.**

Kalmukowe spódnje ßuknje sa žony wošzebje schěroke a wulke, czežkeje druzhiny, 4 schtuki **105 np.**

Piwowe schkleńzy s kraßnym wěkom s khěžorstwoweho zyna, na 1/2 litra ajchowane po **98 np.**

Normalne soki, po patencze schtrykowane s dwojnej pjatu a kónzom, 1/4 duzenta jenoz **135 np.**

Wulke módrocžischczowe schórzuchi, hotowe seschite, w ßuknej schěri s lazom po **82 np.**

Makartowe bukety k wudebjenju stwy, rjenje swite po **138, 105, 72 a 43 np.**

Mužaze soki po patencze schtrykowane, s dwójnej pjatu a kónzom, 1/2 duzenta jenoz **82 np.**

Žonjaze schtalty, schěre drellowe, do kartona sawalene, deßzin 1008, wschěch schěrjow, po **108 np.**

Toilletowe mydło, wulke kruchi, miła druž., 2 kuskaj jenoz po **15 np.**

Žonjaze schtrympy, po patencze schtrykowane, s dwojnej pjatu a kónzom, 1/4 duzenta po **115 np.**

Kalmukowe sosowe deki po 185 np.

Gumijowe blidowe deki po 98 np.

Běhanske tkaniny stary łohcz po **30, 25, 20, 17 np.**

Koschlaze ßukno k schatam wscheje druzhiny, stary łohcz po **15, 18, 20 np.**

Poßleschczowe tkaniny, 6/4 schěroke barbunjepuschczate druzhiny, rjane kaschczikate mustry, łohcz po **28, 25, 23, 20 a 17 np.**

Gardiny, jenoz wupruhowane druzhiny, s bantom wobrubjene, stary lohcz po **30, 28, 25, 23, 20, 18 a 15 np.**

S. Beer, prjedy Messow & Waldschmidt,

pschi hlowoym torhoschczu 9, delka a po 1 skhodze.

Koprowy vitriol
(zyły a tołczeny)
k **naczinjenju pschenizy** porucza tunjo
Otto Engert,
en gros drogowe khlamy en détail.
Dalokoreczak czišzko 33.

Sa drjewjanzarjow
porucza
czorne kipsy punt po **95—100 np.,**
brune kipsy punt po **115—125 np.,**
Max Hiller,
kožowa pschedawarnja
w Budyschinje na jerjowej haßy 3.

Howjase, konjaze,
czelaze a **wowcze koze** kaž tež **wowczu wołmu** pschezo po najwyschschich placzisnach kupuje
Heinrich Lange
pschi zitnych wikach njedalsko ßerbskeje katholskeje zyrkwje.

---

la maschinski wolij
sa czežke a lohke dźěło,
wubjerny
kožowy mas,
rybjazy tuk,
kotryž kožu mjehku a njepschepuschczatu czini, porucza po najtunischich placzisnach a najlěpschich hódnoscžach
drogowa pschedawarnja
Emila Měrscha
na kamjentnej haßy s napschecža turnarnje.

Nowe! Nowe!
Žiwotowe wobwjaski,
praktiske! tunjo!
najlěpsche sa strowoscž. Derje ßedžaze, wschitkim, kotsiž na delni žiwot czerpja, poruczenja hódne.
Dostacz sa Budyschin a wokolnoscž w **hrodowskej haptyzy** w Budyschinje.

Czisczе dobru
woprawdže derje ßłodžazu
vanillowu
łamanu schokoladu
punt po 100 np..
kaž tež najlěpschi
hollandski a němski
kakao
punt po 130 np. porucza
Otto Sachse
na bohatej haßy czišzko 5.

Hrodowska haptyka
porucza
butrowy pólver,
hollandski slótny pólver,
ßwinjazy wobžerny a kormjazy pólver,
konjazy a salsowy pólver.
Tam ßo **zołty wósk** kupuje punt po 1 hr.

Drainěrowanske roły
we wschěch druzhinach ma na składze A. Dietrich w Lětonju.

Woprawdže ßłódke rjane wulke
boßnifke
(tak mjenowane turkowske)
ßłowki
punt po 30 a 40 np.,
derje ßuschene amerikanske
jabłuka
punt po 35 a 45 np.
porucza
Otto Sachse
na bohatej haßy 5.

Krauy amerikanski
rjepikaty tobak
porucza, tak dołho hacž skład doßaha punt po 25 np.
Otto Sachse
na bohatej haßy 5.

Derje dźěłane **sofy** a **matrazy** porucza tunjo **E. Schubert,** tapezěrak a ßedlarski mischtr na jerjowej haßy.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 39. **Sobotu 25. septembra 1897.** **Lětnik 56.**

Čzesčzeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotsiž chzedza sa nje na

4. schtwórtlěto 1897

do prědka płaczicz, njech nětko **80 np.** w wudawarni Serbskich Nowin wotedadza. — Čzi, kotsiž zebi Serbske Nowiny psches **póst** pschinjesczi dadza, njech tola njesapomnja, zebi je tam bórzy skasacz. Na schtwórtlěto sapłaczi zo sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž tez w druhich krajach němskeho khěžorstwa **1 hriwna,** s pschinjeszenjom do domu **1 hriwna 15 np.** — Serbske Nowiny s pschikłohu **Serbski Hospodar** płaczа na póstach **1 hriwnu 25 np.,** s pschinjeszenjom do domu **1 hriwnu 40 np.** — Se Serb. Now. hromadze hodzi zo tez **„Pomhaj Bóh“** na póscze skasacz.

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Khěžor Wylem je zo zrjedu s Wuherskeje do Němskeje wrócził. W wuherskim hłownym měsczе, Budapesstu, je jemu a awstriskemu khěžorcej lud nimo měry wulkotne hołdowanja a poczesczowanja wopokasał. Město bě zo k czesczi wobeju khěžorow na najkraznischo, kaž hischcze zenje prjedy teho, wudebiło. Pschi zwjedzenskej hosczinje khěžor Wylem na pschipitk khěžora Franza Josefa zwoje sacznicza, kotrez jeho wutrobu po njewoczakanym sahorjenym powitanju hibachu, je sczěhowazymi złowami wupraji:

„Se sacznuczemi najhłubischeho dzaka Wascheje Majestosczе wutroby postrow pschijimam. S pscheproschenjom Wascheje Majestosczе zym tole krazne město wopytacz mohł, kotrehoz wulkotne powitanje je mje woprawdze pschemohło. Se sympathiskim sajimanjom doma stawisny ryczerskeho wuherskeho luda sczěhujemy, kotrehoz wótczinske smysłenje je zo pschisłowne sczinisko, kotryz w zwojich wójnow połnych stawisnach zo njeje komdzisko, krej a kubło sa sakitanje kschiza woprowacz. Schtoz je na mnje pschi mojim pschebytku w Wuherskej a wosebje pschi powitanju w Budapesstu najmóznischi saczischeż czinisko, to je sahorjene podacze Wuherjow nadobnej wosobje Wascheje Majestosczе. Ale niz jenoz tu, ale tez w mojim ludu zo tole sahorjenje sa Waschu Majestoscz zehli, a tez ja zebi swazu prajicz, so zym s njej napjelnjeny, po waschnju zyna k Waschej Majestosczi jako k zwojemu nanowskemu pschecželej shladujo. Mudrosczi Wascheje Majestosczе zo dzakujemy, so nasch swjask na sboze naschich ludow wobsteji, twjerdze a njepowalny; wón je Europje měr tak dołho sakhował a budze to tez dale czinicz. Sahorjene podacze Waschej Majestosczi, teho zym wěsty, tez dzenza we wutrobje Arpadowych zynow zapa, kaž tehdy, hdyz wulkej prjedownizy Wascheje Majestosczе: „wumrjemy sa naschcho krala“ pschiwołachu. Tele sacznicza wuprajizy, wscho, schtoz sa Waschu Majestoscz czucz, myslicz a prosycz samozemy, do sawołanja sapschimumy, kotrez kózdy Wuherz hacz do poslednjeho wudychnjenja sawoła: „Eljen a kiraly!“

— Bismarkowy njeluby wusud wo konservativnych je woda na młyn pschecziwnikow konservativnoze strony był. Runje nětkole do wólbow do sakskeho krajneho zejma woni Bismarkowy wusud pschecziwo konservativnym pschi kózdej składnosczi wuwuzywaju. So móhli zo konservativni wótreje brónje wobrócz, kotruz je wjerch Bismark pschecziwnym stronam podał, je zo wjednik sakskich konservativnych, dwórski radziczel dr. Mehnert listuje na Bismarkoweho zyna Herberta wobroczik a jeho prosył, so by jemu sdzelił, kajke měnjenje ma jeho nan wo sakskich konservativnych. Hrabja Herbert Bismark je tule próstwu dopjelnił. W zwojim liscze, dr. Mehnertej pisanym, wón mjes druhim praji:

„Sakskim konservativnym a jich wjednistwu w Drazdzanskim krajnym zejmje je mój nan stajnje pschipósnacze dawał, a jeho je wjeselko, zkyschecz, so je zo poradziło, w Sakskej pschiwizowarjow statneho porjada a sastupjerjow narodneho pschemysła pod jenu khorhoj sjenoczicz. Hdy by zo poradziło, to zame sa blizsche wólby do khěžorstwoweho zejma wusfutkowacz, by zo samér dozpił, kajkehoz lepscheho sa konservativne prózowanje njemóże bycz. K temu pak by trebne było, so bychu zebi pruszy konservativni sadzerzenje sakskich w wjazorym nastupanju pschizwojili.“

— Sawrjenje zelesniskich khódbow (perronow) zo w Sakskej 1. dezembra na wjetschich, a zrjedz léta 1898 na wschěch sastanischczach sawjedze. Kaz zo to hizo w Pruskej stawa, budze zebi tez w Sakskej kózdy, kotryz chze na sastanischczowu khódbu stupicz, k temu wozebity billet kupicz dyrbjecz. Sa pucźowarjow je to s wulkim wobczežowanjom, sa statnu kazu pak s njeznadnym pjenježnym dobytkom.

— Němske wójnske kódzstwo je s nowa bolostny njesbožowny podawk podeschoł. Ssrjedu pschipołdnju je zo torpedoski czołm S 26 powrócził a zo podnuril. Czołmowy komandant, mecklenburgsko-schwerinski wójwoda Bjedrich Wylem a zedmjo mužoju zu zo tepili. 9 muži je zo wukhowało. Jedyn s poslednich, matrosa Leckbusch, powjeda, so je nawalna zołma wójwodu Bjedricha Wylema s czołmoweje kubje do podkubje wrzeska, hdzez w zwojej czezkej wolijowanej drascze lezo wosta a jemu, Leckbuschej, pschiwoła, so dyrbi zo wukhowacz, a so wón zam zaneje druheje nadzije nima, hacz sbózńje wumrjecz. Leckbusch czelnahi s pschepuschczom wulesy. Tsjo s tepjenych matrosow běchu runje wuzkużili. Wukhowani zo s jenym druhim torpedowym czołmom do Kiela dowjesechu.

Mecklenburgsko-schwerinski wójwoda Bjedrich Wylem bě starschi zyn wulkowójwody Bjedricha Franza II. Wón bě zo 5. haprleje 1871 w Schwerinje narodził a bě pódla pruskeju prynzow Adalberta a Hendricha jako prěni prynz jeneho knjezazeho němskeho wjerchowskeho doma do wójnskeho kódzstwa sastupił.

Awstrisko. Awstriski khěžorstwowy zejm je zo sandzeny schtwórtk sescholł. Knydom w prěnim posedzenju němszy doprědkarjo s hawtowanjom wuradzenje pschetorhnycz pytachu. Njedzíwajzy teho pak bě mózno, wólby sa zejmowe pschedzydstwo pschewjesecz.

Italska. Manevry italskeje kavallerije zu létza dla njesbozenjow, kotrez zu zo pschi nich stałe, nahły kónz měłe. Jedyn jesdny zebi schijn swiny, druheho kóń zmjertnje srani, tsecželio kanona, zo powaliwschi, sarasy. Hdyz batterijiny schef na městno njesboza pschijecha, zo jeho kóń czeka splóschi a jeho wotczižny. Offizer zebi pschi tymle padze ruku slemi. S rosbuchnjenjom jeneje karteze zo dwaj podwyschkaj czezko sranischtaj. General Asinari di Bernezzo, wjednik manevrow, po tychle snjesbozenjach s manevrami pschesta.

Jendzelska. Podtłoczenje muhamedanskich ludow pschi indiskej mjesy njeje tak lohke, kaz zu zo Jendzelczenjo nadzeli. Sběrkarjo s wulkej khróbłosczu postupuja; woni zu zyku jendzelsku brigadu pod komandom generala Jeffrysa sbili. Po horzym wojowanju jendzelske wójsko zosasche, zhubiwschi sranjenych a morwych, dzewjecz offizerow a 129 wojakow. General Jeffrys bě zam lohzy sranjeny.

Jendżelczanam hischcże ſ tamnymi wójnſkimi ludami ſtraſchne bědżenje kiwa. Jeno ſo ßo Jendżelczanam tak njeſeńdże, każ Italſkim w Abeßyniſkej!

Franzowſka. General Bourbaki je 81 lět ſtary w Bayonnje w połodniſchej Franzowſkej wumrjeł. Bourbaki mějeſche w němſko-franzowſkej wójnje, woßebje na jejnym kónzu, wuſtupowaze wobdżělniſtwo; jemu bě ßo nawdało, Belfort wußwobodźicź. Němſke wójſko dyrbjeſche ßo ſ tym nuſowacź, wot woblehnjeneho Pariſa wotcźahnycź. Běſche khwila, w kotrejż temule poſpytej poradżenje kiwaſche, a tež němſzy wojerſzy wězywuſtojni wot teho cźaßa ßami woſpjet wuſnachu, ſo je Bourbaki ſe ßwojimi 150,000 mużemi, ſ wjetſcha wojerſzy njewuwuczenymi a mohł rjez ſe ſemje wuteptanymi, wjele dokonjał. Hdyż pak dyrbjeſche ſkónczńje Bourbaki, wot tſjoch bokow wobſtupjeny, pak ßo Pruſkim poddacź, pak do Schwajzarſkeje zoſacź, wón ſadwělowa. Wón ruku na ßwoje żiwjenje ſłoży, tola kulka jemu jenoż khlowu ſrani. Jeho do Lyona dowjeſechu, hdżeż wotkhori. Jeho naßlědnik, general Clinchant, ſ 80,000 mużemi do Schwajzarſkeje pſcheſtupi.

Schpaniſka. Schpaniſki finanzny miniſter Navarro Reverter je wotſtupicź dyrbjał, dokelż bě ßo ſ Malorkaſkim biſkopom roskorił. Wón bě duchownym na balearſkich kupach ſakaſał, na leżomnoſcźach, jim k ſarjadniſtwu pſchewoſtajenych, ſchtomy puſchczecź. Biſkop pſchecźiwo tejle ſakaſni proteſtowaſche, tola finanzny miniſter jeho proteſt ſacźißny, jeho na pucź ſkórżby pokaſawſchi. Na to biſkop finanzneho miniſtra a wſchitkich jeho ſaſtojnikow na balearſkich kupach, dale wſchitkich wobßedżerjow a najenkow něhduſchich zyrkwinſkich kubłow ſakła. Kralowa-knjeżerka ßo na ſtronu Malorkaſkeho biſkopa ſtaji a miniſterſtwu woſjewi, ſo żane wobſamknjenje finanzneho miniſterſtwa njepodpiſche, tak dołho hacź budże Navarro Reverter ſ finanznym miniſtrom. Duż ßo tutón roſßudźi, ßwoje ſaſtojńſtwo ſłożicź. Kralowa je drje teho dla bjes komdżenja Malorkaſkemu biſkopej prawo dawa, dokelż je ſa njemudre měła, nětkole, hdżeż Schpaniſka wſchě mozy k podtłóczenju Kubaſkeho ſběżka trjeba, a hdżeż ßo w Schpaniſkej ßamej ſ nowa karliſtiſke hibanje ſběha, ßo hiſchcże ſ duchownſtwom ſnjepſchecźelicź.

Runje nětkole je Schpaniſkej politiſka pſchesjenoſcź jara trěbna. Sjenocźene amerikanſke ſtaty ßo po ſdacźu hotuja, Kubu Schpaniſkej wutorhnycź a ju jako nowy ſtat do ßwojeho ſjenocźenſtwa pſchijecź. Nowy amerikanſki póßłanz pola ſchpaniſkeho dwora, knjes Woodford, je pjecźa hnydom w prěnjej audijenzy pola kraloweje-knjeżerki pſchipowjedźił, ſo ſjenocźene ſtaty dżiwajo na wulku hoſpodarſku ſchkodu, kotruż ſ Kubaſkim ſběżkom cźerpja, ßame porjad na Kubje poſtaja, jeli ſo to Schpaniſka hacź do 1. januara njeſamóże. To ſ druhimi ßłowami rěka, ſo ſjenocźene amerikanſke ſtaty Kubu pod ßwoje knjejſtwo ſtaja. Po druhej powjeſcźi je Woodfort namjetował, ſo by Schpaniſka Kubu ſjenocźenym ſtatam pſchedała. W tym a tamnym pſchipadże by ßo Schpaniſka wěſcże roſßudnje pſchecźiwo namjetam ſjenocźenych ſtatow wuprajiła, ßamo, hdy by teho dla dyrbjało k wójnje dóńcź.

Pußowſka. Żně w Ruſkej ßu lětßa lěpſche, hacź je ßo wocźakało. Gubernije, w kotrychż ßo boja, ſo ßo żně njeporadża, móża ßo ſ gubernijow, w kotrychż ßu dobre żně měli, na doßahaze waſchnje ſaſtaracź.

— Ruſke knjeżerſtwo je ßo po ſdacźu woprawdże rosßudźiło, napſchecźo Polakam ßwoju prjedawſchu krutoſcź ſ miłoſcźu a łahodnoſcźu ſaměnicź. Wone Polakam pſchezo wjazy dopokaſmow dawa, ſo jemu wo to njeńdże, pólſku rěcź a katholſku wěru podtłóczicź. Wyſchnoſcź Warſchawſkeho ſchulſkeho wokrjeża je wukas wudała, ſo bychu ßo w pólſkich gmejnach knihownje ſa lud, wobſtejaze jenoż ſ pólſkich knihow, ſakłożike. Wyſchnoſcź na kóżdu knihownju 30 rublow podpjery dawa. Profeßorej Warſchawſkeje univerſity, Werżbowſkemu, je ßo nawdało, ſo by ſa ludowe knihownje wubjerk hódnych knihow ſcźinił. Wón je ſapiß 120 pólſkich ſpißoł ſeſtajał, kotrež budża ßo ſa pólſke ludowe knihownje kupowacź.

Turkowſka. Po dołhim jednanju ßu ßo ſkónczńje wucźinjenja ſa wobſamknjenje měra mjes Turkowſkej a Grichiſkej dowujednałe. Grichiſka dyrbi Turkowſkej 4 milijonow frankow wójnſkeho ſarunanja ſapłacźicź a jej nětkotre kromki kraja pſchi theßaliſkej mjeży wotſtupicź. So by ßo Turkowſkej tež woprawdże wójnſke ſarunanje wupłacźiło, europiſke wulkomozy kontrolu grichiſkich ſtatnych finanzow pſchedewoſmu. Tole poßledńje poſtajenje je w Grichiſkej ſłu krej naczińiło; pſchetoż każ ßwojim druhim wěricźelam w Europje, tak nochzedża tež Grichojo Turkam niczo ſapłacźicź. W Athenje ßu na torhoſchcźu text měrowych wucźinjenjow ſpalili. To ßu cźi ßami herjekarjo byli, kotſiż ßu grichiſke knjeżerſtwo bjesßwědomicże k wójnje źiſchcźeli.

Amerika. Ssrjedźnoamerikanſke staty Guatemala, Honduras, Coſtarica Nicaragua a Salvador ßnadź ßo w bliżſchim cźaßu ſjenocźa, każ ßu ßo něhdy połnózne staty ſjenocźiłe. Guatemalaſki preſident Barios, kotryż ßo pſchecźiwo temule wotmyßlenju ſpjecźuje, je, ſo by ſjednocźenju ßrjedźnoamerikanſkich ſtatow ſadźěwał, w meji parlament rospuſchcźił, miniſtrow, jemu njepodatych, wotehnał a ßwoje preſidenſtwo, kotrež by ßo lětßa w ſeptembrje ſkóncziło, ßamowólnje na njeměſty cźaß podlěſchił. Jeho politiſzy pſchecźiwnizy do ßußodnych ſtatow cźeknychu, hdżeż ßu, każ ßo ſda, ſ pomozu połnoznych ſjenocźenych ſtatow wójſko wuhotowali. S tutym ßu ßo nětko do Guatemale walili a ßu hižo wjecźoruy dżěl kraja wobßadźili. W khlownym měſcże pjenjeżna nuſa knjeżi, kotrejż dla je wjele pſchekupzow bankrot ſcźiniło. Na preſidenta je ßo tež hižo mordaŕſki nadpad ſkucźił, tola je preſident hiſchcże ſtrachej wuſchoł, mjes tym ſo ßu ſapſchißahanzy Barrioſoweho bratra a jeho żonu ſkónzowali.

Potajnſtwo na ſkhodźe.

Ssym rěcźnik. Tak mam ſkładnoſcź, ßo je wſchelakimi ludźimi ſeſnacź a wſchelake wobſtejnoſcże ſpóſnacź. Teho dla ßym ßebi zyku kopizu ſpodobnych a tež wohidnych naſhonjenjow nahromadźił. Żenje pak njeje mi niczo telko njeměra nacźiniło, jako to, ſchtoż je ßo jenemu ſ mojich klientow zofało.

Wobſtejnoſcże, naſchemu podawku pſchedkhadżaze, naſhoniwſchi, chżu ßwojemu młodżenzej ßamemu powjedacź dacź. Jeho nan běſche ſprawny, naſhonity kapitan. Sswoju łódź běſche wón mnohe lěta ſe ſbożom po morju wodźił. Tola nětko běſche ßo tež jemu tak ſeſchło, jako mnohim łódźnikam: ſ dalokeho pucźowanja ßo wjazy domoj njewróćźi. W tym cźaßu, wo kotrymż tu powjedam, njeběchu hiſchcże żane ſawěſcźeńſke towarſtwa, kotrež dżenża ſhubjene cźłowiſke żiwjenja abo łódże ſarunuja. Tak woſta kapitana Kótwizowa wudowa ſe ßwojim ßynkom w ßnadnych a ſrudnych wobſtejnoſcźach. Wona mějeſche bratra, Klawßa Wardenborga, běſche to cźłowjek ßwojeje khlowy a bjeſe wſcheho cźucźa we wutrobje. Wón njemóżeſche ßwojej ßotſje wodacź, ſo běſche ßo wona pſchecźiwo jeho woli ſe ßwojim ſprawnym Guſtavom Kótwizu wożeniła. Tež nětkole, hdyż běſche ju wulka nuſa podeſchła, njeſwaži ßebi, jeho wo pomoz proßycź. Teho dla běſche wona wſcha ſwjeßelena, hdyż jej bratr woſjewi, ſo chże ßynka wocźahnycź a ſa pſchekupſke łódźſtwo wuwucźicź dacź. To wukonja wón tež ßwědomliwje a pocźa hólcźka tak lubowacź, ſo jemu po ßmjercźi ßwoje rjane kubleſchko a nimo teho tež hiſchcże ſchwarny pjenjes wotkaſa. 23lětny Guſtav a jeho macź ßo temule ſkutkej cźim bóle dżiwaſchtaj, dokelż mějeſche Wardenborg ßam ßyna. Sso wě, nan a ßyn běſchtaj ßebi wulzy podobnaj a teho dla ßo cźaſto wadźeſchtaj. Běch tež ſhonił, ſo běſchtaj ßo wobaj krótko do ſtareho Wardenborgoweje ßmjercje woſpjet tak ſwadźiłoj, ſo běſchtaj ßo doſpołnje roskoriłoj. Hacź runje ßym ſtróſby, praktiſzy ſmyßleny cźłowjek, dha ßo tola Kótwizowej nadobnoſcźi nadoſcź wudźiwacź njemóżach. So by ßo jeho wujej tola nětkajke ſarunanje doſtało ſa ſhubjene namrěwſtwo, běſche jemu porucził, ſo by domſke na kuble wuporjedżał, wutwarił a wobnowił. Młody Wardenborg, naſhonity a praktiſzy wuwucźeny twarz, wukonja ßwój nadawk ßwědomicże a ſ wuſpěchom. Sa nětkotre měßazy móżeſche wón ßwojemu wujej ſcźěhowazy liſt pißacź.

Prjedy pak, hacź tónle liſt woſjewju a Guſtavej Kótwizy ßwoje podeńdżenja powjedacź dam, mam hiſchcże ſa trěbne, tole naſpomnicź. Stary Wardenborg běſche mjenujzy do ßwojeho wotkaſańſtwa woßebje ſapißacź dał, ſo ma Guſtav Kótwiza na wſchón pad ßwoje namrěwſtwo wobkhowacź, a ſo ma je jeho ßyn hakle potom doſtacź, jeli ſo by Guſtav Kótwiza bjes dżěcźi wumrjeł. Nětko njech naſpomnjeny liſt ſcźěhuje a mój młody pſchecźel njech ßam dale powjeda:

„Sso wě, ſo je domſke ſ najmjeńſcha ſwonkownje ßwój ſtarożitnoſtki napohlad wobkhowało. Wſchako wěſch, ſo njeměješche żane woßebite twarſke ſnamjo, ſpodźiwne ſtare ßwißle, wutwarki a wuhenje bjeſe wſcheho porjadka. Horny poſkhód běſche daloko do dwora wutwarjeny, ſchěroke drjewjane durje wobkhłódkujo. Nětkole ſda ßo, ſo ßo nowe cźerwjene zyhele a běłe drjewa, k wutwarjenju nałożene, k ſtaremu ßrjedźnemu dżělej njehodża. Tola ſ cźaßom ßo wſcho pſcheměni a bórſy ſměje domſke ſaßo doſpołny ſaſtarſki napohlad. Tež nutſka ßym jenoż telko pſcheměnił, jako je ſa nowy cźaß runje trěbne. Ty dyrbiſch ſawěſcże w pſchichodnych dnjach ßam pſchińcź pohladacź a mi prajicź, hacź ßy ſ tym ſpokojom abo njeßy. Moja

wożebita hordoscź je nowy skhód. Wón je mi wjele hkowykamanja naczinił. Wón je runje snapschecźa khěžnych durjow, kónz schěrokeje khěžneje rumnoscźe. Po wożmym skhodźeńku winjetaj žo dwaj skhodaj, jedyn na prawizu, druhi na lěwizu, hacź do hornjeho poskhoda. Njenje wurěsane dubowe skhodowe wobkładenje a wudebjene skhodźeńki maja tak sastarski a pěkny napohlad, so móže to, kaž žebi ja myžlu, woprawdźe moja hordoscź bycź. So bych skhód takle wutwaricź mohł, běsche trěbne, sadnju scźěnu pschekamacź a wuski wutwark natwaricź. Pschi tym běsche mi stara studźeń, tam hnydom pschi domskim wuryta, na pucźu; ja žo spěschnje rosžudźich a dach ju sažypacź. Poslednje tydźenje žym hnydom na kuble žamym bydlił, so bych tam stajnje dohladowacź mohł. Hacź runje hischcźe žem cźahnycź njemóžesch, by mi tola wulzyschnje witane było, hdy by na dźeń abo dwaj žem pschińcź chcył. Mohło wschak tola bycź, so by tu a tam chcył něschto pscheměnicź abo so by žebi pschał, so by žo hinak sarjadowało, schtož by žo nětkole hischcźe najlěpje hodźało. Dokelž žy mi prajił, so žo twoja macź posdźischo žama wo cźeledź postara, žym tu jenož staru hosposu žwojeho nana wobkhował a jenicźkeho wotrocźka pschistajił. Sa twoje krótke pschebywanje tu tale cźeledź wěscźe dožaha. Teho dla wosjeu mi pscheczelnje, hdy masch myžle, žem pschijěcź, so tebi twoju prjedawschu jstwu pschihotuju.

Najžwěrnischo twój wuj

Klawž Wardenborg."

Hdyž žwoje rjane móńske žiwjenje složich, mějach jenicźke pschecźe: so mohł žo po możnoscźi bórzy na žwoje kubło scźahnycź. Teho dla běsche mi tež wujowy list wulzy witany. Pschejach žebi wożebje też, so mohł hody na žwojim kuble žwjecźicź. Běch nusowany był, dleschi cźaž na pucźowanjach pschebywacź; teho dla běchu žo někotre měžazy minyle, so njeběch žwojeho kubła wohladał. Cźim bóle žo dźenža žwojemu kubłu bližach, cźim bóle podeńdźe mje njeměr, mohł nimale prajicź, so mějach nějakje cźucźe, so mi njesboże hrosy. Cźorne mrócźele honjesche wětr po njebju. Nětkole pak běsche wětřik wocźichnył a njebjo běsche žo s tołstym, jenak schěrym krywom pocźahnyło. Moje wuwucźene wócźko móńskeho cźłowjeka widźesche, so bórzy žněhowy mjecźel pschińdźe.

Nětko wuhladach też hižo žwoje kubło na wjeršku niskeje hórki. Na tsjoch stronach dźěchu žiwe, njestajnje sroscźene płoty hacź dele k polam, na schtwórtej stronje wjedźesche alleja starych schtomow hacź k wrotam. Wscho sdasche žo mi cźěmne a njewabjesche mje tu k bydlenju. Sskónczne pruhi nasymskeho dnja, kotrež běchu pschi mojej poslednjej pschitomnoscźi moje kubło wobžwětlake, běchu žo minyle a s nimi wscha pschikhilnoscź k temule staremu, žamotnemu městnu, kotruž běch hdy sacźuwał. Na kuble žamym njeběsche hischcźe nicžo hotowe, wschudźom leżesche njerjad. To powjetschi hischcźe njepschihódny napohlad. Sdasche žo mi, so žym dyrbjał s błasnom bycź, jako pschecźe sacźuwach, so chzu tu najradscho bydlicź, a ja běch pscheżwědcźeny, so budźe bjes dwěla dołhi cźaž trěbny, so budźetej kubło a jeho wokolina pschihódnej a witanej k wobydlenju. Wulzy žo dźiwach, so tu ani dźěłacźerjow njenadźeńdźech, kotsiž bychu pokhwatali, wscho dotwaricź, s cźyła njeběch też ani jeneho cźłowjeka na žwojim dołhim pucźu wot poslednjeho kubła setkał. Wscho to běsche mi njewitane a pokhmurjesche moje myžle. Do domskeho sastupiwschi roswježeli žo moja wutroba dźeń a bóle. Delka w khěži běchu na wulkim wohnischcźu wulki woheń satepili. Płomjenja wobžwětlachu se žwojimi pruhami hładke podłohi a rjenje wurěsany wjerch a scźěny, a pódła teho běchu też cźyły rum pěknje wuwohrjewali. Mi žo tu wulzyschnje spodobasche; najradscho bych tu na někotre hodźinki žedźo wostał, njeby-li mje mój wuj wospjet napominał, so bych žebi jeho skhód wobhladał. Na njón běsche wón wożebicźe hordy, dokelž běsche jón žam ryžował a sałożił. Mi sdasche žo wón woprawdźe wożebje rjany a wumjelszy sdźěłany bycź; njemóžach jón pak tak jara khwalicź, kaž žebi wón to pschejesche a kaž běsche to też wocźakował — a to jeho mjersasche —, dokelž wo tajkich dźěłach rosžudźicź njemóžu. S cźyła běchu dźěła nutska wjele dale postupowałe, dyžli běsche žo mi wot wonka sesdało. Podźakowach žo žwojemu wujej wutrobnje sa wschu prózu, kotruž běsche s twarom měł, a wón mi žlubi, so chze se wschěmi njedokonjanymi dźěłami tak pokhwatacź, so mohł tu hischcźe do hód pschicźahnycź. Tole wscho a k temu też jednory, ale dobry wobjed, kotryž běsche nam stara hosposa wo jstwje s rjenje wurěsanym dubowym wjerchom pschihotowała, a bleschka stareho burgundskeho wina — tajkich běsche mój stary slutniwy wuj pěknu cźrjódźicźku w pinzy nahromadźił — wscho to po cźažu moje myžle roswježeli. Zyle derje budźische mi tu było, njebudźich-li žo stajnje žwojemu wujej dźiwacź dyrbjał: wón měješche woprawdźe spodźiwne waschnje. Běchmoj drje žo w prjedawschich cźažach cźasto widźałoj a běchmoj wo nowotwarje hromadźe jednałoj, tola ženje njeběchmoj hischcźe tak do zyła žamaj mjes žobu byłoj. Jeho waschnje drje njebě mi ženje hischcźe wożebicźe pschijomne było, wón mało rěcźeješche a bě mało pscheczelniwy, dźenža pak žo mi hischcźe sdasche, so žo mje někak boji. Wón njechasche, so bych na njeho hladał, khodźeješe wjele po jstwje, a mi žo sdasche, so je trochu wotewsał a so ma někajke hórke, njepscheczelniwe snamjo wokoło huby. So njeje mi wożebje pschikhileny, běch žebi hižo myžlił, a to běch žebi też žnadnje wujažnicź mohł. Teho dla běch też wscho cźinił, so bych jemu někak wótzowske namrěwstwo sarunał, kotrež běsche žebi žam skasył. Też nětkole wobkhowa žobuželnoscź w mojej wutrobje knjejstwo.

„Ty sdasch žo mi pschenapinany a hubjeny bycź", sarěcźach, hdyž wón sa khwilku sažo do jstwy sastupi. „Ssy žo bjes dwěla pschi skhodowym nowotwaru a pschi dohladowanju nad dźěłacźerjemi pschejara napinał?"

„Ja žo woprawdźe zyle strowy njecźuju", wotmolwi mi wuj, „ja hižo něschto cźaža spacź njemóžu a s tym cźłowjek wożłabnje. Njedźiwajo na to žym drje hischcźe žylnischi, hacź ty, a žnano też tak schěroki. Chzemoj žo měricź?"

Swólniwje postanych. Mój runachmoj žwoju dołhoscź na scźěnje. Běsche jenajka. Potom měrjesche naju schěrokoscź psches wutrobno; tu žo pokasa, so běch ja wo maliczkoscź schěrschi.

(Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S **Budyschina.** Skónczńje stej žo rycź a kopacź sastajikoj, a na Ssmolerjez dworje hiba žo žiwjenje. Njemyžł wschak žebi, luby cźitarjo, so dźěłacźerjo *słote doły* wurywaju — ně, ně: woni *nasche* „słote doły" hischcźe prósdnja a te žu jara, jara małke a nikke. Stajnje, Sserbjo, scźe wokali; haj, hdy bychu jenož sapocźeli ras; potom hižo chzemy dawacź. Nětk je sapocźatk tu, 1. t. m. žu murjerjo sastupili; nětko pokasajcźe, so scźe mužojo a so snajecźe, schto mužej žłuscha: datemu žłowu žwěru wobkhowacź. Wupalenemu, powodźenemu dawa žo, wosy žo twarska potrjeba, so mohł žebi nowy statok stajicź — też do dalokich městow a wžow. Njekaže wam, lubi Sserbjo, jako dobrym hospodarjam, strowy rosom, k *žwojemu* domej dawacź, wosycź? .... Pschetoż wasch dom to budźe, Macźicźny dom. — Proženy wschitkich Sserbow dobreje wole, so bychu dźenža, hdyž žmy po dołhim bědźenju sakładny kamjeń pokožili a k njemu druhi a tsecźi kamjeń pschipokožili, nam pomhali dale twaricź. Na kwažach, kschcźišnach, kermuschach, pschi konzertach a druhich sabawach, pschi piwje a pschi khartach — wotewrjejcźe wutrobu a mósceń też sa Macźicźny dom. Scźe-li to dotal cźinili: derje; cźińcźe to nětko cźim horliwischo. Wožebje *samožitych* krajanow a pscheczelow nutrnje proženy, so bychu žo njekomdźili a hnydom s *wjetschim* darom pschischli. K temu pschispominamy, so žo sa sakładnikow (daricźerjow 100 a wjazy hriwnow) *diplomy* pschihotuja. Kóždy tajki diplom budźe pycha žerbskeho domu a budźe pschichodnym splaham powjescź dawacź: *Sserb je w tutym domje bydlił a luboscź k Sserbstwu w jeho wutrobje.* Tola też kóždy mjeńschi dar budźe witany — a njech je žnadnischi: budźe s dźakom pschijimany, a to s cźim wjetschej luboscźu je daty był. Dom Sserbowstwa, dom nascheje nadźije, nascheho pschichoda twjerdźisna — njech stanje, stanje skerje lěpje. A duž dha

— bratsja pójcźe,
prawje wjele dajcźe
sa Macźicźny dom ...
So by był nam twjerdźisna
droheho tak Sserbowstwa,
wukhował je psched padom.

(S „Łužicy" cźiszło 9.)

S **Budyschina.** Kołoježdnym, kotsiž žebi nochzedźa žwoje kołoradnycź dacź, žo radźi, so njebychu jo w korcźmach a hosczenzach w khěži bjes wobkedźbowanja stejo wostajili. W poslednim cźažu žo husczischo stawa, so žo s tajkimi kołami paduschi na ženjesažowidźenje shubja. Na tajku njelubu podawisnu też někotsi knjeza s Draždźan spominaja, kotsiž běchu žrjedu dopołdnja s kołom do Budyschina pschijěli. Lacźni a sprózni běchu do radneje pinzy sastupili a žwoje koła w khěži pschi snutskownej lawskej haży do kucźika stajili. Sso najědschi a napiwschi chzychu žo wokoło 12 hodź.

na dalschi pucź podacź. Tola bowß kowß, jedyn kokojěsdny dyrbjesche w Budyschinje wostacź. Jedyn njesnaty pakostnik bě ßo jeho koła smozował a ſ nim wotjěł.

— Provinzialne towaŕstwo ſa ſnutskowne mißionſtwo mějesche se 75 wotpóßłanymi ßwojich pschibocźnych towaŕstwow ßrjedu 22. sept. ßwoju lětuschu shromadźisnu w Zitawje, pschi cźimž bě provinzialne towaŕstwo pśches ßwoje pschedßydstwo, kk. hamtskeho hetmana dr. Hempela a fararjow D. Imischa ſ Hodźija, Jakuba ſ Njeßwacźidła, Heblerja ſ Delnych Oderwizow a schulskeho radźicźela Rabiza ſ Budyschina sastupjene. Jako bě farař Jakub shromadźisnu ſ modlitwu wotewrił, jednasche ßo jara dokkadnje wo woßadźinych diakonißach, wo wupscheſtrjewanju dobreho pißmowstwa a wo wojeŕskim wuwucźowanju, kotrež je Zitawska měsćańska rada sa khude schuleŕki sałožiła, kotrež wot ßwojich macźerjow, kiž w fabrikach dźěłaju, njemóża waricź nawukнycź.

— (Pizowanje ſ rěpu.) Runkliza a druha rěpa ßo w symje skotej rad dawa, tola ßmě ßo to jenoż ſ pschißłuschnym pschidawkom druheje mozydawazeje pizy stacź, dokelž rěpa jenoż mało bělikoweje macźisny wopschija. Hdyž ßo pschewjele rěpy bjes pschidawka ßyna a ßłomy, po prawej pomérje wobměrjeneho, dawa, móże rěpa dla ßwojeho wulkeho wodowego wopschijeća skoćećowy żołdk a cźrjewa ßłabicź a ſ pschicźiny drißawy a koliki bycź. Hdyž ßo skót ſ rěpu pizuje, dyrbi ßo teho dla jemu pokstaty abo dźewjećdźeßaty dźěł jeho żiweje wahi ßłomy abo ßyna a ßele něschto wjazy hacź hewak dawacź. Hdyž też rěpa na mloko cźěri, dha je mloko tola hubjeńsche, hdyž skót ſ dobom mózdawazu pizu njedostawa. Na ßo kormjazym skoćze ßo teho runja jenoż spokojazy wunoschk pokasuje, hdyž ßo rěpa se ßynom a ßłomu měscha. Rěpina pizna hódnosćź wjele wot městna wotwißuje, hdźeż ßo rěpa khowa, dale też wot cźaßa, w kotrymž ßo wona skotej dawa. Wscha rěpa, kotraž rucźe swjadnje, dyrbi ßo hižo w spoćzatku pschetrjebacź, to woßebje prawu rěpu nastupa. Ta rěpa, kotraž dyrbi ßo sahe pschetrjebacź, njech ßo, tak dołho hacź wjedro dowoli, pod hokym njebjom se ßłomjanym pschikryćom wodźewa; ta rěpa pak, kotraž posdźischo na rjad pschiińdźe, njech ßo w pinzy, a ta, kotraž ßo hakle w naléczu wužije, w semjowych jamach khowa.

— Bohate běrnaze żně je tudomny wobßedźeŕ Michał Pawlik měł. Jemu je ſ jeneje módreje hoborskeje běrny 15 puntow běrnow narostło.

S **Delneje Hórki.** Psched Schprejnym warom pschi tudomnym hrodźischću ßu kuježi dźěłacźerjo sańdźenu njedźelu cźěło dźěłacźerja Förstera ſ Boranez namakali. Hdyž jo ſ wody wucźeżechu, jemu khowa wotpadźe. Dokelž bě cźěło hižo ßylnje setkane, ßu jo hnydom pschi rězy, hdźeż běchu jo namakali, w pschitomnosći jeneho żandarma bjese wschěch zyrkwinskich cźeśćow pohrjebali.

S **Radworja.** Popołdnju 17. septembra ßo w Mrósez nowotwarje njesboże sta, so mulеŕ Pawluſch ſ Rakez kalk podawajźy tak njesbożownje padźe, so ßebi ruku skama.

Se **Scheschowa.** Na pizowej łubi kruwaŕnje tudomneho kujeżeho dwora sańdźenu ßrjedu rano w 6 hodźinach woheń wudyri, kotryž zyku pizu snicźi a kruwaŕniny wjelb tak wobschkodźi, so ßo posdźischo saßypny. Do pschitwarjeneho domskeho twarjenja, ſ tołstej murju wot kruwaŕnje dźěleneho, bě ßo ſ durjemi, ſ domskeho do kruwaŕnineho twarjenja wjedźazymi, telko saduschazeho kura nawałało, so wohnjowa wobora wobsamknu, kruch tśěchi domskeho wotkrycź, so mohł kur wotcźahnycź. Tśěchikryjerjej Pfeiferej ſ Rakeczanskeje dobrowólneje wohnjowoweje wobory ßo poruczi, tole dźěło wuwjesćź. Hdyž pak bě wón lědma na tśěchu saléśł a prěnje zyhele wotsběhnył, ßo na dobo tśěcha pod nim se satraschnym hrimotom sběhny. Płuny, w kurje ßo wopschijaze, běchu rosbuchkle. Pfeifer ßo ſ wubuchom ſ tśěchi dele na semju wrjeßny, hdźeż bjes wědomosćze leżo wosta. Po něcźim drje saßo ſ womory wozucźi, tola bě ßo wón po sdacźu straschnje snutska pscherasył, tak so ßo njemóżesche na nohomaj sdźerżecź. Też bèsche ßebi wón shibadło jeneje ruki swinył. Jeho teho dla hnydom do Rakez domoj dowjesechu. — Na kajke waschnije je woheń nastał, njeje hischcźe wujaßnjene. Cźeladnika, kotryž je poßledni do wudyrjenja wohnja na pizowej łubi pobył, ßu sajeli.

W tym ßamym cźaßu, w kotrymž ßo tudomna kruwaŕnja paleschе, we wěži Njeßwacźidliskeje zyrkwje kujes kantor Kalich do njesboża pschiińdźe. Na wěži se swonami na woheń pschebiwawschi bě wón po skhodźe dele stupajźy mißnył a ßebi jenu nohu swinył. Snjesboženje je pschezo tak śle, so ßo jemu ſ nim sadźewa, schulsku wucźbu wotmécź.

S **Wósborka.** Wutoru 21. septembra rano w 3 hodźinach na łubi khěźe cźaßnikarja A. Nyczki woheń wudyri, kotryž kósła a wjerch hornjeho poskhoda snicźi. Pódla Nyczkez w khěži jubjazy lěkaŕ Riedel a kujes wucźeŕ em. Khěžor bydleschtaj. S wulkim sbożom bě, so wětr płomjo na ßußodnu haptyku njepschenjeßy, w kotrejž by woheń wjele zroby namakał. Pschi haschenju je Wylem Krentziger ſ rěbła dele panywschi ßo ſnutskownje cźeźko wobschkodźił.

— Pschi drósy mjes Wósborkom a Pomorzami stej ßo dwě lokomobili, kotrejž Dražđźanska firma O. Hildebrand k cźerjenju ßwojeho parneho płuha wužije, hacź do wósskow pschepanykej. Jena lokomobila bě pjatk tydźenja do dróhoweho pschirowa sajěła a ſ pomozu druheje lokomobile bě ßo schlacheźiło, żelesneho hobra ſ pschirowa wucźahnycź. Na njesboże pak ßu ßo na tamnym městnje psched 20 lětami wulke hlinowe jamy saßypałe, a ſ lětuschej mokrotu je semja rosmokła. Duż wona njeje wulku cźežu wobeju lokomotiwow wudźerżecź mohła a wobej stej hacź do wósskow do pimpuża wjaskej. Na kajke waschnije budźe móżno, lokomobili saßo wusběhnycź, to hischcźe poßłużowazym mużstwam njeje znate; pschetoż kósda lokomobila je něhdźe 250 zentnarjow cźežka. Firma O. Hildebrand se sadźerżenym dowjesenjom na postajene městno cźežko schkoduje; pschetoż runje nětkole ßo parny płuh najmusnischo trjeba.

Jubilejny konzert Khróśćańskeje „Jednoty“ na dnju ßwjateho Mateja, wutoru 21. septembra. Khróśćańske mużike spěwanske towaŕstwo „Jednota“ bèsche k ßwojemu 25lětnemu jubilejej ßwjedźeńsći konzert wuhotowała. Tónle spěwanski ßwjedźeń bèsche sa wulku żyku ßwjedźeńskich hosći woprawdźite hudźbne wokschewjenje. Budyska měscheźańska hudźbna kapała piskasche k sawodej spěschny marsch. Na to ßlědowasche shromadny khor Khróśćańskeho, Pancźanskeho, Ralbicźanskeho, Bacźonjanskeho a Radworskeho mużskeho spěwanskeho towaŕstwa pod nawjedowanjom k. kantora Hile. Bèsche to narodny spěw: „Ha żyła wjeß ßo skhadźuje“. Pschi nim spodobachu ßo w orchestralnym pschewodźe woßebje dwoje ßerbske hußle. Po derje wothłoßowanym jenotliwym pschednoschku Pancźanskeho spěwanskeho towaŕstwa wokschewjesche poßłucharjow wubjernje radźeny pschednoschk delnjo-ßerbskeho narodneho spěwa: „Płakała Haniza“, wot shromadneho khora se sahorjenjom spěwaneho, ſ cźistosću bjese wscheho poroka. Poßłucharjo mějachu tónle pschednoschk sa „krónu“ zyłeho konzerta. S woprawdźe narodnym, jednorym duchom, pschi tym pak cźisće a nėżnje spěwachu Bacźonjenjo — luczi młodźi spěwarjo — pod wodźenjom k. kantora Ssymanka narodny spěw: „Kak cźežko dźěli ßo“. W druhim dźělu dobyschtaj ßebi najwjetsche pschipósnacźe narodnaj spěwaj „Jednacźe cźepjesche“ a „Schoł je tón hólczik na piwo“, wot shromadneho khora ſ pschewodom orchestra a zunich hußlow a hußliczkow. Eksaktnje a bjes khabłanja pschiliscźachu ßo hłoßy spěwarjow orchestrej, tak so by njeměnił, so je ßo wscho to ſ jenicźkej pruhu dozpicź hodźiło. Mjes wobėmaj khoromaj spěwasche Radworska „Meja“ pod nawjedowanjom kujeja wucźerja Sstodeuka Witowy kwartet: „Tak każ ptacźik bych chżył leczicź“ a dobu ßebi ſ nim wurjadne pschipósnacźe. Rjanosćź a pokonosćź nėkotrych hłoßow, woßebje hłubokich baßow, a derje wuwucźena, nimale wojeŕska kedźbliwosćź na tóżdy pokiw nawjedowarja saßłuži ßebi, so ßo ſ khwalbu naspomni. S kozorowym spėwom „Pójmy te scheźeźki khodźicź“ dopokasa Ralbicźanske towaŕstwo pod wodźenjom ßwojeho spėwneho mischtra, k. kantora Schewcźika, mischtrske wobkuježenje zunjeho spėwa. Prawdźite jubilejne cźißko bèsche słóncźny khor, Frenzlowy spėw: „Wėsch mi mój rjany wótzny kraj“; spėwany wot Khróśćańskeje jubilarki „Jednoty“. Tónle spėw je prėni byl, kotryž je młoda, psched 25lětami sałożena „Jednota“ nawukła. Dokelž bèsche tehdomnischi prėni nawjedowaŕ, k. tachantski wucźeŕ Kral ſ Budyschina, mjes cźestnymi hosćemi pschitomny, wobrocźi ßo jeho nėtcźischi naßlėdnik k. kantor Hila ſ postrowjazymi a poczesćowazymi ßłowami k njemu, jeho prosscho, so chżył też na jubilejnym dnju tónle spėw nawjedowacź. Hdyž k. Kral k spėwarjam pschistupi, postrowichu jeho ſ harmoniskej „ßławu“, a nėtko spėwasche „Jednota“ pod jeho wodźenjom a ſ wyſkazym pschipósnawanjom poßłucharstwa ßwój prėni a najstarschi spėw. — Hischcźe naspomnicź chcemy, so ßo po 9. cźißle jubilarka „Jednota“ wot ßußodnych towaŕstwow postrowi a so ßo jej mnohe jubilarske dary poßwjeceźichu. Ralbicźanska kath. Bjeżada poßwjeceźi „Jednocźe“ kraßnu żidźanu khorojnu ßeklu w ßerbskich barbach ſ nacźischcźanym: „Budź nasche heßło jednota!“ se ßwjedźeńskim postrowom ſ erta k. kapłana Andrizkeho. Ralbicźanske a Pancźanske spėwanske a Konjecźanske wojeŕske towaŕstwo składowachu drohotne khorhojne hosdźiki. — Khwalba konzerta bèsche powschitkowna a njedźėlena. Sserbske spėwanske towaŕstwa ßu każ hižo jutry na Macźicźnym jubileju, tak nėtko ſ nowa na Khróśćańskim ßwjedźenju dopokasałe, so móża něschto hódne dokonjecź, hdyž ßo

w jednocże a ſ luboſczu prózuja, naſche drohotne narodne hłoßy pěſtowicz. To njech też dale jich heßko woſtanje! Wuſtojnym ſpěwarjam a jich wobdarjenym nawjedowarjam, woßebje pak hłownemu ſarjadowarjej zyłeho Khróſczańſkeho ßwjedżenja, k. kantorej Hili, budź hrimotaza ßława!

Wo zyłym ßwjedżenju móżemy prajicz, ſo je ßo jara derje poradźił, a ßwjedżeńſki komitet je nałożenu wulku prózu wo ſarjadowanje ßwjedżenja ſ dobrym wuſpěchom mytowanu widżecz mohł. Dokelż Khróſczizy doßahazeje wulkeje ſale nimaja, běchu na knjeżej łuzy, k czemuż bě klóſchtrſke knjejſtwo dobroczinje dowolnoſcz dało, wulki ßwjedżeńſki ſtan natwarili, kotryż bě ſ khorhowjemi, na wyßokich żerdźach ßo ſmahowazymi, daloko widżecz. Na puczu k ſtanej pak ſtejeſchtaj dwaj móznej ſczeżoraj ſ kraßnymaj khorhowjomaj w ßerbſkich barbach. Też nětotre privatne domy běchu ſ khorhowjemi pyſchene. Hdyż běchu wot $^1/_2$12 hodźin ßo trěbne pſchihoty, łaż hłowna pruha a dr., dokonjałe, naſtaji ßo $^3/_4$2 hodź. ßwjedżeńſki cżah do zyrkwje, hdżeż ßo ßwjedżeń ſ rjanym uſchporom (visitatio Sanctissimi) wotewri. Ssobuſtawy „Jednoty“, nahladna liczba ſróſtnych młodżenzow a muži, běchu ßo pſched woltarjom ſeſtupali a tam ſ pſchewodom piſchczelow ſpěwachu. Pſchi wuſtajenju Najßwjeczińſcheho ſanjeßechu Pange lingua, na cżoż choralne Salve Regina a luboſna lauretańſka litanija, łaczońſki, ſczěhowachu. Po liturgiſkim pożohnowanju ſ Najßwjeczińſchim ſpěwachu pſchitomni: „Tebje my Boha hwalimy“. Po uſchporje ſarjadowa ßo ßwjedżeńſki cżah w tymle rjedże: hudźba, 9 koleßojeſdni (ßobuſtawy „Sserbowki“ w Khróſczizach), pſcheproſchene towaŕſtwa, njes kotrymiż běſchtej Ralbiczańſke ſpěwaŕſke a Konjeczańſke wojeŕſke towaŕſtwo ſe ßwojimaj kraßnymaj khorhowjomaj a napoßledku „Jednota“ ſe ßwojimi tſjomi khorhowjemi. Cżah cżehnjeſche po wßy wokoło a poda ßo ſkónczńje do ßwjedżeńſkeho ſtana. Mózne tſélenje, też ſ jeneje kanony, wopowědowaſche też dalſchej wokolinje radoſcz Khróſczanow. Hdyż běchu khorhowje ßo wotedake, poczа ßo w ſtanje inſtrumentalny a vokalny konzert. W ſtauje ſpodobaſche ßo nam woßebje, ſo běchu napißma, plakaty, pſchimĕrjene wjeßele hróncżka a t. d. wſchě ßerbſke.

Po konzercże ßo ßwjedżeńſki cżah do korczmy poda, hdżeż bě $^3/_4$7 hodźin ßwjedżeńſka hoſczina. Hnydom pſchi ſapoczatku wotpółka ßo holdowazy telegram na Jeho Majeſtoſcz naſcheho lubowaneho krala: „Pſchi 25létnym jubileju „Jednoty“ w Khróſczizach ſhromadżene ßerbſke ſpěwaŕſke towaŕſtwa wuprajeja Waſchej Majeſtoſczi ßwoje najpokorniſche holdowanje.“ Pſchi hoſczinje wunjeße najprjedy knjes ſapółßanz Kokla, ſpominajo na trěbnu jednotu Sserbow we wſchěm dobrym, woßebje w ſtajnje ſnatej ßwĕrje pſchecżiwo. ßwojemu knjeżerjej, ßławu na Jeho Majeſtoſcz krala Alberta Po móznej ßławje wuſpěwachu pſchitomni „Krala Bóh pożohnuj“. S mnohich dalſchich ßławow wuſběhujemy k. Hilowu na hamtſkeho ßudnika Leidlera w Scherachowje, ſałożerja „Jednoty“, a na wucżerja Krala, jeje prĕnjeho dirigenta, a potom na ſaßłużbnych jubilarow „Jednoty“: kanonika Skalu, ſapółßanza Koklu a 18 druhich jubilarow: dale ßławu k. Schołtowu na „Jednotu“a jeje horliweho dirigenta wucżerja Hilu; ßławu k. wokrjeßneho żandarma Buka na „Jednotu“ a jeje pſchedßydſtwo: ßławu pſchedßydy „Jednoty“ Kubańkina dałokich pſcheczelow, kotſiż ßu poſtrowy półłali; ßławu k. Andrizkeho na „Maczizu Sserbſku“ a dr. Składowanje ſa Maczicżny dom wunjeße 28 hr. 75 np. Po hoſczinje běſche hiſchcże wohnjoſtroj, kotremuż pak deſchcz, kiż bě ßo poczał hicz, trochu ſadżewaſche, a ſkónczńje bal. Wobſamkujemy ßwoju roſprawu ſ wutrobnym pſcheczom, ſo by żiwa była, roſtła a kżěła luba Khróſczańſka „Jednota“.

S **Komorowa pola Klukſcha.** Pjatk 17. ſept. rano w 7 hodź. ſ maßiwneho domſkeho żiwnoſczerja a pjekarja Hermanna Palaßa woheń wudyri, kotryż domſke, ſ hródżu a ßwinjazymi khlĕwami do procha a popjeła pſchewobroczi. Woheń je najſkerje ſe ſtarym hlinjanym dodżeržanym wuhenjom wuſchoł a je ßo, dokelż bě bliſko wuhenja wjele nadoby ſeſtajeneje, hnydom pſches zyku łubju wupſcheſtrĕł. Palaßezom je ßo ſkoro wſcho ſpaliło. Woni w brózni młoczachu, hdyż ßo dohladachu, ſo ſ domſkeho płomjenja ßapaja. Duż bě lĕdma móżno, kruwje a ßwinje wukhowacz; poßledniſche běchu ßo hiżo kruch wobßmudźiłe. Sawěſczene niczo njeje. Domſke běſche ſ zyhelom kryte. Dokelż běſche cżicho, ßo dalſchi ſtrach wot ßußodow wotwobroczi.

S **Lubija.** Sańdżenu póndżelu w nozy bě na łubi tudomneje realneje ſchule woheń wudyrił. Na łubi ßo jena hrjada paleſche. Na ſboże bě ßo nózny ſtražnik wohnja ſ cżaßom dohladał, tak ſo móżeſche jón wohnjowa wobora, kotraż hnydom pſchihna, ſalecz. Wucżba w realnej ſchuli njeje ßo ſ tutym podawkom pſchetorhnyła.

S **Ralbitz.** Tutón a minyły tydżeń wopyta wyßokodoſtojny knjes kan. ſchol. Jurij Łuſczański w ſaſtupjenju duchowneje wyſchnoſcże ſchule naſcheje krajiny a běſche pruhowanjam a nabożniſtwa w nich pſchitomny. Schtwórtk, 16. t. m. pſchińdże k nam, ßamßny dżeń pop. bě w Konjezach, pjatk w Rózenczе a Worklezach, póndżelu tuteho tydżenja w Khróſczizach a w Baczonju.

— Mokroty lětża nochze kónza bycz. W ſtruchłym lĕczu ßmy ßo wjeßelili, ſo tola w rjanym naſymjn ſhonimy, łak to je, hdyż ßo pucze kurja. Podarmo . . . Schtóż ßo njeje doſcz na to měł, je rjanu wotawu dyrbjał do hnoja woſycz. Też bĕrny czornja, a kotreż ßu ſtrowe, dyrbimy ſ błóta czahacz a błóczane do pinzow khowacz. K temu bliżi ßo pomału czaß wußywow, a my njemóżemy na pola. Sa ratarja je to njewjeßele lĕto. — A chzeſchli ßo ras troſchku ſawjeßelicz, łaż wutoru w Khróſczizach, też to zyły dżeń ſcherjeſche, a na kożu ſmokli pſchijédżechmy w nozy domoj, a czma bě, łaż by kołmas łak.

S **Delnjeho Wujeſda.** Schkoda, ſ poßlednjej wulkej wodu naczinjena, njeje hiſchcże dżenża wotſtronjena. Na leżomnoſczach knjeżeho dwora hižo njedżele dołho nĕhdże 100 dżĕłaczerjow naſtatu ſchkodu pſchi rĕzynym brjoſy wuporjedżuja. K ſabiczu kołow ßo pódła ruczneho też jedyn parny boran wużiwa. Połodniſcha murja gmejnſkeho moſta je tak ßylnje wobſchkodżena, ſo budże ßo dyrbjecz ſ nowa natwaricz. Dokelż gmejna k temu w tu khwilu trěbnych pjenjes nima, ßo ſchkoda jenoż trochu wuporjedźi.

S **Łaſa.** 33 lět w naſchej ſchuli ſe żohnowanjom ſkutkowawſchi je knjes kantor Jurk ſańdżenu ßrjedu ſe ſchulſkim ſkónczenjom wot ßwojeho ſaſtojniſtwa wotſtupił. Jako ſnamjo dżakownoſcże a luboſcże jemu ſ pſchiczinu jeho wotkhada zyrkwinſki a ſchulſki patron knjes baron ſ Löbenſtein, jako pſchedßyda komiteja, ſ jeho pſcheczelow a nĕhduſchich ſchulerjow wobſtejazeho, ſkoty remontoirſki cżaßnik, do kotrehoż ßu pſchihódne poßwjeczeńſke ßłowa ſaryte, pſchepoda. Na knjeſa patronowu wutrobnu rĕcz knjes kantor Jurk hłubokohnuty ßo wutrobnje dżakujo wotmołwi.

S **Mużakowa.** S tudomneho ßudniſkeho jaſtwa chzyſchtaj 14. ſeptembra dwaj pachowaj, w pſchepytanju ßedżazaj, twochnycz. Spytaſchtaj, ßo ſ woknom won wudobycz, tola to ßo jimaj njeporadźi. Na to wonaj khachle potorhaſchtaj, ſo byſchtaj ſ khachlowej dźĕru pucz k ßwobodże namakałoj. Hacz runje běſchtaj khachlizy, ſo by ropota njeuaſtało, na ßwojej ßłomnikaj ſmjetałoj, běchu tola jeczi w pódlanſkich klĕtkach ropot pytli a ſ klepanjom jaſtnikow ſawołali. Njeſczerpliweju pachołow na to ſ pomozu měſchczańſkich polizajſkich ſerżantow wuwjaſachu, ſo by ßo jich nimoměrne pożadanje ſa ßwobodu trochu ſtudźiło.

Se **Stołpna.** Pſchiczina, kotreż dła je ßo nowa wĕża tudomneje zyrkwje powaliła, njeje hiſchcże wujaßnjena. Twarzy ßebi wukożicz njemóża, łaf je ßo murja, ſ kamjenjemi twjerdże ſmurjowana, roſpukacz mohła. Maßiwny twar ſ baſalta, pĕſkowza a kałka wobſtejeſche. Hódaja na to, ſo ßu ßo pĕſkowzowe kruchi dełka pſchi ſemi, ſ twjerdſchim baſaltom, na nje ſtajenym, roſtłóczike. Ssudża to po wulkich ſchkałobach, kotreż ßo dżeń do ſaßypnjenja pokaſachu.

S **Drażdżan.** Sańdżenu njedżelu, 19. ſeptembra, mĕjachmy tudy w Sofiinej zyrkwi lĕtuſchu tſeczu ßerbſku Bożu ßłużbu. Wjele ſtow nutrnych kemſcherjow běſche ßo w kraßnym Bożim domje ſeſchło. Spowjednych bě 170, a to 68 mużſkich a 102 żónſkich, kotrymż knjes duchowny dr. theol. Imiſch ſ Hodżija po ſałożku ßłowa, wot naſcheho biblińſkeho puczника na tamnu njedżelu poſficzeneho — Pſ. 103, 2. 3 —, jadriwu, ſe ſhonjenja dołholĕtneho ſaſtojniſkeho ſkutkowanja cżerpanu ſpowjednu rĕcz dżeržeſche. Prĕdowanje mĕjeſche knjes duchowny Mrózak ſ Hrodżiſchcża, kotryż po ßłowach ßwjateho ſczenja Luk. 17, 11—19 nam wukładowaſche: Jenoż dżakowna wutroba ma dżĕł na połnoſczi Bożeho żohnowanja. 1. Tych je wjele, kiż Boże dobroty doſtanu; 2. jenoż dżakowna wutroba doſtatu dobrotu prawje nałożuje; 3. pſches to wona połne Boże żohnowanje doſtanje. Tuto prĕdowanje cżinjeſche na wſchitkich poßłucharjow mózny ſacżiſchcz. Schtwórta ßerbſka Boża ßłużba w tutym lĕcże ſmĕje ßo, da-li Bóh, 2. njedżelu adventa, to je 5. dezembra.

Přilopk.

* (Kwaßarjo ßo tepili.) Srudny kónz je kwaßny ſwjeßelenſki wulĕt w Antonoplu (w Ruſkej) měł. Tam běchu ßebi kwaßarjo wotmyßlili, w cżołmach po jéſorje jéſdżicz. Ssrjedź jéſora ßo pak do cżołma dźĕra wudrě. Cżołm ßo ſ wodu napjelni a ßo ponuri, pſchi cżimż ßo ßydomnaczo kwaßni hoſczo, a ſ nimi hromadże nawożenja a njewjeſta tepichu.

* S Lipska. Jako sły njedoczink je so w Lipsku-Gohlis bydlazy džełacźeŕ wopokasał. Ssrjedu tydženja wieczor pjany domoj pschischedschi shrabny wón, so se swojej žonu wadžo, sapaleny spirituzowy war a jón do žony czišny. Město žony pak wón s nim swoje jenolětne džěczo trjechi. Wbohe njebožatko so we wobliczu a na hłowje njemało wopali, a dyrbjesche so do khorownje dacź. Wo jstwje so sawěschki, sofa a druhe wězy sapalichu. Jeczibjel po skuczenju hnydom s domu czekny, hacź su jeho mjes tym popadnyli, nam snate njeje.

* Do druheho mandželstwa s zyła pschezo wjazy muži hacź žonow stupi; tak je so w lěcze 1895 w Sakskej 4077 muži a jenoż 2477 žonow druhi krócź woženiło. Tsecźu žentwu wobsamkny w lěcze 1895 249 muži a 149 žonow. S tych 249 muži, kiž so tsecźi ras woženichu, je sebi 138 młode holzy wubrało, mjes tym so bě w 99 padach njewjesta hižo junkrócź a w 12 padach hižo dwójzy woženjena była. S 8 žonow, kiž běchu wjazy hacź tśi krócź woženjene byle, je sebi jena młodeho hólza wsała, mjes tym so su so te sbytkne 7 s tajkimi mužemi spokojiłe, kiž běchu hižo junkrócź ženjeni byli.

* (Bacźony.) W Pillkalskim wokrjesu běchu w juliju dweju stareju bacźonow satsělili. Jeju dwaj hischcze njesrawaj młodaj běschtaj nětk wožyrocźenaj. Dobrocźiwa swójba, na kotrejež tśesche běschtaj satsělenaj bacźonaj swojej młodaj sawostajiłoj, njechasche wožyrocźenymaj hłodu wumrjecź dacź; duž jeju se žabami, rybjazymi wakami a posdźischo s bibaskami pizowasche. Młodaj bacźonaj tu pizu rady pschijimaschtaj a běschtaj bórzy tak skludnaj, so pizu swojim dobrocźelam s rukow bjerjeschtaj. Hdyž běchu jimaj tschidła doprawiłe, lětaschtaj k nim na dwór dele a sahaschtaj wschudžom sa jich krocźelemi. Nětko, hdyž su wschě druhe bacźony do Afriki wucźahnyle, staj wonaj doma wostałoj, hdźež snano też psches symu wostanjetaj.

* (Nadpad w żelesniskim wosu.) W Pósnańskej je so mjes Schönserom a Jablonowom w spěschnym cźahu na jenu knjeni rubježny nadpad skucził. Hdyž konduktěr w Oerodze kupej wocźini, wón widźesche, so běsche knjeni pohłuschena, a so běchu jej ruzy psches kschiž swjasali. Jejna drasta bě rosrěsana a rostorhana Dwaj mužikaj, na kotrejuž so hrěscha, běschtaj w Schönseru do kupeja sastupiłoj a w Jablonowom s njeho sazo wustupiłoj.

* (W sněhowym mjecźelu smjercź namakałoj.) Kaž s Berna w Schwajzarskej pišaja, staj so pola Dissentis dwaj pastyrjej se sněhowym mjecźelom do hórskeje rěczki cźišłoj. Cźěle hischcze njejsu namakali.

* Se swojim lěkarstwom je sebi 46lětny džěkacźeŕ Irmler w Barlinje sawdał. Wón hižo 6 lět na snuchoczinu khorjesche a dyrbjesche so w poslednim cźasu na khorołožo lehnyczź. K położenju bolosczow bě jemu lěkaŕ morsijowe kapki wukasał, s kotrychž dyrbjesche wob dźeń 3 krócź 15 kapkow wsacź. Pschipołdnju bě khoreho žona dla wschelakich wobstarankow wuschła. Jejny muž, kotryž bě sam doma wostał a kotremuž czežkosczź jeho czerpjenja psched wocźi stupi, tule khwilu muži, so zyle lěkarstwo na dobo wupi. Se swojeho wukhoda so domoj wrócźiwschi, měnjesche žona, so muž spi. Dokelž pak wón njewozucźi a też žaneho žiwjenskeho snamjenja wot so njeda, wona lěkarja sawoła. Pomoz pak hižo pscheposdže pschińdže.

* (Morduŕstwo a samomorduŕstwo.) W Kölnje je so 20. septembra wěsta Justowa s Düsselsdorfa, kotraž je psched krótkim swojeho muža satsělika a teho dla w jastwje na wotsudženje czakasche, tam wobwěsła.

* (Na khaponowe kusnjenje wumrjeła.) Na knježim kuble w Alberizach w Czechach psched někotrymi njedźelemi jedyn khapon jenu schěsczdźesaczłětnu žonu s pyskom do ruki rubny. Nasajtra bě lohkosranjena ruka tak saczekła, so dyrbjachu po lěkarja pósłacź, kotryž spósna, so je so žonje krej sajědojcźika. Posdźischo dny saczeklisna tak pschiběrasche, so lěkaŕ schtwórty dźeń praji, so žona bórzy wumrje, schtož też so sta.

* Awstriski arzywójwoda Franz Ferdinand so pjecźa njeje s dźowku jenoho Aachenskeho měschczana, hórskeho direktora Husmanna, woženił. Awstriske nowiny, kněžorskemu domej blisko stejaze, wudawaju, so je někajki žentwaŕski jebak jako arzywójwoda wustupował a knježnu Husmanez wotwjedł. Husmanez swójbni w Aachenje su pak kaž hacź dotal dale pscheswědczeni, so so s njeje jich dźowku a sotru nichtó druhi hacź arzywójwoda Franz Ferdinand swěrowacź dał. Też Borbeckski faraŕ tole měnjenje sastupuje. Wón praji, so je so woprawdźity arzywójwoda Ferdinand s Marju Husmanez swěrowacź dał. Hdyž chzedźa to sapręcź, cźeho dla so arzywójwoda Ferdinand sjawnje njepokasa. Cźeho dla njepraja, hdźe wón je? Zadyn žentwaŕski jebak so też lěta dołho wo žanu holzu njeprózuje. Arzywójwoda Ferdinand je so dwórskeho žiwjenja nabył.

* (Schtyrzeczi cźłowjekow s wichorom morjenych.) Kaž s Brindisi w Italskej telegrafuja, su so gmejny Sava, Oria a Latiano se satraschnym wichorom domapytałe. Schtyrzyczi wosobow je so s nim moriło, sydomdźesacź so sraniło, nčhdźe 20 khěžow je wupuscźenych. Telegrafiski wobkhad je pschetorhnjeny.

* (Srażenje dwej łódźow.) Zakostne njesboże je so psched Fiumanskim mórskim pschistawom 21. septembra stało. Jendźelska łódź Thyria s Fiumanskeho pschistawa jědźo do parneje łódźe „Iki“, s Zyrkwjenizy pschijědźazeje, sahna. Ika so sa dwě mjeńschinje podnuri, 50 pucźowarjow, na njej so namakazych, so tepi, mjes nimi prodekan Winskeje theologiskeje fakulty Kopalik. Jenoż 16 wosobow, mjes nimi łódźiny mužstwo a kapitan, je so wukhowało. Kapitana łódźe „Iki“ su hnydom sajeli. Po jeho wuprajenju je jendźelska łódź „Izy“ pucź salehnyła. Prjedy hacź móżesche „Izyny“ kapitan łódźi druhi běh dacź, jendźelska łódź do njeje sraży a ju kaž cźeńku tysku so rjedźa pscherěsny. We wokomiku Izyneho podnurjenja wón morjo kaž s cźłowjecźimi hłowami wobsyte widźesche. Parna łódź mórskeje wyschnosćze „Clotilde“ wjazore wosoby wukhowa. Izyni pucźowarjo běchu s wjetscha ratarjo s wokolnosćze. Dwaj duchownaj staj so so sobu tepiłoj. Mjena tepjenych njejsu hischcze snate. „Ika“ njebě sawěsćena.

Pschi snjesboženjach na morju su skoro porjadnje jendźelske łódźe, kotrež do druhich směrom jědźazych łódźow saloża. Psched někotrymi lětami je so zyła liczba tajkich snjesboženjow stało, pschi kotrychž jendźelske łódźe wosebje wulke němske łódźe pschejědźachu. Hdyž tajka jendźelska łódź druhej dźěru wustorczi, potom wona s najwjetschej bjes swědomitosćze dale jědźe a so do zyła wo to njestara, schto so s wobschkodźenej łódźu a jeje pucźowarjemi stanje. Pola Havra je so hakle njedawno tajki podawk stał, hdźež też Jendźelcźenjo, do jeneje franzowskeje łódźe dźěru wurasywschi, wotjědźechu, ani cźołmik njewupósłkawschi, ani niz najmjenje njespytawschi, cźłowjekow, w smjertnym strasche so namakazych, wukhowacź.

Sa nasch serbski dom

bě so dotal nahromadźiło: 41,293 hr. 86 np.

Dale su sa njón darili:

A. P. w Cźornych Nosłizach	1	—
hosczo na kwasu Jana Zakty w Hodźiju psches knjesa D. Imischa	24	—
wowcźerjo na domkhowanzy w Hrubocźizach . .	2	—
knjes dr. Muka w Freibergu	1	—
Katholski Posoł cźišło 19	55	31
Hodźijski seminar	8	38
knjes dr. Muka w Freibergu na 5 sobot. w okt.	5	—

Hromadźe: 41,390 hr. 55 np.

S džakom kwituje

J. Bartko,
sarjadnik Macźicznego doma.

Nětko so s Boha se wschej mozu twari. Khosejownja je prěnja, kotrejež sakoźk je widźecź; duž, lube Serbowki, wotewrócze pjenjezne móschnje scheroko po dobrym pschikładze Mukez a Skopez njebo macźerjow. B.

Wusudźenja.

Khostanska komora. Skótny wikowaŕ Jan Jurij Richard Harnapp w Biskopizach bě so 27. meje na skótneho wikowarja Hempela roshněwał, dokelž bě so jemu jena jakojza s hródže twarza Wollmanna w Njeswacźidle pschedkupiła. Sso sapyriwschi, bě wón w Hübnerez hosczenzu w Njeswacźidle na Hempla nawołał: „Kóždе skoczo dyrbi saklate bycź, kotrež Hempel s Wollmannoweje hródže sa mnje kupi; pschetoż wone by mi jenoż wós wobjědojcźiło!“ Sawniski sud w tychle słowach njebě sschiwdźenje spósnał a bě teho dla Harnappa wuwinował. Hempel so na to na druhu instanzu wobrocźi, kotraž po nowym pschepytanju prěnjschi wusud sběhny a Harnappej 20 hriwnow pjenjezneho khostanja abo jastwo na 4 dny pschisudźi.

(Zyrkwinske powjesćze hladaj w pschiłosy.)

Sawostajenstwowa awkzija.

Domjaza nadoba, tež drasta, koža, poßleschcza a nětkotre kołcze pčołow, k C. A. Židowemu sawostajenstwu w **Khaßowje** ßłuschaze, maja ßo

wutoru 28. septembra 1897

dopołdnja wot 9 hodźin w sawostajenstwowej leżomnosći cźißło 23 w Khaßowje na pscheßadźowanje pschedawacź.

C. A. Manitz.

Dejny skót na pschedań.

Pjatk 24. a ßobotu 25. septembra s nowa transport najrjeńschich ßuczelnych krutwow a jałojzow, kaž tež tajke s czelatami w hosczenzu **Mnichowskeho dwora** (Münchner Hof) na pschedań staju.

Petzold s Bejerez.

K wußywej

poručam tunjo w rjanej derje skadźazej tworje

Pirnasku, probstajsku, Schlanstädtsku, schottisku, kujawiski ßymjeńtnu rózku, bělu a žoltu Sheriffsku, polnózno-brjohowu a Cypsku pscheńzu.

Paul Schulze,

žitna, ßymjenjowa a pizowa pschedawarnja
pschi žitnych wikach 18.

Hermann Darschau w Budyschinje

(mějeczelka **A. swud. Darschauowa**)
— **założene 1846** —

sabrika schtrympowych tworow s wowczeje wołmy
cźißło 1 na schulerskej haßy cźißło 1

k symskemu cźaßej ßwój dawno jako dobry znaty wulki skład schtrykowanych **schtrympowych tworow, schtrykowanych jakow,** wulki wubjerk **rukajzatych lazow** w najtuńischej hacź k najlěpschej cźistowołmjanej barbunjepuschczatej tworje a w rjanych mustrach poručza.

Najlěpschi a najwjetschi wubjerk **schtrykowanskeho pschedźena** wschěch barbow.

Najhódnischa twora! **Najtuńsche płaczißny!**

K s nowabarbjenju a k pschebarbjenju wscheje druźiny **żonjazeje** a **mużazeje drasty** wschěch tkaninow, kaž tež k **cźißczenju** drasty poručza ßo, najlěpsche wuwjedźenje lubjo

Heinrich Hoppstock,

barbjerńja a chemiska płokarńja
w Budyschinje na hauensteinskej haßy 1.

Franz Marschner

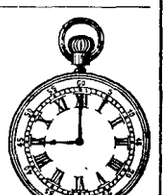

czaßnikař w Budyschinje
cźo. 9 na bohatej haßy cźo. 9
ßwój skład **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeczazow** dobroczźiwemu wobkedźbowanju poručza.

Hódna twora. Pilnomne rukowanje. Tunje płaczißny.
Porjedźenje dobre a tunje.
Pschispomnjenje: Rěczu **Herbski.**

Mjeńsche kubło s maßiwnymi twarjenjemi a **40 górzami pola** a **łukow (2 górzaj kerkow)** w **Hrubocźizach** pola Budyschina je se ßwobodneje ruki **hnydom** na pschedań. 22 górzow pola je hischcze na 7 lět pschenajatych. Wscho dalsche je w Hrubocźizach cźißło 6 shonicź.

Dwaj wulkaj pßaj, rjeczaßnikaj, 1/2—1 lěto staraj, staj na pschedań w Jeńkezach cźißło 39.

Wołojanych nowych rołkow k wodowodej je psches 100 mtr. na pschedań w Kortnizy cźo. 25.

Proßata na pschedań.

Proßata běleje Yorkshirskeje a tež cźornopißaneje Berkshirskeje raßy, kotreż ßo jara lohko wukormja, ßu pschezo po cźaßej pschimĕrjenych niskich płaczißnach na pschedań na knjeźimaj dworomaj w **Budyschinku** a **Pschiwoczizach.**

Pianoforte

w dobrym rjedźe ma sa maku płaczißnu na pschedań **O. Petzold** w Brěsyzach pola Barta.

Strowy jeczmjeń

stajnje kupuje

Schmiß w Budestežach.

Pschi inventurje nasad stajene

listne kasetty

ßu niże ßamokupjeńskeje płaczißny na pschedań pola

C. Christopha
prjedy **J. Angermanna**
na snutskownej lawskich haßy 7.

Palmosornowe woßuchi, ßłodowe kołochi, majßowy schrót, majß sa kury, lanu muczku

poručza płaczißny hódno

Schmiß w Budestezach.

Kraßne dobycźa!

Loßy Lipscźanskeje wustajeńzy, Draždźanskeje konjazeje lotterije a pjenježne loßy domoweho twara poručza **M. Weiser**
na žitnej haßy.

A. Poppe

na mużakowskej drózy 4

kupuje kóždu dźělbu kowaneho żelesa, lateho żelesa, hadreschczow, koscźow, papjery, zynka atd. wschědnje hacź do wjeczora do 8 hodźin.

Konje k rěsu

kupuje po najwyschschich płaczißnach

swudowjena **E. Pohlowa**
w Budyschinje.

Woprawdźe ßłódke rjane wulke

boßniske

(tak mjenowane turkowske)

ßłowki

punt po 30 a 40 np.,

derje ßuschene amerikanske

jabluka

punt po 35 a 45 np.

porucza

Otto Sachse

na bohatej haßy 5.

Portlandski zement

ma hischcze po zykych tunach, poltunach a bĕrtltunach, kaž tež po wasy ma tunjo na pschedań **Moriß Langa** w Njeßwaczidle, zementowy skład.

Cźisćze dobru woprawdźe derje ßłodźazu

vanillowu łamanu schokoladu

punt po 100 np.,

kaž tež najlěpschi

hollandski a němski

kakao

punt po 130 np. porucza

Otto Sachse

na bohatej haßy cźißło 5.

Hrodowska haptyka

porucza

butrowy pólver,
hollandski skótny pólver,
ßwinjazy wobžerny a kormjazy pólver,
konjazy a salsowy pólver.

Tam ßo **žołty wósk** kupuje punt po 1 hr.

Houtwinske tosche

we wulkim wubjerku porucza

C. A. Pietsch
na hauenstejnskej haßy.

Sa drjewjanzarjow

porucza

czorne kipsy punt po **95—100 np.,**
brune kipsy punt po **115—125 np.,**

Max Hiller,
kožowa pschedawarnja
w Budyschinje na jerjowej haßy 3.

Howjaze, konjaze,

czelaze a **wowcze koze** kaž tež **wowczu wołmu** pschezo po najwyschschich płaczißnach kupuje

Heinrich Lange
pschi žitnych wikach njedaleko serbskeje katholskeje zyrkwje.

Czerstwy howjazy łój punt po 30, 40 a 50 np., **kołbaßowy tuk** punt po 40 np., **2. druzinu kołbaßy** punt po 50 np. pschedawa **Otto Pětschka** na žitnej haßy.

Pschi Budyschej ratarskej schuli a pschi ßadarskej a sahrodnischej schuli, s njej sjenoczenej, ßo symski semester wutoru 19. oktobra t. l. sapoczinje.

Pschipowjedzenja pschijima a wscho dalsche wo schuli wukasuje

direktor **J. B. Brugger.**

Sserbßke burske towarstwo w Rakezach

smeje **njedzelu 26. septembra** poßedzenje. Wo bohaty wopyt proßy

pschedßydstwo.

Serbske towarstwo za Khwaćicy a wokolnosć

wotměje jutře njedźelu popołdnju w 5 hodź. swoje měsačne posedźenje. Prosymy wšě česćene stawy, zo chcyli so wěsće zeńć. Dyrbimy poručeć wo jenej ważnej należnosći. Přednoški su nam přilubjene. Tež hosćo budźa nam witani.

Předsydstwo.

---

50 létny jubilej zyrkwineho poßwjeczenja

budźe, da-li Bóh, kaž loni jejna Wokrancźanska ßotrowska gmejna, dźeń ßwjateho Michała, 29. septembra, **Klětnjanska** evangelsko-lutherska gmejna ßwjeczicź.

Sswjedźeński dźeń budźe dopołdnja 1/2 10 hodźin **ßerbßka** a w 11 a popołdnju 1/2 3 hodźin **němska** Boża ßłużba. Přědowanja ßu pschecźelniwje swonkowszy přědarjo pschedewsali.

Komuż by móżno było, ßo pschi ßwjedźenju wobdźělicź, teho wutrobnje powitamy.

We Wokrancźizach, 21. septembra 1897.

M. Urban, farař.

Sa pschedstejazy

naßymski a ßymski czaß

dowolam ßebi na ßwój bohaty ßklad

ßukna, czeßaneho pschedźena, cheviota, wodunjepschepuschczatych kudźerkatych a paletołowych tkaninow atd.

po kóždej płaczisnje kedźbliwe czinicź.

Stajne pschikhadźenje nowosczow!

S pokaskami ßo rad poßłużuje. Snate tunje płaczisny.

Pschi mjaßowym torhoschczu czißło 3.

S poczeßczowanjom

F. N. Bläsche.

Kupujcze ßebi ßwoje

mużaze a hólczaze ßwjerschniki, pjesle, pellerinate mantle, wobleczenja,

kaž też

żonjaze a holczaze żakety pola

Oty Preußa pjedy Kloßa

na żitnej haßy 4.

☛ W tejle wulkej pschedawarni ßo Wam derje a tunjo poßłużuje. Drasta ma tam najlěpschi rěs.

Krany amerikanski

rjepikaty tobak

poruczа, tak dołho hacź ßklad doßaha punt po 25 np.

Otto Sachse

na bohatej haßy 5.

Derje dźěłane **soßy** a **matrazy** poruczа tunjo **E. Schubert,** tapezěrař a ßedłarski mischtr na jerjowej haßy.

Albumy ßa póstske kharty,

póstske kharty

s napohladom,

narodne kharty,

ßlubjeńske kharty,

kwaßne kharty,

kmótßjaze listy

w nowych mustrach poruczа

Gustav Rämsch

na bohatej haßy 25.

Wuczobnik ßo pyta.

Sa ßwoje kolonialtworowe khlamy bórßy k nastupjenju wuczobnika pytam.

Moritz Mjerwa

pschi mjaßowym torhoschczu.

Tyscherskeho pomoznika

na twarske a lěpsche meblowe dźěło pyta tyscherski mischtr **Ernst Hohlfeld** w Budeßezach.

Wotroczkow, ßrěnkow, pohonczow, ßłużobne a hródźne dźowki a dźěłaczerske ßwójby hnydom a k nowemu létu pyta **J. Bukan** na hornczerskej haßy 4.

Drainěrowarjow

pschi dobrej mschi na Thunigez kubło w Dreczinje pola Zicźenka pyta **R. Jakubasch.**

---

20 dźěłaczerjow namaka hischcze trajne dźěło w akkordze w Adolfowej hěcze.

Palerskeho pomoznika a rólneho pohoncza hnydom do ßłużby pyta **Zarkowski knježi dwór** pola Wósborka.

Dweju rólneju pohonczow, 2 ßylnej dźowzy hnydom pyta Sarěczanski knježi dwór.

Wjele wotroczkow, dźowki a wolazych pyta Kynastowa.

Dobru pensiju dostanje hischcze jedyn ratarski schuleŕ. Dalsche je shonicź na bohatej haßy 21.

Drainěrowanske roły

we wschěch druzinach ma na ßkładze A. Dietrich w Lětonju.

Mlokowa holza abo żona, czista a ßo na pschedawanje wustejaza, ßo pschi dobrej mschi na jene ryczerkubło pola Budyschina pyta. Zadaczelki chzyke ßo ßame s wopißmami pola podpißaneho jamolwicz. **Khorla Meisel** w Budyschinje na hornczerskej haßy 21.

Holzu, kotraż jutry schulu wukhodźi, k 1. oktobrej do lohkeje ßłużby pyta **B. Sander** na Wjeleczanskej drósy 36.

K nowemu létu ßłużobne a hródźne dźowki a tajke k ßwinjom pschi 70 tolerjach mschi, pohonczow, wotroźkow, gratmischtrow pschi mschi hacź do 110 toler, hejtmanow, dźěłaczerske ßwójby, wolazych a tjeczakow pyta pschistajerka **Schmidtowa** na ßukelnskej haßy 24 po 1 skodźe.

Wobydlenje.

Rjane wobydlenje je na pschenajecze we Łuży pola Radworja. Dalsche je pola **M. Justa** w Jaßońzy shonicź.

---

2 abo 3 ratarßy schulerjo dostanu dobru pensiju pola **Schmidtoweje** na swonkownej lawskej haßy 12 po 2 skhodomaj.

Podpißany s tutym wopowjedźi, so ßu ßkowa, na Wiewegez ßwójbu rěczane, njewěrne, a so je je s pschekhwatanjom s rěczak.

August Schwurak

we Wulkej Dubrawje.

Porjedzenje: W nawěschtku knjesa **S. Beera,** tydźenja wocźischczanym, dyrbi rěkacź

kalmukowe spódnje ßuknje po 105 np.,

mużaze soki 1/4 duzenta po 85 np.

Wutrobny dźak

wyßokodostojnemu knjesej fararjej D. Jmischej w Hodźiju ßa kwaßnu hoscźinu, namaj pschi naju wěrowanju w jeho domje pschihotowanu, a ßa wschě druhe dary prajimy.

Dale ßo też wschitkim pschecźelam, lubym ßußodam a towarschkam ßa wschě dary a druhu luboscź a cześcźowanje, s pletowym a wěnzowym wudebjenjom wopokasane, wutrobnje dźakujemoj.

Jan Zalta a mandźelska

w Lejnje.

Nětko, hdyż je ßo row nascheje lubowaneje dźowki, **Marje,** samknył, prajimy wschitkim pschecźelam a znatym ßa wutrobne dźělbracze, bohate wupyscheuje kaschcźa a pocześcźowaze pschewodźenje k poßledńjemu wotpocźinkej, kaž też knjesej diakonej Sarjenkej ßa jeho rjanu, troschtapołnu recź pschi rowje ßwój najwutrobnischi dźak.

Na Zidowje, 23. septembra 1897.

August Połdrak.

(K temu czißku pschiłoha.)

Pschiloha k czißku 39 Serbskich Nowin.

Ssobotu 25. septembra 1897.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družina a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
	hr.	hr.
Woły:		
1. polnomjaßnje, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	38	67
awstriske	41	70
2. mlode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	35½	64
3. ßrěnjo pizowane mlode, derje pizowane starsche	33½	61½
4. ßnadnje pizowane kóžbeje staroby	32	60
Jałojzy a krowy:		
1. polnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	34	62
2. polnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	32½	60
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite mlódsche krowy a jałojzy	31	59
4. ßrěnjo pizowane krowy a jałojzy	29	57
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	27	54
Byki:		
1. polnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	35	60
awstriske	38	64
2. ßrěnjo pizowane, mlódsche a derje pizowane starsche	32	57
3. ßnadnje pizowane	29	54
Cźelata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	45	70
2. ßrěnje kormjene abo też dobre wot zyza	—	65
Swinje:		
1. polnomjaßne lěpschich raßow a jich sschižењow w starobje hacž do 1¼ lěta	49½	63
2. mjaßne	48	61
3. ßnadnje wuwite, też ranzy a kundroły	46	59

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowoz w Budyschinje: 4164 měchow.	W Budyschinje 18. septembra 1897				W Lubiju 23. septembra 1897			
	wot		hacž		wot		hacž	
	hr.	np.	hr.	np.	hr.	np.	hr.	np.
Pschenza běła	8	83	9	41	8	71	9	26
Pschenza žołta	8	47	8	83	8	24	8	82
Rožka	6	41	7	13	6	6	7	3
Jeczmjen	6	64	6	79	6	40	7	40
Wowß	6	70	7	—	6	40	7	20
Hroch	7	22	11	12	8	33	9	30
Woka	7	78	8	33	6	50	7	75
Jahły	13	—	15	—	12	—	14	—
Hejduschka	15	—	16	—	13	50	14	—
Běrny	2	30	2	60	2	40	3	—
Butra 1 kilogr.	2	—	2	50	1	90	2	20
Pschenična muka 50 =	9	25	18	50	—	—	—	—
Ržana muka 50 =	8	50	13	—	—	—	—	—
Ssyno 50 =	2	80	3	20	2	50	3	—
Ssłoma 600 =	16	—	18		16	—	18	—
Prožata 942 schtuk, schtuka	8	—	21	—	—	—	—	—
Pschenična wotruby 50 kilogr.	—	—	4	25	—	—	—	—
Ržane wotruby 50 kilogr.	—	—	4	75	—	—	—	—
Pschenična gris 50 kilogr.	—	—	5	25	—	—	—	—
Ržany gris 50 kilogr.	—	—	5	75	—	—	—	—

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach 15 hr. 99 np hacž 15 hr. 19 np., žołta 14 hr. 39 np. hacž 15 hr 1 np., kórz rožki po 160 puntach 10 hr. 25 np., hacž 11 hr. 40 np, korz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 29 np. hacž 9 hr. 50 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot 9 hr. 42 np. hacž 9 hr. 56 np., pschenza (žołta) wot 9 hr 12 np hacž 9 hr. 27 np., rožka wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 19 np., jeczmjen wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 50 np., wowß wot 6 hr. 75 np. hacž 7 hr. — np.

Wjedro w **Londonje** 24. septembra: Jaßne.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smje 15. njedželu po ßwj. Trojizy rano w 7 hodž. diakonus Sarjenk ßerbsku spowjednu rěcz, dopołdnja ½9 hodž. farar Räda ßerbske a w 10 hodžinach němske předowanje.

Wěrowani:

W katholskej zyrkwi: Jakub Nowak, sahrodnik w Kelnje, s Wórschu rodž. Horjenjez s Laska.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Hańža, Jana Schwibša, khěžkarja a džěłaćerja w Kelnje, dž. — Khorla Rudolf, Khorle Ernsta Wjazki, jěsdneho wjeßneho listynoscherja w Malym Wjelkowje, ß. — Hendrich Richard, Khorle Augusta Wojnarja, wobydlerja a tepjerja na Židowje, ß. — Khorla August, Jana Probsta, wobydlerja a džěłaćerja w Cźichońzach, ß. — Khorla Pawol, Khorle Augusta Wenzela, rěsnika na Židowje, ß.

W katholskej zyrkwi: Franz, Franza Strosika, džěłaćerja we Wulkim Žiczenju, ß. — Jan Alexander, Franza Ssoboty, krawskeho mischtra ß — Hana Michala Budarja, žiwnoscherja w Nadžanezach, dž.

Zemrjeół:

Dżeń 9. septembra: Jana Ernsta Lukascha, džěłaćerja na Židowje, morwonarodżeny ß. — 10. Jan Pawol, Josefa Kaski, krawza, ß., 9 m. 15 d. — 13. Hana Wjerschez, njebo Michala Krala, ratarja, sawost. wudowa, 56 l. 7 m. 22 d. — 16. Lena Lepiarszez, džěłaćerka we Lusy, 32 l. 16 d. — 18. Marja Madlena Panachez, Khorle Wićasa, khěžkarja a džěłaćerja w Ratarjezach, mandželska, 42 l. 1 m. 10 d. († w měschćanskej hojerni). — 19. Khata Ducžmanez, 75 l. 3 m. 28 d. — 20. Hana Marja Poldrakez, schwalcża na Židowje, 16 l. 1 m. 4 d. († w měschćanskej hojerni). — 21. Marja Scholastika, Pětra Augusta Nowotneho, džěłaćerja, dž., 7 m. 10 d.

Zyrkwinske powjescże s Budestez.

15. njedželu po ßwj. Trojizy smje pomozny duchowny Rychtař rano w 7 hodž. ßerbsku spowjedž, farar Mrosak w 8 hodž. ßerbske a ¾10 hodž. němske předowanje.

Meble

kupuja ßo **najtuńscho** a **s najwjetschim dobytkom**

s fabriki Gustava Zichnera

a to w magazinje na seminarskej drósy 8 a w fabrizy na běleŕnskej drósy 7.

Drastne khamory hižo po 17 mk.,
koża . . . . . = = 10 = 50 np.,
stejate schpihele . = = 11 =
vertiko . . . . . = = 28 =
komody . . . . . = = 15 =

Najwjetschi skład w zyłej wokolnoscži Hornjeje Łužizy.

Poßleschczowe tkaniny, wupjerki, meblowy köper, drastny katun, módroczischcz

w najnowschich mustrach porucża tunjo

M. Gottwald

pschi mjaßnym torhoschczu.

Spěwarske

ßerbske a němske we woßebnym swjasku s cźelazeje kože a w jednorych trajnych swjaskach w najwjetschim wubjerku a po najtuńschich płaczišnach porucża

Gustav Rämsch, knihiwjasarnja,
na bohatej haßy 21.

Union-kognak

po wschěch płaczišnach dostacz

pola **Schieschki** a **Rjeczki.**

Sslódke palenzy

liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.

poručza **Moritz Mjerwa** pódla Pětrowskeje zyrkwje.

Destillazija šnatych dobrych palenzow po starych tunich płaczišnach.

Najlěpschi amerikanski čzišczeny

petrolej

pschi wotewšaczu wjazorych puntow punt po 10½ np. pschedawa

Carl Noack na žitnej haßy.

Zacherlin

špodziwnje skutkuje! Wón mori, kaž žadyn druhi žrědk, ſ wěstoščzu a rucže kóždu družinu schkódnych pschekaßanzow, woßebje mole, tkhi, schwoby, muchi, schčzónwy, njerodź na domjazych skočzatach a šo teho dla wot milijonow wotebjerarjow khwali a pyta. Jeho šnamjenja šu: 1. šasyglowana blescha, 2. mjeno „Zacherl".

W **Budyschinje** pola kk. Měrschez bratrow naßlědnika, Jana Skopa,
= = = k. Oty Engerta,
= = = = Straucha a Koldy,
= = = = Pawoła Hofmanna,
= = = = Richarda Neumana,
= = = = Emila Měrscha,
= = = = Raaka a Kunatha,
= **Barcze** = = C. A. Lukascha,
= **Biskopizach** = = Pawoła Schockarta,
= = = = Alfreda Böhmy,
= **Bukezach** = = Herm. Kschižanka,
= **Ketlizach** = = Pawoła Mikela,
= **Wjasonzy** = = E. Ferd. Lehmanna,
= = = = Aug. Schwera,
= **Wojerezach** = = A. W. Knichale naßlěd.,
= **Wósporku** = = E. M. Klaussa.

Destillazija Adolfa Rämscha

w Budyschinje pschi butrowych wikach,

1868 šakoženа,

poručza šwoje daloko a schěroko šnate wubjerne **likěry** k twaßam, tschčzišnam a druhim šwjedźeńskim składnoščzam w čzwizach a po wašy. Woßebje dobre šu dwójny **rózowy, nalikowy, hontwinski** a **jatroselowy, hornjołužiski, žołdkoselowy seleny** a **czerwjeny zitronowy, wischnjowy, malenowy, prußnizowy** a **korwejdowy** liter po 60—80 np. Dale **naturskokorwejdowy** liter po 40 np., dobry **žitny** po 70 a 60 np., a **czisty** czišklo 1 a 2, liter po 32 a 30 np. Pschi wotewšaczu 8 litrow a wjazy po 31 a 29 np.

Čzwizy k pjelnjenju šo wupožčzuja.

Heinrich Mohr,

schewski mischtr w Budyschinje

na šukelnjskej haßy 14

poručza šwój wulki šklad **hontwinskich a dołhich schkórnjow, schkórniczkowo a stupnjow,** ruskich a němskich **gumijowych stupnjow,** wschě družiny **filzowych stupnjow a toflow,** kaž tež wschě jenož pomyßlne družiny stupnjow a schkórnjow ša mužskich, žónske a džěczi po šnatych tunich płaczišnach.

Po měrje ša krótki čzaß, kaž je šnate, nalěpje šedźaze wobucže džěłam.

Ša Budyschin a wokolnosć jeniczke džěłanske prawo na Kriegerowe patentowe schkórnje.

Mohrowy kakao

ſ fabriki

A. L. Mohra w Altona-Bahrenfeldźe

najwjetscheje kakaoweje fabriki Němskeje

wo kotrymž šo rukuje, šo je čzisty a derje šłodźazy, a šo je po zyrobnej hódnosći a aromje runje telko hódny kaž najdróšsche němske a hollandske kakaowowe družiny.

Mohroweho kakao šo, kaž pola konkurrenzneje twory wschelake družiny njedźěłaju, ale džěła šo jenož jena **najlěpscha družina**

„Mohrowy kakao"

punt po **1** mk. **60** np. we pakčzikach po 1/1 a 1/2 puncže,
= = **1** = **80** = = = = 1/4 puncže.

Wschudże dostacz.

Turkowske šłowki

nowy płód w měchach, kaschčzikach a po wašy šu tunjo dostacz pola

Moritza Mjerwy

pschi mjaßowym torhoschčzu.

Destillazija likěrow po starych tunich płaczišnach.

Koßy, šerpy, tóčzne kamjenje, brußy, grotowe plečzenje

k wobhrodźenju a **kalaczkaty grot,**

rólowe płachty a khachlowe rěbliki, wódne kótła a pónowje, dezimalne wahi, taflojte a butrowe wahi, punty, hnojowe widła, łopacze, rjeczašy, hosdźe, želesne hrabje

poručza pschezo po najtunischej płaczišnje pschedawarnja želesnych tworow

Gottharda Behrendsa

w Budyschinje

pschi šerbskich hrjebjach čzišklo 10.

Schmidt & Gottschalk,

pjenjeżny bank

pschi mjaßowym torhoschczu
czißło 14|16 w Budyschinje.

Lotterijne loßy

sakßko-thüringßkeje industrijoweje a pschemyßloweje wußtajeńzy w Lipßku.

Czehnjenje po ßkónczenju wußtajeńzy, 15. oktobra.

Lóß płaczi 1 hriwnu.

1. hłowne dobyczże je 30,000 hriwnow hódne,
2. „ „ „ 20,000 „ „
3. „ „ „ 15,000 „ „

2	dobyczi	kóżde	10,000	hriwnow	hódne	200	dobyczow	kóżde	200	hriwnow	hódne
5	dobyczow	=	5000	=	=	300	=	=	100	=	=
10	=	=	3000	=	=	500	=	=	50	=	=
15	=	=	2000	=	=	1000	=	=	30	=	=
25	=	=	1000	=	=	1500	=	=	20	=	=
50	=	=	500	=	=	2000	=	=	10	=	=
100	=	=	300	=	=	15000	=	=	5	=	=

20710 dobyczow w hódnoßczi 500,000 hriwnow.

Sapiß wulkich dobyczow hacz do 100 hriwnow dele kóżdy po żadanju we wudawarni tychle nowin dostanje.

Loßzy po 1 hriwnje ßu dostacź

pola **kollektèrow kral. ßakßeje krajneje lotterije,**
we **wudawarni Serb. Nowin,**
pola pschekupza **Khorle Nowaka** w Budyschinje,
a pola **Richarda Weißera** na żitnej haßy w Budyschinje.

Wolijowe barby

we wschěch ßnatych nuanßach, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdże ßkhnyjaze,

molerßke a murjerßke barby,
terpentinowy wolij
(němßki a franzowßki),
najlèpßchi
lanowolijowy firniß,
jara derje a twjerdże ßkhnyjazy,
jantarjowe laki,
kopalowe laki,
damarßke laki,
żeleßowe laki,
Kölnßki klij, każ tež
murjerßki klij,
dróbnu krydu,
gyps,
portlandßki zement,
najlèpßchi karbolineum,
barbicże wßcheje drużiny,
ßchablony
ßa **molerjow** a **murjerjow**
poruczа a ma pschezo wulki ßkład po najtunißchich płaczißnach

Emil Mèrßch,
drogowe khlamy
24 na kamjeńtnej haßy 24
ßnapßchecża turnarnje.

Woprawdżity holandßki
kakao
najlèpßchu drużinu ßwěta, płaczißny hódno poruczа

Gustav Küttner
10 na ßerbßkej haßy 10.

Jeniczka pschedawarnja ßa Budyßchin a wokolnoßcź.

Zement, ßtajnje **czerßtwy**
po 1/1, 1/2 a 1/4 tunach,
gyps,
wßchě **barby, lak,**
barbu **k barbjenju ßchynndowanja,**
ruczе ßkhnyjazu,
karbolineum,
maßchinßki wolij,
firniß,
terpentinowy wolij atd.,
barbicże
poruczатej tunjo

Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.

?

Hdże je **dobry**
khoßej
dostacź?

Pola Oty Sachßy
na bohatej haßy 5,
tam je wón tuni a wubjernje ßłodźi.

Zigary:
njewubèrany 6 np. wubjerk,
10 ßchtuk jenoż po 40 np.,
100 ßchtuk jenoż po 3 mk. 75 np.,
wurjadnje płaczißny hódno
poruczа

Herm. Kunack
na bohatej haßy 8.

Koprowy vitriol
(zyky a tołczeny)
k naczinjenju pschenży poruczа tunjo

Otto Engert,
en gros **drogowe khlamy** en détail.
Dalokorèczak czißło 33.

Schórzuchi ſ czelazeje koże
poruczа po tunich płaczißnach
Heinrich Lange
pschi żitnych wikach.

Ważne
ßa ratarjow a mlokarnje
dr. Roeberowy
butrowy pólver.

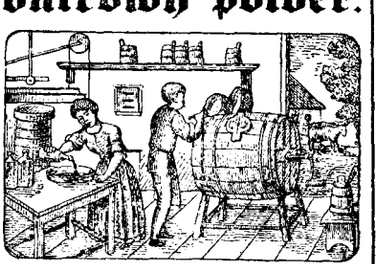

Jenoż woprawny dostacź pola wunamakarja.

Germania-drogownja
dr. Roebera
w Budyschinje na bohatej haßy ſ napschecża winoweje kicże.

Nowe! Nowe!
Żiwotowe wobwjaßki,
praktißke! tunjo!
najlèpßche ßa ßtrowoßcź. Derje ßedżaze, wßchitkim, kotßiż na delni żiwot czerpja, poruczenja hódne.

Dostacź ßa Budyßchin a wokolnoßcź w **hrodowßkej haptyzy** w Budyschinje.

Płaczisnowe sapiszy rad podawam.

Hosczenz winoweje kicze

w Budyschinje, w Budyschinje.

Winowa pschedawaŕnja.

Poruczam szwoje derje **wuležane wina** jako **rheinske, moselske a pfalzske wina,** Bordeauxske a burgundske wino, **awstriske a wuheŕske wina,** němske a franzowske pěnjaze wina, portske wino, madeiraske a sherryske. **Franzowski a němski kognak, rum, arak** atd.

Heinrich Neumann.

Płaczisnowe sapiszy rad podawam.

Pjelzowe kože,

czorne a **běłe** we wschelakich družinach, kaž tež **bibrazy wudraze, sealbisamowe, kastoretske, bisamowe, kaniklaze kože** k wobszadźenju w dobrym wubjerku porucza

C. A. Rinke na žitnej haszy 5.

Składnostna kuŕ k njewjesczinskej drascze

s czorneje židy a kaschmira, hładkeho a mustrowaneho, najlěpje szo noschazych wudźěłkow po wurjadnje tunich płaczisnach.

Sbytki wscheje družiny, **kruwjaze** a **konjaze deki** snateje najlěpje dźerczazeje družiny po 2, 3, 4, 5 mk. atd.

Hermann Beermann na bohaty haszy 10.

Ludwig Kuhlmann

(mějeczel **Erich Hecht**)

w kupnizy pschi hłownym torhoschczu

porucza we **wulkim wubjerku** po **tunich płaczisnach**

gardiny, běłe a na žołcz,

kattuny, sofowe deki,

meblowe tkaniny,

vitražowe tkaniny,

běłe, na žołcz a pišane,

gardinowe žerdźe a rosetty,

teppichi, běhacze, linoleum,

wóskowe szukno, tapety.

Emil Wehrle

na jerjowej haszy 7.

Jako něschto woprawdźe tunje poruczam

koschlazy barchent, rjanu mjehku barbunjepuschczatu tworu, stary łohcz po 15 np.

Wulke mužaze koschle

po 1 mk., 1 mk. 10 np., 1 mk. 20 np.

Wulke žonjaze koschle

po 80 np., 85 np. a 1 mk.

Dźěczaze koschle po 30, 35, 40, 45, 50, 55, 60 65, 70 np.

Paul Kristeller

na bohatej haszy czišło 20

porucza we wulkim wubjerku wschě jenož pomyszlne družiny trajnje dźěłaneho

wobucza

s **kože, filza** a **szukna** sa **mužskich, žónske** a **dźěczi** po czisczе woszebje tunich płaczisnach.

Skasanja po měrje a porjedźenja szo spěschnje derje a tunjo wuwjedu.

Winski czrijowy skład.

Wulki wubjerk mužazych, žonjazych a dźěczazych schkórnjow a stupnjow po tnnich płaczisnach porucza

Emma Frisch

na kamjeńtnej haszy 15 pódla hosczenza słoteje króny.

Mužaze krawatty

w jara wulkim wubjerku.

Kóžda krawatta, we wukładnym woknje wustajena, szo k pschedaczu nuts wosmje.

A. Tschentscher

na bohatej haszy czišło 18.

Dalokorěczak czišło 80.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 40. Sobotu 2. oktobra 1897. Lětnik 56.

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Tak bórzy hač so khěžorstwowy zejm k nowym wuradźenjam seńdźe, jemu wójnske łódźstwo plan wo twarjenju nowych wójnskich łódźow na pschichodne zydom lět pschedpołoži. Admiral Tirpitz budźe sa tónle cźaś najprjódzy 420 milijonow žadacź, na prěnjej dwě lěcźe po 50, na dalsche lěta po 60 milijonach. Pjenjezne zrědki k pschewjedźenju łódźstwowych planow dyrbja so z nowymi dawkami swjesćź. Wudawa so, so dyrbi so piwarski dawk powyschicź. Napscheczo temu nowiny „Nordd. Allg. Ztg.“, kotrež knjezerstwo cźasto k swojim wosjewjenjam wužiwa, pišaja, so dla powjetschenja wójnskeho łódźstwa njebudźe nowych dawkow trjeba. Pruske a khěžorstwowe finanzy su w tu khwilu tak dobre, so wusbytki statnych kašow dostahaja.

W khěžorstwowym zejmje njedźiwajcy teho, so so njebychu dla twarjenja nowych wójnskich łódźow dawki powyschiłe, pschecźeljo mózneho wójnskeho łódźstwa hischcźe dołho wjetschinu nimaja. Ssylna zentrumska strona wo tymle praschenju sašo rosriša. Schtož je hač dotal złyschecź było, so jej z najmjeńscha nochze, hnydom na zydom lět sta milijonow sa łódźstwo pschiswolicź. Zentrumske „Kölnske ludowe nowiny“ měnja, so by Tirpitzowe žadanje nadpad na pschiswoleńske prawo khěžorstwoweho zejma był a so dyrbi so teho dla z rasnoscźu wotpokasacź. Nětcźischi khěžorstwowy zejm njebudźe pschiswolenju noweho khěžorstwoweho zejma na žane waschnje do prědka pschimacź chcycź. Khěžorstwowy zejm dyrbi so po kóždokrócźnych wobstejnoscźach, wosebje finanznych, složowacź. Kajke pak budźa te w pschichodnych lětach, so na žane waschnje njehodźi do prědka widźecź.

— Jena nowa spěschnje tšělaza kanona, kajkaž so w němskim wójsku sawjedźe, je so wóndano z Kruppoweje kanonylijerńje do Draždźan pschiwjesła, so by so kralej Albertej pokasała. Kral je kanoninu konstrukziju hač do nanajdrobnischeho pschehladał.

— W nastupanju pucźowanja khěžora Wylema do Jerusalema je so postajiło, so khěžor z khěžorku a se starschimaj prynzomaj kónz haprleje z pschewodom dwórskeho prědarja Dryandera do Jerusalema pschińdźe, so by pschi poswjecźenju zyrkwje, na něhduschim Johanitskim naměscźe natwarjenej, pschitomny był. Tejle zyrkwi so pjecza mjeno Janska zyrkej narjeknje. Hač khěžorskaj mandźelskaj w Konstantinoplu tež sultana wopytataj, njeje hischcźe twjerdźe postajene.

— Pschecźelstwo mjes khěžorom a wjerchom Bismarkom, kotrež bě loni cźiscźe wustudło, je so sašo ponowiło. Khěžor je Bismarka z tym na wulkotne waschnje cześcźił, so je nowej wulkej wójnskej łódźi Bismarkowe mjeno narjeknycź dał. Mandźelska Bismarkoweho zyna hrabje Wylema łódź sobotu w Kielu na mjeno „Wjercha Bismarka“ wukschcźi. Admiral Tirpitz mějesche kschcźeńsku rěcź, z kotrejž Bismarka njesmérnje sławjesche. Tón samy dźeń khěžor wjerchej Bismarkej scźěhowazy zbožopschejazy telegram póssła:

„S wutrobu pscheju Waschej zwětkoscźi zboże pschi spuschcźenju na morjo mojeho wobrónjeneho kschižaka „Wjercha Bismarka“, a wjeselu so, wjedźo, so so z tym Wascheje zwětkoscźe mjeno na wschě cźasy na moje łódźstwo swjasa. Wone budźe cźim hordźische, dokelž je to prěni wulki wobrónjeny kschižak, kotryž je so pola naš natwaril. Jeho model admiral Tirpitz Waschej zwětkoscźi po mojej poručznoscźi pschepoda. Wylem I. R.“

— Cźełko mecklenburgsko-schwerinskeho wójwody, kotryž je so z ponurjenjom torpedoskeho cźołma „S. 26“ tepił, su zrjedu, po tajkim tydźeń po njesbožu, na mórskim dnje namakali a sběhnyli. Po khěžorowej pschikasni je so wójwodowe cźełko do Kiela dowjesło. Se zydom muži, kotsiž su hromadźe z wójwodu zmjercź poczerpili, su cźełka wyschscheho tepjerja Griepentroga a matrosow Serbenta a Ehmki z mórskeje hłubiny wucźahnyli a je w Cuxhavenje khowali.

— Se skórźbu dla krjudowanja jeneho wojaka mějesche so tele dny Düsseldorfski kawniski sud nakładowacź. Katholski kaplan Schmitz w Düsseldorfje bě korpsowemu komandérej hrabi Häselerej list pisał, w kotrymž so na hubjene wobkhadźenje wobcźežowasche, kotrež bě so jeho (kaplanowemu) bratrej dostało, kotryž jako kanoněr pschi pólnym artillerijskim połku cźišło 8 w Metzu skužesche. Hač runje mějesche kanoněr na nosy wotewrjenu ranu, dyrbjesche wón swucźowanja, kaž skoku běhacź a kolenje shibowacź, sobu cźinicź. S tutym listom běchu so pjecza offizérojo a podoffizérojo tamneho regimenta skschiwdźili, cźehož dla tucźi kaplana wobskorźichu. Skórźba pak sa wobskorźeneho derje wotběža. Pschi sudnischim jednanju wyschschi lěkar dr. Sträter, kotrehož běchu jako wězywustojneho žadali, praji, so njemóže wopschijecź, so je kanoněr Schmitz z bolazej nohu swucźowanja, jako kolenje shibowacź, cźinicź dyrbjał. Duž sud kaplana wuwinowa.

— Korpsowemu komandérej w Metzu, hrabi Häselerej, kotryž pruske (wjecźorne) wójsko pschi poślednich manevrach pschecźiwo bayerskimaj armeekorpsomaj nawjedowawasche, so pjecza wójskowa inspekzija pschepoda, kotruž ma nětkole badenski wulkowójwoda. Dźiwajo na swoje strowje chze badenski wulkowójwoda wot swojeho dotalneho městna wotstupicź.

— W pósnańskim měscźe Grudźiadzi su sańdźeny tydźeń nekotrych pólskich dźěłacźerjow sudźili, kotsiž běchu wobskorźeni, so su němskeho wucźerja Grüttera, z kotrymž běchu so w želesnischim wosu po khěžorstwoswjesmskich wólbach swadźili, z woknom won cźišli, tak so je so sarasył. Wobskorźeni wudawachu, so je Grütter pjany był a so je roshorjeny z pólskich pucźowarjow woteńcź chcył, pschi cźimž so njeje dohladał, so cźah jědźe; wón je z durjemi wustupił, dele panył a so sarasył. Sswédk Hansen, fotograf z Barlina, praji, so je, hdyž bě swada najhórscha, z kupeja schoł, so by sa nusny signal scźahnył. Hdyž je so wrócźił, njeje wjazy w kupeju był. Nusne snamjo bě so dako, tola cźah njesasta, ale dale jědźesche. Na blizschim sastanischcźu cźahowy wjednik to wujaßni, prajizy, so grot nusneho signala hač k lokomotiwje njedoßaha, na kotrejž je so wón, cźahowy wjednik, namakał. S dalschim zwědkom bě lěkar dr. Grunau, wodźer wustawa duchakhorych, kotryž bě z Grütterom hromadźe jěł. Dokelž dr. Grunau njebě k wußudźenju pschischoł, po njeho do hoscźenza pósłachu. Posłoł so wrócźiwschi powjedźi, so je dr. Grunau njejabzy skhorił a so njemóže k sudej pschińcź. Statny rěcźnik pak na tym wobsta, so by so dr. Grunau pscheßłyschał. Duž so sudnizy k njemu do hoscźenza podachu a tam widźachu, so so dr. Grunau ani z jasykom, ani z nohomaj, ani z rukomaj hibnycź njemóžesche — tak bě so wón wopił! Ssud wo tym protokol napiša a dr. Grunauej 200 hriwnow pokuty napoloži.

Awstriska. Ministerstwowy pschedsyda hrabja Badeni je so z němskim doprědkarskim sapósłanzom Wolfom z pistolomaj tšělał. Badeni žaneho druheho srědka, z kotrymž mohł so skschiwdźazych

nadpadow w ßejmje wobrócź, njewjedźeſche, hacź najhórſcheho ſkſchiwdźerja na duell žadacź. Wolf, kotryž prěni tſěli, Badenia do ruki trjechi. Ruka je cźežko franjena, tola dokelž kóſcź njeje rosſchcźěpjena a ßo k ranje njeje ſyma pſchidaka, budźe Badeni ruku bórſy ſaßo trjebacź móz. Khěžora je Badeni proßył, ſo by jeho ſe ſaſtojnſtwa puſchcźił, tutón pak je jeho napominał, ſo by dale w ßwojim cźežkim ſaſtojnſtwje woſtał.

— Cźłowjek dyrbi tola kuſk roſuma měcź! S tymile ßłowami je khěžor Franz Joſef wyſchſche wjedniſtwo manevrow, kotreź ßu ßo pola Totiſa we Wuherſkej měke, ßudźił. Wojazy ßu wuſtojni, derje wupadaju a ßu wuwuczeni. Offizěrojo ßu hibicźiwi, njewuſtawazy a nawjedźicźi. Mjes nimi je niz jenoź wjele wubjernych ſwuczowarjow, ale teź wjeleſtronſzy ſdźěłanych muži. S rěcźnymi wědomoſcźemi a ſ ryßowanjom khartow woni němſkich offizěrow daloko pſcheßahaja. Ale wyſchſche wjedniſtwo njeje wjazy hódne, dyžli 1866 pod Benedekom a 1859 pod Gyulayom. Zuſy offizěrojo, kotſiž běchu pſchi manevrach pſchitomni ßu ßo dźiwali wulkej hromadźe ſcźinjenych ſmylkow, njedoſtatkej wobhladniwoſcźe a roſßudnoſcźe we wuwjedźenju, kaž w njejabzy nuſnym pſcheměnjenju pſchikaſnjow. Woſpjet powſchitkowna měſcheńza knježeſche. Wjerch Lobkowiz, roskaſowar 4. armeekorpſa, woſpjet ßwojich offizěrow a generalow poßwari. Pſchi jenej brigadźe běchu ßo ſ muniziju ſabkludźili, a zyła brigada, mohł rjez, bjesbrónita njepſchecźelej napſchecźo ſtejeſche. Jara trjechny je derje wumyßleny žort, ſo je khěžor Wylem pjecźa khěžorej Franzej Joſefej prajił: „Twoje wójſko je prawje dobre, jemu je jenoź něſtotrych wjednikow trjeba, tych pak móžu Tebi, jeli ſo ßebi jich žadaſch, rad pſchewoſtajicź.“ Awſtriſki wójnſki miniſter, baron Beck, drje pyta tele njelube wězy pſchikrycź a ſrjeńſchicź, tola ſchtož ßo nawjedźiteho wóczka wuſtojneho wukrajana njeje ſminyło, njehodźi ßo ſ poſdźiſchim wukhwalenjom wotſtronicź.

Jendźelſka. Skónczńje je ßo pſchi indiſkich mjeſach wójnſke ſboże ſaßo Jendźelczanam pſchiwobrocźiło. W poßlednich bitwach ßu Jendźelczenjo ſ pomozu ßwojich hórſkich kanonow ſběžkarjow ſbili. Sběžkarſzy Afridiſzy ßu ßo na afghanſkeho emira ſ próſtwu wobrocźili, ſo by jich ſ wójnſkej potrjebu podpjerał. Tón pak je ßo jich žadanjam ſapowjedźił.

Schpaniſka. Sa lětdźeßatki ſchpaniſki kralowſki dom ſ tajkimi ſtrachami njeje wobdaty był, kaž nětkole; wón je wohroženy ſe ſběžkami na Kubje a Filipinſkich kupach, ſ republikanſkej agitaziju, ſ pſchißahanſtwami karliſtow a anarchiſtow a ſ hrožazym ſtatnym bankrotom. Runje nětkole je pjenježna nuſa na najhórſchi ſkhodźeńk ſtupiła. K temu pſchińdźe, ſo je miniſterſtwo wobſamkło wotſtupicź. S Kuby jenoź Hiobſke powjeſcźe pſchikhadźeja. Bliſko Vinales na Kubje ßu Schpaniſzy horze wojowanje ſe ſběžkarjemi měli, pſchi kotrymž je ßo na woběmaj ſtronomaj wjele wojakow ſabiło a ſraniło. Sběžkarjo ßu pjecźa khětro wjele brónjow a munizije Schpaniſkim wotdobyli. Njedawno ßu łódźe, w ſjenoczenych ſtatach wuhotowane, hromadu brónjow a wójnſkeje potrjeby pſchiwjeſke. Schpaniſke wójſkowe wodźělenje ſpyta amerikanſkim łódźam wobaracź, k brjohej pſchijěcź, a njemdre wojowanje ßo roswiny. Tu ßylne wodźělenje ſběžkarjow Amerikanam na pomoz pſchińdźe, a Schpaniſzy dyrbjachu zoſacź, ßwojich morwych na bitwiſchcźu woſtajiwſchi.

Pußowſka. Ruſke wójſko ßo ſ nowa powjetſchi. Zar je poručźił, ſo mataj ßo dwaj nowaj dragunſkaj regimentaj cźißło 53 a 54 ſtworicź.

— Ruſka zarowa, kotraž je dźowka heſſenſko-darmſtadtſkeho wulkowójwody, budźe zyły oktober ſe ßwojim mandźelſkim a ßwojej dźowku w Němſkej pſchebywacź. 2. oktobra ßo w Darmſtadtu w pſchitomnoſcźi zarſkeju mandźelſkeju ruſka kapała poßwjecźi. Njedźelu ſa tydźeń chzetaj zarſkaj mandźelſkaj ruſku kapaku w Wiesbadenje wopytacź. Dokelž němſki khěžor 18. oktobra do Wiesbadena pſchijědźe, na to hódaja, ſo ßo pſchi tejle ſkładnoſcźi wobaj knježerjej poſtrowitaj.

Turkowſka. Prjedy hacź ßo měr mjes Turkowſkej a Grichiſkej wobſamknje, drje hiſchcźe měßazy ſańdu. Turkowſki wójnſki miniſter pſchihoty cźini, turkowſkemu wójſku w Theßaliſkej w barakach ſymſke kwartěry wobſtaracź. S teho je ſpóſnacź, ſo Turkojo do nalécźa Theßaliſku njewopuſchcźa. S zyła ſultan po ſdaczu do wobſamknjenja měra njeweri. W Dardanellach, mórſkej dróſy, k Konſtantinoplej wjedźazej, ßo njepſcheſtawajzy na poßylnjenju tamniſchich wobtwjerdźenjow dźěła. Nadpadne teź je, ſo ßo ſultan na dobo ſpjecźuje, ßamoſarjadniſtwo na Krecźe pſchipóſnacź, ßwojich wojakow wot tam wrócźo wſacź a ſchcheſcźijanſkeho guverněra ſa Kretu pomjenowacź.

Potajnſtwo na ſkhodźe.

(Pokracźowanje.)

„Twoja draſta by ßo mi lěpje hodźała, hacź moja“, měnjeſche Klawß. „Mój hłupy krawz mi ženje prawje njeſeſchije, dowoliſch mi, ſo ßebi twój rjany, tołſty móřſki pjeſł wobleku a twoju móřſku cźapku ſtaju, kotrejž ßy do khěže powßnył?“

„Ani ſ najmjeńſcha“, wotmolwi wuj.

Wokomik poſdźiſcho wrócźi ßo Klawß w mojej draſcźe, kotraž ßo ſa njeho hodźeſche, jako by na njeho ſeſchita była.

„Po twojej draſcźe tola hnydom móřſkeho cźłowjeka ſpóſnajeſch“, rěcźeſche mi mój wuj klubu.

A ja ßo jemu wußmjach: „Dyrbju ßo ßwobodnje a bjeſewſcheho ſpinanja hibacź móz. Teho dla móžu ßo jenoź cźežko na waſchu draſtu ſwuczicź. Tola to drje po cźaßu teź wſcho pſchińdźe.“

Potom ſtanychmoj, ſo bychmoj lehnycź ſchłoj. Klawß powßny mój pjeſł a moju cźapku ſaßo do khěže. Jemu pſchi durjach ßwojeje iſtwy „dobru nóz“ prajiwſchi, ſadźerża wón mje hiſchcźe na wokomik.

„Jeli mje w nozy po iſtwje khodźicź ßłyſchiſch, dha ßo temu, ja tebje proſchu, njedźiwaj. Wſchako wěſch, ſo huſto doſcź ſpacź njemóžu. Potom njemóžu wotzucźeny we łožu wutracź. Ja potom cźaſto ſtanu a khodźu wokoło, ßo nadźijejo, ſo ſ tym wospróznju. Poradźi-li ßo mi to, ßym rano ſ wjetſcha tak twjerdźe wußnył, ſo hakle poſdźe k ßnědanju pſchińdu. Ssym ſtarej hoſpoſy poručźił, ſo by ßnědanje ſa naju we 8 hodźinach pſchihotowała, dokelž wěm, ſo ty rad ſ cźaßom ſtawaſch. Jeli potom hiſchcźe dele njepſchińdu, dha tebje proſchu, ſo njechał na mnje cźakacź. Mi je ſpanje bóle witanc, dyžli ßnědanje.“

Khwilku ßebi pomyßliwſchi, powjedaſche wón dale: „Jeli w 7 hodźinach khěžny ſwónczk ſaſwonicź ßłyſchiſch, dha je to hoſpoſa, kotraž ßnědanje pſchihotowacź pſchińdźe. By tebi wobcźežne łyko, hdy by dyrbjał dele dońcź a jej durje wotewricź?“

„Kak chzyło mi to wobcźežne bycź?“ wotmolwich a podach jemu ruku. „Tehdy ßym bjes dwěla hižo dawno ſtanył. Teho dla ſpi, wbohi pachole, tak dołho a tak derje, kaž ßo tebi ſpodoba, ſo ßy jutſje ſaßo cźerſtwy a wjeßoły.“

Tak dźělichmoj ßo pſchi mojich durjach. Ja pak woſtach ſtejo a hladach ſa nim, doniž njeběſche hacź do tamneho kónza łubje doſchoł. Tam běſche jeho iſtwa hnydom pódla ſtareho ſkhoda. Tu wobroczi ßo wón hiſchcźe woſpjet a, durje ſapraßnywſchi, kotreź běchu tu kónz ſtareho ſkhoda, rjekny wón: „Ty mohł drje teź jutſje rano tu dele dońcź, ſo by hoſpoſy khěžu wotewrił, tola ſ prěnja dźeſch po nowym ſkhodźe łóžo dele a potom je to moja móliczka ßłaboſcź, tola wot teho cźaßa ßem, ſo je nowy ſkhód hotowy, bych chzył, ſo by ßo po ſtarym jenoź hiſchcźe do kuchnje khodźiło. Tola njeje to tebi teź woprawdźe wobcźežne, ſo dyrbiſch mojeje próſtwy dla prjedy ſ łoža ſtanycź?“

„Ale ně wſchak, ně!“ wotmolwich jemu. „Wot móřſkeho žiwjenja ßem ßym hižo na njeporjadne ſpanje ſwuczeny. Teho dla ſpi w měrje a wſcho druhe pſchewoſtaj mi.“

Tak roſeńdźechmoj ßo ſkóncźnje, kaž ßo ſdaſche, jako najlěpſchej pſchecźelaj, hacź runje ßebi njemóžach ſamjelcźecź, ſo je mi mój wuj we wěſtym naſtupanju pſchecźiwny a ſo njemóžach jeho ßłowam prawje wěricź. Dyrbjach ßebi wuſnacź, ſo moja dobra wola a moja ßylna nadźija, ſo ßo mi poradźi, njelubośne waſchnje tuteho cźłowjeka pſcheměnicź a jeho lubośniſcheho ſcźinicź, ßo mi ani próſchka poradźiło njeběſche; haj, dyrbjach ßebi ſ prawdu wuſnacź, ſo njeſměju žanu nadźiju na nětajki wuſpěch. Tele naſhonjenje poßylnjeſche moje cźucźe njeſpokojnoſcźe, kotreź mje njeběſche hiſchcźe wopuſchcźiło, tak dołho, kaž běch ßwoje namrěwſtwo naſtupił. Skónczńje wußnych, tola ſdaſche ßo mi, ſo dyrbju hnydom ſaßo wotzucźicź. Wocźi wotewriwſchi ſdaſche ßo mi, ſo pruhi nětajkeje ßwězy widźu. Sſo pſcheßwědcźiwſchi, ſo ßo mi to jenoź njeſda, ſtanych, dońdźech do wokna a roſtach blecźk na pomjerſnjenym woknje. Tak mózach dele na dwór pohladacź. Tu wuhladach wotroczka, kotremuž muzej běch ßwojeho konja pſchepodał, na kubło pſchiſchedſchi. Ja wuhladach dale, ſo wón hródźne wrota wotewri a do hródźe ſańdźe. Dokelž wón durje wotewrjene woſtaji, wußłyſchach nětajki ropot, jako by ßo koń ßedkował. Tola bórſy pſchińdźe wón ſaßo ſ hródźe, ſamkny durje ſady ßo a dońdźe do pódlanſkeho twarjenja.

Myßlach ßebi, ſo je traſch wjecźor nješchto ſabył a to nětko wobſtarał. S tym ßo ſpokojich a lehnych ßo ſaßo do łoža. Tónle podawk pak běſche mje tak ſe ſpanja torhnył, ſo ßo podarmo

prózowach, saßo wußnycź. Mi ßo ßa, so ßłuscha trochu khroblosćze k temu, wo ßrjedź nozy wotzuczicź, hodźiny dołho wotzuczeny wostacź, na kóźde piknjenje kedźbowacź a pschi tym žane dźiwne myßle njemećź. Ja ſ najmjeńscha njeběch doscź ßylny a khrobły, so bych mohł pokymurjene cźucźa a ſtyſknoſcź wotehnacź, kotreź běchu mje tak rucźe ſajake, hacź běch ßem pschiſchoł.

Běſche traſch rano w 5 hodźinach. Ja bych bjes dwěła nětko bórſy wußnył; tu wußłyſchach, kak nękajke durje ſaſchćercźa. Dopomnich ßo, ſchtoź běſche mi wuj wjecźor wo ßwojim nóznym pucźowanju powjedał a hižo chzych ßo na to wſcho njekedźbujo na druhi bok pschelehnycź. Tola nękajki ſnutskowny hłóß honjeſche mje ſ łoża. Wobhladniwje wuſtupich ſe ßwojeje jſtwy na kubju a bórſy ſtejach kónz ſkhodu. Tam dońdźech ſ cźicha dele hacź na prěni proh. Delka w khěži ſtejeſche na ſemi ſaßwěcźena latarnja, mój wuj běſche ßo ſa žerdź pschi ſkhodźe pschimnył a wjercźeſche kulu kónz žerdźe, jako by ju chzył pschiſchrubowacź. „To tola niczo woßebite a měr kažaze njeje“, praji bjes dwěła cźeſcźeny cźitał. A tak bych teź ja prajił, njeby=li mój wuj w mojim tołſtym pjeſle a w mojej móſkej cźapzy był. Na nohomaj mějeſche krótke jěſdniſke ſchkórnje a pſches njej běſche ßebi wołmjane nohajzy wobuł, ſo njeby jeho nichtó ßłyſchał. Sſo wě, wſcho to běſche mi bóle a bóle ſpodźiwne. Chzych najprjedy na ßwojeho wuja ſawołacź. Tola to ſkónczńje woſtajich a wrócźich ßo ſ cźicha do ßwojeje jſtwy. Lědom tam ſaſtupiwſchi, wuhladach na dworje ßwězu. Do wokna ſtupiwſchi, wuhladach ßwojeho wuja, kotryž ſ latarnju do hródźe dźěſche, mojeho konja ſ hródźe pſchiwjedźe, latarnju haßny, na konja ſkocźi a won na drohu jěchaſche.

Dźiwach ßo dale a bóle, a waſchnje móſkeho cźłowjeka honjeſche mje, ſo ßebi wyßoki wuhlad pytach. Tak dha ſaléſych horje hacź na kubju, nadeńdźech tam teź woknjeſchko, ſ kotrehoź mózach zyłu krajinu derje pſchewidźecź. W nozy běſche ßo wulki ßněh naſchoł, tola nětko ſapocźa ßo njebjo wujaßnjecź, ſo mózach konja a jěſdneho na dróſy jara derje widźecź. So bych ßebi wſcho hiſchcźe lěpje wobhladacź mohł, podach ßo dele do ßwojeje jſtwy, ſwoblekach ßo doſpołnje, wſach ßebi dalokowid, kotryž ſtajnje pſchi ßebi noſchach a podach ßo ſaßo na ßwój wuhlad. So bych ßo zyle wěſcźe pſcheßwědźił, dońdźech najprjedy do ßwojeho wujoweje jſtwy a namakach ju, kaž běch to wocźakował, prózdnu. K woknu na kubi ſaßo doſchedźchi, hladach krucźe pſches ßwój dalokowid a wuhladach konja bjes jěſdneho nimale daloko na tamnym boku moſcźika, pſches maku rěcźku wjedźazeho, kotraž pak běſche nětko w ſymſkim cźaßu ſ łodom pokryta. Koń cźěrjeſcho dale po dróſy. Na dobo pytnych ſ dalokowidom něſchto druhe. Njedaloko wot kubła, zyle pschi žiwym płocźe, pschiwacźi ßo mój wuj. Wón běſche ßo mój pjeſl wußlekł a běſche nětko w ßwojim wuſkim jěſdnym kabatku a mějeſche mjehki pjelſcźowy kłobuk na hłowje. Nětko běſche mi wěſte, ſo ßo wón ſe ſłym na mnje měri. Ja chzych jemu to ſadźěwacź. Khwatnje wrócźich ßo do ßwojeje jſtwy, ſo bych wſcho k ßebi wſał, ſchtoź běſche hiſchcźe trěbne, a potom, hdyž běſche mój njepſcheczel ſaßo do domu ſaſtupił — pſchetoź ſa tajkeho dyrbjach ja ßwojeho wuja měcź — dha chzych jemu ſkradźu twochnycź. Wobhladniwje pohladach ſ woknom. Runje dońdźe wón do dwora a runy pucź k khěžnym durjam. Ja ßłyſchach, ſo wón ſ cźicha ſaſwoni — junu, potom cźakaſche, potom woſpjet ßylniſcho. Bjes dwěła běſche ßo nadźał, ſo wón mje pſches ſwonjenje dele do khěže nawabi, dokelž dyrbjach ßebi myßlicź, ſo je ſtara hoſpoſa pſchiſchła. Ja drje teź dele dońdźech, tola po ſadnim ſkhodźe. Delka pytach ſa poßlednizu a namakach ju teź. Dźěch prěki pſches ſahrodu, ſkocźich pſches żiwy płód a tak pſchińdźech na drohu. Tak derje, kaž bě mi móžno, krocźach we hłubokim ßněſy dale, a wjeßelach ßo, ſo huſty ßněh na moju nahu hłowu padaſche. Wón ſakrywaſche mje, kaž teź moje ßłěby, wocźomaj ſkeho. Tyßazy myßlow mjerwjachu ßo mi w roshorjenych moſhach. Schto běch ja temule cźłowjekej ſcźinił, ſo běſche ßo do mojeho najhórſcheho njepſcheczela pſchemeńił? Tole njeſbožowne namrěwſtwo, ſa kotrymž njeběch ani žedźił, kotreź běſche tak derje moju ſtaru macźeř, kaž teź mje pſcheßłapnyło a kotreź běſche ßo namaj jako dar ſ njebja wobradźeny ſeſdał! Jeho dła, bjesbóžnych pjenjes a kubła dła běſche mi wón ſe ſymnej krwju a ſ derje wobliczenym planom ſa žiwjenjom ſtał! Kak ßnadnje by ßo jemu jeho djabołſki wotpohlad poradźił, njeby=li Bóh dwěłowanja a njedowěrjenje ſe ßnadnymi pſchicźinami w mojej ſprawnej wutrobje wubudźił! Schto chzych nětkole ſapocźecź, kak jemu jeho wjecźaze pomyßlenja ſkaſycź! Běch ßo rosßudźił, ſo chzu k nanowemu ſtaremu pſchecźelej dońcź, kotryž běſche teź mi ſtajnje dobroty wopokaſował. Běſche to rěcźnik w bliſkim měſtacźku. Jemu chzych wſcho wupowjedacź a ßebi jeho radu a pomoz wuproßycź.

Stonajo, połny ßněha, ſprózny a roshorjeny, na paducha podobny, kotryž wě, ſo na njeho łakaja, tajki pſchińdźech ſkónczńje něhdźe wokoło 10 hodźin k ßwojemu ſtaremu pſcheczelej. Hacź runje běſche pucź we hłubokim ßněſy nimale wobcźežny, běch tola woprawdźe mało cźaßa trjebał. Hdyž běch ſaſwonił, wotewri mi wón ßam durje. Tola dyrbjach ßo najprjedy směrowacź a ßwoje myßle ſhromadźicź, potom hakle mózach jemu ßwoju nuſu wuſkorźicź a jemu wupowjedacź, ſchto běſche ßo podało.

(Skónczenje pſchichodnje.)

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** Cźežke njeſboże je ßo ſchtwórtk wjecźor w 6 hodźinach w tudomnej akzijowej piwarni ſtało. Jěſdny ſtoł běſche ßo na hornim kónzu někak do wjerćha ſtłócźił. Teho dła běſche ßo piwarńſkemu kowarjej Theinertej, kotryž je hakle pſched tydźenjom ſ Hyſki ßem pſchicźahnył, a piwarńſkemu bětnarjej Stengelej porucziło, tamny njedoſtatk wotſtronicź. Hdyž wobaj horka na jěſdnym ſtole ſtejeſchtaj, je ßo na nękajke hacź dotal njewujaßnjene waſchnje ſtoł powrócźił. Stenzel a Theinert dele panyſchtaj a hnydom ſa nimaj jěſdny ſtoł dele pſchiſchwórcźi. Małe ſtróżele ſa delka ſtejazeho piwarńſkeho direktarja to njeběchu, hdyž na jene dobo jěſdny ſtoł dele wrjeßny. Najhórſcho běſche ßo pſchi tym kowarjej Theinertej ſeſchło. S cźežko rosraženym nopom a dwójzy ſłamanej hornjej prawej nohu woſta wón bjes roſuma ležo. W měſchcźańſkej hojerni, hdźež jeho hnydom donjeßechu, je w nozy ßwoje bołoſcźe docźerpił. Rodźeny je Theinert ſe Schleſyńſkeje; woženjeny njeběſche. Lěpje běſche ßo pſchi tymle ſtraſchnym padźe bětnarjej Stenzlej ſeſchło. Jemu běchu ßo někotre rjebła trochu ſmjatłe, ale niz ſłamałe a někotre ſhibadła běchu ſwinjene. Teho dła dowjeſechu jeho ſ woſom do jeho wobydlenja na ßukelniſku haßu.

— S wuſwolenjom wólbnych mužow ſa wólby do ſakſkeho krajneho ßejma, kotreź ßu ßo ſańdźeny tydźeń měłe, ßu ßo wólby ßame rosßudźiłe. W druhim měſchcźańſkim wólbnym wokrjeßu, měſta Budyſchin, Schěrachow, Nowoſalz, Kamjenz, Kinsbórk a Halſchtrow wopſchijazym, je ßo wulka wjetſchina konſerwatiwnych wólbnych mužow wuſwolika. Duž je dobycźe dotalneho ſapóßłanza Reißmanna wěſte. Khětry dźěł wólbnych mužow dyrbi drje ßo ſ nowa wuſwolicź, dokelž ßu ßo wotedate hłoßy roſpjerſchiłe, a dokelž ßu jenož tajzy wuſwoleni, kotſiž ßu jedyn hłóß pſches połojzu wſchěch wotedatych hłoßow doſtali. tola ßo teź ſ tymle ſ nowawolenjom reformarjo njebudźa poraženja ſminycź móz. Teź w druhich wokrjeßach ßu reformarjo nimale wſchudźe podleželi. Hdyž wěz derje pońdźe, jim ßnadź dwaj mandataj pſchipanjetaj.

— Wutoru wjecźor mějachmy ſkładnoſcź, někotrych młodźenzow wobkedźbowacź, kotſiž běchu ßwoje wojerſke lěta w Oſchatzſkich hulanach wußkužili. Hdyž ßo po żeleſnizy do lubeje Łužizy wrócźichu, dha wozucźachu w jich wutrobje bjes dwěła ſaßy domjaze cźucźa. Něhdźe wokoło Semiz ſanjeßechu ßebi ßerbſke narodne hróncźka. Sſława jim, ſo njejßu w zuſbje ßwoju narodnoſcź ſabyli.

— Na tudomnych ßwinjazych wikach ßu ſańdźenu ßobotu muža, kotryž tam proßata pſchedawaſche, pſchi tym ſaßłapili, hdyž wopacźne dźeßacźhriwnowſke ſłote wudawaſche. Jeho ßu hnydom do jaſtwa wotwjedli.

— (Tuberkuloſa.) Mjes cźłowjekami a howjaſym ſkotom tuberkuloſa łěto wot łěta bóle pſchiběra. Duž je ſajimawe, wo tejle żałoßnej khoroſcźi něſchto bliżiſche ſhonicź. Spodźiwne je, ſo ßo wona w tych ſtronach najmjenje pokaſuje, hdźež ßo howjaſy ſkót bjes pſchiwodźenja zuſeho ſkotu plahuje a hdźež napjateho mlokoweho hoſpodarſtwa ſ nakupjenymi krowami njewobſteji. W Němſkej ßebi tuberkuloſa łětnje 250,000 cźłowſkich woporow żada; wona ßo njedźiwajzy wſchěch ſtrowotnych pſchiprawjenjow bóle roſchěrja, cźim bóle tak mjenowana kultura pſchiběra a cźim bóle ßo měſta wupſcheſcźeraju. Łěkarjo měnja, ſo pſchibywanje tuberkuloſy woßebje ſ wužiwanjom mjaßa, mloka a butry tuberkuloſneho (parlateho) ſkotu ſwißuje.

Tuberkuloſa hodźi ßo na ſkocźe po ſchcźěpjenju ſ tuberkelinom ſpóſnacź. Duž ſkót nětko ſchcźěpja, niz jenož ſo bychu nawjedźeli, hacź je khory, ale teź, ſo bychu ſpytali, jón wułěkowacź. W Bayerſkej ßu loni 2596 howjadow ſchcźěpili. Pſchi tym je ßo wupokaſało, ſo bě 41,9 prozentow ſchcźěpjenych howjadow na tuberkuloſu khorych, pola 7,6 prozentow bě dwělne, hacź ßu khore, a jenož 50,5 prozentow bě ſtrowych. Hdyž poſdźiſcho ſchcźěpjeny a jako khory ſkót

spósnaty sarěšachu, so pscheßwědczichu, so bě 7/8 tehole skotu na tuberkulosu khoriło.

Dokelž je cłowjekowa tuberkulosa jara podobna na tuberkulosu howjaseho skotu, blisko leżesche, kruwjaze mloko na to pschepytacź, hacź so s nim tuberkulosa na cłowjeka pschenjeße. Dr. Hugo Obermüller je wospjet mloko s Barlinskich wikow na tuberkulowe bazille pschepytał, a wón je hižo pscheð dwěmaj lětomaj dopokasacź mohł, so mloko s wikow woprawdże tuberkulowe bazille wopschija. Niz mjenje hacź 38 prozentow howjadow, kotrymž so mloko, s zentrifugowanjom pschihotowane, a tuberkelowe bazille wopschijaze, pod brjuchowu kožu sabykny, na tuberkulosu skhori.

Hdyž bě so to stało, dr. Obermüller też butru s wikow psches zyłe lěto pschepytowasche. Wunoschk tehole pschepytanja bě tón, so so skoro we wschej butsje tuberkelowe bazille namakachu. Dalschej wobschěrnischej rosprawje, kotrejž chze dr. Obermüller bórsy do sjawnosće dacź, s wulkej napjatosću napscheczo hladaja.

Na kónzu njech je naspomnjene, so je schwedski kral Oskar dwaj milijonaj krónow, jemu s pschiczinu jeho 25lětneho knježerstwoweho jubileja pschepodatych, jako czeßny dar k wobaranju pschecźiwo tuberkulosy postajił.

— (Paduch sabłapnjeny.) Paducha, kotryž je tydźenja w tudomnej kupnizy jene jésdne koło kranył, so tón samy dźeń we Wojerezach sabłapnyli, hdyž chzysche koło tam pschedacź.

— **(Wuhlady na pschichodne wjedro.)** Prěni a druhi dźeń oktobra po wěschczenju Rudolfa Falba hischcze nětczische znuche wjedro wudźerži. 3. oktobra pak pjecza pschi czopłym wjedrje poczinu deschczíki hicź, a bórsy potom wjedro wustudnje a so s městnami do sněha da. Wokoło 8. oktobra so wuwjedri, tola 11. oktobra mamy sabo deschcze woczakacź, kotrež hacź do 17. oktobra hicź njepscheſtanu. W tymle czasu so wjedro sabo sczopli. Wot 18. hacź do 25. oktobra smě so na rjany znuchi czas liczicź. Wot 26. hacź do 31. oktobra deschczikojty czas hrosy.

„Łužica“, měsačnik za zabawu a powučenje, čisło 9 (september), je wušła a podawa na 8 stronach we wulkosći „S. N.“ tute zajimawe wudźełki w pěšej a wjazanej rěči:

Jubilaram Maćicy. Baseń K. A. Fiedlerja. — Dobra rada abo Jan a Marja. Po českim V. Kosmáka wobdźełał *a.* (Pokračowanje.) — Tři čisła z cykla: W zymicy. J. Čišinski. — Adam Asnyk †. Ad. Černý. — Družka. R—b. — Listy k našemu studenstwu. Napisał Wićesław Hálek. Přełožuje Waš přećel. (Pokračowanje.) — Bajka. Z Pomorja přiwjezł W.... a. — Drobnostki: Serbske pismowstwo. Serbski rozhlad. Druzy wo Serbach. Należnosće towarstwow. Zapis přinoškow a darow. Dary za natwarjenje serbskeho Maćičneho doma. Přinoški sobustawow Maćicy Serbskeje. Zapis wotebjerarjow.

„Łužica“ wukhadźa měsačnje po 12 a 8 str. w Smolerjec knihićišćerni w Budyšinje a płaći na lěto 3 hriwny. Dostawa so pola Smolerjec, kaž też přez administratora, knjeza kanonika Jakuba Herrmanna, fararja we Wotrowje pola Pančic. — „Łužica“ je tón čas jenički zabawno-powučacy časopis Serbow, a poručamy jón teho dla horcy wšém přećelam Serbowstwa a serbskeho čitanja.

S **Radworja.** Towarstwo „Meja“ wotměwasche sańdźenu njedźelu 26. septembra serbski spěwanski swjedźeń, kotryž je so po wuprajenju pobłucharjow powschitkownje jara derje poradźił. Krasny nasymski dźeń bě wulku syku ludźi nawabił, domcźk swojich wschědnych staroscźow wopuschczicź a ras pschi serbskim spěwje a žortniwej sabawje „so tak prawje sawjeselicź.“ To je jim też spěwanski swjedźeń s polnej měru poskicził. Hdyž bě so wulka liczba pobłucharjow seschła, sapoczinasche so konzert w postajenym czasu. Tola wulki dźěl hischcze skomdźi. To njech je sa kóždeho, kiž chze też w pschichodze nasche swjedźenje wopytowacź, s powuczenjom. Radworsźy njeczakaja. Czi su „na dypt“ swuczeni. Prjedy hacź so konzert skónczi, bě sala napjelnjena. Něhdże na połschtwórta sta Sserbow bě so tu seschło. Tak swjeselazy, kaž tutón podawk je, njemóże pak so tola samjelczecź, so běchu pscheproschene towarstwa pscheßłabje sastupjene. Wot „Baczońskeho“ widźachmy 3, wot „Jednoty“ 1 — wscho hromadze praj a pišaj „4“. Tuta liczba rěczi. Smějeja trasch towarstwa potom wjetschu pschikhilenosćz a wjazy luboscze k sebi, hdyž so swjask sakoži? Džiwajo na wjazyłětne nasłonjenja, możemy s zyłym prawom na tym dwělowacź. Pschesjenosćz drje knježi, ale — kajka! „Kaž so nam měri, budźe sabo měrjene.“ Dalscheje rosprawy so sminu.

S **Hornjeje Hórki.** Minjenu njedźelu wjeczor je w tudomnym Mjeliz hosczenzu praktiski sastupnik naturskeho hojerstwa, knjes A. Uhlig s Budyskich naturskohojerskich kupjel, też tudy dla swojich wulkich hojerskich wuspěchow znaty, dawno žadany a zlubjeny pschednoschk měł. Wubjerny rěczniski dar tuteho nasłonjeneho hojerja po natursim puczu wubudźi pola wschitkich pobłucharjow poknu napjatosćz a na kónzu jeho pschednoschka tajke sahorjenje sa jeho wěz, so so hnydom towarstwo sa hajenje strowoty se 60 sobustawami sałoži. Nimale kóždy swójbny nan, samo s najlepschich worschtow, so k dobrej, wyßokomyßlnej wězy pschisamkny, kotraž ma po rěczniskowym měnjenju sa samer a nadawk, powuczenje a rosjaßnjenje mjes ludom rospschescźeracź, kak móże swoje najwyschsche sejnske kubło, swoju strowosćz zebi sakitacź a sdźerżecź, khoroscźow so sminycź a pschi wudyrjenych khoroscźach hnydom zebi pomhacź, so k žanym tak cźežkim, žanym tak sadwělnym khoroscźam njedóńdże. Na žane waschnje pak njeje wotpohlad tutych towarstwow so chzyke wuczenych lěkarjow njetrěbnych sczinicź abo jim njepscheczelszy napscheczíwo stupicź. — Lubja bě hacź na poßlednje městno s poßłucharjemi napjelujena. — Kaž tudy, tak je knjes Uhlig se swojej wopornosćzu a rěczniskej mozu też w Jaßońzy, Sohlandze, Bejerjezach, Budestezach atd. w poßlednim czasu tajke towarstwa sałożił.

S **Delnjeje Hórki.** Schtwórtk rano tudomny cźeßliski mischtr Schuster na jésdnym kole na dźełko jědźo do njesboża pschińdże. Nastrojowy horni a delni wobkuk so jemu pscheð prěnim kołom roslemi, tak so Schuster s hłowu do swojeho wótreho grata padnywschi zebi wobliczo straschnje rosrěsa.

S **Brěsynki pola Delneje Hórki.** Na sahrodze tudomneho žiwnosćerja Lischki dwě jabłoni druhi ras sakczewataj.

S **Njeßwaczidła.** Twar sale tudomneho knježeho hosczenza je tak daloko dokrocził, so su jón mohli sańdźeny schtwórtk sbehacź.

S **Nowych Kopriz.** Po napominanju tudomneho młodźenzskeho towarstwa so njedźelu na Něczinjanskim hrodźischczu wjeleliczbnje wopytana shromadźizna wotbywasche, na kotruž běchu so sobustawy bratrowskich towarstwow s Budyschina, Lubija a Wósborka seschli. Po wutrobnych powitanskich słowach měješchtaj knjes Mlynk s Budyschina a knjes Bamž sahorjazej rěczi. S pschednoschkami a spěwanjom spěwow so shromadźizna porjeńschi. Derje sańłużeny džak knjes kubleŕ Czemjera wschitkim sobuskutkowazym, runje tak swójbje s Diepow sa pschecźelne pschewostajenje swjedźeńskeho městna wupraji.

S **Holeschowa.** Pjatk tydźenja w nozy wokoło 1/2 12 hodźin su so stare twarjenja žiwnosćze, pscheð něhdże 25 létami k tudomnemu hosczenzej pschikupjeneje, do czista wotpalike. Dodźeržane domske prósdne stejesche, w brózni pak so něhdże 30 kop žita khowasche. Wobßedźeŕ, knjes Mucźink, ma sawěsczene.

S **Łucza.** 1. oktobra je so knjes farař Finger na wotpoczink podał. Sa jeho naßlědnika su hižo pscheð dleschim czasom knjesa Jurka s Łasa wuswolili. Pschichodny pjatk tutón swoje sastojnstwo nastupi.

S **Lětonja.** (Rubježny nadpad.) Ssrjedu tydźenja bě sun tudomneho hosczenzarja Dietricha hromadze s 12lětnym schulskim hólzom tudomneho dźełacźerja Lischki na wosyczku kruschwy do Budyschina na pschedań dowjesł. Kruschwy pschedawschi wón hólza s wosyczkom a prósdnymi korbami domoj póßła, wón sam pak w Budyschinje wosta, dokelž měješche hischcze wschelake wězy nakupicź. Hdyž Lischkez hólz pschipoldnju wokoło 1 hodźiny sady Delnjeje Kiny k kerkam „pola czerczika“ pschijědże, so na dobo dwaj młodaj khłopzaj s rubježnym wotpohladom do njeho daschtaj. Myßleschtaj zebi, so śmeje, dokelž s wikow domoj jědżesche, wjele pjenjes pschi sebi. Jemu wschě saki pschepytawschi, pak pola njeho jenož schandko a nóž namakaschtaj, kotrajž wbohemu hólzej rubischtaj. Se słobami, so staj so se swojej nadźiju na pjenjesy sjebałoj, hólzej korby s wosa smjetaschtaj, tola jeho dale njepscheschczehaschtaj. Polizija so na dweju fabrikskeju dźełacźerjow se Zidowa hrěschi, so staj nadpad skuczikoj, tola hacź dotal hischcze pschecźiwo nimaj dožahaze dopokasma nima.

S **Ketliz.** Powětroń (ballon) je tele dny na jenym polu blisko wsy tudomny blidař Bartusch namakał. Ballon, kotryž bě meter wyßoki a se seleneje židźaneje papjery dźełany, běsche Franzowsa Godard, kotremuž wulki ballon na Lipsczanskej wustajeńzy skluscha, w Lipsku do powětra puschcził. K ballonej bě khartka pschityknjena, s kotrejž so namakaŕ proschesche, so by ballon Godardej do Lipska wrócził. S rosu bě so ballon khětro pschemacał.

S **Běłeho Khołmza.** Tudomny knjes wucźeŕ Bělik je so 1. oktobra do Borschcze pscheßydlił, hdyž je so na tamnische kantorstwo powołał.

Se **Shorjelza.** (Khostanska komora.) Jako swažliwy nutskamak je žo hižo sa mkode lěta 14lětny cžěžliski wucžobnik Hans Spreiß s Mikorasa wuspytowak. Tsi krócž bě wón s komornym woknom do domu bura Nowaka w Mikorasu salěst, bě žo tam do jeneho khamora kamak a wscho hromadže 100 hriwnow kranyk. Mlodostneho pakostnika k jastwu na jene lěto sažudžichu.

S **Wujerja.** Ssobotu wjecžor w 9 hodžinach je žo tu wulka žkomowa fajma, něhdže 5000 hriwnow hódna, kotraž tudomnemu knježemu dworej žkuschesche, spalika.

S **Kasa.** Kajku luboscž a kajke džakowne pschipósnacže je žebi knjes kantor Jurk sa cžaž žwojeho 33lětneho sastojnskeho skutkowanja dobyk, sandženu njedželu widžachmy, hdyž wón poželedni krócž w naschim Božim domje žwoje kantorske sastojnstwo sastawasche. Džakowni wožadni běchu jemu k czeszi byrglowu kubju kražnje wobwěnzowali, a knjes farak Krüger žo s nim, jako se žwojim žwěrnym žobudžěkacžerjom, s wutrobnymi kłowami roszohnowa. Sandženy pjatk je žo nowy kantor, knjes Bock, kotryž bě na poželed s wucžerjom w Borschczi, jako naželědnik knjesa Jurka do žwojeho sastojnstwa sapokasak.

S **Běleje Wody.** Na tudomnym Rotherez rěsaku je sandženy tydžeń 18lětny džěkacžer Kolink se Sslepeho s tym do njesboža pschischok, so je jemu pika s jeneje ruki niže kohcža mjažo wot koscže swotorhaka. Sranjeneho žu hnydom do Mužakowskeje hojernje dowjesli.

S **Rowneho.** Nahku žmjercž je pjatk tydženja wjecžor 70lětna swudowjena Marja Matikowa, kotraž pola khěžkarja a twarza Maluschka žkužesche, poczerpika. Hdyž po czmje do koža, kotrež mějesche na žynowej kubi stejo, lehnycž džěsche, žo najskerje pschehladawschi tak njesbožownje dele do rěsanzy padže, so žebi schiju slemi. Dokelž běsche pola Maluschkez hižo wscho w měrje, žo njesboža prjedy njedohladachu, hacž nasajtra rano, hdyž po skótnu pizu do rěsanzy pschiňdžechu. Po lěkarjowym prajenju, je Matikowa hnydom morwa byka.

— (Paduchstwo.) Tudomnemu khěžkarjej H. Wěrikej je žo 30 hriwnow hotowych pjenjes s domu kranyko. Paduch je žo najskerje s zusym kluczom nuts dobyk a pjenjesy w komodže, hdžež běchu derje skhowane, wucžuschlik. Najebacž wscheho prózowanja žo poliziji njeje poradžiko, paducha wužlědžicž.

S **Mikowa.** W Mikowje žu žrjedu tydženja pža sarasyli, kotrehož je wokrježny skótny lěkař sa skaženeho spósnak. Dokelž je wón w Nowej Wžy, Krjebi a Nowym Lubolnju pžy skužak, je wyschnoscž poruczika, so maja žo w Mikowje, Hornjej a Delnjej Wólschinje, Lipinkach, Borschczi, Nowej Wžy, Bartskej horje, Krjebi, Hósniży, Horschowje, Sprojzach w Rósborskim wokrježu, Czernsku, Klětnom, Jamnom, Koschli, Woleschniży, Zymplu, Turjom, Radschowku, Dyrbachu, Starym Lubolnju, Napadže, Nowym Lubolnju, Wunschowje, Rychwaldže, Publiku, Samostach, Schtyrjoch Dubach, Werdže, Hamorschczu, Delnich Bružach, Wylemozach, Kryngelezach, Wóžliczej Horje a Pakostniży pžy hacž do 25. dezembra t. l. sawrjecž abo žo na rjeczacž wjasacž.

Sa nasch žerbski dom

bě žo dotal nahromadžiko: 41,390 hr. 55 np.

Dale žu sa njón darili:

pschi domkhowanzy pola jeneho bura w Hrodžischczu knjes farak Mrósak nahromadžik	7 =	— =
J. K.	2 =	— =
pschecžel Sserbowstwa s Borschcže pola Woleschniży	1 =	— =
knjes prof. Czerný nahromadžik	282 =	4 =
njemjenowany	17 =	5 =
Hromadže:	41,699 hr.	64 np.

S džakom kwituje

J. Bartko,
sarjadnik Maczicžneho doma.

Wužudženja.

Khostanska komora. Dla pschestupjenja hontwinskeho sakonja buchu žiwnoscžer Pawoł Czech s Banez k jastwu na 4 měžazy, herz a murjer Jan Bohumil Grüllich se Stareje Jažeńzy k jastwu na 4 měžazy dwě njedželi a Czechowy džěkacžer Jan Miesner k jastwu na 3 njedžele sažudženi. Czech bě žo letža w meji s Grüllichom, wo kotrymž je snate, so s wokami swěrinu koji, srěczak, w kerkach, Czechowej mandželskej žluschazych, na Wutokczanskim revěrje woka klascž a žebi teho dla hnydom pola toczerja w Njeżwaczidle sa 10 nowych pjenjezkow grotu kupi. W Czechez kerkach je na to Grüllich w Czechowej pschitomnoscži jene woko na sajazy a tsi woka na žorny wudžěkak a powlakk a Czechej radžik, so by nasajtra rano sa wokami pohladak, schtož pak bě Czech posabyk. Dale Czech k temu stejesche, so je w tym žamym měžazu na jenym polu na Wutokczanskim revěrje jeneho sajaza, s kamjenjom do njeho czižnywschi, sarasyk a jeho posdžischo s dželа žam sjědk, s dželа rosdawak. Miesner pak bě 1. junija w Czechez kerkach sajaza, kotryž bě žo tam we woku sadžernyk, Czechej domoj pschinježk.

Czežkeho paduchstwa dla 13lětneho Ernsta Maxa Kujawa s Malescheż k jastwu na tsi měžazy a 13½lětneho Hermanna Wylema Lehmanna s Malescheż k jastwu na jedyn měžaz sažudžichu. Wonaj běschtaj w Maleschanskej zyrkwi sběransku buschkwizu, kotraž pschi zyrkwinskich skutkach blisko woltarja steji a žo hewak w drastkomorje khowa, wospjet wobkranykloj. Kujaw bě jako swonk w zyrkwi postajeny, a Lehmann jemu druhdy pschi tymle džěle pomhasche. Kujaw bě žwojeho mkódscheho towarscha sawjedk, so by jemu pschi paduchstwje pomozny byk. Mjes tym so Lehmann pschi zyrkwinych durjach kedžbowasche, Kujaw pschiprawu pod tysnej nutsczisskadnej džěru, dla sadžěwaneho ujeprawego wotewsacža pjenjes k tysy pschiczinjenu, s jenym hosdžom wottorže a potom s pomozu dweju kjeschkow s tysy pjenjesy (tolerje, hriwny atd.) czahasche. Na tajke waschnje běschtaj wobaj khkopzaj buschkwizu husto wobkradnykloj. Paduchstwa hakle žo dohladachu, hdyž po dlěschim czažu buschkwizu wocžinichu, so bychu ju wuprósdnyli, a město wocžakanych 25 abo 40 hriwnow jenož 83 nowych pjenjezkow w njej namakachu.

Přilopk.

* Niže Albertskeho mosta w Draždžanach je žrjedu schrubata parna łódź „Wettin" jedyn czežny czołm, kotryž bě k parnej łódźi pschiwjasany, na Łóbjowe dno podtorhnyka. Na žboże njeje nichtó pschi tym do njesboža pschischok, dokelž žo kapitanej, maschinistej a wjeżkowarjej poradži, rucže do czołmika skoczicž a žo wukhowacž.

* Druhi milijon wopytowarjow je žo sandženy pjatk na Lipsczanskej wustajeńzy dozpik. Tónle podawk žo wjecžor na žwjedżeńske waschnje s hudžbu a s wotsělenjom raketow pschipowjedži. Sbožowny wobžedžer dwajmilijonskeje sastupneje kharty słoty czažnik dostanje, na liczbje prjedy njeho a po nim žo žlěbornaj czažnikaj wudžěleschtaj.

* (Njesboże na żelesniży.) Spěschny czah je mjes Essingenom a Aalenom mkynski wós, do kotrehož běchu schtyri konje sapschehnjene, pschejěk. Sskužbucžinjaza dohladowarjowa žona bě sabyka, sawjeru sacžahnycž. Wona bu na měscže morjena. Tež konjej buschtaj morjenaj, a czežko nakładženy wós žo dospołnje na kruchi rostorha. Wósnik njesranjeny wosta, runje tak pucžowarjo a żelesniży sastojniży na czahu.

* Khětro wulki žněh je na schwajzarske hory a na pschedhory hacž na 800 metrow dele panyk. W Appenzellu dyrbjachu s městnami se žněhowej łódźu po horach dele jěcž.

* (Wopacžny arzywójwoda.) Wopacžneho arzywójwodu, kotryž je Marju Husmannez s Aachena wotwjedk, žu w Lüttichu sajeli. Pschi pscheżkyschenju na polizajstwje je žo wukopako, so „wopacžny awstriski arzywójwoda" Emil Behrend rěka, a so wón hischcže s Marju Husmannez njeje woženjeny. Wón je žyn jeneho sajtojnika w Kruppowych džěłarnjach w Essenje a bě na poželed w žkužbje pola winoweho wikowarja L. Duboisa w Lüttichu. Wón bě žo s knježnu Husmannez psched połdra lětom sesnak, kotraž jeho luboscž snapschecžiwi. Dokelž mějesche Behrend nisku mšu, mějeschtaj sa wěste, so Husmannoweje nan do żeutwy njeswoli. Tak žebi wumyžlischtaj, so dyrbi Behrend do Husmannez doma jako wožebny knjes pschikhadžecž. Wón žebi da błyschczatu wojerisku uniformu s 21 medaillemi seschicž a žo w njej fotografowacž. Tele fotografije wón Husmannez pschecželstwu pokasowasche. Na porscže pjerschczeń se žmjertnej kłowu noschesche, symboliskim snamjenjom Habsburgskeho doma. Jenož Marijna mkódscha žotra wo potajnstwje wjedżesche. Hdyž běsche direktor Husmann na někotre dny sapucžowak, Behrend se žwojej lubej czekny. Marijny bratr do Lütticha po czeknjenu žotru pschijědže. Wón je 100 frankow sa Behrenda sawostajik, tak so może žebi wón w jastwje jědž kupowacž. Marja Husmannez bě na žwoje pucžowanje 10,000 hriwnow žobu wsała, s kotrychž bě žo na jeju pucžowanju hižo 3000 hriwnow pschecžiniko. Behrend žam pjenjes njemějesche.

* Na żałożne waschnje skónzowa žo w Niederschedenje mkoda holza s tym, so pakczik hejkojtych jehkow, jedyn naporstnik a wschelke schite jehły pózrje. Wona we wulzyschnych bolosczach wumrje.

* Spekulazija na wyšoke žitne płaczišny je hižo šašo jeneho wulkeho špekulanta sbika. Židowski wulkoležomnoščer Eugen Fränkel je dyrbjał bankrot pschipowjedźicź. Wón je se žitom wikujo na bursy 400,000 schěšnakow pschěhnał.

* (Warnowanje.) Bur Kómme w Mühlhausenje je kišake běrny pojědschi we wulkich bolosczach wumrjek. S wótrym kišakom běsche šebi wón krej sajědojcził.

* Jedyn wjele nawjedźity nawoženja je w „Greifenhagenskich nowinach“ sczěhowazy nawěschtk wosjewił: „Kedźbu! Čzuju šo šbožowny, so je Hana Meyerez w Kronheide šlub rospuschczika. Pschetož psched šlubjenej njewjestu, kotraž šebi s druhimi hólzami lubowanske listy pische a wot nich dary pschijima, chzył kóždeho warnowacź. Pschetož tajku salubowanu holzu strażowacź, k temu je trěbnych šydom pšow a šydom smijow a šydom krócź wobmurjowany hród; a hdyž wona potom chze, dha hischcze tola czeknje.

* (Khěžorstwowy kanzler wjerch Hohenlohe dla kaženja njedźelskeho měra sašłapjeny.) S Wiesbadena wo sczěhowazym podawku pišaja: Njedźelu rano chzysche šebi Stuttgartski wyschschi měschczanosta Rümelin rucže hischcze někotre kwětki kupicź a dźěsche teho dla k khěžzy blisko pijernje stejazeje, w kotrejž kupjelnszy hoscźo strowotnu wodu pija. Wón khěžku samknjenu namaka, dokelž bě runje 9 hodźin wotbiło, to rěka, prědkowna strona bě s rubom sapowšnjena. Psches jenu schkakobu wón widźi, so šebi w khěžzy jedyn knjes kwětki kupuje. Nó, šebi wón myšli, schtož šmě tón, to šměm tež ja! Wón khěžku wobeńdźe a se sadnimi durjemi sastupi. Hdyž bě lědma nutska, policist pschińdźe, kotryž hnydom šwoje sapišanske knižki wucźehnje a k pschedawarzy praji: „Scźe njedźelski měr kasyli, to dyrbju wosjewicź a šebi teho dla tež mjeno teju dweju knjesow sapišacź.“ Wón šo k prěnjemu s kupzow wobroczi: „Proschu, mój knježe, chzyli mi šwoje mjeno prajicź.“ — „Wjerch Hohenlohe, khěžorstwowy kanzler“, tón wotmolwi .... Wulke spodźiwanje! Rucže šo knižki shubja, a s nimi policist. Nětko šo jenož hischcze prascha, hacž budźa kwětkowu pschedawarku khostacź.

* (Žałošne fabrikske nješbože w Wuherskej.) W zokrowej fabriży w Batsulu je šo parny kotoł puknył, s czimž je šo 16 człowjekow moriko a wjele wošobow šo czežko franiko.

* (Schtabrak jako wurubjer zyrkwinskich wopornych pjenjes.) Se Schüllingsfürsta pišaja: Tamneho handwjerskeho s Westfalskeje, kotryž je w Marktbreicze a na druhich městnach woporne kaschcze w zyrkwjach wobkranył, šu blisko Rothenburga sajeli. W sajateho drascze tsi skote kschiže a jedyn žonjazy czažnik namakachu. W schtabratej zusej nosy, po kotrejž zyrkwinski rubježnik khodźi, bě nutsdobywarski grat skhowany.

* (Želesniski czah šo šapalił.) Spěschny ludźazy czah, s Parisa do Brüssela jědźazy, je šo na jěsbje šapalił. Někotsi puczowarjo se spěschnje jědźazeho czaha wuskoczichu, tola šo njeje nichtó czežko wobschkodźił. Paketowy wós, kotryž sa dwaj milijonaj tworow wopschijesche, je šo do czista špalił.

* Kak šo w Schpaniskej dawki sběhaja. Waschnje, po kotrymž šo w Madridskim pschedměsczе Nueva Numancia dawki sběhaja, je nowy sběžk tamnischeho wobydleństwa sbudźiło. Khudźi ludźo, kotsiž šu hacž dotal 50 np. dawkow płaczili, dyrbja po nowym waschnju 10 hriwnow, po tajkim tsizeczi krócź wjetschi dawk dawacź. Teho dla bě wschudźe wulke roshorjenje a sašakle sapowjedźenje. Běrzy wscho czasachu, schtož namakachu, jenemu šmjerczkhoremu mužej šamo kožowy rub. Žony šo hotowachu, šo do běrkow s pukami dacź; lědma woni žonjazym nohczam a šubam wucźeknychu. Nasajtra pak šo woni s pschewodom schwadrony jěsdneje žandarmerije a kompagnije pěscheje žandarmerije wróczichu.

* (Jena hrabinka šo s hrajdu sarasyła.) W šwojim hrodźe je šo w Palermje w Italskej hrabinka Guilia Trigona, czežna knjeni Neapelskeje prynzešy Heleny, s tlěschnej hrjadu sarasyła. Hrodowa tšecha šo sašypny, hdyž hrabinka w hrodźe pschebywasche.

* (Wichor w italskej provinzy Lecce.) S Roma wo wichorje, wo kotrymž je šo hižo tydźenja powjesczе wocźischczała, sczěhowaze pische: Wichorowa trubjel běsche 100 metrow wyšoka a na 500 metrow schěroka. W Sara je šo 30 khěžow spowalało, pschi czimž je šo 24 człowjekow sašypło; 6 s nich šu šo sarasyli. W Oria šebi wichor 75 woporow žadasche, s kotrychž je 50 šmjercź namakało. Pódla teho je šo tež tu wjele khěžow powaliko. Wupuscźene domy a czěła wichorowy pucź wosnamjenja; wjele sakraźnjenych stow swuwalanych schtomow zyku stronu kraja pschikrywaja. — Pschi tejle skladnoscźi na to spomnimy, so je tež psched něhdże 12 lětami naschu Łužizu wichor, hdyž tež niz tak šylny, kaž tón w Italskej, domapytał. Tehdomnischi wichor na Draždźanskej drósy mjes Tsjomi Hwězdami a Nowymi Błohaschezami zyły rynk starych tolstych lipow swuwala. Na jich město šu posdźischo jablonje šadźili.

* (Pschiwišnoscź a šwěrnoscź jeneje kóczki.) S wjetscha maja kóczki sa falschne a nještwěrne. Kak šwěrna a pschiwišna pak móże kóczka bycź, sczěhowazy wěrny podawk dopokasuje. W Rohrbachu w Lothringskej muž bydli, kotryž šebi kóczku džerži. Hdyž tutón muž sa kij pschimnje, so by šo po šwojich ležomnoscźach wukhodźował, jeho stajnje jeho kóczka pschewodźuje, pak prjedy njeho, pak sa nim wješeke skaki dźěkajo. Wóndano šo to šašo sta, tola kóczzyny knjes šo kaž pschezo domoj njewróczi, ale na dwórnischczu, schtwórcź hodźiny dale jeho bydła leżazeho, do želesniskeho cźaha stupi a šo hakle sa někotre dny wróczi. Njemało pak šo wón dźiwasche, hdyž wón na dwórnischczu šwoju kóczku czakazu wohlada. Sa zyły czaš jeho wotšalbyczа bě wona na dwórnischczu abo w bliskoscźi była, a hdyž czah s teje strony pschijědźe, do kotrejž bě šo wón podał, wona kóždy krócź na dwórnischczowu khódbu pschihna; kóždy krócź, hdyž šo jejny knjes šobu njepschiwjesy, wona srudna wotczahny. Skónczjnje knjes pschińdźe a jeho spósnawschi, šo wona mjawczo a wješeka k njemu pschitulesche a šo s nim do wšy wróczi, hdyž ju sa pjecź dnjow njeběchu widźeli.

* Na spodźiwne waschnje je w Haselburgu w Elsašu jedyn hólczez wo žiwjenje pschischoł. Worjechi łuschczo wón na semju padże, pschi czimž šebi wocźinjeny nóž hacž do czronow k wutrobje saschtapny. Hólczez móżesche hischcze domoj doběžecź, hdyž pak šo wukrwawiwschi wumrje.

* Na žadławe waschnje je šebi w jenej skale pola Elberfelda skałaŕ Anton Wiatrak, nan šedmich njesastaranych dźěczi, žiwjenje wsał. Wón šebi dynamitowu patronu do huby tykny a ju sapali. Patrona rosbuchnywschi jemu hłowu wottorže. Staroscźe wo wschědny khléb šu jeho pjecža k šamomordarstwu pohnuke.

* (Petrolejowy jěsor.) W Aljaschzy šu wulki wolijowy jěsor namakali. W tamnych horach někotsi skotoryjerjo jěsor, s wyšokimi horami wobdaty, nadeńdźechu, kiž s wolijojteje běžitoscźe wobsteji. Wona s wolijowych žórkow pschińdźe, kiž šo s jeho dna a brjohow pusola. Wokolne hory khowaja wulkotne lěhwa kamjeńtneho wuhla w šebi. Pschepyt je dopokasał, so zyły jěsor s tak dobreho petroleja wobsteji, kajkiž dotal hischcze njeje žane amerikanske pennsylwanske wolijowe žórko poskicźiło. Wězywustojni wobhonjerjo šu wuprajili, so ma Aljaschka telko kamjeńtneho wuhla a petroleja, so móże zyły šwět na dołhe czašy s nimaj sastaracź. Jěsor a wuhlowe lěhwa leža zyle pschi morjowym brjosy a wolij šo šamo na morjowej kromje se semje žórli. „Standard-Oel-Compagny“ je hižo šwoje pasory sa tymi semskimi poklądami wupschestrěła.

* (Sły puczowanski towarsch.) W spěschnym czahu mjes Nancyom a Vitryom w jenym kupeju tsecźeje klašy dopołdnja 1/2 10 hodźin jedyn młody khłopz jenu młodu žonu s rubježniskim wotpohladom dajesche. Žona samó, šo nadpada wobrócź a sa nusny signal sczahnycź. Khłopz wo hnadu proschesche, na czož žona snapschecźiwi, so s njedoczinkom žaneje šmilnoscźe nima. W tym šamym wokomiku njekrašnik revolwer wucźahnywschi s njeho kulku do žonineho wobliczа tsěli. Kulka trjechiwschi žonje delnje czelešno rostsěli. Nadpadnik na to s woknom won wuskoczi a šo czežko sranjeny hacž do bližscheje wothladarnje dowlecže. Tam jeho sajachu. Tón khłopz rěka Charles Princelet a je 17 lětny pschekupski pomoznik s Rheimsa.

* Na rězy Wolsy pola Astrachana (w Ruskej) parnej łódźi „Zarewicz“ a „Maljutka“ do šo srasyschtej. Na dobo šo sawoła: „Zarewicz“ šo podnuri, s czimž šo puczowarjo do šmjertneho stracha dachu. Wjele puczowarjow do wody skoczi a šo płuwajzy wukhowa. 40 człowjekow je šo tepiło.

(Zyrkwinske powjesczе hladaj w pschiłosy.)

Lubi Sserbja!

Budźcze Sserbja! Sserbski dom w Budyschinje šo twari, a to sa Waš! Duž składujcze sa njón po Waschim samoženju hnydom, burja a měschczenjo, wucźeni a njewucźeni, stari a młodźi, mužiy a žónske, a sběrajcze sa njón pschi kermuschach a jubilejach, pschi kwašach a kschczinach, pschi šwjedźenjach a skhadźowankach, pschi piwje a hraczu; składujcze a sběrajcze! A Wy, kiž wotkasanja sczinicze, wotkasajcze na prěnim městnje sa Wasch „Šerbski dom“ w Budyschinje! Budźcze šwěrni, woprawdźiczi Sserbja!

Dobrowólne pscheßadźowanje.

Po žadanju herbow **Marje Augusty** swudowjeneje **Zyžoweje** rodź. Glawschez w **Sskonej Borschczi** ma podpißane hamtske ßudnistwo leżomnoscźi, k jeje sawostajenstwu ßluschazej, mjenujzy:

a) khěžkarsku žiwnoscź wopalneho katastra cźißko 14 a fol. 14 leżomnostnych a hypothekskich knihow sa Sskonu Borschcź, k wopalnej kaßy se 6720 hriwnami takßerowanu a

b) pólnu leżomnoscź fol. 9 leżomnostnych a hypothekskich knihow sa Blohaschezy, Debrikeczanskeho podźěla, kotrejž hromadźe 3 hektary 9,7 ara = 5 akerow 177 □prutow wopschijetej, a kotrejž stej s 97,07 dawskimi jenoscźemi pocźeženej a na 8640 hriwnow takßerowanej,

ßrjedu 6. oktobra 1897 dopoldnja w 10 hodźinach

w **sawostajenstwowej leżomnoscźi** na pscheßadźowanje pschedawacź.

S pschisamknjenjom k temu maja Sskonoborschczanske wjeßne grychty wězy, k sawostajenstwowemu žiwemu a morwemu inventarej ßluschaze, na pscheßadźowanje pschedawacź.

Wscho dalsche je we wuwěschenkach na ßudniskej deszy a w Schubiz hoscźenzu w Sskonej Borschczi widźecź.

W Budyschinje, 20. septembra 1897.

Kralowske hamtske ßudnistwo.
Kuntze.

We Worklezach je **žiwnoscź** s maßivnymi twarjenjemi a někotrymi kórzami pola na pschedań. Dalsche je pola wobßedźerja tam shonicź.

Kaschcź sa sklótnu pizu je tunjo na pschedań. Dalsche je shonicź pola domownika w „lawje".

Wołojanych nowych rołkow k wodowodej je psches 100 mtr. na pschedań w Kortnizy cźo. 25.

Proßata na pschedań.

Proßata běleje Yorkshirskeje a tež cźornopißaneje Berkshirskeje raßy, kotrež ßo jara lohko wukormja, ßu pschezo po cźaßej pschimĕrjenych niskich płacźišnach na pschedań na knježimaj dworomaj w **Budyschinku** a **Pschiwcźizach.**

Strowy jecźmjeń

stajnje kupuje

Schmißz w Budestežach.

Palmosornowe woßuchi, ßłodowe kołochi, majßowy schrót, majß sa kury, lanu muczku

porucźa płacźišny hódno

Schmißz w Budestezach.

Majßowy schrót

dobreje sporeje hódnoscźe ma na pschedań zentnar po 6 hr. 50 np. pjekarnja Jana Schneidera w Kelnje.

Derje dźěłane **sofy** a **matrazy** porucźa tunjo **E. Schubert,** tapezěrar a ßedłarski mischtr na jerjowej haßy.

Krany amerikanski

rjepikaty tobak

porucźa, tak dołho hacź sklad doßaha punt po 25 np.

Otto Sachse

na bohatej haßy 5.

K twaßam, schcźišnam a kermuscham porucźa

zigary,

ßłódke likěry a wina

Jurij Schwiebus

prjedy **August Bartko**

na swonkownej lawskej haßy 10.

(Poßkuženje w ßerbskej rěcźi.)

Najlěpschi **paleny** a **njepaleny**

khofej

porucźa po tunich płacźišnach

Jurij Schwiebus

prjedy August Bartko

na swonkownej lawskej haßy 10.

(Poßkuženje w ßerbskej rěcźi.)

Kaschcze

we wschěch wulkoscźach pschi trjebanju po tunich płacźišnach porucźa

Rudolf Fahnauer,

blidarski mischtr na kotolskej haßy cźißko 12.

Pschi inventurje nasad stajene

listne kasetty

ßu niže ßamokupjeńskeje płacźišny na pschedań pola

C. Christopha

prjedy **J. Angermanna**

na snutskownej lawskich haßy 7.

Zigary:

njewubĕrany 6 np. wubjerk,

10 schtuk jenož po 40 np.,

100 schtuk jenož po 3 mk. 75 np.,

wurjadnje płacźišny hódno

porucźa

Herm. Kunack

na bohatej haßy 8.

Sa drjewjanzarjow

porucźa

cźorne kipsy punt po **95—100 np.,**

brune kipsy punt po **115—125 np.,**

Max Hiller,

kožowa pschedawarnja

w Budyschinje na jerjowej haßy 3.

Cźisćze dobru

woprawdźe derje ßłodźazu

vanillowu

łamanu schokoladu

punt po 100 np..

kaž tež najlěpschi

hollandski a němski

kakao

punt po 130 np. porucźa

Otto Sachse

na bohatej haßy cźißko 5.

Woprawdźe ßłódke rjane wulke

boßniske

(tak mjenowane turkowske)

ßłowki

punt po 30 a 40 np.,

derje ßuschene amerikanske

jabłuka

punt po 35 a 45 np.

porucźa

Otto Sachse

na bohatej haßy 5.

Portlandski zement

ma hischcźe po zykych tunach, poltunach a běrtltunach, kaž tež po wasy ma tunjo na pschedań

Moriß Langa w Njeßwacźidle,

zementowy sklad.

Kraßne dobycźa!

Loßy Lipscźanskeje wustajeńcy, Draždźanskeje konjazeje lotterije a pjenježne loßy domoweho twara porucźa **M. Weiser**

na žitnej haßy.

Howjase, konjaze,

cźelaze a **wowcze koże** kaž tež **wowczu wołmu** pschezo po najwyschschich płacźišnach kupuje

Heinrich Lange

pschi žitnych wikach njedalsko ßerbskeje katholskeje zyrkwje.

Czerstwy howjasy łój punt po 30, 40 a 50 np., **kołbaßowy tuk** punt po 40 np., **2. družinu kołbaßy** punt po 50 np. pschedawa **Otto Pělschka** na žitnej haßy.

Niz jenož **tuni,** ale tež **dobry**

khofej,

seleny

punt po 80, 90, 100, 120, 140 np.,

khofej, paleny

punt 100, 120, 140 np.,

wubjernu dobru ßylnu

Java-měschenzu

punt po 160 np.

porucźa

Herm. Kunack

na bohatej haßy 8.

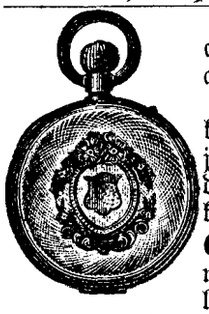

Kóždy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tuni cźaßnik** kupicź, abo kotryž chze ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k cźaßnikarjej **Curtej Jenczej** na swonkownej lawskej haßy 5, pódla knjesa lotteriskeho kollektéra Jägera. — **Jencź** pschedawa a porjedźa sa ßwoje dźěło sprawnje rukujo.

Pschedawanje a porjedźenje

wschěch družinow **cźaßnikow.**

Płacźišny najtuńscho a rukowanje na dwě lěcźe.

Gustav Mager, cźaßnikar 11 na ßerbskej haßy 11 pschi starych kasarmach.

Konje k rěsu

kupuje po najwyschschich płacźišnach

swudowjena **E. Pohlowa**

w Budyschinje.

Sserbszy braschkojo a ßerbske baby, sběrajcze sa nasch ßerbski dom w Budyschinje!

P. P.

S tutym ßebi dowolam, najpodwolniſcho k wjedźenju dacź, ſo ßym dźenßa

kolonialtworowu, ſpiritnoſowu, tobakowu a zigarowu pſchedawarńju

w **Budyſchinje** na **ſwonkownej lawſkej haßy 10** w domje knjeſa **Auguſta Bartka** wobſtejazu, kupił a pſchedewſał a ſo ju ſ firmu

Jurij Schwiebus

dale powjedu.

Budu ßo ſtajnje prózowacź, ſo bych ßebi ſ najkrućźiſchej ſprawnoſćźu a dobrym poßłużenjom połne dowěrjenje ßwojich cześćźenych wotebjerarjow dobył, a duż proſchu, ſo by ßo moje pſchedewſacze dobroćźiwje podpjerało.

W Budyſchinje, 1. oktobra 1897.

S poczeſćźowanjom

Jurij Schwiebus.

Pſchi Budyſkej ratarſkej ſchuli a pſchi ßadarſkej a ſahrodniſkej ſchuli, ſ njej ſjenoćźenej, ßo ſymſki ſemeſter wutoru 19. oktobra t. l. ſapoćźnje.

Pſchipowjedźenja pſchijima a wſcho dalſche wo ſchuli wukaſuje

direktor **J. B. Brugger.**

Serbske towarſtwo za Khwaćicy a wokolnosć změje swoje měsačne posedźenje jutře njedźelu za tydźeń wječor w 7 hodź. w Khwaćicach. Dnjowy porjad: Rozprawa a wuradźenje wo ważnych towarſtwowych a narodnych należnosćach. Přednoški z wysokoważeneje strony su přilubjene. Wšě stawy so należnje přeprošuja. Nas wopytowacy su nam stajnje wutrobnje witani hosćo.

Předsydstwo.

A. Uhligowa

wulěkowanſka kupaŕnja a wuſtaw ſa naturſke hojenje

khorym wſcheje druźiny, kotrychž khoroſćź hiſchćźe nadźiju na wotkhorjenje dowoli, ſkładnoſć a ßrědki poſkićźa, wotkhorjenje namakacź. Kaž je dopokaſane, ßo ſ naturſkim hojenjom wurjadny hojenſki wuſpěch dozpi pſchi **płuzowych, żołdkowych, cźrjewowych khoroſćźach, pſchi wutrobinych jěrchenjowych, pucherjowych cźerpjenjach, pſchi cźuwowych** (nervowych) **a żonjazych khoroſćźach, pſchi wiczných, drjenjowych a kožowych khoroſćźach, pſchi krejkhudoſćźi, ſkroſuloſy, ßłaboſćźi atd.**

Woßebje njech ßo ſpomni na wurjadne roſpuſchćźaze a wućźiſkaze ſkutkowanje tudomnych dźělnych parnych kupjelow, pſchi wſchěch drjenjowych, katarrhaliſkich a naſymnjenſkich khoroſćźach, dale njech ßo tež na woźiwjaze, pohnuwaze, poßylnjaze ſkutkowanje tudomneje maßaże, elektrizitety a Kneipſkeho krjepjenja atd. pokaſuje.

Wopyty do wonka po jěſdnym kole abo po żeleſnizy tunjo wobliczu.

A. Uhlig, wukonjazy ſaſtupjeŕ naturſkohojeŕſkeje wědomoſćze.

Jabłuka! Jabłuka! Jabłuka!

Sa jenoż derje dźeržane **jabłuka** płaćźu 12 hacź 18 hriwnow po 1 zentnarju a po hódnoſćźi druźiny.

Gotthard Behrends

w Budyſchinje na **hoſchiz haßy 44** ſ napſchećźa noweho póſta.

Do Rakez!

K **Rakećźanſkemu hermankej** poručźam: **ſchłórnje** a **ſtupnje** ſa **muźow, ſtupnje** a **tofle** ſa **żony** a **dźěćźi** po wnrjadnje tunich płaćźiſnach. ſo je njebych trjebał do ßwojeho noweho bydła pſchi torhoſchćźu pſcherumowacź.

H. Zawnik, ſchewſki miſchtr.

Pſchedßydźi ßerbſkich towarſtwow a ßerbſzy wućźerjo, ſběrajćźe ſa naſch ßerbſki dom w Budyſchinje!

Hrodowſka haptyka

porucźa

butrowy pólver,
hollandſki ſłótny pólver,
ßwinjazy wobżerny a kormjazy pólver,
konjazy a ſałſowy pólver.

Tam ßo **żołty wóſk** kupuje punt po 1 hr.

Drainèrowanſke roły

we wſchěch druźinach ma na ſkładźe A. Dietrich w Lětonju.

Albumy ſa póſtſke kharty,
póſtſke kharty
ſ napohładom,
narodne kharty,
ßlubjeńſke kharty,
kwaßne kharty,
kmótſjaze liſty
w nowych muſtrach porucźa
Guſtav Rämſch
na bohatej haßy 25.

Wucźobnik ßo pyta.

Sa ßwoju drogowu, chemikalijowu a barbotworowu pſchedawarńju k jutram 1898 wucźobnika ſprawneju ſtarſcheju, po móżnoſćźi ßerbſkeje rěcźe móżneho, ſa wucźobnika pytam. **Otto Engert.**

Holzu, kotraż jutry ſchulu wukhodźi, k 1. oktobrej do lohkeje ßłużby pyta **B. Sander** na Wjeleczańſkej dróſy 36.

Dobru penſiju doſtanje hiſchćźe jedyn ratarſki ſchuleŕ. Dalſche je ſhonicź na bohatej haßy 21.

Porjadny **domjazy pachoł** ßo hnydom abo k 1. januarej pyta na Delnim Židowje cźißko 147.

Młódſcheho pachoła do lohkeho dźěła pytataj

Schiſchka a Rjeczka

na ſwonkownej lawſkej haßy.

Wotroczka k ruczńemu dźěłu, prěnjeho rólneho pohonćza, tſjoch wolazych a dwě hródźnej dźowzy pyta pſchi dobrej pſchihódnej mſdze k nowemu lětu

Lutobczanſki knježi dwór.

K nowemu lětu mlokowe holzy pſchi wulkej mſdze, dźowki, dźowki k ßwinjom, wotroczkow, rólnych pohonćzow, ßrěnkow, wolazych, wolazeho muża pſchi 240 hr. mſdy, porjadnu dźěłaczeŕſku ßwójbu pyta **Spannowa** na małej bratrowſkej haßy 5.

K nowemu lětu ßłużobne a hródźne dźowki a tajke k ßwinjom pſchi 70 tolerjach mſdy, pohonćzow, wotrožkow, gratmiſchtrow pſchi mſdze hacź do 110 toleŕ, hejtmanow, dźěłaczeŕſke ßwójby, wolazych a tſećźakow pyta pſchiſtajeŕka **Schmidtowa** na ßukelnſkej haßy 24 po 1 ſkodźe.

W Kamjenej cźißko 8 pola Radworja je **ſtwa** ſe ſtwizu k 1. oktobrej na pſchenajećźe.

Bóh wobradźi namaj dźensa rano we 8 hodźin. ſtroweho ſynka.

W Budyšinku 1. okt. 1897.

J. Gólč, farař,
a mandźelska.

Sjawny dźak.

Wutrobny dźak a nutrne: „Saplacź Bóh tón Knjes!“ wuprajamy wſchitkim tym, kotſiž ßu naß pſchi nowotwarje naſchich ſtatokow na dnju 6. oktobra 1896 ſ wohenjom ſaniczenych, na to abo druhe waſchnje podpjerali. Dźak wſchitkim cześćźenym gmejnam a towarſtwam; dźak tež kóždemu jenotliwemu dobroczerjej; woßebity dźak pak tež wjeßnemu komitejej ſa wſchu prózu a luboſcź.

Bóh luby Knjes mytuj wſchitkim nadobnje a ſakhowaj jich pſched podobnymi podeńdźenjemi!

W Ralbizach, dźeń ßwj. Michała 1897.

Mikławſch Cźornak, Jakub Schwejda, Mikł. Błažik, Khata ſwud. **Cźornakowa, Michał Schön, Jnrij Mrós, Pětr Wowcźerk, Mikławſch Piwarz, Marja Dubawowa** ſwud. **Kurjatowa.**

(K temu cźißku pſchiłoha a **woßebita pſchiłoha lotterije Lipſcźanſkeje wuſtajeńcy.**)

Pschiloha k czišku 40 Serbskich Nowin.

Ssobotu 2. oktobra 1897.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družina a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1 połnomjaßnje, wukormjene, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 6 lět	39	69
awstrijske	40	70
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starše wukormjene	36	65
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starše	33	61
4. ßnadnje pizowane kóždeje staroby	31	58
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšeje rěsneje hódnosće	34	64
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 7 lět	32	61
3. starše, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódše krowy a jałojzy	31	60
4. žrěnjo pizowane krowy a jałojzy	29	57
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	27	54
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetšeje rěsneje hódnosće	35	60
awstrijske	36	60
2. žrěnjo pizowane, młódše a derje pizowane starše	33	58
3. ßnadnje pizowane	30	55
Čelata:		
1. najlěpše z mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyza	45	70
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	40	66
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpšich raßow a jich stschižењow w starobje hač do 1¼ léta	51½	64
2. mjaßne	50	63
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrošy	48	60

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 3065 měchow.	W Budyschinje 25. septembra 1897 wot hr	wot ny.	hač hr.	hač ny.	W Lubiju 30. septembra 1897 wot hr	wot ny.	hač hr.	hač ny.
Pšenza běła	8	83	9	41	8	71	9	26
Pšenza žołta	8	53	8	89	8	29	8	82
Rožka	6	31	7	6	6	10	7	3
Jeczmjeń	6	61	6	86	6	27	7	33
Wowß	6	90	7	20	6	40	7	20
Hroch	7	22	11	12	8	33	9	30
Woka	7	78	8	33	6	50	7	75
Jahły	13	—	15	—	12	—	14	—
Hejduschka	15	—	16	—	13	50	14	—
Běrny	2	30	2	60	2	40	2	80
Butra 1 kilogr.	2	—	2	30	1	90	2	20
Pšeničžna muka 50 „	9	25	18	50	—	—	—	—
Ržana muka 50 „	8	50	13	—	—	—	—	—
Ssyno 50 „	2	80	3	20	2	40	3	—
Ssłoma 600 „	16	—	18	—	16	—	18	—
Proßata 1194 schtuk, schtuka	8	—	20	—	—	—	—	—
Pšeničžne wotruby 50 kilogr.	—	—	4	25	—	—	—	—
Ržane wotruby 50 kilogr.	—	—	4	75	—	—	—	—
Pšenczny gris 50 kilogr.	—	—	5	25	—	—	—	—
Ržany gris 50 kilogr.	—	—	5	75	—	—	—	—

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach 15 hr. 99 np hač 15 hr. 19 np., žołta 14 hr. 50 np. hač 14 hr 60 np., kórz rožki po 160 puntach 10 hr. 9 np., hač 11 hr. 23 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 25 np. hač 9 hr 60 np

Na Burzy w Budyschinje pschenza (běła) wot 9 hr 42 np. hač 9 hr. 56 np., pschenża (žołta) wot 8 hr. 33 np hač 9 hr. 12 np., rožka wot 6 hr. 56 np. hač 7 hr. 3 np., jeczmjeń wot 6 hr 75 np. hač 7 hr. 75 np., wowß wot 6 hr. 50 np. hač 7 hr. 25 np.

Wjedro w **Londonje** 1. oktobra: Mhła.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smeje 16. njedželu po ßwj. Trojizy rano w 7 hodź. farar Räda žerbsku spowjednu rěč, dopołdnja ½9 hodź. diakonus Sarjenk žerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje.

Wěrowani:

W Michalskej zyrkwi: Kurt Ota Müller, knježi ßłužobnik tu, z Hanu Marthu Pětschkez se Židowa. — Khorla Konrad Theodor Ventzki, rěsniski mischtr w Głogawje, z Fridu Huldu Linkez se Židowa.

W katholskej zyrkwi: Jan Ernst Schid w Kelnje, z Lenu rodź. Scholczizez.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Ernst Richard, Ernsta Bohuwěra Radzy, wobhydlerja a džełaczerja w Ratarjezach, ž. — Pawoł Robert, njemandź. ž. na Židowje. — Hedwiga Frida, njemandź. dź. w Dobruschi.

W katholskej zyrkwi: Marja Martha, Handrija Pawoła Gliena, fabrikskeho džełaczerja, dź. — Jan Benno, Jana Augusta Schenka, fabrikskeho dohladowarja w Raschowje, ž.

Zemrjeli:

Dżeń 24. septembra: Jurij Max, Khorle Zara, žiwnoscerja w Małbezach, ž, 9 l. 10 m. 29 d. — Emma Frida, Bjedricha Khorle Witki, tyscherja a wobhydlerja na Židowje, dź., 7 m. 29 d. — 25. Handrij Rychtař, žiwnoscer w Wurizach, 78 l. 6 m. 12 d. — 26. Pawoł Robert, njemandź. ž. na Židowje, 1 d. — 27. Jan Bohuwěr Jursch, kněžer a połer na Židowje, 81 l. 8 m. 3 d. — Pawoł, Hermanna Goldberga, nožerja pod hrodom, ž, 10 m. 10 d. — 28. Jan Brězowski, kněžer a pensionar w Hrubjelczizach, 79 l. 9 m. 24 d.

Zyrkwinske powjesće z Budestez.

16. njedželu po ßwj. Trojizy smeje farar Mrosak rano ½8 hodź. žerbsku spowjedź, pomozny duchowny Rychtař ½9 hodź. žerbske a ¼11 hodź. němske prědowanje.

Pondželu 4. oktobra smeje farar Gólcz z Budyschinka rano ½9 hodź. žerbske a ¼11 hodź němske kermuschne prědowanje

Franz Marschner

czaßnikař w Budyschinje

czo. 9 na bohatej haßy czo. 9

ßwój skład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczasow** dobroczinwemu wobkedźbowanju porucza.

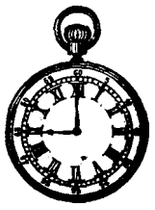

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczišny. Porjedzenje dobre a tunje.

Pschispomnjenje: Rěczu **žerbski.**

Kupujcze žebi ßwoje

mužaze a hólczaze swjetschniki, pjesle, pellerinate mantle, wobleczenja,

kaž tež

žonjaze a holczaze żakety pola

Oty Preußa prjedy Kloßa

na žitnej haßy 4.

W tejle wulkej pschedawarni ßo Wam derje a tunjo poßłužuje. Drasta ma tam najlěpschi rěs.

Pjelzowe koże,

czorne a **běłe** we wschelakich družinach, kaž tež **bibrazy wudraze, sealbisamowe, kastoretske, bisamowe, kaniklaze koże** k wobßadźenju w dobrym wubjerku porucza

C. A. Rinke na žitnej haßy 5.

Schtóž dobry czrij a schkórń trjeba, njech **czrijazy** a **schkórnjazy sklad**

Emila Indingera na jerjowej haßy 6

w prjedawschim Knüppelholzez domje wopyta.

Pschedawanischczo ßobotu a njedželu na **bohatej haßy cziško 3** z napschecza pósta.

Destillazija Adolfa Rämscha

w Budyschinje pschi butrowych wikach,

1868 sałożena,

porucza ßwoje daloko a schěroko snate wubjerne **likěry** k kwaßam, kschczisnam a druhim ßwjedźeńskim składnosczam w czwizach a po wasy. Woßebje dobre ßu dwójny **różowy, nalikowy, hońtwinski** a **jatroselowy, hornjołužiski, żołdkoselowy seleny** a **czerwjeny zitronowy, wischnjowy, malenowy, prußnizowy** a **korwejdowy** liter po 60—80 np. Dale **naturskokorwejdowy** liter po 40 np., dobry **żitny** po 70 a 60 np., a **czisty** czißło 1 a 2, liter po 32 a 30 np. Pschi wotewsaczu 8 litrow a wjazy po 31 a 29 np.

Czwizy k pjelnjenju ßo wupożczuja.

Sslódke palenzy

liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.

porucza **Moritz Mjeŕwa** pódla Pětrowskeje zyrkwje.

Destillazija snatych dobrych palenzow po starych tunich płaczisnach.

Najlěpschi amerikanski czisczeny

petrolej

pschi wotewsaczu wjazorych puntow punt po $10^1/_2$ np. pschedawa

Carl Noack na žitnej haßy.

Turkowske ßlowki

nowy płód w měchach, kaschczikach a po wasy ßu tunjo dostacz pola

Moritza Mjeŕwy

pschi mjaßowym torhoschczu.

Destillazija likěrow po starych tunich płaczisnach.

Koßy, ßerpy, tóczne kamjenje, brußy, grotowe pleczenje

k wobhrodźenju a **kałaczkaty grot, rólowe płachty a khachlowe rěbliki, wódne kótła a pónowje, dezimalne wahi, taflojte a butrowe wahi, punty, hnojowe widła, łopacźe, rjeczasy, hosdźe, żelesne hrabje**

porucza pschezo po najtunischej płaczisnje pschedawaŕnja żelesnych tworow

Gottharda Behrendsa

w Budyschinje

pschi ßerbskich hrjebjach czißło 10.

Heinrich Mohr,

schewski mischtr w **Budyschinje**

na ßukelnskej haßy 14

porucza ßwój wulki skład **hońtwinskich a dołhich schkórnjow, schkórniczkowo a stupnjow,** ruskich a němskich **gumijowych stupnjow,** wschě družiny **filzowych stupnjow a toflow,** kaž tež wschě jenož pomyßlne družiny stupnjow a schkórnjow sa mužskich, žónske a dźěcźi po snatych tunich płaczisnach.

Po měrje sa krótki czaß, kaž je snate, nalěpje ßedźaze wobucźe dźěłam.

Sa Budyschin a wokolnoscz jeniczke dźěłanske prawo na Kriegerowe patentowe schkórnje.

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7.

Jako něschto woprawdźe tunje poruczam

koschlazy barchent, rjanu mjehku barbunjepuschczatu tworu, stary łohcz po 15 np.

Wulke mužaze koschle

po 1 mk., 1 mk. 10 np., 1 mk. 20 np.

Wulke žonjaze koschle

po 80 np., 85 np. a 1 mk.

Dźěczaze koschle po 30, 35, 40, 45, 50, 55, 60 65, 70 np.

Ludwig Kuhlmann

(mějeczel **Erich Hecht**)

w kupnizy pschi hłownym torhoschczu

porucza we **wulkim wubjerku** po **tunich płaczisnach**

gardiny, běłe a na żołcz,

kattuny, sofowe deki,

meblowe tkaniny,

vitražowe tkaniny,

běłe, na żołcz a pißane,

gardinowe żerdźe a rosetty,

teppichi, běhacze, linoleum, wóskowe ßukno, tapety.

K wußywej

poruczam tunjo w rjanej derje skadźazej tworje

Pirnasku, probstajsku, Schlanstädtsku, schottisku, kujawiski ßymjeńtnu różku, běłu a żołtu Sheriffsku, połnóznobrjohowu a Eppsku pscheńzu.

Paul Schulze,

žitna, ßymjenjowa a pizowa pschedawaŕnja

pschi žitnych wikach 18.

Schmidt & Gottschalk,

pjenjeżny bank

pschi mjaßowym torhoschczu
czißlo 14|16 w Budyschinje.

?

Hdże je **dobry**

khoſej

paleny punt po 100 np.,
njepaleny = = 80 np.
dostacź?

Pola Oty Sachſy

na bohatej haßy 5,

tam je wón tuni a wubjernje ßłodźi.

A. Poppe

na mužakowſkej dróſy 4

kupuje kóždu dźělbu kowaneho żeleſa, lateho żeleſa, hadreſchczow, koſczow, papjery, zynka atd.
wſchědnje hacź do wjeczora do 8 hodźin.

Schórzuchi ſ czelazeje koże
porucza po tunich płaczišnach
Heinrich Lange
pschi žitnych wikach.

Ważne
ſa ratarjow a mlokarnje
dr. Roeberowy
butrowy pólver.

Jenož woprawny dostacź pola wunamakarja.

Germania-drogownja
dr. **Roebera**
w Budyschinje na bohatej haßy ſ napſchecża winoweje kicże.

Koprowy vitriol

(zyły a tołczeny)
k naczinjenju pſcheńzy porucza tunjo
Otto Engert,
en gros **drogowe khlamy** en détail.
Dalokoreczak czißło 33.

Woprawdźity holandſki
kakao

najlepſchu druźinu ßwěta, płaczišny hódno porucza
Gustav Küttner
10 na ßerbſkej haßy 10.
Jeniczka pſchedawarnja ſa Budyſchin a wokolnoſcź.

Zement, ſtajnje czerſtwy

po 1/1, 1/2 a 1/4 tunach,
gyps,
wſchě barby,
lak,
barbu **k barbjenju ſchynndowanja,**
rucże ſkhnyjazu,
karbolineum,
maſchinſki wolij,
firniß,
terpentinowy wolij atd.,
barbicże
poruczatej tunjo
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.

---

la maſchinſki wolij

ſa czežke a lohke dźěło,
wubjerny
kožowy mas,
rybjazy tuk,

kotryž kožu mjehku a njepſchepuſchczatu czini, porucza po najtuniſchich płaczišnach a najlepſchich hódnoſczach
drogowa pſchedawarnja
Emila Měrſcha
na kamjeńtnej haßy ſ napſchecża turnarnje.

Nowe! Nowe!
Žiwotowe wobwjaſki,

praktiſke! tunjo!

najlepſche ſa ſtrowoſcź. Derje ßedźaze, wſchitkim, kotryž na delni žiwot czerpja, poručenja hódne.
Dostacź ſa Budyſchin a wokolnoſcź w **hrodowſkej haptyzy** w Budyſchinje.

Wolijowe barby

we wſchěch ſnatych nuanßach, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdże ſkhnyjaze,
molerſke a murjerſke barby,
terpentinowy wolij
(němſki a franzowſki),
najlepſchi
lanowolijowy firniß,
jara derje a twjerdże ſkhnyjazy,
jantarjowe laki,
kopalowe laki,
damarſke laki,
żeleſowe laki,
Kölnſki klij, kaž tež
murjerſki klij,
dróbnu krydu,
gyps,
portlandſki zement,
najlepſchi karbolineum,
barbicże wſcheje druźiny,
ſchablony
ſa **molerjow** a **murjerjow**
porucza a ma pſchezo wulki ſklad po najtuniſchich płaczišnach
Emil Měrſch,
drogowe khlamy
24 na kamjeńtnej haßy 24
ſnapſchecża turnarnje.

Lotterijne loßy

ſakſko-thüringſkeje induſtrijoweje a pſchemyßłoweje wuſtajeńzy w Lipſku.

Czehnjenje po ſkónczenju wuſtajeńzy, 15. oktobra.

Lóß płaczi 1 hriwnu.

1. hłowne dobycże je 30,000 hriwnow hódne,
2. „ „ „ 20,000 „ „
3. „ „ „ 15,000 „ „

2	dobyczi	kóžde	10,000	hriwnow	hódne	200	dobyczow	kóždé	200	hriwnow	hódne
5	dobyczow	=	5000	=	=	300	=	=	100	=	=
10	=	=	3000	=	=	500	=	=	50	=	=
15	=	=	2000	=	=	1000	=	=	30	=	=
25	=	=	1000	=	=	1500	=	=	20	=	=
50	=	=	500	=	=	2000	=	=	10	=	=
100	=	=	300	=	=	15000	=	=	5	=	=

20710 dobyczow w hódnoſczi 500,000 hriwnow.

Sapiß wulkich dobyczow hacź do 100 hriwnow dele kóždy po žadanju we wudawarni tychle nowin dostanje.

Loßy po 1 hriwnje ßu dostacź

pola kollektèrow kral. ſakſkeje krajneje lotterije,
we **wudawarni Serb. Nowin,**
pola pſchekupza **Khorle Nowaka** w Budyſchinje,
a pola **Richarda Weiſera** na žitnej haßy w Budyſchinje.

K s nowabarbjenju a k pschebarbjenju wscheje družiny **žonjazcje** a **mužazeje drasty** wschěch tkaninow, kaž tež k **cžiscženju** drasty porucža ßo, najlěpsche wuwjedženje lubjo

Heinrich Hoppstock,

barbjeŕnja a chemiska płokaŕnja

w Budyschinje na hauensteinskej haßy 1.

Hermann Darschau w Budyschinje

(mějecželka **A. swud. Darschauowa**)

— **sałožene 1846** —

sabrika schtrympowych tworow s wowcžeje wołmy

cžißło 1 na schuleŕskej haßy cžißło 1

k symskemu cžaßej ßwój dawno jako dobry snaty wulki skład schtrykowanych **schtrympowych tworow, schtrykowanych jakow,** wulki wubjerk **rukajzatych lazow** w najtunischej hacž k najlěpschej cžistowołmjanej barbunjepuschcžatej tworje a w rjanych mustrach porucža.

Najlěpschi a najwjetschi wubjerk **schtrykowanskeho pschedžena** wschěch barbow.

Najhódnischa twora! **Najtuńsche płacžisny!**

Sa pschedstejazy

nasymski a symski cžaß

dowolam ßebi na ßwój bohaty skład

ßukna, cžeßaneho pschedžena, cheviota, wodunjepschepuschcžatych **kudžeŕkatych a paletotowych tkaninow** atd.

po kóždej płacžisnje kedžbliwe cžinicž.

Stajne pschikhadženje nowoscžow!

S pokaskami ßo rad poßłužuje. Snate tunje płacžisny.

Pschi mjaßowym torhoschcžu cžißło 3.

S pocžescžowanjom

F. N. Bläsche.

Winski cžrijowy skład.

Wulki wubjerk mužazych, žonjazych a dźěcžazych schkórnjow a stupnjow po tunich płacžisnach porucža

Emma Frisch

na kamjeńtnej haßy 15 pódla hoscženza słoteje króny.

Spěwaŕske

ßerbske a němske we woßebnym swjasku s cželazeje kože a w jednorych trajnych swjaskach w najwjetschim wubjerku a po najtunischich płacžisnach porucža

Gustav Nämsch, knihiwjasaŕnja,

na bohatej haßy 21.

Płacžisnowe sapißy rad podawam.

Hoscženz winoweje kicže

w Budyschinje, w Budyschinje.

Winowa pschedawaŕnja.

Poruczam ßwoje derje **wuležane wina** jako

rheinske, moselske a pfalzske wina,

Bordeauxske a burgundske wino,

awstriske a wuheŕske wina,

němske a franzowske pěnjaze wina,

portske wino, madeiraske a sherryske.

Franzowski a němski kognak, rum, arak atd.

Heinrich Neumann.

Płacžisnowe sapißy rad podawam.

Poßleschcžowe tkaniny,

wupjerki, meblowy köper, drastny katun, módrocžischcž

w najnowschich mustrach porucža tunjo

M. Gottwald

pschi mjaßnym torhoschcžu.

Meble

kupuja ßo **najtuńscho** a **s najwjetschim dobytkom**

s fabriki Gustava Zichnera

a to w magazinje na seminarskej drósy 8 a w fabrizy na běleŕnskej drósy 7.

Drastne khamory	hižo po	17 mk.,	
łoža	= =	10 =	50 np.,
stejate schpihele .	= =	11 =	
vertiko	= =	28 =	
komody	= =	15 =	

Najwjetschi skład w zyłej wokolnoscži Hornjeje Lužizy.

Paul Kristeller

na bohatej haßy cžißło 20

porucža we wulkim wubjerku wschě jenož pomyßlne družiny trajnje dźěłaneho

wobucža

s **kože, filza** a **ßukna** sa **mužskich, žónske** a **dźěcži** po cžiscže woßebje tunich płacžisnach.

Skasanja po měrje a porjedženja ßo spěschnje derje a tunjo wuwjedu.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Stwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 41. | Sobotu 9. oktobra 1897. | Lětnik 56.

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. S poslednjej wulkej wodu w Sakskej domapytani ſmědźa ſo nětko ſ wěsta nadźecź, ſo ſo jim počerpjena ſchkoda ſ wulkeho dźěła ſaruna. Sakſke knježerſtwo je 2 milijonaj ſe ſtatneje kaſy pſchiſwoliko. Po potrěbnoſczi podeńdźenych ſo ſchkoda po ¾, ½ a ¼ ſaruna. Pſcheje ſo jara, ſo bychu ſo pſchiſwolene pjenjeſy bórſy wudźěliłe.

— Wuſwolenje wólbnych muzow ſa wólby do ſakſkeho krajneho ſejma ſu nětko ſkónczene. Po pſchedběžnym wobliczenju budźa w nowym ſejmje konſerwatiwni, 47 hacž 49, nazionalliberalni 18 hacž 20, doprědkarjo 5, reformarjo 1 a ſozialdemokratojo 9 muži liczicź. Sozialdemokratojo, kotſiž 6 ſydłow ſhubja, njebudźa w ſejmje wjazy ſamoſtatnje namjety ſtajecź móz.

— Nowy wojerſki khoſtanſki ſakoń drje ſo nětcziſchemu khěžorſtwowemu ſejmej njepſchedpokłoži. Khěžorſtwowy kanzler, wjerch Hohenlohe, kotryž bě loni ſlubił, ſo ſo tónle ſakoń po pſchikładze bayerſkeho ſakonja pſcheměni a ſo khěžorſtwowy ſejm nowy ſakonjowy nacźiſk do wuradźenja doſtanje, njebudże ſwój ſlub dźerżecź móz. Khěžor ma wulke wobmyſlenje pſchecźiwo pſcheměnjenju ſakonja, dokelž by po nim wuſudźenje ſjawne byłe.

— Statny ſekretar khěžorſkeho póſta, general ſ Podbielſki, počina ſe wſchelakim nowotaŕſtwom dopokaſowacź, ſo ma pſchekupſke wóczko. Tola wón ſo niz jenoz ſe ſwojimi ſaſtojnſkimi póſtſkimi należnoſczemi ſaběra, ale tež ſ rataŕſtwom. Jako wobſedźeŕ wulkeho kubła w Dalminje je wón mlokarnju ſakoźił, kotraz hižo w bliżſchich dnjach dźěłacź ſapocznje. Sswoje wudźělki budże wona do Barlina pſchedawacź. Sswój narodohoſpodarſki talent pak tež generalny póſtſki miſchtr ſ tym wobſwědczi, ſo pſchiběranje rataŕſkich wupłodow pospěſchi. Němſka nětkole milijony jejow ſ Galiziſkeje a w nowſchim czaſu wjele ſadu niz jenoz ſ połodniſcheje Tyrolſkeje a Italſkeje, ale tež ſ Ameriki kupuje. Sumy, kotrež ſa to do wukraja du, milijony hriwnow wucźinja. Knjes ſ Podbjelſki je nětko ſ Barlinſkimi wikowarjemi do wobkhada ſtupił a ſ nimi dla wotebracźa jejow, pjeriſny a ſadu jednak. Wón chze na ſwojim kuble a w ſuſodnych wſach płodźenje pjeriſny po najnowſchim waſchnju ſrjadowacź a poſběhnycź, a burſke wobydleŕſtwo namołwicź, ſo by bóle hacž dotal dobre ſadowe druźiny płahowało.

Tele dny je knjes ſ Podbjelſki w Karſtedtu pſchi wotewrjeńſkim ſwjedźenju jeneje mlokarnje pſchitomny był. Wón na to ſkorźeſche, ſo ſu żony pſcheczźiwo mlokarjam a ſo wone ſwojich muži wotdźerżuja, pſchiſtupicź, dokelž ſu żony hacž dotal pjenjeſy ſ mlokowych wudźělkow, woſebje ſ butry, do ſwojeje móſchnje tykałe. Pſchitomni burjo pak chzyli doma prajicź, ſo general tež na żony njeje ſabył. Tež jim chze wón dobytk wobſtaracź. Wón chze ſo ſa to ſtaracź, ſo by towarſtwo jeja pſchedawało; pſchetoz burjo ſebi nětkole jeja hiſchcze pſchemało waża; woni je huſto proſcherjam rosdawaja.

— Sozialdemokratiſka ſkhadźowanka ſo w tu khwilu w Hamburgu wotbywa. W poſlednim poſedźenju ſapółkanz Auer namjetowaſche, ſo bychu ſo pſchichodnje ſozialdemokratojo pſchi wólbach do pruſkeho krajneho ſejma wobdźělili.

— Siamſki kral pſchezo hiſchcze w Europje pſchebywa. Wón je ſchtwórtk ruſkeho zara, kotryž je ſe ſwojej mandźelſkej na dlějſchi czaſ do Darmſtadta k ſwojemu pſchichodnemu nanej na wopyt pſchijeł, wopytał.

Awſtrija. Ssejmowa prawiza, ſe Sſkowjanow a konſerwatiwnych němſkich katholikow wobſtejaza, hroſy do kruchow hicź. Pjecźa po żadanju ſwojich wuſwolerjow ſu němſzy konſerwatiwni ſapółkanzy namjet ſtajili, ſo by ſo rěcźowy wukaſ ſaſo ſběhnył, po kotrymž ſo w Cźechach, na Morawje a awſtriſkej Schleſyniſkej cźeſkej rěcźi pſchi wſchěch wyſchnoſczach rune prawo ſ němſkej rěcźu da. Cźechow je tónle namjet runje tak jara pſchekwapił, kaž roshněwał. Porokuja katholſkim konſerwatiwnym njeſprawnoſcź, falſchnoſcź a pſcheradu. Sda ſo, ſo je ſwjaſk mjes Sſkowjanami a katholſkimi konſerwatiwnymi najdźeje trał. Katholſzy konſerwatiwni ſu pjecźa dla ſdźerżenja ſwojeje ſtrony pſchecźiwo rěcźowemu wukaſej wuſtupili; boja ſo, ſo jich lud njeby wjazy ſ nowa wuſwolił, hdy bychu temule ſakonjej dale pſchihłoſowali, ſ kotrymž ſo němſzy ſaſtojnizy w Cźechach, hdyž chzedźa tam knježerſtwowe ſaſtojnſtwo ſaſtawacź, nuſuja, cźeſku rěcź nawuknycź. Woprawdźe wſchak ſo wo rěcźowy wukaſ němſzy ſaſtojnizy hacž dotal njeſu ſtarali a ſo tež w pſchichodźe njebudźa po nim ſkłožowacź. Duž drje ſo ſkónczńje Cźeſcha njebudźa pſchejara rudźicź, hdyž ſo rěcźowy wukaſ ſběhnje, kotremuž ſo Němzy tola ženje njepodcźišnu. Miniſterſtwowemu pſchedſydźe hrabi Badeniej je ſo pjecźa hižo poradźiło, mjes katholſkimi konſerwatiwnymi a Cźechami w naſtupanju rěcźoweho wukaſa někajku pſchesjenoſcź dozpicź, po kotrejž ſo rěcźowe praſchenje po druhim waſchnju ſprawi.

— Redaktora Hofera, kotrehoż běchu, jeho na krajnu pſcheradu winujo, ſajeli, ſu ſa 5000 ſchěßnakow kawzije ſ jaſtwa puſchcźili. Pſchepytanje pſchecźiwo njemu ſo dale wjedźe.

Jendźelſka. Pſchi afghanſkich mjeſach ſu Jendźelcźenjo pod generalom Jeffreyſom nowe poraźenje počerpili. Pſchi nadběhu na ſběžkaŕſkej wſy mohmandſkeho luda Jut a Agrah buchu Jendźelcźenjo, kotſiž 50 morwych a ſranjenych ſhubichu, wotraźeni. Pſchi wojowanju pſchecźiwo ſběžkarjam Jendźelcźenjo kulki, dum-dum rěkaze, nałożuja, kotrež ſo, hdyž na twjerde trjecha, kaž wjechla wocźinja a potom żałoſne ſranjenje naczinja. Trjecheny ſo hnydom k ſemi poraſy. Nałożenje tajkich kulkow je cźeźke ſranjenje ludoweho prawa a ſłamanje Peterburgſkeho wucźinjenja ſ lěta 1868, kotrež je tež Jendźelſka podpiſała.

Schpaniſka. Po konſerwatiwnych w Schpaniſkej ſaſo liberalni na knjeſtwo pſchińdu. Knježerka-kralowa je wjednikej liberalnych, Sagaſcźe, poruczika, nowe miniſterſtwo ſtworicź. Tutón je tónle nadawk pſchedewſał, kralowej-knježerźy najprjedy ſdźěliwſchi, ſo ſmèje ſa ſamèr ſwojeho knježerſtwa, pſchecźiwo ſłeradźazym wyſchnoſcźam, kaž w Schpaniſkej ſamej, tak tež na Kubje a na Filipiniſkich kupach, raſnje wuſtupowacź. Dale chze wón w kolonialnej politizy doſpołne pſcheměnjenje pſchewjeſcź, pſchede wſchěm pak generala Weylera, ſnateho ſe ſwojej ſurowoſczu, ſ Kuby wotwołacź. Sa jeho naſłědnika njech ſo Martinez Campos, kotryž je hižo pſched Weylerom roskaſowaŕſtwo na Kubje měł, abo general Blanko pomjenuje. S poſkicźenjom ſamoſarjadniſtwa měni Sagaſta tykanje amerikanſkich ſjenoczenych ſtatow do Kubaſkeho praſchenja wotwobrocźicź. Tola ſpokoja ſo nětkole hiſchcze Kubaſzy ſe ſamoſarjadniſtwom? Najhórſchi porok, kotryž ſo prjedawſchemu knježerſtwu czini, je tón, ſo je wone politiſkich jatych, ſo by jim wuſnacze wunuſowało, cźiwilowcź dało. Woſebje je ſebi general Weyler w tymle naſtupanju ſ jatymi Kubaſkimi ſběžkarjemi najhórſche żadławoſcźe dopuſchcźił. Kubaſki biſkop je ſjawnje pſchecźiwo tymle hroſnoſcźam proteſtował a ſo ſ Weylerom teho dla ſwadźił. Tež kralowa-knježerka je prjedawſchemu miniſter-

ſtwowemu pſchedbyhdże powjedźika, ſo je jej cźwilowanje jatych, kotrež je ſ zyka ſakońſzy ſakaſane, ſ wulkim pohórſchenjom.

Turkowſka. Jednanja wulkomozow ſe ſultanom dla pſchewjedźenja ßamoſarjadniſtwa na Krecźe do zyka njepoſtupaja. Po dobyczériſkej wójnje je ſultan ßwoje ſadźerźenje pſchemėnił, a wſcho na to pokaſuje, ſo wón nochze date ßlubjenja dopjelnicź. Wón ßo pſchecźiwja, ſa Kretu kſcheſcźijanſkeho guvernėra pomjenowacź a ſ Krety ßwojich wojakow wrócźicź. Wjele bóle ma wón myßle, ßwoje wójſko na Krecźe powjetſchicź. Wójnſke kódźe europiſkich wulkomozow, wokolo Krety ſtejazych, ßu teho dla poruczńoſcź doſtake, ſadźėwacź, ſo bychu ßo dalſchi turkowſzy wojazy na Kretu pſchiwjeſli. Tejele pſchicźiny dla dyrbja mużſtwa wójnſkich kódźow hiſchcźe wjazy mėſtnow pſchi Kretiſkim brjoſy wobßadźicź.

Potajnſtwo na ſkhodźe.

(Skónczenje.)

Tak daloko ßym dał Guſtawej Kótwizy powjedacź. Nėtkole chzu naſche powjedańczko ßam ſaßo dale pleſcź.

Najprjódzy mėjach ſa to, ſo je mój pſchecźel nėkak khory. Pſcheßwėdczíwſchi ßo, ſo je wón runje tak ſtrowy, jako ja, wėrjach ſkónczńje, ſo je jemu jeho żiwa fantaſija ßnano nėkotre ſpodźiwne pſchipady w raſnych barbach wumolowała a tak we nim nėkajku bojoſcź wubudźika. Tola ja chzych ßo roſjaßnicź wo tutych, ſ najmjeńſcha jara ſpodźiwnych podawkach ßwojeho mkodeho pſchecźela. Hdyż bėſche trochu wotpocźował a ßo poßylnił, dach ſapſchahnycź a chzychmoj hromadźe na kubko dojėcź. Pucź trajeſche nimale dokho, dokelż bėſche hłuboki ßnėh naſchoł. Po pucźu ſrėcźachmoj ßo, ſo dyrbi Guſtaw Kótwiza nėhdźe pok hodźiny pſched kubkom ſe ßanjow wuſtupicź a pėſchi ſa mnu pſchińcź. Ja pak chzych ßo na kubke ſa knjeſom praſchecź. Pſchi tym chzych krucźe na to kedźbowacź, kajki ſacźiſchcź budźe tole praſchenje na mojeho wuja cźinicź a kajke wotmolwjenje na njo da. Potom chzych ßo dale roſßudźicź. Mjes tym bjes dwėla też Kótwiza dońdźe a mój potom hromadźe wujowe hroſnoſcźe wotkryjemoj.

Ja dojėdźech hacź na kubko. Klawß Wardenborg wotewri mi ßam wrota. Njebėch jeho hiſchcźe żenje widźał a dyrbju wuſnacź, jeho napohlad ßo mi ani próſchka njeſpodobaſche. Wón mėjeſche wohidne, ſawrjene, ſaßakke wobliczo, hłubokej, njemėrnej wocźi bjeſe wſcheje kruteje barby, kotrejż mojemu pohladanju, na njeho ßo mėrjazemu, twóchnyſchtej a tola łakajo na mnje kedźbowaſchtej. Hiſchcźe mjenje, hacź jeho ſwonkowne waſchnje, ſpodobaſche ßo mi jeho wotmolwjenje, hdyż ßo pocźach na knjeſa praſchecź. Teho dla mėjach też bórſy druhe nahlady wo tym, ſchtoż bėſche mi mój mkody pſchecźel powjedał.

„Mój wuj namaka, wcźera ßem pſchiſchedſchi, liſty, kotrež jeho na dźeńßniſchi dźeń do Barlina ſkaſachu. Teho dla bėſche wón nuſowany, dźenßa rano w 5 hodźinach wotjėchacź, ſo by hiſchcźe prėmi cźah dokhwatał. Kſcheſcźijan“, powjedaſche Wardenborg dale, na wotrocźka pokaſujo, kotryż bėſche pſchiſchoł, ſo by rėcźnikej a jeho konjomaj poßłużił, „dyrbjeſche na moju pſchikaſnju hiſchcźe wcźera wjecźor poſdźe Kótwizoweho konja ßedkowacź.“

„Haj, knjeże“, wotmolwi wotrocźk, „mi ßo ſda, ſo ßym jeho wotjėchacź ßłyſchał; ſ najmjeńſcha bėch ja wokolo 5. hodźin wotzucźeny a widźach ßwėzu na dworje.“

Potajich ßwoje cźucźa a rjeknych ſ hłoßom rėcźnika: „Je mi to njeluboſne; bėch ßo na dźenßniſche ſ knjeſom Kótwizu ſrėcźał, ſo chzemoj ßo tu ſetkacź. W 1 hodźinje mėjach tu bycź a wocźakuju kóżdy wokomik ßwojeho pißarja. Mamoj nuſne wuradźowanja — hm — hm — ſchto mėnicze, hdy mohł waſch wuj ſaßo ßem pſchińcź?“

„Na to wam njemóżu wotmolwicź“, wotmolwi tón hnėwnje, „dźenßa najſkerje wjazy njepſchińdźe.“

„To je woprawdźe ſchkoda!“ rjeknych ſ hłowu pokiwnywſchi. „Chzecze mi dowolicź, ſo ja tu ßwojeho pißarja wocźakam, ſo njebychmoj jedyn druheho ſminyłoj?“

„Jeli ſo ßebi to pſchejecze, lubje rad“, wotmolwi Wardenborg ßo komdźo. „Tola pola naß je wſcho hiſchcźe w njeporjadku.“

Bė mi jaßne, ſo by wón najradſcho widźał, hdy bych ßo wotßalił. Teho dla hakle ßo roſßudźich, tu woſtacź, wußleczech ßo kożuch a ßebi pſched khachlemi ruzy wohrjewajo rjeknych: „Sſynu ßo tu ſa khachle, kotrež ßu mi po ſymje wonka na ßanjach dwójzy witane, a ßwojeho pißarja wocźakam.“ Pſchi tym ßebi myßlach: „Wocźakń jenoż, ty njeplecho, ty ßo njedomaßaſch, ſchtó mój »pißar« je. Wjeßelu ßo hiżo na tón wokomik, hdyż wón ſaſtupiwſchi wſchė twoje łżė wotkryje. To budźe rjany napohlad!“

Napohlad to też bu. Mój hoſpodar pſchecźiwo ßwojej woli bėſche bjes dwėla njemėrny a jemu bėſche tużno. Po krótkim cźaßu proſcheſche mje, ſo chzył ja jeho ſamolwicź, ſo ma wón hiſchcźe jara nuſny liſt dopißacź. Teho dla dźėſche po ſkhodźe horje do ßwojeje ſtwy. Bėſche mi to wulzy witane; bėch mjenujzy wcźipny, ßebi rėßbanki pſchi ſkhodźe wobhladacź, wo kotrychż bėſche mi Guſtaw tak ſpodźiwne wėzy wupowjedał. Hdyż bėch ßam, ſtanych, doińdźech hacź k ſkhodej a ſaparach ßo najprjedy ſ kulu na prawym boku. Wona ßo ani njehibny. Lėwu pak mózach wjercźecź. Dokelż bėſche kula na wobėmaj bokomaj jenak wurėſana, njebėſche widźecź, ſo je ju nėchtó na poł wobrocźił. Pomałku wobrocźich ju ſaßo wróczo a pomyßlich ßebi, k cźemu drje je tale naprawa. Potom wotwjertowach ſaßo a prjedy hacź mózach ſawjertnycź, wußkyſchach, ſo horka Wardenborg pſchińdźe. Położich ruzy na khribjet a wobhladowach ßebi ſkhód. W ßamym wokomiku ſaſwoni ßo pſchi durjach; doińdźech khėtſje k durjam a wotewrich. Guſtaw Kótwiza ſaſtupi. Pokiwnych jemu, ſo dyrbi mjelcźecź, a dowjedźech jeho hacź k ſkhodej, hdźeż bėſche najjaßniſcho.

„Knjes Wardenborgo!“ ſawołach po ſkhodźe horje, „mój pißar je doſchoł; „chzyli wy traſch ſa waſcheho wuja nėſchto wobſtaracź?“

Sſkyſchachmoj, ſo dźe, widźachmoj jeho ruku na ſkhodowej żerdźi hornjeho ſkhodu. Nėtko bėſche wón na poßlednim ſkhodźeńku hornjeho dźėła, wobrocźi ßo a ſtejeſche horka na proſy runje namaj ſ napſchecźa. Wón naju wuhlada a ſpóſna ßwojeho wuja. Nichtó ßo ani njehibny; lėdma móżachmoj dychacź. Sdaſche ßo, ſo chze ßo wrócźicź, dopomni pak ßo a ßmėjeſche ßo ſ krótka a ſ napinanjom, dźėſche dale a — ſhubi ßo — wón wjaſny do proha — bjeſe wſcheho ſynka!

Bėchmoj naſtróżenaj a ſadźiwanaj, ſ najmjeńſcha ja; pſchetoż Guſtawej bėſche wſcho jaßne, każ ßo mi ſdaſche. Wón pſchimny mje ſa ruku a rjekny: „Njejßym ja prajił, ſo nėkajke cźertowſtwo w ſkhodźe tſi? Scźe wy tu kulu wjercźeli?“

„Haj!“ wotmolwich, „ale —.“

„Nėtko je mi ſawėſcźe wſcho jaßne!“

S tymi ßłowami ſkocźi Guſtaw na ſkhód; ja dźėch, tak khėtſje, każ jenoż mózach, ſa nim. Na proſy tłócźeſche Guſtaw ſ nohu na kóżdu deſku. Dwė dźėſchtaj tak daloko rósno, ſo móżeſche ßylny cźłowjek ßo pſchepadnycź, a potom ßo ßaßo tak hładzy ſamknyſchtej, ſo njemóżeſche niczo ſpóſnacź. Bėſche to tak mjenowane pſchepadnjenje, każ tajke na jewiſchcźach nadeńdźeſch.

Wot ſtróżelow wodychnywſchi, ſawołachmoj ſtaru hoſpoſu a wotrocźka a roſpowjedachmoj jimaj, wo cźo ßo jedna. Wotewrichmoj proh ſ nowa a widźachmoj nėtko do cźėmneje hłubiny. Guſtaw chzyſche po rėblu dele ſaléſcź. Skónczńje bėſche hoſpoſa ſaßo trochu k ßebi pſchiſchła. Wona radźeſche, ſo bychmy pinzu pod ſkhodom wotewrili. Do njeje je Wardenborg ſtajnje klucź mėł. Wotrocźka póßłachmoj po ßekeru, ſ kotrejż ßo wón bórſy wrócźi. Guſtaw rosraſy durje pod ſkhodom a nėtko móżachmy wſchitzy do pinzy ſaſtupicź. Tu nadeńdźechmy najprjedy nėkajku drjewjanu rolu, kotraż wot horneho proha hacź dele na ſemju dźėſche. My ju rosbichmy a nadeńdźechmy pod njeju ſtaru ſtudźeń, tola niz ſaßypanu, każ bėſche wón pißał. Naſcha łatarnja błyſkotaſche ßo delka na wodźe.

Wotrocźk powjedaſche: „Tehdy, hdyż je ßo ſtudźeń ſakryła, je knjes powjedał, ſo je tam 8 ſtopow wody. Ja pońdu po dołhi rėbl a po żerdź.“

Nėbl puſchczichmy do ſtudnje. Wona bėſche 15 ſtopw hłuboka. Guſtaw lėſeſche do ſtudnje, wotrocźk ſa nim. Po cźaßu pſchińdźeſchtaj ſaßo horje — ſ Wardenborgowym cźėłom. Pſches ßwoje djabołſtwo bėſche ßo ſatepił, a tón, kotrehoż chzyſche ſahubicź, wucźeże jeho cźėło ſ wulkej próżu ſ hłubiny, ſo by jeho ſ najmjeńſcha hiſchcźe cźeſtnje khowacź dał.

Tole bėſche po tajkim potajnſtwo na ſkhodźe. Ja wotproſchach Guſtawej, ſo njebėch jemu wėrił, hdyż bėſche wón mi wſcho to powjedał. Nėtko bėſche wſcho pſchewidomne, ſ kajkim djabołſtwom bėſche ßebi wſcho wumyßlił. Wjecźor bėſche ßo nakhilił, prjedy hacź ßudniży ßem dojėdźechu, ſo bychu wſcho wobhladali a ßudniſzy ſapißali, ſchtoż bėſche ßo ſtało. Pſchi pſcheßłyſchowanju ſtejeſche nam ſtara hoſpoſa k temu, ſchtoż bėchmy wotcźakowali. Jej a wotrocźkej bėſche Wardenborg powjedał, ſo knjes rano ſahe wotjėcha, a teho dla bėſche wotrocźk hiżo wjecźor konja ßedkowacź dyrbjał. Trjeba njebudźe, ßnėdanje pſchihotowacź, prjedy hacź wuj wotjėcha, a wón — Wardenborg — njecha, ſo by jeho nėchtó do 10 hodźin mykił. To wſcho ßo jej njebėſche dale dźiwne ſdało. Njebohi bėſche hiżo nėkotre njedźele ßam w domje bydlił a ſpał a

ßo w nozy ſamkał. Wo dnjo běſche wona cžaſto wuhladała, ſo wón deſki pſchirěſuje a na waſchtocže dźěła. Tež wjedźeſche wona ßo dopomnicź, ſo je tamna kula na cžaß prjecź była. To wupraji tež wotroczk. Dźěłacźeŕ, kotryž běſche rano ſahe na dźěło ſchoł, běſche njedaloko horka naſpomnjeneho moſcźika ßedkowaneho konja bjes jěſdnecho wuhladał. Na moſcźiku běſche něſchto poł na lodże, poł we wodże wuhladał. Wón tam dońdże a namaka pjeſl mórſkeho cžłowjeka; njedaloko leżeſche tež tajka cžapka. Woboje běſche wón ßobu wſał a nětko ßo wupokaſa, ſo běſche woboje Guſtavowe. Tam, hdźež kožuch leżeſche, běſche lód pſcherubany, jako by ßo tam něſchto cžežke pſchekamało. Tež běchu tam rano konjaze a cžłowſke ſtopy widźecź byłe, kotrež běſche nětko ßněh ſawěł. Ssudnizy běchu tež prěnjeho cžěßlu ßem ſkaſali. S nim wobhladachu nadrobnje ſkhód a jeho naprawu. Cžěßla powjedaſche, jeli ſo ßo kula na lěwej ſtronje ſkhodu nuts ſwjercźi, ßunje ßo ßylny drjewjany ryhel pod ſchpundowanje; wotwjercźiſch-li pak ſchrub, wucźehnjeſch ſ tym ryhel, a deſzy ßo wotewritej, tak rucže, kaž ßo nětak na njej tłóczi. Ssudnizy rosßudźichu, ſo je njeboczičzki ßwoju ßmjercź ſ tym naſchoł, ſo je pſches pſchepadnjenje, wot rěcźnika Krygarja pſchi wobhladowanju ſkhoda njewědomnje wotwjercźene, do ſtudnje padnył. Cžeho dla je ßo tole pſchepadnjenje na ſkhodże ſakožiło, njehodźi ßo wußwětlicź. — Tak ßudnizy.

Mój pak wjedźachmoj wjazy. Guſtav hladaſche, ſo mohł ßwoje kubło bórſy pſchedacź. Jeho macźeri njejßmoj ženje tónle ſrudny podawk wupowjedałoj. Hody pak ßwjecźachmy wſchitzy hromadże w mojim domje. Ssmój ßebi posdźiſcho cžaſto wo ſkaženej ſaßakloſcźi powjedałoj, ſ kotrejž běſche ſłóſtnik ßebi ßam derje ſaßłużene khoſtanje pſchiwobrocźił.

— Kónz. —

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** Pſchichodnu pońdźelu, 11. oktobra, ſmějetej w Budyſkim Gudźiz hoſcźenzu ßerbſka kłowna duchownſka ſhromadźiſna dopołdnja 1/2 10 a popołdnju 1/2 3 rěcźeſpytny wotrjad Macźizy Sſerbſkeje ßwoje poßedźenje. Pſchirunaj jeju pſcheproſchenje w nawěſchtkach.

— Pſchirodoſpytny wotrjad Maćicy Serbskeje ſměje ßobotu 16. oktobra popołdnju w 3 hodźinach poßedźenje w Gudźiz hoſcźenzu w bliſkoſcźi dwórniſchcźa. Pſchecźeljo pſchirodoſpiża ßo na tole poßedźenje najnaležniſcho pſcheproſchuja.

— (Woheń.) Wutoru je na garbarſkej haßy na ležomnoſcźi cžißko 5, dźěłacźerjej Eichlerej ßłuſchazej, w ſadnim twarjeńcźku, kotrež je něhdy płokarnja było a w kotrymž nětkole drjewo a ßłoma leži, woheń wudyrił. Dokelž ßo wohnja ſ cžaßom dohladachu, bě móżno, jón ſalecź, prjedy hacž ßo dale roſcheŕi.

— Měſchcźenjo ßu pak ſaßo ßwoju kermuſchu pſchepaßli! Kaž je ſnate, je w Budyſchinje po ſtarym ſakonju ſtajnje tſi dny do prěnjeho ßněha kermuſcha. Prěni ßněh pak je hižo pońdźelu 4. oktobra w Budyſchinje pſchelětował, kaž to mnoſy ßwědzy ßwjatocžnje wobkrucźeja. A wutoru a ßrjedu tak ßurowje duchaſche, ſo běchu rano łuże ſ tokſtym lodom pſchikryte. Měſchcźanſka kermuſcha je po tajkim nimo, a ſechze-li ßo měſchcźanam kermuſchneho tykanza, budźa jón w ßußodnych woßadach hladacź dyrbjecź.

— Hórje hacž w naſchej lubej Łužizy je ſyma w ßußodnej Awſtriſkej ßwoje knjejſtwo naſtupiła. S Wina pißaja, ſo je we wulkim dźěle Awſtriſkeje wulki ßněh panył. S měſtnami ßurowa ſyma knježi. W Delnjej a Hornjej Awſtriſkej, Salzburgu, Tyrolſkej, Ežechach, na Morawje, Galiziſkej a Wuherſkej je ſyma ßněhowu brodu wutykła. S Hradza pißaja: Schtyrſke hory ßu dele hacž do dołow do ßněha ſawalene. W Hornjej Schtyrſkej ßněh tež w dołach dźe. Hacž do niżinow ßněhowe mjecźele ſakhadźeja. W Klagenfurcže wot wutory njepſcheſtawajzy ßněh dźe. — W Italſkej je na horach teho runja ßněh panył. W niże leżazych krajinach ßo hižo wjele dnjow deſchcźik dźe. Rěki ßu ſe ßwojich rěcźniſchcźow wuſtupiłe a měſcže Tolcamara a Chiavavalle póczrjeke.

(Wuhlady na pſchichodne wjedro.) Pſchecźiwo wjedrowěſchcźerjej Rodolfej Falbej je profeßor Zenger w Prahy jako pſchecźiwnik wuſtupił. Wón praji, ſo Falbowe doprědkaſpósnacže wjedra, po měßacźku wobliczene, jara huſto njetrjechi. Wjele wjazy ſamożnoſcže dyżli měßacźk ma ßłónzo na ſemine wjedro. Po naturſkich ſjewjenjach a podawkach na ßłónzu ßo naſche wjedro ſkožuje. Létßa je ſwonkownoſcź ßłónza ta ßama, kajkaž je wona w lěcže 1887 była, duž by ßo tež létuſche wjedro tamnemu léta 1887 runało. — Po nowiſchim wěſchcźenju Rudolfa Falba mamy wot 10. hacž do 17. oktobra deſchcźik wotcźakacź, kotryž budże 17. oktobra najßylniſchi. Wot 18. hacž do 25. oktobra deſchcże ſaßo wotběraju. Do zyła budże druha pokojza nětcźiſcheho měßaza bóle ßucha.

— Wjedro ſběranju běrnow létßa hoji. S dźěła ßu ſ wunoſchkom běrnow ſpokojom, ſ dźěła na khude žně ſkorża. Na pěſkach běchu létßa wjele běrnow wocźakali, tola runje tu ßu ßo ſe ßwojej nadźiju ſjebali. Ssuche wjedro w juniju je mohł rjez běruy na pěſkach ſparike, tak ſo poſdźiſcho njejßu wjazy roſtke a ſo ßu make kaž ſchnelki woſtałe. Na cžežkich, mokrych polach ßu běruy ſ wjetſcha ſhnike, a jeli ſo ßu mokrotu pſchětrałe, ßu po ßkodże njedobre. Najlěpje ßu ßo běruy na polach ſ cžežſchej wodupſcheпuſchcźatej pódu poradźike. Tam je jich ſ měſtnami wjazy hacž druhe léta narołtko.

S **Hruboczig.** Sańdźenu wutoru dopołdnja je ßo tſěcha tudomneje Kubjenzez noweje maßiwneje khěže, kotruž pódła Kubjenzez wumjeńkał Groſcha wobydli, ſpalika. Dokelž ßo woheń pomału roſſchěrjeſche, bě móżno, ſkoro wſchu domjazu nadobu wukhowacź. Kak je woheń naſtał, njeje ſnate. Raboczańſka ßykawa prěnja k haſchenju pſchijědże, posdźiſcho tež ſ Budyſkej ßykawu pſchihnachu.

S **Hornjeje Kiny.** W tudomnej Wiczaſez ſkale je 49létneho ſkałarja Schadu ſ Hornjeje Hórki ſańdźenu wutoru popołdnju nahła ßmjercź pſchekhwataka. Tón ßamy dźeń dopołdnja bě Schada w Hruboczizach woheń haſchecź pomhał, kotryž bě ſ Kubjenzez khěže wuſchoł a bě potom do tudomneje ſkały pſchiſchoł. Wokoło khodżo ßo wón na dobo do hłubokeje łuże wali. Dźěłacźerjo w bliſkoſcźi jeho hnydom wucźežechu a, dokelž hiſchcże jeho wutroba bijeſche, po Hajniczańſkeho lěkarja pósłachu. Tón ſpósna, ſo je Schadu Boża ruczka ſajała, a ſo je jemu ßmjercź bliſka. Něktore hodźiny posdźiſcho je na to tež Schada wumrjeł. Kaž ßo ſda, je wón ſ Božej ruczku ſajaty do wody panył.

S **Njeßwaczidła.** K poßlednim ſkótnym wikam bě ßo 424 howjadow, 103 ßwini k kormjenju a 600 proßatow na pſchedań pſchihnało.

S **Hucźiny.** Schtóż jěſdne koło wobßedźi, njech jo ſwonka ßwojeho doma pſchezo ßwěru hlada niz jenoż pſched paduchami, ale tež pſched worakawzami, kajzyž ßu ſe ßwojimi njeduſchnoſcźemi tu hižo woſpjet ludźi do njemčra ſtajili. Sańdźeny pjatk Maleſchanſki hajnik ſ kołom do naſcheje wßy pſchijědże a pſched hoſcźenzom ſaſta. Koło pſched durjemi k ſcźěnje ſtajiwſchi wón ſaſtupi, ſo by ßo ſe ſchkleńzu piwa wokſchewił. Sa blídom ßedżo ßo wón hoſcźenzarja wěſtoſcże dła wopraſcha, hacž ßo tola dła ßwojeho koła, pſched durjemi ſtejazeho, bojecź njetrjeba. A woprawdże, hajnik ßo njebě podarmo bojał. Někajki njeduſchnik bě jemu gumijowej wobrucźi jeho jěſdneho koła do zyła roſrěſał, tak ſo ßo koło njehodźeſche dale wužiwacź.

S **Brěſowa.** Wulzy ſwjeßelika je tudomneho kublerja Böhmera jena ſ jeho krutwow. Wona je hnydom tſi cželata na dobo na ßwět pſchinjeßła. Cželatka a kruwa-macź ßu ſtrowe a cžerſtwe.

S **Bukez.** Naſch Boži dom ma ßo po wobſamknjenju zyrkwinſkeho pſchedſtejicźerſtwa ſnutſka ſ nowa molowacź. Wóndano je tuteje naležnoſcże dła knjes architekt Schleinitz ſ Draždżan naſchu zyrkej wobhładał. Po jeho měnjenju bychu ßo, ſo by naſch Boži dom prawje doſtojny a rjany napohlad doſtał, nětcźiſche loże ſnutſka zyrkwje dyrbjałe wotſtronicź. Tež je Bukicźanam radźicź, ſo bychu ßebi, hdyž ßebi zyrkej porjedża a wobnowja, hnydom parne tepjenje pſchiprawili. W Budeſtezach a Hodźiju, hdźež ßo hižo wjazy lět zyrkej w ſymje ſ paru tepi, ßebi tajke tepjenje dokhwalicź njemóża a wobżaruja, ſo tule wulku dobrotu hižo prjedy njejßu móhli wužiwacź. Tež w Michalſkej woßadże pjenjeſy na pſchiprawjenije zyrkwineho parneho tepjenja ſběraja. Duž njech ßebi tež Bukecźanſke zyrkwinſke pſchedſtejicźerſtwo tule wěz roſpomina. Wutepjenje zyrkwje budże woßebje khorowatym ludźom jara witane, kotſiž ßebi pſchi wulkej ſymje njeſwěrja, do lódſymneje zyrkwje khodźicź.

S **Bukez.** Bukecźanſka kermuſcha ßo létßa hakle njedźelu 31. oktobra ßwjecźi, niz, kaž w „Pſchedźenaku“ ſteji, 24. oktobra. Wſchitzy cźi, kotſiž maja myßle, k nam na kermuſchu pſchińcź, ßo na to kedźbliwi cźinja, ſo njebychu tydźeń pſchesahe pſchiſchli a ſo ßo njetrjebali ſe ßuchej hubu a bjes kermuſchneho tykanza domoj póracź. Pſchi tejle ſkładnoſcźi njech ßo na to pokaſa, ſo je Bukecźanſka kermuſcha ſtajnje poßlednju njedźelu oktobra.

S **Wudworja.** We Wudworjanſkim a Koſarcźanſkim ſłótpłodżeńſkim towarſtwje ßo 6. oktobra wobhładanje kruwarnjow ſ premiirowanjom ſe ſtatnych ßrědkow wotbywaſche. Premiirowanſka komißija wobſtejeſche ſ direktorija ratarſkeho wokrjeßneho towarſtwa, jeho pſchedßydy, knjeſa ratarſkeho radźicźela Hähnela, a ſ knjeſow wokrjeßneho ſekretara direktora Bruggera, dale ſ knjeſow krajneho plaho-

wanskeho direktora profeßora dra. Puscha, wokrjeßneho skótneho lěkarja Weigela a plahowanskeho inspektora Dietricha. Wobhladanje hródžow bě s dźěla prawje spokojaze, a hižo w bohatym pschipłodźe bě pschihódna samóžnosć widźećź, kotruž towarstwowe byki na ßwoje potomstwo wukonjeja. Wuspěch je sa hakle dwělětne sjenoczene płodźeńske prózowanje prawje swjeßelazy a ßo pschi dalschim prózowanju lěto wót lěta powjetschi. Psches zyło dyrbjesche ßo wobhladanje skotu dobre mjenowacź, a ßamo w najmjeńschich hospodarstwach běchu pschiprawjenja namakacź, kotreź maja ßo khwalobnje wusběhnycź. Po skónczenym wobhladanju ßo w piwarni knjesa Nowaka premije wudźělichu, pschi czimž dostachu:

jako 1. premiju gmejnski pschedstejiczer Zurik ßlěborny taler, kubler Schewczik regulator,

jako 2. premiju towarstwowy pschedßyda Sarjenk ½ duzenta ßlěbornych łžizow a budźak sa dobre wothladanje byka, piwarnik Nowak ½ duzenta ßlěbornych łžizow, kubler Lipicz ½ duzenta ßlěbornych łžizow, klóschtrski hajnik Hejduschka ½ duzenta ßlěbornych łžizow,

jako 3. premiju khěžerjej J. Schołta a Jakub Schuster kóždy mlokowy bow, wikowanski sarjadnik Kokla aneroidowy barometer, dale dostachu po jenym termometru: Hana swudowjena Koklina, Michał Schuster, Mrós, Michał Schuster, Ssymank a Klimant.

W Kosarzach wudźělichu ßo jako 1. premija gmejnskemu pschedstejiczerjej Leiderej regulator,

jako 2. premija towarstwowemu pschedßyndze Zimmermannej, kublerjej Kmjeczej po ½ duzencze ßlěbornych łžizow,

jako 3. premija: żiwnosczerjej A. Lipiczej mlokowy bow; Pětka a Koppri dostaschtaj po jenym thermometrje.

Pschedßyda a sekretar wokrjeßneho towarstwa na kónzu prajischtaj, so staj ßo s tym, schtoż staj widźałoj, jara swjeßelikoj a napominaschtaj, s njewustawazej horliwosczu w sapoczanym prózowanju to dozpicź, schtoż je samer skótpłodźeńskich towarstwow: skót płodźicź, kotryż s wjetschim wunoschkom dokhody kóždeho hospodarstwa pschispori. (Pschispomnjenje: Jako hłowny samer skótpłodźeńskich towarstwow dyrbjało ßo woczehnjenje stroweho skotu wobhladacź, so by ßo w Němzach pschiběraza tuberkulosa mjes howjasym skotom wutupiła.

S **Wóßlinka.** Wotroczka, pola tudomneho hosczenzarja Scholty ßłużazeho, je tele dny czeźke njesboże podeschło. S młóczazej maschinu dźěłajo, wón s ruku do kołow sjędże. Ruka ßo tak żałoßnje rosmjecze, so ßu ju dyrbjeli nasajtra wotrěsacź.

S **Khróscziz.** Na spodźiwne waschnje je wóndano 16lětna ßłużobna dźowka tudomneje kublerki Duczmanoweje czeźko skhorika. W bróżni deska s pschatra dele panywschi holzy do boka padże. Někotre dny posdźischo holzy ruka a noha sprostny, so ßo s nimaj do zyła wjazy hibacź njemóżesche. Pschiwołany lěkar ßebi njewjedżesche prajicź, hacź budże móżno, holzu saßo wulěkowacź.

S **Delnjeho Wujesda.** Po namołwjenju knjesa knjeżerstwoweho presidenta je tu wodźělenje 58. pěschkowskeho regimenta czißło 58, něhdże 60 muži, k nam pschischło a ßo tu do kwartěrow położiło. Wojazy dyrbja pschi wuporjedźenju wobeju mlynskeju warow, kotreź stej ßo s wulkej wodu rósdrěkej, pomozni bycź. Mużstwa, kotreź pod wodźenjom wyschscheho lieutenanta Perweho a někotrych pioněrow dźěłaja, ßu jara pilni a sprózniwi.

S **Wojerez.** Na město semrjeteho twarskeho radźiczela Happy je ßo pjecza kralowski knjeżerstwowy twarski radźiczel Mayer s Wiesbadena do Wojerez sa wokrjeßneho twarskeho mischtra powołał.

S **Klětneho.** 50lětny zyrkwiny jubilej dźeń ßwjateho Michała tudomna evangelsko-lutherska woßada ßwjeczesche. To bě rjany, kraßny dźeń sa ßwjedżeńsku woßadu a sa mnohich hosczi s bliska a s daloka, kotsiż s dźěłbraczom ßobu ßwjecźachu.

Nanajjaßnischo Boże ßłónczko zyły dźeń wonka ßwěczesche, a s nutska w pěknje nadobnje wudebjenym Božim domje ßo w dopołdnischich a popołdnischich Božich ßłużbach ßwjedżeńszy wobdźělnizy, khwalbne a dźakne khěrlusche sanoschujo, skhadźowachu, k prědowanju ßwjateho sczenja w ßerbskej a němskej rěczi.

Jako ßerbski ßwjedżeński prědar w prěnjej dopołdnischej Božej ßłużbje knjes kaplan Domaschka-Ketliczanski na załožku Luk. 2, 14 jubelskej woßadze khwalbny khěrlusch jandźelow jako jejny jubelski psalm pschi połstalětnym dnju zyrkwineho poßwjeczenja pscheddźerżesche, kotryż khwalbu spěwajzy ßo k njebju snoschuje: czesczź budź Bohu w wyßokosczi! a kotryż njech wokschewjo a poßłyschnjo do wutrobow a domow ßwjedżeńskich wobdźělnikow klinczi: Měr budź na semi a człowjekam dobre spodobanje! — Wjeßelosczź a dźakownosczź błyschczeschtej ßo s woczow poßłucharjow, kotsiż s hłubokej nutrnosczu poßłuchachu.

Sserbsku Bożu ßłużbu sczěhowasche hnydom němska, w kotrejż knjes farar Seidel s Angermünde s psalma 105, 1—5 jako pomnik na 50lětnym jubelskim dnju trojake napominanje sa jubelsku gmejnu staji:

Dźakujcze ßo, wusnawajcze ßo a wutrajcze!

Woßebje ßo je stawisnami lutherskeje zyrkwje w Pruskej saběrajo tutón ßwjedżeński prědar jubilarzy jejne powołanje a jejny nadawk pokasa, po kotrymż ma njestarajzy ßo wo wuspěch, kotryż je jenoż Knjesowa wěz, w poßłuschnosczi a ßwěrnosczi k njemu a k jeho ßłowu krucze stejecź.

„Knjeże Bożo, Tebje khwalimy,
Knjeże Bożo, Tebi dźakujemy ßo“

na to pscheměnja s liturgom gmejna spěwasche a po skóncznej liturgiji pożohnowanje dostawschi k woprowanju dźěsche, wutrobu a ruku k bohatemu woporej woczinjejo.

Něhdże 2 hodźinje pschipołdnischeje pschestawki ßebi nětko czěło k poßłyhnjenju a wotpoczńenju żadasche, hacź popołnju w 3 hodźinach swony s nowa k Božej ßłużbje wołachu, w kotrejż knjes duchowny Matschoß s Boleßława wo sjewjenju Jana 21, 1—5 prědowasche. — Kónz Božeje ßłużby a zyłeho ßwjedżenja w ßwjatoczńym spěwje wjeleliczbnje shromadżeneje gmejny wuklincza: „Njech Bohu dźakuje“ kotrejż bě wědomne a kotraż ßo se saczużemi do ßwojich domow a k ßwojemu powołanju wróczi, so je ßwjatoczny wjeßely dźeń psched Božim wobliczom ßwjeczika. P. M. U.

Sa nasch ßerbski dom

bě ßo dotal nahromadźiło: 41,699 hr. 64 np.

Dale ßu sa njón darili:

knjes Jurij Dreßler s Brěsynki pola Delnjeje Hórki ßo dopomniwschi na ßwojeho wuczerja Ż. B. s lěta 1842	100	—	
knjes dr. Błažik	10	—	
knjes Romda s klóschtra Marijneje Hwězdy . .	2	—	
knies H. K.	1	—	
knjes wuczer Wjela w Skjarboscźu	3	—	
na czeßnym kwaßu knjesa kublerja Rychtarja w Bórkn a jeho mandźelskeje Ernestiny, rodź. Kaschporez s Delnjeje Hórki psches braschku Paula	20	—	
na Lindnerez czeßnym kwaßu w Jenkezach psches braschku Schenka	7	75	

Hromadźe: 41,843 hr. 39 np.

S dźakom kwituje

J. Bartko,
sarjadnik Maczicznehe doma.

Wußudźenja.

Khostanska komora. 17lětny Jurij Pawoł Schołta se Sderje, kotryż pola tyscherskeho mischtra Wjerscha w Radworju tyscherstwo wuknje, loni 2. dezembra k listonoscherjej Bockej w Měrkowje pschińdże a jemu nałha, so jeho Wjersch k Bockej s próstwu sczele, so by jemu (Wjerschej) 30 hriwnow hacź do 1. januara k sapłaczenju jeneje směnki (wechsla) požczik. Bock Schołcze wěrjesche a jemu żadane pjenjesy pschepoda s wuměnjenjom, so dyrbi jemu Wjersch s póstkej khartu wobkrucźicź, so je te pjenjesy dostał. Bock też na druhi dźeń póstsku khartu dosta, kotraż bě s Wjerschowym mjenom podpisana, w kotrejż ßo wobßwědczi, so je wón 30 hriwnow dostał. Wo prawdże pak bě tule khartu Schołta napisał a pjenjesy, Bockej wuwěschczene, na kupjenje wschelakich wězow wudał. Młodostneho jebaka dla czeźkeho falschowanja liscziny a dla jebanstwa k jastwu na schěsć njedźel saßudźichu.

23lětna ßłużobna dźowka Marja Gudźiz, hižo 10 krócz khostana, bě dźowzy Nowakez, s kotrejż hromadże pola kublerja Kalicha w Bělczezach ßłużesche, 25. julija 5 kubuchow pschedźena kranyka. 1. augusta wona hosczenzarku Schäferowu w Hornim Ottendorfu wo toler sawdawka sjeba, wudawajo, so ma ßwoje ßłużbne knižki pola pschistajerki Schmidtoweje w Budyschinje. Woprawdże pak bě je Mobendorfski gmejński pschedstejiczer wobkhował, dokelż bě tam Gudźizom se ßłużby czeka. Wobskorżenu k jastwu na lěto saßudźichu.

Hospodarjej Nowotnikej, na Raabez kuble w Żurizach ßłużazemu, běchu ßo lětsa wospjet s jeho kschinje pjenjesy kranyke. Nowotnik bórsy pytny, so něchtó do jeho pjenjes khodźi, a teho dla, hdyż dyrbjesche 7. julija na jedyn pohrjeb sapuczowacź, ßwój samknjeny pjenjeżny kaschczik do ßłomy ßwojeho łoża skhowa. Tola też

tu ßo jeho pjenjesy paduchaм njewukhowachu. Dwě ßłužobnej dźowzy, 28lětna Alma Franziska Steglichez se Semiz a 29lětna Augusta Minna Steglichez ſ Porchowa, teho runja na Raabez kuble ßłużazej, běschtej hižo ßrjedź junija do Nowotnikowych pjenjes cźahałej. Hdyž běschtej ras Nowotnikowu kschinju wocźinjenu wohladałej, běschtej kóžda po 4 hriwnach ſ njeje kranykej. Dwě njedźeli posdźischo wonej ſ nowa Nowotnikej 10 hriwnow kranyschtej. Hdyž bě wón 7. julija na pohrjeb wotpucźował, paduschnej holzy samknjeue durje jeho komory ſ ditrichom wocźinischtej a do kaschcźika ßo ſ pomozu zuseho klucźa dobuschtej. Tón krócź wonej 12 hriwnow kranyschtej, do kotrychž ßo dźělischtej. Kóždu ſ wobskorźeneju k khostarni na lěto 7 měßazow, k shubjenju cźeßnych prawow na tsi lěta a k dowolomnemu podstajenju pod polizajsku nadkedźbu saßudźichu.

Dla lohkomyßlneho morjenja 16lětnemu samkarskemu wucźobnikej Pawołej Müllerej w Biskopizach jastwo na 3 měßazy pschißudźichu. Boże stpicźe, 27. meje, bě ßo wón w dźěłarni ßwojeho mischtra hromadźe ſ wucźobnikom Heinlichom ſ jenym teschinom parał, kotryž bě mischtr ſ natyknjenej patronu na scźěnu powěßnył. Sso ſ Heinlichom schcźěkajo ßo Müller na njeho ſ teschinom saměri, ſ tsělby ßo wutsěli a do hłowy trjecheny ßo Heinlich na semju swjesy. Pschiwołany lěkar Heinlichej kruch kulki ſ rany wucźeże a jeho do hojernje dowjesć da, hdźež je Heinlich po dołho trajazej bjeswědomoscźi 21. junija wumrjeł.

Přilopk.

* S Lubija. Dokelž bě ßo pinzyny wjelb puknył, pola żiwnoscźerja Hermanna we Wotlěhanju khachle padnychu; duž polar njeho woheń wudyri a domske ßo wotpali.

* S Freiberga. Dźenß psched tydźenjom je tudy ppla jeneho konja skaženosć wudyrika. Pohoncź, kotrehož bě skaženy kóń kußnył, dyrbi lěkarsku pomoz pytacź. — Psched někotrymi dnjemi bě w jenym hoscźenzu mały běły pßyczk kucharku do ruki kußnył. Bórsy po tym poß ßłakny, a dopokasa ßo, so je skaženy był. Sa dwoj dnjej ßo holzyna nakußnjena rana sahori, duž dyrbjesche ßo do Draždźanskeje hojernje dacź. Něchtó wobßwědźi, so je ßłaknjeneho pßa tón skaženy poß skußał, kiž je kónz julija na Erbiskej drósy běhał a kotrehož dla bě ßo porucźiło, pßy sawrjecź.

* Dokelž je 29,000 hriwnow ſ łódźineje kaßy kranył, ßu łódźstwoweho podoffizěra Delka w Kielu k jastwu na dwě lěcźe a k degradaziji saßudźili.

* Sso ſ jenym słóstnikom bědźo, je ßo hižo saßo w Barlinje jedyn policist cźežko franił. Policist Schlach w nozy na drósy hižo dawno pytaneho słóstnika saja. Duzy po pucźu do polizajstwa njekraßnik njejabzy policista, do njeho kopnywschi, k semi porasy a jeho tsi krócź ſ nožom straschnje skała. S dobom ßo ſ jeneje khěže něhdźe 20 rjelpußow wuwali, kotsiž ſ nožom kóždeho wohrosychu, kotryž chzysche ßebi swěricź, sranjenemu pschecźiwo jeho nadpadnikej pomhacź. Hdyž posdźischo wjazy policistow pschińdźe, zyła zwólba roscźeka.

* (Podwyschk ßo sarasył.) W jenym pschirowje Pósnanskeje twjerdźisny ßu w nozy 26. septembra podwyschka Steinera wot 46. polka (regimenta) ſ rosschcźěpjenym nopom namakali. Steinera ßu na domojpucźu ſ korcźmy, w kotrejž bě ßo ſ jenym zywilistom swadźił, sarasyli.

* Skuposcź je korjeń wscheho sleho. W městacźku Gräfenbergu je ßo jedyn 75lětny schědźiwz wobwěßnył. Wón bě njeżenjeny, jako dźiwnuschki cźłowjek a nahramnik snaty, kotryž ßo, hacź runje 150,000 hriwnow samoženja wobßědźesche, bojesche, so jemu doßahacź njebudźe. Wón běrny jědźesche, kotrež běchu ßo jako piza sa ßwinje swarike; też ßebi wón wumyßli, 37,000 hriwnow w hromadźe drjewa skhowacź, so by ßo dawka na kapitalowe renty sminył. Ssmějazy herbjo ßu dalozy pschiwusni.

* Se Stargarda w Pomorskej je jedyn muż ſ Pasewalskeho regimenta küraſſěrow njesboże měł. Wón se ßwojim konjom tak njesbożownje padny, so ßebi schiju slemi. Na měscźe bě morwy.

* (Tsělenje do żelesniskeho wosa.) S Wrótßławja pißaja: Hdyž wczera popołdnischi spěschny cźah wot tudy do Königszelta jědźesche, ßo mjes Mettkauskim a Saaranskim sastanischcźom do wosa druheje klassy tsěli. W tym wosu ßedźesche ratarski direktor T. se ßwojim bratrowzom. We wokomiku, hdyž ßo wutsěli, ßo knjes T. do sady slehny. Temu ma ßo dźakowacź, so jeho kulka njetrjechi.

* Kaž dźiwi ßu někotsi dźěłacźerjo w jenym hoscźenzu w Delanach (Döhlen) pola Draždźan ßobotu w nozy sakhadźeli. Hdyž běchu jich njehornoscźow a harowanja dla se sale pokasali, ßo woni w nozy w 2 hodźinomaj wrócźichu. Dokelž jich do sale njepuschcźichu, woni kamjenje do woknow mjetachu a 38 woknowych schkleńzow rosbichu. Piwowu cźwizu, w sahrodźe leżazu, woni hromadźe ſ woknowym kschižom do sale wrjeßnychu, też stólzy woni rosbichu. Hoscźenzar ßebi w cźěßnoscźi hinak pomhacź njewjedźesche, hacź ſ revolvrom ſ woknom won tsělecź, so by kedźbliwosć druhich ludźi na njeměrnikow wobrocźił. Na tajke waschnje móżesche ßo żandarmerija sawołacź, kotraż hnydom nětotrych njekraßnikow saja. Njedźelu pschipołdnju móżachu hižo 8 muži do kłódy pschiwjesć.

* S Raczibora. W kwartěrje pola hajnika hrabje Donnersmarkskeho leżazy musketěr Strigel wsa ßebi hontwarsku tsělbu ßwojeho hospodarja do rukow. Hdyž ßo ſ njej parasche, kußny wutsěl, a wschón schrót dźěsche schtyrilětnej hajnikowej dźowczicźzy do schije, tak so bě na měscźe morwa. Musketěr ßwoju łużbnu tsělbu shrabnywschi cźekny.

* (Njekraßnikaj.) W Viernheimje ßu dweju mużow sajeli, kotrajž staj ßwojeju mandźelskeju skónzowacź spytałoj. Jedyn ſ njeju ßwojn żonu wobwěßny. Wona bě hižo bjes wědomoscźe, hdyž ßo jej hischcźe ſ cźaßom pomoz dosta. Druhi ßwoju żonu do wupyrjeneje pjezy ßupycź spyta, a hdyž ßo jemu to njeporadźi, ju ſ revolvrom satseli.

* S Geyera. Psched tsjómi njedźelemi běchu tsi njedźele stare dźěcźo rěsniskeho mischtra Reuthera, kotrež bě po sdacźu rano w 4 hodźinach wumrjeło a jeho cźěłko zyle symne, rano w ßedmich hodźinach do cźělnizy donjeßli. Hdyž pak chzysche je tam cźěłowa żona do kaschcźika pschihotowacź, wone, na symnu ławku położene, wozucźi. Duž jo ta żona saßo domoj donjeße. Dźěcźo bě potom saßo strowe a cźerstwe, psched tydźenjom pak je tola wumrjeło.

* (Ssmjertny wußud.) 37lětny woženjeny Jan Gronski w Tarnopolu mějesche ſ bohatej wudown Pelagiju Lotozku lubowańzu. Dokelž chzysche ßo ſ njej woženicź, wón ßwoju mandźelsku Theklu sadaji, a so by ßo sdało, so je ßebi skónzowana ßama żiwjenje wsała, ju wón w jenej bróżni sa powjas powěßny. Dokelž Gronski wudawasche, so je jeho Pelagija Lotozka k njeskutkej wobrěcźała a jemu pschi tym pomhała, ju teho runja na mordarstwo winowachu. Pschißażny ßud Gronskeho jenohłóßnje k ßmjercźi saßudźi. Ssobuwobskorźenu Lotozku wuwinowachu.

* (Powjescź wo semskim běhu nascheho sbóżnika.) W Parisu ßo w tu khwilu snajerjo narańschich rěcźow skhadźuja. Nimale 700 wucźeńzow se wschěch krajow ßwěta je ßo sešchko. Woni ſ wulkej pilnoscźu dźěłaju; něhdźe 230 pschednoschkow je ßo w hłownych shromadźisnach a wodźełach měło. W semitiskim wodźełenju je wjele żidow, a spodźiwne je, so ßo hłowny dźěł wuradźenja na Jesom Khrysta poczahowasche.

W nastupanju Jesußowych stawisnow ßmy pódla ßwjatych scźenjow skoro jenoż na legendy pokasani. Se żidowskich spißacźelow bě drje Philo Jesußowy rojenk a ßamo dlěje njeho żiwy. Maja sa to, so je Philo tajki sakußany żid był, so njemějesche sa trěbne, wo Jesußu, kotrehož sa ludźipacźerja wobhladowasche, pißacź.

Po Phile ma ßo na Flavija Josefa dźiwacź. Tutón bě pschi sběżku żidow pschecźiwo Romskim ſ wjednikom ßwojeho luda w Galilejskej, podda ßo Romskim a wjedźesche ßebi pschikhilnoscź khežora Vespasiana dobycź, kotrehož ßyn Titus jeho po wupuscźenju Jerusalema do Roma ßobu wsa, hdyž w lěcźe 93 wumrje. Wón k pschekraßnjenju ßwojeho luda „Żidowsku wójnu“ a pad Jerusalema a „żidowske starinу“ napiża. W poßlednim spißu ßo w texcźe, nam podatym, w 3. stawje 18. knihi scźěhowaze ßady nadeńdu:

„Něhdźe wokoło tuteho cźaßa bě wěsty Jesuß, mudry cźłowjek, jeli so ßmě ßo cźłowjek mjenowacź, żiwy; pschetoż wón njewěrjomne skutki dokonja a bě ſ wucźerjom tych cźłowjekow, kotsiž ſ wjeßekoscźu wěrnoscź pschijimachu, a teho dla jemu niż jenoż wjele Żidow, ale też Hellenow (Grichow) pschiwißowasche. Tutón bě Khrystuß. Hdyž jeho dla wobskórżby naschich najnahladnischich mnżow k ßmjercźi na kschižu saßudźichu, jemu ſ najmjenscha cźi, kotsiž běchu jeho najprěni lubowali, ßwěrni wostachu. Pschetoż wón ßo jim tsecźi dźeń saßo żiwy sjewi, kaž běchu Boži profetojo to a tyßaz druhich spodźiwnych wězow wo nim wěscheźili. Hacź dotal ßo lud kschescźijanow, kotryž ßo po Khrystußu tak mjenuje, njeje shubił.“

Na druhim městnje Josefus w tym ßamym spißu jenoż praji: „Jakobus (japoschtoł) je bratr Jesußa, kotrehož Khrystußa mjenuja.“

* (Skóczki.) „Times“ pißaja ſ Buenos Airesa: W 30 wschelakich distriktach provinzy Rioja, Santa Fé, Cordowa, Emre, Rios a Corrientes ßu ßo pjecza skóczki pokasałe. Na pschenży a lanym ßymjenju ßu wulku schkodu nacźiniłe, woßebje w ßrjedźnym dźěle Santa Féje.

* (Żeleſniſke njeſboże.) Spěſchny cžah, ſ Muichowa do Barlina pónd̆zelu wjeczor jěd̆zazy, je pola Freiſinga jedyn ſpſchah pſchejěł. Dwaj mužej, kotraj̆ na wosu ꝥedžeſchtaj, buſchtaj tak roszychnowanaj, ſo dyrbjachu ꝥo cžełowe d̆žěle hromad̆že ſběracž.

* W Raczíboru (w Schleſynſkej) ꝥu ꝥo paduſchi do pjenjeżneho khamora tamniſcheho krajneho ꝥudniſtwa nutſklamaeż ſpytali. Ssydom krócž woni żeleſne durje pſchewjerćzachu, tola je njemóżachu wotewricž. W khamorje wjazy dyżli 100,000 hriwnow leżeſche.

* (Sapaleſka.) Luzernſki ꝥud je jenu pinczniżu, kotraż bě w jenej Luzernſkej korczmje, w kotrejż ꝥkużeſche, w nozy woheń ſakożika, k jaſtwu na ꝥydom lět ſaꝥud̆žił. Holza bě korczmarja wobkranyła, a ſo by paduchſtwo na ꝥwětko njepſchiſchko, bě woheń ſakożika.

* (Żakoꝥne wichorowe zychnowanje.) Wo wichoru, kotryż je w Oria w Italſkej ſakhad̆žał, ſ Roma dale piꝥaja: Hdyż wichor, ſ joniſkeho morja pſchihowrjazy, měſtaczko Oria doſcżeże, bě wobydlerſtwo ſ d̆žěla na polach, ſ d̆žěla pſchipołdnju ſpaſche. Sswójbu żeleſniſkeho ſaſtojnika Taoletti — mjenujży mand̆żelſkeju, dwě d̆žeſczi, wowku a ꝥkużobnu d̆žowku — wichor w ſpanju pſchekhwata a ju hromad̆že ſ d̆žělom twarjenja, nadoby atd. pſches powětr wotnjeży. S wuwſacżom ſchěſczlětneho hólza, kotrehoż cžężkoſranjeneho ſ roſpadankow wucżeżechu a holży, kotraż bě runje w ſchuli, je zyła ꝥwójba ꝥmjercż poczerpika. Wſchud̆že ꝥo wutrobukamaze napohlady poſticżachu. Tak pod roſpadankami macž a d̆žowczicžku, twjerd̆že wobjatej, namakachu. Żona żeleſniſkeho pſchedſtejicżerja je wowrótnika, hacž runje njeje nikoho ſe ꝥwojeje ꝥwójby ſhubika. D̆žěcži, ſa ꝥwojimi ſhubjenymi ſtarſchimi wołajży, po drohach błud̆ža, a wſchud̆že ꝥo cžěka nadeńdu, kotreż ꝥu, ſchtoż je ſpod̆żiwne, wopalene. Hdyż wichor pſches krajinu zychnowaſche, woprawd̆že ſchtomy, kamjenje, hrjady atd. ſ njebjeß padachu, kotreż wſcho daloko a ſchěroko roſraſychu a pod ꝥobu pohrjebachu. Pſchezo pak njebud̆żiſche njeſboże tak wulke było, hdy budżichn khěże — woꝥebje wjeꝥne — lěpje twarjene byke.

* Wobżaromny podawk je ꝥo w hoſczenzu we Wulkim Olbersdorfje ſtał. Po wotbytej hońtwje běchu tam někotſi hońtwjerjo ſaſtupili, a jedyn ſ nich ꝥo ſ 19lětnej holżn ſchcżękaſche. Pſchi tym ꝥo jeho tſělba na dobo ſpuſchczi, a holza na ꝥmjercż ſranjena na ſemju pad̆że. Njeſbożowneho hońtwjerja ꝥu hnydom ſajeli.

* (Żeleſniſki cžah ꝥo ſwróczik.) Pola Aoſty (w Italſkej) je ꝥo lokomotiva lud̆żazeho cžaha ſwróczika a je ſ wuhlowym a paketowym wosom do jeneho doka ſajěka. Dokelż ꝥo rjeczas, ſ kotrymż běchu lud̆żaze wosy k prěnim wosam pſchipoiwꝥnjene, roſtorże, ꝥo wjetſchemu njeſbożu wobró. Morwaj ſtaj cžahowy wjednik a tepjeł; ſranjenych je 10 woꝥobow, mjes nimi najcżeżſcho jedyn konduktěr a tſjo pucżowarjo.

* Żadkawe njeſboże je ꝥo w Kümwlitzu ſtako. Wotroczk Günther, pola kublerja Stelpnera ꝥkużazy, na bróżninej ꝥubi żitne ꝥnopy ſaworſchtowaſche. Wot tehole d̆žěła jeho wotwołachu, ſo by pſchi młócżazej maſchinje pomozny był. So by ruczíſcho dele pſchiſchoł, wón po ꝥkomje dele k hunu jěd̆żeſche, pſchi cžimż ꝥebi hrabiſchczo, ſ boka k ꝥkomje ſtłócżene, kotreż wot horka widżecż njemóżeſche, 30 zentimetrow hłuboko pſches ſadk a cžrjewa hacž do pluzow ſakło. Njeſbożowny ꝥebi hiſchcże ꝥam hrabiſchczo ſe żiwota wucżeże a cžerjeſche na nuſnik, ſ wotkal jeho do łoża donjeꝥechu. Pſchiwołany lěkař jeho hnydom do Bornaſkeje hojerńje dowjeſcż da, hdżeż je ſnjeſbożeny naſajtra rano wumrjeł. Wobżaromny bě hakle 19 lět ſtary.

* (Mordarſtwo a ꝥamomordarſtwo.) W Shorjelzu je pjatk tyd̆żenja wěſta Wünſchowa, kotrejeż muż w Rychbachſkim jaſtwje paduchſtwa dla jaty ꝥed̆ži, ꝥwoje bydło wopuſchczika a njeje ꝥo ſaꝥo wrócżika. Wünſchowa dyrbjeſche mjenowany d̆žeń na polizajſtwo pſchińcż, ſo by ꝥo dla domjazeho pſchepytanja, kotreż bě ꝥo d̆žeń prjedy w jejnym bydle měło, wuwopraſchała. Wona pak rano w 6 hod̆žinach ſ domu wuńd̆že a na polizajſtwo njepſchińd̆že. Hdyż pónd̆zelu dopołdnja polizíſtojo Wünſchez wobydlenje wotewrichu, Wünſchoweje jenolětne d̆žěczo, cžerwjene wobleczenje wobleczene, w łożu morwe namakachu. Na blid̆že leżeſche liſt, w kotrymż Wünſchowa piſche, ſo do ꝥmjercże pónd̆že a ſo chze ſe ꝥwojim d̆žeſczom hromad̆že pohrjebana bycż. Wona je ꝥebi pjecża ſ tepjenjom żiwjenje wſała.

* S Löwenberga w Schleſynſkej ꝥo piſche: W ſkej nozy wot 29. k 30. julijej je woda 2 abo 3 zentnarje cžężki żeleſny kaſchcż, blidarſkemu miſchtrej Männichej w Steinje ꝥkuſchazy, ꝥobu wſała, kiż bě na drjewjany poſtawk, na khamor podobny, pſchiſchrubowany. Tón poſtawk je ꝥo naſajtra w Röhrsdorfje namakał, ale na naſtróżenje wobꝥed̆żerja bohużel bjes żeleſneho kaſchcża, kotryż ꝥo hiſchcże wſchędnje ſtyſknje pyta. Najſkerje je jón rěka Bober nęhd̆že ſ pęſkom ſamlěła. W nim khowaja ꝥo nimo 23,000 hriwnow ſkotych dwoje nalutowańſke knihi, jene wo 4038,93 hriwnach a druhe wo 4059,87 hriwnach, k temu mnohe ſliczbowanja ſ pſchiłożkami ſ lětow 1896/97.

* (Sso ſaꝥypli.) W ſchczerkowej jamje ꝥu ꝥo w Harburgu tamniſchi měſchczańſki pſchedſtejicżer Meiſling, jeho wotroczk a jeho konjej ſaꝥypli. Maſling ꝥo tak cżężko wobſchkod̆ži, ſo ſa někotre hod̆żiny wumrje.

* (Ssmjercż ſ njeked̆żbliwoſcżu.) Schtwórtk tyd̆żenja je ꝥo na knjeżim dworje w Kawaczu pola Jiczina roshorjaze njeſboże ſtako. 45lětna ꝥkużobna d̆žowka Lejſekez w ꝥykanjowej komorje ꝥykanjowej maſchinje pſchebliſko pſchińd̆že, kotraż ꝥo ſ wodowej mozu cżěri. Maſchina żónſku ꝥrjed̆ż żiwota ſhrabny a ju ſkoro do dweju połojzow roſrěſny. Wboha żónſka wumrje, prjedy hacž móżeſche ꝥo jej lěkarſka pomoz doſtacž.

* (Samóżnoſcż żenjenja na tracże żiwjenja.) Po ſtatiſtizy, kotruż je dr. Ota Gotthilf ſeſtajał, ꝥo dopokaſuje, ſo ꝥo ſ mand̆żelſtwom cżaꝥ żiwjenja podlějſchi. Po franzowſkim ſtatiſtikarju ꝥamo mużſki, kotryż ꝥo ſ 30 lětami woženi, ꝥamo wo 10 lět do-bud̆že. Schtóż ꝥo ſ 35 lětami woženi, wo 8, a schtóż ꝥebi ſe 40 lětom mand̆żelſku wuſwoli, ꝥebi żiwjenje wo 6 lět podlějſchi. Po 50. lěcże żiwjenja pak tónle dobytk pſcheſtanje. Po tym móże kóżdy ꝥebi wuliczicż, kelko lět je ſe żeńtwu dobył, na druhej ſtronje ꝥo ſ tym wſchitzy njewoženjeni napominaja, ſo bychu ꝥebi ꝥwój pod̆żěł na pſchidobyczu żiwjenja ſwěſcżili.

* W Danzigu pſchekupſki pomoznik Seewald, kotryż żaneho měſtna njemějeſche, ꝥo ſwad̆żiwſchi do wóꝥomnacżelětneje ꝥotry reſtawratěra Goehrki tſěli a ju cżężko ſrani. Na to ꝥo wón ꝥam ſatſěli.

* (Diamant ꝥerbſkeje kraloweje.) Nowinam ſ Biarritza piꝥaja: Pſched krótkim cżaꝥom ſhubi ꝥo kralowej Nataliji tudy wubjernje rjany a drohi diamant, każ rěka, 180,000 frankow hódny. Wſcho pytanje a ꝥlěd̆żenje ſa nim bě podarmo, drohi kamjeń bě a woſta ſhubjeny. Duż kralowa ſjawnje woſjewi, ſo chze, jeli ſo jón ſaꝥo doſtanje, tón kamjeń khudym daricż. Dwaj dnjej poſd̆żiſcho doſta jón wróczo na runje tak potajne waſchnje, ſ kajkimż bě ꝥo ſhubił. Pſchi nim leżeſche khartka ſe ꝥkowami: „D̆žerża kralojo ꝥkowo?“ Nó wſchak, ſprawny paduch móże ꝥo ſpokojicż, niż jenoż kralojo, ale też kralowny ꝥkowo d̆žerża a — tele dny ꝥo tón kraꝥny diamant ſjawnje jako jeniczke dobycże k temu dowoleneje lotterije ꝥerbſkeje kralowy wuhraje a wunoſchk 500,000 loꝥow po 1 franku khudym pſchipadnje.

* Jedyn indiſki roman w Kalkutcże je hróſbny kónz namakał. Jane Hardie, d̆žowka jendżelſkeho offizěra, bě pſched někotrymi lětami ſe ꝥwojim nanom a druhimi knjeſami na hońtwje w połnóznej Bengalſkej. Na njej pſchińd̆żechu do kraja Afridow, teho hórſkeho luda, kotryż w tu khwilu ſ Jendżelcżanami wojuje. Tam ꝥebi ſtany poſtajichu a ꝥo k wjeczeri ꝥyżechu a to pſchi wyſokich wjerchach Himalayaſkich horow. Na dobo honjerjow hromady wobronjenych Afridow wobdachu, kotreż jich młody wjerch, Hafis ben Allah, nawjedowaſche. Tutón, zuſych honjerjow ſa njeſtraſchnych ſpóſnawſchi, jim hnydom hoſpodliwoſcż ꝥwojeho kraja poſticżi a jich do ꝥwojeho hroda pſcheproꝥy. Knjeżna Jane Hardie ꝥo ꝥmjertnje do młodeho, jara luboſneho wjercha ſalubowa, a hdyż jeje hońtwarſke towarſtwo Afridiſki hród wopuſchczi, rjana Jendżelcżanka pola lubowaneho wjercha woſta. Hafis ben Allah ꝥebi ju też ſa ꝥwoju prěnju mand̆żelſku wſa, a wona pola njeho dwě jara ſbożownej lěcże pſchebu. Skónczńje ꝥo jej tam woſtud̆ži a ꝥo jej ſtyſkacż pocża. Cżi pokhmurni horakojo ꝥo jej wjazy njelubjachu; duż ſ nich twóchny. Wſchelke ſtrachi pſchewinywſchi dozpi Kalkuttu, a dokelż bě ꝥwojej ꝥwójbje woſjewika, ſo je jeje mand̆żelſki w bitwje padnył, ju jeje ꝥwójba ſ radoſczu witaſche. Saꝥo ꝥo někotre lěta minychu, w kotrychż ꝥebi luboſna Jane pſchezo wjazy ſpodobanja, cżeſcże a wuſnamjenjenja dobu, doniż pſched někotrymi njed̆żelemi ſ jenym jend̆żelſkim offizěrom pſched woltař njeſtupi. Měſchnik wo luboſczi a mand̆żelſkim ſbożu rěcżeſche — na dobo żałoꝥny kſchik — a ſ kałaczom we wutrobje njewjeſta krwawjaza k ſemi padny. Hafis ben Allah, afridiſki wjerch, bě ꝥwoju njeꝥwěrnu żonu po muhamedanſkim prawje ꝥud̆żił. Pſched tyd̆żenjom bu Hafis ben Allah pſched Kalkutſkimi wrotami wobwěſcheny — naſajtra bě ꝥo jeho cżężko ſhubiko. Afridiſzy běchu ꝥwojeho morweho wjercha do domiſniſkich horow ꝥobu wſali.

(Zyrkwinſke powjeſcże hladaj w pſchiłoſy.)

Póndjelu a wutoru 18. a 19. oktobra 1897

ßo pola podpißaneho kralowſkeho hamtſkeho ßudniſtwa dla rjedźenja wobkhodnych ſtwow jenoż **nuſne** wěży wobſtaraja.

W Budyſchinje, 1. oktobra 1897.

Kralowſke hamtſke ßudniſtwo.
W. ſaſt. **Arnold.**

Khěżerſku ziwnoſcź
cźißko 6 w **Hrubjelcźizach** ſ 5½ kórzom pola a ſahrody ma hnydom na pſchedań **C. A. Manitz** na ſchulſkej dróſy 3 po 1 ſkhodźe.

Rjane ßylna **ßuczelne kruwa** je na pſchedań w Hlinje pola Huczíny cźißko 43.

Stare wokna
ma na pſchedań
A. Tschentscher
ua bohatej haßy cźißko 18.

Proßata na pſchedań.
Proßata běleje Yorkſhirſkeje a tež cźornopißaneje Berkſhirſkeje raßy, kotrež ßo jara lohko wukormja, ßu pſchezo po cźaßej pſchimĕrjenych niſkich płaćźiſnach na pſchedań na knjeźimaj dworomaj w **Budyſchinku** a **Pſchiwcźizach.**

Strowy jeczmjeń
ſtajnje kupuje
Schmiß w Budeſtežach.

Palmoſornowe woßuchi, ßłodowe kołochi, majßowy ſchrót, majß ſa kury, lanu muczku
porucza płaćźiſny hódno
Schmiß w Budeſtezach.

Majßowy ſchrót
dobreje ſporeje hódnoſcźe ma na pſchedań zentnar po 6 hr. 50 np. pjekarnja Jana Schneidera w Kelnje.

Sa drjewjanzarjow
porucza
cźorne kipſy punt po **95—100 np.,**
brune kipſy punt po **115—125 np.,**
Max Hiller,
kożowa pſchedawarnja
w Budyſchinje na jerjowej haßy 3.

Kraßne dobycźa!
Loßy Lipſcźanſkeje wuſtajeńzy, Draždźanſkeje konjazeje lotterije a pjenjeżne loßy domoweho twara porucza **M. Weiſer**
na żitnej haßy.

Krany amerikanſki
rjepikaty tobak
porucza, tak dołho hacź ſkład doßaha punt po 25 np.
Otto Sachse
na bohatej haßy 5.

Woprawdźe ßłódke rjane wulke
boßniſke
(tak mjenowane turkowſke)
ßłowki
punt po 30 a 40 np.,
derje ßuſchene amerikanſke
jabłuka
punt po 35 a 45 np.
porucza
Otto Sachse
na bohatej haßy 5.

Pſchi inventurje nasad ſtajene
liſtne kaſetty
ßu niże ßamokupjeńſkeje płaćźiſny na pſchedań pola
C. Christopha
prjedy **J. Angermanna**
na ſnutſkownej lawſkich haßy 7.

Howjaſe, konjaze,
cźelaze a **wowcze koże** każ tež **wowczu wołmu** pſchezo po najwyſchſchich płaćźiſnach kupuje
Heinrich Lange
pſchi żitnych wikach njedalsko ßerbſkeje katholſkeje zyrkwje.

Derje dźĕłane **ſoſy** a **matrazy** porucza tunjo **E. Schubert,** tapezĕrař a ßedłarſki miſchtr na jerjowej haßy.

Konje k rĕſu
kupuje po najwyſchſchich płaćźiſnach
ſwudowjena **E. Pohlowa**
w Budyſchinje.

Cźerſtwy howjaſy tój punt po 30, 40 a 50 np., **kołbaßowy tuk** punt po 40 np., **2. druzinn kołbaßy** punt po 50 np. pſchedawa **Otto Pětſchka** na żitnej haßy.

Kedźbu!

K **Njeßwacźidliſkej kermuſchi** wot ßrjedy **14. oktobra tucźne howjaſe mjaßo** punt po 50 np., **tucźne ßwinjaze mjaßo** punt po 65 np. a rjane **cźelaze mjaßo** punt po 50 np. poručam
Rĕſnik **Bayer** w Bóſchizach.

Jabłuka! Jabłuka! Jabłuka!
Sa jenoż derje dźerżane **jabłuka** płaćźu 12 hacź 18 hriwnow po 1 zentnarju a po hódnoſcźi druzinu.
Gotthard Behrends
w Budyſchinje na **hoſchiz haßy 44** ſ napſchecźa nowcho póſta.

Kupujcźe ßebi ßwoje
mużaze a hólcźaze ſwjerſchniki, pjeſle, pellerinate mantle, wobleczenja,
każ tež
żonjaze a holcźaze żakety pola
Oty Preußa prjedy **Kloßa**
na żitnej haßy 4.
W tejle wulkej pſchedawarni ßo Wam derje a tunjo poßłużuje. Draſta ma tam najlĕpſchi rĕs.

A. Uhligowa wulkowanſka kupar- nia a wuſtaw ſa naturſke hojenje
w Budyſchinje,
pſchi nowych hrjebjach 3.

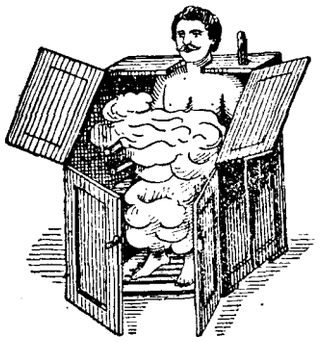

khorym wſcheje druzinu, kotrychż khoroſcź hiſchcźe nadźiju na wotkhorjenje dowoli, ſkładnoſcź a ßrĕdki poſkicźa, wotkhorjenje namakacź. Każ je dopokaſane, ßo ſ naturſkim hojenjom wurjadny hojenſki wuſpĕch dozpi pſchi **płuzowych, żołdkowych, cźrjewowych khoroſcźach, pſchi wutrobinych jĕrchenjowych, pucherjowych cźerpjenjach, pſchi cźuwowych** (nervowych) **a żonjazych khoroſcźach, pſchi wicźnych, drjenjowych a kożowych khoroſcźach, pſchi krejkhudoſcźi, ſkrofuloſy, ßłaboſcźi atd.**

Woßebje njech ßo ſpomni na wurjadne roſpuſchcźaze a wucźiſkaze ſkutkowanje tudomnych dźĕlnych parnych kupjelow, pſchi wſchĕch drjenjowych, katarrhaliſkich a naſymnjenſkich khoroſcźach, dale njech ßo tež na woźiwjaze, pohnuwaze, poßylnjaze ſkutkowanje tudomneje maßaże, elektrizitety a Kneipſkeho krjepjenja atd. pokaſuje.

Wopyty do wonka po jĕſdnym kole abo po żeleſnizy tunjo wobliczu.

A. Uhlig, wukonjazy ſaſtupjeŕ naturſkohojeŕſkeje wĕdomoſcźe.

Sa naſymu a ſymu

poručam ßwój wulki ſkład **mużazeje draſty,** jako **ſwjerſchniki, jupy, mantle, wobleczenja,** każ tež **klobuki** a **ſymſke mězy.**

Dale ßu doſchłe wſchĕ nowoſcźe **ſymſkich tkaninow** k ſeſchizu woßebneje mużazeje draſty po mĕrje.

Wo dobroczíwy pſchiſtup proßy
Heinrich Uhlemann w Khróſcźizach.

Pſchedßydźi ßerbſkich towaŕſtwow a ßerbſzy wucźerjo, ſbĕrajcźe ſa naſch ßerbſki dom w Budyſchinje!

Přeprošenje.

Na **serbsku hłownu prědarsku zhromadźiznu** póndźelu **11. oktobra** dopołdnja napoł dźesaći w Budyskim Gudźic hosćencu wutrobnje přeprošuje

předsydstwo.

II. přeprošenje.

Do posedźenja **rěčespytneho wotrjada** Maćicy Serbskeje póndźelu **11. oktobra** popołdnju k napoł třom w Budyskim Gudźic hosćencu wutrobnje přeprošuje

předsydstwo.

Serbske towarstwo za Khwaćicy a wokolnosć změje swoje měsačne posedźenje jutře njedźelu wječor w 7 hodźinach w Khwaćicach. Dnjowy porjad: Rozprawa a wuradźenje wo ważnych towarstwowych a narodnych należnosćach. Přednoški z wysokowaženeje strony su přilubjene. Wšě stawy so należnje přeprošuja. Nas wopytowacy su nam stajnje wutrobnje witani hosćo.

Předsydstwo.

Nowy wubjerk pokaskow

nowoszczow drastnych tkaninow

sa **nasymu** a **symu**

(— sa balsku a towarstwowu drastu —)

je doschoł.

M. Berger

na Draždźanskej drósy 3 po 2 schodomaj pódla 3 lipow.

Po žadanju pschinjeßu pokaski do domu.

Emma swud. Norwerckowa

pschi hłownym torhoschczu 5

porucza

plyschowe jaki a žakety

we wschelakich barbach po najtunischich płaćišnach.

Žakety hižo po 2 hriwnomaj.

Wosjewjenje.

K kermuschi

porucza **rjane** a **tuczne mjaßo** we wschitkich družinach a proßy wo bohaty pschistup.

W **Rjeßwaczidle,** 8. oktobra 1897. **Ernst Hübner.**

Kedźbu! Na tšelniku! Kedźbu!

Nowe! **Jenoż někotre dny!** **Nowe!**

Češčenym Serbam dowolam ßebi najpodwolnischo k wjedźenju dacź, so ßym wot ßoboty

parnu želesnizu

(originalnu nowoscź)

postajił a s tuthym najpodwolnischo pscheproschuju.

S počeščowanjom

wobßedźer.

Serbßzy braschkojo a ßerbske baby, sběrajcze sa nasch ßerbski dom w Budyschinje!

Pjenjesy!

2 hriwnowske pjenjesy s wobrasom kněžora Bjedricha, sakske dobyczerske tolerje, kaž tež wschě stare słote a złóborne pjenjesy kupuje a dawa najwjetsche płaćišny

Adolf Boetius, słotnik

w Budyschinje na bohatej haßy pschi bohatych wokach.

Žony, holzy, hólzy pschi praßowanju, poschkleńczowanju a s hladkowanju naschich porzlinowych wězow trajne lohke dźelo namakaju.

Margareczina hěta pola Budyschina.

Hermann Schomburg.

Wucžobnik ßo pyta.

Sa ßwoju drogowu, chemikalijowu a barbotworowu pschedawarnju k jutram 1898 wucžobnika sprawneju starscheju, po móžnoscźi ßerbskeje rěcže mózneho, sa wucžobnika pytam. **Otto Engert.**

Wotroczka k ruczneму dźěłu, prěnjeho rólneho pohonca, tśjoch wolazych a dwě hródźnej dźowzy pyta pschi dobrej pschihódnej mjdze k nowemu lětu

Lutobczanski knjezi dwór.

Tyscherskeho pomoznika pyta Jan Freund w Porschizach.

Sslužobne a kuchińske holzy, ßłužobne a hródźne dźowki, mlokowe holzy, njewoženjeneho hejtmana, wotroczkow a pohonczow do tudomnych a Draždźanskich stron pyta **Kynastowa** na schidarskej haßy 3.

Pschi wulkej mjdze do tudomnych a Draždźanskich stron wotroczkow, ßłužobne dźowki, gratmischtrow, palerskich mischtrow a dźěłaczerske ßwójby pyta **Heynoldowa** w słotnym jehnjeczu.

Dwaj rólnaj pohonczaj, 1 wolazy ßo k 1. jannarej 1898 pytaja na Rakojdźanski knjezi dwór pola Barta.

K nowemu lětu 3 rólnych pohonczow na jedyn dwór blisko Draždźan pschi 80 tolerjach mjdy pyta **Wuschik** w Schczeńzy pola Rakez. Jěsba ßo saruna.

Młódscha čzista a sprawna **holza** ßo k 1. novembrej do lohscheho ruczneho dźěła pyta. Dalsche je shonicź na Lubijskej drósy čzišło 2 w pódlanskim twarjenju po 1 schodźe pola wojerskeje sličzbowarki **Reisigoweje.**

K nowemu lětu ßłužobne a hródźne dźowki a tajke k ßwinjom pschi 70 tolerjach mjdy, pohonczow, wotroczkow, gratmischtrow pschi mjdze hacž do 110 toleŕ, hejtmanow, dźěłaczerske ßwójby, wolazych a tsečzakow pyta pschistajerka **Schmidtowa** na ßukelnskej haßy 24 po 1 schodźe.

Čzorny ruczny korb s knihemi je ßo pjatk wječzor 1. oktobra wot Huczíny hacž do Budyschina shubił. Schtóž je jón namakał abo wo nim nješchto wě, chzył to domownikej w hosćenzu „markhrabja“ (Markgraf) w Budyschinje sa dobre myto k wjedźenju dacź.

Pšched nješchto czaßom je ßo na mój wós ßobotu njewědomnje měch ßele stajił. Saßo dostacź pola Jana Augusta Měta we Lupoji.

Warnowanje.

Podpisany warnuje s tutym njewěrne rěcze, kotrež je pjecza wo **J.** srěczał, dale rossčěricź, dokelž ßo hewak ßudniszy pschečziwo temu sakroczi.

Pawlik w Hrodźischczu.

Džak.

Sso wróczíwschi wot rowa naschcho ßwěrneho a horzolubowaneho nana a dźěda, wumjeńkarja

Khrystoša Bartka w Schpikałach,

wuprajimy wschitkim ßwój najwutrobnischi džak, kiž ßu njeboczičzkemu w jeho khorosczi luboscź wopokasali a troscht poskicźili. Horzy džak sa wschitke wopokasma luboscze a dźělbracza pschi jeho wumrjeczu a khowanju, woßebje sa bohatu kwětkowu pychu a sa czeßny pschewod k poßlednjemu wotpočzinkej, knjesej fararjej Wicźasej sa troschtapolne ßłowa pschi wotproschenju a w Božim domje, knjesej kantorej Schleńkarjej sa posběhowaze spěwanje.

W Schpikałach, 28. septembra 1897.

Srudni sawostajeni.

(K temu czišku pschiłoha.)

Prěnja Pschiloha k cžißku 41 Serbskich Nowin.

Ssobotu 9. oktobra 1897.

Płaczišny rěsneho ſkotu na Draždžanſkich ſkótnych wikach.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družina a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
	hr.	hr.
Wóły:		
1. połnomjaßnje, wukormjene, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcže hacž do 6 lět	38	68
awſtriſke	40	70
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — ſtarſche wukormjene	35½	65
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane ſtarſche	32	60
4. ßnadnje pizowane kóždeje ſtaroby	30	58
Jałojży a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojży, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcže	34	64
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcže hacž do 7 lět	33	63
3. ſtarſche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódſche krowy a jałojży	32	62
4. ßrěnjo pizowane krowy a jałojży	30	58
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojży	27	54
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcže	35	61
awſtriſke	36	62
2. ßrěnjo pizowane, młódſche a derje pizowane ſtarſche	32	58
3. ßnadnje pizowane	29	53
Cželata:		
1. najlěpſche ſ mlokom wukormjene abo najlěpſche wot zyza	46	75
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	43	70
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpſchich raßow a jich ſkhižењow w ſtarobje hacž do 1¼ léta	51	64
2. mjaßne	49	62
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroſy	47	60

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyſchinje: 4072 měchow.	W Budyſchinje 2. oktobra 1897 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 7. oktobra 1897 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pšeńca běła	8	83	9	41	8	71	9	26
" žołta	8	53	8	59	8	35	8	82
Rožka	6	38	7	19	6	10	7	3
Jeczmjen	6	61	6	86	6	20	7	33
Wowß	7	—	7	40	6	40	7	20
Hroch	7	22	11	12	8	33	9	44
Woka	7	78	8	33	6	50	7	75
Jahły	13	—	15	—	12	—	14	—
Hejduſchka	15	—	16	—	14	—	15	—
Běrny	2	30	2	70	2	20	2	60
Butra	2	—	2	40	2	—	2	30
Pšeńczna muka 50 "	9	25	18	50	—	—	—	—
Rožana muka 50 "	8	50	13	—	—	—	—	—
Ssyno 50 "	2	80	3	20	2	40	3	—
Ssłoma 600 "	16	—	18	—	16	—	18	—
Proßata 690 ſchtuk, ſchtuka	8	—	20	—	—	—	—	—
Pšeńczne wotruby	—	—	4	25	—	—	—	—
Rožane wotruby	—	—	4	75	—	—	—	—
Pšeńczny gris	—	—	5	25	—	—	—	—
Rožany gris	—	—	5	75	—	—	—	—

(50 kilogr. / 1 kilogr.)

W Budyſchinje płaczeſche: kórz pšeńzy (běła) po 170 puntach 15 hr. 99 np hacž 15 hr. 19 np., žołta 14 hr. 50 np. hacž 14 hr 60 np., kórz rožki po 160 puntach 10 hr. 20 np., hacž 11 hr. 50 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 25 np. hacž 9 hr 60 np.

Na Burſy w Budyſchinje pſchenża (běła) wot 9 hr. 42 np. hacž 9 hr. 56 np., pſchenża (žołta) wot 8 hr. 83 np. hacž 9 hr. 12 np., rožka wot 6 hr. 56 np. hacž 7 hr. 3 np., jeczmjeń wot 6 hr. 75 np. hacž 7 hr. 88 np., wowß wot 6 hr. 75 np. hacž 7 hr. 25 np.

Wjedro w **Londonje** 8. oktobra: Jaßne.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalſkej zyrkwi ſmėje 17. njedželu po ßwj. Trojizy pſchi zyrkwinſkej viſitaziji w němſkej Bożej ßłużbje, kotraž ßo w 8 hodžinach ſapočnje, tajny zyrkwiny radžicžel Keller viſitaziſku rěcž, na cžož budże ſarař Räda prědowacž, w ßerbſkej Bożej ßłużbje, kotraž ßo w 10 hodž. ſapočnje, ſmėje ſarař Mrósak w Hrodžiſchczu viſitaziſku rěcž, na cžož budże diakonus Sarjenk prědowacž. — Popołdnju w 2 hodžinomaj budże katechismuſowe rosrěcženje ſ zykej konfirměrowanej ßerbſkej a němſkej młodžinu a ſ pſchiſamknjenjom k temu w konfirmandſkej ſali farſkeho doma rosrěcženje ſ zyrkwinſkim pſchedſtejiczerſtwom a woßadnymi domjazymi nanami.

Wěrowani:

W **Michalſkej zyrkwi:** Jan Auguſt Gierth, cželadnik w Konjezach, ſ Hanu Marju Hommelez ſe Ssokolzy. — Ernſt Handrij Wobſt, tyſcheŕ w Malym Wjelkowje, ſ Emmu Wyleminu Auguſtu Hornez tam. — Michał Libſch, kubleŕ we Wulkich Debßezach, ſ Marju Erneſtinu Lindnerez ſ Jeńkez — Khorla Bohumił Kalauch, pſchekupz w Draždžanach, ſ Hanu Selmu Schkleńczerjez ſe Sréſchina. — Ernſt Bohuwěr Rychtař, kubleŕ w Bórku, ſ Hanu Erneſtinu Kaſchporez ſ Delnjeje Hórki.

W **katholſkej zyrkwi:** Reinhold Gottſchalk, rěsniſki miſchtr, ſ Marthu Meierez.

Křóeni:

W **Michalſkej zyrkwi:** Oskar, Jana Auguſta Scholty, fabrikarja na Židowje, ß. — Pawoł Richard, Jana Karlußa, dźěłacžerja na Židowje, ß. — Jan Pawoł a Maz Hermann, Jana Auguſta Schmidta, fabrikarja na Židowje, dwójnikaj. — Johana Lena, njemandž. dź. w Delnjej Kinje. — Marja Martha, Khorle Auguſta Jeremiaſa, wójnika na Ssokolzy, dź. — Elſa Jenny, Jana Auguſta Neumanna, ſkałarja na Židowje, dź. — Martha Hilžbjeta, njemandž. dź. na Židowje. — Emilia Martha, njemandž. dź. na Židowje. — Marja Elſa, Khorle Auguſta Melchera, dźěłacžerja na Židowje, dź.

Zemrjeli:

Dżeń 29. ſeptembra: Hana, Michała Budarja, žiwnoſcžerja w Nadžanezach, dž., 15 d. — 30. Jan Auguſt, Jana Hillmanna, dźěłacžerja w Hněwßezach, ß., 12 l. 4 m. 8 d. — Selma Marja, Khorle Auguſta Mehnerta, žiwnoſcžerja w Małßezach, dž., 5 l. 3 m. 26 d. — Franz Theinert, kowař ſ Laſkowiz w Schleſyńſkej, 28 l. 11 m. 11 d.

Zyrkwinſke powjeſcze ſ Budeſtez.

17. njedželu po ßwj. Trojizy ſmėje pomozny duchowny Rychtař rano ½8 hodž. němſku ſpowjedź, ſarař Mroſak ½9 hodžin němſke a w 10 hodžinach ßerbſke prědowanje.

Lubi Sserbja! **Budžcze Sserbja! Sserbſki dom w Budyſchinje ßo twari, a to ſa Waß! Duž ſkładujcze ſa njón po Waſchim ſamożenju hnydom, burja a měſchczenjo, wuczeni a njewuczeni, ſtari a młodži, mužſzy a žónſke, a ſběrajcze ſa njón pſchi kermuſchach a jubilejach, pſchi kwaßach a ſchczižinach, pſchi ßwjedżenjach a ſkhadźowankach, pſchi piwje a hraczu; ſkładujcze a ſběrajcze! A Wy, kiž wotkaſanja ſczinicze, wotkaſajcze na prěnim měſtnje ſa Waſch „ßerbſki dom“ w Budyſchinje! Budžcze ßwěrni, woprawdžiżi Sserbja!**

Hoſczenz winoweje kicze
w Budyſchinje, w Budyſchinje.

Winowa pſchedawarnja.

Poruczam ßwoje derje wuležane wina jako
rheinſke, moſelſke a pfalzſke wina,
Bordeauxſke a burgundſke wino,
awſtriſke a wuherſke wina,
němſke a franzowſke pěnjaze wina,
portſke wino, madeiraſke a ſherryſke.
Franzowſki a němſki kognak, rum, arak atd.

Heinrich Neumann.

Płaczišnowe ſapiſky rad podawam.

Union-kognak

po wschěch płaczišnach dostacź

pola **Schieschki** a **Rjeczki.**

Sšłódke palenzy

liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.

porucza **Moritz Mjerwa** pódla Pětrowskeje zyrkwje.

Destillazija snatych dobrych palenzow po starych tunich płaczišnach.

Najlěpschi amerikanski cžišczeny

petrolej

pschi wotewšaczu wjazorych puntow punt po $10^1/_2$ np. pschedawa

Carl Noack na žitnej haßy.

Turkowske šlowki

nowy płód w měchach, kaschcžikach a po wasy šu tunjo dostacź pola

Moritza Mjerwy

pschi mjaßowym torhoschczu.

Destillazija likěrow po starych tunich płaczišnach.

Destillazija Adolfa Rämscha

w Budyschinje pschi butrowych wikach,

1868 załožena,

porucza šwoje daloko a schěroko snate wubjerne **likěry** k kwaßam, kschcžišnam a druhim šwjedženskim składnoscžam w cžwizach a po wasy. Woßebje dobre šu dwójny **rózowy, nalikowy, hontwinski** a **jatroselowy, hornjołužiski, žołdkoselowy seleny** a **cžerwjeny zitronowy, wischnjowy, malenowy, prußnizowy** a **korwejdowy** liter po 60—80 np. Dale **naturskokorwejdowy** liter po 40 np., dobry **žitny** po 70 a 60 np., a **cžisty** cžißko 1 a 2, liter po 32 a 30 np. Pschi wotewšaczu 8 litrow a wjazy po 31 a 29 np.

Cžwizy k pjelnjenju šo wupožcžuja.

Koßy, šerpy, tóczne kamjenje, brußy, grotowe plecženje

k wobhrodženju a **kalaczkaty grot,**

rólowe płachty a khachlowe rèbliki, wódne kótła a pónowje, dezimalne wahi, taflojte a butrowe wahi, punty, hnojowe widła, łopacže, rjecžasy, hosdže, želesne hrabje

porucza pschezo po najtunischej płaczišnje pschedawarnja želesnych tworow

Gotthарda Behrendsa

w Budyschinje

pschi šerbskich hrjebjach cžißko 10.

K wußywej

poručam tunjo w rjanej derje skadžazej tworje

Pirnasku, probstajsku, Schlanstädtsku, schottisku, kujawiski šymjentnu rózku, bělu a žoltu Sheriffsku, połnóznobrjohowu a Eppsku pschenžu.

Paul Schulze,

žitna, šymjenjowa a pizowa pschedawarnja

pschi žitnych wikach 18.

Hrodowska haptyka

porucza

butrowy pólver,
hollandski słótny pólver,
šwinjazy wobžerny a kormjazy pólver,
konjazy a salsowy pólver.

Tam šo **žołty wósk** kupuje punt po 1 hr.

Niz jenož **tuni,** ale tež **dobry**

khosej,

seleny

punt po 80, 90, 100, 120, 140 np.,

khosej, paleny

punt 100, 120, 140 np.,

wubjernu dobru šylnu

Java-měschenzu

punt po 160 np.

porucza

Herm. Kunack

na bohatej haßy 8.

K kwaßam, kschcžišnam a kermuscham porucza

zigary,

šłódke likěry a wina

Jurij Schwiebus

prjedy **August Bartko**

na šwonkownej lawskej haßy 10.

(Poßkuženje w šerbskej rěcži.)

Najlěpschi **paleny** a **njepaleny**

khosej

porucza po tunich płaczišnach

Jurij Schwiebus

prjedy August Bartko

na šwonkownej lawskej haßy 10.

(Poßkuženje w šerbskej rěcži.)

Cžišcže dobru woprawdže derje šłodžazu

vanillowu

lamanu schokoladu

punt po 100 np..

kaž tež najlěpschi

hollandski a němski

kakao

punt po 130 np. porucza

Otto Sachse

na bohatej haßy cžißko 5.

Zigary:

njewuběrany 6 np. wubjerk,

10 schtuk jenož po 40 np.,

100 schtuk jenož po 3 mk. 75 np.,

wurjadnje płaczišny hódno

porucza

Herm. Kunack

na bohatej haßy 8.

Bawłmjane

spódnje jaki

połwołmjane

spódnje jaki

wołmjane

spódnje jaki

židžane

spódnje jaki

filetowe

spódnje jaki

bawłmjane

spódnje kholowy

połwołmjane

spódnje kholowy

wołmjane

spódnje kholowy

płatowe

spódnje kholowy

barchentowe

spódnje kholowy

bawłmjane

trikotowe koschle

połwołmjane

trikotowe koschle

wołmjane

trikotowe koschle

pißane

barchentowe koschle

profeß. Jägerowe

normalne jaki

profeß. Jägerowe

normalne koschle

profeß. Jägerowe

normalne kholowy

flanellowe

žiwotowe wobwjaski

trikotowe

žiwotowe wobwjajki

porucza w **najlěpschej hódnoscži** a po **tunich twjerdych płaczišnach**

A. Tschentscher

na bohatej haßy 18 a rózk theaterskeje haßy.

Dalokoręczak cžißło 80.

Spěschne roseßłanje do wonka.

Wuwsaćne placźisny

njedźelu 10., poudźelu 11., wutoru 12. oktobra.

Wupjerki, hładke cźerwjene, se ßwětłymi a cźěmnocźerwjenymi ßmuhami, hłowakowa scheř, stary łohcź po **32 np.**
łožowa scheř stary łohcź po **54 np.**

Schawle na hłowu, cźistowołmjane, w kraßnym barbowym sestajenju po **52 np.**

Barchent k jeczkam, wubjerna hódnosćź, stary łohcź po **23 np.**

Módrocźischcź w schórzuchowej schěri, stary łohcź po **32 np.**

Jaquardowe trjenja, schěre, se ßwětłymi pruhami, najlěpscha hódnosćź, stary łohcź po **20, 22, 24, 26 np.**

Tkaniny k ßuknjam a drastnym tkaninam, stary łohcź po **18, 20, 23 np.**

Koža k cźisćenju woknow po **70, 27 a 8 np.**

Khosejowe łźiczki, 1/2 duzenta jenož po **14 np.**

Wulke sazynowane blachowe schklě po **19 np.**

Barchentowe poßlescheźowe rubischcźa, hotowe wobrubjene, po **78, 85, 110, 150 np.**

Mydło k myczu, miła druźina, wulkokruchata, 2 kuskaj **15 np.**

Žonjaze schtrympy, po patencźe schtrykowane ſ dwójnej pjatu a kónzom, 1/4 duzenta po **115 np.**

Schlewjery . . . . zyły meter po **5 np.**

Lanolinowe mydło, se sarucźenymi 6 % lanolina, 2 kuskaj po **23 np.**

Makartske bukety, kraßnje swjasane, po **105, 145 np.**

Módrocźischcźowe schórzuchi, sa žony, hotowe seschite, ßuknjaza scheř po **82 np.**

Glyzerinowe a woprawne hórkomandlowe mydło, dobra miła druźina, 2 wulkaj ryhelej po **35 np.**

Dźěcźaze spódnje wobleczenja

50	55	60	65	70	75	80	85	90	zentimetrow dołhe
po 29	36	42	48	50	55	60	64	70	nowych pjenjezkach.

Wulke blachowe jědźne łźizy, 1/2 duzt. **20 np.**

Lilijomlokowe mydło, 2 kuskaj po **39 np.**

Koschlaze ßukno k schatam kóždeje druž., stary łohcź po **13, 15, 18, 20, 25, 29 np.**

Trawne ßukno k łožowym płachtam, prawa łožowa scheř, cźežka druźina, stary łohcź po **48 np.**

Nasymske a symske soki, wołmjane, po patencźe schtrykowane, jara cźople, por po **47 np.**

Poßleschcźowe tkaniny, 6/4 schěroke, woknjeschkate, barbunjepuschcźate druźiny, stary łohcź po **17, 19, 22, 24, 27 np**

Dźělba njewudebjenych žonjazych a holcźazych filzowych kłobukow, kaž tež **žonjazych puczowanskich kłobukow,** tak dołho hacź skład doßaha po **28, 35, 50, 75 a 98 np.**

S. Beer, prjedy Messow & Waldschmidt,

pschi hlownym torhoschcźu 9, delka a po 1 skhodźe.

Heinrich Mohr,

schewski mischtr w **Budyschinje**

na ßukelnskej haßy 14

porucża ßwój wulki skład **hońtwinskich a dołhich schkórnjow, schkórniczkowo a stupnjow,** ruskich a němskich **gumijowych stupnjow,** wschě druźiny **filzowych stupnjow a toflow,** kaž tež wschě jenož pomyßlne druźiny stupnjow a schkórnjow sa mužskich, žónske a dźěcźi po snatych tunich płacźisnach.

Po měrje sa krótki cźaß, kaž je snate, nalěpje ßedźaze wobucźe dźěłam.

Sa Budyschin a wokolnosćź jeniczke dźěłanske prawo na Kriegerowe patentowe schkórnje.

Poßleschcźowe tkaniny,

wupjerki, meblowy köper, drastny katun, módrocźischcź

w najnowschich mustrach porucża tunjo

M. Gottwald

pschi mjaßnym torhoschcźu.

Spěwarske

ßerbske a němske we woßebnym swjasku ſ cźelazeje kože a w jednorych trajnych swjaskach w najwjetschim wubjerku a po najtunischich płacźisnach porucża

Gustav Rämsch, knihiwjasarnja,
na bohatej haßy 21.

Ernst Jenka w Budyschinje

snapschecza theatra,

woßebita pschedawaŕnja sa hólczaze a holczaze wobleczenja,

porucza we wulkotnym wubjerku, kaž je to jenož we woßebitej pschedawaŕni móžno:

hotowe wobleczenja, mantle, žakety, jupy, spódnju drastu, jenotliwe kholowy, schtrympy, khapy, klobuki, mězy atd.

wurjadnje tunjo, pschi tym **jara dobre družiny woßebneho ßloda. Wschě wulkoscźe,** hacž k doroscźenym na skladźe. **Skasanje po měrje bjes powyschenja płacźisny** a **saruczene wuwjedźenje bjes poroka.** Sa **gymnasiastow, realnych schulerjow, pschekupskich schulerjow, seminaristow, ratařskich schulerjow** poßkiczam **wulkotny skład hotoweje drasty** a móžu, dokelž mam swjaski s najprěnischimi drastowymi fabrikantami w Barlinje, **wubjerne tkaniny, modne faßony** a **najlěpsche ßedźenje** pschilubicź.

Ernst Jenka w Budyschinje snapschecza theatra.

Meble

kupuja ßo **najtuńscho** a **s najwjetschim dobytkom**

s fabriki Gustava Zichnera

a to w magazinje na seminarskej drósy 8 a w fabrizy na běleŕnskej drósy 7.

Drastne khamory	hižo po	17 mk.,
łoža	= =	10 = 50 np.,
stejate schpihele .	= =	11 =
vertiko	= =	28 =
komody	= =	15 =

Najwjetschi skład w zyłej wokolnosczi Hornjeje Łužizy.

Paul Kristeller

na bohatej haßy cžißło 20

porucza we wulkim wubjerku wschě jenož pomyßlne družiny trajnje dźěłaneho

wobucźa

s **kože, filza** a **ßukna** sa **mužskich, žónske** a **dźěcźi** po cžiscźe woßebje tunich płacźisnach.

Skasanja po měrje a porjedźenja ßo spěschnje derje a tunjo wuwjedu.

K s nowabarbjenju a k pschebarbjenju wscheje družiny **žonjazcje** a **mužazeje drasty** wschěch tkaninow, kaž tež k **cžiscźenju** drasty porucza ßo, najlěpsche wuwjedźenje lubjo

Heinrich Hoppstock,

barbjeŕnja a chemiska płokaŕnja

w Budyschinje na hauensteinskej haßy 1.

Hermann Darschau w Budyschinje

(mějecźelka **A. swud. Darschauowa**)

— **sałożene 1846** —

sabrika schtrympowych tworow s wowcźeje wołmy cžißło 1 na schuleŕskej haßy cžißło 1

k symskemu cžaßej ßwój dawno jako dobry snaty wulki skład schtrykowanych **schtrympowych tworow, schtrykowanych jakow,** wulki wubjerk **rukajzatych lazow** w najtunischej hacž k najlěpschej cžistowołmjanej barbunjepuschcźatej tworje a w rjanych mustrach porucza.

Najlěpschi a najwjetschi wubjerk **schtrykowanskeho pschedźena** wschěch barbow.

Najhódnischa twora! **Najtuńsche płacźisny!**

Pjelzowe kože,

cžorne a **běłe** we wschelakich družinach, kaž tež **bibrazy wudraze, sealbisamowe, kastoretske, bisamowe, kaniklaze kože** k wobßadźenju w dobrym wubjerku porucza

C. A. Rinke na žitnej haßy 5.

Druha pschiłoha k czišłu 41 Serbskich Nowin.

Ssobotu 9. oktobra 1897.

Jěsdny plan želesnizow

wot 1. meje 1897.

4. wosowa klaša njedźelu a na sakskich šwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Draždžan.

Wosowa klaša	1-3.	1-3.	1-3.	1-2.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-3.	2. 3.
Se Shorjelza	1,56	—	4,33	8,55	7,59	10,50	2,1	2,20	4,19	6,55	8,31	10,58
Rychbacha	—	—	4,55		8,24	11,15	—	2,45	4,44	7,20	8,56	11,51
Lubija	2,22	—	5,14		8,46	11,37	2,30	3,8	5,5	7,42	9,15	12,37
Budyschina	2,43	3,55	5,47	9,40	9,20	12,16	2,54	3,44	5,39	8,17	9,49	1,27
Biskopiz	—	4,26	6,23	7,5	10,5	12,54	3,36	4,21	6,13	8,54	10,22	—
			1-4.			1-4.						
Arnsdorfa	—	4,48	6,47		10,28	1,18	3,59	4,45	6,35	9,19	—	—
Radeberga	—	5,1	6,55		10,36	1,27	4,9	—	6,44	9,28	10,48	—
Do Draždžan	3,42	5,29	7,16	10,36	10,57	1,53	3,57	5,14	7,5	9,51	11,8	—

S Draždžan do Shorjelza.

Wosowa klaša	2. 3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-4.	1-2.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.	1-3.
S Draždžan	—	6,5	9,5	10,29	12,35	3,15	4,30	5,30	7,35	9,28	11,48	12,57
Radeberga	—	—	—	—	—	—		—	—	—	12,24	—
Arnsdorfa	—	6,42	9,47	—	1,11	3,51		6,6	8,10	10,5	12,34	—
					1-3.							
Biskopiz	—	7,10	10,14	—	1,34	4,15		6,29	8,49	10,29	12,58	—
Budyschina	5,14	7,45	10,45	11,31	2,4	4,46	5,32	6,59	9,3	10,59	1,24	2,3
Lubija	6,35	8,25	11,26	11,55	2,39	5,21	5,56	7,35	9,38	11,36	—	2,28
Rychbacha	7,6	8,42	11,43	—	2,56	5,38		7,52	9,55	11,53	—	—
Do Shorjelza	7,49	9,5	12,3	12,20	3,18	6,1	6,21	8,15	10,18	12,13	—	2,54

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaša	1-3.	1-4.	1-4.	2-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Budyschina	4,59	7,42	10,47	1,19*	2,5	4,48	8,40
Dźěžnikez	5,8	7,56	10,56	1,32*	2,14	4,58	8,49
Budestez	5,15	8,7	11,3	1,42*	2,21	5,6	8,57
Roswodez	5,21	8,14	11,9	—	2,27	5,12	9,3
Do Wjeleczina	5,29	8,24	11,18	—	2,35	5,20	9,11

* Jěsdźi jenož šobotu a njedźelu.

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaša	1-4.	1-4.	1-3.	2-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Wjeleczina	5,49	8,47	11,42	—	2,59	5,47	9,41
Roswodez	5,59	8,54	11,50	—	3,9	5,58	9,49
Budestez	6,9	8,59	11,56	12,42*	3,17	6,8	9,55
Dźěžnikez	6,20	9,6	12,4	12,52*	3,28	6,19	10,3
Do Budyschina	6,30	9,14	12,12	1,4*	3,38	6,30	10,11

* Jěsdźi jenož šobotu a njedźelu.

S Budyschina do Rakez.

S Budyschina	6,40	10,48	2,10*	5,0	9,10
Ratarjez	6,48	10,57	2,18*	5,9	9,19
Židowa	6,54	11,3	2,24*	5,15	9,25
M. Wjelkowa	7,2	11,12	2,33*	5,26	9,33
Radworja	7,14	11,26	2,45*	5,41	9,45
Kašowa	7,22	11,36	2,52*	5,48	9,52
Njeßwačidła	7,34	11,47	3,2*	6,0	10,2
Scheschowa	7,42	11,55	3,10*	6,8	10,10
Do Rakez	7,50	12,3	3,18*	6,16	10,18

S Rakez do Budyschina.

S Rakez	5,15	8,5	12,35	3,30*	6,52
Scheschowa	5,24	8,14	12,44	3,39*	7,1
Njeßwačidła	5,34	8,22	12,53	3,47*	7,11
Kašowa	5,44	8,36	1,6	3,57*	7,25
Radworja	5,53	8,43	1,15	4,4*	7,33
M. Wjelkowa	6,7	8,55	1,29	4,16*	7,46
Židowa	6,15	9,3	1,37	4,24*	7,54
Ratarjez	6,22	9,9	1,44	4,30*	8,1
Do Budyschina	6,29	9,16	1,51	4,37*	8,8

* Jěsdźi jenož šobotu, njedźelu a šwjate dny.

S Wósborka do Lubija.

S Wósborka	7,20	10,23	1,27	6,25	9,30*
Maleczíz	7,28	10,31	1,35	6,33	9,38*
Luwoczíz	7,37	10,38	1,42	6,42	9,45*
Hłuschiny	7,46	10,47	1,51	6,51	9,54*
Radmeriz	7,53	10,53	1,57	6,59	10,0*
Ketliz	8,6	11,4	2,8	7,12	10,11*
Do Lubija	8,18	11,16	2,20	7,24	10,23*

S Lubija do Wósborka.

S Lubija	8,50	12,0	3,15	7,50	10,45*
Ketliz	9,4	12,14	3,29	8,5	10,58*
Radmeriz	9,16	12,25	3,40	8,17	11,8*
Hłuschiny	9,22	12,31	3,46	8,23	11,14*
Luwoczíz	9,32	12,41	3,57	8,34	11,23*
Maleczíz	9,40	12,49	4,5	8,42	11,31*
do Wósborka	9,47	12,56	4,12	8,49	11,38*

* Jěsdźi jenož njedźelu a šwjate dny.

S Kamjenza do Arnsdorfa.

Wosowa klaša	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.
S Kamjenza	5,52	8,50	12,8	3,2	9,3
Połcznizy	6,16	9,14	12,32	3,24	9,29
Großröhrsdorfa	6,25	9,24	12,42	3,34	9,40
Do Arnsdorfa	6,36	9,36	12,54	3,45	9,51

S Arnsdorfa do Kamjenza.

Wosowa klaša	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3
S Arnsdorfa	7,6	10,36	1,24	8,2	10,6
Großröhrsdorfa	7,22	10,50	1,39	8,15	10,19
Połcznizy	7,31	10,59	1,48	8,23	10,28
Do Kamjenza	7,49	11,17	2,7	8,41	10,46

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7.

Jako něschto woprawdźe tunje poručzam

koschlazy barchent, rjanu mjehku barbunjepuschczatu tworu, stary łohcź po 15 np.

Wulke **mužaze koschle**

po 1 mk., 1 mk. 10 np., 1 mk. 20 np.

Wulke **žonjaze koschle**

po 80 np., 85 np. a 1 mk.

Dźěczaze koschle po 30, 35, 40, 45, 50, 55, 60 65, 70 np.

Ludwig Kuhlmann

(mějeczel **Erich Hecht**)

w kupnizy pschi hlownym torhoschczu

porucza we **wulkim wubjerku** po **tunich płaczišnach**

gardiny, běłe a na žołcź,

kattuny, sosowe deki,

meblowe tkaniny,

vitražowe tkaniny,

běłe, na žołcź a pišane,

gardinowe žerdźe a rosetty,

teppichi, běhacze, linoleum,

wóskowe šukno, tapety.

Schtóž dobry czrij a schórń trjeba, njech **czrijazy** a **schórnjazy skład**

Emila Indingera na jerjowej haßy 6

w prjedawschim Knüppelholzez domje wopyta.

Pschedawanischczo šobotu a njedźelu na **bohatej haßy czišło 3** ſ napschecza pósta.

Schmidt & Gottschalk,

pjenjeżny bank

pschi mjaßowym torhoschczu czißło 14|16 w Budyschinje.

?

Hdże je **dobry**

khofej

paleny punt po 100 np.,
njepaleny = = 80 np.
dostacz?

Pola Oty Sachsy

na bohatej haßy 5,
tam je wón tuni a wubjernje ßłodźi.

A. Poppe
na mužakowskej dróßy 4
kupuje kóždu dźělbu kowaneho żelesa, lateho żelesa, hadreschczow, koschczow, papjery, zynka atd.
wschědnje hacz do wjeczora do 8 hodźin.

Schórzuchi ſ czelazeje koże
porucza po tunich płaczisnach
Heinrich Lange
pschi żitnych wikach.

Ważne
ſa ratarjow a mlokarnje
dr. Roeberowy
butrowy pólver.

Jenož woprawny dostacz pola wunamakarja.
Germania-drogownja
dr. **Roebera**
w Budyschinje na bohatej haßy ſ napschecza winoweje kicze.

Koprowy vitriol

(zyły a tołczeny)
k naczinjenju pschenży porucza tunjo
Otto Engert,
en gros **drogowe khlamy** en détail.
Dalokoreczak czißło 33.

Woprawdźity holandski
kakao

najlepschu druzinu ßwěta, płaczisny hódno porucza
Gustav Küttner
10 na ßerbskej haßy 10.
Jeniczka pschedawarnja ſa Budyschin a wokolnosczy.

Zement, stajnje czerſtwy

po 1/1, 1/2 a 1/4 tunach,
gyps,
wschě **barby,**
lak,
barbu **k barbjenju schpundowanja,**
ruczje ſkhnyjazu,
karbolineum,
maſchinſki wolij,
firniß,
terpentinowy wolij atd.,
barbiczje
poruczatej tunjo
Strauch & Kolde
na kamjentnej haßy 3.

---

la maſchinſki wolij

ſa czežke a lohke dźěło,
wubjerny
kožowy mas,
rybjazy tuk,

kotryż kožu mjehku a njepschepuschczatu czini, porucza po najtuniſchich płaczisnach a najlepſchich hódnosczach
drogowa pſchedawarnja
Emila Měrſcha
na kamjentnej haßy ſ napſchecza turnarnje.

Nowe! Nowe!
Żiwotowe wobwjaſki,

praktiſke! tunjo!
najlepſche ſa ſtrowosczy. Derje ßedźaze, wſchitkim, kotsiž na delni żiwot czerpja, poruczenja hódne.
Dostacz ſa Budyschin a wokolnosczy w **hrodowſkej haptyzy** w Budyschinje.

Wolijowe barby

we wschěch ſnatych nuanßach, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdże ſkhnyjaze,
molerſke a murjerſke barby,
terpentinowy wolij.
(němſki a franzowſki),
najlepſchi
lanowolijowy firniß,
jara derje a twjerdże ſkhnyjazy,
jantarjowe laki,
kopalowe laki,
damarſke laki,
żeleſowe laki,
Kölnſki klij, kaž tež
murjerſki klij,
dróbnu krydu,
gyps,
portlandſki zement,
najlepſchi karbolineum,
barbicze wſcheje druziny,
ſchablony
ſa **molerjow** a **murjerjow**
porucza a ma pschezo wulki ſklad po najtuniſchich płaczisnach
Emil Měrſch,

drogowe khlamy
24 na kamjentnej haßy 24
ſnapſchecza turnarnje.

Lotterijne loßy

ſakſko-thüringſkeje induſtrijoweje a pſchemyßloweje wuſtajeńzy w Lipſku.

Czehnjenje po ſkónczenju wuſtajeńzy, 2. dezembra.

Lóß płaczi 1 hriwnu.

1. hłowne dobycze je 30,000 hriwnow hódne,
2. „ „ „ 20,000 „ „
3. „ „ „ 15,000 „ „

2	dobyczi	kóžde	10,000	hriwnow	hódne	200	dobyczow	kóžde	200	hriwnow	hódne
5	dobyczow	=	5000	=	=	300	=	=	100	=	=
10	=	=	3000	=	=	500	=	=	50	=	=
15	=	=	2000	=	=	1000	=	=	30	=	=
25	=	=	1000	=	=	1500	=	=	20	=	=
50	=	=	500	=	=	2000	=	=	10	=	=
100	=	=	300	=	=	15000	=	=	5	=	=

20710 dobyczow w hódnosczi 500,000 hriwnow.

Sapiß wulkich dobyczow hacz do 100 hriwnow dele kóždy po zadanju we wudawarni tychle nowin dostanje.

Loßy po 1 hriwnje ßu dostacz

pola kollektèrow kral. ſakſkeje krajneje lotterije,
we **wudawarni Serb. Nowin,**
pola pschekupza **Khorle Nowaka** w Budyschinje,
a pola **Richarda Weiſera** na żitnej haßy w Budyschinje.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np a na němskich póstach 1 mk., s přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 42. **Sobotu 16. oktobra 1897.** **Lětnik 56.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Pśichi wólbach do sakskeho krajneho sejma je swjask, mjes konserwatiwnej, nazionalliberalnej a doprědkarskej stronu sćinjeny, dobył. Tele tśi strony běchu hižo loni mjes sobu wucziniłe, kotre wokrjeży kóždej stronje pschiłkuscheja, a sebi pschilubiłe, so sebi w nich napscheczných kandidatow napscheczo njepostaja. Tole wuczinjenje je so jara dobytne a wužitne wupokazało. Wschitzy kandidatojo mjenowanych stron su so w 31 wokrjeżach, w kotrychž so wólby wotbywachu, wuswolili. Reformarjo su dwaj wokrjeżaj, kotrajž su hacž dotal w sejmje sastupili, shubili, a sozialdemokratam je so sydom wokrjeżow wutorhnyło. W nětczišchim sakskim sejmje budźa konserwatiwni 50 (hacž dotal 43), nazionalliberalni 19 (hacž dotal 16), doprědkarjo 5 (hacž dotal 6) a sozialdemokratojo 8 (hacž dotal 15) sobustawow liczicz.

— S wulkej wodu w Sakskej potrjechenym so hischcze tele dny podpjeranske pjenjesy wudźěla. Sańdźenu sobotu je so skónczne poděkowanje krajneho pomozneho towarstwa pod pschedsydstwom prynza Bjedricha Augusta w Drażdźanach mjelo. Po rosprawje, s Drażdźanskim wyschschim měschczanostu dr. Beutlerom podatej, staj so nětko dwaj milijonaj hriwnow podpjeranskich pjenjes nasběrakoj. Zyła schkoda, kotraž so na $4\frac{1}{2}$ milijona hriwnow takserowasche, so nětkole jenož na $2\frac{1}{3}$ milijona hriwnow wobliczi. S tejle sumy so hischcze schkoda wotliczi, kotruž su pomozy njepotrěbni ludźo poczerpili. Pomozy potrěbni su so do tśjoch klasow dźělili: 1. jara potrěbni, 2. pomozy potrěbni a 3. pomozy mjenje potrěbni. Komitejowy wubjerk namjetuje, jara potrjebnym wschu poczerpjenu schkodu, pomozy potrěbnym 80 prozentow a mjenje pomozy potrěbnym 60 prozentow sarunacz. Tónle namjet so jenohłósnje pschija. Sawostawazy sbytk, 300,000 hriwnow wuczinjazy, dyrbi so na posdźišche pschipowjedźene schkodowanja skhowacz, tež dyrbja so s nim sawostajene wudowy a syroty potrjechenych hacž do pokneje sasłużeńskeje khmanosce podpjeracz.

— Khěžor Wylem je so swojej sotru, grichiskej krónprynzesu, sjednał. Luisyny rjad, kotryž je swojej sotsje spožcził, je sa to swonkowne znamjo. Sso woženiwschi bě jeho sotra bórzy po tym k grichisko-prawosławnej wěrje pschestupiła, hacž runje bě němski khěžor jenož s tym wuměnjenjom do jeje žeńtwy swolił, so wona evangelskej wěrje swěrna wostanje. S pscheměnjenjom wěry bě krónprynzesa hnėw swojeho khěžorskeho bratra pschecźiwo sebi sbudźiła.

— Sultan je njedawno khěžorej Wylemej někotre stare kanony, kotrež su Turkojo něhdy kschesczijanam a druhim ludam wotdobyli, darił. Němski pósłanz w Konstantinoplu je nětko sultanej pišmo khěžora Wylema pschepodał, w kotrymž so khěžor sa darjene kanony dźakuje, sultanowu mudru poměrnosć pschi wobsamknjenju měra mjes Turkowskej a Grichiskej pschipósnawa a sultanej swoje najsprawnische pschecźelstwo wobkrucza.

— Khěžorstwowy sejm so pjecza prěni tydźeń dezembra seńdźe. Hnydom w prěnich posedźenjach budźe so wón pjecza s powjetschenjom němskeho wójskeho kóždstwa nakładowacz.

— Wjerch Bismark so sažo pschecźiwo skschiwdźenjam w nowinach na sudnistwje wobaracz sapocźina. Redaktora Denka „Regensburgskich ranschich nowin“, kotryž bě wjercha Bismarka „starcho schkerjednika w Friedrichsruhe“ mjenował, su k 50 hriwnam pjenježneho khostanja sasudźili. — Hischcze hórje je so redaktorej pólskich nowin „Gasety Ostrowskeje“ seschło. Tutemu je tamnischa khostanska komora jastwo na tśi měsazy pschisudźiła.

— Sozialdemokratiski sapósłanz Liebknecht bě loni na sozialdemokratiskej skhadźowanzy w jenej rěczi němskeho khěžora skschiwdźił, cźehož dla běchu jeho k jastwu na schtyri měsazy sasudźili. Jeho powołanje pschecźiwo temule wusudej je khěžorstwowy sud wobkrucźił. Duž budźe Liebknecht swoje khostanje wotpokucźicz dyrbjecz.

— Dla skschiwdźenja belgiskeho krala su redaktora sozialdemokratiskich nowin „Hamburger Echo“, Stenzela, k jastwu na wosom měsazow sasudźili a jeho hnydom do kłódy sadźili. Statny rěcznik bě jenož jastwo na 6 měsazow namjetował. Wobskorżeny bě belgiskeho krala winował, so wón hraczkowske banki, w kotrychž so wo wulke sumy hraje, teho dla w swojim kraju dowola, dokelž wot tychle bankow pjenjesy dostawa. Belgiscy dwórscy sastojnizy, jako swědzy skasani, wotswědczichu, so belgiski kral s hraczkowskimi bankami niczo cźinicz nima. Belgiski pósłanz w Barlinje bě po poruczności belgiskeho krala skórzbu sałożił.

— Wusad, tamna žałostna khorosć, kotraž, kaž s biblije wěmy, w slubjenym kraju mjes židami knježesche, je so w nowischim czasu do Europy sanjesła. Wona so nětkole „lepra“ mjenuje; s Asiskeje, hdźež wona ženje njeje saschła, je so wona psches połnóznu Rusku do narańscheje Pruskeje wupschestrěła. W Barlinje su so sańdźeny tydźeń sastupjerjo uimale wschěch europiskich knježerstwow seschli, so bychu radu składowali a sa srědkami pytali, s kotrymiž mohło so dalschemu leprinemu rosschěrjenju w Europje wobaracz. Jako sastupjeŕ khěžorstwoweho kanzlera statny sekretar hrabja Posadowski tule shromadźisnu postrowi. Pruski kultusowy minister s Bosse wusběhowasche, so ma Pruska wschu pschicźinu, kóždu pomoz, kotruž wědomosć k wobaranju pschecźiwo leprje posliczi, s dźakom pschijecz, dokelž je Pruska tón kraj w Němskej, kotremuž lepra najbóle hrosy a kotrehož mjesy je wona hižo pschekrocziła. Na sałożku shromadźisninych wobsamknjenjow najskerje naprawy dla wobrócza lepry, sa wschě europiske kraje płaczaze, bórzy do mozy stupja. Lěkarska wědomosć hischcze srědkow, žałostnu khorosć wulěkowazych, njesnaje.

Awstrija. W khěžorstwowym sejmje su so jednanja posledni tydźeń bjes herjekanja a hawtowanja wjedle, kotrež bě hnydom po wotewrjenju posedźenja sasso na dnjowym rjedźe. Němska pschecźiwniska strona je nětkole bjes wjednika a teho dla drje mjenje khroble wustupuje. Jejny nawjedowar Schönerer je bjese snatych pschicźinow na schtyri njedźele na prósdniny schoł, a jejny druhi wjednik, sapósłanz Iro, je sapósłanstwo složił. Wón je pjecza w swadźe s antisemitiskim sapósłanzom Gregorigom swoje cźesne słowo njewužitnje wužiwał, cźehož dla bě jeho sejm naswarił.

Italska. W Romje bě sańdźeny tydźeń nahle rebellija bohatych wudyrika. Hacž dotal su w Italskej najwjetschi dźěl dawkow khudsche ludowe worschty nawdawali. Dokelž su njedźiwajzy najwjetschich dawkow statne kasy stajnje prósne, a dokelž móžno njeje, khudemu ludej hischcze wjazy dawkow wudrěcz, je sebi knježerstwo pschipanyło dało, bohatym pschekupzam, rěcznikam, lěkarjam atd. móscheń s prawym wobliczenjom dokhodneho dawka troschku połóżicz. Hdyž tež so mjeńschim pschekupzam derje njewjedźe, dha je tola znate, so knježa rěcznizy, lěkarjo a haptykarjo 100—200,000 frankow wob lěto sasłuża, tola jenož dawki sa někotre tysazy frankow dawaja. Knježerstwo bě teho dla wobsamkło, tež wot tychle ludźi dawki bóle

po prawdźe sběračz. Tola kajki wuspěch je ſ tym měko! Zyła Italſka wot Alpow hacz do Sizilſkeje ßo ſ kſchikami njemdroſcze a pohórſchenja wotwokaſche. Rebellija bohatych, kotſiż dawkow płaczicz nochzedża, hiſchcze ßo njeje ſtużika, a kaz ßo ſda, budże ßo knjeżerſtwo tejle rebelliji poddacz dyrbjecz.

K woprawdżitemu ſběżkej ßu demonſtrazije bohatych w Romje dóſchke. Pſchi njeměrach ßo tyßazy njeſamożitych ludźi wobdżelichu, kotrychż nowe wumerjenje dawkow njepotrjechi. Pſched miniſterſtwo cżrjóda 20,000 woßobow pſchicżeże, k kotrymż ßo duzy po puczu hiſchcze wjele njedoroſczenych hólzow a druhi prak pſchida. Lud wokaſche: „Dele ſ ludowymi wuzyzarjemi! Prjecz ſ dawkami!“ Hižo njedżelu wuſwolena deputazija ßo do miniſterſtwa puſchcżi, tola ßo ſa njej hnydom wrota ſaczinichu. Dokelż mjes tym ludowe cżrjódy miniſterſtwowe twarjenje ſ kamjenjemi, tobakowymi trubkami a wſchelakimi druhimi wężami bombardowachu a ßamo jenemu korporalej tſělbu roskamachu, wodżelenje wojakow miniſterſtwo wobßadźi, kotrychż herjekarjo kamjenje do nich mjetajzy powitachu. Někotre wokna w miniſterſtwje ßo ſ cżißnjenymi kamjenjemi rosbichu. Mjes wojakami a ludom pſchimanza naſta; wojazy dyrbjachu, ſo bychu ßo pſches ludowe cżrjódy pſchecżiſchcżake, do powětra tſělecz a ſ natyknjenym bajonettom njeměrnikow wróczo honicz. Lud, do jeneje pódlanſkeje drohi ſcżiſchcżany, pleſtr ſtorha a kamjenje do wojakow mjetaſche. Hdyż ßo ſ jeneje kněże tſěli, wojazy ſ tſělenjom wotmolwichu. Njeſbożowny pſchipad chzyſche, ſo jena kulka jeneho ſchěßnaczelětneho hólza do ſchije trjechi a jeho hnydom mori a jenemu druhemu teho runja hłowu ſrani. Nanajhórje ſnjemdrjeni wojazy ſkónczenje ſ bajonettami a ſ tſělbowymi toporami ſtorkajo a bijo poſtupowachu a wjele njeměrnikow ſranichu. Mnoſy wojazy a żandarmojo ßo ſ cżißnjenymi kamjenjemi ſranichu. Hdyż běchu ßo ſkónczenje ludowe cżrjódy roſehnałe, bě namješto pſched miniſterſtwom ſ pleſtrowymi kamjenjemi a ßochorami pokryte. Nowiny „Tribuna“ ßu prěni ſapiß ſranjenych wudałe. Cżeżkoſranjeneho do hojeńnje ßu jeneho wyſchka pſchinjeßli. Jedyn wikowař, ſ kulku ſranjeny, mreje. Cżeżkoſranjena je tež jena knjeni, kotruż, hdyż ſ woknom won na njeměr hladaſche, revolwrowa kulka trjechi. Khětro wulka je liczba njeměrnikow, kotſiż ßu ßo ſ bajonettom ſkałali.

Rußowſka. W 13 gubernijach ßu lětża hubjene żně byłe. So by wobydleŕſtwo nuſu njecżeŕpiło, je zar hižo prjedy, hacz ßu gubernatorojo ßwoje rosprawy podali, poruczik, ſo ma ßo burſkemu wobydleŕſtwu ſe ſtatnych lěßow darmo drjewo wudżelicz, a ſo dyrbja ßo ſjawne twary ſapoczecz a ßo nuſucżeŕpjazym dżěło a ſaßłużba poſkicżicz. Tónle zarowy wukas w Ruſkej najlěpſchi ſacziſchcż cżini. Prjedy hacz ßu ßo ſaſtojnizy wumaßlili, je zar nuſucżeŕpjazemu wobydleŕſtwu na pomoz khwatał; w tym ważnoſcż zaroweho wuka ſa leżi.

Sſerbija. Kral Alexander je ßo ſańdżeny tydżeń po dwajmeßacznym pſchebywanju we wukraju domoj wróczik. Se ßobu je wón ßwojeho nana Milana pſchiwjedł, kotryż je nědhy ſa pjenjeſy ßlubił, ſo ßo żenje wjazy do Sſerbije njewróczi, nětkole pak, hdyż je ßwoje pjenjeſy wſchě pſchecżinił, ßo ßwojeho ßlubjenja njedżerżi a Sſerbiju ſ nowa do njeměra ſtaja.

Turkowſka. Sultan pyta ßamoſarjadniſtwo, wulkomozam ſa Kretu pſchilubjene, wróczicz. Wón ßo boji, ſo bychu kretiſzy kſcheſcżijenjo, hdy bychu turkowſzy wojazy ſ Krety wotcżahnyli, tamniſche turkowſke wobydleŕſtwo morili. Duż je wón europiſkim wulkomozam wokolne piſmo póßłał, w kotrymż namjetuje, ſo bychu turkowſzy wojazy kſcheſcżijanam, kaz tež muhamedanam bronje ſebrali. So by ßo hodżiło, tole wotmyßlenje do ſkutka ſtajicz, dyrbjała ßo liczba turkowſkeho wójſka na Krecże powjetſchicz, kotrež by ßo hromadże ſ mużſtwami europiſkich wulkomozowſkich wójnſkich łódżow, pſched Kretu ſtejazych, pod komando jeneho kſcheſcżijanſkeho generala w turkowſkej ßłużbje ſtajiło.

Wudowiny ßyn.

Kónz wßy ſtejeſche hubjena khěżka. Mutne woknjeſchka běchu ſ dżěla ſ papjeru ſalěpjene, ßłomjana tſěcha běſche dżěrata, a bojecz by ßo cżłowjek mohł, ſo ßo zyła khěżka bórſy ßypnje. Tu bydleſche ſtara żónka ſe ßněhbělymi włoßami. Symniz macz rěkachu jej we wßy. Wona běſche najkhudſcha wo wßy, tola po proſchenjo njeběſche żenje hiſchcże khodżika. Hacz runje běſchtej ruzy ſtarej a porſty tſchepjetachu, wona tola hiſchcże pjerje drějeſche a pſchedżeſche, ſo by ßebi něſchto ßłěbornych ſaßłużika.

Tež ßadżeſche ßebi ßama hiſchcże ßwoje běrny. Tak njeběſche nikomu wobcżeżna. Zyłe lěto tradaſche Symniz macz, tola junu ſa lětko mějeſche tež wona ßwjedżeńſki dżeń. Potom wſa wona nalutowane kroſchki ſ polzy a kupowaſche ſa nje, kaz daloko doßahachu: tykanz, mjaßo a kołbaßu. Potom rjedżeſche ßwoju ſtwicżku a pyſchеſche ju ſ różemi a ſelenymi hałojami. Wona pak ſwobleka ßo njedżelſku draſtu, kotraz pak běſche lětko a bóle wjetkha a wotnoſchena. Potom ßydże ßo pſched durje a njedżełaſche niczo. Hdyż to ludżo wo wßy wuhladachu, měnjachu woni: „Dżenßa je 16. meje! Symniz macz wocżakuje ßwojeho ßyna.“

Symniz macz hladaſche żedżiwje na kóżdeho, ſchtóż po dróſy pſchińdże. Hdyż pak běſche ſaßo bliże doſchoł, ſatſchaßy wona ſrudnje ſ hłowu a ſdychowaſche ſrudnje. Hdyż ßo cżmicżkaſche, ſtaji ßwěżu do woknjeſchka. — „Wón mohł hewak pucza ſmylicz!“ měnjeſche wona a ſcżerpliwje cżakaſche ſ nowa. Wona cżakaſche, doniż njeby młode ranje ſaßwitako; potom wuhaßny ſ hórkej boloſczu we wutrobje ßwèczku a ßydże ßo ſ nowa k ßwojemu dżeku. Wſcho pak, ſchtoż běſche nakupowała, rosdawa na druhi dżeń dżeczom w ßußodſtwje.

Pſched mnohimi lětami běſche Symniz macz rjana, ßylna a młoda żona była, a khěżka běſche tehdy runje tak pěkna, jako wona ßama. Drje běſche wona tež tehdy khuda, tola to ju njerudżeſche. Mějeſche pěkneho mandżelſkeho a ſchwarneho hólczka. Tón běſche jeje zyłe wjeßele. Tehdy podeńdże ju nahłe njeſbože. Junu pſchinjeßechu jeje muża morweho do khěżki. W ſtraſchnej horzocże běſche jeho na polu Boża ruczka ſajała. Wudowa běſche ſrudna, tola wona njeſpuſchcżi nadżije. Wſchako mějeſche hiſchcże ßwojeho ßyna. Se ßwojimaj ßylnymaj rukomaj dżełaſche wona nětkole dwójzy pilnje, a hdyż běſche tež druhdy mało khłěba w khěżzy, a hdyż dyrbjeſche tež huſto běrniczki do hornza wotliczicz, tola hłód a nuſa w najhórſchim napohladże pſches jejny próh njeſacżahnyſchtaj.

Tak minychu ßo lětka a wudowiny ßyn wotroſcże k jeje wjeßelu. Wón běſche prěni w ſchuli, prěni pſchi dżěle a najpěkniſchi wo wßy. Pſchi tym běſche pěkny, lubośny ßyn. Jenoż něſchto cżinjeſche macżeŕi ſtaroſcż. Jejny Jurij khodżeſche na robotu, kaz jeho nan. Tola jemu ßo to njeſpodobaſche, wón chzyſche do daloſkeho ßwěta. Junu pſchińdże roshorjeny a hněwny ſ pola domoj. Schoßaŕ běſche jemu, dokelż běſche něſchto ſmylił, nětkotre wotkożił.

„Dłeje tu njewoſtanu!“ ſawoła wón. „Pojdu do měſta, tam móża mje tež trjebacz.“

Tola wón ſaſta ſe ßwojimi ßłowami, macz ſrudnu a płakazu wuhladawſchi.

„Spokojcże ßo, macżi!“ ſpyta ju troſchtowacz, „ja budu wam huſto piſacz.“

Tola piſacz a cżitacz njeběſche Symniz macz nawukka.

„Njepiſaj mi!“ rjekny wona. „Njecham, ſo bychu zuſy ludżo twoje liſty cżitali. Pſchińdż radſcho ßam, tak je lěpje.“

„Derje!“ měnjeſche Jurij, wſchón ſwjeßeleny. „Budu pilny a dżeławy a budu lutowacz, ſo móżu wam tež něſchto ßobu domoj pſchinjeſcż. 16. meje mam ßwoje narodniny, tehdy pſchińdu domoj, macżi!“

Na druhe ranje naſtaji ßo na pucz do zuſby. Symniz macz běſche ſ nim pſched durje ſtupiła.

„Njeſabudż mje, ßyno!“ běchu jeje poßlednje ßłowa.

Wona hladaſche ſa nim tak dołho, doniż jeho jenoż hiſchcże nětkaf widżecz móżeſche. Potom wróczi ßo do khěżki, hórko płakajo.

Tola Symniz macz njeběſche tajka, ſo by ßo daka ſrudobje porasycz. Wona poda ßo ſprózniwa do dżěła, hromadżeſche a liczeſche dny hacz do 16. meje. Hižo nětkotre dny prjedy dżěſche do ßwojich nahromadżenych pjenjes a nakupowa wſchelake dary ßwojemu ßynej k narodninam: Pěknu pißanu tobakowu trubku, pißane rubiſchko wokoło ſchije a pakczik tobaka. 15. meje pſched wjeczorom dżěſche do hole po ſelene hałoſy a po róże. S nimi wudebi ßwoju khěżku, jako měł ßo tam kwaß ßwjecżicz. Hdyż běchu Jurjowe narodniny pſchiſchke, ſtany wona rano ſahe, kryjeſche blido ßwjedżeńſzy a ſhotowa ßo njedżelſku draſtu. Wutroba jej ſ radoſczu pukotaſche, wſchako chzyſche dżenßa jeje Jurij na wopyt pſchińcz. Sto ras dżěſche ſawěſcże pſched durje hladacz. Kóżdeho, ſchtóż ßo bliżeſche, chzyſche mohł rjez ſ wocżomaj pózrjez; tola jenoż zuſy pſchińdżechu. Wudowa ſa zyły dżeń niczo njejedżeſche, wona ßyny ßo do wokna a hladaſche ſe ſtaroſcziwymaj, żedżiwymaj wocżomaj won na pucz. Hodżina ßo miny po prěnjej, a cżeżſcho pocza jej wokoło wutroby bycz. S mozu dyrbjeſche wona ßwoje ßylſy potajicz, wſchako tola njechaſche ßyna płakajo powitacz. Skónczenje nakhili ßo nóz, ale Jurij njeběſche pſchiſchoł. Nětko hakle ßo wona tak prawje wupłaka. Hiſchcże na druhi dżeń wona jeho żedżiwje wocżakowaſche, tola Jurij njepſchińdże.

Symniz macz potaji ßwoju ſtyſknoſcż a ſpyta, ßo ſ tyßaz

pschiczinami smĕrowacź. Ssnadno bĕsche Jurij mako saßkužił a wón bĕsche tak hordy, so njeje chzył nĕkajki khuduschki ßo do wßy wrócźicź. „Wón wĕsće hischće dońdże!“ smĕrowa ßo. „Jurij ßwojeje macźerje njesapomni!“

Saßo poda ßo do ßwojeho dźĕła a hromadźesche ßwoje kroschki zyłe lĕto dołho, so by 16. meje ßwjecźicź mohła. Tola tež lĕtßa cźakasche podarmo na ßwojeho ßyna, a tak dale lĕto wot lĕta. Stajnje wocźakowasche a nadźesche ßo ſ njewuſtawazej ßwĕrnoſcźu macźerneje wutroby, a tola ſtajnje podarmo. Tak miny ßo 25 lĕt. Symniz macź bĕsche ßo ſestarika. Ludźo wo wßy ju wobźarowachu, hdyż wona bĕdna po wßy khodźesche.

„Symniz macź je tu najdlĕje była“, mĕnjachu, „jeje nosy njejſtej wjazy khmanej!“

Tež Symniz macź pytny ßama ſe ſtaroſcźu a ſe ſrudobu, kak jeje mozy hinu. „Luby Knjeże w njebjeßach“, wuſpĕwa wona wſchĕdnje ßwoju modlitwu, „njedaj mi prjedy wußnycź, doniż njejßym ßwojeho Jurja hiſchće ras wohladała.“

Tak bliżesche ßo dźeń 16. meje. Lĕtßa njebĕsche jej wjazy móżno było, nĕkotre kroschki ſa tónle dźeń nahromadźicź, lĕdma bĕsche ßo ßama ſeźiwika. Tola wona bĕdźesche ßo hiſchće hacź do hole a pſchinjeße ßebi nĕkotre ſelene hakožki domoj. S nimi wupyſchi ßwoju khĕžku. Njedźelika draſta bĕsche hižo nĕſchto lĕt do zyła wjetkha a ſapkataua. Tola wona ßo ju ſwobleka. Wſchako bĕsche to jeje jenicźke wobßedźenſtwo. Potom ßydźe ßo pſched khĕžku, ſo by ßwojeho ßyna docźakała. Tola mozy jej hladajzy ſpadowachu. Cźaſto wopuſchcźi ju na nĕkotre mjeńſchiny roſum. „Luby Wótcźe w njebjeßach“, proſchesche w ßmjertnej ſtyſknoſcźi, „njedaj mi tola nĕtkole wumrjecź! Dźeńßa dyrbi ßo mój ßyn wrócźicź.“

Wona ßo poßylni a ſahna ſ nowa pſchikhadźazu ßłaboſcź. Saßo bĕsche do womory padnyła; tu wubudźi ju wós, kotryż po wßy pſchihna. Wón ſaſta pſched jejuej khĕžku. Wulki, woßebny knjes wuſkocźi ſ woſa a khwataſche k njej do khĕžki. „Macźi, macźi!“ ſawoła wón wſchón wjeßoły, „tu ßym, twój Jurij. Jako bohaty cźłowjek ßym ßo ſ Ameriki wrócźił. Nĕtkole smĕjesch žiwjenje bjes ſtaroſcźow.“

Wudowa wupſcheſtrje njemózuje ßwojej ruzy k ßwojemu ßynej, kotryż bĕ ßo domoj wrócźił, jeje wócźzy pohladaſchtej poßledni ras na ßyna; wona ſdychny a bĕsche — njeboha.

S hórkej żałoſcźu ſkhili ßo ßyn nad macźerńym cźĕłom. Njemĕrnje bĕsche wón ſa bohatſtwom hanjał; tak bĕchu ßo jemu lĕta minyłe, ſo bĕsche to lĕdma pytnył. Nĕtkole bĕsche ßo domoj wrócźił, bohaty na ßwĕtnym bohatſtwje. Tola pſchepoſdźe! Se wſchĕm ßwojim bohatſtwom njemóżesche wón ßwoju ſtaru macź, kotraż bĕsche lĕta dołho tradała a ßo ſ nuſu bĕdźiła, ſe ßmjercźe wubudźicź. Jenicźzy móżesche jeje wopomnjecźe cźeſcźicź, a to cźinjesche ſ tym, ſo nahladny pjenjes k jeje wopomnjecźu ſa ßerbſki Macźicźny dom w Budyſchinje ſapłacźi.

Narodny ſpĕw.

Schtóż ważnoſcź narodneho ſpĕwa ſnaje, tón wĕsće pſchida, ſo je jeho plahowanje wulzy khwalobna wĕc. Duż ßo teho wjeßelimy, ſo w nowſchim cźaßu wſchelake ßerbſke towarſtwa narodny ſpĕw tak ßwĕru haja. Hdyż pak ßo w rosprawach wo ßerbſkich konzertach pſchezo saßo praji, ſo bĕ mjeno ßerbſkeho narodneho ſpĕwa w prjedawſchich cźaßach „woßyroczene“, abo: „Das Volkslied war früher vernachläſſigt“, dha to wĕrno njeje. Pſchetoż naſch wjeleßławny, wulzyſaßłużbny talentny ßerbſki komponiſt, knjes kantor Kozor w Ketlizach, je pódła ßwojeho wurjadnje płódneho a miſchtrſkeho komponowanja Sejlerjowych kraßnych pĕßnjeŕſkich wupłodow hornjo- a delnjoßerbſki, kaž tež druhoßłowjanſki narodny ſpĕw hižom wot lĕta 1845 ßem pſches połsta lĕt dołho ßwĕru plahował. Ja dowolam ßebi, to tudy ſ krótkim dopokasacź.

Sßławne wulke ßerbſke ſpĕwanſke ßwjedźenje, kotreż je naſch wulki hudźbny miſchtr Kozor połsta lĕt dołho ſ młodoſtnej ſahorjenoſcźu wuſtojnje wodźił, ßu nimale wſchitke tež narodne ſpĕwy poſlicźowałe. Na programmje prĕnjeho ſpĕwanſkeho ßwjedźenja, 17. oktobra 1845 w Budyſchinje wotdźeržaneho, ſtejesche 5 narodnych ſpĕwow: 1 ßerbſki, 2 cźĕſkaj, 1 pólſki a 1 ruſki, wĕſo ſe ßerbſkim tekſtom. Druhi ſpĕwanſki ßwjedźeń, 7. auguſta 1846 w Budyſchinje wotdźeržany, poda 8 narodnych ſpĕwow: 1 hornjo- a 1 delnjoßerbſki, 2 cźĕſkaj, 2 pólſkaj, 1 ßłowakſki a 1 ruſki. Na tſeczim ſpĕwanſkim ßwjedźenju, kotryż mĕjesche ßo 7. oktobra 1846 we Wojerezach, ſpĕwaſche ßo 5 narodnych ſpĕwow: 3 cźĕſke, 1 pólſki a 1 ruſki. Tež do ßwojeho kraßneho opuża „Serbski Kwas“, kiż bu na ſchtwórtym ſpĕwanſkim ßwjedźenju dźeń 8. oktobra 1847 prĕni krócź w Budyſchinje pſchednoſchowany, je knjes kantor Kozor 3 hornjoßerbſke narodne ſpĕwy ſapłetł: Horde ßo bruniki ſnoſchuja —, Khatrźinka ßwĕrna moja —, Schtó to myßli, ſchtó to wĕri —. Pjaty ſpĕwanſki ßwjedźeń, kotryż ßo 13. junija 1848 w kupjeli Marijneje ſtudnje pola Ssmjecźkez ßwjecźesche, poſlicźi poßłuchaŕſtwu 7 narodnych ſpĕwow: 2 ßerbſkaj, 3 cźĕſke a 2 ruſkaj. Scheſty ſpĕwanſki ßwjedźeń, 11. oktobra 1848 w Lubiju wotdźeržany, woſpjetowaſche „Serbski Kwas“, ßedmy pak, kiż ßo 29. meje 1849 saßo w Marijnej Kupjeli pola Ssmjecźkez wuhotowa, pſchednoſchowaſche ſ nowa nimale wſchĕ ſpĕwy 4. Wĕnca, mjes kotrymiż bĕsche 7 narodnych. Woßmy ſpĕwanſki ßwjedźeń, 5. oktobra 1849 w Budyſchinje ßwjecźeny, poda ſ 5. Wĕncom jedyn cźĕſki narodny hłóß a ßerbſku ludowu pĕßeń „Syrotka“, kotruż bĕ naſch ßławny miſchtr Kozor woprawdźe wubjernje ſa 3 ſola a chor wobdźĕłał. Dźewjaty a dźeßaty ſpĕwanſki ßwjedźeń, prĕńſchi 23. haprleje 1851 w Budyſchinje, poßleńſchi 8. oktobra 1851 we Wojerezach wotdźeržany, podaſchtaj poßłuchaŕſtwu saßo „Serbski Kwas“, tola ſ nĕkotrymi pſchemĕnjenjemi a zyle nowymi ſpĕwami, mjes kotrymiż bĕchu tež 3 narodne ſpĕwy, horka hižom pomjenowane.

Po dźewjecźlĕtnej pſchestawzy wozucźichu wulke ßerbſke ſpĕwanſke ßwjedźenje w lĕcźe 1860 ſ woßebitej mozu a horliwoſcźu ſe ßwojeho drĕmkł a ßu ßo na to hacź do lĕta 1895 pod wuſtojnej direkziju naſcheho wulkeho hudźbneho miſchtra Kozora k ßławje ßerbſkeho mjena wotbywałe. Spĕwałe ßu ßo w tym cźaßu, ſ dźĕła woſpjet, Sejlerjowe kraßne Poczaßy: Naléčo, Podléčo, Léčo abo Žně, Nazyma a Zyma, kotreż je naſch wulzywobdarjeny ßerbſki komponiſt Kozor do najkraßniſcheje hudźby ſeſtajał. K wotmĕnjenju podachu ſpĕwanſke ßwjedźenje pódła tež hiſchće 4 Wĕncy serbskich spĕwow a dźĕlby ſ Kozoroweho duchowneho oratoria, ſ jeho operetty „Jakub a Khata“ a ſ opuża „So zwoni mĕr“. Tež w tutej 2. periodźe ſpĕwanſkich ßwjedźenjow njebu ßerbſki narodny ſpĕw ſakomdźeny. Knjes kantor Kozor je jón, podobnje kaž w „Serbskim Kwasu“, ßamo w ßwojich „Počasach“ wužił, hdźeż je ßo to hodźiło, n. pſch. w Žnjach: „Ha hdźeha nĕtk mi hona ßu ſe žitom żołmjate“ —, abo w Nazymje: „Ach, ſpadłe, ſpadłe ßu ſe ſchtoma liſcźicźka“ —, teho runja: „Schwórczo, bórczo ſchcźebotajo rĕcźa naſche koleſka“ —. Šesty Wĕnc, 7. oktobra 1863 w Budyſchinje ſpĕwany, poſlicźi poßłuchaŕſtwu 9 narodnych ſpĕwow: 3 hornjoßerbſke, 2 delnjoßerbſkaj, 2 cźĕſkaj, 1 pólſki a 1 ruſki. Sedmy Wĕnc, kiż bu 29. ſeptembra 1880 w Budyſchinje k ßłyſchenju pſchinjeßeny, bĕsche hiſtoriſkeho wopſchijecźa, dokelż wón jenotliwe cźißła ſe wſchĕch Kozorowych dźĕłow, we wſchelakim cźaßu pſchednoſchowanych, podawasche. Wosmy Wĕnc ſpĕwasche ßo 24. ſeptembra 1882 w Lubiju a poda 1 hornjo- a 1 delnjoßerbſki narodny ſpĕw. Dźewjaty Wĕnc, 2. oktobra 1895 w Budyſchinje ſpĕwany, pſchinjeße pak nam jenu ßerbſku ludowu pĕßeń, ſa ſola a chor wobdźĕłanu wot Kozora, kaž tež delnjołużiſki narodny hłóß: „Płakała Hanica“ — ſ Kozorowej pſchewodnej hudźbu. Pſchiſpomnicź ßo dale ma, ſo bĕchu tež blidowe ſpĕwy, pſchi hoſcźinach ßerbſkich ſpĕwanſkich ßwjedźenjow ſpĕwane, ſ wulkeho dźĕła narodne. We ßwojej partiturje „Lumir“, ſchtož je ſbĕrka mĕſchanych chorow, je knjes kantor Kozor tež 16 narodnych ſpĕwow harmoniſirował, mjenujzy 10 hornjoßerbſkich, 1 delnjoßerbſki, 2 cźĕſkaj, 2 pólſkaj a 1 ruſki. Dale je wón ßerbſki narodny hłóß: „Pod Łaſom rjana wjeſka je“ — a cźĕſki hłóß: „Kak cźeźko dźĕli ßo“ — ſ pſchewodom wuhotował, kaž tež ßerbſku narodnu pĕßeń: „Sserbjo ßo do Nĕmzow hotowachu“ — muſikalnje wobdźĕłał. Tež nahladnu ſbĕrku druhoßłowjanſkich narodnych ſpĕwow je knjes kantor Kozor we ßwojim cźaßu do hudźby ſeſtajał. Skónczńje hiſchće na to dopominam, ſo je wón tež na podłożku tſjoch ßerbſkich narodnych ſpĕwow „Tři serbske reje“, ſ nakładom Macźizy Sserbſkeje pak „15 narodnych spĕwow hornjo- a delnjołużiskich Serbow z přewodom fortepiana“, kaž tež „Štyrihłósne mužske chory“ wudał, mjes kotrymiż je tež 10 narodnych ſpĕwow: 2 ßerbſkaj, 4 cźĕſke, 3 pólſke a 1 ruſki. S teho wſcheho tola woprawdźe jaßnje doſcź wukhadźa, ſo naſch wulzyſaßłużbny hudźbny miſchtr, knjes kantor Kozor, narodny ſpĕw na ßane waſchnje ſakomdźił njeje. Tež ſ druheje ſtrony je ßo kóżdy cźaß na narodny ſpĕw ßobu dźiwało. Tak wopſchija ßamo „Dodawk k spěwnej radości“ 11 narodnych ſpĕwow: 5 ßerbſkich, 5 cźĕſkich a 1 pólſki. A „Towaŕšny Spěwnik za serbski lud“, hižom w lĕcźe 1878 prĕni krócź wudaty, podawa 92 tekſtow, kotreż maju narodny hłóß; pſchetoż 1 tekſt je jużnoßłowjanſkeho hłoßa, 2 tekſtaj dźetaj po khorwatſkim hłoßu, 5 tekſtow ſpĕwa ßo po ruſkim, 7 po pólſkim,

12 po cžeſkim, 8 po delnjokužiſkim a 57 po hornjokužiſkim ſerbſkim narodnym hłožu. Duž hiſchcže junkrócź wuprajam, ſo narodny ſpěw w prjedawſchim cžaßu „woßyrocźeny“ a „ſakomdźeny“ njebě, a ſo po tajkim hajenje narodneho ſpěwa njeje jeno ſaßkužba nowſcheho cžaßa.

K. A. Fiedleŕ.

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** W tychle dnjach wuńdże tudy ſ nakładom Macźizy Sserbſkeje „Towaŕšny Spěwnik za serbski lud“ w druhim pſchedźěłanym a powjetſchenym wudawku, dokelž prěni wudawk hižom dawno wjazy dostacź njebě.

Nowy wudawk wopſchija 176 ſpěwow ſ pſchidatymi hłožami, a to 18 ſa wótcžinſtwo, 24 ſa pucźowanje a pſchirodu, 18 ſa wojeŕſtwo a hajniſtwo, 36 ſa horjo a ſbožo luboſcže, 16 ſa kwaß a mandźelſtwo, 23 ſa towaŕſchnu radoſcź a žort, 6 ſa ſerbſke reje, 6 ſa dźěłenje, 24 ſpěwow ſe wſchelakim wopſchijeczom a 5 delnjokužiſkich ſpěwow. Jako zyle **nowe** ſpěwy ßu ßo pſchidałe: „Ha hdźeha je ta njewjeſta“ —; „Hdźež ja pſchińdu, pſchebywam“ —; „Hicź na hory ßo wjeßelu“ —; „Jaßne wócžka, jaßne pruhi w ſerbſkim kraju ßwětła ßo“ —; „Kak ſtupa ßo lóſchtnje a wjeßele“ —; „Kaž róża w dole kcźěješche to naſche ſradowanje“ —; „Khwalena budź Hanka rjana“ —; Prěnja kłóſka, o ty radoſcź“ —; „Schok hólcžik ſ koßu na kucžku“ —; „Schka ßyrotka do haja, hdyž liſcže ſpaduje“ —; „Schwórcžo, bórcžo, ſchcźebotajo rěcža naſche koleſka“ —; „Trara, trara, trara! rózk hońtwy ſaklincža“ — a „Wot woßyzy we haju“ —. Spěwaj: „Daj ßo pyſchicź, Hanka, nětko“ — a „Kaž wjele rěkow dźeja“ — doſtaſchtaj druhi hłóß, kotryž je hiſchcže rjeniſchi, dyžli prjedawſchi.

Duž dha wſmi też tónle nowy Spěwnik k ßwojemu ſawjeßelenju a wokſchewjenju, k woživjenju ßwojeje ſabawy a towaŕſchnoſcže, drohi ſerbſki ludo! Ty ßy ſpěw-lubowazy lud; a cžeho dla njedyrbjał spěwacź, hdyž ßu ſpěwy hódneho wopſchijecža? Hlej, ptacžki wjeßela ßo ßwojeho živjenčka ſe ſpěwanjom, kralowſki spěwaŕ Davit ſacźěrjowaſche Sawlej pokhmurjenoſcź ducha ſ harfu a ſe spěwom, ſeraf a cherub spěwataj a pſalmy klincža pſches njebjeſki raj — a ty chzył němy woſtacź, ty nochzył wužiwacź tón kraßny Boži dar, kiž je ßmjertnym ſ njebjeß daty ſa pſchekraßnjenje cžaßneho živjenja? Duž ſpěwajcže, młodźi a ſtari, wulzy a niſzy! ſo ſerbſki ſpěw wjeßele klincži w ſchulach a domach, na horach a w dolinach, w holi a na polach, w pſchaſach a bjeßadach, na kwaßach a pucźowanjach.

Młodźi, ſtari!
Bóh ſpěw dari,
Pſches njón wótcžinſtwo ßo twari;
Schtóž ßo ſa ſpěw ſhrěje,
Luboſcź k Sserbſtwu žněje.
Duž, o bratſja, ſpěwajcže,
So nam Sserbſtwo njeſańdže! F.

S **Budyſchina.** Jutry 1897 położichmy ſakładny kamjeń ſa nowy ſerbſki dom.

Kajki budże tónle nowy ſerbſki dom? Budże to wulke twarjenje na rózku lawſkich hrjebi a ſwonkowneje lawſkeje haßy w Budyſchinje. Budże to dom woßrjedź měſta Budyſchina, ſměje 3 poſkhody a 106 kohcźi w froncže. Budże to doſtojne ſrjedźiſchcźo ſerbſkeho naroda.

K cžemu budże tónle dom? Schto w nim budże? W nowym ſerbſkim domje budże junu pſchi ſemi wulki ſerbſki hoſcźenz ſ wupſchahanjom, nimo teho wjazy khlamow, pſchede wſchěm pak wulka ſerbſka knihicźiſchcźerńja, ſerbſke knihikupſtwo a expedizija wſchěch ſerbſkich nowin. Horjeka pak ſmějemy wjetſchi ſal ſa ſerbſke ſhromadźiſny, ſa konzerty a dźiwadłowe ſabawy. Tam budże też wulka ſerbſka bibliotheka abo knihownja ſ cžitańnju, ſerbſki muſeum, Hórnikowa jſtwa — a ſkónčnje budźa tam privatne wobydlenja a dobra, tunja hoſpoda ſa ſerbſkich młodźenzow, kotſiž ßu „do měſta na ſchulu“ pſchiſchli.

Lubi Sserbja! tu macże nětko wopißane, ſchto w ſerbſkim domje ſmějemy, kajki budże; wy ſ teho póſnajecże, ſo jón trjebamy. Haj ſawěſcże, trjebamy ſerbſki dom, nuſnje jón trjebamy.

(S Macźicžneje próſtwy 1896.)

S **Budyſchina.** Pſchi wólbach do ſakſkeho krajneho ßejma ßu w 2. měſchcźańſkim wólbnym wokrjeßu knjeſa cžaßnikarja Reißmanna w Kamjeńzu ſe 54 hłožami ſaßo wuſwolili. Sa reformſkeho kandidata, knihikupza Hübnera w Budyſchinje, bě ßo 15, ſa ſozialdemokratu Klugu w Draždźanach 5 hłožow wotedało. W 7. wjeßnym wólbnym wokrjeßu, Biſkopſki a Połcžniczański ßudniſki wokrjeß wopſchijazym, ßu geometra Rencža w Kamjeńzu ſ 45 hłožami wuſwolili. Großmann w Großröhrsdorfje 24 hłožow doſta, 9 hłožow ßo roſpjerſchi.

— Ssobotu 23. oktobra t. l. budże ſakſke rybaſke towaŕſtwo w tudomnej piwaŕni rano wot 9 hacź popołdnju do 5 hodźin wuſtajeńzu kharpow a linow wotbywacź. Saſtup do wuſtajeńzy je ſa kóždeho darmo. Pſchipołdnju w 1 hodźinje ſměje pſchedßyda towaŕſtwa němſkich hatarjow, ßwobodny knjes ſ Gärtner, pſchednoſchk wo: „hoſpodaŕſtwje w małych hatach“. K pſchednoſchkej ßo rosmołwa pſchiſamknje.

— (Paduſchny kowaŕſki.) Sańdźenu ßobotu je pola tudomneho kowaŕſkeho miſchtra Kalicha zuſy kowaŕſki pomoznik do dźěła ſtupił, ſa kotrehož mjenom je ßo miſchtr ſabył wopraſchecź. Tſi dny poſdźiſcho bě ßo zuſy na dobo ſhubił. Sa nim pytajźy ßo dohladachu, ſo bě pomoznik, kotryž bě ßo bórſy dźěła nabył, k wopomnjenju jedyn zylindrowy cžaßnik a por ſchkórnjow, kowaŕſkemu wucžobnikej Balakej ßkuſchaze, ßobu wſał.

— Falb je ſe ßwojim wěſchcźenjom ſaßo raz prawo měł. 12. oktobra deſchcź a ßylne hrimanje pſches Łužizu cźehnjeſche. Po ſtarym burſkim prawidmje wjedro hiſchcže dleſchi cžaß cźopłe woſtanje, hdyž ßo naſymu na liſcźate drjewo hrima. Też Falb ſa druhu połojzu oktobra miłe wjedro wěſchcźi, kotreż ßebi nětkole woßebje murjerjo pſchi twarje ſerbſkeho domu horzo pſcheja; pſchetoż do ſymy dyrbjał ßo hiſchcže pſchezo ſchwarny kruch natwaricź.

S **Brěmjenja.** Pjatk tydźenja je domjazu dźowku tudomneho korcžmarja Zimmermanna njeſboże podeſchło, hdyž w brózni po rěble na pſchatr lěſeſche. Mißnywſchi wona tak njeſbožownje ſ rěbla na huno padże, ſo ßebi ſchijinu wobruczku ſłama.

S **Njeßwacžidła.** W naſchim Božim domje ßo kermuſchu pońdźelu 18. oktobra nowa klětka, ſa kotrejež twar ßu pacźeŕſke dźěcźi hižo lěta dołho pjenjeſy ſkładowali, poßwjecźi.

S **Njeßwacžidła.** Rejwanſka ſala w knježim hoſcźenzu, jenicžka w Njeßwacžidle, kermuſchu hiſchcže njebudże dotwarjena. Dokelž pak by ſa młodźinu kermuſcha njewjeßeła była, hdy by na njej wuſkočna nóžka njeſarejwała, je hoſcźenzaŕ bliſko dwórniſchcźa wulki rejwanſki ſtan (zelt) natwaricź dał, kotryž ßo hewak pſchi Budyſkim tſělenju na tſělniku namaka. To dha pak budźa Njeßwacžidliſke rjanki a jich cžeſcźowarjo juſkajźy rejowacź!

S **Hory** pola Njeßwacžidła. Ssobotu wjecžor wokoło 10 hodźin ſtej ßo dwě torfowej brózni, tudomnemu rycźeŕkubku ßkuſchazej, ſpaliłej. Sſkomu, žito a kałany torf, kotreż ßo w brózjnjomaj khowachu, ma kubkowy najeuk ſawěſcźene.

S **Wjeleczina.** Dźewjatnatu njedźelu po ßwjatej Trojizy budźetaj pola naß zyrkwinu viſitaziju k. ſuperintendent Khěžor Radebergſkk a k. ſaraŕ D. Imiſch Hodźijſki dźeržecź.

S **Rakez.** Sańdźeny ſchtwórtk 14. oktobra ſ domſkeho tudomneho khěžkarja a cžěßle Kruže woheń wudyri, kotryž ßo tak ſpěſchnje roſchěri, ſo móżeſche ßo jenož mało domjazeje nadoby wukhowacź, a ſo ßo twarjenje do cžiſta ſpali. S Božim ſwarnowanjom bě, ſo bě cžicho; pſchi wětſje budźiſche ßo wjele wjetſche njeſboże ſtacź mohło, dokelž ſ napſchecźa pſchi pucžu hiſchcže zyły rjad ſtarych ſe ßłomu krytych twarjenjow ſteji. Dokelž je Kruža drje dźěławy, ale khudy muž, ßo nadźijamy, ſo budźa jeho pſchi nowotwarje ßmilne wutroby rad podpjeracź. Kak je woheń naſtał, njeje hiſchcže wujaßnjene. Se ßykawow, kotreż běchu k haſchenju pſchijěcke, bě Njeßwacžidliſka prěnja a Komorowſka druha.

S **hole.** Po Sserbach wokoło pucźujo mje njedźelu 10. winowza mój pucź do Wałkeje Dubrawy dowjedże, do kotrejež njeběch ſa pjecź lět wjazy pſchiſchoł. Njemało ßo tu dźiwach, kak bě ßo tu wſcho nowe natwariło. Skoro ßo tu wjazy njeſnajach, na połnóznym boku ßo wila ſ pſchihódnej małej wěžu twarjeſche. Dokelž běch po dołhim pucźowanju lacžny, do korcžmy ſtupich, ſo bych ßo troſchku poßylnił. Potom chzych do bliſcheje wßy na pſchenozowanje hicź. Sswoju worcźiſnu ſapłacźiwſchi ßo dohladach, ſo ßo mužojo ſe ßwojimi žonami w korcžmje ſkhadźuja. Skónčnje ßo wobhonich, ſchto ma to na ßebi. Wotmołwichu mi, ſo khorych podpjeraze towaŕſtwo dźenża wjecžor ßwój ſakoženſki ßwjedźeń wotbywa. Duž ßwoje pucźowanje na druhi dźeń wotſtorcžich; pſchetoż myßlach ßebi, ſo tajki ßwjedźeń rjanu ſabawu poſkicźi. Pſched wjele lětami běch tam jedyn tajki wohladał a ßym ßo wulzy nad tym ſwjeßelił. Wón běſche ßo takle měł: hdyž běchu ßo ßobuſtawy ſeſchłe, a hdyž běchu herzy nětkotre kuſki wupiſkali, pſchedßyda na małym ſkhodźik ſtupiwſchi wſchitkich pſchitomnych ſ rjanej do ſchtucźkow

ſeſtajenej rěčžu powita, a něktore hodźiny posdźiſcho ſcźěhowaſche ßwjedźeńſka rěcź, w kotrejź ßo na ßobuſtawy ſpominaſche, kotrež běchu w ſańdźenym lěcźe wumrjeke a ßo wot towarſtwa na wěčźnje dźělili; też cźi ßo wopomnichu, kotſiž doma khori leżachu. Potom pſchedßyda ſ něktrymi druhimi něſchto rjanych ſpěwow wuſpěwa, kaž „Pój, wjeczoro, k nam rjany“ a wjazy druhich. To běſche rjany ßwjedźeń; tajki też tón krócź wocźakowach. Ale to běſche cźiſcźe hinak. Wopraſchach ßo ſa pſchedßydu, dokelž chzych ſ nim něſchto porěčźecź. Wotmolwichu pak mi, ſo je ßo ſtary pſchedßyda do Hornjeho Wujeſda pſcheczahnył, a ſo maja nětko druheho. Też ſhonich, ſo ßo żanych powitanſkich a ßwjedźeńſkich rěčžow wjazy njedźerži. To ßo mi njeſpodobaſche, a też wjele ſe ſhromadźenych jara wobžarowaſche, ſo ſtareho pſchedßydu wjazy nimaja. Ssam ßo tam njeßym dlěje ſadźerżował, ale ßym do bliżſcheje wßy na pſchenoźowanje ſchoł. Pſcheju pak tamnemu towarſtwu, ſo bychu ßo jemu ſaßo ſtare cźaßy wrócźiłe, hdźež ßo w nim rjane ßerbſke rěcźe rěčžachu a ßo ſpěwy ſanoſchowachu.

S **Wawiz.** Na cźeladnika Jana Sobu, pola tudomneho gmejnſkeho pſchedſtejicźerja ßłużazeho, je ßo ſchtwórtk wjeczor wokoło 10 hodźin na dróſy, ſ Njechornja do Pomorz wjedźazej, rubjeżny nadpad ſcźinił. Njeſnaczi rubjeżniczy ßu nadpanjenemu, kotremuž ßu prawu hwiſdźel pſchetſělili, cźaßnik a pjenjeżnu móſcheń rubili.

S **Lipicźa.** Nowemu najenkej naſcheje hońtwy, knjeſej kublerjej Jokuſchej Delnjohórcźanſkemu, je ßo prawje naczahnyło. 250 hr. najenſkeho pjenjeſa, ſa wſchu hońtwu ßadźeneho, je ßebi wón ſa prěnje ſchtyri njedźele natſělał. Sa krótki cźaß je wón něhdźe 80 ſajazow a wjele ßornikow, bażantow a karniklow ſpraſkał. Minakalſke knjejſtwo, kotrež ma ßußodnu Drobjanſku a Pßowjanſku hońtwu wotnajatu, je zyły ßwój revěr ſ lapatymi powjaſami wobcźahnyło, ſo by ſwěrina na Lipicźanſki revěr njepſcheſchła; pſchetoż tam ßu ßo nětko ſtraſchni Nimrodojo ſaßydlili, kotrychž trjechawy wſchej ſwěrinje ſ nahłej ßmjercźu hroża.

S **Lěſkeje** pola Wóßlinka. Jutſje, njedźelu, popołdnju $^1/_2$3 ßo tu druha ſakſka dźěłanſka kolonija ßwjatocźnje ſałoži, pſchi cźimž budźe krajne towarſtwo ſnutſkowneho miſionſtwa pſches k. hrabju ſ Vitzthum ſ Draždźan a łużiſke provinzialne towarſtwo ſa ſnutſkowne miſionſtwo pſches k. fararja dr. theol. Imiſcha ſ Hodźija ſaſtupjene.

S **Biſkopiz.** Jedyn żiwnoſcźeŕ w bliſkim Frankenthalu je ßebi nawdał, trochu pſchepytacź, kajku ſchkodu ßu lětßa ſchlinki naczíniłe. Wón na $^1/_2$ kórzu pola, ſ rožku woßytym, ſchtyrjom woßobam dwaj dnjej rano ſahe ſa ßobu ſchlinki ſběracź da. Lědma je wěricź, ſo je ßo prěnje ranje 1253 a druhe ranje 1138, po tajkim hromadźe 2391 ſchlinkow naſběrało. Hdyž ßo pola ſ tajkimi hromadami ſchliukow mjeŕwja, potom je bjes dźiwa, hdyž dyrbja ßo pola ſaßo horje woracź. — Dobry ßrědk pſche ſchlinki je njehaſchany kalkowy proch. Hdyž ßo polo ſ nim pomjeta, ſchlinki, ſ nim trjechene, hnydom ßłakmu. Abo wě ßnadź něchtó lěpſchi ßrědk?

Se **Zitawy.** Tudomnemu hamtſkemu ßudniſtwu ßu wěſtu Marju Reineltez pſchepodali. Tuta fabrikſka dźěłacźerka je ſ Cźech, a je macź ſkónzowaneho dźěſcźa, kotrež ßu pſched tydźenjom na Olbersdorfſkich leżomnoſcźach ſkhowane namakali. Lěkarſke pſchepytanje dźěſcźoweho cźěłka je dopokaſało, ſo je njebožatko żiwe było a ſo je jo macź ſ mozu morika. Po ſkucźenym njeſkutku je ta dźěłacźerka k ßwojimaj ſtarſchimaj do Jabłonza cźełka. Jeje macź pak, kiž jeje wobſtejnoſcźe ſnajeſche, je ju napominała, ßo wuſnacź a ſcźěhi ßwojeho njeſkutka ßamowólnje na ßebje wſacź. Wot ßwojich ßwójbnych pſchewodźana je ßo hrěſchniza do Olbersdorfa wrócźiła a ßo tam ßama żandarmeriji pſchedſtajiła. Nětk je ßo wukopało, ſo je ta holza tón njeſkutk w ſadwělowanju wuwjedła, dokelž ßu jeje lubeho do wojakow wſali, a dokelž je ßo bojała, ſo ju nětk ßedźo woſtaji.

S **Lucźa.** Wutoru tydźenja ßu naſcheho noweho fararja, knjeſa Jurka ſ Łaſa, na ßwjedźeńſke waſchnje do woßady pſchiwjedli. Dołhi cźah, wobſtejazy ſe wſchěch tudomnych ſchulſkich dźěcźi, ſ wěnzami a khorhowjemi pyſchenych, ſe ßwojim wucźerjom na cźole, ſ doroſcźenych młodych hólzow a holzow, k kotrymž běchu ßo něktore ßobuſtawy zyrkwinſkeje rady a něktſi ßußodni wucźerjo pſchiſamkli, noweho duſchowpaſtyrja pſchi Sprewinym moſcźe w Schepzu powita a jeho pſches něktore cźeſtne wrota hacź do rjenje wupyſcheneho farſkeho doma we Łucźu pſchewodźi. Tu bě ßo wjetſchi dźěł naſchich woßadnych ſhromadźił. Powitazym ßłowam naſcheho kantora knjes Jurk ſ dźakowanſkej rěčžu wotmolwi, na cźož ſchulſke dźěcźi něktore ſpěwy rjenje wuſpěwachu, kotrež ſtari a młodźi ſe ſchtucźku „Budź khwalba ßamemu“ wobſamknychu. Na kónzu ßo ſchulſka a doroſcźena młodźina ſ khoſejom, zaktu, piwom a zigarrami wokſchewichu.

— Njedźelu tydźenja ßu na Bjerwałdſkim knjeżim revěrje dwanacźerózkateho jelenja tſělili, kotryž wukutleny pſches 260 puntow ważeſche. Tudomny ryczerkubleŕ je żadny hońtwinſki nadobytk fotografowacź dał.

S **Klětneho.** W rosprawje wo 50lětnym zyrkwinym jubileju pſched tydźenjom podatej ma ßo dodacź, ſo popołdnju w 3 hodźinach (niz „ſwony“, ale) ſwón, tam jeniczki, k Bożej ßłużbje wołaſche, — kotryž „khěžor Wylem“ rěka, 1872 jako franzowſka kanona darjeny a pſchi 25lětnym jubileju tehdy wot njebo zyrkwineho radźicźela D. Beßera poßwjecźeny ſ tym hróncźkom:

„K pokliwanju něhdy najimany,
K żohnowanju nětko nuſowany!“ —

Też njech je pſchiſpomnjene, ſo je khěrluſch, kotryž w dopołdniſchej němſkej Bożej ßłużbje po prědowanju woßada ſ liturgiju wotměnjujzy ſpěwaſche tón w ßerbſkich ſpěwaŕſkich pod cźiſłom 316 ſtejazy:

„Cźe, Bożo, khwalimy
A ßo cźi dźakujemy!“

S **Běłeho Khołmza.** Pjatk w nozy ßu ßo tu twarjenja gmejnſkeho pſchedſtejicźerja Karla wotpalike. S domjazeje nadoby je ßo mało wukhowało. Kak je woheń naſtał, njeje ſnate.

S **Niſkeje.** Wutoru pſchipołdnju ßu ßyna tudomneho dwórniſchcźoweho dohladowarja Fiſchera na żeleſnizy mjes Niſkej a Mikowom morweho namakali. Najſkerje je Fiſchera żeleſniſki cźah na koliji pſchekhwatał, ſhrabnył a pſchejěł.

S **Łaſa.** Knjeſej kantorej emer. Jurkej je ßo worjoł mějecźelow kralowſkeho Hohenzollernſkeho domoweho rjada ſpożcźił.

— **Drjewowe awkzije** ſ Wojerowſkich kralowſkich holow budźe ßo w 4. ſchtwórcźłěcźe 1897 ſchtwórtk 28. oktobra, 18. novembra a 9. dezembra we Wojerezach w hoſcźenzu „ſkoteje hwězdy“ kóżdy krócź wot dopołdnja 10 hodźin wotbywacź.

S **Michałkow.** Pjatk tydźenja popołdnju je ßo w zyhelnczi, Weißtez bratromaj ßłuſchazej, żałoßne njeſboże ſtało. 16lětny Michaelis ſ Brětnje, kotryž w zyhelnczi dźěłaſche, chzyſche kruch hliny ſ walzy hlinoweho rosmjecźaka wotſtronicź. Pſchi tym wón ſ porſtami praweje ruki mjes walzy pſchimny, kotrež hnydom jeho zyłu ruku k ßebi ſcźežechu a ju rosmjecźechu. Dokelž běchu runje druſy dźěłacźerjo pſchi rosmjecźaku pſchitomni, jón hnydom ſaſtajichu. Njebudźiſche-li ßo to ſtało, budźichu walzy Michaeliſowe zyłe cźěło rosmjatke. Jeho hnydom do Wojerowſkeje wokrjeßneje hojerńje dowjeſechu, hdźež ßu jemu rosmjecźenu ruku wotrěſnyli.

S **Draždźan.** Naſchemu krajanej knjeſej Bjarnatej Krawzej ßu mnohe Draždźanſke nowiny ſjawny dźak wuprajili, ſo je ßwojemu hudźbnemu miſchtrej knjeſej profeſſorej Draeſeke ſ pomozu hudźbneju towarſtwow „wjeŕch Bismark“ a „Levana“ k jeho 70lětnym narodninam ßwjedźeńſki ſpěwanſki wjeczor wuhotował. S tym je wón wulke Draždźany krył, ſo njemóże nichtó něhdy prajicź, ſo ßu wone lěwke byłe k ßwojemu dotalnemu najwjetſchemu hudźbnikej.

Sa naſch ßerbſki dom

bě ßo dotal nahromadźiło: 41,843 hr. 39 np.

Dale ßu ſa njón darili:

L. w J.	4	—	
knjes Handrij Berger w Njeſdaſchezach	3	—	

Hromadźe: 41,850 hr. 39 np.

S dźakom kwituje

J. Bartko,
ſarjadnik Macźicźneho doma.

Přilopk.

* (Żeleſniſke njeſboże.) Pola Elbinga je żeleſniſki cźah jedyn wós pſchejěł. Jena dwanacźełetna holza bu hnydom morjena, a pohonczej ßo lěwa ruka wotjědże.

* Żałoßne njeſboże je ßo njedźelu dopołdnja na polu kublerja Katßfußa w Bunzendorfu pola Dirſchawa podało. Tam je jedyn paſtyr zyłe lěcźo howjaſy ſkót paß, mjes kotrymž bě też ſky byk. Tutón je paſtyrja njedźelu ſabodł. Njeſboża ßo hakle dohladachu, hdyž ſkót hromadu běżeſche, a byk njemdrje rujeſche. Hdyž jeho wotehnachu, paſtyrja ſlě rosbodźeneho ſ rósdrjenym żiwotom jako cźěło namakachu.

* (S bjesdnom pózrjete.) W Cźoplizach ßo bliſko Florentinſkich wuhlowych podkopkow na dobo w hłubokoſcźi 50 metrow bjesdno wocźini, kotrež tſi wuhlopytaze żony pózrje. Zónſke ßu ßo do hłubiny ſtorhnyłe, ſ kotrejež njeje móżno, jich cźěła wukhowacź.

* S **Lipska.** Wutoru wječor w 6 hodźinach ßu 76létnu Rosinu Friederiku Hoßowu rodź. Rissez w Lipsku w jejnym wobydlenju na Gottschedskej drósy sadajenu namakali. Mordaŕ něhdże 23-létny cźlowjek, kotryž bě ßebi wotmyßlił Hoßowu wurubicź, je, dokelž ßu jeho do cźaßa mylili, jenoż něhdże 100 abo 150 hriwnow pjenjes a słoty žonjazy cźaßnik se słotym rjeczasom a schtož je jemu hewak pod ruzy pschischło, rubicź mohł. Na wjeczornych ßmĕrkach je wón pśches sahrody, sady doma leżaze cźeknył, a hacź dotal sa nim hischcże njejßu ßlĕda namakali. Wo mordarstwje ßu scźĕhowaze drobnoscże hischcże snate:

Hoßowa na Gottschedskej drósy cźißło 8 pschiseńske wobydlenje ßama se ßłużobnej holzu Emmu Blumentrittez wobydlesche. Poßlednischu Hoßowa wokoło 1/26 hodźin po nĕkotre blesche piwa prjecź pósła, dokelž wopyt wocźakowasche. Wona ßama ßo na nusnik, s wonka wobydlenja ßo namakazy, poda, pschedsalowe durje njesamknywschi. Sa 1/4 hodźiny ßo wrócźiwschi ßłużobna holza pschedsalowe durje samknjene namaka, a njedźiwajzy wospjetneho saswonjenja ßo jej njewocźini. Na niczo dobre ßebi njemyßlo, bĕżesche holza k blisśkim snatym ßwojeje knjenje a jim powjedasche, schto je ßo stało. Mjes tym bĕchu wschelazy ludźo zuseho cźlowjeka sa woknami Hoßoweje wobydlenja widźeli, kotryž splóschiwy na dróhu won hladasche a ßo hnydom saßo shubi. Njesnaty spyta potom s woknom, do khĕże wjedźazym, twóchnycź, tola jemu to woknowe lĕßyzy sadźĕwachu. Pódla teho nowinyrosnoscherka Würkerowa a jejny muž w blisśkoscźi stejeschtaj a jeho wobkedźbowaschtaj. Hdyž bĕschtaj taj po jeneho polizistu woteschkoj, ßo njesnatemu poradźi, s pschedsalowymi durjemi a pśches sahrody, sady twarjenja leżaze, cźeknycź. Durje bě wón sa ßobu do samka cźißnył. Sawołani polizistojo s wocźinjenym woknom s drohi do wobydlenja saléschu. Jim ßo żadławy napohlad posticźi. W komorje, na dworowej stronje wobżaromnu staru żonu sadajenu namakachu. Mordaŕ bě źidźanej rubischcźi hromadźe swjasał a s nimaj njesbożownu, kotrejež wobliczo bě rosdrapane, sadajił. Pospytanje hnydom sawołaneho lĕkarja, sadajenu saßo wożiwicź, bjes wuspĕcha wosta. Domowi wobydlerjo psched ßudnischej komißiju prajichu, so je mordaŕ hižo poúdźelu wjeczor a wutoru popołdnju pola Hoßoweje a w ßußodnych khĕżach po proschenju khodźił. Hoßowa je jeho napominała, so dyrbi tola radscho dźĕłacź; wón dźĕ je hischcże młody a dyrbjał ßo hańbowacź, po proschenju khodźicź; wona je też w ßwojim żiwjenju dźĕłacź dyrbjała a je wjele dźĕłała. Proscherjowe njehańbicźiwe wotmołwjenje na tele napominaze ßłowa bě: „Wy sa . . . ludźo! Wam hižo pokażu, Wam ßo hischcże hubjenje pońdże!“ Podobne rĕcże je proscheŕski dundak też psched druhimi wobydlerjemi mĕł, hdyž wot nich niczo njedosta. Wjeczor psched mordaŕstwom bě ßo wón Hoßoweje ßłużobnu holzu praschał, hacź młodźi ludźo w jejnym wobydlenju bydła. Holza je jemu na to wotmołwiła, so jeho to niczo njestara. Dundaka ßu w domje wjazore woßoby widźeli, kotsiž bychu jeho hnydom saßo spósnali. Na wußlĕdźenje rubjeżneho mordarja je polizija 300 hriwnow myta wustajiła.

* (Nowa zyrkwina wĕża ßo saßypła.) Kaž wóndano w Stołpnje, tak je ßo wutoru w Biesdorfu pola Barlina zyrkwina wĕża, kotraž ßo mĕsto swottorhaneje stareje nowa twari, saßypła. Wĕża, kotraž dyrbjesche 24 metrow wyßoka bycź, bĕ hižo 19 metrow wyßoko natwarjena, hdyž pódźelu murjeŕski polĕr a dźĕłacźerjo pytnychu, so ßo wot murjow drebicź póczńje. Polĕr mischtrej powjesćź póśła, so ßo jemu wĕża njesda wĕsta bycź, a mischtr powjesćź twarśkemu radźiczelej dale póśła. Tola prjedy hacź mózachu wĕż pschepytacź, ßo wĕża saßypny, na sboże w tym cźaßu, w kotrymž nichtó na njej njedźĕłasche. Wutoru rano 1/4 6 hodźin mlokowi pohonczojo do Barlina jĕdźo widźachu, so ßo zyła wĕża saßypny. Jenemu wosej kamjenje a deski kryw pscherasychu, a pohoncź ßo jenoż s tym saraženja sminy, so konjow s cźaßom pohoni, skoku jĕcź. Murje ßo runje do ßo saßypnychu, tak so nĕtko 10 metrow wyßoku hromadu tworja. Roschty ßo na bok na drohu walichu a sa telefonowymi grotami wißajo wostachn. Stare zyrkwine murje ßu njewobschkodźene wostałe. Wina na saßypnjenju sda ßo hubjeny kalk bycź, s kotrymž ßu kamjenje smurjowane byłe.

* (Mordarstwo.) Njedźelu popołdnju je 20létny cźeladnik Jan Fros s Waldenburga ßwoju lubu, ßłużobnu dźowku Hanu Fügmannez, pola kublerja Heinricha w Oberpickenhajnje ßłużazu, s rĕsniśkim nożom, kotryž bě ßebi hakle ßobotu w Lipsku kupił, saklół. Hacź dotal hischcże njejßu mordarja saßłapali.

* S hrosnym mordarstwom je ßo pschißażny ßud w Hermannstadtu (w Ssedmohórskej) saběrał. Ratař Jan Schneider s Groß-Schauerna bě psched nĕhdże tśjomi lĕtami s wotmyßlenjom, so by ßwojeho nana skónzował a ßo jeho wobßedźenstwa smozował, jeho s njepschestawazym pschipiwanjom wopojił. Prjedy teho bě ßebi zygana Niczu wotnajał, so dyrbi wopojeneho, kotrehoż na dróhy mjes Groß-Schauernom a Stolzenburgom s wosa cźißnje, skónzowacź. Kaž bě ßo wumyßliło, tak ßo njeskutk wuwjedźe, a so by k wĕrje podobne było, so je nan s wosa panył, pod konjaze kopyta pschischoł a tak ßmjercź namakał, żadławz wjazy krócź w dźiwim skoku se ßwojim spschahom pśches cźĕło honjeschesche. Hacź do sapoczatka tuteho lĕta bě ßo eźertowski njeskutk s cźĕmnoscźu sakrywał. Swada pak, kotraž bě mjes Schneiderom a jeho lubku wudyrika, poßledischu pohnu, mordarstwo wotkrycź. Schneidera, kaž też jeho zyganskeho ßobuwinika k ßmjercźi na schibjenzy saßudźichu.

* (Potajne mordarstwo.) W małym italskim městaczku Portenico pola Palerma je ßo żałoßny podawk stał. Měschczańsći polizajski komißar se ßwojej żonu a pjecź lĕtnym ßynkom po torhoschczu khodźesche. Na dobo s pódlanskeje haski mużej se sczornjenym wobliczom k sastojnikej pschibĕżeschtaj a jeho, do njeho s revolvrom tśĕlejo a se ßekeru rubajo, skónzowaschtaj. Żałoßny podawk lĕdma pół mjeńschiny trajesche. Mordarjej ßo saßo tak potajnje shubischtaj, kaž bĕschtaj ßo na torhoschczo wsałoj. Żona skónzowaneho bě bjes myßlow pódla cźĕła ßwojeho muża na semju panyła; hólz bě uanej khroble pomhał a ßo skónczńje na njeho cźißnył, so by jeho psched ßekerowym rubanjom schkitował. S ludźi na torhoschczu ßebi nichtó njebě swĕrił, mordarjomaj wobaracź abo ßo sa nimi puschczicź, tak so njeskutk najskerje njekhostany wostanje.

* (Ssmjercź psches plistu.) Psches jenu plistu je, kaž „cźaßopiß wuschnych lĕkarjow“ pische, wóndano hacź dotal cźiscże strowy hólz wumrjeł. Nĕkajkeje maliczkoscże dla bĕchu jeho wuplistowali; bórsy po tym dla puknjenja wuchoweho bubonka nĕschto krwje s wucha wubĕża a hólza lohke wjercźenje saja. Sa 36 hodźin krej s nowa s wucha bĕżesche, hólz s nowa myßle shubi a tydźeń posdźischo wumrje. Pschi sekziji jeho hłowy ßo wupokasa, so bě ßo wuchowy bubonk puknył, a so bě ßo krwej do moshow wulała.

* (Błyskowe dyrjenje.) W Hornich Kundraczizach je pschi Božim njewjedrje błysk do fabrikarjoweho Kieslingoweho wosa, na rĕpowym polu stejazeho, dyrił a wojo rosrasył. Konjej bĕschtaj ßo na sboże 10 mjeńschinow prjedy wupschahnyłoj. — W Sohlandze nad Sprewju błysk dwójzy do Grumbtez rĕsaka dyri. Jedyn błysk elektriske wodźenje, druhi wuheń trjechi. — We Wehrsdorfje Boże njewjedro dwójzy do zyrkwje dyri, na sboże pak njesapali, tola ßo pschi tym nĕhdże 60 woknowych schkleńzow rosbi, a wschelake druhe wĕzy ßo wobschkodźichu.

* Kajka pschiwĕra bohużel hischcże knježi, shonimy s Neumarka. W Romolkwitzach wopytachu zyganjo jeneho żiwnoscźerja, kiž na rheumatismus (drjenje) cźerpjesche, ßo jemu poskicźejo, so chzedźa jeho wulĕkowacź. K temu ßebi wot njeho tysku wuproßychu, a hdyž jim cźerpjazy tajku se ßwojimi nalutowanymi pjenjesami pschinjeße, ßebi zyganjo papjeru, tintu a pjero żadachu. Nĕtko kuß hokuspokußa, sehnachu a khoremu prajichu, so, hdyž popißanu papjeru w sahrodźe na wĕstym mĕstnje, wot nich mjenowanym, sahrjeba, jeho drjenje wopuschczi. Mjes tym so wón tu papjeru hrjebasche, mĕjachu ßo zyganjo s jeho pjenjeżnej tysku s wĕtra. Hdyž sjebany posdźischo pytny, so je drjenje wobkhował, ßwoje nalutowane pjenjesy pak wotbył, wón tón podawk polizajstwu wosjewi. Jebakow posdźischo sajachu a do Striegowa dowjedźechu.

* Wulka namakanka je ßo w belgiskim mĕscze Mechelnje w domje pjekarja Brocka stała. B. pytny, hdyž na łubi do jeneje hrjady dyri, so je nntskach próśdna. Sso na derje skhowany sersawy samk dohladawschi a jón s hamorom wotbiwschi, wón w hrjedze wulku hromadu schpaniśkich a frauzowskich słotych se 16. lĕtstotka namaka, kiž bĕchu s najmjeńscha 23,000 frankow hódne. Tón muž nĕtko w ßwojej khĕži należnje dale pytasche, a namaka, so bě jena jstwa ßo po cźaßu se wschelakimi tapetami polĕpika, mjes kotrymiž bě jena s kordnanskeje koże ßama 5000 frankow winojta.

* (Pscheńczny kral.) S tutym mjenom je w zykej Amerizy jedyn Italczan, Guazone rĕkazy, snaty, kotryž je w Argentiniskej se ßwojimi jara wobschĕrnymi pscheńczńymi honami sa krótki cźaß ßebi wulzyschne samożenje dobył; Guazone nĕhdże 67,270 jutrow role wobßedźi a to w najpłódnischej krajinje k połodnju Buenos-Ayresa. Na żnjach trjeba wjele tyßaz dźĕłacźerjow, s kotrychż kóżdy wĕsty dźĕł s jeho cźisteho dobytka wot njeho dostanje. S wunoschkom jeho żnjow ßo 3000 żelesniśkich waggonow napjelni, kiž pscheńzu do połnózneje Ameriki wotwoża, hdyž ma Guazone wschudźom ßwojich wotebjerarjow.

* Saßo je ßo jene kčéjaze žiwjenje ſ tym ſaniczżiko, ſo ßo njeje warnowanje, w nowinach a ertuje huſto woſpjetowane, ſo ßo człowjek ſ pßami pleńczżicź, ßo jim liſacź dacź abo je koſchicź njeßmě, wobkedźbowało. Dźowka jeneho w Pariſu derje ſnateho italſkeho hoſćenzarja, knjeżna Santarfiero, mějeſche małeho pßyczżatko pizu ſanjecha a něktore woßoby ſkuſa. Duż jo morichu a jo jako ſaczżekle ſpóſnachu. Skuſani, mjes nimi też nan teje mkodeje holzy, ßo do Paſteurowehо wuſtawa podachu. Sswoju wobßedźerku, tu knjeżnu, njebě tón poß żenje kußnył; duż ßo wona ßama ſa ßebje niczżeho ſłeho njebojeſche, też hiſchcże niz, hdyż jej lohko ſłě bycź pocża, ſchtoż wona wot naſymnjenja wotwjedowaſche. Ale bórſy ßo ſ njej pohórſchi; wona ßama na ßebi ſnamjenja ſpóſna, kiż bě na ßwojim morjenym pßyczżatku widźała, a hdyż chzyſche macź ju cźerpjazu koſchicź, wona jej to njepſchida, dokelż ßo bojeſche, ſo by ju ſ tej khoroſczu natykła, kotruż bě ßebi ſ koſchenjom ßwojeho pßyczżka pichiczżahnyła. W Paſteurowym wuſtawje też potom lěkarjo wobkruczżichu, ſo móże ßo tón, kohoż ßo ſkażeny poß jenoż ſ jaſykom ſ waha dótknje, hižo ſ tej żałoßnej khoroſczu natyknyczź. Sa wbohu mkodu holczżku bě wſcha pomoz podarmo, wona je po żałoßnych cźwilach wumrjeła. Jeje nan pak je, wo jeje ßmjercźi ſhoniwſchi, roſum ſbył, a je wulki ſtrach, ſo wjazy njewotkhori. Macź bě na tym wobſtała, ſo chze ßwoju dźowku k rowu pſchewodźecź, ſchtoż też je ßo ſtało. Ale hdyż bě ßo wot pſchewodźenja wróczżiła, je ßo hnydom lehnycź dyrbjała, a lěkarjo ßo boja, ſo też wona ſaßo njeſtanje.

* S kłobukowej jehłu ſakłóła je w Genua pinczżniza Chiarina Mattejez ßwojeho lubeho, tapezěrarja Pizzorella. Rjana holza ſetka ßo ſ mkodym mużom na Lavagila-torhoſchczu a jemu, ßo khwilku ſ nim wadźiwſchi, dokhu jehłu, kotruż ruczże ſ kłobuka wuczżeże, k wutrobje kłó. Sa mało mjeńſchinow bě Pizzorello morwy. Chiarina Mattejez cźekny. Naſajtra pak wona we wobydlenju ßwojeje pſcheczżelnizy ſ 5. poſkhoda ſ woknom dele ſkoczi, ſo by ßebi žiwjenje wſała. To ßo jej poradźi. W ſawoſtajenym liſcźe bě ßo wuſnała, ſo ßwojeho lubeho njeje chzyła ſkónzowacź, ale jenoż kuſk naſtróżecź, ſo by ſ druhimi żónſkimi wjazy tak rjenje njeczżinił, dokelż bě żarliwa. Se ßwědomnjom cźwilowana, njeje žiwjenje wjazy ſnjeſcź mohła.

* (Lynchowanſka juſtiza.) W Verſailles (w Indianaſkim ſtacże w połnóznej Amerizy) ßu tamniſchi farmarjo (burjo) pjeczżoch rubjeżnikow, kotſiż ßu ſ Němſkeje do Ameriki pſchicżahnyli, popadnyli a jich hnydom na bližſchi ſchtom wobwěßnyli. Rubjeżnizy ßu lěta dołho farmarjow wurubili a traſchili.

(Zyrkwinſke powjeſcże hladaj w pſchiłoſy.)

Pónđzelu a wutoru 18. a 19. oktobra 1897

ßo pola podpißaneho kralowſkeho hamtſkeho ßudniſtwa dla rjedźenja wobkhodnych ſtwow jenoż **nuſne** wězy wobſtaraja.

W Budyſchinje, 1. oktobra 1897.

Kralowſke hamtſke ßudniſtwo.
W. ſaſt. **Arnold.**

Dobrowólne pſcheßadzowanje.

Po žadanju herbow kheżerki **Hańże Pawlikoweje** rodź. Pelchiz w **Kobelnju** ma ßo bjesdołżna leżomnoſcź, ſ kheże, dwora, pola a łuki wobſtejaza, fol. 21 a 32 Kobelnjanſkich leżomnoſtnych knihow a fol. 72 Sdźarowſkich leżomnoſtnych knihow, kotraż je ſ 23,39 dawſkimi jenoſcźemi poczżeżena a k wopalnej kaßy ſ 1490 mk. wobliczżena a wſcho hermadże na 1560 hr. takſérowana

ßobotu 30. oktobra 1897 dopołdnja w 11 hodźinach

w Kobelnju w ſawoſtajenſtwowej kheži (cźißło 23 wopalneho kataſtra) na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Tón ßamy dżeń dyrbja ßo **popołdnju wot 2 hodźin** domjaza a hoſpodarſka nadoba, żnjowe ſkłady a pólne płody, k ſawoſtajenſtwu ßłuſchaze, pſches Kobelnjanſke wjeßne grychty na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Dalſche je ſ wuwěſcheńki, na ßudniſkej deſzy a w Kobelnjanſkim hoſcźenzu wuwißazeje, ſhonicź.

W Budyſchinje, 1. oktobra 1897.

Kralowſke hamtſke ßudniſtwo.
Kuntze.

Ia. cźiſcźeny

praec. baſiſki foſforokißały kalk

k pizowanju ſkotu

we woprawnych wałach a po waſy porucza jara tunjo

Otto Engert

en gros **drogownja** **en détail.**

Żiwnoſcź cźißło 3 w Khaßowje ſ maßiwnymi twarjenjemi, 18½ kórzom pola a łuki. 181 dawſkimi jenoſcźemi, ſkotom, inventarom a żnjemi je na pſchedań. K napłacźenju je 9000 hr. trjeba.

W Dubrawzy pola Barta je khęża cźißło 21 na pſchedań.

Mała nowa natwarjena **khęża** je na pſchedań. Dalſche je ſhonicź na Mättigowej dróſy 6.

Stare wokna

ma na pſchedań

A. Tſchentſcher

na bohatej haßy cźißło 18.

Wucżobnik ßo pyta.

Sa ßwoju drogowu, chemikalijowu a barbotworowu pſchedawarnju k jutram 1898 wucżobnika ſprawneju ſtarſcheju, po mózноſcźi ßerbſkeje rěcże móżneho, ſa wucżobnika pytam. **Otto Engert.**

Pjenjeſy!

2 hriwnowſke pjenjeſy ſ wobraſom khežora Bjedricha, ſakſke dobycźerſke tolerje, każ też wſchě ſtare ſłote a ßłeborne pjenjeſy kupuje a dawa najwjetſche płacźiſny

Adolf Boetius, ſłotnik
w Budyſchinje na bohatej haßy
pſchi bohatych wrotach.

Stare **zynowe talerje, karany, ßwěcźniki,** kupuje po najwyſchſchich płacźiſnach

W. Demuth,
pſchi hłownym torhoſchczu 8.

Tyſcherſkeho pomoznika pyta Jan Freund w Porſchizach.

Schewſkeho pomoznika pyta ſchewſki miſchtr **Khorla Broda** w Bukezach.

Cźeſcźenym Serbam w Budyſchinje a wokolnoſczi najpodwolniſcho k wjedźenju dawam, ſo ßym w ßwojim nowonatwarjenym domje

pſchedawarńju ſa kwětkowe plecźenje a hornzate roſtliny

wotewrił.

Lubjo, ſo też dale wſchě pſchecża a žadanja ßwojich cźeſcźenych wotebjerarjow dopjelnju, proſchu, mje też dale dobroczżiwje podpjeracź.

W Budyſchinje na rózowej haßy 18.

S poczżeſcźowanjom

Max Klauſch.

Lubi Sserbja!

Budźeze Sserbja! Sserbſki dom w Budyſchinje ßo twari, a to ſa Waßz! Duż ſkładujcże ſa njón po Waſchim ſamoženju hnydom, burja a měſchczenjo, wucżeni a njewucżeni, ſtari a młodźi, mużſzy a żónſke, a ſběrajcże ſa njón pſchi kermuſchach a jubilejach, pſchi kwaßach a kſchcźiſnach, pſchi ßwjedźenjach a ſkhadźowankach, pſchi piwje a hraczu; ſkładujcże a ſběrajcże! A Wy, kiż wotkaſanja ſcźinicże, wotkaſajcże na prěnim měſtnje ſa Waſch „ßerbſki dom“ w Budyſchinje! Budźeże ßwěrni, woprawdźiczi Sserbja!

Towarſtwo ſerbſkich burow w Bukezach

ſměje **jutſje njedźelu 17. oktobra** w 4 hodźinach ſwoje poſedźenje, w kotrymž ſo kučne hnoje atd. ſkasaja. Wo bohaty wopyt naležnje proſy **pſchedſydſtwo.**

Sserbſke burſke towarſtwo w Malym Wjelkowje

ſměje **njedźelu 31. oktobra** popołdnju w 4 hodźinach w **Gäbelez** hoſćenzu poſedźenje. **Pſchedſydſtwo.**

Rakečanske serbske towarſtwo „Lipa“

změje. dali Bóh, jutře njedźelu 17. winowca popołdnju z dypkom 4 hodźin w Křižanec hoſćencu swoje měsačne poſedźenje, na kotrež sobustawy najpřećelnišo přeprošuje

předsydstwo.

Pilna ſłužobna **holza** ſo k 1. novembrej do ſłužby pyta na hoſpitalſkej haſy 5.

K nowemu lětu pſchi wyſokej mſdźe pohončow, wotročkow, ſrěnkow, tſećakow, palerjow, wolazych, džowki, džěłaćerſke ſwójby do dobreje ſłužby pyta **Leſchzyna** na rěſnſkej haſy 26 delka.

Młódſcha holza, kotraž chze ſchwalćiſtwo nawuknyć, móže pola mje hnydom do wućby ſtupić.

A. Khěžorka
pſchi lawſkich hrjebjach 18.

Słužobne a kuchińſke holzy, ſłužobne a hródźne džowki, mlokowe holzy, njewoženjeneho hejtmana, wotročkow a pohončow do tudomnych a Draždźanſkich ſtron pyta **Kynaſtowa** na kſchidarſkej haſy 3.

W Kamjenej cźišło 8 pola Radworja je **ſtwa** ſe ſtwizu na pſchenajećе.

W Khwaćizach je ſo 3. oktobra jedyn cźaſnik namakał. Saſo dostać w Libuchowje cźišło 7 pola Małeho Wjelkowa.

Do Rakojdow!

Jutſje njedźelu 17. oktobra ſo nowa rejwanſka ſala poſwjeći, pſchi cźimž budu ſ najlěpſchimi jědźemi a napojemi poſłužeć, k čemuž najpſchećelniſcho pſcheproſchuju.

Albert Fieber.

Pſchedſydźi ſerbſkich towarſtwow a ſerbſzy wućerjo, ſběrajće ſa nasch ſerbſki dom w Budyſchinje!

Swojimaj ſtarſchimaj,

lubemu, ſwěrnemu nanej

Janej Barthej w Brěſynje pola Hućiny,

a drohej, lubowanej maćeri

Marji, rodź. Kalichez ſ Delnjeje Hórki,

pſchejemoj na dnju jeju

ſłěborneho kwaſa,

20. oktobra 1897,

hdźež pſches Božu miłoſć 25 lět ſwojeho mandźelſtwa dokonjataj,

wjele ſboža.

Bóh luby Knjes budź Wamaj hnadny a ſpožč Wamaj hiſchće wjele ſtrowych lět a ſwoje njebjeſke žohnowanje. Duž wjeſeltaj ſo nad tutym dnjom, haj wjeſel ſo Waju wutroba we wěnzu ſłěborneho kwaſa, do kotrehož ſu naju poſtrowjenja, naju pſchećza ſawite, kaž tež naju horze próſtwy k Bohu Wjerſchnemu, ſo chžył Wamaj a namaj ſpožčić, ſo móhłoj junu ſe ſkotym kraſnym wěnzom Waju hłowje krónować.

Džak a khwalbu, Božo, tebi
Spěwamoj nětk ſ wutrobu,
So ſy wſchitko kraſnje ſebi
Naprawił a wuwjedł tu.

S džěćazej ſprawnej džakownoſću a ſe ſwěrnej luboſću

Waju džowzy **Lejna** a **Auguſta.**

Sserbſke towarſtwa a towarſtwa w Sserbach.

Sserbſki Maćičny dom ſo twari! Duž mějće ſa ſwoju čeſć a pſchiſłuſchnoſć, ſo Wy kóžde w tutej naſymje a ſymſe ſ najmjeńſcha jedyn ſwjedźeń (konzert, džiwadło, ſabawny wječor atd.) k lěpſchemu naſcheho ſerbſkeho domu ſarjadujeće a cźiſt wunoſchk ſa njón poſtajiće. Wopokažće ſ tym Waſchu nadobnu ſerbſku myſł!

Wutrobny džak

wſchitkim, kiž ſu mi pſchi wuſtupjenju ſe ſaſtojnſtwa luboſć a pſchećelſtwo wopokaſali a mje ſ kraſnymi darami, ſ wupyſchenjom mi lubych byrglow a mojeho noweho doma a t. d. ſwjeſelili! Woſebity nutrny džak mojej wyſokej wyſchnoſći a jeje knjeſam ſaſtupjerjam, kaž tež mojemu hnadnemu patronatſkemu knjejſtwu a žyłej Laſowſkej woſadźe! Bóh luby Knjes ſapłać Wam wſchu mi wopokaſanu luboſć a žohnuj Waž bohaće ſe ſwojej hnadu a ſmilnoſću.

We Laſu, 12. oktobra 1897.

H. Jurk, kantor emer.

Sa wulkotne powitanje, mi pſchi mojim pſchikhadźe tu na luboſne waſchnje pſchihotowane, ſ tutym ſwojej ſchulſkej a žyrkwinſkej gmejnje, woſebje knjeſej duchownemu Krügerej a wſchitkim ſobuſtawam žyrkwinſkeho a ſchulſkeho pſchedſtejićerſtwa ſwój najwutrobniſchi džak praju.

We Laſu, 5. oktobra 1897. **A. Bock,** kantor.

Lětne ežeſne wopomnjenje

njebo **Marje, Handrija Pawlika** w Jitku, mandźelſkeje, rodź. **Domaſchkez** w Komorowje pola Rakez 28. hodownika 1831, ſemrje 22. winowza 1896.

Hłós: Luby Jeſu, my ſmy tu.

My pſched wěčnym Bohom tu
Pſches kraj ſmjerće pućujemy
Wot naroda k wječoru,
Hač ſmjerć ſamu nadeńdźemy
A tón dźeń, kiž wſchěm ſo taji,
So k nam Bóh, pój wotſtal, praji.

Město nichtó njeſmaje,
Hdźe joh' ſmjertny jandźel nańdźe,
Też niž, hdyž wón woteńdźe
S domu, a na prjećku ſańdźe.
Jeho dny ſu poſtajene,
Bohu na dłoń wotmèrjene.

Też ta luba njeboha,
Na kotruž tu ſpominamy,
Strowa wot domu je ſchła,
Mandźelſki ſ njej lubowany,
Staj do Bójſtwez pućowałoj,
Sswoju džowku wopytałoj.

Hdyž tam tydźeń pobyłaj,
We Boſy ſo roſſudźiſchtaj,
A ſo na pućа podaſchtaj,
Strowaj ſo tam wotſtaliſchtaj,
Khód jej' druhej džowzy dźeſche,
Kiž we Nowej Laubje bèſche.

Kaž bě huſto w žiwjenju
Strowych dnjach ſez požadała,
So na ſmjertnym loži ju
By ta džowka wothladała,
Tak po ſwojej hnadnej woli
Luby Bóh do teho ſwoli.

Runjeż w dobrej ſtrowoſći
Wona k tutej džowzy dondźe,
Dha tam tydźeń pobywſchi
Hižo ſ teho ſwěta wuńdźe,
A wſchěm božmje pſchiwolaſche,
Kotrychž hdźe tu lubowaſche.

S Jeſuſowej ſwjatej krwju
A też cźełom poſłylnjena
Wona dźeſche k wumrjeću
A pſches wěru wobtwjerdźena,
Sdjebjena po duſchi bèſche,
Jako ſ teho ſwěta dźeſche.

Hdyž do Rakez wot Laubу
Pſchiwjeſechu jeje cźeło,
S jeſuwaćidlſkej' ſwjatnizy
Swonjachu jej napſchećiwo,
Hdźež, hdyž w žiwjenju bě ſtała,
Wažne dny bě wuživała.

Kſchćeńſki ſłub pſched woltarjom
We njej bě ſwój wobnowiła,
Kaž tež ſwojom' mandźelſkom'
Wěčnu ſwěru poſwjeći,ła,
Sa kotruž tež dźeńſ do rowa
Wón jej ſćele ſwój dźak ſ nowa.

W žohnowanym mandźelſtwi
Sſydom dźeći wotcźahnyła,
Schtyrjoch ſynow, džowki tſi,
Wſchěm je radźiće'ka była
S rjanym puutom, ſ kotrymž ſama
Wot Boha bě žohnowana.

Po tym pak, ſo wobſłyła
Polo k wěčnym žnjam tu bèſche,
Wotſtal je ſo ſbèhnyła,
Na kraj wěčnoh' ſwěła dźeſche,
Hdźež ſaſ' namakać ju budźa,
Lubi, kiž ſo wo nju rudźa.

Tudy wſchak my khodźimy
'Schće pſchi ſwětle ſ Božoh' ſłowa,
Hač my junu nańdźemy
Boha ſamoh' ſady rowa,
W njeſachodnych krónow měſći,
Hdźež ſu wěčnoh' ſboža wěſći

Tam pſchi ſaſowidźenju
Pſchejemy ſo junu tſchewicź,
Hdyž na ſwěta ſkónčenju
Chze Knjes Jeſuſ nam ſo ſjewicź,
So po dokonjanym cźaſu
Wychmy ſ nim ſchli k jeho kwaſu.

Njech nětk w rowje pod hórzu
Twoje ſmjertne cźeło tłaje,
Junu ſtanje duchowne
A tam wěčnje žiwe traje
Horkach we njebjeſach nowych
W ſbóžnych hrodach Jeſuſowych.

W Rakezach pſchi ſwjatnizy
Cźełnej' ſmjercźe měwaj ſpanje,
W cźichej rownej komorzy
Hač na wonowjenja ranje,
Hdźež wot Boha wubudźena
K njebju pońdźeſch pſchekraſnjena.

Srudźeny mandźelſki.

(K temu cźišku dwě pſchiloſy.)

Prěnja Pschiloha k czišku 42 Serbskich Nowin.

Ssobotu 16. oktobra 1897.

Placzišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach.

Placzišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družina a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
	hr.	hr.
Wóły:		
1. połnomjaßnje, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	38	70
awstriske	40	72
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	36	67
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	34	63
4. ßnadnje pizowane kóždeje staroby	31	60
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	34½	64
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	32	61
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	30	59
4. ßrěnjo pizowane krowy a jałojzy	28	55
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	27	53
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	34½	60
awstriske	36	62
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	32	57
3. ßnadnje pizowane	30	55
Cźelata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	47	76
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	43	71
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w starobje hacž do 1¼ léta	52	66
2. mjaßne	50	64
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	48	62

Placzišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 3224 měchow.	W Budyschinje 9. oktobra 1897 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 14. oktobra 1897 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenza běła	8	83	9	41	8	71	9	26
" žołta	8	53	8	59	8	35	8	82
Rožka	6	50	7	25	6	25	7	3
Jeczmjen	6	61	6	86	6	20	7	17
Wowß	7	20	7	60	6	50	7	20
Hroch	7	22	11	12	8	33	9	44
Woka	7	78	8	33	6	50	7	75
Jahły	13	—	15	—	12	—	14	—
Hejduschka	15	—	16	—	14	—	15	—
Běrny	2	50	3	—	2	20	2	60
Butra 1 kilogr.	2	20	2	40	2	—	2	30
Pschenična muka 50 "	9	25	18	50	—	—	—	—
Ržana muka 50 "	8	50	13	—	—	—	—	—
Ssyno 50 "	2	80	3	20	2	40	3	—
Ssłoma 600 "	16	—	18	—	16	—	18	—
Prošata 1038 schtuk, schtuka	7	—	18	—	—	—	—	—
Pschenična wotruby 50 kilogr.	—	—	4	25	—	—	—	—
Ržane wotruby 50 kilogr.	—	—	4	75	—	—	—	—
Pschenčny gris 50 kilogr.	—	—	5	25	—	—	—	—
Ržany gris 50 kilogr.	—	—	5	75	—	—	—	—

W Budyschinje płaczeschе: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach 15 hr. 99 np hacž 15 hr. 19 np., žołta 14 hr. 50 np. hacž 14 hr 60 np., kórz rožki po 160 puntach 10 hr. 40 np., hacž 11 hr. 60 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 25 np. hacž 9 hr 60 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot 9 hr. 42 np. hacž 9 hr. 56 np., pschenza (žołta) wot 8 hr. 83 np hacž 9 hr. 12 np., rožka wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 19 np., jeczmjeń wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 88 np., wowß wot 7 hr. 25 np. hacž 7 hr. 50 np.

Wjedro w **Londonje** 15. oktobra: Cźoplischo.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smjeje 18. njedźelu po ßwj. Trojizy diakonus Sarjenk rano w 7 hodźinach ßerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodź. ßerbske a w 10 hodź. němske prědowanje.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** Ernst August Schubert, porzlinmoler w Draždźanach, s Augustu Idu Scholcźiz na Zidowje.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Hana Amalia, Jana Lorenza, knjeżeho hejtmana w Delnjej Kinje, dź. — Erna Elsa, Jana Augusta Moriza Wjeńka, kněžerja a fabrikarja na Zidowje, dź.

Zemrjeli:

Dźeń 6. oktobra: Jan Hillmann, wobydleŕ a dźěłaczeŕ w Hněwßezach, 40 l 2 m. 5 d. — 10. Jan Klimant, wumjenkaŕ w Sajdowje, 79 l. 10 m. 22 d. — 13. Elsa Gertruda, Ernsta Juliusa Wowczerja, wobydlerja a fabrikarja na Zidowje, dź., 11 m. 16 d. — 13. Bjedrich August, Khorle Augusta Mehnerta, žiwnoscźerja a gmejnskeho pschedstejicźerja w Małßezach, ß., 7 l. 11 m. 10 d.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

18. njedźelu po ßwj. Trojizy smjeje rano ½8 hodź. farař Mrosak ßerbsku spowjedź, ½9 hodź. pschi zyrkwinej visitaziji farař Räda s Budyschina ßerbsku visitazisku rěcź a farař Mrosak ßerbske prědowanje; ¼11 hodź. tajny zyrkwiny radziczeł Keller němsku visitazisku rěcź a pomozny duchowny Rychtař němske prědowanje. — Popołdnju w 2 hodź. smjeje pomozny duchowny Rychtař katechismusowe rosrěcźowanje.

Sserbszy braschkojo a ßerbske baby, sběrajcże sa nasch ßerbski dom w Budyschinje!

Emma swud. Borwerckowa

pschi hłownym torhoschczu 5

porucża

plyschowe jaki a żakety

we wschelakich barbach po najtunischich płaczišnach.

Żakety hižo po 2 hriwnomaj.

Lampy.

Scźěnske lampy hižo po 30 np.,
nózne lampy hižo po 50 np.,
wißaze lampy hižo po 1 mk. 50 np.,
ample hižo po 2 mk. 75 np.,
latarnje hižo po 60 np.,
lampowe swony a **zylindry** tunjo,
petrolejowe khany hižo po 45 np.,
stearinowe ßwězy, 1 pakczik s 8 ßwězami,
1 punt ważazy po 50 np.

Ssamo pschi tunich lampach rukuju sa to, so derje ßwěcza.

Zentralny basar

H. Richtera naßl.

w Budyschinje, na bohatej haßy 29.

We wudawarni „Sserb. Nowin" je dostacź sa 4 hriwny

Rěčnica serbskeje rěče.

Spisał **Jurij Kral,** kapłan w Draždźanach.

Krany amerikanski
rjepikaty tobak
porucza, tak dołho hacz skład dożaha punt po 25 np.
Otto Sachse
na bohatej haßy 5.

Woprawdże ßłódke rjane wulke
boßniske
(tak mjenowane turkowske)
ßłowki
punt po 30 a 40 np.,
derje ßuschene amerikanske
jabłuka
punt po 35 a 45 np.
porucza
Otto Sachse
na bohatej haßy 5.

Wolijowe barby
we wschěch nuanßach, hnydom k barbjenju, derje a twjerdże skhnyjaze, k barbjenju khěžow, schpundowanjow atd.,
molerske a murjerske barby
w czerstwej tworje a w najwjetschim wubjerku,
schpundowanski ßwěczaty lak
s barbu a bjes njeje, njewonjaty a spěschnje skhnyjazy,
terpentinowy wolij
(němski a franzowski),
dwójzy warjeny
hódny lanowolijowy firniß,
jara derje a twjerdże skhnyjazy,
bernsteinske laki,
kopallaki,
damarlaki,
żelesowe laki,
Ia Kölnski klij kaz tez
murjerski klij
a hischcze wschelake druhe druziny,
myjerśku krydu,
gyps,
Ia portlandski zement,
klepatokamjenjowu
a schmirglowu papjeru,
schmirglowy płat,
schpundowanski wósk,
wósk sa parketowe
schpundowanje,
barbicze wscheje druziny,
schablony
sa molerjow a murjerjow
atd.
porucza a ma pschezo na składze po najtunischich płaczisnach
drogowe a barbowe
en gros **khlamy** en détail
Otto Engert
10 na snutskownej lawskej haßy 10.

Wubjerny kožowy mas,
so by ßo koża smjehczika a so by wodu njepschepuschczała, w tysach po 50, 30, 20 a 10 np.,
najlěpschi
vaselinowy tuk
w blachowych tysach po 5 puntach, 2 punt., 1 puncże a 1/2 puncże, kaz tez po wjetschich a mjenschich dźělbach porucza tunjo
en gros **drygowanja** en détail
Oty Engerta
10 na snntskownej lawskej haßy 10.

Karbolineum,
najkhmanschi wolij k wobělenju a namasanju, w woprawnych cžwizach po 2 zentnarjomaj, kaz tez w mjenschich cžwizach a po wasy ma na składze
en gros **drogowe khlamy** en détail
Oty Engerta
na snutskownej lawskej haßy 10.

Niz jenoż **tuni,** ale
tez **dobry**
khosej,
seleny
punt po 80, 90, 100, 120, 140 np.,
khosej, paleny
punt 100, 120, 140 np.,
wubjernu dobru ßylnu
Java-měschenzu
punt po 160 np.
porucza
Herm. Kunack
na bohatej haßy 8.

Cžisćze dobru
woprawdże derje ßłodżazu
vanillowu
lamanu schokoladu
punt po 100 np..
kaz tez najlěpschi
hollandski a němski
kakao
punt po 130 np. porucza
Otto Sachse
na bohatej haßy cžißko 5.

Hrodowska haptyka
porucza
butrowy pólver,
hollandski słótny pólver,
ßwinjazy wobżerny a kormjazy pólver,
konjazy a salsowy pólver.
Tam ßo **zołty wósk** kupuje punt po 1 hr.

Wubjernje paleny
khosej,
cžisćze ßłodżazy
punt po 100 np.,
parlojty punt po 120 np.,
porucza jako jara wobkedźbowanja hódny
Ernst Glien
na žitnych wikach 44.

Sslubjenske listki
se słotym srěskom
kaz tez w jednorym wuhotowanju cžischczi po tunjej płaczisnje.
Ssmolerjez
knihiczischczerńja.

Zigary:
njewuběrany 6 np. wubjerk,
10 schtuk jenoż po 40 np.,
100 schtuk jenoż po 3 mk. 75 np.,
wurjadnje płaczisny hódno
porucza
Herm. Kunack
na bohatej haßy 8.

Rum,
arak,
kognak,
punschowe essenzy,
wschelake tukrajne a wukrajne
blidowe likěry
w derje wuležanych druzinach a w wulkim wubjerku porucza
Gustav Küttner
w Budyschinje
10 na ßerbskej haßy 10,
wożebita pschedawarnja
sa wina a delikatessy.

Sa drjewjanzarjow
porucza
cžorne kipsy punt po **95—100 np.,**
brune kipsy punt po **115—125 np.,**
Max Hiller,
kožowa pschedawarnja
w Budyschinje na jerjowej haßy 3.

Kraßne dobycza!
Loßy Lipscžanskeje wustajeńzy, Draždżanskeje konjazeje lotterije a pjenježne loßy domoweho twara porucza **M. Weiser**
na žitnej haßy.

Strowy jecžmjeń
stajnje kupuje.
Schmiß w Budestežach.

Wyßokorukata
schijaza maschina
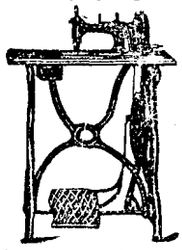
Biesolda a Locke
je najlěpscha a najkhmańscha sa ßwójbu a rjemjeßlniske dźěło. Sa jeje hódnosć dołhe lěta rukuju. Schijaze maschiny wschěch druznow ßo wote mnje wuporjedźeja. Strykowanske maschiny po fabriskich płaczisnach pschedawam
Richard Otto,
mechanik pschi lawskich hrjebjach 14.

Wobrasy
(bildy) ßo rjenje a tunjo saschkleńzuja a s wobkukom wobdadża,
domowe zohnowanja a **wobrasy**
w wulkim wubjerku a tunich płaczisnach pola
Maxa Mützy
na bohatej haßy 11.

Pistne khartki
rjane kaz lithografowane
cžischczi spěschnje
Ssmolerjez knihiczischczerńja.

Palmosornowe wożuchi,
ßłodowe kolochi,
majßowy schrót,
majß sa kury,
lanu muczku
porucza płaczisny hódno
Schmiß w Budestezach.

Majßowy schrót
dobreje sporeje hódnosćze
ma na pschedań zentnar po
6 hr. 50 np. pjekarnja
Jana Schneidera w Kelnje.

Czrjewa
k dźěłanju kołbaßow pschedawa paßmo po 1 mk.
Otto Pětschka na žitnej haßy.

Proßata na pschedań.
Proßata běleje Yorkshirskeje a tez cžornopißaneje Berkshirskeje raßy, kotrez ßo jara lohko wukormja, ßu pschezo po cžaßej pschiměrjenych niskich płaczisnach na pschedań na knježimaj dworomaj w **Budyschinku** a **Pschiwczizach.**

Konje k rěsu
kupuje po najwyschschich płaczisnach
swudowjena **E. Pohlowa**
w Budyschinje.

Płaczisnowe sapiszy rad podawam.

Hoscźenz winoweje kicźe

w Budyschinje, w Budyschinje.

Winowa pschedawaŕnja.

Poruczam szwoje derje wuležane wina jako

rheinske, moselske a pfalzske wina,

Bordeauxske a burgundske wino,

awstriske a wuheŕske wina,

němske a franzowske pěnjaze wina,

portske wino, madeiraske a sherryske.

Franzowski a němski kognak,

rum, arak atd.

Heinrich Neumann.

Płaczisnowe sapiszy rad podawam.

Sa pschedstejazy

nasymski a symski czasz

dowolam szebi na szwój bohaty skład

szukna, czeszaneho pschedźena,

cheviota, wodunjepschepuschczatych

kudźeŕkatych a paletotowych

tkaninow atd.

po kóždej płaczisnje kedźbliwe czinicź.

Stajne pschikhadźenje nowosczow!

S pokaskami szo rad poszłužuje. Snate tunje płaczisny.

Pschi mjaszowym torhoschczu czisźło 3.

S poczesczowanjom

F. N. Bläsche.

A. Uhligowa wulěkowanska kupaŕnja a wustaw sa

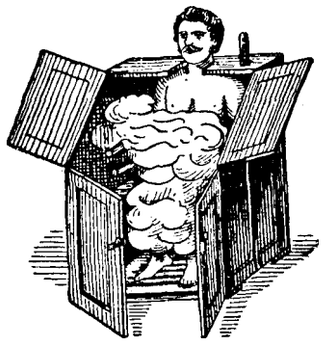

naturske hojenje w Budyschinje, pschi nowych hrjebjach 3.

khorym wscheje družiny, kotrychž khoroscź hischcźe nadźiju na wotkhorjenje dowoli, składnoscź a szrědki poskicźa, wotkhorjenje namakacź. Kaž je dopokasane, szo s naturskim hojenjom wurjadny hojenski wuspěch dozpi pschi **płuzowych, żołdkowych, czrjewowych khoroscźach, pschi wutrobinych jěrchenjowych, pucherjowych czeŕpjenjach, pschi czuwowych** (nervowych) **a żonjazych khoroscźach, pschi wicznych, drjenjowych a kożowych khoroscźach, pschi krejkhudoscźi, skrofulosy, szłaboscźi atd.**

Woszebje njech szo spomni na wurjadne rospuschcźaze a wucźiskaze skutkowanje tudomnych dźělnych parnych kupjelow, pschi wschěch drjenjowych, katarrhaliskich a nasymnjenskich khoroscźach, dale njech szo tež na wožiwjaze, pohnuwaze, poszylnjaze skutkowanje tudomneje maszaže, elektrizitety a Kneipskeho krjepjenja atd. pokasuje.

Wopyty do wonka po jěsdnym kole abo po želesnizy tunjo wobliczu.

A. Uhlig, wukonjazy sastupjeŕ naturskohojeŕskeje wědomoscźe.

Franz Marschner

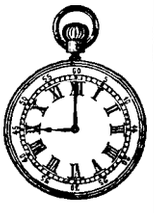

czaszniкaŕ w Budyschinje

czo. 9 na bohatej haszy czo. 9

szwój skład **czaszników** a **czasznikowych rjeczasow** dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Piszomne rukowanje. Tunje płaczisny.

Porjedźenje dobre a tunje.

Pschispomnjenje: Rěczu **szerbski.**

Jabłuka! Jabłuka! Jabłuka!

Sa jenož derje dźeržane **jabłuka** płaczu 12 hacž 18 hriwnow po 1 zentnarju a po hódnoscźi družiny.

Gotthard Behrends

w Budyschinje na **hoschiz haszy 44** s napschecźa noweho pósta.

Winski czrijowy skład.

Wulki wubjerk mužazych, žonjazych a dźěcźazych schkórnjow a stupnjow po tunich płaczisnach porucza

Emma Frisch

na kamjeńtnej haszy 15 pódla hoscźenza słoteje króny.

Kupujcźe szebi szwoje

mužaze a hólczaze swjeŕschniki, pjesle, pellerinate mantle, wobleczenja,

kaž tež

žonjaze a holczaze žakety pola

Oty Preusza prjedy Kloszа

na žitnej haszy 4.

W tejle wulkej pschedawaŕni szo Wam derje a tunjo poszłužuje. Drasta ma tam najlěpschi rěs.

Kóždy, kotryž chze szebi **dobry** a **tuni czaszník** kupicź, abo kotryž chze szebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k czaszníkarjej **Curtej Jenczej** na swonkownej lawskej haszy 5, pódla knjesa lotteriskeho kollektěra Jägera. — **Jencz** pschedawa a porjedźa sa szwoje dźěło sprawnje rukujo.

Derje dźěłane **sofy** a **matrazy** porucza tunjo **E. Schubert,** tapezěraŕ a szedłaŕski mischtr na jerjowej haszy.

Howjase, konjaze,

czelaze a **wowcze kože** kaž tež **wowczu wołmu** pschezo po najwyschschich płaczisnach kupuje

Heinrich Lange

pschi žitnych wikach njedaloko szerbskeje katholskeje zyrkwje.

Pschedawanje a porjedźenje wschěch družinow **czaszników.** Płaczisny najtuńscho a rukowanje na dwě lěcźe.

Gustav Mager, czaszníkaŕ 11 na szerbskej haszy 11 pschi starych kasarmach.

Bawłmjane
spódnje jaki
połwołmjane
spódnje jaki
wołmjane
spódnje jaki
židžane
spódnje jaki
filetowe
spódnje jaki
bawłmjane
spódnje kholowy
połwołmjane
spódnje kholowy
wołmjane
spódnje kholowy
platowe
spódnje kholowy
barchentowe
spódnje kholowy
bawłmjane
trikotowe koschle
połwołmjane
trikotowe koschle
wołmjane
trikotowe koschle
pißane
barchentowe koschle
profeß. Jägerowe
normalne jaki
profeß. Jägerowe
normalne koschle
profeß. Jägerowe
normalne kholowy
flanellowe
žiwotowe wobwjaski
trikotowe
žiwotowe wobwjaski
porucza w **najlěpschej hódnoscži** a po **tunich twjerdych płaczišnach**

A. Tschentscher

na bohatej haßy 18 a **rózk theaterskeje haßy.**
Dalokorěczak cžißlo 80.
Spěschne roseßłanje do wonka.

S cžim

je ßo zentralny basar H. Richtera naßlědn. w Budyschinje na bohatej haßy 29

ßa poměrnje krótki cžaß ßwojeho wobstacža tak snaty scžinił?

Jeniczzy s tym,

so dobre twory po pomyßlnje najtunischich płaczišnach pschedawa.

Pschi kupowanju **kwaßnych** a **narodninskich darow, domjazeje** a **kuchinskeje nadoby zentralny basar** woprawdže wulki wubjerk praktiskich a wužitnych wězow po jara tunich, ale krucže twjerdych płaczišnach poskicža.

Nichtó njedyrbjał sakomdžicź, hdyž něschto potrjeba, **zentralny basar** wopytacź.

Klobukowy basar

9 na bohatej haßy 9

porucža we **wulkim wubjerku**

klobuki a mězy

ßa mnžow a hólzow w najnowschej faßonje,
pjelsczowe mězy, pjelsczowe mufy,
pjelsczowe baretty,
filzowe stupnje a tofle
wscho w dobrych hódnoscžach a po snatych tunich płaczišnach.

Klobukowy basar 9 **na bohatej haßy 9.**

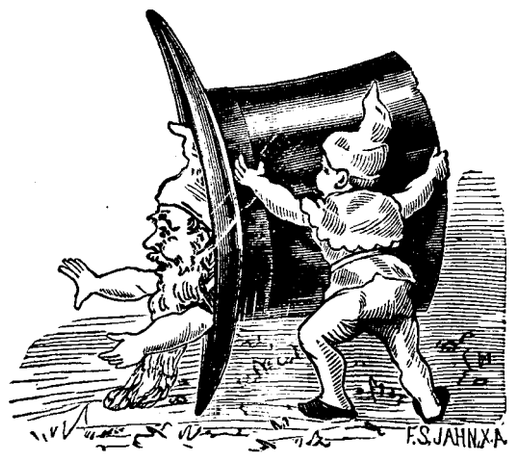

Saruczene cžiste naturske wina.

Moselske wino

(Trabenske)
liter po 100 np.,

moselske wino

liter po 70 np.,

cžerwjene wino

(Bordeauxske)
liter po 100 np.

porucža s cžwizy w rad ßo mějazych pleczenych bleschach, 3 hacž 50 litrow wopschijazych. Poßlednische ßo po wobliczenej płaczišnje wróczo bjeru. Blesche k pjelnjenju ßo pschijimaju.

Gustav Küttner,
winowa pschedawarnja
na ßerbskej haßy 10.

We wudawarni „Sserbskich Nowin" je dostacź:

Spěwna radosć.
Zběrka
šulskich spěwow.
Druhi wudawk.

Moje lětusche

wupschedawanje

nasadstajenych wurěsnych tworow

smeje ßo **ßrjedu 20. oktobra.**

Augusta Wöllmerez w Hodžiju.

Ssuche droždže.

Kujesam pjekarskim mischtram w Budyschinje a wokolnoscži najpodwolnischo k wjedženju dawamoj, so ßmój knjesej

Pawołej Hofmannej na ßerbskej haßy

jeniczke pschedawanje naju wschostronßzy jako wubjernych snatych **saruczenych cžistych ßuchich droždžow** pschepodałoj a proßymoj, s tymile droždžemi ras spytacź.

Kayser a Hirsch,
droždžowa fabrika w Lipsku.

Ssmolerjez knihiczischczernja

w Budyschinje w ßerbskim domje

knihi, sliczbowanja, visitne a **pscheproschenske khartki, sastojnske formulary, wustawki, blidne spěwy** atd. atd.
we wschěch rěczach derje a tunjo cžischczi.

Druha pschiłoha k cźišłu 42 Serbskich Nowin.

Ssobotu 16. oktobra 1897.

Jěsdny plan żelesnizow

wot 1. oktobra 1897.

4. wosowa klaßa njedźelu a na sakskich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Draždżan

Wosowa klaßa	1-3.	1-3.	1-3.	1-2.	1-4.	1-3.	3.	1-4.	1 4.	1-3.	1-3.	2. 3.
Se Shorjelza	1,56	—	4,33	8,55	7,59	10,50	2,1	2,20	4,19	6,55	8,31	10,58
Rychbacha	—	—	4,55		8,24	11,15	—	2,45	4,44	7,20	8,56	11,51
Lubija	2,22	—	5,14		8,46	11,37	2,30	3,8	5,5	7,42	9,15	12,37
Budyschina	2,43	3,55	5,47	9,40	9,20	12,16	2,54	3,44	5,39	8,17	9,49	1,27
Biskopiz	—	4,26	6,23	7,5	10,5	12,54	3,36	4,21	6,13	8,54	10,22	—
			1-4.			1-4.						
Arnsdorfa	—	4,48	6,47		10,28	1,18	3,59	4,45	6,35	9,19	—	—
Radeberga	—	5,1	6,55		10,36	1,27	4,9	—	6,44	9,28	10,48	—
Do Draždżan	3,42	5,29	7,16	10,36	10,57	1,53	3,57	5,14	7,5	9,51	11,8	—

S Draždżan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	2. 3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-4.	1-2.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.	1-3.
S Draždżan	—	6,5	9,5	10,29	12,35	3,15	4,30	5,30	7,35	9,28	11,48	12,57
Radeberga	—	—	—	—	—	—		—	—	—	12,24	—
Arnsdorfa	—	6,42	9,47	—	1,11	3,51		6,6	8,10	10,5	12,34	—
					1-3.							
Biskopiz	—	7,10	10,14	—	1,34	4,15		6,29	8,49	10,29	12,58	—
Budyschina	5,14	7,45	10,45	11,31	2,4	4,46	5,32	6,59	9,3	10,59	1,24	2,3
Lubija	6,35	8,25	11,26	11,55	2,39	5,21	5,56	7,35	9,38	11,36	—	2,28
Rychbacha	7,6	8,42	11,43	—	2,56	5,38		7,52	9,55	11,53	—	—
Do Shorjelza	7,49	9,5	12,3	12,20	3,18	6,1	6,21	8,15	10,18	12,13	—	2,54

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	2-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Budyschina	4,59	7,42	10,47	1,19*	2,5	4,48	8,40
Dźěžnikez	5,8	7,56	10,56	1,32*	2,14	4,58	8,49
Budestez	5,15	8,7	11,3	1,42*	2,21	5,6	8,57
Roswodez	5,21	8,14	11,9	—	2,27	5,12	9,3
Do Wjeleczina	5,29	8,24	11,18	—	2,35	5,20	9,11

* Jěsdźi jenož ßobotu a njedźelu.

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaßa	1-4.	1-4.	1-3.	2-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Wjeleczina	5,49	8,47	11,42	—	2,59	5,47	9,41
Roswodez	5,59	8,54	11,50	—	3,9	5,58	9,49
Budestez	6,9	8,59	11,56	12,42*	3,17	6,8	9,55
Dźěžnikez	6,20	9,6	12,4	12,52*	3,28	6,19	10,3
Do Budyschina	6,30	9,14	12,12	1,4*	3,38	6,30	10,11

* Jěsdźi jenož ßobotu a njedźelu.

S Budyschina do Rakez.

S Budyschina	6,40	10,48	2,10*	5,0	9,10
Ratarjez	6,48	10,57	2,18*	5,9	9,19
Zidowa	6,54	11,3	2,24*	5,15	9,25
M. Wjelkowa	7,2	11,12	2,33*	5,26	9,33
Radworja	7,14	11,26	2,45*	5,41	9,45
Kaßowa	7,22	11,36	2,52*	5,48	9,52
Njeßwaczidła	7,34	11,47	3,2*	6,0	10,2
Scheschowa	7,42	11,55	3,10*	6,8	10,10
Do Rakez	7,50	12,3	3,18*	6,16	10,18

S Rakez do Budyschina.

S Rakez	5,15	8,5	12,35	3,30*	6,52
Scheschowa	5,24	8,14	12,44	3,39*	7,1
Njeßwaczidła	5,34	8,22	12,53	3,47*	7,11
Kaßowa	5,44	8,36	1,6	3,57*	7,25
Radworja	5,53	8,43	1,15	4,4*	7,33
M. Wjelkowa	6,7	8,55	1,29	4,16*	7,46
Zidowa	6,15	9,3	1,37	4,24*	7,54
Ratarjez	6,22	9,9	1,44	4,30*	8,1
Do Budyschina	6,29	9,16	1,51	4,37*	8,8

* Jěsdźi jenož ßobotu, njedźelu a ßwjate dny.

S Wósborka do Lubija.

S Wósborka	7,20	10,23	1,27	6,25	9,30*
Maleczíz	7,28	10,31	1,35	6,33	9,38*
Luwoczíz	7,37	10,38	1,42	6,42	9,45*
Hłuschiny	7,46	10,47	1,51	6,51	9,54*
Radměriz	7,53	10,53	1,57	6,59	10,0*
Ketliz	8,6	11,4	2,8	7,12	10,11*
Do Lubija	8,18	11,16	2,20	7,24	10,23*

S Lubija do Wósborka.

S Lubija	8,50	12,0	3,15	7,50	10,45*
Ketliz	9,4	12,14	3,29	8,5	10,58*
Radměriz	9,16	12,25	3,40	8,17	11,8*
Hłuschiny	9,22	12,31	3,46	8,23	11,14*
Luwoczíz	9,32	12,41	3,57	8,34	11,23*
Maleczíz	9,40	12,49	4,5	8,42	11,31*
do Wósborka	9,47	12,56	4,12	8,49	11,38*

* Jěsdźi jenož njedźelu a ßwjate dny.

S Kamjenza do Arnsdorfa.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.
S Kamjenza	5,52	8,50	12,8	3,2	9,3
Połcźnizy	6,16	9,14	12,32	3,24	9,29
Großröhrsdorfa	6,25	9,24	12,42	3,34	9,40
Do Arnsdorfa	6,36	9,36	12,54	3,45	9,51

S Arnsdorfa do Kamjenza.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3
S Arnsdorfa	7,6	10,36	1,24	8,2	10,6
Großröhrsdorfa	7,22	10,50	1,39	8,15	10,19
Połcźnizy	7,31	10,59	1,48	8,23	10,28
Do Kamjenza	7,49	11,17	2,7	8,41	10,46

Schtóž dobry cźrij a schkórń trjeba, njech **cźrijazy a schkórnjazy sklad**

Emila Indingera na jerjowej haßy 6

w prjedawschim Knüppelholzez domje wopyta.

Pschedawaniscźo ßobotu a njedźelu na **bohatej haßy cźišłko 3** ſ napschecźa pósta.

Ludwig Kuhlmann

(mějecźel **Erich Hecht**)

w kupnizy pschi hlownym torhoschcźu

porucźa we **wulkim wubjerku** po **tunich płacźišnach**

gardiny, běłe a na žołcź,

kattuny, sosowe deki,

meblowe tkaniny,

vitražowe tkaniny,

běłe, na žołcź a pißane,

gardinowe žerdźe a rosetty,

teppichi, běhacźe, linoleum,

wóskowe ßukno, tapety.

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7.

Jako něschto woprawdźe tunje porucźam

koschlazy barchent, rjanu mjehku barbunjepuschcźatu tworu, stary łohcź po 15 np.

Wulke **mužaze koschle**

po 1 mk., 1 mk. 10 np., 1 mk. 20 np.

Wulke **žonjaze koschle**

po 80 np., 85 np. a 1 mk.

Dźěcźaze koschle po 30, 35, 40, 45, 50, 55, 60 65, 70 np.

Zacherlin

spodźiwnje skutkuje! Wón mori, kaž žadyn druhi žrědk, ſ wěſtoſczu a rucże kóždu družinu ſchkódnych pſchekaßanzow, woßebje mole, tkhi, ſchwoby, muchi, ſchczónwy, njerodź na domjazych ſkoczatach a ßo teho dla wot milijonow wotebjerarjow khwali a pyta. Jeho ſnamjenja ßu: 1. ſaſyglowana bleſcha, 2. mjeno „Zacherl".

W **Budyſchinje** pola kk. Měrſchez bratrow naßlědnika, Jana Skopa,
= = = k. Oty Engerta,
= = = = Straucha a Koldy,
= = = = Pawoka Hofmanna,
= = = = Richarda Neumana,
= = = = Emila Měrſcha,
= = = = Raaka a Kunatha,
= **Barcze** = = C. A. Lukaſcha,
= **Biſkopizach** = = Pawoka Schockarta,
= = = = Alfreda Böhmy,
= **Bukezach** = = Herm. Kſchižanka,
= **Ketlizach** = = Pawoka Mikela,
= **Wjaſońzy** = = E. Ferd. Lehmanna,
= = = = Aug. Schwera,
= **Wojerezach** = = A. W. Knichale naßlěd.,
= **Wósporku** = = E. M. Klauſſa.

Union-kognak

po wſchěch płaczišnach dostacz

pola **Schieſchki** a **Njeczki.**

Eslódke palenzy

liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.

porucza **Moritz Mjerwa** pódla Pětrowſkeje zyrkwje.

Deſtillazija ſnatych dobrych palenzow po ſtarych tunich płaczišnach.

Deſtillazija Adolfa Rämſcha

w Budyſchinje pſchi butrowych wikach,

1868 ſakoženа,

porucza ßwoje daloko a ſchěroko ſnate wubjerne **likěry** k kwaßam, kſchczišnam a druhim ßwjedźeńſkim ſkładnoſczam w czwizach a po waſy. Woßebje dobre ßu dwójny **rózowy, nalikowy, hóntwinſki** a **jatroſelowy, hornjołužiſki, żołdkoſelowy ſeleny** a **czerwjeny zitronowy, wiſchnjowy, malenowy, prußnizowy** a **korwejdowy** liter po 60—80 np. Dale **naturſkokorwejdowy** liter po 40 np., dobry **zitny** po 70 a 60 np., a **cziſty** czišło 1 a 2, liter po 32 a 30 np. Pſchi wotewſaczu 8 litrow a wjazy po 31 a 29 np.

Czwizy k pjelnjenju ßo wupožczuja.

Turkowſke ßłowki

nowy płód w měchach, kaſchczikach a po waſy ßu tunjo dostacz pola

Moritza Mjerwy

pſchi mjaßowym torhoſchczu.

Deſtillazija likěrow po ſtarych tunich płaczišnach.

Najlěpſchi amerikanſki cziſczeny

petrolej

pſchi wotewſaczu wjazorych puntow punt po 10½ np. pſchedawa

Carl Noack na zitnej haßy.

Koßy, ßerpy, tóczne kamjenje, brußy, grotowe plecženje

k wobhrodźenju a **kalaczkaty grot, rólowe płachty a khachlowe rěbliki, wódne kótła a pónowje, dezimalne wahi, taſlojte a butrowe wahi, punty, hnojowe widła, łopacże, rjeczaſy, hoſdże, żeleſne hrabje** porucza pſchezo po najtuniſchej płaczišnje pſchedawarnja żeleſnych tworow

Gottharda Behrendſa

w Budyſchinje

pſchi ßerbſkich hrjebjach czišło 10.

K wußywej

poruczam tunjo w rjanej derje ſkadźazej tworje

Pirnaſku, probſtajſku, Schlanſtädtſku, ſchottiſku, kujawiſki ßymjeńtnu rózku, bělu a żoltu Sheriffſku, polnózno-brjohowu a Eppſku pſcheńzu.

Paul Schulze,

zitna, ßymjenjowa a pizowa pſchedawarnja

pſchi zitnych wikach 18.

Heinrich Mohr,

ſchewſki miſchtr w **Budyſchinje**

na ßukelnſkej haßy 14

porucza ßwój wulki ſklad **hóntwinſkich a dołhich ſchkórnjow, ſchkórniczkowo a ſtupnjow,** ruſkich a němſkich **gumijowych ſtupnjow,** wſchě družiny **filzowych ſtupnjow a toſlow,** kaž tež wſchě jenož pomyßlne družiny ſtupnjow a ſchkórnjow ſa mužſkich, žónſke a dźěczi po ſnatych tunich płaczišnach.

Po měrje ſa krótki czaß, kaž je ſnate, nalěpje ßedźaze wobucże dźěłam.

Sa Budyſchin a wokolnoſcz jeniczke dźěłanſke prawo na Kriegerowe patentowe ſchkórnje.

Poßleſchczowe tkaniny,

wupjerki, meblowy köper, draſtny katun, módroczišchcz

w najnowſchich muſtrach porucza tunjo

M. Gottwald

pſchi mjaßnym torhoſchczu.

Ernst Jenka w Budyschinje

snapschecza theatra,

wožebita pschedawarnja sa hólczaze a holczaze wobleczenja,

porucza we wulkotnym wubjerku, kaž je to jenož we wožebitej pschedawarni mózno:

hotowe wobleczenja, mantle, žakety, jupy, spódnju drastu, jenotliwe kholowy, schtrympy, khapy, klobuki, mězy atd.

wurjadnje tunjo, pschi tym **jara dobre druziny wožebneho zkoda. Wschě wulkosczе,** hacž k dorosczenym na skladze. **Skasanje po měrje bjes powyschenja placzisny** a **saruczene wuwjedzenje bjes poroka.** Sa **gymnasiastow, realnych schulerjow, pschekupskich schulerjow, seminaristow, ratarskich schulerjow** poskiczam **wulkotny sklad hotoweje drasty** a mózu, dokelž mam swjasi s najprěnischimi drastowymi fabrikantami w Barlinje, **wubjerne tkaniny, modne fazony** a **najlěpsche zedzenje** pschilubicz.

Ernst Jenka w Budyschinje snapschecza theatra.

Hermann Darschau w Budyschinje

(mějeczelka **A. swud. Darschauowa**)

— **salozene 1846** —

sabrika schtrympowych tworow s wowczeje wolmy

czisło 1 na schulerskej hazy czisło 1

k symskemu czazej zwój dawno jako dobry snaty wulki sklad schtrykowanych **schtrympowych tworow, schtrykowanych jakow,** wulki wubjerk **rukajzatych lazow** w najtunischej hacž k najlěpschej czistowolmjanej barbunjepuschczatej tworje a w rjanych mustrach porucza.

Najlěpschi a najwjetschi wubjerk **schtrykowanskeho pschedzena** wschěch barbow.

Najhódnischa twora! **Najtunsche placzisny!**

Pjelzowe koze,

czorne a **běle** we wschelakich druzinach, kaž tez **bibrazy wudraze, sealbisamowe, kastoretske, bisamowe, kaniklaze koze** k wobzadzenju w dobrym wubjerku porucza

C. A. Rinke na zitnej hazy 5.

K s nowabarbjenju a k pschebarbjenju wscheje druziny **zonjazeje** a **mužazeje drasty** wschěch tkaninow, kaž tez k **czisczenju** drasty porucza zo, najlěpsche wuwjedzenje lubjo

Heinrich Hoppstock,

barbjerńja a chemiska plokarńja

w Budyschinje na hauensteinskej hazy 1.

Paul Kristeller

na bohatej hazy czisło 20

porucza we wulkim wubjerku wschě jenož pomyzlne druziny trajnje dźěkaneho

wobucza

s **koze, filza** a **zukna** sa **mužskich, žónske** a **dźěczi** po czisczе wozebje tunich placzisnach.

Skasanja po měrje a porjedzenja zo spěschnje derje a tunjo wuwjedu.

Meble

kupuja zo **najtunscho** a **s najwjetschim dobytkom**

s fabriki Gustava Zichnera

a to w magazinje na seminarskej drózy 8 a w fabrizy na běleńskej drózy 7.

Drastne khamory hižo po	17	mk.,	
koža	=	= 10 = 50	np.,
stejate schpihele .	=	= 11 =	
vertiko	=	= 28 =	
komody	=	= 15 =	

Najwjetschi sklad w zyłej wokolnosczi Hornjeje Łužizy.

Schmidt & Gottschalk,

pjenjeżny bank

pschi mjaßowym torhoschczu
czißło 14/16 w Budyschinje.

Nowe! Nowe!

Żiwotowe wobwjaſki,

praktiſke! tunjo!

najlěpſche ſa ſtrowoſcź. Derje ßedźaze, wſchitkim, kotſiž na delni żiwot cźerpja, poruczenja hódne.

Dostacź ſa Budyſchin a wokolnoſcź w **hrodowſkej haptyzy** w Budyſchinje.

Wolijowe barby

we wſchěch ſnatych nuanßach, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdźe ſkhnyjaze,

moleŕſke a murjeŕſke barby,
terpentinowy wolij
(němſki a franzowſki),
najlěpſchi
lanowolijowy firniß,
jara derje a twjerdźe ſkhnyjazy,
jantarjowe laki,
kopalowe laki,
damarſke laki,
żeleſowe laki,
Kölnſki klij, kaž tež
murjeŕſki klij,
dróbnu krydu,
gyps,
portlandſki zement,
najlěpſchi karbolineum,
barbicźe wſcheje druźiny,
ſchablony
ſa **molerjow** a **murjerjow**
porucza a ma pſchezo wulki ſklad po najtuniſchich płaczišnach

Emil Mèrſch,

drogowe khlamy
24 na kamjeńtnej haßy 24
ſnapſchecźa turnańje.

---

la maſchinſki wolij

ſa cźežke a lohke dźěło,
wubjerny
kožowy mas,
rybjazy tuk,

kotryž kožu mjehku a njepſchepuſcźatu cźini, porucza po najtuniſchich płaczišnach a najlěpſchich hódnoſcźach

drogowa pſchedawańja
Emila Mèrſcha
na kamjeńtnej haßy ſ napſchecźa turnańje.

Woprawdźity holandſki

kakao

najlěpſchu druźinu ßwěta, płaczišny hódno porucza

Gustav Küttner
10 na ßerbſkej haßy 10.

Jeniczka pſchedawańja ſa Budyſchin a wokolnoſcź.

Zement, ſtajnje cźerſtwy

po 1/1, 1/2 a 1/4 tunach,

gyps,
wſchě **barby,**
lak,
barbu **k barbjenju ſchpundowanja,**
rucze ſkhnyjazu,
karbolineum,
maſchinſki wolij,
firniß,
terpentinowy wolij atd.,
barbicźe
poruczatej tunjo

Strauch & Kolde

na kamjeńtnej haßy 3.

?

Hdźe je **dobry**

khoſej

paleny punt po 100 np.,
njepaleny = = 80 np.
dostacź?

Pola Oty Sachſy

na bohatej haßy 5,
tam je wón tuni a wubjerne ßłodźi.

A. Poppe

na mužakowſkej dróſy 4
kupuje kóždu dźělbu kowaneho żeleſa, lateho żeleſa, hadreſchczow, koſczow, papjery, zynka atd.
wſchědnje hacź do wjeczora do 8 hodźin.

Schórzuchi ſ cźelazeje koże
porucza po tunich płaczišnach
Heinrich Lange
pſchi žitnych wikach.

Wažne
ſa ratarjow a mlokarnje
dr. Roeberowy

butrowy pólver.

Jenož woprawny dostacź pola wunamakarja.

Germania-drogownja
dr. Roebera
w Budyſchinje na bohatej haßy ſ napſchecźa winoweje kicźe.

Koprowy vitriol

(zyły a tołczeny)
k naczinjenju pſchenży porucza tunjo

Otto Engert,
en gros **drogowe khlamy** en détail.
Dalokoręczak czišło 33.

Lotterijne loßy

ſakſko-thüringſkeje induſtrijoweje a pſchemyßloweje wuſtajeńzy
w Lipſku.

Cźehnjenje po ſkónczenju wuſtajeńzy, 2. dezembra.

Lóß płaczi 1 hriwnu.

1. hłowne dobycźe je 30,000 hriwnow hódne,
2. „ „ „ 20,000 „ „
3. „ „ „ 15,000 „ „

2	**dobycźi kóždе**	**10,000**	**hriwnow**	**hódne**		**200**	**dobycźow kóždе**	**200**	**hriwnow**	**hódne**
5	**dobycźow** =	**5000**	=	=		**300**	= =	**100**	=	=
10	= =	**3000**	=	=		**500**	= =	**50**	=	=
15	= =	**2000**	=	=		**1000**	= =	**30**	=	=
25	= =	**1000**	=	=		**1500**	= =	**20**	=	=
50	= =	**500**	=	=		**2000**	= =	**10**	=	=
100	= =	**300**	=	=		**15000**	= =	**5**	=	=

20710 dobycźow w hódnoſcźi 500,000 hriwnow.

Sapiß wulkich dobycźow hacź do 100 hriwnow dele kóždy po żadanju we wudawańni tychle nowin dostanje.

Loßy po 1 hriwnje ßu dostacź

pola kollektèrow kral. ſakſkeje krajneje lotterije,
we **wudawańni Serb. Nowin,**
pola pſchekupza **Khorle Nowaka** w Budyſchinje,
a pola **Richarda Weiſera** na żitnej haßy w Budyſchinje.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Stwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 43. **Sobotu 23. oktobra 1897.** **Lětnik 56.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Sakski krajny zejm zo 9. novembra sejdźe. Wón budźe zo mjes druhim tež z nětčišim wobličenskim waschnjom dokhodneho dawka nakładowacź. Wožebje dyrbi zo husto zo stawazemu pschewyšokemu schazowanju napschećo stupicź. To nětkole njeje ničo žadne, jo zo dawkidawarjo na dobo wo schtyri klassy powyscha. Wo tymle spodźiwnym wobličenju dokhodneho dawka budźe zo z konservativneje strony knježerstwo napraschowacź. Teho runja budźe zo zejm se samoženjowym dawkom saběracź. Wot tehole dawka dyrbja wschě dawki hač do nějkdźe 30,000 hriwnow wusamknjene wostacź, mjes tym so dyrbi zo na dokhody z wulkich samoženjow 1 hač do 5 prozentow dawka położicź. Kaž je do prědka widźecź, dyrbi zo tež wulki dobytk z ležomnosćow a twarjenjow z nowym dawkom pocźežicź. So zo bohatym ludźom poměrnje wjetsche dawki, hač khudym a małosamožitym napołoża, je cźisćе po prawdźe; pschetož bohateho njecźischcźi, hdyž dyrbi jako dawk něschto hriwnow wjazy dawacź, kotrež by hewak k powjetschenju zwojeho hižo dosćz wulkeho samoženja nałożił. Wulke praschenje jenož je, hač budźe prěnja komora, kotrejež zobustawy bychu zo z najwjetscheho dźěła z tajkimi dawkami potrjechiłe, jemu pschihłožowacź chcyzcź.

— W žiwjenju nascheho lubowaneho krala Alberta pschichodne lěto ważny wotrěsk wosnamjeni. 23. haprleje wón, da-li Bóh, zwoje 70. lěto dozpi a 29. oktobra budźe wón 25lětny jubilej zwojeho knježerstwa zwjecźicź. Hižo nětkole zo jeho zwěrni poddanjo hotuja, jemu wopor luboscźe, cześcźowanja a pschiwišnosće w jeho jubjelskim lěcźe pschinjesćz. K trajnemu wopomnjenju kraloweho žohnowaneho knježerstwa dyrbi zo fond załožicź, z kotrehož danju maja zo khudźi khori sastaracź. To by nadobny dar był, z kotrymž by zo nasch wyšokomyslny kral najbóle swjeselił.

— W Draždźanskim starym měscźe chzedźa konservativni pschi pschichodnych wólbach do kněžorstwoweho zejma hrabju Herberta Bismarcka, starscheho zyna wjerńca Bismarcka, za zwojeho kandidata postajicź. Woni na to licźa, so reformska strona z wopjecźizu dźe, a so hrabja Herbert Bismarck se sozialdemokratiskim kandidatom z najmjeńscha do wukałanja pschińdźe. Pschi wukałanskej wólbje pak bychu reformarjo, kotsiž zu wulzy cześcźerjo wjerńca Bismarcka, wěscźe za hrabju Herberta hłosowali. Spekulazija konservativnych zo njesda cźisćе wopacźna bycź.

— Ruski zar, kaž je znate, w tu khwilu se zwojej mandźelskej, dźowku hessensko-darmstadtskeho wulkowjerńca, w Darmstadtu pschebywa. Dokelž je kněžor Wylem zrjedu se zwojej mandźelskej do Wiesbadena, njedaloko Darmstadta leżazeho, pschijěł, je zar tule składnosćz wužił, jeho wopytacź. Wón je se zwojim pschichodnym nanom zrjedu pschipoldnju na pok jeneje hodźiny do Wiesbadena pucźował, hdźež je jeho kněžor Wylem na dwórnischcźu powital, wobjał, wokoschił a jeho potom do hrodu pschewodźił, hdźež bě znědanje pschihotowane. Hižo ½3 hodźin zo zar do Darmstadta wrócźi. Schtwórtk je kněžor Wylem zarej jeho wopyt w Darmstadtu wotpłacźił.

— Němske wójsko zo w bliższim cźasu sazo z nowej polěpschenej tsělbu wobroni, kaž Barlinske nowiny pišaja. Nowu tsělbu hižo měšazy dołho garde-honjerski a garde-tsělzski regimentaj pruhujetaj, tola tsělby zo krucźe strażuja a zo po trjebanju wotedadźa, a psched jich khowarńju strażnik steji. Hdyž je zo njedźiwajzy teho něschto naschoniło, dha to z teho pschińdźe, so kněžor wot sańdźeneho lěta z nowej tsělbu na honźtwu khodźi, kotraž je na dotalnu tsělbu zwonkownje podobna kaž jejo na jejo. Nowa tsělba ma něschto psches 6 milimetra kalibra, a kulka z twjerdeho wokoja z nikloworzlowym mantlom zo z dwěmaj gramomaj bjeskurneho kopjeschkojteho pólvra wutsěli. Jejna pscherażaza móz a trjechnosćz wschě wojerske tsělby, tež najnowsche, daloko pscheseźahnjetej.

— Kněžor Wylem je w Barlinje psched postawu stareho Fryza pschi pschepodacźu khorhowjow nowym regimentam rěcź měł, w kotrejž wo khorhojnej pschiłašy rěcźeschе a zebi wot nowych regimentow, runje kaž wot starych, žadasche: dospołne bjesžebicźne podacźe k zykkej, bjeswobhladne sastajenje zamžnych zamownosćzow, cźelnych kaž duchownych, za wójskowu zławu a wěstosćz lubowaneho wótzneho kraja, potom budźa tež pschi nowych regimentach twjerdźe a njepowalnje sakłady stejecź, na kotrychž je disziplina nascheho wójska założena. Khrobłosćz, cźežne sacźucźa a dospołna bjeswumjenita poślušnosćz dyrbja bycź se sakładom nowych regimentow.

— Hdyž kněžor Wylem II. na trón stupi, zo k njemu Kumberlandski wójwoda, herba semrjeteho hanoverskeho krala, kotremuž je kněžor Wylem I., sjenocźiwschi Hannoversku z Pruskej, trón a kraj wsał, jara pschecźelniwje a sdwórliwje sadźerżesche. Tehdy zo hižo w Němzach nadźijachu, so zo Kumberlandski wójwoda zwojich požadanjow na Hannoversku wotrjeknje, so by zo sa to na trón braunschweigskeho wójwodskeho tróna pschipuschcźił, na kotryž po zmjercźi poślednjeho braunschweigskeho wójwody ma teho runja herbske prawo. Tale nadźija pak je jebawa była. Tele dny je Kumberlandski wójwoda hannoverskemu semjanej Redenej list póslał, w kotrymž zo sa wospjetne wosjewjenja sympathije z Hannoverskeje dźakuje a nadźiju wupraji, so Bóh něhdy hannoverskemu wobydlerstwu jeho zwěrnosćz k staremu wuhnatemu kralowskemu domej se zwojej hnadu saruna, a w kotrymž wožebje rosžudnje na sjawne dawa, so na zwojich požadanjach na hannoverski trón wobsteji. To wschak budźe dyrbjecź hischcźe dołho cźakacź. Tež w Braunschweigskej nětko wscho pschi starym wostanje, to rěka pruski prynz Albrecht budźe dale z knježerjom braunschweigskeho krajika.

— Fararjej Steffenej w Marienwerderje je pruske wójnske ministerstwo duschowpastyrstwo pschi katholskich wojakach wotewsało, dokelž Steffen njeje pschi kněžorowych poślednich narodninach w zwjedźeńskej Božej złužbje na kněžora spominał. Hdyž zo pschi komandźe na to wobcźežowachu, wón praji, so, hdyž je kněžorowy narodny dźeń woprawdźe wulki zwjaty dźeń, zo wón njeżmě z picźom a rejwanjom skónczicź.

— Wrótzławski arzybiskop, kardinal Kopp, je snjeżliwy zyrkwinski wjerch. Wón je evangelskej woźadźe w Rychbachu w Schlesynskej wotpuschcźił, so změ wona, tak dołho hač zo evangelski Boži dom porjedźa a wobnowja, tamnischu katholsku klóschtrsku zyrkej k Božim złužbam wužiwacź.

— Bayerski krajny zwjask Raiffeisenskich nalutowarnjow je wóndano lětnu zhromadźiznu měł. S rosprawy duchowneho radźicźela Käufela shonichu, so je w lěcźe 1896 pjenježne pschezładźenje 41 milijonow hriwnow wucźiniło, a so wone lětza wot januara hač do nětka 37 milijonow wucźini. So by zo zwjaskej fabrikantow pschikupneho hnoja z wuspěchom napschecźo stupiło, zu zo wschelake zwjaski sjenocźiłe a w Barlinje kupowanske sjenocźenstwo założiłe, wot kotrehož zebi wjele wuspěcha lubja.

— Sswobodny knjes ſ Marſchall, dotalny ſtatny ſekretar a miniſter ſwonkownych naležnoſćow, kotryž bě po prozeßu pſchećiwo polizajſkemu komißarej Tauſchej na dowoleńzu ſchoł, je ßo ſa němſkeho póßłanza w Konſtantinoplu pomjenował. Na Marſchallowe městno w miniſterſtwje je khěžor dotalneho póßłanza w Romje, ſ Bülowa, powołał.

— Amerikanſka butra budże bórſy němſkej butſje konkurenzu činićz. Poßykki na pruhu ßu hižo do Hamburga dóſchłe. Wjeſbne khóſty pſchi tym lědma do wahi padaju. Po powjeſćach, kotrež je amerikanſke rataŕſke miniſterſtwo němſkim wězywuſtojnym ſdźělilo, transport ſa dwaj puntaj butry ſ Ameriki do Jendźelſkeje 23 nowych pjenježkow płaćzi, hač runje ßo butra na wjeſbje w kłódźi, kaž tež na želeſnizy w khłódźeńnjach w temperaturje, kotraž je bliſko k mjerſnjenju, dźerži. W Jendźelſkej hižo nětkole amerikanſka butra hroſy němſku wucźiſchćećz.

Awſtrija. Zychon, kotryž bě w awſtriſkim khěžorſtwowym ßejmje na khwilu womjelknył, je tam ſ nowa wudyrił. Němſka pſcheciwna ſtrona ſe ßwojim ſadźerženjom a hawtowanjom wſcho wuradźenje njemóžne ſćini. S tym ſo jejne ßobuſtawy njepſchestawajzy nowe namjety ſtajeja a wo kóždym namjecże wothłoßowacź dawaja, je ßobuſtawam druhich ſtron ſ zyła njemóžne, wo nječim dlějſchu rěcź měcź. Hdyž běſche ßrjedu poßedźenje ſe ſtajnym wothłoßowanjom wot dopołdnja hač do 1. hodźiny pſchichodneho ranja trało, młodoćźeſki ſapóßłanz Herold rěćećź poća. Tola ſ dobom napſchećiwni Němzy kaž dźiwi městopſchedßydowe ßydło, ſapóßłanza Abrahamowicźa, wobſtupichu, hanichu jeho a jemu wobkhodne knihi ſa hłowu cźißnychu, tafle ſ dnjowym porjadom ſe ſćěnow wottorhnychu a je na preſidentu funkachu. S dźiwim hołkom ſkónčnje Abrahamowicźa ſe ſtoła ſtorćzichu a pißma na pſchedßydowym blidźe rosmjetachu. Mnoſy napſchećiwni ſapóßłanzy ſe ßwojim linealom na pulty bijachu, ſo bychu ſ tym ſapóßłanzej Heroldej ſadźěwali rěćećź. Na ławkach Schönereroweje ſtrony puki padachu, pſchi kotrychž ruku ſapóßłanza Vychodila krwawu ſbichu. Ropot a herjekanje njebě móžno wopißacź. Sapóßłanz Herold bě dawno pſchestał rěćećź, dokelž jemu tola nichtó njemóžeſche ſroſemicź. W roßßudnym wokomiku pſchedßyda Kathrein pſchihna a woſjewi, ſo ßo poßedźenje w 11 hodźinach dale powjedźe.

Sſerbija. Dźeßacź njedźel w wukraju pſchebywawſchi je ßo kral Alexander do Sſerbije wróćźił a je najnjewitaniſcheho hoſća w Sſerbiji, ßwojeho nana, bywſcheho krala Milana ßobu pſchiwjeſł. So Milanowy wopyt w Sſerbiji měr a pokoj njewoſnamjeni, ßo ßamo roſumi. Tak bórſy hač je wón do Belgrada pſchijěł, je miniſterſtwo wotſtupiło. Milan je ßo na nětcźiſche miniſterſtwo roſnjemdrił, dokelž je wone kralej Alexandrej radźiło, ßo ſ cźornohórſkim wjerćhom Mikławſchom ſpſchećelicź a ſ nim politiſki ſwjaſk ſćinićź. Po prawom by pſchećelſtwo mjes Sſerbiju a Cźornej Horu ſapoćzatk wſcheje politiſkeje mudroſćze był, a zyły ßerbſki lud ſa nim žada. Tola Milan je pſchećiwo wſchemu pſchećelnemu wobkhadej ſ Cźornej Horu, drje teho dla, dokelž je rosdźěł mjes wjerćhom Mikławſchom a Milanom kaž dźeń a nóz. Wjerćh Mikławſch je ßławny khrobły rjek, dobyćźeŕ w wjele bitwach, mudry knježeŕ, ſnamjenity ſpißacźel a pěßnjeŕ a cźeſćźeny mjeſe wſchitkimi wjerćhami Europy. Milan pak njeje ani hiſchćze do pólwroweho kura ponuchał, ßwój kraj je do najwjetſcheho hubjeńſtwa a žałoſćze dowjedł a ßwoje cźeßne ßłowo a pſchißahu pſched zyłym ßwětom ſłamał; nihdźe jeho ſańcź nimaja a jemu, hdźež ßo hodźi, ſ pucźa du. Milan wě, ſchto je wjerćh Mikławſch a ſchto je wón ßam hódny, a teho dla wón cźornohórſkeho wjerćha ſ zyłej wutrobu hidźi. Schtó wě, kajke nowe njeſboże Milanowy pſchikhad do Sſerbije pſchinjeße. Abo pſchińdźe ßnadź wón ſaßo do Belgrada, ſo by ſtatnej kaßy ſ nowa něſkotre milijony wudrěł a ſ nowa ßwjatocźnje ſ cźeßnym ßłowom ßłubił, ſo ženje wjazy na ßerbſkn ſemju njeſtupi, jeli ſo jemu hiſchćze ras próſdnu kapſu ſ něſkotrymi milijonami napjelnja.

Bołharſka. Bołharſke knježeŕſtwo ßo wo to ſtara, ſo njeby pſchewjele pjenjes do wukraja wuſchło. Sa ßwojich ſaſtojnikow je wone ſćěhowazy draſtny porjad wudało:

Wſchitzy ſaſtojnizy a ßłużobnizy pſchi ſtatnych, wokrjeßnych a gmejnſkich ſaſtojnſtwach dyrbja w ßłużbje domjazu draſtu a wobućze noßyćź; draſta dyrbi w tukraju dźěłana byćź, a to ſ bołharſkeho ßukna abo ſ bołharſkeje koże. Garbarjo a ßukelnizy maja ßebi hač do kónza oktobra tuteho lěta ſakitanſke ſnamjo wubracź, kotrež dyrbi ßo k jich wudźěłkam widomnje pſchićźinićź, ſo mohłe ßo jako domjaze wudźěłki ſpóſnacź.

Hrajerńja.

(Wjeßely wobras ſ Parižſkeho žiwjenja.)

Roskaſowaŕ měſta Pariſa bě jſtwiny arreſt doſtał wot — ßwojeho lěkarja. Dokelž na jatra cźeŕpjeſche, bě žołtu khoroſćź doſtał, a to jara ßylnje a njepſchijomnje. Jemu bě to jara wobcźeßne, pſchetož lěkaŕ bě jemu krutu dietu pſchikaſał a poručźił, ſo ßo njeßmě na žane waſchnje rosbudźićź abo mjerſacź, ſ krótka doſpołnu ſdźerżliwoſćź. Jeho poddaćźi wodychnychu, ſhoniwſchi, ſo ma jich kruty knjes jſtwiny arreſt, dokelž wſchitzy ßo jeho bojachu, teho dla, ſo to ſ jeho khoroſćźu ſwißowaſche, ſo bywaſche ßnadnje rosbudźowany a ſo potom na niczo njedźiwaſche. Nětkole leżeſche na kanapeju a cźitaſche ſ woſtudu cźaßopiß „Figaro“, tu ſaſtupi Henry, jeho komorny ßłużobnik, poniżnje do jſtwy.

Roskaſowaŕ wottorže ßo mjerſazy na njeho: „Schto ty chzeſch? Cźemu mje mylisch? Ssym dźe hakle pſched poł hodźinu tute hroſne wohidne krepki brał! Hiſchćze mi to tak žadławje w ercze ßłodźi.“

„Wodajćze, excellenza, knjeni de Grandpré je w pſchedjſtwě!“

„O! moja ßotra! Cźeho dla to hnydom njeprajiſch, ty hłupako! To ßo wě, ſo ßym k rěćam! Dam ju proßyćź!“

Henry ßo ſhubi a knjeni ſaſtupi, kotraž bě něhdźe pjećźdźeßaćź lět a w kóždym naſtupanju woßebna. Połkownik bě ßo poßynył a poſtrowi ßwoju ßotru jara pſcheciwnje, kotruž mějeſche jara ſańcź.

Knjeni de Grandpré ßydźe ßo ſ napſchećza ßwojeho bratra a rjekny po ßwojim miłym, pſchijomnym a woprawdźe woßebnym waſchnju: „Wodaj, ſo cźe mylu, a to hiſchćze tak ſahe rano, ale mój Khorla nuſuje mje k temu!“

Khorla bě jeniczki ßyn ſwudowjeneje preſidentki de Grandpré, lubośny, ſchikowany a wjeßoły wyſchk pola jězdnikow.

Roskaſowaŕ ſćźeże ßylne, ßněhběłe brjowki hromadu, wjedźeſche wſchak hižo, ſchto pak bě ßo ſaßo ras ſtało.

„Wón pak je ſaßo hrał! Pſchěhrał!?“

„Bohużel — tak je!“

„Kelko je pſchěhrał?“

„Pjećź tyßaz frankow! Sańdźenu nóz! Na ßłowo! Pſched hodźinu je ßo mi wuſnał, wón chze ſadwělowacź!“

„A ja dyrbju to ſaßo ras ſapłacźićź?“

„Ja dźě to njemóžu, ſchtož je mi jara žel, ty dźě wěſch, kak mało je mi mój njebo mandźelſki ſawoſtajił!“

„Mjelcź mi wo tym! Moje dla, twój mandźelſki drje je cźeſtny muž byl, ale na wuſbytkowanje njeje ßo na žane waſchnje wuſtejał! Chzemoj tu wěź ſ krótka wotbyćź — mojeje ſtrowoty dla — ale to cźi pſchißaham — to budźe poßledni króćź, ſo ſa twojeho ßynka dołh płacźu, njech je to dołh, kajtižkuli chze! Tež budu ßwojeho pſchećela, wójnſkeho miniſtra, hiſchćze dźenßa proßyćź, ſo by hač nanajkrućźiſcho wyſchkam ſakaſał a ſapowěł hazardowe hry! Tym knjeſam njech ßo to dokładnje ſkaſy!“ Bórcźo, mórcźo wón ſtany a poda ßo do ßwojeje bliſkeje ſparneje jſtwy, ſo by tam, hróſbnje na poł wótſje ſakliwajo, ſ pokładniczki te pjenjeſy wſał, kotrež poł hodźiny poſdźiſcho knjeni de Granpré ſe ßylſami dźakownoſćze we woczomaj pſchijimaſche.

Hdyž bě ßo jeho ßotra wotßaliła, da ßo roskaſowaŕ ſe ßwojim pſchećelom, wójnſkim miniſtrom, ſ kotrymž ßebi ty rěkaſche, do rosmolwy, jeho ſ telefonom proſcho, ſo by jeho ſkerje lěpje hnydom wopytał w jeho khoroſćźi. Miniſter pſchińdźe na pſcheproſchenje a po tutym wopycze ßo ſta, ſo buchn najkrućźiſche ſakaſanja pſcheciwo hracźu offizěrow khutnje pſchewjedźene.

Wě ßo, ßo poradźi, we offizěrſkich kaßinach hracźe zyle zahnacź, ale ſchto to pomhaſche, knježa offizěrojo podachu ßo na druhe městna, ſo bychu tam ſkradźu hrali. W Pariſu hraju wſchitke worſchty ludu. Tež ſawrjene towaŕſtwa wyßokich abo niſkich ludźi, kotrež po ßwojich wuſtawkach ſbožohru wuraſnje ſakaſuja, cźeŕpja to we woprawdźitoſćźi tola, ſo ßo po zyłych nozach, woßebje „baccarat“, w jich městnoſćźach hraje. Tež w jara mnohich hoſćźenzach a khoſejownjach, kotrež ßo wſchědnym wopytowarjam w nozy w jenej ſamkaja, ſwoſtawaju někotſi wuſwoleni w ßwojich kabinetach hromadźe, ſo bychu, ſchtož ßo jim chze, ſtraſchne hry hrali, jenu nóz kaž druhu, ſ wjetſcha hač do póſdnjeho ranja. To je ſkoro ſtajnje tak, njedźiwajo na wſchě ſakońſke pſchiprawjenja a na wſchě poćźiſchćźowanja pſches poliziju.

Do tajkich khoſejownjow khowachu ßo nětkole wobhroženi offizěrojo. Sa mało njedźeli po poßlednim pſchěhracźu pjećź tyßaz frankow, kiž bě wuj roskaſowaŕ ſa njeho ſapłacźił, běſche Khorla de Grandpré w jenej ſ tutych khoſejownjow ſe ſcheſćźimi towaŕſchemi pſchi wjeßelej

hrě. Dwě njedźeli a dwaj dujej bě Khorla ßwoje ßlubjenje, kiž bě ßwojej staroßćiwej macźeri cźinik, dźeržak, potom podda ßo ßaßo lohkomyßlnoßći a podleža spytowanju. Ale, so bychmy wěrnoßć prajili, prěnjej dwě nozy, hdyž tež do hrajernje saßtupi, njeje tola ßobu hrał, ale pßchihladowaße jeno, runjež jeho towarßchojo jeho schćipachu a tež k hraczu wabjachu. Ale tßeczu nóz pßchewiny jeho spytowanje, wón njewobró ßo dleje wabjenjow ßwojich towarßchow a rjekny, so budże ßobu hracź. Tuto wuprajenje bu ſ wyßkanjom pßchijate a ſ dźakownoßću a wjeßeloßću pomjenowachu jeho na dźenßniße ßa bankownika.

Po wjeßelej wjeczeri, kotraž bě hacź do dwanaczich traka, wotßalichu ßo hraczźy do ßwuczeneho kabineta. Kurjawki ßo saźehlichu, pinczńicy buchu puschczeni, durje ßo samknychu, a potom pocźa ßo hracże.

Najnißcha banka sapocźa ßo ſ pjecźdźeßacź, najmjenje ßmědźeße ßo pjecź frankow ßadźicź. Khorla bě bankn pßchewßak a, njedźiwajo na poměrnje niße ßadźenja, mějeße wokoło druheje hodźiny w nozy tola na tßi tyßazy frankow dobytych. Tajkeho ßboża ßa dołhi cźaß měł njebě, duž njechaße to hacź na najhórße spytacź, ale chźyße ßwój dobytk ſ cźaßom ßkhowacź. W ßamßnym wokomiku ßaklapa ßo do duri, runje tak, kaž to ßkužbu cźinjazy pinczńik waschnje mějeße a cźinicź dyrbjeße. Najßtarßchi wyßchk ßawoła „Schtó tu?“ a jako wotmolwa ßo wotwoła prawe ßkowo. Na niczo ßebi njemyßlo a wjeßely wotewri najmłódßchi lieutenant durje, tu saßtupi zyle zuſy knjes ſ wuraßnym, ßmużitym wobliczom, ſ cźornymi włoßami a ſe ßylnym ßchnawzarjom. Wuſtojnje a pßcheczelnje ßo pokloniwßchi, rjekny ſ pßchijomnym hłoßom:

„Knjeża wodadźa, ßo jich mylu, ale dyrbju ßwoju winowatoßcź dopjelnicź, dokelž je knjes wójnßki miniſter mojemu pßchedßtajenemu najkrucźiße pßchikaßnje dał! Ja ßym kriminalny komißar Blauvaire.“

Knjeża wyßchźy běchu najprjódźy chźyli ſ raßnym protestom ßaßtupjazeho ßatraßchicź, *ale tuto mjeno jich hnydom ßtuli, wědźachu* derje, ßo je Blauvaire, hróßba wßchěch hrajerjow, ani jedyn druhi komißar njebě tak khrobły a wuſpěßchny, kaž wón pßchi wußlědźowanju a wumjetowanju hrajerßkich ßkhowow.

Krótke, hłuboke mjelczenje ßczěhowaße, potom rěczeße ßaßo komißar ſ měrnym, pßchißtojnym hłoßom: „Wodajcże, knjeża, ßo ßwoju ßaßtojnißku winowatoßcź dopjelnju!“

To dorěczawßchi, pßchikiwny ßaßtojnika, w durjach ßtejo cźakazeho, kotryž kharty a wßchě pjenjeßy ſ blida na ßo wßa. Pjenjes bě wßcho do hromady na pjecź tyßaz frankow. Mjes tym, ßo ßaßtojnik wßchitko w ßwojich wulkich kapßach ßkhowa, napißa ßebi Blauvaire ſ pßcheczelnej doßtojnoßću mjena hracźkow, a tak mózny bě sacźißchcź Blauvaire-oweho mjena a napohlada, ßo ßo nichtó njeßapowě, ßwoje mjeno woßjewicź abo ßo też nikomu na to njeńdźeße, ßnadź wopacźne mjeno prajicź.

Komißar a ßtražnik ßo wotßalißchtaj a woßtajißchtaj tu lepjenych w jara ßchpatnej myßli. Njemjerßachu ßo tak jara ßhubjenych pjenjes dla, dyžli teho dla, ßo ßo jich pßchedßtajeni hacź nanajbóle na nich roßhněwaju. To bě jara njelubośna wěz, a njemało ßbicźi podachu ßo cźi knjeża domoj, hdźež drje je lědma žadyn ſ nich tu nóz wócźka ßańdźelicź mohł.

Naßajtra rano cźinjachu ßwoju ßkužbu, na ßtajnoßći w ßtraße, ßo mohł major abo połkownik ſ hrożazym, cźmowym pohladom na ßwuczowanißchcźo ßtupicź, ßo by jich k ßebi pßcheproßył na bołoßtne roßmołwjenje a ßwarjenje.

Ale njemało ßo dźiwachu, ßo ßo to njeßta ani prěni dźeń, ani druhi, ani žadyn ßcźěhowazy dźeń. Hracźźy njemóžachu ßebi to wußwětlicź, ale to jich też njeßměrowa, ßo njebuchu ani wot polizije, ani wot wojeŕßtwa žadani. Hdyž pak běßchtej ßo połnej dwě njedźeli minyłej bjes teho, zo by ßo w tej wězy ßchto ßtało, dźiwachu ßo a cźinjachu ßebi dźiwne myßle; tuto mjelczenje dyrbjeße zyle woßebitu, zyle wurjadnu pßchicźinu měcź. Khorla ßwoła ßwojich pßcheczelow a rjekny jim, ßo hißchcże tón dźeń k ßwojemu wujej, roßkaßowarjej, pońdźe, ßo by ßlědźił, kak ßo to ma, ßo je tajka njewěßtoßcź njeßnjeßliwa. Stary wojak pßchija ßwojeho wuja, kotryž mějeße dźenßa ßpodźiwnje khutne wobliczo a napadnu poniżnoßcź, ſ wulkej pßcheczelniwoßću. Zyle pßchecźiwo ßwojemu hewaßchemu waßchnju woßta Khorla dołho, jara dołho pola kruteho wuja, roßkaßowarja, ale tón ani ßłowa njerjekny wo tej hrě ſ khartami.

Duž bě jaßne, wuj njewjedźeße niczo, po tajkim też jeho woßebity pßcheczel, wójnßki miniſter, niż. Po tajkim njebě ßo wojeŕßkej wyßchnoßći niczo woßjewiło. To bě njeßroßumliwa wěz a Khorla woteńdże wot wuja hißchcże khutnißchi, dyžli bě pßchißchoł.

W ßwojim bydle nadeńdże towarßchow, kotßiž njeßcźerpnje na njeho cźakachu, wón bě bjes mała tßi hodźiny prjecź pobył, a dwě hodźinje ßedźachu knjeża w jeho kurjeńßkej jßtwě, bjes teho, ßo by ßo jim ßechźyło, ſ mnohich dobrych trubkow, kiž tu běchu, ßebi jenu saźehlicź.

Hdyž Khorla do jßtwy saßtupi, ßawołachu ßcheßcźo wójnßzy ßynoju kaž na roßkas ſ jenym hłoßom:

„Nó, ßchto je prajił?“

Khorla cźißny ßo ſ hłowu tßchaßo na ßtoł a rjekny:

„Niczo, cźißcże niczo njeje prajił wo tej wězy!“

Na tuto njewoczakowane wotmolwjenje mjelczachu wßchitzy a wijachu ſ hłowu.

Hakle ßa něßchto mjeńßchinow poczachu rěczecź, ta wěz bu na wßchě boki roßpowjedana, ale ßpokojaze wujaßnjenje njebu namakane.

Na dobo ßaßkoczi najßtarßchi offizěr a ßawoła:

„Dźěczi, ja jo wěm!“

Wßchitzy ßo roßbudźichu a buchu njeměrni, a Khorla rjekny na poßledku:

„Towarßchojo, ßměrom, kapitan (hejtman) de Briſſaz ma ßłowo!“

Hejtman poßkoczi ſ horda k blidu, wßa ſ kaßchcźika prawu havanßku trubku, ßaźehli ju ßebi a rjekny potom po prěnich pachnjenjach:

„Dźěczi, naß je jebak pßchekwapił a wojebak!“

Tute ßłowa ßkutkowachu, to wßchěch ßwjeßeli a na dobo roßmjerßa, wěcże pak bu wßchěm jara mnoho lóźßcho. Roßbudźeni ßlecźachu wßchitzy ße ßwojich ßydłow, Briſſaz pak rěczeße po krótkej pßcheßtawzy dale:

„Tón pachoł njebě ani prawy a ßtraßchny Blauvaire, to bě někajki khrobły njekhmanik! Abo ßnaje dha ßchtó ſ waß praweho Blauvairea po woßobje? Ně!? Po tajkim praju, ßmy wojebani byli, a teho dla njeje ßo niczo woßjewiło. To jene drje je wohidne, *ale to druhe je tola wjele pßchijomniße!*“

Kak jeno mohł cźlowjek na tak khroblu myßliczku pßchińcź?“ ßawoła Khorla dwělujo.

„O, cźeho dla to niż?“ wołaße Briſſaz, ſ roßhorjenjom ßo cźeŕwjenjo. „Wßchako ißu nowiny do zyłeho ßwěta roßtrubiłe, ßo ßu wßchitzy franzowßzy offizěrojo hracźźy. Zyły ßwět wjedźeße, ßo ßu naßchi pßchedßtajeni to krucże ßakaßali — to wßcho je ßebi khrobły jebak k wužitkej wßał! S zyła pak budże ta wěz bórßy jaßna, jeli ßo jedyn ſ naß praweho Blauvairea w jeho wobydlenju wopyta!“

„Dońdu tam hißchcże dźenßa a proßchu cźe, Briſſaz, pój ßo mnu!“

„Hotowe! Pońdu ßobu!“ rjekny hejtman. „Wjedźecź dyrbimy, na cźim ßmy. Wě ßo, pońdźemoj w zywilnej draßcże!“

A offizěromaj ßo radźi, ßo komißara hißchcże ßamßny dźeń w jeho wobydlenju nadeńdźeßchtaj a ſ nim porěczeßchtaj.

Hižo pßchi prěnim pohladże na komißara wjedźeßchtaj knjeßaj, ßo bě jich wßchěch jebak woludał, pßchetož tale dołha, ßucha poßtawa njebě ani ſ najmjeńßcha podobna na ßylnu a ßaßadźitu poßtawu tamneho jebaka.

Hdyž běßchtaj ßebi offizěraj wot komißara na ruku ßlubicź dałoj, ßo jeju na jeje ßamßne prajenje njewoßjewi, wupowjedaßchtaj jemu zyłu wěrnoßcź, a proßcheßchtaj jeho, ßo dyrbi mjelczo ßa tej wězu dale ßlědźicź, ßo ßo niczo podobne pßchichodnje ſ nowa ßtało njeby.

Blauvaire ßlědźeße ßa tej wězu też jara mjelczo a tola krucże, ale zyle bjes wuſpěcha. To rěka, jedyn wuſpěch mějachu offizěrojo tola, dokelž běchu wßchitzy lepjeni na dołhi cźaß wot ßwojeho hracźa wułkowani.

Roßkaßować njetrjebaße wjazy hrajerßkeho dołha ßa ßwojeho wuja płacźicź.

Ze Serbow.

S **Budyßchina.** Sańdźenu ßobotu, dźeń 16. oktobra, popołdnju w 3 hodźinach, ßeńdźechu ßo w tudomnym Gudźiz hôtelu někotßi knjeßojo, ßo bychu wuradźowali, kak mohł něhdußchi *pßchirodoßpytny wotrjad M.S.*, kotryž wot léta 1859—1875 wobßtejeße, ßaßo do žiwjenja ßtupicź. Pßchi tym rěczeße ßo woßebje wo tym, ßchto ma wotpohlad pßchirodoßpytneho wotrjada bycź a kak nuße je pßchede wßchěm dobycże doßcź tajkich ßobußtawow, kotreż ßo ſ pßchirodowědu ßabjeraju. Skónczńje pßchedpołoži knjes Dr. med. Ducźman ßwój wulki album ſ fotografijemi cźłowißkich kożowych khoroßcźow, ßa kotreż dźěło je wón na wußtajeńzy w Lipßku ßlěbornu medaillu doßtał. Jeho wukożowanje pßchedßtajazych khoroßcźow bě ßa pßchitomnych wulzy ßajimawe. **F.**

— Sakſkemu krajnemu ßejmej ßo próſtwa wo natwarjenju żeleſnizy, ſ Budyſchina do Delnjeho Wujeſda wjedźazeje, kotraż ma ßo poſdźiſcho hacź do Bělseje Wody wutwaricź, pſchepoda. Nowa żeleſniza dyrbi ßo pſches Tſélanſke, Nadźanowſke, Delnjokinjanſke, Boſankčanſke, Krakečanſke, Dobroſchćanſke, Delnjohórčanſke, Jeſchičanſke, Makodubrawſke, Wulkodubrawſke, Khróſćanſke, Minakakſke, Kupjanſke, Jatſobjanſke, Nowowjeßne, Ruhethalſke a Sahkowſke ležomnoſćze na Delnjowujeſdźanſke pſchedbwórniſchčo dowjeſćź. Naſch njeſapomnity ßerbſki ſapóßkanz, njebo knjes Keŕk, je ßo w ßwojim čaßu wjele wo to próżował, ſo by ßo tale żeleſniza natwarika. Nadźijomnje ßejm nětko, hdyž ßu krajiny, kotreż nuſniſcho żeleſnizy trjebachu, je doſtake, też pjenjeſy ſa twar Budyſko-Delnjowujeſdźanſkeje żeleſnizy pſchiſwoli.

— Sa wobßedźerjow ßadowych ſchtomow je najwjetſchi čaß, ßwoje ſchtomy ſ lěpjowymi koleßami wobwjaſacź, ſo bychu je ßančkam njekſchidkatych naſymſkich mjetlow wobróli. Kaž je ſnate, wone wot ßrjedź oktobra hacź do februara a měrza pſchi mikym wjedrje po ſchtomje horje lěſu a tam w hakoſach ſ hromadami ßwoje jejka naßadźeju, ſ kotrychž w naléčzu ſnate ſelene hußanzy wuléſu, kotreż kopjena a kčenje ſnicža a popſchadu. S njewědomoſczu potom ratarjo praja, ſo je jěd na ſchtomy panył. Hdyž ßo lěpjowe koła wokoło ſchtomow činja, mkode ſchtomy ßo ſ papjerjanej ſchlebjerdu, ſ lěpjom pomaſanu, twjerdźe wobwjaſaja, ſo by ſkora ſchkody njeczerpiła, też jich koliki, jeli ſo hiſchčze żanych maju, a to w tej ßamej wyßokoſczi kaž ſchtom, ſo njemohłe ßanczki pſcheſkočicź, wjele njekſchidkatych ßancžkow a też ßanzow, kotreż ſa ßancžkami lětaju, na lěpju wißajo woſtanje. Tak bórſy hacź lěpjowa móz popuſchczi, dyrbja ßo koła ſ nowa ſ lěpjom pomaſacź, ſo bychu ßo też doczahowakojo popanyłe. Pódla teho też hiſchčze wjele druheje njerodźe na lěpju wißajo woſtanje, kotraż chze po ſchtomje horje abo dele. Lěpjowe koła dyrbja něhdźe 16 zentimetrow ſchěroke bycź. Hdyž ßo ſchtom ſ nimi ſ čaßom wobwjaſa, ßo tale próża derje ſapłacźi.

— (Saßłapany paduch.) Tudomna polizija je ſchtwórtk klampnarſkeho pomocznika Wylema Telki ſ Liberz w Czechach ſajała. Wón bě na żitnych wikach jenemu čaßnikarſkemu wuczobnikej pjeſł kranył a jón pola jeneho pſchekupowarja na ßukelnſkej haßy pſchedał. W kłódźi ſměje nětk khwile doſcź, na ßedmu kaſnju ſpominacź.

— (Jěſdne koło ßo kranyło.) Njemało drje ßo njeje tudomny wósnik Oskar Urban ſtróżił, hdyž wón 19. oktobra wjeczor w 9 hodźinach ſ tudomneje reſtawrazije „Germanije“ pſchi żitnych wikach, hdźež bě malu khwilku pobył, wuſtupiwſchi ßo dohlada, ſo bě ßo jeho jěſdne koło ſhubiło, kotreż bě do khěże mjenowaneje reſtawrazije ſtajił. Tola wón ßo njeje trjebał dołho pſche njo rudźicź. Hižo naſajtra rano jo Židowczenjo w pſchirowje Židowſko-Wjelkowſkeje dróhi namakachu a ßo ſa to poſtarachu, ſo je ſaßo do ruki ßwojeho praweho wobßedźerja pſcheſchło.

S **Boſchez.** K poßwjeczenju naſcheje noweje ſchule bě ßo ſańdźenu wutoru tu nahladna ßyła ßwjedźeńſkich hoſczi ſeſchła. Mjes nimi widźachmy knjeſa ſchulſkeho radźiczela Rabitza, knjeſa hamtſkeho hejtmana dr. Hempela, knjeſa fararja Krygarja, knjeſa fararja Rädu atd. Němſku ßwjedźeńſku rěcź mějeſche knjes ſchulſki radźiczel Rabitz a ßerbſku knjes farař Krygař. Twarz noweje ſchule, knjes twarſki miſchtr Groſa, pſchedbyhdźe ſchulſkeho pſchedſtejiczerſtwa, knjeſej kublerjej Wjeli, klucź pſched ſchulſkimi durjemi pſchepoda, na czoż knjes Wjela durje wottamkny. Do ſchule ſaſtupiwſchi, knjes farař Krygař ſ modlitwu wo Boże żohnowanje ſa wuczerjowe ſkutkowanje w nowym ſchulſkim domje proſcheſche. Po ſkónczenej ßwjatoczneſczi ßo ßwjedźeńſka hoſczina w nowej wuczerni wotbywaſche.

Se **Semiz.** Ssebi nowu wulku ſchulu natwariwſchi a ßebi pódla njeje rjane pohrjebniſchczo ſa Semizy a Tumizy ſakoźiwſchi, pſchichodnu póndźelu 25. oktobra 3 nowe ſwony, kotreż ßo na pohrjebniſchczu poſtaja, wočakujemy. Wone ßo ſ Draždźan, hdźež ßu late, po żeleſnizy na tudomne dwórniſchczo pſchiwjeſu. Na tſjoch wupyſchenych woſach ßo wone wot tam na pohrjebniſchczo dowjeſu, hdźež je wyſchſchi zyrkwinſki radźiczel Keller poßwjeczi.

S **Njeßwačidła,** 18. oktobra. Naſchemu lubemu Bożemu domej pobrachowaſche po wobnowjenju ßwjateho woltarja a dupy hiſchčze rjana klětka, dokelž bě ßo ſtara njepſchihódnje natwarika a dodżeržała. Hdyž bě farař pſched lětami paczerſkim dźěczom ſnntskomne zyrkwje wopißajo, ras to naſpomnił, pſchi ſkónczenju paczerſkeho roswuczenja wot někotrych paczerſkich dźěczi „ſcherpatku ſa nowu klětku“ doſta. A to je ßo potom tak dźeßacź lět ſa ßobu woſpjetowało. A hdyž běchu mjes tutymi darami luboſcze też jene 50 hriwnow byłe, a hdyž běchu někotre pſcheczelniży Božeho doma podobne wopory pſchipokożiłe, ßo hodźeſche na dalſche pſchihoty myßlicź. Mjes nimi běchu prěnje: poſtaranje ſa prawje dobre drjewo, kaž ßo ßwjeczenemu gratej do Božeho doma pſchißłuſcha. K temu dari farař jara wulki, zyle ſtrowy dub ſ farſkich ležomnoſczow, kiž mějeſche ßo puſchczicź a kiž ßo hnydom do pſchihódnych dźělbow dźěli. Lěto poſdźiſcho ßo ryßowanje noweje klětki ſkaſa, kotreż je knjes Meyenburk w Draždźanach jara wuſtojnje wuwjedł. A nětko poda ßo, w Božim mjenje, do wudźěłanja naſch tyſcheŕſki miſchtr Jurij Patok w Njeßwačidle, kiž je nam hižo w ßwojim čaßu też nowe ławki do zyrkwje tak rjenje wuhotował. Hacź runje je wbohi miſchtr runje w poßledniſchim čaßu ſ thoroſczu domapytany był, wón tola ßwój ſkutk Bohu k czeſczi a woßadże k wjeßelu w prawym čaßu dokonja. Hdyž lětża poßwjeczenje Božeho doma kermuſchnu póndźelu ßwjeczachmy, ßmy też nowu ſe ßameho duboweho drjewa wudźěłanu a wudypanu, rjenje poſkoczenu klětku we wulkej woßadnej ſhromadźiſnje poßwjeczili. Do hłowneho khěrluſcha: „Halleluja! ſaſpěwajmy!“ knjes kantor Kalich wulki Halleluja na naſchich luboſnych byrglach piſkaſche. Potom mějeſche knjes farař Jakub ßwjedźeńſke prědowanje wo Nehem. 8, 4—6, na kotrymž też na ßwojich prjedomnikow a jich ßwěrne prědowanja ſpomni a Boha proſcheſche, ſo by wón ſtajnje wěrjazych pſchipowjedarjow čiſteho Božeho ßłowa woßadże na tutu klětku wobradźił Jeſom Khryſta dla.

S **Bukez.** Pjatk tydźenja je knjes wučeŕ Frenzel ſ Pßowjow, ſa ſchtwórteho wučerja pſchi naſchej ſchuli wuſwoleny, do Bukez pſchičahnył a ßo ſ wokrjeßnym ſchulſkim inſpektorom do ſaſtojnſkeje pſchißłuſchnoſcze ſwjaſał. Knjes' farař Kubiza jako měſtny ſchulſki inſpektor, naſchi wučerjo a někotſi ſchulſzy pſchedſtejiczerjo knjeſa Frenzela w Pomorzach wočakawſchi jeho wutrobnje do Bukečanſkeje woßady a ſchulſkeje gmejny witachu. S woſom, wot Pomorczanſkeho knježeho dwora ſwólniwje podatym, ßo knjes Frenzel do ßwojeho noweho ſaſtojnſkeho bydła dowjeſy. Póndźelu 18. oktobra je jeho knjes farař Kubiza w pſchitomnoſczi někotrych ſchulſkich pſchedſtejiczerjow a jeho ſaſtojnſkich kollegow, dźěczi 1. rjadownje a někotrych dźěczi rjadownje, kotraż ßo knjeſej Frenzelej pſchipokaſa, ßwjatoczńje do noweho ſaſtojnſtwa ſapokaſał. Po wuſpěwanju khěrluſcha a modlitwy mějeſche knjes farař Kubiza po ſałożku 1. Jana 4, 16 rěcź, w kotrejž wuyběhowaſche, ſo dyrbimy ßo my wſchitzy w dopjelnjenju ßwojich pſchißłuſchnoſczow noſcheni czuczź ſ mozu Božeje luboſcze. Nowemu wučerjej Božu hnadu a żohnowanje k dźěłu pſchejo, wón jemu dźěczi 4. a 5. rjadownje pſchepoda. S wuſpěwanjom khěrluſcha a modlitwy ßo ſapokaſanſka ßwjatoczńoſcź ſkónczi.

S **Bukez.** Na ſajědojczenje krwje je ſańdźenu ßrjedu wjeczor tudomny rěſnik Wylem Kozor wumrjeł. Wón bě pſched dwěmaj njedźelomaj pola kublerja H. w Czornjowje byka ſarěſał, kotryž bě, kaž ßo pſchi rěſanju wupokaſa, na ſchleſyninu ßnjecź khory był. Hacź runje Kozor na rukomaj żaneje rany njemějeſche, běſche bykowa jědojta krej tola pſches pory Kozoroweje praweje ruki ſaczahnyła. Ruka počza bórſy módricź a żałoßny jěd, pſche kotryž lěkarſka wědomoſcź hacź dotal njeje ßrědka wußlědźiła, wſchu krej w Kozorowym czěle ſkaſy, tak ſo jemu ßmjercź witane wumóżenje pſchinjeßy. Njebocźiczki bě 50 lět ſtary a hacź do ßwojeho ſkhorjenja ſtrowy, czíły, ßylny muż.

S **Hucźiny.** Jenomyßlnje a jenohłóßnje je naſche ſchulſke a zyrkwinſke pſchedſtejiczerſtwo ſe ſwjeßelazej pſchesjenoſczu ſa noweho Hucźinjanſkeho zyrkwinſkeho wučerja knjeſa wučerja Hajnika w Bórku wuſwoliło. W bliżſchim čaßu wuſwoleny ßwoje nowe ſaſtojnſtwo pola naß naſtupi.

S **Wawiz.** Wotročka Ernſta Sobu, kotrehoż je ſchtwórtk tydźenja wjeczor njeſnaty rubjeżnik nadpanył a jemu čaßnik a 4 hriwny pjenjes rubiwſchi do njeho ſ revolwra tſélił, ßu do Budyſkeje hojerńje dowjeſli, ſo by ßo tam wuhojił. Splaznjenu mantlatu kulku je jemu bórſy po nadpadże Bukečanſki lěkaŕ ſ rany wureſał. Pódla pſchětratych ſtróżelow, pjenjeżneje ſchkody a czělnych boloſczow ſměje Soba też hiſchčze, tak bórſy hacź to jeho khoroſcź dowoli, ßudniſke pſchepytanje wobſtacź. Sli ludźo ßu na njeho ſrěczeli, ſo je ßebi wón ßam kulku do nohi tſélił, ſo njetrjebał nětkole na ſymu do wojeŕſkeje ßłużby ſaſtupicź. Nadpad je ßebi wón pjecża wumyßlił. Woßebje ßo ſpodźiwne bycź ſda, ſo je też Sobowa měża, dźeń po nadpadże namakana, pſchetſělena a wobßmudźena, hacź runje je rubjeżnik tola jenoż do jeho nohi tſélił.

S **Pomorz.** W tudomnej pſchepytaŕni mnoſy ratarjo teho dla pſchikupne hnoje a pizne ßrědki njedadźa pſchepytacź, dokelž khmanych ßudobjow a póßkanſkich kaſchczikow nimaja. Pſchepytaŕnja

pschisprawne schkleńczane ßudobje se samkujenjom a k temu póßłanske kaschczíki (kaschczík se 4 schkleńzami po 1 mk. 40 np.) pschedawa a je też po żadanju wupożczuje. Kaschczíki ßu tak naprawjene, so ßo pruhi na wjesbje njehodża wobschkodźicź. K dalschemu wużiwanju ßo schkleńzy a kaschczíki saßo wrócża.

Hdyż je ßo wupokasało, so je pschepytana twora mjenje hódna, pschepytańja wobliczi, kelko je kupz pschedawarjej sa nju pschewjele saplacźił.

Rólna semja ßo na jeje kalkowe wopschijecże darmo pschepytuje, jeli so ßu ßo pruhi po pschedpißu wotewsake a ßo prascheńske listno wupjelniło. Pschedpiß a prascheńske listna ßu wot pschepytańje darmo dostacź.

Też mloko ßo na jeho tukowe wopschijecże darmo pschepytuje, jeli so ßo wo powschitkowne sajimanje jedna, hdyż chze na pschiklad ratař spósnacź, kelko tuka jedyn pizny ßrědk twori, abo hdyż chze wjedźecź, kak ma ßo to w tymle nastupanju pola jeneje jenotliweje krowy. Żadanja na darmotne pschepytanje ßu s naspomnjenjom, s kajkim wotpohladom ma ßo pschepytanje stacź, pschepytańi pósłacź.

Po wożebitym żadanju ßo też skótna piza (wożebje tajka s powodźenych krajinow a s druhimi njepschihódnymi wobstejnoscźemi skażena) na to darmo pschepytuje, schto je hódna a hacź je njestrowa. Wukasanje sa prawe wotewsacże pruhow je w pschepytańi dostacź.

Pschepytańja dale darmo měru wobliczi, po kotrejż ma ßo skotej piza dawacź, hdyż ßo liczba, pscherěsna żiwa waha a na składże leżaza piza mjenuje a ßo pschispomni, s kotrym saměrom ßo skót pizuje, na pschiklad dla mloka abo dla kormjenja.

S **Kamjenza.** Na żadławe waschnje je w rěsaku, tudomnemu twarskemu mischtrej Wendtej ßluschazym, cźěßliski wucżobnik Henczel s Němskich Pasliz nahłu ßmjercź poczerpił. Wón je ßo s rěsakowym gratom shrabnył, w kotrymż je ßo wbohemu hłowa wot cźěka wottorhnyła a jena ruka cźiscże rostorhała.

— Na tudomnym pohrjebnischczu je njesnaty njedocźink s wulkej hruboscźu sakhadźejo jedyn rowowy pomnik, hakle njedawno stajeny, powalił a do cźista rosbił. Nadźijomnje ßo poradźi, worakaweho cźłowjeka k saßłużenemu khostanju dowjescź.

S **Biskopiz.** W bliskim Geißmannsdorfje je ßo wutoru bróżeń kublerja Roberta Rietschela wotpalika. Wjetschi dźěł domkhowanych żnjow je ßo snicził. Woheń je se stóstniskej ruku sałożeny.

S **Lěskeje** pola Wóßlinka. Sakste towarstwo sa dźěłaczerske kolonije bě ßebi sa ßwoje ßmilne wotpohlady, do cźělneje a duchowneje njerody, lěnistwa a dundakstwa sapanjenych młodźenzow a mużow saßo sběhacź a jich hischcże do wużitnych cźłowjekow pschestworicź, prěni dźeń oktobra 1885 ryczerkubło Schneckengrün w Vogtlandskej njedaloko města Plauena kupiło a ßebi sa hłownecho domjazeho wobkedźbowarja ßwěrneho Sserba s Bukojny pola Barta kn. Jana Cźěßlu, tehdomnischeho hospodarja Hodźijskeho spomożerskeho doma, wuproßyła. Pod nim je tam sa te krótke lěta nimale 2000 (dwaj tyßaz) dundakow ßo saßo nakasało a pucź kschescźijanskeho żiwjenja nastupiło, każ też je zyke wulke hospodarstwo tak derje rostło a tyło, so móżesche ßo nětko wot teho towarstwa wulke Lěscźan ryczerkubło sa druhu dźěłaczersku koloniju kupicź a ßo hnydom pod kn. Cźěßlowe domjaze wobkedźbowarstwo stajicź. Tale kolonija bu, każ bě hižo dźenßa tydźenja naspomnjene, sańdźenu njedźelu 17. oktobra popołdnju k napoł schtyrjom w pschitomnoscźi wjele woßebnych knjesow ßwjatocżnje poßwjecźena. Po wuspěwanym khěrluschu: „Pschińdź, Knjeże Jesom Khryschcże, ßam", ßłyschachmy wot kn. fararja Waltarja s Wóßlinka tajku pschisprawnu, kraßnu poßwjecźersku rěcź, so po njej hnydom to wutrobne żadanje nasta, so by ju tola bórsy do cźischcźa podał. S mojeje strony dowolam ßebi k temu sjewjenemu żadanju tu wożebitu prósstwu wuprajicź, so chżyło ßo kn. Waltarjej spodobacź, ju, dokelż w naschich Sserbach hischcże żenje żaneje pschileżnoscże sa tajku rěcź njeje było, hižo teho dla psches Mißionski poßoł naschemu lubemu ßerbskemu ludej poskicźicź. Po tutej poßwjecźerskej rěcźi knjes hrabja Vitzthum jako pschedßyda naspomnjeneho towarstwa jara rjanu wobschěrnu rosprawu wo tym khodże, kotryż je k sałoženju tuteje kolonije dowjedł, każ wo jeje snutskownym a swonkownym naprawjenju cźitasche. Bjes poßłucharjemi ßedźesche na dołhich ławkach hižo tsinacże kolonistow, kiż běchu ßo hižo do wotewrjenja ßwojeje kolonije tu seschli. We wubjerku sa koloniju ßu Kamjeński hamtski hetman kn. s Erdmannsdorff pschedßydstwo, duschowpytarstwo kn. farař Waltař, rybakstwo wulkich hatow tsecźi a hólnistwo wupschestrjenych holow schtwórty wubjerkownik na ßo wsali. S modlitwu, s požohnowanjom a s dospěwanjom „Njech stajnje sawostanu" ßo tale wutrobu posběhowaca ßwjatocżnoscź wobsankny. — Bóh luby Knjes chżył ßo miłoscźiwje póstnawacź k wotmyßlenjam a prózowanjam tuteje ßmilneje kolonije!

D. J.

S **Rěcźizy.** Wutoru wjecźor w 10 hodźinach je ßo tudomny papjernik, Leopoldej Eliasej w Shorjelzu ßłuschazy, do cźista wotpalił. Kak je woheń nastał, njeje znate.

Sa nasch ßerbski dom

bě ßo dotal nahromadźiło: 41,850 hr. 39 np.

Dale ßu sa njón darili:

knjes N. N. se Żicżenja	3	—
knjes farař D. Imisch dalischi dar	25	—
knjes professor dr. Holan	6	45
Wotrowska nalutowarnja	25	—

Hromadźe: 41,909 hr. 84 np.

S dźakom kwituje

J. Bartko,
sarjadnik Macźicżneho doma.

Nasch dom roscże hladajzy,
Duż wjele pjenjes trjebamy!

Wußudźenja.

Kawniski ßud. Dźěłaczeŕ August Pjetrasch we Wulkich Debßezach bě w nozy 23. juiija do wobydlenja ßwojeje mandźelskeje, w Małych Debßezach wot njeho dźěleneje bydlazeje, 10 kamjenjow cźißnył a s tym schtyri woknowe schkleńzy rosbił. Wězywobschkodźenja dla jemu jastwo na dwě njedźeli pschißudźichu.

14lětny Ernst Schmidt s Wostaschez bě lětßa do jutrow, hdyż bě hischcże s wucżobnikom pola rěsniskeho mischtra Rachlowza we Wulkich Debßezach, s khlamowego blida 10 hriwnowsti pjenjes kranył. Dźiwajo na jeho młodoscź jeho jenoż poßwarichu.

Ziwnoscźeŕ Jan Micźka, hospodarskaj pomoznikaj Jan Nowak a August Kirsch a cźeladnik Gustav Mětasch s Lemischowa běchu w nozy 13. junija ßo palenza napiwschi s wólniwoscźu wobkłożenje mosta, psches Lubatu wjedźazeho, swotorhali, pjecź kamjentych stołpow, na kotrej bě wobkłożenje pschitwjerdźene, wupacźiwschi a je do wody smjetawschi. Po měrje winowatoscże Micźzy jastwo na 10 dnjow, Nowakej a Kirschej po 8 dnjach a Mětaschej na 6 dnjow pschißudźichu.

Dźěłaczeŕ Jan Schäfer s Noweje Wßy nad Sprewju, skschiwdźenja a spjecźiwoscże dla wobskorżeny, bě ßo njesamolwiwschi wuwostał, hacź runje bě skasanje w prawym cźaßu dostał. Duż wobsamknychu, jeho k bliżschemu wußudźenju pschiwjesecź dacź.

Přilopk.

* Po skónczenju Lipscźanskeje wustajeńzy je powětrojeśdny Godard ßwój wulki ballon, hacź dotal sa powjas pschiwjasany, wotwjasał a ßo w nim hromadże se 6 wożobami do powětra puschcźił. Hdyż ßo po ballonowej snjeßnoscźi a po wětrje ßudźi, je ßnadź ballon k ruskim mjesam leczał. Jězba je na někotre dny wobliczena. To je prěni pospyt, so ßo s telko wożobami tak daloka jězba cźini. Pschi puschczenju do powětra běchu měschczańske a kralowske wyschnoscże pschitomne.

Po wětrojtej jězbje je ßo ballon 20. oktobra w lěßu pola Tarnowo w Hornjej Schlesynskej sbożownje na semju puschcźił. 19. oktobra w nozy bě wón psches njewjedra psches Danzig k morju leczał a ßo dźeń posdźisscho psches rusku Pólsku do Pósnańskeje a potom do Schlesynskeje hnał. Husto jězba psches mhłu, deschcź a ßněh dźésche. Najwjetscha wyßokoscź, do kotrejż bě wón dozpił, bě 3200 metrow. S wożobow, w nim ßedźazych, njeje nichtó do schkody pschischoł.

Pschi tejle składnoscźi njech je na to pokasane, so ßo lotterija Lipscźanskeje wustajeńzy hakle 2. dezembra cźehnje.

* W Lipsku wutoru w nozy jena 18lětna ßłużobna holza s rudźenjom wo njeßwěrneho lubeho se ßamomordarskim wotpohladom do rěki skocźi. W symnej wodże pak w njej luboscź k żiwjenju saßo wotucźi, a wona wo pomoz wokasche. Njesbożownu wucźeżechu a ju do hojerńje dowjedźechu.

* Skutk wulkeje hruboscże je ßo we bliskim Röśa stał. Jedyn tamnischi cźeladnik je wikowarja L. se ßußodneho Schlajza, dokelż bě L. s jeho njewjestu někotre ßłowcźka porěcźał, se żerdźu tak do wobliczа dyrił, so je jemu cźeleßno rosrasył. Lěkař je pjecża prajił, so ßo prascha, hacź budże wobschkodźeny hdy wjazy każ hewak jěscź móz. Na hrubeho cźeladnika cźeźke khostanje cźaka.

* Mordarja wudowy Haßoweje w Lipsku ßu njedźelu pschipołdnju na Draždźanskim dwórnischczu w Lipsku sajeli. Dwaj żeleśnikaj saśtojnikaj polizistu Kanzlera na cźlowjeka kedźbliweho sczinjischtaj, kotrehoż napohlad ßo cźisćze wopißanju, w nowinach wo mordarju podatemu, runasche. Kanzler hnydom hischcże druheho polizistu sawoła, kotryż ßo psched nusnikowe durje stupi, so njemohł podhladny cźlowjek ś nimi won twóchnycź. Na to wón jeho saja. Posdacźneho mordarja hnydom na polizajstwo dowjedźechu, hdźež wón pschi pscheßłyschenju praji, so Bjedrich Gustav Bäurich rěka a so je ßo 13. septembra 1874 we Wormsdorfje narodźił. Hnydom sawołane woßoby, kotreź bèchu ś mordarjom do mordarśtwa rěcźake abo jeho wobkedźbowake, jeho ś najwjetschej wěstoscźu jako teho spósnachu, kotryż bě w kheźach Gottschedśkeje a promenadoweje dróhi po proschenju khodźił. Teho dla njeje wjazy na tym dwělowacź, so je sajaty pytany mordař. Duž je ßo polizajśkim saśtojnikam hižo k wjedźenju dako, so njeje trjeba, dale sa mordarjom ßlědźicź. Hdyž mordarja sajachu a jeho pscheßłyschachu, wón njehańbicźiwe a khrobke sadźerżenje pokasowasche. Pjenjes pschi nim jenoż jenicźki nowy pjenjeźk namakachu. Hdźe je něhdźe 150 hriwnow pjenjes a sloty żonjazy cźaßnik, ßwojemu woporej rubjene, wostajił, wo tym wón se saßakloscźu mjelcźi, kaž też wón prěje, so je mordarśtwo skucźił.

* (Wot nózneho straźnika saklóty.) Pschißaźny ßud w Lissy w Pósnanskej je uózneho straźnika Hadama Kulika ś Krimena, kotryż je 20. julija se ßwojej hlebiju murjerja Dudźaka saklół, dokelż bě harowajzy nózny měr kasył, k jastwu na dwě lècźe saßudźił.

* (Wotprawjenje.) W Insterburgu w rańschej Pruskej je kat Reindel ś Magdeburga dźěłacźerjej Schadźe hłowu wotcźak. Schada bě loni w nozy 20. meje 21lětnu rusku żidowku Galvu ś Minska, kotraž chzysche ßo, schtyri lěta w Londonje pobywschi, do ßwojeje domisny wrócźicź, skónzował a wurubił.

* (Spytane rubjeźne mordarśtwo.) Nimo měry njehańbicźiwe rubjeźne mordarśtwo je jedyn zusy cźlowjek na Brinkskej haßy w Kölnje pschecźiwo jenej knjeźnje spytał skucźicź. Wón ßamu wo jśtwje pschebywazu nadpadźe, haßny ßwèzu a ßwój wopor sadajicź spyta. S knjeźnineje huby, noßa a wuchow krej wustupi. Njekraßnik ßwój wopor po skhodźe dele wlecźesche. Na sboże w tym cźaßu jedyn muž do khèże stupi, psched kotrymž mordař cźekny. Nadpanjena knjeźna je cźeźko skhorika; ża mordarjom nimaju hischcże ßlèda.

* (Sso satśělił.) W wobydlenju swudowjeneje rentskeje mischtrki Lutteroweje w Kasselu je ßo njedźelu krwawny podawk stał. Jejny ßyn, kotryż bě jako jenolětny dobrowólnik 1. oktobra do dragunskeho regimenta w Stuttgartu sastupił, bě ßo wot tam bjes dowolnoscźe wotßalił. Po porucźnoscźi wojeńskeje wyschnoscźe do wudowineje doma żandarm pschińdźe, so by młodeho cźlowjeka sajał. W tym ßamym wokomiku jenolětny dobrowólnik revolver wucźahnywschi ßebi kulku do hłowy tśěli. Wón bě hnydom morwy. Cźeho dla je ßo wón ßamomózńje wot ßwojeho regimenta wotßalił, njeje znate.

* Ssamomordarśtwo w njewjescźinskej drascźe je w Jakubenach pola Podmokłow (Bodenbach) 30lětna mandźelska łódźnika Konrada skucźiła. Wona najprjedy wscho wo jśtwje wurjedźi, poßleschcźa ś nowymi zychami pocźeże, woblecźe ßo njewjescźinsku drastu a ßebi włoßy wysche cźoła skruži, na cźoż ßo do łoża ßyże. S revolvrom ßwojeho muża, na łódźnym pucźowanju ßo namakazeho, ßo wona na to k wutrobje tśěli. Wona bě ßo tak derje trjechiła, so jenoż mało krwje ś rany cźecźesche, a so hnydom wumrje.

* (Rosprószheny.) Professor, na piwnym blidźe póstnu khartu pißajo: „Wasche piwo je dźenßa saßo żałoßne, knjes korcźmarjo!“ Korcźmar bliże stupiwschi: „Piwo je dobre, ... ale wy scźe runje ś tintoweje schkleńcźki pili, knjes professoro!“

* (Jandźele-dźěłarka.) Parižska polizija je żónsku sajała, kotraž je wóßom nowonarodźenych dźěcźi żiwe spaliła. Jejny luby, ś kotrymž bě ßo swadźiła, bě poliziji pscheradźił, so je wona w ßwojim wobydlenju w Brüsselu nowonarodźene dźěcźi, kotrychż żiwjenje ßo jich macźerjam njepschihodźesche, w pjezy, woßebje k temu dźěłanej, spaliła.

* (Na dno sajěł.) Kschižak „Kostroma“ ruskeho dobrowólniskeho łódźstwa je 14. oktobra na jenu wuskaku pola Elba Djebela w Cźerwjenym Morju sajěł. Jendźelska parna łódź „Naderi“ je „Kostromje“ na pomoz pschijěła.

* Łobjowa woda pola Magdeburga je jara żelena, a Magdeburgzy ßwoju wulku lacźnoscź żelenoscźi ßwojeje picźneje wody, ś pschipitkami se żelowych pschitokow ßo cźinjazej, pschipißuja. K poßylnjenju żelenoscźe je ßo nětko pola Akena jedyn Łobjowy cźołm ponuril, kotryż bě ś 10,000 zentnarjemi żele a 1200 zentnarjemi khloroweho kalka nakładźeny. Duž ßo boja, so budźe ś tym lacźnoscź Magdeburgskich a wotbjerk piwa khětro pschiběracź.

* (Pschejědźeny a njesranjeny.) Njedawno ś Frankfurta nad M. rano do Wiesbadena pschijědźazy cźah na dobo pola Erbenheima sasta. Lokomotiviny wjednik jara nastróżeny k cźahowemu wodźerjej pschiběża a rjekny, so je runje cźlowjeka pschejěł, na kotrehoż ßo njeje wulkeje kurjowy dla sahe doscź dohladał. Jedyn saśtojnik porucźnoscź dosta, cźěr pschepytacź. Tak rucźe hacź cźah do Wiesbadena dojědźe, ßo hnydom jena maschina po pschejědźeneho wotpóßka. Na wopißanym městnje ßrjedź kolijow cźlowjeka śpizeho namakachu. Jeho potorhawschi jeho wubudźichu, a hlaj, wón njebě ani kuska wobschkodźeny, ale jenoż ßylnje pjany. Zyły cźah bě, ßo jeho njedótknywschi, psches njeho pschejěł.

* (Bjes pjenjes do dalokeho ßwěta.) Se Strakoniz w Cźechach pißaja: Tele dny do jeneho tudomneho hoscźenza tśjo 13- hacź 15lětni khłopzy pschińdźechu a tam tśi dny wjeßele pijachu a ßebi jědź derje ßłodźecź dachu, hacź ßo wupokasa, so njemějachu ani pléßniweho pjenjeźka w móschni. Do arresta dowjedźeni ßo woni wusnachu, so ßu ś Nürnberga, hdźež ßu we wucźbje byli a ś wotkal ßu ßo do dalokeho ßwěta nastajili. S tymle wotpohladom běchu ßo se wschelakimi krajnymi khartami, rěcźnizami a ßłownikami wschelakich rěcźow, też ś arabskim a persiskim sastarali. Hdyž bě ßo do Nürnberga powjescź póßłała, nan jeneha ś hólzow pschijědźe, saplacźi zyłu worcźisnu a ßo se ßwětowymi pucźowarjemi ś bliżschim żelesniskim cźahom do Nürnberga wrócźi.

* (Mordarśtwo a ßamomordarśtwo.) W Veszpeimje we Wuherskej pschekupza Weintrauba, kotryż w nozy posdźe domoj pschińdźe, jeho żona se ßwarjenjom witasche. Sso ś tym snjemdriwschi mandźelski revolver shrabny a w nahłym hněwje do ßwojeje ßwarjazeje żony tśěli. Njeskutk skucźiwschi ßebi Weintraub ßam kulku do hłowy tśěli. Wobaj staj w ßmjertnym strasche.

* (Łódź ßo ponurika.) Schpanska parna łódź „Triton“ je ßo pschi brjosy kupy Kuby ponurika. Na „Tritonje“ bě munizija, 32,000 toler sa pěschkowski regiment w Pinar del Rio, dale 8 offizěrow, 72 wojakow, 30 łódźnych mużstwow a 80 privatnych pucźowarjow. Parnej łódźi „Marja Khrystina“ a „Lucia“ 33 pucźowarjow a 15 wojakow wukhowaschtej, kotsiž hižo hodźiny dołho na deskach w morju, ś wětrom ßo rosrywazym, płuwachu. Tśi woßoby ßamo 9 mórskich mil hacź do Hawannskeho pschistawa pschipłuwa. Wutrobujimaze je wukhowanych wopißanje njesboża, kotreź ßo w nozy w 2 hodźinomaj sta, hdyž wschitzy njedźiwajzy wětra spachu. Satraschny wětrowy stork łódź na bok położi, wschitzy na łubju khwatachu, a żołmy łódź sa nětkotre mjeńschiny pózrjechu.

Żałoßne podawki, kotreź ßu ßo pschi ponurjenju „Tritona“ stałe, ßo se scźěhowazymi podeńdźenjemi hrosnje wobßwětła: S „Tritona“ je ßo wscho hromadźe 52 woßobow wukhowało; 120 je ßo tepiło. 20 je ßo w jenym cźołmje wukhowało; woni hrósbne podawki wo ludźoch powjedaju, kotsiž ßo po 24 hodźinskim bědźenju tola skóncźnje w żołmach ponurichu. Żony a dźěcźi ßo tepichu, mjes druhimi też macź ś 15 měßacźnymaj dwójnikomaj. Jedyn wojeński wyschk, widźo, so je njemózno, ßo wukhowacź, ßwoju mandźelsku a dźowku wobjimawschi, do żołmow skocźi. „Tritonowy“ kapitan ßo, hdyž ßo łódź ponuri, satśěli.

* (Dwèmaj stomaj wucźahowarjow ßo ś jědom sawdało.) S Roma pißaja, so je na italskej łódźi „Agordat“ dwě scźě wucźahowarjow, do Ameriki jědźazych, na sajědojcźenje, na kotrymž je hubjenje rjedźene warne ßudobje wina, skhorikło. Schěscźdźeßacź pucźowarjow je ßo dyrbjało do hojeńnje dowjescź.

* (Żeleśniske njesboże.) Pola Libramonta w Belgiskej jena lokomotiva jenemu tworowemu cźahej do boka sajědźe. Jedyn lokomotivnik bu morjeny, druhi bu cźeźko sranjeny. Nacźinjena schkoda na lokomotiwje a wosach je wulka.

* (Njeßměrny woheń w Baku.) Pola Baku (w Ruskej pschi kaspiskim morju) ßo 17. oktobra nafthowe (semskowolijowe) żórło w pschedměscźe Ramany sapali. Woheń ßo ś dźiwjej spěschnoscźu na ßußodne wolijowe żórła rosscheri, tak so ßo zyły Ramanyski dół wohnjowemu morju runa. Wscho hromadźe schtyri nafthowe żórła a 23 wjercźenych dźěrow w płomjenjach steji. Někotre pschekupske a wobydleńske domy ßu hižo saniczene. Schkoda je njeßměrna. Cźłowjekojo hacź dotal hischcże njeißu do njesboża pschischli.

(Zyrkwinske powjescźe hladaj w pschikosy.)

Dobrowólne pscheßadźowanje.

Po žadanju herbow khěžerki **Hanže Pawlikoweje** rodź. Pelchiz w **Kobelnju** ma žo bjesdołžna ležomnosćź, ſ khěže, dwora, pola a łuki wobſtejaza, fol. 21 a 32 Kobelnjanſkich ležomnoſtnych knihow a fol. 72 Sdźarowſkich ležomnoſtnych knihow, kotraž je ſ 23,39 dawſkimi jenoſćźemi poćźežena a k wopalnej kašy ſ 1490 mk. wobliczena a wſcho hermadźe na 1560 hr. takſérowana

žobotu 30. oktobra 1897 dopołdnja w 11 hodźinach

w Kobelnju w ſawoſtajenſtwowej khěži (cźišło 23 wopalneho kataſtra) na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Tón žamy dźeń dyrbja žo **popołdnju wot 2 hodźin** domjaza a hoſpodarſka nadoba, žnjowe ſkłady a pólne płody, k ſawoſtajenſtwu žłuſchaze, pſches Kobelnjanſke wješne grychty na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Dalſche je ſ wuwěſcheńki, na žudniſkej deſzy a w Kobelnjanſkim hoſćźenzu wuwiżazeje, ſhonicź.

W Budyſchinje, 1. oktobra 1897.

Kralowſke hamtſke žudniſtwo.
Kuntze.

Drjewowa awkzija
na Huſćźanſkim revěrje.

Schwórtk 28. oktobra t. l. popołdnju w 2 hodźinomaj ma žo w **Hunćźericźanſkim hoſćźenzu** na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

120 ſchmrěkowych krutych žerdźow, 8—13 cm. delnjeje tołſtoſcźe
5 rm. twjerdych, 347 rm. mjehkich palnych knyplow
63 dołhich hromadow
1800 mjehkich walcźkow, 90 rm mjehkeje walcźiny
} w Mjedźojſkim léžu,

11 dołhich hromadow
42 rm. twjerdych a mjehkich pjenkom
} w Žicźanſkim haju.

17 dołhich hromadow,
33 rm. mjehkich pjeńkow
} w Kocźicźanſkim haju.

Pſcheßadźowanje žo w Mjedźojſkim léžu ſapocźnje.

Huſćźanſke hrabinſke hajniſtwo, 19. oktobra 1897.

Wyſchſchi hajnik **Bluhm.**

Račźiſnowe ſapiſy rad podawam.

Hoſćźenz winoweje kieže
w Budyſchinje, w Budyſchinje.

Winowa pſchedawańnja.

Poručźam žwoje derje **wuležane wina** jako

rheinſke, moſelſke a pfalzſke wina,
Bordeauxſke a burgundſke wino,
awſtriſke a wuherſke wina,
němſke a franzowſke pěnjaze wina,
portſke wino, madeiraſke a ſherryſke.
Franzowſki a němſki kognak, rum, arak atd.

Heinrich Neumann.

Račźiſnowe ſapiſy rad podawam.

Ssmolerjez knihiczíſchczerńja
w Budyſchinje w žerbſkim domje

knihi, ſliczbowanja, viſitne a **pſcheproſcheńſke khartki, ſaſtojnſke formulary, wuſtawki, blidne ſpěwy** atd. atd.
we wſchěch rěčźach derje a tunjo cźiſchczi.

Sserbſzy braſchkojo a žerbſke baby, ſběrajcźe ſa naſch žerbſki dom w Budyſchinje!

Mała khěža, w dobrym rjedźe žo namakaza, je pſchi niſkim napłaczenju na pſchedań. Dalſche je ſhonicź na Tuchorſkej dróſy 14.

We **Wotrowje** je **khěžka** cźišło 33, po žadanju ſ polom abo bjes njeho, na pſchedań.

Mała nowa natwarjena **khěža** je na pſchedań. Dalſche je ſhonicź na Mättigowej dróſy 6.

Ranza po proſatach žo pyta na žiwnoſcźi cźišło 88 w **Radworju** na wětrniku.

Cźrjewa a kijeſchki
wſchěch druźinow pſchedawa
Jan Frenzel na žitnej haſy 7.

Palmoſornowe woſzuchi, žłodowe kołochi, majſzowy ſchrót, majſz ſa kury, lanu muczku
porucza płacźiſny hódno
Schmiſz w Budeſtezach.

Strowy jecźmjeń
ſtajnje kupuje
Schmiſz w Budeſtezach.

Majſzowy ſchrót
dobreje ſporeje hódnoſcźe ma na pſchedań zentnar po 6 hr. 50 np. pjekarnja Jana Schneidera w Kelnje.

Sa drjewjanzarjow
porucza
cźorne kipſy punt po **95—100 np.,**
brune kipſy punt po **115—125 np.,**
Max Hiller,
kožowa pſchedawańnja
w Budyſchinje na jerjowej haſy 3.

Hrubjelcźanſki młyn
porucza
ff. **pſchenicźnu muku**
1/4 zentnarja po 3 mk. 80 np.,
hachtl po 95 np.

Zigary, kurjeńſki tobak
w kopjenach a rołkach,
kupuja žo najtuńſcho
pola **Jurja Schwiebuſa**
(prjedy **Aug. Bartka**)
na ſwonkownej lawſkej haſy 10.

Cźiſty palenz
a wſchě **likéry**
płacźiſny hódno poručźam
Jurij Schwiebus
(prjedy **Auguſt Bartko**).
Požkluženje w žerbſkej rěcźi.

Stare wokna
ma na pſchedań
A. Tschentscher
na bohatej haſy cźišło 18.

Sa
naſymſki a ſymſki cźaſ
poručźam žwój ſkład
jupow, ſwjerſchnikow, dźěłaczerſkeje draſty a wurěſnych tworow
po najtuniſch płacźiſnach
Guſtav Freude,
prjedy ſwudow. **Hänſchowa,**
pſched ſchuleŕſkimi wrotami cźišło 3.

Pjenjeſy!
2 hriwnowſke pjenjeſy ſ wobraſom khěžora Bjedricha, ſakſke dobyczerſke tolerje, kaž tež wſchě ſtare ſłote a žłéborne pjenjeſy kupuje a dawa najwjetſche płacźiſny
Adolf Boetius, ſłotnik
w Budyſchinje na bohatej haſy
pſchi bohatych wrotach.

Proſata na pſchedań.
Proſata běłeje Yorkſhirſkeje a tež cźornopišaneje Berkſhirſkeje raſy, kotrež žo jara lohko wukormja, žu pſchezo po cźaſej pſchimjerjenych niſkich płacźiſnach na pſchedań na knježimaj dworomaj w **Budyſchinku** a **Pſchiwcźizach.**

Konje k rěſu
kupuje po najwyſchſchich płacźiſnach
ſwudowjena **E. Pohlowa**
w Budyſchinje.

Wotewrjenje khłamow.

Cżeścżenym Sserbam w Budyschinje a wokolnoscżi najpodwolnischo k wjedżenju dawam, so ßym w ßwojej khěži

na swonkownej lawskej haßy cżißło 52

woßebitu zigarowu, zigaretowu a tobakowu pschedawańnju

dżenża wotewrił.

Lubjo, so kóżdemu, kotryż mje pocześcżi, ſ dobrej tworu poßłużu, proschu moje pschedewsacże dobroczíwje podpjeracż chzycż.

S pocześcżowanjom

A. Thomas.

Burske towarſtwo w Rakezach
ſmėje **njedżelu 24. oktobra** popołdnju w 4 hodżinach w **Sockez** hoſcżenzu poßedżenje. **Pschedßydstwo.**

Ssym ßo w Budyschinje jako
rěcżnik ſaßydlił. S bydłom ßym
pschi mjaßowym torhoschczu cżißło 1
po 2 ſkhodomaj
(w domje knjeſa pschekupza Mjerwy).

Rěcżnik Drache.

A. Poppe
na mużakowſkej dróży 4
kupuje kóżdu dżělbu kowaneho żeleſa, lateho żeleſa, hadreſchczow, koſczow, papjery, zynka atd. wſchědnje hacż do wjecżora do 8 hodżin.

Stare **zynowe talerje, karany, ßwěcżniki,** kupuje po najwyſchſchich płaczíſnach
W. Demuth,
pſchi hłownym torhoſchczu 8.

Sskużobne a kuchińſke holzy do tudomnych a ſwonkownych ſtron, wotroczkow a dżowki pytam. Njedżelu ſ Drażdżan ke mni knjeża po cżeledź pſchińdu.
Kynaſtowa na kſchidaŕſkej haßy.

Schewſkeho pomoznika pyta ſchewſki miſchtr **Khorla Broda** w Bukezach.

Wucżobnik ßo pyta.
Sa ßwoju drogowu, chemikalijowu a barbotworowu pſchedawańnju k jutram 1898 wucżobnika ſprawneju ſtarſcheju, po móżnoſcżi ßerbſkeje rěcże mózneho, ſa wucżobnika pytam. **Otto Engert.**

Młódſcha holza, kotraż chze ſchwalcżíſtwo nawuknycż, móże pola mje hnydom do wucżby ſtupicż.
A. Khěżorka
pſchi lawſkich hrjebjach 18.

Wucżobnik ßo pyta.
Hólcżeza, kotryż chze pjekaŕſtwo nawuknycż, jutry do wucżby pyta pjekaŕſki miſchtr **Albert Mikut** w Budyschinje.

Lubi Sserbja!

Budżeze Sserbja! Sserbſki dom w Budyschinje ßo twari, a to ſa Waß! Duż ſkładujcże ſa njón po Waſchim ſamożenju hnydom, burja a měſchczenjo, wucżeni a njewucżeni, ſtari a młodźi, mużſzy a żónſke, a ſběrajcże ſa njón pſchi kermuſchach a jubilejach, pſchi kwaßach a kſchczíſnach, pſchi ßwjedżenjach a ſłhadżowankach, pſchi piwje a hraczu; ſkładujcże a ſběrajcże! A Wy, kiż wotkaſanja ſcżinicże, wotkaſajcże na prěnim měſtnje ſa Waſch „Sserbſki dom“ w Budyſchinje! Budżeze ßwěrni, woprawdżiczi Sserbja!

Do Łupoje!
Jutſje **njedżelu** a **poňdżelu**
kermuſchne reje.
Pſchecżelne pſcheproſchuje
Locka.

Dwě dżěłacżerſkej ßwójbje ßo pſchi wulkej mſdże a dobrym wobydlenju k 1. januarej 1898 pytatej na knježi dwór w **Debiſchkowje** pola Hodżija.

Pytam ßłużobne a hródżne dżowki a tajke k ßwinjom, gratmiſchtrow, wotroczkow, ßrěnkow, pohonczow a rólnych pohonczow, tſecżakow, wolazych, dżěłacżerſke ßwójby a dójki pſchi wyßokej mſdże do tudomnych a Drażdżanſkich ſtron. **Schmidtowa** w Budyschinje na ßukelnſkej haßy 24 po 1 ſkodże.

We wudawarni „Sserbſkich Nowin“ je dostacż:

Spěwna radosc.
Zběrka
ſulskich spěwow.
Druhi wudawk.

K nowemu lětu 3 rólnych pohonczow na jedyn dwór blisko Drażdżan pſchi 80 tolerjach mſdy pyta **Wuſchik** w Schczeńzy pola Rakez. Jěſba ßo ſaruna.

K nowemu lětu ßłużobne holzy, dżěłacżerſke ßwójby, wotroczkow, tſecżakow a wolazych pſchi hódnej mſdże pyta pſchiſtajerka **Gerlichowa** pſchi Michalſkej zyrkwi delka.

Wutrobny dżak
ſa ßwěrne ſkutkowanje w Pßowjach a wutrobne pſchecża ſa nowe měſtno knjeſej **Frenzlej** pſchi jeho pſcheßydlenju do Bukez!
Někotſi ſtarſchi a pſchecżelſjo.

Sjawny dżak a pſchipósnacże.

Po tym, ſo je ßo **nowa klětka** do naſcheho Njeßwaczidliſkeho Bożeho doma ſtajiła a poßwjecżiła, na kotrejež rjanoſcż zyła woßada ſe ſpodobanjom pohladuje, chzemy temu, kotryż je ju ſ Bożej pomozu natwaril,

k. tyſcherſkemu miſchtrej **Jurjej Patokej**
w Njeßwaczidle

ſjawny dżak a pſchipósnacże wuprajicż ſa jeho ßwěrnu prózu a wulku wuſchiknoſcż. Boża miłoſcż chzyła jemu ſpożcżicż, ſo móhł ßo ſ nami hiſchcże dołho nad derje radżenym ſkutkom w Bożim domje wjeßelicż!

Njeßwaczidliſzy zyrkwini pŕjódſtejerjo.
Jurij Jakub, farař.

Sa wjele wopokaſmow luboścże a dżělbracża pſchi wumrjecżu a khowanju naſcheje lubeje maczerje

Hany Linakoweje
w Bukojnje pola Wulkich Sdżar

wſchitkim dobrym ßußodam ſa dobroczíwe wothładanje a pſchewodżenje k poßlednjemu wotpocżinkej ſ tuthym najwutrobniſchi dżak prajimy.

Hana Schmollerka, **Jan Linak,**
Marja Silbermannka, **Jurij Linak,**
Khryſta Gerlichowa.

(K temu cżißku dwě pſchiłoſy.)

Prěnja Pschiloha k cžißlu 43 Serbskich Nowin.

Ssobotu 23. oktobra 1897.

Placžißny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach.

Placžißny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druzina a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
	hr.	hr.
Woly:		
1. polnomjaßnje, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	39	69
awstrijske	40	70
2. mlode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	37	67
3. žrěnjo pizowane mlode, derje pizowane starsche	34	64
4. žnadnje pizowane kózdeje starosty	31	60
Jalojzy a kruwy:		
1. polnomjaßne, wukormjene jalojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	34	63
2. polnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	32	61
3. starsche, wukormjene kruwy a žnadnje wuwite mlódsche kruwy a jalojzy	30	59
4. žrěnjo pizowane kruwy a jalojzy	28	56
5. žnadnje pizowane kruwy a jalojzy	26	52
Byki:		
1. polnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	35	62
awstrijske	—	—
2. žrěnjo pizowane, mlódsche a derje pizowane starsche	32	59
3. žnadnje pizowane	30	55
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	46	72
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	45	70
Swinje:		
1. polnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w starobje hacž do $1\frac{1}{4}$ lěta	53	67
2. mjaßne	50	64
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	48	62

Placžißna žitow a produktow.

Žitowy bowos w Budyschinje: 3318 měchow.		W Budyschinje 16. oktobra 1897 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np	W Lubiju 21. oktobra 1897 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenza	běla	8	83	9	42	8	68	9	26
"	žołta	8	24	9	11	8	29	8	82
Rožka	50 kilogr.	6	56	7	19	6	25	7	3
Jeczmjen		6	72	7	29	6	27	7	33
Wowß		7	30	7	70	6	70	7	30
Hroch		7	22	11	12	8	33	9	50
Woka		7	78	8	33	6	50	7	75
Jahły		13	—	15	—	12	—	14	—
Hejduschka		15	—	16	—	14	—	15	—
Běrny		2	50	3	—	2	20	2	60
Butra	1 kilogr.	2	20	2	60	2	—	2	30
Pschenczna muka	50 "	9	25	18	50	—	—	—	—
Rzana muka	50 "	8	50	13	—	—	—	—	—
Ssyno	50 "	2	80	3	20	2	40	3	—
Ssloma	600 "	16	—	18	—	16	—	18	—
Proßata	822 schtuk, schtuka	7	—	18	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby	50 kilogr.	—	—	4	25	—	—	—	—
Rzane wotruby		—	—	4	75	—	—	—	—
Pschenczny gris		—	—	5	25	—	—	—	—
Rzany gris		—	—	5	75	—	—	—	—

W Budyschinje placżesche: kórz pschenzy (běla) po 170 puntach 15 hr. 19 np hacž 15 hr. 99 np., žołta 14 hr. — np. hacž 15 hr 48 np., kórz rožki po 160 puntach 10 hr. 49 np.. hacž 11 hr. 50 np, kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 40 np. hacž 10 hr 20 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenza (běla) wot 9 hr. 30 np. hacž 9 hr. 42 np., pschenza (žołta) wot 8 hr. 83 np hacž 9 hr. 12 np., rožka wot 6 hr 56 np. hacž 7 hr. 19 np., jeczmjeń wot 7 hr. 63 np. hacž 8 hr. — np., wowß wot 7 hr. 25 np. hacž 7 hr. 65 np.

Wjedro w **Londonje** 22. oktobra: Jaßne.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smjeje 19. njedželu po žwj. Trojizy diakonus Sarjenk rano w 7 hodžinach žerbsku spowjednu rěcz, $\frac{1}{2}$9 hodž. farar Räda žerbske a w 10 hodž. němske prědowanje.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** Khorla Bruno Emil Kschižan, blidar tu, s Hanu Theresiju Mužikez na Židowje.

W katholskej zyrkwi: Jakub Nowak, kubler a wobžedžer piwarnje we Wudworju, s Martu Gudžiž s Hornjeje Kiny.

Křćenl:

W Michalskej zyrkwi: Jurij Ota, njemandž. žyn na Židowje. — Bjedrich Ota, Bjedricha Ernsta Schczěpana, khěžkarja a kamjenjeczežarja w Nowych Małżezach, ž. — Pawol Max Bruno, njemandž. žyn na Židowje. — Lena Selma, Khorle Augusta Blažija, želesniskeho džěłaczerja w Jeńkezach, dž. — Hermann Pawol, Franza Michała Hoheisela, khěžerja a fabrikarja na Židowje, ž. — Jan Pawol, Jana Augusta Mikanje, skalarja w Jeńkezach, ž.

W katholskej zyrkwi: Antonija Herta, Josefa Wježeleho, krawskeho mischtra, dž. — Hilža, Adolfa Rafelta, schtrymparja, dž. — Marja, Rocha Puscza, kamjenjetoczerja w Ssmilnej, dž. — Fanny Berta, Josefa Hawschtyna Ottlingera, schleńczerja w Ssmilnej, dž.

Zemrjeli:

Dżeń 8. oktobra: Margareta Marja, Jakuba Schustera, džěłaczerja pschi želesniży, dž., 6 m. 9 d. — 10. Leopold, Leopolda Kunzeka, powjasarja, ž., 10 m. 12 d. — Hańża rodž. Handrikez, njeboh Jakuba Schwana, murjerja a khěžerja pod hrodom, wudowa, 69 l. 11 m. 3 d. — 13. Augusta rodž. Bittnerez, njeboh Hermana Tschorna, porzlinarja, wudowa, 66 l. 2 m. 25 d. — 14. Hana Budarjez, wobydlerka w Małym Wjelkowje, 72 l. 8 m. 3 d. — 15. Hana Khrystina Pětschkez, žiwnoscżerka w Małym Wjelkowje, 61 l. 5 m. 14 d. — 18. Julija rodž. Hartmanez, Leopolda Kunzeka, powjasarja, mandželska, 29 l. 2 m. 20 d. — 19. Khorla August, Jana Probsta, džěłaczerja w Cžichońzach, ž., 1 m. 5 dnjow.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

19. njedželu po žwj. Trojizy smeje farar Mrosak rano $\frac{1}{2}$8 hodž. žerbsku spowjedž; pomozny duchowny Rychtar $\frac{1}{2}$9 žerbske a $\frac{1}{4}$11 němske prědowanje.

Pschedžydzi žerbskich towarstwow a žerbszy wuczerjo, sběrajcże sa nasch žerbski dom w Budyschinje!

Wupschedawanje.

Dla wumrjecża mojeho muża, kózkarskeho mischtra **Luisa Michaela** w **Bukezach,** chzu wschu na składze ležazu tworu, wobstejaju **s hotowych mužazych a žonjazych kožuchow** a **s kožow k podschiczu a wobšadženju** wschěch družinow, wupschedacz. Wulki wubjerk we wschěch wězach.

Augusta swudowjena **Michaelowa**
w **Bukezach** pola Pomorz.

Sa potrjebnych brylow!

Khorla Scholta, optikus

w Budyschinje pschi mjaßowych jědkach cžißło 7
w domje knjesa pschekupza Khorle Pětschki.

Salożk optiskeje džěłarnje w lěcże 1856.

10 krócż prämiirowany, se skotej medaillu we Wulkim Hajnje 1897.

Sswój wulki skład optiskich tworow dobrocżiwemu wobkedžbowanju poruczam, **ff. bryle, tłoczniki** atd., kotrez žo jenož sa wocži žo pschihodžaze wotedawaja.

Barometry, thermometry, dalokowidy, dźiwadłowe schkleńzy, lupy, kaž tež wschě druhe wězy, do optiskeho džěła žłuschaze.

Proschu na moju firmu derje kedžbowacž.

S počżesczowanjom

Khorla Scholta, optikus.

Schtóž dobry cžrij a schkórń trjeba, njech **cžrijazy** a **schkórnjazy sklad**

Emila Indingera na jerjowej haßy 6

w prjedawschim Knüppelholzez domje wopyta.

Pschedawanischczo žobotu a njedželu na **bohatej haßy cžißło 3** s napschecża pósta.

Nowe! Nowe!

Paleny khofej, dobre, cžiscže ßłodźaze družiny, punt po 100, ½ punta po 50, ¼ punta po 25 np., dale ½ punta po 60, 70, 80, 90 a 100 np.;

amerikanski petrolej, punt ßměschnje tunjo po 10½ np.;

kuskojty zokor, punt po 32 np.

porucža jenož

Carl Noack na žitnej haßy.

Pola mje je hischcže 100 loßow Lipscžanskeje lotterije dostacž.

Ia. cžiscženy

praec. basiski fosforokißaly kalk

k pizowanju skotu

we woprawnych wałach a po wasy porucža jara tunjo

Otto Engert

en gros **drogownja** **en détail.**

Union-kognak

po wschěch płacžisnach dostacž

pola **Schieschki** a **Rjeczki.**

Sslódke palenzy

liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.

porucža **Moritz Mjeřwa** pódla Pětrowskeje zyrkwje.

Destillazija snatych dobrych palenzow po starych tunich płacžisnach.

Turkowske ßlowki

nowy płód w měchach, kaschcžikach a po wasy ßu tunjo dostacž pola

Moritza Mjeřwy

pschi mjaßowym torhoschcžu.

Destillazija likěrow po starych tunich płacžisnach.

Ludwig Kuhlmann

(mějecžel **Erich Hecht**)

w kupnizy pschi hłownym torhoschcžu

porucža we **wulkim wubjerku** po **tunich płacžisnach**

gardiny, běłe a na žołcž,

kattuny, sofowe deki,

meblowe tkaniny,

vitražowe tkaniny,

běłe, na žołcž a pißane,

gardinowe žerdźe a rosetty,

teppichi, běhacže, linoleum,

wóskowe ßukno, tapety.

Karbolineum,

najkhmanschi wolij k wobělenju a namasanju, w woprawnych cžwizach po 2 zentnarjomaj, kaž tež w mjeńschich cžwizach a po wasy ma na składźe

en gros **drogowe khlamy** en détail

Oty Engerta

na snutskownej lawskej haßy 10.

Wubjerny

kožowy mas,

so by ßo koža smjehcžiła a so by wodu njepschepuschcžała, w tysach po 50, 30, 20 a 10 np.,

najlěpschi

vaselinowy tuk

w blachowych tysach po 5 puntach, 2 punt., 1 puncže a ½ puncže, kaž tež po wjetschich a mjeńschich dźělbach porucža tunjo

en gros **drygownja** en détail

Oty Engerta

10 na snutskownej lawskej haßy 10.

Hrodowska haptyka

porucža

butrowy pólver,

hollandski skótny pólver,

ßwinjazy wobžerny a kormjazy pólver,

konjazy a sałsowy pólver.

Tam ßo **žołty wósk** kupuje punt po 1 hr.

Niz jenož **tuni,** ale tež **dobry**

khofej,

seleny

punt po 80, 90, 100, 120, 140 np.,

khofej, paleny

punt 100, 120, 140 np.,

wubjernu dobru ßylnu

Java-měschenzu

punt po 160 np.

porucža

Herm. Kunack

na bohatej haßy 8.

Cžiscže dobru woprawdźe derje ßłodźazu

vanillowu

łamanu schokoladu

punt po 100 np..

kaž tež najlěpschi

hollandski a němski

kakao

punt po 130 np. porucža

Otto Sachse

na bohatej haßy cžißło 5.

Bawłmjane

spódnje jaki

połwołmjane

spódnje jaki

wołmjane

spódnje jaki

židźane

spódnje jaki

filetowe

spódnje jaki

bawłmjane

spódnje kholowy

połwołmjane

spódnje kholowy

wołmjane

spódnje kholowy

płatowe

spódnje kholowy

barchentowe

spódnje kholowy

bawłmjane

trikotowe koschle

połwołmjane

trikotowe koschle

wołmjane

trikotowe koschle

pißane

barchentowe koschle

profeß. Jägerowe

normalne jaki

profeß. Jägerowe

normalne koschle

profeß. Jägerowe

normalne kholowy

flanellowe

žiwotowe wobwjaski

trikotowe

žiwotowe wobwjaski

porucža w **najlěpschej hódnoscži** a po **tunich twjerdych płacžisnach**

A. Tschentscher

na bohatej haßy 18 a

róžk theaterskeje haßy.

Dalokorěcžak cžißło 80.

Spěschne roseßłanje do wonka.

Schmidt & Gottschalk,

pjenjeżny bank

pschi mjaßowym torhoschczu
czißlo 14|16 w Budyschinje.

Zigary:

njewubĕrany 6 np. wubjerk,
10 schtuk jenoż po 40 np.,
100 schtuk jenoż po 3 mk. 75 np.,
wurjadnje płaczišny hódno
porucza
Herm. Kunack
na bohatej haßy 8.

Krany amerikanski
rjepikaty tobak
porucza, tak dołho hacž sklad
doßaha punt po 25 np.
Otto Sachse
na bohatej haßy 5.

Woprawdże ßłódke rjane wulke
boßniske
(tak mjenowane turkowske)
ßłowki
punt po 30 a 40 np.,
derje ßuschene amerikanske
jabluka
punt po 35 a 45 np.
porucza
Otto Sachse
na bohatej haßy 5.

Hdże sčze tónle rjany czaßnik kupili? Pola czaßnikarja **Magera** na ßerbskej haßy pschi kasarmach.

Kóždy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tuni czaßnik** kupicz, abo kotryž chze ßebi jón **porjedzicz** dacz, njech dże k czaßnikarjej **Curtej Jenczej** na swonkownej lawskej haßy 5, pódla knjeza lotteriskeho kollektéra Jägera. — **Jencz** pschedawa a porjedża sa ßwoje dźĕło sprawnje rukujo.

Howjase, konjaze,
czelaze a **wowcze koże** kaž tež **wowczu wołmu** pschezo po najwyschschich płaczišnach kupuje
Heinrich Lange
pschi žitnych wikach njedalsko ßerbskeje katholskeje zyrkwje.

Derje dźĕlane **sofy** a **matrazy** porucza tunjo **E. Schubert,** tapezĕrar a ßedlarski mischtr na jerjowej haßy.

S czim
je ßo zentralny basar H. Richtera naßlĕdn.
w Budyschinje na bohatej haßy 29

sa pomĕrnje krótki czaß ßwojeho wobstacza tak snaty sčzinik?

Jeniczzy s tym,

so dobre twory po pomyßlnje najtunischich płaczišnach pschedawa.

Pschi kupowanju **kwaßnych** a **narodninskich darow, domjazeje** a **kuchinskeje nadoby zentralny basar** woprawdże wulki wubjerk praktiskich a wužitnych wĕzow po jara tunich, ale krucze twjerdych płaczišnach poskicza.

Nichtó njedyrbjał sakomdźicz, hdyž nĕschto potrjeba, **zentralny basar** wopytacz.

la maschinski wolij
sa czežke a lohke dźĕło,
wubjerny
kožowy mas,
rybjazy tuk,
kotryž kožu mjehku a njepschepuschczatu czini, porucza po najtunischich płaczišnach a najlĕpschich hódnosczach
drogowa pschedawarnja
Emila Mĕrscha
na kamjeńtnej haßy s napschecza turnarnje.

Sslubjeńske listki
se słotym srĕskom
kaž tež w jednorym wuhotowanju
czischczi po tunjej płaczišnje.
Ssmolerjez
knihiczischczerńja.

Rum,
arak,
kognak,
punschowe essenzy,
wschelake tukrajne a wukrajne
blidowe likĕry
w derje wuležanych družinach a w wulkim wubjerku porucza
Gustav Küttner
w Budyschinje
10 na ßerbskej haßy 10,
woßebita pschedawarnja
sa wina a delikatessy.

Koprowy vitriol
(zyły a tołczeny)
k naczinjenju pscheńzy porucza tunjo
Otto Engert,
en gros **drogowe khlamy** en détail.
Dalokorĕczak czißko 33.

Woprawdżity holandski
kakao
najlĕpschu družinu ßwĕta, płaczišny hódno porucza
Gustav Küttner
10 na ßerbskej haßy 10.
Jeniczka pschedawarnja sa Budyschin a wokolnosčz.

Zement, stajnje czerstwy
po 1/1, 1/2 a 1/4 tunach,
gyps,
wschĕ barby,
lak,
barbu k barbjenju schpundowanja,
rucze skhnyjazu,
karbolineum,
maschinski wolij,
firniß,
terpentinowy wolij atd.,
barbicze
poruczatej tunjo
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.

Schórzuchi s czelazeje koże
porucza po tunich płaczišnach
Heinrich Lange
pschi žitnych wikach.

Wažne
sa ratarjow a mlokarnje
dr. Roeberowy
butrowy pólver.

Jenoż woprawny dostacz pola wunamakarja.
Germania-drogownja
dr. Roebera
w Budyschinje na bohatej haßy
s napschecza winoweje kicze.

Hdże je **dobry**
khosej
dostacz?
Pola Oty Sachsy
na bohatej haßy 5,
tam je wón tuni a wubjernje ßłodźi.
Paleny punt po 100 np.,
njepaleny " " 80 np.

Nowoscźe

w **kapottowych khapiczkach, mězkach, schawlach, židźanochenillowych** a **wolmjanych rubischczach, mužazych lazach, rukajzach, sokach, schtrympach** a **spódnich schatach** w najwjetschim wubjerku, najlěpschej hódnosczi a po najtunischich płaczisnach porucza

A. E. Werner

na ßerbskej haßy 8.

Wulki skład tkaninow! Tunje płaczisny!

Josef Ssykora,

pschedawaŕnja mužazeje drasty

w Budyschinje na bohatej haßy

porucza

ßwój wulkotny skład

paletotowych mantlow, jupow, mužazych a hólczazych wobleczenjow.

Jeho wulkotny skład tkaninow jemu móžno czini, žadanja kóždeho, kotryž ßebi drastu po měrje seschicź da, s tunim a spěschnym wuwjedźenjom spokojicź.

Dobre ßedźenje! Najwjetschi wubjerk!

Winski czrijowy skład.

Wulki wubjerk mužazych, žonjazych a dźěczazych schkórnjow a stupnjow po tunich płaczisnach porucza

Emma Frisch

na kamjeńtnej haßy 15 pódla hosczenza słoteje króny.

Bukskin,

paletotowe tkaniny,

wodunjepschepuschczate

koßmikate tkaniny

po kóždej płaczisnje porucza

Bruno Grohmann,

ßuknowa pschedawaŕnja

9 pschi hłownym torhoschczu 9.

Wupschedawanje!

Hischcze na składźe ležaze sbytki

ßukna a bukskina

po kóždej ßo pschihodźazej płaczisnje tunjo wupschedawam. Woßebje dźělbu czěmnych tkaninow, k symskej drascze ßo pschihodźazych, poruczam.

Theodor Großmann

na jerjowej haßy 9.

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7.

Jako něschto woprawdźe tunje poruczam

koschlazy barchent, rjanu mjehku barbunjepuschczatu tworu, stary łohcź po 15 np.

Wulke mužaze koschle

po 1 mk., 1 mk. 10 np., 1 mk. 20 np.

Wulke žonjaze koschle

po 80 np., 85 np. a 1 mk.

Dźěczaze koschle po 30, 35, 40, 45, 50, 55, 60 65, 70 np.

Destillazija Adolfa Rämscha

w Budyschinje pschi butrowych wikach,

1868 sałoženа,

porucza ßwoje daloko a schěroko snate wubjerne **likěry** k kwaßam, kschczisnam a druhim ßwjedźeńskim składnosczam w czwizach a po wasy. Woßebje dobre ßu dwójny **różowy, nalikowy, hońtwinski** a **jatroselowy, hornjołužiski, żołdkoselowy seleny** a **czeŕwjeny zitronowy, wischnjowy, malenowy, prußnizowy** a **korwejdowy** liter po 60—80 np. Dale **naturskokorwejdowy** liter po 40 np., dobry **žitny** po 70 a 60 np., a **czisty** czißło 1 a 2, liter po 32 a 30 np. Pschi wotewsaczu 8 litrow a wjazy po 31 a 29 np.

Czwizy k pjelnjenju ßo wupožczuja.

Do Rychwałda!

Wubrakowane želesnizaŕske kožuchi, kaž tež **nasymsku a symsku mužazu drastu** we wulkim wubjerku na

Rychwałdski hermank pschinjeße

Hugo Pachaly s Budyschina,

stejischczo w prěnim rjedźe pschi kowaŕni.

Druha pschiłoha k cžißłu 43 Serbskich Nowin.

Ssobotu 23. oktobra 1897.

Ssuche drožďźe.

Knjesam pjekaŕskim mischtram w Budyschinje a wokolnosczi najpodwolnischo k wjedźenju dawamoj, so ßmój knjesej

Pawłoej Hofmannej na ßerbskej haßy

jeniczke pschedawanje naju wschostronszy jako wubjernych snatych **saruczenych cžistych ßuchich drožďźow** pschepodałoj a proßymoj, s tymile drožďźemi ras spytacź.

Kayser a Hirsch,

drožďźowa fabrika w Lipsku.

Lampy.

Scźenske lampy hižo po 30 np.,
nózne lampy hižo po 50 np.,
wißaze lampy hižo po 1 mk. 50 np.,
ample hižo po 2 mk. 75 np.,
latarnje hižo po 60 np.,
lampowe swony a **zylindry** tunjo,
petrolejowe khany hižo po 45 np.,
stearinowe ßwězy, 1 pakcźik s 8 ßwězami, 1 punt wažazy po 50 np.

Ssamo pschi tunich lampach rukuju sa to, so derje ßwěcźa.

Zentralny basar

H. Richtera naßl.

w Budyschinje, na bohatej haßy 29.

Heinrich Mohr,

schewski mischtr w **Budyschinje**

na ßukelnskej haßy 14

porucza ßwój wulki skład **hońtwinskich a dołhich schkórnjow, schkórniczkowo a stupnjow,** ruskich a němskich **gumijowych stupnjow,** wschě družiny **filzowych stupnjow a toflow,** kaž tež wschě jenož pomyßlne družiny stupnjow a schkórnjow sa mužskich, žónske a dźěcźi po snatych tunich płacźisnach.

☛ Po měrje sa krótki cžaß, kaž je snate, nalěpje ßedźaze wobucźe dźěłam.

Sa Budyschin a wokolnoscź jeniczke dźěłanske prawo na Kriegerowe patentowe schkórnje.

Jabłuka! Jabłuka! Jabłuka!

Sa jenož derje dźeržane **jabłuka** płacźu 12 hacž 18 hriwnow po 1 zentnarju a po hódnosczi družiny.

Gotthard Behrends

w Budyschinje na **hoschiz haßy 44** s napschecźa noweho pósta.

Emma swud. Vorwerckowa

pschi hłownym torhoschczu 5

porucza

plyschowe jaki a žakety

we wschelakich barbach po najtunischich płacźisnach.

Žakety hižo po 2 hriwnomaj.

A. Uhligowa wulěkowanska kupaŕnja a wustaw sa

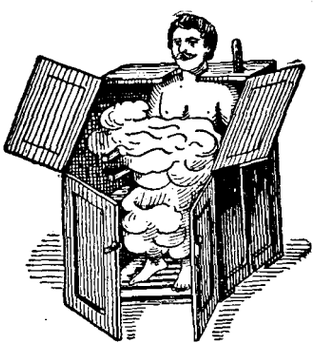

naturske hojenje w Budyschinje, pschi nowych hrjebjach 3.

khorym wscheje družiny, kotrychž khoroscź hischcźe nadźiju na wotkhorjenje dowoli, składnoscź a ßrědki poskicźa, wotkhorjenje namakacź. Kaž je dopokasane, ßo s naturskim hojenjom wurjadny hojenski wuspěch dozpi pschi **płuzowych, žołdkowych, cźrjewowych khoroscźach, pschi wutrobinych jěrchenjowych, pucherjowych cźerpjenjach, pschi cźuwowych** (nervowych) **a žonjazych khoroscźach, pschi wicźnych, drjenjowych a kožowych khoroscźach, pschi krejkhudosczi, skrofulosy, ßłabosczi atd.**

Woßebje njech ßo spomni na wurjadne rospuschcźaze a wucźiskaze skutkowanje tudomnych dźělnych parnych kupjelow, pschi wschěch drjenjowych, katarrhaliskich a nasymnjenskich khoroscźach, dale njech ßo tež na wožiwjaze, pohnuwaze, poßylnjaze skutkowanje tudomneje maßaže, elektrizitety a Kneipskeho krjepjenja atd. pokasuje.

Wopyty do wonka po jěsdnym kole abo po želesnizy tunjo wobliczu.

A. Uhlig, wukonjazy sastupjeŕ naturskohojeŕskeje wědomoscźe.

Franz Marschner

cžaßnikaŕ w Budyschinje

cžo. 9 na bohatej haßy cžo. 9

ßwój skład **cžaßnikow** a **cžaßnikowych rjecźasow** dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucza.

☛ **Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płacźisny.** ☚

Porjedźenje dobre a tunje.

Pschispomnjenje: Něcźu **ßerbski.**

Poßleschcźowe tkaniny,

wupjerki, meblowy köper, drastny katun, módrocźischcź

w najnowschich mustrach porucza tunjo

M. Gottwald

pschi mjaßnym torhoschcźu.

Pjelzowe kože,

cžorne a **běłe** we wschelakich druzinach, kaž tež **bibrazy wudraze, scalbisamowe, kastoretske, bisamowe, kaniklaze kože**. k wobšadzenju w dobrym wubjerku porucža

C. A. Rinke na žitnej haßy 5.

Hermann Darschau w Budyschinje

(mějeczelka **A. swud. Darschauowa**)

— **założene 1846** —

sabrika schtrympowych tworow s wowczeje wolmy

cžišło 1 na schulerskej haßy cžišło 1

k symskemu cžaßej swój dawno jako dobry snaty wulki skład schtrykowanych **schtrympowych tworow, schtrykowanych jakow,** wulki wubjerk **rukajzatych lazow** w najtunischej hacž k najlěpschej cžistowolmjanej barbunjepuschczatej tworje a w rjanych mustrach porucža.

Najlěpschi a najwjetschi wubjerk **schtrykowanskeho pschedzena** wschěch barbow.

Najhódnischa twora! **Najtunische płaczisny!**

K s nowabarbjenju a k pschebarbjenju wscheje druziny **zonjazeje** a **mužazeje drasty** wschěch tkaninow, kaž tež k **cžischczenju** drasty porucža šo, najlěpsche wuwjedzenje lubjo

Heinrich Hoppstock,

barbjerńja a chemiska płokarńja

w Budyschinje na hauensteinskej haßy 1.

Meble

kupuja šo **najtuńscho** a s **najwjetschim dobytkom**

s fabriki Gustava Zichnera

a to w magazinje na seminarskej drósy 8 a w fabrizy na běleŕnskej drósy 7.

Drastne khamory hižo po 17 mk.,
koža . . . . . = = 10 = 50 np.,
stejate schpihele . = = 11 =
vertiko . . . . . = = 28 =
komody . . . . . = = 15 =

Najwjetschi skład w zyłej wokolnosczi Hornjeje Łužizy.

Paul Kristeller

na bohatej haßy cžišło 20

porucža we wulkim wubjerku wschě jenož pomyßlne druziny trajnje dźěłaneho

wobucža

s **kože, filza** a **ßukna** sa **mužskich, žónske** a **dźěczi** po cžischcze woßebje tunich płaczisnach.

Skasanja po měrje a porjedzenja šo spěschnje derje a tunjo wuwjedu.

Ernst Jenka w Budyschinje

snapschecža theatra,

woßebita pschedawarńja sa hólczaze a holczaze wobleczenja,

porucža we wulkotnym wubjerku, kaž je to jenož we woßebitej pschedawarńi móžno:

hotowe wobleczenja, mantle, žakety, jupy, spódnju drastu, jenotliwe kholowy, schtrympy, khapy, klobuki, mězy atd.

wurjadnje tunjo, pschi tym **jara dobre druziny woßebneho ßloda. Wschě wulkoscze,** hacž k doroscženym na składze. **Skasanje po měrje bjes powyschenja placzisny** a **saruczene wuwjedzenje bjes poroka.** Sa **gymnasiastow, realnych schulerjow, pschekupskich schulerjow, seminaristow, ratarskich schulerjow** poßkiczam **wulkotny skład hotoweje drasty** a móžu, dokelž mam swjasi s najprěnischimi drastowymi fabrikantami w Barlinje, **wubjerne tkaniny, modne saßony** a **najlěpsche ßedzenje** pschilubicz.

Ernst Jenka w Budyschinje snapschecža theatra.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěšćki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 44. **Sobotu 30. oktobra 1897.** **Lětnik 56.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Sakskemu krajnemu zejmej zo sakonjowa pschedkoha pschedpokoži, kotraž wo pschedewsaczu wuczeŕskich starobnych pschikohow pschi jednorych ludowych schulach na statnu kaßu jedna. Pjenjes, k temu trěbny, něhdźe milijon hriwnow wuczini. Dale dyrbja zo najnižšche dokhody duchownych městnow po pjecź ßłużbnych lětach wot 2500 hriwnow na 2800 hriwnow powyschicź.

Mjes druhimi sakonjowymi naczińkami, ś kotrymiž směje zo zejm nakładowacź, nastupa jedyn sawjedźenje powołanja pschecźiwo khostanskim wězam. Hdy by zo tónle sakoń pschijał, dyrbjała zo w Sakskej liczba zudnikow powjetschicź. — Sakoń wo położenju dawka na wjetsche samoženje je wudźełany.

S pschiswolenjom pjenjes budźe zejm jara wobhładniwje a słutniwje hospodaricź dyrbjecź. Sa twar noweje zejmownje, sa kotryž bě 6 milijonow hriwnow pschiswolenych, budźa hischcźe někotre milijony trěbne. Khětru liczbu milijonow budźe knježeŕstwo sa powjetschenje Draždźanskeho polytechnika, sa twar žonjazeje kliniki, sa twar schule a muzeja sa wumělske rjemjeßko žadacź. Pódla teho dyrbja zo hischcźe wjazory wulke statne twary wuwjesć.

— Bayerski kral II., kotryž je zebi, kaž je snate, w duchownym sabkudźenju ś tepjenjom žiwjenje wsał, njeje pschecźel Pruskeje byk. Mnichowski „Generalny nawěschtnik“ je ś jeho listneho sawostajenstwa tsi listy, njemjenujo wotpóßłarjowe a dostawarjowe mjeno, wocźischcźał, kotrychž wopschijecźe zo po tym, schtož je wo smyßlenju krala Ludwiga II. snate, wěrje podobne bycź sda. W prěnim tychle listow, kotrež je jedyn kralowy pißaŕ w kralowym mjenje jenemu ś kralowych dowěrnikow, po sdaczu knjesej ś Krugej, pißał, zo praji:

„W poßledním czaßu je Majestoscź czasto Mnichowske nowiny czitał a namakał, so zo tele nowiny ś wjetscha ś němskim khěžorom a krónprynzom saběraja, wo nimaj na pschesměrne wukhwaleŕske waschnje pißaja, mjes tym so na Majestoscź (bayerskeho krala) jenož pschipódla abo do zyła njespomnja. Majestoscź ma nětko twjerdźe sa to, so nowinszy redaktorjo w pruskej ßłużbje steja a so je pruske knježeŕstwo dopißowarjow najało, kotrymž je nawdate, Mnichowske nowiny ś tajkimi schkódnymi nastawkami pjelnicź. Majestoscź zo nětko dwórskeho radźicźela praschecź da, hacź njeby móżno byko, ś pjenjesami ś kralowskeje kabinetskeje kaßy někotrych khmanych muži postajicź, kotsiž měli kralowu wożobu w nowinach na pschistojne waschnje sastupowacź a zo sa to staracź, so by wobydleŕstwo kralowe mjeno czaścźischo a ś dobrym klinczenjom czitało. Czile mużojo měli zo dale sa to staracź, so bychu zo nastawki, wot Majestoscze abo jeho kabineta wukhadźaze, do wěstych nowin pschijałe, a so bychu zo hubjene pruske wotßkabiłe.“

Druhi list rěka:

„Jara czescźeny knjes dwórski radźicźelo! Dostanjecźe ś tutym wot Jeho Majestoscźo krala scźěhowazy nawdawk: Knjes dwórski radźicźel chzył knjesej wyschkej a lieutenantej se Sauerej prajicź, so je kralowa wola, so by zo wón hnydom k Jejnej Majestoscźi kralowej (kralowej macźeri) podał a jej na łahodne waschnje k wjedźenju dał, so nochzyła Jejna Majestoscź w kralowej pschitomnoscźi zenjc wjazy wo politizy rěczecź, ś zyła pak niz ś khwalbu na Pruska spominacź.“

W tsecźim liscźe zo mjes druhim praji, „so je Jeho Majestoscźi njelubo, a so zo ś zyła njesaleži, so zo pschi zwjedźeńskich składnoscźach pschezo prěnja ßława pruskemu kralej a druha hakle bayerskemu kralej wunjeße, knjes dr. Trost dyrbi zo sa to postaracź, so by zo to skóncznje ras wotstroniło.

— Bayerski wojeŕski zud we Würzburgu je podoffizéra Essela ś druheho pěschkowskeho artilleriskeho regimenta w Metzu k jastwu na tsi lèta a degradaziji saßudźił. Essel bě pschi wuwuczenju rekrutow, tutych ś wjetscha wob tydźeń tsi krócź do wuskeje komory sawołał. Hdyž běchu wojazy sastupili, wón pschikasa: „Hnydom won!“ Dokelž pak to tak rucze njeńdźesche, wón ś klepańskim kschudom do wojakow pjerjesche, zo njestarajźy wo to, hdźe puki padachu. Na tajkele waschnje Essel rekrutow k zwojemu wjeßelu a sabawje czwilowasche. K zwojej sabawje wón też wojakam psches stoły skakacź dawasche a jich pschi tym pod kolena, do khribjeta a do sadka ś klepanskim kschudom pjerjesche. Skóncznje bě Esselej kschud pschekahodny a wón zebi tołsty kij wobstara, ś kotrymž wojakow bijesche. Pschi wuwuczenju rekrutow by wón rekrutow, hdy bychu něschto wopak czinili, psches stoł położił a jim ś tołstym kijom sadk pschebił. W nozy dyrbjachu jemu wojazy w łožu ležo powjedanczka powjedacź. Hdyž wojak Diehl ras praji, so žaneho powjedanczka njewě, jemu Essel pok litra wody na nosy kiny, pschi czimž zo łožo womacza. Njedźelu 23. meje 1897 da wón popołdnju zo zyłemu korporalstwu w 6. garniturje sestupacź, wotpró wot zukujow knefle a rospró podschicźe a wojakam pschikasa, so dyrbja hacź do 4 hodźin drastu saßo do porjada pschinjesć, jenož teho dla, so njemohli zo wukhodźicź. Sswojich podstajenych wojakow Essel nusowasche, jemu pjenjesy daricź. W korczmje dyrbjachu wojazy sa njeho worcźisnu sapłacźicź. So bychu zo wojazy njewobcźežowali, jim wón hrosysche: „Hdyž wam mój wobkhad prawy njeje, dha mózecźe zo wobcźežowacź; potom też wy kaž Becker kruty arrest na 21 dnjow dostanjecźe!“ Tole khostanje bě dyrbjał Becker teho dla wotpokucźicź, dokelž bě zo pjecza bjes pschicźiny na Essela wobcźežował.

— Wjetsche symske manevry budźa zo pjecza w Posnańskej wotbywacź. Mjes wojeŕstwom zo měni, so zyły gardekorps pod khěžorowym roskasowaŕstwom do symskich manevrow wucźehnje.

— Loni zu knježeŕstwowi sastojniży w Schlesynskej někotre sjawne ludowe shromadźisny rospuschczili, dokelž woni pólskim rěczam, kotrež zo tam mějachu, njerosumichu. Polazy zu tehdy w khěžorstwowym zejmje a też pola knježeŕstwa pschecźiwo tajkemu njesakońskemu postupowanju protestowali. Wyschische sarjadowanske zudnistwo je nětko rosßudźiło, so shromadźisny, w kotrychž zo pólski rěczi, zo njeßměźa rospuschczicź, też hdyž wyschnoscź sastojnikow, pólskeje rěcze mózných, nima, kotrymž sjawne politiske shromadźisny wobkedźbowacź dawa.

— Wjele zo podeńdźenje rospomina, ś kotrymž je pjecza ruski zar, nětkole w Darmstadtu pschebywazy, badenskeho wulkowójwodu a jeho mandźelsku skschiwdźił. Wulkowójwoda a wulkowójwodka mějeschtaj myßle, ruskeho zara a zarowu, kaž też hessenskeho wulkowójwodu a wójwodku w Darmstadtu wopytacź. Tónle wopyt pak zo wotmjetny ś powjedźenjom, so je zar hižo wo wschěch dnjach hacź do zwojeho wotpucźowanja srjadowanje sežinił, a so teho dla njemóże wopyt badenskeho wulkowójwody a jeho mandźelskeje pschijecź. Hessenski wulkowójwoda zo ś zarowym sapowjedźenjom, jeho wopyt pschijecź, sranjeny cźuje. Na to hižo pokasuje waschnje, po kotrymž je zo tale wěz w hessenskich knježeŕstwowych nowinach na sjawne dała; wójwoda sam je pjecza rosprawu wo tym do nowin podał.

Wo pschičžinach zaroweho rosßudženja ßo wschelake powjesćże rosschěrjeja. Někotrsi rěcža wo njepschesjenosćži mjes zarom a khěžorom Wylemom, kotruž je badenski wulkowójwoda pjecža měł wurunacź, tola na to, hacź je tale powjesćź wěrna, ßo wona njehodži pruhowacź. Wěste jenož je, so je ßo po wotmjetnjenju wopyta mjes Barlinom a khownym badenskim městom Karlsruhe wjele depeschow wuměniko. Wot ßoboty badenski wulkowójwoda w Baden-Badenje pschebywa, hdyž je jeho, schtož ßu politiske krejßy woßebje wobkedźbowake, khěžorstwowy kanzler wjerch Hohenlohe wopytał. Pschičžiny zaroweho sadžerženja napschečžo badenskemu wulkowójwodže ßu drje hischćże njewujaßnjene, tola to je wěste, so ßu politiszy jara ważne, a so ßo badenski wulkowójwoda skschiwdźeny čžuje. Spodźiwne je, so je zar, hacź runje njemějesche khwile, badenskeho wulkowójwodu pschijecź, pschezo krótko po tym khwile měł, khěžorstwoweho kanzlera Hohenlohe pschijecź a jeho na hosćžinu pscheproßyć.

— Na lěkařskej konferenzy, kotraž je ßo dla wobaranja pschečźiwo leprje (wußadej) w Barlinje měła, je ßo jako jeniczki ßrědk pschečźiwo rosschěrjenju tejele khorosćże wotsamknjenje skhorjenych wot wobkhada se strowymi ludźimi spósnał. Lěkařska wědomosćź je po tajkim nětkole pschečźiwo wußadej hischćże runje tak njemózna, kaž psched dwaj tyßaz lětami. Tehdy židźi wußadnych do pusćžiny wuhnachu, nětko chzedźa jich do wustawow sawrjecź. Europa drje hischćże njeje dołho w tej měrje s lepru domapytana, kaž jendźelska Indiska, hdyž je nětkole 130,000 wußadnych živych, abo kaž Japan a ßrjedźna Amerika, hdyž ßo wußadni po wjele tyßazach licža. Tola też w Němzach nimamy wjazy jenož na jenotliwych wußadnych džiwacź, kotsiž s zusby k němskim lěkarjam pschikhadźeja; pschetož w Memelskim wokrjeßu njedaloko ruskich mjesow je ßo wußad twjerdże sahnjesdźił, a w Hamburgu je 12 wußadnych živych. Runje to, so je ličža wußadnych w Memelskim wokrjeßu hischćże ßnadna, a so tam rasne sakrocženje wuspěch lubi, knježerstwu winowatosćź napoloži, strachej napschečžo stupicź, prjedy hacź je pschepossże. Podeńdźenja w druhich stronach, na pschiklad w liwlandskej Torwastiskej woßadże, hdyž je mjes 4000 woßadnymi ličža 14 wußadnych w lěcże 1885 nětkole na 143 srostka, dyrbjake Němzam s warnowazym pschikladom bycź.

Awstriska. W awstriskim ßejmje napschečźiwna němska strona njepschestawajzy dale herjeka a hawtuje. Sso wschědnych skschiwdźenjow, kotreż ßo na njeho s pschečźiwneje němskeje strony čžinjachu, nabywschi, je ßejmowy pschedßyda Kathrein ßwoje sastojnstwo stožił. Město njeho nětko hacź na dalsche městopschedßyda Polak Abrahamowicź pschedßydstwo wjedże. Khěžorstwowy ßejm by ßo hnydom rospuschćźił, hdy by njetrjebał awstrisko-wuherske wurunanje wujednacź. Pschi tymle wurunanju ßo we khownym džělu wo tym jedna, kak wjele pjenjes ma Wuherska a kak wjele Awstriska sa wójsko płacźicź. Dale ma ßo też wo zkownych praschenjach rosßudźicź. Se ßwojim herjekanjom němska pschečźiwna strona dowuradženje awstrisko-wuherskeho wurunanja njemózne čžini So by pschečźiwna strona w ßwojim pschečźiwjenju skónčžnje wustała, je ßejmowa wjetschina nětko wobsamkła, wschědnje dwě poßedźeni wotbywacź. W prěnim poßedženju po tymle wobsamknjenju ßu pschečźiwni Němzy čžim hórje halekowali. Awstriske knježerstwo budźe, jeli so njebudźe mózno, porjad w khěžorstwowym ßejmje postajicź, bjes njeho knježerske džěła wjescź dyrbjecź.

Jendźelska. Mór w jendźelskej Indiskej saßo pschiběra. W Bombayu wschědnje ludźo na mór wumru. Też w Poonje je s nowa mór wudyril a woßebje mjes europiskimi wojakami sakhadźa. Dale je ßo wón do Cutche Maudie, kotreż bě sapočžatk tuteho lěta s nim cžežko domapytane, saßo dobył. Wscho hromadźe je nětkole mór we wjazy dyžli 100 wßach a městach s nowa nastał, a do prědka prajenje dr. Yersinsa, so ßo mór po deschcźowym cžaßu saßo pokaže, je ßo bohužel jako prawe wupokasako. Khorosćź po želesnizy do Kalkutty a Madrasa dale krocži. Duž drje ßo hischćże khětry cžaß minje, prjedy hacź mór w Indiskej do zyka sańdże. Europiske knježerstwa dyrbjake s cžaßom naprawy pschečźiwo rosschěrjenju móra narjadowacź, so by ßo hrósbna khorosćź do Europy njesanjeßła.

Schpanska. Ssamosarjadnistwo, kotreż chze Schpanska nětko sběžkařskej kupje Kubje spožčžicź, budże na ßlědowazych wustajenjach sałożene: Kubaski parlament budże s dweju ßejmow wobstejecź, knježerstwo, jemu samolwite, budże ßo s pjecžoch ministrow tworicź; na cžole ministerstwoweje rady budże kubaski generalny guwernér stejecź. Do parlamentoweho, wokrjeßneho a gmejnskeho sastupjerstwa budże ßo s powschitkownym khłoßowanjom wolicź. Schpaniskemu knježerstwu ßo kontrola nad wojerskimi, łódźniskimi, polizajskimi a wukrajnymi należnosćźemi pschewostaji. Prjedy hacź ßo tole ßamosarjadnistwo na Kubje sawjedże, dyrbi ßo hakle sběžk porasyć. Tola k temu je hischćże dołha noha. Sběžkarjo ßu hischćże poßlednje dny nawały do bliskosćże kubaskeho khłowneho města Hawanny cžinili, a s nusu ßu jich schpaniszy wojazy wotrasyli.

Sserbija. Nětuschi kral Milan chze ßo saßo woženicź. Druhi džeń po ßwojim pschikhadže do Belgrada je wón k metropolitej Michalej schoł a ßebi wot njeho žadał, so by jeho wot kraloweje Natalije, wot kotrejež bě ßo hižo ras dźělił a s kotrejž bě ßo na to saßo swěrowacź dał, s nowa dźělik. Hdyž je ßo jemu metropolit sapowjedźił, je jemu Milan dowěrił, so je kral Alexander khory a so ßo njemóże woženicź; so by ród Obrenowicžow s kralom Alexandrom wumrjeł, hdy by wot tuteho jeho rosmnoženja wotwißako. Na metropolitowe praschenje, schto by s kralom Alexandrom było, hdy by ßo Milan s druhej žonu woženił, Milan wotmolwi, so dyrbjał ßo Alexander do wukraja podacź, hdyž bychu jemu ßkawni lěkarjo blisko byli, a kralowski titul by jemu wostał. Milan by ßo mjenował městokral abo, kaž hacź dotal, „kral nan“ a by w Sserbiji w mjenje ßwojeho ßyna knježerstwo wjedł. Hacź jenož by ßebi to też ßerbiski lud lubicź dał.

Persiska. Armenskich kschesćžijanow nestorianskeho wěrywusnacža, w połnóznej Persiskej bydlazych, Kurdojo s pschipuschćženjom persiskich wyschnosćžow w poßlednim cžaßu žałostnje pschesćžěhuja. Hacź do nowscheho cžaßa bě persiske knježerstwo s Armenskimi cžłowšzy wobkhadźało. Sapočžatk tuteho lěta pak ßo pscheměnjenje sta; na dobo počžachu persiszy sastojnizy Armenskich podtłóčžowacź. Armenske nowiny „Mschak“ Jendźelcžanow winuja, so ßu na tymle pscheměnjenju wina. Jendźelski konsul je persiske knježerstwo warnował, armenskim cžeknjenzam s Turkowskeje mjesy pschekročžicź dacź. W ßwojej nusy persiszy Armenszy k ruskemu knježerstwu do Peterburga póßłachu, a so by ßo jim schkitowanje ruskeho zara dostało, je lětßa 13. meje 20,000 nestorianskich Armenskich k prawoßławnej (grichisko-katholskej) wěrje pschestupiło, bórsy po tym je hischćże 50,000 Armenskich po tymle pschikładże činiło, a dalschich 250,000 Armenskich ßo w bližschim cžaßu k tej ßamej krocželi rosßudźi. Wjerch Uchtomski, redaktor „Peterburgskich Wědomosćžow“, kotryž je zarowy dowěrnik, živje sa tychle Armenskich wustupuje. Wón ruske knježerstwo napomina, rosßudne ßkowo psched persiskim knježerstwom rěcžecź, a dokelž je ßo w septembrje ßydom armenskich wßow sapaliko, cžrjóda kschesćžijanow ßo morika a ßo žitne pola wupuscžike, wospjetowanje tajkich hrosnosćžow pschi persisko-ruskich mjesach njemóžno cžinicź.

Drósna.

Na 8. septembra budże to pjecź lět, so po hłubokim pucžu dele džěch, kotryž s La Briantaisa do Saint Jouana wjedże —, bě to nimale schěroka, s trawu saroscžena scžežka w Bretoniskej, s kóždeho boka je wyßoki brjoh, runja selenymaj murjomaj a s kastanijemi a pschikónczenymi dubami wobßadženy. Wosowe koleßa ßu do pucža kolije wujěsdźike, w kotrychž woda khětro dołho stejo wostawa, a w kotrychž, dokelž ßu wlóžne, cžerwjenokcžějaza schcžětka roscže. — Běsche ßnadź rano we woßmej hodźinje, a dokelž bě rjane cžerstwe nasymske ranje s jaßnym njebjom a s cžistym powětrom, ßkyschach s daloka swony kemschi swonicź, mjes tym so drósny w haju spěwachu. Wokschewjazy, ßelowy powětr pschiwěwasche mi psches brjohaj a wosjewjesche mi, so je morjo blisko.

Runje chzych psches pólny płót pschelěscź, tu saßkyschach krocželе sa ßobu, a rańschi wukhodźowar mje doscźeże, kiž móżesche něhdże tsizycži lět bycź. Wón bě w módrej ßuknjanej drascże, mějesche kulowaty pjelscźowy klobuk a bě na prawje samóžiteho ratarja sapodobny; ßamo jeho nimale derje wobstarany swonkowny napohlad njehodźesche ßo prawje sjednocžicź s tym, so wón hižo tak jahe ßo wukhodźuje, a jeho spadnjene wobliczo, hłubokej wocži, jeho pyskojty, kónczojty nóß a pokhmurjene wokojobarbne mjeswoczo sdachu ßo na to pokasowacź, so běsche nóz we wjeßelu pschecžinił. Dokelž ßo w krajinje derje njesnajach, wužich tehole setkanja a wopraschach ßo jeho, hacź ßym na prawym pucžu do Saint Jouana.

„Sawěscże“, wotmolwi wón, „du do ßamßneho kónza, a jeli wam lubo, dowjedu waß tam po najkrótschim pucžu; pschetož khwatam domoj a chze ßo mi spacź . . .“

Wón bě wěscże pytnył na mojim wobliczu, so ßo džiwam, a pschida ßo poßmewajo:

„Wy ßo džiwacże, so chzu ja w tym cžaßu lehnycź hicź, w kotrymž drusy ludźo stawaja? . . . Nó haj! Nóz ßym w kasinje

w Saint Malo pschebyk ... Pschi hraczu „baccorata“ bě wjele žiwjenja a žmy hacž do ranja hrali.“

Hladach kedžbnje na njeho. Wón bě woprawdže na hraczka sapodobny: schěrej woczi błyschczeschtej žo jemu ſ roshorjenym błyschczom, schtož wot měrniweho wurasa sbytkneho woblicza wotestawasche. Runje, hdyž chzychmoj dale hicz, saspěwa drósna. Jeje czežkomyślny spěw, kiž tu a tam do žnadneho czikotanja a wótrych kložow pschekhadžesche, pohnu mojeho pschewodnika, žluchajo žwoju hłowu posběhnycz.

„Maka drósna ...“ bórbotasche wón ... „lubosny ptaczk, mój knježe ...! Wona wokschewja žo tu sady ſ jakorzowymi jahodami, a to czini jeje schiju hładku. Sslyschu ju rad w holi spěwacz ... Wona je talisman (dobre snamjo) sa hraczkow a pschinježe mi sboże ... Budžich=li ju wczera duzy do kasina žłyschak, žnadz budžich mjenje njesboža měł ... Tak pak žym tak prawje njesbožowny pobyk ... Na dobre sboże pak njedam žo satraschicz, a wurunam tu schkodu jutsje sažo! ...“

Drósna pak pokraczowasche a sczelesche žwoje synki khwatnje, runja raketam, do žwěta, a hraczk bě na sboże stejo wostak, so by na nju žluchał.

„Tu snaju“, sdychny wón; „wona ma žwoje hnězdo na delnich dubowych hałosach; žym ju njedawno wieczor pschi lehnjenju pschekwapił; pola drósnow mjenujzy žyda žanczk, so by žanczży czaž k wokschewjenju popschał. To je zyle rjenje, něwěrno!“ — Wón sdychny ſ nowa, kaž nječhtó, kiž ma czežku wutrobu. — „Mi bě tale drósna napadna žwojeju czorneju woczi dla a dla na žołcz barby žwojeju kschidłow; po tymajle snamjenjomaj rosesnawa žo wot czerwjeneje drósny ... Hdyž žo nad jeje hnězdom nakhilach, wotslecza ... To njebě prawje wote mnje, so žym ju mylił, to mi njeje sboże pschinjeżło!“

Běchmoj k dołhej alleji bukow dóschłoj, skónz kotrejež bě lěžyza hrodu widžecz, kotryž bě natwarjeny w stilu krala Ludwika XIII.

„Jowle dže pucz do Saint Jouan dele“, rjekny mój pschewodnik, „a ja žym doma ... Wasch žłužobnik, mój knježe!“

Rosžohnowachmoj žo a ja widžach, kak žo wón ſhubi pod hischcze czěmnym liscżowym wjelbom bukoweje alleje. — W Saint Jouan wopraschach žo žwojeho hospodarja a ſhonich, so tuta bukowa alleja k hrodej La Crochais žłuscha, kiž knjes de Trélvau wobžedži.

Sa tydzeń widžach wobžedžerja hrodu La Crochais saž o w kasinje. Wón žedžesche sa baccaratowym blidom a dżerżesche banku. Kharty dawajo, kusasche žo do hubow a małe kapki potu wustupowachu jemu na skronjomaj. Schtwórcz hodžiny na to wupschestrje ruku, wsa hromadku skota ſ blida a stany. Tu spósna tež wón mje a pschistupiwschi bórbotasche:

„To žo czini, sarunuju sažo schkodu wóndańscheje nozy ... Widżicze, hłowna wěz je, so człowjek wutrobitoscze njeshubi ... A potom“, pschida pał wótsje, „žym dženża wieczor drósnu w holi žłyschał ... Jeje spěw njebě hischcze ženje tak wjeżeły był ... Lubosny ptaczk, mój knježe! — Na nju žluchajo, rjeknych žebi: tuta hra budže dobra. A woprawdže njejžym njespokojom.“

Nasajtra wopuschczich Saint Malo. Hakle lětża žym tam sažo pschischoł, a njedawno dach žo na prawym brjosy réki Ronce do Dinana dowjescz. Duzy po puczu shubi žo knjezk ſ wosa a běchmy nusowani, na wotwisku sastacz.

„Na sboże je w Saint Jouan kowař!“ sawoła pohoncz; „hacž tam dońdżemoj, jeli so chzecze tak luboscziwy bycz, pěschi ... To je jeno pjecz mjeńschinow ...“

Mjeno Saint Jouan sbudži we mni staru njejażnu dopomnjenku, spósnach wschak też tu krajinu sažo, kotruž běch něhdy ſ kónza pucza hłubokeho pucza pschewidżał; bukowu alleju, schifrowu tšěchu hroda, kotryž hładasche se žwětkleje seleniny kastanijow, a tu holu, w kotrejž nětkole runje tak drósny spěwachu, kaž tehdom. — Na lěwym boku pucza wuhładach w dólczku kamjentny kschiż na nażypku semje, kiž bě hižo ſ běłokromatymi klonowymi kopjenami požypany.

„Je tule schtó pokhowany?“ wopraschach žo pohoncza.

„Haj ... wobžedżeŕ hrodu La Crochais, kiž je tule na prawizu ... knjes de Trélivau.“

Trélivau ... Tute mjeno sbudži we mni sańdżenoscz hakle dospoknje. Mi stejesche mój tehdomnischi pschewodnik psched wocżomaj, wulki, žylny muž, ſ błyschczatym wóczkom a ſ kónczitym nożom, w holi na spěwanje drósny žłuchajo.

„Runje tule je žebi ſ kulku do hłowy tšělił, mój knježe!“ pokraczowasche pohoncz, „wón bě hracżk, wěsce, bě w kasinje wulki pjenjes pschěhrał a mějesche žonu a dżěczi ... Junu rano, duzy domoj, je žo tamle, ſ napschecza žwojeje alleje, žynył a žebi kulku do hłowy tšělił ... Schkoda jeho! A kak bě to wjeżeły człowjek, hdyž mějesche sboże! Druhdy, hdyž jeho do Saint Jouana wjesech, dyrbjach duzy po puczu sastacz, so mohł drósnu žłyschecz ... Wón wobkruczesche, so jemu to sboże pschinjeże ... Możno, so njeje tehdom rano spěwała.“

Sa nasch žerbski dom

bě žo dotal nahromadźiło: 41,909 hr. 84 np.

Dale žu sa njón darili:

w „Katholskim Póžle“ czižło 20 hižo kwitowane:

D. P. K. ſ hoscżom ſ resídenzy W. Z.	—	=	90 =
Łaskowszy wowczerjo	1	=	30 =
šch.	—	=	50 =
H. K. Sch.	—	=	20 =
Dr. Josef Czihula w Młodej Boleżławi nahrom.	27	=	77 =
Delanska patentna komižija (na kwažu) . . .	1	=	90 =
na jubilejnym žwjedżenju „Jednoty“ w Khrósczizach	28	=	75 =

w „Katholskim Póžle“ czižło 21 hižo kwitowane:

knjes Brěsan 4 dontniki = ...	—	=	36 =
Delanska patentna komižija	5	=	80 =
Schołczig wowczerjo	—	=	60 =
Marja Rabez (Schunowska hosposa)	—	=	50 =
R.=Radebergszy wowczerjo	—	=	90 =
Ralbiczanska Katholska Bjeżada	—	=	72 =
knjes Michał Ledżbor pschi žwojim wotkhadże ſ Budyschina	3	=	— =

w „Katholskim Póžle“ czižło 22 hižo kwitowane:

Delanska patentna komižija	1	=	— =
Baczońszy wowczerjo	—	=	70 =
Baczońszy skatowarjo	—	=	50 =
koležarjo ſ pola w Delanach	1	=	— =
sa Mukowu nowu rosprawu: hm. 1 hr., + 2 hr. =	3	=	— =
„Palacký“, czěske towarstwo w Budyschinje . .	10	=	— =

Hromadże: 41,999 hr. 24 np.

S džakom kwituje

J. Bartko,
sarjadnik Maczicżneho doma.

☛ Nasch „Sserbski Dom“ budże jene ſ najrjeńschich a najwożebnischich twarjenjow w Budyschinje a wjeżele a radoscz wschitkich tych, kiž dobrowólne dary sa njón dawaja. B.

Ze Serbow.

S **Budyschina.** Sańdżeny schtwórtk žo tu sažo wobłożenje herbskeho pohrjebnischcza njebo dr. Klina, prěnjeho pschedžydy Maczizy Sserbskeje, wotczini. Jeho najmłódschemu žynej, wužłużenemu generalnemu lěkarjej dr. Moritzej Klinej w Drježdżanach, bě po dołhim czerpjenju jeho lubowana mandżelska wumrjeła. Ta bu tu nětko khowana. Pschi tym žo nam czežne dopomnjecze na nascheho sażłużbneho pschedžydu žiwje wobnowi. Wopomnjecze na naschich nědhuschich žerbskich dobroczelow dżerżmy w czescżi!

S **Budyschina.** Reformska strona žobotu 23. oktobra we wulkej pschepjelnjenej sali tudomneho hoscżenza „króny“ sjawnu shromadżisnu wotbywasche, w kotrejž knjes khěžorstwożejmski sapóžłanz Oswald Zimmermann sa žwoju rěcz thema „skutkowanje reformskeje strony, wojowanske waschnje jejnych pschecżiwnikow“ sa podłożk wsa. Pschednoschk 2¼ hodžiny trajesche a mjes druhim rosskładowa: schto je reformska strona hacž dotal dokonjała, a kajke žu jejne bliżsche a dalsche narodne a hospodarske nadawki a samery. Knjes Zimmermann wožebje na poślednje wólby do krajneho žejma spominasche. Pschi nich běchu žo ſ bjesmjeniteje khowanki w tudomnych „Budyskich nowinach“ bjessałożkne a njewěrne nadpady na reformsku stronu czinike. Snapschecżenje pak redakzija tamnych nowin njeje pschijała, czehož dla bě jo reformska strona ſ pschibiczom na murju do sjawnoscze dała. Njedżiwajzy wscheho napominanja žo k debacze nichtó njesamołwi. Knjes khěžorstwożejmski sapóžłanz Gräfa naspomni, so, dokelż je hižo tak posdże, tamne nadpady „Budyskich nowin“ w bliżschej sjawnej konserwatiwnej shromadżisnje na dokładne waschnje wróczi. Jeli so bychu žo jeho prózstwje wo krótki rěczeński czaž sapowjedżili, by žo snapschecżiwjenje ſ leczażym listom stało.

S **Budyschina.** 23lětny džełaczeŕ Torner ſ Raczibora

(w Schleſynſkej) ßo wusteji, na jěſdnym kole jěſdźicź. Dokelž ßam jěſdneho koła njemějeſche, ßebi wón koło, twarſkemu miſchtrej Mörbitzej ßłuſchaze, kotrež pońdźelu wjeczor w kněži hoſczenza „markhrjebje“ ſtejaze wuhlada, pſchißwoji a ſ nim do Lubija wotjědże. Hiſchcże tón ßamy wjeczor wón ſ Lubija po żeleſnizy do Budyſchina ſ kranjenym kołom pſchijědże, kotrež na Budyſkim dwórniſchczu pſcheporda, ſo by ßo tam w nozy khowało, mjes tym, ſo wón w jenym Budyſkim hoſczenzu pſchenozowaſche. Pſcheklepany paduch bě ßebi myßlił, ſo je koło na tajke waſchnje najlěpje pſched ßlědźazej poliziju wukhował. Tola wón bě Budyſku poliziju ſa pſchemało kedźbliwu a wobhladniwu měł. Hdyž ßebi naſajtra rano w 9 hodźinach na dwórniſchczu jěſdne koło żadaſche, ſo by ſ nim, kaž wudawaſche, po żeleſnizy dale do Draždźan jěł, jeho polizija ſaja a jeho do wótreho pſcheßłyſchenja wſa. Widžo, ſo wſcho ſaprěwanje niczo njepomha, ßo wón wuſna, ſo je koło kranył.

— Wuſtajeńza 3. puczowanſkeje ſhromadźiſny ſakſkich rybaſkich towarſtow, kotraž ßo tu 23. oktobra wotbywaſche, je ßo jara ßylnje wopytała. W 23 ſchkleńczanych kaſchczach a něktorych wanjach běchu wſchelakore ryby, ſ wjetſcha kharpy a liny, wuſtajene. Jako myta wudźílichu ßo: ſa łužiſke kharpy prěnja premija ryczerkubleriſkemu Böhmerej w Klukſchu, druha premija ryczerkubleriſkemu najenkej Güntzej w Maleſchezach, ſa galiziſke kharpy prěnja premija rewěrſkemu hajnikej Schumannej w Khaßowje, druha premija a czeſtna premija ryczerkubleriſkemu najenkej Opitzej w Němſkich Paſlizach, tſecza premija ryczerkublerjej Böhmerej w Klukſchu a czeſtna premija ryczerkubleriſkemu najenkej Güntzej w Maleſchezach. Tak mjenowane „Langowe myto“ ſa płodźeńſke ryby ryczerkubler Böhmer w Klukſchu doſta. Na to mějeſche ßwobodny knjes Gärtner-Holbinſki pſchednoſchk wo hataŕſtwje.

„Łužica“, měſačnik za zabawu a powučenje, čisło 10 (oktobrowe), je wušła a podawa na 12 str. formata „S. N.“ tute wudźělki w pěſej a wjazanej rěči:

Nowe basnje Jakuba Ćišinskeho: Mórſke błyščenje. Łastojčkow Božemje. Wrót do domizny. — Dobra rada abo Jan a Marja. Po čěſkim V. Kosmáka wobdźěłał *a.* (Pokračowanje.) — Wětř. (Z „Pratyje“ 1898.) M. Rězo. — XXIII. Hłowna skhadźowanka Serb. Stud. Młod. w Budeſtecach 7., 8. a 9. auguſta 1897. Piše Jurij Hejduška. — Krabat jako młody młynski. R-b. — Listy k našemu ſtudentſtwu. (Pokračowanje.) — Spokoj. R-b. — Wyſław IV. Ota Wićaz. — Drobnoſtki: Słowjanſke nowinki (Ujejski, Asnyk, Karadžić-Kopitar). Serbſki rozhlad. Druzy wo Serbach. Należnoſće towarſtwow. Zapis přinoſkow a darow. Dary za natwarjenje ſerbſkeho Maćičneho domu. Zapis ſobuſtawow M. S. Zapis wotebjerarjow. Šipleńki. Liſtownja redakcije. Nawěſtkaj.

— **(Wuhlady na pſchichodne wjedro.)** Sa prěnje dny novembra Rudolf Falb miłe wjedro a ßylniſche deſchcże wěſchczi, kotrež ßnadź bórſy do ßněha pſcheńdu. 9. dźeń novembra je kritiſki dźeń tſecźeje rjadownje. 11. novembra póczńje bóle ſyma bycź a deſchcże pſcheſtanu. 17. novembra ßo ſaßo do deſchcże da, kotryž ſ měſtnami do ßněha pſcheńdże. Wot 21. hacź do 24. novembra budże ſaßo ßuche, dyß a dyß budże ßněh pſchelětowacź. Wot 25. hacź do 30. novembra maja ßo w połnóznych Němzach deſchcże, w połodnju pak ßněh wocźakacź.

S **Jeńkez.** Rěſniſti pomoznik Krael ſ Oberfriedersdorfa, pola tudomneho rěſniſkeho miſchtra Scholtу ßłużazy, dyrbjeſche tydźenja po poruczności ßwojeho miſchtra ſ pßowym ſapſchahom poł kruwy do Budeſtez dowjeſcź. Hdyž bě miſchtr khwilu woteſchoł, ßebi rěſniſki niz pßaj, ale konja do wosa ſapſchahny a ſ mjaßom do Budeſtez wotjědże. Tam drje je jo wón wotedał, tola ſe ſapſchahom ßo wón do Jeńkez wjazy njewróczi. Wón bě ſ nim dale k połdnju jěł a konja w Sohlandże ſa 35 toleŕ pſchedał. Potom bě pěſchi do Sſlanknowa ſchoł a ſ wuwikowanymi pjenjeſami wjeßely żiwy był. Hdyž polizija lohkomyßlneho njeßwědomiteho człowjeka ſaja, bě hižo wón nimale wſchě pjenjeſy pſcheczinił. Sswojeho konja je ßebi miſchtr Scholta ſaßo naſad kupił.

S **Měrkowa.** Njedźelu 31. oktobra popołdnju ½4 hodźin budże ßo w tudomnym Scheblez domje ßerbſka ſpowjedź a kemſchenje wotbywacź.

S **Khwaczicz.** W minjenym lěcze je naſche ßerbſke towarſtwo prěni krócź ſapoczało, ßwójbne wjeczory wotbywacź. Jara ſwjeßelaze bě, ſo ßo wone wſchě jara bohacze wopytachu. Do tajkeho ßwójbneho wjeczora je kóždemu dowolene pſchińcź, jeli ſo je pſchiſtojny człowjek a ſahorjeny Sserb. Da-li Bóh směje ßo njedźelu 14. novembra ſaßo tajki ßwójbny wjeczor; duž njech ßo hižo nětkole wſchitzy Sserbja ſ wokolnych ſtron na njón pſcheproſchuja. S wyßokowaženeje ſtrony ſtaj ßo nam dwaj pſchednoſchkaj pſchilubiłoj: „Wo ßerbſkej narodnoſczi“ a „Wo mudroſczi ſtarych Grichow“. We wulkim rózku budże naſche towarſtwo ſakoženſki ßwjedźeń ßwjeczicź, a pſchi tejle ſkładnoſczi ßo ſaßo „Hauß Klepotaŕ“ pſchedſtaji. Schtóž tule hru hiſchcże njeje widźał, njech tola njeſakomdźi, ßebi ju wobhladacź.

S **Kortnizy.** Sańdźenu ßobotu rano w 4 hodźinach je ßo tu Zyżez kněża wotpaliła.

S **Nuknizy.** Zadławy njeſkutk je ßo tydźenja njedaloko naſcheje wßy ſkucźił. Njedźelu dopołdnja 24. oktobra ßu pſchi pucźu, ſ Nuknizy do Luſcza wjedźazym, 41 lětnu ſchwalczu Hanu Czemjeriz, Rjenczkez ßo mjenowazu, ſ Noweje Jaßeńzy morwu namakali. Prěni je ju tam rano wokoło 5 hodźin dźěłacźeŕ S., ſ Lejnjanſkeje zyhelnicze ſ dźěła domoj duzy na łuzy leżo wohladał, tola wón njeje k njej bliże ſtupił, ale je, dokelž bě ſ nóznym dźěłom wuſtał, do Jaßeńzy domoj khwatał a tam powjedał, ſchto bě widźał. Bórſy po tym mlokowy pohoncź F. ſ Luſczanſkeho knježeho dwora nimo měſtna, hdźež bě ßo mordaŕſtwo ſtało, mloko do Lejna wjeſeſche. Wón ßo teho runja żónſkeje, na łuzy leżazeje dohlada, tola dokelž měnjeſche, ſo je to najſkerje něſajka proſchetka, kajkež wokoło kermuſche po wßach cźahaja, wón njeſaſtawſchi dale jědźeſche. Hakle, hdyž w 8 hodźinach ſaßo do Luſcza domoj jědźeſche, wón, dokelž żónſka hiſchcże pſchezo na tamnym měſtnje leżeſche, k njej pſchiſtupi; nětko wón ſpóſna, ſo bě morwa a ſkónzowana. W tym ßamym cźaßu wěſty K. ſ Radworja, po pucźu nimo pſchińdże, kotryž do Khróſczicz ke mſchi a na kermuſchu dźěſche. Tuteho pohoncź proſcheſche, ſo by do Nuknizy powjeſcź wo mordaŕſtwje donjeſł. Nukniczanſki kubler Ssm., kotryž hnydom ſ něſotrymi mužemi k ſkónzowanej khwataſche, ju ſa ſchwalczu Czemjeriz ſpóſna. Wona bě pola Nukniczanſkeho kublerja Donatha něſotre dny w hoſpodaŕſtwje pomhała a bě ßo ßobotu wjeczor wokoło 7 hodźin na pucź do Jaßeńzy naſtajiła, hdźež dyrbjeſche jenu żonu ſaſtupujo ſtót pizowacź a wothladacź. Skónzowanu bě něchtó, kaž to ßlěd pokaſowaſche, ſ drohi do pſchirowa ſtorhnył a ßo ſ njej tam bědźił. Na to pokaſuje to, ſo je wona tu ßwoje brěmjo, do kotrehož mějeſche kermuſchny tykanz a kałowe hłojczki ſwjaſane, puſchczika. Wona je ßo po ſdaczu khroble wobaraka; pſchetož tykanz a kałowe hłojczki ßu ſ brěmjenja wupanyłe a ßo rosteptałe. Nadpanjenu ſkónczńje pſchewinywſchi, je ju nadpadnik něhdże 7½ metra ſ pſchirowa na łuku wlekł, hdźež je ju wumozował a potom ſadajił. Skónzowanej běſchtej ßo khapa a rubiſchczo ſ hłowy torhnyłej, a ßo ſ nimaj jejne wobliczo pſchikryło. Wokoło huby a pod brodu jejna koża módre blaki pokaſowaſche, ſchtož běchu ſnamjenja ſa to, ſo bě ju nadpadnik ſadajił. W pjaſczi jejneje praweje ruki żwak włoßow tczeſche, kotrež bě nadpadnikej ſ hłowy wutorhnyła. Do Kamjenza a Budyſchina ßo hnydom wyſchnoſczi powjeſcź wo żałoßnym njeſkutku poda. Sa něſotre hodźiny hižo do Nuknizy wokrjeßny żandarm ſ Budyſchina, wyſchſchi żandarm ſ Kamjenza a 10 żandarmojo ſ wokolnych ſtron pſchikhwatachu. Żandarmojo najprjódzy w Nuknizy ſa mordarjom ßlědźachu. Wſchitzy, kotrychž pſcheßłyſchachu, mózachu ßo wupokaſacź, hdże běchu ßobotu wjeczor wokoło 7 hodźin pſchebywali. Jenož dźewjatnacźelětnemu ßrěnkej Hejduſchzy, pola kublerja Donatha ßłużazemu, njebě to mózno. A runje wón bě w mjenowanym cźaßu, hdyž bě hromadże ſ druhimi cźeladnikami woſy ſtorkał, ſkradźu wot dźěła twochnył. Dokelž wſchelake wobſtejnoſcże na to pokaſowachu, ſo je Hejduſchka mordaŕſtwo ſkucźił, jeho ſajachu a wuwjaſachu. Mjes druhim póduſche jeho cźrijow runje do ſtopow trjecha, kotrež je mordaŕ, wot ßwojeho wopora na ſtronu k Nuknizy pſches pola cźěkajo, ſawoſtajił. Dale mějeſche Hejduſchka prawe lizo roſdrapane, a ſkónczńje bě koleno jeho kholowow, kotrež bě ßobotu wjeczor wobute był, ſ pjerſchczu womaſane. Runje tole je ſa Hejduſchku jara wobcźeżowaze; pſchetož na měſtnje mordaŕſtwa je něchtó ſ kolenom do knotwiſchcża ſakożił. Wot njedźele popołdnju hacź do póndźele dopołdnja żandarmojo Hejduſchku w ſtwje Donathez domſkeho ſtrażowachu, potom jeho do Khróſczicz dowjedźechu. Tam běchu w cźěłownі tamniſcheho pohrjebniſchcża cźěło ſkónzowaneje Czemjeriz na mary położili. Hejduſchka, kotryž bě hacź dotal prěk, ſo je mordaŕſtwo ſkucźił, też pſched cźěło ſkónzowaneje ſtajeny, wobkrucźeſche, ſo je njewinowaty. Jeho na to do Kamjenza do jaſtwa wotwjedźechu. Też w Nuknizy Hejduſchka ſe ßwojim ſadźerżenjom ſ niczim njeje pytnycź dał, ſo je wón Czemjeriz ſkónzował. Mjes tym, ſo bě druhim na Donathez kuble ſ hroſnym podawkom wſcho kermuſchne wjeßele ſkażene, je wón wjeßoleje myßle był a ßebi kermuſchnu jědź derje ßłodźecź dał. Wón je ßamo njedźelu popołdnju hromadże

ſ wotroczkom na mordowanſke měſtno ſchoł, ſo by ßebi ſkónzowaneje cźěło wobhladał, tola jeho tam wotpokasachu, dokelž běchu ßo hižo żandarmojo a lěkaŕ wokoło cźěła ſhromadźili. Skónzowanu Hanu Cźemjeriż jako jara pilnu, dźěławu, ſpróżniwu a pobożnu żónſku khwala a wobżaruja, ſo je wona, kotraż je ſtajnje pózcźiwe, Bohu ſpodobne ſchcheſcźijanſke żiwjenje wjedła, dyrbjała tajku żałoßnu ßmjercź wumrjecź. Schtwórtk ßu jejne cźěło ſ wulkim dźělbracźom zyłeho wobydleŕſtwa na Khróſcźanſkim pohrjebniſchcźu khowali.

S **Njechanja.** Sańdźenu wutoru wjecźor ſ bróżnje prjedawſcheho Mitaſchez ſbytkneho kubła, nětkole kublerjej Vogtej ßłuſchazeje, woheń wudyri. Pódla domkhowanych żnjow ßu płomjenja wjele hoſpodaŕſkeho gratu ſniczili. Naſcha nowa gmejnſka ßykawa, kotruż běchu hakle tón ßamy dźeń ſ Habrachcźiż pſchiwjeſli, je ßo tntón dźeń hnydom na ßwoju khmanoſcź pſchi wohnju wupruhowała. Pódla njeje bě hiſchcźe ßykawa ſ Hłuchowa na haſchenje pſchijěła. Woheń je ßo ſe ſłóſtniſkej ruku ſałożił.

S **Wjaſońzy.** W naſchej wßy ſtej ßo na jene dobo dwě cźeżkej njeſbożi ſtałoj. Wutoru wjecźor pſchiwjeſy Cźerwjenoßłowcźanſki piwarzowy pohoncź Hauffa wot Huſki ßem piwo do Weberez hoſcźenza. Se wßy won piwaŕńſkemu woſej napſchecźiwo tudomny wósnik Hohlfeld ſ jenym konjom pſchijědźe. Pódla Hohlfelda na woſu jena żónſka ßedźeſche, a ſady běſche ßo rěſnik Hładki na wós ſtupił. S dobom ßo Hładki dohlada, ſo po horje dele piwowy wós ſkoku jědźe. Jemu ßo poradźi, ſ woſa dele ſkocźicź. Bórſy po tym ſajědźe wojo piwoweho woſa Hohlfeldez konjej do wutrobna. Straſchnje rostorhany koń běſche na měſcźe morwy. Dokelž piwaŕńſkaj konjej ſtejo woſtaſchtaj, ßo tu dalſcheho njeſboża njeſta. Piwowy wós mějeſche ßwězu a běſche derje ſpinany, tola njemějeſche pohoncźa. Dale wonka namakachu jeho morweho ſ rosſtorhanym brjuchom leżo, ſo běſche żałoſtnje na njeho hladacź. Hiſchcźe dale wonka namakachu na dróſy piwowy ßud leżazy. Móżno, ſo ſtej ßo konjej ſ ropotom, ſe ßudowym panjenjom naſtatym, ſpłóſchiłoj. Kak je ßo njeſboże ſtało, njewě nichtó wußwětlicź. — Druhe njeſboże ſta ßo ßrjedu bliże pſchipołdnja. Wěſty Teich („ſkorowy Teich") twarjeſche ſ někotrymi mużemi tu na horje pucź. Tam mějachu k temu wulke kamjenje roſtſělecź. Bliże pſchipołdnja chżychu tajki roſtſělicź, tola natykany cźorny próch ßo we wumjercźanej dźěrje ſapalicź njechaſche. Duż Teich hładacź dźěſche, na cźim njedoſtatk wißy. Hdyż ßo Teich na kamjeń ſkhili, roſleczi tón Teichej runje do mjeſwocża. Jene wóczko běſche hnydom wutorhnjene. Jeho towaŕſchojo donjeßechu jeho najprjedy do „Jurjoweje kupjele" a poſdźiſcho domoj do wßy. Lěkaŕ njemějeſche żaneje nadźije, ſo ßo Teichej żiwjenje ſdżerži.

Se **Schpitala** pola **Kamjenza.** Sańdźenu njedźelu je njedaloko tudomneje zyrkwje jedyn njeſnaty dźěłacźeŕ jenu żonu ſ Kamjenza nadpanył a jej ſe ßmjercźu hroſył. Bórſy po tym je po ſdacźu tón ßamy njedocźink na jenu druhu żonu, na pucźu ſ Kamjenza do Njebjelcźiż nadpad ſcźinił, tola je, dokelž ßo żónſka wobaraſche, cźeknył.

S **Lubija.** Naſymſke kontrolſke ſhromadźiſny budża ßo w Lubijſkim wokrjeßu wot 1. hacź do 6. novembra wotbywacź. W Lubiju ſměja ßo wone pońdźelu 1. novembra dopołdnja w 9 hodźinach a popołdnju w 3 hodźinach, 2. novembra dopołdnja w 9 hodźinach a popołdnju w 3 hodźinach.

S **Wojerez.** W tudomnym pſchipowjedźenſtwowym wokrjeßu ſměja ßo naſymſke kontrolſke ſhromadźiſny 4. novembra dopołdnja w 8 hodźinach w Ruhlandźe, 4. novembra popołdnju w 1 hodźinje w Vukowzu, 5. novembra dopołdnja w 8 hodźinach we Wojerezach, 5. novembra popołdnju w 3 hodźinach w Blunju, 6. novembra dopołdnja w 8 hodźinach w Kulowje, 6. novembra popołdnju ½2 hodźin w Bělym Khołmzu a 8. novembra dopołdnja w 8 hodźinach w Delnim Wujeſdźe. Mużſtwa dyrbja cźiſtu porjadnu draſtu wobleczene, ſ wumytymaj nohomaj a w cźiſtych ſchtrympach abo nohazych łapach pſchińcź, dokelž budża ßo nohi měricź.

S **Mużakowa.** Tkajerńja tudomneje Rychtarjej wulkeje ßukelnſkeje fabriki je ßo ſe wſchěmi maſchinami ſpaliła. Naſtata ſchkoda je jara wulka; mnoſy dźěłacźerjo ßu ſ wohnjowym njeſbożom dźěło a ſaßłużbu ſhubili.

Wußudźenja.

Lawniſki ßud. Żiwnoſcźeŕ Pawoł Cźech w Panezach k temu ſtejeſche, ſo je ßwoju żonu woſpjet do khribjeta a do hłowy bił, ſo je jej krej ſ huby běżała, a dale, ſo je jej hroſył, ſo ju ſaraſy. Cźecha k jaſtwu na 7 njedźel a k ſapłacźenju 10 hriwnow ſaßudźichu.

Hoſpoſy Khryſtianje Scholcźiż ſ Wbohowa bě hamtſke hejtmaniſtwo arreſt na 8 dnjow pſchißudźiło, dokelž bě wona 12. auguſta ßamomóznje ßłużbu pola ryczeŕkubleŕſkeho najenka Günthera w Njeßwacźidle wopuſchcźiła. Scholcźiż ßebi ßudniſke roſßudźenje żadaſche. Tola ſ tym njemějeſche wuſpěcha, dokelž bě ßłużbu bjes ſakońſkeje pſchicźiny wopuſchcźiła.

Khoſtanſka komora. Dźěłacźeŕ Pumpak w Hlinje bě loni do hód tamniſchemu żiwnoſcźerjej Herbrigej tſi katy a żiwnoſcźerjej a hoſcźenzarjej Mießnerej ßekeru kranył. Katy wón ſpali, ſe ßekeru pak wón dźěłaſche. Pumpaka, hižo ßydom krócź khoſtaneho, k jaſtwu na 8 měßazow a k ſhubjenju cźeſtnych prawow na dwě lěcźe ſaßudźichu.

Přilopk.

* (Rubjeżny nadpad.) Wulki ſtrach konduktěra Beyera Lipſcźanſkeje żeleſnizy ſaja, hdyż wón wutoru popołdnju domoj pſchiſchedſchi ßwoju mandźelſku a ßwoju tſilětnu dźowcźiczku ſa rukomaj a nohomaj ſwjaſanu wo jſtwje na ſchpundowanju leżazej namaka. Pódla teho bě dźěſcźu huba ſatykana. Wo jſtwje draſta rosmjetana wokoło leżeſche, a někotre kaſchcźe běchu wot ßwojeho měſtna wotßunjene. Beyerowa powjedaſche, ſo je popołdnju jedyn proſcheŕ pſchi jejnych durjach proßył, kotremuż je pjenjeżk dała. Něhdże ¼ hodźiny poſdźiſcho, hdyż je ſ dźěſcźom w kuchini była, je ßo wo kuchińſke durje ſałkapało a ſo je, hdyż je „nuts" ſawołała, njeſnaty muż ſaſtupił, kotryż je ßo praſchał, hacź tu Beyerezy bydła a hacź je jejny muż doma, kotremuż ma něſchto wotedacź. Na dobo je hiſchcźe druhi muż (najſkerje tamny proſcheŕ) ſaſtupił, kotryż je dźěcźo ſhrabnył a jemu, hdyż je wołało, hubu ſadżeržał. Beyerowu ßu widliſchcźa, na kotreż cźeŕpi, ſajałe, a wona njewě, ſchto je ßo dale ſtało. Tak daloko hacź je nětko ſnate, ſtaj rubjeżnikaj jenoż pjenjeżnu móſchniczku, 8 hriwnow 17 nowych pjenjeżkow wopſchijazu, ßobu wſałoj. Proſcherja, kotryż je pola Beyerez proßył, je polizija ſajała, tola wón prěje, ſo je ßo pſchi rubjeżniſtwje wobdźělił. Polizija ßo pilnje prózuje, tule cźěmnu naležnoſcź wujaßnicź.

* (Ssamomordaŕſtwo w żeleſnikim woſu.) W ſpěſchnym cźahu, kotryż 24. oktobra rano w 4 hodźinach do Hofa pſchijědźe, je ßebi w jenym kupeju 1. klaßy jedyn něhdże 25lětny woßobnje ſdraſcźeny muż ſ revolwra kulku do hłowy tſělił. Sranjenje bě tak cźeżke, ſo je wón bórſy po tym, hdyż běchu jeho do Hofſkeje hojeŕnje dowjeſli, wumrjeł. Jeho mjeno je njeſnate.

* (Mordaŕſtwo.) W Dortmundźe tſjo pacholjo do muża, kotryż ſměrom po pucźu dźěſche, ſakożichu a jeho ſakłóchu.

* (Rubjeżny nadpad.) Blisko Brüſſela w Belgiſkej ßu w jenej khěži pſchi dróſy, pſches Villerſki lěß wjedźazej, pońdźelu jeneho 86lětneho ſchědźiwza, jeho ſwudowjenu 50lětnu dźowku a poßledniſcheje 24lětnu dźowku ſkónzowali. Rubjeżniziy ßu potom dom wurubili.

* (Sſněh a deſchcźe w Italſkej.) Na wyſchſchich italſkich horach je ßo njeßměrnje wjele ßněha naſchło. Italſki kral ſ kronprynzom a ſ abruzziſkim wójwodu je ßo w hońtwinſkim hrodźe Santana Valdieri ſe ßněhom ſawěł. Satraſchne ßněhowe mjecźele hacź dotal hońtwarjam ſadźěwachu, ßo domoj wrócźicź. Sſněhowe mjecźele a mhła ßu też dwě ſcźe honjerjow pſchekwapili. Cźile ludźo pak móżachu ßo hiſchcźe, hdyż też na ßmjercź wuſtawſchi, wukhowacź. S wulkej prózu ßu ſkónczńje wojazy a hórſzy wobydlerjo ſcźeżku do doła wußypali, tak ſo je ßo kral dźeń poſdźiſcho do Monza podacź mohł. W nižinach ßu ßo rěki ſ njepſchestawazym deſchcźom ßylnje napjake. Rěka Tronto, kotraż njemóżeſche ßwoju wodu rucźe do morja wulinycź, je runinu hacź k Askolſkemu pſchiſtawej powodźiła. Naczinjena ſchkoda je njeßměrna. W Chiaravalle je ßo wjele khěżow ſaßypło, a ſkłady ßu żołmy wotpławiłe. Pola Ancone je ßo móſt pſches rěku Muſone ſaßypnył. W Gatteo je ßo jene dźěcźo ſ roſpadankami jeneje khěże, hdyż ßo wona ſaßypny, ſaraſyło. Blisko Meldola jena khěża ßo ſaßypnywſchi 9 cźłowjekow pod ßwojimi roſpadankami pohrjeba. W Ravennaſkej provinzy blisko měſta Faruza rěka Lamone ßwoje hacźenje w ſchěrokoſcźi 80 metrow pſchedrě. W Teramoſkej provinzy ßo tſi moſty ſaßypnychu. Lětuſche powodźenja maja w Italſkej ſa najwjetſche wot lěta 1842. Wſchudże ßo wojazy ſ wobdźiwanjahódnej wopornniwoſcźu pſchi wukhowanſkim dźěle wobdźěleja.

S Askoli-Piceno wo powodźenju dale piſaja: Runina njes Askoliſkim pſchiſtawom je 2 metraj 75 zentimetrow wyßoko pócźrjeta. Woda ſkót ßobu wjedże a je wjele khěżow w pſchedměſcźe wobſchkodźiła. Wojazy wjele ludźi wukhowachu, kotſiż běchu na ſchtonu cźeknyli. Żeleſniza je jedyn kilometer daloko rósdrjena.

* S Adorfje w jenej tepichowej fabriży jenej džĕlaćerźy, kotraž bĕ žo pschehladawschi ruży mjes dwĕ walży tykła, štej walży wobej ruży rosnjatkej, tak so dyrbješchtaj žo hač do kohcža wotrĕsać. — Cžežko wopalił je žo w Bergenach ſ hłuposcžu 27 lĕtny krawski mischtr G. Haueis. Wón chžysche ballon petroleja na ramjenju wotnjesć, tón pak žo jemu na ramjenju pukny a zyła drasta žo jemu ſ petrolejom pola. Mĕsto teho, so by žo polatu drastu hnydom wßlekł, žo wón w njej sa horze khachle žyže. Bórsy woheń ſ khachli na njeho žapny a wón w płómjenjach stejesche. Dokelž pak mĕjesche tola hischcže tak wjele rosuma, so žo do bliskeho hata wali, žnano se žiwjenjom woteńdže.

* (Rosbuchnjenje na dwórnischczu.) S Wina 25. oktobra. Na dwórnischczu w Schwechacže žo wczera rosbuchnjenje mnohich cžwizow wuhloweho kißlika sta. Wjele wosow žo sapali. Hakle sa žydom hodžin nad wohnjom dobuchu.

* (Semjerženje w Oranje.) 24. oktobra ſ Orana pißaja: Sawczerawschim wjeczor žmy tudy žylne semjerženje poměli, kiž je wot ranja k wjeczoru cžahnyło a schtyri sekundy trało.

* (Nanowy mordař.) S Bochuma pißaja: Tudomne pschižažne žudnistwo je podkopkarja Hermana Dückera se žußodneho Brucha k khostańi na cžaß žiwjenja wotžudźiło, dokelž je žwojeho nana satsélił. Trajnje njeschkódny sčinjeny mordař w 30. lĕcže steji. Jeho skutk wo wĕrje njepodobnej hruboscži žwĕdczi. 30. aug. lĕtuscheho lĕta žadasche žebi husto pjany cžłowjek wot žwojeho stareho nana pjenjesy, so mohł do korczmy hicž. Dokelž bĕ žyn hižo wjele pił, jemu nan ſ wopręddka pjenjesy sapowjedźi, posdźischo pak jemu je tola da. Runjež bĕ nětk jeho žadanje dopjelnjene, tola zyle njenaturski žyn mordařsku bróń, schĕsćrokkaty revolwer, pschecžiwo nanej posbĕže a jeho ſ prĕnim wutsélom satsĕli. Potom hischcže junkrócž do na žmjercž sranjeneho tsĕli a jemu ruku pschetsĕli. Na to žo na drohu won poda, hdyž posdźischo hischcže młodeho podkopkarja, ſ kotrymž w pschekorje leżesche, ſ revolwerom wobschkodźi. Sa tute pschenđženje jemu žudnistwo k khostańi na cžaß žiwjenja hischcže 10 lĕtne jastwo pschižudźi.

* We wßy Boglischki pschi ruskich mjesach je jedyn wotroczk korczmarja Petrowskeho ſ hnojowymi widłami sakłoł.

* 107 lĕt stara. W Radnizach (w Rakuskej) je wĕsta Amalia Treulichez w 107. lĕcže žwojeho žiwjenja wumrjeła. Semrjeta je hač do kónza na duchu a cžĕle cžerstwa była.

* Mužska žónska. We Winje je wóndano profesor žudniskeho lĕkarja dr. Haberda žwojim poßłucharjam spodźiwnu woßobu pschedstajił, mjenujzy brunojteho, saßadźiteho muža se žylnej cžornej brodu pod noßom a na brodže a cžĕmnymaj bkyschcžazymaj woczomaj pod schescherjatymaj wobwoczomaj. Profesor Haberda do prĕdka wosjewi, so je tónle nasdaczny muž 33 lĕtna žona. Tajke wosjewjenje powschitkowne spodźiwanje a wotmjelknjenje naczini. Ta žona mjes tym na pschedstajerske waschnje žwoje cžorne włoßy roswi. Wona je, kaž profesor Haberda prajesche, scheste ſ pjatnaczich ſ džĕla hischcže žiwych džĕczi žwojeju starscheju, kiž staj najprjedy w Tunisu bydlikoj a potom do Italskeje wucžahnyłoj. Džeßacz lĕt staru staj tule žwoju džowku do klóschtrskeje schule dałoj, hdyž k młodej knjeni sesrawi; bórsy pak dyrbjesche tule schulu wopuschcžicž, dokelž žo hanjenje rosschĕrjesche, so je ta holza hólz. Ta žónska powjeda, so je žo psched džeßacz lĕtami woženiła, so je pak žo wot žwojeho muža saßo džĕlicž dała. Potom žebi brodu wjazy truhała njeje, tak so je jej do nětcžischeje dołhoscže narostka. Wona je tu khwilu na wokołopucžowanju, so by žo lĕkarskim wucžerńjam pokasała a žo ſ tym žiwiła.

* (Stóstniska žwójba.) Kubler Ssilagy w Nagyenye we Wuherskej je w nozy žwojeho 80 lĕtneho nana sarasył, dokelž jemu wón nochžysche kupny pjenjes sa jeho pschedatu leżomnoscž dacž. Spomnjenja hódne je, so je skónzowany psched lĕtami teho runja žwojeho nana a jeneho žwojich bratrow sarasył, cžehož dła bĕ wjelelĕtne khostanje w khostańi wotpokucžił.

* (Worakawy hengst.) W Nunsdorfje nowokupjeny płodženski hengst, do płuha sapschehnjeny, žyna kublerja Lehmanna do ruki kußny, jeho na semju storže a jemu, do njeho kopajo, nĕkotre rjebka slama. Hdyž hengsta wjeczor pizowachu, wón njedźiwajzy wscheje wobhladniwoscže kublerja Lehmanna žameho se šubami sa ruku shrabny, rosmjecže ju a skónczńje Lehmanna satepta.

* Sadußyło je žo w Bitterfeldže džĕłacžerjej A. Böhmje 4 mĕßazy stare džĕczo. Macž bĕ žo na krótku khwilu wotßaliła a teho hólczka žwojej 12lĕtnej džowzy k wothladanju sawostajiła. Na dobo bĕ to džĕczo žwój gumijowy zyzk žebi do pożerka sčahnyło, a hdyž žo macž domoj wróczi, bĕ morwe.

* Muž bjes žołdka. Se Schczeczina pißaja: Pšched nĕkotrymi dnjemi je tudy dawkowniski sekretar Tiede wumrjeł, kotryž je pšched wjazy lĕtami sajimawoscž dalokich lĕkarskich kruhow na žebje sčahnył. Wón bĕ tehdy na žołdkoweho raka skhorił, pomoz žo njemóžna sdasche, doniž žo wyschschi lĕkař dr. Schuchart ſ tudomneje mĕschczańskeje hojerńje njesmuži, khoremu žołdk wurĕsacž a jemu cžrjewo tak rosschĕricž, so ſ teho nowy žołdk nasta. Operazija bĕ žo poradźiła. Tieda bĕ bjese wscheje wobcžežnoscže dale žiwy. Nĕtko je na sahorjenje powutrobnizy wumrjeł.

* (Wichor.) Satraschny zyklon (wichor) je 12. oktobra kupu Leyta, k schpanischim Filippinskim kupam žłuschazu, domapytał. Mĕscže Carigara a Burugo, na kupinej rańschej stronje leżazej, štej do zyła wupuscženej. Hoborska wodowa žołma žo na kraj wali a wjele wßow žobu storže. W mĕscže Taclobanje žu nĕkotre tyßazy wobydlerjow žiwjenje shubiłe. Zyklon hač na žußodnu kupu Samar doßahasche. Kajku schkodu je tam naczinił, njeje hischcže snate.

* (Wulke njesboże na morju.) Parołódź „Triton“ bĕ žo wot Hawana do Bahia Honda samĕrika. 16. oktobra rano wona mjes Dominikom a Marielom na brjosy kubaskeje provinzy Pinar del Rio do mórskeho dna sakoži. Nimo žwojeho naklada mĕjesche na žebi wjele mulow, a bĕ ſ tym tak pschepjelnjena, so delni kryw jenož mało stopow wysche morjoweje swjerschiny stejesche. Hižo pschi wotjĕsdže bĕchu wschelazy pucžowarjo w hrosy, ale kapitan bĕ połny dowĕry a lubjesche, so ſ wĕstoscžu wotyknjeny kónz dozpi. 16. oktobra rano w schtyrjoch hodžinach na dobo ſ njesnatych pschiczinow maschiny žwoje džĕło sapowjedźichu a žołmy łódź, kaž chžychu, tam a jow mjetachu. Łódźnizy žaneje mozy nad njej wjazy njemĕjachu. Wodoběh ju shrabny a ju k brjohej dohna, hdyž žo wona na skalinach rosrasy. Na tutym poßlednim jĕsdže bĕchu žo wschĕ mule na jedyn bok hromadu sčischczake, tak so žo zyła łódź na tón bok nawróczi. S teje pschiczinu tež zyły nakład na tón bok sjĕdže a žo skuła, a łódź nĕtko zyle na jenym boku leżesche. Pok spizy žo pucžowarjo na kryw horje czischczachu, a hdyž wukas wuńdže, so dyrbja žo czołmy dele puschczicž, džiwja czischczeńza nasta. Łódź podnuri žo sa schtwórcž hodźiny po tym, so bĕ na skaku czißnjena. Prĕni czołm, kotryž do wody puschczichu, žo powróczi a wschitzy, kiž na nim bĕchu, žo tepichu. Runje tak žo druhi czołm w kužole swróczi. S napinanjom wschĕch mozow do wody padnjenych a ſ pomozu žołmow žo czołm saßo sbĕže a ſ 28 woßobow, kiž bĕchu w nim byli, poradźi žo woßmim, so saßo do njeho pschińdźechu a brjóh dozpichu. Mnohim ſ tych, kiž bĕchu na łódźi wostali, žo tež sbožownje schlachczi, so mózachu žo na łódźinych rospadankach tak dołho wysche wody sdźerżecž, doniž žo jim pomoz njepschibliži. Dwĕ łódźi, „Maria Khrystina“ a „Luisa“, kiž ſ Hawany hnydom na mĕsto tuteho wulkeho njesboža khwataschtej, njedźelu 42 wukhowanych žobu pschiwjesechtej. Wobej stej potom hischcže junkrócž wukhowanych pytacž wujĕkej. Schtyrjom wojakam je žo spodźiwnje ſ tym poradźiło, žo wukhowacž, so na deskach a łódźinych rospadankach hač blisko k Hawannje pschipkuwachu. Wukhowani powjedaja, so žu žrawizy, kotrychž je tam tójschto, jich wjele, kiž žo w žołmach se žmjercžu bĕdźachu, spózerake. Kapitan je žo, kaž wukhowani powjedaja, hdyž je to njesboże widźał, ſ revolwrom satsélił. Hacž dotal žo wo 150 ludźi, mjes nimi wo wschĕ žony, kiž na łódźi bĕchu, žaruje. Łódź „Triton“ je, kaž rĕka, zyle sestarjena, drjewjana, 160 stopow dołha łódź była.

* Wo žurowoscži kubaskich sbĕžkarjow amerikanske nowiny, kiž sawĕscže jich njepschecželnizy njeßu, žałostny wobras podawaja. Pschi dobyczu Las Tunasa žo sbĕžkarjo ſ cžrjódami, wschĕ khlamy a wobydlenja wurubiwschi, na njewobronjenych wobydlerjow walichu. Prĕnje wopory jich žurowoscže bĕchu žotry Vicenta Garciasa, kiž bĕ žo w prjedawschej wójnje jako sbĕžkarski wodźer wusnamjenił, posdźischo pak se Schpaniskimi mĕr sčinił. Rosdracžowanje, kotrež dyrbjachu cži 98 dobrowólni wobžadnizy cžerpicž, bĕ žałostne. Petro Suarez dyrbjesche na rosrubanje žwojich 3 žynow pschihladowacž, prjedy hač jeho žameho sakłóchu. Runje tak žo wĕstemu Ramonej Rubijej džĕsche, kotrehož małe džĕczi sbĕžkarjo kaž rĕsniski skót mordowachu. Zonu Santa Ana powĕßnychu a potom pomału kónzowachu. Jenej žonje, Fernandezy, a jeju dwĕmaj džĕsćomaj hłowu swotrĕsachu. Polizajskemu schefej Ramonej Diazej Machadiej wotrĕsnychu najprjedy nosy, potom ruzy, wuschi atd. Wudowu lĕkarja dr. Tristy žiwu spalicž wotžudźichu, a hdyž žo pok spalena wusna, hdže ma žwoje pjenjesy, žmĕdžesche schczĕpowz wopuschczicž.

(Zyrkwinske powjescže hladaj w pschikłosy.)

Drjewowa awkzija
na Lupjanskim revěrje.

Wutoru, 2. novembra ma ßo 90 rm. dubowych kuleczkow a repuchow ßa hotowe pjenjeßy na pßcheßadžowanje pßchedawacź.

Sapoczatk 1/2 10 hodźin ßady Lupjanßkeje Dubrawy pola gmejnßkich dubow.

Hrabinßka ß Einßiedelßka inßpekzija.

W **Boranezach** je **khěžka** cźißko 11 ße 4 kórzami pola na pßchedań. Dalßche je pola gmejnßkeho pßchedßtejicźerja tam ßhonicź.

W **Lejnje** pola Bukez je jenoßchoßna **khěža** cźißko 14 na pßchedań.

Rjaneho, ßylneho ßrěbza ma na pßchedań **M. Kießling** w hoßcźenzu „poł měßaza".

Proßata na pßchedań.

Proßata běkeje Yorkßhirßkeje a też cźornopißaneje Berkßhirßkeje raßy, kotrež ßo jara lohko wukormja, ßu pßchezo po cźaßej pßchiměrjenych nißkich płacźißnach na pßchedań na knjeźimaj dworomaj w **Budyßchinku** a **Pßchiwocźizach.**

Konje k rěßu

kupuje po najwyßchßchich płacźißnach ßwudowjena **E. Pohlowa** w Budyßchinje.

Cźrjewa a kijeßchki

wßchěch druźinow pßchedawa **Jan Frenzel** na źitnej haßy 7.

Palmoßornowe woßuchi, ßłodowe kolochi, majßowy ßchrót, majß ßa kury, lanu muczku

poruczа płacźißny hódno **Schmiß** w Budeßtezach.

Majßowy ßchrót

dobreje ßporeje hódnoßcźe ma na pßchedań zentnar po 6 hr. 50 np. pjekarnja Jana Schneidera w Kelnje.

Cźißty palenz

a wßchě **likěry** płacźißny hódno poruczam

Jurij Schwiebus

(prjedy **Auguſt Bartko**).

Poßkuženje w ßerbßkej rěcźi.

Sa drjewjanzarjow

poruczа

cźorne kipßy punt po **95—100 np.,**

brune kipßy punt po **115—125 np.,**

Max Hiller,

kożowa pßchedawarnja w Budyßchinje na jerjowej haßy 3.

Derje dźěłane **ßofy** a **matrazy** poruczа tunjo **E. Schubert,** tapezěrař a ßedłarßki mißchtr na jerjowej haßy.

Hrubjelczańßki młyn

poruczа

ff. **pßcheńczņu muku**

1/4 zentnarja po 3 mk. 80 np., hachtl po 95 np.

Stare wokna

ma na pßchedań

A. Tschentscher

na bohatej haßy cźißko 18.

Wubjerny kożowy maß,

ßo by ßo koża ßmjehcźiła a ßo by wodu njepßchepußchcźała, w tyßach po 50, 30, 20 a 10 np.,

najlěpßchi vaßelinowy tuk

w blachowych tyßach po 5 puntach, 2 punt., 1 puncźe a 1/2 puncźe, kaž też po wjetßchich a mjeńßchich dźělbach poruczа tnnjo

en gros **drygownja** en détail

Oty Engerta

10 na ßnntßkownej lawßkej haßy 10.

Hrodowßka haptyka

poruczа

bntrowy pólver,

hollandßki ßtótny pólver,

ßwinjazy wobžerny a kormjazy pólver,

konjazy a ßakßowy pólver.

Tam ßo **žołty wóßk** kupuje punt po 1 hr.

Sa

naßymßki a ßymßki cźaß

poruczam ßwój ßkład

jupow, ßwjerßchnikow, dźěłacźerßkeje draßty a wurěßnych tworow

po najtunißch płacźißnach

Gustav Freude,

prjedy ßwudow. **Hänßchowa,** pßched ßchuleríßkimi wrotami cźißko 3.

Orchester ß tßjomi walzami, hißchcźe w dobrym rjedźe, teho runja ßtare tßßchne zyhele, wokna a durje ma pßchetwarjenja dla tunjo na pßchedań reßtawratěr **Mühle** pßchi nowych hrjebjach.

Deßtillazija Adolfa Rämßcha
w Budyßchinje pßchi butrowych wikach,

1868 ßakoženа,

poruczа ßwoje daloko a ßchěroko ßnate wubjerne **likěry** k kwaßam, ßchcźißnam a druhim ßwjedźeńßkim ßkładnoßcźam w cźwizach a po waßy. Woßebje dobre ßu dwójny **rózowy, nalikowy, hořtwinßki** a **jatroßelowy, hornjołużißki, žołdkoßelowy ßeleny** a **cźerwjeny zitronowy, wißchnjowy, malenowy, prußnizowy** a **korwejdowy** liter po 60—80 np. Dale **naturßkokorwejdowy** liter po 40 np., dobry **žitny** po 70 a 60 np., a **cźißty** cźißko 1 a 2, liter po 32 a 30 np. Pßchi wotewßacźu 8 litrow a wjazy po 31 a 29 np.

Cźwizy k pjelnjenju ßo wupožcźuja.

SSßłódke palenzy

liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.

poruczа **Moritz Mjerwa** pódla Pětrowßkeje zyrkwje.

Deßtillazija ßnatych dobrych palenzow po ßtarych tunich płacźißnach.

Turkowßke ßłowki

nowy płód w měchach, kaßchcźikach a po waßy ßu tunjo doßtacź pola

Moritza Mjerwy

pßchi mjaßowym torhoßchcźu.

Deßtillazija likěrow po ßtarych tunich płacźißnach.

Ia. cźißcźeny

praec. baßtißki ßosforokißały kalk

k pizowanju ßkotu

we woprawnych wałach a po waßy poruczа jara tunjo

Otto Engert

en gros **drogownja** **en détail.**

Union-kognak

po wßchěch płacźißnach doßtacź

pola **Schießchki** a **Rjeczki.**

Nowe! Nowe!

Paleny khoßej, dobre, cźißcźe ßłodźaze druźiny, punt po 100, 1/2 punta po 50, 1/4 punta po 25 np., dale 1/2 punta po 60, 70, 80, 90 a 100 np.;

amerikanßki petrolej, punt ßměßchnje tunjo po 10 1/2 np.;

kußkojty zokor, punt po 32 np.

poruczа jenož

Carl Noack na źitnej haßy.

Pola mje je hißchcźe 100 loßow Lipßcźanßkeje lotterije doßtacź.

SSßuche droždźe.

Knjeßam pjekarßkim mißchtram w Budyßchinje a wokolnoßcźi najpodwolnißcho k wjedźenju dawamoj, ßo ßmój knjeßej

Pawołej Hofmannej na ßerbßkej haßy

jenicźke pßchedawanje naju wßchoßtronßzy jako wubjernych ßnatych **ßaruczenych cźißtych ßuchich droždźow** pßchepodałoj a proßbymoj, ß tymile droždźemi ras ßpytacź.

Kayßer a Hirßch,

droždźowa fabrika w Lipßku.

Pßchedßydźi ßerbßkich towarßtwow a ßerbßzy wucźerjo, ßběrajcźe ßa naßch ßerbßki dom w Budyßchinje!

Sserbske burske towarstwo w Malym Wjelkowje.

smĕje **njedzelu 31. oktobra** popołdnju w 4 hodzinach w **Gäbelez** hosczenzu poszedzenje. **Pschedszydstwo.**

Ssym so w Budyschinje jako **rĕcznik** sasydlił. S bydłom so pschi mjasowym torhoschczu czisło 1 po 2 skhodomaj (w domje knjesa pschekupza Mjerwy).

Rĕcznik Drache.

Sa potrjebnych brylow!

Khorla Scholta, optikus

w Budyschinje pschi mjasowych jĕdkach czisło 7

w domje knjesa pschekupza Khorle Pětschki.

Salożk optiskeje dźĕłarnje w lĕcze 1856.

10 krócz prämiirowany, se slotej medaillu we Wulkim Hajnje 1897.

Swój wulki skład optiskich tworow dobrocziwemu wobkedźbowanju poruczam, **ss. bryle, tłoczniki** atd., kotrež so jenoż sa wocži so pschihodźaze wotedawaja.

Barometry, thermometry, dalokowidy, dźiwadłowe schklenzy, lupy, kaž tež wschĕ druhe wĕzy, do optiskeho dźĕła słuschaze.

Proschu na moju firmu derje kedźbowacz.

S poczesczowanjom

Khorla Scholta, optikus.

Wupschedawanje!

Dla spuschczenja **mużazeje a dźĕczazeje drasty** ju po tej samej płaczisnje, kotruż wona mje płaczi, wupschedawam.

Ssymank w Bóschizach.

K s nowabarbjenju a k pschebarbjenju wscheje druziny **żonjazcje** a **mużazeje drasty** wschĕch tkaninow, kaž tež k czisczenju drasty porucza so, najlĕpsche wuwjedźenje lubjo

Heinrich Hoppstock,

barbjerńja a chemiska płokarńja

w Budyschinje na hauensteinskej hasy 1.

Schtóż dobry czrij a schkórń trjeba, njech **czrijazy** a **schkórnjazy skład**

Emila Indingera na jerjowej hasy 6

w prjedawschim Knüppelholzez domje wopyta.

Pschedawanischczo so botu a njedźelu na **bohatej hasy** czisło 3 s napschecza pósta.

Sserbszy braschkojo a serbske baby, sbĕrajcze sa nasch serbski dom w Budyschinje!

Jabluka! Jabluka! Jabluka!

Sa jenoż derje dźerżane **jabłuka** płaczu 12 hacz 18 hriwnow po 1 zentnarju a po hódnoszi druzinu.

Gotthard Behrends

w Budyschinje na **hoschiz hasy 44** s napschecza noweho pósta.

Żony, dźĕczi, młodzi ludźo pschi dobrej msdźe trajne dźĕło w naschej fabrizy porzlinowych a horncżerskich tworow dostanu.

Margareczina hĕta

pola Budyschina.

Hermann Schomburg.

Budyski hermank budźa so **tyscherske twory** tež **njedźelu popołdnju pschedawacz.**

Tyscherski mischtr **Seikritt pschi butrowych wikach.**

Pjenjesy!

2 hriwnowske pjenjesy s wobrasom khĕżora Bjedricha, sakske dobyczerske tolerje, kaž tež wschĕ stare słote a sĺĕborne pjenjesy kupuje a dawa najwjetsche płaczisny

Adolf Boetius, słotnik

w Budyschinje na bohatej hasy pschi bohatych wrotach.

Stare żynowe karany, talerje, schklĕ, stary porzlin, stare schklenczane a kamjeninowe karany kupuje

W. Demuth

pschi hłownym torhoschczu 8.

Stare listy s markami (wosebje sakske a pruske) so po wysokich płaczisnach kupicz pytaja. Posficzenja chzyke so we wudawarni „Sserb. Nowin" wotedacz.

Wotroczka k ruczjnemu dźĕłu, prĕnjeho rólneho pohonicza, tsjoch wolazych a dwĕ hródźnej dźowzy pyta pschi dobrej pschihódnej msdźe k nowemu lĕtu

Lutobczanski knjezi dwór.

Dźĕlaczerske żony trajne dźĕło namakaja pola **A. W. Altmanna** na privatnym tworowym dwórnischczu.

Tyscherskeho pomoznika do trajneho dźĕła hnydom pyta **K. Mlynk** w Sarĕczu.

Schtóż dobru **radu** abo **wukasanje** w drogowych wĕzach pyta, dostanje darmotne wujasnjenje w

Germania-drogowni

s napschecza winoweje kicze pola mĕjeczela **dr. Roebera** (chemika a haptykarja).

Hejtman so pyta.

K nowemu lĕtu so na **Rakeczanski knjezi dwór** wustojny, strózby, dowĕrny **hejtman** pyta.

Wuczobnik so pyta.

Sa swoju drogowu, chemikalijowu a barbotworowu pschedawarnju k jutram 1898 wuczobnika sprawneju starscheju, po mózności serbskeje rĕcze mózneho, sa wuczobnika pytam. **Otto Engert.**

Wuczobnik so pyta.

Hólczeza, kotryż chze pjekarstwo nawuknycz, jutry do wuczby pyta pjekarski mischtr **Albert Mikat** w Budyschinje.

K nowemu lĕtu służobne holzy, dźĕlaczerske swójby, wotroczkow, tsczakow a wolazych pschi hódnej msdźe pyta pschistajerka **Gerlichowa** pschi Michalskej zyrkwi delka.

Wustojne służobne a hródźne dźowki, wotroczkow, rólnych pohonczow, srĕnkow, wolazych, dźĕlaczerske swójby, hejtmanow, mlokowe holzy sa tudomne a Draždźanske strony pyta **Spannowa** na małej bratrowskej hasy 5.

Służobna holza so pschi wulkej msdźe bórzy pyta na Wettinskej drósy 20 delka.

Wróczenje czesczе.

S tutym na sjewne dawam, so swym skschiwdźenje, pschecziwo żiwnoszerjej **Janej Nowakej** srĕczane, sa njewĕrne spósnak. Warnuju, jo dale rosschĕricz.

Jan Malka w Hrodźischczu.

(K temu czisku dwĕ pschiłosy.)

Prěnja Pschiłoha k czišłu 44 Serbskich Nowin.

Ssobotu 30. oktobra 1897.

Placzišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družina a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
	hr.	hr.
Woły:		
1. polnomjaßnje, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	37½	68
awstriske	40	70
2. mlode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	35½	66
3. ßrěnjo pizowane mlode, derje pizowane starsche	33	63
4. ßnadnje pizowane kóžđeje starosty	30	59
Jałojzy a kruwy:		
1. polnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	34	63
2. polnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	33	62
3. starsche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite mlódsche kruwy a jałojzy	31	60
4. ßrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	29½	58
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	28	56
Byki:		
1. polnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	35	62
awstriske	—	—
2. ßrěnjo pizowane, mlódsche a derje pizowane starsche	33	60
3. ßnadnje pizowane	30	56
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	48	76
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	—	72
Swinje:		
1. polnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w starosty hacž do 1¼ lěta	53	67
2. mjaßne	51	65
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	48	62

Placzišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 3437 měchow.	W Budyschinje 23. oktobra 1897 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 28. oktobra 1897 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenza běła	9	41	9	71	8	82	9	41
" žołta	8	24	9	41	8	38	8	97
Rožka	6	56	7	25	6	44	7	3
Jeczmjen	7	50	7	58	6	33	7	33
Wowß	7	—	7	60	6	80	7	30
Hroch	7	22	11	12	8	33	9	50
Woka	7	78	8	33	6	50	7	75
Jahły	13	—	15	—	12	—	14	—
Hejduschka	15	—	16	—	14	—	15	—
Běrny	2	30	3	—	2	20	2	60
Butra 1 kilogr.	2	10	2	50	2	—	2	30
Pschenična muka 50 "	9	25	18	50	—	—	—	—
Rjana muka 50 "	8	50	13	—	—	—	—	—
Ssyno 50 "	2	80	3	20	2	50	3	—
Ssłoma 600 "	16	—	18	—	16	—	18	—
Prožata 918 schtuk, schtuka	7	—	18	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby 50 kilogr.	—	—	4	25	—	—	—	—
Rjane wotruby	—	—	4	75	—	—	—	—
Pschenična gris	—	—	5	25	—	—	—	—
Rjany gris	—	—	5	75	—	—	—	—

W Budyschinje płaczeschе: korz pschenży (běła) po 170 puntach 15 hr. 99 np hacž 16 hr. 49 np., žołta 14 hr. — np. hacž 15 hr 99 np., korz rožki po 160 puntach 10 hr. 49 np., hacž 11 hr. 60 np., korz jeczmjenja po 140 puntach 10 hr. 50 np. hacž 10 hr. 61 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 9 hr. 27 np. hacž 9 hr. 56 np., pschenża (žołta) wot 8 hr. 83 np hacž 9 hr. 27 np., rožka wot 6 hr. 56 np. hacž 7 hr. 19 np., jeczmjeń wot 7 hr. 50 np. hacž 7 hr. 75 np., wowß wot 7 hr. 40 np. hacž 7 hr. 65 np.

Wjedro w **Londonje** 29. oktobra: Mhła.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smeje 20. njedželu po ßwjatej Trojizy, reformaziski ßwjedženi, farar Räda rano w 7 hodź. serbsku spowjednu rěcz, ½9 hodź. diakonus Sarjenk serbske a w 10 hodź. němske prědowanje. — Psched zyrkwinymi durjemi budża ßo pjenjesy sa samery Gustav-Adolfskeho wustajenja sběracz.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** August Handrik, fabrikar tu, s Marju Augustu Pětschkez na Židowje.

W **katholskej zyrkwi:** Anton Robert Schrenk, schkleńczer w Radebergu, s Hańžu rodź. Pjekarjez. — Jan Wjerab, ßłużobny w Čzornezach, s Marju Madlenu rodź. Rychtarjez w Kelnje.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Max Ota, Moritza Augusta Berndta, dźěłaczerja w Sajdowje, ß. — Hermann Ernst, njemandź. ßyn w Czemjerzach — Gertruda Johana, Bohuwěra Wylema Rittera, wobydlerja a krawza na Židowje, dź. — Martha Alma, Alwina Pawoła Tittela, žiwnoscżerja w Dobruschi, dź. — Augusta, Ernsta Rychtarja, dźěłaczerja we Wowujowje, dź.

W **katholskej zyrkwi:** Hana Hilžbjeta, Franza Schěraka, assistenta pschi hamtskim hejtmanstwje, dź.

Zemrjeli:

Dźeń 20. oktobra: Max Bjedrich, njemandź. ß. na Židowje, 10 m. 19 d. — 21. Johana Juliana Selma Schmidtez, Jana Augusta Pětki, wobydlerja a fabrikarja na Židowje, mandźelska, 30 l. 7 m. 17 d. — 26. Gustav Alwin, Maxa Vogta, dźěłaczerja a wobydlerja w Dobruschi, ß., 2 m. 16 d. — 27. Augusta Martha Adlerez na Židowje, 6 l. 4 m. 16 d.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

20. njedželu po ßwjatej Trojizy (reformaziski ßwjedžeń) smeje pomozny duchowny Rychtař rano ½8 hodź. němsku spowjedź; farar Mrosak ½9 hodźin němske a w 10 hodź. serbske prědowanje.

Lubi Sserbja! **Budźcże Sserbja! Sserbski dom w Budyschinje ßo twari, a to sa Waß! Duž składujcże sa njón po Waschim samoženju hnydom, burja a měschczenjo, wuczeni a njewuczeni, stari a młodzi, mužzy a žónske, a sběrajcże sa njón pschi kermuschach a jubilejach, pschi kwaßach a kschczišnach, pschi ßwjedženjach a skhadzowankach, pschi piwje a hraczu; składujcże a sběrajcże! A Wy, kiž wotkasanja sežinicze, wotkasajcże na prěnim městnje sa Wasch „Sserbski dom“ w Budyschinje! Budźcże ßwěrni, woprawdźiczi Sserbja!**

A. Uhligowa wulěkowanska kupar-nja a wustaw sa naturske hojenje

w Budyschinje, pschi nowych hrjebjach 3.

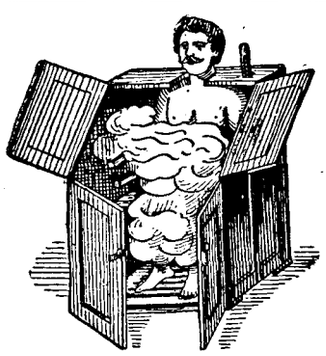

khorym wscheje družiny, kotrychž khorosczž hischcże nadźiju na wotkhorjenje dowoli, składnosczž a ßrědki poskicża, wotkhorjenje namakacz. Kaž je dopokasane, ßo s naturskim hojenjom wurjadny hojenski wuspěch dožpi pschi **płuzowych, žołdkowych, czrjewowych khorosczach, pschi wutrobinych jerchenjowych, pucherjowych czerpjenjach, pschi czuwowych** (nerwowych) **a žonjazych khorosczach, pschi wiczných, drjenjowych a kožowych khorosczach, pschi krejkhudosczi, skrofulosy, ßłabosczi atd.**

Woßebje njech ßo spomni na wurjadne rospuschczaze a wuczišfaze skutkowanje tudomnych dźěłnych parnych kupjelow, pschi wschěch drjenjowych, katarrhalskich a nasymnjenskich khorosczach, dale njech ßo tež na wožiwjaze, pohnuwaze, poßylnjaze skutkowanje tudomneje maßaże, elektrizitety a Kneipskeho krjepjenja atd. pokasuje.

Wopyty do wonka po jěsdnym kole abo po želesnizy tunjo wobliczu.

A. Uhlig, wukonjazy sastupjer naturskohojerskeje wědomosczе.

Bawłmjane
spódnje jaki
połwołmjane
spódnje jaki
wołmjane
spódnje jaki
židžane
spódnje jaki
filetowe
spódnje jaki
bawłmjane
spódnje kholowy
połwołmjane
spódnje tholowy
wołmjane
spódnje kholowy
płatowe
spódnje kholowy
barchentowe
spódnje kholowy
bawłmjane
trikotowe koschle
połwołmjane
trikotowe koschle
wołmjane
trikotowe koschle
pißane
barchentowe koschle
profeß. Jägerowe
normalne jaki
profeß. Jägerowe
normalne koschle
profeß. Jägerowe
normalne kholowy
flanellowe
žiwotowe wobwjaski
trikotowe
žiwotowe wobwjaski
porucža w **najlěpschej hódnoscži**
a po
tunich twjerdych płaczišnach

A. Tschentscher

na bohatej haßy 18 a
rózk theaterskeje haßy.
Dalokoréežak cžißlo 80.

☞ Spěschne roseßłanje do wonka.

Zement, stajnje cžerstwy
po 1/1, 1/2 a 1/4 tunach,
gyps,
wschě **barby,**
lak,
barbu k barbjenju schpundowanja,
rucže schnyjazu,
karbolineum,
maschinski wolij,
firniß,
terpentinowy wolij atd.,
barbiežе
poručatej tunjo
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.

Strowy jeczmjeń
stajnje kupuje
Schmiß w Budeštežach.

Ważne
sa ratarjow a mlokarnje
dr. Roeberowy
butrowy pólver.

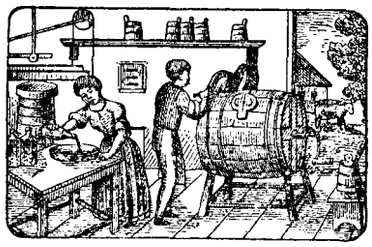

Jenož woprawny dostacź pola wunamakarja.
Germania-drogownja
dr. **Roebera**
w Budyschinje na bohatej haßy
ſ napschecža winoweje kicže.

Schórzuchi ſ cželazeje koże
porucža po tunich płaczišnach
Heinrich Lange
pschi žitnych wikach.

Cžišcže dobru
woprawdže derje žłodžazu
vanillowu
łamanu schokoladu
punt po 100 np..
kaž tež najlěpschi
hollandski a němski
kakao
punt po 130 np. porucža
Otto Sachse
na bohatej haßy cžißko 5.

Niz jenož **tuni,** ale
tež **dobry**
khoſej,
seleny
punt po 80, 90, 100,
120, 140 np.,
khoſej, paleny
punt 100, 120, 140 np.,
wubjernu dobru žylnu
Java-měschenzu
punt po 160 np.
porucža
Herm. Kunack
na bohatej haßy 8.

Loßy

sakisko-thuringiskeje wustajeńzy
w Lipsku
žu po 1 mk. dostacź
we wudawarni **Serbskich Nowin.**

?

Hdže je **dobry**
khoſej
dostacź?
Pola Oty Sachsy
na bohatej haßy 5,
tam je wón tuni a wubjernje žłodži.
Paleny punt po 100 np.,
njepaleny " " 80 np.

Rum,
arak,
kognak,
punschowe essenzy,
wschelake tukrajne a wukrajne
blidowe likěry
w derje wuležanych družinach a
w wulkim wubjerku porucža
Gustav Küttner
w Budyschinje
10 na žerbskej haßy 10,
woßebita pschedawarnja
ſa wina a delikatessy.

Howjaſe, konjaze,
cželaze a **wowcze koże** kaž tež
wowczu wołmu pschezo po najwyschschich płaczišnach kupuje
Heinrich Lange
pschi žitnych wikach njedaleko žerbskeje katholskeje zyrkwje.

Pschedawanje a
porjedženje
wschěch družinow
cžaßnikow.
Płaczišny najtuńscho
a rukowanje na dwě
lěcže.
Gustav Mager. cžaßnikaŕ
11 na žerbskej haßy 11
pschi starych kasarmach.

Zigary,
kurjeński tobak
w łopjenach a rołkach,
kupuja žo najtuńscho
pola **Jurja Schwiebusa**
(prjedy **Aug. Bartka**)
na swonkownej lawskej haßy 10.

A. Poppe
na mužakowskej drósy 4
kupuje kóždu dźělbu kowaneho želesa, lateho želesa, hadreschczow, koscžow, papjery, zynka atd.
wschědnje hacž do wieczora do 8 hodžin.

Karbolineum,
najkhmanschi wolij k wobělenju a namasanju, w woprawnych cžwizach po 2 zentuarjomaj, kaž tež w mjeńschich cžwizach a po wasy ma na składze
en gros **drogowe khlamy** en détail
Oty Engerta
na snutskownej lawskej haßy 10.

Schmidt & Gottschalk,

pjenježny bank
pschi mjaßowym torhoschczu
czißlo 14|16 w Budyschinje.

Zigary:

njewubĕrany 6 np. wubjerk,
10 schtuk jenož po 40 np.,
100 schtuk jenož po 3 mk. 75 np.,
wurjadnje płaczišny hódno
porucža
Herm. Kunack
na bohatej haßy 8.

Krany amerikanski
rjepikaty tobak
porucža, tak dołho hacž sklad
doßaha punt po 25 np.
Otto Sachse
na bohatej haßy 5.

Woprawdże ßłódke rjane wulke
boßniske
(tak mjenowane turkowske)
ßłowki
punt po 30 a 40 np.,
derje ßuschene amerikanske
jabłuka
punt po 35 a 45 np.
porucža
Otto Sachse
na bohatej haßy 5.

la maschinski wolij
sa cżeżke a lohke dźĕło,
wubjerny
kožowy mas,
rybjazy tuk,
kotryž kožu mjehku a njepschepuschczatu czini, porucža po najtunischich płaczišnach a najlĕpschich hódnoscżach
drogowa pschedawarnja
Emila Mĕrscha
na kamjeńtnej haßy ſ napschecża turnarnje.

Koprowy vitriol
(zyły a tołczeny)
k naczinjenju pschenży porucža tunjo
Otto Engert,
en gros **drogowe khlamy** en détail.
Dalokorĕczak czißło 33.

Woprawdżity holandski
kakao
najlĕpschu drużinu ßwĕta, płaczišny hódno porucža
Gustav Küttner
10 na ßerbskej haßy 10.
Jeniczka pschedawarnja sa Budyschin a wokolnosć.

Klobukowy basar
9 na bohatej haßy 9
porucża we **wulkim wubjerku**
klobuki a mĕzy
sa mužow a hólzow w najnowschej faßonje,
pjelscżowe mĕzy, pjelscżowe mufy,
pjelscżowe baretty,
filzowe stupnje a tosle
wscho w dobrych hódnoscżach a po snatych tunich płaczišnach.
Klobukowy basar **9 na bohatej haßy 9.**

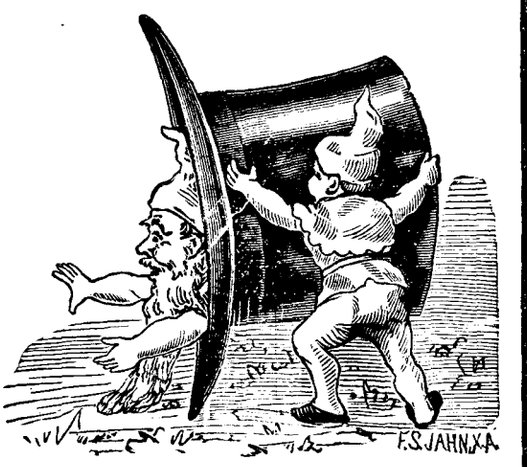

Dokelž ßym ſ hromadami a teho dla ſ dobytkom kupował, je mi móžno, **po wurjadnje tunich płaczišnach** pschedawacż.
Sa **symu** w žadnje wulkim wubjerku porucżam:
mužaze, hólczaze a dźĕczaze ſwjerſchniki,
mužaze, hólczaze a dźĕczaze mantle
ſ pelerinu a bjes njeje,
mužaze, hólczaze a dźĕczaze jupy
we wschelakorych **barbach** a **tkaninach,**
teho runja tež **mužaze, hólczaze a dźĕczaze wobleczenja,** jenotliwe **żakety, kholowy** a **lazy.**
F. Schleſinger,
5 na bohatej haßy 5,
ſ napschecża pósta.

S czim
je ßo zentralny basar H. Richtera naßlĕdn.
w Budyschinje na bohatej haßy 29
ſa pomĕrnje krótki czaß ßwojeho wobſtacża tak snaty ſczinił?
Jeniczzy ſ tym,
ſo dobre twory po pomyßlnje najtunischich płaczišnach pschedawa.
Pschi kupowanju **kwaßnych** a **narodninskich darow, domjazeje** a **kuchińskeje nadoby zentralny basar** woprawdże wulki wubjerk praktiſkich a wužitnych wĕzow po jara tunich, ale krucże twjerdych płaczišnach poſticża.
Nichtó njedyrbjał ſakomdźicż, hdyž nĕschto potrjeba, **zentralny basar** wopytacż.

Wupschedawanje!

Hischcze na składze ležaze sbytki

ßukna a bukskina

po kóždej ßo pschihodźazej płacźisnje tunjo wupschedawam. Woßebje dźělbu ☛ cźěmnych tkaninow, k symskej drascze ☛ ßo pschihodźazych, poruczam.

Theodor Großmann

na jerjowej haßy 9.

Winski cžrijowy skład.

Wulki wubjerk mužazych, žonjazych a dźěcźazych schkórnjow a stupnjow po tunich płacźisnach porucža

Emma Frisch

na kamjeńtnej haßy 15 pódla hoscźenza słoteje króny.

Emma swud. Vorwerckowa

pschi hłownym torhoschcźu 5

porucža

plyschowe jaki a žakety

we wschelakich barbach po najtunischich płacźisnach.

Žakety hižo po 2 hriwnomaj.

Poruczam ßwój wulki skład

ßamodźěłanych

mužazych wobleczenjow,

= **paletotow,**

= **mantlow,**

= **jupow,**

wołmjanych spanskich ßuknjow,

Hohenzollernskich mantlow

sa schulerjow,

hólcžazych wobleczenjow,

= **mantlow,**

= **jupow,**

= **kholowow atd.**

na najlěpje seschitych.

Eduard Fritzsche,

krawski mischtr

pschi realnej schuli pschi realnej schuli

☛ Bukskin, ☚

paletotowe tkaniny,

wodunjepschepuschcźate

koßmikate tkaniny

po kóždej płacźisnje porucža

Bruno Grohmann,

ßuknowa pschedawaŕnja

9 pschi hłownym torhoschcźu 9.

Hermank wjele wězow na ☛ wupschedawanje staju. S dobom porncžam cžorne a pißane **drastne tkaniny,** teho runja **sbytki,** k njewjescźinskej drascźe cžorne **židźane tkaniny,** ßuknjazy flanell, trikotowe taille, barchentowe blusy, wupjerki, poßleschcźowe tkaniny, barchentowe poßleschcźowe płachty, koschlazy barchent, dobre spódnje kholowy po 90 np., schtrykowane jaki, ☛ **kruwjaze** a **konjaze deki** po 2—5 mk. atd. ☛ Tworowy skład firmy **Siegfr. Schlesingera** w Draždźanach.

Hermann Beermann w Budyschinje

na bohatej haßy 10.

Meble

kupuja ßo **najtuńscho** a **s najwjetschim dobytkom**

s fabriki Gustava Zichnera

a to w magazinje na seminarskej drósy 8

a w fabrizy na běleŕnskej drósy 7.

Drastne khamory	hižo po	17 mk.,	
łoža	= =	10 =	50 np.,
stejate schpihele .	= =	11 =	
vertiko	= =	28 =	
komody	= =	15 =	

Najwjetschi skład w zyłej wokolnoscźi Hornjeje Lužizy.

Kupujcźe ßebi ßwoje

mužaze a hólcžaze swjeŕschniki, pjesle, pellerinate mantle, wobleczenja,

kaž tež

žonjaze a holcžaze žakety pola

Oty Preußa prjedy Kloßa

na žitnej haßy 4.

☛ W tejle wulkej pschedawaŕni ßo Wam derje a tunjo poßłužuje. Drasta ma tam najlěpschi rěs.

Druha pschiłoha k cžißłu 44 Serbskich Nowin.
Ssobotu 30. oktobra 1897.

Heinrich Mohr,

schewski mischtr w **Budyschinje**
na ßukelnskej haßy 14

porucža ßwój wulki skład **hońtwinskich a dołhich schkórnjow, schkórniczkowo a stupnjow,** ruskich a němskich **gumijowych stupnjow,** wschě družiny **filzowych stupnjow a toflow,** kaž tež wschě jenož pomyßlne družiny stupnjow a schkórnjow sa mužskich, žónske a dźěcźi po snatych tunich płacźisnach.

Po měrje sa krótki cžaß, kaž je snate, nalěpje ßedźaze wobucźe dźěłam.

Sa Budyschin a wokolnoscź jeniczke dźěłanske prawo na Kriegerowe patentowe schkórnje.

Paul Kristeller

na bohatej haßy cžißło 20

porucža we wulkim wubjerku wschě jenož pomyßlne družiny trajnje dźěłaneho

wobucźa

s **kože, filza** a **ßukna** sa **mužskich, žónske** a **dźěcźi** po cžiscźe woßebje tunich płacźisnach.

Skasanja po měrje a porjedźenja ßo spěschnje derje a tunjo wuwjedu.

Wulki skład tkaninow! Tunje płacźisny!

Josef Ssykora,

pschedawaŕnja mužazeje drasty
w Budyschinje na bohatej haßy
porucža
ßwój wulkotny skład

paletotowych mantlow, jupow, mužazych a hólcžazych wobleczenjow.

Jeho wulkotny skład tkaninow jemu móžno cžini, žadanja kóždeho, kotryž ßebi drastu po měrje seschicź da, s tunim a spěschnym wuwjedźenjom spokojicź.

Dobre ßedźenje! Najwjetschi wubjerk!

Pjelzowe kože,

cžorne a **běłe** we wschelakich družinach, kaž tež **bibrazy wudraze, sealbisamowe, kastoretske, bisamowe, kaniklaze kože** k wobßadźenju w dobrym wubjerku porucža

C. A. Rinke na žitnej haßy 5.

Nowoscźe

w **kapottowych khapicžkach, mězkach, schawlach, židźanochenillowych** a **wołmjanych rubischcźach, mužazych lazach, rukajzach, sokach, schtrympach** a **spódnich schatach** w najwjetschim wubjerku, najlěpschej hódnoscźi a po najtunischich płacźisnach porucža

A. E. Werner

na ßerbskej haßy 8.

Ludwig Kuhlmann

(mějecźel Erich Hecht)

w kupnizy pschi hłownym torhoschcźu
porucža we **wulkim wubjerku** po **tunich płacźisnach**

gardiny, běłe a na žołcź, kattuny, sofowe deki, meblowe tkaniny, vitražowe tkaniny,

běłe, na žołcź a pißane,

gardinowe žerdźe a rosetty, teppichi, běhacže, linoleum, wóskowe ßukno, tapety.

Hermann Darschau w Budyschinje

(mějecźelka **A. swud. Darschauowa**)
— **sałożene 1846** —
sabrika schtrympowych tworow s wowcžeje wołmy
cžißło 1 na schuleŕskej haßy cžißło 1

k symskemu cžaßej ßwój dawno jako dobry snaty wulki skład schtrykowanych **schtrympowych tworow, schtrykowanych jakow,** wulki wubjerk **rukajzatych lazow** w najtunischej hacž k najlěpschej cžistowołmjanej barbunjepuschcźatej tworje a w rjanych mustrach porucža.

Najlěpschi a najwjetschi wubjerk **schtrykowanskeho pschedźena** wschěch barbow.

Najhódnischa twora! **Najtuńsche płacźisny!**

Ernst Jenka w Budyschinje

snapschecza theatra,

wosebita pschedawarnja sa hólczaze a holczaze wobleczenja,

porucza we wulkotnym wubjerku, kaz je to jenoz we wosebitej pschedawarni mózno:

hotowe wobleczenja, mantle, zakety, jupy, spódnju drastu, jenotliwe kholowy, schtrympy, khapy, klobuki, mezy atd.

wurjadnje tunjo, pschi tym **jara dobre druziny wosebneho sloda. Wsche wulkosczе,** hacz k doroscenym na skladze. **Skasanje po merje bjes powyschenja placzisny** a **saruczene wuwjedzenje bjes poroka.** Sa **gymnasiastow, realnych schulerjow, pschekupskich schulerjow, seminaristow, ratarskich schulerjow** poskiczam **wulkotny sklad hotoweje drasty** a mózu, dokelz mam swjasi s najprenischimi drastowymi fabrikantami w Barlinje, **wubjerne tkaniny, modne fasony** a **najlepsche sedzenje** pschilubicz.

Ernst Jenka w Budyschinje snapschecza theatra.

Wupschedawanje.

Dla wumrjecza mojeho muza, kózkarskeho mischtra **Luisa Michaela** w **Bukezach,** chzu wschu na skladze lezazu tworu, wobstejaju s **hotowych mużazych a zonjazych kożuchow** a s **kożow k podschiczu a wobsadzenju** wschech druzinow, wupschedacz. Wulki wubjerk we wschech wezach.

Augusta swudowjena **Michaelowa**
w **Bukezach** pola Pomorz.

Lampy.

Sczenske lampy hizo po 30 np.,
nózne lampy hizo po 50 np.,
wisaze lampy hizo po 1 mk. 50 np.,
ample hizo po 2 mk. 75 np.,
latarnje hizo po 60 np.,
lampowe swony a **zylindry** tunjo,
petrolejowe khany hizo po 45 np.,
stearinowe swezy, 1 pakczik s 8 swezami, 1 punt wazazy po 50 np.

Ssamo pschi tunich lampach rukuju sa to, so derje swecza.

Zentralny basar
H. Richtera nasl.
w Budyschinje, na bohatej hasy 29.

Emil Wehrle

na jerjowej hasy 7.

Jako neschto woprawdze tunje poruczam

koschlazy barchent, rjanu mjehku barbunjepuschczatu tworu, stary lohcz po 15 np.

Wulke **mużaze koschle** po 1 mk., 1 mk. 10 np., 1 mk. 20 np.

Wulke **zonjaze koschle** po 80 np., 85 np. a 1 mk.

Dzeczaze koschle po 30, 35, 40, 45, 50, 55, 60 65, 70 np.

Posleschczowe tkaniny, wupjerki, meblowy köper, drastny katun, módroczischcz

w najnowschich mustrach poruca tunjo

M. Gottwald
pschi mjasnym torhoschczu.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. —Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 45. **Sobotu 6. novembra 1897.** **Lětnik 56.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Khěžor Wylem je schtwórtk do Schlesynskeje puczował, so by te strony wopytał, kotrež ßu ßo najczežscho lětßa s wulkej wodu potrjechiłe. Do Hirschberga rano pschijěwschi je ßo wón do Sechsstättena podał, hdyž je dżeßaczńik (gefreiter) Dunkel ludźi, s wulkej wodu wohroženych, wukhowajo ßmjercz w żołmach namakał. Hdyž khěžor psches Hirschberg jědżesche, s bokomaj měschczańskich drohow schulske dźěczi, wojerske towarstwa a wohnjowa wobora se spalěrom stejachu. S Hirschberga je khěžor do Warmbrunna a Girosdorfa wotjěł, hdyž je ßebi pěschi khodźo wobschkodźenja wjeßneje drohi wobhladował. Dalschi puć khěžora psches Seidorf, Arnsdorf do Birkichta wjedźesche. Tam khěžor s wosa stupi a ßebi njeßměrne sapuscźenje, s rěku Lomnizu naczinjene, wobhladowasche. Potom wón psches Querseiffen a Krummhübel do Brückenberga jědżesche, hdyž bě wulka woda teho runja satraschnje sakhadźała. Wot tam ßo khěžor do Zillerthala na żelesnizu poda, po kotrejž wón s woßebitym cžahom do Hornjeje Schlesynskeje jědżesche.

— Sakskeho prynza Bjedricha Augusta je njepohóda podeschła. Pschi honjenju Wulkohajnskeho jěsdneho houtwarskeho towarstwa prynz Bjedrich August s konjom padże a ßo na wjazorych městnach smjecże. Wobschkodźenje drje njeje straschne, tola je prynz nusowany, wo jstwje pschebywacź.

— Khěžor je ßo wobsamknjenju Barlinskeho měschczańskeho sastupjerstwa, pschi sběžku w měrzu 1848 panjenym pomnik stajicź, jara njemikoscźiwje wuprajił a ßłyschecź dał: „Najprjedy tónle pomnik, potom tón sa židowskeho rospuschczenza Blada a potom pobrachuje jenoż hischcże pomnik sa Hödela a Nobilinga. Jako khěžor mózu s zyła ßwoje ßydło do jeneho druheho němskeho města pschepołożicź, to njetrjeba runje Barlin bycź.“

— Khěžorstwowy kanzleř wjerch Hohenlohe budże ßwoje ßlubjenje, so ßo hischcże lětßa khěžorstwowemu ßejmej nowy wojerski khostanski sakoń pschedpołoži, dopjelnicź móz. Wo sakonjowym naczisku s khěžorom pschesjenoscź dozpiwschi je jón wjerch Hohenlohe najprjódzy swjatkowej radże k wuradźenju podał. Po nowym wojerskim khostanskim sakonju dyrbja ßo, tak běchu ßebi ludowi sastupjerjo żadali, cźežsche wojerske pschestupjenja psched sjawnoscźu wußudźicź. Wot teho, w kajkej měrje je ßo w nowym sakonju na tole żadanje dźiwało, budże wotwißowacź, hacź jón khěžorstwowy ßejm pschiwosmje.

— Khěžorstwowy ßejm budże pjecża nowe milijony sa wójsko pschiswolicź dyrbjecź. Dokelž je ßo ruska artillerija wo 38 batterijow poßylniła, dyrbi ßo tež liczba němskich batterijow powjetschicź. Dale ßo powjetschenje wójska njebudże dacź dołho wjazy wotstorczicź. Tež dyrbi ßo na sawjedźenje polěpschenje małokalibrateje tselby myßlicź.

— Franzowske nowiny w tym ßwoje wjeßele namakaja, so wo wotmjetnjenju wopyta badenskeho wulkowójwody pola zara wschelake tež cźisćże wumyßlene powjedańczka wocźischcża. Wschě móżne dwórske kleski ßo pschewochluja a ßo franzowskim cźitarjam wschědnje pschedstajeja. „Politique colonialé“, knježerstwu blisko stejaze nowiny, ßebi pjecża s Peterburga pißacź dadża: „Pschedpodawk k Darmstadtskemu podawkej je ßo hižo pschi setkanju zara s khěžorom Wylemom stał. Zarowa k němskej khěžorzy franzowski rěcźesche. Ta ßo temu dźiwajo praji: »Ssmój tola wobej němskej, cźeho dla njechamoj němski rěcźecź?« na cźoż zarowa Alexandra Feodorowna, dźowka hessenskeho wulkowójwody, wotmolwi: »Njejßym Němka, ßym Ruska po ludże, a Jendźelczanka po rodże. Moja ludowa rěcź je ruska, moja macźerna rěcź je jendźelska.«“

— S Westfalskeje je pruske knježerstwo poßlednje dny wjele tyßaz ruskich a galizískich dźěłacźerjow wupokasało. W Bochumje pak tamnische polizajske sarjadnistwo hischcże wupokasanske wukasnje njeje wudało, ale je sa potrjechenych dźěłacźerjow knježerstwu próstwowne pißmo podało, s wobßwědczenjom, so ßu ßo cźi ludźo s měrom a pschistojnje sadźerżeli a so njeje żaneje pschicżiny, kotrejž dla dyrbjeli ßo wupokasacź. Wupokasanje wjele ßwójbow potrjechi. S knježerstwa hischcże njeje wotmolwjenje dóschło.

— Lětßa 1. dezembra budże ßo w Němzach saßo skót liczicź. Liczenju ßu podcźißnjene: konje, howjada, ßwinje, kosy, hußy, kacźki a kury.

— Pruske knježerstwo njeje do wustawkow jeneho krupobicźesawěscźazeho towarstwa swolikło, po kotrymż dyrbjesche sawěscźenje, na wjazy lět wotsamknjene, na runje tak dołhi cźaß podlěschene płacźicź, hdyż ßo wone s cźaßom njeje wupowjedźiło. Podlěschenje móże ßo najdlěje jako jenolětne wobhladacź. Wustawki druhich sawěscźeńskich towarstwow dyrbja ßo po tym pruhowacź a, jeli so je trjeba, pscheměnicź.

— Awstriszy Němzy ßu hižo w Draždżanach a potom w Lipsku w sjawnych politiskich shromadźisnach pschecźiwo rěcźowemu wukasej protestowali, s kotrymż je cźeska rěcź w Cźechach a na Morawje runoprawo s němskej rěcźu we wschěch wyschnoscźach a statnych sarjadnistwach dostała. Nětko chzedża awstriszy Němzy tež w Barlinje tajku protestowansku shromadźisnu wotbywacź. Pruske knježerstwo, kotremuż je njelubo, so ßo w Němskej do awstriskeje snutskowneje politiki tykaja, chze pjecża awstriskim poddanam sakasacź, w tejle shromadźisnje sjawnje rěcźecź, a jeli so bychu tucźi na tule sakasnju njedźiwali, jich hnydom s Němskeje wupokasacź.

— Wodźelenski schef ruskeje dwórskeje polizije, baron s Anspach, njeje na němskich paduchow derje k rěcźam. Hdyż wón pschi poßlednim pschebywanju ruskeho zara w Němzach tuteho pschewodźesche, ßu jemu w Koburgu drohotnu naprědknu jehlu kranyli, kotruż bě jemu w lěcże 1890 němski khěžor darił. Hdyż ßo ßamo polizajski schef njemóże paducham wukhowacź, potom je woprawdże daloko doschło.

— Mjes republikanskim knježerstwom kupy Haiti a tamnischim němskim póßłanzom je k krótkotrajazej njejednocże dóschło. W haitiskim hłownym měsce Port au Prince běchu jeneho Němza, Lüders rěkazeho, k jastwu saßudźili, dokelž bě, s jenym polizistom ßo swadźiwschi, do tuteho ßo s pukami dał. Do požadanja němskeho póßłanza, kotryż na tym wobsta, so ma ßo Lüders puschcźicź, nochzysche knježerstwo swolicź, dokelž mějesche to sa skchiwjenje prawa, tola s poßrědnistwom póßłanza połnócznoamerikanskich sjenocźenych statow je haitiski president jateho Němza wobhnadźił. Lüders, kotrehoż běchu 17. oktobra saßudźili, je wot 24. oktobra saßo ßwobodny. So je němski póßłanz tejele należnoscże dla wobkhad s haitiskej republiku pschetorhnył, każ běchu to amerikanske nowiny rosnjeßke, je selżane.

Awstriska. Po wjazydnjownej pschestawzy ßu w khěžorstwowym ßejmje schtwórtk s nowa wo awstrisko-wuherskim wurunanju počeli wuradźecź. Po swucźenym waschnju pschecźiwna němska

ſtrona jednanje ſ nowa ſ dźiwim ſakhadźenjom pſchekaſyć pytaſche. Nawjednika herjekarjow, ſapóßłanza Schönerera, Winſki měſchćanoſta Lueger krajneho pſcheradnika mjenowaſche, kotryž chże Awſtriſku Němſkej pſcheradźićź. Luegerowi pſchiwißowarjo na Schönerera wołachu: „Njeczeßny ßłěpzo, wopißo“ a jemu hiſchćże hórſchich wudmow nadawachu. Sapóßłanzy ßo mjes ßobu do pukow dachu, pſchi kotrychž jenemu ſozialdemokratiſkemu ſapóßłanzej ſ wotmachom pliſtu wotkožichu. Poßedźenje, kotreż bě ßo ſchtwórtk wjeczor w 8 hodźinach ſapočało, njebě hiſchćże pjatk rano w 3 hodźinach ſkónczene.

Franzowſka. W Franzowſkej chzedźa wojeńſki dawk, kotryž dyrbja cźi dawacź, kotſiž njejßu we wójſku ßłużili, powyſchicź. Po nowym naczińku dyrbja ßo dawkej też cźi podcźißnycź, kotſiž ßu jenož w pódlanſkej wojeńſkej ßłużbje byli, dale cźi, kotrymž je ßo ßwójbnych wobſtejnoſcźow dla abo powołanja dla wojeńſka ßłużba ſpuſchcźiła. Dawk dyrbi 6 frankow po woßobje wucźinicź, k temu hiſchćże pſchiražk, po parſchonſkim dawku wobměrjeny, pſchińdże.

Jendźelſka. Nětko chzedźa też w Jendźelſkej powſchitkownu wojeńſku powinnoſcź ſawjeſcź. Hłowny roskaſowaŕ jendźelſkeho wójſka, general Wolſeley, je wobſchěrny ſpiß wudał, w kotrymž ßebi žada, ſo by ßo jendźelſke wójſko do zyła pſchetworiło. Powſchitkowneje wojeńſkeje powinnoſcże, kotraž je nětkole ſkoro we wſchěch europiſkich ſtatach ſawjedźena, ßo też Jendźelſka w pſchichodźe njebudźe móz ſminycź.

Schpaniſka. Nowy kubaſki guverněr, marſchall Blanko je ßwoje ſaſtojnſtwo ſ proklamaziju naſtupił, w kotrejž praji:

„Knjeżeŕſtwo je, ſ dobrej wolu a najlěpſchej nadźiju napjelnjene, mi poručiło, reformy cźinicź a ßamoſarjadniſtwo ſe ſdźerżenjom ſchpaniſkeho knjejſtwa ſawjeſcź. Ja budu ſ knjeżeŕſtwowym tołmačzom wjedźo politiku dalokoßahazeje wulkomyßlnoſcże a ſabywanja. Nadźiju ßo, ſo budźa mje wſchitzy wobydlerjo podpjerać; budu wſchitkich tych ſchkitować, kotſiž ßu ſakonjej poßłuſchni, tola budu połnu krutoſcź bronjoweje mozy njedźakownym a ſpjeczowarjam cźucź dacź, kotſiž bychu hiſchćże wójnſke ſtrachi podlěſchicź ſpytali.“

Marſchall Blanko też proklamaziju wojakam wuda. Hdyž na kubaſki brjoh ſtupi, wojazy kralej, Schpaniſkej a ſchpaniſkej Kubje ßławu wunjeßechu. Do hrodu w Havanua pſchiſchedſchi, marſchall Blanko wſchelake deputazije pſchija, mjes nimi też deputaziju pſchiwißowarjow ßamoſarjadniſtwa, kotſiž ßo nadźijeja, ſo budźa ſe ſawjedźenjom ßamoſarjadniſtwa měrowe ſera wójnu ſcźěhowacź.

Turkowſka. Němzy dyrbja Turkowſku pſched ſahubjenjom ſdźerżecź. Sultan Abdul Hamid je ßo rosßudźił, turkowſke finanzy ſ pomozu němſkich ſaſtojnikow ſaßo do rjada ſtajicź, kaž je wón turkowſke wójſko ſ pomozu němſkich offizěrow ſ nowa ſrjadował. Tajny radźićźel Raffan, bywſchi němſki konſul w Kyjewje a wotpóßłanz pſchi wobſamknjenju ruſko-němſkeho wikowanſkeho wucźinjenja, je ßo ſa pomozniķa turkowſkeho finanzneho miniſterſtwa pomjenował, woprawdźe pak budźe wón ſ miniſtrom a miniſter ſ jeho pomoznikom.

Amerika. Měſto New-York, kotreż nětkole 3½ milijona wobydlerjow liczi, je ßebi ſa noweho měſchćanoſtu, kotryž tam mayor rěka, kandidatu demokratiſkeje ſtrony, ßudnika Van Wyka wuſwolilo. Němzy, kotrychž w New-Yorku něhdźe 600,000 bydli, běchu pſchi wólbje pſchećźiwo Van Wykej hłoßowali. Duž ßo Němzy boja, ſo jim pſchichodnje demokratiſka ſtrona w politiſkim naſtupanju njebudźe pſcheczelnje ſmyßlena a ſo woßebje pſchi wobßedźenju měſchćanſkich a ſtatnych ſaſtojnſtwow žanych Němzow njepoſtaji.

Prědowanje na pruhu.

I.

To bě rjane jaßne ranje w lěcźe ſkónz dwazytych lět ſańdźeneho lětſtotka, ſo ſplóſchiwje a bojaſnje maly ßuchi muž do ſahrody kralowſkeho hrodu w Barlinje ſaſtupi. Po draſcźe bě na prěnje pohladnjenje wjeßny duchowny ſpósnacź, kotremuž běchu ſtaroſcźe a nuſa hłuboke ſmorſki do woblicźa wuryłe. Telko hłodu njemóżeſche po zyłej Pruſkej hromadźe bycź, kaž w jeho njenahladnym farſkim domje. — Wutroba puknycź chzyſche ßo cźaſto jemu a jeho żonje ſ hórkej bědu, hdyž móżeſchtaj jeno jara ßnadne kuſki ßwojim mnohim dźećźom wudźělecź, kotreż na njeju ſ hubjenym wobliczom a ſ póżerazym wócźkom ſhladowachu.

Tydźenja běchu ßo jemu jeho pſchedſtajeni ſapowěli, hdyž ßo ſamołwjeſche wo pſcheßadźenje na lěpſche měſtno, a duž bě w ßwojim ſadwělowanju ßebi wotmyßlił, ßwojeho krala a knjeſa ßameho wo pomoz proßycź; tola to ſdaſche ßo jemu jara ſtraſchne, dokelž bě krutoſcź krala Bjedricha Wylema I. wſchudźom ſnata. Ale ſchto cźłowjek ſ nuſu njeczini! A tak bě ßo też naſch duchowny dźeń prjedy rano ſahe ſ wulkim cźornym kłěbom na pucź do Barlina naſtajił. Hdyž chzyſche ßo jemu picź, ſpokojeſche ßo ſ cźerſtwej wodu, a teje běſche doſcź a nadoſcź, a ßwój nózny wotpoczink bě, zyle po ßwojich ßnadnych ßrědkach, w hromadźe ßyna na polu namakał. Tak bě runje pſched hodźinu, ſprózny a mucźny, do kłowneho měſta ßwojeho krala a knjeſa dozpěł. —

Kak rady budźiſche tola nětkole hodźinku wotpoczнył, ſo by ßo troſchku wokſchewił po njeſwucźenych napinanjach pucźowanja! A hlej, tamle pod kłóbnej lipu kiwaſche dźě jemu ſeleny dorn, na kotrymž hnydom na to ßwoje ſprózne ſtawy wupſcheſtrje, na ſdonk lipy ſ khribjetom ßo ſepjerajo.

Lědma ßo doßynywſchi wucźeże kedźbnje pißmo ſ kapßy a cźitaſche je ſ napjatoſcźu. To bě próſtwowne pißmo, kotreż chzyſche ßwojemu kralej pſchepodacź. Kak ſrudnje a tola jeno zyle wěrnje bě w nim ßwoje hubjenſtwo wopißał. Jemu ßo ſdaſche, ſo dyrbjało to kamjenje k ßmilnoſcźi pohnucź. Hdyž bě pißmo druhi krócź ſacźitał, pokhili ßo jemu pomału hłowa na wutrobno, wocźi ßo ſańdźeliſchtej a hnydom na to wobja jeho wokſchewjazy ſpar. A hnydom poča ßo jemu něſchto pſchijomne dźecź: widźeſche zyłeho woła pjecźeneho pſched ßobu ſtejo, kotrehož mějeſche wón ſjěſcź. Sa widliczki bě jemu ßón wulke ßynowe widło pſchepodał a ſa nóż wójnſki mjecź rjeka Goliatha.

Hdyž po tajkim naſch duchowny paſtyŕ tak lubje ßonjeſche, poda ßo w kralowſkim hrodźe, jeno něſchto ſtow krocźelow ſdalenym, něſchto jara rosbudźowaze. Runja hrimanja ſaklincźa mózny hłóß ſe jſtwy, kiž bě pſchi prěnim ſtopjenju ſkhodow:

„Schto, wón wopiłz, ßebi ſwěri, njedotknitu woßobu ßwojeho krala hanicź, ſwěri ßebi, mje, ßwojeho knjeſa a poručerja, hrubaka mjenowacź a mi wumjetowacź, ſo ßym jemu, hdyž bě ßo wczera w tobakowym kollegiju wopił, durje do jeho wobydlenja ſamurjowacź dał? — A hdy budźiſche ßo to na mój roskas ſtało, ſchto budźiſche to wo to było?“

„Niczo, khiba kuſk praweho hotoweho ßamopaſchneho hólza!“

„Nó, cźakaj wón junu, nětkole chzu jeho hnydom lětacź nawucźicź!“

Lědma běchu tute poßlednje ßłowa prawje doklincźake, tu pokaſa ßo też hižo kralowa ramjenita poſtawa w durjach, kotryž muża ſ trochu dźiwnym napohladom pſched ßebje ßuwaſche. —

S nim dozpěwſchi hacź na ſkhód, ſchwikny jeho ſe ßylnej ruku dele, tak ſo, dele dolecźawſchi, też hiſchćże ſ wrotami do hrodu wulecźa a hnydom na to w pěſku leżeſche tak dołhi, kaž běſche.

S tutym ßamorucźnym wukonjenjom bě ßo kralowy hněw doſpołnje ſměrował a zyły podawk ſdaſche ßo jemu jeno hiſchćże hacź nanajßměſchniſchi, tak ſo wjeßely poßměw jemu wokoło huby ſejhrawaſche, pſchi cźimż wón bórbotaſche: „Tónle Gundling je tola zyły hólz, dawa mi do woczow hrubych khadli a ßamopaſchnych hólcźikow a to ßrjedź běłeho dnja! Tón cźłowjek je ßebi myßlił, ſo je w kurjeŕſkim kollegiju, hdźež budźiſche mi to najwjetſche wjeßele cźiniło; ale na tajkule khrobłoſcź rano ſahe, to njech tola khort wosmje! Schto jeno je tón ſtary wopiłz wczera w nozy w ßwojej pjanoſcźi durje do ßwojeho bydła pytał, kiž ßym jemu pjecźa ſamurjowacź dał! Wjeßelu ßo hižo na dźeńßniſchi wjeczor, Gundling dyrbi do kollegija pſchińcź a byrnjeż jeho dyrbjał ſ dźeßacź konjemi pſchicźahnycź dacź.“

Wjeßele ßo ßmějo poda ßo na to kral ſaßo do ßwojeje jſtwy. Mjes tym ſo wón ſpokojnje na żiwjenje na haßy hladaſche, Gundling, kotryž bě ßebi pſchi padnjenju wobliczo w pěſku jara wobodrěł, ſelo a hewrjekajo a kralej wſchě mózne wudma dawajo, runja dźiwjemu kundroßej po parku wokoło běhaſche. Kak cźiłowaſche ßo a napinaſche ßwoje myßle, ſo by na něcźo pſchiſchoł, ſ cźimż mohł kralej tajki prawy kuſk ſehracź. W prěnim roshorjenju ßebi wotmyßli, ſo njecha żenje ſaßo do kurjeŕſkeho kollegija ſaſtupicź, na cźoż by ßo kral najbóle mjerſał. Ale to bě jeno wuplód prěnjeho rosbudźenja, pſchetoż tobakoweho kollegija njemóżeſche ßo woſtajicź, runjeż ßo tam najhórſche żorty na njeho dźěłachu.

Jakub Pawoł ßwobodny knjes Gundling, profeßor na ryczeŕſkej akademiji a ſtawiſnaŕ Bjedricha Wylema I., běſche jara wucźeny muż. Ale ſe ßwojim wopißtwom a ſe ßwojim pycharſtwom, ſo rady w najwoßebniſchim towarſtwje pſchebywaſche, hdźež pak ſ wjetſcha najwjetſcha njewědomoſcź a hruboſcź knjeżeſche, bě tak ſpadnył, ſo ßo bórſy najſchpatniſche żorty pſcheczіwo njemu ſłożowachu.

Bjedrich Wylem I. pak mějeſche jeho ſa dwórſkeho błaſna a cźinjeſche ſ nim też ſa tym. Wón dawaſche jemu titlow a doſtoj-

nosćow, ale niz, so by jeho ſ tym wusnamjenjak, ale so by ſ tym wuczeny ſtaw wußměſchak. Hdyž bě Gundling, kiž bě ßo 19. auguſta 1673 narodźił, 11. haprleje 1731 wumrjek, bu w Bornſtadtu we winowym ßudźe pokhowany. Po tajkim hiſchće po jeho ßmjercźi mějachu ßwoje žorty ſ nim.

Hdyž Gundling, hiſchće pſchezo na wjecźenje ßebi myßlo, po parku kralowſkeho hrodu hanjeſche, pſchińdże pſchipadnje na měſtno, hdźež khudy duchowny pod khłódnej lipu na dornje drěmaſche. Hdyž jeho wuhlada, doſtachu jeho myßle na wokomik druhi ſaměr, a hdyž pytny, ſo ſpjazemu ſ dłónje papjera wißa, bu na dobo wcźipny a chzyſche tu wcźipnoſcź ſpokojicź. Kedźbnje wucźeże duchownemu papjeru ſ dłónje, kotruž hnydom na to cźitacź pocza. Dlěje cźitaſche a dale rosbudźeniſche bywaſche jeho wobliczo, a hdyž bě docźitał, ſabłyſkny ßo jemu dobycźerſzy we wocźomaj. — Khwatnje wucźeże wokojnik, a ſa ſahrodne blidko ßo poßynywſchi, pocza pod pißom duchowneho nješchto rjadkow pißacź, pſchi cźimž ßebi telko prózy bjerjeſche, kaž by rjekł, ſo je tu ważny kruch aktow cźinicź. Hdyž bě dopißał, pokoži papjeru ſaßo ſtaroſcźiwje ſpjazemu na klin, potom ſdali ßo ſ cźicha a njeßłyſchany, pſchi tym poßměwaſche ßo tak wjeßele a ſpokojnje, jako budźiſche jemu kral ßamoručnje rjad podał a pſchicźinił, a niz po ſkhodże dele cźißnył. Mjelcźo ßo khichotajo rybowaſche ßebi pſchezo hiſchće ruzy, hdyž hižo dawno po Barlinſkej haßy do ßwojeje ſwucźeneje korcźmy krocźeſche.

Ssnadź něhdże hodźina bě ßo minyła, tu wotewri duchowny wocźi a roshladowaſche ßo dźiwajo. Khwilu to trajeſche, prjedy hacź bě ßo ſaßo doſcź rospósnał. Sswoje pißmo na klinje wuhladawſchi, ſtróži ßo nad ßwojej njekedźbnoſcźu. Kak ßnadno budźiſche jo mohł wo ßnje wobſchkodźicź! Rucźe pſchimny jo a ſtrachocźiwje pruhujo pſchehladowaſche jo, ſo by widźał, hacź tola ſchkody wſako njeje. Njejabzy ßo ſatorhny, hdyž někotre ßwojej próſtwje pſchiſtajene rjadki ſawohlada. Hdyž pak też podpißmo cźitaſche, kotreż ßo pod nimi namakaſche, myßleſche ßebi, ſo ſe ſtróżelemi wumrje. Pſchipißane pak měješche ßo takle:

„Hdyž ſpaſche, ßym jeho próſtwu cźitał, ju kedźbnje pruhujo ßym ßebi pſchekładował a ſ teho ſpósnał, ſo dyrbi ßo tak wbohemu khuduſchkej pomhacź. Wón dyrbi dobre, runje wuprósdnjene farſke měſtno w Barlinje doſtacź, jeli ſo móże jako prědał ßwojeho muža ſaſtacź. K temu kónzej ma wón njedźelu we wulkim ſalu mojeho kralowſkeho hrodu pſchede mnu ſa mojeho dwórſkeho prědarja prědowacź, a to tak, kaž ßebi to ja pſcheju: hrubje, wěrnje a hrimajo; cźim hrubiſcho, cźim lěpje, dokelž wěrnoſcź ženje w ßomocźanych cźrijach, ale pſchezo w juchtowych wyßokich ſchkórnjach krocźi. So pak by prawu pſchileżnoſcź měł, ßwoje wumjeſtwo pokaſacź, poruczam jemu, dokelž ßym runje pokutnje ſmyßleny, ſo dyrbi w ßwojim prědowanju wo mni ßamym rěcźecź a to tak ßwobodnje a na niczo njedźiwajo, kaž ßo jeno myßlicź hodźi, a k temu dawam jemu ſa tema, ſo ma mje jako hrubaka a ſkupza pſchedſtajicź. Móże-li mi zyle poknu wěrnoſcź do wuſchow hrimacź, ſo mi widźenje a ßłyſchenje ſańdże, doſtanje to dobre měſtno, na kotrymž móże ßo ßam a ſe ßwojimi derje żiwicź. Widźecź chzu jeho hakle po pruhowanſkim prědowanju, pſchi kotrymž ma hrubiſchi bycź, hacź hrubjany płat. Jeli ſo pak chzył ßo ſkhroblicź, jeho rěcź ſ hněwnym napſchecźiwjenjom pſchetorhnycź, dyrbi mje krucźe wotpokaſacź.

Jeho jemu derje ſmyßleny kral

Bjedrich Wylem I.“

(Pokračźowanje.)

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** Měſto Budyſchin ma wotmyßlenje, hojeńnju ſa bědnych natwaricź, kotrejž dyrbi ßo k trajnemu wopomnjecźu na knježeŕſtwo krala Alberta kralowe mjeno narjeknycź.

— Cźeladnik Hejduſchka, kotryž je ſchwalcźu Cźemjeriz ſkónzował, je ßo pjecźa w Budyſkim pſchepytowanſkim jaſtwje mordaŕſtwa wuſnał.

— Nahłu ßmjercź je pjatk dopołdnja $^3/_4$11 hodźin żeleſniſki dźěłacźeŕ Jan Bohuwěr Kobanja na tudomnym tworowym dwórniſchcźu poczeŕpił. Rěbl w ruzy njeßo wón pſches koliju ſtupaſche, ſo by płachtu na jenym ßłomowym wosu pſchitwjerdźił. W tym ßamym wokomiku wot ſady lowrija, wot ranžěrowanſkeje lokomotivy wotſtorcźena, pſchijědże a do Kobanjoweho rěbla ſakoži. Stork bě tak ßylny, ſo rěbl Kobanju ßrjedź kolije wjerhny. S hłowu wo ſemju rěſnywſchi Kobanja leżo woſta, tak ſo woſowe koła jemu wobej noſy pſchi cźěle pſchejědźechu a rosmjecźechu. Njeſbożowny bě na měſcźe morwy; kaž ßo ſda, bě ßebi wón na ſemju panywſchi moſhy tſchaßł a ßo pohłuſchił. Wón bě 42 lět ſtary a khoru żonu ſawoſtaji.

— Na ſaniczenje krwawych wſchow, kotreż hroża, naſche ßadowe ſchtomy ſniczicź, ßo ſ nowa wobßedźerjo ßadowych ſchtomow kedźbliwi cźinja. W někotrych ſahrodach bliſko Budyſchina ßu krwawe wſchi na ßadowych ſchtomach w tajkej měrje pſchiběrake, ſo ſchtomy pſche nje ſańdu. Wſchě ſchtomam njeſchkódne ßrědki, pſchecźiwo krwawym wſcham ßo nałożowaze, niczo njepomhaja. Petrolej je pjecźa hiſchće najbóle ſkutkowazy ßrědk pſche nje, ale tón je ſaßo ſchtomam ſchkódny. Krwawe wſchi ſ cźrjódźicźkami, na běłu pléßniwoſcź podobnymi, na ſchtomach ßedźa a ſe ſchtoma wſchu żiwnoſcź wuzyzaja, tak ſo dyrbi ſchtom po něcźim ſańcź. Bližſche wopißanje ſtraſchneje njerodże kóždy pola gmejniſkich pſchedſtejicźerjow namaka. Hamtſke hejtmanſtwo tym, kotſiž ßo komdźa, krwawu woſch na ßwojich ſchtomach wutupicź, ſ pjenjeżnym khoſtanjom hacź do 150 hriwnow abo ſ arreſtom hacź do dweju njedźel hroſy.

— Knjes hamtſki ßudnik Hahn w Niſkej, kotryž ßo ſa Sſerbowſtwo jara ſajimuje, je wokolnik roſeßłał dla kamjeńtnych ſchižow, kotreż ßo w Hornjej Łužizy a w jeje bliſkoſcźi namakaja, ſo by ßo ras jich woſnam wujaßnił. Jeho praſchenja ßu teho dla ßlědowaze:

1. Ssu wo wßy tajke ſchiże?
2. Ssu na ſchižach woßebite ſnamjenja, ßnano mjecże, lebije abo ſchižiki?
   (Dobre by było, hdy mohł ßo ſchiž nazechowacź a ßo wuměricź, kak wyßoki a ſchěroki je.)
3. Hdże ſteja abo ſtejachu te ſchiże? (Pſchi zyrkwi; na pohrjebniſchcźu; na dworje; na wßy abo na poln; kak daloko wote wßy?)
4. Ma měſtno, na kotrymž ſteja, woßebite mjeno, kotreż mohło k wujaßnjenju ßłużicź?
5. Ssu liſcźiny, hewaſche wěſte powjeſcźe abo bajki wo poſtajenju tutych ſchižow?
6. Ssu wědomoſtne wukożowanja w żanej krajinje wo tutych ſchižach ſnate? (Ssnano ſo ßo pocźahuja na ſawjedźenje ſcheſcźijanſtwa; abo ſo mjeſy, měſtna nutrnoſcźow, woßebitych prawiſnow, ſnjeſboženjow a mordaŕſtwa wosnamjenja.)

Ja proſchu wſchitkich knježich, w kotrychž ſtronach ßo tajke ſtare kamjeńtne ſchiże namakaju, ſo chzyli wo tym dobrocźiwje powjeſcź dacź. Sserbam ßo też w Sſerbſkim Cźaßopißu poda, ſchto ßnano maju tute ſchiże na ßebi a ſ dobom też jich ſnamjenja, kajke ßu.

Handrik-Sslepjanſki.

— **(Wuhlady na pſchichodne wjedro.)** Gothaſki wjedrowěſchcźeŕ H. Habenicht krutu ſymu wěſchcźi. Ludźo, kotſiž ſadźerženje ſwěrjatow wobkedźbuja, Habenichtowemu doprědkaprajenju pſchihłoßuja. Laſtojcźki ßu ßo lětża jara ſahe na pucź k połodnju naſtajike, a dźiwje hußy a kacźki ßu ſažo hacź hewak ſ połnóznych krajow k nam pſchileczake. Też żurki ßo na ſažnu ſymu pſchihotuja; pſchetoż wone ßu ßebi tón krócź ßwoje jamy hacź do hłubokoſcźe dweju metrow wuryke. Runje tak pcźoły ßwoje ſymſke kwartěry wurjadnje pſched ſymu wobarajzy je ſe żiwizu ſatykaja a lětanſke dźěrki pomjeńſcheja. To wſcho ßu, kaž wjedrawuſtojni ratarjo praja, wěſte ſnamjenja ſa to, ſo krutej ſymje napſchecźo dźemy a ſo lětża ſahe ßněh dostanjemy.

Se **Żidowa.** Póndźelu wjecźor w 8 hodźinach je ßo njedaloko Cźemjerz rožkowa fajma, tudomnemu fórbarkarjej Rjencźej ßłuſchaza, wotpaliła. Wona bě pſche wohnjowu ſchkodu ſawěſcźena.

S **Bělcźez.** Sańdźenu ßobotu ſtaj dwaj woſaj ſ naſcheje wßy na pucźu do Budyſchina ſnjeſbożikoj. Přěni, kotryž ßo ſ njeſbożom podeńdże, bě wós tudomneho kublerja Wojnarja. Na Wojnarjowym wosu, kotryž ßynowe walcźki do Budyſchina wjeſeſche, Wojnarjowa mandźelika ßedźeſche. Na dobo ßo walcźki ßuwacź počzachu a ßo ſ Wojnarjowej na dróhu dele walichu. Pſchi tym Wojnarjowa ſ hłowu ſ tajkim wotmachom wo kamjenje dyri, ſo pohłuſchena leżo woſta a ſo ju jako morwu domoj donjeßechu. Tam je ßo jej wědomoſcź ſaßo wrócźiła. S woſa panywſchi bě ßebi wona wjazy ranow do hłowy ſbiła.

Druhe njeſboże wós maſchinytwarza Hulcźa potrjechi. Hulcźowej mandźelſkej, kotraž ßama rataŕſke maſchiny do Budyſchina wjeſeſche, ßo kóń ſplóſchi. Saſkak po dróſy cźerjo ſnjembrjene ſkocźo ſ woſom někotre ſchoßejowe ſchtomiki ſpotorha a ſkóncźnje na polo ſjědże, hdźež ßo wós ſwrócźi. Se ßylnym ſaſtorkowanjom bě ßo hižo na dróſy jena maſchina ſ woſa cźißła, te druhe ßo pſchi woſowym ſwrócźenju ſ njeho walichu.

S **Budeſtez.** Tudomny kĥéžeŕ Kſchižank je póndželu wjeczor do cžežkeho njeſboža pſchiſchoł. Hdyž chzyſche pſches móſt pſcheńcž, jemu rěſnik Rabowſki ſ Korſymja ſ wojom napſcheczo pſchijědže. Prjedy hacž móžeſche Kſchižank na bok ſkoczicž, pod koło rěſnikoweho woſa, kotryž běſche ſ 20 zentnaŕſkej cžežu nakładženy, pſchińdže. Kſchižanej ſu ſo pſchi tym někotre rjebła ſlamałe, też je po ſdaczu hiſchcže druhu ſchkodu poczerpił, tak ſo nětko cžežzy khory leži.

S **Prěczez.** Sańdženu ſobotu je w naſchej wſy kubleŕka Jurſchowa ſ Cžěſchkez do njeſboža pſchiſchła. Hdyž ſo wona na woſu Cžěſchkeczanſkeho kublerja Handrika ſ tutym a ſ jeho mandželſkej po horje do Prěczez dele wjeſeſche, ſo kóń ſplóſchi a na bok ſkoczi. We tym ſamym wokomiku ſo wós ſwróczi, a Jurſchowa, kotraž ſady w nim ſedžeſche, ſ njeho panywſchi ſebi ruku ſłama. Handrik a jeho mandželſka, kotrajž prědku ſedžeſchtaj a do konja panyſchtaj, žaneje ſchkody njepocžerpiſchtaj.

S **Porſchiz.** Lambora pólſkich dźěłacžerjow na tudomnym knježim dworje wóndano rano 1/4 5 hodźin njemało zychnowaſche a herjekaſche. Kaž wón wudawaſche, běſche ſo do jeho komory, w kotrejž ſe ſwojej žonu ſpaſche, něchtó w nozy ſ woknom nuts łamał a jemu ſ kſchinje wſchě pjenjeſy, mjes nimi też 150 hriwnow, kotrež bě jena pólſka džowka lamborje k khowanju dała, kranył. Paduch je po ſdaczu jara porjad lubowazy cžłowjek był. Wokno rozbiwſchi je wón wſchě ſchkleńczane cžrjopy pěknje ſeſběrał a je pod woknom hromadže na pěſk położił. Dokelž ſu tajzy porjadni paduſchi jara žadni a dale, dokelž bě ſnate, ſo je lambora tydźeń prjedy khětro wjele pjenjes po póſcže do ſwojeje domiſny póſłał, ſo tukanje na lamboru wobroczi, ſo je ſebi wón paduchſtwowu wěz wumyſlił, ſo njetrjebał džowzy, kotraž bě jemu ſwoje nałutowane pjenjeſy dowěrika, je wróczicž.

S **Maleſchez.** Nimo měry njehańbicžiwy paduch je tón był, kotryž je tu pjatk popołdnju konjow Wósborſkeho korczmarja Lehmanna kranycž ſpytał. Lehmannowy pohoncž bě k Nowakez hoſcženzej pſchijěwſchi do hoſcženzſkeje ſtwy ſtupił, ſo by ſchałku khoſeja wupił. Jedyn zuſy, kotryž bě runje w hoſcženzu pſchitomny, bórſy po tym ſe jſtwy wuńdže, ſapſchahny konjow a ſo na wós ſynywſchi ſ dźiwim ſaſkokom po dróſy do Huczíny wotjědže. Pohoncž wotwjedženeho ſapſchaha hnydom njehańbicžiwe paduchſtwo pytny a ſa paduchom ſ kłoſom wołajo cžerjeſche. Jedyn Maleſchanſki, ratař pſched paduchom ſe ſwojim ſapſchahom po dróſy jědžazy, hnydom ſhuda, ſchto bě ſo ſtało, a zuſeho ſadžerža. Njehańbicžiweho cžłowjeka hódnje pſchemorſkawſchi dachu jemu běžecž; lěpje wſchak by było, hdy bychu jeho poliziji pſchepodali.

S **Pſchiwczíz.** Ważne wunamakanje ſtaj pſched krótkim dwaj Sſerbaj, bětnaŕ Lehmann a kowaŕ Schmid, w Pſchiwczížach cžinikoj, na kotrež ſtaj też patent doſtałoj. Dotal trjebane juchowe plumpy běchu ſame pijaze plumpy a mějachu tón wulki nedoſtatk, ſo bychu huſczíſche kruchi naſsrěbawſchi ſo ſatykałe a ſo potom njebychu wiazy dale dźěłałe, doniž ſo njebychu wucžahnyłe a wurjedźiłe. Temule wulkemu njedoſtatkej nowa wunamakana juchowa plumpa ſ połnym wuſpěchom napſchecžiwo ſtupi. Tale nowa plumpa je cžiſchcžaza plumpa a ſo njemóže ſatykacž a ſanjerjedžicž. Wona wobſteji ſ dweju ſchtendarjow. Do prěnjeho niżſcheho ſchtendarja ſo jucha najprjedy nacžehnje, hdyž ſo ruczíza (kólba) horjeſcžehnje. Na to na kulzy khodžazy ventil w prěnim ſchtendarju ſapadnje a pſchi delecžiſchcženju ruczízy ſo naſsrěbana jucha do druheho ſchtendarja, kotryž je ſ prěnim pſches khód ſjednocženy, ſcžiſchcži a po wuſběhnjenju też tu na kulzy khodžazeho ventila horje a won ſcžiſchcži, ſo ſo jucha bjes pſcheſtacža won wuliwa. Na tole waſchnje je cžiſcže njemóžne, ſo ſo plumpa ſanjerjedži. K temu ruczíniza (kólba) niſko leži a ſo jara lóhko. plumpa. Tole wunamakanje je ſa ratarjow wulzy ważne; a my móžemy ſ połneho pſcheſwědženja ſerbſkim ratarjam radźicž, ſo bychu ſebi tajke dobre plumpy dźěłacž dali. Schtóž chze hiſchcže bliżſche roſjaſnjenje wo ważnoſcži a wużitnoſcži teho ważneho wunamakanja měcž, njech ſo na teju wunamakarjow ſameju, knjeja bětnarja Lehmanna a knjeſa kowarja Schmida w Pſchiwczížach wobroczi.

S **Praſkowa.** Na tudomnych leżomnoſczach ſtejaza fajma, Małoborſchczańſkemu ryczerkublerjej Elſsnerej ſsłuſchaza, je ſo pjatk tydźenja wjeczor ſpaliła. Wona něhdże 60 kop pſcheńzy wopſchijeſche a njebě ſawěſczena.

S **Lubija.** Krajny pomozny wubjerk ſa ſ powodženjom potrjechenych je Lubijſkemu hamtſkemu hejtmanſtwu 43,430 hriwnow pſchipokaſał. S tejele ſumy ma ſo 29,950 hriwnow ſa wobſchkodžene leżomnoſcže, pola, łuki atd. a 16,480 hriwnow ſa ſchkodu na nadobje wudźělicž.

S **Panczíz.** Knjes żandarm Adolf Römer, kotryž je tu ſ bydłom, póndželu ſwój 25 lětny ſłużbny jubilej ſwjeczeſche. Żandarmojo a ſaſtojniży Kamjenſkeho hamtſkeho hejtmanſtwa jemu pſchi tym ſ wutrobnymi ſbožopſcheczemi drohotne dary pſchepodachu, hdyž běſche jubilarej knjes hamtſki hejtman ſ Erdmannsdorf woſebje ſboże pſchał.

Se **Zitawy,** 30. okt. Khrobłe nutsłamanje je ſo w nozy k ſtrjedže w Oberſeifersdorfje pola korczmarja Neumanna ſtało. Paduſchi ſu ſo, woknowu ſchkleńzu pſcherěſnywſchi, do delnjeho ſchoſa dobyli a tam ſe ſchkleńczaneho khamora 3000 hriwnow hotowych pjenjes kranyli, wobſtejazych ſ pjeczich 100 hriwnowſkich, ſ jeneje 50 hriwnowſkeje, ſ tſjoch 20 hriwnowſkich, ſ pjeczich 5 hriwnowſkich papjerow. Sbytk ſe ſłotych a ſłěbornych pjenjes wobſtejeſche. Dale ſu ſobu wſali ſłoty žonjazy remontoirſki cžaſsnik, poſłoczany rjeczas wokoło ſchije ſ poſłoczanym medaillonom, poſłoczanu naruczníżu a ſłotu broſchu. Sa paduchami nimaja žaneho ſłěda.

S **Wulkich Sdžar.** Sańdženu ſobotu pſchipołdnju je tudomneho khłamarja Krawczíka ſrudne njeſboże podeſchło. S krutwomaj hnój woſywſchi chzyſche wón ſkoczeczi pſchepſchahnycž. Pſchi tym ſo wonej ſpłóſchiſchtej a ſ wahomaj prjecž cžerjeſchtej. Krawczíka, kotryž bě ſo do worczíka ſaſchmatał, kruch ſobu wleczeſchtej, pſchi cžimž ſebi wón lěwu nohu w kolenje wuwali.

Se **Sſeho Komorowa.** Pſchi wottwarjenju bruniży, na Ranjowſkich leżomnoſczach ſo namakazeje, ſu ſo ſchtomy a pjeńki, na kopizy leżaze, wukopałe, kotrež ſu ſo jako wotlemjene cžełka bahnjazych zypreżow ſpóſnałe. Najwjazy tychle zypreżowych cžełow je próſnych abo jara żiwizate wuhlo, tak mjenowane ſchwablate wuhlo, wopſchija. Ranjowſka bruniza ſo něhdże ſchtwórcž hodźiny do ſchěrokoſcže a do dołhoſcže roſſchěrja a w pſcherěſku 10 hacž 20 metrow tołſto leži. Hdyž ſu tu něhdy zypreży roſtłe, je naſch kraj bliże k ſłónzu był. Tola pſched kelko ſtotyżaz lětami je to było, też wuczeni njemóża rjez. Poſdźiſcho je zypreżowy lěż ſwuhlił.

Se **Sslepeho.** (Nahła ſmjercž.) Naſche wojeŕſke towaŕſtwo běſche ſo ſańdženu njedželu w tudomnym Lehmannez hoſcženzu k ſhromadnej wjeczeri ſeſchło. Hdyž ſo wjeczor wokoło 9 hodźin jedyn ſ towaŕſchow, Khryſtijan Hando ſ Trebina, na dompucž naſtaji, wón po ſkhodže dele duzy mißny a tak njeſbożownje dele padże, ſo na khěžinym pleſtrje bjes wědomoſcže leżo woſta. Telegrafiſzy ſawołany lěkaŕ ſ Běleje Wody praji, ſo je ſebi Hando nop pſcheraſył, a ſo ſo jemu njehodźi żiwjenje ſdźeržecž. Naſajtra rano wokoło 3 hodźin Hando wudycha.

Hdyž ſ domu džeſch, dha wopomń ſej,
So k ſmjercži dołha krocžel njej',
Ssy dženża, hiſchcže ſtrowy, cžerwjeny,
Ty móżeſch bycž we rowje ſa tſi dny.

S **Bórkamora.** Pjatk tydźenja pſchipołdnju wokoło 1 hodźiny ſ hróbże Mójſaßez żiwnoſcže woheń wudyri, kotryž ſo na twarjenja Pětez a Gruſchkez żiwnoſcže a na Schimankez domſke wupſcheſtrje. Sawěſcženje Mójſaßez żiwnoſcže, kotrejež twarjenja njeběchu wobydlene, bě wotběžało. Pětezy, Geruſchkezy a Schimankezy ſu pódła ſkotu jenož jara mało domjazeje a hoſpodaŕſkeje nadoby wukhowali. Někajki ſłóſtnik je woheń ſałożił.

S **Mużakowſkeho wokrjeża.** Naſymſke wojeŕſke kontrolſke ſhromadżiſny ſmeja ſo 8. novembra dopołdnja 1/4 4 hodźin w Krjebi, 9. novembra dopołdnja 1/2 10 hodźin w Delnjej Wólſchinje, 9. nov. popołdnju w 3 hodź. w Dźěžach, 10. novembra dopołdnja 1/2 9 hodź. w Kodersdorfje, 10. novembra popołdnju 1/4 3 hodź. w Niſkej, 11. novembra dopołdnja w 9 hodźinach w Rósborku, 11. novembra popołdnju 1/2 3 hodź. w Sänitzach, 12. nov. dopołdnja w 9 hodźinach w Dubzu, 12. nov. popołdnju w 3 hodź. w Běłej Wodże, 13. nov. dopołdnja 1/2 9 hodź. w Mużakowje, 13. nov. popołdnju 1/2 3 hodźin w Sslepom.

Wuſsudźenja.

Khoſtanſka komora. Jako ſudniſtwam ſtary ſnaty mějeſche ſo dźěłacžeŕ A. Kujaw ſ Noweje Wjeſki pola Huczíny, hižo 19 krócž khoſtany, dla pſchekſchiwjenja ſamolwicž. Wón bě 21. auguſta 50 nowych pjenježkow, kotrež bě jemu hoſpoſa ſwudowjena Gräfowa k wobſtaranju pokruty khlěba pſchepodała, pſchekſchiwił. Jemu jaſtwo na dwě njedźeli pſchiſsudźichu.

Pſchi ſkładnoſczi ſwinjerěſanja w Zyżez hoſcženzu na hornczeŕſkej haſy w Budyſchinje běchu ſo někotſi bayerſzy ſkałarjo ſ dźěłacžerjemi Sattlerez rěſaka do krwawych pukow dali. Skałarjej Gratz a Jedersberger buſchtaj khětro cžežko ſranjenaj; Jedersberger dyrbjeſche zyły tydźeń ſwojeho ſranjenja dla ſwjeczicž. Maſchinſki

wjednik J. E. Schneider a jeho pschirodny bratr H. Pětschka, wobaj w Zymplu narodźenaj, a dźěłaćeŕ G. W. Wrobel ſ Wyšokeje pola Wojerez šo winowachu, so staj skakarjow sbili. Dokelž pak wobskorženi wschu winu přejachu, a šwědzy niczo wěste wobšwědczicź njemóžachu, šebi šudnizy jašny wobras wo tamnym podeńdźenju njemóžachu pschedstajicź a teho dla wobskorženych wuwinowachu.

Lawniski šud. Rěsniski pomoznik Max Sswora ſ Lubjeńza bě 30. auguſta w Albertſkej ſahrodźe w Tſělanach rěsniſkemu pomoznikej Kinſchej filzowy klobuk wſak. Wón ma tehole paduchſtwa dla jaſtwo na jedyn dźeń wotpokucźicź.

Dźěłaćeŕ Jan Auguſt Paulik w Njechornju bě šlužbu pola kublerja Rychtarja w Scźijezach šamomóznje bjes ſakońſkeje pſchicźiny wopuſchćił, cźehož dla bě jenu hamtſke hejtmanſtwo arreſt na ſchěſcź dnjow napoložiło. Paulik šo tutemu khoſtanju njepodcźišny, ale šebi šudniſke wušudźenje žadaſche. S tym bě ſ deſchcźa do błóta pſchiſchoł. Lawniſki šud mějeſche jeho khoſtanje ſa pſcheššnadne a jo wot ſchěſcź na wóšom dnjow powyſchi.

15lětny cźeladnik Pawoł Pojcźka w Nižej Wšy bě ſchulſkemu hólzej Auguſtej Dießnerej kamjeń do hłowy cźišnył a jeho ſ tym cźežko ſranił. Wobſkorženeho ſ naßwarjenjom khoſtachu.

Dźěłaćeŕ Pampel w Budyſchinje, kotryž bě dźěłaćerjej Michałej Mětej pjecźa por toflow kranył, šo njedoßahazych dopokaſmow dla wuwinowa.

73lětny dźěłaćeŕ Jan Schäfer ſ Noweje Wšy nad Sprjewju bě šo palenza napiwſchi w nozy 29. auguſta pod hołym njebjom na Mužakowſkej dróſy pſchenozowacź chzył. Hdyž jeho dwaj poliziſtaj ſběhnyſchtaj, ſo byſchtaj jeho do měſta dowjedłoj, jimaj wón cźeſcźranjaze wudma nawdawa a šo ſ nohomaj ſapjeraſche. Skſchiwdźenja a ſpjecźowanja dla jeho k jaſtwu na 6 njedźel ſaßudźichu.

17lětny cźeladnik Ernſt Rjela w Dobruſchi bě wikowarja Hencźa w Hornjej Hórzy wo 4 hriwny wobſchudźił. Rjela dyrbi teho dla dźeń w jaſtwje poßedźecź.

Małej proſcherźy ſ knježeho hrodu.

To šu hižo khětre lěta,
So šo ſta, ſchtož powjedam —
Bartkez wuj je šam to widźał;
Wot njeho tu powjeſcź mam.

S kónza Sserbow w lubej wjeſzy,
Njedaloko Lubija,
Bědna ſdychowaſche w kožu
W Nowkez khěžzy wudowa.

Tehdy hiſchcźe khudy cźłowjek
Po wšach proßycź šmědźeſche;
Hłódna ſcźeleſche duž wona
Ssynka ſ měſchkom po khlěbje.

To bě duſchny, cźichi pachołk,
Luby hólcźkam, holcźatam;
Móžeſche tak pěknje ſpěwacź
Pſched durjemi hoſpoſam.

Rady na njoh' poßłuchaſchtej
Knježej małej holecźi,
Dawaſchtej jom' ſa joh' macźeŕ
S mikka šwoje pomaſki.

„Janko, wſmi", jom' lubje dźeſchtej,
„To njech khora mama ſjě!"
(Wjetſcha mějeſche pjecź lětkow;
Mjeńſcha lědy ſchtyri bě.)

Jónu běſchtej lubej holcźzy
S wulkim pßom na pſchedowß ſchkej,
Saßměrkny šo, hlej a wonej
Hiſchcźe domoj njeběſchtej.

W hrodźe knjeni ſtaroſcźiwa
Wołaſche jej pytajo,
Holzy póßła na pytanje
Wſchudźe po wšy wokoło.

To pak nihdźe žanej dźěſcźi,
Cźmicźka bu tu wjecźorkom —
Tola šłyſch! Tón hawak ſchcźowkny
Sjewjo: „Strowi dźemy dom!"

Ale, ale, kajkej tola!
Stupniczki kak błócźane!
Włóſki khětro ſcheſcherkojte,
Draſcźiczki tak njecźiſte!

„Pjeſchzy wój, mi tola prajtej,
Hdźe hacź do cźmy běſchtej mi?
Wołali šmy waju wſchudźom,
Se ſtaroſcźu pytali."

„„Luba mamka, njeßwaŕ tola,
Měkej šmoj tak rjany dźeń:
Pomhakej šmoj Nowkez Jankej
Wo khlěb khodźicź po proſcheń!""

Schto šej chzyſche ſ cźelatkomaj
Roſumna ta knjeni macź?
Dźeſche šmějo: „Po tym dźěle
B'dźe šo wamaj derje ſpacź."

„Schto też to šu šebi ludźo
Wo wamaj traſch myßlili?
Mudriſchim to žorcźik budźe,
Hdźeż šo wo tym ſaßłyſchi."

„Njeroſumni pak b'dźa wěſcźe
S noßom jara ſcźahowacź.
Ale nam to niczo wo to;
Khupych šměchi najebacź."

A ta knjeni je šo potom
Sa tu khoru ſtaraka,
A też pěknom' Jankej była
Dobroczerka macźeŕſka. —

Po lětach wón w wulkej šłužbje
S cźeſcźu macź je hladał šej —
Ssobuproſcherźy ſtej dźenßa
Wulkej pani nadobnej.

Přilopk.

* Kak ſtraſchne je, ſ jehłu šebi we wuchu ſchparacź, ſcźěhowazy podawk wucźi: w Beiersdorfje pola Kumwałda šebi tkalz Guſtav Weber ſ hejkojtej jehłu we wuchu ſchparaſche. Pſchi tym šo jemu jehła do wucha ſhubi. Hacź dotal šo lěkarjam njeje poradźiło, ju ſaßo wucźahnycź.

* (Pſchelohka khlěbowa waha.) W Großſchönawje tele dny pola pjekarjow pjekarſke twory na jich cźežkoſcź pruhowachu. Se 14 pjekarjow mějachu jenož ſchtyrjo khlěb ſ poknej prawej wahu.

* (10lětny hólz šo wobwěßnył.) W Oberhermsdorfje pola Žitawy je šo jedyn dźeßacźlětny hólz wobwěßnył, dokelž mějeſche ſkucźeneho hłupeho tryſka dla khoſtanje wocźakacź.

* W Schkeuditzu pola Lipſka je šo pónđźelu wjecźor žałoßne njeſboże ſtało. W kožowej fabrizy Ottomara Dinklera, w kotrejž něhdźe 60 dźěłaćerjow dźěła, na dworje poſtajeny extraktěr, (maſchinſka pſchiprawa), kotraž šo k wobdźěłanju koże trjeba, rosbuchny. Powětrowy cźiſchcź, ſ tym naſtaty, bě tak móżny, ſo dźěł fabriki do powětra ſlecźa. Bohužel šu pſchi tym cźłowjekojo žiwjenje ſhubili. Satepjeŕ pſchi extraktěrje a dwaj dźěłaćerjej buchu hnydom morjeni, a ſchtyrjoch dźěłaćerjow njeběchu hiſchcźe pońdźelu wjecźor namakali; najſkerje je šebi też jich njeſboże ſa wopor žadało. Wo hoborſkej mozy rosbuchnjenja šo ſ tym šwědcźi, ſo šo drjewowe kruchi a twarjenjowe dźěle daloko wot fabriki wjerhnychu. Cźěło jeneho morjeneho bě šo 80 metrow na tſěchu jeneje khěže ſchwikło; tu bě šo pſchełamało a na łubju panyło, hdźež jo žałoßnje roskhartowane namakachu. Kak je rosbuchnjenje naſtało, njeje šo hiſchcźe mohło ſpóſnacź.

* S Lipſka. Tudy je šo ſaßo khroblý nadpad ſtał. W „ſtaroněmſkej kołbaſkowej ſtwje" w nowym torhoſchcźu bě młoda pſchedawarka. Ssobotu dopołdnja ſaſtupi k njej do khlamow muž, kiž šebi dwě kołbaſzy žadaſche a na tu holzu wſchelake podhladne praſchenja ſtajeſche. Hdyž chzyſche ta pſchedawarka do ſadnjeje ſtwy cźeknycź, ju tón njekraßnik ſhrabny, ju k ſcźěnje pſchicźiſchcźa a jej ſa ſchiju hrabaſche. Hdyž pak holza ſchkrěcźo wo pomoz wołaſche, ſłóſtnik cźekny, tola šo do khlamow ſaßo wrócźi. Mjes tym bě wobšedźerjowa dźowka poliziſtu ſawołała, kotryž teho muža, w Lipſku njeſnateho a njepſchipowjedźeneho, ſaja.

* (Semjerženje.) W Plawenje w Vogtlandźe a we wjazorych ſtronach rudnych hór je kónz oktobra woſpjet khětro šylne ſemjerženje było. Ssrjedźiſchcźo ſemjerženja je pola Unterſachſenberga leżało.

* Žadławy njeſkutk je šo w Feraldiſkej villi ſkucźił. W njej 30lětny Negro ſe šwojim 69lětnym nanom bydleſche. Pjenježnych naležnoſcźow dla běſchtaj šo wobaj ſwadźiłoj. Swada bě poßledni cźaß do pyrjazeje ſjawneje hidy pſcheſchka, woßebje pola ſchědźiwza, kotryž šebi ſkónczńje na ſtajnoſcźi na to myßleſche, kak by šwojeho šyna ſtónzował. Wocźerceny cźłowjek ſkónczńje šwój wotpohlad do ſkutka ſtaji. Mjes tym ſo jeho šyn twjerdźe ſpaſche, njecźłowſki nan rano w 4 hodźinach ſtaže, ſchpundowanje ſ petrolejom pola, woheń ſałoži a šo wotšali, ſ cźertowſkej wobhladniwoſcźu najprjedy wſchě durje ſeſamkawſchi a wukhody ſaracźiwſchi. Sa někotre wokomiki dom w płomjenjach ſtejeſche, a njeſbožowny Angelo Negro, kotrehož woheń w ſpanju pſchekwapi, šo ſe žiwym cźékom ſpali. Hdyž mordarja ſajachu, chzyſche jeho rosnjemdrjeny lud hnydom ſtónzowacź; poliziſtojo dyrbjachu jeho ſe wſchěch bokow wobſtupiwſchi ſchkitacź, ſo móhli jeho do jaſtwa wotwjeſcź.

* (Płodźenje rakow.) K ſpomoženju płodźenja rakow je Gubinſke wokrjeßne ſarjadniſtwo 16,500 rakow do tamniſchich rěkow šadźiło.

* (Wulke želeſniſke njeſboże we Wuheŕſkej.) Na ſaſtaniſchcźu w Füleku jedyn ludźazy cźah do jeneho tworoweho cźaha ſałoži. Sraženje bě tak móżne, ſo šo wjele woſow wobeju cźahow rosbi abo šo wobſchkodźi. Dwajatſizycźi woßobow šo ſ dźěła cźežko, ſ dźěła lohko wobſchkodźi.

* (Sso ſe želeſniſkim cźahom pſchejěł.) Hdyž šobotu wjecźor jedyn želeſniſki ſaſtojnik kruch Magdeburgſkeje želeſnizy pſcheńdźe, wón wotjědźenu cźłowjecźu ruku nadeńdźe. Hacź runje šo hnydom zyła wokolnoſcź tamneho měſtna pſchepyta, tola žaneho šłěda ſa njeſbožownym njenamakachu. Hakle njedźelu rano, hdyž bě šo jedyn druhi ſaſtojnik šam na pytanje podał, jeho wrómy na měſtno kedźbliweho ſcźinichu, kotreż bě něhdźe 60 metrow wot želeſnizy ſdalene. Bliže pſchiſchedſchi ſaſtojnik cźěło něhdźe 15lětneho hólza wohlada, kotryž bě bjes praweje ruki a kotrehož prawy cźołowy bok ranu pokaſowaſche, kotraž drje je ſ pſchicźinu hólzoweje šmjercźe była.

* S pſchicźinu kraloweho 25lětneho knježeſkeho jubileja je Budyſke měſchcźańſke ſaſtupjeŕſtwo wobſamkło, w měſchcźańſkej hojerni darmotne měſto ſa khudych khorych ſałożicź, kotrehož hódnoſcź šo lětnje na 600 hriwnow wobliczi.

* (Sso tšělika.) Hdyž pjatk mandźelska tkalza Wernerera w Čžopawje ſ woknom ßwojeho wobydlenja won hladaſche, ſo by ſ jenej holzu na haßy porččžała, wona na dobo dyrjenje do čžoła ſačžu, na čžož wona prajizy: „Ssym tšělena!“ ßo do jſtwy motaſche. Hnydom ſawołany polizajſki lěkaŕ ſpóſna, ſo bě ßo do čžoła kulka ſaryła; wón też kulku namaka, tola ju njemóžeſche wuſahnyčź. Njeſbožowny tšělz, jedyn krawſki pomoznik, bě chzył ſ jenym teſchinkom do wroblow tšělečź a pſchi tym njeſboże naczinił.

* Kak wjele myſchi hnězdo ßowow ſa dźeń a nóz pſchetrjeba? Jedyn kubleŕ běſche hnězdo ſ młodymi ßowami, blisko pola ßwojeho dwora namakane, nuts do próſdneje komory wſał. Bórſy běſchtej ſtarej ßowje, jich ßyčženje wußkyſchawſchi, jich nowy pſchebytk namakałej a ſaſtaraſchtej ßwoje młode ſ wotewrjenym woknom ſ zyrobu. Kubleŕ, kiž kóžde ranje ſa nimi hladaſche, ßo mało njedźiwaſche, hdyž widźeſche, kak wjele ſtarej ßowje kóždu nóz myſchi nanoßytej, pſchetož kóžde ranje něhdže 30 ſchěrych myſchi pſched hnězdom leżeſche, kiž młodym wodnjo k zyrobje ßkužachu. Hižo ſahe popołdnju běchu ſjědźene, a młode dyrbjachu nětk něhdže hač do 9 hodźin wječor čžakačź, prjedy hač ſaßo ſchto ſa ßwoje hłódne brjuchi doſtachu, duž hižo pſchi ßmĕrkanju ſ hłodom ſchkrěčžachu. Wjaz hač 100 myſchi ßu kóždy dźeń k ßwojemu ſeźiwjenju trjebałe, ſchtož bě ſ kožow widźečź, kiž wſchědnje pſched hnězdom leżachu, pſchetož kože młode ßowy ßobu njeżeru. S teho ßo widźi, kak wužitne ßowy ßu; a tola je pſchezo hiſchcźe njeroſomnych ludźi doſcź, kiž kóždu ßowu ſkónzuja, kotruž popadnyčź ßo jim jenož něſkat ſchlachčźi.

* (Wóßomkróčźny mordaŕ.) W Turnonje w Franzowſkej ßu wóndano 19lětneho Joſefa Vachera, ßyna ſamožiteho bura ſajeli, kotryž je ßo wuſnał, ſo je pola Lijona 8 mordaŕſtwow ſkučźił. Jeho wopory ßu byli paſtyŕſzy hólzy a holzy. Wón je, abo wudawa ßo ſa duchownje wowrótnjeneho a je pſchepytazemu ßudnikej prajił: „Hdyž mje nadpaduje, dyrbju kónzowacź, potom ßo wołóżeny čžuju. Sswoje wopory ßebi njepytam. Čžim hórje je ſa nje, hdyž mi do rukow pſchiběhnu.“ W poßlednim pſcheßkyſchenju je daliſche wuſnačža čžinicź ßlubił, jeli ſo ßo jemu dowoli, ſo móže ßwoje pſcheńdźenja do roſprawy ſeſtaječź a je w mnohich nowinach wočźiſchčźečź dacź. Nětko měnja, ſo je Vacher hiſchcźe wjazy mordaŕſtwow wuwjedł.

* Rummelsburgſke hußaze wiki, niz jeno ſa Barlin, ale ſa zyłu połnóznu Němſku hłowne hußaze wiki, tu khwilu na ßwojej wyßokoſczi ſteja. Někotre dny, woßebje pak kóždu póndźelu, hłowny wiczny dźeń, ßo do Rummelsburga na 50,000 huß nacźĕri, a to ſ wjetſcha tajkich, kiž 8 a 9 puntow waža. Woprawne tučne hußy ßo na Rummelsburgſkich wikach ſa dźiw hdy pſchedawaja. Pódła Ruſkeje, kiž wjele huß na wiki ſcźele, je woßebje narańſcha a wječžorna Pruſka, kotraž Rummelsburgſke wiki ſ hußazymi pječženjemi ſaſtara.

* Straſchny woheń w petrolejowym ſkładže na dwórniſchčźu w Namurje (w Belgiſkej) wudyri. Sa uěkotre mjeńſchiny ßo 150 ßudow paleſche, a kóždy wokomik ßud ſ wótrym kuſkom roſpraßny, mjes tym, ſo ßo palazy wolij ſe žałoßnej ſpěſchnoſczu wotběža a wokolne twarjenja do ſtracha ſtaji. Na ſboże ßo wohnjowej woborje poradźi, woheń poddußyčź.

* Pſchi naſymſkim honjenju ſ konjemi, kotreź ßo w Darmſtadtu w pſchitomnoſczi ruſkeho zara a druhich wjerchow wotbywaſche, rytmiſchtr ſ Köppen ſ konjom padže a ßo ßmjercź ſtraſchnje ſrani. Koń bě na měſcže morwy.

* Wós ſ dźeßacź woßobami, kotreź ſ kwaßa domoj jědźechu, ßo njedaloko Knyſchczina w Póſnańſkej pſchi njeſaczehnjenej ſawjerje ſe ſpěſchnym čžahom ſhrabny a rosmjecže. Woßom woßobow, na woſu ßedźazych, ßo hnydom mori, dwě ßo cźežko ſraniſchtej.

* K jaſtwu na ſchtyri njedźele a k ſapłaczenju khoſtow je Plawenſka khoſtanſka komora jeneho kołoježdneho ſaßudźika, dokelž je wón na ſcźežźy dwórniſchčźoweje dróhi jĕł a pſchi tym jemu pſchedawarku powalił a ſranił.

* (Też wróczenje cžeſcže,) W jenej ſchwajzarſkej gmejnje jeneho měſchczana ſ dokhodnym dawkom do wyſchſcheje klaßy cźißnychu. S tym ßo roſhněwawſchi wón mjes druhim ſjawnje praji: „Połojza ſ gmejnſkich radźiczelow ſ hłupakow wobſteji.“ To ßebi, ßo roſumi, gmejnſka wyſchnoſcź njedaſche lubicź a ßebi žadaſche, ſo by ſkſchiwdźaze ßłowa wrócził. Wón też to cźinjeſche, prajizy: „Połojza ſ gmejnſkich radźiczelow ſ hłupakow njewobſteji.“

* (Scźĕhwki łžě.) Martha Muſolfez w Barlinje bě ßo ſ młodym cźłowjekom ſeſnała a ßo nadźijeſche, ſo ßo ſ njej woženi. So by jeho k temu hiſchcźe pſchikhilniſcheho ſcźiniła, jemu wona praji, ſo je ßebi 460 hriwnow nalutowała. Wón jej na to też žeńtwu ßlubi. Ras ju wón wo pjenjeſy proſcheſche, ſo by ßo ſ nimi ßamoſtatny ſcźinił. Njewjeſcźe bě tole žadanje njelube; pſchetož wona ßo bojeſche, ſo pjenjeſy ſhubi, a dale dyrbjała ßo jemu też wuſnacź, ſo bě ßo ſe ßwojim ſamoženjom pſchewyßoko ſchazowała; woprawdźe jejne nalutowanki jenož 160 hriwnow wucźinjachu. Wona ßwojemu nawoženi někotre dny cźakacź daſche, jemu wudawajo, ſo dyrbi ßebi nalutowanſke knižki, kotreź je ßwojej hoſpoſy na khowanje dała, najprjedy wróczo žadacź. Hdyž nawoženja poſdźiſcho Marthu Muſolfez ſaßo wopyta, wona jemu płacźizy powjedaſche, ſo je hoſpoſa bjes jeje dowolnoſcźe zyłe pjenjeſy ſ nalutowańje wſała. Nawoženja na tym wobſta, ſo ßo to wyſchnoſczi k wjedźenju da, a Muſolfez dyrbjeſche ßo ßynyčź a ſtatnemu rĕcźniſtwu pißacź, ſo je ju jejna hoſpoſa wo jejne pjenjeſy wobſchudźiła. Njewĕrnoſcź tejele wobſkórźby ßo bórſy wukopa; Muſolfez ßo pſchi prĕnim pſcheßkyſchenju wuſna, ſo je ßebi tu zyłu wěz wumyßlika. Nětko ju dla wědomnje wopačneho wobſkorźenja wobſkorźichu. Pſched ßudom ßo wona ſ płacźitym hłoßom winowata wuſna, prajizy, ſo je ſ prĕnjej kžu, ßwojemu nawoženi nałžanej, do pſchezo hórſcheje ſchmatańzy pſchiſchła. Statny rĕcźnik namjetowaſche, jaſtwo na dwaj měßazaj, ßudnizy pak jej jenož jaſtwo na jedyn měßaz pſchißudźichu.

* Nadute hußy je najnowſche jebanſtwo, kiž je ßo na Regensburgſkich wikach wotkryło. Burſka žona ſ Kallmünzſkeje wokolnoſcźe bě hußy na wiki pſchinjeßła, kiž běchu na wobĕmaj bokomaj mjes nohomaj a kſchidłomaj nadute, ſo bychu ßo rjane, połne a tučne ſdałe. Korczmaŕka, kiž bě ßo hižo ras ſjebacź dała, to pytny a to hermankkemu inſpektorej woſjewi. Hdyž tón tym hußam do boka kłó, ßo jich połnoſcź a tučnoſcź hnydom ſhubi; duž buchu ßuche, kaž cźedliży.

* (Njeroſumna wjeta.) Na hrěſchne waſchnje je w Königshütte w Schleſynſkej ſamkaŕſki miſchtr C. ßwoju ſtrowoſcź na hračžki ſtajił. Wón ßo ſ dwĕmaj pſchecźelomaj w tamniſchim hoſcźenzu wjetowaſche, ſo punt petroleja wupije. Jeho pſchecźelej do wjety ſwoliſchtaj, a jako wjetowanſke myto ßo 100 hriwnow wuſtaji. Samkaŕſki miſchtr też woprawdźe punt petroleja wupi. Jemu bě hiſchcźe mózno, naßadźane ſto hriwnow hromadźe ſhrabacź, potom pak ßo bjes wědomoſcźe na ſemju ſwjeſy. S wulkej prózu ßo poradźi, ßamopaſchnika ſaßo do žiwjenja ſwołacź. Wón jara cźežko khory leži.

* (Skażene kóczki.) We wokolnoſczi Libna w Krajnje je mjes kóczkami ſkażenoſcź wudyrika. Wjele woßobow je ßo ſkußało, kotreź dyrbja ßo po Paſteurſkim waſchnju hojicź dacź.

* W Khmjelowje w Ruſkej w tamniſchej zyrkwi pſchi Božej ßłužbje něchtó ſawoła, ſo ßo pali. Mjes kemſcherjemi ſtrach naſta, pſchi kotrymž ßo 54 cźłowjekow ſatłóczi a 80 ßo wobſchkodźi.

* (Hłód w ſkotym kraju.) S Yukowa w Aljaſche pißaja, ſo je parołódź „Hamilton“, kotraž bě pſched dwĕmaj njedźelomaj ſe 150 pucźowarjemi do Klondyka wujĕła, na morju w lodže tcźazy woſtała, hdyž dyrbi nětk ſymu pſchebyčź. Wona ma 4000 zentnarjow zyroby w ßebi, kotrejež ßu Klondykſzy wobydlerjo jara potrjebni; duž je nimale wĕſte, ſo tam ßmjertny hłód wudyri.

* Dla ſkónzowanja mandźelſkeje wóndano w Chikago kołbaßnik Adolf Lützert ſ Gütersloha we Weſtfalſkej pſched pſchißaźnym ßudom ſtejeſche. Wón bě wobſkorźeny, ſo je ßwoju žonu ſkónzował a jeje cźĕło w kótli, w kotrymž bě prjedy kołbaßy warił, ſ wótrej kißalinu ſanicził a roſpuſchcził. Ssudniſtwo dyrbjeſche ßo njepſchesjenoſcźe dla roſpuſchczicź. Wußudźenje móže ßo w Amerizy jenož ſtacź, hdyž ßu wſchitzy pſchitomni ßudnizy zyle pſchesjene, tak ſo ßo wußud jenohłóßnje wupraji. Hacž ßo ßudźenje woſpjetuje, je njewĕſte.

* (Wulke żeleſniſke njeſboże w Amerizy.) S New-Yorka 25. oktobra: Spěſchny cźah ſ Buffalo-a do New-Yorka ßo dźeńß rano blisko pola Harriſona do rĕki Hutſona wali. Naßyp, na kotrymž kolije leża, je najſkerje woda podmlĕła; duž ßu ßo kolije ſ maſchinu a 7 woſami do rĕki dele ßunyle. Liczbu morjenych na 28 woblicza. Někotſi pucźowarjo ßo ſ tym wukhowachu, ſo ludźo na cźołmach na pomoz pſchijĕdźechu a tšĕchi ſrosbiwawſchi ludźi ſ woſow ſwucźahachu.

* Popjeł a ßaſy ßo derje nałożicź hodźa, mjenujzy jako dobre hnójniſchczo. S nimi ßo maka njerodź wutupi a ßo wot kiprych roſtlinow wotdźerži. Popjeł derje na łukach ſkutkuje, ßaſy pak trawje, zybli, bĕrnam a rĕpje derje tyja. Ssaſy też ſajazy wot młodych ßadowych ſchtomikow wotdźerżuja.

(Zyrkwinſke powjeſcźe hladaj w pſchiłoſy.)

Drjewowa awkzija
na Drobjanskim revěrje.

Schtwórtk 11. novembra t. l. ma žo 160 žuschizowych a selenych dolhich hromadow ja hotowe pjenjesy na pschešadžowanje pschedawacź.

Sapočatk dopołdnja 1/2 10 hodźin pschi Adolfskej hěcže.

W Minakale, 3. novembra 1897.

Hrabinska ſ Einſiedelska inſpekzija.

Herbſtwa dla je w Drěwzach pola Lasa **khěža** ſ dwěmaj jutromaj leżomnoſcže na pschedań. Wſcho dalſche je pola gmejnſkeho pschedſtejicźerja ſhonicź.

Proßata na pschedań.

Proßata běkeje Yorkſhirſkeje a tež cźornopißaneje Berkſhirſkeje raßy, kotrež žo jara lohko wukormja, žu pschezo po cźaßej pſchimĕrjenych niſkich płacźiſnach na pschedań na knježimaj dworomaj w **Budyſchinku** a **Pſchiwoczizach.**

Konje k rěſu

kupuje po najwyſchſchich płacźiſnach ſwudowjena **E. Pohlowa** w Budyſchinje.

Cźrjewa a kijeſchki

wſchĕch družinow pschedawa **Jan Frenzel** na žitnej haßy 7.

Lohki nowy ſpazĕrſki wós, ſady k ſaſtupjenju, ma na pschedań wojnař w Bělcźezach.

Na pschedań.

Woßebny, małojĕſdźeny **landaulet,** ſacźinjeny ſchkleńcźany wós, kaž tež połſacźinjeny kucźowy wós mjes dwěmaj na wubjerk, teho runja woßebne ſpazĕrſke ßanje ma na pschedań

kubler **Max Freude** w Seifhennersdorfje w hornjej Łužizy.

Stare wokna

ma na pschedań

A. Tschentscher

ua bohatej haßy cźißło 18.

Pſchedawanje a porjedźenje

wſchĕch družinow **cźaßnikow.**

Płacźiſny najtuńſcho a rukowanje na dwě lĕcźe.

Guſtav Mager, cźaßnikař 11 na ßerbſkej haßy 11 pſchi ſtarych kaſarmach.

Orcheſter ſ tſjomi walzami, hiſchcźe w dobrym rjedźe, teho runja ſtare tſĕſchne zyhele, wokna a durje ma pſchetwarjenja dla tunjo na pschedań reſtawratĕr **Mühle** pſchi nowych hrjebjach.

Drenĕrowanſke roły

ma tunjo na pschedań

H. Dietrich w Lětonju.

Hrodowſka haptyka

porucźa

wužitkowy pólver ſa krowy, butrowy pólver, hollandſki ſłótny pólver, ßwinjazy wobžerny a kormjazy pólver,

po ſtarych wupruhowanych rezeptach.

Wubjerny khofej,

ßyry, punt po 80 np.,
paleny, derje ßłodźazy,
punt po 100, 120, 140, 180 a 200 np.,
palenu **pſchenzu,** punt po 18 np.,
paleny **jeczmzeń,** = = 16 =

porucźa

Juriſ Schwiebus

(prjedy Auguſt Bartko)

na ſwonkownej lawſkej haßy 10.

Poßkuženje w ßerbſkej rĕcźi.

Meble

kupuja žo najtuńſcho a ſ najwjetſchim dobytkom w fabrizy

Guſtava Zichnera,

magazin na ſeminarſkej haßy 8,
fabriku na bĕleŕſkej dróſy 7.

Schulſketorniſtry

w hoborſkim wubjerku porucźa

C. A. Pietſch

na hauenſteinſkej haßy 1.

Džĕlbu cźiſtowołmjanych **ſlanellowych ſbytkow,** k ßuknjam, jakam, dźĕcźazej drasće žo pſchihodźazych atd. ma jara tunjo na pschedań **Emil Grütze** na Židowje, na Sſkonoborſchcźanſkej dróſy 131.

Piwne karanczki ſ wĕkom po 95 np., bjes wĕka poklitrate ſa reſtawratĕrow po 22 np. porucźa **A. Heinke** na žitnej haßy 8.

Dobry

jĕdźny žonop,

punt po 20 np.,
pſchi 5 puntach po 18 np. je doſtacź pola

Jurja Schwiebuſa

(prjedy Aug. Bartka)

na ſwonkownej lawſkej haßy 10.

Palmoſornowe woßuchi, ßłodowe kołochi, majßowy ſchrót, majß ſa kury, lanu muczku

porucźa płacźiſny hódno **Schmiß** w Budeſtezach.

A. Poppe

na mužakowſkej dróſy 4

kupuje kóždu džĕlbu kowaneho żeleſa, lateho żeleſa, hadreſchcźow, koſcźow, papjery, zynka atd. wſchĕdnje hacź do wjecźora do 8 hodźin.

Sſlubjeńſke liſtki

ſe ſłotym ſrĕſkom

kaž tež w jednorym wuhotowanju cźiſchcźi po tunjej płacźiſnje.

Sſmolerjez knihicźiſchcźerńja.

Schórzuchi ſ cźelazeje koże

porucźa po tunich płacźiſnach **Heinrich Lange** pſchi žitnych wikach.

Wyßokorukata ſchijaza maſchina

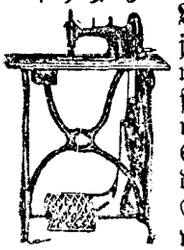

Bieſolda a Locke je najlĕpſcha a najkhmańſcha ſa ßwójbu a rjemjeßlniſke dźĕło. Sa jeje hódnoſcź dołhe lĕta rukuju. Schijaze maſchiny wſchĕch družnow žo wotemnje wuporjedźeja. Strykowanſke maſchiny po fabrikſkich płacźiſnach pschedawam

Richard Otto,

mechanik pſchi lawſkich hrjebjach 14.

Wobraſy

(bildy) žo rjenje a tunjo ſaſchkleńcźuja a ſ wobłukom wobdadźa, **domowe žoßnowanja** a **wobraſy** w wulkim wubjerku a tunich płacźiſnach pola

Maxa Mützy

na bohatej haßy 11.

Kóždy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tuni cźaßnik** kupicź, abo kotryž chze ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k cźaßnikarjej **Curtej Jenczej** na ſwonkownej lawſkej haßy 5, pódla knjeſa lotteriſkeho kollektéra Jägera. — **Jencź** pſchedawa a porjedźa ſa ßwoje dźĕło ſprawnje ruku jo.

Spĕwy

do žnjowych wĕnzow

ßu na pschedań

we wudawarni „Sſerb. Nowin“.

K. Köchlerowy naßlĕdnik

Mĕjeczel: **Theodor Thiele.**

Cźaßniki wſcheje družiny.

Brille, klócźniki, thermometry, barometry, puczowanſke a **theaterſke dalokowidy** atd.

G. F. W. Grabicha w Rathenowje po prĕnjotnych płacźiſnach.

Porjedźenja rucze a tunjo.

Woßebita pſchedawarńja

wina a delikateßow

Guſtava Küttnera

w Budyſchinje

10 na ßerbſke haßy 10 na rózku hauenſteinſkeje haßy

5 dalekorĕcźak 5

žo pſchi pſchikhadźe ſymſkeho cźaßa porucźa.

Lubi Sſerbja!

Budźcze Sſerbja! Sſerbſki dom w Budyſchinje žo twari, a to ſa Waß! Duž ſkładujcze ſa njón po Waſchim ſamoženju hnydom, burja a měſchczenjo, wucźeni a njewucźeni, ſtari a młodźi, mužſzy a žónſke, a ſbĕrajcze ſa njón pſchi kermuſchach a jubilejach, pſchi kwaßach a kſchcźiſnach, pſchi ßwjedźenjach a ſkhadźowankach, pſchi piwje a hraczu; ſkładujcze a ſbĕrajcze! A Wy, kiž wotkaſanja ſcźinicze, wotkaſajcze na prĕnim měſtnje ſa Waſch „ßerbſki dom“ w Budyſchinje! Budźcze ßwĕrni, woprawdźiczi Sſerbja!

Budyska Bjesada.

Swjedźeń **wulkeje kołbasy** změje so **štwórtk 18. novembra** w Budyskej třeleŕni. Kouvert płaći po wosobje 75 np. Započatk wječor we 8 hodźinach.

Předsydstwo.

Bukečanske serbske towarstwo

změje přichodnu njedźelu za tydźeń **14. novembra** popołdnju w 4 hodź. swoje prěnje zymske posedźenje. Towarstwowy předsyda k. Wojnar je přednošk „Wobraz z roboćanskich časow“ (dalewjedźenje) dobroćiwje přilubił. Wo bohaty wopyt sobustawow kaž tež hosćow prosy přećelnje **předsydstwo.**

Swojim cześćenym wotebjerarjam w Budyschinje a wokolnosći najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so **wolmjane twory** hermank jenoż w khlamach

7 na žitnej haßy 7

pschedawam.

W. Häcker.

Kedźbu!

Fabrikske ßbytki modnych ßuknowych tworow, scheviota, cześaneho pschedźena, bukskina, k mužazej a hólcžazej drascże doßahaze, kaž tež mjeńsche ßbytki k dźećažym kholowam we wulkim wubjerku.

Tkaniny k žonjazym mantlam, k khapam, žaketam, pelerinam, mantlam atd. w najnowschich mustrach (se satkanym kaschćikatym podschiwkom). — Rěsy darmo.

Ssomotowe ßbytki,

jenoż w najlěpschich hódnosćach k drascże a k wobleczenjam.

Jeniczke pschedawanje jenoż pola

Pawola Schuberta, mjenowaneho **„tunjeho ßbytkateho muža“.**

Stejischćo: **na hłownym torhoschću w druhim rjedże wuměšnych tworow, pschikhód wot hosćenza „hodlerja“.**

W wudawarni „Sserbskich Nowin“ je ßa 25 np. dostacź:

Pschedźenak.

Protyka ßa Serbow

na lěto

1898.

Žony, dźěći, młodźi ludźo pschi dobrej msdże trajne dźěło w naschej fabriky porzlinowych a hornczeŕskich tworow dostanu.

Margareczina hěta

pola Budyschina.

Hermann Schomburg.

Ratarske towarstwo ßa Scheschow a wokolnosć smje njedźelu 7. novembra 1897 w 5 hodźinach poßedźenje. Wo bohaty wopyt proßy

pschedßydstwo.

Ratarske towarstwo w Bukezach smje pónđelu 8. nov. wječor w 6 hodźinach poßedźenje ſ pschednoschkom „wo realnym kredicże“, kotryž je knjes ryčźerkubler Zimmermann = Porschiſki dobroćiwje pschedewsał. Bohaty wopyt ßo pscheje. **Pschedßydstwo.**

Wubjerny kožowy mas,

so by ßo koža smjehćiła a so by wodu njepschepuschćała, w tysach po 50, 30, 20 a 10 np.,

najlěpschi vaselinowy tuk

w blachowych tysach po 5 puntach, 2 punt., 1 puncże a ½ puncże, kaž tež po wjetschich a mjeńschich dźělbach porucza tunjo

en gros **drygownja** en détail

Oty Engerta

10 na ſnntſkownej lawskej haßy 10.

Pytam ßkužobne a hródźne dźowki a tajke k ßwinjom, gratmischtrow, wotroczkow, ßrěnkow, pohonczow a rólnych pohonczow, tsećakow, wolazych, dźěłaćerske ßwójby a dójki pschi wyßokej msdże do tudomnych a Draždźanskich stron. **Schmidtowa** w Budyschinje na ßukelnskej haßy 24 po 1 skodźe.

Hucźinjanska kermuscha.

Dokelž je wschudźom praschenje
Dla naschej' lubej' kermusche,
Sso hosćom tydźeń posdże sda,
Kaž pische ßerbska protyka.
Wschak wóßom dnjom do hermanka
Je druhdy tuta kermuscha,
A lětßa pak ßo trjechitej,
To hosćom wschak dosćź ſnate njej'.
To hinak bycź pak njemóże,
Ta pschezo w ßwojim cżaßu je,
So kóždy krócź tu njedźelu
Kiž prénja je w novemberu.
Dokelž je ßwjedźeń na tym dnju,
Kiž runje trjechi njedźelu,
Dha ßedmeho novembera
B'dże lětßa nascha kermuscha.
Tu tykanzy b'dźa pjeczene,
Tež skót a ryby rěsane,
A dobre piwo na ſkładze
Je w pinzy Miczkez piwarnje.
Tež w hosćenzu b'dże wjeßele
Na wječor kóždom' ſkićzene,
Tam wustojni ßu hudźbniży,
Wschak Michakk dirigenta je.
Sso knjesa Wjelka njebojcże,
Tam wschak je jara pschećelnje,
A jeho knjeni mandźelika
Tež ſ luboscżu wschěch powita.
Jank, Bräuer, ſnataj pschekupzaj,
Wschco na ſkładze ßej dźerżitaj,
Tam po najnižschej płaczisni
Ssu dostacź dobre kurjawki
Duž, schtóž ma tudy pschećelſtwo
A hewak dobre ſnajomſtwo,
Njech pschińdże k nam na kermuschu
We prawym cżaßu pschipołdnju.
Duž tež wy cżrjódy proscherske
Sso ſ cżaßom na to hotujcże,
Hdyž w Hucźinje je kermuscha
Kuſk tykanza wam kóždy da.

We wudawarni „Sserb. Nowin“ ßu dostacź:

ßerbske

kmótſaze listy

w kaschćikach.

Kraßne dobycża!

Loßy Lipscżanskeje wustajeńzy, Draždźanskeje konjazeje lotterije a pjenježne loßy domoweho twara porucża **M. Weiser** na žitnej haßy.

Schewskeho pomoznika pyta schewski mischtr **Khorla Broda** w Bukezach.

Sskužobne holzy, mlokowe holzy, dźowki, wotroczkow, rólnych pohonczow, ßrěnkow, wolazych, dźěłaczeŕske ßwójby, domjazych pachołow pyta **Spannowa** na makej bratrowskej haßy 5.

Knjeżeho pohoncża, dweju rólneju pohonczow a mlókoweho hólza k nowemu lětu pyta Sarěczanski knjezi dwór.

Hejtmanow, straźnikow, pohonczow, wotroczkow, rólnych pohonczow, mlokowe a ßkužobne holzy, dźěłaczeŕske ßwójby pyta **Heynoldowa** w slotym jehnjeczu.

K nowemu lětu palerja, kotryž w lěcże hejtmana sastupuje, hrodźne dźowki, ßkužobne holzy pschi dobrej msdże, pohonczow, dweju wolazych, dobreju pschaharjow pyta a hospośu a dobru pěstonczu porucża **W. Paul** na ſwonkownej lawskej haßy cżißło 30.

Sprawnje.

Rěsnik, 25 lět stary, katholski, kotryž rěsnistwo w starschiſkim domje pschedewosmje, pscheje ßebi, ßo se ßerbskej, hospodarſzy wocżehnjenej holzn ſ nješchto samoženjom sesnacź, so mohł ßo ſ njej bórsy woženicź. Poskiczenja chzyke ßo ſ naspomnjenjom bliżschich wobstejnosćzaw a po móżnosći ſ pschipokoženej fotografiju na Budyski póst w liscże ſ napißmom **B. B. 100** póßlacź.

Pucźowanski kožuch, ſ cżornej kožu podschity, tež ſa knjeżeho pohoncża ßo hodźazy, je płaczisny hódno na pschedań w Budyschinje na polnóznej drósy 18 po 2 skhod.

Sa sbožopschecża a dary, kotrež ßu ßo namaj pschi naju ßlěbornym kwaßu w bohatej měrje dostałe, najwutrobnischi dźak prajimoj.

Handrij Pawlik
a mandźelska.

W Hrodźischcżu w novembrje 1897.

(K temu cżißku dwě pschiloßy.)

Pschiłoha k čišłu 45 Serbskich Nowin.

Ssobotu 6. novembra 1897.

Płaćišny rěsneho skotu na Draždźanskich skótnych wikach.

Płaćišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družina a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
	hr.	hr.
Woły:		
1 połnomjaßnje, wukormjene, najwjetšcheje rěsneje hódnosće hač do 6 lět	37	67
awstriske	40	70
2 młode, mjaßne, njewukormjene, — starše wukormjene	35	65
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starše	33	63
4. žnadnje pizowane kóždeje starosty	30	59
Jałojžy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojžy, najwjetšcheje rěsneje hódnosće	33½	64
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetšcheje rěsneje hódnosće hač do 7 lět	31	62
3. starše, wukormjene krowy a žnadnje wuwite młódše krowy a jałojžy	30	60
4. žrěnjo pizowane krowy a jałojžy	28½	56
5. žnadnje pizowane krowy a jałojžy	30	56
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetšcheje rěsneje hódnosće	35	62
awstriske	—	—
2. žrěnjo pizowane, młódše a derje pizowane starše	32	58
3. žnadnje pizowane	30	56
Čelata:		
1. najlěpše s mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyža	48	75
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyža	—	70
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpšich raßow a jich słschiženjow w starobje hač do 1¼ léta	51	64
2. mjaßne	48	16
3 žnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	46	59

Płaćišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2722 měchow.	W Budyschinje 30. oktobra 1897 wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.	W Lubiju 4. novembra 1897 wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.
Pschenza běła	9	18	9	53	8	97	9	41
Pschenza žołta	8	94	9	18	8	41	9	12
Rožka	6	50	7	19	6	25	7	19
Jeczmjen	7	50	7	64	6	40	7	67
Wowß	7	—	7	50	6	90	7	30
Hroch	7	22	11	12	8	33	9	50
Woka	7	78	8	33	6	50	7	75
Jahły	13	—	15	—	12	—	14	—
Hejduschta	15	—	16	—	14	—	15	
Běrny	2	30	3	—	2	20	2	60
Butra 1 kilogr.	2	20	2	50	2	—	2	30
Pschenična muka 50 "	9	25	18	50	—	—	—	—
Rjana muka 50 "	8	50	13	—	—	—	—	—
Sžyno 50 "	2	80	3	20	2	50	3	—
Słoma 600 "	16	—	18		16	—	18	—
Broßata 1356 schtuk, schtuka	7	—	20	—	—	—	—	—
Pschenična wotruby 50 kilogr.	—	—	4	25	—	—	—	—
Rjane wotruby 50 kilogr.	—	—	4	75	—	—	—	—
Pschenična gris 50 kilogr.	—	—	5	25	—	—	—	—
Rjany gris 50 kilogr.	—	—	5	75	—	—	—	—

W Budyschinje płaczeše: tórž. pschenzy (běła) po 170 puntach 15 hr. 60 np hač 16 hr. 20 np., žołta 15 hr. 19 np. hač 15 hr 60 np., tórž rožki po 160 puntach 10 hr. 40 np., hač 11 hr. 48 np, tórž jeczmjenja po 140 puntach 10 hr. 50 np. hač 10 hr 69 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot 9 hr. 27 np. hač 9 hr. 56 np., pschenza (žołta) wot 8 hr 83 np hač 9 hr. 27 np., rožka wot 6 hr 56 np. hač 7 hr. 19 np., jeczmjen wot 7 hr. 50 np. hač 7 hr 75 np., wowß wot 7 hr. 40 np. hač 7 hr. 60 np.

Wjedro w **Londonje** 5. novembra: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smje 21. njedźelu po žwjatej Trojizy rano w 7 hodź. diakonus Sarjenk serbsku spowjednu rěč, ½9 hodź. farar Räda žerbske a w 10 hodź. němske prědowanje.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi**: Ernst Oskar Hänsch, měšćanski žandarm w Draždźanach, s Almu Hilžbjetu Ssymankez s Hrubjelčiz

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi**: Theodor Hugo, Jana Pawoła Ducžmana, tyscherja w Małym Wjelkowje, ž. — Hanß Bjarnat, Hanža Hendricha Ernsta Rohdy, knježeno pohonca w Dobruschi, ž. — Ernst Pawoł, Ernsta Michała Herzoga, khěžkarja a dźełaćerja na žclesnizy w Brěsowje, ž. — Elsa Emma, Roberta Josefa Noscžika, wobydlerja a lakěrarja na Židowje, dź. — Hana Dora, Augusta Hermanna Emila Kramera, pschekupza w Dobruschi, dź. — Marja Elsa, Jana Hendricha Huschmanna, wobydlerja a kamjeńcžischcžerja na Židowje, dź. — Augusta Wylemina, Jana Augusta Petrika, khěžerja a tyscherskeho mischtra na Židowje, dź.

Zemrjeli:

Dźeń 30. oktobra: Marja Martha, Handrija Mičžki, khěžerja a kowarskeho mischtra na Židowje, dź., 4 l. 10 m. 27 d. — 3. novembra: Elsa Jenny, Jana Augusta Neumanna, wobydlerja a skakarja na Židowje, dź., 1 m. 16 d.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

21. njedźelu po žwjatej Trojizy smje farar Mrosak rano ½8 hodź. serbsku spowjedź; pomozny duchowny Rychtar ½9 hodźin serbske a ¼11 hodź. němske prědowanje.

Pschedžydźi serbskich towarstwow a serbszy wuczerjo, sběrajcže sa nasch serbski dom w Budyschinje!

Jara dobry

paleny khofej

punt po 100, 120 a 140 np.

porucža

Jan Wenk

na swonkownej lawskej haßy 5.

Franz Marschner

cžaßnikar w Budyschinje

cžo. 9 na bohatej haßy cžo. 9

swój sklad **cžaßnikow** a **cžaßnikowych rjeczasow** dobroczživemu wobkedžbowanju porucža.

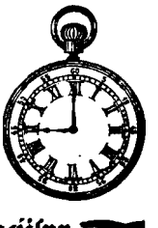

Hódna twora. Pižomne rukowanje. Tunje płaczišny. Porjedženje dobre a tunje.

Pschispomnjenje: Rěcžu **serbski.**

Hosczenz winoweje kieže

w Budyschinje, w Budyschinje.

Winowa pschedawarnja.

Poručam swoje derje **wuležane wina** jako **rheinske, moselske a pfalzske wina,** Bordeauxske a burgundske wino, **awstriske a wuherske wina,** němske a franzowske pènjaze wina, portske wino, madeiraske a sherryske. **Franzowski a němski kognak, rum, arak** atd.

Heinrich Neumann.

Płaczišnowe japiški rad podawam.

Płaczišnowe japiški rad podawam.

Ia. czíſczeny

praec. baſtíſki fosforokißaky kalk

k pizowanju ſkotu

we woprawnych wałach a po waſy porucza jara tunjo

Otto Engert

en gros **drogownja** **en détail.**

Union-kognak

po wſchěch płaczíſnach dostacź

pola **Schieſchki** a **Rjeczki.**

Ssuche droždże.

Knjeſam pjekarſkim miſchtram w Budyſchinje a wokolnoſczi najpodwolniſcho k wjedźenju dawamoj, ſo ßmój knjeſej

Pawołej Hofmannej na ßerbſkej haßy

jeniczke pſchedawanje naju wſchoſtronſzy jako wubjernych ſnatych **ſaruczenych czíſtych ßuchich droždžow** pſchepodałoj a proßymoj, ſ tymile droždżemi ras ſpytacź.

Kayſer a Hirſch,

droždżowa fabrika w Lipſku.

Jabłuka! Jabłuka! Jabłuka!

Sa jenoż derje dżerżane **jabłuka** płaczu 12 hacź 18 hriwnow po 1 zentnarju a po hódnoſczi družiny.

Gotthard Behrends

w Budyſchinje na **hoſchiz haßy 44** ſ napſchecża noweho póſta.

Paul Kristeller

na bohatej haßy czißło 20

porucza we wulkim wubjerku wſchě jenoż pomyßlne družiny trajnje dźełaneho

wobucża

ſ **koże, filza** a **ßukna** ſa **mużſkich, żónſke** a **dźěczi** po czíſcże woßebje tunich płaczíſnach.

Skaſanja po měrje a porjedźenja ßo ſpěſchnje derje a tunjo wuwjedu.

Hermann Darschau w Budyſchinje

(mějeczelka **A. ſwud. Darſchauowa**)

— **ſałożene 1846** —

ſabrika ſchtrympowych tworow ſ wowczeje wołmy

czißło 1 na ſchuleríſkej haßy czißło 1

k ſymſkemu czaßej ßwój dawno jako dobry ſnaty wulki ſklad ſchtrykowanych **ſchtrympowych tworow, ſchtrykowanych jakow,** wulki wubjerk **rukajzatych lazow** w najtuniſchej hacź k najlěpſchej czíſtowołmjanej barbunjepuſchczatej tworje a w rjanych muſtrach porucza.

Najlěpſchi a najwjetſchi wubjerk **ſchtrykowanſkeho pſchedźena** wſchěch barbow.

Najhódniſcha twora! **Najtuńſche płaczíſny!**

Wupſchedawanje!

Dla ſpuſchczenja **mużazeje a dźěczazeje draſty** ju po tej ßamej płaczíſnje, kotruż wona mje płaczi, wupſchedawam.

Sſymank w Bóſchizach.

Sa potrjebnych brylow!

Khorla Scholta, optikus

w Budyſchinje pſchi mjaßowych jědłach czißło 7

w domje knjeſa pſchekupza Khorle Pětſchki.

Saložk optiſkeje dźěłarnje w lěcze 1856.

10 krócź prämiirowany, ſe ſłotej medaillu we Wulkim Hajnje 1897.

Sswój wulki ſklad optiſkich tworow dobroczíwemu wobkedźbowanju poruczam, **ff. bryle, tłóczniki** atd., kotreż ßo jenoż ſa wocźi ßo pſchihodźaze wotedawaja.

Barometry, thermometry, dalokowidy, dźiwadłowe ſchkleńzy, lupy, każ też wſchě druhe wězy, do optiſkeho dźěła ßłuſchaze.

Proſchu na moju firmu derje kedźbowacź.

S poczeſczowanjom

Khorla Scholta, optikus.

Heinrich Mohr,

ſchewſki miſchtr w **Budyſchinje**

na ßukelniſkej haßy 14

porucza ßwój wulki ſklad **hońtwiniſkich a dołhich ſchłórnjow, ſchłórniczkowo a ſtupnjow,** ruſkich a němſkich **gumijowych ſtupnjow,** wſchě družiny **filzowych ſtupnjow a toflow,** każ też wſchě jenoż pomyßlne družiny ſtupnjow a ſchłórnjow ſa mużſkich, żónſke a dźěczi po ſnatych tunich płaczíſnach.

Po měrje ſa krótki czaß, każ je ſnate, nalěpje ßedźaze wobucże dźěłam.

Sa Budyſchin a wokolnoſcź jeniczke dźěłanſke prawo na Kriegerowe patentowe ſchłórnje.

A. Uhligowa wulčkowanſka kupaŕ-nja a wuſtaw ſa

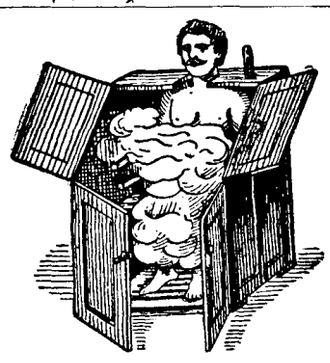

naturſke hojenje w Budyſchinje,

pſchi nowych hrjebjach 3.

khorym wſcheje družiny, kotrychž khoroſcź hiſcheże nadźiju na wotkhorjenje dowoli, ſkładnoſcź a ßrědki poſficża, wotkhorjenje namakacź. Każ je dopokaſane, ßo ſ naturſkim hojenjom wurjadny hojenſki wuſpěch dozpi pſchi **płuzowych, żołdkowych, czrjewowych khoroſczach, pſchi wutrobinych jěrchenjowych, pucherjowych czerpjenjach, pſchi czuwowych** (nervowych) **a żonjazych khoroſczach, pſchi wiczných, drjenjowych a kożowych khoroſczach, pſchi krejkhudoſczi, ſkrofuloſy, ßłaboſczi atd.**

Woßebje njech ßo ſpomni na wurjadne rospuſchczaze a wuczíſkaze ſkutkowanje tudomnych dźělnych parnych kupjelow, pſchi wſchěch drjenjowych, katarrhaliſkich a naſymnjenſkich khoroſczach, dale njech ßo też na woźiwjaze, pohnuwaze, poßylnjaze ſkutkowanje tudomneje maßaże, elektrizitety a Kneipſkeho krjepjenja atd. pokaſuje.

Wopyty do wonka po jěſdnym kole abo po żeleſnizy tunjo wobliczu.

A. Uhlig, wukonjazy ſaſtupjeŕ naturſkohojeríſkeje wědomoſcże.

Schtóż dobry czrij a ſchkórń trjeba, njech **czrijazy** a **ſchkórnjazy ſklad**

Emila Indingera na jerjowej haßy 6

w prjedawſchim Knüppelholzez domje wopyta.

Pſchedawaniſchczo ßobotu a njedźelu na **bohatej haßy czißło 3** ſ napſchecża póſta.

Ludwig Kuhlmann

(mějeczel Erich Hecht)

w kupnizy pschi hlownym torhoschczu

porucza we **wulkim wubjerku** po **tunich płaczisnach**

gardiny, bele a na žołcz,

kattuny, sosowe deki,

meblowe tkaniny,

vitražowe tkaniny,

bele, na žołcz a pißane,

gardinowe žerdže a rosetty,

teppichi, běhacže, linoleum,

wóskowe sukno, tapety.

Sslódke palenzy

liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.

porucza **Moritz Mjerwa** pódla Pětrowskeje zyrkwje.

Destillazija snatych dobrych palenzow po starych tunich płaczisnach.

Turkowske szlowki

nowy płód w měchach, kaschczikach a po wasy su tunjo dostacz pola

Moritza Mjerwy

pschi mjaßowym torhoschczu.

Destillazija likěrow po starych tunich płaczisnach.

Wulki sklad tkaninow! Tunje płaczisny!

Josef Sshkora,

pschedawarnja mužazeje drasty

w Budyschinje na bohatej haßy

porucza

swój wulkotny sklad

paletotowych mantlow, jupow,

mužazych a hólczazych wobleczenjow.

Jeho wulkotny sklad tkaninow jemu mózno czini, žadanja kóždeho, kotryž sebi drastu po měrje seschicz da, s tunim a spěschnym wuwjedzenjom spokojicz.

Dobre sedzenje! Najwjetschi wubjerk!

Poruczam swój wulki sklad

samodzělanych

mužazych wobleczenjow,

= **paletotow,**

= **mantlow,**

= **jupow,**

wolmjanych spanskich suknjow,

Hohenzollernskich mantlow

sa schulerjow,

hólczazych wobleczenjow,

= **mantlow,**

= **jupow,**

= **kholowow atd.**

na najlěpje seschitych.

Eduard Fritzsche,

krawski mischtr

pschi realnej schuli pschi realnej schuli.

Meble

kupuja so **najtuńscho** a **s najwjetschim dobytkom**

s fabriki Gustava Zichnera

a to w magazinje na seminarskej drósy 8

a w fabrizy na běleńskej drósy 7.

Drastne khamory hižo po 17 mk.,

loža . . . . . = = 10 = 50 np.,

stejate schpihele . = = 11 =

vertiko . . . . . = = 28 =

komody . . . . . = = 15 =

Najwjetschi sklad w zyłej wokolnosczi Hornjeje Łužizy.

Loßy

saksko-thuringskeje wustajenzy

w Lipsku

su po 1 mk. dostacz

we wudawarni **Serbskich Nowin.**

Destillazija Adolfa Rämscha

w Budyschinje pschi butrowych wikach,

1868 załoženа,

porucza swoje daloko a schěroko znate wubjerne **likěry** k kwaßam, kschczisnam a druhim swjedżeńskim składnoszczam w czwizach a po wasy. Woßebje dobre su dwójny **różowy, nalikowy, hońtwinski** a **jatroselowy, hornjołużiski, żołdkoselowy seleny** a **czerwjeny zitronowy, wischnjowy, malenowy, prußnizowy** a **korwejdowy** liter po 60—80 np. Dale **natursłokorwejdowy** liter po 40 np., dobry **żitny** po 70 a 60 np., a **czisty** czißko 1 a 2, liter po 32 a 30 np. Pschi wotewsaczu 8 litrow a wjazy po 31 a 29 np.

Czwizy k pjelnjenju so wupożczuja.

Paleny khofej

znateje wubjerneje hódnoszcże po 100, 120, 140, 160, 180 a 200 np. porucza

Bruno Halka

(prjedy **Th. Grumbt** na swonkownej lawskej haßy 9.

Pschispomnjenje: **pschi pschedawanju so serbski rěczi.**

Heinrich Lange

w Budyschinje

11 pschi żitnych wikach 11

swój wulki **pjelszczowy skład** dobroczinwemu wobkedżbowanju porucza.

Mużaze mězy a **khornarje** po wschěch płaczisnach, **czorne muffy** hižo po 2 mk.

Kożuchi so po měrje seschija a so tež rucże a na najlěpje pscheschija.

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7

porucza **nize płaczisny** dżělbu $^6/_4$ schěrokich czerwjenych hładkich **wupjerkow** s rukowanjom, so barbu njepuschcza, husto tkanych, stary łohcź po 25 np. — K dżěłanskej drasce **sukniowe tkaniny,** stary łohcź po 20 np., 23 np. (jara huste), 25, 35, 40, 50 np. — **Lama a żonjaze sukno,** stary łohcź po 40, 50, 60, 70, 80 np. atd. — **Kalmuk k mużazym pjeslam,** schěry, czěmny, czěmnobruny, srěnjobruny, mustrowany, małomustraty, stary łohcź po 25 np.; — **koschlazy barchent** w jara wulkim barbunjepuschczatym wubjerku, stary łohcź po 15 np. hacź k najczežschim elsaskim druzinam; **barchentowe** poßleschczowe deki a poßleschczowe płachty po 60 np.; wołmjane, żidżane, połżidżane, połwołmjane, bawołmjane **rubischcża na hłowu** a **wokolo schije. barchentowe rubischcża** po 23 np.

K s nowabarbjenju a k pschebarbjenju wscheje druzziny **żonjaczje** a **mużazeje drasty** wschěch tkaninow, kaž tež k czischczenju drasty porucza so, najlěpsche wuwjedżenje lubjo

Heinrich Hoppstock,

barbjerńja a chemiska płokarńja

w Budyschinje na hauensteinskej haßy 1.

We wudawarni „Sserb. Nowin" je dostacź sa 4 hriwny

Rěčnica serbskeje rěče.

Spisał **Jurij Kral,** kapłan w Draždżanach.

Kupujcże sebi swoje

mużaze a hólczaze swjerschniki, pjesle, pellerinate mantle, wobleczenja,

kaž tež

żonjaze a holczaze żakety pola

Oty Preußa prjedy Kloßa

na żitnej haßy 4.

W tejle wulkej pschedawarni so Wam derje a tunjo poßkużuje. Drasta ma tam najlěpschi rěs.

Nowoscże

w kapottowych khapiczkach, mězkach, schawlach, żidżanochenillowych a **wołmjanych rubischczach, mużazych lazach, rukajzach, sokach, schtrympach** a **spódnich schatach** w najwjetschim wubjerku, najlěpschej hódnoszczi a po najtuńschich płaczisnach porucza

A. E. Werner

na serbskej haßy 8.

Rum, arak, kognak, punschowe essenzy,

wschelake tukrajne a wukrajne

blidowe likěry

w derje wuležanych druzinach a w wulkim wubjerku porucza

Gustav Küttner

w Budyschinje

10 na serbskej haßy 10,

wossebita pschedawarnja

sa wina a delikatessy.

Howjase, konjaze, czelaze a **wowcze koże** kaž tež **wowczu wołmu** pschezo po najwyschschich płaczisnach kupuje

Heinrich Lange

pschi żitnych wikach njedaloko serbskeje katholskeje zyrkwje.

Wisitne khartki

rjane kaž lithografowane

czischczi spěschnje

Ssmolerjez knihiczischczerńja.

Ssmjertne powjesczе

a

dżakowanske listy po khowanju

s czornym wobkukom

a s **kuvertami,** k temu sserwatne derje a tunjo

Ssmolerjez knihiczischczerńja.

Sa drjewjanzarjow

porucza

czorne kipsy punt po **95—100 np.,**

brune kipsy punt po **115—125 np.,**

Max Hiller,

kożowa pschedawarnja

w Budyschinje na jerjowej haßy 3.

Derje dżěłane **josy** a **matrazy** porucza tunjo **E. Schubert,** tapezěrar a sedłarski mischtr na jerjowej haßy.

Zigary

a wschón tobak,

krane rjepiki, punt po 25 np.

porucza

Jurij Schwiebus

(prjedy August Bartko)

na swonkownej lawskej haßy 10.

?

Hdże je **dobry**

khosej

dostacz?

Pola Oty Sachsy

na bohatej haßy 5,

tam je wón tuni a wubjernje ßłodźi.

Paleny punt po 100 np.,
njepaleny = = 80 np.

Krany amerikanski

rjepikaty tobak

porucza, tak dołho hacz sklad doßaha punt po 25 np.

Otto Sachse
na bohatej haßy 5.

Cźiscze dobru
woprawdźe derje ßłodźazu
vanillowu

łamanu schokoladu

punt po 100 np..
kaž tež najlěpschi
hollandski a němski

kakao

punt po 130 np. porucza
Otto Sachse
na bohatej haßy cźißko 5.

Woprawdźe ßłódke rjane wulke
boßniske
(tak mjenowane turkowske)

ßłomki

punt po 30 a 40 np.,
derje ßuschene amerikanske

jabłuka

punt po 35 a 45 np.
porucza

Otto Sachse
na bohatej haßy 5.

Karbolineum,

najkhmanschi wolij k wobělenju a namasanju, w woprawnych cźwizach po 2 zentnarjomaj, kaž tež w mjeńschich cźwizach a po wasy ma na składze
en gros **drogowe khlamy** en détail
Oty Engerta
na ßnutskownej lawskej haßy 10.

Drastne tkaniny,
tkaniny k jakam,
koschlazy barchent,
zychi, wupjerki,
meblowe tkaniny,
tepichi, běhanske tkaniny,
blidowe deki, łožowe pschedłohi,
łožowe deki, gardiny

we wulkim wubjerku po woßebje tunich hermanskich płacźißnach
porucza

S. Beer,

prjedy Aessow a Waldschmidt,
pschi hłownym torhoschcźu 9,
delka a po prěnim skhodźe.

Zement, stajnje cźerstwy
po 1/1, 1/2 a 1/4 tunach,
gyps,
wschě **barby,**
lak,
barbu k barbjenju schpundowanja,
rucze skhnyjazu,
karbolineum,
maschinski wolij,
firniß,
terpentinowy wolij atd.,
barbicze
porucźatej tunjo
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.

Strowy jeczmjeń
stajnje kupuje
Schmiß w Budeßtežach.

Nowe! Nowe!

Paleny khosej, dobre, cźiscze ßłodźaze družiny, punt po 100, 1/2 punta po 50, 1/4 punta po 25 np., dale 1/2 punta po 60, 70, 80, 90 a 100 np.;
amerikanski petrolej, punt ßměschnje tunjo po 10 1/2 np.;
kuskojty zokor, punt po 32 np.
porucza jenož
Carl Noack na zitnej haßy.
Pola mje je hischcze 100 łožow Lipscźanskeje lotterije dostac.

Ssmolerjez knihiczischczérnja
w Budyschinje w ßerbskim domje
knihi, sliczbowanja, visitne a pscheproschenske khartki, sastojnske formulary, wustawki, blidne spěwy atd. atd.
we wschěch rěcźach derje a tunjo cźischcźi.

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7.

Jako něschto woprawdże tunje poruczam

koschlazy barchent, rjanu mjehku barbunjepuschczatu tworu, stary kohcź po 15 np.

Wulke **mužaze koschle** po 1 mk., 1 mk. 10 np., 1 mk. 20 np.

Wulke **žonjaze koschle** po 80 np., 85 np. a 90 np.

Dźěczaze koschle po 30, 35, 40, 45, 50, 55, 60 65, 70 np.

Poßleschczowe tkaniny, wupjerki, meblowy köper, drastny katun, módroczišchcź w najnowschich mustrach poruczа tunjo

M. Gottwald

pschi mjaßnym torhoschczu.

Lampy.

Scźěnske lampy hižo po 30 np.,
nózne lampy hižo po 50 np.,
wißaze lampy hižo po 1 mk. 50 np.,
ample hižo po 2 mk. 75 np.,
latarnje hižo po 60 np.,
lampowe swony a **zylindry** tunjo,
petrolejowe khany hižo po 45 np.,
stearinowe ßwěžy, 1 pakcźik ſ 8 ßwěžami, 1 punt wažazy po 50 np.

Ssamo pschi tunich lampach rukuju ſa to, ſo derje ßwěcźa.

Zentralny basar

H. Richtera naßl.

w Budyschinje, na bohatej haßy 29.

Winski cźrijowy sklad.

Wulki wubjerk mužazych, žonjazych a dźěcźazych schkórnjow a stupnjow po tunich płacźišnach poruczа

Emma Irisch

na kamjeńtnej haßy 15 pódla hoscźenza stoteje króny.

Ernst Jenka w Budyschinje

snapschecźa theatra,

woßebita pschedawarńja ſa hólcźaze a holcźaze wobleczenja,

porucźa we wulkotnym wubjerku, kaž je to jenož we woßebitej pschedawarńi móžno:

hotowe wobleczenja, mantle, žakety, jupy, spódnju drastu, jenotliwe kholowy, schtrympy, khapy, klobuki, mězy atd.

wurjadnje tunjo, pschi tym **jara dobre druźiny woßebneho ßkoda. Wschě wulkoscźe,** hacź k doroscźenym na sklade. **Skasanje po měrje bjes powyschenja placźišny** a **saruczene wuwjedźenje bjes poroka.** Sa **gymnasiastow, realnych schulerjow, pschekupskich schulerjow, seminaristow, ratarskich schulerjow** poßkicźam **wulkotny sklad hotoweje drasty** a móžu, dokelž mam swjaski ſ najprěnischimi drastowymi fabrikantami w Barlinje, **wubjerne tkaniny, modne faßony** a **najlěpsche ßedźenje** pschilubicź.

Ernst Jenka w Budyschinje snapschecźa theatra.

la maſchinſki wolij
ſa cžežke a lohke dźěło,
wubjerny
kožowy mas,
rybjazy tuk,
kotryž kožu mjehku a njepſchepuſchćatu cžini, porucža po najtuniſchich płacžiſnach a najlěpſchich hódnoſcžach
drogowa pſchedawarnja
Emila Měrſcha
na kamjeńtnej haßy ſ napſchecža turnarnje.

Koprowy vitriol
(zyły a tołcženy)
k naczinjenju pſcheńzy porucža tunjo
Otto Engert,
en gros **drogowe khlamy** en détail.
Dalokoreczak cžißko 33.

Woprawdźity holandſki
kakao
najlěpſchu druźinu ßwěta, płacžiſny hódno porucža
Gustav Küttner
10 na ßerbſkej haßy 10.
Jeniczka pſchedawarnja ſa Budyſchin a wokolnoſcž.

Zigary:
njewuběrany 6 np. wubjerk,
10 ſchtuk jenož po 40 np.,
100 ſchtuk jenož po 3 mk. 75 np.,
wurjadnje płacžiſny hódno
porucža
Herm. Kunack
na bohatej haßy 8.

Niz jenož **tuni,** ale
tež **dobry**
khoſej,
ſeleny
punt po 80, 90, 100,
120, 140 np.,
khoſej, paleny
punt 100, 120, 140 np.,
wubjernu dobru ßylnu
Java-měſchenzu
punt po 160 np.
porucža
Herm. Kunack
na bohatej haßy 8.

S cžim
je ßo zentralny baſar H. Richtera naßlědn.
w Budyſchinje na bohatej haßy 29
ſa poměrnje krótki cžaß ßwojeho wobſtacža tak ſnaty ſcžinik?
Jeniczzy ſ tym,
ſo dobre twory po pomyßlnje najtuniſchich płacžiſnach pſchedawa.
Pſchi kupowanju **kwaßnych** a **narodninſkich darow, domjazeje** a **kuchińſkeje nadoby zentralny baſar** woprawdźe wulki wubjerk praktiſkich a wuźitnych wězow po jara tunich, ale krucze twjerdych płacžiſnach poſkicža.
Nichtó njedyrbjał ſakomdźicž, hdyž něſchto potrjeba, **zentralny baſar** wopytacž.

Dokelž ßym ſ hromadami a teho dla ſ dobytkom kupował, je mi móžno, **po wurjadnje tunich płacžiſnach** pſchedawacž.
Sa **ſymu** w žadnje wulkim wubjerku poručam:
mužaze, hólcžaze a dźěcžaze ſwjerſchniki,
mužaze, hólcžaze a dźěcžaze mantle
ſ pelerinu a bjes njeje,
mužaze, hólcžaze a dźěcžaze jupy
we wſchelakorych **barbach** a **tkaninach,**
teho runja tež **mužaze, hólcžaze a dźěcžaze wobleczenja,** jenotliwe **żakety, kholowy** a **lazy.**
F. Schleſinger,
5 na bohatej haßy 5,
ſ napſchecža pósta.

Klobukowy baſar
9 na bohatej haßy 9
porucža we **wulkim wubjerku**
klobuki a mězy
ſa mužow a hólzow w najnowſchej faßonje,
pjelſczowe mězy, pjelſczowe muſy,
pjelſczowe baretty,
filzowe ſtupnje a tofle
wſcho w dobrych hódnoſcžach a po ſnatych tunich płacžiſnach.
Klobukowy baſar **9 na bohatej haßy 9.**

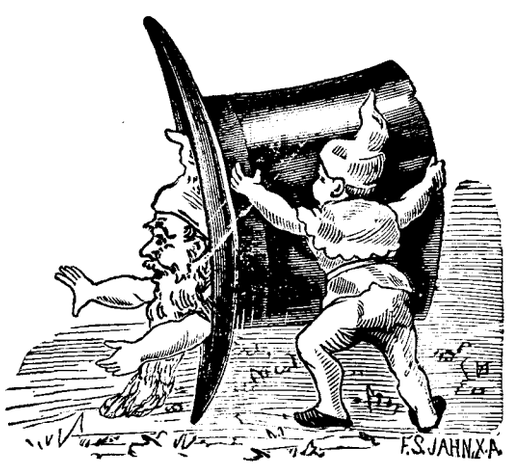

Schmidt & Gottschalk,
pjenježny bank
pſchi mjaßowym torhoſchczu
cžißło 14|16 w Budyſchinje.

W Budyschinje, 1. novembra 1897.

P. P.

Cżesćenym Sserbam w Budyschinje a wokolnoscźi najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so ßym

kolonialtworowu, delikateßowu, połodnjopłodowu a zigarowu woßebitu pschedawarńnju

sjenoczenu

s winowym składom

knjesow **Peyera & Co. naßlěd.** w **Draždźanach,**

kotruż je 21 lět dołho knjes **Th. Grumbt** tu na **swonkownej lawskej haßy 9** wjedł, pschedewsał a so ju s firmu

Bruno Halke

po dotalnym waschnju dale powjedu.

Proschu, so by ßo moje pschedewsacźe dobroczinje podpjerało, a so by ßo dowěrjenje, mojemu knjesej pschedkhadnikej spożeżene, na mnje pschenjeßło.

S pocześcźowanjom

Bruno Halka.

Kosaze, czelaze a howjase koże, kaž tež wschě druhe druziny kożow pschezo po najwjetschich płaczisnach kupuje

Heinrich Lange
pschi zitnych wikach
a pschi ßerbskej katholskej zyrkwi.

Kedźbu!
Jatrowy wolij
sa cźłowjekow a skót,
sokforkißały kalk
k wocźehnjenju młodeho skotu a ßwini
butrowy pólver
snateje dobroscźe,
wschě
hojaze korjenje a sela
cźisćze cźerstwe
porucza
Germania-drogownja
dr. Roebera
na bohatej haßy
s napschecźa winowej kicźe.

Kanariki!
Zołte s khapiczkami a pißane pilne spěwarje pschedawa po 6 mk.

H. Rechenberg
na Gickelskej horje 1b.

Wudebjene a njewudebjene

žonjaze a dźěcźaze filzowe klobuki,

kaž tež **kapotty, schawle na hłowu** a **wołmjane mězy**

hermank po woprawdźe ßměschnje tunich płaczisnach pschedawa

S. Beer,

prjedy Messow a Waldschmidt,
pschi hłownym torhoschczu 9,
delka a po prěnim słhodze.

Majßowy schrót
dobreje sporeje hódnoscźe ma na pschedań zentnar po 6 hr. 50 np. pjekarnja
Jana Schneidera w Kelnje.

We wudawarni „Sserbskich Nowin" je dostacź:
Spěwna radosć.
Zběrka
šulskich spěwow.
Druhi wudawk.

Prěni a druhi
wěnz spěwow
sa ßerbsku młodoscź
staj s nowa wuschłoj a staj dostacź po 10 np. we wudawarni „Sserb. Nowin".

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleń.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 46. Sobotu 13. novembra 1897. Lětnik 56.

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Sakski krajny sejm je jeho Majestosćz kral Albert schtwórtk s trónskej rěcu swjatocznje wotewrił. Wopschijecze trónskeje rěcze mjes wulkej wjetschinje wobydlerstwa wjeselky wothłóß nadeńdze. S njej so pschipowjedźi, so je so knjezerstwo rossudźiło, skónczuje wjazore ludowe žadanja dopjelnicź, kotrež dozpicź su so ludowi sastupjerjo hižo lěta dołho prózowali. Trónska rěcź spomina na schkodu, kotruž je nasch wótzny kraj s lětuschim powodźenjom poczerpił. Spósnawschi, so je wurjadna statna pomoz sa s powodźenjom potrjechenych hnydom nusna, je knjezerstwo 6 milijonow hriwnow, w statnej kaßy so namakazych, rosdźělicź dało. Knjezerstwo woczakuje, so sejm tele wudawki jako dodawk sa prawe pschipósnaje. Njedźiwajcy spokojazych wobstejnosczow statnych finanzow dyrbi so reforma dawkow dale wjesćź. Na wulke samoženja, herbstwa, wustajenja a dary dyrbi so pódla dokhodneho dawka woßebity samoženjowy dawk położicź. Wusbytk, kotryž tónle dawk poda, dyrbi so jako reserwny fond sa pschichodny czaß khowacź a so k wudawkam nałożicź, kotrež statej nastanu, hdyž wón, kaž so w trónskej rěczi namjetuje, starobne pschikłohi wuczerjow pschi ludowych schulach pschedewosmje. Wulke spokojenje pschipowjedźenje trónskeje rěcze sbudźi, so ma so wot nětka zyły leżomnostny dawk schulskim gmejnam pschipokasacź. Wón so teho dla se statnych dawkow wusamknje a budże so pschichodnje jako gmejnski dawk sběhacź. S dawnożadanym pschedewsaczom starobnych pschikłohow na statnu kaßu so wuczerjam pschi ludowych schulach wulke wjesele pschihotuje. S dobom maja so dokhody wuczerjow pschi ludowych a wyschschich schulach powyschicź. S woßebitym pschipósnaczom dyrbi so naspomnicź, so sakske knjezerstwo swoje słubjenje dopjelni, po kotrymž so s pscheměnjenjom sakonja sa towarstwowe a shromadźenske prawo wobkhad mjes politiskimi towarstwami dowoli. Swjeselaze je tež pschilubjenje, so dyrbi so msda nischschich żelesniskich sastojnikow polěpschicź.

— Sakonjowy naczist wo dalschim srjadowanju dokhodow wuczerjow pschi ludowych schulach namjetuje, so msda statneho wuczerja njeßmě mjenje 1200 hriwnow wuczinicź; darmotne wobydlenje abo pjenjeżne sarunanje sa wobydlenje pak so do tuteje sumy njeßmě liczicź. Kóždemu pomoznemu wuczerjej ma so pódla darmotneho wobydlenja a tepjenja lětnje s najmjeńscha 850 hriwnow w hotowych pjenjesach jako msda wupłaczicź. Dokhody wuczerjow pschi ludowych schulach, kotrež wjazy dyžli 40 dźeczi licza, maja so s pschikłohami, kotrež maja schulske gmejny płaczicź, na sczěhowaze waschnje powyschicź: Po dokonjanym 25. wuczerjowym żiwjenskim lěcze ma so po pschichodnych 5 lětach jeho msda na 1400 hriwnow, po 10 lětach na 1600 hr., po 15 lětach na 1750 hr., po 20 lětach na 1900 hr., po 25 lětach na 2000 hr., po 30 lětach na 2100 hriwnow powyschicź. Msda wuczerjow pschi ludowych schulach s mjenje dyžli 40 dźeczimi ma so s kóždym pjatym lětom po dokonjanym 25. żiwjenskim lěcze wo 100 hriwnow polěpschicź. Na tele pschikłohi, pschi kotrychž ani darmotne wobydlenje, ani sarunanje sa njo do wobliczenja njepschińdże, pak maja jenož tajzy wuczerjo prawo, kotrychž sadżerżenje a sastojnske dźełko pschiczinu k prawym porokam njedawa. Dokhody s zyrkwinskeje służby gmědża so jenož tak daloko k tutym pschikłoham pschiliczicź, hacz wone lětnje 900 hriwnow pschekrocza.

— Po sestajenju sakskeho statneho hospodarstwa, krajnemu sejmej pschepodatym, su direktne dawki 3 milijony hriwnow wjazy wunjeßke, hacz je so wobliczisko. Statne żelesnizy su 120 milijonow hriwnow wunjeßke. S khěžorstwoweje kaßy je so Sakskej 30 milijonow hriwnow pschipokasało, tola je Sakska dyrbjała tule sumu khěžorstwu jako martrikularny pschinoschk (sa wójsko, kódźstwo atd.) saso wrócźicź. Sadanjenje sakskeho statneho dołha sebi $23\frac{1}{2}$ milijona hriwnow żada.

— Sakskeho prynza Jurja je pschi poßlednjej hońtwje sa bażantami znadna njehoda podeschła. Drobowy wutsel wot kamjenjow wotrasywschi jemu do leweje ruki slecza. Lekarjo praja, so je sranjenje jenoż swjerschne. Woczakuja, so so prynz w blizschich dnjach saso do Draždżan wróczi.

Wscho hromadże je so pschi dwórskich hońtwach w Sibillenorcze (w Schlesynskej), kotrymž wjedro wurjadnje howjesche, nětdże 1500 bażantow a 500 sajazow potscłało. Dla wotewrjenja krajneho sejma je kral hońtwy na jedyn dżeń pschetorhnył, tola so na to hnydom do Sibillenorta wrócził, hdżež hacz do 15. novembra wostanje.

— Po wosjewjenju „Khěžorstwoweho nawěschtnika“ so khěžorstwowy sejm na 30. dżeń novembra swoła.

— Sswobodomyßlnej Richterowej stronje je saso pschi jenej wudospoknjazej wólbje do khěžorstwoweho sejma jedyn wokrjeß pschipanył. We wjeczornym Priegnitzskim wokrjeßu (w bramborskej provinzy), kotryž běchu hacz dotal konserwatiwni lěta dołho wobsedźeli, su pschi wukalanskej wólbje, kotraž mějesche so mjes konserwatiwnym kandidatom krajnym radźiczelom se Saldern a swobodomyßlnym kandidatom, Barlinskim wulkodestillatérom Scholtu, poßlednischeho s wulkej wjetschinu wuswolili. Sozialdemokratojo a reformarjo, kotsiž běchu pschi prěnim wuswolenju swojeju sambneju kandidatow postajili, pschi druhej wólbje swobodomyßlnemu kandidatej Scholcze swój hłóß dachu. To je nětko hižo dźesaty wokrjeß, kotryž su konserwatiwni w poßlednich tsjoch lětach pschi wudospoknjazych wólbach do khěžorstwoweho sejma shubili. Polazy, Elsaszy, sozialdemokratojo, zentrumszy a swobodomyßlni so do wokrjeßow, konserwatiwnym wotdobytych, dźelili.

— Barlinszy żitowi wikowarjo tež po rospuschczenju żitoweje bursy a po sakasanju shromadźisnow w saninskim hrodże żiwje dale se żitom wikuja. Woni su sebi blisko bursy khěžu wotnajeli, w kotrejž su 40 pisarnjow naprawili. Tele pisarnje su sebi żitowi wikowarjo wotnajeli, a to pschezo tak, so je 4 hacz 6 firmow w jenej stwje saměstnjenych. Tež posrednizy (Mackler) su sebi hromadże jenu stwu wotnajeli. Posrednizy wikowanje direktnje wot pisarnje k pisarni saradźuja. Liczba wikowarjow, kotsiž su so w tymle domje sasydlili, 180 wuczini. Na tajke waschnje żitowi wikowarjo pschezo saso bursowy sakoń wobeńdu. Hacz knjezerstwo tež tu pschecziwo nim njesakroczi?

— Wobydlenja něktorych tkalzow, w Shorjelzskich fabrikach dźełazych, su pondźelu sa anarchistiskimi pismami pschepytali. Pola dweju tkalzow su tež tajke pisma nadeschli. Jedyn s nich, wěsty Frauböse, bě so w sjawnych shromadźisnach wospjet jako anarchist wusnał. Pola njeho tež sapiß pschiwißowarjow anarchistiskeje wuczby, w Shorjelzu bydlazych, a kwittowanske knizki sasłapichu.

— Reserweneho offizéra, knihikupza Rupprechta w Göttingenje po namjecze podkrjeßneho komanděra majora Schönbecka s wojerskeje

ßlužby wusamknychu, dokelž ßo wón k ludowej sozialnej stronje dźeržeše. Tole wuprawjenje wjednika ludoweje sozialneje strony, duchownehо Neumanna, pohnu, w ßwojich nowinach majora Schönbecka wohanicź. Major Neumanna sškiwdźenja dla wobskorži, a Barlinski lawniski ßud na to Neumanna k 300 hriwnam pjenježneje pokuty saßndźi.

— 100 milijonow hriwnow, kotrež je pruski krajny ßejm w ßwojim cžaßu po namjecže wjerćha Bismarka k kupowanju pólskich knježich kublow pschiswolił, je ßo nimale pschetrjebało. Duž chże knježerstwo pjecža s nowa 100 milijonow wot krajneho ßejma sa tón ßamy wotpohlad žadacź. Pokupjene pólske kubła ßo roskuskuja a ßo jako rentske kubła Němcam rospschedadža. Na tajke waschnje dyrbja ßo pólske provinzy ruczischo pscheněmczicź.

— Shromadźisna, kotruž bě wschoněmske towarstwo w Barlinje na 12. dźeń novembra do Barlina powołało, je ßo wotprajiła. Na tejle shromadźisnje dyrbjachu awstrisźy sapóßłanzy Funke, Prade a Wolf rěczecź a pschecźiwo rěczowemu wukasej wot knježerstwa sa Czechi a Morawu wudatemu, protestowacź. Pruske knježerstwo je wschoněmskemu towarstwu s cžaßom wjedźecź dało, so wone njebudże awstriskim sapóßłanzam w Barlinje sjawnje rěczecź dacź, dokelž je rěczowy wukas snutskowna należnosćź Awstriskeje, do kotrejež ßo měschecź ßo w němskim khěžorstwje njesaleži. Pocźežowaze hischcże je, so chzedźa runje sastupjerjo najwótrischeje pschecźiwniskeje strony w Barlinje rěczecź, kotrejež sadźerženje da wocžakacź, so ßo shromadźisna na jara njelube waschnje skónczi. Pschi tajkich wobstejnosćzach je wschoněmske towarstwo wobsamkło, ßo shromadźisny wostajicź. W pschichodnym khěžorstwowym ßejmje pak chże wone knježerstwo teho dla pschimacź.

Awstriska. W awstriskim khěžorstwowym ßejmje ßu skandale dźeń a grawocźiwische. Najhórschi halekowarjo ßo wobcźežowachu, so ßo wschě skschiwdźaze wudma, kotrež běchu woni na ßo nawołali, njejßu do protokolla sapißake. Městopschedßyda Kramař snapscheczíwi, so dyrbi sjawnosćź wschě rjane rěcže shonicź, kotrež ßo w parlamencže rěcža, tola posdźischim pschistawkam wón do protokolla njeda. Lueger ßebi žada, so dyrbi ßo Wolfowe pschiwołanje, s kotrymž je wón burow hórskich ßlěpzow mjenował, do protokolla pschijecź. Sapóßłanz Wolf to prěje. Na njeho wołaja: Wy wscho na cžestne ßłowo prějecže. Sapóßłanz Schleicher měni, so Wolf nóž, w cžronach twjerdże stejazy, pschi ßebi noßy, runje kaž kakarjo pschi pukach. Sapóßłanz Schneider ßebi žada, so dyrbi ßo Wolfowe nawołanje na pschedßydu Abrahamowicza: „Wy scże wyschschi jebak!“ do protokolla sapißacź. Tež tónle wuras Wolf prějeschе. Na tajke waschnje wadźenza hodźiny dołho trajeschе. Skónczńje pschedßyda wulkeho ropota dla poßedźenje sběhny.

Franzowska. W franzowskim wójsku ßo najskerje helm, pruskej piklazej khapje podobny, sawjedże. Poßledńje dny běchu w Parisu wojerschy straźnizy wschelakich wójskowych družinow widźecź, kotsiž se ßwojim hłowowym pschikrycźom, w Parisu njeswuczenym, kedźbliwosćź nimokhodźazych ludźi na ßo czehnjechu. Woni kulojty helm noscha, kotryž je s wonka pola jěsdnych s njebjeßamódrym a pola pěschkow s cźěmnomódrym ßuknom poczehnjeny. Kónz a wobbitki s aluminia wobsteja. Nowy helm wschě žadanja strowoscże dopjelni a je jara lohki.

Jendźelska. S wojowniscźa pschi indisko-afghanskich mjesach njeje poßledni tydźeń žanych powjescźow dóschło. Po wudawanju Jendźelcžanow chzedźa ßo někotre sběžkarske ludy podcźißnycź; spodźiwne jenož je, so tele ludźiki w tym ßamym cžaßu jendźelske lěhwa w nozy nadpaduja. Wot 10. junija hacž do 28. oktobra t. l. ßu Jendźelcženjo w tejle wójnje 247 morwych a 843 sranjenych shubili. 24 jendźelszy offizěrojo padźechu, a 52 ßo jich srani. Hischcże ženje njeje žana indiska pschimjesna wójna wot Jendźelcžanow tak wulke woporу žadała.

China. W Chinje staj saßo dwaj němskaj mißionaraj martrarsku ßmjercź sa rosschěrjenje kschescźijanstwa wumrjeloj. W Shantungskej provinzy ßu pschiwißowarjo sekty Daudau-hui, kotsiž ßo hižo loni jako najhórschi pschescźěharjo kschescźijanstwa pokasachu, mißionara Niesa a Heulu skónzowali. Nadrobnischa listna rosprawa ßo njehodźi do kónza novembra wocžakacź. Nadźijomnje budże ßebi němske knježerstwo sa skónzowaneju polne doscźcźinjenje a krute pokhostanje morbarjow žadacź.

Siamska. Mjes tym so siamski kral po ßwěcże wokolo pucźuje, njewěstoscź w Siamskej pschezo bóle pschiběra. Rubježnistwo a morbarstwo ßo wschědnje stawa, a rubježnizy khróblischo wustupuja, dyžli hdy prjedy. W Bangkoku, w siamskim hłownym měscże, s revolvrami na drósy tšeleja, a dróhowu želesnizu dyrbi polizija pscheđ nimi straźowacź. Njedźiwajcy straźnikow njemóże ßo kralowski hród paduchow dowobrócź.

Brasilska. Presidentojo wschelakorych amerikanskich republikow ßu stajnje w ßmjertnym strasche. Na wjazorych s nich je ßo lětßa hižo morbarski nadpad scźinił. Tež na brasilskeho presidenta Moraesa ßu pjatk nadpad spytali. Hdyž ßo president, ßebi jenu łódź wobhładawschi, na kraj wróczi, jedyn wojak do njeho tšeli, tola mißny. Na to wón ßo s kakacžom do presidenta da, tola marschall Bittencourt jemu do pucża stupi, tak so nadpadnik město do presidenta do Bittencourta kló; kakacž ßo jemu pod wutrobu sary. President Moraes sranjenemu uniformu wotapny a spyta krwawjenje, schantko na ranu położiwschi, stajicź, tola sa někotre mjeńschiny hižo Bittencourt wumrje. Morbarski nadpad je sběžkarska wojerska strona skucźiła. Hižo w haprleji je pjecža wojerske jakobiniske towarstwo wobsamkło, wójnskeho ministra generala Bittencourta wotstronicź, dokelž ßo wón prózowasche, we wójsku porjad postajicź. Wójna pschecźiwo sekcże tak mjenowanych fanatikownochzyscze žaneho tónza měcź; hižo 25 milijonow bě knježerstwo sa nju wudało. Duž ßo Bittencourt rosßudźi, ßam na wojownischczo pucźowacź. Njerosomnemu rosbrojenju pjenjes ßo mjesa staji, niz k wjeßelu generala Oskara, kotryž wójsko nawjedowasche, a jeho offizěrow, kotsiž dyrbjachu, wot ministra nusowani, dobycź a wójnu, statnu kaßu wurubjazu, skónczicź, kotraž bě wójskowym lifrantam a wójskowym wjednikam wulki wužitk dawała. Kónz wójny tychle ludźi, kotrymž jakobinska strona rěkaju, njeßměrnje roscźerczi. Wschón ßwět do prědka widźesche, so ßu ßebi wotmyßlili, presidenta a wójnskeho ministra wotstronicź. Jakobinszy maja wjele pschiwißowarjow we wójsku. President ßo na podpjeranje wjetschiny knježerstwowych naměstnikow w provinzach a na poliziju w Rio sepjera, kotraž něhdźe 3000 muži liczi. Tež je wójnske łódźstwo jemu ßwěrne.

Prědowanje na pruhu.

(Pokracžowanje a skónczenje.)

To trajesche khětro dołho, prjedy hacž bě duchowny saßo prawje k ßebi pschischoł. Jeho kral bě po tajkim, kaž dyrbjesche to nětkole sa zyle wěste měcź, w jeho spanju próstwowne pißmo cźitał a porucził, so ma jemu pscheđ mnohimi pschitomnymi pschipoßłucharjemi wěrnosćź na najnjehańbicźiwische waschnje do wocžow wumjetowacź. O kak ßłódzy kiwasche jemu hižo pschilubjene dobre městno! — Ale hrube prědowanje dźeržecź dyrbjecź a nimo teho pschecźiwo wyßokej a cźesczownej woßobje ßwojeho wjerćha, to běsche jemu, kiž bě tak sdwórliwy, poddaty a bojasniwy cźłowjek, woprawdże ßurowa wěc. Podawschi ßo rjekny napoßledku, ruzy stykujo:

„Duž budź dha w Bożim mjenje! Mój kralowski knjes poruczа hruboscź, a wotroczk ma poßłuchacź a s hruboscźu jemu ßłużicź!“

To prajiwschi, wotßali ßo s cźicha s parka, so by dwórskeho prědarja pytał a so by jemu sdźělił, schto ßebi kral w nastupanju pruhowanskeho prědowanja pscheje.

II.

Wulki sal w kralowskim hrodże w Barlinje, w kotrymž Bjedrich Wylem I. cźasto njedźelske pobożnosćze wotbywacź dawasche, bě jara polny knjesow a knjenjow se semjanstwa, kaž tež s lěpschich worschtow měschczanstwa. Kral mějesche to rady, so buchu někotsi pschitomni tam sjawnje psches dwórskeho prědarja wuhrimani, a to bě wulke wjeßele tym, kotsiž potrjecheni njeběchu. Tež njebě jemu niczo wo to, so prědarjej tam a ßem ßobu do ßłowa rěczesche, hdyž ßo jemu něschto njelubjesche, a to mějesche sa dowolene, dokelž běchu tute pobożnosćze w salu bóle ßwójbne, a dokelž tak khutneho napohlada njemějachu, kaž hdyž ßo w zyrkwi wotbywaja.

Tón ras běchu ßamo ßwobodomyßlni s hłownehо města pschischli, kotsiž hewak jeno na woßebity kralowski pschikas pschikhadźachu, ßobustawy tobakowehо kollegija pak běchu ßo wschitzy shromadźili a ßamo sanjerodźeny Gundling też njepobrachowasche. Tamni běchu wot njesnateje strony pscheproschowaze kharty k rańschej pobożnosćzi w kralowskim hrodże dostali, na kotrychž bě pschisspomnjene, so tamnische prědowanje zyle hłowne město rosbudźi; kak po tajkim nochzyli pschińcź!

Kral a zyła kralowska ßwójba ßedźesche s napschecźa k temu padej pschiprawjeneje klětki w loži. Kral bě woßebje pobożnje hnuty a běsche pschi pschedkhadźazym pobożnym spěwje ßwój hłóß móznje sanoschował a ßwěru na to kedźbował, so to też wschě ßobustawy jeho domu cźinjachu.

Někotkole bě khěrlusch dospěwany a prědowanje mějesche ßo sa-

počžecź. Dokelž je sćerpnosćź kschesćijanski počžink, počža žo Bjedrich Wylem I. runje ſ njeju wobronjecź, dokelž jeho dwórſki prědaŕ, kotrehož postawa žo derje wujědženemu hoborej runasche, ſ wjetſcha jara dołho rěčžeſche. Alle měſto njeho pohibowasche žo na dobo maly žuchi mužik pſches sal k klětzy. To běſche duchowny, nam hižo ſ kralowſkeho hrodowſkeho parka ſnaty.

Kral žo džiwasche a wjeſche ſ hłowu, hdyž tule nowu njeſwučženu wěžku wuhlada, a bórbotasche mjerſazy: „Schto dha tola tón mužik na klětzy chze? So mohł žłowo Boże ſ wuſpěchom pſchipowjedźicź a hrěſchne žwědomje ſbudźicź, to dyrbi cźłowjek tež trěbnu wulkosćź cźeła měcź, nježmě pak bycź, kaž tajki palcźik! Dwórſki prědaŕ budźiſche, jeli ſo je jeho khorowatosćź pſchekhwatała a jemu ſadźěwała, ſo žam žwojeho ſaſtojnſtwa ſaſtacź njemóže, žebi khmanecho ſaſtupnika wobſtaracź dyrbjał!“

„Mój kralowſki knjes nano!“ naſpomni prynz-naſlědnik Bjedrich ſ kahodnym poſmĕſchowanjom, „maly David je žamo hobora Goliatha pſchewinył, ſchtó wě, hacź tutón njenahladny mužik na klětzy tež něſchto wulkotne njedokonja!“

„Směrom, njecham napſchecźiwo rěčžane měcź!“ S tymile žłowami wotbu nan prynza ſ krótka a krucźe.

K dléſchej rosmołwje tež khwile njebě, pſchetož hižo ſapocža maly duchowny žwoje prědowanje; ſa pſchedmjet bě žebi wuſwolił cźěmne ſtrony cźłowſkeje powahi. Wón bě, hdyž bě prěnje ſatraſchenje pſchewinjene, žo jara roshorił a ſakhadźeſche tak žylnje w najkrucźiſchich wuraſach, jako by cźrjódu rubježnikow pſched žobu měł, niz pak woſobnu ſhromadźiſnu, pſchi kotrejž bě kral žam hłowa. Jeho hłóš klinczeſche kaž wójnſka trompeta pſches wyſoki wulki ſal, tak ſo Bjedrich Wylem I. nětkole prawje ſpokojom na prědarja hladaſche: hrubiſcho žebi tón hicź da a ſ wjetſchim ſpodobanjom pſchikiwaſche wón ſ hłowu a poniži žo žamo tak jara, ſo žwojemu žynej ſcheptny:

„Prawje žy měł, Fryza, ſe žwojim pſchirunanjom ſ Davidom a ſ Goliathom, pſchetož tón maly prědaŕ dokonjuje woprawdźe něſchto wulkotne a wukalnje jako rěčžnik žwojeho tołſteho a wulkeho kollegu, dwórſkeho prědarja, doſpoknje! Poſłuchaṁ ſ wjeſelokosćźu na tehole moliczkeho mužika!“

Alle, ſchtož wjeſele naſtupa, to žo wěž bórſy wobrocźi. Hdyž bě prědaŕ, hłuboko wodychnywſchi, khwilku pomjelczał, počža ſ nowa ſ woprawdźe hrimotazym hłoſom:

„S njekhmanſtwow a žłabosćźow, ſměſchanych ſ jara mało počžinkami, je cźłowjek hromadu ſeſtajeny. Wy žebi myſlicźe, ſo žu njekhmanſtwa a žłabosćźe jeno namrěte brachi pola niſkich a khudych, a ſo žu woſobni ſ teho wuwſacźi. So bych wam w tym jaſnosćź podał, chzu mjes wyſokimi najwyſchſcheho wſacź, a to naſcheho krala, a chzu jeho wotmołowacź ſ pinſlom wěrnosćźe. To budźecźe žebi myſlicź, ſo hnydom žwětłeho kheruba pſched žobu wuhladacźe, kotrehož počžinki žo hacź do njebeſ błyſchcźa! To žo jara mylicźe, jeho wopacźnosćźe žahaja dele hacź do helſkeho wohnja a jeho hrubosćź je hiſchcźe pſches bunazu žłomu!“

Wſchitzy pſchitomni ſproſtnychu ſ wuſtrózenjom nad rěčžu duchowneho a žam kral bě ſkerje morwy dyžli žiwy. Prědaŕ pak rěčžeſche jeno po tym rezepcźe, kotryž bě napiſany na jeho próſtwownym piſmje: hrubiſcho a lěpje. Po jeho ſawodźe bě ſpósnacź, ſo budźe wſchu móžnu hrubosćź a najwjetſchu njewjaſanosćź nałožowacź.

Gundling, kiž bě tu zyku wěž nawoblekł, hladaſche tak njewinowacźe, ſo bě zyle motany na ſtaru wowzu, mjes tym ſo žo we wutrobje radowaſche ſe ſbožopſchecźom, a ſo žo njemóžeſche ſadźerźecź, ſkradźu na krala pohladowacź, kotryž pſchekwapjeny a potrjecheny, kaž pſchiſłmoleny, na ſtole žedźeſche.

S móznym hłoſom pokracźowaſche prědaŕ dale: „Roſeſtajam nětkole zyle ſ krótka naſchemu kralej a knjeſej, kotryž měł nam wſchěm nadobny pſchiklad wſchěch počžinkow bycź, jeho ſke ſamowno-ſcźe. Tu w Barlinje njeje trjeba, wo jeho hruboſcźi mnoho rěčžecź, to by rěkało wodu do rěki noſłycź, pſchetož tu ſnaje kóžda płókaza žona kralowſkeho knjeſa, kotryž kaž džiwi muž do ludźi na haſły cźepje, hdyž žo jemu něſchto njelubi. Wo jeho hruboſcźi chzu po tajkim mjelczecź a jeno naſpomnicź, ſo bychmy jara wjeſeli byli, hdy bychmy žwojemu kijej po jeho khribjecźe rejowacź dacź móhli a žměli. Haŋba je to ſa krajneho wótza, ſo wſchitzy ludźo pſched nim cźekaja, hdyžkuli jeho wuhladaja, měſto teho dyrbjeli jemu ruku koſcho žo k njemu cźiſchcźecź!“

Duchowny dyrbjeſche powětr kojicź, dokelž bě žo w pſchewulkej horliwoſcźi pſchenapinał. Bjedrich Wylem I. njewjedźeſche, hacź je warjeny abo pjecźeny a w jeho wobliczu wotměnjeſchtej žo pſchezo hiſchcźe ſtrach a hněw. Alle wěriwa woſada mějeſche na tym žwoje wjeſele, pſchetož jara mnoſy ſ nich běchu hižo doſcź wjele kralowſkeho kija woptali.

Na to počža prědaŕ krala jako ſkupza wopiſowacź, a to na trochu wobſchěrniſche waſchnje; na poſledku wón pokracźowaſche:

„Kóždy pjenjezk dźerži kralowſki nahrabnik hromadu kaž kleſchcź, ale na kajke wohidne waſchnje! Wjecźor khodźi po iſtwach hrodu a wuhaŋnje žwojim ludźom žwěžu pod noſłom, a ma-li jeho žona, naſcha cźeſcźomna krajna macź, druhdy nowy njedźelſki cźěpz na hłowu, wotprowa jej žamorucźnje židźane banty wot njeho a pſchedawa je prěnjemu lěpſchemu židowſkemu wikowarjej. Hdyž pak ma žo prawje wulki a dołhi muž ſa jeho cźělnu gardu dobycź, mjeta jeno tak ſ tyžazami: wón jeho dyrbi měcź, a byrnje dyrbjał poł žwojeho kraleſtwa ſa njeho ſaſtajicź. Hdźe je to potom ſlutniwy kral? Pyſchny, cźeſcźelakomny pſchecźinjak je, hdźež je jemu wo to, ſo mohł žo ſe žwojej wulkej gardu hordźicź? Wulki lapak ſ wróblazymi moſhami je jemu lubſchi, dyžli ſto nadobnych a mudrych muži, jeli ſo njejžu dléſchi, dyžli druſy ludźo. Wón wotwažuje cźłowſku hódnosćź jeno po dołhoſcźi jeho cźeła, niz pak po pozcźiwoſcźi a wjedźenju!“

Dale moliczki duchowny njepſchiúdźe, pſchetož na dobo ſaklincźa jemu do wuſchow, kaž truba žudneho dnja, hłóš jeho krala, kiž žo ſ hněwom cźeŕwjenjo, kaž purpur, pſches wobłożenje loże naklonjeſche, prědarjej ſ kijom ſahanjejo a hrožo.

„Schto, wón palcźik, wón malcźik žebi ſwěri, žwojeho krala a knjeſa ſ klětki pſched jeho poddanami hanicź? Hnydom na měſcźe wón na kolenomaj wotproſžy, hewak roſcźepu jemu wſchitke koſcźe.“

Na wokomik běſche duchowny wſchón ſatraſcheny a ſniczeny ſ wupraſžnjenjom hněwa žwojeho krala; tola hnydom pſchiúdźe jemu na myſle tamne měſtno w inſtrukziji na jeho próſtwownym piſmje, kotrež mějeſche žo takle:

„Chzyk-li pak žo ja ſkhroblicź, waſchu rěcź pſchejěcź ſ hněwnym napſchecźiwjenjom, ma mje wón krucźe naŋwarjecź!“

Duž ſhraba žo ſ nowa a ſawoła na žwojeho krala teho dla ſmužicźe:

„Budźeſch ty hnydom mjelczecź, kiž žy žebi wěrnosćź a hruboſcź ſa žwoje heŋłko wubrał!“

Pſchewinjeny ſ hruboſcźu khrobłeho muža, kotraž žo hiſchcźe jeho hruboſcźi pſcheŋahowacź ſdaſche, žydźe žo kral ſaŋo na žwój ſtoł a pſchipoŋłuchaſche podacźe dale, doniž duchowny njeſkónczi ſ tymile žłowami:

„Haj, hdyž je cźinicź wo dołheho wojaka, kotrehož ſa pjenjeſy doſtacź njemóže, to njeſtrachuje žo ani pſched hrubej namozu, ſo by jeho doſtał, cźehož dla, hdyž na kónzu hiſchcźe junu na naſcheho krala ſpominam, móžu jeno ſawołacź, a to ſ zyłej wutrobu: »So bychmy wumoženi byli wot wſcheho žłeho!« “

„Amen!“ ſaklincźa na tuto jara poboŋne pſchecźe po ſtaroſwučženym waſchnju ſ tyžaz ſchijow, zyle kaž na wuŋbměſchenje krala.

Moliczki prědaŕ wopuſchcźi na to klětku. Hdyž pokhileny ſe ſale žo wlecźeſche, bě runje ſaŋo tak małomyŋlny a bojaſny mužik, kaž hdy prjedy. Hdyž do póđlanſkeje iſtwy ſaſtupi, ſo by žwoju duchownſku draſtu wotpokožił, ſtejeſche na dobo pſched kralom, kotryž bě wot žwojich dworjanow wobdaty, a kotremuž pſchezo hiſchcźe ſ wobliczа mózne rosbudźenje rěčžeſche. Tu klakny žo hromadu duchowny kaž ſacźinjaty nóž a, ſtyknywſchi ruzy, proſcheſche:

„Majeſtoſcź, ja proſchu, ſo byſchcźe mi najmiłoſcźiwſcho moje prědowanje wodacź chzyli, kotrež dźě žym pſchecźiwo žwojim woprawdźitym cźuccźam, jeno po Waſchim piżomnym pſchikaſanju tak hrubje měł; ſ dobom nadźijam žo, ſo farſke měſtno, mi najmiłoſcźiwiſcho pſchilubjene, doſtanu!“

Kral hladaſche žo džiwajo na duchowneho, potom ſawoła:

„Schto wón wobkrucźa? So žym ja jemu kaſał, ſo dyrbi mi ſ klětki tajkule hruboſcź wumjetowacź? Pak je wón wrótny abo ja!“

Hdyž duchowny kralej žwoje próſtwowne piſmo pſchepoda, na kotrež běchu žo w jeho ſpanju njeſbožowne rjadki pſchipiſałe, njechaſche kral žwojimaj wocźomaj wěricź, pſchetož widźeſche žwoje žamžne piſmo, wě žo, ponadobnjene, kotrež pak žo jemu po někotrych piſmikach tola jako ſnate ſeſda. Hdyž bě duchowny tež prajił, w kotrej hodźinje bě w parku ſpał, ſawoła kral, hiſchcźe junu piſmo pſchepruhowawſchi:

„Ja jo mam! Na njeŋłyſchanu khroblosćź tehole Gundlinga, žebi takle khrobły žort ſe žwojim kralom dowolicź a žebi tehole duchowneho ſa naſtroj žwojeho wjecźenja wubracź! Ja chzu Gundlinga měcź, hnydom žem ſ tym njekraŋnikom!“

Kralowe pschecźe ßo rucźe dopjelni, pschetoż bórsy pschiwjedźechu jemu słóstnika, kotremuż pschi tym derje njeběsche. Hrožo saßběže kral ßwój kij, so by s nim Gundlingej do khribjeta ßmykнył, kiž ßo wobarajo sadwělujo sawoka:

„Majestosćź, njesabudźćze na dźenßnische kritiske wobjaßnjenje Swojeje wyßokeje woßoby!"

„Wón ma prawje, wón wopikź, ja nochzu tu khwilu — s najmjeńscha dźenßa — kralowski hrubak bycź! Nětkole pak njech ma ßo s procha, so mi bórsy s wocźow pschińdźe; wot khostanskeho ßudnistwa ßebi njemóžu žadacź, ßo s tajkimle njedocźinkom bědźicź!"

„Kiž pak je Waschej Majestosćźi w tobakowym kollegiju tola jara witany bjeßadnik!"

Prjedy hacź móżesche jeho kralowy hněw s nowa doßahnycź, bě ßo Gundling se jstwy shubił.

Bjedrich Wylem I. pschecźita nětkole, kedźbnje pruhujo, próstwowne pißmo duchowneho, a docźitawschi rjekny dobrocźiwje:

„Wón je khudy tradař a je mi dźenßa mnoho hórkeho s najwjetschej hrubosćźu do hkowy smjetał a, schtoż bě pschi tym najhórsche, tež jara wjele wěrneho!"

„Majestosćź", rjekny duchowny roskaty, „dobre dźě njeßmědźich naspomnicź, teho dla . . ."

„Nó, njehramju jemu jeho prědowanja dla, to móże tež ßwoje dobre mècź! Dobry prědař pak wón je, a sakhadźecź a hruby bycź móże wón, kaž nichtó — druhi, teho dla pschepodawam jemu s tutym wuprósdnjene farske městno w Barlinje, hdźež móże potom pschezo se ßwojej ßwójbu derje žiwy bycź. So by wón spósnał, so ja druhdy tola skupy njejßym, dam jemu pjecź stow toler se ßwojeje privatneje pokladnizy wuplaczicź, so mohł ßebi něschtožkuli trěbne sa prěni wokomik kupicź. We mni směje stajnje mikosćźiweho krala, kotrehož najskerje tež hischcźe s mnoheje dobreje strony spósnaje. Sswoje městno pak ma po prawym tola Gundlingowemu khroblemu žortej pschizpěwacź!"

Tutón nadeńdźe ßamßny wjecźor, khětro napity s tobakoweho kollegija domoj pschischedschi, młodeho mjedwjedźa we kožu, kotryž jeho hrosnje pschihotowa. To bě msda sa schibałstwo, kiž bě ßebi s kralom dowolił.

— Kónz. —

Sa nasch ßerbski dom

bě ßo dotal nahromadźiło: 41,999 hr. 24 np.

Dale ßu sa njón darili:

knjes rěcźnik Wesser w Budyschinje psches kantora
omer. J. Bartka . . . . . 20 = — =

Hromadźe: 42,019 hr. 24 np.

S dźakom kwituje

J. Bartko,
sarjadnik Macźicźneho doma.

Pschispomnjenje: 25 hriwnow wot Wotrowskeje naluto-waćnje ßu hižo w 43. cźißle „Sserbskich Nowin" kwitowane. B.

Ze Serbow.

S **Budyschina.** Pschi ryczu sakłada k Macźicźnemu domej ßu ßrjedu sajimawe wotkrycźe sczinili. Pschi dróhowej stronje lawskich hrjebjow ßo k staremu póhanskemu rowej dorychu, kotryž bě na pokodnischim boku s wulkimi kamjenjemi wobßadźeny. Pódła kamjenjow ßo dwě popjelnizy (urnje) namakaschtej. Wonej stej w wóhnju stałej a s wonka s dźěła sczornjenej. Wotkryty row bě něhdźe poldra metra schěroki a meter wyßoki. Kak dołhi wón je, njehodźi ßo spósnacź, dokelž wón s wjetscheho dźěła pod kamjeńtnej khódbu (trottoirom) lawskich hrjebjow leži. Wón je do schcźerka wuryty a něhdźe bértlk łohcza tolsto se schcźerkom pschikryty. Wupjelnjeny je wón s tucźnej masnej mało ważazej pjerschczu, najskerje s popjelom, kotryž je ßo po wjele lětstotkach do pjerschcźe pschetworił. Tucźna łohka pjerschcź je nimale ßrjedźa s cźornymi swuhlenymi sornjatkami smješchana; ßu drje to powostanki žita, kotrež je ßo pschi spalenju pohanskeho cźěła pschiboham woprowało. W kotrym cźaßu je ßo row rył a ke kotremu ludej je tón cźłowjek pschißkuschał, kotrehož popjel ßu tu pokhowali, njehodźi ßo wujaßnicź. Namakanej popjelnizy budźetej ßo w ßerbskim museju khowacź; wonej budźetej pschezo woßebiteje kedźbliwosćze hódnej, dokelž stej ßo dlěje dyžli 1000 abo 2000 lět w leżomnosćźi njesranjenej sakhowałej, na kotrejž ßo nětko nasch ßerbski musej natwari.

S **Budyschina.** Pschedźenak, ßerbska protyka na lěto 1898, je wuschoł a je w Ssmolerjez knihicźischczerni w Budyschinje, kaž też pola dotalnych pschedawarjow, sa 25 np. dostacź. Protyka je ßo kaž druhe lěta jara derje radźiła. W njej namakasch wulke bohatstwo wschelakeho rjaneho cźitanja. Masch rjany powucźazy nastawk, roshlad wo ßwěcźe, rjane powjedańczko se ßerbskeho kraja, ßměschki, ßerbske kermusche, wschě hermanki a najlěpsche wěschczenje wjedra. Wjele rjanych wobrasow, kiž ßu ßo sa jara drohi pjenjes kupiłe, debja protyku, bjes nimi nětkotre w ßerbskej drascze. Woßebje lubicź budźe ßo kóždemu Sserbej, so ma protyka też derje trjechjeny wobras njeboczicźkeho Michała Domaschki, snateho a lubowaneho ßerbskeho spěwarja. To wscho sa 25 np. Kaž wschě druhe ßerbske spisy je wěso też protyka w dobrym schcźesczijanskim a narodnym smyßlenju pißana. Duž, lubi Sserbjo, kupujcźe sa ßwoje domy ßerbsku protyku, w kotrejž stari a młodźi, haj hižo dźěcźatka ßwoje wokschewjenje namakaju. Do ßerbskeho doma ßłuscha też ßerbska protyka.

— Nowe ßudnistwowe twarjenje chzedźa na leżomnosćźach, s tuchorskej a Wylemskej dróhu s jeneje strony, s podlěschenej Lessingskej a Mateskej dróhu s druheje strony wobmjesowanych, kotrež něhdźe 22,700 kóßnych metrow wopschijeja, natwaricź. Kupne wucźinjenja s měschczańskej gmejnu a druhimi wobßedźerjemi ßu s wuměnjenjom, so jim krajny ßejm pschihłoßuje, hižo wujednane. Wschě khóstły sa nowe ßudniske twarjenje ßu ßo na 300,000 hr. wobliczike.

— (Nahła ßmjercź.) Na tudomnym dwórnischczu je ßo pońdźelu rano żelesniski wosyłstorkař Sarjenk s Draždźan se spěschnym cźahom pschejěł. Sarjenk bě njedźelu pola ßwojeju starscheju na Ssokolzy na kermuschi był a bě, so by ßebi pucź pschikrótschił, pońdźelu rano po żelesnizy na Budyske dwórnischczo schoł, s wotkal chzyschе ßo se spěschnym cźahom do Draždźan wrócźicź. Prjedy pak hacź wón na dwórnischczo dońdźe, jeho blisko měschczańskeje rěsarnje pschi zentralnym wuhibadle spěschny cźah pschekhwata a pschejě. Sarjenk bě hnydom morwy.

— Poßledni Budyski hermank je ßo cźumpjeleŕ Geißler na žitnych wikach pschi ßamym sarasył. Jenej woßobje, w cźumpjeli ßo cźumpazej, bě měza wotpanyła, kotruż chzyschе Geißler sběhnycź. Tola prjedy hacź móżesche mězu sběhnywschi wotskocźicź, ßo cźumpjel wrócźi a jeho s tajkim wotmachom do hkowy dyri, so wón myßle shubiwschi na jemi leżo wosta. Schtoż je ßłyschecź, ßo s jeho strowjom po něcźim polěpschuje.

— (Saßłapany paduch.) Sańdźenu pońdźelu bě do Spenkez korcźmy pschi ßerbskich hrjebjach pólski dźěłacźeŕ sastupił, kotryż je, ßo s hoscźenzskeje stwy wotßaliwschi, w khěži po jenym skhodźe skradźu horje saléł. Tam je ßo wón do wobydlenja swudowjeneje Kernoweje dobył a něschto pjenjes kranył. Tola prjedy hacź je ßwojim nadobytkom twóchny, ßo jeho ludźo, w domje bydlazy, dohladachu. Psched nimi ßo wón pod jenym kožom skhowa. Tu jeho policistojo, po kotrychž bě ßo pósłkało, lapnychu. Saßłapany je pjecźa jedyn pólski schtrykař, Vinzenz Cźiaminza rěkazy; wón je pjecźa s Wilny w Ruskej Pólskej a je 38 lět stary.

— **(Wuhlady na pschichodne wjedro.)** 17. novembra ßo po Falbowym wěschczenju wjedro saßo sczopli, s dobom ßmědźa ßo deschcźe a ßněh wocźakacź. 24. dźeń novembra je kritiski dźeń 1. rjadownje.

— **Wuhlady na pschichodnu symu.** Pódła Falba a Gothaskeho wjedrowustojneho Habenichta też hajnizy krutu symu wěschcźa. Woni praja: „Pada li bukowe liscźe sahe a krucźe, wěscźe nam pschichodna syma satschěska krucźe." Duž mamy krutu symu wocźakacź. Pschihotujmy ßo s cźaßom na nju!

S **Małżez.** Sańdźenu pońdźelu je ßo nózny straźnik na tudomnym knježim dworje, Pětr August Hejdusch, sarasył. Wón bě rano w schtyrjoch na ßynowu łubju po ßyno sa konje schoł. Po skhodźe dele stupajo wón mißnywschi pany a ßebi schiju swiny. Hodźinu posdźischo wón wudycha.

S **Biskopiz.** Wutoru wjecźor ¼ 11 hodźin na tudomnym torhoschczu jedyn poliziit skakarja Pawoła Groschu se Ssmilneje saja. Groscha bě tón ßamy wjecźor schtyri wulke ßłomjane sajmy, tamnischemu ryczerkublerjej Schmatzej ßłuschaze, sapalił. Pschi pschesłyschenju ßo wón wusna, so je dźeń prjedy w dworje rěsnika Augsta w Ssmilnej woheń sakožił, kotryż pak ßu hischcźe w nastaczu shascheli.

Se **Shorjelza.** General infanterije Hanß s Werder je tu ßobotu s Božej rucźku sajaty wumrjeł. W lěcźe 1891 běchu jeho sa komanděrowazeho generala 1. armeekorpsa pomjenowali. 10. januara 1895 jeho k disposiziji stajichu.

Se **Shorjelza.** (Khostanska komora.) Ludźom sawdawk wujebacź, woßebite wjeßele cźeladnikej Michałej Knopfej w Němzach pola Kulowa cźini. Hacź runje bě hižo wospjet dla wujebanja sawdawka s jastwom khostany, ßo wobschudźak w Kulowje sa jedyn

dźeń hnydom na dwěmaj městnomaj pschistaji a da ßebi kóždy krócź toleŕ sawdawka sapłaćićź. Tón krócź jeho na schtyri njedźele do dźěry tyknychu.

Se **Sstomjenja** pola Hródka. Njesbožowneje luboscźe dla je ßo tu burski ßyn Matyj Zujschko se Židźineho satsělił. Wón bě ßo s jenej tudomnej holzu ßlubił, a njedźelu hižo dyrbjesche kwaß byćź. Njesnatych pschićźinow dla pak njewjesta njenadźizy ßlub rospuschćźi. To je Zujschka tak rosrudźiło, so je ßwojemu źiwjenju kónz scźinił.

Se **Sslepcho.** Paduschi ßu sańdźenu ßobotu w nozy s wotewrjenym woknom tudomneho Lehmannez hoscźenza nuts salěskoj a tam 500 zigarow, jedyn żaket, jenu hońtwarsku toschu a něschto kolbaßy kranyli. Tukaja na dweju handwjerskeju, kotrajž staj chzyłoj ßobotu wjeczor pola Lehmannez psches nóz wostaćź. Wonaj staj sa jenym blidom pola wokna ßedźałoj a staj, wot nikoho njewobkedźbowanaj, woknowe sawjertawki skradźu wotwjercźałoj a ßo potom, wudawajzy, so chzetaj s poßlednim wjeczornym cźahom do Hródka wotjećź, wotßaliłoj. Wonka staj najskerje kakałoj, hacź ßu Lehmannezy do loża schli, na cźoź staj bjese wscheho ropota wokno wotewriłoj, do hoscźenzskeje stwy saléskoj, mjenowane wězy kranyłoj a s nimi twóchłoj. Hacź dotal ßo njeje poradźiło, njeplechow wußlědźićź.

Wußudźenja.

Lawniski ßud. Dźěłaćeŕ August Fürsta se Sskoneje Borschcźe bě 1 hriwnu 50 np., kotreź bě jemu mandźelska korczmarja Ssuschki na Židowje k kupjenju pizneho grisa pschepodała, pschekschiwił. Fürstu k jastwu na 2 dnjej saßudźichu.

Wußudźenje pohoncźa Matthiasa Micźki na Židowje, dla cźwilowanja skotu wobskorźeneho, ßo dla dalscheho pschepytanja wotstorcźi. — Teje ßameje pschiczźiny dla ßo teź wußudźenje Marje Mjedakoweje w Błohaschezach, dla paduchstwa, kaźenja měra a wězywobschkodźenja wobskorźeneje, wotstorcźi.

Přilopk.

* Sswoju lubu cźeźko sranił, ju dwójzy do cźoła tšéliwschi, je w Draždźanach na rózowej haßy murjeŕ Marreck. Hakle po dołhim bědźenju bě móżno, Marrecka, kotryż ßo se wschěmi mozami wobarasche, sajecź.

* Hrosne mordarstwo je ßo wutoru w Draždźanach skuczźiło. Ssrjedu rano wokoło 8 hodźin ßu w Flügelz kamjenjecźeßarni blisko kwětkoweje dróhi w Starych Draždźanach jene dźěcźo skónzowane namakali. Po wschěm sdaczu ßu dźěcźo wumozowali a jo, jemu hubu s trawu satykawschi, sadußyli. Njeskutk je ßo najskerje wutoru wjeczor stał. Dźěcźo je 7½lětna dźowcźiczka murjerja Ulbricha na Pirnaskej dróhy. Skónzowana je wutoru popołdnju w 4 hodźinach s katholskeje podkrjeßneje schule na Schumannskej dróhy woteschła, tola njeje domoj pschischła. Hacź dotal hischcźe njeßu mordarja saßkapali.

* Jedyn sastojnik w Plawenje pola Draždźan, kotremuż bě ßo na němsko-franzowskej wójnje w bitwje pola Noisseville do lěweje nohi kulka tšéliła, hižo někotre njedźele kałazu ból wysche kolena saczuwasche. Kulku běchu jemu po bitwje s rany wotstronili, njedźiwajzy teho nětkole sacźeklisna nasta, kotraž bě módra naběźana. Psched někotrymi dnjemi ßu mjenowanemu sastojnikej pokojzu moßasneho knesla s bolazeho městna wucźahnyli, to je pokojza uniformskeho knesla, kotryż běsche ßebi wón psched 26 lětami jako wojak w kholowowym saku khował.

* (Morda'rstwo.) W Döbelnju pola Lipska ßu ßrjedu swud. Wyleminu Krawsowu skónzowanu namakali. Mordar je Krawsowu wurubił. Mordarja, maschinytwarza Moritza Hellera ßu w tym wokomiku na lubi jeho khěże sajeli, hdyż bě ßo runje do krka rěsnył.

* (Roschty ßo slamale.) Pschi jenym nowotwarje w Neuschleußigskim pschedměscźe w Lipsku ßu ßo ßrjedu roschty powalile a dźeßacź dźěłacźerjow pod ßobu pohrjebałe. Dwaj murjerjej běschtaj hnydom morwaj, tsjo cźeźko, pjecźo lohko sranjeni. Polěra, kotryż twar wodźesche, ßu sajeli.

* (Semjerźenje w Vogtlandźe.) Hižo njedźele dołho trajaze semjerźenje w Vogtlandźe a w pschimjesowazych cźěskich stronach hischcźe pschezo kónza nima. Njedźelu rano w 8 hodźinach dwaj podsemskaj storkaj saczuchu. Wonaj staj ßo hacź do schmrěkowych hor a do frankskeho lěża wupschestrěłoj a ßo s hrimotazym a bubotazym hołkom pschewodźischtaj. Po powjesczach, s wulkeje liczby městnow pósłanych, ßo storkaj jako żołmje dale hibaschtaj; ludźo ßylne satschaßnjenje saczuchu, wokna schcźerczachu, cźaßniki sastachu, skocźata ßo do njeměra dachu. Wjetscha schkoda pak ßo njeje nihdźe stała. Wucźeni maja sa wěste, so je w bliskich Czechach pola Cheba (Egra) něhdy wohenpluwaza hora była, a so s tym teź nětczischce semjerźenje swißuje. Nadpadne je, so ßo wohenpluwaza hora Vesuv pola Neapla w Italskej móznje kuri a rěku lavy (roseschkrjeny kamjeń a pěsk) se ßebje pluwa. Teź ßo s njeho popjeł a basaltowe kamjenje se storkami, husto ßo wospjetowazymi wumjetuja.

* Pschenajecźe hońtwy ma niz jenoż w Stróżischczu a wschelakich druhich łużiskich stronach, ale teź w Elsaß-Lothringskej ßwoje schpaki. Wot tam s Langensulzbacha pißaja: Pschenajecźe hońtwy, kotraž budźische ßo dyrbjała 15. augusta we wschěch gmejnach pschenajecź, hischcźe ßo pschezo njeje měło, a to dla wschelakoscźe měnjenja mjes gmejnskej radu a wyschnoscźu. Hońtwa bě hacź dotal hrabi s Dürkheimej w Fröschweileru pschanajata. Burjo pak chzedźa ju jenemu tudomnemu burej pschenajecź, so ßo njeby swěrina dale psches měru hajiła. Dokelž pak ßo jednory bur njemóże pschi pschenajenju se samożitym hrabju měricź, je gmejnska rada lěßnu a pólnu hońtwu, hacź dotal sjenoczenu, dźěliła. Pschi tym ßu ßo burjo tym buram, kotsiž chzedźa ßebi hońtwu wotnajecź, na to podpißali, so jim wotnajeńśki pjenjes darja. Na tajke waschnje mohł teź najkhudschi bur najbohatscheho ßadźerja pscheßadźicź, dokelž njetrjebał ßadźenu płaczisnu woprawdźe sapłaczicź. Wyschnoscź nochze nětko temule wucźinjenju płaczicź dacź, dokelž by ßadźena płaczisna jenoż posdaczna była.

* Wulki lóß sakskeje loterije je won! Pónd źelu je ßo prěnje wulke dobycźe, tak mjenowany wulki lóß, 500,000 hriwnow wucźinjazy, wucźahnył a je na czißko 31,310 do kollekzije Oskara Thiele w Waltershausenje w Thüringskej panył.

* Pschi wóhnju w domje korczmarja Kallhofa w Greifenbergu je psched tydźenjom domjazy ßyn wo źiwjenje pschischoł. Wón bě psched wjeczorom s latarnju na ßynowu lubju schoł, so by konje sastaral. Bórsy tam woheń wudyri. Najskerje je młody człowjek ßo nětkaŕ pschehladawschi padnył a je ßo jemu latarnja rosbiła a ßyno sapaliło, tak so je ßo wón w kurje sadußył. Pomoz bě bórsy k ruzy, ale woheń bě ßo tak spěschnje psches zyłe twarjenje rospschestrjeł, so mózachu jenoż polswuhlene cźěło s njeho wucźahnyćź.

* Wulki lóß pruskeje lotterije je na czißko 161,279 panył.

* (Ssrědk pschebjessparnoscź.) Scźěhowazy ßrědk je knjeni do sjawnoscźe daka, kotraž je jón ßama s najlěpschim wuspěchom nałożowała. Wona schantko wsa, jo w symnej wodźe womacża, jo s łohka wuźima a jo potom psches sacźinjenej wocźi połoži. Wuspěch bě pschekwapjazy! Prěnju nóz wona njewozucźiwschi schtyri hodźiny sa ßobu spasche. Po tymle cźaßu bě rubischko wusthło, tola hdyż bě jo s nowa womaczała a napołożiła, ju saßo spar wobja, kotryż hacź do ranja wudźerża. Tónle ßrědk mohł nětkotryżkuli, kotryż w nozy spacź njemóże, spytacź.

* Italska je kraj zitronow a rubjeźnikow. S Palerma ßu stórżby dóschłe, so cźrjóda dźewjecźoch wobrónjenych jěźdnych rubjeźnikow po wßach cźaha a wobydlerjow wurubjuje. Żandarmeriji njeje móżno, rubjeźnikam dowobaracź.

* (Tigrowy lěkaŕ.) Dr. Samuel Haughton, kiž je tele dny w Dublinje wumrjeł, mějesche psched lětami składnoscź, we wulkim strasche sa ßebje ßameho w zoologiskej sahrodźe iriskeho hłowneho města jenemu tigrej pazu hojicź. To skocźo na saschibnjenu pasoru cźerpjesche, kiž bě jemu hižo zyle do nohi sarostła, tak so bě strach, so ßo jemu symny woheń pschida. Duż dyrbjesche ßo operazija stacź, a dr. Haughton ßo proschesche, so by ju wuwjedł. Wón bě k temu swólniwy. Wothladowarjo ßak wokoło skocźecza cźißnychu, so móhli jo swutacź, a scźeżechu jo s nim blisko k żelesnym lěßyzam. Nětk satraschna hara nasta a to psches tigrizu, kotraž wot ßwojeho towaŕscha dźělena w pódlanskej klětzy ßurowje sakhadźecź pocźa, dokelž ßo wo ßwojeho towaŕcha, jeho w strasche widźo, bojesche. Hdyż bě jedyn wothladowaŕ tigrowu hłowu krucźe k lěßyzy scźahnył a hdyż běchu ßo drusy jeho nohow imozowali, sapschija dr. Haughton thoru pazu a wurěsa saroscźenu pasoru s njeje. Na to sputaneho wußwobodźichu a tigrizu k njemu puschczichu. Poßlednjeje wjeßele, jeje wobżarowanje a prózowanje, bolosc̀ franjeneje nohi s lisanjom pomjeńschicź, bě spodźiwne a hnujaze. Sa tydźeń ßo dr. Haughton saßo do zoologiskeje sahrody poda, so by ßwojeho pazientu wopytał. Tón ras bě sadźerżenje teju swěriskow k lěkarjej zyle hinasche. Jako byschtej poknej dźakownoscźe k ßwojemu pomoznikej byłej, wonej na wscho waschnje ßwoje wjeßele nad nim wopokasowaschtej. Tigr dasche jemu ßwoju sahojenu nohu bjes wscheho wobaranja pschepytacź, bjes tym so tigriza kedźbliwje pschihladowasche. A hdyż dr. Haughton po dołhim cźaßu jeju hdy wopyta, ßo tej skocźeczi kóždy ras hacź nanajpschecźelnischo k njemu wopokasowaschtej.

* Do cźežkich myßlow sapanywschi, je ßebi macź dźeßacźnika (Gefreiter) Dunkela, kotryź je ßo pschi poßlednim wulkim powodźenju pola Hirschberga w Schlesynskej ludźi strachej tepjenja wukhowajo ßam tepił, w njewobkedźbowanym wokomiku wot ßwojich ßwójbnych wotßaliła. W poßlednim cźaßu bě wona husto prajiła, so dyrbi „k ßwojemu Khorli“. Wona je pytała a namakała ßmjercź w Nißnych żołmach.

* (Poradźena operazija.) „Scźe dwazycźihriwnowski sloty saßo dostali, kotryź je Wasch hólz pózrjeł?“ — „Nč, knjes lěkař je jón hnydom wobkhował.“

* Wo katowstwo w Pruskej, kotreź je, kaź je snate, hacź dotal Reindel w Magdeburgu wukonjał, je ßo jedyn feldwebel gardekorpsoweho pokinvalidskeho wotdźělenja pola justizneho ministra samolwił. Wón ma ßo k rubanju slóstnischich hlowow woßebje teho dla ja khmaneho, dokelź je po powołanju rěsnik, teź ma wón wjazy prawa na tole město, dokelź je ßebi wón jako wojak prawo na zivilne sastaranje saßłużił.

* Na Machendorfskim żelesniskim sastanischczu pola Liberza (w Czechach) je ßo njedźelu psched wjecźorom żadławe njesboże stało. Sastanischczowy pschedstejicźeŕ Fuchs s Weißkirchenskeho sastanischcza s tworowym cźahom do Machendorfa pschijędże, so by s tamnischim pschedstejicźerjom porcźcźał. Hdyź cźah pomału do Machendorfa jędżesche, Fuchs s wosa skocźi, shubi pschi tym runowahu a ßo pod koła sceźehowazeho wosa kuli, pschi cźimź ßo wón żałoßnje shrosnoscźi. Jeho hlowu koła do zyła rosmjecźechu, a jena noha ßo njesbożowanemu wot cźeła wotjędże. Jeho mandźelska, kotraź jeho na dwórnischczu wocźakowasche, dyrbjesche żałoßnemu podawkej pschihladowacź. Srudny dóńt tuteho ßwěrneho, sprawneho, pschezo pschecźelniweho muża ßo powschitkownje wobżaruje.

* (Polna milliarda.) Skónź lětuscheho lěta, potajkim 31. dezembra nozy 12 hodźin budże prěnja milliarda minutow po Khrystußowym narodże polna. Po prawom by ßo wot lěta 1 hakle s lětom 1903 milliarda minutow naliczika, ale Khrystuß je ßo 7 lět prjedy narodźił, hacź my nasche lěta po jeho narodże pißamy, duź budże hižo s kónzom lěta 1897 1903 lět po jeho narodże nimo.

* (Spodźiwne wustrowjenje.) Jedyn schewski wucźobnik w Festenbergu w Schlesynskej psched něhdże 3 njedźelemi ßłyschenje a rěcź shubi. Psched někotrymi dnjemi wón na dobo, najskerje s njemozu ßo wobjawschi, je ßwojeho stoła padże a w tym ßamym wokomiku ßo jemu rěcź a ßłyschenje saßo wrócźischtej.

* (Skupa żona.) W podtšěschnej komorje w Aachenje 78 lět staru żonu, lapy wobleczenu, morwu na semi leżazu namakachu. Dokelź ju ßußodźa njeběchu sa 5 dnjow wjazy wohladali, wotpacźichu jejne komorne durje. Niz nusa, jenoź skuposcź bě wina hubjeneho żiwjenja semrjeteje. Wona bě samożita, wupożcźowasche pjenjesy, mějesche jich tójschto w nalutowarni a pola wobydlerjow w měsce a na wßach stejo. Pódla bě tak skupa, so ßwoje ßamßne kożo jenemu ßußodej sa 50 np. na nóz pschenaja a na drósy s hromadow ßmjecźow, schtoż móżesche někak trjebacź, wupytowasche a w ßwojej podtšěschnej jstwje hromadźesche. W starych lapach namakachu pola njeje tójschto dołżnych listow skhowanych. Wona bě tak skupa, so ßebi skoro niczo njepopschejesche, najskerje je sawutlika.

* (1000 hriwnow krauył.) So mohł ßebi jěsdne koło kupicź, je 15lětny běhaŕ Max Heilemann w Barlinje cźežke paduchstwo skucźił. Wón pola twarzow Ende a Böckmann ßłużesche. Ras w auguscze jeho s jenym sapißanskim listom na póst póßłachu. Wón wjedźesche, so list tyßaz-hriwnowsku papjeru wopschijesche. Kaź wón psched ßudom wudawasche, bě wón dawno sa tym horzo żedźił, ßebi jěsdne koło kupicź; se sawiscźu bě wón na ßwojich towarschow hladał, kotsiź ßwoje wobstarańki s kołom scźinichu, mjes tym so dyrbjesche wón pěschi běhacź. Duź je jemu pschipanyło, ßo tyßaz-hriwnowskeje papjery mozowacź. Wobhladniwje je wón sygel s lista wotstběhnył a pjenjes s njeho wsał. Na jeho město je wón runje tak wulki kruch papjery do lista położił a na to list saßo se syglom firmy Endy a Böckmanna, kotryź móżesche wón doscźahnycź, sasyglowa. Na póscźe listowa swonkownosć njenadpadże, Heilemann dostawanske pißmo dosta, kotreź ßwojimaj knjesomaj pschepoda. Potom wón tyßaz-hriwnowsku papjeru saměni, ßebi sa 285 hriwnow koło kupi, 450 hriwnow we wobydlenju ßwojeju starscheju skhowa a ßwojemu bratrej, kotremuź narěcźa, so je tyßaz-hriwnowsku papjeru namakał, sto hriwnow dari. Sbytkne 160 hriwnow młodostny paduch sa dwaj dnjej pscheczini. Potom ßo listowe wurubjenje wukopa, a hdyź běchu w Heilemannowym wobydlenju 450 hriwnow namakali, ßo paduch wusna. Jemu jastwo na schtyri měßazy pschißudźichu.

* Licźba studentow, Barlinsku universitu wopytazych, je w lětuschim symskim połlěcźe wurjadnje wulka. 5664 studencźa ßu ßo w njej jako poßłucharjo sapißacź dali.

* Kat Reindel je w Kielu 9. novembra dźěłacźerjej Sanderej hłowu wotcźał. Sander bě ßo dźěłacźerźy Barthowej narěcźez dał, teje 81lětneho pschirodneho nana sadajicź. Teho runja k ßmjercźi saßudźena Barthowa je ßo k khostarni na cźaß żiwjenja wobhnadźika.

* Njedawno bě ßo jedyn dźěłacźeŕ w Arizonskich podkopkach saßypnył, kotrehoż ßu po 13 dnjach hischcźe żiweho wuryli. Wón bě w tutych dnjach 60 puntow ßwojeje cźežkosce shubił, bě pak po wschěm ßwojim poscźenju strowy a hischcźe derje doscź pschi mozach. Kaź dołho bě sahrjebany był, njeje niczo k jędźi měł a poßlednje 8 dnjow teź niczo k picźu. Huba a schija běschtej jemu s dołhej lacźnoscźu tak sacźeklej, so s wopręd̆ka ani wodu picź njemóżesche. Wón bě pschi wurywanju pschezo ßłyschał, hdże a kak daloko jeho wumożniży ßu a hdże ßo k njemu doryja; duź bě ßo jim psches twjerdu skału po móżnoscźi napschecźo ryk. Hižo prjedy něhdy bě tón muż 5 dnjow dołho saßypnjeny był.

* (Namakanje 70,000 rublow, kotreź běchu ßo w Krimskej wójnje krankle.) „Astrachanski wjestnik“ pische: W Krymskej wójnje bě ßo na jenym slotowym transporcźe 70,000 rublow krankło. Podhlad padasche na dweju wojakow, kotrajź běschtaj stajnje se ßwojim wosom sady wostawałoj. Jeju k dyrbjeńskemu dźěłu w Ssibirskej wotßudźichu. Na pucźu do jejecźa ßo jedyn temu druhemu wusna, so je te pjenjesy krankł, a wopißa jemu teź městno, na kotrymź bě je sahrjebał. Tute wusnacźe powjedasche nan ßynej a ßyn ßwojemu 20lětnemu ßynej, kotryź loni pola jeneho Astrichanskeho krawza dźěłasche a ßwojim towarscham wo tym sahrjebanym slocźe powjedasche. Potom ßo s někotrymi towarschemi do wopißaneje wokoliny, 7 wjerstow wot Sarepty leżazeje, poda. Tam blisko pola Lucźkiskeho pohrjebnischcźa pschi měsniku bjes Saratowskej a Astrachanskej guberniji ßo do dźěła dachu, ale ßo nabojawschi, hižo poł wurytu jamu saßo samjetachu a ßo domoj wrócźichu. Lětßa pak chżychu ßebi tu wěz lěpje sawjesć a wuproßychu ßebi pola gubernatora dowolnoscź, so ßměli na pschipokasanym městnje sa pjenjesami rycź. Duź w pschitomnoscźi wokrjeßneho schefa s Kraßneho Jara ryjachu. Najprjedy tornistrowy spink dorychu a skóncźnje zyły pschetłaty tornister wurychu, w kotrymź ßo 70,000 rublow slotych khowasche.

* (Sahojenje seleneho schkórza [wocźazeje khoroscźe].) Dla naseleń barby wócźkoweje pupille mjenuje ßo jena s najcźeźschich wocźazych khoroscźow „seleny schkórz“. Na tu khoroscź wot wschitkich, kiź ßo we wocźnych klinikach w Europje pschedstajeja, jedyn prozent cźerpi. Na nju khori jara husto zyle woßlepja. Ssrědki, psche nju nałożane, ßu bohużel pschehusto bjes wuspěcha wostałe. Po rosprawje „Therapeutiskeho Tydźenika“ je ßo Bukarestskemu łasenkej, profeßorej Thomaßej Jonneskowej, poradźiło, seleneho schkórza s wótrje wumyßlenej operaziju na městnje, wot wócźka sdalenym, sahojicź. Spósnawschi, so tale khoroscź psches pacźenje sympathiskeje schijineje cźuwy nastanje, wón tule cźuwu wotkry a kruch s njeje wurěsa. Nětko je Jonnesko Pariskej lěkarskej akademiji sdźělił, so je tule operaziju w oktobrje trójzy s dobrym wuspěchom wuwjedł. 3. oktobra je 50lětneho muża operěrował, kiź bě hižo dwě lěcze zyle ßlepy był, a nětko polne, njewoßłabnjene widźenje saßo dostał.

* (Sakomdźeneje dwórliwoscze dla k ßmjercźi wotßudźeny.) S Madrida pißaja: Chulalongkorn, siamski kral, je w Schpaniskej a Portugalskej hubjene wopomnjecze sawostajił, dokelź je w poßlednjej hodźinje prawu asisku hruboscź wukonjał. Jedyn s jeho pschewoda, Phra Tudezaja, bě ßo s tym pscheschoł, so njebě někajku pschißłuschnu dwórliwoscź psched kralom wobkedźbował. Duź jeho kral hnydom k ßmjercźi wotßudźi. Portugalski kralowski dwór bě na tajku ßurowoscź wschón roshorjeny, a rěka, so je kral Khorla sa njesbożowneho cźłowjeka proßył. Chulalongkorn pak je ßo k temu ßmjał a prajił: „Psches ßwojeho krala wumrjecź, je sa Brames najwjetscha cźesćź!“ Wbohi Phra Tudezaja ßwojeho tyrana w dobrym měrje domoj do Bangkoka pschewodźa, so by ßebi tam hłowu wotcźecź dał, runjeż běchu jemu w Portugalskej składnoscź posticźili, so mohł ßo wjecźenja dźiwocha, s europiskej sdźěłanoscźu wobliśaneho, sminycź. Schpaniske nowiny derje wo tym njerěcźa, so je ßo ßurownikej Chulalongkornej na jeho pucźowanju psches Schpanisku kralowska cźesćź wopokasowała.

(Zyrkwinske powjesce hladaj w pschiłosy.)

Awkzija.

Wutoru **16. novembra** dopołdnja wot 9 hodźin maja žo w Bronju cźišćo 9 c sćěhowaze wěcy na pschedawanje pschedawacź: 1 žykanjowa maschina, 1 rosžykaza maschina, 1 cźisćaza maschina, 1 schatowa róla, 2 kruwjazaj wosaj, rólny grat, dospołne plumpy, dźěłarski a gratdźěłarski grat a wschelake druhe.

W Bronju, 10. nov. 1897.

Wobžedźer.

Awkzija.

Pschichodnu póndźelu **15. nov.** dopołdnja w 10 hodźinach budźe žo w Khwacźizach **žłanje** po ložach za hotowe pjenjezy na pschedawanje pschedawacź.

Shromadźizna pola Němzez žiwnosćze.

Kubler **Pětschka** w Khwacźizach.

Herbstwa dla je w Drěwzach pola Lasa **khěža** z dwěmaj jutromaj leżomnosćze na pschedań. Wscho dalsche je pola gmejnskeho pschedstejicźerja shonicź.

12lětny žylny koń, dobry cźahaŕ, je na pschedań w Khwacźizach cźišćo 29.

Dwajpschezny lohki hospodarski wós w dobrym rjedźe, nimale nowy, je na pschedań w **Rakojdach** cźišćo 6.

Ssypanske khachle

žo kupicź pytaja na běłeŕskej dróży (Bleichenstraße) 5.

Schrótowanske młyny, rosžykaze maschiny, běrunmjeczaze maschiny

dźěłam a poručam.

Porjedźenja derje a tunjo wobstaram.

R. Leichsenring,

kowaŕski mischtr na Židowje pola Budyschina.

Proßata na pschedań.

Proßata běłeje Yorkshirskeje a też cźornopišaneje Berkshirskeje raßy, kotrež žo jara lohko wukormja, žu pschezo po cźaßej pschimĕrjenych niskich placźišćach na pschedań na knježimaj dworomaj w **Budyschinku** a **Pschiwcźizach.**

Konje k rěsu

kupuje po najwyschschich placźišćach

swudowjena **E. Pohlowa**

w Budyschinje.

Kosaze, cźelaze a howjaze kože, kaž też wschě druhe druźiny kožow pschezo po najwjetschich placźišćach kupuje

Heinrich Lange

pschi žitnych wikach

a pschi žerbskej katholskej zyrkwi.

Cźrjewa a kijeschki

wschĕch druźinow pschedawa

Jan Frenzel na žitnej haßy 7.

Stare wokna

ma na pschedań

A. Tschentscher

na bohatej haßy cźišćo 18.

Schórzuchi z cźelazeje koże

poruczа po tunich placźišćach

Heinrich Lange

pschi žitnych wikach.

Drenérowanske roły

ma tunjo na pschedań

H. Dietrich w Lětonju.

Hrodowska haptyka

poruczа

wnźitkowy pólver za kruwy, butrowy pólver, hollandski słótny pólver, žwinjazy wobžerny a kormjazy pólver,

po starych wupruhowanych rezeptach.

Schtóž dobru

radu abo **wukasanje**

w drogowych wěcach pyta, dostanje darmotne wujaßnjenje w

Germania-drogowni

z napschecźa winoweje kicźe pola měješćela **dr. Roebera**

(chemika a haptykarja).

Wubjerny kožowy mas,

so by žo koža smjehcźiła a so by wodu njepschepuschcźała, w tysach po 50, 30, 20 a 10 np.,

najlěpschi vaselinowy tuk

w blachowych tysach po 5 puntach, 2 punt., 1 puncźe a ½ puncźe, kaž też po wjetschich a mjeńschich dźělbach poruczа tunjo

en gros **drygowanja** en détail

Oty Engerta

10 na sunтskownej lawskej haßy 10.

Piwne karanczki z wěkom po 95 np., bjes wěka poklitrate za restawratěrow po 22 np. poruczа

A. Heinke na žitnej haßy 8.

Skład

pjelsczowych tworow, klobukow a mězow

C. E. Rinki na žitnej haßy 5.

Wulki skład **cźornych** a **běłych kožow, wobžadźeńske kože** kóždeje druźiny, hotowe **žonjaze kožuchi, puczowanske kožuchi, zakety.**

Kožuchi z **persianskim, bobrazym, wudrazym, kastoretskim, bisamjazym** a **sealskim wobžadźenjom** žo dźěłaja. Wulki skład **muffow** wscheje druźiny, **khorvarjow** we wulkim wubjerku.

Stare kožuchi žo tunjo pscheschija, z nowa poczahnu a porjedźa.

Premiirowane: **Sslĕborna medailla** němskeje dabinskeje skhadźowanki w Barlinje 1895.

fundowe mlokowe mydło

dźĕłane z cźisteho kruwjazeho mloka, cźini kožu nĕžnu a mjehku kaž žomot.

Draždźanska mlokarnja **Pfundez bratrow** w Draždźanach.

Dostacź w najwjazy haptykach, drogowych, parfümerijowych a kolonialtworowych pschedawarnjach Budyskeho wokrjeßneho hejtmanstwa.

Dobry

jĕdźny žonop,

punt po 20 np.,

pschi 5 puntach po 18 np. je dostacź pola

Jurja Schwiebusa

(prjedy Aug. Bartka)

na swonkownej lawskej haßy 10.

Schulsketornistry

w hoborstim wubjerku poruczа

C. A. Pietsch

na hauensteinskej haßy 1.

Dźělbu cźistowolmjanych **flanellowych zbytkow,** k žuknjam, jakam, dźĕcźazej drasce žo pschihodźazych atd. ma jara tunjo na pschedań **Emil Grütze** na Židowje, na Sklonoborschcźanskej dróży 131.

Palmosornowe woßuchi, žłodowe kolochi, majßowy schrót, majß za kury, **lanu mucźku**

poruczа placźišćny hódno

Schmiß w Budestezach.

Cźrjewa

k dźĕłanju kolbaßow pschedawa paßmo po 1 mk.

Otto Pětschka na žitnej haßy.

Pschedawanje a porjedźenje

wschĕch druźinow **cźaßnikow.**

Placźišćny najtuńscho a rukowanje na dwě lĕcźe.

Gustav Mager. cźaßnikaŕ 11 na žerbskej haßy 11 pschi starych kasarmach.

Žony, dźĕcźi, młodźi ludźo pschi dobrej msdźe trajne dźĕło w naschej fabrizy porzlinowych a horncźeŕskich tworow dostanu.

Margareczina hěta

pola Budyschina.

Hermann Schomburg.

Sslubjeńske listki

se słotym frĕškom

kaž też w jednorym wuhotowanju cźischcźi po tunjej placźišnje.

Ssmolerjez knihicźischcźernja.

Budyska Bjesada.

Swjedźeń **wulkeje kołbasy** změje so **štwórtk 18. novembra** w Budyskej třěleńi. Kouvert płaći po wosobje 75 np. Započatk wječor we 8 hodźinach.

Předsydstwo.

Bukečanske serbske towarstwo

změje jutře njedźelu **14. novembra** popołdnju w 4 hodźinach swoje prěnje zymske posedźenje. Towarstwowy předsyda k. Wojnar je přednošk „Wobraz z robočanskich časow“ (dalewjedźenje) dobroćiwje přilubił. Wo bohaty wopyt sobustawow kaž tež hosćow prosy přećelnje

předsydstwo.

Serbske towarstwo za Khwaćicy a wokolnosć

wotměje jutře njedźelu za tydźeń, 21. dźeń nazymnika, popołdnju w 5 hodźinach swoje měsačne posedźenje. Wšě sobustawy so należnje přeprošuja. Hosćo so stajnje wutrobnje witaja. **Předsydstwo.**

P. P.

S tutym žebi dowolimoj, najpodwolnischo k wjedźenju dacź, so žwoje pschekupstwo,

rospschedawanje wschěch ratarskich wuplodow a kupowanje wschěch za ratarstwo třebnych wězow,

16. novembra t. l. do žwojeho noweho składoweho doma w blischosczi akzijoweje žłodarnje pschepołožimy.

Wobkhodne stwy žo tam teho runja namakaju.

Telefon čisło 74.

S poczesczowanjom

Kupowanske a wotbywanske towarstwo,

sapiž. tow. s wobmjesow. rukowanjom

w **Lubiju** w S.

Czesczenym Sserbam w Budyschinje žo k **porjedźenju želesnych** a **drjewjanych plumpow** kaž tež k **čisczenju** a **nowotwarjenju wschěch plumpow** poručam a pschi najlěpschim dźěle najtunsche płaczisny lubju.

Pawol Krause

w Budyschinje na Wjelečanskej drósy čisło 14.

Wosjewjenje.

Czesczenym Sserbam najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so žo w mojej restawraziji

w schtyrjoch lětnych czasach (vier Jahreszeiten)

pschi žitnych wikach 13

žerbski rěczi.

Budu žo pschezo prózowacź, žebi s krutej sprawnosczu, czistosczu a spěschnym poslužnjom spokojnosć hosczi, mje wopytazych, dobycź.

S najwjetschim poczesczowanjom

Jan Gusta Budar.

Towarstwo kath. rjemjeslniskich towaršow

změje njedźelu 14. novembra **założeński swjedźeń** — ale bjez dźiwadła.

We wudawarni „Sserbskich Nowin“ je sa 25 np. dostacź:

Pschedźenak.

Protyka sa Sserbow

na lěto

1898.

Wubjerny khojej,

žyry, punt po 80 np.,
paleny, derje žłodźazy,
punt po 100, 120, 140, 180 a 200 np.,
palenu **pschenzu**, punt po 18 np.,
paleny **jačmzeń**, = = 16 =
porucza

Jurij Schwiebus

(prjedy August Bartko)

na swonkownej lawskej haži 10.

Poslužnjenje w žerbskej rěczi.

Meble

kupuja žo najtunscho a s najwjetschim dobytkom w fabriziy

Gustava Zichnera,

magazin na seminarskej haži 8,
fabriku na běleńskej drósy 7.

A. Poppe

na mužakowskej drósy 4

kupuje kóždu dźělbu kowaneho želesa, lateho želesa, hadreschczow, koschczow, papjery, zynka atd. wschědnje hacź do wjeczora do 8 hodźin.

Swój bohacze srjadowany

zigarowy skład

po wschěch płaczisnach knjesam kurjerjam poručza

Bruno Halke

(prjedy **Th. Grumbt**).

Unionski kognak, punschowe eženzy, rum, arak, wubjerny liker poručataj

Schischka a **Rjeczka**

na swonkownej lawskej haži.

Carbolineum,

wolij sa mlócźazemaschiny, lanolinowy kopytny mas, lanolinowy kožowy mas, lanolinowy schkórnjazy mas, wolij sa schijaze maschiny, vaselinu, vaselinowy kožowy mas

poručataj

w najlěpschej tworje a najtunscho

Strauch a Kolde,

drogowa pschedawarnja

na kamjentnej haži 3 w Budyschinje.

We wudawarni Serb. Nowin žu dostacź knižki s **pišanymi wobrasami** a se žerbskimi schtuczkami

1. sa starsche dźěczi:

Schescherjaczk

a druhe rawski.

Płaczisna 25 np.

2. sa mjenische dźěczi:

Wobraski sa pěkne dźěczi.

Płaczisna 20 np.

K nowemu lětu pěknu, pilnu, dowěrnu holzu s najmjenischa 16 lět staru, do dobreje žłužby pytam. Wyschscha hajnikowa **Bluhmowa** w Hušzy.

Blidarskeho pomocznika hnydom pyta

J. Lubjenski w Bukezach.

Tyscherskeho pomocznika hnydom a **wuczobnika** k jutram pyta tyscher **Gruhl** w Bolborzach.

Sslužobna holza,

pilna a porjadna, žo k nowemu lětu pyta do hoscźenza w **Nadžanezach.**

Domjazy pachoł

móže hnydom do dźěka stupicź pola **Gotthardta Behrendsa** na hoschiz haži w želesowych khlamach.

Wotroczka k ruczнemu dźěłu, prěnjeho rólneho pohonicza, tsjoch wolazych a dwě hródźnej dźowzy pyta pschi dobrej pschihódnej msdže k nowemu lětu

Lutobczanski knježi dwór.

Knježeho pohonicza, dweju rólneju pohonczow a mlókoweho hólza k nowemu lětu pyta Sarečzanski knježi dwór.

Pytam žłužobne a hródźne dźowki a tajke k žwinjom, gratmischtrow, wotroczkow, žrěnkow, pohonczow a rólnych pohonczow, tsecźakow, wolazych, dźěłaczerske žwójby a dójki pschi wyšokej msdže do tudomnych a Draždźanskich stron. Zona žo jako dójka do jeneho prynzowskeho doma k 20. febr. pyta. **Schmidtowa** w Budyschinje na žukelnskej haži 24 po 1 skodźe.

Wutrobny dźak.

Knjesej **Winarjej** w Kamjenej pola Radworja a jeho mandźelskej sa wopokasanu luboscź najwutrobnischi dźak praji

Wedel w Pšowjach.

(K temu čisłu dwě pschiloscy.)

Prěnja pschiloha k czißku 46 Serbskich Nowin.

Ssobotu 13. novembra 1897.

Płaczišny rěsnego skotu na Draždžanskich skótnych wikach.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družina a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
	hr.	hr.
Wóły:		
1. polnomjaßnje, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	37½	68
awstriske	39	70
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	35	65
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	33	63
4. ßnadnje pizowane kóžđeje staroby	30	58
Jałojzy a krowy:		
1. polnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	34	64
2. polnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	32	62
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	30	59
4. ßrenjo pizowane krowy a jałojzy	28½	56
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	27	54
Byki:		
1. polnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	35	62
awstriske	—	—
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	32	58
3. ßnadnje pizowane	30	56
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	48	75
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	46	70
Swinje:		
1. polnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w starobje hacž do 1¼ léta	52	66
2. mjaßne	50	64
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	48	62

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2887 měchow.	W Budyschinje 6. novembra 1897 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 11. novembra 1897 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenza běła	9	27	9	85	8	6	9	56
" žołta	8	94	9	27	8	53	9	12
Rožka	6	50	7	19	6	44	7	19
Jeczmjeń	7	50	7	57	6	50	7	67
Wowß	7	—	7	80	6	90	7	40
Hroch	7	22	11	12	8	33	9	50
Woka	7	78	8	33	6	50	7	75
Jahły	13	—	15	—	12	—	14	—
Hejduschka	15	—	16	—	14	—	15	—
Běrny	2	30	3	—	2	30	2	60
Butra 1 kilogr.	2	20	2	50	2	10	2	30
Pschenczna muka 50 "	9	25	18	50	—	—	—	—
Rżana muka 50 "	8	50	13	—	—	—	—	—
Ssyno 50 "	2	80	3	20	2	50	3	—
Ssoma 600 "	16	—	18	—	16	—	18	—
Proßata 1098 schtuk, schtuka	10	—	20	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby 50 kilogr.	—	—	4	25	—	—	—	—
Rżane wotruby 50 kilogr.	—	—	4	75	—	—	—	—
Pschenczny gris 50 kilogr.	—	—	5	25	—	—	—	—
Rżany gris 50 kilogr.	—	—	5	75	—	—	—	—

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach 15 hr. 73 np hacž 16 hr. 74 np., žołta 15 hr. 19 np. hacž 15 hr 75 np., kórz rožki po 160 puntach 10 hr. 40 np., hacž 11 hr. 48 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 10 hr. 50 np. hacž 10 hr. 59 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot 9 hr. 27 np. hacž 9 hr. 56 np., pschenza (žołta) wot 8 hr. 83 np hacž 9 hr. 27 np., rožka wot 6 hr. 56 np. hacž 7 hr. 19 np., jeczmjeń wot 7 hr. 75 np. hacž 8 hr. — np., wowß wot 7 hr. 25 np. hacž 7 hr. 65 np.

Wjedro w **Londonje** 11. novembra: Tołsta mhła.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smeje 22. njedželu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodž. farař Räda němsku spowjednu rěcž, ½9 hodž. diakonus Sarjenk němske a w 10 hodžinach ßerbske předowanje.

Pokutny dżeń, ßrjedu 17. novembra, smeje diakonus Sarjenk ßerbsku spowjednu rěcž, ½9 hodžin farař Räda ßerbske a w 10 hodžinach němske předowanje.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** Khorla Bohuwěr Wawrik, želesniski dźěłaćeŕ tu, s Berthu Augustu Köchlerez w Tšělanach

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Hermann Bohuwěr, Jana Rausendorfa, khěžkarja a fabrikarja w Hrubjelczizach, ß. — Edwin Hugo, Ernsta Richarda Paula, hoscżenzarja-najenka na Ssokolzy, ß.

W **katholskej zyrkwi:** Marja Theresija, Michała Krečzmera, dźěłaćerja, dź. — Pawoł, Michała Domscha, kublerja w Bórku, ß.

Zemrjeli:

Dżeń 3. novembra: Wjaßßław Jäkel, dźěłaćeŕ, 44 l. 3 m. 8 d. — 5. Gustav Kurt, Bjedricha Gustava Arnolda, wobydlerja a fabrikarja na Židowje, ß., 9 m. 25 d. — Morwa narodżena dź. Hermanna Franza Börnera, kublerja we Wurizach. — 8. Martha Gertruda, Jana Augusta Fiedlera, wobydlerja a fabrikarja na Židowje, dź., 5 m. 7 d. — Pětr August Hejdusch, nózny strażnik na Małßečzanskim knjeżim dworje a wobydleŕ w Hněwßezach, 54 l. 3 m. 3 d. (po kubinym sthodże dele panywschi ßebi schiju swinył). — Ernst Sarjenk, želesniski dźěłaćeŕ s Draždżan, 25 l. 4 m. 7 d., ßo se želesniskim czahom pschejěł. — Bjedrich August Pětschka, samkař w Nowych Czichońzach, 27 l. 10 m.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

22. njedželu po ßwjatej Trojizy smeje pomozny duchowny Rychtař rano ½8 hodž. němsku spowjedź; farař Mrosak ½9 hodžin němske a 10 hodž. ßerbske předowanje.

Pokutnu ßrjedu smeje pomozny duchowny Rychtař ½8 hodžin ßerbsku spowjedź, farař Mrosak ½9 hodž ßerbske a ¼11 hodž. němske předowanje. — Popołdnju w 2 hodž. smeje pomozny duchowny Rychtař ßerbske předowanje.

Lubi Sserbja! **Budźcże Sserbja! Sserbski dom w Budyschinje ßo twari, a to ja Waß! Duż składujcże ja njón po Waschim samoženju hnydom, burja a měschczenjo, wucżeni a njewucżeni, stari a młodźi, mužźy a žónske, a sběrajcże ja njón pschi kermuschach a jubilejach, pschi kwaßach a kschczišnach, pschi ßwjedżenjach a skhadźowankach, pschi piwje a hraczu; składujcże a sběrajcże! A Wy, kiž wotkasanja scżinicże, wotkasajcże na prěnim městnje ja Wasch „Serbski dom" w Budyschinje! Budźcże ßwěrni, woprawdźiczi Sserbja!**

Heinrich Mohr,

schewski mischtr w **Budyschinje**

na ßukelnskej haßy 14

porucża ßwój wulki skład **hontwinskich a dołhich schłórnjow, schłórniczkowo a stupnjow,** ruskich a němskich **gumijowych stupnjow,** wschě družiny **filzowych stupnjow a toflow,** kaž tež wschě jenož pomyßlne družiny stupnjow a schkórnjow sa mužskich, žónske a dźěći po snatych tunich płaczišnach.

Po měrje sa krótki czaß, kaž je snate, nalěpje ßedżaze wobucże dźěłam.

Sa Budyschin a wokolnosć jeniczke dźěłanske prawo na Kriegerowe patentowe schkórnje.

Franz Marschner

czaßnikaŕ w Budyschinje

czo. 9 na bohatej haßy czo. 9

ßwój skład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczaßow** dobroczinwemu wobkedźbowanju porucża.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczišny. Porjedżenje dobre a tunje.

Pschispomnjenje: Rěczu **ßerbski.**

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7

porucza **niže płaczisny** dźělbu 6/4 schěrokich czeŕwjenych hładkich **wupjerkow** s rukowanjom, so barbu njepuschcza, husto tkanych, stary łohcź po 25 np. — K dźěłanskej drascze **ßuknjowe tkaniny,** stary łohcź po 20 np., 23 np. (jara huste), 25, 35, 40, 50 np. — **Lama a žonjaze ßukno,** stary łohcź po 40, 50, 60, 70, 80 np. atd. — **Kalmuk k mužazym pjeslam,** schěry, czěmny, czěmnobruny, ßrěnjobruny, mustrowany, małomustraty, stary łohcź po 25 np.; — **koschlazy barchent** w jara wulkim barbunjepuschczatym wubjerku, stary łohcź po 15 np. hacź k najczežschim elsaskim družinam; **barchentowe** poßleschczowe deki a poßleschczowe płachty po 60 np.; wołmjane, židźane, połžidźane, połwołmjane, bawłmjane **rubischcza na hłowu a wokoło schije, barchentowe rubischcza** po 23 np.

K s nowabarbjenju a k pschebarbjenju wscheje družiny **žonjazeje** a **mužazeje drasty** wschěch tkaninow, kaž tež **k czisczenju** drasty porucza ßo, najlěpsche wuwjedźenje lubjo

Heinrich Hoppstock,

barbjeŕnja a chemiska płokaŕnja

w Budyschinje na hauensteinskej haßy 1.

Nowoscze

w kapottowych khapiczkach, mězkach, schawłach, židźanochenillowych a wołmjanych rubischczach, mužazych lazach, rukojzach, sokach, schtrympach a spódnich schatach w najwjetschim wubjerku, najlěpschej hódnosczi a po najtunischich płaczisnach porucza

A. E. Werner

na ßerbskej haßy 8.

Schtóž dobry czrij a schkórń trjeba, njech **czrijazy** a **schkórnjazy skład**

Emila Indingera na jerjowej haßy 6

w prjedawschim Knüppelholzez domje wopyta.

Pschedawanischczo ßobotu a njedźelu na **bohatej haßy czißło 3** s napschecza pósta.

Jara dobry

paleny khofej

punt po 100, 120 a 140 np.

porucza

Jan Wenk

na swonkownej lawskej haßy 5.

We wudawaŕni „Sserbskich Nowin" je dostacź:

Spěwna radosć.

Zběrka

šulskich spěwow.

Druhi wudawk.

Prěni a druhi

wěnz spěwow

sa ßerbsku młodoscź

staj s nowa wuschłoj a staj dostacź po 10 np. we wudawaŕni „Sserb. Nowin".

A. Uhligowa wulěkowanska kupaŕnja a wustaw sa

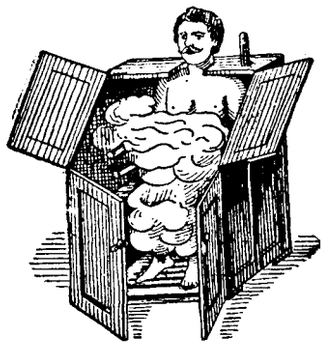

naturske hojenje w Budyschinje, pschi nowych hrjebjach 3.

khorym wscheje družiny, kotrychž khoroscź hischcze nadźiju na wotkhorjenje dowoli, składnoscź a ßrědki poskicza, wotkhorjenje namakacź. Kaž je dopokasane, ßo s naturskim hojenjom wurjadny hojenski wuspěch dozpi pschi **płuzowych, žołdkowych, czrjewowych khoroscźach, pschi wutrobinych jěrchenjowych, pucherjowych czeŕpjenjach, pschi czuwowych** (nervowych) **a žonjazych khoroscźach, pschi wicznych, drjenjowych a kožowych khoroscźach, pschi krejkhudosczi, skrofulosy, ßłabosczi atd.**

Woßebje njech ßo spomni na wurjadne rospuschczaze a wucziskaze skutkowanje tudomnych dźělnych parnych kupjelow, pschi wschěch drjenjowych, katarrhaliskich a nasymnjenskich khoroscźach, dale njech ßo tež na wožiwjaze, pohnuwaze, poßylnjaze skutkowanje tudomneje maßaže, elektrizitety a Kneipskeho krjepjenja atd. pokasuje.

Wopyty do wonka po jěsdnym kole abo po želesnizy tunjo wobliczu.

A. Uhlig, wukonjazy sastupjeŕ naturskohojeŕskeje wědomoscze.

Lampy.

Sczěnske lampy hižo po 30 np.,
nózne lampy hižo po 50 np.,
wißaze lampy hižo po 1 mk. 50 np.,
ample hižo po 2 mk. 75 np.,
latarnje hižo po 60 np.,
lampowe swony a **zylindry** tunjo,
petrolejowe khany hižo po 45 np.,
stearinowe ßwězy, 1 pakczik s 8 ßwězami, 1 punt wažazy po 50 np.

Ssamo pschi tunich lampach rukuju sa to, so derje ßwěcza.

Zentralny basar

H. Richtera naßl.

w Budyschinje, na bohatej haßy 29.

Winski czrijowy skład.

Wulki wubjerk mužazych, žonjazych a dźěczazych schkórnjow a stupnjow po tunich płaczisnach porucza

Emma Frisch

na kamjeńtnej haßy 15 pódla hosczenza s łoteje króny.

We wudawaŕni „Sserb. Nowin" je dostacź sa 4 hriwny

Rěčnica serbskeje rěče.

Spisał **Jurij Kral,** kapłan w Draždźanach.

Schmidt & Gottschalk,

pjenježny bank
pschi mjaßowym torhoschczu
cžißło 14|16 w Budyschinje.

Ia maschinski wolij
sa cžežke a lohke dźěło,
wubjerny
kožowy mas,
rybjazy tuk,
kotryž kožu mjehku a njepschepuschczatu cžini, porucza po najtunischich płacžisnach a najlěpschich hódnoscžach
drogowa pschedawaŕnja
Emila Měrscha
na kamjeńtnej haßy s napschecza turnaŕnje.

Koprowy vitriol
(zyły a tołcženy)
k nacžinjenju pscheńzy porucza tunjo
Otto Engert,
en gros **drogowe khlamy** en détail.
Dalokorěčžak cžißło 33.

Zigary:
njewuběrany 6 np. wubjerk,
10 schtuk jenož po 40 np.,
100 schtuk jenož po 3 mk. 75 np.,
wurjadnje płacžisny hódno
porucza
Herm. Kunack
na bohatej haßy 8.

Niz jenož **tuni,** ale
tež **dobry**
khofej,
seleny
punt po 80, 90, 100,
120, 140 np.,
khofej, paleny
punt 100, 120, 140 np.,
wubjernu dobru ßylnu
Java-měschenzu
punt po 160 np.
porucza
Herm. Kunack
na bohatej haßy 8.

Woprawdźity holandski
kakao
najlěpschu družinu ßwěta, płacžisny hódno porucza
Gustav Küttner
10 na ßerbskej haßy 10.
Jeniczka pschedawaŕnja sa Budyschin a wokolnoscž.

Sa drjewjanzarjow
porucza
cžorne kipsy punt po **95—100 np.,**
brune kipsy punt po **115—125 np.,**
Max Hiller,
kožowa pschedawaŕnja
w Budyschinje na jerjowej haßy 3.

Kedźbu!
Jatrowy wolij
sa cžlowjekow a skót,
fokforkißały kalk
k wocžehnjenju młodeho skotu a ßwini
butrowy pólver
snateje dobroscže,
wschě
hojaze korjenje a sela
cžiscže cžerstwe
porucza
Germania-drogownja
dr. Roebera
na bohatej haßy
s napschecza winowej kicže.

Rum,
arak,
kognak,
punschowe essenzy,
wschelake tukrajne a wukrajne
blidowe likěry
w derje wuležanych družinach a w wulkim wubjerku porucza
Gustav Küttner
w Budyschinje
10 na ßerbskej haßy 10,
woßebita pschedawaŕnja
sa wina a delikatessy.

Woßebita pschedawaŕnja
wina a delikateßow
Gustava Küttnera
w Budyschinje
10 na ßerbske haßy 10 **na róžku hauensteinskeje haßy**
5 dalekorěčžak 5
ßo pschi pschikhadźe symskeho cžaßa porucza.

K. Köchlerowy naßlědnik
Měječzel: **Theodor Thiele.**
Cžaßniki wscheje družiny.
Brille, kłóczniki, thermometry, barometry, puczowanske a theaterske dalokowidy atd.
G. F. W. Grabicha w Rathenowje po prěnjotnych płacžisnach.
Porjedźenja rucže a tunjo.

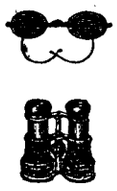

Howjase, konjaze,
cželaze a **wowcže kože** kaž tež **wowczu wołmu** pschezo po najwyschschich płacžisnach kupuje
Heinrich Lange
pschi žitnych wikach njedaloko ßerbskeje katholskeje zyrkwje.

Majßowy schrót
dobreje sporeje hódnoscže ma na pschedań zentnaŕ po 6 hr. 50 np. pjekaŕnja
Jana Schneidera w Kelnje.

Derje dźěłane **sosy** a **matrazy** porucza tunjo **E. Schubert,** tapezěraŕ a ßedłaŕski mischtr na jerjowej haßy.

Zigary
a wschón tobak,
kraue rjepiki, punt po 25 np.
porucza
Jurij Schwiebus
(prjedy August Bartko)
na swonkownej lawskej haßy 10.

Ia. cžiscženy
praec. basiski fosforokißały kalk
k pizowanju skotu
we woprawnych wałach a po wasy porucza jara tunjo
Otto Engert
en gros **drogownja** en détail.

S cžim
je ßo zentralny basar H. Richtera naßlědn.
w Budyschinje na bohatej haßy 29
sa poměrnje krótki cžaß ßwojeho wobstacza tak snaty scžinił?
Jeniczzy s tym,
so dobre twory po pomyßlnje najtunischich płacžisnach pschedawa.
Pschi kupowanju **kwaßnych** a **narodninskich darow, domjazeje** a **kuchińskeje nadoby zentralny basar** woprawdźe wulki wubjerk praktiskich a wužitnych wězow po jara tunich, ale krucže twjerdych płacžisnach poskicza.
Nichtó njedyrbjał sakomdźicž, hdyž něschto potrjeba, **zentralny basar** wopytacž.

Drastne tkaniny,
tkaniny k jakam,
koschlazy barchent,
zychi, wupjerki,
meblowe tkaniny,
tepichi, běhanske tkaniny,
blidowe deki, łožowe pschedłohi,
łožowe deki, gardiny

we wulkim wubjerku po wožebje tunich płaczišnach

porucza

S. Beer,

prjedy Meſſow a Waldſchmidt,

pſchi hłownym torhoſchczu 9,

delka a po prěnim ſkhodźe.

Poßleſchczowe tkaniny,
wupjerki, meblowy köper,
draſtny katun, módroczišchcz

w najnowſchich muſtrach porucza tunjo

M. Gottwald

pſchi mjaßnym torhoſchczu.

Nowe! Nowe!

Paleny khoſej, dobre, čiſcze ßkodźaze druźiny, punt po 100, 1/2 punta po 50, 1/4 punta po 25 np., dale 1/2 punta po 60, 70, 80, 90 a 100 np.;

amerikanſki petrolej, punt ßměſchnje tunjo po 10 1/2 np.;

kuſkojty zokor, punt po 32 np.

porucza jenož

Carl Noack na žitnej haßy.

Pola mje je hiſchcze 100 łožow Lipſczanſkeje lotterije dostacz.

Zement, ſtajnje czerſtwy po 1/1, 1/2 a 1/4 tunach,

gyps,

wſchě **barby,**

lak,

barbu k barbjenju ſchpundowanja,

ruče ſkhnyjazu,

karbolineum,

maſchinſki wolij,

firniß,

terpentinowy wolij atd.,

barbiče

poručatej tunjo

Strauch & Kolde

na kamjeńtnej haßy 3.

Strowy jeczmjeń

ſtajnje kupuje

Schmiß w Budeſtežach.

Hdže je **dobry**

khoſej

doſtacz?

Pola Oty Sachſy

na bohatej haßy 5,

tam je wón tuni a wubjernje ßkodźi.

Paleny punt po 100 np.,

njepaleny = = 80 np.

Krany amerikanſki

rjepikaty tobak

porucza, tak dołho hacž ſkład doßaha punt po 25 np.

Otto Sachse

na bohatej haßy 5.

Čiſcze dobru

woprawdźe derje ßkodźazu

vanillowu

łamanu ſchokoladu

punt po 100 np.,

kaž tež najlěpſchi

hollandſki a němſki

kakao

punt po 130 np. porucza

Otto Sachse

na bohatej haßy čißko 5.

Woprawdźe ßkłódke rjane wulke

boßniſke

(tak mjenowane turkowſke)

ßlowki

punt po 30 a 40 np.,

derje ßuſchene amerikanſke

jabłuka

punt po 35 a 45 np.

porucza

Otto Sachse

na bohatej haßy 5.

Karbolineum,

najkhmanſchi wolij k wobělenju a namaſanju, w woprawnych čwizach po 2 zentnarjomaj, kaž tež w mjeńſchich čwizach a po waſy ma na ſkładze

en gros **drogowe khlamy** en détail

Oty Engerta

na ſnutskownej lawſkej haßy 10.

Druha pschiłoha k cžiſzłu 46 Serbskich Nowin.

Ssobotu 13. novembra 1897.

Płacžiſnowe ſapiſzy rad podawam.

Hoſcženz winoweje kiežе

w Budyſchinje, w Budyſchinje.

Winowa pſchedawaŕnja.

Poruczam ſzwoje derje wuležane wina jako rheinſke, moſelſke a pfalzſke wina, Bordeauxſke a burgundſke wino, **awſtriſke a wuheŕſke wina,** němſke a franzowſke pěnjaze wina, portſke wino, madeiraſke a ſherryſke. **Franzowſki a němſki kognak, rum, arak** atd.

Heinrich Neumann.

Płacžiſnowe ſapiſzy rad podawam.

Deſtillazija Adolfa Rämſcha

w Budyſchinje pſchi butrowych wikach,

1868 ſałožena,

porucža ſzwoje daloko a ſchěroko ſnate wubjerne **likěry** k kwaſzam, kſchcžiſnam a druhim ſzwjedźeńſkim ſkładnoſcžam w cžwizach a po waſy. Woſzebje dobre ſzu dwójny **różowy, nalikowy, hońtwinſki** a **jatroſelowy, hornjołužiſki, žołdkoſelowy ſeleny** a **cžeŕwjeny zitronowy, wiſchnjowy, malenowy, pruſznizowy** a **korwejdowy** liter po 60—80 np. Dale **naturſkokorwejdowy** liter po 40 np., dobry **žitny** po 70 a 60 np., a **cžiſty** cžiſzło 1 a 2, liter po 32 a 30 np. Pſchi wotewſacžu 8 litrow a wjazy po 31 a 29 np.

Cžwizy k pjelnjenju ſzo wupožcžuja.

Paleny khoſej

ſnateje wubjerneje hódnoſcže po 100, 120, 140, 160, 180 a 200 np. porucža

Bruno Halka

(prjedy **Th. Grumbt** na ſwonkownej lawſkej haſzy 9.

Pſchiſpomnjenje: **pſchi pſchedawanju ſzo ſzerbſki rěcži.**

Union-kognak

po wſchěch płacžiſnach doſtacž

pola **Schieſchki** a **Rjeczki.**

Sa potrjebnych brylow!

Khorla Scholta, optikus

w Budyſchinje pſchi mjaſzowych jědkach cžiſzło 7

w domje knjeſa pſchekupza Khorle Pětſchki.

Sałožk optiſkeje dźěłaŕnje w lěcže 1856.

10 krócž prämiirowany, ſe ſłotej medailln we Wulkim Hajnje 1897.

Sswój wulki ſkład optiſkich tworow dobrocžiwemu wobkedźbowanju poruczam, **ff. bryle, tłóczniki** atd., kotrež ſzo jenož ſa wocži ſzo pſchihodźaze wotedawaja.

Barometry, thermometry, dalokowidy, dźiwadłowe ſchkleńzy, lupy, kaž tež wſchě druhe wězy, do optiſkeho dźěła ſzłuſchaze.

Proſchu na moju firmu derje kedźbowacž.

S pocžeſcžowanjom

Khorla Scholta, optikus.

Paul Kristeller

na bohatej haſzy cžiſzło 20

porucža we wulkim wubjerku wſchě jenož pomyſzlne družiny trajnje dźěłaneho

wobucža

ſ **kože, filza** a **ſzukna** ſa **mužſkich, žónſke** a **dźěcži** po cžiſcže woſzebje tunich płacžiſnach.

Skaſanja po měrje a porjedźenja ſzo ſpěſchnje derje a tunjo wuwjedu.

Hermann Darschau w Budyſchinje

(mějecželka **A. ſwud. Darſchauowa**)

— ſałožene 1846 —

ſabrika ſchtrympowych tworow ſ wowcžeje wołmy cžiſzło 1 na ſchuleŕſkej haſzy cžiſzło 1

k ſymſkemu cžaſzej ſzwój dawno jako dobry ſnaty wulki ſkład ſchtrykowanych **ſchtrympowych tworow, ſchtrykowanych jakow,** wulki wubjerk **rukajzatych lazow** w najtuniſchej hacž k najlěpſchej cžiſtowołmjanej barbunjepuſchcžatej tworje a w rjanych muſtrach porucža.

Najlěpſchi a najwjetſchi wubjerk **ſchtrykowanſkeho pſchedźena** wſchěch barbow.

Najhódniſcha twora! Najtuńſche płacžiſny!

Heinrich Lange

w Budyſchinje

11 pſchi žitnych wikach 11

ſzwój wulki **pjelſcžowy ſkład** dobrocžiwemu wobkedźbowanju porucža.

Mužaze mězy a **khornarje** po wſchěch płacžiſnach, **cžorne muffy** hižo po 2 mk.

Kožuchi ſzo po měrje ſeſchija a ſzo tež rucže a na najlěpje pſcheſchija.

Emil Wehrle

na jerjowej haſzy 7.

Jako něſchto woprawdźe tunje poruczam

koſchlazy barchent, rjanu mjehku barbunjepuſchcžatu tworu, ſtary łohcž po 15 np.

Wulke mužaze koſchle

po 1 mk., 1 mk. 10 np., 1 mk. 20 np.

Wulke žonjaze koſchle

po 80 np., 85 np. a 90 np.

Dźěcžaze koſchle po 30, 35, 40, 45, 50, 55, 60 65, 70 np.

Wulki skład tkaninow! Tunje płaćizny!

Josef Sykora,

pschedawarńja mužazeje drasty

w Budyschinje na bohatej haßy

porucža

ßwój wulkotny skład

paletotowych mantlow, jupow,

mužazych a hólčazych woblečenjow.

Jeho wulkotny skład tkaninow jemu móžno čini, žadanja kóždeho, kotryž ßebi drastu po měrje seschicź da, s tunim a spěschnym wuwjedźenjom spokojicź.

Dobre ßedźenje! Najwjetschi wubjerk!

Sslódke palenzy

liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.

porucža **Moritz Mjerwa** pódla Pětrowskeje zyrkwje.

Destillazija snatych dobrych palenzow po starych tunich płaćizsnach.

Turkowske ßlowki

nowy płód w měchach, kaschćikach a po wasy ßu tunjo dostacź pola

Moritza Mjerwy

pschi mjaßowym torhoschću.

Destillazija likěrow po starych tunich płaćizsnach.

Ludwig Kuhlmann

(měješeźel Erich Hecht)

w kupnizy pschi hlownym torhoschću

porucža we **wulkim wubjerku** po **tunich płaćizsnach**

gardiny, běłe a na žołćź,

kattuny, sosowe deki,

meblowe tkaniny,

vitražowe tkaniny,

běłe, na žołćź a pißane,

gardinowe žerdźe a rosetty,

teppichi, běhacže, linoleum,

wóskowe ßukno, tapety.

Poručam ßwój wulki skład

ßamodźělanych

mužazych wobleczenjow,

= **paletotow,**

= **mantlow,**

= **jupow,**

wolmjanych spanskich ßuknjow,

Hohenzollernskich mantlow

sa schulerjow,

hólčazych wobleczenjow,

= **mantlow,**

= **jupow,**

= **kholowow atd.**

na najlěpje seschitych.

Eduard Fritzsche,

krawski mischtr

pschi realnej schuli pschi realnej schuli.

Loßy

sakso-thuringskeje wustajeńzy

w Lipsku

ßu po 1 mk. dostacź

we wudawarni **Serbskich Nowin.**

Meble

kupuja ßo **najtuńscho** a **s najwjetschim dobytkom**

s fabriki Gustava Zichnera

a to w magazinje na seminarskej drósy 8

a w fabrizy na běleŕnskej drósy 7.

Drastne khamory hižo po 17 mk.,
loža . . . . . = = 10 = 50 np.,
stejate schpihele . = = 11 =
vertiko . . . . . = = 28 =
komody . . . . . = = 15 =

Najwjetschi skład w zyłej wokolnosczi Hornjeje Łužizy.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 47. Sobotu 20. novembra 1897. Lětnik 56.

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Skónzowanje dweju němskeju katholskeju mišionarow w Chinje a njepschećiwo wustupowanja chineskich ludowych cyrjódow pschećiwo jenemu cyłkmej němskeje wójnskeje łódže „Cormorana“ nusuja němske knježerstwo, zebi wot Chiny trěbne doscyćinjenje žadacy. Schtyri němske wójnske łódže „Kněžor“, „Irena“, „Prynzeßa Wylemowa“ a „Arcona“ su k mórskemu saliwej Kiau-Cžau wotjěle, a jeli so budże so China kombžicy, žadane doscyćinjenje dacy, budża wone Kiau-Cžauski pschistaw wobsadžicy. Na mjenowanych łódžach so 1642 muži a 50 offizěrow a inženěrow namaka, kotsiž móża, jeli trjeba, tež mórski brjóh wobsadžicy. Jendželscanam hižo móžnosćy, so by so Němska pschi chineskim mórskim brjoshy sasydlika, wulke staroscże cžini. Wona drje so boji, so by Němska, hdy by so runje kaž Jendželska krucha chineskeho kraja mozowaka, cžim wjetschu konkurenzu jendželskemu wikowanju a industriji cžiniła.

Mjenje do spěcha hacž napschecžo Chinje ma so Němska pschecžiwo republizy haitiskeje kupy. Kaž je znate, bě sud w haitiskim hłownym měscże Port au Prince jeneho němskeho poddana, wěsteho Lüdersa, na dleschi cžas k jastwu sasudźił, dokelž bě Lüders někotrych haitiskich poliziston se swojeho doma, w kotrymž niczo pytacy njemějachu, wuhnał. Hdyž němski póslanz presidentu haitiskeje republiki pominasche, so by Lüdersa s jastwa puschcżił, so president na to powołasche, so k temu žaneho prawa nima a so by to pschecžiwo sakonjej a prawu było. Hakle hdyž póslanz sjenoczenych amerikanskich statow presidentej hrózesche, so budże jena amerikanska wójnska łódź Porte au Pince bombarděrowacy, jeli so Lüdersa w jastwje dlěje wobkhowaja, jeho hnydom puschcżichu. Lüders je na to hnydom s łódźu do Němskeje wotjěł a je sandženy tydzeń do Barlina pschijěł, so by knježerstwu wo swojej należnosći rosprawu podał. Němske knježerstwo nětko hischcże sa Lüdersa pjenježne sarunanje žada. So by so tež temule žadanju haitiska republika njesapowjedźiła, Němsku jenu wójnsku łódź psched Port au Prince posćele. To je tež hižo teho dla nusne, so by Němska Haitiskich troschku do hrosy stajiła. Nětkole su pjecża Němzy w Port au Priuce w stajnym straschc. W nozy do jich domow tšeleja, a němskemu póslanzej, hrabi Schwerinej su tajke hanjaze a hrožerske listy słali, so so jich wopschijecże njehodźi do sjawnosćże dacy. Hdyž so Němska njecha wušměschecy dacy, dyrbi so Haitiskim huba troschku stulicy.

Po nowschich powjescżach su němske wójnske łódże hižo do Kiau-Cžauskeho saliwa pschijěle a wodželenju mužstwo na brjoh stupicy dale. Wojazy dyrbja na kraju wostacy, doniž so sa skónzowanje němskich mišionarow njeje pokuta cžiniła. Niz njeměrnizy, ale guwerner Lipinghing je pjecża lud naschcżuwał, mišionarow skónzowacy, prjedy hacž je do provinzy S'z-tschwang wotpucżował, sa kotrejež městokrala je wón pomjenowany.

— Lětusche wulke powodženja a pjenježne srědki, kotrež je knježerstwo k położenju nusy pschiswolilo, su wutoru s pschicżinu žiwejc debaty w druhej komorje sakskeho krajneho sejma było. Sastupjerjo wschěch stron sebi žadachu, so by sa s powodženjom potrjechenych statna kasa wjetschu sumu, dyžli pschiswolenu, wudała. Knježerstwo sejmej namjetuje, nastatu schkodu na ležomnosćach a twarjenjach gmejnam a kublowym podkrejsam po 60 a 70 prozentach sarunacy. Konserwativni a liberalni sebi wot knježerstwa žadachu, so by so wjele wjazy pjenjes pschiswolilo, a so by so potrěbnym zyła schkoda sarunała. S konserwativneje strony so knježerstwu porokowasche, so budżische so pjenježna pomoz móhła lepje a rucżischo wudżelicy, tež dyrbjało so bóle dyžli dotal na sprawjenje rěkow a rěczkow myslicy. Na wodżerja sakskich želesnizow so huntorjachu, so njeje pschi wulkim powodženju swoje próspiny pschetorhnył a so njeje wobschkodżene želesniske cžary dosć rucże porjedżicy dał.

Twar noweje sejmowinje, sa kotruž bě posledni sejm milijonu hriwnow pschiswolił, budże wjele dróžschi, hacž je so prjedy wobliczilo. Po nowschim sestajenju khóstow twarska suma nimale schesć milijonow hriwnow wucżini.

Nowy dawk, samoženjowy dawk, ma so, kaž je so w trónskej rěcži, pschipowjedźiło, w Sakskej sawjesć. Wschо hibicżiwe a njehibicżiwe samoženje je po wotcżehnjenju dołha dawkej podcżisnjene. Domjaza nadoba, meble, drasta atd., teho runja msda a dokhody nimaja so k samoženju liczicy. Na samoženje niže 10,000 hriwnow njetrjeba so dawk dawacy, mandželske a dżěcži se samsnym samoženjom maja so wosebje schazowacy. Samoženjowy dawk dyrbi bycy wudospołnjenje k dokhodnemu dawkej a so po scżěhowazym waschnju wobliczi: 10,000 hacž 12,000 hriwnow samoženja ma 5 hriwnow dawka dacy,, 12—14,000 hriwnow 6 hr., 14—16,000 hr. 7 hr., 16—18,000 hr. 8 hr., 18—20,000 hr. 9 hr., 20—22,000 hr. 10 hr., 22—24,000 hr. 11 hr., 24—26,000 hr. 12 hr. Dawk wucżini potajkim na 1000 hriwnow 50 np. njedżiwajcy na to, hacy je samoženje małe abo wulke. Teho dla tónle dawk wjele njespokojnosće sbudźi; pschetoż temu, kotryž jenoż 10,000 hriwnow samoženja wobsedźi, je wjele cżesscho 5 hriwnow dawka wotedacy, hacž temu, kotryž 50,000 hriwnow wobsedźi, 25 hriwnow. Dawk dyrbjał pola mjeńschich samoženjow mjeńschi, pola wulkich samoženjow pak poměrnje wjetschi bycy, kaž je to pschi nětcżischim dokhodnym dawku. Wunoschk samoženjoweho dawka so na 5 milijonow, wjetschi wunoschk s powyscheneho herbstwoweho a darjenskeho dawa na $2^1/_2$ milijony hriwnow wobliczi. Pornjo temu wupad leżomnostneho (gruntskeho) dawka, kotryž stat wot nětka do zyła schulskim gmejnam pschewostaji, jenoż $1^4/_5$ milijona hriwnow wucżini.

— Badenskemu wulkowójwodże, kotrehoż wopyt bě so zar, hdyž w Darmstadtu pschebywasche, sapowjedźił pschijecy, je so polne doscżinjenje sa tamny njeluby podawk dostał. Zar je postajił, so ma jeho w pschichodże wosebity póslanz w badenskim hłownym měscże Karlsruhe sastupowacy.

— Němskeho afriskeho pucżowarja dr. Petersa je, kaž je znate, psched někotrymi měsazami disziplinarski sud w Potsdamje se spuschcżenjom se statneje służby khostał, dokelž bě dr. Peters jeneho cżornoschskeho hólza a jenu cżornoschsku holzu samomožnje wobwěsnycy dał; dale, tsi druhe cżornoschske holzy, s kotrymiž bě cżělny wobkhad měł, njeczłowiszy wuschwikacy dał, s jenym afriskim hłownikom s njeprawom wójnu sapoczał a skónczinje njewěrne powjescże Barlinskemu kolonialnemu hamtej słał. Dr. Petersowe powołanje pschecżiwo temule wusudej je khěžorski disziplinarski sudniski dwór sa kolonije sacżisnył. Pschi wusudženju so sajimawa wěz wusběhny, so je guwerner němskeje rańschoafriskeje kolonije, swobodny knjes se Soden, wospjet s rosprawami, khěžorstwowemu kanzlerej Capriwiej podatymi, na Petersowe pohórschne sakhadżenje pokasował. Njedżiwajcy teho su borsy po tym dr. Petersej khěžorski patent wustajili, s kotrymž so khěžorowe dowěrjenje do jeho njekabłateje swěr-

nosćze a do dopjelnjenja jeho pschißkuschnosćzow wobkrucża. Pódla teho Peters hischćze jedyn wyßoki rjad (orden) dosta. Disziplinarny dwór Petersa w połnym wobßahu winowateho spósna a jeho k wustorczenju se ßłużby a sapkaczenju ßudniskich kłóstow saßudźi.

Awstriska. Kaž Němska pschecźiwo Chinje, tak je Awstriska dyrbjała pschecźiwo Turkowskej sakroczicź. Agent Brazyafoli awstriskeho łódźstwoweho towarstwa Lloyda bě ßo w Mersinaskim pschistawje (pschi mórskim brjosy połodnischeje Makeje Asiskeje) armenskim wucżaharjam poskicźił, jich po połpłaczisnje na ßwojej łódźi wotwjesć. S tym bě ßebi wón turkowsku wyschnosć w Mersinje snjemdrił, hacż runje wucżaharjo ani wobskorżeni ani saßudżeni njeběchu. Wyschnosć jeho s města wupokasa, a hdyż ßo wón njedźiwajzy teho do města wróczi, jeho sajachu. Jeho drje bórsy saßo puschczichu, tola s tym ßo awstriske knjeżerstwo njespokoji. Wone na tym wobsta, so dyrbja ßo winowaczi sastojnizy Mersinaskeje wyschnosće wotßadźicź. Dokelż ßo sułtan komdżesche, tole żadanje dopjelnicź, awstriske knjeżerstwo hnydom wójnsku łódź wuhotowa a jej s tej pschikasnju do Mersiny wotjěcź da, so dyrbi tole město bombarděrowacź, jeli so ßo Awstriskej hacż do schtwórtka w połnej měrje dosćźinjenje njedostanje. S dobom ßo awstriskemu póßłanzej w Konstantinoplu poruczi, so ma wobkhad s turkowskim knjeżerstwom pschetorhnycź a s Konstantinopla wotpucźowacź. Tole hroženje pomhasche. W poßlednim wokomiku sułtan awstriskemu knjeżerstwu k wjedżenju da, so do jeho żadanjow swoli. Tež wón ßlubi, so nochże wutwarjenje rańscheje turkowskeje żelesnizy, kotraż awstriskim pjenjeżnikam ßłuscha, dale sadżerżowacź. Tak ßo město Mersina bombardementa sminy, a wobkhad mjes turkowskim a awstriskim knjeżerstwom ßo njepokasy.

— W awstriskim khěżorstwowym ßejmje je ßo druha wobskórżba pschecźiwo Badeniowemu ministerstwu saczißka. Wona budźische ßo pschi ßamym pschecźischcźała, hdy budźische Stojalewskeho strona, kotraż, hacż runje s Polakow wobsteji, hewak pschezo s napschecźiwnej němskej stronu dże, pschecźiwo wobskórżbje njehłoßowała. Stojalewskowi pschiwißowarjo ßu tón krócź knjeżerstwu pomhali, dokelż ßo pschi wobskórżbje wo rěczowy wukas jedna. Jako Sskowjenjo woni nochzychu pomozni bycź, tónle wukas wotstronicź, kotryż dyrbi Sskowjanam runoprawosćź s Němzami dacź.

Franzowska. Naležnosćź kapitana Dreyfusa, kotrehoż ßu loni krajneje pscherady dla k jatbje na cżaß żiwjenja na Cżertowej kupje pschi mórskim brjosy franzowskeje Guyany w połodnischej Amerizy saßudźili, nětkole zyku Franzowsku sajimuje. Dreyfusowe pschecźelstwo a wschitzy franzowszy żidźi ßo njewustawajzy prózuja, dopokasacź, so je jich żidowski wěrybratr, kapitan Dreyfus njewinowacże saßudżeny. Dreyfusowa naležnosćź je ßo hižo w senacże a w deputértskej komorje k rěczam pschinjeßła, najwjazy spodźiwanja je pak list Dreyfusoweho bratra, knjeżerstwu podaty, naczinił, w kotrymż ßo hrabja Esterhazy jako prawi winik mjenuje. Nětkole ßo hischće prawosćź wudawanjow Dreyfusoweho bratra njehodźi pruhowacź, rosumi pak ßo, so je s najwjetschej njedowěru pschijimuja. Woßebitu ważnosćź ma namjetnjenje, so mohł hrabja Esterhazy, kotryż wojerstu ßłużbu s wonka Parisa cżinjesche, wojerske potajnstwa sesnacź, kotreż běchu jenoż generalnemu stabej snate. Plan sa madagaskarski wójnski cżah, rosestajenje wójska pschi rańschej mjesy, model nowych kanonowych lafetow atd. atd., potajnstwa, kotrychż pscheradżenja dla ßu Dreyfusa saßudźili, bychu s cżeżka jenemu offizěrej s wonka generalneho staba snate byłe. Hrabja Esterhazy je ßyn generala hrabje Esterhazya, kotryż měješe wyßoke wojerske stejischczo w Algierje. Wón je pschiwusny wjele franzowskich semjanskich ßwójbow.

— Dawk na kupony dyrbi ßo w Franzowskej sawjesćź. W krajnym ßejmje namjetuja: na tukrajne statne a druhe hódnostne papjery, pschi bursy ßo kupowaze, 1 prozent dawka a na wukrajne papjery 2 prozentaj dawka położicź. Tónle dawk dyrbi wob lěto něhdże 20 milijonow frankow wunjesćź. Namjetowarjo tehole dawka praja: Hdyż něchtó sa 100 frankow kuponow wotrěsnje, móże wón hižo 10 frankow sa khudy stat woprowacź. Tež w Němzach njeby bohaczkow bolało, hdy bychu jim nješchto wjazy dawkow napołożili.

Jendżelska. Pschi indisko-afganskich mjesach ßu ßo wobstejnosće sa Jendżelczanow saßo pohubjeńschike. Na pucżu s Auranskeho dołu, schtyri hodźiny dale Maidana ßu sběżkarjo brigadu generala Kempstera nadpadnyli a wodżelenju Dorsetshireskeho regimenta pucź sahlenyli. Po jendżelskich powjesćźach je tole wodżelenje dweju lieutenantow a dżewjecź muži shubiło, tež dwaj druhaj offizěraj staj padnyłoj a tśjo ßo sranili. Jene druhe wodżelenje měješe 12 morwych a 25 sranjenych. Kaž ßebi nowiny „Times“ s Maidana pißacź dadża, ßu poßlednje bitwicżki, pschi kotrychż je na stronje Jendżelczanow wjele ludźi panyło a ßo wjele brónje shubiło, sběżkarske ludy s nowej khróbłosczu napjelnike a ßu ßo bojasni a khabłacźi s nowa sa sběżkarsku stronu dobyli. Nětkotre ludy, kotreż běchu ßo hižo Jendżelczanam podcźißke, pschecźiwo nim saßo njepschecźelszy wustupuja, měnjo, so budże syma Jendżelczanow nusowacź, ßo nasad sczahnycź, a so jim teho dla njebudże mózno, ßebi wunusowacź, so ßo měrowe wucżinjenja dopjelnja.

Lichownikowa wnuczka.

„Wy njechacże ßlěborny cżaßnik wsacź, luby Wołpordżenjo, namrěwk mojeho njeboheho mandżelskeho?“ woprascha ßo wudowa Worjechowa wobßedżerja khěże, w kotrejż wona bydlesche, jemu naspomnjeny cżaßnik s nowa poskicźejo. „Nadżijach ßo, so ßo s nim jako s danju sa tamne jstwicżki spokojicże, w kotrychż ßym horka pod tšechu bydlika, — ßym tam hórke dny wohladała, syma běsche ßurowa a saßkłużba wjazy dyżli ßnadna.“

Knjes Wołpordżeń, stary, seßuscheny mużik s nimale kamjeńtnym wurasom w mjeswocżu, w schěrym roporje hacż do kulkow, we wjetkhej ßomocżanej cżapzy, ßuny njehódny cżaßnik nasad, s hłowu, rědko s běłymi włoßami pokrytej, tschaßyzy. W jstwicżzy, kotraż jeho hospodowasche, běsche jako w rowje — syma a wusko: schińka, s cżerwjemi pschetocżena, schěre, sa dołho njewobělene scżěny, s kamorami sastajene, kotreż mózachu ßo kóżdy wokomik do ßo hromadu ßypnycź, wuske, s lěßycżkami sahrodżene woknjeschka, s kotrymiż ßlóncżko ani nutsnjepohlada, wjerch sczornjeny s kadom małych, żelesnych, saprószchenych khachliczkow, w kotrychż ßo njeběsche sa dołho wjazy tepiło, hacż runjeż běsche wonka a nutska syma — to běsche wobydlenje bohaczka, kotryż na bohatstwo nowe bohatstwo kopjesche. Ty njeměł tehole muża, kotryż żenje se ßwojeho wobydlenja won njepschińdże, kotryż s nikim wobkhad njemějesche, sa tak bohateho, kajkiż wón woprawdże běsche, a měješe jeho tež kóżdy sa skupeho rawßa a nahrabnika, a sa tajkeho, kotryż se żanym cżłowjekom ani wobkhad njemějesche a tež měcź njechasche, dha tola mnosy k Wołpordżenjej pschikhadżachu; pschetoż wón wupożcżowasche pjenjesy na słote a ßlěborne wěży. K njemu pschikhadżachu woßebje ludźo s lěpschich ludowych worschtow, cźi snajachu jeho sdalene wobydlenje, kotreż běsche s boka wschědneho żiwjenja a kotreż běsche woßebje teho dla tak pěknje leżane, so mózachu ludźo tam dońcź psches wusku hasku, do kotrejež jenoż porědko nječhtó sastupi.

„Toleŕ chzu wam sa tón wuklepotany cżaßnik dacź, Worjechowa, ani płěßniweho pjenjeżka wjazy“, wón krucże měnjesche, „a jeli ja sa hodźinu dań sa poßlednje pół lěta nimam, dha waß jutsje pod hołe njebjo ßadźu.“

„Knjes Wołporjedżenjo“, — wudowa ſtykny ruzy — „ßmilcże ßo nade mnu po cżłowskej luboscźi! Ja mam dżěcźi żeżiwicź, — byschcże wy wjedżeli, schto k temu ßłuscha, dżěcźi żeżiwicź, kotreż ßu nana w najlěpschich lětach jeho żiwjenja shubili —“

„Cżeho dla dha też macże dżěcźi“, sarěcża bohaczk kożanje, „njeměli dżěcźi, dha njetrjebali stareho dołha dla proßycź.“

Blěde żónske mjeswocżo ßo saczerwjeni. Tola wona ßo smuźi a wotmolwi: „O, lubschi Wołpordżenjo, byschcże-li wy wjedżeli, kajka radosćź a wjeßele to je, hdyż móże schtó lube dżěcżatka ßwoje mjenowacź! Staroscże wo nje ßu wjeßele, a jeli so ßo derje poradża, ßu posdźischo nasch troscht a nascha podpjera — ßo wě, wy to ani sapschijecź njemózecże, wy scże tu ßamlutki na semi.“

„Ssamlutki!“

Jeho hłóß klincżesche jěrje; wón ßo wotwobrocźi.

„Tak je“, sarěcża Worjechowa dale, „byschcże-li wy nětkajku cżłowsku duschu pschi ßebi měli, wo kotruż byschcże ßo staracź měli, s kotrejż byschcże ßo wjeßelili w hodźinach sboża, płakali w hodźinach srudoby: wascha wutroba sawěscże njeby stwjerdnyła pschecźiwo jimanjam cżłowskich cżucżow.“

Stary ßo hrosnje wußmja. „Měni wona, żónska tak?“ wopraschа ßo wón, „dżěła, prózuje ßo wona jenoż sa ßwoje dżěcźi? Chzemy widżecź, hacż budże wona dżak sa to żnjecź. — Haha, sbożownych lět w starobje ßo wona nadżija — Ma-li wona ßynow, dha jej poßlednje kroschki wuklukaja; ma-li dżowki, dha ju wopuschcźa. — Luboscź? ha, to ßo cźi sesdanje, to ßo sjebasch! Jenoż jene ßwět wobknjeżi: a to ßu pjenjesy a saßo pjenjesy. Dopomńcże ßo na dań, Worjechowa! — Derje!“

Wscha woblědnywschi hladasche wudowa na njeho. „Wy scże woprawdże jara njesbożowny“, sdychny wona scżicha.

„Ja, a njesbożowny?!

Nimale dżiwje wjeßele klincżesche se stareho mużoweho hłoßa.

„Runje na wopak! Ssym kniczomnoscz teho spósnał, schtoż ludźo cłowśke cżucże mjenuja. To je jebarska wež, kotraż naß do bludow sawjedże a sa kotruż mamy wjele pjenjes nałożicz — ßobuželnoscz, wera, luboscz — wscho to do teho ßłuscha."

„Wbohi cłowjecże! ja wam njesawidżu, hacz runje scże bohaty. Wy scże shubjeny sa tutón ßwet a sa weczno scz."

„A jeli temu tak je, dha mam ßo dżakowacz tym, kotsiż ßu mi weru do cłowśkeje ßwernoscże, do dżecżazeje luboscże rubili, najbliższim mojeje krjewje. Hladajcże, Worjechowa, tez ja bech nehdy jedyn s tych sabłudżenych, kotsiż do wschech tutych poczinkow werjachu. Bech s wudowzom, mejach dżowku, lubosnu dżowku, mejach ju sa sboże ßwojeho żiwjenja, hdyż wona ßo ke mni lischcżo mje wokoscha —, a pschiińdże khudy ke mni a proschesche mje, sawescże, ja njeßym żaneho wotpokasał —, tehdy njeßym na sloto a ßleboro wupożczował, moje pschekupstwo beschе cześcżene a derje założene. — Mejach dalscheho wuja, njedocżinka; se ßobuželnoscże pschijach jeho, wón mi w mojim pschekupstwje pomhasche — wón sawjertny mojemu dżescżu wutrobu, so wona jeho bóle lubowasche, dyżli mje, ßwojeho nana; a dokelż jimaj dowolnoscz k żentwje sapowjedżich a jej ßwobodu wostajich, so móże wolicz mjes młodżenzom a mjese mnu — dha wopuschczi mje, mi ani bożemje njeprajiwschi; s nim dżesche wona, s nim — a s wobemaj wscho, schtoż mój pjenjeżny khamor hospodowasche! — — Ja pak cżahnych prjecz se ßwojeje domisny, pschiińdżech do tehole mesta — a nadobych rosuma."

Stary mużowy khóß tschepotasche — we wudowinymaj wóczkomaj syholachu ßo ßylsy.

„A wy njejscże żenje wjazy wo waschej dżowzy saßłyscheli? Njejscże ßo żenje postarali, kak ßo jej wjedże? Jeli by ßo wona ßwojich hrechow kała?"

„Ha, kała? — kajawši? — ludanstwo!"

„Jeli ßo jej hubjenje wjedże?" woprascha ßo wudowa dale.

„Cżim lepje!"

„A jeli so je Bóh jeje mandżelstwo s dżecżimi pożohnował, wasche wnuczki, knjes Wolpordżenjo? Njeżedżicże sa nimi?"

„Ne, ja hidżu netczischu młodżinu; haj, ßebi ßam pscheju, so by njeßwerna dżowka, kotraż je ßwojeho nana pscheradżiła, macz była, so by ßo jej sarunało, schtoż je wona nade mnu shreschiła!"

Worjechowa ßo wotwobrocżi, so by woteschła.

„Kohoż wutroba je tak stwjerdnjena. jako wascha", rjekny srudnje, „schtóż je tak weru do Boha a do cłowjestwa shubił, jako wy, knjes Wolporjedżenjo, tón ßo tez nad wbohej wudowu njeßmili. Chżu spytacz, hacz mi pobożna, dobrocżerska żona sa mnje trebne pjenjesy pożczi. — Sa hodżinu pschiińdu saßo. Daj Bóh, so by wam hacz do teho cżaßa Bóh luby Knjes chżył cżemnu wutrobu rosßwetlicz a pruhu jeho hnady do njeje pósłacz!"

Wona wotehdże se jstwy. Wobßedżeŕ hladasche sa njej, dołho, dołho, jako by do myßlow ponurjeny był. Potom ßo hrosnje wußmja.

„Dżecżi! To je dobra wabjeńka, cżucżiwym duschaм pjenjesy s móschniczki wuklukacz. Njech ßo to stanje, ja s najmjeńscha s tym ßwoju dań dostanu; ßu drje to jenoż netotre tolerje, ale tola wjazy, wjazy!"

Wón wotewri stary, s cżerwjemi pschetocżeny khamor. Tón bésche se żelesnymi kaschczikami napjelnjeny. W nich khowasche wón ßwoje pokłady. Kóżdy runasche ßo składej drohotnych wežow wschech możnych druzinow. Wschе bésche wón tunjo dostał, najwjazy s tym, so je pożczerjo wróczo kupili njebechu. Pódla khamora stejesche cżeżka kschinja, se żelesom wobbita; w njej khowasche wón hotowe pjenjesy, bésche to hotowe bohatstwo. Żedżiwje hladasche wón na wschе ßwoje bohatstwa, żedżiwje maßasche wón na nich wokoło — na dobo pak sasta: „Sa koho?" — a se żehliwymi pißmikami palesche jemu wudowine ßłowo do wutroby, tamne ßłowo, kotreż bésche jako ßymjeschko tam hižo sa dołho wotpocżowało. Nětko bésche wusrawiło a dosrawiło k dospołnemu płodej: „Moje wnuczki!" To wón wjazy poddußycz njemożesche, kak jara ßo tez jeho rosum temu spjecżowasche. Roshorjeny ßwojeje ßłabosce dla sawoła: „Wone bychu ßwojeho dżeda wobkranyłe, bychu-li jeho bohatstwo snałe. — Jeje dżecżi ßo poradżicz njemóża — pschetoż »woko sa woko! sub sa sub!« tak praji ßwjate pißmo."

(Pokracżowanje.)

Ze Serbow.

S **Budyschina.** Hdyż nalecże k nam pschicżehnje, pschilecżi s dalokeho kraja łastojczka — a wona namaka ßwój dom w Sserbach s nowa, swuporjedża ßwoje hnezko a chże w nim kubłacz młodżata. Hdyż dwe wutrobje ßo namakaschtej, hdyż staj młodaj cłowjekaj psched woltarjom ßebi ruży dałoj a ßwéru ßebi pschilubiłoj — potom mandżelski a mandżelska ßebi hajitaj ßwój dom — kubłataj ßebi ßwójbu. Lubi Sserbja, tez Sserbowstwo je wulka ßwójba, tez Sserbstwo trjeba ßwój dom. Tez Sserbstwo trjeba ßwój dom, hdżez by ßwoje dżecżi kubłało, ßwoje kubło ßebi khowało.

Kóżda ßwójba, kóżde sjednocżenstwo ma ßwoje wobßedżenstwo a khowa tuto ßwoje kubło w ßwojim statoku. Tez wulka ßwójba Sserbowstwa ma ßwoje kubła a trjeba sa nje dom. Sserbski narod wobßedzi wulku knihownju Maczizy Sserbskeje, w kotrejż je wjele tyßaz knihow, ßerbskich a słowjanskich a jara drohotnych. Nekotre s tutych knihi su sta lét stare, njeßu nihdże widżecz, hacz w knihowni Maczizy Sserbskeje.

A hdże ßo tale drohotna knihownja khowa? W dwemaj makymaj jstwiczkomaj w domje Ssmolerjez czischczećnje. Tam leża wschе te pokłady, kotreż nam sawidża ßwet. Bóh swarnuj naß pched schkodu — ale mózno to je: trjeba woheń wunicz — a wschitko je prjecz. Wjele Maczicznych knihow khowa ßo pola privatnych ludzi. Kak lohko móża ßo shubicz!

Nechtózkuli by ßo rad powucził, ßebi néschto s nascheje knihownje pscheczitał, hnydom na méstnje. Móże to? Móże to w małej, saracżenej jstwiczży, hdżez ßo lédma hibnjesch.

Léto wot léta pschijeżdżuja k nam słowjanszy a drusy wucżenzy, kotsiż wo naß ßo sajimuja. Chżedża tez naschu knihownju widżecz, studowacz. Ale s prósdnym dyrbja wotjécz. — Njeje to hańba sa naß, lubi Sserbja?

Sserbski narod trjeba wulku knihownju a czitarnju, s njej sjednocżenu, wón trjeba dostojny ßerbski dom.

S **Budyschina.** S poßlednjeje rosprawy knjesa zyrkwinskeho radżicżela Kellera shonichmy, so mnosy Sserbja s Budyschina do Michalskeje woßady k Bożemu blidu khodża. Teho dla ma Michalska woßada psches 100 % spowjednych ludzi, mjes tym so je jich w Pětrowskej woßadże jenoż nehdże 50 %. Njeje to sjawny dopokas, so ßo Sserbjo w Budyschinje zyrkwinszy doscz njesastaraju?

— (Stipendij.) Wotkasanje Jakuba Antona Kilijana sa studentow ßerbskeho seminara w Prasy ma ßo s nowa wudżelicz. Najprjódzy maja studencża s Kilijanoweho pschecżelstwa prawo, tónle stipendij dostacz, jeli so pak tajkich njeje, ßmédża ßo tez drusy studencża mjenowaneho seminara wo njón prózowacz. Samolwicz maja ßo wo njón s wopißmom w běhu 6 njedżel pola biskopa dr. theol. Ludwiga Wahla w Draždżanach.

— Wo wotmenjenju semjoweje kajkoscże pschi wußywanju żita je profeßor Jajo sajimawu rosprawu podał. Wo dotalnych pospytach s wußywanjom pschenży profeßor Jajo praji:

1. Schtóż chże na czornej pjerschczi wulke pschenczne żně dożpicz, dyrbi ßymjo s pschenży wsacz, kotraż je na tonowej semi narostka.

2. Na pésłach ßu najlépsche żně wocżakacz wot ßymjenja, kotreż je na kałkowej semi narostko.

3. Na tonowej a kałkowej semi pschenża najlépje roscże, hdyż je ßymjo na pésłach narostko.

4. Najßnadnische żně na czornej semi lubi wußyw, kotryż je na czornej abo na kałkowej semi narostk.

5. Ssnadne żně ßu na pésłach wocżakacz, hdyż je ßymjo s pésłow abo s czorneje pjerschcże.

6. Teho runja ßu wuhłady hubjene, hdyż ßo na kałkowu semju pschenża woßyje, kotraż je s czorneje pjerschcże abo s kałkoweje semje narostka.

S teho je widżecz, so na jenej stronje żenje dobre njeje, pschenżu do teje ßameje semjoweje druzinу woßycz, na kotrejż je wona narostka, na druhej stronje pak, so na czornej semi s zyła dobreho ßymjenja njenarosce. Duż njedyrbjała ßo pschenża s czorneje semje żenje k wußywej, ale jenoż k zyrobje wużicz. Hdyż tez pschenża w czornej semi tucżna roscże, dha je tola dopokasane, so runje tele tucżne rostliny njepłódne sorno płodża. W kajkej mérje ßo tele wobstejnoscże na druhe żita poczahuja, dyrbja dalsche pospyty rosjaßnjenje podacz. — Schtoż tu profeßor Jajo do sjawnoscże dawa, ßu naschi ßerbszy burjo s dżela hižo dawno se ßamßneho nawjedżenja nawukli a spósnali.

— W nowschim czaßu ßo nowe pschikupne hnójnischczo, alinit rékaze, żiwje porucża. Buram ßo radżi, so bychu kóżde nowe hnójnischczo s najwjetschim njedowérjenjom wobhladali. Snata wez je, so chemiske fabriki, hdyż ßo to abo tamne hnójnischczo, dokelż je ßo sa njehódne spósnako, wjazy njekupuje, jene nowe wunamakaja,

kotrež potom jich agentojo a tež wschelake rataŕske nowiny dowukhwalicź njemóža. Jim pschezo jeno wo to dże, so bychu bura prawje skobali. Sslawny universitny profeßor tajny radźicźel dr. Märcker, sjawnje warnuje, alinit kupowacź a jón nałożicź. Runje tak je ſ druhimi spekulazijemi na bursku móscheń. Psched dlěźschim cźaßom je snaty profeßor Soxleth porucźił, dejny skót ſ wolijowymi, palmosornowymi a kokosowymi woßuchami pizowacź, so by mloko wjazy tucźnosćze nabyło. Tajny radźicźel dr. Märker měni, so drje ßo ſ tucźnej pizu mlokowa tucźnosćź powjetschi, tola kruwy bórsy mjenje deja, dokelž wotucźnu. Burjo po tajkim ßwoje pjenjesy podarmo wudawaja. Tole pizowanske waschnje ma tež, kaž jedyn skótny lěkaŕ měni, tón njewužitk, so kruwy krutosćź pschecźiwo khorosćźam shubja. Runje tak wschelake pschikupne hnoje drje niz prěnje lěto, dha tola ſ lětami hódnosćź pizy a płodow poßnadnja, schtož móža młynzy a piwaŕzy wobßwědcźicź. Najwjetsche piwaŕnje najradscho jecźmjeń ſ tajkich stron kupuja, hdźež hischcźe pschikupnych hnojow njenałożuja.

— (Puki.) Psched salom tsjoch lipow ßu ßo njedźelu wjecźor wojazy do satraschnych pukow dali, pschi kotrychž je tež krej běźaka. Holzow dla ßo někotři wojazy ſ jenym podwyschkom swadźichu a ßo cźahacź a pschimacź poczachu. W sali ßamym wo pukach, kotrež ßo wonkach mějachu, niczo njepytnychu.

— (Paduchstwo.) Poßlednju hermansku ßobotu ßu Radworskemu khlamarjej Nawzy, kotryž bě psched Kubiz hoscźenzom pschi žitnych wikach se ßwojim wosom sastał, korb se wschelakimi tworami, woßebje ſ wjele ßwěcźkami ſ wosa kranyli.

S **Podhroda.** Wutoru ßu tudomneho wósnika a něhduscheho pjekarja Dietricha w dworje sady jeho doma morweho namakali. Powjeda ßo, so je Dietrich, bórsy ßo ras napiwschi, ßo husto se ßwojej žonu a se ßwojim ßynom roskorił. Tež pónźelu popołdnju Dietrich na žonu a ßyna psched khěźu wołasche. Skónczńje wón woteńdźe, a wjecźor jeho něchtó ßylnje docźehnjeneho domoj pschiwjedźe. S durjemi pak njemóźesche do khěźe sastupicź, dokelž běchu samknjene. Duž je psched khěźu ßedźał; jedyn dźěłacźeŕ, kotryž je w nozy 1/2 1 hodźiny ſ dźěła domoj schoł, je jeho hischcźe tam widźał. Móżno, so je Dietrich skónczńje spytał, wot sady wot hrodoweje hory psches dwór do domu dozpicź a so je se skały do dwora dele ßo kuliwschi ßo sarasył. Do hłowy je ßebi pschi padźe hłuboku ranu wurasył, kotraž je ſ pschicźinu jeho ßmjercźe była. Móżno pak tež je, so je Dietricha něchtó sarasył. Dokelž je jeho ßyn husto ßo ſ nim wadźo prajił, so by najlěpje było, hdy by nan wjazy żiwy njebył, dha ßu ßyna do pschepytanja wsali. Po wschěm sdaczu jeho ſ pschepytanskeho jastwa bórsy saßo puschcźa.

S **Hrubjelcźiz.** Sańdźenu pónźelu dopołdnja w 11 hodźinach ſ bróżnje kubła 10, na kotrymž je wěsty Hoyer ſ najenkom, woheń wudyri, kotryž bróżeń do procha a popjeła pschewobrocźi. Jedyn hólz je ßebi pjecźa w bliskej korcźmje schwablicźki kupił a pschi pßowej khěźży ßebi ſ nimi hrajkajo ßłomu sapalił. Poß, kotryž je k rjecźasej pschiwjasany był, je ßo w płomjenjach spalił. K haschenju wohnja bě schěsćź ßykawow pschijěło, tola dla njedoßahanja wody wone njemóżachu wohnjej wobaracź.

S **Radworja.** Sańdźeny tydźeń je ßo nasch ßerbski krajan Jakub Wróbel, kotryž je ßo w Radworju narodźił, ſ někotrymi druhimi belgiskimi mißionarami ſ jeneho Salzburgskeho klóschtra na daloki pucź na awstralske kupy podał. Wón chze ßo w Herbertskej horje na kupje, kotrejž ßu mjeno Nowa Pomorska narjekli, a kotraž pod němskim knjejstwom steji, saßydlicź. Wot tam budźe wón dźiwim ludźom, kotsiž hischcźe ludźi żeru a druhim hrosnym waschnjam hołduja, ßwjaty evangelijon pschipowjedacź. Wón drje je prěni Sserb, kotryž jako mißionar tele krajiny postupi. Po cźłowskim ßudźenju drje wón ßwoju ßerbsku domisnu wjazy njewohlada.

S **Wulkeje Dubrawy.** Njedźelu sa tydźeń, 28. novembra, wotměje tu knjes faraŕ Běrnik-Klukschanski na snatym městnje Bożu służbu.

S **Komorowa** pola Klukscha. Hdyž sańdźenu ßobotu dopołdnja mandźelska tudomneho kublerja Lodneho do kruwaŕnje stupi, ßo njemało stróżi. Rjana ßucźelna jałojza, kotraž běsche hischcźe psched někotrymi hodźinami po sdaczu strowa a cźerstwa była, morwa na ßwojim městnje leżesche. Dokelž běsche wjeßny rěsnik do Budyschina wotejschoł a ßo popołdnju hischcźe domoj njewrócźi, Lodny skótnemu lěkarjej ſ Budyschina pschińcź da. Tón, kruwu pschepytawschi, spósna, so je wona na schlesyninu ßmjercź kónz wsała. Sa rěsnika je ßnadź wulke sbożo, so njeje doma był, wón budźische ßnadź ßebi runje tak krej sajědojcźił, kaž wóndano jedyn Bukecźanski rěsnik.

S **Lucźa.** Sańdźenu njedźelu je knjes superintendent Kuring ſ assistenzu knjesow duchowneju Rycźerja-Wujesdźanskeho a Jurka-Mużakowskeho knjesa farskeho vikara w ßerbskej a němskej Bożej służbje do duchownskeho sastojnstwa ßwjedźeńszy sapokasał.

Se **Ssmjecźkez.** Tudomne kupjele je jedyn knjes ſ Wörishofena w Bayerskej kupił. We Wörishofenje je, kaž je snate, ßławny faraŕ Kneipp ßwoju hojeŕnju měł.

S **Noweje Wßy** nad Sprewju. Nasch dotalny wucźeŕ, knjes Pětka, ßo na hody do Draźdźan pscheßydli.

S **Lubija.** Druha lětuscha podkrjeßna shromadźisna budźe ßo w radnej khěži schtwórtk 25. novembra wotbywacź.

S **Pßowjow.** Sańdźenu ßobotu wokoło 1/2 1 hodźiny ſ khěźki tudomneho murjerja Heinricha woheń wudyri, kotryž ßo na ßußodne twarjenja żiwnosćźerja a wjeßneho straźnika Hobraka wupscheſtrje a je do procha a popjeła pschewobrocźi. Dokelž ßo pschi wulkim wětrje płomjenja ſ dźiwjej spěschnosćźu rosschěrichu, ßu jenož ſ wulkej nusu móhli skót a něschto mało domjazeje nadoby wukhowacź. Wscho druhe a zyłe domkhowa žně je woheń sa wopor żadał. Spalene twarjenja běchu se ßłomu kryte, a jich wobßedźerjej njemějeschtaj niczo sawěscźene. Murjeŕ Heinrich bě, hdyž ſ jeho domu woheń wuńdźe, w Minakale na dźěle, tež jeho mandźelska njebě doma.

S **Hornjeho Hbjelsła.** Wutoru tydźenja wjecźor ßu ßo tu domske, bróżeń a hródź, tudomnemu schewzej Tupakej ßkuschaze, wotpalike.

Na ßmjertnym ßwjedźenju mjes rowami.*

Liscźe swjadke k semi pada,
Město k wotpocźinkej ßebi shlada;
Tak cźi morwi wotpocźuja tu
W ßwojim cźichim, měrnym pokoju!

Wócźko widźi wschelake tu rowy;
Někotry je hischcźe zyle nowy.
Schtó ßu cźi, kiž delkach we nich spja
Pod trawnikom hacź do ßudnoh' dnja?

Pěkne dźěcźi polne lubosnosćze,
Strowi młodźenzy ßrjedź wjeßelosćze,
Ssylni mużojo ßrjedź żiwjenja,
Sprózni schědźiwzy bjes wodycha.

Někotry ßo hischcźe wjeßelesche,
Hdyž ßo rjana meja selenjesche.
O kak cźłowjek jako trawa kcźe,
Kiž ßo ſ koßu bórsy poßycze!

Spicźe cźische w ßwjatym Bożim měri!
Hdyž ßwět dale hołk a haru cźěri,
Waß ßmy dali Wótzej do ruki,
Do najlěpschej' dusche khowanki.

Spicźe ſ měrom jako snamjo żywa,
Spicźe spody Bożeho mi krywa!
Na semi je jenož cźěßnota,
Wam pak směrna sparna komorka.

Hižom wětry rěsne psches kraj duja,
Wótrje do naß żiwych sastorkuja;
Delkach pak je statok pokoja,
Horjo żane waß ßo njedótka.

Junu skónczi pak ßo ßmjertne spanje,
Junu ßwita jutrowne nam ranje!
Junu klinczi truby klinczenje,
Junu skhadźa morwych stanjenje.

Setrěj, wócźko, ßylny żarowanja
A ßo wostaj stysknoh' wopkakanja!
Twoji morwi spja, o wjeßele,
Cźische — hacź na saßowidźenje! M. D. †

* Se sawostajenych hischcźe njewocźischcźanych spěwow njeboh knjesa farara Domaschki.

Wußudźenja.

Khostanska komora. „Wy a Ssmoka staj hłupaj scź ....!" cźeladnik Bjedrich August Hencźka w Kaschezach 12. julija t. l. na tamnischeho gmejnskeho pschedstejicźerja nawoła, hdyž jemu tón sakasa, pschi Ssmoliz kuble wótsje praskacź. Kamjenzski kawniski ßud bě na to Hencźku, kotrehož bě statne rěcźnistwo dla sschiwdźenja sastojnika wobskorżiło, k jastwu na jedyn tydźeń saßudźił. Sso na-

dźijo, so budże druha instanza mjenje krucże jeho skschiwdźaze ßkowa ßudźicź, ßo Henczka pschecźiwo wußudej powoka. Tola s tejle nadźiju ßo wón sjeba; khostanska komora wußud lawniskeho ßuda wobkruczi.

Mlynk Jan Khrystian Nowak we Lusy bě 22. junija tudomnemu hamtskemu ßudnistwu pißmo póßlał. W nim ßo wón na pomoznika ßudniskeho eksekutora hórschesche, so je 17. meje, hdyž je pola njeho cźasał, pjany byl, jemu, ßo ani jako eksekutor njewupokasawschi, cźaßnik s laza wutorhnył, so je ßo njepschistojnje k jeho ßamodruhej żonje sadźeržał a ju k durjam storcził a ßebi skónczńje wot njeho pjenjeżny dar żadał. Wschě tele wobskórżby ßo pschi pschepytanju jako njewěrne a wumyßlene wupokasachu a ßo sa wěste spósna, so bě je Nowak pschecźiwo lěpschemu wjedźenju cźinił. Duż Nowaka dla wopaczneho wobwinowanja k jastwu na tsi měßazy saßudźichu, pódla teho ßo skschiwdźenemu sastojnikej prawo pschipósna, tónle wußud wossjewicź. Na jeneho s Nowakowych ßwědkow, kotryż je pjecża wopak pschiżahał, hischcże cźeżische khostanje cźaka.

Lawniski ßud. Sso na ßwoju żonu rosnjemdriwschi bě ju murjeŕ Khorla Käßler w Maleschezach 26. augusta je żelesnej hoku do wobliczа dyril a ju wysche wóczka krwawu sbił. Nahlemu mandźelskemu dźeßacź hriwnow pjenjeżneje pokuty abo jastwo na dwaj dnjej pschißudźichu.

Fabrikarku Marju Nochcźikowu na Židowje, kotruż bě tamnischi murjeŕ Betka schkschiwdźenja dla wobskoržił, wuwinowachu.

Katarjej Ernstej Marxej na Židowje bě tamnischi gmejnski pschedstejiczeŕ 2 hriwnje khostanja napoložił, dokelż wón njebě dźěłacźerja Kalicha k khorobnej kaßy pschipowjedźił. Marx ßebi ßudniske wußudźenje żadasche a s tym ßwojej móschni tamnej dwě hriwnje sdźerża. Kalich bě mjenujzy jenoż po hodźinach a po kóżdokróczńym prjedawschim skasanju dźěłał, a jeho dźěłaństi cźaß njebě żenje zyły tydźeń trał. Pschi tajkich wobstejnosczach ßo wón njebě po sakonju k khorobuej kaßy trjebał pschipowjedźicź.

17lětna ßkużobna dźowka Selma Grafiz bě pola kublerja Wicźasa w Pschischezach ßkużo tutemu kruch mydła, jenu pijeŕsku schkleńzu a tsi schantka kranyła. Paduchstwa dla hižo ras khostanu k jastwu na tsi njedźele saßudźichu.

Wußudźenje pschecźiwo Khrystianje Kóczkez w Libuchowje, kotruż winowachu, so je 6. julija na Hrodźischku, hdyž wischnjowu budu strażowasche, 8lětnu Lenu Taubertez s Budyschina s drjewjanzom bika, ßo sastaji.

Pschißażny ßud. 8. augusta w nozy w 12 hodźinach ßo we Lupjanskej Dubrawje khěża, dźěłacźerjej Khorli Augustej Barschej ßkuschaza, kotryż se ßwojej ßwójbu w Omsewizach pola Draždźan bydlesche, wotpali. Staru dodżeržanu khěżku bě Barsch ßwojej macźeri sa 1000 hriwnow wotkupił, so by w njej ßo do Lupjanskeje Dubrawy wróczikschi bydlił. Maka khěżka bě sa Barscha wulka cźeża, dokelż cźiscże hromadu jědźesche a żaneho wużitka njedawasche. Wón teho dla dźěłacźerja Jana Schmidta, w Klukschu narodźeneho, kotryż s nim hromadże w Omsewitzach dźěłasche, narěcża, so by khěżku sapalił. Tón też to ßwojemu pschecźelej 8. augusta k woli sczini. Tola sa ßwoju swólniwosczь dyrbi nětko cźeżko cźerpicź. Dwaj dnjej po wohnju hižo żandarmojo do Omsewitz pschijědżechu a Schmidta a Barscha sajachu. Najprjedy dołho prěwschi, ßo skónczńje ßwojeho pschestupjenja wusnaschtaj. Kóżdeho s njeju k jastwu na dźeßacź měßazow saßudźichu.

Sa nasch ßerbski dom

bě ßo dotal nahromadźiło: 42,019 hr. 24 np.

Dale ßu sa njón darili:

knjes profeßor dr. Holan	6 =	45 =
knjes L. R. w Hodźiju	1 =	— =

Hromadże: 42,026 hr. 69 np.

S dźakom kwituje

J. Bartko,
sarjadnik Macźicźneho doma.

☛ Njesabudźmy na nasch luby dom, kiż s Boha rjenje roscże. Bóh też je nam hacż nanajlěpsche wjedro k twarjenju wobradźił. Sadnje twarjenje je sesběhane a na nowy tydźeń ßo, da-li Bóh, pschikryje.

Přilopk.

* Połwoßmalětnu Marthu Ulbrichez w Draždźanach, kotruż ßu ßrjedu tydźenja w Flügelez kamjenjeczeßańi skónzowanu namakali, njejßu, każ ßo s woprědka sdasche, wumozowali. Polizija je wußlědźiła, so je ßamßna macż dźěczo morika. Żadkawa żónska je, do wopaczných wudawanjow ßo saschmatawschi, ßo wusnała, so je dźěczo ßama skónzowała. Kajkich pschicźinow dla je mordarstwo skucźiła, njeje hischcże wujaßnjene.

* (Semjerżenje.) Wutoru w nozy ßu w Czechach w Aschu, Falkenawje, Karlowych Warach a w ßußodnym sakskim Vogtlandże s nowa ßylne podseńske storki saczuli. Schkody ßo njeje naczińiło.

* Wustojny ßrědk, schlebjerdźaka wotehnacź, je sczěhowazy: Resedowe kćenje ßo wotwari a tónle wotwar ßo s riżinusowym wolijom smęscha. Prjedy hacż ßo wieczor do loża lehnycź dże, ßo tónle napoj wupije.

* Wjerch Bismarck se ßwojim wußkużenym wyschschim hajnikom skorži. Bismarck měni, so je wyschschemu hajnikej 4500 hriwnow pensije ßlubił, tutón pak praji, so ma 5400 hriwnow wucżinjenych. Ssudnizy tule wěz bórsy rossßudża.

* S Barlina. Wo żałoßnym krwawnym njeskutku w Fridrichshagenje pißaja. Tam je wutoru 18lětny cźeßliski Ernst Rolos ßwoju ßotru sarasył. Někajkeje swady dla, kotruż mějesche w ßotsinym domje, shrabny wón ßekeru a sarasy ju s njej. Jeho ßu sputaneho do jastwa wotwjedli.

* Rěsniskeho mischtra Wylema Ortelsa w Hohendorfje je wóndano cźělz, kotrehoż chzysche runje sarěsacź, morił. Hdyž do njeho dyri, so by jeho pohłuschił, wón se ßekeru na prawy blak sady rohomaj njetrjechi. Cźělz ßo wucżobnemu hólzej, kiż jeho sa rohi dżerżesche, kwutorże a ßo na mischtra wali, kotryż ßo druhi ras k dyrjenju sahanjesche, pschekló jeho s rohomaj a rostorhny jemu żiwot. Mischtr hnydom wumrje. Rosnjemdrjene skoczo s rěsańnje won do polow cźerjesche, hdyż jo jěsdny żandarm s tsjómi kulkami satsěli.

* (Sabytej krowje.) Dwě krowje bjes wobßedżerja stej po poßlednich skótnych wikach w Gubinje sawostałej. Hacż do 10 hodź. wieczor wonej na skótnych wikach stejeschtej; dokelż wobßedżeŕ njebě wußlědźicź, jej do hoscżenza do hródże dowjedźechu, hdyż hischcże dżenßa stejitej. Tajku sabycźiwosczь njeby cźłowjek sa móżnu měŕ.

* (Njesboże na żelesnizy.) Na Potsdamskim dwórnischczu je wutoru jedyn ludźazy cźah do jeneho storkacźneho kóska sajeł. Prěni wós na lokomotivu sajěże a schkitazu tsěchu satłóczi. Lokomotivny wjednik bě hnydom morwy. Tepjerjej Khrystianej stej wobej nosy słamanej, pódla teho je ßebi sadnju hłowu cźeżko sranił a ßebi ruży a nosy woparił. Prjedy hacż ßu jeho do hojeŕnje dowjesli, je wón ßlědoważe powjedźił:

„Hižo pschi pschejeżdże nad Yorkskej druhu ßo na lokomotivje dohladachu, so karpentske spinadło sarjekuje, kotreż bě hischcże krótko pscheđ Schönebergom spinało. Lokomotivny wjednik to pytnywschi hnydom napschecźnu paru da. S hrosu pak lokomotivny wjednik a tepjeŕ pytnyschtaj, so cźah městо pomalscho pschezo spěschnischo jědżesche, na cźimż bě ßylny spad wina. Hacż runje wobaj njesboże do prědka widżeschtaj, żadyn s njeju s lokomotivy njewotskoczi, ßo nadżějo, so storkacźny kosok cźah sadżerżi.“

* Najwjetschi młyn w Němzach je tele dny na Wylhelmsburgskej kupje pola Hamburga dźěłacź sapoczał. Wón je s najnowschimi maschinami wuhotowany a może wschědnje 20,000 zentnarjow żita rosmlěcź. Też je s młynom, w kotrymż nětkole 200 cźłowjekow dźěła, pruhowanska pjekarnja sjenocźena, w kotrejż ßo s kóżdeje drużiny muki najprjódzy khleb ua pruhu pjecże. Młyn jenoż wukrajue żito mjele a pomha runje każ druhe wulke młyny niż jenoż burow a młynkow ale też pjekarjow sahubicź.

* Krawz Sajiczek w Königstadtu w Czechach w ßußodowej studni stonacź wußkyscha. Wón ßo tam s dołhej żerdżu poda a studżeń pschepytawschi cźłowjske cźeło sapschija. Dokelż bě pscheßkaby jo by jo ßam wucżahnył, wón ßußodow swoka. Se sjednocźenej prózu wobßedżerzyne cźeło, wudowy Chmelarki, se studnje wucżahnychu. Dokelż běschtej ßo też jeje wobej dźěscźi shubikej, a dokelż bě na khěżnych durjach papjera se ßkowami: „Prajcże gmejnskemu pschedstejerjej, so ßmy ßo shubili“, pschibita, studżeń dale pschepytachu a też wobej dźěscźi s njeje wucżahnychu. Wo jstwje běchu tsi wobleczenja k pohrjebej pschihotowane. Dla dospołneho wokhudżenja a dla staroscże wo dźěscźowju pschichod bě ßo macż srudnemu njeskutkej nawabicź dała.

* S Mainza, 4. novembra. Jedyn lěkaŕ bě jenemu mużej słamanu ruku hojił, ale ruka bě po sahojenju prosta wostała. Tón muż lěkarja na schkodusarunanje wobskorži, dokelż běsche po jeho nahładże ruzyna prostosczь wina wopaczneho hojenja. Krajne ßudnistwo też lěkarja wotßudźi, so dyrbi temu mużej jeho schkodu s 2000 hriwnami sarunacź. Lěkaŕ ßo na Darmstadtske wyschsche

ßudnistwo wobrocźi, ale po nětkotrych dnjach ßo ſ prěnim wußudźenjom spokoji a temu mužej te 2000 hriwnow wupłaćźi.

* (Kak je ßo jenemu jastwowemu duchownemu seschło.) Hdyž farar Lardy rano sahe w Neuenburgskej khostarni w Schwajzarskej do jeneje klódy sastupi, ßo do njeje sawrjeny khostanz na njeho wali, jemu klucze ſ ruki wutorhnywschi won cźekny a duchowneho do klódy samkny. Ale cźěkanz bě ßo podarmo na ßwoje wußwobodźenje wjeßelił. Rubjene klucze jenoż snutskowne durje wotamkachu, swonkowne dworowe wrota pak niz. A sawrjeny duchowny sa nusny swón cźahasche; duž jastwowi sastojniźy pschiběžachu, cźěkanza ſ lohkej prózu pschemochu a duchowneho ſ jeho njesawinowaneho jastwa puschćźichu.

* (Nadpad.) „Nowoje Wremja“ ſ Nižno-Nowgoroda pische: Wczera je ßo na prokuratoroweho pomoznika Nikifora nadpad stał, Nadpadnik, kiž bě ßebi larvu stajił, na Nikifora tšěli, trjechi pak jenoż jeho cźapku a cźekny potom. Po sdaczu ßo wo skutk wjecźiwosczе jedna.

* (Kamjenje w kaschcźu město cźěła.) Město Offenburg je we wulkim roshorjenju. Dźěl stareho pohrjebnischcźa pschi Wylemskej drósy wuryjo, so bychu tam nowe schulske twarjenje stajili, row ſ lěta 1862 wurychu, w kaschcźu, kotryž dyrbjesche cźěło jeneho muża wopschijecź, tšt wulke kamjenje namakachu. Ssudnistwo ßo podarmo prózuje, tu hrósbnu wěz wußwětlicź.

* (Skludźeŕ dźiwich ſwěrjatow ßo rostorhał.) S Kowna w Ruskej pißaja: 22lětneho skludźerja dźiwich ſwěrjatow, Leona Kolberga, kotryž ßo w Kreiterbergskim ſwěrjenzu ſ lawami a tigrami pschedstajesche, na kónzu jeneho pschedstajenja jedyn tiger powali, na cźoż ßo te druhe ſwěriska na Kolberga walichu a jeho rostorhachu. Pschihladowazy lud ßo do njeßměrneho stracha da; wschitzy ßo k wukhodej tłóczachu. Woßom cźlowjekow je ßo satłóczіło, wjazori ßu ßo cźeźko sranili.

* Straschne sesnacze na żelesniźy je ßo njedawno, kaž ßo ſ Helsingforsa pische, stało. Ruski krajny radźiczel Dlubomski w ßłużbnej należnosczi psches pokodnischu Finnlandsku pucźowasche. Wón bě ßamlutki we wosu prěnjeje klaßy na sastanischcźu Imatra, hdyž po sdaczu woßebny, nahladny muž k njemu do wosa stupi. Cźah dale jědźesche. Zusy, kiž na Dlubomskeho shladowasche, sapocza ſ nim scźěhowaze rosrěczowanje: „Scźe wy Němz?“ — „Ně, ßym Staroruß.“ „To móżecze ßo ßmjecź, pschetoż hewak byschcze hižo kulku w hłowje měli!“ S tym wón revolwer wucźeże a mérjesche ßo ſ nim do wustróżeneho. „Tak ſ tajkimi wężami wobkhadźam“, dźesche zusy. „Schto ßebi wo tym myßlicźe?“ — „Niczo ßebi njemyßlu“. — „Jo?“ — Wutšěł wrjeßny. „Hlajcźe tak ßym Waschu sekżanu myßl satšělił, chzecźe ßnadź, so dyrbju Waschu druhu kżu też satšělicź?“ Dlubomski bě bóle morwy hacź żiwy. Cźah psches małe sastanischcźo jědźesche. Statny radźiczel bě hnydom pschi woknje, ale straschny cźlowjek jeho shrabny a do sady scźeże. Njekhodźcźe prjecź, hewak sażo tšělu. Poprawom mi tšělenje żaneho wjeßela njeczini. Móżecźe noże póżeracź?“ — „Njemóżu.“ Dlubomskemu wkłoßy na hłowje stawachu. — „Nó, dha chzu Waß to nawuczicź. To je zyle lohka wěz. Wocźińcźe hubu!“ Sbożownje Dlubomskemu pschipadźe, ßo jeho wopraschecź, kajke noże ßu k temu najpschihodnische, kak ma ßo cźlowjek pschi tym sadźerżecź a hacź tón khumscht też pjenjesy pschinjeße. Zusy tu wěz hnydom sapschija a rosesłaja jemu wobschěrnje, kak ßo noże najlěpje póżeraja. Nětk ßo k sastanischcźu Volkesaart bliżeschtaj. Zusy rjekny: „Tak je derje. Najlěpje dźe ſ finniskimi nożemi. Dóńdźcźe ßebi po woprawny dołhi finniski nóż. Tutón nawótsju a potom Wam ſ nim hłowu hładko wotrěsnu.“ S jenej krocźelu Dlubomski tutu dowolu wuži a ßo nětk ſ jenym sastojnikom wrócźi. Straschneho cźlowjeka sa samożiteho pschekupza Lundströmera spósnachu, kotryž bě nahle wowrótnił.

* 14,591 nowych domow je ßo w běhu poßlednich 12 cźich měßazow w Londonje natwariło. To je wěsty dopokas, so budźe spěschne roscźenje wulkeho města też dale tracź, kaž je to hacź dotal było. Sjawne liczenje Londonskich khěżow je 767,679 wobydlenych twarjenjow dopokasało. Zyrkwje a sjawne twary njeßu ßobu liczene. Londonske twarjenja něhdże 6. dźěl wschěch wobydlenych twarjenjow w Jendźelskej a Walesu wucźinja. Birmingham ma 85,624, Liverpool 91,484 a Manchester 100,249 wobydlenych twarjenjow.

* (Dukatate kupjele.) Kaž „Boßniske nowiny“ pißaja, je ßo wot 29. julija jedyn wobydleŕ w Salomje w Neweßinskim wokrjeßu, Stojan Gabrilo, bjes ßłěda shubił. Sslědźenje, ſa nim cźinjene, je wußwětliło, so ßnadź je ßo Gabrilo wopor ßwojeje pschiwěry sczinił. Wón bě ßo hižo dawno psche to rudźił, so bě jeho mandźelstwo bjes dźěcźi, a bě teho dla lohko ßłowam ßwojeho ßußoda Baskowicza wěrił, kotryž jemu radźesche, so dyrbi ßo we wodźe, do kotrejež ßu ßo dukaty cźißłe, kupacź; potom jeho żona ſ wěstosczu dźěcźi dostanje. Gabrilo woprawdźe tón dźeń, na kotrymž ßo shubi, 100 dukatow k ßebi wsa a ßo ſ nimi wotßali. Hdyž ßo hischcźe sa dlějschu khwilu njewrócźi, tukanje niz bjes pschicźiny nasta, so je Boskowicź lohkowěrjazemu burej jenoż teho dla radźił, dukaty do kupjelow wsacź, so by ßo jich mozował. Dokelž ßo Gabrilo njewrócźi, měnjachu, so je niz jenoż ßwoje dukaty, ale też ßwoje żiwjenje shubił. Tole měnjenje je ßo nětko jako wěrne wupokasało. Kaž ßo mjenujźy ſ Neweßinja pische, ßu psched nětkotrymi dnjemi żandarmojo w lěßu pola Debelaljuta Gabrilowe cźěło namakali. Na nim běchu jaßne snamjenja spósnacź, so je naßylnu ßmjercź wumrjeł. Duž je njedwělne, so ßu Gabrila skónzowali. Boskowicź hižo nětkotre njedźele w jastwje ßedźi, tola wón wschu winu prěje.

* Sroshorjazymi wobstejnosczemi staj jataj Decoster a Steenackers ſ Gentskeho zentralneho jastwa cźekkoj. Hdyž běschtaj khostanzaj na wyßoku jastwowu murju saléškoj, jeju nózny straźnik wohlada a ßo sa nimaj puschcźi. Wón bórsy Steenackersa doscźeże, tola wón ſ tajkim wotmachom ſ pjascźu do njeho dyri, so jemu njebě móżno, cźeknjenza pschemóz. Straźnikowe wótre kschiki sa-ßłyschawschi, běchu drusy ludźo pschihnali, kotsiž ßo hnydom na hońtwu sa khostanzomaj dachu. Hdyž cźeknjenzomaj niczo druhe njewubu, hacź ßo sajecź dacź, wonaj do Lyskeje rěki skoczischtaj. Steenackera, kotryž njemóżesche derje pluwacź, mozy wopuschcźichu; prjedy hacź ßo ponuri, wón sawoła: „Radscho wumrjecź, dyžli ßo popadnycź dacź!“ Jeho cźěło njejßu hischcźe namakali. Decostera popadnychu a jeho saßo do jastwa dowjedźechu.

* Pschiwoženje huß ſ ruskeje Pólskeje do Němskeje je sa lětusche lěto skónczene; wone je saßo khětro ßylne było. Psches namjesnu wjeß Stesalkowo je ßo ßamo 410,000 huß pschiwjesło, kotreż ßu ßo ſ wjetscha do Barlina dowjesłe.

* (Ssamotnikowa ßmjercź.) W lěßu pola Nustara w Khorwatskej je psched nětkotrymi dnjemi njesbożowny cźlowjek wumrjeł, kotryž je dlěje dyżli 30 lět w tamnym lěßu żiwy był. Pod móznym schtomom mějesche wón ßwój statok. Jurij Ssalko bě něhdy sbożowny muż. Wón mějesche lubowanu mandźelsku a cźrjódku dźěcźi. Ssmjercź jemu mandźelsku rubi, a bórsy sa njej do rowa dźěcźi dźěchu. Njewuprajna bolosczь wboheho Jurja saja, wón ßo cźlowjekow sdalowasche a do lěßa dźěsche, so mohł ßo ßamotny ßwojej srudźbje podacź. Jeho drasta ſ koschle a kholowow wobstejesche, jeho samożenje běchu tobakowa trubka, mały hornz a kopoł. Dźiwje lěßne ſwěrjata běchu jeho jeniczzy pschecźeljo, kotreż běchu ßo na njeho hižo tak swuczike, so skludne a bjes bojosczе k njemu pschikhadźachu. Wuńdźe-li jemu tobak abo khléb, wón do bliżscheje wßy pucźowasche, hdżeż jeho dobrocźiwi ludźo saßo ſ pobrachowazym sastarachu. Tak bě wón dlěje dyżli 30 lět ßo njemyjo a ßo njeczeßajo w lěßu se ſwěrjatami żiwy, hacź jeho njedawno pod jenym schtomom jako cźěło namakachu. Wón bě 70 lět dozpił. Nustarski knjes hrabja Khuen-Belasy hódny pohrjeb wuhotowacź da a ſ dowolnosczu wyschnosczе lěßneho ßamotnika na tym městnje pohrjeba, kotreż bě wón dlěje dyżli 30 lět jako wobydlenje wużiwał.

* W Ruskej chzedźa lud palenz picź po něczim wotwucźicź. S tutym wotpohladom je stat hižo w 21 gubernijach palenzowy monopol sawjedł, tak so móże ßo tam jenoż hischcźe palenz w statnych pschedawarńjach kupowacź. Wot teho cźaßa je ßo palenz wo schtwórty dźěl podrożił. W knjeżerstwowej rosprawje ßo wusběhuje, so ßebi pschi sawjedżenju palenzoweho monopola njejßu wotmyßlili, statne dokhody powjetschicź, ale wobydlerstwo po něczim wotwucźicź, palenz picź. Tónle wotpohlad ßo też po něczim dozpiwa. Powschitkownje je palenzpicźe wotběrało. Mjes tym so je w lěcźe 1883 woßebje Ruska wob lěto w pscherěšku po hłowje 10 litrow palenza pschetrjebała, je ßo pschetrjebanje w lěcźe 1895 po hłowje na 7 litrow poniżiło.

* Siamskeho krala Chulalongkorna ßu, hdyž wón w Italskej pola Neapla woheńpluwazu horu Vesuv wopyta, wobschudźili. Hdyž bě Chulalongkorn ſ prynzami a ßwojim pschewodom na horu dozpił, kral wjednikej někotre siamske słote a ßłěborne pjenjesy pschepoda, so by je wjednik se żahlej lavu, ſ woheńpluwazeje hory běżazu, kotraż w symnym jako kamjeń stwjerdnje, poczahnył. Wjednik pak słote pjenjesy do saka tykny a kralej někotre koprowe pjenjeżki, ſ lavu poczehnjene, pschepoda. Nasajtra rano ßo kral jebanki dohlada, a polizistojo wjednika saßłapichu. Tutym je kral sa jich horliwosczь w sastojnstwje słote medaille póßłał.

(Zyrkwinske powjesczе hladaj w pschiłosy.)

Drjewowa awkzija.

Wutoru 30. novembra dopołdnja w 10 hodź. budźe ßo pola podpißaneho 27 loßow ſtejazeho brěſoweho drjewa k wotpuſchczenju na pſcheßadźowanje pſchedawacź. Shromadźiſna bliſko pola wßy na Lahowſkej ſtronje.

J. Zyž w Stróžiſchczu.

Drainěrowanjzy dźěłaczerjo
ßo pytaju na Schuſterez kubło w **Dreczinje** pola Huſki.

Delnjohórczanſki knježi dwór woženjeneho dowěrneho

hejtmana

pſchi darmotnym wobydlenju pyta. Mſda po wuczinjenju.

Schewſkeho pomoznika
pyta **E. Indinger** w Budyſchinje na jerjowej haßy 6.

Kolonialtworowa a deſtillaziſka pſchedawańnja w najlěpſchim položenju Budyſchina, w bliſkoſczi dwórniſchcza a fabrikow, ſ wulkimi pinzami k deſtillaziji a ſ rjanym ſkładom, je pſcheměnjenja dla ſ zykym tworowym ſkładom a inventarom, po móżnoſczi jenemu pſchekupzej, ßerbſkeje rěcze móznemu, na pſchedań. Pſchi pſchedewſaczu je 20,000 hriwnow trěbnych. Poſticzenja chzyłe ßo ſ **K. S. 100** we wudawańni „Sserb. Nowiu“ wotedacź. Agentojo ßu wuſamknjeni.

Sſłużobna holza,
pilna a porjadna, ßo k nowemu lětu pyta do hoſczenza w **Nadźanezach.**

Ssypanſke khachle
ßo kupicź pytaja na běleńſkej dróſy (Bleichenſtraße) 5.

Czrjewa a kijeſchki
wſchěch druźinow pſchedawa **Jan Frenzel** na żitnej haßy 7.

Schulſketorniſtry
w hoborſkim wubjerku porucza
C. A. Pietſch
na hauenſteinſkej haßy 1.

Czrjewa
k dźěłanju kolbaßow pſchedawa paßmo po 1 mk.
Otto Pětſchka na żitnej haßy.

Pſchedawanje a porjedźenje
wſchěch druźinow **czaßnikow.**
Płaczíſny najtuńſcho a rukowanje na dwě lěcze.
Gustav Mager, czaßnikaŕ 11 na ßerbſkej haßy 11 pſchi ſtarych kaſarmach.

Jako

hodowne dary

ßo **meble, ſchpihele, ſtoły, komody** hižo po 15 hriwnach najtuńſcho a hódnje dźěłane kupuja
w meblowni H. Seikritta
na ſadnjej bohatej haßy.

Piwne karanczki ſ wěkom po 95 np., bjes wěka poklitrate ſa reſtawratěrow po 22 np. porucza
A. Heinke na żitnej haßy 8.

Proßata na pſchedań.
Proßata běleje Yorkſhirſkeje a też czornopißaneje Berkſhirſkeje raßy, kotrež ßo jara lohko wukormja, ßu pſchezo po czaßej pſchiměrjenych niſtich płaczíſnach na pſchedań na knjeżimaj dworomaj w **Budyſchinku** a **Pſchiwczizach.**

Konje k rěſu
kupuje po najwyſchſchich płaczíſnach
ſwudowjena **E. Pohlowa**
w Budyſchinje.

We wudawańni Serb. Nowin ßu dostacź knižki ſ **piſanymi wobraſami** a ſe ßerbſkimi ſchtuczkami
1. ſa ſtarſche dźěczi:
Scheſcherjaczk
a druhe rawſki.
Płaczíſna 25 np.
2. ſa mjeńſche dźěczi:
Wobraſki ſa pěkne dźěczi.
Płaczíſna 20 np.

Ssuknowa pſchedawańnja
F. N. Bläsche
w Budyſchinje
pſchi mjaßowym torhoſchczu
k pſchedſtejazym hodam na ßwój wulkotny ſkład
paletotowych tkaninow,
ßukna, czeßaneho pſchedźena
atd.
ſ poruczenjom ſpomina. S dobom na wulki wubjerk
tkaninow
k hólczazym wobleczenjam
kedźbliwe czini.

Pſchedßydźi ßerbſkich towaŕſtwow a ßerbſzy wuczerjo, ſběrajcze ſa naſch ßerbſki dom w Budyſchinje!

Ssmolerjez knihiczíſchczerńja
w Budyſchinje w ßerbſkim domje
knihi, ſliczbowanja, viſitne a pſcheproſcheńſke khartki, ſaſtojnſke formulary, wuſtawki, blidne ſpěwy atd. atd.
we wſchěch rěczach derje a tunjo czíſchczi.

We wudawańni „Sserbſkich Nowin“ je dostacź:
Spěwna radosć.
Zběrka
ſulskich spěwow.
Druhi wudawk.

Prěni a druhi
wěnz ſpěwow
ſa ßerbſku młodoſcz
ſtaj ſ nowa wuſchkoj a ſtaj dostacź po 10 np. we wudawańni „Sserb. Nowin“.

Hlowna shromadźizna
twory kupowazeho towarstwa w Budyschinje

(sapitzane towarstwo s wobmjesowanym rukowanjom)

njedźelu 5. dezembra 1897 popołdnju w 4 hodźinach

w Seehez restawraziji pschi žitnych wikach.

Dnjowy porjad: 1. Wuswolenje jeneho pschedźydstwoweho zobustawa (sarjadnika). 2. Wuswolenje jeneho dohladowarstwoweho zobustawa. 3. Towarstwowe naležnosće.

W Budyschinje, 10. novembra 1897.

Dohladowarstwo twory kupowanskeho towarstwa w Budyschinje
s. t. s w. r.
Khorla Langa, pschedźyda.

☛ Stwa zo w 3 hodźinach wocźini a zo w 4 hodźinach samknje.

Pschispomnjenje: Pschi planowym wulozowanju 14 dołžnych listow, 10. novembra 1897 wotmětym, zu zo sćěhowaze cźišla cźahnyke: 88, 119, 145, 160, 185, 190, 217, 237, 248, 265, 334, 339, 349, 353. Horka stejaze dołžne listy a dańske papjery, kotrež zu 1. januara 1898 wupłaćźne, zo zrjedu 15. dezembra 1897 po wotedaću papjerow w naschich khlamach na zerbskej haźy cźišło 7 wupłaća.

Pczołarske towarstwo
w Delnim Dole Sprewje

smeje **njedźelu 5. dezembra** popołdnju w 2 hodźinomaj **pozedźenje** w **Henkerez korczmje** w **Budyschinje.**

Pschedźydstwo.

Ralbiczanske burske towarstwo

smeje 1. njedźelu adventa, 28. t. m., popołdnju w 4 hodź. **shromadźiznu** w Brěsanez hosćenzu w Ralbizach. Prawje bohateho wopyta nadźija zo **pschedźydstwo.**

Tyscherske dźełu

pschi nowotwarje „Maczičzneho domu" ma zo najmjenje žadazemu pschewostajicź. Blankety zu w **Ssmolerjez** knihicźischczerni dostacź a zo tam sazo hacź do 10. dezembra wupjelnjene wotedacź.

Maczica zebi prawo wolenja mjes najmjenjezadźazymi wobkhowa.

Twarski wubjerk.

We wudawarni „Sserbskich Nowin" je sa 25 np. dostacź:

Pschedźenak.
Protyka sa Serbow
na lěto
1898.

Domjazy pachoł

może hnydom do dźěła stupicź pola **Gotthardta Behrendsa** na hoschiz haźy w zelesowych khlamach.

Sswérna zerbska mlódscha **holza** zo k 1. januarej do jeneho wuczerskeho doma na hoschiz haźy czo. 6 do dobreje zkužby pyta.

Sprawnje.

Rěsnik, 25 lět stary, katholski, kotryž rěsnistwo w starschistim domje pschedewosmje, pscheje zebi, zo se zerbskej, hospodarszy wocźehnjenej holzu s něschto samożenjom sesnacź, so mohł zo s njej borzy wożenicź. Posticźenja chzyke zo s naspomnjenjom blizschich wobstejnosczow a po możnosczi s pschipołożenej fotografiju na Budyski póst w liscze s napizmom **M. S. 86** pózłacź.

Rakečanske serbske towarstwo „Lipa"

změje, da-li Bóh, jutře njedźelu 21. nazymnika popołdnju w 4. hodź. w Křižanec hosćencu swoje měsačne posedźenje.

Přednošeć budże so „bajka" wo „Krabaće."

Najpřećelnišo přeprošuje
předsydstwo.

Zyhelnski dźěłaczer.

Młodeho zylneho muża, wożenjeneho, strózbeho a dowěrneho, kotryž zo na zyhelnske dźěło wusteji a kotryž może lamborowe městno sastupowacź, pyta k nowemu lětu pschi wulkej msdźe, darmotnym wobydlenju a tepjenju zyhelncza w „Tsjoch Hwězdach".

J. Häßler.

Serbske towarstwo za Khwaćicy a wokolnosć

wotměje jutře njedźelu 21. dźeń nazymnika popołdnju w 5 hodźinach swoje měsačne posedźenje. Wšě sobustawy so należnje přeprošuja. Hosćo so stajnje wutrobnje witaja.

Předsydstwo.

Palma měra
na row

lubowaneje mandźelskeje a maczerje, njebo **Marje** rodź. **Nowotnez, Jurja Patoki,** zywnosczerja w Sarěczu, mandźelskeje,

k jeje lětnemu zmjertnemu dnjej,

wumrje dźeń 21. novembra 1896, zwojeje staroby 50 lět 11 mězazow 19 dnjow.

Ach, wschudże wschak na tutym zwěcze
Ssmjercz khodźi stajnje wokoło,
We hrodach, kaž we khudej hěcze
Prjecz zobu bjerje kóždeho,
Duž, Božo, daj psches Khrysta krwej,
So hotowi zmy pschezo k njej.
Kak derje tym, kiž sbóžnje wunźu
Se zmjerczu s czaznoh' hubjenstwa,
K tej wěczнej wjeselosczi dońdu,
Na sbóžnu pastwu Jesuza,
Tam czicha zmjercz tych pschezadźi,
Kiž zu jom' zwěrni wostali.
My dźenz zo tudy dopomnimy
Na jenu zwěrnu mandźelsku,
A s luboscźu też wopomnimy
Tu lubu, drohu maczerku,
Kiž se zmjerczu je wotzhal schła
Wschak zyle Bohu podata.
My w duchu s nowa pschewodźamy
Cźe macźi, luba mandźelska,
We luboscźi cźe wopłakamy
Pschi hórzy, kiž cźe pschikrywa,
Haj, dźenza runje lěto je,
So zmjercz cźe wot naz dźělesche.
We Sarěczu bě narodźena,
Bě starschich dźowka jenicźka,
A w Njezwaczidle w zyrkwi schczena,
Do schule schła do Sarěcza,
Sslub schczensti zwój też wobnowi
We Njezwaczidle we zyrkwi.
Na to je doma sawostała,
Bě lubym starschim pomozna,
Sso k wschemu dobrom' wodźicź dała
Bě sprawna dźowka pobožna,
Po dwazytym pak lěcze dha
Bu wona czezna njewjesta.
Do zwjatoh' mandźelstwa nětk stupi
S tym lubym czeznym młodźenzom,
Bě Jurij Patok, s nim zez zlubi
Psched Božim zwjatym woktarjom,
So chzetaj hicź psches zywjenje
We zwěrnosczi a jednocze.
Jej' mandźelstwo Bóh žohnowasche
Tu s jědnaczimi dźěczimi,
Wot kotrychž pak Bóh wotwołasche
Tsi sahe k tamnej wěcznosczi,
Pjecz dźowkow pak, tsjo znynjo
Wo lubu macz nětk rudźa zo.

W mjenje srudnych sawostajenych

Na tsizyczi lět wonaj běschtaj
We mandźelstwje tak w jednoczi,
Psches wjesele a srudźbu dźěschtaj
We sprawnej, zwěrnej luboscźi,
Hacź we sandźenym lěcze tu
Bóh późła nahle srudobu.
Psches krótku khorosczi wona dźěsche
Se zmjerczu s czaznoh' zywjenja,
Hdyž jenoz schesez dnjow khora běsche,
Wschěch Bohu Knjesej sporucza,
Na jeje khorołožu pak
Jim k troschtej spěwała je tak:
„Tam horka we njebjeskim raju
Wasch najzwěrnischi pschecźel je,
Duž njebojcze zo, to wam praju,
Wón pschi waz stajnje wostanje,
Wasch ptacz a srudźbu wostajcze,
Mjes zobu pak zo lubujcze."
Duž waschej srudźbje měru stajcze,
Kaž wascha macz wam prajesche,
A k Bohu dowěrjenje mějcze.
Schtoz czini Bóh, wscho dobre je,
Wón wjedze noz psches zmjercz a row
Do zwojich krazznych njebjezow.
My dobru nóz nětk pschiwołamy
Czi luba macźi, mandźelska,
My do rowa czi dźak h'schcze damy,
So zy zo sa naz starała,
Sso prózowała s luboscźu
Pschez' sa naz w twojim zywjenju!
Nětk horzy dźak budź wschitkim rjenje,
Wschěm blizschim, dalschim pschecźelam,
Knjes fararjej sa předowanje,
Kiž jara k troschtej běsche nam,
Dźak pschewodźerjam, nosćerjam
A też wschěm lubym zuzodam.
Twój row nam, macźi, zwjaty budze,
Jón husto chzemy wopytacź,
A pschi nim, kaž też hewak druhdźe,
Na zwoju zmjercz też spominacź,
Hacź sa tobu też junu my,
O macźi luba, pschinźemy.
Dha spi nětk derje w khłódnym rowje
Hacź na dźeń horjestawanja,
Tam w Njezwaczidle na kerchowje,
Hacź Bóh naz saso sjednocza,
Dha pschekrazznjeni wschitzy my
Psched Boži trón zo stupimy.

Ernst Helaz.

(K temu cźišku dwě pschiłohy.)

Wrĕnja pschiloha k czišlu 47 Serbskich Nowin.

Ssobotu 20. novembra 1897.

Płaczišny rĕsnego skotu na Draždžanskich skótnych wikach.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družina a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rĕsna waha
	hr.	hr.
Woły:		
1. połnomjaßnje, wukormjene, najwjetscheje rĕsneje hódnoscże hacž do 6 lĕt	37½	68
awstriske	39	70
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	35	65
3. žrĕnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	33	63
4. žnadnje pizowane kóždeje staroby	30	58
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rĕsneje hódnoscże	34	64
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rĕsneje hódnoscże hacž do 7 lĕt	32	62
3. starsche, wukormjene kruwy a žnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	30	59
4. žrenjo pizowane kruwy a jałojzy	28½	56
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	26	52
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rĕsneje hódnoscże	35	62
awstriske	—	—
2. žrĕnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	32	58
3. žnadnje pizowane	30	56
Cźelata:		
1. najlĕpsche z mlokom wukormjene abo najlĕpsche wot zyza	46	70
2. žrĕnje kormjene abo tež dobre wot zyza	—	65
Swinje:		
1. połnomjaßne lĕpschich raßow a jich skhižењow w starobje hacž do 1¼ lĕta	52	66
2. mjaßne	50	64
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	47	60

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2344 měchow.	W Budyschinje 13. novembra 1897				W Lubiju 18. novembra 1897			
	wot		hacž		wot		hacž	
	hr	np.	hr.	np.	hr.	np.	hr	np.
Pschenża běła	9	27	9	85	9	6	9	56
" žołta	9	12	9	18	8	68	9	12
Rožka	6	38	7	25	6	50	7	19
Jeczmjen	7	50	7	72	6	67	7	83
Wowß	7	20	7	60	6	90	7	40
Hroch	7	22	11	12	8	33	9	50
Woka	7	78	8	33	6	75	7	75
Jahły	13	—	15	—	12	—	14	—
Hejduschka	15	—	16	—	14	—	15	—
Bérny	2	30	3	—	2	30	2	60
Butra 1 kilogr.	2	20	2	50	2	10	2	40
Pschenična muka 50 "	9	25	18	50	—	—	—	—
Ržana muka 50 "	8	50	13	—	—	—	—	—
Sžyno 50 "	2	80	3	30	2	50	3	—
Ssloma 600 "	16	—	18	—	16	—	18	—
Proßata 555 schtuk, schtuka	7	—	19	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	—	—	4	25	—	—	—	—
Ržane wotruby	—	—	4	75	—	—	—	—
Pschenični gris	—	—	5	25	—	—	—	—
Ržany gris	—	—	5	75	—	—	—	—

(50 kilogr. for Pschenża běła, Pschenża žołta, Rožka, Jeczmjen, Wowß, Hroch, Woka, Jahły, Hejduschka, Bérny)

W Budyschinje płaczeschе: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach 15 hr. 73 np hacž 16 hr. 74 np., žołta 15 hr. 50 np. hacž 15 hr 60 np., kórz rožki po 160 puntach 10 hr. 20 np., hacž 11 hr 60 np, kórz jeczmjenja po 140 puntach 10 hr. 50 np. hacž 10 hr 80 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 9 hr. 27 np. hacž 9 hr. 56 np., pschenża (žołta) wot 8 hr. 83 np hacž 9 hr. 27 np., rožka wot 6 hr 56 np hacž 7 hr. 19 np., jeczmjen wot 7 hr. 75 np. hacž 8 hr. — np., wowß wot 7 hr. 25 np. hacž 7 hr. 65 np.

Wjedro w **Londonje** 19. novembra: Cźoplischo.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smĕje 23. njedźelu po žwj. Trojizy k njedźeli semrjetych rano w 7 hodź. farar Räda žerbsku spowjednu rĕcź, ½9 hodźin diakonus Sarjenk žerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. — Popołdnju w 2 hodź. smĕje farar Räda w Židowskej pohrjebnischczowej kapali žerbsku nutrnosćz.

Wĕrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** Khorla August Werner, khĕžeŕ a kowarski mischtr na Židowje, z Augustu swudowjenej Steglichowej rodź. Nikuschez tam.

W **katholskej zyrkwi:** Anton Oudrnický, krawz w Budestezach, z Hanu rodź. Knejflez.

Křćenі:

W **Michalskej zyrkwi:** Emil Hermann, Jana Khorle Horna, khĕžerja a murjerja w Sslonej Borschczi, ž. — Richard Willy, Jana Ernsta Böhmy, wobydlerja a murjerja na Židowje, ž. — Ernst Jurij Bjedrich, Jana Alberta Maxa Steuera, zloniskeho a bjerńskeho sastojnika na Židowje, ž. — Johana Marja, Jurja Huga Natuscha, khĕžerja a pjekarskeho mischtra na Židowje, dź. — Marja Alma, Khorle Augusta Kißeza, wobydlerja a fabrikarja na Židowje, dź. — Ida Milka, Jana Bjarnata Henczа, žwobodneho kublerja w Cźemjerzach, dź. — Marja Martha, Augusta Kubascha, pohonczа w Ratarjezach.

W **katholskej zyrkwi:** Hilžbjeta Jadwiga, Jaroßlawa Duseka, krawza, dź.

Zemrjeli:

Dźeń 10. novembra: Madlena Mawkschez, Jana Rohorka, khĕžkarja a kamjenjeczeßarja w Brĕsowje, mandźelska, 49 l. 2 m. 1 d. — 10. Marija, Michała Krečžmarja, dźĕlaczerja dź., 14 d. — 11 Jenny Hedwiga, Bjedricha Roberta Eduarda Hulcza, dźĕlaczerja a wobydlerja na Židowje, dź. — 12. Hermann Richard, Khorle Bjedricha Nowaka, murjerja a wobydlerja na Židowje, ž., 4 m. 12 d. — 15 Gertruda Mlynkez, njebo Handrija Probsta, khĕžerja w Khwaczizach, sawostajena wudowa na Židowje, 78 l. 3 m 19 d. — Khorla Bohumił August Dittrich, khĕžeŕ, pólnik a wósnik na Židowje.

Zyrkwinske powjesćze z Budestez.

Sswjedźeń dopomnjecza na semrjetych smĕje pomozny duchowny Rychtaŕ rano ½8 hodź. žerbsku spowjednu rĕcź; farar Mrosak ½9 hodźin žerbske a ¼11 hodź. němske prědowanje.

Lubi Sserbja! **Budźeze Sserbja! Sserbski dom w Budyschinje žo twari, a to sa Waß! Duž składujcze sa njón po Waschim samożenju hnydom, burja a měschczenjo, wucźeni a njewucźeni, stari a młodźi, mužźy a žónske, a sbĕrajcze sa njón pschi kermuschach a jubilejach, pschi kwaßach a kschczišnach, pschi žwjedźenjach a skhadźowankach, pschi piwje a hraczu; składujcze a sbĕrajcze! A Wy, kiž wotkasanja sczinicze, wotkasajcze na prĕnim městnje sa Wasch „žerbski dom" w Budyschinje! Budźcze žwĕrni, woprawdźiczi Sserbja!**

K hodam

žwój wulkotny skład **žerbskich a němskich spĕwarskich knihow** w **najwoßebnischich** a **najjednorischich swjaskach, fotografijowe, pĕßnistwowe** a **pißanske albumy, pißanske, notowe** a **sczĕnske mapy, listnizy, dźĕlanske** a **ručzne tosche, zigarowe etwije, portemoneje** a **móschniczki, kurne blida, kurne servisy, pißaki, schwadlistwowe, rukajzowe** a **zigarowe kaschczíki, balske wjechliczki, domjaze žohnowanja, fotografijowe wobluki** we wschĕch wulkosczach, **listnu papjeru** a **kasety** w **kraßnych mustrach** a **pĕknych sawalkach, lampowe krywy, wobrasate** a **baßniczkowe knihi** we wulkim wubjerku po najtunischich płaczišnach dobroczźiwemu wobkedźbowanju poručam.

Gustav Rämsch,

knihiwjasarnja a papjerjowa pschedawarnja

na bohatej haßy 21.

Wubjerny kožowy mas,

so by ßo koža smjehćiła a so by wodu njepschepuschćaka, w tysach po 50, 30, 20 a 10 np.,

najlěpschi vaselinowy tuk

w blachowych tysach po 5 puntach, 2 punt., 1 puncže a ½ puncže, kaž tež po wjetschich a mjeńschich džělbach porucza tunjo

en gros **drygownja** en détail

Oty Engerta

10 na snntskownej lawskej haßy 10.

Meble

kupuja ßo najtuńscho a s najwjetschim dobytkom w fabriziy

Gustava Zichnera,

magazin na seminarskej haßy 8, fabriku na běleńskej dróßy 7.

Derje džělane **soßy** a **matrazy** porucza tunjo **E. Schubert,** tapežěrař a ßedlarski mischtr na jerjowej haßy.

Strowy jeczmjeń

stajnje kupuje

Schmiß w Budestežach.

Unionski kognak, punschowe eßenzy, rum, arak, wubjerny likěr poruczataj

Schischka a **Rjeczka**

na swonkownej lawskej haßy.

Kosaze, czelaze a howjase koże, kaž tež wschě druhe druźiny kožow pschezo po najwjetschich płaczisnach kupuje

Heinrich Lange

pschi žitnych wikach

a pschi ßerbskej katholskej zyrkwi.

Hrodowska haptyka

porucza

wužitkowy pólver ßa kruwy, butrowy pólver, hollandski słótny pólver, ßwinjazy wobžerny a kormjazy pólver,

po starych wupruhowanych rezeptach.

Schtóž dobru

radu abo **wukasanje**

w drogowych wězach pyta, dostanje darmotne wujaßnjenje w

Germania-drogowni

s napschecza winoweje kicže pola mějeczela **dr. Roebera**

(chemika a haptykarja).

Schórzuchi s czelazeje koże

porucza po tunich płaczisnach

Heinrich Lange

pschi žitnych wikach.

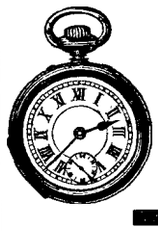

K. Köchlerowy naßlědnik

Mějeczel: **Theodor Thiele.**

Czaßniki wscheje druźiny.

Brille, klóčzniki, thermometry, barometry, puczowanske a theaterske dalokowidy atd.

G. F. W. Grabicha w Rathenowje po prěnjotnych płaczisnach.

Porjedženja rucze a tunjo.

Premiirowane: **Sslěborna medailla** němskeje babinskeje skhadźowanki w Barlinje 1895.

dźěłane s czisteho kruwjazeho mloka, czini kožu nježnu a mjehku kaž ßomot.

ßundowe mlokowe mydło

Draždźanska mlokarnja **Pfundez bratrow** w Draždźanach.

Dostacz w najwjazy haptykach, drogowych, parfümerijowych a kolonialtworowych pschedawarnjach Budyskeho wokrjeßneho hejtmanstwa.

Jara dobry

paleny khosej

punt po 100, 120 a 140 np.

porucza

Jan Wenk

na swonkownej lawskej haßy 5.

Howjase, konjaze,

czelaze a **wowcze koże** kaž tež **wowczu wołmu** pschezo po najwyschschich płaczisnach kupuje

Heinrich Lange

pschi žitnych wikach njedalsko ßerbskeje katholskeje zyrkwje.

Majßowy schrót

dobreje sporeje hódnoscze ma na pschedań zentnar po 6 hr. 50 np. pjekarnja Jana Schneidera w Kelnje.

Zigary a wschón tobak,

krane rjepiki, punt po 25 np.

porucza

Jurij Schwiebus

(prjedy August Bartko)

na swonkownej lawskej haßy 10.

Sswój bohacze srjadowany

zigarowy skład

po wschěch płaczisnach knjesam kurjerjam porucza

Bruno Halke

(prjedy **Th. Grumbt**).

Wubjerny khosej,

ßyry, punt po 80 np.,

paleny, derje ßkodźazy,

punt po 100, 120, 140, 180 a 200 np.,

palenu **pschenzu,** punt po 18 np.,

paleny **jeczmzeń,** = = 16 =

porucza

Jurij Schwiebus

(prjedy August Bartko)

na swonkownej lawskej haßy 10.

Poßkuženje w ßerbskej rěczi.

Zement, stajnje czerstwy

po 1/1, 1/2 a 1/4 tunach,

gyps,

wschě **barby,**

lak,

barbu **k barbjenju schpundowanja,**

rucže skhnyjazu,

karbolineum,

maschinski wolij,

firniß,

terpentinowy wolij atd.,

barbiczе

poruczatej tunjo

Strauch & Kolde

na kamjeńtnej haßy 3.

Carbolineum,

wolij sa mlócżaze maschiny, lanolinowy kopytny mas, lanolinowy kožowy mas, lanolinowy schkornjazy mas, wolij sa schijaze maschiny, vaselinu, vaselinowy kožowy mas

poruczataj

w najlěpschej tworje a najtuńscho

Strauch a Kolde,

drogowa pschedawarnja

na kamjeńtnej haßy 3 w Budyschinje.

A. Poppe

na mužakowskej dróßy 4

kupuje kóždu džělbu kowaneho želeßa, lateho želeßa, hadreschczow, koßczow, papjery, zynka atd.

wschědnje hacž do wjeczora do 8 hodźin.

?

Hdže je **dobry**

khosej

dostacz?

Pola Oty Sachsy

na bohatej haßy 5,

tam je wón tuni a wubjernje ßkodźi.

Paleny punt po 100 np.,

njepaleny = = 80 np.

Krany amerikanski

rjepikaty tobak

porucza, tak dołho hacž sklad doßaha punt po 25 np.

Otto Sachse

na bohatej haßy 5.

Czisče dobru

woprawdže derje ßkodźazu

vanillowu

łamanu schokoladu

punt po 100 np..

kaž tež najlěpschi

hollandski a němski

kakao

punt po 130 np. porucza

Otto Sachse

na bohatej haßy czißko 5.

Woprawdže ßkódke rjane wulke

boßniske

(tak mjenowane turkowske)

ßlowki

punt po 30 a 40 np.,

derje ßuschene amerikanske

jabluka

punt po 35 a 45 np.

porucza

Otto Sachse

na bohatej haßy 5.

Karbolineum,

najkhmanschi wolij k wobělenju a namasanju, w woprawnych czwizach po 2 zentnarjomaj, kaž tež w mjeńschich czwizach a po wasy ma na skladze

en gros **drogowe khlamy** en détail

Oty Engerta

na snutskownej lawskej haßy 10.

Schmidt & Gottschalk,

pjenježny bank

pschi mjaßowym torhoschczu
czißło 14|16 w Budyschinje.

Rum,
arak,
kognak,
punschowe essenzy,
wschelake tukrajne a wukrajne
blidowe likěry
w derje wuležanych družinach a w wulkim wubjerku porucza
Gustav Küttner
w Budyschinje
10 na ßerbskej haßy 10,
woßebita pschedawarnja
ßa wina a delikatessy.

Sa drjewjanzarjow
porucza
czorne kipsy punt po **95—100 np.,**
brune kipsy punt po **115—125 np.,**
Max Hiller,
kožowa pschedawarnja
w Budyschinje na jerjowej haßy 3.

Kedźbu!
Jatrowy wolij
ßa czlowjekow a skót,
fokforkißały kalk
k wocżehnjenju mkodeho skotu a ßwini
butrowy pólver
snateje dobrosce,
wschě

hojaze korjenje a sela
czisce czerstwe
porucza
Germania-drogownja
dr. Roebera
na bohatej haßy
ß napschecza winowej kicze.

Skład
pjelsczowych tworow, klobukow a mězow
C. E. Rinki na žitnej haßy 5.

Wulki skład **czornych** a **běłych kožow, wobßadżeńske koże** kóždeje družiny, hotowe **žonjaze kožuchi, puczowanske kožuchi, żakety.**

Kožuchi ß **persianskim, bobrazym, wudrazym, kastoretskim, bisamjazym** a **sealskim wobßadżenjom** ßo dźěłaja. Wulki skład **muffow** wscheje družiny, **khornarjow** we wulkim wubjerku.

Stare kožuchi ßo tunjo pscheschija, ß nowa poczahnu a porjedża.

Woßebita pschedawarnja
wina a delikateßow
Gustava Küttnera
w Budyschinje
10 na ßerbske haßy 10 na rózku hauensteinskeje haßy
5 dalekoreczak 5
ßo pschi pschikhadże symskeho czaßa porucza.

Dobry
jedźny žonop,
punt po 20 np.,
pschi 5 puntach po 18 np. je dostacź pola
Jurja Schwiebusa
(prjedy Aug. Bartka)
na swonkownej lawskej haßy 10.

Palmosornowe woßuchi,
ßkodowe kolochi,
majßowy schrót,
majß ßa kury,
lanu muczku
porucza płaczisny hódno
Schmiß w Budestezach.

la maschinski wolij
ßa czežke a lohke dźěło,
wubjerny
kožowy mas,
rybjazy tuk,
kotryž kožu mjehku a njepschepuschczatu czini, porucza po najtunischich płaczisnach a najlěpschich hódnosczach
drogowa pschedawarnja
Emila Měrscha
na kamjentnej haßy ß napschecza turnarnje.

Koprowy vitriol
(zyły a tołczeny)
k naczinjenju pschenzy porucza tunjo
Otto Engert,
en gros **drogowe khlamy** en détail.
Dalekoreczak czißło 33.

Zigary:
njewuběrany 6 np. wubjerk,
10 schtuk jenož po 40 np.,
100 schtuk jenož po 3 mk. 75 np.,
wurjadnje płaczisny hódno
porucza
Herm. Kunack
na bohatej haßy 8.

Niz jenož **tuni,** ale
tež **dobry**
khosej,
seleny
punt po 80, 90, 100, 120, 140 np.,
khosej, paleny
punt 100, 120, 140 np.,
wubjernu dobru ßylnu
Java-měschenzu
punt po 160 np.
porucza
Herm. Kunack
na bohatej haßy 8.

Woprawdźity holandski
kakao
najlěpschu družinu ßwěta, płaczisny hódno porucza
Gustav Küttner
10 na ßerbskej haßy 10.
Jeniczka pschedawarnja ßa Budyschin a wokolnosczi.

S czim
je ßo zentralny basar H. Richtera naßlědn.
w Budyschinje na bohatej haßy 29
ßa poměrnje krótki czaß ßwojeho wobstacża tak snaty sczinił?

Jeniczzy ß tym,
so dobre tworv po pomyßlnje najtunischich płaczisnach pschedawa.

Pschi kupowanju **kwaßnych** a **narodninskich darow, domjazeje** a **kuchinskeje nadoby zentralny basar** woprawdźe wulki wubjerk praktiskich a wužitnych wězow po jara tunich, ale krucze twjerdych płaczisnach posticza.

Nichtó njedyrbjał sakomdźicź, hdyž něschto potrjeba, **zentralny basar** wopytacź.

A. Uhligowa wulěkowanska kupar-nja a wustaw ſa

naturſke hojenje w Budyſchinje,

pſchi nowych hrjebjach 3.

khorym wſcheje druzhiny, kotrychž khoroſcz hiſchcze nadžiju na wotkhorjenje dowoli, ſkładnoſcz a žrědki poſkicza, wotkhorjenje namakacz. Kaž je dopokaſane, žo ſ naturſkim hojenjom wurjadny hojenſki wuſpěch dozpi pſchi **pluzowych, žołdkowych, cžrjewowych khoroſczach, pſchi wutrobinych jěrchenjowych, pucherjowych cžerpjenjach, pſchi cžuwowych** (nervowych) **a žonjazych khoroſczach, pſchi wicznych, drjenjowych a kožowych khoroſczach, pſchi krejkhudoſczi, ſkrofuloſy, žłaboſczi atd.**

Woſebje njech žo ſpomni na wurjadne roſpuſchczaze a wucžiſkaze ſkutkowanje tudomnych džělnych parnych kupjelow, pſchi wſchěch drjenjowych, katarrhaliſkich a naſymnjenſkich khoroſczach, dale njech žo tež na woživjaze, pohnuwaze, poſylnjaze ſkutkowanje tudomneje maſaže, elektrizitety a Kneipſkeho krjepjenja atd. pokaſuje.

Wopyty do wonka po jěſdnym kole abo po želeſnizy tunjo wobliczu.

A. Uhlig, wukonjazy ſaſtupjer naturſkohojerſkeje wědomoſcze.

Paleny khofej

ſnateje wubjerneje hódnoſcze po 100, 120, 140, 160, 180 a 200 np. poruczа

Bruno Halka

(prjedy **Th. Grumbt** na ſwonkownej lawſkej haži 9.

Pſchiſpomnjenje: **pſchi pſchedawanju žo žerbſki rěcži.**

Franz Marſchner

cžaſownikař w Budyſchinje

cžo. 9 na bohatej haži cžo. 9

žwój ſklad **cžaſownikow** a **cžaſownikowych rjeczaſow** dobroczinwemu wobkedžbowanju poruczа.

Hódna twora. Pilnje rukowanje. Tunje placzinſny. Porjedženje dobre a tunje.

Pſchiſpomnjenje: Rěcžu **Serbſki.**

Ia. cžiſczeny

praec. baſtſki fosforokiſalky kalk

k pizowanju ſkotu

we woprawnych wakach a po waſy poruczа jara tunjo

Otto Engert

en gros — **drogownja** — en détail.

Deſtillazija Adolfa Rämſcha

w Budyſchinje pſchi butrowych wikach,

1868 ſakožena,

poruczа žwoje daloko a ſchěroko ſnate wubjerne **likěry** k kwaſam, ſchczinam a druhim žwjedženſkim ſkładnoſczam w cžwizach a po waſy. Woſebje dobre žu dwójny **rózowy, nalikowy, hontwinſki** a **jatroſelowy, hornjołužiſki, žołdkoſelowy ſeleny** a **czerwjeny zitronowy, wiſchnjowy, malenowy, prnſznizowy** a **korwejdowy** liter po 60—80 np. Dale **naturſkokorwejdowy** liter po 40 np., dobry **zitny** po 70 a 60 np., a **cžiſty** cžiſło 1 a 2, liter po 32 a 30 np. Pſchi wotewſaczu 8 litrow a wjazy po 31 a 29 np.

Cžwizy k pjelnjenju žo wupožczuja.

Emil Wehrle

na jerjowej haži 7.

Jako něſchto woprawdže tunje poruczam

koſchlazy barchent, rjanu mjehku barbunjepuſchczatu tworu, ſtary łohcz po 15 np.

Wulke mužaze koſchle

po 1 mk., 1 mk. 10 np., 1 mk. 20 np.

Wulke žonjaze koſchle

po 80 np., 85 np. a 90 np.

Dzěczaze koſchle po 30, 35, 40, 45, 50, 55, 60 65, 70 np.

Winſki cžrijowy ſklad.

Wulki wubjerk mužazych, žonjazych a dzěczazych ſchkórnjow a ſtupnjow po tunich płaczinſnach poruczа

Emma Friſch

na kamjentnej haži 15 pódla hoſczenza ſ koteje króny.

K ſ nowabarbjenju a k pſchebarbjenju wſcheje druzhiny **žonjazcje** a **mužazeje draſty** wſchěch tkaninow, kaž tež k **cžiſczenju** draſty poruczа žo, najlěpſche wuwjedženje lubjo

Heinrich Hoppſtock,

barbjerńja a chemiſka płokarńja

w Budyſchinje na hauenſteinſkej haži 1.

Schtóž dobry cžrij a ſchkórń trjeba, njech **cžrijazy** a **ſchkórnjazy ſklad**

Emila Indingera na jerjowej haži 6

w prjedawſchim Knüppelholzej domje wopyta.

Pſchedawaniſchczo žobotu a njedželu na **bohatej haži cžiſło 3** ſ napſchecza póſta.

Sa potrjebnych brylow!

Khorla Scholta, optikus

w Budyſchinje pſchi mjažowych jědkach cžiſło 7

w domje knjeſa pſchekupza Khorle Pětſchki.

Sakožk optiſkeje dźěłarńje w lěcze 1856.

10 krócz prämiirowany, ſe ſkotej medaillu we Wulkim Hajnje 1897.

Swój wulki ſklad optiſkich tworow dobroczinwemu wobkedžbowanju poruczam, **ff. bryle, tłóczniki** atd., kotrež žo jenož ſa wocži žo pſchihodžaze wotedawaja.

Barometry, thermometry, dalokowidy, dźiwadłowe ſchkleńzy, lupy, kaž tež wſchě druhe wězy, do optiſkeho dźěła žłuſchaze.

Proſchu na moju firmu derje kedžbowacz.

S počeſczowanjom

Khorla Scholta, optikus.

Druha pschiłoha k cźišłu 47 Serbskich Nowin.

Ssobotu 20. novembra 1897.

Jěsdny plan želesnizow

wot 1. oktobra 1897.

4. wosowa klaša njedźelu a na sakšich šwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Draždźan

Wosowa klaša	1-3.	1-3.	1-3.	1-2.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1 4.	1-3.	1-3.	2. 3.
Se Shorjelza	1,56	—	4,33	8,55	7,59	10,50	2,1	2,20	4,19	6,55	8,31	10,58
Rychbacha	—	—	4,55		8,24	11,15	—	2,45	4,44	7,20	8,56	11,51
Lubija	2,22	—	5,14		8,46	11,37	2,30	3,8	5,5	7,42	9,15	12,37
Budyschina	2,43	3,55	5,47	9,40	9,20	12,16	2,54	3,44	5,39	8,17	9,49	1,27
Biskopiz	—	4,26	6,23	7,5	10,5	12,54	3,36	4,21	6,13	8,54	10,22	—
			1-4.			1-4.						
Arnsdorfa	—	4,48	6,47		10,28	1,18	3,59	4,45	6,35	9,19	—	—
Radeberga	—	5,1	6,55		10,36	1,27	4,9	—	6,44	9,28	10,48	—
Do Draždźan	3,42	5,29	7,16	10,36	10,57	1,53	3,57	5,14	7,5	9,51	11,8	—

S Draždźan do Shorjelza.

Wosowa klaša	2. 3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-4.	1-2.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.	1-3.
S Draždźan	—	6,5	9,5	10,29	12,35	3,15	4,30	5,30	7,35	9,28	11,48	12,57
Radeberga	—	—	—	—	—	—		—	—	—	12,24	—
Arnsdorfa	—	6,42	9,47	—	1,11	3,51		6,6	8,10	10,5	12,34	—
					1-3.							
Biskopiz .	—	7,10	10,14	—	1,34	4,15		6,29	8,49	10,29	12,58	—
Budyschina	5,14	7,45	10,45	11,31	2,4	4,46	5,32	6,59	9,3	10,59	1,24	2,3
Lubija .	6,35	8,25	11,26	11,55	2,39	5,21	5,56	7,35	9,38	11,36	—	2,28
Rychbacha	7,6	8,42	11,43	—	2,56	5,38		7,52	9,55	11,53	—	—
Do Shorjelza	7,49	9,5	12,3	12,20	3,18	6,1	6,21	8,15	10,18	12,13	—	2,54

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaša	1-3.	1-4.	1-4.	2-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Budyschina	4,59	7,42	10,47	1,19*	2,5	4,48	8,40
Dźěžnikez	5,8	7,56	10,56	1,32*	2,14	4,58	8,49
Budestez	5,15	8,7	11,3	1,42*	2,21	5,6	8,57
Roswodez	5,21	8,14	11,9	—	2,27	5,12	9,3
Do Wjeleczina	5,29	8,24	11,18	—	2,35	5,20	9,11

* Jěsdźi jenož šobotu a njedźelu.

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaša	1-4.	1-4.	1-3.	2-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Wjeleczina	5,49	8,47	11,42	—	2,59	5,47	9,41
Roswodez	5,59	8,54	11,50	—	3,9	5,58	9,49
Budestez	6,9	8,59	11,56	12,42*	3,17	6,8	9,55
Dźěžnikez	6,20	9,6	12,4	12,52*	3,28	6,19	10,3
Do Budyschina	6,30	9,14	12,12	1,4*	3,38	6,30	10,11

* Jěsdźi jenož šobotu a njedźelu.

S Budyschina do Rakez.

S Budyschina	6,40	10,48	2,10*	5,0	9,10
Ratarjez	6,48	10,57	2,18*	5,9	9,19
Zidowa	6,54	11,3	2,24*	5,15	9,25
M. Wjelkowa	7,2	11,12	2,33*	5,26	9,33
Radworja	7,14	11,26	2,45*	5,41	9,45
Kašowa	7,22	11,36	2,52*	5,48	9,52
Njeßwacźidła	7,34	11,47	3,2*	6,0	10,2
Scheschowa	7,42	11,55	3,10*	6,8	10,10
Do Rakez	7,50	12,3	3,18*	6,16	10,18

S Rakez do Budyschina.

S Rakez	5,15	8,5	12,35	3,30*	6,52
Scheschowa	5,24	8,14	12,44	3,39*	7,1
Njeßwacźidła	5,34	8,22	12,53	3,47*	7,11
Kašowa	5,44	8,36	1,6	3,57*	7,25
Radworja	5,53	8,43	1,15	4,4*	7,33
M. Wjelkowa	6,7	8,55	1,29	4,16*	7,46
Zidowa	6,15	9,3	1,37	4,24*	7,54
Ratarjez	6,22	9,9	1,44	4,30*	8,1
Do Budyschina	6,29	9,16	1,51	4,37*	8,8

* Jěsdźi jenož šobotu, njedźelu a šwjate dny.

S Wósborka do Lubija.

S Wósborka	7,20	10,23	1,27	6,25	9,30*
Malecźiz	7,28	10,31	1,35	6,33	9,38*
Luwocźiz	7,37	10,38	1,42	6,42	9,45*
Hłuschiny	7,46	10,47	1,51	6,51	9,54*
Radměriz	7,53	10,53	1,57	6,59	10,0*
Ketliz	8,6	11,4	2,8	7,12	10,11*
Do Lubija	8,18	11,16	2,20	7,24	10,23*

S Lubija do Wósborka.

S Lubija	8,50	12,0	3,15	7,50	10,45*
Ketliz	9,4	12,14	3,29	8,5	10,58*
Radměriz	9,16	12,25	3,40	8,17	11,8*
Hłuschiny	9,22	12,31	3,46	8,23	11,14*
Luwocźiz	9,32	12,41	3,57	8,34	11,23*
Malecźiz	9,40	12,49	4,5	8,42	11,31*
do Wósborka	9,47	12,56	4,12	8,49	11,38*

* Jěsdźi jenož njedźelu a šwjate dny.

S Kamjenza do Arnsdorfa.

Wosowa klaša	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.
S Kamjenza	5,52	8,50	12,8	3,2	9,3
Połcźnizy	6,16	9,14	12,32	3,24	9,29
Großröhrsdorfa	6,25	9,24	12,42	3,34	9,40
Do Arnsdorfa	6,36	9,36	12,54	3,45	9,51

S Arnsdorfa do Kamjenza.

Wosowa klaša	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3
S Arnsdorfa	7,6	10,36	1,24	8,2	10,6
Großröhrsdorfa	7,22	10,50	1,39	8,15	10,19
Połcźnizy	7,31	10,59	1,48	8,23	10,28
Do Kamjenza	7,49	11,17	2,7	8,41	10,46

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7

porucza **nize płaćišny** dźělbu $^6/_4$ šćerokich cźerwjenych hładkich **wupjerkow** ſ rukowanjom, so barbu njepuschcźa, husto tkanych, stary łohcź po 25 np. — K dźěłanskej drascźe **ßuknjowe tkaniny,** stary łohcź po 20 np., 23 np. (jara huste), 25, 35, 40, 50 np. — **Lama a žonjaze ßukno,** stary łohcź po 40, 50, 60, 70, 80 np. atd. — **Kalmuk k mužazym pjeslam,** schěry, cźěmny, cźěmnobruny, ßrěnjobruny, mustrowany, małomustraty, stary łohcź po 25 np.; — **koschlazy barchent** w jara wulkim barbunjepuschcźatym wubjerku, stary łohcź po 15 np. hacź k najcźežschim elsaskim družinam; **barchentowe** poßleschcźowe deki a poßleschcźowe płachty po 60 np.; wołmjane, židžane, połžidžane, połwołmjane, bawołmjane **rubischcźa na hłowu** a **wokolo schije, barchentowe rubischcźa** po 23 np.

Lampy.

Scźěnske lampy hižo po 30 np.,
nózne lampy hižo po 50 np.,
wißaze lampy hižo po 1 mk. 50 np.,
ample hižo po 2 mk. 75 np.,
latarnje hižo po 60 np.,
lampowe ſwony a **zylindry** tunjo,
petrolejowe khany hižo po 45 np.,
stearinowe ßwězy, 1 pakcźik ſ 8 ßwězami, 1 punt wažazy po 50 np.

Ssamo pschi tunich lampach rukuju ſa to, ſo derje ßwěcźa.

Zentralny basar
H. Richtera naßl.
w Budyschinje, na bohatej haßy 29.

Heinrich Mohr,

schewski mischtr w **Budyschinje**
na ßukelnskej haßy 14

porucza ßwój wulki skład **houtwinskich a dołhich schkórnjow, schkórniczkowo a stupnjow,** ruskich a němskich **gumijowych stupnjow,** wschě družiny **filzowych stupnjow a toflow,** kaž tež wschě jenož pomyßlne družiny stupnjow a schkórnjow ſa mužskich, žónske a dźěcźi po snatych tunich płacźišnach.

☛ Po měrje ſa krótki cźaß, kaž je snate, nalěpje ßedžaze wobucźe dźěłam.

Sa Budyschin a wokolnosej jeniczke dźěłanske prawo na Kriegerowe patentowe schkórnje.

Paul Kristeller

na bohatej haßy cźißło 20

porucza we wulkim wubjerku wschě jenož pomyßlne družiny trajnje dźěłaneho

wobucźa

ſ **kože, filza** a **ßukna** ſa **mužſkich, žónſke** a **dźěćźi** po cźiſcźe woßebje tunich płaćźiſnach.

Skaſanja po měrje a porjedźenja ßo ſpěſchnje derje a tunjo wuwjedu.

Poruczam ßwój wulki ſklad

ßamodźěłanych

mužazych wobleczenjow,
= **paletotow,**
= **mantlow,**
= **jupow,**
wolmjanych ſpanſkich ßuknjow,
Hohenzollernſkich mantlow
ſa ſchulerjow,
hólcźazych wobleczenjow,
= **mantlow,**
= **jupow,**
= **kholowow atd.**
na najlěpje ſeſchitych.

Eduard Fritzſche,
krawſki miſchtr
pſchi realnej ſchuli pſchi realnej ſchuli.

Wulki ſklad tkaninow! Tunje płaćźiſny!

Joſef Sſykora,

pſchedawarńja mužazeje draſty
w Budyſchinje na bohatej haßy
porucza
ßwój wulkotny ſklad
paletotowych mantlow, jupow,
mužazych a hólcźazych wobleczenjow.

Jeho wulkotny ſklad tkaninow jemu móžno cźini, žadanja kóždeho, kotryž ßebi draſtu po měrje ſeſchicź da, ſ tunim a ſpěſchnym wuwjedźenjom ſpokojicź.

Dobre ßedźenje! Najwjetſchi wubjerk!

Hermann Darschau w Budyſchinje

(mějeźelka **A. ſwud. Darſchauowa**)
— **ſałożene 1846** —
ſabrika ſchtrympowych tworow ſ wowcźeje wolmy
cźißło 1 na ſchuleriſkej haßy cźißło 1

k ſymſkemu cźaßej ßwój dawno jako dobry ſnaty wulki ſklad ſchtrykowanych **ſchtrympowych tworow, ſchtrykowanych jakow,** wulki wubjerk **rukajzatych lazow** w najtuniſchej hacź k najlěpſchej cźiſtowolmjanej barbunjepuſchcźatej tworje a w rjanych muſtrach porucza.

Najlěpſchi a najwjetſchi wubjerk **ſchtrykowanſkeho pſchedźena** wſchěch barbow.

Najhódniſcha twora! Najtuńſche płaćźiſny!

Heinrich Lange

w Budyſchinje
11 pſchi žitnych wikach 11

ßwój wulki **pjelſcźowy ſklad** dobroćźiwemu wobkedźbowanju porucza.

Mužaze mězy a **khornarje** po wſchěch płaćźiſnach,
cźorne muffy hižo po 2 mk.

Kožuchi ßo po měrje ſeſchija a ßo tež rucźe a na najlěpje pſcheſchija.

Ludwig Kuhlmann

(mějeźel **Erich Hecht**)
w kupnizy pſchi hlownym torhoſchcźu
porucza we **wulkim wubjerku** po **tunich płaćźiſnach**

gardiny, běłe a na žołćź,
kattuny, ſoſowe deki,
meblowe tkaniny,
vitražowe tkaniny,
běłe, na žołćź a pißane,
gardinowe žerdźe a roſetty,
teppichi, běhacźe, linoleum,
wóſkowe ßukno, tapety.

Sslódke palenzy
liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.
porucza **Moritz Mjerwa** pódla Pětrowſkeje zyrkwje.
Deſtillazija ſnatych dobrych palenzow po ſtarych tunich płaćźiſnach.

Turkowſke ßłowki

nowy płód w měchach, kaſchcźikach a po waſy ßu tunjo dóſtacź pola
Moritza Mjerwy
pſchi mjaßowym torhoſchcźu.
Deſtillazija likěrow po ſtarych tunich płaćźiſnach.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 48. Sobotu 27. novembra 1897. Lětnik 56.

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Wo pscheměnjenju sakonja, emeritěrowanje duchownych nastupazeho, druha komora sakskeho krajneho sejma jednasche. Pscheměnjenje w sćěhowazych postajenjach wobsteji: „Jeli so maja duchowni do dokonjaneho 30. žiwjeńskeho lěta wjazy dyžli 3300 hriwnow, do dokonjaneho 35. žiwjeńskeho lěta wjazy dyžli 4200 hriwnow a do dokonjaneho 40. žiwjeńskeho lěta wjazy dyžli 5100 hriwnow dokhodow se swojeho sastojnstwa, maja swoni pokojzu pjenjes, mjenowane sumy pschekročazych, emeritěrowanskemu fondej pschewostajicź.“ Po tajkim dyrbja so dokhody duchownych na lěpschich farach wobrěsacź. Sakoń so najprjódzy sakonjedawańskej deputaziji pschipokasa.

— Konservativna strona w sakskim sejmje so pschecźiwo knježeŕstwowym saměram a wotmyślenjam, w trónskej rěcźi wuprajenym, sylnje pschecźiwja. Hižo pschi jednanju wo sarunanju schkody, s lětuschim powodźenjom nastatym, so mjes konservativnymi pschecźiwjenje hibasche. Tola so budźe pschecźiwjeński duch tak mózny, kaž wón wutoru s rěcźe wjednika konservativneje strony, sapósłanza dr. Mehnerta klinczesche, njebě so wocźakało. Dr. Mehnert s wulkej wótrosću sliczenje finanzneho ministra pschimasche, kotrehož na stajnje rosćazy statny dołh kedźbliweho cźinjesche. Reforma dawkow je trěbna, so by so do dawki dawanskich poměrow prawy porjad pschinjesł. Pschi pschiswolenju 100 milijonow hriwnow, kotrež knježeŕstwo sa wurjadne wudawki, kaž sa wschelake nowotwary, žada, budźe konservativna strona kóždu žadanku s najwjetschej wobhladniwosću pruhowacź. Trěbnym twaram na želesnizach, sarodźenju nusneho materiala a twarow, kotrež k swěsćenju wobkhada a pucźowarjow służa, budźa konseratiwni pschihłosowacź. Twarej želesnizow na kraju wulke žadanki napscheczo steja, kotrež Lipscźanske a Draždźanske dwórnischcźowe twary póżeraju. Sumy, sa nowotwary sudnistwow so žadaze, su pschewulke, s nich konservativni wjele wotcźahnu; to same so też w nastupanju twarjenjow sa hamtskej hejtmanstwje w Großenhainje a Grimmje stanje. Pschi žadankach sa Halschtrowske kupjele je jedyn wuheń s 54,000 hriwnami wobliczeny, mjes tym so so druhdźe tajke wuhenje sa 8 hacź 10,000 hriwnow natwarja. Tajke wobliczenje njeje dowěru wubudźowaze. Konservativni njebudźa nowotwarej Draždźanskeje schule sa wumjetske rjemjeslo, sa kotryž so 264,000 hriwnow žada, pschihłosowacź, dokelž jón nimaju sa nusny. Runje tak nochzedźa konservativni pjenjesy sa nowotwaŕ žonjazeje kliniki w Draždźanach pschiswolicź. Teho runja ma so s nowotwarom techniskeje wyšokeje schule w Draždźanach a s twarjenjom sa lotteriju w Lipsku, jenož do nowotwara dalokotepjerńje a elektrizitätneje dźěłarńje bychu konservativni swolili, hdy by jena derjewuwołana firma rukowanje sa dobre dźěło pschedewsała. Na sarjadnistwo želesnizow pschekročiwschi so dr. Mehnert pschecźiwo pschewulkemu napinanju sastojnikow w słužbje wobrocźi a sa revisiju płacźisnow ludźazehoa tworoweho woženja rěcźesche. K lěpschemu sastojnikow dyrbja so dalsche sastojniske domy twaricź, k cźemuž Draždźanska hola dosćź leżomnosćow poskicza. Sa nowotwar želesnizow wón poručesche, sebi hižo nětkole na elektriske cźerjenje myślicź. Dale wón na njeprawe schazowanje k dokhodnemu dawkej spominasche, kotrež je powschitkownu njespokojnosćź sbudźiło. K powyschenju wucźeŕskeje msdy njemóża so konservativni rosšudźicź, dokelž nowe polěpschenje msdy njespokojnosćźi kónz njesćźini, a dokelž so bliżschemu sejmej tola nowe pschecźa pschedpokoža. Doktor Mehnert so pschecźiwo dalschemu pomiženju danje statnych papjerow wupraji, dokelž by stat s tym jenož 100,000 hriwnow dobytka měł. Skónczńje so wón na wyšoke twarske khósty pschi statnych twarach wobcźežowasche a sebi žadasche, so bychu je pschichodnje privatni twarzy se statnej kontrolu wuwjedli; statnych technikow wón swarjesche, so pschi wuwjedźenju statnych twarow na krajne hospodarske wobstejnosćze njedźiwaja, ale so sebi s wjetscha na to myšla, so bychu sebi s tajkimi twarami pomnik stajili.

S knježeŕstwoweje strony dr. Mehnertowa rěcź bjes snapschecźenja wosta. Statny minister s Watzdorf jenož wopowjedźi, so jemu njeje mózno, so s Mehnertowym pschimanjom saběracź, so pak so pschecźiwo temu wobara, so by so s jeho mjelczenja sudźiło, so su Mehnertowe wuwjedźenja woprawdźitosći pschimerjene.

— Dalschi sakonjowy nacźisk, pscheměnjenje cźeladniskeho sakonja nastupazy, kotryž je so krajnemu sejmej pschepodał, so na wothladanje skhorjenych cźeladnikow a sapłacźenje lěkowańskich khóstow pocźahuje. Nowe postajenja takle rěkaju: „Sskužbne knjejstwo ma so, jeli so cźeladnik skhori, wo jeho lěkowanje a wothladanje hacź do cźasa, s kotrymž słužba wotběhnje, staracź. Wone smě cźeladnikej pschi tym hotowe pjenjesy, sa njeho wudate, niz pak sapłacźenje jeneho sastupjerja, na msdu a hospodu sliczicź. To też potom płacźi, hdyž chze skužbne knjejstwo cźeladnika, kotrehož pak nochze hischcźe se słužby puschcźicź, jenož lěkowanja dla na khwilu s doma wotstronicź. S wuběhnjenjom słužby pak też wscho žadanje na msdu a sežiwjeński pjenjes pschestanje. Hdyž je so cźeladnik do domu pschijal, so powinnosćź skužbneho knjejstwa na schěsćź njedźel wupschestrje, jeli so so skužbny cźasa prjedy njeminje.

— Wojazy němskeho wójska dyrbja pschichodnje cźopku wjecźeŕ dostacź. Pjenjezne wudawki sa to na lěto 5 milijonow hriwnow wucźinja. Khěžorstwowy sejm tón pjenjes radlubje pschiswoli. Naschim pěknym wojakam so s wutrobu cźopka wjecźeŕ popscheje.

— Žitowi wikowarjo w Barlinje su kaž dźěcźi wjeselа. Barlinske polizajske pschedsydstwo bě bursu w sonińskim hrodźe (seeowym hrodźe) sakasało, wokrejsny wubjerk pak je tule sakasnju powalił. Njedźiwajcy teho pak so bursowi wikowarjo do sonińskeho hroda njewrócźa, dokelž su so mjes tym psched wocźomaj Barlinskeje polizije w schpitalu swjateho Ducha sakrydlili. Nowy bursowy sakoń je tak njedosahazy, so so jeho postajenja pschelohko wobeńcź hodźa.

— Němska chze so po sdacźu w Kiautschauskim saliwje pschi chinesskim mórskim brjosy na dlěschi cźasa sakrydlicź. Němske wójnske łódźe su tónle sa wikowanje jara ważny mórski saliw najprjódzy wobsadźiłe, so by so Chineskej dosćźinjenje sa skónzowaneju dweju němskeju misionarow wunusowało. Mózno pak też je, so muzstwa němskich łódźow s najmjeńscha psches symu na chineskim brjosy wostanu, so by Němska rukowanje sa to měła, so so w bliżschim cźasu němszy misionarojo w Chinje dale njepschescźěhaju. Němska je so rosšudźiła, se wschej rasnosćźu tón krócź pschecźiwo Chinje wustupowacź. W bliżschich dnjach druha diwisija, se schtyrjoch wójnskich łódźow „Němskeje“, „Khěžorki“, „Augusty“ a „Gefiona“ wobstejaza, pod komandom khěžoroweho bratra prynza Hendricha k chineskemu brjohej wotjědźe.

Awstriska. Puki, žałośne puki, su sjedu w awstriskim khěžorstwowym sejmje padałe. Niz słowa, ale pjascze tam swoje prawo

namakachu. Mjes ſapóßłanzami ßo ſatraſchna bitwa bijeſche, w kotrejž ßamo krwej bježeſche. So by wuradźenju awſtriſko-wuherſkeho wurunanja ſadźewaka, pſchecźiwna němſka ſtrona (lěwiza) 56 petizijow pſchecźiwo rěčžowemu wukaſej pſchepoda, ßebi žadajo, ſo ma ßo wo kóždej petiziji dwójzy wothłoßowacź. Sſkowjanſka a němſka konſervatiwna ſtrona (prawiza) bě pak ßo rosßudźiła, wo awſtriſko-wuherſkim wurunanju bjeswumjenicźe ßrjedu wuradźecź ſapočecź. Hdyž bě ßo hacž do 2 hodźin popołdnju po mjenje wothłoßowało, Młodočech cźeſki ſapóßłanz Dyk namjetowaſche, dwanacźe petizijow wſchelakoreho wopſchijecźa hnydom cźitało, ſ druhich pak, kotrež ßo wſchě hromadźe na rěčžowy wukas počahuja, jenož jemu cźitacź a wo nich bjes debatty wothłoßowacź. Prawiza temule namjetej ſ hłoßom pſchihłoßowaſche, mjes tym ſo lěwiza herjekajzy pſchecźiwo njemu wołaſche. Ssobuſtawy pſchecźiwneje němſkeje ſtrony k pſchedßydſtwowemu měſtnu běžachu a ßebi rěčecź žadachu. Sapóßłanz Funke ſ pjaſcźu na rosprawnikowe blido pjerjeſche. Pólſki ſapóßłanz Potočźek jeho ſa ruku pſchimny, Funke ſareji: „Njeſwažcźe ßebi, mje pſchimnycź! Waß .... ſtara, ſchtož cźinju!“ Hołk a rejenje pſchezo bóle pſchiběraſche. Sapóßłanz Schönerer ßo do pſchedßydy Polaka Abrahamowicźa da. Wón jeho ſwón ſhrabnywſchi ſ nim ſwónjo woła: „Dawam ßebi ßamemu ßłowo!“ Sapóßłanz Potočźek jemu ſwón wutorhnje. Sapóßłanz Wolf a Kittel Schönererej na pomoz běža. Funke na pſchedßydowe blido pjerje. Hołk bywa pſchezo hórſchi. Pſchecźiwni Němzy ßo na miniſterſtwowe měſtno dobudu. Pſchedßyda ſalu wopuſchcźi, do kotrejež ßo ſa pół hodźiny wrócźi. Wolf ßebi ſ nowa ſa Schönererа ßłowo žada, pſchedßyda ßo poßmějizy ſ ramjenjomaj ſcźahuje a ruku wotpokaſajzy wupſcheſtrje. Wolf ſ nowa rejizy na pſchedßydowe blido pjerje. To bě ſnamjo k powſchitkownym pukam. Cźeſcha a Polazy na pſchedßydſtwowe měſtno, ſ pſchecźiwnymi Němzami wobßadźene, běža, ſo bychu tutych wot tam wotcźiſchcźeli. Němſki ſapóßłanz Wolf pſchedßydowy ſwón ſhrabnje, ſo by ſ nim ſwonił. Cźeſki ſapóßłanz Brźſnowſki Wolfej ſwón wutorhnje a ſ nim Wolfa do wobliča dyri. Wolf ßmjercź wobłědny, jeho tłóčnik jemu ſ noßa rosražený na ſemju padźe. Wolf chzyſche ßo na ßwojeho pſchecźiwnika walicź, tola Potočźek jeho ſa ſchiju ſhrabnje a jeho dajicź pócźnje. Druſy Polazy a Cźeſcha ßo do Wolfa ſ pjaſcźemi dadźa a jeho ſa rukomaj a nohomaj cźahajo jeho ſ pſchedßydſtwoweho měſtna dele ſtorhnu. Němſzy ſapóßłanzy ſe wſchěch ſtron Wolfej na pomoz khwataju, kotryž bě w klubachu ßwojich pſchecźiwnikow tak twjerdźe ſacźiſchcźany, ſo ani widźecź njebě. Jeho draſta bě hižo wſcha rostorhana, ßamo ſa jeho dołhe włoßy jeho cźahachu. Skóncźnje ßo Prażſki univerſitny profeßor Pferſche do cźiſchcźeńzy dobu, ſo by Wolfej pomhał, tola Cźeſcha a Polazy jeho hnydom wobdachu a do njeho cźiſchcźachu. We wulkim cźěßnje Pferſche na ßwojich pſchecźiwnikow wołaſche: „Hdyž mje njepuſchcźicźe, nóž wucźahnu!“ A wón nóž ſe ſaka wucźahnywſchi ſ nim wyſche hłowy machaſche. Němſki ſapóßłanz dr. Lenisch Pferſchi nóž ſ ruki wſa a jón pſches pſchicźiſchcźowazych ſapóßłanzow do ſalineho róžka cźißny; leczizy nóž dr. Geßmanna na ruzy ſrani. Do Wolfa mjes tym ſe wſchěch ſtron ſ tajkej mozu cźiſchcźachu, ſo ßo bojachu, ſo jeho ſatkócźa a ſateptaja. Druſy ſapóßłanzy do ßo kopachu, ßo pliſtowachu a ßo po ſali tam a ßem cźahachu. Schönerer jedyn miniſterſtwowy ſtoł ſhrabny, kotryž chzyſche do Cźechow cźißnycź. W tym ßamym wokomiku pak jemu ſtoł wutorżechu, a němſko-konſervatiwny Hagenhofer Schönererа ſa krk ſhrabny, tak ſo ßo tón do ſad mota. Wón pak ßo rucźe ſhraba a ſ pjaſcźomaj do ßwojich pſchecźiwnikow pjerjeſche. Hrabja Vetter wodu ſ pſchedßydoweho měſtna wſa a ju do tołkańzy liny. Hdyž běchu ßo ſapóßłanzy něhdźe puł hodźiny na tajke waſchnje bili, ßo pſchedßyda do ſale wrócźi a woſjewi, ſo je nuſowany, dla naßylnoſcźow, kotrež běchu ßo w ſali ſtałe, poßedźenje ſkóncźi.

So bychu ßo w pſchichodźe tajkele hanibne podawki w awſtriſkim ßejmje njemóžne cźinike, je ßejmowa wjetſchina ſcźěhowazy namjet hrabje Falkenhayna pſchijała, kotryži porucź, wobkhodny porjad na ſcźěhowaze waſchnje pſcheměnicź:

„Hdyž jedyn ſapóßłanz njedźiwajzy na to, ſo ßu jeho dwójzy k porjadej ſawołali, ſ wołanjom abo ſe ßwojim ſadźerżenjom parlamentarnu pſchiſtojnoſcź hrubje ſrani, pſchedßydźe prawo pſchiſteji, jeho na tſi dny wuſamknycź. Pódla teho ßmě ßo tajki ſapóßłanz po ßejmowym wobſamknjenju na 30 dnjow wuſamknycź, a jeho diety (pjenježne ſarunanje) ßo jemu w tymle pſchipadźe wotcźahnu. Dale ma knježerſtwo exekutiwne organe (běrzow) poſtajicź, kotrež bychu, jeli ſo bychu ßo naſtupanſzy ſapóßłanzy ſpjecźowali, jich ſe ſale wuwjedli.“

Pſchijecźe tehole namjeta ſ nowa njeßměrny hołk mjes pſchecźiwnymi Němzami ſbudźi. Dźěl ſ nich ßo pſchi tajkich wobſtejnoſcźach pſchi ßejmowych wuradźenjach nochze wjazy wobdźěličź, druſy namjetuja, we wojowanju hacž do najhórſcheho wutracź.

Lichownikowa wnuczka.

(Pokracźowanje a ſkóncźenje.)

S cźicha něchtó do durjow ſaklapa. Khamorne durje a kſchinine wěko ſapraßnywſchi, ſo nichtó ani ſhudacź njemóžeſche, ſchto wone khowachu, ſawoła ſtary mužik hněwnje: „Dale!“

Durje ßo ſ cźicha wotewrichu a bojaſliwje ſaſtupi młoda holcźka. Wona běſche něhdźe 18 lět ſtara; hacž runje běſche ſyma, dha běſche wona tola nimale lohko ſhotowana, tola woßobnje cźiſta; mjeswocźo běſche blěde a khorowate.

„Pomhaj Bóh, knježe!“ praji, bojaſliwje na proſy ſtejo woſtawſchi, njewjedźo, ſchto ma dale prajicź a kaž by ßo hańbowała, ſo tu ſ zyła je.

„Ja chzyła —, ja měła — tu jenu wěz ſaſtajicź!“

„Schto?“ woprascha ßo ſtary hrubje; kaž ßo to huſto ſtawa, ſaruna wón wokomik cźuczźiweho jimanja ſ cźim wjetſchej ßurowoſcźu.

„Wobžaruju“, powjedaſche wón dale, „najprjedy njech wona wſchón drobjas wukupi, prjedy hacž ja na nowe wězy pjenjeſy požcźu. Mnoho njecźeſtnych ludźi wokoło dunda, dyrbju najprjedy wjedźecź, ſ kim jednam.“

„Knježe!“ — ßylſy ſtupichu holcźzy do wocźow —, „ßmy khudźi, jara khudźi, ale po cźeſcźi ßmy źiwi.“

„Snaju tole hrónczko; macże wy traſch też khoru macź?“

„Haj, knježe! Bych ja ßnano hewak k wam pſchiſchła, jeli ſo mje njeby k temu najwjetſcha nuſa honiła?“ wotmolwi holcźka ſměrnjwje.

Poražený pohlada lichownik na ſemju; kaž by jeho něchtó ſ nožom pſcheklół, tak ſaje jemu holcźzyne ßłowo do wutroby. Potom ßmějeſche ßo wótſje a hrubje.

„Pryſle!“ Mje ſ tym nichtó do ßycże njenawabi. Chzu cźi prajicź, cźeho dla ßléborne nožiczki, naporſtniki a druhi njetrěbny njerjad do pjenjes pſcheměniſch: »So by pychu kupowała.« — Haj, tak ßo ma! Tola ſchto to mje ſkóncźnje ſtara? Hdźež něſchto warbujeſch, tam warbujeſch! Schto ma wona dźenża?“

Pomału, ſ nuſu ßwoje ßylſy potajo, holcźka jednory ſloty kſchižik wucźeże a jón ſtaremu poda.

„To njeje niczo lěpſche, dyžli tombak“, wón měnjeſche, kſchižik wußměchujo wobhladajo, „toleŕ chzu jej na njón požcźicź, — móże ßebi ſa to pißane rubiſchko kupicź, hdyž ßo njedźelu na reje wodźicź dawa.“

„Dajcźe mi tſi tolerje!“ a proſcho wona ruzy poſběže; „ja je woprawdźe trjebam, nuſnje je trjebam.“

„Toleŕ“, ani plěßniweho kroſchka wjazy!“

„Luby knježe, to je ſa moju macź!“

Pſchezo něžniſchi počza jejny hłóß bycź.

„Mi je nan ſahe wumrjeł. So mohła mje derje wocźahnycź, je macź ſ nóznym dźěłom ßwoju ſtrowotu pſchißadźiła. Hacž pſched lětom ßmój hromadźe dźěłakoj a ßmój ßo ſtajnje po cźeſcźi źiwiłoj. Tehdy wona ſkhori a njemóžeſche wjazy pomhacź. W nozy, hdyž wona ſpaſche, ſaßwěcźich ßebi ßwěcźku a ſpytach, hacž njemohła ſa dwě dźěłacź. Tola ßym ßłaba a jeje khoroſcź ßebi wjele žada. Schtož ßym ßebi ſ lěpſchich cźaßow ſdźerżała, to lubje rad ſa nju dam, ja chzyła, ſo mohła ßwoje źiwjenje ſa nju woprowacź. Njeje to dźěcźaza winowatoſcź? njeje ßebi wona to wo mnje ſaßłużiła? Proſchu, luby knježe, wěrcźe mojej ſprawnoſcźi! Hdyž ßo ſ njej ſaßo polěpſchi, chzu ßo prózowacź, kelkož ſamožu, ſo bych ßwój dołh ſaßo wurunała — mojeje khoreje macźerje dla, mje wot ßwojich durjow njewotpokaźcźe. Mohła ßo na ßmilnoſcź dobroczińſkich cźłowjekow wobroczicź, tola tak dołho, hacž mam hiſchcźe ſtrowej ruzy a ſtrowej wocźi, tak dołho, hacž hiſchcźe něſchto mam, ſchtož mam ſa njetrěbne, dha ßebi myßlu, ſo drje ßo mnohim na ſemi hiſchcźe ſrudniſcho wjedźe, dyžli namaj, a jim ma ßo też prjedy pomhacź, dyžli namaj.“

Stary jej niczo njewotmolwi. Wón běſche ßo wotwobrocził a ſabórbota pſchi ßebi: „Jeli ſo by Worjechowa prawje měła? jeli ſo by ßo tola hiſchcźe ßwěra, tola hiſchcźe dźěcźaza luboſcź na ſemi nadeſchła? — Nó — pohladajmy, kak khětſje budźe tale keklija do kónza!“

Sdaſche ßo, ſo ßo něſkajka myßl ſ jeho wutroby wunuri. Wón běſche ßo ſaßo k holcźzy wobrocził. Jeho mjeswocźo běſche pokhmurjene, krucźiſche, dyžli prjedy.

„Tule wěžku, tule“, rjekny wón, na kschižik pokasawschi, „njewosmu; tola něschto druhe chzu jej poručicź, ſ čźim mohła ßebi niz jenoż tſi, ale ßamo 10 toleŕ saßkužicź.“

S wješelosću ßo holčźyne blěde wobliczo sačerwjeni.

„O, prajće mi jenoż, kak — ßym k wschemu hotowa, schtoż je po prawdźe a po čźesći“, wona dokónczi.

„Wěri wona ßuano, so chzu ju wo ženitwu proßyć?“ ßmějesche ßo lichownik. Poßkuchaj! Psched někotrymi dnjemi powjedasche mi wikowaŕ ſ wložami wo modźe woßobnych knjenjow, so je pola nich waschnje, so ßo ſ zusymi wložami pyscha a so ßu tajke runje nětkole na wikach jara žadne. Wona ma rjane, žołte włoßy, dam jej 10 toleŕ sa nje.“

„Moje włoßy?“ sawoła holčźka, „wone ßu mojeje macźerne jeniczke wješele a jeje hordosć“, wona ſ čźicha sdychny, so běsche to lědma ßłyschecź.

Sejhrawajo ßmějesche ßo stary: „Hlej tola, — wjedźach hižo, pyschiwosć a dźěčźaza lubosć stej hubjenej towaŕschzy!“

„To ßo mylicźe, knježe“, wotmolwi holčźka, ßo mjes tym dospołnje směrowawschi a ßo shrabawschi. „To je wěrno, so ßo nad tym wješelu, schtoż je mi Bóh wobradźił, tola ßo też ani wokomik njekomdźu, so je wopruju sa sboże ßwojeje macźerje. Kak pak jej to sdźělicź, to ja njewěm: Tola schtoż je ßo stako, to ßo wjazy wróćźicź njehodźi, a ſ dźeßacźimi tolerjemi, — schto tola ſ nimi wscho sapoczu, so bych jeje khorosć polóžiła! Duž dha khětsje, knježe, wona mohła mje požadacź, ja ßym hotowa!“

Dołho pohlada stary na nježne, nětko w sahorjenju ßo poczerwjenjazy holčźyne mjeswoczko.

„Ssyńcźe ßo!“ pschikasa potom ſ krótka, na plecźeny stólczk pokasowawschi.

Holčźka ßo ßyže. K njej pschistupi schědźiwz, ſ wulkimi nožizami wobrónjeny.

„Rospuschćźe ßwoje włoßy!“

Jako kwicź wobdawachu dołhe, žołte włoßy holčźku. Stary posběhny nožizy a je rucźe sačinjowasche a wočinjowasche, žaneho włóska pak ßo njedótkajzy; pschi tym hladasche jej do mjeswocźa: Wone běsche nětko jaßo jara woblědko, tola mikawczki ßo ani njehibnychu. Saßo posběhny wón nožizy. Symne jako lód cźujesche je holčźka na schiji.

„Dźeßacź toleŕ!“ sdychnyschtej jeje hubje, a cźiche poßmějwkowanje pschecźahny jeje mjeswocźo.

Schćźerczo wrješnychu nožizy k semi.

Postanywschi njemóžesche ßo holčźka doscź wudźiwacź: Stary schědźiwz njeběsche wjazy pschi njej, — w nějakim kucźiku stejesche Kschesćan Wołpordźeń, tamny stwjerdnjeny, bjese wscheje měry skupy cźłowjek, bjese wscheho cźucźa a — płakasche. Psched nim poklakny ßo holčźka wscha hnuta.

„Wbohi cźłowjecźe! wy scźe njesbožowny! Schto wam je?“

„Schto mi je?“ woprascha ßo pokny se sadwělowanjom stary mužik. „Jena duscha, jena cźłowska duscha tak pokna lubosćźe, pokna dźěčźazeje lubosćźe, jako tejele holčźyna duscha, tajka mi pobrachuje! Schto mi pobrachuje? — Lubosć, lubosć pobrachuje ßamotnemu, wopuschćźenemu, temu, kotryž žaneho dźěsća nima!“

„A je wam lubosć trěbna, knježe, a scźe wy ßamotny a wopuschćźeny“, sawoła holčźka žiwje, „o, dha ßo njebojcźe! Wy njejscźe hrosny cźłowjek, cźitam to ſ wascheju wočow, wschako móžecźe hischcźe płakacź — a jeli je to ßłabej holčźyna, jako Hanje Robertsez, móżno, wam lěpsche nahlady wo cźłowjestwu saschćěpicź — —“

„Hana Robertsez!“ — běsche, jako by milinina schkriczka psches Wołpordźenja prašła. — „Ty mjenujesch ßo Hana Robertsez?“

„Haj, knježe. Pschedmjeno mam wot ßwojeje lubeje macźerje.“

„A ty ßy w tymle měsćźe doma?“

„Ně, knježe, to je domišna mojeho njebo nana; ßo ſ Ameriki saßo domoj wróćźiwschi, chzyschе wón tu ßo saßydlicź, so by tu wumrjeł.“

„S Ameriki?“

Stary muž pokry ßwoje mjeswocźo ſ rukomaj.

„Nimasch ty žaneho pschecźelstwa, žaneje ßwójby? — Powjedaj mi wscho!“

Wón ßo na tón ßamy stólczk swjesy, kotryž běsche psched krótkim młodej holčźzy pschipokasał; na niſku kawku pschi nim ßyny ßo Hana Robertsez.

„Spuschćźe mi, so wam to powjedam“, rjekny wona, „spuschćźe mi to ſ najmjeńscha dźenża. To mohło wam frudne myßle swjesć, a wam je tola swješelenje tak trěbne.“

„Ně, ně, pscheju ßebi rosjaßnjenje!“

Nimale pschikasajzy klinczesche jeho hłoß.

„Tola wěrnosć mi powjedaj, ßamu wěrnosć, twojeje macźerineho derjehicźa dla!“

„Wěrnosć dyrbicźe shonicź. Je to krótki podawk, kotryž mam wam wupowjedacź, a tola telko frudoby.

Mój dźěd běsche hódny, ale kruty pschekupz w kralowskim residenznym měsćźe. Pschecźiwo jeho woli lubowasche moja macź jeneho młodźenza, skradźu ßo wona ſ nim woženi a cźekny ſ nim ſ nanoweho doma. Sawjedźena wona njewěrjesche, so nanowy hněw dołho wudźerži, ale so ju posdźiſcho do ßwojeho doma a do ßwojeje wutroby saßo pschiwosmje. S New-Yorka je wona listy, wo ßmilnosć jeho prosscho, jemu pißała, tola wotmolwjenja njeje na nje dostała. Cźežko ju nanowe poklecźe tłóczesche a jimaj sboże w młodym mandźelstwje kažesche. Khorosćźe mojeho nana potrjechichu, wón shubi ßwoje małe samoženje, hižo nimale mrějazy ßo wón do ßwojeje lubeje wótzneje semje wróći, frudny we wutrobje, hacź runje běsche hewak stajnje hotowy na wješele myßle, ßwěrnje stejesche k namaj a staraschе ßo sa naju hacź do poßlednjeho wudychnjenja. Na ßmjertnym łožu je ßo macźeri hischcźe hrosneho njeskutka wusnał. Niz jenoż dźowku běsche nanej, jeho dobroczerjej, wuwjedł: wón běsche też nahladnemu pjenjesej ſ pschekupskeje pokładnizy ßobu hicź kasał. Tole ani njewjedźo běsche moja macź ßobuwinowata na tajkimle njeskutku!“

„To ani njewjedźo?“ Bluko ßo tele ßłowa se stareho mužoweho wutrobna wudobychu.

„Wospjet běsche mój wbohi nan ßwojemu pschichodnemu nanej pißał, jemu ßo wscheho wusnał, jeho horzo proßył — žaneho wotmolwjenja njedońdźe. Listy ßo wróćźichu, Kschesćan Wałpordźeń běsche ßo wotßalił, bjese wscheho ßłeda běsche ßo shubił; mnosy měnjachu posdźiſcho, so je wón nětdźe we wukraju wumrjeł.“

„A hdyž běsche nětko Roberts wumrjeł“, stary lědma frosymliwje sdychny.

„Wot teho cźaßa ßem dźěłachmoj ſ mojej macźerju hromadźe a žiwjachmoj ßo po čźesći, doniž khorosć moju macź njepoteńdźe. — Rudźenje běsche drje prěni załožk a podłožk jeje khorosćźe. Kelko ßo wona też prózowasche, wo ßwojim pschezy hischcźe lubowanym nanje něschto shonicź, wscho běsche podarmo. Mje pak je wucźika hižo sa dźěčźaze lěta, so bych też sa njeho modlitwu wuspěwała, so by ßo Bóh nad jeho khudej duschu ßmilił, jeli so by wumrjeł był, so by ßo jemu derjež seschło a so by jeho duscha tu na semi měra a pokoja nadeschła, jeli so by hischcźe mjes žiwymi był. A ſ wješelosću ßym sa stareho muža ßwoju modlitwu wuspěwała, knježe, — sa teho, kotrehož drje ženje a nihdy njewohladam, — wschako je wón mój dźěd!“

Stary muž poskočźi: „Twój dźěd, kotremuž ßy wěru, lubosć, dźěčźi, wscho, wscho wróćźika! Njewinowata na tamnym njeskutku, kotrehož ju winowach — a wona cźerpi a trada!“

Wulzy hladasche Hana na stareho muža, kotryž běsche nimale rosuma sbył. Na pok stróżele, na pok wješele pschedcźucźe snamjenjesche ßo w jejnym mjeswocźu. —

„Tu je wascha dań, knjes Wołpordźenjo. — Runje cźepje postajena hodźina.“ Do duri stupi swudowjena Worjechowa. „Bohu budź dźak, so ßo hischcźe dobri ludźo na semi nadeńdu, kotsiž do ßwěry a sprawnosćźe wěrja, kotsiž — —“

„Skhowajcźe ßebi ßwoje pjenjesy!“ sawoła nimale sejhrawajzy stary muž; „darmo dyrbicźe cźaß ßwojeho žiwjenja pola mje bydlicź! Hodźinu, kotruž scźe mi k póśnacźu pscheli, Boża hnada je mi ju wobradźiła! — Pój ßem k mojej wutrobje a potom khětsje k khorej lubej macźeri, ty ßwěrne dźěčźo — ßym Kschesćan Wołpordźeń, kotryž chze wscho dobre sčźinicź, kotryž chze wschěm sarunacź, kotsiž ßu psches jeho ßurowosć, psches jeho skuposć cźerpili, kelkoż jemu jenoż móżno budźe — ßym twój dźěd!“

Wón wobjima płakazu holčźku. Jimaj ſ boka stejesche se ßylsojtymaj wočomaj swudowjena Worjechowa. Prěnja hodźina cźepjesche ſ móznym hłoßom na hłownej zyrkwinskej wěži; psches wuske woknješchko dobu ßo jako postrow ſ njebjeskeho raja pruha Božeho ßłónczka: Běsche to pschipowjedanje měrneho pschichoda, cźicheho sboża, kotrež mějesche ßamotnikowe poßlednje lěta porjeńschicź?

— Kónz. —

Ze Serbow.

S **Budyschina.** Njeluba nowa naprawa na sakskich żelesnizach 1. dezembra ſ dźěła do mozy stupi. Wot mjenowaneho dnja budźa

žo dwórnischczowe khódby (perrony) sawjeracź. Se želesnischkich cžarow, psches Budyschin wjedźazych, žo Draždźansko-Shorjelska a Budysko-Wjeleczańska cžara s nowej njewitanej naprawu potrjechitej. Wobkhad pschi cžahach Budysko-Rakeczańskeje cžary dale wotewrjeny wostanje. Pschichodnje budže jenož wožobam, jěsdny billet wobžedźazym, dowolene, na dwórnischczowu khódbu stupicź. Druhe wožoby, kotrež se želesnischkim cžahom njewotjědu, dyrbja žebi sa 10 nowych pjenježkow dwórnischczowu khódbnu khartu kupicź. Pschedawanje tychle khartow žo na wjetschich dwórnischczach s postajenymi automatami połóži, kotrež, hdyž žo do nich džežacź-pjenježkowski pjenjes puschczi, khartu wudadža. Schtóž s dwórnischcža wustupi, ma wotběžazu jěsdnu khartu abo dwórnischczowu khódbnu khartu dwórnischczowym sastojnikam wotedacź.

— (Naboženska wuczba w měschczańskich schulach.) Měschczańszy sastupjerjo žu jenohłóžnje wobsamkli, měschczańsku radu napominacź, so by žo židowska nabožina w Budyskich evangelsko-lutherskich schulskich twarjenjach wjazy njewuczika. Hacź dotal je w jenym tudomnym schulskim twarjenju jedyn židowski naboženski wuczer s jeneho druheho města nabožinu wucził. Židowska gmejna pak jenož schulski pjenjes płaczi, niz pak schulske dawki; duž žo namjetowasche, so dyrbjał žo s najmjeńscha wotnajeński pjenjes sa wutrjadne wuživanje schulskich stwow žadacź a žo do měschczańskeho hospodarstwa stajicź.

— (Paduschna cželedź.) Tudomny pschekupz Kr. na honczerskej drósy chžysche sańdženu žobotu rano s cžažom wot doma woteńcź, a dasche žo teho dla rano w 5 hodźinach s budźakom wubudźicź. Wozucźiwschi wušłyscha, so něchtó pschedsalne durje samka. Ssebi myšlo, so je žłužobna holza hižo stanyła, a so wona khojej wari, žo dale wo nju njestarawschi. Hdyž pak žo wón woblekasche, dohlada žo, so je žo wo jstwoje psches nóz wot jeho laza słoty cžažnik se słotym rjeczažom shubił. Dokelž dale nichtó klucž k wobydlenju nima, hacž žłužobna holza, kotraž ma pod tšechu žwoju stwicźku, tukasche hnydom na nju, so je wona paduchstwo skucźika. Tola holza njechasche žo paduchstwa wusnacź, ale pytasche pilnje po zykej jstwi žobu sa cžažnikom. Skónczńje pósłachu po poliziju. Na teje krute žłowo holza cžažnik s khowanki pschinjeży. Najskerje je ta žama holza hižo psched někotrym cžažom knjeninu słotu bróschu kranyła, a ju posdźischo, hdyž jej na porsty žmydźicź sapocza, sa schpihelom skhowaka.

S **Demjan.** Wschelakora powjedańza je žo wo nahłym wumrjeczu 18lětneho žyna tudomneho kublerja Lehmanna rosnjeżka. Hdyž semrjeteho nan do Budyschina pschińdże, so by kaschcź kupił, jeho sajachu, na njeho žo hrěscho, so je žmjercź žwojeho žyna sawinował. Semrjeteho, kotremuž je namrěwk we Wjasońzy pschipanył, žu pjecža w pinzy morweho namakali. Nana winuja, so je žyna bił a cžežko sranił. Tele dny žu nana pjecža saže s jastwa puschczili.

S **Zokowa.** Sańdženu wutoru popołdnju žo dwaj fotografaj tudomnemu 16lětnemu Holanez pohonczej do Pózkowow dowjesć daschtaj. Hdyž bě žo tam psched korczmu kóń wupschahnył, žo na njeho jedyn s teju fotografow žyže. Prajiwschi, so by rad s jenym skakarskim mischtrom poręczał, wón do Trjechowow a Ssmilneje wotjěcha. Pohonc pak s wosom w Pózkowach na jěsdneho cžakasche, so by žo s nim saže do Zokowa wrócźił. Tola ani kóń, ani fotograf žo wjazy njepokasa. Jěsdny běsche žrjedź Ssmilneje a Trjechowow s konjom panył, pschi cžimž běsche žebi kóń nohu skamał. Njesboże nacziniwschi staj fotografaj cžekloj, so byschtaj konja sapłacźicź njetrjebałoj. Kóń bě pschisrěbny; duž je schkoda sa Holana cžim wjetscha. Wjasończański konjazy rěsnik je konja sarěsał.

S **Tumiz.** Pjatk 26. novembra rano w 6 hodźinach staj žo dwě fajmje, najenkej tudomneho knježeho dwora žłuschazej, spalikej. Sapalerja hischcże njejžu wušlědźili.

S **Delnjeje Hórki.** W tudomnej Zachmannez skale tele dny kamjenje na wós kładźechu. Na dobo žo wot horka do skały dele cžežki kamjeń wali, kotryž skakarjej Augustej Krjeńzej s Dobroschez stopu rosmjecze. Pschi wschěm njesbožu móże žo hischcże wo sbožu rěczecź; pschetož kamjeń budźische žo dele waliwschi hischcże wjele wjetsche njesboże naczinicź mohł.

S **Łahowa.** Njedźelu 14. novembra wotměwasche nasche Raiffeisenske burske towarstwo žwoju lětuschu nasymsku hłownu shromadźisnu. S rosprawy, w běžazym lěcże podateje, shonichmy, so je towarstwo pschezo pschibywało a rostło. W běhu tuteho léta mějachmy 93,165 hriwnow 56 np. dokhodow a 93,115 hriwnow 83 np. wudawkow, wobstatka w pokładnizy bě 49 hriwnow 75 np., na dań bě žo nalutowarni 24,919 hriwnow 87 np. dało. Nowych žobustawow je sa tole lěto 14 pschistupiło, tak so towarstwo nětko 103 žobustawy liczi; wone po tajkim w Sserbach do najwjetschich towarstwow žłuscha. Do towarstwoweho wokrjeża žu s wulkej wjetschinu też Bóschiży pschijeli; duž móża nětko też Bóschiczenjo do njeho sastupicź. Dokelž je žo nasch dotalny wustojny slicźbowar, knjes Młynk se Sarěcza, do Njeżwaczidła pscheżydlił, žu Sarěczańskeho wuczerja knjesa Krala sa jeho naślědnika jenohłóžnje wuswolili. Poślednischi slicźbowanje s 1. januarom 1897 pschewosmje. Pschitomnym žobustawam, kotrychž bě žo něhdże 70 seschło, žo mjes druhim žobusdźěli, so ma Neuwiedski Raiffeisenski swjask žwoju filialu w Erfurcze, tamny Offenbachski Jaažowy swjask pak w Draždźanach, a so žo žałoženjej naschich towarstwow, Raiffeisenej, w lěcże 1899 pschi žwjedźenju 50lětneho wobstacża naschich Raiffeisenskich towarstwow wulki pomnik staji. J.

S **Łahowa.** Husto je žo hižo žłyschało, so žu kolojesdnym kołu, psched korczmu abo do korczmineje khěże stajene, kranyli. Tola so bychu žo do domu dobywali a wot tam kołu kranyli, to nam njeje hischcże wědomne było. Tudomny žiwnoscźer Nowak bě žebi žwoje kołu we wumjeńkowym twarjenju derje skhował a měnjesche, so žo tak wo nje paduchow dła njetrjeba bojecź. Cžim bóle bě wón njelubje pschekwapjeny, hdyž žo wóndano dohlada, so bě žo jeho kołu shubiło. Jedyn pakostnik bě jo, hdyž běchu Nowakez prjeczku schli, w nozy wotwjedł, s derje skhowanym kluczom wumjeńk wotamknywschi. Wschco na to pokasuje, so je paduch w Nowakez domje žwědomny był.

S **Nowych Bobolz.** Schtwórtk w nozy žu žo do tudomneje Gruhlez korczmy paduschi łamali. Woknowu schkleńzu wutłóczíwschi žu wokno wocźinili a s nim do korczmarskeje stwy salězli. Tu a w pódlanskich stwach žu zigary, bleschu kognaka, kołbažu a druhe wězy sebrali a s woknom won khěžu saže wopuschczili. Bydło jeneho wobydlerja we Wulkich Debžezach, na kotrehož tukaja, so je žo pschi nutsłamanju wobdźělił, žu pjatk rano sa kranjenymi wězami pschepytali.

Se **Sarěcza.** Dwaj kwažaj, słoty a žłěborny, žo sańdženu póndźelu na tudomnym knježim dworje žwjeczeschtaj. Knjes ryczer-kubler Max Fiedler, psches 80 lět stary, je žwojej 72 lět starej mandźelskej Lydiju słoty mandźelski jubilej, a jeju džowka Thekla se žwojim mandźelskim knjesom s Hartmanom žłěborny mandźelski jubilej wobeńdżeschtaj. Knjes farar Jakub wobaj poraj w Njeżwaczidliskim Bożim domje požohnowa. Někotre žobustawy Sarěczańskeje gmejny běchu jubjelskim mandźelskim cžežne wrota stajiłe. Hrimot kanonow wokolinje wjeżeły podawk pschipowjedasche. Wjeczor žo hród a dwór w žwětle lampionow błyschczesche, a kražny wóhnjostroj žo wotpali. Zyłe pscheczelstwo a wjele snatych žo pschi žwjedźeńskej hoscźinje wobdźěli.

S **Cželchowa.** Schtwórtk tydźenja psched wjeczorom w holi mjes Cželchowom a Sdźerjom dwanaczelětna holza jeneho žiwnoscźerja w Brěsynzy hromadże se žwojimaj młódschimaj žotromaj moch schczipasche. Prjedy hacź žo dźěczi dohladachu, psched nimi brodaty dundak stejesche, kotryž starschu holzu sa ruku shrabny a ju spyta hłubscho do lěża scźahnycź. Nadpanjena žo se wschěmi mozami wobarasche a, kaž też jejnej žotsicźży, s zykej schiju wo pomoz schicźesche a schkrěczesche. Na wulke sboże Hucźinjanski piwarz w błiskoscźi nimo pschijědże, kotryž žałoscźenje a schkrěczenje wušłyschawschi hnydom do hole běżesche. Holzu nadpadnikej wutorhnywschi wón njekražnika hódnje pschemorska. Schkoda jenož je, so słóstnika njeje móhł sputacź a sajecź, so by žo jemu derje sažłužene khostanje dostało. Njewěstosć na wžach počzina w nowschim cžažu cžim dale cžim hórscha bycź. Nětko žebi hižo dźěczi wjazy swěricź njemóża, do błiskeje hole khodźicź.

S **Kobjelnja.** Na tunje waschnje je žo tudy jedyn dundak, po wžy po proschenju khodźo, s nowej cžopkej drastu sastarał. Do domu kublerja Pohoncża stupiwschi wón nikoho doma njenadeńdże. Prosceŕ tule składnoscź njewužitu njepschepuschczi. Sso roshladowawschi wón do khěžneje komory salěsy. Tam wón s drastneho khamora hospodarjowy symski swjerschnik hrabny a žo jón hnydom woblecże. Też jedyn pschedeschczník, kotryž žo jemu salubi, wón žobu wsa, potom woteńdże. W tutym wokomiku hosposa s hródże stupiwschi žo dohlada, so jedyn wandrowski s dwora won khwata. Jej žo hnydom sesda, so je něschto žobu kasał, a teho dla do khěže pohladacź běżesche. Hnydom pytnywschi, so bě dundak do drastneho khamora saczahnył, wona žušodow sawoła, so bychu žo sa paduchom puschczili. Tón pak bě mjes tym bjes žłeda do hole twochnył. Tola dołho žo wón nad rjanym swjerschnikom njeje mohł wjeżelicź; pschetož hischcże tón žamy dżeń wjeczor žu jeho w jenej korczmiczży

w Lemischowje lepili, a žandarm je jeho hnydom do Budyschina do jastwa wotwjedł. Tónle podawk ſ nowa napomina: Hladajcże žo proscherjow a dundakow!

S **Lichanja.** Sańdźenu póndźelu pschipołdnju wo wšy wołańza nasta, so žo pola kněžkarja Pawlika pali. Něchtó bě Pawlikez staru kólnju sapalił. Na sboże žo žušodźa wohnja hnydom dohladachu a kólnju rucže podtorhachu a woheń sabichu, tak so žo dalscheje schkody sminy. Hdy by žo domske, kotrež je se žłomu kryte, sapalilo, bychu Pawlikezy do wulkeje nusy a starosćże pschischli. Pawlikez mandźelskaj běschtaj wobaj na dźěle, jenož jeju dźěćźi běchu žame doma.

S **Wujezka** pod Čžornobohom. Sańdźenu žrjedu wječžor w 9 hodźinach ſ bróžnje tudomneho kublerja Augusta Alberta woheń wudyri, kotryž brózeń, pšched 15 létami nowu natwarjenu, se wschěmi domkhowanymi žnjemi a wjele hospodarskim gratom sniczi. Kak je woheń nastał, njeje snate. Se žykawow běschtej Bukečžanska a Mjeschiska na pomoz pschijěkoj. Albert měješche sawěsćene. Dokelž wětr pschihódnje dujesche, žušodam wulki strach njehrožesche.

S **Kißlizy.** Po dołhim bědźenju a čžakanju je žo tu město mosta, lětža ſ wulkej wodu wottorhnjeneho, nowy 40 metrow dołhi móst pšches Sprewju natwarił. Twarski mischtr a jeho dźěłačerjo žu ſ wopředka wulkeje wody dla wjele pschečźiwnosćow pschewinyć dyrbjeli. Zyły móst na stołpach steji, kotrež dyrbjachu žo jara hłuboko do rěčžneho pěska sabicź. Pšches stołpy žu želesne noscherje położene a ſ bokomaj mosta želesne wobłożenje naprawjene. Sa móst, kotryž rjany napohlad poskicża, je nasche kralowske knježerstwo wulki pjenježny wopor pschinjesć dyrbjało. Bóh daj, so by móst dołho stał, a so by wulka woda nad nim žaneje mozy wjazy njemęła.

S **Rakojd.** Pjatk tydźenja je tudomny 60 lět stary sahrodnik Handrij Hanž ſ wobwěžnjenjom žwojemu žiwjenju kónz činił. Wón bě wudowz, a kaž žo sda, žu jeho cžežke myšle k žamomordarstwu pohnuke.

S **Jitka.** Hušy mjes žobu žwěrne pschecźelstwo haja a na towarschku, hdyž žo poshubi, tak bórsy njeposabudu. W jenej bliskej wšy bě wo tym wóndano hnujazy pschikład widźecź. Njesnaty pakostnik bě jenemu žiwnosćerjej schtwórtk popołdnju hušyzu kranył. Nasajtra rano hižo towarschzy shubjeneje hušyzy pšched dworom stejeschtej, do kotrehož bě pakostnik ſ hušyzu twochnył. Wot ranja hacž do wječžora wonej ſ zykej schiju žwoju lubu towarschku wołaschtej, doniž jej njewotehnachu. Towarschka wschak žo njewróćźi; pschetož wona bě drje žo hižo dawno sarěsała a wopjekła.

S **Rakez.** Sańdźenu wutoru 23. novembra wječžor ½6 hodźin na hischcże njesnate waschnje ſ bróžnje tudomneho pschekupza a butroweho wikowarja Wowžnika woheń wudyri, kotryž žo sa krótki cžaž na pschitwarjenu hródź, brózeń a kólnju wupschestrje a je do procha a popjeła pschewobrocźi. Domske, kotrehož wokna žo ſ dźěła wupalichu, žo wóhnjej wobró. Domkhowane žně, žyno atd., płomjenja pózrjechu; jenož skót bě mózno, wóhnjej wutorhnyć. Njebychu-li wokolne twarjenja maßivne a ſ zyhelom kryte byłe, budźische žnadź wohnjowa saniczowaza móz hórscha była. Woheń haschecź bě jara wobcźežne, dokelž pschi Wojerowsko-Budyschej drósy, hdźež Wowžnikez twarjenja steja, njeje woda blisko. Tejele pschiczíny dla dyrbjesche žo woda se žykawy do žykawy wodźicź a potom hakle na woheń žykacź. Pódla wjeżnych žykawow běchu 3 na pomoz pschikhwatałe: Komorowska prěnja, Njeżwaczidliska druha a tśeća Luhowska. Nastata schkoda je khětro wulka, tola žo se sawěsćenjom saruna.

S **Tschělneho.** Wóndano žu žo tu do wobydlenja wuczerskeje wudowy Nageloweje paduschi nutskamali a jej ſ jeneje komody 60 hriwnow kranyli.

S **Běłeje Wody.** Žadławu žmjercź je 17. novembra tu murjeŕ Grätz wumrjeł. Wodnjo we wschelakorych palenzowych korczmach pobywschi bě žo wón wječžor do jeneho nowotwara podał, w kotrymž měješche žwoje nózne lěhwo. Bliško jeho se žłomy wobstejazeho lěhwa kokswe khachle stejachu, do kotrychž Grätz tamny wječžor bjes dowolnosće žwojeho pschedstajeneho satepi. S khachlow žu najskerje koksowe wuhliczki wupanyłe, ſ kotrymiž je žo žłoma Grätzoweho lěhwa sapaliła. Woheń je žo na to Grätzoweje drasty popanył. Sso po zykym cźěle palo je Grätz wozucźił a se žałostnymi bolosćemi cžwilowany k bliskej studni běžał. Tu je wón wědomosće sbywschi na semju panył. Ludźo nimo duzy wucžuchu, so žo něhdże něschto žmudźi a žo ſ tym na žałostny podawk kedźbliwi činichu. Jim žo žałostny napohlad poskicźi. Grätz hischcże po zykym cźěle žo žmalo a žo žmudźo hižo morwy na semi leżesche. Grätz je ſ Małych Brěsez pola Žahana a ma tam žwoju žamžnu žiwnosćź; wón žonu a schěsćź dźěćźi sawostaji.

Se **Spal.** Sańdźenu žobotu popołdnju je žo tudomnemu burej Schěrakej, mjenowanemu Hanczej, pschi puschczenju drjewa kóń sarasył. Schěrak w holi drjewo k twarjenju puschczecź dasche, kotrež žo hnydom domoj wožesche. Hdyž chzychu spuschczane drjewo na wós klascź, sadźěwanu tołstu khójnu stejo wostajichu. Na dobo tale khójna žo powaliwschi na konjow padże. Brósdnika wona hnydom sarasy, podžobnika pak jenož porasy. Wulki dźiw je, so žo tež podžobnik njeje sarasył, dokelž žo khójna ſ jeho strony pschiwali.

Se **Žitawy.** Tudomny pžykłoječ Sperling, kotrehož je tele dny jedyn skaženy poss skušał, je po poruczność mešczańskeje rady do Wina puczował, so by žo tam po Pastěrowym waschnju hojicź dał.

— (Wuhlady na bližsche wjedro.) S 28. novembrom žo nowa syma wočakuje. Sa prěnje 4 dny dezembra Rudolf Falb žněh a deschczik wěschczi. 5. dźeń dezembra pschinjeże symu a bóle žuche wjedro, kotrež hacž do 10. dezembra wudźerži. 11. dez. žo sčopli a žo do deschcża da. Wokoło 16. dezembra saßo wustudnje a wjedro budże saßo žuche. Wot 20. hacž do 27. dezembra saßo deschcże a žněhi padaju. Wot 28. hacž do 31. dezembra budże syma a žucho.

Se **Shorjelza.** (Khostanska komora.) Pólnika Ernsta Neumanna ſ Zympla winowachu, so je žwoju mandźelsku na straschne waschnje krjudował. Lětža 12. julija wbohu žonu bjes wědomosće w hródźi leżazu namakachu; jejny mandźelski bě ju pjecża ſ tołstym žochorom na hłowu dyrił, ſ cžimž běchu žo jej ſ lohka moshy stschaßke. Pšched žudom Neumann prějesche, so je žwoju mandźelsku se žochorom bił. Dokelž mandźelska prawo, žwědczenje pscheczíwo mandźelskemu sapowjedźicź, wužiwasche, wobskorženeho jenož k 30 hriwnam pjenježneje pokuty saßudźichu.

Přilopk.

* S města Sulza, 19. novembra. Dženža popołdnju w 4 hodźinach lowryja, se želesniskimi schěnami cźežko pokładźena, na spadowazych Erfurtskich kolijach žem pschijědże. Na pschejěździe njeběchu schlahi saczehnjene. Runje w tym wokomiku, hdyž ta lowryja schwórczo pschihna, jedyn wós ſ pohonczom, jeho žynom a dwěmaj zusymaj dźěsćomaj pšches pschejěżd jědźesche. Lokomotiva do wosoweho sadka sajědże a cźižny te dźěćźi na kolije. Wschě tśi buchu pschejědżene. Pohonczowy 9létny žyn bě hnydom morwy. Zusymaj dwěmaj dźěsćomaj žo nosy wotjědżechu a wutrobno žo jimaj smjecże. Wonej bórsy wumrjeschtej. Starschej teju wboheju dźěsćow staj žmjercź jara srudźenaj. Nětk rěka, so je želesnizyny nadkedźbowař pohoncża warnował, pšches kolije jěcź. Schtó je na njesbožu wina, pschepytanje wotkryje.

* (Njesboże na želesnizy w Pólskej.) Na sastanischczu w Skierniewizach na Warschawsko-Winskej želesnizy je po powjesći ſ Warschawy 13. novembra jedyn ludźazy cźah do tworoweho cźaha frasył, dokelž běchu kolije wopak stajene. Dwaj konduktéraj staj morwaj, tójschto wožobow je sranjenych a žydom wosow rosbitych.

* Spodźiwny pohrjeb je pšched krótkim w Franzowskej wulke dźiwanje sbudźił. Niz mjenje dyžli 6000 wožobow w Coisy-le Roi jenej dźiwnuschkej bohatej starej knjeni, kotraž bě cźaž žiwjenja jenož ſ někotrymi wožobami bliže wobkhadźała, k rowu pschewodżesche. Sa tónle nimo měry wulki pschewod bě pak žo spodźiwna stara žona žama postarała. Jako wobžedźerka wschelakich wulkich domow bě wona někotre dny do žwojeje žmjercże ſ testamentom postajiła, so ma žo kóždemu ſ jejnych podružnikow, kotryž jej poślednju cześcź wopokaże, wotnajeński pjenjes na schtwórcź léta spuschczicź. S bojoscźu cžwilowana, so by jejny pohrjebny pschewod też potom hischcże pschemały był, hdy bychu žo wschitzy jejni podružnizy pschi nim wobdźělili, wona hischcże w poślednjej hodźinje wjele pjenjes měschczańskim khudym, wschitkim towarstwam, dobroczelskim wustawam, zyrkwjam, schulam, haj žamo měschczańskim herzam a wohnjowym wobornikam w Choisy-le-Roi wotkasa. Swoje domy a khětro wulki sbytk žwojich pjenjes bě spodźiwna knjeni žwojemu podružnikej, jenemu žadownikej, kotryž bě najdléje w jenym jejnych domow bydlił, wotkasałała. Se scźěhwkom tuteho wulkeho wotkasanja bě njeżměrne wobdźělenje pschi wotkasarzynym pohrjebje. Po woßebitym žadanju semrjeteje schěsćź kražnje gratowanych koni ſ wulkej pychu wuhotowany cźěłowy wós cźehnjesche.

* 13 milijonow hriwnow Barlin ſa twar ßwojeje noweje měſchczańſkeje hojerńje wuda. W njej ßo też ſa 405,000 hriwnow pſchiprawa ſa rospróſchenje ßeloweje wody ſczini, pſched kotrejż budża na ſchiju abo na pluza khori ßelowy powětr, każ w Reichenhallu abo w Kösenje, ßrěbacz móz. Czěkownja tuteje hojerńje ſměje 19 woknow w froncze a budże anatomiſke pſchiprawjenja wopſchijecz, kajkeż w żanej němſkej univerſicze njejßu namakacz.

* (Dźěczo ßo ſpaliło.) Zakoßne njeſboże je ßo pónđżelu w Forchheimje ſtało. Hđyż mjenujzy wobßedżerjo klankazeho đźiwađka ſe ßwojimi woſami pſches Forchheim jěđżechu, běchu jedyn wós na wyſchinje Görſdorfſkeje dróhi njedaloko hoſczenza „k módremu hołbjej“ wupſchehnjeny ſtejo woſtajili, ſo bychu konjej k druhemu woſej na horn horje pſchipſchahnyli. Na dobo prěni wós ſ hory dele jěcz pocża, dokelż najſkerje njebě doſcz ſeſpinany byk. Duż do pſchěrowa ſajěđże a ßo ſwróczi. Dokelż ßo w nim tepjeſche, ßo wón ſapali. Tſi wobßedżerjowe đźěczi ſ wulkej prózu ſ njeho wucżežechu, mjes tym ſo ßo 3¼ lětne đźěczo druheho wobßedżerja w nim ſpali. Swuhlene cżěło wboheje holczki wohnjowi wobornizy, kiż běchu rucże na pomoz pſchiſchli, ſkónczńje wukhowachu.

* (Prawe khoſtanje.) Dwanacże pukow ſ kſchudom pſches ſadk' ßu na ßudniſtwje w Londonje dwěmaj hólzomaj naßmudźili, kotrajż běſchtaj 355 bleſchow wina a palenza kranykoj. Hakle dwanaczelětnaj pachołaj běſchtaj ßo w nozy do winowych pinzow a deſtillazijow łamakoj a napitki kranykoj, ſo byſchtaj je wupikoj. Khłopzow cżežko wopojeneju nadeńđżechu a ſaßłapachu. Kóżdeho ſ njeju k dwanacże pukam ſaßudźichu, kotrež ßo jimaj hnydom naměrichu.

* (2½ milijona ßo pſchekſchiwiło.) S Roma 13. novembra pißaja: W Neaplu je ßo runje njepodomne jebanſtwo wotkryło. S woſjewjenjom jencho ſe ßłużby puſchczeneho ſaſtojnika je ßo wukopało, ſo je jena twarſka firma, kotrejż bě wuwjedżeuje kanaliſazije pſchepodate, gmejnu wo 2½ milijona frankow ſjebała. Ta firma je w najnowiſchim cżaßu też wobßedżerka jenych nowinow, kiż maja najwjetſchi wliw na italſki lud.

* (Łódź na morju ßo ſpaliła.) Franzowſka parołódź „Sainte Adreſſe“, kiż je do Havra pſchijěła, 4. nov. rano pod ßo palazu łódź pytny. Kapitän ßo ſe ßwojej łódźu hnydom k njej bliżeſche, a poſkicźi mużſtwu, kiż bě do cżołma wuſtupiło, ßwoju pomoz. Wón ſhoni, ſo je to palaza łódź jendżelſka rybarſka łódź „Ada cżiſło 809“. Cżi pjecżo łódźyizy, kiż ßo na tym wukhowanſim cżołmje namakachu, nochżychu pſchi wſchěm napominanju na żane waſchnje na franzowſku łódź ßo poddacz, duż kapitän ſa nich dale niczo cżinicz njemóżeſche, hacż ſo jich ſ zyrobu wobſtara, Potom dyrbjeſche jich woſtajiwſchi ßwoju drohu dale jěcz.

* (Mordarſtwo w ſali pſchißażneho ßuda.) S Warſchawy pißaju: Sala pſchiſißażneho ßuda je ßo měſtno mordarſtwa ſczinika. Tſjo mordarjo, Sswiderſki, Prużinſki a Potakowſki na wobſkórżbnej ławje ßedżachu. Na dobo Sswiderſki ſe ßuknje krótku żelesnu żerdku ſ wótrym kónzom wucżeże a ſ njej do ßobuwobſkorżeneho Prużinſkeho pjerjeſche. Tutón do ſpanja trjechenu hnydom morwy na ſemju padże. Poßedżenje ßo hnydom pſchetorże. Mordar, hnydom ſ rjeczasami ſputany, praji, ſo je Prużinſkeho ſkónzował, dokelż je jeho wón poliziji pſcheradźił. Na kajke waſchnje je Sswiderſki mordarſki inſtrument doſtał, njeje hiſchcże wujaßnjene.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Hđyż 16. julija wę Wurizach jenu đźěłaczerſku ßwójbu ſ wobydlenja wußadźichu, ßo pſched tamniſchim Börnerez kubłom cżrjóda ludźi sběża. Hđyż gmejnſki pſchedſtejicżer ſhromadżenych ludźi napominaſche, ſo bychu ßo roſeſchli, nekotſi tajke hrożaze ſadżerżenje pokaſowachu, ſo dyrbjeſchtaj gmejnſki pſchedſtejicżer a Börner zoſacz. Jeneho ſpjeczowarja, ſkakarſkeho kowarja Ernſta Bjedricha Auguſta Hulcża we Wurizach, bě ławniſki ßud k jaſtwu na dwě njeđżeli ſaßudźił. Hulcż ßo temule wußudej njepodcżißnywſchi ſboże pola druheje inſtanzy ſpyta. Ale tu ßo jemu njeje ſchlachcżiło; jeho powołanje ßo ſacżißny.

Wotroczk Khorla Ernſt Jurk w Rachlowje bě lětża 2. měrza do ßwojeho tehđomniſcheho hoſpodarja, kublerja Wjelu w Boſchezach, pjecz wulkich kamjeń cżißnył a Wjeli ſ tym na lěwym łohczu krwawjazu ranu nacżiniķ. Cżeżkeho cżělneho ranjenja dla bě Jurka ławniſki ßud k jaſtwu na ſchtyri měßazy ſaßudźił. Jurkowe powołanje na druhu inſtanzu njemějeſche żaneho wuſpěcha.

17 lětny cżeladnik Matyj Petrik ſ Cżělneho bě ſańđżeny měßaz, hđyż na Ssmilnjanſkim knjeżim dworje ßłużeſche, ßwojemu ßobuwotroczkej pjenjeżnu móſcheń, něhđże 6 hriwnow wopſchijazu, kranył. Dokelż ßu Petrika hižo pjecz krócz paduchſtwa dla khoſtali, jemu khoſtarnju na lěto dwaj měßazaj a dowolomne podſtajenje pod polizajſku nadkedżbu ſaßudźichu.

Ławniſki ßud. Zimnoſczerjej Janej Bohuwěrej Brěczi w Klukſchu bě tamniſchi gmejnſki pſchedſtejicżer 10 hriwnow khoſtanja napoložił, dokelż bě Brěcża woſpjet ßwoje kruwy na jenym tamniſchim knjeżim đźeczelowym polu paßł. Brěcża ßo ſ tym, ſo ßebi ßudniſke wußudźenje żadaſche, khoſtanja ſminy. Ławniſki ßud ſpósna, ſo gmejnſki pſchedſtejicżer njeje prawo měł, tole khoſtanje Brěczi napoložicz.

Dźěłacżer Ernſt Bieża na Židowje bě pjecża w jenej hrjebi, ſ Delnjohórcżańſkich hatow do Sprewje běżazej, prawo k temu njemějo, ſ wudu ryby łojił, cżehoż dla bě jemu hamtſke hejtmanſtwo 1 hriwnu khoſtanja napołożiło. Bieża ßo pſchecżiwo temule khoſtanju na ławniſki ßud wobrocżi, kotryż jeho njedoßahazych dopokaſmow dla wuwinowa.

Pſchißażny ßud. Pohoncża Küchlera w Budyſchinje, kotryż bě ßwoju dwělětnu đźowku Friedu do ßmjercże krjudował a bił, k jaſtwu na 6 lět a k ſhubjenju cżeßnych prawow na 5 lět ſaßudźichu. Pſchi ßudniſkim wobhładanju cżěła wboheje holczki ßo pokaſa, ſo bě ſcżehno jeje praweje nohi ſłamane, pſchi rjepje běchu módrjenzy a ſa wuchom maka rana widżecz. Do moſhow bě holczży krej ſtupika ſ tym, ſo bě ju njecżłowſki nan do hłowy bił.

Sa naſch ßerbſki dom

bě ßo dotal nahromadźiło: 42,026 hr. 69 np.

Dale ßu ſa njón darili:

knjes J. A. K. (kmótſja w Hornjej Hórzy.) . .	1 =	60 =
knjes Jordan w Popojzach	15 =	— =
knjes Cżelakowſki	8 =	50 =
knjes dr. Vožarik ſ Geeſthachta pola Hamburga	80 =	— =
w „Katholſkim Pózle“ cżißło 23 hižo kwitowane:		
kermuſchnizy w Khróſcżizach	1 =	10 =
Schołcżiz wowcżerjo	1 =	20 =
knjes kanonikus ſpuſchcżik	1 =	50 =
Delanſka pat. komißija 1 hr. 50 p. + 1 hr. + 80 p. =	3 =	30 =
Madlena W. ſe Schunowa	— =	50 =
ſa dra. Mukowu nowu rosprawu: ſ Konjez J. Č. 1 hr., hbhb (2 exx.) 3 hr. = ...	4 =	— =
Jakub Scholta	1 =	50 =
Delanſka patentna komißija	2 =	— =
Marja L. ſ Konjez	— =	50 =
Hrańczanſzy wowcżerjo	— =	70 =
+ + ſe ſawoſtajeńſtwa	20 =	— =
w „Katholſkim Pózle“ cżißło 24 hižo kwitowane:		
ſchěſczaſchěſczđżeßatnikaj we woſyczku	— =	95 =
ſa dra. Mukowu nowu rosprawu: ſ Konjez J. B. 1 hr., M. B. 2 hr. = ...	3 =	— =
knjes Michał Brěſan w Ralbizach	1 =	60 =
Jakub Hizka, ſwóúk w Radworju	1 =	— =
Jurij Sſkodeńk, wucżeŕ w Radworju	1 =	— =
Jurij Winger, kapłan w Radworju	3 =	— =
Jakub Nowotny ſ Kulowa.	1 =	— =
Wjeŕſchez macz w Rachlowje	2 =	— =
ſa dra. Mukowe „Sapiſki“ ßamßna 4 hr., hajnik Jakub Lorenz 3 hr. = ...	7 =	— =
Ralbicżanſka Katholſka Bjeßada	— =	72 =
Brěſanez wowcżerjo	— =	70 =
Delanſka patentna komißija 1 hr. 40 np. + 60 np. + 2 hr. + 1 hr. 10 np. = ...	5 =	10 =
Marja Knopez ſe Schunowa	— =	50 =
zyrkwinſki wucżeŕ Korla Wjenka ſ Rózanta (4. lětna kwota na cżaß żiwjenja)	15 =	— =
Radworſka płatowa komißija	2 =	10 =
dwaj pſchecżelej ſ R. P. K.	— =	50 =
D. P. K. — tſjo jěcharjo (Delanſke hubjenſtwo)	— =	70 =
Hromadże:	42,213 hr.	96 np.

S đźakom kwituje

J. Bartko,
ſarjadnik Macżicżneho doma.

(Zyrkwinſke powjeſcże hladaj w pſchiłoſy.)

Drjewowa awkzija.

Wutoru 30. novembra dopołdnja w 10 hodź. budźe žo pola podpišaneho 27 ložow stejazeho brěsoweho drjewa k wotpuschčenju na pschešadžowanje pschedawacź. Shromadźišna blisko pola wžy na Lahowskej stronje.

J. Žyž w Stróžišchczu.

Drjewowa awkzija

na Drobjanskim revěrje.

Schtwórtk 2. dezembra ma žo

200 žnschizowych dothich hromadow

sa hotowe pjenjesy na pschešadžowanje pschedawacź.

Sapočatk dopołdnja 1/2 10 hodźin w wulkej husčinje pschi nowym lěšnym pucu.

W Minakale, 24. novembra 1897.

Hrabinska s Einsidelska inspekzija.

Khěža na pschedań.

Nowa žrěnjowulka derje žo danjaza khěža na garbarskej haži je pschi niskim napłaczenju na pschedań. Dalsche je shonicź na garbarskej haži čišło 6.

Rózkna khěža

pschi Michałskej zyrkwi na jerjowej haži čišło 23 je s pschihódnymi wuměnjenjemi płaczisny hódno na pschedań.

Kolonialtworowa a destillazijska pschedawarnja w najlěpschim położenju Budyschina, w blischoscźi dwórnischcza a fabrikow, s wulkimi pinzami k destillaziji a s rjanym składom, je pscheměnjenja dla s zykym tworowym składom a inventarom, po mózhnoscźi jenemu pschekupzej, žerbskeje rěcže mózhnemu, na pschedań. Pschi pschedewsaczu je 20,000 hriwnow trěbnych. Poskiczenja chzyke žo s **K. S. 100** we wudawarni „Sserb. Nowin" wotedacź. Agentojo žu wusamknjeni.

Delnjohórczanski knježi dwór woženjeneho dowěrneho

hejtmana

pschi darmotnym wobydlenju pyta. Msda po wuczinjenju.

Hólczez, kotryž chze **pjekarstwo** nawuknycź, może nowe lěto abo jutry do wuczby stupicź w khlěbowej a tykanzowej pjekarni **H. Remki** w Małym Wjelkowje.

Sswérna žerbska młódscha **holza** žo k 1. januarej do jeneho wuczerskeho doma na hoschiz haži czo. 26 do dobreje žknžby pyta.

Czerstwy lany wolij

porucza najtuńscho

Ernst Rjeczka

24 na hornczerskej haži 24.

Najlěpschi lany wolij

s kralowskeho dwórskeho młyna w Plawenje pschezo czerstwy porucza

A. E. Soba na Židowje.

Prußnizy,
schmaderunks,
turkowske žłowki,
najlěpschi zokrowy syrup

porucza tunjo

Ernst Rjeczka

24 na hornczerskej haži 24.

Rósynki

punt po 25 np. porucza

C. F. Dietrich

na jerjowej haži 3.

Schpruchi na sczěnu

(se žlěbornym pišmom wutłóczene) **sa hodowny dar žo pschihodźaze** po 25 np. a 50 np.

žu dostacź

we wudawarni „Sserb. Nowin".

Poš,

dobry czahać, je tunjo na pschedań w Plužnikezach czišło 34.

Kanariki!

Žołte s khapiczkami a pišane pilne spěwarje pschedawa

H. Rechenberger

na Gickelskej horje 1b.

Khofej, paleny,

punt po 90, 100 hacž do 200 np., **njepaleny**

punt po 70, 80, 90, 100 hacž do 160 np. porucza

C. F. Dietrich

na jerjowej haži 3.

Spěwarske knihi,

wobrasate knihi, schulske knihi, schulske tornistry, dźěczaze hrajki, protyki, pychu na Božodźěscźowy schtom, **hrajerske kharty, pišaki, twarske kaschcziki, sbožopschejerske kharty, domjaze žohnowanja** a **schulske wězy** porucza

M. Weiser w Budyschinje,

na žitnej haži.

Ssylnje a czišcze žkodźazy

paleny khofej

w žwědom. wubranych měschenjach punt po 1 mk.

porucza

Pawoł Hofmann

na rózku žerbskeje a schulerskeje haži.

Z nakładom M. S. je w 2. předźěłanym a powjetšenym wudawku wušoł

Towaršny spěwnik

za serbski lud.

Zestajał **K. A. Fiedler.**

Tónsamy je we wudawarni „Serbsk. Nowin" kaž też pola knjeza překupca Mjerwy za 1 hr. 20 np. dostać.

Ssloma!

Kupuju kóždu dźělbu rjaneje woklepowaneje žkomy, s zypami mlóczenu žkomu 1200 puntow po 20 mk., dobre **kuczne žyno** zentnar po 3 mk.

Pětr Wacker na horczerskej haži 2.

Ssuproschna ranza, kotraž směje sa dwě njedźeli proženta, je na pschedań pola kublerja **Jana Pawlika** w Jitku.

Wulkeho rjeczasnika

kupicź pyta rěsniski mischtr **Frenzel.**

Draždźanske koujaze loži

po 1 mk., 11 scht. po 10 mk.

Czehnjenje 6. a 7. dez.

porucza **M. Weiser**

na žitnej haži.

4 skoro nowe błyskolampy

žu tunjo na pschedań pola klampnarskeho mischra

Oty Schoßty

w Budyschinje na bohatej haži 10.

Sslužobna holza žo pschi wulkej msdze pyta na Wettinskej drósy 20 delka.

Lětne czežne wopomnjenje

njebo **Marie, Handrija Lehnerta,** wětrnikarja we Łupoji, mandźelskeje, narodźi žo 23. meje 1833, semrje 3. hodownika 1896.

Hłóž: O wježelе, kak kražnje.

Hdyž naschi droholubi
Naž psches žmjercź wopuschcza,
Nasch wobkhad s nimi shubi
Sso sa czaž žiwjenja,
Hdyž wjaz' jich njenam'kamy
Mjes tymi žiwymi,
Dha hnucźi spominamy
Sa nimi k wěcznoscźi.
Mohł nasch ert wostacź němy
Na lětnym žmjertnym dnju,
My czi, kiž wěscze wěmy,
So woni wuschli žu
Nam prjedy s teho kraja
Do wěcznej' domisny,
Hdźež na naž počzakaja,
Hacž też tam dóńdźemy.
Duž dźenž žmy nahnucźeni
K tej lubej semrjetej,
We duchu sahorjeni
A dowolamy žej,
Jej, kiž je dobědźiła,
Do njebja pschiwolacź,
So w wopomnjeczu žiwa
Dźenž chzyła pychi naž stacź.
Wschak' rjane žłowa steja
We žwjatej bibliji,
So k wěcznoscźi nuts dźeja
Tych skutki sa nimi,
Kiž s hnadu Jesom Khrysta
Tam horje wsaczi žu
Do tamnoh' rjanoh' města
K najrjeńschom' žiwjenju.
Njesapomniczki shinu
Psches symu na rowach,
Nam pak žo njepominu
We naschich wutrobach,
K wam luboscź wozucźuje
Dźenž s nowa mjes nami,
Wscho dobre wobkedźbuje,
S czimž scze nam žłužili.
Dźak, horzy dźak duž sczele
Wasch luby mandźelski
Sa dobrotow tak wjele
Do njebja sa wami,
S czimž scze joh' wobsbožiła
Sswój czaž tu na semi,
Hdyž pomozniza mila
Jom' běschcze w mandźelstwi.
Dźak teho runja praji
Wam dźowka jenicźka
Sa wscho, schtož wot waž haji
Na pucu žiwjenja,
Sa lube wotczehnjenje
Wot saznoh' dźěczatstwa
A dobroty wschě rjenje
Do waschoh' žmjertnoh' dnja.

Dźak pschichodny žyn žobu
Też wam tu pschiwoła
Sa wschitku waschu sdobu,
Kiž scze jom' sticźiła,
Hacž runje krótke czaži
Tu běchmy hromadźi,
Bóh shromadź naž też saži
We sbožnej wěcznoscźi.
Je runje sdobne było
Tu wasche žiwjenje,
Dha je też srudźbu mělo
A wschel'ke rudźenje,
Kaž na pschikład to běsche,
Hdyž wasch žyn jenicźki
Psches žmjercź je žwěta dźěsche
Psched žydom lětami.
We Draždźanach žmjercź nam'ła
Na czěstim dwórnischcu
Pschi žłužbje žwojoh' hamta,
Hdźež pschiúdze k njesbožu,
Wy strowoh' pschewodźała
Joh' běschcze s Łupoje,
Tam jeho namakała
Pak jako czělo scze.
Tak w naschim žmjertnym kraju
Wschěch dónt je dźělenje,
Jom' podczižnycź žo maju
Też swjaski žwjeczene,
Schtó rukowacź nam móże
Też sa dźeń dźenžnischi,
So žmjercź naž njesamoże
Dźenž dźělicź na žwěczi?
Dźeń jedyn dyrbi skhadźecź
Pak junu s wěstoscźu,
Toh' możemy žo nadźecź
Se žwojej kražnoscźu,
Hdźež my wot tłacza w rowi
Sso žiwi sběhnjemy,
Hdźež w rjeńschim czěle nowi
Sso widźecź budźemy.
Duž nasch duch s wjež'lom hlada
K wam na kraj wěcznoscze,
Ssej s wami bydlicź žada,
Hdźež žmjercź wjaz' nježenje,
Hdźež khodźa pod schtomami
Czi sbožni hromadźe,
Kiž tam žu powołani
Sańcź k Božej hoscźinje.
Spi wasche czěło rjenje
Tu w rownej komorzy,
Wasch duch pak w Božim mjenje
Sswjecź žabat radostny
We měscze słotych krónow,
Hdźež kónz ma sachodny,
Hacž my se žmjertnych honow
Sa wami pschindźemy.

Srudni sawostajeni psches **Gustu Hataku.**

Hlowna shromadźizna
twory kupowazeho towarstwa w Budyschinje

(sapißane towarstwo s wobmjesowanym rukowanjom)

njedźelu 5. dezembra 1897 popoldnju w 4 hodźinach

w **Seehez restawraziji** pschi žitnych wikach.

Dnjowy porjad: 1. Wuswolenje jeneho pschedßydstwoweho ßobustawa (sarjadnika). 2. Wuswolenje jeneho dohladowarstwoweho ßobustawa. 3. Towarstwowe należnosće.

W Budyschinje, 10. novembra 1897.

Dohladowarstwo twory kupowanskeho towarstwa w Budyschinje
s. t. s w. r.
Khorla Langa, pschedßyda.

☛ Stwa ßo w 3 hodźinach wocźini a ßo w 4 hodźinach samknje.

Pschispomnjenje: Pschi planowym wuloßowanju 14 dołßnych listow, 10. novembra 1897 wotmětym, ßu ßo scźěhowaze cźißka cźahnyke: 88, 119, 145, 160, 185, 190, 217, 237, 248, 265, 334, 339, 349, 353. Horka stejaze dołßne listy a dańske papjery, kotrež ßu 1. januara 1898 wupłaćźne, ßo ßrjedu 15. dezembra 1897 po wotedaćźu papjerow w naschich khlamach na ßerbskej haßy cźißko 7 wupłaćźa.

Wurjadna hłowna zhromadźizna Maćicy Serbskeje

budźe **srjedu, 15. decembra t. l.,** popołdnju w 3 hodź. pola **Gudźic** w Budyšinje.

Dźeński porjad: Požčeńka pjenjez.
Přemjenjenje statutow.

Předsydstwo.

Ralbiczanske burske towarstwo

smeje 1. njedźelu adventa, 28. t. m., popołdnju w 4 hodź. **shromadźisnu** w Brěsanez hosćenzu w Ralbizach. Prawje bohateho wopyta nadźija ßo **pschedßydstwo.**

Rakeczanske burske towarstwo

smeje jutsje njedźelu 28. novembra t. l. popołdnju w 4 hodźinach **shromadźisnu,** w kotrejž ßo waschnje ratarskeho sapißanja pschedpołoži. Teho dla ßo prawje bohateho wopyta nadźija

pschedßydstwo.

Hodźijska nalutowarnja a wupožczerńja

smeje ßwoju nasymsku **generalnu shromadźisnu** njedźelu **28. novembra** popołdnju w 5 hodźinach.

Wo bohate wobdźelenje proßy **pschedßydstwo.**

K 1. januarej abo prjedy dowěrnu nashonitu **pěstoúczu** k jenemu dźesću pschi wulkej msdźe pytam.

Kochowa w Budyschinje
na Tuchorskej drosy 8.

Sprawnu pilnu ßłużobnu holzu s dobrymi wopißmami k 1. jan. pyta komissionska radźiczelka **Zabelowa.** S knižkami ßo samolwicź na hornczerskej haßy 23 po 1 skhodź.

Młódscha niz njenashonita ßłużobna **holza** ßo do makeho hospodarstwa bórsy do ßłużby pyta. Sso samolwicź na Pawolskej drosy (Paulistraße) 2 po 1 skhodźe.

Pytam ßłużobne a hródźne dźowki a tajke k ßwinjom, gratmischtrow, wotroczkow, ßrěnkow, pohonczow a rólnych pohonczow, tsećakow wolazych, dźełaczerske ßwójby a dójki pschi wyßokej msdźe do tudomnych a Draždźanskich stron. Žona ßo jako dójka do jeneho prynzowskeho doma k 20. febr. pyta. **Schmidtowa** w Budyschinje na ßukelnskej haßy 24 po 1 skhodźe.

Wutrobny dźak

ßo wyßokodostojnemu k. fararjej **Birnichej** sa jeho duchahnujaze, troschtowaze prědowanje, njedźelu semrjetych w Klukschanskim Božim domje dźerżane, praji

wjele dźakownych kemscherjow.

Wschitkim tym stawam Sarečzanskeje gmejny, kotrež ßu ßo na tak žiwe waschnje pschi wudebjenju knježeho dwora s pschiczinu ßwjedźenja naju 50létneho mandźelskeho jubileja wobdźěliłe, s tutym ßwój **najwutrobnischi dźak** prajimoj **M. Fiedler** a **mandźelska.**

Pczołarske towarstwo
w Delnim Dole Sprewje

smeje **njedźelu 5. dezembra** popołdnju w 2 hodźinomaj **poßedźenje** w **Henkerez korczmje** w **Budyschinje.**

Pschedßydstwo.

Njesapomniczka

na row
njebo **Leny, Handrija Palerja,** khěžkarja w Njeßwaczidle
a jeho mandźelskeje **Marje,** mandźelskeje najmłódscheje džowki,
k jeje létnemu ßmjertnemu dnjej,
wumrje dźeń 23. novembra 1896, ßwojeje staroby 14 lět 9 měßazow.

Kak wschel'ke ßu te Boże pucźe,
Kak dźiwne Boże wodźenja,
Wscha cźłowska rjanosć sandźe rucźe,
Kaž rjana kwětka swotpada.
My kćějemy a swjadnjemy
A wschitzy k rowu pschinđźemy.
Hlaj, na ranje ta kwětka kćěje,
Na wjeczor hižo swotpada,
Ach, row tak někotreho kryje,
Ssmjerć jeho njenadźujzy wsa,
A jeho rjauosć, sboże wscho
S nim do rowa je ßobu schło.
To ßamo staj też nashonikoj
Taj sprawnaj starschej Palerej;
K nim srudnosć, styst staj sastupikoj
We dopomnjenju na tu ßmjercź,
Kiž wsa jim džowku najmłódschu,
Ju lubowaschtaj s wutrobu.
Nětk dźeńß pschi jeje rowje steja,
Hdyž saßo je na létnym dnju,
Jich myßle k njebju horje dźeja
S tej wěstej twjerdej nadźiju,
So je ju Jesuß k ßebi wsał,
Jej w njebju wěczny sbóżnosć dał.
Tu běsche pschezo strowa, cźika
We ßwojej rjanej młodosczi,
Tym starschim k wjeselosczi žiwa,
Hacž khcźeński ßlub ßwój wobnowi,
Dha je też doma wostała
A starschimaj bě pomozna.
Kak husto je ßej wona doma
Tak rjane khěrl'sche spěwała,
Ssej myßlika je na te hona,
Hdźež budźe wěcznje wjeßela,
Tón khěrlusch jejny najlubschi
Bě rjany: „Jesu prjedy dźi!"
Też je ßej wona požadała
Hdyž budźe wona wumrjeta,
So by wschak rada wohładała
Kak rjenje budźe pyschena
A s wěnzami też wobdata,
Kaž Jesußowa njewjesta
Duž sta ßo we sandźenym lěcźi,
Hlaj, na semrjetych ßwjedźenju,
So s towarschkami bě na wěži,
Jim pomhasche pschi swonjenju,
Dha wona jim to naspomni:
Tak wuswonja też bórsy mi.
A hlaj, schtó snaje Boże pucźe,
Też jeho myßle na njebju,
W tej nozy wona skhori krucźe,
So njebu jej wjaz' k pomhanju,
Haj, Boża rucźka saja ju,
Kónz sčžini jeje žiwjenju.
Tak tehdy hižo druhe ranje
Tej swony nětko swonjachu,
Tak nahle ßo s tym cźłow'kom stanje,
Tym starschim ßylsy ronjachu,
Ach Boża rada dźiwna je,
Schtó wußłědźicź ju samože?
Po ßebi tudy sawostaji
Tej' starschej', bratra, ßotry tsi,
Jich tak do wulkej' srudźby staji,
Też jeje lube towarschki
A bliższich, dalschich pschecźelow,
Kiž ßu ju lubo měli jow.
Psches nahlu ßmjercź tak wona wuńdźe
Se wscheho semskoh' hubjenstwa,
Do rjenischeho raja dońdźe,
Hdźež njeje žana srudoba,
Nè, tam je lute wjeßele,
Hdźež Jesuß ßam nasch sbóżnik je.
Duž starschi wjazy njeplakajcje,
Też bratr a ßotry, pschecźelstwa,
Wschej srudobje nětk měru stajcje,
Wschak w njebju radosć wužiwa,
Wam wona s njebja pschiwola:
„Ja sbóżna ßym a wjeßela!"
Nětk pak we wurudźenych mjenje
Sso horzy dźak wschěm wupraji
Sa hudźbu, cźeßne pschewodźenje,
Kiž cźełu, kaschcź ßu pyschili,
Tym młodym hólzam noscherjam,
A młodym holzam towarschkam.
Haj, wulki dźak budź wschitkim rjenje,
Tej ßmilnej ßotsje, spěwarkam,
Knjes fararjej sa predowanje,
A kiž ßu s troschtom pschischli k nam,
Wschěm lubym, ßwěrnym ßußodam
A bliższim, dalschim pscheczelam.
O luba Lenka, spi nětk w rowje,
Hacž Jesuß cźe saß' wubudźi,
Po ßwojim wěrnym ßwjatym ßłowje
A twoje cźełu pschekraßni,
My pschinđźemy też ja tobu,
Hdźež witamy ßo we njebju.

W mjenje srudźenych sawostajenych
Ernst Helaß.

(K temu cźißku dwě pschiłosy.)

Prěnja pschiloha k czišłu 48 Serbskich Nowin.

Ssobotu 27. novembra 1897.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družina a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjaßnje, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	37½	68
awstriske	39½	70
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	35	65
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	33	63
4. ßnadnje pizowane łoždeje staroby	30	58
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	35	65
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	33	63
3. starsche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	31	61
4. ßrenjo pizowane kruwy a jałojzy	29	56
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	26	52
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	36	63
awstriske	—	—
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	32	58
3. ßnadnje pizowane	29	54
Czelata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	42	66
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	—	60
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w starobje hacž do 1¼ lěta	51	65
2. mjaßne	49	63
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrošy	47	61

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2737 měchow.		W Budyschinje 20. novembra 1897 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 25. novembra 1897 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenża	běła	9	27	9	53	9	6	9	56
	žołta	9	—	9	18	8	68	9	12
Rožka	50 kilogr.	6	63	7	19	6	25	7	19
Jećmjen		7	72	7	93	7	—	7	73
Wowß		7	30	7	50	6	70	7	40
Hroch		7	22	11	12	8	33	9	50
Woka		7	78	8	33	6	50	7	75
Jahły		13	—	15	—	12	—	14	—
Hejduschka		15	—	16	—	14	—	15	—
Běrny	1 kilogr.	2	20	3	—	2	30	2	60
Butra		2	30	2	60	2	20	2	50
Pschenična muka 50 ″		9	25	18	50	—	—	—	—
Rjana muka 50 ″		8	50	13	—	—	—	—	—
Ssyno 50 ″		3	—	3	50	2	60	3	20
Sskoma 600 ″		16	—	18	—	16	—	18	—
Proßata 1086 schtuk, schtuka		9	—	20	—	—	—	—	—
Pschenična wotruby	50 kilogr.	—	—	4	25	—	—	—	—
Rjane wotruby		—	—	4	75	—	—	—	—
Pschenični gris		—	—	5	25	—	—	—	—
Rjany gris		—	—	5	75	—	—	—	—

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenizy (běła) po 170 puntach 15 hr. 73 np hacž 16 hr. 74 np., žołta 15 hr. 30 np. hacž 15 hr 60 np., kórz rožki po 160 puntach 10 hr. 60 np., hacž 11 hr 50 np., kórz jećmjenja po 140 puntach 10 hr. 80 np. hacž 11 hr 10 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 9 hr. 27 np. hacž 9 hr. 56 np., pschenża (žołta) wot 8 hr. 83 np hacž 9 hr. 27 np., rožka wot 6 hr 56 np hacž 7 hr. 19 np., jećmjeń wot 7 hr. 75 np. hacž 8 hr. — np., wowß wot 7 hr. 25 np. hacž 7 hr. 65 np.

Wjedro w **Londonje** 26. novembra: Mjerśnjenje.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałskej zyrkwi** śmeje 1. njedźelu adventa rano w 7 hodźinach diakonus Sarjenk ßerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodź. farar Räda ßerbske a w 10 hodź. němske předowanje.

Wutoru popołdnju w 5 hodźinach budże ßo we Wulkim Wjelkowje a w Bórku ßerbska adventska nutrnosć wotbywacź

Křćeni:

W **Michałskej zyrkwi:** Jurij Richard, Jana Bohuwěra Janascha, wobydlerja a maschinskeho samkarja na Židowje, ß. — Khorla Jan, Jana Ernsta Bjarnata, žiwnoscźerja w Jenkezach, ß. — Reinhold Ernst, Bohuwěra Ernsta Alberta, fabrikarja w Tšelanach, ß. — Hana Martha, Juliusa Wylema Bjarnata Mahlera, wobydlerja a zigarnika na Židowje, dź.

Zemrjeli:

Dźeń 18. novembra: Pawoł Max, njemandź. ßyn we Wownjowje, 2 m. 3 d. — 19. Pětr Mjen, wumjeńkar w Hrubocźizach, 84 l. 9 m. 18 d. — 21. Emma Augusta, Jana Augusta Petrika, khěžerja a tyscherskeho mischtra na Židowje, 1 l. 8 m. 10 d.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

1. njedźelu adventa śměje farar Mrosak rano ½8 hodź. ßerbsku spowjednu rěcź; pomozny duchowny ½9 hodź. ßerbske a ¼11 hodź. němske předowanje.

Lubi Sserbja! **Budźće Sserbja! Sserbski dom w Budyschinje ßo twari, a to ja Waß! Duž składujće ja ujón po Waschim samoženju hnydom, burja a měschczenjo, wuczeni a njewuczeni, stari a młodźi, mužšzy a žónske, a sběrajće ja njón pschi kermuschach a jubilejach, pschi kwaßach a kschczišnach, pschi ßwjedźenjach a skhadźowaukach, pschi piwje a hraczu; składujće a sběrajće! A Wy, kiž wotkasanja sčinicże, wotkasajće na prěnim městnje ja Wasch „ßerbski dom“ w Budyschinje! Budźće ßwěrni, woprawdźiczi Sserbja!**

Poručam ßwój **wulki skład** hotowych pschileżazych a schěrokich

mužazych kožuchow,

pjelsczowych žaketow a paletotow

ja žónske,

pjelsczowe jupy a puczowanske kožuchi, krótke a dołhe dźełanske kožuchi

ja mužskich a žónske,

pschileżaze a schěroke pjelsczowe kuty

ja žónske, kaž tež

bjes molow wobßadźenje a koże k podschiczu

ßamßneho pschihotowanja,

koßmate mězy hižo po 1 mk. 50 np. hacž k najlěpschim,

pjelsczowe khornarje hižo po 1 mk. 60 np. hacž k najlěpschim,

pjelsczowe muffy hižo po 1 mk.,

pjelsczowe mězy ja mužskich hižo po 70 np.,

plyschowe mězy ja hólzow hižo po 50 np.,

ßuknjane mězy wot najjednorischeho hacž do najwoßebnischeho,

filzowe klobuki w najwjetschim wubjerku,

zylindrowe klobuki po 3 mk. a drózsche.

Skasanje po měrje a pschedźěłanje noschenych kožuchow ßo rucże a tunjo wuwjedźe.

F. Trulley,

Na schulerskej haßy 7. kóžkař. **Na schulerskej haßy 7.**

Heinrich Mohr,

schewski mischtr w **Budyschinje**
na ſukelniſkej haſy 14

porucza ſwój wulki ſklad **hontwinſkich a dołhich ſchórnjow, ſchórniczkowo a ſtupnjow,** ruſkich a němſkich **gumijowych ſtupnjow,** wſchě druzinу **filzowych ſtupnjow a toflow,** kaž tež wſchě jenoż pomyſlne druzinу ſtupnjow a ſchórnjow ſa mužſkich, žónſke a dźěczi po ſnatych tunich płaczišnach.

☛ Po měrje ſa krótki czaſ, kaž je ſnate, nalěpje ſedźaze wobucze dźěłam.

Sa Budyschin a wokolnoſcz jeniczke dźěłanſke prawo na Kriegerowe patentowe ſchórnje.

Ludwig Kuhlmann

(mějeczel **Erich Hecht**)
w kupnizy pſchi hłownym torhoſchczu
porucza we **wulkim wubjerku** po **tunich płaczišnach**

gardiny, běłe a na žołcź,
kattuny, ſoſowe deki,
meblowe tkaniny,
vitražowe tkaniny,
běłe, na žołcź a pišane,
gardinowe žerdźe a roſetty,
teppichi, běhacze, linoleum,
wóſkowe ſukno, tapety.

Kruwjaze a konjaze deki

we wſchěch wulkoſczach
po ſměſchnje tunich płaczišnach porucza

S. Beer, prjedy **Messow & Waldschmidt**
pſchi hłownym torhoſchczu 9, delka
a po 1 ſkhodźe.

Wulki ſklad tkaninow! **Tunje płaczišny!**

Joſef Sſykora,

pſchedawarnja mužazeje draſty
w Budyſchinje na bohatej haſy
porucza
ſwój wulkotny ſklad
paletotowych mantlow, jupow,
mužazych a hólczazych wobleczenjow.

☛ Jeho wulkotny ſklad tkaninow jemu móžno czini, žadanja kóždeho, kotryž ſebi draſtu po měrje ſeſchicź da, ſ tunim a ſpěſchnym wuwjedźenjom ſpokojicź.

Dobre ſedźenje! **Najwjetſchi wubjerk!**

Poruczam ſwój wulki ſklad
ſamodźěłanych
mužazych wobleczenjow,
= **paletotow,**
= **mantlow,**
= **jupow,**
wołmjanych ſpanſkich ſuknjow,
Hohenzollernſkich mantlow
ſa ſchulerjow,
hólczazych wobleczenjow,
= **mantlow,**
= **jupow,**
= **kholowow atd.**
na najlěpje ſeſchitych.

Eduard Fritzſche,
krawſki miſchtr
pſchi realnej ſchuli **pſchi realnej ſchuli.**

Hermann Darschau w Budyſchinje

(mějeczelka **A. ſwud. Darſchauowa**)
— **ſałożene 1846** —
ſabrika ſchtrumpowych tworow ſ wowczeje wołmy
czišło 1 na ſchuleriſkej haſy czišło 1

k ſymſkemu czaſej ſwój dawno jako dobry ſnaty wulki ſklad ſchtrykowanych **ſchtrumpowych tworow, ſchtrykowanych jakow,** wulki wubjerk **rukajzatych lazow** w najtuniſchej hacź k najlěpſchej cziſtowołmjanej barbunjepuſchczatej tworje a w rjanych muſtrach porucza.

Najlěpſchi a najwjetſchi wubjerk **ſchtrykowanſkeho pſchedźena** wſchěch barbow.

Najhódniſcha twora! **Najtuńſche płaczišny!**

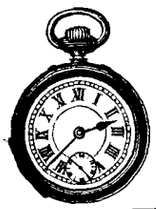

K. Köchlerowy naſlědnik

Mějeczel: **Theodor Thiele.**

Czaßniki wſcheje druźiny. **Brille, klócźniki, thermometry, barometry, puczowanſke** a **theaterſke dalokowidy** atd. G. F. W. Grabicha w Rathenowje po prěnjotnych płaczíſnach.

Porjedźenja rucze a tunjo.

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7

poruczа **nize płaczíſny** dźělbu $^6/_4$ ſchěrokich cźerwjenych hładkich **wupjerkow** ſ rukowanjom, ſo barbu njepuſchcźa, huſto tkanych, ſtary łohcź po 25 np. — K dźěłanſkej draſcze **ßuknjowe tkaniny,** ſtary łohcź po 20 np., 23 np. (jara huſte), 25, 35, 40, 50 np. — **Lama a żonjaze ßukno,** ſtary łohcź po 40, 50, 60, 70, 80 np. atd. — **Kalmuk k mużazym pjeſlam,** ſchěry, cźěmny, cźěmnobruny, ßrěnjobruny, muſtrowany, małomuſtraty, ſtary łohcź po 25 np.; — **koſchlazy barchent** w jara wulkim barbunjepuſchcźatym wubjerku, ſtary łohcź po 15 np. hacź k najcźeźſchim elſaſkim druźinam; **barchentowe** poßleſchcźowe deki a poßleſchcźowe płachty po 60 np.; wołmjane, źidźane, połźidźane, połwołmjane, bawołmjane **rubiſchcźa na hłowu** a **wokolo ſchije, barchentowe rubiſchcźa** po 23 np.

Heinrich Lange

w Budyſchinje

11 pſchi žitnych wikach 11

ßwój wulki **pjelſcźowy ſkład** dobrocźiwemu wobkedźbowanju poruczа.

Mużaze mězy a **khornarje** po wſchěch płaczíſnach,

cźorne muffy hižo po 2 mk.

Kožuchi ßo po měrje ſeſchija a ßo tež rucze a na najlěpje pſcheſchija.

Premiirowane: **Sſlěborna medailla** němſkeje babinſkeje ſkhadźowanki w Barlinje 1895.

dźěłane ſ cźiſteho kruwjazeho mloka, cźini kožu nježnu a mjehku kaž ßomot.

ſundowe mlokowe mydło

Dražďźanſka mlokarńja **Pfundez bratrow** w Dražďźanach.

Dóſtacź w najwjazy haptykach, drogowych, parfümerijowych a kolonialtworowych pſchedawarńjach Budyſkeho wokrjeßneho hejtmanſtwa.

Franz Marſchner

cźaßnikař w Budyſchinje

cźo. 9 na bohatej haßy cźo. 9

ßwój ſklad **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeczaſow** dobrocźiwemu wobkedźbowanju poruczа.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczíſny.

Porjedźenje dobre a tunje.

Pſchiſpomnjenje: Rěcźu **ßerbſki.**

Turkowſke ßłowki

nowy płód w měchach, kaſchcźikach a po waſy ßu tunjo dóſtacź pola

Moritza Mjerwy

pſchi mjaßowym torhoſchcźu.

Deſtillazija likěrow po ſtarych tunich płaczíſnach.

Skład

pjelſcźowych tworow, klobukow a mězow

C. E. Rinki

na žitnej haßy 5.

Wulki ſklad **cźornych** a **běłych kožow, wobßadźeńſke kože** kóždeje druźiny, hotowe **żonjaze kožuchi, puczowanſke kožuchi, zakety.**

Kožuchi ſ **perſianſkim, bobrazym, wudrazym, kaſtoretſkim, biſamjazym** a **ſealſkim wobßadźenjom** ßo dźěłaja. Wulki ſklad **muffow** wſcheje druźiny, **khornarjow** we wulkim wubjerku.

Stare kožuchi ßo tunjo pſcheſchija, ſ nowa poczahnu a porjedźa.

Ssuknowa pſchedawarńja

F. N. Bläsche

w Budyſchinje

pſchi mjaßowym torhoſchcźu

k pſchedſtejazym hodam na ßwój wulkotny ſklad

paletotowych tkaninow, ßukna, cźeßaneho pſchedźena

atd.

ſ poruczenjom ſpomina. S dobom na wulki wubjerk

tkaninow

k hólczazym wobleczenjam

kedźbliwe cźini.

Wośebita pſchedawarńja

wina a delikateßow

Guſtava Küttnera

w Budyſchinje

10 na ßerbſke haßy 10 **na rózku hauenſteinſkeje haßy**

5 dalekoreczak 5

ßo pſchi pſchikhadźe ſymſkeho cźaßa poruczа.

Paleny khoſej

ſnateje wubjerneje hódnoſcźe po 100, 120, 140, 160, 180 a 200 np. poruczа

Bruno Halka

(prjedy **Th. Grumbt** na ſwonkownej lawſkej haßy 9.

Pſchiſpomnjenje: **pſchi pſchedawanju ßo ßerbſki rěcźi.**

?

Hdże je **dobry**

khoſej

dostacź?

Pola Oty Sachſy

na bohatej haßy 5,

tam je wón tuni a wubjernje ßłodźi.

Paleny punt po 100 np.,
njepaleny = = 80 np.

Krany amerikanſki

rjepikaty tobak

porucza, tak dołho hacź ſkład doßaha punt po 25 np.

Otto Sachse

na bohatej haßy 5.

Cźiſćze dobru
woprawdźe derje ßłodźazu

vanillowu

ſamanu ſchokoladu

punt po 100 np..

kaž też najlěpſchi

hollandſki a němſki

kakao

punt po 130 np. porucza

Otto Sachse

na bohatej haßy cźißko 5.

Woprawdźe ßłódke rjane wulke

boßniſke

(tak mjenowane turkowſke)

ßłowki

punt po 30 a 40 np.,

derje ßuſchene amerikanſke

jabluka

punt po 35 a 45 np.

porucza

Otto Sachse

na bohatej haßy 5.

Karbolineum,

najkhmanſchi wolij k wobělenju a namaſanju, w woprawnych cźwizach po 2 zentnarjomaj, kaž też w mjeńſchich cźwizach a po waſy ma na ſkładźe

en gros **drogowe khlamy** en détail

Oty Engerta

na ſnutſkownej lawſkej haßy 10.

Sapoczatk cźehnjenja njewróćźliwje 2. dezembra t. l.

Lotterijne loßy

ſakſko-thüringſkeje induſtrijoweje a pſchemyßłoweje wuſtajeńzy w Lipſku.

Dokelź je hiſchcźe mało loßow na ſkładźe, ßo pſchedawanje ſa krótki cźaß ſkónczi.

Lóß płacźi 1 hriwnu.

1. hłowne dobycźe je 30,000 hriwnow hódne,
2. „ „ „ 20,000 „ „
3. „ „ „ 15,000 „ „

2	dobycźi	kóždy	10,000	hriwnow	hódne	200	dobycźow	kóždy	200	hriwnow	hódne
5	dobycźow	=	5000	=	=	300	=	=	100	=	=
10	=	=	3000	=	=	500	=	=	50	=	=
15	=	=	2000	=	=	1000	=	=	30	=	=
25	=	=	1000	=	=	1500	=	=	20	=	=
50	=	=	500	=	=	2000	=	=	10	=	=
100	=	=	300	=	=	15000	=	=	5	=	=

20710 dobycźow w hódnoſcźi 500,000 hriwnow.

Sapiß wulkich dobycźow hacź do 100 hriwnow dele kóždy po žadanju we wudawarni tychle nowin dostanje.

Loßy po 1 hriwnje ßu dostacź

pola kollektěrow kral. ſakſkeje krajneje lotterije,
pola pſchekupza **Khorle Nowaka** w Budyſchinje,
a pola **Richarda Weiſera** na žitnej haßy w Budyſchinje.

Zigary

a wſchón tobak,

krane rjepiki, punt po 25 np.

porucza

Jurij Schwiebus

(prjedy Auguſt Bartko)

na ſwonkownej lawſkej haßy 10.

Carbolineum,

wolij ſa młócźaze maſchiny, lanolinowy kopytny maſ, lanolinowy kožowy maſ, lanolinowy ſchłórnjazy maſ, wolij ſa ſchijaze maſchiny, vaſelinu, vaſelinowy kožowy maſ

poručataj

w najlěpſchej twórje a najtuńſcho

Strauch a Kolde,

drogowa pſchedawarńja

na kamjeńtnej haßy 3 w Budyſchinje.

Wubjerny khoſej,

ßyry, punt po 80 np.,
paleny, derje ßłodźazy,
punt po 100, 120, 140, 180 a 200 np.,
palenu **pſcheńzu,** punt po 18 np.,
paleny **jeczmzeń,** = = 16 =

porucza

Jurij Schwiebus

(prjedy Auguſt Bartko)

na ſwonkownej lawſkej haßy 10.

Poßkuženje w ßerbſkej rěcźi.

Zigary:

njewuběrany 6 np. wubjerk,

10 ſchtuk jenož po 40 np.,
100 ſchtuk jenož po 3 mk. 75 np.,
wurjadnje płacźiſny hódno

porucza

Herm. Knnack

na bohatej haßy 8.

Wubjerny kožowy maſ,

ſo by ßo koža ſmjehcźiła a ſo by wodu njepſchepuſchcźała, w tyſach po 50, 30, 20 a 10 np.,

najlěpſchi vaſelinowy tuk

w blachowych tyſach po 5 puntach, 2 punt., 1 puncźe a ½ puncźe, kaž też po wjetſchich a mjeńſchich dźělbach porucza tunjo

en gros **drygownja** en détail

Oty Engerta

10 na ſnutſkownej lawſkej haßy 10.

Dobry

jědźny žonoy,

punt po 20 np.,

pſchi 5 puntach po 18 np. je dostacź pola

Jurja Schwiebuſa

(prjedy Aug. Bartka)

na ſwonkownej lawſkej haßy 10.

Meble

kupuja ßo najtuńſcho a ſ najwjetſchim dobytkom w fabrizy

Guſtava Zichnera,

magazin na ſeminarſkej haßy 8, fabriku na běleńſkej dróſy 7.

Hrodowſka haptyka

porucza

wužitkowy pólver ſa kruwy, butrowy pólver, hollandſki ſłótny pólver, ßwinjazy wobžerny a kormjazy pólver,

po ſtarych wupruhowanych rezeptach.

Schtóž dobru

radu abo **wukaſanje**

w drogowych wězach pyta, dostanje darmotne wujaßnjenje w

Germania-drogowni

ſ napſchecźa winoweje kicźe pola

mějecźela **dr. Roebera**

(chemika a haptykarja).

Howjaſe, konjaze,

cźelaze a **wowcze koże** kaž też **wowcźu wołmu** pſchezo po najwyſchſchich płacźiſnach kupuje

Heinrich Lange

pſchi žitnych wikach njedaleko ßerbſkeje katholſkeje zyrkwje.

Druha pschiłoha k czišłu 48 Serbskich Nowin.
Ssobotu 27. novembra 1897.

We wudawarni Serb. Nowin ßu dostacz knizki ſ **pißanymi wobraſami** a ſe ßerbſkimi ſchtuczkami
1. ſa ſtarſche dźěczi:
Scheſcherjaczk
a druhe rawſki.
Płaczišna 25 np.
2. Sa mjeńſche dźěczi:
Wobraſki ſa pěkne dźěczi.
Płaczišna 20 np.

Poßleſchczowe tkaniny,

wupjerki, meblowy köper, draſtny katun, módroczišchcz
w najnowſchich muſtrach porucza tunjo
M. Gottwald
pſchi mjaßnym torhoſchczu.

Swjerſchniki, jupy, mantle,

ſ kotrychž mam hoborſki wubjerk na ſkładze a kotrež chzu hiſchcze do hód wotbycz
po wurjadnje tunich płaczišnach wupſchedawam.

Swjerſchniki
hižo po 7 mk. 50 np.,

jupy
hižo po 4 mk. 75 np.

Jenož dobre dźěło! Wubjerny rěs!

F. Schlesinger
5 na bohatej haßy 5
ſ napſchecza poſta.

Kłobuki!
Kłobuki!
Kłobuki!

debjene a njewudebjene, pſchedawam wot dźenża

po jara poniženych płaczišnach,

ſo bych měſto ſa

hodownu wuſtajenzu,

ſa někotre dny wotewrjomnu, dobył.

S. Beer,
prjedy Messow & Waldschmidt,
pſchi hłownym torhoſchczu 9,
delka a po 1 ſkhodźe.

Jako pſchihódny hodowny dar we wulkim wubjerku

žimaze maſchiny

w najlěpſchim wudźěłku porucza
Richard Otto, mechanik
pſchi lawſkich hrjebjach 14 ſ napſchecza theatra.

Eslódke palenzy
liter hižo po 40 np., **kišery** liter hižo po 60 np.
porucza **Moritz Mjerwa** pódla Pětrowſkeje zyrkwje.
Deſtillazija ſnatych dobrych palenzow po ſtarych tunich płaczišnach.

Jara dobry
paleny khofej
punt po 100, 120 a 140 np.
porucza
Jan Wenk
na ſwonkownej lawſkej haßy 5.

Schmidt & Gottschalk,

pjenježny bank
pschi mjaßowym torhoschczu
czißlo 14|16 w Budyschinje.

Klobukowy basar

9 na bohatej haßy 9

porucza we **wulkim wubjerku**

klobuki a mězy

ſa mužow a hólzow w najnowßchej faßonje,

pjelſczowe mězy, pjelſczowe mufy, pjelſczowe baretty, filzowe ſtupnje a tofle

wſcho w dobrych hódnoſczach a po ſnatych tunich płaczißnach.

Klobukowy basar 9 **na bohatej haßy 9.**

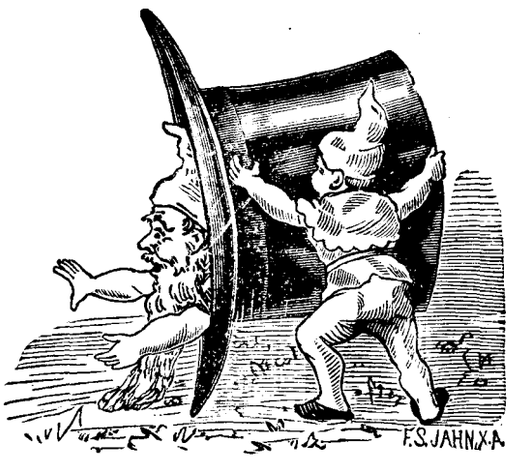

Kedžbu!

Jatrowy wolij
ſa cžlowjekow a ſkót,
fokforkißaly kalk
k wocžehnjenju mkodeho ſkotu a ßwini
butrowy pólver
ſnateje dobroſcže,
wſchě
hojaze korjenje a ſela
czißcže czerſtwe porucza
Germania-drogownja
dr. Roebera
na bohatej haßy
ſ napſchecža winowej kicže.

Dželbu
naſad ſtajenych hrajkow

wjele niže kupneje płaczißny, tak dołho hacž ſkład doßaha po 10, 15, 20, 25 a 30 np.

Hewak tele hrajki ſchěſcž krócž wjazy płacža.

S. Beer,
prjedy Messow & Waldschmidt,
pſchi hlownym torhoſchczu 9, delka a po 1 ſkhodže.

la maſchinſki wolij

ſa cžežke a lohke džěło,
wubjerny
kožowy mas,
rybjazy tuk,
kotryž kožu mjehku a njepſchepuſcžatu czini, porucza po najtuniſchich płaczißnach a najlěpſchich hódnoſczach
drogowa pſchedawarnja
Emila Měrſcha
na kamjentnej haßy ſ napſchecža turnarnje.

Paul Kristeller

na bohatej haßy czißło 20

porucza we wulkim wubjerku wſchě jenož pomyßlne družiny trajnje džěłaneho

wobucža

ſ **kože, filza** a **ßukna** ſa **mužſkich, žónſke** a **džěczi** po czißcže woßebje tunich płaczißnach.

Skaſanja po měrje a porjedženja ßo ſpěſchnje derje a tunjo wuwjedu.

Ia. czißczeny
praec. baſiſki fosforokißaly kalk
k pizowanju ſkotu
we woprawnych wałach a po waſy porucza jara tunjo
Otto Engert
en gros **drogownja** **en détail.**

Rum,
arak,
kognak,
punſchowe eſſenzy,
wſchelake tukrajne a wukrajne
blidowe likěry
w derje wuležanych družinach a w wulkim wubjerku porucza
Gustav Küttner
w Budyschinje
10 na ßerbſkej haßy 10,
woßebita pſchedawarnja
ſa wina a delikateſſy.

Swój bohacze ſrjadowany
zigarowy ſklad
po wſchěch płaczißnach knjeſam kurjerjam porucza
Bruno Halke
(prjedy **Th. Grumbt**).

Niz jenož **tuni,** ale
tež **dobry**
khoſej,
ſeleny
punt po 80, 90, 100, 120, 140 np.,
khoſej, paleny
punt 100, 120, 140 np.,
wubjernu dobru ßylnu
Java-měſchenzu
punt po 160 np.
porucza
Herm. Kunack
na bohatej haßy 8.

Koprowy vitriol
(zyły a tołczeny)
k naczinjenju pſchenzy porucza tunjo
Otto Engert,
en gros **drogowe khlamy** en détail.
Dalokorěczak czißło 33.

K hodam

swój wulkotny skład **serbskich a němskich spěwarskich knihow** w **najwoßebniſchich** a **najjednoriſchich ſwjaſkach, fotografiſowe, pěßniſtwowe** a **piſanſke albumy, piſanſke, notowe** a **ſcěnſke mapy, liſtnizy, dźěłanſke** a **ručne toſche, zigarowe etwije, portemoneje** a **móſchniczki, kurne blida, kurne ſerviſy, piſaki, ſchwadliſtwowe, rukajzowe** a **zigarowe kaſcheziki, balſke wjechliczki, domjaze žohnowanja, fotografiſowe wobluki** we wſchěch wulkoſczach, **liſtnu papjeru** a **kaſety** w **kraßnych muſtrach** a **pěknych ſawalkach, lampowe krywy, wobraſate** a **baßniczkowe knihi** we wulkim wubjerku po najtuniſchich płaczišnach dobroczíwemu wobkedźbowanju poručam.

Gustav Rämsch,

knihiwjaſarńja a papjerjowa pſchedawarńja
na bohatej haßy 21.

Lampy.

Scěnſke lampy hižo po 30 np.,
nózne lampy hižo po 50 np.,
wißaze lampy hižo po 1 mk. 50 np.,
ample hižo po 2 mk. 75 np.,
latarnje hižo po 60 np.,
lampowe ſwony a **zylindry** tunjo,
petrolejowe khany hižo po 45 np.,
ſtearinowe ßwězy, 1 pakcžik ſ 8 ßwězami,
1 punt wažazy po 50 np.

Ssamo pſchi tunich lampach rukuju ſa to, ſo derje ßwěcza.

Zentralny basar
H. Richtera naßl.
w Budyſchinje, na bohatej haßy 29.

Deſtillazija Adolfa Rämſcha

w Budyſchinje pſchi butrowych wikach,

1868 ſałożena,

poruca ßwoje daloko a ſchěroko ſnate wubjerne **likěry** k kwaßam, kſchcžiſnam a druhim ßwjedźeńſkim ſkładnoſczam w cžwizach a po waſy. Woßebje dobre ßu dwójny **rózowy, nalikowy, hontwinſki** a **jatroſelowy, hornjołužiſki, žołdkoſelowy ſeleny** a **cžerwjeny zitronowy, wiſchnjowy, malenowy, prußnizowy** a **korwejdowy** liter po 60—80 np. Dale **naturſkokorwejdowy** liter po 40 np., dobry **žitny** po 70 a 60 np., a **cžiſty** cžißko 1 a 2, liter po 32 a 30 np. Pſchi wotewſaczu 8 litrow a wjazy po 31 a 29 np.

Cžwizy k pjelnjenju ßo wupožczuja.

Sa potrjebnych brylow!

Khorla Scholta, optikus

w Budyſchinje pſchi mjaßowych jědłach cžißło 7
w domje knjeſa pſchekupza Khorle Pětſchki.

Załožk optiſkeje dźěłarńje w lěcze 1856.

10 krócz prämiirowany, ſe ſkotej medaillu we Wulkim Hajnje 1897.

Swój wulki ſklad optiſkich tworow dobroczíwemu wobkedźbowanju poručam, **ff. bryle, tłóczniki** atd., kotrež ßo jenož ſa wocži ßo pſchihodźaze wotedawaja.

Barometry, thermometry, dalokowidy, dźiwadłowe ſchkleńzy, lupy, kaž tež wſchě druhe wězy, do optiſkeho dźěła ßkuſchaze.

Proſchu na moju firmu derje kedźbowacź.

S poczeſczowanjom

Khorla Scholta, optikus.

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7.

Jako něſchto woprawdźe tunje poručam

koſchlazy barchent, rjanu mjehku barbunjepuſchczatu tworu, ſtary łohcź po 15 np.

Wulke mužaze koſchle
po 1 mk., 1 mk. 10 np., 1 mk. 20 np.

Wulke žonjaze koſchle
po 80 np., 85 np. a 90 np.

Dźěczaze koſchle po 30, 35, 40, 45, 50, 55, 60 65, 70 np.

K ſ nowabarbjenju a k pſchebarbjenju wſcheje druzíny **žonjazcje a mužazeje draſty** wſchěch tkaninow, kaž tež k **cžiſczenju** draſty poruca ßo, najlěpſche wuwjedźenje lubjo

Heinrich Hoppstock,
barbjerńja a chemiſka płokarńja
w Budyſchinje na hauenſteinſkej haßy 1.

Schtóž dobry cžrij a ſchkórń trjeba, njech **cžrijazy a ſchkórnjazy ſklad**

Emila Indingera na jerjowej haßy 6
w prjedawſchim Knüppelholzez domje wopyta.

Pſchedawaniſchczo ßobotu a njedźelu na **bohatej haßy cžißło 3** ſ napſchecza pósta.

Winſki cžrijowy ſklad.

Wulki wubjerk mužazych, žonjazych a dźěczazych ſchkórnjow a ſtupnjow po tunich płaczišnach poruca

Emma Friſch

na kamjeńtnej haßy 15 pódla hoſczenza ſ koteje krony.

Hodowna wustajenza

w zentralnym basaru

H. Richtera naßlědnika,

na bohatej haßy 29 **w Budyschinje** na bohatej haßy 29

ſ napischecza hoſczenza winoweje kicze.

S tutym najpodwolnischo k wjedzenju dawam, ſo ßym ßwoju **hodownu wustajenzu** wotewrił. Njejßym ani pjenjes ani prózy lutował, ſo bych ßwojim wotebjerarjam tajki wubjerk wězow, k daram ßo pschihodzazych, runje tak hrajkow, kaž tež praktiſkich a wužitnych wězow, poſkicził, kajkiž móże ßo lědma w Budyschinje pschetrjechicz. Jenotliwe wězy mjenowacz, by pschedaloko dowjedło. Proschu wjele bóle, moju wustajenzu ſ wopytom poczeſczicz. Wobhladanje je kóždemu dowolene, byrnjež niczo njeby kupił.

Hiſcheze na to ſpominajo, ſo ßym płaczíſny tak niſko hacz mózno, tola krucze twjerdze, postajił, ßo dobroczíwemu derjemĕnjenju poruczam.

S poczeſczowanjom

H. Richter, naßlěd.

Schórzuchi ſ czelazeje koże poruczа po tunich płaczíſnach

Heinrich Lange

pſchi žitnych wikach.

Jako

hodowne dary

ßo **meble, ſchpihele, ſtoły, komody** hižo po 15 hriwnach najtuńſcho a hódnje dźĕłane kupuja

w meblowni H. Seikritta

na ſadnjej bohatej haßy.

Konje k rĕſu

kupuje po najwyſchſchich płaczíſnach

ſwudowjena **E. Pohlowa**

w Budyschinje.

Pſchedawanje a porjedzenje

wſchĕch druzinow **czaßnikow.**

Płaczíſny najtuńſcho a rukowanje na dwĕ lĕcze.

Gustav Mager, czaßnikaŕ 11 na ßerbſkej haßy 11 pſchi ſtarych kaſarmach.

Wjerczity pianino, derje ſdzeržany, je tunjo na pſchedań w Ssmochczizach czíßko 17 pola Małeho Wjelkowa.

Kóždy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tuni czaßnik** kupicz, abo kotryž chze ßebi jón **porjedzicz** dacz, njech dźe k czaßnikarjej

Curtej Jenczej

na ſwonkownej lawſkej haßy 5, pódla knjeſa lotteriſkeho kollektéra Jägera. — **Jencz** pſchedawa a porjedża ſa ßwoje dźĕło ſprawnje rukujo.

Wyßokorukata ſchijaza maſchina

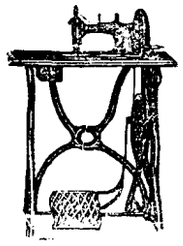

Bieſolda a Locke je najlĕpſcha a najkhmańſcha ſa ßwójbu a rjemjeßlniſke dźĕło. Sa jeje hódnoſcz dołhe lĕta rukuju. Schijaze maſchiny wſchĕch druznow ßo wote mnje wuporjedżeja. Strykowanſke maſchiny po fabrikſkich płaczíſnach pſchedawam

Richard Otto,

mechanik pſchi lawſkich hrjebjach 14.

Schulſketorniſtry

w hoborſkim wubjerku poruczа

C. A. Pietſch

na hauenſteinſkej haßy 1.

Unionſki kognak, punſchowe eßenzy, rum, arak, wubjerny likĕr porncžataj

Schiſchka a **Rjeczka**

na ſwonkownej lawſkej haßy.

Koſaze, czelaze a howjaſe koże, kaž tež wſchĕ druhe druziny kožow pſchezo po najwjetſchich płaczíſnach kupuje

Heinrich Lange

pſchi žitnych wikach

a pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi.

A. Poppe

na muzakowſkej dróſy 4

kupuje kóždu dźĕlbu kowaneho żeleſa, lateho żeleſa, hadreſchczow, koſczow, papjery, zynka atd. wſchĕdnje hacz do wjeczora do 8 hodźin.

Wolij

ßo hacz na dalſche kóždu **wutoru** a **pjatk** w **Slyczańſkim młynje** bije.

August Nagel, młynſki miſchtr.

Woprawdźity holandſki

kakao

najlĕpſchu druzinu ßwĕta, płaczíſny hódno poruczа

Gustav Küttner

10 na ßerbſkej haßy 10.

Jeniczka pſchedawarnja ſa Budyſchin a wokolnoſcz.

Plyſchowe, krymerowe, pjelſczowe,

muffy

a

mĕzki

poruczа

w najwjetſchim wubjerku po ßmĕſchnje tunich płaczíſnach

S. Beer,

prjedy

Messow & Waldschmidt,

pſchi hłownym torhoſchczu 9,

delka a po 1 ſchodże.

Derje dźĕłane **ſofy** a **matrazy** poruczа tunjo **E. Schubert,** tapezĕrař a ßedłarſki miſchtr na jerjowej haßy.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. —Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 49. **Sobotu 4. decembra 1897.** **Lětnik 56.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Trónska rěcź, ſ kotrejź je kněžor wutoru poſpjedźenja kněžorſtwoweho ſejma wotewrił, niczo njewopiſchija, ſchtož hižo njeby doſcź ſnate a w ſjawnoſcźi doſcź roſpominane było. Na prěnim měſcźe ſtebi kněžor pjenjezne ſtrědki ſa powjetſchenje wójnſkeho łódźſtwa żada. Łódźſtwo njeſamóže pſchi wójnſkich ſchmatańzach němſke pſchiſtawy a brjohi pſcheczźiwo blokadźe (woblehnjenju) a dale ſtahaze pſchedewſacźe njepſcheczźela kitacź. Wone teź njeje ſtobukroczźiło ſe ſiwym roſczźenjom němſkich ſamórſkich intereſſow. Mjes tym ſo ſtо němſke wikowanje rucźe roswiwa, liczba wójnſkich łódźow njedoſtaha, Němzam we wukraju ſakitanje a ſepjeru dacź, kotruż móže jenoż roswiwanje łódźſtwoweje mozy poſticzźicź. Trónſta rěcź pſchipowjedźi dale reformu woječſkeho khoſtanſkeho ſakonja a ſakoń, naſtupazy wupłaczźenje ſarunanja tym, kotſiž ſtu ſto njewinowacźe ſaſtudźili, a polěpſchenje woječſkeje jědźe. S dźěławoſcźe hoſpodarſkeho wubjerka ſa pſchichodne ſeſtajenje złowneho tarifa ſtebi wona dobry wuſpěch lubi, wuſběhuje pſchihódne roswicźe němſkich kolonijow, pokaſuje na wuſpěſchne jednanje ſ Franzowſkej wo Togoſkich a Dahomejſkich mjeſach, ſpomina na ſtónzowanje Němzow w Chinje, wupóſtłanje němſkeho wójnſkeho łódźſtwa k chineſkemu brjohej a wobſtadźenje Kiau-Tſchaua, wuſběhuje pſchecźelne poměry k druhim ſtatam a nadźija ſto, ſo budźe ſto Němſka, runje kaž druhe europiſke ſtaty, ſ měrom dale roswiwacź.

— Reforma woječſkeho khoſtanſkeho ſakonja, kotraż ſto kněžorſtwowemu ſtejmej pſchedpokoži, najſkerje tam wjele pſchecźiwjenja nadeńdźe. Wona ſto jenoż jara mało bayerſkemu woječſkemu khoſtanſkemu ſakonjej runa, kotremuż dyrbjeſche wona po pſchecźu kněžorſtwoweho ſejma po móżnoſcźi podobna bycź. Wuſtudźenja budźa jenoż ſ rěda ſjawne. Wobſtorżeny ſtmě drje jeneho ſakitarja wužiwacź, tola jenoż tajkeho, kotrehoż ſu woječſke ſtudy k temu pſchipuſchczźiłe. Boja ſto, ſo budźa woječſke ſtudy jenoż tajkich rěczźnikow k temu wuběracź, kotſiž ſu reſerwni offizěrojo a potajkim w woječſkich poměrach ſteja, tak ſo ſto rěczźniży, kotſiž njeſtu w wójſku ſtłużili, do zyła wot ſakitanja pſched woječſkim ſtudom wuſamknu.

— Powjetſchenje wójnſkeho łódźſtwa budźe ſtebi, jeli ſo budźe kněžorſtwowy ſtejm jemu pſchihłoſtowacź, wot němſkeho luda wjetſchu woporniwoſcź żadacź. W běhu pſchichodnych 7 lět ma ſto wſcho hromadźe 482 milijonow hriwnow na twar nowych wójnſkich łódźow ważicź. Pódla teho ſto lětne wudawki ſa łódźſtwo wot 117 na 150 milijonow hriwnow lětnje powjetſcha. Tak wjele hacź ſto nětkole hodźi pſchedwidźecź, ſtejm wot tehole hoborſkeho pjenjeſa knětru ſumu wotczźehnje.

— Kněžorſtwowe finanzy ſtu ſto w ſańdźenym lěczźe ſ nowa polěpſchiłe. Powjetſchene wudawki ſtu ſto ſ powjetſchenymi dokhodami pſchikryłe. Do tuteho ſliczźenja pak ſto njeſtu pſchijałe jenokróczźne wudawki, kotreż ſto ſ pożczźonkami ſapłacźa. Wone 55½ milijona wucźinja pornjo 81½ milijona hriwnow w pſchedſańdźenym lěczźe. K ſadanjenju kněžorſtwoweho dołha je po poniżenju dańſkeje měry ſtatnych pożczźonkow 1,207,500 hriwnow mjenje trjeba.

— W Němzach ſtu ſto po ſawjedźenju żitneho zła tak mjenowane tranſitne ſtłady ſałożiłe. W nich ſto żito, kotreż ſto w Němzach njetrjeba, ale ſto jenoż pſches Němſku do druhich krajow pſchewjeſe, kowa. Na tole żito ſto njetrjeba żaneho zła płacźicź. Runje tak ſto ſa to żito zło njepłacźi, kotreż ſto w němſkich młynach roſmlěje, a kotrehoż muka ſto do wukraja pſcheda. Naſche ratarſtwo je dawno ſa tym pſchiſchło, ſo ſto ſ wulkimi hromadami żito, kotreż ſto do tranſitnych ſkładow nawożuje, na płacźiſnu tukrajneho żita cźiſchcźi, a dale, ſo ſto w němſkich młynach ſ wukrajneho żita wjele wjazy muki wumjele, hacź młynzy wudawaja. Na tajke waſchnje ſto w Němzach muka ſ wukrajneho żita pſchetrjeba, ſa kotruż ſto zło njepłacźi. S dobom wulke młyny, wukrajne żito mlějaze, ſ tuteje pſchicźiny ſ wjele wjetſchim wužitkom hacź ſtrěnje a małe młyny dźěłaja. Poſtledniſche njemóża teho dla konkurrenzu tajkich wulkich młynow wudźerżecź, a po něcźim ſańdu. W poſtlednich lětach je 38,000 małych, a ſtrěnich młynow 14,000 dźěłacź ſaſtało. Druha komora je nětko wobſamkła, ſakſke knježeŕſtwo napominacź, ſo by w ſwjaſkowej radźe na to ſkutkowało, ſo bychu ſto měſchane tranſitne ſtłady, tak daloko hacź k tranſitnemu wobkhodej njeſtłuża, ale ſto ſa wikowanje w Němzach wužiwaja, ſtěhnycź, a złowne kredity ſa wukrajne żito wotſtronicź. Dale dyrbi wumlěwk muki, ſ wukrajneho żita w němſkich młynach ſa wukraj namlěteje, ſ pſchiměrjenjom woprawdźitoſcźe wobliczicź.

Druha komora je wutoru wo ſakonjowym nacźiſku, pſcheměnjenje nětczźiſcheho towarſtwoweho a ſhromadźeńſkeho prawa naſtupazym, jednaka. Po knježeŕſtwowym nacźiſku dyrbja ſto ſwjaſki politiſkich towarſtwow mjes ſtobu dowolecź, tola ſ wukrajnymi towarſtwami ſtmětźa wone jenoż ſ knježeŕſtwowej dowolnoſcźu do ſwjaſka ſtupicź. Konſerwatiwna ſtrona chze ſakonjowemu pſcheměnjenju jenoż ſ tym wuměnjenjom pſchihłoſtowacź, ſo ſto małoletnym njeſtrałym młodym cźłowjekam ſakaże, politiſke ſhromadźiſny wopytacź. Zónſkim ſtmě ſto jenoż tehdy dowolicź, ſto pſchi politiſkich ſhromadźiſnach wobdźělicź, jeli ſo tele ſhromadźiſny anarchiſtiſke a revoluzionarne wotpohlady nimaja. Sakonjowy nacźiſk ſto ſakonje dawazej deputaziji k dalſchemu roſpominanju pſchipokaſa.

Pſchi doprědnym wuradźenju wo ſarjadniſtwje krajneho woheń ſawěſcźazeho wuſtawa ſapóſtłanz Steiger namjetowaſche, ſo by ſto, dźiwajo na to, ſo wohnje huſto ſ njewobhladniwym wobkhadźenjom ſe ſchwabliczźkami naſtawaju, na ſchtrychwancźki dawk położił.

— Měſto Kiau-Tſchau, pſchi chineſiſkim mórſkim brjoſu, kotreż ſtu mużſtwa němſkeho wójnſkeho łódźſtwa pſched dwěmaj njedźelomaj wobſtadźiłe, Němzy wobtwjerdźuja a jo ſtebi ſa trajny pſchebytk pſchihotuja. Wſcho hromadźe ſto k chineſkemu brjohej 10 němſkich wójnſkich łódźow ſe 4010 mużemi a 139 kanonami póſcźele. To je łódźſtwowa móz, kajkuż Němſka hiſchcźe żenje njeje w njeeuropiſkich morjach hacź dotal ſjenocźiła. Němſka je muſowana, ſ tajkej mozu pſchecźiwo Chineſkej wuſtupicź, dokelż ſto Chineſka pſchecźiwja, Němſkej doſcźcźinjenje ſa ſtónzowanje dweju němſkeju miſionarow dacź. Żadanja Němſkeje ſtu ſcźěhowaze: 1. Wotprawjenje mordarjow miſionarow, 2. pokhoſtanje ſtubuwinowatych ſaſtojnikow, 3. natwarjenje wupuſcźeneho miſionſkeho doma, 4. ſapłacźenje 600,000 taelow = 3 milijonow hriwnow, 5. ſapłacźenje khoſtow ſa łódźſtwowu expediziju a ſa ſdźerżenje wobſtadki, 6. jenicźke prawo w Schantungſkej provinzy żeleſniży twaricź, 7. němſke wobſtadźenje Kiau-Tſchaua jako wuhlowe ſaſtaniſchcźo. Chineſki kněžor je ſto ſarjekł wo tychle żadanjach jednacź, tak dołho hacź Němzy Kiau-Tſchau wobſtadźene dźerża. Němſki póſtłanz wopowjedźi, ſo Němzy prjedy Kiau-Tſchau njewopuſchcźa, doniż ſto wſchě tele żadanja njeſtu dopjelniłe. Na to je chineſki kněžor poruczźił, chineſki brjóh wobtwjerdźicź a generala Changkauana, kotryż je Kiau-Tſchau bjeſe wſcheho wobaranja Němzam

pschewostajił, ſ wójnſkim ẞudom k ẞmjerczi saßudźicź. Europiſke wulkomozy Němſkej njewobaraja, trajnje Kiau-Tſchau wobßadźicź. Ssamo Jendźelczenjo, kotſiž ſ wopředka teho dla halekowachu a Ruſku a Franzowſku na Němſku schćuwachu, chzedźa Němzam Kiau-Tſchau wostajicź, tola chzedźa ſa to ſarunanje měcź, namjetujo, ſo by ẞo zyła China mjes Němſku, Franzowſku a Ruſku dźěliła.

Awſtriſka. Hrabja Badeni a jeho ẞobuminiſtrojo ẞu pſched revoluziju pſchecźiwnych Němzow a ſozialdemokratow kapitulěrowali. Njedźelu popołdnju je Badeni po wobſamknjenju zyłeho miniſterſtwa khěžora proßył, ſo ẞměło miniſterſtwo wotſtupicź. Khěžor je ſkónczńje do tuteje próſtwy ſwolił. W pjatkowym poßedźenju khěžorſtwoweje rady běchu ẞo ſozialdemokratojo na pſchedßydſtwowe město dobyli, ẞo do pſchedßydy ſ pjaſczemi dali, jeho pißma rostorhali a jeho nuſowali, ſalu wopuſchcźicź. K poſtajenju porjada ẞo 70 poliziſtow do ſale ſawoła. Tuczi ſozialdemokratow ſ mozu ſ pſchedßydſtwoweho městna dele ſcźežechu a jich pak ſe ſale wuwjedźechu, pak wunjeßechu. Tola ſ tym ẞo njeměrej hiſchcźe njebě dowobarało. Tak bórſy hacź ẞo pſchedßyda do ſale wróczi, pſchecźiwni Němzy a ſozialdemokratojo hwiſdachu a piſkachu, ſ pjaſczemi a ſtokami prachu a do miniſterſtwowych pultow ſe żeleſnymi podſtawkami tintowych bleſchow bijachu. Sapóßkanz Wolf, kotrehoż běchu herjekanja dla na cźaß tſjoch poßedźenjow wuſamkli, bě wjedźał, ẞo do ſale dobycź. Lěwiza jeho herjekajzy poſtrowi. Do polizajſkeho inſkektora, kotryż Wolfa pſchimny, tutón ſ pjaſczomaj bijeſche. Skónczńje poliziſtojo Wolfa ſe ſatraſchnym hawtowanjom Němzow a ſozialdemokratow ſe ſale wunjeßechu a jeho do jeneje ſtwy ſawrjechu. Dokelž herjekanje bjes pſcheſtacźa dale trajeſche, ẞo poßedźenje ſkónczi. Wjetſchina a knježerſtwo běſchtej ſpósnałej, ſo pſchi tajkich wobſtejnoſcźach njeje móżno, ẞejmſke dźěło dale wjeſcź. Pſchecźiwni Němzy a ſozialdemokratojo běchu dobyli. Se ẞejmownje ſozialdemokratojo njeměr na haßy wunjeßechu. Pſched Badeniowym hrodom něhdźe 2000 dźěłacźerjow hołk ſehna a někotre wokna wubi.

Hórſche njeměry hacź we Winje ẞu ẞo ẞobotu w Gratzu (w Schtyrſkej), Pilſnje, Zatzu a Aſchu w Czechach a wot póndźele, hacź do ſchtwórtka w Prahy měła. W Gratzu něhdźe 1000 woßobow herjekajzy po dróhach cźehnjeſche, doniż boßniſki regiment, w Gratzu w garniſonje leżazy, halekowarjow njewobſtupi. Mjes njeměrnikami a wojakami k pſchimańzy dońdźe, pſchi cźimž buchu ſchtyrjo cźłowjekojo ſatſělení a ſcheſcźo cźeżko ſranjeni; wjele druhich je ẞo ſ bajonetom ſkałało. W Zatczu w Czechach tamniſchi Němzy a ſozialdemokratojo njedźelu wjeczor w twarjeniach „Czěſkeje Bjeßady“, cźeſkeje ſchule a cźeſkeho towaŕſtwa „Wlaſtißława“ wokna wubichu a w delnim ſchoßu wſchu nadobu japuſczichu. Khěžu cźeſkeho wikowarja ſ khmjelom Hołeho wurubichu a ſapalichu. Czeſcha dyrbjachu pok naſy w nozy pſches ſahrody a tſěchi ẞußodnych khěžow cźeknycź, ſo bychu ẞebi żiwjenje wukhowali. Pražſke wobydleŕſtwo, ſ podawkami, kotrež běchu ẞo we Winje ſtałe, ſnjepokojene, ẞo ſ powjeſcźemi wo pſcheſcźěhanju Czechow w Zatzu na uajwyſchſcho roshori. Poßledni naſtork k wudyrjenju njeměrow němſkich ſtudencźa dachu, kotſiž póndźelu ſhromadnje něhdźe 500 muži ẞylni po měſchcźanſkich dróhach cźehnjechu. Cźim dale woni pſchińdźechu, cźim wjazy luda ẞo k jich cźahej pſchida a jón halekujo pſchewodźeſche. Skónczńje ẞo do pukow dachu. Mnoſy woßoby, mjes nimi też wjele poliziſtow, ẞo ſranichu. Wutoru a ẞrjedu ẞo njeměry ſhórſchichu a k woprawnemu sběżkej pſcheńdźechu. Rosnjemdrjeny lud wokna němſkich ſchulow, wuſtawow a khěžow němſkich wobßedźerjow wubi. S někotrych wobydlenjow a khlamow njeměrniży nadobu na dróhu ſmjetachu a ju ſapalichu. Pſchecźiwo ſapuſcźenjam ẞo wójſko wupóßła, kotrež też němſku univerſitu, němſke dźiwadło a ſynagogi wobßadźi. W Zižkowſkim pſchedměſcźe do wojakow ſ kamjenjemi mjetachu, na cźož wojazy do nadpadnikow tſělichu. Dwaj młodaj cźłowjekaj buſchtaj ſatſělenaj, druſy buchu cźeżko ſranjeni. W Zižkowje ẞo wſchě żidowſke khlamy wurubichu. Někotſi żidźi ẞwoju nadobu jenoż ſ tym wukhowachu, ſo Boże martry do woknow ſtajichu.

Hdyž bě ſchtwórtk zyły dźeń w Prahy měr knježił, ẞo wjecźor na kralowſkich Winohradach njeměrniży saßo do khlamow łamachu a wokna ſabiwachu. Jěſdni poliziſtojo a dragunarjo bórſy lud ſ dróhow wuhnachu. Poliziſtojo tón krócź ſ revolvrom do luda tſělachu a mnohe woßoby ſranichu. Też lud je pjecża tſělby pſchecźiwo poliziſtam nałożił. 50 woßobow je pjecża cźeżko ſranjenych. W nozy w 12 hodźinach, hdyž bě ẞo město saßo ſměrowało, knježerſtwo ſa Prahu nahły ẞud woſjewicź da. Tutón ſe ſchtyrjoch porjadnych ẞudnikow wobſteji. Nahłemu ẞudej mordaŕſtwo, rubježniſtwo, ſapaleŕſtwo a ſjawna naßylnoſcź podſteji. Pſched nahły ẞud ẞměđża ẞo jenoż woßoby ſtajicź, kotrež ẞu ẞo pſchi ſkutku ẞamym saßłapiłe abo wo kotrychž ẞo hodźi myßlicź, ſo ẞo jich winowatoſcź bjes dalſcheho pſchepytanja dopokaſacź da. Pſchepytanje a wußudźenje pſchecźiwo wobſkorżenym njeßmě dłeje 3 dnjow tracź. Wußudźenje je ſjawne a ertne. Hdyž ẞo wobſkorżeny jenohłóßnje ſa winowaty ſpóſnaje, dyrbi ẞo wón k ẞmjerczi saßudźicź. Ssmjertny wußud dyrbi ẞo na najpoſdźiſcho ſa tſi hodźiny wukonjecź.

Wſchelakore Pražſke dróhi ẞu żałoßnje ſapuſczene, w wjele domach je ẞo woheń ſałożił, tola wóhnjowa wobora je jón hnydom wſchudźe pſchi naſtaczu poddußła. S khlamow ẞu ẞo wſchě němſke napißma, ludowy hněw ſbudźowaze, wotſtroniłe. Cźeſcha każ Němzy ſe ẞwojich wobydlenjow khorhoje ſe ẞłowjanſkimi barbami wutyknychu, ſo bychu ẞo ſ ludowej rosnjemdrjenoſczu pſchelutowałe. Němſki rěczecź, ẞebi na dróſy nichtó wjazy njeſwěri. Wjele Němzow je wostajiwſchi wſcheho ſ Prahi cźełko. Też wjele němſkich ſtudentow je Prahu wopuſchcźiło. — W nowym miniſterſtwje, kotrež je baron Gautſch po khěžorowym poruczenju ſtrojił, ani jeneho Sſłowjana njeje. Wone pódła Gautſcha jeniczży ſe ſaſtojnikow wobſteji a je jenoż nakhwilne. Jeli ſo budźe wone rěczowy wukas ſběhnycź chzycź, pſchecźiwo njemu ẞejmowa wjetſchina jenomyßlnje wuſtupi. Hdyž ẞo khěžorſtwowa rada, kotrejež wuradźenja ẞu nětkole wotſtorczene, saßo ſeńdźe, ẞo ſa njo cźeżke bědźenje ſapocźnje. Jeho pſchedßyda Gautſch mjes Sſłowjanami nima dobre mjeno; wón je pſched 10 lětami khětrej liczbje cźeſkich gymnaſijow sańcź dał. Czeſcha ẞo hiſchcźe dźenża teho dla na njeho ſkobja.

Schpaniſka. Najebacź pſchilubjeneho ẞamoſarjadniſtwa na Knbje sběżk njepoßłabjeny dale traje. Sańdźeny tydźeń ẞu sběżkarjo města Guiſa, kotrež běchu woblehnyli, dobyli.

Jeho cźeſtne ẞłowo.

(Podawk ſ cźaßow komuniſtow w Pariſu.)

Wón bě jeno hakle hólczez, ani ſchěßnacźe lět, a hižo mějeſche ẞo ſatſělicź.

Cźrjódu komuniſtow, k kotrejž wón ẞłuſcheſche, bě Verſailleſke wójſko roſehnało, jeho a něhdźe dźeßacź towaŕſchow ſ nim ſajało a na radnu khěžu jědnateho wokrjeßa w Pariſu pſchiwjedło. Niż jeno jeho młodoſtny napohlad, ale woßebje też ſměromne hólczezowe ſadźerżenje, runjeż by mohł w tajkich wobſtejnoſcźach ſadwělowacź, bě roskaſowarja k tomu pohnuło, ſo wukonjenje wußuda tak dołho, każ móżno, wotſtorkowaſche. S nim bu jako ſe ſajatym wobkhadźowane a tak mějeſche to woſtacź, doniż njeby woßud jeho towaŕſchow roſßudźeny był.

W jeho wulkimaj wocźomaj a w jeho wobliczu — bě to błędе wobliczo Parižſkeho dźěſcźa — njebě pytnył ani hnucźe, ani ſtrachocźiwoſcź. Wón hladaſche na wſchitko, ſchtożkuli ẞo wokoło njeho podawaſche, tak, każ by rjekł, ſo to jeho niczo njenaſtupa. Roskaſ, kiž jeho towaŕſchow do wěcźnoſcźe wotwoła, ẞłyſcheſche bjes teho, ſo by praweje myßle ſhubił, ẞnadź ſpominaſche na ſbożowny, bjeſſtaroſtny dźěcźowſki cźaß, kotremuż bě lědma wotroſtł, ẞnadź na ẞwojich pſchiwuſnych a jich ſrudobu, hdyž wo jeho ẞmjerczi ſaẞłyſcha.

W tym cźaßu, hdyž ẞo wójna pſchipowjedźi, bě ſbożownje żiwy pola nana a macźerje, cźeſtneju dźěłacźerjow, kotrajž běſchtaj jeho ſa knihicźiſchcźeŕſkeho wucźobnika poſtajiłoj.

Dołho njemějeſche tuto měrne ſhromadne żiwjenje tracź. Němſke wójſka pokracźowachu ſtajnje dale do předka, nan padże we wojowanju, a ſe ſtaroſczu wo wſchědny khleb w tamnej ẞurowej ſymje běſche macź ſkhorika, ẞo lehnyła a bliżeſche ẞo pomału ẞwojej ẞmjerczi.

Junu, hdyž bě ſ druhimi po běrny na twjerdźe ſamjerſnjene polo pola St. Denißa wucźahnył, rani jeho kula jeneho Němza. Poſdźiſcho bě ẞo, donucźeny ſ dźěła ſ hłodom, ſ dźěła ſ hroženjemi, do komuniſtiſkich sběżkaŕſkich cźrjódow pſchiwſacź dał.

Wón bě ſpósnał ẞurowe komuniſtiſke żiwjenje, wón tſchepjetaſche, hdyžkuli jemu na myßle pſchińdźe, ſo dyrbi ẞwoju macź na tymle ẞwěcźe ſawoſtajicź, ẞwoju macź, kotruż tak wutrobnje lubowaſche, kotraż bě pſchezo ſa njeho wſcheho ẞo ſdawała. Ale wón by ẞebi pſchezo ſaßo myßle ſměrował, ſo njebudźe dołho wjazy żiwa, ale ſo budźe bórſy jeho do wěcźnoſcźe ſcźěhowacź; pſched ſchtyrimi dnjemi, hdyž ju wopuſchcźi, bě hižo jara ẞłaba była.

Ach, pomyßli ẞebi jara ſrudny, hdy bychu mi tola jeno jenu jeniczku hodźinu ẞwobody dali, kak chzył k njej hnacź, ju pokojicź a potom ẞo wrócźicź, ſo by woteſchoł ſe żiwjenja, kiž je mi jeno cźeża!

Wón bě hiſchcźe do ẞwojich myßlow ponurjeny, tu pſchińdźe roskaſowaŕ ſe ẞwojimi wyſchkami.

„Nětkole mamy hromadźe hru wuhracź, mój pachołko!“ rjekny wyschk. „Ty drje wěsch, schto na tebje cźaka?“

„Haj, knjes roskasowarjo, žym hotowy!“

„Woprawdźe? Ty žo žmjercźe njebojisch?“

„Mjenje dyžli žiwjenja! W poslednich měžazach žym telko hrosnych wězow widźał, tak so je mi žmjercź lubscha, hacź tajkele žiwjenje!“

„A tola by ty hnydom cźeknył, hdy bych cźi žwobodu dał.“

„Spytajcźe jo, knjes roskasowarjo! To je hódno spytanja. Jeno jenicźku hodźinu žwobody žebi pscheju, potom budźecźe móz widźecź, hacź žo žmjercźe boju.“

„J! Ty woprawdźe tak hkupy njejsy, ale myslisch žebi, so žnadź mohł ja tak hkupy bycź. Junu na žwobodźe, potom žo saso wrócźicź, so by žo dał satsělicź? To chzyło žo mi k wěrje podobne sdacź?“

„Posthajcźe, knjes roskasowarjo! Ssnadź macźe też wy dobru lubu macź, kotruž macźe bóle lubo, dyžli wschitke druhe na žwěcźe. Hdy byschcźe runja mi žmjercź psched wocžomaj měli, wasche myšle bychu pschi njej byle, a wy byschcźe teho muža žohnowali, kotryž by wam móžno scžinił, ju hischcźe junu posledni krócź widźecź. Knjes roskasowajo, wušlyschcźe tu prósstwu, kotruž byschcźe też wy w podobnym padźe druhim pschedpokožili, dajcźe mi jenu jenicźku hodźinu, sawdam wam žwoje cźestne žkowo, so žo wrócźu!“

Mjes tym, so pachoł rěcźesche, bě roskasował tam a žem khodźił, zybasche žo sa brodu a bědźesche žo se žobu, so by žwoje hnucźe potajił.

„Woprawdźe“, bórbotasche wón, „tónle hólz rěcźi wo cźestnym žkowje, jako by schtó wě kajki rycźerski muž był!“

Hacź k žwojemu jatemu doschedschi sasta a woprasscha žo s krutym hložom:

„Kak ty rěkasch!“

„Viktor Oury!“

„Kak stary?“

„Schěssnacźe lět 15. junija pschichodneho léta.“

„Cźeho dla žy žo komunistiskemu sběžkej pschidał?“

„Wožebje tsicźi žlěbornych dla, so mohł žebi zyroby kupicź. Też žu mje žužodźa s hroženjom donusowali, prajizy, so žym dosć wulki, tsělbu nožycź.“

„Nimasch nana wjazy?“

„Tón je pola Le Bourgeta padnył.“

Roskasował wobrocźi žo k žwojim pschewodnikam, jako by chzył wuspytacź, schto do teho měnja.

„Duž dobre“, rjekny po krótkim rosmyšlenju khutnje, „ty móžesch hicź, so by žwoju macź wohladał. Ty da mi žwoje cźestne žkowo. To je dobre! Dam cźi cžaž hacź do dženža wjecźor wožmich, potom budu widźecź, hacź žy ty cźlowjek kruteje powahi abo selhaŕne hólcźiško. Njepschińdźesch-li sažo, wěm, so masch žiwjenje bóle lubo hacź cźesćź. Marsch! Prjecź s tobu!“

Viktor cźěrjesche kaž njemdry. Wyschzy žo žmějachu, widźo, kak měješe žo wón s procha. Sa dwazyczi minutow sakkapa žo do durjow žwojeje macźerje. Ssužodźina, kotraž jemu wotewri, sawoła wótsje, njemóžo žo dodźiwacź a wješelo žo, też wona dźě, kaž wschitzy drusy, žebi myšlesche, so je wón dawno morwy. — Wón chzyšche do jstwy žwojeje macźerje khwatacź, tola žónska jeho sadźerža.

„Dźi cźische!“ rjekny wona s podtlóczenym hložom, „wona spi; wona je wot teho jara khora pobyła, so žy ty prjecź, ale nětkole je tójschto khmańscha, trjeba jeno hischcźe spanja. Wona budźe jara wješela, so budźe tebje widźecź, pschetož cźasto je žo na tebje napraschowała. Hdyž twojeho mjena njewołasche, proschesche Boha wo twoje sakitanje a wo měr sa kraj.“

Njesćerpnemu Viktorej sdasche žo, so jeho se žkabym hložom woła, wón dźěsche po porstach do jstwy khoreje. Jeho macź tu leżesche se schěroko wotewrjenymaj wocžomaj.

„Viktor, moje dźěcźo!“ sawoła s cźeńkim, žkabym hložom.

Ani žkowa njeprajo lehuy žo pschi njej a wobja ju twjerdźe wokolo schije. Nětkole njemóžesche hólcźej niczo druhe cźinicź, khiba plakacź, hdyž bě tola prjedy žmjercźi tak krucźe do wocžow hladał. Khora žona, kotraž žo sdasche s pschitomnosću žwojeho žyna mozow nabywacź, pospyta podarmo, jeho troschtowacź.

„Njenapinaj žo tak, moje dźěcźo!“ rjekny wona. „Chzemoj tamnu wohidnu uniformu prjecź cźišnycź, so bychmoj jeje ženje sažo njewuhladakoj. Bórsy pońdźesch sažo na dźěko, wosmjesch žebi posdźischo pěknu holzu sa mandźelsku a sańdźenosćź budźe nimo, kaž sły žón.“

Wboha žónska, kak mohła też wjedźecź, so mohł jeje wobras wo rjeńschim pschichodźe też strach hólczejej rosmnožicź!

Bórsy plakasche mjenje a na poslédku bě we jstwje jeno macźerne a žynowe jenake dychanje žlyschecź.

Na dobo wón wotucźi. S waha stany a pytny, so jeho macź krucźe spi. Tutón napohlad wrócźi jemu jeho shubjenu duchownu móz sažo. Jemu sdasche žo, so je jemu dobrocźiwa pschedwidźiwosćź srudny podawk salutowała, kiž budźische jeho smužitosćź a twjerdosćź jeho kharaktera na cźežku pruhu stajił. Wón wokoschi žwojej macźeri s lohka cźoło a hladasche jej wokomik khutnje do wobliczа, kiž žo sdasche požmětwacź. Potom běžesche, schtož móžeschtej nosy docžinicź, do lěhwa wrócźo.

„Schto, takle spěschnje hižo?“ sawoła roskasował žo dźiwajo. Běsche žo nadźijał, so žo hólczez wjazy njewrócźi.

„Ja dźě žym to žlubił!“

„Wě žo, ale ty měješe tola hischcźe khwile, žwoju macź hischcźe dléje widźecź, bjes teho, so by žwoje žkowo skamał!“

„Wboha macź! Po žylsow polnym podawku, kiž mi wschu smužitosćź wsa, po žylsach radosćźe na jeje stronje, po žylsach sadwělowanja pola mje, wobja ju tak pokojny sbožowny žyn, tak so nježmědźach cźakacź na jeje wotucźenje; pschetož kak budźich chzył jej wěrnosćź prajicź? Duž ju wokoschich a wotwleczach žo skradźu, kaž paduch w nozy. Tule žym! Proschu Boha, so chzył runje tak dobrocźiwje napscheczo mi bycź, kaž je wona pschezo napscheczo mi była. Nětkole mam jenož hischcźe jene pschecźe, knjes roskasowarjo, scžińcźe spěschnje kónz!“

Wyschk shladowasche s dźěla s bolosćźu, s dźěla žo dźiwajo na pachoła, jemu žamemu stupichu žylsy do wocžow.

„A jeli so cźe wobhnadźu?“

„S tym byschcźe mojej macźeri žiwjenje sdźerželi, ja bych waž žkawił jako žwojeho druheho nana!“ rjekny hólczez.

„Ty žy wubjerny pachoł, ty žměsch wotenćź! Jeno spěschnje, khwataj k žwojej macźeri, žwježeluj a lubuj ju pschezo! — To budźische s hrěchom było!“ rjekny žwojemu schtabej, žo wobrocźiwschi.

Viktor njecźěrjesche, ně, lecźesche domoj. Jeho macź hischcźe spasche. Njebudźische-li žo bojał, so mohł ju wubudźicź, budźische ju s wokoschenjemi pokrył; nětkole lehny žo s cźicha pschi jeje stronje. Na dobo žo wona se spanja wutorže a sawoła:

„Viktor, moje dźěcźo, žy tu ty woprawdźe?“

Jeje žuche ruzy wopschimowaschtej jeho, wona pschitlóczi jeho s waha k žebi, s wocžow ronichu žo jej žylsy, kotrež wón sastajicź njemóžesche.

„Viktor, moje dźěcźo, mój jenicźki troscht!“ stonasche wona „Mi žo dźijesche, so měješe žo ty satsělicź!“

Ze Serbow.

S **Budyschina.** S Božej rucźku sajaty je žo wutoru wjecźor knjes schulski radźicźel Rabitz nahle se žwojeho dźěłapolneho žiwjenja do wěcźnosćze wotwołał. Njebocźicźki bě dla žwojeho pschecźelniweho waschnja a luboscźiweho wobkhadźenja se žwojimi wucźerjemi a se wschitkimi, kotrychž sastojnistwo abo žamžne naležnosćze s nim hromadu wjedźechu, wschudźe lubowany a cźescźeny. Wón je 1. februara 1892 po žmjercźi njebo dr. Wilda, kotryž bě runje kaž wón s Božej rucźku sajaty njenadźizy wumrjeł, schulsku inspekziju Budyskeho wokrjeża pschedewsał. Narodźił je žo wón 17. oktobra 1842 w Frankenhausenje w Thüringskej, 1866 bu wón sa gymnasialneho wucźerja do Rudolstadta, 1867 sa wyschscheho wucźerja Grimmaskeho progymnasija, 1869 sa schulskeho direktora w Rožweinje, 1875 do Zwickawy a 1885 sa schulskeho inspektora Lubijskeho wokrjeża pomjenowany.

Teho runja s Božej rucźku sajaty je tón žamy dźeń pschekupz Mikan, žo s wukhoda domoj wrócźiwschi na sofa žedžo wumrjeł.

— Tudomne dwórnischczo žo hižo k lětu do zyła pschetwari a žo powjetschi. Město kolijow budźe nimale hischcźe ras tak schěroke, kajkež je nětkole. Nětczischi pschekhód psches kolije žo wotstroni, dokelž je sa pucźowarjow straschny. Pod njón žo, kaž je žo to w nowschim cźažu w Lubiju a Semizach stało, tunel natwari. Wo twarskich khóstach, k temu trěbnych, žo hižo w finanznej deputaziji druheje komory sakskeho žejma jedna. Sserbski sapóžłanz, knjes Kokla, smědźe žejmej wo tym rosprawu podacź.

— Pschedženak, žerbska protyka, je sa 25 np. w Ssmolerjez knihicźischczerni, kaž też na dotalnych městach dostacź. Protyka je žo derje poradźika a ma wjele sajimakeho cźitanja a wužitnych nastawkow. Też je žo na to hladake, so je dosć běleho ruma sa wschelake pišne pschisspomnjenja wostało. Dokelž je, schtož kalen-

darium nastupa, po sakskich offizialnych sapißkach spißana, móże ßo kóżdy na nju we wschěm spuschćeć. Też ßo njeje na kermusche sabyło. Duż móżemy ju kóżdemu Sserbej ſ wutrobu poruczeć. Woßebje chzemy też rjane wobrasy wusběhnyć, kiż budża ßo wěsće kóżdemu spodobać.

— We wudawarni „Sserbskich Nowin“ pola knjesa Marka Ssmolerja w Budyschinje je dostać pod napißmom **„Za dušu a wutrobu“** wulzy rjana ſběrka baßni a spěwow Jana Waktarja-Wóßliczanskeho. S pschidawkom pěßni a spěwow Mile Imischoweje rodż. Pfulez. K wopomnjeczu njesapomniteje wótczinki knjenje Mile Imischoweje pschi składnosczi sloteho jubileja Maczizy Sserbskeje ßerbskemu ludej podał dr. Muka. Płaczisna 50 np. Do prědka je stajeny żiwjenjoběh njebo knjenje Imischoweje.

— S napißmom „Schescherjaczk a druhe rawski“ a „Wobraski sa pěkne dźěczi“ ßu w Ssmolerjez knihiczischczerni jara rjane a wużitne a dotal w Sserbach njesnate a njeměte knižki wuschle. W tych ßamych namakasch rjane barbne wobrasy a pschi nich ßerbske schtuczki, kiż praja, schto ma wobras na ßebi, każ dźě je drje kóżdy ſ němskimi schtuczkami je dawno hižo widżał. Nětko pak mamy je też ßerbske. Schtóż wě, kak rad dźěczo wobraski (bildki) widzi a sa nimi łoji, a kak rad też schtuczki wuknje, tón wěsće k hodam ßwojim dźěczom tute wobraski wobstara. Wone pak njeczinja dźěsczu jenoż wjeßele, ale dawaju jim też ſ dobom powuczenje. Płaczisna knižkow sa mjeńsche dźěczi je 20 np., tych sa wjetsche 25 np. Njech tola żana macz, kiż do hód do města dże sa lube dźěczi kupowacz, njesabudże, ßebi tajkule knižku w Ssmolerjez knihiczischczerni wobstarać.

— Pschi wohnju, ſ kotrymż staj ßo sańdżeny pjatk wjeczor w tudomnej akzijowej piwarni konjemz a bětnarnja do czista wotpalikej, je wohnjowy wobornik Schuba do njesboża pschischoł. Na kěsche stejo ßykazu roku dźerżo, wón něhdże 4 metry dele padże, pschi czimż ßebi wobliczo straschnje wobrasy. Na kajke waschnje je woheń wuschoł, njeje hischcze dźenßa wußlědżene.

— (Paduschny pomoznik.) Pola tudomneho bětnarskeho mischtra Berndta bě 24. novembra bětnarski pomoznik se Schlesynskeje, Brigula rěkazy, do dźěła stupił a pola ßwojeho mischtra też hospodu namakał. Hdyż pak dyrbjesche ßo nasajtra dźěło sapoczecz, bě ßo nowy pomoznik shubił. K wopomnjenju na darmotne pschenozowanje bě wón ſ Berndtowych wězow dybsaczny czaßnik, jedyn pjesl a pjenjeżnu móschniczku ſ něhdże 2 hriwnomaj ßobu wsak. Polizija, kotraż bě bórsy wußlědżiła, do kotreje strony bě ßo paduch wobrocził, jeho w Lubiju saßkapa.

S **Hodżija.** Nascha nalutowarnja a wupożczerńja mějesche sańdżenu njedżelu w Mrósez hosczenzu ßwoju lětuschu generalnu shromadżisnu. Dla ßylneho deschczowanja njebě ßo jich telko, każ hewak seschło. Se strony dohladowarstwa ßo rosprawa wo poßlenjej visitaziji pokładnizy poda, na czoż ßo wo wschelakich sajimawych wězach jednasche. Wschelazy běchu w poßlednim czaßu żadanje wuprajili, so móhło dowolene bycz, make sumy bjes rukowanja dostacz. Tola wschak po wustawkach (statutach) njeńdże. Wosjewjene pak bě, so móże ßebi kóżdy na ßwoju leżomnosczi tak mjenowanu kawzijonowu hypotheku sapißacz dacz a na tu jemu pokładniza telko pożczi, każ hypotheka dowoli. Dokelż hapytheka wostanje, ma tajki potom pschezo móżnotu, trěbne pjenjesy bjes wscheje hary a bjes wschěch wudawkow dostacz. Dale ßo wobsamknu, wot nětka 1 hriwnu sastupneho pjenjesa żadacz. Tole wobsamknjenje je prawdosczе dla nusne, dokelż dźě żaneje provisije njebjerjemy a dokelż nowe stawy do wużiwanja tych pjenjes stupja, kiż dotalne ßobustawy se ßwojimi woporami wusbytkowachu. Też druhdże je sastupny pjenjes, hdżeż provisije nimaju. Ssobustawow je tu khwilu 129. Wupożczikło a wróczo płaczikło je ßo w tutym lěcze wscho hromadże 154,181 hr. 58 np., bjes tym so je ßo do pokładnizy 143,082 hr. 58 np. płaczikło. S teho wscheho je widżecz, ſ kajkim woprawdżitym żohnowanjom pokładniza dźěła.

S **Lejna** pola Budestez. Wobydlerjam nascheje wßy, kotsiż běchu ßebi wóndano rano ſ gmejnskeje studnje wodu pschinjeßli, ßnědańsi khosej prawje ßkodżicz nochzysche. S njeho ßylna petrolejowa wóń czehnjesche. Mudraczkojo wjedżachu tu wěz hnydom wujaßnicz. Měnjachu, so je ßo pschi poßlednim semjerżenju, kotreż je Czechi, sakske rudne hory a Vogtlandsku domapytało, petrolejowa żila k nam pschedrěła. W myßlach ßebi hižo pschedstajachu, kak budże nětko gmejńska studżeń se żórkom bohatstwa sa nascheu gmejnu, kotraż zyku Łużizu ſ petrolejom sastara. Namjetowachu, so ma ßo studniny petrolej hnydom chemiszy pschepytacz. Druhy wjeßnjenjo pak mějachu sa to, so je nětkaji njedoczink petrolej do studnje linył. Bohużel ßu poßlednischi prawo měli, pschetoż petrolejowy ßkód je ßo po nětczim saßo ſ wody shubił.

S **Hornjeje Hórki.** Sańdżenu njedżelu mějesche ßo tu pschednoschk wo naturskim hojenju, pschi czimż ßo poruczesche, so dyrbi ßo człowjek ſ pomozu wody a pary hojicz a ßo husto wokupacz. Jedyn wopytar pschednoschka, na dompuczu niino mkynskeho mosta duzy, ßebi pomyßli, so ßnadż mohła jemu symna kupjel hischcze bóle hacz wukhwalena parna hojicz. Duż hnydom do Sprewje skoczi a ßo hacz do schije do wody wali. Tola hdyż jemu lód symna woda dych sastaji, wón do teho pschińdże, so czopka kupjel tola symnu pschetrjechi. Wón rucze ſ wody wulěsy, a dokelż se strachom njewjedżesche, hdże je, żałostnje wo pomoz wołacz pocza. Jedyn pscheczel, jeho żałosczenje wußłyschawschi, jeho do ßwojeho wobydlenja dowjedże. Wón wihelmokreho se symu dyrkotazeho lubowarja symnych kupjel wußléka a jeho ßuchu drastu swobleka. So bychu jemu kupjele njeseschkodźiłe, jemu dobry napoj poskiczi a jeho potom na prawy dompucz pokasa. Wokupany je też sbożownje se ßwojej mokrej drastu domoj dóschoł, jenoż kłobuk jemu pobrachowasche; tón bě Sprewja schtó wě hdże wotnjeßła. Wo symne kupjele pak wjazy njerodżi.

S **Pschiwczicz.** Skótny wothladowar Kubsch a jeho 15lětny ßyn na tudomnym knjeżim dworje staj sańdżenu njedżelu w ßmjertnym strasche pobyłoj. W kruwarni běsche ßo jedyn byk (czélz), na dwaj rjeczasaj pschisamknjeny, ſ jeneho rjeczasa wottorhnył. Duż chzysche jeho Kubsch ſ nowa sa rjeczas pschiwjasacz. S tym ßo byk snjemdri a ßo też wot druheho rjeczasa wottorhnywschi ßo do Kubscha ſ rohomaj da. Rosczercżene skoczo budżische Kubscha sabodło, hdy budżische Kubschowy pjatnaczelětny ßyn nanej na pomoz njepschihnał a ſ wulkim ßochorom byka njewotehnał. Tola nětko ßo byk na ßyna wali a jeho wospjet wo semju czißny. S tuteje ßmjertneje bědżenzy knjeżi pastyrski poß Kubscha wumó. Na bykowu hłowu saskakajzy, jemu wón njemdrje do wuschow a do plampy kußasche. Mjes tym so ßo byk psched pßom wobarasche, bě Kubschej a jeho ßynej móżno, ßo wukhowacz. Kubsch nan je ßo ſ nahłym nadpadom worakaweho skoczecza czeżko sranił a hischcze nětkole na thorokożu leży, jeho ßyn pak je ſ někotrymi módrjeńzami woteschoł a móże saßo ßwoje dźěło hladacz.

S **Njeßwaczidła.** Na poßlednje stótne wiki bě ßo 350 howjadow, 145 ßwini k kormjenju a 430 proßatow na pschedań pschihnało.

S **Hornjeho Hbjelska.** Woheń, kotryż je 2. novembra statok tudomneho schewza Tupaka snicził, je, każ je ßo nětko wußlědżiło, Tupakowy wuczobnik, 16lětny Schmidt, se jamyßkom sałożił, so njetrjebał wjazy schewzowacz. Dokelż pak jeho mischtr schewstwo dale wjedżesche, skażeny khłopz ſ hněwom, so dyrbi dale dźěłacz, schewskemu pomoznikej ßwój njeskutk pscheradżi. Schmidt, kotryż je najprjedy wojnarstwo powuknył, bě hižo lěto w Tupakowej wuczbje. Młodostny słóstnik nětkole w pschepytowanskim jastwje w Niskej ßedźi.

S **Khrósta.** K powjesczi wo wóndanschim nadpadże jeneho dundaka na jemu dwanaczelětnu holzu mamy dodacz, so je ßo też blisko Khrósczanskeje fabriki tajki nadpad spytał. Njedaloko nascheje wjeski ßo njedawno zusy człowjek schulsku holczku, kotraż se Sderje se schule domoj do Khrósta dźěsche, sa puczom do Khrósczanskeje fabriki praschesche. Hdyż bě jemu holza wotmolwika, do kajkeje strony ma hicz, wón holzu, jej 50 nowych pjenjeżkow lubjo, proschesche, so by jeho do fabriki dowjedła. S holzu, kotraż do jeho próstwy swoli, k lěżej pschischedschi, wón ju do lěża sczahnycz spyta. Tola njekraßnikej ßo jeho wotpohlad njeschlachczi. Holza ßo sapjerasche a wo pomoz kschiczesche. Na sbože też ludżo po puczu pschińdżechu, psched kotrymiż zusy, holzu puschczíwschi, do kerkow czekny.

Se **Sslepeho.** Tokstu czmu w prěnich nozach sańdżeneho tydżenja ßu tu paduschi sa ßwoje dźěło pschileżnu měli. W tudomnej Nowakez korczmje ßu pondżelu tydżenja tsjo dundazy we wokomiku, hdyż jich nichtó njewobkedżbowasche, woknowe sawjertawki wotwjertli, so móhli posdże w nozy bjes sadżěwka do korczmy saléscz a tam kranycz. Prjedy pak hacz Nowakezy lehnycz dźěchu, ßo dohladachu, so wokna njeběchu sawjertnjene a teho dla je runje każ wschě durje twjerdże sesamkachu. Paduschi, kotrymż bésche ßo ſ tym jich derje pschihotowany plan pschekasył, pak tola ſ nascheje wßy ſ prósdnymaj rukomaj woteńcz nochzychu. Woni ßo teho dla do khlamow pjekarja Fuchsa dobuchu, tola też tu ßo jim njeschlachczi. Fuchsowa mandżelska bě někajki ropot saßkyschawschi ßwojeho muża se spanja sawołała. Tutemu ßo poradżi, jeneho paducha, kotryż chzysche runje połny měch khléba a połczow wotnjesczi, saßkapacz. Polizija je paducha sa dźěłaczerja Reißhausa ſ Hródka spósnała, kotryż hižo dléschi

cžaß w naschich stronach wokoło dunda. Mjena jeho kumpanow ßo hischcże njeßu wobhonili.

S **Rowneho** pola Sslepeho. Wulkeho wohnjoweho stracha je ßo nascha wjeß ſ Bożej hnadu wobroka. W njewobydlenym dworje, połburej Nowuschej ßluschazym, bęsche w jenej próſdnej hródźi słóſtniſka ruka woheń sakożika. Runje hdyż ßo płomjo pocża rosschěrjecź, gmejnſki pschedstejicźer Sprejz pschipadnje nimo tamnecho městna pschińdże. Sso wohnja dohladawschi, jón wón ſ pomozu ßußodow bórsy poddußy. Bęsche najwjetschi cžaß, so ßo wohnjej wobaraſche. Budźiſche=li ßo to wokomik posdźiſcho stako, budźiſche ßo płomjo hižo ßłomjaneje tſěchi popadnyło. To budźiſche ſ cžim wjetſchim strachom sa naschu wjeß bylo, dokelž wětr, kotryž tehdy žałoßnje sakhadźesche, runje na tu stronu dujesche, hdźež najwjazy se ßłomu krytych twarjenjow steji. W naschej wßy ma mjenujzy wjetſcha połojza twarjenjow hiſchcże ßłomjane tſěchi. Duž budźiſche ßo ſtacź mohło, so by ßo woheń na poł wßy wupschestrěł. Schkoda by cžim wjetſcha była, dokelž je wjetschi dźěł žnjow w bróžnjach hiſchcże njewumłócźeny.

S **Małeho Trebina** pola Sslepeho. Sańdźenu ßobotu 27. novembra rano 1/2 7 hodźin ſ bróżnje tudomneho sahrodnika Nowaka woheń wudyri. Wulki wětr, ſ wjecžora dujazy, schkrě na 50 krocželi ſdalenu Honkez bróżeń pschenjeßy. Wobej bróżni ßo ſ wjetſchim dźělom žnjow a ſ něſchto rataŕſkim gratom do zyła wotpaliſchtej. Pódła teho płomjenja w pódlanſkimaj kólnjomaj młócźazu a wějazu maſchinu ſniczichu. Honka mějesche wſcho ſawěſcźene, Nowak pak jenoż žně a bróżeń, ßobu ſpalenu maſchinu pak niz. Woheń je jedyn handwjeŕſki sakożik. Dokelž jeho w Trjebinje nochzychu pſches nóz wobkhowacź, wón do Nowneho dźěſche. Po pucžu duzy wón pola Nowakez bróżeń wocžinjenu wuhlada. Duž ßo w bróżni do ßyna lehny. Rano ſtanywſchi wón pytny, ſo je ßwoje legitimaziſke papjery w ßłomje leżo wostajił. Hdyż ſchwabliczku saßwěcźiwſchi sa nimi pytaſche, ßo ßłoma ſapali, a hnydom na to zyła bróżeń w płomjenjach ſtejeſche. Handwjerſki twóchnywſchi runu ßmuhu do Barſchcża cźerjeſche, hdźež je ßo ßudniſtwu dobrowólnje wſcheho wuſnał.

Se **Sagorja** pola Mużakowa. Hižo dleſchi cžaß 50 khoſtanzow ſe Sonnenburga na wuporjedźenju Nyßynych hacźenjow pod nadkedźbu 5 ſaſtojnikow dźěła. Wóndano rano je ßo jenemu khoſtanzej, tſiatſizecźilětnemu herzej Schnieberej, kotryž je w tamnych stronach ſnaty, poradźiło cźeknycź. Hacž dotal ßu ßo żandarmojo podarmo prózowali, cźeknjenza saßo popadnycź. Wobleczeny je wón brunu khoſtanſku draſtu.

S **Mikowa.** W naſchej wßy a Nowym Lubalnju ßu saßo dweju pßow ſabili, kotrejuž je wokrjeßny ſkótny lěkaŕ ſa ſkaženeju ſpósnał. Sawrjecźe pßow je ßo teho dla ſa naſchu zyłu wokolinu na dalſche tſi měßazy (hacž do 26. februara) podleſchiło. Sa wbohe pßy je drje to cžwila a ſa cžłowjekow wulka wobcżeżnoſcź, tola k podtłócźenju žałoßneje khoroſcże, kotraž je ßebi pola naß jene cžłowſke żiwjenje ſa wopor żadała, je ſawrjenje pßow nuſne.

Sa naſch ßerbſki dom

bě ßo dotal nahromadźiło: 42,213 hr. 96 np.

Dale ßu ſa njón darili:

knjes kantor Bartko . . . . . 1 = — =

Hromadźe: 42,214 hr. 96 np.

S dźakom kwituje

J. Bartko,
ſarjadnik Macźicźneho doma.

☛ Sadnje twarjenje je pſchikryte. Nětko ßo w nim ßrjedźne ſcźěny a wjerchi murjuja. Prědkowne twarjenje je ſ pinzow won. Murje ßo iſoliruja. Bartko.

Wußudźenja.

Lawniſki ßud. Skałaŕ Ernſt Glaſer na Židowje bęsche 4 błózka, C. G. Kunathej w Draždźanach ßłuſchaze, kotreż bęsche pſchi ßebi khował, bjes prawa wobthował. Pſchekſchiwjenja dla Glaſerej jaſtwo na dwaj dnjej pſchißudźichu.

Cželadnik Auguſt Buchhorn, hoſpodaŕſki pomoznik Ernſt Patok a hewjeŕ Jan Pollenk ſe Suborniczki běchu hoſpodaŕſkeho pomoznika Wolfermanna, ſ kotrymž běchu ßo w Schwibußez korczmje w Suborniczy ſwadźili, na dróſy wonka ſ płotowymi tyczemi pſchemorſkali a jeho khětro ſranili. Dźiwajo na położaze wobſtejnoſcże pſchißudźichu kóždemu ſ tſjoch wobſkorżenych jaſtwo po jenym tydźenju a pódła teho k 40 hriwnam pjenjeżneje pokuty, kotreż maja woni hromadźe Wolfermannej ſapłacźicź.

Wylemina Pallmerowa w Budeſtezach bě tamniſchemu klampnarjej Bertholdej někotre maliczkoſcże ſebrała. Pakoſtniza dyrbi teho dla dźeń jaſtwa wotpokucźicź.

Khoſtanſka komora. W potajnym poßedźenju Henriettu Emiliu Maſchzynu na Židowje dla polěkowanja njepózcźiwoſcźi k jaſtwu na jedyn měßaz ſaßudźichu.

Přilopk.

* W Chemnitzy bu w ſańdźenym lěcźu w jenym wobydlenju jedyn pjenjeżny liſtynoſcheŕ ſ rubjeżnym wotpohladom nadpanjeny a wot sady ſ kałacżom cźeżko ſranjeny. Liſtynoſcheŕ mějeſche hiſchcże telko mozy, ſo móżeſche po pomoz wołacź a kruch ſa ßwojim nadpadnikom běżecź. Słóſtnika, pſchekupza Mauersberga, ſaßłapachu. Pſchi pſchepytanju ßo wupokaſa, ſo bě wón ſ wotpohladom, ſo mohł jeneho pjenjeżneho liſtynoſcherja wurubicź, ßebi iſtwu wotnajał a liſt, jako pjenjeżny liſt, ſe ßwojej ßamßnej adreßu na póſcże wotedał. Mauersberga dla cżeżkeho mordaŕſtwa a rubjeżniſtwa k khoſtarni na 8 lět a k ſhubjenju cżeſtnych prawow na 10 lět saßudźichu.

* (Wurubjenje żyrkwje.) W Brügge pola Kiela je ßo

* Se ſatraſchnym wětrom je ßo póńdźelu na raniſchim jendźelſkim mórſkim brjoſy nimo měry wulka ſchkoda nacźiniła. Żeleſnizy pſchi brjoſy ßu pócźrjene, teho runja w Londonje měſchcźanſke dźěle pſchi rěkomaj Themſy a Medwaya. Wójſkowy arſenal we Woolwichu a kaſarmy we wodźe ſteja. Dom wójnſkeho łódźſtwa w Margate je wotpławjeny. Pſchi Norfolkſkim brjoſy je morjo ßydom łódźi ſ prochom a mochom póżrjeło; pſchi Cornwalliſkim brjoſy je ßo jena parna łódź ſ zyłym mużſtwom ponurika. Pſchi Yorkſhireſkim brjoſy je ßo wjele druhich łódżow na ſkałach rosbiło. W Londonje bě pſchiwał wody tak wulki, kajkiž wón ſa 30 lět wjazy był njeje. w nozy do ßmjertneje njedźele na njehańbicźiwe waſchnje zyrkej wurubika. Wſcha wołtaŕna nadoba, ßłęborna poſłocźana khana, kheluchi a talerje ßu ßo rubike. Nětko ßu w Kielu paducha, jeneho prjedawſcheho tepjerja, ſajeli, hdyż chzyſche roſeſchkrjene ßudobja pola jeneho ſłótnika pſchedacź.

* (Wowrótnjena dźěcźimordaŕka.) Żałoßna wěż je ßo w ruſkim hłownym měſcże ſtała. Dr. Tillowa mandźelſka je tam dweju ßwojeju ßynkow, jeneho połlětneho a jeneho pjecźlětneho, ſatělika. Wołomlětna dźowka bě jej do pódlanſkeje iſtwy cźekła. Najmjeńſche dźěcźo bě hnydom morwe. Macźeri pak, kotraž bě ſkónczńje też ßama do ßebje tſělika, a ſtarſchemu ßynkej ßo ſcźeżka żiwjenje ſdźerżi. Njeſbożowna macź bě ßo hakle njedawno ſ wuſtawa ſa ſkhorjenych na cżuwy wrócźika.

* (12lětny hólz żyrkwineho ßłużobnika ſatſělił.) Pſched ſchtyrimi njedźelemi bu w Beſançonſkej kathedrali żyrkwiny ßłużobny bratr Maßmann tſěleny. Někotſi duchowni knjeża, kiž hiſchcże wjecźor w żyrkwi pſchebywachu, na dobo wulki łuſk wußkyſchachu, a żałoßny kſchik, a potom dźěcźaze na pomoz wołanje. Hdyż cźi měſchniży na pomoz khwatachu, pſchiběża jim 12lětny hólz, Bonnet rěkazy, napſcheczo, ßo ſtyſknje k jenemu duchownemu knjeſej pſchitulejo, żałoſcźeſche wón: „Popańcże jeho — ſdźerżcże jeho — ßo boju — tamle běži — nětk je wonka!“ Nichtó pak ßo na cźěkazeho dohladacź njemóżeſche. W draſtkomorje pak Maßmann na ſemi leżeſche, do hłowy tſěleny, cźeżko, tola niz ßmjertnje ſranjeny. Pſched ßndniſtwom ßo hłowny ßrědk, hólcźeż Bonnett, takle wupraji: „Po ßwoje modleŕſke, kotreż běch ßebi ſ zyrkwje ßobu wſacź ſabył, doběżach k bratrej Maßmannej. Tón chzyſche mi na moje praſchenje ſa mojimi knihemi runje wotmolwicź, tola na dobo wulki muż ſaſtupi, a ßłowa njeprajiwſchi, do bratra tſěli. Mordaŕ twochny a ja też cźeknych!“ Pſchepytowazy ßudnik hólza, kiž dźiwnje, bojaſnje a ſtyſkniwje rěcźeſche, dale wuwopraſchowaſche, kajki je nadpadnik ſwoblekany a hewak muż był. Nětk Bonnett ſ woprědka powjedaſche, ſo je tón muż jara wulki był a cźerwjenu brodu měł. Pſchi druhim pſcheßłyſchenju pak wudawaſche, ſo je mały a tołſty był, a dołhu brunu brodu měł. Po wſchelkich daliſchich praſchenjach, pſchi kotrychž bě ßo to hólcźiſko ſ wotmolwjenjom ſaſchmjatało, wono zyle bjes potrjeby wupraßny: „Ja pak tola był njeißym!“ Jenemu ſe ßudnikow ßo to podhladne ſeſda. A woprawdźe, hdyż bě ſranjeny ſ womory wotucźił, wón powjedaſche: „Bonnet ke mni do draſtkomory ſaſtupiwſchi hnydom do mnje tſěli.“ Młodeho ſłóſtnika ſajachu a ſ pſcheßłyſchenjom ßo wujaßni, ſo bě tón njedoczink „pſched něſchto cżaßom 500 hriwnow ſe ſakriſtaje kranył a ſo bě jeho bratr Maßmann na to winował. So by ßo nad nim wjecźił, je tón młody ſłóſtnik jeho ſatſělicź chzył.

* Se Schwetza. W domskim żiwnoscźerja Thomaßa Gazkowskeho bě woheń wudyrił. Prěni, kiž jón pytny, bě Gazkowskeho nan, stary khromy muž, kotryž mózesche lědom něłak psche jstwu psheńcź. S wulkej prózu ßo do komory dowlecze, w kotrejž jeho dźěćźi twjerdże spachu. Te wschě wón swubudźowa, a wschitke s domu a s wohnja cźeknychu. Wón ßam pak njemózesche rucze doscź cźeknycź. Wotroczk, wokańzu wußłyschawschi, so je dźěd hischcze we wohnju, jeho wukhowacź spyta, ale bohużel podarmo. W palazej drascze a żałoßnje wopaleneho dyrbjachu jeho s wotpalenischcźa wotnjescź. Nětko cźezko khory leži, jene wóczko je jemu wuběżało a druhe je też jara wobschkodźene.

* (Rubjeżne mordarstwo pschecźiwo ßamßnemu nanej.) S Luccari pißaja: Kubleŕ Maurinak a jeho 80 lět starr nan Felix dźěschtaj do Luccaria na skótne wiki, so byschtaj ßebi sa ßwoje shromadne hospodarstwo kruwu kupikoj. Kruwa pak ßo jimaj tam żana njehodźesche; duż dźěschtaj bjes kruwy saßo hromodźe domoj. Na dompuczu ßyn ßwojeho schědźiweho nana sabi, so by ßebi jeho pjenjesy pschißwojił. Nanoweho mordarja ßu sajeli a ßudnistwu pschepodali.

* S Brüssela w Belgiskej pißaja: S wulkim wětrom je pschi zyłym belgiskim brjosy njeßměrnje wjele schkody nastało. W Heyde ßu pschi jenym dołhim hacźenju wschě pinzy powodźene. Někotre domy ßu ßo saßypke. W Blankenberghe ßu ßo s wjele domow tsichi wotkryke.

* (S jědom sawdawań.) W Brügge w Hollandskej je ßo pscheđ tamnischim pschißażnym ßudom pondźelu wußudźenje pschecźiwo komandantej Ostendskeje měschcźanskeje gardy, majorej von der Auwera, sapoczało. Wobskorżeny je pjecża ßwojej żonje s pomaku skutkowazym jědom sawdał, so mohł ßo po jejnej ßmjercźi s jenej druhej żónskej woženicź. Von der Auweru je jeho lubka pscheradźiła. W jeho żoninym cźele ßu wjele jěda namakali. Wobskorżeny prěje, so je winowaty. Prozeß budże dwě njedźeli tracź.

* Cźeżke pscheńdźenje jeneho rekruty je ßo w Barlinje stało. Hdyż ßo 1. kompagnija garde-pionerow na kasarmskim dworje swuczowasche, jedyn pschedstajeny młodeho muża, jeneho kódźnika, poßwari, dokelż bésche wospjet nješchto wopaki cźinił. Hacź runje pschedstajeny na teho rekrutu njehrimasche a hrubje s nim njefakhadźesche, jeho tón njedoczink na dobo do woblicza praßny. Sso wě, so budże to cźeżzy wotcźerpicź dyrbjecź. Hnydom jeho do pschepytanja wotwjedźechu.

* (Kwaßne puczowanje po kole.) S kwaßneho puczowanja po kole staj ßo tele dny młodaj mandźelskaj do Barlina wróczikoj. Kwaßnaj puczowarjej běschtaj kónz septembra do połodnischich krajow wotjěkoj a staj skónczńje po wschelakorych wobcźeżnoscźach do Roma dozpikoj. Wróczo staj wonaj hacź do Basela po żelesnizy a wot tam saßo po kole do Barlina jěkoj. Wulzy ßo wonaj pschekwapischtaj, hdyż jeju w Potsdamje wjele mużskich a żónskich kołojeśdnych powita, mjes nimi ßo też pschichodna macź młodeho mandźelskeho na kole namakasche.

* (Awstriski arzywójwoda Ota na hontwje sa barami.) Na Dobraczinskich hontwach sa mjedwjedźemi wali ßo, kaž s Budapesta pißachu, natsélený mjedwjedź na jeneho lěßneho hajnika, kiž blisko pola arzywójwody stejesche, a mori jeho, prjedy hacź jemu schtó na pomoz dokhwata. Arzywójwoda Ota, kiž bě ßam we wulkim strasche, hnydom s honjenjom sastacź pschikasa a ßlubi, so budże ßo sa njesbożownych sawostajenych teho hajnika staracź.

* (Khude dźěczo.) Ssmjertnu njedźelu ßo khudobnje swoblekana holczka, něhdże 5 lět stara, psches ludźi pschecźischcza, kiž wěnzy na rowy ßwojich semrjetych lubych kupowachu. Pjenjesy w dyrkotatej ruczzy dźerżo, rjekny wona k pschedawarjej: „Móżu sa ßwoje pjenjesy też jedyn wěnz dostacź?“ — „Kak wjele dha masch?“ ßo pschedawař woprascha. Holczka ruku wocźini. Schtyri nowe pjenjezki w njej mějesche. Na praschenje: „Sa koho dha chzesch wěnz kupicź?“ holczka wotmolwi: „Sa ßwojeho nanka, kiž je na twarje do njesboża pschischoł.“ Na dalische praschenje: „Hdże dha masch macź?“ dźěczo se ßylsojtymaj wóczkomaj wotmolwi: „Maczerka khora we łożu leži, a pjenjes dale żanych wjazy nimamy; ale nasch luby nan dyrbi dźenß tola wěnz dostacź.“ So dźěczo poknu wěrnoscź rěczi, jena knjeni wobßwědźi, kiž mjes kupowarkami stejesche. Hnuty da pschedawař temu dźěsczu jedyn se ßwojich najrjeńschich wěnzow a dźesche: „Tón je sa morweho nana; ale schtó da nješchto sa khoru macź da?“ Do posticźeneho klobuka wschitzy, kiž wokoło stejachu, pjenjesy mjetachu. Mała holczka lědy shuda, schto ßo jej sta. Wěnz dosta morwy nan a 22 hriwnow a 2 np. pschinjeße wona khorej macźerzy ßobu domoj.

* W Temesvarje we Wuherskej bě ßo bohaty khěžeŕ Pfeiffer, ßo se ßwojej żonu swadźiwschi, sa schpihelowu hoku powěßnył. Sso domoj wróczíwschi, ßyn cźełko namaka a ßo teho dla s tajkim roshorjenjom saja, so wón s macźerju ßo wurěczowawschi na łubju doběża a ßo tam teho runja powěßny. Jeho hischcze żiweho wotrěsnychu.

* (Rěczazy cźaßnik.) Jendźelske nowiny pißaja, so je jedyn mechanik w Londonje cźaßnik sestajał, kotryž cźaß se srosumliwej rěczu pschipowjeda, hodźiny njewotbiwajzy, kaž to dotal wschě cźaßniki cźinja. Nimale zyle, kaž cźłowjek, tutón cźaßnik rěczi: „jena, dwě, tsi atd.“ Rano, pschipołdnju a wjeczor wón zyku ßadu a wscho wurjekuje, najdlějschu wjeczor, a to w požadanym abo skasanym cźaßu, na pschikład: „Nětk je cźaß do łoża.“ Tute nowe wunamakanje budże sa ludźi, kotrychž wjeczorny wopyt njewě, hdy ßo s wopyta domoj hicź ßłuscha, s wulkim żohnowanjom.

* (Hady jako łojerjo wulkich myschow.) W Europje ßebi hady jako łojerjo myschow pschemako waża, hacź runje ßo na pschikład smijizy skoro jenoż smyschemi żiwja. W Brasilskej maja hady bóle sańcź, wěstu drużinu hadow ßebi tam ßamo jako domjazy skót dźerża. W Brasilskej ßu mjenujzy wulke myschе s wohidnej krejnej cźwilu, a wobydlerjo teho dla wschě skocźata schkitują, kotrež wulke myschе kónzuja a ßo s nimi żiwja. Do tychle skocźatow woßebje drużina smijow ßłuscha, kotrymż Giboia rěkaja. Jena Giboia je tam runje telko hódna, kaž pola naß dobra myschе łojaza kóczka, a ßo w brasilskim hłownym měsce Rio de Janeiro na wikach po 6 frankach pschedawa. Giboia je mały had, kotryž s rědka tołstoscź ruzyneho łoscźa dozpije. Wo dnjo had směrom a łěni pod skhodom spi, wo nimokhodźazych ludźi ßo njestarajo. Po saßměrknjenju pak ßo wón na hontwu poda, ßo ßuwajo a wschudże łażo a ßo, hdyż ßo wulka mysch pschibliži, na łakańzu położi, s kotrejež wulecźi, ßo do tyła wulkeje myschе sakußnje a jej schiju pschekußnje. Tónle had ßo tak derje na dom ßwojeho knjesa swucźi, so ßo wona, hdyż ßo s khěże puschcźi, stajnje saßo domoj wróczi.

* Wo pscheseźěhanju kscheseźijanow w Chinje mißionar pater Steny s połodnischeho Schantunga w jenym liscze mjes druhim scźěhowaze pische:

„Pscheđ něktorymi dnjemi ßym s wulkej nusu ßmjercźi wucźeknył. W połodnischim dźěle, mi dowěrjeneho wokrjeża, běch dwě nowej gmejnje sałożił. Prjedy hacź běch wscho srjadował, bě ßo dźeń nakhilił. Běch wustał a chzych teho dla w nowej gmejnje wostacź. Kscheseźijenjo a pohanjo tamneje wßy mje na kolenach proschachu, so bych wostał, tola myßliczka mi powjedasche, so dyrbju ßo na daloki domojpucź nastajicź. Pohanjo ßußodneje wßy njeběchu ßebi myßlili, so ßo hischcze tón dźeń domoj wróczu. Wokoło połnozy ßo woni, 20 hacź 30 muži ßylni do tamneje wßy na modleŕnju walichu. Bórsy durje a wrota rosbiwschi woni do łoża, tam stejazeho, tsélachu. Chzychu Europjana, wucźerja kscheseźijanskeje nabożiny, skónzowacź, jemu kożu wudrěcź atd. atd. Fakle saßwěcźiwschi hakle ßo dohladachu, so mje njeběchu trjechili, ale so jenoż wbohi kscheseźijan, kotryż dom strażowasche, s krwju polaty stonajzy na łożu leżesche. Pytachu nětko dale sa mnu, tola kscheseźijenjo, kotsiż běchu ßo mjes tym sběżeli, jich wotehnachu. To ßu tajke małe wotměnjenja, naß na to dopominaze, so ßmy w njepscheźelskim kraju. Hižo husto ßu naß wurubili. Loni ßu mojeho tachanta, knjesa Henla, dospołnje wurubili a żałoßnje krjudowali. Psched krótkim ßu jeneho kscheseźijanskeho pschedstejicźerja, jenu katechistisku do zyła wurubili, někotrym katechistam wschu nadobu sebrali, a jeneho druheho katechistu ßu w nozy wotwjedli a ßebi sa njeho wukupny pjenjes żadali. Hdźeż měschnik pschińdże, dyrbi zyła kscheseźijanska gmejna w nozy strażowacź. Skoro żaneje měrneje nozy njeje, husto naß tsélenje a wołanje nastróży; s cźaßom ßo wotpjawschi a wschón ßo wobojawschi ßo kóżdeho ropocźika wustróżisch. Krajina, mi dowěrjena, je w pscherěsku něhdże 15 hodźin dołha. Wona s wjeczora wulkeho wikowanskeho města Tsininga leži. Biskopa ßu we wokrjeżnym měsce skoro sarasyli, a powjescź wo tym ßo w zyłej wokolinje rosscheŕi; druhich nowych kscheseźijanow krjudowachu. W tu khwilu ma nasche tachantstwo, s tsjoch měschnikow wobstejaze, něhdże 80 gmejnow s něhdże 1000 kschcźenymi a 4000 katechumenami. Ja ßam mam něhdże 30 gmejnow s 1000 hacź 2000 kscheseźijanami. Lud je dźiwi, jeho kharakter je twjerdschi, dyżli pola druhich Chinesow. Teho dla kscheseźijanstwo runje tu najlěpschu a najpłódnischu rolu namaka. Kscheseźijenjo ßu krucźi, a hdyż dyrbi bycź, psches woheń du.“

(Zyrkwinske powjesce hladaj w pschikosy.)

Drjewowa awkzija
na Lupjanskim revěrje.

Wutoru 7. dezembra t. l. ma ßo
250 ßuschizowych a selenych dolhich hromadow
sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź.
Sapoczatk dopoldnja 1/2 10 hodźin pschi Bukowskej hajnkowni.
W Minakale, 1. dezembra 1897.

Hrabinska ſ Einſiedelska inſpekzija.

Awkzija.

Ssobotu 4. dezembra a sczěhowaze dny budźa ßo na kamjentnej haßy czißko 17 wschě **galantrijowe twory, hrajki, zojnaze tosche a czahanske harmoniki** psches awkzijonatora Fuchsa na pscheßadźowanje pschedawacź.

B. Zimmermann,
pschedawarnja galantrijowych tworow a hrajkow.

Khěża na pschedań.

Moja nowonatwarjena khěża ſ rjanej sahrodu w Hrodźischczu czißko 4c, kotraž ßo woßebje sa krawza abo sa wotpoczink pschihodźi, je hnydom se ßwobodneje ruki na pschedań.

Jan Hommel w Hrodźischczu.

Wolij

ßo hacź na dalsche kóždu **wutoru** a **pjatk** w **Slyczanskim mlynje** bije.

August Nagel, mlynski mischtr.

Schulske tornistry, holczaze tosche,

trajnje dźěłane po najtunischich a wschelakich płaczisnach porucza
A. Schurz,
ßedlarski mischtr w Minakale.

Filzowe stupnje a tosle

tež tajke ſ kožanej póduschu, w ſnatej hódnoscźi w wulkim wubjerku po najtunischich płaczisnach porucza
Josef Kißling
pschi mjaßowych jědkach.

Koschlazy barchent,

velurowy a jakowy barchent, barchentowe koschle ſa mužow, žony a dźěczi w wulkim wubjerku po najtunischich płaczisnach porucza
Josef Kießling
pschi mjaßowych jědkach.

Durſthoffske ßuche droždże

porucza fabrikski skład
A. Biſolda,
pjekarskeho mischtra
na bohatej haßy.

Prußnizy,
schmadernuks,
turkowske ßlowki,
najlěpschi zokrowy ſyrup
porucza tunjo
Ernſt Rjeczka
24 na hornczeŕskej haßy 24.

Rósynki

punt po 25 np. porucza
C. F. Dietrich
na jerjowej haßy 3.

Kanariki!

Žolte ſ khapiczkami a pißane pilne ſpěwarje pschedawa
H. Rechenberger
na Gickelskej horje 1b.

Khoſej, paleny,

punt po 90, 100 hacź do 200 np.,
njepaleny
punt po 70, 80, 90, 100 hacź do 160 np. porucza
C. F. Dietrich
na jerjowej haßy 3.

Ssylnje a czißce ßkodźazy
paleny khoſej

w ßwědom. wubranych měschenjach punt po 1 mk.
porucza
Pawoł Hofmann
na rózku ßerbskeje a schuleŕskeje haßy.

Czerſtwy lany wolij

porucza najtuńscho
Ernſt Rjeczka
24 na hornczeŕskej haßy 24.

Najlěpschi lany wolij
ſ kralowskeho dwórskeho mlyna w Plawenje pschezo czerſtwy porucza
A. E. Soba na Židowje.

Dźěrkate zigary!

wubjernje ßkodźaze a ßo palaze,
100 schtuk po 310 np.,
25 = = 85 =,
3 = = 10 =,
300 schtuk po 9 hr. franko po póscze porucza jako wobkedźbowanja hódne
Carl Noack w Budyschinje.

Paleny khoſej

punt po 100 np.,
ßyry khoſej

punt po 70 a 80 np.
ma jenož na pschedań
Carl Noack
na žitnej haßy.

Schulski dom na pschedań.

Pońdźelu **13. dezembra 1897** dopołdnja wot 10 hodźin ma ßo stary Boschecźanski schulski dom ſ wuměnjenjemi, prjedy wosjewjomnymi, na pscheßadźowanje pschedawacź. Dalsche wukaſa schulski pschedßyda knjes Schneider w Boschezach, pola kotrehož ßu tež pscheßadźowanske wuměnjenja dowidźecź.

W Boschezach, 20. novembra 1897.

Schulski pschedßyda.

Pſche- deſchczniki.

Jako praktiſke a witane hodowne dary poruczam w ſolidnych trajnych hódnoscźach

židźane a połžidźane pſchedeſchczniki

ſa mužow a žony ſ najmodniſchim a elegantnym pſchimadkom w najwjetſchim wubjerku, ke kotrymž ßu ßo najnowſche patentowane ſtejadła jako **wětrowe ſtejadło, błyſkowe ſtejadło, ßamoſamkarje** wužiže.

Połžidźane pſchedeſchczniki po 4 1/2—8 mk.

Gloriapſchedeſchczniki,
6 wſchelakorych druźin hižo po 2 mk. 75 np.

Gloria nadobnjenje po 2 mk. 50 np.

Bawlmjane pſchedeſchczniki po 1 mk.

Woßebje wulke 8 dźělate, 9 dźělate a 12 dźělate pſchedeſchczniki na ſkładze.

Pſchi kupjenju 1/4 duzenta woßebite ponižene płaczisny.

Ssamßne dźěło mi móžno czini, hódnu tworu po najtuniſchich płaczisnach pſchedawacź.

H. M. Schmidt

na rózku hłowneho torhoſchcza.

E. M. Clauss,
drogowe khlamy we Wósborku

porucza

kožowy mas,
glauberſku ßol a
foſforkißały kalk,
wſchě druźiny ſelow.

Ia. **maſchinſki woli,**
kołmas žołty,
lany walij a **jatrowy wolij**
ſa cźłowjekow a ſłót.

Wunjesne a wołmjane twory po najtuniſch płaczisnach pſchedawam, dokelž tele wěży ſ mojeje pſchedawarnje ſpuſchczu.

Paleny khoſej

ſnateje wubjerneje hódnoscźe po 100, 120, 140, 160, 180 a 200 np. porucza

Bruno Halka
(prjedy **Th. Grumbt** na ſwonkownej lawſkej haßy 9.
Pſchiſpomnjenje: **pſchi pſchedawanju ßo ßerbſki rěcźi.**

Konje k rěsu

kupuje po najwyſchſchich płaczisnach
ſwudowjena **E. Pohlowa**
w Budyschinje.

A. Poppe
na mužakowſkej drózy 4

kupuje kóždu dźělbu kowaneho želeſa, lateho želeſa, hadreſchczow, koſczow, papjery, zynka atd.
wſchědnje hacź do wjeczora do 8 hodźin.

Unionſki kognak, punſchowe eßenzy, rum, arak, wubjerny likěr poručataj
Schiſchka a **Rjeczka**
na ſwonkownej lawſkej haßy.

Koſaze, czelaze a howjaſe koże, kaž tež wſchě druhe druźiny kožow pſchezo po najwjetſchich płaczisnach kupuje
Heinrich Lange
pſchi žitnych wikach
a pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi.

Wjerczity pianino, derje ſdźerżany, je tunjo na pſchedań w Ssmochczizach czißko 17 pola Makeho Wjelkowa.

Z nakładom M. S. je w 2. předźěłanym a powjetšenym wudawku wušoł

Towaršny spěwnik
za serbski lud.

Zestajał **K. A. Fiedler.**

Tónsamy je we wudawarni „Serbsk. Nowin“ kaž też pola knjeza překupca Mjerwy za 1 hr. 20 np. dostać.

Kóžda dźělba **železa, kosczi** a **hadreschczow** ßo kupuje a ßo derje ſapkaczi na garbarſkej haßy čßo. 9. Też ßu tam dobre **ßypanſke, warjenſke** a **tepjenſke khachle** na pſchedań.

Pſcheńcznu muku
ſ ruſkeje pſcheńzy ſ rukowanjom, ſo ßo derje pjecże, porucza
M. Fechler
pſchi drjewowych wikach 6.

Prima zigary
czíſcże po žadanju
mike a **ßylne**
běłe ßo palaze
po wſchěch płaczíſnach
po 3, 4, 5, 6, 8, 10 np.
poručataj
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.

Schpruchi na ſczěnu
(ſe ßlěbornym pißmom wutłóczene)
ſa hodowny dar ßo pſchihodźaze
po 25 np. a 50 np.
ßu dostacź
we wudawarni „Sserb. Nowin“.

Skład
ſnatych najlěpſchich
ßuchich drožďžow
Kayſera a **Hirſcha**
je pola
Paula Hofmanna
w Budyſchinje
na rózku ßerbſkeje a
ſchuleŕſkeje haßy.

Handrij Mrós w Bukezach

porucza k hodam ßwój bohacze ſrjadowany ſklad hrajkow, pychu na božodźěſczowy ſchtom, wobraſate knihi, wokojane wojaki atd.

H. Mrós, cžaßnikaŕ w Bukezach
porucza ßwój bahacze ſrjadowany ſklad **dybjaczných cžaßnikow, regulatěrow, ſczěnſkich, ſtejatych** a **budžatych cžaßnikow, cžaßnikowych rjeczaſow, brylow** atd.
Porjedźenja ſ rukowanjom rucze a tunjo.

Čžeſczenym Sserbam w Budyſchinje ßo
k **porjedźenju želeſnych** a **drjewjanych plumpow** kaž też k **cžiſczenju** a **nowotwarjenju wſchěch plumpow**
poručam a pſchi najlěpſchim dźěle najtuńſche płaczíſny lubju.

Pawoł Krauſe
w Budyſchinje na Wjeleczanſkej drózy cžiſło 14.

We wudawarni „Sſerbſkich Nowin“ je ſa 25 np. dostacź:

Pſchedźenak.
Protyka ſa Sserbow
na lěto
1898.

Pſchedßydźi ßerbſkich towaŕſtwow a ßerbſzy wuczerjo, ſběrajcże ſa naſch ßerbſki dom w Budyſchinje!

Wurjadna hłowna zhromadźizna Maćicy Serbskeje

budże **ſrjedu, 15. decembra t. l.,** popołdnju w 3 hodź. pola **Gudźic** w Budyšinje.

Dźeńſki porjad: Požčeńka pjenjez.
Přemjenjenje ſtatutow.

Předsydstwo.

Serbske towaŕstwo za Khwaćicy a wokolnosć
změje njedźelu **12. decembra** swoju hłownu zhromadźiznu.

Předsydstwo.

Woſjewjenje.

Jutſje njedźelu 5. dezembra popołdnju ſměje ßo
powſchitkowna ſhromadźíſna
Khróſczańſkeje Raiffeiſenſkeje wupožčerńje
w tudomnym Wjeńkez hoſczenzu.

Dnjowy porjad:

1. Woſjewjenje wuſbytkowanja.
2. Pſchedpołożenje prawow pſcheſzyknieje ſhromadźíſny.
3. Krótki pſchedpołožk wo dźěławoſczi.
4. Namjety.
   a) Saſtupny pjenjes.
   b) Shubjenje prawa na wuſbytkowanju wobkhodneho podźěła.

Wſchě ßobuſtawy ßo ſ tutym napominaja, ßo ſ dypkom ſeńcź.
W Khróſczizach, 29. novembra 1896.

Towaŕſtwowy pſchedſtejiczeŕ.

Bukečanske serb. tow.
změje jutře njedźelu za tydźeń 12. hodownika popołdnju w 4 hodźinach swoje druhe zymske posedźenje. Přednošk je k. wučeŕ Schütza z Rachlowa dobroćiwje přilubił. Wšě sobustawy, kaž też hosćow najpřećelnišo přeprošuje

předsydstwo.

Jara rjany njewureſany **ſrěbz,** cžorno-běły ßrokacź, 14 njedźel ſtary, woprawdźiteho ßlowjenſkeho wotkhada, ſa 120 hriwnow na pſchedań. Też je na žadanje kobła-macź, teho runja cžornoběły ßrokacź, ßlowjenſkeho wotkhada, ſa 680 hriwnow na pſchedań.

W Holbinje nad Sprewju (Taubenheim) Marienhöhe.

Baron **Gaertner.**

Proßata na pſchedań.

Proßata běłeje Yorkſhirſkeje a też cžornopißaneje Berkſhirſkeje raßy, kotrež ßo jara lohko wukormja, ßu pſchezo po cžaßej pſchimĕrjenych niſkich płaczíſnach na pſchedań na knježimaj dworomaj w **Budyſchinku** a **Pſchiwczizach.**

Dobra **koſa** je tunjo na pſchedań w Łupjanſkej Dubrawzy cžißło 2.

Sſkužobne holzy, mlokowe holzy, džowki, wotroczkow, rólnych pohonczow, ßrěnkow, wolazych, pſchi wyßokej mſdźe do tudomnych a Draždźanſkich ſtron pyta

Spannowa
na małej bratrowſkej haßy 5.

Džowku ſ dobrymi wopißmami k nowemu lětu pyta **Gräſa**
ſcharfenweg w Budyſchinje.

Do Barta!

Wulka hodowna wuſtajeńza, wſchědnje wot ranja hacź do wjeczora wotewrjena. Wo bohaty wopyt proßy

Alwin Dietrich w Barcze.

Delnjohórczański knježi dwór woženjeneho dowěrneho

hejtmana

pſchi darmotnym wobydlenju pyta. Mſda po wucžinjenju.

K 1. januarej abo prjedy dowěrnu naſhonitu **pěſtończu** k jenemu džěſczu pſchi wulkej mſdźe pytam.

Kochowa w Budyſchinje
na Tuchorſkej drózy 8.

Sprawnu pilnu ßłużobnu holzu ſ dobrymi wopißmami k 1. jan. pyta komiſſionſka radźiczelka **Zabelowa.** S knižkami ßo ſamolwicź na hornczeŕſkej haßy 23 po 1 ſchodź.

Wucžobnik ßo pyta!

Sa ßwoje kolonialtworowe a delikateßowe khlamy bórſy abo k jutram wucžobnika pytam.

W Budyſchinje, 2. dez. 1897.

Carl Noack.

Ssobotu wjecžor je ßo cžorna **pjelſczowa deka** na pucžu wot Manjowa do Delnjeho Wujeſda ſhubiła. Schtóž je ju namakał, chzył ju ſa dobre myto na Manjowſkim knježim dworje wotedacź.

(K temu cžißku dwě pſchiłoſy.

Prěnja pschiłoha k čzißlu 49 Serbskich Nowin.

Ssobotu 4. dezembra 1897.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družina a wosnamjenjenje.	Žiwa waha hr.	Rěsna waha hr.
Woły:		
1. połnomjaßnje, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	38½	68
awstriske	39½	70
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	35½	66
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	33	63
4. ßnadnje pizowane kóždeje starosby	30	58
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	34	65
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	32	61
3. starsche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	30	59
4. ßrenjo pizowane kruwy a jałojzy	28	56
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	26	52
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	36	63
awstriske	—	—
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	32	60
3. ßnadnje pizowane	29	54
Čželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	40	65
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	—	60
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich sschiżenjow w starobje hacž do 1¼ lěta	50	64
2. mjaßne	48	62
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	46	60

Płaczišna žitow a produktow.

Žnowy dowos w Budyschinje: 3062 měchow.		W Budyschinje 27. novembra 1897 wot hr.	np.	hacž hr.	np.	W Lubiju 2. dezembra 1897 wot hr.	np.	hacž hr.	np.
Pschenza	běła	9	27	9	53	9	6	9	56
"	žołta	9	—	9	24	8	71	9	12
Rožka	50 kilogr.	6	50	7	50	6	31	7	19
Jećžmjen		7	50	7	86	7	17	8	—
Wowß		7	30	7	60	6	80	7	40
Hroch		7	22	11	12	8	50	9	50
Woka		7	78	8	33	6	50	7	75
Jahły		13	—	15	—	12	—	14	—
Hejduschka		15	—	16	—	14	—	15	—
Bérny		2	20	3	—	2	30	2	60
Butra	1 kilogr.	2	30	2	60	2	20	2	50
Pschenična muka	50 "	9	75	19	—	—	—	—	—
Ržana muka	50 "	9	—	13	50	—	—	—	—
Ssyno	50 "	3	—	3	40	2	60	3	20
Ssłoma	600 "	16	—	18	—	16	—	18	—
Proßata 828 schtuk, schtuka		9	—	19	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	50 kilogr.	—	—	4	50	—	—	—	—
Ržane wotruby		—	—	5	—	—	—	—	—
Pschenični gris		—	—	5	50	—	—	—	—
Ržany gris		—	—	6	—	—	—	—	—

W Budyschinje płaczeschе: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach 15 hr. 73 np hacž 16 hr. 74 np., žołta 15 hr. 30 np. hacž 15 hr 70 np., kórz rožki po 160 puntach 10 hr. 40 np., hacž 12 hr. — np., kórz jećžmjenja po 140 puntach 10 hr. 50 np. hacž 12 hr. — np.

Na Bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot 9 hr. 27 np. hacž 9 hr. 56 np., pschenza (žołta) wot 8 hr. 83 np hacž 9 hr. 27 np., rožka wot 6 hr 56 np. hacž 7 hr. 35 np., jećžmjeń wot 7 hr. 75 np. hacž 8 hr. — np., wowß wot 7 hr. 40 np. hacž 7 hr. 70 np.

Wjedro w **Londonje** 3. dezembra: Pomročzene.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje 2. njedželu adventa rano w 7 hodź. farar Räda ßerbsku spowjednu rěcž, ½9 hodźin diakonus Sarjenk ßerbske a w 10 hodź. němske předowanje.

Wutoru popołdnju w 5 hodźinach budże w Jenkezach a w Brěsowje ßerbska adventska nutrnosćž.

Křćenł:

W **Michalskej zyrkwi:** Hermann Kurt, Jana Augusta Wróbla, džełaćerja na Židowje, ß. — Jan Bohuwěr, Handrija Bryčze, džełaćerja w Čzichońzach, ß. — Ernst Bruno, Jana Ernsta Helaßa, khěžkarja a fabrikarja w Dubruschi, ß — Jan Pawoł, njemandź. ß. w Jenkezach. — Jurij Erich, Jana Alwina Scholty, khěžerja a pjekarskeho mischtra na Židowje, ß. — Martha Augusta, Khorle Jana Fiedlera, wobydlerja a murjerja w Delnjej Kinje, dź. — Lena Marja, njemandź. dź. w Hněwßezach. — Kurt Richard, Handrija Bohota, khěžerja a fabrikarja na Židowje, ß.

W **katholskej zyrkwi:** Marja, Franza Sykory, krawza. — Hana Hilžbjeta, Khorle Augusta, najeńka płokarnje, dź. — Jurij, Josefa Rothera, rukajzarja, ß. — Marja Margaretha, Jana Josefa Junga, serjanta, dź. — Otto Pawoł Jurij, Pawoła Julia Khorle Schnella, krawskeho mischtra, ß.

Zemrjeł:

Dźeń 19. novembra: Hilža Marja, Franza Augustina Elßnera, schewza, dź, 3 m. 8 d. — Hana rodź. Bizkez, Pětra Grólmuża, wobydlerja, mandźelska, 72 l. 7 m. 29 d. — 21. Jan August Neubert, džełaćeŕ, 37 l. 11 m. 12 d. — 25. Hanija rodź. Buschez, njebo Handrija Rjencza, pohoncza, sawost. wudowa, 62 l. 1 m. 5 d. — Marja Madlena Raußendorfez, njebo Bjedricha Augusta Kühny, bywscheho rěsnika w Callenbergu, sawost. wudowa na Židowje (we wokrjeßnym wustawje), 76 l. 2 m. 10 d. — Max Pawoł, njemandź. ß. na Ssokołzy, 4 m. 25 d. — 27. Hana Langez, njebo Pětra Bjenady, džełaćerja, sawostajena wudowa w Delnjej Kinje, 79 l. 1 m. 17 d. — 30. Jurij, Josefa Stankiewicza, džełaćerja, ß., 3 l. 3 m. 5 d.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

2. njedželu adventa smeje pomozny duchowny Rychtař rano ½8 hodźin ßerbsku spowjednu rěcž; farař Mrosak ½9 hodź. ßerbske a ¼11 hodźin němske předowanje.

Sserbszy braschkojo a ßerbske baby, sběrajcże sa nasch ßerbski dom w Budyschinje!

Krajnostawski bank.

Dańske kupony naschich **sastawnych listow** ßo

wot 15. teho měßaza

w ßlědowazych płaczeŕnjach **bjes wscheho wotczehnjenja** sa hotowe pjenjesy kupuja:

w **Budyschinje** pola **krajnostawskeho banka,**
w **Draždžanach** pola jeho **filiale,** Schulgasse 1,
w **Annabergu** pola knjesa **Ferd. Lipferta,**
w **Chemnitzu** pola **Chemnitzskeho bankoweho towarstwa,**
w **Döbelnje** pola **Döbelnskeho banka,**
w **Freibergu** pola knjesow **Ludwiga & Co.,**
w **Greizu** pola knjesow **Becker & Co.,**
w **Greizu** pola **Zwickawskeho banka,**
w **Herrnhuczе** pola knjesa **C. F. Görlitza,**
w **Lipsku** pola knjesow **Beckera & Co.,**
w **Lipsku** pola knjesow **Schirmera & Schlicka,**
w **Lubiju** pola knjesa **G. E. Heydemanna,**
w **Plawnje w V.** pola **Vogtlandskeho banka,**
w **Roßwejnje** pola **Roßweinskeho banka,**
filiala Döbelnskeho banka,
we **Waldheimje** pola **Waldheimskeho banka,**
filiala Döbelnskeho banka,
w **Žitawje** pola knjesow **Bormanna & Co.,**
w **Zwickawje** pola **Zwickawskeho banka.**

W Budyschinje, 2. dezembra 1897.

Krajnostawski bank Kralowskeho Sakskeho Hornjołužiskeho markhrabinstwa.

K hodam

ßwój wulkotny ſkład **ſerbſkich a němſkich ſpěwarſkich knihow** w **najwoßebniſchich** a **najjednoriſchich ſwjaſkach, fotografiſjowe, pěßniſtwowe** a **piſanſke albumy, piſanſke, notowe** a **ſcěnſke mapy, liſtnizy, dźěłanſke** a **ruczne toſche, zigarowe etwije, portemoneje** a **móſchniczki, kurne blida, kurne ſerviſy, piſaki, ſchwadliſtwowe, rukajzowe** a **zigarowe kaſchczíki, balſke wjechliczki, domjaze žohnowanja, fotografiſjowe wobluki** we wſchěch wulkoſczach, **liſtnu papjeru** a **kaſety** w **kraßnych muſtrach** a **pěknych ſawalkach, lampowe krywy, wobraſate** a **baßniczkowe knihi** we wulkim wubjerku po najtuniſchich płaczíſnach dobroczíwemu wobkedźbowanju poruczam.

Gustav Rämsch,

knihiwjaſarńja a papjerjowa pſchedawarńja
na bohatej haßy 21.

Ssuknowa pſchedawarńja
F. N. Bläsche

w Budyſchinje

pſchi mjaßowym torhoſchczu

k pſchedſtejazym hodam na ßwój wulkotny ſkład

paletotowych tkaninow,
ßukna, czeßaneho pſchedźena
atd.

ſ poruczenjom ſpomina. S dobom na wulki wubjerk

tkaninow

k hólczazym wobleczenjam kedźbliwe czini.

Paul Kristeller

na bohatej haßy czißlo 20

porucza we wulkim wubjerku wſchě jenož pomyßlne druźiny trajnje dźěłaneho

wobucza

ſ **koże, filza** a **ßukna** ſa **mužſkich, žónſke** a **dźěczi** po czíſcze woßebje tunich płaczíſnach.

Skaſanja po měrje a porjedźenja ßo ſpěſchnje derje a tunjo wuwjedu.

Skład

pjelſczowych tworow, klobukow a mězow

C. E. Rinki na žitnej haßy 5.

Wulki ſkład **czornych** a **běłych kožow, wobßadźeńſke koże** kóždeje druźiny, hotowe **žonjaze kožuchi, puczowanſke kožuchi, żakety.**

Kožuchi ſ **perſianſkim, bobrazym, wudrazym, kaſtoretſkim, biſamjazym** a **ſealiſkim wobßadźenjom** ßo dźěłaja. Wulki ſkład **muffow** wſcheje druźiny, **khornarjow** we wulkim wubjerku.

Stare kožuchi ßo tunjo pſcheſchija, ſ nowa poczahnu a porjedźa.

Poruczam ßwój **wulki ſkład** hotowych pſchileżazych a ſchěrokich

mužazych kožuchow,

pjelſczowych żaketow a paletotow
ſa žónſke,
pjelſczowe jupy a puczowanſke kožuchi,
krótke a dołhe dźěłanſke kožuchi
ſa mužſkich a žónſke,
pſchileżaze a ſchěroke pjelſczowe kuty
ſa žónſke, kaž tež
bjes molow wobßadźenje a koże k podſchiczu
ßamßneho pſchihotowanja,
koßmate mězy hižo po 1 mk. 50 np. hacž k najlěpſchim,
pjelſczowe khornarje hižo po 1 mk. 60 np. hacž k najlěpſchim,
pjelſczowe muffy hižo po 1 mk.,
pjelſczowe mězy ſa mužſkich hižo po 70 np.,
plyſchowe mězy ſa hólzow hižo po 50 np.,
ßuknjane mězy wot najjednoriſcheho hacž do najwoßebniſcheho,
filzowe klobuki w najwjetſchim wubjerku,
zylindrowe klobuki po 3 mk. a dróżſche.

Skaſanje po měrje a pſchedźěłanje noſchenych kožuchow ßo rucze a tunjo wuwjedźe.

F. Trulley,

Na ſchulerſkej haßy 7. kóžkař. **Na ſchulerſkej haßy 7.**

Poßleſchczowe tkaniny,
wupjerki, meblowy köper,
draſtny katun, módroczíſchcz

w najnowſchich muſtrach porucza tunjo

M. Gottwald
pſchi mjaßnym torhoſchczu.

Hodowna wustajenza

w zentralnym basaru

H. Richtera naßlědnika,

na bohatej haßy 29 **w Budyschinje** na bohatej haßy 29

s napschecza hoscženza winoweje kicže.

S tutym najpodwolnischo k wjedženju dawam, so ßym ßwoju **hodownu wustajenzu** wotewrił. Njejßym ani pjenjes ani prózy lutował, so bych ßwojim wotebjerarjam tajki wubjerk wězow, k daram ßo pschihodžazych, runje tak hrajkow, kaž tež praktiskich a wužitnych wězow, poskicžił, kajkiž móže ßo lědma w Budyschinje pschetrjechicž. Jenotliwe wězy mjenowacž, by pschedaloko dowjedło. Proschu wjele bóle, moju wustajenzu s wopytom poczesczicž. Wobhladanje je kóždemu dowolene, byrnjež niczo njeby kupił.

Hischcže na to spominajo, so ßym płacžisny tak nisko hacž móžno, tola krucže twjerdže, postajił, ßo dobrocžiwemu derjeměnjenju poruczam.

S poczesczowanjom

H. Richter naßlěd.

Heinrich Mohr,

schewski mischtr w **Budyschinje**

na ßukelnskej haßy 14

porucža ßwój wulki skład **hońtwinskich a dołhich schkórnjow, schkórniczkowo a stupnjow,** ruskich a němskich **gumijowych stupnjow,** wschě družiny **filzowych stupnjow a toflow,** kaž tež wschě jenož pomyßlne družiny stupnjow a schkórnjow sa mužskich, žónske a dźěcži po snatych tunich płacžisnach.

☛ Po měrje sa krótki czaß, kaž je snate, nalěpje ßedźaze wobucže dźěłam.

Sa Budyschin a wokolnoscž jeniczke dźěłanske prawo na Kriegerowe patentowe schkórnje.

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7

porucža **niže płacžisny** dźělbu $^6/_4$ schěrokich cžeŕwjenych hładkich **wupjerkow** s rukowanjom, so barbu njepuschcža, husto tkanych, stary łohcž po 25 np. — K dźěłanskej drascže **ßuknjowe tkaniny,** stary łohcž po 20 np., 23 np. (jara huste), 25, 35, 40, 50 np. — **Lama a žonjaze ßukno,** stary łohcž po 40, 50, 60, 70, 80 np. atd. — **Kalmuk k mužazym pjeslam,** schěry, cžěmny, cžěmnobruny, ßrěnjobruny, mustrowany, małomustraty, stary łohcž po 25 np.; — **koschlazy barchent** w jara wulkim barbunjepuschcžatym wubjerku, stary łohcž po 15 np. hacž k najcžežschim elsaskim družinam; **barchentowe** poßleschcžowe deki a poßleschcžowe płachty po 60 np.; wołmjane, židžane, połžidžane, połwołmjane, bawłmjane **rubischcža na hłowu** a **wokoło schije, barchentowe rubischcža** po 23 np.

Kruwjaze a konjaze deki

we wschěch wulkoscžach

po ßměschnje tunich płacžisnach porucža

S. Beer, prjedy **Messow & Waldschmidt**

pschi hłownym torhoschcžu 9, delka

a po 1 skhodže.

Woßebita pschedawaŕnja

wina a delikateßow

Gustava Küttnera

w Budyschinje

10 na ßerbske haßy 10 na róžku hauensteinskeje haßy

5 dalekorěcžak 5

ßo pschi pschikhadže symskeho cžaßa porucža.

Sa

hodownu potrjebu

po tunich płaczišnach w najwjetschim wubjerku

poručamoj:

soki,
rukajzy,
rukawate lazy,
khornarje,
manschety,
schemisety,
schlipsy,

ložowe deki,

schórzuchi,
spódnje šuknje,
schtawty,
khapy,
schawle,
schantka,
spanske deki.

blidowe deki,

Wošebje płaczišny hódno: **normalne schaty** sa dźěczi a frosčenych.

Philippi & Co.

na bohatej haßy 3.

Wyßokorukata schijaza maschina

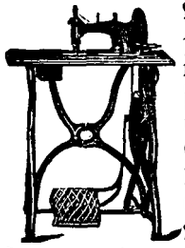

Biesolda a Locke je najlěpscha a najkhmańscha sa šwójbu a rjemjeßlniske dźěło. Sa jeje hódnosć dołhe lěta rukuju. Schijaze maschiny wschěch družnow šo wote mnje wuporjedźeja. Strykowanske maschiny po fabrikskich płaczišnach pschedawam

Richard Otto,
mechanik pschi lawskich hrjebjach 14.

Turkowske šlowki

nowy płód w měchach, kaschčikach a po wasy šu tunjo dostacź pola

Moritza Mjerwy
pschi mjaßowym torhoschczu.
Destillazija likérow po starych tunich płaczišnach.

Woprawdźity holandski

kakao

najlěpschu družinu šwěta, płaczišny hódno poručza

Gustav Küttner
10 na šerbskej haßy 10.

Jeniczka pschedawarńja sa Budyschin a wokolnosć.

Swój bohacze srjadowany

zigarowy sklad

po wschěch płaczišnach knjesam kurjerjam poručza

Bruno Halke
(prjedy **Th. Grumbt**).

Derje dźěłane **soły** a **matrazy** poručza tunjo **E. Schubert,** tapezěrař a šedlařski mischtr na jerjowej haßy.

Rum,
arak,
kognak,
punschowe essenzy,
wschelake tukrajne a wukrajne
blidowe likěry
w derje wuležanych družinach a w wulkim wubjerku poručza

Gustav Küttner
w Budyschinje
10 na šerbskej haßy 10,
wošebita pschedawarńja sa wina a delikatessy.

Druha pschiłoha k cžiſzłu 49 Serbskich Nowin.
Ssobotu 4. dezembra 1897.

Najwjetschi skład w Budyschinje.— Najtuńsche płacžisny.

Filzowe stupnje,

filzowe tofle, filzowe schkórnje, pódusche snaty najlěpschi wudźěłk, wurjadnje tunje.

Pjelsczowe twory,

kaž pjelsczowe mězy, pjelsczowe muffy, pjelsczowe khornarje w saručenych jenož dobrych kajkosczach po jara tunich płacžisnach.

Ratařske, domjaze, dźěłanske a dźěcźaze

mězy

we wschěch pomyſzlnych družinach a formach jara płacžisny hódne.

Filzowe, zylindrowe, hońtwjeřske a dźěcźaze

kłobuki

we wschěch nowosczach nětcžischeho cžaſza nimo měry tunje.

Hugo Lehmann

22 na bohatej haſzy 22 (pódla hosczenza k winowej kicži).

Emil Wehrle

na jerjowej haſzy 7.

Jako něschto woprawdźe tunje poručžam

koschlazy barchent, rjanu mjehku barbunjepuschcžatu tworu, stary łohcž po 15 np.

Wulke mužaze koschle po 1 mk., 1 mk. 10 np., 1 mk. 20 np.

Wulke žonjaze koschle po 80 np., 85 np. a 90 np.

Dźěcźaze koschle po 30, 35, 40, 45, 50, 55, 60 65, 70 np.

Jako pschihódny hodowny dar we wulkim wubjerku

žimaze maschiny

w najlěpschim wudźěłku porucža

Richard Otto, mechanik

pschi lawskich hrjebjach 14 s napschecza theatra.

Ludwig Kuhlmann

(mějeczel Erich Hecht)

w kupnizy pschi hłownym torhoschczu

porucža we wulkim wubjerku po tunich płacžisnach

gardiny, běłe a na žołcž,

kattuny, sofowe deki,

meblowe tkaniny,

vitražowe tkaniny,

běłe, na žołcž a piſzane,

gardinowe žerdźe a rosetty,

teppichi, běhacže, linoleum,

wóskowe ſzukno, tapety.

Wulki skład tkaninow! Tunje płacžisny!

Josef Ssykora,

pschedawařnja mužazeje drasty

w Budyschinje pschi bohatym tórmje.

porucža

ſzwój wulkotny skład

paletotowych mantlow, jupow, mužazych a hólcžazych wobleczenjow.

Jeho wulkotny skład tkaninow jemu móžno cžini, žadanja kóždeho, kotryž ſzebi drastu po měrje seschicž da, s tunim a spěschnym wuwjedźenjom spokojicž.

Dobre ſzedźenje! Najwjetschi wubjerk!

Jara dobry

paleny khofej

punt po 100, 120 a 140 np.

porucža

Jan Wenk

na swonkownej lawskej haſzy 5.

Schmidt & Gottschalk,

pjenježny bank

pschi mjaßowym torhoschczu
czißło 14|16 w Budyschinje.

Dobry
jedźny žonoy,
punt po 20 np.,
pschi 5 puntach po 18 np. je dostacz pola
Jurja Schwiebusa
(prjedy Aug. Bartka)
na swonkownej lawskej haßy 10.

Zigary
a wschón tobak,
krane rjepiki, punt po 25 np.
porucza
Jurij Schwiebus
(prjedy August Bartko)
na swonkownej lawskej haßy 10.

Zigary:
njewuběrany 6 np. wubjerk,
10 schtuk jenož po 40 np.,
100 schtuk jenož po 3 mk. 75 np.,
wurjadnje płaczisny hódno
porucza
Herm. Kunack
na bohatej haßy 8.

Hrodowska haptyka
porucza
wužitkowy pólver sa kruwy,
butrowy pólver,
hollandski skótny pólver,
žwinjazy wobžerny a kormjazy pólver,
po starych wupruhowanych rezeptach.

Schtóž dobru
radu abo **wukasanje**
w drogowych wězach pyta, dostanje darmotne wujaßnjenje w
Germania-drogowni
s napschecza winoweje kicze pola
mějeczela **dr. Roebera**
(chemika a haptykarja).

Meble

kupuja žo najtuńscho a s najwjetschim dobytkom w fabrizy
Gustava Zichnera,
magazin na seminarskej haßy 8,
fabriku na bělerskej drósy 7.

Schulsketornistry
w hoborskim wubjerku porucza
C. A. Pietsch
na hauensteinskej haßy 1.

Schórzuchi s czelazeje koze
porucza po tunich płaczisnach
Heinrich Lange
pschi žitnych wikach.

Kedžbu!
Jatrowy wolij
sa człowjekow a skót,
sokforkißały kalk
k wocżehnjenju młodeho skotu a žwini
butrowy pólver
snateje dobroscze,
wschě
hojaze korjenje
a sela
czisćze czerstwe
porucza
Germania-drogownja
dr. Roebera
na bohatej haßy
s napschecza winowej kicze.

Wubjerny khosej,
žyry, punt po 80 np.,
paleny, derje žłodżazy,
punt po 100, 120, 140, 180 a 200 np.,
palenu **pschenżu,** punt po 18 np.,
paleny **jeczmzeń,** = = 16 =
porucza
Jurij Schwiebus
(prjedy August Bartko)
na swonkownej lawskej haßy 10.
Poßkuženje w žerbskej rěczi.

Niz jenož **tuni,** ale
tež **dobry**
khosej,
seleny
punt po 80, 90, 100, 120, 140 np.,
khosej, paleny
punt 100, 120, 140 np.,
wubjernu dobru žylnu
Java-měschenzu
punt po 160 np.
porucza
Herm. Kunack
na bohatej haßy 8.

Jako
hodowne dary
žo **meble, schpihele, stoły, komody** hižo po 15 hriwnach najtuńscho a hódnje džełane kupuja
w meblowni H. Seikritta
na sadnjej bohatej haßy.

Premiirowane:
Sskčborna medailla
němskeje babinskeje skhadźowanki w Barlinje 1895.

džełane s czisteho kruwjazeho mloka, czini kožu nježnu a mjehku kaž žomot.

Draždżanska mlokarnja
sundowe **Pfundez bratrow**
mlokowe mydło
w Draždżanach.
Dostacz w najwjazy haptykach, drogowych, parsümerijowych a kolonialtworowych pschedawarnjach Budyskeho wokrjeßneho hejtmanstwa.

Heinrich Lange
w Budyschinje
11 pschi žitnych wikach 11
žwój wulki **pjelsczowy sklad** dobroczinwemu wobkedžbowanju porucza.
Mužaze mězy a **khornarje** po wschěch płaczisnach,
czorne mussy hižo po 2 mk.
Kožuchi žo po měrje seschija a žo tež rucże a na najlěpje pscheschija.

K s **nowabarbjenju** a k **pschebarbjenju** wscheje družiny **žonjazeje** a **mužazeje drasty** wschěch tkaninow, kaž tež k **czisczenju** drasty porucza žo, najlěpsche wuwjedżenje lubjo

Heinrich Hoppstock,
barbjerńja a chemiska płokarńja
w Budyschinje na hauensteinskej haßy 1.

Schtóž dobry czrij a schkórń trjeba, njech **czrijazy** a **schkórnjazy sklad**
Emila Indingera na jerjowej haßy 6
w prjedawschim Knüppelholzez domje wopyta.
Pschedawanischczo žobotu a njedželu na **bohatej haßy** **czißło 3** s napschecza pósta.

Franz Marschner
czaßnikař w Budyschinje
czo. 9 na bohatej haßy czo. 9
žwój sklad **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczasow** dobroczinwemu wobkedžbowanju porucza.

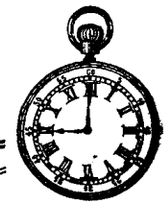

Hódna twora. Pilnje rukowanje. Tunje płaczisny.
Porjedženje dobre a tunje.
Pschispomnjenje: Rěczu **herbski.**

Hodowne wupschedawanje

wjele tworow **wjele nize płaczisny, po kotrejž žu žo wone kupike.**

Drastne tkaniny, czistowolmjane wobleczenje po 3 mk. 75 np., **czorne wolmjane** a **židzane tkaniny** k njewjesczinskej drascze, **lamu, pjelsczowe mussy** hižo po 95 np., **hotowe koschle, barchentowe rubischcza** hižo po 90 np., **mužaze pjelsczowe mězy** a **rukawate lazy, dobre konjaze deki** po 2 mk., wolmjane a židzane **mužaze rubischcza** a wjele wjazy.

Hermann Beermann na bohatej haßy 10.

Wulki cžrijazy a ſchkórnjazy ſklad
A. Knüppelholza naßlědnika
na jerjowej haßy cžißło 11.

Dźělbu
naſad ſtajenych hrajkow
wjele niže kupneje płacžiſny, tak dołho hacž ſkład doßaha po 10, 15, 20, 25 a 30 np.

Hewak tele hrajki ſchěſcž krócž wjazy płacža.

S. Beer,
prjedy Messow & Waldschmidt,
pſchi hlownym torhoſchcžu 9, delka a po 1 ſkhodźe.

Kóždy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tuni cžaßnik** kupicž, abo kotryž chze ßebi jón **porjedžicž** dacž, njech dźe k cžaßnikarjej **Curtej Jenczej** na ſwonkownej lawſkej haßy 5, pódla knjeſa lotteriſkeho kollektéra Jägera. — **Jencz** pſchedawa a porjedža ſa ßwoje dźěło ſprawnje rukujo.

Cžiſcže dobru woprawdźe derje ßłodźazu
vanillowu
łamanu ſchokoladu
punt po 100 np.,
kaž też najlěpſchi
hollandſki a němſki
kakao
punt po 130 np. porucža
Otto Sachse
na bohatej haßy cžißło 5.

Carbolineum,
wolij ſa młócžaze maſchiny,
lanolinowy kopytny mas,
lanolinowy kožowy mas,
lanolinowy ſchkórnjazy mas,
wolij ſa ſchijaze maſchiny,
vaſelinu,
vaſelinowy kožowy mas
poručataj
w najlěpſchej tworje a najtuńſcho
Strauch a Kolde,
drogowa pſchedawarnja
na kamjeńtnej haßy 3 w Budyſchinje.

?
Hdźe je **dobry**
khoſej
doſtacž?
Pola Oty Sachſy
na bohatej haßy 5,
tam je wón tuni a wubjernje ßłodźi.
Paleny punt po 100 np.,
njepaleny = = 80 np.

Krany amerikanſki
rjepikaty tobak
porucža, tak dołho hacž ſklad doßaha punt po 25 np.
Otto Sachse
na bohatej haßy 5.

Woprawdźe ßłódke rjane wulke
boßniſke
(tak mjenowane turkowſke)
ßłowki
punt po 30 a 40 np.,
derje ßnſchene amerikanſke
jabłuka
punt po 35 a 45 np.
porucža
Otto Sachse
na bohatej haßy 5.

la maſchinſki wolij
ſa cžežke a lohke dźěło,
wubjerny
kožowy mas,
rybjazy tuk,
kotryž kožu mjehku a njepſchepuſchcžatu cžini, porucža po najtuniſchich płacžiſnach a najlěpſchich hódnoſcžach
drogowa pſchedawarnja
Emila Měrſcha
na kamjeńtnej haßy ſ napſchecža turnarnje.

Howjaſe, konjaze,
cželaze a wowcze kože kaž też **wowcžu wołmu** pſchezo po najwyſchſchich płacžiſnach kupuje
Heinrich Lange
pſchi žitnych wikach njedaleko ßerbſkeje katholſkeje zyrkwje.

C. Christoph,

prjedy J. Angermann, papjerjowa pschedawaŕnja na snutsk. lawskej haßy 7

porucza cžesczenym wobydlerjam Budyschina a wokolnoscze ßwój bohaty skład

kanzlajoweje, konzeptneje a listneje papjery,

poßlednischu tež w schwarnych kassetach.

Fotografijowe albumy,

ßo k **hodownym daram** pschihodźaze, w jednorym a najwoßebnischim wuwjedźenju,

albumy sa póstske kharty,
albumy sa listne marki,
dnjowniki,
pißańske mapy,
spěwaŕske a modleŕske knihi atd.,

dale:

listna sa lisczowe wurěsanje,
pißane wobrasy,
modellěrowanske listna,
wobrasate knižki,
pißanu ßwěczazu papjeru,
słoczanu a ßlěbornu papjeru, słotu a ßlěbornu pěnu, papjeru sa klankaze stwy, słotu bordu, hotowe žłoby.

J. M. Frauenstein,

płatowa, bawłmjanotworowa a schatowa pschedawaŕnja

na bohatej haßy 27

k pschedstejazym **hodam**

ßwój derje srjadowany skład dobroczíwemu wobkedźbowanju porucza.

Winski cžrijowy skład.

Wulki wubjerk mužazych, žonjazych a dźěczazych schkórnjow a stupnjow po tunich płaczisnach porucza

Emma Frisch

na kamjeńtnej haßy 15 pódla hoscženza słoteje króny.

Sslódke palenzy

liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.

porucza **Moritz Mjeŕwa** pódla Pětrowskeje zyrkwje.

Destillazija snatych dobrych palenzow po starych tunich płaczisnach.

Poruczam ßwój wulki skład

ßamodźěłanych

mužazych wobleczenjow,
" paletotow,
" mantlow,
" jupow,
wołmjanych spanskich ßuknjow,
Hohenzollernskich mantlow

sa schulerjow,

hólczazych wobleczenjow,
" mantlow,
" jupow,
" kholowow atd.

na najlěpje seschitych.

Eduard Fritzsche,

krawski mischtr

pschi realnej schuli pschi realnej schuli.

Swjeŕschniki, jupy, mantle,

s kotrychž mam hoborski wubjerk na składźe a kotrež chzu hischcze do hód wotbycz **po wurjadnje tunich płaczisnach wupschedawam.**

Swjeŕschniki

hižo po 7 mk. 50 np.,

jupy

hižo po 4 mk. 75 np.

Jenož dobre dźěło! Wubjerny rěs!

F. Schlesinger

5 na bohatej haßy 5

s napschecza posta.

Max Schückel

w Budyschinje

na bohatej haßy 18.

ßwój skład hotowych jenož dobrych **cžrijow** najjednorischeje hacž do najwoßobnischeje družiny, s **kože, ßukna, filza** a **gummija** dźěłanych, po najtunischich płaczisnach porucza.

Wobucze po měrje ßo w mojej ßamßnej dźěłaŕni dźěła.

Tež hischcze woßebje na wupruhowanu patentowanu **schwampowu pódusch** kedźbliwe cžinju, kotraž je jeniczzy pola mje dostacz.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleń.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 50. **Sobotu 11. decembra 1897.** **Lětnik 56.**

Čežesćeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotsiž chzedźa sa nje na

1. schtwórtlěto 1898

do prědka płaćicź, njech nětko **80 np.** w wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa. — Cźi, kotsiž žebi Serbske Nowiny psches **póst** pschinjesćź dadźa, njech tola njesapomnja, žebi je tam bórsy skasacź. Na schtwórtlěto sapłaćźi žo sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž tež w druhich krajach němskeho khěžorstwa **1 hriwna,** s pschinježenjom do domu **1 hriwna 15 np.** — Serbske Nowiny s pschikłohu **Serbski Hospodar** płacźa na póstach **1 hriwnu 25 np.,** s pschinježenjom do domu **1 hriwnu 40 np.** — Se Serb. Now. hromadźe hodźi žo tež **„Pomhaj Bóh“** na póstce skasacź.

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Twar nowcje žejmownje w Draždźanach hoborske sumy sežerje. Po namjecźe finanzneje deputazije je žejm wobsamknył, pódla Brühlskeho hroda nětko tež hischcźe khěže pschi Brühlskej a terraßowej haßy sa 581,000 hriwnow kupicź. Dale dyrbi žo Brühlska terraßa, so by žejmownja cźěßnje njestała, s dźěła wotnjesćź. Terraßa žo s tymle pschikrótschenjom njepohubjeńschi, wjele bóle wona po rjanosći dobudźe, woßebje budźe napohlad s mosta wjele wulkotnischi, hdyž hakle budźe twar hotowy.

Do doprědnjeho wuradźenja je druha komora sakskeho žejma schtwórtk sakonje, nastupaze wobhladanje mjaßa, sawěsćenje rěsneho skotu a wobaranje pschecźiwo tuberkulosy mjes howjasym skotom wsaka. So žejm sakoń wo wobhladanju mjaßa s wulkej wjetschinu pschiwosmje, na tym njeje dwělowacź. Wschitzy sastupjerjo mjeńschich městow a sozialdemokratoju budźa jemu pschihłoßowacź.

Hdyž pak žo wobhladanje mjaßa sawjedźe, potom budźa žebi mnosy ratarjo sawěsćenje rěsneho skotu žadacź. Sakońsći nacźisk wo sawěsćenju rěsneho skotu je knjeżerstwo dokładnje pschedźěłacź dało; s njeho žu wschě njedostatki a njejaßnosće wotstronjene, kotrež žo we wudźělku krajneje kulturneje rady namakachu. Pschede wschěm je nětko wěste, so žo jenoż sa tón skót trjeba sawěsćenje płaćicź, kotryž je žo sarěsał. Schtóž po tajkim skót k rěsu njepscheda, njebudźe tež trjebacź sawěsćenje płaćicź. Cźi wschak, kotsiž maja strowy skót, budźa, hdyž jón rěsnikej pschedadźa, sawěsćeńsći dawk cźežko sacźuwacź. Hižo nětkole je žo w pscherěsku schtwórty dźěl howjaseho skotu, kotryž žo w měschcźanskich rěsańnjach rěsa, sa khory natuberkulosu spósnał. Kaž pak je snate, žo najwjazy khoreho skotu na wßach sarěsa. W pschichodźe budźe žo kóžde skocźo, njech žo w měscźe abo na wßach sarěsa, do rěsanja wobhladacź dyrbjecź a po rěsanju žo jeho mjaßo pschepyta, hacź njeje strowosći cźłowjekow schkódne. Maja sa to, so žo po powschitkownym sawjedźenju mjaßoweho wobhladanja s najmjeńscha tsecźi dźěl abo hischcźe wjazy howjaseho mjaßa sa njestrowe spósnaje. S teho móże žebi kóžды wobliczicź, so sawěsćeńsći pschinoschk njebudźe žnadny, byrnjež by statna kaßa schtwórty dźěl sawěsćenja pschidała a zyke sarjadniske khósty pschedewsała.

Na kajke waschnje ma žo rosschěrjenju tuberkulosy mjes howjasym skotom wobaracź, njeje ani žejmej ani knjeżerstwu hischcźe jaßne. Lěkarstwa psche tuberkulosu žaneho njeje, a na wjele wuwołany tuberkulin, s kotrehoż pomozu žo pjecźa tuberkulosa spósnacź hodźi, žo tež spuschcźecź njemóżemy. Tuberkulinowa hódnosćź w tym wobsteji, so skót, s nim schcźěpjeny, wěste znamjenja pokasuje, s kotrychž žo spósnacź hodźi, hacź je wón tuberkulosny. Jeli so pak je skót hižo ras s tuberkulinom schcźěpjeny był, potom tele znamjenja pschi druhim schcźěpjenju wuwostanu. To skótni wikowarjo derje znaja a teho dla žwój skót, prjedy hacź jón pschedadźa, schcźěpicź dadźa, so by kupjej njewóżno było, khorosćź w skocźecźu spósnacź. Tuberkulinowy najwjetschi njedostatk pak je, so tež zyle strowy skót, s nim schcźěpjeny, druhdy teßame znamjenja, na tuberkulosu pokasowaze, widźecź da, kaž khory skót. Sakoń žebi nětko žada, so dyrbi žo schcźěpjeny skót, kotryž je skótny lěkar sa khory spósnał, w běhu wěsteho cźaża sarěsacź. Jeli so žo po sarěsanju pokasa, so je skót strowy był, žo jeho wobžedźerjej pokna skocźecźowa hódnosćź sapłaćźi, mjes tym so žo k jědźi njekhmane mjaßo jenoż s 80 prozentami saruna. Sakonjowy nacźisk postaji, so dyrbi mjaßowy wobhladar, tuberkulosu pola sarěsaneho skocźecźa spósnawschi, wo tym wokrjeßnemu skótnemu lěkarjej powjesćź dacź. Tutón ma zyku hródź, s kotrehoż je khore skocźo wuschko, wobhladacź, pschepytacź a postajicź, kotre howjada mohke w njej na tuberkulosu khore bycź. Khore skocźata maja žo s tuberkulinom schcźěpicź. Skocźata, sa tuberkulosne spósnate, maja žo jako tajke wosnamjenicź, žo wot stroweho skotu dźělicź a žo polizajsźy wobkedźbowacź. Tuberkulosny skót njeßmě žo k dalschemu płodźenju wužiwacź, ßmě žo jenoż k sarěsanju pschedacź a dyrbi žo w běhu schtyrjoch njedźel sarěsacź. Jeli so žo wobžedźeŕ postajeneho cźaża njedźerži, wón prawo na saru-nanje shubi.

Pschi debacźe wo wschitkich tsjoch sakonjach žo sapóßłanz Matthes pschecźiwo dwójnemu wobhladanju sarěsanych žwini wupraji. Wobhladanje trichinyhladarjow dyrbi doßahacź, dokelž žo s dalschim pschepytanjom mjaßowa płaćisna powyschi. Sakoń wo wobaranju pschecźiwo tuberkulosy je w kraju, kajkaž je Sakska, do kotrejež dyrbi žo telko zuseho skotu s wukraja pschiwodźicź, po žwojim nětcźischim wopschijecźu njepschewjedny. Tež sapóßłanz Horst na krute postajenja sakonja wo wobaranju pschecźiwo tuberkulosy kedźbne cźinjesche. S postajenjom, po kotrymž dyrbi žo wschón tuberkulosny skót jeneje hródźe w běhu 6 měßazow sarěsacź, žo skotowy wobžedźeŕ cźežko domapyta; pschetoż mohło žo stacź, so dyrbjał žo wschón skót jeneho dwora sarěsacź a so by žo potom druhdy praschało, hacź móhł žo bórsy nowy skót nakupicź. Rěsny cźaž dyrbjał žo s najmjeńscha na jene zyke lěto wupschestrěcź. Nasch žerbski sapóßłanz Kokla žebi žadasche, so dyrbi žo mjaßo doma sarěsanych žwini a kosow darmo wobhladacź. Statny minister s Mezkich k rosjaßnjenju wopowjedźi, so žo skót, kotryž s khorosću hižo mrěje, njetrjeba sarěsacź a so žo tež teho dla njehodźi sawěsćicź. Hdyž běschtaj hischcźe sozialdemokrataj Goldstein a Fräßdorf wusběhałoj, so žu wschě tsi sakonjowe nacźiski sozialdemokratiskej stronje witane, žo wone sakonjedawanskej deputaziji k dalschemu rospominanju pschepodachu.

— Swoli khěžorstwowy žejm do powjetschenja wójnskeho łódźstwa? Na tole praschenje njehodźi žo nětkole ani haj, ani nè s wěstosću wotmolwicź. Pschezo pak žu wuhlady na pschiswolenje žadanych milijonow sa powjetschenje łódźstwa wjele polěpschike. Jenoż sozialdemokratoju a žwobodomyßlny Eugen Richter se žwojim pschihłoßom žu pschecźiwniży wscheho powjetschenja, mjes tym so konserwatirni wschěch stron, nazionalliberalni bjese wscheho wuměnjenja k twarej nowych wójskich łódźow pschihłoßuja.

Zentrumska strona wo kódźstwje na dobo wjele pschecźelnischo myßli, dyžli ßu hacź dotal jejne nowiny pißake. Jejny wjednik dr. Lieber drje hischcźe niczo wěste njeje pschilubił, tola ßmě ßo hižo na to liczicź, so budźe zentrumska strona, jeli so knjeżerstwo katholikam nětkotre konzeßije cźini, sa knjeżerstwowe żadanki khłoßowacź.

— Rothschild, Rockfeller a drusy wobßedźerjo petrolejowych źórkow ßu mjes ßobu swjask scźinili, so bychu petrolejowu placźisnu powyschili. Amerikanskemu petrolejowemu towarstwu „Standad Oil Campagnie“ je ßo Němska k jenicźkemu wuklukanju pschidźelika. Hdy by ßo placźisna sa zentnar petroleja jenoż wo 2 hriwnje powyschika, by ßebi Němska amerikanskim petrolejowym wikowarjam 10 milijonow hriwnow létnje jako dawk wudrěcź daka. Pschecźiwo tutemu wurubjenju petrolejowi wulkowikowarjo w wjecźornych a pokodnischich Němzach khěżorstwowy ßejm na pomoz wołaja.

— Mjes Němskej a Chinu hischcźe k wójnje njedońdźe. China je bjes wumènjenjow ßlubika, wschě żadanja Němskeje dopjelnicź. Tele żadanja ßu: wupłacźenje sarumanskeho pjenjesa ßwójbam skónzowaneju mißionarow, natwarjenje wopomnjeńskeje zyrkwje w Tainingtschau, postajenje wopomnjeńskeje tafle w Knye, trajne poniżenje guvernéra Li-ning-Schinga, saplacźenje khostow sa wobßadźenje Kiautschaua a spożcźenje pschedprawow sa twar żelesnizow a sałożenje podkopkow.

— Njedźiwajcy swólniwosćze chineskeho khěżora, Němskej polne doscźcźinjenje sa pschescźěhanje kschescźijanskich mißionarow dacź, druha divisija wójnskich kódźow pod admiralom prynzom Hendrichom bliżsche dny s Kiela do Kiau-Tschaua wotjědże. Pola Chiny wschak ßu ßluby daloko wo dopjelnjenjow, a hdy by Němska Chinje s mózným wójnskim kódtźstwom njehrosyła, njebychu Chinesźy ßwoje ßluby żenje do skutka stajili.

Město Kiau-Tschau a mórski saliw, pschi kotrymż wone leži, je Němska trajnje wobßadźika, China je Kiau-Tschau Němskej na 99 lět pschenajała, schtož ma runje tak wjele rěkacź, każ so je jón Němzam wotstupika.

— Swada mjes němskim khěżorstwom a republikanskim knjeżerstwom haitiskeje kupy je skónczena. Psched němskej wójnskej kódźu, kotraż bě psched haitiske khowne město Porte au Prince pschijěła a hrożesche, město bombarděrowacź, jeli so ßo němske żadanja njedopjelnja, je haitiske knjeżerstwo rucże pod kij lěsło. Wone je żadane pjenjeżne sarunanja sa němskeho poddana pschekupza Lüdersa, kotrehoż bě ßud w Porte au Prince sajał a k jastwu saßudźił, wupłacźiło, samolwjeńske pißmo komandantej němskeje kódże pschepodało a němsku kódź s wutjělenjom s kanonow postrowiło. Po dopjelnjenju tychle żadanjow je ßo saßo nědhuschi pschecźelny wobkhad mjes Němskej a Haitiskej wobnowił.

Awstriska. W Czechach saßo wschudźe měr a porjad knjeży. Němzy a Czesca, kotsiż ßu ßo mjes ßobu pschescźěhali, ßu poßlednje dny sańdźeneho tydźenja dosakhadźeli. Też w Prasy ßo měr wot sańdźeneho schtwórtka njeje wjazy kasył. Njedźiwajcy teho wobsteji tam hischcźe nahły ßud, kotryż pak hischcźe składnoscźe měł njeje, někoho ßudźicź.

Nowe ministerstwo, jenicźzy se sastojnikow wobstejaze, ma ßo pjecźa s dwěmaj Czechomaj, dwěmaj Polakomaj a dwěmaj Němzomaj wudospołnicź. Hacź na dalsche ministerstwo bjes ludoweho sastupjerstwa knjeżerstwowe dźěła dale powjedźe. Jednanja, kotrež je wone mjes Czechami a Němzami rěcźoweho wukasa dla měło, ßu cźiscźe bjes wuspěcha wostałe. Duż ßo boja, so bychu pschecźiwni Němzy a sozialdemokratojo w khěżorstwej radźe wuradźenja s nowa s herjekanjom njemóżne cźinili. Teje pschicźiny dla ßo khěżorstwowa rada w blišchim cźaßu njeswoła.

Każ pschecźiwni Němzy w khěżorstwowej radźe we Winje, tak chzedźa radikalni we wuherskim ßejmje w Budapescźe awstrisko-wuherske wurunanje pschekasycź. Radikalni ßebi żadaju, so dyrbi Wuherska ßamßny złowny kraj bycź a so dyrbi ßwoje ßamßne wójsko a ßwój ßamßny krajny bank měcź. Pschi ßwojim pschecźiwjenju pschecźiwo awstrisko-wuherskemu wurunanju budźa ßebi sadźerżenje pschecźiwnych Němzow we Winje sa pschiklad wsacź.

Franzowska. Pospyt někotrych franzowskich żidow, ßwojeho wěrybratra a jenoródnika kapitana Dreyfusa s jastwa na cźertowej kupje wußwobodźicź, je ßo njeschlachcźił. Dreyfusa ßu na cźaß żiwjenja k wuhnanstwu na cźertowej kupje saßudźili, dokelż je potajnstwa franzowskeho wójska pjecźa Němskej pscheradźił. Wot teho cźaßa żidowskich offizérow wjazy w franzowskim wójsku njecźerpja. Duż je lohko srosymicź, hdyż ßo żidźi prózuja, dopokasacź, so je Dreyfus, kotryż je stajnje prěł, so je winowaty, woprawdźe njewinowaty. Sańdźeny tydźeń je ßo Dreyfusowa należnoscź w franzowskim ßejmje a w senacze k rěcźam pschinjeßka. Dreyfusowi pschecźelio ßu pschi tym dospołny njewuspěch poczerpili. Wójnski minister wopowjedźi, so je 27 offizérow Dreyfusa jenohłóßnje sa winowateho spósnało, a so je Dreyfus po rjedźe a s prawom saßudźeny. Wójnski minister ßam ma po ßwědomitym pscheßwědcźenju sa to, so je wußud prawy, a so je Dreyfus winowaty.

Schpaniska. K wjedźenju wójny pschecźiwo kubaskim sběżkarjam schpaniskemu knjeżerstwu na najnusnischim, na pjenjesach, pobrachuje. Schpanischim wojakam na Kubje njeje ßo hižo měßazy dołho żaneje msdy wjazy wupłacźiło. Statne kaßy ßu próżdne; teho dla chze knjeżerstwo spytacź, ßebi sa wyßoku dań s nowa 40 milijonow pola Rothschilda požcźicź. Pjenjesy sa wójsko na Kubje ßu cźim trěbnische, dokelż je wjetscha połojza wójska khora. S 200,000 wojakow, kotrychż je Schpaniska wot sapoczatka sběżka na Kubu póßłała, je jenoż hischcźe 70,000 muži k wójnje khmanych, 80,000 muži khorych leži a 50,000 muži je pak na khoroscźe wumrjeło abo psches njepschecźela panyło. Skónczenje kubaskeho sběżka ßo tak bórsy njeda wocźakacź.

Romunska. Njepschecźelske hibanje pschecźiwo żidam w Romunskej dźeń a bóle pschiběra. So bychu ßo żidźi, kotsiż s zusby do Romunskeje pschikhadźeja, njemóhli romunszy statni poddanjo scźinicź, chzedźa żidow s wojerskeje ßłużby wusamknycź. Sakoń, na to ßo poczahowazy, chze knjeżerstwo ßejmej podacź. Pschi jenej sjawnej studentskej shromadźisnje w Burakeschtu, w kotrejż dyrbjesche ßo wo żidowskim praschenju jednacź, je njepschecźelske smyßlenje Romunskich pschecźiwo żidam se skutkom wupraßło. Powjescź, so w jenej ßußodnej drósy dwaj żidaj jeneho romunskeho bijetaj, shromadźenych studentow a druhich wobdźělnikow roscźerczi. Lud se żelesnymi żerdźemi a kijemi wobrónjeny ßo do żidowskich khlamow dobu a je wurubi. Dwaj żidowskaj templaj ßo sapuscźischtaj. Polizistojo drje pschecźiwo njemérnikam sakroczichu, tola njesamóchu jim dowobaracź. Skónczenje żandarmojo s natykknjenym bajonettom lud rosehnachu, pschi cźimż ßo wjele wożobow srani. W ßejmje minister Pherekide, hdyż wo njemérach rěcźachu, wschu winu żidam pschipißowasche. Też w Galatzu ßu pjecźa żidow pschescźěhali.

Skupak.

Jan Skupak bě khudych ludźi dźěcźo, to bě jemu wschudźom najwjetschi sadźěwk; hdy budźische ßo wón na bohatym semjanskim hrodźe narodźił, budźische wulke wězy dokonjał a ßwojich pschiwusnych a pschecźelow wosbożił; duż ßebi wotmyßli, najprjódźy na kóźde móżne waschnje ßo wobohacźicź a wulke samożenje nahromadźicź. Jeno so śměje junu słotu ruku, potom wotewrja ßo jemu ßame wot ßo wschě durje a potom śměja doscź wschěch wjeßelow a radowankow. Wě ßo, tak srudna tuta hońtwa sa pjenjesami njeběsche, ale żadasche ßebi mnoho napinanja a woporow. Prjedy bě Jan Skupak na ßwojej ßwójbje wißał a by měł sa ßwojich pschecźelow cźucźiwu wutrobu, nětkole pak wotemrěwachu po něcźim wschitke mjehsche pohiby w jeho myßli. Słoto je dźě twjerde, teho dla cźini żadoscź sa słotom twjerdu wutrobu. Schtóż mamonej ßłuži, shubiwa luboscź k lěpschemu a też k ßebi ßamemu. Wschako ßu nahrabni ludźo pschi ßwojich pjenjesach hižo kłodu wumrjeli abo śmjersli, dokelż ßebi satepicź njewěrjachu? Jan Skupak scźeże ßo do hubjeneho bydła pod tšěchu, jeho nadoba bě hacź nanajjednorischa a khuduschka, a ani jeneho krucha ßebi sa zyły cźaß njepschikupi. To dźě budźesche pschecźinjenje było. Pschi tutym honjenju sa pokładami bě też wo słamany pjenjezk cźinicź. A Jan Skupak móżesche jeno s małym sapoczecź! Jeno jara pomału roscźesche jeho samożenje, hacź runje ßebi wschu prózu bjerjesche. Ale skónczenje pschińdźe ßoże: słoto pschińdźe a wón móżesche se słotom mjes porstami hrajkacź, jo na hromadu kopicź a ßo wjeßelicź nad jeho błyschczom a — móżesche dale hanjecź a běhacź a kłodu a picźa tradacź, so by dźeń a dale pschibjerało!

A pschi tym minychu ßo léta. Jan Skupak sestari a bu schědźiwy a njebě żenje ßwojeho słota nałożił, so by ßebi wscho ßoże a wjeßele ßwěta popschał; pschetoż na to bě wón pschi zyłym lubowanju a hanjenju sa pjenjesami sabył, a tak ßo sta, so wón njemějesche pjenjesy, ale so mějachu pjenjesy jeho. Wě ßo, też na to njemyßlesche ßebi Jan Skupak. Pjenjesy, to sdasche ßo jemu najwjetsche ßoże bycź a zyła jeho mużiwanje wobstejesche w tym, ßwoje pokłady hładacź a strażowacź; jeno teho ßo bojesche, so móhli jemu je paduschi pokranycź abo so mohł ßam je rosbrojicź. Tola, schtoż tole poßlednische nastupa, to budźesche mohł zyle bjes staroscźe bycź; pschetoż schtóż bě tak lutowanja a tradanja pschiwuknył, każ

wón, tón woprawdźe njebudźiſche wjedźał, kak mohł ſchto pſcheczinicź. Na wopak: budźiſche=li móżno było, Jan Skupak budźiſche ſ lětami hiſchcźe ſkupiſchi był. A kak dha budźiſche ßo też prózy płaczíko, ſtaremu, braſchiwemu cźěku hiſchcźe kruch noweje draſty kupicź? Abo by ßnadź wużitne było, żołdkej, kiž bě ßo ſ tradanjom wſchón hromadu ſcźahnył, hiſchcźe ſ dobrymi jědźemi wokſchewjenje pſchihotowacź? So ßo jemu pſchi tym ßmjercź ßměješche a jeho wußměſchešche, na to Skupak ßebi myßlicź chwile njeměješche. A duż njemyßleſche ßebi też na wumrjecźe a na to, ſo jemu ßmjercź jeho pokłady woſmje.

Wbohi Jan Skupak!

A nětko běſche ſyma a dźenßa běſche patorźiza, dźeń do hodownicźki. Jan Skupak bě kupował. Ssnadź k hodam? Hdźe też to. Jeno ſchtwórcź punta chłoſeja, kuſk ßadła a ſa dwaj ßlěbornaj chlěba bě ßebi wot pſchekupza pſchinjeßł, a pſchi tym chětro ßwarił, ſo běſche chlěb mjeńſchi a ſo běſchej chłoſej a ßadło wo dwaj pjenjeźkaj dróźſchej. Duzy po ſkhodźe ßo kroßnujo pſcheklądowaſche ßebi ſchědźiwź jara chutnje, kak tutu ſchkodu ſaßo ſarunacź, kelko cźeńſcha dyrbi ßo pomaſka chlěba a ßadło kracź, a kelko bunow ma ßebi mjenje na ſchalku chłoſeja bracź, ſo tola njeby wjazy pjenjes dyźli hewak pſchetrjebał. Tu doſcźežechu jeho ſpěſchne młode krocźele a ſtarz, ßo wobrocźiwſchi, ſpóſna najſtarſchu dźowczičźku ßwojeho wuja Handrija Skupaka, ßyna ßwojeho bratra, ta jeho lubośnje poſtrowi.

„Chzych tebje na wobradźenje pſcheproßycź, wujo Jano!“ rjeknu Hanka, „a też jutſje k wobjedu na ßwjedźeńſku hußazu pjecźeń; ſtarſchej dataj tebje wutrobnje proßycź!“

Kak pſchecźelnje klinczachu jeje ßłowa a kak wutrobny napohlad ta holczka pſchi tym měješche! Ssamo Jan Skupak ſaczu to we ßwojej ſatwjerdnjenej wutrobje, a ßnadź bě runje to wina, ſo ßo komdźeſche, pſcheproſchenje pſchijecź.

Hdyž ßo Handrij Stupak do ßamßneje khěže ſcźeže, w kotrejž Jan Skupak hižo ſchtyrzyczi lět bydleſche, to bě ßo tón njemało wuſtróżał, a ſpkóſchiwje a ſtrachocźiwje bě ßo jeho ſdalował. Khudźi pſchiwuſni mjenujzy běchu jemu wot teho cźaßa, ſo bě wón ßwoju hońtwu na mamon ſapoczał, jara pſchecźiwni a duż bě w ſtajnym ſtraſche pſched Handrijom, a ſo bě Handrij, jeho wuj, khudy, to ßo ßamo roſymjeſche. Wſchako bě jeho nan cźaß żiwjenja khudźinka był. A w tym naſtupanju ßo Jan Skupak woprawdźe mylił njebě. Maſchinſki miſchtr Handrij Skupak dyrbjeſche ſe ßwojej małej mſdu ſeźiwicź ßebje, ßwoju żonu a ßwojich ſchěſcź dźěcźi a duż běſche jeho kuchinja chětro ßucha. Jeno to bě derje, ſo mějeſche Handrij wjeßełu wutrobu a wułku dowěru na Boha a ſo ßebi ßwoju khudobu tak bliſko hicź njeda. „Cźłowjek njeje żiwy k tomu, ſo by wułkich bohatſtwow měł“, to wobkrucźeſche khróble, a ſchtóż widźeſche, kak jemu ſpokojnoſcź ſ woczow ſhladowaſche, kak jemu jeho żona tak dowěrnje pſchiwißowaſche a kak jeho dźěcźi runja kcźejazym kwětkam wokoło blida ſtejachu, tomu njebě cźeźko, jeho ßłowam też dospołnje pſchihłoßowacź. Ssamo Jan Skupak bě po něcźim pſcheſtał ßwojeho wuja ßo bojecź a bě ßebi dał małe dobroty lubicź, kotrež jemu Handrij a jeho ßwójba wopokaſowachu. Handrij bě ßebi mjenujzy myßlił, ſo ßo ſtarz hańbuje, ßwoju khudobu jemu wotkrycź, dokelž ßo jeho tak ſpkóſchiwje ſdalowaſche, a duż běſche jeho dobra wutroba jeho pohnuwała, wo ſtareho wuja ßo ſtaracź. Ach, haj, wón wſchak bě ßam khudy, ale mała dobrota, hiſchcźe khudſchemu darjena, njebě jeho hiſchcźe żenje khudſcheho ſcźiniła, a w tym padźe bě dźě tutón khudſchi jeho ßamßneho nana bratr, woßamocźeny, braſchiwy ſtarz!

A kak rjane waſchnje mějeſche Handrij, ſo bě ſtaremu mużej we wjetkhej ßuknicźzy ſa ßwojim blidom pſchebywanje pſchijomne ſcźinił, kak wubjernje běſchtej jeho żona a jeho dźowka Hanka to roſymiłej, wuja ſ dobrym donucźicź, ſo dyßz a dyßz ßo druhe ſchaty woblekaſche, a ſo ßebi też lubicź da, ſo bu jeho jſtwicźka druhdy ſ wodu a ſ khoſchcźom wurjedźena! A kak běchu Jana hladali, hdyž mějeſche ſahorjenje a leżeſche khory, a tola njeběchu ßebi ani ſłamaneho pjenjeźka ſa prózu a ſa wudawki żadali. A to by woprawdźe wjele wjazy było, hacź bě to Jan Skupak ſa móżne měł, a bjes mała budźiſche ßwojim pſchiwuſnym ſa tule luboścź mały pjenjeżny dar darił. Jeno ſo by ßo na ſboże hiſchcźe w prawym cźaßu na to dopomnił, ſo dźě woni niczo wo jeho mamonje njeſhonja a ſo budźiſche nimo měry ſtraſchne było, hdy budźiſche jim ſ tym trochu cźěř pokaſał, a budźiſche=li też hiſchcźe mjeńſcha była. Druhdy drje by ßo jeho ßwědomje trochu ſaßłyſchecź dało, ſo ßo tola njeſaleži, ßebi wułkomyßlnoſcź ßwojich khudych pſchiwuſnych takle wużitnu cźinicź a jim hiſchcźe jich ßamßny ßnadny chlěb bracź, ale jeho ſkupoſcź bě tónle hłóß ßwědomja bórſy ſaßo pohłuſchiła. Jeno wot njedawna bě ßo tak daloko pſchewinył, ſo jene pſche proſchenje abo druhu dobrotu wotpokaſa, wě ßo, njebě to ßwědomja dla, ale ſ bojoſcźu cźinił. Pola Handrija mjenujzy běchu ſrudne cźaßy, „cźaßy domapytanja“, kaž je jeho wuj mjenowaſche, a ſdaſche ßo, ſo tute cźaßy hiſchcźe k końzej njejßu, ale na wopak, ſo budźa hiſchcźe cźežſche.

Dobry pſchecźel Handrija Skupaka, kiž bě jemu mały pjenjes požcźił a kiž bě ßebi tute pjenjeſy jeno po małych dźělbach wrócźo żadał, bě na dobo ſemrjeł, a jeho herbjo żadachu ßebi nětkole zyły pjenjes hnydom ſhromadnje na hłowu. Handrij pak njemóżeſche nikoho nadeńcź, kiž budźeſche jemu tule ſumu požcźił, — nimo teho bě ſ tymle ßwěrnym pſchecźelom też Handrijowemu najſtarſchemu ßynej rukował wumrjeł, kotryž bě ſłubił, ſo ſa njeho kawziju ſłoži, kotrejež wón trjebaſche k dozpěcźu dobreje ßłużby jako ſaſtojnik. To běſchtaj dwaj cźežkaj kamjenjej, a tej budźiſchtej hižo ßamaj doſcź cźežkaj bykoj, a tola njeběſchtaj to hiſchcźe jeniczkaj. Cźaßy běchu ſchpatne, wobkhad a pſchekupſtwo dźěſche hubjenje, też w fabrizy na maſchiny, w kotrejž Handrij dźěłaſche, bě to pytnycź. Měſto pſchidawka abo tola dara k nowemu lětu, cźehož bě ßo Handrij nadźijał, pſchiſjewi wobßedźeŕ fabriki wſchěm ßwojim dźěłacźerjam, ſo budźe ßo ſe ſpoczatkom noweho lěta hiſchcźe mjenje dźěłacź móz a ſo budźe ßo hiſchcźe mjeńſcha mſda dawacź. Ach, to bě ſrudna powjeſcź, kiž mohła nanej wulkeje ßwójby wutrobu ranicź, a to cźim bóle, dokelž bě ßo hakle njedawno tak radował nad ßwojimi lubymi dźěcźimi. Wſchě jeho lube dźěcźi běchu jara pěkne a mějachu tak rjane dary ducha a wutroby. Hdy by Bjarnat tamne rjane ſaſtojnſtwo doſtał, hdy by Hanka w ſchiczu ſchatow ſtajne dźěło namakała, potom by ßo móżne ſcźinicź hodźało, ſo by Hanß na ſchuli woſtał a ſo mohł na duchowneho abo lěkarja wukńycź, a ſo by Herta ßwoje pruhowanje jako wucźerka wotpołożiła; tak bě Handrij ßebi to myßlił a jeho mandźelſka ſ nim, a dźěcźi běchu ſwólniwe, ſtarſcheju w tym podpjerowacź. Ale nětkole bě to na dobo wſcho ſmicźene.

(Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

Boża nóz. Hdyž ßwjata cźiſchina patorźizu wjecźor kryje dha wſchudźom w kſcheſcźijanſkich domach wjeßele hodowne ſpěwanje wozucźi. A kak mohło to ßame w Božich domach wuwoſtacź? Boża ßłużba patorźizu wjecźor ma woßebje ſa naſche lube ßerbſke woßady ważnoſcź, dokelž pola nich Boże dźěcźo ſ wjetſcha hakle prěni dźeń hodow rano wobradźa. Dha je potom cźim wjetſche żedźenje we wutrobach woßadnych, woßebje dźěcźatkow, w Božej nozy něſchto hodowneje ßwětliny wohladacź, něſchto wo ßwjatocźnych hodownych khěrluſchach ßłyſchecź. Teho dla ßo też w nětkotrych ßerbſkich woßadach wot ſtarych cźaßow ßem „Boża nóz“ ſ Božej ßłużbu ßwjecźi. W prjedawſchich lětach móżeſche ßo to jenoż ſtacź ſ prědowanjom, ſchtoż wſchak bě we wjazorym naſtupanju cźeźke. Nětk pak mamy, pſches runje 20 lět, ſkładnoſcź, Božu nóz ſe ſpěwanjom a ſ cźitanjom Božeho ßłowa wyßokoßwjedźeńſzy wobeńcź. Knižki „Boża nóz“, wſchěm Sserbam derje ſnate, a loni we 8. wudawku wudate, podawaju khód liturgiſkeje Božeje ßłużby na patorźizu [abo na něſchpor prěnjeho hodowneho dnja], kotraž runje hodźinu traje. Jara rjenje wſchak je, hdźež ßu kk. wucźerjo prjedy w ſchulach ſ dźěcźimi wſchě khěrluſche pſchespěwali, a hdyž je knjes kantor ſpěwaj: „Cźicha nóz“ a „O najwjeßelſchi“ paczerſke dźěcźi do prědka woßebje nawucźił. We wſchěch woßadach, hdźež ßo to ſtanje, ßo woſpjet wo to proßy. Nutſkach w lubym Božim domje dyrbi Božu nóz něſchto wot Bethlehemſkeje ßwětliny wohladacź bycź: wſchě dźěcźi, a ſ wotroſcźenych kóżdy, kiž wo to rodźi, njech pſchinjeßu ßwěcźki ßobu, a ßrjedźa pola Božeho woltarja njech ßo ßwěcźi hodowny ſchtom, nad kotrymż ſměje też nětkotrežkuli khude dźěcźo, kotrež domach żaneho njewohlada, ßwoje ſbożowne wjeßele. — „O kak budźe rjenje ſaklinczecź“, hdyž budźe lětßa rěkacź:

Nětk klinczcźe ſpěwy wjeßele,
Kaž jandźelow ſpěw klinczeſche.
Nóz Boża, nóz najßwjecźiſcha,
Je tu, je tu! Halleluja!

S **Budyſchina.** Nakhwilne ſaſtawanje ſchulſkeje inſpekźije Budyſkeho ſchulſkeho wokrjeßa, kotraž je ßo ſe ßmjercźu knjeſa ſchulſkeho radźicźela Rabitza wuprózdniła, je ßo na knjeſa ſchulſkeho inſpektora Bacha w Lubiju pſchenjeßła.

— (Sso pſchejěła.) Sańdźenu ßobotu wjecźor wokoło 7 hodźin ßu na lawſkich hrjebjach mandźelſku tudomneho ſchewza

Rychtarja ſ wosom pschejěli: Rychtarzy je žo pschi tym prawa schijina wobruczka shibla a žo jene rjebko stkóczko.

— Sańdženn njedželu 2. adventa mějesche žo 4. lětusche žerbske kemschenje w Draždžanach, a to tón króć hischcże w Sofijinej zyrkwi. Spowjednu wuczbu mějesche knjes farař dr. theol. Imisch ſ Hodžija, a prědowanje knjes farař Gólcz ſ Budyschinka. Spowjednych běsche 240 a kemscherjow wjele psches tyžaz. To je rjane wopokasmo, kak nusne a ważne žu te žerbske kemschenja w Draždžanach. Prěnja žerbska Boża žkužba w nowym lěcże budże, da-li Bóh. njedželu Lätare, to je 28. měrza 1898, a to niz wjazy w Sofijinej, ale w tej nakhwilnej zyrkwi, kotraž je žo sa kschižnu zyrkej na lipowej haždy (Lindengaſſe) natwarika. Tuta nakhwilna zyrkej steji w bliskoscźi bergarskeje luki, (Bürgerwieſe) a duž žo wot tam kóždy lohko do njeje namka.

— Jako žrědk psche wójnischcźo a pólny žonop žo w Franzowskej w nowschim cžažu želesowy vitriol ſ wuspěchom nakožuje. Hdyž je žonop ſ wužytym žitom seskhadźał a žo tak daloko roswił, so schtyri hacž schésć kopjeschkow pokasuje, žo polo ſ 30 prozentowskim rospuschcźenjom želesoweho vitriola pokrjepi. Na 10 kóžnych (kwadratnych) metrow žo 1 liter tehole rospuschcźenja trjebá. Mjes tym so želesowy vitriol pólny žonop spali, wón žitu niczo njewadži. Po nowschich pospytach hižo pjatnacźeprozentowske rospuschcźenje želesoweho vitriola, pschi kotrymž žo 15 dźělow želesoweho vitriola na sto dźělow wody bjerje, k saniczenju wójnischcźa a pólneho žonopa dožaha.

— (Ssebi ſ jědom sawdała.) Mandželska tudomneho pschekupza M. je žebi sańdženu wutoru ſ jědom sawdała. Tón žamy dżeń žu ju do měschczańskeje hojerńje donjeżli. Njesbožowne mandželstwo je wbohu wobžaromnu žónsku k žamomordarstwu pohnulo.

— (Wuhlady na pschichodne wjedro.) Po Falbje žmě žo wot 11. hacž do 16. dezembra deschcź wocźakacź. Sa prěnju polojzu wulkeho rózka Falb symne wjedro wěschczi. Potom žo sczopli, a tež prěnja polojza małeho rózka budże mika. W druhej polojzy žněh pschińdże, kotryž budże hacž do měrza žylnje padacź. Kónz měrza budże nadpadnje miły. W haprleji smějemy prawe haprlejske wjedro, žněh, deschcź, czopkota, syma a njewjedra budża žo w njej wotměnjecź. Meja budże w druhej polojzy jara mokra.

S **Budyschinka.** W tudomnym hoscźenzu žu wóndano jeneho pschedawarja žlomjanych wěkow sajeli. Wón bě w naschej sarje ſ khěže por kholowow kranył. Pscheklepany bě žo, hdyž bě kholowy wotnjeżł a w bliskoscźi skhował, do sary wrócził a žkužobnej holzy nakhał, so je runje hantwjerskeho setkał, kotryž je kholowy w ruzy njeżł. Pschipadnje běchu pak ludžo w žužodstwje wobkedžbowali, hdyž paduch kholowy skhowa. Wón wudawa, so je ſ Kohlfurta. Legitimazijow pschi nim žanych njenamakachu.

S **Wjeleczina.** Hižo sa mlode lěta je schulski hólz Leutholdtu wurjadny talent k rubježnistwu pscheradźił. S kilopom samknjene durje wupaczjwschi je žo wón pola tudomneho pschekupza Lehmanna a pola czažnikarja Lehmanna nutskamał.

S **Lucza.** Schtwórtk tydženja je tudomny kowarski mischtr w žwojim wobydlenju ſ wobwěženjom žwojemu žiwjenju kónz czinił. Staroscźe wo wschědny khléb žu ſ pschiczinu žamomordarstwa byle.

S **Lupoje.** Sańdżeny pjatk dopołdnja tudomny žiwnoscźer a drjewowy dźěłacźer Leschawa, do njesboża pschischoł. Hdyž khójny pnschczachu, jedyn schtom zyle njepany. Duž na njón druhi schtom puschczichu, kotryž pak na prěnjschim wižajo wosta. Hdyž Leschawa na to spyta, sadźewki wotstronicź, žo horka leżaza khójna dele wali a Leschawu ſ tajkim wotmachom trjechi, so wón bjes myžlow na semju padże. Sawołany lěkarł k. dr. Langer-Rakeczanski tón žamy dżeń wjeczor pschischedschi spósna, so je žebi Leschawa na prawym boku jeno rjebko a na lěwym wobruczku skamał, so pak w žmjertnym strasche njeje.

S **Wołbramez.** 29. novembra je tu jedyn poż, kotryž bě ſ Pirny tu pschiběžał, w naschej wży, w Lobendawje a Hilgersdorfje wjele pżow a někotrych ludźi skużał. Jedyn 80lětny muż a jene dźěczo, kotrejuż je skaženy poż teho runja skużał, czežko khoraj leżitaj. Skużane pży žu žo wschě morike. Po wyschnoscźinym wukasu maja žo nětko w naschich stronach pży na czaż tsjoch měżazow na rjeczas wjasacź. Tež w Großhartmannsdorfje je jedyn skaženy poż pjecź człowjekow skużał. Tuczi žu hnydom do Wina wotjěli, so bychu žo tam po Pasteurowym waschnju hojicź dali.

S **Běleje Wody.** Żałostne njesboże je žo tu póndżelu dopołdnja w 11 hodžinach stało. Schtyrjo schulszy hólzy, dźěczi dźěłacźerjow Förstera a Kruska, žo na czeńki lód wjeżneho hata, pschi drósy leżazeho, swěrichu, so bychu žo na nim wuběhali. Hdyž běchu hólzy do žrjedź hata pschischli, žo lód skama a wschitzy schtyrjo do hłubiny pschepanychu. Dokelż druhe dźěczi pschi hatowym brjosy stejachu a sroscźeni ludžo nimo njeho khodżachu, žo pschepanjenym hnydom pomoż poskiczi. Běżachu po žerdże, so bychu žo jich snjesbożeni pschimnyli, tola žerdże běchu pschе krótke a hacž k městnu njesboża njedożahachu. Försterowa žona, ſ luboscźu k žwojim dźěczom hnata, do wody skoczi, so by je wukhowała, a hižo bě je wona sa drastu dożahnyła, hdyž ju do hłubiny sczežechu, hdżež wona žmjercź namaka. Jenoż jene Försterez dźěczo je žo żiwe na kraj pschinjeżło, druhe tsi dźěczi žu žo tepiłe. Wutrobu łamazy bě napohlad, hdyž žo schtyri czeła na kraj wuczežechu a starschej dźěsczi a mandželski njesbożowneje Försterki na wodżine schtyri wopory hladachu. — Pschi tejle składnoscźi njech žo ſ nowa na to pokasa, so tajzy, kotsiž žu žo na lodże pschełamali, žo najlepje na to waschnje žmjercźi wukhowaja, so žo k nim na lodże dołhi rěbl abo dołhe deski położa. Pod dołhim rěblom a pod desku też czeńki lód człowjeka wudżerži, a wukhowanske dźěło je na tajke waschnje czisće njestraschne.

S **Małeho Trebina.** Tydżeńscha rosprawa wo tudomnym wohnju ma žo na to waschnje wudospołnicź, so stej žo pódła Nowakez a Honkez bróżnjow Honkej też hischcże hródże a žłanjowa kólnja wotpalikej. Honka mějesche drje žwoje twarjenja, žně, žyno, wschelki grat, wós atd. pola Elberfeldskeje woheńsawěscźazeje każy sawěscźene, tola jara nisko, tak so je jemu mjenowana każa sa twarjenja jenoż 837 hriwnow, a sa žně a nadobu 599 hriwnow wupłaczicź móhła. Wjele czežscho je wohnjowe njesboże Nowaka potriechiło. Tutón mějesche jenoż bróżeń a kólnju pola Elberfeldskeho towarstwa sawěscźenej, kotrež je jemu sa to 735 hriwnow sarunanja wupłacziło. Sa wscho žito, wschelaki grat, młócźazu maschinu ſ göplom atd. pak sarunanje njedostanje, dokelż je njemějesche sawěscźene. Jara njemudrje je, so žebi w naschich stronach ludžo žně a nadobu husto ſ zyła njesawěscźa, a hdyž to czinja, dha tola jara nisko. Kóżdy žo boji, někotre hriwny sa premije lětnje wudacź. W Nowakez bróżni žu žo też khěžkarjej Lawkej žně, kotryž bě je žebi do njeje domoj khował, žobu spaliże. Też wón žebi je njebě sawěscźił.

Se **Sslepjanskich stron.** Hižo dlěschi czaż žo w naschich stronach dżiwje howjado honi. Najprjedy žu jo w kralowskej holi pola Noweho Města widżeli, potom žu jo w Mużakowskej holi pola Mulkez nadeschli. Měnja, so je howjado trasch ſ poślednjej wulkej wodu pschipłowało a žo tu na kraj wukhowało. Wyschnoscź je hižo dawno sa howjadowym wobżedżerjom pytacź dała. Nětko je žo kóżdemu, kotryž ma prawo tsělecź, dowolilo, wodżiwjene howjado satsélicź.

Se **Shorjelza.** (Khostanska komora.) Polstalětnu khěžerku Johanu Fingerowu ſ Wojerez, 38lětnu Marju Wěrikowu ſ Małeho Cziska winowateju spósnachu, so stej kótkaku Idu Gärtnerowu we Wojerezach k wopaczjwschi pschiżasy sawjescź spytałej. Fingerowu k khostarni na poldra lěta a k shubjenju czestnych prawow na tsi lěta, Wawrikowu k khostarni na 1 lěto a k shubjenju czestnych prawow na tsi lěta sażudźichu.

Se **Shorjelza.** (Khostanska komora.) Dźěłacźer J. Jurk ſ Wuskidża, kotryž ma w tu khwilu 5 lět khostarnje w Halli wotżedżecź, bě žo w jastwje dobrowólnje wusnał, so je hischcże 7 króć czażniki we Wrótżławju a Shorjelzu kranył. Ssud jeho khostanje wo khostarnju na 2 a pół lěta podleschi.

S **Hródka.** Ssobotu rano w 3 hodžinach je žo tudomna Nipraschkez želesolijerńja do zyła wupalika. Jenoż murje žu stejo wostałe.

Přilopk.

* (Ssamomordarstwo.) Pola Poczapla je žo wutoru rano jedyn 16lětny bětnarski wuczobnik na želesnizu lehnył, so by žo pschejěcź dał. Młody człowjek pak žo jenoż na nosy srani, dokelż jeho lokomotiviny rumował na bok žuny. Na to je žamomordar do rěki schoł a žo tam tepił.

* (Pósdnja kschczeniza.) W Mischnje žu žo sańdżenu njedżelu tsi dźěczi ſ jeneje žwójby na dobo do zyrkwje k kschczenizy pschinjeżłe. Wone pak njeběchu trójniki; pschetoż najstarsche dźěczo bě hižo tsecze lěto żiwjenje pschekrocźiło, druhe bě dwě lěcze a tsecze pok lěta stare. W tej žamej hodžinje jena druha žwójba jene jenolětne dźěczo do zyrkwje pschinjeżły, kotrež dyrbjesche žo teho runja wukschczicź.

* (Ssebi wóczko wukalnył.) W Mülbitzu pola Großenhajna jedyn pjećlětny hólz ſ wjertlom (krajſlom) hrajkajzy tak njeſbožownje padże, ſo ßebi kſchud, ſ kotrymž wjertl honjeſche, do wóczka ſakló. Pſchi tym hiſchćże ſ hłowu na kamjeń praßny a ßebi rosbi. Tón ßamy dżeń wjeczor je hólz w żałoſtnych boloſczach wumrjeł.

* W Charlottenburgu pola Barlina je mandżelſka barbjerja Siewerta ßwoje tſi dźěczi a potom ßebje ßamu ſatſělika. Siewertowje muż je próſdny khodżazy wopiłz. Sso ſ nim ſwadźiwſchi, je żona ſ nahłym hněwom njeſkutk ſkuczika.

* W Kaiſerslauternje pſchi Rheinje je ßo żałoſtne njeſboże w tamniſchich podkopkach ſtało. Se ſapalenjom ſłych powětrow je 45 hewjerjow pſchi ßwojim dźěle nahłu ßmjercz namakało.

* S hraczom na burſy je 26lětny knihiwjednik Jacobi w Bremenje wjazy dyžli 100,000 hriwnow pſchěhrał, kotrež bě ßwojemu knjeſej, tobakowemu wikowarjej Bädekerej, pſchekſchiwił. Jacobi je czeknył.

* Powětrojěſdny Young je ßo w Michiganſkim jěſorje w Amerizy tepił. Wón chżyſche ßo ſ padanſkim krywom ſ ballona na ſemju puſchczicz. Prjedy pak, hacz bě wón ſe ßwojimi pſchihotami hotowy, ballon na dobo rosbuchny, a njeſbożownje ſ wyßokoſcże do jěſora padże. Youngowe czěło njejßu hacz dotal namakali.

* (Scżěhwki wopiłſtwa.) Młynk Kleinau w Heinersdorfje w Altenburgſkej, pjany ſ korczmy domoj pſchiſchedſchi, ßwojej żonje ruzy a noſy wuwjaſa a ju potom do młynſkeje hrjebje czißny. Żona drje ßo ſ wody wukhowa, tola bórſy po tym wumrje. Kleinaua ßu ſajeli.

* (Hłupy żort.) Dokelż bě żeleſniſki czah do ſtracha ſtajił, je Cöslinſka khoſtanſka komora 12lětneho hólza k 1lětnemu jaſtwu wotßudźiła. Wón bě na Colbergſkej żeleſnizy ßebi k żortej ſ grotom wulki kamjeń na ſchěny pſchiwjaſak, a czah budżeſche ßo wěſcże ſwrócził, njebudżeſche ßo jedyn dźěłaczer, nimo duzy, na tón kamjeń dohladał a jón wotſtronił.

* (Żidowſke tſělby w Hördże.) Allwarth w ſjawnych towarſtwach w Hagenſkim wólbnym wokrjeßu pſchednoſchki wotměwa, w kotrychž wobkrucża, ſo ßu ßo te wjele wobrěczane Hördſke tſělby woprawdże ſ roſeſchkrjenjom ſaniczike, a ſo w khěżorſkim ßejmje jich ſchtemple pſchedpokoži, kiž ßu ßo na tſělbach, k tſělenju bórſy njekhmanych a teho dla wot wyſchnoſcże do roſeſchkrjenja datych, namakake, a ſo je ßo wón, wot dźěłaczerjow Hördſkich dźěłarnjow na to kedźbliwy ſczinjeny, wo jich roſeſchkrjenju pſcheßwědcził.

* S Weißenfelſa. W naſchej wokolinje ßo tu khwilu jara na zyganſku pſcheſcżěhu ſkorži. Pſchezo nowe paßma zyganow ßo tu pokaſuja. Tak ßebi ßrjedu w ßußodnym Stößenje zyła karawana, wobſtejaza ſe 7 woſow a 12 koni, pſchebytk pytaſche. Mjes tym ſo żony, wudawajo, ſo chzedża ßebi wſchelku potrjebu kupowacz, po měſcże khodżo ludźi wobcżežowachu, pijachu a harowachu mużojo w korczmje, tak ſo dyrbjachu jich won mjetacz. Po jich wucżehnjenju ßo pokaſa, ſo běchu cżi njeproſcheni hoſczo wſchelake paduchſtwa ſkucżili. W jenych khlamach je k pukam doſchło, dokelż běchu tam jeneho pakoſczaka lepili. Hdyž běchu zyganjo k Zaitzej wotcżahnyli, ßo hiſchcże jena żona ſa nimi puſchczi, wokajzy, ſo ßu jej dźěczo rubili a ßobu wſali. Ta żona jara ſtyſknje cżinjeſche, tola pak ßo hiſchcże ſ wěſtoſczu prajicz njehodżeſche, hacz je na jejnym wudawanju ſchto wěrno.

* 60,000 pſchicżaharjow ſ Europy ſtej firmje A. Fiorita a Co. a Joſé Antoneo de Santos braſilſkemu knjeżeſtwu ßlubikej, w běhu tſjoch lět do Braſilikeje ſawjeſcz. Tucżi pſchicżaharjo dyrbja na khoſejowych plantażach dźěło cżinicz, kotrež ßu hacz do ſběhnjenja ſchklovinſtwa cżorni ſchklovojo cżinili. Nadżijomnje nichtó ſe Sserbow tutym ludźikojerjam na lěp njepóńdże. W Sserbach ßu ludźo ſto krócz lěpje żiwi hacz w Braſilſkej.

* S elektrizitetu je ßo w Draždżanach wutoru w nozy jedyn 29lětny elektrotechnik w měſchczańſkim wuſtajenzynym hrodże ſaraſył. Wón bě ßo ſ ruku grota, ſ elektriſkim prudom (rěku) wyßoko napjatym, dótknył. W tym ßamym wokomiku je ßo wón każ ſ błyſkom ſaraſył.

* Zyganjo ßu kublerja Voigta w Großkreuzu pola Werdera do wulkeho njeměra ſtajili. Na kuble ßo k hodam ßwinjo rěſaſche. Hdyž ßebi kubleŕ, jeho ßwójbni a hoſczo cżerſtwu kolbaßu a podſchijk derje ßkodżecz dachu, jemu ſ konjemza dweju konjow, a to ſe ſchtyrjoch teju najlěpſcheju kranychu, ſ kotrejuż je jedyn 1500 a druhi 1200 hriwnow hódny. Wjeczor wokolo 9 hodżin paduchſtwo pytnychu a to ſ tym, ſo jedyn ſ kranjeneju konjow ſaſkał bjes wuſdy na dwór pſchihna. Wón bě ßo paducham wutorhnył. Też druhi kóń je ßo k ßwojemu wobßedżerjej wrócził, pſchetoż jeneho ſ paduchow, ßobuſtawa wulkeje zyganſkeje bandy, ßu ſ kranjenym konjom w Potsdamje ſaßkapali.

* Aluminijowe knefle dyrbi franzowſke wójſko doſtacz. Na pruhu je ßo hižo 40,000 tajkich knefłow mjes wſchelke regimenty rosdźěliko. Aluminijowe knefle ßu wo pokojzu lóżſche, hacz dotalne zynowe.

* (Njehornoſcz ſ pſchicżinu mordarſtwa a ſpytaneho ßamomordarſtwa.) W bróżni kublerja Stötznera we Wintersdorfje pola Altenburga cżeledź mlócżeſche. Pſchi tym ßebi 21lětny cżeladnik Starka hrubu njehornoſcz pſchecżiwo jenej ßkużobnej dżowży dopuſchczi. Dokelż holza hrożeſche, ſo budże ßebi pſchecżiwo dalſchim nadpadam pomoz pola żandarma pytacz, Starka ſ njemdroſczu ßekeru ſhrabny, ſ kotrejż dżowzy nop roſſchczěpi. Dżowku morwu na ſemju padnycz widżiwſchi, ßo wotroczk ſ roſkatoſczu ßam ſe ßekeru do hłowy dyri. Tola dokelż ſ tym ßwój ßamomordarſki wotpohlad njedozpě, ßo wón ſ nożom do krka rěſny. Tola też ſ tym ßwojemu żiwjenju njemóżeſche kónz cżinicz; duż do młynſkeje hrjebje ſkocżi. Tola ſ njeje ſaßo wnlěſy a ßo do bróżnje wróczi, hdżež bě njeſkutk ſkucżił, a jako morwy na huno padże. Wotroczka ßu ſ poliżajſkim pſchewodom do Altenburgſkeje hojeŕnje dowjeſli; jemu ßnadź ßo żiwjenje ſdżerżi, ſo mohł ßo pſched ßud ſtajicz.

* (Puki w kaſarmach.) W kaſarmach 53. pěſchkowſkeho regimenta w Kölnje ßu jeneho ſtwinſkeho ſtarſcheho pſchi ßamym ſaraſyli. Dżeßacz wojakow 5. kompagnije w jenej ſtwje hromadże leżeſche. Stwiny ſtarſchi, jednory wojak Schołta, jim ßobotu porucżi, ſtwu a blida wurjedźicz. Měſto ſo bychu po tejle pſchikaſni cżinili, cżi dżewjecżo wojazy wobſamknychu, njelubeho ſtwineho ſtarſcheho nadpanycz a pſchebicz. Hdyž ßo Schołta w nozy ſ dowoleńzy do kaſarmow wróczi, jeho jednory wojak Puetz nadpadże. Schołta teßak wucżahnywſchi Puetza ſakló. Na to ßo Puetzowi towarſchojo do ſtwinſkeho ſtarſcheho dachu a do njeho ſe ßwojimi teßakami a ſ wulkimi nożizami na njeczłowſke waſchnje rubachu a kałachu. Hakle hdyž ſtražnizy ſakroczichu, wojazy ßwój wopor puſchczichu. Schpundowanje bě ſ wulkimi łużemi krewje pſchikryte. Scholtowa hłowa bě cżiſcże rosrubana a njebě wjazy ſpóſnacz. Scholtu ßu do lazaretha dowjeſli, hdżež pak maja mało nadżije, jemu żiwjenje ſdżerżecz. Jeho nadpadnikow ßu do arreſta ßadźili, hdżež na wußudżenje wojeńſkeho ßuda cżakaju!

* Tyfon, ſahubjazy wětr, a nawal móŕſkich wodow ßu w měßazu oktobrje na filippinſkich kupach wulke ſaniczenje naczinike. 400 Europjanow a 6000 domjazych je tam żiwjenje ſhubiło. Jich wjele je ßo tepiło, mjes tym ſo je wjele druhich wichor morił. Mnohe wßy a měſta ßu wotwěte abo wotpławjene. Wichor najprjedy móŕſki brjóh Santa Paula, a k połodnju wot njeho leżazu krajinu ſhrabny. Dwaj dnjej dołho bě zyła wokolnoſcz wot wſcheho wobkhada wottorhnjena. 12. oktobra ßurowy wětr, hacz k Leycże doczeże a ſhrabny potom hłowne měſto Tacloban ſe ſatraſchnej mozu. Tacloban bě ſa poł hodżiny hromada roſpadankow. Wot 200 tam jatych dżerżanych ſběżkarjow jich połoja roſcżěka, hdyž bě wětr jaſtwo roſtorhał. S twarjenjowych roſpadankow ßu 126 cżěłow Europjanow ſwucżahali, dale 400 domjazych pod roſpadankami morwych leżeſche. Měſto Hermes ßu morjowe nawale wotpławike, tak ſo tam kamjeń na kamjenju woſtał njeje. S jeho 5000 wobydlerjow njeje żadyn cżłowjek wjazy żiwy. Też małe měſto Merra pola Looga je woda zyle prjecz wſała. W Looga hiſchcże jenoż 3 twarjenja ſteja. Tyßazy wobydlerjow po wupuſczenej proviuzy wokoło cżahajzy wo ſkibku khlěba proſcha. Cżěła ßu ſ dżěła jara roszychnowane, a maja napohlad, jako bychu w bitwje padnyłe byłe. W jich wobliczach je widżecz, kak ſlě ßu ßo ſe ßmjercżu bědżicz dyrbjałe.

* S nahrabnoſczu je jedyn Draždżanſki pſchekupz ßwoju żonu ſkónzowacz ſpytał. Muż chżyſche żonu, w łożu leżazu, ſadajicz. Tutón wotpohlad pak ßo pſchekaſy, dokelż ßo żonje poradźi, mjes ſchnóru a ſchiju ruzy tyknycz, ßo wutorhnycz a czeknycz. Pſchicżina ma ßo w tym pytacz, ſo je muż żonine pjenjeſy, kotrež bě jemu wona wotkaſała, ſkerje doſtacz chżył.

* W Neumarku pola Reichenbacha ßu po njenadżitej reviſiji póſtſkeje kaßy póſtſkeho ſarjadnika Kunzu ſajeli a do Plauenſkeho jaſtwa wotwjedli. S khartyhraczom je Kunza wjele pjenjes pſchěhrał, kotrež je ſ póſtſkeje kaßy kranył. Pſchekſchiwjena ſuma pjecża 1580 hriwnow wucżini. — W Ochſenfurcże w Bayerſkej je jedyn póſtſki aſpirant póſtſku kaßu wo 15,000 hriwnow ſjebał.

* W Ebelebenje ſ jaſtwa tamniſcheho hamtſkeho ßudniſtwa w nozy 3. dezembra dwaj khoſtanzaj cžeknyćž ſpytaſchtaj. Khachlowu platu wotſběhnywſchi běſchtaj pſches khachle pſcheléſkoj a ßo do pſchedſtwy dobykoj, ſ wotkal budžeſchtaj mohkoj lohko twochnyćž. Se ſchćowkanjom ßwojeho pßa ßo kedžbliwy ſćiniwſchi, jaſtnik hiſchćže cžaßa doſćž pſchińdže, ſo móžeſche cžeknjeńzow ſadžeržećž, kotrajž běſchtaj ßo ſ pſcheléſenjom pſches khachle do móraßow pſchetworikoj.

* Na hońtwje ſatſélili ßu bohateho kublerja Fachinia ſ Bolögny; jedyn ſ jeho pſchewodžerjow bu cžežko ſranjeny. Tu ßo wo njeſbožowny pſchipad njejedna, ale wo wotmyßleny njeſkutk. S morderjom, kotryž hiſchćže njeje wußlédženy, je pjecža jedyn ſ Fachiniowych džélacžerjow, kotſiž ßu ßo ſ kublerjom ſwadžili.

* (Wětr w Italſkej.) W Italſkej 5. dezembra ſatraſchny wětr ſakhadžeſche. Pola Bajä a Neapla je ßo 25 ládžow rosbiło. Pſchi móſkim brjoſy je wětr wjele twarjenjow roszychnował. W Sardiniſkej je 20 hodžin dołho ßylny deſchćž ſchoł.

* (Powodženje.) Cžežko domapytana je italſka kupa Sardiniſka. Wulka woda, ſ njepſchestawazymi deſchćemi naſtata, je Sardiniſku ſapuſćiła. W Guspini je ßo 30 khěžow ſaßypło. Wobydleŕſtwo je ßo do zyrkwje wukhowało; nětotre woßoby ßu ßo tepiłe. W žołmach je wjele ſtadłow kónz wſako. Jena grichiſka ládź je ßo pola Iglefias ponurika. Pſchi tym je ßo jedyn cžłowjek tepił, pjecžo ßu ßo wukhowali.

* Pſchezo nowe powjeſćže wo ſnjeſboženju ládžow w poßlednich dnjach do Antwerpena pſchikhadžeja. Ládź „Roſe of Devon“ je ßo we wulkim wětrje ſ prochom a mochom pola Porthavena ponurika. Morjo je ſchéſćž cžełow na brjoh wucźißło. Kapitan parneje ládže „Hiſpanije“ je woſjewił, ſo je ßo jena parna ládź w Bridlingtonſkim ſaliwje ponurika. Mužſtwa běchu ßo do cžołmow wukhowałe, ſo bychu „Hiſpaniju“, kotraž bě kótwizy wucźißła, doſćahnyłe. Tola morjo tak njemdrje ſakhadžeſche, ſo njeſbožowni njejßu móhli ßwój wotpohlad dozpěćž, a ſo ßu drje ßo wſchitzy tepili.

* (Ssamomordarſtwo w Monte Carlo.) Młodaj mandželſkej ſtaj ßo pola Monte Carlo do morja walikoj. Na jeju hromaduſwjaſanymaj cžełomaj ßu zedlu namakali, na kotrejž ſtejeſche, ſo ſtaj ßebi žiwjenje wſakoj, dokelž ſtaj w hrajeŕſkej heli w Monte Carlo zyłe ßwoje ſamóženje pſchěhrałoj, a ſo ſtaj ſ Ameriki. Tón ßamßny džeń je tam młody cžłowjek ſ Wina do morja ſkocžił. Pola jeho cžełła ani ſłamaneho pjenježka njenamakachu, jenož ſaſtupnu khartku do Monte Carlo měješe pſchi ßebi. W tutym hrajeŕſkim hněſdže bohacžkojo, mužojo a žony, ſa lěto wjele ſakraßnjenych milijonow pſchěhrawaja, a ßamomordarſtwa ßu tam něſchto zyłe wſchědne.

* (Liga [ſwjaſk] žónſkeje cželedže.) W Madridže je ßo ſwjaſk kucharkow a druhich ßłużobnych holzow ſałożił, kotryž tež hižo ßwoje tydžeńſke nowiny „La Kriada“ (ßłużobniza) wudawa. Tutón ſwjaſk pak ßebi powyſchenje mſdy nježada, ale wobkrucža, ſo ma mſdu, kajkuž žónſka cželedž dotal wot woßebnych a njewoßebnych měſchćanow w Madridže doſtawa, ſa zyłe doßahazu, tola pak chze tutu mſdu tež woprawdže a porjadnje wupłacženu měcž. W tu khwilu pak je we woßebnym Madridſkim ßwěcže hižo dawno waſchnje, ſo ßo kucharkam a komornym holzam wucžinjena mſda niz jenož njedawa, ale ſo ßebi knjenje wot nich tež hiſchćže pjenjeſy požčuja. Sßłużobne holzy dyrbja ßo teho dła wo to ſtaracž, ſo bychu ßebi pola khlamarjow, pjekarjow, rěſnikow atd., pola kotrychž ſa ßwoje knjejſtwo twory wotebjeraja, měßacžne dokhody wucžiniłe. Sso ßamo wě, ſo dyrbja knjejſtwa wſchě twory pola wikowarjow wo tak wjele dróžſcho ſapłacžicž, kaž wjele jich ßłużobnizy měßacžnje doſtawaju. Tajke ſpocžinanje pak ßo žónſkej cželedži wjazy njeſpodoba, teho dła je pſcheczíwo njemu ſwjaſk ſałożiła a chze w ßwojich nowinach pſchi ſapocžatku kóždeho ſchtwórcžłěta „cžorny ſapiß“ wſchěch tych knjenjow woſjewicž, kiž cželedži mſdu njeplacža a ju ſ tym k njeſprawnemu a jebacžnemu ſpocžinanju nuſuja.

Wußudženja.

Khoſtanſka komora. Želeſowjercžeŕ Auguſt Lehmann w Budyſchinje a cžéßła Jurij Handrij ſe Židowa, wobaj w maſchinarni firmy Götjes a Schulze džélazaj, běſchtaj ßo pſchi džéle ſwadžiłoj. Mjes tym ſo Lehmann pſchi wjertaku džélaſche, Handrik ſchpundowanje wuporjedžeſche. Dokelž ßo ſchpundowanjowe prochnjawe drjewo kurjeſche a ßo ſ tym koleßa maſchinow ſapróſchichu, Lehmann Handrikej, kotryž bě ſapocžał proch ſ koſchcžom wotmjeſćž, kaſaſche, ſo dyrbi ſchpundowanje wokrjepicž. Handrik ßo pak wo Lehmanna njeſtarajzy dale mjecžeſche. Duž Lehmann khanu wodu pſched Handrikom wuliny, na cžož ßo tón ſ khoſchcžom do Lehmanna da. Tutón ßo wobarajzy blachowu khanu do Lehmanna cžißny, ſ cžimž jemu hłowu wyſche wócžka ſrani. Lawniſki ßud bě Lehmanna, mějo ſa to, ſo je ßo tu wo nuſne wobaranje jednako, wuwinowa. Handrik teho dła na druhu inſtanzu ſe ßwojej ſtóržbu džéſche, tola ta runje tak, kaž lawniſki ßud, wußudźi.

Cžežkeho paduchſtwa dła 21létneho cželadnika J. E. Haaſa ſ Droždžija ſ wuſamknjenjom połožazych wobſtejnoſcžow k khoſtańi na 2 lécže, k ſhubjenju cžeſtnych prawow na 7 lět a k dowołomnemu podſtajenju pod połizajſku nadkedžbu ſaßudžichu. Hižo dwójzy khoſtany Haaſa bě w nozy 10. oktobra do cželedžineje komory na Droždžijſkim knježim dworje ſaléſł a ßo tam do ſchinje wotrocžka Hillemanna łamawſchi ſ njeje jedyn pjeſł a piſtoliju kranył.

45létny wikowar Hendrich Robert Emil Sommer w Rakecžach bě létża 20. auguſta w tamniſchim knježim hoſcženzu Rakecžanſkeho gmejnſkeho pſchedſtejicžerja Müllera na cžeſći hrubje ſſchiwdžił. Sommerej, kotryž je hižo 7 krócž ſſchiwdženja dła a 3 krócž druhich pſchestupjenjow dła khoſtany, jaſtwo na 4 měßazy pſchißudźichu. Pódła teho ßo ſſchiwdženemu prawo pſchipóſna, ſo ßmě wußud po ſakońſkim waſchnju woſjewicž.

Lawniſki ßud. 70létna Karolina ſwudowjena Mälzerowa bě, hdyž pola kublerja Wylema Lehmanna w Demjanach w ßłużbje ſtejeſche, ßo 2. ſeptembra w kruwańi ſe ßwojim hoſpodarjom ſwadžiła a pſchi tym na njeho nawołała. Lehmann bě jej teho dła ſ kruwańje kaſał, tola Mälzerowa ßo njedžiwajzy teho njebě wotßaliła. Džiwajo na jejnu dotalnu njenaßwarjenoſcž, na jeje ſtarobu a na jejnu tehdomniſchu roshorjenoſcž, jej jenož 3 hriwny pjenježneho khoſtanja napołożichu.

Cželadnikaj Franz Ssedlacžok ſ Wbohowa a Hermann Schuſter ſ Luha běſchtaj ßo 12. auguſta rano wokoło 1 hodžiny we Wbohowje na wßy do tamniſcheho hoſpodarſkeho pomoznika Hajny, ſ kotrymž běſchtaj ßo prjedy w korcžmje ſwadžiłoj, ſ pukami dałoj. Ssedlacžok bě do Hajny ſ tołſtym płotowym kołom a Schuſter do njeho ſ jenej ſchcžépu bił a jeho ſ tym ſranił. Ssedlacžok ma nětko 8 dnjow, Schuſter 5 dnjow w jaſtwje ßedžecž.

Hoſcženzarjej Auguſtej Petrikej we Wbohowje bě hamtſke hejtmanſtwo 15 hriwnow pjenježneho khoſtanja napołożiło, dokelž bě wón 11. auguſta ßwojim hoſcžom, ſ cželadnikow a ßłużobnych džowkow wobſtejazych, w ßwojim hoſcženzu pſches połizajſku hodžinu pſchebywacž dał. Lawniſki ßud tole khoſtanje ſběhny, dokelž ßo wupokaſa, ſo běchu Petrika ſ njeprawom winowali.

Sa naſch ßerbſki dom

bě ßo dotal nahromadźiło: 42,214 hr. 96 np.

Dale ßu ſa njón darili:

na kwaßu knježny Hanki Dreßlerjez w Dobroſchezach pſches knjeſa kantora Kerka naſběrane .	25	10
knjes wucžeŕ Krm.	—	50
knjes H. ſ H. W.	2	—

w „Katholſkim Pózle“ cžißło 25 hižo kwitowane: Delanſka patent. komißija 1 hr. 70 np. + 1 hr. 60 np., Rjebiſchez-Wjerabez ſkatowarjo 3 hr. 50 np., ſkatowarjo pola Tungła 1 hr. 50 np., pſches k. Jakuba Rjebiſcha ſ Bacžonja M. R. 2 hr., Jakub Wawrij, kubleŕ w Njebjelcžicžach, 3 hr., Hańža Wawrijowa 5 hr., Jurij Cžornakez w Konjezach poßledni kermuſchny toleŕ, ſčh. 1 hr.; ſa dra. Mukowu nowu rosprawu: Serbowka w Praſy (10 exx. po 30 kr.) = 5 hr., Schunowſki korcžmaŕ 2 hr., H. W. w Schunowje 4 hr., Wicžaſezy w Konjezach 3 hr.; ſa brožuru prof. Franzewa: ſ Prażſkeje Serbowki: knihownja, Jurij Hejduſchka, Jurij Delan po 1 ſł. = 5 hr., Pětr a Miklawſch pſchi wjeßelym kozorowanju 1 hr., Kamjenzſzy wowcžerjo 70 np.; hdyž ßmy kermuſchu doßwjecžowali Delanſka patentna komißija 1 hr. 30 np. + 1 hr. 99 np. + 85 np.; ßußodźiz nan 5 hr., Radwořſka płatowa komißija 97 np., knjes Cžełakowſký 8 hr. 50 np. = . . . 61 = 61 =

Hromadže: 42,304 hr. 17 np.

S džakom kwituje

J. Bartko,
ſarjadnik Macžicžneho doma.

(Zyrkwinſke powjeſćže hładaj w pſchiłoſy.)

Drjewowa awkzija.

Ssrjedu 15. dezembra maja ßo na **knjezim Lutobezanskim revěrje** lětusche stejate kójnowe loßy a ßuschizowe dołhe hromady sa hotowe pjenjesy na pschesadzowanje pschedawacz. Sapoczatk rano w lońschim drjewischczu.

H. Kreczmar, hajnik.

Drjewowa awkzija.

Podpißany ma póndzelu 13. dezembra dopołdnja wot 10 hodz. we Lomsku pola Njeßwaczidła sady wßy wulki sahon stejateho twarskeho, roschtoweho a ryhelojteho drjewa po loßach na pschesadzowanje pschedawacz.

Jan Czech we Lomsku.

Kheza na pschedań.

Moja nowonatwarjena khěza s rjanej sahrodu w Hrodzischczu czißko 4c, kotraz ßo woßebje sa krawza abo sa wotpoczink pschihodzi, je hnydom se ßwobodneje ruki na pschedań.

Jan Hommel w Hrodzischczu.

Prußnizy,
schmaderunks,
turkowske ßlowki,
najlěpschi zokrowy syrup
porucza tunjo
Ernst Njeczka
24 na hornczerskej haßy 24.

Rósynki

punt po 30 np. porucza
C. F. Dietrich
na jerjowej haßy 3.

Prima zigary

czischcze po zadanju
mike a **ßylne**
běle ßo palaze
po wschěch płaczisnach
po 3, 4, 5, 6, 8, 10 np.
poruczataj
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.

Skład
snatych najlěpschich
ßuchich drozdzow
Kayßera a Hirscha
je pola
Paula Hofmanna
w Budyschinje
na rózku ßerbskeje a
schulerskeje haßy.

Kosaze, czelaze a howjase koze, kaz tez wschě druhe druzziny kozow pschezo po najwjetschich płaczisnach kupuje
Heinrich Lange
pschi zitnych wikach
a pschi ßerbskej katholskej zyrkwi.

Khofej, paleny,
punt po 90, 100 hacz do 200 np.,
njepaleny
punt po 70, 80, 90, 100 hacz do 160 np. porucza
C. F. Dietrich
na jerjowej haßy 3.

Ssylnje a czischcze ßkodzazy
paleny khofej
w ßwědom. wubranych měschenjach
punt po 1 mk.
porucza
Pawoł Hofmann
na rózku ßerbskeje a schulerskeje haßy.

Czerstwy lany wolij
porucza najtuńscho
Ernst Njeczka
24 na hornczerskej haßy 24.

Najlěpschi lany wolij
s kralowskeho dwórskeho młyna w Plawenje pschezo czerstwy porucza
A. E. Soba na Zidowje.

Dzěrkate zigary!

wubjernje ßkodzaze a ßo palaze,
100 schtuk po 310 np.,
25 = = 85 =,
3 = = 10 =,
300 schtuk po 9 hr. franko po póscze porucza jako wobkedzbowanja hódne
Carl Noack w Budyschinje.

Najlěpschu pschenicznu muku
k pjeczenju kołaczow, jenoz se stareje pschenizy mlětu, dale **majßowy schrót,** pscheniczne wotruby, rzany gries a rzane wotruby porucza tunjo
A. Kloß
w ßrjedznym młynje w Brěsowje.

Pschenicznu, rzanu a wowßnu ßkomu, s maschinu młóczenu, kaz tez pscheniczne a wowßne pluwy ma na pschedań kubler **Rump** w Konjezach.

Schulski dom na pschedań.

Pońdzelu **13. dezembra 1897** dopołdnja wot 10 hodzin ma ßo stary Boschezanski schulski dom s wuměnjenjemi, prjedy wosjewjomnymi, na pschesadzowanje pschedawacz. Dalsche wukasa schulski pschedßyda knjes Schneider w Boschezach, pola kotrehoz ßu tez pschesadzowanske wuměnjenja dowidzecz.

W Boschezach, 20. novembra 1897.

Schulski pschedßyda.

Handrij Mrós w Bukezach

porucza k hodam ßwój bohacze srjadowany skład hrajkow, pychu na bozodzěßczowy schtom, wobrasate knihi, wołojane wojaki atd.

H. Mrós, czaßnikar w Bukezach

porucza ßwój bahacze srjadowany skład **dybßacznych czaßnikow, regulatěrow, sczěnskich, stejatych** a **budzatych czaßnikow, czaßnikowych rjeczasow, brylow** atd.

Porjedzenja s rukowanjom rucze a tunjo.

Durfthoffske ßuche drozdze

wschědnje czerstwe poruczam. S poczeßczowanjom
Oskar Fuchs pod bórklinom 3.

Kuski na
Bozodzěßczowy schtom
kózdeje druzziny,
biskwit, polaty a próßdny,
pěnowe wězy, wafle,
schokolodu, zokrowu tworu,
ßwěczki, ßwěczkowe a **worjechowe dzerzaki,**
stoczane a ßlěborne nicze,
mydło wscheje druzziny porucza
Moritz Lange
w Njeßwaczidle.

Filzowe stupnje a tofle

tez tajke s kozanej póduschu, w snatej hódnoßczi w wulkim wubjerku po najtuńischich płaczisnach porucza
Josef Kißling
pschi mjaßowych jědkach.

Koschlazy barchent,
velurowy a jakowy barchent,
barchentowe koschle sa muzow, zony a dzěczi w wulkim wubjerku po najtuńischich płaczisnach porucza
Josef Kießling
pschi mjaßowych jědkach.

Jara rjany njewurěsany **srěbz,** czorno-běły ßrokacz, 14 njedzel stary, woprawdziteho ßlowjenskeho wotkhada, sa 120 hriwnow na pschedań. Tez je na zadanje kobła-macz, teho runja czornoběły ßrokacz, ßlowjenskeho wotkhada, sa 680 hriwnow na pschedań.

W Hołbinje nad Sprewju (Taubenheim) Marienhöhe.

Baron **Gaertner.**

Dobra **kosa** je tunjo na pschedań w Lupjanskej Dubrawzy czißko 2.

Pschedewsacze hosczenza.

Czesczenym Serbam w Budyschinje a wokolnoßczi najpodwolnischo k wjedzenju dawam, so ßym ßwój **hosczenz** a **restawrant stoteho ßlónza** knjesej **Hermannej Donathej** pschedał a pschepodał. Sa derjeměnjenje, mi hacz dotal spoczczene, ßwój najwutrobnischi dzak prajizy, proschu je na mojeho naßlědnika dobrocziwje pschenjesez. S poczeßczowanjom **Heinrich Kößler.**

Sso na hornje wosjewjenje poczahujo, proschu, so by ßo derjeměnjenje, mojemu knjesej pschedkhadnikej wopokasane, tez mi dobrocziwje dostawało. Budu ßo s najwjetschej ßwernoßczu wo to staracz, so by ßo mojim czeßczenym hoßczom s jědzu a piczom derje a spěschnje poßłuzowało. S poczeßczowanjom

Hermann Donath, wobßedzer.

Wurjadna hłowna zhromadźizna Maćicy Serbskeje

budźe **srjedn, 15. decembra t. l.,** popołdnju w 3 hodź. pola **Gudźic** w Budyšinje.

Dźeński porjad: Požčeńka pjenjez.
Přemjenjenje statutow.

Předsydstwo.

Lětna hłowna zhromadźizna

serbskeho towarstwa za Khwaćicy a wokolnosć

wotměje so přichodnu njedźelu, **12. decembra** w Khwaćicach. Dnjowy porjad: Lětne rozprawy a wólba předsydy. Prosymy wšě sobustawy, zo chcyłe so wěsće zeńć. Započatk popołdnju w 5 hodź. **Předsydstwo.**

Hodowne wupschedawanje.

Wot **njedźele 12. dezembra** šym wulki dźěl šwojeho składu na **wupschedawanje** postajił a to

mužaze schłórnje, hólczaze schłórnje, niske stupnje s gumijom, niske stupnje k wjasanju, plyschowe stupnje, tkaninowe stupnje, dźěćaze stupnje a tosle.

Moritz Lange,
schewski mischtr w Njeßwačidle.

Do Rakez! Do Rakez!

K hodownemu wobradźenju poručam šwój bohaty skład **składnostnych darow** wscheje družiny, a to **schkleńčane, porzlinowe, galantrijowe, krótke** a **kožane twory,** kaž tež **lampy, hospodarsku** a **kuchinsku nadobu.**

Wožebje na šwoju wulku wustajeńzu wschelakorych sakskich a thüringskich **hibicziwych hrajkow** a **napowschenkow na božodźěsezowy schtom** atd. kedźbliwe čzinju.

Moju wustajeńzu móže šebi kóždy wobhladacź, byrnjež nochzył niczo kupicź. S počžesczowanjom

Alfred Thomschka w Rakezach.

Wupschedawam

wurěsne a wolmjane twory

s džěła niže płaczisny, po kotrejž šu šo kupowake, dokelž tele twory do zyła spuschczu.

E. M. Clauß w Wósborku.

S tutym k wjedźenju dawamoj, jo s maschinu schtrykujemoj a so schtrympy pschischtrykujemoj. **Grunert a Lehmann**
w Rakezach.

Swoju

hodownu wustajeńzu

k wobhladanju

najpodwolnischo poručam.

Hugo Kusche,

konditor,
na swonkownej lawskej haßy 38.

Dla dospołneho spuschczenja mojeje pschedawarnje wschě twory po najtunischich płaczisnach pschedawam.

Wulki wubjerk

mužazych a **žonjazych kožuchow** kaž tež **kožow sa wobšadźenje** a **podschicze.**

Mězy po kóždej płaczisnje.

A. swud. **Michaelowa** w Bukezach.

Bukečanske serb. tow.

změje jutře njedźelu 12. hodownika popołdnju w 4 hodźinach swoje druhe zymske posedźenje. Přednošk je k. wučeŕ Schütza z Rachlowa dobroćiwje přilubił. Wšě sobustawy, kaž tež hosćow najpřećelnišo přeprošuje

předsydstwo.

Bukečanske ratarske towarstwo.

Pónd̆zelu 13. dezembra wječzor w 6 hodźinach budźe pošedźenje. Pschednoschecź śmě̌je knjes dr. Loges wo „symskim pizowanju."

Wo prawje bohaty wopyt proßy

pschedšyda.

W **Krakezach** je dwajschoßua khěža čzišło 18 s bróžnju 1. jan. tunjo na pschenajecźe. Dalsche je pola **Hurbanka** w Pschiwčzizach šhonicź.

W Delnjej Kinje čzišło 25b je wobydlenje na pschenajecźe.

Dla wumrjecźa mojeho muža pschedawam jara tunjo mužaze a hólczaze mězy, 1 schijazu maschinu, 1 džěłanske blido, 2 hermanskaj kaschczaj.

Bertha swud. **Domschowa,**
na kotolskej haßy 18 po 1 skhodźe.

Ssuczelna kruwa

je na pschedań w Budyschinku čzišło 39.

Božodźěsczowe schtomy

poručza

Moritz Lange w Njeßwačidle.

Jako hodowne dary

meble, stoły, vertikowy, kommody a kamory,

hódnje džěłane, po tunich płaczisnach poručza

J. Weiß,
pšched schuleŕskimi wrotami čzo. 5

Proßata na pschedań.

Proßata běleje Yorkshirskeje a tež čzornopišaneje Berkshirskeje raßy, kotrež šo jara lohko wukormja, šu pschezo po čzaßej pschiměrjenych niskich płaczisnach na pschedań na knježimaj dworomaj w **Budyschinku** a **Pschiwczizach.**

Sserbske

šbožopschejaze khartki

poručza

Ssmolerjez knihiczischczerńja
w Budyschinje.

Božodźěsczowy dar.

Boža nóz,

historija wot naroda naschcho šbóžnika atd. sa liturgiske hodowne Boże šłužby, wot **J. Jakuba,** farara, 7. wudawk, pola M. Ssmolerja po 3 np. dostacź.

Pruhi s Bożeho šwětła,

schpruchi a khěrluschowe schtuczki w pyschnych kaschczikach, k **Božemu dźěsczowemu darej** šo pschihodźaze, šu po 50 np. w wudawarni „Sserbskich Nowin" dostacź.

Schpruchi na sčzenu

(se žlěbornym pišmom wutłóczene) **sa hodowny dar šo pschihodźaze** po 25 np. a 50 np.

šu dostacź

we wudawarni „Sserb. Nowin".

Schórzuchi s čzelazeje koże

poručza po tunich płaczisnach

Heinrich Lange
pschi žitnych wikach.

Wučzobnik šo pyta!

Sa šwoje kolonialtworowe a delikateßowe khlamy bórsy abo k jutram wučzobnika pytam.

W Budyschinje, 2. dez. 1897.

Carl Noack.

Pytam šłužobne a hróbźne dźowki a tajke k šwinjom, gratmischtrow, wotročzkow, šrěnkow, pohončzow a rólnych pohončzow, tšečzakow wolazych, džěłaczeŕske šwójby a dójki pschi wyšokej msdźe do tudomnych a Draždźanskich stron. **Schmidtowa** w Budyschinje na šukelnskej haßy 24 po 1 skhodźe.

Sprawna šłužobna holza šo k 15. januarej abo k 1. februarej pyta na nowej haßy 13 po 1 skhodźe.

Kowarskeho wučzobnika pyta **W. Greulich** w Budyschinje, pschi garbarskich wrotach čzišło 9.

K nowemu lětu **mlokowu holzu** pschi 460 mk. msdy pyta **A. Sauerka** na seminarskej haßy 17.

Młodeho czěšlu jako rěsarja sa šwój parny rěsak do trajneho džěła pytam. Samolwjenje njech šo bórsy stanje.

M. Wiczas,
w Kamjenej pola Měrkowa.

K nowemu lětu kuchińske holzy na ryczeŕkubła, mlokowe holzy a hróbźne džowki pschi wulkej msdźe, wotročzkow, šrěnkow a wolazych, džěłaczeŕske šwójby, wustojnych pohončzow pytam.

Wackerowa na horńczeŕskej haßy 2.

Dowolam šebi najpodwolnischo k wjedźenju dacź, so šym šo s **Khrystianu Rhedez** w Kindischu šlubił.

W Kißlizy, w dezembrje 1897.

Bjedrich Jan Hajnik.

(K temu čzišłu tši pschiłohi.

Prěnja pschiłoha k cźišku 50 Serbskich Nowin.

Ssobotu 11. dezembra 1897.

Płaczišny rěsnego skotu na Draždžanskich skótnych wikach.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družina a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
	hr.	hr.
Woły:		
1. połnomjaßnje, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacź do 6 lět	37½	68
awstriske	39½	70
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	35	66
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	32	62
4. ßnadnje pizowane kóždeje staroby	30	58
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	35	65
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacź do 7 lět	32	61
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	30	59
4. ßrenjo pizowane krowy a jałojzy	28	56
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	26	52
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	36	63
awstriske	—	—
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	32	60
3. ßnadnje pizowane	29	54
Cźelata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	41	63
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	—	62
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich sschižењow w starobje hacź do 1¼ léta	51	65
2. mjaßne	49	63
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	46	60

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2732 měchow.	W Budyschinje 4. dezembra 1897 wot hr.	wot np.	hacź hr.	hacź np.	W Lubiju 9. dezembra 1897 wot hr.	wot np.	hacź hr.	hacź np.
Pschenza (běła)	9	41	9	85	9	12	9	56
Pschenza (žołta)	9	12	9	24	8	82	9	12
Rožka	6	56	7	50	6	31	7	19
Jeczmjen	7	78	8	22	7	20	8	—
Wowß	7	—	7	50	6	80	7	40
Hroch	7	22	11	12	8	50	9	50
Woka	7	78	8	33	6	50	7	75
Jahły	13	—	15	—	12	—	14	—
Hejduschka	15	—	16	—	14	—	15	—
Běrny	2	20	3	—	2	30	2	60
Butra 1 kilogr.	2	40	2	70	2	30	2	60
Pschenicžna muka 50 =	9	75	19	—	—	—	—	—
Rjana muka 50 =	9	—	13	50	—	—	—	—
Ssyno 50 =	3	20	3	50	2	60	3	20
Ssłoma 600 =	16	—	18	—	16	—	18	—
Proßata 828 schtuk, schtuka	12	—	22	—	—	—	—	—
Pschenicžne wotruby 50 kilogr.	—	—	4	50	—	—	—	—
Rjane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	—	—	—	—	—
Pschenicžny gris 50 kilogr.	—	—	5	50	—	—	—	—
Rjany gris 50 kilogr.	—	—	6	—	—	—	—	—

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach 15 hr. 99 np hacź 16 hr. 73 np., žołta 15 hr. 50 np. hacź 15 hr 70 np., kórz rožki po 160 puntach 10 hr. 49 np. hacź 12 hr. — np, kórz jeczmjenja po 140 puntach 10 hr. 89 np. hacź 11 hr. 50 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot 9 hr. 60 np. hacź 9 hr. 85 np., pschenza (žołta) wot 9 hr. 12 np. hacź 9 hr. 41 np., rožka wot 6 hr 56 np. hacź 7 hr. 50 np., jeczmjen wot 7 hr. 75 np. hacź 8 hr. 25 np., wowß wot 7 hr. 25 np. hacź 7 hr. 75 np.

Wjedro w **Londonje** 10. dezembra: Rjane..

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smeje 3. njedźelu adventa rano w 7 hodźinach diakonus Sarjenk němsku spowjednu rěcź, ½9 hodź. farar Räda němske a w 10 hodź. serbske prědowanje. — Psched zyrkwinymi durjemi budźa so dary za wosadnych khudych sběracź.

Wutoru popołdnju w 5 hodźinach budźe na Ssokolzy serbska a w Dobruschi w 6 hodź. němska adventska nutrnosćź.

Schtwórtk popołdnja w 9 hodźinach budźe serbska spowjedź.

Křćenl:

W **Michalskej zyrkwi:** Jan Jurij, Augustina Wunschika, wobydlerja a želesniskeho dźěłaćerja w Sczijezach, ß. — Martha Emma, Bohuměra Ernsta Hioba, khěžerja a dźěłaćerja w koporniku na Židowje, dź. — Frida Gertruda, Jana Khorle Wicźasa, maschinskeho samkarja na Židowje, dź.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

3. njedźelu adventa smeje farar Mrosak rano w 8 hodź. němsku spowjedź pomozny duchowny Rychtar w 9 hodź. němske a ½11 hodźin serbske prědowanje.

We wudawarni „Sserb. Nowin" je dostacź sa 4 hriwny

Rěčnica serbskeje rěče.

Spisał **Jurij Kral,** kapłan w Draždźanach.

Heinrich Mohr,

schewski mischtr w **Budyschinje**

na ßukelnskej haßy 14

poruca swój wulki sklad **hołtwinskich a dołhich schkórnjow, schkórnicźkowo a stupnjow,** ruskich a němskich **gumijowych stupnjow,** wschě družiny **filzowych stupnjow a toflow,** kaž tež wschě jenoż pomyßlne družiny stupnjow a schkórnjow sa mužskich, žónske a dźěcźi po snatych tunich płaczišnach.

☛ Po měrje sa krótki cźaß, kaž je snate, nalěpje ßedźaze wobucźe dźěłam.

Sa Budyschin a wokolnosćź jenicźke dźěłanske prawo na Kriegerowe patentowe schkórnje.

Khorła Kindermann

poruca **wubjerne wudźělki** swojich

płokańskich

a žimazych maschinow

☛ teho runja so poruca **k porjedźenju** a **k poczehnjenju walzow žimanskich maschinow** ☚

☛ rucze a tunjo. ☚

Fabrika płokańskich a žimańskich maschinow

☛ na Mužakowskej drósy 11. ☚

Dwaj łohcźi schěroki

běły plad sa cźeledź

stary łohcź po 30, 35 a 40 np.,

teho runja lěpsche družiny po 1 mk. a 1 mk. 10 np.

poruca

Emil Wehrle

na jerjowej haßy.

Poruczam ßwój wulki skład
ßamodźěłanych
mužazych wobleczenjow,
" **paletotow,**
" **mantlow,**
" **jupow,**
wołmjanych spanskich ßuknjow,
Hohenzollernskich mantlow
sa schulerjow,
hólczazych wobleczenjow,
" **mantlow,**
" **jupow,**
" **kholowow atd.**
na najlěpje seschitych.

Eduard Fritzsche,
krawski mischtr
pschi realnej schuli pschi realnej schuli.

Max Schückel

w Budyschinje
na bohatej haßy 18.

ßwój skład hotowych jenož dobrych **cžrijow** najjednorischeje hacž do najwoßobnischeje družiny, s **kože, ßukna, filza** a **gummija** dźěłanych, po najtunischich płacźisnach porucza.

Wobucźe po měrje ßo w mojej ßamßnej dźěłarni dźěła.

Tež hischcźe woßebje na wupruhowanu patentowanu **schwampowu pódusch** kedźbliwe cžinju, kotraž je jeniczzy pola mje dostacź.

Swjeŕschniki, jupy, mantle,

s kotrychž mam hoborski wubjerk na składźe a kotrež chzu hischcźe do hód wotbycź **po wurjadnje tunich płacźisnach wupschedawam.**

Swjeŕschniki
hižo po 7 mk. 50 np.,
jupy
hižo po 4 mk. 75 np.
Jenož dobre dźěło! Wubjerny rěs!

F. Schlesinger
5 na bohatej haßy 5
s napschecźa posta.

C. Christoph,

prjedy J. Angermann, papjerjowa pschedawaŕnja na snutsk. lawskej haßy 7
porucza cžesćenym wobydlerjam Budyschina a wokolnoscźe ßwój bohaty skład
kanzlajoweje, konzeptneje a listneje papjery,
poßlednischu tež w schwarnych kassetach.

Fotografijowe albumy,
ßo k hodownym daram pschihodźaze,
w jednorym a najwoßebnischim wuwjedźenju,
albumy sa póstske kharty,
albumy sa listne marki,
dnjowniki,
pißańske mapy,
spěwaŕske a modleŕske knihi atd.,
dale:
listna sa lisćzowe wurěsanje,
pißane wobrasy,
modellěrowanske listna,
wobrasate knižki,
pißanu ßwěcźazu papjeru,
słocźanu a ßlěbornu papjeru, słotu a ßlěbornu pěnu papjeru sa klankaze stwy, słotu bordu, hotowe žłoby.

J. M. Frauenstein,

płatowa, bawłmjanotworowa a schatowa pschedawaŕnja
na bohatej haßy 27
k pschedstejazym **hodam**
ßwój derje srjadowany skład dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucza.

Winski cžrijowy skład.

Wulki wubjerk mužazych, žonjazych a dźěcźazych schkórnjow a stupnjow po tunich płacźisnach porucza

Emma Frisch
na kamjeńtnej haßy 15 pódla hoscźenza słoteje króny.

Sslódke palenzy
liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.
porucza **Moritz Mjeŕwa** pódla Pětrowskeje zyrkwje.
Destillazija snatych dobrych palenzow po starych tunich płacźisnach.

Wyßokorukata schijaza maschina

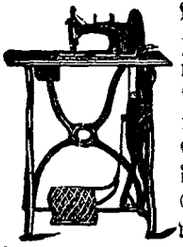

Biesolda a Locke je najlěpscha a najkhmańscha sa ßwójbu a rjemjeßlniske dźěło. Sa jeje hódnosć dołhe lěta rukuju. Schijaze maschiny wschěch družnow ßo wote mnje wuporjedźeja. Strykowanske maschiny po fabrikskich płaczišnach pschedawam

Richard Otto,
mechanik pschi lawskich hrjebjach 14.

Turkowske ßlowki
nowy płód w měchach, kaschczikach a po wasy ßu tunjo dostacz pola
Moritza Mjerwy
pschi mjaßowym torhoschczu.
Destillazija likěrow po starych tunich płaczišnach.

Woprawdźity holandski
kakao
najlěpschu družinu ßwěta, płaczišny hódno porucza
Gustav Küttner
10 na ßerbskej haßy 10.
Jeniczka pschedawarnja sa Budyschin a wokolnosć.

Swój bohacze srjadowany
zigarowy skład
po wschěch płaczišnach kujesam kurjerjam porucza
Bruno Halke
(prjedy **Th. Grumbt**).

Derje dźěłane **sofy** a **matrazy** porucza tunjo **E. Schubert,**
tapezěrař a ßedlařski mischtr na jerjowej haßy.

Rum,
arak,
kognak,
punschowe essenzy,
wschelake tukrajne a wukrajne
blidowe likěry
w derje wuleżanych družinach a w wulkim wubjerku porucza
Gustav Küttner
w Budyschinje
10 na ßerbskej haßy 10,
woßebita pschedawarnja
sa wina a delikatessy.

Sa
hodownu potrjebu
po tunich płaczišnach w najwjetschim wubjerku
poruczamoj:

soki,
rukajzy,
rukawate lazy,
khornarje,
manschety,
schemisety,
schlipsy,

ložowe deki,

schórzuchi,
spódnje ßuknje,
schtawty,
khapy,
schawle,
schantka,
spanske deki.

blidowe deki,

Woßebje płaczišny hódno: **normalne schaty** sa dźěćzi a frosćenych.

Philippi & Co.
na bohatej haßy 3.

Nimo měry tunje poſkiczenje

žonjazych draſtnych tkaninow.

Tkaniny
k domjazej draſcze,
dwójzy ſchěroke, meter po **28 np.**

Cziſtowolmjany
ſcheviot,
dwójzy ſchěroki, meter po **58 np.**

Koßmikate tkaniny
k draſcze wſcheje družiny,
tak dołho hacž ſkład doßaha,
dwójzy ſchěroke, meter po **67 np.**

Tkaniny
k domjazej draſcze,
dwójzy ſchěroke, wurjadnje cžežke,
meter po **32, 40, 59 np.**

Cziſtowolmjany
krep,
dwójzy ſchěroki,
meter po **69 np.**

Cziſtowolmjann
fantaſijowe tkaniny,
woprawny jendželſki ßłód,
dwójzy ſchěroke, meter po **120 np.**

Tkaniny k blusam,
kraßne muſtry, meter po **43 np.**

Tkaniny k dźěczazej draſcze,
kraßnje rjane muſtry,
meter po 45 np.

Cziſtowolmjany
keprowy ſcheviot,
wubjerna hódnoſcž,
dwójzy ſchěroka,
meter po **82 np.**

Draſtne
ßuknojte tkaniny,
ſ muſtrami, woßebje cžežka družina, dwójzy ſchěroke, meter po **69 np.**

Tele jara tunje płaczišny płacza ſa draſtne tkaniny wot dženża do hód.
Sbytki a draſta krótkeje měry hiſchcze tuńſcho.

S. Beer, prjedy Messow & Waldschmidt,

pſchi hlownym torhoſchczu 9, delka a po 1 ſkhodze.

Vanillowu ſchokoladu

ſaruczenu cziſtu
1/4 punta po 20 np.
porucža
J. Zimmermann
na bohatej haßy 25.
22 pſchedawarjow w Nemzach.

Živjazy kakao,

ſpory a **derje ßłodzazy,**
1/4 punta po 35 np.
porucža
J. Zimmermann
na bohatej haßy 25.
22 pſchedawarjow w Nemzach.

Lanu muczku, ripikowu muczku, ſemſkoworjechowu muczku, bawłmoßymjenjowu muczku, palmoſornowe woßuchi, piwowe ßłodziſny, ßłodowe kołochi, majßowy ſchrót, jecžmjenjowy ſchrót, rżane a **pſchenicžne wotruby** w najlepſchej czerſtwej tworje najtuńſcho porucža

Paul Schulze,
pſchedawarnja žita a piznych ßrědkow
pſchi žitnych wikach 18.

Paul Kristeller

na bohatej haßy czißło 20

porucža we wulkim wubjerku wſchě jenož pomyßlne družiny trajnje dźěłaneho

wobucža

ſ **koże, filza** a **ßukna** ſa **mužſkich, žónſke** a **dźěczi** po cziſcze woßebje tunich płaczišnach.

Skaſanja po měrje a porjedženja ßo ſpěſchnje derje a tunjo wuwjedu.

Paleny khoſej

ſnateje wubjerneje hódnoſcže po 100, 120, 140, 160, 180 a 200 np. porucža

Bruno Halka
(prjedy **Th. Grumbt** na ſwonkownej lawſkej haßy 9.
Pſchiſpomnjenje: **pſchi pſchedawanju ßo ßerbſki rěczi.**

Druha pschiloha k czißku 50 Serbskich Nowin.
Ssobotu 11. dezembra 1897.

Najwjetschi skład w Budyschinje. — Najtuńsche płaczisny.

Filzowe stupnje,
filzowe tosle, filzowe schkórnje, pódusche
snaty najlěpschi wudźěłk, **wurjadnje tunje.**

Pjelsczowe twory,
kaž pjelsczowe mězy, pjelsczowe muffy,
pjelsczowe khornarje
w saruczenych jenoż dobrych kajkosczach **po jara tunich płaczisnach.**
Ratarske, domjaze, dźěłanske a dźěczaze
mězy
we wschěch pomyßlnych druzinach a formach jara **płaczisny hódne.**
Filzowe, zylindrowe, hontwjerske a dźěczaze
klobuki
we wschěch nowosczach nětczischeho czaßa nimo měry tunje.

Hugo Lehmann
22 na bohatej haßy 22 (pódla hosczenza k winowej liczi).

Jako pschihódny hodowny dar we wulkim wubjerku
zimaze maschiny
w najlěpschim wudźěłku porucza
Richard Otto, mechanik
pschi lawskich hrjebjach 14 s napschecza theatra.

Emil Wehrle
na jerjowej haßy 7.
Jako něschto woprawdze tunje poruczam
koschlazy barchent, rjanu mjehku barbunjepuschczatu tworu, stary łohcz po 15 np.
Wulke **mužaze koschle**
po 1 mk., 1 mk. 10 np., 1 mk. 20 np.
Wulke **žonjaze koschle**
po 80 np., 85 np. a 90 np.
Dźěczaze koschle po 30, 35, 40, 45, 50, 55, 60 65, 70 np.

Wulki skład tkaninow! Tunje płaczisny!

Josef Sshkora,
pschedawarńja mužazeje drasty
w Budyschinje pschi bohatym tórmje.
porucza
swój wulkotny skład
paletotowych mantlow, jupow,
mužazych a hólczazych wobleczenjow.
Jeho wulkotny skład tkaninow jemu mózno czini, zadanja kóždeho, kotryż sebi drastu po měrje seschicz da, s tunim a spěschnym wumjedźenjom spokojicz.
Dobre sedźenje! Najwjetschi wubjerk!

Ludwig Kuhlmann
(mějeczel Erich Hecht)
w kupnizy pschi hlownym torhoschczu
porucza we **wulkim wubjerku** po **tunich płaczisnach**
gardiny, běle a na żołcz,
kattuny, sosowe deki,
meblowe tkaniny,
vitražowe tkaniny,
běle, na żołcz a pißane,
gardinowe żerdże a rosetty,
teppichi, běhacze, linoleum,
wóskowe sukno, tapety.

Jara dobry
paleny khosej
punt po 100, 120 a 140 np.
porucza
Jan Wenk
na swonkownej lawskej haßy 5.

Cžiſcže dobru
woprawdže derje ßłodźazu
vanillowu
łamanu ſchokoladu
punt po 100 np..
kaž tež najlěpſchi
hollandſki a němſki
kakao
punt po 130 np. porucža
Otto Sachse
na bohatej haßy cžißło 5.

Carbolineum,
wolij ſa młócźaze maſchiny,
lanolinowy kopytny mas,
lanolinowy kožowy mas,
lanolinowy ſchkórnjazy mas,
wolij ſa ſchijaze maſchiny,
vaſelinn,
vaſelinowy kožowy mas
poručžataj
w najlěpſchej tworje a najtuńſcho
Strauch a Kolde,
drogowa pſchedawaŕnja
na kamjeńtnej haßy 3 w Budyſchinje.

Ia maſchinſki wolij
ſa cźežke a lohke dźěło,
wubjerny
kožowy mas,
rybjazy tuk,
kotryž kožu mjehku a njepſchepuſchcźatu cžini, porucža po najtuniſchich płacźiſnach a najlěpſchich hódnoſcźach
drogowa pſchedawaŕnja
Emila Měrſcha
na kamjeńtnej haßy ſ napſchecźa turnaŕnje.

Niz jenož **tuni,** ale
tež **dobry**
khofej,
ſeleny
punt po 80, 90, 100,
120, 140 np.,
khofej, paleny
punt 100, 120, 140 np.,
wubjernu dobru ßylnu
Java-měſchenzu
punt po 160 np.
porucža
Herm. Kunack
na bohatej haßy 8.

Schulſketorniſtry
w hoborſkim wubjerku porucža
C. A. Pietſch
na hauenſteinſkej haßy 1.

K hodam

po nimo měry tunich płacźiſnach poručžam

drastne tkaniny,

ſolidnu tworu, we wſchěch modnych tkaninach a barbach.

Cžiſtowołmjane tkaniny, meter 70 np., **połwołmjane,** meter po 35 np.

Jako woßebje płacźiſny hódny poručžam ßwój **cžiſtowołmjany krep,** dwójzy ſchěroki, meter po 100, 130 a 150 np.

Cžorne draſtne tkaniny, najlěpſchi wudźěłk, meter po 80 np. **Bluſowe tkaniny** w bohatym wubjerku.

Tkaniny k ſpódnim ßuknjam w bohatym wubjerku.

Wotměrjene hodowne wobleczenja ſ naſadſtajenych, ale jara dobrych tkaninow; 6 metrow po 3, 4, 5, 6 a $7^1/_2$ mk. **Lama,** meter 100, 120, 150 np., połßukno meter po 70, 100, 140 np. **Połlama,** meter po 35, 45, 50, 60, 70 np., **barchent k jakam,** meter po 45, 50, 60 np., **velurowy barchent,** meter po 70, 80 np., **koſchlazy barchent,** meter po 30, 35, 40, 50 np. **Meblowe tkaniny,** meter po 150, 200, 250, 300 a 400 np.

Běhańſke tkaniny, meter po 50, 60, 70 np., **blidowe deki** hižo po 2 mk., 3 mk., 3 mk. 50 np., 4 mk.; **plyſchowe deki** po 10—30 mk., **ſpanſke deki** po 3—4 mk., **ſofowe deki** po 2—3 mk., **łožowe ruby** po 1 mk. 25 np., 1 mk. 50 np., 2 mk., **konjaze deki** po 3 mk., 3 mk. 50 np., a 4 mk.; **wołmjane rubiſchcźa na hłowu** po 50 np., **wołmjane ſchawle** po 1 mk. 25 np., **ſchenillowe rubiſchcźa** po 2 mk. 50 np., 3, 4, 5, 6 mk.; **trikotowe taille** po 3 mk., 3 mk. 50 np., 4 mk.; **cžorne ſchórzuchi** po 80, 100, 125, 150, 200 np.; **ſchórzuchi do hoſpodaŕſtwa** po 1 mk. 50 np. hacž 2 mk.; **módre płatowe ſchórzuchi** (hotowe) po 50, 70, 100, 130 np.; **ſpódnje ßuknje ſ barchenta** po 2 mk., 2 mk. 50 np.; **ſpódnje ßuknje** ſ velura a moireja po 4, 5, 6 mk.; **ramjenjowe khornarje** po 3—5 mk.; **židźane mužaze rubiſchcźa** po 2 mk. 50 np., 3—7 mk.; **židźane žonjaze rubiſchka** po 30, 50, 80, 100—300 np.; **połžidź. mužaze rubiſchka** po 50, 75, 100 np.; **žonjaze žakety, holcžaze mantle, hólcžaze mantle a wobleczenja,** ſo bych je nětko wotbył, po ßměſchnje tunich płacźiſnach.

Richard Gautzsch na bohatej haßy.

W mojej pſchedawaŕni ßo ßerbſki rycži.

Kedźbu!

Jatrowy wolij
ſa cźłowjekow a ſkót,
fokforkißały kalk
k wocźehnjenju młodeho ſkotu a ßwini
butrowy pólver
ſnateje dobroſcźe,
wſchě
hojaze korjenje a ſela
cźiſcźe cźerſtwe
porucźa
Germania-drogownja
dr. Roebera
na bohatej haßy
ſ napſchecźa winowej kicźe.

Wubjerny khofej,
ßyry, punt po 80 np.,
paleny, derje ßkodźazy,
punt po 100, 120, 140, 180 a 200 np.,
palenu **pſchenźu,** punt po 18 np.,
paleny **jeczmzeń,** = = 16 =
porucźa
Jurij Schwiebus
(prjedy Auguſt Bartko)
na ſwonkownej lawſkej haßy 10.
Poßłuženje w ßerbſkej rěcźi.

Zigary:
njewuběrany 6 np. wubjerk,
10 ſchtuk jenoż po 40 np.,
100 ſchtuk jenoż po 3 mk. 75 np.,
wurjadnje płacźiſny hódno
porucźa
Herm. Kunack
na bohatej haßy 8.

Schtóż dobru
radu abo **wukaſanje**
w drogowych wěźach pyta, dóſtanje darmotne wujaßnjenje w
Germania-drogowni
ſ napſchecźa winowej kicźe pola
mějecźela **dr. Roebera**
(chemika a haptykarja).

Kóždy, kotryž chce ßebi **dobry** a **tuni cźaßnik** kupicź, abo kotryž chce ßebi jón **porjedźicz** dacź, njech dźe k cźaßnikarjej
Curtej Jenczej
na ſwonkownej lawſkej haßy 5, pódla knjeſa lotteriſkeho kollektéra Jägera. — **Jencz** pſchedawa a porjedźa ſa ßwoje dźěło ſprawnje rukujo.

Unionſki kognak, punſchowe eßenzy, rum, arak, wubjerny likěr poručźataj
Schiſchka a **Rjecźka**
na ſwonkownej lawſkej haßy.

Schokolada kakao thee.

Cźeſcźenym Serbam w Budyſchinje a wokolnoſcźi najpodwolniſcho k wjedźenju dawamoj, ſo ßmój na **bohatej haßy 25,** ſ napſchecźa hoſcźenza winowej kicźe, ſ nam ßluſchazej firmu

J. Zimmermann
22. pſchedawaŕnju

naju

ſchokoladoweje,
marzipanoweje, konfiturowoeje
a zokrotworoweje fabriki

wotewriłoj.

Kaž hacź dotal, budźemoj tež dale ßwojim cźeſcźenym wotebjerarjam ſ najlěpſchej tworu po najtuniſchich płacźiſnach poßłužecź.

Proſcho, ſo by ßo k namaj prawje bohacźe pſchikhadźało, porucźamoj ßo ſ poczeſcźowanjom

Gerling & Rockstroh,
w Draźdźanach, Radebergu, Bernburgu, Quedlinburgu, Staßfurcźe, Hildesheimje, Reichenbachu w V., Rieſy, Döbelnje, Aue, Poczaplu, Budyſchinje.

Fabrika: w Draźdźanach w ſtarym měſcźe na Freibergſkej dróſy 19|21.

22 pſchedawaŕnjow w Němzach.

Hrodowſka haptyka
porucźa
wuźitkowy pólver ſa krowy, butrowy pólver, hollandſki ſkótny pólver, ßwinjazy wobźerny a kormjazy pólver,
po ſtarych wupruhowanych rezeptach.

Zigary a wſchón tobak,
krane rjepiki, punt po 25 np.
porucźa
Jurij Schwiebus
(prjedy Auguſt Bartko)
na ſwonkownej lawſkej haßy 10.

Dobry
jeźdźny żonop,
punt po 20 np.,
pſchi 5 puntach po 18 np. je dóſtacź pola
Jurja Schwiebuſa
(prjedy Aug. Bartka)
na ſwonkownej lawſkej haßy 10.

Hodowna wustajenza

w zentralnym basaru

H. Richtera nasslědnika,

na bohatej hasy 29 **w Budyschinje** na bohatej hasy 29

s napschecza hoscenza winoweje kicze.

S tutym najpodwolnischo k wjedzenju dawam, so sym swoju **hodownu wustajenzu** wotewril. Njejsym ani pjenjes ani prózy lutował, so bych swojim wotebjerarjam tajki wubjerk wězow, k daram so pschihodzazych, runje tak hrajkow, kaz tez praktiskich a wuzitnych wězow, poskicził, kajkiz móze so lědma w Budyschinje pschetrjechicz. Jenotliwe wězy mjenowacz, by pschedaloko dowjedło. Proschu wjele bóle, moju wustajenzu s wopytom poczescicz. Wobhladanje je kózdemu dowolene, byrnjez niczo njeby kupił.

Hischcze na to spominajo, so sym płaczisny tak nisko hacz mózno, tola krucze twjerdze, postajił, so dobroczinwemu derjemënjenju poruczam.

S poczescowanjom

H. Richter nasslěd.

Ssuknowa pschedawarnja

F. A. Bläsche

w Budyschinje

pschi mjasowym torhoschczu

k pschedstejazyu hodam na swój wulkotny skład

paletotowych tkaninow,

sukna, czesanecho pschedzena

atd.

s poruczenjom spomina. S dobom na wulki wubjerk

tkaninow

k hólczazym wobleczenjam

kedzbliwe czini.

Posleschczowe tkaniny,

wupjerki, meblowy köper,

drastny katun, módroczischcz

w najnowschich mustrach poruczа tunjo

M. Gottwald

pschi mjasnym torhoschczu.

Emil Wehrle

na jerjowej hasy 7

poruczа **nize płaczisny** dzělbu $^6/_4$ schěrokich czerwjenych hładkich **wupjerkow** s rukowanjom, so barbu njepuschcza, husto tkanych, stary łohcz po 25 np. — K dzělanskej drascze **suknjowe tkaniny,** stary łohcz po 20 np., 23 np. (jara huste), 25, 35, 40, 50 np. — **Lama a zonjaze sukno,** stary łohcz po 40, 50, 60, 70, 80 np. atd. — **Kalmuk k mužazym pjeslam,** schěry, czěmny, czěmnobruny, zrěnjobruny, mustrowany, małomustraty, stary łohcz po 25 np.; — **koschlazy barchent** w jara wulkim barbunjepuschczatym wubjerku, stary łohcz po 15 np. hacz k najczežschim elsaskim druzinam; **barchentowe** posleschczowe deki a posleschczowe płachty po 60 np.; wołmjane, zidzane, połzidzane, połwołmjane, bawołmjane **rubischcza na hlowu** a **wokolo schije, barchentowe rubischcza** po 23 np.

Wosebita pschedawarnja

wina a delikatessow

Gustava Küttnera

w Budyschinje

10 na serbske hasy 10 na rózku hanensteinskeje hasy

5 dalekoreczak 5

so pschi pschikhadze symskeho czasa poruczа.

Tsecza pschiłoha k cžißłu 50 Serbskich Nowin.

Ssobotu 11. dezembra 1897.

Destillazija Adolfa Rämscha

w Budyschinje pschi butrowych wikach,

1868 sałožena,

porucža ßwoje daloko a schěroko snate wubjerne **likěry** k kwaßam, kschcžisnam a druhim ßwjedźeńskim składnosczam w cžwizach a po wasy. Woßebje dobre ßu dwójny **różowy, nalikowy, hońtwinski** a **jatroselowy, hornjołužiski, żołdkoselowy seleny** a **cžerwjeny, zitronowy, wischnjowy, malenowy, prußnizowy** a **korwejdowy** liter po 60—80 np. Dale **naturskokorwejdowy** liter po 40 np., dobry **žitny** po 70 a 60 np., a **cžisty** cžißło 1 a 2, liter po 32 a 30 np. Pschi wotewsaczu 8 litrow a wjazy po 31 a 29 np.

Cžwizy k pjelnjenju ßo wupožcžuja.

E. M. Clauss,

drogowe khlamy we Wósborku

porucža

kožowy mas, glauberskn ßel a **fosforkißały kalk, wschě družiny selow.**	Ia. **maschinski woli, kołmas** žołty, **lany wolij** a **jatrowy wolij** sa cžłowjekow a skót,

Wurěsne a wołmjane twory po najtunisch płacžisnach pschedawam, dokelž tele wězy s mojeje pschedawaŕnje spuschcžu.

Poruczam ßwój **wulki skład** hotowych pschiležazych a schěrokich

mužazych kožuchow,

pjelscžowych žaketow a paletotow

sa žónske,

pjelscžowe jupy a pucžowanske kožuchi, krótke a dołhe dźěłanske kožuchi

sa mužskich a žónske,

pschiležaze a schěroke pjelscžowe kuty

sa žónske, kaž tež

bjes molow wobßadźenje a kože k podschicžu

ßamßneho pschihotowanja,

koßmate mězy hižo po 1 mk. 50 np. hacž k najlěpschim,

pjelscžowe khornarje hižo po 1 mk. 60 np. hacž k najlěpschim,

pjelscžowe muffy hižo po 1 mk.,

pjelscžowe mězy sa mužskich hižo po 70 np.,

plyschowe mězy sa hólzow hižo po 50 np.,

ßuknjane mězy wot najjednorischeho hacž do najwoßebnischeho,

filzowe kłobuki w najwjetschim wubjerku,

zylindrowe kłobuki po 3 mk. a dróžsche.

Skasanje po měrje a pschedźěłanje noschenych kožuchow ßo rucže a tunjo wuwjedźe.

F. Trulley,

Na schuleŕskej haßy 7. kóžkaŕ. **Na schuleŕskej haßy 7.**

K hodam

ßwój wulkotny skład **ßerbskich a němskich spěwaŕskich knihow** w **najwoßebnischich** a **najjednorischich swjaskach, fotografijowe, pěßnistwowe** a **pißanske albumy, pißanske, notowe** a **scžěnske mapy, listnizy, dźěłanske** a **ručžne tosche, zigarowe etwije, portemoneje** a **móschniczki, kurne blida, kurne servisy, pißaki, schwadlistwowe, rukajzowe** a **zigarowe kaschcžiki, balske wjechliczki, domjaze žohnowanja, fotografijowe wobluki** we wschěch wulkosczach, **listnu papjeru** a **kasety** w **kraßnych mustrach** a **pěknych sawalkach, lampowe krywy, wobrasate** a **baßniczkowe knihi** we wulkim wubjerku po najtunischich płacžisnach dobrocžiwemu wobkedźbowanju poruczam.

Gustav Rämsch,

knihiwjasaŕnja a papjerjowa pschedawaŕnja

na bohatej haßy 21.

Psche-deschcžniki.

Jako praktiske a witane hodowne dary poruczam w solidnych trajnych hódnosczach

židźane a połžidźane pschedeschcžniki

sa mužow a žony s najmodnischim a elegantnym pschimadłom w najwjetschim wubjerku, ke kotrymž ßu ßo najnowsche patentowane stejadła jako **wětrowe stejadło, błyskowe stejadło, ßamosamkarje** wužiže.

Połžidźane pschedeschcžniki po $4^1/_2$—8 mk.

Gloriapschedeschcžniki,

6 wschelakorych družin hižo po 2 mk. 75 np.

Gloria nadobnjenje po 2 mk. 50 np.

Bawłmjane pschedeschcžniki po 1 mk.

Woßebje wulke 8 dźělate, 9 dźělate a 12 dźělate pschedeschcžniki na składźe.

Pschi kupjenju $^1/_4$ duzenta woßebite ponižene płacžisny.

Ssamßne dźěło mi móžno cžini, hódnu tworu po najtunischich płacžisnach pschedawacž.

H. M. Schmidt

na róžku hłowneho torhoschcža.

Franz Marschner

cžaßnikaŕ w Budyschinje

cžo. 9 na bohatej haßy cžo. 9

ßwój skład **cžaßnikow** a **cžaßnikowych rjecžasow** dobrocžiwemu wobkedźbowanju porucža.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płacžisny. Porjedźenje dobre a tunje.

Pschispomnjenje: Rěcžu **ßerbski.**

Schmidt & Gottschalk,

pjenježny bank
pschi mjaßowym torhoschczu
cžißło 14|16 w Budyschinje.

Jako
hodowne dary
ßo **meble, schpihele, stoły, komody** hižo po 15 hriwnach najtuńscho a hódnje dźěłane kupuja
w meblowni H. Seikritta
na sadnjej bohatej haßy.

Howjase, konjaze,
czelaże a **wowcże koże** kaž tež **wowczu wołmu** pschezo po najwyschschich płaczisnach kupuje
Heinrich Lange
pschi žitnych wikach njedaleko ßerbskeje katholskeje zyrkwje.

Khorla Barthel,
pschedawaŕnja porzlina a schkleńzy **na snutskownej lawskej haßy 8** porucza po tunich płaczisnach
blidowe serviszy,
khofejowe a **thejowe serviszy,**
piwowe,
winowe a **likěrowe serviszy,**
myjeŕnske serviszy,
bowle,
vasy a **kwětkowe hornzy,**
schkleńczane a **kamjeńtne karanczki,**
majolikowe twory,
schpihele,
gardinowe žerdźe a **rosetty,**
wobrasowe wobłuki a **lejsty,**
wobleczene klanki,
czěła, hlowy a **ruzy,**
klankaze stupnje a **schtrympy**
kaž tež wschě twory ßwojeje pschedawaŕnje po snatych tunich płaczisnach.

Dursthofske
ßuche droždźe
porucza fabrikski skład
A. Bisolda,
pjekaŕskeho mischtra
na bohatej haßy.

Paleny khofej
punt po 100 np.,
ßyry khofej
punt po 70 a 80 np.
ma jenož na pschedań
Carl Noack
na žitnej haßy.

Schulske tornistry, holczaze tosche,
trajnje dźěłane po najtunischich a wschelakich płaczisnach porucza
A. Schurz,
ßedłaŕski mischtr w Minakale.

Kupujcze hodowne dary pola kschescźijanow!

Wulki ßwjaty hodowny ßwjedźeń, narodny ßwjedźeń nascheho Knjesa a sbóžnika, ßo saßo bliži. „Czescź budź Bohu we wyßokosczi a měr na semi a czlowjekam dobre spodobanje!“ tak něhdy s njebjeß jandźeljo ßo snoschujzy nad Bethlehemom jednorym pobožnym pastyrjam pschipowjedachu. Tak psches stolěta kóžde hody w naschich zyrkwjach, w naschich ßwójbach a w naschej wutrobje klinczi. Wjeßeły dźeń je Bóh pschihotował, hdyž je se ßwojim lubym ßynom hnadu a wodacźe hrěchow pschinjeßł. Teho dla ßebi tež kschescźijenjo mjes ßobu dary dawaja, teho dla wy starschi ßwoje dźěczi wobdaricźe a chzecźe jich na njebjeske Bože dary dopomnicź, kotrež wone se ßwojimaj woczomaj njemóža widźecź. Hdźe pak kupujecźe ßwoje hodowne dary? Hdyž ßobotu abo njedźelu do města pschińdźecźe, widźimy Waß husto do njekschescźanskich khlamow sastupicź a tam kupowacź. Pschetož tam je pjecza najtuńscho. Kschescźijenjo pomyßlcźe ßebi ras, schto cžinicźe!

Kupujcźe hodowne dary pola kschescźijanow!

Dobre twory dyrbicźe pola njekschescźijanow runje tak droho sapłaczicź, kaž w **hódnych kschescźijanskich khlamach.**

Teho dla Wam mudrosez a winowatoscź ßamosdźerženja kaže:

Kupujcźe tež hewak w lěcźe, woßebje hody pola kschescźijanow!

Reformske towaŕstwo w Budyschinje.

Kłobukowy basar
9 na bohatej haßy 9
porucza we **wulkim wubjerku**
kłobuki a mězy
sa mužow a hólzow w najnowschej faßonje,
pjelscźowe mězy, pjelscźowe mufy,
pjelscźowe baretty,
filzowe stupnje a tofle
wscho w dobrych hódnoscźach a po snatych tunich płaczisnach.
Kłobukowy basar 9 na bohatej haßy 9.

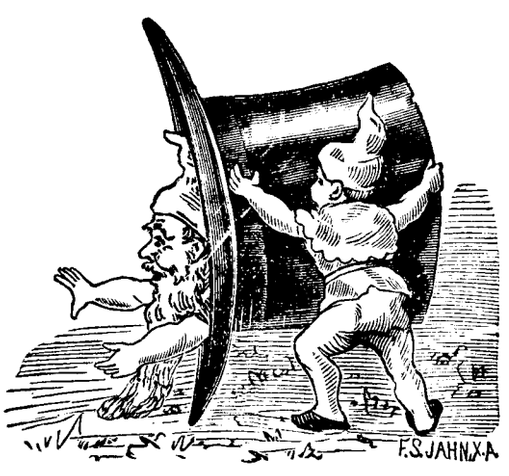

Meble
kupuja ßo najtuńscho a s najwjetschim dobytkom w fabrizy
Gustava Zichnera,
magazin na seminarskej haßy 8,
fabriku na běleŕskej drósy 7.

Meblowy magazin tyscheŕskeje jednoty
na bohatej haßy 14 po 1 skhodźe
porucza po najtunischich płaczisnach ßwój wulki skład **ßamodźěłanych meblow** wscheje družiny jako:
drastne khamory, vertikowy, komody, łoża, myjadłowe blida, nózne khamorczki, blida, stoły, schpihele, sofy, kuchińske khamory, kuchińske blida, kuchińske ławy, kuchińske wobłuki atd.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. —Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich postach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni „Serb Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Cisło 51. **Sobotu 18. decembra 1897.** **Lětnik 56.**

Imiſch †.

Žałoſćź a płacź pſches ſerbſki kraj dźe. Duchowny wjednik ſerbſkeho luda, naſch Imiſch, je naß wopuſchćił. Se ſrjedź njewuſtawazeje dźeławoſćze je jeho nam ſmjertny jandźel wotwjedł. Hdyž jeho Bóh 4 dny do jeho 78lětneho narodneho dnja k ſwebi ſawołał, njeběſchtej ſo jeho wočži ſaćmiłej, a jeho cźerſtwoſćź njeběſche ſaſchła. Cźim bóle njenadźizy je bolośtna powjeſćź wo jeho ſmjerćźi ſerbſki lud pſchekhwatała, cźim mjenje mózemy ſo na myſl ſwucźićź, ſo ſmy teho ſhubili, kotryž bě ſwoje zyłe žiwjenje, ſwoje myſle a ſaćucźa, ſwoje prózowanje a ſkutkowanje ſ njewurjeknitej luboſćźu Sſerbowſtwu poſwjećił. Cźeſto ſaćujemy, ſo je ſe ſmjerćźu naſcheho Imiſcha najſylniſchi ſtołp Sſerbowſtwa ſo ſłamał. Mużojo jeho runjećźa ſo žadnje narodźa; wón bě jako profet ſ Eliaſowej mozu wot Boha pósłany, kotryž bě powołany, kabłaze Sſerbowſtwo ſdźerżećź.

Jeho woſobne duchowne dary, jeho ſkładna móznje jimaza rěćź, jeho nadobny kharakter, jeho politiſki takt a organiſatoriſki talent jeho ſa narodźeneho wjednika ſerbſkeho luda ſtworichu. Wón je jako tajki pſched kralom a knjeżerſtwom ſerbſke mjeno nahladne a cźeſćźene ſcźinił. Se ſwjatej khróbłoſćźu wón pola knjeżerſtwa a jeho ſaſtupjerjow ſa prawa ſerbſkeje rěcźe w ſchuli a zyrkwi wojowaſche. Jeho ſamóžnoſćźi mamy ſo dźakowacź ſo ſu ſo ſerbſke Boże ſłużby w Draždźanach ſrjadowake, ſo ſo nowa agenda a perikopiſke knihi też w ſerbſkej rěcźi wudachu. Hdyž jeho ſa ſaſtupjerja duchownych do ſynody wuſwolichu, wón tam mużniwje a ſ wuſpěchom pſchećźiwo naſylnemu pſcheněmcźenju ſerbſkich ſchulow wuſtupowaſche. Sſerbſkich evangelſkich duchownych wón ſ twjerdym ſwjaſkom ſerbſkeje hłowneje předarſkeje konferenzy ſjenoćźi a jich ſ tym do ſłużby naſcheje ſerbſkeje narodnoſcźe ſtaji. S dobom wón ſa evangelſkich Sſerbow ſerbſke lutherſke knihowne towarſtwo ſałoži. Tole towarſtwo nětko wjele ſtow ſobuſtawow liczaze, je ſa cźaß ſwojeho wobſtacźa pod jeho ſwěrnym njewuſpróżniwym wjedniſtwom wjele ſakraßnjenych tyßaz knihow, mjes nimi też wjazore wjetſcheho wobßaha, wudało. W ſpoczatku towarſtwoweho ſkutkowanja je wón ſam něktore knihi nabożneho wopſchijeća kaž „Domjazy woltař“, „Leća zy liſt“, „Domjazu klětku“ a druhe ſpißał a ſ towarſtwowym nakładom cźiſchcźećź dał.

Jako duchowny ludowy wjednik ſo wón njemóżeſche ſminyćź, ſo też pſchi politiſkich hibanjach wobdźělićź. Pſchi tym bě jeho heßło: ſerbſki lud dyrbi njedźiwajzy rozdźěła měrywuſnacźa w politiſkich praſchenjach ſ jena bycź. Hacź runje bě wón horliwy evangelſki duchowny, wón tola rad ſ katholſkimi ſobukſcheſćźijanami měr a pokoj dźerżeſche. Jemu běchu cźi, kotſiž wěry dla Sſerbow roſkorjeja, ſ wulkim pohorſchkom. Hiſchcźe krótko do jeho ſmjerćźe mějachmy ſkładnoſćź, ſ jeho erta ſłyſchećź, kak wón Sſerbow k jednocźe napominaſche. Hdyž w ſwojim cźaßu w Kamjeńſkim wokrjeßu jeneho katholſkeho bura ſa kandidata pſchi wólbach do krajneho ſejma poſtajichu, bě wón hnydom hotowy, wſchu ſwoju ſamóžnoſćź na to nałożićź, ſo bychu evangelſcy Sſerbjo, kotſiž ſu w tamnym wokrjeßu w mjeńſchinje, katholſkeho ſerbſkeho bura wuſwolili. To je potom pſchi wólbach w Budyſkim wokrjeßu dobre płody pſchinjeßło. Sſerbjo, prjedy po wěrywuſnacźu dźěleni a teho dla ſłabi a njemózni, dopósnachu, ſo ſu ſjenoćźeni mózni a pſchi pſchichodnych wólbach kaž jedyn muž ſa ſerbſkeho kandidatu poſtanychu. Tale jednota ßo też pſchi Wettinſkim ſwjedźenju a pſchi druhich ſkładnoſćźach ſ Imiſchom ßo nawjedowazych, na ſwjeßelaze waſchnje pokaſowaſche. Imiſch bě pola evangelſkich, runje kaž pola katholſkich jenak wulzy widźany a cźeſćźeny. Wſchitzy Sſerbjo mějachu k njemu dowěru, kajkuž ma ju dźěcźo k ſwojemu nanej. Hdyž ßo wo ſakitanje ſerbſkeje rěcźe w ſchuli abo w zyrkwi jednaſche, pomoz a radu pola njeho pytachu. Jeho khrobłoſćź ßo niczeho njeſtróži, jeho ſłowa rubachu jako wótry mjecź, a ſwoje pjero wón pſchećźiwo njepſchećźelam Sſerbowſtwa wuſtojnje nałożowaſche, kaž w bitwach nawjedźity ryćźeŕ ſwoju lebiju.

Hižo jako wucźomz Budyſkeho gymnaſija ßo wón ſ zyłej wutrobu ſa Sſerbſtwo ſahori, hdyž bě do ſerbſkeho gymnaſialneho towarſtwa, nětkotre lěta prjedy wot Ssmolerja ſałożeneho, ſaſtupił. Jeho dźěławoſćź ſa ſerbſke pißmowſtwo pak hakle ßo ſapocza ſ tym cźaßom, w kotrymž bě wón jako kandidat theologije wot 1846 hacź 1851 ſ wucźerjom pſchi Budyſkej měſchcźańſkej ſchuli. Boże wodźenje tehdy chżyſche, ſo ſwebi wón hromadże ſe Ssmolerjom wobydlenje wotnaja. Ssmoleŕ, kotryž ſłowjanſke rěcźe ſtudowawſchi, Sſerbſke nowiny wudawaſche, ſwojeho pſchećźela Imiſcha pohnu, hromadże ſ nim a ſe Sejlerjom, Bukom a Wanakom, kotſiž tam cźaſto pſchikhadźachu, ſerbſke knihi a cźaßopiſy wudawacź. S tamneho wobydlenja tehdy wſcho ſerbſke narodne hibanje wukhadźeſche, a ſe žortom ßo wone teho dla „ſerbſka wokrjeßna direkzija“ mjenowaſche.

9. měrza 1851 Imiſch faŕſke ſaſtojnſtwo we Wóßlinku naſtupi, ſ wotkelž ßo 16. junija 1858 jako faraŕ do Hodźija pſcheßydli, hdźež je potajkim dlěje dyžli 38 lět ſ wulkim žohnowanjom ſkutkował.

Hacź runje mějeſche Imiſch jenu ſ najlěpſchich łużiſkich farow, wón tola njeje ſebi ſamożenja nahromadźił. Jeho ruka bě ſtajnje wotewrjena, khudym pomhacź a potrěbnych podpjeracź. Jeho luboſćze polna wutroba na pjenjeſach njewißaſche, wón tak dołho dawaſche, hacź roſcha měješche. W jeho domje wopuſchćene ſyroty nowu domiſnu a ſaſtaraŕnju namamakachu. Tale jeho wulka luboſćź a ſmilnoſćź ſ cźłowſkim hubjenſtwom jeho honjeſche, naſtork k ſałożenju krajneho towarſtwa ſa ſnutſkowne mißionſtwo dacź. Sałożenje mnohich ſpomożeŕſkich domow, hojeŕnjow, dźěłaŕnjow ſa dźěcźi a Marcźinych wuſtawow w Saſkej ſu jeho ſkutk. W Hodźiju ſamym je wón pódla faŕſkeho doma ſpomożeŕſki dom natwaricź dał, kotryž je hacź do jeho ſmjerćze pod jeho ſwěrnym wodźenjom ſtał. Naſch kral a ſaſke knjeżeŕſtwo ſtaj wulke ſaßłużby, kotrež je ſebi Imiſch ſe ſwojej njeßebicźnej wopornjwej a njewuſpróżniwej dźěławoſcźu dobył, ſ wulkimi cźeſcźemi mytowałoj. Po wudacźu noweje agendy jemu kral ryćźeŕſki ſaßłużbny rjad I. rjadownje ſpożcźi, konſiſtorſtwo jeho ſa licentiata theologije pomjenowa a Lipſcźanſka univerſita jeho ſe žadnym titulom doktora bohawucźenoſcze wuſnamjeni.

Jako ßobuſałożeŕ Maćicy Serbskeje, ſ kotrejež cźeſtnym pſchedßydu wón běſche, měješche wón lětßa jutry wulke wjeßele, jejny 50lětny jubilej jako jubilar ßobu ßwjećicź. S kajkim młodoſtnym ſapalom wón nam tehdy poſtrowjazy ſpěw ſwojeho lubeho pſchećźela Domaſchki cźitaſche, kotrehož cźeła khoroſćź wotdźerżeſche, pſchi jubileju pſchitomny bycź! Kak wulke a ważne wotmyßlenja chżyſche wón hiſchcźe w bliżſchim cźaßu k ſdźerżenju Sſerbowſtwa wuwjeſćź! Njeßmilna ßurowa ſmjercź je wſchemu jeho ſkutkowanju nahły kónz ſcźiniła. S jeho wumrjećźom je ßo Sſerbowſtwu cźeła rana ſbiła, ale Sſerbjo teho dla nadźiju do pſchichoda njeſpuſchcźa. W ſwojim ſerbſkim předarſkim ſeminarje je wón Sſerbam rjanu liczbu ſerbſkich duchownych pſchihotował, kotſiž budźa po

jeho duchu a myßlach w ßwojich ßerbſkich woßadach ſkutkowacź. A wjele, wjele druhich Sserbow je ßo ſ jeho pſchikładom ſ wótczinſkim wohnjom ſaplomjeniło. Ow, ſo by, kaž je ßo nĕhdy Eliſa ſ Eliaßowym duchom napjelnił, na nich Jmiſchowy duch pſcheſchoł!

Khowanje naſcheho wulkeho ßerbſkeho wótczinza, njeho knjeſa fararja D. Jmiſcha, mĕjeſche ßo ßrjedu popołdnju 1/2 3 hodźin w Hodźiju na woprawdźe wulkotne waſchnje. Niž jenož ſ Hodźijſkeje woßady bĕ ßo wulka liczba woßadnych k poßlednjemu czeßnemu pſchewodźenju ßmjertnych ſbytkow ßwojeho dołholĕtneho duſchowpaſtyrja ſeſchła, ale też ſ druhich ßerbſkich a nĕmſkich woßadow bĕ nahladna liczba pſcheczelow njebocźiczkeho knjeſa pſchikhwataka. Widźachmy na pſchikład mjes pſchewodźerjemi knjeſa wyſchſcheho konſiſtorialneho radźiczela D. Dibelia ſ Draždźan, knjeſa zyrkwinſkeho radźiczela Kellera ſ Budyſchina, deputaziju łužiſkeho prĕdarſkeho towarſtwa ſ Lipſka ſ khorhoju, knjeſa ſuperintendentu Dr. Kalicha ſ Oſchatza, konſiſtorialneho radźiczela ſ Trenk ſ Wjaſońzy, pſchedßydu Maćicy Serbskeje knjeſa ſcholaſtika Łuſczanſkeho, knjeſow kanonikow Hermanna a Skalu, a wjele druhich. Kraßna ßmjertna pycha pjelnjeſche jſtwu, w kotrejž bĕſche kaſchcź poſtajeny. Wulkotne wjechlate palmy debjachu kaſchcź. Bĕchu to dary Sserbſkeje khowneje prĕdarſkeje konferenzy, Maćizy Sserbſkeje, Marczineho wuſtawa w Budyſchinje, provinzialneho towarſtwa ſa ſnutskowne mißionſtwo, Łužiſkeho prĕdarſkeho towarſtwa w Lipſku a knjenje hrabinki w Debrikezach. Lawrjenzowe wĕnzy ſ dźĕła ſe ßeklami w ßerbſkich barbach bĕchu na jeho kaſchcź połoźiłe: Khwaczanſke ßerbſke towarſtwo, Budyſka Bjeßada, Draždźanſke ßerbſke towarſtwo „Czornobóh“, Lipſczanſke „Sserbſke blido“ a Bukeczanſke ßerbſke towarſtwo.

Pohrjebna ßwjatoczność ßo pſched faru ſapocza ſ wuſpĕwanjom khĕrluſcha: „Wjeßel ßo, o moja duſcha“ (485); na to czehnjeſche wulkotny czah do rjenje roſßwĕtleneho Bożeho doma. Na wobĕmaj ſtronomaj pucza ſtejachu hobrſke ßyły luda, kotrež po tyßazach liczachu. Boži dom bĕſche pſchepjelnjeny ſ nutrnymi. Pſched kaſchczom, kiž ßo na woltarniſchczo ſtaji, rĕczeſche najprjódzy knjes ſuperintendenta Khĕžor ſ Radeberga, wuſbĕhujo wulkotne woßebitoſcze, kotrež njebocźiczki jako człowjek a ſchcheſczijan mĕjeſche, a pokaſujo na jeho ſaßkużby wo wutwarjenje Bożeho kraleſtwa mjes Nĕmzami a Sserbami; po nim poßwjeczi ſemrjetemu knjes hamtſki hejtman dr. Hempel ſ Budyſchina jako pſchedßyda Łužiſkeho provinzialneho towarſtwa ſa ſnutskowne mißionſtwo rjane ßkowa czeſcze a dźakownoſcze, na czož knjes farař Jakub-Njeßwaczidliſki ſ wutrobu hnujazymi ßkowami w ßerbſkej rĕczi na wulke ſaßkużby pokaſowaſche, kotrež je njebocźiczki ſa Sserbow a naboźinſke naležnoſcze mjes nimi mĕł. „Mój nano, mój nano, iſraelſke woſy a jeho jĕźdnizy“, klinczeſche w jeho żarowazych ßkowach. Po nim pſchiſtupichu wſchitzy pſchitomni ßerbſzy duchowni ke kaſchczej a prajichu krótki ſchpruch, ſa nimi teho runja nĕmſzy knjeża duchowni; wot prĕnſchich pſchiwoła knjes farař dr. Rencź-Wjeleczanſki w mjenje ßerbſkeho prĕdarſkeho ſeminara, kotryž bĕ ßo w lĕcze 1877 prĕni krócź na Hodźiſſkej ſarje ſhromadźił, wutrobny dźak ſa bohate żohnowanje, kotrež je wot njebocźiczkeho jako wuczerja a wodźerja tuteho ſeminara wuſchko, a k. ſuperintendenta wyſchſchi konſiſtorialny radźiczel D. Dibelius rĕczeſche jako farař kſchiżneje zyrkwje w Draždźanach, hdźež ßo ßerbſke Boże ßkużby wotmĕwachu. Knjes diakonus Kſchiżank-Hodźijſki mĕjeſche nĕmſku czelnu rĕcź wo 1. Kor. 2, 2: „Ja ßo njedźerżach ſa teho ßameho, ſo bych ja nĕſchto wjedźił bjes wami, khiba jeno Jeſom Khryſta, teho kſchiżowaneho.“ Rjane lubosne ſpĕwy ſanoſchowachu Hodźijſki muźſki khor, Hodźijſke ſchulſke dźĕczi a knjeżny Budyſchſkeho Marczineho wuſtawa. — Pſchi rowje rĕczeſche knjes kanonikus ſcholaſtikus Łuſczanſki w mjenje Maćizy Sserbſkeje, ßo dźakujo ſa wſchitku wulku prózu, kotruż je njebo Jmiſch na Maćizu ważił, a knjes farař Waltař-Wóßlinczanſki żarowaſche w rjanych khĕrluſchach, najprjódzy w ßerbſkej a potom w nĕmſkej rĕczi, a knjes stud. theol. Wicźas ſ Lipſka rĕczeſche w mjenje Łužiſkeho prĕdarſkeho towarſtwa w Lipſku. Se żohnowanjom a ßwjatym wótczenaſchom ßo pohrjebna ßwjatoczność ſkónczi.

Tak nĕtko naſch luby, drohi Jmiſch wotpoczuje pſchi ſtronje ßwojeje mandźelſkeje wot ßwojeho njeſpróżniweho dźĕła. Wjele, jich wjele budźa jeho row wopytacź, też w pſchichodźe ſ dźakownoſczu to wopominajcy, ſchtoż je nam wón był. Haj, jedyn „wulki w Iſraelu“ je domoj ſchoł. Njech ſtajnje tamne japoſchtołſke ßkowo we wſchitkich ßerbſkich wutrobach wothłóß namaka: „Spominajcze na waſchich wucźerjow, kotſiž ßu wam Boże ßkowo pſchipowjedali a kedźbujcze na wukhod jich ſadźerżenja a cźińcze po jich wĕrje!“

Jmiſchowe mjeno a ſkutki woſtanu mjes ßerbſkim ludom njeſapomnite!

Swĕtne podawki.

Nĕmſke khĕžorſtwo. Twar żelesnizow póndźelu w druhej komorje krajneho ßejma na dnjowym rjedźe ſtejeſche. Pſchi tym ßo też wo żelesnizu, kotraž ma ßo ſ Wósborka do Kamjenza, Kinsbórka atd. ſ pſchiſamknjenjom Budyſko-Rakeczanſkeje linije twaricź. Naſch ßerbſki ſapóßłanz knjes Ssmoła wobżarowaſche, ſo knjeżerſtwo hiſchcze nima myßle na twar tejele żelesniży. W poßlednim ßejmje ſtej wobej komorje ju knjeżerſtwu k roſpominanju poruczikej. Teho dla ßu ßo powſchitkownje nadźeli a mĕnili, ſo też ſkóncznje połnóznej Łużizy, kotraž je hižo tak dołho na wulki dobytk żelesniży czakała, jejne dołholĕtne żadanje ſa żelesnizu dopjelni. S tejle nadźiju ßu ßo pak hórko ſjebali. Knjeżerſtwowe wobſamknjenje pak nam hiſchcze pſchezo pruhu nadźije woſtaji, dokelž je knjeżerſtwo ſ najmjeńſcha ſwólniwe, doprĕdne dźĕła ſa tule liniju wuwjeſcź dacź. Knjes Ssmoła knjeżerſtwo napominaſche, ßo do tehole dźĕła w najbliżſchim czaßu dacź, ſo by połnózna Łużiza ſkerje lĕpje nuſnu żelesnizu doſtała. Też ßerbſki ſapóßłanz knjes Kokla twaŕ połnózneje łużiſkeje żelesniży naležnje poruczeſche. Wón knjeżerſtwo na to kedźbliwe cźinjeſche, ſo by ßo ſ tutej żelesnizu Shorjelſko-Draždźanſka linija wotcźeżiła. Poßledniſche je jara nuſne; pſchetož kóźde lĕto ßo dla pſcheczeżenja Shorjelſko-Draždźanſkeje linije wulke dwórniſchczowe pſchetwary żadaja. Tak je ßo pſched dwĕmaj lĕtomaj Radebergſke dwórniſchczo ſ wulkimi khóſtami pſchetwariło, runje tak loni Warnocźanſke dwórniſchczo, a nĕtko ßebi hižo ſaßo żadaja, ſo ma ßo Warnocźanſke ſ nowa powjetſchicź. Też Biſkopſke dwórniſchczo dyrbi ßo dla pſchepjelnjenja pſchetwaricź. Duż je jara nuſne, ſo by ßo dołhorańſcha łużiſka żelesniza ſkerje lĕpje twaricź ſapocźała; ſ tym by ßo ſchleſyńſka linija wotcźeżiła, a tajkich drohich dwórniſchczowych pſchetwarow njeby potom wjazy trĕbnych było.

— Nĕtcziſche njemĕrne wobſtejnoſcze w Awſtriſkej ßu ßo też w nĕmſkim khĕżorſtwowym ßejmje roſpominałe. Reformar Zimmermann ßo na to wobcźeżowaſche, ſo w Sakiſkej a Pruſkej na ſhromadźiſnach, w kotrychż je ßo pſchecziwo rĕczowym wukaſam proteſtowało, awſtriſkim poddanam rĕczecź, njeje dowoliło. Hannoverſki ßwobodny knjes ſ Hodenberg ßo pſchecziwo Zimmermannej wobrocźiwſchi pſchi wulkim njemĕrje kujeżerſtwu pſchipoſnacze ſa to wupraji, ſo je ſbĕżkarſkim awſtriſkim liberalnym ſadźĕwało, też w Nĕmzach herjekacź. Statny miniſter ßwobodny knjes ſ Bülow k temu doda, ſo bychmy ßebi ſakaſali, hdy bychu ßo zuſe knjeżerſtwa abo zuſe parlamenty do naſchich ſnutskownych naležnoſczow mĕſchake, kaž też do ſtronſkich ſwadow, bjes kotrychż też my njejßmy. Tola runje, dokelž ßebi wot wukraja cĕiſcze korrektne ſadźerżenje żadamy, ßmy też my winowacźi, ßo njeho dźerżecź a tale winowatoſcź woßebje ſ napſchecza ſwjaſkowanej a wuſko ſpſchecźeleneje Awſtriſkeje wobſteji, na kotrejž czole knjeżeŕ ſteji, ke kotrehož mudroſczi wſchĕ jeho ludy ſ jenakim dowĕrjenjom ſhladuja.

— „Nadźiju ßo, ſo ſamóżu wulkoſcź a móc Nĕmſkeje roſſchĕricź“, je prynz Hendrich, admiral diwiſije kſchiżakow, kotraž je ſchtwórtk ſ Kiela k Chinje wotjĕła, deputaziji nĕmſkich univerſitow a 14 wojerſkich towarſtwow prajił, hdyž jemu do wotjĕſda ſboże pſchecź pſchińdźechu. Sda ßo po tajkim, ſo chze ßebi Nĕmſka w Chinje kraj nadobycź. Wobßadźiwſchi Kiautſchauſki móſki ſaliw a mĕſto, pſchi nim leżaze, budźe ßo Nĕmſka najſkerje zyłeje Schantungſkeje provinzy, k kotrejž Kiautſchau ßkuſcha, mozowacź chzycź. Sa nĕmſke wójnſke łódſtwo ma Kiautſchau teho dla wulku ważnoſcź, dokelž móże ßo tam ſ wuhlom ſaſtaracź. W Schantungſkej provinzy je wjele rudnych a wuhlowych podkopkow. W kraju roſtu jeczmjeń, majß, jahły, pſcheńza, buny, wolijowe a ßadowe ſchtomy, wino, figi, wjaſy, ſchmrĕki a druhe ſchtomy. Hońtwa podawa ſajazy, wjelki, liſchki a wſchelakore ptaki. Se Schantungſkeje provinzy ßo lĕtnje ſa 25 milijonow hriwnow tworow wuwjeſe. W połnozy Schantungſkeho kraja rĕka Hoangho, po pſchełożku „żołta rĕka“ rĕkaza, runiny powodźa. Wjele ſtow tyßaz człowjekow ßu ßebi tele powodźenja hižo ſa wopor żadałe. Pódła hłoda, kotryž powodźenja ſcźĕhuje, cźwila ſkopcźkow kraj cźaſto domapyta. Na haczenja pſchi Hoanghoſkej rĕzy je China hižo milijony wudała. Ssnadź ßo europiſkim technikam poradźi, hoborſku rĕku ſkłudźicź. Dróhi ßu w żałoßnych wobſtejnoſczach. Sa wobkhad ßo rĕki, mule a kary wużiwaja. Hakle po ſałożenju żelesnizow ßo kraj poſbĕhuje. Khmany ſałożk ſa błyſchczaty pſchichod w Schantungu namakaja. Klima je kraßny,

wobydleŕstwo měrne a dobrocźiwe. China njebudźe ßebi bjes wobaranja Schantungsku provinzu wutorhnycź dacź.

S wulkim mjersanjom Jendźelska a Japanska pschihladujetej, kak ßo Němska w Chinje saßydli. Němzam wobaracź, ßebi njeswěritej, dokelž wěstej, so stej i Němskej w chineskich należnoscźach Ruska a Franzowska sjenocźenej. Duž namjetujetej, ßo s tutymi wulkomozami do Chiny dźělicź. Japanski póßlanz Kurino w Brüsselu je s dopißowarjom Brüsselskich najnahladnischich nowin rosrěcźenje měł, w kotrymž je tule myßliczku wuprajił. Póßlanz měnjesche, so budźe ßo China bórsy dźělicź, dokelž wona k žiwjenju khmany stat wjazy njeje. Wón pschispomni, so je ßo Japanska s Ruskej w tymle nastupanju rěcźała, a so je Němska, móžnoscź dźělenja do prědka widźo, Kiautschau wobßadźika.

— Wo nowym wojeŕskim khostanskim sakonju je ßo schtwórtk w khěžorstwomym ßejmje prěni krócź jednako. Knjeżeŕstwowemu naczińskej porokuja, so je w nim sjawne wußudźenje pschejara wobmjesowane, a so ßo ziwilni rěcźnizy jako sakitarjo po nim pschemako wužicź hodźa. Prjedy hacź budźe ßejm jemu pschihloßowacź, budźe ßo wjele jeho paragrafow pscheměnicź dyrbjecź. Bayerska, kotraž ma ßwój ßamßny a wjele khmanschi wojeŕski khostańśki sakoń, s zyła nowy sakoń se ßwojim dotalnym saměnicź njecha. Bayerski póßlanz a poknomóznik w swjaskowej radźe je hižo pschipowjedźił, so na ßwojim woßebitym prawje w nastupanju wojeŕskeho khostanskeho sakonja sawostanje. Pschi sakoženju němskeho khěžorstwa je ßo Bajerskej tole woßebite prawo saruczilo.

— W němskich nawjecźornych afriskich kolonijach ßu žony jara žadne. Kolomialne a mißionske towaŕstwo pschihoty cźinitej, s Němskeje žony do tuteje kolonije wodźicź a je tam sastaracź. Pódla teho chzedźa žónske towaŕstwo sa wjecźornu Afriku sakožicź.

Awstriska. Se schmatanzow, do kotrychž je Awstriska s pschecźiwniśtwom liberalnych Němzow pschischka, ßo hischcźe njeje wupucźa namakało. Badeni je drje schol, tola knjeżeŕstwo hischcźe pschezo w cźěßnje tcźi. Nowy ministerstwowy pschedßyda Gautsch je ßo podarmo prózował, Němzow se Sskowjanami sjednacź. So by ßo měra wobcźežnoscźow sa knjeżeŕstwo pokna sceźinika, ßo też we wuheŕskim ßejmje w Budapestu tamnischa radikalna strona hotuje, po pschikładźe pschecźiwnych Němzow we Winskim parlamencźe wuradźenje a wobsamknjenje wo awstrisko-wuheŕskim wurunanju s herjekanjom a hawtowanjom njemóžne cźinicź. S tymle wurunanjom ßo postaji, kelko dawkow ma Awstriska a kelko ma Wuheŕska sa shromadne awstrisko-wuheŕske należnoscźe, kaž na pschikład sa wójsko a wójnske łódźstwo płacźicź. By-li ßo stało, so ßo też we wuheŕskim ßejmje njeby wurunanje dowuradźiło, potom dyrbjake ßo shromadne należnoscźe s khěžorowym wukasom srjadowacź. To pak by pschecźiwo wustawje było. Khěžor Franz Josef je pjecźa wuheŕskemu ministerstwowemu pschedßydźe prajił: „K temu nochzył ženje ßwoju ruku sticźicź. Skerje bych ßo rossßudźił, wusdy zyle s ruki puschcźicź a druhemu městno pschewostajicź; po nječźim cźłowjek w statowych cźwilach wustanje.“ Bjes dźiwa wschak je, so je ßo khěžor pschi stajnych dale a bóle ßo shórschazych swadach ßwojich ludow knjeżenja nabył. Jenicźki ßrědk by był, nětko bjes parlamentow knjeżicź. Tola k temu ßo khěžor njemóże rossßudźicź a radscho, prjedy hacź konstituziju słama, krónu słoži.

— Njeměrne podeńdźenja w awstriskej khěžorstwowej radźe ßu nastork k sjenocźenju awstriskich Sskowjanow dake. W Krakowje je ßo njedźelu skhadźowanka pólskich, cźěskich, makoruskich, ßlowenskich a khorwatskich sapóßlanzow wotbywała, na kotrejž je ßo swjask awstriskich Sskowjanow wobsamknył. Sskowjenjo ßebi prawdu, ßwobodu a runoprawo s Němzami žadaju. Madźarojo ßo boja, so nětcźischi porjad w Awstriskej, po kotrymž w jenej pokojzy Madźarojo, w druhej Němzy knjeża, njebudźa wobstacź móz, jeli so ßo njeschlachcźi, sjenocźenych Sskowjanow saßo dźělicź, kotsiž ßu ßylnischi hacź Němzy a Madźarojo hromadźe.

— Němzy w Cźechach ßu s tamnischim khěžorstwowym naměśtnikom hrabju Coudenhove njespokojom. Jemu ßu sa sło wsali wotmolwjenje, kotrež je wón psched deputaziju němskich póßlanzom cźinił, kotsiž běchu pschischli, ßebi wot njeho schkitowanje sa Prażskich Němzow žadacź. Měśto so by njeměry saßudźił, je Coudenhove na demonstrazije němskich studentow ßwarił a podla teho też prajił, so ßu w Prasy zusobnizy, a so dyrbja ßo teho dla wschěch njeměrnikow wostajicź. Němzy ßebi žadaju, so by ßo hrabja Coudenhove skerje lěpje se sastojnstwa puschcźił.

Franzowska. Dreyfusowa należnoscź Franzowsow hischcźe pschezo na pokoj njewostaji. Komunistiske nowiny „Intransigeant“ najkowrotnische kžě wo Dreyfusu rosschěrjeja. Dreyfus je ßo pjecźa, dokelž w franzowskim wójsku njeje doscź pschipósnacźa namakał, na khěžora Wylema wobrocźił a jeho proßył, so ßměł do němskeho wójska sastupicź. Khěžor je Dreyfusej pśches němskeho póßlanza k wjedźenju dał, so móhł wón Němskej lěpje ßłużicź, hdy by w franzowskim generalnym stabje wostał, tola njedźiwajcy teho dyrbjał wón jako pruski offizěr płacźicź a ßměł w pschipadźe wójny do němskeho wójska sastupicź. Khěžor je ßamorucźnje list w tejle należnoscźi hrabi Münsterej pißał, w kotrymž je khěžor Dreyfusowe mjeno mjenował. Tutón list ßu kranyli a potom fotografowali; wón je s hlownym dopokasmom wo Dreyfusowej winje. Hrabja Münster je pytnył, so je ßo list shubił a ßo k tehdomnischemu ministrej Dupuyej podał, kotremuž je hrosył, so hnydom Franzowsku wopuschcźi, jeli so ßo jemu kranjene pißma njewrócźa. Na to je jemu franzowske knjeżeŕstwo te pißma pschepodało, jich fotografiju pak ßebi wobkhowało.

Franzowske knjeżeŕstwo je drje hnydom wosjewicź dało, so je Intransigeantowa powjesć hoka wrótnoscź a wot sapocźatka hacź do kónza wumyßlena, najebacź teho pak je wona tola wjele wěriwych namakała. Někotrym Parižskim nowinam, kotrež maja schcźuwanje pschecźiwo Němskej sa powołanje, ßo knjeżeŕstwowe sadźerżenje, ßo wě, njepschihodźi. Nowiny „Jour“ pißaja, so knjeżeŕstwo Franzowsku psched Němskej poniži a Němskej prawo pschipósnaje, w Franzowskej pscheradu srjadowacź.

Jendźelska. Dla sažneho pschikhada symy je ßo jendźelski wyschschi roskasowaŕ, general Lockhart, se ßwojim wójskom s afridiskeho kraja, kotrehož wobydlerjo ßu pschecźiwo jendźelskemu knjejstwu postanyli, s afridiskich hrow wrócźicź dyrbjał. S tym ßu ßo też wschě jendźelske dobycźa sniczike. W pschichodnym nalěcźu budźe ßo wójna s nowa sapocźecź dyrbjecź.

Turkowska. Wuj cźornohórskeho wjerha Mikkawscha, wójwoda Božo Petrowicź, ma dobre wuhlady, so ßo s pschihloßowanjom europskich wulkomozow sa guvernéra kretskeje kupy postaji. Awstriska, Italska, Franzowska, Ruska a Němska jeho wólbu podpjeraja. Jenož Jendźelska, kotraž by najradscho widźała, so bychu s nowa njeměry na Krecźe wudyrike, hischcźe ßo njeje rosßudźiła, tola je wěste, so też wona skóncźnje Božej Petrowicźej ßwój hłóß da.

Skupak.

(Pokracźowanje.)

Hdyž bě nětkole msda hischcźe mjeńscha a też dołh hrożesche, kotryž móżesche ßo kóżdy dźeń wrócźo żadacź, dha njebě móżno, hischcźe dwě dźeśći na wyschschej schuli dźerżecź, a to cźim mjenje, dokelž jeju starschi bratśja a ßotry njebychu móhli ßwojeju starscheju pschi tajkim nadawku podpjerowacź. Bjarnat dźě bjes kawzije njemóżesche městna dostacź, kiž bě jemu poskicźene, a Hanka mějesche, dźiwajo na schpatne cźaßowe wobstejenja, jeno mało nadźije, so mohła też na nowe saßo dźěło namakacź. Duž dyrbjachu ßo stare wyschsche nadźije pokhowacź a nowy poniżnischi pucź ßo pytacź. Handrij Skupak to widźesche, a runjeż mějesche ßo bědźicź, a runjeż bě to jemu a jeho ßwójbnym cźežko, woni ßo tola njepoddachu: „Bóh naß pruhuje, ale njewopuschcźi“, a „hdyž je nusa najwjetscha, je pomoz Boża najbliżscha“, tak rjekny Handrij. A hdyžkuli widźesche, kak strachocźiwje wuj Jan do ßwěta hlada, a hdyžkuli pytny, so bě jemu jeho khudoba na staroscźi, rjekny ßamo hischcźe wjeßele, ßo pohněwajo:

„Ale, wujo Jano, ty ßy tola starschi dyžli ja a ßy tola też pschezo někajki kucźik a něschto k jědźi a k wodźecźu měł, a njech je to też druhdy khudobne było; ty dyrbisch po tajkim lěpje hacź ja wjedźecź, so je Bóh hischcźe pschezo żiwy a ma doscź ßrědkow, naß wschěch sežiwicź. Wón ßo sawěscźe na naß dopomni, hdyž je jeho cźaß pschischoł a hdyž budźe widźecź, so ßo jemu dowěrimy niz jeno tehdom, hdyž ßu kapßy a kschinje pokne, ale też potom, hdyž je hižo poßlednja pokruta khlěba nacżata, a tak slě tola hischcźe dołho njeje. A wujo Jano, cźopke městacźko sa mojim blido wostanje tebi pschezo, po tajkim ßo woprawdźe njetrjebasch sdałowacź, tak spokojny hóscź, kajkiž ty ßy, namaka kóżdy cźaß ßwoju schkliczku poliwki.“

A se ßwěrnej wutrobu bě Handrij pschi tym wujej Janej sprawnu prawizu podał a tón bě ju też pschijał, ale pschi tym njebě ßebi swěrił, wujej do wocźow pohladacź a też scźěhowazu njedźelu njebě k njemu k jědźi pschischoł.

Pschetoż hdy by nětkole tola hischcźe s tym wujom Handrijom poczało hórje bycź! Hdy bychu jemu jeho wežy sa rukowanje wotewsali a jeho do jastwa tykli? A hdy bychu jeho żona a dźěcźi po proschenju hicź dyrbjake? Ach, ach! Njebychu ßo woni potom

ßnadź tola na wuja Jana dopomnili a ßebi ſarunanje žadali ſa to, ſchtoż ßu jemu dobreho cźinili?!

Haj, haj, wuj Jan budźiſche měł tola wobhladniſchi bycź a njebudźiſche ßo ßměł naßadźowacź ſ khudymi pſchiwuſnymi!

Ale hdyž nětkole Hanka pſched nim ſtejeſche a jeho tak wutrobnje pſcheproſchowaſche, ſo by ßo pſchi hodownym wobrai ženju wobdźělił a też pſchiſchoł na ßwjedźeńſku hoſcźinu, to Jan Skupak tola wotpokaſacź njemóžeſche. Wě ßo, najprjódzy ßo drožeſche, potom pak tola pſchilubi. A Hanka měješche woprawdźe prawje: hußyza bě ſ domiſny, wot Handrijoweje ßotry, a ta bě ßebi pſchi tym tola wěſcźe też na ſtareho wuja Jana pomyßliła, runjeż ßo tón, wě ßo, w ßwojim cźaßu ženje na ßwoju cźetu dopomnił njebě. Tola doſcź, wuj Jan pſchilubi a dźěſche, hdyž ßo cźmicź pocźa, k Handrijej Skupakezom dele, ſo by tam ſe ßwojim wujom a ſ jeho ßwójbu hody ßwjecźił.

„Ach, kak luboſnje tu běſche! Kak woteſtawaſche tuta pſchijomna ßwójbna jſtwa wot jeho ſymneho puſteho bydła! A kak derje ßłodźeſche cźopka polowka a kuſk ryby, kotruž jemu poſkicźichu. Też hladaſche Handrij tak ßwětle a wjeßle do ßwěta, jako budźichu wſchě jeho ſtaroſcźe jeno próſdne ßony byle, a runje tak bě też ſ jeho žonu a dźěcźimi.

„Aj, wſchako je Boži wjecźor, to tola nichtó ſrudnje hladacź njechaſche“, tak bě też Skupakowa měnika a wſchitzy běchu pſchihłoßowali, a potom běſchtaj ſtarſchej wobradźeńſke blido pſchihotowakoj, a wuj Jan, kaž by hiſchcźe ßam dźěcźo był, běſche dyrbjał ſ dźěcźimi do kuchinje hicź, doniž ßo njeby ſaſwoniło, ſo dyrbja nuts pſchińcź k ſaßwěcźenemu hodownemu ſchtomej a k Božemu narodej pod ſtanom. A potom bu ſaſpěwane: „Cźicha nóz, ßwjata nóz“, a na to wjeßelachu ßo wſchitzy, młodźi a ſtari, a ßam wuj Jan. A to bě niz jeno darow dla, kiž běchu jemu wobradźili, a rjaneho woßuſchka dla, kotryž bě jemu cźeta napjekła, ale teho dla, dokelž běchu hody a dokelž ßo dopomni na małeho Janka, kajkiž bě Jan pſched 70 lětami był.

Haj, tehdom bě ßo też wón radował a wyſkał nad hodownym dźiwom Božeje luboſcźe a ßo modlił dźěſcźu Božemu a też nalutowane žłěborne woprował, ſo by ſa luboſcź ſaßo luboſcź dawał. A hlej, kak wjeßele, kak horzo lubujo a ſbóžna bě tehdom jemu jeho dźěſcźowſka wutroba pukotała. Ssamo dopomnjeńka na to bě jemu hiſchcźe dźenßa ſchkriczku cźopłoty do ſtareje wutroby pſchinjeßła, a hdyž Handrij rjekny: „Wujo Jano, pój ſ nami ßobu do Božeho domu“, njewotmolwi „ně“, woprawdźe wón njebudźiſche mohł ßo nětkole wrócźicź do ßwojich puſtych ſymnych ſchtyrjoch ſcźěnow.

Tak ſwoſta ſtary muž ſa khachlemi w mjehkim ſtole ßedźo, kotryž bě namrětv po jeho njebo bratru, abo lěpje po prawom hižo po Janowym nanje. Jan ſnajeſche hiſchcźe tónle ſtary kruch nadoby derje doſcź a cźakaſche, doniž njeby ßo na zyrkwinſkej wěži na Boži dźeń ſwoniło. A hdyž potom jaßny ſynk ſwonow ſaklincźa, dźěſche też wón ſe ßwojimi pſchiwuſnymi do rjaneho wupyſcheneho Božeho domu, a jemu běſche, jako by to ßón był, jako bychu ßo dołhe prózne lěta ſhubiłe, kotreż bě mamonej ßłužił! Boża njewußłědźena ßmilnoſcź kłapaſche ßo też do duri Janoweje wutroby, też ſa njeho bě ßo Ssyn Boži jako khude dźěcźatko narodźił!

Jan Skupak to ſacźuwaſche, ßłódke hnucźe wunuſowa jeho wócźku ßylſy, a hlej, tu ſaßwěcźi ßo też w jeho duſchi jaßna hodowna ßwěcźka!

Ale ſměje tutón ſkupoſcźi a mamonej podaty ſchědźiwz też hiſchcźe teje mozy, ſo mohł tuto ßwětło we wutrobje hladacź a hajicź, abo njewuhaßnje ßnadź jeho ſkupoſcź też tule poßlednju pruhu njebjeſkeho ßwětła jako njetrěbne ſawjeßelenje? —

Wuj Jan ßedźeſche ſaßo na kromje ßwojeho hubjeneho koža w ßwojej wopuſchcźenej ſymnej jſtwicźzy. Hanka, kiž bě ſtareho cźłowjeka horje pſchiwjedła, by wſchak jemu rady ſatepicź chzyła; tola wón bě jej to wobarał, ale niz runje ſe ſkupoſcźu, ale dokelž bě woprawdźe hiſchcźe wot hodowneje radoſcźe hnuty a tak w ßwojej wutrobje roſhrěty. Ssnadź mohł ßebi tola hiſchcźe radoſcź popſchecź, kotraž wot ſkota njewukhadźeſche, ně, ſboże, kotreż mohł runje nětkole ßebi pſchihotowacź, hdyž bě Handrij w nuſy a we wulkim hubjenſtwje.

Kak budźichu hewak Handrij a jeho ßwójbni tak wjeßele hody ßwjecźicź móhli!

„Hdyž je nam Bóh luby Knjes wjazy a wjetſche darił — ßebje ßameho — kak njechał nam potom też mjenje a mjeńſche daricź?“ tak bě Handrij prajił a Hanka by rjekła:

„Ty budźeſch jo widźecź, wujo Jano, Boże dźěcźo wobradźi k njebjeſkim kubłam też hiſchcźe cźaßne jako pſchidawk“, a tak jaßnje bě ßo to jej we wócźku ſabłyſkło, jako by ßo hnydom w jeho wutrobje druha hodowna ßwěcźa ſaßwěcźiła. Haj, kak bě ßo to tola cźiniło!? Wě ßo, pjecźdźeßat lět, kotreż bě jeno mamonej ßłużił, běchu ſhubjene a nichtó jich jemu wjazy wrócźicź njemóžeſche; tola hdy by Bóh hnadu dał, mohła jeho ſeſkhnyta ruka hiſchcźe ßymjo wußywacź na rjane radoſtne žně ſa druhich, haj, ßnadź mohł hiſchcźe ßam tajkeje radoſcźe na ſtary dźeń docźakacź.

Kak dha budźiſche było, hdy by ßebi nětkole Jan tuto měſtno w ſtole, na kotrymž běſchtaj jeho nan a bratr wjecźor ßwojeho žiwjenja wuživakoj, ſa ßwoje wuſwolił? Hdy bychu Handrij a jeho žona a dźěcźi jeho jako ßwojeho nana cźeſcźowali a lubowali, a w nim namakali ßwojeho dobroczela, kiž mohł wſchej nuſy a wſchemu hubjenſtwu, kotreż nětko na zykej ßwójbje leżeſche, hnydom kónz ſcźinicź! Na to njeby dołho hiſchcźe wſcheho twojeho mamona trjeba było, hdy by ty ßnadny dołh ßwojeho wuja ſapłacźił a kawziju ſa jeho ßyna ſapołožicź chzył. A njeby dha to twojej wutrobje wjazy wjeßela a wokſchewjenja pſchinjeßło, dyžli te ſymne morwe twjerde pjenjeſy? A ſawěſcźe by ßo w ßmjercźi lěpje na dobrym ßwědomju hacź na pjenjeſach wotpocźowało! Tak rěcźeſche w tejle Božej nozy ſwuk ſwonow a hodowneho khěrluſcha jemu do wutroby a do ßwědomja.

Jan Jórdan ſtany; cźerchajo a pomału dźěſche k ſtarej kſchini. Kak cźaſto bě ſ njeju a nad njeju ßwoje wjeßele měł; tam dźě bě zyły jeho poklad a też jeho wutroba.

(Skónczenje pſchichodnje.)

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** Sa noweho ſchulſkeho inſpektora Budyſkeho wokrjeßa je kralowſke miniſterſtwo k. ſchulſkeho radźicźela Schütza, kotryž je nětkole ſe ſchulſkim inſpektorom w Grimmje, powołało. Dokelž je wón w prjedawſchim cźaßu mnohe lěta Kamjeńſki wokrjeß ſaſtał, dha ßu jemu ßerbſke wobſtejnoſcźe hižo ſnate. Bóh dał, ſo by ſe žohnowanjom też ſa naſche ßerbſke ſchule ſkutkował. 1. wulkeho rózka wón ßwoje ſaſtojnſtwo w Budyſkim wokrjeßu naſtupi.

— Ssobotu je ßo w hoſcźenzu „ſłoteho ßłónza“ wobžaromne njeſboże podało. Wjecźor w 8 hodźinach je jedyn kóń tamniſcheho domownika tak njeſbožownje do hłowy kopnył, ſo ßo jemu jedyn bok nopa roſraſy.

— (Woheń.) Pónđźelu w nozy ßu ßo w khěži cźiſło 20 na wulkej bratrowſkej haßy, tykcheriſkemu miſchtrej Hübnerej ßłuſchazej, w pinzy drjewowe truhanki ſapaliłe. Dokelž ßu ßo wóhnja ſ cźaßom dohladali, je ßo poradźiło, woheń ſamjeſowacź.

— 21lětny wyſchſchi pincźnik Hübner ſ tudomneho hoſcźenza „běłeho konja“ tele dny na poliziju pſchińdźe, ſo by ßo wuſnał, ſo je ßwojemu knjeſej khětru ſumu pjenjes pſchekſchiwił. Pſchi pſchehladanju hoſcźenzarjowych wobkhodnych knihi ßo też wupokaſa, ſo je pincźnik wěrnoſcź rěcźał. Duž ßu jeho hnydom ſajeli a do jaſtwa wotwjedli. Sajaty je pjenjeſy, kotreż je ßwojemu knjeſej pſcheſchiwił, kharty wo wyßoki pjenjes hrajo, pſchěhrał. Duž ßo kharty-hracźa hladajcźe.

— (Nadpad) Na Mužakowſkej dróſy je pjatk tydźenja wjecźor pjecźa jedyn podwyſchk, Pampel rěkazy, kotryž w Döbelnje w garniſonje ſteji, dźěłacźerja Stopru bjeſe wſcheje pſchicźiny ſ teßakom na hłowu dyrił, ſ cźimž je jemu dwě lohkej a jenu cźeżku ranu ſbił. Hdyž Stopra ſ khłoßom wo pomoz wołaſche, ßo Pampel do cźěkanja da, tola ludźo, kotſiž nadpanjenemu na pomoz pſchiběžachu, jeho pſchimnychu. Jeho pſchiwołanej poliziji pſchepodachu, kotraž jeho na polizajſku ſtražu dowjedźe. Kaž je ßłyſchecź, je podwyſchk pjecźa tón ßamy dźeń pſchi pohrjebje ßwojeho nana w Lemiſchowje był. Cźeżkoſranjeny dźěłacźeŕ je dyrbjał lěkarſku pomoz pytacź.

— W tudomnej gmejnſkej khěži je dźěłacźeŕ Khorla Bitterlich ſ wobwěßnjenjom ßwojemu žiwjenju kónz cźinił. Jeho běchu do gmejnſkeje khěże ſaměſtnili, dokelž ßo wo ſeźiwjenje ßwojeje ßwójby njeſtaraſche.

— (Woheń.) W tudomnych nowych kaſarmach je wutoru wjecźor w pſchedſtwje montěrowanſteje komory 3. bataillona na hacź dotal njewußłědźene waſchnje woheń naſtał. Hdyž jón pytnychu, ßo hižo hrjady palachu. Wojazy, kotſiž ſ hromadami wodu pſchinoſchachu, woheń ſalachu, prjedy hacź ßo dale roſſcheri.

— 11. dezembra wotmě Małe-Wjelkowſka wupožcźeŕnja ßwoju lětuſchu druhu hłownu ſhromadźiſnu pola Sendźiz w Budyſchinje. Na njej ßo ſe 66 jenož 34 ßobuſtawow wobdźěli. Rosprawa, wot ſlicźbowarja podata, w žurnalu 160,470 hr. a 30 np. dokhodow a runje tak wjele wudawkow dopokaſa. To je pſchi tak mału ßobu-

ſtawach pſchezo khětro nahladna ſuma. Hewak bě ſ rosprawy widźecź, ſo ſ pokładnizu wſcho derje ſteji. Po rosprawje ßo w poßedźenju jenoż hiſchćze wo dyrbjeńſkim rukowanju ratarjow ſa wobſchkodźenje cźlowjekow a wězow, kiž ßo w jich hoſpodarſtwje abo wobkhadźe ſtanu, jednaſche. Generalne rěcźniſtwo wjeßneho towarſchniſtwa ſa zyke Němzy w Neuwidźe bě wſchěm Raiffeiſenſkim towarſtwam, kiž ßu jemu pſchiſamknjene, woſjewiło, ſo je ſ „Zürichſkim“ rukowanſku pſchißkuſchnoſcź ſawěſcźazym towarſtwom do ſwißowanja ſtupiło, ſo by ſ jeho pomozu ſtrach, kiž ratarjam wot rukowanſkeje pſchißkuſchnoſcźe hroſy, wot ßobuſtawow wſchitkich tych ratarſkich towarſtwow a Raiffeiſenſkich wupoźcźeńnjow, kiž ßu ßo jemu pſchiſamkle, po najtuniſchich wuměnjenjach wotwobroczíło, a je naleźnje napominało, ſo bychu ßo pola njeho abo pſches njo pſcheczíwo rukowanſkemu ſtrachej ſawěſcźili. Dokelź ßo tute ſawěſcźenje ſ kóźdym lětom nuſnſche cźini, cźehoż dla ßo wo nim w nimale wſchěch ratarſkich towarſtwach wjele rěcźi, mějachmy tež my ſa ßwoju pſchißkuſchnoſcź, tej jara waźnej wězy bliże ſtupicź. Dokelź ßo to njeſboże w ratarſkim wobkhadźe, wo kotrymž a wo kajkimž ßo tudy jedna, tak porědko ſtawa, kaž wotpalenje abo krupobicźe, dha ßebi wjele ludźi tu naleźnoſcź na lohke ramjo bjerje. Druſy měnja, ſo nětko, hdyž mamy krajne ſawěſcźenje dźěłacźerjow a cźeledźe, ſa hoſpodarjow žaneho wulkeho ſtracha wjazy njeje. Ale ſ tym ßo jara myla. Strach je nětko wjetſchi, hacź je hdy prjedy był. Pſchetoż nětk hakle je kóźdy dźěłacźeŕ abo cźeladnik a kóźdy druhi cźlowjek, kiž je bjes ßwojeje winy w něcźejim wobkhadźe ſchkodu poczerpił, ſhonił, ſo ma jemu něchtó jeho ſchkodu ſarunacź a kak wulke ſarunanje móże ßebi žadacź. Ssudniſke wußudźenja ludej pſchezo bóle wocźi w tym naſtupanju wotewrjeja. — Niz jenoż ßwojim dźěłacźerjam a cźeledźi napſcheczo, ale tež pſchecźiwo zuſym ludźom, kiž do jeho hoſpodarſtwa njeßluſcheja, ma hoſpodaŕ pſchißluſchnoſcź, jim ſchkodu ſarunacź, kiž je ßo jim ſ jeho pſchehladanjom, pſches njedoßahaze pſchiprawy w jeho domje, na jeho dworje, w jeho hródźi, w hoſpodarſkim dźěle ßamym abo pſches niz derje doſcź wobarnowane kußate pßy, ſke cźělzy, kußaze a kopaze konje, kiž ßu jemu jako tajke ſnate, pſches jeho pſchahi na dźěcźoch atd. ſtałe. Nětcźiſche ſakońſke ſa ſchkodu rukowaze ſjenocźenſtwa ßo w kóźdym padźe po móźnoſcźi rukowanja wobaraja a jo ratarjej pſchißunycź ßo prózuja. Jenoż někotre nowiſche ßudniſke wucźinjenja njech to dopokaſaja.

1. Kubleŕ B. ſ mlócźazej maſchinu mlócźicź daſche. Dźěłacźerka K., macź 3 małych dźěcźi, bu wot wale ſhrabnjena a tak wobſchkodźena, ſo bórſy wumrje. Schpara, kotraž dowodźazu walu wjeże, bě drje ſe żeleſnym kaſchcźikom wobdata, ale tak, ſo ßo kaſchcźik ſ njej ßobu wjercźeſche, ſchtoż dowolene njeje. Ale tón kaſchcźik hinak pſchicźinicź, njebě móźno było. Khoſtanſka komora hoſpodarja k 3měźacźnemu jaſtwu wotßudźi, dokelź ßo ſ tajkej maſchinu ſ zyła dźěłacź njeßmě, kiž ßo tak wobarnowacź njehodźi, kaž je pſchikaſane.

(Skónczenje pſchichodnje.)

S **Korſymja.** Saůdźeny ſchtwórtk ßo tu ſchewz Sch. ſ dwěmaj pſcheczelomaj wo 50 hriwnow wjetowaſche, ſo wot tudomneje Paulez fabriki ſa hodźinu do Budyſchina hacź k hoſczenzej „poł měźaza“ doběži. Dokelź runje wětr ſ połodnja dujeſche, a ſchewzej do khribjeta cźiſchcźeſche, ſchewz wjetu kraßnje dobu.

S **Kſchiſchowa.** Njedźelu dopołdnja 1/2 12 hodźin ßu ßo twarjenja tutomneho kublerja K. Neumanna wotpaliłe. Zyke żně ßu ßo ſniczíło, tola bě móźno domjazu a hoſpodarſku nadobu a ſkót wukhowacź. Kak je woheń naſtał njeje ſnate. S wohnjom ßo kemſcherjo w Bożim domje wuſtróźichu a Bożu ßłużbu wopuſchcźichu. W Wósborku je ßo ſ Kſchiſchowſkim wohnjom hermank kaſył. Kupzy wuwoſtachu. Nadźijomnje budźe wobkhad pſchichodnu njedźelu lěpſchi.

S **Wósborka.** Saůdźeny ſchtwórtk rano je ßo fajma tudomneho ratarja Bombacha, 50 kop rożki wopſchijaza, ſpaliła. Fajma bě pſche wohnjowu ſchkodu ſawěſcźena.

Se **Stróże pola Hucźiny.** Wutoru 16. dezembra wjecźor w 7 hodźinach, hdyž ßo w naſchim ſchulſkim domje ſchulerjo pokracźowanſkeje ſchule roswucźowachu, ßo ludźo wonka pſched ſchulu dohladachu, ſo ßo w jeje ſadnjej kólni pali. Woheń ßo na ſchulſke twarjenje, drje ſ zyhelom kryte, tola hewak ſtare, wupſcheſtrje, a jo do prócha a popjeła pſchewobroczi. Knjeſej wucźerjej ßo pſchi ßamym jeho meble ſpalichu. Se ßykawow, kotreż woheń haſchecź pſchiječźechu, bě Hucźinjanſka prěnja a Bukonjanſka druha.

S **Borſchcże.** Naſch nowy kantor, knjes Bělik ſ Běłeho Khołmza, je ſaůdźenu ßrjedu k nam pſchicźahnył. Dopołdnja w 11 hodźinach. Dołhi cźah ſchulſtich dźěcźi, pſched kotrymiž ßobuſtawy zyrkwineje gmejny dźěchu, jemu na pſcheczo cźehnjechu. Pſchi poßlednich khěžach naſcheje wßy knjes Bělik w kucźi Wolſchinſkeho knjeżeho dwora cźahej napſcheczo pſchijěźdże. Knjes faraŕ Schall jeho ſ powitanſkej rěcźu poſtrowi, runje tak jeho tež drnhi wucźeŕ a zyrkwini ſaſtupjerjo witachu. Potom cźah pſched ſchulſki dom, ſ cźeßnymi wrotami a pletwami debjeny, cźehnjeſche. Tu nowemu knjeſej kantorej jedyn ſchulſki hólz a jena holza ſ powitanſkej pěßnju poſtrowy ſchulſkich dźěcźi wupraji. Nad pſchikhadom noweho knjeſa kantora ßo zyła woßada wulzy wjeßeli. Wón je nam drohi dar, ßwoju ßerbſku rěcź, ßobu pſchinjeßł: Nětk budźa ßo naſche małe dźěcźi ſaßo ſ pomozu ßerbſkeje rěcże roswucźicź móz.

Se **Schpitala** pola Kamjeńza. W tudomnej Neiffez hornczeŕni je ßo ſańdźenu póndźelu hłowne fabrizyne twarjenje ſ wóhnjom wupuſcźiło. Tež pſchimjeſowaza pißaŕnja a ſkłady ßu cźeźko cźeŕpiłe. Kruch tſěchi dele padnywſchi jeneho ſtuparja wohnjoweje woboty cźeźko ſrani.

Se **Shorjelza.** (Khoſtanſka komora.) 19lětneho Wylema Naſdalu ſ Wojerez, kotrehoż winowachu, ſo je pola Wojerez na dróſy dwě żónſkej nadpanył, k jaſtwu na połdra lěta ſaßudźichu.

Přilopk.

* S Pirny. W ſrudnych wobſtejnoſcźach ßu pjatk tydźenja dopołdnja jenu żonu na jeje lěhwje namakali, poł ſahłodnjenu a ſe ſymu nimale ſproſtnjenu. Ssobuwobydlerjo teho domu ßo nad njej ßmilichu a ju ſ jěźu a ſ picźom wokſchewichu. Duž wona powjedaſche, ſo je ju jeje muž, kiž je ßo palenzowemu cźertej pſchepodał, zyle wopuſchcźił.

* Se Straßburga 11. dezembra. Żałoßny podawk je ßo wcźera w Saarunionje ſtał. Żona, kiž bě ßama druha, mandźelſka wikowarja Johle, pſchipołdnju wowrótniwſchi ßwoje 3 dźěcźi, ſ kotrychž bě najſtarſche 10lětne, bliſko pola měſta do rěki Saary cźißny, a potom ßo ßama, ſa nimi do rěki ſkocźiwſchi, tež ſatepi. Wſchitke 4 woßoby ßo jako cźéła ſ rěki wucźeżechu. Najſtarſche dźěcźo běſche ßo ſ tym wukhowacź chzyło, ſo macźeri cźékaſche, ale macź jo doſcźeże a tež do rěki cźißny.

* W Irfersgrünje w Vogtlandſkej ßo dwaj 14lětnaj hólzaj na lodźe tamniſcheho wjeßneho hata pſchepanyſchtaj a ßo tepiſchtaj.

* (Morduſtwo.) Se Sarubka na Morawje pißaja: Woženjena Janzarowa mějeſche karu ſ wěſtym Glowu. Jejny nan Sajdok, kotryż ju ras ſ lubym pſchekhwata, to jejnemu mandźelſkemu pſcheradźi. Teho dla ßo Janzar a jejny luby Glowa wutoru do ſtareho Sajdoka daſchtaj a jeho tak dołho pſcheſcźěhaſchtaj, doniż njewudycha. Glowa na to do Bruſowiz cźekny, tola jeho naſajtra ſajachu, runje każ Janzarowu.

* W Palermje w Italſkej, hdźež ßo ſizilianſki tajny ſwjaſk Maffija ſaßo roſſchěrja, je polizija 64 ſtraſchnych ſłóſtnikow ſajała. Jich winuja, ſo ßu ludźi kónzowali, wotwjedli a wopacźne pjenjeſy dźěłali. Na ßlěd rubjeżniſkeje zwólby wyſchnoſcź ſ powjedanjom jeneho dźěſcźa pſchińdźe, kotreż bě ſ pſchipadom pſchihladowało, kak rubjeżnizy w jenej ſkalnej jamje jeneho hoſcźenzarja, k bandźe ßłuſchazeho, żiweho pohrjebachu, dokelź na njeho tukachu, ſo je jich pſcheradźił. Na tajke waſchńje ßu w poßlednim měźazu ſchtyri woßoby wumrjeke, kotrychž cźéła ßu wóndano namakali. Hakle wóndano je banda dobry popad ſcźiniła; wona dźowku jeneho jendźelſkeho milijonara wotwjedźe, kotruž dyrbjachu jej ſ 100,000 frankami wukupicź. Pola wſchitkich ſajatych ßo wjele pjenjes namaka. Bandźiny nawjedowaŕ, teho runja ſajaty, je wulkokupz a rycźeŕ krónſkeho rjada.

* Bohate ſapłacźenje je, kaž ſ Londona pißaja, offizěr parołódźe „Scanta“, Clifford rěkazy, doſtał, kiž bě w ßwojim cźaßu ſa milionarom Barnatom do wody ſkocźił, ſo by jeho wukhował. Herbjo tepjeneho Barnata dachu jemu hnydom 1000 puntow ſterl. abo 20,000 hriwnow, a nětk je Clifford na kóźdy tydźeń 5 puntow ſterlingow abo 100 hriwnow cźélneje renty ſ Barnatoweho ſawoſtajenſtwa na cźaß żiwjenja doſtał.

* Kak huſto ßo we wſchelakich ſtawach mandźelſtwo dźěli, ſe ſtatiſtiki widźimy. Najporědſcho ßo to pola rybakow, zyrkwinſkich ſaſtojnikow a wojakow ſtawa. Mjes tymi ßo ſ 1000 jenoż jene mandźelſtwo dźěli abo roswěruje. Pola lěkarjow, krawzow, twarzow, ſahrodnikow ßo ſ 1000 mandźelſtwow 3 roswěruja; mjes ratarjemi 4. Straſchne pak je ſa młode holzy, ßo ſ hajnikami ſapſchahnycź, najſtraſchniſcho pak ſ wumjełzami (kumſchtarjemi), pſchetoż pola tych ßo ſ 1000 mandźelſtwow 12 roswěruje. Pola Barlinſkich wumjełzow ßo kóźde 4. mandźelſtwo roſdźěli.

* Wſchitzy dobri ludźo, kiž ßu ſe ßwojimi dołżnikami hižo do tſecźeho lěta ſcźerpliwoſcź měli, njech ßo na to dopomnja, ſo 31. dezembra 1897 w Sakſkej wjele dołha, ſ lěta 1894 ſaſtateho

spadnje, tak so žo wuskoržicź njehodźi. Haptykarjo, fabrikantojo, wschitzy pschekupzy a wikowarjo, speditěrojo, molerjo a druhy wumělzy, wschitzy rjemjeßlnizy abo hantwjerszy, kotrymž žu sli płaćerjo s lěta 1894 sa tworu abo dźěło něschto winojczi wostali, s lětuschim poßlednim dezembrom prawo na wuskorženje žwojich žadankow shubja. Wuwsate wot tuteho spadnjenja jenož žu tajke sastate dołhy, kotrež maja pschekupzy, rjemjeßlnizy, fabrikantojo atd. pola tajkich wotebjerarjow stejo, kiž na dołh wotebrane wězy žami sa žebje njepschetrjebaja, ale s nimi dale wikujo žebi warbu pytaja, na pschiklad khlamarjo, kiž tworu, wot wjetschich pschekupzow abo fabrikautow na dołh wotewsatu, dale pschedawaja atd. Runje tak žebi agentojo, baby, płokarnicze, wožerjo, hosćenzarjo, korczmarjo, czeladnizy, rjemjeßlnischy pomoznizy a druhy dźěłaczerjo, sastojnizy, wumjenkarjo, najeczi, lěkarjo, zyrkwinszy a schulszy žlužobnikojo a wschelazy druhy žwoju s lěta 1894 sastatu mjdu a teho runja po 31. dezembrje 1897 wjazy wuskoržicź njemóża. Dźenža hischcze je czaß, žo na to dopomnicź. Ssamo pak žo snaje, so žo žadyn sprawny dołžnik tuteho prawa njedźerži. Alle lěpje je lěpje!

Sa nasch žerbski dom

bě žo dotal nahromadźiło: 42,304 hr. 17 np.

Dale žu sa njón darili:

knjes Jan Czěžla s Nowych Koporz	1 =	— =
psches k. fararja Kubizu pschi domjazej Božej žłužbje w Bjenadźiz domje w Czornowje nasběrał	7 =	— =
k. kantor Bartko jako palmowu hałožku na row njebo k. fararja D. Imischa	5 =	— =
k. W. Czornecki	20 =	— =
Ssobustawy wokrjeżneho wubjerka w C. . . .	10 =	14 =
Sserbska hosposa w Freibergu	— =	50 =
k. Filip Rěsak w Draždźanach, 1 pokojzu na 100 hr.	50 =	— =
k. dr. med. Schablowski w Draždźanach . . .	50 =	— =
Fabrikski wobžedźeŕ Komandźinski w Draždźanach	100 =	— =
k. dr. med. Jurij Wjela w Draždźanach . . .	25 =	— =
k. duchowny Michał Annekow w Draždźanach .	38 =	— =
k. kubleŕ J. W. Christoforow Lischowski . . .	12 =	— =
biskop Josef dr. Marczelicz w Dubrowniku . .	8 =	42 =

Hromadźe: 42,631 hr. 23 np.

S džakom kwituje

J. Bartko,
sarjadnik Macźicznego doma.

Wužudźenja.

Khostanska komora. Czeladnik Ernst Rjela s Wyžokeje pola Rakez njedźiwajzy žwojeje młodosćze — wón je hakle 17 lět stary — žo na kranjenje kaž stary paduch wusteji. Hdyž wón na Dobruschanskim knježim dworje žłužeschesche, žo wón do kschinje jeneho czeladnika kamasche a s njeje toleŕ krany. Jenej džowzy wón jejne nalutowanki wo 10 hriwnow 50 np. wolóži a jenej druhej džowzy wón toleŕ wsa. Bórsy po tym wón s khěže restawrazije „Germanije" w Budyschinje jěsdne koło, 200 hriwnow hódne, krany, kotrež bě wósnik Urban tam stajił, prjedy hacz bě do hosćenzskeje stwy stupił. Na kranjenym kole Rjela do Wyžokeje dele jědźesche. Na dompuczu do Dobrusche žo wón do bojosćze da, so móhli jeho sa paducha jěsdneho koła wužłědźicź, czehož dla jo psched Židowom do pschirowa czišny. Rjelu, kotryž je hižo ras paduchstwa dla khostany, džiwajo na jeho młodosćź k jastwu na wóžom měžazow sažudźichu.

Wucźerja K. F. Schinka w Dittersbachu pola Stolpna dla njepózcziwosćze k jastwu na połdra lěta a k shubjenju czežnych prawow na tři lěta sažudźichu.

Sso s najenkowej Güntherku w Njeżwaczidle swadźiwschi a žo žamo s njej do pukow dawschi bě džowka Hana Khrystiana Scholczizź s Wbohowa 12. augnsta bjes sakońskeje pschiczinu žłužbu wopuschczika. Lawniski žud bě teho dla Scholczizź k jastwu na 8 dnjow sažudźik. Jejne powołanje pschecźiwo tutewu wužudej njemějesche wuspěcha.

Lawniski žud. Wikowarjej Jakubej Markej w Rachlowje pola Kulowa bě wokrjeżna dawkownja 40 hriwnow pjenježneho khostanja napołożiła, dokelž bě wón pjecża swonka žwojeho bydlischcza a bjes skasanja s konjemi wikował, k czemuž žaneje dowolnosćze wot wyschnosćze njeje měł. Pschi žudniskim jednanju Marka wuwinowachu, dakelž žo jemu pscheńdźenje, na kotrež jeho winowachu, njehodźesche dopokasacź.

Hospodarski pomoznik Kroschk w Nižej Wžy, hižo wospjet paduchstwa dla khostany, bě 28. septembra w Jitkowskej holi Lorenzez dźěczom s Jitka korb s něhdże 5 hachtlemi hribow a rubischczo, kotrež w korbje leżesche, kranył. Kroschkej sa to darmotnu hospodu w jastwje na tři njedźele wobstarachu.

Wikowarja Emila Sommera w Rakezach běchu winowali, so je agentstwo s leżomnosćzemi wukonjał, so pak žo pola wyschnosćze, kaž je to po sakonju pschikasane, teho dla njebě samolwił. Sommera prawnych pschiczinow dla wuwinowachu.

17lětny czeladnik Matiza s Bjerwalda, kotryž napoßled we Wotrowje žłužesche, bě hosćenzarjej Geblerej w Halschtrowje, pola kotrehož 17. novembra pschenozowasche, žo do jeneho kaschcza dobywschi, 100 zigarow a dybsacżny czažnik s rjeczasom kranył. Wobskorženeho k jastwu na jedyn měžaz sažudźichu.

Kak budźa naschi Sakszy Sserbja žwojemu kralej k jeho 70lětnemu narodnemu dnjej žwoju luboscź a czescź wopokasacź.

We wschitkich stronach Sakskeje žo hotuja žwojeho horzolubowaneho krala Alberta czesczicź k jeho 70 lětnym narodninam 23. haprleje 1898. Naschi Sserbja, kotrychž nasch lubowany kral Albert snaje a lubnje jako kralej žwěrny lud, chzedźa, wě žo, tež bjes tymi bycź, kotsiž chzedźa jemu sjawnje žwoju czescź a luboscź wopokasacź, a dokelž nasch kral njecha darow žam sa žebje, ale jenož žmilne wustajenja sa khudych a hubjenych, chzemy my jako Sserbjo hromadźicź sa wudowy a žyroty naschich žerbskich wucżerjow. To je dobra narodna myšl, kotraj naš k temu wabi a nasch luby kral žo swješeli, hdyž my jemu na jeho czežnym dnju prajimy, schto je nasch lud našromadźił sa wbohe wudowy a žyroty naschich wucżerjow, kotrymž sboże naschich dźěczi na wutrobje leži. Komitej je sa tu wažnu nałeżuosćź hromadźe stupił a my w bliżschim czažu žwoju sjawnu próstwu, kotraž wěscze mjes Sserbami žiwy wothłóž namaka, rosesczelemy.

W komitejowym mjenje
J. Gólcź, farař w Budyschinku.

(Zyrkwinske powjesćze hladaj w pschiłosy.)

Czesczeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotsiž chzedźa sa nje na

1. schtwórtlěto 1898

do prědka płaczicź, njech nětko **80 np.** w wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa. — Czi, kotsiž žebi Serbske Nowiny psches **póst** pschinjesczadźa, njech tola njesapomnja, žebi je tam bórsy skasacź. Na schtwórtlěto sapłaczi žo sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž też w druhich krajach němskeho khěžorstwa **1 hriwna,** s pschinjeżenjom do domu **1 hriwna 15 np.** — Serbske Nowiny s pschiłohu **Serbski Hospodaŕ** płaczа na póstach **1 hriwnu 25 np.,** s pschinjeżenjom do domu **1 hriwnu 40 np.** — Se Serb. Now. hromadźe hodźi žo też **„Pomhaj Bóh"** na póscze skasacź.

Moja expedizija je pschi **mjažowym torhoschczu** (w domje knjesa pschekupza **Moritza Mjerwy**) s nutskhodom pschi mjažowych jědkach czišło 1.

Rěčznik Drache.

Pschedawanje leżomnosczow.

Póndźelu 27. (3. dźeń hodow) dopołdnja wot 11 hodź. maja žo s Nowakez kubła w Komorowje pola Rakez pola, łuki a lěžne sahony, a tón žamy dźeń sbytne kubło s dobrymi polemi a łukami a maživnymi twarjenjemi na pschežadźowanje pschedawacź.

Kupzej sbytneho kubła je do wole date, wulkosćź leżomnosćze sa njo postajicź.

Khěžu

w Raschowje pola Budestez s pódlanskimi twarjenjemi, rjanej žadowej a žadźeńskej sahrodu ma tunjo na pschedań **E. Mět** czišło 11 tam.

Rěsnistwo na žerbskej haży 6, 40 lět wobstejaze, je jutry na pschenajecźe.

Tolsty žuscheny polež

ma sažo na pschedań

O. Pětschka na žitnej haży.

Prěni dźeń hodow ßwjeczi ßo w **Huſtej hoſczenzu** w **Khwaczizach**

Hodowny ßwjedźeń.

Sswjedźeńſki porjad je ßlědowazy:

1.	Kak powitam ja tebje 1. a 2.	ſpěw ſhromadnych.
2.	S ziona, ſ ziona kral	ſpěw dźěczi.
3.	Tak je Bóh lubowal ſemju	ſpěw dźěczi.
4.	Rěcz k dźěczom	Rybak.
5.	Cźicha nóz	ſpěw dźěczi.
6.	Dźenß khwalicz Boha 1. 2. 3. a 8.	ſpěw ſhromadnych.
7.	Sswjedźeńſka rěcz	Hataß.
8.	O najßwjeczíſchi	ſpěw dźěczi.
9.	Bě junu, ſo paſtyrjo	ſpěw dźěczi.
10.	Dźakna rěcz	Henka.
11.	Rad Boha khwal	ſpěw dźědźi.
12.	Njech Bohu dźakuje	ſpěw ſhromadnych.
13.	Wobradźenje dźěczom, kotrež ßu ſpěwale.	

Sapoczatk ſ dypkom 4 hodźin.

Pſchedßydſtwo.

Rakečanske serbske towařstwo „Lipa“

změje njedźelu 19. decembra popołdnju w 4 hodź. w Křižanec hoſcencu swoje měšačne posedźenje. Přednošk je knjez předsyda (krótki přehlad stawiznow Rakečanskeje wosady) dobroćiwje přilubił. Dla hodowneho swjedźenja budźe rozrěčenje; duž prosy wo bohaty wopyt **předsydstwo.**

Knjeſam gmejnſkim a kubłowym pſchedſtejicźerjam, kotſiž maju małko khwile, pſchedpißane akty ſrjadowacź a wudoſpołnicź, ßo ſtarſchi, naſhonity muž k wupomhanju poſticza. Dobroćiwe ſkaſanki wudawarnja „Sserb Now.“ pſchijima.

Hólczez, kotryž chze tyſcheŕſtwo nawuknycź, jutry wuczbu namaka pola tyſcheŕſkeho miſchtra **Hejny** w Myſchezach.

Hólczez, kotryž chze tyſcheŕſtwo nawuknycź, móże jutry do wuczby ſtupicź pola tyſcheŕſkeho miſchtra **Hohlfelda** na kamjeńtnej haßy 22.

Wuczobnik ßo pyta!

Hólczez, kotryž chze żołtolijeŕſtwo nawuknycź, móże jutry do wuczby ſtupicź, pola żołtolijeŕſkeho miſchtra **Auguſta Gliena** na jerjowej haßy.

Běłe ſchicźe.

Wucźu najlěpje pſchiŕěſowacź, ſchicź a wuſchiwacź. Młoda holza móże jědź a hoſpodu doſtacź.

Bjenadźiz
na hornczeŕſkej haßy 24 po 1 ſkh.

Wuczobnik ßo pyta!

Sa ßwoje kolonialtworowe a delikateßowe khlamy bórſy abo k jutram wuczobnika pytam.

W Budyſchinje, 2. dez. 1897.

Carl Noack.

Margaretha Kocorec,
Alfred Jenč
strowitaj
jako **ſlubjenaj.**
Čemjercy. Wósbork.
27. decembra 1897.

Wuczobnik

móże do naju kolonialtworowych a ſpirituoſowych khlamow pſchichodne jutry ſaſtupicź.

Schieſchka a **Rjeczka**
w Budyſchinje.

Ssynej ſprawneju ſtarſcheju, kotryž chze **piwarſtwo** a **ßkłodarſtwo** nawuknycź, ßo jutry wuczba poſticźi w **Huczinjanſkej** piwarni.

K dopomnjenju

na lětny ßmjertny dźeń

Khorle Hermanna, Jana Ssuſchki, żiwnoſczerja w Sdźaru, mandźelſkeho ßynka.

Pſched krótkim my ſpominachmy
Na tych, kiž ßu wumrjeli,
Tam k jich rowam pohladachmy
A ßmy je też pyſchili,
Luboſcź na nich ſpomina,
Też hdyž row jich pſchikrywa.
Ssmjercź, ach wona wſchědnje khodźi
Jow na ſemi wokoło,
Sswoju koßu huſto kłoźi
Druhdy jara wſchelako,
Cźini zyle kniczomnu
Wſchitku naſchu nadźiju.
To też w poknej měrje ſhoni
Ssuſchkeż ßwójba Sdźarowſka,
Běſche wſchak to runje loni,
Hdyž jim ßmjercź jich ßynka wſa,
Khorla Hermann rěkaſche
A bě dźěczo poßłuſchne.
Dźewjecź lět 'ſchcźe njebě ſtary
A jow wumrjecź dyrbjeſche,
Khory njebě dołho jara,
Schija jeho boleſche,
Tajka khoroſcź dźěcźatka
Huſto wjedźe ſe ßwěta.
Se ßwojimi towarſchemi
Rady do ſchle khodźeſche.
Njechaſche ju ſtomdźicź ženje,
Wucźeŕ jeho khwaleſche,
So je ßwěru kedźbował
A ßo pěknje ſadźeržał.

Dźeßateho hodownika,
Runje rěſko lěto bě,
S teho ſemſkoh' podružniſtwa
Jeho Jeſuß wołaſche,
So by w jeho kraleſtwje
Pſchi nim był tam wobſtajnje.
Starſchich luboſcź njeje mohła
Sdźerżeć jom' móz żiwjenja.
Běſche wſchak to Boża wola,
So by wuſchoł ſe ßwěta
Hdźeż tak ſtrachi wſchelake,
Na njoh' bychu cźakałe.
Rady wſchak joh' njeiſcźe dali,
Kójźdy móże myßlicź ßej,
Scźe pſchi jeho kaſchcźu ſtali
S wutrobu tak bolośnej,
Tola pſchi tym woſtanje;
Schtoż Bóh cźini, dobre je.
Jeho pucźe ßu tak dźiwne,
Schtó je móże dopóſnacź,
Njeſroſymliwe a cźemne,
Sso nam huſto chźedźa ſdacź,
Woßebje hdyž bjerje nam,
Naſchich ßwójbnych k njebjeßam.
Ach też nam wſchěm wotměrjene
Żiwjenje je hacź na dłoń,
W bibliji je wuprajene,
So je wone jako ßón,
A hdyž kraßne rěkaſche,
Dha to próza kſchiwda be.

F. g. p.

Swojemu derjeſaßłużbnemu duſchowpaſtyrjej, ſmużitemu wojowarjej ſa Boże kraleſtwo, duchamóznemu prědarjej evangelija, ſwólniwemu pomoznikej w nuſy, wyßokodoſtojnemu duchownemu,

doktorej theologije

ryczerjej kral. ſakſkeho ſaßłużbneho rjada I. rjadownje

Jaroměrej Hendrichej Imiſchej

praji wutrobne

„Měj dźak“

do rowa

dźakowna Hodźijſka woßada
pſches ßwoje
zyrkwine prjódkſtejeŕſtwo.

Za wjele wopokazmow derjećinjaceho dźělbraća, kotrež su so mi po domojhiću mojeho droholubeho nana dostałe, z tutym swój najwutrobniši dźak praju.

W Hodźiju, 16. decembra 1897.

Dr. Marćin Imiš,
referendar při kral. generalnej direkciji sakskich statnych železnicow.

Swojemu

požohnowanemu wodźerjej

wot Boha přez ćiche wotsalenje

wotwołanemu

wysokodostojnemu knjezej

D. J. H. Imišej,

wulcy zasłužbnemu fararjej w Hodźiju,

ryćerjej kral. saks. zasłužbneho rjada I. rjad.,

najhorliwišemu serbskemu wótčincej,

serbskich wosadow a wučerjow najswěrnišemu zastararjej,

swojemu w Khrystusu lubowanemu přećelej

z njezahinitej dźakownosću

poslednje sylzojte w **Božemje a dźak**

do wěčnosće.

Serbske evang.-luth. duchownstwo

w Budyšinje, 15 decembra 1897.

(K temu cžißku tſi pſchiłohi.

Prěnja pschiloha k czißu 51 Serbskich Nowin.

Ssobotu 18. dezembra 1897.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družina a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
	hr.	hr.
Woły:		
1. połnomjaßnje, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	38½	68
awstriske	40	70
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	36	64
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	33	61
4. ßnadnje pizowane kóždeje starosty	30	58
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	34½	65
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	32	61
3 starsche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	30	59
4. ßrenjo pizowane kruwy a jałojzy	28	56
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	26	50
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	35	63
awstriske	—	—
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	32½	60
3. ßnadnje pizowane	29	54
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	41	65
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	—	60
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich sschižењow w starobje hacž do 1¼ lěta	51	65
2. mjaßne	49	63
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	46	60

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 3084 měchow.	W Budyschinje 11. dezembra 1897 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 16. dezembra 1897 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenża běła	9	41	9	53	9	6	9	56
" žołta	8	71	9	—	8	71	9	12
Rožka	6	38	7	19	6	25	7	19
Jećzmjen	8	2	8	8	7	33	8	—
Wowß	6	80	7	50	6	60	7	40
Hroch	7	22	11	12	8	50	9	50
Woka	7	78	8	33	6	50	7	75
Jahły	13	—	15	—	12	—	14	—
Hejduschka	15	—	16	—	14	—	15	—
Běrny	2	20	3	—	2	30	2	60
Butra 1 kilogr.	2	40	2	70	2	20	2	50
Pschenična muka 50 "	9	75	19	—	—	—	—	—
Ržana muka 50 "	9	—	13	50	—	—	—	—
Ssyno 50 "	3	30	3	50	2	60	3	20
Ssłoma 600 "	16	—	18	—	16	—	19	—
Prožata 726 schtuk, schtuka	9	—	21	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby 50 kilogr.	—	—	4	50	—	—	—	—
Ržane wotruby 50 "	—	—	5	—	—	—	—	—
Pschenični gris 50 "	—	—	5	50	—	—	—	—
Ržany gris 50 "	—	—	6	—	—	—	—	—

W Budyschinje płaczeschе: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach 15 hr. 99 np hacž 16 hr. 20 np., žołta 14 hr. 80 np. hacž 15 hr 30 np., kórz rožki po 160 puntach 10 hr. 20 np., hacž 11 hr 48 np, kórz jećzmjenja po 140 puntach 11 hr. 22 np. hacž 11 hr 31 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 9 hr. 60 np. hacž 9 hr. 85 np., pschenża (žołta) wot 9 hr. 12 np hacž 9 hr. 41 np., rožka wot 6 hr 56 np. hacž 7 hr. 50 np., jećzmjen wot 7 hr. 75 np. hacž 8 hr. 25 np., wowß wot 7 hr. 25 np. hacž 7 hr. 75 np.

Wjedro w **Londonje** 17. dezembra: Mile.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałskej zyrkwi** smje 4. njedželu adventa rano w 7 hodžinach diakonus Sarjenk ßerbsku spowjednu rěcz, ½9 hodž. farar Räda ßerbske a w 10 hodž. němske předowanje.

Wutoru popołdnju w 5 hodžinach budże ßerbska adventska nutrnosć w Kelnje.

Křćeni:

W **Michałskej zyrkwi:** Pawoł Ota, Khorle Kopjenacża, žiwnoscźerja a hejtmana w Ratarjezach, ß — Willy Erwin, Jana Bjedricha Augusta Urbana, wobydlerja a fabrikarja w Dobruschi, ß. — Helena Hedwiga, Pawoła Pchaleka, wobydlerja a fabrikarja na Zidowje, dž. — Emma Gertruda, Jana Michała Mejna, žiwnoscźerja w Hrubocžizach, dž. — Marja Emma, njemandž. džowka w Brěsowje.

W **katholskej zyrkwi:** Hilžbjeta Dorothea Selma, Jana Pawoła Maya, tyscherja, dž. — Max Otto, Pawoła Khorle Jäkla, emaillnika, ß. — Martha Emma, Bjedricha Khorle Scholty, żelesowjercźerja, dž. — Jurij Bjarnat, Mikt. Kilanka, dźełacźerja, ß. — Herta Hana Julia, Pawoła Süßmilcha, tkalskeho mischtra, dž. — Martha, Reinholda Gottschalka, rěsniskeho mischtra, dž.

Zemrjeći:

Dźeń 5. dezembra: knjeżna Hana Jokuschez, privatěrka (hewak s Hněwßez), 80 lět, 5 měßazow, 23 dnjow. — 8. Jan Rychtař, wumjenkař se Sdžerje, 79 l. 11 m., 13 d. — 13. Jan Libsch, dźełacźer a wobydleŕ na Zidowje, 73 l. 4 m. 12 d.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

4. njedželu adventa smje pomozny duchowny Rychtař rano w 8 hodž. ßerbsku spowjedž, farař Mrosak w 9 hodž. ßerbske a ¾11 hodžin němske předowanje.

S nakładom Macžizy Sserbskeje žu wuschle a we wudawarni „Sserbskich Nowin" na pschedań:

Kschiž a połměßaz abo **Turkojo psched Winom w lěcze 1683.** 1883. Płaczišna 40 np.

Nadpad pola Bukez. (1758.) S wobrasom. Druhi wudawk. 1888. Płaczišna 30 np.

Jan Manja abo **Hdže statok mój?** Powědańczko se ßerbskich stawišnow nowischeho czaßa. 1889. Płaczišna 40 np.

Bitwa pola Budyschina. (1813.) 1891. Płaczišna 50 np.

Nowe Trójniki. Sběrka powědańczkow. 1893. Płaczišna 40 np.

Sabawki. 1896. Płaczišna 40 np.

Trójniki. Sběrka powědańczkow. 1885. Płaczišna 40 np.

We wudawarni „Sserb. Nowin" je dostacź sa 4 hriwny

Rěčnica serbskeje rěče.

Spisał **Jurij Kral.** kapłan w Draždžanach.

Destillazija Adolfa Rämscha

w Budyschinje pschi butrowych wikach,

1868 sałożena,

porucża ßwoje daloko a schěroko znate wubjerne **likěry** k kwaßam, kschczišnam a druhim ßwjedžeńskim składnoscźam w czwizach a po wasy. Woßebje dobre ßu dwójny **rózowy, nalikowy, hontwinski** a **jatroselowy, hornjołużiski, żołdkoselowy seleny** a **czerwjeny, zitronowy, wischnjowy, malenowy, prußnizowy** a **korwejdowy** liter po 60—80 np. Dale **naturskokorwejdowy** liter po 40 np., dobry **žitny** po 70 a 60 np., a **czisty** czißko 1 a 2, liter po 32 a 30 np. Pschi wotewsacźu 8 litrow a wjazy po 31 a 29 np.

Czwizy k pjelnjenju ßo wupožczuja.

Heinrich Mohr,

schewski mischtr w **Budyschinje**

na ßukelnskej haßy 14

porucża ßwój wulki skład **hontwinskich a dołhich schkórnjow, schkórniczkowo a stupnjow,** rußich a němskich **gumijowych stupnjow,** wschě družiny **filzowych stupnjow a toflow,** kaž tež wschě jenoż pomyßlne družiny stupnjow a schkórnjow sa mużskich, žónske a dźěczi po znatych tunich płaczišnach.

Po měrje sa krótki czaß, kaž je znate, nalěpje ßedžaze wobucże dźełam.

Sa Budyschin a wokolnosć jeniczke dźełanske prawo na Kriegerowe patentowe schkórnje.

K hodam

po nimo měry tunich płaćišnach poručam

drastne tkaniny,

šolidnu tworu, we wšchěch modnych tkaninach a barbach.

Čišťowolmjane tkaniny, meter 70 np., **polwolmjane,** meter po 35 np.

Jako wošebje płaćišny hódny poručam šwój **čišťowolmjany krep,** dwójzy šchěroki, meter po 100, 130 a 150 np.

Čorne drastne tkaniny, najlěpšchi wudžělk, meter po 80 np. **Blušowe tkaniny** w bohatym wubjerku.

Tkaniny k špódnim šuknjam w bohatym wubjerku.

Wotměrjene hodowne wobleczenja ſ nasadstajenych, ale jara dobrych tkaninow; 6 metrow po 3, 4, 5, 6 a 7½ mk. **Lama,** meter 100, 120, 150 np., polšukno meter po 70, 100, 140 np. **Pollama,** meter po 35, 45, 50, 60, 70 np., **barchent k jakam,** meter po 45, 50, 60 np., **velurowy barchent,** meter po 70, 80 np., **koschlazy barchent,** meter po 30, 35, 40, 50 np. **Meblowe tkaniny,** meter po 150, 200, 250, 300 a 400 np.

Běhańske tkaniny, meter po 50, 60, 70 np., **blidowe deki** hižo po 2 mk., 3 mk., 3 mk. 50 np., 4 mk.; **plyschowe deki** po 10—30 mk., **španske deki** po 3—4 mk., **šofowe deki** po 2—3 mk., **ložowe ruby** po 1 mk. 25 np., 1 mk. 50 np., 2 mk., **konjaze deki** po 3 mk., 3 mk. 50 np., a 4 mk.; **wolmjane rubischcža na hlowu** po 50 np., **wolmjane schawle** po 1 mk. 25 np., **schenillowe rubischcža** po 2 mk. 50 np., 3, 4, 5, 6 mk.; **trikotowe taille** po 3 mk., 3 mk. 50 np., 4 mk.; **čorne schórzuchi** po 80, 100, 125, 150, 200 np.; **schórzuchi do hospodarstwa** po 1 mk. 50 np. hač 2 mk.; **módre płatowe schórzuchi** (hotowe) po 50, 70, 100, 130 np.; **špódnje šuknje ſ barchenta** po 2 mk., 2 mk. 50 np.; **špódnje šuknje** ſ velura a moireja po 4, 5, 6 mk.; **ramjenjowe khornarje** po 3—5 mk.; **židžane mužaze rubischcža** po 2 mk. 50 np., 3—7 mk.; **židžane žonjaze rubischka** po 30, 50, 80, 100—300 np.; **polžidž. mužaze rubischka** po 50, 75, 100 np.; **žonjaze žakety, holczaze mantle, hólczaze mantle a wobleczenja,** so bych je nětko wotbył, po šměschnje tunich płaćišnach.

Richard Gautzsch na bohatej haßy.

W mojej pschedawarni šo šerbški ryczi.

Čišče dobru woprawdže derje šłodžazu

vanillowu

łamanu schokoladu

punt po 100 np.,

kaž tež najlěpschi

hollandski a němski

kakao

punt po 130 np. poručza

Otto Sachse

na bohatej haßy čißko 5.

Carbolineum,

wolij ša mlócžaze maschiny,
lanolinowy łopytny mas,
lanolinowy ložowy mas,
lanolinowy schkórnjazy mas,
wolij ša schijaze maschiny,
vaselinu,
vaselinowy ložowy mas

poručataj

w najlěpschej tworje a najtuńscho

Strauch a Kolde,

drogowa pschedawarnja

na kamjeńtnej haßy 3 w Budyschinje.

---

la maschinski wolij

ša cžežke a lohke džěło,

wubjerny

ložowy mas,

rybjazy tuk,

kotryž ložu mjechku a njepschepuschczatu čini, poručza po najtuńschich płaćišnach a najlěpschich hódnoščach

drogowa pschedawarnja

Emila Měrscha

na kamjeńtnej haßy ſ napschecža turnarnje.

Niz jenož **tuni,** ale tež **dobry**

khoſej,

šeleny

punt po 80, 90, 100, 120, 140 np.,

khoſej, paleny

punt 100, 120, 140 np.,

wubjernu dobru šylnu

Jawa-měschenzu

punt po 160 np.

poručza

Herm. Kunack

na bohatej haßy 8.

Schulsketornistry

w hoborskim wubjerku poručza

C. A. Pietsch

na hauensteinskej haßy 1.

Vanillowu ſchokoladu

ſaruczenu cziſtu

1/4 punta po 20 np.

porucza

J. Zimmermann

na bohatej haßy 25.

22 pſchedawarnjow w Rèmzach.

Žiwjazy kakao,

ſpory a **derje ßłodzazy,**

1/4 punta po 35 np.

porucza

J. Zimmermann

na bohatej haßy 25.

22 pſchedawarnjow w Rèmzach.

Lanu muczku, ripikowu muczku, ſemſkoworjechowu muczku, bawłmoßymjenjowu muczku, palmoſornowe woßuchi, piwowe ßłodziſny, ßłodowe kołochi, majßowy ſchrót, jeczmjenjowy ſchrót, rzane a **pſcheńczne wotruby** w najlèpſchej czerſtwej tworje najtuńſcho porucza

Paul Schulze,

pſchedawarńja żita a piznych ßrědkow

pſchi żitnych wikach 18.

Paul Kristeller

na bohatej haßy czißło 20

porucza we wulkim wubjerku wſchě jenož pomyßlne drużiny trajnje dźěłaneho

wobucża

ſ **koże, filza** a **ßukna** ſa **mużſkich, żónſke** a **dźěczi** po cziſcże woßebje tunich płaczińach.

Skaſanja po měrje a porjedźenja ßo ſpěſchnje derje a tunjo wuwjedu.

Paleny khofej

ſnateje wubjerneje hódnoſcże po 100, 120, 140, 160, 180 a 200 np. porucza

Bruno Halka

(prjedy **Th. Grumbt** na ſwonkownej lawſkej haßy 9.

Pſchiſpomnjenje: **pſchi pſchedawanju ßo ßerbſki rěczi.**

Nimo měry tunje poſkiczenje

żonjazych draſtnych tkaninow.

Tkaniny
k domjazej draſcże,
dwójzy ſchěroke, meter po **28 np.**

Cziſtowołmjany
ſcheviot,
dwójzy ſchěroki, meter po **58 np.**

Koßmikate tkaniny
k draſcże wſcheje drużiny,
tak dołho hacz ſkład doßaha,
dwójzy ſchěroke, meter po **67 np.**

Tkaniny
k domjazej draſcże,
dwójzy ſchěroke, wurjadnje cżeżke,
meter po **32, 40, 59 np.**

Cziſtowołmjany
krey,
dwójzy ſchěroki,
meter po **69 np.**

Cziſtowołmjann
fantaſijowe tkaniny,
woprawny jendźelſki ßłód,
dwójzy ſchěroke, meter po **120 np.**

Tkaniny k blusam,
kraßne muſtry, meter po **43 np.**

Cziſtowołmjany
keprowy ſcheviot,
wubjerna hódnoſcz,
dwójzy ſchěroka,
meter po **82 np.**

Draſtne
ßuknojte tkaniny,
ſ muſtrami, woßebje cżeżka drużina, dwójzy ſchěroke, meter po **69 np.**

Tkaniny k dźěczazej draſcże,
kraßnje rjane muſtry,
meter po 45 np.

Tele jara tunje płaczińy płacża ſa draſtne tkaniny wot dżeńża do hód.

Sbytki a draſta krótkeje měry hiſchcże tuńſcho.

S. Beer, prjedy Messow & Waldschmidt,

pſchi hlownym torhoſchczu 9, delka a po 1 ſchodże.

Wyßokorukata schijaza maschina

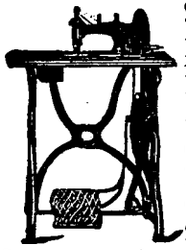

Biesolda a Locke je najlěpscha a najkhmańscha sa ßwójbu a rjemješlniske dźěło. Sa jeje hódnoscź dołhe lěta rukuju. Schijaze maschiny wschěch družinow ßo wote mnje wuporjedźeja.

Schtrykowanske maschiny po fabrikskich płaćiśnach pschedawam.

Richard Otto,
mechanik pschi lawskich hrjebjach 14.

Turkowske ßłowki

nowy płód w měchach, kaschćikach a po wasy ßu tunjo dostaćź pola

Moritza Mjerwy
pschi mjaßowym torhoschću.
Destillazija likěrow po starych tunich płaćiśnach.

Woprawdźity holandski
kakao
najlěpschu družinu ßwěta, płaćiśny hódno porucza

Gustav Küttner
10 na ßerbskej haßy 10.

Jeniczka pschedawarnja sa Budyschin a wokolnoscź.

Swój bohacze frjadowany
zigarowy sklad
po wschěch płaćiśnach knjesam kurjerjam porucza
Bruno Halke
(prjedy **Th. Grumbt**).

Derje dźěłane **sofy** a **matrazy** porucza tunjo **E. Schubert,** tapezěrar a ßedlarski mischtr na jerjowej haßy.

Rum,
arak,
kognak,
punschowe essenzy,
wschelake tukrajne a wukrajne
blidowe likěry
w derje wuleżanych družinach a w wulkim wubjerku porucza

Gustav Küttner
w Budyschinje
10 na ßerbskej haßy 10,
woßebita pschedawarnja sa wina a delikatessy.

Sa
hodownu potrjebu
po tunich płaćiśnach w najwjetschim wubjerku
poruczamoj:

soki,
rukajzy,
rukawate lazy,
khornarje,
manschety,
schemisety,
schlipsy,

ložowe deki,

schórzuchi,
spódnje ßuknje,
schtawty,
khapy,
schawle,
schantka,
spanske deki.

blidowe deki,

Woßebje płaćiśny hódno: **normalne schaty** sa dźěći a frosćenych.

Philippi & Co.
na bohatej haßy 3.

Druha pschiłoha k czißku 51 Serbskich Nowin.
Ssobotu 18. dezembra 1897.

Najwjetschi skład w Budyschinje. — Najtuńsche płaczisny.

Filzowe stupnje,
filzowe tosle, filzowe schkórnje, póduſche
ſnaty najlěpschi wudźěłk, **wurjadnje tunje.**

Pjelſczowe twory,
kaž pjelſczowe mězy, pjelſczowe muffy,
pjelſczowe khornarje
w ſaruczenych jenož dobrych kajkoſczach **po jara tunich płaczisnach.**

Ratarſke, domjaze, dźěłanſke a dźěczaze
mězy
we wſchěch pomyßlnych druzinach a formach jara **płaczisny hódne.**

Filzowe, zylindrowe, houtwjerſke a dźěczaze
klobuki
we wſchěch nowoſczach nětczischeho czaſa nimo měry tunje.

Hugo Lehmann
22 na bohatej haßy 22 **(pódla hoſczenza k winowej kiczi).**

Jako pschihódny hodowny dar we wulkim wubjerku
zimaze maſchiny
w najlěpſchim wudźěłku porucza
Richard Otto, mechanik
pschi lawſkich hrjebjach 14 ſ napſchecza theatra.

Emil Wehrle
na jerjowej haßy 7.
Jako něſchto woprawdze tunje poruczam
koſchlazy barchent, rjanu mjehku barbunjepuſchczatu
tworu, ſtary łohcź po 15 np.
Wulke **mužaze koſchle**
po 1 mk., 1 mk. 10 np., 1 mk. 20 np.
Wulke **žonjaze koſchle**
po 80 np., 85 np. a 90 np.
Dźěczaze koſchle po 30, 35, 40, 45, 50, 55, 60 65, 70 np.

Wulki ſkład tkaninow! Tunje płaczisny!
Josef Sshkora,
pſchedawarnja mužazeje draſty
w Budyschinje pſchi bohatym tórmje.
porucza
ßwój wulkotny ſkład
paletotowych mantlow, jupow,
mužazych a hólczazych wobleczenjow.
Jeho wulkotny ſkład tkaninow jemu móžno czini, žadanja kóždeho, kotryž ßebi draſtu po měrje ſeſchicź da, ſ tunim a ſpěſchnym wuwjedźenjom ſpokojicź.
Dobre ßedźenje! Najwjetſchi wubjerk!

Ludwig Kuhlmann
(mějeczel **Erich Hecht**)
w kupnizy pſchi hlownym torhoſchczu
porucza we **wulkim wubjerku** po **tunich płaczisnach**
gardiny, běłe a na żołcź,
kattuny, ſoſowe deki,
meblowe tkaniny,
vitražowe tkaniny,
běłe, na żołcź a pißane,
gardinowe żerdźe a roſetty,
teppichi, běhacze, linoleum,
wóſkowe ßukno, tapety.

Jara dobry
paleny khofej
punt po 100, 120 a 140 np.
porucza
Jan Wenk
na ſwonkownej lawſkej haßy 5.

Poßleschczowe tkaniny,
wupjerki, meblowy köper, draſtny katun, módroczíſchcź
w najnowſchich muſtrach porucza tunjo
M. Gottwald
pſchi mjaßnym torhoſchczu.

Ssun owa pſchedawarńja
F. N. Bläsche
w Budyſchinje
pſchi mjaßowym torhoſchczu
k pſchedſtejazym hodam na ßwój wulkotny ſkład
paletotowych tkaninow, ßukna, czeßaneho pſchedźena
atd.
ſ poruczenjom ſpomina. S dobom na wulki wubjerk
tkaninow
k hólczazym wobleczenjam
kedźbliwe czini.

Khorla Kindermann
porucza **wubjerne wudźełki** ßwojich
plokańſkich
a žimazych maſchinow
teho runja ßo porucza k **porjedźenju** a k **poczehnjenju walzow žimanſkich maſchinow** **rucze a tunjo.**
Fabrika plokańſkich a žimazych maſchinow
na Mužakowſkej dróſy 11.

Meblowy magazin
tyſcherſkeje jednaty
na bohatej haßy 14 po 1 ſchodźe
porucza po najtuniſchich płaczíſnach ßwój wulki ſkład **ßamodźełanych meblow** wſcheje druźiny jako:
draſtne khamory, vertikowy, komody, loża, myjadlowe blida, nózne khamorežki, blida, ſtoły, ſchpihele, ſofy, kuchińſke khamory, kuchińſke blida, kuchińſke ławy, kuchińſke wobluki atd.

Franz Marſchner
czaßnikař w Budyſchinje
czo. 9 na bohatej haßy czo. 9
ßwój ſkład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczaſow** dobroczíwemu wobkedźbowanju porucza.

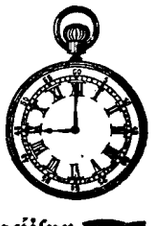

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczíſny.
Porjedźenje dobre a tunje.
Pſchiſpomnjenje: Rěczu **ßerbſki.**

Poruczam ßwój **wulki ſklad** hotowych pſchileżazych a ſchěrokich
mužazych kožuchow,
pjelſczowych žaketow a paletotow
ſa žónſke,
pjelſczowe jupy a puczowanſke kožuchi,
krótke a dołhe dźełanſke kožuchi
ſa mužſkich a žónſke,
pſchileżaze a ſchěroke pjelſczowe kuty
ſa žónſke, kaž tež
bjes molow wobßadźenje a koże k podſchiczu
ßamßneho pſchihotowanja,
koßmate mězy hižo po 1 mk. 50 np. hacž k najlěpſchim,
pjelſczowe khornarje hižo po 1 mk. 60 np. hacž k najlěpſchim,
pjelſczowe muffy hižo po 1 mk.,
pjelſczowe mězy ſa mužſkich hižo po 70 np.,
plyſchowe mězy ſa hólzow hižo po 50 np.,
ßuknjane mězy wot najjednoriſcheho hacž do najwoßebniſcheho,
filzowe klobuki w najwjetſchim wubjerku,
zylindrowe klobuki po 3 mk. a dróžſcho.
Skaſanje po měrje a pſchedźěłanje noſchenych kožuchow ßo rucze a tunjo wuwjedże.
F. Trulley,
Na ſchulerſkej haßy 7. kóžkař. **Na ſchulerſkej haßy 7.**

Emil Wehrle
na jerjowej haßy 7
porucza **niże płaczíſny** dźělbu $^6/_4$ ſchěrokich czerwjenych hładkich **wupjerkow** ſ rukowanjom, ſo barbu njepuſcheza, huſto tkanych, ſtary łohcź po 25 np. — K dźełanſkej draſcze **ßuknjowe tkaniny,** ſtary łohcź po 20 np., 23 np. (jara huſte), 25, 35, 40, 50 np. — **Lama a žonjaze ßukno,** ſtary łohcź po 40, 50, 60, 70, 80 np. atd. — **Kalmuk k mužazym pjeſlam,** ſchěry, cźěmny, cźěmnobruny, ßrěnjobruny, muſtrowany, małomuſtraty, ſtary łohcź po 25 np.; — **koſchlazy barchent** w jara wulkim barbunjepuſchczatym wubjerku, ſtary łohcź po 15 np. hacž k najcźežſchim elſaſkim druźinam; **barchentowe** poßleſchczowe deki a poßleſchczowe płachty po 60 np.; wołmjane, židźane, połžidźane, połwołmjane, bawłmjane **rubiſchcza na hłowu** a **wokolo ſchije, barchentowe rubiſchcza** po 23 np.

Khorla Barthel,
pschedawaŕnja porzlina a schkleńzy
na snutskownej lawskej haßy 8
porucza po tunich płaczisnach
blidowe servißy,
khofejowe a **thejowe servißy,**
piwowe,
winowe a **likěrowe servißy,**
myjeŕnske servißy,
bowle,
vasy a **kwětkowe hornzy,**
schkleńczane a **kamjeńtne karanczki,**
majolikowe twory,
schpihele,
gardinowe žerdźe a **rosetty,**
wobrasowe wobłuki a **lejsty,**
wobleczene klanki,
czěła, hłowy a **ruzy,**
klankaze stupnje a **schtrympy**
kaž tež wschě twory ßwojeje pschedawaŕnje po snatych tunich płaczisnach.

Howjase, konjaze,
czelaze a **wowcze kože** kaž tež **wowczu wołmu** pschezo po najwyschschich płaczisnach kupuje
Heinrich Lange
pschi žitnych wikach njedalsko ßerbskeje katholskeje zyrkwje.

Schulske tornistry,
holczaze tosche,
trajnje dźěłane po najtunischich a wschelakich płaczisnach porucza
A. Schurz,
ßedłaŕski mischtr w Minakale.

Jako
hodowne dary
ßo **meble, schpihele, stoły, komody** hižo po 15 hriwnach najtuńscho a hódnje dźěłane kupuja
w meblowni H. Seikritta
na sadnjej bohatej haßy.

Dursthoffske
ßuche drožďźe
porucza fabrikski skład
A. Bisolda,
pjekaŕskeho mischtra
na bohatej haßy.

Kóždy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tuni czaßnik** kupicź, abo kotryž chze ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k czaßnikarjej **Curtej Jenczej** na swonkownej lawskej haßy 5, pódla knjesa lotteriskeho kollektěra Jägera. — **Jencz** pschedawa a porjedźa sa ßwoje dźěło sprawnje ruukjo.

Wulki czrijazy a schkórnjazy skład
A. Knüppelholza naßlědnika
na jerjowej haßy czißło 11.

Kłobukowy basar
9 na bohatej haßy 9
porucza we **wulkim wubjerku**
kłobuki a mězy
sa mužow a hólzow w najnowschej faßonje,
pjelsczowe mězy, pjelsczowe mufy,
pjelsczowe baretty,
filzowe stupnje a tofle
wscho w dobrych hódnosczach a po snatych tunich płaczisnach.
Kłobukowy basar **9 na bohatej haßy 9.**

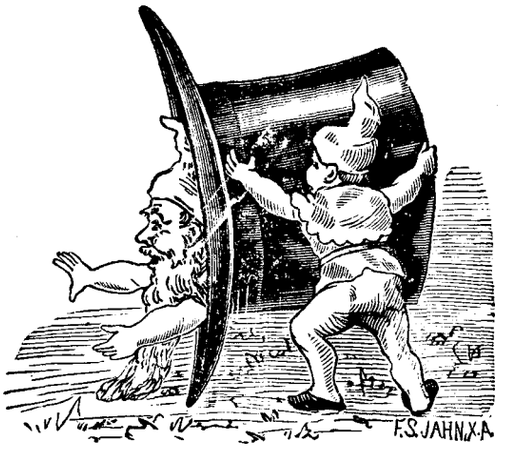

Meble
kupuja ßo najtuńscho a s najwjetschim dobytkom w fabrizy
Gustava Zichnera,
magazin na seminarskej haßy 8,
fabrika na běleŕnskej drósy 7.

Unionski kognak, punschowe eßenzy, rum, arak, wubjerny likěr poruczataj
Schischka a **Rjeczka**
na swonkownej lawskej haßy.

Woßebita pschedawaŕnja
wina a delikateßow
Gustava Küttnera
w Budyschinje
10 na ßerbskej haßy 10 **na róžku hauensteinskeje haßy**
5 dalokorěczak 5
ßo pschi pschikhadźe symskeho czaßa porucza.

Poručam swój wulki skład
samodźełanych
mužazych wobleczenjow,
= **paletotow,**
= **mantlow,**
= **jupow,**
wolmjanych spanskich sukujow,
Hohenzollernskich mantlow
sa schulerjow,
hólczazych wobleczenjow,
= **mantlow,**
= **jupow,**
= **kholowow atd.**
na najlěpje seschitych.

Eduard Fritzsche,
krawski mischtr
pschi realnej schuli pschi realnej schuli.

Max Schückel

w Budyschinje
na bohatej haży 18.

swój skład hotowych jenož dobrych **cžrijow** najjednorischeje hacž do najwožobnischeje druziny, s **koże, sukna, filza** a **gummija** dźěłanych, po najtunischich płaczišnach poruča.

Wobuče po měrje so w mojej samsnej dźěłarni dźěła.

Też hischče wožebje na wupruhowanu patentowanu **schwampowu pódušch** kedźbliwe cžinju, kotraž je jeniczy pola mje dostacz.

Swjerschniki, jupy, mantle,

s kotrychž mam hoborski wubjerk na składže a kotrež chzu hischče do hód wotbycz **po wurjadnje tunich płaczišnach wupschedawam.**

Swjerschniki
hižo po 7 mk. 50 np.,
jupy
hižo po 4 mk. 75 np.

Jenož dobre dźěło! Wubjerny rěs!

F. Schlesinger
5 na bohatej haży 5
s napschecža posta.

C. Christoph,

prjedy J. Angermann, papjerjowa pschedawarnja na smutsk. lawskej haży 7
poruča czeszenym wobydlerjam Budyschina a wokolnosče swój bohaty skład
kanzlajoweje, konzeptneje a listneje papjery,
poslednischu tez w schwarnych kassetach.
Fotografijowe albumy,
so k **hodownym daram** schihodźaze,
w jednorym a najwožebnischim wuwjedženju,
albumy sa póstske kharty,
albumy sa listne marki,
dnjowniki,
pisanske mapy,
spěwarske a modlerske knihi atd.,
dale:
listna sa liszowe wurězanje,
pisane wobrasy,
modellěrowanske listna,
wobrasate knižki,
pisanu swěczazu papjeru,
slocžanu a slěbornu papjeru, slotu a slěbornu pěnu, papjeru sa klankaze stwy, slotu bordu, hotowe žloby.

J. M. Frauenstein,

płatowa, bawlmjanotworowa a schatowa pschedawarnja
na bohatej haży 27
k pschedstejazym **hodam**
swój derje srjadowany skład dobroczinwemu wobkedźbowanju poruča.

Winski cžrijowy skład.

Wulki wubjerk mužazych, žonjazych a dźěczazych schkórnjow a stupnjow po tunich płaczišnach poruča

Emma Frisch
na kamjentnej haży 15 pódla hosczenza sloteje krony.

Eslódke palenzy
liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.
poruča **Moritz Mjerwa** pódla Pětrowskeje zyrkwje.
Destillazija snatych dobrych palenzow po starych tunich płaczišnach.

Tsecza pschiłoha k czißłu 51 Serbskich Nowin.
Ssobotu 18. dezembra 1897.

Nowolětne sbožopschejaze khartki
(žortniwe a khutne)
porucza we wulkotnym wubjerku
Gustav Rämsch,
knihiwjasarnja a papjerjowa pschedawarnja
na bohatej haßy 21.

Durfthoffske ßuche droždże
wschědnje czerstwe poruczam. S poczeszczowanjom
Oskar Fuchs pod bórklinom 3.

Dwaj łohczej schěroki
běły płat sa czeledź
stary łohcz po 30, 35 a 40 np.,
teho runja lěpsche druziny po 1 mk. a 1 mk. 10 np.
porucza
Emil Wehrle
na jerjowej haßy.

Swoju
hodownu mustajeńzu
k wobhladanju
najpodwolnischo poruczam.
Hugo Kusche,
konditor,
na 1. swonkownej lawskej haßy 38.

Hodowne wupschedawanje.
Wot **njedźele 12. dezembra** ßym wulki dźěl ßwojeho składu na **wupschedawanje** postajił a to
muzaze schkórnje, hólczaze schkórnje, niske stupnje s gumijom, niske stupnje k wjasanju, plyschowe stupnje, tkaninowe stupnje, dźěczaze stupnje a tosle.
Moritz Lange,
schewski mischtr w Njeßwaczidle.

Handrij Mrós w Bukezach
porucza k hodam ßwój bohacze srjadowany skład hrajkow, pychu na bożodźěsczowy schtom, wobrasate knihi, wołojane wojaki atd.

H. Mrós, czaßnikar w Bukezach
porucza ßwój bahacze srjadowany skład **dybsaczných czaßnikow, regulatěrow, sczeńskich, stejatych** a **budzatych czaßnikow, czaßnikowych rjeczasow, brylow** atd.
Porjedźenja s rukowanjom rucze a tunjo.

Wupschedawam
wurěsne a wołmjane twory
s dźěła niże płaczisny, po kotrejž ßu ßo kupowale, dokelž tele twory do zyła spuschczu.
E. M. Clauß w Wósborku.

K hodam
ßwój wulkotny skład **ßerbskich a němskich spěwarskich knihow** w **najwoßebnischich** a **najjednorischich swjaskach, fotografijowe, pěßnistwowe** a **pißanske albumy, pißanske, notowe** a **sczěnske mapy, listnizy, dźělanske** a **ruczne tosche, zigarowe etwije, portemoneje** a **móschniczki, kurne blida, kurne servisy, pißaki, schwadlistwowe, rukajzowe** a **zigarowe kaschcziki, balske wjechliczki, domjaze žohnowanja, fotografijowe wobluki** we wschěch wulkosczach, **listnu papjeru** a **kasety** w **krasßnych mustrach** a **pěknych sawalkach, lampowe krywy, wobrasate** a **baßniczkowe knihi** we wulkim wubjerku po najtunischich płaczisnach dobrocziwemu wobkedźbowanju poruczam.
Gustav Rämsch,
knihiwjasarnja a papjerjowa pschedawarnja
na bohatej haßy 21

Pschedeschczniki.

Jako praktiske a witane hodowne dary poruczam w solidnych trajnych hódnosczach
židzane a połžidzane pschedeschczniki
sa muzow a žony s najmodnischim a elegantnym pschimadłom w najwjetschim wubjerku, ke kotrymž ßu ßo najnowsche patentowane stejadła jako **wětrowe stejadło, błyskowe stejadło, ßamosamkarje** wužiże.
Połžidzane pschedeschczniki po 4½—8 mk.
Gloriapschedeschczniki,
6 wschelakorych druzin hižo po 2 mk. 75 np.
Gloria nadobnjenje po 2 mk. 50 np.
Bawłmjane pschedeschczniki po 1 mk.
Woßebje wulke 8 dźělate, 9 dźělate a 12 dźělate pschedeschczniki na składze.
Pschi kupjenju ¼ duzenta woßebite ponižene płaczisny.
Ssamßne dźěło mi wóžno czini, hódnu tworu po najtunischich płaczisnach pschedawacz.
H. M. Schmidt
na rožku hłowneho torhoschcza.

K nětczischemu hnojenju łukow w najlěpschej tworje poruczam
Domaschowu muczku a kainit
Albin Schirmer w Budyschinje.
Skład pschi tworowym dwórnischczu.

Ssmykacze
porucza tunjo
Paul Seidler.

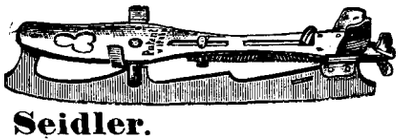

Jako hodowne dary
meble, stoły, vertikowy, kommody a kamory,
hódnje dźěłane, po tunich płaczisnach porucza
J. Weiß,
psched schuleŕskimi wrotami czo. 5

Najlěpschi lany wolij
s kralowskeho dwórskeho młyna w Plawenje pschezo czerstwy porucza
A. E. Soba na Židowje

Kosaze, czelaze a howjase kože,
kaž tež wschě druhe družiny kožow pschezo po najwjetschich płaczisnach kupuje
Heinrich Lange
pschi žitnych wikach
a pschi ßerbskej katholskej zyrkwi.

Schórzuchi s czelazeje kože
porucza po tunich płaczisnach
Heinrich Lange
pschi žitnych wikach.

Prußnizy,
holanske jahody
w zokru sawarjene porucza w najlěpschej tworje
Khorla Preißer jun.

Turkowske ßlowki,
prünelle,
aprikosy,
datle, figi,
porucza tunjo
Khorla Preißer jun.

Warjenja k poliwkam
we wulkim wubjerku porucza
Khorla Preißer jun.

Sserbske
sbožopschejaze
khartki
porucza
Ssmolerjez
knihiczischczernja
w Budyschinje.

Saměnjenje kuponow.

Wschě kupony, 1. januara wupłaczomne, hižo nětkole sa pjenjesy bjese wschěch khostow po najwyschschich móžnych kursach saměnimy.

Schmidt & Gottschalk
w Budyschinje pschi mjaßowym torhoschczu.

Božo dźěsczowy dar.
Boža nóz,
historija wot naroda nascheho sbóžnika atd. sa liturgiske hodowne Bože ßłužby, wot **J. Jakuba**, fararja, 7. wudawk, pola M. Ssmolerja po 3 np. dostacz.

Pruhi s Božeho ßwětła,
schpruchi a khěrluschowe schtuczki w pyschnych kaschczikach, k **Božemu dźěsczowemu darej** ßo pschihodźaze, ßu po 50 np. w wudawaŕni „Sserbskich Nowin" dostacz.

Ssylnje a czisczе ßłodźazy
paleny khofej
w ßwědom. wubranych měschenjach punt po 1 mk.
porucza
Pawoł Hofmann
na róžku ßerbskeje a schuleŕskeje haßy.

Dźěrkate zigary!
wubjernje ßłodźaze a ßo palaze,
100 schtuk po 310 np.,
25 „ „ 85 „,
3 „ „ 10 „,
300 schtuk po 9 hr. franko po póscze porucza jako wobkedźbowanja hódne
Carl Noack w Budyschinje.

Božodźěsczowe schtomy
porucza
Moritz Lange w Njeßwaczidle.

Pschi bližazym
hodownym ßwjedźenju
dowolam ßebi na ßwój
pschekwapizy wulki skład
žonjazych a **dźěczazych khapow, schawlow** na hłowu, **rubischczow** wokoło schije a na hłowu, **pjelsczowych** a **krymskich muffow, pjelsczowych** a **krymskich czapkow, ramjenjowych khornarjow, rukawatych lazow, rukajzow,** kaž tež wjele druhich wołmjanych tworow kedźbliwe czinicz.

W nastupanju **płaczisny hódnoscze** je mojemu dołholětnemu wulkotnemu pschedawanju po zylisnach móžno, **kóždej konkurrenzy** napscheczo stupicz, a to
kaž je snate, krucze sprawnje a tunjo.
Dobroczelskim towaŕstwam zylisnowe płaczisny wobliczam.

Leopold Posner,
Pschedawaŕnja debjenkow a wołmjanych tworow,
en gros en détail,
na bohatej haßy 7 w Budyschinje na bohatej haßy 7.
Schórzuchi a schtałty
we wulkim wubjerku.

We wudawaŕni Serb. Nowin ßu dostacz knižki s **pißanymi wobrasami** a se ßerbskimi schtuczkami
1. sa starsche dźěczi:
Schescherjaczk
a druhe rawski.
Płaczisna 25 np.
2. Sa mjeńsche dźěczi:
Wobraski sa pěkne dźěczi.
Płaczisna 20 np.

Do Rakez! **Do Rakez!**

K hodownemu wobradźenju poruczam ßwój bohaty skład **składnostnych darow** wscheje družiny, a to **schkleńczane, porzlinowe, galantrijowe, krótke** a **kožane twory,** kaž tež **lampy, hospodaŕsku a kuchinsku nadobu.**

Woßebje na ßwoju wulku wustajeńzu wschelakorych sakskich a thüringskich **hibiczіwych hrajkow** a **napowscheńkow na božodźěsezowy schtom** atd. kedźbliwe czinju.

Moju wustajeńzu móže ßebi kóždy wobhladacz, byrnjež nochzył niczo kupicz.

S poczesczowanjom
Alfred Thomschka w Rakezach.

Hodowna wustajenza

w zentralnym basaru

H. Richtera naßlědnika,

na bohatej haßy 29 **w Budyschinje** na bohatej haßy 29

s napschecza hoscźenza winoweje kicźe.

S tutym najpodwolnischo k-wjedźenju dawam, so ßym ßwoju **hodownu wustajenzu** wotewrił. Njejßym ani pjenjes ani prózy lutował, so bych ßwojim wotebjerarjam tajki wubjerk wězow, k daram ßo pschihodźazych, runje tak hrajkow, kaž tež praktiskich a wužitnych wězow, poskicźił, kajkiž móže ßo lědma w Budyschinje pschetrjechicź. Jenotliwe wězy mjenowacź, by pschedaloko dowjedło. Proschu wjele bóle, moju wustajenzu s wopytom poczesczicź. Wobhladanje je kóždemu dowolene, byrnjež niczo njeby kupił.

Hischcźe na to spominajo, so ßym płacźisny tak nisko hacž móžno, tola krucźe twjerdźe, postajił, ßo dobrocźiwemu derjeměnjenju poruczam.

S poczesczowanjom

H. Richter naßlěd.

Schmidt & Gottschalk,

pjenježny bank

pschi mjaßowym torhoschczu cźißło 14|16 w Budyschinje.

Prima zigary
cźiscźe po žadanju
miłe a **ßylne**
běłe ßo palaze
po wschěch płacźisnach
po 3, 4, 5, 6, 8, 10 np.
poruczataj
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.

Skład
snatych najlěpschich
ßuchich drożdźow
Kaysera a **Hirscha**
je pola
Paula Hofmanna
w Budyschinje
na róžku ßerbskeje a
schuleŕskeje haßy.

Khofej, paleny,
punt po 90, 100 hacž do 200 np.,
njepaleny
punt po 70, 80, 90, 100 hacž do 160 np. porucza
C. F. Dietrich
na jerjowej haßy 3.

Cźerstwy lany wolij
porucza najtuńscho
Ernst Rjeczka
24 na hornczeŕskej haßy 24.

Kupujcźe hodowne dary pola kschescźijanow!

Wulki ßwjaty hodowny ßwjedźeń, narodny ßwjedźeń nascheho Knjesa a sbóžnika, ßo saßo bliži. „Cźescź budź Bohu we wyßokoscźi a měr na semi a cźlowjekam dobre spodobanje!“ tak něhdy s njebjeß jandźeljo ßo snoschujzy nad Bethlehemom jednorym pobožnym pastyrjam pschipowjedachu. Tak psches stolěta kóžde hody w naschich zyrkwjach, w naschich ßwójbach a w naschej wutrobje klincźi. Wjeßeły dźeń je Bóh pschihotował, hdyž je se ßwojim lubym ßynom hnadu a wodacźe hrěchow pschinjeßł. Teho dla ßebi tež kschescźijenjo mjes ßobu dary dawaja, teho dla wy starschi ßwoje dźěcźi wobdaricźe a chzecźe jich na njebjeske Bože dary dopomnicź, kotrež wone se ßwojimaj woczomaj njemóža widźecź. Hdźe pak kupujecźe ßwoje hodowne dary? Hdyž ßobotu abo njedźelu do města pschińdźecźe, widźimy Waß husto do njekschescźanskich khlamow sastupicź a tam kupowacź. Pschetož tam je pjecza najtuńscho. Kschescźijenjo pomyßlcźe ßebi ras, schto cźinicźe!

Kupujcźe hodowne dary pola kschescźijanow!

Dobre twory dyrbicźe pola njekschescźijanow runje tak droho sapłacźicź, kaž w **hódnych kschescźijanskich khlamach.**

Teho dla Wam mudrosez a winowatoscź ßamosdźerženja kaže:

Kupujcźe tež hewak w lěcźe, woßebje hody pola kschescźijanow!

Reformske towaŕstwo w Budyschinje.

Schtóž dobru
radu abo **wukasanje**
w drogowych wězach pyta, dostanje darmotne wujaßnjenje w
Germania-drogowni
ſ napſchecźa winoweje kicźe pola
mějeczela **dr. Roebera**
(chemika a haptykarja).

Kedźbu!
Jatrowy wolij
ſa cźlowjekow a ſkót,
fokforkißały kalk
k wocźehnjenju młodeho ſkotu a ßwini
butrowy pólver
ſnateje dobroſcźe,
wſchě

hojaze korjenje a ſela
cźiſcźe cźerſtwe
porucza
Germania-drogownja
dr. Roebera
na bohatej haßy
ſ napſchecźa winowej kicźe.

Wubjerny khofej,
ßyry, punt po 80 np.,
paleny, derje ßłodźazy,
punt po 100, 120, 140, 180 a 200 np.,
palenu **pſchenzu,** punt po 18 np.,
paleny **jecźmeń,** = = 16 =
porucza
Jurij Schwiebus
(prjedy Auguſt Bartko)
na ſwonkownej lawſkej haßy 10.
Poßłużenje w ßerbſkej rěcźi.

Zigary:
njewuběrany 6 np. wubjerk,
10 ſchtuk jenož po 40 np.,
100 ſchtuk jenož po 3 mk. 75 np.,
wurjadnje płacźiſny hódno
porucza
Herm. Kunack
na bohatej haßy 8.

Paleny khofej
punt po 100 np.,
ßyry khofej
punt po 70 a 80 np.
ma jenož na pſchedań
Carl Noack
na žitnej haßy.

Prußnizy,
ſchmaderunks,
turkowſke ßłowki,
najlěpſchi zokrowy ſyrup
porucza tunjo
Ernſt Rjeczka
24 na hornczeſkej haßy 24.

Rózynki
punt po 30 np. porucza
C. F. Dietrich
na jerjowej haßy 3.

Schokolada kakao thee.

Cześcźenym Sserbam w Budyſchinje a wokolnoſcźi najpodwolniſcho k wjedźenju dawamoj, ſo ßmój na **bohatej haßy 25,** ſ napſchecźa hoſcźenza winoweje kicźe, ſ nam ßłuſchazej firmu

J. Zimmermann
22. pſchedawarńnju

naju

ſchokoladoweje, marcipanoweje, konfituroweje a cokrotworoweje fabriki

wotewriłoj.

Kaž hacž dotal, budźemoj tež dale ßwojim cześcźenym wotebjerarjam ſ najlěpſchej tworu po najtuniſchich płacźiſnach poßłużecź.

Proſcho, ſo by ßo k namaj prawje bohacźe pſchikhadźało, poruczamoj ßo ſ poczeſcźowanjom

Gerling & Rockstroh,

w Draždźanach, Radebergu, Bernburgu, Quedlinburgu, Staßfurcźe, Hildesheimje, Reichenbachu w V., Rieſy, Döbelnje, Aue, Poczaplu, Budyſchinje.

Fabrika: w Draždźanach w ſtarym měſcźe na Freibergſkej dróſy 19|21.

22 pſchedawarńnjow w Němzach.

Hrodowſka haptyka
porucza
wužitkowy pólver ſa kruwy, butrowy pólver, hollandſki ſkótny pólver, ßwinjazy wobžerny a kormjazy pólver,
po ſtarych wupruhowanych rezeptach.

Zigary
a wſchón tobak,
krane rjepiki, punt po 25 np.
porucza
Jurij Schwiebus
(prjedy Auguſt Bartko)
na ſwonkownej lawſkej haßy 10.

Dobry
jedźny zonoy,
punt po 20 np.,
pſchi 5 puntach po 18 np. je dóſtacź pola
Jurja Schwiebuſa
(prjedy Aug. Bartka)
na ſwonkownej lawſkej haßy 1.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot maleho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 52. **Sobotu 25. decembra 1897.** **Lětnik 56.**

Hodowny khěrluſch 1897.

Dźenża nam je porodźiła,
Knjeżna Ssyna Božeho,
A ża na nim ſwjeżeliła,
Wjeżel ſ njej ża, cźlowjeſtwo!

Jandźeljo ża wjeżelachu
Na tym lubym dźěcźatku,
Nam też wo nim powjeſcź dachu
A naż k njemu póżłachu.

K žłobej ſtupmy w żwjatej hroſy
S pokorjenjom hłubokim!
Duſcha, wjeżel ża na Boſy!
Ssyn je ſ tobu, ty ży ſ nim.

Tón, kiž ſ Wótzom jenak knježi
A kiž ſ kralom wěcźnje je,
Bjes króny a cźeſcźe leži
Tu we wulkej khudobje.

Móże dźiw ſchtó póſnacź Boži,
So wón krażnoſcź wopuſchcźi,
Cźeſcź wſchu żwoju wotpokoži
A ża cźlowjek narodźi!

So wón na ſemi ża ſjewi
Jako mólcźke dźěcźatko
A też wumrjeł je na drjewi,
So by wumóhł cźlowjeſtwo?

Njebychmy ach měli jeho,
Bychmy byli ſhubjeni;
Prawdoſcź wukhadźa nam ſ njeho,
S nim żmy Wótzej ſpodobni.

Dźenża nam je porodźiła
Knjeżna Ssyna Božeho,
Hwězda hnady ſażwěcźiła
Je cźi, hrěſchne cźlowjeſtwo.

Spěwaj, duſcha wumożena,
Spěwaj ſ dźaknej wutrobu!
Spěwaj wulzy ſwjeżelena,
Spěwaj Ssynej Božemu!

S nim żwjecź nětko krażne hody!
Wopomń, ſchto pſches njeho maſch!

Khwalcźe khěžki, khwalcźe hrody:
Tu Immanuel je naſch!

D.

Cźeſcźeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotſiž chzedża ſa nje na

1. ſchtwórtlěto 1898

do prědka płacźicź, njech nětko **80 np.** w wudawarni Serbskich Nowin wotedadża. — Cźi, kotſiž żebi Serbske Nowiny pſches **póſt** pſchinjeſcź dadża, njech tola njeſapomnja, żebi je tam bórſy ſkaſacź. Na ſchtwórtlěto ſapłacźi żo ſa Serbske Nowiny na ſakſkich a pruſkich póſtach, kaž też w druhich krajach němſkeho khěžorſtwa **1 hriwna,** ſ pſchinjeżenjom do domu **1 hriwna 15 np.** — Serbske Nowiny ſ pſchiłohu **Serbski Hospodaŕ** płacża na póſtach **1 hriwnu 25 np.,** ſ pſchinjeżenjom do domu **1 hriwnu 40 np.** — Se Serb. Now. hromadźe hodźi żo też **„Pomhaj Bóh“** na póſcźe ſkaſacź.

Swětne podawki.

Němſke khěžorſtwo. Kſcheſcźijanſtwo wjeżele hody żwjecźi w Božich domach żo pſchipowjeda: „Cźeſcź budź Bohu we wyżokoſcźi, měr na ſemi a cźlowjekam dobre ſpodobanje!“ w żwětowej politizy pak, kotraż żo wo Boże kraleſtwo a kſcheſcźijanſtwo mało ſtara, w kotrejž jenoż żama pjaſcźowa móz płacźi, żo bjes pſchеſtacźa wojowanje wo knjejſtwo na ſemi dale wjedże. Runje nětkole podawki w Chinje wſchón żwět w napjatej kedźbliwoſcźi dźerża. Wobżadźenje Kiautſchauſkeho móřſkeho ſaliwa pſchi chineſkim brjoſy ſ němſkim wójnſkim łódźſtwom je żwět ſnjeſpokojił. Sſo bojo, ſo móhli żo Jendźelcźenjo chineſiſkeho pſchiſtawa Porta Artura, w kotrymž żo wulka ruſka żibirſka żeleſniza wukónczi, mozowacź, żu ruſke wójnſke łódże do Porta Arthura ſajěke. Hižo tydźeń prjedy bě jendźelſka wójnſka łódź „Daphne“ njedźiwajcy na to, ſo jej to chineſki pſchiſtawowy komandant ſakaſa, do Porta Arthura ſajěła, ſo by żo pſcheżwědcźiła, hacź ruſke wójnſke łódże w pſchiſtawje leża. „Daphne“ hnydom ſażo pſchiſtaw wopuſchcźi, a nětko ſ wěſtoſcźu wocźakowachu, ſo jendźelſke wójnſke łódźſtwo, kotreż na nadpadne waſchnje po chineſkim morju jěſdźi, do pſchiſtawa pſchijědże. Chineſke knjeżerſtwo żo hnydom pola ſaſtupjerjow wulkomozow w Pekingu dla nażyłneho poſtupowanja jendźelſkeje łódże wobcźeżowaſche. To je ſ pſchicźinu było, ſo je ruſke wójnſke łódźſtwo ſ pſchiſwolenjom chineſkeho knjeżerſtwa do Porta Arthura ſajěło. Tak żu Jendźelcźenjo Ruſkim ſażo witanu ſkładnoſcź poſkicźili, ſo żu, żo jako ſchkitarjo Chineſkeje wudawajcy, najważniſchi chineſki wójnſki pſchiſtaw do żwojeje mozy doſtali. Na cźož pak je Ruſka ras żwoju ruku położiła, to wſchak bórſy ſażo njepuſchcźi,

Port Arthur na horatej Liautungſkej połkupje leži, runje ſ napſchecźa Schautungſkeje połkupy, kotrejež Kiautſchauſki ſaliw Němſka wobżadźene dźerži. Port Arthur je najlěpje wobtwjerdźeny chineſki pſchiſtaw. Jeho dla ſtej żo Ruſka a Jendźelſka hižo wojpjet ſwadźiłej, w poślednjej chineſko-japanſkej wójnje żo jeho mjeno huſto mjenowaſche. Sſylnu twjerdźiſnu, w kotrejž żo Chineſzy ſażakle wobarachu, 24. novembra 1894 Japanſzy pod generalom Oyana dobuchu. Japanſzy běchu wo twjerdźiſnu wojujo wjele ludźi ſhubili. Na nahłych wyżokich ſkałach jenotliwe wobtwjerdźenja żylnje wobtwjerdźeneho pſchiſtawa leża, a pſchikhód do pſchiſtawa ſawjeraza twjerdźiſna na daloko do morja dożahazym krajnym jaſyku wożebje ſchkita.

Powjeſcź doſtawſchi, ſo je ruſke łódźſtwo Port Arthur wobżadźiło, je japanſke knjeżerſtwo japanſkemu łódźſtwu hnydom k chineſkemu brjohej wotjěcź dało. Kaž żo ſda, japanſke łódże do pſchiſtawa Weihaiwei pojědu. Tónle pſchiſtaw pſchi brjoſy Schantungſkeje prowinzy ſ napſchecźa Porta Arthura leži. W poślednjej chineſko-japanſkej wójnje żu jón Japanſzy dobyli a jón hacź dotal w żwojim wobżedźenſtwje wobkhowali. Po měrowych wucźinjenjach dyrbja Japanſzy Weihaiwei wopuſchcźicź, tak bórſy hacź żu Chineſojo pośledni dźěl wójnſkeho ſarunanja, 200 milijonow hriwnow wu-

cźinjazeho, Japanskej saplaćźili. Hać dotal žo hischćże to njeje stało, a tak maja Japanszy prawo, we Weihaiwei dale wostać. Japanske łódźstwo je w tu khwilu, schtož wulkoscź łódźow nastupa, najžylnische w chineskim morju. Jeho najnowscha wobrónjena łódź „Fudschi“ je najrjeńscha a najmóznischa łódź w rańschej Asiskej. Hromadże s 10 wójnskimi łódźemi, w poślednjej wójnje Chineskej wotdobytymi, japanske łódźstwo 84 wójnskich łódźow liczi.

S tejle wulkotnej japanskej móńskej mozu móże žo ruske, němske a franzowske wójnske łódźstwo, w tu khwilu pschi chineskim brjosy pschebywaze, lědma měricź. Tamnische ruske łódźstwo s 30 łódźi a 7 torpedowych cźołmow s 5150 mużemi a 356 kanonami wobsteji. Franzowske łódźstwo liczi 7 łódźi s 1282 mużemi a Němska 7 łódźi s něhdże 5000 mużemi.

Hdy by Chiny dla k wójnje dóschło, bychu Němska, Ruska a Franzowska napscheczo sjenocźenym Japanskim a Jendźelczanam pschezo cźeźke stejischćo měle. Duž žo sda powjescź wěry hódna bycź, so Ruska wulke wójsko psches Sibirsku do Chiny wjedże.

— Khěžorstwowy kanzleŕ wjerch Hohenlohe je žo s wumrjeczom žwojeje mandźelskeje, s kotrejž je hakle lětża w februarje słoty kwaž žwjecził, do hłubokeje frudoby stajił. Wjerchowka Marja Hohenlohe-Schillingsfürst bě žo 1829 jako dźowka wjercha Sayn-Wittgenstein-Berleburga a jeho prěnjeje mandźelskeje, prynzeży Stefanije Radźiwilskeje, narodźiła. Wona žwojemu mandźelskemu jako njewjesczinsku pomoz wulke kubła w ruskej Pólskej, po wobžahu wjetsche, dyžli zyke sakske kralestwo, žobu pschinjeży. Wjerchowka bě schtwórtk s Parisa do Barlina pschijěła, hdźež na sahorjenje płuzow wumrje.

— Prěnja komora sakskeho žejma je sakoń, nastupazy zyrkwinski sakoń dla wukonjenja zyrkwinskeho patronata a kollatury wo zyrkwinskich sastojnstwach s wulkej wjetschinu pschijała. Po nowym sakonju, loni wot krajneje synody wobsamknjenym, ma pschichodnje konsistorstwo wschě duchowne městna, kotrež žo se žmjerczu wuprósdnja, a dale nowosałożene městna prěni krócź wobžadźicź, jeli so wobžadźomne městno pod krajnym konsistorstwom steji, mjes tym so ma sa městna pod privatnymi patronami kollator w běhu tsjoch měžazow konsistorstwu wólbne namjety pschedpołożicź, kotrež potom mjes nimi wuswoli. Patronatske prawo žmědża jenož tajzy wukonjecź, kotsiž pak k evangelsko-lutherskej krajnej zyrkwi, pak k evangelsko-reformirtskej sjawnej zyrkwinskej gmejnje, pak k romsko-katholskej zyrkwi pschiślusheja. Tole prawo pak cźi shubja, kotsiž wot evangelsko-lutherskeho abo reformirtskeho wěrywusnacza k romsko-katholskej zyrkwi pschestupja. Poślednischeho paragrafa dla biskop dr. theol. Wahl pschecźiwo sakonjej rěczesche a pschecźiwo njemu hłosowasche. Po nowym sakonju njebudźa zyrkwinszy pschedstejicźerjo husto wjazy noweho duchownego wolicź trjebacź; pschetož tu prózu jim konsistorstwo wotwosmje. Nětko nowy sakoń hischćże psched druhu komoru pschińdże, kotraž drje tež na nim njebudże wjele pscheměnicź chcyc.

— W Barlinskej rěsarni je mjes žwinjemi pokhroma wudyrika. Tuteje pschiczinu dla žmědża žo s Barlinskeho zentralneho skótneho dwora žwinje jenož po żelesnizy do tajkich městnow wosycź, hdźež žo wone hnydom sarěsaja. Tež w Schwedskej žo mjes žwinjemi pokhroma rosscherja. Němske knježerstwo je teho dla sakasało, žwinje abo žwinjaze mjažo se Schwedskeje a Norwegskeje do Němskeje wosycź.

Awstriska. Czěski žejm žo 10. januara 1898 w Prasy seńdże. Wulke praschenje je, hać žo pschi nim němszy sapóžłanzy wobdźěla. So bychu žo žejmowe jednanja wot wonka kasyke, teho žo njetrjebaja bojecź. Ludowe roshorjenje je žo stužiło, Praha je žo sažo směrowała. Teho dla žo tež pjecza nahły žud bórsy sběhnje.

— Nowe ministerstwo chze pjecza rěczowy wukas sběhnycź. Po nowym wukasu dyrbi postajenje spanycź, po kotrymž dyrbja němszy sastojnizy tež w tych stronach Czech, w kotrychž je wjetschina wobydlerstwa němska, czěskeje rěcze mózni bycź. Czěske nowiny knježerstwu hroża, so budża Czechojo, jeli so by žo rěczowy wukas sběhnył, knježerstwu najwjetsche pschecźiwjenje cźinicź.

Franzowska. Zadyn europiski kraj žwoje rataŕstwo psched zusej konkurrenzu s tak wulkimi złami njeschkita, kaž Franzowska. Deputertska komora je s nowa wobsamkła, zło na pschiwjesene žwinje, žwinjaze mjažo a žwinjazy schmalz powyschicź. Ministerstwowy pschedžyda a minister rataŕstwa, Meline, mènjesche, so nicžo njepomha, zło na žiwe žwinje powyschicź, wón teho dla mènjesche, so dyrbi na žwinjaze mjažo 50 frankow zła położicź. Skónczńje komora scźěhowazu złownu měru pschija: zło sa žwinje žo na 12 frankow, sa prožata na 3 franki, sa žwinjazy schmalz na 35 frankow a sa žwinjaze mjažo na 50 frankow powyschi. Nowy złowny sakoń žo se 418 pschecźiwo 97 hłosam pschija. W běhu debatty bě ministerstwowy pschedžyda komorje wosjewił, so knježerstwo sakoński naczisk pschecźiwo salschowanju žwinjazeho tuka pschihotuje. W Franzowstej maja rataŕstwo jako sakoń, na kotrymž zyły wobstejazy porjad steji. Teho dla komora wschém sakonjam pschihłosuje, wo kotrychž měni, so žo s nimi hodźi franzowske rataŕstwo psched sahubjenjom wobarnowacź.

Schpaniska. Sběžkarjo na Kubaskej kupje njejžu hódni žamosarjadnistwa, kotrež chze Schpaniska Kubje spožczicź. Snate hižo je, kajke žadławosczże žu woni pschecźiwo schpanistkim wojakam, pschiwižowarjam schpanskeho knježerstwa a jich žonam a dźěczom skuczili. Nětko je žo sažo sběžkarski general Alexandro Rodriguez s njeskutkom womasak, kotryž wschemu ludowemu prawu do woblicza bije. Wón je schpanskeho wyschka Ruiza, kotryž bě jako parlamentar do lěhwa sběžkarskeho wjednika Aranguerena pschischoł, hromadże s Aranguerena satsélicź dak. Schpanske knježerstwo je nětko marschallej Blankej pschikasało, žo wscheho jednanja se sběžkarjemi wostajicź. Wójna žo bjese wscheje žmilnosczże dale wjedże. Wot amerikanskich sjenocźenych statow, kotrež běchu wuskutkowale, so Schpaniska do žamosarjadnistwa sa Kubu swoli, njetrjebaja sběžkarjo žaneje pomozy po tajkich hrosnosczach woczakacź.

Skupak.

(Skónczenje.)

Hdyž bě Skupak tule kschinju něhdy wot wikowarja kupił běsche tón ju jara khwalił, so je s twjerdeho duboweho drjewa, so je jara dołha a schěroka, a bě tež na pośledku pschistajił, so mohła tuta kschinja tež jeho kaschcź bycź. A dźiwna wěz! Dźenža pschińdże tuto žłowo starzej na dobo na myžle. Haj, wschako jeho wutroba hižo mnoho lět w njej pschi słocze pokhowana leżesche. Pomału a jeno s napinanjom sběhasche Jan Skupak wěko. Paduch njebudźische žnadneje prózy měł, hać do Janowych pokładow žo pschedobycź.

Po sdacźu dźě tam nicžo w njej njebě, dyžli stare klunkry, tón kusk drasty a schatow, kiž stary hólz mějesche. Ale tež nětkole, hdyž schědźiwz jara wobhladniwje wscho po kruchach won bjerjesche, by mohł paduch jemu pschezo psches ramjo pschihladowacź a Jan njeby žo tola wo žwoje bohatstwo bojecź trjebał. Haj, Jan Skupak bě mjenujzy jara mudry, hdyž bě jemu wo jeho mamon cźinicź. Kschinja mějesche dwoje dno a te bě jara wumjelszy s jenotliwymi deskami sažadźane a duž by žo cźłowjek mohł zyły dźeń prózowacź, prjedy hać by do teho pschischoł; pschetož schtóž to njewjedźesche a prěnjeje deski wotsběhnycź njemóżesche, *tón by to podarmo pospytał.* Tu po tajkim mjes dwěmaj dnomaj Skupakowe pokłady leżachu, derje srjadowane a derje pscheliczene, w dobrych, płaczliwych statnych papjerach a we žwětłym prawym słotu! So tež mnoha cźežka rokka słotych nutska leżesche, to bě, wě žo, pschecźinjenje; to dźě bě morwy pjenjes, kiž danje njenjeżesche. A tola bě žebi wón poślednje lěta tuto pschecźinjenje popschał, t. r. wón bě w žwojej njerosumnej skuposcźi klinkej a błyschcźej słota tak swuknył a mějesche na tym tajke spodobanje, so teho wjazy parowacź njemóżesche; s cźažami dyrbjesche žo jeho wócźko nad tym wokschewjecź a wucho swježelicź. To dźě bě jenicźka radoscź, kotruž wón mějesche a snajesche. A hdyž bě nětkole žwoje pokłady wotkrył, saždwětlischtej žo jemu hrósbnje jeho wocźi a běsche skoro, kaž by pschi tym cźicha lubosna hodowna žwęza wuhażnycź dyrbjała.

Haj, Jan Skupak mějesche wschu winu na to kedźbowacź, so by jemu tale hodowna žwęza njewuschła!

Pruhujo pschejèdże nětkole jeho ruka po jeho mamonje, wón liczesche, wotwažesche žwoje pokłady, wón wotewri tež jenu rolu pjenjes a potom hischćże jenu a da słotym kruchам mjes porstami žo pscheżuwacź, tak so jedyn wo druhi jażnje saklinka.

To bě sa Jana Skupaka straschne hracże. To wón tež derje spósna. Teho dla na dobo pschesta a sdychny s hłuboka. Khwatnje shrabny potom błyschcżate słote hromadu a pschistupi s nimi k blidu. Tu žo lěpje liczesche a tu běsche to tež wotdźělene wot jeho druhich pokładow a wotdźělene dźě mějesche wostacź. Ssnadź ta słota hromada, psched nim leżaza, hischćże njedożahasche, so mohł žo Handrijowy dołh saplaczicź a tež kawzija sa Bjarnata sapołożicź, ale pomoz njetrjebasche dźě tež zyle dospołna bycź; Jan Skupak dźě móżesche žo najprjedy pscheżwědczicź, kak by tutón dar skutkował na jeho pschiwusnych a tež na jeho žamžnu wutrobu. Najskerje njeby jemu tak cźeźko było, pojdźischo hischćże něschto pschidacź, a to budźische tež wobdarjenym jara s wużitkom było. Sažo sdychny Jan Skupak s hłuboka a potom žydże žo sa blido a pocza słote liczicź, po pjeczich dwazyczimarkach w kóždym rjedże! To bésche

tola wjazy pjenjes, hacž bě ßebi Jan Skupak myßlił; runje doßadžowaſche dwazyty rjad! Dwaj tyßazaj hriwnow! Kak njeßmérnje wulki pjenjes, ſchtó mohł telko pſche niczo a ſa niczo prjecž dacž! Kelko dźéła, kelko prózy a potu na nich wißaſche! Ach, a kelko tradanja! Kelko poniżenjow! Ach, to dyrbi cžłowjek jeno wopomnicž, kak cžežko to je, mamonej ßłużicž. A tola bě to Jan Skupak hiſchcže jara niſko wotwažował, pſchetož ſchtož bě ßwědomje ſa to dyrbjało na ßo bracž a kelko cžaßa bě ſa wěcžnoſcž ſhubjeneho, na to njebě ani ſpominał!

A nimo teho Handrij dźě ſ pjenjeſami ani wobkhadźecž njewě! A k pſcheczinjenju jemu pjenjeſy dawacž, to by hakle njeroſum było!

A ſ nahrabnym pohibom wotßuny Jan pokojzu naßadźenych pjenjes a ßo wjeßele khichotajo donjeße ju ſaßo do kſchinje! Tyßaz hriwnow, pjecźdźeßacž ßwětłych ſlotych wukhowanych!

A ſaßo ßydže ßo Jan Skupak ſa blido a k ſbytnym dźeßacž rjadam, njewěſcže maßachu jeho ßuche porſty po nich.

Tyßaz hriwnow! Ach, haj, wěſcže chzyſche Jan Skupak Handrijej pomhacž, ßebi pſcheczelow dobycž ſ njeſprawnym mamonom, wſchako běchu tſjo kralojo ſ rańſcheho kraja też Jeſus-dźěcžatkej woprowali ſe ßwojeho ſłota; wſchak ßo jemu hiſchcže we wutrobje hodowna ßwěcžka ßwěcžeſche, wě ßo, pſchezo ßłabſcho a ßłabſcho, mjes tym ſo ßo ſkupemu dale jaßniſcho a hróſbniſcho we wócžku ſabłyſkowaſche; ale tyßaz hriwnow to woprawdže bycž njetrjebaſche, też pjecž ſtow je hižo rjany pjenjes! A njejabzy, kaž by jemu to na myßle pſchiſchło, tak wotßuny też hižo jeho ruka pjecž druhich rjadkow ſłota.

A dale dźěłaſche tónle ſkupz ſe ßwojimi pjenjeſami abo po prawym, pjenjeſy ſ nim, a bóle hromadka na blidže wotebjeraſche a bóle ßmějeſche ßo jemu ſły duch ſa khribjetom. Hdyž bě ßo też poßledni ſłoty w kſchini ſhubił, ſatorže ßo Jan Skupak wſchón wuſtróżany. Wón dźě bě — wě ßo, w ßwojich myßlach — wußměw cžorneho ducha ſady ßebje ßłyſchał — tola ně, wón ßam bě tón, kiž bě ßo ßmjał ſ wjeßeloſcžu, ſo ma wſchě ßwoje lube ſkote ſaßo hromadźe a we wěſtoſcži. A kak pilnje a nuſnje mějeſche ſtarz nětkole dźěłacž, ſo by dwoje dno ſaßo, deſku po deſzy, ſaßadźował; to bě cžežki kruch dźěła, tak ſo pſchi wſchej ſymje w njetepjenej jſtwě jemu pót na cžole ſtejeſche. Tola bjes dźiwa to běſche! Sa zyku nóz njebě hiſchcže wócžka ſaůdźelił a ſnutſkowne a ſwonkowne rosbudźenje bě ſ jeho ßłabym, ſtarym cžełom ſakhadźało a nětkole cžepjeſche hižo pjatu hodźinu ſ wěže. Khwatnje ſmjeta Jan Skupak poßlednje kruchi draſty do kſchinje a ſamkny wěko. Tak, nětkole bě ta wěz wotbyta a jeho duſcha mějeſche měr!

Ale ně, runje, hdyž nětko Jan Skupak we łožu leżeſche, ſchumjeſche a ſchucžeſche jemu to hakle tak prawje pſches wuſchi a wutrobu. Pſchezo hiſchcže ßwěcžeſche ßo hodowna ßwěcžka a runjež budźiſche ſkupz ju rad wuhaßnył, to ßo jemu njeradźi.

Skónczńje wudoby ßo hłuboke ſdychnjenje ſ jeho wutroby.

„Ja ßo njemóżu wot nich dźělicž, ja njemóżu“, bórbotaſche wón pſchi tym; „ani jeneho ſloteho njemóżu parowacž — a byrnjež mje bóle wo to proßyli, ja njemóżu!“

A pſchezo ſaßo ſdychowaſche Jan Skupak a żałoſcžeſche a ſkorżeſche, a na poßledku pſchińdże jemu wumożaza myßliczka:

„Handrij dyrbi jo namrěcž, po mojej ßmjercži budża moje pjenjeſy jemu!“

„Po mojej ßmjercži!“

A tak ßo ſtary muž ſaſtróži, pomyßliwſchi ßebi na ßmjercž. Na ßmjercž dźě ßebi żenje myßlił njebě, a nětkole bě ßebi tule ßmjercž, mohł rjez, k ßwojemu ſměrowanju ſawołał, ſo mohł tola pjenjeſy khowacž, doniž by hiſchcže ſchkriczka żiwjenja w nim ßo ßwěcžiła; ale ßmjercž njeda ſe ßobu żortowacž. Schtož Jan Skupak njebě żenje widžecž a wjedźecž chzył, na dobo wón to pytny, mjenujzy, ſo je ſtary braſchiwy ſchědźiwz, ſo krej jeno pomału a małko po jeho żiłach běži a ſo ruzy a noſy hižo wotemrěwaju; tak łód ſymne běchu.

Aj, aj, a ſchto by wot teho měł, ſo je ßwoje pokłady ſaßo do kſchinje ſamknył? Njebudźiſche dha lepje było, hdy budźiſche radſcho ſ hiſchcže cžopłej ruku dawał?

Spłóſchiwje wobhładowaſche ßo Jan Skupak. Hu, tamle w kuczе ſtejeſche hižo ßmjercž ſe ſymnej ruku a wudżeraſche ßo wußmėwajo na njeho; — a hlej, nětkole po jeho ßmjercži bě tu Handrij a jeho żona a dźěcži a cži ßo ßmějachu a wjeßelachu a hrabachu ſa jeho ſłotom a ani jedyn ſloty njeſwoſta pſchi nim, pſchi mortwym ſtarzu, kiž bě ßo tola zyłe żiwjenje prózował a tradał, ſo by tute pokłady nahromadźił. — A tola dyrbjeſche a dyrbjał wón pſchenjechacž!

„Ně, ně!“ ſawoła Jan Skupak bjes dycha, ně, ani w ßmjercži njepuſchczu ßo ßwojich pokładow. Pſchetož nikomu jich njepopſcheju: ani Handrijej a jeho dźěcžom, ani hłódnym a lacžnym, ani nahim a ſymumrějazym, nikomu!“

To Jana Skupaka dléje we łożu njecžerpjeſche, wón ſkocži ſ łoża a kacžeſche ßo hacž k blidu a ſchpatnu lampu ſaßo ſaßwěcžiwſchi, napiża ſ krydu na blido:

„W kſchini chzu pokhowany bycž!“

Dybawje ßo ſaßmja. Wón dopomni ßo na to, ſo bě wikować prajił, ſo mohła kſchinja na poßledku też jeho kaſchcž bycž, a ſo mohł wón tak też po ßmjercži pſchi ßwojich pokładach woſtacž.

Haj, mudry muž bě Jan Skupak, ßamo ßmjercži ßo wón podacž nochzyſche. Ale ſ tym bě też hodowna ßwěza w jeho wutrobje wuhaßnyła a tołſta cžma pſchewſa jeho duſchu a ßmjercž wotrubny ſchtom, kiž tu bjes płodow podarmo ſtejeſche, runje w hodownej nozy bu Janowa duſcha wotwołana pſched ßudny ſtoł Boži.

Handrij pak a jeho ßwójbni ſhromadźichu ßo naſajtra pſchi Skupakowym cžéle. Woni rudżachu ßo wo njeho a ſpokojichu ßo ſ tym, ſo běchu jemu hiſchcže Boži wjecžor wjeßele ſcžinili. A potom dachu jeho pokhowacž a jeho kſchinja bu jeho kaſchcž, kaž bě ßebi ßam żadał. Woni njewjedżachu ani ſ najmjeńſcha, ſo bu Skupak takle woprawdże ſe ßwojimi pjenjeſami pokhowany a ſo běchu jim tak jeho pokłady ſhubjene. Ale ſchto je to też wo to? Schtóż ma Boha ſa wótza, njetrjeba ßo wjele ſtaracž wo herbſtwo bohateho wuja.

Runje tu w prawej hodźinje namakachu herbjo pſcheczela, kotryż wo poſtajenju Skupakoweje poßlednjeje wole wjedżeſche, ſ kotrymż wón Handrijej niz jeno pożczene pjenjeſy, ale też kawziju ſa jeho ßyna Bjarnata dari. Też fabrikſkemu knjeſej bě żel, ſo bě chzył ſtaremu ßwěrnemu dźěłacżerjej mſdu pſchikrótſchicž, a tak woſtaji jemu prjedawſchu mſdu. Bohacži a dobri ludźo buchu kedźbni ſcžinjeni na Hanßa a Hertu Skupakez a poſtarachu ßo wo njeju a tak bě na dobo wſcheje nuſy kónz.

Bóh bě jara derje ßo poſtarał, a też to bě dobre, ſo Jana Skupakowych pjenjes hakle njedoſtachu, dokelž na nich leżeſche poklecže. A tak woſtachu tute pjenjeſy do wſcheje wěcžnoſcže ſymny metal bjes żiwjenja a żohnowanja.

— Kónz. —

Sa naſch ßerbſki dom

bě ßo dotal nahromadźiło: 42,631 hr. 23 np.

Dale ßu ſa njón darili:

hoſczo na Ackermannez kwaßu w Porſchizach	
pſches knjeſa Guſtu Ackermanna	8 = — =
knjeni fararka Domaſchzyna w Nowoſalzu po	
woli ßwojeho njebo mandźelſkeho	50 = — =
Hromadźe:	42,689 hr. 23 np.

S dźakom kwituje

J. Bartko,
ſarjadnik Macžicžneho doma.

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** W Gudźiz hoſczenzu ßo ßrjedu 22. dezembra wurjadna hłowna ſhromadźiſna Macžizy Sserbſkeje wotbywaſche. Prjedy hacž towarſtwowy pſchedßyda, knjes kanonikus ſcholaſtikus Kuſczanſki, k wuradźenjam dońdże, wón njebocžiczkemu knjeſej farařej dr. theol. Imiſchej, kotryż bě ſ towarſtwowym cžeſtnym pſchedßydu a wubjerkowym pſchedßydu był, żelne dźakne ßłowa do rowa pſchiwoła. Njebocžiczki bě Macžizu Sserbſku ßobu ſałożił, jej wjele nowych ßobuſtawow mjes Sserbami dobył, ßo nimale pſchi wſchěch poßedźenjach wobdźělił, pſchi kóżdej ſkładnoſcži towarſtwowe należnoſcže ſpěchował a jo pſched knjeżerſtwom kitał. Jeho wopomnjenje ſ poſtanjenjom cžeſcžichu. Na to ßo k wuradźenju dnjoweho porjada pſcheńdże. Po pſchedßydſtwowym namjecže ßo wobſamkny, 90,000 hriwnow po $3\frac{3}{4}$ % ſa twar ßerbſkeho doma pola Budyſkeje měſchczańſkeje nalutowarnje pożczicž. Druhi dypk dnjoweho porjada wudoſpołnjenje wubjerka naſtupaſche. Dotalny wurjadny wubjerkowy ßobuſtaw knjes dr. Rjencž-Wjeleczański bu ſa porjadneho wubjerkownika a na wuprósdnjene měſtno wurjadneho wubjerkownika knjes kapłan Andrizki-Ralbiczański wuſwoleny. Wubjerkowe pſchedßydſtwo knjes farař Kubiza-Bukeczański pſchija. Skónczńje knjes wucžeŕ Sommer woſjewi, ſo je towarſtwowe ſliczbowanja poßlednich lět pruhował a ſa prawe ſpósnał. Pſchemėnjenje wuſtawkow ßo na pſchichodne jutry wotſtorczi. Ssobuſtawam ßo wopſchijecže wot-

myßleneho pschemĕnjenja ſ próſtwu k wjedźenju da, ſo bychu, jeli ſo bychu pschemĕnjenju pschihłoßowali, to pschedßydſtwu wosjewili.

S **Budyſchina.** Kaž hižo tydźenja naſpomnichmy, je tež towarſtwo Maćicy Serbskeje na row naſcheho njeſapomniteho wulkeho wótcžinza knjeſa fararja D. Imiſcha jako widomne ſnamjo dźakowneho pschipósnacża jeho njewuſtawazeje, wulzy ſaßkužbneje a požohnowaneje dźĕławoſcże ſa ßerbſki lud wulkotnu, ſ pletwami a buketami wudebjenu wjechlatu palmu wupſchestrĕło, na kotrejež atlaßowym bancże ßlĕdowaze ßłowa, wot knjeſa ſeminarſkeho wyſchſcheho wucžerja Fiedlerja ſeſtajane, rjenje wocźiſchcźane ſtejachu:

Dopomnjenju na zbóžnje wusnjeneho
horliweho wótčinca, ſławneho Serba,
wysokodostojneho knjeza Doktora theologije
Jaroměra Hendricha Imiša,
ryćerja kralowskeho sakskeho zasłużbneho rjadu I. klassy,
wysocy zasłużbneho fararja
a wjednika serbsk. homil. seminara w Hodźiju,
znamjeniteho wodźerja serbsk. hłown. prĕdarſkeje konferency
a lutherskeho knihowneho towarſtwa,
swĕrneho plahowarja Božeho kralestwa mjez Serbami,
płódneho spisaćela a přisporjerja serbskeje literatury,
wutrobiteho serbskeho wojowarja
a zmužiłeho zakitarja serbskeho luda,
sobuzałożerja, dołholĕtneho wubjerkownika
a čestneho předsydu Maćicy Serbskeje atd. atd.
na dnju Jeho khowanja 15. decembra 1897
ze začućemi najnutrnišeje dźakownosće poswjećene wot
předsydstwa a wubjerka Maćicy Serbskeje.

Što serbski lud dźens želne sylzy roni,
Bół jĕra jima kóždu wutrobu?
Što po wšĕch Serbach tyšne skórźby du
A khorhoj wótčinstwa so k zemi kłoni?

Ach, płačće! **Imišej** so k rowu zwoni;
Wón domoj dźe! Smjerć ranu boloznu
Je nadyriła wšemu Serbowstwu,
Kiž Jeho swĕrnu lubosć połnje zhoni.

O kak Wón njesprócniwje dźĕłał swĕru
Je za swój lud a Bože kralestwo!
Kak dobroty je kopił z połnej mĕru!

Nĕtk swjatok je, Bóh Jeho woła k mĕru,
Hdźež rjeńši sabat dušam jasni so
A Khrysta prawdosć debi žiwu wĕru.

Płać Bóh wšu lubosć, Serbow sylzy praju,
Či w zbóžnej wĕčnosći, Ty nadobny!
Štož wučił, pisał, dźĕłał za nich Sy,
To woni wĕčnje w česći wobkhowaju.

Spi derje! Njech dźĕ stawy prochnu, tłaju,
Twój duch, nĕtk w wyššich sfärach domjacy,
Tam w swĕtle widźi, štož tu wĕrił Sy,
A słodźi zbóžny mĕr w Božim raju.

My na to zbože hišće čakać mamy,
Křiž, horjo nosyć w kraju časnosće,
Hač zbóžny Eden tež raz dočakamy.

Tam, hdźež my wĕčne słónco powitamy,
Hdźež khłódki sćełu palmy Salemske,
Tam Tebje junu zaso wohladamy!

Žarowanſki ſpĕw, wot knjeſa fararja Waltarja ſ Wóßlinka pĕßnjeny a pſchi rowje naſcheho njebocźiczkeho Imiſcha prajeny, mĕjeſche ßo takle:

Sso ſtało je! Naſch Imiſch wot naß dźe!
Kónz maja wſchitke jeho ßwĕrne prózy;
Sso ßwjatok ſwoni ſa to žiwjenje
A pokoj matej jeho pilnej ruzy.
Nam wjazy wutroba njepukota,
Kiž do kónza je ßwĕru lubowała.
Tu proßy naſcha dźakna modlitwa,
So by we Božej roli cźiſche ſpała.

Se ſrudnym ſtadleſchkom bjes paſtyrja
My žarujemy pola tutoh' rowa;
Ach, wuprajicź, ſchto tu ßo pohrjeba
Do Božej' role, njem'ža žane ßłowa:
Naſch nan, naſch pſcheczel, wjednik, bratr a wótc,
Naſch ſchkit a kryw, naſch ſtražnik, naſcha pata,
Ach, naſche wjeßele a naſcha móz
Je ſ tutym ſbóžnje wußnjenym nam wſata!

Schtó móže licžbowacź wſchĕ ſornjeſchka,
Kiž je wón roſßywał na Božej roli
Do naſchich wutrobow bjes pſcheſtacźa
Sa žnjowy ßwjedźeń tam na wĕčnym poli!
Wy ßwĕdkojo, wy ſ bliſka, ſ daloka,
Wy dźakne wutroby, ty ſtary, młody, —
O, kotra bĕ, kaž tuta wutroba,
Kiž ma tak ſahe horkach ſbóžne hody!

Haj, domach je, hdźež w dźaknych ßylſicžkach
We wĕrje naſche ſrudne wócžko hlada;
Haj, domach je, hdźež w ſbóžnych wjeßelach
Jom' ßwĕry krónu ſkicźi Boža hnada.
Se wſchitkich pſchewinjerjow hromadu
Tež jeho duſchu Jeſuß ſbóžnje paßy,
Tam ſpĕwa nowu hymnu hodownu,
Swój wĕčny pſalm pſches Zionowe haßy.

Schtož je wón byl ſa Boże kraleſtwo,
Schtož tebi bĕſche, moje drohe Sserbowſtwo,
To nihdy njchinje pſches ßmjercź a row,
To budźe jeho, — naſche ßwjate herbſtwo.
Spi derje! luby, njeſapomnity!
„Mĕj wĕčny dźaſ!“ njech wſchitzy tudy praja.
Wjedź, Knježe, naß kaž jeho ſ dobroty
Pſches ßylſow dok do twojoh' ſbóžnoh' raja! —

— (Wuhlady na pſchichodne wjedro.) Žyle po protyzy, to rĕka 21. hodownika, je ſyma ßwoje knjejſtwo naſtupika. Ratarjo a rjemjeßlnizy, kotrymž je dotalne mile wjedro dowoliło, hiſchcże pod hołym njebjom dźĕłacź, ßu nĕtko nuſowani, ßwjecźicź. W bliżſchim cźaßu njeje wocźakacź, ſo by wotmjakło. Rudolf Falb hacž do kónz dezembra krutu ſymu wĕſchcźi.

— (Wo pſchiſamknjenju Neuwiedſkeho Raiffeiſenſkeho towarſtwa k Zürichſkemu rukowanſku pſchißłuſchnoſcź ſawĕſcźazemu towarſtwu.)

2. Na ßynowej łubi pola ryczerkublerja D. w K. tak mjenowany „rĕſak ſ bubonom“ ſtejeſche, kotryž lokomobila cźĕrjeſche. Wjazore wožoby tam ſ nim ßykanje rĕſachu. Na dobo ßo maſchina ſapowje, pſchetož ßkomine walzy bĕchu ßo ſatykałe, tež noże ßo wjazy njewjercźachu, ale cźim bóle wjercźeſche ßo ſnoſchowaze koło a wſchĕ druhe koleſka. Wotrocžk S. ßo pſches ſnoſchowaze koło nacźeże, ſo by ſe ſwónczkom, na ſcźĕnje pſchicžinjenym, maſchiniſtej ſnamjo dał, ſo dyrbi maſchinu ſaſtajicź. Pſchi tym jeho klin, nĕhdźe dwaj palzaj dołhi, kiž ſe ßrjedźiſny rjemjenjoweje tarczele won tcżeſche, ſa rózk pjeſła popadźe a jeho na ſemju ſchwikny. Njedźiwajzy wſcheje hnydom ſawołaneje lĕkarſkeje pomozy njeſbožowny cźłowjek 28. novembra wumrje. Ryczerkubler ſe wſchĕmi mózhnymi pſchicžinami ßwoju njewinowatoſcź dopokaſowaſche, ale ßud dyrbjeſche jeho k jaſtwu na 1 tydźeń wotßudźicź, hižo teho dla, dokelž njebĕ k 5 dźĕłacźerjam žaneho woßebiteho nadkedźbowarja ſtajił, kiž by ßobu dźĕłacź njeßmĕł. Po ſakonju dyrbi hižo pſchi ſchtyrjoch dźĕłacźerjach wuſtojny a naſhonjeny nadkedźbowar ſtacź, kiž ßobu njedźĕła.

3. Hdyž chzyſche dźĕłacźeŕ S. w T. w Schleſyńſkej konjej w hródźi ßyno ſa rĕbl tyknycź, jeho koń tak ſkuża a k ſcźĕnje pſchitłócźi, ſo jeho ſwonkownje a ſnutſkownje ſtraſchnje wobſchkodźi. Konjowemu wobßedźerjej bu teho dla wſcha wina pſchizpita, dokelž bĕ kußazeho konja, kotrehož ſtraſchne waſchnje ſnajeſche, dale wobkhował a ludźi pſched nim njewobarnował.

4. Kublerja T. w Herwigswaldach bĕ ßußodowy poß, hdyž wón nimo ßußodoweho dwora dźĕſche, ſtraſchnje ſkußał. Wulki rjecźaſnik bĕ bjes pranza po dworje wokoło bĕhał a bĕ wot zuſeho pßa, kiž bĕ wonka na drózy, nawabjeny pſches płót ſkocžił a kublerja T. do nohi kußnył. So ma T. ſarunanje doſtacź, ßudniſtwo ſa wucźinjene ſpóſna.

5. Bur E. bĕſche rĕſnika ſkaſał, ſo by jemu na jeho dworje ßwinjo ſarĕſał. Hdyž bĕ rĕſnik ßwinjo ſ khlĕwa wucźahnył, a wone kwicžeſche, wottorže ßo wulki rjecźaſnik a ſkuża rĕſnika jara do wobeju rukow a do lĕweje nohi. Rĕſnik je teho dla na dołhim khorołożu leżał a móže ßo lĕdom nadźecź, ſo budźe hdy ſaßo połnje

cžiły. Wón ßebi wot bura E. 3400 hriwnow ſarunanja ſchkody žadaſche. Skónczńje ſ teho prozeß naſta, ale prjedy hacž bě prozeß k kónzej, Zürichſke ſawěſczaze towarſtwo wobſchkodżenemu, ßo ſ nim wujednawſchi, 3000 hriwnow wupłaczi.

6. Kubleŕſki najeńk M. w Reindorfje bě ſ jenym konjom ſ Zwickauſkeho dwórniſchcza na dompucžu. Jeho hewak ſměrny koń ßo, jedyn elektriſti podróżny wós ſetkawſchi, ſpłóſchi a podtorże jenu żonu, kotraž ßo cžežko wobſchkodźi. Kubleŕ M. dyrbjeſche jej po 15. § ſakſkeho byrgarſkeho ſakonja ſchkodu ſ 1000 hr. ſarunacź.

7. Bur U. ſ Krumersdorfa chżyſche, ſo by ruczíſcho do Cölna dojeł, něktore woſy, kiž prjedy njeho po dróſy jědżechu, wujěcź. Duž w dźiwim ſkoku nimo nich jědżeſche. Pſchi tym ſe ßwojim woſom pohonczа S. podtorże, jeho cžežko na wutrobnje a hłowje wobſchkodźiwſchi. Tudy k żanej ſkórżbje njepſchińdże. M., ßo ſ wobſchkodżenym ſjednawſchi, jemu 450 hriwnow wupłaczi, ßo bojo, ſo by ſe ſchkórżbu hórje woteſchył.

8. Pola jeneho kublerja někotſi ludźo w bróżni ßłonu na pſchatr tykachu. Jena holza pſchi tym pſches něſkajku dźěru na pſchatrje, kiž njebě ani pſchikryta, ani ſ niczim wobarnowana, pola kotrejež pak też po prawom żadyn ſ tych dźěłacźerjow niczo cžinicź njemějeſche, dele padny. S tym ßebi nop rosraſy a ßebi wobrucžku a rjebło ſłama. Jej ßo wot ſtrony ſawěſczeŕſtwa lětna renta a wot ßudniſtwa ßo nimo teho hoſpodarjej 20 hriwnow khoſtanja abo 4 dny jaſtwa pſchipósna. Kubleŕ U. dyrbjeſche wſchě ſawěſczeŕſtwowe, ßudniſke a lěkaŕſke khóſty ſapkacźicź a holzy na cžaß żiwjenja kóżde lěto 135 hriwnow dawacź.

S **Khaßowa.** Wbohim ſajazam je ßo pſchi hońtwje, kotraž je ßo ſańdżenu póndżelu na Khaßowſkim a Luhowſkim revěrje wotměła, ſlě ſeſchło. Jedyn ſajaz ſe ſtrachom do tudomneje knjeżeje wocžinjeneje wowczeŕnje pſchihna. Tola tam też wukhowanja njenamaka; pſchetoż wowczeŕ jeho ſ kijom ſaraſy. Jedyn druhi ſajaz wukhow w jenym pſchetoku Radworſkeje dróhi pytaſche. Jeho ſe żerdźu wukakachu a ſkónczńje ſabichu. Pola „Póſtſkeho rózka“ ßo teho runja jedyn natſěleny ſajaz w jenym pſchetoku ſkhowa. Też jeho ſe żerdźu wuſchkarachu a jedyn hońtwaŕ na to dwójzy do njeho tſěli. Tola trójzy tſělany a kakany wuſchak do bliżſcheho pſchetoka cžerjeſche, ſ kotrehoż jeho jedyn honjeŕ wucżeże a jeho doſabi. Pſchi hońtwje je 14 hońtwarjow 65 ſajazow, 2 karniklej, 36 bażantow a 18 bażantizow potſělało.

S **Cžornjowa.** Żadne ſwěrjo ßu pjatk tydżenja, 17. dezembra, burjo, kotſiż ßu ßebi naſchu hońtwu wotnajeli, honili. W keŕkach kundroſa ſeſcherichu, kotryż pſched nimi pſches Wujeſdżanſke, Walowſke a Karlsbrunnſke leżomnoſcze do Ketliz cžerjeſche. Tam je wón potom pſches pohrjebniſchczowu murju do ſahrodki Wujeſdżanſkich Miklez herbſkeho pohrjebniſchcza ſkocźił. Swěrjo je ßo ſa zyrobu pytajo dale też do ſahrodki herbſtich pohrjebniſchczow Wujeſdżanſkich Wicźaſez, Petzigez a Běleczanſkich Heldreichez ſchwikło. Tu ßu ßo jeho ſkónczńje ludźo dohladali. Ketliczanſzy hońtwarjo ßo hnydom ſawołachu a po krótkim wuradżenju wobſamknychu, zuſeho nawalnika moricź. S tſjomi kulkami pjekaŕſkeho miſchtra Brendela trjecheny kundros ßwoje żiwjenje ſkónczi. Prjedy hacž jeho wukutlichu, jeho pſchewažichu; wón bě 105 puntow cžežki. W jeho żołdku mjaßo a pjerje namakachu; po tajkim je wón ßam na Cžornjowſkich leżomnoſcźach honił a ßebi najſkerje jenu kurwotu popanył. Saréſany a wukutleny wón 85 puntow ważeſche. Jeho mjaßo ßo ſa krótki cžaß punt po 1 hriwnje roſpſcheda. Najſkerje je ßo kundros ſ Mużakowſkeje hole k nam ſabłudźił.

S **Huczíny.** Błudniczki, wo kotrychż ßu nam dźědojo a wowki wjele powjedali, druhdy hiſchcze dżeńßniſchi dżeń cžłowjeka wobłudnja. Jedyn burſki pohoncź wo tym ſpodźiwnu podawiſnu powjedacź wě. Wóndano bě wón do Budyſchina po kamjeńtne wuhło jěł. Na dompucžu poſdże wjecžor ßo jemu pſchi Doberſchanſkej horje błudniczka pſchida. Dżewjecź krócź wona pohoncza a jeho wós wokoło mjenowaneje hory wjedżeſche, hacž ßo ſkónczńje bróſdnik na ßwężu Delnjohórczanſkeho hoſcźenza dohlada. Brunacźk, kotryż bě ßo bjeſkónczneho kołowokołojeſdżenja dawno nabył, wós ſ wuhlom a pohonczom ſhrabnywſchi runu ßmuhu k hoſcźenzej cžerjeſche. Pohoncź pak bě ßo błudniczki tak nabojał, ſo w hoſcźenzu pſches nóż woſta a ßwoju ſapróſchenu ſchiju ſ někotrymi ſchcźipakami wopłokny. Hakle naſajtra dopołdnja, hdyż bě ßo jemu ſawjercźanoſcź a bunczitoſcź ſ hłowy trochu ſhubiła, ßo wón ſe ßwojim ſapſchahom domoj wróczi. Na tón podawk ßo khětro ſpodźiwnje poßłucha, a njewěriwi ludźo měnja, ſo je pohonczk ſa błudniczku najſkerje ßykorku měł, kotraž ßo jemu druhdy ßylnje na noßu rinkoze.

S **Khróſcźiz.** Tudomna Raiffeiſenſka nalutowarńja 5. dezembra ßwoju naſymſku hłownu ſhromadźiſnu wotbywaſche. Po rosprawje towarſtwoweho ſliczbowarja, knjeſa kantora Hile, je towarſtwo w ſańdżenym lěcze 291,902 hriwnow dokhodow a 280,535 hriwnow wudawkow měło, po tajkim 572,437 hriwnow pſchedżěłało. Sswojim ßobuſtawam je wone 2168 zentnarjow pſchikupnych hnojow, 17 zentnarjow pólnych ßymjenjow, 95 zentnarjow ßymjeńtneho żita a 3000 zentnarjow cžeſkeje bruniży ſaradźiło. Towarſtwowa próſtwa, żeleſniſkej direkziji w Draždżanach póßłana, ſ kotrejž ßo proſcheſche, ſo by ßo cžaß wukładżenja tworow na żeleſniſkich ſaſtaniſchczach podlějſchił, njeje wuſpěcha měła.

Pſchi wuradżenju ßo wobſamknу, ſo ma ßo wot nětka hacž do 15. januara 1898 dań ſapołożkow wotewſacź, poſdźiſcho ßo wona k ſapołożkam pſchiliczi. Teho runja maja dołżnizy dań hacž do 15. januara kóżdeho lěta ſapkacźicź, hewak ßo jich dołh wo ſaſtatu dań powjetſchi a ma ßo ſaſtata dań ßobu danicź.

Dale ßo wobſamknу, ſo ma wot nětka kóżdy, kotryż k towarſtwu pſchiſtupi, 5 hriwnow ſaſtupneho pjenjeſa ſapkacźicź, a ſo kóżdy ßobuſtaw, kotryż hiſchcze njeje dwě lěcze towarſtwu pſchißłuſchał, 10 hriwnow wobdźělneho a 5 hriwnow ſaſtupneho pjenjeſa ſhubi, jeli ſo ſ towarſtwa wuſtupi. Natwarjenje ſkładźiſchcza ſa hnoje, ßymjenja a bruniżu ßo hiſchcze tón krócź wotſtorczi, dokelż bě towarſtwowy pſchedßyda, knjes krajny ſapóßłanz Kokla, w Draždżanach ſhonił, ſo ßo żeleſniza, kotraž Kamjeńż ſ Budyſko-Rakeczanſkej żeleſnizu ſjednocźi, prjedy abo poſdźiſcho natwari. W naſtupanju ſawěſczenja rěſneho ſkotu a wobhładanju mjaßa ßo wſchelake měnjenja wuprajichu.

S **Kamjeńza.** W jenej ſhromadźiſnje dowěrnikow ſwjaſka ratarjow, kotraž je ßo tu wotbywała, je pſchedßyda woſjewił, ſo ſwjaſkowe ßobuſtawy ſa bliżſchu khěżorſtwoßejmſku wólbu w 3. ſakſkim (Budyſko-Kamjeńſkim) wólbnym wokrjeßu namjetuja, knjeſa ryczeŕ-kublerja rataŕſkeho radźiczela Steigera wuſwolicź. Pſchi wothłoßowanju ßo wjetſchina ſa dotalneho reformarſkeho ſaſtupjerja knjeſa Gräfu-Biſkopſkeho wupraji.

S **Běleje Wody.** W tudomnej hornjołużiſkej ſchkleńczeŕni je 18. dezembra pohoncź jeneho twarſkeho miſchtra pſchi wotroſchtowanju fabrikſkeho wuhenja ſ wyßokoſcze 7 metrow dele panył, pſchi cžimż je ßo ſtraſchnje pſcherasył a ßebi nětkotre rjebło ſłamał. Snjeſboženeho ßu do Mużakowſkeje hojeŕnje dowjeſli.

S **Radmeriz.** Wobżaromne njeſboże je ßo ſchtwórtk tydżenja na tudomnym knjeżim dworje ſtało. 60létny paleŕnſki tepjeŕ Hejna ßo najſkerje pó cžmje do cžwora cžißny, ßebi pſchi tym cžežko hłowu ſrani, tola njedźiwajzy rany na ßwoje lěhwo, nad cžworom ßo namakaze, ſaléſy, hdżež jeho naſajtra rano morweho namakachu. Najſkerje je ßo wón wukrwawił.

— (Dopiß.) Hdyż bě hižo dołhi cžaß po zyłej Sakſkej hibanje naſtało, ſo by ßo naſch lubowany kral Albert na ßwojim jubilejſkim dnju, 23. haprleje 1898, ſe ſkutkami ſchleſcźanſkeje luboſcze poczeſcźił, dha ßym wocžakował, ſo też Sserbja ſhromadnje ßwoju luboſcź wopokażu. Dołho mějach cžakacź. Cžim bóle mje ſwjeßeli, ſo je ßo nětko wubjerk ſa hromadźenje darow ßerbſkeje luboſcze ſałożił. Też to mje ſwjeßeli, ſo chzedża wudowam naſchich ßerbſtich wucžerjow żiwjenje połóżicź. Někotry budże drje prajicź, to njeje trjeba, wſchako te dobru penſiju doſtanu. Luby bratſiko, hacž ßy prawje licził, to roſßudź ßam. Snaju, ſo ßu nam někotſi wucžerjo hižo w młodych lětach ſemrjeli. Tajka wudowa doſtanje na zyłe lěto něhdże 240 hriwnow, a ma-li dwě dźěſcźi, dha doſtanje ſa kóżde 48 hr. (hromadże 96 hriwnow). Móża ßo tſi woßoby ſ 338 hriwnami ſa zyłe lěto ſeżiwicź, móże ßo pódla wobydlenje dźerżecź, móże ßo wo to ſtaracź, ſo bychu dźěczi něſchto nawukle? Ně! Teho dla budże ſa tajku macź wulke połóżenje, hdyż jej ſchleſcźijanſka luboſcź ſ najmjeńſcha wobydleńczko wobſtara. Bóh żohnuj tele naſche pſchedewſacze ſe ßwojej wſchehomóznej luboſczu!

Ž.

Přilopk.

* (Cžeſkoſcź.) Wo żałoßnej ßmjerczi pſches cžeſkoſcź ſ Draždżan pißaja: 49 lět ſtara knjeżna, bliſka pſchiwuſna jeneho tudomneho lěkarja, mějeſche pßyczka, kotrehoż pſchezo kedżbliwje wothladowachu. 5. novembra pak ßo na nim ſnamjenja pytnychu, kajkeż hewak ſkażene pßy pokaſuja. Duż ſkótny lěkaŕ 13. novembra pßej ſ jědom ſawda. Sańdżenu ßrjedu ßu ßo bohużel też na mjenowanej knjeżnje ſnamjenja żałoſtneje khoroſcze pokaſałe. Na knjeżnu woſpjet napady njemdroſcze khodżachu; hdyż běchu ju teho dla do Carolineho doma dali, wona tam na ſaduſchenje wumrje.

* (Schwablowy proch jako najnowschi wscho=hojazy žrědk.) W jenych Bostonskich nowinach jedyn lěkař pische, so je schwablowy proch wschě mózne khorosćze wulěkował. Tutón žrědk pjecza na pschekwapjaze waschnje skutkuje. Pschi poslednjej žoltej symizy w Memphisu žo wschitzy ludźo, kotrymž dobra myšl pschipadže, žebi nosy wschědnje wjazy krócź se schwablowym prochom rybowacź, s tejle žalosnej khorosczu pschepuschczichu. Pschi powschitkownym khorjenju na influenzu dźěłaczerjo jeneje schwabliczkazeje fabriki strowi wostachu. Po žwědčenju teho žameho lěkarja italskeho dźěłaczerjo w schwablowych jamach ženje na natykowaze khorosćze njeskhorja. Dale je pjecza hižo prjedy jedyn němski lěkař prajił, so kholera tych ludźi pschelutuje, kotsiž s khwilemi schwablowy proch do žwojich nohajzow a stupnjow žypaja, tež pische neuralgiju a drjenje žo lěkowanje se schwablom porucza. Wjazy žebi njemóže cźlowjek žadacź, sda pak žo, so žu tamne nowiny žylnje — — schwablowake.

* (Amerikanske trichiny.) Psched něktorymi dnjemi žo wobydlerstwo Güstrowskeho městacźka se scźěhowazym wosjewjenjom, wot tamnischeje polizije wudatym, do njemèra staji: „S tuttym žo k wjedženju dawa, so žu žo w kolbažach, pschekupzomaj J. Kählerej a J. Badej s Altony pósłanych, trichiny namakale. Dokelž žu žo něktore tychle kolbažow hižo ludźom rospschedale, warnujemy, je jescź. Kolbaža je s Ameriki pschischła. Polizija budże sa tym žlědźicź, schtó je ju w Amerizy jow póslał, a jeli so to naschoni, to do sjawnosćze da.“ — Hdyž dyrbi žo na strowoscź wobydlerstwa dźiwacź, dyrbi žo pschiwoženje amerikanskeje kolbaže do zyła sakasacź. Njech Amerikanszy žwoje trichinate kolbaży žami sjedźa.

* S Mulheima nad Ruhrje, 11. dezembra. Wczera rano žo něktotsi dźěłaczerjo swadźichu. W swadźe jedyn s nich do dweju druheju s revolvrom tseli a wobeju cźežko srani. Mandźelska jeneho s teju sranjeneju, kiž bě pschi tej swadźe pschitomna była, hdyž žwojeho muža padnycź widźesche, žo tak stróži, so ju Boža ruczka saja, tak so wumrje.

* S Póšnańskeje, 11. dezembra. (Ssamomordarstwo.) Zigarydźěłaczer Pawoł Ebisch s Barlina, kotrehož bě pschižažne žudnistwo 29. novembra k dżežaczlětnemu jastwu wotžudźiło, dokelž bě wucžerja a póstskeho agenta Stachowskeho w Grožgayu skónzowacź a wurubicź spytał, je žo w jastwje wobwěšnył.

* (Sabyty jaty.) Sastupneho žudniskeho pišarja Franza Josefa Nuža w Mainzu, kotryž bě sawinował, so bě dźěłaczer Pětr Wolf, schèscź měžazow dołho sabyty na pscheždźenja w jastwje žedźał, je pschižažny žud dla pscheńdźenja w sastojnstwje k 2½lětnemu jastwu wotžudźił. Nuž je lěta dołho pjenjesy, kiž jatym žluschachu, pschekschiwjał, a so by to sakrył, liscźiny falschował. Hdyž w haprleji 1897 dźěłaczerja Wolfa do jastwa pschiwjedźechu, dokelž jeho tež na falschowanje papjerow winowachu, wsa Nuž 9 hriwnow pjenjes, kotrež měješe Wolf pschi žebi, k žebi, a skhowa jeho parschonske akty. Hakle w oktobrje Wolfa, kiž bě zyle sabyty, w jeho klódże žedźazeho namakachu.

* (Sahojenje raka se sažykanjom alkohola.) Dr. Hessa w Nordhausenje je jara dobry wuspěch, woženje pschi raku prědkow, se sažykanjom alkohola dozpił, wo cźimž wón w Virchowym „Archivje“ pische: Tale wěz je wobkedźbowanja hódna, hdyž tež dyrbja žo dalsche wuspěchi wocźakacź. — Pschi Pražskej universicźe saže rak s arsenikom hoja.

* W Kolmarje stej poňdźelu rano we wulkej mhły dwaj tworowaj cźahaj do žo srasykoj. Jedyn spinał bu morjeny, jedyn druhi cźežko sranjeny.

* Město teho, so pola naš wschelazy ludźo, woženje wikowarjo, wobžarują, so do hód žaneho žněha nimamy, maja žo Schpaniczenjo we wschelakich stronach se sawěczom bědźicź. Na želesnizy wot Rabba do Balmaseda ludźazy cźah pod žněhom sawěty leži. Hdyž pucźowarjo widźachu, so žněh hacź k wosowym woknam doženahasche, woni cźah wopuschczichu a žo pok smjersli do Rasasa, milu dalokeho, psches žněh pschedobychu. Lokomotiva, kiž bě cźahej na pomoz póslana, wosta tež w žněsy tcźazy. Wbohim pucźowarjam je žo po tajkim runje tak seschło, kaž w žwojim cźažu pruhowarjam a pucźowarjam prěnjeho cźaha na nowej Budysko=Lubijskej želesnizy, kiž pola Raboz w žněsy tcźazy wosta; woni, žo psches hłuboki žněh pschedobywschi, skónczenje do Tšelan se swosabjenymi nožami a wuschemi žałoscźo pschicźežechu.

* Hrósbny, žadławy skutk je tele dny Baureutske pschižažne žudnistwo wužudźicź mělo. 10. oktobra 1896 woženi žo burski žyn Jan Wojnař s Lohndorfa w I. Bambergskim žudniskim wokrježu s kubleńskej dźowku Margarethu Fleischmannez tam, kiž bě dźowka s prěnjeho mandźelstwa Hilže Hofmanki. Młody mandźelski bě 12 tyžaz hriwnow žobu do mandźelstwa pschinjescź lubił, bě pak jenož 5000 žobu pschinjeżł. Teho dla hižo na kwažu mjes nim a jeho pschichodnymaj starschimaj, 58lětnym kublerjom a rěsnikom Matejom Hofmanom a jeho teho runja tak starej žonu pschekora wudyri. Wojnař k žwojimaj pschichodnymaj starschimaj cźehnjesche. Hida a njeměr w domje dźeń wote dnja roscźesche. Pschichodnej starschej a jeho žamžna młoda žona žo sjenocźichu, młodemu, duschnemu, wustojnemu a dźěławemu mužej žiwjenje tak cźežke hacź móžno cźinicź. 26. junija žo młodymaj mandźelskimaj dźěcźo narodźi. Wojnař žo nadźijesche, so nětko měr dostanje, ale podarmo, wobstejnosćze buchu pschezo hubjensche, husto nastachu swady a puki. Stary Hofmann žo husto s tajkimi rěcźemi žłyschecź dasche, so bě Wojnař w žmjertnym strasche. Wo žrjedź oktobra lětuscheho lěta (hdyž běschtaj po Bambergskim krajnym prawje Wojnarjez mandźelskej 12. oktobra do pschesjenosćze samoženja stupiłoj) stary Hofmann se žonu a dźowku Margarethu wobsamknychu, Janej Wojnarjej krk pscherěsnycź a jeho s tym moricź. Stary Hofmann prajesche: „S tym stajnym hněwanjom mamy žiwjenje kaž helu, njemóžemy žo wjazy w pokoju modlicź, duž žaneho hrěcha njebychmy měli, hdy bychmy temu (Wojnarjej) schiju pscherěsli, potom bychmy žo tola saže směrom modlicź móhli!“ Jeho žona, Wojnarjowa pschichodna macź, pak dźesche: „Hdy bychmy jeno ras tak s nim scźinicź móhli, kaž je žo s Jurjom Rehom stako, so nichtó žaneho hrěcha měł njeby!“ (Jurja Reha běchu mjenujzy sarasyli.) Lětža 9. novembra něka jeje móliczkosćze dla saže swada mjes Wojnarjom a jeho žonu nasta. Mjersazy na to Wojnař do korczmy dźesche, hdźež směrom 3 karanczki piwa wupi. Potom dźesche, žebi na niczo sle njemyšlo, domoj. Tam pak běchu mjes tym wobsamkli, žwoje dawno wotmyšlene mordarske pschedewsacźe wuwjescź. Hdyž běsche tón jakny, žwojeho žiwjenja wješeły młody muž pódla žwojeje žony twjerdże wužnył, žo jeho žona mjelczo k žwojemu pschirodnemu nanej swjese a jemu sjewi, so jeje muž we hłubokim spanju leži. Stary Hofmann wsa žebi wótrje natoczeny rěsniski nóž do ruki, kraže žo k ložej pschichodneho žyna a jemu schiju pscherěsny. Jeho w spanju nadpadnjeny wopor s ložа slecza, běžesche po skhodże do jstwy dele a chzyschе s woknom wuskoczicź. Ale tam jeho žona stejesche. Ta žwojeho s krewju polateho muža wot wokna storczi. Jeje macź pak se žwězu wo jstwje stejesche a temu njeskutkej žwěczesche. Wojnař chzyschе nětko s durjemi won cźeknycź, jeho žona pak jemu pucź sastupi a jeho Hofmanej do rukow žuže. Nětk tež Hofmanka žo na wopor, k žmjercźi wotprawjeny, waliwschi, žwojeho pschichodneho žyna k semi porasy. Jeho žona jemu hłowu a ruzy dźerżesche a Hofmann jemu se žurowym wotmachom schiju koło wokoło hacź do koscźowza pscherěsny. Sa mało minutow bě žo Wojnař wukrwawił. Hdyž bě hižo na semi ležał, bě hischcźe sawołał: „Mój Božo, Gretka, pomhaj — je to twój dźak!“ To běchu jeho poslednje žłowa. — Rěsniski nóž mordarjo k cźěłu położichu a nasajtra wulku wołanzu cźinjachu, so je žebi Wojnař žiwjenje wsał. Ale bórsy žo jich słósćź wotkry a mordař a jeho dwě pomozniczy, žona a dźowka, buchu sajecźi. Kak zyle bjes cźucźa je Wojnarka była, wo tym je jena žónska, kotraž s njej hromadże w jastwje žedźesche, žwědczika. Jej je wona mjenujzy wschě nadrobnosćze žurowje krwawneho njeskutka wupowjedała a je žo jeje praschała, kajke khostanje drje budże Matijej Hofmanej pschižudźene. Hdyž ta žónska wotmolwi, so drje jemu to wo hłowu poňdże, Wojnarka wješeła rjekny: „To by mi lubo było, so by žo jemu hłowa wotrubła, dha tola tajku wulku hromadu khóstow sa jeho dołhe žedźenje njebych płacźicź trjebała.“ Pschi dowužudźenju mordarstwa stej žo wobej mordarzy wscheho dospołnje wusnałoj. Mordař Hofmann pak je hacź do kónza wudawał, so žwojeho pschichodneho žyna njeje moricź, ale jemu jenož něschto klubu scźinicź chzył. Wschitkich tsoch spósnachu sa mordarstwa winowatych a jich jako tajkich k žmjercźi wotžudźichu. Hacź tež to budźa žo nětko, kaž žu žebi prjedy pscheli, nutrnje modlicź móz?

(Zyrkwinske powjesćze hladaj w pschiłosy.)

Kak budźa naschi Sakszy Serbja žwojemu kralej k jeho 70lětnemu narodnemu dnjej žwoju luboscź a cźescź wopokasacź.

We wschitkich stronach Sakskeje žo hotuja žwojeho horzolubowaneho krala Alberta cźesczicź k jeho 70 lětnym narod-

ninam 23. haprleje 1898. Naschi Sserbja, kotrychž nasch lubowany kral Albert snaje a lubuje jako kralej zwěrny lud, chzedža, wě zo, tež bjes tymi bycź, kotsiž chzedža jemu sjawnje zwoju czesću a luboscź wopokasacź, a dokelž nasch kral njecha darow zam sa zebje, ale jenož zmilne wustajenja sa khudych a hubjenych, chzemy my jako Sserbjo hromadźicź sa wudowy a zyroty naschich zerbskich wuczerjow. To je dobra narodna mytl, kotraž nas k temu wabi a nasch luby kral zo swjeżeli, hdyž my jemu na jeho czežnym duju prajimy, schto je nasch lud nahromadźił sa wboże wudowy a zyroty naschich wuczerjow, kotrymž sboże naschich dźěczi na wutrobje leži. Komitej je sa tu wažnu naležnoscź hromadże stupił a my w blizschim czasu zwoju sjawnu prósstwu, kotraž wěsche mjes Sserbami žiwy wothlóž namaka, rosesczelemy.

W komitejowym mjenje
J. Gólcź, farař w Budyschinku.

Drjewowa awkzija.

Póndźelu 27. dezembra dopołdnja w 9 hodź. budźe podpisany
100 schtomow twarskeho drjewa,
50 klozow, 40 metrow schćźěpow,
30 metrow pjeńkow
sa hotowe pjenjesy na pscheżadźowanje pschedawacź.
Shromadźisna pschi Hermanczanskim puczu.

K. Nowak.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 28. dezembra ma zo na **Hrodźischczanskim revěrje** něhdźe 80 zylnych zuschizowych a selenych khójnowych wulěžowanych dołhich hromadow sa hotowe pjenjesy na pscheżadźowanje pschedawacź.
Sapoczatk rano w 9 hodźinach w sadnich kerkach.

R. Uhras, hajnik.

Drjewowa awkzija.

Podpisany ma póndźelu 27. dezembra, 3. dźeń hodow, popoldju w 2 hodźinomaj w drjewischczu pschi Kozlowsko-Zitkowskim puczu wjetschu liczbu wukopanych pjeńkow, kuleczkow a sbytneje walczizny na pscheżadźowanje pschedawacź.

Jan Czech we Lomsku pola Njeżwaczidła.

Młodeho zylneho muža, 18—23 lět stareho, sa dźěłaczerja pyta
J. G. Klingst nazlěd.

Rěsniskeho wuczobnika k jutram pyta **K. Meltka** na jerjowej haży.

Knježich pohonczow, wotroczkow, dźowki, wolazych, zkužobne holzy, dźěłaczerske zwójby pyta **Spannowa** na malej bratrowskej haży.

Prjeczczehnjenja dla je **khěža** czisło 11 w Hatku pola Minakała s pschihódnymi wuměnjenjeni hnydom na pschedań. Tež je tam jedyn kón, 1 pjeraty wós a 1 wós bjes pjerow na pschedań.

J. Wagner.

Restawrazija s rěsnistwom je s napłaczenjom 3—5000 hriwnow płaczisny hódno na pschedań. Dalsche je shonicź pola **Schischki** a **Rjeczki** w Budyschinje.

Młodej zuczelnej krowje
stej na pschedań w Klukschu czo. 9.

Pschenczne pluwy, wowzne pluwy, zentnar po 80 np. pschedawa **Klahre** w Delnjej Kinje.

Turkowske zlowki, prünelle, aprikosy, datle, figi,

porucza tunjo
Khorla Preißer jun.

Kosaze, czelaze a howjase koze, kaž tež wschě druhe druziny kožow pschezo po najwjetschich płaczisnach kupuje

Heinrich Lange
pschi žitnych wikach
a pschi zerbskej katholskej zyrkwi.

Schórzuchi s czelazeje koze
porucza po tunich płaczisnach
Heinrich Lange
pschi žitnych wikach.

Howjase, konjaze,

czelaze a **wowcze koze** kaž tež **wowczu wołmu** pschezo po najwyschschich płaczisnach kupuje

Heinrich Lange
pschi žitnych wikach njedalsko zerbskeje katholskeje zyrkwje.

Pschedawanje ležomnoscow.

Póndźelu 27. (3. dźeń hodow) dopołdnja wot 11 hodź. maja zo s Nowakez kubła w Komorowje pola Rakez pola, łuki a lězne sahony, a tón zamy dźeń sbytne kubło s dobrymi polemi a łukami a mažiwnymi twarjenjemi na pscheżadźowanje pschedawacź.

Kupzej sbytneho kubła je do wole date, wulkoscź ležomnoscże sa njo postajicź.

P. P.

S tutym zebi dowolam najpodwolnischo k wjedźenju dacź, so zym rad swólniwy, wschitkim, kotsiž mje pocześcża, 5% rabatta (na hriwnu 5 np.) na wschě twory, pola mje zo kupowaze, dacź.

So by měł kóždy jaźny pschehlad wo kupjenych tworach, zym teho dla knižki pschiprawił, kotrež zo darmo wudźěła.

Czi, kotsiž mje pocześcża, móża wěscźi bycź, so zo jim s tworami prěnjeje hódnoscże pożłuži. S prósstwu, so by zo moje pschedewsacże dobroczinje podpjeralo, zo s pocześcźowanjom poruczam.

J. G. Klingst nazlěd.
Heinrich Mittasch
w Budyschinje na bohatej haży 16.
Kolonialtworowe khlamy a likěrowa fabrika.

Lischcża jama w Budyschinje,

restawrant a winowa pschedawarnja.

Poruczam zwoje wubjerne
rheinske, moselske, bordeauxske a **burgundske wina.**
12 wschelakich druzinow **schampanskeho wina.**
Płaczisnowy sapiz darmo a franko.
S dobom poruczam zwój wulki

restawrant,

bohatu **jědźnu khartu,**
symne a **czopłe jědże** w kožDym dnjowym czasu.
Najlěpje wothladane **piwa.**

Dalokoreczak
czisło 70.

Oskar Dietrich.

Sserbsti zo rěczi.

Hrodowska haptyka

porucza
wužitkowy pólver sa krowy, butrowy pólver, hollandski słótny pólver, zwinjazy wobžerny a kormjazy pólver,
po starych wupruhowanych rezeptach.

Ssylnje a czisce zkłodźazy
paleny khosej
w zwědom. wubranych měschenjach
punt po 1 mk.
porucza
Pawoł Hofmann
na rózku zerbskeje a schulerskeje haży.

Najlěpschi lany wolij
s kralowskeho dwórskeho mlyna w Plawenje pschezo czerstwy porucza
A. E. Soba na Židowje.

Khosej, paleny,

punt po 90, 100 hacź do 200 np.,
njepaleny
punt po 70, 80, 90, 100 hacź do 160 np. porucza
C. F. Dietrich
na jerjowej haży 3.

Prima zigary
czisce po zadanju
mike a **zylne**
běke zo palaze
po wschěch płaczisnach
po 3, 4, 5, 6, 8, 10 np.
poruczataj
Strauch & Kolde
na kamjentnej haży 3.

Prußnizy, holanske jahody

w zokru sawarjene porucza w najlěpschej tworje
Khorla Preißer jun.

Serbske lećace łopjeno

za pohanske misionstwo na swjedźeń třoch kralow njetrjeba so w Draždźanach wosebje skazać, ale so wot knjeza Smolerja zastojnskim bratram bjez skazanja připóscéle.

Předsydstwo
hłowneje serbskeje konferency.

Budyska Bjesada

změje srjedu **29. decembra hodowny swjedźeń** z kocertom a balom. Započatk wječor 1/2 8 hodźin.

Předsydstwo.

Wošjewjenje.

So by ßo wschěm druhim powjesćam, ſ wotpohladom abo bjes wotpohlada ßo rosschěrjazym, napschecžo stupiło, dawamy ſ tutym na sjawne, so je ßo nasch dotalny khěžorstwoßejmſki sapóßłanz,

knjes **Hendrich Gräfe** w Biſkopizach,

namołwicź dał, ßo pschi pschedstejazej nowowólbje sa kandidatu postajicź dacź, hdyž je ßo jemu se ßrjedź dźěłazeho luda ſ městow a se wßow pschipósnawaze pschihłoßowanje wo wukonjenju jeho mandata dostało.

Knjes sapóßłanz Gräfe je nam poručił, so bychmy pschecźiwo powjesćli, so ma wón myßle, ſ nascheho wokrjeża wucźahnyć, wopowjedźili, so ßebi wón na to njemyßli, Biſkopizy wopuschcźicź.

Dowěrnizy němſko-ſozialneje reformſkeje ſtrony w 3. ſakſkim khěžorſtwoßejmſkim wokrjeżu.

Moja expedizija je pschi mjaßowym torhoſchcźu (w domje knjesa pschekupza Moritza Mjerwy) ſ nutskhodom pschi mjaßowych jědkach cźißło 1.

Rěcźnik Drache.

Prěni dźeń hodow ßwjecźi ßo w **Huſtej hoſcźenzu** w **Khwacźizach**

Hodowny ßwjedźeń.

Sswjedźeńſki porjad je ßlědowazy:

1. Kak powitam ja tebje 1. a 2.	ſpěw ſhromadnych.
2. S ziona, ſ ziona kral	ſpěw dźěcźi.
3. Tak je Bóh lubował ſemju	ſpěw dźěcźi.
4. Rěcź k dźěcźom	Rybak.
5. Cźicha nóz	ſpěw dźěcźi.
6. Dźenß khwalicź Boha 1. 2. 3. a 8.	ſpěw ſhromadnych.
7. Sswjedźeńſka rěcź	Hataß.
8. O najßwjecźiſchi	ſpěw dźěcźi.
9. Bě junu, ſo paſtyrjo	ſpěw dźěcźi.
10. Dźakna rěcź	Henka.
11. Rad Boha khwal	ſpěw dźědźi.
12. Njech Bohu dźakuje	ſpěw ſhromadnych.
13. Wobradźenje dźěcźom, kotreż ßu ſpěwale.	

Sapoczatk ſ dypkom 4 hodźin.

Pſchedßydſtwo.

Wſchitzy lubowarjo hodownego ßwjedźenja ßo na tón ßamy hacź na najwutrobniſcho pſcheproſchuja.

Ssynej ſprawneju ſtarſcheju, kotryż chze **piwarſtwo** a **ßkodarſtwo** nawuknyć, ßo jutry wucźba poſkicźi w **Hucźinjanſkej** piwarni.

Wucźobnik ßo pyta!

Sa ßwoje kolonialtworowe a delikateßowe khlamy bórſy abo k jutram wucźobnika pytam.

W Budyſchinje, 2. dez. 1897.

Carl Noack.

Běłe ſchicźe.

Wucźu najlěpje pſchirěſowacź, ſchicź a wuſchiwacź. Młoda holza móże jědź a hoſpodu dostacź.

Bjenadźiz
na hornczerſkej haßy 24 po 1 ſth.

Sa ßwoje kolonialtworowe khlamy k jutram 1898 wucźobnika ſpſchihódnymi wuměnjenjemi pytam.

J. G. Klingſt naßlěd.
na bohatej haßy 16.

Kowarſkeho wucźobnika
k jutram pyta
R. Leichſenring,
kowarſki miſchtr na Zidowje.

Wucźobnik ßo pyta!

Hólcźez, kotryż chze żoltolijerſtwo nawuknyć, móże jutry do wucźby ſtupicź, pola żoltolijerſkeho miſchtra **Auguſta Gliena** na jerjowej haßy.

Sserbſke
ſbożopſchejaze khartki
porucża
Ssmolerjez
knihicźiſchcźernja
w Budyſchinje.

Derje dźěłane **ſoſy** a **matrazy** porucża tunjo **E. Schubert,** tapezěrař a ßedłarſki miſchtr na jerjowej haßy.

3000 hriwnow ßu 1. haprleje abo 1. meje na pupillariſku wěſtoſcź po 4% danje wupożcźicź pſches rěcźnika **Weſſera** w Budyſchinje.

Knjeſam gmejnſkim a kubłowym pſchedſtejicźerjam, kotſiž maju mało khwile, pſchedpißane akty ſrjadowacź a wudoſpołnicź, ßo ſtarſchi, naſhonity muž k wupomhanju poſkicża. Dobrocźiwe ſkaſanki wudawarnja „Sserb Now." pſchijima.

Hólcźez, kotryż chze tyſcherſtwo nawuknyć, jutry wucźbu namaka pola tyſcherſkeho miſchtra **Hejny** w Myſchezach.

Horzy dźak.

Sso domoj wrócźiwſchi wot cźicheho rowa naſcheje horzo a wutrobnje lubowaneje njeſapomniteje jeniczkeje dźowki,

Hanki Lydki Iſraelez ſ Khwacźiz,

kotruż je nam Bóh tón Knjes po ßwojej njewußlědźomnej radźe w 16. lěcźe jeje żiwjenja ſ tuteje cźaßnoſcźe w połnym kcźenju jeje młodoſcźe do tamneje ſbóżneje wěcźnoſcźe wotwołał, wuprajimy ſ najhłubſchim ſacźuczom ßwój najwutrobniſchi dźak wſchěm, kotſiž ßu jej poßlednju cźeſcź a naſchim ſrudźenym wutrobam wulku lubоſcź wopokaſali: wyßokodoſtojnemu knjeſej duchownemu **Handrikej** ſa jeho wutrobuhnujaze wotproſchenje w domje, kaž tež ſa wutrobutroſchtowaze ßłowa pſchi cźělnym prědowanju, knjeſej **Rybakej** ſa nawjedowanje ſpěwow, kotreż knjeſojo a knjeżny Khwacźanſkeho ßerbſkeho towarſtwa na puſtym wjecźorje pſchi kaſchcźu ſpěwachu, knjeſej zyhelnſkemu miſchtrej **Janej Henzy** w Měrkowje ſa jeho troſchtowazu rěcź na puſtym wjecźorje, cźeßnej młodoſcźi ſa ſkaſanje a ſapłacźenje hudźby, kaž tež ſa cźeßne njeßenje k rowu, wſchitkim, kiž ßu ſ troſchta połnymi ßłowami a ſ lubоſnej pychu wutrobne ßobuželenje namaj wopokaſali. Wutrobny dźak wuprajimoj woßebje tež **Krawzej** a **Schramiz** mandźelſkimaj ſa rjane wupyſchenje rowa a wſchitkim pſcheczelam a ſnatym ſ bliſka a ſ daloka, kiž ßu naju njebohu k rowu pſchewodźelii.

W Khwacźizach, dźeń 20. hodownika 1897.

Hłuboko ſrudźenaj ſtarſchej:
Arnoſcht a Hana Iſraelez.

(K temu cźißku dwě pſchiłoſy.)

Prěnja pschiłoha k cźišłu 52 Serbskich Nowin.

Ssobotu 25. dezembra 1897.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždźanskich skótnych wikach.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družina a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjaßnje, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacź do 6 lět	37½	68
awstriske	39	70
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	35½	65
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	33	62
4. ßnadnje pizowane kóždeje starosty	30	58
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	34	64
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacź do 7 lět	32	61
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	30	59
4. ßrenjo pizowane krowy a jałojzy	28	55
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	25	49
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	34	61
awstriske	—	—
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	32	59
3. ßnadnje pizowane	29	56
Cźelata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	42	68
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	—	63
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w starosty hacź do 1¼ lěta	51½	65
2. mjaßne	50	63
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	46	60

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w **Budyschinje**: 2508 měchow.

		W Budyschinje 18. dezembra 1897 wot hr.	wot np.	hacź hr.	hacź np.	W Lubiju 23. dezembra 1897 wot hr.	wot np.	hacź hr.	hacź np.
Pschenza	50 kilogr.								
běła		9	41	9	53	9	6	9	56
žołta		8	71	9	—	8	71	9	12
Rožka		6	41	6	56	6	25	7	19
Jećźmjen		7	86	8	22	7	33	8	—
Wowß		7	—	7	40	6	60	7	40
Hroch		7	22	11	12	8	50	9	50
Woka		7	78	8	33	6	50	7	75
Jahły		13	—	15	—	12	—	14	—
Hejduschka		15	—	16	—	14	—	15	—
Běrny		2	20	3	—	2	30	2	60
Butra	1 kilogr.	2	40	2	70	2	—	2	30
Pschenična muka	50 „	9	75	19	—	—	—	—	—
Ržana muka	50 „	9	—	13	50	—	—	—	—
Ssyno	50 „	3	30	3	50	2	60	3	20
Ssłoma	600 „	16	—	18	—	16	—	19	—
Prožata 1015 schtuk, schtuka		9	—	22	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	50 kilogr.	—	—	4	50	—	—	—	—
Ržane wotruby		—	—	5	—	—	—	—	—
Pschenični gris		—	—	5	50	—	—	—	—
Ržany gris		—	—	6	—	—	—	—	—

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach 15 hr. 99 np hacź 16 hr. 20 np., žołta 14 hr. 80 np. hacź 15 hr 30 np., kórz rožki po 160 puntach 10 hr. 25 np., hacź 11 hr. 49 np., kórz jećźmjenja po 140 puntach 11 hr. — np. hacź 11 hr. 50 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot 9 hr. 42 np. hacź 9 hr. 71 np., pschenza (žołta) wot 9 hr. 12 np. hacź 9 hr. 27 np., rožka wot 6 hr. 56 np. hacź 7 hr. 60 np., jećźmjeń wot 7 hr. 88 np. hacź 8 hr. 25 np., wowß wot 7 hr. 25 np. hacź 7 hr. 70 np.

Wjedro w **Londonje** 23. dezembra: Mjerśnjenje.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** śmeje Bożi dźeń diakonus Sarjenk rano w 7 hodźinach ßerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin farar Räda ßerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje.

Druhi dźeń hodow śmeje rano w 7 hodź. farar Räda ßerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodź. diakonus Sarjenk ßerbske a w 10 hodź. němske prědowanje.

Tśeśi dźeń hodow budźe dopołdnja w 9 hodź. farar Räda ßerbski prědowacź.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Khorla August, Hermanna Pawoła Jeremiaßa, dźěłaćerja w Scźijezach, ß. — Gertruda Liddy, njemandź. dź. na Židowje.

Zemrjeći:

Dźeń 16. dezembra: Hana swud. Hoffowa rodź. Nucźankez, njebo Jurja Hoffa, bywscheho wobydlerja w Brěsowje, sawostajena wudowa na Židowje, 69 l. 2 m. 24 d.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

Pjatk wjećor w 7 hodź. śmeje farar Mrosak ßerbsku Božu nóz.

Bożi dźeń śmeje pomozny duchowny Rychtar rano w 8 hodźinach němsku spowjedź, farar Mrosak w 9 hodź. němske a ½11 hodźin ßerbske prědowanje. — Popołdnju w 5 hodź. śmeje farar Mrosak němsku Božu ßłužbu.

2. dźeń hodow śmeje farar Mrosak rano w 8 hodźinach ßerbsku spowjedź, pomozny duchowny Rychtar w 9 hodź. ßerbske a ¾11 hodź. němske prědowanje.

3. dźeń hodow śmeje pomozny duchowny Rychtar rano w 9 hodź. ßerbske prědowanje.

S nakładom Macźizy Sserbskeje ßu wuschke a we wudawarni „Sserbskich Nowin“ na pschedań:

Kschiž a połměßaz abo **Turkojo pśched Winom w lěcze 1683.** 1883. Płaczišna 40 np.

Nadpad pola Bukez. (1758.) S wobrasom. Druhi wudawk. 1888. Płaczišna 30 np.

Jan Manja abo **Hdże statok mój?** Powědańczko se ßerbskich stawišnow nowischeho cźaßa. 1889. Płaczišna 40 np.

Bitwa pola Budyschina. (1813.) 1891. Płaczišna 50 np.

Nowe Trójniki. Sběrka powědańczkow. 1893. Płaczišna 40 np.

Sabawki. 1896. Płaczišna 40 np.

Trójniki. Sběrka powědańczkow. 1885. Płaczišna 40 np.

We wudawarni „Sserb. Nowin“ je dostacź sa 4 hriwny

Rěčnica serbskeje rěče.

Spisał **Jurij Kral,** kapłan w Draždźanach.

Destillazija Adolfa Rämscha

w Budyschinje pschi butrowych wikach,

1868 sałożena,

poruczа ßwoje daloko a schěroko znate wubjerne **likěry** k kwaßam, kschcźišnam a druhim ßwjedźeńskim składnoscźam w cźwizach a po wasy. Woßebje dobre ßu dwójny **rózowy, nalikowy, hontwinski** a **jatroselowy, hornjołużiski, żołdkoselowy seleny** a **cźerwjeny, zitronowy, wischnjowy, malenowy, prußnizowy** a **korwejdowy** liter po 60—80 np. Dale **naturskokorwejdowy** liter po 40 np., dobry **žitny** po 70 a 60 np., a **cźisty** cźišło 1 a 2, liter po 32 a 30 np. Pschi wotewsacźu 8 litrow a wjazy po 31 a 29 np.

Cźwizy k pjelnjenju ßo wupožcźuja.

Heinrich Mohr,

schewski mischtr w **Budyschinje**

na ßukelnskej haßy 14

poruczа ßwój wulki skład **hontwinskich a dołhich schkórnjow, schkórnicźkowo a stupnjow,** ruskich a němskich **gumijowych stupnjow,** wschě družiny **filzowych stupnjow a toflow,** kaž tež wschě jenož pomyßlne družiny stupnjow a schkórnjow sa mužskich, žónske a dźěcźi po znatych tunich płaczišnach.

Po měrje sa krótki cźaß, kaž je znate, nalěpje ßedźaze wobucźe dźěłam.

Sa Budyschin a wokolnosć jeniczke dźěłanske prawo na Kriegerowe patentowe schkórnje.

Rum,
arak,
kognak,
punschowe essenzy,
wschelake tukrajne a wukrajne
blidowe likěry
w derje wuležanych družinach a w wulkim wubjerku porucža
Gustav Küttner
w Budyschinje
10 na ßerbskej haßy 10,
woßebita pschedawaŕnja
sa wina a delikatessy.

Woprawdźity holandski
kakao
najlěpschu družinu ßwěta, płaćźisny hódno porucža
Gustav Küttner
10 na ßerbskej haßy 10.

Jeniczka pschedawaŕnja sa Budyschin a wokolnoscź.

Sswój bohacźe srjadowany
zigarowy skład
po wschěch płaćźisnach knjesam kurjerjam porucža
Bruno Halke
(prjedy **Th. Grumbt**).

Paleny khofej
punt po 100 np.,
ßyry khofej
punt po 70 a 80 np.
ma jenož na pschedań
Carl Noack
na žitnej haßy.

Zigary:
njewuběrany 6 np. wubjerk,
10 schtuk jenož po 40 np.,
100 schtuk jenož po 3 mk. 75 np.,
wurjadnje płaćźisny hódno
porucža
Herm. Kunack
na bohatej haßy 8.

Warjenja k poliwkam
we wulkim wubjerku porucža
Khorla Preißer jun.

Zigary
a wschón tobak,
krane rjepiki, punt po 25 np.
porucža
Jurij Schwiebus
(prjedy August Bartko)
na swonkownej lawskej haßy 10.

Schtóž dobru
radu abo **wukasanje**
w drogowych wězach pyta, dostanje darmotne wujaßnjenje w
Germania-drogowni
s napschecźa winoweje kicźe pola
mějeczela **dr. Roebera**
(chemika a haptykarja).

Vanillowu schokoladu
saruczenu cźistu
1/4 punta po 20 np.
porucža
J. Zimmermann
na bohatej haßy 25.
22 pschedawaŕnjow w Němzach.

Žiwjazy kakao,
spory a derje ßłodźazy,
1/4 punta po 35 np.
porucža
J. Zimmermann
na bohatej haßy 25.
22 pschedawaŕnjow w Němzach.

Kedźbu!
Jatrowy wolij
sa cźlowjekow a skót,
fokforkißały kalk
k woczehnjenju młodeho skotu a ßwini
butrowy pólver
snateje dobroscźe,
wschě
hojaze korjenje
a sela
cźiscźe cźerstwe
porucža
Germania-drogownja
dr. Roebera
na bohatej haßy
s napschecźa winowej kicźe.

Dobry
jědźny žonop,
punt po 20 np.,
pschi 5 puntach po 18 np. je dostacź pola
Jurja Schwiebusa
(prjedy Aug. Bartka)
na swonkownej lawskej haßy 1.

Prußnizy,
schmaderunks,
turkowske ßlowki,
najlěpschi zokrowy syrup
porucža tunjo
Ernst Rjeczka
24 na horncźeŕskej haßy 24.

Rósynki
punt po 30 np. porucža
C. F. Dietrich
na jerjowej haßy 3.

Meblowy magazin
tyscheŕskeje jednoty
na bohatej haßy 14 po 1 skhodźe
porucža po najtunischich płaćźisnach ßwój wulki skład **ßamodźěłanych meblow** wscheje družiny jako:
drastne khamory, vertikowy, komody, łoža, myjadłowe blida, nózne khamorczki, blida, stoły, schpihele, sofy, kuchińske khamory, kuchińske blida, kuchińske ławy, kuchińske wobłuki atd.

K nětcźischemu hnojenju łukow w najlěpschej tworje poruczam
Domaschowu muczku a kainit
Albin Schirmer w Budyschinje.
Skład pschi tworowym dwórnischczu.

Cźiscźe dobru
woprawdźe derje ßłodźazu
vanillowu
łamanu schokoladu
punt po 100 np.,
kaž tež najlěpschi
hollandski a němski
kakao
punt po 130 np. porucža
Otto Sachse
na bohatej haßy cźißło 5.

Carbolineum,
wolij sa młócźaze maschiny,
lanolinowy kopytny mas,
lanolinowy kožowy mas,
lanolinowy schkórnjazy mas,
wolij sa schijaze maschiny,
vaselinu,
vaselinowy kožowy mas
poruczataj
w najlěpschej tworje a najtuńscho
Strauch a Kolde,
drogowa pschedawaŕnja
na kamjeńtnej haßy 3 w Budyschinje.

Ia maschinski wolij
sa cźežke a lohke dźěło,
wubjerny
kožowy mas,
rybjazy tuk,
kotryž kožu mjehku a njepschepuschcźatu cźini, porucža po najtunischich płaćźisnach a najlěpschich hódnoscźach
drogowa pschedawaŕnja
Emila Měrscha
na kamjeńtnej haßy s napschecźa turnaŕnje.

Niz jenož **tuni,** ale
tež **dobry**
khofej,
seleny
punt po 80, 90, 100, 120, 140 np.,
khofej, paleny
punt 100, 120, 140 np.,
wubjernu dobru ßylnu
Java-měschenzu
punt po 160 np.
porucža
Herm. Kunack
na bohatej haßy 8.

Schulsketornistry
w hoborskim wubjerku porucža
C. A. Pietsch
na hauensteinskej haßy 1.

Wulki cžrijazy a ſchkórnjazy ſkład
A. Knüppelholza naßlědnika
na jerjowej haßy cžißło 11.

Pſchi bližazym
hodownym ßwjedženju
dowolam ßebi na ßwój
pſchekwapizy wulki ſkład
žonjazych a **dźěčazych khapow, ſchawlow** na hłowu, **rubiſchczow** wokoło ſchije a na hłowu, **pjelſczowych** a **krymſkich muffow, pjelſczowych** a **krymſkich cžapkow, ramjenjowych khornarjow, rukawatych lazow, rukajzow,** kaž tež wjele druhich wołmjanych tworow kedźbliwe cžinicź.

W naſtupanju **płacžiſny hódnoſcže** je mojemu dołholětnemu wulkotnemu pſchedawanju po žylinach móžno, **kóždej konkurrenzy** napſcheczo ſtupicź, a to

kaž je ſnate, krucže ſprawnje a tunjo.
Dobroczelſkim towarſtwam žylinowe płacžiſny wobliczam.

Leopold Posner,
Pſchedawarńja debjenkow a wołmjanych worow,
en gros en détail,
na bohatej haßy 7 w Budyſchinje na bohatej haßy 7.
Schórzuchi a ſchtalty
we wulkim wubjerku.

Max Schückel
w Budyſchinje
na bohatej haßy 18.

ßwój ſkład hotowych jenož dobrych **cžrijow** najjednoriſcheje hacž do najwoßobniſcheje družiny, ſ **kože, ßukna, filza** a **gummija** dźěłanych, po najtuniſchich płacžiſnach porucža.

Wobucže po měrje ßo w mojej ßamßnej dźěłarni dźěła.

Też hiſcheže woßebje na wupruhowanu patentowanu **ſchwampowu póduſch** kedźbliwe cžinju, kotraž je jenicžzy pola mje doſtacź.

Paleny khoſej
ſnateje wubjerneje hódnoſcže po 100, 120, 140, 160, 180 a 200 np. porucža

Bruno Halka
(prjedy **Th. Grumbt** na ſwonkownej lawſkej haßy 9.
Pſchiſpomnjenje: **pſchi pſchedawanju ßo ßerbſki rěcži.**

J. M. Frauenſtein,
płatowa, bawłmjanotworowa a ſchatowa pſchedawarńja
na bohatej haßy 27
k pſchedſtejazym **hodam**
ßwój derje ſrjadowany ſkład dobroczinwemu wobkedźbowanju porucža.

Winſki cžrijowy ſkład.
Wulki wubjerk mužazych, žonjazych a dźěčazych ſchkórnjow a ſtupnjow po tunich płacžiſnach porucža
Emma Friſch
na kamjeńtnej haßy 15 pódla hoſcženza ſłoteje krony.

C. Christoph,
prjedy J. Angermann, papjerjowa pſchedawarńja na ſnutsk. lawſkej haßy 7
porucža cžeſcženym wobydlerjam Budyſchina a wokolnoſcže ßwój bohaty ſkład
kanzlajoweje, konzeptneje a liſtneje papjery,
poßledniſchu też w ſchwarnych kaſſetach.
Fotografijowe albumy,
ßo k **hodownym daram** pſchihodźaze,
w jednorym a najwoßebniſchim wuwjedženju,
albumy ſa póſtſke kharty,
albumy ſa liſtne marki,
dnjownik,
piſmańſke mapy,
ſpěwarſke a modlerſke knihi atd.,
dale:
liſtna ſa liſczowe wurěſanje,
pißane wobraſy,
modellěrowanſke liſtna,
wobraſate knižki,
pißanu ßwěcžazu papjeru,
ſłoczanu a ßlěbornu papjeru, ſłotu a ßlěbornu pěnu, papjeru ſa klankaze ſtwy, ſłotu bordu, hotowe žłoby.

Eslódke palenzy
liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.
porucža **Moritz Mjerwa** pódla Pětrowſkeje zyrkwje.
Deſtillazija ſnatych dobrych palenzow po ſtarych tunich płacžiſnach.

Meble

kupuja ßo najtuńscho a ſ najwjetschim dobytkom w fabrizy

Gustava Zichnera,

magazin na ſeminarſkej haßy 8,
fabrika na bělerńſkej dróſy 7.

Wubjerny khoſej,

ßyry, punt po 80 np.,
paleny, derje ßłodźazy,
punt po 100, 120, 140, 180 a 200 np.,
palenu **pſchenizu,** punt po 18 np.,
paleny **jeczmzeń,** = = 16 =
porucza

Jurij Schwiebus

(prjedy August Bartko)
na ſwonkownej lawſkej haßy 10.
Poßłuženje w ßerbſkej rěczi.

Saměnjenje kuponow.

Wſchě kupony, 1. januara wupłaczomne, hižo nětkole ſa pjenjeſy bjeſe wſchěch khoſtow po najwyſchſchich móżnych kurſach ſaměnimy.

Schmidt & Gottschalk

w Budyſchinje pſchi mjaßowym torhoſchczu.

Franz Marſchner

czaßnikař w Budyſchinje
czo. 9 na bohatej haßy czo. 9
ßwój ſkład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczaſow** dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucza.

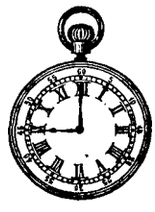

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczisny.
Porjedźenje dobre a tunje.
Pſchiſpomnjenje: Rěczu **Herbſki.**

Paul Kristeller

na bohatej haßy czißło 20

porucza we wulkim wubjerku wſchě jenoż pomyßlne druźiny trajnje dźěłaneho

wobucźa

ſ **koże, filza** a **ßukna** ſa **mużſkich, żónſke** a **dźěczi** po cziſcze woßebje tunich płaczisnach.

Skaſanja po měrje a porjedźenja ßo ſpěſchnje derje a tunjo wuwjedu.

Khorla Kindermann

porucza **wubjerne wudźełki** ßwojich

plokańſkich

a žimazych maſchinow

teho runja ßo porucza k **porjedźenju** a k **poczehnjenju walzow žimanſkich maſchinow**
rucze a tunjo.

Fabrika plokańſkich a žimazych maſchinow
na Mużakowſkej dróſy 11.

Nowołětne ſbožopſchejaze khartki

(žortniwe a khutne)

porucza we wulkotnym wubjerku

Gustav Rämſch,

knihiwjaſarńja a papjerjowa pſchedawarńja
na bohatej haßy 21.

Poruczam ßwój **wulki ſkład** hotowych pſchileżazych a ſchěrokich

mużazych kožuchow,

pjelſczowych żaketow a paletotow
ſa żónſke,
pjelſczowe jupy a puczowanſke kožuchi,
krótke a dołhe dźěłanſke kožuchi
ſa mużſkich a żónſke,
pſchileżaze a ſchěroke pjelſczowe kuty
ſa żónſke, każ tež
bjes molow wobßadźenje a koże k podſchiczu
ßamßneho pſchihotowanja,
koßmate mězy hižo po 1 mk. 50 np. hacž k najlěpſchim,
pjelſczowe khornarje hižo po 1 mk. 60 np. hacž k najlěpſchim,
pjelſczowe muffy hižo po 1 mk.,
pjelſczowe mězy ſa mużſkich hižo po 70 np.,
plyſchowe mězy ſa hólzow hižo po 50 np.,
ßuknjane mězy wot najjednoriſcheho hacž do najwoßebniſcheho,
filzowe klobuki w najwjetſchim wubjerku,
zylindrowe klobuki po 3 mk. a dróżſcho.

Skaſanje po měrje a pſchedźěłanje noſchenych kožuchow ßo rucze a tunjo wuwjedże.

F. Trulley,

Na ſchulerſkej haßy 7. kóżkař. **Na ſchulerſkej haßy 7.**

Druha pschiłoha k cžißłu 52 Serbskich Nowin.
Ssobotu 25. dezembra 1897.

Sswoju

Hodownu wustajeńzu

k wobhladanju

najpodwolnischo poruczam.

Hugo Kusche,

konditor,

na swonkownej lawskej haßy 38.

Woßebita pschedawaŕnja

wina a delikateßow

Gustava Küttnera

w Budyschinje

10 na ßerbskej haßy 10 na róžku hauensteinskeje haßy

5 dalokorěczak 5

ßo pschi pschikhadźe symskeho czaßa porucza.

Ludwig Kuhlmann

(mějeczel Erich Hecht)

w kupnizy pschi hłownym torhoschczu

porucza we wulkim wubjerku po tunich płaczisnach

gardiny, běłe a na žołcz,

kattuny, sofowe deki,

meblowe tkaniny,

vitražowe tkaniny,

běłe, na žołcz a pißane,

gardinowe žerdźe a rosetty,

teppichi, běhacže, linoleum,

wóskowe ßukno, tapety.

Najwjetschi skład w Budyschinje.—Najtuńsche płaczisny.

Filzowe stupnje,

filzowe tofle, filzowe schkórnje, pódusche

snaty najlěpschi wudźěłk, wurjadnje tunje.

Pjelsczowe twory,

kaž pjelsczowe mězy, pjelsczowe muffy,

pjelsczowe khornarje

w saruczenych jenož dobrych kajkosczach po jara tunich płaczisnach.

Ratańske, domjaze, dźěłanske a dźěczaze

mězy

we wschěch pomyßlnych družinach a formach jara płaczisny hódne.

Filzowe, zylindrowe, hońtwjeŕske a dźěczaze

kłobuki

we wschěch nowosczach nětczischeho czaßa nimo měry tunje.

Hugo Lehmann

22 na bohatej haßy 22 (pódla hosczenza k winowej kiczi).

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7.

Jako něschto woprawdźe tunje poruczam

koschlazy barchent, rjanu mjehku barbunjepuschczatu tworu, stary łohcz po 15 np.

Wulke **mužaze koschle**

po 1 mk., 1 mk. 10 np., 1 mk. 20 np.

Wulke **žonjaze koschle**

po 80 np., 85 np. a 90 np.

Dźěczaze koschle po 30, 35, 40, 45, 50, 55, 60 65, 70 np.

Jako pschihódny hodowny dar we wulkim wubjerku

žimaze maschiny

w najlěpschim wudźěłku porucza

Richard Otto, mechanik

pschi lawskich hrjebjach 14 s napschecza theatra.

Schmidt & Gottschalk,

pjenježny bank
pschi mjaßowym torhoschczu
czißło 14|16 w Budyschinje.

Poßleschczowe tkaniny,
wupjerki, meblowy köper,
draſtny katun, módroczíschcz
w najnowschich muſtrach porucza tunjo

M. Gottwald
pschi mjaßnym torhoschczu.

Jara dobry
paleny khofej
punt po 100, 120 a 140 np.
porucza

Jan Wenk
na ſwonkownej lawſkej haßy 5.

Dwaj łohczej ſchěroki
běły plat ſa czeledź
ſtary łohcz po 30, 35 a 40 np.,
teho runja lěpſche druziny po 1 mk. a 1 mk. 10 np.
porucza

Emil Wehrle
na jerjowej haßy.

Turkowſke ßłowki
nowy płód w měchach, kaſchczikach a po waſy ßu tunjo doſtacz pola
Moritza Mjerwy
pschi mjaßowym torhoſchczu.
Deſtillazija likěrow po ſtarych tunich płaczisnach.

Nimo měry tunje poſkiczenje
žonjazych draſtnych tkaninow.

Tkaniny
k domjazej draſcze,
dwójzy ſchěroke, meter po **28 np.**

Cziſtowolmjany
ſcheviot,
dwójzy ſchěroki, meter po **58 np.**

Koßmikate tkaniny
k draſcze wſcheje druziny,
tak dołho hacz ſkład doßaha,
dwójzy ſchěroke, meter po **67 np.**

Tkaniny
k domjazej draſcze,
dwójzy ſchěroke, wurjadnje czežke,
meter po **32, 40, 59 np.**

Cziſtowolmjany
krep,
dwójzy ſchěroki,
meter po **69 np.**

Cziſtowolmjann
fantaſijowe tkaniny,
woprawny jendželſki ßłód,
dwójzy ſchěroke, meter po **120 np.**

Tkaniny k blußam,
kraßne muſtry, meter po **43 np.**

Cziſtowolmjany
keprowy ſcheviot,
wubjerna hódnoſcz,
dwójzy ſchěroka,
meter po **82 np.**

Draſtne
ßuknojte tkaniny,
ſ muſtrami, woßebje czežka druzina, dwójzy ſchěroke, meter po **69 np.**

Tkaniny k dżěczazej draſcze,
kraßnje rjane muſtry,
meter po 45 np.

Tele jara tunje płaczisny płacza ſa draſtne tkaniny wot dżenża do hód.
Sbytki a draſta krótkeje měry hiſchcze tuńſcho.

S. Beer, prjedy Messow & Waldschmidt,

pſchi hlownym torhoſchczu 9, delka a po 1 ſkhodze.